

Piibli Ramat 1739

PIIBLI RAMAT 1739

- ESSIMENNE MOSESSE RAMAT
- Teine Mosesse Ramat.
- Kolmas Mosesse Ramat.
- Neljas Mosesse Ramat
- Wies Mosesse Ramat.
- Josua Ramat.
- Kohtomoistiatte Ramat.
- Rutti Ramat.
- Essimenne Samueli Ramat.
- Teine Samueli Ramat.
- Essimenne Kunningatte Ramat.
- Teine Kunningatte Ramat.
- Essimenne Aia Ramat.
- Teine Aia Ramat.
- Esra Ramat.
- Neemia Ramat.
- Estri Ramat.
- Iobi Ramat.
- Laulo-Ramat.
- Salomoni Öppetusse- ehk Wannad Sannad.
- Salomoni Kogguja Ramat
- Salomoni Üllem Laul.
- Prohweti Jesaia Ramat.
- Prohweti Jeremia Ramat.
- Prohweti Jeremia Nutto-Laulud.
- Prohweti Esekieli Ramat.
- Prohweti Tanieli Ramat.
- Prohweti Osea Ramat.
- Prohweti Joeli Ramat.
- Prohweti Amosi Ramat.
- Prohweti Obadja Ramat.
- Prohweti Jona Ramat.
- Prohweti Mika Ramat.
- Prohweti Nahumi Ramat.
- Prohweti Habakuki Ramat.
- Prohweti Sewanja Ramat.
- Prohweti Aggai Ramat.

- Prohweti Sakaria Ramat.
- Prohweti Malakia Ramat.
- Ewangelium ehk Hea sannum Ma-ilma Lunnastajast Jesussest Kristussest ülleskirjotud Pühvast Matteussest.
- Ewangelium Pühvast Markussest ülleskirjotud.
- Ewangelium Pühvast Lukast ülleskirjotud.
- Ewangelium Pühvast Joannessest ülleskirjotud.
- Teine pühha Luka Ramat Pühha Apostlide Teggudest.
- Apostli Paulusse Ramat Roma-rahvale kirjutud.
- Apostli Paulusse esimesse Ramat Korintusse-liina rahvale kirjutud.
- Apostli Paulusse teine Ramat Korintusse-liina rahvale kirjutud.
- Apostli Paulusse Ramat Kalatia-ma rahvale kirjutud.
- Apostli Paulusse Ramat Ewesusse-rahvale kirjutud.
- Apostli Paulusse Ramat Wilippi liina rahvale kirjutud.
- Apostli Paulusse Ramat Kolossusse-Rahvale kirjutud.
- Apostli Paulusse esimesse Ramat Tessalonika-rahvale kirjutud.
- Apostli Paulusse teine Ramat Tessalonika-rahvale kirjutud.
- Apostli Paulusse esimesse Ramat Timoteussele kirjutud.
- Apostli Paulusse teine Ramat Timoteussele kirjutud.
- Apostli Paulusse Ramat Titussele kirjutud.
- Apostli Paulusse Ramat Wilemonile kirjutud.
- Apostli Paulusse Ramat Ebreja-rahvale kirjutud.
- Apostli Jakobusse Ramat Keige usklike heaks kirjutud.
- Apostli Peetrusse esimesse Ramat Keige usklike heaks kirjutud.
- Apostli Peetrusse teine Ramat Keige usklike heaks kirjutud.
- Apostli Joannesse esimesse Ramat Keige usklike heaks kirjutud.
- Apostli Joannesse teine Ramat
- Apostli Joannesse kolmas Ramat.
- Apostli Juda Ramat keige usklike heaks kirjutud.
- Joannesse Jummal sanna õppetaja Ilmutamise Ramat.

ESSIMENNE MOSESSE RAMAT

Esimesse Peatük.

Kue päwaga loob Jummal taewast ja maad, walgust, la-utust, taewa-tähhed, kallad ja linnud, lodussed ja innimesse.

1. Algmisses loi Jummal α taewast ja maad.
2. Ja se Ma olli tühhi ja paljas, ja pimmedus olli süggawusse peäl, ja Jummal Waim olli lähwitamas wee peäl.
3. Ja Jummal ütles: α Sago walgus, ja walgus sai α .
4. Ja Jummal watas se walgusse, et ta hea olli, α ja Jummal teggi wahhet walgusse ja pimmedusse wahhele.
5. Ja Jummal nimmetas se walgusse päwaks, agga se pimmedusse nimmetas temma ööks; siis sai öhto ja sai hommiko, essimesseks päwaks.
6. Ja Jummal ütles: α Sago la-utus kesket sedda wet, ja se tehko wahhet wee ja wee wahhele.
7. Ja Jummal teggi se la-utusse, α ja teggi wahhet se wee wahhele, mis lautusse al, ja se wee wahhele, mis la-utusse peäl olli; ja se sai nenda.
8. Ja Jummal nimetas se la-utusse taewaks; siis sai öhto ja sai hommiko teiseks päwaks.
9. Ja Jummal ütles: Wessi koggugo α taewa al ühte paika, et kuiwa näikse; ja se sai nenda.
10. Ja Jummal nimmetas sedda kuiwa maaks agga se wee koggo nimmetas temma merreks; ja Jummal näggi, et se hea olli.
11. Ja Jummal ütles: Ma tärkago noort rohto ülles, rohhud, mis semet kandwad, wiljalissed puud, mis wilja kandwad, omma suggu järrele, kus temma seme sees on Ma peäl; ja se sai nenda.
12. Ja Ma aias noort rohto ülles, rohhud mis semet kandwad omma suggu järrele, ja puud mis wilja kandwad, kus nende seme sees omma suggu järrele. Ja Jummal näggi, et se hea olli.
13. Siis sai öhto ja sai hommiko, kolmandamaks päwaks.
14. Ja Jummal ütles: α Sago walgussed taewala-utussesse, et nemad wahhet tewad päwa ja öö wahhele, et nemad on tähtäks ja seätud aeguks ja päiwiks ja aastaiks;
15. Et nemad walgussiks on taewa la-utusses walget andmas Ma peäle; ja se sai nenda.
16. Ja Jummal teggi kaks suurt walgust, α sedda suremat walgust mis päwal piddi wallitsema, ja sedda wähhemat walgust, mis öse piddi wallitsema, ja need tähhed.
17. Ja Jummal panni neid taewa la-utussesse, et nemmad piddid walget andma Ma peäle.
18. Ja wallitsema päwal ja öse, ja wahhet teggema walgusse wahhele, ja pimmedusse wahhele. Ja Jummal näggi, et se hea olli.
19. Siis sai öhto ja sai hommiko, neljandamaks päwaks.
20. Ja Jummal ütles: α Wessi siggitago sure hulga ellawaid hingesid, kus ellaw hing sees on, ja linnud lendko Ma peäl taewa lautusse pole.

21. Ja Jummal loi sured ᳵ wallas-kallad, ja keik suggu ellawaid hingesid mis liguwad, mis wessi siggitab nende suggu järrele, ja keik suggu tibadega lingo nende suggu järrele; ja Jummal näggi, et se hea olli.
22. Ja Jummal önnistas neid ja ütles: tehke suggu ja teid sago paljo ja täitke se wessi mis merres, ja neid lingo sago paljo Ma peäle.
23. Siis sai öhto ja sai hommiko, wiendamaks päwaks.
24. Ja Jummal ütles: Ma togo wälja ellawad hinged nende suggu järrele ᳵ, lojuksed ja romajad ja metsa-ellajad nende suggu järrele; ja se sai nenda.
25. Ja Jummal teggi metsa-ellajad nende suggu järrele, ja lojuksed nende suggu järrele, ja keik romajad Ma peäle nende suggu järrele; ja Jummal näggi, et se hea olli.
26. Ja Jummal ütles: Tehkem innimest ennaste näo järrele ennaste sarnatseks, et nemmad wallitsewad ülle kallade mis merres, ja ülle lindude mis taewa al ja ülle lojuste, ja keik ülle se Ma ja keik ülle romajatte, mis Ma peäl romawad.
27. Ja ᳵ Jummal loi se innimesse omma näo järrele, Jummal näo järrele loi ta tedda, mehheks ja naeseks loi temma neid.
28. Ja Jummal önnistas neid, ja Jummal ütles neile: Tehke suggu ja teid sago paljo ja täitke se Ma ja saatke sedda ennaste alla, ja wallitsege ülle kallade mis merres, ja ülle lindude mis taewa al ja keik ülle ellajatte, mis Ma peäl liguwad.
29. Ja Jummal ütles: Wata ma ollen teile annud keik rohud mis semet kandwad, mis keige se Ma peäl on, ja keik puud kus peäl pu willi on, mis semet kannab, se peab teile roaks ollema.
30. Ja keige ellajattele mis Ma peäl, ja keige lindudele mis taewa al, ja keikile mis romawad Ma peäl, kus ellaw hing sees on, ollen ma annud keik suggu haljast rohto sömaaiaks; ja se sai nenda.
31. Ja Jummal watas keige se peäle, mis ta olli teinud, ja wata se olli wägga hea ᳵ. Siis sai öhto ja sai hommiko, kuendamaks päwaks.

2. Peatük.

Hingamise-päwa pühhitseminne. Adamat luakse mullast, Ewat Adama küljeluust: nemmad sawad abbiellorahwaks.

1. Nenda on taewas ja Ma ja keik nende wäggi walmis sanud.
2. Ja Jummal olli seitsmel päwal ᳵ omma teggemist lõppetanud mis ta olli teinud, ja hingas seitsmel päwal keigest ommast teggemisest, mis ta olli teinud.
3. Ja Jummal önnistas seitsmest päwa ja pühhitses tedda, et temma siis olli hinganud keigest ommast teggemisest, mis Jummal tehjes olli lonud.

4. Need on taewa ja Ma sündimised, kui neid lodi, sellal kui Jehowa Jummal α maad ja taewast teggi.
5. Ja keik suggu poösaid wäljal ep olnud weel mitte Ma peäl, ja keik suggu wälja rohto ei olnud weel mitte tousnud: sest Jehowa Jummal ei olnud mitte lasknud wihma saddada Ma peäle, ja ei olnud innimest maad harrimas.
6. Agga uddo tousis maast wälja ja kastis keige se Ma.
7. Ja Jehowa Jummal walmistas sedda innimest α , mis pörm on, mullast, ja puhhus temma ninnasse ellawat öhko: nenda sai innimenne ellawaks hingeks.
8. Ja Jehowa Jummal ehhtas ühhe rohho-aia Edeni päwatousmisse pole, ja panni senna se innimesse, mis ta olli walmistanud.
9. Ja Jehowa Jummal laskis maast tousta keik suggu puid, mis armsad ollid peält nähha ja head neist süa, ja ello pu kesket aeda, ja hea ja kurja tundmisse pu.
10. Ja jöggi läks wälja Edenist sedda rohho-aeda kastma, ja ta lahkus seält ja sai neljaks arruks.
11. Essimesse nimmi olli Pison α , se joseb ümber keige se Hawila-ma, kus kulda on.
12. Ja selle Ma kuld on hea, seäl on Pedola ja Soami kiwwi.
13. Ja teise jõe nimmi on Kion, se joseb ümber keige se Kusi-ma.
14. Ja kolmandama jõe nimmi on Iddekel, se joseb Assuri-ma ümber hommiko pole; ja neljas jöggi, se on Wrat.
15. Ja Jehowa Jummal wottis se innimesse, ja panni tedda Edeni aeda, sedda harrima ja sedda hoidma.
16. Ja Jehowa Jummal käskis innimest ja ütles: keikist aia puist woid sa süa:
17. Agga sest hea ja kurja tundmisse puust ei pea sa mitte söma: sest mil päwal sinna sest sööd, pead sa surma surrema.
18. Ja Jehowa Jummal ütles: Se ep olle mitte hea, et se innimenne üksi on; α ma tahhan temmale abbi teha, mis temma kohhane on.
19. Sest Jehowa Jummal olli kül maast walmistanud keik suggu ellajaid wälja peäl ja keik linnud mis taewa al, ja olli neid innimesse jure saatnud, et ta saaks nähha, kudda temä neid pididi nimetama; ja kudda se innimenne igga ellawa hinge pididi nimetama, nenda pididi temma nimmi ollema.
20. Ja se innimenne panni nimmed keikile lojustele ja lindudele mis taewa al ja keikile ellajattele mis wälja peäl: agga selle innimessele ei leidnud Ta mitte abbi mis temma kohhane olli.
21. Siis laskis Jehowa Jummal raske unne se innimesse peäle tulla, ja ta uinus maggama: ja ta wottis ühhe temma külje-luist ja panni se kohha lihha jälle kinni.
22. Ja Jehowa Jummal α ehhtas se külje-lu, mis ta innimessest olli wötnud, naoseks, ja satis tedda Adama jure.

23. Siis ütles Adam: Se on nüüd lu minno luist ja lihha minno lihhas; tedda peab mehhe-naeseks hütama, sest et ta mehhest on woetud.

24. Sepärrast α jättab mees omma issa ja omma emma mahha ja hoiab omma naese pole, ja nemmad peawad üks lihha ollema.

25. Ja nemad ollid mollemad allasti, Adam ja temma naene, ja ei häbbenend ennast mitte.

3. Peatük.

Ewa ja Adama ülleastminne, nende karristus, römustaminne ja wälja aiainne aia seest.

1. Agga maddo olli kawwalam kui keik ellajad mis wälja peäl, mis Jehowa Jummal olli teinud, ja se ütles naese wasto: Kas se on, et Jummal sedda öölnud? teie ei pea ei ühhestki rohho-aia puust söma.

2. Ja naene ütles mao wasto: Kül meie söme rohho-aia pu wiljast;

3. Agga selle pu wiljast, mis kesk aeda, on Jummal üttelnud: teie ei pea mitte sest söma egga temmase puutma, et teie ei surre.

4. Ja maddo ütles naese wasto: Teie ei pea mitte surma surrema.

5. Sest Jummal teab, mil päwal teie sest söte, et teie silmad siis lahti sawad ja sate kui Jummal ja tunnete head ja kurja.

6. Ja se naene näggi, et se pu hea olli roaks, ja et ta silmadele himmo teggi, ja et se pu olli armas, et ta pididi targaks teggema; siis wottis ta temma wiljast ja söi, ja andis ühtlase ka omma mehhele, ja temma söi.

7. Siis said nende mollematte silmad lahti ja tundsid ennast allasti ollewad: α ja nemmad ömblesid wigi-lehtä kokko ja teggid enestele põlled.

8. Ja nemmad kuulsid Jehowa Jummal heäle, mis senna ja tenna käis rohho-aedas, kui pääw willuks sai, ja Adam ja temma naene puggesid Jehowa Jummal palle eest kesk rohho-aia pude sekka.

9. Ja Jehowa Jummal hüdis Adamat ja ütles temma wasto: Kus sa olled ?

10. Ja temma ütles: Ma kuulsin so heäle rohho-aedas, ja kartsin, sest minna ollen allasti, sepärrast puggesin ma eest ärra.

11. Ja Ta ütles: Kes on sulle teäda annud, et sa allasti olled? olled sasönud sest puust, mis minna sind käksin, et sinna ei piddand sest mitte söma?

12. Ja Adam ütles: Se naene mis sa mulle abbi-kasaks andsid, sesamma andis mulle sest puust, ja minna söin.

13. Ja Jehowa Jummal ütles naese wasto: Miks sa sedda olled teinud? ja naene ütles: maddo pettis mind ja minna söin.

14. Ja Jehowa Jummal ütles mao wasto: Et sa sedda teinud, siis olled sinna ärranetud keikide lojuste seast ja keikide ellajatte seast mis wälja peäl; omma köhho peäl pead sa käima ja pörmo söma keik omma ello aia.

15. Ja ma tahhan wihha-waeno tösta sinno, ja naese wahhele, ja sinno seemne ja temã Seemne wahhele; Sesamma peab so pea röhhuma ja sinna wöttad temmale kanda röhhuda.
16. α Naese wasto ütles temma: Ma tahhan sulle wägga palju wallo sata, kui sa käima peäl olled, walloga pead sa lapsi ilmale toma, ja sinno himmo peab so mehhe järrele ollema, ja sesamma peab sinno ülle wallitsema.
17. α Agga Adamale ütles temma: Et sa olled kuulnud omma naese sanna ja sönud sest puust, mis ma sind käsksin ja ütlesin: Sinna ei pea mitte sest söma; ärranetud on se Ma sinno pärrast, waewaga pead sa sest söma keik omma ello aia.
18. Ja kibbowitso ja ohhakaid peab ta sulle kaswatama, ja sinna pead wälja rohhud söma.
19. Omma palle higgsi sees pead sa leiba söma, senni kui sa jälle mullaks saad, sest setsammast olled sa woetud: sest sinna olled pörm ja pead jälle pörmuks sama.
20. Ja Adam panni omma naese nimme Ewa, sest et temma keikide ellawatte emmaks sanud.
21. Ja Jehowa Jummal teggi Adamale ja temã naesele kassukad, ja panni neid nende selga.
22. Ja Jehowa Jummal ütles: Wata Adam olli kui üks meist, et ta pididi teädma head ja kurja: agga nüüd et ta omma kät siñna külge ei pista, ja ei wötta ka sest ello puust, ja ei sö ja iggawest ei ella;
23. Siis satis Jehowa Jummal tedda Edeni rohho-aiast wälja, et ta pididi se Ma harrima, kust ta olli woetud.
24. Ja aias Adamat wälja, ja panni hommiko poolt wasto Edeni rohho-aeda Kerubid ja moõka kui tulle-leek, mis senna ja tenna ennast pöris, et nemmad pididid sedda ello-pu teed hoidma.

4. Peatük.

Kaini ja Abeli sündimine ja ohwerdaminne. Kain tappab Abelit ärra; temma nuhtlus ja sugguwõssa.

1. Ja Adam sai omma naese Ewaga ühte, ja se sai käima peäle ja tõi Kainit ilmale, ja ütles: Ma ollen sedda meest sanud, sedda kes Jehowa on.
2. Ja temma tõi ta ilmale temma wenda Abelit; ja Abel olli puudo-lojuste karjane, agga Kain olli põllo-mees.
3. Ja se sündis pärrast mitto päwa, et Kain Jehowale roa-ohwri tõi ma-wiljast,
4. Ja Abel se tõi ka omma puudo-lojuste essimessest suggust ja nende raswast, ja Jehowa watis α Abeli peäle ja temma roa-ohwri peäle.

5. Agga Kaini peäle ja temma roa-ohwri peäle ei waatnud Ta mitte. Siis süttis Kaini wihha wägga põllema ja langes ärra silmist.
6. Ja Jehowa ütles Kaini wasto: Miks süttib so wihha põllema? ja miks sa nenda silmist ärralangenud?
7. Eks se olle nenda? kui sa head teed, siis saad sa andeks; agga kui sa ei te head, siis maggab pat ukse ees, ja temma himmo käib so peäl, agga sinna pead temma ülle wallitsema.
8. Ja Kain räkis omma wenna Abeliga; ja se sündis, kui nemmad wäljal ollid, siis kippus Kain omma wenna Abeli peäle, ja tappis tedda ärra.
9. Ja Jehowa ütles Kaini wasto: Kus on so wend Abel? ja ta ütles ei ma tea; ollen minna omma wenna hoidja?
10. Ja Temma ütles: Mis sa olled teinud? sinno wenna werre α heäl kissendab minno pole Ma peält.
11. Agga nüüd, ärranetud olled sinna, sinna isse siit Ma peält, mis omma suud lahti teinud so wenna werd sinno käest wastowöttes.
12. Kui sa harrid maad, siis ei pea ta sulle omma rammo mitte ennam andma; hulkumas ja pöggenemas pead sa Ma peäl ollema.
13. Ja Kain ütles Jehowa wasto: Mo ülle-kohhus on surem, kui et sedda saaks andeks.
14. Wata sa olled mind tänna ärraiaanud siit maalt ja pean sinno palle eest warjule minnema α , ja Ma peäl hulkumas ja pöggenemas ollema; ja se sunnib, et mind ärratappab iggaüks, kes mind leiab.
15. Ja Jehowa ütles temmale: Sepärrast iggaüks, kes Kainit ärratappab, selle kätte peab seitse wõrra jälle maksetama. Ja Jehowa panni Kainile ühhe tähhe, et ükski ei piddand tedda mahhalöma, kes tedda piddi leidma.
16. Ja Kain läks ärra Jehowa palle eest, ja ellas Nodi-maal hommiko pool Edenist.
17. Ja Kain sai omma naesega ühte, ja ta sai käima peäle ja tõi Anoki ilmale, ja ta ehhtas ühhe liña ja panni selle nimme omma poia Anoki nimme järrele.
18. Ja Anokile sündis Irad, ja Irad sünnitas Meujaeli, ja Meujael sünnitas Metusaeli, ja Metusael sünnitas Lemeki.
19. Ja Lemek wöttis ennesele kaks naest, teise nimmi olli Ada, ja teise nimmi olli Silla.
20. Ja Ada tõi ilmale Jabalit, sesamma olli nende issa, kes telkide sees ellasid, ja weiksid kaswatasid.
21. Ja temma wenna nimmi olli Jubal, se olli keikide kandle-löjatte ja pillipuhhujatte issa.
22. Ja Silla, se tõi ilmale Tubalkainit, se õppetas tagguma keik, kes wask- ja raudseppa tööd teggid; ja Tubalkaini ödde olli Naama.

23. Ja Lemek olli omma naeste Ada ja Silla wasto üttelnud: kuulge minno sanna, teie Lemeki naesed, pange tähhele minno kõnne; kas ma ollen ühhe mehhe ärratapnud ennesele hawaks ja ühhe nore mehhe ennesele muhhuks?

24. Kui seitse wõrra Kaini pärrast maksetakse kätte, siis Lemeki pärrast seitse ja seitsekümmend wõrra.

25. Ja Adam sai ta omma naesega ühte ja temma tõi poia ilmale ja panni temma nimme Set, sest Jummal (ütles temma) on mulle teist suggu Abeli assemele aõnud, et Kain tedda on ärratapnud.

26. Ja Setile, sellele sundis ka poeg, ja ta panni temma nimme Enos. Sel aial hakkati Jehowa nimme kulutama.

5. Peatük.

Adama sugguwõssad; Set, Enos, Kenan, Maalalel? Jered, Enok, Metusala, Lemek, Noa.

1. Se on Adama sündimiste õ ramat; sel päwal kui Jummal Adama loi, siis teggi temma tedda Jummalõ õ sarnatseks.

2. Mehheks ja naeseks loi temma neid, ja ta õnnistas neid ja panni nende nimme innimenne sel päwal, kui neid lodi.

3. Ja Adam ellas sadda ja kolmkümmend aastat ja sünnitas ühhe lapse ennese sarnatseks omma näo järrele, ja panni temma nimme Set.

4. Ja Adama päwad ollid pärrast sedda, kui ta Seti olli sünnitanud, kahheksa sadda aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.

5. Nenda ollid keik Adama päwad, mis ta ellas, ühheksa sadda ja kolmkümmend aastat, ja surri ärra.

6. Ja Set ellas sadda ja wiis aastat, ja sünnitas Enosi.

7. Ja Set ellas pärrast sedda, kui ta Enosi olli sünnitanud, kahheksa sadda ja seitse aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.

8. Nenda ollid keik Seti päwad ühheksa sadda ja kaksteistkümmend aastat, ja surri ärra.

9. Ja Enos ellas ühheksakümmend aastat ja sünnitas Kenani.

10. Ja Enos ellas pärrast sedda, kui ta Kenani olli sünnitanud, kahheksa sadda ja wiisteistkümmend aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.

11. Nenda ollid keik Enosi päwad ühheksa sadda, ja wiis aastat, ja surri ärra.

12. Ja Kenan ellas seitsekümmend aastat ja sünnitas Maalaleli.

13. Ja Kenan ellas pärrast sedda, kui ta Maalaleli olli sünnitanud, kahheksa sadda ja nellikümmend aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.

14. Nenda ollid keik Kenani päwad ühheksa sadda ja kümme aastat ja surri ärra.

15. Ja Maalalel ellas kuuskümmend ja wiis aastat, ja sünnitas Jeredi.

16. Ja Maalalel ellas pärrast sedda, kui ta Jeredi olli sünnitanud, kahheksa sadda ja kolmkümmend aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
17. Nenda ollid keik Maalaleli päwad kahheksa sadda, ühheksakümmend ja wiis aastat, ja surri ärra.
18. Ja Jered ellas sadda, kuuskümmend ja kaks aastat, ja sünnitas Enoki.
19. Ja Jered ellas pärrast sedda, kui ta Enoki olli sünnitanud, kahheksa sadda aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
20. Nenda ollid keik Jeredi päwad ühheksa sadda, kuuskümmend ja kaks aastat, ja surri ärra.
21. Ja Enok ellas kuuskümmend ja wiis aastat, ja sünnitas Metusalat.
22. Ja Enok köndis allate Jummalaga pärrast sedda, kui ta Metusalat olli sünnitanud, kolmsadda aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
23. Nenda ollid keik Enoki päwad kolm sadda, kuuskümmend ja wiis aastat.
24. Ja Enok köndis allate Jummalaga, ja tedda ep olnud ennam, sest Jummal olli tedda ärrawötnud.
25. Ja Metusala ellas sadda, kahheksakümmend ja seitse aastat, ja sünnitas Lemeki.
26. Ja Metusala ellas pärrast sedda, kui ta Lemeki olli sünnitanud, seitse sadda, kahheksakümmend ja kaks aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
27. Nenda ollid keik Metusala päwad ühheksa sadda, kuuskümmend ja ühheksa aastat, ja surri ärra.
28. Ja Lemek ellas sadda, kahheksakümmend ja kaks aastat, ja sünnitas ühhe poia.
29. Ja panni temã nimme Noa ja ütles: Sesamma se peab meid trööstima meie tö pärrast ja meie kätte waewa pärrast ja Ma pärrast, mis Jehowa on ärraneednud.
30. Ja Lemek ellas pärrast sedda, kui ta Noat olli sünnitanud, wiis sadda, ühheksakümmend ja wiis aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
31. Nenda ollid keik Lemeki päwad seitse sadda, seitsekümmend ja seitse aastat, ja surri ärra.
32. Ja Noa olli wiissadda aastat wanna, ja Noa sünnitas Semi, Hami ja Jeweti.

6. Peatük.

Innimeste pahhad wisid; Jummal pitk meel ja wihha. Noa saab armo, ehhitab laewa.

1. Ja se sündis, kui neid inimessi hakkas paljo sama Ma peäle, ja neile tütreid sündsid:
2. Siis waatsid Jummal lapsed inimeste tüttarte peäle, et nemmad illusad ollid, ja wotsid ennestele naesed α keikist, mis nemmad ärrawallitsesid.

3. Siis ütles Jehowa: Minno Waim ei pea mitte iggaweste inimeste sees nomima, et nemmad agga lihha on; ja nende päwad peawad ollema sadda ja kakskümmend aastat.
4. Neil päiwil ollid sured pitkad mehhed Ma peäl, ja ka pärrast sedda, kui Jumala lapsed inimeste tüttarte jure heitsid, siis töid nemmad neile lapsi ilmale; needsammad on need wäggewad, mis ammust aiast kuulsad mehhed on.
5. Kui Jehowa näggi, et inimeste kurjus suur olli Ma peäl, ja keik temma süddame möttette mötlemised x üsna kurjad iggapäwa:
6. Siis kahhetses Jehowa, et ta inimest Ma peäle olli teinud, ja ta südda teggi haiget.
7. Ja Jehowa ütles: Ma tahhan inimest, mis minna ollen lonud, Ma peält ärrakautada, nihästi inimessed kui lojuksed ja romajad ja linnud, mis taewa al: sest ma kahhetsen, et ma neid ollen teinud.
8. Agga Noa leidis armo Jehowa silma eest.
9. Need on Noa sündimised: Noa olli üks öige mees, x täieste wagga omma pölwe-rahwa seas; allate köndis Noa Jummalaga.
10. Ja Noa sünnitas kolm poega, Semi, Hami ja Jeweti.
11. Ja Ma olli Jummal ees ärrarikkutud, ja Ma olli täis wäggewalda sanud.
12. Ja Jummal näggi se Ma, ja wata, ta olli ärrarikkutud: sest keik lihha olli ommad wisid Ma peäl ärrarikkunud.
13. Sepärrast ütles Jummal Noa wasto: Keige lihha ots on miño ette tulnud, sest Ma on täis wäggewalda neist sanud; sepärrast wata, ma tahhan neid Maga hopis ärrarikkuda.
14. Te ennesele laewa Kowri puust, kambrittega pead sa se laewa teggema; ja seest- ja wäljaspiddi pead sa tedda piggiga törwama.
15. Ja sedda wisi pead sa sedda teggema: kolm sadda künart olgo laewa pitkus, wiiskümmend künart temma laius ja kolmkümmend künart temma kõrgus.
16. Akna pead sa laewale teggema, ja sedda walmistama üks künar üllewelt, ja laewa ukse pannema temma külge; sinna pead temmale teggema allumist, teist ja kolmandamat lagge.
17. Ja minna, wata minna tahhan wee-upputust Ma peäle sata, et ma ärrarikkun taewa al keik lihha, kus ello waim sees on; keik mis Ma peäl on, peab hinge heitma.
18. Agga sinnoga tahhan ma omma seädust kindlaste tehha, ja sa pead laewa peäle minnema, sinna ja sinno poiad, ja sinno naene ja so poegade naesed sinnoga.
19. Ja keigest mis ellab, keigest lihhast kaks iggaühhest pead sa laewa wima, et nemmad sinnoga ellusse jäwad: issane ja emmane peawad need ollema.

20. Neist lindudest nende suggu järrele ja neist lojustest nende sou järrele, keikist mis Ma peäl romawad nende suggu järrele, keikist peawad nemmad kahhekeste so jure tulles, et nemmad ellusse jäwad.

21. Ja sinna wotta ennesele keigest roast mis süakse ja koggu ennese jure, et se sinnule ja neile söma-aiaks on.

22. Ja Noa teggi sedda ; keik sedda möda, kui Jummal tedda olli käsknud, nenda teggi ta.

7. Peatük.

Noa lähhäb laewa. Wee-upputus kautab keik ärra mis ellab, ja seisab 150. päwa.

1. Ja Jehowa ütles Noale: Minne x sinna ja keik so perre senna laewa peäle, sest sind ollen ma näinud öige ollewad ennese ees sesinnatse pölwe rahwa seas.

2. Keikist puhtaist lojustest wotta ennesele seitse pari, üks issane ja temma emmane; ja neist lojustest mis ei olle puhtad, kaks, üks issane ja temma emmane.

3. Nisammoti neist lindudest mis taewa al, seitse pari üks issane ja emmane, et suggu ellusse jääks keige se Ma peäle.

4. Sest weel seitsme päwa pärrast tahhan minna Ma peäle lasta wihma saddada nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd, ja tahhan Ma peält ärrakautada keik, mis ial on ollemas, mis ma ollen teinud.

5. Ja Noa teggi keik sedda möda, kui Jehowa tedda olli käsknud.

6. Ja Noa olli kuus sadda aastat wanna, kui se wee-upputus, se wessi Ma peäle sai.

7. Ja Noa läks ja temma poiad ja temma naene ja temma poegade naesed temmaga laewa peäle wee-upputuse pärrast.

8. Neist puhtaist lojuksist ja neist lojuksist, mis puhtad ei olle, ja neist lindudest ja keigest, mis Ma peäl romab,

9. Tullid kahhekeste Noa jure laewa, issane ja emmane, nenda kui Jummal Noat olli käsknud.

10. Ja se sündis seitsme päwa pärrast, et upputusse wessi Ma peäle sai.

11. Otse sel aastal, kui Noa kuussadda aastat wañaks sai, teise ku seitsmeteistkümmenal päwal, otse selsammal päwal löhkesid keik surema süggawusse hallikad, ja taewa lugid tehti lahti.

12. Ja saddo sai Ma peäle nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd.

13. Otse selsammal päwal läks Noa, ja Noa poiad Sem, ja Ham, ja Jewet, ja Noa naene ja kolm temma poegade naest nendega, laewa peäle.

14. Nemmad ja keik suggu ellajaid omma sou järrele, ja keik suggu lojuksid omma sou järrele, ja keik suggu romajaid mis Ma peäl romawad omma sou järrele, ja keik suggu lindo omma sou järrele, keik suggu linnukessi, keik suggu mis tibadega on.
15. Ja nemmad tullid Noa jure laewa, kahhekeste keigest lihhas, kus ello waim sees olli.
16. Ja kui nemmad sisse läksid, siis tullid issane ja emmane keigest lihhas, nenda kui Jummal tedda olli käsknud; ja Jehowa panni temma takka kinni.
17. Ja se wee-upputus sai nellikümmend päwa Ma peäle, ja sedda wet sai palju, ja se töstis laewa ülles, nenda et sedda kõrgesse tösteti Ma peält.
18. Ja wessi wöttis woimust ja sai wägga palju Ma peäle, nenda et se laew käis wee peäl.
19. Siis wöttis wessi üpris wägga woimust Ma peäle, nenda et keik need kõrged mäed, mis keige se taewa al ollid, said kaetud.
20. Wiisteistkümmend künart wöttis wessi woimust kõrguti, ja mäed said kaetud.
21. Siis heitis keik lihha hinge, α mis Ma peäl likus, ni hästi linnud kui lojuksed ja metsalised ja keik romajad, mis Ma peäl romawad, keik inimessed ka.
22. Keik, kelle ello waimo öhk ta ninna sees olli, keikist mis kuiwa peäl olli, surri ärra.
23. Nenda kautati ärra keik, mis ial olli olnud mis Ma peäl olli, ni hästi inimessed kui lojuksed, ja romajad ja linnud mis taewa al, ja neid kautati Ma peält ärra, ja ei jänud ülle, kui agga Noa ja need, kes temmaga laewas ollid.
24. Ja wessi wöttis woimust ma peäl sadda ja wiiskümmend päwa.

8. Peatük.

Wessi tahheneb; Noa lähhäb laewast wälja, ohwerdab Jummalale ja saab armo keige ma-ilma heaks.

1. Ja Jummal mötles Noa peäle ja keige ellajatte ja keikide lojuste peäle, mis temmaga laewas ollid; ja Jummal laskis ülle Ma tuult käia, ja wessi allanes ärra.
2. Ja sügawusse hallikad pandi kinni, ja taewa lugid, ja saddo taewast keeldi ärra.
3. Ja wessi läks taggasi Ma peält ärra, se läks ikka taggasi, ja wessi sai wähhemaks, kui sadda ja wiiskümmend päwa otsa said.
4. Ja se laew jäi seisma seitsme ku seitsmeteistkümmemal päwal Araratti ömäggede peäle.
5. Ja wessi sai ikka wähhemaks kümnema kuni, essimessel kümnema ku päwal paistsid mäggede otsad.

6. Ja se sündis, kui nellikümmend päwa otsa said, siis teggi Noa selle laewa akna lahti, mis ta teinud.
7. Ja laskis ühhe kaarna wälja, ja se läks wälja siñna ja tenna, senni kui wessi Ma peält ärrakuiwis.
8. Siis laskis temma ühhe tuikesse ennese jurest wälja, et saaks nähha, kas wessi olli Ma peält kahhanenud.
9. Agga se tuike ei leidnud mitte omma jalla warwastele hingamise maad ja tuli temma jure taggasi laewa, sest et wessi weel olli keige se Ma peäl: siis pistis ta omma kät wälja ja wöttis tedda ja satis tedda ennese jure laewa.
10. Ja temma otis weel teist seitse päwa, ja laskis ta ühhe tuikesse laewast wälja;
11. Agga se tuike tuli temma jure öhto aial, ja wata üks ölli-pu leht mis ärramurtud, olli temma suus; ja Noa tundis, et wessi olli Ma peält kahhanenud.
12. Ja ta otis weel teist seitse päwa, ja laskis ühhe tuikesse wälja, ja se ei tulnud teps enam temma jure taggasi.
13. Ja se sündis essimessel aastal peäle kuesaa, essimessel essimesse ku päwal, et wessi kahhanes ärra Ma peält; ja Noa wottis laewa kattust ärra ja watas, ja wata, Ma olli tahhenend.
14. Ja seitsmel teise ku päwal kolmatkümmend on Ma kuiwaks sanud.
15. Ja Jummal räkis Noa wasto ja ütles:
16. Minne laewast wälja, sinna ja sinno naene ja so poiad, ja so poegade naesed sinnoga.
17. Keik ellajad, mis sinno jures on, keigest lihast, ni hästi linnud kui lojuksed ja keik romajad, mis ma peäl romawad, to ennesega wälja, et nemmad siggiwad Ma peäl ja α suggu teggewad ja neid paljo saab Ma peäle.
18. Siis läks Noa wälja, ja temma poiad ja temma naene ja temma poegade naesed temãaga.
19. Keik ellajad, keik romajad ja keik linnud, keik mis romab Ma peäl omma sugguwössade järrele, läksid laewast wälja.
20. Ja Noa ehhtas Jehowale ühhe altari ülles, ja wöttis keikist puhtaist lojustest ja keikist puhtaist lindudest, ja ohwerdas põlletamise-ohwrid altari peäl.
21. Ja Jehowa haistis sedda maggusat haiso, ja Jehowa mõtles omãas süddames: Ei ma tahha enam sedda maad ärrawanduda innimesse pärrast; sest innimesse α süddame mõtlemised on kurjad temma lapse-põlwest: ja minna ei tahha α teps enam keik mis ellab mahhalüa, nenda kui ma ollen teinud.
22. Ei pea eddespiddi keik ma-ilma päiwil mitte lõpma ei semendaminne egga leikus, ei külm egga pallaw, ei sui egga talwe, ei pääw egga ö.

9. Peatük.

Jummal önnistab, kelab tapmist, teeb Noaga seädust; Noa saab joobnuks; temma ello-aeg ja surm.

1. Ja Jummal önnistas Noa ja temma poiad ja ütles neile: α Tehke suggu ja teid sago palju ja täitke se Ma.
2. Ja teie kartus ja teie hirm α sago keige metsaliste peäle ja keige lindude peäle mis taewa al, keik mis Ma peäl ligub ja keik merre kallad, need on teie kätte antud.
3. Keik mis ligub, mis ellus on, olgo teile roaks, keik annan minna teile nenda, kui haljast rohto.
4. Kummatagi ei pea teie mitte lihha söma temma hingega, se on temma werrega.
5. Sest töest ma tahhan teie werd teie hingede pärrast tagganouda keikide ellajatte käest tahhan ma sedda tagganouda, ja inimeste käest, iggauhhe temma wenna käest tahhan ma inimesse hinge tagganouda.
6. α Kes inimesse werd ärrawallab, selle werri peab inimesse läbbi sama ärrawallatud, sest Temma on inimest Jumjala näo järrele teinud.
7. Ja teie, tehke suggu ja teid sago palju, siggige Ma peäl ja teid sago palju seäl peäl.
8. Ja Jummal räkis Noa ja temma poegade wasto, mis temma jures ollid, ja ütles:
9. Ja miña, wata miña sean kindlaste omma seädust teiega ja teie sugguga pärrast teid.
10. Ja igga ellawa hingega, mis teie jures on, lindudega, lojustega ja keik nende metsalistega mis teie jures, keikidega mis laewast on wäljatulnud, keikide ellajatega, mis Ma peäl.
11. Ja minna sean kindlaste omma seädust teiega, et ükski lihha ei pea teps sama ärrakautud upputusse weega, ja ei pea enam wee-upputust ollema maad ärrarikkumas.
12. Ja Jummal ütles: Se on se seädusse täht, mis minna pannen ennese ja teie wahhele ja igga ellawa hinge wahhele, mis teie jures on, iggawesest põlwest sadik.
13. Omma wikkerkare ollen ma pilwesse pannud, ja se peab seädusse tähheks ollema minno ja Ma wahhel.
14. Ja se sünnib, kui ma pilwed pilwetan ülle Ma, siis peab sedda wikkerkaart pilwes nähtama.
15. Ja ma tahhan mele tulletada omma seädust, mis minno ja teie wahhel on ja igga ellawa hinge wahhel keiges lihhas, et ei pea mitte enam wessi sama upputusseks, keik lihha ärrarikkuda.

16. Ja se wikkerkaar peab pilwes ollema, et ma sedda nään ja mele tulletan iggawest seädust Jummal ja igga ellawa hinge wahhel keiges lihhas, mis Ma peäl on.
17. Ja Jummal ütles Noa wasto: Se on se seädusse täht, mis ma kindlaste seädnud ennese ja keige lihha wahhel, mis Ma peäl on.
18. Ja Noa poiad, mis laewast wäljatullid, ollid Sem ja Ham ja Jewet; agga Ham se olli Kanaani issa.
19. Need kolm ollid Noa poiad, ja neist on keik ma-ilm laiale lautud.
20. Ja Noa hakkas sama põllomehheks ja istutas wina-mägge.
21. Ja ta jõi sest winast ja sai joobnuks, ja teggi ennast paljaks seal ommas telkis.
22. Ja Ham Kanaani issa näggi omma issa paljast ihho, ja täetas sedda omma kahhe wennale oues.
23. Ja Sem ja Jewet wötsid ühhe ride ja pannid ende mollematte ollade peäle, ja käisid taggaja ja katsid omma issa paljast ihho kinni, ja nende silmad ollid taggaja, et nemmad omma issa paljast ihho ei näinud.
24. Ja Noa ärkas ommast winast ülles, ja sai teäda, mis temma norem poeg temmale olli teinud.
25. Siis ütles temma: Ärranetud olgo Kanaan! sago temma omma wendadele sullaste sullaseks!
26. Weel ütles ta: Kidetud olgo Jehowa Semi Jummal, ja Kanaan sago temmale sullaseks.
27. Jummal awwatellego Jeweti, ja temma ellago Semi telkide sees, ja Kanaan olgo temmale sullaseks.
28. Ja Noa ellas pärrast wee-upputust kolm sadda ja wiiskümmend aastat.
29. Ja keik Noa päwad ollid ühheksa sadda ja wiiskümmend aastat, ja ta surri ärra.

10. Peatük.

Jeweti, Hami ja Semi, Noa poege sugguwössä.

1. Ja need on Noa poegade Semi, Hami ja Jeweti sündimised ja neile sündsid poiad pärrast wee-upputust.
2. Jeweti x poiad on: Komer ja Magog ja Madai ja Jawan ja Tubal ja Mesek ja Tiras.
3. Ja Komeri poiad on: Askenas ja Riwat ja Togarma.
4. Ja Jawani poiad on: Elisa ja Tarsis, Kittim ja Todanim.
5. Neist on jaetud pagganatte sared nende made sees, igga üks omma kele järrele, nende sugguwössade järrele nende rahwa seas.
6. Ja Hami poiad on: Kus ja Mitsraim ja Put ja Kanaan.

7. Ja Kusi poisid on: Seba ja Hawila ja Sabta ja Rama, ja Sabteka; ja Rama poisid on Seba ja Tedan.
8. Ja Kus sünnitas Nimrodi, ja se hakkas wäggewaks sama Ma peäl.
9. Se olli wäggew liino aiamise peäle Jehowa ees, sepärrast ööltakse: üks wäggew mees liino aiamise peäle Jehowa ees nenda kui Nimrod.
10. Ja temma kuningrigi hakkatus olli Pabel ja Erek ja Akkad ja Kalne ja Sineari maal.
11. Seält maalt tulli wälja Assur ja ehitas Ninewe ülles ja Reoboti liina ja Kala.
12. Ja Resenit Ninewe ja Kala wahhele, se on se suur lin.
13. Ja Mitsraim sünnitas Ludid ja Anamid ja Leabid ja Nawtuhid.
14. Ja Patrusid ja Kasluhid, kust Wilisti- ja Kawtori-rahwas on wäljatulnud.
15. Ja Kanaan sünnitas Sidoni omma essimesse poia ja Hetti.
16. Ja Jebusi ja Emori ja Kirgali.
17. Ja Iwwi ja Arki ja Sini.
18. Ja Arwadi ja Semari ja Hamati, ja neist on pärrast laiale lautud Kanaani-rahwa sugguwössad.
19. Ja Kanaani-rahwa raia olli Sidonist, kust Kerari minnakse Assast sadik, kust Sodoma ja Komorra ja Adma ja Seboimi minnakse Lasast sadik.
20. Need on Hami lapsed omma sugguwössade järrele, omma keelte järrele, omma made sees omma rahwa seas.
21. Ja Semile sellele sündsids ka lapsed, se on keik Eberi laste issa, Jeweti selle wannema wend.
22. Semi poisid on Elam ja Assur ja Arpaksad ja Lud ja Aram.
23. Ja Arami poisid on Uts ja Huul ja Keter ja Mas.
24. Ja Arpaksad ja sünnitas Sela ja Sela sünnitas Eberi.
25. Ja Eberile sündsids kaks poega, teise nimmi Peleg, et temma päiwil se Ma ärrajaeti, ja temma wenna nimi olli Joktan.
26. Ja Joktan sünnitas Almodadi ja Selewi ja Atsarmawetti ja Jara.
27. Ja Hadorami ja Usali ja Tikla.
28. Ja Obali ja Abimaeli ja Seba.
29. Ja Owiri ja Hawila ja Jobabi; keik need on Joktani poisid.
30. Ja nende ello-asse olli Mesast, kust Sewara minnakse, se on mäggi hommiko pool.
31. Need on Semi poisid omma sugguwössade järrele, omma keelte järrele, omma made sees omma rahwa järrele.
32. Need on Noa laste sugguwössad omma sündimiste järrele omma rahwa seas; ja neist on rahwas Ma peäle laiale lautud pärrast wee-upputust.

11. Peatük.

Pabeli torn; kele-murde seggaminne. Semi suggu.

1. Agga keigel ma-ilmal olli üks kele-murre ja ühhesuggused sannad.
2. Ja se sündis kui nemmad homiko poolt tee peäle läksid, siis leidsid nemmad orgo Sineari maalt, ja jäid senna ellama.
3. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Et tehkem nüüd teilis-kiwwa ja polletagem neid öiete. Siis olli neile se teilis-kiwwi kiwwiks, ja mäewaik olli neile soueks.
4. Ja nemmad ütlesid: Et ehhitagem nüüd ülles ennestele ühhe liina ja torni, ja temma otsa liggi taewast, ja tehkem ennestele nimme, et meid laiale ei pilluta keige se Ma peäle.
5. Ja Jehowa tuli mahha waatma se liina ja se torni, mis innimesse lapsed üllesehhitasid.
6. Ja Jehowa ütles: Wata üks rahwas ja üks kele-murre on neil keikil, ja se on mis nemmad hakkanud teggema, ja nüüd ei kela neid ükski keik sedda teggemast, mis nemad möttelnud.
7. Et läkki nüüd alla ja seggagem seäl nende kele-murde, et nemmad teine teise kele-murret ei sa moista.
8. Ja Jehowa pillas α neid seält laiale keige se Ma peäle, ja nemmad jätsid se liina ülles ehhitamatta.
9. Sepärrast pandi temma nimmi Pabel, et Jehowa seäl keige Ma kele-murde on ärrasegganud; ja seält pillas Jehowa neid laiale keige se Ma peäle.
10. Need on Semi sündimised: Sem olli sadda aastat wanna ja sünnitas Arpaksadi kaks aastat pärrast wee-upputust.
11. Ja Sem ellas pärrast sedda, kui ta Arpaksadi sai sünnitanud, wiis sadda aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
12. Ja Arpaksad α olli ellanud kolmkümñend ja wiis aastat, ja süñitas Sela.
13. Ja Arpaksad ellas pärrast sedda, kui ta Sela olli sünnitanud, nelli sadda ja kolm aastat ja sünnitas poege ja tütrid.
14. Ja Sela olli kolmkümmend aastat ellanud, ja sünnitas Eberi.
15. Ja Sela ellas pärrast sedda kui ta Eberi olli sünnitanud, nelli sadda ja kolm aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
16. Ja Eber olli kolmkümmend ja nelli aastat ellanud ja sünnitas Pelegi.
17. Ja Eber ellas pärrast sedda, kui ta Pelegi olli sünnitanud, nelli sadda ja kolmkümmend aastat ja sünnitas poege ja tütrid.
18. Ja Peleg olli kolmkümmend aastat ellanud ja sünnitas Reu.
19. Ja Peleg ellas pärrast sedda, kui ta Reu olli sünnitanud, kaks sadda ja ühheksa aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
20. Ja Reu olli ellanud kolmkümmend ja kaks aastat, ja sünnitas Serugi.

21. Ja Reu ellas pärrast sedda, kui ta Serugi olli sünnitanud, kaks sadda ja seitse aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
22. Ja Serug olli ellanud kolmkümmend aastat, ja sünnitas Naori.
23. Ja Serug ellas pärrast sedda, kui ta Naori olli sünnitanud, kaks sadda aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
24. Ja Naor olli ellanud kakskümmend ja ühheksa aastat ja sünnitas Tera.
25. Ja Naor ellas pärrast sedda, kui ta Terat olli sünnitanud, sadda ja ühheksateistkümmend aastat, ja sünnitas poege ja tütrid.
26. Ja Tera olli ellanud seitsekümmend aastat ja sünnitas Abrami, Naori ja Harani.
27. Ja need on Tera sündimised: Tera sünnitas Abrami, Naori ja Harani, ja Haran sünnitas Lotti.
28. Ja Haran surri, eñe kui ta issa Tera, omã sündimisse male Uri Kaldearahwa liñna.
29. Ja Abram ja Naor wötsid ennestele naesed, Abrami naese nimmi olli Sarai, ja Naori naese nimmi olli Milka, Harani tüttar, kes Milka issa ja Iska issa olli.
30. Ja Sarai olli sugguta, ei temãl olnud last.
31. Ja Tera wöttis omma poia Abrami ja Harani poia Lotti, omma poia poia, ja Sarai omma minnia, omã poia Abrami naese; ja nemmad läksid nendega Urist x Kaldearahwa liñnast Kanaani male käima, ja tullid Haranist sadik, ja jäid senna ellama.
32. Ja Tera päwad ollid kakssadda ja wiis aastat, ja Tera surri Harani ärra.

12. Peatük.

Abram lääb Kanani-male; ellab kui woöras Egiptusses.

1. Ja Jehowa olli Abrami wasto üttelnud: Minne omma maalt ja omma suggulaste seltsist ja omma issa koiast ärra senna male, mis ma sulle tahhan näidata.
2. Ja ma tahhan sind sureks rahwaks teha, ja sind önnistada ja sinno nimme sureks teha, ja sa pead wägga önnistud ollema.
3. Ja miña tahhan öñistada neid, kes sind önnistawad, ja tahhan ärraneda neid, kes sind ärrawañnuwad, x ja siño sees peawad keik sugguwössad Ma peäl öñistud sama.
4. Ja Abram läks ärra nenda kui Jehowa temma wasto olli üttelnud, ja Lot läks temmaga; ja Abram olli seitsekümmend ja wiis aastat wanna, kui ta Haranist wäljaläks.
5. Ja Abram wöttis omma naese Sarai ja Lotti omma wenna poia ja keik nende warrandust, mis nemmad ollid kokkopannud, ja need waimud, mis

nemmad ollid ennestele Haranis saatnud; ja nemmad läksid wälja käima Kanaani male ja said Kanaani male.

6. Ja Abram käis sedda maad läbbi Sekemi kohhast sadik, More tammikust sadik; ja Kanaani-rahwas olli siis seäl maal.

7. Ja Jehowa näitis eñast Abramile ja ütles: α Sinno suggule tahhan ma seddasama maad anda. Ja ta ehhtas seña altari ülles Jehowale, kes temmale ennast olli näitnud.

8. Ja ta hakkas seält likuma mäe pole, mis homõiko poolt wasto Peteli olli, ja löi senna oma telki ülles; Petel olli öhto poolt ja Ai hommiko poolt, ja senna ehhtas ta Jehowale altari ülles ja kulutas Jehowa nimme.

9. Ja Abram läks tele ja käis ikka peäle louna pole.

10. Agga nalg olli seäl maal; Abram läks Egiptusse-male alla, et temma seäl kui wöoras piddi ellama, sest nalg olli kange seäl maal.

11. Ja se sündis, kui ta Egiptusse-male minnes senna liggi sai, siis ütles ta omma naese Sarai wasto: Et wata ma tean, et sinna illus naene näust olled.

12. Ja se süñib, kui Egiptusse-rahwas sind näwad, et nemad ütlewad: Se on tema naene; ja tappawad mind ärra ja jätwad sind ellusse.

13. Et ütle, ennast mo öe ollewad, et mo kässi sinno pärrast woiks hästi käia, ja mo hing sinno pärrast ellusse jääks.

14. Ja se sündis, kui Abram Egiptusse-male sai, siis näggid Egiptusse-rahwas se naese, et ta wägga illus olli.

15. Ja Warao würstid näggid tedda ja kiitsid tedda Warao ette, ja se naene woeti Warao kotta.

16. Ja ta teggi Abramile head temma pärrast; ja temmal olli puddo-lojuksid ja weiksid ja eeslid ja sullasid ja ümmardajaid ja emma-eeslid ja kamelid.

17. Ja Jehowa nuhtles suurte nuhtlustega Warao ja temma perret, Sarai Abrami naese pärrast.

18. Ja Warao kutsus Abrami ja ütles: Mikspärrast olled sa sedda mulle teinud? Mikspärrast ei annud sa mulle teada, et temma so naene piddi ollema.

19. Mikspärrast ütlesid sinna: Temma on mo ödde; ja ma tahtsin tedda ennesele naeseks wötta. Ja nüüd wata seäl on so naene, wötta tedda ja minne.

20. Ja Warao andis meestele käsko temma pärrast, et nemmad piddid tedda ärrasaatma ja temma naese ja keik, mis temmal olli.

13. Peatük.

Abram lahkub Lottist, oma wenna poiast; saab tootust.

1. Ja Abram läks Egiptusse-maalt ülles louna pole, temma ja temma naene ja keik mis temmal olli, ja Lot temmaga.

2. Ja Abram olli wägga rikkas lodustest, höbbedast ja kullast.
3. Ja temma käis ommad teekäimissed louna poolt Peteli pole senna paika, kus temma telk essite olli olnud Peteli ja Ai wahhel.
4. Senna altari paika, mis ta essite olli teinud; Ja Abram kulutas seäl Jehowa nimme.
5. Ja Lottil, kes Abramiga käis, olli ka puddolojuksid ja weiksid ja telka.
6. Ja se Ma ei suutnud neid mitte kanda, et nemmad olleksid woinud ühhes seäl ellada, et nende warrandust olli palju, sepärrast ei woinud nemmad mitte ühhes ellada.
7. Ja Abrami loduste-karjaste wahhel ja Lotti loduste-karjaste wahhel olli riid; ja Kanaani- ja Perisi-rahwas ellasid siis seäl maal.
8. Ja Abram ütles Lotti wasto: Ärgo olgo rido minno ja sinno wahhel, ja minno karjaste ja sinno karjaste wahhel; sest meie olleme mehhed, kes wennaksed.
9. Eks keik se Ma ei olle sinno ees tühhi ? lahku nüüd minnust ärra: lähhad sa wassakut kät, siis lähhan ma parremat kät, ja lähhad sa parremat kät, siis lähhan ma wassakut kät.
10. Siis töstis Lot omad silmad ülles ja watis keik Jordani laggedat kohta läbbi, et keiges paikas wet olli: enne kui Jehowa Sodoma ja Komorra ärrarikkus, olli se kui Jehowa rohhoaed, nenda kui Egiptus, kust Soari minnakse.
11. Ja Lot wallitses ennesele keik Jordani laggedat kohta, ja Lot läks tee peäle homiko poolt ärra, ja nemad lahkusid teine teisest ärra.
12. Abram jäi ellama Kanaani male, ja Lot jäi ellama selle laggeda Ma liñnadesse, ja panni ommad telgid ülles Sodomast sadik.
13. Ja Sodoma mehhed ollid wägga kurjad ja pattused Jehowa wasto.
14. Ja Jehowa ütles Abrami wasto pärrast sedda, kui Lot olli temmast ärralahkund: Tösta nüüd ommad silmad ülles ja wata sest paigast, kus sa olled, pohja pole ja louna pole ja hommiko pole ja öhto pole.
15. Sest ma tahhan keik se Ma, mis sa nääd, sinnule ja sinno suggule iggaweseks aiaks anda.
16. Ja tahhan so suggu nenda panna kui mulla pörm; kui nüüd kegi woib mulla pörmo ärraluggeda, siis peab siño suggu ka sama ärraloetud.
17. Wotta kätte, käi se Ma läbbi pitkuti ja laiuti, sest sinnule tahhan ma sedda anda.
18. Ja Abram wöttis seält telgid ärra ja tulli ja ellas Mamre x tammikus, mis Hebroni jures on; ja ta ehhtas senna Jehowale altari ülles.

14. Peatük.

Abram päästab Lotti wangist: Melkisedek õnnistab tedda.

1. Ja se sündis Amraweli Sineari kunninga, Arjoki Ellasari kunninga, Kedorlaomeri Elami kunninga, ja Tideali pagganatte kunninga päiwil.
2. Et nemmad södda töstsid Pera Sodoma kunninga ja Pirsä Komorra kunninga, Sineabi Adma kunninga wasto, ja Semeberi Seboimi kunninga ja Pela kunninga wasto, se on Soar.
3. Need keik koggusid ennast ühte Siddimi orko, se on nüüd sola merri.
4. Kaksteistkümmend aastat ollid nemmad Kedorlaomeri al olnud, ja kolmeteistkümmemal aastal pannid nemmad wasto.
5. Ja neljateistkümmemal aastal tulli Kedorlaomer ja need kuningad, mis temmaga ollid, löid Rewai-rahwast Astarot-Karnaimi mahha ja need Susid Hami ja need Emid Sawe-Kirjataimi.
6. Ja Hori-rahwast nende Seiri mäggise Male Parani loost sadik, mis wasto körbe on.
7. Ja nemmad läksid taggasi ja tullid En-Mispati, se on Kades, ja löid keik Amaleki wälja rahwa mahha ja ka Emori-rahwast, mis Hatsatson-Tamaris ellas.
8. Ja Sodoma kuningas läks wälja ja Komorra kuñingas ja Adma kuningas ja Seboimi kuningas ja Pela kuningas, se on Soar; ja seädsid nende wasto taplust Siddimi orgus,
9. Kedorlaomeri Elami kunninga wasto ja Tideali pagganate kunninga ja Amraweli Sineari kunninga ja Arjoki Ellasari kunninga wasto, nelli kuningast wie wasto.
10. Ja Siddimi org olli täis mäe-waiko auka, ja Sodoma ja Komorra kuningas pöggenesid ja paljo langsid senna mahha, ja need mis üllejäid, pöggenesid mäele.
11. Ja nemad wötsid keik Sodoma ja Komorra warrandust ja keik nende toidust ja läksid ärra.
12. Nemmad wötsid ka Lotti Abrami wenna poia ja temma warrandust ja läksid ärra: (sest ta ellas Sodomas.)
13. Ja üks, kes olli ärrapeäsnud, tulli ja andis Abramile, kes õ Ebreä-meess, teäta, ja sesamma ellas se Emori-mehhe Mamre tammikus, kes Eskoli ja Aneri wend olli, ja nemmad ollid Abramiga seädusse teinud.
14. Kui Abram kulis, et temma wend olli wangi widud, siis satis ta ommad öppetud mehhed wälja, mis temma perres ollid sündinud, kolm sadda ja kahheksateistkümmend, ja aias neid takka Tanist sadik.
15. Ja issi jaggas ta ommad sullased öse nende wasto, ja löi neid mahha, ja aias neid takka Hobast sadik, mis on wassakut kät Tamaskusse pole.

16. Ja tõi keik warrandust taggasi, ja tõi ka taggasi Lotti omã wenna ja temã warrandust, ja naesed ka, ja muud rahwast.
17. Ja Sodoma kuningas läks wälja temã wasto pärrast sedda, kui ta taggasi tulnud, kui ta sai mahhalõnud Kedorlaomeri ja need kuningad, mis temmaga ollid, Sawe orko, mis on kunninga org.
18. Ja Melkisedek Salemi kuningas wiis leiba ja wina wälja, ja temma olli se keigekörgema Jummalale preester.
19. Ja ta õnnistas tedda ja ütles: Önnistud olgo sa Abram keigekörgema Jummalale, kelle pärralt taewas ja Ma on.
20. Ja kidetud on se keigekörgem Jummal, kes so waenlased sinno kätte ärra annud. Ja ta andis temmale kümnest keikist.
21. Ja Sodoma kuningas ütles Abrami wasto: Anna need waimud minnule ja se warrandus wõtta ennesele.
22. Ja Abram ütles Sodoma kunninga wasto: Ma töstan omma kät ülles Jehowa keigekörgema Jummalale pole, kelle pärrast taewas ja Ma on,
23. Et minna ei tahha ühte lõnga otsa egga kingapaela wõtta keigest sest, mis sinno pärralt on, et sa ei wõtta öölda: Minna ollen Abrami rikkaks teinud.
24. Ärgo sago se minno kätte, jägo se, mis need nored mehhed on sõnud, ja nende meeste ossa, mis minnoga on käinud; Aner, Eskol ja Mamre, need wõtko omma ossa.

15. Peatük.

Jummal tootab Abramile suggu: Abrami usk ja öigus.

1. Pärrast sedda luggu sai Jehowa sanna Abramile näggemisses, ja ütles: Ärra karda Abram, α Miña ollen sinnule kilbiks, α ja sinno palk mis wägga suur on. α
2. Ja Abram ütles: Issand Jehowa, mis sa tahhad mulle anda? sest minna ellan ilma lapseta, ja sesamma kes mo perre üllewataja, sesinnane on Elieser Tamaskusest.
3. Ja Abram ütles: Wata, mulle ei olle sa mitte suggu annud, ja wata, mo perre poeg peab minno pärria ollema.
4. Ja wata, Jehowa sanna sai temãle ja ütles: Se ei pea mitte so pärria ollema, se agga kes so ihhust tulleb, se peab so pärria ollema.
5. Ja Ta wiis tedda wälja oue ja ütles: Et wata taewa pole ja loe need tähhed; kas sa woid neid luggeda? ja Ta ütles temmale: α Nenda peab so suggu ollema.
6. Ja temã uskus Jehowat: ja Ta arwas sedda temmale öigusseks.

7. Ja Ta ütles temma wasto: Minna ollen Jehowa, kes sind Urist α Kaldearahwa liñnast ärratonud, et ma sinnule piddin andma sesinnatse Ma, sedda pärrida.
8. Ja ta ütles: Issand Jehowa, kust ma sedda tean, et ma sedda pean pärrima?
9. Ja Ta ütles temma wasto: Wötta mulle üks kolme-aastane puul, ja üks kolme-aastane kits, ja üks kolme-aastane jää, ja üks turtli-tuik ja üks tui poeg.
10. Ja ta wöttis neid keik ennese kätte, ja leikas neid keskelt lõhki, ja panni igga tükki teine teise wasto, agga need linnud ei leikand temma mitte lõhki.
11. Ja kiskujad linnud tullid nende kehade peäle, ja Abram pelletas neid ärra.
12. Kui pääw olli loja minnemas, siis langes raske unni Abrami peäle, ja wata jällestus ja suur pimmedus langes temma peäle.
13. Ja Temma ütles Abrami wasto: Sedda pead sa töeste teädma, et sinno suggu peab woöras ollema ühhe Ma sees, mis nende pärralt ep olle, ja nemad suñiwad neid tenima, ja waewawad neid; nelli sadda α aastat.
14. Ja Minna tahhan ka se rahwa, kedda nemmad teniwad, sundida, ja pärrast sedda peawad nemmad seält wäljaminnema sure warrandussega.
15. Ja sa pead rahhoga omma wannematte jure sama, sind peab heas wannuses mahha maetama.
16. Ja neljandama põlwe rahwas peawad Seie taggasi tulles: sest Emori-rahwa üllekohhus ei olle weel täis tännini.
17. Ja se sündis, kui pääw olli loja läinud ja olli pimme; ja wata siis olli üks pets-ahhi mis suitses, ja tulleleek, mis α nende lõhnutud tükkide wahhelt läbbiläks.
18. Selsammal päwal teggi Jehowa Abramiga seädusse ja ütles: Sinno suggule tahhan ma sesinnatse Ma anda Egiptusse jöest sure jöeni, Wratti jöeni.
19. Keni- ja Kenisi- ja Kadmoni-rahwast,
20. Ja Itti- ja Perisi- ja Rewai-rahwast,
21. Ja Emori- ja Kanaani- ja Kirgasi- ja Jebusi-rahwast.

16. Peatük.

Sara ümmardaja Hagar saab käima peäle, põlgab emmanda ärra, pöggeneb, tulleb taggasi Jummal poia kässo peäle, toob Ismaelit ilmale.

1. Ja Sarai Abrami naene ei tonud temmale last ilmale; ja temmal olli üks Egiptusse-ma ümmardaja, Hagar nimmi.
2. Siis ütles Sarai Abrami wasto: Et wata, Jehowa on mind kinnipannud, et ma last ei sa; et heida minno ümmardaja jure, ehk minnule temmast suggu tulleb. Ja Abram wöttis Sarai sanna kuulda.

3. Ja Sarai Abrami naene wöttis omã ümmardaja Hagari, se Egiptusse-ma innimesse, kümme aastat pärrast sedda, kui Abram olli Kanaani maal ellanud, ja panni tedda omma mehhele Abramile naeseks.
4. Ja temma heitis Hagari jure, ja ta sai käima peäle: ja kui ta näggi, et ta käima peäle sanud, siis olli ta emmand temma melest alw.
5. Ja Sarai ütles Abrami wasto: Mis mulle liga sünnib, tulleb sinno peäle; miña ollen omã ümmardaja so süllesse annud, ja ta nääb, et ta käima peäle sanud, siis ollen ma alw temma melest. α Jehowa moistko öigust minno ja sinno wahhele.
6. Ja Abram ütles Sarai wasto: Wata so ümmardaja on sinno käes, te temmaga, mis so melest hea on. Ja Sarai andis temmale hirmo, ja ta pöggenes temma jurest ärra.
7. Ja Jehowa ingel leidis tedda wee-hallika jurest mis körbes, Suri tee hallika jurest.
8. Ja Ta ütles: Hagar Sarai ümmardaja, kust sa tulled ja kuhho sa lähhed? ja ta ütles: Minna ollen omma emmanda Sarai jurest ärrapöggenemas.
9. Ja Jehowa ingel ütles temãale: Minne taggasi omma emmanda jure, ja allanda ennast temma kätte alla.
10. Ja Jehowa ingel ütles temmale: Ma tahhan sinno suggu wägga paljo tehha, et sedda ei woi üllesarwata paljusse pärrast.
11. Ja Jehowa ingel ütles temmale: Wata sa olled eñnast wasto ja pead poia ilmale toma, ja pead temmale nimme pannema Ismael, sest Jehowa on so willetsust kuulnud.
12. Ja temma saab jultund inimene ollema, kui metsa-esel, temma kässi keikide wasto ja keikide kässi temma wasto, ja ta peab keige omma wendade ees ellama.
13. Ja ta hüdis Jehowa nimme, kes temãa wasto räkis: Sinna olled Jummal kes watab; sest ta ütles: Ollen minna siin ka tedda takka näinud, kes mind watab?
14. Sepärrast hüdis ta se kaewo Lahhai-Roi, ehk α selle ellawa kaewuks, kes mind watis ; wata se on Kadesi ja Peredi wahhel.
15. Ja Hagar tõi Abramile poia ilmale, ja Abram panni omma poia nimme, mis Hagar sai, Ismael.
16. Ja Abram olli kahheksakümmend ja kuus aastat wanna, kui Hagar Abramile Ismaeli ilmale tõi.
17. Peatük.

Jummal uendab seädust Abramiga: nimetab ta nimē Abraamiks: kinnitab seädust ümberleikamisega.

1. Ja Abram olli ühheksakümmend ja ühheksa aastat wanna, ja Jehowa näitis

ennast Abramile ja ütles temma wasto: Minna ollen se keigewäggewam Jummal, α käi minno palle ees α ja olle täieste wagga.

2. Ja ma tahhan omma seädust ennese ja sinno wahhele tehha, ja sind üpris wägga siggitada.

3. Ja Abram heitis omma silmili mahha; ja Jummal räkis weel temmaga ja ütles:

4. Minna ollen se, wata minno seädus on sinnoga, ja sa pead rahwa-hulga issaks sama.

5. Ja sinno nimmi ei pea ennam Abramiks hütama, α Abraam agga peab so nimmi ollema, α sest ma ollen sind hulga rahwa issaks pannud.

6. Ja ma tahhan sulle wägga paljo suggu sata ja sind rahwaks tehha, ja kunningad peawad sinnust wäljatullema.

7. Ja ma tahhan omma seädusse kindlaste seäda ennese wahhele ja sinno ja sinno suggu wahhele pärrast sind nende põlwedes iggawesseks seädusseks; et ma ollen sinnule Jummalaks ja sinno suggule pärrast sind.

8. Ja ma tahhan sinnule ja so suggule pärrast sind se Ma anda, kus sa wooras sees olled, keige Kanaani-ma iggawesseks pärrandusseks, ja minna tahhan neile Jummalaks olla.

9. Ja Jummal ütles Abraami wasto: Ja sinna pead mo seädusse piddama, sinna ja sinno suggu pärrast sind omma põlwedes.

10. Se on minno seädus, mis teie peate piddama, minno wahhel ja teie ja so suggu wahhel pärrast sind: keik meeste-rahwast peab teile ümberleikatama.

11. Ja teie peate omma eestnahha lihha ümberleikama, ja se peab seädusse tähheks ollema minno ja teie wahhel.

12. Ja kahheksa-päwast poeg-last peab teile ümberleikatama keik, kes meeste-rahwas teie põlwedes, olgo perres sündinud ehk mis rahha pärrast ostetud keige woöra rahwa käest, mis sinno suggust ei olle.

13. Mis so perres on sündinud, ja mis so rahha pärrast ostetud, peab wissist ümberleikatama; ja miño seädus peab teie lihha külges ollema iggawesseks seädusseks.

14. Ja se meeste-rahwas, kennel eestnahk on, kelle eestnahha lihha ei sa ümberleikatud, se hing peab sama ärrakautud omma rahwa seast; ta on minno seädusse tühjaks teinud.

15. Ja Jummal ütles Abraami wasto: Sarai so naene, temma nimmi ei pea mitte ollema Sarai, sest Sara peab temma nimmi ollema.

16. Ja ma tahhan tedda önnistada, ja temmast sulle ka poia anda; ja tahhan tedda önnistada, ja ta peab sureks rahwaks sama, rahwa kunningad peawad temmast sundima.

17. Siis heitis Abraam omma silmili mahha ja naeris, α ja ütles omās süddames: Kas peabmulle, kes ma sadda-aastane ollen, laps sündima? α ja kas peab Sara kes ühheksakümne-aastane on, lapse ilmale toma?

18. Ja Abraam ütles Jummal wasto: oh et Ismael sinno ette jääks ellama!
19. Ja Jumal ütles: Töest so naene Sara x peab siñule poia ilmale toma, ja sa pead temma nimõ pannema Isaak; ja ma tahhan omõ seädusse temõaga kindlaste seäda iggawesseks seädusseks temõa suggule pärrast tedda.
20. Ja Ismaeli pärrast ollen ma sind wötnud kuulda, wata ma ollen tedda õñistanud ja tahhan temõale suggu sata ja sedda üpris wägga siggitada: kaksteistkümmend würstit x peab ta sünnitama, ja ma tahhan tedda sureks rahwaks teha.
21. Ja omma seädusse tahhan ma kindlaste seäda Isaakiga, kedda Sara sulle peab ilmale toma seätud aial tulles aastal.
22. Ja ta löppes temmaga räkimast, ja Jummal läks ülles Abraami jurest ärra.
23. Ja Abraam wöttis omma poia Ismaeli ja keik need kes temma perres ollid sündinud, ja keik mis temma rahha pärrast ollid ostetud, keik meeste-rahwast Abraami perre-rahwa seast; ja leikas nende eestnahha-lihha ümbert ärra, otse selsammal päwal nenda kui Jummal temmaga olli räkinud.
24. Ja Abraam olli ühheksakümmend ja ühheksa aastat wanna, kui temma eestnahha lihha ümberleikati.
25. Ja Ismael temma poeg olli kolmteistkümmend aastat waña, kui temma eestnahha lihha ümberleikati.
26. Otse selsammal päwal leikati Abraami ja temma poega Ismaeli ümber.
27. Ja keik ta perre meeste-rahwas, mis perres ollid sündinud ja rahha pärrast ostetud woõra rahwa käest, neid leikati temmaga ümber.

18. Peatük.

Abraami woõraspiddo. Abram teeb palwet Sodoma eest.

1. Ja Jehowa näitis ennast temmale Mamre x tammikus, ja ta istus telgi ukse ees, kui pääw pallaw olli.
2. Ja ta töstis ommad silmad ülles ja näggi, ja wata kolm meest seisid temma kohhal, ja ta näggi neid ja jooksis nende wasto telgi ukse jurest ja kummardas x mani.
3. Ja ütles: Issand, kui ma nüüd armo leian so silma eest, siis ärra minne mitte, pallun ma, ommast sullasest möda.
4. Et todago pissut wet ja peske ommad jallad, ja toetage ennast seie pu alla.
5. Ja ma tahhan leiwa-pallokest tua, ja kinnitage omma südda, pärrast woite teie eddasi miñna, sest sepärrast ollete teie omma sullase jure tulnud. Ja nemmad ütlesid: Te nenda kui sa olled räkinud.
6. Ja Abraam töttas senna telki Sara jure ja ütles: Joua ja wötta kolm moõto peent jahho, sötku ja te kokisid.

7. Ja Abraam jooksis weiste jure ja wöttis ühhe immewa ja hea wassika ja andis poisi kätte, ja se töttis sedda walmistama.
8. Ja Abraam wöttis woid ja pima ja se wassika, mis ta olli walmistanud, ja panni nende ette; ja temma seisis nende jures seäl pu al, ja nemmad söid.
9. Ja nemmad ütlesid temma wasto: Kus so naene Sara? ja ta ütles: Wata, seäl telkis.
10. Ja Ta ütles: Ma tahhan wissist jälle siño jure tulla otse selsamãl aasta aial, ja wata Saral so naesel peab poeg ollema ; ja Sara kulis sedda telgi ukse ees ja se olli se Issanda selja tagga.
11. Ja Abraam ja Sara ollid wannad, ja ellatand, ei olnud enam Saral naesterahwal asjo ollemas.
12. Ja Sara naeris isseenneses α ja ütles: Pärrast sedda, kui ma ollen wannaks läinud, peab siis minnul himmo ollema, ja mo issand on wanna.
13. Ja Jehowa ütles Abraami wasto: Mikspärrast naerab Sara ja ütleb: α Kas ma peaksin ka töest lapse sama, ja minna ollen jo wannaks sanud?
14. Kas peaks nisuggune imme assi ollema, mis Jehowa ei jouaks teha ? sel seätud aial tahhan ma jälle sinno jure tulla otse selsammal aasta aial, ja Saral peab poeg ollema.
15. Ja Sara waltetas ja ütles: Ei ma olle mitte naernud; (sest ta kartis) agga Temma ütles: Ei mitte, sest sa olled naernud.
16. Ja need mehhed tousid seält ülles ja waatsid Sodoma pole; ja Abraam läks nendega, neid saatma.
17. Ja Jehowa ütles: Peaksin minna Abraami eest sedda sallaja piddama, mis minna tahhan teha?
18. Ja Abraam peab wissist sureks ja wäggewaks rahwaks sama, ja temma sees peawad keik α ma-ilma rahwas önnistud sama.
19. Sest ma tunnen tedda se polest, et ta wöttab ommad lapsed α ja omma perret käskida, kes pärrast tedda on, et nemmad Jehowa teed peawad hoidma, et nemmad tewad öigust ja mis kohhus on; sepärrast et Jehowa Abraamile sataks, mis Ta temma pärrast on räkinud.
20. Ja Jehowa ütles: Et se kissendamisse heäl Sodomast ja Komorrast suur on, ja et nende pattud wägga rasked on:
21. Sepärrast tahhan minna alla miñna ja wadata, kas nemmad keikipiddi teinud sedda kissendamist möda, mis mo ette tulnud, ehk mitte, et saaksin teädä.
22. Ja need mehhed pörasid seält ja läksid Sodoma; ja Abraam jäi weel Jehowa ette seisma.
23. Ja Abraam astus liggi ja ütles: Kas sa tahhad ka sedda öiget selle öälaga lõppetada?
24. Ehk on wahhest wiiskümmend öiget seäl liñnas, kas sa siis tahhad

lõpetada ja ei mitte andeks anda selle paigale nende wiekümne õige pärrast, mis seäl sees on?

25. Se olleks sulle teotuseks, kui sa sedda wisi teeksid, et sa tappaksid sedda õiget selle öälaga, ja üks õige peaks nenda ollema kui öäl, se olleks sulle teotuseks! ð eks keige ma-ilma kohtomoistja ei peaks teggema, mis kohhus on?

26. Ja Jehowa ütles: Kui ma Sodomast seält liñnast wiiskümñend õiget leian, siis tahhan ma nende pärrast keige selle paigale andeks anda.

27. Ja Abraam wastas ja ütles: Et wata, ma ollen ettewötnud Issandaga räkida, ja minna ollen pörm ð ja tuhk.

28. Ehk wiestkümnest õigest puduwad wiis, kas sa tahhad siis keik se liñna ärrarikkuda nende wie pärrast? ja Ta ütles: Ei ma tahha mitte ärrarikkuda, kui ma seält nellikümñend ja wiis saan leidnud.

29. Ja ta wöttis weel enam temmaga räkida ja ütles: Ehk wahhest seält leitakse nelli kümñend? ja Ta ütles: Ei ma tahha sedda mitte tehha neljakümne pärrast.

30. Ja ta ütles: Ma pallun ärgo süttigo Issanda wihha mitte pöllema, et ma rägini: ehk wahhest seält leitakse kolmkümñend? ja Ta ütles: Ei ma tahha sedda mitte tehha, kui ma seält kolmkümñend saan leidnud.

31. Ja ta ütles: Et wata, ma ollen ettewötnud Issandaga räkida: ehk wahhest seält leitakse kakskümñend? ja Ta ütles: Ei ma tahha mitte neid ärrarikkuda kahhekümne pärrast.

32. Ja ta ütles: Ma pallun, ärgo süttigo Issanda wihha mitte pöllema, et ma agga sedda puhko rägini: ð ehk wahhest seält leitakse kümne? ja Ta ütles: Ei ma tahha neid mitte ärrarikkuda kümne pärrast.

33. Ja Jehowa läks ärra, kui ta olli löpnud Abraamiga räkimast; ja Abraam läks taggasi omma paika.

19. Peatük.

Jehowa peästab Lotti Sodoma hukkatusest ärra: Lotti pat.

1. Ja need kaks ingliti ollid Sodoma sanud öhto, ja Lot istus Sodoma wärrawa suus, ja Lot näggi neid, ja tousis ülles nende wasto ja kummardas ð silmili Mani.

2. Ja ta ütles: Et wadage minno Issandad, tulge nüüd ärra omma sullase kotta ð ja wötke ö-maia, ja peske ommad jallad, ð siis woite warra üllestousta ja omma teed miñna; ja nemmad ütlesid: Ei mitte, sest meie tahhame ulitsa peäle öseks jäda.

3. Ja ta käis wägga nende peäle, ja nemmad tullid ärra temma jure ja said temma kotta, ja ta walmistas neile jodud ja küpsetas hapnematta kogid, ja nemmad söid.
4. Ei nemmad olnud ennast weel mitte mahha heitnud, siis tullid need liñna mehhed, Sodoma mehhed selle koia ümber, ni hästi nored kui wannad, keik rahwas wiimsest liñna otsast,
5. Ja hüüdsid Lotti ja ütlesid temmale: Kus on need mehhed, mis sinno jure öse tulnud? to neid wälja meie kätte, æ et meie nendega häbbematta tööd teme.
6. Ja Lot läks nende jure wälja ukse ette, ja panni ukse ennese tagga lukko,
7. Ja ütles: Ma pallun, mo wennad, ärge tehke mitte kurja.
8. Et wadage, mul on kaks tüttart, mis ei olle weel mitte mehhega ühte sanud, kül ma neid tahhan teie kätte wälja tua, ja tehke nendega, nenda kui teie melest hea on: agga neile meestele ärge tehke ühtegi, sest sepärrast on nemad mo kattukse warjo alla tulnud.
9. Ja nemmad ütlesid: Astu liggimale; ja nemmad ütlesid: Se üks ainus on tulnud kui woõras ellama, ja tahhab öiete kohhut moista! nüüd tahhame sulle ennam kurja teha kui neile. Siis kippusid æ nemmad wägga se mehhe Lotti peäle, ja tullid liggi, ukse lahtimurdma.
10. Ja need mehhed pistsid omã kät wälja ja saatsid Lotti eñeste jure kotta, ja pannid ukse lukko.
11. Ja nemmad löid need mehhed, mis koia ukse tagga ollid, sure pimmedussega, æ nihästi wähhemad kui sured, et nemmad ärrawässisid ukse leidmast.
12. Ja need mehhed ütlesid Lotti wasto: Kes sul weel siin on? ehk wäimees ehk sinno poiad ehk so tütrede ehk kes sul ial siin liñnas on, wi neid siit paigast ärra.
13. Sest meie tahhame sedda paika ärrarikkuda: sest se kissendamine nende pärrast on suur Jehowa ees, ja Jehowa on meid läkkitanud sedda ärrarikkuma.
14. Ja Lot läks wälja ja ütles omã wäimeeste wasto, kes temma tütrede pidid wõtma, ja ütles: Wotke kätte, minge siit paigast wälja, æ sest Jehowa rikkub se liñna ärra. Ja ta olli omã wäimeeste melest, kui heidaks temã nalja. æ
15. Ja kui hakkas koitma, siis käsksid need inglid Lotti jouda, ja ütlesid: Touse ülles, wötta omma naene ja omma kaks tüttart, mis siin on, et sind se liñna üllekohto läbbi ei löppeta.
16. Kui ta wibis, siis hakkasid need mehhed temma kätte ja temma naese kätte ja temma kahhe tütre kätte kinni, et Jehowa temmale armo andis: ja nemmad wisid tedda wälja ja jätsid tedda liñna tahha.
17. Ja se sündis, kui nemmad neid ollid wälja winud, siis ütles temma: Katsu et sa omã hingega peäsed; ärra wata mitte ennese tahha, ja ärra jä mitte

seisma keige se laggeda peäle: katsu et sa peäsed siñna mäele, ⁊ et sind ei löppeta.

18. Ja Lot ütles nende wasto: Ei mitte, pallun ma, Issand.

19. Et wata, so sullane on armo leidnud sinno silma eest, ja sa olled omma heldusse sureks teinud, mis sa mulle olled teinud, et sa mo hinge ellusse jätnud; ja minna ei woi mitte senna mäele ärra peäsed, et se önnetus minnusse ei putu, ja et ma ärra ei surre.

20. Et wata, sesinnane lin on liggi siñna pöggeneda, ja sesamma on weike; lasse ma katsun, et ma senna peäsen: eks se polle weike, et mo hing woiks ellusse jäda?

21. Ja Ta ütles temma wasto: Wata ma pean luggu sinnust ka sellesinnatse asja sees, et ma sedda liñna ümber ei lö, mis sa olled räkinud.

22. Tötta, katsu et sa siñna peäsed, sest minna ei woi ühtegi tehha, enne kui sa senna saad: sepärrast pandi selle liñna nimmi Soar.

23. Pääw olli tousnud Ma peäle, kui Lot Soari sai.

24. Ja Jehowa laskis Sodoma peäle, ja Komorra peäle saddada weewlid ja tuld Jehowa käest taewast.

25. Ja löi needsammad liñnad ümber ja keik se laggeda kohha, ja keik nende liñnade rahwast, ja mis maast olli kasnud.

26. Ja temma naene watas temma jurest taggasi, ja sai sola sambaks.

27. Ja Abraam tousis homiko warra ülles, ja läks seña paika, kus ta Jehowa ees olli seisnud.

28. Ja watas Sodoma ja Komorra pole ja keige se laggeda Ma kohha pole, ja ta näggi ja wata, selle Ma suits tousis kui ahjo suits.

29. Ja se sündis, kui Jummal selle laggeda kohha liñnad ärrarikkus, et Jummal Abraami peäle mötles, ja satis Lotti keskelt seält ümberlõmisses ärra, kui Ta need liñnad ümberlöi, kus Lot sees ellas.

30. Ja Lot läks Soarist ülles ja ellas mäe peäl, ja temma kaks tüttart temmaga, sest ta kartis Soaris ellades: ja ta ellas ühhe kopa sees, temma ja temma kaks tüttart.

31. Ja se wannem ütles norema wasto: Meie issa on wanna, ja polle ühtegi meest Ma peäl, kes meie jure heidaks keige ma-ilma wisi järrele.

32. Tulle, jootkem omma issa winaga ja heitkem temma jure maggama, ⁊ et meie ommast issast suggu ellus peame.

33. Ja nemmad jootsid omma issa sel ösel winaga, ja se wannem tulli ja heitis omma issa jure maggama; ja temma ei tunnud mitte, kui se tüttar maggama heitis, egga kui ta üllestousis.

34. Ja se sündis teisel päwal, et se wañem ütles norema wasto: Wata ma ollen eile omã issa jures magganud, jootkem tedda ka sel ösel winaga, ja minne, magga temma jures, et meie ommast issast suggu ellus peame.

35. Ja nemmad jootsid ka sel ösel omma issa winaga, ja se norem wottis kätte ja heitis maggama temma jure; ja ta ei tunnud mitte, kui se tüttar maggama heitis, egga kui ta üllestousis.

36. Ja mollemad Lotti tütreid said ommast issast eñnast wasto.

37. Ja se wannem sai poia ja panni temma nimē Moab, sesamā on Moabide issa täñapāni.

38. Ja se norem, se sai ka poia ja panni temma nimme Pen-ammi, sesamma on Ammoni laste issa täñnapāwani.

20. Peatük.

Jehowa hoiab Sarat Abimeleki jures roppo tö eest.

1. Ja Abraam läks tee peäle seält ärra louna male, ja ellas Kadesi ja Suri wahhel, ja ellas kui woõras Keraris.

2. Ja Abraam ütles ommast naesest Sarast: Ta on minno ödde. Ja Abimelek Kerari kuningas läkkitas senna, ja wöttis Sara ärra.

3. Ja Jummal tuli Abimeleki jure ösel unnes ja ütles temmale: Wata sa pead surrema se naese pärrast, mis sa olled ärrawötnud, sest ta on mehhe naene.

4. Ja Abimelek ei sanud temma liggi, ja ta ütles: Issand, tahhad sinna ka ühhe öige rahwa ärratappa?

5. Eks ta olle mulle üttelnud: Temma on mo ödde? ja ta ütles ka isse: Temā on mo wend! ma ollen sedda ommast waggast süddamest ja omma ilmasüta kättega teinud.

6. Ja Jummal ütles temma wasto unnes: Minna tean ka, et sa sedda ommast waggast süddamest olled teinud, ja minna ollen sind ka keelnud patto teggemast minno wasto: sepärrast ei ma lasknud sind mitte temmasse putuda.

7. Ja nüüd sata selle mehhe naene taggasi, sest ta on prohwet, x ja ta wöttab sinno eest palluda, x et sa ellusse jääd; ja kui sa tedda mitte taggasi ei sata, siis pead sa teädma, et sa pead surma surrema, siña ja keik mis sul on.

8. Ja Abimelek tousis hommiko warra ülles ja kutsus keik ommad sullased ja räkis keik need sannad nende kuuldes, ja need mehhed kartsid wägga.

9. Ja Abimelek kutsus Abraami ja ütles temmale: Mis olled sa meile teinud? ja mis patto ollen minna so wasto teinud, et sa olled sure patto minno peäle ja mo kuningrigi peäle saatnud? sa olled need asjad minnoga teinud, mis ei sünni tehha.

10. Ja Abimelek ütles Abraami wasto: Mis sa olled näinud, et sa sedda asja olled teinud?

11. Ja Abraam ütles: Et ma mötlesin: ehk wahhest ei olle Jummal kartust siin paikes, ja nemmad tappawad mind mo naese pärrast.

12. Ja temma on ka töest mo ödde, ta on minno issa tüttar, agga mitte mo emã tüttar, ja on minnule naeseks sanud.
13. Ja se sündis kui Jummal mind omma issa maiast satis seäl ja teäl käima, siis ütlesin minna temma wasto: olgo se so heateggeminne, mis sa mulle pead teggema: keikis paikus, kuhho meie same, ütle minnust: ta on minno wend.
14. Ja Abimelek wöttis puddo-lojuksid ja weiksid ja sullasid ja ümãardajaid ja andis Abraamile, ja andis temãale temma naese Sara jälle taggasi.
15. Ja Abimelek ütles: Wata minno Ma on so ees, ella seäl, kus so melest hea on.
16. Ja Sarale ütles temma: Wata ma ollen so wennale tuhhat hõbbe-tükki annud, wata temma on sulle silmade katteks keikide seas, kes so jures on: ja keik sedda anti, et ta pididi märkust sama.
17. Ja Abraam pallus Jummalat, α ja Jummal parrandas Abimeleki ja temma naese ja temma ümmardajad, et nemmad lapsi said.
18. Sest Jehowa olli kowwaste kinni pannud keik Abimeleki perre lapse-koiad Sara Abraami naese pärrast.

21. Peatük.

Isaak tulleb ilmale: Ismael teotab tedda.

1. Ja Jehowa tuli Sara katsma, nenda kui ta olli üttelnud; ja Jehowa teggi Sarale nenda kui ta olli rãkinud.
2. Ja temma sai eñnast wasto ja Sara tõi Abraamile poia ilmale α temma wanna ea sees sel seätud aial, mis Jummal temmaga olli rãkinud.
3. Ja Abraam panni omma poia nimme, mis temmale olli sündinud, mis Sara temmale ilmale tonud, Isaak.
4. Ja Abraam leikas omma poia Isaaki ümber, kui ta kahheksa-pãwane olli, nenda kui Jummal tedda olli kãsknud.
5. Ja Abraam olli sadda aastat wanna, kui temma poeg Isaak temmale sündis.
6. Ja Sara ütles: Jummal on mulle ühhe naero teinud, iggamees, kes sedda kuleb, naerab minno pärrast.
7. Ja ta ütles: Kes olleks Abraamile üttelnud, Sara immetab lapsi? sest et ma ollen poia sanud temma wanna ea sees.
8. Ja se laps kaswis ja woõreti ärra, ja Abraam teggi sured jodud sel päwal kui Isaakit ärrawoõreti.
9. Ja Sara nãggi Hagari se Egiptusse-ma naese poia, mis ta Abraamile ilmale tonud, naerawad;
10. Ja ta ütles Abraamile: α Aia se ümmardaja ja temma poeg ärra: sest selle ümmardaja poeg ei pea mitte minno poiaga Isaakiga pärrima.
11. Ja se sanna olli Abraami melest wãgga pahha temma poia pärrast.

12. Ja Jummal ütles Abraami wasto: Ärgo olgo se so melest pahha se poisi pärrast ja so ümmardaja pärrast: keikis mis Sara so wasto ütleb, wötta ta sanna kuulda, sest Isaakis x peab sulle suggu nimmetadama.
13. Ja ma tahhan ka se ümmardaja poia ühheks rahwaks teha, sest et ta sinno suggu on.
14. Siis tousis Abraam hommiko warra ülles ja wöttis leiba ja ühhe nahk-lehkri wet ja andis Hagarile, panni temma selga ja se lapse ka, ja satis tedda ärra: ja temma läks ja eksis ärra Peerseba körbes.
15. Ja wessi löppes ärra nahk-lehkrist, ja ta heitis se lapse ühhe poösa alla,
16. Ja läks ja istus temma kohhal ni kaugel, kui ammoga woib lasta, sest ta ütles: ei ma woi se lapse surma nähha. Ja ta istus temma kohhal, ja tostis omma heäle ja nuttis.
17. Ja Jummal kulis se poisi heäle, ja Jummal ingel hüdis Hagarit taewast ja ütles temmale: Mis sul on Hagar? ärra kard, sest Jumal on se poisi heäle kuulnud seäl, kus ta on.
18. Touse ülles, wötta se pois ülles ja hakka omma käega temmast kinni, sest ma tahhan tedda sureks rahwaks teha.
19. Ja Jummal teggi temma silmad lahti, ja ta näggi ühhe wee kaewo, siis läks ta ja täitis se nahk-lehkri weega ja jotis se poisi.
20. Ja Jummal olli selle poisiga ja ta kaswis, ja ellas körbes ja sai ammo-laskiaks;
21. Ja ellas Parani körbes, ja temma emma wöttis temmale naese Egiptusse-maalt.
22. Ja sel aial sündis, et Abimelek Pikoli oma soa-wäe pealikkoga Abraami wasto räkis ja ütles: Jummal x on sinnoga keikis mis sa ial teed.
23. Ja nüüd wañnu mulle siin Jummal jures, et sinna ei mulle egga mo poiale egga mo poia poiale walskust ei te; sedda heateggemist möda, mis ma sulle ollen teinud, pead sa mulle teggema ja selle male, kus sa kui wooras sees ellad.
24. Ja Abraam ütles: Minna tahhan wanduda.
25. Ja Abraam nomis Abimeleki se wee kaewo pärrast, mis Abimeleki sullased wäggise ollid ärrawotnud.
26. Ja Abimelek ütles: Ei ma tea mitte, kes sedda asja on teinud, ja sinnagi ei olle sedda mulle teäda annud, ei minnage polle mitte kuulnud enne kui tänna.
27. Ja Abraam wottis puddolojuksid ja weiksid ja andis Abimelekile, ja kahhekeste teggid nemmad seädusse.
28. Ja Abraam panni senna seitse lamba-talle issipäines.
29. Ja Abimelek ütles Abraami wasto: Mis need seitse talle siin on, mis sa issipäinis seie olled pannud?
30. Ja ta ütles: Et sa need seitse talle pead mo käest wötma, sepärrast

peawad nemmad mulle tunnistuseks ollema, et minna se kaewo ollen kaewanud.

31. Sepärrast hüdis temma sesamma paiga Peersebaks, α et nemmad mollemad seäl ollid wandunud.

32. Ja nemmad teggid seädusse Peersebas, ja Abimelek tousis ülles Pikoli omma söa-wäe pealikkoga, ja läksid taggasi Wilistide male.

33. Ja Abraam istutas puid Peersebasse, ja kulutas Jehowa selle iggawesseα Jumjala nimme.

34. Ja Abraam ellas kui woöras Wilistide maal mitto päwa.

22. Peatük.

Jehowa kässib Isaakit tappa, ja kelab sedda pärrast.

1. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et Jummal Abraami kiusas α ja ütles temã wasto: Abraam! ja ütles: Siin ma ollen.

2. Ja temma ütles: Et wötta omma poeg, kes sinno ainus, kedda sa armastad, Isaaki, ja minne Moria male ja ohwerda tedda seäl põlletamise ohwriks ühhe nende mäggede peäl, mis ma sulle tahhan öölda.

3. Ja Abraam tousis warra homiko ülles ja panni omma eesli saddulasse, ja wöttis kaks omma noort meest ennesega, ja omma poia Isaaki, ja lõhkus põlletamise-ohwri puud ja wottis kätte ja läks senna paika, mis Jummal temmale olli üttelnud.

4. Kolmandamal päwal siis töstis Abraam omãd silmad ülles, ja näggi sedda paika kaugelt.

5. Ja Abraam ütles omma noorte meeste wasto: Jäge teie seie eesliga, ja meie lähhäme se poisiga siñna ja tahhame kummardada ja jälle taggasi teie jure tulla.

6. Ja Abraam wöttis põlletamise-ohwri puud ja panni neid omma poia Isaaki selga, ja wöttis ennese kätte tuld ja nugga; ja need mollemad läksid ühtlase.

7. Ja Isaak räkis omma issa Abraami wasto ja ütles: Mo issa! ja ta ütles: Siin ma ollen, mo poeg; ja ta ütles: Wata siin on tuld ja puid, agga kus on tal põlletamise-ohwriks?

8. Ja Abraam ütles: Küllab Jummal katsub ennesele ühhe talle põlletamise-ohwriks, mo poeg; ja need mollemad läksid ühtlase.

9. Ja nemmad tullid senna paika, mis Jummal temmale olli üttelnud, ja Abraam teggi senna ühhe altari ja seadis need puud; ja siddus omma poia Isaaki kinni, ja panni tedda altari peäle nende pude peäle.

10. Ja Abraam pistis α omma kät wälja ja wöttis nugga, et ta pididi omã poia ärratapma.

11. Ja Jehowa Ingel hüdis temma wasto taewast ja ütles: Abraam! ja ta ütles: Siin ma ollen.
12. Ja ta ütles: Ärra pista omma kät se poisi külge, ja ärra te temmale middagi: sest nüüd tean minna, et sinna Jummalat kardad, ja et sa omma poega α omma ainust ei olle mulle mitte ärra keelnud.
13. Ja Abraam töstis ommad silmad ülles ja näggi, ja wata üks jäär olli temma tagga ommast sarwist kinni räggadikkus, ja Abraam läks ja wöttis se jära ja ohwerdas sedda põlletamise-ohwriks omma poia assemel.
14. Ja Abraam panni selle paiga nimē: Kül Jehowa nääb. Sepärrast ööldakse weel tännagi: Kül sedda saab nähha Jehowa mäe peäl.
15. Ja Jehowa Ingel hüdis Abraami wasto teist korda taewast,
16. Ja ütles: Ma ollen ennese jures wandunud, ütleb Jehowa, sepärrast et sa se asja olled teinud, ja ei ollege omma poega omma ainust mulle mitte ärrakeelnud;
17. Siis tahhan ma sind töeste önnistada, ja so suggu wägga paljo tehha, α nenda kui taewa tähhed ja kui liiw, mis merre äres, ja so suggu peab omma waenlaste wärrawad pärrima.
18. Ja sinno seemne sees peawad keik ma-ilma rahwas ennast önnistama, α sepärrast et sa wötnud mo sanna kuulda.
19. Ja Abraam läks jälle omma noorte meeste jure, ja nemmad wötsid kätte ja läksid ühtlase Peersaba; ja Abraam ellas Peersabas.
20. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et Abraamile teäda anti ja ööldi: Wata Milka α sesamma on ka so wenna Naorile poege ilmale tonud,
21. Utsi omma essimesse poia, ja temma wenna Pusi ja Kemueli Arami issa.
22. Ja Kesedi ja Haso ja Pildasi ja Idlawi ja Petueli;
23. (Ja Petuel α sünnitas Rebekka) neid kahheksa töi Milka ilmale Naorile Abraami weñale.
24. Ja temma liig-naene, Reuma nimmi, se töi ka ilmale Teba ja Kaami ja Taasi ja Maaka.

23. Peatük.

Sara surreb, ja maetakse mahha: Abraam ostab hauda.

1. Ja Sara olli ellanud sadda, kakskümēnd ja seitse aastat, need ollid Sara ello aastad.
2. Ja Sara surri ärra Kirjat-Arba, se on Hebron α Kanaani maal: ja Abraam tuli Sara pärrast kaebdust teggema ja tedda nutma.
3. Ja Abraam tousis omma surno jurest ülles ja räkis Hetti laste wasto ja ütles:

4. Minna ollen woõras ja maialinne teie jures, andke mulle pärrist-hauda ennaste jures, et ma omma surnud mattan omõa silma eest ärra.
5. Ja Hetti lapsed wastasid Abraamile ja ütlesid temmale:
6. Kule meid, mo issand, sinna olled üks Jummalä wüerst meie seas, õ matta omma surnud meie keigeparrema hauda, ei ükski meie seast ei kela omma hauda sinnule, so surnud siõna mahhamatmast.
7. Ja Abraam tousis ülles ja kummardas selle Ma rahwa Hetti laste ette,
8. Ja räkis nendega ja ütles: On se teie mele pärrast, et ma omma surnud omma silma eest ärra mahhamattan, siis kuulge mind ja wõtke minno eest Ewroni Soari poia palluda:
9. Et ta mulle annaks se Makpela kopa, mis temma pärralt on, mis ta wälja otsas; täie rahha pärrast andko ta mulle sedda teie seas pärris-hauaks.
10. Ja Ewron ellas Hetti laste seas, ja Ewron se Hetti-ma mees wastas Abraamile Hetti laste kuuldes, keikide ees, kes temma liõna wärrawast sisseläksid, ja ütles:
11. Ei mitte, mo issand, kule mind: õ se wälja annan ma sulle, ja se kopa, mis seäl sees on, sedda annan ma sulle, omõa rahwa laste silma ees annan ma sedda sulle, matta senna omõa surnud.
12. Ja Abraam kumãrdas selle Ma rahwa ette,
13. Ja räkis selle Ma rahwa kuuldes Ewroni wasto ja ütles: Kuida! olled sa sesuggune? siis kule mind: ma annan rahha se wälja eest, wõtta sedda minno käest, siis tahhan ma omma surnud siõna matta.
14. Ja Ewron wastas Abraamile ja ütles temmale:
15. Mo issand, kule mind: Se Ma maksab nelli sadda hõbbe-seklit, mis se on minno ja sinno wahhel? matta agga omma surnud.
16. Ja Abraam kulis Ewroni sanna, ja Abraam wagis Ewroni kätte se rahha, mis ta olli ütelnud, Hetti laste kuuldes, nelli sadda hõbbe-seklit, mis kaupmeeste seas jooksis.
17. Ja Ewroni wälli mis Makpelas on, mis Mamre kohhal, õ se wälli ja se kobas seäl sees ja keik puud mis seäl wäljal, mis keik temma raias ümber ja ümber olli,
18. Se sai Abraami kätte pärris-maaks Hetti laste nähhes, keikide ees, kes temma liõna wärrawast sisseläksid.
19. Ja pärrast sedda mattis Abraam omma naese Sara mahha Makpela wälja kopa sisse Kanaani male Mamre kohhale, se on Hebron.
20. Ja se wälli ja se kobas, mis seäl sees, sai Abraami kätte pärris-hauaks Hetti laste käest.

24. Peatük.

Abraam murretseb Isaakile naest Elieseri läbbi.

1. Kui Abraam olli wanna ja ellatand, ja Jehowa olli Abraami keikipiddi önnistand.
2. Siis ütles Abraam omma sullase wasto, kes keigewannem olli ta perres, kes wallitses keige se ülle, mis temmal olli: Et panne omma kät mo pusa alla;
3. Ja ma tahhan sind panna wanduma Jehowa taewa Jummal ja Ma Jummal jures, et sa mo poiale naest ei wötta neist Kanaani rahwa tütrist, α kelle seas minna ellan.
4. Waid sa pead minno male ja mo suggulaste seltsi jure minnema, ja seält mo poiale Isaakile naest wõtma.
5. Ja sullane ütles temma wasto: Ehk wahhest se naene ei tahha mo järrele seie male tulla, kas ma siis pean so poia öiete siña male taggasi wima, kust sa ärratulnud?
6. Siis ütles Abraam temma wasto: Hoia ennast, et sa mo poega mitte seña taggasi ei wi.
7. Jehowa taewa Jummal, kes mind on wötnud mo issa koiast ja mo sündimisse maalt, ja kes mulle on räkinud ja kes mulle wandunud ja üttelnud: α Sinno suggule tahhan- ma sesinnatse Ma anda; kül sesamma läkkitab omma ingli sinno ele, et sa mo poiale seält naese wöttad.
8. Ja kui se naene ei tahha so järrele tulla, siis olled sa sehsiñatsest miño wandest lahti: agga mo poega ei pea sa mitte seña taggasi wima.
9. Ja se sullane panni omma kät omã issanda Abraami pusa alla, ja wandus temmale se asja pärrast.
10. Ja se sullane wöttis kümme kamelit omma issanda kamelidest ja läks ärra; ja keik suggu temma issanda warra olli temma käes, ja ta wottis kätte ja läks Mesopotamia male Naori liña.
11. Ja ta laskis need kamelid liña tahha põlwede peäle ennast mahhaheita wee kaewo jure öhto aial, sel aial kui need wee-toiad wälja tullid.
12. Ja ta ütles: Jehowa, minno issanda Abraami Jummal, et sada tänna sedda naest mo wasto tulles, ja te head mo issandale Abraamile.
13. Wata ma seisan se wee hallika jures, ja liña rahwa tütrid tulles wälja wet toma:
14. Ja se tüttar-laps, kelle wasto ma ütlen: et lasse omma ömber mahha, et minna joon; ja ta ütleb: jo sinna, ja ma tahhan ka so kamelid jota: olgo se sesamma kedda sa omma sullasele Isaakile olled tähhendanud, ja sest saan ma teäda, et sa mo isandale olled head teinud.

15. Ja se sündis, ennego ta lõppes räkimast, wata siis tuli Rebekka wälja, kes olli sündinud Petuelile x Milka poiale, se olli Naori Abraami wenna naene; ja temã õmber temma Olla peäl.
16. Ja se tüttar-laps olli wägga illusa näoga, üks neitsit, ja ta es olle ei ühhegi mehhega ühte sanud: ja ta läks alla hallika jure ja täitis omma ömbri ja tuli ülles.
17. Ja se sullane jooksis temma wasto ja ütles: x Et anna mulle pissut wet ommast ömbrist rüpada.
18. Ja ta ütles: Jo, mo issand; ja ta laskis ussinaste omma ömbri omma käe peäle mahha ja andis temmale jua.
19. Ja kui ta sai temmale jua annud, siis ütles temma: Ma tahhan ka sinno kamelidele wet ülestommata senni kui nemmad sawad jonud.
20. Ja ta wallas ussinaste omma ömbri wälja künna sisse, ja jooksis jälle kaewo jure wet ülles tombama, ja ta tombas wet ülles keikile temma kamelidele.
21. Ja se mees ehmatas temã pärrast ärra, ja jäi wait, et ta pididi teäda sama, kas Jehowa temma teed olli korda saatnud, ehk mitte.
22. Ja se sündis kui need kamelid said jonud, siis wöttis se mees ühhe kuld-pea-otsa-ehte, se wagis poolt sekli, ja kaks kässi-keed temma kätte ümber, mis kümme kuld-sekli wagnosisid.
23. Ja ta ütles: Kelle tüttar sa olled? et anna mulle teäta; kas on so issa koias maad meile ö-maiaks?
24. Ja ta ütles temma wasto: Ma ollen Petueli Milka poia tüttar, kedda temma on Naorile ilmale tonud.
25. Ja ta ütles temma wasto: Meil on ka ölge kül, ka weiste söma-aega, ka maad ö-maiaks.
26. Ja se mees kummardas Peaga ja heitis silmili mahha Jehowa ette.
27. Ja ütles: kidetud olgo Jehowa, mo issanda Abraami Jummal, kes omma heldust ja omma töt ei olle mahhajättnud minno issandast: minna ollen se, kedda Jehowa tee peäle saatnud minno issanda wendade kotta.
28. Ja se tüttar-laps jooksis ja andis se teäda omma emma perrele, nenda kui se olli sündinud.
29. Ja Rebekkal olli wend, Laban nimmi, ja Laban jooksis wälja se mehhe jure hallika jure.
30. Sest se sündis, kui ta se pea-otsa-ehte ja need kässikeed omma öe kätte ümber olli näinud, ja kui ta omma öe Rebekka kõnned kuulnud, et ta üttelnud: nenda on mulle se mees räkind; siis tuli temma se mehhe jure, ja wata, ta seisis kamelide jures hallika jures.
31. Ja ta ütles: Tulle sinna Jehowast önnistud, x mikspärrast seisad sa wäljas? ja minna ollen koia walmistanud ja maad kamelidele.

32. Kui se mees siina kotta tuli ja neid kamelid lahti päästis, siis andis teine kamelidele ölge ja weiste söma-aega, ja wet temma jallad ja nende meeste jallad pesta, α kes temmaga ollid.
33. Ja roga pandi temma ette, ja ta ütles: α Ei ma sö enne mitte, kui ma saan ommad asjad ärraräkinud; ja teine ütles: rägi.
34. Siis ütles ta: Minna ollen Abraami sullane,
35. Ja Jehowa on minno issandat wägga önnistanud, ja ta on sureks sanud, ja Temma on temmale annud puddo-lojuksid ja weiksid ja höbbedat ja kulda ja sullasid ja ümmardajaid ja kamelid ja eeslid.
36. Ja mo issanda naene Sara on mo issandale poia ilmale tonud, kui ta jo olli wannaks sanud, ja sellele on ta annud keik, mis temmal on.
37. Ja mo issand on mind pannud wanduma ja üttelnud: Sinna ei pea mitte mo poiale naest wõtma neist Kanaani-rahwa tütrist, kus maal ma ellan.
38. Agga sa pead minno issa kotta ja mo sugguwössä jure minnema, ja mo poiale naese seält wõtma.
39. Ja ma ütlesin omma issanda wasto: Ehk wahhest se naene ei tulle mo järrele?
40. Siis ütles ta mo wasto: Kül Jehowa, α kelle ees ma ollen köndinud, läkkitab omma ingli sinnoga, ja sadab korda so teed, et sinna mo poiale naese wöttad minno sugguwössast ja mo issa suggust.
41. Siis pead sinna mo wandest lahti ollema, kui sa minno sugguwössä jure tulled, ja kui nemmad sulle ei anna, siis pead sa mo wandest lahti ollema.
42. Ja ma tullin tänna se hallika jure ja ütlesin: Jehowa mo issanda Abraami Jummal, kui sa nüüd tahhad korda sata mo teed, kus peäl minna käin:
43. Wata ma seisan wee hallika jures, siis olgo se neitsit, mis wäljatulleb wet toma, ja ma temmale ütlen; et anna mulle pissut wet ommast ömbrist jua;
44. Ja temma mo wasto ütleb: Jo agga sinna, ja ma tahhan so kamelidele ka wet ülles wötta; olgo se naene, kedda Jehowa mo issanda poiale on tähhendanud.
45. Enne kui ma sedda ommas süddames sain möttelnud, wata, siis tuli Rebekka wälja, ja temma ömber temma Olla peäl, ja ta läks alla hallika jure ja wöttis wet ülles, siis ütlesin ma temma wasto: Et anna mulle jua.
46. Ja ta laskis ussinaste omma ömbri ennese peält mahha ja ütles: Jo, ja ma tahhan so kamelid ka jota. Ja minna jöin, ja ta jotis ka mo kamelid.
47. Ja ma küssisin temma käest ja ütlesin: Kelle tüttar, sa olled? ja ta ütles: Petueli Naori poia tüttar, mis temmale Milka ilmale tonud; siis pannin ma pea-otsa-ehte temma ninna peäle, ja kässi-keed temma kätte ümber;
48. Ja kummardasin peaga ja heitsin silmili mahha Jehowa ette, ja kiitsin Jehowa omma issanda Abraami Jummalat, kes mind öige tee peäle saatnud, et ma omma issanda wenna tütre temma poiale wöttan.

49. Ja nüüd kui teie need ollete, kes tahhavad heldust ja truust üllesnäidata mo issanda wasto, siis andke mulle sedda teäda: agga kui mitte, siis andke mulle teäda, et ma ennast pöran parrema ehk pahhema pole.
50. Ja Laban wastas ja Petuel, ja ütlesid: Jehowast on se assi wälja tulnud, meie ei woi sannagi lausta sinno wasto, ei kurja egga head.
51. Wata Rebekka on sinno ees, wotta tedda ja minne, et ta saaks so issanda poiale naeseks, nenda kui Jehowa on räkinud.
52. Ja se sündis kui Abraami sullane nende kõnned sai kuulnud, siis kummardas temma Jehowat mani.
53. Ja se sullane wöttis hõbbe-riisto ja kuld-riisto ja ridid wälja, ja andis Rebekkale, ja temã wennale ja temã emmale andis ta kallid asjo.
54. Ja nemmad söid ja jöid, temma ja need mehhed, mis temmaga ollid, ja jäid senna ömaiale, ja tousid ülles homiko, ja ta ütles: Saatke mind mo issanda jure minnema.
55. Ja temma wend ütles ja temma emma: Jägo se tüttar-laps monned ehk kümme-konna päwa meie jure, pärrast woid sa miñna.
56. Ja ta ütles nende wasto: Äрге wiwitage mind mitte, sest Jehowa on mo teed korda saatnud: saatke mind minnema, et ma omma issanda jure lähhan.
57. Ja nemmad ütlesid: Meie tahhame se tüttar-lapse hüda ja küssida temma suust.
58. Ja nemmad hüüdsid Rebekka ja ütlesid ta wasto: Tahhad sa selle mehhega miñna? ja ta ütles: Ma tahhan miñna.
59. Ja nemmad saatsid omma öe Rebekka ärra, ja temma amme ja Abraami sullase ja temma mehhed.
60. Ja nemmad önnistasid Rebekka ja ütlesid temmale: Meie ödde, sago sa kümme tuhhat kord tuhhandeks, ø ja so suggu pärrigo nende wärrawad kes sedda wihkawad.
61. Ja Rebekka tousis ülles ja temma tüdrukud, ja nemmad söitsid kamelide selgas ja läksid se mehhe järrele: nenda wöttis se sullane Rebekkat ja läks ärra.
62. Ja Isaak tuli seält ø kust tullakse Lahai-Roi kaewo jurest, sest ta ellas louna maal.
63. Ja Isaak olli öhto pole läinud wälja peäle Jumjala asjad järrele mötlema, ja ta töstis ommad silmad ülles ja näggi, ja wata kamelid tullid.
64. Ja Rebekka töstis ommad silmad ülles ja näggi Isaakit, ja kargas kameli seljast mahha,
65. Ja ütles sullase wasto: Mis mees se on, sesamma, kes seäl wälja peäl meie wasto tulleb? ja se sullane ütles: Se on mo issand; ja ta wöttis ühhe silma-katte ja kattis ennast.
66. Ja se sullane juttustas Isaakile keik need asjad, mis ta olli teinud.

67. Ja Isaak wiis tedda omma emma Sara telki ja wöttis Rebekka ja ta sai temmale naeseks, ja ta armastas tedda: ja Isaak sai trööstitud pärrast omma emma surma.

25. Peatük.

Abraami teine abbiello ja surm: Isaak saab kaks poega.

1. Ja Abraam wöttis jälle naese, Ketura nimmi.
2. Ja ta töi õ temmale ilmale Simrani ja Joksani ja Medani ja Midjani ja Isbaki ja Sua.
3. Ja Joksan sünnitas Seba ja Tedani, ja Tedani poiad ollid Assurim ja Letusim ja Leümim.
4. Ja Midjani poiad ollid Ewa ja Ewer ja Anok ja Abida ja Eldaa, keik need on Ketura poiad.
5. Ja Abram andis keik mis temäl olli Isaakile.
6. Ja nende lia-naeste lastele, mis Abraamil ollid, andis Abraam andid, ja satis neid omma poia Isaaki jurest ärra, kui ta alles ellus olli, päwa-tousmisse pole homiko male.
7. Ja need on Abraami ello aasta päwad, mis ta ellas: sadda, seitsekümend ja wiis aastat.
8. Ja Abraam heitis hinge ja surri ärra hea wannusse sees, wanna ja ellatand, ja tedda koristati omma rahwa jure.
9. Ja temä poiad Isaak ja Ismael matsid tedda mahha siñna Makpela kopasse, Hetti-mehhe Soari poia Ewroni wäljale, mis on Mamre kohhal;
10. Senna wäljale, mis Abraam Hetti laste käest õ ostnud, siñna maeti Abraamit ja temma naene Sara mahha.
11. Ja se sündis pärrast Abraami surma, et Jummal temma poia Isaaki önnistas, ja Isaak ellas Lahai-Roi kaewoõ jures.
12. Ja need on Ismaeli Abraami poia sündimised, mis Egiptusse naene Hagar, Sara ümmardaja on Abraamile ilmale tonud.
13. Ja need on Ismaeli laste nimed nende nimmede järrele nende sündimiste järrele: Ismaeli essimenne poeg on Nebajot, siis Kedar ja Adbeel ja Mibsam,
14. Ja Misma ja Tuma ja Massa,
15. Hadad ja Tema, Jetur, Nawis ja Kedma.
16. Need on Ismaeli poiad, ja need on nende nimmed nende küllade ja nende tuggewatte liñnade sees, kaksteistkümend würstit õ nende rahwa ülle.
17. Ja need on Ismaeli ello aastat: sadda, kolmkümend ja seitse aastat; ta heitis hinge ja surri ärra, ja tedda korrastati omma rahwa jure.

18. Ja nemmad ollid ellamas Hawilast Surist sadik, mis on Egiptusse kohhal, kust Assuri minnakse; temma on keige omma wendade ees omma ma-ossa sanud.
19. Ja need on Isaaki Abraami poia sündimised: Abraam sünnitas Isaaki.
20. Ja Isaak olli nellikümmend aastat wanna, kui ta Siria-mehhe Petueli tütre Rebekka õ Mesopotamiast, Siria-mehhe Labani õe ennesele naeseks wöttis.
21. Ja Isaak pallus Jehowa raskeste omma naese eest, sest ta olli sugguta, ja Jehowa wöttis temma palwe kuulda, et temma naene Rebekka sai käima peäle.
22. Ja need lapsed rõhhusid teine teist temma ihhus, siis ütles ta: Kui se nenda on, miks ma siis sesuggune ollen? ja ta läks Jehowa käest küssima.
23. Ja Jehowa ütles temmale: Kaks rahwast on so ihhus, ja kaks rahwast peawad so sissekonnast lahkuma, ja üks rahwas peab wäggewam ollema kui teine, ja surem õ peab wähhemat tenima.
24. Kui temã päwad täis said, et ta pididi mahha sama, wata siis ollid kaksikkud temma ihhus.
25. Ja essimenne tuli wälja, punnakas ülle-üldes kui karrune kuub, ja nemmad pannid temma nimme Esaw.
26. Ja pärrast sedda tuli temma wend wälja, ja temma kässi hakkas Esawi kañnast kinni, õ ja ta panni temma nimme Jakob; ja Isaak olli kuuskümmend aastat wanna, kui nemãad sündsid.
27. Ja need poisid kaswasid ülles, ja Esaw olli tark mees liñno aiamise peäle ja põllo-mees, ja Jakob olli täieste wagga mees, kes telkide sees ellas.
28. Ja Isaak armastas Esawi, sest metsa-liñnud ollid temã su pärrast, ja Rebekka armastas Jakobi.
29. Ja Jakob ketis leent, ja Esaw tuli wäljalt ja ta olli ärrawässinud.
30. Ja Esaw ütles Jakobi wasto: Et anna mulle rüpada sest punnasest, sest punnasest leimest, sest minna ollen ärrawässinud: (sepärrast pandi temma nimmi Edom.)
31. Ja Jakob ütles: Mü mulle tännapääw omma essimesse sündimisse õigus.
32. Ja Esaw ütles: Wata ma lähhan ärra surrema, mis on siis mulle sedda essimesse sündimisse õigust tarwis ?
33. Ja Jakob ütles: Wañnu mulle tännapä; ja ta wandus temãle, ja müüs omma õ essimesse sündimisse õigust Jakobile.
34. Ja Jakob andis Esawile leiba ja läätseleent, ja temma söi ja jõi ja tousis ülles ja läks ärra. Nenda ei pannud Esaw mikski essimesse sündimisse õigust.

26. Peatük.

Isaaki järg Wilistide jures: Isaak nomib Abimelekit.

1. Ja seäl maal olli nälg ilma se endine nälg, mis Abraami ɔ päiwil olli: ja Isaak läks Abimeleki ɔ Wilistide kunninga jure Kerari.
2. Ja Jehowa näitis ennast temmale ja ütles: Ärra minne mitte alla Egiptusse, ella seäl maal, mis ma sulle ütlen.
3. Ella kui woõras siin maal, ja ma tahhan sinnoga olla ja sind õnnistada, sest sinnule ɔ ja so suggule tahhan ma keik need maad anda, ja tahhan töeks teha se wande, mis miña so issale Abraamile wandes ollen tootanud.
4. Ja ma tahhan so suggu paljuks teha kui taewa tähhed, ja tahhan so suggule keik need maad anda, ja sinno Seemneɔ sees peawad ennast keik ma-ilma rahwas õnnistama.
5. Sepärrast et Abraam on mo sanna kuulnud ja on piddand, mis ma käsknud piddada, mo kässud, mo seädmissed ja mo kässo-õppetussed.
6. Ja Isaak jäi Kerari ellama.
7. Kui mehhed seäl paikas küssisid temã naese pärrast, siis ütles ta: Se on mo õdde ɔ; sest ta kartis ütteldes: Se on mo naene: et need mehhed siin paikas mind ei tappa Rebekka pärrast, sest ta olli illusa näoga.
8. Ja se sündis, kui ta olli siñna mitto päwa wibind, siis watis Abimelek Wilistide kunningas aknast; kui ta näggi, wata siis mängis Isaak omma naese Rebekkaga.
9. Ja Abimelek kutsus Isaaki ja ütles: Wata, ta on tõeste so naene, ja kuidas oled sa üttelnud: temma on mo õdde? siis ütles Isaak temma wasto: Sepärrast et ma mõtlesin: ɔ ehk ma saan surma temma pärrast.
10. Ja Abimelek ütles: Mikspärrast oled sa sedda meile teinud? ɔ kül üks rahwa seast olleks pea woinud so naese jures maggada, ja sa olleksid meie peäle süüd saatnud.
11. Ja Abimelek andis käsko keige rahwale ja ütles: Kes selle mehhe ja temã naese külge putub, sedda peab ilma armota surma pandama.
12. Ja Isaak külwas seäl maal, ja sai sel aastal saddawõrra, sest Jehowa õñistas tedda.
13. Ja se mees sai rikkaks ja läks pääw päwalt rikkamaks, senni kui ta wägga rikkaks sai.
14. Ja temãl olli puddo-lojuste warrandus ja weiste warrandus ja palju perret; ja Wilistid kaetsesid tedda.
15. Ja keik need kaewud, mis temã issa sullased ollid kaewanud temã issa Abraami päiwil, matsid Wilistid kinni ja täitsid neid mullaga.
16. Ja Abimelek ütles Isaaki wasto: Minne meie jurest ärra, sest sa oled palju wäggewamaks sanud kui meie.

17. Ja Isaak läks seält ärra ja löi ommad telgid ülles Kerari orko, ja jäi senna ellama.
18. Ja Isaak läks taggasi ja kaewas need wee kaewud, mis nemmad ollid temma issa Abraami päiwil kaewanud, ja mis Wilistid pärrast Abraami surma kinnimatnud, ja panni neile nimmed nenda kui need nimmed, mis temma issa neile olli pannud.
19. Ja Isaaki sullased kaewasid seäl orgus, ja leidsid seält ühhe hallika-wee kaewo.
20. Ja Kerari karjatsed riidlesid Isaaki karjastega ja ütlesid: Se wessi on meie pärralt; sepärrast panni temma selle kaewo nimme Esek, et nemmad temmaga ridus ollid.
21. Ja nemmad kaewasid ühhe teise kaewo, ja selle pärrast riidlesid nemmad ka, ja ta panni temma nimme Sitna.
22. Ja ta wöttis seält ommad telgid ülles, ja kaewas ühhe teise kaewo, ja selle pärrast ei ridelnud nemad mitte, ja ta pañi temãa nimẽ Rehrobot ja ütles: nüüd on jo Jehowa meile laiemad maad añud, et woime siin maal kossuda.
23. Pärrast läks ta seält ülles Peersaba pole.
24. Ja Jehowa andis ennast temmale selsammal ösel nähha ja ütles: Minna ollen so issa Abraami Jummal; ärra karda, sest minna ollen sinnoga ja tahhan sind önnistada ja so suggu paljuks teha omma sullase Abraami pärrast.
25. Ja ta ehhtas seña altari ja kulutas Jehowa nimme ja löi siñna omma telgi ülles: ja Isaaki sullased kaewasid siñna kaewo.
26. Ja Abimelek läks Kerarist temma jure, ja temãa söbber Ahussat, ja temãa wäe pealik Pikol.
27. Ja Isaak ütles nende wasto: Mikspärrast tullete teie minno jure? ja teie wihkate mind ja ollete mind ennaste jurest ärrasaatnud.
28. Ja nemad ütlesid: Meie näme öiete, et Jehowa on siñoga, sepärrast ütlesime meie: et olgo wanne meie wahhel, meie ja sinno wahhel, ja meie tahhame seädusse sinnoga teha:
29. Et sa meile kurja ei te, nenda kui meie ep olle sinnusse puutnud, ja nenda kui meie sulle agga head olleme teinud ja sind rahhoga saatnud; nüüd olled sinna Jehowast õ õñistud.
30. Ja ta teggi neile jodud ja nemmad söid ja jöid,
31. Ja tousid hommiko warra ülles ja wandusid teine teisele, ja Isaak satis neid ärra, ja nemmad läksid temma jurest rahhoga ärra.
32. Ja selsammal päwal sündis, et Isaaki sullased tullid ja andsid temmale teäta se kaewo pärrast, mis nemmad ollid kaewanud, ja ütlesid temmale: Meie olleme wet leidnud.
33. Ja ta panni temma nimme Siba: sepärrast on selle liñna nimï Peersaba täña päwani.

34. Ja Esaw olli nellikümmend aastat wanna ja wöttis naeseks Juditi, Hetti-mehhe Peri tüttart, ja Pasmatit Hetti-mehhe Eloni tüttart.

35. Ja nemmad ollid Isaakile ja Rebekkale melehaigusseks.

27. Peatük.

Isaak önnistab Jakobit, hädda pärrast ka Esawit.

1. Ja se sündis, kui Isaak olli wannaks ja temma silmad tüntsiks sanud, et need ei selletand, siis kutsus temma Esawi omma wannema poia, ja ütles temma wasto: Mo poeg, ja ta ütles temma wasto: siin ma ollen.

2. Ja ta ütles: Et wata, ma ollen wannaks sanud, ma ei tea mitte omma surma päwa.

3. Ja nüüd, et wötta ommad riistad, omma noolte tup ja omma ammo, ja minne wäljale, ja lasse mulle metsa-lindo,

4. Ja te mulle maggusat roga, nenda kui mo mele pärrast on, ja to mulle, et ma söön, et minno hing sind önnistab enne kui ma surren.

5. Ja Rebekka kulis, kui Isaak omma poia Esawi wasto räkis, ja Esaw läks wäljale lindo laskma ja toma.

6. Ja Rebekka räkis omma poia Jakobi wasto ja ütles: Wata ma kuulsin sinno issa so wenna Esawi wasto rägiwad ja ütlewad:

7. To mulle metsa-lindo ja te mulle maggusat roga, et ma söön ja sind Jehowa ees önnistan, enne kui surren.

8. Ja nüüd mo poeg, kule mo sanna ses, mis minna sind kässin.

9. Et minne puddoloste jure ja wötta mulle seält kaks head sikkut-talle, et ma neid walmistan so issale maggusaks roaks, nenda kui temma mele pärrast on.

10. Ja siña pead neid omã issale wima, et ta sööb, sepärrast et ta sind önnistaks enne kui ta surreb.

11. Ja Jakob ütles omma emma Rebekka wasto: Wata mo wend Esaw on karrune mees, ja minna ollen sille mees.

12. Ehk mo issa mind wahhest käega katsub, siis olleksin miña temã melest kui pettis, sataksin ennese peäle ärrawandumist, ja ei mitte õñistust.

13. Ja temma emma ütles temmale: Tulgo se minno peäle, mo poeg, kui sind ärrawañnutakse, kule agga mo sanna ja minne, to mulle.

14. Ja ta läks ja wöttis ja tõi omma emma kätte, ja temma emma teggi ühhe maggusa roa, nenda kui temma issa mele pärrast olli.

15. Ja Rebekka wöttis omma wannema poia Esawi kallid rided, mis temma jures koddo ollid, ja pani neid omma norema poia Jakobi selga.

16. Ja nende sikkut-tallede nahhad pani ta temma kätte ümber ja temma kaela ümber, kus ta sille olli,

17. Ja andis se maggusa roa ja leiba, mis ta olli teinud, omma poia Jakobi kätte.
18. Ja ta tulli omã issa jure ja ütles: Mo issa, ja ta ütles: siin ma ollen, kes sa olled, mo poeg?
19. Ja Jakob ütles omma issa wasto: Minna ollen so essimenne poeg Esaw, ma ollen teinud nenda kui sa olled mo wasto räkinud, wõtta nüüd kätte, istu ja sö mo metsa-linnust, et sinno hing mind wottaks önnistada.
20. Ja Isaak ütles omma poia wasto: mo poeg, kust sa olled ni ussinaste leidnud? ja ta ütles: sest et Jehowa sinno Jummal on sedda mo ette saatnud.
21. Ja Isaak ütles Jakobi wasto: Et tulle liggi, et ma sind käega katsun mo poeg, kas sinna sesamma mo poeg Esaw olled ehk ollematta.
22. Ja Jakob tulli liggi omma issa Isaaki jure, ja ta katsus tedda käega, ja ütles: heäl on Jakobi heäl, agga käed on Esawi käed.
23. Ja ta ei tunnud tedda mitte, sest temma käed ollid karrused nenda kui ta wenna Esawi käed; ta önnistas tedda,
24. Ja ütles: Olled sinna sesamma mo poeg Esaw? ja ta ütles: Minna ollen.
25. Siis ütles temma: To mulle seie, et ma söön omma poia metsa-linnust, et minno hing sind önnistab; ja ta tõi temma ette ja ta söi, ja ta tõi temmale wina ja temma jõi.
26. Ja Isaak temma issa ütles temma wasto: Et astu liggi mo poeg, ja anna mulle suud.
27. Ja ta astus liggi ja andis temmale suud; siis tundis ta temma riette haiso ja önnistas tedda ja ütles: Wata minno poia hais on kui wälja hais, mis Jehowa on önnistanud.
28. Jummal andko nüüd sulle taewa kastest ja Ma rammust ka palju wilja ja wärsket wina.
29. Rahwas peawad sind tenima ja palju rahwast so ette kummardama: olle sa omma wendade õ issand, ja so emma lapsed peawad so ette kummardama; ärranetud olgo kes sind ärraneedwad, ja önnistatud olgo kes sind önnistawad.
30. Kui se sündind, et Isaak sai Jakobit önnistanud, kui ka sündind, et Jakob omma issa Isaaki jurest olli otse wäljaläinud: siis tulli temma wend Esaw ommast liño-laskmissest.
31. Ja ta teggi ka maggusat roga ja wiis omma issa jure, ja ütles omma issale: Wõtko mo issa kätte ja sögo omma poia metsa-linnust, et so hing mind wöttaks önnistada.
32. Ja temma issa Isaak ütles temmale: Kes sa olled? ja ta ütles: Minna ollen so poeg, so essimenne poeg Esaw.
33. Ja Isaak wärrises üpris wägga sure wärrisemisega ja ütles: Kes on siis se, kes lindo olli lasknud ja tõi mulle, ja ma söin keigest, ennego sinna tullid, ja ma önnistasin tedda: kül se jääb ka önnistud.

34. Kui Esaw omma issa sannad kulis, siis kissendas temma üpris wägga sure ja kibbeda kissendamissega ja ütles omma issale: Önnista mind, mind ka, mo issa.
35. Ja ta ütles: So wend on kawwalussega tulnud ja sinno önnistusse ärrawötnud.
36. Ja temma ütles: Eks temma nimmi öiete Jakobiks ei hüta? sest ta on mind jo kaks puhko kawwalaste petnud: mo essimesse sündimisse öigust wöttis ta ärra ja wata nüüd on ta minno önnistusse ärrawötnud. Ja ta ütles: Eks sa polle minnule önnistust isseärranes hoidnud?
37. Ja Isaak wastas ja ütles Esawile: Wata ma ollen tedda so issandaks pannud, ja keik temma wennad ollen ma temmale sullasiks annud, ja wilja ja wärsket wina temmale murretsenud, ja mis pean ma nüüd sulle teggema, mo poeg?
38. Ja Esaw ütles omma issa wasto: Mo issa, ons sul agga se ainus önnistus? önnista mind, mind ka, mo issa. Ja Esaw töstis omma heäle ja ja nuttis.
39. Ja temma issa Isaak wastas ja ütles temma wasto: Wata so ello-asse peab wäggew Ma ollema ja taewa kastest üllewelt peab ta märga sama.
40. Ja ommast moögast pead sa ellama, ja omma wenna tenima, ja peab sündima, kui sa saad woimust sanud, kui sa aiad siis temma ikke omma kaela peält ärra.
41. Ja Esaw wihkas Jakobit se önnistusse pärrast, misga ta issa tedda olli önnistanud; ja Esaw mötles ommas süddames: Kül mo issa leinamisse päwad tullewad liggi, sest ma tahhan omma wenna Jakobi ärratappa.
42. Ja Rebekale anti temma wannema poia Esawi sannad teäda, ja ta läkkitas ja kutsus omma norema poia Jakobi ja ütles temma wasto: Wata so wend Esaw trööstib ennast sega, et temma sind tahhab ärratappa.
43. Ja nüüd mo poeg, kule mo sanna ja wötta kätte, pöggene Harani-liña mo wenna Labani jure,
44. Ja jä temma jure monneks päwaks, senni kui so wenna tulline wihha saab möda läinud:
45. Senni kui so wenna wihha sinno pärrast saab möda läinud, ja temma sedda ärraunnustanud, mis sa temmale olled teinud; ja ma tahhan läkkitada ja sind lasta seält ärratua: mikspärrast pean minna ka teist mollemist ühhel päwal lahti sama?
46. Ja Rebekka ütles Isaaki wasto: mul on tüddimus ommast ellust Hettide tüttarte pärrast; kui Jakob naese wöttab Hettide tütrist, sesinnatse Ma tütrist, kui need on, mis mo ello siis maksab ?

28. Peatük.

Jakob läab käima: Jehowa õnnistab tedda: Jakobi tootus.

1. Ja Isaak kutsus Jakobit ja õnnistas tedda ja kaskis tedda ja ütles temale: α Sa ei pea mitte naest wõtma Kanaani-ma tütrist.
2. Wõtta kätte, minne Mesopotamia-male Petueli omma emma issa kotta, ja wõtta ennesele seält naest Labani omma emma wenna tütrist.
3. Ja se keigewäggewam Jummal õnnistago sind ja saatko sulle suggu ja siggitago sind, et sa saad hulgaks rahwaks;
4. Ja ta andko sulle Abraami õnnistust, sinnule ja so suggule sinnoga, et sa sedda maad pärrid, kus sa kui woõras sees ellad, mis Jummal Abraamile on annud.
5. Ja Isaak satis Jakobit ärra, ta läks Mesopotamia-male Labani, Petueli Siria-mehhe poia jure, kes Rebekka Jakobi ja Esawi emma wend olli.
6. Ja Esaw näggi, et Isaak olli Jakobit õnnistanud ja tedda ärrasaatnud Mesopotamia-male, α seält ennesele naese wõtma, kui ta tedda olli õnnistanud ja temmale käsko annud ja üttelnud: ei sa pea mitte Kanaani-ma tütrist naest wõtma;
7. Ja et Jakob omma ossa ja omma emma saña olli kuulnud, ja Mesopotamia-male ärraläinud:
8. Ja et Esaw näggi, et Kanaani-ma tütrede temma issa Isaaki melest pahhad ollid:
9. Siis läks Esaw Ismaeli jure ja wöttis Mahhalati Ismaeli Abraami poia tütre, Nedajoti öe, omma endiste naeste kõrwa ennesele naeseks.
10. Ja Jakob läks Peersebast ärra ja käis Harani pool,
11. Ja sattus ühte paika ja jäi öse siña, sest pääw olli loja läinud, ja wöttis ühhe neist kiwwast mis seäl olli, ja pani omma pea pohja, ja heitis senna paika maggama.
12. Ja ta näggi unnes ja wata, reddel seisis Ma peäl ja temma ots putus taewasse, ja wata, α Jummal inglid ollid seäl peäl üllesminnemas ja mahha tullemas.
13. Ja wata Jehowa seisis seäl peäl ja ütles: Minna ollen Jehowa so issa Abraami Jummal ja Isaaki Jumal; α se Ma mis peäl sa maggad, sedda tahhan ma sulle ja so suggule anda.
14. Ja sinno suggu peab sama kui mulla pörm, ja ennast laiale lautama öhto pole ja homiko pole ja pohja pole ja louna pole, ja sinno sees α ja so Seemne sees peawad keik ma-ilma sugguwössad sama õnnistud.
15. Ja wata, Minna ollen sinnoga ja tahhan sind hoida keiges paikas kus sa lähhad, ja tahhan sind seie male taggasi sata: sest ma ei tahha sind mitte mahhajätta, senni kui ma saan teinud, mis ma sulle ollen räkinud.

16. Kui Jakob ommast unnest ülles ärkas, siis ütles ta: Töeste Jehowa on siin paikas, ia minna ei teädnud sedda mitte.
  17. Ja ta kartis ja ütles: Oh mis kartusse wäärt on sesinnane paik? α siin ei olle muud kui Jummal kodda, ja siin on taewa wärraw.
  18. Ja Jakob tousis homõiko warra ülles ja wöttis se kiwwi, α mis ta olli omma pea pohja pannud, ja panni sedda sambaks ja wallas ölli temma otsa peäle.
  19. Ja ta panni sellesamma nimme Petel: sest ennemuiste olli selle liñna nimmi Lus.
  20. Ja Jakob tootas ühhe tootusse ja ütles: α Kui Jummal minnoga on ja hoiab mind siin tee peäl, kus ma käin, ja annab mulle leiba süa ja ridid selga panna:
  21. Ja kui ma saan rahhoga jälle taggasi omma issa kotta: ja Jehowa mulle Jummalaks jääb;
  22. Siis peab se kiwwi, mis ma ollen pannud sambaks, Jummal koiaks sama, ja keigest sest, mis sa mulle ial annad, tahhan ma töeste sulle kümnest anda.
29. Peatük.

Jakob saab kaks naest omma 14-aastase tenistusse eest.

1. Ja Jakob töstis ommad jallad ülles, ja läks homõiko-rahwa male.
2. Ja ta näggi ja wata üks kaew olli wäljal, ja wata seälsammas ollid kolm puddo-lojuste karja, mis seäl maas maggasid: sest sestsinnatsest kaewust jootsid nemmad karjad, ja suur kiwwi olli kaewo su peäl.
3. Ja keik karjad kogguti siñna, ja nemmad weretasid se kiwwi kaewo su peält ärra ja jootsid need puddo-lojuksed, ja pannid se kiwwi kaewo su peäle jälle omma paika.
4. Ja Jakob ütles neile: Mo weñad, kust teie ollete? ja nemad ütlesid: Meie olleme Haranist.
5. Ja ta ütles neile: Kas teie tunnete Labani Naori poia? ja nemmad ütlesid: Kül meie tunneme.
6. Ja ta ütles neile: Kas temma kässi hästi käib? ja nemmad ütlesid: Käib hästi; ja wata seäl tulleb Rael temma tüttar puddolojustega.
7. Ja ta ütles: Wata pääw on alles kõrges, polle weel aega karja kokkoaiada, jootke need puddolojuksed ja minge, saatke neid söma.
8. Ja nemmad ütlesid: Ei meie woi mitte enne, kui keik karjad sawad kokko, ja se kiwwi kaewo su peält ärraweretakse, siis jodame meie puddo-lojuksed.
9. Kui ta alles nendega räkis, siis tulli Rael puddolojustega, mis temma issa pärralt ollid, sest ta olli neid hoidmas.

10. Ja se sündis, kui Jakob Raeli omma emma wenna Labani tütre, ja Labani omma emma wenna puddolojuksed näggi, siis läks Jakob liggi ja weretas se kiwwi kaewo su peält ärra ja jotis omma emma weña Labani puddolojuksed.
11. Ja Jakob andis Raelile suud ja töstis omma heäle ja nuttis.
12. Ja Jakob andis Raelile teäda, et ta temma issa suggulane, ja et ta Rebekka poeg olli; ja temma jooksis ja andis omma issale teäda.
13. Ja se sündis, kui Laban kulis need sannumed öe poiast Jakobist, siis jooksis ta temma wasto ja hakkas temma ümber kaela ja andis temmale suud, ja wiis tedda omma kotta. Ja ta juttustas Labanile keik need asjad.
14. Ja Laban ütles temmale: Töeste sinna olled mo lu ja mo lihha; ta jäi temma jure ühhe terve ku.
15. Ja Laban ütles Jakobile: Kas sinna sepärrast, et sa mo suggulane olled, peaksid mind ilma tenima? nimmeta mulle ülles, mis so palk peab ollema.
16. Ja Labanil olli kaks tüttart, wannema nimmi Lea, ja norema nimmi Rael.
17. Ja Leal ollid maddalad silmad, agga Rael olli illusa jumme ja illusa näoga.
18. Ja Jakob armastas Raeli ja ütles: Ma tahhan sind tenida seitse aastat so norema tütre Raeli pärrast.
19. Ja Laban ütles: Parrem on tedda sulle anda, kui tedda teise mehhele anda, jä mo jure.
20. Ja Jakob tenis Raeli pärrast 7 seitse aastat, ja need ollid temma melest kui üksikud päwad, et ta tedda armastas.
21. Ja Jakob ütles Labani wasto: Anna mo naene kätte, sest minno päwad on täis, et ma temma jure heidan.
22. Ja Laban koggus keik selle paiga mehhed ja teggi jodud.
23. Ja se sündis öhto, et ta omma tütre Lea wöttis ja wiis tedda temma jure, ja ta heitis temma jure.
24. Ja Laban andis omma ümmardaja Silpa, omma tütrele Leale ümmardajaks.
25. Ja se sündis homõiko, wata siis olli se Lea; ja ta ütles Labani wasto: Mis sa sedda mulle olled teinud? eks ma olle Raeli pärrast so jures teninud, ja mikspärrast olled sa mind petnud?
26. Siis ütles Laban: Ei se sünni nenda siin meie paikas, et meie norema enne kui wannema mehhele panneme.
27. Pea temma pulma näddalat, kül siis anname sulle se teise ka selle tenistuse pärrast, mis sinna weel teist seitse aastat mo jures pead tenima.
28. Ja Jakob teggi nenda ja piddas temma näddala, ja ta andis omma tütre Raeli temmale naeseks.
29. Ja Laban andis omma ümmardaja Pilla omma tütrele Raelile ümmardajaks.
30. Ja ta heitis ka Raeli jure, ja armastas ka Raeli enam kui Leat, ja tenis temma jures weel teist seitse aastat.
31. Ja kui Jehowa näggi, et Lea wihkati, siis teggi ta temma lapse-kodda lahti, agga Rael olli siggimatta.

32. Ja Lea sai käima peäle ja sai poia ja panni temma nimme Ruben, sest ta ütles: Et Jehowa on waatnud mo willetsusse peäle, sest nüüd wöttab mo mees mind armastada.

33. Ja temma sai ta käima peäle ja töi poia ilmale ja ütles: Et Jehowa on kuulnud, et mind wihkati, siis on ta mulle sedda ka annud; ja panni temma nimme Simeon.

34. Ja temma sai ta käima peäle ja töi poia ilmale ja ütles: Kül weel sedda puhko mo mees mind takka hoiab, sest ma ollen temmale kolm poega ilmale tonud; sepärrast pandi temmale nimmi Lewi.

35. Ja temma sai ta käima peäle ja töi poia ilmale ja ütles: Sedda puhko tahhan ma Jehowa au üllestunnistada; sepärrast panni ta temma nimme Juda: ta jäi seisma lapse samast.

30. Peatük.

Jakobi lapsed: ta nimmetab omma palka, ja saab rikkaks.

1. Ja kui Rael näggi, et ta Jakobile lapsi ilmale ei tonud, siis kaetses Rael omma öe ja ütles Jakobi wasto: Sada mulle lapsi, agga kui mitte, siis surren minna ärra.

2. Ja Jakobi wihha süttis Raeli wasto põllema ja ütles: Ollen minna Jummalassemel, α kes sulle ihho suggu kelab?

3. Ja Rael ütles: Seäl on mo ümmardaja Pilla, heida temma jure, et ta mo põlwede peäle lapsi saab, et minnule ka temmast suggu tulleks.

4. Ja ta andis temmale omma ümmardaja Pilla naeseks, ja Jakob heitis temma jure.

5. Ja Pilla sai käima peäle ja töi Jakobile poia ilmale.

6. Ja Rael ütles: Jummal on mulle kohhut annud ja on ka mo heäle kuulnud ja mulle poia annud: sepärrast panni ta temma nimme Tan.

7. Ja Pilla Raeli ümmardaja sai ta käima peäle, ja töi Jakobile teise poia ilmale.

8. Ja Rael ütles: Ma ollen omma öega Jummalasse woitlemissegaga woitelnud ja ollen ärrawoitud; ja ta panni temma nimme Nawtali.

9. Kui Lea näggi, et ta löpnud lapsi samast, siis wöttis ta omma ümmardaja Silpa ja andis tedda Jakobile naeseks.

10. Ja Silpa, Lea ümmardaja töi Jakobile poia ilmale.

11. Ja Lea ütles: Hulk tulleb; ja ta panni temma nimme Kad.

12. Ja Silpa, Lea ümmardaja töi Jakobile teise poia ilmale.

13. Ja Lea ütles: Mo õnneks; sest tütreid wötwad mind õnsaks kita; ja ta panni temma nimme Aser.

14. Ja Ruben läks nisso leikusse päiwil ja leidis wäljalt Tudaimi-marjo ja tõi neid omma emma Lea kätte; ja Rael ütles Lea wasto: Et anna mulle omma poia Tudaimi-marjust.
15. Ja ta ütles temmale: Ons se wähha, et sa mo mehhe olled ärrawötnud, ja tahhad ka mo poia Tudaimi-marjad wötta? ja Rael ütles: Sepärrast maggago temma sel ösel sinno jures ja poia Tudaimi-marjade eest.
16. Ja Jakob tulli öhto wäljalt, ja Lea läks ta wasto ja ütles: Minno jure pead sa heitma, sest ma ollen sind palga pärrast palkanud mo poia Tudaimi-marjade eest; ja ta maggas sel ösel temma jures.
17. Ja Jummal wöttis Lea kuulda, ja ta sai käima peäle, ja tõi Jakobile wiendama poia ilmale.
18. Ja Lea ütles: Jummal on mulle mo palka annud, sepärrast et ma ollen omma ümmardaja omma mehhele annud; ja ta pani temma nimme Isaskar.
19. Ja Lea sai ta käima peäle, ja tõi Jakobile kuendama poia ilmale.
20. Ja Lea ütles: Jummal on mulle hea anni kinkinud: sedda puhko wöttab mo mees mo jures maggada, sest ma ollen temmale kuus poega ilmale tonud; ja ta pani temma nimme Sebulon.
21. Ja pärrast sai temma tütre, ja pani temma nimme Tina.
22. Jummal mötles Raeli peäle α , ja Jummal wöttis tedda kuulda ja teggi temma lapsekodka lahti.
23. Ja ta sai käima peäle, ja tõi poia ilmale ja ütles: Jummal on mo teotust hopis ärrawötnud.
24. Ja pani temma nimme Josep, ja ütles: Jehowa andko mulle teise poia weel jure.
25. Ja se sündis, kui Rael olli Josepi ilmale tonud, siis ütles Jakob Labani wasto: Lasse mind lahti, et ma lähän omma paika ja ommale male.
26. Anna mo naesed ja mo lapsed, kelle pärrast ma ollen sind teninud, et ma ärralähän: sest sa tead mo tenistust, kudda ma sind ollen teninud.
27. Ja Laban ütles ta wasto: Ollen ma nüüd armo leidnud so melest? ma ollen ärraarwanud, et Jehowa mind sinno pärrast on önnistanud.
28. Ja ta ütles: Nimmeta öiete mulle omma palka, siis ma tahhan sedda anda.
29. Ja ta ütles temma wasto: Sinna tead, kuidas ma sind ollen teninud, ja kuidas so lodussed mo jures olnud.
30. Sest pissut olli se, mis sul enne mind olli, agga se on wägga paljuks sigginud; ja Jehowa on sind minno jalla waewa läbbi önnistanud: ja nüüd, millal pean minna ka omma perre heaks middagi teggema?
31. Siis ütles ta: Mis pean ma sulle andma? ja Jakob ütles: Sinna ei pea mulle ühtegi andma, kui sa agga mulle sedda asja teed, siis tahhan ma jälle so puddolojuksed söta ja hoida:

32. Ma tahhan tännapääw keik so puddolojuksed läbbikäia, ja seält ärralahhutada keik tähnelissed ja kirjud lambad ja keik suitso-karwa lambad tallede seast, ja kirjud ja tähnelissed kitsede seast; ja se olgo minno palk.
33. Ja mo öigus peab mo eest kostma tulles aial, kui se luggu mo palga pärrast so ette tulleb: keik mis ei olle tähnelinne egga kirjo kitsede seas egga suitso-karwa tallede seas, se olgo mo kä kui warrastud:
34. Ja Laban ütles: Wata, olgo nenda so sanna järrele.
35. Ja ta lahutas selsammal päwal lappilissed ja kirjud sikkud ja keik tähnelissed ja kirjud kitsed, keik kus ial walget külges olli, ja mis ial suitso-karwa tallede seast, ja ta andis neid omma poegade kätte.
36. Ja panni kolme päwa teed ennese ja Jakobi wahhele: ja Jakob olli teised Labani puddolojuksed hoidmas.
37. Ja Jakob wöttis ennesele tored libne-pu ja lusi-pu ja armoni-pu keppid, ja koris nende külge walged kriipsud, et se walge keppide külges olli nähha.
38. Ja ta panni keppid, mis ta olli ärrakorinud, wee-rennide ja künnade sisse, kuhho need puddolojuksed piddid tulles joma, nende puddolojuste ette: ja nemmad ollid tined, kui nemmad tullid joma.
39. Kui nüüd need puddolojuksed tined ollid nende keppide jures, siis teggid puddolojuksed talled, mis lappilissed ja tähnelissed ja kirjud ollid.
40. Ja Jakob lahutas need talled ärra, ja panni puddolojuste silmad nende pole, mis lappilissed ollid ja keikide pole, mis suitso-karwa, Labani puddolojuste sees; ja ta teggi ennesele karja issepäinis ja ei pannud neid mitte Labani puddolojuste sekka.
41. Ja se sündis, ni mittokord kui need kangemad puddolojuksed piddid tineks sama, et Jakob need keppid rennide sisse panni puddolojuste silma ette, et nemmad piddid tineks sama nende keppide jures.
42. Ja kui puddolojuksed wäetimad ollid, ei pannud temma mitte; ja need wäetimad said Labanile ja need kangemad Jakobile.
43. Ja se mees kossus üpris wägga, ja temmal olli paljo puddolojuksid ja ümmardajaid ja sullasid ja kamelid ja eeslid.

31. Peatük.

Jakob lahkub ommast äiast Labanist naeste ja lastega.

1. Ja ta kulis Labani laste kõnned, need ütlesid: Jakob on keik ärrawötnud mis meie issa pärralt olli, ja sest, mis meie issa pärralt, on ta keik sedda rikkust ennesele saatnud.
2. Ja Jakob näggi Labani silmad, ja wata nemmad ei olnud mitte temma wasto kui eile ja eñe.

3. Ja Jehowa ütles Jakobi wasto: Minne jälle taggasi omma wannematte male ja omma suggulaste seltsi jure, ja ma tahhan sinnoga olla.
4. Ja Jakob läkkitas sannumed ja käskis Raeli ja Lea kutsuda wäljale omma puddolojuste jure,
5. Ja ütles neile: Minna nään teie issa silmad, et nemmad ep olle mo wasto nenda kui eile ja enne, ja minno issa Jummal on mo jures olnud.
6. Ja teie teate, et ma keige omma rammoga ollen teie issat teninud.
7. Ja teie issa on mind narrinud ja mo palka kümme korda teist wisi seädnud; ja Jummal ei olle temmale melewalda annud mulle kurja teha.
8. Ja kui ta nenda ütles: Tähnelissed peawad sulle palgaks ollema, siis teggid keik puddolojuksed tähnelissed talled ; ja kui ta nenda ütles: Lappilissed peawad sulle palgaks ollema, siis teggid keik puddolojuksed lappilissed talled.
9. Nenda on Jummal teie issa lodussed käest ärrawötnud, ja mulle annud.
10. Ja se sündis sel aial, kui puddolojuksed tineks said, et ma ommad silmad üllestötsin ja unnes näggin, ja wata need sikkud, mis puddolojuste peäle kargasid, ollid lappilissed, tähnelissed ja nasklikkud.
11. Ja Jummal Ingel ütles mo wasto unnes: Jakob, ja ma ütlesin: siin ma ollen.
12. Ja Ta ütles: Et tösta ommad silmad ülles ja wata, keik sikkud, mis kargawad puddolojuste peäle, on lappilissed, tähnelissed ja nasklikkud: sest ma ollen keik näinud, mis Laban sulle teeb.
13. Minna ollen se Peteli Jummal, kus sinna se kiwwi-samba woidsid α, kus sa mulle tootusse tootasid. Nüüd wötta kätte, minne siit maalt ärra ja minne taggasi omma sündimisse male.
14. Ja Rael ja Lea wastasid ja ütlesid temmale: Kas on meil weel jaggo ja pärris-ossa meie issa koias?
15. Eks meie olle kui woörad inimessed temmast arwatud, sest ta on meid ärramünud ja ka ikka meie rahha ärrasönuud.
16. Sest keik se rikkus, mis Jummal on meie issa käest ärrakiskunud, se on meie ja meie laste pärralt; ja nüüd, keik mis Jummal so wasto üttelnud α, sedda te.
17. Ja Jakob wöttis kätte ja pani ommad lapsed ja ommad naesed kamelide selga;
18. Ja satis keik ommad lodussed ärra ja keik omma warrandust, mis ta olli kokkopannud, need lodussed mis temma ommad, mis ta ennesele olli saatnud Mesopotamias, et ta pididi minnema omma issa Isaaki jure Kanaani-male.
19. Ja Laban olli läinud ommad puddolojuksed niitma; ja Rael warrastas need Terawi-kuiud ärra, mis temma issal ollid.
20. Ja Jakob warrastas Siria-ma mehhe Labani süddame ärra, et ta temmale ei annud teäda, et ta pididi pöggenema.

21. Ja ta pöggenes, temma ja keik mis temmal olli, ja ta wöttis kätte ja läks ülle se jõe, ja pöris ommad silmad Kileadi mäe pole.
22. Ja kolmandamal päwal anti Labanile teäta, et Jakob olli pöggenend.
23. Ja ta wöttis ommad wennad ennesega ja aias tedda tagga seitsme päwa teed, ja sai tedda kätte Kileadi mäe peäl.
24. Ja Jummal olli öse Siria mehhe Labani jure tulnud unnes ja temmale üttelnud: α Hoiä ennast, et sa Jakobiga ei rägi ei head egga kurja.
25. Ja Laban sai Jakobit kätte: ja Jakob olli omma telgi ülleslönud mäe peäle, ja Laban löi omma wendadega telgi ülles Kileadi mäe peäle.
26. Ja Laban ütles Jakobile: Mis olled sa teinud, et sa olled mo süddame ärrawarrastanud ja mo tütreä ärrawinud, nenda kui olleksid nemmad moöga läbbi wangiks sanud?
27. Mikspärrast olled sa sallaja ärrapöggenend, ja wargsel wisil minnust ärraläinud, ja ei olle sedda mulle teäda annud, et ma sind olleksin ärrasaatnud römoga ja lauludega, truñi ja kandlega;
28. Ja ei olle mind mitte lasknud mo poegadele ja mo tüttartele suud anda; nüüd olled sa jölledaste teinud sedda tehhes.
29. Kül olleks melewald minno käes teile kurja tehha: agga teie issa Jummal on eile minnoga räkinud ja üttelnud: α Hoiä ennast, et sa Jakobiga ei head egga kurja ei rägi.
30. Kui sa nüüd ommeti piddid ärra minnema, et sinnul omma issa maia järrele ni suur himmo olli; mikspärrast olled sa mo jummalad warrastanud?
31. Ja Jakob wastas ja ütles Labanile: Sepärrast et ma kartsin ja mötlesin, ehk sa wahhest omä tütreä miño käest piddid ärrarisuma.
32. Kelle jurest sa ommad jummalad leiad, ärgo jägo se ellusse; meie wendade ees katsu läbbi, mis mo käes on, ja wötta omma ärra. Ja Jakob ei teädnud mitte, et Rael neid olli warrastand.
33. Ja Laban läks Jakobi telki ja Lea telki ja nende kahhe ümmardaja telki, ja ei leidnud mitte; ja ta läks Lea telgist wälja ja tulli Raeli telki.
34. Ja Rael olli need Terawi-kuiud ärrawötnud ja neid kameli saddula alla pannud ja istus nende peäl; ja Laban katsus kättega keik se telgi läbbi, ja ei leidnud mitte.
35. Ja ta ütles omma issa wasto: Ärgo sago mo issanda meel pahhaks, et ma sinno ees ei woi üllestousta, sest mul on naeste asjad; ja ta otsis keik läbbi ja ei leidnud mitte neid Terawi-kuiusid.
36. Ja Jakobi wihha süttis põllema ja waidles kowwaste Labaniga, ja Jakob wastas ja ütles Labanile: Mis on mo üleestminne? mis on mo pat, et sa mind ni kurjaste olled taggaianud?
37. Sest sa olled keik mo riistad kättega läbbi katsund, mis olled sa leidnud keikist omma maia riistadest? panne seie minno wendade ja omma wendade ette, et nemmad meie mollematte wahhele moistwad, mis öige.

38. Need kakskümmend aastat ollen ma sinno jures olnud, so lambad ja so kitsed ei olle ärralonud, ja järe so kariast ei olle ma mitte sönud.
39. Mis olli murtud, sedda ei olle ma mitte so kätte tonud, minna piddin sedda maksma, minno käest küssisid sa sedda, mis päwal ärrawarrastati, ja mis öse ärrawarrastati.
40. Nenda käis mo käksi, päwal wöttis mind pallaw ja öse külm ärra, ja mo unni läks mo silmist ärra:
41. Ma ollen sedda wisi kakskümmend aastat olnud so koias; ma ollen sind teninud nelliteistkümmend aastat so kahhe tütre pärrast ja kuus aastat so puddolojuste pärrast, ja mo palga olled sa kümme teist wisi seädnu.
42. Kui ei olleks mo issa Jummal, Abraami Jummal, kedda Isaak kardab, mitte mo jures olnud, ku sa olleksid nüüd mind tühjalt ärrasaatnu: Jummal on mo hädda ja mo kätte waewa näinud, ja sind eile nominud.
43. Ja Laban wastas ja ütles Jakobi wasto: Need tütre on minno tütre, ja need poiad on minno poiad, ja need puddolojuksed on minno lojuksed, ja keik mis sa nääd, se on mo pärralt: ja mis pean ma tänna neilesinnatsile omma tüttartele teggema, ehk nende poegele, mis nemmad on ilmaile tonud?
44. Ja nüüd tulle, tehkem seädusse, minna ja sinna, ja se olgo tunnistusseks minno ja sinno wahhel.
45. Ja Jakob wöttis kiwwi ja pani sedda püsti ülles sambaks.
46. Ja Jakob ütles omma wendadele: noppige kiwwa; ja nemmad wötsid kiwwa ja teggid ühhe kiwwikangro, ja söid seäl se kiwwikangro peäl.
47. Ja Laban pani temma nimme Jegar-Sahaduta, ja Jakob pani temma nimme Kalleed.
48. Ja Laban ütles: Se kiwwikangur olgo tänapääw tunnistusseks minno ja sinno wahhel: sepärrast pani ta temma nimme Kalleed,
49. Ja Mitspa, sest et ta ütles: Kül Jehowa wahhib minno ja sinno wahhel, kui meie teine teise jurest ärraolleme;
50. Kui sa mo tütre waewad, ja kui sa naesi wöttad mo tüttarte körwa: ükski innimenne ei olle meie jures; wata Jummal on tunnistus mees minno ja sinno wahhel.
51. Ja Laban ütles Jakobile: Wata siin on sesinnane kiwwikangur, ja wata siin on se sammas, mis ma ollen ülles pannud minno ja sinno wahhele.
52. Se kiwwikangur olgo tunnistaja ja se sammas tunnistusseks, et ma ei tahha ülle se kiwwikangro so jure tulla, ja et sinna ei tahha ülle se kiwwikangro ja ülle se samba mo jure tulla, kurja teggema.
53. Abraami Jummal ja Naori Jummal, nende issa Jummal α moistko öigust meie wahhele; ja Jakob wandus selle jures, kedda temma issa Isaak kartis.
54. Ja Jakob ohwerdas ohwri seäl mäe peäl, ja kutsus ommad wennad leiba wötma, ja nemmad wötsid leiba ja jäid öseks mäe peäle.

32. Peatük.

Jakobi kartus ja palwe: ta eitleb Jummalat poiaga.

1. Ja Laban tousis homõiko warra ülles ja andis omã poegadele ja omã tüttartele suud, ja õnnistas neid; ja Laban läks ärra ja tulli taggasi omma paika.
2. Ja Jakob läks omma teed, Ja Jummalat inglid sattusid temma wasto.
3. Ja Jakob ütles, kui ta neid näggi: Se on Jummalat leer õ; ja panni selle paiga nimme Maanaim.
4. Ja Jakob läkkitas käskusid ennese ele omma wenna Esawi jure Seiri male, mis Edomi wäljal olli.
5. Ja käskis neid ja ütles: Nenda peate teie ütlemã mo issandale Esawile: nenda ütleb so sullane Jakob: Ma ollen kui woõras Labani jures ellanud ja ollen tännini senna wibinud;
6. Ja mul on härge ja eeslid, puddolõjused ja sullasid ja ümmardajaid; ja ma läkkitan omma issandale teãta andma, et ma armo so melest piddin leidma.
7. Ja need kässud tullid taggasi Jakobi jure ja ütlesid: Meie saime so wenna Esawi jure, ja ta tulleb ka so wasto, ja nellisadda meest temãga.
8. Siis kartis Jakob wägga ja temmal olli kitsas kä õ, ja ta jaggas se rahwa, mis temmaga olli, ja need puddolõjused ja need weiksed ja kamelid, kahheks hulgaks.
9. Ja ütles: Kui Esaw tulleb ühhe hulga peãle ja löõb sedda mahha, siis woib se hulk, mis üllejããb, ärrapeãseda.
10. Ja Jakob ütles: Mo issa Abraami Jummal, ja mo issa Isaaki Jummal, Jehowa kes sa mo wasto üttelnud õ, minne taggasi omma male ja omma suggulaste seltsi jure, ja ma tahhan sulle head tehha;
11. Minna ei olle middagi keikide heateggemiste ja keige truisse wasto, mis sa omma sullasele olled teinud õ: sest ma ollen omma keppiga ülle Jordani lãinud õ, ja nüüd ollen ma kahheks hulgaks sanud.
12. Oh peãsta mind ärra mo wenna käest, Esawi käest, sest minna kardan tedda, et ta tulleb ja mind mahhalõõb, emmad lastega hopis.
13. Ja Sinna olled üttelnud õ: Ma tahhan sulle tõeste head tehha ja sinno suggu panna kui merre liiw, mis ei woi luggeda paljusse pärrast.
14. Ja sel õsel jãi ta siõna õseks ja wõttis sest, mis temã kãtte sai, andi omma weõnale Esawile:
15. Kakssadda kitse ja kakskümmend sikko, kakssadda emma-lammast ja kakskümmend jãra.
16. Kolmkümmend immetajat kamelit ja nende warsad, nellikümmend lehma ja kümme wãrse, kakskümmend emma-eesli ja kümme eesli-warsa.

17. Ja ta andis omma sullaste kätte igga karja issepäine, ja ütles omma sullaste wasto: Minge minno ele, ja jätke maad igga karja wahhele.
18. Ja ta käskis sedda essimest ja ütles: Kui mo wend Esaw so wasto tulleb ja sinnult küssib ja ütleb: Kelle pärralt sa olled ja kus sa lähhad, ja kelle pärralt on need, mis sinno ees on ?
19. Siis ütle: Se on so sullase Jakobi and, mis mo issandale Esawile läkkitakse, ja wata temma isse on ka meie tagga.
20. Ja ta käskis ka sedda teist, ka sedda kolmandamat, ka keik neid, kes nende karjade järrel käisid, ja ütles: Sedda möda peate teie räkima Esawi wasto, kui teie sate temma jure,
21. Ja üttelge: Wata sinno sullane Jakob on ka meie tagga; sest ta ütles: Ma tahhan tedda ärraleppitada se anniga, mis mo eel käib, ja pärrast sedda tahhan ma temma silmad nähha, ehk ta wahhest luggu minnust peab.
22. Ja se and läks temma ele, ja ta issi jäi sel ösel senna leri öseks,
23. Ja tousis selsammal ösel ülles ja wöttis omma kaks naest ja omma kaks ümmardajat ja omma üksteistkummend last, et ta pididi Jabboki koolmest läbbi minnema.
24. Ja ta wöttis neid ja satis neid ülle jõe, ja satis ülle keik, mis temmal olli.
25. Ja Jakob jäi üksepäinis järrele, siis eitles üks Mees kangeste temmaga, senni kui hakkas koitma.
26. Kui Se näggi, et Ta ei sanud woimust temma peäle, siis putus Ta temma pusa liikmesse, nenda et Jakobi pusa like assemelt ärrasai, kui Ta temmaga kangeste eitles.
27. Ja Ta ütles: Lasse mind lahti, sest koit on jo wäljas; ja temma ütles: Ei ma lasse sind mitte, kui sa mind ei önnista. ✕
28. Siis ütles Ta temma wasto: Mis so nimmi? ja temma ütles: Jakob.
29. Siis ütles temma: So nimmi ei pea enam Jakobiks hütama, waid Israeliks, ✕ sest sa olled kui wüerst woitelnud ✕ Jummalaga ja innimestega, ja olled woimust sanud.
30. Ja Jakob küssis ja ütles: Et anna mulle omma nimmi teäda ✕; ja Ta ütles: Mis sa küssid mo nimne järrele? ja Ta önnistas ✕ tedda seäl.
31. Ja Jakob panni selle paiga nimme Pniel: sest ta ütles ma ollen Jummalat pallest pallese näinud, ja mo hing on peästetud.
32. Ja pääw tousis temmale ülles, kui ta Pnuelist möda läks, ja ta lonkas omma teist pusa.
33. Sepärrast ei sö Israeli lapsed mitte sedda pusa-sone lihha, mis pusa liikme külges on, tännapäwani, sepärrast et Ta olli puutnud Jakobi pusa liikme ja selle pusa-sone külge.

33. Peatük.

Jakob ja Esaw leppiwad: Jakob ostab tükki-maad.

1. Ja Jakob tõstis ommad silmad ülles ja näggi, wata siis tulli Esaw ja temmaga nellisadda meest: siis jaggas temma need lapsed Lea jure ja Raeli jure ja kahhe ümmardaja jure.
2. Ja ta panni ümmardajad ja nende lapsed ette, ja Lea ja temma lapsed pärrast, ja Raeli ja Josepi wimaks.
3. Ja ta läks nende ele ja kummardas seitsekord mani, senni kui ta sai omma wenna jure.
4. Ja Esaw jooksis temma wasto ja hakkas temma ümber ja heitis temma ümber kaela ja andis temmale suud, ja nemmad nutsid.
5. Ja ta tõstis ommad silmad ülles, ja näggi need naesed ja lapsed ja ütles: Kes need on, kes so jures? ja ta ütles: Need on need lapsed, α mis Jummal so sullasele on armust annud.
6. Ja need ümmardajad tullid liggi, nemmad ja nende lapsed, ja kummardasid.
7. Ja Lea tulli ka ja temma lapsed liggi, ja kummardasid, ja pärrast tulli Josep ja Rael liggi, ja kummardasid.
8. Ja ta ütles: Mis sa tahhad teha keige sesinnatse karjaga, kelle wasto ma ollen tulnud? ja ta ütles: Et ma armo leian oma issanda melest.
9. Ja Esaw ütles: Mul on sedda kül, minno wend, pea sedda agga ennesele, mis sul on.
10. Ja Jakob ütles: Ei mitte, pallun ma, kui ma agga ollen armo leidnud so melest, siis wotta mo andi minno käest: sest sepärrast ollen ma sinno silmad näinud, otse kui olleksin Jummal silmad näinud, ja sul on minnust hea meel olnud.
11. Et wötta nüüd minno önnistus, mis sulle on todud, sest Jummal on mulle sedda armust annud, ja et mul sest kül on. Ja ta käis wägga temma peäle, ja ta wöttis sedda.
12. Ja ta ütles: Et käigem ja läkki, ja ma tahhan sinno ees käia.
13. Ja ta ütles temma wasto: Mo issand teab, et need lapsed wäetimid ja et immetajad puddolokused ja lehmad mo kaela peäl on, ja kui neid ühhe päwa wägga aetakse, siis surreb keik se karri ärra.
14. Mo issand mingo agga omma sullase ele, ja minna tahhan omma joudo möda aiada nenda kui karri jouab käia, mis mo ees, ja kui need lapsed jouawad käia, senni kui ma tullen omma issanda jure Seiri.
15. Ja Esaw ütles: Ma tahhan siis jätta sinno jure monned sest rahwast, mis mo jures on; ja ta ütles: Mikspärrast sedda α? kui ma agga armo leian omma issanda melest.
16. Ja Esaw läks selsammal päwal omma teed taggasi Seiri.

17. Ja Jakob läks käima Sükkoti ja ehhtas ennesele hone, ja omma weistele teggi ta maiad, sepärrast panni ta selle paiga nimme Sükkot.

18. Ja Jakob tulli hea terwissega Sekemi liina, mis on Kanaani maal, kui ta tulli Mesopotamia-maalt, ja löi telgid ülles liina ette.

19. Ja ta ostis se wälja ossa, kus ta omma telgi ülles lönud Hamori Sekemi issa laste käest saa rahha-tükki eest.

20. Ja ta ehhtas siina altari ja panni temma nimme: Jummal on Israeli Jummal.

34. Peatük.

Tina saab horaks; Sekemi meeste-rahwas tappetakse keik.

1. Ja Tina Lea tüttar, mis ta Jakobile olli ilmale tonud, läks wälja selle Ma tütrede waatma.

2. Ja Hiwwi-mehhe Hamori selle Ma würsti poeg Sekem näggi tedda, ja wöttis tedda ja maggas temma jures ja naeris tedda ärra.

3. Ja temma südda hoidis Tina Jakobi tütre takka, ja ta armastas sedda tüttar last ja räkis se tüttarlapse mele pärrast.

4. Ja Sekem räkis omma issa Hamori wasto ja ütles: Wötta se tüttarlaps mulle naeseks.

5. Ja Jakob sai kuulda, et ta temma tütre Tina ärrateotanud; ja temma poiad ollid temma lodustega wäljal, ja Jakob olli wait, senni kui nemmad tullid.

6. Ja Hamor Sekemi issa läks wälja Jakobi jure, temmaga räkima.

7. Ja Jakobi poiad tullid wäljalt, kui nemmad sedda kuulsid; siis sai nende meeste meel haigeks ja nende wihha süttis wägga põllema, et ta olli Israelis naero-tööd teinud ja Jakobi tütre jures magganud; ja nenda ei piddand se mitte sündima.

8. Ja Hamor räkis nendega ja ütles: Mo poia Sekemi hing armatseb wägga teie tütre; et andke tedda temmale naeseks.

9. Ja sage langukseks meiega, andke meile omma tütrede ja wötke ennastele meie tütrede.

10. Ja jäge meie jure ellama ja se Ma on teie ees tühhi, ellage ja kaupelge seäl sees ja assuge seie.

11. Ja Sekem ütles temma issa ja ta wendade wasto: Leian minna armo teie melest, siis tahhan ma anda, mis teie mulle ütlete.

12. Pange mo peäle kül palju kasa-rahha ja andid, ja ma tahhan anda, nenda kui teie mulle ütlete; andke agga se tüttarlaps mulle naeseks.

13. Ja Jakobi poiad kostsid Sekemile ja temma issa Hamorile kawwalussega ja ütlesid: (sepärrast et ta nende öe Tina olli ärrateotanud.)

14. Ja nemmad ütlesid nende wasto: Ei meie woi sedda asja mitte tehha, et meie omma öe anname ühhe mehhele, kel eestnahk on, sest se olleks meile teotusseks.

15. Agga sedda wisi tahhame meie teiega ühte nousse heita, kui teie sate nenda kui meie, et teie lassete keik omma meeste-rahwast ümberleikata.

16. Siis tahhame meie ommad tütrede teile anda ja teie tütrede ennestele wötta, ja teiega ellada ja ühheks rahwaks sada.

17. Ja kui teie meid ei wötta mitte kuulda, et teie ei lasse ennast ümberleikata: siis wöttame meie omma tütarlapse ja lähhäme ärra.

18. Ja nende kõnned ollid head Hamori melest ja Hamori poia Sekemi melest.

19. Ja se noormees ei wibind mitte sedda teggematta, sest temma meel olli hea Jakobi tütre pärrast, sest ta olli surema au sees, kui keik temma issa perre.

20. Ja Hamor ja temma poeg Sekem tullid omma liina wärrawa jure, ja räkisid omma liina meestega ja ütlesid:

21. Need mehhed on sündsad meie jures ja nemad tahhawad ellada siin maal ja kaupelda seal sees, ja se Ma, waatke se on keikipiddi lai kül nende ees: siis wötkem nende tütrede ennestele naesiks ja andkem ommad tütrede neile.

22. Agga sedda wisi tahhawad need mehhed meiega ühte nousse heita, et nemmad meie jure jäwad ellama ja ühheks rahwaks sawad, kui meie lasseme enneste seast keik meeste-rahwast ümberleikata, nenda kui nemmad on ümberleikatud.

23. Nende weiksed, ja mis nende omma on ja keik nende lojuksed, eks need olle meie pärralt? heitkem agga nendega ühte nousse, et nemmad meie jure jäwad ellama.

24. Ja nemmad wötsid Hamori ja temma poia Sekemi sanna kuulda, keik need kes temma liina wärrawast wäljaläksid, ja keik meesterahwas leikati ümber, keik kes temma liina wärrawast wäljaläksid.

25. Ja se sündis kolmandamal päwal, kui nemmad wallo tundsid, et Jakobi kaks poega, Simeon ja Lewi x Tina wennad, iggaüks omma moöga wötsid, ja läksid julgeste liina ja tapsid keik meeste-rahwast ärra.

26. Ja nemmad tapsid Hamori ja temma poia Sekemi moöga terraga ärra, ja wotsid Tina Sekemi koiast, ja läksid ärra.

27. Siis tullid Jakobi poiad nende peäle, kes ollid mahha lödud, ja risusid se liina ärra, sepärrast et nemmad nende öe ollid ärrateotanud.

28. Nemmad wötsid ärra nende puddolojuksed ja nende weiksed ja nende eeslid, ja mis liinas ja mis wäljal olli.

29. Ja keik nende warrandust ja keik nende wäetimid lapsed ja nende naesed wisid nemmad wangi ärra ja risusid neid ärra, ja keik mis igga koiast olli.

30. Ja Jakob ütles Simeoni ja Lewi wasto: Teie ollete mulle tülli teinud, et teie pahha jutto mo peäle saatnud selle Ma rahwa, Kanaani- ja Perissi-rahwa seas;

ja minna ollen pisko rahwaga: kui nemmad ennast mo wasto kogguwad ja mind mahhalöwad, siis kautakse mind ja mo perre ärra.

31. Ja nemmad ütlesid: Kas ta siis meie öega kui ühhe horaga pididi teggema?

35. Peatük.

Jakob teeb altari ülles Peteli: Raeli ja Isaaki surm.

1. Ja Jummal ütles Jakobi wasto: wötta kätte, minne ülles Peteli ja jä senna, ja te senna üks altar selle Jummalale, α kes sulle ennast näitnud, kui sa pöggenesid omma wenna Esawi eest.

2. Ja Jakob ütles omma perre keikide wasto, kes temmaga ollid: Saatke enneste jurest ärra need woörad jummalad α mis teie seas on, ja puhhastage ennast α ja wötke teised rided omma selga.

3. Ja meie tahhame kätte wotta ja üllesmiñna Peteli, ja senna altari tehha selle Jummalale, kes mind mo ahhastusse aial on wötnud kuulda ja on minnoga olnud seäl tee peäl, kus ma käisin.

4. Ja nemmad andsid Jakobile keik woörad jummalad, mis nende käes ollid, ja need ehted mis nende körwus ollid, ja Jakob mattis neid mahha ühhe tamme alla, mis Sekemi jures on.

5. Ja nemmad läksid teele: ja Jummal hirm tulli nende liñnade peäle α , mis nende ümberkaudo, et nemmad Jakobi poege tagga ei aiand.

6. Ja Jakob tulli Lusi, mis on Kanaani-maal (se on Petel), temma ja keik rahwas mis temmaga ollid.

7. Ja ta ehhtas senna altari, ja panni selle paiga nimme El-Petel, et Jummal temmale seäl ilmus, kui ta omma wenna eest pöggenes.

8. Ja Tebora Rebekka am surri, ja tedda maeti Peteli jure ühhe tamme alla, ja selle nimmi pandi Allonbakut.

9. Ja Jummal andis ennast ta Jakobile näha, kui ta Mesopotamiast tulli, ja önnistas tedda.

10. Ja Jummal ütles temmale: So nimmi on Jakob; sinno nimmi ei pea mitte ennam Jakobiks hütama, Israel α agga peab so nimmi ollema: ja ta panni temma nimme Israel.

11. Ja Jummal ütles temmale α : Minna ollen keigewäggewam Jummal; te suggu ja siggi, rahwas ja rahwa hulk peab sinnust sama, ja kunningad peawad siño niusist wäljatullema.

12. Ja se Ma, mis ma Abraamile ja Isaakile ollen annud, sedda tahhan ma sulle anda; ja so suggule pärrast sind tahhan minna sedda maad anda.

13. Ja Jummal läks ta jurest ülles seält paigast, kus ta olli temmaga räkinud.

14. Ja Jakob panni ühhe samba püsti senna paika, α kus ta olli temmaga räkinud, ühhe kiwwi samba, ja wallas joma-ohwri senna peäle, ja wallas ölli senna peäle.
  15. Ja Jakob panni selle paiga nimme, kus Jummal olli temmaga räkinud, Petel.
  16. Ja nemmad läksid Petelist ärra tele, ja olli weel tük maad Ewrati miñna, siis sai Rael lapse, ja se olli temmale raske, kui ta lapse sai.
  17. Ja se sündis, kui se temmale raske olli, kui ta lapse sai, siis ütles äm temmale: Ärra kardä, sest se poia pead sa ka sama.
  18. Ja se sündis, kui temma hing olli seest wälja minnemas, sest ta surri ärra, siis panni ta temma nimme Penoni, ja temma issa panni ta nimme Penjamin.
  19. Nenda surri Rael ärra α, ja tedda maeti mahha Ewrati tee äre, se on Petlem.
  20. Ja Jakob panni samba temma haua peäle püsti, sesamma on Raeli haua sammas tännapäni.
  21. Ja Israel läks emale ja löi omma telgi ülles teile pole Migdalederi.
  22. Ja se sündis, kui Israel seäl maal ellas, siis läks Ruben ja maggas Pilla omma issa lianaese jures; α ja Israel sai sedda kuulda. Ja Jakobi poege olli kaksteistkümmend.
  23. Lea poiad ollid Ruben Jakobi essimenne poeg, ja Simeon ja Lewi ja Juda ja Isaskar ja Sebulon.
  24. Raeli poiad ollid Josep ja Penjamin.
  25. Ja Pilla Raeli ümmardaja poiad ollid Tan ja Nawtali.
  26. Ja Silpa Lea ümmardaja poiad ollid Kad ja Aser. Need on Jakobi poiad, mis temmale on sündinud Mesopotamias.
  27. Ja Jakob tulli omma issa Isaaki jure Mamre, Kirjat arba liñna, se on Hebron α, kus Abraam ja Isaak ollid kui woörad α ellanud.
  28. Ja Isaaki päwad ollid sadda ja kahheksakümmend aastat.
  29. Ja Isaak heitis hinge ja surri ärra, ja tedda korrastati omma rahwa jure, wanna ja ellatand, ja temma poiad Esaw ja Jakob matsid tedda mahha.
36. Peatük.

Esawi sugguwössä, ja ello-asse: Seiri Hori-mehhe suggu.

1. Ja need on Esawi, se on Edomi α sündimissed.
2. Esaw wöttis ommad naesed Kanaani α tütrist, Ada Eloni Hetti-mehhe tütre, ja Oolibamat Sibeoni lwwi-mehhe tütre, Ana tüttart.
3. Ja Pasmati α Ismaeli tütre, Nebajoti ödde.
4. Ja Ada töi Esawile Eliwasi ilmale, ja Pasmat töi Rueli ilmale.

5. Ja Oolibama tõi Jeusi ilmale ja Jalami ja Kora, need on Esawi poisid, mis temmale on sündinud Kanaani maal.
6. Ja Esaw wottis ommad naesed ja ommad poisid ja ommad tütreid ja keik omma perre waimud, ja ommad weiksed ja keik ommad lojuksed ja keik ta omma, mis ta olli Kanaani maal kokkopannud, ja läks ühhe teise male omma wenna Jakobi jurest ärra.
7. Sest nende warrandus olli ni suur, et nemmad ei woinud ühhes ellada, sest se Ma, kus nemmad kui woõrad sees ellasid, ei suutnud neid mitte kanda nende loduste pärrast.
8. Ja Esaw ellas Seiri α mäggisel maal, Esaw se on Edom.
9. Ja need on Esawi Edomi issa sündimised Seiri α mäggisel maal.
10. Need on Esawi poegade nimmed: Eliwas Esawi naese Ada poeg, Ruel Esawi naese Pasmati poeg.
11. Ja Eliwasi poisid ollid Teman, Omar, Sewo ja Katam ja Kenas.
12. Ja Timna olli Eliwasi Esawi poia liignaene ja tõi Eliwasile Amaleki ilmale. Need on Esawi naese Ada poisid.
13. Ja need on Rueli poisid: Nahat ja Sera, Samma ja Missa; need on Esawi naese Pasmati poisid.
14. Ja need on Esawi naese Sibeoni tütre, Ana tütre Oolibama poisid, ja sesamma tõi Esawile ilmale Jeusi ja Jalami ja Kora.
15. Need on Esawi poegade würstid: Eliwasi Esawi essimesse poia poisid, würst Teman, würst Omar, würst Sewo, würst Kenas,
16. Würst Kora, würst Katam, würst Amalek; need on Eliwasi würstid Edomi maal; need on Ada poisid.
17. Ja need on Rueli Esawi poia poisid: würst Nahat, würst Sera, würst Samã, würst Missa; need on Rueli würstid Edomi maal; need on Esawi naese Pasmati poisid.
18. Ja need on Oolibama Esawi naese poisid: würst Jeus, würst Jalam, würst Kora; need on Esawi naese Ana tütre Oolibama würstid.
19. Need on Esawi poisid ja need on nende würstid; se on Edom.
20. Need on Hori-mehhe Seiri poisid, kes seäl maal ellasid: Lotan ja Sobal ja Sibeon ja Ana,
21. Ja Tison ja Eser ja Tisan; need on Hori-rahwa Seiri poegade würstid Edomi maal.
22. Ja Lotani poisid ollid Hori ja Hemam, ja Lotani ödde olli Timna.
23. Ja need on Sobali poisid: Alwan ja Manaat ja Ebal, Sewo ja Onam.
24. Ja need on Sibeoni poisid, Aija ja Ana: se on se Ana, kes kõrwest hobboeeslid leidis, kui ta omma issa Sibeoni eeslid hoidis.
25. Ja need on Ana poisid: Tison, ja Oolibama olli Ana tüttar.
26. Ja need on Tisani poisid: Emdan ja Esban ja Itran ja Keran.
27. Need on Etseri poisid: Pillan, ja Saawan ja Akan.

28. Need on Tisani poiad: Uts ja Aran.
29. Need on Hori würstid: würst Lotan, würst Sobal, würst Sibeon, würst Ana,
30. Würst Tison, würst Etser, würst Tisan; need on Hori würstid enneste würstirikide sees Seiri maal.
31. Ja need on need kuningad, α kes Edomi maal on wallitsenud, enne kui weel kuningas Israeli laste ülle wallitses.
32. Ja Peori poeg Pela olli kuningas Edomis, ja temma liña nimmi olli Tinaba.
33. Ja Pela surri ärra, ja temma assemele sai kuningaks Jobab Sera poeg Potsrast.
34. Ja Jobab surri ärra ja temma assemele sai kuningaks Usam Temani maalt.
35. Ja Usam surri ärra, ja temma assemele sai kuningaks Adad Pedadi poeg, kes Midjani-rahvast mahhalöi Moabi wäljale; ja temma liña nimmi olli Awit.
36. Ja Adad surri ärra, ja temma assemele sai kuningaks Samla Masrekast.
37. Ja Samla surri ärra, ja temma assemele sai kuningaks Saul Reobotist, mis Wratti jõe äres olli.
38. Ja Saul surri ärra, ja temma assemele sai kuningaks Paalanan Akbori poeg.
39. Ja Paalanan Akbori poeg surri ärra, ja temma assemele sai kuningaks Adar, ja temma liña nimmi olli Pau, ja temma naese nimmi Meetabeel, Mesaabi tütre Matredi tüttar.
40. Ja need on Esawi würstide nimmed nende sugguwössade järrele, nende paikade järrele, nende nimmedega: würst Timna, würst Alwa, würst Itet;
41. Würst Oolibama, würst Ela, würst Pinon,
42. Würst Kenas, würst Teman, würst Mibsar,
43. Würst Magdiel, würst Iram; need on Edomi würstid nende ello-assemette järrele nende pärrandusse maal. Se on Esaw, Edomi-rahwa issa.

37. Peatük.

Josepit kaetsetakse ja müakse Ismaelide kätte.

1. Ja Jakob ellas seäl maal, kus temma issa kui woöras olnud, Kanaani maal.
2. Need on Jakobi sündimised: Josep olli seitseteistkümmend aastat wanna, ja olli omma wendadega karja lodussed hoidmas, (ja ta olli pois omma issa naeste Pilla poegadega ja Silpa poegadega) ja Josep tõi keik se pahha könne neist nende issa ette.
3. Ja Israel armastas Josepi enam kui keik ommad poiad, et ta olli temmale wanna ea sees sündinud, ja teggi temmale kirjo kue.

4. Kui temma wennad näggid, et nende issa tedda enam armastas, kui keik temma wennad, siis wihkasid nemmad tedda α ja ei woind hea sannaga temmaga räkida.
5. Ja Josep näggi unnenäggo ja räkis sedda omma wendadele ülles, ja nemmad hakkasid tedda weel enam wihkama.
6. Sest ta olli üttelnud nende wasto: Et kuulge se unnenäggo, mis ma ollen unnes näinud:
7. Et wata, meie ollime siddumas wihko wäljal, ja wata minno wihk tousis ülles ja jäi ka püsti seisma, ja wata teie wihhud tullid temma ümber, ja kummardasid minno wihho ette.
8. Ja temma wennad ütlesid temmale: Peaksid sinna öiete kunningaks meie ülle sama? kas sa peaksid öiete wallitsema meie ülle? ja nemmad wötsid tedda weel enam wihkada temma unnenäggude pärrast ja ta kõnnette pärrast.
9. Ja ta näggi weel unnes teise unnenäo, ja juttustas sedda omma wendadele, ja ütles: Wata ma ollen unnes weel ühhe unnenäo näinud, ja wata pääw ja ku ja üksteistkümmed tähte kummardasid minno ette.
10. Ja ta juttustas sedda omma issale ja omma wendadele, ja ta issa sötles tedda ja ütles temmale: Mis unnenäggo se on, mis sa unnes näinud? kas minna ja so emma ja so wennad peawad öiete tulles, ja sinno ette kummardama mani?
11. Ja temma wennad kaetsesid tedda, agga temma issa piddas α sedda asja meles.
12. Ja ta wennad läksid omma issa karja hoidma Sekemi.
13. Ja Israel ütles Josepi wasto: Eks so wennad olle Sekemis karja hoidmas? tulle, ma läkkitan sind nende jure; ja ta ütles temmale: siin ma ollen.
14. Ja ta ütles temmale: Et minne, wata, kas so wendade kässi hästi käib, ja kas hea luggu karjaga, ja to mulle sannumid taggasi; ja ta läkkitas tedda Hebroni orrust, ja ta läks Sekemi.
15. Ja üks mees juhtus temma wasto, ja wata ta olli ärraeksind wälja peäl, ja se mees küssis tedda ja ütles: Mis sa otsid?
16. Ja ta ütles: Minna otsin ommad wennad; et anna mulle teäda, kus nemmad on karja hoidmas.
17. Ja se mees ütles: Nemmad on seält emale läinud, sest ma kuulsin neid ütlewad: Läkki Totani. Ja Josep läks omma wendade järrele ja leidis neid Totanist.
18. Ja nemmad näggid tedda kaugelt, ja enne kui ta nende jure liggi sai, siis piddasid nemmad kawwalaste nou temma pärrast, tedda ärratappa,
19. Ja ütlesid teine teise wasto: Wata, seäl tulles se öige unnenägga.
20. Et tulge nüüd, ja tapkem tedda ärra ja wiskagem tedda ühte neisse auko ja üttelgem: kurri ellajas on tedda ärrasönd; siis same nähha, mis temma unnenäud on.

21. Ja Ruben kulis sedda ja peästis tedda nende käest ärra ja ütles: α Äрге wötkem temma hinge seest ärra.
22. Ja Ruben ütles nende wasto: Äрге wallage werd ärra, wiskage tedda senna auko, mis körbes on, ja ärge pistke mitte kät temma külge; (et ta tedda nende käest woiks ärrapeästa ja omma issa jure jälle taggasi sata.)
23. Ja se sündis, kui Josep omma wendade jure tulli, siis wötsid nemmad Josepi kue temma seljast ärra, se kirjo kue, mis temma selgas olli.
24. Ja nemmad wötsid tedda ja wiskasid tedda auko, agga se auk olli tühhi, ei olnud wet sees.
25. Ja nemmad istusid mahha leiba wötma, ja töstsid ommad silmad ülles ja näggid, wata siis tulli Ismaelide teeselts Kileadist, ja nende kamelid kandsid kallid rohhud ja kallist waiko ja mirrid; need läksid sedda Egiptusse-male allawima.
26. Ja Juda ütles omma wendade wasto: Mis kasso sest, et meie omma wenna ärratappame ja mattame kinni temma werd?
27. Tulge ja mügem tedda ärra Ismaelide kätte, ja ärge sago mitte meie kässi temma külge, sest temma on meie wend, meie lihha; ja temma wennad wötsid tedda kuulda.
28. Kui nüüd Midjani mehhed, kes kaupmehhed, mödaläksid, siis tombasid ja wötsid nemmad Josepi seält august ülles, ja müsüd Josepi ärra Ismaelide kätte kahhekümne hōbbe sekli eest; α ja need wisüd Josepi Egiptusse-male.
29. Kui nüüd Ruben jälle senna augo jure tulli, wata siis ei olnud Josep aukus: siis kärristas ta ommad rided löhki.
30. Ja ta tulli taggasi omma wendade jure ja ütles: Se pois polle seäl mitte, ja minna, kuhho ma nüüd saan?
31. Ja nemmad wötsid Josepi kue, ja tapsid ühhe nore sikko ja kastsid se kue werresse.
32. Ja nemmad läkkitasid ja saatsid se kirjo kue omma issa kätte ja ütlesid: Sedda olleme leidnud; et tunnista, kas se so poia kuub on ehk ollemata.
33. Ja ta tundis sedda ja ütles: Se on mo poia kuub! kurri ellajas on tedda ärrasōnud, Josep on töeste ärramurtud.
34. Ja Jakob kärristas ommad rided löhki, ja panni kottiride omma niuette ümber, ja leinas wägga omma poia pärrast mitto päwa.
35. Ja keik ta poiad ja keik temma tütreid wötsid kätte tedda trööstida, ja ta ei lasknud ennast mitte trööstida ja ütles: Kül ma lähhän leinades omma poia jure hauda. Ja temma issa Isaak nuttis tedda ka.
36. Ja need Midjanid müsüd tedda ärra Egiptusses Potiwarile, kes olli Warao üllem-tener, temma wahhimeeste pealik.

38. Peatük.

Juda pahhad ello wisid.

1. Ja se sündis sel aial, et Juda omma wendade jurest allaläks ja käis ühhe Adullami-mehhe jures Hira nimmi.
2. Ja Juda näggi seäl ühhe Kanaani-mehhe tütre, Sua nimmi, ja ta wöttis tedda ja heitis temma jure.
3. Ja se sai käima peäle ja töi poia ilmale; ja ta pani temma nimme Er.
4. Ja temma sai ta käima peäle ja töi poia ilmale, ja pani temma nimme Onan.
5. Ja ta sai weel poia, ja pani temma nimme Sela; ja Juda olli Kesibis, kui ta tedda ilmale töi.
6. Ja Juda wöttis Errile omma essimesse poiale naest, Tamar nimmi.
7. Ja Er Juda essimenne poeg olli pahha Jehowa silma ees, ja Jehowa surretas tedda ärra.
8. Ja Juda ütles Onani wasto: heida omma wenna naese jure ja wötta tedda omma wenna assemele ennesele, α ja sada omma wennale suggu.
9. Kui Onan teadis, et se suggu ei piddand mitte temma omma ollema, siis sündis, kui ta omma wenna naese jure heitis, et ta mahha pillades sedda ärrarikkus, et ta ei piddand omma wennale suggu saatma.
10. Ja se olli Jehowa silma ees pahha, mis ta teggi, ja temma surretas ka tedda ärra.
11. Ja Juda ütles Tamarile omma minniale: Jä kui lesk ellama omma issa kotta, senni kui mo poeg Sela saab sureks: sest ta mötles: ehk wahhest sesamma surreb ka nenda kui temma wennad; siis läks Tamar ärra, ja jäi omma issa kotta.
12. Ja mitme päwa pärrast siis surri Sua Tüttar Juda naene; kui Juda sai trööstitud, siis läks ta ülles Timnati omma puddolojuste niitjate jure, temma ja temma söbber Ira, Adullami-meese.
13. Ja Tamarile anti teada ja ööldi: Wata sinno äi lähhäb ülles Timnati ommad puddolojuksed niitma.
14. Ja Tamar pani ommad lesse-pölwe rided ennese seljast ärra, ja kattis ennast kinni ühhe silmakattega ja mässis ennast kinni, ja istus tee lahkmitte äres, kust Timnati pole minnakse, sest ta olli näinud, et Sela sureks sanud, ja tedda es olle mitte pandud temmale naeseks.
15. Ja Juda näggi tedda ja mötles tedda hora ollewad, et ta olli ommad silmad kinnikatnud.
16. Ja ta kallas temma jure siñna tee peäle ja ütles: Et lasse ma heidan so jure; (sest ta ei teädnud mitte, et se temma minnia α olli) ja teine ütles: Mis sa mulle annad, et sa minno jure heidad?

17. Ja ta ütles: Minna tahhan sulle läkkitada ühhe sikkut-talle karjast; ja ta ütles: Kui sa panti annad, senni kui sa sedda läkkitad.
18. Ja temma ütles: Mis pant se on, mis ma sulle pean andma? siis ütles ta: So pitser ja so wö, ja sinno kep, mis so käes on; ja ta andis temmale ja heitis temma jure, ja teine sai temmast käima peäle.
19. Ja ta tousis ülles ja läks ärra, ja panni omma silmakatte ennese peält ärra, ja panni omma lessepölwe rided jälle selga.
20. Ja Juda läkkitas se sikkut-talle omma söbra, Adullami-mehhe läbbi, et ta pididi se panti selle naese käest wõtma, ja ta ei leidnud tedda mitte.
21. Ja ta küssis need mehhed seäl paikas ja ütles: Kus se pordo-naene on, kes tee lahkmitte äres olli ? ja nemmad ütlesid: Ei siin polle pordo-naest olnud.
22. Ja ta tulli Juda jure taggasi ja ütles: Ei ma olle tedda mitte leidnud, ja mehhed seäl paikas ütlesid ka: Ei siin polle pordo-naest olnud.
23. Ja Juda ütles: Piddago temma sedda ennesele, et meie ei sa laidetud; wata ma ollen se talle läkkitand, ja sinna ei ole sedda mitte leidnud.
24. Ja se sündis liggi kolme ku pärrast, et Judale anti teäda ja ööldi: Tamar so minnia on horatööd teinud, ja wata ta on ka horatööst käima peäle sanud; ja Juda ütles: Toge tedda seie, et tedda ärrapölletakse.
25. Kui tedda ette todi, siis läkkitas temma omma äia jure ja ütles: Sest mehhest, kelle pärralt need riistad on, ollen minna käima peäle sanud; ja ta ütles: Et tunnista, kelle se pitser ja se wö ja se kep on.
26. Kui Juda sedda sai tunnistand, siis ütles ta: Ta on öigem kui minna, sepärrast et ma tedda polle Selale omma poiale pannud; ja ta ei sanud pärrast mitte ennam temmaga ühte.
27. Ja se sündis sel aial, kui ta pididi mahhasama, wata siis ollid kaksikkud ta ihhus.
28. Ja se sündis, kui ta pididi lapse sama, siis andis üks kässi ennast wälja ; ja äm wöttis ja siddus temma käe ümber ühhe elleda-punnase lönga ja ütles: Se tulleb esmalt wälja.
29. Ja se sündis, kui ta omma kät taggasi wöttis, wata siis tulli temma wend wälja, ja temma ütles: Kuida ollid sa löhki aianud? sinno pärrast on se löhki aiainne; ja temmale pandi nimme α Perets.
30. Ja pärrast tulli temma wend wälja, kelle käe ümber se elle-punnane löng olli, ja temmale pandi nimme Sera.

39. Peatük.

Josepiti kiusatakse abiellorikkuma, ja saab wangi.

1. Ja Josep olli allawidud Egiptusse-male; ja Potiwar Warao üllem-tener,

kunninga wahhimeeste pealik, Egiptusse-ma mees ostis tedda Ismaelide käest α , kes tedda ollid siina allatonud.

2. Ja Jehowa olli Josepiga, ja ta olli mees, kennele keik asjad korda läksid, ja olli omma issanda se Egiptusse-mehhe koias.

3. Ja ta issand näggi, et Jehowa temmaga olli, ja et Jehowa keik, mis ta teggi α , temma käe al laskis korda miina.

4. Ja Josep leidis armo temma melest ja tenis tedda, ja ta pani tedda omma koia ülle, ja keik, mis temmal olli, andis ta temma kätte.

5. Ja se sündis sest aiast, kui ta tedda olli omma koia ülle pannud ja keige se ülle, mis temmal olli: siis önnistas Jehowa se Egiptusse-mehhe koia Josepi pärrast, ja Jehowa önnistus olli keikis, mis temmal olli koddo ja wäljal.

6. Ja ta jättis keik, mis temmal olli, Josepi kätte, ja ta ei teädnud mu ühhestki asjast, mis Josepi holeks antud, kui agga sest leiwast, mis ta söi; ja Josep olli illusa jumme ja illusa näoga.

7. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et temma issanda naene ommad silmad Josepi peäle heitis ja ütles: Magga minno jures.

8. Agga ta ei tahtnud mitte, ja ütles omma issanda naese wasto: Wata mo issand ei tea ühhestki asjast, mis mo holeks siin koias; sest keik mis temmal on, on ta minno käe alla annud;

9. Ei olle ükski siin koias surem mind, ja ta polle mulle muud ühtegi ärrakeelnud kui sind, sepärrast et sinna ta naene olled; ja kudda peaksin ma sedda suurt kurja teggema ja Jummal α wasto patto teggema?

10. Ja se sündis, kui ta Josepi wasto iggapääw räkis ja temma ta sanna ei wötnud kuulda α , et ta pididi temma jures maggama α ja temä körwas ollema:

11. Siis sündis ühhe nisuggusel päwal, kui ta koio tulli omma teggemist teggema, ja polnud ükski perrerahwa seast seäl koddo;

12. Siis hakkas ta tedda temma kuest kinni ja ütles: Magga mo jures; ja ta jättis omma kue temma kätte, ja pöggenes α ja läks wälja oue.

13. Ja se sündis, kui ta näggi, et ta olli omma kue temma kätte jätnud, ja et ta pöggenend oue:

14. Siis hüdis ta omma perrerahwast ja räkis neile ja ütles: Wadage, ta on se Ebrea-mehhe meie jure tonud meid ärranaerma; ta tulli mo jure minno jures maggama, ja ma hüüdsin sure heälega.

15. Siis sündis, kui ta kulis, et ma heält teggin ja hüüdsin: siis jättis ta omma kue mo jure, ja pöggenes ja läks wälja oue.

16. Ja ta pani temma kue ennese jure, senni kui temma issand omma koio tulli.

17. Ja ta räkis nendasammoti temma wasto ja ütles: Se Ebrea sullane, mis sa olled meie jure tonud, tulli mo jure mind ärranaerma.

18. Ja se sündis, kui ma heält teggin ja hüüdsin, siis jättis ta omma kue mo jure ja pöggenes oue.

19. Ja se sündis, kui temma issand omma naese kõnned kulis, mis ta temma wasto räkis ja ütles: Sedda wisi on so sullane mulle teinud: siis süttis ta wihha põllema.
20. Ja Josepi issand wöttis tedda ja panni tedda wangi-hone siñna paika, kus kunninga wangid kinni petakse; ja ta olli seäl ɔ wangi-hones.
21. Agga Jehowa olli Josepiga, ja pöris omma heldusse temma pole ɔ ja teggi, et ta armas olli selle wangi-hone üllema melest.
22. Ja se wangi-hone üllem andis Josepi kätte keik wangid, mis seäl wangi-hones ollid, ja keik, mis nemmad piddid teggema, olli temma seädmas.
23. Ei se wangi-hone üllem ei watand ühhegi asja järrele, mis temma käes, sest et Jehowa temmaga olli, ja mis ta teggi, ɔ sedda laskis Jehowa korda miñna.

40. Peatük.

Josep selletab wangi-hones kaks unnenäggo ärra.

1. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et Egiptusse kunninga keldri-tener ja se paggar omma issanda Egiptusse kunninga wasto eksisid.
2. Ja Warao sai omma kahhe üllema-teenri peäle wägga kurjaks, keldri-teenritte üllewataja ja paggaritte üllewataja peäle.
3. Ja ta panni neid wahhi alla kunninga wahhimeeste pealikko kotta, wangi-hone siñna paika, kus Josep kinni olli.
4. Ja kunninga wahhimeeste pealik panni Josepit nende jure, et ta piddi nende kässil ollema, ja nemmad ollid mitto päwa wahhi al.
5. Ja nemmad mollemad näggid unnes unnenäggo, iggaüks omma unnenäo ühhel ösel, iggaüks omma unnenäo ärrasselletamise järrele, se keldri-tener ja se paggar, mis Egiptusse kuningal ollid, mis wangi-hones kinni ollid.
6. Ja Josep tuli homõiko nende jure ja näggi neid, ja wata nemmad ollid nukra näoga.
7. Ja ta küssis Warao üllematte teenritte käest, mis temmaga ollid wahhi al temma issanda koias, ja ütles: Mikspärrast on teil tännapääw ni pahha näggo?
8. Ja nemmad ütlesid temma wasto: Meie olleme unnenäggo unnes näinud, ja ükski ei olle, kes sedda ärra selletab; ja Josep ütles nende wasto: ɔ Eks selletussed olle Jummalä kä? kummatagi juttustage mulle.
9. Ja keldri-teenritte üllewataja juttustas omma unnenäggo Josepile ja ütles temmale: Mo unnenäggo sees olli nenda: wata seäl olli wina-pu minno ees.
10. Ja winapu külges ollid kolm oksa, ja need ollid pakkatamas, ta öied ollid wälja tulnud, ja temma kobbaratte külges ollid marjad walmis sanud.
11. Ja Warao karrikas olli mo käes, ja ma wötsin need winamarjad ja pikistasin neid Warao karrikasse, ja andsin se karrika Warao kätte.

12. Ja Josep ütles temmale: Se on temma selletus: kolm oksa on kolm päwa.
13. Enne kui kolm päwa mödasaab, tõstab Warao so Pea ülles, ja pannab sind jälle so ammeti peäle, ja sa annad Warao karrika temma kätte endise wisi järrele, kui sa ollid ta keldri üllewataja.
14. Agga pea õ mind ommas meles, kui so kässi hästi käib, ja te mulle, pallun ma, sedda head, ja rägi minno pärrast Warao ette, ja sada mind siit honest ärra.
15. Sest ma ollen wargsel wisil Ebremaalt ärrawarrastud, ja ma polle siinke middagi teinud, et nemmad mind seie auko on pannud.
16. Kui paggaritte üllewataja näggi, et ta hästi olli ärrasselletanud, siis ütles ta Josepi wasto: Ma ollen ka unnes näinud, ja wata kolm punnutud korwi ollid mo Pea peäl.
17. Ja selle üllema korwi sees olli keiksuggu Warao roga paggari tehtud, ja linnud söid sedda korwist mo Pea peält ärra.
18. Ja Josep wastas ja ütles: Se on temma selletus: kolm korwi on kolm päwa.
19. Ennego kolm päwa mödasaab, wöttab Warao so Pea otsast ärra ja poob sind ülles pu külge, ja linnud söwad so lihha sinno peält ärra.
20. Ja se sündis kolmandamal päwal Warao sündimisse päwal, kui ta keikile omma sullastele jodud teggi: siis tõstis ta keldri-teenritte üllewataja Pea ülles ja paggaritte üllewataja Pea omma sullaste seast,
21. Ja panni se keldri-teenritte üllewataja temma keldri-ammeti peäle, ja temma andis karrikast Warao kätte.
22. Agga paggaritte üllewatajat poos ülles, otse nenda kui Josep olli neile ärrasselletanud.
23. Ja keldri-teenritte üllewataja ei piddand mitte Josepiti meles, waid unnustas tedda ärra.

41. Peatük.

Josep peäseb wangist; tõstetakse sureks issandaks.

1. Ja se sündis kahhe aasta pärrast, et Warao unnenäggo näggi, ja wata, ta seisis Nilusse jõe äres.
2. Ja wata jõest tousid seitse lehma ülles, illusad nähha ja lihhawad lihha polest, ja söid aso peäl.
3. Ja wata seitse teist lehma tousid nende järrele jõest ülles, pahhad peält nähha ja lahjad lihha polest, ja nemmad seisid nende teiste lehmade körwas jõe äres.
4. Ja need lehmad, mis pahhad peält nähha ja lahjad lihha polest, söid ärra neid seitse lehma, mis illusad nähha ja lihhawad ollid; ja Warao ärkas ülles.

5. Ja ta uinus maggama ja näggi teist puhko unnes, ja wata seitse wilja-pead tousid ühhest kõrrest ülles, jämmedad ja head.
6. Ja wata seitse penikest ja homõiko-tulest ärrakõrwetud pead tousid nende järrele ülles.
7. Ja need penikessed wilja-pead nelasid neid seitse jämmedat ja täit pead ärra; ja Warao ärkas ülles; ja wata se olli unnenäggo.
8. Ja se sündis hommiko, et temma waim olli kui roidund, ja läkkitas ja kutsus keik Egiptusse-ma kungsi-mehhed ja keik temma targad, ja Warao juttustas neile omma unnenäo, ja ükski ei woinud neid Waraule ärrasselletada.
9. Ja keldri-teenritte üllewataja räkis Waraoga ja ütles: Tännapäaw tulletan minna ommad pattud mele.
10. Warao sai wägga kurjaks omma sullaste peäle, ja panni mind wahhi alla kunninga wahhimeeste pealikko kotta, mind ja paggaritte üllewatajat.
11. Ja meie näggime ühhel ösel unnes unnenäo, minna ja temma, iggaüks näggime meie, unnes unnenäggo omma unnenäo selletusse järrele.
12. Ja seälsammas olli meiega üks Ebreanoormees ja kunninga wahhimeeste pealikko sullane, ja meie juttustasime temmale, ja ta selletas meile ärra meie unnenäud, iggaühhele selletas ta ärra temma unnenäo järrele.
13. Ja se sündis, nenda kui ta meile ärrasselletas, nenda sai se ka ; minna ollen jälle omma ammeti peäle sanud, ja teine on üllespodud.
14. Ja Warao läkkitas ja kutsus Josepi, ja nemmad saatsid tedda ussinaste august wäljaminnema α , ja ta aias omma habbeme ärra, ja panni ommad teised rided selga, ja tulli Warao jure.
15. Ja Warao ütles Josepi wasto: Ma ollen unnes unnenäo näinud, ja ükski ei woi sedda ärrasselletada; ja ma ollen sinnust kuulnud räkitaawad, kui sa unnenäo kuled, siis woid sa sedda ärrasselletada.
16. Siis wastas Josep Waraule ja ütles: Ei se polle α minno kä, kül Jummal ommeti Waraule head kulutab.
17. Ja Warao ütles Josepi wasto: Mo unnenäus olli se nenda: wata ma seisin jõe äres.
18. Ja wata jöest tousid ülles seitse lehma, mis lihhawad lihha polest ja illusad peält nähha, ja nemmad söid aso peäl.
19. Ja wata seitse teist lehma tousid nende järrele ülles, wäetimid ja wägga pahhad peält nähha ja lahjad lihha polest; ei ma polle keige Egiptusse-maal sähhärdussi pahhasid näinud.
20. Ja need lahjad ja pahhad lehmad söid neid seitse essimest lihhawat lehma ärra.
21. Ja nemmad said nende kõhto, ja es olle tunda, et nemmad nende kõhto sanud, ja nende näggo olli pahha nenda kui ennegi; ja ma ärkasin ülles.
22. Pärrast näggin ma ommas unnes, ja wata seitse wilja-pead tousid ülles ühhest kõrrest, täied ja head.

23. Ja wata seitse kuiwa, penikest, homõiko-tulest ärrakõrwetud pead tousid nende järrele ülles.
24. Ja need penikessed wilja-pead nelasid neid seitse head pead ärra: ja ma ollen sedda kungsi-meeste wasto üttelnud, ja ükski ei woi mulle sedda teäda anda.
25. Ja Josep ütles Warao wasto: Warao unnenäggo se on üks keik ; Jummal on Waraule teäta annud, mis ta wõttab teha.
26. Need seitse head lehma on seitse aastat, ja need seitse head wilja-pead on seitse aastat, se on üks unnenäggo.
27. Ja need seitse lahjat ja pahha lehma, mis nende järrele üllestousid, need on seitse aastat, ja need seitse tühja homõiko-tulest ärrakõrwetud pead on seitse nälja aastat.
28. Seeb se assi on, mis ma ollen Warao wasto räkinnud; mis Jummal wõttab teha, sedda on ta Waraule näitnud.
29. Wata nende seitsme aasta sees, mis tulleswad, peab suur wilja-warrandus ollema keige Egiptusse-maal.
30. Ja nende järrele tulleswad seitse nälja aastat, ja keik wilja-warrandus Egiptusses saab ärraunnustud, ja nälg lõppetab sedda maad ärra.
31. Ja ei olle ennam sedda wilja-warrandust tundagi siin maal se nälja pärrast, mis se järrele tulles, sest se on wägga kange.
32. Ja et se unnenäggo Waraule on kaksikord olnud, on se, et se assi on Jummalast töeste seätud, ja et Jummal pea jouab sedda teha.
33. Ja nüüd katsko Warao ennesele ühhe moistlikko ja targa mehhe, ja pango tedda Egiptusse-ma ülle.
34. Warao tehko nenda, ja pango üllewatajaid Ma ülle, ja wõtko wiet ossa Egiptusse-maist neil seitsmel rohke wilja aastal;
35. Et nemmad keik nende tulleswate hea aastade toidust kogguwad, ja wilja kokko pañewad Warao käe alla toidusseks liñnade sees, ja sedda hoidwad.
36. Ja se toidus woib warraks seista selle male nende seitsme nälja aasta tarwis, mis Egiptusse-ma peäle tulleswad, et Ma nälja pärrast ei sa ärrakautud.
37. Ja se kõnne olli Warao melest ja keikide temma sullaste melest hea.
38. Ja Warao ütles omma sullaste wasto: Kas peaksime leidma seddasuggust meest, kelle sees Jummal waim on?
39. Ja Warao ütles Josepi wasto: Et Jummal sinnule sedda keik on teäta annud, siis ei olle ükski ni moistlik ja tark kui sinna.
40. Sinna pead ülle mo koia ollema, ja keik mo rahwas peab so susanna järrele ussin ollema: æ agga au-järre polest tahhan ma surem sind olla.
41. Ja Warao ütles Josepi wasto: Wata ma ollen sind keige Egiptusse-ma ülle pannud.
42. Ja Warao wöttis omma sörmust omma käe peält ärra, ja panni sedda

Josepi käe peäle, ja panni kallid linnased rided temma selga, ja panni kuld-kee temma kaela;

43. Ja laskis tedda ommas teises töldas söita, mis temmal olli, ja käskis hüda temma eel: Iggaüks heitko põlwili mahha! ja ta panni tedda keige Egiptusse-ma ülle.

44. Ja Warao ütles Josepi wasto: Minna ollen Warao; agga ilma sinnota ei pea ükski egga omma kät egga omma jalga üllestõtma keige Egiptusse-maal.

45. Ja Warao panni Josepi nimme Sownat Panea, ja panni temmale Asnati Potiwera, üllema Onni-ma wallitseja tütre naeseks; ja Josep läks wälja Egiptusse-male.

46. Ja Josep olli kolmkümmend aastat wanna, kui ta Warao Egiptusse kunninga ees seisis; ja Josep läks Warao jurest ärra ja käis keik Egiptusse-maad läbbi.

47. Ja se Ma kandis nende seitsme rohke wilja aasta sees ühhest iwwast peotäit.

48. Ja ta koggus keik seitsme aasta wilja, mis Egiptusse-maal olli, ja panni wilja liñnade sisse, igga liñna põllo wilja, mis seäl ümberkaudo olli, panni ta siñna sisse.

49. Ja Josep panni kokko wägga paljo wilja, nenda kui liiw merre äres, et ta ei woinud enam arwata, sest se olli arwamatta.

50. Ja Josepile sündsids kaks poega, ennego se nälja aasta tulli, mis Asnat Potiwera üllema Onni-ma wallitseja tüttar temmale ilmaile töi.

51. Ja Josep pañi essimesse poia nimē Manasse; sest ta ütles: Jumal on mind lasknud ärraunnustuda keik mo waewa ja keik mo issa suggu.

52. Ja teise nimme panni ta Ewraim; sest ta ütles: Jummal on mulle suggu saatnud mo willetsusse maal.

53. Kui need seitse rohke wilja aastat said otsa, mis Egiptusse-maal ollid,

54. Siis hakkasid need seitse nälja aastat tulles, nenda kui Josep olli üttelnud; ja nälg olli keige made sees, agga keige Egiptusse-ma sees olli leiba.

55. Kui nüüd keige Egiptusse-maal ka nälg olli, siis kissendas rahwas Warao pole leiwa pärrast; ja Warao ütles keige Egiptusse-rahwale: Minge Josepi jure, mis se teile ütleb ø, sedda tehke.

56. Ja nälg olli keige Ma peäl, ja Josep teggi keik aidad lahti, kus wilja sees, ja müüs Egiptusse-rahwale, sest Egiptusse-maal wöttis nälg woimust.

57. Ja keik ma-ilm tulli Egiptusse-male, Josepi jure ostma, sest nälg olli woimust sanud keige made sees.

42. Peatük.

Josepi wennad katsutakse läbbi, kas nemmad ausad on.

1. Kui Jakob näggi, et wilja Egiptusses olli, siis ütles Jakob omma poegadele: Mis teie teine teist wahhite?
2. Ja ta ütles: Wata ma ollen kuulnud, et Egiptusses peab wilja ollema; minge siñna alla ja ostke meile seält, et meie jãme ellama, ja mitte ärra ei surre.
3. Siis läksid kümme Josepi wenda siñna alla, Egiptussest wilja ostma.
4. Ja Jakob ei läkkitand mitte Penjamini Josepi wenda temã wendadega, sest ta ütles: Ehk wahhest temãle äppardus juhtub.
5. Ja Israeli poiad tullid mu tulliatte seltsis, wilja ostma: sest nãlg olli Kanaani maal.
6. Ja Josep olli wallitseja se Ma ülle, temma müüs keige Ma rahwale; ja Josepi wennad tullid ja kummardasid temma ette silmili mani.
7. Ja Josep näggi ommad wennad ja tundis neid, ja teggi ennast woöraks nende wasto ja rãkis nendega waljuste ja ütles nende wasto: Kust teie tullete? ja nemmad ütlesid: Kanaani maalt leiba ostma.
8. Ja Josep tundis ommad wennad, agga nemmad ei tunnud tedda mitte.
9. Siis tullid Josepi mele need unnenãud õ, mis ta neist olli unnes nãinud; ja ütles nende wasto: Teie ollete sallajad Ma kulajad, teie ollete tulnud waatma, kus pool se Ma lahti on.
10. Ja nemmad ütlesid temã wasto: Ei mitte, mo issand, so sullased on agga tulnud leiba ostma.
11. Meie keik olleme ühhe mehhe poiad, meie olleme õiged mehhed; sinno sullased polle mitte sallajad Ma kulajad.
12. Ja ta ütles nende wasto: Ei mitte; sest teie ollete tulnud waatma, kus pool Ma lahti on.
13. Ja nemmad ütlesid: Meie so sullased ollime kaksteistkümmend wenda ühhe mehhe poiad Kanaani maal, ja wata norem on tänna weel meie issa jures, ja üks ep olle ennam ollemas.
14. Ja Josep ütles nende wasto: Seeb se on, mis ma teie wasto ollen rãkinud ja üttelnud: Teie ollete sallajad Ma kulajad.
15. Sest peate selgeks sama, ni tõeste kui Warao ellab, teie ei pea siit mitte ärraminne, enne kui teie norem wend saab seie tulnud.
16. Lãkkitage üks teie seast, et ta teie wenna toob, agga teie peate kinni jãma, et teie kõnned selgeks sawad, kas tõdde teie jures on: agga kui mitte, siis ollete, ni tõeste kui Warao ellab, sallajad Ma kulajad.
17. Ja ta pani neid kolm päwa wahhi alla.
18. Ja kolmandamal päwal ütles Josep nende wasto: Tehke sedda, siis jãte ellusse; minna kardan Jummalat.

19. Kui teie ollete õiged mehhed, siis jägo üks teie wendadest kinni teie wangi-honesse, ja teie minge, wige wilja se nälja pärrast, mis teie maiades.
20. Ja toge omma norem wend mo jure, siis sawad teie kõnned töeks, ja teie ei pea mitte surrema; ja nemmad teggid nenda,
21. Ja ütlesid teine teise wasto: Töeste meie olleme süallused omma wenna pärrast, kelle hinge kitsikust meie näggime, kui ta meid allandlikkult pallus, ja meie ei wötnud mitte kuulda, sepärrast on sesinnane kitsikus meie peäle tulnud.
22. Ja Ruben wastas neile ja ütles: Eks minna räkinud teie wasto ja üttelnud õ: ärge tehke mitte patto se poisi wasto, ja teie ei wötnud mitte kuulda: ja wata, nüüd noutakse ka temma werri tagga.
23. Ja nemmad ei teädnud mitte, et Josep sedda moistis, sest tulk käis nende wahhel.
24. Ja ta pöris nende jurest ärra ja nuttis; ja ta tulli jälle nende jure ja räkis nende wasto, ja wöttis Simeonit nende seast ärra, ja siddus tedda nende silma ees kinni.
25. Ja Josep käskis, et nemmad piddid nende kottid wiljaga täitma, ja iggaühhe rahha jälle ta kotti pannema, ja neile tee-roga andma tee peäle: ja nenda tehti neile.
26. Ja nemmad töstsid omma wilja omma eeslide selga, ja läksid seält ärra.
27. Kui üks omma kotti lahti teggi, et ta ömaias piddi omma eeslile sömaaia ette andma: siis näggi ta omma rahha, ja wata, se olli temma kotti suus.
28. Ja ta ütles omma wendade wasto: Mo rahha on taggasi sanud, ja wata se on ka mo kottis: siis löppes nende südda ärra, ja wärrisesid õ teine teise wasto ütteldes: Miks on Jummal meile sedda teinud?
29. Ja nemmad tullid Kanaani male omma issa Jakobi jure ja andsid temmale keik teäda, mis neile olli juhtund ja ütlesid:
30. Se mees, selle Ma issand räkis meiega waljuste, ja piddas meid sallajaks Ma kulajaks.
31. Ja meie ütlesime temma wasto: Meie olleme õiged mehhed, meie ei olle sallajad Ma kulajad;
32. Meid on kaksteistkümmend wenda omma issa poiad, üks ei olle ennam ollemas, ja norem on tänna weel meie issa jures Kanaani maal.
33. Ja se mees, se Ma issand, ütles meie wasto: Sest tahhan ma tunda, kas teie õiged ollete; jätke üks ommast wendadest mo jure, ja wötke wilja se nälja pärrast, mis teie maiades, ja minge ärra.
34. Ja toge omma norem wend seie minno jure, et ma teäda saan, et teie ei olle mitte sallajad Ma kulajad, waid et teie õiged ollete: siis tahhan ma teie wenna teile anda, ja teie woite siin maal kaupelda.

35. Ja se sündis, kui nemmad ommad kottid tühhendasid, wata siis olli iggauhhe rahha kukkur temma kottis, ja nemmad näggid omma rahha kukrud, nemmad ja nende issa, ja kartsid.
36. Ja nende issa Jakob ütles nende wasto: Teie tete mind lapsist lahti: Josep ei olle enam ja Simeon ei olle enam ollemas, ja Penjamineit tahhate teie ka ärrawötta? keik se tulleb mo peäle.
37. Ja Ruben räkis omma issa wasto ja ütles: Surreta kaks mo poegadest, kui ma tedda so jure ei to; anna tedda minno kätte, ja minna toon tedda so jure taggasi.
38. Ja ta ütles: Mo poeg ei pea mitte teiega allaminne: sest temma wend on surnud ja temma on üksipäinis ülle jänud; kui temmale äppardus juhtub seäl tee peäl, mis teie käite, siis sadate teie mo hallid juuksed murrega hauda.

43. Peatük.

Josepi wendade teine teekond Egiptusse male.

1. Ja nälg olli kange seäl maal.
2. Ja se sündis, kui nemmad se wilja said ärrasönu, mis nemmad Egiptussest ollid tonud, et nende issa nende wasto ütles: Minge jälle meile pissut leiba ostma.
3. Ja Juda räkis temma wasto ja ütles: Se mees kinnitas meile wägga ja ütles: Teie ei pea mo silmi mitte nähha sama, kui teie wend ei olle teiega.
4. Kui sa meie wenna meiega läkkitad, siis tahhame meie allamina ja sulle leiba osta.
5. Agga kui sa tedda ei tahha läkkitada, siis ei lähhä meie mitte alla: sest se mees ütles meie wasto: Teie ei pea mo silmi mitte nähha sama, kui teie wend ei olle teiega.
6. Ja Israel ütles: Mikspärrast ollete teie sedda kurja mulle teinud, et teie selle mehhele teäda andsite, et teil weel üks wend olli?
7. Siis ütlesid nemmad: Se mees küssis wägga meie ja meie suggulaste seltsi järrele ja ütles: Kas teie issa alles ellab? ons teilweel üks wend? ja meie andsime temmale teäta sedda möda kui ööldud: kas meie siis otse teädsime, et ta pididi ütlema: Toge omma wend seie alla?
8. Ja Juda ütles omma issa Israeli wasto: Anna se pois minnoga, siis wöttame kätte ja lähhäme ärra, et meie jäme ellama ja ärra ei surre, ei meie egga meie wäetimad lapsed.
9. Minna ollen temma eest käe-mees, minno käest pead sa tedda küssima; kui ma tedda so kätte ei to ja tedda so silma ette ei sada seisma: siis olgo ma iggapääw so ees sü-allune.
10. Sest kui meie ei olleks wiwinud, siis olleksime jo kakskord taggasi sanud.

11. Ja Israel nende issa ütles nende wasto: Kui se nüüd nenda on, siis tehke sedda: wõtke selle Ma keige parremast wiljast omma kottide sisse ja wige selle mehhele melehead siña, pissut kallist waiko ja pissut met, kallist rohto ja mirrid, kallid pehklaid ja mandlid.
12. Ja wõtke kahheworra rahha ennest kätte, ja se rahha mis teie kottide suus on taggasi sanud, wõtke jälle omma kätte; ehk se leeb koggematta sündinud.
13. Ja wõtke ka omma wend ja wõtke kätte, minge jälle se mehhe jure.
14. Ja se keigewäggewam Jummal andko teile hallastust se mehhe käest, et ta lasseks teie teise wenna ja Penjaminit teiega ärratulla; agga minna saan lastest lahti, nenda kui ma ollen lahti sanud.
15. Ja need mehhed wötsid sedda melehead, ja kahheworra rahha wötsid nemmad omma kätte ja Penjaminit, ja wötsid kätte ja läksid alla Egiptusse-male ja seisid Josepi ees.
16. Ja Josep näggi Penjamini nendega ollewad, ja ütles sellele kes temma koia ülle olli: Wi need mehhed senna kotta, ja tappa üks tappa-weis ja walmista sedda, sest need mehhed peawad lounat minnoga söma.
17. Ja se mees teggi nenda kui Josep olli üttelnud: ja se mees wiis need mehhed Josepi kotta.
18. Ja need mehhed kartsid, et neid Josepi kotta widi, ja ütlesid: Meid wiakse senna se rahha loo pärrast, mis essimessel korral meie kottide sisse taggasi sai, et ta meie peäle süüd werab ja meie peäle kippub ja meid sullasiks wottab ja meie eeslid ka.
19. Ja nemmad astusid selle mehhe jure, kes Josepi koia ülle olli, ja rääksid temma wasto koia ukse ees.
20. Ja ütlesid iggaüks: Ma pallun, mo issand, meie tullime öiete alla essimesel korral leiba ostma;
21. Ja se sündis, kui meie ömaiale saime ja ommad kottid lahti teggime, wata siis olli iggaühhe rahha temma kotti suus, meie rahha temma moodo järrele: ja meie olleme sedda taggasi tonud ommas käes.
22. Ja olleme teist rahha ennese käes alla tonud, leiba ostma; ei meie tea, kes meie rahha on meie kottide sisse pannud.
23. Ja ta ütles: Olge rahhul, ärge kartke; teie Jummal ja teie issa Jummal on teile sallaja warrandust teie kottide sisse annud, teie rahha on minno kätte sanud; ja ta tõi Simeoni wälja nende jure.
24. Ja se mees wiis need mehhed Joseppi kotta; ja andis wet ja nemmad pessid ommad jallad α , ja andis nende eeslidele sömaia.
25. Ja nemmad walmistasid melehead senni kui Josep louna pididi tulles, sest nemmad ollid kuulnud, et nemmad seäl pididid leiba wõtma.
26. Kui Josep koio tulli, siis wisid nemmad temmale sedda melehead, mis nende käes olli, siña kotta; ja nemmad kummardasid temma ette mani.

27. Ja ta küssis neilt, kuidas kässi piddi käima ja ütles: Kas teie wanna issa kässi hästi käib? kedda teie rääksite; ons ta alles ellus?
28. Ja nemmad ütlesid: So sullase meie issa kässi käib hästi, ta ellab alles; ja nemmad kummardasid peaga ja heitsid silmili mahha.
29. Ja ta töstis ommad silmad ülles ja näggi Penjamini omma wenna, omma emma poia ja ütles: On se teie norem wend, kedda teie mo wasto rääksite? ja ta ütles: Jummal olgo sulle armolinne, mo poeg.
30. Ja Josep ruttas, sest temma halle meel põlles temma wenna pärrast, ja ta otsis kus ta woiks nutta, ja läks kambri ja nuttis seäl.
31. Kui ta ommad silmad sai pesnud, siis tulli ta wälja ja piddas ennast ja ütles: Pange leiba lauale.
32. Ja nemmad pannid temmale isseärranisse ja neile isseärranisse ja Egiptusse rahwale, kes temma jures söid, isseärranisse: sest Egiptusse rahwas ei woi Ebreah-wahaga leiba wötta, sest se on Egiptusse rahwale üks hirmus assi.
33. Ja nemmad istusid temma ees, wannem omma wannusse järrele, ja norem omma noordusse järrele: ja need mehhed pannid sedda issekeskes immeks.
34. Ja roga tösteti temma eest nende ette; ja Penjamini ossa olli wiis korda ennam, kui keikide teiste ossad, ja nemmad jõid ja said kül temmaga jua.

44. Peatük.

Josepi wennad katsutakse weel ennam läbbi.

1. Ja ta käskis sedda, kes temma koia ülle olli ja ütles: Täida nende meeste kottid wiljaga ni palju, kui nemmad suutwad kanda, ja panne iggamehhe rahha temma kotti suhho.
2. Ja minno karrikas, se hõbbe-karrikas panne selle norema kotti suhho ja temma wilja rahha; ja ta teggi Josepi sanna järrele, mis ta olli rakinud.
3. Kui homõiko walge sai, siis lasti need mehhed ärraminna, need ja nende eeslid.
4. Kui nemmad ollid liñnast wäljaläinud ja kaugele ei sanud, siis ütles Josep selle wasto, kes temma koia ülle olli: Wötta kätte, aia need mehhed takka, ja kui sa neid kätte sanud, siis ütle nende wasto: Mikspärrast tassute teie kurja hea eest?
5. Eks se polle se, kust seest mo issand joob, ja sest woib ta pea ärraarwata? kurjaste ollete teie teinud, mis teie ollete teinud.
6. Ja ta sai need kätte ja rakis nende wasto needsammad sannad.
7. Ja nemmad ütlesid iggamees temma wasto: Mikspärrast rägib mo issand sedda wisi? se olleks so sullastele teotusseks, kui meie sedda olleksime teinud.

8. Wata se rahha, mis meie omma kottide suust leidsime, töime meie Kanaani maalt jälle so kätte taggasi; kuidas peaksime siis so issanda koiast hõbbedat ehk kulda warrastama?
9. Se, kelle jurest so sullaste seast sedda leitakse, peab surrema, ja ka meie tahhame omma issandale sullasiks jäda.
10. Ja ta ütles: Olgo se nüüd nenda ka teie sannade järrele: kelle jurest sedda leitakse, se jägo mulle sullaseks, agga teie peate ilma süta ollema.
11. Ja nemmad joudsid ja töstsid iggaüks omma kotti Ma peäle mahha, ja igga mees teggi omma kotti lahti.
12. Ja ta otsis neid läbbi, wannemast ta hakkas ja lõppes noremast, ja se karrikas leiti Penjamini kottist.
13. Ja nemmad kärristasid ommad rided lõhki, ja iggamees pani koorma omma eesli selga ja läksid taggasi liina.
14. Ja Juda tuli ja temma wennad Josepi kotta, ja ta olli alles seäl, ja nemmad heitsid temma ette mani mahha.
15. Ja Josep ütles neile: Mis tö se on, mis teie ollete teinud? eks teie tea, et nisuggune mees, kui minna ollen, woib pea ärraarwata?
16. Ja Juda ütles: Mis peame meie omma issandale ütlemä? mis peame räkima ja mis peame ennast õigeks pannema? Jummal on so sullaste üllekohhut leidnud; wata, meie jäme omma issandale sullasiks, ni hästi meie, kui se, kelle käest se karrikas on leitud.
17. Ja ta ütles: Se olleks mulle teotusseks, kui ma sedda teeksin; se mees kelle käest se karrikas on leitud, se peab mulle sullaseks jäma: aga teie, minge ülles rahhoga omma issa jure.
18. Ja Juda astus temma liggi ja ütles: Ma pallun, mo issand, et lasse omma sullane ühhe sanna räkida mo issanda körwade ette, ja ärgo süttigo so wihha põllema so sullase wasto: sest sa olled nenda kui Warao.
19. Mo issand küssis omma sullaste käest ja ütles: Ons teil weel issa ehk wend?
20. Ja meie ütlesime mo issanda wasto: Meil on üks wanna issa ja üks poeglaps, kes temma wanna ea sees sündinud, se norem, ja ta wend on surnud, ja ta on üksi ommast emmast üllejäänud, ja temma issa armastab tedda.
21. Ja sa ütlesid omma sullaste wasto: Toge tedda mo jure alla, ja ma tahhan armolikkult temma peäle wadata.
22. Ja meie ütlesime omma issanda wasto: Se noormees ei woi mitte ommast issast ärrajäda: kui ta ommast issast ärrajääb, siis surreks temma ärra.
23. Ja sa ütlesid omma sullaste wasto: Kui teie norem wend teiega alla ei tulle, siis ei pea teie mo silmi mitte ennam nähha sama.
24. Ja se sündis kui meie so sullase omma issa jure üllesläksime, ja temale teäda andsime omma issanda kõnned:
25. Siis ütles meie issa: Minge jälle, ostke meile pissut leiba.

26. Ja meie ütlesime: Meie ei woi mitte allamina; kui meie noorem wend meiega on, siis lähhäme alla: sest meie ei woi mitte selle mehhe silmi nähha sada, kui meie noorem wend meiega ei olle.
27. Ja so sullane mo issa ütles meie wasto: Teie teate, et mo naene mulle kaks poega ilmale tonud.
28. Ja teine läks mo jurest ärra, ja ma ütlesin: töeste ta on ärramurtud; ja ma polle tedda tänneni weel mitte näinud.
29. Kui teie nüüd sesinnatse ka mo silma eest ärrawöttate, ja temmale peaks äppardus juhtuma: siis sataksite teie mo hallid juuksed se önnetusse läbbi hauda.
30. Ja nüüd kui minna so sullase omma issa jure tulleksin, ja se noormees ei olleks mitte meiega (sest temma hing armatseb temma hinge wägga.)
31. Siis sünnib kui ta nääb, et se noormees ei olle ka, et ta surreb, ja et so sullased sinno sullase omma issa hallid juuksed murrega hauda saatwad.
32. Sest so sullane on käemees se nooremehhe eest mo issa jures, sest ma ütlesin: Kui ma tedda sinno jure mitte ei to, siis olgo minna iggapääw omma issa ees sü-allune.
33. Ja nüüd jägo, pallun ma, so sullane selle nore mehhe assemele sullaseks omma issandale, ja se noormees mingo ülles omma wendadega.
34. Sest kuidas peaksin minna omma issa jure ülles minnema, kui se noormees ei olleks minnoga; et ma sedda önnetust ei sa nähha, mis mo issale juhtub.

45. Peatük.

Josep tunnistab omma wendadele, et ta nende wend on.

1. Ja Josep ei woinud ennast enam piddada keikide nende ees, kes temma jures seisid, ja hüdis: Saatke iggameest mo juurest wälja; ja ükski ei seisnud temma jures, kui Josep ennast omma wendadele teäta andis.
2. Ja ta teggi heält omma nuttoga, ja Egiptusse rahwas kuulsid sedda ja Warao perre kulis ka.
3. Ja Josep ütles omma wendade wasto: Minna ollen Josep; kas mo issa alles ellab? ja ta wennad ei woinud temmale mitte wastada, sest nemmad tundsid wägga suurt hirno temma silma ees.
4. Ja Josep ütles omma wendade wasto: Et astuge minno liggi; ja nemmad astusid liggi; ja ta ütles: Minna ollen Josep, teie wend, kedda teie ollete Egiptussesse ärramünud.
5. Ja nüüd ärgo sago teie meel haigeks ja ärgo süttigo teie wihha põllema issekeskes, et teie mind ollete seie ärramünud: sest ello-üllespiddamisse pärrast on Jummal mind teie ele seie läkkitanud.

6. Sest nende kahhe aasta sees on nälg jo olnud siin maal, ja wiis aastat on weel, et ei olle kündi egga leikust.
7. Agga Jummal on mind teie ele läkkitanud, et ta teile suggu üllejättaks Ma peäle ja teid ellus peaks sureks ärrapeäsemisseks.
8. Ja nüüd teie ei olle mind seie läkkitanud, waid Jummal, ja temma on mind pannud Waraule issaks ja keige temma perrele issandaks ja wallitsejaks keige Egiptusse-ma ülle.
9. Joudke ja minge ülles mo issa jure ja üttele ta wasto: Nenda ütleb so poeg Josep: Jummal on mind issandaks pannud keige Egiptusse ülle, tulle mo jure alla, ärra jä seisma;
10. Ja sa pead Koseni maal ellama, ja mo jures liggi ollema, sinna ja sinno poiad ja so poegade poiad ja so puddolokused ja so weiksed ja keik mis sul on.
11. Ja ma tahhan sind seälsammas toita, sest se nälg on weel wiis aastat; et sa kehwaiks ei lähhä, sinna ja so perre ja keik mis sul on.
12. Ja wata teie silmad näwad ja mo wenna Penjamini silmad, et mo su teie wasto rägib.
13. Ja andke mo issale teäda keik minno au Egiptusse-maal ja keik mis teie ollete näinud, ja joudke ja toge mo issa seie alla.
14. Ja ta hakkas omma wenna Penjamini ümber kaele ja nuttis, ja Penjamin nuttis temma kaela ümber.
15. Ja ta andis keikile omma wendadele suud ja nuttis nendega; ja pärrast sedda rääksid temma wennad temmaga.
16. Ja se könne kuuldi Warao koias ja ööldi: Josepi wennad on tulnud; ja se olli hea Warao melest ja temma sullaste melest.
17. Ja Warao ütles Josepi wasto: üttele omma wendade wasto: tehke sedda, pange koorma omma lojuste peäle ja minge, et teie sate Kanaani male.
18. Ja wötke omma issa ja ommad perred, ja tulge mo jure, siis tahhan ma teile sedda keigeparremat anda Egiptusse-maal, ja söge keigeparremast Ma wiljast.
19. Ja sul on käsk kä öölda: sedda tehke: wötke ennestele Egiptusse-maalt wankrid omma wäetima lastele ja omma naestele, ja toge omma issa ärra ja tulge seie.
20. Ja teie silm ärgo andko mitte armo teie maia-riistadele, sest se mis keigeparrem keige Egiptusse maal peab teie pärralt ollema.
21. Ja Israeli poiad teggid nenda, ja Josep andis neile wankrid Warao sanna peäle, ja andis neile tee-roga te peäle.
22. Neile keikile andis ta iggaühhele üllikonna ridid, ja Penjaminile andis temma kolm sadda hõbbe-sekli, ja wiis üllikonda ridid.

23. Ja omma issale läkkitas ta nenda sammoti kümme eeslit, mis kandsid keige parremat Egiptusse-ma warra, ja kümme emma-eeslit, mis kandsid wilja ja leiba ja roga tee peäle temma issale.

24. Ja ta satis ommad wennad minnema, ja nemmad läksid ärra, ja ta ütles nende wasto: Äрге wihhastage mitte tee peäl.

25. Ja nemmad läksid Egiptussest ülles ja tullid Kanaani male omma issa Jakobi jure,

26. Ja andsid temmale teäta ja ütlesid: Josep ellab ja temma on ka wallitseja keige Egiptusse-ma ülle; ja temma südda kohmetas, sest ta ei usknud neid mitte.

27. Ja nemmad rääksid temmale ülles keik Josepi kõnned, mis ta nende wasto olli räkinud; ja kui ta näggi need wankrid, mis Josep olli läkkitanud tedda ärratoma: siis hakkas nende issa Jakobi waim jälle ellama.

28. Ja Israel ütles: Kül sest on; mo poeg Josep ellab alles: ma tahhan miñna ja tedda nähha, enne kui ma surren.

46. Peatük.

Josepi issa Israel lähhäb Egiptusse male.

1. Ja Israel läks tee peäle ja keik mis temmal olli, ja tulli Peersaba, ja ohwerdas ohwrid omma issa Isaaki Jummalale.

2. Ja Jummal ütles Israeli wasto näggemisses öse, sedda wisi: Jakob, Jakob! ja ta ütles: Siin ma ollen.

3. Ja ta ütles: Minna ollen Jummal, sinno issa Jummal, ärra karda allaminnes Egiptusse, sest ǝ ma tahhan sind seäl sureks rahwaks tehha.

4. Minua tahhan sinnoga allamina Egiptusse ja minna tahhan sind ka wissiste seie ülles sata, ja Josep ǝ peab omma kät so silmäde peäle pannema.

5. Ja Jakob hakkas Peersabast ärra minnema; ja Israeli poiad wisid omma issa Jakobi ja ommad wäetimad lapsed ja ommad naesed nende wankrittega, mis Warao olli läkkitanud tedda ärratoma.

6. Ja nemmad wötsid ommad lodussed ja omma warrandust, mis nemmad ollid Kanaani maal ennestele saatnud, ja tullid Egiptusse, Jakob ja keik temma suggu temmaga:

7. Ommad poiad ja omma poegade poiad ennesega, ommad tütrede ja omma poegade tütrede ja keik omma suggu wiis ta ennesega Egiptusse.

8. Ja need on Israeli laste nimmed, mis Egiptusse tullid: Jakob ja temma poiad; Jakobi essimenne poeg olli Ruben.

9. Ja Rubeni poiad ollid Anok ja Pallu ja Etsron ja Karmi.

10. Ja Simeoni poiad ollid Jemuel ja Jamin ja Oad ja Jakin ja Soar ja Saul ühhe Kanaani naese poeg.

11. Ja Lewi poiad ollid Kerson, Keat ja Merari.
12. Ja Juda poiad ollid Er ja Onan ja Sela ja Perets ja Sera; ja Er surri ärra ja Onan Kanaani male: ja Peretsi poiad ollid Etsron ja Hamul.
13. Ja Isaskari poiad ollid Tola ja Püwa ja Job ja Simron.
14. Ja Sebuloni poiad ollid Sered ja Elon ja Jaleel.
15. Need on Lea poiad, mis ta Jakobile ilmale töi Mesopotamias, ja temma tütre Tina: keik temma poegade ja temma tüttarte hinged neid olli kolm neljatkümmend.
16. Ja Kadi poiad ollid Siwjon ja Haggi, Suni ja Etsbon, Eri ja Arodi ja Areli.
17. Ja Aseri poiad ollid Imna ja Iswa ja Iswi ja Peria, ja Sera nende ödde; ja Peria poiad ollid Eber ja Malkiel.
18. Need on Silpa poiad, mis Laban omma tütrele Leale andis, ja ta töi ilmale Jakobile, kuusteistkümmend hinge.
19. Raeli Jakobi naese poiad on Josep ja Penjamin.
20. Ja Josepile sündisid Egiptusse-maal lapsed, mis Asnat Potiwera Onni üllema ma-wallitseja tüttar temmale ilmale töi, Manasse ja Ewraim.
21. Ja Penjamini poiad ollid Pela ja Peker, ja Asbel, Kera ja Naaman, Ehi ja Ros, Muppim ja Uppim ja Ard.
22. Need on Raeli poiad, mis Jakobile on sündinud, keik hinged neid olli nelliteistkümmend.
23. Ja Tani poiad on Ussim.
24. Ja Nawtali poiad ollid Jatsel ja Kuni ja Jetser ja Sillem.
25. Need on Pilla poiad, mis Laban omma tütrele Raelile andis, ja se töi neid Jakobile ilmale; keik hinged neid olli seitse.
26. Keik hinged, mis Jakobiga tullid Egiptusse, mis temma niusist ollid wäljatulnud, isse Jakobi poegade naesed, keik hinged neid olli kuuskümmend ja kuus.
27. Ja Josepi poiad, mis temmale ollid sündinud Egiptusses, neid olli kaks hinge; keik Jakobi perre hinged, mis Egiptusse tullid, neid olli seitsekümmend.
28. Ja ta läkkitas Juda ennese ele Josepi jure, et ta pididi tedda juhhatama Koseni, ja nemmad tullid Koseni-male.
29. Ja Josep laskis hobboosed omma tölla ette panna, ja läks ülles Koseni omma issa Israeli wasto; kui ta tedda näggi, siis hakkas ta temma ümber kaela ja nuttis kaua temma kaelas.
30. Ja Israel ütles Josepi wasto: Nüüd tahhan ma surra, et ma so silmad ollen näinud, et sa alles ellus olled.
31. Ja Josep räkis omma wendade wasto ja omma issa perre wasto: Ma tahhan üllesminna ja Waraule teäda anda ja temma wasto öölda: Mo wennad ja mo issa perre, mis Kanaani maal ollid, on mo jure tulnud;
32. Ja need mehhed on karjatsed, sest nemmad on lodustega öppind, ja

nemmad on ommad puddolojuksed ja ommad weiksed ja keik mis neil on, ennesega tonud.

33. Kui se nüüd sünnib, et Warao teid kutsub ja ütleb: Mis on teie ammet?

34. Siis üttelge: So sullased on lodustega öppind ommast norest põlwest siit sadik, ni hästi meie kui meie wannemad; sepärrast et teie Koseni maal sate ellada: sest keik karjatsed on Egiptusse-rahwa melest hirmsad.

47. Peatük.

Israel saab asset Egiptusses: seäl on alles suur nälg.

1. Ja Josep tuli ja andis Waraule teäta ja ütles: Mo issa ja mo wennad ja nende puddolojuksed ja nende weiksed ja keik mis neil on, on tulnud Kanaani maalt, ja wata nemmad on jo Koseni maal.

2. Ja ta wöttis monningad ommaist wendadest, wiis meest, ja pani neid seisma Warao ette.

3. Ja Warao ütles temma wendade wasto: Mis on teie ammet? ja nemmad ütlesid Warao wasto: So sullased on karjatsed ni hästi meie kui meie wannemad.

4. Ja nemmad ütlesid Warao wasto: Meie olleme tulnud kui woörad ellama seie male, sest seäl ei olle weiste sömaaega karjale, mis so sullaste pärralt on: sest kange nälg on Kanaani maal; ja nüüd pallume, lasse ommad sullased Koseni maal ellada.

5. Ja Warao räkis Josepi wasto ja ütles: Sinno issa ja so wennad on sinno jure tulnud.

6. Egiptusse-ma se on sinno ees, sada omma issa ja ommad wennad keigeparrema Ma kohta ellama, ellago nemmad Koseni maal; ja kui sa tead, et nende seas wahwad mehhed on, siis panne neid loduste üllewatajaks, mis mo pärralt on.

7. Ja Josep wiis omma issa Jakobi sisse ja pani tedda seisma Warao ette, ja Jakob önnistas Warao.

8. Ja Warao ütles Jakobi wasto: Mitto on so ello aasta päwa?

9. Ja Jakob ütles Warao wasto: Need ello aasta päwad, mis ma kui woöras ollen ellanud, on sadda ja kolmkümmend aastat, pissut ja kurjad on mo ello aasta päwad olnud α , ja ei sa mitte mo wannematte ello aastade päwade wasto neil päiwil, kui nemmad kui woörad ellasid.

10. Ja Jakob önnistas Warao ja läks Warao jurest ärra.

11. Ja Josep satis omma issale ja omma wendadele asset, ja andis neile pärrandust Egiptusse-maal keige parrema Ma kohtas Ramsesse maal, nenda kui Warao olli käsknud.

12. Ja Josep toitis omma issa ja ommad wennad ja keik omma issa perre leiwaga sedda möda, kui neil wäetimad lapsed ollid sömas.
13. Ja keige seäl maal ei olnud leiba, sest nälg olli wägga kange, ja Egiptussema ja Kanaani-ma nörkes ärra nälja pärrast.
14. Ja Josep koggus keik se rahha kokko, mis Egiptusse-maalt ja Kanaani maalt leiti, se wilja eest, mis nemmad ostsid, ja Josep wiis se rahha Warao kotta.
15. Ja rahha löppes ärra Egiptusse maalt ja Kanaani maalt ja keik Egiptusse-rahwas tullid Josepi jure ja ütlesid: Anna meile leiba, ja mikspärrast peame so ette surrema? sest rahha on otsas.
16. Ja Josep ütles: Andke õmad lodussed ja ma annan teile teie loduste eest, kui rahha otsas on.
17. Ja nemmad töid ommad lodussed Josepi jure, ja Josep andis neile leiba hooste eest ja puddoljuste suggu eest ja weiste eest ja eeslide eest, ja piddas neid ülles leiwaga keige loduste eest sel aastal.
18. Kui se aasta sai löppend siis tullid nemmad temma jure teisel aastal ja ütlesid temmale: Meie ei woi omma issandale ärrasallata, et, pärrast sedda kui rahha on löpnud ja lojuste warrandus meie issanda kätte sanud, ei olle meie issanda ette muud middagi üllejänud kui meie kehha ja meie maad.
19. Mikspärrast peame so silma ette ärrasurrema, ni hästi meie kui meie maad? osta meid ja meie maad leiwa eest, et meie omma madega Warao pärris sullasiks same, ja anna semet, et meie ellusse jäme ja mitte ärra ei surre, egga se Ma tühjaks ei jä.
20. Ja Josep ostis keik Egiptusse maad Waraule, sest Egiptusse-rahwas müsid iggaüks omma wälja, sest nälg olli woimust wötnud nende peäle; ja se Ma sai Warao pärralt.
21. Ja se rahwas, sedda wiis ta ärra liñnade sisse ühhest Egiptusse-ma raia otsast teise otsa.
22. Agga preestride maad ei ostnud ta mitte, sest preestridel olli ossa Warao käest, ja nemmad söid omma ossa, mis Warao neile olli annud: sepärrast ei münud nemmad ende maid mitte ärra.
23. Ja Josep ütles rahwa wasto: Wata ma ollen tännapäaw teid ja teie maad ostnud Waraule, wata siin on teile semet, ja külwage maad.
24. Ja sest, mis sest tulleb, peate teie wiet Waraule andma, ja nelli ossa peab teie kätte jäma põllo seemneks ja teie leiwaks ja neile kes teie perrete sees on, ja teie wäetimille lastele leiwaks.
25. Ja nemmad ütlesid: Sinna olled meid piddanud: lasse meid armo leida omma issanda melest, siis tahhame Warao pärris- sullasiks jäda.
26. Ja Josep panni sedda seätud wisiks tännapäwani Egiptusse made peäle, et Waraule piddi wies ossa sama: agga ükspäinis preestride Ma ei sanud mitte Warao kätte.

27. Ja Israel ellas Egiptusse maal Koseni maal, ja nemãad assusid senna, ja teggid suggu α ja neid sai wägga paljo.

28. Ja Jakob ellas Egiptusse maal seitseteistkümmend aastat, ja Jakobi päwad, temma ello aastad ollid sadda nellikümmend ja seitse aastat.

29. Ja Israeli päwad said liggi, et ta piddi surrema, ja ta kutsus omma poia Josepi ja ütles temmale: Kui ma nüüd ollen armo leidnud so melest, siis panne omma kät mo pusa alla, ja näida heldust ja truust ülles mo wasto, ärra matta mind pallun ma, mitte mahha Egiptusse.

30. Sest ma tahhan omma wannematte jures maggada, ja sa pead mind Egiptussest ärrawima ja mind nende hauda matma; siis ütles temma: Kül minna teen so sanna järrele.

31. Ja ta ütles: Wañnu mulle; ja ta wandus temmale; ja Israel kummardas wodi Pea pole.

48. Peatük.

Israel önnistab Josepi poiad.

1. Ja se sündis pärrast sedda luggu, et Josepile ööldi: Wata so issa on haige; ja ta wöttis omma kaks poega ennesega, Manasse ja Ewraimi.

2. Ja Jakobile anti teäta ja ööldi: Wata sinno poeg Josep tulleb so jure: ja Israel kerkitas ennast ja istus wodi peäl.

3. Ja Jakob ütles Josepi wasto: Se keigewäggewam Jumãl näitis eñast mulle Lusi α Kanaani maal ja önnistas mind,

4. Ja ütles mo wasto: Wata minna tahhan sulle suggu sata ja sind siggitada ja sind hulgaks rahwaks tehha, ja tahhan se Ma sinno suggule anda pärrast sind iggawesseks pärrandusseks.

5. Ja nüüd peawad so kaks poega, mis sulle Egiptusse maal on sündinud, enne kui minna so jure Egiptusse tullin, minno pärralt ollema ; Ewraim ja Manasse peawad minno pärralt ollema nenda kui Ruben ja Simeon.

6. Ja so sugguwõssa, mis sa pärrast neid sünnitad, peab sinno pärralt ollema; neid peab nende wendade nimme pärrast nimmetama nende pärris-ossas.

7. Ja kui minna Mesopotamiast tullin, siis surri Rael α mo ette Kanaani male tee peäle, kui weel tük maad olli Ewrati miñna, ja ma matsin tedda senna Ewrati tee äre, se on Petlem.

8. Ja Israel näggi Josepi poiad ja ütles: Kes need on?

9. Ja Josep ütles omma issa wasto: Need on minno poiad, mis Jummal mulle siin on annud α ; ja ta ütles: Et to neid mo jure, et ma neid önnistan.

10. Ja Israeli silmad ei selletand öiete wannusse pärrast, ei ta woinud mitte nähha; ja ta wiis neid temma jure, ja teine andis neile suud ja hakkas nende ümber kaela.

11. Ja Israel ütles Josepi wasto: Ei ma arwand mitte, et ma piddin so silmad nähha sama, ja wata Jummal on mind lasknud ka sinno suggu nähha.
12. Ja Josep panni neid ärra omma põlwede wahhelt, ja kummardas silmili mani.
13. Ja Josep wöttis need mollemad, Ewraimi omma parrema käega Israeli wassako käe wasto, ja Manasse omma wassaku käega Israeli parrema käe wasto, ja wiis neid temã jure.
14. Ja Israel pistis omma parremat kät wälja ja panni Ewraimi Pea peäle ja temma olli se norem, ja omma wassako kät Manasse pea peäle: ta seadis ommad käed melega, sest muido olli Manasse essimenne poeg.
15. Ja ta önnistas Josepi ja ütles: Jummal, kelle silma ees mo wannemad Abraam ja Isaak on köndinud, Jummal, kes mind on toitnud ⁊ sest aiast kui ma olnud, tännapãwani:
16. Se Ingel ⁊, kes mind keigest kurjast peästnud ⁊ önnistago need poisid, ja nende sees peab mo nimmi sama nimmetud, ja mo wannematte Abraami ja Isaaki nimmi: ja et nemmad paljusse polest kui kallad siggiwad seäl maal.
17. Kui Josep näggi, et temma issa omma parremat kät panni Ewraimi Pea peäle, siis olli se pahha temma melest, ja ta hakkas omma issa kätte kinni, et ta sedda piddi Ewraimi Pea peält ärrapannema Manasse Pea peäle.
18. Ja Josep ütles omma issa wasto: Ei mitte nenda mo issa, sest se on se essimenne poeg: panne omma parram kässi temma Pea peäle.
19. Ja ta issa ei tahtnud mitte ja ütles: Ma tean, mo poeg, se peab ka ühheks rahwaks sama, ja temã peab ka sureks sama: agga kummatagi peab temma norem wend suremaks tedda sama, ja temma suggu peab suur hulk rahwast ollema.
20. Ja ta önnistas neid sel päwal ja ütles: Sinno sees wöttab Israel önnistada ja öölda: Jummal pango sind kui ⁊ Ewraim ja kui Manasse; ja ta panni Ewraimi Manasse ette.
21. Ja Israel ütles Josepi wasto: Wata ma surren ärra, ja Jummal wöttab teiega olla ja teid taggasi wia teie wannematte male.
22. Ja minna ollen sulle ühhe tükki maad annud ennam kui so wendadele ⁊, mis ma ollen omma moögaga ja omma ammoga Emori-rahwa käest ärrawötnud.

49. Peatük.

Israel kulutab enne tullewad asjad: Surreb ärra.

1. Ja Jakob kutsus ommad poiad ja ütles: Tulge kokko siis tahhan ma teile teäta anda, mis teile wiimsil päiwil peab sündima.
2. Kogguge ja kuulge Jakobi poiad ja kuulge omma issa Israelit.

3. Ruben, sinna olled mo essimenne poeg, mo rammo ja minno essimenne joud, se keige üllem kõrgusses ja se keigeüllem tuggewusses.
4. Oh mis nobbe olled sinna kui wessi olnud ! Sa ei pea mitte keigeüllemaks jäma, sest sa olled omma issa söngi peäle üllesläinud α , siis olled sa sedda ärrateotanud; ta on mo wodi peäle üllesläinud!
5. Simeon ja Lewi on wennaksed, nende noupiddamissed on wäewalla riistad.
6. Ärgo tulgo mitte minno hing nende sallaja-nousse α , ärgo sago mo au mitte nende seltsiga ühte: sest omma wihha sees on nemmad mehhi ärratapnud, ja omma mele pärrast on nemad härge öndla-soned katkiraiunud.
7. Ärranetud olgo nende wihha α , et ta tuggew on, ja nende hirmus wihha, et ta kange on! ma tahhan neid ärrajaggada Jakobi sekka ja neid laiale pillada Israeli sekka.
8. Juda sinna olled se, sind peawad so wennad kiitma; sinno kässi peab ollema so waenlaste kukla peäl: sinno ette peawad so issa poiad kummardama.
9. Juda on loukoera kutsikas: sa olled sagist ülles tulnud, mo poeg, ta heidab röötsakulle mahha ja seisab maas kui loukoer ja kui hirmus loukoer, kes woib tedda üllesaiada?
10. Ei pea wallitsusse-kep Judast mitte ärralahkuma egga käss-andja temä jalge wähhelt, senni kui SILO α se Rahho-saatja saab tulnud, ja selle sanna wötwad rahwas kuulda.
11. Temma seub omma nore eesli wina-pu külge ja omä emma-eesli warsa keigeparrema wina-pu külge: ta pesseb omma kue winaga, ja omä kätte wina-marjade werrega.
12. Temä silmad on puñakamad kui wiin, ja hambad walgemad kui piim.
13. Sebulon se peab ellama merre raña äres, ja sesamma ellab laewade saddama jures, ja temma raia on Sidoni körwas.
14. Isaskar on üks kange luga esel, kes maas seisab latris.
15. Ja ta näggi hingamisse, et se hea, ja se Ma, et ta armas olli, ja ta heitis omma Olla koorma kandma, ja sai makso alla.
16. Tan moistab kohhut omma rahwale, nenda kui üks teine Israeli suggu-arrudest.
17. Tan on maddo tee peäl, sarwelinne maddo teeraa peäl, mis hobbose kañnad hammustab, et se, kes ta selgas istub, selliti mahha kukkub.
18. Jehowa, ma otan sinno önnistust.
19. Kad, selle peäle tulleb hulgaliste söa- hulk, ja temma tulleb hulgaliste nende taggumisse seltsi peäle.
20. Aseril; temmal on hea wäggew leib, ja kül temma annab kunninga maiussed wälja.
21. Nawtali, se on üks lahtilastud emmane hirw, ta annab mönnusad sannad.

22. Josep on wilja-kandja oks, üks wilja-kandja oks hallika äres; iggäuks neist oksadest käib ülle müri.
23. Ja küttid tewad temmale kibbedat ja lassewad ammoga ja wihkawad tedda.
24. Agga temma ammo jääb tuggewaks ja temma käewarred on wahwaks sanud se wäggewa Jakobi Jummalä käest: seält on karjane, kes Israeli kiwwi.
25. Sinno issa Jummalast, kes sind aitab, ja sest keigewäggewamast, kes sind önnistab, mitme önnistamissegä taewast üllewelt, mitme önnistamissegä süggawussest, mis al maas on, mitme önnistussegä nissade ja lapse-koddade polest.
26. Sinno issa önnistamissegä on wäggewamad kui minno wannematte önnistamissegä, need käiwad himmoga iggaweste mäe-kinkude järrel: need peawad sama Josepi Pea peäle ja selle pea-lae peäle, kes ta wendade seast ärralahhutud.
27. Penjamin, se murrab kui hunt, homõiko sööb ta sedda kistud ja öhto jaggab ta saki.
28. Keik need Israeli suggu-arrud neid on kaksteistkümmend, ja se on mis nende issa neile räkis, kui ta neid önnistas: ta önnistas neid iggäuhe temma önnistamissegä möda.
29. Ja ta andis neile käsko ja ütles nende wasto: Mind korristakse omma rahwa jure, matke mind mahha mo wannematte jure, senna kopa, mis Ewroni Hetti-mehhe wäljal on,
30. Senna kopa, mis Makpela wäljal on, mis Mamre kohhal α Kanaani maal, mis Abraam ostnud wäljaga hopis Ewroni Hetti-mehhe käest pärris-hauaks.
31. Siñna on nemmad matnud Abraami α ja ta naese Sara α , senna on nemmad matnud Isaaki α ja temma naese Rebekka, ja siñna ollen ma Lea matnud.
32. Se wälli ja se kobas, mis seäl on, on ostetud Hetti laste käest.
33. Kui Jakob sai omma poegadele käsko annud, siis panni ta ommad jallad kokko wodisse, ja heitis hinge, ja tedda korristati omma rahwa jure.

50. Peatük.

Jakobit maetakse mahha. Josep on lahke omma wendade wasto.

1. Ja Josep heitis omma issa palle peäle α ja nuttis temma peäl ja andis temmale suud.
2. Ja Josep käskis ommad sullased, kes arstid, et nemmad ta issa piddid kalli rohhoga woidma, ja need arstid woidsid Israeli kalli rohhoga.
3. Ja nemmad witasid nellikümmend päwa aega temma kallale, sest nenda widati aega nende kallale, kedda kalli rohhoga woiti; ja Egiptusse-rahwas nutsid tedda seitsekümmend päwa.

4. Kui need nutto päwad temma pärrast said möda läinud, siis räkis Josep Warao perre wasto ja ütles: Kui ma nüüd ollen teie melest armo leidnud, siis räkige pallun ma, Warao körwade ette ja üttelge:
5. Mo issa panni mind wanduma ja ütles: Wata ma surren ärra, minno hauda, mis ma ennesele ollen walmis teinud Kanaani male, senna pead sa mind mahhamatma; ja nüüd tahhan ma üllesminna ja omma issa mahhamatta ja taggasi tulla.
6. Ja Warao ütles: Minne ülles ja matta omma issa mahha, nenda kui ta sind pannud wanduma.
7. Ja Josep läks ülles omma issa mahhamatma ja keik Warao sullased, temma perre wannemad ja keik Egiptusse Ma wannemad läksid temmaga ülles,
8. Ja keik Josepi perre ja temma wennad ja ta issa perre; agga ommad wäetimad lapsed ja ommad puddolojuksed ja ommad weiksed jätsid nemmad Koseni male.
9. Ja temmaga läksid ülles ni hästi wankrid kui rüütlid, ja se leer olli wägga suur.
10. Ja nemmad tullid Atadi rehhe-alluse jure, mis teile pool Jordani on, ja teggid seäl ühhe sure ja wägga raske kaebdusse; ja temma seadis omma issa pärrast leinamist seitse päwa.
11. Kui Kanaani-rahwas, mis seäl maal ellasid, näggid sedda leinamist Atadi rehhe-alluse jures, siis ütlesid nemmad: Se on üks raske leinaminne Egiptusse-rahwale; sepärrast pandi temma nimmi: Abel-Mitsraim, mis teile pool Jordani on.
12. Ja temma poiad teggid temmale nenda, kui ta neid olli käsknud.
13. Sest temma poiad wisid tedda Kanaani male ja matsid tedda mahha Makpela wälja kopa ʔ, mis Abraam se wäljaga olli ostnud pärriks-hauaks Ewroni Hetti-mehhe käest Mamre kohhal.
14. Ja Josep läks taggasi Egiptusse, temma ja ta wennad ja keik need, kes temmaga üllesläinud temma issa mahhamatma, pärrast sedda, kui ta olli omma issa mahhamatnud.
15. Kui Josepi wennad näggid, et nende issa olli ärrasurnud, siis ütlesid nemad: Ehk wahhest Josep meid wottab wihkada, ja maksab öiete meie kätte keik sedda kurja, mis meie temmale teinud.
16. Ja nemmad käksid Josepile öölda: So issa käskis enne kui ta surri, ja ütles:
17. Nenda peate teie Josepile ütlema: Ma pallun, anna nüüd omma wendade ülleastmist ja nende patto andeks, et nemad sulle on kurja teinud; ja nüüd, et anna omma issa Jumjala sullaste ülleastmist andeks. Ja Josep nuttis, kui nemmad sedda temma wasto rääksid.
18. Ja ta wennad tullid ka ja heitsid temma ette mahha ja ütlesid: Wata meie jäme sinnule sullasiks.

19. Ja Josep ütles nende wasto: Äрге kartke, sest kas minna ollen Jummal assemel?
20. Ja teie mötlesite kül mo wasto kurja, agga Jumal mötles sedda heaks, et ta teeks nenda kui tännapäaw on, ja paljo rahwast ellusse jättaks.
21. Ja nüüd ärge kartke mitte, ma tahhan teid ja teie wäetimad lapsed toita; ja ta trööstis neid ja räkis nende mele pärrast.
22. Ja Josep jäi ellama Egiptusse, temma ja ta issa perre, ja Josep ellas sadda ja kümne aastat.
23. Ja Josep näggi Ewraimist kolmandama põlwe, ka Manasse poia Makiri poiad sündsids Josepi põlwe peäle.
24. Ja Josep ütles omma wendade wasto: Ma surren ärra, ja Jummal tulleb teid töeste katsma ja wiib teid siit maalt ülles senna male, mis ta Abraamile, Isaakile ja Jakobile on wandes tootand.
25. Ja Josep panni Israeli lapsed wanduma ja ütles: Jummal tulleb teid töeste katsma, siis peate teie minno luud siit ülleswima.
26. Ja Josep surri ärra, sadda ja kümme aastat wanna, ja nemmad woidsid tedda kalli rohhoga ja tedda pandi kirsto Egiptusses.

Essimesse Mosesse Ramato Ots

eine Mosesse Ramat

---

1. Peatük.

Israeli lapsed sunnitakse wägga takka teggo teggema.

1. Ja need on Israeli laste nimmed, mis Egiptusse ollid tulnud; nemmad tullid Jakobiga iggaüks omma perrega.
2. Ruben, Simeon, Lewi ja Juda.
3. Isaskar, Sebulon ja Penjamin.
4. Tan ja Nawtali, Kad ja Aser.
5. Ja keik hinged, mis Jakobi pusast wäljatulnud, neid olli seitsekümmend hinge; ja Josep olli enne Egiptusses.
6. Ja Josep surri ärra ja keik temma wennad ja keik se põlwe-rahwas.
7. Ja Israeli lapsed teggid suggu ja siggisid ja neid sai paljo ja said üpris wägga wäggewaks rahwaks, et se Ma neid täis sai.
8. Ja üks uus kuningas tousis Egiptusses, kes Josepit ei tunnud.
9. Ja se ütles omma rahwa wasto: Wata Israeli laste rahwast on ennam ja on wäggewam meid.

19. Ja Josep ütles nende wasto: Äрге kartke, sest kas minna ollen Jummal assemel?
20. Ja teie mötlesite kül mo wasto kurja, agga Jumal mötles sedda heaks, et ta teeks nenda kui tännapäaw on, ja paljo rahwast ellusse jättaks.
21. Ja nüüd ärge kartke mitte, ma tahhan teid ja teie wäetimad lapsed toita; ja ta trööstis neid ja räkis nende mele pärrast.
22. Ja Josep jäi ellama Egiptusse, temma ja ta issa perre, ja Josep ellas sadda ja kümne aastat.
23. Ja Josep näggi Ewraimist kolmandama põlwe, ka Manasse poia Makiri poiad sündsids Josepi põlwe peäle.
24. Ja Josep ütles omma wendade wasto: Ma surren ärra, ja Jummal tulleb teid töeste katsma ja wiib teid siit maalt ülles senna male, mis ta Abraamile, Isaakile ja Jakobile on wandes tootand.
25. Ja Josep panni Israeli lapsed wanduma ja ütles: Jummal tulleb teid töeste katsma, siis peate teie minno luud siit ülleswima.
26. Ja Josep surri ärra, sadda ja kümme aastat wanna, ja nemmad woidsid tedda kalli rohhoga ja tedda pandi kirsto Egiptusses.

Essimesse Mosesse Ramato Ots

TEINE MOSESSE RAMAT.

---

1. Peatük.

Israeli lapsed sunnitakse wägga takka teggo teggema.

1. Ja need on Israeli laste nimmed, mis Egiptusse ollid tulnud; nemmad tullid Jakobiga iggaüks omma perrega.
2. Ruben, Simeon, Lewi ja Juda.
3. Isaskar, Sebulon ja Penjamin.
4. Tan ja Nawtali, Kad ja Aser.
5. Ja keik hinged, mis Jakobi pusast wäljatulnud, neid olli seitsekümmend hinge; ja Josep olli enne Egiptusses.
6. Ja Josep surri ärra ja keik temma wennad ja keik se põlwe-rahwas.
7. Ja Israeli lapsed teggid suggu ja siggisid ja neid sai paljo ja said üpris wägga wäggewaks rahwaks, et se Ma neid täis sai.
8. Ja üks uus kuningas tousis Egiptusses, kes Josepit ei tunnud.
9. Ja se ütles omma rahwa wasto: Wata Israeli laste rahwast on ennam ja on wäggewam meid.

3. Kui ta ei woinud tedda ennam mitte eest ärrapetta, siis wöttis ta temmale ühhe laeka pilliroost ja törwas sedda mäe-waigoga ja piggiga, ja panni se lapse siña sisse ja panni sedda kõrkiatte sisse jõe äre.
4. Ja temma ödde jäi seisma kaugelt, et ta saaks teäta, mis temmale pididi sündima.
5. Ja Warao tüttar läks alla ennast pessema jõe äre, ja temma nored naesterahwas, köndisid jõe äres; kui ta näggi sedda laekast kõrkiatte sees, siis läkkitas ta omma ümmardaja ja laskis sedda ärra tua.
6. Kui ta sedda lahti teggi ja näggi se lapse, wata siis nüttis se poeglaps, ja ta andis armo temmale ja ütles: Se on üks neist Ebrea-rahwa poeglastest.
7. Ja temma ödde ütles Warao tütre wasto: Kas ma pean minnema ja sulle ühhe immetaja naese kutsma Ebrea-naeste seast, et ta sulle se lapse immetab?
8. Ja Warao tüttar ütles temmale: Minne; ja se neitsit läks ja kutsus selle lapse emma.
9. Ja Warao tüttar ütles temmale: Wötta se laps ja immeta tedda mulle, ja ma tahhan sulle palka anda; ja se naene wöttis se lapse ja immetas sedda.
10. Kui se laps sai kangemaks, siis wiis ta tedda Warao tütrele, ja ta sai temmale poiaks; ja ta panni temma nimme Moses ja ütles: Sest ma ollen tedda weest wäljatomband.
11. Ja se sündis neil päiwil, kui Moses olli sureks sanud, et ta omma wendade jure wäljaläks ja näggi nende rasket teggo, ja näggi ühhe Egiptusse mehhe, et ta peksis ühhe Ebrea-mehhe temma wendadest.
12. Ja ta watas seña ja tenna ja näggi, et ei olnud ükski seäl, siis löi ta se Egiptusse-mehhe mahha ja mattis tedda liwa sisse.
13. Kui ta teisel päwal wälja läks, wata siis taplesid kaks Ebrea meest, ja ta ütles selle öälale: Miks sa peksad omma liggimest?
14. Ja temma ütles: Kes on sind üllewatajaks ja kohtomoistjaks meie ülle pannud? kas sa mötled, et sa tahhad mind ärratappa, nenda kui sa olled Egiptusse-mehhe ärratapnud? ja Moses kartis ja mötles: Töeste se assi on ilmunud.
15. Ja Warao kulis se asja ja püdis Mosest ärratappa; agga Moses pöggenes Warao eest ärra, ja jäi ellama Midjani male ja istus ühhe kaewo jures.
16. Ja Midjani preestril olli seitse tüttart, ja need tullid ja wötsid wet ja täitsid need rennid, et nemad pididid omã issa puddolojuksed jootma.
17. Ja karjatsed tullid ja aiasid neid ärra, siis wottis Moses kätte ja aitas neid ja jotis nende puddolojuksed.
18. Ja nemmad tullid omma issa Reueli jure, ja ta ütles: Mikspärrast ollete tänna nenda joudnud ärratulla?
19. Ja nemmad ütlesid: Üks Egiptusse-mees peästis meid karjaste käest, ja wöttis ka wet kül meile ja jötis need puddolojuksed.

20. Ja ta ütles omma tüttarte wasto: Kus ta siis on ? miks teie ollete se mehhe senna jätnud? kutske tedda, et ta leiba wöttab.

21. Ja Moses wöttis ette selle mehhe jure jäda, ja ta andis omã tütre Sippora Mosesele naeseks.

22. Ja ta sai poia, ja temma panni ta nimme Kersom, sest ta ütles: Ma ollen woöraks sanud woöral maal.

23. Ja se sündis mitme päwa pärrast, et Egiptusse kuningas ärrasurri, ja Israeli lapsed ohkasid teo pärrast ja kissendasid, ja nende kissendaminne tousis ülles Jummal pole se teo pärrast.

24. Ja Jummal kulis nende äggamist, ja Jummal mötles omma seädusse peäle Abraamiga, Isaakiga ja Jakobiga.

25. Ja Jummal watas Israeli laste peäle ja Jummal tundis nende hädda.

3. Peatük.

Jehowa kässib Mosest Israeli lapsed lahti sata.

1. Ja Moses olli Ithro omã äia Midjani preestri puddolojuksed hoidmas, ja ta aias need puddolojuksed kõrwe tahha ja tulli Orebi Jummal mää jure.

2. Ja Jehowa Ingel näitas ennast temmale tulle-lekis seält kibbowitsa-poösast; ja ta näggi ja wata, se kibbowitsa-poösas põlles tulles, ja se kibbowitsa-poösas ei põllend mitte ärra.

3. Ja Moses mötles: Ma pean ommetigi senna minnema ja watama sedda suurt imme -näggio, mikspärrast se kibbowitsa-poösas ärra ei põlle.

4. Ja Jehowa näggi, et ta senna tulli watama, siis hüdis Jummal temma wasto seält kibbowitsa-poösa seest ja ütles: Moses, Moses! ja ta ütles: Siin ma ollen.

5. Ja Ta ütles: Ärra tulle seie liggi, wötta ommad kingad ommast jallast ärra, sest se paik, kus peäl sa seisad, on üks pühha Ma.

6. Ja Ta ütles: Minna ollen so issa Jummal, Abraami Jummal, Isaaki Jummal ja Jakobi Jummal; ja Moses pistis ommad silmad warjule, sest ta kartis Jummal peäle wadates.

7. Ja Jehowa ütles: Kül ma ollen näinud omma rahwa willetsust, mis Egiptusses, ja ollen kuulnud nende kissendamist nende sundiatte pärrast, sest ma tean keik nende wallo,

8. Ja ollen mahhatulnud neid ärrapeästma Egiptusse-rahwa käest, ja neid siit maalt ülleswima ühhe hea ja laia male, ühhe male mis pima ja met josep, Kanaani- ja Itti- ja Emori- ja Perissi- ja Iwwi- ja Jebusi-rahwa paika.

9. Ja nüüd wata, Israeli laste kissendaminne on mo ette tulnud, ja ma ollen ka se hädda näinud, mis Egiptusse-rahwas neile tewad.

10. Ja tulle nüüd, ma tahhan sind läkkitada Warao jure, ja wi mo rahwas, Israeli lapsed, Egiptussest wälja.

11. Ja Moses ütles Jummalaste wasto: Kes minna ollen, et ma pean Warao jure minnema, ja et ma pean Israeli lapsed Egiptussest wäljawima?
12. Ja Ta ütles: Ma tahhan töeste sinnoga olla; ja se olgo sulle tähheks, et minna sind ollen läkkitanud: kui sa saad sedda rahwast Egiptussest wäljawinud, siis peate teie Jummalat tenima siin mäe jures.
13. Ja Moses ütles Jummalaste wasto: Wata kui minna Israeli laste jure tullen ja neile ütlen: Teie wannematte Jummal on mind teie jure läkkitanud, ja nemmad mulle ütled: Mis on temma nimmi? mis pean ma nende wasto ütlemä?
14. Ja Jummal ütles Mosese wasto: Ma ollen kes ma ollen. Ja ütles: Nenda pead sa Israeli lastele ütlemä: Ma ollen Se on mind teie jure läkkitanud.
15. Ja weel ütles Jummal Mosese wasto: Nenda pead sa Israeli laste wasto ütlemä: Jehowa teie wannematte Jummal, Abraami Jummal, Isaaki Jummal ja Jakobi Jummal on mind teie jure läkkitanud; se on mo nimmi iggaweste, ja se on mo mällestus põlwest põlweni.
16. Minne ja koggu Israeli wannemad ia ütled nende wasto: Jehowa teie wannematte Jummal on ennast mulle näitnud, Abraami, Isaaki ja Jakobi Jummal, ja öölnud: Ma ollen tulnud teid töeste katsma ja sedda mis teiega Egiptusses on tehtud.
17. Ja ma ollen ütelnud: Ma tahhan teid Egiptusse willetsussest wäljawia senna ülles Kanaani- ja Itti- ja Emori- ja Perissi- ja Iwwi- ja Jebusi-rahwa male, siñna male, mis pima ja met joseb.
18. Ja nemmad wötwad so sanna kuulda, ja sinna ja Israeli wannemad peawad Egiptusse kunninga jure minnema ja ta wasto ütlemä: Jehowa Ebreah-rahwa jummal on meie wasto tulnud; ja nüüd, et lasse meid miñna kolme päwa teed kõrbe, et meie Jehowale omma Jummalale ohwerdame.
19. Ja minna tean, et Egiptusse kunningas ei lasse teid mitte miñna, ei ka mitte tuggewa käe läbbi.
20. Ja ma tahhan omma kät wälja pista ja Egiptusse lüa keige omma immeteggudega, mis ma seälsammas tahhan tehha, ja pärrast sedda lasseb ta teid miñna.
21. Ja ma tahhan selle rahwale armo sata Egiptusse-rahwa käest, ja se peab sündima, kui teie ärralähhäte, et teie ei pea mitte tühjalt ärraminnema.
22. Sest igga naene peab omma naabre-naese käest ja selle käest, kes kui wooras temma maias ellab, küssima hõbbe-riisto ja kuld-riisto ja ridid, ja teie peate neid pannema omma poegade ja omma tüttarte selga, ja Egiptusse-rahwa käest ärrawima.

4. Peatük.

Jehowa imme-tähhed: Moses tõrkub Egiptusse-male miñnes.

1. Ja Moses wastas ja ütles: Ja wata, nemmad ei wõtta mind uskuda, egga mo sanna kuulda, sest nemmad wõtwad öölda: Jehowa ei olle ennast sulle mitte näitnud.
2. Ja Jehowa ütles temma wasto: Mis se, mis so käes? ja ta ütles: Kep.
3. Ja Ta ütles: Wiska sedda mahha; ta ta wiskas sedda mahha, ja se sai mauks, ja Moses pöggenes selle eest ärra.
4. Ja Jehowa ütles Mosese wasto: pista omma kässi wälja ja hakka temma sawwasse kinni; ja ta pistis omma kät wälja ja hakkas temmase kinni, ja se sai keppiks temma peus.
5. Sepärrast wotwad nemmad uskuda, et Jehowa nende wannematte Jummal, Abraami Jummal, Isaaki Jummal ja Jakobi Jummal ennast sulle on näitnud.
6. Ja weel ütles Jehowa temmale: Et panne omma kässi omma poue; ja ta panni omma kät omma poue, ja wöttis sedda wälja ja wata, temma kässi olli piddalitöbbine nenda kui lumĩ.
7. Ja Ta ütles: panne omma kässi jälle omma poue; ja ta panni omma kät jälle omma poue, ja wöttis sedda ommast pouest wälja, ja wata, temma sai jälle nenda kui temma mu lihha.
8. Ja se peab sündima, kui nemmad sind mitte ei ussu egga wõtta kuulda selle essimesse imme-tähhe sanna, siis wõtwad nemmad se teise imme-tahhe sanna uskuda.
9. Ja se sünnib, kui nemmad ka neid kaks imme-tähhte ei ussu, egga wõtta so sanna kuulda: siis wõtta Nilusse jõe seest wet, ja walla sedda kuiwa Ma peäle; ja se wessi mis sa jõest wõttad, se peab siis werreks sama kuiwa Ma peäl.
10. Ja Moses ütles Jehowa wasto: Ma pallun, ISSand, ei minna olle sannakas mees ei eilsest egga endisest aiast, egga sest aiast, kui sa omma sullasega olled rakinud: sest mul on kange su ja kange keel.
11. Ja Jehowa ütles temma wasto: Kes on inimessele suud teinud, ehk kes on sedda keletumat ehk kurti ehk näggiat ehk pimmedat teinud? eks minna, Jehowa?
12. Ja nüüd minne, ja Minna tahhan so suga olla ja sind õppetada, mis sa pead räkima.
13. Ja ta ütles: Ma pallun ISSand, et läkkita sannumed, kellega sa tahhad läkkitada.
14. Ja Jehowa wihha süttis põllema Mosese wasto ja ütles: Eks olle Aaron sinno wend, se Lewi-mees? ma tean, et ta hästi rägib, ja wata, ta tulleb ka sinno wasto; kui ta sind näeb, siis saab temma ommast süddamest röömsaks.

15. Ja sa pead temma wasto räkima ja need sannad ta suhho pannema, ja minna tahhan sinno suga olla ja temma suga, ja teid õppetada, mis teie peate teggema.
16. Ja temma peab so assemel rahwa wasto räkima, ja se peab nenda ollema: temma peab sulle suuks ollema, ja sinna pead temmale Jummalaks ollema.
17. Ja se keppi pead sa ennese kätte wõtma, misga sa pead need imme-tähhed teggema.
18. Ja Moses läks ärra ja tulli taggasi omma äia Itro jure ja ütles temmale: Lasse ma lähhän, et ma taggasi saan omma wendade jure, mis Egiptusses on, et ma saan nähha, kas nemmad alles ellus on; ja Itro ütles Mosessele: Minne rahhoga.
19. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto Midjanis: Käi, minne taggasi Egiptussemale, sest keik need mehhed on ärrasurnud, kes so hinge peäle käisid.
20. Ja Moses wöttis omma naese ja ommad poiad ja pani neid eesli selga, ja läks taggasi Egiptusse male; ja Moses wöttis Jummalala keppi omma kätte.
21. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kui sa lähhäd, et sa taggasi saad Egiptusse, siis katsu, et sa keik need immeteud, mis ma sinno kätte ollen annud, Warao ees teed; ja minna tahhan temma süddame kangeks tehha, et temma ei lasse sedda rahwast mitte miñna.
22. Ja sa pead Warao wasto ütlema: Nenda ütleb Jehowa: Mo poeg, mo essimenne poeg on Israel.
23. Ja ma ütlen sulle: Lasse mo poia miñna, et ta mind tenib; kui sa kelad tedda minnemast: wata siis tahhan minna so poia, so essimesse poia ärratappa.
24. Ja se sündis seäl tee peäl ömaias, et Jehowa tulli temma wasto ja püdis tedda surretada.
25. Ja Sippora wöttis ühhe terrawa kiwwi-noa, ja leikas omma poia eestnahha ärra ja pani temma jalgade ette, ja ütles: töest sinna olled mulle werre peigmehheks.
26. Ja ta seisis sest Mosessest rahho; siis ütles temma naene: Werre peigmees, se ümberleikamise pärrast.
27. Ja Jehowa ütles Aaronile: Minne Mosesse wasto körbe; ja ta läks ja sai temma wasto Jummalala mäe jure ja andis temmale suud.
28. Ja Moses andis Aaronile keik need Jehowa sannad teäta, kes tedda olli läkkitand, ja keik need immetähhed, mis Ta tedda käsknud tehha.
29. Ja Moses läks Aaroniga, ja koggusid keik Israeli laste wannemad.
30. Ja Aaron räkis keik need sannad, mis Jehowa Mosesse wasto olli räkinnud, ja ta teggi need imme-tähhed se rahwa silma ees.
31. Ja se rahwas uskus; kui nemmad kuulsid, et Jehowa olli tulnud Israeli lapsed katsma, ja et ta nende willetsust olli näinud, siis kummardasid nemmad peaga ja heitsid silmili mahha.

5. Peatük.

Warao ei holi Jehowast: rahwas waewatakse wägga.

1. Ja pärrast tullid Moses ja Aaron ja ütlesid Warao wasto: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Lasse mo rahwa minña, et nemmad mulle Pühha peawad körbes.
2. Ja Warao ütles: Kes on Jehowa, kelle sanna ma pean kuulma, et ma Israeli pean laskma ärramiñna? ei ma tunne Jehowat, egga tahha ka mitte Israelit lasta miñna.
3. Ja nemmad ütlesid: Ebreahwa Jummal tuli meie wasto; lasse meie lähhäme kolme päwa teed körbe, et meie Jehowale omã Jummale ohwerdame, et Ta meie peäle ei tulle ei katkoga egga moögaga.
4. Ja Egiptusse kuningas ütles nende wasto: Moses ja Aaron, mispärrast tahhate teie sedda rahwast temma teggemisest lahti sata? minge omma sure raske tö kallale.
5. Weel ütles Warao: Wata sedda rahwast on jo palju siin maal, ja teie tahhate neid sata hingada nende surest raskest tööst?
6. Ja Warao käskis selsammal päwal rahwa sundiad ja nende üllewatajad ja ütles:
7. Teie ei pea selle rahwale enam mitte ölgi andma teilis-kiwwa tehha, nenda kui eile ja enne, mingo nemmad isse ja noppigo eñestele ölgi.
8. Ja sedda teilis-kiwwide arro, mis nemmad eile ja enne on teinud, peate teie nende peäle pannema, teie ei pea sest mitte wähhendama: sest nemmad on laisad, sepärrast kissendawad nemmad ja ütlewad: Meie tahhame miñna ja ohwerdama omma Jummalale.
9. Sago se teggo raskemaks nende meeste peäle, et neil seäl teggemist on, et nemmad ei panne tähhele walle-könnesid.
10. Ja rahwa sundiad ja nende üllewaatjad läksid wälja ja rääksid rahwa wasto ja ütlesid: Nenda ütleb Warao: Ei ma aña teile mitte ölgi;
11. Minge teie, wõtke ennastele ölgi, kust teie leiate, agga teie teust ei pea ühtegi wähhendatama.
12. Ja rahwas läks laiale keige Egiptusse male, et nemmad kört piddid noppima ölge assemele.
13. Ja need sundiad aiasid peäle ja ütlesid: Saatke täieste omma tö, iggapäise ossa ommal päwal, nenda kui teil ölgi olli.
14. Ja Israeli laste üllewaatjad, mis Warao sundiad nende ülle pannud, peksti ja ööldi: Mikspärrast ei sada teie omma seätud ossa mitte täieste, teilis-kiwwa tehhes, ei eile egga tänna, nenda kui ennegi?
15. Ja Israeli laste üllewatajad tullid ja kissendasid Warao pole ja ütlesid: Mikspärrast teed sa nenda omma sullastele?

16. Ölgi ei anta so sullastele, ja siiski ütlevad nemmad meile: tehke teilis-kiwwa; ja wata so sullased peksetakse, et kül siño omma rahwal sü on.
17. Ja ta ütles: Teie ollete laisad, laisad ollete teie, sepärrast ütlete teie: Meie tahhame miñna ohwerdama Jehowale.
18. Ja nüüd minge, tehke omma teggo, agga ölgi ei pea teile mitte antama, ja teilis-kiwwide arro peate teie täis saatma.
19. Ja Israeli laste üllewaatjad näggid ennestel pahha luggu ollewad, sest et ööldi: Teie ei pea omma teilis-kiwwidest, iggapäisest ossast ei ühhelgi päwal wähhendama.
20. Ja nemmad tullid Mosesse ja Aaroni wasto, kes nende kohhal seisid, kui nemmad Warao jurest ärratullid.
21. Ja nemmad ütlesid nende wasto: Jehowa wadago teie peäle ja moistko öigust, et teie meie haiso pahhaks teinud Warao melest ja temma sullaste melest, et teie nende kätte moöka annud, meid ärratappa.
22. Ja Moses läks jälle Jehowa jure ja ütles: ISSand, mikspärrast olled sa selle rahwale kurja teinud? mikspärrast olled sa mind läkkitand?
23. Sest sest aiast kui ma Warao jure sanud, sinno nimmel räkima, on ta selle rahwale kurja teinud, ja sinna ei olle polegi omma rahwast peästnud.

6. Peatük.

Jehowa nimmi selletakse ärra. Mosesse suggu.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Nüüd pead sa nähha sama, mis ma Waraule tahhan teha, sest tuggewa käe läbbi peab ta neid laskma miñna, ja tuggewa käe läbbi peab ta neid omma maalt ärraaiama.
2. Ja Jummal räkis Mosesse wasto ja ütles temmale: Minna ollen Jehowa;
3. Ja ollen ennast näitnud Abraamile, Isaakile ja Jakobile nenda kui se keigewäggewam Jummal: agga omma Jehowa nimme polest ei olle ma neile teäta sanud.
4. Ja ma ollen ka omma seädusse nendega kindlaste seädnud, et ma neile Kanaani maad piddin andma, nende woöra-pölwe maad, kus nemmad kui woörad sees ellanud.
5. Ja minna ollen ka kuuldnud Israeli laste äggamist, kedda Egiptusse-rahwas sunniwad teggo teggema, ja ollen omma seäduste peäle möttelnud.
6. Sepärrast ütles Israeli lastele: Minna ollen Jehowa ja tahhan teid wäljawia Egiptusse-rahwa sure raske teo alt ja teid peästa nende tenistusess ja teid lunastada ühhe wäljasirrutud käe-warrega ja öige suurte nuhtlustega.
7. Ja tahhan teid mulle rahwaks wötta ja teile Jummalaks olla, ja teie peate tundma, et Minna ollen Jehowa teie Jummal, kes teid on ärrawinud keige Egiptusse rahwa sure raske teo alt.

8. Ja ma tahhan teid wia senna male, mis pärrast ma ollen omma kät wandudes üllestöstnud, et ma sedda piddin andma Abraamile, Isaakile ja Jakobile; ja ma tahhan sedda teile anda pärris-maaks, Minna Jehowa.
9. Ja Moses räkis nenda Israeli laste wasto, agga nemmad ei kuulnud Mosest mitte waimo ahvastusse pärrast ja se kange teo pärrast.
10. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
11. Minne, rägi Warao Egiptusse kunninga wasto, et ta lasseb Israeli lapsed omma maalt ärraminna.
12. Ja Moses räkis Jehowa ees ja ütles: Wata Israeli lapsed ei wötta mind kuulda, kuidas siis peaks Warao wõtma mind kuulda, ja minna ollen ümberleikamatta uledest.
13. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto, ja andis neile käsko Israeli laste kätte ja Warao Egiptusse kunninga kätte, et nemmad piddid Israeli lapsed Egiptusse maalt wäljawima.
14. Need on nende wannematte perrette peamehhed: Rubeni Israeli essimesse poia lapsed on Anok ja Pallu, Etsron ja Karmi, need on Rubeni sugguwössad.
15. Ja Simeoni poiad on Jemuel ja Jamin ja Oad ja Jakin ja Soar ja Saul Kanaani-ma naese poeg; need on Simeoni sugguwössad.
16. Ja need on Lewi poegade nimmed nende sündimiste järrele: Kerson ja Keat ja Merari; ja Lewi ello aastad ollid sadda ja kolmkümmend ja seitse aastat.
17. Kersoni poiad on Libni ja Simeini omma sugguwössade järrele.
18. Ja Keati poiad on Amram ja Itsar ja Ebron ja Ussiel; ja Keati ello aastad ollid sadda, kolmkümmend ja kolm aastat.
19. Ja Merari poiad on Mahli ja Musi, need on Lewi sugguwössad omma sündimiste järrele.
20. Ja Amram wöttis ennesele naeseks Jokebedi omma issa suggulasse, ja ta töi temmale ilmale Aaronit ja Mosest: ja Amrami ello aastad ollid sadda kolmkümmend ja seitse aastat.
21. Ja Itsari poiad on Kora ja Neweg ja Sikri.
22. Ja Ussieli poiad on Misael ja Eltsawan ja Sitri.
23. Ja Aaron wöttis Eliseba, Amminadabi tütre Nasoni öe ennesele naeseks, ja ta töi temmale ilmale Nadabit ja Abiu, Eleasarit ja Itamarit.
24. Ja Kora poiad on Ussir ja Elkana ja Abiasaw; need on Kora sugguwössad.
25. Ja Eleasar Aaroni poeg wöttis ennesele ühhe Putieli tüttartest naeseks ja se töi temmale ilmale Pineast; need on Lewitide wannematte pea-mehhed omma sugguwössade järrele.
26. Se on Aaron ja Moses, kennele Jehowa on üttelnud: Wige Israeli lapsed Egiptusse-maalt wälja nende wäe-hulkadega.
27. Need on kes räkisid Warao Egiptusse kunninga wasto, et nemmad piddid Israeli lapsed Egiptussest wäljawima; se on se Moses ja Aaron.

28. Ja se sündis sel päwal, kui Jehowa Mosesse wasto räkis Egiptusse maal:
29. Et Jehowa Mosesse wasto räkis sedda wisi: Minna ollen Jehowa, räki Warao Egiptusse kunninga wasto keik sedda, mis minna so wasto rägin.
30. Ja Moses ütles Jehowa ees: Wata minna ollen ümberleikamatta uledest, kuidas wottab siis Warao mind kuulda?

7. Peatük.

Warao südda jääb kowwaks; essimenne nuhtlus, werri.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wata ma ollen sind Waraule Jummalaks pannud, ja so wend Aaron peab so prohwet ollema.
2. Sinna pead räkima keik, mis ma sind kässin, ja Aaron so wend peab Warao wasto räkima, et ta Israeli lapsed lasseb omma maalt ärraminna.
3. Ja minna tahhan Warao süddame lasta kowwaks miñna, et ma woin omma imme-tähtä ja omma immeteggusid paljo tehha Egiptusse maal.
4. Ja Warao ei wötta teid mitte kuulda, ja ma tahhan omma kät Egiptusse wasto panna ja wäljawia ommad wäe-hulgad, omma rahwast Israeli lapsed Egiptusse maalt öige suurte nuhtluste läbbi.
5. Ja Egiptusse-rahwas peab tundma, et minna ollen Jehowa, kui ma omma kät Egiptusse-ma ülle wäljasirrutan ja Israeli lapsed nende seast wäljawiin.
6. Ja Moses teggi Aaroniga nenda ; kui Jehowa neid olli käsknud, nenda teggid nemmad.
7. Ja Moses olli kahheksakümmend aastat wanna, ja Aaron olli kahheksakümmend ja kolm aastat wanna, kui nemmad Waraoga rääksid.
8. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto ja ütles:
9. Kui Warao teie wasto rägib ja ütleb: Tehke üks immeteggo; siis pead sa Aaroni wasto ütlema: Wötta omma kep ja wiska Warao ette, et se lendwaks mauks saab.
10. Ja Moses tuli Aaroniga Warao jure, ja nemmad teggid nenda kui Jehowa olli käsknud, ja Aaron wiskas omma keppi Warao ette ja ta sullaste ette, ja se sai lendwaks mauks.
11. Ja Warao kutsus ka targad ja noiad, ja Egiptusse-rahwa kungsi-mehhed isse teggid ka nendasammoti omma silma-muundamistega.
12. Ja iggäuks wiskas omma keppi mahha, ja nemmad said lendwaks maddudeks, ja Aaroni kep nelas nende keppid ärra.
13. Ja Warao südda jäi kangeks ja ei wötnud neid mitte kuulda, nenda kui Jehowa olli räkinud.
14. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Warao südda on raske, ta kelab rahwast ärraminnemast.

15. Minne hom̃iko Warao jure, wata ta lähhäb wälja siñna wee äre, ja jä temma kohta seisma jõe äre ja wötta omma kätte se kep, mis mauks olli mudetud.
16. Ja sa pead ta wasto ütlema: Jehowa Ebreahwa Jummal on mind sinno jure läkkitand ja ütleb: Lasse mo rahwast miñna, et nemmad mind teniwad körbes; ja wata, ei sa olle tännini mitte wotnud kuulda.
17. Nenda ütleb Jehowa: Sest pead sa tundma, et Minna ollen Jehowa; wata minna tahhan lüa se keppiga, mis mo käes on, se wee peäle mis jões, ja sedda peab werreks mudetama.
18. Ja need kallad mis jões on, peawad surrema, ja se jöggi peab haisema, ja Egiptusse-rahwas peawad ärratüddima, jöest wet jomast.
19. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Ütle Aaroni wasto: Wötta om̃a kep ja sirruta om̃a kässi wälja Egiptusse-ma wette ülle, nende jöggede ülle, nende jõe-arrude ülle ja nende järwede ülle ja keige nende wee koggude ülle, et nemmad werreks sawad, ja olgo werri keige Egiptusse maal, ni hästi pu-astjade sees, kui kiwwi-riistade sees.
20. Ja Moses ja Aaron teggid nenda, kui Jehowa olli käsknud, ja ta töstis se keppi ülles ja löi sedda wet, mis jões olli, Warao nähhes ja ta sullaste nähhes, ja keik wessi mis jões, sai werreks mudetud.
21. Ja need kallad, mis jões ollid, surrid ärra, ja jöggi haises, ja Egiptusse-rahwas ei woinud mitte jöest wet jua; ja werri olli keige Egiptusse maal.
22. Ja Egiptusse kungsi-mehhed teggid nendasammoti omma silma-muundamistega; ja Warao südda jäi kangeks ja ei wotnud neid mitte kuulda, nenda kui Jehowa olli räkinud.
23. Ja Warao pöris ümber ja läks omma kotta, ja ei pannud ka seddagi mitte tähhele.
24. Ja keik Egiptusse-rahwas kaewasid jõe ümber, et nemmad saaksid wet jua: sest nemmad ei woinud mitte sedda jõe wet jua.
25. Ja seitse päwa said täis, pärrast sedda, kui Jehowa sedda jögge olli lönud.
26. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne Warao jure ja ütle ta wasto: Nenda ütleb Jehowa: lasse mo rahwast ärraminna, et nemmad mind teniwad.
27. Ja kui sa neid kelad ärraminnemast, wata siis tahhan minna keik so raia konnadega nuhhelda.
28. Ja jöggi peab kihhisema konnadest, ja need peawad üllestullema ja so kotta minnema ja sinno maggades-kambrisse ja so wodi peäle, ja so sullaste kotta ja so rahwa peäle ja sinno pets-ahjude sisse ja so leiwa-künnade sisse.
29. Ja need konnad peawad üllestullema sinno peäle ja so rahwa peäle ja keige so sullaste peäle.

8. Peatük.

Konnad; täid; keik suggu pahhaid lindusid.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Ütle Aaroni wasto: sirruta omma kässi wälja omma keppiga jöggede ülle, jõe-arrude ülle ja järwede ülle, ja sada konne üllestullema Egiptusse Ma peäle.
2. Ja Aaron sirrutas omma kät wälja Egiptusse wette ülle, ja konnad tullid ülles ja katsid Egiptusse maad.
3. Ja kungsi-mehhed teggid nendasammoti omma silma-muundamistega, ja saatsid konne ülles tulles Egiptusse Ma päele.
4. Ja Warao kutsus Mosest ja Aaronit ja ütles: Palluge Jehowa raskeste, et ta need koñad miño ja mo rahwa peält ärrawöttab, siis tahhan ma sedda rahwast lasta ärraminna, et nemãad Jehowale ohwerdawad.
5. Ja Moses ütles Waraule: Wötta ennesele se au minno eest: millal pean ma palwet teggema sinno eest ja so sullaste eest ja so rahwa eest, et need konnad ärrakautakse sinno ja so koia peält, et nemmad agga jökke jäwad?
6. Ja ta ütles: Homẽ; siis ütles temma: Olgo se so sanna järrele, et sa saad tunda, et ei olle ükski nisuggune, kui Jehowa meie Jummal.
7. Ja need konnad peawad ärraminnema sinno ja so koddade kallalt ja so sullaste ja so rahwa kallalt; jökke agga peawad nemmad jäma.
8. Ja Moses läks wälja Aaroniga Warao jurest, ja Moses kissendas Jehowa pole nende konnade pärrast, mis ta Warao peäle olli pannud.
9. Ja Jehowa teggi Mosesse sanna järrele, ja need konnad surrid ärra koddade seest, ouede peält ja wäljade peält.
10. Ja nemmad aiasid neid kokko hunniko wisi, ja se Ma haises.
11. Kui Warao näggi, et ta sai hingada, siis teggi ta omã süddame raskeks, ja ei wotnud neid mitte kuulda, nenda kui Jehowa olli räkinud.
12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Ütle Aaroni wasto: Sirruta omma kep wälja ja lö Ma pörmo, siis peab se täiks sama keige Egiptusse maal.
13. Ja nemmad teggid nenda, ja Aaron sirrutas omma kät wälja omma keppiga, ja löi Ma pörmo, siis sai hulk täid innimeste ja weiste külge; keik se Ma pörm sai täiks keige Egiptusse maal.
14. Ja kungsi-mehhed teggid nendasammoti omma silma-muundamistega, et nemmad täid ette sadaksid, ja ei woinud mitte ; (ja hulk täid olli iñimeste ja lojuste külges.)
15. Ja need kungsi-mehhed ütlesid Warao wasto: Se on Jummal sorm ; ja Warao südda jäi kangeks ja ei wötnud neid mitte kuulda, nenda kui Jehowa olli räkinud.
16. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Touse homõiko warra ülles ja minne Warao

ette seisma, wata ta lähhäb wee jure, ja ütles temma wasto: Nenda ütles Jehowa: Lasse mo rahwast ärraminna, et nemmad mind teniwad.

17. Sest kui sa minno rahwast ei lasse ärraminna, wata siis läkkitan ma sinno peäle ja so sullaste peäle ja so rahwa peäle ja so koddade sisse keiksuggu pahha lindude seltsi, ja Egiptusse-rahwa koiad peawad täis sama sest pahha lindude seltsist, ja ka se Ma, mis peäl nemmad on.

18. Ja ma tahhan sel päwal immelikko wahhet tehja Koseni Ma wahhele, kus mo rahwas sees ellab, et seäl ei pea pahha lindude selts ollema, et sa saad teäta, et minna ollen Jehowa siin maal.

19. Ja ma tahhan luñastamist sata omä rahwa ja sinno rahwa wahhele; homē peab se immetäht sündima.

20. Ja Jehowa teggi nenda, ja üks paks pahha lindude selts tulli Warao kotta ja temma sullaste kotta, ja keige Egiptusse maal rikkuti se Ma ärra sest pahha lindude seltsist.

21. Ja Warao kutsus Mosest ja Aaronit ja ütles: Minge, ohwerdage omma Jummalale siin maal.

22. Ja Moses ütles: Ei se sünni mitte nenda tehha, sest meie ohwerdaksime Jehowale omma Jummalale sedda, mis Egiptusse-rahwa melest hirmus on: wata, kui meie sedda mis Egiptusse-rahwa melest hirmus, nende silma ees ohwerdaksime, eks nemmad meid peaks kiwwidega surnuks wiskama?

23. Meie tahhame kolme päwa teed miñna körbe, ja Jehowale omma Jummalale ohwerdada, nenda kui ta meie wasto ütles.

24. Ja Warao ütles: Ma tahhan teid lasta miñna, et teie Jehowale omma Jummalale ohwerdate körbes, agga et teie mitte wägga kaugele ärra ei lähhä; tehke palwet mo eest.

25. Ja Moses ütles: Wata ma lähhän sinno jurest ärra ja tahhan Jehowa raskeste palluda, et pahha lindude selts homē ärrasaab Warao jurest, ta sullaste jurest ja ta rahwa jurest; ärgo wötke agga Warao ennam mitte narrida, et ta sedda rahwast ei lasse ärraminna Jehowale ohwerdama.

26. Ja Moses läks Warao jurest ärra ja pallus raskeste Jehowa.

27. Ja Jehowa teggi Mosesse sanna järrele ja satis se pahha lindude seltsi Warao jurest, ta sullaste jurest ja temma rahwa jurest ärra; ei jänud ühteainust ülle jälle.

28. Ja Warao teggi omma süddame raskeks ka sedda puhko, ja ei lasknud sedda rahwast mitte ärraminna.

9. Peatük.

Katk; kurjad paised; rahhe.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne Warao jure ja rägi temma wasto:

Nenda ütleb Jehowa Ebreahwa Jummal: Lasse mo rahwast miñna, et nemmad mind teniwad.

2. Sest kui sa kelad neid ärraminnemast ja neid weel kinnipead:

3. Wata siis peab Jehowa kässi ollema so loduste wasto, mis wäljal on, hooste wasto, eeslide, kamelide, weiste ja puddoljuste wasto, wägga raske katkoga.

4. Ja Jehowa tahhab immelikko wahhet teha Israeli loduste ja Egiptusse-rahwa loduste wahhele, ja ei pea ühtegi surrema keikist, mis Israeli laste pärralt on.

5. Ja Jehowa panni seätud aega ja ütles: Homõ tahhab Jehowa sedda asja teha siin maal.

6. Jehowa teggi se asja teisel päwal, ja keik Egiptusse-rahwa lodussed surrid ärra: agga Israeli laste lodustest ei surnud ühteainustki.

7. Ja Warao läkkitas siñna, ja wata, Israeli lodustest ei olnud ärrasurnud ei ühteainustke; ja Warao südda jäi raskeks ja ei lasknud sedda rahwast mitte ärraminna.

8. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto ja Aaroni wasto: Wõtke ennastele ommad mollemad peud täis tahma ahjust, ja Moses wiskago sedda laiale wasto taewast Warao nähhes;

9. Ja se peab ülle keige Egiptusse Ma tolmuks sama, ja peab inimeste ja lojuste külge sama paiseks, mis ülles aiab willisid keige Egiptusse maal.

10. Ja nemmad wötsid ahjo tahma ja astusid Warao ette, ja Moses wiskas sedda laiale wasto taewast, ja se sai paiseks, williks, mis ülles aias inimeste ja lojuste külge.

11. Ja kungsi-mehhed ei woinud seista Mosesse ees nende paisede pärrast: sest paised ollid kungsi-meeste külges ja keige Egiptusse-rahwa külges.

12. Ja Jehowa teggi Warao süddame kangeks, ja ta ei wötnud neid mitte kuulda, nenda kui Jehowa Mosesse wasto olli räkinud.

13. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Touse homõiko warra ülles ja minne seisma Warao ette ja ütle ta wasto: Nenda ütleb Jehowa Ebreahwa Jummal: Lasse mo rahwast miñna, et nemmad mind teniwad.

14. Sest sedda puhko woiksin minna läkkitada keik ommad nuhtlussed sinno süddame peäle ja sa sullaste peäle ja so rahwa peäle, sepärrast et sa saaksid tunda, et minno sarnast ei olle keiges ma-ilmas.

15. Kui ma nüüd olleksin omma kät wälja pistnud, ja sind ja so rahwast katkoga lönud, siis olleksid sinna Ma peält ärrakautud olnud.

16. Agga ommeti ollen ma sind weel sepärrast üllespiddanud, et ma näidaksin omma rammo sinnule ja et mo nimmi saaks ülleskulutud keiges ma-ilmas.

17. Kui sinna weel mo rahwa wasto surustelled, et sa neid ei lasse ärraminna:

18. Wata siis lassen ma homõ sel aial wägga rasket rahhet saddada, mähhärdust ei olle olnud Egiptusse-maal sest päwast, kui ta on raiatud tännini.

19. Ja nüüd läkkita, aia ommad lodussed kokko ja keik mis sul wäljal on: keik innimessed ja lojuksed, mis wäljalt leitakse ja ei olle koiokorristud, kui rahhe nende peäle tulleb, siis need surrewad ärra.
20. Kes Warao sullaste seast Jehowa sanna kartis, se aias ommad sullased ja omad lodussed koio.
21. Agga kes Jehowa sanna tähhele ei pannud, se jättis ommad sullased ja ommad lodussed wäljale.
22. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Sirruta omma kässi wälja wasto taewast, siis peab rahhe tulles keige Egiptusse male, innimeste peäle ja lojuste peäle ja keige wälja rohho peäle mis Egiptusse maal.
23. Ja Moses sirrutas omma keppi wälja wasto taewast, ja Jehowa andis pitkse-mürristamissed, ja rahhe, ja tulloke otse mani; ja Jehowa laskis rahhet saddada Egiptusse Ma peäle.
24. Ja rahhe olli ja tulloke, mis rahhega seggaminne, se olli wägga raske, mähhärdust ei olle olnud keige Egiptusse maal sest aiast, kui nemmad üks rahwas olnud.
25. Ja se rahhe löi keige Egiptusse male keik mahha, mis wäljal olli ni hästi innimessed kui lojuksed, ja se rahhe löi keik wälja rohto mahha, ja keik wälja puud peksas ta katki.
26. Agga Koseni maal, kus Israeli lapsed ollid, polnud mitte rahhet.
27. Ja Warao läkkitas ja kutsus Mosest ja Aaronit ja ütles nende wasto: Ma ollen sedda puhko patto teinud, Jehowa on öige, agga minna ja mo rahwas olleme ööläd.
28. Palluge Jehowa raskeste, et sest kül saaks, et sedda Jummalä pitkse-mürristamist egga rahhet ennam ei olleks: kül ma siis tahhan teid laste miñna, ja teie ei pea mitte ennam siin seisma.
29. Ja Moses ütles temma wasto: Kui ma saan liñnast wäljaläinud, siis tahhan ma ommad käed Jehowa pole wäljalautada: need pitkse-mürristamissed peawad löpma, ja rahhe ei pea ennam mitte ollema, sepärrast et sa saad tunda, et Ma Jehowa pärralt on.
30. Ja sinna ja so sullased, teid tean minna, et teie weel mitte Jehowa Jummalä eest ei karda.
31. Ja linnad ja ohrad lödi mahha, sest ohrad ollid lonud, ja linnad ollid kupras.
32. Ja nissud ja kurre-herned ei lödud mitte mahha, sest need ollid hillised.
33. Ja Moses läks Warao jurest liñnast wälja ja lautas ommad käed wälja Jehowa pole, ja pitkse-mürristamissed ja rahhe löpsid, ja wihma ei walland ennam mahha.
34. Kui Warao näggi, et wihm ja rahhe ja pitkse-mürristamissed löpsid, siis teggi ta weel ikka patto ja teggi omma süddame raskeks, temma ja ta sullased.

35. Nenda jäi Warao südda kangeks, ja ta ei lasknud Israeli lapsi mitte ärraminna, nenda kui Jehowa Mosesse läbbi olli räkinud.

10. Peatük.

Rohhotirtsud; pilkane pimmedus.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne Warao jure, sest minna ollen temma süddame ja ta sullaste süddame lasknud raskeks sada, et ma need minno imme-tähhed teeksin temma jures.

2. Ja sepärrast, et sa pead omma laste ja omma laste laste körwade ette juttustama, mis minna Egiptusses ollen teinud, ja mo imme-tähhed, mis ma nende seas ollen teinud, et teie tunnete, et Minna ollen Jehowa.

3. Siis tullid Moses ja Aaron Warao jure ja ütlesid ta wasto: Nenda ütleb Jehowa Ebreah-rahwa Jummal: Kui kaua törgud sa minno ees ennast allandades? lasse mo rahwast minna, et nemmad mind teniwad.

4. Sest kui sinna kelad mo rahwast ärraminnemast, wata siis tahhan ma homē rohhotirtsud so raia peäle tua.

5. Ja nemmad peawad Ma pinda ärrakatma, et ükski ei sa sedda maad nähha, ja nemmad peawad ärrasöma sedda mis üllejäänud sest, mis ärrapeäsnud, mis teile rahhest on üllejäänud, ja nemmad peawad pude peält keik ärrasöma, ja mis teile wälja peäl ülleskasnud. 6. Ja nemmad peawad täitma sinno koiad ja keik so sullaste koiad ja keige Egiptusse-rahwa koiad, mis so wannemad ja so wannematte wannemad ei olle näinud sest päwast, kui nemmad siin Maal on olnud tännapäwani; siis pöris ta ümber ja läks wälja Warao jurest ärra.

7. Ja Warao sullased ütlesid temma wasto: Kui kaua peab se meile wörkutamise paelaks ollema? lasse need mehhed miñna, et nemmad Jehowa omma Jummalat teniwad; eks sa weel ei tunne, et Egiptus on hukka läinud?

8. Ja Mosest ja Aaronit todi jälle Warao jure, ja ta ütles nende wasto: Minge, tenige Jehowat omma Jummalat; agga kes, ja missuggused, peawad ärraminnema?

9. Ja Moses ütles: Meie tahhame ärraminna omma nore ja omma wanna rahwaga; omma poegade ja omma tüttartega, omma puddolojustega ja omma weistega tahhame miñna, sest meil on Jehowa Pühha.

10. Ja ta ütles nende wasto: Jehowa olgo siis nenda teie juures, kui ma teid ja teie wäetimid lapsed lassen ärraminna! wadage, teil on töeste pahha nou!

11. Ei mitte nenda, minge agga teie mehhed ja tenige Jehowa: sest sedda ollete teie otsinud; ja neid aeti Warao silma eest ärra.

12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: SIRRUTA omma kässi wälja ülle Egiptusse Ma rohhotirtsude pärrast, et nemmad üllestullewad Egiptusse peäle ja söwad ärra keik Ma rohto, keik sedda mis rahhe on üllejättnud.

13. Ja Moses sirrutas omma keppi wälja ülle Egiptusse Ma, ja Jehowa satis homõiko tuult Ma peäle keige se päwa ja keige se ö; kui hommiko sai, siis töi homõiko tuul rohhotirtsusid ülles.
14. Ja need rohhotirtsud tullid ülles keige Egiptusse Ma peäle ja lasksid ennast mahha keige Egiptusse raia peäle; wägga paksuste; enne neid ei olle nisuggused rohhotirtsud olnud kui nemmad, egga pärrast neid ei pea nenda ollema.
15. Ja nemmad katsid keige se Ma pinna, nenda et se Ma pimmedaks sai, ja nemmad söid keik se Ma rohto ärra ja keik pu wilja, mis rahhe olli üllejättnud: ja keige Egiptusse Male ei jänud ühtegi haljast egga puusse egga rohhusse mis wälja peäl.
16. Ja Warao laskis Mosest ja Aaronit ussinaste kutsuda ja ütles: Ma ollen patto teinud Jehowa teie Jumala wasto ja teie wasto.
17. Ja nüüd, et anna mulle agga sedda puhko mo patto andeks, ja palluge Jehowa omma Jummalat raskeste, et ta agga sedda surma mo peält ärra sadab.
18. Ja ta läks wälja Warao jurest ärra ja pallus Jehowa raskeste.
19. Ja Jehowa pöris wägga kange öhto tuult ja töstis need rohhotirtsud ülles ja peksis neid mahha kõrkiatte merresse; ei jättnud ei ühhegi Egiptusse raia peäle ei ühteainustke rohhotirtso mitte ülle.
20. Ja Jehowa teggi Warao süddame kangeks, ja ta ei lasknud mitte Israeli lapsi ärraminna.
21. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Sirruta omma kässi wälja wasto taewast, ja pimmedus peab sama ülle Egiptusse Ma, et pimmedusse pärrast peab kättega ette katsuma.
22. Ja Moses sirrutas omma kät wälja wasto taewast, ja pilkane pimme sai keige Egiptusse Male kolm päwa.
23. Teine ei näinud teist, ja ükski ei tousnud omma assemelt ülles kolmes päwas, ja keikil Israeli lastel olli walge nende ello-maiade sees.
24. Ja Warao kutsus Mosest ja ütles: Minge, tenige Jehowa: agga teie puddolojuksed ja weiksed peawad paigale jäma; ka keik teie wäetimad lapsed mingo teiega.
25. Ja Moses ütles: Sinna pead ka ohwrid ja põlletamise-ohwrid meie kätte andma, et meie neid Jehowale omma Jummalale ohwerdame.
26. Ja meie lodussedke peawad meiega minnema; ei sörgagi pea jälle jäma, sest neistsammust peame wõtma, misga meie Jehowa omma Jummalat tenime; ja meie ei tea mitte, misga meie Jehowa peame tenima, kunni meie senna same.
27. Ja Jehowa teggi Warao süddame kangeks ja ta ei tahtnud neid mitte ärralasta.

28. Siis ütles Warao temmale: Minne minnust ärra! hoia ennast, et sa mo silmi ennam ei nä: sest mil päwal mo silmad nääd, pead sa surrema.

29. Ja Moses ütles: Sa olled öiete räkinud, ei ma tahha so silmi tepe ennam mitte nähha.

11. Peatük.

Jehowa ähwardab essimessed poeglapsed ärratappa.

1. Ja Jehowa olli Mosesse wasto öölnud: Ma tahhan weel ühhe nuhtlusse Warao peäle ja Egiptusse peäle sata, pärrast sedda lasseb ta teid siit ärraminna: kui ta nüüd lasseb miñna, siis aiab ta teid keik hopis ruttuste siit ärra.

2. Rägi nüüd rahwa kuuldes, et iggamees teise käest ja igga naene teise käest küssib hõbbe-riisto ja kuld-riisto.

3. Ja Jehowa sadab selle rahwale armo Egiptusse-rahwa käest. Ka olli se mees Moses wägga suur Egiptusse Maal Warao sullaste melest ja rahwa melest.

4. Ja Moses olli öölnud: Nenda ütleb Jehowa: Kesk ö aeges tahhan minna wäljaminna Egiptussest läbbi.

5. Ja igga essimenne poeglaps Egiptusse Maal peab ärrasurrema nihästi Warao essimenne poeg, kes temma au-järje peäl istub, kui selle tüdrukko essimenne poeg, kes kässikiwwi tagga on; ja keik lojuste essimessed issased lomad.

6. Ja keige Egiptusse Maal peab suur kissendamine ollema, mähhärdust ei olle olnud ja mähhärdust ei pea jälle sama.

7. Agga keige Israeli laste jures ei pea koergi omma keelt likutama, ei innimessed egga lojuksed: et teie tunnete, et Jehowa on immelikko wahhet teinud Egiptusse-rahwa ja Israeli wahhele.)

8. Ja keik need so sullased peawad minno jure allatullema ja mo ette kummardama ja ütlema: Minne wälja, sinna ja keik se rahwas mis so järrel käib; ja pärrast sedda tahhan ma wäljaminna: ja ta läks Warao jurest ärra kange wihhaga.

9. Ja Jehowa olli Mosesse wasto üttelnud: Warao ei wötta teid mitte kuulda, sepärrast et mo immeteggusid palju peab sündima Egiptusse maal.

10. Ja Moses ja Aaron teggid keik need immeteud Warao ees; ja Jehowa teggi Warao süddame kangeks, et ta Israeli lapsi ei lasknud omma maalt ärraminna.

12. Peatük.

Pasa-talle seätakse tappa ja süa: essimessed poeglapsed surmatakse: Israelid pääsewad Egiptussest.

1. Ja Jehowa olli Mosesse ja Aaroni wasto rākinud Egiptusse maal ja üttelnud:
2. Sesinnane ku peab teile se essimenne ku ollema; essimenne peab temma teile ollema aasta kude seast.
3. Rākige keige Israeli koggodusse wasto ja üttelge: selle ku kümnmal päwal wõtko iggaüks enesele ühhe talle wannematte perrette peäle, üks tal perre peäle.
4. Ja kui perret pissut on ühhe talle tarwis, siis peab temma ja ta naber, kes temma maia jures liggi on, waimude arro järrele wõtma: teie peate talle peäle arwama sedda möda kui iggaüks jouab süa.
5. Üks selge terwe aastane issane tal peab teil ollema; lammastest ja kitsedest peate teie sedda wõtma.
6. Ja peate sedda ennestele hoidma selle ku neljateistkümne päwani, ja keik Israeli rahwa koggodusse selts peab tedda kesk päwa aeges ärratapma.
7. Ja nemmad peawad sest werrest wõtma, ja nende kahhe piitjalla külge woidma ja ukse peälis-pu külge, nende koddade sees, kus nemmad sedda söwad.
8. Ja nemmad peawad sedda lihha söma selsammal ösel, tulle äres küpsetud, ja hapnematta leiba, nemmad peawad sedda söma wihha rohtudega.
9. Teie ei pea sest ühtegi torelt söma egga kedetud, mis wee sees kedetud, kui agga tulle äres küpsetud, temã Pea, ta jalgega ja ta sissekoñaga.
10. Ja teie ei pea sest middagi homseks üllejätma, ja sedda mis sest homseks üllejääb, peate teie tullega ärrapõlletama.
11. Ja nenda peate teie sedda söma: wõ peab teil wööl ollema, teie kingad teie jalges ja teie kep teie käes, ja peate sedda ruttoga söma; se on Pasa Jehowale.
12. Ja ma tahhan selsammal ösel Egiptusse maad läbbi käia ja keik essimest suggu mis Egiptusse maal, mahhalüa ni hästi inimessed kui weiksed, ja keige Egiptusse jummalatte peäle tahhan ma öiged nuhtlused panna; Minna Jehowa.
13. Ja se werri peab teile tähheks ollema koddade külges, kus sees teie ollete, ja kui ma se were nään, siis lähhän ma teist möda, ja teie seas ei pea ühtegi nuhtlust ollema ärrarikkumisseks, kui ma Egiptusse maad mahha löön.
14. Ja sesamma pääw peab teile mällestusseks ollema ja teie peate sedda Pühha Jehowale piddama; teie tulleva põlwe-rahwa seas iggawesseks seätud wisiks peate sedda Pühha piddama.
15. Seitse päwa peate teie hapnematta leiba söma; agga sel essimessel päwal peate teie se happotaigna omma koddade seest ärrasaatma: sest iggaüks kes

hapnend leiba sööb sest essimessest päwast seitsmest päwast sadik, selle hing peab Israeli seast sama ärrakautud.

16. Ja essimessel päwal peab pühha koggodus ollema, ja seitsmel päwal peab teile pühha koggodus ollema: neil päwil ei pea mingisuggust tööd tehtama, agga mis igga hing wöttab süa, sedda peab teie jures ükspäinis tehtama.

17. Ja teie peate hapnematta leibade Pühha piddama, sest otse selsammal päwal ollen ma teie wäe-hulgad Egiptusse maalt wäljawinud; ja teie peate seddasama päwa piddama teie tulleva rahwa-pölweni iggawesseks seätud wisiks.

18. Essimesse ku neljateistkümñemal päwal öhto peate hapnematta leiba söma, selle ku essimessest päwast sadik kolmatkümñend öhto aial.

19. Seitse päwa ei pea teie koddade seest happotaignat leitama: sest iggauks, kes sedda mis hapnend sööb, selle hing peab Israeli koggodussest sama ärrakautud, olgo wooras ehk omma Ma inimenne.

20. Mis ial hapnend, sedda ei pea teie mitte söma; keige omma maiade sees peate hapnematta leiba söma.

21. Ja Moses kutsus keik Israeli wannemad ja ütles nende wasto: Minge ja wötke ennestele talled omma suggu-wössade järrele ja tapke Pasa-talle.

22. Ja wötke üks Isopi kimpoke ja kastke sedda werresse, mis pekkis on, ja puutke sega ukse peälis-pu külge ja nende kahhe piitjalla külge sest werrest, mis pekkis on ; ja teie ei pea ükski omma koia uksest wälja minnema homikoni.

23. Ja kui Jehowa mödalähhäb, Egiptusse-rahwast nuhtlema, ja nääb sedda werd ukse peälis-pu külges ja nende kahhe piitjalla külges: siis lähhäb Jehowa sest uksest möda, ja ei lasse mitte sedda ärrarikkujat teie koddade sisse tulla teid nuhtlema.

24. Ja teie peate sedda asja piddama seätud wisiks ennese ja omma lastele iggaweste.

25. Nenda peab se ollema, kui teie tullete senna male, mis Jehowa teile tahhab anda, nenda kui ta on räkinud: siis peate sedda tenistust piddama.

26. Kui sünnib, et teie lapsed teie wasto ütlewad: Mis tenistus on se teile?

27. Siis peate üttelema: Se on Pasa-ohwer Jehowale, kes Israeli laste koddadest möda läks Egiptusses, kui ta Egiptusse-rahwast nuhtles ja meie perred ärrapeästis. Siis kumñardas rahwas peaga ja heitis silmili mahha.

28. Ja Israeli lapsed läksid ja teggid nenda; kui Jehowa olli Mosest ja Aaronit käsknud, nenda teggid nemmad.

29. Ja se sündis kesk ö aeges, et Jehowa mahhalöi keik essimesse poeglapsed Egiptusse male nihästi Warao essimesse poia, kes temma au-järje peäl istus, kui wangi essimesse poia, kes wangi-hones olli, ja keik lojuste essimesse issased lomad.

30. Ja Warao tousis ülles ösel, temma ja keik ta sullased ja keik Egiptusse-rahwas; ja suur kissendaminne olli Egiptusses, sest ei olnud ühteainust kodda, kus ep olnud surnud sees.
31. Ja ta kutsus Mosest ja Aaronit ösel ja ütles: Wotke kätte, minge mo rahwa seast ärra, ni hästi teie kui Israeli lapsed, ja minge, tenige Jehowa, nenda kui teie ollete räkinud.
32. Wötke ni hästi ommad puddolojuksed kui ommad weiksed, nenda kui teie ollete räkinud ja minge; ja önnistage mind ka.
33. Ja Egiptusse-rahwas käisid se rahwa peäle, et nemmad piddid neid ussinaste seält maalt ärrasaatma, sest nemmad ütlesid: Meie surreme keik ärra.
34. Ja rahwas kandis omma taignat, enne kui se happuks sanud: nende leiwa-künnad ollid nende selgas nende riette sisse seutud.
35. Ja Israeli lapsed ollid teinud Mosesse sanna järrele, ja Egiptusse-rahwa käest küssinud hõbbe-riisto ja kuld-riisto ja ridid.
36. Ja Jehowa olli selle rahwale armo saatnud Egiptusse-rahwa käest, et nemmad teggid, mis teised küssisid, ja nemmad wisid sedda Egiptusse-rahwa käest ärra.
37. Ja Israeli lapsed läksid tele Ramsesest Sukkoti, liggi kuussada tuhhat jalla-wägge, mis meeste-rahwas, issi wäetimad lapsed.
38. Ja ka paljo alwa rahwast läksid nendega ülles, ja puddolojuksed ja weiksed, wägga paljo lodussid.
39. Ja nemad teggid sest taignast, mis nemad Egiptussest ollid wäljatonud, hapnematta kogid, sest ta polnud weel mitte hapnend: sest et neid Egiptussest wäljaaeti, ja nemmad ei woinud mitte wibida, ja ei woinud ka mitte tee-roga ennestele teha.
40. Ja Israeli laste ellamisse aeg, mis nemmad Egiptusses ellanud, on nellisadda ja kolmkümmend aastat.
41. Ja se sündis kui need nelli sadda ja kolmkümmend aastat otsa said, siis sündis se otse selsammal päwal, et keik Jehowa wäe-hulgad Egiptusse maalt wäljaläksid.
42. Se on se ö, mis Jehowale peti, et ta neid Egiptusse maalt wäljawis: se on se ö Jehowale, mis keik Israeli lapsed piddid piddama nende tulleva rahwa-pölwest sadik.
43. Ja Jehowa olli öölnud Mosesse ja Aaroni wasto: Se on se Pasa-pühha seätud wiis: ei ühhegi woöra rahwa laps ei pea sest mitte soma.
44. Ja igga sullane, kes on rahha pärrast ostetud, kui sa tedda olled ümberleikanud, siis woib ta sest süa.
45. Maialiñe ja palgaliñe ei pea sest mitte söma.
46. Ühhes koias peab sedda söma, sest lihvast ei pea sa ühtegi sest koiast oue wima, ja ühtegi luud ei pea teie temmast katkimurdma.
47. Keik Israeli koggodus peab sedda teggema.

48. Ja kui üks woõras so jures on ellamas, ja ta tahhab Jehowale Pasa-talle walmistada, siis peab keik temma meeste-rahwast ümberleikama, ja siis tulgo ta liggi sedda walmistama, ja ta peab ollema kui omma Ma innimenne; agga ükski ümberleikamatta ei pea sest söma.

49. Üks käsk peab ollema, omma ma-innimesessele, ja woõrale kes teie seas ellab.

50. Ja keik Israeli lapsed teggid nenda ; kui Jehowa Mosest ja Aaronit olli käsknud, nenda teggid nemmad.

51. Ja se sündis otse selsammal päwal, et Jehowa Israeli lapsed Egiptusse maalt wälja wiis nende wäe-hulkadega.

13. Peatük.

Essimessed poeglapsed pühhitsetakse Jehowale.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Pühhitse mulle keik essimessed poiad, mis igga lapse-kodda lahti tewad Israeli laste seast, innimeste ja weiste seast; need on minno pärralt.

3. Ja Moses ütles rahwa wasto: Möttelge se päwa peäle, kui teie Egiptussest, seält orjade koiast ollete wäljaläinud: sest Jehowa on teid seält tuggewa käega wäljawinud; sepärrast ei pea ühtegi mis hapnend södama.

4. Sel päwal ollete teie wäljaläinud Abibi kuul.

5. Nenda peab se ollema: kui Jehowa sind saab winud Kanaani- ja Itti- ja Emori- ja Iwwi- ja Jebusi-rahwa male, mis ta sinno wannemille wandunud sulle anda, üks Ma, mis pima ja met joseb, siis pead sa sel kuul sedda tenistust piddama.

6. Seitse päwa pead sa hapnematta leiba söma, ja seitsmel päwal on üks Pühha Jehowale.

7. Seitse päwa peab hapnematta leiba södama, ja mis hapnend ei pea so jures nähtama, ja keige so raiade sees ei pea happotaignat nähtama.

8. Ja sa pead selsamãal päwal omãa poiale teãda andma ja ütlemã: Se on sepärrast, mis mulle Jehowa on teinud, kui ma Egiptussest wäljalãksin.

9. Ja se peab sulle tähheks ollema so kãe peãl, ja mãllestusseks so silmade wahhel, et Jehowa kãssõ-õppetus peab so suus ollema, sepärrast et Jehowa sind tuggewa käega Egiptussest on wäljawinud.

10. Ja sa pead seddasinnast seãtud wisi piddama ommal seãtud aial igga aasta.

11. Nenda peab se ollema: kui Jehowa sind saab winud Kanaani-male, nenda kui ta sulle ja so wannemattele on wandunud, ja saab sulle sedda annud:

12. Siis pead sa Jehowale wima keik, mis lapse-kodda lahti teeb; ja igga essimenne issane loom, mis neist lojustest kantakse, mis sul on, se peab Jehowa pärralt ollema.

13. Ja igga eeslide essimesse löma, mis tekkut-wars, pead sa ühhe tallega lunnastama, ja kui sa sedda ärra ei lunnasta, siis raiu temma kaela ärra; agga igga innimeste essimest last, mis so poeglapsed pead sa lunnastama.

14. Kui sünnib, et so poeg sinno käest homõ küssib ja ütleb: Mis se on? siis pead sa temma wasto ütlemä: Jehowa on meid tuggewa käega Egiptusse-maalt, seält orjade koiast wäljwinud.

15. Ja se sündis, kui Warao ennast kowwaks teggi, et ta meid ei tahtnud ärralasta, siis tappis Jehowa keik essimest suggu Egiptusse male nihästi innimesse essimesse poeglapsed kui lojuste essimesse issased lomäd; sepärrast ohwerdan minna Jehowale need issased keikist, mis lapse-kodda lahti teeb, ja iggäühhe essimesse lapse omma poegest lunnastan minna.

16. Ja se peab tähheks ollema so käe peäl ja mällestusse pea-otsa naastaks so silmade wahhel: et Jehowa meid on tuggewa käega Egiptussest wäljwinud.

17. Ja se sündis, kui Warao sedda rahwast olli lasknud ärraminna, siis ei winud Jummal neid mitte sedda teed Wilistide maalt läbbi, et ta kül liggi olli ; sest Jummal mötles: Ehk wahhest rahwas kahhetsewad, kui nemmad söddimist näwad, ja lähhäwad jälle Egiptusse taggasi.

18. Sepärrast wiis Jummal sedda rahwast körwe teed ümber körkiatte merre pole, ja Israeli lapsed käisid ikka wiis körwoti Egiptusse maalt.

19. Ja Moses wöttis Josepi luud ennesega, sest ta olli wandega Israeli lapsed kowwaste käsknud ja üttelnud: Jummal tulleb teid töeste katsma, siis peate teie mo luud siit ennestega senna ülleswima.

20. Ja nemmad läksid Sukkotist ärra emale ja löid leri ülles Etamisse körwe otsa.

21. Ja Jehowa käis nende eel päwa aeges pilwe sambas, neile teed juhhatamas, ja ö aeges tulle sambas, neile walget teggemas, et nemmad ööd ja päwad woiksid käia.

22. Ei pilwe samas lahkund päwal, egga tulle sammas öse rahwa eest ärra.

14. Peatük.

Israel käib merrest läbbi: Warao aiab neid takka, ja uppub omma söa-wäega ärra.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto, et nemmad jälle taggasi lähhäwad ja leri ülleslöwad Piroti, kohta Migdoli ja merre wahhele; Paalsewoni ette, selle kohhale peate teie leri ülleslöma merre äre.

3. Sest Warao rägib Israeli lastest: Nemmad on siin maal, seggaseks saanud; körb peab neid kinni.
4. Ja ma tahhan Warao süddame kangeks tehha, et ta peab neid taggaaiama; ja mind peab auustadama Warao ja keige temã wãe pärrast, ja Egiptusse-rahwas peawad tundma, et Minna ollen Jehowa: ja nemãd teggid nenda.
5. Ja Egiptusse kuningale anti teãta, et rahwas olli pöggenend; ja Warao ja ta sullaste südda pöris ümber rahwa wasto, ja nemmad ütlesid: Mikspärrast olleme sedda teinud, et meie Israeli-rahwa olleme lasknud ärraminna, et nemmad meile teggo ei te?
6. Ja temma laskis hobboosed omma tõlla ette panna, ja wöttis omma rahwast ennesega,
7. Ja wöttis kuus sadda ärrawallitsetud söa- wankrit ja keik Egiptusse wankrid, ja need üllemad pealikkud mis nende keikide ülle.
8. Ja Jehowa teggi Warao Egiptusse kunninga süddame kangeks, et ta Israeli lapsed tagga aias; ja Israeli lapsed ollid kõrge käe läbbi wäljaläinud.
9. Ja Egiptusse-rahwas aiasid neid tagga ja said neid kätte, kui nemmad merre äres leris ollid, keik Warao wankri-hobboosed ja temma rüütliid ja ta mu wäggi, Piiroti jures Paalsewoni kohhal.
10. Kui Warao liggi sai, siis tõstsid Israeli lapsed ommad silmad ülles, wata siis ollid Egiptusse-rahwas nende järrele tullemas, ja nemmad kartsid wägga ja Israeli lapsed kissendasid Jehowa pole,
11. Ja ütlesid Mosesse wasto: Olled sa sepärrast, et ei olnud haudo Egiptusses, meid ärratonud, et meie piddime körbe ärrasurrema? mikspärrast olled sa sedda meile teinud, et sa meid olled Egiptussest wäljawinud?
12. Eks se olle se sanna, mis meie so wasto rääksime Egiptusses ja ütlesime: Seisa meist rahho, sest meie tahhame Egiptusse-rahwale teggo tehha, sest se on meile parrem, et meie Egiptusse-rahwale teggo teme, kui et meie körbe ärrasurrema.
13. Ja Moses ütles rahwa wasto: Äрге kartke, jäge agga seisma ja wadage Jehowa ärrapeästmist, mis ta teile tännapääw sadab: sest sedda Egiptusse-rahwast mis teie tännapääw näte, neid ei pea teie teps nähha sama ei ellades.
14. Kül Jehowa wöttab teie eest söddida ja teie peate wait seisma.
15. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Mis sa mo pole kissendad ? rägi Israeli laste wasto, et nemmad eddasi lähhäwad.
16. Ja sinna tõsta omma kep ülles ja sirruta omma kässi wälja merre pole, ja löhhu tedda, et Israeli lapsed kuiwa peäl kesk merrest läbbi käiwad.
17. Ja Minna, wata ma tahhan Egiptusse-rahwa süddame kangeks tehha, et nemãd nende järrele tullewad; ja mind peab auustadama Warao ja keige temma wãe pärrast, temma wankritte pärrast ja ta rüütliide pärrast.
18. Ja Egiptusse-rahwas peawad tundma, et Minna ollen Jehowa, kui mind auustakse Warao pärrast, temma wankritte ja ta rüütliide pärrast.

19. Ja Jummal Ingel, kes Israeli leri eel käis, läks ja tulli nende tahha, ja pilwe samas läks ka nende eest ärra ja seisis nende tagga,
20. Ja tulli Egiptusse-rahwa leri wahhele ja Israeli leri wahhele, ja se pilw olli siis pimme Egiptusse-rahwale, kui ta walgustas sedda ööd Israelile ; ja teine ei saand teise liggi keige se ö.
21. Ja Moses sirrutas omma kät merre pole, ja Jehowa satis se merre ärraminne kange homiko-tule läbbi keige se ö ja teggi merre kuiwaks, ja wessi andis ennast löhki ühhest ärra.
22. Ja Israeli lapsed käisid kesk merrest läbbi kuiwa peäl, ja wessi olli neile müriks nende parremalt ja pahhemalt poolt.
23. Ja Egiptusse-rahwas aiasid neid tagga ja tullid nende järrele, keik Warao hobboosed, temma söa-wankrid ja ta rüütlid kesk merd.
24. Ja se sündis homiko wahhi aial, et Jehowa tulle ja pilwe sambast Egiptusse-rahwa leri peäle watas, ja Egiptusse-rahwa leri hirmutas.
25. Ja lükkas rattad nende wankritte alt ärra ja satis tedda waewaga käima; ja Egiptusse-rahwas ütlesid: Pöggene gem Israeli eest, sest Jehowa söddib nende eest Egiptusse-rahwa wasto.
26. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Sirruta omma kässi wälja merre pole, et wessi jälle taggasi tulleb Egiptusse-rahwa peäle, nende wankritte ja nende rüütlide peäle.
27. Ja Moses sirrutas omma kät wälja merre pole, ja merri hakkas jälle koido aial kangeste jooksmas, ja Egiptusse-rahwas pöggenesid ta wasto, ja Jehowa aias Egiptusse-rahwast kesket merd.
28. Ja wessi tulli jälle taggasi ja kattis wankrid ja rüütlid, keik Warao wägge, mis nende järrele tullid merresse; ei neist jänud üle ei ühte ainustki.
29. Ja Israeli lapsed ollid kuiwa peäl käinud kesk merrest läbbi, ja wessi olli neile müriks nende parremalt ja pahhemalt poolt.
30. Nenda päästis Jehowa sel päwal Israeli Egiptusse-rahwa käest, ja Israel näggi Egiptusse-rahwast surnud merre äres.
31. Ja Israel näggi sedda suurt kät, mis Jehowa Egiptusse-rahwa wasto olli üllesnäitnud, ja rahwas kartsid Jehowa ja usksid Jehowa ja Mosest tema sullast.

15. Peatük.

Mosesse kitusse-laul: rahwas käib Mara ja Elimi pool.

1. Siis laulis Moses ja Israeli lapsed sesinnatse laulo Jehowale ja ütlesid sedda wisi: Ma tahhan Jehowale laulda, sest ta on wägga kõrgeks sanud, hobboosed ja nende rüütlid on ta meresse heitnud.

2. Minno rammo ja laul on Jehowa ja ta on mulle ärrapeästmiseks; se on mo Jummal ja ma tahhan temmale asset tehha, ta on minno issa Jummal, ja ma tahhan tedda kõrgeks tösta.
3. Jehowa on södda-mees, Jehowa on temã nimmi.
4. Ta on Warao wankrid ja temma wägge merresse heitnud, ja ta ärrawallitsetud üllemad pealikkud on kõrkiatte merresse waunud.
5. Merre-hauad on neid katnud, nemãd läksid alla süggawatte kohtade sisse nenda kui kiwwi.
6. Jehowa, so parram kässi on omma au üllesnäitnud wäega, sinno parrem kässi, Jehowa, waewab waenlast kurjaste.
7. Ja omma wägga sure kõrgusse läbbi kissud sa neid mahha, kes so wasto seiswad; sa lassed omma tullise wihha wälja, se põlletab neid ärra kui kõrt.
8. Ja so ninna hinge läbbi on wessi kõrgesse tousnud, wolas wessi seisis kui hunnik; merre-hauad on tarretand kesk paikas merres.
9. Waenlane ütles: Ma tahhan taggaaiada, kätte sada, ja saki ärrajaggada, minno hing peab sest täis sama; ma tahhan omma moõka wäljatommata, mo kässi peab neid ärraaiama.
10. Sa puhhusid omma tulega, merri kattis neid; nemmad wausid mahha kui sea-tinna sure kange wee sisse.
11. Kes on kui sinna wäggewatte seast Jehowa ? kes on kui sinna, kes omma au üllesnäitnud pühhitsusses? sa olled kartusse ja kitusse wäärt, kes sa immet teed.
12. Sa sirrutasid omma parremat kät wälja, Ma nelas neid ärra.
13. Sinna juhhatasid omma heldusega sedda rahwast, mis sa olled ärralunnastand: sa saatsid neid tassa omma wäe läbbi omma pühha hone jure.
14. Rahwas kuulsid, nemmad wärrisesid, wallo on Wilisti-ma rahwast kinni wötnud.
15. Siis tundsid Edomi würstid hirmo, Moabi sured issandad, neid wöttis wabbiseminne kinni, keik Kanaani-rahwas sullasid ärra.
16. Jällestus ja ehmatus langes nende peäle, sinno sure käe-warre läbbi jäid nemmad wait kui kiwwi, senni kui so rahwas, oh Jehowa, läbbi käis, senni kui se rahwas läbbi käis, mis sa olled ennesele saatnud.
17. Kül sa wiid neid ja istutad neid omma pärris-ossa mäe peäle, senna paika, mis sinna, Jehowa, ennese ello-maiaks teed, senna pühha paika, mis sinno käed, ISSand, kinnitawad.
18. Jehowa on kunningas ikka ja iggaweste.
19. Sest Warao hobboised temma wankrittega ja temma rüütlidega läksid meresse, ja Jehowa laskis merre wet jälle taggasi tulla nende peäle, agga Israeli lapsed käisid kuiwa peäl kesk merrest läbbi.
20. Ja Aaroni ödde Mirjam, kes prohwet olli, wöttis trummi ennese kätte, ja keik naesed läksid wälja temma järrele trumidega ja riddastikko.

21. Ja Mirjam wastas neile: Laulge Jehowale, sest ta on wägga kõrgeks sanud, hobboosed ja nende rüütlid on ta merresse heitnud.
22. Ja Moses käskis Israeli-rahwast kõrkiatte merre jurest eddasi miñna, ja nemmad läksid ärra Suri kõrbe ja käisid kolm päwa kõrbes ja ei leidnud mitte wet.
23. Ja nemmad tullid Mara ja ei woinud sedda Mara wet mitte jua, sest se olli wihha: sepärrast pandi ta nimmi Mara.
24. Ja rahwas nurrisesid Mosesse wasto ja ütlesid: Mis peame joma?
25. Ja ta kissendas Jehowa pole, ja Jehowa näitis temmale ühhe pu, ja ta heitis sedda siñna wette, ja se wessi sai maggusaks: seälsammas teggi Ta temmale ühhe seädmisse ja kohtoseädusse, ja seälsammas kiusas Ta tedda.
26. Ja ütles: Kui sa wöttad öiete Jehowa omma Jummalä sanna kuulda ja tehha, mis öige on temma silma ees, ja temma käskude pole omma kõrwa pöörda ja keik ta seädmised piddada: siis ei tahha minna ei ühteainust neist többedest so peäle panna, mis ma ollen Egiptusse-rahwa peäle pannud; sest Minna ollen Jehowa, sinno arst.
27. Ja nemmad tullid Elimi ja seäl olli kaksteistkümmend wee hallikast ja seitsekümmend palmi-puud, ja nemmad löid senna leri ülles wee jure.

16. Peatük.

Jehowa södab rahwast lindudega, mannaga.

1. Ja nemmad läksid Elimist emale, ja keik Israeli laste koggodus sai Sinni kõrbe, mis on Elimi ja Sinai wahhel, teise ku wieteistkümmenmal päwal pärrast sedda, kui nemmad Egiptusse maalt wäljatulnud.
2. Ja keik Israeli laste koggodus nurrises Mosesse ja Aaroni wasto kõrbes.
3. Ja Israeli lapsed ütlesid nende wasto: Oh et olleksime ärrasurnud Jehowa käe läbbi Egiptusse male, kui meie lihha pottide kallal istusime, kui meie leiwa söime omma köhho täis: sest teie ollete meid wäljawinud seie kõrbe, et teie keik sedda koggodust nälga surretate.
4. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wata ma tahhan teile lasta leiba saddada taewast, ja rahwas peab wäljaminnema ja kogguma iggapäise ossa ommal päwal, et ma neid kiusan, kas nemmad wötwad mo kasso öppetusses käia, ehk mitte.
5. Nenda peab se ollema: kuendamal päwal, et nemmad sedda walmistawad, mis nemmad tonud, ja se peab kahheworra ennam ollema, kui se mis nemmad iggapäaw kogguwad.
6. Ja Moses ütles Aaroniga keikide Israeli laste wasto: Öhto siis peate tundma, et Jehowa teid Egiptusse maalt on wäljawinud.

7. Ja homõiko, siis peate teie Jehowa au nähha sama, sest et ta teie nurrisemissed Jehowa wasto on kuulnud; ja mis olleme meie, et teie meie wasto nurrisete?
8. Ja Moses ütles: Kui Jehowa teile öhto lihha süa annab ja homõiko leiba, et teie köht täis saab, et Jehowa teie nurrisemissed kuulnud, mis teie ta wasto ollete nurrisenud: ja mis olleme meie? teie nurrisemissed ei olle meie wasto, waid Jehowa wasto.
9. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Ütle keige Israeli laste koggodussele: Tulge liggi Jehowa palle ette, sest ta on teie nurrisemissed kuulnud.
10. Ja se sündis, kui Aaron räkis keige Israeli laste koggodusse wasto, ja nemmad kõrwe pole pöörsid, wata siis nähti Jehowa au pilwes.
11. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
12. Ma ollen Israeli laste nurrisemissed kuulnud; rägi nende wasto ja ütle: Kesk päwa aeges peate teie lihha söma ja homõiko peawad teie köhhud täis sama leiba, ja teie peate tundma, et Minna ollen Jehowa teie Jummal.
13. Ja se sündis öhto, et Selawi-linnud üllestullid ja katsid leri, ja homõiko olli ümber leri kord kastet maas.
14. Kui se kord kastet tousis, wata siis olli kõrbes maas middagi penikest ümmarkust, penikest kui hal maas.
15. Ja Israeli lapsed näggid sedda ja ütlesid teine teise wasto: Se on Man; sest nemmad ei teädnud mitte, mis se pididi ollema; ja Moses ütles nende wasto: Se on se leib, mis teile Jehowa on annud süa.
16. Se on se assi, mis Jehowa on käsknud: kogguge sest iggamees, ni palju kui ta jouab süa, kan iggamehhe peäle, teie waimude arro järrele, iggamees wõtko neile, kes temma telkis on.
17. Ja Israeli lapsed teggid nenda, ja koggusid, teine sai palju, ja teine sai pissut.
18. Ja nemmad moötsid Kañnoka, ja kes palju koggonud, ei sanud ülle, ja sellel ei puudnud ärra, kes pissut koggonud; nemmad ollid koggunud iggamees ni palju kui ta joudis ärra süa.
19. Ja Moses ütles nende wasto: Ärgo jätko ükski sest middagi homseks jälle.
20. Ja nemmad ei wötnud Mosesse sanna mitte kuulda, sest monningad jätsid sest middagi jälle homseks, ja se sai ussa täis ja haisis; ja Moses sai nende peäle wägga kurjaks.
21. Ja nemmad koggusid sedda igga homõiko, iggaüks ni palju kui ta joudis ärrasüa: ja kui päike pallawaste paistis, siis sullas se ärra.
22. Ja se sündis kuendamal päwal, et nemad koggusid kahheworra leiwa, iggamehhele kaks kanno; ja keik koggodusse üllemad tullid ja täetasid sedda Mosessele.
23. Ja ta ütles nende wasto: Se on, mis Jehowa on räkinud; homõe on hingaminne, se õige pühha hingamise-pääw Jehowale; ons teil leiba tehha, siis

tehke sedda, ja mis teil on keta, sedda keetke, ja keik mis üllejääb, sedda pange ennestele ärra ja hoidke homseks.

24. Ja nemmad pannid sedda ärra homseks, nenda kui Moses olli käsknud, ja se ei teinud haiso, egga olnud ussa seäl sees.

25. Ja Moses ütles: Söge sedda tänna, sest tänna on Jehowa hingamise-pääw, tänna ei leia teie sedda mitte wäljalt.

26. Kuus päwa peate teie sedda kogguma, ja seitsmel päwal on hingamise pääw, siis ei olle sedda mitte.

27. Ja se sündis seitsmel päwal, et monningad rahwa seast wäljaläksid kogguma, ja ei leidnud mitte.

28. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kui kaua törkute teie mo kässud ja mo kässo-öppetussed piddades?

29. Wadage, et Jehowa teile se hingamise päwa on annud, sepärrast annab ta teile kuendamal päwal kahhe päwa leiwa; iggamees jägo paigale, ärgo mingo ükski seitsmel päwal ommast paigast ärra.

30. Ja rahwas hingasid seitsmel päwal.

31. Ja Israeli suggu panni temma nimme Man, ja sesamma olli kui koriandri seme walge, ja ta maggo olli nenda kui mee-kogid.

32. Ja Moses ütles: Se on se assi, mis Jehowa on käsknud: täitke sest üks kan, et se saaks hoitud teie tulleva-pölwe rahwale, et nemmad se leiwa sawad nähha, misga minna teid ollen söötnud körbes, kui ma teid Egiptusse maalt sain wäljawinud.

33. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Wötta üks kuld-kruus ja panne üks kan täis Manna siñna sisse, ja panne sedda ärra Jehowa ette, et se saaks teie tulleva pölwe-rahwale.

34. Kui Jehowa Mosest olli käsknud, nenda panni Aaron sedda ärra hoida tunnistusse-laeka ette.

35. Ja Israeli lapsed söid Manna nellikümmend aastat, senni kui nemmad tullid siñna male, kus rahwas olli ellamas; nemmad söid Manna senni kui nemmad said Kanaani Ma pire peäle.

36. Ja üks kan on kümnes ossa polest wakkast.

17. Peatük.

Rahwas jodetakse kiwwi-kaljust: taplus Amaleki wasto.

1. Ja keik Israeli laste koggodus läks eddasi Sinni körwest ärra omma tee-käimiste järrele Jehowa su-sanna järrele, ja löid leri ülles Rewidimi, ja seäl ei olnud rahwal wet jua.

2. Ja rahwas riidlesid Mosessega ja ütlesid: Saatke meile wet, et same jua; ja Moses ütles neile: Mis teie riidlete minnoga? mis teie Jehowat kiusate?

3. Ja rahwal olli seäl janno wee järrele, ja rahwas nurrises Mosesse wasto ja ütles: Mikspärrast olled sa meid Egiptussest seie ülleswinud, et sa meid ja meie lapsed ja meie lodussed janno ärra-surretad?
4. Ja Moses kissendas Jehowa pole ja ütles: Mis pean ma selle rahwaga teggema? pissut waiak, siis wiskawad nemmad mind kiwwidega surnuks.
5. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne rahwa ele ja wötta ennesega monningad Israeli wannemist, ja omma kep, misga sa jõe löid, wötta ennese kätte ja minne.
6. Wata ma tahhan seista seäl sinno ees Horebi kaljo peäl, ja sa pead wasto kaljo löma, ja wessi peab sest wäljatullema, et rahwas saab jua; ja Moses teggi nenda Israeli wannematte nähhes.
7. Ja ta panni selle paiga nimme Massa ja Meriba Israeli laste rio pärrast, ja et nemmad Jehowa ollid kiusanud ja öölnud: Ons Jehowa meie seas ehk ollematta?
8. Ja Amalek tulli ja söddis Israeli rahwa wasto Rewidimis.
9. Ja Moses ütles Josua wasto: Wallitse meile mehhi ja minne wälja, söddi Amaleki wasto: homē tahhan minna seista se mäekingo otsas, ja Jummal kepp mo käes.
10. Ja Josua teggi nenda kui Moses temmale olli ütelnud, et ta pididi söddima Amaleki wasto: ja Moses, Aaron ja Ur läksid ülles mäekingo otsa.
11. Ja se sündis, kui Moses omma kät üllestöstis, siis sai Israel woimust, ja kui ta omma kät mahhalaskis, siis sai Amalek woimust.
12. Ja Mosesse käed ollid rasked, sepärrast wötsid nemmad kiwwi ja pannid temma alla, et ta temma peäle istus, ja Aaron ja Ur piddasid temma käed ülles, teine siit poolt ja teine seält poolt, ja temma käed ollid kindlaste seismas, senni kui pääw looja läks.
13. Ja Josua teggi Amaleki ja temma rahwast woimatumaks moöga terraga.
14. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kirjota sedda mällestusseks ramatusse, ja rägi sedda Josua körwade ette: sest ma tahhan Amaleki mällestust taewa alt hopis ärrakautada.
15. Ja Moses ehhtas ühhe altari ülles ja panni ta nimme: Jehowa on minno lip.
16. Ja ta ütles: Et Amaleki kässi Jehowa aujärje wasto olnud, siis peab Jehowa södda Amaleki wasto ollema põlwest põlweni.
18. Peatük.

Mosesse äi Itro tulleb ta jure, ja annab temmale hea nou.

1. Kui Itro Midiani preester Mosesse äi kulis keik sedda, mis Jummal Mosessele ja omma Israeli rahwale olli teinud, et Jehowa Israeli Egiptussest wäljawinud.

2. Siis wöttis Ithro Mosesse äi Mosesse naese Sippora, pärrast sedda kui ta olli taggasi läkkitud.
3. Ja temma kaks poega, teise nimmi olli Kersom, sest ta olli öölnud: Ma ollen wooras olnud wooral maal.
4. Ja teise nimi olli Elieser, sest mo issa Jummal, ütles ta, on mulle abbiks olnud ja mind ärrapeästnud Warao moögast.
5. Ja Ithro Mosesse äi tulli Mosesse jure temma poegega ja ta naesega, senna körbe, kus ta olli leris Jummal mae jures.
6. Ja ta käskis Mosesse wasto öölda: Minna so äi Ithro tullen so jure, ja sinno naene ja ta kaks poega temmaga.
7. Ja Moses läks wälja omma äia wasto ja kummardas ja andis temmale suud; ja kui nemmad teine teise käest said küssinud, kas kässi hästi käinud, siis läksid nemmad telgi sisse.
8. Ja Moses juttustas omma äiale sedda keik, mis Jehowa Waraule ja Egiptusse-rahwale olli teinud Israeli pärrast; keik sedda äppardust, mis neile tee peäl juhtund, ja kudda Jehowa neid olli peästnud.
9. Ja Ithro olli römus keige se hea pärrast, mis Jehowa Israelile teinud, et ta tedda Egiptusse-rahwa käest olli peästnud.
10. Ja Ithro ütles: Kidetud olgo Jehowa, kes teid Egiptusse-rahwa käest ja Warao käest on peästnud, kes sedda rahwast peästnud Egiptusse-rahwa käe alt.
11. Nüüd tunnen minna, et Jehowa on surem kui keik jummalad; ja se se asja sepärrast, et nemmad uhked olnud, on Jehowa nende peäle tulnud.
12. Ja Ithro Mosesse äi wöttis ja tõi põlletamise- ja tappa-ohwid Jummalale, ja Aaron tulli keige Israeli wannemattega leiba wõtma Mosesse äiaga Jummal ees.
13. Ja se sündis teisel päwal, kui Moses istus rahwale kohhut moistmas, ja rahwas seisis Mosesse jures homikust öhtuni.
14. Et Mosesse äi näggi keik, mis temma rahwale teggi, ja ütles: Mis assi se on, mis sa rahwale teed? mikspärrast istud sinna üksipäines ja keik rahwas seisab so jures homikust öhtoni?
15. Siis ütles Moses omma äiale: Sest et se rahwas mo jure tulleb Jummal käest nou küssima.
16. Kui neil üks assi on, siis tullewad nemmad minno jure, ja ma moistan kohhut iggäühhe ja ta liggimesse wahhele ja annan teäta Jummal seädmissed ja temma kasso-öppetussed.
17. Ja Mosesse äi ütles ta wasto: Se polle hea assi, mis sinna teed.
18. Sa nörked puhhas ärra, ni hästi sinna kui se rahwas, mis sinno jures: sest se assi on sulle wägga raske; sinna ei woi sedda mitte üksi ärratehha.

19. Kule nüüd mo sanna, ma tahhan sulle nou anda, ja kül Jummal on sinnoga: olle sinna rahwa eest Jummalajures ja wi sinna need asjad Jummalajures ette.
20. Ja selleta neile need seädmissed ja need kässö-öppetussed ärra, ja anna neile teäda sedda teed, mis peäl nemmad peawad käima, ja sedda tööd, mis nemmad peawad teggema.
21. Ja sinna katsu keige rahwa seast wahwad mehhed, kes Jummalat kartwad, tössised mehhed, kes ahnust wihkawad, ja neid panne nende ülle pealikkuks ülle igga tuhhande, pealikkuks ülle igga saa, pealikkuks ülle igga wiekümne, ja pealikkuks ülle igga kümne.
22. Et nemmad iggal aial rahwale kohhut moistwad, ja se olgo nenda, et nemmad igga suurt asja sinno ette towad, ja igga pissukest asja moistko nemmad isse ärra: nenda te ennesele se koorm kergemaks, ja nemmad kandko sedda sinnoga.
23. Kui sa sedda asja teed ja Jummal sulle kässö annab, siis woid sa wasto piddada, ja keik se rahwas saab ka rahhoga omma paika.
24. Ja Moses wöttis omma äia sanna ja teggi keik, mis ta olli üttelnud.
25. Ja Moses wallitses ärra wahwad mehhed keigest Israelist ja panni neid pea-mehhiks rahwa ülle, pealikkuks ülle igga tuhhande, pealikkuks ülle igga saa, pealikkuks ülle igga wiekümne ja pealikkuks ülle igga kümne.
26. Et nemmad rahwale iggal aial piddid kohhut moistma; raske asja piddid nemmad Mosesse ette toma, ja igga pissukest asja piddid nemmad isse ärramoistma.
27. Ja Moses satis omma äia ärraminnema, ja temma läks omma male.

19. Peatük.

Walmistaminne kässö-öppetusse andmisse wasto.

1. Kolmandamal kuul pärrast sedda, kui Israeli lapsed ollid Egiptusse maalt wäljatulnud, selsammal päwal said nemmad Sinai körbe.
2. Sest nemmad ollid Rewidimist emale läinud ja tulnud Sinai körbe ja leri ülles lönud körbe; ja Israel olli seäl leri mäe kohhal.
3. Ja Moses läks ülles Jummalajure, ja Jehowa hüdis tedda ja ütles mäelt: Nenda pead sa Jakobi suggule ütlema ja Israeli lastele kulutama:
4. Teie ollete näinud, mis minna Egiptusse-rahwale ollen teinud, ja et ma teid ollen kotka tibade peäl kannud ja teid ennese jure tonud.
5. Ja nüüd, kui teie öiete wöttate mo sanna kuulda ja mo seädust piddada: siis peate teie mo omma ollema keige rahwa seast ja, sest keik Ma-ilm on minno pärralt.
6. Ja teie peate mulle ühhaks preestride kunningrigiks ja pühhaks rahwaks ollema. Need on need sannad, mis sa Israeli lastele pead räkima.

7. Ja Moses tuli ja kutsus rahwa wannemad, ja räkis nende ette keik needsinnatsed sannad, mis Jehowa tedda olli käsknud.
8. Ja keik rahwas wastasid ühtlase ja ütlesid: Keik mis Jehowa on räkinud, tahhame teha; ja Moses wiis rahwa sannad jälle Jehowa ette.
9. Ja Jehowa ütles Misesse wasto: Wata minna tullen so jure paksus pilwes, et rahwas kuleb, kui ma sinnoga rāgin, ja ka sind uskwad iggaweste; ja Moses kulutas rahwa sannad Jehowale.
10. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne rahwa jure ja pühhitse neid tänna ja homē, ja pesko nemmad ommad rided.
11. Ja olgo nemmad walmis kolmandama päwa wasto, sest kolmandamal päwal tulleb Jehowa mahha keige rahwa nähhes Sinai mäe peäle.
12. Ja te pire rahwale ümberringi ja ütleHoidke ennast üllesminnemast mäe peäle ja temma allumisse kohhasse putumast: kes ial senna mäesse putub, sedda peab armota surma pandama.
13. Ühhegi kässi ei pea temmasse puutma, muido peab tedda ni kohhe kiwwidega surnuks wissatama ehk mahhalastama, olgo lojus ehk innimenne, ta ei pea mitte ellusse jäma; kui sarwega pitka aetakse, siis peawad nemmad mäe peäle üllesminnema.
14. Ja Moses tuli mäe peält mahha rahwa jure ja pühhites rahwast, ja nemmad pessid ommad rided.
15. Ja ta ütles rahwa wasto: Olge walmis kolmeks päwaks; ärge minge naese liggi.
16. Ja se sündis kolmandamal päwal, kui homīko sai, siis ollid pitkse-mürristamissed ja walgo-lömissed, ja paks pilw olli mäe peäl ja wägga kange passuna heäl, nenda et keik rahwas wärrises, mis leris olli.
17. Ja Moses wiis rahwast lerist wälja Jumjala wasto, ja nemmad jäid senna mäe alla seisma.
18. Ja Sinai mäggi suitses keik, sepärrast et Jehowa tulle sees senna peäle mahha tuli, ja temma suits tousis ülles kui ahjo suits, ja keik se mäggi wärrises wägga.
19. Ja passuna heäl käis ja sai ikka kangemaks; Moses räkis ja Jummal wastas temmale heäleaga.
20. Ja Jehowa tuli mahha Sinai mäe peäle siñna mäe otsa; ja Jehowa kutsus Mosest ülles mäe otsa, ja Moses läks ülles.
21. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Astu mahha, kinnita rahwale, et nemmad ei tungi Jehowa jure watama, et neist paljo ei lange.
22. Ja ka need preestrid, mis Jehowa jure tullewad, peawad ennast pühhitsema, et Jehowa nende peäle wäggise ei tulle.
23. Ja Moses ütles Jehowa wasto: Se rahwas ei woi mitte Sinai mäe peäle ülles tulla, sest sinna olled meile kinnitanud ja üttelnud: Te pire mäe ümber ja pühhitse sedda.

24. Ja Jehowa ütles ta wasto: Minne, astu mahha, pärrast pead sinna üllestullema ja Aaron sinnoga; agga preestrid ja se rahwas ei pea mitte tungima Jehowa jure ülles tullemä, et ta nende peäle wäggise ei tulle.

25. Ja Moses läks mahha rahwa jure ja ütles sedda nende wasto.

20. Peatük.

Kümme käsko antakse Sinai mäe peäl.

1. Ja Jummal räkis keik needsinnatsed sannad, ja ütles:

2. Minna ollen Jehowa sinno Jummal, kes sind Egiptusse maalt, seält orjade koiast ollen wäljwinud.

3. Sul ei pea mitte teisi jummalaid ollema minno Palle körwas.

4. Sinna ei pea ennesele mitte teggema ei nikkertud kuio egga mingisuggust näggo sest, mis taewas üllewel, ei sest, mis al Ma peäl, egga sest, mis wees Ma al on.

5. Sinna ei pea nende ette mitte kummardama egga neid tenima, sest minna Jehowa so Jummal ollen üks pühha wihhaga Jummal, kes wannematte üllekohhut nuhtleb laste kätte kolmandamast ja neljandamast põlwest sadik nende kätte, kes mind wihkawad;

6. Ja kes heldust ülles näitab mitme tuhhandele neile, kes mind armastawad ja mo kässud piddawad.

7. Sinna ei pea mitte Jehowa omma Jummalä nimmi ilma asjata suhho wõtma: sest Jehowa ei pea tedda mitte ilmasüta, kes temma nimme ilmaasjata suhho wöttab.

8. Mötle hingamisse päwa peäle, et sa sedda pühhitsed.

9. Kuus päwa pead sa tööd teggema ja keik omma teggemist ärrateggema.

10. Agga seitsmes pääw on hingamisse-pääw Jehowale sinno Jummalale, siis ei pea sa ühtegi teggemist teggema, ei sinna, ei so poeg egga so tüttar, ei so sullane egga so ümmardaja, ei so lojus, egga so woöras, kes so wärrawis on.

11. Sest kue päwaga on Jehowa taewast ja maad teinud, merd ja keik mis nende sees on, ja ta hingas seitsmel päwal, sepärrast önnistas Jehowa se hingamisse-päwa ja pühhitses tedda.

12. Auusta omma issa ja omma emma, et sinno ello päwad sawad pitkendatud seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab.

13. Sa ei pea mitte tapma:

14. Sa ei pea mitte abbiello ärrarikkuma ☩:

15. Sa ei pea mitte warrastama:

16. Sa ei pea mitte räkima omma liggimesse wasto ☩☩ kui walle-tunnistus-mees.

17. Sa ei pea himmustama omma liggimesse kodda ; Sa ei pea mitte himmustama x omma liggimesse naest, ei temma sullast egga ta ümmardajat, ei temma härga egga ta eesli, egga mingisuggust, mis so ligimesse pärralt on.
18. Ja keik rahwas näggid ja kuulsid need pitkse-mürristamissed ja tulle-legged ja passuna heält ja mägge suitsewad; kui rahwas sedda näggid, siis wabbisesid nemäd ja jäid seisma kaugelt,
19. Ja ütlesid Mosesse wasto: Rägi sinna meiega, ja meie tahhame kuulda, ja ärgo räkigo Jummal meiega, et meie ärra ei surre.
20. Ja Moses ütles rahwa wasto: Äрге kartke, sest Jummal on sepärrast tulnud, et ta teid piddi kiusama, ja et temma kartus teie silma piddi ollema, et teie patto ei te.
21. Ja rahwas seisis kaugelt; agga Moses läks liggi se sure pimēdusse sisse, kus Jumal olli.
22. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Nenda pead sa Israeli laste wasto ütlema: teie ollete näinud, et ma taewast ollen teiega räkinud.
23. Teie ei pea ühtegi mo körwa teggema; teie ei pea mitte teggema ennastele ei hōbbe-jummalid, egga küld-jummalid.
24. Mullast pead sa mulle altari teggema, et sa seäl peäl ohwerdad ommad pōlletamise-ohwrid ja ommad tänno-ohwrid, ommad puddolojuksed ja ommad weiksed; keiges paikas, kus ma kässin omma nimme kulutada, senna tahhan ma sinno jure tulla ja sind önnistada.
25. Ja kui sa mulle kiwwist altari tahhad tehha, siis ei pea sa mitte tedda raiutud kiwwast ehhitama ; kui sa omma peitliga sedda raiud, siis teotad sa tedda ärra.
26. Ja sinna ei pea mitte treppa möda mo altari jure üllesastuma, et so paljas ihho ei sa temma ees nähha.

21. Peatük.

Kohto-seädussed perrest, tapjaist, ja muist asjust.

1. Ja need on need kohto-seädussed, mis sa pead nende ette pannema.
2. Kui sa ühhe Ebreä sullase ostad, siis peab ta kuus aastat tenima: agga seitsmel aastal peab ta lahti sama ilma.
3. Kui ta omma kehha üksi no tulnud, siis peab ta omma kehha üksi ärraminnema: ons ta naese mees olnud, siis peab ta naene temmaga ärraminnema.
4. Kui temma issand temmale naese annab ja sesamma temmale poege ehk tütrid ilmale toob, siis jäwad se naene ja temma lapsed omma issanda pärralt, agga temma mees peab omma kehha üksi ärraminnema.

5. Ja kui se sullane meel ütleb: Ma armastan omma issanda, omma naese ja ommad lapsed, minna ei tahha mitte lahti sada:
6. Siis wigo temma issand tedda jummalatte jure, pärrast wigo ta tedda ukse ehk ukse piitjalla jure; seäl peab temma issand ta kõrwa naaskliga läbbipistma, ja ta peab tedda tenima iggaweste.
7. Ja kui üks mees omma tütre ärramüüb ümmardajaks, siis ei pea ta mitte nenda ärraminema, kui sullased ärralähhäwad.
8. Kui ta omma issanda melest pahha on, et ta tedda ennesele ei kihla, siis peab ta tedda andma lunnastada: agga woöra Ma rahwa kätte tedda ärramüa, ei olle temmal mitte melewalda, sepärrast et ta pettust ta wasto teinud.
9. Ja kui ta tedda omma poiale kihlab, siis peab ta tütre öigust temmale teggema.
10. Kui ta ka ühhe teise naese temmale wöttab, siis ei pea ta temma toidust, temma kattest egga ta jures-maggamisest ühtegi wähhendama.
11. Ja kui ta neid kolm asja temmale ei tahha tehha, siis peab ta ilma lahti sama, ilma rahhata.
12. Kes ühhe innimesse lööb, et ta surreb, sedda peab armota surma pandama.
13. Agga kes tedda polle mitte takkakiusanud, agga Jummal on tedda ta kätte lasnud sattuda: siis sean ma sulle ühhe paiga, kuhho ta woib pöggeneda.
14. Ja kui kegi omma liggimesse wasto surustelleb, et ta tedda kawwalusse läbbi ärratappab, siis pead sa tedda ka mo altari jurest ärrawötma, et ta peab surrema.
15. Ja kes omma issa ehk emma lööb, sedda peab armota surma pandama.
16. Ja kes ühhe innimesse warrastab ja tedda ärramüüb, ehk temma käest leitakse, siis peab tedda armota surma pandama.
17. Ja kes omma issa ja omma emma ärrawañnub, sedda peab armota surma pandama.
18. Ja kui mehhed riidlewad, ja teine lööb teist kiwwiga ehk russikaga, nenda et ta ei surre, agga wodis maas on;
19. Kui ta jälle jallale saab ja könnib omma keppi naal oues: siis peab se löja ilma süta ollema, agga et ta maas olnud, sedda peab temma tassuma, ja tedda öiete laskma terweks tehha.
20. Ja kui kegi omma sullase ehk omma ümmardaja keppiga lööb, et ta surreb temma käe alla, siis peab töeste ta kätte maksetama.
21. Agga kui ta weel ühhe päwa ehk kaks päwa ellusse jääb, siis ei pea sedda ta kätte mitte maksetama, sest se on temma rahhaga ostetud.
22. Ja kui mehhed taplewad ja löwad ühhe naese, kes käima peäl on, nenda et ta lomoke ülle kätte läinud, ja ei olle muud äppardust: siis peab tedda ommeti rahha peäle sama nuhheldud sedda möda, kui selle naese mees ta peäle panneb, ja ta peab sedda andma kohto-wannematte läbbi.

23. Agga kui mu äppardus sünnib, siis pead sa andma hinge hinge wasto,
24. Silma silma wasto, hammast hamba wasto, kät käe wasto, jalga jalla wasto,
25. Pölletamist põlletamisse wasto, hawa hawa wasto, muhko muhho wasto.
26. Ja kui kegi omma sullase silma ehk omma ümmardaja silma lööb ja rikkub sedda ärra: siis peab ta tedda temma silma pärrast lahti laskma.
27. Ja kui ta omma sullase hammast ehk omma ümmardaja hammast suust väljalööb: siis peab ta tedda temma hamba pärrast lahti laskma.
28. Ja kui härg ühhe mehhe ehk ühhe naese kaewab, nenda et ta surreb: siis peab sedda härga kiwwidega surnuks wiskama, ja ta lihha ei pea södama, ja se härja issand on süta.
29. Ja kui sesamma härg jo eile ja enne on kaewlik olnud, ja se on temma issandale kinnitud, ja ta ei olle tedda mitte hoidnud, ja ta tappab ühhe mehhe ehk ühhe naese: siis peab sedda härga kiwwidega surnuks wiskama, ja temma issandat peab ka surma pandama.
30. Kui leppitusse rahha ta peäle pannakse: siis peab ta omma hinge lunnastamisse hinna andma keik sedda möda, kui ta peäle pannakse.
31. Ehk ta ühhe poia kaewab ehk ühhe tütre kaewab, siis peab sellesamma kohto-seädusse järrele temmaga tehtama.
32. Kui se härg ühhe sullase ehk ümmardaja kaewab, siis peab temma issandale kolmkümend hõbbe-sekli antama, ja sedda härga peab kiwwidega surnuks wiskama.
33. Ja kui kegi ühhe augo lahti teeb, ehk kui kegi ühhe augo kaewab ja ei katta sedda kinni, ja härg ehk esel langeb senna sisse:
34. Siis peab selle augo issand sedda ärratassuma, ta peab temma issandale rahha se eest andma, ja se, mis surnud, peab temmale jäma.
35. Ja kui kellegi härg teise mehhe härga kaewab, et ta surreb: siis peawad nemmad sedda härga, mis ellus, ärramüma ja selle rahha poleks jaggama, ja sedda, mis surnud, ka poleks jaggama.
36. Ehk kui on teäta olnud, et se härg on jo eile ja enne kaewlik olnud, ja temma issand ei olle tedda mitte hoidnud: siis peab ta kowwaste härja härja wasto jälle andma, ja se mis surnud peab temmale jäma.
37. Kui kegi ühhe härja ehk lamba warrastab ja tappab sedda ehk müüb sedda ärra: siis peab ta wiis härga ühhe härja wasto jälle andma, ja nelli lammast ühhe lamba wasto.

22. Peatük.

Kohto-seädussed; wargussest ja muist pattust.

1. Kui warrast leitakse middagi läbbimurdmast ja tedda lüakse, nenda et ta surreb: siis ei olle teisel were-süüd.

2. Kui pääw ta ülle on tousnud, siis on teisel were-sü; kül se warras olleks piddand jälle puhhas ärratassuma: kui temmal ep olleks ühtegi olnud, siis olleks tedda woinud ta wargusse pärrast ärramüa.
3. Kui se wargus (olgo se härg ehk esel ehk lammas) ellus alles temma käest leitakse: siis peab ta kahheworra jälle maksma.
4. Kui kegi ühhe põllo ehk wina-mäe lasseb ärrasöta, ja aiab omma lojust senna sisse, ja södab teise mehhe põllo ärra: se peab sedda keigeparremat ommast põllust ja sedda keigeparremat ommast wina-mäest jälle andma.
5. Kui tulloke lahti saab ja hakkab kibbowitste külge, ja wilja-nabrad põlletakse ärra, ehk leikamatta willi ehk pöld: siis peab se, kes tuld on süütnud põllema, ikka tassuma, mis ärrapöllend.
6. Kui kegi omma liggimessele annab rahha ehk riisto hoida, ja sedda warrastakse selle mehhe maiast ärra; kui se warras leitakse, siis peab ta kahheworra maksma.
7. Kui sedda warrast ei leita mitte, siis peab se-perremees jumalatte ette sama widud: kas ta ei olle omã kät liggimisse warra külge pistnud.
8. Keige ülleastmisse asja pärrast, härja pärrast, eesli pärrast, lamba pärrast, ride pärrast, iggauhhe ärrakaddunud asja pärrast, mis kegi ütleb, et se temma pärralt on: siis peab nende mollematte assi jumalatte ette tulles, kumma need jumalad sü-alluseks moistwad, se peab omma liggimessele kahheworra maksma.
9. Kui kegi omma liggimessele ühhe eesli ehk härja, ehk lamba ehk mingisugguse lojukse annab hoida, ja se surreb ehk saab wiggaseks ehk aetakse ärra ei ühhegi nähhes:
10. Siis peab wanne Jehowa ees nende kahhe wahhel ollema: kas ta on omma kät omma liggimesse warra külge pistnud? ja se kelle pärralt se on, peab se wande wastowõtma, ja teine ei pea sedda mitte jälle tassuma.
11. Agga kui se ikka temã käest on warrastud, siis peab ta sellele, kelle pärralt se on, maksma.
12. Kui se ikka murtud, siis peab ta se peäle ühhe tunnistus-mehhe saatma; sedda murtud ei pea ta mitte maksma.
13. Ja kui kegi omma liggimesse käest middagi laenab, ja se saab wiggaseks, ehk surreb ärra; kui se kelle pärralt se on, seäl jures ei olle, siis peab ta sedda ikka tassuma.
14. Kui se, kelle pärralt se on, seäl jures olnud, siis ei pea ta mitte maksma; kui se on numatud, siis jääb se numa-hinna ette.
15. Ja kui kegi ühhe neitsi melitab, kes ei olle kihlatud, ja maggab ta jures, siis peab ta warsi joudma tedda ennesele naeseks wötta.
16. Kui temma issa ei tahha paigast tedda temmale anda: siis peab ta rahha wagima ni paljo kui neitside kasa-rahha tulleb.
17. Noida ei pea sa mitte ellusse jätma.

18. Iggäuks kes lojuksega ühtepeab, sedda peab armota surma pandama.
19. Kes jummalattele ohwerdab ja ei mitte Jehowale üksipäinis, sedda peab sutumaks ärrakautama.
20. Ja sinna ei pea mitte woörast waewama egga temmale hädda teggema: sest teie ollete woörad olnud Egiptusse maal.
21. Teie ei pea mitte ühtegi lesk-naest egga waest-last waewama.
22. Kui sa neid milgi wisil waewad: kui nemmad siis miño pole süddamest kissandawad, siis wöttan ma nende kissendamist töeste kuulda;
23. Ja mo wihha süttib põllema, ja ma tappan teid moögaga ärra, ja teie naesed peawad leskeks ja teie lapsed waesiks-lapsiks sama.
24. Kui sa minno rahwale, mis so jures kehwa on, rahha laenad: siis ei pea sa mitte ta wasto ollema kui kasso-wötja; teie ei pea temma peäle mitte renti pannema.
25. Kui sa ial omma liggimesse ride pandiks wöttad: siis pead sa sedda temmale jälle taggasi andma, eñe kui pääw loja lähhäb.
26. Sest se on temma ainus katte, se on temma rie ta ihho tarwis, misga ta maggab, ja se sünnib, et minna kulen, kui ta mo pole kissendab, sest ma ollen armolinne.
27. Jummalat ei pea sa mitte ärrawanduma, ja omma rahwa üllemat ei pea sa mitte ärraneedma.
28. Omma walmis kuiwa ja märja wiljaga ei pea sa mitte wibima; se essimesse lapse õ omma poegest pead sa mulle andma.
29. Nenda pead sa omña härgega ja omña puddolojustega teggema: seitse päwa peab se omña emma jures ollema, kahheksamal päwal pead sa tedda mulle andma.
30. Ja teie peate mulle ühhed pühhad innimessed ollema: ja sedda lihha, mis wälja peäl murtud, ei pea teie mitte söma, koertele peate teie sedda wiskama.

23. Peatük.

Kohtust, Pühhist, ja Janaanide ärrakautamisest.

1. Sinna ei pea mitte tühja jutto wastawötma; ärra lö kät ühhe öälaga, et sa wäewaldseks tuñistus-mehheks ei sa.
2. Sinna ei pea mitte sure hulga järrel käima kurja tehhes, ja sa ei pea mitte kostma ühhe rio-asja eest, et sa surema hulga pole heidad ja öigust köwweraks pörad.
3. Ja ühhest alwast ei pea sa mitte luggu piddama temma rio-asja sees.
4. Kui sa sattud omma waenlase härja ehk ta eesli wasto, mis eksib: siis pead sa sedda wissist jälle temma kätte saatma.

5. Kui sa omma wihha-mehhe eesli nääd ta koorma al maas ollewad, siis ei pea sa mitte ärrajäma tedda mahhajättes; kas sa peaksid kül tedda mahhajätma ta jures olles ?
6. Sinna ei pea mitte omma waese öigust köwweraks pörama temma rio-asja sees.
7. Jä kaugele walskusse asjast ärra; ja sedda ilmasüta ja öiget ei pea sa mitte tapma, sest ma ei tahha sedda öälat mitte öigeks arwata.
8. Ja sinna ei pea mitte melehead wastowötma, sest meehead tewad näggiad pimmedaks ja tewad öigede asjad seggaseks.
9. Ja woörale ei pea sa mitte hädda teggema, sest teie teate mis woöra südda tunneb: sest teie ollete woörad olnud Egiptusse maal.
10. Ja kuus aastat pead sa omma maad külwama, ja mis sest tulleb, kogguma:
11. Agga seitsmel aastal pead sa sedda korrastamatta ja harrimatta jätma, et waesed so rahwa seast sawad süa, ja mis neist üllejäab peawad metsa-ellajad söma: nenda pead sa teggema omma wina-mäega ja omma ölli-pudega.
12. Kuus päwa pead sa omma tööd teggema, ja seitsmel päwal hingama, et sinno härg ja so esel saaks seista, ja so ümmardaja laps ja woöras saaks hingada.
13. Ja kandke hoolt igga asja pärrast, mis ma teile ollen ütelnud; ja teiste jummalatte nimme peäle ei pea teie mitte mötlema, sinno suust ei pea sedda mitte kuuldama.
14. Kolm kord aastas pead sa mulle Pühhad piddama.
15. Hapnematta leibade Pühha pead sa piddama; seitse päwa pead sa hapnematta leiba söma, nenda kui ma sind ollen käsknud, seätud Abibi ku aial; sest siis olled sa Egiptussest wäljaläinud: ja mo palle ette ei pea mitte tühja käega tuldama.
16. Ja leikusse Pühha, sinno warratse wilja tö Pühha, mis sa omma wäljale mahha teed; ja sedda wilja kokko pannemisse Pühha aasta lõppetusses, kui sa omma tööd wälja peält kokkokorristad.
17. Kolm kord aastas peawad keik so meesterahwas ISsanda Jehowa palle ette tullema.
18. Sinna ei pea mo tappa-ohwri werd happo leiwaga mitte ohwerdama, ja mo Pühhade ohwri rasw ei pea ülle ö homikoni mitte jäma.
19. Omma Ma warratse wilja essimest uut wilja pead sa Jehowa omma Jumjala kotta wima. Sinna ei pea kitse-talle temma emma pimas mitte keetma.
20. Wata minna läkkitan Ingli sinno ele, et ta sind tee peäl hoiab ja sind wiib senna paika, mis ma ollen walmistanud.
21. Hoia ennast temma eest ja kule temä sanna, ärra pahhanda temma meelt mitte, sest ta ei anna teie ülleastmist mitte andeks, sest minno Nimmi x on temma sees.

22. Sest kui sa wöttad temma sanna öiete kuulda ja teed keik sedda, mis ma rāgin: siis tahhan ma sinno waenlaste waenlane olla ja ahhastada neid, kes sind ahhastawad.
23. Kui mo Ingel lähhäb sinno ele ja wiib sind Emori- ja Itti- ja Kanaani-, Iwwi- ja Jebusi-rahwa jure, ja ma neid ärrakautan:
24. Siis ei pea sa nende jummalatte ette mitte kummardama egga neid tenima, egga nende teggude järrele teggema: waid sa pead neid hopis mahhakiskma, ja nende ebbausso- sambad kätki keik murdma.
25. Agga Jehowat omma Jummalat peate teie tenima, siis õñistab temã so leiba ja so wet; ja ma sadan többe so seast ärra.
26. Sedda ei pea so maal ollema, kes enneaegse lapse saab, ehk siggimatta on; sinno päwade arro tahhan ma täis sata.
27. Omma hirmutust tahhan ma sinno ele läkkitada, ja tahhan keik sedda rahwast, kelle jure sa tulled, ärrahirmotada ja sata, et keik so waenlased sulle selga pörawad.
28. Ja ma tahhan örrilasi sinno ele läkkitada, et nemmad so eest ärraaiawad Iwwi- Kanaani- ja Itti-rahwast.
29. Ei ma tahha neid so eest ühhel aastal ärraaiada, et se Ma tühjaks ei sa, ja metsa-ellajaid palju sinno wasto ei sa.
30. Pissut hawalt tahhan ma neid sinno eest ärraaiada, senni kui sa suggu teinud, ja sa sedda maad woid pärris-ossaks piddada.
31. Ja ma tahhan so raia panna körkiatte merrest Wilistide merrest sadik ja körwest Wratti jöest sadik: sest ma tahhan neid, kes seäl maal ellawad, teie kätte anda, et sa neid sinno eest ärraaiad.
32. Sa ei pea nendega egga nende jummalattega mitte seädust teggema.
33. Nemmad ei pea so maal mitte ellama, et nemmad sind ei sada patto mo wasto teggema: sest kui sa nende jummalad tenid, siis saab se sulle wörkutamisse-paelaks.

24. Peatük.

Seädust tehakse; Wannemad näwad Jehowa au.

1. Ja Ta ütles Mosesse wasto: Astu ülles Jehowa jure, sinna ja Aaron, Nadab ja Abiu ja seitsekümmend Israeli wannemist, ja kummardage kaugelt.
2. Ja Moses üks tulgo liggi Jehowa jure, agga ärgo tulgo teised mitte iggi; ja ärgo tulgo rahwas mitte temmaga ülles.
3. Ja Moses tulli ja juttustas rahwale keik Jehowa sannad ja keik need kohtoseädussed; ja keik rahwas wastasid ühhe heäleaga ja ütlesid: Keige nende sannade järrele, mis Jehowa on räkinud, tahhame meie tehha.

4. Ja Moses kirjotas keik Jehowa sannad ülles, ja tousis homõiko warra ülles ja ehhtas altari mäe alla ja kaksteistkümmend sammast kahheteistkümmne Israeli suggu-arro järrele.
5. Ja ta läkkitas Israeli laste nored mehhed, ja nemmad ohwerdasid põlletamise-ohwrid, ja tapsid wärsa tänno-ohwriks Jehowale.
6. Ja Moses wöttis poolt werd ja panni sedda kausikeste sisse, ja poolt werd ripputas ta altari peäle.
7. Ja ta wöttis seädusse ramato ja lugges rahwa kuuldes; ja nemmad ütlesid: Keik mis Jehowa on üttelnud, tahhame teha ja kuulda.
8. Ja Moses wöttis sedda werd ja ripputas rahwa peäle ja ütles: Wata se on se seädusse werri, mis Jehowa on teiega teinud keige nende sannade pärrast.
9. Ja Moses läks ülles ja Aaron, Nadab ja Abin ja seitsekümmend Israeli wannemist.
10. Ja nemmad näggid Israeli Jummalat, ja temma jalge al olli kui Sawirikiwwist tehtud pörrand, ja kui taewas isse ommas selgusses.
11. Ja Ta ei pistnud mitte omma kät Israeli laste üllematte külge. Kui nemmad Jummalat said näinud, siis söid ja jõid nemmad.
12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Tulle ülles minno jure mäele ja jä seie, ja ma tahhan sulle anda kiwwi-lauad ja kässo õppetust ja käsko, mis ma ollen kirjotanud neid õppetada.
13. Ja Moses tousis Josua omma teenriga ülles; ja Moses läks Jummalat mäe peäle ülles,
14. Ja ütles nende wannematte wasto: Jäge teie seie, senni kui meie jälle teie jure taggasi tulleme; ja wata Aaron ja Ur on teie jures, kennel middagi on teggemist, se mingo nende jure.
15. Ja Moses läks mäe peäle ülles, ja pilw kattis se mäe.
16. Ja Jehowa au seisis Sinai mäe peäl, ja pilw kattis sedda kuus päwa, ja seitsmel päwal hüdis Ta Mosest pilwe seest.
17. Ja Jehowa au näggo olli kui sõja tulli mäe otsas Israeli laste nähhes.
18. Ja Moses läks pilwe sisse, kui ta mäe peäle olli ülles sanud, ja Moses olli mäe peäl nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd.

25. Peatük.

Üllestöstmisse-ohwer, seädusse laekas, laud ja küünlajalg.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto, et nemmad mulle üllestöstmisse-ohwri wötwad; igga mehhe käest, kes ommast heast süddamest tahhab anda, peate teie minno üllestöstmisse-ohwri wõtma.

3. Ja se on se ülestöstmisse-ohwer, mis teie peate nende käest wõtma: kuld ja hõbbe ja wask,
4. Ja walwakas-sinnine ja purpuri-punnane ja elle-puñane ja kallis liñane lõng ja kitse karwad.
5. Ja punnased jära nahhad ja mära nahhad ja Sittimi puud.
6. Ölli walge tarwis, kallid rohhud woidmisse-ölli tarwis, ja maggusa haisoga rohhud suitsetamise tarwis.
7. Soami-kiwwid ja kiwwid mis kollude sisse pannakse käiksitta-kuekesse ja rinna-illo tarwis.
8. Ja nemmad peawad mulle pühha maia teggema, ja minna tahhan nende seas ellada.
9. Keik sedda möda, kui minna sulle tahhan näidata selle maia kuio ja keik temma riistade kuio, peate teie nenda teggema.
10. Ja nemmad peawad laekast Sittimi puust teggema, pool kolmat künart pitkuti, poolteist künart laiuti ja poolteist künart kõrguti.
11. Ja sa pead tedda puhta kullaga karratama, seestpidi ja wäljaspidi pead sa sedda karratama, ja pead temma peäle senna ümber kuld-krantsi teggema.
12. Ja pead selle tarwis nelli kuld-rõngast wallama ja neid pannema temma nelja nurga külge, nenda et kaks rõngast on temma ühhes külges ja kaks rõngast temma teises külges.
13. Ja sa pead teggema kangid Sittimi puust ja neid kullaga karratama.
14. Ja pead need kangid nende rõngaste sisse pannema, mis laeka külges, laekast nendega kanda.
15. Selle laeka rõngaste sees peawad need kangid ollema, ei neid pea mitte seält wälja woetama.
16. Ja sa pead se laeka sisse pannema sedda kässo tunnistust, mis ma sulle annan.
17. Ja pead ärraleppitamisse-kane teggema puhtast kullast, pool kolmat künart pitkuti ja poolteist künart laiuti.
18. Ja sa pead kaks Kerubit kullast teggema, ühhest tükkist pead sa neid teggema, mollemast ärraläppitamisse-kane otsast.
19. Ja te üks Kerub ühhest otsast siit poolt ja teine Kerub teisest otsast seält poolt; sest ärraleppitamisse-kanest pead sa need Kerubid ülesteggema temma mollemast otsast.
20. Ja need Kerubid peawad ommad mollemad tiwad senna ülle lautama, et nemmad katwad omma tibadega ärraleppitamisse-kane, ja nende silmad peawad teine teise wasto ollema ; ärraleppitamisse-kane wasto peawad nende Kerubitte silmad ollema.
21. Ja sa pead ärraleppitamisse-kane senna ülles laeka peäle pannema, ja pead pannema laeka sisse sedda kässo- tunnistust, mis ma sulle annan.

22. Ja siina tahhan ma sinnoga ühte tulla, ja ärraleppitamisse-kane peält nende kahhe Kerubi wahhelt, mis tunnistusse laeka peäl on, sinnoga räkida keik, mis ma tahhan sind käskida Israeli laste õpetusseks.
23. Ja sa pead laua teggema Sittimi puust, kaks künart pitkuti, üks künar laiuti ja poolteist künart kõrguti.
24. Ja sa pead tedda puhta kullaga karratama ja kuld-krantsi temma ümber teggema.
25. Ja põna temma ümber teggema kämla laius, ja pead kuld-krantsi temma põna ümber teggema.
26. Ja pead temmale nelli kuld-rõngast teggema ja need rõngad nende nelja nurga külge pannema, mis temma nelja jalla külges on.
27. Alt põna liggi peawad need rõngad ollema nende kangide assemeks, sedda lauda kanda.
28. Ja sa pead need kangid Sittimi puust teggema ja neid kullaga karratama, et sedda lauda nendega woib kanda.
29. Ja sa pead teggema temma waagnad ja temma suitsetamisse rohho-kausid ja temä putked ja temma kahwliid, misga se laud peab sama kaetud; puhtast kullast pead sa neid teggema.
30. Ja pead need ettepannemisse leiwad senna laua peäle pannema minno palle ette allati.
31. Ja sa pead küünla-jalla teggema puhtast kullast, ühhest tükkist peab sedda küünla-jalga tehtama, temma kehha ja ta arrud, temma kausikessed, ta knöbid ja ta lillikesed peawad temmast wälja sama.
32. Ja kuus arro peawad temma küljest wälja käima, kolm küünla-jalla arro temma ühhest küljest ja kolm küünla-jalla arro ta teisest küljest.
33. Ühhes arrus peawad kolm kausikest ollema mandli wisi tehtud ja üks knööp ja üks lillike, ja kolm kausikest mandli wisi tehtud teises arrus ja üks knööp ja üks lillike: nenda peab ollema neile kue arrule, mis küünla-jalla küljest wälja käiwad.
34. Ja se küünla-jalla külges peawad nelli kausikest ollema mandli wisi tehtud, ja temma knöbid ja temma lillikessed.
35. Ja üks knööp peab kahhe arro al selle kehha külges ollema, ja jälle peab üks knööp kahhe arro al temma külges, ja jälle peab üks knööp kahhe arro al temma külges ollema, neile kue arrule, mis küünla-jallast wäljakäiwad.
36. Nende knöbid ja nende arrud peawad temmast wäljakäima; keik need peawad ühhest tükkist puhtast kullast ollema.
37. Ja sa pead temma seitse lampi walmistama, ja temma lampid peab sütama, et igga lamp walget teeb sissepidi küünla-jalla pole.
38. Ja temma küünla-kärid ja temma tahhi-ninna riistad peawad puhtast kullast ollema.
39. Ühhest puhta kulla talentist peab sedda tehtama, keige nende riistadega.

40. Ja wata ja te neid nende kuio järrele, mis sulle on näidetud mäe peäl.

26. Peatük.

Koggodusse telgi tekkid ja muud riistad.

1. Ja sedda maia pead sa kümnest tekkist teggema kallist korrotud linnasest löngast ja walwaka-sinnisest ja purpuri-puñasest ja elleda-punnasest löngast; Kerubittega targaste seña sisse koutud pead sa neid teggema.

2. Ühhe tekki pitkus peab kahheksa kolmatkümmand künart ollema, ja ühhe tekki laius peab nelli künart ollema ; üks moõt igga tekkile.

3. Wiis tekki peawad ollema ühtepandud teine teise külge, ja jälle wiis tekki ühtepandud teine teise külge.

4. Ja te walwaka-sinnised asad ühhe tekki äre senna otsa, kus sedda peab ühte pandama; nenda te ka selle tekki otsmisse äre, kus sedda teist peab ühte pandama.

5. Wiiskümmand asa te essimesse tekki külge ja wiiskümmand asa te selle teise tekki äre, kust sedda peab teisega sama ühtepandud; need asad peawad teine teise wasto wastastikko ollema.

6. Te ka wiiskümmand kuld-haki, ja panne nende hakidega need tekkid teine teise külge ühte, nenda et se saab ühheks maiaks.

7. Ja sa pead tekkid teggema kitse karwust maia ülle telgiks, üksteistkümmand tekki pead sa neid teggema.

8. Ühhe tekki pitkus peab ollema kolmkümmand künart, ja ühhe tekki laius nelli künart: üks moõt neile ühheteistkümne tekkile.

9. Ja panne wiis tekki issepäines ühte, ja jälle kuus tekki issepäines ühte, ja panne sedda kuendamat tekki kahhekordseks telgi su ette.

10. Ja te wiiskümmand asa ühhe tekki äre, selle otsmisse äre, kus tedda peab ühtepandama, ja jälle wiiskümmand asa teise tekki äre, kus tedda peab teisega sama ühtepandud.

11. Ja te wiiskümmand wask-haki ja panne need havid nende asade sisse; nenda panne sedda telki ühte, et se ühheks maiaks saab.

12. Ja se mis neist tekkidest liaks ülle on telgi peäl, se pool sest tekki otsast, mis ülle on, peab ülle taggumisse telgi otsa rippuma.

13. Ja üks künar siit poolt ja üks künar seält poolt sest, mis telgi tekkide pitkusest ülle on, peab maia külgede ülle rippuma, siit poolt ja seält poolt sedda katta.

14. Ja te selle telgile kattet punnakaist jära nahkadest, ja jälle üks katte mära nahkadest selle ülle.

15. Te ka selle maiale Sittimi puust lauad, mis peawad püsti seisma.

16. Ühhe laua pitkus peab kümne künart ollema, ja ühhe laua laius poolteist künart.
17. Kaks tappi peavad iggäühhel laual ollema körwastikko teine teise wasto; nenda pead sa teggema keikide selle maia laudadega.
18. Ja panne selle maia lauad nenda: kakskümmend lauda wasto lounat parremat kät.
19. Ja te nellikümmend hõbbe-jalga kahhekümne laua alla, kaks jalga ühhe laua alla temma kahhe tappile, ja kaks jalga teise laua alla temma kahhe tappile.
20. Ja teisel maia polel wasto pohja kakskümmend lauda.
21. Ja nende nellikümmend hõbbe-jalga, kaks jalga ühhe laua alla, ja jälle kaks jalga teise laua alla.
22. Ja te selle maia küljele wasto öhto kuus lauda.
23. Ja kaks lauda te selle maia nurga-laudadeks mollema külge.
24. Ja nemmad peavad kahhekeste alt ühhes ollema, ja peälmisses otsast ühhe rōngaga ühhes ollema kui terwed: nenda peab neil mollemil ollema; need peavad ollema neis kahhes nurkas.
25. Ja peavad kahheksa lauda ollema, ja nende hõbbe-jallad, kuusteiskümmend jalga, kaks jalga ühhe laua al ja kaks jalga teise laua al.
26. Ja te lattid Sittimi puust, wiis selle maia ühhe külje laudadele.
27. Ja wiis latti selle maia teise külje laudadele, ja wiis latti selle maia külje laudadele mollema nurga külje laudadele mollema nurga külge öhto pole.
28. Ja se keskminne lat peab kesk laudadest läbbi ja läbbi käima ühhest otsast teise.
29. Ja karrata need lauad kullaga, ja te nende rōngad kullast lattide assemeks, ja karrata ka need lattid kullaga.
30. Ja ehita se maia ülles selle wisi järrele, mis sulle on näidetud mäe peäl.
31. Ja te wahhe-tekki walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest ja kallist korrutud linnasest lõngast, Kerubittega targema kangro tö wisil peab sedda tehtama.
32. Ja panne sedda nelja Sittimi pu samba peäle, mis kullaga karratud, ja tema hagid peavad kullast ollema ja nelja hõbbe-jalla peäl seisma.
33. Ja sa pead sedda wahhe-tekki pannema hakide alla, ja siñna, se wahhe-tekki tahha, se tunnistusse laeka wima, et se wahhe-tek teile wahhet teeb se pühha wahhele ja se keigepühhama paiga wahhele.
34. Ja panne se ärraleppitamisse-kane tunnistusse laeka peäle keigepühhama paika.
35. Ja se laua pead sa pannema se wahhe-tekki ette, ja se küünla-jalla laua kohhale selle maia külge louna pole, ja se laua pead sa pannema pohja külje pole.

36. Sinna pead ka ühhe katte maia ukse tarwis teggema walwaka-sinnisest ja purpuri-puñasest ja elleda-punnasest ja kallist korrotud linnasest lõngast, mis wäljaõmblejatte tehtud.

37. Ja selle katte tarwis pead sa teggema wiis sammast Sittimi puust, ja neid kullaga karratama, nende hagid peawad kullast ollema, ja sa pead neile wiis wask-jalga wallama.

27. Peatük.

Maia ou, ja olli lampide tarwis.

1. Ja sa pead altari teggema Sittimi puust, wiis künart pitkuti ja wiis künart laiuti, neljanurgane peab se altar ollema, ja kolm künart temma kõrgus.

2. Ja sa pead temãale sarwed teggema ta nelja nurga peäle; temã sarwed peawad temãst wäljakäima, ja sedda pead sa karratama wassega;

3. Ja pead temmale pottid teggema temma tuhka ärrawötta, ja temma labbidad ja ta pekkid ja ta tulle-worgid ja ta süttepannud: keik ta riistad pead sa wassest teggema

4. Ja pead temmale ühhe wörgo teggema, wassest peab se wörgo tö ollema, ja pead se wörgo külge nelli wask rõngast teggema temma nelja otsa külge.

5. Ja sa pead sedda se altari tulle-asseme alla pannema altpiddi, ja se wörk peab ullatama polest altarist sadik.

6. Ja sa pead selle altarile kangid teggema, Sittimi puust kangid, ja neid wassega karratama.

7. Ja temã kangid peab rõngaste sisse pandama, ja need kangid peawad ollema mollemas altari külges, kui nemmad sedda kandwad.

8. Sa peawad tedda öneks laudadest teggema, nenda kui Ta sulle sedda mäe peäl on näitnud, nenda peawad nemãd teggema.

9. Ja sa pead selle maiale ühhe oue teggema, louna külje pool parremat kät peawad ollema seinä tekkid selle ouel kallist korrotud linnasest lõngast, sadda künart pitkuti ühhel polel.

10. Ja temma kakskümmend samãst ja nende kakskümmend wask-jalga, nende sammaste hagid ja nende wardad peawad hõbbedast ollema.

11. Ja nenda peawad ollema pitkusses põhja kare pool seinä-tekkid, sadda künart pitkuti, ja temma kakskümmend sammast ja nende kakskümmend wask-jalga; nende sammaste hagid ja nende wardad peawad hõbbedast ollema.

12. Ja se oue laius öhto kare pool peab ollema seinä-tekkidest wiiskümmend künart, nende kümme sammast ja nende kümme jalga.

13. Ja se oue laius päwa-tousmisse kare pool wasto homõikut peab wiiskümmend künart ollema.

14. Ja wiisteistkümment künart seina-tekkisid peab ollema ühhel polel, nende kolm sammast ja nende kolm jalga.
15. Ja teisel polel wiisteistkümend künart seina-tekkisid, nende kolm samast ja nende kolm jalga.
16. Ja oue wärrawal peab kätte ollema kahhestkümnest küünrast, walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest ja kallist korrotud linnasest löngast, mis wälja ömblejatte tehtud; neil peab nelli samast ja nelli jalga ollema.
17. Keikil samastel se oue ümber peawad wardad ollema hõbbedast, nende hagid hõbbedast ja nende jallad wassest.
18. Se oue pitkus peab sadda künart ollema, ja laius wiiskümmend igga polelt, ja se kõrgus wiis künart kallist korrotud linnasest löngast, ja nende jallad wassest.
19. Keik selle maia riistad, keige temma tenistusse tarwis, ja keik waiad peawad wassest ollema.
20. Ja sa pead käskma Israeli lapsed, et nemmad so kätte towad ölli-pu ölli, mis selge ja toukatud on, walge tarwis, et neid lampid woib allati süta.
21. Koggodusse telgi wahhe-tekki ees, mis tunnistusse-laeka ees on, sedda peab Aaron ja ta poiad walmistama, öhtust homõikoni Jehowa palle ees: se peab üks iggaweñe seätud wiis ollema nende tulles pölwe-rahwale Israeli laste seas.

28. Peatük.

Üllema-preestri Aaroni ja temma poegade rided.

1. Ja sinna pead omma wenna Aaroni ja ta poiad temmaga ennese jure laskma tulla Israeli laste seast, et ta mo jures preestri-ammeti peäl olleks: Aaron, Nadab ja Abiu, Eleasar ja Itamar, Aaroni poiad.
2. Ja sa pead Aaronile omma wennale pühhad rided teggema auuks ja illuks.
3. Ja sa pead räkima keikide nende wasto, kel tark meel on, mis ma tarkusse waimoga ollen täitnud, et nemmad Aaroni rided tewad, et ta saab pühhitsetud, ja mo jures preestri-ammeti peäl on.
4. Ja need on need rided, mis nemmad peawad teggema: üks riñna-illo ja käiksitta-kueke ja lühhike kuub ja kirjo pitk kuub, kübbar ja wõ; ja nenda peawad nemmad so wennale Aaronile ja ta poegele pühhad rided teggema, et ta mo jures preestri-ammeti peäl olleks.
5. Ja nemmad peawad wõtma kulda ja walwaka-sinnist ja purpuri-punnast ja elleda-punnast ja kallist linnast lönga.

6. Ja nemmad peawad se käiksitta-kuekesse teggema kuldsest, walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest, elleda-punnasest ja kallist linnasest korrotud lõngast targaste koutud.
7. Kaks ollapeälmist peawad temmal ollema, mis ühte weawad temma mollemas otsas, et se ühte saab.
8. Ja temma targaste koutud wõ, mis selle külges on, peab ni sammoti ollema tehtud septsammast ridest, kuldsest, walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest ja kallist korrotud linnasest lõngast.
9. Ja sa pead kaks Soami kiwwi wõtma ja nende sisse tikkima Israeli laste nimmed.
10. Kuus nende nimmedest ühe kiwwi sisse, ja nende teiste kuus nimmi teise kiwwi sisse, nende sündimiste järrele.
11. Kalli-kiwwi seppa töö wisil pead sa pitseri-kirjad nende kahhe kiwwi sisse tikkima, Israeli laste nimmede järrele; sa pead neid teggema, et nemmad kuld-kollude sees seiswad.
12. Ja sa pead need kaks kiwwi käiksitta-kuekesse ollapeälmiste peäle pannema mällestusse kiwwaks Israeli lastele, ja Aaron peab nende nimmed kandma omma kahhe Olla peäl Jehowa ees mällestusseks.
13. Ja sa pead need kollud kullast teggema,
14. Ja kaks kedi puhtast kullast, ühhest pitkusest pead sa neid teggema, keruliste tehtud, ja need kerulised keed pead sa kollude külge pannema.
15. Ja pead se kohto rinna-illo teggema targaste koutud, ni sammoti kui käiksitta-kueke tehtud, pead sa sedda teggema, kuldsest, walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest ja kallist korrotud linnasest lõngast pead sa sedda teggema.
16. Neljanurgane ja kahhekordne peab se ollema, üks waks ta pitkus ja üks waks ta laius.
17. Ja kalli-kiwwidega pead sa sedda täitma, nelli ridda kiwwa; üks ridda olgo Odemi, Pitta, ja Parekti kiwwi: se on essimenne ridda.
18. Ja teine ridda, Noweki, Sawiri ja Temanti-kiwwi.
19. Ja kolmas ridda, Lesemi, Sebo ja Alama-kiwwi.
20. Ja neljas ridda, Tarsisi js Soami ja Jaspe-kiwwi; neid peab kuld-kollude sisse pandama ja oma assemette sees seisma.
21. Ja need kiwwid peawad ollema Israeli laste nimmede järrele, nende kahheteistkümne nimme järrele; pitseri kirjad peawad ollema neil kahheteistkümne suggu-arrul, iggaühhe nimme järrele.
22. Sa pead ka rinna-illo külge ühhest pitkusest keed teggema, mis keruliste tehtud, puhtast kullast.
23. Ja pead rinna-illo külge kaks kuld-rõngast teggema ja need kaks rõngast pannema nende kahhe rinna-illo otsa külge.

24. Ja sa pead need kaks kuld kerulist kedi nende kahhe rōnga sisse pannema, rinna-illo otsade külge.

25. Ja nende kahhe kerulisse kee mollemad otsad pead sa pannema nende kahhe kollo külge, ja pead neid pañema käiksitta-kuekesse ollapeälmiste peäle temma eestpole.

26. Ja sa pead kaks kuld-rōngast teggema, ja neid rinna-illo kahhe otsa külge pannema, selle äre külge, mis seestpidi käiksitta-kuekesse wasto on.

27. Ja sa pead kaks kuld-rōngast teggema ja neid käiksitta-kuekesse kahhe ollapeälmisse külge pannema altpidid eestpoolt siña liggi, kus ta ühtepandud, käiksitta-kuekesse targaste koutud wō ülle.

28. Ja nemad peawad sedda rinna-illo temma rōngastega käiksitta-kuekesse rōngaste külge kiñisidduma walwaka-sinnise nōriga, et ta selle käiksitta-kuekesse targaste koutud wō külges on, nenda et se riña-illo käiksitta-kuekessest lahti ei sa.

29. Ja Aaron peab kandma Israeli laste nimmed se kohto rinna-illo peäl omma süddame peäl, kui ta pühha paiga sisse lähhäb, mällestusseks Jehowa ees allate.

30. Sa pead ka kohto rinna-illo sisse sedda Urimit ja Tummimit pannema, ja nemmad peawad Aaroni süddame peäl ollema, kui ta Jehowa palle ette tulleb: ja Aaron peab Israeli laste kohto omma süddame peäl Jehowa ees kandma allati.

31. Ja sa pead teggema sedda lühhikest kube mis käiksitta-kuekesse al, keik walwaka-sinnisest löngast.

32. Ja selle pea-auk peab ta keskel ollema; selle augo ümber peab üks äär ollema kangro tö järrele, küi ühhe raudride pea-auk peab sel ollema, et ta löhki ei kärrise.

33. Ja temma pallistusse külge pead sa kranati-ounad teggema walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest löngast, temma pallistusse külge ümberringi, ja kuld-kellokessed nende wahhel ümberringi.

34. Üks kuld-kelloke ja üks kranati-oun ja jälle üks kuld-kelloke ja üks kranati-oun, se lühhikesse kue pallistusse al ümberringi.

35. Ja se peab Aaroni selgas ollema, kui ta omas amētis on, et heält temast kulukse, kui ta pühha paiga sisse lähhäb Jehowa ette, ja kui ta wälja tulleb, et ta ärra ei surre.

36. Ja sa pead teggema ühhe öhhukesse plati puhtast kullast, ja pitseri-kirja wisi siña sisse tikkima need sannad: Jehowa pühhitsus.

37. Ja pead sedda walwaka-sinnise nōriga kinni pannema, ja se peab kübbara külges ollema, kübbara ees peab se ollema.

38. Ja Aaroni pea-otsas peab se ollema, et Aaron kannab nende pühhitsetud asjade üllekohhut, mis Israeli lapsed wōtwad pühhitseda, keige andide polest,

mis nemmad pühhitsewad; ja se peab allati temma pea-otsas ollema, neid armsaks teha Jehowa ees.

39. Sinna pead ka ühhe kirjo pitka kue teggema kallist linnasest ridest, ja se kübbara ka kallist linnasest ridest, ja se wö pead sa teggema wäljaömblejatte tehtud.

40. Ja Aaroni poegele pead sa kued teggema ja neile wööd teggema ja neile mütsid teggema auuks ja illuks.

41. Ja pead need rided pannema omma wenna Aaroni ja temma poege selga nisammoti, ja pead neid woidma ja nende kät täitma α ja neid pühhitsema, et nemmad mo jures preestri ammeti peäl olleksid.

42. Ja te neile linnased püksid, nende palja ihho katteks, reitest sadik peawad nemmad ollema.

43. Ja need peawad Aaroni ja ta poege jalges ollema, kui nemmad koggodusse telgi sisse lähhäwad, ehk kui nemmad altari jure lähhäwad, pühhas paikas ammeti tööd tehhes, et nemmad omma üllekohto süüd ei kañna ja ärra ei surre; üks iggawenne seätud wiis olgo se temmale ja ta suggule pärrast tedda.

29. Peatük.

Üllempreestri- ja iggapäine ohwer.

1. Ja se on se assi, mis sa neile pead teggema, et sa neid pühhitsed, et nemmad mo preestri-ammeti peäle sawad: wötta üks wärs, mis noor weis, ja kaks selge terwet jära.

2. Ja hapnematta leiba ja hapnematta kogid ölliga seggatud, ja hapnematta öhhukessed kogid ölliga woidud; penikesses nisso-jahhust pead sa neid teggema.

3. Ja pañe neid ühhe korwi sisse ja to neid korwiga siñna liggi, ja se wärs ja need kaks jära.

4. Ja sa pead Aaronit ja ta poiad koggodusse telgi ukse jure liggi toma ja neid weega pessema.

5. Ja sa pead need rided wõtma, ja Aaroni selga pannema sedda pitka kube ja sedda lühhikest kube, mis käiksitta-kuekesse al, ja sedda käiksitta-kuekest ja rinna-illo, ja pead sedda käiksitta-kuekesse targaste koutud wööd temma wöle pannema.

6. Ja pead se kübara temma pähhä pannema ja se pühha otsa-ehte kübbara külge pannema.

7. Ja sa pead sedda woidmisse ölli wõtma, ja temä pähhä wallama ja tedda nenda woidma.

8. Ja sa pead temma poiad siñna liggi toma ja pitkad kued nende selga pannema.
9. Ja pead wö nende wöle pannema Aaroni ja ta poegade wöle, ja nende mütsid ülles sidduma, siis peab neil preestri-ammet ollema iggawesseks seätud wisiks; ja sa pead Aaroni kät ja ta poege kät täitma.
10. Ja pead sedda wärsse koggodusse telgi ette toma, ja Aaron ja ta poiad peawad ommad käed se wärsi Pea peäle toetama.
11. Ja sa pead se wärsi Jehowa ees tapma koggodusse telgi ukse ees.
12. Ja pead selle wärsi werrest wötma, ja omã sormega altari sarwede peäle pannema, ja keik teist werd pead sa altari pohja korwa wallama.
13. Ja sa pead keik se raswa wötma, mis sissekonna kattab, ja sedda muud raswa, mis maksa liggi ja neid kaks nero ja se raswa, mis nende külges on, ja neid altari peäl süütma põllema.
14. Ja selle wärsi lihha ja temma nahha ja ta sitta pead sa tullega ärrapõlletama leri tagga, se on üks patto-ohwer.
15. Ja sa pead se ühhe jära wötma, ja Aaron ja ta poiad peawad ommad käed selle jära Pea peäle toetama.
16. Ja sa pead se jära tapma ja temma werd wötma ja altari peäle ripputama ümberringi.
17. Ja se jära pead sa temma tükkide järrele katki raiuma, ja ta sissekonna ja ta jallad pessema, ja pannema temma tükkide ja ta Pea peäle.
18. Ja sa pead keik se jära süütma põllema altari peäl, se on üks põlletamise-ohwer Jehowale, se on üks maggus hais, tulle-ohwer Jehowale.
19. Ja sa pead se teise jära wötma, ja Aaron ja ta poiad peawad ommad käed selle jära Pea peäle toetama.
20. Ja sa pead se jära tapma, ja ta werrest wötma ja pannema Aaroni parrema kõrwa lehhe peäle, ja ta poegade kõrwa lehhe peäle, ja nende parrema käe peila peäle, ja nende parrema jalla sure warba peäle, ja sa pead sedda werd altari peäle ümberringi ripputama.
21. Ja pead sest werrest wötma, mis altari peäl on, ja sest woidmisse öllist, ja pead ripputama Aaroni peäle ja ta riette peäle ja ta poege peäle ja ta poege riette peäle nisamoti, et ta pühhaks saab, ja temma rided ja ta poiad ja ta poege rided nisammoti.
22. Ja sa pead sest järast wötma raswa ja sawwa, ja se raswa, mis sissekonna kattab, ja sedda muud raswa mis maksa liggi, ja neid kaks nero ja se raswa, mis nende külges on, ja se parrema sapso: sest se on se täitmisse jää.
23. Ja ühhe leiwa kakko ja ühhe ölli leiwa kogi ja ühhe öhhukesse kogi hapnematta leibade korwist, mis Jehowa palle ees on.
24. Ja sa pead pañema sedda keik Aaroni kätte peäle ja ta poege kätte peäle, ja neid köikutama köikutamise-ohwriks Jehowa ees.

25. Ja sa pead neid wõtma nende käest ja süütma põllema altari peäl põlletamise-ohwri peäl maggusaks haisuks Jehowa ees: se on tulle-ohwri Jehowale.
26. Ja sa pead se rinna sest täitmisese-ohwri järast, mis Aaronil on, wõtma ja sedda kõikutama kõikutamise-ohwriks Jehowa ees, ja se peab sulle ossaks ollema.
27. Ja sa pead se kõikutamise-rinna pühhitsema ja se üllestõtse-sapso, mis on kõikutud, ja mis on üllestõtsetud sest täitmisese-ohwri järast, mis Aaronil on, ja sest mis temã poegadel on.
28. Ja se peab Aaronile ja ta poegadele iggawesseks seätud wisiks sama Israeli laste käest: sest se on üks üllestõtse-ohwer, ja se üllestõtse-ohwer peab sama Israeli laste käest nende tänno-ohwridest; nende üllestõtse-ohwer on Jehowa pärralt.
29. Ja need pühhad rided, mis Aaronil on, peawad temma poegele pärrast tedda sama, et neid nende sees woib woida ja nende sees nende kät täita.
30. Seitse päwa peab se preester neid selga pannema, kes ta poegest temma assemele saab, kes koggodusse telgi sisse lähhäb, seäl pühhas paikas ammeti tööd teggema.
31. Ja sa pead se täitmisese jära wõtma, ja ta lihha pühhas kohtas keetma.
32. Ja Aaron ja ta poiad peawad se jära lihha söma, ja se leiwa mis korwis, koggodusse telgi ukse ees.
33. Ja nemmad peawad sedda söma, misga se ärraleppitamine tehtud, et nende kässi täidetakse ja neid pühhitsetakse, agga wooras ei pea sest mitte söma, sest need on pühhad.
34. Ja kui sest täitmisese-ohwri lihast ja sest leiwast homseks middagi üllejääb, siis pead sa sedda, mis üllejäänud, tullega ärrapõlletama, sedda ei pea mitte södama, sest se on pühha assi.
35. Ja sa pead Aaronile ja ta poegale nenda teggema keik sedda möda, mis ma sind ollen käsknud, seitse päwa pead sa nende kät täitma.
36. Ja sa pead iggapääw ühhe wärsi patto-ohwriks walmistama ärraleppitamiseks, ja patto-ohwri teggema altari pärrast, kui sa ärraleppitamist teed temma peäl, ja sa pead sedda woidma, et sa sedda pühhitsed.
37. Seitse päwa pead sa altari pärrast ärraleppitamist teggema ja sedda pühhitsema, ja se altar peab keigepühham ollema; keik, mis selle altarisse putub, saab pühhaks.
38. Ja se on, mis siña se altari peäl pead walmistama: kaks aastat talle iggapääw allati.
39. Ühhe talle pead sa homõko walmistama, ja se teise talle pead sa walmistama kesk päwa aeges.
40. Ja ühhe kanno peent jahho, seggatud kolme korteriga toukatud ölli, ja joma-ohwriks kolm korterit wina, ühhe talle tarwis.

41. Ja teise talle pead sa walmistama kesk päwa aeges; sa pead temãaga teggema nenda kui homõiko roa-ohwriga ja kui temãa joma-ohwriga, maggusaks haisuks; se on tulle-ohwer Jehowale.

42. Se peab üks allati-põlletamise-ohwer ollema teie tullewa põlwe-rahwale, koggodusse telgi ukse ees Jehowa ees, kus ma teiega tahhan ühte sada, et ma seäl teile rãgin.

43. Ja senna tahhan ma Israeli lastega ühte sada, et sedda mo Au läbbi pühhitsetakse.

44. Ja ma tahhan se koggodusse telgi ja se altari pühhitseda, ja Aaronit ja temãa poiad pühhitseda, et nemmad mo jures preestri-amõeti peäl on.

45. Ja ma tahhan Israeli laste seas ellada ja neile Jummalaks olla.

46. Ja nemmad peawad tundma, et miõna ollen Jehowa nende Jumãl, kedda ma ollen Egiptusse maalt wäljawinud, et ma nende seas piddin ellama; Miõna Jehowa nende Jumãl.

30. Peatük.

Suitsetamise altar, ärraleppitamisse rahha, pessemisse-riist, woidmisse ölli ja suitsetamise-rohhi.

1. Ja sa pead ühhe suitsetamise-altari teggema suitsetada, Sittimi puust pead sa sedda teggema.

2. Üks künar temãa pitkus ja üks künar temãa laius, neljanurgaliõne peab ta ollema, ja kaks künart ta korgus; tema sarwed peawad temãast wäljakäima.

3. Ja sa pead sedda puhta kullaga karratama, ta üllema pohja ja ta küljed ümberringi, ja temma sarwed, ja siõna ümber pead sa kuld-krantsi teggema.

4. Ja sa pead temmale kaks kuld-rõngast temãa krantsi alla teggema, ta kahhe nurga äre pead sa neid teggema ta mollema külge; ja need peawad ollema kangide assemeks, et sedda woib nendega kanda.

5. Ja need kangid pead sa Sittimi puust teggema ja neid kullaga karratama.

6. Ja sa pead sedda pannema se wahhe-tekki ette, mis se tunnistusse laeka ees on, se ärraleppitamisse-kane ette, mis tunnistusse laeka peäl on, kus ma sinnoga tahhan ühte sada.

7. Ja Aron peab ta peäl süütma põllema maggusa haisoga suitsetamise-rohhud, igga homõiko, kui ta need lampid hästi walmistanud, pead sa sedda süütma põllema.

8. Ja kui Aaron need lampid on süütanud kesk päwa aeges, siis peab ta sedda süütma põllema: se peab üks alla-suitsetamise-ohwer ollema Jehowa ees teie tullewa põlwe-rahwale.

9. Teie ei pea mitte temma peäle woörast suitsetamise-rohto pannema, egga põlletamise-ohwri egga roa-ohwri, ja teie ei pea joma-ohwri ta peäle wallama.

10. Ja Aaron peab ükskord aastas ta sarwede peäl ärraleppitamist teggema; ta peab sest ärraleppitamisse-patto ohwri werrest ükskord aastas sedda ärraleppitamist temma peäl teggema teie tulleva pölwe-rahwast sadik: se on se keigepühham Jehowale.

11. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

12. Kui sa Israeli-laste pea-arro ülleswöttad neist, kes ärraloetud, siis peab iggamees omma hinge leppitusse rahha Jehowale andma, kui sa neid ärraloed et nende peäle nuhtlus ei tulle, kui sa neid ärraloed.

13. Sedda peawad nemmad andma: iggamees, kes nende sekka saab, kes on ärraloetud, pole sekli pühha sekli järrele, (kaksikümmend Kera on üks sekel) ühhe pole sekli üllestöstmisse-ohwriks Jehowale.

14. Iggamees, kes saab nende sekka, kes on ärraloetud, kes kaksikümmend aastat waña ja peäle, se peab Jehowale üllestöstmisse-ohwri andma.

15. Kes rikkas, ei pea ennam andma, ja kes kehwa, ei pea wähhema andma, kui pole sekli, kui teie se üllestöstmisse-ohwri Jehowale annate, et teie ärraleppitamist tete omma hingede eest.

16. Ja sa pead se leppitusse-rahha Israeli laste käest wõtma, ja sedda koggodusse telgi tarwidusseks pannema, ja se peab Israeli lastele mällestusseks ollema Jehowa ees, et teie ärraleppitamist tete omma hingede eest.

17. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

18. Siña pead ka ühhe wask-pessemisse-riista teggema ja temma jalla wassest pessemisse tarwis, ja sedda pañema koggodusse telgi wahhele ja altari wahhele, ja wet siña sisse pannema.

19. Ja Aaron ja temma poiad peawad ommad käed ja ommad jallad seält seest pessema.

20. Kui nemmad koggodusse telgi sisse lähhäwad, siis peawad nemmad ennast weega pessema, et nemmad ärra ei surre; ehk kui nemmad altari jure liggi lähhäwad aĩeti tööd teggema, et nemad tulle-ohwri süütwad põllema Jehowale.

21. Ja nemmad peawad omad käed ja omad jallad pessema, et nemad ärra ei surre; ja se peab neile üks iggaweñe seätud wiis ollema, temmale ja ta suggule nende tulleva pölwe-rahwale.

22. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

23. Ja sinna wötta ennesele keigeparramat suggu kallist rohto, keige-selgemad mürrid wiis sadda sekli, ja kallist suggu kanneli poolt ossa, kaks sadda ja wiiskümmend, ja kallist suggu kalmust kaks sadda ja wiiskümmend.

24. Ja kasiat wiis sadda sekli pühha sekli järrele, ja kolm topi ölli-pu ölli.

25. Ja sa pead sedda teggema pühha woidmisse ölliks, salwiks mis targaste seggatud, ja apteekri wisi tehtud; olgo se pühha woidmisse ölliks.

26. Ja sa pead sellega woidma koggodusse telgi ja tunnistusse laeka,

27. Ja laua ja keik temma riistad, ja küünlajalla ja ta riistad ja suitsetamisse-altari,
28. Ja põlletamisse-ohwri altari ja keik ta riistad, ja pessemisse-riista ja temma jalla.
29. Nenda pead sa neid pühhitsema, ja nemmad peawad keigepühhamad ollema; keik, mis neisse putub, saab pühhaks.
30. Ja sa pead Aaroni ja ta poiad woidma ja neid pühhitsema, et nemmad mo jures preestriammeti peäl on.
31. Ja sa pead Israeli laste wasto räkima ja ütlemä: Se peab mulle pühha woidmisse ölliks ollema teie tulleva põlwe-rahwale.
32. Mu innimesse ihho peäle ei pea sedda mitte wallatama, ja sedda suggust, mis sedda wisi tehtud, ei pea teie mitte teggema; se on pühha, pühha peab se teile ollema.
33. Se mees, kes seddasuggust salwi teeb, ja kes sest ühhegi woöra asja peäle panneb, tedda peab ta rahwa seast ärrakautadama.
34. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wötta ennesele maggusa haisoga rohhud, Natawi- ja Seleti- ja Kolbana-rohhud, need maggusa haisoga rohhud, ja head selged wirukid, ühhest peab ni palju ollema kui teisest.
35. Ja sa pead sedda teggema suitsetamisse-rohhuks, mis seggatud ja apteekri wisi tehtud; sola peab seas ollema, se on puhhas pühha assi.
36. Ja sa pead sedda peneks toukama, ja sest se tunnistusse-laeka ette wima koggodusse telgi sisse, kus ma tahhan sinnoga ühte sada: se peab teile keigepühham ollema.
37. Ja sedda suitsetamisse-rohto, mis sa teed, ei pea teie mitte ennestele teggema seddasamma wisi; se peab so jures pühha ollema Jehowale.
38. Se mees, kes seddasuggust teeb, et ta sega head haiso teeb, tedda peab temma rahwa seast ärrakautadama.

31. Peatük.

Pühha maia tö teggiad, hingamise pääw, ja kässu-lauad.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Wata ma ollen nimme pärrast kutsnud Huri poia Uri poia Petsaleeli, Juda suggu-arrust.
3. Ja ma ollen tedda Jummalä waimoga täitnud, tarkussega ja moistussegä ja tundmisssegä, et ta tark keige tö peäle;
4. Et ta moistab keik targaste ärraarwata, ja tehha kullast ja höbbedast ja wassest;
5. Ja kalli-kiwwide sisse kirja tehha, mis kollude sisse pannakse, ja pu peäle kirjad leikata, et ta keik tööd ärrateeb.

6. Ja minna, wata ma ollen temma körwa pannud Ooliabi Ahisamaki poia Tani sou-arrust; ja iggauhhe süddamesse kel tark meel on, ollen ma tarkust annud, et nemmad ärratewad keik, mis ma sind ollen käsknud;
7. Se koggodusse telgi ja se tunnistusse laeka ja se ärraleppitamisse-kane, mis seäl peäl on, ja keik telgi riistad:
8. Ja se laua ja temma riistad, ja se puhtast kullast küünlajalla ja keik ta riistad, ja se suitsetamisse-altari,
9. Ja se põlletamisse-ohwri altari ja keik ta riistad, ja se pessemisse-riista ja temma jalla:
10. Ja need ammeti rided ja preestri Aaroni pühhad rided, ja temma poegade rided preestri ammeti tarwis.
11. Ja se woidmisse ölli ja need maggusa haisoga suitsetamisse-rohhud pühha paiga tarwis, keik sedda möda, mis ma sind ollen käsknud, peawad nemmad teggema.
12. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
13. Ja sinna, rägi Israeli laste wasto ja ütle: Ommetige peate teie mo hingamisse-päwad piddama, sest se on üks täht minno ja teie wahhel teie tulleva põlwe-rahwale, et nemad sawad teäta, et miña ollen Jehowa kes teid pühitseb.
14. Piddage siis hingamisse-päwa, sest se peab teile pühha ollema ; kes sedda ärrateotab, sedda peab armota surma pandama: sest kes ial siis tööd teeb, selle hinge peab ta rahwa seast ärrakautadama.
15. Kuus päwa peab tööd tehtama, agga seitsmel päwal on se öige hingamisse-päaw, üks Pühha Jehowale; kes ial hingamisse-päwal tööd teeb, sedda peab armota surma pandama.
16. Sepärrast peawad Israeli lapsed hingamisse-päwa piddama, et nemmad se hingamisse-päwa ülles peawad, omma tulleva põlwe-rahwa seas iggawesseks seädusseks.
17. Minno ja Israeli laste wahhel on se üks täht iggaweste: sest kue päwaga on Jehowa taewast ja maad teinud, ja seitsmel päwal on ta seisnud ja hinganud.
18. Ja kui Jehowa Mosessega sai räkinud, Sinai mäe peäl, siis andis ta temmale kaks tunnistusse lauda: need ollid kiwwi-lauad Jummalä sörmega kirjutud.

32. Peatük.

Kuld-wassikas tehakse: Jehowa nuhtlus selle pärrast.

1. Kui rahwas näggi, et Mosessele aega läks mäe peält mahhatulles, siis koggus rahwas Aaroni jure ja ütlesid ta wasto: Wötta kätte te meile jummalad,

kes meie ees käiwad: sest sest Mosessest, sest mehhest, kes meid Egiptusse maalt seie üllestonud, ei tea meie mitte, mis temmale juhtund.

2. Ja Aaron ütles nende wasto: Kiskuge ärra need kuld-ehted, mis teie naeste, teie poegade ja teie tüttarte körwus on, ja toge mo kätte.

3. Ja keik rahwas kiskus warsti need kuld-ehted, mis nende körwus ollid, ja töid neid Aaroni kätte.

4. Ja ta wöttis nende käest wasto ja walmistas sedda terrawa rauaga, ja teggi sedda wallatud wassikaks; siis ütlesid nemmad: Need on so jummalad, Israel, kes sind Egiptusse maalt seie üllestonud.

5. Ja Aaron näggi sedda ja ehhtas altari temma ette, ja Aaron hüdis ja ütles: Homē on üks Pühha Jehowale.

6. Ja nemad tousid teisel päwal warra ülles, ja ohwerdasid põlletamise-ohwrid ja töid tänno-ohwrid; ja rahwas istusid mahha söma ja joma, ja tousid ülles mängima.

7. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto: Minne, astu mahha: sest so rahwas, mis sa Egiptusse maalt olled seie ülles tonud, on pahhaste teinud.

8. Nemmad on äkkitselt ärralahkund seält tee peält, mis ma neid käksin; nemmad on ennesele ühhe wallatud wassika teinud, ja selle ette kummardanud ja temmale ohwerdanud ja öölnud: Need on so jummalad, Israel, kes sind Egiptusse maalt seie üllestonud.

9. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Ma nään sedda rahwast, ja wata, se on üks kangekaelne rahwas.

10. Ja nüüd, lasse mind, et mo wihha nende wasto süttib põllema, et ma otsa nende peäle teen, siis tahhan ma sind sureks rahwaks teha.

11. Ja Moses pallus allandlikkult Jehowa omma Jumala pallet, ja ütles: Jehowa mikspärrast süttib so wihha põllema omma rahwa wasto, mis sa sure rammoga ja tuggewa käega olled Egiptusse maalt wäljawinud.

12. Mikspärrast peawad Egiptusse-rahwas räkima ja ütles: Neile kahjuks on ta neid wäljawinud, et ta neid mäggede wahhele ärratappaks, ja et ta neid Ma peält ärralöppetaks? pöra ennast ommast tullisest wihhast, ja wötta kahhetseda sedda kurja, mis sa omma rahwale piddid teggema.

13. Mötte omma sullaste Abraami, Isaaki ja Israeli peäle, kennele sa olled isse ennese jures wandunud ja nende wasto öölnud: Ma tahhan teie suggu ni paljo teha kui taewa tähhed, ja keik sedda maad, mis ma ollen räkinud, tahhan ma teie suggule anda, et nemad sedda pärris-ossaks sawad iggaweste.

14. Ja Jehowa kahhetses sedda kurja, mis ta käsknud omma rahwale teha.

15. Ja Moses pöris ümber ja läks mäe peält mahha, ja kaks tunnistusse lauda temma käes: need lauad ollid mollemalt polelt kirjutud, siit ja seält poolt ollid nemmad kirjutud.

16. Ja need lauad ollid Jummalala tehtud, ja se kirri olli Jummalala kirjutud, mis laudade peäle olli üllespandud.

17. Ja Josua kulis rahwa heäle, et nemmad öiskasid, ja ta ütles Mosesse wasto: Söddimisse heäl on leris.
18. Ja ta ütles: Ei se olle mitte nende heäl, kes wastastikko hüüdwad: Woimus käes! egga nende heäl, kes wastastikko hüüdwad: Hukkas keik! ma kulen nende heäle, kes wastastikko laulwad.
19. Ja se sündis, kui ta leri liggi sai ja näggi se wassika, ja et nemmad riddastikko mängisid: siis hakkas Mosesse wihha põllema, ja ta wiskas need lauad ommast käest mahha, ja murdis neid katki mäe al.
20. Ja wöttis se wassika, mis nemmad ollid teinud, ja põlletas sedda tullega ärra ja jahwatas sedda, senni kui ta peneks sai, ja ta külwas sedda wee peäle, ja andis Israeli lastele jua.
21. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Mis on se rahwas sulle teinud, et sa ni suurt patto nende peäle saatnud?
22. Ja Aaron ütles: ärgo süttigo mo issanda wihha põllema; sa tunned sedda rahwast, et nemmad kurja sees on.
23. Sest nemmad ütlesid mulle: te meile jummalad, kes meie eel käiwad, sest sest Mosessest, sest mehhest, kes meid Egiptusse maalt seie üllestonud, ei tea meie mitte, mis temmale juhtund.
24. Ja ma ütlesin neile: Kel on kulda? nemad kiskusid warsti ärra ja andsid mulle; siis wiskasin ma sedda tullesse, ja se wassikas tulli wälja.
25. Ja Moses näggi sedda rahwast, et ta lahti sanud Jumalast, sest Aaron olli tedda lahti teinud, teotusseks nende seas, kes nende wasto seisid.
26. Ja Moses jäi leri wärrawasse seisma ja ütles: Kes Jehowa pärralt on, se tulgo mo jure; siis koggusid temma jure keik Lewi poiad.
27. Ja ta ütles neile: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Iggaüks pango omma moöga ennese wöle, minge siñna ja tenna ühhest leri wärrawast teise, ja tapke iggaüks omã wenda, ja iggaüks omã söbra, ja iggaüks omã suggulast.
28. Ja Lewi lapsed teggid Mosesse sanna järrele, ja selsammal päwal langsid rahwa seast liggi kolm tuhat meest.
29. Sest Moses olli üttelnud: Täitke tänna ommad käed Jehowale, sest iggaüks mingo omma poia ja omma weña peäle, ja sedda sepärrast, et Ta teile tänna önnistust annab.
30. Ja se sündis teisel päwal, et Moses rahwa wasto ütles: Teie ollete wägga suurt patto teinud; ja nüüd tahhan ma Jehowa jure üllesminna, ehk ma teen teie patto pärrast ärraleppitamist.
31. Ja Moses tulli jälle Jehowa jure ja ütles: Oh! se rahwas on wägga suurt patto teinud, ja kuld-jummalat ennesele teinud.
32. Ja nüüd, oh! kui sa nende pattud, andeks annaksid! ja kui mitte, siis kustuta, pallun ma, mind ärra ommast ramatust, mis sa olled kirjotanud.
33. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Sedda tahhan ma omãst ramatust ärrakustutada, kes ial mo wasto patto teinud.

34. Ja nüüd minne, wi se rahwas siña, kus ma sulle üttelnud: wata mo Ingel peab so eel käima; ja sel päwal kui ma tullen katsma, siis maksan ma nende patto nende kätte.

35. Ja Jehowa löi sedda rahwast sepärrast, et nemmad ollid sedda wassikast teinud, mis Aaron teinud.

33. Peatük.

Jehowa arm lahkub Israelist: tootab jälle neile tulla.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto: Käi, minne siit ülles, sinna ja se rahwas, mis sa Egiptusse maalt olled üllestonud, siña male, mis ma ollen wandes Abraamile, Isaakile ja Jakobile tootand ja öölnud: So suggule tahhan ma sedda anda.

2. Ja ma tahhan läkkitada ühhe ingli sinno ele ja wäljaaiada Kanaani-, Emori- ja Itti- ja Perissi-, Iwwi- ja Jebusi-rahwast,

3. Siña male, mis pima ja met joseb: sest minna ei tahha mitte so seas üllesminna, sest et sa üks kangekaelne rahwas olled, et ma sind tee peäl ärra ei löppeta.

4. Kui rahwas se kurja kõnne kulis, siis leinasid nemmad wägga, ja ükski neist ei pañud omma ehte ennesele peäle.

5. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Ütle Israeli laste wasto: teie ollete kangekaelne rahwas; kui ma teie seas siña ülleslähhan, siis teen ma otsa teie peäle silma-pilkmisse aial; ja nüüd pango iggaüks omma ehte ennese peält ärra, et ma tean, mis ma sulle pean teggema.

6. Siis kiskusid Israeli lapsed ommad ehted enneste peält ärra, Orebi mäe jurest ärramannes.

7. Ja Moses wöttis ühhe telgi ja löi sedda ennesele leri tahha ülles, kaugelt leri jurest ärra, ja panni temma nimme koggodusse telk: ja se sündis, et keik, kes Jehowa otsisid, wäljaläksid koggodusse telgi jure, mis leri tagga olli.

8. Ja se sündis, kui Moses wäljaläks telgi jure, siis tousis keik rahwas ülles, ja iggaüks seisis omma telgi ukse ees, ja waatsid Mosest takka, senni kui ta telgi sisse sai.

9. Ja se sündis, kui Moses telgi sisse sai, siis tulli se pilwe sammam mahha ja seisis telgi ukse peäl, ja Ta räkis Mosessega.

10. Kui keik rahwas se pilwe samba näggid, mis telgi ukse peäl seisis: siis tousis keik rahwas ülles ja kumãardasid, iggaüks omã telgi ukse peäl.

11. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto pallest pallese, nenda kui mees omma sõbra wasto rägib; ja ta tulli jälle taggasi leri, agga temma tener Nuni poeg Josua, se noormees ei lahkund mitte telgi seest ärra.

12. Ja Moses ütles Jehowa wasto: Wata sa ütlesid mo wasto: Wi se rahwas siina ülles; agga sinna ei anna mulle mitte teada, kedda sa tahhad moga läkkitada; siiski olled sa üttelnud: Ma tunnen sind nimme pärrast, ja sa olled ka armo leidnud mo silma eest. 13. Ja nüüd, kui ma siis ollen armo leidnud so silma eest, siis öppeta mind omma Teed, et ma sind saan tunda, et ma armo leian so silma eest, ja wata, et se rahwas on sinno rahwas.
14. Ja Ta ütles: Peab mo Palle minnema, et ma sind sadan hingama?
15. Ja ta ütles temma wasto: Kui so Palle ei lähhä, siis ärra lasse meid mitte siit siina üllesminna.
16. Sest kust peab ial tuntama, et ma so silma eest ollen armo leidnud, minna ja so rahwas? eks sest, kui sa meiega lähhäd? siis minna ja so rahwas saame palju üllemaks kui keik rahwas, mis Ma peäl on.
17. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Ma tahhan ka sedda asja teha, mis sa olled üttelnud, sest sa olled armo leidnud mo silma eest, ja ma tunnen sind nimme pärrast.
18. Ja ta ütles: Et näita mulle mulle omma Au.
19. Ja Ta ütles: Ma tahhan lasta keik omma headust so silma eest mödaminna ja kulutada nimme pärrast: Jehowa on sinno ees; ja ma tahhan armo heita õ, kelle peäle ma armo heidan, ja hallastada, kelle peäle ma wöttan hallastada.
20. Weel ütles Ta: Sinna ei woi mo Pallet mitte nähha, sest ükski innimenne ei woi mind nähha, ja ellusse jäda.
21. Weel ütles Jehowa: Wata, siin on üks paik mo jures, ja seäl pead sa kaljo peäl seisma.
22. Ja se peab sündima, kui mo Au möda lähhäb, siis tahhan ma sind se kaljo prao sisse panna, ja omma kät so peäle katta, senni kui ma saan möda läinud.
23. Ja kui ma omma kät saan ärrawötnud, siis pead sa mind takka näggema, agga mo Pallet ei sa mitte nähtud.

34. Peatük.

Ued kässo-lauad: Jehowa seädus: Mosesse palle paistab.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Raiu ennesele kaks kiwwi-lauda, otse nenda kui need essimessed, ja ma tahhan nende laudade peäle kirjutada need sañad, mis essimeste laudade peal olnud, mis sa olled katkimurdnud.
2. Ja olle homõiko walmis, ja homõiko tulle ülles Sinai mäe peäle, ja seisa seäl mo ees mäe otsas.

3. Ja ükski ei pea soga ülestullema, ja ka ühtki inimest ei pea sama nähtud keige se mäe peäl; ärgo söga ka mitte ei puudoljukesed egga weiksed seäl mäe kohtas.
4. Ja ta raius kaks kiwwi-lauda, nenda kui need essimessed, ja Moses tousis homõiko warra ülles ja läks ülles Sinai mäe peäle, nenda kui Jehowa tedda olli käsknud, ja wöttis ennese kätte kaks kiwwi-lauda.
5. Ja Jehowa tulli pilwes mahha ja astus senna temma jure ja kulutas nimme pärrast: Jehowa!
6. Ja Jehowa läks möda temma silma eest ja kulutas: Jehowa! Jehowa! üks hallastaja ja armolinne Jummal, pitkamelega ja rikkas heldussest ja töest.
7. Kes heldust peab mitme tuhhandele, kes andeks annab üllekohhut ja ülleastmist ja patto, ja kes sedda sü-allust ei pea polegi ilma süta, kes wannematte üllekohto maksab laste kätte ja laste laste kätte, kolmandama ja neljandama põlwe kätte.
8. Siis töttas Moses ja kummardas peaga mani ja heitis silmili mahha.
9. Ja ütles: ISSand, ollen ma nüüd armo leidnud so silma eest, siis mingo ISSand meie seas: sest se on üks kangekaelne rahwas; siiski anna andeks meie üllekohhut ja meie patto, ja te meid ommaks pärris-ossaks.
10. Ja Ta ütles: Wata ma tahhan seädusse teha, keige so rahwa ees tahhan ma imme-asjad teha, mis ei olle lodud ei ühhelgi maal egga ühhegi rahwa seas, et keik se rahwas kelle seas sa olled, peab Jehowa tööd näggema, et se on kartusse wäärt, mis ma tahhan sinno jures teha.
11. Hoia sedda, mis ma tänna sind kässin; wata ma aian so eest ärra Emori- ja Kanaani- ja Itti- ja Perissi- ja Iwwi- ja Jebusi-rahwast.
12. Hoia ennast, et sa selle Ma rahwaga seädust ei te, kuhho sinna saad, et nemmad sulle wörkutamise-paelaks ei sa so seas.
13. Agga nende altarid peate teie mahhakiskma ja nende ebba-usso sambad katkimurdma ja nende ied mahharaiuma.
14. Sest sa ei pea mitte teise jummalate kummardama: sest Jehowa, teõna nimi on: Se pühha wihhaga; pühha wihhaga Jummal on ta.
15. Hoia ennast, et sa seädust ei te selle Ma rahwaga, kui nemad hora-wisil omad jumalad tagga hoidwad ja ohwerdawad omõa jummalattele, ja kutsuwad sind, et sa pead nende ohwrist söma;
16. Ja nende tüttartest omma poegele naesed wõtma, ja kui nende tütreid hora-wisil ommad jummalad taggahoidwad, siis saatwad nemad so poiad hora-wisil omõad jumalad taggahoidma.
17. Wallatud jummalaid ei pea sa ennesele mitte teggema.
18. Hapnematta leibade Pühha pead sa piddama, seitse päwa pead sa hapnematta leiwad söma, mis ma sind ollen käsknud, Abibi ku seätud aial, sest Abibi kuul olled sa Egiptussest wäljaläinud.

19. Keik mis lapse-kodda lahti teeb, on minno pärralt, ja keik so lodussed, mis issased ja essimessed sündiwad, weiksest ehk puddolujuksest, need on mo pärralt.
20. Agga eesli essimest loma mis täkkut-wars pead sa ühhe tallega lunnastama, ja kui sa mitte ei lunnasta, siis raiu temma kael ärra: igga essimest last ennese poegest pead sa luñastama, ja mo palle ette ei pea tühja käega tuldama.
21. Kuus päwa pead sa tööd teggema, ja seitsmel päwal hingama, ka künni- ja leikusse-aial pead sa hingama.
22. Sa pead ka nädalatte Pühha, se essimesse uudse nisso leikusse wilja Pühha piddama, ja wilja kokkopannemisse Pühha aasta lõppetussel.
23. Kolmkord aastas peab keik so meeste-rahwas ISSanda Jehowa Israeli Jummalala palle ette tullemas.
24. Sest ma tahhan sedda rahwast so eest ärraiada ja so raia laiaks tehha, ja ükski ei pea so maad himmustama, kui sa ülleslähhad, et sa Jehowa omma Jummalala palle ette tulled kolmkord aastas.
25. Sinna ei pea mo tappa-ohwri werd mitte happo leiwaga ohwerdama, ja se Pasa-pühha ohwer ei pea mitte ülle ö jäma homõkoni.
26. Omma Ma essimesse warratse uudse wilja pead sa Jehowa omma Jummalala kotta wima. Sa ei pea sikkut-talle temma emma pimas mitte keetma.
27. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kirjota ennesele need sinnatsed sañad, sest nende sañade järrele ollen ma sinnoga ja Israeliga seädusse teinud.
28. Ja ta olli seäl Jehowa jures nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd; ei ta sõnud leiba egga jonud wet, ja Ta kirjotas laudade peäle need seädusse sañad, need kümme kasso- saña.
29. Ja se sündis kui Moses Sinai mäe peält alla tulli, ja need kaks tunnistusse lauda Mosesse käes ollid, kui ta mäe peält mahhatulli, siis ei teädnud Moses mitte, et ta palle nahk hiilgas, et Jehowa temmaga olli rakinud.
30. Ja Aaron ja keik Israeli lapsed näggid Mosest, ja wata temma palle nahk hiilgas, ja nemmad kartsid temma liggi minnes.
31. Ja Moses hüdis neid, ja Aaron ja keik koggodusse üllemad tullid jälle ta jure, ja Moses rakis nendega.
32. Ja pärrast sedda tullid keik Israeli lapsed liggi, ja ta käskis neid keik sedda, mis Jehowa temmaga olli rakinud Sinai mäe peäl.
33. Ja Moses lõppes nendega räkimast, ja ta olli kattet pannud omma palle peäle.
34. Ja kui Moses Jehowa palle ette tulli temmaga räkima, siis pani ta se katte ärra, senni kui ta jälle wäljaläks, ja kui ta wäljatulli, siis rakis ta Israeli laste wasto sedda, mis olli kästud.

35. Ja Israeli lapsed näggid Mosesse palle, et Mosesse palle nahk hiilgas, sepärrast panni Moses jälle se katte omma palle peäle, senni kui ta sisseläks Temmaga räkima.

35. Peatük.

Hingamise-pääw: üllestöstmisse-ohwer: töteggiate nimmed.

1. Ja Moses koggus keik Israeli laste koggodust kokko ja ütles nende wasto: Need on need sannad, mis Jehowa on käsknud, et neid peab teggema.
2. Kuus päwa peab tööd tehtama, ja seitsmel päwal peab teie jures se õige hingamise-pääw Jehowale pühha ollema: kes ial siis tööd teeb, sedda peab surma pandama.
3. Teie ei pea tuld üllesteggema, ei ühhestki teie maias, hingamise päwal.
4. Ja Moses räkis keige Israeli laste koggodusse wasto ja ütles: Se on se sanna, mis Jehowa on käsknud sedda wisi:
5. Wötke sest, mis teil on, üks üllestöstmisse-ohwer Jehowale, iggaüks, kes ommast heast süddamest tahhab, se peab sedda toma Jehowa üllestöstmisse-ohwriks, kulda ja höbbedat ja waske,
6. Ja walwaka-sinnist ja purpuri-punnast ja elleda-puñast ja kallist liñast lönga, ja kitse karwo.
7. Ja punnakaid jära nahko ja mära nahko ja Sittimi puid.
8. Ja ölli walge tarwis, ja kallid rohud woidmisse ölli tarwis, ja maggusa haisoga rohud suitsetamisse tarwis.
9. Ja Soami kiwwa ja kiwwid, mis kollude sisse pañakse, käiksitta-kuekesse ja riña-illo tarwis.
10. Ja iggaüks, kel teie seast tark meel on, peab tulles ja teggema keik, mis Jehowa on käsknud.
11. Maia, temma telgi ja ta katte, temma hagrid ja ta lauad, temma lattid, ta sambad ja ta jallad:
12. Laeka ja ta kangid, ärraleppitamisse-kane ja se wahhe-tekki, mis katteks,
13. Laua ja ta kangid ja keik ta riistad, ja ettepannemisse-leiwad,
14. Ja küünla-jalla walge tarwis, ja ta riistad ja ta lapid, ja ölli walge tarwis;
15. Ja suitsetamisse altari ja ta kangid, ja se woidmisse ölli ja need maggusa haisoga rohud suitsetamisse tarwis, ja ukse katte maia ukse tarwis.
16. Pölletamisse-ohwri altari ja se wask-wörgo, mis senna tarwis, temma kangid ja keik ta riistad, pessemisse-riista ja ta jalla:
17. Oue seinä tekkid, temma sambad ja iggaühhe jallad, ja oue wärrawa katte:
18. Maia waiad ja oue waiad ja nende nöred:
19. Ammeti rided, pühhas paikas ammeti tö-teggemisse tarwis, preestri Aaroni pühhad rided, ja ta poege rided preestri-ammeti tarwis.

20. Ja keik Israeli laste koggodus läks Mosesse jurest ärra.
21. Ja nemmad tullid iggamees, kelle südda tedda aias, ja iggaüks, kelle waim heal meel tahtis anda, need töid Jehowa üllestöstmisse-ohwri koggodusse telgi tö tarwis, ja keige temä tenistusse tarwis ja pühhad riette tarwis.
22. Ja mehhed tullid naestega, iggamees, kes ommast heast süddamest tahtsid, need töid hakisid ja körwa-ehtesid ja sörmuksid ja kuppudega wösid, keik suggu kuld-riisto, ja iggamees, kes kullast köikutamise-ohwri Jehowale köikutas,
23. Ja iggamees, kelle jurest leiti walwaka-sinnist ja purpuri-punnast ja elleda-punnast ja kallist linnast lönga ja kitse karwo ja punnakaid jära nahko ja mära nahko, need töid sedda.
24. Kes ial joudsid üllestöstmisse-ohwri hõbbedast ehk wassest tua, need töid Jehowale üllestöstmisse-ohwri, ja kelle jurest ial Sittimi puud leiti, need töid keige tenistusse tö tarwis.
25. Ja keik naesed, kel tark meel olli, need kehrasid omma kättega ja töid sedda kehratud walwaka-sinnist ja purpuri-punnast ja elleda-punnast ja kallist linnast lönga.
26. Ja keik need naesed, kedda nende südda aias ja moistsid, need kehrasid kitse karwo.
27. Ja need üllemad töid Soami kiwwa ja kallid-kiwwid, mis kollude sisse pannakse, käiksitta-kuekesse ja rinna-illo tarwis.
28. Ja kallid rohud ja ölli, walge tarwis ja woidmisse ölli tarwis, ja maggusa haisoga rohud suitsetamise tarwis.
29. Israeli lapsed töid ühhe hea-meelisse ohwri Jehowale, iggamees ja naene, kes ommast heast süddamest tahtsid wia keige se tö tarwis, mis Jehowa Mosesse läbbi olli käsknud teha.
30. Ja Moses ütles Israeli laste wasto: Wadage, Jehowa on kutsnud nimme pärrast Huri poia Uri poia Petsaleeli Juda sou-arrust:
31. Ja on tedda täitnud Jummal waimoga, tarkussega, moistussega ja tundmissega, ja et ta tark keige tö peäle:
32. Et ta moistab keik tööd targaste ärraarwata, ja tehja kullast ja hõbbedast ja wassest.
33. Ja kalli-kiwwide sisse kirja teha, mis kollude sisse pannakse, ja pu peäle kirjad leikata, et ta moistab keik tööd targaste ärratehha.
34. Ta on ka temma süddamesse annud teisi õppetada, temmale ja Ooliabile Ahisamaki poiale Tani sou-arrust.
35. Ta on neid täitnud targa melega, et nemmad keik seppa ja targa kudduja ja wälja-õmbleja tööd walwaka-sinnise ja purpuri-punnase, elleda-punnase ja kalli linnase lönga ja kangro tööd ärratewad: need tewad keik tööd ärra ja moistwad targaste keik sedda ärraarwata.

36. Peatük.

Annid tuakse liakski: maia ehk koggodusse telk saab walmis.

1. Ja Petsaleel ja Ooliab teggid tööd ja iggamees, kel tark meel olli, kelle sisse Jehowa olli pañud tarkust ja moistust, et nemmad moistsid ärratehha keik tööd pühha maia tenistusse tarwis, keik sedda möda kui Jehowa olli käsknud.
2. Ja Moses kutsus Petsaleeli ja Ooliabi ja keik mehhed kel tark meel olli, kelle süddamesse Jehowa olli tarkust pañud, iggaüks kelle südda tedda aias, se tö kallale miñema sedda teggema.
3. Ja nemmad wötsid Mosesse käest keik sedda üllestöstmisse-ohwri, mis Israeli lapsed ollid tonud pühha maia tenistusse tö tarwis, et nemad sedda piddid teggema; ja nemad wisid ta jure weel heamelelissed ohwrid igga homõiko.
4. Ja keik targad tullid, kes piddid teggema keige se pühha maia tööd, iggaüks omma tö kallalt, mis nemmad teggid,
5. Ja räkisid Mosesse wasto ja ütlesid: Rahwas toob wägga paljo, ennam kui se töteggemisse jure tarwis lähhäb, mis Jehowa käsknud tehha.
6. Ja Moses käskis, et piddi leris kulutadama ja ööldama: Ükski mees egga naene ei pea ennam waewa näggema pühha maia üllestöstmisse-ohwri pärrast; ja nenda sai rahwas ärrakeeldud ennam tomast.
7. Sest neil olli jo warra kül keige se tö tarwis, mis piddi tehtama, ja siñna jäi weel ülle.
8. Ja keik, kel tark meel olli töteggiate seast, need teggid sedda maia kümnest tekkist, mis kallist korrotud linnasest ja walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest löngast, ja kuddusid Kerubid targaste siñna sisse.
9. Ühhe tekki pitkus olli kahheksa kolmatkümmand künart, ja ühhe tekki laius nelli künart: üks moõt olli igga tekkil.
10. Ja ta panni wiis tekki ühte teine teise külge ja panni ta ühte wiis tekki teine teise külge.
11. Ja teggi asad walwaka-sinnisest löngast ühhe tekki äre siñna otsa, kus sedda piddi ühtepandama: nenda teggi ta teise tekki otsa äre, kust teist piddi ühtepandama.
12. Wiiskümmand asa teggi ta ühhe tekki külge, ja wiiskümmand asa teggi ta selle tekki otsa, kust teist piddi ühtepandama: need asad ollid wastastikko teine teise wasto.
13. Ja ta teggi wiiskümmand kuld-haki, ja panni nende hakidega need tekkid teine teise külge ühte, et ta ühheks maiaks sai.
14. Ja ta teggi tekkid kitse-karwust telgi tarwis maia peäle, üksteistkümmand tekki teggi ta neid.

15. Ühhe tekki pitkus olli kolmkümmend künart, ja nelli künart ühhe tekki laius; üks moöt olli neil ühhelteistkümmel tekkil.
16. Ja ta panni wiis tekki issepäines, ja kuus tekki issepäine ühte.
17. Ja teggi wiiskümmend asa selle tekki äre siñna otsa, kust sedda pididi ühtepandama, ja wiiskümmend asa teggi ta selle tekki äre, kust sedda pididi teisega ühtepandama.
18. Ja ta teggi wiiskümmend wask-haki, se telgi ühtepaña, et se pididi ühheks sama.
19. Ja teggi selle telgile kattet punnakaist jära nahkust, ja kattet mära nahkust siñna peäle.
20. Ja teggi need lauad maia tarwis Sittimi puust, mis pididid püsti seisma.
21. Kümme künart olli ühhe laua pitkus ja poolteist künart ühhe laua laius.
22. Kaks tappi olli ühhel laual körwastikko teine teise wasto: nenda teggi ta keikile maia laudadele.
23. Ja ta teggi lauad maia tarwis, kakskümmend lauda louna külge tarwis wasto lounat.
24. Ja teggi nellikümmend hõbbe-jalga nende kahhekümne laua alla: kaks jalga ühhe laua alla temma kahhe tappile, ja kaks jalga teise laua alla temma kahhe tappile.
25. Ja selle maia teise külje tarwis pohja pole teggi ta kakskümmend lauda,
26. Ja nende nellikümmend hõbbe-jalga, kaks jalga ühhe laua alla, ja kaks jalga teise laua alla.
27. Ja selle maia külge õhto pole teggi ta kuus lauda.
28. Ja teggi kaks lauda maia nurkade tarwis mollemas külges.
29. Ja nemad ollid alt kahhekessi ühtepandud, ja ollid ka peält ühtepandud ühhe rōngaga: nenda teggi ta neile mollemile mollemas nurkas.
30. Nenda olli kahheksa lauda, ja nende hõbbe-jallad kuusteistkümmend jalga: kaks jalga ikka ühhe laua al.
31. Ja ta teggi lattid Sittimi puust, wiis ühhe maia külje laudade tarwis,
32. Ja wiis latti teise maia külje laudade tarwis, ja wiis latti maia laudade tarwis mollemal polel õhto pole.
33. Ja teggi ühhe keskmisse latti, mis neist laudust ühhest otsast teise pididi läbbikäima.
34. Ja need lauad karratas ta kullaga, ja nende rōngad teggi ta kullast lattide assemeks, ja karratas need lattid kullaga.
35. Ja teggi wahhe-tekki walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest ja kallist korrotud linnasest lõngast, sedda teggi ta, Kerubid targaste senna sisse kuddudes.
36. Ja ta teggi temmale nelli sammast Sittimi-puust, ja karratas neid kullaga: nende hagid ollid kullast, ja ta wallas neile nelli hõbbe-jalga.

37. Ja ta teggi kattet telgi ukse tarwis walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest ja kallist korrotud linnasest lõngast, mis wälja-õmblejatte tehtud.

38. Ja nende wiis sammast ja nende hagid, ja karratas nende nuppud ja nende wardad kullaga, ja nende wiis jalga wassega.

37. Peatük.

Pühha maia ehk koggodusse telgi riistad tehakse.

1. Ja Petsaleel teggi se laeka Sittimi puust, pool kolmat künart olli temma pitkus ja poolteist künart ta laius ja poolteist künart ta kõrgus.
2. Ja ta karratas sedda puhta kullaga seest- ja wäljaspiddi, ja teggi kuld-krantsi senna ümber.
3. Ja wallas temmale nelli kuld-rõngast temma nelja nurga külge, ehk kaks rõngast ta ühhe külge ja kaks rõngast ta teise külge.
4. Ja ta teggi kangid Sittimi puust ja karratas neid kullaga,
5. Ja pani kangid rõngaste sisse laeka külgele, et woiks laeka kanda.
6. Ja teggi ärraleppitamisse-kane puhtast kullast, poolkolmat künart olli ta pitkus ja poolteist künart temma laius.
7. Ja ta teggi kaks Kerubi kullast, ühhest tükkist teggi ta neid mollema ärraleppitamisse-kane otsa.
8. Üks Kerub olli ühhest otsast siit poolt ja teine Kerub teisest otsast seält poolt: sest ärraleppitamisse-kanest teggi ta need Kerubid wälja ta mollemast otsast.
9. Ja need Kerubid ollid ommad mollemad tiwad wäljalautamas üllespiddi, ja omma tibadega katmas se ärraleppitamisse-kane, ja nende silmad ollid teine teise wasto: se ärraleppitamisse-kane wasto ollid Kerubide silmad.
10. Ja ta teggi se laua Sittimi puust, kaks künart ta pitkus ja üks künar ta laius ja poolteist künart ta kõrgus.
11. Ja karratas tedda puhta kullaga ja teggi kuld-krantsi senna ümber.
12. Ja teggi temmale põna, kämle laius, ümberringi, ja teggi temã põna ümber kuld-krantsi.
13. Ja ta wallas temmale nelli kuld-rõngast, ja pani need rõngad nelja nurga külge, mis temma nelja jalla külges ollid.
14. Alt põna liggi ollid need rõngad kangide asemeks, et woiks laua kanda.
15. Ja ta teggi need kangid Sittimi puust ja karratas neid kullaga et woiks laua kanda.
16. Ja ta teggi need riistad, mis laua peäl piddid ollema, temã waagnad ja ta suitsetamisse rohho-kausid ja ta kahwliid ja putked, misga sedda lauda peab kattetama, sedda keik puhtast kullast.

17. Ja ta teggi künnla-jalla puhtast kullast, ühhest tükkist teggi ta se küünla-jalla, temma kehha ja ta arrud, ta kausikessed, ta knöbid, ja ta lillikessed käisid temmast wälja.
18. Ja kuus arro käisid ta küljest wälja, kolm künnla-jalla arro temma ühhest küljest, ja kolm küünla-jalla arro ta teisest küljest.
19. Ühhes arrus ollid kolm kausikest mandli wisi tehtud, ja üks knööp ja üks lillike, ja teises arrus ollid kolm kausikest mandli wisi tehtud, üks knööp ja üks lillike, nenda ollid neil kuel arrul, mis küünla-jallast wälja käisid.
20. Ja küünla-jalla kehha külges ollid nelli kausikest mandli wisi tehtud, temma knöbid ja ta lillikessed.
21. Ja üks knööp käis kahhe arro al temmast wälja, ja ta üks knööp kahhe arro al temmast wälja, ja ta üks knööp kahhe arro al tast wälja: nenda olli neil kuel arrul, mis temast wäljakäisid.
22. Nende knöbid ja nende arrud käisid temast wälja: se keik olli ühhest tükkist puhtast kullast.
23. Ja ta teggi temma seitse lampi, ja ta küünla-kärid, ja ta tahhi-niña riistad puhtast kullast.
24. Ühhest puhta kulla talentist teggi ta sedda, ja keik temma riistad.
25. Ja ta teggi ühhe suitsetamise altari Sittimi puust, üks künar olli ta pitkus ja üks künar ta laius, neljanurgaliñe, ja kaks künart temma kõrgus; ta sarwed käisid tast wälja.
26. Ja ta karratas sedda puhta kullaga temã üllema pohja ja ta küljed ümberringi ja ta sarwed, ja teggi kuld-krantsi senna ümber.
27. Ja ta teggi temmale kaks kuld-rõngast ta krantsi alla temma mollema pole ta mollema külge kangide assemeks, et sedda nendega woiks kanda.
28. Ja ta teggi kangid Sittimi puust ja karratas neid kullaga.
29. Ja teggi pühha woidmisse ölli, ja need maggusa haisoga puhtad suitsetamise-rohud α apteekri wisi.

38. Peatük.

Kulla, höbbeda ja wasse arro, mis se tö tarwis kullatud.

1. Ja ta teggi põlletamise-ohwri altari Sittimi puust, wiis künart pitkuti ja wiis künart laiuti, neljanurgalinne, ja kolm künart kõrguti.
2. Ja ta teggi temma sarwed ta nelja nurga peäle, ta sarwed käisid temmast wälja, ja ta karratas sedda wassega.
3. Ja ta teggi keik se altari riistad, pottid ja labbidad ja pekkid, tulle-worgid ja sütte-pannud: keik temma riistad teggi ta wassest.
4. ja teggi altarile wörgo, wassest olli se wörgotö, temma tulle asseme al, alt piddi polest altarist sadik.

5. Ja ta wallas nelli rōngast selle wask-wōrgo nelja otsa külge kangide assemeks,
6. Ja teggi kangid Sittimi puust ja karratas neid wassega,
7. Ja panni need kangid nende rōngaste sisse, mis altari külges, et sedda woiks nendega kanda, ta teggi sedda õneks laudadest.
8. Ja teggi wask-pessemissesse-riista ja temma wask-jalla nende naeste peeglidest kes hulgal kokkotullid, kes koggodusse telgi ukse ette hulgal kokkotullid.
9. Ja ta teggi sedda oue; ja louna külje pole wasto lounat selle oue seinatekkid kallist linnasest ridest, mis korrotud lõngast, sadda künart.
10. Nende kakskümmend sammast ja nende kakskümmend wask-jalga; sammaste hagid, ja nende wardad hōbbedast.
11. Ja pohja külje pole sadda künart, nende kakskümmend samast ja nende kakskümmend wask-jalga; samaste hagid ja nende wardad hōbbedast.
12. Ja õhto külje pole seinatekkisid wiiskümmend künart, nende kümme sammast ja nende kümme jalga; sammaste hagid ja nende wardad hōbbedast.
13. Ja homõiko külje pole päwatousmisse wasto wiiskümmend künart.
14. Seinatekkisid olli ühhel polel wiisteistkümmend künart, nende kolm sammast ja nende kolm jalga.
15. Ja teisel polel siit ja seält poolt oue wārrawa seinatekkisid wiisteistkümmend künart, nende kolm sammast ja nende kolm jalga.
16. Keik seinatekkid oue ümber ollid kallist linnasest ridest mis korrotud lõngast.
17. Ja sammaste jallad ollid wassest, sammaste hagid ja nende wardad ollid hōbbedast ja nende nuppud hōbbedaga karratud, ja keik oue sammaste külges ollid hōbbe-wardad.
18. Ja oue wārrawa katte olli wälja-õmblejatte tehtud walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest ja kallist korrotud linnasest lõngast, ja kakskümmend künart olli pitkus ja kõrgus laiusega wiis künart otse kui teised oue seinatekkid.
19. Ja nende nelli sammast ja nende nelli jalga ollid wassest, nende hagid hōbbedast, ja nende nuppude kard ja nende wardad ollid hōbbedast.
20. Ja keik waiad maia ja oue ümberringi ollid wassest.
21. Need on selle maia, se tunnistusse maia ärraloetud asjad, mis loeti ärra Mosesse susanna peäle, Lewitide tenistusseks, Itamari preestri Aaroni poia käe läbbi.
22. Ja Petsaleel Huri poia Uri poeg Juda suggu-arrust teggi sedda keik, mis Jehowa Mosest olli käsknud.
23. Ja temmaga Ooliab Ahisamaki poeg Tani suggu-arrust, kes sep ja tark kudduja ja wäljaõmbleja walwaka-sinnise ja purpuri-punnase ja elleda-punnase ja kalli linnase lõngaga.

24. Keik sedda kulda, mis selle töö jures ärratehti keige se pühha maia tööle, kõikutamisse-ohwri kulda olli ühheksa talenti kolmatkümmed ja seitse sadda ja kolmkümmed sekli pühha sekli järrele.

25. Ja nende hõbbedat, kes koggodusse seast ollid ärraloetud, olli sadda talenti ja tuhhat, seitse sadda ja wiis sekli kahheksatkümmed, pühha sekli järrele.

26. Üks Peka mehhe peäle, se on üks pool sekli pühha sekli järrele, iggamehhe peäle, kes nende sekka sai kes ollid ärraloetud, kes kakskümmed aastat wannad ja peäle, kuus sadda tuhhat ja kolm tuhhat, wiis sadda ja wiiskümmed.

27. Ja seäl olli sadda talenti hõbbedat, need pühha maia jallad ja se wahhetekki jallad wallada, saast talentist sadda jalga, üks talent igga jalla tarwis.

28. Ja neist tuhhandest ja seitsmest saast ja wiest seklist kahheksatkümmed teggi ta sammaste hagid ja karratas nende nuppud ja panni wardad nende külge.

29. Ja sedda kõikutamisse-ohwri waske olli seitsekümmed talenti, kaks tuhhat ja nelli sadda sekli.

30. Ja sest teggi ta koggodusse telgi ukse jallad ja wask-altari ja se wask-wörgo mis ta külges, ja keik altari riistad.

31. Ja oue jallad ümberringi, ja oue wärrawa jallad ja keik maia waiad ja keik oue waiad ümberringi.

39. Peatük.

Pühhad kallid rided tehakse walmis: pühha maia riistade nimmed.

1. Ja walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest löngast teggid nemmad ammeti rided pühhas paikas ammeti töteggemisse tarwis: ja nemmad teggid need pühhad rided, mis Aaronile tarwis, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

2. Ja ta teggi käiksitta-kuekesse kuldsest, walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-puñasest ja kallist korrotud liñasest löngast.

3. Ja nemmad taggusid need kuld-platid öhhukesseks ja leikasad neid tradiks, ja nemmad pannid sedda walwaka-sinnise ja purpuri-punnase lönga sekka ja elleda-punnase ja kalli linnase lönga sekka, targaste senna sisse koutud.

4. Nemmad teggid ka temmale olla-peältsed mis ühteweawad, temma mollemast otsast pandi neid ühte.

5. Ja se targaste koutud wö mis temma külges, olli septsamast löngast nendasammoti tehtud: kuldsest, walwaka-siñisest ja purpuri-puñasest ja elleda-puñasest ja kallist korrotud liñasest löngast, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

6. Ja nemmad teggid need Soami kiwwid walmis, ja kuld-kollud nende ümber, kus sisse Israeli laste nimmed ollid tikkitud pitseri-kirja wisi.
7. Ja ta panni se käiksitta-kuekesse olla-pealiste peäle mällestusse kiwwaks Israeli lastele, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
8. Ja ta teggi rinna-illo, targaste koutud, nendasammoti kui käiksitta-kueke tehtud, kuldsest, walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elle-punnasest ja kallist korrotud linnasest löngast.
9. Se olli neljanurgalinne, kahhekordseks teggid nemmad se rinna-illo, üks waks olli pitkus ja üks waks ta laius, kahhekordne olli temã.
10. Ja nemmad täitsid sedda nelja rea kiwwidega: üks ridda olli Odemi-Topasiuse- ja Parekti-kiwwi; se on essimenne ridda.
11. Ja teine ridda olli Noweki- Sahwiri- ja Temanti-kiwwi.
12. Ja kolmas ridda olli Lesemi- Sebo- ja Ametüsti-kiwwi.
13. Ja neljas ridda olli Tarsisi-, Soami- ja Jaspe-kiwwi; ja nende ümber tehti kuld-kollud, kus neid sisse pandi.
14. Ja need kiwwid ollid Israeli laste nimmede järrele, neid olli kaksteistkümmend nende nimmede järrele, pitseri-wisi tikkitud, iggauhhe nimmi kahheteistkümmne suggu-arro järrele.
15. Ja nemmad teggid rinna-illo külge ühhest pitkusest kerulissed keed, puhtast kullast.
16. Ja nemmad teggid kaks kuld-kollo ja kaks kuld-röngast, ja pañid need kaks röngast riña-illo kahhe otsa külge,
17. Ja pañid need kaks kuld-kerolist kedi nende kahhe rönga sisse, rinna-illo otsade külge.
18. Ja nende kahhe kerolisse kee kaks otsa pañid nemmad nende kahhe kollo külge, ja pannid neid käiksitta-kuekesse olla-pealiste peäle ta eestpole.
19. Ja nemmad teggid kaks kuld-röngast, ja pañid neid rinna-illo kahhe otsa külge, temma äre külge mis seestpiddi käiksitta-kuekesse wasto on.
20. Ja nemãad teggid kaks kuld-röngast ja pannid neid käiksitta-kuekesse kahhe olla-peältse külge altpiddi ta eestpoolt siñna liggi, kus sedda ühtepandi käiksitta-kuekesse targaste koutud wö ülle.
21. Ja nemmad siddusid kinni se rinna-illo temma röngastega käiksitta-kuekesse röngaste külge walwaka-sinnise nõriga, et ta käiksitta-kuekesse targaste koutud wö külges olli, nenda et riña-illo sest käiksitta-kuekessest ei piddand lahti sama; nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
22. Ja ta teggi sedda lühhikest kube mis käiksitta-kuekesse al, koutud keik walwaka-sinnisest löngast.
23. Ja se kue pea-auk olli temma keskel nenda kui raudride su, selle pea-augo ümber olli üks koutud äär, et ta ei piddand löhki kärrisema.
24. Ja nemmad teggid se kue pallistusse külge kranati-ounad walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest korrotud löngast.

25. Ja nemmad teggid kellokessed puhtast kullast, ja pannid need kellokessed nende kranati-ounte wahhele se kue pallistusse külge ümberringi, kranati ounte wahhele.
26. Üks kelloke ja üks kranati-oun, ta üks kelloke ja üks kranati-oun se kue pallistusse külge ümberringi, ammeti töteggemisse tarwis, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
27. Ja nemmad teggid pitkad kued kallist linnasest koutud ridest Aaronile ja temma poegele,
28. Ja kübbara kallist linnasest ridest ja kännad mütsid kallist linnasest ridest ja liñased püksid kallist linnasest ridest mis korrotud lõngast.
29. Ja wö kallist korrotud linnasest ja walwaka-sinnisest ja purpuri-punnasest ja elleda-punnasest lõngast, wäljaõmblejatte tehtud, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
30. Ja nemmad teggid pühha kroni öhhukesse plati puhtast kullast, ja kirjotasid sinna sisse kirja, pitseri kirja wisi need sannad: Jehowa pühhitsus.
31. Ja nemmad pannid senna külge walwaka-sinnise nöri kübbara külge peält kinni panna, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
32. Nenda lõppetati keik se koggodusse telgi maia tö; ja Israeli lapsed ollid teinud keik sedda möda, kui Jehowa Mosest olli käsknud; nenda ollid nemmad teinud.
33. Ja nemmad wisid se maia Mosesse jure, se telgi ja keik temma riistad, temma hagid, ta lauad, ta lattid, ja ta sambad ja ta jallad.
34. Ja se tekki puñakaist jära nahkust ja se tekki mära nahkust ja se wahhe-tekki mis katteks olli.
35. Se tunnistusse laeka ja temma kangid ja se ärraleppitamisse-kane:
36. Se laua keige temma riistadega ja need ettepannemisse leiwad:
37. Se küünla-jalla mis puhtast kullast temma lampidega, need lampid mis piddid ülles seätama, ja keik temma riistad ja se ölli walge tarwis:
38. Ja se kuld-altari ja se woidmisse ölli ja need maggusa haisoga suitsetamisse-rohud ja se telgi ukse katte:
39. Se wask-altari ja se wask-wörgo mis seäl, külges temma kangidega ja keige ta riistadega, se pessemisse-riista ja temma jalla:
40. Need oue seina-tekkid, temma sambad ja temma jallad, ja oue wärrawa katte, ta nörid ja ta waiad, ja keik riistad koggodusse telgi maia tenistusse tarwis:
41. Need ammeti rided pühhas maias ammeti töteggemisse tarwis, preestri Aaroni pühhad rided ja ta poegade rided preestri-ammeti tarwis.
42. Keik sedda möda kui Jehowa Mosest olli käsknud, nenda ollid Israeli lapsed keik sedda tööd teinud.
43. Ja Moses watas keik sedda tööd, ja wata nemad ollid sedda teinud; kui Jehowa olli käsknud, nenda ollid nemad teinud; ja Moses õñistas neid.

40. Peatük.

Pühha maia tehhakse ülles: pilw kattab sedda.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Essimessel essimesse ku päwal pead sa koggodusse telgi maia ülles teggema;
3. Ja panne siñna sisse se tunnistusse laekas, ja katta se laekas wahhetekkiga.
4. Ja wi se laud siñna sisse, ja sea sedda mis siñna peäle tuleb seada; ja wi se küünla-jalg siñna sisse, ja süta ta lampid põllema.
5. Ja panne se kuld-altar suitsetamisse tarwis tunnistusse laeka ette, ja panne ukse katte maia ette ülles.
6. Ja panne se põlletamise-ohwri altar koggodusse telgi maia ukse ette.
7. Ja panne se pessemisse-riist koggodusse telgi wahhele ja altari wahhele, ja pañe wet siñna sisse
8. Ja sa pead se oue ümberringi üllespannema, ja oue wärrawa katte ettepannema.
9. Ja wötta woidmisse ölli, ja woia se maia ja keik, mis seäl sees on, ja pühhitse sedda ja keik ta riistad, et se pühhaks saab.
10. Ja woia põlletamise-ohwri altar ja keik ta riistad, ja pühhitse se altar, et se altar saab keigepühhamaks.
11. Ja woia se pessemisse-riist ja selle jalg, ja pühhitse sedda.
12. Ja wi Aaroni ja temma poiad koggodusse telgi ukse jure liggi, ja pesse neid weega,
13. Ja panne pühhad rided Aaroni selga, ja woia tedda ja pühhitse tedda, et ta mo jures preestri-ammeti peäl woib olla.
14. Ja wi temma poiad liggi, ja panne need kued nende selga,
15. Ja woia neid, nenda kui sa nende issa olled woidnud, et nemmad mo jures preestri-ammeti peäl woiwad olla: ja se peab sündima, et nende woidminne neile peab ollema iggawesseks preestri-ammetiks nende tullewa põlwe-rahwa jures.
16. Ja Moses teggi keik; sedda möda kui Jehowa tedda olli käsknud, nenda teggi temma.
17. Ja se sündis teise aasta essimessel essimesse ku päwal, et se maia ülles tehti.
18. Ja Moses teggi se maia ülles ja seadis temma jallad, ja panni ta lauad ülles, ja panni ta lattid sisse ja panni ta sambad ülles.
19. Ja ta lautas maia peäle telgi ja panni siñna peäle selle telgi katte ülles, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

20. Ja ta wöttis ja panni sedda kasso-tunnistust laeka sisse, ja panni kangid laeka külge, ja panni ärraleppitamisse-kane ülles laeka peäle.
21. Ja ta wiis laekast maia sisse, ja pañi wahhe-tekki ülles katteks; ja kattis se tunnistusse laeka, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
22. Ja ta panni se laua koggodusse telgi sisse, maia külge pohja pole se wahhe-tekki ette.
23. Ja ta seädis senna peäle need leiwad korra pärrast Jehowa palle ette, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
24. Ja ta pañi se künnla-jalla koggodusse telgi sisse laua kohhale, selle maia külge louna pole.
25. Ja ta sütas põllema need lampid Jehowa palle ees, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
26. Ja ta panni se kuld-altari koggodusse telgi sisse wahhe-tekki ette.
27. Ja sütas temma peäle põllema need maggusa haisoga suitsetamisse-rohud, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
28. Ja ta panni se ukse katte maia ette,
29. Ja se põlletamisse-ohwri altari pañi temma koggodusse telgi maia ukse ette, ja ohwerdas seäl peäl põlletamisse- ja roa-ohwrid, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
30. Ja ta panni se pessemisse-riista koggodusse telgi wahhele ja altari wahhele, ja panni wet siñna sisse pesta.
31. Ja Moses ja Aaron ja ta poiad pessesid seält seest ommad käed ja ommad jallad.
32. Kui nemmad koggodusse telgi sisse läksid, ja kui nemmad altari jure liggi tullid, siis pessesid nemmad ennast, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
33. Ja ta panni oue seinad senna maia ja altari ümber ülles, ja panni oue wärrawa katte ette: nenda lõppetast Moses sedda tööd.
34. Ja se pilw kattis koggodusse telgi, ja Jehowa Au täitis se maia.
35. Ja Moses ei woind mitte koggodusse telgi sisse miñna, sest se pilw jäi siñna peäle seisma, ja Jehowa Au täitis sedda maia.
36. Ja kui se pilw maia peält üllesläks, siis läksid Israeli lapsed käima keikis nende teekäimissis.
37. Ja kui se pilw mitte ülles ei läinud, siis ei läinud nemmad mitte käima se päwani, kui ta jälle üllesläks.
38. Sest Jehowa pilw olli maia peäl päwal, ja tuli olli öse seäl sees, keige Israeli suggu nähhes keikis nende teekäimissis.

Teise Mosesse Ramato Ots.

1. Peatük.

Põlletamise-ohwrid, mis heal meel antakse.

1. Ja Jehowa hüdis Mosest ja räkis temmaga koggodusse telgi seest ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Kui inimenne teie seast Jehowale wõttab ühhe ohwri-anni tua lojuksist, siis peate teie lojuksest, weistest ja puddolojustest omma ohwri-anni toma.
3. Kui temma ohwri-anni on üks põlletamise-ohwer weistest, siis peab ta sedda toma, mis issane ja selge terwe on; ta peab sedda koggodusse telgi ukse ette toma, et ta woiks armas olla Jehowa ees.
4. Ja ta peab omma käega se põlletamise-ohwri Pea peäle toetama, ja sedda peab temma eest heaks woetama, et ta eest saaks ärraleppitamine tehtud.
5. Ja ta peab ühhe nore weikse ärratapma Jehowa ees, ja Aaroni poiad need preestrid peawad sedda werd toma, ja sedda werd ümberringi ripputama altari peäle, mis koggodusse telgi ukse ees on.
6. Ja ta peab se põlletamise-ohwri nahha peält ärrawõtma, ja sedda temma tükkiks katki raiuma.
7. Ja preestri Aaroni poiad peawad altari peäle tuld pannema ja puid tulle peäle seädma.
8. Ja need preestrid Aaroni poiad peawad seädma need tükkid, se Pea ja se raswa nende pude peäle, mis tulle peäl on, mis altari peäl.
9. Ja selle sissekonna ja säred peab weega ärrapessema; ja preester peab sedda keik altari peäl süütma põllema põlletamise-ohwriks: se on üks tulle-ohwer maggusaks haisuks Jehowale.
10. Ja kui temä ohwri-and on puddolojuksist ehk lambust ehk kitsedest mis põlletamise-ohwriks, siis peab ta sedda toma mis issane ja selge terwe on.
11. Ja ta peab sedda ärratapma altari körwas pohja pole Jehowa ees, ja need preestrid Aaroni poiad peawad selle werd ripputama ümberringi altari peäle.
12. Ja ta peab sedda ta tükkiks katki raiuma ja temma Pea ja ta raswa, ja preester peab neid seädma nende pude peäle, mis tulle peäl on, mis altari peäl.
13. Ja se sissekonna ja säred peab weega ärrapessema; ja preester peab sedda keik liggi wima ja altari peäl süütma põllema: se on üks põlletamise-ohwer, üks tulle-ohwer maggusaks haisuks Jehowale.
14. Ja kui temma ohwri-and on liño-suggust, põlletamise-ohwriks Jehowale: siis peab ta omä ohwri turtli-tuikessist ehk tui-poegest wima.

15. Ja preester peab sedda senna altari jure wima, ja temma Pea künega ärranäppistama ja altari peäl süütma põllema, ja selle werd peab wäljapikistama altari seina külge.

16. Ja temma puggu peab ta temma sulgedega ärrawima, ja sedda wiskama altari kõrwa homiko pole tuhha paika.

17. Ja ta peab sedda lõhki leikama temma tibadega, ei ta pea sedda mitte ühhest ärralahhutama, ja preester peab sedda altari peäl süütma põllema nende pude peäl, mis tulle peäl on ; se on üks põlletamise-ohwer, üks tulle-ohwer maggusaks haisuks Jehowale.

2. Peatük.

Roa-ohwrid, mis heal mehel antakse.

1. Ja kui üks hing ühhe roa-ohwri-anni Jehowale tahhab tua, siis peab tema ohwri-and penest jahhust ollema, ja ta peab ölli siina peäle wallama ja wirukki siina peäle pannema.

2. Ja ta peab sedda wima nende preestride Aaroni poege kätte, ja üks peab peoga seält wõtma omma peo täid temma penest jahhust ja temma öllist keige ta wirukkiga, ja preester peab sedda mällestusse-ohwriks süütma põllema altari peäl; se on üks tulle-ohwer maggusaks haisuks Jehowale.

3. Ja mis sest roa-ohwrist üllejääb, se tulleb Aaronile ja temma poegele; se on se keige pühham assi Jehowa tulle-ohwridest.

4. Ja kui sa tahhad tua ühhe roa-ohwri-anni sest, mis pets-ahjus on küpsetud, siis peawad need ollema hapnematta kogid penest jahhust ölliga seggatud ja hapnematta öhhokessed kogid ölliga woitud.

5. Ja kui so ohwri-and on üks roa-ohwer pannus küpsetud, siis peab se ollema penest jahhust ilma hapnematta, ölliga seggatud.

6. Sa pead sedda tükkiks murdma ja ölli senna peäle wallama; se on üks roa-ohwer.

7. Ja kui so ohwri-and on üks roa-ohwer katlas kedetud, siis peab sedda penest jahhust ölliga tehtama.

8. Ja sa pead sedda roa-ohwri mis neist tehakse, Jehowale toma ja sedda preestri kätte andma, ja ta peab sedda altari jure wima.

9. Ja preester peab sest roa-ohwrist selle mällestusse-ohwri peält ärrawõtma ja altari peäl süütma põllema; se on üks tulle-ohwer maggusaks haisuks Jehowale.

10. Ja mis sest roa-ohwrist üllejääb, se tulleb Aaronile ja temma poegele; se on se keigepühham Jehowa tulle-ohwridest.

11. Ei ühtegi roa-ohwri, mis teie Jehowale tahhate wia, ei pea sest tehtama, mis hapnend, sest teie ei pea ühtegi happotaignat egga ühtegi met Jehowale tulle-ohwriks süütma põllema.

12. Essimesse wilja ohwri-anniks woite neid kül tua Jehowale, agga altari peäle ei pea nemmad mitte sama maggusaks haisuks.

13. Ja keik so roa-ohwri annid pead sa solaga solama, ja sa ei pea mitte omma Jummalä seädusse sola ärrajätma ommast roa-ohwrist; keige omma ohwri-andide peäle pead sa sola toma.

14. Ja kui sa essimessest uudsest wiljast roa-ohwri Jehowale tood, siis pead sa tored pead mis tulle äres kuiwatud ja mis torist päist peneks toukatud ommast essimessest uudsest wiljast roa-ohwriks toma.

15. Ja sa pead ölli senna peäle pañema ja wirukki seña peäle pañema; se on üks roa-ohwer.

16. Ja preester peab selle mällestusse-ohwri süütma põllema temma peneks toukatud wiljast ja temma öllist keige ta wirukkiga; se on üks tulle-ohwer Jehowale.

3. Peatük.

Tänno-ohwrid.

1. Ja kui temma ohwri-and on üks tänno-ohwer, kui ta weistest toob, olgo se issane ehk emmane, siis peab ta sedda mis selge terve, Jehowa ette toma.

2. Ja ta peab omma käega omma ohwri-anni Pea peäle toetama ja sedda koggodusse telgi ukse ees ärratapma, ja need preestrid Aaroni poiad peawad sedda werd ümberringi altari peäle ripputama.

3. Ja ta peab sest tänno-ohwrist ühhe tulle-ohwri Jehowale toma, se raswa mis sissekonna kattab, ja keige se raswa mis sissekonna külges on.

4. Ja neid kaks nero ja se raswa mis nende külges ja mis soolte külges, ja sedda muud raswa, mis maksa liggi, sedda peab ta nerudega ärrawötma.

5. Ja Aaroni poiad peawad sedda altari peäl süütma põllema se põlletamissee-ohwri peäl, mis nende pude peäl on, mis tulle peäl; se on üks tulle-ohwer maggusaks haisuks Jehowale.

6. Ja kui temma ohwri-and on puddolojustest tänno-ohwriks Jehowale, olgo se issane ehk emmane, siis peab ta sedda toma mis selge terve.

7. Kui ta ühhe lamba-talle toob omaks ohwri-anniks, siis peab ta sedda Jehowa ette toma.

8. Ja omma käega omma ohwri Pea peäle toetama ja sedda koggodusse telgi ees ärratapma, ja Aaroni poiad peawad temma werd altari peäle ümberringi ripputama.

9. Ja ta peab sest tänno-ohwrist ühhe tulle-ohwri Jehowale toma; temma raswa, se terve sawwa, mis temma selja-lu külges, peab ta ärrawötma, ja se raswa mis sissekonna kattab, ja keige se raswa, mis sissekonna külges on.

10. Ja neid kaks nero ja se raswa mis nende külges ja mis solte külges on, ja sedda muud raswa, mis maksa liggi, sedda peab ta nerudega ärrawõtma.
11. Ja preester peab sedda altari peäl süütma põllema; se on üks tulle-ohwri roog Jehowale.
12. Ja kui temma ohwri-and üks kitse suggu on, siis peab ta sedda Jehowa ette toma.
13. Ja peab omma käega ta Pea peäle toetama, ja sedda koggodusse telgi ees ärratapma, ja Aaroni poiad peawad temma werd altari peäle ümberringi ripputama.
14. Ja ta peab sest omma anni tulle-ohwriks Jehowale toma, se raswa, mis sissekonna kattab ja keik se raswa, mis sissekonna külges on.
15. Ja neid kaks nero ja se raswa mis nende külges, ja mis soolte külges, ja sedda muud raswa mis maksa liggi, sedda peab ta nerudega ärrawõtma.
16. Ja preester peab neid altari peäl süütma põllema; se on üks tulle-ohwri roog maggusaks haisuks: keik se rasw tulleb Jehowale.
17. See olgo üks iggawenne seätud wiis teie tullewa põlwe-rahwale keige teie ello-maiade sees: Teie ei pea ühtegi raswa egga ühtegi werd söma.

4. Peatük.

Patto-ohwrid.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: Kui üks hing koggematta ühhegi Jehowa kässu wasto patto teeb, mis ei pea tehtama, ja teeb middagi nende Jehowa käskude wasto.
3. Kui woitud preester patto teeb rahwa süüks: siis peab ta toma omma patto pärrast, mis ta teinud, ühhe wärsi, mis selge terwe noor weis on, Jehowale patto-ohwriks.
4. Ja ta peab se wärsi toma koggodusse telgi ukse ette Jehowa ette, ja peab omma käega selle wärsi Pea peäle toetama ja se wärsi ärratapma Jehowa ees.
5. Ja se woitud preester peab selle wärsi werrest wõtma ja sedda koggodusse telgi sisse wima.
6. Ja preester peab omma sõrme se werre sisse kastma ja sest werrest seitsekord ripputama Jehowa palle ette pühha maia wahhe-tekki pole.
7. Ja preester peab sest werrest pannema Jehowa palle ette selle altari sarwede peäle, kus maggusa haisoga rohhud suitsetakse, mis koggodusse telkis on, ja keik selle wärsi werd peab ta põlletamise-ohwri altari pohja körwa wallama, mis koggodusse telgi ukse ees on.
8. Ja keik selle patto-ohwri wärsi raswa peab ta sest ärrawõtma, se raswa mis sissekonna kattab ja keik se raswa, mis sissekonna külges on.

9. Ja neid kaks nero ja se raswa, mis nende külges ja mis soolte külges, ja muud raswa mis maksa liggi, sedda peab ta nerudega ärrawõtma.
10. Otse nenda kui sest tänno-ohwri härjast ärrawoetakse, ja preester peab neid süütma põllema põlletamise-ohwri altari peäl.
11. Agga selle wärsi nahha ja keik temma lihha, ta peaga ja ta sääртега ja ta sissekonna ja ta sitta,
12. Ja keik se wärsi peab ta leri tahha wima ühte puhta paika, kuhho tuhka mahhapuistetakse, ja peab sedda pude peäl tullega ärrapõlletama; seäl kus tuhka mahhapuistetakse peab sedda ärrapõlletama.
13. Ja kui keik Israeli koggodus peaks eksima, ja se assi olleks koggodusse silma ees teädmatta et nemmad middagi ühhegi Jehowa käskude wasto teinud, mis ei pea tehtama, ja sü-alluseks sanud;
14. Ja se pat saab teäda, misga nemmad on patto teinud: siis peab koggodus ühhe wärsi mis noor weis patto-ohwriks toma, ja nemmad peawad sedda koggodusse telgi ette wima.
15. Ja koggodusse wañemad peawad omma kättega selle wärsi Pea peäle toetama Jehowa ees, ja sedda wärsi peab Jehowa ees ärratapma.
16. Ja se woitud preester peab sest wärsi werrest koggodusse telgi sisse wima.
17. Ja se preester peab omma sõrme se werre sisse kastma, ja seitsekord Jehowa palle ette se wahhe-tekki pole ripputama.
18. Ja sest werrest peab ta pannema selle altari sarwede peäle, mis Jehowa palle ees on, mis koggodusse telkis, ja keik sedda werd peab ta põlletamise-ohwri altari pohja körwa wallama, mis koggodusse telgi ukse ees on.
19. Ja keik temma raswa peab ta sest ärrawõtma ja altari peäl süütma põllema.
20. Ja ta peab se wärsiga teggema, otse kui temma se patto-ohwri wärsiga teinud, nenda peab ta sellega teggema; ja preester peab nende eest ärraleppitamist teggema, ja sedda peab neile andeks antama.
21. Ja ta peab se wärsi leri tahha wima ja sedda ärrapõlletama, nenda kui ta essimesse wärsi on ärrapõlletand; se on koggodusse patto-ohwer.
22. Kui üks würst peaks patto teggema, ja teeb middagi koggematta ühhegi Jehowa omma Jummalä käskude wasto, mis ei pea tehtama ja saab sü-alluseks:
23. Ehk kui temäle ta pat teäda antakse, misga ta patto teinud: siis peab temä ommaks ohwri-añiks toma ühhe nore sikko, mis issane ja selge terwe.
24. Ja peab omma käega se sikko Pea peäle toetama ja sedda ärratapma seäl paikas, kus põlletamise-ohwer tappetakse Jehowa ees; se on üks patto-ohwer.
25. Ja preester peab omma sõrmega sest patto-ohwri werrest wõtma ja põlletamise-ohwri altari sarwede peäle pañema, ja temma werd põlletamise-ohwri altari pohja körwa wallama.

26. Ja keik temma raswa peab ta altari peäl süütma põllema, nenda kui tänno-ohwri raswa, ja preester peab temma eest ta patto pärrast ärraleppitamist teggema, ja siis peab temmale andeks antama.

27. Ja kui üks hing mu ma-rahwa seast peaks koggematta patto teggema, et ta middagi teeb ühhegi nende Jehowa käskude wasto, mis ei pea tehtama, ja saab sü-alluseks:

28. Ehk kui temmale temma pat teäta antakse, misga ta patto teinud: siis peab ta ommaks ohwri-anniks toma ühhe nore kitse-suggu, mis selge terwe ja emmane on, omma patto pärrast, mis ta teinud.

29. Ja peab omma käega se patto-ohwri Pea peäle toetama, ja se patto-ohwri ärratapma põlletamise-ohwri paikas.

30. Ja preester peab omma sõrmega selle werrest wõtma, ja peab sedda põlletamise-ohwri altari sarwede peäle pannema, ja keik temma werd se altari pohja körwa wallama.

31. Ja peab keik temma raswa ärrawõtma, otse nenda kui se tänno-ohwrist ärrawoetakse, ja preester peab sedda altari peäl süütma põllema maggusaks haisuks Jehowale, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema, siis peab temmale andeks antama.

32. Ja kui ta ennese ohwri-anniks ühhe lambatalle toob patto-ohwriks, siis peab ta sedda wima mis emmane ja selge terwe.

33. Ja peab omma käega se patto-ohwri Pea peäle toetama ja sedda ärratapma patto-ohwriks seäl paikas, kus põlletamise-ohwri tappetakse.

34. Ja preester peab omma sõrmega sest patto-ohwri werrest wõtma, ja põlletamise-ohwri altari sarwede peäle pannema, ja keik selle werd altari pohja körwa wallama.

35. Ja keik selle raswa peab ta ärrawõtma, nenda kui se lamba-talle rasw tänno-ohwrist ärrawoetakse, ja preester peab neid altari peäl süütma põllema Jehowa tulle-ohwride peäl; ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema temma patto pärrast, misga ta patto teinud: siis peab temmale andeks antama.

5. Peatük.

Sü-ohwrid.

1. Ja kui üks hing patto teeb, et ta ühhe wande heäle on kuulnud ja ta on isse tunnistus-mees, et ta sedda ehk näinud ehk muido teab, kui ta sedda ei anna teäta, siis peab ta omma üllekohto süüd kandma.

2. Ehk kui üks hing ühhegi rojase asjasse puutnud, olgo rojase metsalisse raibe ehk rojase lojukse raibe, ehk rojase romaja raibe, ja se on temmal teadmatta: siis on ta rojane ja sü-allune.

3. Ehk kui ta putub ühhe innimesse rojase asjasse keige temma rojusse järrele, misga ta rojaseks saab, ja se on temmal teadmatta ja saab teäta, et ta sü-allune on.
4. Ehk kui üks hing wannub, et ta suust wäljaaiab, et ta tahhab kurja teha ehk head teha, keige se järrele, mis innimenne ial wandega woib suust wäljaaiada, ja se on temmal teadmatta, ja ta saab teäda: et ta sü-allune on ühhe nendesinnaste asjade pärrast.
5. Siis peab se sündima, kui ta sü-alluseks saab ühhe nende asjade pärrast, et ta peab üllestunnistama, misga ta patto teinud.
6. Ja ta peab omma sü-ohwri Jehowale omma patto pärrast, mis ta teinud, toma ühhe emmase neist puddolojustest, ühhe utto-talle ehk nore kitse patto-ohwriks; ja preester peab temã eest ta patto pärrast ärraleppitamist teggema.
7. Ja kui temma kässi ei joua ühte puddolojust sada, siis peab ta ommaks sü-ohwriks, et ta patto teinud, toma kaks kurtli-tuikest ehk kaks tui-poega Jehowale, teist patto-ohwriks ja teist põlletamise-ohwriks.
8. Ja ta peab neid preestri jure wima ja essite toma sedda, mis patto-ohwriks on, ja ta peab künega temma Pea näppistama ta kukla kohtas, agga ei mitte ühhest ärralahhutama.
9. Ja peab sest patto-ohwri werrest altari seina külge ripputama, ja mis sest werrest üllejäab, sedda peab altari pohja körwa sama wäljapikistud; se on üks patto-ohwer.
10. Ja sedda teist peab ta põlletamise-ohwriks teggema seätud wisi järrele, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema temma patto pärrast, mis ta teinud, ja siis peab sedda temmale andeks antama.
11. Ja kui ta kässi ei joua kaks turtli-tuikest ehk kaks tui-poega sada, siis peab temma, et ta patto teinud, omma ohwri toma kaks topi peent jahho patto-ohwriks; ta ei pea mitte ölli senna peäle pannema egga siñna peäle wirukki pannema, sest se on üks patto-ohwer.
12. Ja ta peab sedda preestri kätte wima, ja preester peab sest peoga wõtma omma peo täit selle mällestusse-ohwriks ja altari peäl süütma põllema Jehowa tulle-ohwri peäl; se on üks patto-ohwer.
13. Ja preester peab temã eest ärraleppitamist teggema temma patto pärrast mis ta teinud ühhest neist asjust siis peab temmale andeks antama: ja se peab preestrile sama nenda kui roa-ohwer.
14. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
15. Kui üks hing suurt wallatust on teinud ja koggematta Jehowa pühha asjadega patto teinud: siis peab ta omma sü-ohwriks Jehowale toma ühhe jära, mis selge terve puddolojustest, mis so arwamise järrele kaks hõbbe-sekli wäärt, pühha sekli järrele, sü-ohwriks.
16. Ja ta peab sedda, mis ta neis pühhais asjus patto teinud, jälle tassuma, ja peab temma wiet ossa senna jure pannema ja sedda preestrile andma, ja

preester peab temma eest ärraleppitamist teggema se sü-ohwri järaga, siis peab temmale andeks antama.

17. Ja kui üks hing patto teeb ja middagi ühhegi nende Jehowa käskude wasto teinud, mis ei pea tehtama, ja ta ei teädnud sedda mitte: siis on ta sü-allune ja peab omma üllekohto süüd kandma.

18. Ja ta peab ühhe jära mis selge terve wima puddolojustest so arwamisse järrele sü-ohwriks preestri kätte, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema temma eksitusse pärrast, mis ta eksinud, ja isse sedda ei teädnud; siis peab temmale andeks antama.

19. Se on se sü-ohwer; ta on töeste sü-alluseks sanud Jehowa ees.

20. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

21. Kui üks hing patto teeb ja Jehowa wasto suurt wallatust teeb, ja salgab omma liggimesse wasto sedda, mis temma jure pandud seisma, ehk mis ta tootand kät lües, ehk mis risutud on, ehk ta on omma liggimessele liga teinud;

22. Ehk ta leidnud mis ärrakaddund ja salgab sedda ärra, ja on wallet wandunud ühhegi asja pärrast keikis, mis innimenne woib tehha, et ta sega patto teeb:

23. Siis peab sündima, kui ta patto teinud ja sü-alluseks sanud, et ta peab jälle tassuma need risutud asjad, mis ta risunud, ehk sedda liga-asja mis ta temmale teinud, ehk sedda asja mis temma jure on pandud seisma, ehk sedda ärrakaddunud, mis ta leidnud.

24. Ehk keik sedda, mis pärrast ta wallet wandunud; siis peab ta sedda pea-wöllaga jälle maksma, ja siñna jure weel wiet ossa pannema; sellele kelle pärrast se on, peab ta sedda andma selsammal omma sü-ohwri päwal.

25. Ja ta peab omma sü-ohwri Jehowale wima preestri kätte ühhe jära mis selge terve puddolojustest, so arwamisse järrele sü-ohwriks.

26. Ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees, ja temmale peab andeks antama, iggäühhe pärrast keigest sest, mis ta on teinud et ta selle pärrast sü-alluseks sanud.

6. Peatük.

Tulloke altari peäl allati: preestride roa-ohwer põlletakse ä: patto-ohwer süakse.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Kässä Aaroni ja temma poiad ja ütle: See on se käsk põlletamise-ohwri pärrast: põlletamise-ohwer peab tulle-asseme peäl altari peäl keige se ö homõikoni ollema, ja altari tulli peab siñna peäle jäma põllema.

3. Ja preester peab omma linnase ride selga pannema, ja ommad linnased püksid omma palja ihho külge jalga pannema ja se tuhha ärratöstma, kui tulli

sedda põlletamise-ohwri saab altari peal ärrapõlletand, ja peab sedda altari kõrwa pannema.

4. Ja ta peab ommad rided seljast ärrawõtma ja teised rided selga pannema, ja se tuhha leri tahha wima ühte puhta paika.

5. Ja se tulli altari peäl peab seäl põllema, sedda ei pea mitte ärrakustutama, ja preester peab igga homõiko siñna peäle puid pannema põllema, ja peab siñna seädma se põlletamise-ohwri, ja selle täño-ohwri raswa seäl peäl süütma põllema.

6. Tulli peab allati altari peäle jäma põllema, sedda ei pea mitte ärrakustutama.

7. Ja se on se käsk roa-ohwri pärrast: Aaroni poiad peawad sedda toma Jehowa ette altari ette.

8. Ja ta peab peält ärrawõtma omma peoga sest roa-ohwri penest jahhust ja ta öllist ja keik wirukki, mis roa-ohwri peäl on, ja ta peab sedda altari peäl süütma põllema maggusaks haisuks selle mällestusse-ohwriks Jehowale.

9. Ja mis sest üllejäab, sedda peawad Aaron ja temma poiad söma; hapnematta peab sedda södama pühhas paikas, koggodusse telgi oue peäl peawad nemmad sedda söma.

10. Tedda ei pea mitte hapnend tehtama leiwaks ; sedda ollen ma nende ossaks annud omma tulle-ohwridest, se on keigepühham, nenda kui patto-ohwer ja sü-ohwer.

11. Keik meeste-rahwas Aaroni laste seast peawad sedda söma: se on üks iggawenne seätud wiis teie tullewa rahwa-põlwele Jehowa tulle-ohwridest; mis ial neisse putub, peab pühha ollema.

12. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

13. Se on Aaroni ja temma poegade ohwri-and, mis nemmad peawad Jehowale toma sel päwal, kui tedda woitakse: kaks topi penest jahhust peab allati roa-ohwriks ollema, temma teine pool ossa homõiko ja ta teine pool öhto.

14. Sedda peab pannus ölliga tehtama, küpsetud pead sa sedda toma; need küpsetud roa-ohwri pallokessed pead sa maggusaks haisuks Jehowale toma.

15. Ja se preester, kedda temma poegest ta assemele woitakse, peab sedda teggema: se on üks iggawenne seätud wiis, sedda peab hopis Jehowale süütma põllema.

16. Ja keik se preestri roa-ohwer peab hopis sama ärrapõlletud, sedda ei pea mitte södama.

17. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

18. Rägi Aaroni wasto ja temma poegade wasto ja ütle: Se on se käsk patto-ohwri pärrast: seäl paikas kus põlletamise-ohwri tappetakse, peab ka patto-ohwri Jehowa ees ärratappetama; se on se keigepühham.

19. Se preester, kes sedda patto-ohwriks toob, peab sedda söma, sedda peab pühhas paikas södama koggodusse telgi oue peäl.

20. Kes ial temma lihhasse putub, peab pühha ollema, ja kui selle werrest ripputakse ühhe ride peäle, mis senna peäle ripputakse, sedda pead sa pühhas paikas ärrapessema.
21. Ja sedda kiwwi-riista, kus sees on kedetud, peab katki kurtama; ja kui ta wask-riista sees on kedetud, siis peab sedda puhtaks nühkima ja weega lopputama.
22. Keik meeste-rahwas preestride seast peawad sedda söma; se on se keigepühham.
23. Ja ühtegi patto-ohwri ei pea mitte södama kelle werrest on middagi koggodusse telgi sisse widud, sega pühha maia sees ärraleppitamist teggema; sedda peab tullega ärrapöletama.

7. Peatük.

Sü- tänno- ja kitusse-ohwer.

1. Ja se on se käsk sü-ohwri pärrast: se on keigepühham.
2. Seäl paikas, kus nemmad põlletamise-ohwri tapwad, peawad nemmad sü-ohwri ka ärratapma, ja temma werd peab ümberringi altari peäle ripputama.
3. Ja keik temma raswa peab ta sest ohwriks toma, se sawwa ja se raswa mis sissekoña kattab.
4. Ja neid kaks nero ja se raswa, mis nende külges on ja mis soolte külges, ja sedda muud raswa, mis maksa liggi, sedda peab ta nerudega ärrawõtma.
5. Ja preester peab neid süütma altari peäl tulle-ohwriks Jehowale; se on üks sü-ohwer.
6. Keik meeste-rahwas preestride seast peawad sedda söma; sedda peab pühhas paikas södama: se on keigepühham.
7. Nenda kui patto-ohwer, nenda on ka sü-ohwer, üks käsk olgo neile; selle preestrile, kes sega ärraleppitamist teeb, peab se sama.
8. Ja kui üks preester kellegi põlletamise-ohwri ohwerdab, siis peab selle põlletamise-ohwri nahk, mis ta on ohwerdanud, sellesamma preestrile sama.
9. Ja keik roa-ohwrid, mis pets-ahjus küpsetakse, ja keik mis katlas ja pañus tehakse, peab sellesama preestrile sama, kes sedda ohwerdanud.
10. Ja keik roa-ohwrid, mis ölliga seggatud ehk kuiwad on, peawad keige Aaroni poegadele sama, ühhele ni hästi kui teisele.
11. Ja se on se käsk tänno-ohwri pärrast, mis Jehowale peab todama.
12. Kui kegi sedda kitusse-ohwriga tahhab tua, siis peab ta kitusse-ohwriks toma hapnematta kogid ölliga seggatud, ja hapnematta öhhokessed kogid ölliga woidud; ja need kogid ölliga seggatud peawad ollema küpsetud penest jahhust.

13. Nende kogidega peab temma ka omma ohwri-anni juures hapnend leiba toma omma tänno-kitusse-ohwriga.
14. Ja ta peab ühhe kogi keigest sest ohwri-annist ohwerdama Jehowale üllestöstmisse-ohwriks; selle preestrile, kes tänno-ohwri werd ripputab, sellele peab se sama.
15. Ja temma tänno-kitusse-ohwri lihha peab sel ohwri päwal södama; sest ei pea ühtegi üllejätma homõikoni.
16. Ja kui temma tappa-ohwri and on üks tootusse- ehk heamelelinne ohwer, siis peab sedda sel päwal, kui ta omã tappa-ohwri toob, södama, ja mis sest üllejääb, peab teisel päwal ka södama.
17. Ja mis sest tappa-ohwri lihast weel üllejääb, sedda peab kolmandamal päwal tullega ärrapõlletama.
18. Ja kui tänno-ohwri lihast kolmandamal päwal peaks södama, siis ei pea se, kes tedda on tonud, mitte armas ollema, ei sedda pea mitte temmale arwatama, üks pahha kõlwato assi on se ; ja se hing mis sest sööb, peab omma üllekohto süüd kandma.
19. Ja sedda lihha, mis ühhegi rojase asjasse putub, ei pea mitte södama, tullega peab sedda ärrapõlletama: agga muud lihha, sedda woib iggaüks kes puhhas on, süa.
20. Ja missuggune hing tänno-ohwri lihast sööb, mis Jehowa pärralt on, kui temma rojus weel ta peäl on, seddasamma hinge peab ärrakautama temma rahwa seast.
21. Ja kui üks hing ühhegi rojase asjasse putub, olgo se innimesse rojus ehk rojane lojus ehk mis ial läila rojane assi, ja sööb sest täño-ohwri lihast, mis Jehowa pärralt on, siis peab seddasamma hinge ärrakautama temma rahwa seast.
22. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
23. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: Teie ei pea ühtegi härja egga lamba egga kitse raswa söma.
24. Ja ühhe raibe raswa ja selle raswa, mis murtud on, woib kül keige tö tarwis prukida: agga teie ei pea sedda paigast mitte söma.
25. Sest iggaüks, kes selle lojukse raswa sööb, kust ta Jehowale tulle-ohwri toob, sedda hinge mis sest sööb, peab ärrakautama temma rahwa seast.
26. Ja teie ei pea ühtegi werd söma keige omma ello-maiade sees, olgo se liñust ehk lojuksest.
27. Igga hing mis mingisuggust werd sööb, sedda hinge peab ärrakautama temã rahwa seast.
28. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
29. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: Kes omma täño-ohwri Jehowale toob, se peab omã ohwri-andi omãst tänno-ohwrist Jehowale wima.

30. Temma käed peawad Jehowa tulle-ohwrid wima, raswa rinnaga hopis, sedda peab ta wima; se rinna, et sedda peab köikutamise-ohwriks Jehowa ees köikutama.
31. Ja preester peab se raswa altari süütma põllema, ja se rind peab Aaronile ja temma poegadele sama.
32. Ja teie peate parrema sapso preestri ülestõstmise-ohwriks andma oma täno-ohwridest.
33. Kes Aaroni poegade seast ohwerdab täno-ohwri werd ja sedda raswa, sellele peab ka parrem saps ossaks sama.
34. Sest sedda köikutamise-rinda ja ülestõstmise-sapso ollen ma Israeli laste käest nende täno-ohwridest wõtnud, ja ollen neid preestri Aaronile ja temma poegadele annud iggawesseks seatud wisiks Israeli laste käest.
35. Se on Aaroni woidmisse kohhus ja ta poegade woidmisse kohhus Jehowa tulle-ohwridest, sel päwal kui neid widi, et nemmad piddid Jehowa ees preestri-ammeti peäl ollema.
36. Mis Jehowa neile käskis anda Israeli laste käest sel päwal, kui ta neid woidis: se on üks iggawenne seatud wiis nende tulles rahwa põlweni.
37. Se on se käsk põlletamise- roa- ja patto-ohwri pärrast, ja sü-ohwri ja täitmise-ohwri ja täno-ohwri pärrast,
38. Mis Jehowa Mosest Sinai mäe peäl on käsknud sel päwal, kui ta Israeli lapsed käskis Jehowale omma ohwri aõid tua Sinai körbes.

8. Peatük.

Aaron, ja temma poiad, ja pühha maia pühhitsetakse.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Wõtta Aaroni ja temma poiad temmaga ja need rided ja se woidmisse ölli, ja se patto-ohwri wärs ja need kaks jära ja se hapnematta leibade korw.
3. Ja koggu keik se koggodus koggodusse telgi ukse ette.
4. Ja Moses teggi nenda kui Jehowa tedda olli käsknud, ja koggodus tulli kokko koggodusse telgi ukse ette.
5. Ja Moses ütles koggodusse wasto: Se on se assi, mis Jehowa on käsknud tehha.
6. Ja Moses laskis Aaroni ja temma poiad liggi tulla ja pesis neid weega.
7. Ja ta panni pitka kue temma selga ja panni wõ temma wõle, ja panni lühhikesse kue temma selga ja panni käiksitta-kuekesse siõna peäle, ja panni sedda käiksitta-kuekesse targaste tehtud wõöd temma wõle, ja pannisedda temä ümber.
8. Ja ta panni se rinna-illo siõna peäle ja paõni sedda Urimit ja Tummimit rinna-illo külge.

9. Ja panni kübbara temma pähhä, ja panni se kübbara külge eest poolt kuldpladi, sedda pühha otsa-ehdet, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
10. Ja Moses wöttis woidmisse ölli ja woidis se maia ja keik, mis seäl sees olli, ja pühhitses neid.
11. Ja ta ripputas sest seitsekord altari peäle, ja woidis se altari ja keik temma riistad, ja pessemisse-riista ja temä jalga, et ta neid pühhitses.
12. Ja ta wallas sest woidmisse-öllist Aaroni Pea peäle ja woidis tedda, et ta tedda pühhitses.
13. Ja Moses laskis Aaroni poiad liggi tulla ja panni kued nende selga ja panni wööd nende wöle ja siddus nende mütsid ülles, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
14. Ja ta töi patto-ohwri wärsi, ja Aaron ja temma poiad toetasid ommad käed se patto-ohwri wärsi Pea peäle.
15. Ja sedda tappeti ärra, ja Moses wöttis sedda werd ja panni sest omma sörmega altari sarwede peäle ümberringi, ja puhhastas altari, ja sedda werd wallas temma altari pohja körwa; nenda pühhitses ta sedda, et ta ärraleppitamist temma eest teeks.
16. Ja ta wöttis keige se raswa, mis sissekonna külges on, ja sedda muud raswa, mis maksa liggi, ja neid kaks nero ja nende raswa, ja Moses sütis sedda altari peäl pöllema.
17. Agga se wärsi ja temma nahha ja ta lihha ja ta sitta põlletas ta tullega ärra leri tagga, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
18. Ja ta töi põlletamise-ohwri jära, ja Aaron ja temma poiad toetasid ommad käed se jära Pea peäle.
19. Ja sedda tappeti, ja Moses ripputas sedda werd altari peäle ümberringi.
20. Ja se jära raius ta temä tükkiks, ja Moses sütis se Pea ja need tükkid ja se raswa pöllema.
21. Ja se sissekonna ja need jallad pessus ta weega, ja Moses sütis keik sedda jära altari peäl pöllema: se on üks põlletamise-ohwer maggusaks haisuks, se on üks tulle-ohwer Jehowale, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
22. Ja ta töi se teise jära, se täitmisse-ohwri jära, ja Aaron ja temma poiad toetasid ommad käed se jära Pea peäle.
23. Ja sedda tappeti, ja Moses wöttis temma werrest ja panni Aaroni parrema körwa-lehhe peäle ja temma parrema käe peila peäle ja temma parrema jalla sure warba peäle.
24. Ja ta laskis Aaroni poiad liggi tulla, ja Moses panni sest werrest nende parrema körwa-lehhe peäle ja nende parrema käe peila peäle ja nende parrema jalla sure warba peäle; ja Moses ripputas sedda werd altari peäle ümberringi.

25. Ja ta wöttis se raswa ja se sawwa ja keige se raswa mis sissekonna külges on, ja sedda muud raswa mis maksa liggi ja neid kaks nero ja nende raswa ja se parrema sapso.
26. Ja ta wöttis hapnematta-leibade korwist, mis Jehowa ees olli, ühhe hapnematta kogi ja ühhe ölli leiwa kogi ja ühhe öhhokesse kogi, ja pañi neid se raswa peäle ja parrema sapso peäle.
27. Ja ta panni keik sedda Aaroni kätte peäle ja ta poegade kätte peäle, ja köikutas neid köikutamise-ohwriks Jehowa ees.
28. Ja Moses wöttis neid nende kätte peält ärra ja sütis neid altari peäl pöllema se põlletamise-ohwri peäl; need ollid täitmis-ohwid maggusaks haisuks, se olli üks tulle-ohwer Jehowale.
29. Ja Moses wöttis se rinna ja köikutas sedda köikutamise-ohwriks Jehowa ees; sest täitmis-ohwri järast sai Mosessele ossa, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
30. Ja Moses wöttis woidmisse-öllist ja sest werrest, mis altari peäl olli, ja ripputas Aaroni ja temma riette peäle ja ta poege peäle, ja ta poege riette peäle temmaga, ja ta pühhitses Aaronit ja temma rided ja ta poiad ja ta poege rided nisammoti.
31. Ja Moses ütles Aaroni ja temma poegade wasto: Keetke se lihha koggodusse telgi ukse ees ja söge sedda seäl, ja se leib mis täitmis-ohwri korwis on, nenda kui ma ollen käsknud ja üttelnud: Aaron ja temã poiad peawad sedda söma.
32. Ja sedda mis lihast ja leiwast üllejääb, peate teie tullega ärrapõlletama.
33. Ja koggodusse telgi uksest ei pea teie seitse päwa mitte wäljaminnema se päwani, kui teie täitmis-ohwri päwad täis sawad: sest seitse päwa peab teie kässi sama täidetud.
34. Nenda kui sel päwal tehti, nenda on Jehowa käsknud teha, et teie eest piddi ärraleppimist tehtama.
35. Ja teie peate koggodusse telgi ukse ette seitse päwa jäma ööd ja päwad, ja peate piddama, mis Jehowa käsknud piddada, et teie ärra ei surre: sest nenda on mind kästüd.
36. Ja Aaron ja temma poiad teggid keik need asjad, mis Jehowa olli käsknud Mosesse läbbi.

9. Peatük.

Aaroni essimenne tenistusse tö.

1. Ja se sündis kahheksamal päwal, et Moses hüdis Aaronit ja temma poiad ja Israeli wannemad,

2. Ja ütles Aaroni wasto: Wötta ennesele üks wassikas mis noor weis patto-ohwriks ja üks jäär põlletamise-ohwriks, mis selge terwed, ja to neid Jehowa ette.
3. Ja sa pead Israeli laste wasto räkima ja ütlema: Wötke üks noor sik patto-ohwriks, ja üks wassikas ja üks lamba-tal, mis ühheaastased ja selge terwed, põlletamise-ohwriks;
4. Ja üks härg ja jäär tänno-ohwriks, Jehowa ees ohwerdada, ja üks roa-ohwer ölliga seggatud: sest täña añab Jehowa eñast teile nähha.
5. Ja nemad wötsid sedda, mis Moses olli käsknud ja töid sedda koggodussetelgi ette, ja keik se koggodus tulli siñna liggi ja seisid Jehowa ees.
6. Ja Moses ütles: Sedda asja, mis Jehowa on käsknud, peate teie teggema, siis annab Jehowa au ennast teile nähha.
7. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Minne altari liggi ja walmista omma patto-ohwer ja omma põlletamise-ohwer, ja te ärraleppitamist ennese ja rahwa eest, ja walmista rahwa ohwri-and ja te ärraleppitamist nende eest, nenda kui Jehowa on käsknud.
8. Ja Aron läks altari liggi ja tappis se patto-ohwri wassika ärra, mis temma eest olli.
9. Ja Aaroni poiad töid werd temma jure, ja ta kastis omma sõrme senna werresse ja panni altari sarwede peäle, ja sedda werd wallas ta altari pohja körwa.
10. Ja se raswa ja need nerud ja sedda muud raswa, mis maksa liggi sest patto-ohwrist sütis ta altari peäl põllema, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
11. Ja se lihha ja se nahha põlletas ta tullega ärra leri tagga.
12. Ja ta tappis se põlletamise-ohwri ja Aaroni poiad töid sedda werd temma kätte, ja ta ripputas sedda altari peäle ümberringi.
13. Ja nemmad töid temma jure se põlletamise-ohwri ta tükkide järrele ja temma Pea, ja ta sütis sedda altari peäl.
14. Ja ta pessis se sissekonna ja need säred, ja sütis neid põllema põlletamise-ohwri peäl altari peäl.
15. Ja ta tõi rahwa ohwri-anni liggi, ja wöttis se patto-ohwri sikko, mis rahwa eest olli, ja tappis sedda ja teggi sedda patto-ohwriks, nenda kui sedda essimest.
16. Ja tõi se põlletamise-ohwri liggi ja teggi temmaga seätud wisil.
17. Ja ta tõi se roa-ohwri ja täitis temmast omma kät, ja sütis altari peäl põllema, ilma se homõiko põlletamise-ohwer.
18. Ja ta tappis se härja ja se jära, mis rahwa eest olli, tänno-ohwriks, ja Aaroni poiad töid sedda werd temma kätte, ja ta ripputas sedda altari peäl ümberringi.

19. Ja need raswad sest härjast, ja sest järast se sawwa ja mis sissekonna kattab, ja need nerud ja sedda muud raswa, mis maksa liggi.
20. Ja nemad pañid need raswad rindade peäle, ja ta sütis need raswad altari peäl põllema.
21. Ja need rinnad ja se parrema sapso köikutas Aaron köikutamise-ohwriks Jehowa ees, nenda kui Moses olli käsknud.
22. Ja Aaron tõstis omma kät rahwa pole ülles jä önnistas neid ja tulli mahha, kui ta se patto-ohwri ja se põlletamise-ohwri ja se tänno-ohwri tööd sai ärra teinud.
23. Ja Moses tulli ja Aaron koggodusse telgi sisse, ja tullid jälle wälja ja öñistasid sedda rahwast, ja Jehowa au näitis ennast keige rahwale.
24. Ja tulloke tulli Jehowa eest wälja, ja söi ärra altari peält se põlletamise-ohwri ja need raswad, ja keik rahwas näggi ja öiskasid ja heitsid endid silmili mahha.

10. Peatük.

Oige nuhtlus Nadabi ja Abiu peäle.

1. Ja Aaroni poiad Nadab ja Abiu wötsid iggamees omma sütte-panno, ja pañid tuld nende sisse, ja pannid suitsetamise-rohto siñna peäle, ja nemmad wisid woörast tuld Jehowa ette, mis ta neid es olle käsknud.
2. Siis läks tulli Jehowa eest wälja ja põlletas neid ärra, ja nemmad surrid Jehowa ette.
3. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Seeb se on, mis Jehowa on räkinud ja üttelnud: ma tahhan ennast näidata pühha ollewad, nende kallal kes mo liggi tullewad ja tahhan keige rahwa silma ees auustud sada: ja Aaron olli wait.
4. Ja Moses kutsus Misaeli ja Eltsawani, Ussieli, Aaroni issa-wenna poiad, ja ütles nende wasto: Tulge liggi, kandke ommad wennad seält pühhast paigast ärra leri tahha.
5. Ja nemmad tullid ja kandsid neid nende kubedega hopis leri tahha, nenda kui Moses olli üttelnud.
6. Ja Moses ütles Aaronile ja temã poegele Eleasarile ja Itamarile: Teie ei pea ennaste pead mitte katmatta jätma, ja eñaste rided mitte ülles arrotama, et teie ärra ei surre, ja et Ta keige se koggodusse peäle wägga ei wihhasta; agga teie wennad keik Israeli suggu woiwad sedda põlletust, mis Jehowa on põlletand, nutta.
7. Ja teie ei pea koggodusse telgi uksest mitte wäljaminñema, et teie ärra ei surre, sest Jehowa woidmisse ölli on teie peäl; ja nemmad teggid Mosesse sanna järrele.

8. Ja Jehowa räkis Aaroni wasto ja ütles:

9. Sa ei pea mitte wina egga kanget joma-aega joma, ei sinna egga so poiad sinnoga, kui teie koggodusse telgi sisse lähhäte, et teie ärra ei surre; se olgo üks iggawenne seädminne teie tulleva põlwede rahwale.

10. Et teie wahhet tete se pühha wahhele ja selle wahhele mis pühha ei olle, ja rojase ja puhta wahhele.

11. Ja et teie Israeli lapsed õppetate keik need seädmissed, mis Jehowa Mosesse läbbi nende wasto on räkinud.

12. Ja Moses ütles Aaroni wasto ja Eleasari ja Itamari temma poegade wasto, kes ollid jälle jänud: Wõtke se roa-ohwer, mis Jehowa tulles-ohwridest üllejäänud, ja söge sedda hapnematta leiwaga altari jures; sest se on keigepühham.

13. Ja teie peate pühhas paikas sedda söma, sest se on sinno seätud ossa ja so poegade seätud ossa Jehowa tulles-ohwridest: sest nenda on mind kästud.

14. Ja se köikutamisse-rinna ja se üllestöstmisse-sapso peate teie puhtas paikas söma, sinna ja so poiad ja so tütreid sinnoga: sest so seätud ossaks ja so poegade seätud ossaks on need Israeli laste tänno-ohwridest antud.

15. Se üllestöstmisse-sapso ja se köikutamisse-rinna peawad nemmad se tulles-ohwri raswadega toma, et nemmad sedda köikutawad köikutamisse-ohwriks Jehowa ees; ja se peab sulle ja so poegadele sinnoga iggawesseks seätud wisiks ollema, nenda kui Jehowa on käsknud.

16. Ja Moses kulas wägga se patto-ohwri sikko järrele, ja wata se olli ärrapõlletud; ja ta wihhastas wägga Eleasari ja Itamari Aaroni poegade peäle; kes jälle jänud, ja ütles:

17. Mikspärrast ei olle teie mitte sönud sedda patto-ohwri pühhas paikas? sest se on keigepühham, ja sedda on Ta teile annud, et teie koggodusse üllekohto süüd peate kandma, et teie nende eest ärraleppitamist tete Jehowa ees.

18. Wata temma werri ei olle mitte pühha paigasse sisse widud; teie piddite sedda wissiste söma pühhas paikas, nenda kui ma ollen käsknud.

19. Ja Aaron ütles Mosesse wasto: Wata, tänna on nemmad omma patto-ohwri ja omma põlletamisse-ohwri Jehowa ees ohwerdanud, ja nisuggused asjad on mulle sündinud; ja kui ma tänno patto-ohwri olleksin sönud, kas se olleks Jehowa melest hea olnud?

20. Ja Moses kulis sedda ja se olli hea temma melest.

11. Peatük.

Wahhe puhaste ja rojaste lojuste wahhel.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto, ja ütles neile:

2. Räkige Israeli laste wasto ja üttelge: Need on need ellajad, mis teie peate söma keikist lojustest, mis Ma peäl.

3. Keik mis loiuste seast kel sörrad, ja kelle sörrad ühhest lahti ja mis melletseb mello sedda peate teie söma.
4. Agga sedda ei pea teie mitte söma neist, mis melletsewad mello ehk kel sörrad: ei kameli, sest ta melletseb kül mello, agga sörge ei olle temmal, se olgo teile rojane.
5. Egga mäe-rotti, sest ta melletseb kül mello, agga sörge ei olle temmal, se olgo teile rojane.
6. Egga jännest, sest ta melletseb kül mello, agga sörge ei olle temmal, se olgo teile rojane.
7. Egga sigga, sest temmal on kül sörrad, ja sörrad ühhest lahti, agga mello ei melletse ta mitte, se olgo teile rojane.
8. Nende lihfast ei pea teie mitte söma egga nende raibesse puutma, need olgo teile rojased.
9. Sedda woite teie süa keigest sest, mis wees on: keik kel wees oimuksed ja somuksed on, merres ja jöggede sees, neid woite süa.
10. Ja keik, kel polle oimuksid egga somuksid merres ja jöggede sees, keigest sest, mis wees ligub ja keigest ellawast hingest, mis wees on, need on teile üks läila assi.
11. Öiete üks läila assi peawad nemmad teile ollema: nende lihfast ei pea teie mitte söma, ja nende raibe peab teile läila ollema.
12. Keik kel wees polle oimuksid egga somuksid, se olgo teile üks läila assi.
13. Ja need peawad teile üks läila assi ollema lindude seast; neid ei pea mitte södama, need olgo teile läilad: kotkas ja lukotkas ja merre-kotkas.
14. Ja merre-kokas ja kul omma sugguga.
15. Keik kaarnad omma sugguga.
16. Ja surispäkul, ja Tamasi- ja Saawi-lind ja kägi omma sugguga;
17. Ja Kosi- ja Salagi-lind, ja ökul.
18. Ja Tinsemeti- ja Kaati- ja Raami-lind;
19. Ja tonekurg ja Anawa-lind omma sugguga ja Tukiwati-lind ja nahk-hiir.
20. Keik romajad linnud, mis nelja jalla peäl käiwad, peawad teile üks läila assi ollema.
21. Agga sedda woite teie süa keikist romajaist lindudest, mis nelja jalla peäl käiwad, kel pitkad säred on jalge peäl, et nemmad nendega Ma peäl woiwad hüppada.
22. Neist woite teie needsinnatsed süa: rohhotirtsud omma sugguga ja Solami omma sugguga ja Argoli omma sugguga ja Agabi omma sugguga.
23. Agga keik muud romajad linnud, kel on nelli jalga, need olgo teile üks läila assi.
24. Ja neist tete teie ennast rojaseks; iggaüks kes nende raibesse putub, se on rojane öhtoni.

25. Ja iggaüks, kes nende raibest middagi kañab, peab ommad rided pessema ja rojane ollema öhtoni.
26. Keik lojuksed, kel sörrad, agga kelle sörrad ei olle ühhest lahti, kes mello ei melletse, need olgo teile rojased: iggaüks kes neisse putub, saab rojaseks.
27. Ja keik mis omma käppade peäl käiwad keikide ellajatte seast, mis nelja jalla peäl käiwad, need on teile rojased; iggaüks kes nende raibesse putub, saab rojaseks öhtoni.
28. Ja kes nende raibe kannab, peab ommad rided pessema ja rojane ollema öhtoni; nemmad on teile rojased.
29. Ja se olgo teile rojane romajatte seast, mis romawad Ma peäl: müt ja hiir ja kummi-kon omma sugguga.
30. Ja Anaka ja Koa ja Letaa ja Omet ja Tinsemet.
31. Need olgo teile rojased keikide romajatte seast; iggaüks kes neisse putub, kui nemmad on surnud, peab rojane ollema öhtoni.
32. Ja keik, mis peäle üks neist langeb mis surnud on, peab rojane ollema, mis suggu pu-astja ehk riet ehk nahka ehk kotti se ial on, keiksuggu riista, misga ial tööd tehakse, sedda peab wette wima ja se on rojane öhtoni; pärrast on se puhhas.
33. Ja keik kiwwi-riistad, kuhho sisse üks neist langend, keik mis seäl sees on, peab rojane ollema, ja teie peate sedda katki murdma.
34. Keik roog mis süakse, mis peäle nisuggune wessi tulleb, se on rojane, ja keik joma-aeg, mis juakse, on keikis nisuggusis riistus rojane.
35. Ja keik mis peäle üks nende raibest langeb, se on rojane; pets-ahjo ja tulle-assemid peab mahhakistama, need on rojased ja peawad teile rojased ollema.
36. Agga üks hallikas ehk kaew, kuhho sisse wet koggutakse, on puhhas: agga kes nende raibesse putub, peab rojane ollema.
37. Ja kui middagi nende raibest langeb mingisugguse seemne wilja peäle, mis tulleb mahhatehha, se on puhhas.
38. Ja kui wet peaks seemne peäle pandama, ja siis middagi raibest se peäle peaks langema: siis on se teile rojane.
39. Ja kui üks neist lojustest, mis teile roaks on, ärrasurreb, siis peab se, kes temma raibesse putub, rojane ollema öhtoni.
40. Ja kes temma raibest sööb, se peab ommad rided pessema ja on rojane öhtoni, ja kes temma raibe kannab, se peab ommad rided pessema ja on rojane öhtoni.
41. Ja keik romajad, mis Ma peäl romawad, on üks läila assi, sedda ei pea mitte södama.
42. Keik mis käib köht möda maad, ja keik mis nelja jalla peäl käib, ja keik kel palju jalgo on keikide romajatte seast, mis Ma peäl romawad, neid ei pea teie mitte söma, sest need on üks läila assi.

43. Ärge tehke enneste hingesid mitte läilaks ühhegi romaja ellaja pärrast mis romab, ja ärge tehke ennast mitte neist rojaseks, nenda et teie neist rojaseks sate.

44. Sest minna ollen Jehowa teie Jummal, sepärrast pühhitsege ennast, et teie pühhad ollete, sest Minna ollen pühha: sepärrast ärge tehke mitte ennaste hingesid rojasteks ühhegi romaja ellaja pärrast, mis Ma peäl romab.

45. Sest minna ollen Jehowa, kes teid Egiptusse maalt wäljawinud, et ma teile Jummalaks ollen: sepärrast peate pühhad ollema, sest Minna ollen pühha.

46. Se on se käsk lojuste ja lindude ja keikide ellawatte hingede pärrast mis wees likuwad, ja igga hinge pärrast, mis Ma peäl romab:

47. Et teie wahhet tete rojase ja puhta wahhele, ja selle ellaja wahhele mis sünnib süa, ja selle ellaja wahhele mis ei sünni süa.

12. Peatük.

Nende naeste puhhastamine, kes lapse wodis.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: Kui üks naene sanud käima peäle ja saab poeg-lapse, siis on ta seitse päwa rojane; ta on rojane nenda kui neil päiwil, kui tedda omma haigusse pärrast isseärranis peti.

3. Ja kahheksamal päwal peab selle poeg-lapse eestnahha lihha ümberleikatama.

4. Ja emma peab kolmkümmend ja kolm päwa puhhastamise were pärrast koio jäma; ühhegi pühha asjasse ei pea ta mitte puutma egga pühha maia jure tullema, senni kui temma puhhastamise päwad täis sawad.

5. Ja kui ta tüttar lapse saab, siis on ta kaks nädalit rojane, otse nenda kui tedda isseärranis peti; ja ta peab kuuskümmend ja kuus päwa puhhastamise were pärrast koio jäma.

6. Ja kui ta puhhastamise päwad (olgo se poia ehk tütre pärrast) täis sawad: siis peab ta ühhe aastase lambatalle põlletamise-ohwriks, ja ühhe tui-poia ehk turtlituikesse patto-ohwriks toma, koggodusse telgi ukse ette preestri kätte.

7. Ja se peab sedda ohwerdama Jehowa ees ja temma eest ärraleppitamist teggema, siis saab ta puhtaks ommast were hallikast. Se on käsk selle pärrast kes lapse saab, olgo poeg- ehk tüttar-laps.

8. Ja kui temma kässi ei joua ühte talle sada, siis peab ta wõtma kaks turtlituikest ehk kaks tui-poega, teist põlletamise-ohwriks ja teist patto-ohwriks, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema, siis on ta puhhas.

13. Peatük.

Mitmesuggune piddalikärn innimeste ja riette külges.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto ja ütles:
2. Kui ühhe innimesse lihha nahha külges on üks muhk ehk paise ehk kärna-täht, ja se saab nenda kui piddalitöbbe wigga temã lihha nahha külges: siis peab tedda widama preestri Aaroni jure, ehk ühhe temã poegade nende preestride jure.
3. Kui preester watab sedda wigga lihha nahha külges, et need karwad selle wigga sees lõnud walgeks ja selle wigga näggo maddalam on kui temma mu lihha nahk: siis on se piddalitöbbe wigga; ja kui preester tedda näinud, siis peab ta tedda rojaseks moistma.
4. Ja kui se kärna-täht temma lihha nahha külges walge on, ja temma näggo ei olle mitte maddalam kui se nahk, ja karwad ei olle mitte walgeks lõnud: siis peab preester sedda, kel se wigga on, seitse päwa lukko tahha pannema.
5. Ja preester peab tedda watama seitsmel päwal, ja wata kui se wigga temma arwates weel nenda seisab, ja se wigga nahha külges ei olle laiemaks lõnud: siis peab preester tedda teistkorda seitse päwa lukko tahha pannema.
6. Ja preester peab tedda seitsmel päwal teistkorda waatma, ja wata, kui se wigga on komale läinud, ja et se wigga nahha külges mitte laiemaks lõnud: siis peab preester tedda puhtaks moistma; se on üks paise, ja ta peab ommad rided pessema, siis on ta puhhas.
7. Ja kui se paise ikka laiemaks lööb nahha külges, pärrast sedda kui ta saab ennast preestrile näitnud ommaks puhhastamiseks, ja ennast teistkorda preestrile näitnud;
8. Ja preester on tedda watanud, ja wata se paise on laiemaks lõnud nahha külges: siis peab preester tedda rojaseks moistma; se on se piddalitöbbi.
9. Kui piddalitöbbe wigga ühhe innimesse külges on, siis peab tedda preestri jure widama.
10. Ja preester peab waatma, ja wata kui üks walge muhk nahha külges on, ja ses need karwad walgeks lõnud, ja terve werrine lihha muhho sees on:
11. Se on üks wanna piddalitöbbi temma lihha nahha külges: sepärrast peab preester tedda rojaseks moistma; ta ei pea mitte tedda lukko tahha pannema, sest ta on rojane.
12. Agga kui piddalitöbbi nahha külges wägga ülleslööb ja se piddalitöbbi kattab keik selle wiggase nahka, ta peast temma jallust sadik, kus ial preestri silmad watawad:
13. Kui preester watab ja wata, piddalitöbbi on keik temma lihha katnud: siis peab ta sedda, kel wigga on, puhtahks moistma; ta on keik walgeks lõnud, ta on puhhas.

14. Ja sel päwal kui ta külges werrine lihha näikse, siis on ta rojane.
15. Ja kui preester sedda werrist lihha näab, siis peab ta tedda rojaseks moistma: se werrine lihha on rojane, se on piddalitöbbi.
16. Ehk kui se werrine lihha teist wisi saab ja lööb walgeks, siis peab ta preestri jure tulleva.
17. Ja kui preester tedda watab, ja wata se wigga on walgeks lõnud: siis peab preester sedda wigga puhtaks moistma, ta on puhhas.
18. Ja kui temma lihha nahha külges paise on olnud ja ärraparranend;
19. Ja selle paise assemele walge muhk tulleb, ehk walge punnakas kärna-täht: siis peab ta ennast preestrile näitma.
20. Ja kui preester näab, ja wata, selle näggo on maddalam kui mu nahk, ja ta karwad walgeks lõnud: siis peab preester tedda rojaseks moistma, se on piddalitöbbe wigga, se on se paise läbbi ülleslõnud.
21. Ja kui preester on sedda waatnud, ja wata, seäl külges polle ühtegi walget karwa, ja ei ollege maddalam kui se mu nahk ja se on komale läinud: siis peab preester tedda seitse päwa lukko tahha pannema.
22. Ja kui ta ikka laiemaks lööb nahha külges: siis peab preester tedda rojaseks moistma, se on üks wigga.
23. Ja kui se kärna-täht omma paigale jänud seisma, ja ep olle laiemaks lõnud: siis on se üks paise kärn, sepärrast peab preester tedda puhtaks moistma.
24. Ehk kui selle lihha nahha külges tulle põlletusse-haaw on, ja se ärraparranend põlletusse haaw lööb walge-punnakaks ehk selge walgeks kärna-tähheks;
25. Ja preester watab sedda, ja wata, kui need karwad on walgeks lõnud kärna-tähhe sees, ja temma näggo on maddalam kui se mu nahk, se on piddalitöbbe, ta on se põlletusse-hawast ülleslõnud; ja preester peab tedda rojaseks moistma, se on piddalitöbbe wigga.
26. Ja kui preester on sedda waatnud, ja wata, se kärna-tähhe sees ei olle ühtegi walget karwa, ei olle ka maddalam kui se mu nahk, ja on komale läinud: siis peab preester tedda seitse päwa lukko tahha pannema.
27. Ja preester peab tedda seitsmel päwal watama, kui ta ikka laiemaks lööb nahha külges, siis peab preester tedda rojaseks moistma; se on piddalitöbbe wigga.
28. Ja kui se kärna-täht omma paigale jääb seisma, ja ep olle laiemaks lõnud nahha külges, waid se on komale sanud: siis on se üks põlletusse-muhk, ja preester peab tedda puhtaks moistma, sest se on põlletusse-hawa kärn.
29. Ja kui ühhe mehhe ehk naese külges wigga on peas ehk habbemes;
30. Ja preester watab se wigga, ja wata, temma näggo on maddalam kui mu nahk, ja koldsed uddo-karwad seäl külges on: siis peab preester tedda rojaseks moistma, se on lubja-kärn, se on Pea ehk habbeme piddalitöbbi.

31. Ja kui preester se lubja-kärna wigga saab waatnud, ja wata, temma näggo ei olle mitte maddalam kui mu nahk, ja ühtegi musta karwa ep olle seäl külges: siis peab preester sedda, kenne külges se lubja-kärna wigga on, seitse päwa lukko tahha pañema.
32. Ja kui preester se wigga seitsmel päwal watab, ja wata, se lubja-kärn ei olle laiemaks lõnud, ja koldsid karwo polle seäl külges, ja se lubja-kärna näggo ei olle mitte maddalam kui mu nahk:
33. Siis peab ta omãad karwad ärraaiama, agga lubja-kärna karwo ei pea ta mitte ärraaiama; ja preester peab tedda, kenne külges se lubja-kärn on, seitse päwa lukko tahha pannema teist korda.
34. Ja kui preester se lubja-kärna seitsmel päwal watab, ja wata, se lubja-kärn ei olle nahha külges laiemaks lõnud ja ta näggo ep olle mitte maddalam kui mu nahk: siis peab preester tedda puhtaks moistma, ja ta peab ommad rided pessema, siis on ta puhhas.
35. Ja kui se lubja-kärn ikka laiemaks lööb nahha külges pärrast temma puhhastamist;
36. Ja preester watab sedda, ja wata, se lubja-kärn nahha külges on laiemaks lõnud: siis ei pea preester mitte katsuma nende koldsete karwade järrele, ta on rojane.
37. Ja kui se lubja-kärn temma arwates, on jänud seisma, ja mustad karwad siñna peäle kaswanud, siis on se lubja-kärn ärraparranend, ta on puhhas, ja preester peab tedda puhtaks moistma.
38. Ja kui ühhe mehhe ehk naese lihha nahha külges on kärna-tähhed, mis walged kärna-tähhed,
39. Ja preester watab, ja wata, nende lihha nahha külges on walged kärna-tähhed mis komale läinud, need on rakkud, mis ülleslõnud nahha seest; ta on puhhas.
40. Ja kui ühhe mehhe juuksed peast ärralähhäwad, siis on ta paljas Pea, ta on puhhas.
41. Ja kui juuksed temma pea-otsa poolt ärraläinud, siis on ta eestpoolt paljas Pea, ta on puhhas.
42. Ja kui palja Pea peäl ehk palja pea-otsa peäl on walge punnakas wigga, siis on se piddalitõbbi, mis ülleslõnud temma palja Pea peäl, ehk temma palja pea-otsa peäl.
43. Ja preester watab tedda, ja wata, selle wigga muhk on walge punnakas temma palja Pea peäl, ehk ta palja pea-otsa peäl, se on nenda kui piddalitõwwe näggo lihha nahha külges:
44. Se mees on piddalitõbbine, ta on rojane; preester peab tedda julgeste rojaseks moistma; temma wigga on ta peas.

45. Ja se piddalitöbbine, kelle külges se wigga on, sellel peawad üllesarrotud rided ollema, ja ta Pea peab katmatta ollema, ja peab habbeme kinnimässima ja hüüdma: Rojane, rojane!
46. Keik need päwad, kui se wigga temma külges on, peab ta rojane ollema, rojane on temma; ta peab üksi ellama, leri tagga on ta ello-maia.
47. Ja kui ühhe ride külges on piddalitöwwe wigga, olgo se wiltse ride ehk linnase ride külges:
48. Ehk loime külges ehk koe külges, linnasest ehk wiltsest löngast, ehk nahha külges, ehk igga asja külges mis nahhast tehtud.
49. Ja kui se wigga on haljakas rohhilinne ehk punnakas ride külges, ehk nahha külges, ehk loime külges, ehk koe külges, ehk mingisugguse nahk-riista külges, se on piddalitöwwe wigga, ja sedda peab preestrile näidetama.
50. Ja kui preester se wigga saab waatnud, siis peab ta sedda, kus külges se wigga on, seitse päwa lukko tahha pannema.
51. Ja kui ta wigga watab seitsmel päwal, et se wigga laiemaks lönud ride külges, ehk loime külges, ehk koe külges, ehk nahha külges, mingisugguse riista külges, mis ial nahhast tehtud, siis on se söja piddalitöwwe wigga, se on rojane.
52. Ja ta peab se ride ärrapölletama, ehk se loime ehk se koe, olgo se wilne ehk linnane ehk keik nahk riistad, kus wigga külges on; sest se on üks söja piddalitöbbi, sedda peab tullega ärrapölletama.
53. Ja kui preester watab, ja wata, se wigga polle mitte laiemaks lönud ei ride külges, ei loime egga koe külges egga mingisugguse nahk-riista külges:
54. Siis peab preester käskma, et nemmad sedda, kus külges se wigga on, peawad pessema, ja ta peab sedda teist korda seitse päwa lukko tahha pannema.
55. Ja kui preester sedda watanud pärrast sedda, kui se wigga saab ärrapestud, ja wata se wigga ep olle teist karwa sanud, ehk se wigga kül ei olle laiemaks lönud: se on rojane, tullega pead sa sedda ärrapölletama; se on läbbisönuud temma wäljaspoolt ja ta seestpoolt.
56. Ja kui preester sedda watab, ja wata, se wigga on pärrast sedda, kui ta on ärrapestud, komale läinud, siis peab ta sedda ärrakärristama sest ridest, ehk sest nahhast, ehk sest loimest, ehk sest koest.
57. Ja kui weel middagi näikse ride külges, ehk loime külges, ehk koe külges, ehk mingisugguse nahk-riista külges, siis on se ülleslönuud wigga: tullega pead sa sedda ärrapölletama, kus külges se wigga on.
58. Ja se rie, ehk se loime, ehk se kudde, ehk keiksuggused nahk-riistad, mis sa saad pesnud, ja se wigga lahkub nende küljest; neid peab teistkorda pestama, siis on need puhtad.

59. Se on se käsk piddalitöwwe wigga pärrast, mis on wiltse ehk liñase ride külges, ehk loime, ehk koe, ehk mingisugguse nahk-riista külges, et sedda peab puhtaks moistma, ehk rojaseks moistma.

14. Peatük.

Piddalikärna puhhastamine: koddade kärn.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Se peab se käsk ollema piddalitöbbise pärrast temma puhhastamise päwal, kui tedda preestri jure peab widama.

3. Ja preester peab leri tahha wäljammema, ja preester peab waatma, ja wata, se piddalitöwwe wigga on ärraparranend piddalitöbbise küljest:

4. Ja preester peab käskma, et woetakse selle eest, kedda peab puhhastadama, kaks ellawat puhhast lindo ja Seedri-puud ja elleda punnase lönga ja Isopit.

5. Ja preester peab käskma, et sedda teist lindo tappetakse ühhe kiwwi-riista sisse hallika wee peäle.

6. Sedda ellawad lindo peab ta wõtma ja Seedri-puud ja elleda punnast lönga ja Isopit, ja peab neid ja sedda ellawat lindo, selle ärratappetud liñno werresse kastma hallika-wee peäl.

7. Ja ta peab selle peäle, kes piddalitöwwest peab puhtaks sama, seitse kord ripputama ja tedda puhtaks moistma, agga se ellawa liñno peab ta wälja peäle lahtilaskma.

8. Ja se, kedda puhhastakse, peab ommad rided pessema ja keik ommad karwad ärraaiama ja ennast weega pessema, siis on ta puhhas, ja pärrast woib ta leri tulla, agga ta peab weel omast telgist ärra jäma seitse päwa.

9. Ja seitsmel päwal peab sündima, et ta keik ommad karwad ärraaiab, omma pea juuksed ja omma habbeme ja omma silma-kulmo-karwad, ja keik ommad karwad peab ta ärraaiama, ja peab ommad rided pessema ja omma ihho weega lopputama, siis on ta puhhas.

10. Ja kahheksamal päwal peab ta wõtma kaks selge terwet oinik-talle ja ühhe selge terwe aastase utto-talle ja pool küllimitto peent jahho roa-ohwriks ölliga seggatud, ja ühhe korteri ölli.

11. Ja se preester kes tedda puhhastab, peab sedda meest, kedda puhhastakse, ja need teised asjad pannema seisma Jehowa ette koggodusse telgi ukse ette.

12. Ja preester peab se ühhe talle wõtma ja sedda ohwerdama sü-ohwriks, ja sedda korterit ölli, ja peab neid köikutama köikutamise-ohwriks Jehowa ees.

13. Ja ta peab se teise talle tapma seäl paikas, kus se patto-ohwer ja põlletamise-ohwer tappetakse, pühhas paikas: sest otse kui se patto-ohwer, nenda tulleb se sü-ohwer preestrile, se on se keigepühham.
14. Ja preester peab wõtma sest sü-ohwri werrest, ja preester peab sedda pannema selle parrema kõrwa lehhe peäle, kedda puhhastakse, ja ta parrema käe peila peäle, ja ta parrema jalla sure warba peäle.
15. Ja preester peab wõtma sest ölli korterist ja omma wassako peo peäle wallama.
16. Ja preester peab omma parrema sõrme se ölli sisse kastma, mis temma wassako peo peäl on, ja peab sest öllist omma sõrmega ripputama seitsekord Jehowa ette.
17. Ja sest öllist, mis temma peo peäle jälle jääb, peab preester pannema selle parrema kõrwa lehhe peäle, kedda puhhastakse, ja temma parrema käe peila peäle, ja ta parrema jalla sure warba peäle, sü-ohwri werre kohta.
18. Ja mist sest öllist üllejäänud, mis preestri peo peäl, sedda peab ta selle Pea peäle pannema, kedda puhhastakse; ja preester peab temã eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees.
19. Ja preester peab patto-ohwri ohwerdama ja selle eest ärraleppitamist teggema, kedda ta rojusest puhhastakse, ja pärrast peab ta põlletamise-ohwri tapma.
20. Ja preester peab se põlletamise-ohwri ja roa-ohwri ohwerdama altari peäl: nenda peab preester ärraleppitamist teggema temma eest, siis on ta puhhas.
21. Agga kui ta kehwa on, et temma kässi ei joua sada, siis peab se preester wõtma ühhe oinik-talle köikutamise sü-ohwriks, ja temma eest ärraleppitamist teggema, ja ühhe kanno peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks, ja ühte korterit ölli.
22. Ja kaks turtli-tuikest ehk kaks tui-poega, nenda kui temma kässi jouab sada, ja teine peab ollema patto-ohwriks ja teine põlletamise-ohwriks.
23. Ja ta peab neid ommaks puhhastamiseks preestri jure wima kahheksamal päwal koggodusse telgi ukse ette Jehowa ette.
24. Ja preester peab wõtma sedda sü-ohwri talle ja se korteri ölli, ja preester peab neid köikutama köikutamise-ohwriks Jehowa ees.
25. Ja peab sedda sü-ohwri talle ärratapma, ja preester peab sest sü-ohwri werrest wõtma ja selle parrema kõrwa lehhe peäle pannema, kedda puhhastakse, ja ta parrema käe peila peäle, ja ta parrema jalla sure warba peäle.
26. Ja preester peab sest öllist omma wassako peo peäle wallama.
27. Ja preester peab omma parrema sõrmega ripputama sest öllist, mis ta wassako peo peäl on, seitsekord Jehowa ette.

28. Ja preester peab sest öllist, mis temma peo peäl, pannema selle parrema körwa lehhe peäle, kedda puhhastakse, ja ta parrema käe peila peäle ja ta parrema jalla sure warba peäle, sü-ohwri werre kohta.
29. Agga mis sest öllist üllejäab, mis preestri peo peäl on, peab ta selle Pea peäle pannema, kedda puhhastakse, ja temma eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees.
30. Ja ta peab ohwerdama ühhe neist turtli-tuikessist ehk tui-poegest, sest, mis temma kässi jouab sada.
31. Sest mis temma kässi jouab sada, patto-ohwriks ühhe, ja põlletamisse-ohwriks se teise, roa-ohwriga: nenda peab preester ärraleppitamist teggema selle eest, kedda puhhastakse, Jehowa ees.
32. Se on se käsk selle pärrast, kelle külges piddalitöwwe wigga on, kelle kässi omma puhhastamisse tarwis ei joua ennam sada.
33. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto ja ütles:
34. Kui teie sate Kanaani male, mis miña teile pärrandusseks annan, ja kui ma piddalitöwwe wigga pannen ühhegi teie pärrandusse-ma koia külge:
35. Siis peab se, kelle pärralt se kodda on, tulles ja preestri teäda andma ja ütles: Minno arwates on otsekui wigga mo koia külges:
36. Ja preester peab käskma, sedda kodda tühjaks tühjendada, enne kui preester tulles sedda wigga waatma, et ei sa rojaseks keik, mis koias on, ja pärrast sedda peab preester tulles sedda kodda watama.
37. Ja kui ta se wigga watab, ja wata, wigga on koia seinade külges, haljakad rohhilissed ehk punnakad aukukessed, ja nende näggo on maddalam kui se sein:
38. Siis peab preester sest koiast wäljammema koia ukse ette, ja sedda kodda seitse päwa lukko pannema.
39. Ja preester peab seitsmel päwal jälle tulles ja sedda watama, ja wata, se wigga selle koia seinade külges on laiemaks lõnud:
40. Siis peab preester käskma, et nemad need kiwwid, kus külges se wigga on, peawad wäljamurdma ja neid liñnast wälja wiskama ühte rojase paika.
41. Agga sedda kodda peab ta laskma seestpidi ümber ja ümber ärrakapida ja sedda soue pörmo, mis nemmad ärrakapinud, liñnast wälja wissata ühte rojase paika.
42. Ja nemad peawad teisi kiwwa wõtma ja neid pannema nende kiwwide assemele, ja peawad teist soue wõtma ja sedda kodda woidma.
43. Ja kui se wigga jälle tulles ja koia külge ülleslööb, pärrast sedda kui nemad need kiwwid wäljamurdnud, ja sedda kodda on ärrakapinud ja woidnud:
44. Siis peab preester tulles ja sedda watama, ja wata se wigga koia külges on laiemaks lõnud, siis on se üks sõja piddalitöbbi koia külges, se on rojane.
45. Ja ta peab sedda kodda mahhakiskma, temma kiwwid ja temma puud ja keik selle koia soue, ja peab sedda liñnast wäljaweddama ühte rojase paika.

46. Ja kes senna kotta lähhäb keikil neil päiwil, kui ta sedda lukko pannud, se peab rojane ollema öhtoni.
47. Ja kes seäl koias maggab, se peab ommad rided pessema, ja kes seäl koias sööb, se peab ommad rided pessema.
48. Agga kui preester jälle siñna tulleb ja sedda watab, ja wata se wigga ei olle seäl koia külges laiemaks lõnud, pärrast sedda kui se kodda on woitud: siis peab preester se koia puhtaks moistma, sest et se wigga ärraparranend.
49. Ja ta peab wõtma selle koia puhhastamiseks kaks lindo ja seedri puud ja elleda punnast lõnga ja Isopit.
50. Ja ta peab se ühhe liño ärratapma kiwwi-riista sisse hallika wee peäle.
51. Ja peab wõtma se seedri pu ja se Isopi ja se elleda punnase lõnga ja se ellawa liño ja peab neid kastma se tappetud liño werresse ja hallika wee sisse, ja seitse kord selle koia peäle ripputama.
52. Nenda peab ta se koia puhhastama se liño werrega ja se jookswa weega ja se ellawa liñnoga ja seedri puga ja Isopiga ja elleda punnase lõngaga.
53. Ja ta peab se ellawa liño liñast wälja lahtilaskma wälja pole; nenda peab ta se koia eest ärraleppitamist teggema, siis on se puhhas.
54. Se on se käsk keigesugguse piddalitöbbe wigga ja lubja-kärna pärrast,
55. Ja riete ja koddade piddalitöbbe pärrast,
56. Ja muhkude ja paised ja kärna-tähtede pärrast.
57. Öppetamiseks, millal kegi rojane ja millal ta puhhas on ; se on se käsk piddalitöbbe pärrast.

15. Peatük.

Meeste- ja naeste-rahwa rojus, ja puhhastaminne.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse ja Aaroni wasto ja ütles:
2. Räkige Israeli laste wasto ja üttelge neile: Iggamees kui ta lihha sedda walget joseb, siis on ta omma lihha-jooksmisse pärrast rojane.
3. Agga se on temma rojastus, et ta lihha joseb kui temma lihha sedda mis ta joseb, nenda kui ülla wäljaaiab, ehk kui temma lihha ommast jooksmisest on umukses, se on temma rojastus.
4. Keik wodid, mis peäl se maggab, kelle lihha joseb, on rojased, ja keik need riistad, mis peäl ta istub, on rojased.
5. Ja iggaüks kes temma wodisse putub, peab ommad rided pessema ja ennast weega lopputama, ja rojane ollema öhtoni.
6. Ja kes istub se riista peäl, mis peäl se istnud, kelle lihha joseb, se peab ommad rided pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.

7. Ja kes selle lihhasse putub, kelle lihha joseb, se peab ommad rided pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
8. Ja kui se kelle lihha joseb, süllitab selle peäle, kes puhhas; siis peab se puhhas ommad rided pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
9. Ja igga töld, kus se kelle lihha joseb, sees söidab, se on rojane.
10. Ja iggamees, kes mingisugguse asjasse putub, mis temma al olnud, peab rojane ollema öhtoni; ja kes need asjad kannab, peab ommad rided pessema ja ennast weega lopputama ja temma on rojane öhtoni.
11. Ja iggaüks, kellesse sesamma, kelle lihha joseb, putub, ja ta polle enne ennese kässi wette kastnud: se peab ommad rided pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
12. Ja sedda kiwwi-riista, kus külge se, kelle lihha joseb putub, peab katkimurtama; agga keik pu-astjad peab weega lopputama.
13. Ja kui se, kenne lihha jookseb, puhtaks saab ommast jooksmisest, siis peab ta ennesele luggema seitse päwa ommaks puhhastamiseks, ja peab ommad rided pessema ja ja omma ihho hallika weega lopputama, siis on ta puhhas.
14. Ja kahheksamal päwal peab ta ennesele wõtma kaks turtli-tuikest ehk kaks tui-poega, ja Jehowa ette minnema koggodusse telgi ukse ette, ja neid andma preestri kätte.
15. Ja preester peab neid ohwerdama, teist patto-ohwriks ja teist põlletamise-ohwriks, ja preester peab temma eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees, et ta lihha jooksnud.
16. Ja kui ühhest mehhest se jures-maggamise seme wäljatulleb, siis peab ta keik omma lihha weega lopputama ja temma on rojane öhtoni.
17. Ja keik rided ja keik nahhad, mis peäl se jures-maggamise seme on, neid peab weega pestama ja need on rojased öhtoni.
18. Ja kui üks mees omma jures-maggamise seemnega naese jures on magganud, need peawad endid weega lopputama ja rojased ollema öhtoni.
19. Ja kui ühhe naese lihha jookseb, kui temma lihha seest werri jookseb, siis peab ta seitse päwa isseärranis ollema, ja iggamees kes temmasse putub, se on rojane öhtoni.
20. Ja keik, mis peäl ta maggab, kunni ta isseärranis on, se on rojane, ja keik mis peäl ta istub, se on rojane.
21. Ja iggaüks, kes temma wodisse putub, peab ommad rided pessema ja ennast weega lopputama ja temma on rojane öhtoni.
22. Ja iggaüks kes mingisugguse riistasse putub, mis peäl se naene istnud, se peab ommad rided pessema ja ennast weega lopputama ja temma on rojane öhtoni.

23. Ja kui middagi on wodis olnud ehk se riista peäl, mis peäl ta istnud, kui ta sesse putub, siis on ta rojane öhtoni.
24. Ja kui üks mees otse siis temma jures maggab, kui selle naese isseärranis-ollemisse aeg tulleb ta mehhe jures olles: siis on se mees seitse päwa rojane; ja keik wodid, kus peäl ta maggab, on rojased.
25. Ja kui ühhe naese were-jooksminne mitto päwa joseb, kui ta isseärranis-ollemisse aeg weel mitte ei olle, ehk kui se joseb ülle ta isseärranis-ollemisse aia: siis on ta rojane keik omma roja-jooksmisse päwad nenda, kui omma isseärranis-ollemisse päiwil.
26. Igga wodi, mis peäl ta maggab keikil omã lihha-jooksmisse päiwil, peab temã ollema kui se wodi, kus peäl ta isseärranis olli, ja keik riistad, mis peäl ta istnud, need sawad rojaseks sedda rojastust möda, kui ta isseärranis olli.
27. Ja iggaüks kes neisse putub, saab rojaseks, ja peab ommad rided pessema ja ennast weega lopputama, ja temma on rojane öhtoni.
28. Ja kui se naene ommast jooksmisest puhtaks saab, siis peab ta ennesele luggema seitse päwa, ja pärrast on ta puhhas.
29. Ja kahheksamal päwal peab ta eñesele wõtma kaks turtli tuikest ehk kaks tui-poega, ja neid preestri kätte wima koggodusse telgi ukse ette.
30. Ja preester peab teist ohwerdama patto-ohwriks ja teist põlletamise-ohwriks, ja preester peab ta eest ärraleppitamist teggema Jehowa ees temma rojase lihha-jooksmisse pärrast.
31. Nenda peate teie Israeli lapsed ärralahhutama nende rojastussest, et nemmad ei surre omma rojastussega kui nemãd rojaseks tewad minno maia, mis nende seas on.
32. Se on se käsk selle pärrast kelle lihha joseb, ja kellest se jures-maggamise seme wäljatulleb, et ta se läbbi rojaseks saab.
33. Ja ka ühhe haige naese pärrast, kui ta isseärranis on, ja selle pärrast, kel omma lihha-jooksmiñe on, olgo meeste- ehk naeste-rahwas, ja se mehhe pärrast, kes rojase naese jures maggab.

16. Peatük.

Ärraleppitamisse ohwer ükskord aastas.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto pärrast sedda, kui need kaks Aaroni poega ollid ärrasurnud, kui nemmad Jehowa palle ette tullid ja ärrasurrid.
2. Ja Jehowa ütles Mosessele: Rägi Aaroni omma wenna wasto, et ta mitte iggal aial pühha maia sisse ei lähhä se wahhetekki tahha, ärraleppitamisse kane ette, mis laeka peäl on, et ta ärra ei surre: sest pilwe sees tahhan ma ennast anda nähha ärraleppitamisse kane peäl.

3. Sega peab Aaron se pühha maia sisseminnema: ühhe wärsiga, mis noor weis on, patto-ohwriks ja ühhe järaga põlletamise-ohwriks.
4. Ta peab pitka pühha linnase kue selga pañema, ja liñased püksid peawad ta jalgas ollema, ja peab linnase wö wöle pannema ja liñase kübaraga Pea katma: need on pühhad rided, ja ta peab omma ihho weega lopputama, ja neid selga pannema.
5. Ja ta peab Israeli laste koggodusse käest wõtma kaks noort sikko patto-ohwriks, ja ühhe jära põlletamise-ohwriks.
6. Ja Aaron peab se patto-ohwri wärsi, mis temã eest on, liggi toma ja peab ärraleppitamist teggema ennese eest ja omma perre eest.
7. Ta peab ka wõtma need kaks sikko, ja neid pannema Jehowa ette koggodusse telgi ukse ette seisma.
8. Ja Aaron peab nende kahhe sikko eest liisko heitma, teist liisko Jehowale ja teist liisko selle karjale, mis laiale sanud.
9. Siis peab Aaron liggi wima se sikko, mis peäle se liisk on langend: Jehowale, ja peab sedda walmistama patto-ohwriks.
10. Agga sedda sikko, mis peäle liisk on langend: selle karjale, mis laiale sanud, sedda peab ellawalt Jehowa ette pañema seisma, et temã peäle saaks ärraleppitamine tehtud, et sedda peab kõrbe lahtilaskma selle karjale, mis laiale sanud.
11. Ja Aaron peab se patto-ohwri wärsi, mis temma eest on, liggi toma ja ärraleppitamist teggema isseennese eest ja omma perre eest, ja peab se patto-ohwri wärsi, mis ta eest on, ärratapma.
12. Ja peab ühhe sütte-panno täis ellawaid süssi altari peält wõtma Jehowa eest, ja omma peo täit peent maggusa haisoga suitsetamise-rohto, ja peab sedda wahhetekki tahha wima.
13. Ja ta peab sedda suitsetamise-rohto tulle peäle pannema Jehowa ette, et selle suitsetamise-suitso pilw kattab se ärraleppitamisse-kane, mis tuñistusse laeka peäl on, et ta ärra ei surre.
14. Ja ta peab wõtma sest wärsi werrest, ja omma sõrmega ripputama se ärraleppitamisse-kane wasto päwa-tousmisse pole, ja ärraleppitamisse-kane ette peab ta sest werrest ripputamise seitsekord omma sõrmega.
15. Ja peab se patto-ohwri sikko ärratapma, mis rahwa eest on, ja peab selle werd wima se wahhetekki tahha, ja selle werrega teggema, nenda kui ta se wärsi werrega teinud, ja peab sedda ripputama se ärraleppitamisse-kane wasto ja ärraleppitamisse-kane ette.
16. Nenda peab ta ärraleppitamist teggema pühha maia eest, Israeli laste rojuste ja nende ülleastmiste pärrast keige nende pattude järrele; ja nenda peab ta teggema se koggodusse telgiga, mis nende seas seisab, nende rojuste seas.

17. Ja ükski inimene ei pea koggodusse telkis ollema, kui ta sisselähhäb, se pühha maia sees ärraleppitamist teggema, senni kui ta wäljatulleb: nenda peab ta ärraleppitamist teggema isseennese eest ja omma perre eest ja keige Israeli koggodusse eest.
18. Ja ta peab wäljatullema siñna altari jure, mis Jehowa ees on, ja temma eest ärraleppitamist teggema, ja wõtma sest wärsi werrest ja sest sikko werrest, ja peab sedda altari sarwede peäle pannema ümberringi.
19. Ja ta peab selle peäle omma sörmega sest werrest ripputama seitsekord, ja peab sedda puhhastama ja sedda pühhitsema Israeli laste rojustest.
20. Kui ta saab ärraleppitamist teinud se pühha maia ja se koggodusse telgi ja se altari eest: siis peab ta se ellawa sikko siñna liggi toma.
21. Ja Aaron peab ommad kaks kät se ellawa sikko Pea peäle toetama, ja temma peäle üllestunnistama keik Israeli laste üllekohhut ja keik nende ülleastmissed keige nende pattude järrele, ja peab neid pannema se sikko Pea peäle, ja peab tedda lahtilaskma körbe ühhe mehhe läbbi kes seks kölbab.
22. Ja se sik peab ennese peäl kandma keik nende üllekohhut ühhe Ma sisse kuhho ükski ei sa; ja ta peab se sikko senna körbe lastilaskma.
23. Ja Aaron peab koggodusse telki minnema, ja need linnased rided seljast ärrawõtma, mis ta selga pannud, kui ta pühha maia sisseläks, ja peab neid siñna jätma.
24. Ja peab omma ihho weega pühhas paikas lopputama, ja ommad rided selga pannema, ja wäljamiñema ja ohwerdama omã põlletamise-ohwri ja rahwa põlletamise-ohwri, ja isseeñese eest ja rahwa eest ärraleppitamist teggema.
25. Ja peab patto-ohwri raswa süütma põllema altari peäl.
26. Ja kes sedda sikko lahtilaskis mis selle karjale sai mis laiale sanud, se peab ommad rided pessema, ja omma ihho weega ärralopputama, ja pärrast sedda leri tulles.
27. Ja se patto-ohwri wärsi ja patto-ohwri sikko, kelle werri on widud ärraleppitamist teggema seäl pühhas maias, peab ta wäljawima leri tahha, ja nende nahhad ja nende lihha ja nende sitta peawad nemãad tullega ärrapõlletama.
28. Ja se kes neid ärrapõlletab peab ommad rided pessema ja omma lihha weega lopputama, ja pärrast sedda leri tulles.
29. Ja se peab teile iggawesseks seätud wisiks ollema: kümnnemal seitsme ku päwal peate teie ommad hinged waewama, ja ühtegi tööd ei pea teie teggema, olgo omma Ma inimenne ehk woõras kes teie seas ellab.
30. Sest sel päwal peab ta teie eest ärraleppitamist teggema ja teid puhhastama, keikist omãst pattudest peate teie Jehowa ees puhtaks sama.
31. Se on teile se keige ülle hingamise-pääw et teie ommad hinged waewate, se on üks iggawenne seätud wiis.

32. Ja se preester peab ärraleppitamist teggema kes on woitud, ja kelle kässi täidetud, et ta preestri-ammeti peäl peab ollema omma issa assemel, ja ta peab need linnased rided, need pühhad rided selga pannema.

33. Nenda peab ta ärraleppitama se keigepühhama paiga, ja se koggodusse telgi ja se altari peab ta ärraleppitama; ja preestride eest ja keige koggodusse rahwa eest ärraleppitamist teggema.

34. Ja se peab teile iggawesseks seätud wisiks ollema, et teie Israeli laste eest ärraleppitamist tete keik nende pattude pärrast ükskord aastas. Ja ta teggi nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

17. Peatük.

Ohwerdamisse paik: Jummal kelab werd sömast.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi Aaroni ja ta poegade wasto ja keikide Israeli laste wasto ja ütle neile: Se on se assi mis Jehowa on käsknud ja üttelnud:

3. Iggamees Israeli suggust, kes ühhe härja ehk lamba-talle ehk kitse leris ärratappab, ehk kes neid leri tagga tappab,

4. Ja ta ei wi tedda mitte koggodusse telgi ukse ette, et ta sedda ohwri-anniks toob Jehowale Jehowa maia ette: sedda werd peab selle mehhe süüks arwatama, ta on werd ärrawallanud, sepärrast peab sedda meest omma rahwa seast ärrakautadama.

5. Sepärrast et Israeli lapsed peawad omãd ohwrid, mis nemmad wäljal ärratapwad, toma, et nemmad neid Jehowale koggodusse telgi ukse ette preestri kätte peawad wima ja neid tänno-ohwriks tapma Jehowale.

6. Ja preester peab sedda werd ripputama Jehowa altari peäle koggodusse telgi ukse ees, ja peab se raswa süütma põllema maggusaks haisuks Jehowale.

7. Ja nemmad ei pea ennam mitte omma tappa-ohwrid ohwerdama kurratidele, kedda nemmad hora-wisil tagga hoiawad: se peab neile üks iggawenne seätud wiis ollema nende tullewa rahwa-põlweni.

8. Sepärrast pead sa nende wasto ütlema: Iggäuks Israeli suggust ehk nende woöraist, kes nende seas asset on, kes põlletamise- ehk tappa-ohwri ohwerdab,

9. Ja ei wi sedda mitte koggodusse telgi ukse ette, et ta sedda Jehowale ohwerdab, sedda meest peab ta rahwa seast ärrakautadama.

10. Ja iggäuks Israeli suggust ehk woöraist, kes nende seas asset on, kes mingisuggust werd sööb, selle hinge wasto, kes werd sönud, tahhan ma omã pallet panna ja sedda omã rahwa seast ärrakautada.

11. Sest lihha hing on werre sees, ja ma ollen sedda teile annud altari peäle, teie hingede eest ärraleppitamist tehha: sest se on se werri, mis hinge eest ärraleppitamist teeb.
12. Sepärrast ollen ma Israeli lastele öölnud: ei pea ükski hing teie seast werd söma, egga se woõras kes teie seas asset on, ei pea werd söma.
13. Ja iggamees Israeli laste seast ja woõraste seast, kes nende seas asset on, kes püab ühhe ellawa lojukse ehk liño mis sünnib süa, se peab selle werd ärrawallama ja sedda mullaga katma.
14. Sest se on keige lihha hing: ta werri on temma hinge eest, ja ma ollen Israeli lastele üttelnud: teie ei pea ühhegi lihha werd söma, sest igga lihha hing on ta werri, iggaüks kes sedda sööb, peab sama ärrakautud.
15. Ja igga hing kes raibe sööb ehk mis murtud on, olgo omã Ma innimenne ehk woõras, se peab omãd rided pessema ja eñast weega lopputama ja rojane ollema öhtoni, siis on ta puhhas.
16. Ja kui ta ei pesse egga omma ihho ei lopputa, siis peab ta omma üllekohto süüd kandma.

18. Peatük.

Ärrakeeltud abbiellud, ja roppud lihha pattud.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: Minna ollen Jehowa teie Jummal.
3. Egiptusse-ma rahwa tö järrele, kus teie ollete ellanud, ei pea teie ka mitte Kanaani-ma rahwa tö järrele teggema, kuhho ma teid tahhan wia, ja nende wiside järrele ei pea teie mitte käima.
4. Minno kohto-seäduste järrele peate teie teggema ja mo seädmissed piddama, et teie nende järrel käite: Minna ollen Jehowa teie Jumal.
5. Sepärrast peate teie piddama mo seädmissed ja mo kohto-seädussed, ja se innimenne kes neid teeb, se peab nende läbbi ellama: Minna ollen Jehowa.
6. Ei ükski innimenne ei pea omma liggema suggulase jure liggi sama, et ta temma häbbedust paljaks wöttab: minna ollen Jehowa.
7. Omma issa häbbedust ja omã emma häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma; se on so emã, ta häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma.
8. Omma issa naese häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma; se on so issa häbbedus.
9. Omma öe häbbedust, kes so issa tüttar ehk so emma tüttar on, olgo se perres sündinud ehk wäljas sündinud; ta häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma.
10. Omma poia tütre ehk omma tütre tütre häbbedust, nende häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma; sest need on sinno häbbedus.

11. Omma issa naese tütre häbbedust mis so issale on sündinud, (ta on so ödde) temma häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma.
12. Omma issa öe häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma; ta on so issa liggem suggulane.
13. Omma emma öe häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma; sest ta on so emma liggem suggulane.
14. Omma issa wenna häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma, ta naese jure ei pea sa mitte liggi tulles; ta on so issa suggulane.
15. Omma minnia häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma, ta on so poia naene; ta häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma.
16. Omma wenna naese häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma; ta on so wenna häbbedus.
17. Ühhe naese ja temma tütre häbbedust ei pea sa mitte paljaks wõtma; temma poia tüttart egga ta tütre tüttart ei pea sa mitte wõtma, et sa ta häbbedust paljaks wöttad; nemad on liggemad suggulased: se on wägga pahha tö.
18. Ja sa ei pea mitte naest teise körwa wõtma tedda ahastada, et sa temma häbbedust paljaks wöttad teise körwas ta ello aial.
19. Ja naese jure kes omma rojusse pärrast isseärranis on, ei pea sa mitte liggi tulles, et sa temma häbbedust paljaks wöttad.
20. Ja omma liggimesse naese jures ei pea sa mitte maggama, et sa suggu sadad, ja sa ta läbbi rojaseks saad.
21. Ja ommast suggust ei pea sa mitte andma Molekile tulle läbbi wia, et sa omä Jumala nimmi ei teota. Minna ollen Jehowa.
22. Ühhe meeste-rahwa jures ei pea sa mitte maggama, nenda kui sa naese jures maggad, se on üks hirmus assi.
23. Ja sa ei pea ühhegi lojuksega ühtepiddama, et sa temmast rojaseks saad; ja ükski naene ei pea mitte lojukse ees seisma, et temmal sellega on teggemist: se on hirmus seggane assi.
24. Ärge tehke ennast ühhegi nisugguse asjaga rojaseks: sest keige nisugguse asjaga on pagganad ennast rojaseks teinud, mis ma teie eest tahhan ärraaiada.
25. Sest se Ma on rojaseks sanud, ja ma tahhan ta üllekohhut ta kätte maksta, enda et se Ma wäljaoksendab neid, kes seäl sees ellawad.
26. Agga teie peate mo seädmissed ja mo kohto-seädussed piddama, ja ei pea ühtegi neist hirmsaist asjust teggema, nihästi omma Ma rahwas, kui se wooras, kes teie seas asset on.
27. Sest keik need hirmsad asjad on selle Ma mehhed, kes enne teid olnud, teinud, ja se Ma on rojaseks sanud.
28. Et se Ma teid wälja ei oksenda, kui teie sedda rojaseks tete, nenda kui ta sedda rahwast mis enne teid olli, on wäljaoksendanud.

29. Sest iggäuks kes keikist nisuggusist hirmsaist asjust middagi teeb, need hinged kes sedda tewad, need peawad omma rahwa seast sama ärrakautud.
30. Sepärrast piddage sedda mis ma käsknud piddada, et teie ühtegi nende hirmsa wiside järrele ei wötta tehha, mis enne teid tehtud, et teie ennast nendega rojaseks ei te: Minna ollen Jehowa teie Jummal.

19. Peatük.

Kässud pühvast ellust: wäljaspiddised seädmissed.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi keige Israeli laste koggodusse wasto ja ütle neile: Teie peate pühhad ollema, sest pühha ollen minna, Jehowa teie Jummal.
3. Teie peate iggäuks omma issa ja omma emma kartma, ja mo hingamisse päwad piddama α : Minna ollen Jehowa teie Jummal.
4. Äрге pöörge mitte tühja jumalatte pole, ja wallatud jummalaid ei pea teie ennestele mitte teggema: Minna ollen Jehowa teie Jummal.
5. Ja kui teie tappate tänno-ohwri Jehowale, siis peate teie sedda tapma et teie temma melest armsaks sate.
6. Sedda peab södama sel päwal, kui teie sedda tappate ja teisel päwal: agga mis kolmandamaks päwaks üllejääb, peab tullega ärrapöletama.
7. Ja kui sest kolmandamal päwal ommeti süakse, se on pahha kölwato assi, ei se polle armas mitte ta melest.
8. Ja kes sedda sööb, peab omma üllekohto süüd kandma, sest et ta Jehowa pühha asja teotand, ja sesamma hing peab omma rahwa seast sama ärrakautud.
9. Ja kui teie omma leikamist ärraleikate omma Ma peält, siis ei pea sa mitte omma põllo nurgad puhhas ärraleikama, egga üllesnoppima mis so leikussest tulleks noppida.
10. Ja omma wina-mägge ei pea sa mitte teist korda noppima, ja omma wina-mäe mahha kukkunud wina-marjo ei pea sa mitte üllesnoppima: sa pead neid kehvale ja woörale jätma. Minna ollen Jehowa teie Jummal.
11. Teie ei pea mitte warrastama, ja teie ei pea mitte walletama, ja teie ei pea mitte walskust teggema, ei ükski omma liggimesse wasto.
12. Ja teie ei pea mitte mo nimē jures walskussega wanduma, sest sa teotad omma Jummalat nimme; Minna ollen Jehowa.
13. Sa ei pea mitte omma liggimessele liga teggema egga tedda risuma; palgalisse palk α ei pea mitte ülle ö so kätte jäma homikoni.
14. Sa ei pea kurti mitte ärrawanduma, egga pimmedale middagi kommistamiseks pañema: sest sa pead omma Jummalat kartma; Minna ollen Jehowa.

15. Teie ei pea mitte köwwerust teggema kohtus: sa ei pea seäl mitte alwast luggu piddama egga ühhe surele au teggema: öigussega pead sa omma liggimesse peäle kohhut moistma.
16. Sa ei pea mitte kui kelekandia omã rahwa seas käima: sa ei pea mitte seisma omma liggimesse werre wasto; Minna ollen Jehowa.
17. Sa ei pea mitte wihkama omma wenda omãas süddames: sa pead omma liggimest julgeste nomima, et sa temã pärrast patto ei kañna.
18. Sa ei pea kätte maksma egga wihha kandma omã rahwa laste wasto, ja pead omã liggimest armastama kui isseennast: Minna ollen Jehowa.
19. Mo seädmissed peate teie piddama: sa ei pea omma lojust mitte laskma teise suggu lojuksega joosta: omã wälja ei pea sa mitte külwama kahhesuggu wiljaga, ja kuub kahhesuggusest wiltsest ja linnasest löngast ei pea so selga sama.
20. Ja kui üks mees ühhe naeste-rahwa jures maggab, nenda et ta temmale suggu teeb, ja ta on ümmardaja, kes mehhest ärralaidetud ja ei olle polegi lunnastud, egga olle wallalist põlwe sanud: siis peab se kohto alla sama, neid ei pea mitte surma pandama, sest et se naeste-rahwas ei olle wallale lastud.
21. Ja se mees peab wima omma sü-ohwri Jehowale koggodusse telgi ukse ette ühhe jära sü-ohwriks.
22. Ja preester peab temã eest ärraleppitamist teggema sü-ohwri järaga Jehowa ees ta patto pärrast, mis ta teinud: siis antakse temma pat temmale andeks, mis ta teinud.
23. Kui teie ka siñna male sate, ja istutate keiksuggu wiljalissi puid: siis peate nende eestnahha se on temma wilja ümberleikamatta piddama; kolm aastat peawad nemmad teile kui ümberleikamatta ollema, neist ei pea södama.
24. Agga neljandamal aastal peab keik temã willi pühha ollema kitusse-ohwriks Jehowale.
25. Ja wiendamal aastal peate teie nende wilja söma; et teie nende wilja woite teiste sekka panna: Minna ollen Jehowa teie Jummal.
26. Teie ei pea ühtegi werrega söma: teie ei pea mitte ussidega lausuma egga pilwest arwama.
27. Teie ei pea mitte eñeste juuksid ärra pirama: sa ei pea ka mitte ennese habbeme otsa ärrarikkuma.
28. Ja teie ei pea mitte surno pärrast märki ennese ihho külge leikama: teie ei pea ka mitte nöälaga pistetud tähtä ennese külge teggema: minna ollen Jehowa.
29. Sa ei pea omma tüttart mitte teotama, et sa tedda lassed hora-tööd tehha, et se Ma hora-tööd ei te, ja et se Ma ei sa pahha tööd täis.
30. Mo hingamisse-päwad peate teie piddama, ja mo pühhapaiga kartma: Miña ollen Jehowa.

31. Teie ei pea mitte pöörma pommisejatte noide pole egga teädma-meeste pole; ärge otsige neid, et teie neist rojaseks ei sa; minna ollen Jehowa teie Jummal.

32. Ühhe wanna halli ees pead sa üllestousma ja ühhe wannale au teggema, ja pead omma Jummalat kartma; Ma ollen Jehowa.

33. Ja kui üks woöras so jures asset on teie maal, siis ei pea teie tedda mitte waewama.

34. Se woöras kes teie jures asset on, peab teie seas kui teie omma Ma innimenne ollema, ja sa pead tedda armastama kui isseennast: sest teie ollete woörad olnud Egiptusse maal; Minna ollen Jehowa teie Jummal.

35. Teie ei pea köwwerust teggema kohtus ei küünra-puga, ei märga-puga egga moödogaga.

36. Öiged waekausid, öiged lööd, öige wak ja öige kan peab teil ollema: minna ollen Jehowa teie Jummal, kes teid Egiptusse maalt wäljatonud.

37. Ja teie peate piddama keik mo seädmissed ja keik mo kohtoseädussed, et teie nende järrele tete. Minna ollen Jehowa.

20. Peatük.

Surma-nuhtlussed monnesugguste pattude pärrast.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Sa pead ka Israeli laste wasto ütlema: iggaüks Israeli laste seast ja woörate seast, kes Israelis asset on, kes ommast suggust Molekile annab, sedda peab armota surma pandama; se Ma rahwas peab tedda kiwwidega surnuks wiskama.

3. Ja minna tahhan omma palle nisugguse mehhe wasto panna ja tedda temma rahwa seast ärrakautada: sest et ta omast suggust Molekile annud, sepärrast et ta mo pühha paiga rojaseks teinud ja mo pühha nimme teotanud.

4. Ja kui se Ma rahwas ommad silmad nisugguse mehhe peält öiete ärrapörawad, kui ta ommast suggust Molekile on annud, et nemmad tedda mitte ei surreta:

5. Siis tahhan minna isse omma palle nisugguse mehhe wasto paña ja ta sugguwössa wasto, ja tahhan nende rahwa seast ärrakautada tedda ja keik kes tedda hora-wisil takkahoidwad, hora-wisil Moleki takkahoides.

6. Ja kui üks hing pommisejatte noide ja teädma-meeste pole pörab neid hora-wisil takkahoides: siis tahhan ma nisugguse hinge wasto omma palle panna ja sedda ärrakautada ta rahwa seast.

7. Ja teie peate ennast pühhitsema, et teie pühhad ollete ; sest minna ollen Jehowa teie Jummal.

8. Ja teie peate mo seädmissed piddama ja nende järrele teggema: Minna ollen Jehowa kes teid pühhitseb.
9. Sest iggaüks kes omma issa ja omma emma ärrawañnub, peab armota surma pandama: ta on omma issa ja omma emma ärrawandunud; ta werre-sü on temma peäl.
10. Ja üks mees kes ühhe mehhe naesega abbiello ärrarikkub, kes omma liggimesse naesega abbiello rikkub, sedda abbiello-rikja meest ja abbiello-rikja naest peab armota surma pandama.
11. Ja üks mees kes omma issa naese jures maggab, se on omma issa häbbedust paljaks wötnud; neid peab mollemad armota surma pandama: nende werre-sü on nende peäl.
12. Ja kui üks mees omma minnia jures maggab, siis peab neid mollemid armota surma pandama, ühhe hirmsa seggatse asja on nemad teinud: nende werre-sü on nende peäl.
13. Ja kui üks mees meeste-rahwa jures maggab, nenda kui ta naeste-rahwa jures maggab, need mollemad on ühhe hirmsa asja teinud; neid peab armota surma pandama, nende werre-sü on nende peäl.
14. Ja kui üks mees ühte naeste-rahwast ja selle emma wöttab, se on wägga pahha tö: tedda ja neid peab tullega ärrapöletama, et wägga pahha tö ei jä teie sekka.
15. Ja kui üks mees lojuksega ühtepeab, sedda peab armota surma pandama, teie peate ka sedda lojust ärratapma.
16. Ja kui üks naeste-rahwas ühhegi lojukse jure liggi tulleb, et temmal sellega on teggemist, siis pead sa sedda naest tapma ja sedda lojust: neid peab armota surma pandama, nende werre-sü on nende peäl.
17. Ja kui üks mees wöttab omma öe, omma issa tütre ehk omma emma tütre, ja watab temma häbbedust, ja temma ödde watab temma häbbedust, se on tigge assi: sepärrast peab neid nende rahwa laste silma eest ärrakautama; ta on omma öe häbbedust paljaks wötnud: ta peab omña üllekohto süüd kandma.
18. Ja kui üks mees maggab ühhe naese jures, kel omma haigus on, ja wöttab ta häbbedust paljaks, ta on temma hallikast paljaks wötnud, ja se naene on omma werre hallikast lahti teinud: siis peawad need mollemad omma rahwa seast sama ärrakautud.
19. Ja omma emma öe ja omma issa öe häbbedust ei pea sa mitte paljaks wötma; sest ta on omma liggima suggulase häbbedust paljaks wötnud, nemmad peawad omma üllekohto süüd kandma.
20. Ja kui üks mees maggab omma onno naese jures, se on omma onno häbbedust paljaks wötnud: omma patto peawad nemmad kandma, ilma lapsita peawad nemad surrema.

21. Ja kui üks mees omma wenna naese wottab, se on rop tö: ta on omma wenna häbbedust paljaks wötnud; nemmad peawad ilma lapsita jäma.
22. Sepärrast peate teie piddama keik mo seädmissed ja keik mo kohtoseädussed, et teie nende järrele tete, et se Ma kuhho minna teid wiin, et teie seäl sees ellate, teid mitte wälja ei oksenda.
23. Ja teie ei pea mitte selle rahwa wiside järrel käima, mis ma teie eest ärraaian: sest nemmad on keik sedda teinud, sepärrast on nemmad mo melest weidrad.
24. Ja ma ollen teile üttelnud: teie peate nende Ma pärrima, ja minna annan sedda teile pärrida, üks Ma mis pima ja met joseb: minna ollen Jehowa teie Jummal kes teid teiste rahwa seast ärralahhutand.
25. Sepärrast peate teie wahhet teggema puhta ja rojase lojukse wahhele, ja rojaste ja puhhaste lindude wahhele, ja ärge tehke omma hinge mitte läilaks ei lojustega, ei lindudega, egga ühhegiga, mis Ma peäl romab, mis ma teile ollen ärralahhutand, et teie sedda peate rojaseks piddama.
26. Ja teie peate mulle pühhad ollema, sest minna Jehowa ollen pühha: ja ma ollen teid teiste rahwa seast ärralahhutand, et teie mo pärralt piddite ollema.
27. Ja kui ühhe mehhe ehk naese sees on pomõiseja ehk teädma-mehhe waim, neid peab armota surma pandama; kiwwidega peab neid surnuks wissatama, nende werre-sü on nende peäl.

21. Peatük.

Preestrid peawad ilmawiggata ollema.

1. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Rägi preestride Aaroni poegade wasto ja ütle neile: ühhe surno pärrast ei pea ükski neist eñast rojaseks teggema omma rahwa seas:
2. Kui agga omma suggulase pärrast, kes temmale keigeliggem on, omma emma pärrast ja omma issa pärrast, ja omma poia pärrast ja omma tütre pärrast, ja omma wenna pärrast:
3. Ja omma öe pärrast kes neitsit, kes ta liggem on, kes ei olle mehhele sanud, selle pärrast woib ta ennast rojaseks teha.
4. Ta ei pea ennast mitte rojaseks teggema kui abiello mees omma rahwa seast, et ta ennast teotab.
5. Nemmad ei pea omma pead paljaks aiama, ja nemmad ei pea omma habbeme otsa mitte ärraaiama, ja omma ihho külge ei pea nemmad mitte märki leikama.
6. Pühhad peawad nemmad ollema omma Jummalale, ja ei pea mitte teotama omma Jummalale nimmi: sest nemmad ohwerdawad Jehowa tulle-ohwid, omma Jummalale leiba, sepärrast peawad nemmad öiete pühhad ollema.

7. Nemmad ei pea mitte wõtma hora ja ärrateotatud naest, nemmad ei pea ka mitte naest wõtma, kes ommast mehhest ärraetud: sest ta on pühha omma Jummalale.
8. Sepärrast pead sa tedda pühhitsema, sest ta ohwerdab omma Jumjala leiba: pühha peab ta sulle ollema, sest minna Jehowa ollen pühha, kes teid pühhitseb.
9. Ja kui ühhe preestri tüttar hakkab hora-tööd teggema, se teotab omma issa, tullega peab tedda ärrapölletadama.
10. Ja se üllempreester omma wendade seast, kelle Pea peäle woidmisse ölli on wallatud ja kelle kässi on täidetud, et ta need rided selga panneb, ei se pea omma pead mitte katmatta jätma egga ennese ridid üllesarrotama.
11. Ja ei pea ühhegi surno kehha jure tullemä: omma issa ja omma emma pärrast ei pea ta mitte ennast rojaseks teggema.
12. Ja sest pühhast paigast ei pea ta mitte wäljaminnema, et ta omma Jumjala pühha paika ei teota: sest temma Jumala otsa-ehte ja woidmisse ölli on ta peäl; minna ollen Jehowa.
13. Ja ta peab naese wõtma temã neitsi põlwes.
14. Ei leske-naest egga ärraetud egga ärrateotud hora, neid ei pea ta mitte wõtma, agga ühhe neitsi omã rahwa seast peab ta naeseks wõtma:
15. Et ta omma semet ei teota omma rahwa seas, sest miãna ollen Jehowa kes tedda pühhitseb.
16. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
17. Rägi Aaroni wasto ja ütle: Se mees siño suggust teie tullewa põlwe-rahwa seas, kelle külges wigga on, ei pea mitte liggi tullemä omma Jumjala leiba ohwerdama.
18. Sest ükski mees, kelle külges wigga on, ei pea mitte liggi tullemä, olgo ta pimme ehk jallust wiggane ehk kel liikmed waiak ehk liaks on:
19. Ehk üks mees kel murtud jalg ehk murtud kässi on:
20. Ehk kel küür selges ehk ärrakuinud, ehk kel silma peäl kae, ehk kuiw kärn ehk mädda-kärn on, ehk kelle raiad röhhutud.
21. Ei ükski kel wigga on preestri Aaroni suggust, ei pea liggi tullemä Jehowa tulle-ohwrid ohwerdama; tal on wigga külges, ta ei pea mitte liggi tullemä, omã Jumala leiba ohwerdama.
22. Omã Jumjala leiba, neist keigepühhamaist asjust ja neist pühhaist asjust woib ta kül süa.
23. Agga wahhe-tekki jure ei pea ta mitte tullemä egga altari jure liggi sama, sest tal on wigga, et ta mo pühha maia ei teota: sest minna ollen Jehowa, kes neid pühhitseb.
24. Ja Moses räkis sedda Aaroni wasto ja ta poegade wasto ja keige Israeli laste wasto.

22. Peatük.

Kel lubba on ohwridest süa: missuggused need ohwrid peawad ollema, mis tuakse.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi Aaroni ja ta poegade wasto, et nemmad ennast ärralahhutawad neist pühhaist Israeli laste asjust, mis nemmad mulle pühhitsewad, et nemmad mo pühha nimme ei teota: Minna ollen Jehowa.

3. Ütle nende wasto: iggaüks teie tulles pölwe-rahwa seast, kes keigest teie suggust liggi tulleb, nende pühha ohwride jure, mis Israeli lapsed Jehowale pühhitsewad, kui temma rojus ta peäl on, sesamma hing peab mo palle eest sama ärrakautud: Minna ollen Jehowa.

4. Ei ükski Aaroni suggust, kes piddalitöbbine ehk kelle lihha joseb, ei pea mitte pühhaist asjust söma, enne kui ta puhtaks saab: ja kes ühhesse putub, kes surno kallal rojaseks sanud, ehk selle külge, kelle seest se jures-maggamisse seme wäljatulleb:

5. Ehk kui kegi ühhegi romajasse putub, kust ta rojaseks saab, ehk kes ühhe innimesse putub, kust ta rojaseks saab keige omma rojusse järrele:

6. Se hing, kes temmasse putub, se on rojane öhtoni, ja ta ei pea mitte söma pühhaist asjust, waid ta peab omma ihho weega lopputama.

7. Ja kui pääw on loja läinud, siis on ta puhhas, ja pärrast woib ta kül süa pühhaist asjust, sest se on temma roog.

8. Raibet ja mis ärramurtud ei pea ta mitte söma, et ta sest rojaseks saab: Minna ollen Jehowa.

9. Sepärrast peawad nemmad piddama, mis ma käsknud piddada, et nemmad enneste peäle patto ei sada egga sepärrast ei surre, kui nemmad sedda teotawad: Minna ollen Jehowa kes neid pühhitseb.

10. Ja ükski wooras ei pea pühhast asjast mitte söma: preestri maialinne ja palgalinne ei pea pühhast asjast mitte söma.

11. Ja kui preester on ühhe hinge omma rahha pärrast ostnud, se peab sest söma, ja kes temä perres on sündinud, need woiwad ta leiwast süa.

12. Ja kui preestri tüttar on woöra mehhele sanud, sesamma ei pea pühhaist üllestöstmisse ohwridest mitte söma.

13. Ja kui preestri tüttar lesk on ehk ärraetud, ja tal ei olle suggu, ja tulleb taggasi omma issa kotta: siis woib ta omma issa leiwast süa, nenda kui ommas nores pölwes; agga ükski wooras ei pea sest mitte söma.

14. Ja kui kegi koggematta pühhast asjast sööb, siis peab ta wiet ossa weel siñna jure pañema ja sedda preestri pühha ossa kõrwa andma.

15. Et nemmad Israeli laste pühhad ohwrid ei teota, mis nemmad Jehowale üllestöstwad.

16. Ja nemad saatwad enneste peale üllekohhut ja süüd, kui nemad nende pühhad ohwrid söwad: sest miña ollen Jehowa, kes neid pühhitseb.
17. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
18. Rägi Aaroni wasto ja ta poegade wasto ja keige Israeli laste wasto ja ütle neile: Iggaüks Israeli suggust ja neist, kes woörad on Israeli seas, kes omma ohwri-anni tahtwad tua keige omma tootusse järrele ja keige omma heameleliste ohwride järrele, mis nemmad Jehowale tahtwad tua põlletamise-ohwriks:
19. Siis sate teie Jehowa melest armsaks, kui se on üks selge terve issane weksist ehk lambust ehk kitsedest.
20. Keik sedda, kel ial wigga on, ei pea teie mitte ohwerdama, sest se ei te teid mitte armsaks Jehowa melest.
21. Ja kui kegi ohwerdab ühhe tänno-ohwri Jehowale, omma isse-tootusse ehk heamelelisseks ohwriks, weksist ehk puddolojustest: siis peab se selge terve ollema, et se Jehowa melest armas olleks; ühtegi wigga ei pea selle külges ollema.
22. Mis pimme ehk murtud ehk wiggane, ehk kel solatükad on, ehk kennel kuiw kärn ehk mädda-kärn on, neid ei pea teie mitte Jehowale ohwerdama, ja neist ei pea teie ühtegi tulle-ohwri altari peäle andma Jehowale.
23. Ja ühhe härja ehk puddolojukse, kel liad ehk wägga kassinad liikmed on, sedda woid sa kül ohwerdada heamelelisseks ohwriks, agga tootusse-ohwriks ei olle se mitte armas Jehowa melest.
24. Agga sedda mis pikistud ja tautud ja ärrakistud ehk leikatud, ei pea teie mitte Jehowale ohwerdama, ja sedda ei pea teie mitte ommal maal teggema.
25. Ja teie ei pea ühhegi woöra käest neist keikist omma Jummalale roaks ohwerdama: sest nemad on ärrarikkutud, nende külges on wigga, need ei te teid mitte armsaks Jehowa melest.
26. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
27. Kui üks härg-wassikas ehk lamba- ehk kitse-tal sünnib, siis peab se seitse päwa omma emma al ollema, agga kahheksamal päwal ja pärrast sedda on se armas tulle-ohwri-anniks Jehowale.
28. Ja teie ei pea mitte ühtegi härga egga puddolojust, sedda ühtlase temma poiaga ühhel päwal ärratapma.
29. Ja kui teie kitusse-ohwri ohwerdate Jehowale, siis peate sedda ohwerdama, nenda et teie woiksite armsaks sada Jehowa melest.
30. Selsammal päwal peab sedda södama, teie ei pea sest ühtegi homseks üllejätma: Minna ollen Jehowa.
31. Ja teie peate mo kässud piddama ja nende järrele teggema: Minna ollen Jehowa.
32. Ja teie ei pea mo pühha nimmi mitte teotama, et ma saaksin Israeli laste seas pühhitsetud: Minna ollen Jehowa kes teid pühhitseb:

33. Kes teid Egiptusse maalt on wäljatonud, et ma teile Jummalaks ollen: Minna Jehowa.

23. Peatük.

Wanna seädusse Pühhad.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: need seätud Jehowa Pühhad mis teie peate kulutama, need pühhad koggodussed: need on minno seätud Pühhad.

3. Kuus päwa peab tööd tehtama, agga seitsmel päwal on se õige hingamisse-päaw, üks pühha koggodus; ühtegi tööd ei pea teie teggema: se on hingamisse-päaw Jehowale keige teie ello-maiade sees.

4. Need on Jehowa seätud Pühhad, need pühhad koggodussed, mis teie peate kulutama nende seätud aial.

5. Neljateistkümnele essimesse ku päwal kesk päwa aeges on Pasa-Pühha Jehowale.

6. Ja wieteistkümnele selle ku päwal on hapnematta leibade Pühha Jehowale: seitse päwa peate teie hapnematta leiwad söma.

7. Essimessel päwal peab teile üks pühha koggodus ollema, siis ei pea teie ühtegi orja-tööd teggema.

8. Ja teie peate seitse päwa Jehowale tulle-ohwrid toma: seitsmel päwal on pühha koggodus, teie ei pea ühtegi orjatööd teggema.

9. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

10. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: kui teie siñna male sate, mis minna teile annan ja temma leikamist leikate, siis peate ommast uudsest essimessest wiljast ühhe wihho preestride kätte wima.

11. Ja ta peab sedda wihko Jehowa ees köikutama, et teie armsaks sate Jehowa melest, teisel päwal pärrast hingamisse päwa peab preester sedda köikutama.

12. Ja sel päwal kui teie se wihho köikutate, peate teie walmistama ühhe selge terwe aastase oinik-talle põlletamise-ohwriks Jehowale.

13. Ja ta roa-ohwri kaks kanno peent jahho ölliga segatud tulle-ohwriks Jehowale, maggusaks haisuks; ja ta joma-ohwri winast, kolm korterit.

14. Teie ei pea ka mitte söma leiba egga kuiwatud wilja egga torest wilja enne kui selsammal päwal, kui teie wite ohwri-anni oñã Jummalale: se on üks iggawenne seätud wiis teie tulleva põlwe-rahwale keige teie ello-maiade sees.

15. Ja teie peate ennesele luggema sest teisest päwast pärrast sedda hingamisse-päwa, sest päwast kui teie sedda köikutamise-ohwri wihko ollete tonud: neid peab seitse täit hingamisse-päwa ollema.

16. Sel teisel päwal pärrast seitsmet hingamisse päwa peate luggema wiiskümmend päwa, ja siis peate teie uut roa-ohwri Jehowale ohwerdama.
17. Teie peate omma ello-maiadest kaks köikutamise-ohwri leiba toma, need peawad kahhest kannust peent jahho ollema, hapnend peab neid tehtama; se on se uudne essimenne willi Jehowale.
18. Ja teie peate se leiwaga ohwerdama seitse selge-terwet aastast oinik-talle, ja ühhe wärsi mis noor weis, ja kaks jära: need peawad ollema Jehowale põlletamise-ohwriks ja nende roa-ohwriga ja nende joma-ohwridega, tulle-ohwriks maggusaks haisuks Jehowale.
19. Ja teie peate ohwerdama ühhe nore sikko patto-ohwriks, ja kaks aastast oinik-talle tänno-ohwriks.
20. Ja preester peab neid köikutama uudse essimesse wilja leiwaga köikutamise-ohwriks Jehowa ees, nende kahhe oinik-tallega: need peawad Jehowale üks pühha assi ollema ja preestri pärralt.
21. Ja teie peate selsammal päwal kulutama, et teile üks pühha koggodus peab ollema: teie ei pea ühtegi orja-tööd teggema; se on üks iggawenne seätud wiis keige teie ello-maiade sees teie tulleva põlwe-rahwa seas.
22. Ja kui teie omma Ma leikamist ärraleikate, siis ei pea sa mitte omma põllo nurgad puhtaks ärraleikama, egga üllesnoppima mis so leikusest sünnib noppida: kehwale ja woõrale pead sa neid jätma: Minna ollen Jehowa teie Jummal.
23. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
24. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: essimessel seitsme ku päwal peab teile hingamisse-pääw ollema, passuna heäle mällestus, üks pühha koggodus.
25. Teie ei pea ühtegi orja-tööd teggema, ja peate Jehowale ühhe tulle-ohwri ohwerdama.
26. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
27. Agga kümmemal seitsme ku päwal peab ärraleppitamisse pääw ollema, üks pühha koggodus peab teile ollema ja teie peate ommad hinged waewama ja Jehowale tulle-ohwrid ohwerdama:
28. Ja teie ei pea selsammal päwal ühtegi tööd teggema, sest se on se ärraleppitamisse pääw, et teie eest ärraleppitamist tehakse Jehowa teie Jummal palle ees.
29. Sest igga hing mis ennast selsammal päwal ei waewa, se peab omma rahwa seast sama ärrakautud.
30. Ja igga hing kes ial tööd teeb selsammal päwal, sedda hinge tahhan ma ta rahwa seast ärrahukkada.
31. Teie ei pea ühtegi tööd teggema, se on üks iggawenne seätud wiis teie tulleva põlwe-rahwale keik teie ello-maiade sees.

32. Se on teile üks õige hingamise-pääw, ja teie peate ommad hinged waewama: selle ku ühheksamal päwal öhto, öhtust öhtoni peate omma hingamise-päwal hingama.

33. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

34. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: wieteistkümnele seitsme ku päwal peab leht-maiade Pühha Jehowale ollema seitse päwa.

35. Essimessel päwal peab üks pühha koggodus ollema: teie ei pea ühtegi orja-tööd teggema.

36. Seitse päwa peate teie Jehowale ühhe tulle-ohwri ohwerdama: agga kahheksamal päwal peab teie pühha koggodus ollema ja peate tulle-ohwri ohwerdama Jehowale; se on üks lõppetusse-pühha: teie ei pea ühtegi orja tööd teggema.

37. Need on Jehowa seätud Pühhad, mis teie peate kulutama pühhaks koggodusseks, et teie ohwerdate Jehowale tulle-ohwrid, põlletamise- ja roa-ohwrid, tappa- ja joma-ohwrid, iggal päwal omma wisi järrele.

38. Ilma need Jehowa hingamise-päwad, ja ilma teie annid ja ilma keik teie tootusse-ohwrid, ja ilma keik teie heamelelissed ohwrid, mis teie Jehowale peate andma.

39. Agga wieteistkümnele seitsme ku päwal, kui teie Ma wilja sate korristanud, siis peate teie Jehowa Pühha piddama seitse päwa: essimessel päwal peab hingamise-pääw ollema ja kahheksamal päwal ka hingamise-pääw.

40. Ja teie peate eñesele essimessel päwal wõtma kallist pu wilja, palmi-pu okse ja jãmeda pu okse ja jõe remlaid, ja teie peate Jehowa omma Jummal ees röömsad ollema seitse päwa,

41. Ja sedda Pühha Jehowale piddama seitse päwa aastas: se on üks iggawenne seätud wiis teie tullewa põlwe rahwale; seitsmel kuul peate teie sedda piddama.

42. Leht-maiade sees peate peate teie seitse päwa ellama, keik omma Ma rahwas Israeli seas peawad leht-maiade sees ellama.

43. Et teie tullewa põlwe-rahwas saaks teada, et ma Israeli lapsed ollen lasknud ellada leht-maiade sees, kui ma neid Egiptusse maalt wãljatõin: minna ollen Jehowa teie Jummal.

44. Nenda räkis Moses neist Jehowa seätud Pühhist Israeli lastele.

24. Peatük.

Walgus ja leib pühhas maias: ühhe wanduja nuhtlus.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Kãssi Israeli lapsed, et nemãd so kãtte towad õlli-pu õlli, mis selge ja toukatud, walge tarwis, et lampid woib allati süta pollema.

3. Tunnistusse wahhetekki ees koggodusse telgi sees peab Aaron sedda allati seädma öhtust hommikoni Jehowa ees: se on üks iggawenne seätud wiis teie tulleva põlwe rahwale.
4. Ta peab se puhta kuld-küünla-jalla peäle need lampid seädma Jehowa ees allati.
5. Ja sa pead peent jahho wõtma ja sest kaksteistkümmed koki teggema, kahhest kannust peab üks kook ollema.
6. Ja sa pead neid pannema kahhe riddasse, kuus kummagi riddasse, se puhta kuld-laua peäle Jehowa ette.
7. Ja pead kummagi ridda peäle pannema wirukki, mis selge, ja se peab ollema leiwa jures mällestusse-ohwriks, tulle-ohwriks Jehowale.
8. Igga hingamisse-päwal peab ta neid allati seädma Jehowa ette, Israeli laste käest wöttes iggawesseks seädusseks.
9. Ja se peab Aaroni ja ta poegadele sama ja nemmad peawad sedda söma pühhas paikas: sest se on temãle keigepühham Jehowa tulle-ohwridest iggawesseks seätud wisiks.
10. Ja ühhe Israeli naese poeg läks wälja, ja se olli ühhe Egiptusse-mehhe poeg, Israeli laste seas, ja se Israeli naese poeg ja üks Israeli mees riidlesid leris.
11. Ja se Israeli naese poeg nimmetas se [Jehowa] nimẽ kurjaste ülles ja wandus sedda ärra; ja tedda widi Mosesse jure: ja temã emã nimmi olli Selomit Tibri tüttar Tani suggu-arrust.
12. Ja tedda pandi wahhi alla, senni kui neile saaks Jehowa suust selletus.
13. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
14. Wi se ärrawanduja leri tahha, ja keik kuuljad peawad ommad käed ta Pea peäle toetama, ja keik se koggodus peab tedda kiwwidega surnuks wiskama.
15. Ja Israeli laste wasto pead sa räkima ja ütlema: iggaüks kes omma Jummalat ärrawañnub, se peab omma patto kandma.
16. Ja kes Jehowa nimme kurjaste üllesnimmetab, sedda peab armota surma pandama, keik se koggodus peab tedda kiwwidega surnuks wiskama, olgo woõras ehk omma Ma innime, kui ta sedda nimme kurjaste üllesnimmetab, siis peab ta surma sama.
17. Ja kui kegi ühhegi innimesse hinge mahhalööb, siis peab tedda armota surma pandama.
18. Ja kes ühhe lojukse hinge mahhalööb, se peab sedda ärratassuma, hing hinge wasto.
19. Ja kui kegi omã liggimessele wigga teeb, nenda kui ta on teinud, sedda wisi peab temãle tehtama.
20. Murdminne murdmisse wasto, silm silma wasto, hammas hamba wasto: nenda kui ta ühhe innimessele wigga teinud, nenda peab temmale tehtama.

21. Ja kes ühhe lojukse mahhalööb, se peab sedda ärratassuma; ja kes innimesse mahhalööb, se peab surma sama.

22. Üks öigus peab teile ollema, woörale peab se ollema nenda kui omma innimessele: sest minna ollen Jehowa teie Jummal.

23. Ja Moses räkis sedda Israeli laste wasto, ja nemmad wisid se ärrawanduja leri tahha ja wiskasid tedda kiwwidega surnuks ; ja Israeli lapsed teggid nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

25. Peatük.

Hingamise- ja Jobeli aasta: waest peab aitama.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto Sinai mäe peäl ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: kui teie siña male sate, mis minna teile annan, siis peab se Ma hingamist piddama Jehowale.

3. Kuus aastat pead sa omma wälja külwama, ja kuus aastat omma wina-mäe ärraleikama ja temã wilja kokko korristama.

4. Agga seitsmel aastal peab selle male üks suur hingaminne ollema, üks hingaminne Jehowale: omma wälja ei pea sa mitte külwama, ja omma wina-mägge ei pea sa mitte ärraleikama.

5. Mis siis isseennesest pärrast so leikust kaswand, sedda ei pea sa mitte leikama, ja neid wina-marjo, mis ilma sinno harrimatta kasnud, ei pea sa mitte ärraleikama; selle male peab se üks hingamise aasta ollema.

6. Ja selle Ma hingamise willi peab teile ollema roaks, sulle ja so sullasele ja so ümmardajale ja so palgalissele ja so maialissele, kes so jures kui woöras ellab.

7. Ja so lojuksele ja metsalistele, mis siño maal on, peab keik temã willi söma-aiaks ollema.

8. Ja sa pead ennesele luggema seitse hingamise aastat, seitse aastat seitse kord, nenda et nende seitse hingamise aasta päwad sulle peawad ollema ühheksa wietkümmed aastat.

9. Ja sa pead künnemal seitsme ku päwal passuna heäle laskma hüda; ärraleppitamisse päwal peate teie passunat keige teie Ma läbbi laskma hüda.

10. Ja peate sedda wietkümnest aastat pühhitsema, ja seäl maal kulutama wallalisse põlwe keikile kes seäl ellawad; se peab teile üks Jobeli-aasta ollema, et teie jälle tullete iggaüks omma pärrandusse jure, ja peate iggaüks omma sugguwõssa jure jälle sama.

11. Se wieskümnes aasta peab teile üks Jobeli-aasta ollema; teie ei pea mitte külwama egga leikama mis siis isseennesest kasnud, egga ärraleikama neid winamarjo, mis siis harrimatta kasnud.

12. Sest se on üks Jobeli-aasta, se peab teile pühha ollema: wälja peält woite teie temã wilja süa.
13. Sel Jobeli-aastal peate iggäuks omma pärrandusse peäle jälle sama.
14. Ja kui teie omma liggimessele middagi ärramüte, ehk omã liggimesse käest middagi ostate, siis ärge waewage teine teist mitte.
15. Nende astade arro järrele pärrast Jobeli-aastat pead sa omma liggimesse käest ostma: se wilja arro järrele, mis nende aastade kohta tulleb, peab ta sulle müma.
16. Sedda möda kui palju astaid weel senna male on, pead sa omma ostmisse hinda kaswatama, ja sedda möda, kui pissut astaid weel siñna male on, pead sa omma ostmisse hinna wähhendama: sest se wilja arro järrele mis aasta kohta tulleb, peab ta sulle müma.
17. Ja ükski ei pea omma liggimest waewama, ja sa pead omma Jummalat kartma, sest minna ollen Jehowa teie Jummal.
18. Ja teie peate mo seädmissse järrele teggema, ja mo kohto-seädussed piddama ja nende järrele teggema, et teie woite seäl maal julgeste ellada.
19. Ja se Ma peab omma wilja andma ja teie peate söma, et teie kül sate, ja peate julgeste seäl ellama.
20. Ja kui teie peaksite ütlema: Mis peame seitsmel aastal söma? wata meie ei pea külwama egga omma wilja kokkokorristama.
21. Siis tahhan ma käskida omma önnistust teie pärrast kuendamal aastal, et ta teile kolmeks aastaks wilja peab andma.
22. Ja kahheksamal aastal peate teie külwama ja sest wannast warrast söma; ühheksama aastani, senni kui selle aasta willi kätte saab, peate teie wanna söma.
23. Ja se Ma ei pea mitte sama müdud, et se iggaweste teise ommaks jääb, sest se Ma on minno pärralt; sest teie ollete woörad ja maialissed mo jures.
24. Ja teie peate keik omma pärrandusse maal sedda maad andma lunnastada.
25. Kui so wend on kehwaks sanud, ja ommast pärrandussest middagi ärramüüb, siis peab temã lunnastaja, kes ta liggem on, tulles ja lunnastama, mis ta wend on münud.
26. Ja kui ühhel mehhel ei olle sedda kes lunnastab, ja temma kässi jouab sada ja leiab ni palju, kui ta lunnastamiseks tarwis on:
27. Siis peab ta omma ärramümissse aastad arwama, ja sedda mis ülle on selle mehhele taggasi andma, kennele ta sedda on münud, ja ta peab omma pärrandusse peäle jälle sama.
28. Ja kui ta kässi ei leia mitte ni palju, kui temmale tarwis on jälle tassuda, siis peab se mis ta ärramünud selle kätte jäma, kes sedda ostnud, Jobeli-aastani; agga Jobeli-aastal peab teine wäljaminnema, ja ta peab jälle omma pärrandusse peäle sama.

29. Ja kui kegi omma ello-hone ühhes liñnas, kus mürid ümber, ärramüüb, siis peab temmale se lunnastaminne ollema, kunni ta ärramüümisse aasta täis saab: terve aasta peab tal ollema lunnastamiseks.
30. Ja kui sedda ei sa lunnastud, senni kui terve aasta täis saab, siis peab se kodda, mis ühhes liñnas kus mürid ümber, iggaweste selle ommaks jäma, ta tulleva põlwe-rahwa kätte, kes sedda on ostnud: ei se pea mitte Jobeli-aastal ta käest ärra sama.
31. Agga need honed, mis küllade sees on kus ep olle mürid ümber, neid peab arwatama kui Ma wäljad: temma kä peab se luñastamiñe ollema, ja Jobeli-aastal peab se teise käest ärrasama.
32. Ja Lewitide liñnade, nende pärrandusse liñnade koddade luggu on se: üks iggawenne lunnastaminne peab Lewitide kä ollema.
33. Ja kui kegi Lewitide käest middagi lunnastab, se peab sest müdud koiast ja ta pärrandusse liñnast Jobeli-aastal lahti sama: sest Lewitide liñnade koiad, need on nende pärrandus Israeli laste seas.
34. Agga se wälli, mis nende liñnade allewi ees on, ei pea mitte sama ärramüdüd, sest se on neile üks iggawenne pärrandus.
35. Ja kui so wend on kehwaks sanud, ja ta kässi ei joua ühtegi ennam sada so jures: siis pead sa tedda kinnitama, olgo ta woöras, ehk maialiñe, et ta so jures woiks ellada.
36. Sa ei pea temma käest mitte wõtma rahha-renti egga wilja-kasso, sest sa pead omma Jummalat kartma, et so wend woiks sinno jures ellada.
37. Omma rahha ei pea sa mitte temmale pannema renti peäle, ja omma wilja ei pea sa mitte andma kasso peäle.
38. Minna ollen Jehowa teie Jummal, kes teid Egiptusse maalt wäljatonud, et ma teile annan Kanaani Ma ja teile Jummalaks ollen.
39. Ja kui so wend sinno jures kehwaks saab ja müüb ennast sulle ärra, siis ei pea sa mitte orja-teggo ta peäle pannema.
40. Ta peab so jures ollema kui palgalinne, kui maialinne: ta peab so jures tenima Jobeli-aastani.
41. Siis peab ta so jurest ärraminnema, temma ja ta lapsed temmaga, et ta jälle omma sugguwössa jure saab ja omma wannematte pärrandusse peäle jälle saab.
42. Sest need on mo sullased, kedda minna Egiptusse maalt ollen wäljatonud: neid ei pea mitte müdama nenda kui orja müakse.
43. Sa ei pea mitte temma ülle wallitsema kange hirmoga, sest sa pead omma Jummalat kartma.
44. Ja kes sulle sullaseks ja ümmardajaks peab sama, neid peate teie selle rahwa käest, mis teie ümberkaudo ellawad, ostma sullaseks ja ümmardajaks.

45. Ja ka nende maialiste laste käest, kes teie jures kui woörad ellawad, woite kül osta, nende käest ja nende sugguwössä käest, mis teie jures on, mis nemmad teie maal on sünnitanud, ja need peawad teile pärris ollema.
46. Ja teie peate neid pärris-ossaks sama omã lastele pärrast teid, et nemmad neid pärrandusseks pärriwad; nende peäle woite teie iggaweste teggo panna: agga omma wendade Israeli laste seast ei pea ükski omma wenna ülle wallitsema kange hirmoga.
47. Ja kui ühhe woöra ehk maialisse kässi, kes so jures sees on, jouab middagi sada, ja so wend on temma jures kehwas sanud ja müüb ennast se woöra kätte, kes so jures kui maialinne on, ehk selle kätte kes woörast sugguwössast on sündinud:
48. Siis peab se lunnastamine, pärrast sedda kui ta ennast ärramünud, temma pärrast jäma; üks temma wendadest woib tedda lunnastada.
49. Ehk temma onno ehk ta onno poeg woib tedda lunnastada, ehk üks ta liggemaist suggulasist temma sugguwössast woib tedda lunnastada, ehk kui ta ennese kässi jouab, siis woib ta isseennast lunnastada.
50. Ja ta peab arro ülleswõtma sellega kes tedda ostnud, sest aastast kui ta ennast temmale on ärramünud Jobeli-aastani, nenda et temma ärramümissee rahha aastade arro järrele peab ollema; palgalisse päwade järrele peab se luggu temmaga ollema.
51. Kui weel paljo aastaid siñna male on, siis peab ta nende arro järrele ta luñnastamissee rahha taggasi andma, sest rahhast, mis eest ta ostetud.
52. Agga kui pissut aastaid ülle on Jobeli-aastani, siis peab ta temmaga arro ülleswõtma; temma aastade arro järrele peab ta temma lunnastamissee hinnast taggasi andma.
53. Ta peab aasta aastalt kui palgalinne ta jures ollema; ta ei pea mitte temma ülle wallitsema kange hirmoga sinno nähhes.
54. Ja kui tedda sedda wisi ei sa lunnastud, siis peab ta lahti sama, temma ja ta lapsed temmaga Jobeli-aastal.
55. Sest Israeli lapsed on mo sullased, minno sullased on nemãd, kedda miña Egiptusse maalt ollen wäljatonud: Minna ollen Jehowa teie Jummal.

26. Peatük.

Önnistamine ja ärrasajatlemine.

1. Teie ei pea ennestele mitte teggema tühjaid jummalaid egga ühtegi nikkertud kuio, ehk ebbausso samast ei pea teie ennestele mitte püsti pannema, ei kiwwist tehtud kuio ei pea teie mitte pannema omma male, et teie nende ette kummardate: sest ma ollen Jehowa teie Jummal.

2. Mo hingamisse päwad peate teie piddama ja mo pühha paika kartma: Minna ollen Jehowa.
3. Kui teie mo seädmiste järrel käite ja mo kässud peate ja nende järrele tete:
4. Siis tahhan ma teie wihma ommal aial anda, ja Ma peab omma wilja andma, ja wälja puud peawad omma wilja andma.
5. Ja peksmisse aeg peab teile kestma wina-marja leikussest sadik, ja wina-marja leikus peab kestma külwi-aiani, ja teie peate omã leiba söma, et teie kül sate, ja peate ommal maal julgeste ellama.
6. Ja ma tahhan seäl maal rahho anda, et teie sate maggada ja ükski ei olle teid hirmutamas: ja ma tahhan ärralöppetada teie maalt pahhad metsalissed, ja moök ei pea teie maad mitte läbbi käima.
7. Ja teie peate ommad waenlased taggaaiama, ja nemãd peawad teie ette langema moõga läbbi.
8. Ja wiis teie seast peawad sadda taggaaiama, ja sadda teie seast peawad kümme tuhhat taggaaiama, ja teie waenlased peawad teie ette moõga läbbi langema.
9. Ja ma tahhan teie pole pöördä ja teile suggu sata, ja tahhan teid palju teha, ja omma seädusse teiega kindlaste seäda.
10. Ja teie peate sedda wanna warra söma mis wannaks sanud, ja sedda wanna peate se ue pärrast wäljawima.
11. Ja ma tahhan omma maia teie sekka panna, ja mo hing ei pea teie wasto tilkama.
12. Ja ma tahhan teie seas köndida ja teile Jummalaks olla, ja teie peate mulle rahwaks ollema.
13. Ma ollen Jehowa teie Jummal kes teid Egiptusse maalt wäljatonud, et teie nende sullased ei piddand ollema, ja ma ollen teie ikke puud katki murdnud ja teid pañud püsti käima.
14. Ja kui teie ei wötta mind mitte kuulda egga teha keige nende käskude järrele;
15. Ja kui teie mo seädmissed ärrapölgate, ja kui teie hing mo kohtoseäduste wasto tilkab, et teie ei wötta teha keige mo käskude järrele, et teie mo seädust tühjaks tete:
16. Siis tahhan ka minna teile sedda teha, ja tahhan teie peäle sata hirmo, koera-többe ja soja többe, mis silmad peast ärrasöwad ja hingele wallo tewad; ja teie peate ilma-aego omma semet mahhateggema, ja teie waenlased peawad sedda söma.
17. Ja ma tahhan ommad silmad teie wasto panna, et teid teie waenlaste ette mahhalüakse, ja teie wihha-mehhed peawad teie ülle wallitsema ja peate pöggenema, kui ükski teid tagga ei aia.
18. Ja kui teie se peäle ei wötta mind kuulda, siis tahhan ma teid teie pattude pärrast weel seitsekord ennam karristada,

19. Ja tahhan teie kanget kõrkust murda, ja teie taewast tehha kui rauda, ja teie maad kui waske.
20. Ja teie rammo peab tühjalt kulluma, ja teie Ma ei pea mitte omma wilja andma, ja selle Ma puud ei pea omma wilja andma.
21. Kui teie nüüd weel mulle tete wasto oksa ja ei tahha mind mitte kuulda; siis tahhan ma teid seitsekord ennam peksta teie patto möda.
22. Ja tahhan teie peäle läkkitada mets-ellajad, kes teid peawad lapsist lahti teggema ja teie lojuksed ärrakautama ja teid wähhemaks teggema, ja teie teed peawad tühjaks sama.
23. Ja kui teie sest weel ei lasse eñast minnust karristada ja tete ikka mulle wasto oksa:
24. Siis tahhan ka minna teile wasto oksa tehha, ja ma tahhan ka teid seitsekord ennam peksta teie pattude pärrast,
25. Ja tahhan teie peäle sata ühhe moöga mis kätte maksab, mis seädusse pärrast tulleb kätte maksta, nenda et teie omma liñnade sisse peate kogguma, siis tahhan ma katko teie sekka läkkitada, ja teid peab waenlase kätte antama.
26. Kui ma teile sedda leiwa toidust saan rikkunud, siis peawad kümme naest ühhes pets-ahjus teie leiba küpsetama, ja teie leiba moödo järrele jälle andma, ja teie peate söma ja köhhud ei pea täis sama.
27. Ja kui teie sest ei wötta weel mitte kuulda, ja mulle ikka wasto oksa.
28. Siis tahhan minna ka teile wasto oksa tehha/ wihhaga, ja ka minna tahhan seitsekord ennam teid karristada teie pattude pärrast.
29. Ja teie peate söma omma poegade lihha, ja omma tüttarte lihha peate söma.
30. Ja ma tahhan teie kõrged paigad ärrakautada ja teie päikesse kuiud ärrarikkuda, ja tahhan teie surno-kehhad teie sitta-jummalatte kehhide peäle panna, ja mo hing peab teie wasto tilkama.
31. Ja ma tahhan teie liñnad laggedaks tehha ja teie pühhad paigad ärrahäwwitada, ja teie maggusat haiso ei tahha ma mitte haista.
32. Ja minna, ma tahhan se Ma ärrahäwwitada, et teie waenlased, mis seäl sees ellawad, peawad selle pärrast ärraehmatama.
33. Ja teid tahhan ma pagganatte sekka ärra pillada ja moöka wäljatommata teie takka, ja teie Ma peab sama ärrahäwwitud, ja teie liñnad peawad laggedaks sama.
34. Siis peab selle male ommast hingamissest hea meel sama keikil neil ärrahäwwitamisse päiwil, kui teie omma waenlaste maal ollete: siis peab se Ma hingama ja ommast hingamissest head meelt sama.
35. Keikil neil ärrahäwwitamisse aastail peab ta hingama, sepärrast et ta ei sanud mitte hingada teie hingamisse aastail, kui teie seäl ellasite.
36. Ja need kes teie seast üllejäänud, nende süddame tahhan ma arraks tehha nende waenlaste maal, ja ühhe löddisewa lehhe kabbiseminne peab neid

taggaaiama, ja nemmad peawad pöggenema nenda kui moõga eest pöggenetakse, ja peawad mahhalangema kui ep olle taggaaiajat.

37. Ja nemmad peawad teine teise ülle komistama nenda kui moõga ees, kui ep olle taggaajat, ja teie ei sa omma waenlaste ees mitte seista.

38. Ja teie peate pagganatte seas hukka sama, ja teie waenlaste Ma peab teid ärralõppetama.

39. Ja need kes teie seast üllejäänud peawad ärrakuiwama omma üllekohto pärrast omã waenlaste maal, ja ka omma wannematte üllekohto pärrast peawad nemãad nendega ärrakuiwama.

40. Siis wõtwad nemmad üllestunnistada omma üllekohhut ja omã wañematte üllekohhut ja omma wallatust mis nemmad mo wasto teinud, ja et nemãad ka mulle wasto oksa on teinud.

41. Ka minna ollen piddand neile wasto oksa teggema ja neid nende waenlaste male wima; ehk siis nende ümberleikamatta südda saab allandatud, et nemmad siis omma üllekohto pärrast nuhtlust heaks wõtwad.

42. Siis tahhan ma omma seädusse peäle möttelda Jakobiga, ja ka omã seädusse peäle Isaakiga, ja tahhan ka omma seädusse peäle möttelda Abraamiga, ja tahhan selle Ma peäle möttelda.

43. Kui se Ma neist saab mahha jäetud, ja sellele ommast hingamissest hea meel sanud, sest et ta nende pärrast on ärrahäwwitud, ja nemmad ka nuhtlust omã üllekohto pärrast heaks wõtnud, se- ja sepärrast et nemãad mo kohtoseädussed ärrapõlgnud, ja nende hing mo seädmiste wasto tilkanud.

44. Ja segi on se assi, kui nemãad omã waenlaste maal ollid, ei olle ma neid mitte ärrapõlgnud egga mo hing nende wasto tilkand, et ma olleksin otsa nende peäle teinud, ja omma seädust nendega tühjaks teinud: sest ma ollen Jehowa nende Jummal.

45. Ja ma tahhan nende heaks nende wannematte seäduste peäle möttelda, kedda ma ollen Egiptusse maalt wäljatonud pagganatte nähhes, et ma neile Jummalaks piddin ollema, minna Jehowa.

46. Need on need seädmised ja need kohtoseädussed ja need kässo õppetussed, mis Jehowa on añud eñese ja Israeli laste wahhele Sinai mäe peäl Mosesse läbbi.

27. Peatük.

Need asjad arwatakse ärra, mis kegi tootand.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: kui kegi ühhe isse tootusse tahhab tootada: siis peawad need hinged Jehowa pärralt ollema so arwamisse järrele.

3. Ja so arwaminne peab ollema ühhest meeste-rahwast kes kakskümmend aastat wanna sest sadik, kes kuuskümmend aastat wanna on, ja so arwaminne peab ollema wiiskümmend hõbbe-sekli pühha sekli järrele.
4. Ja kui se üks naeste-rahwas on, siis peab so arwaminne ollema kolmkümmend sekli.
5. Ja kui on sest kes wiis aastat waña sest sadik, kes kakskümmend aastat waña on, siis peab so arwamiñe ühhest meeste-rahwast ollema kakskümmend sekli ja naeste-rahwast kümme sekli.
6. Ja kui on sest kes ühhe ku wanna sest sadik, kes wiis aastat wanna on: siis peab so arwaminne ühhest meeste-rahwast ollema wiis hõbbe-sekli ja so arwaminne ühhest naeste-rahwast kolm hõbbe-sekli.
7. Ja kui kegi kes kuuskümmend aastat waña ja peäle, kui ta on üks meeste-rahwas: siis peab so arwaminne ollema wiisteistkümmend sekli ja kui üks naeste-rahwas on, kümme sekli.
8. Ja kui ta kehvam on kui so arwaminne moistab, siis peab tedda pannema preestri ette ja se preester peab temma peäle arwama; sedda möda kui selle kässi jouab kes on tootand, peab se preester temma peäle arwama.
9. Ja kui se üks lojus on mis Jehowale ohwriks tuakse, siis peab keik mis ta Jehowale tahhab anda, pühha ollema.
10. Ta ei pea mitte sedda wahhetama egga teist ta assemele pannema, ühte head pahha eest, ehk pahha hea eest; ja kui ta ommetigi ühhe lojukse teise lojukse assemele panneb, siis peab se ja mis ta assemele pandud, pühha ollema.
11. Ja kui mingisuggune rojane lojus on, mis ei sünni Jehowale ohwri-anniks tua: siis peab ta sedda lojust preestri ette pannema.
12. Ja se preester peab sedda arwama, kas ta hea ehk pahha on; nenda kui sinna preester arwad, nenda peab se ollema.
13. Ja kui ta ommetige sedda tahhab lunnastada, siis peab ta wiet ossa senna peäle pannema mis sa arwand.
14. Ja kui kegi omma koia saab pühhitsenud Jehowale pühhaks, siis peab preester sedda arwama, kas ta hea ehk paha; nenda kui se preester sedda arwab, nenda peab jäma.
15. Ja kui se kes on omma kodda pühhitsenud, sedda tahhab lunnastada: siis ta peab wiet ossa sest rahhast mis ta arwand siñna peäle pannema, siis peab se ta kätte sama.
16. Ja kui kegi omña pärris-wäljast Jehowale middagi saab pühhitsenud: siis peab so arwamiñe ollema ta seemne järrele, wiis wakka ohra semet wiekümne hõbbe-sekli peäle.
17. Kui ta omma põldo pühhitseb Jobeli-aastast, siis peab se jäma so arwamisse järrele.

18. Agga kui ta pärrast Jobeli-aastat omma wälja pühhitseb, siis peab preester temma peäle arwama sedda rahha nende aastade arro järrele mis weel ülle on se Jobeli-aastani, ja se peab so arwamisest taggasi jäma.
19. Ja kui se, kes sedda põldo on pühhitsenud, tahhab sedda om̃etige lunnastada: siis peab ta wiet ossa sest rahhast mis sa arwand siñna peäle pannema, ja se peab temmale jäma.
20. Agga kui ta sedda põldo mitte ei tahha lunnastada, ehk kui ta sedda põldo ärramüüb ühhe teise mehhele: siis ei pea se eñam sama luñastud.
21. Ja se põld, kui se saab Jobeli-aastal lahti sanud, se peab Jehowale ollema kui üks ärratootud põld, se peab preestrile ta pärrandusseks sama.
22. Ja kui ta tahhab Jehowale pühhitseda ühhe põllo, mis ta ennesele ostnud, ja se polle temma pärris-pöldudest:
23. Siis peab preester omma arwamise arro järrele tem̃ale arwama Jobeli-aastani, ja ta peab selsammal päwal andma, mis sa [preester] olled arwanud: se on pühha Jehowale.
24. Jobeli-aastal peab se põld jälle sama selle kätte, kelle käest ta sedda ostnud, selle kätte kelle se Ma pärris on.
25. Ja keik so arwamine peab ollema pühha sekli järrele, kakskümmend Kera peab üks sekel ollema.
26. Agga sedda essimest issast suggu, mis Jehowale keige essite on sündinud lojuste seast, sedda ei pea ükski pühhitsema: olgo se härg ehk puddolojus, se on jo Jehowa pärralt.
27. Ja kui se rojasest lojuksest on, siis peab ta sedda so arwamise järrele lunnastama, ja temma wiet ossa weel siñna jure pannema; ja kui sedda mitte ei lunnasta, siis peab sedda so arwamise järrele müdama.
28. Agga ühtegi ärratootud, mis kegi Jehowale ärratootab, keikist mis tem̃al on, iñimeste ja lojuste polest ja ta pärris-põllo polest, ei sedda pea mitte ärramüma egga luñastama: keik mis on ärratootud, se on keigepühham Jehowale.
29. Ei ühtegi ärrakautawa hinge mis innimeste seast sutumaks tulleb ärrakautada, ei sedda woi lunnastada; tedda peab ilma-armota surma pandama.
30. Ja keik se Ma kümnes ni hästi Ma seemnest kui pu wiljast, on Jehowa pärralt, se on pühha Jehowale.
31. Ja kui kegi ommast kümnest ommetige middagi tahhab lunnastada, siis peab ta selle wiet ossa weel siñna jure pannema.
32. Ja keik kümnes weistest ehk puddolojustest, keik mis witsa al käinud, se kümnes peab Jehowale pühha ollema.
33. Ta ei pea mitte järrele katsuma, mis hea ehk pahha on, ta ei pea ka mitte teist assemele pannema; ja kui ta ommeti teist assemele panneb, siis peab se mis assemele pandud, pühha ollema, se ei pea mitte sama ärralunnastud.

34. Need on need kässud, mis Jehowa Mosest on käsknud Israeli laste õppetuseks, Sinai mäe peäl.

Kolmandama Mosesse Ramato Ots.

Neljas Mosesse Ramat

---

1. Peatük.

Rahwas loetakse üles, ilma need, kes Lewitid.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto Sinai körbes koggodusse telkis, teise ku essimessel päwal teisel aastal, pärrast sedda kui nemmad Egiptusse maalt ollid wäljaläinud, ja ütles:

2. Wõtke arro ülles keigest Israeli laste koggodussest, nende sugguwössade järrele, nende wannematte perre järrele, nimede loo järrele, keik meeste-rahwast nende Pea arro järrele.

3. Neist kes kahhekümne-aastased on ja peäle, keik kes woiwad sõtta miñna Israeli seast, neid peate teie nende wägge möda ärraluggema, sinna ja Aaron.

4. Ja teiega peab ollema igga sou-arrust üks mees, kes üks pea-wannem on omma wannematte perres.

5. Ja need on nende meeste nimed, mis teie jures peawad seisma, Rubenist Elitsur Sedeuri poeg.

6. Simeonist Selumiel Surisaddai poeg.

7. Judast Nason Amminadabi poeg.

8. Isaskarist Netaneel Suari poeg.

9. Sebulonist Eliab Eloni poeg.

10. Josepi poegest, Ewraimist Elisama Amiudi poeg; Manassest Kamliel Pedatsuri poeg.

11. Penjaminist Abidan Kideoni poeg.

12. Tanist Ahieser Ammisaddai poeg.

13. Aserist Pagieli Oorani poeg.

14. Kadist Eliasaw Teueli poeg.

15. Nawtalist Ahira Enani poeg.

16. Need ollid koggodussest kutsutud, omma wannematte suggu-arrude würstid, need ollid pea mehhed ülle Israeli tuhhandette.

17. Ja Moses ja Aaron wötsid needsammad mehhed, mis nimme pärrast ollid üllesnimetud.

18. Ja nemmad koggusid keik sedda koggodust teise ku essimessel päwal, ja need ütlesid ülles, kennest nemmad sündinud omma sugguwössade järrele, omma wannematte perresid möda, nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle nende pea arro järrele.

19. Nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud, nenda lugges ta neid ärra Sinai körbes.

20. Ja Rubeni Israeli essimesse poia poegade sündimissed omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda, nimmede loo järrele nende pea-arro möda, keik meeste-rahwas neist, kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta miñna:

21. Need kedda Rubeni suggu-arrust ärraloeti, olli kuus wietkümmend tuhhat ja wiis sadda.

22. Simeoni poegade sündimissed ollid omma sugguwössade järrele, omma wannematte perresid möda; kes neist ollid ärraloetud nimmede loo järrele, nende pea-arro möda, keik meeste-rahwas neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta miñna:

23. Neid kedda Simeoni sou-arrust ärraloeti, olli ühheksa kuetkümmend tuhhat ja kolm sadda.

24. Kadi poegade sündimissed omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta miñna:

25. Neid kedda Kadi suggu-arrust ärraloeti, olli wiis wietkümmend tuhhat, kuus sadda ja wiiskümmend.

26. Juda poegade sündimissed omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta miñna:

27. Neid kedda Juda sou-arrust ärraloeti, olli nelli kahheksatkümmend tuhhat ja kuus sadda.

28. Isaskari poegade sündimissed omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta miñna.

29. Neid kedda Isaskari sou-arrust ärraloeti, olli nelli kuetkümmend tuhhat ja nelli sadda.

30. Sebuloni poegade sündimissed omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda, nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta miñna:

31. Neid kedda Sebuloni sou-arrust ärraloeti, olli seitsekuetkümmend tuhhat ja nelli sadda.

32. Josepi poegade, Ewraimi poegade sündimissed omma sugguwössade järrele, omma wannematte perresid möda nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ollid ja peäle, keik kes woisid sötta miñna:

33. Neid kedda Ewraimi suggu-arrust ärraloeti, olli nellikümmend tuhhat ja wiis sadda.
34. Manasse poegade sündimised omma sugguwössade järrele, omma wannematte perresid möda nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ollid ja peäle, keik kes woisid sötta miñna:
35. Neid kedda Manasse sou-arrust ärraloeti, olli kaks neljatkümmend tuhhat ja kaks sadda.
36. Penjamini poegade sündimised omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta miñna,
37. Neid kedda Penjamini suggu-arrust ärraloeti, olli wiis neljatkümmend tuhhat ja nelli sadda.
38. Tani poegade sündimised omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda, nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta miñna,
39. Neid kedda Tani sou-arrust ärraloeti, olli kaks seitsmetkümmend tuhhat ja seitse sadda.
40. Aseri poegade sündimised omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda, nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ollid ja peäle, keik kes woisid sötta miñna,
41. Neid kedda Aseri suggu-arrust ärraloeti, olli üks wietkümmend tuhhat ja wiis sadda.
42. Nawtali poegade sündimised omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda, nimmede loo järrele, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes woisid sötta miñna,
43. Neid kedda Nawtali sou-arrust ärraloeti, olli kolm kuetkümmend tuhhat ja nelli sadda.
44. Need on kes on ärraloetud, mis Moses ärralugges Aaroniga ja Israeli würstidega, neid olli kaksteistkümmend meest, üks mees olli omña wannematte perrest.
45. Ja keik Israeli lapsed kedda ärraloeti, ollid omma wannematte perresid möda, neist kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, keik kes Israelis woisid sötta miñna.
46. Nenda ollid keik kedda ärraloeti kuus sadda tuhhat ja kolm tuhhat ja wiis sadda ja wiiskümmend.
47. Agga Lewitid omma wannematte suggu-arro järrele ei sanud mitte arwatud nende sekka.
48. Sest Jehowa olli Mosesse wasto räkinud ja öölnud:
49. Lewi suggu-arro agga ei pea sa mitte ärraluggema, egga nende pea-arro ülleswõtma Israeli laste seast.

50. Agga sinna, panne need Lewitid ülle tunnistusse maia ja keik ülle temma riistade ja ülle keige mis temma järrel on: nemmad peawad kandma sedda maia ja keik ta riistad, ja nemmad peawad seäl omma ammeti tööd teggema ja maia ümber omma leri ülleslöma. 51. Ja kui se maia peab emale minnema, siis peawad Lewitid sedda mahhawõtma, ja kui maia peab seisma jäma, siis peawad Lewitid sedda üllespannema: agga wooras kes siina liggi tulleb, peab surma sama.

52. Ja Israeli lapsed peawad leri ülleslöma, iggaüks omma leri ja iggaüks omma lippo jure omma wäe hulke möda.

53. Ja Lewitid peawad leri ülleslöma tunnistusse maia ümber, et suur wihha ei sa Israeli laste koggodusse peäle; sepärrast peawad Lewitid tunnistusse maia teggemist ärrateggema.

54. Ja Israeli lapsed teggid nenda ; keige se järrele mis Jehowa olli Mosest käsknud, nenda teggid nemmad.

2. Peatük.

Israeli laste wäggi seätakse korra pärrast.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja ütles:

2. Israeli lapsed peawad iggamees omma lippo jure kus kuiud külges leri ülleslöma, omma wañematte perresid möda, koggodusse telgi kohhale peawad nemad ümberringi leri ülleslöma.

3. Kes nüüd homiko pole wasto päwatousmist leri peawad ülleslöma, on Juda leri lip omma wäe hulke möda; ja Juda poegade würst on Nason Amminadabi poeg.

4. Ja temma wäggi, neid kedda ärraloeti, olli nelli kahheksatkümmend tuhat ja kuus sadda.

5. Ja temma körwa peab leri ülleslöma Isaskari suggu-arro, ja Isaskari poegade würst on Netaneel Suari poeg.

6. Ja temma wäggi, neid kedda ärraloeti, olli nelli kuetkümmend tuhat ja nelli sadda.

7. Sebuloni suggu-arro, ja Sebuloni poegade würst on Eliab Eloni poeg.

8. Ja ta wäggi, neid kedda ärraloeti, olli seitse kuetkümmend tuhat ja nelli sadda.

9. Keik neid, kedda loeti Juda leriks, on sadda tuhat ja kuus ühheksatkümmend tuhat ja nelli sadda omma wäe hulkade järrele: need peawad essimesses jaus minnema tele.

10. Rubeni leri lip omma wäe-hulke möda peab ollema louna pool, ja Rubeni poegade würst on Elitsur Sedeuri poeg.

11. Ja temma wäggi, neid kedda ärraloeti olli kuus wietküm̃mend tuhhat ja wiis sadda.
12. Ja need kes temma körwa leri peawad ülleslöma on Simeoni suggu-arro, ja Simeoni poegade wüerst on Selumiel Surisaddai poeg.
13. Ja temma wäggi neid kedda ärraloeti olli ühheksa kuetküm̃mend tuhhat ja kolm sadda.
14. Pärrast Kadi sugu-arro, ja Kadi poegade wüerst on Eljasaw Reueli poeg.
15. Ja ta wäggi, neid kedda ärraloeti, olli wiis wietküm̃mend tuhhat ja kuus sadda ja wiisküm̃mend.
16. Keik neid kedda ärraloeti Rubeni leriks olli sadda tuhhat ja üks kuetküm̃mend tuhhat ja nelli sadda ja wiisküm̃mend, omma wäe-hulkade järrele; ja need peawad teises jaus käima.
17. Siis peab koggodusse telk Lewitide leriga tele minnema kesk nende leride wahhel: sedda möda kui nemmad leri ülleslönud, nenda peawad nemmad ka tele minnema, iggaüks ommas kohtas omma lippude järrele.
18. Ewraimi leri lip peab omma wäe-hulke möda ollema öhto pool, ja Ewraimi poegade wüerst on Elisama Ammiudi poeg.
19. Ja ta wäggi, neid kedda ärraloeti, olli nelliküm̃mend tuhhat ja wiis sadda.
20. Ja temma körwas peab ollema Manasse suggu-arro, ja Manasse poegade wüerst on Kamliel Pedatsuri poeg.
21. Ja ta wäggi, neid kedda ärraloeti, olli kaks neljatküm̃mend tuhhat ja kaks sadda.
22. Pärrast Penjamini suggu-arro, ja Penjamini poegade wüerst on Abidan Kideoni poeg.
23. Ja ta wäggi, neid kedda ärraloeti olli wiis neljatküm̃mend tuhhat ja nelli sadda.
24. Keik neid, kedda loeti Ewraimi leriks, olli sadda tuhhat ja kahheksa tuhhat ja sadda omma wäe-hulkade järrele; ja nemmad peawad kolmandamas jaus käima.
25. Tani leri lip peab pohja pool ollema omma wäe-hulke möda, ja Tani poegade wüerst on Ahieser Ammisaddai poeg.
26. Ja ta wäggi, neid kedda ärraloeti, olli kaks seitsmetküm̃mend tuhhat ja seitse sadda.
27. Ja temma körwa peab omma leri ülleslöma Aseri sugu-arro, ja Aseri poegade wüerst on Pagiel Ograni poeg.
28. Ja ta wäggi, neid kedda ärraloeti, olli üks wietküm̃mend tuhhat ja wiis sadda.
29. Pärrast Nawtali sugu-arro, ja Nawtali poegade wüerst on Ahira Enani poeg.
30. Ja ta wäggi, neid kedda ärraloeti, olli kolmkuetküm̃mend tuhhat ja nelli sadda.

31. Keik neid kedda loeti Tani leriks, olli sadda tuhhat ja seitse kuetkümmand tuhhat ja kuus sadda: need peawad wiimses jaus käima omma lippude järrele.
32. Need on kes Israeli laste seast ärraloetud omma wannematte perresid möda, keik nende leride ärraloetud mehhed omma wäe hulke möda ollid kuus sadda tuhhat ja kolm tuhhat, wiis sadda ja wiiskümmand.
33. Agga Lewitid ei sanud mitte arwatud Israeli laste sekka, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
34. Ja Israeli lapsed teggid nenda ; keik sedda möda kui Jehowa Mosest olli käsknud, nenda löid nemmad leri ülles omma lippude järrele, ja nenda läksid nemmad tele iggauks omma sugguwössa järrele omma wañematte perresid möda.

3. Peatük.

Lewitide arro ja ammet: neid arwatakse essimeste poeglaste assemelle.

1. Ja need on Aaromi ja Mosesse sündimised, sel aial kui Jehowa Mosessega olli räkinud Sinai mäe peäl.
2. Ja need ollid Aaroni poegade nimed: Nadab kes essimenne poeg ja Abiu, Eleasar ja Itamar.
3. Need on preestride Aaroni poegade nimmed, kes woitud ollid, kenne kät ta täitis, et nemmad piddid preestri-ammeti peäl ollema.
4. Agga Nadab ja Abiu surrid ärra Jehowa palle ette, kui nemad Jehowa ette woörast tuld wisid Sinai körbes, ja neil ei olnud mitte lapsi: siis olli Eliasar Itamariga preestri-ammeti peäl omma issa Aaroni körwas.
5. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
6. To Lewi sugu-arro liggi ja panne sedda prestri Aaroni ette seisma, et nemmad tedda teniwad;
7. Et nemmad ärratewad mis ta kässib tehha, ja keige se koggodusse teggemist koggodusse telgi ees, et nemmad selle maia tööd tewad,
8. Ja hoiawad keik koggodusse telgi riistad, ja Israeli laste teggemist tewad, et nemmad selle maia tööd tewad.
9. Ja sa pead Lewitid andma Aaronile ja ta poegadele; seks on nemmad antud, antud on nemmad temmale Israeli laste seast.
10. Ja Aaronit ja teña poiad pead sa seädma, et nemad oma preestri-ammeti üllespeawad; ja woöras kes siñna liggi tulleb, peab surma sama.
11. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
12. Ja minna, wata ma ollen Lewitid Israeli laste seast wötnud igga essimesse poeglapse eest, mis lapse-kodda lahti teeb Israeli laste seast, agga Lewitid peawad miño pärralt ollema.

13. Sest minno pärralt on igga essimenne poeglaps ; sest päwast kui ma mahhalöin keik essimest suggu Egiptusse male, ollen ma ennesele keik essimest suggu pühhitsenud Israelis, ni hästi innimessed kui lojuksed; minno pärralt peawad nemãd ollema: Miña ollen Jehowa.
14. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto Sinai kõrbes ja ütles:
15. Loe ärra Lewi poiad nende wannematte perresid möda, nende suggu-wössade järrele keik meeste-rahwast, mis ühhe ku waña ja peäle, neid pead sa ärraluggema.
16. Ja Moses lugges neid ärra Jehowa su-sanna järrele, nenda kui tedda kästi.
17. Ja need ollid Lewi poiad omma nimmede järrele: Kerson ja Keat ja Merari.
18. Ja need on Kersoni poegade nimmed nende suggu-wössade järrele, Libni ja Simei.
19. Ja Keati poiad omma suggu-wössade järrele ollid Amram ja Itsar, Ebron ja Ussiel.
20. Ja Merari poiad omma suggu-wössade järrele ollid Mahli ja Musi; need on Lewi suggu-wössad omma wannematte perresid möda.
21. Kersonist on Libni rahwa suggu-wössä ja Simei suggu-wössä; need on Kersoni rahwa suggu-wössad.
22. Neid kedda ärraloeti keige meeste-rahwa loo järrele, mis ühhe ku wanna ja peäle, neid kedda ärraloeti, olli seitse tuhhat ja wiis sadda.
23. Kersoni rahwa suggu-wössad peawad selle maia tahha omma leri ülleslöma öhto pole.
24. Ja Kersoni rahwa issa perre würst on Eljasaw Laeli poeg.
25. Ja Kersoni poegade holeks koggodusse telkis peab ollema se maia ja se telk, temma kätte ja se koggodusse telgi ukse kätte.
26. Ja selle oue seinä tekkid ja oue ukse kätte, mis selle maia jures ja selle altari jures ümberringi on, temã nõörtega keige temã tenistusse tarwis.
27. Ka Keatist on Amrami rahwa suggu-wössä ja Itsari rahwa suggu-wössä ja Ebroni rahwa suggu-wössä ja Ossieli rahwa suggu-wössä; need on Keati rahwa sugguwössad.
28. Keik meeste-rahwa loo järrele, kes ühhe ku wanna ja peäle, neid olli kahheksa tuhhat ja kuus sadda, kes piddid pühha maia teggemist ärrateggema.
29. Keati poegade suggu-wössad peawad leri ülleslöma selle maia kõrwa louna pole.
30. Ja Keati rahwa issa perre würst nende sugguwössade järrele on Elitsawan Ussieli poeg.
31. Ja nende hooleks peab ollema se laekas ja se laud ja se küünla-jalg ja need altarid ja pühha maia riistad, misga nemãd amenti tööd tewad, ja se wahhe-tek ja keik mis temã tenistusseks tarwis.

32. Ja Lewitide würstide würst on Eleasar preestri Aaroni poeg; selle üllewaatmisse ammet peab ollema nende ülle, kes piddid sedda pühha maia teggemist ärrateggema.
33. Merarist on Mali rahwa suggu-wössä ja Musi rahwa suggu-wössä; need on Merari suggu-wössad.
34. Ja neid kedda ärraloeti, keik meeste-rahwa loo järrele, mis ühhe ku wanna ja peäle, neid olli kuus tuhhat ja kaks sadda.
35. Ja Merari rahwa issa perre würst temma sugguwössade järrele on Suriel Abihaili poeg; nemmad peawad leri ülleslöma selle maia körwa pohja pole.
36. Ja Merari poegade üllewaatmisse-ammet peab ollema, et nemmad hooit kandwad selle maia laudade ja selle lattide ja ta sammaste ja ta jalgade ja keige temma riistade eest, ja keige eest mis temma tenistusseks tarwis.
37. Ja postide eest mis oue ümber, ja jalgade ja waiade ja nende nöörte eest.
38. Agga selle maia ette homõiko pole, koggodusse telgi ette wasto päwatousmist, peawad leri ülleslöma Moses ja Aaron ja temma poiad, kes pühha maia teggemist arratewad, mis Israeli lastel olleks teggemist; agga se woõras kes siñna liggi tulleb, peab surma sama.
39. Keik neid kes Lewitide seast ollid ärraloetud, mis Moses olli ärraluggenud Aaroniga Jehowa su-sanna järrele nende sugguwössade järrele, keik meeste-rahwas, kes ühhe ku wannad ja peäle, neid olli kakskolmatkümmand tuhhat.
40. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Loe ärra keik essimessed poeglapsed Israeli laste seast, kes ühhe ku wannad ja peäle, ja wõtta nende nimmede arro ülles.
41. Ja sa pead Lewitid mulle wõtma; Minna ollen Jehowa, keikide essimesse poeglaste eest Israeli laste seast, ja Lewitide lojuksed keige Israeli laste lojuste essimesse suggu eest.
42. Ja Moses lugges ärra, nenda kui Jehowa tedda olli käsknud, keik essimessed poeglapsed Israeli laste seast.
43. Ja keik essimessed poeglapsed nimmide loo järrele, need kes ühhe ku wannad ja peäle, neist kes loetud; neid olli kaks kolmatkümmand tuhhat kaks sadda ja kolmkahheksatkümmand.
44. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
45. Wõtta Lewitid keikide essimeste poeglaste eest Israeli laste seast, ja Lewitide lojuksed nende teiste lojuste eest: sest Lewitid peawad minno pärralt ollema; minna ollen Jehowa.
46. Agga need kaks sadda ja kolm kahheksatkümmand, mis peawad sama lunnastud, mis Israeli laste essimestest poeglastest üllejäänud, ennam kui neid Lewitid olli:
47. Ja nende eest pead sa igga pea-arro eest wõtma wiis sekli, se pühha sekli järrele pead sa wõtma, kakskümmand Kera on üks sekel.

48. Ja sa pead sedda rahha andma Aaronile ja ta poegadele, nende eest kedda peab lunnastama neist, kes üllejäänud.

49. Ja Moses wöttis se lunnastamise rahha, neist kes üllejäänud, kes Lewitide wasto ollid lunnastud.

50. Israeli laste essimeste poeglase käest wöttis temma se rahha, üks tuhat ja kolmsadda ja wiis seitsmetkümmand sekli pühha sekli järrele.

51. Ja Moses andis se rahha mis ta sanud nende eest, kes ollid ärralunnastud, Aaronile ja temma poegadele, Jehowa su-sanna järrele, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.

4. Peatük.

Lewitide ammet koggodusse telgi kallal tee peäl.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja ütles:

2. Wötta arro ülles Keati lastest Lewi laste seast, nende suggu-wössade järrele, nende wannematte perresid möda.

3. Kes kolmkümmand aastat wannad on ja peäle, neist sadik kes wiiskümmand aastat wannad, kes ial woiwad sötta miñna ja tööd teha koggodusse telgi jures.

4. Se on Keati poegade tenistus koggodusse telgi jures, mis keigepühham.

5. Kui leer tee peäle lähhäb, siis peab Aaron ja temma poiad ollema ja mahhawötma sedda wahhe-tekki mis katteks, ja peawad sellega katma tunnistusse laekast.

6. Ja nemmad peawad siñna peäle pannema kattet mära-nahhast, ja lautama siñna peäle ühhe selge walwaka-sinnise ride, ja peawad temma kangid siñna külge pannema.

7. Ja ettepannemisse laua peäle peawad nemmad lautama ühhe walwaka-sinnise ride, ja siñna peäle pannema waagnad ja suitsetamise-rohho-kausid ja kahwliid ja need wallatud putked, ja se allate-leib, peab seäl peäl ollema.

8. Ja nemmad peawad siñna peäle lautama ühhe elleda-punnase ride ja sedda katma mära nahha tekkiga, ja peawad temma kangid siñna külge pannema.

9. Ja peawad ühhe walwaka-sinnise ride wötma ja katma sedda küünla-jalga mis walget annab, ja temma lampid ja ta küünla-kärid ja ta küünla-tahhi riistad, ja keik ta ölli riistad, misga nemmad seäl kallal ammeti tööd tewad.

10. Ja nemmad peawad sedda ja keik temma riistad pannema mära-nahha tekki sisse ja rami peäle pannema.

11. Ja kuld-altari peäle peawad nemmad lautama ühhe walwaka-sinnise ride, ja sedda katma mära-nahha kattega, ja peawad temma kangid siñna külge pannema.

12. Ja peawad wõtma keik aṁeti riistad, misga nemmad aṁeti tööd tewad pühhas paikas, ja walwaka-sinnise ride sisse pannema ja neid mära-nahha kattega katma ja rami peäle pañema.
13. Ja nemmad peawad tuhka altari peält ärrawõtma, ja siñna peäle lautama ühhe purpuri-punnase ride.
14. Ja nemmad peawad siñna peäle pannema keik temma riistad, misga nemmad seäl jures ammeti tööd tewad, sütte-pannud, tulle-worgid ja labbidad ja pekkid, keik altari riistad, ja peawad siñna peäle lautama mära-nahha kattet ja ta kangid siñna külge pannema.
15. Ja kui Aaron ja ta poiad sawad sedda pühha maia ja keik pühha maia riistad kinnimässinud, kui leer tee peäle lähhäb: siis peawad pärrast sedda Keati poiad tulles kandma, agga nemmad ei pea mitte puutma pühha maiasse, muido surrewad nemmad ärra: se on Keati laste koorm koggodusse telgi jures.
16. Ja Eleasari, preestri Aaroni poia üllewatamisse-ammet peab ollema ülle ölli mis walge tarwis ja ülle maggusa haisoga suitsetamisse rohho, ja ülle alla-roa-ohwri ja ülle woidmisse ölli; se on se üllewatamisse-aṁet keik ülle se maia ja keik ülle se mis seäl sees on, ülle pühha maia ja ülle ta riistade.
17. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja ütles:
18. Ei teie pea mitte laskma ärrakautada Keati sugguwössade seltsi Lewitide seast.
19. Sepärrast tehke neile sedda, et nemmad jäwad ellama ja mitte ärra ei surre, kui nemmad keigepühhama paiga liggi sawad: Aaron ja temma poiad peawad tulles ja iggäühhe oma tenistusse jure pannema ja omma koorma jure.
20. Ja nemmad ei pea mitte tulles waatma, kui pühha maia kinnimässitakse, muido surrewad nemmad ärra.
21. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
22. Wötta ka Kersoni poegade pea-arro ülles, nende wannematte perresid möda, nende sugguwössade järrele.
23. Kes kolmkümend aastat wannad ja peäle, neist sadik kes wiiskümend aastat wannad, neid pead sa ärraluggema, keik kes woiwad sötta miñna, et nemmad tenistust tewad koggodusse telgi kallal.
24. Se on Kersoni rahwa sugguwössade tenistus, mis nemad peawad teggema ja kandma.
25. Ja nemad peawad kandma maia tekkid ja koggodusse telki, temä kätte ja se mära kätte, mis üllewel ta peäl on, ja koggodusse telgi ukse kätte.
26. Ja oue tekkid ja se oue wärrawa ukse kätte, mis maia ümber on ja altari ümber, ja nende nörid ja keik nende tenistusse riistad, ja keik mis neile tulles tehja, sedda peawad nemad teggema.

27. Aaroni ja ta poegade su-sanna järrele peab keik Kersoni rahwa poegade tenistus ollema, keige nende koorma järrele ja keige nende tenistusse järrele, ja teie peate keik nende koorma nende kätte luggema nende holeks.
28. Se on Kersoni poegade sugguwössade tenistus koggodusse telgi kallal, ja mis neile tulleb ärratehja, peab ollema Itamari preestri Aaroni poia käe al.
29. Merari poiad, neid pead sa ärraluggema nende sugguwössade järrele nende wannematte perresid möda.
30. Sa pead neid luggema kes kolmkümmend aastat wannad ja peäle, neist sadik kes wiiskümmend aastat wañad, keik kes woiwad sötta miñna, et nemmad tenistust tewad koggodusse telgi kallal.
31. Ja se koorm peab nende holeks ollema keige nende tenistusse järrele koggodusse telgi kallal: selle maia lauad ja temma lattid ja ta sambad ja ta jallad,
32. Ja oue sambad ümberringi ja nende jallad ja nende waiad ja nende nörid, keige nende riistadega ja keik mis senna tarwis; ja nimmede pärrast peate teie ärraluggema need koorma riistad mis nende holeks on.
33. Se on Merari poegade sugguwössade tenistus keige nende tenistusse järrele koggodusse telgi kallal, Itamari preestri Aaroni poia käe al.
34. Ja Moses lugges ja Aaron ja koggodusse würstid Keati rahwa poiad, nende sugguwössade järrele ja nende wannematte perresid möda,
35. Kes ollid kolmkümmend aastat wannad ja peäle, neist sadik kes ollid wiiskümmend aastat wannad, keik kes woisid sötta miñna koggodusse telgi tenistuseks.
36. Ja neid, kedda ärraloeti omma sugguwössade järrele, olli kaks tuhat seitse sadda ja wiiskümmend.
37. Need on kes Keati rahwa sugguwössade seast ärraloetud, keik kes teniwad koggodusse telgi jures, mis Moses ärralugges ja Aaron, Jehowa su-sanna järrele Mosesse läbbi.
38. Ja Kersoni poegade seast on loetud nende sugguwössade järrele ja nende wannematte perresid möda,
39. Kes kolmkümmend aastat wannad ja peäle, ja neist sadik kes wiiskümmend aastat wannad, keik kes woisid sötta miñna koggodusse telgi tenistuseks.
40. Ja neid, kedda ärraloeti omã sugguwössade järrele, omma wañematte perresid möda, olli kaks tuhat ja kuus sadda ja kolmkümmend.
41. Need on kes Kersoni poegade sugguwössade seast on loetud, keik kes teniwad koggodusse telgi jures, mis Moses lugges Aaroniga Jehowa su-sanna järrele.
42. Ja need, kes Merari poegade sugguwössade seast ollid loetud, omma sugguwössade järrele omma wannematte perresid möda,
43. Kes kolmkümmend aastat wannad ja peäle, ja neist sadik kes wiiskümmend

aastat wannad, keik kes woisid sötta miñna tenistusseks koggodusse telgi jures:

44. Ja neid, kedda ärraloeti omma sugguwössade järrele, olli kolm tuhat ja kaks sadda.

45. Need on kes Merari poegade sugguwössade seast on loetud; mis Moses lugges Aaroniga Jehowa su-sanna järrele Mosesse läbbi.

46. Keik need kes on loetud, mis Moses lugges ja Aaron ja Israeli würistid Lewitide seast nende sugguwössade järrele ja nende wannematte perresid möda,

47. Kes kolmkümmend aastat wannad ja peäle, ja neist sadik kes wiiskümmend aastat wannad, keik kes tullid omma tenistusse tööd ja sedda koorma tenistust teggema koggodusse telgi jures,

48. Ja neid, kedda ärraloeti, olli kahheksa tuhat ja wiis sadda ja kahheksakümmend.

49. Jehowa su-sanna järrele Mosesse läbbi loeti neid ärra, iggaüks omma tenistusse tarwis ja omma koorma tarwis; need on nüüd need ärraloetud, mis Jehowa Mosest käskis.

5. Peatük.

Leri puhhastus: wölga peab tassuma: käsk selle pärrast, kel kahtlane meel on omma naese pärrast.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Kässi Israeli lapsed, et nemmad lerist ärrasaatwad keik piddalitöbbised, ja keik neid kelle lihha joseb, ja keik kes rojased on ühhe surno pärrast.

3. Ni hästi meeste-rahwast kui naeste-rahwast peate teie ärrasaatma, leri tahha peate neid ärrasaatma, et nemmad rojaseks ei te omma lerid, kus minna sees ellan.

4. Ja Israeli lapsed teggid nenda ja saatsid neid ärra leri tahha; nenda kui Jehowa Mosesse wasto olli ütelnud, nenda teggid Israeli lapsed.

5. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

6. Ütle Israeli laste wasto: kui üks meeste- ehk naeste-rahwas ial ühhe neist pattust saab teinud, mis ühhe iñimesse wasto on, wallatust Jehowa wasto tehhes, ja sesamma hing nenda sü-alluseks sanud;

7. Siis peawad nemmad omma patto üllestunnistama, mis nemmad on teinud, ja ta peab seddasamma asja, mikspärrast ta sü alluseks sanud, pea-wölla taggasi andma, ja selle wiet ossa sinna jure pannema ja sellele andma, kelle pärrast ta sü-alluseks sanud.

8. Agga kui sel mehhel ep olle mitte pärriat, et selle kätte se wölla temñale woiks tassuda, siis peab se wölg mis Jehowale piddi taggasi antama, preestri

pärralt ollema, ilma se ärraleppitamisse jää, misga ta eest peab ärraleppitamist tehtama.

9. Nendasamõti peab igga üllestõstmisse-ohwer keikist Israeli laste pühhaist asjust, mis nemmad preestri jure wiwad, temmale sama.

10. Ja iggaühhe pühhitsetud asjad peawad temmale sama; mis kegi preestriile saab annud, peab temmale jäma.

11. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

12. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: kui kellegi mehhe naene on kõrwale läinud ja wallatust ta wasto teinud,

13. Et kegi on temma jures magganud jures-maggamisse seemnega, ja se on temã mehhe silma eest teadmatta, et se sallaja petud, ja ta on rojaseks sanud, ja ep olle ühtegi tunnistusmeest temma wasto ja ta ep olle leitud hora tö peält ;

14. Ja se kahtlase melega waim on temma peäle sanud, et temã kahtlane meel omãst naesest on, kui ta on rojaseks sanud; ehk se kahtlase melega waim on ta peäle sanud, et temã kahtlane meel omãst naesest on, kui ta mitte polle rojaseks saanud:

15. Siis peab se mees omã naest preestri jure wima ja peab temã ohwri-añi ta pärrast wima ühhe kaño ohra-jahho; ei ta pea mitte ölli siñna peäle wallama, egga wirukkit siña peäle pañema, sest se on üks roa-ohwer kahtlase mele pärrast üks mällestusse roa-ohwer, mis üllekohto mele tulletab.

16. Ja preester peab tedda liggi wima ja tedda Jehowa palle ette pannema seisma.

17. Ja preester peab pühha wet wõtma ühhe kiwwi-riista sisse, ja sest põrmust mis pühha maia pärranda peäl on, peab preester wõtma ja wee sisse pannema.

18. Ja preester peab sedda naest Jehowa palle ette pannema seisma ja se naese Pea paljaks teggema, ja peab se mällestusse roa-ohwri ta peude peäle pannema; se on üks roa-ohwer kahtlase mele pärrast: ja preestri käes peab se wihha wessi ollema, mis ärraneedmist sadab.

19. Ja preester peab tedda ärrawañnutama ja selle naese wasto ütlemã: kui ep olle ükski mees so jures magganud, ja kui sa polle mitte omma mehhe jurest kõrwale läinud rojuse tee peäle: siis olgo sulle ühtegi wigga sestsammast wihhast weest mis ärraneedmist sadab.

20. Agga kui sa omã mehhe jurest olled kõrwale läinud ja kui sa rojaseks sanud, ja weel üks teine mees on so jures maggand, kui siño omma mees:

21. Siis peab preester sedda naest wañnutama sajatamisse wandega, ja preester peab selle naesele ütlemã: Jehowa pango sind sajatamisseks ja wandeks so rahwa sekka, nenda et Jehowa lasseb so niuded winduda ja so kõhho põñi miñna:

22. Et sesiñane wessi mis ärraneedmist sadab, so sissekonna sisse lähhäb, et ta so kõhho sadab põnni miñema ja so niuded lasseb winduda; ja se naene peab ütleva: Amen, Amen.
23. Ja preester peab needsinnatsed sajatamised ühhe ramato peäle kirjutama ja neid ärrakustutama se wihha weega.
24. Ja peab sedda wihha wet mis ärraneedmist sadab, selle naesele andma jua, et se wessi mis ärraneedmist sadab, temma sisse lähhäb wihhaks weeks.
25. Ja preester peab selle naese käest wõtma se wihha roa-ohwri, ja ta peab se roa-ohwri Jehowa palle eest kõikutama ja sedda altari peäl ohwerdama.
26. Ja preester peab peoga sest roa-ohwrist ta mällestusse-ohwriks wõtma ja altari peäl süütma põllema, ja pärrast peab ta selle naesele andma sedda wet jua.
27. Ja kui ta temmale sedda wet saab jua annud, siis peab se sündima, kui ta rojaseks sanud ja wallatust teinud omma mehhe wasto, et se wessi, mis ärraneedmist sadab, ta sisse wihhaks lähhäb, et temma kõht peab minnema põnni ja temma niuded winduma; ja se naene peab omma rahwa seas sajatamiseks sama.
28. Agga kui se naene ep olle mitte rojaseks sanud, waid puhhas on, siis peab ta ilma weata ollema ja töeste eñnast wasto sama.
29. Se on se käsk nisugguse kahtlase mele pärrast, kui üks naene omma mehhe jurest on kõrwale läinud ja rojaseks sanud.
30. Ehk kui ühhe mehhe peäle se kahtlase melega waim on tulnud, et temale omma naese pärrast kahtlane meel sanud, et ta sedda naest Jehowa palle ette panneb seisma, ja preester keige sesinnatse kasso järrele temmaga teeb.
31. Ja se mees peab wagga ollema sest üllekohtust, agga sesamma naene peab omma üllekohto süüd kandma.

6. Peatük.

Käsk selle pärrast, kes Nasir on: önnistamine.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütleva neile: kui üks meeste- ehk naeste-rahwas wöttab isseärranis ühhe Nasiri tootusse tootada, et ta tahhab Jehowale ärralahhutud olla:
3. Siis peab ta winast ja kangest jomaaiast ilma ollema, ei ta pea wiin-ädikast ehk kange jomaaiast ädikast joma, ei ta pea ka ühtegi jomaaiast mis wina marjust wäljapigistud, joma, ei ta pea ka torid winamarjo egga kuiwe söma.
4. Keik omma Nasiri-pölwe ei pea ta mingisuggust söma, mis wina-puust tehakse, ei neid kiwwikessike egga sedda nahka.

5. Keik omma Nasiri-pölwe päiwil mis ta tootand, ei pea habbeme-nugga ta Pea peäle sama; senni kui need päwad täis sawad, kui ta ennast Jehowale on ärralahhutand, peab ta pühha ollema, ja omma juukse karwad kaswatama.
6. Keik neil päiwil mil ta ennast Jehowale ärralahhutand, ei pea ta mitte surno kehha jure tulles.
7. Omma issa pärrast ja omma emma pärrast, omma wenna pärrast ja omma öe pärrast, nende pärrast ei pea ta mitte ennast rojaseks teggema, kui nemmad surrewad: sest se Nasiri-pölle mis ta omã Jumãlale tootand, on ta peas.
8. Keik omma Nasiri-pölwe päiwil on ta Jehowale pühha.
9. Ja kui üks surnud peaks wägga äkkitselt temma jure ärrasurrema, et ta omma Nasiri-pölwe Pea rojaseks teinud: siis peab ta omã Pea paljaks aiama omma puhhastamise päwal, seitsmel päwal peab ta sedda paljaks aiama.
10. Ja kahheksamal päwal peab ta wima kaks turteltuikest ehk kaks noort tuikest preestri jure koggodusse telgi ukse ette.
11. Ja preester peab teist patto-ohwriks walmistama ja teist põlletamise-ohwriks, ja peab temma eest ärraleppitamist teggema sest, mis ta patto teinud selle surno kehha pärrast; nenda peab ta pühhitsema omma pead selsammal päwal.
12. Ja ta peab Jehowale jälle ärralahhutama omma Nasiri-pölwe päwad, ja peab wima ühhe aastase oinik-talle sü-ohwriks, ja neist endisist päiwist polle arwata, sest et temma Nasiri põlli olli rojaseks sanud.
13. Ja se on se käsk ühhe Nasiri pärrast: kui ta Nasiri-pölwe päwad on täis sanud, siis peab tedda wima koggodusse telgi ukse ette.
14. Ja ta peab Jehowale omma ohwri wima ühhe selge terve aastase oinik-talle põlletamise-ohwriks, ja ühhe selge terve aastase utto-talle patto-ohwriks, ja ühhe selge terve jära tänno-ohwriks.
15. Ja ühhe korwi täis hapnematta leiba, pene jahho kokisid, mis ölliga seggatud, ja hapnematta öhhokessi kokisid mis ölliga woitud, ja nende roa-ohwri ja nende joma-ohwrid.
16. Ja preester peab sedda Jehowa ette wima ja temma patto-ohwri ja ta põlletamise-ohwri ohwerdama.
17. Ja se jära peab ta ohwerdama tänno-ohwriks Jehowale hapnematta leibade korwiga, ja preester peab temma roa-ohwri ja ta joma-ohwri ohwerdama.
18. Siis peab se Nasir koggodusse telgi ukse ees omã Nasiri-pölwe Pea paljaks aiama, ja peab omã Nasiri-pölwe Pea juuksed wõtma ja senna tulle peäle pannema mis tänno-ohwri al on.
19. Ja preester peab se kedetud sapso sest järast wõtma, ja ühhe hapnematta kogi korwi seest ja ühhe hapnematta öhhokesse kogi, ja peab selle Nasiri peo peäle pannema, pärrast sedda kui ta omma Nasiri-pölwe juuksed saab ärraaianud.

20. Ja preester peab neid kõikutama kõikutamisse ohwriks Jehowa palle ees: se peab pühha ollema preestrile se kõikutamisse rinnaga ja se üllestöstmisse sapsoga; siis woib se Nasir pärrast wina jua.

21. Se on se käsk Nasiri pärrast, kui ta omma ohwri-andi saab tootanud Jehowale omã Nasiri-pölwe pärrast, ilma se mis ta kässi jouab sada; oma tootusse järrele mis ta tootab, nenda peab ta teggema omma Nasiri-pölwe kässõ järrele.

22. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

23. Rägi Aaroni wasto ja ta poegade wasto ja ütle: nenda peate teie õnnistama Israeli lapsed ja neile ütlemä:

24. JEHOWA õnnistago sind ja hoidko sind!

25. JEHOWA lasko omma palle paista sinno peäle, ja olgo sulle armolinne!

26. JEHOWA töstko omma palle sinno peäle ja andko sulle rahho!

27. Nenda peawad nemãd mo nimẽ pañema Israeli laste peäle, ja miña tahhan neid õnnistada.

7. Peatük.

Würstide ohwer: Mosesse könne Jummalaga.

1. Ja se sündis sel päwal kui Moses sai se maia ülles teinud, ja sedda woidnud ja sedda pühhitsend ja keik selle riistad, ja se altari ja keik selle riistad, ja sai neid ka woidnud ja neid pühhitsend:

2. Siis ohwerdasid Israeli würstid omma wannematte perrete pea-wannemad; need ollid nende sou-arrude würstid, need ollid kes seisid nende ees kes said ärra loetud.

3. Ja nemmad töid omã ohwri-anni Jehowa palle ette, kuus kummiga wankrit ja kaksteistkümmend härga, wanker kahhe würsti eest ja härg iggauhhe eest, ja nemãd töid neid seña maia ette.

4. Ja Jehowa räkis Mosessega ja ütles:

5. Wötta need asjad nende käest, ja need peawad ollema koggodusse telgi töteggemisse tarwis, ja anna neid Lewitide kätte, iggauhhe kätte nende tenistusse tarwidusseks.

6. Ja Moses wöttis need wankrid ja need härjad ja andis neid Lewitide kätte.

7. Kaks wankrid ja nelli härga andis ta Kersoni laste kätte, nende tenistusse tarwidusseks.

8. Ja nelli wankrit ja kahheksa härga andis ta Merari lastele, nende tenistusse tarwidusseks, Itamari preetri Aaroni poia kätte.

9. Ja Keati lastele ei añud ta ühtegi, sest pühha maia tenistus on nende pärralt, Olla peäl piddid nemmad kandma.

10. Ja würestid ohwerdasid altari pühhitsemisseks, sel päwal kui sedda woiti, ja würestid wisid omma ohwri-anni altari ette.
11. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Igga würest peab ommal päwal senna wima omma ohwri-anni altari pühhitsemisseks.
12. Siis olli esimessel päwal om̃a ohwri-anni ohwerdamas Nason Amminadabi poeg Juda sou-arrust.
13. Ja temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske, pühha sekli järrele: need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks:
14. Üks suitsetamise-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamise-rohto,
15. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik tal põlletamise-ohwriks,
16. Üks noor sik patto-ohwriks,
17. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Nasoni Amminadabi poia ohwri-and.
18. Teisel päwal ohwerdas Netaneel Suari poeg Isaskari würest.
19. Ta tõi omma ohwri-anni, ühhe hõbbe-waagna, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, ühhe hõbbe-pekki seitsekümmend sekli raske pühha sekli järrele, need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks.
20. Ühhe suitsetamise-rohho kausi kümme kuld-sekli raske, täis suitsetamise-rohto.
21. Ühhe wärsi mis noor weis, ühhe jära, ühhe aastase oinik-talle põlletamise-ohwriks,
22. Ühhe nore sikko patto-ohwriks,
23. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Netaneeli Suari poia ohwri-and.
24. Kolmandamal päwal ohwerdas Sebuloni poegade würest, Eliab Eloni poeg.
25. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske pühha sekli järrele, need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks.
26. Üks suitsetamise-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamise-rohto,
27. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tal põlletamise-ohwriks,
28. Üks noor sik patto-ohwriks,
29. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Eliabi Eloni poia ohwri-and.
30. Neljandalamal päwal ohwerdas Rubeni poegade würest Elitsur Sedeuri poeg.
31. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend

- sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske pühha sekli järrele, need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks,
32. Üks suitsetamisse-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamisse-rohto,
33. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tal põlletamisse-ohwriks,
34. Üks noor sik patto-ohwriks,
35. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Elitsuri Sedeuri poia ohwri-and.
36. Wiendamal päwal ohwerdas Simeoni poegade würst Selumiel Surisaddai poeg.
37. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske pühha sekli järrele, need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks,
38. Üks suitsetamisse-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamisse-rohto,
39. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tal põlletamisse-ohwriks,
40. Üks noor sik patto-ohwriks,
41. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Selumieli Surisaddai poia ohwri-and.
42. Kuendamal päwal ohwerdas Kadi poegade würst Eljasaw Teueli poeg.
43. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske pühha sekli järrele, need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks,
44. Üks suitsetamisse-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamisse-rohto,
45. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tall põlletamisse-ohwriks,
46. Üks noor sik patto-ohwriks,
47. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Eljasawi Teueli poia ohwri-and.
48. Seitsmel päwalohwerdas Ewraimi poegade würst, Elisama Ammiudi poeg.
49. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske, pühha sekli järrele, need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks,
50. Üks suitsetamisse-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamisse-rohto,
51. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tall põlletamisse-ohwriks,
52. Üks noor sik patto-ohwriks,

53. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Elisama Ammiudi poia ohwri-and.
54. Kahheksamal päwalohwerdas Manasse poegade würst Kamliel Pedatsuri poeg.
55. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske pühha sekli järrele; need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks,
56. Üks suitsetamise-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamise-rohto,
57. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tall põlletamise-ohwriks,
58. Üks noor sik patto-ohwriks,
59. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Kamlieli Pedatsuri poia ohwri-and.
60. Ühheksamal päwalohwerdas Penjamini poegade würst, Abidan Kidoni poeg.
61. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske, pühha sekli järrele, need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks,
62. Üks suitsetamise-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamise-rohto,
63. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tall põlletamise-ohwriks,
64. Üks noor sik patto-ohwriks,
65. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Abidani Kidoni poia ohwri-and.
66. Kümneamal päwal ohwerdas Tani poegade würst Ahieser Ammisaddai poeg.
67. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske, pühha sekli järrele; need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks,
68. Üks suitsetamise-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamise-rohto,
69. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tall põlletamise-ohwriks,
70. Üks noor sik patto-ohwriks,
71. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Ahieseri Ammisaddai poia ohwri-and.
72. Ühheteistkümneamal päwalohwerdas Aseri poegade würst Pagiel Ograni poeg.
73. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske pühha sekli järrele, need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks,

74. Üks suitsetamise-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamise-rohto,
75. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tall põlletamise-ohwriks,
76. Üks noor sik patto-ohwriks,
77. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oiniktalle; se olli Pagieli Ograni poia ohwri-and.
78. Kahheteistküm̃nemal päwalohwerdas Nawtali poegade würst Ahira Enani poeg.
79. Temma ohwri-and olli üks hõbbe-wagen, se wagis sadda ja kolmkümmend sekli, üks hõbbe-pek seitsekümmend sekli raske pühha sekli järrele, need mollemad ollid täis peent jahho ölliga seggatud roa-ohwriks,
80. Üks suitsetamise-rohho kaus kümme kuld-sekli raske täis suitsetamise-rohto,
81. Üks wärs mis noor weis, üks jäär, üks aastane oinik-tall põlletamise-ohwriks,
82. Üks noor sik patto-ohwriks,
83. Ja tänno-ohwriks kaks härga, wiis jära, wiis sikko, wiis aastast oinik-talle; se olli Ahira Enani poia ohwri-and.
84. Se olli se altari pühhitseminne sel päwal kui tedda woiti, Israeli würstide käest: kaksteistküm̃mend hõbbe-waagnat, kaksteistküm̃mend hõbbe-pekki, kaksteistküm̃mend kuld-suitsetamise-rohho kausi.
85. Sadda ja kolmkümmend sekli olli igga hõbbe-wagen raske, ja igga hõbbe-pek seitsekümmend; keik riistade hõbbe olli kaks tuhat ja nelli sadda sekli pühha sekli järrele.
86. Kaksteistküm̃mend kuld-suitsetamise-rohho kausi täis suitsetamise-rohto, igga kaus olli kümme sekli raske pühha sekli järrele; keik nende kauside kuld olli sadda ja kaks küm̃mend sekli.
87. Keik neid weiksid põlletamise-ohwriks olli kaksteistküm̃mend wärsse, kaksteistküm̃mend jära, kaksteistküm̃mend aastast oinik-talle ja nende roa-ohwer, ja kaksteistküm̃mend noort sikko olli patto-ohwriks,
88. Ja keik neid weiksid tänno-ohwriks olli nelli kolmatküm̃mend wärsse, kuuskümmend jära, kuuskümmend sikko, kuuskümmend aastast oinik-talle; se olli altari pühhitseminne pärrast sedda, kui ta sai woitud.
89. Ja kui Moses koggodusse telki läks temmaga räkima, siis kulis ta ühhe heäle mis tem̃a wasto räkis ärraleppitamisse-kane peält, mis tunnistusse laeka peäl olli, kahhe Kerubi wahhelt; ja nenda räkis temma ta wasto.

8. Peatük.

Lewitide puhhastamine ja ammet.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Rägi Aaroni wasto ja ütle temmale: kui sa lampid süta pöllema, siis peawad need seitse lampi sissepidi küünla-jalla pole walget teggema.
3. Siis teggi Aaron nenda; sissepidi küünla-jalla pole sütis ta pöllema temma lampid, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
4. Ja küünla-jalg olli tehtud ühhest tükkist kullast, ta kehhast sadik, ta lillikessist sadik olli ta ühhest tükkist; sedda näggo möda mis Jehowa Mosessele olli näitnud, nenda teggi temma se küünla-jalla.
5. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
6. Wötta Lewitid Israeli laste seast ja puhasta neid.
7. Ja nenda pead sa nendega teggema, et sa neid puhhastad: ripputa nende peäle puhhastamise wet, ja nemmad peawad habbeme-noaga keik ülle omma ihho aiama ja ommad rided pessema ja ennast puhhastama.
8. Ja nemmad peawad wõtma ühhe wärsi mis noor weis, ja selle roa-ohwri, peent jahho ölliga seggatud, ja sa pead se teise wärsi mis noor weis wõtma patto-ohwriks,
9. Ja pead Lewitid koggodusse telgi ette liggi toma, ja keik Israeli laste koggodusse siña kogguma.
10. Ja pead Lewitid Jehowa ette liggi toma, ja Israeli lapsed peawad ommad käed Lewitide peäle toetama.
11. Ja Aaron peab köikutama need Lewitid köikutamise-ohwriks Jehowa ees Israeli laste seast, ja nemmad peawad ollema teggemas Jehowa tenistust.
12. Ja Lewitid peawad ommad käed wärsede Pea peäle toetama, ja ühhe ohwerdama patto-ohwriks ja teise põlletamise-ohwriks Jehowale, et sa ärraleppitamist teed Lewitide eest.
13. Ja sa pead Lewitid pannema seisma Aaroni ette ja ta poegade ette, ja neid köikutama köikutamise-ohwriks Jehowale.
14. Ja sa pead Lewitid ärralahhutama Israeli laste seast, et Lewitid mo ommaks jäwad.
15. Ja pärrast sedda peawad Lewitid tulles koggodusse telgi jure tenima, ja sa pead neid puhhastama ja neid köikutamise-ohwriks köikutama.
16. Sest nemmad on antud, antud on nemad mulle Israeli laste seast; iggaühhe eest kes lapsekodka lahti teeb, igga essimesse poeglapse eest Israeli laste seast ollen ma neid ennesele wötnud.
17. Sest minno pärralt on igga essimenne issane suggu Israeli laste seast, innimeste seast ja lojuste seast; sest päwast kui ma mahhalöin igga essimest poeglast Egiptusse male, ollen ma neid ennesele pühhitsenud,

18. Ja wötnud Lewitid igga essimesse poeglapse eest Israeli laste seast.
19. Ja ollen Lewitid annud kui ärraantud Aaronile ja ta poegadele Israeli laste seast, et nemmad peawad teggema Israeli laste teggemist koggodusse telgi jures, ja Israeli laste eest ärraleppitamist teggema, et nuhtlust Israeli laste sekka ei sa, kui Israeli lapsed pühha maia liggi tulleswad.
20. Ja Moses ja Aaron ja keik Israeli laste koggodus teggid Lewitidega, keik sedda möda kui Jehowa Mosest olli käsknud Lewitide pärrast, nenda teggid ka Israeli lapsed nendega.
21. Ja Lewitid puhhastasid endid ja pessesid ommad rided, ja Aaron köikutas neid köikutamise-ohwriks Jehowa ees; ja Aaron teggi ärraleppitamist nende eest nende puhhastamiseks.
22. Ja pärrast sedda tullid Lewitid teggema omma teggemist koggodusse telgi jure Aaroni ette ja temma laste ette, nenda kui Jehowa olli Mosest käsknud Lewitide pärrast, nenda teggid nemmad nendega.
23. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
24. Se on mis Lewitidele tulleb teha: kes wiis kolmatkümme aastat wanna ja peäle, se peab tullesma teggemist teggema koggodusse telgi töle.
25. Ja kes wiiskümme aastat wanna, se peab teggemisse tenistussest lahti sama ja ei pea ennam mitte tenima.
26. Agga omma wendadega peab ta koggodusse telgi jures ammeti tenistust teggema, et ta teeb mis muido on teggemist, agga tööd ei pea ta mitte teggema: nenda pead sa Lewitidega teggema se polest, mis neil on teggemist.

9. Peatük.

Pasa-Pühha: pilwe juhhatamine.

1. Ja Jehowa olli Mosesse wasto Sinai körbes teisel aastal essimessel kuul, pärrast sedda kui nemmad said ärratulnud Egiptusse maalt, räkinnud ja üttelnud:
2. Et Israeli lapsed piddid Pasa piddama temma seätud aial;
3. Sellesamma ku neljateistkümne päwal kesk päwa aeges peate teie sedda piddama ta seätud aial; keik temma seätud wiside järrele ja keik ta kohtoseäduste järrele peate teie sedda piddama.
4. Ja Moses olli Israeli laste wasto üttelnud, et nemmad piddid Pasa piddama.
5. Ja nemmad piddasid sedda Pasa essimesse ku neljateistkümne päwal kesk päwa aial Sinai körbes: keik sedda möda kui Jehowa olli Mosest käsknud, nenda teggid Israeli lapsed.
6. Ja seäl olli mehhi kes rojased ollid innimesse surno kehha pärrast, ja nemmad ei woind mitte Pasa piddada selsammal päwal; ja tullid Mosesse ette ja Aaroni ette selsammal päwal,

7. Ja needsammad mehhed ütlesid ta wasto: meie olleme rojased innimesse surno kehha pärrast; mikspärrast peame sest taggasi jäma, et meie ei sa Jehowale ohwri-andi tua temma seätud aial Israeli laste seas?
8. Ja Moses ütles nende wasto: jäge seisma, et saan kuulda, mis Jehowa teie pärrast kässib.
9. Siis räkis Jehowa Mosesse wasto ja ütles:
10. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: iggamees kui ta rojane on surno kehha pärrast, ehk on pitka tee peäl teie ehk teie tulleva põlwe-rahwa seast, peab siiski Pasa Jehowale piddama;
11. Teisel kuul neljateistkümnemal päwal kesk päwa aial peawad nemmad sedda piddama, hapnematta leibade ja wihha rohtudega peawad nemmad sedda söma.
12. Nemmad ei pea sest mitte üllejätma homseks ja ei pea temmal luud murdma; keik Pasa seätud wiside järrele peawad nemmad sedda piddama.
13. Agga se mees, mis puhhas on ja tee peäl ei olnud, ja jättab Pasa piddamatta, se hing peab sama ärrakautud omma rahwa seast, et ta ep olle Jehowa ohwri-andi temma seätud aial tonud, omma patto peab sesamã mees kandma.
14. Ja kui üks woõras teie jures asset on ja peab Pasa Jehowale, siis peab ta sedda Pasa seätud wisi järrele ja selle kohtoseädusse järrele nenda piddama: üks seätud wiis peab teil ollema ni hästi woõral kui omma Ma innimesel.
15. Ja sel päwal kui se maia sai üllestehtud, siis kattis pilw se maia tunnistusse telgi peäl, ja öhto olli ta maia peäl kui tulle näggo homõikoni.
16. Nenda olli se ikka, pilw kattis sedda, ja tulle näggo olli öse.
17. Ja sedda möda kui se pilw üllestousis telgi pealt, siis läksid Israeli lapsed se järrele tee peäle; ja siõna paika kus se pilw olli seismas, senna löid Israeli lapsed leri ülles.
18. Jehowa su-sanna järrele läksid Israeli lapsed tee peäle, ja Jehowa su-sanna järrele löid nemmad leri ülles: keik need päwad, mis se pilw olli maia peäl seismas, jäid nemmad leri.
19. Ja kui se pilw mitto päwa maia peäle wibis, siis teggid Israeli lapsed, mis Jehowa käskis tehha, ja ei läinud mitte emale.
20. Kui se sündis, et se pilw monne päwa maia peäl olli, siis jäid nemmad Jehowa su-sanna järrele leri, ja Jehowa su-sanna järrele läksid nemmad tee peäle.
21. Kui se sündis et se pilw olli öhtust homõikoni, ja et se pilw homõiko üllestousis, siis läksid nemmad tee peäle: ehk olli päwa ehk ö aeg, kui se pilw üllestousis, siis läksid nemmad tee peäle.
22. Ehk kui se pilw wibis kaks päwa ehk ühhe ku ehk ühhe aasta maia peäle, et ta senna peäle jäi, siis jäid Israeli lapsed leri ja ei läind mitte tee peäle, ja kui se üllestousis, siis läksid nemmad tee peäle.

23. Jehowa su-sanna järrele jäid nemmad leri ja Jehowa su-sanna järrele läksid nemmad tee peäle: nemmad teggid mis Jehowa käskis teha, Jehowa su-sanna järrele Mosesse läbbi.

10. Peatük.

Kaks trumpettit: rahwas lähwad ärra Sinai mäe jurest: Obabi selts: Mosesse palwe.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Te ennesele kaks hõbbe-trumpetti, ühhest tükkist pead sa neid teggema, ja need peawad sulle ollema seks, kui koggodust kokko kutsutakse, ja kui lerid tee peäle peawad minnema.

3. Ja kui nemmad nendega pitka puhhuwad, siis peab so jure kogguma keik se koggodus, koggodusse telgi ukse ette.

4. Ja kui nemmad ühhega pitka puhhuwad, siis peawad würstid so ette kogguma, kes peamehhed Israeli tuhhandette ülle.

5. Ja kui teie kerredaste puhhute, siis peawad need lerid mis päwatousma pool leris on, tee peäle minnema.

6. Ja kui teie teistkorda kerredaste puhhute, siis peawad need lerid mis louna pool leris, tee peäle minnema; kerredaste peawad nemmad puhhuma, kui neile tulleb miñna tee peäle.

7. Ja kui teie sedda koggodust koggute, siis peate pitka puhhuma, agga ei mitte kerredaste puhhuma.

8. Ja Aaroni poiad kes preestrid peawad trumpettid puhhuma; ja need peawad teile ollema iggawesseks seätud wisiks ka teie tullewa põlwe-rahwale.

9. Ja kui teie lähhäte omma male se waenlase wasto kes teile kitsast teeb, siis peate kerredaste trumpettidega puhhuma, et teie Jehowa omma Jummalale mele tullete ja sate omma waenlaste käest ärrapeästetud.

10. Ja teie römustusse ja teie seätud pühhade aeges ja teie ku hakkatusses peate teie puhhuma trumpettidega omma põlletamise-ohwride jures ja omma tänno-ohwride jures, ja need peawad teile ollema mällestusseks teie Jummalale ees. Minna ollen Jehowa teie Jummal.

11. Ja se sündis teisel aastal, teise ku kahhekümnemal päwal, et pilw tousis tunnistusse maia peält ülles.

12. Ja Israeli lapsed läksid tee peäle omma tee-käimiste järrele Sinai kõrwest, ja pilw jäi Parani kõrbe seisma.

13. Ja nemmad läksid essite tee peäle Jehowa su-sanna järrele Mosesse läbbi.

14. Ja Juda laste leri lip läks tee peäle essite, omma wäe-hulke möda, ja selle wäe ülle olli Nason Amminadabi poeg.

15. Ja Isaskari laste sou-arro wäe ülle olli Netaneel Suari poeg.

16. Ja Sebuloni laste sou-arro wäe ülle olli Eliab Heloni poeg.
17. Ja se maia woeti mahha, ja Kersoni lapsed ja Merari lapsed läksid tee peäle, need kandsid se maia.
18. Ja Rubeni laste leri lip läks tee peäle omma wäe hulke möda, ja selle wäe ülle olli Elitsur Sedeuri poeg.
19. Ja Simeoni laste sou-arro wäe ülle olli Selumiel Surisaddai poeg.
20. Ja Kadi laste sou-arro wäe ülle olli Eljasaw Teueli poeg.
21. Ja need Keati lapsed kes pühha maia riistad kandsid, läksid tee peäle, ja need teised ehhtasid maia ülles, senni kui nemmad tullid.
22. Ja Ewraimi laste leri lip läks tee peäle omma wäe-hulke möda, ja selle wäe ülle olli Elisama Ammiudi poeg.
23. Ja Manasse laste sou-arro wäe ülle olli Kamliel Pedatsuri poeg.
24. Ja Penjamini laste sou-arro wäe ülle olli Abidan Kidoni poeg.
25. Ja Tani laste leri lip läks tee peäle, ja käis keige leride wiimses otsas omma wäe-hulke möda, ja selle wäe ülle olli Abieser Ammisaddai poeg.
26. Ja Aseri laste sou-arro wäe ülle olli Pagiel Ograni poeg.
27. Ja Nawtali laste sou-arro wäe ülle olli Ahira Enani poeg.
28. Need ollid Israeli laste tee-käimised nende wäe-hulke möda, kui nemmad tee peäle läksid.
29. Ja Moses olli rākinud Obabile Reueli poiale, Midjani-ma mehhele, kes Mosesse äi olli: meie olleme tee peäl senna paika minnemas, mis Jehowa on öölnud: sedda tahhan ma teile anda; et tulle meiega, siis tahhame sulle head tehha, sest Jehowa on head rākinud Israeli pärrast.
30. Ja ta ütles temma wasto: ei ma lähhä mitte, sest ma lähhän omma male ja omma suggulaste seltsi jure.
31. Ja ta ütles: et ärra jätta meid mitte mahha, sest et sa tead, kus meie peame kõrbe leri ülleslöma, ja sa pead meile silmade eest ollema.
32. Ja kui se sünnib et sa meiega lähhäd, ja se hea kätte tulleb, mis head Jehowa meile tahhab tehha, siis tahhame sulle ka head tehha.
33. Ja nemmad läksid tee peäle Jehowa mäe jurest ärra kolme päwa teed, ja Jehowa seädusse laekas olli nende ees käimas kolme päwa teed, neile hingamisse asset katsumas.
34. Ja Jehowa pilw olli nende ülle päwa aial, kui nemmad tee peäle lerist ärraläksid.
35. Ja se sündis, kui se laekas tee peäle läks, siis ütles Moses: # Touse ülles Jehowa, et so waenlased sawad laiale pillatud, ja so wihha-mehhed wötwad so eest ärrapöggeneda.
36. Ja kui se jäi seisma, ütles ta: # Tulle jälle Jehowa Israeli tuhhande kümne tuhhande jure.

11. Peatük.

Rahwa maius nuhheldakse: 70 wannemat walgustakse.

1. Ja rahwas olli kui nurrisemas, se olli Jehowa körwade ees pahha; ja Jehowa kulis sedda ja ta wihha süttis põllema, ja Jehowa tulli hakkas nende seas põllema ja põlletas ärra leri otsa.
2. Ja rahwas kissendas Mosesse pole; ja Moses pallus Jehowa, ja se tulli jäi soiko.
3. Siis panni ta selle paiga nimme Tabera, et Jehowa tulli nende seas olli põllenud.
4. Ja se alwa rahwa peäle mis nende seas, tulli wägga suur himmo, ja Israeli lapsed ka hakkasid ta nutma ja ütlesid: Kes annab meile lihha süa?
5. Meie meles seisab se kalla, mis meie Egiptusse-maal ilma söime, need körwitsed ja need melonid ja need laugud ja need sibbulad ja need küüslaugud.
6. Ja nüüd on meie hing ärrakuinud, ei olle nüüd ühtegi neist ; meie silmad ei nä muud kui sedda manna.
7. Agga se man olli kui Koriandri seme ja ta näggo kui Pedola näggo.
8. Rahwas jooksis siñna ja tenna, ja koggusid ja jahwatasid kässikiwwil, ehk toukasid peneks möösri sees, ja keetsid potti sees ja teggid sest kokisid, ja temma maggo olli kui ölli rammo maggo.
9. Ja kui kaste langes öse leri peäle, siis langes se man senna peäle.
10. Ja Moses kulis rahwast nutwad omma suggu-wössade järrele, iggaüks omma telgi ukse ees; ja Jehowa wihha süttis wägga põllema, ja se olli Mosesse melest pahha.
11. Ja Moses ütles Jehowa wasto: mikspärrast olled sa omma sullasele kurja teinud? ja mikspärrast ei olle ma armo leidnud sinno silma eest, et sa keik selle rahwa koorma minno peäle pannud.
12. Kas minna keik sedda rahwast ommas ihhus kannud, ehk ollen minna sedda ilmale tonud? et sa mo wasto ütled: Kañna tedda ommas sülles, nenda kui lapse-hoidia ühhe immewa lapse kannab, senna male, mis sa temma wannemattele olled wandunud anda.
13. Kust mul on lihha, keik selle rahwale anda? sest nemmad nutwad minno ees ja ütlewad: Anna meile lihha, et same süa.
14. Ei suda minna üksi keik sedda rahwast kanda, sest se on mulle wägga raske.
15. Ja kui sa nenda minnoga teed, siis tappa mind otse ärra, kui ma ollen armo leidnud so silma eest, et ma ei sa omma õnnetust nähha.
16. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: koggu mulle seitsekümmend meest Israeli wannematte seast, kedda sa tead et nemmad rahwa wannemad on ja nende

üllewatajad; ja neid pead sa koggodusse telgi jure wõtma ja seäl peawad nemmad soga seisma.

17. Ja ma tahhan mahha tulla ja seäl sinnoga räkida, ja tahhan jaggada sest waimust mis so peäl on, ja nende peäle panna; et nemmad sinnoga aitwad kanda se rahwa koorma, et sinna üksi ei kañna.

18. Ja rahwa wasto pead sa ütlemä: Pühhitsege ennast homseks, siis peate lihha söma, sest teie ollete nutnud Jehowa körwade ees ja üttelnud: kes annab meile lihha süa? sest meil olli hea põlli Egiptusses; ja Jehowa tahhab teile lihha anda, et teie sate süa.

19. Teie ei pea mitte ühhe päwa söma egga kaks päwa egga wiis päwa egga kümme päwa egga kakskümmend päwa:

20. Ühhe terve ku, senni kui se teie ninnast wälja tulleb, ja se peab teile leägeks sama, sepärrast et teie ollete ärrapölnud Jehowa, kes teie seas on, ja ollete nutnud ta palle ees ja öölnud: Mispärrast olleme Egiptusse-maalt ärratulnud?

21. Ja Moses ütles: kuus sadda tuhhat jallawägge on sedda rahwast, kelle seas ma ollen, ja sa ütled: Ma tahhan neile lihha anda, et nemmad söwad ühhe terve ku.

22. Kas peab neile puddolojuksid ja weiksid tapma, et neile sest kül saab? kas keik merre kallad peaksid neile koggutama, et neile sest kül saab?

23. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Kas Jehowa kässi on lähhemaks sanud ? nüüd pead sa nähha sama, kas mo sanna saab töeks so kätte, ehk mitte.

24. Ja Moses läks ärra ja räkis rahwa wasto Jehowa sannad, ja koggus seitsekümmend meest rahwa wannematte seast ja panni neid telgi ümber seisma.

25. Siis tulli Jehowa mahha pilwe sees ja räkis ta wasto, ja jaggas sest waimust mis temma peäl, ja panni nende seitsmekümne mehhe peäle kes wannemad ollid ; ja se sündis, kui se waim nende peäl hingas, et nemmad prohwetiwisil rääksid, agga pärrast sedda mitte enam.

26. Ja kaks meest jäid jälle leri, teise nimmi Eldad ja teise nimmi Medad, ja se waim hingas nende peäl, ja need ollid nende seast kes ülleskirjutud ja ei tulnud mitte telgi jure, ja nemmad rääksid prohwetiwisil leri.

27. Ja üks pois jooksis ja kulutas Mosessele ja ütles: Eldad ja Medad rägiwad prohwetiwisil leri.

28. Siis wastas Josua Nuni poeg Mosesse tener, üks neist kes temmast ärrawallitsetud ja ütles: mo issand Moses, kela neid.

29. Ja Moses ütles temmale: olled sinna se kes mo pärrast kaetseb? ja kes annab keik Jehowa rahwast prohwetiks sada! töeste Jehowa panneb omma waimo nende peäle.

30. Ja Moses läks ühtlase leri, temma ja Israeli wannemad.

31. Ja tuul tuli Jehowa käest ja kiskus Selawi-lindo merre poolt, ja aias neid mahha leri, liggi päwa teed siit poolt ja liggi päwa teed seält poolt leri ümber, ja neid olli liggi kaks künart Ma peäl.

32. Ja rahwas wötsid kätte keige sesamma päwa ja keige se ö ja keige se teise päwa, ja koggusid need Selawi-liñnud, kes pissut sai, koggus wiis kümmend wakka; ja nemmad lautasid neid ennestele hästi ühhest ärra leri ümber.

33. Se lihha olli alles nende hammaste al, se es olle weel mitte ärralöppend, siis süttis Jehowa wihha põllema rahwa wasto, ja Jehowa löi sedda rahwast wägga sure nuhtlussega.

34. Siis pandi selle paiga nimmi Kibrot-taawa, se on: himmo hauad ; et nemmad senna matsid sedda rahwast kes himmokas olnud.

35. Kibrot-taawast läksid rahwas ärra Atseroti ja jäid senna Atseroti.

12. Peatük.

Mirjami ja Aaroni nurrin Mosesse wasto.

1. Ja Mirjam ja Aaron räkisid wasto Mosest, selle Kusi-ma naese pärrast, mis ta olli wötnud, et ta Kusi-ma innimesse naeseks wötnud.

2. Ja nemad ütlesid: ons Jehowa ükspäines Mosesse läbbi räkinud? eks ta olle ka meie läbbi räkind? ja Jehowa kulis.

3. Agga se mees Moses olli wägga tassane, ennam kui keik innimesed mis Ma peäl.

4. Siis ütles Jehowa äkkitselt Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja Mirjami wasto: minge teie kolmekeste wälja koggodusse telgi jure; siis läksid nemmad kolmekeste wälja.

5. # Ja Jehowa tuli mahha pilwe sambas ja seisis telgi ukse ees, ja kutsus Aaroni ja Mirjami, ja need mollemad tullid wälja.

6. Ja temma ütles: et kuulge mo sannad: kui üks prohwet teie seas on, siis tahhan minna Jehowa ühhe näggemisse sees ennast sellele teäta anda, unne-näus tahhan ma temmaga räkida.

7. Nisuggune ei olle mo sullane Moses, keiges mo koias on temma ustaw.

8. Suud suud wasto rägin ma temmaga ja näggemisses, agga ei mitte moistetuste läbbi, ja Jehowa näggo nääb temma: ja mikspärrast ei olle teie mitte kartnud wasto mo sullast Mosest räkides?

9. Ja Jehowa wihha süttis põllema nende wasto, ja Ta läks ärra.

10. Ja pilw lahkus telgi peält ärra, ja ennä Mirjam olli piddalitöbbine kui lummi, ja Aaron pöris Mirjami pole ja wata ta olli piddalitöbbine.

11. Ja Aaron ütles Mosesse wasto: Oh minno issand! ärra panne nüüd mitte meie peäle sedda patto, et meie olleme jölledad olnud ja et meie olleme patto teinud.
12. Ärgo olgo ta nüüd mitte kui üks surnud, kelle lihha, kui ta omma emma ihhust wäljatulleb, pool on ärrasödud.
13. Ja Moses kissendas Jehowa pole ja ütles: Oh Jummal! ma pallun, et parranda tedda.
14. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: kui ta issa temma silmi kohhe olleks süllitanud, eks ta peaks häbbenema seitse päwa? lasse tedda lukko tahha panna seitse päwa leri tahha, ja pärrast sago ta wastowoetud.
15. Ja Mirjamit pandi lukko tahha leri tahha seitse päwa, ja rahwas ei läinud mitte tee peäle, enne kui Mirjam sai wastowoetud.
16. Ja pärrast läksid rahwas tee peäle Atserotist, ja löid leri ülles Parani körbes.

13. Peatük.

Sallajad Ma-kulajad läkkitakse wälja.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Läckkita mehhi, et nemmad Kanaani maad läbbi katsuwad ärra, mis minna Israeli lastele annan; ühhe mehhe iggaühhest nende wannematte sou-arrust peate teie läkkitama, iggaüks kes würost on nende seas.
3. Ja Moses läkkitas neid Parani körwest Jehowa su-sanna järrele; keik need mehhed ollid Israeli laste peawannemad.
4. Ja need on nende nimmed: Rubeni sou-arrust Sammua Sakkuri poeg.
5. Simeoni sou-arrust Sawat Ori poeg.
6. Juda sou-arrust Kaleb Jewunne poeg.
7. Isaskari sou-arrust Igal Josepi poeg.
8. Ewraimi sou-arrust Hosea Nuni poeg.
9. Penjamini sou-arrust Palti Rawu poeg.
10. Sebuloni sou-arrust Kaddiel Sodi poeg.
11. Josepi sou-arrust Manasse sou-arrust Kaddi Susi poeg.
12. Tani sou-arrust Ammiel Kemalli poeg.
13. Aseri sou-arrust Setur Mikaeli poeg.
14. Nawtali sou-arrust Rabi Wowski poeg.
15. Kadi sou-arrust Keuel Maki poeg,
16. Need on nende meeste nimmed, mis Moses läkkitas sedda maad läbbi ärra katsuma, ja Moses hüdis Hosea Nuni poia Josuaks.
17. Nenda läkkitas Moses neid Kanaani maad katsuma läbbi ärra ja ütles nende wasto: minge ülles senna louna pole ja minge ülles mäggise male.

18. Ja wadage se Ma, missugune ta on, ja se rahwas mis seäl sees ellab, kas se wäggew on, kas wäeti, kas tedda pissut on, ehk palju.
19. Ja mis Ma se on, kus se rahwas sees ellab, kas ta hea on ehk pahha, ja missugused need liñnad on, kus ta sees ellab, kas leride sees ehk tuggewatte liñnade sees.
20. Ja mis Ma se on, kas ta wäggew on ehk lahja, kas seäl sees puid on ehk ollematta; ja kinnitage ennast ja wötke selle Ma wiljast. Ja se aeg olli essimesse wina-marja wilja aeg.
21. Ja nemmad läksid ülles ja katsusid sedda maad läbbi ärra Sinni körwest Reobist sadik, kust Amati minnakse.
22. Ja nemmad läksid ülles louna pole ja tullid Ebroni, ja seäl ollid Ahiman, Sesai ja Talmai, Anaki poiad; ja Ebron olli seitse aastat enne üllesehitud kui Egiptusse lin Soan.
23. Ja nemmad tullid Eskoli orko, ja leiksid seält ühhe wina-wäni ja ühhe wina-marja kobbara ärra, ja kandsid sedda körrendaga kahhekeste, ja neist kranati-ounust ja wigi-marjust wötsid nemmad ka.
24. Sesamma paik hüti kobbara orruks, selle kobbara pärrast, mis Israeli lapsed seält ärraleiksid.
25. Ja nemmad tullid taggasi sedda maad läbbi ärra katsumast, neljakümne päwa pärrast.
26. Ja nemmad läksid ärra ja tullid Mosesse jure ja Aaroni jure ja keige Israeli laste koggodusse jure Parani körbe Kadesi liggi, ja nemmad töid sannumid taggasi neile ja keige koggodussele, ja näitsid neile selle Ma wilja.
27. Ja nemmad juttustasid temmale ja ütlesid: Meie saime senna male kuhho sa meid läkkitasid, ja se joseb ka pima ja met, ja se on temma willi.
28. Sest agga wigga, et se rahwas mis seäl maal ellab, tuggew on ja need liñnad tuggewad ja wägga sured, ja meie olleme ka Anaki poiad seäl näinud.
29. Amaleki-rahwas on seäl maal ellamas louna pool, ja ltti- ja Jebusi- ja Emori-rahwas on mäggisel maal ellamas, ja Kanaani-rahwas on ellamas merre pool ja Jordani äres.
30. Ja Kaleb waikistas rahwast Mosesse ees ja ütles: läkki julgeste ülles, sedda pärrima, sest meie same kül woimust selle peäle.
31. Agga need mehhed mis temmaga senna üllesläinud, ütlesid: Ei meie woi mitte siñna üllesminna se rahwa wasto, sest se on wäggewam meid.
32. Ja nemmad töstsid Israeli laste ette pahha könne se Ma peäle mis nemmad ollid läbbi katsunud ärra, ja ütlesid: se Ma mis meie läbbi käinud, sedda ärra katsumas läbbi, se on üks Ma mis neid ärralöppetab kes seäl ellawad, ja keik se rahwas mis meie seäl sees näinud, on pitkad mehhed.
33. Ja meie olleme seäl näinud need sured pitkad mehhed Anaki poiad neist hirmsaist surist mehhist, ja meie ollime ommast melest kui rohhotirtsud, ja nenda ollime meie kül ka nende melest.

14. Peatük.

Rahwas nurriseb: Moses pallub: nende nuhtlus.

1. Ja keik se koggodus kargas ülles ja andis omma heält kuulda, ja rahwas nutsid selsammal ööl.
2. Ja keik Israeli lapsed nurrisesid Mosesse wasto ja Aaroni wasto, ja keik se koggodus ütles nende wasto: oh olleksime Egiptusse male ärrasurnud, ehk oh surreksime seie körbe!
3. Ja mispärrast wiib meid Jehowa senna male, et meie moöga läbbi langeme? meie naesed ja meie wäetimid lapsed sawad risutawaks; eks se olleks meile hea Egiptusse-male taggasi miñna?
4. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Töstkem keddagi pealikkuks ja läkki taggasi Egiptusse-male.
5. Ja Moses ja Aaron heitsid endid silmili mahha keige Israeli laste koggodusse rahwa ette.
6. Ja Josua Nuni poeg ja Kaleb Jewunne poeg, neist kes olnud sedda maad katsumas läbbi ärra, kärristasid ommad rided lõhki,
7. Ja räkisid keik se Israeli laste koggodusse wasto ja ütlesid: Se Ma mis meie olleme läbbi käinud sedda katsumas läbbi ärra, on üpres wägga hea Ma.
8. Ons Jehowa meel hea meie wasto, kül ta siis meid sadab senna male ja annab sedda meile, üks Ma mis pima ja met joseb.
9. Agga ärge pange Jehowa wasto, ja teie, ärge kartke mitte selle Ma rahwast, sest nemmad on meile leiwaks; nende warri on nende peält ärralahkund ja Jehowa on meiega; ärge kartke neid mitte.
10. Siis ütles keik se koggodus, et neid piddi kiwwidega surnuks wiskama: # agga Jehowa au sai koggodusse telgi peäl keige Israeli lastele nähha.
11. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: kui kaua laitab mind sesinnane rahwas, ja kui kaua ei wötta nemmad minno sisse uskuda, keik nende immetähte pärrast, mis ma nende seas ollen teinud?
12. Ma tahhan tedda mahhalüa katko-töwwega ja tedda ärralükkata, agga sind tahhan ma tehha suremaks rahwaks ja wäggewamaks tedda.
13. Ja Moses ütles Jehowa wasto: siis sawad Egiptusse-rahwas sedda kuulda, et sa se rahwa nende seast omma wäega olled seie üllestonud,
14. Ja wötwad öölda sesinnatse Ma rahwa wasto, kes on kuulnud, et sinna Jehowa selle rahwa seas olled, et sinna Jehowa silmast silma olled nähtud, ja et sinno pilw nende ülle seisab, ja et sa pilwe sambas päwal nende ees käid, ja öse tulle sambas.
15. Ja sa piddid sedda rahwast kui üht meest tapma: siis wötwad need pagganad räkida, kes se könne sinnust on kuulnud, ja öölda:

16. Et Jehowa ei woinud sedda rahwast senna male wia, mis ta neile wandunud anda, sepärrast on ta neid körbes tapnud.
17. Ja nüüd, et sago Issanda rammo sureks, nenda kui sa olled räkinud ja öölnud:
18. Jehowa on pitka melega ja rikkas heldussest, kes andeks annab üllekohhut ja ülleastmist: ja sü-allust ei pea polegi ilma süta, kes wannematte üllekohto maksab laste kätte kolmandama ja neljandama põlwe kätte.
19. Et anna andeks selle rahwa üllekohhus omma sure heldusse pärrast, ja nenda kui sa andeks annud selle rahwale Egiptusse-maal siit sadik.
20. Ja Jehowa ütles: Ma ollen andeks annud so sanna järrele.
21. Agga ni töeste kui ma ellan, # siis peab keik se Ma Jehowa auust täide sama.
22. Sest keik need mehhed kes näinud mo au ja mo imme-tähhed, mis ma Egiptusse-maal ja körbes teinud, ja ommeti mind jo kümnekord kiusanud ja ep olle mo sanna wötnud kuulda;
23. Need ei pea sama nähha sedda maad, mis ma nende wañemattete wandunud anda, ja keik need, kes mind laitnud, ei pea sedda mitte nähha sama.
24. Agga mo sullane Kaleb, sepärrast et teine waim temma jures olnud, ja et ta täieste mo järrel käinud, sedda tahhan ma senna male sata kus ta käinud, ja temma suggu peab sedda pärrima.
25. Ja Amaleki ja Kanaani-rahwas ellawad orgus; pörage homẽ ümber ja minge teie körwe pole körkiatte merre teed.
26. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja ütles:
27. Kui kaua pean ma järrele andma selle kurja koggodussele, et nemmad mo wasto nurrisewad, Israeli laste nurrisemissed, mis nemmad mo wasto nurrisewad, ollen ma kuulnud.
28. Ütle neile: Ni töest kui minna ellan, on Jehowa sanna, nenda kui teie ollete räkinud mo kuuldes, tahhan ma wissiste teile teha.
29. Seie körbe peawad teie kehhad langema, ja keik teie ärraloetud keige teie arro järrele, need kes kahhekümne-aastased ja peäle, kes teie ollete minno wasto nurrisenud:
30. Teie ei pea mitte sama senna male, mis pärrast ma ollen omma kät wandudes üllestöstnud, et ma piddin teid senna assutama, kui agga Kaleb Jewuñe poeg ja Josua Nuni poeg.
31. Ja teie wäetimad lapsed mis teie ütlesite risutawaks sawad; neid tahhan ma senna sata, et sawad tunda sedda Maad, mis teie ollete ärrapölgnud.
32. Agga teie teie kehhad need peawad seie körbe langema.
33. Ja teie lapsed peawad karjatsed ollema körbes nellikümmend aastat ja teie hora-tö süüd kandma, kuñi teie kehhad ärralöppetakse körbes.

34. Nende päwade arro järrele, mis teie ollete sedda maad läbbi katsnud ärra, se on nellikümmend päwa, igga päwa peäle tulleb aasta et teie peate omma üllekohto kandma nellikümmend aastat, ja peate tundma, et ma teist ärratagganend.

35. Minna Jehowa ollen räkinud, et ma sedda tahhan töeste tehha keige selle kurja koggodussele kes mo wasto koggunud: siin körbes peawad nemmad löppema ärra ja senna ärra surrema.

36. Ja need mehhed mis Moses läkkitanud sedda maad läbbi katsuma ärra, ja kes taggasi tulnud ja saatnud keik sedda koggodust temma wasto nurrisema, et nemmad pahha könnet selle Ma peäle töstnud,

37. Need mehhed kes pahha könnet se Ma peäle töstnud, need surrid ärra nuhtlusse läbbi Jehowa ette.

38. Agga Josua Nuni poeg ja Kaleb Jewunne poeg jäid ellama neistsammust mehhist, kes käisid sedda maad katsumas läbbi ärra.

39. Ja Moses räkis needsammad sannad ülles keige Israeli laste wasto, ja rahwas leinasid wägga.

40. Ja nemmad tousid warra homõiko ülles ja läksid ülles senna mäe otsa ja ütlesid: siin meie olleme ja lähhäme ülles senna paika mis Jehowa on räkinud, sest meie olleme patto teinud.

41. Ja Moses ütles: Mikspärrast astute teie ülle Jehowa su-sanna? ja se ei lähhä mitte korda.

42. Äрге minge mitte senna ülles, sest Jehowa ei olle teie seas, et teie ei sa hawo omma waenlaste käest.

43. Sest Amaleki ja Kanaani-rahwas on seäl teie ees, ja teie sate langema läbbi moõga, sest et teie Jehowa järrele ärratagganend, ei olle ka Jehowa mitte teiega.

44. Ja nemmad kippusid üllemeeltse süddamega mäe otsa üllesminnema, agga Jehowa seädusse laekas ja Moses ei likund kesk lerist wälja.

45. Ja Amaleki ja Kanaani-rahwas tulli mahha, kes seäl mägigise maal olli ellamas, ja nemmad löid neid mahha ja peksid neid ärra Ormast sadik.

15. Peatük.

Koggematta pattud: hingamise-päwa teotaja surmatakse: riette narmad.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: kui teie senna male sate kus teie peate sees ellama, mis minna teile annan,

3. Ja tahhate ohwerdada Jehowale tulle-ohwri, põlletamise- ehk tappa-ohwri, ühhe isse tootusse, ehk heamelelisse-ohwriks ehk teie seätud pühhad aial, et teie Jehowale ohwerdate maggusa haiso weistest ehk puddoljustest:

4. Siis peab see kes omma ohwri-andi tahhab tua, Jehowale wima roa-ohwriks kaks topi peent jahho, kolme korteri ölliga seggatud.
5. Ja wina joma-ohwriks pead sa pannema kolm korterit põlletamise- ehk tappa-ohwri kõrwa ühhe oinik-talle peäle.
6. Ehk ühhe jära peäle pead sa pannema roa-ohwriks kaks kanno peent jahho, ühhe tobi ölliga seggatud,
7. Ja ühhe tobi wina joma-ohwriks pead sa wima Jehowale maggusaks haisuks.
8. Ja kui sa ohwerdad ühhe nore weikse, põlletamise- ehk tappa-ohwriks, ühhe isse tootusse ehk tänno-ohwriks Jehowale:
9. Siis peab ühhe nore weikse peäle wima roa-ohwriks pool küllimitto peent jahho poolteist tobi ölliga seggatud.
10. Ja joma-ohwriks pead sa wima wina poolteist topi se on üks tulle-ohwer maggusaks haisuks Jehowale.
11. Nenda peab tehtama ühhe härjaga ehk ühhe järaga ehk ühhe tallega lambust ehk kitsedest.
12. Sedda arwo möda kui teie ohwerdate, nenda peate teie iggauhhega teggema nende arro järrele.
13. Igga omma Ma innimenne peab nenda ka sedda teggema, kui ta wiib ühhe tulle-ohwri maggusaks haisuks Jehowale.
14. Ja kui üks woõras teie jures asset on, ehk kes teie seas on teie tulleva rahwa-põlweni, ja ohwerdab ühhe tulle-ohwri maggusaks haisuks Jehowale, otsekui teie tete, nenda peab ta ka teggema.
15. Koggodussele peab üks seätud wiis ollema nihästi teile kui woõrale, kes teie jures asset on; se peab iggawenne seätud wiis ollema Jehowa ees teie tulleva põlwe-rahwale, ni teile kui woõrale.
16. Üks käsk ja üks kohhus peab ollema teile ja woõrale, kes teie jures asset on.
17. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
18. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: kui teie tullete senna male kuhho minna teid sadan:
19. Ja se sünnib, et teie söte selle Ma leiwast, siis peate teie ühhe üllestöstmisse-ohwri Jehowale ohwerdama.
20. Ommast essimessest uudse wilja taignast peate ühhe kogi ohwerdama üllestöstmisse-ohwriks, nenda kui rei-alluse üllestöstmisse-ohwer on, nenda peate teie ka sedda ohwriks üllestöstmä.
21. Ommast essimessest uudse wilja taignast peate teie Jehowale andma ühhe üllestöstmisse-ohwri teie tulleva rahwa-põlweni.
22. Ja kui teie eksite ja ei te mitte keik neid käsko möda, mis Jehowa Mosesse wasto räkinud,
23. Keik sedda mis Jehowa teid käsknud Mosesse läbbi, sest päwast kui Jehowa on käsknud ja eddespidi teie tulleva rahwa-põlweni:

24. Ja se sünnib, kui koggodusse teadmatta olleks middagi eksitusse läbbi tehtud: siis peab keik se koggodus ohwerdama ühhe wärsi mis noor weis pölletamise-ohwriks maggusaks haisuks Jehowale, ja temma roa-ohwri ja ta joma-ohwri, nenda kui kohhus on, ja ühhe nore sikko patto-ohwriks.
25. Ja preester peab ärraleppitamist teggema keige Israeli laste koggodusse eest, ja neile peab andeks antama: sest se on üks eksitus, ja nemmad on omma andi winud tulle-ohwriks Jehowale ja omma patto-ohwri Jehowa ette omma eksitusse pärrast.
26. Ja keige Israeli laste koggodussele peab andeks antama, ka selle woörale mis nende seas asset on: sest keik selle rahwale on se juhtund koggematta.
27. Ja kui üks hing peaks koggematta patto teggema, siis peab ta wima ühhe aastase emmase kitse-talle patto-ohwriks.
28. Ja preester peab ärraleppitamist teggema selle hinge ees mis on eksinud patto läbbi, ja koggematta Jehowa ees; et ta temma eest ärraleppitamist teeks, ja temale saaks andeks antud.
29. Omma Ma inimessele Israeli laste seas ja woörale kes nende seas asset on, teile peab üks käsk ollema, sellele kes koggematta middagi teeb.
30. Ja se hing mis middagi teeb kässi püsti, olgo ta omma Ma inimenne ehk woöras, temma teotab Jehowa, se hing peab sama ärrakautud omma rahwa seast.
31. Sest ta ei olle Jehowa sanna mikski pannud ja on temma käsko tühjaks teinud: se hing peab töest sama ärrakautud, temma üllekohhus on ta peäl.
32. Ja Israeli lapsed ollid seäl körbes, ja leidsid ühhe mehhe kes puid pühhapäwal noppis.
33. Ja need kes tedda leidsid puid noppimast, wisid tedda Mosesse jure ja Aaroni jure ja keige koggodusse jure.
34. Ja nemmad pannid tedda wahhi alla, sest se es olle selgeste ööldud, mis temmale pididi tehtama.
35. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: sedda meest peab armota surma pandama, keik se koggodus peab tedda kiwwidega surnuks wiskama leri tagga.
36. Ja keik se koggodus wisid tedda wälja leri tahha, ja nemmad wiskasid tedda kiwwidega, et ta ärrasurri, nenda kui Jehowa olli Mosest käsknud.
37. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
38. Rägi Israeli laste wasto ja ütle neile: et nemmad peawad ennestele teggema narmust toppid omma riette ölmade külge omma tulleva rahwa-pölweni, ja pannema iggaühhe ölma narmust toppi külge ühhe walwaka-sinnise paela.
39. Ja se narmust top peab teile seks ollema, et teie se peäle watate ja mele tulletate keik Jehowa kässud, et teie nende järrele tete; et teie ei kula omma süddame nou egga omma silmade näo järrele, mis teie hora-wisil takkanouate.

40. Et teie meles peate ja tete keik mo käskude järrele ja pühhad ollete omma Jummalale.

41. Minna ollen Jehowa teie Jummal, kes teid Egiptusse maalt ärratonud, et ma teile Jummalaks ollen, Minna Jehowa teie Jummal.

16. Peatük.

Kora ja keige rahwa haukutaminne: raske nuhtlus.

1. Ja Lewi poia Keati poia Itsari poeg Kora ja Tatan ja Abiram Eliabi poiad, ja On Peleti poeg, kes Rubeni poiad, wötsid ette,

2. Ja tousid Mosesse silma ees ülles, ja Israeli laste seast kaks sadda ja wiiskümmend meest, koggodusse würstid, kedda koggodusse jure kutsuti, kuulsad mehhed.

3. Ja nemmad tullid kokko Mosesse wasto ja Aaroni wasto, ja ütlesid nende wasto: teie tete liga, sest keik se koggodus, nemmad keik on pühhad, ja Jehowa on nende seas; mispärrast töstate teie siis endid ülle Jehowa koggodusse?

4. Ja Moses kulis sedda ja heitis ennast silmili mahha,

5. Ja räkis Kora wasto ja keik temma seltsi wasto ja ütles: homõ siis peab Jehowa teäda andma sedda, kes temma pärralt ja pühha on, ja kedda ta ennese jure lasseb liggi tulla; ja kedda ta saab ärrawallitsenud, sedda lasseb ta ennese jure liggi tulla.

6. Tehke sedda, wötke ennestele suitsetamisse-pannud, Kora ja keik temma selts,

7. Ja pange nende sisse tuld, ja pange nende peäle suitsetamisse-rohto Jehowa ette homõ: siis peab se nenda ollema: see mees kedda Jehowa saab ärrawallitsend, se on pühha; teie tete liga Lewi lapsed!

8. Ja Moses ütles Kora wasto: et kuulge wahhest Lewi poiad:

9. On se pissut teile, et Israeli Jummal teid ärralahhutand Israeli koggodussest, et ta teid ennese jure liggi lasseb tulla, et teie Jehowa maia teggemist ärratete ja seisate koggodusse eest, et teie nende eest ammeti tööd tete?

10. Ja on sind ja keik so wennad Lewi lapsed sinnoga ennese jure lasknud liggi tulla? ja teie otsite ka preestri-ammeti peäle sada.

11. Sepärrast olled sinna se ja keik so selts kes Jehowa wasto kokkotulnud; ja mis on Aaron, et teie temma wasto nurrisete?

12. Ja Moses läkkitas kutsma Tatani ja Abirami Eliabi poiad; ja nemmad ütlesid: ei meie tulle senna ülles.

13. On se pissut, et sa meid seie ülles saatnud seält maalt, mis pima ja met joseb, meid körbe surretama? et sa weel püad ülle meid keikipiddi wallitseda.

14. Ei sa polle meid ka mitte ühhe male winud, mis pima ja met joseb, et sa meile olleksid annud pöldude ja wina-mäggede pärris-ossa; tahhad sa nende meeste silmad peast pista? ei meie tulle senna ülles.
15. Ja Mosesse wihha süttis wägga põllema, ja ta ütles Jehowa wasto: Ärra pöra nende roa-ohwri pole! polle ma ühteainust eesli nende käest wötnud, egga ühhelegi nende seast kurja teinud.
16. Ja Moses ütles Kora wasto: Sinna ja keik so selts peawad Jehowa ees ollema, sinna ja nemmad ja Aaron, homõ.
17. Ja wötke iggamees omma suitsetamise-pan, ja pange nende peäle suitsetamise-rohto, ja toge Jehowa ette iggamees omma suitsetamise-pan, kaks sadda ja wiiskümmend suitsetamise-panno: ja sinna ja Aaron kumbki omma suitsetamise-pannoga.
18. Siis wötsid iggamees omma suitsetamise-panno ja pannid senna sisse tuld, ja pannid senna peäle suitsetamise-rohto, ja jäid seisma koggodusse telgi ukse ette, ka Moses ja Aaron.
19. Ja Kora satis nende wasto kokko keik sedda koggodust koggodusse telgi ukse ette; #ja Jehowa au näitis ennast keige koggodussele.
20. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja ütles:
21. Lahhutage endid ärra sestsinnatsest seltsist, siis tahhan ma neid ärralöppetada ühhe silma-pilkmissa aial.
22. Ja nemmad heitsid endid silmili mahha ja ütlesid: Jummal, keige lihha waimude Jummal, üks mees teeb patto, ja sa peaksid keige se koggodusse peäle ni wägga wihhastama!
23. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
24. Rägi selle koggodusse wasto ja ütle: minge seält Kora, Tatani ja Abirami maia ümbert ärra.
25. Siis tousis Moses ülles ja läks Tatani ja Abirami jure, ja Israeli wannemad käisid temma järrel.
26. Ja ta räkis koggodusse wasto ja ütles: Et lahkuge nendesinnaste öälatte meeste telkide jurest ärra, ja ärge puutke mitte ühhegi asja külge, mis nende pärralt on, et teid wahhest ei löppeta keige nende pattude pärrast.
27. Ja nemmad tullid Kora, Tatani ja Abirami maia jurest seält ümbert ärra: agga Tatan ja Abiram tullid wälja ja seisid omma telkide ukse ees, ka nende naesed ja nende lapsed ja nende wäetimad lapsed.
28. Ja Moses ütles: Sest peate teie tundma, et Jehowa mind läkkitand keik needsinnatsed teud teggema, et need ei tulle mo süddame noust.
29. Kui need surrewad nenda kui keik muud inimessed surrewad, ja se nuhtlus mis keik mu inimeste peäle tulleb, nende peäle ka tulleb, ei siis polle Jehowa mind mitte läkkitand.
30. Agga kui Jehowa wöttab ühhe ue asja lua, et Ma omma suud lahtiteeb, ja

nelab ärra neid ja keik, mis nende pärralt on, et nemmad ellawalt hauda allalähhäwad: siis peate teie tundma, et need mehhed Jehowa on laitnud.

31. Ja se sündis, kui ta sai räkinud keik need sannad, # siis lõhkes se Ma mis nende al olli,

32. Ja Ma teggi omma suud lahti ja nelas ärra neid ja nende maiad ja keik need inimessed mis Kora pärralt, ja keik warrandust.

33. Nenda läksid nemmad ja keik mis nende pärralt, ellawalt senna hauda, ja Ma kattis neid peält kinni, ja nemmad kaddusid koggodusse seest ärra.

34. Ja keik Israeli-rahwas mis nende ümberkaudo ollid pöggenesid ärra nende heäle pärrast, sest nemmad ütlesid: ehk wahhest Ma meid ka ärranelab.

35. Ja tulli läks wälja Jehowa käest ja lõppetas ärra need kaks sadda ja wiiskümmend meest, kes suitsetamise-rohto ohwerdasid.

17. Peatük.

Rahwas nurriseb: neid nuhheldakse ja leppitakse ärra: Aaroni kuiw kep haljandab

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Ütle Eleasari preestri Aaroni poia wasto, et ta wöttab need suitsetamise-pannud ülles põlletusse seest, ja aia se tulli emale; sest need on pühhad.

3. Nende suitsetamise-pannud, kes patto teinud omma hinge wasto, ja nemmad peawad neist teggema öhhukesseks tautud platid altari katteks: sest nemmad on neid Jehowa ette tonud, sepärrast on need pühhad, ja need peawad ollema tähheks Israeli lastele.

4. Ja Eleasar se preester wöttis need wask-suitsetamise-pannud, mis need tonud kes ollid ärrapöllend, ja nemmad taggusid neid öhhukesseks altari katteks:

5. Mällestusseks Israeli lastele, et ükski woöras ei pea liggi tulles, kes ei olle Aaroni suggust, et ta suitsetamise-rohto suitsetab Jehowa ees, et ta mitte ei saaks nisugguseks kui Kora, ja kui temma selts; nenda kui Jehowa temmale olli öölnud Mosesse läbbi.

6. Ja keik Israeli laste koggodus nurrisesid teisel päwal Mosesse ja Aaroni wasto ööldes: Teie ollete Jehowa rahwast surretanud ärra.

7. Ja se sündis kui koggodus kokkotulli Mosesse ja Aaroni wasto ja watasid koggodusse telgi pole, # wata siis kattis se pilw sedda, ja Jehowa au sai nähtud.

8. Siis tulli Moses Aaroniga koggodusse telgi ette.

9. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

10. Joudke siit koggodussest ärra, siis tahhan ma neid lõppetada ärra ühhe silma-pilkmissa aial. Siis heitsid nemmad endid silmili mahha.

11. Ja Moses ütles Aaroni wasto: Wötta suitsetamisse-pan ja panne tuld senna sisse altari peält, ja panne suitsetamisse-rohto peäle ja minne ussinaste koggodusse jure, ja te nende eest ärraleppitamist; sest suur wihha on wäljaläinud Jehowa käest, jubba nuhtlus hakkand.
12. Ja Aaron wöttis sedda, nenda kui Moses olli öölnud, ja jooksis koggodusse sekka, ja wata nuhtlus olli jo hakkand rahwa seas; ta pani suitsetamisse-rohto senna peäle ja teggi ärraleppitamist rahwa eest.
13. Ja temma seisis surnutte ja ellawatte wahhel, ja se nuhtlus sai ärrakeeldud.
14. Ja neid kes sesse nuhtlusesse ärrasurnud, olli nellikümmend tuhat ja seitse sadda, isse need kes Kora sü pärrast ollid ärrasurnud.
15. Ja Aaron tulli taggasi Mosesse jure koggodusse telgi ukse ette, sest se nuhtlus olli ärrakeeldud.
16. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
17. Rägi Israeli laste wasto ja wötta nende käest igga wannema perrest üks kep, keikide nende wannematte perrette würstide käest, kaksteistkümmend keppi, iggaühhe nimme pead sa ta keppi peäle kirjutama.
18. Ja Aaroni nimme pead sa kirjutama Lewi keppi peäle: sest üks kep peab ollema nende wannematte perrette pea-wannema eest.
19. Ja sa pead neid pannema seisma koggodusse telki, tunnistusse-laeka ette, kus ma teiega kokko tullen.
20. Ja se peab nenda ollema: se mees mis ma ennesele tahhan ärrawallitseda, selle kep peab toreks sama, ja tahhan waikistada Israeli laste nurrisemissed mo wasto, mis nemmad teie wasto nurrisenud.
21. Ja Moses räkis sedda Israeli laste wasto, ja nemmad andsid temãale iggaüks nende würstist ühhe keppi, igga würstil olli üks kep omma wannematte perrette järrele, kaksteistkümmend keppi, ja Aaroni kep olli nende keppide seas.
22. Ja Moses pani need keppid Jehowa ette seisma tunnistusse telki.
23. Ja se olli teisel päwal, et Moses tulli tunnistusse telgi jure, ja wata Aaroni kep mis Lewi perre pärrast, olli toreks sanud ja pakkatanud, ja olli omma öitsemisse öitsenud ja walmis mandlid kaswatanud.
24. Ja Moses tõi keik need keppid Jehowa eest wälja keige Israeli laste jure, ja nemmad waatsid sedda ja wötsid iggaüks omma keppi.
25. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wi Aaroni kep jälle tunnistusse-laeka ette, senna seisma tähheks neile, kes wastopannewad, et sa löppetad nende nurrisemissed mis minno wasto, et nemmad mitte ei surre.
26. Ja Moses teggi sedda ; nenda kui Jehowa tedda olli käsknud, nenda teggi temma.
27. Ja Israeli lapsed räkisid Mosesse wasto ja ütlesid: Ennä meie heidame hinge, meie same hukka, meie keik same hukka.
28. Iggauks kes ial Jehowa maia jure liggi saab, se surreb ärra; kas meie peame hinge heites ärralöpma?

18. Peatük.

Preestride ja Lewitide ammet ja toitlus.

1. Ja Jehowa ütles Aaroni wasto: Sinna ja so poisid ja so issa perre sinnoga, teie peate kandma pühha maia üllekohhut; ja sinna ja so poisid sinnoga, teie peate kandma omma preestri-ammeti üllekohhut.
2. Ja sa pead ka ommad wennad sedda Lewi sugu-arro, omma issa sugguwõssa ennesega senna liggi wima, et need sulle kässil on, ja nemmad peawad sind tenima: agga sinna ja so poisid sinnoga peate ollema tunnistusse telgi ees.
3. Ja nemmad peawad ärrateggema mis sa kässid tehha ja keige telgi teggemist: agga pühha paiga riistade jure ja altari jure ei pea nemmad mitte liggi sama, et ep nemmad egga teie ärra ei surre.
4. Ja need peawad sulle kässil ollema, et nemmad ärratewad koggodusse telgi teggemist keige telgi tenistusse tarwis: agga woõras ei pea mitte teie liggi sama.
5. Ja teie peate pühha maia teggemist ärrateggema ja se altari teggemist, et ei sa enam suur wihha Israeli laste peäle.
6. Ja minna, ennä ma ollen teie wennad need Lewitid wõtnud Israeli laste seast; teile on nemmad anniks antud Jehowale, koggodusse telgi tenistusse teggema.
7. Ja sinna ja so poisid sinnoga, teie peate üllespiddama omma preestri-ammeti keige altari asja kallal, ja seäl kallal mis wahhe-tekki tagga, ja teie peate sedda murretsema; sedda preestri-ammeti tenistust annan ma teile ühheks anniks, ja kes woõras senna liggi tulleb, se peab surma sama.
8. Ja Jehowa räkis Aaroni wasto: ja minna, ennä ma ollen sulle annud mis mo üllestõstmisse ohwridest jälle jääb; keik Israeli laste pühhad annid, neid ollen ma sulle annud woidmisse pärrast, ja so poegadele iggawesseks seätud wisiks.
9. Se peab sulle sama neist keigepühhamast andidest, mis tullest saab jällejäänud: keik nende ohwri-annid keikist nende roa-ohwridest ja keikist nende patto-ohwridest ja keikist nende sü-ohwridest mis nemmad mulle ärratassuwad: keigepühhamad annid peawad sulle ja so poegadele sama.
10. Keigepühhamas kohtas pead sa sedda söma, keik meeste-rahwas peab sedda söma; se peab sulle üks pühha assi ollema.
11. Ja se saab ka sulle, nende anni üllestõstmisse-ohwer keige Israeli laste köikutamisse-ohwridega; sulle ollen ma neid annud ja so poegadele ja so tüttartele kes so jures, iggawesseks seätud wisiks: iggaüks kes puhhas so perres woib sedda süa.
12. Keigeparremat ölli ja keigeparremat wärsket wina ja wilja, nende essimest udist wilja mis nemmad Jehowale andwad, sedda ollen ma sulle annud.

13. Keik essimenne uudne willi mis nende maal on, mis nemmad Jehowale towad, peab sulle sama: iggäuks kes puhhas so perres, woib sedda süa.
14. Keik ärrakautawad asjad Israelis peawad sulle sama.
15. Keik mis lapse-kodda lahti teeb, keigest lihast mis nemmad Jehowale towad inimeste ja weiste polest, se peab so pärralt ollema: agga innimesse essimest poeglast pead sa ikka andma lunnastada, ja essimesse rojase weikse suggu pead sa ka andma lunnastada.
16. Ja sedda mis tulleb lunnastada pead sa andma lunnastada, kui se ühhe ku wanna, so arwamisse järrele wie sekli rahha pärrast pühha sekli järrele, se on kakskümmend Kera.
17. Agga essimest härja suggu, ehk essimest lamba suggu, ehk essimest kitse suggu ei pea sa mitte andma lunnastada, need on pühhad: nende were pead sa ripputama altari peäle ja nende raswa pead sa sütama põllema, tulle-ohwriks maggusaks haisuks Jehowale.
18. Agga nende lihha peab sulle sama, otsekui köikutamise-rind, ja parrem saps se peab sulle sama.
19. Keik pühhad üllestöstmisse-ohwrid, mis Israeli lapsed Jehowale üllestöstes ohwerdawad, ollen ma annud sulle ja so poegele ja so tüttartele kes so jures, iggawesseks seätud wisiks: se on üks iggawenne sola seädus Jehowa ees sulle ja so suggule sinnoga.
20. Ja Jehowa ütles Aaroni wasto: nende maal ei pea sa mitte pärris ossa sama, ja sul ei pea mitte jaggo ollema nende seas: # Minna ollen so jaggo ja so pärris-ossa Israeli laste seas.
21. Ja wata Lewi lastele ollen ma keik kümnest annud Israelis pärris ossaks, nende tenistusse eest, et nemmad koggodusse telgi tenistust murretsewad.
22. Ja Israeli lapsed ei pea enam mitte koggodusse telgi jure liggi sama, patto kandma nenda et nemmad surrewad.
23. Ja Lewit peab koggodusse telgi tenistust murretsema, ja nemmad peawad omma üllekohhut kandma: üks iggawenne seätud wiis peab se ollema teie tullewa põlwe-rahwale; ja Israeli laste seas ei pea nemmad mitte pärris-ossa pärrima.
24. Sest Israeli laste kümnest mis nemmad ohwerdawad Jehowale üllestöstmisse-ohwriks, ollen ma Lewitidele annud pärris-ossaks: sepärrast ollen ma neile öölnud: Nemmad ei pea mitte Israeli laste seas pärris-ossa sama.
25. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
26. Ja sa pead Lewitide wasto räkima ja neile ütlemä: Kui teie sedda kümnest wastowöttate Israeli laste käest, mis ma teile ollen annud nende käest teie pärris-ossa eest: siis peate teie sest ohwerdama ühhe Jehowa üllestöstmisse-ohwri, kümnest sest kümnesest.
27. Ja se peab teile sama arwatud teie üllestöstmisse-ohwriks kui willi reie-allusest ja kui walmis wiin surrotörrest.

28. Nenda peate ka teie ühhe Jehowa üllestõstmisse-ohwri ohwerdama keikist omast kümnesist, mis teie Israeli laste käest sate, ja peate sest ühhe Jehowa üllestõstmisse-ohwri andma preestri Aaronile.

29. Keikist omast andist peate teie Jehowale ohwerdama keikist üllestõstmisse-ohwrist, keigest sest mis keige parram, mis sest tulleb pühhitseda.

30. Ja sa pead nende wasto ütlemä: kui teie üllestõstes ohwerdatte sedda parramat sest, siis peab sedda Lewitidele arwatadama kui reie-alluse willi ja kui surrotõrre willi.

31. Ja teie peate sedda söma keiges paikas teie ja teie perre, sest se on teile palgaks teie tenistusse eest koggodusse telgi jures.

32. Ja teie ei pea mitte selle pärrast patto kandma, kui teie keigeparramat sest üllestõstes ohwerdate; ja teie ei pea mitte ärrateotama Israeli laste pühhaid asjo, et teie ärra ei surre.

19. Peatük.

Tuhk punnasest lehmast, roja-lahhutamisse wessi.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja Aaroni wasto ja ütles:

2. Se on se kässo seädminne, mis Jehowa käsknud ööldes: Rägi Israeli laste wasto, et nemmad so jure towad ühhe punnase selge terve lehma, kelle külges ei olle wigga, kelle peäle ikket ei sanud.

3. Ja teie peate sedda preestri Eleasarile andma, ja ta peab sedda wäljawima leri tahha, ja sedda peab tapma ta silma ees.

4. Ja preester Eleasar peab wõtma ta werrest omma sõrmega, ja otsekohhe koggodusse telgi pole ripputama seitse korda temma werrest.

5. Ja ta peab se lehma omma silma ees laskma ärrapõlletada, selle nahha ja selle lihha ja selle were peab ta selle sittaga laskma ärrapõlletada.

6. Ja preester peab wõtma seedri puud ja Isobi ja elleda-punnase lõnga, ja peab sedda wiskama kesket sinna kus se lehm ärrapõlletakse.

7. Ja preester peab ommad rided pessema ja omma ihho lopputama ärra weega, ja pärrast peab ta leri tullemä, ja se preester on rojane õhtoni.

8. Ja se kes sedda ärrapõlletand, peab ommad rided weega pessema ja omma ihho weega lopputama, ja rojane ollema õhtoni.

9. Ja üks puhhas mees peab kokko korristama selle lehma tuhka ja sedda ühte puhta paika pannema leri tahha; ja se peab Israeli laste koggodussele ollema hoida roja-lahhutamisse weeks: se on üks patto-ohwer.

10. Ja se kes selle lehma tuhka kokko korristab peab ommad rided pessema ja rojane ollema õhtoni; ja se peab Israeli lastele ja selle woõrale, kes nende seas asset on, ollema iggawesseks seätud wisiks.

11. Kes ühhegi innimesse surno kehhasse putub, se peab rojane ollema seitse päwa.
12. Sesamma peab sellega ennast puhhastama kolmandal päwal ja seitsmel päwal, siis on ta puhhas; ja kui ta kolmandal päwal ja seitsmel päwal ennast ei puhhasta, siis ei olle ta mitte puhhas.
13. Iggaüks kes ühhe surno innimesse kehhasse putub, mis ärrasurnud, ja ei puhhasta ennast, se teeb Jehowa maia rojaseks, ja sedda hinge peab ärrakautama Israeli seast: sepärrast et se roja-lahhutamisse wessi ta peäle ei olle ripputud; ta on rojane, temma rojus on alles ta peäl.
14. Se on se käsk, kui innimenne telki surreb: iggaüks kes senna telki tulleb ja iggaüks kes telkis on, peab seitse päwa rojane ollema.
15. Ja keik riistad mis lahti, kus polle kaant peäl kinniseatud, need on rojased.
16. Ja iggaüks kes wälja peäl putub sesse mis moögaga mahhalödud ehk muido surnud, ehk ühhe innimesse luusse ehk ühhe hauasse, se on rojane seitse päwa.
17. Ja nemmad peawad ühhe rojase pärrast wõtma sest ärrapölletud patto-ohwri põrmust, ja üks peab pannema senna peäle hallika wet ühhe riista sisse.
18. Ja üks puhhas mees peab Isobi wõtma ja sedda senna wette kastma, ja sedda se telgi peäle ripputama ja keikide riistade peäle ja nende hingede peäle mis seäl on, ja selle peäle kes ühhe luusse putund, ehk ühhesse kes mahhalödud ehk muido surnud, ehk ühhe hauasse.
19. Ja se kes puhhas peab se rojase peäle ripputama kolmandamal päwal ja seitsmel päwal; ja ta peab tedda puhhastama seitsmel päwal, ja ta peab ommad rided pessema ja weega lopputama; siis on ta puhhas öhto.
20. Ja se mees kes rojane, ja ep olle ennast puhhastand, sesamma hing peab sama ärrakautud koggodusse seest, et ta Jehowa pühha paiga rojaseks teinud; se roja-lahhutamisse wessi ei polle ta peäle ripputud, rojane on temma.
21. Ja se peab neile ollema iggawesseks seätud wisiks; ja kes se roja-lahhutamisse wet ripputab, peab ommad rided pessema, ja kes roja-lahhutamisse wette putub, se on rojane öhtoni.
22. Ja iggaüks kes sesse kes rojane on putub, on rojane; ja se hing mis sesse putund, on öhtoni rojane.

20. Peatük.

Nurrin wee pärrast: Mosesse ja Aaroni kannatamatta meel: wessi joseb kaljust: Aaroni surm.

1. Ja Israeli lapsed, keik se koggodus tullid, Sinni kõrbe essimessel kuul, ja rahwas jäi Kadessi, ja Mirjam surri siñna ärra ja maeti senna mahha.

2. Ja sel koggodussel ei olnud wet, ja nemmad tullid kokko Mosesse ja Aaroni wasto.
3. Ja rahwas riidles Mosessega ja räkisid ööldes: oh olleksime meie hinge heitnud, kui meie wennad Jehowa ees hinge heitsid.
4. Ja mikspärrast ollete teie Jehowa koggodust seie körbe winud, et meie seie ärra surreme, meie ja meie lojuksed?
5. Ja mikspärrast ollete teie meid seie ülles saatnud Egiptusse-maalt, et teie meid winud seiesamma pahha paika? polle se seemne egga wigi-marja, ei wina-pu egga kranati-ouna paik, ja wet ep olle ka mitte jua.
6. Siis tullid Moses ja Aaron koggodusse eest ärra koggodusse telgi ukse ette, ja heitsid endid silmili mahha, ja Jehowa au näitis ennast neile.
7. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
8. Wötta se kep ja sada kokko se koggodus, sinna ja so wend Aaron, ja teie peate se kaljo wasto # räkima nende nähhes, siis peab ta omma wet andma; ja sa pead neile wet wälja saatma sest kaljust ja se koggodusse jootma ja nende lojuksed.
9. Siis wöttis Moses keppi Jehowa eest ärra, nenda kui ta tedda olli käsknud.
10. Ja Moses ja Aaron koggusid koggodust kokko senna kaljo ette, ja ta ütles neile: Et kuulge wahhest teie wastopanniad: kas meie peame seitsinnatsest kaljust teile wet wälja saatma?
11. Ja Moses töstis omma kät ülles ja # löi se kaljo omma keppiga kaks korda, ja paljo wet tulli wälja, ja koggodus sai jua ja nende lojuksed.
12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto ja Aaroni wasto: Et teie ei olle mitte minno sisse usknud, et teie mind piddite pühhitsema Israeli laste nähhes, sepärrast ei pea teie mitte sedda koggodust senna male wima, mis ma neile ollen annud.
13. Se on se rio wessi, mispärrast Israeli lapsed rielnud Jehowaga, ja ta näitis ennast nende kallal pühha ollewad.
14. Ja Moses läkkitas käskusid Kadessist Edomi kunninga jure: Nenda ütleb so wend Israel, sa tead keik sedda äppardust, mis meile juhtund.
15. Et meie wannemad senna Egiptusse-male allaläinud, ja meie olleme mitto päwa Egiptusse-maal ellanud, ja et Egiptusse-rahwas kurja teinud meile ja meie wannemattele.
16. Ja meie olleme Jehowa pole kissendanud, ja ta on meie heäle kuulnud ja ühhe Ingli läkkitand, ja se on meid Egiptusse-maalt ärrasaatnud; ja wata meie olleme Kadesis ühhe liñna jures so raia äres.
17. Et lasse meie lähheme so maalt läbbi, meie ei tahha mitte miñna wäljalt läbbi egga wina-mäelt läbbi, ja meie ei tahha mitte kaewo wet jua: suurt maanteed möda tahhame meie miñna, ei meie tahha mitte kallata parramat egga pahhamat kät, enne kui meie ülle so raia sanud.

18. Ja Edom ütles temma wasto: Ei sa pea mitte minno maalt läbbi minnema, et ma mitte moögaga sinno wasto wälja ei tulle.

19. Ja Israeli lapsed ütlesid temma wasto: meie tahhame maante peäl senna üllesminna, ja kui meie so weest jome, minna ja mo loduksed, siis tahhame hinda se eest anda: agga ma ei tahha muud ühtegi kui jalla läbbi miñna.

20. Agga temma ütles: Ei sa pea mitte läbbi minnema. Ja Edom läks wälja ta wasto sure rahwaga ja tuggewa wäega.

21. Nenda kelas Edom Israelit andmast sedda, et ta piddi temma raiast läbbi minnema; ja Israel kallas ta jurest ärra.

22. Ja nemmad läksid Kadesist tele; ja Israeli lapsed, keik se koggodus tullid Ori mäe jure.

23. Siis räkis Jehowa Mosesse wasto ja Aaroni wasto Ori mäe jures Edomi Ma raia peäl ja ütles:

24. Aaron peab korratud sama omma rahwa jure, sest ta ei pea mitte senna male sama, mis ma ollen Israeli lastele annud: sepärrast et teie ollete mo su-sanna wasto pannud rio wee jures.

25. Wötta Aaroni ja temma poia Eleasari, ja wi neid ülles Ori mäele.

26. Ja wötta Aaroni rided seljast ärra ja panne neid ta poia Eleasari selga, ja Aaron peab sama korratud ja senna surrema.

27. Ja Moses teggi nenda kui Jehowa olli käsknud, ja nemmad läksid ülles Ori mäele keige koggodusse nähhes.

28. Ja Moses wöttis Aaroni rided seljast ärra ja panni neid ta poia Eleasari selga. Nenda surri Aaron senna mäe otsa; siis tulli Moses ja Eleasar mäelt mahha.

29. Ja kui keik se koggodus näggi, et Aaron olli hinge heitnud, siis nutsid nemmad Aaroni kolmkümmend päwa, keik Israeli suggu.

21. Peatük.

Essimmenne woimus Kanaanide peäle: waskne us: Sihoni ja Ogi peäle saab Israel woimust.

1. Kui Kanaani-ma innimenne, Aradi liñna kuningas, kes louna pool ellas, kulis, et Israel olli tulnud nende teed, kes sedda maad ollid läbbi katsunud ärra, siis söddis ta Israeli wasto ja wiis neist monned wangi.

2. Siis tootas Israel ühhe tootusse Jehowale ja ütles: Kui sa wissiste annad sedda rahwast mo kätte, siis tahhan ma nende liñnad sutumaks ärrakautada.

3. Ja Jehowa wöttis Israeli heäle kuulda ja andis neid Kanaani-rahwast ärra, ja teine kautas neid sutumaks ärra ja nende liñnad, ja ta panni selle paiga nimme Orma.

4. Ja nemmad läksid Ori mäe jurest ärra sedda körkiate merre teed, et nemmad piddid Edomi-ma ümber käima; ja rahwa hing tüddis ärra seäl tee peäl.
5. Ja rahwas räkis wasto Jummalat ja Mosest: Mikspärrast ollete teie meid seie üllestonud Egiptusse-maalt, et meie peame seie körbe ärrasurema? sest polle leiba egga wet, ja meie hing tülgib ärra se wägga kerge leiwa wasto.
6. Siis läkkitas Jehowa rahwa sekka tullised maud, ja nemmad hammustassid rahwast, ja paljo rahwast surri Israelist ärra.
7. Ja rahwas tuli Mosesse jure ja ütlesid: Meie olleme patto teinud, et meie wasto Jehowa ja wasto sind räkinud; pallu Jehowa, et ta meist ärrasadab need maud; siis pallus Moses rahwa eest.
8. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: te ennesele üks # tulline maddo ja panne sedda ühhe ridwa otsa, siis peab se sündima, et kes ial on hammustud ja se selle peäle watab, se peab ellusse jäma.
9. Siis teggi Moses ühhe wask-maddo ja panni sedda ridwa otsa; ja se sündis kui maddo keddagi hammustas, ja ta watis se wask-mao peäle, siis jäi ta ellusse.
10. Ja Israeli lapsed läksid tee peäle ja löid leri ülles Oboti.
11. Ja nemmad läksid tee peäle Obotist ärra ja löid leri ülles Abarimi kinkude jure, senna körbe, mis Moabi kohhal on päwa tousmisse poolt.
12. Seält läksid nemmad tee peäle ja löid leri ülles Seredi jõe äre.
13. Seält läksid nemmad tee peäle ja löid leri ülles teile pole Arnoni jõe, mis körbes on, mis touseb Emori-rahwa raia jurest; sest Arnon on Moabi Ma raia, Moabi ja Emori-rahwa wahhel.
14. Sepärrast ööldakse Jehowa söddade ramatus: Wahebi Suwas, ja neid Arnoni jõed.
15. Ja nende jöggede joa, mis kallab Ari kohta ja jookseb wasto Moabi-ma raia.
16. Ja seält said nemmad Peerisse, se on se kaew mis Jehowa Mosessele ütles: Koggu rahwas kokko, siis tahhan ma neile wet anda.
17. Siis laulis Israel sedda laulo: Touse kaew, laulge wastastikko temmast.
18. Se on se kaew mis würstid kaewand, mis rahwa üllemad ülleskaewand, kasso-andia läbbi nende keppidega. Ja seält körwest läksid nemmad Mattana.
19. Ja Mattanast Naalieli, ja Naalielist Pamoti,
20. Ja Pamotist senna orko mis Moabi wäljal on Pisga mäe otsa pole, ja mis körwe pole paistab.
21. Ja Israel läkkitas käskusid Sihoni Emori-rahwa kunninga jure ja ütles:
22. Lasse ma lähhän so maalt läbbi, ei meie tahha kallata wäljalt läbbi egga wina-mäelt läbbi, ei tahha meie kaewo wet jua, suurt maanteed möda tahhame meie miñna, senni kui meie ülle so raia same.

23. Agga Sihon ei lasnud Israeli mitte omma raiast läbbi miñna, ja Sihon koggus kokko keik omma rahwast ja läks wälja Israeli wasto körbe ja tulli Jatsa ja söddis Israeli wasto.
24. Agga Israel löi tedda mahha moöga terraga, ja pärris temma maad Arnonist Jabbokist sadik, Ammoni lastest sadik, sest Ammoni laste raia olli tuggew.
25. Ja Israel wöttis keik need liñnad ärra, ja Israel ellas keik Emori-rahwa liñnade sees, Esbonis ja keik ta wähhematte liñnade sees.
26. Sest Esbon on Sihoni Emori-rahwa kunninga lin, ja temma olli söddinud endise Moabi kunninga wasto ja keik temma Ma ta käest ärrawötnud Arnonist sadik.
27. Sepärrast ütlewad need kes tähhendamisse-sannaga rägiwad: Tulge Esboni, sago Sihoni lin üllesehhitud ja tuggewaks tehtud.
28. Sest söa tulloke on Esbonist wäljaläinud, tulle-leek Sihoni liñnast, se on Moabi liña Ari ärrapölletand, Arnoni kõrgede paikade issandad.
29. Hädda sulle Moab, sa Kamosi rahwas olled hukkas; temma on ommad poiad, mis tahtsid ärrapeäседа, ja ommad tütrede wangi annud Sihonile Emori-rahwa kunningale.
30. Ja nooltega olleme neid mahhalasknud, Esbon on hukka läinud Tibonist sadik, ja meie olleme neid ärrahäwwitanud Nowast sadik mis Medebast sadik on.
31. Nenda ellas Israel Emori-rahwa maal.
32. Ja Moses läkkitas sallaja kulama Jaseri liñna, ja nemmad said selle wähhemad liñnad kätte, ja ta aias neid Emori-rahwast ärra mis seäl ollid.
33. Ja nemmad pöörsid ümber ja läksid senna ülles Pasani teed; siis läks Og Pasani kunningas wälja nende wasto, temma ja keik ta rahwas sötta Edreisse.
34. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Ärra karda tedda, sest ma ollen tedda so kätte annud ja keik ta rahwast ja temma maad, ja sa pead temmale teggema, nenda kui sa olled Sihonile Emori-rahwa kunningale teinud, kes Esbonis ellas.
35. Ja nemmad löid mahha tedda ja ta poiad ja keik ta rahwast, kunni nemmad ei jätnud temmale suggugi jälle: ja nemmad pärrisid temma maad.
22. Peatük.

Palak kutsub Pileami: Jehowa kelab eesli läbbi.

1. Ja Israeli lapsed läksid tee peäle ja löid leri ülles Moabi laggedatte peäle seie pole Jordani wasto Jeriko.
2. Kui Palak Sippori poeg näggi keik, mis Israel olli Emori-rahwale teinud,
3. Ja et Moabi-rahwas sedda rahwast wägga kartis, et tedda paljo olli ; siis tulli Moabi-rahwale hirm peäle Israeli laste pärrast.

4. Siis ütles Moab Midjani wannematte wasto: kül se selts nüüd keik paljaks sööb mis meie ümberkaudo, nenda kui härg wälja rohto kumaks kelega ärrawöttab; ja Palak Sippori poeg olli Moabi-rahwa ülle kuningas selsammal aial.
5. Ja ta läkkitas käskusid Pileami Peori poia jure Petori, mis jõe äres temma rahwa laste maal olli, tedda kutsuma, ja ütles: Wata rahwas on tulnud Egiptusse-maalt ärra, wata ta kattab keik se Ma pinna ärra ja on seismas mo kohhal.
6. Ja nüüd tulle, pallun ma, nea mulle se rahwas ärra, sest ta on wäggewam meid, ehk ma saan wahhest woimust et meie tedda mahha löme ja minna tedda siit maalt ärraiaan: sest ma tean, kedda sa önnistad, se on önnistud, ja kedda sa ärranead, se on ärranetud.
7. Siis läksid Moabi wannemad ja Midjani wannemad, ja öinne-andiatte palk olli nende käes, ja nemmad tullid Pileami jure ja räkisid ta wasto Palaki sannad.
8. Ja temma ütles nende wasto: jäge seie ömaiale sel ööl, siis tahhan ma teiega sannumed jälle läkkitada, nenda kui Jehowa saab mo wasto räkinud; siis jäid Moabi würstid Pileami jure.
9. Ja Jummal tuli Pileami jure ja ütles: kes on needsammad mehhed, mis sinno jures?
10. Ja Pileam ütles Jummal wasto: Palak Sippori poeg Moabi kuningas on mo jure läkkitand ja öölnud:
11. Wata üks rahwas on Egiptusse-maalt wäljatulnud, ja kattab keik se Ma pinna ärra; et tulle siis, wañnu mulle tedda ärra, ehk ma wahhest saan woimust ta wasto söddides ja tedda ärraiaan.
12. Ja Jummal ütles Pileami wasto: Ei sa pea mitte nendega minnema, ei sa pea mitte sedda rahwast ärraneedma, sest temma on önnistud.
13. Siis tousis Pileam homõiko ülles ja ütles Palaki würstide wasto: Minge omma male, sest Jehowa ei tahha mulle mitte lubba anda teiega miñna.
14. Ja Moabi würstid wötsid kätte ja tullid Palaki jure ja ütlesid: Pileam ei tahtnud mitte meiega tulla.
15. Ja Palak wöttis jälle läkkitada würstid ennam ja ausamad, kui need ollid.
16. Kui nemmad Pileami jure tullid, siis ütlesid nemmad temmale: Nenda ütles Palak Sippori poeg, et ärra kela mitte mo jure tullemast:
17. Sest ma tahhan sulle wägga sure au tehha, ja keik mis sa mulle ütled, tahhan ma tehha; et tulle, pallun ma, wañnu mulle sesamma rahwas ärra.
18. Siis wastas Pileam ja ütles Palaki sullaste wasto: Kui Palak mulle annaks omma koia täit hõbbedat ja kulda, ei woiks ma Jehowa omma Jummal ülle su-sanna mitte astuda, et ma teeksin wähha ehk suurt.
19. Et jäge siis nüüd teie ka seie seks ööks, et ma saan teäda, mis Jehowa weel moga wöttab räkida.

20. Ja Jummal tulli Pileami jure öse ja ütles temmale: Kui need mehhed on tulnud sind kutsma, siis wötta kätte, minne nendega: agga ommeti sedda asja, mis ma sulle rägin, sedda pead sa teggema.
21. Ja Pileam tousis homõiko ülles, ja pani omma emma-eesli saddulasse ja läks Moabi würstidega.
22. Ja Jummal wihha süttis põllema, et ta olli minnemas, ja Jehowa Ingel tulli seisma tee peäle temmale wastaseks, ja ta olli söitmas omma emma-eesli selgas, ja temma kaks poise ollid temmaga.
23. Kui se emma-esel näggi Jehowa Ingli tee peäl seiswad, ja temma moök olli paljas ta käes, siis kallas se emma-esel tee peält ärra ja läks wälja pole: siis löi Pileam se emma-eesli, et ta pididi sedda tee peäle kallama.
24. Agga Jehowa ingel seisis wina-mäggede tee raa peäl, kus souest sein mollemil polil.
25. Kui se emma-esel Jehowa Ingli näggi, siis pikistas ta ennast wasto seinä, ja pikistas Pileami jalla wasto seinä, ja se löi tedda weel ennam.
26. Ja Jehowa Ingel wöttis weel emale miñna, ja jäi seisma ühte kitsa kohta, kus teed ei olnud kallata parremat ehk pahhematkät.
27. Kui esel Jehowa Ingli näggi, siis heitis ta ennast mahha Pileami alla, ja Pileami wihha süttis põllema ja löi se emma-eesli keppiga.
28. Siis teggi Jehowa selle emma-eesli su lahti, et ta Pileamile ütles: Mis ollen ma sulle teinud, et sa mind nüüd kolm korda lönud?
29. Ja Pileam ütles emma eslile: sepärrast et sa mind olled naernud; oh olleks moök mo käes; töeste ma tappaksin sind nüüd ärra.
30. Ja se emma-esel ütles Pileami wasto: eks minna ei olle so emma-esel, mis peäl sa olled söitnud sestast kui sa hakkasid tänna päwani? ons mo wiis ial olnud nenda sulle tehha? ja temma ütles: Ei mitte.
31. Kui Jehowa Pileami silmad lahti teggi, ja ta näggi Jehowa Ingli tee peäl seiswad, ja ta moök olli paljas temma käes: siis kummardas temma peaga ja heitis ennast silmili mahha.
32. Ja Jehowa Ingel ütles ta wasto: Mikspärrast olled sa omma emma-eesli nüüd kolmkorda lönud? wata, minna ollen wäljatulnud sulle wastaseks, sest se te lähhäb minno eest körwale.
33. Ja se emma-esel näggi mind ja kallas mo ees ärra need kolm korda: kui ta ei olleks wahhest mo eest ärrakallanud, ehk ma nüüd sindke olleksin tapnud ja tedda ellusse jätnud.
34. Siis ütles Pileam Jehowa Ingli wasto: Ma ollen patto teinud, sest ma polle mitte teädnud, et sa mo wasto seisnud tee peäl; ja kui se nüüd pahha on so melest, siis lähhän ma taggasi.
35. Ja Jehowa Ingel ütles Pileami wasto: minne nende meestega, agga sedda sanna pead sa üksipäines räkima, mis ma so wasto tahhan räkida: siis läks Pileam Palaki würstidega.

36. Ja kui Palak kulis et Pileami tulli, siis läks ta wälja temma wasto senna Moabi liñna, mis Arnoni raia äres, mis selle raia wiimses otsas.
37. Ja Palak ütles Pileami wasto: Eks ma olle kül so jure läkkitanud sind kutsma? miks sa polle mo jure tulnud? eks ma woi sulle öiete au tehha?
38. Ja Pileam ütles Palaki wasto: wata, ma ollen so jure tulnud, kas ma woin kül nüüd middagi räkida? se sanna mis Jummal mo suhho panneb, sedda tahhan ma räkida.
39. Siis läks Pileam Palakiga, ja nemmad tullid Utsoti liñna.
40. Ja Palak tappis weiksid ja puddolojuksid, ja läkkitas Pileami ja nende würstide jure, kes temmaga ollid.
41. Ja se olli homõiko, ja Palak wöttis Pileami ja wiis tedda ülles Paali kõrgede paikade peäle, ja seält näggi ta selle rahwa taggumist otsa.

23. Peatük.

Pileami önnistaminne.

1. Ja Pileam ütles Palaki wasto: Ehhita mulle seie seitse altari, ja walmista mulle siin seitse wärse ja seitse jära.
2. Ja Palak teggi nenda kui Pileam olli räkinud, ja Palak ohwerdas Pileamiga ühhe wärsi ja jära igga altari peäl.
3. Ja Pileam ütles Palakile: Jä seisma omma põlletamise-ohwri jure, ja ma lähhan senna, ehk tulleb wahhest Jehowa mo wasto, ja sedda asja mis ta mulle annab nähha, sedda tahhan ma sulle teäda anda. Siis läks ta ühte kõrge mäe kohta.
4. Ja Jummal tulli Pileami wasto, ja Pileam ütles temma wasto: Seitse altari ollen ma walmistand ja ollen ühhe wärsi ja jära igga altari peäl ohwerdanud.
5. Ja Jehowa panni sedda sanna Pileami suhho ja ütles: Minne taggasi Palaki jure ja ütle nenda.
6. Siis läks ta taggasi temma jure, ja wata ta seisis omma põlletamise-ohwri jures, temma ja keik Moabi würstid.
7. Ja ta hakkas omma tähhendamisse-sanna ja ütles: Aramist on Palak Moabi kuningas mind tonud neist mäggedest homõiko poolt ja öölnud: Tulle, nea mulle Jakobit ärra, ja tulle sajata Israelit.
8. Mis pean ma ärrawanduma kedda Jummal ärra ei wannu? ja mis pean ma sajatama, kedda Jehowa ei sajata?
9. Sest kaljude otsast nään ma tedda, ja mäekinkkudest watan ma temma peäle; ennä rahwast! se peab issepäines ellama ja ta ei pea ennast mitte pagganatte sekka arwama.
10. Kes loeb ärra Jakobi pörmo, ja selle neljandama Israeli ossa arro? minno hing surrego nende öiglaste surmasse, ja mo wiimne ots olgo nenda kui selle.

11. Ja Palak ütles Pileami wasto: Mis olled sa mulle teinud? ma ollen sind wötnud, et sa piddid mo waenlased ärrawanduma, ja wata sa olled neid peälegi önnistand.
12. Ja ta wastas ja ütles: Eks ma peaks sedda tähhele pannema, mis Jehowa mo suhho pannud, et ma sedda rägin?
13. Ja Palak ütles ta wasto: tulle nüüd minnoga teise paika, kust sa tedda saad nähha, temma otsa saad sa ükspäines nähha, agga tedda keik ei sa sa mitte nähha; ja wañnu tedda mulle seält ärra.
14. Ja ta wiis tedda wahhimeeste wäljale Pisga mäe otsa, ja ehhtas seitse altari, ja ohwerdas ühhe wärsi ja jära igga altari peäl.
15. Ja temma ütles Palaki wasto: Jä seie omma põlletamise-ohwri jure seisma, ja kül ma saan siin temma wasto.
16. Ja Jehowa tulli Pileami wasto ja panni sanna ta suhho ja ütles: Minne taggasi Palaki jure ja rägi nenda.
17. Ja ta tulli temma jure, ja wata, ta seisis omma põlletamise-ohwri jures, ja Moabi würstid temmaga; ja Palak ütles temmale: Mis räkis Jehowa?
18. Ja ta hakkas omma tähhendamisse-sanna ja ütles: Touse ülles Palak ja kule, põra omma körwad minno pole, Sippori poeg.
19. Jummal ei olle mees, et ta peaks walletama egga innimesse laps, et ta peaks kahhetsema; kas temma peaks ütlema ja ei peaks teggema? ja peaks ta räkima ja ei peaks sedda töeks saatma.
20. Wata ma ollen wötnud önnistada; et Jummal on önnistand, siis ei sa minna sedda ennam taggasi.
21. Ei ta tunne tühja Jakobis, egga nä, et waew Israelis on: Jehowa temma Jummal on temmaga ja öiskaminne Kunninga pole on ta seas.
22. Jummal on neid Egiptusse-maalt ärrasaatnud; temmal on ni palju rammo kui Reemi-metsalissel.
23. Sest ei aita lausumist Jakobi wasto, egga önne-andmist Israeli wasto; ommal aial peab Jakobile ja Israelile ööldama, mis Jummal on teinud.
24. Wata se rahwas touseb ülles kui hirmus loukoer, ja aiab ennast püsti kui loukoer: ei ta heida mahha ennego ta saab saki ärrasönd ja nende werd ärrajonud, mis mahhalödud.
25. Ja Palak ütles Pileami wasto: Ei sa pea tedda paigast mitte ärrawanduma egga paigast tedda önnistama.
26. Ja Pileam wastas ja ütles Palaki wasto: Eks ma polle sulle räkinud ja üttelnud: keik mis Jehowa saab räkinud, sedda tahhan ma tehha.
27. Ja Palak ütles Pileami wasto: Et tulle nüüd, ma tahhan sind teise paika wia, ehk se wahhest öige leeb olla Jummal melest, ja wañnu mulle tedda seält ärra.
28. Ja Palak wiis Pileami Peori mäe otsa mis paistab körwe pole.

29. Ja Pileam ütles Palaki wasto: Ehhita mulle seie seitse altari, ja walmista mulle siin seitse wärse ja seitse jära.

30. Ja Palak teggi nenda kui Pileam olli öölnud, ja temma ohwerdas ühhe wärsi ja jära igga altari peäl.

24. Peatük.

Pileam önnistab weel ikka, ja kulutab tullewad asjad.

1. Kui Pileam näggi, et se hea olli Jehowa melest Israeli önnistada, siis ei läinud ta mitte kui essimest ja teist korda lausumiste pärrast, ta pöris agga ommad silmad kõrwe pole.

2. Ja Pileam töstis ommad silmad ülles ja näggi Israeli seäl seiswad omma sou-arrude järrele; ja Jummal Waim sai ta peäle.

3. Ja ta hakkas omma tähhendamisse-sanna ja ütles: Pileam Peori poeg ütleb, ja se mees kelle silmad lahti tehtud, ütleb.

4. Se ütleb kes Jummalal kõnnet kuleb, kes selle keigewäggewama Jummalal näitmist nääb, kes mahha heidab ja kelle silmad lahti tehtud.

5. Mis head on sinno telgid Jakob, so maiad Israel!

6. Kui jõed jooksewad nemmad kaugele, kui rohho-aiad jõe äres, kui Aali-puud, mis Jehowa istutanud, kui seedri-puud wee äres.

7. Wessi peab jooksuma temma ämbrette seest, ja ta suggu peab ollema sure wee jures, ja ta kuningas peab üllem ollema kui Agag, ja temma kuningriik peab sama üllendatud.

8. Jummal on tedda Egiptusse-maalt ärratonud, temmal on ni palju rammo kui Reemi-metsalissel; ta sööb need pagganad ärra kes ta waenlased ja murrab nende luud, ja omma nooltega lasseb ta neid läbbi.

9. Ta on ennast röötsakülle mahhaheitnud, ta maggab maas kui loukoer ja kui hirmus loukoer, kes woib tedda üllesaiada? kes sind önnistawad, need on önnistud, ja kes sind ärraneedwad, need on ärranatud.

10. Siis süttis Palaki wihha põllema Pileami wasto ja ta löi ommad käed kokko; ja Palak ütles Pileami wasto: Ma ollen sind kutsnud ommad waenlased ärrawanduma, ja wata, sa olled neid peälegi önnistand jubba kolm korda.

11. Ja nüüd pöggene ärra omma paika; ma olin üttelnud: Ma piddin sulle öiete au teggema, agga wata Jehowa on sinnule keelnud sedda au.

12. Ja Pileam ütles Palaki wasto: Eks ma polle ka so käskude wasto räkinnud, mis sa mo jure läkkitasid, ja öölnud:

13. Kui Palak mulle annaks omma koia täit hõbbadat ja kulda, ei woiks ma mitte Jehowa ülle su-sanna astuda, et ma teeksin head ehk kurja ommast süddamest; mis Jehowa wöttab räkida, sedda tahhan ma räkida.

14. Ja nüüd wata, ma lähhan omma rahwa jure, tulle ma tahhan sulle nou anda ja öölda, mis se rahwas wöttab sinno rahwale tehha α wiimsil päiwil.

15. Ja ta hakkas omma tähhendamisse-sanna ja ütles: Pileam Peori poeg ütleb, ja se mees kelle silmad lahti teinud ütleb.
16. Se ütleb kes Jummal konned kuleb ja teab se keigekörgema tundmist, kes selle keigewäggewama näggemist nääb, kes mahha heidab ja kelle silmad lahti tehtud.
17. Ma nään tedda, agga mitte nüüd, ma watan temma peäle, agga mitte liggidalt: Üks täht käib wälja Jakobist, ja kunninga kep touseb ülles Israelist ja peksab mahha Moabi ma-würstid ja rikkub ärra keik selle joobnud mehhe lapsed se on Ammoni-rahwas.
18. Ja Edom peab ollema pärris, ja Seir peab omma waenlaste pärris ollema: agga Israel peab wahwaste teggema.
19. Ja se kes Jakobist tulleb, peab wallitsema ja hukka saatma mis liñnast jälle jänud.
20. Ja ta näggi Amaleki, ja hakkas omma tähhendamisse-sanna ja ütles: Amalek on essimenne pagganatte seast, ja ta wiimne suggu saab hukka.
21. Ja ta näggi Keni-rahwast, ja hakkas omma tähhendamisse-sanna ja ütles: tuggew on so ello-maia ja kaljo peäle olled sa pannud omma pessa.
22. Siiski peab Kain sama ärrapölletud, senni kui Assur sind wangi wiib.
23. Ja ta hakkas omma tähhendamisse-sanna ja ütles: oh! kes ellab siis kui Jummal sedda wöttab tehha!
24. Agga Kitti-rahwa käest tullewad laewad, ja waewawad Assuri ja waewawad Eberi, ja ta isse ka saab hukka.
25. Ja Pileam wöttis kätte ja läks ärra ja läks taggasi omma paika, ja Palak läks ka omma teed.

25. Peatük.

Israeli horusse, ja woöra jummalate tenistusse nuhtlus.

1. Ja Israel ellas Sittimis, ja rahwas hakkas minnema hora-tööd teggema Moabi tüttartega.
2. Ja need tüttred kutsusid sedda rahwast omã jummalatte ohwride jure, ja rahwas söid ja nemmad kummardasid nende jummalatte ette.
3. Ja Israel heitis Paalpeori pole: siis süttis Jehowa wihha põllema Israeli wasto.
4. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wötta keik selle rahwa pea-wannemad, ja po neid ülles Jehowale päwa kätte, et Jehowa tulline wihha Israelist pörab.
5. Ja Moses ütles Israeli kohto-wannematte wasto: Tapke iggaüks ommad mehhed, kes ennast heitnud Paalpeori pole.

6. Ja wata üks mees Israeli laste seast tulli ja wiis omma wendade jure ühhe Midiani naeste-rahwa, Mosesse nähhes ja keige Israeli laste koggodusse nähhes, kui nemmad ollid nutmas koggodusse telgi ukse ees.
7. Kui Pineas Eleasari poeg kes preestri Aaroni poeg, sedda näggi; siis tousis ta ülles koggodusse seest ja wöttis piki ennese kätte,
8. Ja läks se Israeli mehhe järrele senna hora-reddusse, ja pistis need mollemad ni hästi sedda Israeli meest, kui sedda naeste-rahwast, temma läbbi köhho; ja se nuhtlus sai keeldud ärra Israeli laste peält.
9. Ja neid, kes sesse nuhtlusse ärrasurrid, olli nelli kolmatkümmand tuhat.
10. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
11. Pineas Eleasari poeg, preestri Aaroni poeg on ärrapörand mo tullise wihha Israeli laste peält, et ta minno pühha wihhaga öiete wihhane olnud nende seas, et ma mitte ei olle Israeli lapsi lõppetanud ärra omma pühha wihha sees.
12. Sepärrast ütle: Wata ma annan temmale omma rahho seädust:
13. Et temmale ja ta suggule temma järrel peab ollema üks iggawesse preestri-ammeti seädus: sepärrast et temma omma Jummalaga eest öige wihhaga wihhastand ja Israeli laste eest ärraleppitamist teinud.
14. Ja selle mahhalödud Israeli mehhe nimi, mis selle Midjani naeste-rahwaga mahhalödi, olli Simri Salu poeg, üks würst ülle ühhe issa-perre Simeoni-rahwa seas.
15. Ja selle mahhalödud Midjani-naeste-rahwa nimmi olli Kosbi Suri tüttar, kes olli üks pea-üllem ülle ühhe issa-perre rahwa Midjani-rahwa seas.
16. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
17. Minne waenlase wisi Midjani-rahwa peäle ja löge neid mahha.
18. Sest nemmad on kui waenlased teie wasto olnud omma kawwalatte asjadega, et nemmad kawwalaste teie wasto nou pidanud Peori asja pärrast, ja Kosbi Midjani würsti tütre nende öe asja pärrast, mis mahhalödi sel nuhtlusse päwal mis Peori asja pärrast olli.

26. Peatük.

Rahwas loetakse jälle ülles.

1. Ja se sündis pärrast sedda nuhtlust, et Jehowa räkis Mosesse wasto ja Eleasari preestri Aaroni poja wasto, ja ütles:
2. Wötke arro ülles keigest Israeli laste koggodussest, neist kes kahhekümne-aastased ja peäle, nende wannematte perresid möda, kes ial Israelis woiwad sötta miñna.
3. Siis räkis Moses ja preester Eleasar nendega Moabi laggedatte peäl Jordani äres wasto Jeriko, ja ütles:

4. Neist kes kahhekümne-aastased ja peäle, nenda kui Jehowa käsknud Mosest ja Israeli lapsed, kes Egiptusse maalt ärratulnud.
5. Ruben olli essimenne Israeli poeg: Rubeni poisid ollid Anok, sest on Anoki rahwa suguwössa; Pallust on Pallui-rahwa suguwössa.
6. Etsronist on Etsroni-rahwa suguwössa, Karmist on Karmi-rahwa suguwössa.
7. Need on Rubeni-laste suguwössad; ja neid kes ollid loetud, olli kolm wietkümmed tuhat ja seitse sadda ja kolmkümmed.
8. Ja Pallu poisid ollid Eliab,
9. Ja Eliabi poisid ollid Nemuel ja Tatan ja Abiram; se Tatan ja Abiram ollid need kes ollid kutsutud koggodussest, kes Mosesse ja Aaroni wasto riidlesid Kora seltsis, kui nemmad Jehowa wasto riidlesid,
10. Ja Ma omma su lahti teggi ja nelas ärra neid ja Kora, kui se selts ärrasurri, kui tulli ärrapölletas neid kaks sadda ja wiiskümmed meest, ja nemmad öppetusse märgiks said.
11. Agga Kora poisid ei surnud mitte ärra.
12. Simeoni poisid nende suguwössade järrele: Nemuelist on Nemueli-rahwa suguwössa; Jaminist on Jamini-rahwa suguwössa; Jakinist on Jakini-rahwa suguwössa;
13. Serast on Sera-rahwa suguwössa, Saulist on Sauli-rahwa suguwössa;
14. Need on Simeoni-laste suguwössad, kaks kolmatkümmed tuhat ja kaks sadda.
15. Kadi poisid nende suguwössade järrele: Sewonist on Sewoni-rahwa suguwössa, Aggist on Aggi-rahwa suguwössa, Sunist on Suni-rahwa suguwössa.
16. Osnist on Osni-rahwa suguwössa, Erist on Eri-rahwa suguwössa.
17. Arodist on Arodi-rahwa suguwössa, Areelist on Areeli-rahwa suguwössa.
18. Need on Kadi poegade suguwössad need mis ärraloeti, nellikümmed tuhat ja wiis sadda.
19. Juda poisid ollid Er ja Onan, agga Er ja Onan surrid Kanaani male.
20. Ja need on Juda poisid nende suguwössade järrele: Selast on Sela-rahwa suguwössa, Peretsist on Peretsi-rahwa suguwössa, Serast on Sera-rahwa suguwössa.
21. Ja need on Peretsi poisid: Etsronist on Etsroni-rahwa suguwössa, Amulist on Amuli-rahwa suguwössa.
22. Need on Juda suguwössad need mis ärraloeti, kuus kahheksatkümmed tuhat ja wiis sadda.
23. Isaskari poisid nende suguwössade järrele on Tola, sest on Tola-rahwa suguwössa, Puwast on Puwa-rahwa suguwössa.
24. Jasubist on Jasubi-rahwa suguwössa, Simronist on Simroni-rahwa suguwössa.

25. Need on Isaskari sugguwössad need mis ärraloeti, nelli seitsmetkümmand tuhat ja kolm sadda.
26. Sebuloni poiad on omma sugguwössade järrele: Seredist on Seredi-rahwa sugguwössä, Elonist on Eloni-rahwa sugguwössä, Jalelist on Jaleli-rahwa sugguwössä.
27. Need on Sebuloni-rahwa sugguwössad need mis ärraloeti, kuuskümmand tuhat ja wiis sadda.
28. Josepi poiad on omma sugguwössade järrele, Manasse ja Ewraim.
29. Manasse poiad on need: Makirist on Makiri-rahwa sugguwössä, ja Makir sünnitas Kileadi; Kileadist on Kileadi-rahwa sugguwössä.
30. Need on Kileadi poiad: Jeser, sest on Jeseri-rahwa sugguwössä, Elekist on Eleki-rahwa sugguwössä.
31. Ja Asriel, sest on Asrieli-rahwa sugguwössä, ja Sekem, sest on Sekemi-rahwa sugguwössä.
32. Ja Semida, sest on Semida-rahwa sugguwössä, ja Ewer, sest on Eweri-rahwa sugguwössä.
33. Ja Selowadil Eweri poial ei olnud poege, kui agga tüted, ja Selowadi tüttarte nimmi olli Mala ja Noa, Oglä, Milka ja Tirtsa.
34. Need on Manasse sugguwössad, ja neid mis ärraloeti olli kakskuetkümmand tuhat ja seitse sadda.
35. Need on Ewraimi poiad omma sugguwössade järrele: Sutelast on Sutela-rahwa sugguwössad, Pekerist on Pekeri-rahwa sugguwössä, Taanist on Taani-rahwa sugguwössä.
36. Ja need on Sutela poiad: Eranist on Erani-rahwa sugguwössä.
37. Need on Ewraimi poegade sugguwössad need mis ärraloeti, kaks neljatkümmand tuhat ja wiis sadda; need on Josepi poiad omma sugguwössade järrele.
38. Penjamini poiad on omma sugguwössade järrele: Pelast on Pela-rahwa sugguwössä, Asbelist on Asbeli-rahwa sugguwössä, Ahiramist on Ahirami-rahwa sugguwössä.
39. Sewuwamist on Suwami-rahwa sugguwössä, Uwamist on Uwami-rahwa sugguwössä.
40. Ja need on Pela poiad: Ard ja Naaman; sest on Ardi-rahwa sugguwössä, Naamanist on Naamani-rahwa sugguwössä.
41. Need on Penjamini poiad omma sugguwössade järrele, ja neid mis ärraloeti olli wiis wietkümmand tuhat ja kuus sadda.
42. Need on Tani poiad omma sugguwössade järrele: Suamist on Suami-rahwa sugguwössä; need on Tani sugguwössad omma sugguwössade järrele.
43. Keik Suami-rahwa sugguwössad need mis ärraloeti, olli nelli seitsmetkümmand tuhat ja nelli sadda.

44. Aseri poisid omma suguwössade järrele: Imnast on Imna-rahwa suguwössa, Iswist on Iswi-rahwa suguwössa, Periast on Peria-rahwa suguwössa.
45. Peria poegadest: Eberist on Eberi-rahwa suguwössa, Malkielist on Malkieli-rahwa suguwössa.
46. Ja Aseri tütre nimmi olli Sara.
47. Need on Aseri poegade suguwössad need mis ärraloeti, kolm kuetkümmand tuhat ja nelli sadda.
48. Nawtali poisid omma suguwössade järrele: Jaseelist on Jaseeli-rahwa suguwössa, Kunist on Kuni rahwa suguwössa.
49. Itserist on Itseri-rahwa suguwössa, Sillemist on Sillemi rahwa suguwössa.
50. Need on Nawtali suguwössad nende suguwössade järrele, ja neid mis ärraloeti olli wiis wietkümmand tuhat ja nelli sadda.
51. Need on need Israeli laste ärraloetud kuuskord sadda tuhat ja üks tuhat, seitse sadda ja kolmkümmand.
52. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
53. Neile peab se Ma sama ärrajaetud pärris-ossaks nende nimmede arro järrele.
54. Neile kedda paljo on, pead sa paljo pärris-ossaks andma, ja neile, kedda pissut on, pead sa pissut pärris-ossaks andma: iggäuühhele peab ta pärris-ossa antama temma ärraloetud arro järrele.
55. Agga liisko läbbi peab se Ma sama jaetud, omma wannematte suguarude nimmede järrele peawad nemmad pärris-ossa sama.
56. Liisko järrele peab temma pärris-ossa sama jaetud, nende wahhele kedda paljo kedda pissut on.
57. Ja need on kes Lewi lastest ärraloetud omma suguwössade järrele: Kersonist on Kersoni-rahwa suguwössa, Keatist Keati-rahwa suguwössa, Merarist Merari-rahwa suguwössa.
58. Need on Lewi suguwössad: Libni-rahwa suguwössa, Ebroni-rahwa suguwössa, Mali-rahwa suguwössa, Musi-rahwa suguwössa, Kori-rahwa suguwössa; ja Keat sünnitas Amrami.
59. Ja Amrami naese nimmi olli Jokebed Lewi tüttar, mis Lewi naene ilmale tonud Egiptusse-maal, ja Jokebed tõi Amramile ilmale Aaronit ja Mosest ja nende ödde Mirjamit.
60. Ja Aaronile sündis Nadab ja Abiu, Eleasar ja Itamar.
61. Agga Nadab ja Abiu surrid ärra, kui nemmad woörast tuld wisid senna liggi Jehowa ette.
62. Ja neid ärraloetud olli kolmatkümmand tuhat keik meeste-rahwas, kes ühhe kuused ja peäle: sest nemmad ei sanud mitte arwatud Israeli laste sekka, sest neile ei antud mitte pärris-ossa Israeli laste sekka.

63. Need on need kes Mosesest on ärraloetud ja preestrist Eleasarist, kes Israeli lapsed ärraluggesid Moabi laggedatte peäl Jordani äres wasto Jeriko.
64. Ja nende seas ep olnud sedda meest, neist kes Mosesest ja preestrist Aaronist ollid ärraloetud, kes Israeli lapsed ollid ärraluggenud Sinai körbes.
65. Sest Jehowa olli neile öölnud: nemmad peawad surma surrema körbe; ja polnud neist keddagi ennam üllejäänud, kui agga Kaleb Jewunne poeg ja Josua Nuni poeg.

27. Peatük.

Pärrimisse wiis: Josua seätakse üllemaks pärrast Mosesse surma.

1. Ja senna tullid Selowadi tütrede, kes olli Eweri poeg, se olli Makiri poeg, se olli Manasse poeg, Josepi poia Manasse sugguwössade seast: ja need ollid temma tüttarte nimmed: Mala, Noa, ja Ogla ja Milka ja Tirtsa.
2. Ja nemmad seisid Mosesse ees ja preestri Eleasari ees ja nende würstide ja keige se koggodusse ees, koggodusse telgi ukse ees, ja ütlesid:
3. Meie issa on körbe ärrasurnud, ja ta ei olnud mitte nende seltsis, kes ennast koggusid Jehowa wasto Kora seltsist, sest ta on omma patto pärrast ärrasurnud, ja temmal ei olnud mitte poege.
4. Mikspärrast peab meie issa nimmi taggasi jäma temma sugguwössast, et temmal poega ei olnud? anna meile üks pärrandus meie issa wendade sekka.
5. Siis wiis Moses nende kohto-asja Jehowa ette.
6. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
7. Selowadi tütrede rägiwad öiete, wist pead sa neile andma ühhe pärris-ossa pärrandusseks nende issa wendade sekka, ja sa pead nende issa pärris-ossa neile kätte saatma,
8. Ja Israeli laste wasto räkima ja ütlema: Kui üks mees surreb ja temmal ei olle mitte poega, siis peate teie temma pärris-ossa ta tütre kätte saatma,
9. Ja kui temmal ei olle mitte tüttart, siis peate teie temma pärris-ossa andma ta wendadele.
10. Ja kui temmal ep olle wende, siis peate teie temma pärris-ossa andma ta issa wendadele.
11. Ja kui temma issal ep olle wende, siis peate temma pärris-ossa andma ta lähhema suggulasele temma sugguwössast, ja ta peab sedda pärrima: ja se peab Israeli lastele ollema kohto-seädmisses, nenda kui Jehowa Mosest on käsknud.
12. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Minne ülles seie Abarimi mäe peäle, ja wata se Ma, mis ma Israeli lastele annud.
13. Ja sa pead sedda näggema ja ärrakorristud sama omma rahwa jure, nenda sinnagi kui so wend Aaron sai ärrakorristud.

14. Sest et teie ollete mo sanna wasto pannud Sinni körbes, kui koggodus ridus olli, kui teie mind piddite pühhitsema wee pärrast nende nähhes. Need on Kadesi rio weed Sinni körbes.
15. Ja Moses räkis Jehowa wasto ja ütles:
16. Jehowa waimude Jummal ülle keige lihha saatko ühhe mehhe ülle se koggodusse,
17. Kes nende ees wäljalähhäb ja kes nende ees sisse tulleb, ja kes neid wäljawiib ja kes neid sisse wiib, et ei olle Jehowa koggodus kui karri, kennel ep olle karjast.
18. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wötta Nuni poega Josuat, se on mees kelle sees Waim on, ja toeta omma kät ta peäle.
19. Ja panne tedda Eleasari preestri ette ja keige koggodusse ette seisma, ja anna temmale käsko nende nähhes.
20. Ja panne nenda ommast auust ta peäle, et keik Israeli laste koggodus tedda wötwad kuulda.
21. Ja ta peab preestri Eleasari ees seisma, ja ta peab temma eest küssima Urimi öigusse läbbi Jehowa ees; temma su-sanna järrele peawad nemmad wäljaminnema, ja ta su-sanna järrele peawad nemmad sisse tullema, temma ja keik Israeli lapsed temmaga ja keik se koggodus.
22. Ja Moses teggi nenda kui Jehowa tedda käsknud, ja wöttis Josua ja panni tedda preestri Eleasari ette ja keige koggodusse ette seisma.
23. Ja ta toetas ommad käed ta peäle ja andis temmale käsko, nenda kui Jehowa olli Mosesse läbbi räkinud.

28. Peatük.

Essimesse pole aasta Pühhad.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
2. Kässi Israeli lapsed ja ütle nende wasto: mo ohwri-andi mo leiba tulle-ohwriks mulle maggusaks haisuks peate teie tähhele pannema, et teie sedda omma seätud aial mulle tote.
3. Ja ütle neile: Se on se tulle-ohwer, mis teie peate Jehowale toma, kaks aastast selge-terwet oiniktakke iggapäwa, alla-pölletamise-ohwriks.
4. Ühhe talle pead sa homõiko ohwerdama, ja teise talle pead sa ohwerdama kesk päwa aeges.
5. Ja kaks topi peent jahho roa-ohwriks, seggatud kolme korteri toukatud ölliga.
6. Se on se alla-pölletamise-ohwer mis on Sinai mäe jures ohwerdatud maggusaks haisuks, tulle-ohwriks Jehowale.

7. Ja temma joma-ohwer peab ollema kolm korterit ühhe talle peäle, pühhas paikas pead sa se kange jomaaia joma-ohwri wallama Jehowale.
8. Ja teise talle pead sa ohwerdama kesk päwa aeges, nenda kui homõiko roa-ohwri, ja kui ta joma ohwri pead sa sedda ohwerdama, tulle-ohwriks maggusaks haisuks Jehowale.
9. Agga hingamisse päwal peab ollema kaks selge-terwet aastast oiniktalle, ja kaks kanno peent jahho roa-ohwriks ölliga seggatud ja ta joma-ohwer.
10. Se on hingamisse-päwa põlletamise-ohwer igga hingamisse-päwal, ilma se alla-põlletamise-ohwer ja selle joma-ohwer.
11. Ja teie kute hakkatusses peate teie ühhe põlletamise-ohwri Jehowale toma kaks wäse mis nored weiksed ja ühhe jära, seitse selge-terwet aastast oinik talle,
12. Ja pool küllimitto peent jahho roa-ohwriks ölliga seggatud selle ühhe wärsi peäle, ja kaks kanno peent jahho roa-ohwriks ölliga seggatud selle ühhe jära peäle.
13. Ja üks kan peent jahho roa-ohwriks ölliga seggatud ühhe talle peäle: se on põlletamise-ohwer maggusaks haisuks tulle-ohwriks Jehowale.
14. Ja se on nende joma-ohwer: poolteist topi wina peab ollema se wärsi peäle, ja üks toop se jära peäle, ja kolm korterit se talle peäle. Se on se nore ku põlletamise-ohwer igga kuul, aasta kute sees.
15. Ja ühte noort sikko patto-ohwriks peab Jehowale ilma se alla-põlletamise-ohwri ohwerdama, ja selle joma-ohwri.
16. Ja neljateistkümnel essimesse ku päwal on Pasa Jehowale.
17. Ja selle ku wieteistkümnel päwal on se Pühha. Seitse päwa peab hapnematta leiba södama.
18. Essimessel päwal on üks pühha koggodus; ei teie pea ühtegi orja tööd teggema.
19. Agga teie peate ühhe tulle-ohwri põlletamise-ohwriks Jehowale toma, kaks wäse mis nored weiksed ja ühhe jära; ja seitse selge-terwet aastast oinik-talle peawad teile ollema.
20. Ja nende roa-ohwer peent jahho ölliga seggatud, pool küllimitto ühhe wärsi peäle, ja kaks kanno ühhe jära peäle peate teie pannema.
21. Igga igga talle peäle neist seitsmest tallest pead sa pannema ühhe kanno.
22. Ja üks sik peab ollema patto-ohwriks, et teie eest ärraleppitamist tehakse.
23. Ilma se homõiko põlletamise-ohwer mis alla-põlletamise-ohwriks on, peate teie neid ohwerdama.
24. Seitse päwa peate teie sedda möda iggapääw leiba ohwerdama tulle-ohwriks maggusaks haisuks Jehowale; ilma se alla-põlletamise-ohwer, ka temma joma-ohwer, peab sedda ohwerdatama.
25. Ja seitsmel päwal peab teile üks pühha koggodus ollema, ühtegi orjatööd ei pea teie teggema.

26. Ja esimesse uudse wilja päwal, kui teie uudse roa-ohwri Jehowale tote omma nädalatte pühade aeges, siis peab üks pühha koggodus teile ollema, ühtegi orjatööd ei pea teie teggema.
27. Ja teie peate ühhe põlletamise-ohwri toma maggusaks haisuks Jehowale, kaks wärse mis nored weiksed, ühhe jära, seitse aastast oinik-talle.
28. Ja nende roa-ohwer peab ollema peent jahho ölliga seggatud pool küllimit ühhe wärsi peäle, kaks kanno ühhe jära peäle.
29. Üks kan igga talle peäle neist seitsmest tallest.
30. Üks noor sik, et teie eest ärraleppitamist tehakse.
31. Ilma se alla-põlletamise-ohwer ja ta joma-ohwer, peate sedda ohwerdama; selge-terwed peawad need teile ollema omma joma-ohwridega.

29. Peatük.

Teise pole aasta Pühhad.

1. Ja esimesel seitsme ku päwal peab üks pühha koggodus teile ollema, ühtegi orjatööd ei pea teie teggema, se peab teile üks passuna heäle pääw ollema.
2. Ja teie peate ühhe põlletamise-ohwri ohwerdama maggusaks haisuks Jehowale, ühhe wärsi mis noor weis, ühhe jära, seitse selge-terwet aastast oinik-talle.
3. Ja nende roa-ohwer peent jahho ölliga seggatud, pool küllimitto ühhe wärsi peäle, kaks kanno ühhe jära peäle,
4. Ja üks kan igga talle peäle neist seitsmest tallest,
5. Ja üks noor sik patto-ohwriks, et teie eest ärraleppitamist tehakse.
6. Ilma se nore ku põlletamise-ohwer ja selle roa-ohwer, ja se alla-põlletamise-ohwer ja selle roa-ohwer ja nende joma-ohwid kui kohhus nendega teha, maggusaks haisuks tulle-ohwriks Jehowale.
7. Ja künnemal seitsme ku päwal peab teile üks pühha koggodus ollema, ja teie peate ommad hinged waewama, ühtegi tööd ei pea teie teggema.
8. Ja teie peate ühhe põlletamise-ohwri toma Jehowale maggusaks haisuks, ühhe wärsi mis noor weis, ühhe jära, seitse aastast oinik-talle, mis selge-terwed peawad teile ollema.
9. Ja nende roa-ohwer peent jahho ölliga seggatud, pool küllimitto ühe wärsi peäle, kaks kanno ühhe jära peäle:
10. Üks kan igga talle peäle neist seitsmest tallest:
11. Üks noor sik patto-ohwriks, ilma se ärraleppitamisse patto-ohwer ja selle alla-põlletamise-ohwer ja selle roa-ohwer ja nende joma-ohwid.

12. Ja wieteistkümnele seitsme ku päwal peab üks pühha kogodus teile ollema, ühtegi orjatööd ei pea teie teggema; ja teie peate sedda Pühha piddama seitse päwa Jehowale,
13. Ja peate ühhe põlletamise-ohwri toma tulle-ohwriks maggusaks haisuks Jehowale, kolmeteistkümnele wärsse, mis nored weiksed kaks jära, nelliteistkümnele aastast oinik-talle, selge-terwed peawad need ollema:
14. Ja nende roa-ohwer peent jahho ölliga seggatud, pool küllimitto igga wärsi peäle neist kolmeteistkümnele wärsist, kaks kanno igga jära peäle neist kahhest järast.
15. Ja üks kan igga talle peäle neist neljateistkümnele tallest.
16. Ja üks noor sik patto-ohwriks, ilma se alla-põlletamise-ohwer, selle roa-ohwer ja selle joma-ohwer.
17. Ja teisel päwal kaksteistkümnele wärsse mis nored weiksed, kaks jära, nelliteistkümnele selge-terwet aastast oinik-talle,
18. Ja nende roa-ohwer ja nende joma-ohwrid wärsede peäle, järade peäle ja tallede peäle, nende arro järrele nenda kui kohhus:
19. Ja üks noor sik patto-ohwriks, ilma se alla-põlletamise-ohwer ja selle roa-ohwer ja nende joma-ohwrid.
20. Ja kolmandamal päwal üksteistkümnele wärsse, kaks jära, nelliteistkümnele selge-terwet aastast oinik-talle.
21. Ja nende roa-ohwer ja nende joma-ohwrid wärsede peäle, järade peäle ja tallede peäle, nende arro järrele nenda kui kohhus:
22. Ja üks sik patto-ohwriks, ilma se alla-põlletamise-ohwer ja selle roa-ohwer ja selle joma-ohwer.
23. Ja neljandal päwal kümme wärsse, kaks jära, nelliteistkümnele selge-terwet aastast oinik-talle,
24. Nende roa-ohwer ja nende joma-ohwrid wärsede peäle, järade peäle ja tallede peäle, nende arro järrele nenda kui kohhus,
25. Ja üks noor sik patto-ohwriks, ilma se alla-põlletamise-ohwer ja selle roa-ohwer ja selle joma-ohwer.
26. Ja wiendamal päwal ühheksa wärsse, kaks jära, nelliteistkümnele selge-terwet aastast oinik-talle,
27. Ja nende roa-ohwer ja nende joma-ohwrid wärsede peäle, järade peäle ja tallede peäle, nende arro järrele nenda kui kohhus,
28. Ja üks sik patto-ohwriks, ilma se alla-põlletamise-ohwer, ja selle roa-ohwer ja selle joma-ohwer.
29. Ja kuendamal päwal kahheksa wärsse, kaks jära, nelliteistkümnele selge-terwet aastast oinik-talle,
30. Ja nende roa-ohwer ja nende joma-ohwrid wärsede peäle, järade peäle ja tallede peäle, nende arro järrele nenda kui kohhus,

31. Ja üks sik patto-ohwriks, ilma se alla-põlletamise-ohwer, selle roa-ohwer ja selle joma-ohwrid.
32. Ja seitsmel päwal seitse wärsse, kaks jära, nelliteistkümmend selge-terwet aastast oinik-talle.
33. Ja nende roa-ohwer ja nende joma-ohwrid wärsede peäle, järade peäle, ja tallede peäle, nende arro järrele nenda kui kohhus nendega teha.
34. Ja üks sik patto-ohwriks, ilma se alla-põlletamise-ohwer, selle roa-ohwer ja selle joma-ohwer.
35. Kahheksamal päwal peab teile ollema üks lõppetusse-pühha: ühtegi orjatööd ei pea teie teggema.
36. Ja peate ühhe põlletamise-ohwri toma tulle-ohwriks maggusaks haisuks Jehowale, ühhe wärsi, ühhe jära, seitse selge-terwet aastast oinik-talle:
37. Nende roa-ohwri ja nende joma-ohwrid se wärsi peäle, se jära peäle ja nende tallede peäle, nende arro järrele nenda kui kohhus.
38. Ja üks sik patto-ohwriks, ilma se alla-põlletamise-ohwer ja selle roa-ohwer ja selle joma-ohwer.
39. Neid peate teie ohwerdama Jehowale omma seätud pühhade aeges, ilma omma tootuste ja ommad heamelelissed annid, omma põlletamise- ja omma roa- ja omma joma- ja omma tänno-ohwrideks.

30. Peatük.

Tootussist ülle üldse ja isseärranis.

1. Ja Moses räkis Israeli laste wasto keik sedda möda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
2. Ja Moses räkis Israeli laste sou-arrude pea-wannematte wasto ja ütles: Se on se assi mis Jehowa käsknud:
3. Kui üks meeste-rahwas ühhe tootusse tootand Jehowale, ehk ühhe wande wandunud, et ta omma hinge peäle kindla nou kinnitand: siis ei pea ta mitte omma sanna ärrateotama, keik sedda möda kui temma suust wäljatulnud, pea ta teggema.
4. Ja kui üks naeste-rahwas ühhe tootusse tootand Jehowale, ja wötnud ühhe kindla nou omma issa koias ommas nores põlwes;
5. Ja ta issa on kuulnud temma tootusse ja se kindla nou, mis ta omma hinge peäle kinnitanud, ja temma issa ei lausu sannagi ta wasto: siis peawad keik temma tootussed jäma seisma, ja keik kindel nou mis ta omma hinge peäle kinnitand, peab seisma jäma.
6. Ja kui ta issa tedda ärra kelab sel päwal kui ta sedda kuulnud: siis ei pea ühtegi temma tootussist ja ta kindlaist noudest, mis ta omma hinge peäle

kinnitand, jäma seisma; ja Jehowa annab temmale andeks, sest ta issa on tedda ärra keelnud.

7. Ja kui ta jo mehhele sanud ja temma tootus on ta peäl, ehk mis ta suust wäljaaiab, mis ta omma hinge peäle kinnitand,

8. Ja temma mees on sedda kuulnud ja sel päwal kui ta kuulnud, ei lausnud sanna temmale: siis peawad ta tootussed jäma seisma, ja temma kindlad nouud, mis ta omma hinge peäle kinnitand, peawad jäma seisma.

9. Ja kui temma mees sel päwal kui ta sedda kuulnud, tedda ärra kelab, siis on ta temma tootusse tühjaks teinud, mis ta peäl olli, ja mis temma ommast suust wäljaaiand, mis ta kinnitanud omma hinge peäle, ja Jehowa annab temmale andeks.

10. Ja ühhe lesse- ehk ärraetud naese tootus, keik mis ta omma hinge peäle kinnitanud, se peab ta peäle jäma seisma.

11. Ja kui ta omma mehhe koias on middagi tootand, ehk ühhe kindla nou kinnitand omma hinge peäle wandega,

12. Ja temma mees sedda kuulnud ja ei lausnud sanna temmale, egga tedda ärra keelnud: siis peawad seisma jäma keik ta tootussed, ja keik se kindel nou, mis ta omma hinge peäle kinnitand, peab jäma seisma.

13. Ja kui temma mees neid koggone tühjaks teeb sel päwal kui ta kuleb: siis ei pea ühtegi sedda mis ta suust wäljatulnud, ta tootussist ja sest kindlast noust, mis ta hinge peäle kinnitanud, jäma seisma: ta mees on neid tühjaks teinud, ja Jehowa annab temmale andeks.

14. Keik tootus ja keik kindla nou wanne, hinge waewada, sedda woib temma mees jätta seisma, ehk ta mees woib sedda tühjaks teha.

15. Ja kui temma mees ei ühteainust sannagi temmale lausu pääw päwalt, siis jättab ta keik temma tootust seisma, ehk keik ta kindla nou mis temma peäl on: ta on neid jätnud seisma, sest ta polle sanna temmale lausnud sel päwal kui ta sedda kulis.

16. Ja kui ta neid koggone tühjaks teeb pärrast sedda, kui ta kuulnud, siis peab temma selle naese üllekohto süüd kandma.

17. Need on need seädmissed, mis Jehowa Mosest käskis mehhe ja ta naese wahhele, issa ja ta tütre wahhele, kui temma nores põlwes omma issa koias on.

31. Peatük.

Midianide kätte makstakse.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Maksa Israeli laste pärrast Midjani-rahwa kätte; pärrast pead sa omma rahwa jure sama ärrakorristud.

3. Siis räkis Moses rahwa wasto ja ütles: sago teie seast mehhi söa tarwis walmistud, et nemmad lähhäwad Midjani-rahwa wasto ja Jehowa polest Midjani-rahwa kätte makswad.
4. Tuhhat igga sou-arrust, keikist Israeli sou-arrudest peate teie sötta läkkitama.
5. Ja Israeli tuhhandist pandi wälja tuhhat igga sou-arrust, ühte kaksteistkümmend tuhhat, mis walmistud söa tarwis.
6. Ja Moses läkkitas neid sötta igga sou-arrust tuhhat, neid ja preestri Eleasari poia Pineasi sötta, ja pühhad riistad ja helledad trumpetid ollid temma käes.
7. Ja nemmad söddisid Midjani-rahwa wasto, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud, ja tapsid keik meeste-rahwast ärra.
8. Nende hulkas mis mahhalödi, tapsid nemmad ka Midjani kuningad, Ewi ja Rekemi ja Suri ja Uri ja Reba, wiis Midjani kuningast, nemmad tapsid ka Peori poia Pileami moögaga.
9. Ja Israeli lapsed wisid Midjani-ma naeste-rahwast ja nende wäetimad lapsed wangi, ja risusid ärra keik nende lojuksed ja keik nende weiksed ja keik nende warrandust,
10. Ja põlletasid tullega ärra keik nende liñnad ja nende ello-maiad ja keik nende tuggewad liñnad.
11. Ja nemmad wötsid keik saki, ja mis ial sündis wötta innimestest ja lojustest,
12. Ja wisid leri Mosesse ja preestri Eleasari jure ja Israeli laste koggodusse jure need wangid, ja mis sündind wötta ja sedda saki, Moabi laggedatte peäle, mis on Jordani äres wasto Jeriko.
13. Ja Moses ja preester Eleasar ja keik koggodusse würstid tullid wälja nende wasto leri tahha.
14. Ja Moses wihhastas wägga nende wäe-üllematte peäle, kes ollid pealikkud ülle igga tuhhande ja pealikkud igga ülle saa, kes söast ja taplussest tulnud.
15. Ja Moses ütles nende wasto: Kas teie ollete keik naeste-rahwast jätnud ellama?
16. Wata need on Pileami sanna peäle Israeli lapsed saatnud wallatusse sisse Jehowa wasto Peori asja pärrast, et nuhtlus Jehowa koggodusse peäle sai.
17. Siis tapke nüüd ärra keik meeste-rahwast wäetimatte laste seast, ja keik naeste-rahwast kes mehhega ühte sanud meeste-rahwa jures maggades, tapke ka ärra.
18. Ja keik wäetimad lapsed naeste-rahwa seast, mis ei olle tunnud meeste-rahwa juures-maggamist, jätke ennestele ellusse.
19. Ja teie löge leri ülles leri tahha seitsmeks päwaks; teie peate iggamees, kes ühhe innimesse ärratapnud, ja iggamees, kes ühhesse neist mahhalödud on puutnud, ennast puhhastama teie ja teie wangid kolmandal ja seitsmel päwal.

20. Ja keik rided ja keik nahk-riistad ja keik mis kitse-karwust tehtud ja keik pu-astjad peate teie puhhastama.
21. Ja preester Eleasar ütles nende söa-meeste wasto, kes ollid käinud söas: Se on se kasso seädminne, mis Jehowa Mosest on käsknud:
22. Agga kulda ja höbbedat, waske, rauda, kowwa tinna ja sea-tinna,
23. Keik suggu, mis tullest woib läbbikäia, laske tullest läbbi-miña, siis on se puhhas: agga se peab ka sama puhhastud roja-lahhutamise weega, ja keik mis tullest ei woi läbbikäia, sedda laske weest läbbimiña.
24. Ja teie peate ommad rided pessema seitsmel päwal, siis ollete puhtad, ja pärrast woite teie leri tulla.
25. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
26. Wötta arro ülles sest mis sündind wötta wangidest ja lojustest, sinna ja preester Eleasar ja koggodusse wannematte pea-mehhed.
27. Ja jagga sedda mis woetud poleks neile, kes olnud taplemas, kes söas käinud, ja keige koggodussele.
28. Pärrast pead sa isse ossa wötma Jehowale nende söa-meeste käest, kes söas käinud, üks hing wiest saast, inimestest ja weistest ja eeslidest ja puddolojustest.
29. Nende polest jaust peate teie wotma ja preestri Eleasari kätte andma, üllestöstmisse-anniks Jehowale.
30. Ja Israeli laste polest jaust pead sa wötma ühhe wiestkümnest mis kätte tulleb, inimestest, weistest, eeslidest ja puddolojustest, keikist lojustest, ja pead neid andma Lewitide kätte, kes Jehowa maia teggemist ärratewad.
31. Ja Moses ja preester Eleasar teggid nenda, kui Jehowa Mosest olli käsknud.
32. Ja mis nemmad ollid wötnud, mis üllejänud sest sagist, mis söa-rahwas risunud, sedda olli kuus sadda tuhhat ja wiis kahheksatkümmend tuhhat puddo-lojust.
33. Ja kaks kahheksatkümmend tuhhat härga,
34. Ja üks seitsmetkümmend tuhhat eesli,
35. Ja inimeste hinged naeste-rahwa seast, kes es olle mehhega ühte sanud meeste-rahwa jures maggades, keik hingesid olli kaks neljatkümmend tuhhat.
36. Ja pool jaggo nende ossaks kes söas käinud, puddolojuste arro olli kolm sadda tuhhat ja seitse neljatkümmend tuhhat ja wiis sadda.
37. Ja Jehowale sai isse-ossa neist puddolojustest, kuus sadda ja wiis kahheksatkümmend.
38. Ja härgade arro olli kuus neljatkümmend tuhhat, ja neist sai Jehowale isse-ossa kaks kahheksatkümmend.
39. Ja eeslide arro olli kolmkümmend tuhhat ja wiis sadda, ja neist sai Jehowale isse-ossa üks seitsmetkümmend.

40. Ja innimeste hingede arro olli kuusteistkümmand tuhhat, ja neist sai Jehowale isse-ossa kaks neljatkümmand hinge.
41. Ja Moses andis Jehowa üllestöstmisse anni ossa preestri Eleasari kätte, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
42. Ja Israeli laste polest jaust, mis Moses neile olli jagganud nende meeste käest kes olnud söddimas,
43. Olli ka koggodusse pool jaggo neist puddolojustest, kolmsadda tuhhat ja seitse neljatkümmand tuhhat ja wiis sadda.
44. Ja härgade arro olli kuus neljatkümmand tuhhat,
45. Ja eeslide arro olli kolmkümmand tuhhat ja wiis sadda,
46. Ja innimeste hingede arro olli kuusteistkümmand tuhhat.
47. Ja Moses wöttis Israeli laste polest jaust ühhe wiestkümnest, mis kätte tuli innimestest ja lojustest, ja andis neid Lewitide kätte, kes Jehowa maia teggemist ärratewad, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
48. Ja need wäe-üllemad kes ollid ülle söawäe tuhhandette, pealikkud ülle igga tuhhande ja pealikkud ülle igga saa, tullid Mosesse jure,
49. Ja ütlesid Mosesse wasto: Sinno sullased on arro ülleswötnud neist söa-mehhist kes meie käe al, ja neist ei olle ühte ainustki waia.
50. Sepärrast olleme Jehowale ohwri-andi tonud, iggamees mis ta sanud kuld-riisto käe-warre-ehded, ja kassi-kedesid, sörmuksid, körwa-ehded ja kuppudega wösid, et meie enneste hingede eest Jehowa ees ärraleppitamist teme.
51. Ja Moses ja preester Eleasar wötsid sedda kulda nende käest, keiksuggu tehtud riisto.
52. Ja keik üllestöstmisse anni kulda, mis nemmad Jehowale üllestötsid, olli kuusteistkümmand tuhhat, seitse sadda ja wiiskümmand sekli, neist kes pealikkud ülle tuhhandette ja neist kes pealikkud igga saa ülle.
53. Söa-mehhed ollid iggaüks isseennesele risunud.
54. Ja Moses ja preester Eleasar wötsid sedda kulda nende pealikkude käest, kes ollid ülle tuhhandette ja ülle igga saa, ja wisid sedda koggodusse telki, Israeli laste mälestusseks Jehowa ette.

32. Peatük.

Pool kolmat sugu-arro pärris-ossa siin pool Jordani.

1. Ja Rubeni ja Kadi lastel olli üpris wägga paljo loduksid, ja nemmad näggid Jaseri maad ja Kileadi maad, ja wata, se ma-koht olli öige loduste Ma.
2. Ja Kadi lapsed ja Rubeni lapsed tullid ja räkisid Mosesse ja preestri Eleasari wasto ja koggodusse würstide wasto ja ütlesid:
3. Atarot ja Tibon ja Jaser ja Nimra ja Esbon ja Elale ja Sebam ja Nebo ja Peon,

4. Se Ma mis Jehowa Israeli koggodusse ette on mahhalõnud, se on õige loduste Ma, ja so sullastel on loduksid.
5. Ja nemmad ütlesid weel: Kui meie armo so silmade eest olleme leidnud, siis sago se Ma so sullastele antud pärrandusseks, ärra lasse meid mitte ülle Jordani miñna.
6. Ja Moses ütles Kadi lastele ja Rubeni lastele: Kas teie wennad peawad sõtta minnema ja teie tahhate seie jäda?
7. Ja mikspärrast pannete teie Israeli laste süddant tagganema, et nemmad ei pea üllesminnema siñna male, mis Jehowa neile on annud?
8. Nenda teggid teie wannemad, kui ma neid Kadesbarneast läkkitasin sedda maad watama.
9. Ja nemmad läksid Eskoli orko ja näggid se Ma, ja pannid Israeli laste süddant tagganema, et nemmad mitte ei tahtnud miñna senna male, mis Jehowa neile olli annud.
10. Ja Jehowa wihha süttis põllema sel päwal, ja ta wandus ja ütles:
11. Need mehhed kes Egiptusse-maalt on üllestulnud, kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, ei need pea sama nähha sedda maad, mis ma Abraamile, Isaakile ja Jakobile wandunud anda, sest nemad ei käinud täieste minno järrel:
12. Ilma Jewunne Kenissi-mehhe poeg Kaleb ja Nuni poeg Josua: sest nemmad on täieste Jehowa järrel käinud.
13. Ja Jehowa wihha süttis põllema Israeli wasto ja panni neid hulkuma körbes nellikümmend aastat, kuñi keik se põlwe-rahwas lõppes, mis sedda kurja Jehowa silma ees olli teinud.
14. Ja wata teie, üks suur hulk pattusid inimessi, ollete üllestousnud omma wannematte assemele, et teie Jehowa tullise wihha weel ennam Israeli wasto kaswatate.
15. Kui teie temma järrelt ärratagganete, siis wõttab ta weel sedda rahwast körbe jätta, ja teie rikkute keik sedda rahwast ärra.
16. Ja nemmad tullid temma jure ja ütlesid: Meie tahhame seie tarrad üllestehha puddolojustele ja omma weistele, ja liñnad omma wäetima lastele.
17. Ja meie tahhame ennast kermeste walmistada Israeli laste ees käia, kunni meie neid olleme saatnud paigale, ja meie wäetimad lapsed woiwad jäda tuggewatte liñnade sisse selle Ma rahwa pärrast.
18. Meie ei tahha mitte taggasi miñna omma koio, enne kui Israeli lapsed iggamees omma pärris-ossa kätte sanud.
19. Sest meie ei tahha nendega pärrida teile pool Jordani egga emal, kui meie pärris-ossa meile saab siin pool Jordani homõiko pool.
20. Ja Moses ütles nende wasto: kui teie tahhate sedda wisi tehha, kui teie Jehowa ees ennast walmistate söa tarwis,
21. Ja ku iggamees kes teie seast walmis, wõttab ülle Jordani miñna Jehowa ees, kunni ta omad waenlased ennese eest saab ärraiaanud:

22. Ja kui se Ma saab teie alla sanud Jehowa ees, siis woite teie pärrast taggasi miñna, ja teie ollete ilma süta Jehowa ees ja Israeli ees, ja sesinnane Ma peab teie pärrandusseks jäma Jehowa ette.
23. Agga kui teie mitte ei te nenda, wata siis tete teie patto Jehowa wasto, ja sate tunda omma patto süüd, kui se teie peäle tulleb.
24. Ehhitage omma wäetimille lastele liñnad ülles ja omma lojustele tarrad, ja tehke sedda mis teie suust wäljaläinud.
25. Ja Kadi lapsed ja Rubeni lapsed räkisid Mosesse wasto ja ütliid: So sullased tahhawad teha, nenda kui meie issand kässib.
26. Meie wäetimad lapsed, meie naesed, meie weiksed ja keik meie lojuksed peawad seie Kileadi liñnade sisse jäma.
27. Ja iggaüks siño sullasist, kes walmistud söa tarwis, peab üllesminnema sötta Jehowa ees, nenda kui mo issand rägib.
28. Siis andis Moses käsko nende pärrast preestri Eleasarile ja Nuni poia Josuale ja Israeli laste suggu-arrude wannematte pea-meestele.
29. Ja Moses ütles nende wasto: kui Kadi lapsed ja Rubeni lapsed teiega ülle Jordani lähhäwad Jehowa ees, iggamees kes söa tarwis walmistud, ja se Ma saab teie alla sanud: siis peate teie neile Kileadi Ma pärrandusseks andma.
30. Agga kui need kes walmistud, ei tahha mitte teiega üllesminna, siis peawad nemmad teie seas Kanaani maal pärrandust sama.
31. Ja Kadi lapsed ja Rubeni lapsed wastasid ja ütlesid: meie tahhame teha nenda, kui Jehowa so sullaste wasto on üttelnud,
32. Meie tahhame Kanaani male üllesminna Jehowa ees söariistad kä, ja meie pärris-ossa pärrandus jägo meile seie pole Jordani.
33. Ja Moses andis neile, Kadi lastele ja Rubeni lastele ja Josepi poia Manasse pole sou-arrule Emori kunninga Sihoni kunningriki ja Pasani kunninga Ogi kunningriki, se Ma temma liñnade ja raiadega, selle Ma liñnad ümberkaudo.
34. Ja Kadi poisid ehhitasid ülles Tiboni ja Ataroti ja Aroeri,
35. Ja Atrotsowani ja Jaseri ja Jogbea,
36. Ja Petnimra ja Petarani, need tuggewad liñnad ja lojuste tarrad.
37. Ja Rubeni poisid ehhitasid ülles Esboni ja Elale ja Kirjataimi,
38. Ja Nebo ja Paalmeoni (need said teised nimmed) ja Sibma, ja nimmetasid nimme pärrast nende liñnade nimmed, mis nemmad üllesehhitasid.
39. Ja Manasse poia Makiri poisid läksid Kileadi ja said sedda kätte, ja aiasid ärra se Emori-rahwa, mis seäl olli.
40. Ja Moses andis Kileadi Manasse poia Makirile, ja ta ellas seäl.
41. Ja Manasse poeg Jair läks ja sai nende küllad kätte, ja nimmetas neid Jairi küllaks.
42. Ja Noba läks ja wöttis ärra Kenati liñna ja selle wähhemad liñnad, ja Noba nimmetas sedda omma nimme järrele.

33. Peatük.

Israeli teekäimised, ja leri-kohhad kõrbes.

1. Need on Israeli laste tee-käimised, kuidas nemmad Egiptusse maalt on väljaläinud omma wäe-hulkadega Mosesse ja Aaroni läbbi.
2. Ja Moses kirjotas Jehowa su-sanna järrele ülles, kuidas nemmad väljaläinud ja tee peäl käinud; ja need on nende teekäimised ja kuidas nemmad on väljaläinud.
3. Ja nemmad läksid tee peäle Ramesest essimessel kuul, essimesse ku wieteistkümne päwal; teisel päwal pärrast Pasa läksid Israeli lapsed wälja kõrge käe läbbi keige Egiptusse-rahwa nähhes.
4. Ja Egiptusse-rahwas matsid mahha keik essimesed poeglapsed, mis Jehowa nende seast olli mahhalönu, ja Jehowa pani öiged nuhtlused nende jummalatte peäle.
5. Ja Israeli lapsed läksid käima Ramesest ja löid leri ülles Sukkoti.
6. Ja nemmad läksid Sukkotist ärra ja löid leri ülles Etami, mis körwe pire liggi.
7. Ja nemmad läksid Etamist ärra ja kallasid Piiroti pole, mis Paal Sewoni kohhal, ja löid leri ülles Migdoli ette.
8. Ja nemmad läksid Iroti jurest ärra ja läksid kesk merrest läbbi kõrbe, ja käisid kolme päwa teed Etami kõrbes, ja löid leri ülles Mara.
9. Ja läksid Marast ärra ja said Elimi, ja Elimis ollid kaksteistkümne weehallikast ja seitsekümne palmi-puud, ja löid leri siina ülles.
10. Ja läksid Elimist ärra ja löid leri ülles kõrkiatte merre äre.
11. Ja läksid kõrkiatte merrest ärra, ja löid leri ülles Sini kõrbe.
12. Ja läksid Sini körwest ärra ja löid leri ülles Towka.
13. Ja läksid Towkast ärra ja löid leri ülles Alusi.
14. Ja läksid Alusist ärra ja löid leri ülles Rewidimi, ja seäl ei olnud rahwal wet jua.
15. Ja nemmad läksid Rewidimist ärra ja löid leri ülles Sinai kõrbe.
16. Ja läksid Sinai körwest ärra ja löid leri ülles Kibrottaawa.
17. Ja läksid Kibrottaawast ärra ja löid leri ülles Aatseroti.
18. Ja läksid Aatserotist ärra ja löid leri ülles Ritma.
19. Ja läksid Ritmast ärra ja löid leri ülles Rimmonperetsi.
20. Ja läksid Rimmonperetsist ärra ja löid leri ülles Libna.
21. Ja läksid Libnast ärra ja löid leri ülles Rissa.
22. Ja läksid ärra Rissast ja löid leri ülles Keelati.
23. Ja läksid ärra Keelatist ja löid leri ülles Seweri mäe jure.
24. Ja läksid Seweri mäe jurest ärra ja löid leri ülles Arada.
25. Ja läksid Aradast ärra ja löid leri ülles Makeloti.
26. Ja läksid Makelotist ärra ja löid leri ülles Taati.

27. Ja läksid ärra Taatist ja löid leri ülles Tara.
28. Ja läksid ärra Tarast ja löid leri ülles Mitka.
29. Ja läksid ärra Mitkast ja löid leri ülles Asmona.
30. Ja läksid ärra Asmonast ja löid leri ülles Moseroti.
31. Ja läksid ärra Moserotist ja löid leri ülles Pneejaakani.
32. Ja läksid ärra Pneejaakanist ja löid leri ülles Orkidgadi.
33. Ja läksid ärra Orkidgadist ja löid leri ülles Jotbata.
34. Ja läksid ärra Jotbatast ja löid leri ülles Abrona.
35. Ja läksid ärra Abronast ja löid leri ülles Etsjonkeberi.
36. Ja läksid ärra Etsjonkeberist ja löid leri ülles Sinni körbe, se on Kades.
37. Ja läksid ärra Kadest ja löid leri ülles Ori mäe jure, Edomi ma pire liggi.
38. Ja preester Aaron läks Ori mäe peäle Jehowa su-sanna peäle ja surri senna ärra, neljakümmemal aastal pärrast sedda, kui Israeli lapsed Egiptusse maalt ollid wäljaläinud, essimessel wiendama ku päwal.
39. Ja Aaron olli sadda ja kolm kolmatkümmand aastat wanna, kui ta Ori mäe peäle ärrasurri.
40. Ja se Kanaani-ma innime Aradi liñna kuningas, kes Kanaani maal louna pool ellas, kulis, et Israeli lapsed tullid.
41. Ja nemmad läksid Ori mäe juurest ärra ja löid leri ülles Salmona.
42. Ja läksid ärra Salmonast ja löid leri ülles Wunoni.
43. Ja läksid ärra Wunonist ja löid leri ülles Oboti.
44. Ja läksid ärra Obotist ja löid leri ülles Abarimi kinkude jure Moabi raia äre.
45. Ja läksid ärra nende kinkude jurest ja löid leri ülles Tibonkadi.
46. Ja läksid ärra Tibonkadist ja löid leri ülles Almontiblataimi.
47. Ja läksid ärra Almontiblataimist ja löid leri ülles Abarimi mäggede jure Nebo kohta.
48. Ja läksid ärra Abarimi mäggede jurest ja löid leri ülles Moabi laggedatte peäle, Jordani äre wasto Jeriko.
49. Ja nemmad löid leri ülles Jordani äre Petjesimotist Abelsittimist sadik Moabi laggedatte peäle.
50. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto Moabi laggedatte peäl Jordani äres wasto Jeriko, ja ütles:
51. Rägi Israeli laste wasto ja ütles neile: Kui teie ülle Jordani lähhäte Kanaani male,
52. Siis peate teie keik se Ma rahwast endide eest ärraaiama, ja keik nende malitud kuiud hukka saatma, ja peate keik nende wallatud kuiud hukka saatma ja keik nende kõrged paigad ärrakautama.
53. Ja peate selle ma rahwast ärraaiama ja siñna assuma, sest ma ollen teile se Ma annud sedda pärrida.
54. Ja teie peate sedda maad liisko läbbi pärris-ossaks sama omma sugguwössade järrele; neile kedda palju on, peate teie palju pärris-ossaks

andma, ja neile kedda pissut on, peate vähhemat pärrist-ossa andma: kuhho temmale liisk langeb, se peab temmale sama; omma wannematte sou-arrude järrele peate teie pärris-ossa sama.

55. Ja kui teie se Ma rahwast ende eest ärra ei aia: siis peawad need kedda teie neist jälle jättate, sama kibbowitsuks teie silmadele ja okkaiks teie külgedele, ja teile kitsast teggema seäl maal, kus teie sees ellate.

56. Ja siis sünnib, et ma teile teen, mis mo mõtte olli neile tehha.

34. Peatük.

Mis Würstide läbbi Kanaani maad pididi jaetama.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:

2. Kässi Israeli lapsed ja ütle neile: Kui teie sate Kanaani male, se on se Ma, mis teile pärris-ossaks langeb, Kanaani Ma omma raiade järrele.

3. Ja louna-poolne nurk peab teile ollema Sinni kõrwest Edomi-ma kõrwas, nenda et se louna-poolne raia teile on sola merre otsast homõiko pole.

4. Ja raia louna poolt pörab siñna, kust üllesminnakse Akrabbimi, ja käib Sinnast läbbi, ja temma otsad on louna poolt Kadesbarnea pole, ja se lähhäb wälja Atsaraddari ja käib Atsmonast läbbi.

5. Ja se raia pörab Atsmonast Egiptusse jõe pole ja temma otsad on öhto pole.

6. Ja se öhto-poolne raia peab teile ollema se suur merri ja temma raia; se on teile se öhto-poolne raia.

7. Ja se on teile pohja-poolne raia: surest merrest pange endile märgid Ori mäeni.

8. Ori mäest pange märgid kunni saab Amati pole, ja selle raia otsad on Sedadi pole.

9. Ja se raia lähhäb wälja Siwroni ja ta otsad on Atsarenani jures, se on teile se pohja-poolne raia.

10. Ja teie peate endile märgid pannema raia tarwis homõiko pole, Atsarenanist Sewami pole.

11. Ja se raia tulleb mahha Sewamist Ribla pole homõiko poolt wasto Aini, ja se raia tulleb mahha ja putub Kinnereti merre äresse homõiko pole.

12. Ja se raia tulleb mahha Jordani pole ja temma otsad on sola merre äres: se on teile se Ma omma raiadega ümberringi.

13. Ja Moses käskis Israeli lapsed ja ütles: Se on se Ma mis teie liisgo läbbi endile peate pärris-ossaks sama, mis Jehowa on käsknud anda, neile ühheksa sou-arrule ja ühhe pole sou-arrule.

14. Sest Rubeni laste suggu-arro omma wannematte perresid möda, ja Kadi laste suggu-arro omma wannematte perresid möda on pärris-ossa sanud, ja Manasse pool suggu-arro on omma pärris-ossa sanud.
15. Kaks suggu-arro ja pool suggu-arro on omma pärris-ossa sanud siin pool Jordani wasto Jeriko homõiko pole wasto päwatousmist.
16. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
17. Need on nende meeste nimmed, kes teile se Ma pärris-ossaks peawad ärrajaggama, preester Eleasar ja Nuni poeg Josua.
18. Ja ühhe würsti peate teie igga sou-arrust wõtma, se Ma pärris-ossaks ärra jaggada.
19. Ja need on nende meeste nimmed: Juda sou-arrust Jewune poeg Kaleb,
20. Ja Simeoni laste sou-arrust Amiudi poeg Semuel.
21. Penjamini sou-arrust Kisloni poeg Elidad.
22. Ja Tani laste sou-arrust würst Pukki Jogli poeg.
23. Josepi lastest, Manasse laste sou-arrust würst Aniel Ewodi poeg.
24. Ja Ewraimi laste sou-arrust würst Remuel Siwtani poeg.
25. Ja Sebuloni laste sou-arrust würst Elisawan Parnaki poeg.
26. Ja Isaskari laste sou-arrust würst Paltiel Assani poeg.
27. Ja Aseri laste sou-arrust würst Ahiud Selomi poeg.
28. Ja Nawtali laste sou-arrust würst Pedael Ammiudi poeg.
29. Need on, kedda Jehowa käskis Israeli lastele pärris-ossa ärrajaggada Kanaani maal.

35. Peatük.

Lewitide liñnad: mehhe-eksiatte põlgo-liñnad, ja nende nuhtlus.

1. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto Moabi laggedatte peäl Jordani äres wasto Jeriko ja ütles:
2. Kässi Israeli lapsed, et nemmad omma pärrandusse pärris-ossast Lewitidele liñnad andwad seäl sees ellada, agga allewid nende liñnade ümber peate teie Lewitidele andma.
3. Ja need liñnad peawad neile ollema seäl sees ellada, ja nende allewid olgo nende lojuste ja nende warrandusse ja keik nende ellajatte tarwis.
4. Ja liñnade allewid mis teie Lewitidele annate, peawad liñna mürist wäljaspidi ärra ollema tuhhat künart ümberringi.
5. Ja teie peate wäljaspoolt liñna moõtma homõiko-poolsest nurgast kakstuhhat künart, ja louna-poolsest nurgast kakstuhhat künart, ja öhto-poolsest nurgast kakstuhhat künart, ja pohja-poolsest nurgast kakstuhhat künart; ja lin peab kesk paika ollema: se Ma peab neile liñnade allewiks ollema.

6. Ja need liĥnad mis Lewitidele annate, peawad kuus pölgo-liĥna ollema, neid peate teie andma, et, kes tapja, siĥna woib pöggeneda, ja nende peäle peate teie kaks wietkümwend liĥna andma.
7. Keik liĥnad, mis teie Lewitidele annate, neid peab ollema kahheksa wietkümwend liĥna, need ja nende allewid.
8. Ja need liĥnad, mis teie Israeli laste pärrandussest annate, neid peate selle käest kel palju on, palju wõtma, ja selle käest kel pissut on, pissut wõtma: iggauks peab omma pärris-ossa möda mis ta pärris-ossaks saab, Lewitidele ommast liĥnadest andma.
9. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto ja ütles:
10. Rägi Israeli laste wasto ja üttele neile: Kui teie ülle Jordani lähhäte Kanaani male:
11. Siis peate endile liĥnad seädma keigeparraja paika, need peawad teile ollema pölgo-liĥnaks, et siĥna woib pöggeneda kes tapja, kes ühhe hinge koggematta mahhalööb.
12. Ja need liĥnad peawad teile ollema pölgo-paigaks selle eest, kes werd taggakulab, et tapja ei surre, enne kui ta saab kohtus seisnud koggodusse ees.
13. Ja neist liĥnadest mis teie annate, peawad teile kuus pölgo-linna ollema.
14. Kolm liĥna peate teie andma siin pool Jordani, ja kolm liĥna peate andma Kanaani maal: need peawad pölgo-liĥnad ollema.
15. Israeli lastele ja neile kes nende seas woörad ja maialissed on, peawad need kuus liĥna ollema pölgo-paigaks: et senna woib pöggeneda iggauks, kes ühhe hinge koggematta mahhalööb.
16. Ja kui ta tedda raud-riistaga mahhalööb, et ta surreb, siis on ta tapja, sedda tapjat peab armota surma pandama.
17. Ja kui ta ühhe kiwwiga mis kättejühtund, kust kegi woib surra, tedda mahha wiskab, et ta surreb, siis on ta tapja; se tapja peab armota surma sama.
18. Ehk ta ühhe pu-riistaga mis kätte jühtund, kust kegi woib surra, tedda mahhalönud, et ta surreb, siis on ta tapja; se tapja peab armota surma sama.
19. Se werre tagga kulaja peab se tapja surmama; kui ta temma peäle sattub, siis peab ta tedda surmama.
20. Ja kui ta wihha pärrast tedda lükkab, ehk warritsedes middagi ta peäle wiskab, et ta surreb:
21. Ehk ta lööb tedda wihhawaeno läbbi omma käega mahha, et ta surreb, siis peab se mahhalöja armota surma sama, ta on tapja: were taggakulaja peab se tapja surmama, kui ta temma peäle sattub.
22. Ja kui ta äkkitselt ilma wihhawaenota tedda lükkab, ehk mingisuggust riista temma peäle wiskab, ei mitte warritsedes,

23. Ehk mingisugguse kiwwiga, kust kegi woib surra, et ta teist ei näinud, ja on sedda ta peäle lasknud langeda, et ta surreb; ja ta polle temma wihha-mees olnud, egga otsind temmale kurja tehha ;
24. Siis peab koggodus kohhut moistma se mahhalöja ja se were taggakulaja wahhele, nendesinnaste kohtoseäduste järrele.
25. Ja koggodus peab se tapja were taggakulaja käest peästma, ja koggodus peab tedda taggasi saatma temma põlgo-liñna, kuhho ta olli pöggenend; ja ta peab seäl ellama üllema preestri surmani, kes pühha ölliga olli woitud.
26. Ja kui tapja ommeti wäljalähhäb omma põlgo-liñna raia ülle, kuhho ta pöggenend,
27. Ja were taggakulaja leiab tedda ülle temma põlgo-liñna raia ollemast, ja werre taggakulaja tappab sedda tapjat: siis ep olle temmal werresüüd.
28. Sest tapja peab omma põlgo liñna-jäma, üllema-preestri surmani, ja pärrast üllema-preestri surma omã pärrandusse male taggasi sama.
29. Ja need peawad teile ollema kohto-seädmisseks teie tullewa rahwa-pölwele, kus teie ial ellate.
30. Iggaüks kes hinge mahhalööb, sedda tapjat peab tunnistusmeeste su-sanna peäle ärratapma; agga üks ainus tunnistusmees ei pea wastama ühhe hinge wasto, et ta peab surrema.
31. Ja teie ei pea mitte tapja hinge eest lunnastamise hinda wotma, sest temma on surma sü-allune: sepärrast peab tedda armota surma pandama.
32. Ja teie ei pea mitte lunnastamise hinda wötma ühhegi eest, et ta saaks pöggenema omma põlgo-liñna, et ta saaks tullema ellama siñna male, kunni üllem preester surreb.
33. Ja teie ei pea mitte sedda maad, kus teie sees ollete, rojaseks teggema, sest werre-sü teeb se Ma rojaseks: sest se Ma eest ei sa muido werre-sü pärrast, mis seäl ärrawallatud, ärraleppitamist tehtud, kui agga selle werre läbbi kes sedda ärrawallab. 34. Ja teie ei pea sedda Maad mitte rojaseks teggema, kus teie sees ellamas ollete, kus minna sees ellan: sest minna Jehowa ollen ellamas Israeli laste seas.

36. Peatük.

Tütred päriwad ja kossiwad ommas sugguwössas.

1. Ja nende wannematte pea-mehhed Kileadi poegade sugguwössast, kes olli Manasse poia Makiri poeg, Josepi laste sugguwössast, tullid liggi ja räkisid Mosesse ette ja nende würstide ette, kes ollid Israeli laste wannematte peamehhed.

2. Ja ütlesid: Jehowa on mo issandat käsknud, se Ma liisko läbbi Israeli lastele pärris-ossaks anda, ja mo issand on Jehowa käest käsko sanud, meie wenna Selowadi pärris-ossa temma tütrile anda;
3. Ja kui nemmad naesiks sawad ühhele neist Israeli laste sou-arrude poegadest, siis kistakse nende pärris-ossa meie wannematte pärris-ossast ärra, ja se kaswab selle sou-arro pärris-ossa jure, kelle seltsi nemmad sawad; ja sedda kistakse meie pärris-ossa liisgust ärra.
4. Ja kui Jobeli-aasta Israeli laste kätte tulleb, siis kaswab nende pärris-ossa selle sou-arro pärris-ossa jure, kenne seltsi nemmad sawad, ja nende pärris-ossa kistakse ärra meie wannematte sou-arro pärris-ossast.
5. Ja Moses käskis Israeli lapsed Jehowa su-sanna järrele ja ütles: Josepi laste sugu-arro rägib öiete.
6. Se on se sanna mis Jehowa on käsknud Selowadi tüttarte pärrast ja öölnud: Sago nemmad naesiks sellele kes hea on nende melest; agga nemmad peawad neile kes nende issa sou-arro sugguwössast on naesiks sama.
7. Et Israeli laste pärris-ossa ei sa ühhest sou-arrust teise: sest iggaüks Israeli laste seast peab omma wannematte sou-arro pärris-ossa seltsi jäma.
8. Ja igga tüttar-laps kes Israeli sou-arrudest ühhe pärris-ossa pärrib, se peab ühhele omma issa sou-arro soustwössast naeseks sama, et iggaüks Israeli laste seast omma wannematte pärris-ossa saab pärrida.
9. Et pärris-ossa ei sa ühhest sou-arrust teise: sest iggaüks Israeli laste sou-arrudest peab omma pärris-ossa seltsi jäma.
10. Nenda kui Jehowa Mosest käskis, nenda teggid Selowadi tüttred.
11. Ja Mala, Tirtsa, ja Ogla ja Milka ja Noa Selowadi tüttred said naesiks omma issa-wendade poegadele.
12. Nemmad said naesiks neile, kes ollid Josepi poia Manasse poegade sugguwössast, ja nende pärris-ossa jäi nende issa sugguwössa sou-arro jure.
13. Need on need kässud ja kohtoseädussed mis Jehowa Mosesse läbbi Israeli lapsed käskis Moabi laggedatte peäl Jordani äres wasto Jeriko.

Neljandama Mosesse Ramato Ots.

1. Peatük.

Jehowa head tegemissed: Israel on tännamatta.

1. Need on need sannad, mis Moses keige Israeli wasto räkis siin pool Jordani körbes laggeda peäl, Suwa kohhal, Parani wahhel ja Toweli ja Labani ja Atseroti ja Tisabi wahhel.
2. Üksteistkümmed päwa Orebist Seiri mäe tee peäl Kadesbarneast sadik.
3. Ja se sündis neljakümnemal aastal, essimessel ühheteistkümnema ku päwal, et Moses räkis Israeli laste wasto keik, nenda kui Jehowa tedda olli käsknud nende wasto räkida.
4. Pärrast sedda kui ta Sihoni Emori kuningast olli mahhalönuud, kes Esbonis ellas, ja sedda Pasani kuningast Ogi, kes Astarotis ellas Edreis.
5. Siin pool Jordani Moabi maal wöttis Moses ette, sedda kässo-öppetust ärrasselletada ja ütles:
6. Jehowa meie Jummal räkis meie wasto Orebis ja ütles: Teil on kül olnud seismist sesinnatse mäe jures.
7. Kallage ja minge eddasi, ja minge Emori mäele ja keige ta liggi-rahwa jure, selle mäe laggeda peäle ja mäealluse Ma ja louna pole ja merre ranna pole, Kanaani male ja Libanoni pole, sest surest jöest sadik, se on Wratti jöggi.
8. Wata ma ollen sedda maad teie ette annud, minge ja pärrige se Ma, mis Jehowa on wandunud teie wannemille Abraamile, Isaakile ja Jakobile, sedda anda neile ja nende suggule pärrast neid.
9. Ja ma räkisin teie wasto sel aial ja ütlesin: ei ma suda üksi teid kanda;
10. Jehowa teie Jummal on teid palju teinud, ja wata teid on tännapäaw kui taewa tähhed paljusse polest.
11. Jehowa teie wannematte Jummal kaswatago weel teie jure tuhhande wörra ennam, kui teie nüüd ollete, ja önnistago teid nenda kui ta teile räkinud.
12. Kuida pean ma üksi kandma teie waewa ja teie koorma ja teie rio?
13. Saatke ennestele targad mehhed ja moistlikkud ja tundiad omma sugguarrudest, et ma pannen teie peawannemiks.
14. Ja teie wastasite mulle ja ütlesite: se on hea assi, mis sa olled käsknud teha.
15. Ja ma wötsin teie sugguarrudest peawannemad, targad mehhed ja tundiad, ja pannin neid peawannemiks teie ülle, pealikkuks ülle igga tuhhande ja pealikkuks ülle igga saa ja pealikkuks ülle igga wiekümne ja pealikkuks ülle igga kümne, ja üllewatajaiks teie sugguarrude ülle.

16. Ja ma käsksin teie kohtomoistjad sel aial ja ütlesin: kuulge teie wendade wahhel ja moistke kohhut öiete wenna ja wenna wahhele ja woöra wahhele kes ta jures.

17. # Ei teie pea mitte luggu piddama kohtus ühhestki, ni wähhema kui sure peate teie kuulma; ei teie pea ühhegi eest kartma, sest kohhus on Jummal pärralt: ja sedda asja, mis wägga raske teile on, peate teie minno ette toma, et minna sedda saan kuulda.

18. Ja ma käsksin teid sel aial keik need asjad, mis teie piddite teggema.

19. Ja meie läksime ärra Orebist, ja käisime keik sedda suurt ja jälledat körbe läbbi, mis teie ollete näinud, Emori mäe teed, nenda kui Jehowa meie Jummal meid olli käsknud, ja meie saime Kadesbarnea.

20. Ja ma ütlesin teie wasto: teie ollete tulnud Emori mäggisest maast sadik, mis Jehowa meie Jummal meile annab.

21. Wata Jehowa so Jummal on se Ma so ette annud; minne senna ülles, pärri sedda, nenda kui Jehowa so wannematte Jummal sulle räkinud: ärra karda ja ärra ehmata mitte ärra.

22. Ja teie keik tullite mo jure ja ütlesite: Läkkitagem mehhi ennestele, et nemmad meile sedda maad läbbikatsuwad, ja meile sannumid jälle taggasi towad se tee pärrast, mis meie peame minnema, ja nende liñnade pärrast, kuhho meie peame minnema.

23. Ja se assi olli hea mo melest, ja ma wötsin teie seast kaksteistkümmend meest igga sugguarrust ühhe mehhe.

24. Ja need kallasid ja läksid senna ülles mäele ja tullid Eskoli orko, ja nemmad kulasid sedda sallaja läbbi.

25. Ja wötsid omma kätte selle Ma wiljast ja töid meie jure alla, ja töid meile sannumid jälle ja ütlesid: Hea on se Ma, mis Jehowa meie Jummal meile annab.

26. Agga teie ei tahtnud mitte senna üllesmiñna, ja pannite Jehowa omma Jummal su-sanna wasto.

27. Ja teie nurrisesite omma telkide sees ja ütlesite: Et Jehowa meid wihkab, on ta meid Egiptusse maalt ärratonud, et ta meid piddi andma Emoride kätte ja meid ärrakautama.

28. Kuhho peame senna üllesminnema? meie wennad on meie süddant sullaks teinud ja öölnud: surem ja kõrgem meid on se rahwas, sured ja tuggewad on need liñnad taewani, ja meie olleme ka Enaki lapsed seäl näinud.

29. Ja ma ütlesin teie wasto: ärge hirmuge ja ärge kartke neid mitte.

30. Jehowa teie Jummal, kes teie ees käib, se wöttab teie eest söddida, keik sedda möda kui ta teiega Egiptusses teinud teie silma ees,

31. Ja siin körbes, kus sa olled näinud, kuidas Jehowa so Jummal sind kannud, nenda kui mees omma poia kannab, keige se tee peäl, mis teie ollete käinud, senni kui teie seie paika sanud.

32. Ja sest asjastki ei usknud teie mitte Jehowa omma Jummalasisse:
33. Kes teie ees käinud tee peäl teile asset katsumas, kus teie piddite leri ülleslöma, öse tulle sees teile sedda teed näitmas, kus peäl teie piddite käima, ja päwal pilwe sees.
34. Kui Jehowa teie sannade heäle kulis, siis wihhastas ta wägga ja wandus ja ütles:
35. Ei pea ükski neist mehhist, sest pahha põlwe rahwast sama nähha sedda head maad, mis ma ollen wandunud teie wannemattele anda.
36. Ei muud kui Kaleb Jewunne poeg, se peab sedda nähha sama, ja sellele tahhan ma se Ma anda, kus ta käinud, ja temma lastele; sepärrast et ta täieste Jehowa järrel käinud.
37. Ka minno peäle sai Jehowa wihhaseks teie pärrast ja ütles: Ei sinnagi pea siñna sama.
38. Josua Nuni poeg, kes so ees seisnud, se peab senna sama; kinnita tedda, sest temma peab Israelile sedda pärris-ossaks andma.
39. Ja teie wäetimid lapsed, kedda teie ütlesite risutawaks sawad, ja teie lapsed, mis ei tea tänna head egga kurja, need peawad senna tulles, ja neile tahhan ma sedda anda, et nemmad sedda päriwad.
40. Ja teie pöörge ennast ja minge eddasi kõrwe pole kõrkiatte merre teed.
41. Ja teie wastasite ja ütlesite mo wasto: Meie olleme patto teinud Jehowa wasto, meie tahhame üllesminna ja söddida keik sedda möda kui Jehowa meie Jummal meid käsknud; ja teie pannite iggaüks ommad söariistad wöle, ja ollite walmis mäele üllesminnema.
42. Ja Jehowa ütles mo wasto: Ütle neile: teie ei pea mitte üllesminnema egga söddima; sest minna ei olle mitte teie seas, et teid mitte mahha ei löda omma waenlaste ette.
43. Ja ma räkisin teie wasto, agga teie ei wötnud mitte kuulda, ja pannite Jehowa susanna wasto ja ollite uhked ja läksite ülles senna mäele.
44. Ja Emorid tullid wälja, mis seäl mäggisel maal ellasid, teie wasto ja aiasid teid takka, nenda kui messilased tewad, ja nemmad peksid teid ärra Seiris Ormast sadik.
45. Ja teie tullite jälle taggasi ja nutsite Jehowa ees, ja Jehowa ei wötnud mitte teie heält kuulda egga pannud teist tähhelegi.
46. Ja teie jäite Kadesi mitto päwa, nende päwade järrele mis teie enne seäl seisite.

2. Peatük.

Teiste ma-raiade mödaminnemisest: woimussest Sihoni peäle.

1. Ja meie pöörsime ümber ja läksime kõrwe pole kõrkiatte merre teed, nenda

kui Jehowa mo wasto olli räkinud; ja meie käisime Seiri mäe ümber mitto päwa.

2. Ja Jehowa räkis mo wasto ja ütles:

3. Kül teie ollete se mäe ümber käinud, pörage nüüd pohja pole.

4. Ja kässi sedda rahwast ja ütle: teie peate omma wendade Esawi poegade raiast läbbiminnema, kes Seiris ellawad, ja nemmad kartwad teid, agga teie peate ennast wägga hoidma.

5. Ärge tappelge mitte nende wasto, sest ma ei tahha teile anda nende maast ei ühte jalla täit mitte: sest Seiri mäggise Ma ollen ma Esawile pärrandusseks annud.

6. Roga peate teie nende käest ostma rahha pärrast, et sate süa, ja ka wet peate nende käest rahha pärrast ostma, et sate jua.

7. Sest Jehowa so Jummal on sind önnistanud keiges so käe töös, ta teab so käimist siin sures körbes: need nellikümmend aastat on Jehowa so Jummal sinnoga olnud, polle sul pudo olnud ei ühhestki asjast.

8. Ja meie läksime omma wendadest neist Esawi lastest möda, kes Seiris ellawad, laggeda tee peält Elatist ja Etsjongaberist, ja pörasime ümber ja läksime ärra Moabi kõrwe teed.

9. Ja Jehowa ütles mo wasto: ärra olle kui waenlane Moabi wasto, ja ärra taple nende wasto söas, sest ma ei anna temma maast sulle ei ühtegi pärrandusseks: sest Lotti lastele ollen ma Ari maadannud pärrandusseks.

10. Emid ellasid ennemuiste seälsammas, üks suur ja paks ja pitk rahwas kui Enakid.

11. Neid petakse ka Rewaidiks nenda kui Enakid, ja Moabi-rahwas hüawad neid Emi-rahwaks.

12. Ja Seiris ellasid ennemuiste Hori-rahwas, ja Esawi lapsed pärrisid nende maad, ja kautasid neid ärra enneste eest, ja jäid senna ellama nende assemele; nenda kui Israel on teinud omma pärris Maga, mis Jehowa neile annud.

13. Wötke nüüd kätte ja minge ärra Seredi jõe ülle: ja meie läksime ülle Seredi jõe.

14. Ja sedda aega, mis meie läksime Kadesbarneast senni kui ülle Seredi jõe, on kahheksa neljatkümmend aastat, senni kui leri seest sai löpnud, keik se pölwe-rahwas kes söamehhed, nenda kui Jehowa neile olli wandunud.

15. Ja Jehowa kässi olli ka nende wasto, et ta neid hirmoga ärra lükkas leri seest, senni kui nemmad löpsid.

16. Ja se sündis, kui keik söamehhed said ärralöpnud, et nemmad rahwa seast ärrasurrid;

17. Siis rääkis Jehowa mo wasto ja ütles:

18. Sa lähhad tänna Moabi-ma raiast, Arist läbbi.

19. Kui sa Ammoni laste jure liggi saad, siis ärra olle kui waenlane nende wasto ja ärra taple nende wasto: sest ma ei tahha sulle ei ühtegi anda Ammoni laste maast pärrandusseks, sest ma ollen sedda Lotti lastele pärrandusseks annud.
20. Sedda petakse ka Rewaide maaks; Rewaid ellasid ennemuiste seälsammas, ja Ammonid hüüdsid neid Samsummiks;
21. Üks suur ja paks ja pitk rahwas kui Enakid, ja Jehowa kautas neid nende eest ärra, ja nemmad pärrisid nende maad ja ellasid nende assemel.
22. Nenda kui ta Esawi lastega teinud, kes Seiris ellawad, kenne eest ta Hori-rahwast ärrakautas, ja nemmad pärrisid nende maad ja on jäänud ellama nende assemel tännapäwani.
23. Ja need Kawtori-rahwas, kes Kawtorist wäljatulnud, on neid Awwi-rahwast, kes Atserimis Assast sadik ellasid, ärrakautanud, ja on nende assemele jänud ellama.
24. Wotke kätte, minge tele ja minge ülle Arnoni jõe; wata ma ollen so kätte annud Sihoni Esboni kunninga, Emori-ma mehhe ja temma Ma, hakkage sedda pärrima ja tappelge ta wasto söas.
25. Sel päwal tahhan ma hakkata so hirmo ja so kartust pannema rahwa peäle, mis keige se taewa al, kes könnet sinnust kuulwad, ja nemmad peawad wärrisema ja kartma sinno eest.
26. Ja ma läkkitasin kässud Kedemoti körwest Sihoni Esboni kunninga jure rahho sannumettega ja ütlesin:
27. Ma tahhan so maalt läbbiminna, otsekohhe teed möda tahhan ma käia, ei tahha ma kallata ei parramat ei pahhemat kät.
28. Mü mulle roga rahha pärrast, et ma saan süa, ja anna mulle wet rahha pärrast, et ma saan jua: jalla tahhan ma ükspäines läbbiminna:
29. Nenda kui mulle on teinud Esawi lapsed, kes Seiris ellawad, ja Moabi-rahwas, kes Aris ellawad, senni kui ma saan ülle Jordani siřna male, mis Jehowa meie Jummal meile annab.
30. Ja Sihon Esboni kunningas ei tahtnud meid mitte lasta ennese malt läbbi miřna, sest Jehowa so Jummal olli lasknud ta waimo köwwaks ja ta süddame kangeks miřna, et ta tedda piddi so kätte andma, nenda kui tännapäaw on.
31. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wata ma ollen hakkand so kätte andma Sihoni ja temma Ma; hakka sedda pärrima, et sa temma Ma pärris-ossaks saad.
32. Ja Sihon tulli wälja meie wasto, temma ja keik ta rahwas sötta Jatsa.
33. Ja Jehowa meie Jummal andis tedda meie kätte, ja meie löime tedda mahha ja ta lapsed ja keik ta rahwast.
34. Ja meie wötsime käest ärra keik ta liřnad sel aial, ja kautasime sutumaks ärra keik liřna-mehhed, ka naesed ja wäetimad lapsed: ei meie jätnud suggugi jälle.

35. Lojuksed üksi risusime ennestele ja nende liñnade sagi, mis meie kätte saime.

36. Aroerist, mis Arnoni jõe äres, ja sest liñnast, mis jõe jures, Kileadist sadik; ei polnud sedda liñna, mis olleks joudnud meie wasto seista, keik sedda andis Jehowa meie Jummal meie kätte.

37. Agga Ammoni laste Ma liggi ei olle sa mitte sanud, ei ühhegi Jabboki jõe kohta, ei mäggise Ma liñnade, egga ei ühhegi Ma liggi, mis Jehowa meie Jummal olli keelnud.

3. Peatük.

Woimussest Ogi peäle, kes Pasanis.

1. Ja meie pöörsime ümber ja läksime ülles Pasani teed, ja Og Pasani kuningas tulli meie wasto wälja, temma ja keik ta rahwas sõtta Edrei.

2. Ja Jehowa ütles mo wasto: ärra karda tedda, sest ma ollen so kätte annud tedda ja keik ta rahwast ja temma maad; ja sa pead temmale teggema nenda, kui sa olled teinud Sihonile Emori-rahwa kuningale, kes Esbonis ellas.

3. Ja Jehowa meie Jummal andis ka meie kätte Ogi Pasani kuningast ja keik ta rahwast; ja meie löime tedda mahha, senni kui meie temmale suggugi ei jätnud.

4. Ja meie wötsime sel aial ärra keik ta liñnad, ei polnud sedda liñna, mis meie nende käest ärra ei wötnud, kuuskümmend liñna keik Argobima kohta, Ogi kuningriiki Pasanis.

5. Keik need liñnad ollid tuggewaste ehitud kõrge müriga wärrawatte ja pomidega, ilma need Ma-rahwa liñnad, mis suur hulk olli.

6. Ja meie kautasime neid sutumaks ärra, nenda kui meie Sihonile Esboni kuningale teggime, kui meie sutumaks ärrakautasime keik liñna mehhed, naesed ja wäetimad lapsed.

7. Agga keik lojuksed ja nende liñnade saki risusime ennestele,

8. Ja meie wötsime sel aial kahhe Emori kunninga käest ärra sedda maad, mis siin pool Jordani olli, Arnoni jõest Hermoni mäest sadik.

9. (Sidonid hüawad Hermoni Sirjoniks, ja Emorid hüawad tedda Seniriks.)

10. Keik se laggeda Ma liñnad ja keik se Kileadi ja keik se Pasani, Salkast ja Edreist sadik, Ogi kuningriigi liñnad Pasanis.

11. Sest Og Pasani kuningas olli üksi üllejäänud sest Rewaide suggust; wata temma wodi on üks raud-wodi, eks ta polle Rabbatis Ammoni laste linnas? ühheksa künart on ta pitkus ja nelli künart ta laius, mehhe küünra järrele.

12. Ja se Ma pärrisime meie sel aial; Aroerist, mis Arnoni jõe äres, ja pole Kileadi mäggise Ma, ja selle liñnad ollen ma annud Rubeni ja Kadi lastele.

13. Ja se mu Kileadi ja keik se Pasani Ogi kunningrigi andsin ma pole Manasse sugguarrule: keik se Ma-koht Argobist keigest Pasanist sadik, sedda hütakse Rewaide maaks.
14. Jair Manasse poeg wöttis keik se Argobi Ma-kohha ärra, Kesuri ja Maakati rahwa raiast sadik, ja ta hüdis neid omma nimme järrele Pasaniga Jairi küllaiks tännapawani.
15. Ja Makirile andsin ma Kileadi.
16. Ja Rubeni ja Kadi-lastele andsin ma Kileadist Arnoni jöest sadik se pole jõe raiaks, ja Jabboki jöest sadik, mis Ammoni laste raia on.
17. Ja sedda laggedat ja Jordani ja ta raia, Kinneretist ja laggeda merrest, se on solamerrest sadik, Pisga kaljopeältse Ma al päwa-tousma pool.
18. Ja ma käsksin teid sel aial ja ütlesin: Jehowa teie Jummal on teile sesinnatse Ma annud sedda pärrida; keik wahwad mehhed, minge teie söa-riistad kä omma wendade nende Israeli laste ees.
19. Teie naesed üksi ja teie wäetimid lapsed ja teie lodussed (ma tean et teil paljo lodussid on) peawad teie liñnade sisse jäma, mis ma teile annud:
20. Senni kui Jehowa teie wendadele saab hingamist annud nenda kui teilegi, ja nemmad ka sanud pärrida sedda maad, mis Jehowa teie Jummal neile annab teile pool Jordani: siis peate teie jälle taggasi tulles iggaüks omma pärrandusse jure, mis ma teile annud.
21. Ja ma käsksin Josuat sel aial ja ütlesin: so silmad on näinud keik sedda, mis Jehowa teie Jummal on teinud neile kahhe kunningale; nenda wöttab Jehowa ka keikile kunningriikidele teha, kust sa läbbi käid.
22. Ärge kartke neid mitte, sest Jehowa teie Jummal, se söddib teie eest.
23. Ja ma pallusin Jehowa allandlikkult sel aial ja ütlesin:
24. ISsand Jehowa, sa olled hakkand omma sullasele näitma omma surust ja omma tuggewat kät: sest misuggune Jummal on taewas ja Ma peäl, kes jouaks teha, nenda kui sinno teud ja so wäggewad kombed on?
25. Lasse, ma pallun, mind miñna ja nähha sedda head maad, mis teile pool Jordani, seddasinnast head mäggist maad ja Libanoni.
26. Ja Jehowa sai wägga wihhaseks mo peäle teie pärrast, ja ei wötnud mind mitte kuulda; ja Jehowa ütles mo wasto: sest olgo sulle kül! ärra rägi ennam teps sest asjast mo wasto.
27. Minne ülles Pisga mäe otsa, ja tösta ommad silmad öhto pole ja louna pole ja homõiko pole, ja wata omõa silmaga: sest sa ei pea mitte ülle se Jordani sama.
28. Ja anna Josuale käsko ja te tedda wahwaks ja kinnita tedda, sest temma peab se rahwa ees siit ülle minnema, ja temma peab neile pärris-ossaks andma sedda maad, mis sa nääd.
29. Ja meie jäime senna orko Petpeori kohhale.

4. Peatük.

Maenitsus kässo-õppetusse sannakuulmisse pole.

1. Ja nüüd Israel! kule need seädmised ja kohtoseädused, mis minna teid õppetan, et teie nenda tete, et teie ellate ja senna sate ja pärrite sedda Maad, mis Jehowa teie wannematte Jummal teile annab.
2. # Ei teie pea mitte siñna sanna jure middagi kaswatama, mis ma teid kässin, egga sest ärrakautama, et teie peate Jehowa omma Jummal kässud, mis minna teid kässin.
3. Teie silmad on näinud, mis Jehowa on teinud Paalpeoriga, sest Jehowa so Jummal on iggäühhe, kes Paalpeori järrel käinud, so seast ärrakautanud.
4. Ja teie, kes hoidsite Jehowa omma Jummal pole, teie keik ollete tännapäaw ellus.
5. Wata ma ollen teid õppetanud need seädmised ja kohtoseädused, nenda kui Jehowa mo Jummal mind käsknud, et teie nenda tete seäl maal, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.
6. # Ja teie peate keik sedda piddama ja teggema: sest se on teie tarkus ja teie moistus nende rahwa silma ees, kes keik neistsinnatsist seädmisist sawad kuulda, ja nemmad wötwad öölda: sesinnane suur rahwas on töest üks tark ja moistlik rahwas.
7. # Sest missugune suur rahwas on, kelle jures jummalad ni liggi on, kui Jehowa meie Jummal, ni mitto kord kui meie temma pole hüame.
8. # Ja missuggune suur rahwas on, kel ni öiged seädmised ja kohtoseädused on, kui keik se kässo-õppetus, mis ma tänna teie kätte annan.
9. # Agga katsu ennese ette ja hoia omma hinge wägga, et sa ei unnusta neid asjo, mis so silmad näinud, ja et nemmad so süddamest ärra ei lahku keik so ello aia, ja kuluta neid omma lastele ja omma laste lastele,
10. Mis sel päwal sündis, kui sa seisid Jehowa omma Jummal ees Orebis, kui Jehowa mo wasto ütles: koggu mulle se rahwas, ja ma tahhan neid lasta kuulda ommad sannad, mis nemmad peawad oppima, et nemmad mind kartwad keik need päwad, mis nemmad Ma peäl ellawad, ja peawad neid ommad lapsed õppetama.
11. Ja teie tullite liggi ja seisite mäe al, ja se mäggi põlles tulle sees kesk taewani; pimmedus, pilwed ja suur pimme olli seäl.
12. Ja Jehowa räkis teie wasto kesk tulle seest; teie kuulsite nende sannade heäle, agga ühteki kuio ei näinud teie mitte, ei olnud muud kui se heäl.
13. Ja ta andis teile teäda omma seädsusse, mis ta teid käskis tehha, need kümme sanna, ja ta kirjotas neid kahhe kiwwi laua peäle.
14. Ja Jehowa käskis mind sel aial teid õppetada need seädmised ja

kohtoseädussed, et teie neid piddite teggema seäl maal, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.

15. Ja teie peate wägga ommad hinged hoidma, sest teie ei olle mitte ühtegi kuio näinud sel päwal, kui Jehowa teie wasto räkis Orebis kesk tulle seest.

16. Et teie mitte pahhaste ei te, egga ennestele ei te, mis nikkertud on, mis ial ühhe kuio sarnane, olgo se meeste- ehk naeste-rahwa näggo;

17. Mis ial ühhe lojukse näggo, mis Ma peäl; mis ial ühhe tibadega liño näggo, mis taewa al lennab;

18. Mis ial selle näggo, mis möda maad romab; mis ial ühhe kalla näggo, mis wees Ma al.

19. Ja et sa mitte omma silmi ülles ei tösta taewa pole, ja ei wata päwa ja ku ja tähtede, keige se taewa wäe peäle, et sind ei kihhuta, et sa nende ette kummardad ja neid tenid, mis Jehowa so Jummal on jagganud keige rahwale keige se taewa al.

20. Agga teid on Jehowa wastowötnud, ja teid wäljawinud sest raud-ahjust Egiptussest, et teie piddite temmale ollema pärris-rahwaks, nenda kui tännapäaw on.

21. Jehowa sai mo peäle wihhaseks teie asjade pärrast, ja wandus, et ma ei piddand mitte minnema ülle Jordani, ja et ma ei piddand sama senna hea male, mis Jehowa so Jummal sulle annab pärris-ossaks.

22. Sest ma pean seie male surrema, ei ma lähhä mitte ülle Jordani, agga teie lähhäte ülle ja pärrite sedda head maad.

23. Hoidke ennast, et teie ärra ei unnusta Jehowa omma Jummal seädust, mis ta teiega teinud, et teie ennestele ei te, mis nikkerdud, ei ühhegi asja kuio, mis Jehowa so Jummal sind keelnud.

24. Sest JEHOWA so Jummal on üks põllew tulli, üks pühha wihhaga Jummal.

25. Kui sa saad lapsed ja laste lapsed sünnitanud, ja teie seäl maal ollete wannaks sanud, ja tete pahhaste ja tete keiksuggu nikkerdud kuio, ja tete, mis on kurri Jehowa so Jummal melest, et teie tedda ärritate:

26. Siis kutsun ma teie wasto tännapäaw tunnistusseks taewast ja maad, et teie töest peate pea ärrakadduma seält maalt, kuhho teie ülle Jordani lähhäte sedda pärrima: teie ei pea seäl mitte omma päiwi pitkendama, waid teid peab töest ärrakautadama.

27. Ja Jehowa pillab teid laiale mitme rahwa sekka, ja teid peab pissut rahwast üllejama nende pagganatte sekka, kuhho Jehowa teid wiib.

28. Ja seäl wöttate teie jummalad tenida, mis innimesse kätte tö on, pu ja kiwwi, mis ei nä egga kule, egga sö egga haiso ei tunne.

29. Siis wöttate teie seält Jehowa omma Jummalat otsida, ja sa pead tedda leidma, kui sa tedda otsid keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.

30. Kui sul kitsas kä ja keik needsinnatsed asjad tulles so kätte, siis pörad sa wiimsil päiwil Jehowa omma Jummal pole ja wöttad temma sanna kuulda.
31. # Sest Jehowa so Jummal on üks hallastaja Jummal, ei ta jätta sind mitte mahha egga rikku sind ärra, ja ta ei unnusta mitte ärra so wannematte seädust mis ta neile wandunud.
32. Sest küssi agga endiste päwade järrele, mis enne sind olnud, sest päwast kui Jummal inimesse loi Ma peäl, ja ühhest taewa otsast teise taewa otsani, kas nisuggune suur assi on sündinud, ehk kas selle sarnast on kuulnud:
33. Kas üks rahwas on Jummal heäle kuulnud kesk tulle seest räkiwad, nenda kui sinna olled kuulnud, ja ellusse jänud.
34. Ehk kas Jummal on katsnud tulla, ennesele wõtma ühhe rahwa seast kiusatuste läbbi, immetähtede ja immeteggude läbbi, ja söa ja wäggewa käe läbbi ja wäljasirrutud käewarre läbbi, ja mitme sure hirmo läbbi, keik sedda möda kui Jehowa teie Jummal teile teinud Egiptusses teie nähhes.
35. Sinna olled sanud nähha, et sa pead tundma, et Jehowa on Jummal; muud ep olle enam kui ta üksi.
36. Taewast on ta sind lasknud kuulda omma heäle, et ta sind õppetast; ja Ma peäl on ta sulle annud nähha omma sure tulle, ja sa olled temma sannad kuulnud kesk tulle seest.
37. Ja sepärrast et ta so wannemad on armastanud, ja pärrast neid nende suggu ärrawallitsenud: siis on ta sind wäljawinud omma pallega, omma sure rammoga Egiptussest.
38. Et ta pididi so eest ärraaiama rahwast, mis suremad ja wäggewamad sind on, ja sind siñna wima, sulle nende Ma andma pärris-ossaks, nenda kui tännapä on.
39. Siis pead sa tänna teädma, ja ikka jälle omma süddamesse pannema, et Jehowa on se Jummal taewas üllewel ja al Ma peäl; muud polle enam.
40. Ja sa pead ta seädmissed piddama ja ta kässud, mis minna sind tänna kässin, et sul ja sinno lastel pärrast sind woiks hea põlli olla, ja et sa woiksid ommad päwad pitkendada seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab, keik so ello aia.
41. Siis lahutas Moses kolm liñna ärra siin pool Jordani päwatousma pool:
42. Et senna woiks pöggeneda üks tapja, kes omma liggimesse tapnud ei mitte melega, kui ta ei wihkand tedda mitte ei eile egga enne, et ta ühte neisse liñna woiks pöggeneda ja ellusse jäda.
43. Petseri seäl körbes, mis laggedal maal, mis Rubeni laste pärralt; ja Ramoti Kileadis, mis Kadi laste pärralt; ja Kolani Pasanis, mis Manasse laste pärralt olli.
44. Ja se on se kässo-õppetast, mis Moses Israeli laste ette panni.
45. Need on need tunnistused ja seädmissed ja kohtoseädused, mis Moses räkis Israeli laste wasto, kui nemmad Egiptussest ollid wäljatulnud.

46. Siin pool Jordani orgus Petpeori kohhal, Sihoni Emori kunninga maal, kes Esbonis ellas, kedda Moses ja Israeli lapsed mahhalöid, kui nemmad Egiptussest wäljatullid.
47. Ja pärrisid temma maad ja Ogi Pasani kunninga maad, kaks Emori kunningast, mis siin pool Jordani päwa tousma pool ollid.
48. Aroerist, mis Arnoni jõe äres, ja Sioni mäest sadik, se on Hermon.
49. Ja keik sedda laggedat maad siin pool Jordani homõiko pool ja laggeda merrest sadik, Pisga kaljopeältse Ma al.

5. Peatük.

Jummala 10. käsko woetakse ueste ülles, neid peab petama.

1. Ja Moses kutsus keik Israeli ja ütles nende wasto: Kule Israel need seädmissed ja need kohtoseädussed, mis ma tänna teie kuldes rägin, ja neid peate teie öppima ja piddama, et teie nende järrele tete.
2. Jehowa meie Jummal on meiega seädusse teinud Orebis.
3. Ei polle Jehowa sedda seädust meie wannemattega teinud, agga meiega, kes meie siin keik tänna ellus olleme.
4. Pallest pallese on Jehowa teiega räkind mäe peäl kesk tulle seest,
5. (Minna seisin Jehowa wahhel ja teie wahhel sel aial, et ma teile piddin kulutama Jehowa sanna, sest teie kartsite tulle eest, ja ei läinud mitte ülles mäe peäle) kui ta ütles:
6. Minna ollen Jehowa so Jummal, kes sind on wäljatonud Egiptusse maalt, orjade koiast.
7. # Sul ei pea mitte teisi jummalaid ollema minno Palle körwas.
8. Sa ei pea ennesele ühtegi nikkertud kuio kel ühhegi asja näggo on, teggema sest mis on taewas ülleweel, egga sest mis on al Ma peäl, egga sest mis wees Ma al on.
9. Sa ei pea nende ette mitte kummardama egga neid tenima: sest minna Jehowa so Jummal ollen üks pühha wihhaga Jummal, kes wannematte üllekohhut nuhtleb laste kätte kolmandamast ja neljandamast põlwest sadik, nende kätte kes mind wihkawad.
10. Ja kes head teeb mitme tuhhandele, neile kes mind armastawad ja mo kässud piddawad.
11. # Sa ei pea mitte Jehowa omma Jumjala nimmi ilma-asjata suhho wotma: sest Jehowa ei pea tedda mitte ilmasüta, kes temma nimme ilma-asjata suhho wöttab.
12. # Pea hingamise päwa, et sa sedda pühhitsed, nenda kui Jehowa so Jummal sind käsknud.
13. Kuus päwa pead sa tööd teggema ja keik omma teggemist ärra teggema.

14. Agga seitsmes pääw on üks hingamisse-pääw Jehowale so Jummalale; ei sa pea ühtegi teggemist teggema, ei sinna ei so poeg egga so tüttar, ei so sullane egga so ümmardaja, ei so härg egga so esel, ei ükski so lojustest, egga so woöras, kes so wärrawatte sees on: et so sullane ja so ümmardaja saab hingada nenda kui sinna.

15. Ja sa pead mõtlema se peäle, et sa olled orri olnud Egiptusse maal, ja Jehowa so Jummal on sind seält wäljatonud wäggewa käega ja sirrutud käewarrega: sepärrast on Jehowa so Jummal sind käsknud hingamisse päwa piddada.

16. # Auusta omma issa ja omma emma, nenda kui Jehowa so Jummal sind käsknud, et so ello päwad sawad pitkendatud, ja et so kässi hästi käib seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab.

17. # Sa ei pea mitte tapma.

18. # Ja sa ei pea mitte abbiello ärrarikkuma.

19. # Ja sa ei pea mitte warrastama.

20. # Ja sa ei pea mitte omma liggimesse wasto räkima kui walle tunnistusmees.

21. # Ja sa ei pea mitte himmustama omma liggimesse naest. # Ja sa ei pea mitte ihhaldama omma liggimesse kodda, ei temma põldo, ei ta sullast egga ta ümmardajat, ei ta härga egga ta eesli egga mingisuggust, mis so liggimesse pärralt on.

22. Need sannad räkis Jehowa keige teie koggodusse wasto mäe peäl kesk tulle, pilwe ja sure pimmedusse seest: suur olli se heäl, ja ta ei pannud ühtegi siñna jure; ja ta kirjotas neid kahhe kiwwi-laua peäle ja andis neid mo kätte.

23. Ja se sündis kui teie sedda heält kuulsite kesk pimmedusse seest, ja se mäggi tulles põlles: siis tullite teie mo jure, keik teie suggu-arrude peamehhed ja teie wannemad.

24. Ja teie ütlesite: wata Jehowa meie Jummal on meile näitnud omma au ja omma surust, ja ta heäle olleme meie kuulnud kesk tulle seest: sel päwal olleme näinud, et Jummal innimessega rägib, ja ta jääb ellusse.

25. Ja nüüd mikspärrast peame meie surrema? sest meid põlletab se suur tulli ärra; kui meie weel ikka Jehowa omma Jummal heäle kuleme, siis surreme ärra.

26. Sest missuggune lihha on ial olnud, mis selle ellawa Jummal heäle kuulnud räkiwad kesk tulle seest, nenda kui meie, ja on ellusse jänud?

27. Minne sinna liggi ja kule keik sedda, mis Jehowa meie Jummal ütleb; ja sinna pead meie wasto räkima keik sedda, mis Jehowa meie Jummal so wasto rägib, ja meie tahhame sedda kuulda ja tehha.

28. Ja Jehowa kulis teie sannade heäle, kui teie mo wasto räkisite, ja Jehowa ütles mo wasto: Ma ollen kuulnud selle rahwa sannade heäle, mis nemmad so wasto öölnud; se on hea keik, mis nemmad räkinud.

29. # Kes annab et nende südda sesuggune neil olleks, et nemmad mind wottaksid karta ja piddada keik mo kässud keige ello aia: et nende ja nende laste kässi hästi käiks iggaweste.

30. Minne, ütle neile: minge jälle taggasi omma telkide jure.

31. Ja sinna, seisa sa siin mo jures, ja ma tahhan so wasto räkida keik need kässud ja seädmissed ja kohtoseädussed, mis sa neid pead õppetama, et nemmad teggewad seal maal, mis ma neile annan sedda pärrida.

32. # Katske siis teha, nenda kui Jehowa teie Jummal teid käsknud: ärge lahkuge ei parramat egga pahhemat kät.

33. Käige keige se tee peäl, mis Jehowa teie Jummal teid käsknud, et teie ellusse jäte ja teie kässi hästi käib, ja et teie omma ello päwad pitkendate seal maal, mis teie pärrite.

6. Peatük.

Jehowa käsko ja wisid peab ka lastele kinnitama.

1. Ja need on need kässud, seädmissed ja kohtoseädussed, mis Jehowa teie Jummal käskis teid õppetada ja teha seal maal, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.

2. Et sa Jehowa omma Jummalat kardad, et sa pead keik temma seädmissed ja ta kässud, mis ma sind käsknud, sinna ja so poeg ja so poia poeg keige omma ello aia, ja et so päwad sawad pitkendatud.

3. Ja kule Israel ja katsu sedda teha, et so kässi hästi käib ja et teid wägga palju saab, nenda kui Jehowa so wannematte Jummal sulle räkinud, seal maal, mis pima ja met joseb.

4. Kule Israel: Jehowa meie Jummal, Jehowa on üks.

5. Ja sa pead Jehowat omma Jummalat armastama keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest ja keigest ommast wäest.

6. Ja needsinnatsed sannad, mis ma sind tänna kässin, peawad so süddames ollema.

7. Ja sa pead neid omma lastele kowwaste kinnitama ja neist räkima, kui sa ommas koias istud, ja kui sa tee peäl käid, ja kui sa maggama heidad, ja kui sa üllestoused.

8. Ja sa pead neid sidduma tähheks omma käe peäle, ja need peawad so silmade wahhel pea-otsa naastuks ollema.

9. Ja sa pead neid kirjutama omma koia piitjalge ja omma wärrawatte peale.

10. Ja se peab sündima, kui Jehowa so Jummal sind saab winud senna male, mis ta wandunud so wannemattele Abraamile, Isaakile ja Jakobile, sulle sedda anda, sured ja head liñnad, mis sa polle ehitanud;

11. Ja koiad keik head täis, mis sa ei olle täitnud, ja raiutud kaewud, mis sa ei olle raiunud, winamäed ja ölli-pu-aiad, mis sa ei olle istutanud; ja sa saad sönud ja so köht täis sanud:
12. # Hoia ennast, et sa mitte ärra ei unnusta Jehowat, kes sind wäljatonud Egiptusse maalt, orjade koiast.
13. Sa pead Jehowat omma Jummalat kartma ja tedda tenima ja temma nimme jures wanduma.
14. Teie ei pea mitte teiste jummalatte järrel käima neist rahwa jummalaiast, kes teie ümberkaudo on.
15. Sest Jehowa so Jummal on üks pühha wihhaga Jummal so seas; et Jehowa so Jummal wihha ei sütti so wasto põllema, ja sind ei kauta Ma peält ärra.
16. Teie ei pea mitte Jehowat omma Jummalat kiusama, nenda kui teie Massas kiusasite.
17. Teie peate öiete piddama Jehowa omma Jummal kässud, ja temma tunnistused ja ta seädmissed, mis ta sind käsknud.
18. Ja sa pead teggema, mis öige ja mis hea Jehowa silma ees, et sul hea põlli woiks olla, et sa tulled ja pärrid sedda head maad, mis Jehowa so wannemattele on wandudes tootand,
19. Et ta piddi ärralükkama nenda keik so waenlased sinno eest kui Jehowa on räkind.
20. Kui so poeg sult homẽ peaks küssima ja ütlema: mis tunnistused ja seädmissed ja kohtoseädused on need, mis Jehowa meie Jummal teid käsknud?
21. Siis pead sa omma poiale ütlema: meie ollime Warao sullased Egiptusses, ja Jehowa on meid Egiptussest wäljatonud x tuggewa käega.
22. Ja Jehowa teggi immetähtä ja sured ja kurjad immeteud, Egiptusse Warao wasto ja keige ta perre wasto meie silma ees.
23. Agga meid wiis ta seält wälja, et ta meid piddi saatma, ja meile andma sedda maad, mis ta meie wannemattele wandudes tootand.
24. Ja Jehowa käskis meid keik nendesinnaste seädmissete järrele tehha, et meie piddime kartma Jehowat omã Jummalat enneste heaks keige ello aia, et ta meid piddi ellus hoidma, nenda kui tännapäaw.
25. Ja se peab meile öigusseks ollema, kui meie katsume tehha keik nende käskude järrele Jehowa omma Jummal ees, nenda kui ta meid käsknud.

7. Peatük.

Jehowa kautab Kanaanid ärra omma wäe läbbi.

1. Kui Jehowa so Jummal sind saab winud siñna male, kuhho sa tulled sedda

- päärima, ja palju rahwast so eest ärralükkand, neid Hitti- ja Kirgasi- ja Emori- ja Kanaani- ja Perissi- ja Hiwwi- ja Jebusi-rahwast, seitse rahwast, mis ennam ja wäggewamad on kui sinna;
2. Ja Jehowa so Jummal neid saab so kätte annud ja sa neid mahhalönud: siis pead sa neid öiete sutumaks ärrakautama, ei sa pea mitte nendega seädust teggema, egga nende peäle armo heitma.
  3. Ja sa ei pea mitte nendega langukseks sama; omma tüttart ei pea sa mitte ta poiale andma, ja temma tüttart ei pea sa mitte omma poiale wõtma.
  4. Sest ta sadab so poia minno järrele ärra, et nemmad teised jummalad teniwad; ja Jehowa wihha süttib põllema teie wasto, ja ta kautab teid ussinaste ärra.
  5. Agga nenda peate teie neile teggema: nende altarid peate teie mahhakiskuma ja nende ebbausso sambad katki-murdma, ja nende ied peate ärraraiuma ja nende nikkertud kuiud tullega ärrapölletama.
  6. Sest sa olled üks pühha rahwas Jehowale omma Jummalale; sind on Jehowa so Jummal ärrawallitsenud, et sa temmale pead ollema üks isse-rahwas keige rahwa seast, mis Ma peäl on.
  7. Ei mitte sepärrast, et teid ennam kui keik mu rahwas, polle Jehowa teid ni wägga armatsenud ja teid ärrawallitsenud: sest teie ollete se wähhem keige rahwa seast.
  8. Agga sepärrast et Jehowa teid armastas, ja et ta piddi se wande piddama, mis ta teie wannematele wandunud, on Jehowa teid wäljatonud tuggewa käega, ja sest orjade koiast sind lunnastanud Warao Egiptusse kunninga käest.
  9. Ja sa pead teädma, et Jehowa so Jummal on Jummal, se # ustaw Jummal, kes seädust peab ja heldust tuhhandest põlwest sadik, neile, kes tedda armastawad ja ta kässud peawad.
  10. Ja kes nende kätte tassub kes tedda wihkawad, iggauhhele temma silmi, et ta tedda hukka sadab; ei ta wiwi mitte selle wasto kes tedda wihkab, ta silma ees tassub ta temma kätte.
  11. Siis pea se käsk ja need seädmissed ja kohtoseädussed, mis ma tänna sind käsknud nende järrele teha.
  12. Ja se peab sündima, sepärrast et teie wöttate kuulda needsinnatsed kohtoseädussed ja piddada ja nende järrele teha, et Jehowa so Jummal sulle peab sedda seädust, mis ta so wannemattele on wandudes tootand.
  13. Ja ta wottab sind armastada ja sind önnistada ja sind siggitada, ja önnistada so ihho suggu ja so Ma wilja, so wilja ja so wärsket wina ja so ölli, so weikse suggu ja puddolajuste karjad seäl maal, mis ta so wannemattele wandunud, sulle anda.
  14. Önnistud pead sa ollema ennam kui keik mu rahwas, ei pea so seas ollema ükski siggimatta mees egga naene, egga so lojuste seas.

15. Ja Jehowa tahhab sinnust ärra sata keik haigust, ja ei ühtegi neist Egiptusse-rahwa pahhaist többedest (mis sa tead) so peäle panna: agga ta panneb neid keikide nende peäle, kes sind wiikawad.
16. Ja sa pead ärralöppetama keik neid rahwast, mis Jehowa so Jummal sulle annab, ei so silm pea armo neile andma: ja sa ei pea nende jummalaid mitte tenima, sest se tulleb sulle wörkutamisse paelaks.
17. Kui sa ütled ommas süddames: neid rahwast on ennam kui minna, kuidawoin ma neid ärraaiada?
18. Ei sa pea mitte kartma nende eest; tulleta ikka mele, mis Jehowa so Jummal teinud Waraule ja keige Egiptusse-rahwale, ja
19. Need sured kiusatussed, mis so silmad näinud, ja need immetähhed ja need immeteud, ja se tuggew kässi ja se wälja sirrutud kässi-wars, misga Jehowa so Jummal sind wäljawinud: nenda wöttab Jehowa so Jummal keik neile rahwale teha, kelle eest sinna kardad.
20. Ja Jehowa so Jummal läkkitab ka örrilasi nende peäle, senni kui need kauwad, kes üllejänud, ja kes so eest warjule läinud.
21. Ärra hirmu ärra nende pärrast, sest Jehowa so Jummal on so seas, se suur ja kartusse-wäärt Jummal.
22. Ja Jehowa so Jummal lükkab neid rahwast sinno eest ärra pissut hawal; ei sa joua neid ussinaste löppetada, et so peäle metsa-ellajad paljo ei siggine.
23. Ja Jehowa so Jummal annab neid so kätte, ja hirmutab neid sure kärrinaga ärra, senni kui neid ärrakautakse.
24. Ja ta annab nende kuningad so kätte, et sa ärrakautad nende nimme taewa alt: ei sa ükski sinno wasto seista, senni kui sa neid saad ärrakautanud.
25. Nende nikkertud jummalad peate teie tullega ärrapölletama: ei sa pea mitte himmustama sedda höbbedat ja kulda mis nende peäl on, egga ennesele wötma, et sind sega ei wörkuta: sest se on üks hirmus assi Jehowale so Jummalale.
26. Ja sa ei pea mitte ühtegi hirmust asja omma kotta wima, et sa saad ärrakautawaks, nenda kui se on: se peab koggone jälk ja wägga hirmus so melest ollema, sest se on üks ärrakautawa assi.

8. Peatük.

Jehowa kiusab heateggemisega.

1. Keige käskude järrele, mis ma sind tänna kässin, peate teie katsma teha, et teie ellusse jäte ja paljuks sate, ja tullete ja pärrite sedda maad, mis Jehowa teie wannemattele wandudes tootand.
2. Ja sa pead mele tulletama keik teed, mis Jehowa so Jummal sind saatnud need nellikümmend aastat körbes, et ta sind pididi allandama, ja sind kiusama,

et saaks teada mis so süddames, kas sa wöttaksid temma kässud piddada ehk mitte.

3. Ja ta allandas sind ja laskis sind nälga tunda ja sötis sind mannaga, mis sa ei tunnud, egga so wannemad tunnud, et ta sulle andis teada, et innimenne ei ella ükspäines leiwast, waid innimenne ellab keigest sest, mis Jehowa suust wäljatulleb.

4. So rided ei sanud mitte wannaks so selgas, ja so jallad ei paistetand mitte need nellikümmend aastat.

5. Ja sa pead tundma ommas süddames, et nenda kui mees karristab omma poia, nenda karristab sind Jehowa so Jummal.

6. Ja sa pead Jehowa omma Jummal kässud piddama, et sa käid temma tede peäl ja et sa tedda kardad.

7. Sest Jehowa so Jummal wiib sind hea male, mis wee jöggede, hallikatte ja süggawatte haudade Ma on, mis wäljatullewad orgude seest ja mäggede peält,

8. Üks nisso ja odra ja wina ja wigi pude ja kranatiouna pude Ma, üks öllimarja pude ja mee Ma:

9. Üks Ma, kus sa mitte kehwa wisi ei sa leiba süa, kus ei pea ühtegi puduma, üks Ma, kelle kiwwid täis rauda on, ja kelle mäggede seest sa saad waske wäljaraiuda.

10. Kui sa saad sönud ja so köht täis sanud, siis pead sa Jehowat omma Jummalat kiitma se hea Ma pärrast, mis ta sulle annud.

11. Hoia ennast, et sa mitte Jehowa omma Jummalat ärra ei unnusta, kui sa ei pea temma käsko ja ta kohtoseädussid ja ta seädmissi, mis ma tänna sind kässin.

12. Ehk sa wahhest sööd ja so köht saab täis, ja ehhitad head koiad ja ellad seäl sees,

13. Ja so weiksed ja so puddoljuksed siggiwad, ja sa saad palju hõbbedat ja kulda, ja keik, mis sul on, siggib,

14. Ja so südda lähhäb surelisseks, ja sa unnustad Jehowat omma Jummalat ärra, kes sind Egiptusse maalt orjade koiast wäljatonud:

15. Kes sind saatnud sures ja jälledas körbes, kus tullised maud ja korpionid ollid, ja poud, kus ep olnud wet; kes sulle laskis wet wäljatulla keigekowwema kiwwikaljust.

16. Kes sind mannaga sötis körbes, mis so wannemad ei tunnud, et ta sind piddi allandama ja sind kiusama, et ta sulle wimaks head teeks.

17. Ja sa mötleksid ommas süddames: mo rammo ja mo käe wäggi on mulle se warrandusse saatnud.

18. Siis pead sa Jehowat omma Jummalat omma meele tulletama, et temma se on, kes sulle annab rammo warrandust sada, et ta omma seädusse kinnitab, mis ta so wannemattele wandudes tootand, nenda kui tännapäaw on.

19. Ja se peab sündima, kui sa koggone Jehowat omma Jummalat ärraunnustad, ja teiste jummalatte järrel käid ja neid tenid ja nende ette kummardad: siis ma tunnistan tänna teie wasto, et teie wissiste peate hukka sama:

20. Nenda kui need rahwas, mis Jehowa teie eest hukka sadab, nenda peate teie hukka sama, sepärrast et teie ei wötta kuulda Jehowa omma Jummalat sanna.

9. Peatük.

Jehowa aiab pagganad ärra nende öälusse pärrast.

1. Kule Israel, sa lähäd tänna ülle Jordani, et sa tuled pagganatte maad pärrima, kes suremad ja wäggewamad sind on; liñnad, mis sured ja tuggewaks tehtud taewani.

2. Mis üks suur ja pitk rahwas Enaki lapsed on, mis sa tunned, ja olled kuulnud: kes woib seista Enaki laste ees?

3. Ja sa pead tänna teädma, et Jehowa so Jummal se on, kes sinno ees käib, üks põllew tullid, se kautab neid ärra ja se rudjub neid mahha so silma ette: siis aia neid ärra ja hukka neid ussinaste ärra, nenda kui Jehowa sulle räkinud.

4. Ärra ütle ommas süddames; kui Jehowa so Jummal neid saab so eest ärralükkanud, ärra mötle: minno öigusse pärrast on Jehowa mind saatnud seddasinnast maad pärrima; et kül nende rahwa öälusse pärrast Jehowa neid so eest ärraaiab.

5. Ei mitte so öigusse pärrast egga so süddame waggadusse pärrast olled sa tulnud nende maad pärrima: agga nende rahwa öälusse pärrast aiab Jehowa so Jummal neid so eest ärra, et ta töeks teeb sedda sanna, mis Jehowa wandunud so wannemattele Abraamile, Isaakile ja Jakobile.

6. Ja sa pead teädma, et Jehowa so Jummal sulle mitte so öigusse pärrast ei anna seddasinnast head maad, sedda pärrida, sest sa olled üks kangekaelne rahwas.

7. Tulleta omma mele, ärra unnusta mitte ärra, kuidas sa Jehowat omma Jummalat olled körbes wägga wihhastand; sest päwast, kui sa Egiptusse maalt wäljatullid, senni kui teie seie kohta saite, ollete teie wastapanniad olnud Jehowa wasto.

8. Ja Orebis ollete teie wägga Jehowat wihhastand, ja Jehowa sai wihhaseks teie peäle, et ta teid pididi ärrakautama.

9. Kui ma ülles mäe peäle läksin wõtma need kiwwi-lauad, need seädusse lauad, mis Jehowa teiega teinud, ja ma jäin mäe peäle nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd, ei sönud ma mitte leiba egga jonud ma wet.

10. Ja Jehowa andis mo kätte need kaks kiwwi-lauda, mis Jummalä sörmege kirjotud, ja nende peäl ollid keik need sannad, mis Jehowa olli teiege räkinud mäe peäl kesk tulle seest koggodusse päwal.
11. Ja se sündis pärrast nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd, et Jehowa mo kätte andis neid kaks kiwwi-lauda, need seädusse laudad.
12. Ja Jehowa ütles mo wasto: Touse ülles, minne ussinaste siit mahha, sest so rahwas mis sa Egiptussest wäljatonud, on pahhaste teinud; nemmad on äkkitselt ärralahkund se tee peält, mis ma neid käsksin, nemmad on ennestele ühhe wallatud kuio teinud.
13. Ja Jehowa räkis mo wasto ja ütles: Ma ollen sesinnatse rahwa näinud, ja wata temma on üks kangekaelne rahwas.
14. Seisa must rahho, siis tahhan ma neid ärrakautada, ja nende nimme ärrakustutada taewa alt, ja tahhan sind teha wäggewamaks ja paljuks rahwaks, ennam kui nemmad on.
15. Siis ma pöörsin taggasi ja läksin mäe peält mahha, (agga se mäggi põlles tulle sees,) ja kaks seädusse lauda ollid mo kahhe käe peäl.
16. Ja ma näggin ja wata, teie ollite Jehowa omma Jummalä wasto patto teinud, teie ollite ennestele teinud ühhe wallatud wassika, teie ollite äkkitselt ärralahkund se te peält, mis Jehowa teid käsksinud.
17. Ja ma hakkasin neist kahhest lauast kinni ja wiskasin neid ommast kahhest käest mahha, ja murdsin neid katke teie silma ees.
18. Ja ma heitsin ennast Jehowa ette mahha, nenda kui enne nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd, leiba ei sönud ma mitte egga jonud ma wet, keige teie patto pärrast mis teie ollite teinud, et teie sedda kurja Jehowa silma ees tehhes tedda ärritasite.
19. Sest ma kartsin se wihha ja se tullise wihha eest, et Jehowa teie peäle olli wägga kurjaks sanud, et ta teid pididi ärrakautama: ja Jehowa wöttis mind kuulda ka sedda puhko.
20. Ja Aaroni peäle sai Jehowa wägga wihhaseks, et ta tedda pididi ärrakautama, ja ma pallusin ka Aaroni eest sel aial.
21. Ja teie patto, sedda wassikast, mis teie ollite teinud, wötsin minna ja põlletasin sedda ärra tullega, ja örusin peneks ja jahwatasin sedda hästi, senni kui ta peneks sai kui pörm, ja ma wiskasin ta pörmo jökke, mis mäelt mahha joseb.
22. Ja Taberas ja Massas ♂ ja Kibrottaawas ♂♂ wihhastasite teie wägga Jehowat.
23. Ja kui Jehowa teid läkkitas Kadesbarneast ja ütles: minge ülles ja pärrige se Ma, mis ma teile annud: siis pannite teie Jehowa omma Jummalä su-sanna wasto, ja ei usksinud tedda mitte egga wötnud ta sanna kuulda.
24. Teie ollete wastopanniad olnud Jehowa wasto, sest päwast kui ma teid tunnud.

25. Ja ma heitsin ennast Jehowa ette mahha need nellikümmend päwa ja need nellikümmend ööd, kui ma ennast mahha heitsin: sest Jehowa olli öölnud, et ta teid pididi ärrakautama.

26. Ja ma pallusin Jehowa ja ütlesin: ISsand Jehowa! ärra rikku mitte ärra omma rahwast ja omma pärris-ossa, mis sa olled lunnastand omma surussega, mis sa wäljatonud Egiptussest tuggewa käega.

27. Mötle omma sullaste Abraami, Isaaki ja Jakobi peäle, ärra wata mitte selle rahwa kangusse peäle egga ta öälusse peäle, egga ta patto peäle:

28. Et ei ütle se Ma rahwas, kust sa meid wäljatonud: sepärrast et Jehowa ei woiind mitte neid wia senna male, mis ta neile räkinud, ja et ta neid wihkas, on ta neid waljawinud, et ta neid pidi kõrbe surmama.

29. Ja nemmad on so rahwas ja so pärris-ossa, mis sa omma sure rammoga ja omä wälja sirrutud käewarrega olled wäljatonud.

10. Peatük.

Kümne kässo lauad: Lewi sou-arro lahhutamissest: Jumjala käskude lühhike õppetus.

1. Sel aial ütles Jehowa mo wasto: Raiu ennesele kaks kiwwi-lauda kui need endised, ja tulle ülles mo jure seie mäe peäle, ja te ennesele üks pu-laekas.

2. Ja ma tahhan nende laudade peäle kirjutada need sannad, mis nende endiste laudade peäl ollid, mis sa olled katki murdnud, ja sa pead neid laeka sisse pannema.

3. Ja ma teggin ühhe laeka Sittimi puust, ja raiusin kaks kiwwi-lauda nenda kui need endised; ja ma läksin ülles mäe peäle ja need kaks lauda ollid mo käes.

4. Ja ta kirjotas nende laudade peäle se endise kirja järrele need kümme sanna, mis Jehowa teie wasto olli räkind mäe peäl kesk tulle seest koggodusse päwal, ja Jehowa andis neid mo kättte.

5. Ja ma pöörsin ümber ja läksin mäe peält mahha, ja pannin laeka sisse need lauad, mis ma olin teinud, ja nemmad jäid senna, nenda kui Jehowa mind olli käsknud.

6. Ja Israeli lapsed läksid tee peäle Perotbenejaakanist Mosera; senna surri Aaron ja senna maeti tedda mahha, ja Eleasar temma poeg sai preestri-ammeti peäle ta assemele.

7. Seält nemmad läksid tee peäle Kudgoda, ja Kudgodast Jotbata, mis üks jöggede Ma on.

8. Sel aial lahutas Jehowa Lewi sugguarro ärra, et nemmad pididid Jehowa seädusse laekast kandma, Jehowa palle ees seisma, tedda tenima ja temma nimmel önnistama tännapawani.

9. Sepärrast ep olle Lewitidel jaggo egga pärris-ossa omma wendadega; Jehowa se on nende pärris-ossa, nenda kui Jehowa so Jummal temmale räkinud.
10. Ja ma seisin mäe peäl, nenda kui neil endisil päiwil, nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd, ja Jehowa wöttis mind kuulda ka sedda puhko: Jehowa ei tahtnud sind mitte ärrarikkuda.
11. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wötta kätte, minne tee peäle rahwa ees, et nemmad tullewad ja pärriwad sedda maad, mis ma nende wannemattele ollen wandunud neile anda.
12. # Ja nüüd Israel, mis küssib Jehowa so Jummal sinno käest? muud kui et sa pead kartma Jehowat omma Jummalat, et sa käid keige temma tede peäl, ja et sa tedda armastad ja Jehowat omma Jummalat tenid keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest,
13. Et sa pead Jehowa kässud ja ta seädmissed, mis minna sind tänna kässin sulle heaks.
14. Wata Jehowa so Jummalta pärralt on taewas ja taewaste taewas, Ma ja keik mis seäl sees.
15. Ükspäines so wannemid on Jehowa ihhaldanud, et ta neid armastas, ja on nende suggu pärrast neid ärrawallitsenud, teid keige rahwa seast, nenda kui tännapä on.
16. Ja teie peate omma süddame eest-nahha ümberleikama, ja omma kaela ei pea teie mitte ennam kangeks teggema.
17. Sest Jehowa teie Jummal on jummalatte Jummal ja issandatte ISSand, se suur, se wäggew Jummal, kes kartusse wäärt, kes ei pea ühhestki luggu ja ei wötta melehead wasto.
18. Kes öigust teeb waese lapsele ja lessenaesele, ja armastab woörast, et ta temmale annab leiba ja ridid.
19. Ja teie peate woöraid armastama, sest teie ollete woörad olnud Egiptusse maal.
20. Jehowat omma Jummalat pead sa kartma, tedda pead sa tenima ja temma pole hoidma ja ta nimme jures wanduma.
21. Temma on so kitus ja temma on so Jummal, kes so jures teinud need sured ja kartusse wäärt asjad, mis so silmad näinud.
22. Seitsmekümne waimoga läksid so wannemad alla Egiptusse-male, ja nüüd on Jehowa so Jummal sind pannud nenda kui taewa tähhed x paljusse polest.

11. Peatük.

Jehowat peab kartma temma sure wäe ja armo pärrast.

1. Ja sa pead Jehowat omma Jummalat armastama ja piddama temma käskmised ja ta seädmised ja ta kohtoseädused ja ta kässod keik ello aia.
2. Ja teie teate tänna, et ma ei rägi mitte teie lastega, kes ei tea ja kes ei olle näinud Jehowa teie Jummalat karristust, temma surust, ta tuggewat kät ja ta wälja sirrutud käewart.
3. Ja ta immetähhed ja temma teud, mis ta teinud Egiptusesse Warao Egiptusse kuningale ja keige ta male.
4. Ja mis ta teinud Egiptusse söawäele, temma hoostele ja ta söa wankrittele, kuidas ta on lasknud körkiatte merre wet nende peäle joosta, kui nemmad teid tagga aiasid, ja Jehowa neid ärrahukkas tännapäwani.
5. Ja mis ta teile teinud körbes, senni kui teie seie kohta saite.
6. Ja mis ta teinud Tatanile ja Abiramile Eliabi poegadele, kes Rubeni poeg olli, kuidas se Ma omma su lahti teinud ja ärranelanud neid ja nende perret ja nende telgid, ja keik se warrandusse, mis ial nende pärralt olli keige Israeli seas.
7. Sest teie silmad on keik Jehowa sured tööd näinud, mis ta teinud.
8. Sepärrast peate teie keik need kässud piddama, mis ma teid tänna kässin, et teie saaksite kinnitud ja tullete ja pärrite se Ma, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.
9. Ja et teie woiksite pitkendada ellopäwad seäl maal, mis Jehowa teie wannemattele wandunud, neile ja nende suggule anda, üks Ma mis pima ja met joseb.
10. Sest se Ma, kuhho sa tulled sedda pärrima, ei olle mitte kui Egiptusse-ma, kust teie ollete wäljatulnud, mis sa külwasid omma seemnega, ja kastsid omma waewaga kui ühhe rohho-aia.
11. Agga se Ma, kuhho teie lähhäte sedda pärrima, on üks mäggine ja orrune Ma: ta joob wet taewa wihmast;
12. Üks Ma, mis järrele Jehowa so Jummal kulab; Jehowa so Jummalat silmad on allati seäl peäl aasta hakkatussest aasta lõppetussest sadik:
13. Ja se peab sündima, kui teie öiete wöttate kuulda mo kässud, mis minna teid tänna kässin, et teie armastate Jehowat omma Jummalat ja tedda tenite keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest:
14. Siis tahhan minna teie male wihma anda ommal aial, sedda warrast ja hillist wihma, ja sa pead kokkokorristama omma wilja ja omma wärske wina ja omma ölli.
15. Ja ma tahhan rohto anda so wälja peäle so lojustele, ja sa pead söma ja so köht peab täis sama.

16. Hoidke ennast, et teie südda ei lasse ennast melitada, et teie ärratagganete, ja tenite teised jummalad ja nende ette kummardate.
17. Ja Jehowa wihha süttib põllema teie wasto ja ta panneb taewast kinni, et mitte wihma ei saa, ja se Ma ei anna omma wilja, ja teie peate pea ärrakadduma se hea Ma peält, mis Jehowa teile annab.
18. ♂ Ja teie peate needsinnatsed mo sannad omma süddamesse ja omma hingesse pannema, ja neid sidduma tähheks omma käe peäle, ja nemmad peawad peanaastuks otsa ollema teie silmade wahhel.
19. Ja teie peate neid ommad lapsed öppetamma ja neist räkima, kui sa ommas koias istud, ja kui sa tee peäl käid, ja kui sa ennast mahhaheidad, ja kui sa üllestoused.
20. Ja sa pead neid kirjutama omma koia piitjalge peäle ja omma wärrawatte peäle,
21. Et teie päiwi ja teie laste päiwi paljo saab seäl maal, mis Jehowa teie wannemattele wandunud neile anda, nenda kui taewa päwad Ma peäl.
22. Sest kui teie öiete peate keik needsinnatsed kässud, mis ma teid käsknud, et teie nende järrele tete, et teie armastate Jehowat omma Jummalat ja käite keige ta tede peäl ja hoiate temma pole:
23. Siis aiab Jehowa keik neid rahwast teie eest ärra, ja teie peate rahwast pärrima, mis suremad ja wäggewamad teid on.
24. Keik kohhad, kus teie jalge tallad peäle astuwad, peawad teie pärralt ollema, siit kõrwest ja Libanonist, se jõe Wratti jõe jurest taggumisest merrest sadik peab teie raia ollema.
25. Ei pea ükski jäma teie ette seisma: teie hirmo ja teie kartust tahhab Jehowa teie Jummal panna keige se Ma peäle, mis peäle teie astute, nenda kui ta teile räkinud.
26. Wata ma pannen tänna teie ette önnistust ja ärrawandumist.
27. Sedda önnistust, kui teie wöttate kuulda Jehowa omma Jummalat kässud, mis ma teid tänna kässin.
28. Ja sedda ärrawandumist, kui teie mitte ei wötta kuulda Jehowa omma Jummalat käskusid, kui teie ärralahkute se tee peält, mis ma teid tänna kässin, et teie wöttate teiste jummalatte järrel käia, mis teie ep olle tunnud.
29. Ja se peab sündima, kui Jehowa so Jummalat sind saab senna male winud, kuhho sa lähhad sedda pärrima: siis pead sa sedda önnistamist andma Krisimi mäe peäl, ja ärrawandumist Ebali mäe peäl.
30. Eks need olle teile pool Jordani se tee tagga päwa waundusse pool Kanaanide maal, kes laggeda peäl ellawad, Kilgali kohhal More tammikko jures?
31. Sest teie lähhäte ülle Jordani, et teie sate pärrida se Ma, mis Jehowa teie Jummal teile annab, ja teie peate sedda pärrima ja seäl ellama.
32. Katsuge nüüd teha, keik nende seädmiste ja kohtoseäduste järrele, mis ma tänna teie ette pannen.

12. Peatük.

Ebbausk on pahha: öige Jummal tenistusse paik ja wiis.

1. Need on need seädmissed ja kohtoseädussed, mis järrele teie peate katsuma teha seäl maal, mis Jehowa so wannematte Jummal sulle annab sedda pärrida, keige ello aia, mis teie Ma peäl ellate.
2. Teie peate koggone kautama keik paigad, kus need rahwas, kelle Ma teie pärrite, on ommad jummalad teninud, kõrge mäggede peäl ja mäe-kinkude peäl ja keikide halja pude al.
3. Ja teie peate nende altarid mahhakiskuma, ja nende ebbaussosambad katkimurdma, ja nende ied tullega ärrapölletama, ja nende nikkertud jummalad mahha raiuma, ja nende nimme seält kohhast kautama.
4. Teie ei pea mitte nenda teggema Jehowale omma Jummalale.
5. Agga se paiga järrele, mis Jehowa teie Jummal ärrawallitsenud keikist teie sou-arrudest, et ta senna omma nimme panneb, temma maia järrele peate teie küssima ja senna tullemä.
6. Ja siñna peate teie wima omma pölletamise- ja omma tappa-ohwrid, ja ommad kümnessed ja omma käe üllestöstmisse-ohwri, ja ommad tootusse ja ommad heamelelissed ohwrid, ja omma weiste ja omma puddolojuste essimest issast suggu.
7. Ja seäl peate teie söma Jehowa omma Jummal ees, ja röömsad ollema keige se pärrast, kus külge teie ja teie perred omma kät pistanud, sest et Jehowa so Jummal sind on önnistanud.
8. Ei teie pea ühtegi teggema sedda möda, kui meie siin tänna teme, iggaüks keik, mis ta melest öige on.
9. Sest teie ep olle tännini weel mitte tulnud hingamise paika ja pärris-ossa peäle, mis Jehowa so Jummal sulle annab.
10. Ja teie peate ülle Jordani minnema ja jäma senna male, mis Jehowa teie Jummal teile pärris-ossaks annab, ja ta sadab teile hingamist keige teie waenlaste eest seäl ümberkaudo, ja teie peate julgeste ellama.
11. Ja üks paik peab ollema, mis Jehowa teie Jummal wöttab ärrawallitseda, et ta omma nimme senna assutab, siñna peate teie wima keik sedda, mis ma teid kässin, ommad pölletamise- ja ommad tappa-ohwrid, ommad kümnessed ja omma üllestöstmisse-ohwri, ja keik teie parramad tootusse-ohwrid, mis teie Jehowale tootate.
12. Ja teie peate röömsad ollema Jehowa omma Jummal ees, teie ja teie poiad ja teie tütreid ja teie sullased ja teie ümmardajad ja se Lewit, kes teie wärrawate sees: sest temmal ep olle jaggo egga pärris-ossa teiega.
13. Hoia ennast, et sa omma pölletamise-ohwri ei ohwerda keiges paikas, mis sa nääd:

14. Waid seäl paikas, mis Jehowa ärrawallitseb ühhest so sugguarrude seast, seäl pead sa ohwerdama ommad põlletamise-ohwrid, ja seäl pead sa teggema keik sedda, mis ma sind kässin.
15. Agga keige omma hinge himmo pärrast pead sa tapma, ja lihha söma Jehowa omma Jummalta önnistamise järrele, mis ta sulle annud keikis so wärrawis: kes rojane ja kes puhhas, peab sedda söma, nenda kui ühhe weikise ja sure hirwe lihha.
16. Agga werd ei pea teie mitte söma, Ma peäle pead sa sedda wallama nenda kui wet.
17. Ei sa woi mitte omma wärrawatte sees süa omma wilja ja omma wärsket wina ja omma ölli kümnest, ei omma weiste, egga omma puddolojuste essimest issast suggu, ei ühtegi omma tootusse-ohwrist, mis sa tootad, ei omma heamelelissest ohwrist, egga omma käe üllestöstmisse-ohwrist:
18. Waid Jehowa omma Jummalta ees pead sa sedda söma seäl paikas, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, sinna ja so poeg ja so tüttar ja so sullane ja so ümmardaja, ja se Lewit, kes so wärrawis, ja pead römus ollema Jehowa omma Jummalta ees keige se pärrast, kus külge sa omma kät pistad.
19. Hoi ennast, et sa mitte sedda Lewitit mahha ei jätta, ei keigel omma ello aial omal maal.
20. Kui Jehowa so Jummal so raia laiemaks teeb, nenda kui ta sulle rākinud, ja sa ütled: ma tahhan lihha süa, sest et so hing iggatseb lihha süa; siis pead sa keige omma hinge himmo pärrast lihha söma.
21. Kui se paik kaugel sust ärra on, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, et ta senna omma nimme panneb, siis pead sa tapma ommast weistest ja ommast puddolojustest, mis Jehowa sulle annud, nenda kui ma sind käsknud, ja söma omma wärrawatte sees keige omma hinge himmo pärrast.
22. Agga nenda kui weikise- ja sure-hirwe lihha süakse, nenda pead sa sedda söma; kes rojane ja kes puhhas, woib sedda ühtlase süa.
23. Agga olle wahwa, et sa mitte werd ei sö, sest werri on se hing, ja sa ei pea mitte hinge söma lihhaga.
24. Ei sa pea sedda mitte söma, Ma peäle pead sa sedda wallama kui wet.
25. Sa ei pea sedda mitte söma, et sinno ja so laste kässi pärrast sind hästi käib, kui sa teed, mis Jehowa melest öige on.
26. Agga ommad pühhad asjad, mis sul woiksid olla, ja omma tootusse-ohwrid pead sa wõtma ja tulles siina paika, mis Jehowa ärrawallitseb.
27. Ja sa pead ommad põlletamise-ohwrid, se lihha ja se werre ohwerdama Jehowa omma Jummalta altari peäl, ja so tappa-ohwride werri peab sama ärrawallatud Jehowa so Jummalta altari peäle, ja se lihha pead sa söma.
28. Panne tähhele ja kule keik need sannad, mis ma sind kässin, et sinno ja so laste kässi pärrast sind hästi käib iggaweste, sest et sa teed, mis hea ja öige Jehowa so Jummalta melest.

29. Kui Jehowa so Jummal wottab ärrakautada so eest neid rahwast, kuhho sa lähhad neid pärrima, ja sa saad neid pärrida ja nende maal ellada:

30. Hoia ennast, et sind ei wörkuta nende järrele, pärrast sedda kui nemmad so eest on ärrakautud, ja et sa nende jummalaid tagga ei noua egga ütle: kuidas need rahwas ommad jumalad teninud, nenda tahhan minnagi teha.

31. Ei sa pea mitte nenda Jehowale omma Jummalale teggema: sest keik, mis Jehowale üks hirmus assi on, mis ta wiikab, sedda on nemmad omma jummalattele teinud: sest nemmad on ka ommad poiad ja ommad tütreid tullega omma jummalattele ärrapölletand.

13. Peatük.

Walle-prohwetide ja walle-nou wötjatte nuhtlus.

1. Keik nende sannade järrele, mis minna teid kässin, peate teie katsuma teha: ei sa pea mitte senna jure middagi kaswatama egga sest ärrakautama.

2. Kui üks prohwet ehk unnenäggia peaks so seast tousma, ja ta annab sulle ühhe tähhe ehk imme-teo,

3. Ja se täht ehk immeteggo tulleb, mis ta so wasto räkinud, ja ütleb: lähme teiste jummalatte järrele, mis sa ei tunne, ja tenigem neid:

4. Ei pea sa mitte selle prohweti ehk selle unnenäggia sanna wõtma kuulda: sest Jehowa teie Jummal kiusab teid, et saaks teäda, kas teie ollete need, kes armastawad Jehowat omma Jummalat keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.

5. Jehowa omma Jummal järrel peate teie käima, ja tedda kartma ja temma kässud piddama ja ta sannad kuulma ja tedda tenima ja temma pole hoidma.

6. Ja seddasamma prohweti ehk seddasamma unnenäggiat peab surma pandama, sest ta on ärratagganemist räkinud Jehowa teie Jumala wasto, kes teid wäljatonud Egiptusse maalt ja sind lunnastand orjade koiast; et ta sind ärraukkutab se tee peält, mis Jehowa so Jumal sind käsknud, et sa seäl peäl piddid käima; siis pead sa sedda kurja ennese seast ärrasaatma.

7. Kui so wend so emma poeg ehk so poeg ehk so tüttar ehk so naene, kes so sülles, ehk so söbber, kes kui so hing on, sallaja sind kihhutab ja ütleb: lähme ja tenime teised jummalad, mis ei sinna egga so wannemad ei tunnud,

8. Nende rahwa jummalaid, mis teie ümberkaudo on, kes liggi so jures ehk kaugel so jurest ärra ühhest Ma otsast teise:

9. Ei pea sa mitte temma nou wõtma egga tedda wõtma kuulda, ja so silm ei pea mitte ta peäle hallastama egga armo andma egga tedda warjul hoidma;

10. Agga sa pead ja pead tedda tapma, so kässi peab keige essite temma peäl ollema tedda tapmas, ja pärrast keige rahwa kässi.

11. Ja sa pead tedda kiwwidega wiskama, et ta surreb: sest ta on sind otsind ukkutada Jehowa so Jummal jurest ärra, kes sind wäljatonud Egiptusse maalt orjade koiast.
12. Et keik Israelid kuulwad ja kartwad ja mitte ennam ei te sesinnatse kurja asja järrele sinno seas.
13. Kui sa ühhes ommas liñnas, mis Jehowa so Jummal sulle annab, et sa seäl ellad, saad kuulda räkitawa:
14. Mehed, kes pahharetti suggu, on so seast wäljaläinud ja omma liña rahwast ukkutanud ja öölnud: lähme ja tenime teised jummalad, mis teie ei tunne;
15. Siis pead sa järrele kulama ja takka urima ja hästi järrele küssima, ja wata se on tössi, se assi on öige, se hirmus assi on so seas sündinud.
16. Sesinnatse liña rahwast pead sa hopis moöga terraga mahhalöma, sa pead sedda ja keik mis seal sees ja ta lojuksed sutumaks ärrakautama moöga terraga.
17. Ja keik ta saki pead sa kogguma temma turro peäle, ja tullega keik puhhas ärrapölletama se liña ja keik temma sagi Jehowale omã Jummalale, ja se peab ollema iggawesseks kiwwi-warreks, ei sedda pea ennam üllesehitadama.
18. Ja ei pea ühtegi so käe külge hakkama sest ärrakautawast asjast, et Jehowa ennast pöraks ommast tullisest wihhast, ja heidab armo so peäle ja hallastab so peäle ja sind siggitab, nenda kui ta so wannemattele wandudes tootand.
19. Kui sa wöttad kuulda Jehowa omma Jummal sanna, et sa pead keik temma kässud, mis ma tänna sind kässin, tehha mis öige Jehowa so Jummal melest on.

14. Peatük.

Leinamissest: mis kolbab süa: kümnesest.

1. Teie ollete Jehowa omma Jumala lapsed, teie ei pea mitte ennast killule leikama, egga ennast paljaks aiama omma silmade wahhel surno pärrast.
2. Sest sinna olled üks pühha rahwas Jehowale omma Jummalale, ja sind on Jehowa ärrawallitsend, et sa temmale pead ollema üks isse rahwas keige rahwa seast, mis Ma peäl on.
3. Ei sa pea ühtegi söma, mis hirmus assi on.
4. Need on need lojuksed, mis teie peate söma: härg, lamba suggu ja kitse suggu:
5. Suur ja weike hirw ja pödra suggu ja mets-sik ja se tisoni ja teo ja semeri suggu.

6. Ja keik lojuksed, kel sörrad ja sörrad ühhest lahti, mis kahhe sörraga, mis mello melletsewad lojuste seast, neid peate teie söma.
7. Agga sedda ei pea teie mitte söma, mis ükspäinis mello melletseb ja kel ükspäines sörrad, mis ühhest lahti on: ei sedda kamelit egga jännest egga mäe-rotti, et nemmad kül mello melletsewad, siiski ep olle neil söрге: rojased on nemmad teile.
8. Ja sigga, et temmal sörrad on, agga mitte mello, se on teile rojane: nende lihast ei pea teie mitte söma, ja nende raibesse ei pea teie mitte putuma.
9. Sedda peate söma keigest, mis wees on: keik, kel oimuksed ja somuksed, peate teie söma.
10. Ja keik sedda, kel ep olle oimuksid egga somuksid, ei pea teie mitte söma, rojane on se teile.
11. Keik puhtad linnud peate teie söma.
12. Agga se on, mis teie ei pea mitte neist söma: kotkas ja lukotkas ja merrekotkas,
13. Ja merrekokas ja kul ja must kul,
14. Ja keik kaarnad omma sugguga,
15. Ja surispäkul ja tahmasi- ja Sahhawi-lind ja käggi omãa sugguga;
16. Ja Kosi-lind ja ökul ja Tinsemeti-lind,
17. Ja Kaati- ja Rahami- ja Salaki-lind.
18. Ja tone-kurg ja Anawa lind omma sugguga ja Tukiwati-lind ja nahk-hiir,
19. Ja keik linnud, mis romawad, peawad teile rojased ollema, ei neid pea mitte södama.
20. Keik puhtad linnud peate teie söma.
21. Ühtegi raibet ei pea teie söma; selle woõrale, kes so wärrawis on, woid sa sedda anda, et ta sedda sööb, ehk mü mu ma-innimessele: sest sa olled üks pühha rahwas Jehowale omma Jummalale. Sikkut-talle ei pea sa mitte keetma temma emma pimaga.
22. Sa pead ikka keigest wiljast, mis sa külwand, kümnest andma, mis igga aasta pöld wälja annab.
23. Ja Jehowa omma Jummalala ees seäl paikas, mis ta wõttab ärrawallitseda, et ta omma nimme senna assutab, seäl pead sa söma omma wilja, omma wärske wina ja omma ölli kümnest ja omma weiste ja omma puddolojuste essimest issast suggu: et sa öppid Jehowa omãa Jummalat kartma keige ello aia.
24. Ja kui sul wägga pitk te on, et sa ei woi sedda siñna wia, et se paik sust kaugel ärra on, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb omma nimme senna panna, et Jehowa so Jummal sind önnistab:
25. Siis pead sa sedda rahha pärrast ärraandma, ja seu se rahha kokko ja wõtta omma kätte ja minne siñna paika, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb.

26. Ja anna se rahha keige se eest, mis so hing ihaldab, weiste eest ja puddolojuste eest ja wina eest ja kange jomaia eest ja keige se eest, mis so hing so käest kutsub, ja sö seäl Jehowa omma Jummal ees ja olle römus, sinna ja so perre.

27. Ja sedda Lewitit, kes so wärrawis, sedda ei pea sa mitte mahhajätma, sest temmal polle jaggo egga pärris-ossa sinnoga.

28. Igga kolme aasta takka pead sa ärrawima keik omma wilja kümnest, mis sel aastal on, ja pannema seisma omma wärrawatte sisse.

29. Siis peab tulles se Lewit (sest et temmal ep olle jaggo egga pärris-ossa sinnoga) ja se wooras ja se waene laps ja se lesknaene kes so wärrawatte sees, ja peawad söma, et nende köht täis saab: et Jehowa so Jummal sind önnistab keiges so käe töös, mis sa wöttad teha.

15. Peatük.

Järrele-jätmisse aasta.

1. Seitsme aasta takka pead sa lahtilaskmisse aastat piddama:

2. Ja se on se lahtilaskmisse assi: igga wölla-issand peab järrele andma, kes omma liggimessele kasso peäle laenanud, ei ta pea mitte omma liggimest egga omma wenda takka aiama, sest et se lahtilaskmisse-aeg on kulunud Jehowale.

3. Woöra ma innimesse wölga woid sa takka aiada, agga mis sul on omma wenna jures, sedda peab so kässi järrele andma.

4. Ommeti ei peaks santi ollema so seas, sest Jehowa tahhab sind kül önnistada seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab pärris-ossaks sedda pärrida;

5. Kui sa agga öiete wöttad Jehowa omma Jummal sanna kuulda, et sa katsud teha keik nendesinnaste käskude järrele, mis ma sind tänna kässin.

6. Sest Jehowa so Jummal önnistab sind, nenda kui ta sulle räkinud, et sa woid paljo rahwale pandi peäle laenada, agga sinna ei sa mitte pandi peäle wötta, ja pead mitme rahwa ülle wallitsema, agga sino ülle ei pea nemmad mitte wallitsema.

7. Kui üks sant sinno seas üks so wendadest ühhes so wärrawas so maal on, mis Jehowa so Jummal sulle annab: siis ei pea sa mitte omma süddant kowwaks teggema, egga omma kät kinni piddama omma wenna eest, kes sant on.

8. Agga sa pead temmale omma kät rohkeste lahti teggema ja temmale ikka laenama, mis temmale pudub, ni paljo kui ta tarwidusseks tarwis.

9. Hoia ennast, et so süddames ep olle üks pahharetti mötte, et sa mötled: se seitsmes aasta, se lahtilaskmisse aasta jouab liggi; et so silm kurri on omma

wenna wasto, kes sant on, ja sa ei anna temmale mitte, siis hüab ta so pärrast Jehowa pole, ja se tulleb sulle pattuks.

10. Sa pead temmale ikka andma, ja so südda ei pea mitte kurri ollema, kui sa temmale annad: sest se asja pärrast önnistab sind Jehowa so Jummal keiges so töös ja keiges, kuhho külge sa omma kät pistad.

11. Sest sandid ei löppe mitte ärra seält maalt: sepärrast kässin ma sind ja ütlen: sa pead rohkeste omma kät lahti teggema omma wennale, omma häddalissele ja omma sandile ommal maal.

12. Kui sulle müakse so wend, kes Ebreamees ehk Ebreanaene on, siis peab ta sind kuus aastat tenima, ja seitsmel aastal pead sa tedda ennese jurest lahti ärralaskma.

13. Ja kui sa tedda eñese jurest lahti ärralassed, siis ei pea sa tedda mitte tühjalt ärralaskma.

14. Sa pead rohkeste temma olla peäle pannema ommast puddolojustest ja ommast rehhe-allussest ja ommast surrotörrest; misga Jehowa so Jummal sind önnistand, sest pead sa temmale andma.

15. Ja pead omma mele tulletama, et sa olled orri olnud Egiptusse maal, ja Jehowa so Jummal on sind peästnud: sepärrast kässin ma sind tänna seddasamma asja.

16. Agga kui sünnib, et ta so wasto ütleb: ei ma tahha mitte so jurest ärramiñna, sest et ta sind ja sinno kodda armastab, et teñal hea põlli so jures on:

17. Siis pead sa naaskli wõtma, ja temma körwast läbbi ja ukse külge pistma, ja ta peab sulle sullaseks ollema iggaweste; ja omma ümmardajale pead sa ka nenda teggema.

18. Ei se pea mitte so melest raske ollema, kui sa tedda ennesest lahti ärralassed, sest ühhe päilisse kahhekordse palga eest on ta kuus aastat sind teninud: siis öñistab sind Jehowa so Jummal keikis, mis sa teed.

19. Keik essimenne issane suggu, mis sünnib so weiste ja so puddolojuste seas, pead sa Jehowale omma Jummalale pühhitsema: ei sa pea mitte tööd teggema omma härjaga mis essimenne wassikas, ja sa ei pea mitte omma puddolojusse essimest oinik-talle niitma.

20. Jehowa omma Jummalale ees pead sa sedda söma igga aastas seäl paikas, mis Jehowa ärrawallitseb, sinna ja so perre.

21. Agga kui wigga ta külges, et ta lonkab ehk pimme on, mis pahha wigga ial on: siis ei pea sa mitte sedda Jehowale omma Jummalale ohwerdama.

22. Omma wärrawatte sees pead sa sedda söma, kes rojane ja kes puhhas ühtlase, nenda kui weikise ja sure hirwe lihha.

23. Agga ta werd ei pea sa mitte söma, Ma peäle pead sa sedda wallama kui wet.

16. Peatük.

Kolm suurt Pühha: kohtowañemad: ärrakeeltud ietukkad.

1. Panne Abibi ku tähhele, et sa Pasa pead Jehowale omma Jummalale, sest Abibi kuul on Jehowa so Jummal sind Egiptussest wäljwinud öse.
2. Ja sa pead Pasa tapma Jehowale omma Jummalale puddolojuksid ja weiksid seäl paikas, mis Jehowa ärrawallitseb, et ta omma nimme senna assutab.
3. Ei sa pea mitte se jures söma mis hapnend; seitse päwa pead sa se jures söma hapnematta, hädda leiba: sest ruttoga olled sa Egiptusse maalt wäljaläinud; sepärrast pead sa mötlema se päwa peäle, kui sa Egiptusse maalt wäljaläinud, keik omma ello aia.
4. Ja juretaignat ei pea mitte so jures nähtama keige so raia sees seitse päwa, ja sest lihvast, mis sa tappad essimesse päwa öhto, ei pea mitte ülle ö jäma homõkoni.
5. Ei sa woi sedda Pasa-talle mitte tappa ühhe omma wärrawatte sees, mis Jehowa so Jummal sulle annab:
6. Waid seäl paikas, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, et ta omma nimme siñna assutab, seäl pead sa Pasa-talle tapma öhto, kui pääw loja lähhäb, sel seätud aial kui sa Egiptussest wäljaläksid.
7. Ja sa pead küpsetama ja söma seäl paikas, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, ja woid hommiko omma maiasse taggasi miñna.
8. Kuus päwa pead sa hapnematta leiba söma; ja seitsmel päwal on lõppetusse-pühha Jehowale so Jummalale, tööd ei pea sa mitte teggema.
9. Seitse nädalat pead sa ennesele luggema; sest kui sirp hakkand wilja sisse, pead sa hakkama luggema seitse nädalat.
10. Ja pead nädalatte Pühha piddama Jehowale omma Jummalale, ja hea melega omã käega makso toma, mis sa pead andma, sedda möda kui Jehowa so Jumal sind önnistanud.
11. Ja sa pead Jehowa omma Jummalale ees römus ollema, sinna ja so poeg ja so tüttar ja so sullane ja so ümmardaja, ja se Lewit, mis so wärrawis, ja se woõras ja se waene laps ja se lesknaene, kes so seas on, seäl paikas, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb, et ta omma nimme senna assutab.
12. Ja sa pead omma mele tulletama, et sa olled sullane olnud Egiptusses, ja pead katsuma teha nendesinnaste seädmete järrele.
13. Lehtmaiade Pühha pead sa piddama seitse päwa, kui sa saad kokko korristanud omãst rehhe-allussest ja ommast surrotõrrest.
14. Ja sa pead römus ollema ommal pühhal, sinna ja so poeg ja so tüttar ja so sullane ja so ümmardaja, ja se Lewit ja se woõras ja se waene laps ja se lesknaene, kes so wärrawis on.

15. Seitse päwa pead sa Pühha piddama Jehowale omma Jummalale, seäl paikas mis Jehowa ärrawallitseb: sest Jehowa so Jummal tahhab sind önnistada so wiljaga ja keige so kätte töga, ja sa pead agga römus ollema.
16. Kolm kord aastas peab tulles keik so meesterahwas Jehowa omma Jummalale ette senna paika, mis ta ärrawallitseb: hapnematta leibade Pühhal ja nädalatte Pühhal ja lehtmaiade Pühhal; ja sa ei pea mitte tühja käega Jehowa ette tulles.
17. Iggäüks, nenda kui ta kässi jouab, Jehowa omma Jummalale önnistamist möda, mis ta sulle annud.
18. Kohtomoistiad ja üllewatajad pead sa enesele pannema keige omma wärrawatte sisse, mis Jehowa so Jummal sulle annab so sugguarrude sees, ja nemmad peawad rahwale kohhut moistma, mis öige kohhus.
19. Oigust ei pea sa mitte köwweraks pöörma: ei sa pea ühhestki luggu piddama, ja melehead ei pea sa wastowötma, sest melehea teeb tarkade silmad pimmedaks ja teeb öigede asjad seggatseks.
20. Oigust, öigust pead sa takkanoudma, et sa jääd elusse ja pärrid sedda maad, mis Jehowa so Jummal sulle annab.
21. Ei sa pea enesele ühtegi iit istutama, ei mingisuggusest puust, Jehowa omma Jummalale altari jure, mis sa enesele saad teinud.
22. Ja sa ei pea enesele mitte ebbausso samast üllespannema, mis Jehowa so Jummal wihkab.

17. Peatük.

Ebba-usso nuhtlus: kohto-asjad: mis kuñinga kohhus.

1. Ei sa pea Jehowale omma Jummalale mitte ohwerdama weist egga puudolust kelle külges wigga on, mis ial pahha assi on, sest se on Jehowale so Jummalale üks hirmus assi.
2. Kui leitakse teie seast ühhest teie wärrawist, mis Jehowa so Jummalale annab, üks meeste- ehk naesterahwas, kes wöttab teha, mis pahha Jehowa so Jummalale melest, et ta ülle ta seädusse astunud,
3. Ja läinud ja teninud teised jummalad ja nende ette kummardanud, ja päwa ette ehk ku ette ehk keige taewa wäe ette, mis ma ei käsknud;
4. Ja sedda kulutakse sulle ja kuled sedda: siis pead sa hästi järrele kulama, ja wata kui se on tössi, se on töeste nenda, sesuggune hirmus assi on Israelis tehtud:
5. Siis pead sa seddasamma meeste- ehk sedda naesterahwast, kes seddasinnast kurja asja teinud, ommast wärrawast wäljawima, sedda meeste- ehk naesterahwast, ja neid kiwwidega wiskama, et nemmad surrewad.

6. Kahhe tunnistusmehhe ehk kolme tunnistusmehhe sanna peäle peab tedda, kel surma süüd, surma pandama; ei tedda pea mitte surma pandama ühhe tunnistusmehhe sanna peäle.
7. Nende tunnistusmeeste kässi peab essite ta peäle sama tedda ärrasurmama, ja keige rahwa kässi pärrast, ja sa pead sedda kurja ennese seast ärrasaatma.
8. Kui sulle üks assi ni immelinne on, et sa ei joua sedda ärramoista kohtus werre ja werre wahhel, kohto-asja ja kohto-asja wahhel, ja hawa ja hawa wahhel, mis rio asjad so wärrawis: siis pead sa kätte wõtma ja üllesmiñema siñna paika, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb.
9. Ja pead tulles preestride, lewitide ja selle kohtomoistja jure, kes neil päiwil on, ja sa pead järrele kulama, ja nemmad peawad sulle teäda andma sedda kohtomoistusse luggu.
10. Ja sa pead nende susanna järrele teggema sedda asja, mis nemmad sulle teäda andwad seält paigast, mis Jehowa ärrawallitseb, ja sa pead katsuma teha keik sedda möda, kui nemmad sind õppetawad.
11. Se kässõ-õppetusse sanna järrele, mis nemmad sind õppetawad, ja se kohtoseädusse järrele, mis nemmad sulle ütewad, pead sa teggema: ei sa pea mitte lahkuma sest sannast, mis nemmad sulle teäda andwad, ei parramat egga pahhemat kät.
12. Ja se mees, kes uhkusse pärrast teeb, et ta mitte preestrit, kes seisab seäl Jehowa so Jummalat tenimas, egga kohtomoistjat ei wõtta kuulda; sesamma mees peab surrema, ja sa pead sedda kurja Israelist ärrasaatma:
13. Et keik rahwas sawad kuulda, ja kartwad, ja ei olle ennam uhked.
14. Kui sa senna male saad, mis Jehowa so Jummal sulle annab, ja sa pärrid sedda ja ellad seäl, ja sa wöttad öölda: ma tahhan ennese ülle ühhe kunninga tösta, nenda kui keik need rahwas, mis mo ümberkaudo:
15. Siis pead sa ikka ennese ülle töstma ühhe kunninga, mis Jehowa so Jummal ärrawallitseb: omma wendade seast pead sa ennese ülle kuningast töstma, ei sa woi mitte ennese ülle panna üht woõra Ma meest, mis ep olle sinno wend.
16. Agga ta ei pea mitte ennesele palju hobbosid saatma, egga sedda rahwast Egiptusse jälle taggasiwima, et ta ennesele palju hobbosid sadab: sest Jehowa on teile öölnud: teie ei pea teps ennam sedda teed jälle taggasi minnema.
17. Ja ta ei pea ennesele palju naesi wõtma, et ta südda ärra ei taggane, ja ei pea ennesele wägga palju hõbbodat ja kulda saatma.
18. Ja se peab sündima, kui ta oma kuningrigi aujärre peäl istub, siis peab ta ennesele ühhe kirja sest kässõ-õppetussest ümberkirjotama ühhe ramatusse, sest, mis preestride ja lewitide kä on.
19. Ja se peab ta jures ollema, ja ta peab seält seest luggema keige omma ello aia, et ta õppib Jehowa omma Jummalat kartma, et ta peab keik selle kässõ-õppetusse sannad ja seädmissed, et ta nende järrele teeb:

20. Et temma südda ei surusta omma wendade ülle, et ta ei lahku sest kässust ei parremat egga pahhemat kät, et ta ommad päwad pitkendab omma kunningrigi peäl, temma ja ta poiad Israelis.

18. Peatük.

Preestride ossa: kurjad kunstid: prohwet Kristus.

1. Preestridel lewitidel, keigel Lewi sugguarrul ei pea mitte jaggo egga pärris-ossa ollema Israeliga: Jehowa tulle ohwrid ja ta pärris-ossa peawad nemmad söma.
2. Agga pärris-ossa ei pea temäl mitte ollema temma wendade seas, Jehowa se on ta pärris-ossa, nenda kui ta temmale öölnud.
3. Ja se peab preestride kohhus ollema rahwa käest sada, nende käest, kes ohwrid ohwerdawad, olgo weis ehk puddolojus, et ta peab preestriile andma sapso ja kaks louga ja se mao.
4. Omma wilja, omma wärske wina ja omã ölli essimest udist suggu, ja omma essimest puddolojuste nito pead sa temmale andma.
5. Sest tedda on Jehowa so Jummal keige so sugguarrude seast ärrawallitsend, et ta seisab tenimas Jehowa nimmel, temma ja ta poiad keige ello aia.
6. Ja kui üks Lewit tulleb ühhest so wärrawist keigest Israelist, kus ta kui woöras ellab, ja tulleb keige omma hinge ihhaldamisse järrele siñna paika, mis Jehowa ärrawallitseb,
7. Ja tenib Jehowa omma Jummal nimmel, kui keik ta wennad need lewitid, kes seäl seisawad Jehowa ees:
8. Siis peawad nemãd ühtesuggust ossa söma, ilma se, mis ta wannematte polest münud.
9. Kui sa seña male telled, mis Jehowa so Jummal sulle añab, siis ei pea sa mitte öppima teggema nende pagganatte hirmsa asjade järrele.
10. Ei so seast pea leitama, kes omma poia ja omma tütre tullest lasseb läbbikäia, ei öñne-andjat, egga sedda, kes pilwest lausub, ei ussidega-lausujat egga noida.
11. Egga wallo-wötjat egga sedda, kes noia käest küssib, egga teädmameest, egga sedda kes surnutte käest küssib.
12. Sest iggamees, kes sedda teeb, on Jehowale kui üks hirmus assi, ja nende hirmsa asjade pärrast aiab Jehowa sinno Jummal neid ärra so eest.
13. Sa pead täieste wagga ollema Jehowa omma Jummalaga.
14. Sest need pagganad, mis sa ärraaiad, kuulwad neid, kes pilwest lausuwad, ja neid öñne-andjad: agga sulle, sulle ei olle Jehowa so Jummal mitte nenda lubba annud tehha.

15. Ühhe sesugguse kui minna ollen, so seltsist, so wendade seast tahhab JEHOWA So Jummal sulle PROHWETIKS tösta, tedda peate teie kuulma.
16. Keik sedda möda mis sa Jehowa omma Jummal käest küssinud Orebis koggodusse päwal, ööldes: ei ma woi ennam Jehowa omma Jummal heält mitte kuulda, egga sedda suurt tuld ennam nähha, et ma ei surre.
17. Ja Jehowa ütles mo wasto: se on hea, mis nemmad räkind.
18. ÜHHE PROHWETI tahhan ma neile sata tousma nende wendade seast, nenda kui siña olled, ja MA tahhan omad sañad TA suhho panna, ja ta peab nende wasto räkima keik sedda, mis ma tedda kässin.
19. # Ja se peab sündima: se mees, kes mo sanno ei kule, mis ta mo nimmel rägib, selle käest tahhan minna sedda nouda.
20. Agga se prohwet, kes surustab ja ütleb ühhe sanna minno nimmel, mis ma tedda ei olle käsknud räkida, ja ta rägib sedda teiste jummalatte nimmel, sesamma prohwet peab surrema.
21. Ja kui sa ommas süddames ütled: kuida peame sedda sanna teädma, mis Jehowa ei olle räkinnud?
22. Kui se prohwet rägib Jehowa nimmel, ja se assi ei sünni egga tulle, se on se sanna, mis Jehowa ei olle räkinnud: uhkusse pärrast on se prohwet sedda räkinnud; sa ei pea mitte temma eest kartma.

19. Peatük.

Pelgo-liñnade ja tunnistusmeeste luggu.

1. Kui Jehowa so Jummal saab ärrakautanud neid rahwast, kelle Ma Jehowa so Jummal sulle annab, ja sa pärrid neid ja ellad nende liñnade sees ja nende koddade sees:
2. Siis pead sa ennesele kolm liña ärralahhutama kesk omma maad, mis Jehowa so Jummal sulle annab sedda pärrida.
3. Teed pead sa ennesele walmis teggema, ja kolmeks ossaks jaggama omma Ma raia, mis Jehowa so Jummal sulle pärris-ossaks annab, ja se peab ollema, et igga tapja senna woib pöggeneda.
4. Ja se on se luggu se tapjaga, kes siña pöggeneb, et ta ellusse jääb: kes omma liggimesse mahhalööb ilma temma teadmatta, ja ta ei olle tedda mitte wihkand ei eile egga enne:
5. Ja kes omma liggimessega metsa läab puid raiuma, ja temma kässi taotab kirwega puud raiuda, ja se raud kukkub warre-otsast ärra ja oskab ta liggimesse, et ta surreb: se peab ühte naise liña pöggenema, et ta ellusse jääb.
6. Et se, kes werd takkakulab, sedda tapjat takka ei aia, kui ta südda wihha pärrast kippitab, ja tedda kätte saab (sest et se te kaugel ärra on) ja lööb

tedda surnuks, ja ta ep olle surma wäärt, sest et ta ei wihkand tedda ei eile egga enne.

7. Sepärrast kässin ma sind ja ütlen: kolm liina pead sa ennesele ärralahhutama.

8. Ja kui Jehowa so Jummal so raia laiemaks teeb, nenda kui ta so wannemattele wandudes tootand ja annab sulle keik sedda maad, mis ta käsknud anda so wannemattele,

9. Kui sa wöttad piddada keik needsinnatsed kässud, et sa sedda teed, mis ma tänna sind kässin, et sa armastad Jehowa omma Jummalat ja käid temma tede peäl keige ello aia: siis pead sa ennesele weel kolm liina jure seädma ilma needsinnatsed kolm.

10. Et ühhe wagga werri ei sa ärrawallatud sinno maal, mis Jehowa so Jumal sulle annab pärris-ossaks, ja werresü ei sa sinno peäle.

11. Ja kui üks mees on, kes omma liggimesse wihkab ja warritseb tedda ja kippub ta peäle ja annab temmale surma hobi, et ta surreb, ja se pöggeneb ühte neisse liina.

12. Siis peawad temma liina wannemad senna läkkitama ja tedda seält ärrawötma, ja nemmad peawad tedda werre takkakulaja kätte andma, et ta surma saab.

13. So silm ei pea temmale mitte armo andma, ja sa pead selle wagga werre süüd ärrasaatma Israelist, et so kässi hästi käib.

14. Ei sa pea mitte omma liggimesse raia ülle aiama, mis endine rahwas on raiaks pannud so pärris-ossas, mis sa saad seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab sedda pärrida.

15. Üks tunnistusmees ei pea mitte tousma ei ühhegi wasto, ei ühhegi üllekohto egga ühhegi patto pärrast keikist neist pattust, mis kegi woib teha: kahhe tunnistusmehhe sanna peäl ehk kolme tunnistusmehhe sanna peäl peab üks assi selge ollema.

16. Kui üks wäggiwaldne tunnistusmees kellegi wasto touseb, temma wasto tunnistama et ta ärratagganend:

17. Siis peawad need kaks meest, kes ridus, seisma Jehowa ees, preestride ja kohtomoistjatte ees, kes neil päiwil on.

18. Ja need kohtomoistjad peawad hästi järrele kulama, ja wata kui se tunnistusmees on üks walle tunnistusmees, ta on wallet tunnistanud omma wenna peäle:

19. Siis peate teie temmale nenda teggema, kui ta mötles omma wennale teha, ja sa pead sedda kurja ärrasaatma ennese seast;

20. Et need teised kuulwad ja kartwad, ja teps ennam ei te sesinnatse kurja asja järrele so seas.

21. Ja so silm ei pea mitte armo andma; hing hinge eest, silm silma eest, hammas hamba eest, kässi käe eest, jalg jalla eest.

20. Peatük.

Kässud söa-aijal.

1. Kui sa sõtta wäljalähhäd omma waenlaste wasto, ja nääd hobbosid ja söawankrid ja rahwast, mis eñam on kui sinna, siis ei pea sa nende eest mitte kartma: sest Jehowa so Jummal on sinnoga, kes sind Egiptusse maalt wäljatonud.
2. Nenda peab se ollema: kui teie pea lähhäte taplema, siis peab preester liggi tulles ja rahwa wasto räkima,
3. Ja neile ütles: kule Israel, teie lähhäte tänna pea taplema omma waenlaste wasto, ärge sago teie südda mitte arraks, ärge kartke ja ärge wärrisege ja ärge hirmuge mitte nende eest.
4. Sest Jehowa teie Jummal käib teiega, et ta teie eest waenlastega tapleb, et ta teid ärrapeästab.
5. Ja üllewatajad peawad rahwa wasto räkima ja ütles: kes on se mees, kes ühhe ue hone üllesehitanud, ja polle weel läinud siñna sisse ellama, se mingo ja pöörge taggasi omma koio, et ta ei surre, ja et üks teine mees ei lähhä senna sisse ellama.
6. Ja kes on se mees, kes ühhe winamäe istutand, ja polle weel ta wiljast kasso sanud, se mingo ja pöörge jälle taggasi omma koio, et ta sõtta ei surre, ja et üks teine mees ei sa temmast kasso.
7. Ja kes on se mees, kes naese on kihlanud, ja polle tedda ennesele wötnud, se mingo ja pöörge taggasi omma koio, et ta sõtta ei surre, ja et üks teine mees tedda ennesele ei wötta.
8. Ja need üllewatajad peawad weel rahwa wasto räkima ja ütles: kes on se mees, kes kardab ja arra süddamega on, se mingo ja pöörge jälle taggasi omma koio, et temma wendade südda ärra ei sulla, nenda kui temma südda.
9. Nenda peab se ollema: kui need üllewatajad sawad rahwa wasto räkinnud, siis peawad nemmad söawäe pealikkud seädma rahwa ette.
10. Kui sa tuled ühhe liñna liggi selle wasto söddima, siis pead sa temmale rahho pakkuma.
11. Kui se sünnib, et ta rahho so käest wasto wöttab ja teeb sulle wärrawad lahti: siis peab keik rahwas, mis seält seest leitakse, sulle makso maksma ja sinno allamaks sama.
12. Agga kui ta sinnoga rahho ei te, waid wöttab so wasto söddida: siis pead sa kui waenlane siñna peäle hakkama.
13. Ja kui Jehowa so Jummal sedda so kätte annab, siis pead sa keik ta meesterahwast mööga terraga mahhalöma.
14. Agga naesterahwast ja wäetimad lapsed ja lojuksed ja keik, mis seäl liñnas

on, keik temma saki woid sa ennesele risuda ja süa omma waenlaste sagist, mis Jehowa so Jummal sulle annab.

15. Nenda pead sa teggema keige liñnadele, mis wägga kaugel sust ärra on, mis ei olle nendesinnaste pagganatte liñnade seast.

16. Agga sellesinnatse rahwa liñnade sisse, mis Jehowa so Jummal sulle pärris-ossaks annab, ei pea sa ühteainust hinge ellusse jätma.

17. Sest sa pead öiete sutumaks ärrakautama Itti- ja Emori-, Kanaani- ja Perissi-, Iwwi- ja Jebusi-rahwast, nenda kui Jehowa so Jummal sind on käsknud.

18. Sepärrast et nemmad teid ei öppetä teggema keik omma hirmust tööd möda, mis nemmad teinud omma jummalattele, ja teie wöttate patto tehha Jehowa omma Jummalasta wasto.

19. Kui sa mitto päwa ühhe liñna al olled temma wasto söddimas, et sa sedda woiksid ärrawötta: siis ei pea sa mitte ta puid ärrarikkuma, et sa kirwest nende kallale wiid, sest sinna woid sest süa, sepärrast ärra raiu neid mitte mahha; sest oh innimenne, wäljal on puud, mis so ette sündiwad kantsiks.

20. Agga puud, mis sa tead, et neist puist ei sa süa, neid woid sa rikkuda ja mahharaiuda ja kantsi üllesehitada se liñna wasto, mis so wasto wöttab söddida, kunni temma müür mahhatulleb.

21. Peatük.

Öppetus sest kes tappetud: naesest kes wangis: essimesse poia öigussest: sannakuulmatta poiast: sest, kes üllespodud.

1. Kui keddagi leitakse ärratappetud seält maalt, mis Jehowa so Jummal sulle añab sedda pärrida, et ta wälja peäl maas on, ei olle teäda, kes tedda on mahhalönud:

2. Siis peawad so wannemad ja so kohtomoistjad wäljammennema ja nende liñnade wahhed moötma, mis selle ärratappetud ümberkaudo on.

3. Nenda peab se ollema: seäl liñnas, mis sest ärratappetud lähhem on, peawad selle liñna wannemad weiste suggust ühhe pula wötma, misga ep olle tööd tehtud, mis ep olle ikke alla sanud,

4. Ja selle liñna wannemad peawad se pula allawima ühhe kowwa orrusse, mis ei sünni harrida egga semet peäle külwada; ja seäl orgus peawad nemmad selle pula kaela ärraraiuma.

5. Ja preestrid Lewi poiad peawad siñna tulles (sest neid on Jehowa so Jummal ärrawallitsenud, et nemmad tedda teniwad ja Jehowa nimmel önnistawad, ja nende susanna järrele peab keik rioassi ja keik wigga sama ärrasselletud.)

6. Ja keik selle liina wannemad, kes sest ärratappetud lähhemal on, peawad ommad käed lopputama se pula peäl, kelle kael seäl orgus on ärraraiutud;
7. Ja peawad ennaste eest kostma ja ütlema: meie käed ep olle sedda werd ärrawallanud, egga meie silmad sedda näinud.
8. Te ärraleppitamist omma Israeli rahwa eest, mis sa, Jehowa, olled ärralunnastanud, ja ärra panne ilmasüta werd süüks omma Israeli rahwa peäle! siis peab se werresü nende eest sama ärraleppitud.
9. Nenda pead sa ilmasüta werd ennese seast ärrasaatma: sest siis teed sa, mis öige on Jehowa melest.
10. Kui sa wäljalähhad sötta omma waenlaste wasto, ja Jehowa so Jumal neid so kätte annab, ja sinna wiid neist wangid wangi.
11. Ja nääd wangide hulkas ühhe illusa näoga naese, sa sa armatsed tedda wägga, et sa tedda ennesele naeseks tahhad wötta,
12. Siis pead sa tedda omma kotta wima: ja ta peab omma Pea paljaks aiama ja laskma ommad küned pitkaks kaswada.
13. Ja ta peab omma wangipölwe kue ennese seljast ärrapannema ja so kotta jäma, ja omma issa ja omma emma nutma ühhe ku päwad; ja pärrast sedda pead sa temma jure heitma ja ollema temma mees ja temma so naene.
14. Nenda peab se ollema: kui ta polle mitte so mele pärrast, siis lasse tedda miina, kuhho ta tahhab: agga sa ei pea tedda paigast mitte ärramüma rahha pärrast; sa ei pea temast mitte püüdma kasso sada, sepärrast et sa tedda olled ärranaernud.
15. Kui mehhel on kaks naest, teist armastab ja teist wihkab temma, ja nemmad towad temmale poeglapsed ilmale, se, kedda ta armastab ja se, kedda ta wihkab; ja se kedda ta wihkab, saab essite poeglapse,
16. Siis peab se nenda ollema: sel päwal, kui ta omma poegadele, mis temal on, pärris-ossa jaggab, ei woi ta mitte selle naese poia, kedda ta armastab, essimesseks poeglapseks piddada, ni kaua kui selle essimenne poeg, kedda ta wihkab, alles on.
17. Sest ta peab selle naese poia, kedda ta wihkab, essimesseks poeglapseks arwama, ja temmale kaks ossa andma keikist, mis ta käest leitakse, sest et temma essimenne joud on: temma pärralt on essimesse sündimisse öigus.
18. Kui kellelgi on üks poeg, kes kangekaelne ja wastapanneb, ei wotta omma issa egga omma emma sanna kuulda, ja nemmad karristawad tedda ja ta ei kule siiski nende sanna:
19. Siis peawad temma issa ja ta emma tedda kätte wotma, ja tedda wima omma liina wannematte jure, ja siina wärrawa jure, kus paikab ta on,
20. Ja omma liina wañematte wasto ütlema: se meie poeg on kangekaelne ja pañeb wasto, ei ta kule mitte meie sanna, prassib ja lakkub.
21. Siis peawad keik ta liina mehhed tedda kiwwidega wiskama, et ta surreb;

ja sa pead sedda kurja ennese seast ärrasaatma, et keik Israeli lapsed kuulwad ja kartwad.

22. Ja kui kegi patto teeb, mis surma wäärt, ja tedda surmatakse, nenda et sa tedda puusse pood:

23. Ei pea ta kehha mitte öseks puusse jäma; sest sa pead tedda wissiste selsammal päwal mahhamatma, sest kes üllespodud, se on Jummal melest üks ärrawañnutud: et sa ei te rojaseks omma maad, mis Jehowa so Jummal sulle pärris-ossaks annab.

22. Peatük.

Monnesuggused kässud: isseärranis roppu töö pärrast. Kahtlane meel naese pärrast, horusest ja abbiellorikmissesest.

1. Ei sa pea mitte omma wenna härga egga ta puddoloiust peält agga watama, kui nemmad on ärrapelletud, et sa ennast nende eest körwal hoiad; sa pead neid jalla peält omma wenna kätte jälle saatma.

2. Ja kui so wend ep olle so liggi, ja sa ei tunne tedda mitte, siis pead sa sedda omã perresse korristama ja olgo se sinno jures, kunni so wend sedda takka nouab, ja siis pead sa sedda jälle ta kätte andma.

3. Ja nenda te temma eesliga, ja nenda te ta kuega, ja nenda te keik omma wenna ärrakaddunud asjadega, mis temma käest ärrakaddunud ja mis sa olled leidnud: sa ei woi ennast mitte körwal hoida.

4. Ei sa pea mitte omã wenna eesli ehk härga peält agga watama, kui need tee peäl maas on, et sa ennast nende eest körwal hoiad: sa pead jalla peält sedda temãga üllestõtma.

5. Naesterahwa selgas ei pea meesterahwa rided mitte ollema, ei pea ka meesterahwas naesterahwa kube selga pannema: sest iggäuks, kes sedda teeb, on hirmus Jehowa so Jumala melest.

6. Kui te peäl üks liñno pessa so ette juhtub mingisugguse pu peäl, olgo poiad ehk munnad, ja se emma seisab haudumas poege ehk munnade peäl, ei pea sa mitte emma ärrawõtma poegadega hopis;

7. Sa pead warsi emma lahti laskma, ja poiad wõtta ennesele, et so kässi hästi käib ja et sa ello päwad pitkendad.

8. Kui sa ühhe ue hone üllesehhitad, siis pead sa kässi-puud omma kattukse ümber teggema, et sa ei sada werresüüd omma hone peäle, kui kegi seält peält mahhalangeb.

9. Ärra külwa omma winamägge mitte kahhesugguse wiljaga, et ei sa pühhaks selle seemne walmis willi, mis sa külwad ja mis so winamäggi wälja annab.

10. Sa ei pea mitte härja- ja eesliga ühtlase kündma.

11. Sa ei pea mitte selga pannema poolkeest riet, wiltsest ja linnasest ühte koutud.
12. Sa pead ennesele nõrid teggema omma kue nelja ölma otsa, misga sa ennast kattad.
13. Kui mees naese wõttab ja heidab ta jure, ja wihkab tedda pärrast,
14. Ja sadab tühjad kõnned temma peäle ja tõstab pahha jutto ta peäle ja ütleb: sedda naest ollen ma wõtnud ja ollen temã liggi sanud, ja ei olle tedda mitte leidnud neitsi ollemast:
15. Siis peab selle tüttarlapse issa ja ta emma wõtma ja wälja toma se tüttarlapse neitsipölwe märgid liõna wannematte ette wärrawasse.
16. Ja se tüttarlapse issa peab ütleva wannematte wasto: ma ollen omma tütre selle mehhele naeseks annud ja ta wihkab tedda,
17. Ja wata ta on tühjad kõnned ta peäle saatnud ja öölnud: minna ei olle so tüttart leidnud neitsi ollemast, ja need mo tütre neitsipölwe märgid on siin; ja nemmad peawad se linna liõna wannematte ette wäljalautama.
18. Ja selle liõna wannemad peawad sedda meest wõtma ja tedda karristama,
19. Ja sadda hõbbe sekli makso ta peäle pannema, ja se tüttarlapse issale andma, sest et ta on pahha jutto tõstnud ühhe Israeli neitsi peäle; ja ta peab temma naeseks jäma, ta ei woi keik omma ello aia tedda mitte ärralükkada.
20. Agga kui se kõnne on tõssi: neitsepölwe märgid ei olle se tüttarlapse jurest leitud:
21. Siis peawad nemãd se tüttarlapse temma issa koia ukse ette wima, ja selle liõna mehhed peawad tedda kiwwidega wiskama, et ta surreb: sepärrast et ta jõlledust Israelis teinud, et ta omma issa koias hora-ellus ellanud; nenda pead sa sedda kurja ennese seast ärrasaatma.
22. Kui meesterahwast leitakse maggamast ühhe naesterahwa jures, kel mees on: siis peawad nemãd ka mollemad surma sama, se mees kes naese jures maggab, ja se naene: nenda pead sa sedda kurja Israelist ärrasaatma.
23. Kui üks tüttarlaps üks neitsit on mehhele kihlatud, ja teine mees leiab tedda liõnast ja maggab ta jures:
24. Siis peate teie need mollemad se liõna wärrawa jure wima ja neid kiwwidega wiskama, et nemãd surrewad, se tüttarlapse sepärrast, et ta ei olle liõnas kissendanud, ja se mehhe sepärrast, et ta omã liggimesse naese on ärranaernud: nenda pead sa sedda kurja eñese seast ärrasaatma.
25. Ja kui se mees ühhe kihlatud tüttarlapse wälja peält leiab, ja se mees hakkab temãst kinni ja maggab temma jures: siis peab se mees, kes ta jures maggand, üksi surma sama.
26. Ja selle tüttarlapsele ei pea sa middagi teggema; sel tüttarlapsel ep olle patto, mis surma wäärt: sest otsego üks mees omma liggimesse peäle kippub ja wõttab ta hinge seest ärra, nenda on sesinnane luggu.

27. Sest ta leiab tedda wälja peält, se kihlatud tüttarlaps kissendab ja ep olle sedda, kes temmale appi tulleb.

28. Kui üks mees leiab ühhe tüttarlapse, mis neitsit on ja ei olle kihlatud; ja wöttab tedda kätte ja maggab ta jures, ja neid leitakse ühhest:

29. Siis peab se mees, kes ta jures maggas, se tüttarlapse issale andma wiiskümmend hõbbe sekli, ja ta peab temma naeseks jäma, sepärrast et ta tedda ärranaernud, temã ei woi tedda mitte ärralükkada keigel omã ello aial.

23. Peatük.

Monnesuggused puhhastusse ja armastusse kässud.

1. Ükski ei pea omma issa naest wotma, egga omma issa naese ölma ülles wõtma.

2. Ei pea se, kes on hawatud, tautud egga kes on kohhetsetud, Jehowa koggodussesse tulles.

3. Wärdias ei pea mitte Jehowa koggodussesse tulles, egga künnemas põlweski ei pea ta Jehowa koggodussesse tulles.

4. Ei Ammoni egga Moabi suggu ei pea Jehowa koggodussesse tulles, ei künnemas põlweski ei pea nemmad Jehowa koggodussesse tulles ei iggaweste mitte:

5. Sepärrast et nemã ep olle teie ette joudnud tee peäle ei leiwa egga weega, kui teie Egiptussest wäljaläksite, ja et ta Peori poia Pileami so wasto palkas Petorist Mesopotamiast, sind ärrawanduma;

6. Ja Jehowa so Jumãl ei tahtnud mitte Pileami sanna kuulda, ja Jehowa so Jumãl põris sedda ärrawañutamist sulle önnistusseks, sest et Jehowa sinno Jummal sind armastas.

7. Ärra noua nendega rahho egga neile head teha keik omma ello aia, ei iggaweste mitte.

8. Edomi-ma innimenne ei pea mitte hirmus so melest olles, sest ta on sinno wend: Egiptusse-ma innime ei pea mitte hirmus so melest olles, sest sa olled woõras nende maal olnud.

9. Need lapsed, mis neile sündiwad kolmandas põlwes, need peawad Jehowa koggodussesse tulles.

10. Kui söawäggi wäljalähãb so waenlaste wasto, siis pead sa eñast keige kurja asja eest hoidma.

11. Kui so seas on üks mees, kes ei olle puhhas, et temmale ösel middagi juhtund: siis peab ta wälja minnema leri tahha, ta ei pea mitte leri sisse tulles.

12. Nenda peab se olles: kui öhto kätte jouab, siis peab ta ennast weega lopputama, ja kui pääw loja läinud, siis tulgo ta leri.

13. Ja üks koht peab sul ollema leri tagga, et sa siina wäljalähäd omma asjale.
14. Ja wai peab sul ollema omã mu söariistade jures, ja se peab sündima, kui sa wöttad mahha istuda omã asjale, et sa pead sega aukukest ülleskaewama ja omã roja jälle kinnikatma.
15. Sest Jehowa so Jumãl käib allati so leri sees, et ta sind peästab ja annab so waenlased so kätte: sepärrast peab so leer pühha ollema, et ta so seas ei sa roppo asja nähha ja ei taggane sust ärra.
16. Sa ei pea sedda sullast mitte ta issanda kätte kinni andma, kes omma issanda käest on peäsnud sinno jure.
17. Ta jägo sinno jure so perre sekka siina paika, mis ta wallitseb, ühte liina so wärrawist, mis ta melest hea on: sa ei pea tedda mitte waewama.
18. Pordonaest ei pea Israeli tüttarte seas mitte ollema, egga pordomeest pea Israeli poeglaste seas ollema.
19. Sa ei pea mitte ühhe hora palka, egga koera hinda Jehowa omã Jumãla kotta wima ei ühhekski tootusse ohwriks, sest need on mollemadki üks hirmus assi Jehowa so Jumãla ees.
20. Sa ei pea mitte omã wennale kasso peäle andma, ei mitte rahha kasso peäle, egga leiwa kasso peäle, egga kasso peäle mingisuggust asja, kust kasso woib sada.
21. Woörale woid sa kasso peäle anda, agga omma wennale ei pea sa mitte kasso peäle andma, et Jehowa so Jumãl sind woiks önnistada keikis, kuhho sa omma kät külge pistad seäl maal, kus sa lähäd sedda pärrima.
22. Kui sa Jehowa omã Jumãlale ühhe tootusse tootad, ei pea sa mitte wibima sedda tassumatta: sest Jehowa so Jumãl nouab sedda töeste so käest, ja se tulleb sulle pattuks.
23. Agga kui sa ei wötta mitte tootada, siis ei tulle se mitte sulle pattuks.
24. Mis so uledest wäljatulleb, sedda pead sa piddama ja teggema, nenda kui sa Jehowa omma Jummalale hea melega olled tootand, mis sa omma suga räkinud.
25. Kui sa omma liggimesse winamäele tuled, siis woid sa omma himmo järrele winamarjo süa, kunni so köht täis saab, agga omma kallitsasse ei pea sa ühtegi pannema.
26. Kui sa omma liggimesse leikamatta wilja jure saad, siis woid sa omma käega wiljapäid katkuda, agga sirpi ei pea sa mitte omma liggimesse wilja liggi pistma.

24. Peatük.

Abbiello lahhutussed: muud kässud armastussest.

1. Kui üks mees naese wõttab ja saab ta mehheks, ja se sünnib, kui se naene ta silma eest ei leia armo, et se mees ühhe roppo asja temãst leiab, ja kirjutab temmale lahhutamisse-ramato ja annab temma kätte, ja lasseb tedda ommast koiast ärramiñna:
2. Ja se naene lähhäb ta koiast wälja ja tulleb ja saab teise mehhele:
3. Ja se wiimne mees wihkab tedda ka, ja kirjutab temmale lahhutamisse-ramato ja annab ta kätte, ja lasseb tedda ommast koiast ärraminna, ehk kui se wiimne mees surreb, kes tedda ennese naeseks wõttis:
4. Siis temã essimeñe mees, kes tedda laskis ärramiñna, ei woi tedda mitte eñesele jälle wõtta, et ta temma naeseks saaks, pärrast sedda kui ta on rojaseks sanud, sest se on Jehowa ees üks hirmus assi; et sa ei sada patto süüd se Ma peäle, mis Jehowa so Jummal sulle pärris-ossaks annab.
5. Kui üks mees naese wõttab, ei pea ta mitte sõtta minnema, ei peagi mingisuggust asja ta peäle pandama: ta peab maksust ilma ollema ommas koias ühhe aasta, ja omma naest römustama, mis ta wõtnud.
6. Ükski ei pea allumist egga peälmist weskikiwwi pandiks wõtma, sest ta wõttab hinge pandiks.
7. Kui leitakse meest, kes warrastab innimest omã wendade käest Israeli laste seast, ja püab temãst kasso sada ja müüb tedda ärra: siis peab se warras surma sama, nenda pead sa sedda kurja ennese seast ärrasaatma.
8. Hoidke ennast se piddalitõbbe wigga eest, et teie wägga katsute tehha keik sedda möda, mis preestrid, need Lewitid teid wõiwad õppetada, otsekui ma neid ollen käsknud, nenda peate teie katsuma tehha.
9. Tulleta mele sedda, mis Jehowa so Jumal Mirjamile teggi seäl tee peäl, kui teie Egiptussest ollite wäljatulnud.
10. Kui sa omma liggimessele mingisuggust asja wöllaks annad, ei pea sa mitte ta kotta minnema, ta käest panti wõtma.
11. Oues pead sa seisma, ja se mees, kellele sa lainad, peab se pandi so kätte wälja toma oue.
12. Ja kui ta kehwa mees on, ei pea sa mitte maggama heitma temma pandi piddades.
13. Sa pead se pandi temãle warsi jälle taggasi andma, kui pääw saab loja läinud, et ta omma ride peäl woib maggada ja sind önnistada; ja se peab sulle öigusseks tullesse Jehowa so Jummal ees.
14. Sa ei pea mitte liga teggema selle palgalissele, kes kehwa ja sant on, olgo ta so wendade ehk so woöraste seltsist, kes on sinno maal ehk so wärrawis.

15. Igga päwa pead sa ta palka temmale andma, ja pääw ei pea enne sedda loja minnema, sest ta on kehwa, ja ta himmustab wägga se järrele; et ta Jehowa pole ei hüa so pärrast, sest se tulleb sulle pattuks.
16. Issad ei pea sama surmatud laste pärrast, egga lapsed pea sama surmatud issade pärrast: iggamees peab sama surmatud omma patto pärrast.
17. Sa ei pea mitte woöra waese lapse kohhut köwweraks pöörma, egga ühhe lessenaese kube pandiks wõtma.
18. Ja sa pead mele tulletama, et sa olled Egiptusses orri olnud, ja et Jehowa so Jummal sind seält on lunnastand: sepärrast kässin ma sind sedda asja tehma.
19. Kui sa wöttad omã leikamist leikada omã wälja peäl, ja unnustad wäljale ühhe peotäie: siis ei pea sa mitte taggasi minnema sedda wõtma, jägo se woöra, waese lapse ja lessenaese pärralt, et Jehowa so Jummal sind saaks önnistada keik so kätte tö sees.
20. Kui sa omma öllipuud rapputad, ei pea sa neid okse mitte pärrast jälle murdma, jägo se woöra, waese lapse ja lessenaese pärralt.
21. Kui sa omma winamäel saad winamarjad ärraleikand, siis ärra lasse ennese järrele teisi mitte ärranoppida mis üllejäänud: jägo se woöra, waese lapse ja lessenaese pärralt.
22. Ja sa pead mele tulletama, et sa olled orri olnud Egiptusse maal: sepärrast kässin ma sind, sedda asja tehma.

25. Peatük.

Kässud öigussest: Amalekid peab ärrakautama.

1. Kui rioassi on meeste wahhel ja nemmad tullewad kohto ette, et kohtowannemad neile peawad kohhut moistma: siis peawad nemmad sellele öigust moistma, kel öigus on, ja süalluseks moistma sedda, kes süallune.
2. Ja kui se on, et se süallune on peksmisse wäärt, siis peab kohtomoistja tedda käskma mahhaheita, ja tedda peksta omma silma ees, et ta omma sü pärrast ni palju saab kui tarwis.
3. Nellikümend hopi peab temmale antama, ei mitte enam, et ta ei lasse palju hopa enam ülle neid temmale anda, muido saab so wend waeseks so silma ees.
4. Sa ei pea härja suud kinnisidduma, kui ta pahmast tallab.
5. Kui wennad ühhes ellawad, ja üks neist surreb ja temmal ei olle poega: siis ei pea selle surno naene mitte wälja sama woöra mehhele; temma küddi peab ta jure heitma ja tedda ennesele naeseks wõtma, ja temmale teggema, mis küddi kohhus on.

6. Ja se peab nenda ollema: se essimenne poeg, mis ta ilmale toob, sedda peab temma surno wenna poiaks arwatama, et temma nimmi Israeli seast ei sa ärrakustatud.
7. Agga kui se polle selle mehhe mele pärrast omma wenna naest wotta: siis peab temã wenna naene wärrawasse minnema wannematte ette ja ütlemã: mo küddi ei tahha mitte omma wennale nimme sata Israeli seas; temma ei tahha mulle tehha, mis küddi kohhus on.
8. Ja selle liina wañemad peawad tedda kutsuma ja temmaga räkima; ja kui ta seäl seisab ja ütleb: ei olle mo mele pärrast tedda wotta.
9. Siis peab ta wenna naene wañematte nähhes ta jure tullemã, ja temma kinga ta jallast peästma, ja temma silmi süllitama, ja wastama ja ütlemã: nenda peab selle mehhele tehtama, kes ei tahha omma wennale suggu sata.
10. Ja temma nimmi peab Israelis hütama palja jallaga perreks.
11. Kui mehhed teine teisega riidlewad, ja teise naene tulleb liggi omma meest ärrapeästma selle käest, kes tedda peksab, ja pistab omma kät ja hakkab ta häbbedussest kinni:
12. Siis pead sa temma kätt ärraraiuma; ei pea so silm mitte armo andma.
13. Sul ei pea mitte kahhesuggust waenaela so kukrus ollema, teine suur, teine pissoke.
14. Sul ei pea mitte so koias kahhesuggust wakka ollema, teine suur, teine pissoke.
15. Terwe ja öige waenael peab sul ollema: terwe ja öige wak peab sul ollema, et so päwad saaksid pitkendatud seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab.
16. Sest Jehowa so Jummal ees on hirmus iggaüks, kes sedda teeb, iggaüks kes köwwerust teeb.
17. Mötle se peäle, mis Amalek sulle teggi seäl tee peäl, kui teie Egiptussest wäljatullite.
18. Kes so wasto tulli tee peäle ja löi so wiimsest seltsist mahha keik, kes so järrel nödraks läinud, ja kui sa ollid nõrk ja ärrawässinud, sest ta ei kartnud Jummalat.
19. Ja kui se sünnib, et Jehowa so Jumal sulle annab hingada keikist so waenlastest ümberkaudo seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle annab pärris-ossaks sedda pärrida: siis pead sa Amaleki mällestust ärrakustutama taewa alt; ärra unnusta seddamitte ärra.

26. Peatük.

Essimesse uudse wilja andist: mis se seädusse luggu.

1. Nenda peab se ollema, kui sa siñna male telled, mis Jehowa so Jumal sulle añab pärris-ossaks, et sa sedda pärrid ja seäl ellad:
2. Sa pead wotma keigest selle Ma essimessest uudsest wiljast, mis sa tahhad anniks tua omma Ma peält, mis Jehowa so Jummal sulle annab, ja sedda korwi pannema ja minnema siñna paika, mis Jehowa so Jummal saab ärrawallitsend omma nimme siñna assutada.
3. Ja minne preestri jure, kes neil päiwil seäl on, ja ütle ta wasto: ma kulutan tänna Jehowale so Jumalale, et ma ollen sanud seie male, mis Jehowa meie wannemille on wandunud meile anda.
4. Ja preester peab so käest se korwi wastowõtma, ja sedda Jehowa so Jummal altari ette mahhapannema,
5. Ja siñna pead wastama ja ütleva Jehowa omma Jummal ees: mo issa olli hukkas kui Siriamees, ja läks alla Egiptusse, ja ellas seäl kui woõras pisko innimestega, ja sai seäl sureks, wäggewaks ja paljuks rahwaks.
6. Ja Egiptusse-rahwas teggid meile pahha ja waewasid meid, ja pannid kange teggo meie peäle.
7. Ja meie kissendasime Jehowa omma wannematte Jummal pole, ja Jehowa kulis meie heäle ja näggi meie willetsust ja meie waewa ja meie hädda.
8. Ja Jehowa wiis meid wälja Egiptussest tuggewa käega ja wäljasirrutud käewarrega ja sure hirmoga ja imetähtega ja imeteggudega,
9. Ja on meid saatnud seie paika ja sesinnatse Ma meile añud, üks Ma, mis pima ja met joseb.
10. Ja nüüd wata ma ollen tonud se Ma essimesse uudse wilja, mis sa, Jehowa, mulle olled annud: ja sa pead sedda jätma Jehowa omma Jummal ette, ja kummardama Jehowa omma Jummal ette,
11. Ja pead römus ollema keige se hea pärrast, mis Jehowa so Jumal sulle ja so perrele añud, sinna ja Lewit ja se woõras, kes so jures on.
12. Kui sa saad kümnest annud keik so wilja kümnest kolmandal aastal, se on kümnesse aasta, ja saad annud Lewitile, waese lapsele ja lessenaesele, et nemmad so wärrawis söwad ja nende köhhud täis sawad:
13. Siis pead sa Jehowa omma Jummal ees ütleva: ma ollen ommast koiast ärrasaatnud, mis pühha, ja ollen sedda ka annud Lewitile ja woõrale, waese lapsele ja lessenaesele, keik so käsko möda, mis sa mind olled käsknud: ma polle läinud so ülle kelo egga sedda ärraunnustand.
14. Ma polle ommas kurbdusses sest sönud, egga sest middagi ärrasaatnud rojase asja jure, egga sest annud surno tarwis; ma ollen Jehowa omma

Jummala sanna kuulnud, ja teinud keik sedda möda, mis sa mind olled käsknud.

15. Wata omã pühha ello assemelt taewast, ja önnista omma Israeli rahwas ja se Ma, mis sa meile annud, nenda kui sa wandudes meie wannemille tootanud, üks Ma, mis pima ja met joseb.

16. Tänapä kässib Jehowa so Jummal sind et sa teed nendesinnaste seädmiste ja kohtoseäduste järrele, ja katsud nende järrele teha keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.

17. Sa olled teinud, et Jehowa tänna öölnud, et ta tahhab sulle olla Jummalaks, ja et sa pead ta tede peäl käima ja piddama temma seädmised ja ta kässud ja ta kohtoseädused, ja kuulma ta sanna.

18. Ja Jehowa on teinud, et sa tänna ütled, et sa tahhad olla Temmale isse-rahwaks, nenda kui ta sulle on räkinud, ja et sa tahhad keik temma kässud piddada:

19. Et ta sind woiks üllemaks tösta kui keik pagganad, mis ta teinud, kituseks ja nimmeks ja illuks, ja et sa Jehowa omma Jummalale üks pühha rahwas pead ollema, nenda kui ta räkinud.

27. Peatük.

Kaks önnistamise ja ärrawandumisse mägge.

1. Ja Moses Israeli wannemattega andis rahwale käsko ja ütles: Piddage keik kässud, mis ma teid tänna kassin.

2. Nenda peab se ollema, kui teie ülle Jordani lähhäte siñna male, mis Jehowa so Jummal sulle annab: sa pead sured kiwwid üllestikko pannema ja neid lubjaga lubjama,

3. Ja nende peäle kirjutama keik sellesinnatse kasso-öppetusse sannad, kui sa saad ülle läinud: et sa woiksid sada siñna male, mis Jehowa so Jummal sulle annab, üks Ma, mis pima ja met joseb, nenda kui Jehowa so wannematte Jummal sulle on räkind.

4. Nenda peab se ollema: kui sate ülle Jordani läinud, siis peate teie need kiwwid, mis ma tänna teid kassin, üllestikko pannema Ewali mäe peäle, ja neid lubjaga lubjama.

5. Ja pead siñna altari üllesteggema Jehowa omma Jummalale, ühhe altari kiwwast, sa ei pea mitte raudriista nende külge pistma.

6. Terwist kiwwast pead sa Jehowa omma Jummalale altari üllesteggema, ja põlletamise-ohwrid seäl peäl ohwerdama Jehowale omma Jummalale.

7. Ja pead tänno-ohwrid tapma, ja seäl söma ja römus ollema Jehowa omma Jumala ees.

8. Ja pead nende kiwwide peäle keik sellesinnatse kasso-öppetusse sannad hästi selgeste kirjutama.
9. Ja Moses räkis ja preestrid ja Lewitid keige Israeli wasto ja ütles: Olle wait ja kule Israel: tännapä olled sa rahwaks sanud Jehowale omma Jummalale.
10. Ja sa pead Jehowa omma Jummalala sanna kuulma, ja teggema temma käskude ja ta seädmiste järrele, mis ma sind kässin.
11. Ja Moses andis sel päwal rahwale käsko ja ütles:
12. Kui teie sate ülle Jordani läinud, siis peawad need Krisimi mäe peäl seisma rahwast önnistama: Simeon ja Lewi ja Juda ja Isaskar ja Josep ja Penjamin.
13. Ja teised peawad Ewali mäe peäl seisma ärrawañnutamist kulutama: Ruben, Kad ja Aser ja Sebulon, Tan ja Nawtali.
14. Ja Lewitid peawad wastama ja ütlema igga Israeli mehhe wasto kõrge heäleaga:
15. Ärranetud on iggamees, kes teeb ühhe nikkertud ehk wallatud kuio, mis üks hirmus assi on Jehowa melest, mis seppa kätte tö, ja peab neid sallaja; ja keik rahwas peab wastama ja ütlema: Amen.
16. Ärranetud on, kes omma issa ja omã emã alwaks panneb; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
17. Ärranetud on, kes omma liggimesse raia ülle aiab; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
18. Ärranetud on, kes teeb, et pimme tee peäl eksib; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
19. Ärranetud on, kes ühhe woöra, waese lapse ja lessenaese kohhut köwweraks pörab; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
20. Ärranetud on, kes omma issa naese jures maggab, sest ta on omma issa naese ölma ülleswötnud; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
21. Ärranetud on, kes ühhegi weiksega ühte peab; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
22. Ärranetud on, kes omma öe jures maggab, kes temma issa tüttar ehk ta emma tüttar on; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
23. Ärranetud on, kes omma ämma jures maggab; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
24. Ärranetud on, kes omma liggimest sallaja mahhalööb; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
25. Ärranetud on, kes melehead wöttab, et ta ühhe innimesse mahhalööb mis wagga werri; ja keik rahwas üttelgo: Amen.
26. on, kes ei pea keik sellesinnatse kasso-öppetusse sanno, kes nende järrele ei te; ja keik rahwas üttelgo: Amen.

28. Peatük.

Önnistaminne ja ärrawanduminne.

1. Ja se peab sündima, kui sa Jehowa omma Jummal sanna öiete kuled, ja katsud teha keik temma käskude järrele, mis ma sind tänna kässin: et Jehowa so Jummal sind üllemaks töstab, kui keik ma-ilma pagganad.
2. Ja keik need önnistamissed tullesad so peäle ja sawad sind kätte, kui sa Jehowa omma Jummal sanna wottad kuulda:
3. Önnistud olled sa liñnas ja önnistud olled sa maal.
4. Önnistud on so ihho suggu ja so Ma willi ja so lojuste suggu, so härgade suggu ja so puddolojuste karjad.
5. Önnistud on so korwid ja so leiwakünnad.
6. Önnistud olled sa sisse tulles, ja önnistud olled sa wälja minnes.
7. Jehowa annab so waenlased, kes so peäle kippuwad, so kätte mahhalüa: ühhe tee peäl tullesad nemmad kül so wasto, agga seitsme tee peäl peawad nemmad so eest pöggenema.
8. Jehowa annab siis käsko so pärrast önnistamisele so rehhe-alluste sees ja keikis, kuhho sa omma kät külge pistad, ja öñistab sind seäl maal, mis Jehowa so Jummal sulle añab.
9. Jehowa wöttab sind ennesele tösta pühhaks rahwaks, nenda kui ta sulle on wandunud; kui sa Jehowa omma Jummal kässud pead ja käid temma tede peäl.
10. Ja keik ma-ilma rahwas sawad nähha, et Jehowa nimmi so peäle on nimmetud, ja wötwad sinno eest karta.
11. Ja Jehowa annab sulle head kül so ihho suggu polest ja so lojuste suggu polest ja so Ma wilja polest seäl maal, mis Jehowa so wannemille on wandunud sulle anda.
12. Jehowa tahhab sulle omma head warrandust, sedda taewast lahti teha ja so male wihma anda ommal aial ja keik se kätte tööd önnistada, et sa mitme rahwale woid laenada, ja sulle ei olle tarwis laenuks wötta.
13. Ja Jehowa panneb sind Peaks ja mitte sawwaks, et sa saad ikka üllemale ja ei sa allamale, kui sa wöttad Jehowa omma Jummal kässud kuulda, mis ma sind tänna kässin piddada teha.
14. Ja sinna ei pea mitte ärratagganema keikist neist sannust, mis ma tänna teid kässin, ei parramat egga pahhemat kät, teiste jummalatte järrel käies, et sa neid tenid.
15. # Agga se peab sündima, kui sa Jehowa omma Jummal sanna mitte ei kule, egga katsu teha keik temma käskude ja ta seädliste järrele, mis ma tänna sind kässin: et so peäle tullesad keik need ärrawandumissed ja sawad sind kätte.

16. Ärranetud olled sa liñnas, ja ärranetud olled sa maal.
17. Ärranetud on so korw ja so leiwakünna.
18. Ärranetud on so ihho suggu ja so Ma willi, so härgade suggu ja so puddolojuste karjad.
19. Ärranetud olled sa sissetulles, ja ärranetud olled sa wäljamins.
20. Jehowa wöttab so peäle läkkitada ärraneedmist, kärrinat ja söitlust keikis, kuhho sa omma kät külge pistad, mis sa wöttad teha, kunni sa ärrakaud ja kunni sa äkkiste hukka lähhad omma teggude kurjusse pärrast, et sa mind olled mahhajätnud.
21. Jehowa teeb siis, et katkotöbbi so külge kinnihakkab, kunni se sind ärralöppetab seält Ma peält, kuhho sa lähhad sedda pärrima.
22. Jehowa wöttab sind lüa koera- ja sojatöwwega ja süddame põlletussega ja kumatöwwega ja moögaga ja wilja körwetussega ja roosteuddoga, ja need aiawad sind takka, kunni sa hukka saad.
23. Ja so taewas, mis ülle so Pea on, peab ollema kui wask, ja se Ma, mis so al on, kui raud.
24. Jehowa teeb siis, et so Ma wihm on pihho ja pörm, se peab taewast so peäle mahhatullema, kunni sind ärrakautakse.
25. Jehowa teeb, et sind mahhalüakse so waenlaste ette: ühte teed telled sa wälja nende wasto, ja seitse teed pead sa nende eest pöggenema, ja sind wintsutakse keik Ma kuningrikide sees.
26. Ja so kehha peab sama roaks keige lindudele taewa al ja lojustele Ma peäl, ja ükski ei pelleta neid.
27. Jehowa lööb sind Egiptusse paisega ja kõrge muhkudega ja kuiwa kärnaga ja süggelistega, mis ei woi parraneda.
28. Jehowa nuhtleb sind hullo melega ja söggedussega ja süddame ehmatussega.
29. Ja sa pead louna aial kässi kaudo katsuma, otsekui üks pimme hirmsas mustas pimmedusses kässi kaudo katsub, et sa ei woi omma teed korda sata; ja siis tehakse sulle agga liga ja sind rikutakse iggapäwa, ja ükski ei tulle sulle appi.
30. Sa kihlad ennast ühhe naesterahwaga, ja üks teine mees naerab tedda ärra: sa ehhitad koia ülles, agga sa ei jä siñna sisse ellama: sa istutad winamäe ja ei sa temma wiljast kasso.
31. So härg tappetakse so silma ees, ja sinna ei sa temast süa: so esel risutakse so silma eest ärra, ja ei sa taggasi so kätte: so puddolojuksed antakse so waenlastele, ja ükski ei tulle sulle appi.
32. Sinno poiad ja so tütreid antakse teise rahwale, ja so silmad näwad ja löpwad ärra nende peäle wadates iggapäwa, ja so käes ei olle ühtegi rammo.

33. Üks rahwas, mis sa ei olle tunnud, sööb ärra so Ma wilja ja keik so werre waewa, ja sa olled agga se, kellele liga tehakse ja kedda ärraröhhutakse iggapäwa.
34. Ja lähäd hulluks omma silma näggemisse pärrast, mis sa nääd.
35. Jehowa wöttab sind lüa kurja paisega põlwede külges ja särelude külges, et sa ei woi parremaks sada, so jalla tallast so pealaest sadik.
36. Jehowa sadab sind ja so kunningast, kedda sa ennese ülle töstad, minnema ühhe rahwa jure, kedda sinna egga so wannemad ei olle tunnud; ja sa wöttad seäl tenida teised jummalad, mis puud ja kiwwid.
37. Ja sa pead ehmatusseks, tähhendamisse- ja naero-juttuks ollema keige rahwa seas, kuhho Jehowa sind wiib.
38. Kül sa wiid palju semet wälja põllule, agga pissut saad sa kogguda, sest et rohhotirtsud sedda ärralöppetawad.
39. Kül sa istutad ja harrid winamäggesid, agga wina ei sa sinna jua egga kokkokorjada, sest ussid söwad sedda ärra.
40. Sul on kül öllipuid keik so raiade peäl, agga sinna ei sa ennast ölliga woida, sest et so öllipuud ommad marjad mahhaaiawad.
41. Kül sa sünnitad poege ja tütrid, agga need ei jä sinnule, sest nemmad peawad wangi minnema.
42. Keik so puud ja so Ma wilja peawad Selatsali-linnud ärranärrima.
43. Se woöras, kes so jures on, peab palju üllem ollema kui sinna: agga sinna pead ikka allamale minnema.
44. Temma woib sulle laenada, agga sinna ei woi temmale laenada: temma saab Peaks ja sinna saad sawwaks.
45. Ja so peäle tullewad keik need ärrawandumissed ja aiawad sind takka ja sawad sind kätte, kunni sind ärrakautakse: et sa Jehowa omma Jummalat sanna ei wötnud kuulda, egga piddada temma käsko egga ta seädmissi, mis ta sind käsknud.
46. Ja peawad ollema immetähheks ja immeteuks sinno ja so suggu seas iggaweste.
47. Sepärrast et sa ei olle Jehowa omma Jummalat teninud röömsa ja hea süddamega keige rohke hea eest.
48. Siis pead sa ommad waenlassed, mis Jehowa so peäle läkkitab, tenima nälgas ja jannus ja allasti, ja kui sul keikist pudo on; ja ta panneb so kaela peäle ühhe raud-ikke, kunni ta sind saab ärrakautanud.
49. Jehowa toob kaugelt ma-ilma otsast so peäle ühhe rahwa, otsekui suur kotkas lennab, üks rahwas, kelle keelt sa ei moista:
50. Üks jultund rahwas, kes wannast ei pea luggu, ja ei heida armo nore peäle,

51. Ja sööb ärra so lojuste suggu ja so Ma wilja, kunni sa ärrakaud; kes sulle ei jätta jälle wilja, ei wärsket wina egga ölli, ei so härge suggu egga so puddolojuste karjasid, kunni ta sind saab hukka saatnud.
52. Ja teeb sulle kitsast kätte keikis so wärrawis, kunni so kõrged ja kindlad mürid mahhatullewad, mis peäle sa lodad keik ommal maal; ja teeb sulle kitsast kätte keikis so wärrawis; keik so maal, mis Jehowa so Jummal sulle annud.
53. Ja sinna sööd ärra omma ihho suggu, omma poegade ja omma tüttarte lihha, mis Jehowa so Jummal sulle on annud; siis kui lin kinni ja ahhastus kä on, kui so waenlane sind ahhastab.
54. Selle mehhe silm, kes so jures el ja wägga himmokas olli, on kurri omma wenna peäle, ja naese peäle kes ta sülles, ja omma üllejänud laste peäle mis temmale jälle jänud:
55. Et ta ühhelegi neist ei anna omma laste lihhasst mis ta sööb, et ta ei jätta temmale middagi, kui lin kinni ja ahhastus kä on, kui so waenlane sind ahhastab keikis so wärrawis.
56. Se el ja himmokas naene so jures, kes ei olle öppind omma jallatalla mahhapanna, et ta maijas on ja ennast ellitab, selle silm on kurri mehhe peäle, kes ta sülles, ja omma poia peäle ja omma tütre peäle:
57. Ja sedda omma pärrimiste pärrast, mis ta jalge wahhelt wäljatullewad, ja omma laste pärrast, mis ta ilmale toob: sest ta tahhab isse neid sallaja süa, et temmal keikist pудо on kui lin kinni ja ahhastus kä on, kui so waenlane sind ahhastab so wärrawis.
58. Kui sa mitte ei katsu teha keik sellesinnatse kasso-öppetusse sannade järrele, mis seie ramatusse on kirjutud, et sa kardad Jehowa omma Jummal nimme, mis auustamise ja kartusse wäärt.
59. Siis wöttab Jehowa immelisseks tehja so nuhtlused ja so suggu nuhtlused, sured ja iggawad nuhtlused; ja kurjad ja iggawad haigused on needsammad.
60. Ja sadab jälle so peäle keik Egiptusse többe, mis eest sa kardad, ja need jäwad so külge.
61. Jehowa sadab so peäle ka keik haigused ja keik nuhtlused, mis ep olle sellesinnatse kasso-öppetusse ramatusse kirjutud, kunni sa ärrakaud.
62. Ja teitest jäwad jälle pissut innimessi, se wasto, et teie ollite olnud kui taewa tähhed paljusse polest: sest teie ei olle mitte Jehowa omma Jummal sanna kuulnud.
63. Ja se peab sündima: otsekui Jehowa on römused olnud teie pärrast teie head tehhes ja teid wägga siggitades; nenda wöttab Jehowa teie pärrast römused olla teid hukka sates ja teid ärrakautades, ja teid kistakse ärra seält Ma peält, kuhho teie lähhäte sedda pärrima.

64. Ja Jehowa pillab sind laiale keige rahwa sekka, ühhest Ma otsast teise: ja sa wöttad seäl teised jummalad tenida, mis ei sinna egga so wannemad polle tunnud, mis puud ja kiwwid.

65. Ja nende rahwa seas ei sa sinna hingada, ei ollegi hingamise asset so jallatallal: ja Jehowa annab sulle seäl ühhe kartlikko süddame ja silmade lõppetust ja hinge nõrkastust.

66. Ja sinno ello on so kohhal otsekui üllespodud, ja sa wärrised ööd ja päwad, ja ei olle julge omma ello peäle.

67. Homõiko ütled sa: kes annab öhto! ja öhto ütled sa: kes annab homõiko nähha! omma süddame wärristusse pärrast, mis sa wärrised, ja omma silmade näggemisse pärrast, mis sa nääd.

68. Ja Jehowa sadab sind jälle taggasi laewadega Egiptusse sedda teed, mis ma sulle ollen ütelnud: sa ei pea sedda mitte ennam jälle sama nähha; siis tahhaksite teie ennast seäl omma waenlaste kätte ärramüa sullasiks ja ümmardajaiks, ja polle sedda, kes ostab.

69. Need on selle seädusse sannad, mis Jehowa Mosest käskis teha Israeli lastega Moabi maal; ilma se seädus, mis ta nendega teggi Orebi mäe jures.

29. Peatük.

Seädusse uendamine.

1. Ja Moses kutsus keik Israeli rahwast ja ütles nende wasto: Teie ollete keik näinud, mis Jehowa teie silma ees teinud Egiptusse-maal Waraule ja keik ta sullastele ja keik ta male:

2. Need sured kiusatussed, mis so silmad näinud: need immetähhed ja sured immeteud.

3. Ja Jehowa es olle teile siisannud üht süddant ärratunda, egga silmi nähha egga körwo kuulda, tänna päwani.

4. Ja ma saatsin teid nellikümmend aastat körbes: teie rided ei olle wannaks läinud teie selgas, ja teie kingad ei olle wannaks läinud teie jalges.

5. Leiba polle teie sõnud, ja wina ja kanget jomaaega ei olle teie jonud: et teie piddite teäda sama, et minna ollen Jehowa teie Jummal.

6. Ja teie saite seie paika, ja Sihon Esboni kuningas ja Og Pasani kuningas tullid meie wasto söddima, ja meie löime neid mahha,

7. Ja wötsime nende maad ja andsime sedda Rubeni ja Kadi ja Manasse pole souarrule pärris-ossaks.

8. Ja teie peate piddama sellesinnatse seädusse sannad ja nende järrele teggema, et teie woiksite targaste teha keik, mis teie tete.

9. Teie, teie keik seisate tänna Jehowa omma Jummal ees, teie peamehhed teie souarrude ülle, teie wannemad ja teie üllewatajad, keik Israeli mehhed.

10. Teie wäetimad lapsed, teie naesed ja so woõras rahwas, mis on so leri sees, ni hästi se, kes so puud raiub, kui se, kes so wet toob:
11. Et sa pead Jehowa omã Jummal wandega ta seädusse alla sama, mis Jehowa so Jummal tänna soga teeb:
12. Et ta sind ennesele rahwaks tõstab, ja temma tahhab sulle Jummalaks olla, nenda kui ta sulle on räkinud, ja nenda kui ta wandunud so wannemille Abraamile, Isaakile ja Jakobile.
13. Ja minna ei te mitte teiega, teiega üksi sedda seädust selle wandega:
14. Waid sellega, kes meiega tänna siin seisab Jehowa meie Jummal ees, ja sellega, kes ei olle mitte tänna siin meie jures.
15. Sest teie teate, kuidas meie Egiptusse maal olleme ellanud, ja kuidas olleme pagganatte seast läbbitulnud, kellest teie ollete läbbitulnud.
16. Ja ollete näinud nende läilad ja nende sittad jummalad, puist ja kiwwast, höbbedast ja kullast, mis nende külges on.
17. Katske, et teie seas ei olle wahhest meeste- ehk naesterahwast, ehk sugguwõssa, ehk sugguarro, kelle südda pöraks tänna Jehowa omma Jummal jurest ärra, ja lähhäb tenima pagganatte jummalad, et teie seas ei olle wahhest üks juur, mis surmaja koirohto kaswatab,
18. Ja se sünnib, kui ta selle sajatamise sannad kuleb, et ta ommas süddames issiennast önnistab ja ütleb: kül mul on rahho, kui ma omma süddame arwamise järrele ellan! et ta lõppetab sedda, kel märga kül, sellega hopis, kel janno on.
19. Jehowa ei tahha temmale mitte andeks anda, sest siis suitseb Jehowa wihhastus ja temma öige wihha selle mehhe wasto, ja ta peäle sawad keik sajatamised, mis on kirjutud sellesinnatse ramatusse, ja Jehowa wõttab ta nimme taewa alt ärrakustutada.
20. Ja Jehowa lahutab tedda ärra önnetusseks keikist Israeli souarrudest, keik se seädusse sajatamissi möda, mis sellesinnatse kasso-öppetusse ramatusse on kirjutud.
21. Ja se pölwe rahwas, mis pärrast tulleb, ütleb, teie lapsed, kes teie järrele tullewad, ja need woõra Ma rahwas, kes kaugelt maalt tullewad ja näwad selle Ma nuhtlussed ja temma haigussed, mis Jehowa neid pannud pöddema.
22. Ja näwad, et keik se Ma weewlist ja solast on ärrakörwetud, siñna ei külweta egga aia se wõsso ülles, egga mingisuggust rohto ei tärka sest ülles, nenda kui Sodoma ja Komorra, Adma ja Seboimi ümberlödi, mis Jehowa omma wihhaga ja omma tullise wihhaga on ümberlönud.
23. Ja keik pagganad ütlewad: mikspärrast on Jehowa nenda teinud selle male? mis suur tulline wihha on se?
24. Siis ööltakse: sepärrast et nemmad on mahhajättnud Jehowa omma wannematte Jummal seädust, mis ta nendega teinud, kui ta neid Egiptusse maalt sai wäljatonud;

25. Ja nemmad läksid ja tenisid teised jummalad ja kummardasid nende ette, jummalad, mis nemmad ei tunnud, ja ükski neist ei jaggand neile middagi.

26. Ja Jehowa wihha süttis põllema se Ma peäle, ja satis ta peäle keik ärrawandumissed, mis on kirjutud sellesinnatse ramatusse.

27. Ja Jehowa on neid nende Ma peält ärrakiskunud wihhastussega ja tullise ja sure wihhaga, ja neid ärrawiskanud teise male, nenda kui tännapä on nähha.

28. # Need sallaja-asjad on Jehowa meie Jummalale teäda: agga mis on ilmutud, se on meile ja meie lastele ilmutud iggawesseks aiaks, et meie keik selle kässo-öppetusse sannade järrele peame teggema.

30. Peatük.

Tullew Israeli pattustpöörminne: surm ja ello pannakse ette.

1. Ja se peab sündima, kui so kätte tullewad keik needsinnatsed sannad, se önnistaminne ja se ärrawanduminne, mis ma so ette ollen pannud, et sa ommas süddames taggasi mötled keikide pagganatte seas, kuhho Jehowa so Jummal sind saab ärralükkanud.

2. Ja kui sa pörad Jehowa omma Jummalala pole, ja kuled temma sanna keik sedda möda, mis ma tänna sind kässin, sinna ja so lapsed keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest:

3. Siis sadab Jehowa so Jummal so wangid jälle taggasi, ja hallastab so peäle, ja wöttab sind jälle kogguda keige rahwa seast, kuhho Jehowa so Jummal sind olli laiale pillanud.

4. Kui sa olleksid ärralükkatud taewa otsani, siis koggub Jehowa so Jummal sind seält ja wöttab sind seält ärra.

5. Ja Jehowa so Jummal wiib sind siinna male, mis so wannematte pärris-ma olli, et sa sedda pärrid; ja teeb sulle head ja siggitab sind ennam kui so wannemad.

6. Ja Jehowa so Jummal wöttab ümberleikata so süddant ja so suggu süddant, et sa Jehowa omma Jummalat armastad keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest, et sa woid ellada.

7. Ja Jehowa so Jummal panneb keik need sajatamissed so waenlaste peäle ja nende peäle, kes sind wihkawad, kes sind takkakiusawad;

8. Agga sinna pörad ümber ja kuled Jehowa sanna, ja teed keik temma käskude järrele, mis ma tänna sind kässin.

9. Ja Jehowa so Jummal teeb, et sul keik rohkeste on so kätte töös, so ihho suggu polest ja so lojuste suggu polest ja so Ma wilja polest so heaks: sest Jehowa on siis jälle römüsinno pärrast so heaks, nenda kui ta römüsinno olnud so wannematte pärrast.

10. Kui sa wöttad kuulda Jehowa omma Jummalat sanna, et sa pead temma kässud ja ta seädmissed, mis on kirjutud selle kasso-öppetusse ramatusse, kui sa saad pöörnud Jehowa omma Jummalat pole keigest omast süddamest ja keigest ommast hingest.
11. Sest sesinnane käsk, mis ma tänna sind kässin, se ei olle mitte immelinne moista, egga se olle kaugel ärra.
12. Ei se olle taewas, et sa ütleksid: kes meile lähhäb ülles taewa ja wöttab ja toob sedda meile, ja kulutab meile sedda, et meie sedda woime tehja?
13. Egga se olle teile pool merre, et sa ütleksid: kes meile lähhäb ülle merre ja wöttab ja toob sedda meile, ja kulutab meile sedda, et sedda woime tehja?
14. # Sest se sanna on wägga liggi so jures, sinno suus ja so süddames, et sa se järrele woid tehja.
15. Wata ma ollen tänna so ette pannud ello ja head, ja surma ja kurja.
16. Sest ma kässin sind tänna, et sa Jehowa omma Jummalat armastad, et sa temma tede peäl wöttad käia, ja piddada temma kässud ja ta seädmissed ja ta kohtoseädussed, et sa woid ellada ja siggida, ja Jehowa so Jummalat sind woib önnistada seäl maal, kus sa lähhäd sedda pärrima.
17. Agga kui so südda taggasi pörab ja sa ei kule mitte, ja sind kihhutakse, et sa teiste jummalatte ette kummardad ja neid tenid:
18. Siis annan ma teile tänna teäda, et teie peate sutumaks hukka minnema; ei teie sa ello päiwi pitkendada seäl maal, kus teie lähhäte ülle Jordani, et teie siina sate sedda pärrima.
19. Ja ma kutsun tänna teie wasto tunnistajaks taewa ja Ma: ma ollen so ette pannud ello ja surma, önnistamist ja ärrawandumist: wallitse nüüd ello, et sinna ja so suggu woiks ellada.
20. Et sa Jehowa omma Jummalat armastad ja kuled temma sanna ja hoiad ta pole: sest temma on so ello ja so päwade pitkus, et sa jääd ellama siina male, mis Jehowa on wandunud so wannemille Abraamile, Isaakile ja Jakobile neile anda.

31. Peatük.

Josua ammet kinnitakse Mosesse assemelle.

1. Ja Moses läks ja räkis needsinnatsed sannad keige Israeli wasto,
2. Ja ütles neile: Ma ollen tänna sadda ja kakskümmend aastat wanna, ei ma woi ennam wäljaminna egga sisse tulla; ja Jehowa on mo wasto öölnud: sa ei pea mitte ülle se Jordani minnema.
3. Jehowa so Jummalat lähhäb so ees, temma wöttab needsinnatsed pagganad so eest ärrakautada, et sa nende Ma pead pärrima: Josua se lähhäb so ees, nenda kui Jehowa on räkinud.

4. Ja Jehowa wöttab neile tehha, nenda kui ta teinud Sihonile ja Ogile Emori kuningattele ja nende male, mis ta ärrakautas.
5. Ja Jehowa annab neid teie kätte, et teie neile peate teggema keik sedda käsko möda, mis ma teid käsknud.
6. Olge wahwad ja tuggewad, ärge kartke ja ärge hirmuge nende eest: sest Jehowa so Jummal käib sinnoga, temma ei jä sinnust mahha egga jätta sind mahha.
7. Ja Moses hüdis Josua ja ütles ta wasto keige Israeli nähhes: olle wahwa ja tuggew, sest sinna pead selle rahwaga minnema siñna male, mis Jehowa nende wannemille on wandunud neile anda, ja sinna pead sedda neile pärrisossaks andma.
8. Ja Jehowa se käib so ees, temma on sinnoga, ta ei jä sinnust mahha egga jätta sind mahha: sa ei pea kartma egga ärraehmatama.
9. Ja Moses kirjotas sedda kasso-öppetust ülles, ja andis sedda preestridele Lewi poegadele, kes Jehowa seädusse laeka kandwad, ja keik Israeli wannemattele.
10. Ja Moses andis neile käsko ja ütles: seitsme aasta takka, se on, lahtilaskmisse aasta seätud aial lehtmaiade pühhal,
11. Kui keik Israel tulleb Jehowa omma Jummalat ette siñna paika, mis ta ärrawallitseb: siis pead sa sedda kasso-öppetust luggema keige Israeli ette nende kuuldes.
12. Koggu kokko se rahwas, mehhed ja naesed ja wäetimad lapsed, ja so woörad, kes so wärrawis on, et nemmad kuulwad ja et nemmad öppiwad, ja kartwad Jehowa teie Jummalat, ja katsuwad tehha keik selle kasso-öppetusse sannade järrele.
13. Ja et nende lapsed, kes ei olle sedda teäda sanud, kuulwad ja öppiwad Jehowa teie Jummalat kartma, iggapäwa mis teie ellate seäl maal, kuhho teie lähhäte ülle Jordani sedda pärrima.
14. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: wata o päwad joudwad liggi, et sa pead surrema: hüa Josua ja minge seisma koggodusse telgi ette, siis tahhan ma temmale käsko anda; ja Moses läks Josuaga, ja jäid seisma koggodusse telgi ette.
15. Ja Jehowa andis ennast nähha telkis ühhes pilwe sambas, ja se pilwe sammammas seisis telgi ukse peäl.
16. Ja Jehowa ütles Mosesse wasto: Wata sa lähhäd maggama omma wannemattega, ja sesinnane rahwas wöttab kätte ja hoiab hora-wisil woöra Ma jummalad tagga seäl maal, kuhho ta nüüd lähhäb, ja jättab mind mahha ja teeb mo seädust tühjaks, mis ma nendega teinud.
17. Siis süttib mo wihha põllema nende wasto sel päwal, ja ma jättan neid mahha, ja pannen omma palle warjule nende eest, ja temma saab ärrasödud, ja paljo kurja ja ahastussid tullewad ta kätte, siis ütleb ta sel päwal: eks

needsinnatsed kurjad asjad ei olle mo kätte tulnud sepärrast, et mo Jummal ei olle mo jures?

18. Agga minna tahhan weel ikka omma palle nende eest warjule panna sel päwal, keige se kurja pärrast, mis ta teinud, et ta on taggasi pöörnud teiste jummalatte pole.

19. Ja nüüd kirjotage endele sesinnane laul, ja öppeteta sinna sedda Israeli lapsed ja panne sedda nende suhho, et se laul mulle woib olla tunnistajaks Israeli laste wasto.

20. Sest ma tahhan neid wia siñna male, mis ma nende wannemille wandudes tootand, mis pima ja met joseb: ja nemmad söwad ja nende köhhud sawad täis ja lähhäwad lihhawaks, ja pöörwad taggasi teiste jummalatte pole ja teniwad neid, ja laitwad mind ja tewad mo seädust tühjaks.

21. Ja se sünnib, kui palju kurja ja ahastussed nende kätte tullewad, et sesinnane laul peab nende silmi wastama kui üks tunnistaja; sest sedda ei pea mitte unnustadama nende suggu suust: sest ma tunnen nende mötlemist mis nemmad tänna mötlewad, ennego ma neid siñna male wiin, mis ma neile ollen wandudes tootanud.

22. Ja Moses kirjotas se laulo ülles selsinnatsel päwal, ja öppetetas sedda Israeli lapsed.

23. Ja Jummal andis Josuale Nuni poiale käsko ja ütles: olle wahwa ja tuggew: sest sinna pead Israeli lapsed wima siñna male, mis ma neile ollen wandudes tootand, ja minna ollen sinnoga.

24. Ja se sündis, kui Moses sai kirjotanud ramatusse sellesinnatse kasso-öppetusse sannad, kunni need järsko otsa said:

25. Siis käskis Moses need Lewitid, kes Jehowa seädusse laeka kandwad, ja ütles:

26. Wötke se kasso-öppetusse ramat, ja pange sedda Jehowa omma Jummal seädusse laeka körwa, et se seäl on tunnistajaks sinno wasto.

27. Sest minna tean so wastopannemist ja so kangekaelsust: wata et ma alles tänna ellan teiega, siis ollete teie wastopanniad olnud Jehowa wasto, agga palju ennam pärrast mo surma.

28. Kogguge kokko mo jure keik teie souarrude wannemad ja teie üllewatajad, siis tahhan ma nende kuuldes need sannad räkida ja nende wasto tunnistajaks wötta taewast ja maad.

29. Sest ma tean, et pärrast mo surma teie wöttate wägga pahhaste tehha ja ärralahkuda se tee peält, mis ma teid ollen käsknud: ja siis tulleb se kurri põlli teie kätte wiimisel päwade aial, kui sate teinud, mis kurri on Jehowa silma ees, tedda ärritades omma kätte töga.

30. Ja Moses räkis keige Israeli koggodusse kuuldes sellesinnatse laulo sannad, kunni need järsko otsa said.

32. Peatük.

Mosesse kitusse- ja õppetusse-laul.

1. Pange tähhele, taewad, sest ma tahhan räkida, ja sinna Ma, kule mo su kõnned.
2. Mo õppetus tilkugo kui wihm, mo kõnne jooksko kui kaste; kui penike wihm nore rohho peäl ja kui wihma pisad rohho peäl.
3. Sest ma kulutan ülles Jehowa nimme; andke suur au meie Jummalale.
4. Temma on se kaljo, kelle tö on laitmatta: sest keik temma teed on, ni kui kohhus, # Jummal on ustaw ja ilma köwwerusseta; öige ja öiglane on temma.
5. Ons temma nende wasto pahhaste teinud? ei mitte! temma lapsed on isse ennestele häbbiks; se on üks pörane ja arrapöördud suggu.
6. Kas teie piddite sedda Jehowale tassuma? sa jölle ja tarkusseta rahwas! Eks temma olle so issa, kes sind on ennesele saatnud? temma on sind teinud ja sind walmistanud.
7. Tulleta mele need ennemuistsed päwad, pange tähhele need aastad ühhest põlwest teise: küssi omma issa käest, ja se annab sulle sedda teäda, omma wanna rahwa käest, ja nemmad räkiwad sedda sinnule.
8. Kui se keige üllem rahwale pärris-ossa jaggas, kui ta Adama lapsed ühhest ärralahhutas: seädis ta rahwa raiad Israeli laste arro järrele.
9. Sest Jehowa jauks on temma rahwas, Jakob on ta pärris-ossa nöör.
10. Ta leidis tedda kõrwe Ma peält ja tühjast paigast ja lanest, kus ullumist: ta piras temma ümber, ta andis temmale moistust, ta hoidis tedda kui omma silmaterra.
11. Nenda kui kotkas omma pessakonna õppetab lendma ja lähwitab omma poegade ülle, nenda lautas Jummal ommad tiwad, wöttis tedda ja kandis tedda omma tiwa sulgede peäl.
12. Jehowa üksi juhhatas tedda, ja ükski woöras jummal polnud temmaga.
13. Ta laskis tedda ülle keigekörgematte Ma kohtade söita, ja temma söi wilja wälja peält, ja ta immetas tedda meega kaljust ja ölliga keigekowwema kiwwikaljust.
14. Ta andis temmale woid weistest ja pima puddoljustest, tallede ja Pasana-ma järade ja sikkade raswaga, nissoga, mis ni hea kui raswased nerud; ja sa jõid wina-marja werd, mis selge.
15. Ja kui jesurun lihhawaks sai, löi ta takka ülles: sa olled lihhawaks, paksuks ja täis raswa sanud; ja ta jättis Jummalat mahha, kes tedda teinud, ta teotas omma önnistusse kaljo ärra.
16. Ja teggi woöraste jummalatte läbbi, et ta pühha wihhaga wihhastas, omma hirmsa teggudega ärritasid nemmad tedda.

17. Nemãad wisid ohwrid kurja waimudele, ei mitte Jumãlale; neile jumãlile, kedda nemãad ei tunnud, neile, kes ued ollid, mis hilja tõstetud, kelle pärrast teie wannematte peäle jällestus ei tulnud.
18. Sa olled melest mahhajãtnud sedda kaljo, mis sind sünnitanud, ja olled Jumãlat, kellest sa waewaga sündinud, ärraunnustanud.
19. Kui Jehowa sedda nãggi, siis laitis ta neid, et ta meel olli pahha ta poegade ja ta tüttarte pärrast.
20. Ja ta ütles: Ma tahhan omã palle nende eest warjule panna ja nãhha, mis põlli wimaks nende kãtte tulleb: sest nemmad on üks wãgga pörane suggu, lapsed, kelle sees polle tõssidust.
21. Nemmad tewad, et ma pühha wihhaga wihhastan se lãbbi, mis ei olle jummal, nemmad ärritawad mind omma tühja teggudega: ja minna tahhan neid sata wihhastada se lãbbi, mis ei olle rahwas, ühhe jõlleda rahwa lãbbi tahhan ma neid ärritada.
22. Sest tulli on sütud põllema mo wihha sees, ja põlleb keige allama hauani, ja lõppetab maad ja ta wilja ärra, ja põlletab ärra mäggede allused, kui tulleleek.
23. Ma tahhan palju kurja nende peäle kogguda, omãd noled keik tahhan ma nende peäle lasta.
24. Nãlg peab neid ärrawõtma, ja nemmad peawad willi ja kibbeda surma tõwwe roaks sama, ja ma tahhan metsaliste hambad nende peäle sata salla maddude wihhaga, mis põrmus.
25. Wãljas peab moök neid lapsist lahti teggema ja seest jällestus, ni hästi nored mehhed kui neitsid, immewad lapsed hallide meestega peawad otsa sama.
26. Ma olleksin peaüttelnud: ma tahhan nende peäle otsa tehha, ma tahhan nende mällestust lõppetada innimeste seast.
27. Kui mul ei olleks kartust waenlaste melepahhandusse pärrast, et nende waenlased ei arwa sedda ühhe woõra tõ ollewad, et nemmad ei ütle: meie kãssi on püsti olnud, ja Jehowa polle se, kes keik sedda teinud.
28. Sest se on üks rahwas, kelle nou on hukkas, ja kelle sees ep olle moistust.
29. # Oh et nemmad targad olleksid, targaste sedda ärraarwaksid ja moistaksid, mis põlli wimaks nende kãtte tulleb;
30. Kuida üks aiab tuhhat tagga, ja kaks saatwad kümme tuhhat pöggenema? eks se olle sest, et nende kaljo neid ärramünud, ja et Jehowa neid on ülleannud?
31. Sest meie kaljo ei olle mitte kui nende kaljo, ja meie waenlased on sest kohtomoistjad.
32. Sest nende winapu on Sodoma winapuust ja Komorra wãljadest: nende winamarjad on sappised winamarjad, neil on wãgga wihhad kobbarad.

33. Nende wiin on lendwa maddude wihha, ja kui keigewihhasematte maddude wägga hirmus wihha.

34. Eks se polle miño jures warjol? mo kirjade warrandusses pitseriga kinnipandud?

35. Minno käes on kättemaksminne ja tassuminne; omal aial peab nende jalg wäratama: sest nende hukatusse pääw on liggi, ja se töttab, mis neile on walmistud.

36. Sest Jehowa tahhab omã rahwale kohhut moista, ja omã sullaste pärrast kahhetseda, kui ta nääb, et nende wäggi käest ärraläinud ja nurja sanud, mis kallis ja mis alw olli.

37. Kui ööldakse: kus on nende jummalad, kus se kaljo, kelle jure nemmad kippusid?

38. Kelle tappa-ohwride raswa nemmad söid ja jõid nende joma-ohwride wina? tousko nemmad ülles ja aitko teid, olgo nemmad teile warjul seisma kohhaks.

39. Katske nüüd, et minna, minna ollen sesamma, ja ükski Jummal ei olle minno körwas: Minna surretan ja teen ellawaks: ma peksan katki ja Minna teen terweks, ja polle ükski, kes mo käest peästab.

40. Sest ma töstan omma kät taewa pole ja ütlen: ni töeste kui ma ellan iggaweste:

41. Kui ma ihhun omma moöga mis kui walk on, ja mo kässi kohhut ette wöttab, siis tahhan ma omma waenlaste kätte maksta, ja nende kätte tassuda, kes Mind wihkawad.

42. Ma tahhan ommad noled joobnuks teha werrest, ja mo moök peab lihha söma, nende werrest, kes mahhalödud ja kes wangis on; peamehhest peab hakkama need waenlased paljaks teggema.

43. Öiskage pagganad, kes temma rahwas, sest ta tahhab omã sullaste werd kätte maksta, ja omã waenlaste kätte jälle maksta, ja ta teeb ärraleppitamist omma Ma ja omã rahwa eest.

44. Ja Moses tuli ja räkis keik sellesiñatse laulo sañad rahwa kuuldes, temã ja Nuni poeg Josua.

45. Kui Moses sai räkitud keik need sannad keige Israeli wasto:

46. Siis ütles ta nende wasto: pange tähhele keik sannad, mis ma tänna teie wasto tunnistan, mis teie peate käskma ommad lapsed, et nemmad keik sellesinnatse kasso-öppetusse sannade järrele katsuwad teha.

47. Sest se ei pea teie melest mitte tühhi sanna ollema: sest se on teie ello, ja selle sanna läbbi pitkendate teie ommad ello päwad seäl maal, kuhho teie lähhäte ülle Jordani sedda pärrima.

48. Ja Jehowa räkis Mosesse wasto otse selsammal päwal ja ütles:

49. Minne ülles seie Abari mäe peäle, se on Nebo mäggi, mis Moabi maal on, mis Jeriko kohhal; ja wata sedda Kanaani Maad, mis ma Israeli lastele annan pärrandusseks.

50. Ja surre senna mäe peäle, kuhho peäle sa lähäd, ja sind peab so rahwa jure korristadama, nenda kui so wend Aaron surri Ori mäe peäle, ja korristati omma rahwa jure.

51. Sepärrast et teie mo wasto wallatust teinud Israeli laste seas Meriba wee jures Kadesis Sinni körbes: sepärrast et teie mind ei olle pühhitsend Israeli laste seas.

52. Sest ennese kohhal pead sa sedda Maad näggema, agga mitte siñna tulles, siñna male, mis minna annan Israeli lastele.

33. Peatük.

Mosesse önnistaminne ja ennekulutaminne.

1. Ja se on se önnistaminne, misga Moses Jummalas mees Israeli lapsed önnistas enne omma surma,

2. Ja ütles: Jehowa on tulnud Sinai mäe peält ja tousnud neile Seirist: ta on paistnud Parani mäe peält, ja tulnud mitme kümne tuhhande pühha seltsist; temma parremal käel anti neile se tulline käsk.

3. Ommeti kannab ta rahwast süles, keik temma pühhad on so käes: agga need heidawad so jalge ette mahha, iggaüks wöttab sinno sañadest ja ütleb:

4. Moses on meile kässo-öppetust annud, Jakobi koggodusse pärrandusseks.

5. Ja ta olli kuningas Jesuruni seas, kui rahwa peamehhed koggusid ühtlase Israeli sugguarrudega.

6. Ellago Ruben ja ärgo surrego ta mitte nenda, et temmast pissut inimessi jälle jäwad.

7. Ja se on, mis ta Judast ütles: Jehowa kule Juda heäle ja sada tedda temma rahwa jure: temma kätte rammust saab temmale kül; olle sinna agga abbiks temma waenlaste wasto.

8. Ja Lewist ütles temma: Sinno Tummim ja so Urim olgo selle mehhele kes so melest armas, kedda sa Israel olled kiusanud Massas, ja temmaga rielnud Meriba wee jures.

9. # Kes ütleb ommast issast ja ommast emmast: ei ma nä tedda; ja kes omma wende ei tunne ja omma lapsist ei tea: need piddawad töeste so sanna ja hoiawad so seädust.

10. Need peawad Jakobi öppetama so kohtoseädussed ja Israeli so kässo-öppetust: nemmad pannewad suitsetamisse-rohto so ninnase ja põlletamisse-ohwri so altari peäle.

11. Önnista, Jehowa, temma warrandus, ja ta kätte tööst olgo sul hea meel: pekka katki nende niuded, kes ta peäle kippuwad ja kes tedda wihkawad, ni pea kui nemmad peäle kippuwad.

12. Penjaminist ütles temã: Jehowa armoke ellab ta jures julgeste, ta kaitseb tedda igga päwa, ja ta ellab temma ollade wahhel.
13. Ja Josepist ütles temma: Önnistud olgo Jehowast temma Ma, kalli taewa wilja polest, kastest, ja süggawast Ma kohhast, mis Ma al on,
14. Ja kalli wilja polest mis päike ette toob ja kalli wilja polest, mis igga ku kaswatab.
15. Ja wanna mäggede üllema wilja polest, ja iggaweste mäekinkude kalli wilja polest.
16. Ja kalli Ma wilja ja temma täiusse polest; ja selle hea meel, kes poosas ellas, tulgo Josepi Pea peäle, ja selle pealae peäle, kes omma wendade seast on ärralahhutud.
17. Temmal on au otsego temma essimessel härja suggul, ja ta sarwed on kui Reemi-metsalisse sarwed: nendega kaewab ta rahwast ühtlase Ma otsani, ja need on Ewraimi mitto kümne tuhat, ja need on Manasse mitto tuhat.
18. Ja Sebulonist ütles temma: Olle römus Sebulon, kui sa wäljalähhäd; ja Isaskar omma telkide sees.
19. Nemmadkutsuwad rahwast kokko mäele, seäl ohwerdawad nemmad öigusse ohwrid: sest nemmad immewad merre rohte warrandusse ja need mahhapandud warrandussed liwas.
20. Ja Kadist ütles temma: Kidetud olgo, kes Kadile laia Ma annab: ta ellab kui hirmus loukoer ja murrab käewarre, ka pealae.
21. Ja ta katsus ennesele essimesse Ma ossa, sest seäl olli ta warjo al seäl jaus, mis kasso-andia andis, ja ta läks rahwa Pea-meestega, ta satis Jehowa öigust ja ta öiged nuhtlussed korda Israeli rahwaga.
22. Ja Tanist ütles temma: Tan on loukoera kutsikas, kes Pasanist ülles kargab.
23. Ja Nawtalist ütles temma: Nawtalil on sedda kül, mis ta südda kutsub, ja on täis Jehowa önnistamist: pärril sinna se öhto- ja lounapoolne Ma.
24. Ja Aserist ütles temma: Aser olgo önnistud laste polest: temma wendadel olgo temmast hea meel, ja ta kastko omma jalla ölli sisse.
25. So kinga al on rauda ja waske, ja ni kaua jääb sinno rahho, kui so ello päwad.
26. Oh Jesurun, ükski ei olle Jummal, kes söidab taewas sinno abbiks ja omma kõrge au sees üllemis pilwedes.
27. Se Jummal, kes wannast, on üks öige ello-asse, ja temma iggawessed käewarred on al Ma peäl, ja ta aiab so eest ärra waenlast ja ütleb: kauta ärra.
28. Ja Israel saab julgeste ellada üksipäines Jakobi kaewo jures, wilja ja wärske wina maal: ka temã taewas tilkutab kastet.
29. Oh wägga öñis olled sa Israel! kes on so sarnane? üks rahwas, mis abbi saab Jehowa käest, kes so abbi kilp ja kes so kõrge au moök on, ja so waenlased räkiwad so su pärrast, ja sinna tallad nende kõrge paikade peäle.

34. Peatük.

Mosesse surm, Josua saab ta assemele.

1. Ja Moses läks ülles Moabi wäljalt Nebo mäele Pisga otsa, mis Jeriko kohhal on; ja Jehowa näitis temmale keik se Kileadi Ma Tani maast sadik,
2. Ja keige se Nawtali ja Ewraimi ja Manasse Ma, ja keik se Juda Ma taggumissest merrest sadik,
3. Ja louna Ma ja Jeriko laggeda orro kohha palmipude liina Soarist sadik.
4. Ja Jehowa ütles ta wasto: se on se Ma, mis ma wandes ollen tootand Abraamile, Isaakile ja Jakobile ja öölnud: sedda tahhan ma sinno suggule anda; ma ollen sedda sulle annud nähha so silmaga, agga ei sa pea mitte siña sama.
5. Ja Jehowa sullane Moses surri senna Moabi male Jehowa susanna järrele.
6. Ja ta mattis tedda siña orko Moabi male Petpeori kohta, ja ükski ei tea temma hauda tänna päwani.
7. Ja Moses olli sadda ja kakskümmend aastat wanna, kui ta surri: ta silmad ei läinud tüntsiks, ja ta rammo ei löpnud ärra.
8. Ja Israeli lapsed nutsid Mosest Moabi wäljal, kolmkümmend päwa, ja nenda said Mosesse pärrast need nutto ja leinamise päwad otsa.
9. Ja Josua Nuni poeg olli täis tarkusse waimo: sest Moses olli ommad käed ta peäle toetanud, ja Israeli lapsed kuulsid temma sanna, ja teggid nenda, kui Jehowa Mosest olli käsknud.
10. Agga Israelis ei tousnud enam nisuggune prohwet kui Moses, kedda Jehowa olleks tunnud pallest pallese,
11. Keik need immetähtede ja immeteggude polest, kedda Jehowa olli läkkitand neid teggema Egiptusse maal Warao ja keikide ta sullaste ja keige temma Ma wasto;
12. Ja keige tuggewa käe ja keige sure hirmo polest, mis Moses olli teinud keige Israeli rahwa silma ees.

Wiendama Mosesse Ramato Ots.

1. Peatük.

Josua ammeti kinnitamine ja hakkatus.

1. Ja se sündis pärrast Jehowa sullase Mosesse surma, et Jehowa Nuni poia Josua Mosesse teenri wasto räkis ja ütles:
2. Moses mo sullane on surnud, ja nüüd wötta kätte, minne selle Jordani jõe ülle, sinna ja keik se rahwas senna male, mis ma neile Israeli lastele annan.
3. Keik kohhad kus teie jalla tallad peäle astuwad, neid ollen ma teile annud, nenda kui ma Mosesse wasto ollen räkinud.
4. Körwest ja siit Libanonist surest jöest se on Wratti jöest sadik, keik Itti Ma surest merrest sadik päwa lojammennemisse pole peab teie raia ollema.
5. Keik so ello aia ei pea ükski mees so wasto jäma seisma: nenda kui ma ollen Mosessega olnud, tahhan ma sinnoga olla: ei tahha ma sinnust mahhajāda, egga sind mahhajātta.
6. Olle wahwa ja tuggew, sest sinna pead selle rahwale pärris-ossaks andma sedda maad, mis ma nende wannemille ollen wandunud neile anda.
7. Olle agga wahwa ja hästi tuggew, et sa katsud teha keik se kāsso-öppetusse järrele, mis mo sullane Moses sind on käsknud: ärra lahku sest ei parrema egga pahhema pole, et sa woiksid targaste teha keikipiddi kuhho sa lähhad.
8. Ärgo lahkugo sellesinnatse kāsso-öppetusse ramat mitte so suust ärra, waid mötle sedda järrele ööd ja päwad, et sa woiksid katsuda teha keik sedda möda, mis senna sisse on kirjutud: sest siis woid sa omma teed korda sata, ja siis targaste ommad asjad aiada.
9. Eks ma olle sind käsknud: Olle wahwa ja tuggew? ärra hirmu ja ärra ehmata mitte ärra: Sest Jehowa so Jummal on sinnoga keikipiddi kuhho sa lähhad.
10. Ja Josua andis rahwa üllewatajattele käsko ja ütles:
11. Minge lerist läbbi ja andke rahwale käsko ja üttelge: Walmistage endile mona, sest kolme päwa pärrast peate teie ülle se Jordani minnema, et teie tullete pärrima sedda maad, mis Jehowa teie Jummal teile annab sedda pärrida.
12. Agga Rubeni ja Kadi ja Manasse pole sou--arrule räkis Josua ja ütles:
13. Tulletage mele se sanna, mis Jehowa sullane Moses teid on käsknud ja öölnud: Jehowa teie Jummal on teile hingamist saatnud ja seddasinnast maad teile annud.
14. Teie naesed, teie wäetimid lapsed ja teie lodussed jäwad seie male, mis Moses teile siin pool Jordani annud: agga teie keik kes wäggewad wahwad

ollete, peate wiis körwastikko omma wendade ees ülle jõe minnema ja neid aitma:

15. Kunni Jehowa saab teie wendele hingamist saatnud, nenda kui teile, ja kunni nemmad ka sawad pärrinud sedda maad, mis Jehowa teie Jummal neile annab: siis peate omma pärris-male jälle taggasi minnema ja sedda pärrima, mis Jehowa sullane Moses teile on annud siin pool Jordani päwatousma pole.

16. Ja nemmad wastasid Josuale ja ütlesid: Meie tahhame keik tehha, mis sa meid olled käsknud, ja keiki paiko miñna kuhho sa meid läkkitad.

17. Otsekui meie olleme Mosesse sanna keikis kuulnud, nenda tahhame sinno sanna kuulda: olgo agga Jehowa so Jummal sinnoga, nenda kui ta olnud Mosessega.

18. Iggameest, kes sinno su sanna wasto panneb ja ei wötta kuulda so sanno keikis, mis sa tedda kässid, peab surma pandama: olle agga wahwa ja tuggew.

2. Peatük.

Sallajad Ma-kulajad läkkitakse wälja.

1. Ja Josua Nuni poeg läkkitas sallaja Sittimist kaks meest sallaja kulama, ja ütles: Minge, wadage se Ma ja Jeriko liñ ärra; ja nemmad läksid ja tullid ühhe naese kotta, se olli hoor Raab nimmi, ja jäid senna.

2. Ja Jeriko kuningale räkiti ja ööldi: Wata mehhed Israeli laste seast on öse seie tulnud sedda maad läbbi katsuma.

3. Ja Jeriko kuningas läkkitas Raabi jure ja käskis öölda: To wälja need mehhed kes so jure tulnud, kes so kotta tulnud: sest nemmad on tulnud keik maad läbbi katsuma.

4. Ja se naene olli need kaks meest wotnud ja neid eest ärra petnud, ja ütles nenda: Need mehhed on mo jure tulnud ja minna ei teädnud, kust nemmad ollid.

5. Ja kui wärrawat piddi kinni pandama kui pimme sai, siis läksid need mehhed wälja: ei ma tea kuhho need mehhed on läinud: aiage ussinaste neid tagga, sest teie sate neid kül kätte.

6. Agga temma olli neid ülleswinud kattukse peäle, ja neid warjule pannud linna warte alla, mis ta olli lautanud kattukse peäle.

7. Ja need mehhed aiasid neid tagga Jordani teed koolme jure; agga nemmad pannid wärrawat kinni, pärrast sedda kui need said wäljaläinud, kes neid taggaaiasid.

8. Agga nemmad es olle weel maggama heitnud, kui temma nende jure üllesläks kattukse peäle,

9. Ja ütles nende meeste wasto: Ma tean, et Jehowa teile sedda maad on annud, ja et hirm teie pärrast meie peäle langend, ja et keik, kes siin maal ellawad, teie pärrast sullaseks läinud.

10. Sest meie olleme kuulnud, kuidas Jehowa kõrkiatte merre wet teie ees on ärrakuiwatand, kui teie Egiptusse-maalt wäljatullite, ja mis teie ollete teinud kahhe Emori-rahwa kuningale, kes ollid teile pool Jordani, Sihonile ja Ogile, kedda teie ollete sutumaks ärrakautanud.

11. Ja meie olleme sedda kuulnud, ja meie südda on ärrasullanud, ja süddant ei olle teps ühhegi sees teie pärrast: sest Jehowa teie Jummal on üks Jummal üllewel taewas ja al Ma peäl.

12. Ja sepärrast wanduge mulle nüüd Jehowa jures, sest et ma teile ollen head teinud, et teie ka tahhate mo issa perrele head tehha, ja andke mulle üks ustaw märk.

13. Et teie tahhate mo issa, ja mo emma, ja mo wennad, ja mo öed ja keik, mis nende pärralt on, ellusse jätta, ja meie hinged surmast peästa.

14. Ja need mehhed ütlesid temmale: Meie hing sago teie assemele surma (kui teie sedda meie asja ei anna teäda:) ja se peab sündima kui Jehowa meile sedda maad annab, et meie sulle tahhame sedda head ja truust üllesnäidata.

15. Ja ta laskis neid mahha nöriga aknast läbbi, sest temma kodda olli müri külges ja ta ellas müri peäl.

16. Ja ta ütles neile: minge senna mäe peäle, et need kes teid taggaaiawad, ei juhtu teile wasto, ja hoidke ennast seäl warjul kolm päwa, kunni need taggaaiajad jälle taggasi tullewad, ja pärrast woite omma teed miñna.

17. Ja need mehhed ütlesid ta wasto: Siis olleme meie sestsinnatsest so wandest lahti, mis sa meid olled pannud wanduma.

18. Wata kui meie seie male tulleme, siis pead sa se nöri, mis elledast punnasest löngast, akna külge kinnisidduma, kust läbbi sa meid olled mahhalasknud, ja pead omma issa, ja omma emma, ja ommad wennad ja keik omma issa perret ennese jure kotta kogguma.

19. Siis peab se nenda ollema: iggaühhe were sü, kes so koia uksest oue lähhäb, peab ta Pea peäl ollema, agga meie olleme ilmasüta; ja igga-ühhe werre sü, kes sinnoga koias on, tulgo meie Pea peäle, kui kellegi kässi temmasse putub.

20. Ja kui sinna sesinnatse meie asja ülleskulutad, siis olleme meie sest wandest lahti mis sa olled pannud meid wanduma.

21. Ja ta ütles: Olgo se nenda teie sannade järrele: ja ta laskis neid miñna ja nemmad läksid ärra, ja ta siddus sedda elleda punnast nöört akna külge kinni.

22. Ja nemmad läksid ärra, ja tullid mäe peäle ja jäid senna kolm päwa, kunni need, kes neid taggaaiasid, jälle taggasi tullid: sest need, kes taggaaiasid, ollid neid keige tede peält otsinud, agga mitte leidnud.

23. Ja need kaks meest, kui nemmad said mäe peält mahhatulnud, siis läksid nemmad taggasi, ja läksid ülle Jordani, ja tullid Nuni poja Josua jure ja juttustasid temmale keik, mis neile olli juhtund.

24. Ja nemmad ütlesid Josua wasto: Jehowa on töest keik maad meie kätte annud, ja keik, kes seäl maal ellawad, on meie pärrast sullaks läinud.

3. Peatük.

Israeli käib Jordani jõest läbbi.

1. Ja kui Josua sai homõiko warra üllestousnud, siis läksid nemmad Sittimist ärra ja tullid Jordani jure, temma ja keik Israeli lapsed, ja jäid öseks senna, ei nemmad läinud weel mitte ülle jõe.

2. Ja se sündis kolme päwa pärrast, et need üllewatajad läksid lerist läbbi,

3. Ja andsid rahwale käsko ööldes: Kui teie Jehowa omma Jummal seädusse laeka näte ja preestrid, kes Lewitid, sedda kandwad: siis peate teie omma assemelt ärraminnema ja selle järrel käima.

4. Agga teie wahhel ja selle laeka wahhel peab wahhet ollema liggi kaks tuhat öiget künt: ärge minge selle liggi, et teie woite tunda sedda teed, mis teie peate käima, sest teie ep olle ei eile egga enne sedda teed käinud.

5. Ja Josua ütles rahwa wasto: Pühhitsege ennast: sest Jehowa wõttab homõ teie seas imme-asjo tehha.

6. Ja Josua räkis preestride wasto ja ütles: Kandke seädusse laekas ja minge rahwa ele; ja nemmad töstsid seädusse laeka ülles ja läksid rahwa ele.

7. Ja Jehowa ütles Josuale: Selsinnatsel päwal hakkann minna sind sureks teggema keige Israeli nähhes; et nemmad sawad teäda, et minna ollen sinnoga, nenda kui ma ollen Mosessega olnud.

8. Ja sa pead käsko andma preestridele, kes seädusse laeka kandwad, ja ütlemä: Kui teie sate Jordani wee äre, siis jäge Jordani jure seisma.

9. Ja Josua ütles Israeli laste wasto: Tulge seie ja kuulge Jehowa omma Jummal sannad.

10. Ja Josua ütles: Sest peate teäda sama, et üks ellaw Jummal teie seas on, ja wõttab teie eest töeste ärraaiada Kanaani- ja Iitti- ja Iwwi- ja Perissi- ja Kirgasi- ja Emori- ja Jebusi-rahwa.

11. Wata keige ma-ilma Issanda seädusse laekas käib teie eel Jordanis.

12. Ja nüüd wotke endile Israeli sou-arrudest kaksteistkümmend meest, igga sou-arrust üks mees.

13. Ja se peab sündima, kui nende preestride jalge tallad, kes Jehowa keige ma-ilma Issanda seädusse laeka kandwad, hingama jäwad Jordani wee äre, et Jordani wessi peab ühhest ärralahkuma, se wessi, mis üllemalt polett mahhajoseb, se peab seisma ühhes hunnikkus.

14. Ja se sündis kui rahwas omma maiade seest ärratullid, et nemmad piddid ülle Jordani minnema, ja preestrid seädusse laeka rahwa ele kandsid.

15. Ja kui need, kes laeka kandsid, Jordani äre tullid, ja nende preestride jallad, kes laeka kandsid wee sisse piddid sama, (agga keik Jordani kaldad on täis wet iggal leikusse aial).

16. Siis jäi se wessi, mis üllemalt polelt mahhatulli, seisma ja tousis ühte hunnikko wägga kaugele Adama liña jure, mis on Sartani liña kõrwas, ja se wessi mis mahha jooksis laggeda merresse ehk sola merresse, kaddus koggone ärra, ja rahwas läksid läbbi Jeriko kohta.

17. Agga need preestrid, kes Jehowa seädusse laeka kandsid, jäid kesk Jordani kuiwa peäle seisma püsti paigale, ja keik Israeli rahwas läksid läbbi kuiwalt, kunni keik rahwas sai ülle Jordani läinud.

4. Peatük.

12. kiwwi pannakse üllestikko seisma Jordani läbbikäimisse mällestusseks.

1. Ja se sündis kui keik rahwas sai ülle Jordani läinud, siis räkis Jehowa Josua wasto ja ütles:

2. Wötke endile kaksteistkümmend meest rahwa seast, igga sou-arrust üks mees.

3. Ja andke neile käsko ja üttelge: Wötke endele siit kesk Jordanist, seält kus preestride jallad seisnud, ja walmistage kaksteistkümmend kiwwi, ja wige need ennestega ja pange neid senna ömaiale, kuhho teie sel ösel ömaiaks jäte.

4. Ja Josua kutsus kaksteistkümmend meest, kedda ta Israeli laste seast olli seädnud, igga sou-arrust üks mees.

5. Ja Josua ütles neile: Minge Jehowa omma Jummalala laeka ees kesket Jordani, ja töstke endele iggamees üks kiwwi omma olla peäle, Israeli laste sou-arrude loo järrele.

6. Et se woiks teie seas märgiks olla, kui teie lapsed tulles aial küssiwad ja ütleswad: Mis need kiwwid teile on?

7. Et teie neile peate üttelema, et Jordani wessi Jehowa seädusse laeka eest ühhest ärralahkund; kui se ülle Jordani läks, lahkus Jordani wessi ühhest ärra: ja need kiwwid peawad Israeli lastele iggaweste mällestusseks ollema.

8. Ja Israeli lapsed teggid nenda, kui Josua käskis, ja wisid kaksteistkümmend kiwwi kesk Jordanist, nenda kui Jehowa Josua wasto olli räkinnud, Israeli laste sou-arrude loo järrele, ja wisid neid ennestega ja pannid neid senna kohta, kus nemmad ömaial ollid.

9. Ja kaksteistkümmend kiwwi panni Josua üllestikko kesk Jordani senna, kus preestride jallad ollid seisnud, kes seädusse laeka kandsid, ja need on seäl tännapäni.

10. Ja need preestrid, kes laeka kandsid, seisid kesk Jordani, kunni se keik sai tehtud, mis Jehowa olli Josua käsknud, et ta piddi rahwa wasto räkima, keik sedda möda kui Moses olli Josuale käske annud: ja rahwas läks ruttuste seält läbbi.

11. Ja se sündis kui keik rahwas sai läbbi läinud, siis läks Jehowa laekas ka läbbi, ja preestrid rahwa eel.

12. Ja Rubeni lapsed, ja Kadi lapsed, ja Manasse pool sou-arro läksid wiis körwastikko Israeli laste ees, nenda kui Moses nende wasto olli räkinnud,

13. Liggi nellikümmend tuhat kes walmistud söa tarwis, läksid Jehowa palle ees sötta, Jeriko laggedatte peäle.

14. Sel päwal teggi Jehowa Josua sureks keige Israeli nähhes, ja nemmad kartsid tedda, nenda kui nemmad Mosest keik temma ello aia ollid kartnud.

15. Ja Jehowa räkis Josua wasto ja ütles:

16. Kässi preestrid, kes tunnistusse laeka kandwad, et nemmad Jordanist üllestullewad.

17. Ja Josua andis preestridele käske ja ütles: Tulge Jordanist ülles.

18. Ja se sündis, kui need preestrid, kes Jehowa seädusse laeka kandsid, kesk Jordanist ülles--tullid, ja preestride jalla-tallad seält ärra said kuiwa male: siis tuli Jordani wessi jälle taggasi omma paika, jooksis kui eile ja enne keikide temma kallaste tassa.

19. Ja rahwas tuli ülles Jordanist essimesse ku kümmemal päwal, ja löid leri ülles Kilgali Jeriko pire peäle päwatousma pole.

20. Ja need kaksteistkümmend kiwwi, mis nemmad Jordanist wötsid, panni Josua üllestikko Kilgali,

21. Ja räkis Israeli laste wasto ja ütles: Kui teie lapsed homõ omma wannematte käest küssiwad ja ütlewad: Mis kiwwid need on?

22. Siis peate omma lastele teäda andma ja ütleva: Israel on kuiwalt siit Jordanist läbbi läinud.

23. Sest et Jehowa teie Jummal Jordani wet teie eest ärrakuiwatand, kunni teie saite läbbi läinud, nenda kui Jehowa teie Jummal teggi körkiatte merrega, mis ta meie eest ärrakuiwatas, kunni meie saime läbbi läinud.

24. Et keik ma-ilma rahwas piddid Jehowa kät tundma, et se tuggew on, et teie Jehowa omma Jummalat iggal aial wöttaksite karta.

5. Peatük.

Ümberleikaminne ja pasa-tal seätakse jälle ueste: Jehowa ilmo tab ennast Josuale.

1. Ja se sündis, kui keik Emori-rahwa kuningad, kes siin pool Jordani päwa lojaminnemisse pole, ja keik Kanaani kuningad, kes merre liggi ellasid, said

kuulda, et Jehowa Jordani wet Israeli laste eest olli ärrakuiwatand, kunni nemmad läbbi läinud: siis sullas nende südda ärra, ja neil ei olnud tepe süddant sees Israeli laste pärrast.

2. Sel aial ütles Jehowa Josua wasto: Te ennesele terrawad kiwwi-noad, ja leika ümber jälle teistkorda Israeli lapsed.

3. Ja Josua teggi ennesele terrawad kiwwi--noad, ja leikas ümber Israeli lapsed Araloti mäekingo jures.

4. Ja se on se assi, mikspärrast Josua neid ümberleikas: keik meeste-rahwas, mis Egiptusse--maalt ollid wäljatulnud, keik söa-mehhed ollid tee peäle körbe ärrasurnud, kui nemmad Egiptusse--maalt said wäljatulnud.

5. Sest keik rahwas, mis wäljatulli, olli ümberleikatud: agga keik rahwast, mis körbes tee peäl sündsid, es olle nemmad mitte ümberleikanud, kui nemmad Egiptusse--maalt said wälja--tulnud.

6. Sest Israeli lapsed ollid nellikümmend aastat körbes käinud, kunni keik rahwas, kes söa--mehhed, ärralöpsid, kes Egiptusse--maalt wälja--tullid, kes ei wötnud Jehowa sanna kuulda: sepärrast olli Jehowa neile wandunud, et ta ei tahtnud neile nähha anda sedda maad, mis Jehowa nende wannemille olli tootand meile anda, sedda maad, mis pima ja met joseb.

7. Agga nende lapsed panni Jehowa nende assemele, neid leikas Josua ümber, sest nemmad ollid eestnahhaga, et nemmad neid tee peäl es olle ümberleikanud.

8. Ja se sündis, kui keik rahwas sai ümberleikatud, siis jäid nemmad leri omma paigale, kunni nemmad terweks said.

9. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Täna ollen ma Egiptusse-rahwa teotust teie peält ärraweretand; ja ta panni selle paiga nimme Kilgal tännapawani.

10. Ja kui Israeli lapsed Kilgalis leri ollid, siis piddasid nemad Pasa-pühha selle ku neljateist--kümmenal päwal öhto Jeriko laggedatte peäl.

11. Ja nemmad söid selle Ma multsest wiljast teisel päwal pärrast Pasa, hapnematta leiba ja tulle äres kuiwatud wilja pead selsamal päwal.

12. Ja Manna löppes ärra teisel päwal pärrast, kui nemmad selle Ma multsest wiljast said sönud, ja Manna ei olnud ennam Israeli lastel, ja nemmad söid Kanaani Ma tännawosest wiljast.

13. Ja se sündis, kui Josua Jeriko laggeda peäl olli, ja ommad silmad üllestöstis ja näggi, wata siis seisis üks Mees ta kohhal, kel paljas moök kä olli: ja Josua läks ta jure ja ütles temmale: Kas sa olled meie seltsist ehk meie waenlaste seltsist?

14. Ja ta ütles: Ei mitte, sest minna ollen Jehowa söa-wäe Würst, ma ollen nüüd tulnud: ja Josua heitis ennast silmili mahha, ja kummardas ja ütles temmale: Mis rägib mo Issand omma sullasele?

15. Ja Jehowa söa-wäe Würst ütles Josua wasto: Peästa ommad kingad

ommast jallast ärra; sest se paik, kus sa peäl seisad, se on pühha: ja Josua teggi nenda.

6. Peatük.

Jeriko lin woetakse ja häwwitakse ärra.

1. (Ja Jeriko rahwas panni wärrawat kinni, ja se jäi kinni pandud Israeli laste pärrast, ükski ei saanud wäljaminna egga sisse tulla.)
2. Ja Jehowa ütles Josuale: Wata ma ollen Jeriko ja temma kuningast ja need wäggewad wahwad mehhed so kätte annud.
3. Ja teie peate liña ümber käima, keik kes söa-mehhed, liña ümber piirdes ühhe korra: nenda pead sa kuus päwa teggema.
4. Ja seitse preestrit peawad seitse jära-sarwe passunat laeka ees kandma: ja seitsmel päwal peate teie seitse korda liña ümber käima, ja preestrid puhhogo passunattega.
5. Ja se peab nenda ollema, kui nemmad alles jära-sarwega pitka aiawad, kui teie passuna heält kulete, et siis keik rahwas sure heäleaga peab karjuma, ja liña müür peab omma paiga peäle mahhalangema, ja rahwas iggamees ennese kohhal üllesminnema.
6. Ja Nuni poeg Josua kutsus preestrid ja ütles nende wasto: Kandke seädusse laekas, ja seitse preestrit kandko seitse jära-sarwe passunat Jehowa laeka ees.
7. Ja ta ütles rahwa wasto: Minge ja käige liña ümber, ja kes walmistud söa tarwis, se mingo Jehowa laeka ees.
8. Ja se sündis, kui Josua sai rahwa wasto rākinud, siis wötsid seitse preestrit seitse jära-sarwe passunat Jehowa ees kanda, nemmad läksid ja puhhusid passunattega, ja Jehowa seädusse laekas käis nende järrel.
9. Ja kes walmistud söa tarwis, käis preestride ees kes passunattega puhhusid; ja tagguminne hulk käis laeka järrel, ja preestrid käisid ikka peäle ja puhhusid passunattega.
10. Ja Josua andis rahwale käsko ja ütles: Ärge karjuge, ja ärge andke omma heält kuulda, ja ärgo tulgo sannagi teie suust wälja, se päwani, kui ma teie wasto ütlen: Karjuge! siis karjuge.
11. Ja ta satis Jehowa laekast liña ümber käima, ja nemmad piirsid ühhe korra ümber, ja tullid leri ja jäid öseks leri.
12. Ja Josua tousis homõiko warra ülles, ja preestrid kandsid Jehowa laekast.
13. Ja seitse preestrit kandsid seitse jära-sarwe passunat Jehowa laeka ees, nemmad käisid ühte puhko ja puhhusid passunattega, ja kes walmistud söa tarwis käis nende ees, ja tagguminne hulk käis Jehowa laeka järrel, ja preestrid käisid ühte puhko ja puhhusid passunattega.

14. Ja nemmad käisid teisel päwal üks kord liña ümber ja tullid jälle taggasi leri: nenda teggid nemmad kuus päwa.
15. Ja se sündis seitsmel päwal, et nemmad warra üllestousid, kui koit wäljas olli, ja käisid selsammal kombel seitse korda liña ümber: sel päwal ükspäinis käisid nemmad seitse korda liña ümber.
16. Ja se sündis seitsmel korral, kui preestrid passunattega puhhusid, et Josua rahwale ütles: Karjuge, sest Jehowa on se liña teie kätte annud.
17. Ja se lin ja keik mis seäl sees, peab sutumaks sama ärrakautud Jehowale: Raab se hoor ükspäines peab ellusse jäma, temma ja keik mis koias temma jures on: sest et ta need Kässud, kedda meie ollime wäljaläkkitanud, on hästi eest ärrapetnud.
18. Agga hoidke waid ennast selle ärrakautawa eest, et teie ei hakka sutumaks ärrakautama, ja wöttate siiski sest ärrakautawast, ja sadate ärrakaddumist Israeli leri peäle, ja tete temmale tülli.
19. Agga keik hõbbe, ja kuld, ja wask- ja raud--riistad, need on Jehowale pühhad: keik se peab Jehowa warrandusse sekka sama.
20. Ja rahwas karjus ja preestrid puhhusid passunatega, ja se sündis, kui rahwas passuna heält kulis, ja rahwas sure heäleaga karjus, et müür siña paika mahhalanges, ja rahwas läks ülles liña iggamees ennese kohhal ja said liña kätte.
21. Ja kautasid sutumaks ärra keik, mis linnas olli, moõga terraga ni hästi mehhed kui naesed, ni hästi poisid kui wannad, ja härjad, ja puddolojuksed ja eeslid.
22. Ja Josua ütles neile kahhe mehhele, kes ollid se Ma sallaja kulanud: Minge selle naese selle hora kotta ja toge seält wälja se naene ja keik, mis temal on, nenda kui teie temmale ollete wandunud.
23. Ja need poismehhed, kes ollid olnud maad sallaja kulamas, tullid ja töid wälja Raabi, ja temma issa, ja ta emma, ja ta wennad ja keik, mis temal olli, ja keik ta sugguwõssa töid nemad wälja, ja jätsid neid Israeli leri tahha.
24. Ja põlletasid liña ärra tullega ja keik, mis seäl sees olli; ükspäinis hõbbedat, ja kulda, ja wask- ja raud-riistad pannid nemmad Jehowa koia warrandusse sekka.
25. Agga Raabi se hora, ja temma issa perre ja keik, mis temmal olli, jättis Josua ellusse; ja ta ellab Israeli seas tännapawani: sepärrast et ta need Kässud olli eest ärrapetnud, kedda Josua läkkitas Jeriko sallaja waatma.
26. Ja Josua wandus sel aial ja ütles: Ärra--netud on se mees Jehowa ees, kes ettewottab seddasinnast Jeriko liña üllesehhitada: omma essimesse poia eest raiab ta sedda, ja omma norema poia eest panneb ta selle wärrawat ette.
27. Ja Jehowa olli Josuaga, ja ta olli kulus keik seäl maal.

7. Peatük.

Israelit aetakse taggasi Aii liina jurest: Akani luggu.

1. Ja Israeli lapsed ollid suurt wallatust teinud se ärrakautawaga: sest Sera poia Sabdi poia Karmi poeg Akan Juda sou-arrust olli middagi wötnud sest ärrakautawast: sepärrast süttis Jehowa wihha põllema Israeli laste wasto.
2. Ja Josua läkkitas mehhi Jerikust Aii liina pole, se on Petaweni liggi päwatousma poolt Peteli pole, ja räkis nende wasto ja ütles: Minge ülles ja kulage sallaja se Ma; ja need mehhed läksid ülles ja waatsid Aii sallaja.
3. Ja nemmad tullid taggasi Josua jure ja ütlesid ta wasto: Ärgo mingo keik rahwas, kaks tuhat meest, ehk kolm tuhat mees mingo ülles ja lögo Aii rahwa mahha; ärra wässita keik rahwast senna minnes, sest neid on pissut.
4. Ja liggi kolm tuhat meest läksid rahwa seast senna ülles, ja nemmad pöggenesid Aii meeste eest.
5. Ja Aii mehhed löid neist mahha liggi kuus meest neljatkümmend, ja aiasid neid tagga wärrawa eest Sebarimist sadik, ja löid neid mahha järso mäe murde peäle: ja rahwa südda sullas ärra ja sai otsego wessi.
6. Ja Josua kärristas ommad rided lõhki, ja heitis ennast silmili mahha Jehowa laeka ette öhtoni temma ja Israeli wannemad: ja pannid iggaüks pörmo omma Pea peäle.
7. Ja Josua ütles: Oh ISSand Jehowa, mikspärrast olled sa seddasinnast rahwast saatnud nikohhe ülle Jordani minnema, et sa meid annad Emori-rahwa kätte neid ärrahukkada? oh et olleksime ette wötnud teile pole Jordani jäda.
8. Ma pallun ISSand! mis ma pean ütlema, pärrast sedda kui Israel selga pöörnud omma waenlaste pole?
9. Kui Kanaani- ja keik mu rahwas seäl maal sedda sawad kuulda, siis tulledwad nemmad meie ümber, ja kautawad meie nimme Ma peält ärra; ja mis teed sa omma sure nimmele?
10. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Et touse ülles! miks sa olled silmil maas?
11. Israel on patto teinud ja ka ülle mo seädusse läinud, mis ma neid käsknud, ja on ka sest ärrakautawast wötnud, ja ka warrastand, ja ka petnud, ja sedda ka omma riistade sekka pannud.
12. Sepärrast ei woi Israeli lapsed omma waenlaste ees seista, nemmad peawad omma waenlaste pole selga pöörma, sest nemmad on ärrakaddumisse alla sanud: minna ei wötta teps teiega olla, kui teie sedda, mis kaddumisse wäärt, ennaste seltsist ärra ei kauta.
13. Touse ülles, pühhitse se rahwas ja ütle: Pühhitsege ennast homseks; sest nenda on Jehowa Israeli Jummal öölnud: Üks ärra--kautawa assi on so seas, Israel; sa ei woi mitte omma waenlaste ees seista, kunni teie enneste seast se ärrakautawa asja ollete ärrasaatnud.

14. Ja teie peate homõe omma sou-arrusid möda seie tullemä, ja se peab sündima, et se suggu-arro mis Jehowa kätte saab, peab liggi tullemä sugguwössasid möda, ja se sugguwössä mis Jehowa kätte saab, peab liggi tullemä perresid möda, ja se perre mis Jehowa kätte saab, peab liggi tullemä mees hawal.
15. Ja se peab nenda ollemä, et se kedda kätte saab se ärrakautawa asjaga, peab tullega sama ärrapöletud, temmä ja keik mis temmal on: sest et ta on ülle Jehowa seädusse läinud, ja et ta Israelis on jölledust teinud.
16. Ja Josua tousis homõiko warra ülles, ja käskis Israeli-rahwast liggi tulla omma suggu-arrusid möda; ja Juda suggu-arro sadi kätte.
17. Ja ta käskis Juda sugguwössä liggi tulla, ja sai Sarri sugguwössä kätte: pärrast käskis ta Sarri sugguwössä liggi tulla, mees hawal, siis sadi Sabdi kätte.
18. Ja ta käskis temmä perre liggi tulla mees hawal, ja Sera poia Sabdi poia Karmi poeg Akan sadi kätte Juda sou-arrust.
19. Ja Josua ütles Akani wasto: Mo poeg, et anna Jehowale Israeli Jummalale au, ja tunnista temmä ette ja rägi nüüd mulle ülles, mis sa olled teinud: ärra salga mo eest ärra.
20. Ja Akan wastas Josuale ja ütles: Töest ma ollen Jehowa Israeli Jummalä wasto patto teinud, ja nenda ja nenda ollen ma teinud.
21. Kui ma ühhe Sineari-ma pitkä kue sagi seas näggin, ja kaks sadda höbbe-sekli ja ühhe kuld-kele, se wagis ni paljo kui wiiskümmend höbbe-sekli: siis himmustasin ma neid ja wötsin neid, ja wata, need on mahha pandud kesk paika mo maiasse, ja se höbbe on seäl al.
22. Ja Josua läkkitas Käskusid ja need jooksid senna maiasse, ja wata, se olli ta maiasse mahha pandud ja se höbbe seäl al.
23. Ja nemmad wötsid neid selle maia seest ja wisid neid Josua ja keige Israeli laste kätte, ja puistasid neid wälja Jehowa ette.
24. Ja Josua wöttis Akani Sera poia, ja sedda höbbedat, ja pitkä kube, ja sedda kuld-keelt, ja temmä poiad, ja ta tütred, ja ta härjad, ja ta eeslid ja ta puddolojuksed ja ta maia ja keik mis temäl olli; ja keik Israeli rahwas olli temäga, ja wisid neid Akori orko.
25. Ja Josua ütles: Miks olled sa meile tülli teinud? Jehowa wöttab sulle tülli tehha sel päwal; ja keik Israel wiskas tedda kiwwidega surnuks ja pölletasid neid ärra tullega, kui nemmad neid kiwwidega said surnuks wiskanud.
26. Ja teggid ülles ühhe sure kiwwi-hunnikko temmä peäle tännapäwani; ja Jehowa pöris ommast tullisest wihhast: sepärrast pandi selle paiga nimmi Akori tännapäwani.

8. Peatük.

Israel saab Aii kätte: altari tehhakse Ebali mäele.

1. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Ärra karda, ja ehmata mitte ärra; wötta keik söa--rahwast ennesega, ja touse, minne ülles Aii pole: wata ma ollen Aii kuningast, ja temma rahwast, ja ta liña ja ta maad so kätte annud.
2. Ja sa pead Aiile ja temma kuningale teggema, nenda kui sa Jerikule ja ta kuningale teinud: temma sagi ja ta lojuksed peate teie ükspäines endile risuma: panne ennesele warritsejad liña tahha.
3. Ja Josua wöttis kätte ja keik södda-rahwas ja läksid ülles Aii liña, ja Josua wallitses kolmkümmend tuhat wäggewat wahwa meest ja läkkitas neid öse ärra,
4. Ja andis neile käsko ja ütles: Wadage teie peate liña tagga warritsema sedda liña; ärge minge wägga kaugele liña jurest ärra, ja olge keik walmis.
5. Ja minna ja keik rahwas, mis minnoga, tahhame liña liggi tulla, ja se peab nenda ollema, kui nemmad wäljatullewad meie wasto, nenda kui essimessel korral, et meie nende eest ärrapöggene.
6. Ja nemmad tulles wälja meie järrele, kunni meie neid same emale winud liñnast ärra, kui nemmad ütles: Nemmad pöggenewad meie eest ärra, nenda kui essimessel korral, ja meie pöggeneme ka nende eest ärra:
7. Siis peate teie warritsema ülestousma ja liña peäle hakkama: sest Jehowa teie Jummal on sedda teie kätte annud.
8. Ja se peab nenda ollema, kui teie liña kätte sate, et teie peate liña sütama põllema tullega; tehke Jehowa sanna järrele: wadage ma ollen teile käsko annud.
9. Ja Josua läkkitas neid ärra, ja nemmad läksid warritsema, ja jäid Peteli ja Aii wahhele öhto poolt Aii pole; ja Josua olli sel ösel ö--maial rahwa seas.
10. Ja Josua tousis homõiko warra ülles ja lugges rahwast ülles; ja temma ja Israeli wannemad läksid ülles rahwa ees Aii pole.
11. Ja keik södda-rahwas, mis temmaga, läksid ülles ja said liggi ja tullid liña kohta, ja löid leri ülles pohja poolt Aii pole, ja üks org olli nende ja Aii wahhel.
12. Ja ta wöttis liggi wiis tuhat meest, ja pani neid warritsema Peteli ja Aii wahhele öhto poolt liña pole.
13. Ja rahwas seadis keik se leri mis pohja poolt liña wasto, ja temma taggumist seltsi öhto poolt liña wasto; ja Josua läks sel ösel orrust läbbi.
14. Ja se sündis, kui Aii kuningas sedda näggi, et nemmad joudsid ja homõiko warra ülestousid, ja liña mehhed wäljaläksid Israeli wasto söddima, temma ja keik temma rahwas seätud aial laggeda ette; ja ta ei teadnud mitte, et temmal warritsejad ollid liña tagga.

15. Ja Josua ja keik Israel teggi nenda, kui olleksid nemmad nende ees hawo sanud, ja pöggenesid sedda teed kõrwe pole.
16. Ja keik rahwas mis liñnas olli kutsuti kokko neid tagga aiama, ja nemmad aiasid Josua tagga ja said kaugele liñna jurest ärra.
17. Ei jänud ühteainustki meest Aisse egga Petelisse, kes ei olleks wäljaläinud Israeli järrele, ja jätsid liñna lahti ja aiasid Israeli tagga.
18. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Aia se odda püsti, mis so kä on, Aii wasto, sest ma tahhan sedda so kätte anda; ja Josua aias se odda püsti mis temma kä olli, liñna wasto.
19. Siis tousid need, kes warritsesid, ruttuste omma paiga peält ülles, ja jooksesid, kui ta omma kät sai wälja sirrutanud, ja läksid liñna sisse ja said sedda kätte, ja nemmad süütsid ruttuste liñna tullega põllema.
20. Kui Aii mehhed taggasi waatsid, siis näggid nemmad, ja wata, liñna suits läks ülles taewa pole, ja neil ei olnud joudo pöggeneda senna ehk tenna; ja se rahwas, mis pöggenes kõrwe pole, pöörsid ümber nende pole, kes neid tagga--aiasid.
21. Sest Josua ja keik Israel näggid, et need, kes warritsesid, ollid liñna kätte sanud, ja et liñna suits tousis: sepärrast pöörsid nemmad ümber ja löid Aii mehhed mahha.
22. Agga need teised tullid liñnast wälja nende wasto, et nemmad Israeli wahhel ollid, teised siin poolt ja teised seält poolt; ja löid neid mahha kunni nemmad ei jätnud neile suggugi ülle, kes olleks ärrapeästnud.
23. Agga Aii kunningast wötsid nemmad ellawalt kinni, ja wisid tedda Josua jure.
24. Ja se sündis, kui Israel keik Aii rahwast sai ärratapnud wälja peäl seäl körbes, kus nemmad neid tagga aiasid, ja nemmad keik ollid moöga terra läbbi langend kunni nemmad otsa said: siis pöris keik Israel ümber Aii pole ja löi selle rahwast mahha moöga terraga.
25. Ja keik kes sel päwal langsid, ni hästi mehhed kui naesed, neid olli kaksteistkümmend tuhhat, keik Aii mehhed.
26. Sest Josua ei tommand omma kät mitte taggasi, mis ta oddaga sirrutanud, kunni ta keik Aii rahwast sutumaks olli ärrakautand.
27. Agga lojuksid ja selle liñna saki risusid Israeli rahwas endele Jehowa sanna möda, mis ta Josuat käsknud.
28. Ja Josua põlletas Aii liñna ärra ja teggi sedda iggawesseks ärrahäwwitud kiwwi-warreks tämmapäwani.
29. Ja Aii kunningast poos ta puusse ülles öhto aiani, ja kui pääw loja läks, käskis Josua, et nemmad ta kehha pu peält piddid mahha--wötma ja sedda wiskama liñna wärrawa ette, ja nemmad teggid ühhe sure kiwwi-hunnikko ülles temma peäle tännapäni.

30. Siis ehhtas Josua ühhe altari ülles Jehowale Israeli Jummalale Ebali mäe peäle,

31. Nenda kui Jehowa sullane Moses Israeli lapsed olli käsknud, sedda möda kui kirjutud on Mosesse kasso-öppetusse ramatusse, üht altari terwist kiwwast, mis külge ep olle mitte raud-riista pistetud; ja nemmad wisid selle peäle põlletamise-ohwrid, ja ohwerdasid tänno-ohwrid Jehowale.

32. Ja ta kirjotas selle ümber kiwwide peäle Mosesse kasso-öppetust, mis ta olli kirjutand Israeli lastele.

33. Ja keik Israel, ja temma wannemad, ja üllewatajad ja ta kohtomoistjad seisid siin ja seäl pool laeka preestride ees kes Lewitid, kes Jehowa seädusse laeka kandsid, ni hästi woörad kui omma Ma innimessed; nende pool ossa Krissi mäe kohhal, ja nende teine pool ossa Ebali mäe kohhal, nenda kui Jehowa sullane Moses olli käsknud, Israeli rahwast essimest korda önnistada.

34. Ja pärrast kulutas temma keik kasso-öppetusse sannad, önnistamise ja ärrawandumisse sannad, sedda möda keik, mis kasso-öppetusse ramatusse olli kirjutud.

35. Ei olnud sannagi keikist, mis Moses olli käsknud, mis Josua ei olleks kulutand keige Israeli koggodusse, ja naeste, ja wäetimatte laste ja woöraسته ette, kes nende seas ellasid.

9. Peatük.

Kibeonide kawwal nou.

1. Ja se sündis, kui keik kuningad kuulsid, kes ollid siin pool Jordani mäggise ja mäe--alluse Ma peäl, ja keikis sure merre randades Libanoni kohhal, Itti- ja Emori-, Kanaani-, Perissi-, Iwwi- ja Jebusi-rahwas,

2. Siis koggusid nemmad ühtlase ühhel mehel, et nemmad piddid söddima Josua ja Israeliga.

3. Agga Kibeoni rahwas ollid kuulnud, mis Josua Jerikule ja Aiile olli teinud.

4. Siis teggid nemmad ka kawwalaste, ja läksid ja teggid ennast Käskuks, ja wötsid wannad kottid omma eeslide selga, ja wannad, ja katkised ja kokkoseatud nahk wina astjad,

5. Ja wannad lappitud kingad ollid nende jalges ja wannad rided nende selgas, ja keik nende leiwad, mis tee-roaks, ollid ärrakuinud ja ärrahallitand.

6. Ja nemmad läksid Kilgale leri Josua jure ja ütlesid temma wasto ja Israeli meeste wasto: Meie tulleme kaugelt maalt, et tehke nüüd seädust meiega.

7. Ja Israeli mehhed ütlesid Iwwi-rahwa wasto: Ehk sa wahhest ellad kesk meie seas, kuidas woime siis sinnoga seädust teha?

8. Ja nemmad ütlesid Josua wasto: Meie olleme so sullased; ja Josua ütles nende wasto: Kes teie ollete ja kust tullete?

9. Ja nemmad ütlesid temma wasto: So sullased on wägga kaugelt maalt tulnud Jehowa so Jummal nimme pärrast: sest meie olleme sanud kuulda, kui kulus temma on, ja keik mis ta Egiptusses on teinud,
10. Ja keik mis ta kahhe Emori kunningale teinud, kes ollid teile pool Jordani, Sihonile Esboni kunningale ja Ogile Pasani kunningale, kes olli Astarotis.
11. Ja meie wannemad ja keik meie Ma rahwas rääksid meie wasto ja ütlesid: Wõtke ennaste kätte mona tee peäle, ja minge nende wasto ja üttelge neile: Meie olleme teie sullased, et tehke nüüd seädust meiega.
12. Se on meie leib, sojalt olleme meie sedda tee-roaks endele wötnud omma koddade seest, sel päwal kui meie wäljaläksime, et meie teie jure piddime tulles, ja wata, nüüd on se ärra--kuinud ja ärrahallitand.
13. Ja need nahk wina astjad, mis meie ollime täitnud, ollid ued, ja wata, need on katki läinud, ja need meie rided ja meie kingad on wannaks läinud se wägga pitka teega.
14. Ja need mehhed wötsid nende tee-roast arwada, ja ei küssind mitte Jehowa su-sanna.
15. Ja Josua teggi nendega rahho, ja teggi nendega seädust, et ta neid tahtis ellusse jätta, ja koggodusse üllemad wandusid neile.
16. Ja kolme päwa pärrast sündis, kui nemmad ollid nendega seädust teinud, et nemmad kuulda said, et nemmad nende liggi piddid ollema ja kesk nende seas ellama.
17. Ja Israeli lapsed läksid eddasi ja said kolmandamal päwal nende liñnade jure: agga nende liñnad ollid Kibeon, ja Kewira, ja Peerot ja Kirjat-jearim.
18. Agga Israeli lapsed ei lõnud neid mitte mahha, sest et koggodusse üllemad neile ollid wandunud Jehowa Israeli Jummal jures; agga keik se koggodus nurrises üllematte wasto.
19. Siis ütlesid keik üllemad keige koggodusse wasto: Meie olleme neile wandunud Jehowa Israeli Jummal jures, sepärrast ei woi meie nüüd mitte neisse putuda.
20. Sedda tahhame neile tehha, et meie neid ellusse jättame, et suur wihha mitte meie peäle ei tulle se wande pärrast, mis meie neile olleme wandunud.
21. Ja üllemad ütlesid nende wasto: Jägo nemmad ellusse, et nemmad peawad puid raiuma ja wet toma keige koggodussele, nenda kui üllemad neile on räkinud.
22. Ja Josua kutsus neid ja räkis nende wasto ja ütles: Mikspärrast ollete meid petnud ja öölnud: Meie olleme wägga kaugel teie jurest ärra, ja teie ellate kesk meie seas?
23. Sepärrast ollete teie nüüd ärranetud, ja teie seast ei pea mitte ärralöpma sullasid, kes puid raiuwad ja wet towad mo Jummal koia tarwis.
24. Ja nemmad wastasid Josuale ja ütlesid: Sest et so sullastele öiete teäda sai, mis Jehowa so Jummal omma sullasele Mosessele olli käsknud, keik sedda

maad teile anda, ja keik kes siin maal ellawad teie eest ärrakautada; sepärrast kartsime meie teie eest wägga omma ello pärrast, ja olleme sedda asja teinud.

25. Ja nüüd wata, meie olleme sinno kä, te meile, kui tunned hea ja õige ollewad.

26. Siis teggi ta neile nenda, ja peästis neid Israeli laste käest, et nemmad neid ei tapnud.

27. Ja Josua seädis neid sel päwal, et nemmad piddid puid raiuma ja wet toma koggodussele, ja Jehowa altari tarwis tänna päwani, senna paika mis Jehowa piddi ärrawallitsema.

10. Peatük.

Immelik woimus wie kunninga peäl, seks jääb päike paigale seisma.

1. Ja se sündis kui Adonisedek Jerusalemma kuningas kulis, et Josua olli Aii kätte saanud ja sedda sutumaks ärrakautanud, et ta Aiile ja temma kuningale olli teinud otse nenda, kui ta Jerikule ja ta kuningale teinud, ja et Kibeoni rahwas ollid rahho teinud Israeli rahwaga, ja et nemmad nende seas ollid:

2. Siis kartsid nemmad wägga, sest Kibeon olli suur lin, kui üks neist kuningrigi liñnadest, ja et ta surem olli kui Aii lin, ja keik temãa mehhed wäggewad.

3. Ja Adonisedek Jerusalemma kuningas läkkitas Oami Ebroni kunninga jure, ja Pirami Jarmuti kunninga jure, ja Jawia Lakisi kunninga jure, ja Tebiri Egloni kunninga jure ja käskis öölda:

4. Tulge ülles mo jure ja aitke mind, et meie Kibeoni mahhalöme, sepärrast et ta Josuaga ja Israeli lastega on rahho teinud.

5. Siis koggusid nemmad kokko ja tullid ülles wiis Emori kuningast, Jerusalemma kuningas, Ebroni kuningas, Jarmuti kuningas, Lakisi kuningas, Egloni kuningas nemmad ja keik nende wäggi ja löid leri ülles Kibeoni wasto ja söddisid temma wasto.

6. Ja Kibeoni mehhed läkkitasid Josua jure Kilgali leri ja ütlesid: ärra wötta omma kät omma sullastest taggasi: tulle ruttuste ülles meie jure ja peästa meid ja aita meid, sest keik Emori kuningad, kes mäggise Ma peäl ellawad, on meie wasto koggunud.

7. Ja Josua läks ülles Kilgalist, temma ja keik södda-rahwas temmaga ja keik wäggewad wahwad mehhed.

8. Ja Jehowa olli Josua wasto üttelnud: Ärra karda nende eest mitte, sest ma ollen neid sinno kätte annud; ei ükski neist ei pea so ees seisma.

9. Ja Josua tuli äkkitselt nende peäle, keige se ö olli ta Kilgalist üllesläinud.

10. Ja Jehowa hirmutas neid ärra Israeli eest, ja löi neid mahha sure taplussega Kibeoni jure ja aias neid tagga sedda teed, kust Petoronist üllesminnakse, ja löi neid mahha Asekast sadik ja Makkedast sadik.

11. Ja se sündis, kui nemmad Israeli eest pöggenesid, ja ollid Petoroni järso mäe murde peäl, et Jehowa sured rahhe-tärrad taewast nende peäle wiskas Asekast sadik, et nemmad ärrasurrid; neid olli ennam kes rahhe-tärradest surrid, kui need, kedda Israeli lapsed moögaga ärra--tapsid.

12. Siis räkis Josua Jehowale sel päwal, kui Jehowa Emori-rahwast Israeli laste kätte andis, ja ütles Israeli nähhes: Päike seisa paigal Kibeonis, ja ku Aijaloni orgus.

13. Ja päike seisis paigal, ja ku jäi seisma, kunni rahwas omma waenlaste kätte olli maksnud; eks se olle kirjutud Öiglase ramatusse? ja päike seisis kesk taewast ja ei töttanud mitte loja miñna liggi ühhe terve päwa.

14. Ja ei olnud selle päwa sarnast enne sedda egga pärrast sedda, et Jehowa ühhe mehhe saña wötnud kuulda: sest Jehowa söddis Israeli eest.

15. Ja Josua ja keik Israel temmaga tuli jälle taggasi Kilgali leri.

16. Agga need wiis kuningast ollid pöggenend ja ärrapuggenud ühhe kopasse, mis Makkedas.

17. Ja sedda kulutati Josuale ja ööldi: Need wiis kuningast on leitud, need on ärrapuggenud ühhe kopasse, mis Makkedas.

18. Ja Josua ütles: Weretage sured kiwwid kopa su ette, ja pange mehhi siñna ette neid hoidma.

19. Agga teie ärge seiske, aiage ommad waenlased tagga, ja löge nende wiimse seltsi mahha; ärge laske neid mitte nende liñnade sisse sada: sest Jehowa teie Jummal on neid teie kätte annud.

20. Ja se sündis, kui Josua ja Israeli lapsed neid said wägga sure taplussega mahhalönd, kunni nemmad otsa said, ja se üllejäänud ossa mis neist üllejäi, sai tuggewatte liñnade sisse sanud.

21. Siis tuli keik rahwas rahhoga jälle taggasi Josua jure leri Makkeda, ükski ei wöind omma keelt likutada ühhegi wasto Israeli laste seast.

22. Ja Josua ütles: Tehke lahti kopa su, ja toge wälja mo jure need wiis kuningast kopast.

23. Ja nemmad teggid nenda, ja töid need wiis kuningast sest kopast wälja temma jure, Jerusalemma kuningast, Ebroni kuningast, Jarmuti kuningast, Lakisi kuningast, Egloni kuningast.

24. Ja se sündis, kui nemmad need kuningad said wäljatonud Josua jure, et Josua keik Israeli mehhed kutsus, ja ütles söa-meeste pealikkude wasto, kes temmaga ollid läinud: Tulge liggi, pange ommad jallad nende kuningatte kaelade peäle; ja nemmad tullid liggi, ja pannid ommad jallad nende kaelade peäle.

25. Ja Josua ütles nende wasto: Ärge kartke ja ärge ehmatage, olge wahwad ja tuggewad; sest nenda tahhab Jehowa keikile teie waenlastele tehha, kellega teile tulleb tappelda.
26. Ja pärrast sedda löi Josua neid mahha, ja teggi neile surma, ja poos neid ülles wie pu külge ja nemmad rippusid puis öhtoni.
27. Ja se sündis sel aial kui pääw loja läks, et Josua käskis neid pude peält mahhawötta, ja nemmad wiskasid neid senna kopasse, kuhho nemmad ollid puggenend, ja pannid sured kiwwid kopa su ette, mis tänna päwani.
28. Ja Josua sai sel päwal Makkeda kätte, ja löi selle rahwa mahha moöga terraga, ja kautas sutumaks ärra temma kuningast nendega, ja keik hinged mis seäl sees ollid, ei ta jätnud suggugi ülle; ja teggi Makkeda kuningale, nenda kui ta Jeriko kuningale olli teinud.
29. Siis läks Josua ja keik Israel temmaga Makkedast Libna, ja söddis Libna wasto.
30. Ja Jehowa andis ka sedda ja selle kuningast Israeli kätte, ja ta löi moöga terraga mahha selle rahwast ja keik hinged mis seäl sees ollid, ei ta jätnud suggugi senna jälle; ja teggi temma kuningale, nenda kui ta Jeriko kuningale olli teinud.
31. Siis läks Josua ja keik Israel temmaga Libnast Lakissi ja löi leri ülles temma ümber, ja söddis ta wasto.
32. Ja Jehowa andis Lakissi Israeli kätte, ja ta sai sedda kätte teisel päwal, ja löi temma rahwa mahha moöga terraga ja keik hinged, mis seäl sees ollid, keik sedda möda, kui ta Libnale olli teinud.
33. Siis olli Keseri kuningas Oram Lakissile appi läinud, ja Josua löi tedda ja ta rahwast mahha, kunni ta temmale ei jätnud suggugi jälle.
34. Ja Josua ja keik Israel temmaga läks edasi Lakissist Egloni, ja nemmad löid ta ümber leri ülles jä söddisid temma wasto.
35. Ja said sedda selsammal päwal kätte, ja löid temma rahwast mahha moöga terraga, ja kautas sel päwal keik hinged, mis seäl sees ollid, sutumaks ärra, keik sedda möda, kui ta Lakissile olli teinud.
36. Pärrast läks Josua ja keik Israel temmaga ülles Eglonist Ebroni ja söddisid temma wasto.
37. Ja said sedda kätte, ja löid temma rahwast mahha moöga terraga, ja temma kuningast, ja keik ta liñnad ja keik hinged, mis seäl sees ollid, ei ta jätnud suggugi jälle, keik sedda möda kui ta Eglonile teinud; ja kautas sedda sutumaks ärra ja keik hinged, mis seäl sees ollid.
38. Siis läks Josua ja keik Israel temmaga taggasi Teberi pole, ja söddis temma wasto.
39. Ja sai sedda kätte, ja temma kuningast, ja keik ta liñnad, ja löid neid mahha moöga terraga ja kautasid keik hinged, mis seäl sees, sutumaks ärra,

ei ta jätnud suggugi ülle, otse--kui ta Ebronile teinud, nenda teggi ta Tebirile ja temma kuningale, ja nenda kui ta olli Libnale ja ta kuningale teinud.

40. Nenda löi Josua keik mäggise, ja louna--pooltse, ja mäe alluse ja kaljo peältse ma rahwa mahha, ja keik nende kuningad, ta ei jätnud suggugi ülle, ja kautas sutumaks ärra keik, kel hing sees olli, nenda kui Jehowa Israeli Jummal olli käsknud.

41. Ja Josua löi neid mahha Kadesbarneast Assast sadik, ja keik Koseni maad Kibeonist sadik.

42. Ja keik need kuningad ja nende maad sai Josua kätte ühhel hobil: sest Jehowa Israeli Jummal söddis Israeli eest.

43. Siis läks Josua ja keik Israel temmaga jälle taggasi Kilgali leri.

11. Peatük.

Josua wiimsed waenlaste ärrawoitmissed.

1. Ja se sündis kui Atsori kuningas Jabin sedda kulis, et ta läkkitas Madoni kunninga Jobabi jure ja Simroni kunninga jure ja Aksawi kunninga jure,

2. Ja nende kuningatte jure, kes ollid pohja pool mäggise ja laggeda Ma peäl, Kinnerotis louna pool, ja mäe alluse Ma peäl, ja Tori rikide sees öhto poolt.

3. Kanaani rahwa jure homõiko poolt ja öhto poolt, ja Emori- ja Itti- ja Perissi- ja Jebusi-rahwa jure mäggisel Maal, ja Iwwi-rahwa jure, kes Ermoni mäe al Mitspa maal.

4. Ja needsinnatsed läksid wälja ja keik nende södda wäggi nendega palju rahwast, ni palju kui liiw, mis merre äres, ja wägga palju hobbosid ja söa-wankra.

5. Ja keik need kuningad said ühte kokko, ja tullid ja löid ühtlase leri ülles Meromi wee äre, et nemmad piddid Israeli wasto söddima.

6. Ja Jehowa ütles Josua wasto: Ärra karda mitte nende eest, sest homõe sel aial annan minna neid keik Israeli kätte mahhalüa; nende hooste öndla-soned pead sa katki raiuma, ja nende söa-wankrid tullega ärrapõlletama.

7. Ja Josua ja keik södda-rahwas temmaga tuli äkkitselt nende peäle Meromi wee äre ja hakkasid nende peäle.

8. Ja Jehowa andis neid Israeli kätte, ja nemmad löid neid mahha, ja aiasid neid tagga surest Sidonist sadik, ja Misrewoot-mainist sadik, ja Mitspe orrust sadik homõiko pole, ja nemmad löid neid mahha, kunni nemmad neist ei jätnud suggugi jälle.

9. Ja Josua teggi neile nenda kui Jehowa temmale olli ütelnud, nende hooste öndla-soned raius ta katki, ja nende söa-wankrid põlletas ta ärra tullega.

10. Ja Josua läks sel aial jälle taggasi, ja sai Atsori liñna kätte, ja temma kuningast löi ta moögaga mahha: sest Atsor olli ennemuiste keige nende kuningrikide pea-lin.
11. Ja nemmad löid keik hinged, mis seäl sees ollid, mahha, ja kautasid neid ärra moöga terraga; ei jänud ühtegi hinge ülle, ja Atsori põlletas ta ärra tullega.
12. Ja keik nende kuningatte liñnad, ja keik nende kuningad sai Josua kätte, ja ta löi neid mahha moöga terraga, ja kautas neid ärra, nenda kui Jehowa sullane Moses olli käsknud.
13. Agga keik liñnad kenne mürid püsti seisid, neid ei põlletand Israel mitte ärra, kui agga Atsori ükspäines põlletas Josua ärra.
14. Ja keik nende liñnade saki ja lojuksed risusid Israeli lapsed endele: agga keik inimessed löid nemmad moöga terraga mahha, kunni nemmad neid said ärrakautanud; ei nemmad jätnud ühtegi hinge ülle.
15. Nenda kui Jehowa omma sullast Mosest olli käsknud, nenda olli Moses Josuat käsknud, ja nenda teggi Josua; ei kautand ei ühte sannagi keigest sest ärra, mis Jehowa Mosest olli käsknud.
16. Nenda wöttis Josua keik sedda maad ärra, mäggist, ja keik louna-polist, ja keik Koseni maad, ja mäe-allust, ja laggedat, ja Israeli mäggist ja temma mäe-allust maad,
17. Seält paljalt mäelt mis joseb Seiri pole Paalkadist sadik, mis Libanoni orgus Ermoni mäe alla, ja keik nende kuningad sai ta kätte, ja löi neid mahha, ja tappis neid ärra.
18. Kaua aega olli Josual taplemist keik nende kuningattega.
19. Ei olnud sedda liñna, mis olleks Israeli lastega rahho teinud, muud kui lwwi-rahwas mis Kibeonis ellasid; nemmad wötsid keik söaga käest ärra.
20. Sest Jehowast olli se, et nemmad omma süddant kangeks teggid, ja läksid Israeli wasto söddima, et nemmad neid sutumaks piddid ärrakautama, et neile ei piddand mitte armo sama: waid et nemmad neid piddid ärrakautama, nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud.
21. Ja Josua tulli sel aial, ja kautas ärra need Enakid seält mäggise maalt, Ebronist, Tebirist, Anabist ja keige Juda mäggise Ma peält, ja keige Israeli mäggise Ma peält; nende liñnadega hopis kautas Josua neid sutumaks ärra.
22. Israeli laste male ei jänud Enakid ülle: agga Assa, Kati, ja Asdodi jäid nemmad ülle.
23. Ja Josua wöttis keik se Ma ärra, keik sedda möda, kui Jehowa olli Mosesse wasto räkinud, ja Josua andis sedda Israeli lastele pärris-ossaks, nenda kui neile sedda jaeti nende sou-arrusid möda, ja sel maal olli rahholinne assi söa polest.

12. Peatük.

Nende kuningatte ja ma-rikide arro, kus peäle Josua woimust sanud.

1. Ja need on selle Ma kuningad, kedda Israeli lapsed mahha löid, ja pärrisid nende maad siin pool Jordani päwatousmisse pool, Arnoni jõest Ermoni mäest sadik, ja keik laggedad maad homõiko pool.
2. Sihon Emori-rahwa kuningas, kes Esbonis ellas, ja wallitses Aroerist, mis on Arnoni jõe äres, ja kesk jõest ja polest Kileadist, Jabboki jõest sadik, mis Ammoni laste raia:
3. Ja sest laggedast maast Kinneroti järwest sadik homõiko pole, ja laggeda Ma merrest sola merrest sadik homõiko pole, kus te lähhäb Petjesimoti pole, ja louna poolt, mis Pisga kaljo--peältse Ma al.
4. Ja Pasani kunninga Ogi raia, kes Rewaide suggust olli üllejänud, ja Astarotis ja Edreis ellas,
5. Ja wallitses Ermoni mäe ülle, ja ülle Salka, ja keige Pasani, Kesuri- ja Maakati-rahwa raiast sadik, ja ülle pole Kileadi, Sihoni Esboni kunninga raiast sadik.
6. Moses Jehowa sullane ja Israeli lapsed on neid mahhalõnud, ja Moses Jehowa sullane andis sedda maad Rubeni ja Kadi ja Manasse pole sou-arrule pärris-maaks.
7. Ja need on selle Ma kuningad, mis Josua ja Israeli lapsed mahhalõid, mis siin pool Jordani õhto pool, Paalkadist Libanoni orgus paljast mäest sadik, mis Seiri pole joseb, ja Josua andis sedda Israeli sou-arrudele pärris-maaks, nenda kui sedda neile jaeti.
8. Mäggise ja mäe-alluse Ma peäl, ja laggeda ja kaljopeältse Ma peäl, ja körbes, ja louna-pooltse Ma sees, Itti- Emori- ja Kanaani-, Perissi-, Iwwi- ja Jebusi-rahwa maad.
9. Jeriko kuningas, üks; Aii kuningas α , (se lin on Peteli körwas) üks.
10. Jerusalemma kuningas, üks; Ebroni kuningas α , üks.
11. Jarmuti kuningas, üks; Lakisi kuningas, üks.
12. Egloni kuningas, üks; Keseri kuningas α , üks.
13. Tebiri kuningas, üks; Kederi kuningas, üks.
14. Orma kuningas, üks; Aradi kuningas, üks.
15. Libna kuningas, üks; Adullami kuningas, üks.
16. Makkeda kuningas, üks; Peteli kuningas, üks.
17. Tappua kuningas, üks; Eweri kuningas, üks.
18. Aweki kuningas, üks; Lassaroni kuningas, üks.
19. Madoni kuningas, üks; Atsori kuningas α , üks.
20. Simron-meroni kuningas, üks; Aksawi kuningas, üks.
21. Taanaki kuningas, üks; Megiddo kuningas, üks.

22. Kedesi kuningas, üks; Joknami kuningas, Karmeli mäe jures, üks;
23. Tori kuningas Tori rigi jures, üks; Kojimi kuningas Kilgali jures, üks.
24. Tirtsa kuningas, üks. Keik neid kuningaid on üks neljakümmend.

13. Peatük.

Kanaani-ma jaggamisse hakkatus.

1. Kui Josua wanna ja ellatand olli, siis ütles Jehowa ta wasto: Sa olled wannaks sanud ja ellatand, ja wägga paljo maad on üllejäänud, mis tulleb pärrida.
2. Se on se Ma mis on üllejäänud: keik Wilistide raiad ja keik Kesuri-ma.
3. Siori jöest, mis Egiptusse kohhal on, Ekroni raiast sadik pohja pool, mis Kanaani-rahwa pärralt arwatakse, wiis Wilistide wüsti, Assati ja Asdodi, Eskleloni, Kitti ja Ekroni, ja Awwi-rahwa maad.
4. Louna poolt keik Kanaani Ma ja Meara, mis Sidoni-rahwa pärralt on, Awekast sadik, Emori raiast sadik.
5. Ja Kibli Ma ja keik Libanon päwatousmisse pool, Paalkadist Ermoni mäe al, kust tullakse Amati pole.
6. Keik kes Mäggise Ma peäl ellawad Libanonist Misrewotmaimist sadik, keik Sidoni-rahwast, neid tahhan ma Israeli laste eest ärra--aiada: agga jagga sedda liisko läbbi Israelile pärris-ossaks, nenda kui ma sind ollen käsknud.
7. Sepärrast jagga nüüd sesinnane Ma pärris-ossaks neile ühheksa sou-arrule ja Manasse pole sou-arrule.
8. Temma teise pole sou-arruga on Rubeni ja Kadi lapsed omma pärris-ossa sanud, mis Moses neile annud teile pole Jordani homõiko pole, otse nenda kui Jehowa sullane Moses neile on añud.
9. Aroerist, mis on Arnoni jõe äres, ja se lin, mis jõe wahhel on, ja keik Meedba lagge Ma Tibonist sadik.
10. Ja keik Emori kunninga Sihoni liñnad, kes Esbonis wallitses Ammoni laste raiast sadik.
11. Ja Kilead, ja Kesuri ja Maakati rahwa raia, ja keik Ermoni mäggi, ja keik Pasan Salkast sadik.
12. Keik se Ogi kuningriik Pasanis, kes wallitses Astarotis ja Edreis, se olli neist teisist Rewaidest üllejäänud, agga Moses löi neid mahha ja aias neid ärra.
13. Ja Israeli lapsed ei aiand mitte Kesuri ja Maakati-rahwast ärra, sepärrast ellab Kesuri ja Maakati-rahwas Israeli seas tänna päwani.
14. Agga Lewi sou-arrule ei annud ta mitte pärris-ossa; Jehowa Israeli Jummalata tulle-ohwrid, need on nende pärris-ossa, nenda kui ta temmale räkinud.
15. Ja Moses olli annud Rubeni laste sou--arrule nende sugguwössasid möda,

16. Et nende raia olli Aroerist, mis Arnoni jõe äres, ja se lin, mis jõe wahhel on, ja keik lagge Ma Meedba jures.
17. Esbon ja keik ta liñnad, mis laggeda Ma peäl, Tibon ja Pamotbaal, ja Petbaalmeon.
18. Ja Jatsa, ja Kedemot ja Mewaat.
19. Ja Kirjataim, ja Sibma ja Seretsahar selle orro mäe peäl.
20. Ja Petpeor, ja Asdodpisga ja Petjesimot.
21. Ja keik se laggeda Ma liñnad, ja keik se Emori kunninga Sihoni kuningriik, kes Esbonis wallitses, kedda Moses olli mahhalönu, tedda ja Midjani üllemad, Ewi ja Rekemi, ja Suri, ja Uri, ja Reba, Sihoni würstid, kes seäl maal ellasid.
22. Ja Israeli lapsed ollid ka Pileami Peori poega, kes öñneandja olli, moögaga ärratapnu, kedda neist mahhalödi.
23. Ja Rubeni laste raia olli Jordan ja temma raia, se on Rubeni laste pärris-ossa nende sugguwössasid möda, need liñnad ja nende küllad.
24. Ja Moses olli Kadi sou-arrule, Kadi lastele nende sugguwössasid möda annud,
25. Et nende raia olli Jaeser ja keik Kileadi liñnad, ja Ammoni laste pool maad Aroerist sadik, mis Rabba kohhal on.
26. Ja Esbonist Ramatmitspest sadik, ja Petonim, ja Maanaimist Tebiri raiast sadik.
27. Ja orgus Petaram ja Petnimra ja Sukkot ja Sawon, mis olli üllejänud Esboni kunninga Sihoni kuningrigist, Jordan ja ta raia Kinnereti merre otsa teile pool Jordani homõiko pool.
28. Se on Kadi laste pärris-ossa nende sugguwössasid möda, need liñnad ja nende küllad.
29. Ja Moses olli Manasse pole sou-arrule annud, et se pididi Manasse laste pole sou-arrule sama nende sugguwössasid möda,
30. Et nende raia olli Maanaimist keik Pasan, keik se Pasani kunninga Ogi kuningriik, ja keik Jairi küllad, mis on Pasanis, kuuskümmend liñna.
31. Ja pool Kileadi, ja Astarot, ja Edrei, Ogi kuningrigi liñnad Pasanis; need ollid Manasse poia Makiri laste pärralt, pole Makiri laste seltsi pärralt nende sugguwössasid möda.
32. Need on, mis Moses olli pärris-ossaks annud Moabi laggedatte peäl, teile pole Jordani Jeriko kohta homõiko pole.
33. Agga Lewi sou-arrule ei annud Moses mitte pärris-ossa; Jehowa Israeli Jummal, sesamma on nende pärris-ossa, nenda kui ta neile räkinud.

14. Peatük.

Kalebi pärris-ossa.

1. Ja se on mis Israeli lapsed Kanaani maal on pärris-ossaks sanud, mis preester Eleasar, ja Nuni poeg Josua, ja nende sou-arrude pea-wannemad Israeli lastele annud pärris--ossaks.
2. Nende pärris-ossa liisko läbbi, nenda kui Jehowa olli käsknud Mosesse läbbi, neile ühheksa sou-arrule ja pole sou-arrule anda.
3. Sest Moses olli kahhe sou-arro ja pole sou--arro pärris-ossa annud teile pole Jordani: agga Lewi sou-arrule es olle ta mitte nende sekka pärris-ossa annud.
4. Sest Josepi lapsi olli kaks suggu-arro, Manasse ja Ewraim, ja nemmad ei annud Lewitidele mitte jaggo sest maast, kuid agga liñnad nende sees ellada, ja nende allewid, nende loduste ja nende wannaduste tarwis.
5. Nenda kui Jehowa Mosest olli käsknud, nenda teggid Israeli lapsed, ja jaggasid sedda maad ärra.
6. Ja Juda lapsed tullid Josua jure Kilgali, ja Kaleb Jewunne poeg Kenissi suggust ütles temma wasto: Sinna tead se sanna, mis Jehowa Mosesse Jummal mehhe wasto on räkinud Kadesbarneas, minno ja sinno pärrast.
7. Ma olin nellikümmend aastat wanna, kui Moses Jehowa sullane mind läkkitas Kadesbarneast, sedda maad sallaja waatma, ja temmale sannumed taggasi töin, nenda kui mo süddames olli.
8. Ja mo wennad, kes minnoga üllesläksid, sullatasid rahwa süddant ärra: agga minna käisin täieste Jehowa omma Jummal järrel.
9. Sepärrast wandus Moses selsammal päwal ja ütles: Se Ma kus peäle so jallad tallanud, peab töeste sulle ja sinno lastele pärris--ossaks sama iggaweste, et sa Jehowa mo Jummal järrel olled täieste käinud.
10. Ja nüüd, wata Jehowa on mind ellus piddand, nenda kui ta räkinud; nüüd on wiis aastat wietkümmend sest aiast, kui Jehowa se sanna Mosesse wasto räkis, kui Israel körbes käis, ja wata nüüd ollen ma tänna--päaw wiis aastat wanna ühheksatkümmend,
11. Ma ollen tänapäaw alles ni wahhu, kui sel päwal, kui Moses mind wäljaläkkitas: kui mo rammo siis olli, nenda on mo rammo nüüd ka, et ma woin wälja miñna ja tulla söddima.
12. Ja anna mulle nüüd se mäggine Ma, mis Jehowa sel päwal on räkinud: sest sinna olled sel päwal kuulnud, et seäl on Enakid ja sured tuggewad liñnad; ehk Jehowa on moga, et ma neid ärraiaan, nenda kui Jehowa on räkinud.
13. Ja Josua önnistas tedda ja andis Ebroni Jewunne poia Kalebile pärris-ossaks.

14. Sepärrast sai Ebron pärris-ossaks Jewunne poia Kalebi, Kenissi mehhe kätte tänna päwani: et temma Jehowa Israeli Jummalä järrel täieste käinud.

15. Ja Ebroni nimmi olli ennemuiste Arba lin, se olli üks suur innimenne Enakide seast; ja sel maal olli rahholinne assi söa polest.

15. Peatük.

Juda sou-arro pärris-ossa.

1. Ja Juda laste sou-arrule sai ossa nende sugguwössasid möda Edomi raia jures Sinni körb louna pool, louna pooltsest pirest.

2. Ja nende raia louna pool olli sola merre wiimne ots, sest merre- silmast mis louna pole lähhäb.

3. Ja lähhäb wälja louna poolt senna, kust üllesminnakse Akrabbimi, ja käib Sinnast läbbi, ja lähhäb louna poolt ülles Kadesbarnea, ja käib Etsronist läbbi, ja lähhäb ülles Addari, ja pirab Karkaa ümber,

4. Ja käib Atsmonast läbbi, ja lähhäb wälja Egiptusse jõe pole, ja selle raia wiimsed otsad on merre pool: se olgo teie raia louna pool.

5. Ja se raia homiko pool on sola merri Jordani ärest sadik, ja se raia pohja kare pool merre--silmast, Jordani ärest.

6. Ja se raia lähhäb ülles Petogla, ja käib pohja poolt läbbi Petarabast, ja se raia lähhäb ülles Rubeni poia Poani kiwwist sadik.

7. Ja se raia lähhäb ülles Tebiri Akori orro jurest, ja lähhäb pohja pole Kilgali, mis on se Ma kohhal, kust üllesminnakse Adummimi pole, mis on louna poolt Kidroni jõe pool; ja se raia käib Ensesesi weest sadik, ja temma wiimsed otsad on Enrogeli jures.

8. Ja se raia lähhäb ülles Innomi poia orrust läbbi Jebusi liñna körwast louna poolt, se on Jerusalem; ja se raia lähhäb ülles selle mäe otsa peäle, mis on Innomi orro kohhal öhto pool, mis on Rewaide orro otsas pohja pool.

9. Pärrast kerab se raia mäe otsast Newtoi wee kaewo pole ja joseb Ewroni mäe liñnade jure, ja se raia kerab Paala pole, se on Kirjatjearim.

10. Ja se raia pirab Paalast öhto pole Seiri mäe jure, ja joseb läbbi Jearimi mäe körwalt pohja poolt, se on Kesalon, ja tulleb mahha Petsesesi, ja käib Timnast läbbi.

11. Ja se raia joseb Ekroni körwalt pohja pole, ja se raia kerab Sikkerona jure, ja käib ülle Paala mäe, ja joseb Jabneeli jure, ja selle raia wiimsed otsad on öhto pool.

12. Ja se öhto-poolne raia sure merre ja temma raia pool: se on Juda laste raia ümberringi nende sugguwössasid möda.

13. Agga Jewunne poia Kalebile olli ta Juda laste sekka jaggo annud Jehowa su sanna järrele Josua wasto; Arba Enaki issa liñna, se on Ebron.

14. Ja Kaleb aias seält ärra Enaki kolm poega Sesai, ja Ahimani, ja Talmai, kes Enakist sündinud.
15. Ja ta olli seält üllesläinud nende jure, kes Tebiris ellasid, (ja Tebiri nimmi olli ennemuiste Kirjatsewer.)
16. Ja Kaleb olli ütelnud: Kes Kirjatseweri rahwast mahhalööb, ja saab se liina kätte, kül ma sellele tahhan omma tütre Aksa naeseks panna.
17. Ja Kalebi wenna Kenasi poeg Otniel sai sedda kätte, ja temma panni omma tütre Aksa temmale naeseks.
18. Ja se sündis kui se Aksa temmale sai, siis kihhutas ta tedda omma issa käest põldo palluda, ja kargas eesli seljast mahha; ja Kaleb ütles ta wasto: Mis sul on?
19. Ja temma ütles: Anna mulle üks and: et sa mulle olled kuiwa Ma annud, siis anna mulle ka weehallikatte maad ; ja ta andis temmale kõrged hallikad ja maddalad hallikad.
20. Se on Juda laste sou-arro pärris-ossa nende sugguwössasid möda.
21. Ja Juda laste sou-arro pärralt ollid need liinad wiimsest otsast Edomi raia liggi louna pool, Kabseel, ja Eder, ja Jagur,
22. Ja Kina, ja Timona, ja Adada,
23. Ja Kedes, ja Atsor, ja ltnan,
24. Siw ja Telem, ja Pelaot,
25. Ja Atsor-Adatta, ja Kerijot, Etsron, se on Atsor.
26. Amam ja Sema, ja Molada,
27. Ja Atsarkadda, ja Esmon, ja Petpelet,
28. Ja Atsarsual ja Peerseba ja Pisjotja,
29. Paala ja Jim, ja Etsem,
30. Ja Eltolad, ja Kesil, ja Orma,
31. Ja Siklag, ja Madmanna, ja Sansanna,
32. Ja Lebaot, ja Silim, ja Ain, ja Rimmon; keik liinad on ühheksa kolmatkümmand ja nende küllad.
33. Mäe-allusel maal on Estaol, ja Sorra, ja Asna,
34. Ja Sanoa ja Engannim, Tappua ja Enam,
35. Jarmut ja Adullam, Soko ja Aseka.
36. Ja Saaraim, ja Aditaim, ja Kedera, ja Kederotaim; nelliteistkümmand liina ja nende küllad.
37. Senan ja Adasa, ja Migdalgad,
38. Ja Tilan, ja Mitspe, ja Jokteel,
39. Lakis ja Potskat, ja Eglon,
40. Ja Kabbon, ja Lahmas, ja Kitlis,
41. Ja Kederot, Pettagon ja Naama, ja Makkeda, kuusteistkümmand liina ja nende küllad.
42. Libna ja Eter, ja Asan,

43. Ja Iwta, ja Asna, ja Netsib,
44. Ja Keila, ja Aksib, ja Maresa, ühheksa liina ja nende küllad.
45. Ekron ja ta wähhemad liinad, ja ta küllad.
46. Ekronist öhto pole, keik, mis Asdodi kõrwal, ja nende küllad.
47. Asdod, ta wähhemad liinad ja ta küllad; Assa, ta wähhemad liinad ja ta küllad Egiptusse jõest sadik, ja se suur merri ja ta raia.
48. Ja mäggise Ma peäl Samir ja Jattir, ja Soko,
49. Ja Tanna, ja Kirjatsanna, se on Tebir.
50. Ja Anab, ja Estemo, ja Anim.
51. Ja Kosen, ja Olon, ja Kilo üksteistkümme liina ja nende küllad.
52. Arab ja Tuma, ja Esan,
53. Ja Janum, ja Pettapua, ja Aweka,
54. Ja Umta, ja Kirjat-Arba, se on Ebron, ja Sior, ühheksa liina ja nende küllad.
55. Maon, Karmel ja Siw, ja Juta.
56. Ja Isreel, ja Jokdeam, ja Sanoa.
57. Kain, Kibea ja Timna; kümme liina ja nende küllad.
58. Aalul, Petsur ja Kedor,
59. Ja Maarat, ja Pet-anot, ja Eltekon, kuus liina ja nende küllad.
60. Kirjatpaal, se on Kirjatjearim ja Rabba, kaks liina ja nende küllad.
61. Körbes olli Petaraba, Middin ja Sekaka.
62. Ja Nibsan, ja Irmela, ja Engedi, kuus liina ja nende küllad.
63. Agga Juda lapsed ei woinud neid Jebusi-rahwast, kes Jerusalemmas ellasid, mitte ärraaiada: sepärrast ellasid Jebusi-rahwas Juda lastega ühhes Jerusalemmas tänapäwani.

16. Peatük.

Ewraimide pärris-ossa raiad.

1. Pärrast tulli Josepi laste liisko-ossa wälja Jordanist Jeriko kohhalt, Jeriko wee jurest homiko pole, se körb mis Jerikult ülleskäib Peteli mäggise Ma ülle.
2. Ja lähhäb Petelist Lusa pole, ja käib Arki raiast sadik Ataroti pole,
3. Ja tulleb mahha öhto pole Jawleti-rahwa raia pole, allumisse Petoroni raiast sadik ja Keserist sadik, ja ta wiimsed otsad on öhto pool.
4. Nenda said Josepi lapsed Ewraim ja Manasse pärris-ossa.
5. Ja Ewraimi laste raia olli nende suggu--wössasid möda, ja nende pärris-ossa raia olli homiko pool Atrotaddar üllemast Petoronist sadik.
6. Ja se raia käib wälja öhto pool Mikmetati liggi pohja poolt, ja se raia pirab ümber homiko wasto Taanatsilo pole, ja käib temmast läbbi homiko poolt Janoa pool.

7. Ja tulleb Janoast mahha Ataroti ja Naarati pole, ja putub Jerikusse, ja käib wälja Jordani pool.
8. Tappuast käib se raia öhto pool Kana jõe jures, ja ta wiimsed otsad on öhto pool; se on Ewraimi laste sou-arro pärris-ossa nende sugguwössasid möda.
9. Agga need liñnad, mis isseärranis Ewraimi laste pärralt anti, ollid Manasse laste pärris--ossa sees, keik need liñnad ja nende küllad.
10. Ja nemmad ei aiand mitte Kanaani--rahwast ärra, mis Keseris ellas, ja Kanaani--rahwas ellab Ewraimi seas tänna päwani ja sai orjaks ja makso alla.

17. Peatük.

Manasse sou-arro pärris-ossa.

1. Manasse sou-arrule sai ka liisko-ossa, et temma Josepi essimenne poeg olli ; Makirile, kes Manasse essimenne poeg olli ja Kileadi issa: et temma södda-mees olli, siis sai temmale Kilead ja Pasan.
2. Ja ossa sai ka teistele Manasse lastele nende sugguwössasid möda, Abieseri lastele, ja Eleki lastele, ja Asrieli lastele, ja Sekemi lastele, ja Eweri lastele, ja Semida lastele; need on Josepi poia Manasse lapsed, meeste-rahwas nende sugguwössasid möda.
3. Agga Selowadil, kes olli Manasse poia Makiri poia Kileadi poia Eweri poeg, ei olnud mitte poege, muud kui tütreid, ja need on temma tüttarte nimmed: Mala ja Noa, Oglä, Milka ja Tirtsa.
4. Ja need tullid preestri Eleasari ette, ja Nuni poia Josua ette, ja üllematte ette, ja ütlesid: Jehowa on Mosest käsknud, meile pärris-ossa anda meie wendade sekka; ja ta andis neile Jehowa su sanna järrele pärris-ossa nende issa wendade sekka.
5. Ja Manasse ossaks sai kümme nöört, ilma se Kileadi ja Pasani Ma, mis on teile pool Jordani.
6. Sest Manasse tütreid said ennestele pärris-ossa temma poegade seas, agga Kileadi Ma olli Manasse teiste poegade pärralt.
7. Ja Manasse raia olli Aserist Mikmetati pool, mis on Sekemi kohhal, ja se raia käib parramat kät nende jures, kes Entappuas ellawad.
8. Manasse kätte sai Tappua Ma, agga Tappua lin, mis Manasse raia jures on, sai Ewraimi laste kätte.
9. Ja se raia tulleb mahha Kana jõe jure louna pole jõe jure: need liñnad on Ewraimi pärralt Manasse liñnade seas, ja Manasse raia on pohja poolt jõe pool, ja ta wiimsed otsad on öhto pool.

10. Louna pool on Ewraimi pärralt, ja pohja pool Manasse pärralt, ja merri on temma raia, ja nemmad putuwad pohja poolt Aseri ja homõiko poolt poolt Isaskari maasse.

11. Ja Isaskari ja Aseri maal on Manasse pärralt, ja Petsean ja ta wähhemad liñnad, ja Ibleam ja ta wähhemad liñnad, ja kes Toris ellawad ja selle wähhemad liñnad, ja kes Endoris ellawad ja selle wähhemad liñnad, ja kes Taanakis ellawad ja selle wähhemad liñnad, ja kes Megiddus ellawad ja selle wähhemad liñnad, kolm riki.

12. Ja Manasse lapsed ei woind mitte nende liñnade rahwast ärraaiada, sest Kanaani--rahwas wötsid ette seäl maal ellada.

13. Ja se sündis, kui Israeli lapsed wäggewaks said, siis pannid nemmad Kanaani-rahwa peäle makso, ja ei aiand neid polegi mitte ärra.

14. Ja Josepi lapsed rääksid Josuaga ja ütlesid: Mikspärrast olled sa mulle pärris-ossaks annud ühhe liisko ja ühhe nöri ossa? ja meid on palju rahwast, et Jehowa mind tännini on önnistand.

15. Ja Josua ütles nende wasto: Et teid palju rahwast on, siis minne ülles metsa sisse ja raiu sedda sinna mahha ennesele, Perissi ja Rewaide-rahwa male, et Ewraimi mäggine Ma sulle kitsas on.

16. Ja Josepi lapsed ütlesid: se mäggine Ma ei sa mitte meie kätte: sest keigel Kanaani-rahwal, kes orgus ellawad, on raud-wankrid, neil kes Petseanis on ja nende wähhemil liñnadel, ja neil, kes Isreeli orgus on.

17. Ja Josua ütles Josepi suggu wasto, Ewraimi ja Manasse wasto sedda wisi: Teid on palju rahwast, ja teil on suur wäggi, sul ei pea mitte üks liisko-ossa ollema.

18. Sest se mäggine Ma peab sinno pärralt ollema, et ta kül metsne on; raiu agga sedda mahha, siis peawad ta wiimsed otsad so pärralt ollema, sest sa pead Kanaani-rahwast ärraaiama, sepärrast et temmal raud-wankrid on, et ta kange on.

18. Peatük.

Nou petakse weel jao pärrast: Penjamini Ma raiad.

1. Ja keik Israeli laste koggodus tuli Silusse kokko, ja panni senna koggodusse telgi ülles, kui se Ma sai nende alla sanud.

2. Ja seitse suggu-arro ollid üllejäänud Israeli laste seast, kes omma pärris-ossa es olle ärra--jagganud.

3. Ja Josua ütles Israeli laste wasto: Kauaks teie ni lödwad ollete, et teie ei lähhä pärrima sedda maad, mis Jehowa teie wannematte Jummal teile on annud?

4. Andke igga sou-arrust kolm meest, et ma neid läkkitan, et nemmad kätte wötwad ja sedda maad läbbikäiwad, ja sedda kirjasse ülles--pannewad omma pärris-ossa arro möda, ja mo jure taggasi tullewad.
5. Ja nemmad peawad sedda seitsmeks jauks ärrajaggama: Juda peab omma raia peäle jäma louna poolt, ja Josepi suggu peab omma raia peäle jäma pohja poolt.
6. Ja teie peate sedda maad kirjasse üllespannema seitsmeks jauks, ja seie mo kätte toma, et ma siin teile liisko heidan Jehowa meie Jummalala ees.
7. Sest Lewitidel ei olle jaggo teie seas, sest Jehowa preestri-ammet on nende pärris-ossa: agga Kad ja Ruben, ja Manasse x pool suggu-arro on omma pärris-ossa wötnud teile pool Jordani homõiko pool, mis Jehowa sullane Moses neile on annud.
8. Ja need mehhed wötsid kätte ja läksid ärra, ja Josua andis käsko neile, kes läksid maad kirjasse üllespannema, ja ütles: Minge ja käige sedda Maad läbbi, ja pange sedda ülles kirjasse, ja tulge mo jure jälle taggasi, siis tahhan ma teile siin liisko heita Jehowa ees Silus.
9. Ja need mehhed läksid ja käisid sedda maad läbbi, ja pannid sedda ülles kirjasse liñnasid möda seitsmeks jauks ühhe ramatusse, ja tullid Josua jure leri Silusse.
10. Ja Josua heitis neile liisko Jehowa ees Silus, ja Josua jaggas seäl Israeli lastele se Ma ärra, nende jaggusid möda.
11. Ja Penjamini laste sou-arro liisko-ossa tulli wälja nende sugguwössasid möda: ja nende liisko-ossa raia tulli wälja Juda laste ja Josepi laste wahhele.
12. Ja neil olli se raia pohja kare pool Jordanist, ja se raia käib ülles Jeriko körwalt pohja poolt, pärrast käib se ülle mäe öhto pool, ja ta wiimsed otsad on körwe pool Petawenist.
13. Ja se raia käib seält Lusa, Lusa körwalt louna pool, se on Petel; ja se raia joseb mahha Atrotaddari, se mäe jure, mis on louna poolt allumisse Petoroni wasto.
14. Ja se raia kerab ja pirab öhto kare pole wasto lounat seält mäelt, mis on Petoroni kohhal louna pole, ja temma wiimsed otsad on Kirjatpaali jures, se on Kirjatjearim, Juda laste lin; se on öhto kaar.
15. Ja se kaar louna pool on Kirjatjearimi otsast: ja se raia tulleb wälja öhto pole, ja joseb Newtoa wee-kaewo jure.
16. Ja se raia joseb mahha selle mäe otsa jure, mis on Innomi poia orro kohhal, mis on Rewaide orgus pohja pool, ja joseb mahha Innomi orrust läbbi Jebusi rahwa körwa louna pole, ja jookseb mahha Kogeli kaewo jure,
17. Ja kerab pohja poolt, ja tulleb wälja Ensesi, ja lähhäb wälja Kelioti, mis seäl kohhal, kus üllesminnakse Adummimi, ja joseb mahha Rubeni poia Poani kiwwi jure,
18. Ja käib läbbi körwalt Araba kohhal pohja pool, ja joseb mahha Araba.

19. Ja se raia käib Petogla kõrvalt pohja pool, ja temma, selle raia wiimsed otsad on sola merre silma jures pohja pool, Jordani otsas louna pool; se on louna-poolne raia.

20. Ja Jordan on selle raia homõiko kare pool: se on Penjamini laste pärris-ossa, temma raiadega ümberringi nende sugguwössasid möda.

21. Ja Penjamini laste sou-arrul ollid need liñnad nende sugguwössasid möda: Jeriko ja Petogla ja Emekketsits,

22. Ja Petaraba, ja Semaraim, ja Petel,

23. Ja Awwim, ja Para, ja Owra,

24. Ja Kewarammonai, ja Owni, ja Kaba, kaksteistkümmend liñna ja nende küllad.

25. Kibeon ja Rama, ja Peerot,

26. Ja Mitspe, ja Kewira, ja Motsa,

27. Ja Rekem, ja Irpeel, ja Tarala,

28. Ja Sela, Elew ja Jebus, se on Jerusalem, Kibat, Kirjat, nelliteistkümmend liñna ja nende küllad; se on Penjamini laste pärris-ossa nende sugguwössasid möda.

19. Peatük.

Weel kue sou-arro ja Josua pärris-ossa.

1. Pärrast tuli teine liisko-ossa wälja Simeonile: Simeoni laste sou-arrule nende sugguwössasid möda; ja nende pärris-ossa olli Juda laste pärris-ossa sees.

2. Ja neile sai nende pärris-ossaks Peerseba, ja Seba, ja Molada,

3. Ja Atsarsual, ja Pala, ja Etsem,

4. Ja Eltolad, ja Petul, ja Orma,

5. Ja Siklag, ja Petmarkabot, ja Atsarsusa,

6. Ja Petlebaot, ja Saruen: kolmteistkümmend liñna ja nende küllad.

7. Alin, Rimmon ja Eter, ja Asan, nelli liñna ja nende küllad.

8. Ja keik need küllad, mis nende liñnade ümber ollid, Paalatpeerist ehk Ramatist sadik louna pool; se on Simeoni laste sou-arro pärris-ossa nende sugguwössasid möda.

9. Juda laste nöri-ossast on Simeoni laste pärris-ossa, sest Juda laste jaggo olli suurem kui neil tarwis: sepärrast said Simeoni lapsed pärris-ossa nende pärris-ossa sees.

10. Ja kolmas liisko-ossa tuli ülles Sebuloni lastele nende sugguwössasid möda, ja nende pärris-ossa raia olli Saridist sadik.

11. Ja nende raia käib ülles merre pool ja Marala, ja putub Tabbasetisse, ja putub se jõe äresse, mis on Jokneami kohhal.

12. Ja pörab Saridist homõiko päwatousmisse pole Kislottabori raia jure, ja lähhäb wälja Tabratisse, ja lääb ülles Jawia pole.
13. Ja seält käib se läbbi wasto homõiko päwatousma pole Kittaeweri ehk Ittakaatsini pole, ja tulleb wälja Rimmometoari ehk Nea jure.
14. Ja se raia pirab pohja poolt Aannatoni pole, ja temma wiimsed otsad on lwtaeli org.
15. Ja Kattat ja Naalal ja Simron ja Idala ja Petlem; kaksteistkümmend liõna ja nende küllad.
16. Se on Sebuloni laste pärris-ossa nende sugguwössasid möda, need liõnad ja nende küllad.
17. Se neljas liisko-ossa tulli wälja Isaskarile, Isaskari lastele nende sugguwössasid möda.
18. Ja nende raia olli Isreela ja Kesullot, ja Sunem,
19. Ja Awaraim, ja Sion, ja Anaarat,
20. Ja Rabbit, ja Kisjon, ja Ebets,
21. Ja Remet, ja Engannim, ja Enadda ja Petpatsets.
22. Ja se raia putub Taborisse ja Saatsimasse ja Petsemesse, ja nende raia wiimsed otsad on Jordani äres ; kuusteistkümmend liõna ja nende küllad.
23. Se on Isaskari laste sou-arro pärris-ossa nende sugguwössasid möda, need liõnad ja nende küllad.
24. Ja se wies liisko-ossa tulli wälja Aseri laste sou-arrule nende sugguwössasid möda.
25. Ja nende raia olli Elkat ja Ali, ja Peten, ja Aksaw,
26. Ja Alammelek, ja Almad ja Misal, ja putub Karmelisse öhto pole ja Siorilibnatisse.
27. Ja pörab päwatousmisse wasto Pettagoni pole, ja putub Sebulonisse ja lwtaeli orro külge pohja pole, Petemeki ja Neieli, ja lähhäb wälja Kabuli jure wassakut kät.
28. Ja Ebron, ja Reob, ja Ammon ja Kana surest Sidonist sadik.
29. Ja se raia pörab Rama pole ja Tirusse tuggewast linnast sadik, siis pörab se raia Osa pole, ja ta wiimsed otsad on merre äres Aksiba rigi poolt.
30. Ja Umma ja Awek ja Reob: kakskolmat--kümmend liõna ja nende küllad.
31. Se on Aseri laste sou-arro pärris-ossa nende sugguwössasid möda, need liõnad ja nende küllad.
32. Nawtali lastele tulli kues liisko-ossa wälja, Nawtali lastele nende sugguwössasid möda.
33. Ja nende raia on Elewist, Allonist Saanannimi pool, ja Adaminekeb ja Jabneel Lakkumist sadik, ja ta wiimsed otsad on Jordani äres.
34. Ja se raia pörab öhto pole Asnottabori, ja lähhäb seält Ukkoka, ja putub Sebulonisse louna poolt, ja putub Aserisse öhto poolt, ja Juda liggi Jordani äres päwatousmisse pole.

35. Agga need tuggewad liñnad on Siddim, Ser ja Ammat, Rakkat ja Kinneret,
36. Ja Adama, ja Rama, ja Atsor,
37. Ja Kedes, ja Edrei, ja Enatsor,
38. Ja Iron, ja Migdalel, Orem ja Petanat, ja Petsemes, ühheksateistkümmend liñna ja nende küllad.
39. Se on Nawtali laste sou-arro pärris-ossa nende sugguwössasid möda, need liñnad ja nende küllad.
40. Seitsmes liisko-ossa tulli wälja Tani laste sou-arrule nende sugguwössasid möda.
41. Ja nende pärris-ossa raia on Sora ja Estaol, ja Irsemes,
42. Ja Saalabbin, ja Aijalon, ja Ila,
43. Ja Elon, ja Timnata, ja Ekron,
44. Ja Elteke, ja Kibbeton, ja Paalat,
45. Ja Jeud, ja Peneparak, ja Katrimmon,
46. Ja Mejarkon, ja Rakkon se raiaga Jawo kohhal.
47. Agga Tani laste raia olli neile wägga kassinaste wälja tulnud: sepärrast läksid Tani lapsed ülles, ja söddisid Lesemi wasto ja said sedda kätte, ja löid sedda mahha moöga terraga, ja pärrisid sedda, ja ellasid seäl, ja nimmetasid Lesemi Tani liñnaks omma issa Tani nimme järrele.
48. Se on Tani laste suggu-arro pärris-ossa nende sugguwössasid möda, need liñnad ja nende küllad.
49. Kui nemmad jo sedda maad said pärris--ossaks sanud temma raiasid möda, siis andsid Israeli lapsed Nuni poiale Josuale pärris-ossa ennaste sekka.
50. Jehowa su-sanna peäle andsid nemmad temmale sedda liñna, mis ta tahtis, Timnatsera Ewraimi mäggise Male, ja ta ehhtas sedda liñna ja ellas seäl sees.
51. Need on need pärris-ossad, mis preester Eleasar ja Nuni poeg Josua, ja pea-wannemad Israeli laste sou-arrudele liisko läbbi pärris-ossaks andsid Silus Jehowa ees koggodusse telgi ukse ees: ja nemad lõppetasid sedda maad ärrajaggada.

20. Peatük.

Kuus liñna seätakse pelgo-liñnaks.

1. Ja Jehowa räkis Josua wasto ja ütles:
2. Rägi Israeli laste wasto ja ütle: Andke need pelgo-liñnad, mis ma teie wasto ollen räkinud Mosesse läbbi.
3. Et senna woiks pöggeneda se tapja, kes innimest koggematta mahhalööb, ei mitte melega; ja need peawad teile ollema pelguks selle eest, kes werd taggakulab.

4. Ja kes ühte neisse liñnasse pöggeneb, se peab liñna wärrawa tagga seisma, ja selle liñna wannematte körwade ette ommad asjad üllesräkima; siis peawad nemmad tedda ennaste jure liñna wastowõtma ja temmale asset andma, et ta nende jures woiks ellada.

5. Ja kui se kes werd taggakulab, tedda taggaaiab, siis ei pea nemmad sedda tapjat mitte ta kätte kinniandma; sest et ta omma liggimest ei olle melega mahhalönud, ja et ta tedda ei eile egga enne ep olle wihkanud.

6. Ja ta peab seäl liñnas ellama, sennikui ta koggodusse ees saab kohtus seisnud, sennikui se üllempreester, kes sel aial on, surreb: siis peab se tapja jälle taggasi minnema, ja tulles omma liñna ja omma kotta, siñna liñna kust ta olli ärrapöggenend.

7. Siis pühhtsesid nemmad Kedesi Kalileas Nawtali mäggisel maal, ja Sekemi Ewraimi mäggisel maal, ja Kirjat-Arba, se on Ebron, Juda mäggisel maal.

8. Ja teile pool Jordani Jeriko kohhal homõiko pool andsid nemmad Petseri körbes laggeda Ma peäl Rubeni suggu-arrust, ja Ramoti Kileadis Kadi suggu-arrust, ja Kolani Pasanis Manasse sou-arrust.

9. Need on need linnad, mis on seätud keikile Israeli lastele ja woõrale kes asset on nende seas, et senna pididi pöggenema iggäuks kes innimest koggematta olli mahhalönud, et ta ei piddand surrema selle käe läbbi, kes werd tagga--kulab, ennekui ta koggodusse ees saab seisnud.

21. Peatük.

Preestride ja Lewitide liñnad.

1. Siis tullid Lewitide pea-wannemad preestri Eleasari jure, ja Nuni poia Josua jure, ja Israeli laste sou-arrude pea-wannematte jure,

2. Ja räkisid nende wasto Silus Kanaani maal ja ütlesid: Jehowa on Mosesse läbbi käsknud, meile liñnad anda nende sees ellada, ja nende allewid meie lojustele.

3. Ja Israeli lapsed andsid Lewitidele ommast pärris-ossast Jehowa su-sanna järrele, need liñnad ja nende allewid.

4. Siis tulli liisko-ossa wälja Keatide suggu--wössadele, ja preestri Aaroni lastele kes Lewi soust, Juda suggu-arrust ja Simeoni suggu-arrust ja Penjamini suggu-arrust liisko läbbi kolm--teistkümmend liñna.

5. Ja neile teiste Keati lastele Ewraimi sou--arro sugguwössadest, ja Tani soust-arrust, ja Manasse polest soust-arrust, liisko läbbi kümme liñna.

6. Ja Kersoni lastele sai Isaskari sou arro sugguwössadest, ja Aseri sou-arrust, ja Nawtali soust-arrust, ja Manasse polest soust-arrust Pasanis, liisko läbbi kolmteistkümmend liñna.

7. Merari lastele sai nende sugguwössasid möda Rubeni soust-arrust, ja Kadi soust-arrust, ja Sebuloni soust-arrust, kaksteistkümmend liina.
8. Nenda andsid Israeli lapsed Lewitidele need liinad ja nende allewid, nenda kui Jehowa olli Mosesse läbbi käsknud, liisko läbbi.
9. Ja nemmad andsid Juda laste soust-arrust ja Simeoni laste suggu-arrust need liinad, mis nemmad nimme pärrast nimmetasid.
10. Et need piddid Aaroni laste pärralt ollema Keatide sugguwössadest Lewi lapsist; sest nende pärralt olli essimenne liisk.
11. Ja nemmad andsid neile Arba Anoki issa liina, se on Ebron, mis Juda mäggisel maal, ja temma allewid ta ümber.
12. Ja selle liina wäljad ja temma küllad andsid nemmad Jewunne poiale Kalebile temma pärrandusseks.
13. Ja preestri Aaroni lastele andsid nemmad tapja pelgoliina, Ebroni ja ta allewid, ja Libna ja ta allewid,
14. Ja Jattiri ja ta allewid, ja Estemoa ja ta allewid,
15. Ja Oloni ja ta allewid, ja Tebiri ja temma allewid,
16. Ja Aini ja ta allewid, ja Jutta ja ta allewid, Petsemesi ja ta allewid: ühheksa liina neist kahhest soust-arrust.
17. Ja Penjamini soust-arrust Kibeoni ja ta allewid, Keba ja ta allewid,
18. Anatoti ja temma allewid, ja Almoni ja ta allewid, nelli liina.
19. Keik preestride Aaroni laste liinad, neid olli kolmteistkümmend liina ja nende allewid.
20. Agga Keati laste sugguwössadele neile teiste Lewitidele Keati lapsist, said ka nende liisko-ossa liinad Ewraimi suggu arrust.
21. Ja nemmad andsid neile tapja pelgoliina Sekemi ja temma allewid, mis Ewraimi mäggisel maal, ja Keseri ja ta allewid.
22. Ja Kibsaimi ja ta allewid, ja Pettoroni ja ta allewid, nelli liina.
23. Ja Tani soust-arrust Elteke ja ta allewid, Kibbeton ja temma allewid.
24. Aijalon ja ta allewid, Katrimmon ja ta allewid, nelli liina.
25. Ja Manasse polest soust-arrust Taanak ja ta allewid, ja Katrimmon ja ta allewid, kaks liina.
26. Keik neid liinasid olli kümme ja nende allewid, nende teiste Keati laste sugguwössade pärralt.
27. Ja Kersoni lastele Lewitide sugguwössadest sai Manasse polest soust-arrust tapja pelgo--lin Kolan mis Pasanis, ja temma allewid, ja Peestera ja ta allewid, kaks liina.
28. Ja Isaskari soust-arrust Kisjon ja ta allewid, Taberat ja ta allewid,
29. Jarmut ja temma allewid, Engannim ja ta allewid, nelli liina.
30. Ja Aseri soust-arrust Misal ja ta allewid, Abdon ja ta allewid,
31. Elkat ja ta allewid, ja Reob ja ta allewid, nelli liina.

32. Ja Nawtali soust-arrust tapja pelgolin Kedes, mis Kalileas, ja ta allewid, ja Ammottor ja ta allewid, ja Kartan ja temma allewid, kolm liina.
33. Keik Kersoni laste liinad nende sugguwössasid möda, neid on kolmteistkümmed liina ja nende allewid.
34. Agga nende teiste Lewitide Merari laste sugguwössadele sai Sebuloni suggu arrust Jokneam ja temma allewid, Karta ja ta allewid,
35. Timna ja ta allewid, Naalal ja ta allewid, nelli liina.
36. Ja Rubeni soust-arrust Petser ja ta allewid, ja Jatsa ja ta allewid,
37. Kedemot ja ta allewid, ja Mewaas ja ta allewid, nelli liina.
38. Ja Kadi soust-arrust tapja pelgolin Ramot Kileadis ja temma allewid, ja Maanaim ja ta allewid.
39. Esbon ja ta allewid, Jaser ja ta allewid, keik on nelli liina.
40. Keik need ollid nende teiste Merari laste pärralt, kes Lewitide sugguwössadest, nende sugguwössasid möda; ja nende liisko-ossa olli kaksteistkümmed liina.
41. Keik Lewitide liinad Israeli laste pärrandusses neid olli kahheksa liina wietkümmed ja nende allewid.
42. Need liinad ollid igga lin ja temma allewid seäl ümber, nenda olli se keikil liinadel.
43. Ja Jehowa andis Israelile keik se Ma, mis ta olli wandunud nende wannemille anda, ja nemmad pärrisid sedda ja ellasid seäl.
44. Ja Jehowa andis neile hingamist seäl ümberkaudo, keik sedda möda, kui ta olli wandunud nende wannemille; ja keikist nende waenlastest ei joudnud ükski nende wasto seista; Jehowa andis keik nende waenlased nende kätte.
45. Ei sannagi kaddund ärra keikist neist häist sannust, mis Jehowa Israeli suggule olli räkinud, keik se sündis.

22. Peatük.

Poolkolmat suggu-arro lähwad omma pärris-ossa jure: teised waidlewad nendega, et nemmad ühhe altari teinud.

1. Siis kutsus Josua Rubeni ja Kadi, ja Manasse pole sou-arro,
2. Ja ütles nende wasto: Teie ollete keik piddanud, mis Jehowa sullane Moses teid on käsknud, ja ollete minno sanna kuulnud keikis, mis ma teid ollen käsknud.
3. Teie ei olle enneste wende ni mitmel aastal mitte mahhajätanud tänna päwani, agga teie ollete piddanud mis kohhus piddada, Jehowa omma Jummal kasko.
4. Ja nüüd on Jehowa teie Jummal teie wendadele hingamist annud, nenda kui ta neile räkinud; ja nüüd pöörge ümber ja minge omma telkide jure, omma

pärrandusse male, mis Jehowa sullane Moses teile on annud teile pool Jordani.

5. Agga katsuge kowwaste tehha sedda käsko ja kässo-öppetust möda, mis Jehowa sullane Moses teid on käsknud, et teie wöttate Jehowat omma Jummalat armastada ja keik temma tede õ peäl käia, ja ta kässud piddada, ja ta pole hoida, ja tedda tenida keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.

6. Ja Josua önnistas neid ja laskis neid ärraminna, ja nemmad läksid omma telkide jure.

7. Sest Manasse pole sou-arrule olli Moses pärrandust annud Pasanis, ja temma teise polele andis Josua nende wendadega siin pool Jordani öhto pole; ja kui Josua neid laskis ärraminna nende telkide jure, siis önnistas temma neid ka.

8. Ja ta räkis nende wasto ja ütles: Minge jälle taggasi omma telkide jure sure hea nosiga ja wägga paljo lodustega, höbbedaga ja kullaga, ja wassega, ja rauaga, ja wägga paljo riettega: jaggage omma waenlaste saak issekeskes omma wendadega.

9. Ja Rubeni lapsed, ja Kadi lapsed, ja Manasse pool suggu-arro läksid jälle taggasi, ja tullid ärra Israeli laste jurest Silust, mis on Kanaani maal, et nemmad piddid minnema Kileadi male omma pärrandusse male, mis nemmad ollid pärrandusseks sanud Jehowa su-sanna järrele Mosesse läbbi.

10. Kui nemmad Jordani jõe-känude jure said, mis Kanaani maal on, siis ehhtasid Rubeni lapsed ja Kadi lapsed ja Manasse pool suggu-arro sennasamma ühhe altari ülles Jordani äre, ühhe altari, mis suur olli nähha.

11. Ja Israeli lapsed kuulsid räkitaawa: Wata Rubeni lapsed ja Kadi lapsed, ja Manasse pool suggu-arro on ühhe altari ülles ehhtanud Kanaani ma kohta, Jordani känude jure Israeli laste kohta.

12. Kui Israeli lapsed sedda kuulsid, siis tuli keik Israeli laste koggodus kokko Silusse, et nemmad nende wasto piddid senna ülles minnema söddima.

13. Ja Israeli lapsed läkkitasid Rubeni laste ja Kadi laste, ja Manasse pole sou-arro jure Kileadi male, preestri Eleasari poega Pineast,

14. Ja temmaga kümme Würsti, iggaühhe issa suggust ühhe Würsti keikist Israeli suggu--arrudest, ja iggaüks neist olli omã wannematte suggu peamees Israeli tuhhandette ülle.

15. Kui nemmad Rubeni laste ja Kadi laste, ja Manasse pole sou-arro jure tullid Kileadi male, siis rääksid nemmad nendega ja ütlesid:

16. Nenda ütleb keik Jehowa koggodus: Mis wallatus on se, mis teie ollete Israeli Jummalata wasto teinud, et teie tänna Jehowa järrele ärratagganete: et teie altari endile ollete üllesehhtanud, et teie tänna Jehowa wasto pannete?

17. Kas Peori üllekohhus meile wähha on ? sest meie ei olle ennast tännapäwani puhhastand, ja siis tuli nuhtlus Jehowa koggodusse peäle.

18. Ja teie tagganete tänna Jehowa järrelt ärra, ja se woib sündida, kui teie tänna Jehowa wasto pannete, et ta homõ keige Israeli koggodusse peäle wägga wihhastab.

19. Agga kui teie pärrandusse Ma rojane on teie melest, siis tulge Jehowa pärrandusse male, kus Jehowa maia paigal on, ja wõtke pärrandust meie seast; ja ärge pange Jehowa wasto, ja ärge pange meie wasto, et teie endile altari üllesehhitate, ilma se altar, mis Jehowa meie Jummal pärralt.

20. Eks Sera poeg Akan wallatust teinud se ärrakautawa asja kallal, ja suur wihha tulli keige Israeli koggodusse peäle, ja se mees ei heitnud üksipäines hinge omma üllekohto pärrast.

21. Ja Rubeni lapsed ja Kadi lapsed, ja Manasse pool suggu-arro wastasid, ja rääksid nende peameestega Israeli tuhhandette ülle:

22. Se wäggew Jummal Jehowa, wäggew Jummal Jehowa se teab, ja Israel se peab teäta sama: kui se wastopannemisse läbbi, ja kui se wallatusse läbbi on tehtud Jehowa wasto, siis ärra aita sa, Issand, meid tännapäaw mitte.

23. Kui meie endile altari üllesehhitanud, et meie Jehowa järrelt piddime ärratagganema, ja kui se seks on tehtud, et põlletamise- ja roa--ohwrid sinna peäle piddi ohwerdama, ja kui se seks on tehtud, et tänno-ohwrid temma peäle piddi walmistama: siis wõtke Jehowa meie kätte nähha.

24. Ja kui meil ep olle se murre olnud ja sepärrast sedda teinud, et meie ütlesime: homõ ehk wötwad teie lapsed meie lastele räkida ja öölda: Mis teil on Jehowa Israeli Jummalaga teggemist?

25. Sest Jehowa on Jordani meie ja teie wahhele raiaks pannud, oh Rubeni lapsed ja Kadi lapsed! teil ei olle ossa Jehowast; ja teie lapsed woiksid keelda meie lapsed, Jehowa kartmast.

26. Sepärrast ütlesime: Et wotkem sedda ende heaks tehha, et meie ühhe altari üllesehhitame, ei mitte põlletamise- ega mu ohwri tarwis:

27. Agga tunnistajaks olgo se meie ja teie wahhel ja meie rahwa suggu wahhel pärrast meid, et meie same Jehowale tenistust tehha temma ees omma põlletamise-ohwridega, ja omma mu ohwridega, ja omma tänno-ohwridega; et teie lapsed ei ütlesime homõ meie lastele: teil ep olle ossa Jehowast.

28. Sepärrast ütlesime meie: Kui sattuks, et nemmad piddid nenda ütlesime homõ meie wasto ja meie tullewa põlwe rahwa wasto; siis woime öölda: Wadage Jehowa altari kuio, mis meie wannemad on teinud, ei mitte põlletamise- ega mu ohwriks, agga tunnistaja on se meie ja teie wahhel.

29. Se olleks meile teotusseks, kui meie peaksime Jehowa wasto pannema ja tänna Jehowa järrelt ärratagganema ja ühhe altari ülles--ehhitama põlletamise- roa- ja mu ohwriks; ilma se altar mis Jehowa meie Jummal pärralt, mis temma maia ees on.

30. Ja preester Pineas ja koggodusse würstid, ja peamehhed Israeli

tuhhandette ülle, kes temmaga ollid, kuulsid need kõnned, mis Rubeni lapsed ja Kadi lapsed, ja Manasse lapsed rääksid, ja se olli hea nende melest.

31. Ja preestri Eleasari poeg Pineas ütles Rubeni laste wasto ja Kadi laste wasto, ja Manasse laste wasto: Täna tunneme meie, et Jehowa meie seas on, et teie sedda wallatust mitte ei olle teinud Jehowa wasto: nüüd ollete teie Israeli lapsed ärrapeästnud Jehowa käest.

32. Ja preestri Eleasari poeg Pineas ja need würstid läksid jälle taggasi Rubeni laste ja Kadi laste jurest Kileadi maalt Kanaani male Israeli laste jure, ja töid neile wastust taggasi.

33. Ja se kõnne olli hea Israeli laste melest, ja Israeli lapsed kiitsid Jummalat, ja ei käsknud ennam mitte üllesminna nende wasto söddima, ja sedda maad ärrarikkuma, kus Rubeni lapsed ja Kadi lapsed sees ellasid.

34. Ja Rubeni lapsed ja Kadi lapsed nimmetasid se altari, et se on tunnistaja meie wahhel, et JEHOWA on Jummal.

23. Peatük.

Josua kõnne, kui keik Israeli üllemad kous ollid.

1. Ja mitme päwa pärrast sündis, pärrast sedda kui Jehowa olli Israelile hingamist saatnud keikist nende waenlasist seält ümber--kaudo, ja Josua olli wannaks sanud ja ellatand.

2. Siis kutsus Josua keik Israeli, nende wannemad ja nende peamehhed ja nende kohtomoistjad ja nende üllewatajad, ja ütles nende wasto: Ma ollen wannaks sanud ja ellatand.

3. Ja teie ollete näinud keik, mis Jehowa teie Jummal on teinud keikile neile pagganattele teie silma ees: sest Jehowa teie Jummal on se, kes teie eest on söddinud.

4. Wadage ma ollen need pagganad, mis on üllejäänud, teile liisko läbbi jagganud pärris-ossaks teie sugguarrusid möda, Jordanist ja keik pagganad, mis ma ollen ärrakautanud, ja surest merrest päwalojaminnemisse pole.

5. Ja Jehowa teie Jummal se tahhab neid teie eest ärralükkada ja neid teie eest ärraaiada, ja teie peate nende maad pärrima, nenda kui Jehowa teie Jummal teile räkinud.

6. Ja teie olge hästi wahwad, et teie katsute teha keik, mis Mosesse kässo õppetusse ramatusse on kirjutud, et teie sest ei lahku ei parrema egga pahhema pole.

7. Et teie ei heida nende pagganatte seltsi, kes on üllejäänud teie jure; ja nende jummalatte nimmesid ei pea teie mitte üllesnimmetama egga nende jures wanduma, egga neid tenima, egga nende ette kummardama.

8. Waid Jehowa omma Jummal pole peate teie hoidma, nenda kui teie ollete tänna--päwani teinud,
9. Ja Jehowa on teie eest ärraaianud sured ja wäggewad pagganad, ja ükski ei joudnud tännapäwani teie wasto seista.
10. Üks ainus mees teie seast peab tuhhat taggaaiama, sest Jehowa teie Jummal se söddib teie eest, nenda kui ta teile rākinud.
11. Ja katske hästi omma hingede pärrast, et teie Jehowat omma Jummalat armastate.
12. Agga kui teie ommeti ärratagganete ja hoiate nende teiste pagganatte pole, kes teie jure on üllejänud, ja sate nendega langukseks, ja heidate nende seltsi, ja nemmad teie seltsi:
13. Siis peate wissiste teädma, et Jehowa teie Jummal ei wötta enam neidsinnatsid pagganid teie eest ärraaiada, ja nemmad sawad teile köieks ja wörkutamise-paelaks ja nahk--piitsaks, teie küljed rihmada, ja okkaks teie silmade sees, kunni teie hukka lähhäte sesinnatse hea Ma peält, mis Jehowa teie Jummal teile on annud.
14. Ja wata ma lähhän tänna keige ma-ilma teed; ja teie teate keiges ommas süddames ja keiges ommas hinges, et ei olle mahhalangenud ühteainust sanna keikist neist häist sannust, mis Jehowa teie Jummal teie pärrast on rākinud: keik on teie kätte sanud, ei olle sest ühteainust sanna mahhalangend.
15. Ja se sünnib, otsekui teie kätte sanud keik sedda head sanna, mis Jehowa teie Jummal teie wasto on rākinud: nenda sadab Jehowa teie peäle keik kurja sanna, kunni temma teid siit hea Ma peält ärrakautab, mis Jehowa teie Jummal teile on annud.
16. Kui teie Jehowa omma Jummal seädusse ülle astute, mis ta teid on käsknud, ja lähhäte ja tenite teised jummalad, ja kummardate nende ette: siis süttib Jehowa wihha põllema teie wasto, ja teie lähhäte pea hukka se hea Ma peält, mis ta teile on annud.

24. Peatük.

Josua wiimne kõnne: Josua ja Eleasari surm.

1. Ja Josua koggus keik Israeli sou-arrud kokko Sekemi, ja hüdis Israeli wannemad ja nende peamehhed, ja nende kohtomoistjad, ja nende üllewatajad, ja nemmad tullid Jummal ette seisma.
2. Ja Josua ütles keige rahwa wasto: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Teile pool Wratti jõe ellasid teie wannemad ennemuiste, Abraami issa ja Naori issa Tara, ja tenisid teised jummalad.
3. Ja minna wötsin teie issa Abraami teiselt poolt jõe, ja pannin tedda käima keige Kanaani maal, ja andsin temmale palju suggu ja andsin temmale Isaaki.

4. Ja andsin Isaakile Jakobi ja Esawi, ja andsin Esawile Seiri mäggise Ma, sedda pärrida, ja Jakob ja temma lapsed α läksid alla Egiptusse.
5. Ja ma läkkitasin Mosest ja Aaronit, ja nuhtlesin Egiptusse-ma, nenda kui ma seälsammas ollen teinud, ja pärrast saatsin ma teid seält wälja.
6. Ja ma saatsin teie wannemad wälja Egiptusse maalt, ja teie tullite merre jure, ja Egiptusse-rahwas aiasid teie wannemad tagga söa--wankrittega ja hobbose-wäega körkiatte merrest sadik.
7. Ja nemmad kissendasid Jehowa pole, ja ta panni musta pimmedat teie ja Egiptusse-rahwa wahhele, ja satis merd nende peäle tulles, ja kattis neid weega ; ja teie silmad on näinud, mis minna Egiptusses ollen teinud: ja teie ellasite körbes α mitto päwa.
8. Ja ma wisin teid Emori-rahwa male, mis teile pool Jordani ellas, ja nemmad söddisid teie wasto, ja ma andsin neid teie kätte, ja teie pärrisite nende Ma, ja ma kautasin neid ärra teie eest.
9. Ja Sippori poeg Palak Moabi kuningas wöttis kätte ja söddis Israeli wasto, ja läkkitas ja kutsus Peori poia Pileami, teid ärra--wanduma.
10. Agga minna ei tahtnud Pileami kuulda, ja ta pididi teid ühte luggu önnistama, ja ma peästsini teid temma käest ärra.
11. Ja teie läksite ülle Jordani ja saite Jeriko pole, ja Jeriko koddanikkud, Emori- ja Perissi- ja Kanaani- ja Iitti- ja Kirgasi-, Iwwi- ja Jebusi-rahwas söddisid teie wasto, ja minna andsin neid teie kätte.
12. Ja ma läkkitasin teie ele örrilasi, ja need aiasid neid ärra teie eest, neid kaks Emori kuningast; ei mitte sinno mööga läbbi egga sinno ammoga.
13. Ja ma andsin teile maad, mis kallal teie ei olle waewa näinud, ja liñnad, mis teie ei olle üllesehitanud, ja teie ellate nende sees: teie söte winamäggedest ja öllipuist, mis teie polle istutand.
14. Ja nüüd kartke Jehowat, ja tenige tedda wagga ja tössisse süddamega, ja saatke ärra need jummalad, mis teie wannemad on teninud teile pool Wratti jõe ja Egiptusses, ja tenige Jehowat.
15. Ja kui se teie melest pahha on Jehowa tenida, siis wallitsege endile tänna, kedda teie tahhate tenida, kas need jummalad, kedda teie wannemad teninud, kes ollid teile pool jõe, ehk Emori-rahwa jummalad, kelle maal teie ellate: agga minna ja minno perre tahhame Jehowa tenida.
16. Ja rahwas wastas ja ütles: Se olleks meile teotusseks, kui meie Jehowa mahhajättaksime, et meie teised jummalad teniksime.
17. Sest Jehowa meie Jummal on se, kes meid üllestonud ja meie wannemad Egiptusse--maalt orjade koiast, ja kes meie silma ees on teinud need sured immetähhed, ja on meid hoidnud keige se tee peäl, kus meie käinud, ja keige se rahwa seas, kust meie keskelt läbbiläinud.
18. Ja Jehowa on keik rahwast ja Emori-rahwast, kes siin maal ellasid, meie

eest ärraaianud: ka meie tahhame Jehowa tenida, sest temma on meie Jummal.

19. Ja Josua ütles rahwa wasto: Teie ei woi mitte Jehowat tenida, sest temma on pühha Jummal, üks pühha wihhaga Jumal on temã; temma ei woi teie ülleastmissi ja teie patto mitte andeks anda.

20. Kui teie Jehowa mahhajättate ja woörad jummalad tenite, siis wöttab ta teile jälle pahha teha ja teid lõppetada ärra, pärrast sedda kui ta teile saab head teinud.

21. Ja rahwas ütles Josua wasto: Ei mitte! sest meie tahhame Jehowa tenida.

22. Ja Josua ütles rahwa wasto: Teie ollete tunnistusmehhed isseennaste wasto, et teie ollete endile ärrawallitsenud Jehowat, tedda tenida; ja nemmad ütlesid: Tunnistusmehhed olleme.

23. Ja nüüd saatke ärra need woörad jummalad, mis teie seas on, ja pöörge omma südda Jehowa Israeli Jummalala pole.

24. Ja rahwas ütles Josua wasto: Meie tahhame Jehowa omma Jummalat tenida ja temma sanna kulda.

25. Ja Josua teggi sel päwal Sekemis seädust se rahwaga, ja pani sedda temma ette seädmisseks ja kohtoseädusseks.

26. Ja Josua kirjotas need sannad Jummalala kasso-öppetusse ramatusse, ja wöttis ühhe sure kiwwi ja pani sedda senna püsti ühhe tamme alla, mis Jehowa pühha maia liggi olli.

27. Ja Josua ütles keige se rahwa wasto: Wata sesinnane kiwwi peab meie wahhel tunnistusseks ollema, et se on kuulnud keik Jehowa sannad, mis ta meiega räkinud; ja peab ollema teie seas tunnistusseks, et teie wahhest ei wötta omma Jummalat ärrasallata.

28. Ja Josua laskis rahwast miñna iggaühhe omma pärris-ossa jure.

29. Ja se sündis nende kõnnete järrele, et Nuni poeg Josua Jehowa sullane ärrasurri, sadda ja kümme aastat wanna.

30. Ja nemmad matsid tedda mahha temma pärris-ossa raiasse Timnat Serasse, mis Ewraimi mäggisel maal on, pohja poolt Kaasi mäe wasto.

31. Ja Israel tenis Jehowa keikil Josua päiwil ja keikil nende wannematte päiwil, kes omma ello päwad pärrast Josua pitkendasid, ja kes keik Jehowa teud ärrateädsid, mis ta Israelile olli teinud.

32. Ja Josepi luud, mis Israeli lapsed Egiptusse-maalt ollid üllestonud, matsid nemmad Sekemisse mahha, se wälja ossa peäle, mis Jakob Sekemi issa Emori laste käest olli ostnud saa rahha-tükki pärrast, ja se olli sanud Josepi laste pärris-ossaks.

33. Ja Eleasar Aaroni poeg surri ärra, ja nemmad matsid tedda Kibea temma poia Pineasi liñna, mis temmale anti Ewraimi mäggisele male.

Josua Ramato Ots.

1. Peatük.

Israeli järg pärrast Josua surma.

1. Ja pärrast Josua surma sündis, et Israeli lapsed Jehowalt küssisid ja ütlesid: Kes peab meie seast esmalt Kanaanide wasto üllesminnema, et meie nende wasto söddime?

2. Ja Jehowa ütles: Juda peab üllesminnema; wata minna ollen se Ma ta kätte annud.

3. Siis ütles Juda Simeonile omma wennale: tulle moga ülles minno liisko-ossa peäle, ja meie tahhame Kanaanide wasto söddida, ja ma tahhan jälle soga sinno liisko-ossa peäle tulla; Ja Simeon läks temmaga.

4. Ja Juda läks ülles, ja Jehowa andis Kanaani- ja Perissi-rahwast nende kätte, et nemmad neid mahhalöid Peseki kümme tuhat meest.

5. Ja nemmad leidsid Adonipeseke Pesekist ja söddisid ta wasto, ja löid Kanaani- ja Perissi--rahwast mahha.

6. Agga Adonipesek pöggenes, ja nemmad aiasid tedda takka, ja wötsid tedda kinni, ja raiusid ärra temma kätte peilad ja ta jalge sured warbad.

7. Ja Adonipesek ütles: seitsekümmend kunningast, kelle peilad käest ja sured warbad nende jallust ollid ärraraiutud, ollid mo laua al rasokessi korristamas; kui minna ollen teinud, nenda on Jummal mo kätte maksnud: ja nemmad wisid tedda Jerusalemma, ja ta surri senna ärra.

8. Ja Juda lapsed söddisid Jerusalemma wasto ja wötsid sedda ärra, ja löid selle rahwast surnuks moöga terraga, ja se liña pannid nemmad põllema.

9. Ja pärrast läksid Juda lapsed alla, Kanaanide wasto söddima, kes mäggisel maal ja louna pool ja mäe-allusel maal ellasid.

10. Ja Juda olli läinud Kanaanide wasto, kes Ebronis ellasid: agga Ebroni nimmi olli ennemuiste Kirjatarba; ja nemmad ollid mahha--lönud Sesai ja Ahimani ja Talmai.

11. Ja seält olli ta läinud Tebiri rahwa wasto: agga Tebiri nimmi olli ennemuiste Kirjatsewer.

12. Ja Kaleb olli üttelnud: kes Kirjatseweri rahwast mahhalööb ja se liña kätte saab, sellele tahhan ma panna Aksa omma tütre naeseks.

13. Ja Otniel Kalebi wenna Kenasi poeg (kes noorem tedda) sai sedda kätte; ja temma panni omma tütre Aksa temmale naeseks.

14. Ja se sündis, kui Aksa temmale sai, siis kihhutas ta tedda, omma issa käest põldo palluda, ja kargas eesli seljast mahha; ja Kaleb ütles ta wasto: mis sul on?

15. Ja ta ütles temmale: anna mulle üks and: et sa mulle olled kuiwa Ma annud, siis anna mulle ka hallikatte maad ; ja Kaleb andis temmale kõrged hallikatte ja maddalad hallikatte maad.
16. Ja Mosesse äia Kenimehhe lapsed ollid ülles tulnud palmipu-liñnast Juda lastega Juda kõrbe, mis louna pool Aradi wasto; ja tema olli tulnud ja ellas se rahwa jures.
17. Ja Juda läks Simeoni omma wennaga ja löid need Kanaanid mahha, mis Sewatis ellas, ka kautasid sedda sutumaks ärra; ja ta pani selle liñna nimme Orma.
18. Ja Juda sai Assa ja temma raia kätte, ja Askeloni ja ta raia, ja Ebroni ja ta raia.
19. Ja Jehowa olli Judaga, et temma mäggise Ma rahwast ärraaias: sest ta ei joudnud neid, kes orgus ellasid, ärraaiada, et neil raudwankrid ollid.
20. Ja nemmad andsid Kalebile Ebroni, nenda kui Moses olli räkinud, ja ta aias seält ärra need kolm Anaki poega.
21. Ja Penjamini lapsed ei aiand mitte ärra Jebusi-rahwast, mis Jerusalemmas ellas, ja Jebusi-rahwas ellab Penjamini lastega Jerusalemmas tännapawani.
22. Ja needki, kes Josepi suggust, läksid ülles Peteli pole, ja Jehowa olli nendega.
23. Ja Josepi suggu katsus sallaja läbbi ärra Peteli, ja se liñna nimmi olli ennemuiste Lus.
24. Ja wahhimehhed näggid ühhe mehhe seält liñnast wäljatullewa, ja ütlesid temmale: et näita meile, kust meie liñna sisse woime sada, siis tahhame sulle head teha.
25. Ja ta näitis neile, kust nemmad woisid liñna sisse sada, ja nemmad löid se liñna rahwa mahha moöga terraga, agga sedda meest ja keik temma sugguwössa lasksid nemmad miñna.
26. Ja se mees läks lttide male ja ehhtas ühhe liñna ja pani selle nimme Lus; se on temma nimmi tännapawani.
27. Ja Manasse ei aianud mitte ärra Petseani egga temma wähhematte liñnade rahwast, et Taanaki egga ta wähhematte liñnade rahwast, et Tori egga ta wähhematte liñnade rahwast, ei Ibleami egga ta wähhematte liñnade rahwast, ei Megiddo egga ta wähhematte liñnade rahwast; ja Kanaanid wötsid ette seäl maal ellada.
28. Ja se sündis, kui Israel kangemaks sai, siis pannid nemmad Kanaanide peäle makso, ja ei aianud neid polegi ärra.
29. Ja Ewraim ei aianud mitte ärra neid Kanaanid, kes Keseris ellasid, waid Kanaanid ellasid temma jures Keseris.
30. Sebulon ei aianud mitte ärra Kitroni-rahwast egga Naloli-rahwast; waid Kanaanid ellasid temma jures, ja said makso alla.

31. Aser ei aianud mitte ärra neid, kes Akkus ellasid, egga neid, kes Sidonis ellasid, ei Alabi- egga Aksibi- ei Elba- egga Awiki- egga Reobi-rahwast.
32. Ja Aseri-rahwas ellas Kanaanide seas, kes seäl maal ellasid, sest temma ei aianud neid mitte ärra.
33. Nawtali ei aianud mitte ärra neid, kes Petsemesis ellasid, egga neid, kes Petanatis ellasid, ja ta ellas Kanaanide seas, kes seäl maal ellasid: agga need, kes Petsemesis ja Petanatis ellasid, piddid neile makso maksma.
34. Ja Emorid sundsid wäggise Tani lapsed mäe peäle jäma: sest nemmad ei lasnud neid mitte mahha orko tulla.
35. Ja Emorid wötsid ette ellada Eresi mäe peäl Aijalonis ja Saalbimis: agga Josepi suggu kässi sai wägga raskeks neile, et nemmad said makso alla.
36. Ja Emoride raia on, kust üllesminnakse Akrabbimi, seält kaljust ja üllemale.

2. Peatük.

Israeli söiteldakse: nende kurjus, nuhtlus ja abbi.

1. Ja Jehowa Ingel tuli Kilgalist ülles Pokimi ja ütles: Ma ollen teid Egiptussest seie üllestonud ja teid seie male saatnud, mis ma teie wannemille ollen wandes tootanud ja öölnud: minna ei tahha omma seädust teiega ei iggaweste mitte tühjaks teha.
2. Ja teie ei pea mitte seädust teggema nendega, kes siin maal ellawad, nende altarid peate teie mahhakiskuma; agga teie ep olle mo sanna mitte kuulnud; mikspärrast ollete teie sedda teinud?
3. Sepärrast ütlen Minna ka: ei ma tahha neid mitte teie eest ärraaiada, ja nemmad peawad teie külgedele ollema okkaiks, ja nende jumalad peawad teile wötkutamisse paelaks sama.
4. Ja se sündis, kui Jehowa Ingel needsinnatsed sannad sai räkinud keige Israeli laste wasto, siis töstsid rahwa omma heäle ja nutsid.
5. Ja nemmad nimmetasid sedda paika Pokimiks, ja ohwerdasid seäl Jehowale.
6. Ja Josua olli rahwast lasknud ärraminna, ja Israeli lapsed ollid läinud iggäuks omma pärris-ossa peäle senna male assuma:
7. Siis tenisid rahwas Jehowat keige Josua ello aia ja keige wannematte ello aia, kes omma ello päwad pitkendasid pärrast Josua, kes ollid näinud keik Jehowa sured teud, mis ta teinud Israelile.
8. Agga kui Josua Nuni poeg Jehowa sullane sai ärrasurnud sadda ja kümme aastat wanna,
9. Ja nemmad tedda ollid mahhamatnud temma pärris-ossa raia peäle Timnateresi Ewraimi mäggise male, pohja poolt Kanaani mäe wasto;

10. Kui ka keik se pölwe rahwas olli ärrakorristud omma wannematte jure: siis tousis pärrast neid üks teise pölwe rahwas, kes Jehowat ei tunnud egga neid teggusid, mis ta Israelile olli teinud.

11. Ja Israeli lapsed teggid kurja Jehowa silma ees ja tenisid Paalid.

12. Ja jätsid mahha Jehowa omma wannematte Jummalata, kes neid olli Egiptusse maalt wäljatonud, ja käisid teiste jummalatte järrel, kes nende rahwa jummalatte seäst, mis nende ümberkaudo, ja kummardasid nende ette ja ärritasid Jehowa.

13. Kui nemmad Jehowa mahhajätsid, siis tenisid nemmad Paali ja Astaroti.

14. Ja Jehowa wihha süttis pöllema Israeli wasto ja andis neid risujatte kätte, et nemmad neid piddid ärrarisuma, ja müüs neid ärra nende waenlaste kätte ümberkaudo; ja nemmad ei woinud teps omma waenlaste ees seista.

15. Kuhho nemmad ial wäljaläksid, seäl olli Jehowa kässi nende wasto önnetusseks, nenda kui Jehowa olli räkinud ja nenda kui Jehowa neile wandunud ; ja neil olli wägga kitsas kä.

16. Ja Jehowa töstis neile kohtomoistjaid, ja need peästsid neid nende käest, kes neid ollid risunud.

17. Ja nemmad ei wötnudki omma kohto--moistjaid kuulda, sest nemmad hoidsid hora-wisil teised jummalad tagga ja kummardasid nende ette; nemmad lahkusid pea ärra se tee peält, mis nende wannemad ollid käinud Jehowa käsko kuuldes; nenda ei teinud nemmad mitte.

18. Ja kui Jehowa neile kohtomoistjaid töstis, siis olli Jehowa se kohtomoistiaga ja peästis neid nende waenlaste käest keige selle kohtomoistja ello aia: sest Jehowa meel teggi haiget nende äggamise pärrast ja nende pärrast, kes neile hädda teggid ja nende peäle tungisid.

19. Ja se sündis, kui se kohtomoistia surri, et nemmad jälle pahha teggid ennem kui nende wannemad, teiste jummalatte järrel käies, neid tenides ja nende ette kummardades: nemmad ei jätnud ühtegi mahha ennaste kurjest teggudest egga ommast kangekaelsest wisist.

20. Siis süttis Jehowa wihha pöllema Israeli wasto, ja ta ütles: et sesinnane rahwas on mo seädusse ülleastunud, mis ma nende wannemad ollen käsknud, ja ei kule minno sanna mitte:

21. Sepärrast ei tahha minnagi mitte ennem ei ühteainust nende eest ärraaiada neist pagganaist, mis Josua on jälle jätnud, kui ta ärra--surri.

22. Et ma Israeli nende läbbi kiusan, kas nemmad wötwad Jehowa teed hoida, seäl peäl käies, nenda kui nende wannemad ollid hoidnud, ehk mitte.

23. Ja Jehowa jättis need pagganad jälle, et ta neid mitte ei aiand ruttuste ärra, ja ei annud neid ka mitte Josua kätte.

3. Peatük.

Otniel, Ehud, ja Samgar päästwad Israeli waenlasist.

1. Ja need on need rahwas, mis Jehowa jälle jättis, et ta nende läbbi piddi Israeli kiusama, keik need, kes ei teädnud ühhestki Kanaani-ma söast.
2. Sepärrast agga et Israeli laste sugguwössad saaksid teäda, et ta neid piddi õppetama söddima; agga need, kes enne neid ei teädnud neid pagganid kahjoteggiad ollewad.
3. Ta jättis jälle wiis Wilistide würsti ja keik Kanaani- ja Sidoni- ja Iwwi-rahwast, kes Libanoni mäggisel maal ellasid, Paal Ermoni mäest seält sadik, kust Amati minnakse.
4. Sest need jäid, et Israel nende läbbi piddi sama kiusatud, et saaks teäda, kas nemmad piddid Jehowa kässud kuulma, mis ta nende wannemad olli käsknud Mosesse läbbi.
5. Ja Israeli lapsed ellasid Kanaani- Itti- ja Emori- ja Perissi- ja Iwwi- ja Jebusi-rahwa seas,
6. Ja wötsid nende tütrede ennestele naesiks, ja andsid ommad tütrede nende poegadele ja tenisid nende jummalad.
7. Ja Israeli lapsed teggid kurja Jehowa silma ees, ja unnustasid Jehowa omma Jummalat ärra ja tenisid Paalid ja iesid.
8. Jehowa wihha süttis põllema Israeli wasto ja müüs neid ärra Kusanrisataimi Mesopotamia kunninga kätte, ja Israeli lapsed tenisid Kusanrisataimi kahheksa aastat.
9. Siis kissendasid Israeli lapsed Jehowa pole, ja Jehowa töstis Israeli lastele ühhe ärra--peästja, kes neid peästis, se olli Otniel Kalebi wenna Kenasi poeg, kes norem tedda.
10. Ja Jehowa waim sai temma peäle ja ta moistis Israelile kohhut, ja läks wälja sötta, ja Jehowa andis Kusanritaimi Siria kunninga temma kätte, et ta kässi Kusanrisataimi peäle woimust sai.
11. Ja sel maal olli rahholinne assi nellikümmend aastat, ja Kenasi poeg Otniel surri ärra.
12. Ja Israeli lapsed wötsid weel kurja tehha Jehowa silma ees, ja Jehowa kinnitas Moabi kunninga Egloni Israeli wasto, sepärrast et nemmad kurja ollid teinud Jehowa silma ees.
13. Ja ta koggus Ammoni lapsed ja Amaleki--rahwast ennese jure, ja läks ja löi Israeli mahha ja pärrisid palmipu-liñna ärra.
14. Ja Israeli lapsed tenisid Moabi kunningast Egloni kahheksateistkümmend aastat.
15. Ja Israeli lapsed kissendasid Jehowa pole, ja Jehowa töstis neile ühhe ärrapeästja, Ehudi, kes Jemini poia Kera poeg, kes omma parrema käega ei

woinud ühtegi teha, ja Israeli lapsed läkkitasid käe läbbi andi Eglonile Moabi kuñingale.

16. Ja Ehud olli ennesele lasknud moöga teha, ja se olli kahhe terraga küünra pitkune, ja ta pani sedda wöle omma riette alla omma parrama pusa.

17. Ja temma wiis se anni Egloni Moabi kunninga kätte, ja Eglon olli wägga paks mees.

18. Ja se sündis, kui ta se anni keik sai kätte annud, siis laskis ta rahwast ärraminna, kes sedda andi kandsid.

19. Ja temma tuli jälle taggasi Pisilimist, mis Kilgali liggi on, ja ütles: Kunningas, mul on middagi sallaja sinnoga räkimist; ja temma ütles: olle wait! ja keik, kes temma jures seisid, läksid ta jurest ärra.

20. Ja Ehud tuli ta jure, ja temma istus üllemas willus toas, kus ta üksi olli ; ja Ehud ütles: mul on Jummalasanna sulle räkimist: siis tousis ta äkkiste ülles omma aujärje peält.

21. Ja Ehud pistis omma wassakut kät wälja, ja wöttis se moöga omma parrama pusa küljest ja aias sedda temma köhto.

22. Ja se west läks ka palja moöga järrele sisse, et rasw palja moöga ümber kinni läks; sest temma ei tommand moöka ta köhhust mitte wälja; agga se läks takka wälja.

23. Ja Ehud läks wälja eesttuppa, ja pani üllema toa ukсед kinni ennese tagga, ja pani sedda lukko.

24. Ja kui ta sai wäljaläinud, siis tullid temma sullased sisse, ja nemmad näggid, ja wata üllema toa ukсед ollid lukkus, ja ütlesid: wist on ta willusse kambrisse omma asjale läinud.

25. Ja nemmad ootsid, kunni nemmad hakkasid häbbenema, ja wata ükski ei teinud üllema toa ust lahti; ja nemmad wötsid wõtme ja teggid lahti, ja wata nende issand seisis surnud maas.

26. Ja Ehud olli ärrapeäsnud, senni kui nemmad ollid köhwelenud; ja ta olli Pesilimist möda läinud ja peäsnud Seira.

27. Ja se sündis, kui ta senna tuli, siis puhhus ta passunat Ewraimi mäe peäl; ja Israeli lapsed läksid temmaga alla mäggise Ma peält ja temma nende ees.

28. Ja ta ütles nende wasto: aiage minno järrele, sest Jehowa on teie waenlased need Moabid teie kätte annud; ja nemmad läksid alla temma järrele ja said Jordani koolmed kätte, mis Moabi pole, ja ei lasknud keddagi läbbi miñna.

29. Ja nemmad löid sel aial Moabid mahha liggi kümme tuhhat mees, kes keik tuggewad ja keik wahwad mehhed, et ei peäsnud ühte--ainustki.

30. Nenda sai Moabi-rahwas allandatud sel päwal Israeli käe alla; ja sel maal olli rahholinne assi kahheksakümmend aastat.

31. Ja temma järrel olli Anati poeg Samgar, ja se löi neist Wilistidest kuus sadda meest mahha härja astla warrega, ja temma peästis ka Israeli.

4. Peatük.

Ärrapeästminne Tebora ja Paraki läbbi: Jaeli julgus.

1. Ja Israeli lapsed wötsid weel kurja tehha Jehowa silma ees, kui Ehud sai ärrasurnud.
2. Ja Jehowa müüs neid ärra Kanaani kunninga Jabini kätte, kes Atsoris wallitses, ja ta söawäe pealik olli Sisera; ja temma ellas Kojimi Arosetis.
3. Ja Israeli lapsed kissendasid Jehowa pole, sest temmal olli ühheksa sadda raudwankrit, ja ta teggi Israeli lastele hädda kangussega kakskümmend aastat.
4. Ja üks naene Tebora, kes prohwet, Lappidoti naene, se moistis Israelile kohhut selsammal aial.
5. Ja se ellas Tebora palmipu al Rama ja Peteli wahhel Ewraimi mäggisel maal, ja Israeli lapsed läksid ülles ta jure kohtusse.
6. Ja ta läkkitas ja kutsus Paraki Abinoami poia Kedest Nawtalist, ja ütles ta wasto: Eks Jehowa Israeli Jummal olle käsknud: minne ja anna ennast wäega Tabori mäele, ja wötta ennesega kümme tuhhat meest Nawtali lastest ja Sebuloni lastest.
7. Sest ma tahhan Kisoni jõe äre so jure tommata Sisera Jabini söawäe pealikko ja temma söawankrid ja ta rahwa hulga, ja tahhan tedda so kätte anda.
8. Ja Parak ütles ta wasto: kui sa moga tulled, siis ma lähhän, agga kui sa mitte minnoga ei tulle, ei ma siis lähhä.
9. Ja teine ütles: wist tahhan ma soga tulla, agga sulle ei sa sest au se tee peäl, mis sa wöttad käia: sest Jehowa müüb Sisera ärra ühhe naese kätte; ja Tebora wöttis kätte ja läks Parakiga Kedesi.
10. Ja Parak hüdis Kedesi kokko Sebuloni ja Nawtali, ja kümme tuhhat meest läksid ülles temma järrele, ja Tebora läks temmaga ülles.
11. Ja se Kenimees Eber olli Kainist lahkunud Mosesse äia Obabi lastest, ja olli ommad telgid ülleslönud Saannaimi tammikust sadik, mis Kedesi jures on.
12. Ja nemmad kulutasid Siserale, et Abinoami poeg Parak olli üllesläinud Tabori mäe peäle.
13. Siis hüdis Sisera kokko keik omma söa--wankrid, ükkeksa sadda raudwankrit ja keik rahwast, mis temmaga ollid, Kisoni jõe jure Kojimi Arosetist.
14. Ja Tebora ütles Paraki wasto: hakka peäle, se on se pääw, et Jehowa Sisera so kätte annab; eks Jehowa sinno ele wäljaläinud? ja Parak läks mahha Tabori mäe peält ja kümme tuhhat meest temma järrele.
15. Ja Jehowa hirmutas ärra Sisera ja keik temma söawankrid ja keik ta söawägge moöga terra läbbi Paraki eest, ja Sisera astus mahha tölla peält ja pöggenes ärra jalla.

16. Ja Parak aias need söawankrid ja söa--wägge takka Kojimi Arosetist sadik, ja keik Sisera söawäggi langes moöga terra läbbi; ei jänud ühteainustki ülle.
17. Agga Sisera olli jalla ärrapöggenend Kenimehhe Eberi naese Jaeli telgisse: sest Atsori kuningal Jabinil ja Kenimehhe Eberi seltsil olli issekeskes rahho.
18. Ja Jael tulli wälja Sisera wasto ja ütles temmale: tulle körwale mo issand, tulle körwale mo jure sisse, ärra kardä; ja ta läks temma jure sisse senna telki, ja Jael kattis tedda kinni wiltse waibaga.
19. Ja Sisera ütles temma wasto: anna, pallun ma, nattoke wet mulle jua, sest mul on janno; ja ta teggi omma pima nahk-astja lahti, ja andis temmale jua ja kattis tedda kinni.
20. Ja Sisera ütles ta wasto: seisa telgi ukse ees, ja kui se sünnib, et kegi tulleb ja küssib sult ja ütleb: kas siin kegi on? siis ütle: ei ükski.
21. Ja Eberi naene Jael wöttis ühhe telgi waija, ja wöttis haamrit ennese kätte, ja läks hiljokeste ta jure ja löi se waija temma silma--tagguse sisse, et se Ma sisse läks; ja temmal olli raske unni peäl ja olli wässinud, ja surri ärra.
22. Ja wata kui Parak Sisera takkaaias, siis läks Jael wälja ta wasto ja ütles temmale: tulle seie, siis tahhan ma sulle näidata sedda meest, kedda sa otsid; ja ta tulli sisse temma jure, ja wata Sisera olli surnud maas, ja wai ta silmatagguses.
23. Nenda allandas Jummal sel päwal Jabini Kanaani kuningast Israeli laste ees.
24. Ja Israeli laste kässi läks ikka kangemaks Kanaani kunninga Jabini peäle, kunni nemmad Jabini Kanaani kuningast ärrakautasid.

5. Peatük.

Tebora ja Paraki kitusse- ja tänno-laul.

1. Siis laulis Tebora Paraki Abinoami poiaga selsammal päwal ja ütles:
2. Kiitke Jehowa, et ta hästi on waenlaste kätte maksnud Israeli maal, kui rahwas hea melega ennast walmistas.
3. Kuulge kuningad, pange tähhele würstid, minna, minna tahhan Jehowale laulda, ma tahhan Jehowale Israeli Jummalale kitusse--lauulo laulda.
4. Jehowa, kui sa wäljatullid Seirist, kui sina Edomi wälja peält eddasi läksid: siis wärrises Ma, ka taewas tilkus, ka pilwed tilkutasid wet.
5. Mäed jooksesid wet Jehowa pärrast, Sinai isse Jehowa Israeli Jummalala pärrast.
6. Anati poia Samgari päiwil, Jaeli päiwil löpsid teekäimissed ärra, ja kes piddid jalgteed minnema, need käisid köwwerad teed.
7. Küllade rahwas löpsid ärra Israelist, nemmad löpsid ärra, kunni minna Tebora tousin, kui ma tousin kui emma Israelis.

8. Kui ta ued jummalad ennesele wallitses, siis olli södda wärrawis; kas kilpi ja piki nähti Israeli neljakümne tuhhande seas?
9. Mo meel on hea Israeli kassoandiatte peäle, kes ennast hea melega walmistand rahwa seas; kiitke Jehowa.
10. Teie, kes walge emma-eeslide selgas söidate, kes teie istute kohtus ja teie, kes käite tee peäl, möttelge se peäle.
11. Nende heäle pärrast, kes weekünnade wahhel karja ühhest ärralahhutawad, seäl könnelgo nemmad, Jehowa surest öigussest, temma külla-rahwa öigussed Jsraeli seas, siis läksid Jehowa rahwas alla wärrawisse.
12. Ärka ülles, ärka ülles Tebora, ärka ülles, ärka ülles, rägi ülles üks laul: wotta kätte Parak ja wi ommad wangid wangi, sinna Abinoami poeg.
13. Siis on temma neid, kes üllejänud nende alla saatnud, kes rahwa seast aulissed on, Jehowa on minno alla saatnud sedda, kes üllejänud wäggewatte seast.
14. Ewraimist olli nende juur Amaleki wasto, sinno järrel olli Penjamin so rahwa seas; Makirist on kassoandiad mahhatulnud, ja Sebulonist on need, kes rahwast kokko saatwad kirjutaja sulle läbbi.
15. Ja minno würstid Isaskaris ollid Teboraga, ja kui Isaskar, nenda sai Parak jalla läkkitud orko; Rubeni ossade sees ollid, kes omma süddame möttede sees surelissed.
16. Mikspärrast jäid sa latritte wahhele, karjade mäkimist kuulma? Rubeni ossade sees ollid, kes süddame järrelemötlemisses surelissed.
17. Kilead jäi teile pole Jordani ellama, ja mikspärrast kartis Tan laewade pärrast? Aser ellas merre saddama jures, ja jäi omma laggunud liñnade sisse.
18. Sebulon on üks rahwas, kes omma hinge ärrapölganud surmani, Nawtali ka, wäljade kõrge paikade peäl.
19. Kuningad tullid, nemmad söddisid, siis söddisid Kanaani kuningad Taanakis Megiddo wee jures, höbbedat ei wötnud neñad mitte kassuks.
20. Taewa seest tappeldi, tähhed taplesid omma paikade seest Sisera wasto.
21. Kisoni jöggi weretas neid ärra, se wägga wolas jöggi, Kisoni jöggi: nenda, mo hing, tallasid sinna waenlase wägge mahha.
22. Siis on täkkude kabjad neid ärraröhhunud, kui nemmad nelja aiasid, kui nende wäggewad nelja aiasid.
23. Needke ärra Merosi, ütles Jehowa Ingel, needke hopis ärra neid, kes seäl ellawad: sest nemmad ei tulnud mitte, kui Jehowa abbiks olli, ei mitte kui Jehowa abbiks olli nende wäggewatte läbbi.
24. Önnistud olgo Jael Kenimehhe Eberi naene, ennam kui muud naesed, önnistud olgo ta ennam kui muud naesed, kes telkide sees.
25. Teine küssis wet, ta andis pima, kalli kausiga töi temma pettipima.
26. Temma kässi hakkas waijast ja temma parrem kässi töteggiate haamrist

kinni, ja röhhus Sisera mahha, ja löi temma Pea russuks, ja peksis waija sisse ja aias temma silmataggusest läbbi.

27. Ta jalge wahhel weddas temma ennast kokko, ta langes, ta jäi mahha; ta weddas ennast kokko ta jalge wahhel, ta langes mahha; kus ta ennast kokko weddas, senna langes ta, otsas ta olli.

28. Sisera emma wahhis aknast ja karjus trellist läbbi: mikspärrast lähhäb temma töllale aega tulles? mikspärrast wibiwad temma wankritte jäljed?

29. Temma targemad würstinaesed wastasid temmale: ta wastas ka isse omma kõnnette peäle isseennesele:

30. Eks nemmad ei peaks saki leidma ja ärra--jaggama? üht tüdrukut ehk kaks tüdrukut iggamehhe peäle, mitmesuggust karwa saki Siserale, mitmesuggust karwa wäljaömmeltud saki, mitmesuggust karwa riet mollemal polel wälja--ömmeltud, mis nende kaela ümber, kes sagi kannawad.

31. JEHOWA, nenda peawad hukka sama keik so waenlased, agga kes tedda armastawad peawad ollema nenda kui pääw touseb ommas sures selgusses. Ja selle male sai rahholinne assi nellikümmend aastat.

6. Peatük.

Jehowa kutsub Kideonit Israelit ärrapeästma.

1. Ja Israeli lapsed teggid kurja Jehowa silma ees, ja Jehowa andis neid Midjanide kätte seitse aastat.

2. Ja kui Midjanide kässi woimust sai Israeli peäle, siis teggid Israeli lapsed ennastele Midjanide pärrast öned paigad, mis mäggede sees, ja kopad ja tuggewad kantsid.

3. Ja se sündis, kui Israel külwas, siis tulli Midjani- ja Amaleki- ja hommiko Ma rahwas ja läksid ülles nende wasto,

4. Ja löid leri ülles nende wasto, ja rikkusid ärra se Ma wilja senna male kust Assa minnakse, ja ei jätnud toidust jälle Israelile, ei puddo--lojuksid ei weiksid egga eeslid.

5. Sest nemmad tullid ülles omma lodustega ja omma telkidega, neid tulli ni palju kui suur hulk rohhotirtsusid, ja neid ja nende kamelid olli ilma arwamatta palju; ja nemmad tullid senna male, sedda ärrarikkuma.

6. Nenda sai Israel wägga kehwas Midjanide pärrast, ja Israeli lapsed kissendasid Jehowa pole.

7. Ja se sündis, kui Israeli lapsed Jehowa pole kissendasid Midjanide pärrast:

8. Siis läkkitas Jehowa ühhe prohwetit Israeli laste jure ja ütles neile: nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, minna ollen teid seie üllessaatnud Egiptussest ja teid wäljatonud orjade koiast,

9. Ja teid ärrapeästnud Egiptusse-rahwa käest ja keikide käest, kes teile hädda teggid, ja ollen neid teie eest ärraaianud ja nende maad teile annud.
10. Ja ütlesin teile: minna ollen Jehowa teie Jummal, ärge kartke mitte Emori jummalaid, kelle maal teie ellate; agga teie ep olle mitte mo sanna wötnud kuulda.
11. Ja Jehowa Ingel tulli ja istus mahha ühhe tamme alla mis Owras, mis Abiesrimehhe Joasi pärralt olli, ja temma poeg Kideon olli nisso peksmas surrotörre jures, et ta sedda pididi körwale saatma Midjanide pärrast.
12. Ja Jehowa Ingel andis ennast temmale nähha ja ütles ta wasto: Jehowa on sinnoga, sa wäggew wahwa mees!
13. Ja Kideon ütles temma wasto: oh mo Issand! kui Jehowa meiega on, mikspärrast on siis keik se meile juhtund? ja kus on keik temma imme-asjad, mis meie wannemad meile juttustanud ja üttelnud: eks Jehowa meid ei olle seie üllestonud Egiptussest? ja nüüd on Jehowa meid mahhajättnud ja meid Midjanide kätte annud.
14. Ja Jehowa pöris ta pole ja ütles: minne sellesinnatse omma rammo sees, ja sinna pead Israeli Midjanide käest peästma; eks ma sind ei läkkita?
15. Ja Kideon ütles temma wasto: oh mo Issand, misga pean ma Israeli peästma? wata minno tuhhat on se alwem Manasse seas, ja minna ollen se wähhem omma issa suggus.
16. Ja Jehowa ütles ta wasto: et minna tahhan soga olla, siis pead sa Midjanid mahha--löma kui ühhe ainsa mehhe.
17. Ja Kideon ütles ta wasto: kui ma nüüd ollen armo so silmade eest leidnud, siis te mulle üks immetäht, et sinna se olled, kes moga rägib.
18. Ma pallun, ärra lahku siit ärra, kunni ma so jure tullen ja toon omma roa-ohwri wälja ja pannen so ette; ja ta ütles: ma tahhan jäda, senni kui sa jälle taggasi tulled.
19. Ja Kideon tulli ja walmistas ühhe sikkut--talle, ja polest wakkast jahho hapnematta kogid, se lihha panni ta korwi sisse ja se leme panni ta potti sisse, ja tõi sedda Temma jure wälja senna tamme alla ja panni senna.
20. Ja Jummal Ingel ütles ta wasto: wötta se lihha ja need hapnematta kogid, ja panne sellesinnatse kaljo peäle ja walla se leem wälja; ja ta teggi nenda.
21. Ja Jehowa Ingel pistis senna sauwa otsa, mis ta kä, ja putus se lihhasse ja hapnematta kokisse, ja tulloke tulli kaljust wälja ja põlletas ärra se lihha ja need hapnematta kogid; ja Jehowa Ingel läks ta silma eest ärra.
22. Kui Kideon näggi, et se Jehowa Ingel olli, siis ütles Kideon: oh Issand Jehowa! ma surren, sest et ma ollen Jehowa Ingli näinud pallest pallese.
23. Ja Jehowa ütles temmale: rahho olgo sulle, ärra kardada, ei sa pea mitte ärrasurrema.
24. Ja Kideon ehhtas senna altari ülles Jehowale, ja Jehowa panni temmale nimme: rahho; se on alles tännapäwani Abiesri rahwa Owra liñna jures.

25. Ja se sündis sel ösel, et Jehowa temmale ütles: wötta üks wärs, mis täis kasnud härg, mis so issa pärralt, ja se teine seitsme-aastane härg, ja kissu Paali altar mahha, mis so issa pärralt, ja raiu se iis mahha, mis seäl körwas;

26. Ja te üks altar ülles Jehowale omma Jummalale seie tuggewa paiga otsa, kus wäggi seisab, ja wötta se teine härg ja ohwerda põlletamise-ohwri selle ie pudega, mis sa olled ärraraiund.

27. Ja Kideon wöttis kümme meest omma sullaste seast, ja teggi nenda kui Jehowa ta wasto olli räkinud; ja se sündis, et ta omma issa perre ja liñnamehhed kartis sedda päwa aeges tehhes, sepärrast teggi ta sedda öse.

28. Ja liñnamehhed tousid hommiko warra ülles, ja wata Paali altar olli mahhakistud, ja se iis, mis seäl körwas, ärraraiutud, ja se teine härg olli ohwerdatud se altari peäl, mis ülles--ehhitud.

29. Ja nemãad ütlesid teine teise wasto: kes on sedda asja teinud? ja kui nemãad järrele kulasid ja otsisid, siis ööldi: Joasi poeg Kideon on sedda asja teinud.

30. Ja liñnamehhed ütlesid Joasi wasto: to omma poeg wälja, et ta surma saab; et ta on Paali altari mahha kiskunud, ja et ta se ie ärraraiunud, mis seäl körwas.

31. Ja Joas ütles keikile, kes temma wasto seisid: kas teie tahhate Paali pärrast rielda? kas teie tahhate tedda aidata? kes temma pärrast riidleb, se peab weel tänna homõiko surma sama: ons ta Jummal, siis rielgo ta isseennese eest, et ta altar on mahhakistud.

32. Sepärrast panni ta temmale nimme Jerubbaal sel päwal ja ütles: rielgo Paal temma wasto, et ta temma altari on mahhakiskunud.

33. Ja keik Midjani- ja Amaleki- ja homõiko Ma rahwas ollid ühte kokko koggunud, ja käisid maad läbbi ja löid leri ülles Isreeli orko.

34. Ja Jehowa waim ehhtas ennast Kideoniga kui ridega, ja temma puhhus passunat, ja Abieseri-mehhed hüti kokko ta järrele.

35. Ja ta läkkitas käskusid keige Manasse--rahwa jure ja neid hüti ka kokko ta järrele, ja ta läkkitas ka Käskusid Aseri ja Sebuloni ja Nawtali jure, ja nemmad tullid ülles teiste wasto.

36. Ja Kideon ütles Jummalala wasto: kui sa tahhad Israeli minno käe läbbi peästa, nenda kui sa olled räkinud:

37. Wata siis tahhan ma nidetud willo rehhe--allusse peäle panna; kui kaste saab senna willade peäle üksi ja keik Ma on kuiw, siis tunnen ma, et sa Israeli minno käe läbbi tahhad peästa, nenda kui sa olled räkinud.

38. Ja se sündis nenda; ja kui ta teisel päwal warra üllestousis, siis pikistas temma need willad wälja ja wänis se kaste willist wälja ühhe kausi täie wet.

39. Ja Kideon ütles Jummalala wasto: ärgo süttigo so wihha mo wasto põllema, et ma agga sedda puhko rägin, ma tahhan nüüd agga sedda puhko nende

willadega katsuda: et olgo nüüd need willad kuiwad üksi, keige se Ma peäl olgo kaste.

40. Ja Jummal teggi nenda sel ösel, ja se nahk olli üksi kuiw, ja keige se Ma peäl olli kaste.

7. Peatük.

Ärrapeästminne Kideoni läbbi.

1. Ja Jerubbaal, se on Kideon, tousis warra ülles ja keik rahwas, kes temmaga, ja löid leri ülles Arodi hallika jure, ja Midjani leer olli temmale pohja poolt More mäekingust, mis orgus.

2. Ja Jehowa ütles Kideoni wasto: sedda rahwast, mis soga, on paljo ennam, kui et ma nende kätte Midjanid annan, et Israel ei kiitle mo wasto ütteldes: mo kässi on mulle abbi saatnud.

3. Ja nüüd, et kuluta rahwa kuuldes ja ütle: kes kardab ja wärriseb, se mingo taggasi ja ruttago ussinaste Kileadi mäe peält; ja sest rahwast läks taggasi kakstuhhat kolmatkümmand, ja kümme tuhat jäid jälle.

4. Ja Jehowa ütles Kideoni wasto: sedda rahwast on weel paljo; wi neid alla wee jure, siis tahhan minna neid seäl sulle läbbikatsuda; ja se olgo nenda: kellest ma so wasto ütlen: se mingo soga; siis peab se sinnoga minnema: agga keik need, kellest ma so wasto rägin: ärgo mingo se mitte sinnoga, ei need pea soga minnema.

5. Ja ta wiis se rahwa alla wee jure; Ja Jehowa ütles Kideoni wasto: iggamees, kes omma kelega wet lakkub nenda kui koer lakkub, sedda panne issepäines, ja iggameest, kes omma põlwette peäle mahhaheidab joma.

6. Ja nende arro, kes ommast käest ennese suhho olli lakkunud, olli kolm sadda meest, ja keik teine rahwas olli omma põlwette peäle mahha heitnud wet joma.

7. Ja Jehowa ütles Kideoni wasto: ma tahhan teid peästa nende kolme saa mehhe läbbi, kes on lakkunud, ja tahhan Midjanid so kätte anda ; ja keik se teine rahwas mingo iggamees omma paika.

8. Ja rahwas wottis mona ennese kätte ja ommad passunad: agga keik teised Israeli mehhed laskis ta miñna iggamehhe omma maiasse, ja need kolm sadda meest piddas ta ennesele; ja Midjani leer olli temma ees al orgus.

9. Ja se sündis sel ösel, et Jehowa ta wasto ütles: touse ülles, minne alla senna leri, sest ma ollen sedda so kätte annud.

10. Kui sinna agga kardad allaminnes, siis minne sinna alla omma poisi Puraga senna leri.

11. Et sa saad kuulda, mis nemmad rägiwad, ja pärrast sawad so käed kinnitud, et sa alla lähhad senna leri; ja temma läks alla omma poisi Puraga nende söameeste otsa jure, mis leri olli.
12. Ja Midjani- ja Amaleki- ja keik homiko Ma rahwas ollid seäl orgus maas kui rohho--tirtsud paljusse polest, ja nende kamelid ollid ilma arwamatta paljusse polest, kui liiw, mis merre äres.
13. Ja Kideon tuli, ja wata teine juttustas teisele ühhe unnenäo ja ütles: wata ma näggin und, ja wata üks küpsetud odraleb weretas ennast Midjanide leri, ja kui se telkide külge sai, siis löi ta neid, et nemmad mahha langsid, ja löi sedda allumist poolt peäle, ja need telgid ollid maas.
14. Ja se teine wastas ja ütles: se ep olle muud mitte, kui Israeli-mehhe Joasi poia Kideoni moök: Jummal on ta kätte annud Midjani-rahwast ja keik sedda leri.
15. Ja se sündis, kui Kideon selle unnenäo jutto kulis ja selle selletust, siis kummardas temma ja läks taggasi Israeli leri ja ütles: Touske ülles, sest Jehowa on Midjani leri teie kätte annud.
16. Ja ta jaggas need kolm sadda meest kolmeks hulgaks, ja andis nende keikide kätte passunad ja tühjad krusid, ja törwaksed kruside sisse.
17. Ja ütles nende wasto: wadage minnust ja tehke nenda; ja wata, kui minna saan leri otsa tulnud, siis peab se sündima, et teie nenda tete kui minna teen;
18. Kui ma passunat puhhun, minna ja keik, kes moga on: siis peate ka teie passunat puhhuma keige leri ümber ja ütlemä: Jehowa eest ja Kideoni eest!
19. Ja Kideon tuli ja sadda meest, kes temmaga, leri otsa jure, kui se keskminne ö-wahhi aeg hakkas, kui nemmad otse ollid wahhimehhed seädnud; ja nemmad puhhusid passunattega ja wiskasid need krusid katki, mis nende kä olli.
20. Siis puhhusid need kolm hulka passunattega ja murdsid need krusid katki, ja piddasid need törwaksed ommas pahhemas käes ja need passunad ommas parremas käes, et nemmad puhhusid, ja hüüdsid: Jehowa ja Kideoni moök!
21. Ja iggamees jäi seisma omma paiga peäle leri ümber, ja keik se leer jooksis ja karjus, ja pöggenes.
22. Ja nemmad puhhusid kolme saa passunaga, ja Jehowa pani teise moöka teise wasto, ja sedda keik seäl leri, ja se leer pöggenes Petsitti Sererati pole Abelmeola raiast sadik, mis Tabbati jures.
23. Ja Israeli mehhed hüti kokko Nawtalist ja Aserist ja keigest Manassest, ja nemmad aiasid Midjani-rahwast tagga.
24. Ja Kideon läkkitas Käskusid keige Ewraimi mäggise male ja ütles: Tulge mahha Midjani wasto ja wõtke nende eest ärra need wee--koolmed Petbarast sadik, mis Jordanis: nenda hüti keik Ewraimi mehhed kokko, ja nemmad wötsid need wee-koolmed ärra Petbarast sadik, mis Jordanis.

25. Ja nemmad said kaks Midjani würsti kätte Orebi ja Seebi, ja tapsid Orebi ärra Orebi kaljo peäl, ja Seebi tapsid nemmad ärra Seebi surrotörres, ja aiasid Midjani rahwast tagga, ja töid Orebi ja Seebi Pead Kideoni jure seie pole Jordani.

8. Peatük.

Monned sündinud asjad pärrast sedda, kui Kideon sai woimust sanud waenlaste peäle.

1. Ja Ewraimi mehhed ütlesid temma wasto: Mis assi on se, mis sa meile teinud, et sa meid ei kutsnud, kui sa läksid söddima Midjani--rahwa wasto? ja nemmad riidlesid kangeste temmaga.
2. Ja temma ütles nende wasto: Mis ollen ma nüüd teinud nenda kui teie? eks Ewraimi üllejänud winamarja noppimiñe parrem olle, kui Abieseri-rahwa winamarja leikus?
3. Jummal on teie kätte annud Midjani würstid Orebi ja Seebi, ja mis ollen minna woind teha nenda kui teie? siis jäi nende pahha meel temmast mahha, kui temma se sanna räkis.
4. Ja Kideon tulli Jordani pole: temma läks ülle ja need kolm sadda meest, kes temmaga, nemmad ollid wässinud ja aiasid tagga.
5. Ja ta ütles Sukoti meestele: Andke, pallun ma, monned leiwa-kakkud selle rahwale, mis mo järrel käib, sest nemmad on wässinud, ja minna aian Midjani kunningad Seba ja Salmuna tagga.
6. Ja Sukoti üllemad ütlesid: Ons nüüd jo Seba ja Salmuna kässi so peus, et meie so wäele peame leiba andma?
7. Ja Kideon ütles: Kui Jehowa Seba ja Salmuna mo kätte annab, siis tahhan ma se--pärrast teie lihha peksta kibbowitstega körwest ja terrawatte ohhakattega.
8. Ja ta läks seält ülles Penueli ja räkis nende wasto nisammoti; ja Penueli mehhed wastasid temmale nenda, kui Sukoti mehhed ollid wastanud.
9. Ja temma räkis ka Penueli meeste wasto ja ütles: Kui ma rahhoga taggasi tullen, siis tahhan ma sedda torni mahhakiskuda.
10. Ja Seba ja Salmuna ollid Karkoris, ja nende wäggi nendega liggi wiisteistkümmend tuhhat, need ollid keik, kes üllejänud keigest homõiko-ma wäest; agga neid, kes langend, olli sadda ja kakskümmend tuhhat meest, kes moöka wäljatomband.
11. Ja Kideon läks ülles nende teed möda, kes telkide sees ellawad homõiko poolt Noba ja Johbea pole, ja löi se leri mahha, sest se leer olli julge.
12. Ja Seba ja Salmuna pöggenesid ärra, ja temma aias neid tagga, ja sai Midjani kaks kunningast Seba ja Salmuna kätte ja pelletas keik se leri ärra.

13. Ja Kideon Joasi poeg tuli taplussest taggasi enne päwa tousma.
14. Ja ta sai ühhe poisi kätte Sukoti meeste seltsist ja küssis temmalt, ja se pois kirjotas temmale ülles Sukoti üllemad ja selle wannemad seitse meest kahheksatkümmend.
15. Ja ta tuli Sukoti meeste jure ja ütles: Wata siin on Seba ja Salmuna, kelle pärrast teie mind teotasite ja ütlesite: ons nüüd jo Seba ja Salmuna kässi so peus, et meie peame leiba andma so meestele, kes on wässinud?
16. Ja ta wöttis selle liña wannemad ja kibbowitso körwest ja terrawad ohhakad, ja andis Sukoti meestele neid katsta.
17. Ja Penueli torni kiskus ta mahha ja tappis selle liña mehhed ärra.
18. Ja ta ütles Seba ja Salmuna wasto: Missuggused ollid need mehhed, mis teie tapsite Taboris? ja nemmad ütlesid: nemmad ollid otse nenda kui sinna, iggäühhel olli teggomood kui kunninga lapsel.
19. Ja temma ütles: Need ollid mo wennad mo emma poiad; ni töest kui Jehowa ellab, ei ma tappaks teid mitte ärra, kui teie neid olleksite ellusse jätnud.
20. Ja ta ütles omma essimesse poia Jeteri wasto: Wötta kätte, tappa neid ärra; agga se pois ei tomband moöka mitte wälja, sest ta kartis, et ta alles pois olli.
21. Ja Seba ja Salmuna ütlesid: Touse sinna ülles ja tulle meie peäle, sest nenda kui mees, nenda on ta rammo; ja Kideon wöttis kätte ja tappis Seba ja Salmuna ärra, ja wöttis need kaela-illud ärra, mis nende kamelide kaela ümber ollid.
22. Ja Israeli mehhed ütlesid Kideoni wasto: Wallitse meie ülle ni hästi sinna kui so poeg, so poia poeg ka, sest sa olled meid Midjanide käest peästnud.
23. Ja Kideon ütles nende wasto: Minna ei tahha mitte teie ülle wallitseda, ja mo poeg ei pea ka mitte teie ülle wallitsema: JEHOWA peab teie ülle wallitsema.
24. Ja Kideon ütles nende wasto: Ma tahhan ühhe pallumisse teie käest palluda, et andke mulle iggamees ommast sagist üks otsa-ehte; sest neil olli kuld-otsa-ehted, et nemmad Ismaeli rahwas ollid.
25. Ja nemmad ütlesid: Meie tahhame heal meel anda; ja nemmad lautasid ühhe ride laiale, ja heitsid senna iggamees ühhe otsa-ehte ommast sagist.
26. Ja need kuld-otsa-ehted, mis ta küssis, wagisid tuhhat ja seitse sadda kuldsekli, ilma need kaela-illud ja rohho-tosid ja purpuri-rided, mis Midjani kuningad kandsid, ja ilma need keed, mis nende kamelide kaela ümber ollid.
27. Ja Kideon teggi sest ühhe käiksitta kuekesse ja pani sedda omma Owra liña, ja keik Israel hoidsid seäl hora-wisil sedda tagga, ja se sai Kideonile ja temma suggule wörkutamise-paelaks.
28. Ja Midjani-rahwas allandati Israeli laste ees ja ei sanud mitte ennam omma

pead ülestösta; ja selle male sai rahholinne assi nellikümmend aastat Kideoni päiwil.

29. Ja Joasi poeg Jerubbaal läks ja ellas ommas koiast.

30. Ja Kideonil olli seitsekümmend poega, kes temma pusast wäljatulnud, sest temal olli palju naesi.

31. Ja temma liignaene, mis Sekemis, tõi temmale ka poja ilmale, ja ta panni temmale nimme Abimelek.

32. Ja Joasi poeg Kideon surri ärra heas wannadusses, ja tedda maeti mahha omma issa Joasi hauda Abiesri-rahwa Owra liina.

33. Ja se sündis, kui Kideon sai surnud, siis wötsid Israeli lapsed jälle hora-wisil Paalid tagga hoida, ja pandid endile Paalberiti jummalaks.

34. Ja Israeli lapsed ei möttelnud mitte Jehowa omma Jummalaga peäle, kes neid keik nende waenlaste käest päästnud, mis nende ümberkaudo.

35. Ja ei teinud head Jerubbaali ehk Kideoni suggule keik sedda head möda, mis ta Israelile olli teinud.

9. Peatük.

Abimeleki tiggedus, üllekohtune wallitsus ja surm.

1. Ja Jerubbaali poeg Abimelek läks Sekemi omma emma wendade jure, ja räkis nende wasto ja keige omma emma issa perre sugguwössa wasto ja ütles:

2. Et räkige keige Sekemi koddanikkude kuuldes: Kumb on teile parrem, kas se ? et seitsekümmend meest, keik Jerubbaali poiad teie ülle wallitsewad, ehk et üks mees teie ülle wallitseb? möttelge ka se peäle, et minna ollen teie lu ja teie lihha.

3. Ja temma emma wennad räkisid ta pärrast keige Sekemi liina meeste kuuldes keik need--sammad sannad, ja nende südda kallas Abimeleki järrele, sest nemmad ütlesid: Ta on meie wend.

4. Ja nemmad andsid temmale seitsekümmend höbbesekli Paalberiti koiast, ja Abimelek palkas sellega tühhilased ja wallatumad mehhed, ja need läksid temma järrele.

5. Ja ta tulli Owra omma issa kotta, ja tappis ommad wennad ärra Jerubbaali poiad seitsekümmend meest ühhe kiwwi peäl: agga Jotam Jerubbaali norem poeg jäi ülle, sest ta olli eest ärrapuggenud.

6. Ja keik Sekemi koddanikkud ja keik Millo rahwas koggusid ja läksid, ja töstsid Abimeleki kuningaks kiwwi samba tammikko jures, mis Sekemis.

7. Ja sedda kulutati Jotamile, ja ta läks ja seisis Kerissimi mäe otsas, ja töstis omma heäle, ja hüdis ja ütles neile: Kuulge mind Sekemi koddanikkud, et Jummal teid wöttaks kuulda.

8. Ükskord läksid puud ennese ülle kuningast woidma, ja ütlesid öllipule: Olle kuningas meie ülle.
9. Ja se öllipu ütles neile: Kas ma pean omma raswase ölli mahhajätma, mis Jummal ja inimessed minnust kiitwad, ja minnema ülle pude hulkuma?
10. Ja need puud ütlesid wigipule: Tulle sinna, olle kuningas meie ülle.
11. Ja se wigipu ütles neile: Kas ma pean omma maggusa ja omma hea wilja mahhajätma, et ma lähän ja ülle pude hulgun?
12. Siis ütlesid need puud winapule: Tulle sinna, olle kuningas meie ülle.
13. Ja se winapu ütles neile: Kas ma pean omma wärske wina mahhajätma, mis Jummalat ja inimessed römustab, ja minnema, et ma ülle pude hulgun?
14. Siis ütlesid keik puud orjawitsa wasto Tulle sinna, olle kuningas meie ülle.
15. Ja se orjawits ütles nende pude wasto: Kui teie töe polest mind wöttate kuningaks woida enneste ülle; siis tulge, kippuge mo warjo alla: agga kui mitte, siis mingo tulli wälja orjawitsast ja põlletago Libanoni seedripuud ärra.
16. Ja nüüd kui teie ollete sedda tössise ja täieste wagga süddamega teinud, et teie Abimeleki ollete kuningaks töstnud, ja kui teie Jerubbaalile ja temma suggule ollete head teinud, ja kui ollete temmale sedda möda teinud, kui ta kätte tö wäärt.
17. Et mo issa teie eest on söddinud, ja on omma hinge ennesest ärraheitnud, ja teid peästnud Midjanide käest.
18. Ja teie ollete tänna mo issa perre peäle kippunud, ja temma poiad seitsekümmend meest ühhe kiwwi peäl ärratapnud, ja ta ümmardaja poia Abimeleki kuningaks töstnud Sekemi koddanikkude ülle, et ta teie wend on:
19. Ja kui teie tännapä tössise ja täieste wagga süddamega Jerubbaali wasto ja ta suggu wasto teinud: siis olge röömsad Abimeleki pärrast, ja temma olgo ka römused teie pärrast.
20. Agga kui mitte, siis mingo tulli Abimelekist wälja, ja põlletago ärra Sekemi koddanikkud ja Millo rahwast, ja tulli mingo wälja Sekemi koddanikkude ja Millo rahwa käest, ja põlletago Abimeleki ärra.
21. Ja Jotam pöggenes ärra ja läks laddudes Peeri, ja jäi senna omma wenna Abimeleki pärrast.
22. Kui Abimelek kolm aastat kui würost Israeli ülle olli wallitsend:
23. Siis läkkitas Jummal ühhe kurja waimo Abimeleki ja Sekemi koddanikkude wahhele, ja Sekemi koddanikkud teggid Abimeleki wasto pettust.
24. Et se wäggiwald, mis Jerubbaali seitsme--kümne poiale sündind, pididi nende kätte sama, ja et Jummal nende werresüüd pididi pannema nende wenna Abimeleki peäle, kes neid ärratapnud, ja Sekemi koddanikkude peäle, kes temma käed ollid kinnitanud, et ta ommad wennad ärratappis.
25. Ja Sekemi koddanikkud pannid temmale warritsejaid mäggede otsa ja risusid ärra keik, kes neist möda läksid tee peäl; ja sedda kulutati Abimelekile.

26. Ja Kaal Ebedi poeg tuli, ja temma wennad ka, ja nemmad said Sekemi, ja Sekemi koddanikkud lootsid ta peäle.
27. Ja nemmad läksid wälja wälja peäle ja leiksid winamarjad ärra omma winamäggede peäl, ja nemmad sötkusid neid jalgega, ja teggid kitusse-laulusid, ja läksid omma jumjala kotta, ja söid ja jõid, ja sajatasid Abimeleki.
28. Ja Kaal Ebedi poeg ütles: Kes on Abimelek, mis on Sekem, et meie tedda peame tenima? eks ta olle Jerubbaali poeg, ja Sebul temma üllempealik? tenige Sekemi issa Hamori mehhed, sest mikspärrast peame meie tedda tenima?
29. Ja kes annab sedda rahwast minno käe alla? kül ma tahhaksin Abimeleki ärrasata; siis ööldi Abimelekile: Sada weel ennam omma söawäe jure ja minne wälja.
30. Kui Sebul, kes ülle liñna, Ebedi poia Kaali juttud kulis, siis süttis ta wihha põllema,
31. Ja läkkitas Käskusid Abimeleki jure kawwalaste ja käskis öölda: Wata Kaal Ebedi poeg ja temma wennad on Sekemi tulnud, ja wata nemmad peawad liñna kinni sinno wasto.
32. Ja nüüd touse öse ülles, sinna ja se rahwas mis soga, ja warritse wälja peäl.
33. Ja se peab nenda ollema, et sa homõiko warra, kui pääw touseb, üllestoused, ja pead keigelt polelt liñna peäle tulles, ja wata, kui temma ja se rahwas, mis temmaga on, so wasto wäljatulles, siis te temmale nenda kui so kässi leiab.
34. Ja Abimelek tousis öse ülles ja keik rahwas, mis temmaga, ja nemmad warritsesid Sekemi wasto neljas hulkas.
35. Ja Ebedi poeg Kaal läks wälja ja seisis liñna wärrawa suus, ja Abimelek tousis ülles warritsemisse kohhast ja se rahwas, mis temmaga.
36. Kui Kaal sedda rahwast näggi, siis ütles ta Sebuli wasto: Wata üks rahwas tulles alla mäggede otsade peält; ja Sebul ütles ta wasto: Sa nääd mäggede warjo, kui olleks seäl mehhi.
37. Ja Kaal räkis weel ennam ja ütles: Wata üks rahwas tulles alla kõrgest Ma kohhast, ja üks hulk tulles Meonenimi tammikko teed.
38. Ja Sebul ütles ta wasto: Kus nüüd on sinno su, kui sa ütlesid: kes on Abimelek, et meie tedda peame tenima? eks se polle se rahwas, mis sa olled ärrapõlganud? et minne nüüd wälja ja söddi temma wasto.
39. Ja Kaal läks wälja Sekemi koddanikkude ees ja söddis Abimeleki wasto.
40. Ja Abimelek aias tedda tagga ja Kaal pöggenes ta eest, ja paljo neid mahhalödud langsids wärrawa suust sadik.
41. Ja Abimelek jäi Aruma, ja Sebul aias Kaali ja ta wennad ärra, et nemmad ei sanud Sekemis ellada.

42. Ja teisel päwal sündis, kui rahwas wälja--läks wälja peäle, et sedda Abimelekile kulutati.

43. Siis wöttis ta sedda rahwast, ja jaggas neid kolmeks hulgaks, ja olli wälja peäl warritsemas; ja ta watis, ja wata, se rahwas tuli liñnast wälja, siis läks ta nende peäle ja löi neid mahha.

44. Ja Abimelek ja need hulgad, mis temmaga, tullid keigelt polet peäle ja seisid liñna wärrawa suus, ja kaks hulka tuli keikide peäle, kes wäljal ollid, ja löid neid mahha.

45. Ja Abimelek söddis keige se päwa se liñna wasto, ja sai se liñna kätte, ja tappis rahwast ärra, mis seäl sees olli, ja kiskus se liñna mahha, ja külwas sola senna peäle.

46. Kui keik Sekemi torni koddanikkud sedda kuulsid, siis tullid nemmad kantsi, Periti jummal kotta.

47. Kui sedda Abimelekile kulutati, et keik Sekemi torni mehhed ollid ennast koggunud:

48. Siis läks Abimelek ülles Salmoni mäele, temã ja keik rahwas mis temãga, ja Abimelek wöttis kirwed ennese kätte ja raius puust ühhe oksa mahha, ja wöttis sedda ülles ja panni omma Olla peäle, ja ütles se rahwa wasto mis temmaga: Mis teie ollete näinud, et ma teinud, nenda tehke ka teie ruttuste kui minna.

49. Siis raius ka keik rahwas iggamees ühhe oksa mahha, ja läksid Abimeleki järrele ja pannid sedda kantsi liggi, ja süütsid se kantsi nende peäl tullega põllema, et ka keik Sekemi torni mehhed ärrasurrid liggi tuhhat meest ja naest.

50. Ja Abimelek läks Tebetsi ja löi leri Tebetsi alla, ja sai sedda kätte.

51. Ja üks tuggew torn olli kesk liñna, ja senna pöggenesid keik mehhed ja naesed, ja keik koddanikkud, ja pannid ukсед ennest tagga lukko ja läksid ülles torni kattukse peäle.

52. Siis läks Abimelek torni jure ja söddis se wasto; ja kui ta torni ukse liggi sai, et ta sedda pididi tullega ärrapõlletama:

53. Siis wiskas üks naene ühhe peälmissesse weskikiwwi tükki Abimeleki pähha, ja rõhhus temma pealae katki.

54. Ja ta hüdis ussinaste se poisi, kes temma söariistad kandis, ja ütles temmale: Tomba omma moök wälja ja surma mind ärra, et nemmad minnust ei ütle: Üks naene on tedda ärratapnud; siis pistis ta pois tedda läbbi, et ta surri.

55. Agga kui Israeli mehhed näggid, et Abimelek surnud olli, siis läksid nemmad iggamees omma paika.

56. Nenda maksis Jummal Abimeleki kurjust ta kätte, mis ta olli omma issa wasto teinud, et ta omma seitsekümñend wenda olli ärratapnud.

57. Ja keik Sekemi meeste kurjust satis Jummal nende pähha, ja Jerubbaali poia Jotami ärrawanduminne tuli nende peäle.

10. Peatük.

Israeli woörad jummalad, nuhtlus, palwe ja pöörmimine.

1. Ja Todo poia Pua poeg Tola Isaskari suggust tousis Abimeleki järrele, et ta pididi Israeli peästma, ja temma ellas Samiris Ewraimi mäggisel maal.
2. Ja ta moistis Israelile kohhut kolm aastat kolmatkümmand, ja surri ärra ja tedda maeti mahha Samiri.
3. Ja temma järrele tousis Jair Kileadimees, ja moistis Israelile kohhut kaks kolmatkümmand aastat.
4. Ja temmal olli kolmkümmand poega, need söitsid kolmekümne eesli sällo selgas, ja neil olli kolmkümmand liña, neid hüüdsid nemmad Jairi küllaks tännapawani, need on Kileadi maal.
5. Ja Jair surri ärra, ja tedda maeti mahha Kamoni.
6. Ja Israeli lapsed wötsid jälle kurja tehha Jehowa silma ees, ja tenisid Paalid ja Astaroti, ja Siria-ma jummalad, ja Sidoni jummalad, ja Moabi jummalad, ja Ammoni laste jummalad, ja Wilistide jummalad, ja jätsid Jehowa mahha, ja ei teninud tedda mitte.
7. Ja Jehowa wihha süttis põllema Israeli wasto, ja ta müüs neid ärra Wilistide kätte ja Ammoni laste kätte.
8. Ja nemmad wötsid kurjaste waewada ja ärraröhhuda Israeli lapsed selsammal essimessel aastal; ja nenda kahheksateiskümmand aastat keik Israeli lapsed, mis teile pool Jordani Emori maal, mis on Kileadis.
9. Ja Ammoni lapsed läksid ülle Jordani, et nemmad ka Juda ja Penjamini, ja Ewraimi suggu wasto pididid söddima, ja Israelil olli wägga kitsas kä.
10. Ja Israeli lapsed kissendasid Jehowa pole ja ütlesid: Meie olleme so wasto patto teinud, sepärrast et meie omma Jummalat olleme mahhajättnud ja Paalid teninud.
11. Ja Jehowa ütles Israeli laste wasto: Eks ma olle teid peästnud Egiptusse ja Emori--rahwa, Ammoni laste ja Wilistide käest,
12. Ja Sidoni, ja Amaleki, ja Maoni-rahwa käest, kes teile hädda teggid, kui teie mo pole kissendasite, eks ma teid nende käest peästnud?
13. Ja teie ollete mind mahhajättnud, ja teised jummalad teninud, sepärrast ei tahha minna mitte ennam teid ärrapeästa.
14. Minge ja kissendage nende jummalatte pole, kedda teie ollete ärrawallitsenud, saatko need teile abbi teie ahhastusse aial.
15. Ja Israeli lapsed ütlesid Jehowa wasto: meie olleme patto teinud, te sinna meile nenda, kui sa ial tunned hea ollewad; peästa meid agga nüüd sel aial.
16. Ja nemmad saatsid need woörad jummalad ennese seast ärra, ja tenisid Jehowa; ja temma hing ei sudand ennam Israeli waewa sallida.

17. Ja Ammoni lapsed hüti kokko, ja löid leri ülles Kileadi, ja Israeli lapsed koggusid ja löid leri ülles Mitspa.

18. Siis ütlesid rahwas ja Kileadi pealikkud teine teise wasto: mis mees on se, kes hakkab Ammoni laste wasto söddima? se peab pea--mehheks sama ülle keikide, kes Kileadis ellawad.

11. Peatük.

Jehwta peästab rahwast waenlaste käest.

1. Ja Jehwta Kileadimees olli wäggew wahwa mees, ja ta olli ühhe horanaese poeg, ja Kilead olli Jehwta sünnitand.

2. Ja Kileadi naene tõi temmale weel poege ilmale; kui selle naese poiad ülleskaswasid, siis aiasid nemmad Jehwta ärra ja ütlesid temmale: Sa ei pea mitte pärris-ossa sama meie issa koias, sest sinna olled ühhe teise naese poeg.

3. Ja Jehwta pöggenes omma wendade eest ärra ja ellas Tobi maal; ja tühjad mehhed koggusid ennast Jehwta jure ja läksid temmaga wälja.

4. Ja se sündis aasta pärrast, et Ammoni lapsed Israeli wasto söddisid.

5. Ja se sündis, kui Ammoni lapsed Israeli wasto söddisid, siis läksid Kileadi wannemad Jehwta Tobi maalt ärratoma.

6. Ja nemmad ütlesid Jehwtale: Tulle ja olle meile pealikkuks, et meie söddime Ammoni laste wasto.

7. Ja Jehwta ütles Kileadi wannemille: Eks teie mind ei wihka, ja ollete mind mo issa koias ärraaiand? ja mikspärrast tullete teie nüüd mo jure, kui teil kitsas kä on?

8. Ja Kileadi wannemad ütlesid Jehwta wasto: Sepärrast tulleme nüüd jälle so jure, et sa meiega pead tullesa ja Ammoni laste wasto söddima, ja meile peamehheks ollesa ülle keikide, kes Kileadis ellawad.

9. Ja Jehwta ütles Kileadi wannematte wasto: Kui teie mind taggasi wite Ammoni laste wasto söddima, ja Jehowa annab neid minno ette, kas ma siis pean teie peamees ollesa?

10. Ja Kileadi wañemad ütlesid Jehwta wasto: Jehowa olgo kuulmas meie wahhel, kui meie nenda ei te so sanna järrele.

11. Ja Jehwta läks Kileadi wannemattega, ja need rahwas pannid tedda enneste ülle peamehheks ja pealikkuks; ja Jehwta räkis keik ommad asjad Jehowa ees Mitspas.

12. Ja Jehwta läkkitas Käskusid Ammoni laste kunninga jure ja käskis öölda: Mis mul on sinnoga teggemist, et sa mo jure tulled, mo Ma wasto söddima?

13. Ja Ammoni laste kunningas ütles Jehwta Käskude wasto: sepärrast et

Israel, kui ta Egiptusse-maalt ülestulli, mo Ma ärrawötnud Arnonist Jabbokist sadik ja Jordanist sadik; siis anna nüüd need maad rahhoga taggasi.

14. Agga Jehwta wöttis jälle Käskusid läkkitada Ammoni laste kunninga jure,

15. Ja ütles temmale: Nenda ütleb Jehwta, Israel ep olle mitte Moabi maad egga Ammoni laste maad ärrawötnud.

16. Sest kui nemmad Egiptusse-maalt ülles--tullid, siis läks Israel kõrbe kõrkiatte merrest sadik ja tulli Kadesi.

17. Siis läkkitas Israel Käskusid Edomi kunninga jure ja ütles: Lasse mind, pallun ma, so maalt läbbi miñna; agga Edomi kuningas ei wötnud kuulda: ja Israel läkkitas ka Moabi kunninga jure, ja temma ei tahtnud mitte, siis jäi Israel Kadesi.

18. Siis käis ta kõrbes ja läks Edomi Ma ja Moabi Ma ümber, ja tulli päwa-tousmisse poolt Moabi Ma liggi, ja löid leri ülles teile pole Arnoni, ja ei tulnud mitte ülle Moabi raia, sest Arnon on Moabi raia.

19. Ja Israel läkkitas Käskusid Emori kunninga Sihoni, Esboni kunninga jure, ja Israel ütles temmale: Et lasse, meie lähhäme sinno maalt läbbi omma paika.

20. Agga Sihon ei usknud mitte Israeli, et ta temma raiast pididi läbbi minnema, ja Sihon koggus keik omma rahwast kokko, ja need löid leri ülles Jatsa, ja ta söddis Israeli wasto.

21. Ja Jehowa Israeli Jummal andis Sihoni ja keik ta rahwast Israeli kätte, et nemmad neid mahhalöid, ja Israel pärris keik nende Emoride maad, kes seal maal ellasid.

22. Ja nemmad pärrisid keik Emoride raia Arnonist Jabbokist sadik, ja kõrbest Jordanist sadik.

23. Siis on nüüd Jehowa Israeli Jummal need Emorid omma Israeli rahwa eest ärraaianud, ja sinna tahhad sedda pärrida?

24. Eks sa mitte ei wöttaks sedda pärrida, mis sinno jummal Kemos sulle annaks pärrida? siis tahhame meie ka keik sedda pärrida, kust Jehowa meie Jummal meie eest on rahwast ärraaianud.

25. Ja nüüd kas sinna olled paljo parram kui Sippori poeg Palak Moabi kuningas? kas temma on ial Israeliga rielnud, kas ta ial nende wasto söddinud se Ma pärrast ?

26. Et Israel jo saab ellanud kolm sadda aastat Esbonis ja temma wähhematte liñnade sees, ja Areoris ja ta wähhematte liñnade sees, ja keige liñnade sees, mis Arnoni äres on; miks--pärrast ei olle teie siis mitte sedda aega sedda maad käest ärrawötnud?

27. Ja minna ei olle mitte so wasto patto teinud, ja sinna teed pahhaste mo wasto, et sa mo wasto söddid: Jehowa se kohtomoistja moistko tänna kohhut Israeli laste ja Ammoni laste wahhele.

28. Ja Ammoni laste kuningas ei wötnud Jehwta sanno kuulda, mis ta temmale läkkitas.

29. Ja Jehowa waim sai Jehwta peäle, ja ta läks Kileadist ja Manassest läbbi, ta läks ka Mitspest Kileadi liñnast läbbi, ja Kileadi Mitspest läks ta Ammoni laste jure.

30. Ja Jehwta tootas ühhe tootusse Jehowale ja ütles: Kui sa Ammoni lapsed koggoneste mo kätte annad:

31. Siis peab se wäljatullia, mis mo koia uksest wäljatulleb mo wasto, kui ma rahhoga Ammoni laste jurest jälle taggasi tullen, sesamma peab Jehowale sama, ehk ma tahhan sedda põlletamise-ohwriks ohwerdada.

32. Ja Jehwta läks Ammoni laste jure nende wasto söddima, ja Jehowa andis neid temma kätte.

33. Ja temma löi neid mahha Aroerist kunni saab Minniti pole, kakskümmend liñna, Abelist sadik, mis winamäggede jures, wägga sure taplussega; ja Ammoni lapsed said allandatud Israeli laste ees.

34. Ja Jehwta tulli Mitspa omma koio, ja wata temma tüttar tulli wälja ta wasto trummidega ja riddastikko, ja ta olli agga ainus laps, ei olnud temmal ennesest muud poega egga tüttart.

35. Ja se sündis, kui ta tedda näggi, siis kärristas ta ommad rided lõhki ja ütles: Oh mo tüttar, sa olled mind wägga köwwerdanud, ja sa olled nende seast, kes mulle tülli tewad: sest minna ollen omma su lahti teinud Jehowa wasto, ja ma ei woi mitte tagganeda.

36. Ja se tüttar ütles temma wasto: Mo issa, olled sa omma su lahti teinud Jehowa wasto, siis te mulle, nenda kui so suust wälja tulnud, sepärrast et Jehowa sulle on annud, so waenlaste kätte Ammoni laste kätte maksta.

37. Ja ta ütles omma issa wasto: Se assi sündko mulle, seisa agga minnost rahho kaks kuud, et ma woin miñna ja käia mäggede peäl ja omma neitsi-pölwe nutta, minna ja mo naesterahwa selts.

38. Ja temma ütles: Minne; ja ta laskis tedda miñna kaks kuud, ja temma läks omma naesterahwa seltsiga, ja nuttis omma neitsi--pölwe mäggede peäl.

39. Ja se sündis kahhe ku pärrast, et ta jälle taggasi tulli omma issa jure, ja issa teggi temmale omma tootusse järrele, mis ta olli tootand; ja se tüttar es olle ühhestki mehhest teädnud ja se sai seätud wisiks Israeli seas,

40. Igga aastas läksid Israeli tüttred ülles, Kileadimehhe Jehwta tütreaga kõnnelema, nelli päwa aasta kohta.

12. Peatük.

Jehwta rioassi Ewraimidega: Ibsan, Elon, ja Abdon on kohtumoistjad.

1. Ja Ewraimi mehhed hüti kokko, ja nemmad läksid pohja pole ja ütlesid Jehwtale: Mikspärrast olled sa läinud söddima Ammoni laste wasto ja ep olle

meid mitte hüüdnud, et meie olleksime sinnoga läinud? meie tahhame so kooda sinno peält tullega ärrapöletada.

2. Ja Jehwta ütles nende wasto: Minnul ja mo rahwal olli suur riid Ammoni lastega, ja ma hüüdsin teid, ja teie ei peästnud mind mitte nende käest.

3. Kui ma näggin, et teie mind ei peästnud, siis pannin ma omma hinge omma peusse ja läksin Ammoni laste wasto, ja Jehowa andis neid mo kätte: ja mikspärrast tullete teie ülles mo jure tännapäaw, mo wasto söddima?

4. Ja Jehwta koggus kokko keik Kileadimehhed ja söddis Ewraimi wasto, ja Kileadimehhed löid Ewraimi rahwast mahha, et nemmad ütlesid: Teie ollete Ewraimi jurest ärrakargand, Kilead on kesk Ewraimi ja Manasse maad.

5. Ja Kileadimehhed said Jordani koolmed kätte, kust minnakse Ewraimi pole; ja se sündis kui need kes Ewraimist ärrapeäsnud ütlesid: Lasse ma lähhän ülle; siis ütlesid Kileadimehhed temmale: Olled sa Ewraimimees? ja kui ta ütles: Ei olle,

6. Siis ütlesid nemmad temmale: Et ütle Skibbolet, siis ütles temma: Sibbolet; sest ta ei woinud mitte öiete nenda öölda, siis wötsid nemmad tedda kätte ja tapsid tedda ärra Jordani koolmette jures; ja selsammal aial langsid Ewraimi seast kaks wietkümmand tuhhat.

7. Ja Jehwta moistis kohhut Israelile kuus aastat, ja Jehwta Kileadimees surri ärra, ja tedda maeti mahha ühte neisse Kileadi liña.

8. Ja temma järrel moistis Israelile kohhut Ibsan Petlemmast.

9. Ja temmal olli kolmkümmand poega, ja kolmkümmand tüttart panni ta wälja mehhele, ja kolmkümmand tüttart tõi ta wäljast sisse omma poegadele, ja moistis Israelile kohhut seitse aastat.

10. Ja Ibsan surri ärra, ja tedda maeti mahha Petlemma.

11. Ja temma järrel moistis Israelile kohhut Elon Sebulonimees, ja ta moistis Israelile kohhut kümme aastat.

12. Ja Elon Sebulonimees surri ärra, ja tedda maeti mahha Ajaloni Sebuloni male.

13. Ja temma järrel moistis Israelile kohhut Illeli poeg Abdon Piratonist.

14. Ja temmal olli nellikümmand poega ja kolmkümmand poegade poega, need söitsid seitsmekümne eesli sällo selgas, ja temma moistis Israelile kohhut kahheksa aastat.

15. Ja Illeli poeg Abdon Piratonist surri ärra ja tedda maeti mahha Piratoni Ewraimi male, Amaleki mäggise male.

13. Peatük.

Simsoni sündimine: temma nore ea järg.

1. Ja Israeli lapsed wötsid jälle kurja tehha Jehowa silma ees, ja Jehowa andis neid Wilistide kätte nellikümmend aastat.
2. Ja üks mees olli Sorast Tani sugguwössast Manoa nimmi, ja temma naene olli siggimatta, ja ei sanud last.
3. Ja Jehowa Ingel andis ennast selle naesele nähha ja ütles temma wasto: Et wata, sa olled siggimatta, ja ei olle last sanud, agga sa pead eñnast wasto sama ja poia ilmale toma.
4. Ja nüüd et hoia ennast, et sa ei jo wina egga kanget jomaaega, ja ärra sö ühtegi, mis rojane on.
5. Sest wata sinna saad eñnast wasto ja tood poia ilmale, ja habbemenugga ei pea temma Pea peäle sama, sest se poeglaps peab emma ihhust Jummalale ollema ärralahhutud, ja temma peab hakkama Israeli peästma Wilistide käest.
6. Ja se naene tulli ja räkis omma mehhele ja ütles: Üks Jummal mees tulli mo jure, ja ta näggo olli kui Jummal Ingli näggo wägga kartusse wäärt, ja minna ei küssind temmalt, kust ta pididi ollema, ja ta ei annud omma nimme mulle mitte teäda.
7. Ja ta ütles mulle: Wata sa pead eñnast wasto sama ja poia ilmale toma; siis ärra jo nüüd mitte wina egga kanget jomaaega, ja ärra sö ühtegi, mis rojane on, sest se poeglaps peab emma ihhust Jummalale ollema ärralahhutud, senna päwani kui ta surreb.
8. Ja Manoa pallus Jehowat ja ütles: Oh ISSand! et tulgo se Jummal mees, kedda sa olled läkkitand, weel ükskord meie jure, et ta meid öppetab, mis meie peame teggema selle poeg--lapsele, kes peab sündima.
9. Ja Jummal kulis Manoa heäle, ja Jummal Ingel tulli jälle se naese jure, kui ta wäljal istus, ja temma mees Manoa ei olnud ta jures.
10. Ja se naene jooksis ruttuste ja kulutas omma mehhele ja ütles ta wasto: Wata, se mees on ennast mulle nähha annud, kes teista mo jure tulli.
11. Ja Manoa wöttis kätte ja läks omã naese järrele, ja tulli se mehhe jure ja ütles temmale: Olled sinna se mees, kes se naese wasto räkinud? ja ta ütles: Ma ollen sesamma.
12. Ja Manoa ütles: Kui se nüüd tulleb, mis sa räkinud, mis peab siis selle poeglapse kohhus ja temma tö ollema?
13. Ja Jehowa Ingel ütles Manoa wasto: Se naene peab ennast keige se eest hoidma, mis ma ta wasto ollen üttelnud:
14. Ei ta pea mingisuggust söma, mis wina--marjapuust wäljatulleb, ei wina egga kanget jomaaega joma, egga mingisuggust, mis rojane, söma ; keik, mis ma tedda käsknud, peab ta piddama.

15. Ja Manoa ütles Jehowa Ingli wasto: Et lasse meie peame sind ennaste jures, et meie sinno ette ühhe sikkuttalle walmistame.
16. Ja Jehowa Ingel ütles Manoa wasto: Et sa mind kül siin pead, ei ma siiski ei sö so leiba: agga kui sa tahhad ühhe põlletamise-ohwri walmistada, siis woid sa Jehowale sedda ohwerdada (sest Manoa ei teädnud mitte, et se Jehowa Ingel pididi ollema.)
17. Ja Manoa ütles Jehowa Ingli wasto: Mis on so nimmi, et meie sind woime auustada, kui se tulleb, mis sa räkind.
18. Ja Jehowa Ingel ütles temmale: Miks--pärrast küssid sa nenda mo nimme järrele, ja se on immelik.
19. Ja Manoa wöttis ühhe sikkuttalle ja roa--ohwri, ja se Ingel ohwerdas Jehowale se kaljo peäl, ja teggi sedda immelikkult; agga Manoa ja ta naene waatsid peält.
20. Ja se sündis, kui se leek altari peält tousis taewa pole, siis läks Jehowa Ingel ses altari lekis ülles, ja Manoa ja ta naene näggid sedda ja heitsid endid silmili mahha.
21. Ja Jehowa Ingel ei wötnud mitte enam ennast näidata Manoale egga temma naesele: siis tundis Manoa, et se Jehowa Ingel olnud.
22. Ja Manoa ütles omma naese wasto: Meie peame surma surrema, sest meie olleme Jummalat näinud.
23. Ja ta naene ütles temmale: Kui Jehowal olleks se meel meid surmada, siis ei olleks ta mitte meie käest wastowötnud ei põlletamise- egga roa-ohwri, ja ei olleks mitte keik sedda meile annud nähha, egga seddasuggust sel--sinnatsel aial meid lasknud kuulda.
24. Ja se naene töi poia ilmale ja pani temma nimme Simson; ja se poeglaps kaswis ja Jehowa önnistas tedda.
25. Ja Jehowa Waim hakkas tedda aiama Tani leris, mis Sora ja Estaoli wahhel.

14. Peatük.

Simsoni kossiminne ja 2. essimest wahwa teggo.

1. Ja Simson läks alla Timnati, ja näggi Timnatis ühhe naesterahwa Wilistide tüttarte seast.
2. Ja ta läks ülles ja kulutas sedda omma issale ja omma emmale ja ütles: Ma ollen ühhe naesterahwa Wilistide tüttarte seast Timnatis näinud, ja nüüd wötke tedda mulle naeseks.
3. Ja temma issa ütles temmale ja temma emma ka: eks olle naesterahwast so wendade tüttarte seas, et sinna lähhad naese wõtma nende ümberleikamatta Wilistide seast? ja Simson ütles omma issa wasto: Wötta

sedda mulle, sest temma on öiete mo mele pärrast.

4. Ja temma issa ja ta emma ei teädnud mitte, et se Jehowast olli: sest ta otsis süüd Wilistide peäle, ja sel aial wallitsesid Wilistid Israeli ülle.

5. Ja Simson läks alla Timnati ja temma issa ja ta emma ka, ja tullid Timnati winamäggede jure, ja üks noor loukoer tulli möirates temma wasto.

6. Ja Jehowa Waim tulli kermeste temma peäle, ja ta kiskus sedda lõhki, nenda kui kitsetalle lõhki kistakse, et kül ühtegi temma käes ei olnud: agga temma ei kulutand omma issale egga omma emmale sedda mitte, mis ta teinud.

7. Kui ta alla sai, siis räkis ta se naesterahwaga, ja temma olli öiete Simsoni mele pärrast.

8. Ja aasta pärrast tulli ta taggasi tedda wõtma, ja läks körwale waatma se loukoera raibe, ja wata, messilaste perre olli loukoera kehha sees ja met.

9. Ja ta wöttis sest omma peusse, ja käis ikka peäle ja söi, ja ta läks omma issa jure ja omma emma jure ja andis neile ka, ja nemmad söid: agga ta ei annud neile mitte teäta, et temã lou--koera kehhas sedda met olli wötnud.

10. Ja kui temma issa alla tulli se naesterahwa jure, siis teggi Simson seäl jodud: sest nenda teggid poismehhed.

11. Ja se sündis, kui nemmad tedda näggid, siis wötsid nemmad kolmkümmend seltsimeest, et need piddid ta jures ollema.

12. Ja Simson ütles neile: ma tahhan nüüd ühhe moistetusse anda teile ärramoista; kui teie mulle sedda öiete woite üllesrækida, et teie se peäle oskate neil seitsmil jodo päiwil, siis tahhan ma teile kolmkümmend särki ja kolmkümmend üllikonda ridid anda.

13. Agga kui teie mitte ei woi sedda mulle üllesrækida, siis peate teie mulle andma kolmkümmend särki ja kolmkümmend üllikonda ridid. Ja nemmad ütlesid temãle: anna omma moistetusse ärramoista, et same sedda kuulda.

14. Ja ta ütles neile: Søjast tulli roog wälja ja tuggewast tulli maggusat wälja; ja nemmad ei woinud mitte sedda moistetust ärramoista kolmil päwil.

15. Ja se sündis seitsmel päwal, et nemmad Simsoni naesele ütlesid: Melita omma mees, et ta meile üllesrægib se moistetusse, et meie ei põlleta sind ja sinno issa koia ärra tullega; kas teie ollete meid kutsnud, et teie meie omma tahhate pärrida, eks mitte?

16. Ja Simsoni naene nuttis temma jures ja ütles: Ei se polle muud, sa wihkad mind, ja ei armasta mind mitte, sa olled mo rahwa lastele ühhe moistetusse annud ärramoista ja ei polle mulle sedda üllesrækinud; ja ta ütles temmale: Wata ei ma polle omma issale egga omma emmale sedda üllesrækinud, ja ma piddin sulle sedda üllesrækima?

17. Ja se naene nuttis temma ees need seitse päwa, kui neil jodud ollid; ja se sündis seitsmel päwal, et ta temmale sedda üllesrækis, sest ta teggi temmale kitsast kätte: ja se naene andis se moistetusse oma rahwa lastele ülles.

18. Ja need liina mehed ütlesid temmale seitsmel päwal, enne kui pääw loja läks: Mis on maggusam kui messi, ja mis tuggewam kui loukoer? ja ta ütles neile: Kui teie ei olleks mo pulaga künnud, ei teie olleks mo moistetusse peäle mitte oskand.

19. Ja Jehowa Waim tuli kermeste temma peäle, ja ta läks alla Askeloni ja löi neist mahha kolmkümmend meest, ja wöttis nende rided seljast ärra ja andis neid üllikonna ridiks neile, kes se moistetusse ollid üllesräkinud; ja ta wihha süttis põllema ja ta läks ülles omma issa kotta.

20. Ja Simsoni naene sai temma seltsimehhele, kes temmale seltsimehheks olnud.

15. Peatük.

Simsoni kossimisse kurri luggu.

1. Ja se sündis aasta pärrast nisso-leikusse päiwil, et Simson tuli omma naest katsma ühhe sikkuttallega, ja mötles: Ma tahhan kambri omma naese jure miina; ja selle issa ei lasknud tedda sisseminna.

2. Ja temma issa ütles: Ma ollen ikka möttelnud, et sa tedda wägga piddid wihkama, siis andsin ma tedda so seltsimehhele; eks ta no rem ödde olle illusam tedda? olgo se sinno pärralt temma assemel.

3. Ja Simson ütles neile: Minna ollen se kord ilma süta Wilistide ees, kui ma neile pahha teen.

4. Ja Simson läks ja wöttis kolmsadda rebbast kinni, ja wöttis törwaksid ja panni sabba sawwa wasto, ja panni ühhe törwakse kesk kahhe sawwa wahhele.

5. Ja sütis need törwaksed tullega põllema, ja laskis neid lahti Wilistide leikamatta wilja sisse, ja sütis põllema ni hästi nabad kui leikamatta wilja, ja winamäed ja öllipuud.

6. Ja Wilistid ütlesid: Kes on sedda teinud? siis ööldi: Timnimehhe weimees Simson, se--pärrast et temma äi ta naese ärrawötnud ja tedda temma seltsimehhele annud; ja Wilistid tullid ülles ja põlletasid se naese ja temma issa tullega ärra.

7. Ja Simson ütles neile: Kas teie nisuggust asja wöttate tehha? kui minna teie kätte saan maksnud, siis tahhan ma wast rahho seista.

8. Ja temma löi neid mahha säred ja pusad sure taplussega; ja ta läks ja ellas Etami kaljo nurga al.

9. Ja Wilistid tullid ülles ja löid leri ülles Juda wasto, ja lautasid ennast laiale Lehhis.

10. Ja Juda mehed ütlesid: Mikspärrast ollete teie üllestulnud meie peäle? ja nemmad ütlesid: Meie olleme üllestulnud Simsoni kinni sidduma, et meie temmale teme nenda, kui ta meile on teinud.

11. Ja kolmtuhat meest Juda seast läksid alla Etami kaljo nurga jure ja ütlesid Simsonile: Eks sa tea, et Wilistid meie ülle wallitsewad? ja miks olled sa sedda meile teinud? ja ta ütles neile: nenda kui nemmad mulle teinud, nenda ollen ma neile teinud.
12. Ja nemmad ütlesid temmale: Meie olleme allatulnud sind kinnisidduma, et meie sind Wilistide kätte anname; ja Simson ütles neile: Wanduge mulle, et teie ei tahha mo peäle kippuda.
13. Ja nemmad räkisid temmale ja ütlesid: Ei mitte, sest meie tahhame sind hästi kinnisidduda ja sind nende kätte anda, agga meie ei tahha sind polegi surretada: ja nemmad siddusid tedda kahhe ue köiega, ja wisid tedda ülles seält kaljust.
14. Temma tulli Lehhist sadik ja Wilistid öiskasid ta wasto: ja Jehowa Waim tulli kermeste ta peäle, ja need köied, mis ta käewarte ümber, ollid kui linnased löngad, mis tulles põllewad, ja temma köied ollid otsego ärrasullamas ta kätte peält ärra.
15. Ja ta leidis ühhe tore eesli loualu, ja pistis omma kät senna ja wöttis sedda, ja löi sellega mahha tuhat meest.
16. Ja Simson ütles: Ühhe eesli loualuga on maas siin üks hulka, seäl kaks hulka, ühhe eesli loualuga ollen ma tuhat meest mahhalönu.
17. Ja se sündis, kui ta sai räkinnud, siis wiskas temma se loualu ommast käest mahha, ja pani selle paiga nimme Ramatlehhi.
18. Ja temmal olli wägga suur janno, ja ta hüdis Jehowa pole ja ütles: Sa olled omma sullase käe läbbi sedda suurt abbi saatnud, ja nüüd pean ma janno surrema, ja langema nende ümberleikamatta kätte.
19. Ja Jehowa löhkus sedda önest kohta, mis Lehhis, ja wessi tulli seält wälja ja ta jöi, ja temma waim sai jälle ta jure, ja ta hakkas ellama: sepärrast pani ta selle nimme: Selle kaew, kes appi hüab, mis Lehhis on, tänna--päini.
20. Ja ta moistis Israelile kohhut kakskümmend aastat Wilistide aial.

16. Peatük.

Simsoni wiimsed sündinud asjad ja surm.

1. Ja Simson läks Assati, ja näggi seäl ühhe hora naese, ja heitis ta jure.
2. Siis ööldi Assati-rahwale: Simson on seie tulnud; ja nemmad tullid liñna ümber ja warritsesid tedda keige se ö liñna wärrawas, ja seisid wait keige se ö ja ütlesid: Kui homõiko walge saab, siis tahhame tedda ärratappa.
3. Ja Simson maggas kesk öni, ja tousis kesk ööd ülles ja hakkas kahhe polega liñna-wärrawast ja mollemist sambust kinni, ja töstis neid wälja pomiga hopis, ja pani neid omma Ollade peäle, ja wiis neid ülles mäe otsa, mis Ebroni kohhal on.

4. Ja se sündis pärrast sedda, et ta ühhe naese wöttis armatseda Soreki jõe äres, ja temma nimmi olli Telila.
5. Ja Wilistide würistid tullid ülles ta jure ja ütlesid temmale: Melita tedda ja wata, kus temmal se suur rammo on, ja misga meie ta peäle woime woimust sada, et meie tedda kinni--seume ja tedda rammaks teme, siis tahhame meie iggamees sulle tuhhat ja sadda höbbesekli anda.
6. Ja Telila ütles Simsoni wasto: Et anna mulle teäta, kus sul se suur rammo on, ja misga sind woib kinnisidduda ja rammaks teha.
7. Ja Simson ütles ta wasto: Kui mind seutakse seitsme tore nine ohjaga, mis ei olle ärrakuinud, siis saan ma nödraks, ja ollen kui üks teine innimenne.
8. Ja Wilistide würistid töid temmale ülles seitse torest nine ohja, mis es olle ärra--kuinud, ja temma siddus tedda nendega kinni.
9. Ja need warritsejad jäid temma jure ühte kambri, ja Telila ütles Simsoni wasto: Simson, Wilistid tulles so peäle! ja ta kiskus need ohjad katki, nenda kui üks takkune löng katki kistakse, kui se tulle haiso tunneb: nenda ei saand temma rammo mitte teäda.
10. Ja Telila ütles Simsoni wasto: Wata sa olled mind narrinud ja wallet mo wasto räkinud; et anna nüüd mulle teäda, misga sind woib kinnisidduda.
11. Ja ta ütles temma wasto: Kui mind öiete kinniseutakse ute köitega, misga ep olle tööd tehtud, siis saan ma nödraks, ja ollen kui üks teine innimenne.
12. Ja Telila wöttis usi köisi ja siddus tedda nendega kinni ja ütles ta wasto: Wilistid tulles so peäle Simson! (ja warritsejad jäid kambri) ja temma kiskus neid omma käewarte peält katki kui niti.
13. Ja Telila ütles Simsoni wasto: Siit sadik olled sa mind narrinud ja wallet mo wasto räkinud; anna mulle teäda, misga sind woib kinnisidduda; ja ta ütles temma wasto: Kui sa mo seitse kahharat jukse tukka koud kanga sisse.
14. Ja ta löi sedda naelaga kinni ja ütles ta wasto: Wilistid tulles so peäle Simson! ja ta ärkas ülles omast unnest, ja tombas se naela koe ja loimega hopis wälja.
15. Ja Telila ütles ta wasto: Kuida woid sa öölda: Ma armastan sind, ja so südda ep olle minnoga? neid kolmkorda olled sa mind narrinud, ja ei olle mulle üllesräkinud, kus sul se suur rammo on.
16. Ja se sündis, kui ta temmale iggapäwa omma sannadega kitsast kätte teggi ja wägga ta peäle käis: siis tüddis temma hing ärra surmani.
17. Ja ta andis temmale teäda keik, mis ta süddames olli, ja ütles temmale: Habbeme--nugga ei olle sanud mo Pea peäle, sest ma ollen ärralahhutud Jummalale omma emma ihhust; kui mo pead peaks paljaks aetama, siis mo ramõ lahkuks minnust ärra, ja ma saaksin nödraks ja olleksin kui keik muud innimessed.
18. Kui Telila näggi, et ta temmale olli teäda annud keik, mis ta süddames olli, siis läkkitas temma ja kutsus Wilistide würistid ja ütles: Tulge ülles seks korraks,

sest ta on mulle keik teäda annud, mis temma süddames on ; ja Wilistide würstid tullid ülles ta jure, ja töid rahha ommas käes.

19. Ja Telila panni tedda maggama omma põlwette peäle, ja kutsus ühhe mehhe, ja laskis temma seitse kahharat juukse tukka ärraaiada, ja hakkas tedda rammaks teggema, ja ta rammo lahkus temmast ärra.

20. Ja ta ütles: Wilistid tullewad so peäle Simson! ja ta ärkas ommast unnest ülles ja mötles: ma tahhan wäljamiña ja ennast lahti puistada kui enne sedda; agga ta ei teädnud, et Jehowa temmast olli ärralahkund.

21. Ja Wilistid wötsid tedda kinni, ja pistsid temma silmad wälja, ja wisid tedda alla Assati ja pannid tedda kinni kahhe waskahhelaga, ja ta pididi wangide koias jahwatama.

22. Ja temma juuksed hakkasid jälle kaswama, sedda möda kui need ollid ärraetud.

23. Ja Wilistide würstid tullid kokko, suurt ohwri ohwerdama omma jummalale Tagonile, ja römo pärrast, ja ütlesid: Meie jummal on Simsoni meie waenlase meie kätte annud.

24. Ja kui rahwas tedda näggid, siis kiitsid nemmad omma jummalat, sest nemmad ütlesid: Meie jummal on meie waenlast meie kätte annud, kes meie Ma paljaks teggi ja meid palju mahhalöi.

25. Ja se sündis, kui nende südda römus olli, et nemmad ütlesid: Hüüdke Simson, et ta meile mängib; ja nemmad hüüdsid Simsoni wangide koiast, ja ta mängis nende ees, ja nemmad pannid tedda sammaste wahhele seisma.

26. Ja Simson ütles se poisi wasto, kes temma käest kinnipiddas: Lasse mind miña ja sada mind neist sambust kinnihakkama, kus peäle se hone on kinnitud, et ma eñast nende külge toetan.

27. Ja se hone olli täis mehhi ja naesi, ja seäl ollid keik Wilistide würstid, ja kattukse peäl olli liggi kolmtuhhat meeste- ja naesterahwast waatmas, kui Simson mängis.

28. Ja Simson hüdis Jehowa pole ja ütles: ISsand Jehowa, mötle, pallun ma, mo peäle, ja kinnita mind nüüd weel seks korraks, oh Jummal, et ma jouaksin weel üks kord mo kahhe silma pärrast Wilistide kätte hästi maksta.

29. Ja Simson hakkas neist kahhest keskmissest sambast kinni, mis peäle se hone olli kinnitud, ja mis peäle se olli toetud, teisest omma parrema ja teisest omma pahhema käega.

30. Ja Simson ütles: Mo hing surrego ärra Wilistidega; ja ta tombas ennast kummerkülle keigest wäest, siis langes se hone würstide peäle ja keige rahwa peäle, mis seäl sees, et neid surnuid, mis ta ommas surmas surretas, ennam olli, kui need, mis ta omã ello aial olli surmanud.

31. Siis tullid ta wennad alla ja keik temma issa perre, ja wötsid tedda ülles, ja wisid ja matsid tedda mahha Sora ja Estaoli wahhele temma issa Manoa hauda: ja ta olli Israelile kohhut moistnud kakskümmend aastat.

17. Peatük.

Woõra-jummala tenistus Mika koias.

1. Ja üks mees olli Ewraimi mäggiselt maalt Mika nimmi.
2. Ja ta ütles omma emmale: Need tuhhat ja sadda höbbesekli, mis so käest ärrawoetud, mispärast sa olled sajatellend ja mo kuuldes ka räkinud; wata, se rahha on mo jures, ma ollen sedda ärrawötnud; siis ütles temma emma: Önnistud olgo mo poeg Jehowa ees.
3. Ja ta andis need tuhhat ja sadda höbbe--sekli jälle omma emma kätte, ja ta emma ütles: Ma ollen se rahha keik Jehowale pühhitsenud ennese käest mo poia eest, et üht nikkertud ja üht wallatud kuio peab tehtama; sepärast annan ma sulle sedda taggasi.
4. Agga ta andis se rahha omma emmale jälle, ja ta emma wöttis kakssadda höbbesekli ja andis neid kullaseppale, ja se teggi sest ühhe nikkertud ja ühhe wallatud kuio, ja se olli Mika koias.
5. Ja sel mehhel Mikal olli üks jummala kodda, ja ta teggi ühhe käiksitta kuekesse ja Terawi kuiud, ja täitis ühhe omma poia kät, ja se sai temmale preestriks.
6. Neil päiwil ei olnud kuningast Israelis: iggamees teggi, mis temma melest öige olli.
7. Ja üks noormees olli Petlemmast Juda--maalt Juda souwössast, ja temma olli Lewit ja ellas seäl kui woõras.
8. Ja se mees läks liñnast ärra Petlemmast Juda-maalt, et ta pididi kui woõras ellama, kust ta ial woiks asset leida, ja tulli Ewraimi mäggise male Mika kotta, et ta pididi omma teed eddasi minnema.
9. Ja Mika ütles temmale: Kust sa tulled? ja se Lewit ütles ta wasto: Ma ollen Lewit Petlemmast Juda-maalt, ja minna lähän kui woõras ellama, kust ma ial asset leian.
10. Ja Mika ütles temmale: Jä mo jure ja olle mulle issaks ja preestriks, siis tahhan ma sulle aasta kohta anda kümme höbbesekli ja seätud rided, ja so toidust; ja se Lewit läks siñna.
11. Ja se Lewit wöttis ette se mehhe jure jäda, ja se noormees olli ta jures otsekui üks temma lastest.
12. Ja Mika täitis Lewiti kät, ja se noormees jäi temma preestriks, ja olli Mika koias.
13. Ja Mika ütles: Nüüd ma tean, et Jehowa wöttab mulle head tehha, et üks Lewit mulle preestriks on.

18. Peatük.

Mika woõras-jummal wiakse Taniliõna.

1. Neil päiwil ei olnud kunningast Israelis, ja Tani sugguarro otsis neil päiwil ennesele pärris-ossa, kus ta wois ellada: sest tännapäwani ei langenud temmale middagi pärris--ossaks sest teisest jaust Israeli sugguarrude seas.
2. Ja Tani lapsed läkkitasid ommast suggu--wössast wiis meest ennaste seast, kes wahwad mehhed, Sorast ja Estaolist, sedda Maad sallaja watama ja sedda läbbikatsuma ärra, ja ütlesid nende wasto: Minge, katsuge se Ma läbbi ärra, ja nemmad tullid Ewraimi mäggise male Mika koia jure, ja jäid öseks siõna.
3. Kui nemmad Mika koia jures ollid, siis tundsid nemad se nore mehhe selle Lewiti heält, ja läksid siõna kõrwale ja ütlesid temale: Kes on sind seie tonud, ja mis teed sa siin, ja mis on sul siin?
4. Ja ta ütles nende wasto: Nenda ja nenda on Mika mulle teinud, ja on mind palkand, et ma piddin temmale preestriks ollema.
5. Ja nemmad ütlesid temale: Et küssi Jummalalt, et meie teada same, kas meie te peaks korda minnema, kus peäl meie käime.
6. Ja se preester ütles neile: Minge rahhoga! Jehowa ees on teie te, kus peäl teie käite.
7. Ja need wiis meest läksid ja tullid Laisi, ja näggid, et se rahwas, mis seälsammas, julgeste ellas, Sidonide wisi järrele rahholiste ja julgeste, ja pärris-wallitsejat ei olnud, kes ühhegi asja pärrast olleks seäl maal kellelegi häbbi teinud, ja nemad ollid kaugel Sidonidest ärra, ja neil ei olnud ühhegi innimessega teggemist.
8. Ja nemmad tullid omma wendade jure Sora ja Estaoli, ja nende wennad ütlesid neile: Mis teie rägite ?
9. Ja nemmad ütlesid: Wõtkem kätte ja läkki ülles nende wasto, sest meie olleme se Ma näinud, ja wata, se on wägga hea; ja teie seisate wait? ärge olge laisad miõnes, et teie tullete sedda maad pärrima.
10. Kui teie tullete siõna, siis tullete ühhe holetuma rahwa jure, ja se Ma on keikipiddi lai kül: sest Jummal on sedda teie kätte annud, üks ma-koht, kus ei olle pudo ei ühhestki asjast, mis siin maal on.
11. Siis läksid seält Tani sugguwössast Sorast ja Estaolist ärra kuussadda meest söa--riistad wööl.
12. Ja nemmad läksid ja löid leri ülles Kirjatjearimi Juda-male: sepärrast niõmetasid nemmad se paiga Tani leriks tännapäini, wata se on Kirjatjearimi tagga.
13. Ja nemmad läksid seält ärra Ewraimi mäggise male, ja tullid Mika koia jure.
14. Siis räkisid need wiis meest, kes ollid läinud se Laisi Ma sallaja watama, ja ütlesid omma wendade wasto: Kas teie teate, et nendesinnaste koddade sees

on üks käiksitta kuke ja Terawi kuiud, ja üks nikkertud ja wallatud kuio ? siis moistke nüüd, mis teie tahhate tehja.

15. Ja nemmad läksid siñna körwale, ja tullid se nore mehhe se Lewiti koia jure Mika kotta ja küssisid temãalt, kas ta kãssi pididi hästi käima.

16. Ja kuussadda meest, kes ollid Tani lastest, kellel nende sõariistad wööl ollid, seisid wãrrawa suus.

17. Ja need wiis meest, kes ollid läinud se Ma sallaja watama, läksid ülles; nemãad tullid siñna, wötsid ärra se nikkertud kuio ja käiksitta kukeesse ja need Tani kuiud ja se wallatud kuio, ja se preester seisis wãrrawa suus ja need kuus--sadda meest, kellel sõariistad wööl ollid.

18. Kui need ollid Mika kotta tulnud ja ärra--wötnud sedda nikkertud kuio, sedda käiksitta kukest, ja need Terawi kuiud ja wallatud kuio: siis ütles se preester nende wasto: Mis teie tete?

19. Ja nemmad ütlesid temmale: Olle wait, panne omma kãssi omma su peäle, ja tulle meiega, ja olle meile issaks ja preestriks; ons parram, et sa preester olled ühhe mehhe koias, ehk et sa preester olled ühhe souarro ja ühhe sou--wössa seas Israelis?

20. Ja selle preestri meel sai heaks, ja temma wöttis sedda käiksitta kukest ja need Terawi kuiud, ja se nikkertud kuio, ja tulli rahwa sekka.

21. Ja nemmad pöörsid ümber ja läksid ärra, ja pannid need wãetimid lapsed ja lodussed ja trossid ennese eel käima.

22. Kui nemmad tükki maad Mika koia jurest ärrasaid, siis hüti need mehhed kokko, kes nende koddade sees, mis Mika koia jures ollid, ja nemmad said Tani lapsed takka.

23. Ja nemmad hüüdsid Tani lapsed takka, siis pöörsid need ommad silmad ümber ja ütlesid Mikale: Mis sul on, et teid on ühte kokko hütud?

24. Ja temma ütles: Teie ollete ärrawötnud mo jumãlat, mis ma ollen teinud, ja se preestri, ja lähhäte ärra, ja mis on mul nüüd ennam? ja mis se on, et teie mulle ütlete: Mis sul wigga?

25. Ja Tani lapsed ütlesid ta wasto: Ärra lasse omma heält kuulda meie jures, et need mehhed, kelle südda wihha täis, so peäle ei kippu, ja et sa ei sada omma hinge hukka egga omma perre hinge.

26. Ja Tani lapsed läksid omma teed, ja kui Mika näggi, et nemmad wãggewamad ollid tedda, siis pöris ta ümber ja läks taggasi omma koio.

27. Ja nemmad wötsid sedda kuio ärra, mis Mika teinud, ja sedda preestrit, mis temmal olli olnud, ja tullid Laisi peäle, ühhe rahwa peäle, kel rahholinne ja julge assi olli, ja löid neid mahha moõga terraga, ja se liñna põlletasid nemmad ärra tullega.

28. Ja ükski ei olnud, kes neid olleks ärrapeästnud, sest se lin olli kaugel Sidonist ärra, ja neil polnud ühhegi innimessega teggemist, ja se lin olli seäl

orgus, mis Reobi perre liggi; ja nemmad ehhtasid se liina ülles, ja ellasid seäl sees.

29. Ja nemad pañid se liina nimē Tan, omā issa Tani nimē järrele, kes olli Israelile sündinud: agga ennemuiste olli selle liina nimī Lais.

30. Ja Tani lapsed pannid endile ülles se nikkertud kuio, ja Manasse poia Kersomi poeg Jonatan, temma ja ta poiad ollid preestrid Tani sugguarrule se päwani, kui se Ma wangi widi.

31. Nenda ollid nemad endile ülles pañud Mika nikkertud kuio, mis ta olli teinud, keige se aia, kui Jumala kodda Silus olli.

19. Peatük.

Kibeonid tewad hirmsa tö ühhe Lewiti lianaesega.

1. Ja se sündis neil päiwil, kui kuningast ei olnud Israelis, et üks Lewimees olli kui wooras ellamas Ewraimi mäggise Ma körwas, ja olli ennesele ühhe lianaese wötnud Petlemmast Juda-maalt.

2. Ja temma liignaene teggi hora wisil ta wasto, ja läks temma jurest ärra omma issa kotta Petlemma Juda-male, ja olli seält ühhe aasta ja nelli kuud.

3. Ja temma mees wöttis kätte ja läks ta järrele, et ta pididi temma mele pärrast räkima ja tedda taggasi toma, ja ta pois olli temmaga ja üks paar eeslid; ja se naesterahwas wiis tedda omma issa kotta, ja kui se norikko issa tedda sai nähha, siis läks ta römoga temma wasto.

4. Ja temma äi se norikko issa pididas tedda seäl, et ta kolm päwa ta jure jäi, ja nemmad söid ja jöid ja ollid seäl omaial.

5. Ja se sündis neljandal päwal, et nemmad homiko warra üllestousid, ta ta wöttis kätte ärraminna, ja se norikko issa ütles omma weimehhe wasto: Toeta omma südda leiwa pallokessega, ja pärrast woite teie miñna.

6. Ja nemmad istusid mahha, ja need mollemad söid ühhes seltsis ja jäid, ja se norikko issa ütles se mehhe wasto: Et wötta ette ja jä seie öseks, ja so meel olgo hea.

7. Ja se mees tousis ülles, et ta pididi minnema, ja temma äi sundis tedda palludes, et ta jälle öseks siñna jäi.

8. Ja ta tousis wiendamal päwal homiko warra ülles, et ta pididi minnema, ja se norikko issa ütles: Et toeta omma südda; ja nemmad wiitsid aega, kunni pääw hakkas werema, ja nemmad söid mollemad.

9. Ja se mees tousis ülles, et ta pididi minnema, temma ja ta liignaene ja ta pois, ja temma äi se naesterahwa issa ütles temmale: Et wata, pääw on maddalas, ja öhto jouab kätte, et jäge seie öseks, wata, pääw hakkab warjule minnema: jä seie öseks ja so meel olgo hea, ja touske homē warra ülles, et teie omma teed lähhäte, et sa saad omma maiasse.

10. Ja se mees ei tahtnud mitte öseks siina jäda, sepärrast wöttis ta kätte ja läks ärra, ja tulli Jebusi liina kaudo, se on Jerusalem, ja ta jures olli üks paar eeslid saddulas, ja ta liig--naene olli temmaga.
11. Kui nemmad Jebusi jures ollid, siis olli pääw wägga maddal, ja se pois ütles omma issanda wasto: Et tulle ja läkki körwale siina Jebusi liina, ja jäme siina öseks.
12. Ja ta issand ütles temma wasto: Meie ei tahha mitte körwale miina woöra liina, mis ei olle Israeli lastest: agga meie tahhame emale miina Kibeasse.
13. Ja ta ütles omma poisile: Minne, et meie siina ühte neisse paika same, ja öseks woime jäda Kibeasse ehk Ramasse.
14. Ja nemmad läksid möda ja käisid eddasi, ja päike läks neile loja Kibealiggi, mis Penjamini pärralt.
15. Ja nemmad kallasid siina, et nemmad piddid siina sama ja öseks jäma Kibeasse; ja ta tulli siina ja jäi liina turro peäle, sest ükski ei olnud, kes neid omma kotta wasto wöttis omaiale.
16. Ja wata üks wanna mees tulli öhto wäljalt omma tö kallalt ärra, ja se mees olli Ewraimi mäggiselt maalt, ja ta ellas kui wooras Kibeas, ja need mehhed seäl paikas ollid Penjamini lapsed.
17. Kui ta ommad silmad ülestöstis ja näggi liina turro peäl sedda meest, kes te-käia, siis ütles se wanna mees: Kus sa lähhad, ja kust sa tulled?
18. Ja ta ütles temma wasto: Meie olleme minnemas Petlemãst Juda-maalt senna Ewraimi mäggise Ma körwa, sest ma ollen seält: agga ma käisin Petlemãs Juda-maal, ja ma lähhan Jehowa koia pole, ja ükski ei wotta mind wasto omma kotta.
19. Ja meil on ka ölge ja sömaaega omma eeslidele, ja leiba ja wina on ka mul ja so ümmardajal ja sel poisil, kes so sullaste jures, ei olle ühhestki asjast pudo.
20. Ja se wanna mees ütles: Rahho olgo sulle! keik mis sul agga waiak, se on mo kä, ärra jä agga mitte öseks turro peäle.
21. Ja ta wiis tedda omma kotta ja seggas eeslidele sömaaega, ja nemmad pessesid ommad jallad, ja söid ja jöid.
22. Kui nende meel hea olli, wata siis piirsid se koia ümber liinamehhed, kes pahharetti suggu, ja kopputasid ukse peäle, ja rööksid se wanna mehhe se koia issanda wasto ja ütlesid: To wälja se mees, kes so kotta tulnud, et meie temãaga häbbematta tööd teme.
23. Ja se mees se koia issand läks wälja nende jure ja ütles nende wasto: Ei mitte mo wennad, et ärge tehke mitte kurja, sepärrast et sesinnane mees on mo kotta tulnud, ärge tehke sedda jölledust mitte.
24. Wata seäl on mo tüttar üks neitsit, ja temma liignaene, kül ma tahhan neid wäljatua, ja neid naerge ärra ja tehke nendega, mis teie melest hea on: agga selle mehhega ärge tehke sedda jölledat asja mitte.

25. Agga need mehhed ei tahtnud temma sanna kuulda; siis hakkas se mees omast liastnaesest kinni ja wiis tedda wälja nende kätte oue, ja nemmad said temmaga ühte ja teggid immet temmaga keige se ö homõikoni, ja lasksid tedda miõna, kui hakkas koitma.
26. Ja se naene tulli koido aial ja langes se mehhe koia ukse ette mahha, kus temma issand sees olli, kunni walge sai.
27. Ja temma issand tousis homõiko ülles, ja teggi koia ukсед lahti ja läks wälja, et ta pididi omma teed käima; ja wata, se naesterahwas ta liignaene olli maas koia ukse ees, ja temma käed läwwe peäl.
28. Ja ta ütles temmale: Touse ülles ja läkki ärra; agga ta ei wastand mitte, siis wöttis ta tedda eesli selga, ja se mees wöttis kätte ja läks omma paika.
29. Ja kui ta omma koio sai, siis wöttis ta noa ja hakkas ommast liastnaesest kinni, ja leikas tedda temma luliikmid möda katki kahheteist--kümneks tükkiks, ja läkkitas tedda keik Israeli raiadesse.
30. Ja se sündis, et iggaüks, kes sedda näggi, ütles: Seddasuggust asja ei olle sündind egga nähtud sest päwast, kui Israeli lapsed Egiptusse maalt üllestulnud tännapäwani; arwage sest asjast, andke nou ja räkige.

20. Peatük.

Hirmus södda, mis Kibeonide hirmsa tö pärrast tousnud Penjamini souarro wasto.

1. Siis läksid keik Israeli lapsed wälja, ja se koggodus Tani poolt Peerseba- ja Kileadi-maast sadik tulli kokko kui üks mees, Mitspa Jehowa jure.
2. Ja keige rahwa üllemad, keik Israeli sou--arrud seisid Jumjala rahwa koggodusses, nellisadda tuhhat jallameest, kes moõka wäljatombasid.
3. Agga Penjamini lapsed kuulsid, et Israeli lapsed ollid Mitspa tulnud; ja Israeli lapsed ütlesid: Räkige ülles, kuidas on sesinnane kurri tö sündinud?
4. Ja se Lewimees selle ärratappetud naese mees wastas ja ütles: Minna tullin omma lianaesega Kibeasse, mis Penjamini pärralt, omaiale.
5. Siis kippusid Kibea koddanikkud mo peäle, ja piirsid öse mo pärrast se koia ümber: mind mötlesid nemmad ärratappa, ja mo lianaese on nemmad ärranaernud, nenda et ta ärrasurri.
6. Ja ma wötsin omma lianaese kätte ja leikasin tedda katki, ja läkkitasin tedda keige Israeli pärris-ossa male: sest nemmad on wägga pahha ja jölledat tööd teinud Israelis.
7. Wata siin ollete teie Israeli lapsed keik, räkige issekeskes ja andke siin nou.
8. Ja keik se rahwas wöttis kätte kui üks mees ja ütles: Meie ei tahha ükski omma maiasse miõna, egga ükski siit ärralahkuda omõa kotta.

9. Ja nüüd se on se assi, mis meie tahhame Kibeale liisko läbbi ta wasto tehha.

10. Sest meie tahhame kümne meest igga saast keikist Israeli sugguarrudest wötta, ja sadda tuhhandest, ja tuhhat künnest tuhhandest, et nemmad rahwale mona wötwad; et nemmad woiksid neile tehha, kui nemmad sawad Penjamini Kibeas rahwa jure, sedda möda kui keik se jölledus wäärt, mis nemmad Israelis on teinud.

11. Nenda koggusid keik Israeli mehhed senna liina jure, ja heitsid ühte nousse kui üks mees.

12. Ja Israeli sugguarrud läkkitasid mehhi keige Penjamini sugguwössade jure ja ütlesid: Mis kurri tö on se, mis teie seas sündinud?

13. Ja nüüd andke need mehhed se pahharetti suggu, mis Kibeas on, meie kätte, et meie neid surma panneme ja kurja Israeli seast ärrasadame; agga Penjamini lapsed ei tahtnud mitte omma wendade Israeli laste sanna kuulda.

14. Ja Penjamini lapsed koggusid liinade seest Kibeasse, et nemmad piddid wäljammema sötta Israeli laste wasto.

15. Ja Penjamini lapsed, kes neist liinadest ollid, loeti ärra selsammal päwal kuus kolmat-kümmend tuhhat meest, kes mooka wäljatombasid, ilma need Kibeas linna rahwas, neid loeti ärra seitsesadda ärrawallitsetud meest.

16. Keigest sest rahwast olli seitsesadda ärra--wallitsetud meest, kes omma parrema käega ei wöind ühtegi tehha, keik need wiskasid lingoga kiwwa ühhe karwa peäle, ja ei eksind mitte.

17. Agga Israeli mehhi, ilma need kes Penjaminist, loeti ärra nellisadda tuhhat meest, kes mooka wäljatombasid, keik need ollid söamehhed.

18. Ja nemmad wötsid kätte ja läksid ülles Peteli ja küssisid Jummalas käest, ja Israeli lapsed ütlesid: Kes peab essite meist üllesminnema sötta Penjamini laste wasto? ja Jehowa ütles: Juda essite.

19. Ja Israeli lapsed tousid homõiko ülles ja löid leri ülles Kibeas alla.

20. Ja Israeli mehhed läksid wälja söddima Penjamini wasto, ja Israeli mehhed seädsid nende wasto taplust Kibeas jures.

21. Ja Penjamini lapsed läksid Kibeast wälja ja rikkusid selsammal päwal Israeli laste seast kaks kolmatkümmend tuhhat meest, ja löid neid mani mahha.

22. Ja se rahwas Israeli mehhed kinnitasid endid ja wötsid jälle endid seäda taplema seäl paikas, kus nemmad ollid endid seädnud essimessel päwal.

23. Ja Israeli lapsed läksid ülles ja nutsid Jehowas ees öhtoni, ja küssisid Jehowas käest ja ütlesid: Kas meie peame weel minnema söddima omma wendade Penjamini laste wasto? ja Jehowa ütles: Minge ülles nende wasto.

24. Ja kui Israeli lapsed Penjamini laste wasto teisel päwal läksid:

25. Siis tullid Penjamini lapsed wälja nende wasto Kibeast teisel päwal, ja rikkusid Israeli laste seast sutumaks ärra weel kahheksateistkümmend tuhhat meest, need keik tombasid mooka wälja.

26. Siis läksid keik Israeli lapsed ja keik rahwas ülles, ja tullid Peteli ja nutsid ja jäid senna Jehowa ette, ja paastusid selsammal päwal öhtoni, ja ohwerdasid põlletamise- ja tänno--ohwrid Jehowa ees.
27. Ja Israeli lapsed küssisid Jehowalt, sest Jummal seädusse laekas olli seäl neil päiwil.
28. Ja Aaroni poia Eleasari poeg Pineas seisis Temma ees neilsammul päiwil ja ütles: kas ma pean weel wäljammnema söddima omma wenna Penjamini laste wasto, ehk taggasi jäma? ja Jehowa ütles: minge ülles, sest homẽ tahhan ma neid teie kätte anda.
29. Ja Israel panni warritsejaid senna Kibea ümberkaudo.
30. Ja Israeli lapsed läksid kolmandal päwal ülles Penjamini laste wasto, ja seädsid taplust Kibea wasto kui essimessel ja teisel korral.
31. Ja Penjamini lapsed tullid wälja se rahwa wasto ja said emale liñnast ärra, ja hakkasid monned rahwa seast mahhalöma ja ärra--tapma, kui essimessel ja teisel korral, maantede peäl, kus teine ülleslähhäb Peteli, ja teine Kibea seäl wäljal, liggi kolmkümmend meest Israeli seast.
32. Ja Penjamini lapsed ütlesid: nemmad on meie ette mahhalödud nenda kui enne; ja Israeli lapsed ütlesid: pöggenegem ja saatkem neid emale ärra liñna jurest maantee peäle.
33. Ja keik Israeli mehhed tousid ülles ommast paigast ja seädsid taplust Paaltamaris, ja Israeli warritsejad kargasid wälja ommast paigast Kibea kopa seest.
34. Ja kümme tuhhat ärrawallitsetud meest keige Israeli seast tullid Kibea kohhalt, ja se taplus läks kangeks; ja need Penjamini lapsed ei teädnud mitte, et kurri luggu nende kätte pididi tulles.
35. Ja Jehowa löi Penjamini lapsed Israeli ette mahha, ja Israeli lapsed rikkusid ärra Penjamini seast sel päwal wiis kolmatkümmend tuhhat ja sadda meest, keik need tombasid moöka wälja.
36. Ja Penjamini lapsed näggid, et nemmad olli mahhalödud; ja Israeli mehhed andsid Penjamini lastele maad, sest nemmad lootsid warritsejatte peäle, kedda nemmad ollid pannud Kibea wasto.
37. Ja need warritsejad töttasid ja tullid keigelt polelt Kibea peäle, ja need warritsejad andsid ennast senna pole, ja löid keik liñna-rahwast mahha mooga terraga.
38. Ja Israeli meestel olli üks seätud aeg nende warritsejattega, kellele ööldud: pange suurt kõrge suitso liñna seest üllestousma.
39. Ja Israeli mehhed pöörsid taplusses ümber, kui Penjamini lapsed ollid hakkanud mahhalöma ja ärratapma liggi kolmkümmend meest Israeli seast; sest nemmad mötlesid: nemmad on töeste meie ette mahhalödud kui endises taplusses.

40. Ja se suits hakkas kõrgeste üllestousma liina seest kui üks suitso sammas; ja Penjamin pöris ennast taggasi, ja wata keik se lin läks tullega ärra taewani.

41. Kui Israeli mehhed ümberpöörsid, siis tundsid Penjamini mehhed suurt hirmo, sest nemmad näggid, et kurri luggu nende kätte tulnud.

42. Ja nemmad pöörsid ümber Israeli meeste eest kõrwe tee pole, ja se taplus sai neid takka; ja kes liinade seest ollid, neid rikkusid nemmad ärra enneste wahhel.

43. Nemmad piirsid Penjamini meeste ümber ja aiasid neid takka, tallasid neid hõlpoga ärra Kibea kohta päwatousma poolt.

44. Ja Penjamini mehhi langis mahha kahheksateistkümmend tuhhat; need keik ollid wahwad mehhed.

45. Siis pöörsid nemmad ümber ja pöggenesid kõrbe Rimmoni kaljo jure, ja noppisid neist, mis üllejänud, maantede peält ärra wiistuhhat meest, ja said neid takka Kidomist sadik, ja löid neist weel mahha kakstuhhat meest.

46. Ja keik, kes sel päwal Penjaminist langsid, neid olli wiis kolmatkümmend tuhhat meest, kes moöka wäljatombasid, need keik ollid wahwad mehhed.

47. Ja kuus sadda meest pöörsid ümber ja pöggenesid kõrbe Rimmoni kaljo jure, ja jäid Rimmoni kaljusse nelli kuud.

48. Ja Israeli mehhed läksid taggasi Penjamini laste jure ja löid neid mahha moöga terraga ni hästi inimessed kes liinas, kui lojuksed, ja keik, mis nende kätte juhtus; ka keik need liinad, mis nende kätte said, pannid nemmad põllema.

21. Peatük.

Israeli murre Penjamini souarro siggitamisse pärrast, mes seäl söas pea olleks otsa sanud.

1. Ja Israeli mehhed ollid Mitspas wandunud ja üttelnud: Ei pea ükski meie seast omma tüttart Penjamini meestele naeseks andma.
2. Ja need rahwas tullid Peteli ja jäid senna öhtoni Jummalä ette, ja tötsid omma heäle ja nutsid suurt nutto,
3. Ja ütlesid: Jehowa Israeli Jumäl, miks--pärrast on se Israelis sündinud, et tänna Israeli seast üks sugguarro on wähhemaks sanud?
4. Ja se sündis teisel päwal, et need rahwas warra üllestousid ja senna ühhe altari ehhtasid, ja ohwerdasid põlletamise- ja tänno-ohwrid.
5. Ja Israeli lapsed ütlesid: kes on koggodusses, kes ei olle keikist Israeli sugguarrudest üllestulnud Jehowa jure? sest üks suur wanne olli selle peäle pandud, kes ei piddand üllestullema Mitspa Jehowa jure, ja olli ööldud: Tedda peab töeste surma pandama.

6. Ja Israeli lapsed kahhetsesid omma wenna Penjamini pärrast ja ütlesid: tänna on üks sugguarro Israelist ärraraiutud.
7. Mis peame meie naeste polest neile teggema, kes üllejäänud? sest meie olleme wandunud Jehowa jures, et meie ei tahha ommast tüttartest neile ei ühteainust naeseks anda.
8. Ja nemmad ütlesid: ons kegi Israeli sugguarrudest, kes ep olle Mitspa Jehowa jure üllestulnud? ja wata ei ükski Kileadi Jabesist es olle tulnud leri koggodusse jure.
9. Ja rahwast loeti ärra, ja wata ükski ei olnud seal, kes Kileadi Jabesist ellasid.
10. Ja koggodus läkkitas senna kaksteistkümmend tuhhat meest neist wahwaist mehhist, ja andis neile käsko ja ütles: Minge ja löge neid mahha moöga terraga, kes Kileadi Jabesist ellawad, ja need naesed ja wäetimad lapsed.
11. Ja se on se assi, mis teie peate teggema: keik meesterahwast ja keik naesterahwast, kes meesterahwa jures magganud, peate teie sutumaks ärrakautama.
12. Ja nemmad leidsid neist, kes Kileadi Jabesist ellasid, nellisadda tüttarlast, kes neitsid ollid, kes meestega ühhes ei ellanud meesterahwa jures maggades; ja nemmad töid neid leri Silusse, mis on Kanaani maal.
13. Ja keik se koggodus läkkitas, ja käskis räkida Penjamini laste wasto, kes ollid Rimmoni kaljus, ja neile rahho kulutada.
14. Ja Penjamini mehhed tullid taggasi sel aial, ja nemmad andsid neile naesiks neid, kedda nemmad ollid ellusse jätnud Kileadi Jabeli naeste--rahwa seast; ja nemmad ei leidnud nenda neile mitte kül.
15. Ja se rahwas kahhetses Penjamini pärrast, et Jehowa olli löhkumist teinud Israeli sugguarrude seas.
16. Ja koggodusse wannemad ütlesid: Mis peame meie naeste polest teggema neile, kes üllejäänud? sest naesterahwas on Penjamini seast ärrakautud.
17. Weel ütlesid nemmad: se pärrandus jääb nende pärralt, kes Penjamini lastest ärrapeäsnud, et mitte üks sugguarro Israelist ei sa ärrakustutud.
18. Ja meie ei woi neile ühteainust ommast tütrist naeseks anda, sest Israeli lapsed on wandunud ja üttelnud: ärranetud olgo se, kes naese Penjamini lastele annab.
19. Ja nemmad ütlesid: Wata Jehowa Pühha on iggal aastal Silus, mis on pohja poolt Peteli päwatousma pool, se maante äres, mis Petelist ülleslähhäb Sekemi, ja louna poolt Lebona pole.
20. Ja nemmad andsid Penjamini lastele käsko ja ütlesid: Minge ja warritsege winamäggede peäl.
21. Ja katsuge, ja wata kui Silo tütreid wälja tulleswad riddastikko tantsima: siis tulge teie winamäggedest wälja, ja wötke wäggise igga--mees ennesele omma naese Silo tütrist, ja minge Penjamini male.

22. Ja kui se sünnib, et nende issad ehk nende wennad tullevad meie jure riidlema: siis tahhame nende wasto üttelda: Olge armolissed meie ja nende wasto, sest meie ep olle mitte iggamehhele omma naest wötnud selle söa sees; sest teie ei olle neile mitte annud, et teie nüüd sel aial peaksite süallused ollema.

23. Ja Penjamini lapsed teggid nenda ja wötsid omma arro järrele neist, kes tantsisid, naesed, mis nemmad wäggise ärrakiskusid ja läksid ärra, ja tullid jälle taggasi omma pärris-ossa male, ja ehhtasid need liñnad ülles ja ellasid nende sees.

24. Ja Israeli lapsed läksid sel aial seält ärra iggamees omma sugguarro jure ja omma sugguwössa jure, ja tullid seält wälja iggamees omma pärris-ossa male.

25. Neil päiwil ei olnud kuningast Israelis; iggamees teggi, mis temma melest öige olli.

Kohtomoistiatte Ramato Ots.

Rutti Ramat.

---

1. Peatük.

Rutti lesse-pölli: ta lähhäb omma ämmaga Kanaani male.

1. Ja neil päiwil sündis, kui kohtomoistjad kohhut moistsid, et nälgi olli Juda maal, ja üks mees läks Petlemmast Juda--maalt ärra, et ta pididi kui woöras Moabi wällisel maal ellama, temma ja ta naene ja ta kaks poega.

2. Ja selle mehhe nimmi olli Elimelek ja ta naese nimmi Noomi, ja temma kahhe poia nimmi Mahlon ja Kiljon Ewratimehhed Petlemmast Juda-maalt, ja tullid Moabi wällise male ja ollid seäl.

3. Ja Elimelek Noomi mees surri ärra, ja temma jäi jälle omma kahhe poiaga.

4. Ja nemmad wötsid ennesele Moabi-ma naesed, teise nimmi olli Orpa ja teise nimmi Rut; ja nemmad ellasid seäl liggi kümme aastat.

5. Ja need mollemad Mahlon ja Kiljon surrid ka ärra, ja se naene jäi jälle ommast kahhest poiast ja ommast mehhest.

6. Ja temma wottis kätte omma minniattega, ja läks taggasi Moabi wälliselt maalt ärra, sest ta sai kuulda Moabi wällisel maal, et Jehowa olli tulnud katsma omma rahwast, ja neile leiba annud.

7. Ja ta läks ärra seält kohhalt, kus ta olli olnud, ja temma kaks minniat temmaga, ja nemmad käisid tee peäl, et nemmad piddid jälle taggasi minnema Juda-male.
8. Ja Noomi ütles omma kahhe Minniale: Minge, pöörge taggasi iggaüks omma emma kotta: Jehowa tehko teile head, nenda kui teie ollete teinud neile, kes ärrasurnud, ja mulle.
9. Andko Jehowa teile, et teie leiate hingamisse asset iggaüks omma mehhe maiast; ja ta andis neile suud, ja nemmad töstsid omma heält ja nutsid,
10. Ja ütlesid temmale: Meie lähhäme ikka soga taggasi so rahwa jure.
11. Ja Noomi ütles: Minge taggasi mo tütrede, miks teie tahhate minnoga tulla? kas mo sissekondas on weel poege, et nemmad teile woiksid mehhiks sada?
12. Minge taggasi mo tütrede, minge; sest ma ollen wannaks läinud, et ma ei woi mehhele miñna: kui ma ütleksin, mul on lotus, ehk ma olleksin sel ööl mehhe jures ja tooksin ka poege ilmale;
13. Kas teie sepärrast tahhaksite odata, kunni nemmad ülleskaswaksid? kas tahhate sepärrast wibida mehhele minnematta? ei mitte mo tütrede, sest se on mulle palju kibbedam kui teile, et Jehowa kässi on mo wasto wäljaläinud.
14. Ja nemmad töstsid omma heält ja nutsid weel ennam ; ja Orpa andis omma ämmale suud, ja Rut jäi temma seltsi,
15. Ja ta ütles: Wata so källi on omma rahwa jure taggasi läinud ja omma jummalatte jure, minne sinna taggasi omma källi järrele.
16. Ja Rut ütles: Ärra käi mo peäle, et ma sind pean mahhajatma ja so jurest jälle taggasi minnema: sest kus pole sa lähhäde, senna lähhän minna ka, ja kus paika sinna jääd, senna tahhan ma ka jäda, sinno rahwas on minno rahwas ja sinno Jummal on minno Jummal.
17. Kus sinna surred, senna tahhan ma ka surra ja siñna peab mind mahhamaetama; nenda tehko Jehowa mulle ja nenda weel peäle: sest surm peab mind ja sind ühhest ärralahhutama.
18. Kui ta näggi, et temmal kindel nou olli temmaga miñna, siis jättis ta sedda räkimist temma wasto jälle.
19. Ja nemmad läksid mollemad ärra, kunni nemmad said Petlemã; ja se sündis, kui nemad Petlemma said, siis olli keik se lin nende pärrast likumas, ja naesterahwas ütlesid: Ons se Noomi?
20. Ja temma ütles neile: Äрге hüüdke mind Noomiks, hüüdke mind Maraks, sest se keige wäggewam Jumal on mulle wägga kibbedat teinud.
21. Minna läksin täis ärra, ja tühjalt on mind Jehowa taggasi tonud: miks teie mind Noomiks hüate? sest Jehowa on wasto mind kostnud, ja se keigewäggewam Jummal on mulle pahha teinud.
22. Nenda tulli Noomi taggasi ja temmaga Rut, se Moabi-ma naene, temma minni, kes ärratulli Moabi-maalt: ja nemmad tullid Petlemma odra leikusse hakkatusses.

2. Peatük.

Rut noppib päid Poasi põllal.

1. Ja seal olli Noomil mehhe suggulane, üks wäggew wahwa mees Elimeleki suggu--wössast, Poas nimmi.
2. Ja se Moabinaene Rut ütles Noomi wasto: lasse ma lähän põllale ja noppin päid selle tagga, kelle melest ma armo leian; ja ta ütles temmale: minne mo tüttar.
3. Ja ta läks ja tuli ja noppis põllo peäl leikajatte tagga: ja üks põllo ossa juhtus koggematta temma ette, mis Poasi pärralt, kes olli Elimeleki sugguwössast.
4. Ja wata Poas tuli Petlemmast ja ütles leikajattele: Jehowa olgo teiega! ja nemmad ütlesid temmale: Jehowa önnistago sind.
5. Ja Poas ütles omma poisile, kes leikajatte ülle olli pandud: kelle pärralt on se noril?
6. Ja se pois, kes leikajatte ülle olli pandud, wastas ja ütles: Se norik on se Moabinaene, kes Noomiga on taggasi tulnud Moabi maalt.
7. Ja ta ütles: lasse ma noppin ja korjan kokko parmaste jures leikajatte tagga; ja ta on tulnud ja jänud homõiko aiast siit sadik, nüüd jääb ta pissut koio.
8. Ja Poas ütles Rutti wasto: Eks sa kule mo tüttar, ärra minne noppima teise põllo peält, ärra minne ka mitte siit ärra ja jä seie mo tüdrukutte seltsi.
9. So silmad olgo põllal, kus nemmad leikawad, et sa nende järrel käid; eks ma olle käsknud neid poisa, et nemmad ei pea sinnusse putuma? ja kui sul janno on, siis minne senna lähkritte jure, ja jo sest, mis need poisid towad.
10. Ja ta heitis omma silmili mahha ja kummardas mani ja ütles ta wasto: Mikspärrast ollen ma armo leidnud so melest, et sa mind tutwaks pead, ja ma ollen wooras?
11. Ja Poas wastas ja ütles temmale: kül mulle on teäda antud keik, mis sa omma ämmale teinud pärrast omma mehhe surma, ja olled mahhajätnud omma issa ja omma emma ja omma sündimisse-ma, ja olled tulnud ühhe rahwa jure, kedda sa ei eile egga eñe mitte tunnud.
12. Jehowa tassugo sinno tö, ja so palk sago täide Jehowast Israeli Jummalast, kelle tibade alla sa tulnud warjo sama.
13. Ja Rut ütles: Lasse mind armo leida ommast melest, mo issand, sest sa olled mind trööstinud, ja et sa olled räkinud omma ümmardaja mele pärrast, ehk ma kül mitte ei olle kui üks so ümmardajaist.
14. Ja Poas ütles temmale: söma aial tulle seie ja sö sest leiwast ja kasta omma palloke senna ädikasse; ja ta istus mahha leikajatte kõrwa, ja temma andis ta kätte tango-pudro, ja temã söi ja ta köht sai täis ja jättis muist ülle.

15. Ja ta tousis ülles noppima, ja Poas käskis omãad poisid ja ütles: Ta peab ka parmaste wahhel noppima, ja teie ei pea temmale mitte häbbi teggema.
16. Ja tombage ka kül temmale middagi wihkudest wälja ja jätke sedda mahha, et ta ülles--noppib, ja ärge söidelge tedda mitte.
17. Ja ta noppis seal põllol õhtoni, ja peksis wälja sedda, mis ta noppinud, ja sest sai liggi pool wakka odre.
18. Ja ta wöttis sedda ärra ja tulli liõna, ja tema äm näggi sedda, mis ta olli noppind; ja ta wöttis wälja ja andis temmale sest, mis ta üllejätnud, kui ta kõht täis sanud.
19. Ja temma äm ütles temmale: Kus sa tänna olled noppinud ja kus sa olled tööd teinud? olgo se õnnistud, kes sind tutwaks piddanud; ja ta andis teada omma ämmale, kelle jures ta olli tööd teinud ja ütles: Selle mehhe nimmi, kelle jures ma tänna tööd teinud, on Poas.
20. Ja Noomi ütles omma minniale: Olgo ta õnnistud Jehowale, kes ei olle mahhajätnud omãa heldust ei ellawatte egga surnutte wasto; ja Noomi ütles temmale: Se mees on meie lähhem suggulane, ta on neist, kes meid ja meie maad woib lunnastada.
21. Ja se Moabinaene Rut ütles: Ilmaks ta ütles ka mo wasto: jä nende poiste seltsi, kes mo pärralt, senni kui nemmad keik leikust sawad lõppetanud, mis mo pärralt.
22. Ja Noomi ütles Rutti omãa minnia wasto: Se on hea mo tüttar, et sa wäljalähhdääd temma tüdrukuttega, et nemmad ühhe teise wälja peäl ei kippu so peäle.
23. Siis jäi ta Poasi tüdrukutte seltsi noppima, kunni ärralõppes odra-leikus ja nisso-leikus: ja ta jäi omma ämma jure.

3. Peatük.

Rut püab Poasi ennesele mehheks; Poas tootab tedda naeseks wotta.

1. Ja temma äm Noomi ütles temmale: Mo tüttar, eks ma pea sulle hingamist otsima, et so kässi woiks hästi käia?
2. Ja nüüd, eks olle Poas meie suggulane, kelle tüdrukuttega sa olled olnud? wata ta wiskab sel ösel omma rehhe-alluses ohre.
3. Siis lopputa ennast, ja woia ennast ja panne ommad rided selga, ja minne alla temma rehhe--allusse, et sinna ei sa selle mehhele teada, enne kui ta lõppeb sömast ja jomast.
4. Nenda peab se ollema: kui ta mahha heidab, siis pead sa tähhele pannema sedda paika, kus ta mahha heitnud, siis minne ja wotta temma jalge katte ülles ja heida mahha; kül ta siis sulle annab teada, mis sa pead teggema.
5. Ja temma ütles ta wasto: Keik, mis sa mulle ütled, tahhan ma tehha.

6. Ja ta läks alla rehhallusse jure ja teggi keik seda möda, kui temma äm olli käsknud.
7. Ja kui Poas sai sönud ja jonud ja ta meel hea olli, siis läks ta ja heitis mahha wirna otsa, ja Rut tulli hiljokeste ja wöttis temma jalge katte ülles ja heitis ennast mahha.
8. Ja se sündis kesk ö aeges, et se mees hakkas wärrisema ja löi ennast kokko, ja wata üks naesterahwas maggas temma jalge katte al.
9. Ja ta ütles: Kes sa olled? ja temma ütles: Ma ollen Rut so ümmardaja; lauta nüüd omma ölm omma ümmardaja peäle, sest sinna olled se lunnastaja.
10. Ja ta ütles: Onnistud olgo sa Jehowale mo tüttar, sa olled omma wiimse hea töga parreminne teinud kui essimessega, et sa ei olle mitte poismeeste järrele läinud, ei kehwa egga rikka järrele.
11. Ja nüüd mo tüttar, ärra karda, keik, mis sa mulle ütled, tahhan ma sulle tehha: sest keik mo liñna-rahwas teab, et sa üks wahwa naene olled.
12. Ja nüüd se on kül tössi, et minna lunnastaja ollen: agga üks lunnastaja on ka, kes liggem on mind.
13. Jä seks öseks seie, ja se sünnib homẽ warra, kui temma sind tahhab lunnastada, hästi! siis lunnastago temma; ja kui ei olle ta mele pärrast sind lunnastada, siis tahhan minna sind lunnastada, ni töest kui Jehowa ellab; magga homĩkoni.
14. Ja ta maggas temma jalge katte jures homĩkoni, ja tousis ülles, enne kui teine teist woib tunda; ja Poas ütles: Ärgo sago teäta, et üks naesterahwas siin rehhe-alluses käinud,
15. Ja ütles: To tenna se rie, mis so peäl on, ja pea sedda; ja ta piddas sedda, ja temma moötis kuus moõto odre ja panni temma selga ja läks liñna.
16. Ja temma tulli omma ämõma jure, ja ta ütles: Kuida se on soga mo tüttar? ja teine andis temmale teäda keik sedda, mis se mees temmale olli teinud,
17. Ja ütles: need kuus moõto odre on ta mulle annud, sest ta ütles mo wasto: Ärra minne mitte tühja käega ämõma jure.
18. Ja äm ütles: jä seie mo tüttar, kunni sa teäda saad, kuida se assi saab käima; sest se mees ei seisa rahho, olgo siis, et ta tänna sedda asja saab toime saatnud.

4. Peatük.

Poas wottab Rutti ennesele naeseks.

1. Ja Poas läks ülles wärrawa suhho ja istus senna mahha; ja wata se lunnastaja läks möda, kellest Poas olli rākinud, ja Poas ütles: Tulle körwale sinna, mis so nimmi, ja istu seie mahha; ja ta läks senna ja istus mahha.

2. Ja Poas wöttis kümme meest liña wannemist ja ütles: istuge seie; ja nemmad istusid mahha.
3. Ja ta ütles selle lunnastajale: Se põllo jaggo, mis meie wenna Elimeleki pärralt, on Noomi ärramunud, kes taggasi tulnud Moabi wälliselt maalt.
4. Siis ma mötlesin, et ma tahtsin so kuuldes räkida ja öölda: Osta nende ees, kes siin istwad, ja mo rahwa wannematte ees; kui sa tahhad lunnastada, siis lunnasta, agga kui sedda ei tahheta lunnastada, siis anna mulle teäda, sest ma tean, et ükski mu kui sinna, woib lunnastada, ja minna ollen so järgminne; ja temma ütles: Ma tahhan lunnastada.
5. Ja Poas ütles: Sel päwal, kui sa ostad sedda põldo Noomi käest, siis ostad sa ka sedda selle ärrasurno mehhe naese, Rutti Moabinaese käest, et sa selle ärrasurno mehhele pead nimme saatma ta pärris-ossa peäle.
6. Siis ütles se lunnastaja: Ei ma woi sedda ennesele lunnastada, et ma mitte omma pärris--ossa ärra ei rikku: lunnasta sinna ennesele, mis ma piddin lunnastama, sest ma ei woi lunnastada.
7. Ja se olli se wiis wannast Israelis lunnastamise ja wahhetamise jures, et keik asjad saaksid toime: mees wöttis omma kinga jallast ärra ja andis teisele; ja se olli se tunnistus Israelis.
8. Ja se lunnastaja ütles Poasile: Osta ennesele; ja wöttis omma kinga jallast ärra.
9. Ja Poas ütles wannemille ja keige rahwale: Teie ollete tänna tunnistusmehhed, et ma ollen ostnud Noomi käest keik, mis Elimeleki pärralt ja keik, mis Kiljoni ja Mahloni pärralt olnud.
10. Ja ka sedda Moabinaest Rutti, Mahloni naest, ollen ma ennesele naeseks ostnud, et ma selle surno mehhele nimmet sadan ta pärris-ossa peäle, et selle surno nimmi ärra ei kauta wendade seast egga temma paiga wärrawast: teie ollete tänna tunnistusmehhed.
11. Ja keik rahwas, mis wärrawa suus, ja need wannemad ütlesid: Meie olleme tunnistus--mehhed: tehko Jehowa se naese, kes so kotta tulleb, Raeli ja Lea sarnatseks, kes mollemad siggitanud Israeli suggu; ja te wahwaste Ewratil ja sada ennesele üks kulus nimmi Petlemās.
12. Ja sago so suggu kui Peretsi suggu, kedda Tamar Judale ilmale töi, sest suggust, mis Jehowa sulle annab septsinnatsest norikkust.
13. Ja Poas wöttis Rutti ja ta sai temmale naeseks ja Poas heitis ta jure; ja Jehowa andis temmale, et ta käima peäle sai ja töi poia ilmale.
14. Ja naesed ütlesid Noomi wasto: Jehowa olgo kidetud, kes on teinud, et tänna sul polle lunnastajat waia, ja temma nimmi sago kuulsaks Israelis.
15. Ja ta sago sulle hinge jahhutajaks, ja kes sind toidab so wanna ea sees: sest so minni, kes sind armastab, on tedda ilmale tonud, sesamma minni on sulle parram kui seitse poega.

16. Ja Noomi wöttis se lapse ja panni sedda omma süllesse ja sai temmale kuiwaks ammeks.
17. Ja need naabrenaesed pannid temmale nimme ja ütlesid: Noomile on poeg sündinud; ja pannid temma nimme Obed, se on Isai issa, kes Taweti issa.
18. Ja need on Peretsi sündimised: Perets sünnitas Etsroni.
19. Ja Etsron sünnitas Rami, ja Ram sünnitas Amminadabi.
20. Ja Amminadab sünnitas Nasoni, ja Nason sünnitas Salma.
21. Ja Salma sünnitas Poasi, ja Poas sünnitas Obedi.
22. Ja Obed sünnitas Isai, ja Isai sünnitas Taweti.

Rutti Ramato Ots.

Essimenne Samueli Ramat.

---

1. Peatük.

Samueli sündiminne. Kohtom. R. 13, Luk. 1. peat.

1. Seäl olli üks mees Sowi Rawataimist Ewraimi mäggiselt maalt, Elkana nimmi Jeroami poeg, kes Eliu poeg, kes Tohu poeg, kes Suwi Ewratimehhe poeg.
2. Ja tal olli kaks naest, teise nimmi Anna, ja teise nimmi Peninna: ja Peniñal olli lapsi, agga Annal es olle lapsi.
3. Ja sesinnane mees läks ommast liñnast ülles iggal aastal kummardama ja ohwerdama wäggede Jehowale Silus; ja seäl ollid kaks Eli poega Owni ja Pineas Jehowa preestrid.
4. Ja se sündis sel päwal, kui Elkana ohwerdas, et ta andis omma naesele Peninnale, ja keikile omma poegele ja tüttartele ossad.
5. Agga Annale andis ta ühhe öige nähtawa ossa: sest ta armastas Anna; agga Jehowa olli temma lapsekodda kinnipannud.
6. Ja temma wastane ärritas tedda wägga peäle, sepärrast et ta pididi tedda saatma nurrisema: sest et Jehowa olli ta lapsekodda kinnipannud.
7. Ja nenda tehti iggal aastal, nii mitto kord kui Anna üllesläks Jehowa kotta, siis ärritas ta tedda nenda: agga Anna nuttis, ja ei sönud mitte.
8. Ja temma mees Elkana ütles temmale: Anna miks sa nuttad, ja miks sa ei sö mitte? ja mikspärrast on so meel ni pahha? eks minna olle sulle parram kui kümme poega?
9. Siis tousis Anna ülles, pärrast kui ta Silus sai sönud, ja pärrast kui ta sai jonud; ja preester Eli istus istme peäl Jehowa templi samba jures.
10. Ja Anna olli wägga süddamest kurb ja pallus Jehowat ja nuttis wägga.

11. Ja temma tootas ühhe tootusse ja ütles: Oh wäggede Jehowa, kui sa öiete wöttad omma ümmardaja willetsusse peäle wadata, ja mo peäle möttelda, ja ei unnusta omma ümmardajat mitte ärra, ja annad omma ümmardajale ühhe poeplapse: siis tahhan ma tedda jälle Jehowale anda keige temma ello aia, ja habbemenugga ei pea mitte ta Pea peäle sama.
12. Ja se sündis, kui ta kaua Jehowa ees pallus, et Eli temma suud tähhele panni.
13. Sest Anna se räkis ommas süddames, agga ta uled likusid ükspäinis, agga ta heält ei olnud kuulda mitte: sepärrast arwas Eli tedda joobnud ollewad.
14. Ja Eli ütles temma wasto: Kui kaua tahhad sa kui joobnud olla? lasse omma wiin ennesest lahkuda.
15. Ja Anna wastas ja ütles: Ei mitte mo issand, ma ollen üks raske süddamega naene, ja wina ja kanget jomaaega polle ma mitte jonud: agga omma hinge iggatsemist ollen ma Jehowa ette wäljawallanud.
16. Ärra pea omma ümmardajat pahharetti lapseks: sest ma ollen ommast surest kaebdussest ja ommast melehaigussest tännini räkinud.
17. Ja Eli wastas ja ütles: Minne rahhoga, kül Israeli Jummal annab sulle so palwe järrele, mis sa temmalt olled pallunud.
18. Ja ta ütles: Lasse omma ümmardaia ennese melest armo leida; siis läks se naene omma teed ja söi, ja temma näggo es olle ennam temmale kurb.
19. Ja nemmad tousid homõiko warra ülles, ja kui nemmad said kummardand Jehowa ette, siis läksid nemmad taggasi, ja said omma koio Rama; ja Elkana sai omma naese Annaga ühte, ja Jehowa mötles temma peäle.
20. Ja se sündis, kui need päwad said möda läinud, siis sai Anna käima peäle ja sai poia, ja panni temma nimme Samuel, sest Anna ütles: Ma ollen tedda Jehowalt pallunud.
21. Ja se mees Elkana läks ülles ja keik temma perre, se igga aastase ohwri, ja mis ta tootand, Jehowale ohwerdama.
22. Ja Anna ei läinud mitte ülles: sest ta ütles omma mehhele: Kui se poisike saab ärra--woörutud, siis tahhan ma tedda wia, et ta peab Jehowa ette tullema ja senna jäma iggaweste.
23. Ja ta mees Elkana ütles temmale: Te, mis so melest hea, jä seie, senni kui sa tedda ärra--woörutad; Jehowa agga kinnitago omma sanna: ja se naene jäi siñna ja immetas omma poia, senni kui ta sai ärrawoörutand.
24. Ja ta wiis tedda ennesega ülles, kui ta tedda ärrawoörutand, kolme wärsiga ja pole wakka jahhoga, ja ühhe krusi winaga, ja wiis tedda Jehowa kotta Silusse, ja se pois olli noroke.
25. Ja nemmad tapsid ühhe wärsi ärra, ja töid sedda poise Eli jure.
26. Ja Anna ütles: Oh mo issand, ni töest kui so hing ellab, mo issand, minna ollen se naene, kes siin seisis so jures Jehowat pallumas.

27. Selle poisi pärrast ollen ma pallunud, ja Jehowa on mulle annud mo palwe järrele, mis ma temmalt pallunud.

28. Sepärrast annan ma tedda, kes palwega sadud, ka Jehowa kätte: keige se aia, mis ta ellus on, peab ta ollema Jehowa pärralt, et ta palwega sadud; ja ta kummardas seäl Jehowat.

2. Peatük.

Anna kitusse-laul: Eli soule kulutakse nende ärrarikkuminne, ja temma 2. poia surm.

1. Ja Anna lugges ja ütles: Mo südda hüppab römo pärrast Jehowa sees, mo sarw on Jehowa sees üllendatud, mo su on laiale lahti läinud mo waenlaste wasto, sest ma ollen römus so önnistusse pärrast.

2. Ei olle ükski ni pühha kui Jehowa, sest muud ei olle kui sinna, ja ep olle muud kaljo kui meie Jummal.

3. Äрге räkige paljo ni wägga uhkeste, ärgo tulgo, mis kowwa, teie suust wälja: sest Jehowa on Jummal, kes keik ärrateab, ja temmast arwatakse keik teud öiete ärra.

4. Kes ammoga wäggewad, need ehmatawad ärra, ja kes kommistawad, nende ümber pannakse rammo.

5. Need, kel leiba kül olli, lassewad ennast palkada, ja kel nälg olli, neilt lõppeb nälg ärra, kunni se siggimatta seitse last sai, ja se, kel paljo lapsi olli, rammaks sai.

6. Jehowa surretab ja teeb ellawaks, wiib alla hauda ja toob jälle ülles.

7. Jehowa teeb kehwaks ja teeb rikkaks, ta allandab, temma üllendab ka.

8. Ta töstab waest ülles põrmust, ta üllendab santi senniko peält, et ta neid nende üllematte kõrwa panneb istuma, ja annab au järje neile pärris-ossaks: sest Ma allusse toed on Jehowa pärralt, ja nende peäle on ta pannud sedda Maad, kus ellatakse peäl.

9. Ta hoiab omma waggade jallad, agga öälad peawad pimmedusses wait ollema: sest rammo läbbi æ ei sa ükski woimust.

10. Need peawad ärraehmatama, kes Jehowa wasto riidlewad, taewast mürristab temma nende wasto: Jehowa moistab ma-ilma otsade peäle kohhut, ja annab rammo omã kuningale æ, ja üllendab omma Messia sarwe.

11. Ja Elkana läks omma koio Rama; ja se pois olli Jehowat tenimas preestri Eli ees.

12. Ja Eli poiad ollid pahharetti suggu, nemmad ei tunnud Jehowat.

13. Ja nendesinnaste preestride wiis rahwa wasto olli se: kui kegi ial ühhe ohwri ohwerdas, siis tulli preestri pois, kui lihha kedeti, ja kolme-arrolinne ahhing olli ta käes;

14. Ja sega pistis temma pessemisse-riistasse, ehk paiasse ehk katlasse ehk pannusse; keik, mis ta se ahhingaga ülestombas, sedda wöttis se preester; nendasammote teggid nemmad keikile Israeli lastele, kes senna Silo tullid.
15. Nisammoti ennego nemad se raswa süütsid põllema, siis tuli preestri pois ja ütles igga--ühhele, kes ohwerdas: Anna lihha, sedda preestri küpsetada: sest ta ei wotta mitte sult kedetud lihha, ei muud kui torest.
16. Kui se mees temma wasto ütles: Süütke nemmad öiete, kui tänna kohhus on, se raswa põllema, ja wotta siis ennesele, nenda kui so hing kutsub; siis ütles temmale: Nüüd waid pead sa andma, ja kui mitte, siis ma wöttan wäggise.
17. Sepärrast olli nende noorte meeste pat Jehowa ees wägga suur, sest innimessed laitsid Jehowa roa-ohwri.
18. Agga Samuel tenis Jehowa ees, se poisike olli linnase käiksitta kuekessega ehhitud.
19. Ja ta emma teggi temmale pissikesse kue, ja wiis sedda temmale ülles iggal aastal, kui ta üllesläks omma mehhega, sedda igga-aastast ohwri ohwerdama.
20. Ja Eli önnistas Elkana ja ta naese ja ütles: Jehowa andko sulle sest naesest suggu selle palwega sadud poia assemele, mis ta palwega sanud ja Jehowa kätte annud; ja nemmad läksid ärra omma paika.
21. Kui Jehowa tuli Anna katsma, siis sai ta käima peäle, ja töi kolm poega ja kaks tüttart ilma: agga se pois Samuel kaswis ülles Jehowa jures.
22. Ja Eli olli wägga wanna, ja kulis keik, mis temma poiad keikile Israelile teggid, ja et nemmad naeste jures maggasid, kes hulgal kokko tullid koggodusse telgi ukse jure.
23. Ja Eli ütles neile: Mikspärrast tete teie nisuggused asjad? et minna teist kulen need kurjad asjad keige se rahwa käest.
24. Ei mitte nenda, mo poiad: sest se jut polle mitte hea, mis ma kulen; teie sadate Jehowa rahwast ülle kässo astma.
25. Kui kegi teise wasto patto teeb, siis moistab Jummal selle peäle kohhut; agga kui kegi Jehowa wasto teeb, kes woib temma eest palluda? agga nemmad ei wötnud mitte omma issa sanna kuulda, et Jehowa neid tahtis surretada.
26. Ja se pois Samuel sai ikka kangemaks, ja olli armas ni hästi Jehowa kui ka inimeste melest.
27. Ja üks Jummal mees tuli Eli jure ja ütles ta wasto: Nenda ütleb Jehowa, eks ma polle ennast selgeste so issa suggule ilmoitanud, kui nemmad alles Egiptusses ollid Warao koias;
28. Ja ollen tedda ärrawallitsend keigest Israeli souarrudest ennesele preestriks, et ta pididi mo altari peäl ohwerdama, suitsetamise-rohto süütma

pöllema, ja käiksitta kuekesse kandma mo ees; ja ma andsin so issa suggule keik Israeli laste tulle-ohwrid.

29. Mispärrast löte teie takka ülles mo tapmisse- ja mo roa-ohwri wasto, mis ma ollen käsknud siin maias? ja sa auustad ommad poiad ennam kui mind, et teie ennast södate minno Israeli rahwa parremast keige roa-ohwride ossast.

30. Sepärrast ütleb Jehowa Israeli Jummal: Ma ollen kül üttelnud: Sinno suggu ja so issa suggu peawad mo ees iggaweste käima; agga nüüd ütleb Jehowa: Se olleks mulle teotusseks, sest kes mind auustawad, neid tahhan ma auustada, ja kes mind mikski ei panne, neid peab alwaks petama.

31. Wata need päwad tulleswad, et ma tahhan sinno käewarre ja so issa suggu käewarre ärraraiuda, et so sous ei pea ükski wanna ollema.

32. Ja sa pead peält watama, kui pühha maiale kitsas kätte tulleb, keige se eest, mis temma Israelile pididi head teggema, ja ei pea ellades ükski wanna so suggus ollema.

33. Ja iggamees, kedda ma sinnust mo altari jurest mitte ärra ei kauta, se lõppetab so silmad peast ärra ja pinab so hinge; ja keik so suggu laste hulk peab surrema, kui nemmad mehheks sawad.

34. Ja se olgo sulle tähheks, mis so kahhe poia peäle peab tullesma, Owni ja Pineasi peäle: ühhel päwal peawad nemmad mollemad surrema.

35. Ja ma tahhan ennesele ühhe ustawa preestri sata, temma peab nenda teggema, kui mo süddames ja mo hinges on; ja ma tahhan temmale kindlat suggu sata, et ta mo woitud kunninga ees peab järgeste käima iggapääw.

36. Ja se peab sündima, et iggaüks, kes so suggust jälle jääb, peab tullesma ja ta ette kummardama ühhe höbbetinga ja leiwa kakkokesse pärrast ja ütlesma: Et wötta mind ka abbimehheks ühhe preestri-ammeti jure, et ma saaksin leiwa pallokest süa.

3. Peatük.

Jehowa ilmutab ennast Samuelile, ja töstab tedda Israeli prohwetiks.

1. Kui se pois Samuel Jehowa tenis Eli ees, siis olli Jehowa sanna neil päiwil kallis, ei prohwetide näggemist ilmund.

2. Ja se sündis sel päwal, et Eli maggas omma asseme peäl ja temma silmad hakkasid tüntsiks sama, ei ta selletand ennam mitte.

3. Ja Jummal lamp es olle weel ärrakustutud Jehowa templis, kus Jummal laekas olli; (ja Samuel maggas.)

4. Siis hüdis Jehowa Samueli, ja ta ütles: Siin ma ollen.

5. Ja ta jooksis Eli jure ja ütles: Siin ma ollen, sest sa olled mind hüüdnud; agga temma ütles: Ei ma polle hüüdnud, heida jälle mahha; siis läks ta ärra ja heitis mahha.

6. Ja Jehowa wöttis jälle hüda: Samuel! siis tousis Samuel ülles ja läks Eli jure ja ütles: Siin ma ollen, sest sa olled mind hüüdnud; agga temma ütles: Ei ma polle hüüdnud, mo poeg, heida jälle mahha.
7. Ja Samuel ei tunnud weel mitte Jehowat, ja Jehowa sanna polnud weel mitte temmale ilmutud.
8. Ja Jehowa wöttis jälle Samueli hüda kolmatkorda, ja ta tousis ülles ja läks Eli jure ja ütles: Siin ma ollen, sest sa olled mind hüüdnud; siis moistis Eli, et Jehowa se poisi olli hüüdnud.
9. Ja Eli ütles Samuelile: Minne ärra, heida mahha, ja kui se sünnib, et kegi sind hüab, siis ütle: Jehowa rägi, sest so sullane kuleb; ja Samuel läks ärra ja heitis mahha omma asseme peäle.
10. Ja Jehowa tulli ja jäi senna seisma, ja hüdis kui essimessel ja teisel korral: Samuel, Samuel! ja Samuel ütles: Rägi, sest so sullane kuleb.
11. Ja Jehowa ütles Samueli wasto: Wata, minna teen ühhe asja Israelis, iggäuks kes sedda kuleb, selle mollemad körwad peawad hellisema.
12. Selsammal päwal tahhan ma Eli peäle keik sata, mis ma temma suggu wasto räkinud, ma tahhan hakkata ja lõppetada.
13. Sest ma ollen temmale kulutand, et ma tahhan kohhut moista ta suggu peäle iggaweste se üllekohto pärrast, et ta kül teadis, et temma poiad ärrawandumist enneste peäle saatsid, ja ei waatnudke woörete nende peäle.
14. Ja sepärrast ollen ma Eli suggu wasto wandunud: Ei pea sou nuhtlus mitte sama ärraleppitud, ei tappa egga roa-ohwriga ei ellades.
15. Ja Samuel maggas homõikoni ja teggi Jehowa koia ukсед lahti: agga Samuel kartis sedda näggemist üllesräkides Eli wasto.
16. Siis hüdis Eli Samueli ja ütles: Samuel mo poeg! ja ta ütles: Siin ma ollen.
17. Ja Eli ütles; Mis sanna olli se, mis Temma so wasto räkis? ärra salga nüüd minno ette: nenda tehko sulle Jummal, ja nenda weel peäleegi, kui sa middagi mo ette salgad keikist neist sannust, mis ta so wasto räkinud.
18. Siis andis Samuel temmale teäda keik need sannad, ja ei salganud temma ette ühtegi; ja Eli ütles: Temma on Jehowa, ta tehko, mis hea on temma melest.
19. Ja Samuel sai kangemaks, ja Jehowa olli temmaga, ja ei lasknud ei ainust keikist ommast sannadest mitte mahhalangeda.
20. Ja keik Israel Tanist Peersebast sadik sai teäda, et Samuel olli ustawaks prohwetiks sanud Jehowale.
21. Ja Jehowa andis ennast weel enam nähha Silus, sest Jehowa ilmutas ennast Samuelile Silus Jehowa sanna läbbi.

4. Peatük.

Nuhtlus, mis Jummal ähwardanud, saab tööks.

1. Ja Samueli sanna tuli keige Israeli kätte; ja Israel läks wälja Wilistide wasto sõtta, ja nemmad löid leri ülles Ebenesri jure, ja Wilistid löid leri ülles Aweki.
2. Ja Wilistid seädsid ennast taplussele Israeli wasto, ja se taplus läks laiale, et Israel sai Wilistide ette mahhalödud, ja need Wilistid löid lahingis mahha senna wälja peäle liggi nelli tuhat meest.
3. Ja rahwas tuli leri, ja Israreli wannemad ütlesid: Mikspärrast on meid Jehowa tänna Wilistide ette mahhalönud? wötkem enneste jure Jehowa seädusse laekas Silust, ja käigo temma kesk meie seas, et ta meid meie waenlaste käest peästaks.
4. Ja rahwas läkkitas Silo, ja nemmad töid seält ärra wäggede Jehowa seädusse laekast, kes Kerubide peäl istub; ja seäl ollid kaks Eli poega Jummalala seädusse laekaga Owni ja Pineas.
5. Ja se sündis, kui Jehowa seädusse laekas leri sai, siis öiskas keik Israel sure öiskamisega, et Ma müddises.
6. Kui Wilistid sedda öiskamise heält kuulsid, siis ütlesid nemmad: Missuggune suur öiskamise heäl on se Ebreah-rahwa leri? ja nemmad said teäta, et Jehowa laekas olli leri tulnud.
7. Ja Wilistid kartsid, sest nemmad ütlesid: Jummal on leri tulnud; ja nemmad ütlesid: Hädda meile, sest seddasuggust ei olle mitte ei eile egga enne sündinud.
8. Hädda meile! kes peab meid nendesinnaste wäggewatte Jummalatte käest ärrapeästma? need on needsinnatsed Jummalad, kes Egiptust löid keigesugguse nuhtlussega körbes.
9. Olge wahwad ja olge kui mehhed, teie Wilistid, et teie ei sa Erea-rahwast tenida, nenda kui nemmad teid tenisid: sepärrast olge kui mehhed ja söddige.
10. Ja Wilistid söddisid, ja Israel sai lödud, et nemmad pöggenesid iggaüks omma telki, ja se mahhalöminne olli wägga suur: sest Israelist langes kolmkümmend tuhat jallawägge.
11. Ja Jummalala laekas woeti ärra, ja Owni ja Pineas need kaks Eli poega surrid ärra.
12. Ja üks Penjamini mees jooksis lahingist ärra, ja tuli selsammal päwal Silusse, ja temma rided ollid löhki kärristud, ja mulda ta Pea peäle.
13. Kui ta tuli, wata, siis istus Eli istme peäl tee äres ja wahtis, sest ta südda wärrises Jummalala laeka pärrast: ja kui se mees tuli, sedda liña kulutama, siis kissendas keik se lin.
14. Ja Eli kulis se kissendamisse heäle ja ütles: Mis kärrina heäl on se? siis ruttas se mees, ja tuli ja kulutas Elile.

15. Ja Eli olli ühheksakümmend ja kahheksa aastat wanna, ja ta silmad ollid tuhnid, et ta ei woinud nähha.
16. Ja se mees ütles Eli wasto: Minna ollen, kes lahhingist tulleb, sest ma ollen tänna sest lahhingist ärrapöggenend; ja temma ütles: Kudda se luggu olli, mo poeg?
17. Siis kostis see, kes sannumed töi, ja ütles: Israel on Wilistide eest ärrapöggenend ja peälegi on üks suur mahhalöminne olnud rahwa seas, ja so mollemad poiad Owni ja Pineas on surnud, ja Jummal laekas ärrawoetud.
18. Ja se sündis, kui ta Jummal laeka nimmetas, siis langes Eli taggasi istme peält mahha wärrawa körwa, ja murdis omma kaela ja surri ärra, sest se mees olli wanna ja raske; ja Israelile olli ta nellikümend aastat kohhut moistnud.
19. Ja temma minni Pineasi naene olli raske jalla peäl, et ta pea pididi mahha sama, ja kui ta se jutto kulis, et se Jummal laekas olli ärra--woetud, ja et temma äi ärrasurnud ja temma mees: siis weddas ta ennast kokko ja sai lapse, sest ta waewad tullid ta peäle.
20. Ja otse ta surremisse aeges ütlesid temma wasto need naesed, kes ta jures seisid: Ärra kardä, sest sa olled poia sanud; agga temma ei kostnud ühtege egga pannud tähhelegi.
21. Ja ta panni se poeglapse nimme Ikabod ja ütles: Au on Israelist läinud! et Jummal laekas olli ärrawoetud, ja omma äia ja omma mehhe pärrast.
22. Ja ta ütles weel: Au on Israelist läinud, sest Jummal laekas on ärrawoetud.

5. Peatük.

Wilistide nuhtlus Jehowa seädusse-laeka pärrast.

1. Ja Wilistid wötsid Jummal laeka ärra ja wisid sedda Ebenesrist Asdodi liñna.
2. Ja Wilistid wötsid Jummal laeka ja töid sedda Tagoni kotta ja pannid sedda Tagoni körwa seisma.
3. Kui Asdodi-rahwas teisel päwal warra üllestousid, wata, siis olli Tagon omma silmil maas Jehowa laeka ees, ja nemmad wötsid Tagoni ja pannid tedda jälle ta paika.
4. Kui nemmad teisel päwal homõiko warra üllestousid, wata, siis olli Tagon omma silmil maas Jehowa laeka ees, ja Tagoni Pea ja ta möllemad käed ollid läwwe peäl ärraraiutud, ükspäinis Tagoni kehha jäi temmale jälle.
5. Sepärrast ei astu Tagoni preestrid ja keik, kes Tagoni kotta tullewad, mitte Tagoni läwwe peäle Asdodis tännapawani.
6. Ja Jehowa kässi olli Asdodi-rahwa peäl raske ja häwwitas neid ärra; ja temma löi neid werre-paisedega, Asdodi ja ta raia rahwast.

7. Kui nüüd Asdodimehhed näggid, et se nenda sündis, siis ütlesid nemmad: Israeli Jummalala laekas ei pea mitte meie jure jäma, sest temma kässi on meie wasto ja Tagoni meie jummalala wasto kowwa.
8. Ja nemmad läkkitasid wälja, ja koggusid keik Wilistide würstid ennese jure kokko ja ütlesid: Mis peame meie Israeli Jummalala laekaga teggema? ja nemmad ütlesid: Sago Israeli Jummalala laekas Kati liñna ärrawidud; ja nemmad wisid Israeli Jummalala laeka ärra.
9. Ja se sündis, pärrast kui nemmad sedda said ärrawinud, siis olli Jehowa kässi liñna wasto wägga sure kärrinaga, ja ta löi need liñnamehhed ni hästi pissikessed kui sured; ja neile sündisid sallaja werri-paised.
10. Siis läkkitasid nemmad Jummalala laekast Ekroni, ja se sündis, kui Jummalala laekas Ekroni sai, siis kissendasid Ekroni-rahwas ja ütlesid: Nemmad on Israeli Jummalala laekast mo jure tonud, mind ja mo rahwast ärrasurretama.
11. Ja nemmad läkkitasid, ja koggusid keik Wilistide würstid kokko ja ütlesid: Laske Israeli Jummalala laekast ärraminna, et ta saab taggasi omma paika, et ta ei tappa mind egga mo rahwast; sest üks surma kärrin olli keige se liñna sees, Jummalala kässi olli seal wägga raske.
12. Ja need inimessed, kes ei surnud ärra, said werri paisedega lödud: ja se liñna rahwa kissendamine läks ülles taewa pole.

6. Peatük.

Wilistid läkkitawad seädusse laeka taggasi.

1. Ja Jehowa laekas olli seitse kuud Wilistide wällisel maal.
2. Ja Wilistid kutsusid preestrid ja öñne-andjad ja ütlesid: Mis peame Jehowa laekaga teggema? et õppetage meid, misga meie sedda peame temma paika läkkitama.
3. Ja nemmad ütlesid: Kui teie tahhate Israeli Jummalala laekast ärraläkkitada, siis ärge läkkitage sedda tühjalt, sest teie peate töeste temmale ühhe sü-ohwri tassuma; siis sate teie terweks ja teile saab teäta, mispärrast temma kässi teist ärra ei lahku.
4. Ja nemmad ütlesid: Mis sü-ohwer on se, mis meie temmale peame maksma? siis ütlesid nemmad: Wilistide würstide arro järrele makske temmale wiis kuld werri-paiset ja wiis kuld-hire; sest üks nuhtlus on neil keikil ja teie würstidel olnud.
5. Ja tehke omma werri-paisede kuiud ja omma hiride kuiud, mis maad ärrarikkuwad, ja andke Israeli Jummalale au; ehk ta wahhest woib teie enneste peält ja teie jummalatte peält ja teie Ma peält omma kät kergemaks teha.
6. Ja mikspärrast tahhate teie ommad süddamed raskeks teha nenda kui Egiptusse-rahwas ja Warao ommad süddamed raskeks teggid? eks olle nenda?

kui ta sai immet teinud nendega ♂, siis lasksid nemmad need Israeli lapsed miña, et nemmad ärrasaid.

7. Sepärrast wötke nüüd ja tehke üks uus wanker, ja wötke kaks immetawat lehma, kelle peäle ep olle weel mitte ikket sanud, ja pange need lehmad wankri ette, ja nende wassikad nende järrelt wige koio.

8. Ja wötke Jehowa laekas, ja pange sedda wankri peäle, ja need kuld-riistad, mis teie sü--ohwriks temmale tahhate tassuda, pange karbi sisse ta körwa, ja laske tedda ärraminna, et ta ärrasaab.

9. Ja katske, kui ta sedda teed omma raia pole ülleslähhäb Petsemessi, siis on temma meile sedda suurt kurja teinud: agga kui mitte, siis same meie teäta, et temma kässi ep olle meisse mitte putund, se on meile koggematta sündinud.

10. Ja need mehhed teggid nenda ja wötsid kaks immetawat lehma, ja pannid neid wankri ette, agga nende wassikad pannid nemmad koio kinni.

11. Ja pannid Jehowa laekast senna wankri peäle, ja sedda karpi, ja need kuld-hired, ja omma persede kuiud.

12. Ja need lehmad käisid otsekohhe tee peäl sedda tee Petsemessi pole, nemmad käisid ühte maanteed ikka peäle ja ammusid, ja ei lahkund ei parrema egga pahhema pole: ja Wilistide würistid käisid nende järrel Petsemessi raiani.

13. Ja Petsemessi-rahwas ollid nisso leikamas orgus, ja töstsid ommad silmad ülles ja näggid se laeka, ja ollid röömsad, et nemmad sedda said nähha.

14. Ja se wanker tulli Josua Petsemessi-mehhe wälja peäle ja jäi senna seisma, ja seäl olli üks suur kiwwi: ja nemmad löhkusid wankri puud, ja ohwerdasid lehmad Jehowale põlletamise-ohwriks.

15. Ja Lewitid ollid Jehowa laeka mahha--töstnud ja se karbi, mis ta körwas, kus need kuld-riistad sees, ja pannid se sure kiwwi peäle, ja Petsemessi-mehhed ohwerdasid põlletamise--ohwrid ja tapsid tappa-ohwrid sel päwal Jehowale.

16. Ja kui need wiis Wilistide würisti sedda said näinud, läksid nemmad taggasi Ekroni sel--sammal päwal.

17. Ja need on need kuld-persed, mis Wilistid Jehowale sü-ohwriks tassusid: Asdodi eest ühhe, Assa eest ühhe, Askeloni eest ühhe, Kati eest ühhe, Ekroni eest ühhe.

18. Ja kuld-hired keik nende Wilistide liñnade arro järrele, nende wie würisti eest, nihästi tuggewatte liñnade kui tallopoegade küllade eest, surest Abeli kiwwist sadik, mis peäle nemmad Jehowa laeka pannid, se on alles tännapäwani, Josua Petsemessi-mehhe wälja peäl.

19. Ja muist Petsemessi-mehhi lödi mahha, et nemmad waatsid Jehowa laeka peäle, ja ta löi rahwa seast wiiskümmend tuhhat ja seitsekümmend meest mahha: ja rahwas leinasid, et Jehowa sure lömisega neid rahwast olli mahhalönud.

20. Ja Petsemessi-mehhed ütlesid: Kes woib Jehowa selle pühha Jummalala ees seista? ja kelle jure peab ta meie jurest üllesminnema?

21. Ja nemmad läkkitasid Käskusid Kirjatjearimi rahwa jure ja ütlesid: Wilistid on Jehowa laekast taggasi tonud, tulge alla, wige sedda ülles enneste jure.

7. Peatük.

Samueli teggeminne ja asjad.

1. Ja Kirjatjearimi mehhed tullid ja wisid Jehowa laeka ülles, ja töid sedda Abinadabi kotta Kibea, ja pühhitsesid temma poia Eleasari, et ta pididi Jehowa laekast hoidma.

2. Ja se sündis, et sest päwast, kui se laekas Kirjatjearimi jäi, palju aega läks, et kaksikümmend aastat olli; ja keik Israeli suggu kaebas ärdaste omma hädda Jehowa järrel käies.

3. Agga Samuel räkis keige Israeli suggu wasto ja ütles: Kui teie keigest ommast süddamest pörate Jehowa pole, siis saatke woörad jummalad ja Astaroti enneste seast ärra, ja walmistage omma südda Jehowa wasto, ja tenige tedda üksi, siis wöttab ta teid Wilistide käest peästa.

4. Ja Israeli lapsed saatsid Paalid ja Astaroti ärra, ja tenisid Jehowat üksi.

5. Ja Samuel ütles: Koggude keik Israeli Mitspa kokko, siis tahhan ma Jehowat teie eest palluda.

6. Ja nemmad koggosid kokko Mitspa, ja töid wet ja wallasid sedda Jehowa ette wälja, ja paastsid sel päwal ja ütlesid seäl: Meie olleme Jehowa wasto patto teinud; ja Samuel moistis Israeli lastele kohhut Mitspas.

7. Ja kui Wilistid kuulsid, et Israeli lapsed ollid Mitspa kokkotulnud, siis tullid Wilistide würstid ülles Israeli wasto, ja Israeli lapsed kuulsid sedda ja kartsid Wilistide eest.

8. Ja Israeli lapsed ütlesid Samueli wasto: Ärra olle mitte wait meie eest, Jehowa meie Jummalala pole kissendamast, et ta wöttaks meid Wilistide käest peästa.

9. Siis wöttis Samuel ühhe pima-talle ja ohwerdas sedda hopis põlletamise-ohwriks Jehowale, ja Samuel kissendas Jehowa pole Israeli eest, ja Jehowa kulis tedda.

10. Ja kui Samuel põlletamise-ohwri ohwerdas, siis tullid Wilistid liggi Israeli wasto söddima; ja Jehowa mürristas sel päwal sure mürrinaga Wilistide peäle ja hirmutas neid, ja neid lödi mahha Israeli ette.

11. Ja Israeli mehhed läksid Mitspast wälja ja aiasid Wilistid tagga, ja löid neid mahha senna Petkari alla.

12. Ja Samuel wöttis ühhe kiwwi ja panni Mitspa ja Seni wahhele, ja panni temma nimme Eben Eser ja ütles: Seie male on Jehowa meid aitnud.

13. Ja nenda allandati Wilistid, et nemmad ei wötnud ennam Israeli raia peäle tulla; ja Jehowa kässi olli Wilistide wasto keik Samueli ello aia.

14. Ja need liñnad, mis Wilistid Israeli käest ollid ärrawötnud, said jälle Israeli kätte taggasi Ekronist Katist sadik, ja nende raia wöttis Israel Wilistide käest ärra; ja rahho olli Israeli ja Emori-rahwa wahhel.

15. Ja Samuel moistis kohhut Israelile keik omma ello aia.

16. Ja ta käis iggal aastal, ja läks Peteli, ja Kilkali, ja Mitspa läbbi, ja moistis Israelile kohhut keikis neis paikus.

17. Ja ta tulli jälle taggasi Rama, sest seäl olli temma kodda, ja seäl moistis ta Israelile kohhut, ja siñna ehhtas ta altari Jehowale.

8. Peatük.

Judid püüdwad ja sawad kuningast ennaste ülle.

1. Ja se sündis, kui Samuel wannaks sai, siis pani ta ommad poisid kohtomoistjais Israeli ülle.

2. Ja ta essimesse poia nimmi olli Joel, ja temma teise poia nimmi Abia; nemmad ollid kohtomoistjad Peersebas.

3. Ja ta poisid ei käinud mitte temma tede peäl, agga nemmad noudsid kasso tagga, ja wötsid melehead, ja pöörsid öigust köwweraks.

4. Ja keik Israeli wannemad koggusid ja tullid Samueli jure Rama,

5. Ja ütlesid ta wasto: Wata, sa olled wannaks läinud, ja so poisid ei käi mitte so tede peäl: panne nüüd kuningast meie ülle, kes meile kohhut moistab, nenda kui keik mu rahwal on.

6. Ja se sanna olli Samueli melest pahha, kui nemmad ütlesid: Anna meile kuningast, kes meile kohhut moistab; ja Samuel pallus Jehowa.

7. Ja Jehowa ütles Samueli wasto: Kule se rahwa sanna keikis, mis nemmad so wasto ütlewad: sest nemmad ei olle sind põlgnud, agga mind on nemmad põlgnud, et ma ei pea nende ülle kuningas ollema.

8. Keik neid teggusid möda, mis nemmad on teinud sest päwast, kui ma neid Egiptussest üllestöin tännapawani, ja on mind mahhajättnud ja teised jummalad teninud: nendasammote tewad nemmad ka sulle.

9. Ja nüüd kule nende sanna: ommeti, kui sa neile saad kowwaste tunnistand, siis kuluta neile ka selle kunninga öigust, kes nende ülle peab wallitsema.

10. Ja Samuel ütles keik Jehowa sannad se rahwa wasto, kes temmalt kuningast küssisid.

11. Ja ta ütles: Se on selle kunninga öigus, kes teie ülle peab wallitsema: teie poisid wöttab temma ja panneb omma söawankritte jure, ja omma hobbosewäe alla, ja nemmad peawad temma tölla ees jookksma.

12. Ja ta seab ennesele pealikkud ülle igga tuhande ja pealikkud ülle igga wiekümne, ja et nemmad peawad ta kündmist kündma ja ta leikust leikama, ja temma söariistad ja ta wankri-riistad teggema.
13. Ja teie tütreid wöttab ta rohho-walmistajaks ja kokkaks ja paggariks.
14. Ja teie parremad wäljad, ja teie wina--mäed, ja teie öllipu-aiad wöttab ta ärra ja annab omma sullastele.
15. Ja keigest teie seemnest ja teie winamäggedest wöttab ta kümnest, ja annab omma üllematte teenridele ja omma sullastele.
16. Ja teie sullased, ja teie ümmardajad, ja teie parremad nored mehhed, ja teie eeslid wöttab ta ärra, ja panneb omma tö kallale.
17. Teie puddolojustest wöttab ta kümnest, ja teie peate temma sullased ollema.
18. Ja kui teie sel päwal kissendate omma kunninga pärrast, kedda teie ennesele sate ärra--wallitsenud: siis ei wötta Jehowa teid mitte sel päwal kuulda.
19. Agga rahwas törkusid Samueli sanna kuuldes ja ütlesid: Ei mitte, waid üks kuningas peab meie ülle ollema:
20. Et meie ka olleksime nenda, kui keik mu rahwas, ja meie kuningas meile kohhut moistaks, ja lähhäks wälja meie ees, ja söddiks meie söddimissed.
21. Ja Samuel kulis keik se rahwa sannad ja räkis neid Jehowa körwade ette.
22. Ja Jehowa ütles Samueli wasto: Kule nende sanna ja panne üks kuningas nende ülle wallitsema; ja Samuel ütles Israeli meeste wasto: Minge iggaüks omma liña.

9. Peatük.

Jehowa satab sallaja nouga kuningriiki Sauli kätte.

1. Ja üks mees olli Penjamini soust, Kis nimmi, kes Abieli poeg, kes Serori poeg, kes Pekorati poeg, kes Awia poeg, kes Jeminimehhe poeg olli, üks wäggew wahwa mees.
2. Ja temmal olli poeg, Saul nimmi, üks noor ja illus mees, ja ei olnud ükski Israeli laste seast illusam tedda: temma Ollast ja üllespidi olli ta pitkem kui keik mu rahwas.
3. Ja Kisi Sauli issa emma-eeslid ollid ärra--kaddund, ja Kis ütles omma poia Sauli wasto: Et wötta üks neist poisedest enneseaga ja wötta kätte, minne, otsi ülles need emma-eeslid.
4. Ja ta läks Ewraimi mäggist maad läbbi ja läks Salisa maad läbbi, ja nemmad ei leidnud mitte; ja nemmad läksid Salimi maad läbbi, ja ei olnud mitte; ja ta läks Jemini maad läbbi ja nemmad ei leidnud mitte.

5. Kui nemmad tullid Suwi male, siis ütles Saul omma poisi wasto, kes temmaga: Tulle ja läkki taggasi, ehk mo issa ei holi neist emma--eeslides, ja on murren meie pärrast.
6. Ja se pois ütles temmale: Et wata, siin liñnas on üks Jummal mees ja se mees on aulinne, keik mis ta ial rägib, se sünnib töeste; läkki nüüd siñna, ehk ta annab meile teäda meie teed, mis peäl meie käime.
7. Ja Saul ütles omma poisile: Et wata, meie woime kül miñna, agga mis peame selle mehhele wima? sest se leib on meie kottidest ärrakullunud, ja andi polle meil mitte wia selle Jummal mehhele, mis on meil?
8. Ja se pois wastas jälle Saulile ja ütles: Wata mo käest leitakse weel neljas höbbesekli ossa, ja sedda tahhan ma selle Jummal mehhele anda, et ta meile annaks teäda meie teed.
9. Ennemuiste on iggaüks Israelis nenda üttelnud, kui ta läks Jummalat küssima: tulge ja läkki näggia jure: sest kedda nüüd prohwetiks hütakse, sedda hüti ennemuiste näggiaks.
10. Ja Saul ütles omma poisile: So sanna on hea, tulle, läkki ärra; ja nemmad läksid siñna liñna, kus se Jummal mees olli.
11. Kui nemmad üllesläksid seäl, kust liñna üllesminnakse, siis leidsid nemmad tüttarlapsed, kes wäljatullid wet toma, ja nemmad ütlesid neile: Kas se näggia on siin?
12. Ja nemmad kostsid neile ja ütlesid: On jah, wata seäl sinno ees: rutta nüüd, sest ta tulli tänna liñna, sest tänna on rahwal üks tappa--ohwer seäl kõrges paikas.
13. Kui teie liñna sate, siis leiate tedda, enne kui ta ülleslähhäb senna kõrge paika söma: sest rahwas ei sö enne mitte kui ta tulleb, sest temma peab se tappa--ohwri önnistama, pärrast sedda söwad need, kes kutsutud; sepärrast minge nüüd ülles, sest praego leiate tedda.
14. Ja nemmad läksid ülles liñna: kui nemmad kesset liñna said, wata, siis tulli Samuel wälja nende wasto, et ta pididi senna kõrge paika üllesminnema.
15. Ja Jehowa olli Samueli körwasse ilmutand üks pääw enne, kui Saul tulli, ja öölnud:
16. Home sel aial tahhan ma ühhe mehhe Penjamini maalt so jure läkkitada, ja sa pead tedda woidma würstiks mo rahwa Israeli ülle, ja ta peab mo rahwast Wilistide käest ärra--peästma: sest ma ollen omma rahwa peäle watanud, sest nende kissendamine on mo jure sanud.
17. Ja kui Samuel Sauli näggi, siis kostis Jehowa temmale: wata, se on se mees, kellest ma sinno wasto ollen räkinud: Se peab mo rahwa seas wallitsust sama.
18. Ja Saul tulli Samueli liggi wärrawa suus ja ütles: Et anna mulle teäda, kus selle näggia kodda on?

19. Ja Samuel kostis Saulile ja ütles: Minna ollen se näggia, minne ülles mo ele senna kõrge paika, ja teie peäte tänna minnoga söma, ja home warra lassen ma sind miñna, ja keik mis so süddames, sedda tahhan ma sulle teäda anda.

20. Ja nende emma-eeslide pärrast, mis so käest on ärrakaddund tänna kolmas pääw, ärra holi nende pärrast, sest need on leitud; ja kelle peäle käib keik Israeli iggatseminne? eks sinno peäle ja keige so issa suggu peäle?

21. Ja Saul kostis ja ütles: Eks minna olle Jemini poeg, keigewähhemast Israeli soust-arrust? ja minno sugguwössä on keikist Penjamini souarro sugguwössadest se wähhem; ja miks--pärrast olled sa nisugguse könne mo wasto räkinud?

22. Ja Samuel wöttis Sauli ja temma poisid ja wiis neid sure kambri, ja andis neile üllema paiga nende sekka, kes kutsutud, ja neid olli liggi kolmkümmend meest.

23. Ja Samuel ütles kokkale: Anna seie se ossa, mis ma sulle andsin, mis ma ütlesin sinno wasto: Panne sedda ennese jure ärra.

24. Ja se kok töstis ühhe labbalu ja mis seäl külges, ja panni Sauli ette, ja Samuel ütles: Wata, se on se, mis üllejänud, wotta ennese ette, sö, sest se on öigeks aiaks sulle hoitud, kui ma ütlesin: Ma ollen sedda rahwast kutsnud; ja Saul söi Samueliga selsammal päwal.

25. Ja nemmad läksid seält kõrge paiga peält alla liñna, ja temma räkis Sauliga kattukse peäl.

26. Ja nemmad tousid warra ülles, ja se sündis, kui hakkas koitma, siis kutsus Samuel Sauli kattukse peäle ülles: Touse ülles, et ma sind lassen ärraminna; ja Saul tousis ülles ja nemmad läksid mollemad, temma ja Samuel, oue.

27. Kui nemmad alla tullid liñna otsa, siis ütles Samuel Sauli wasto: Ütle selle poisile, et ta meie ele lähhäb; (ja ta läks ele) agga sinna jä nüüd seisma, et ma sulle kulutan Jummalä sanna.

10. Peatük.

Sauli woitakse sallaja, ja töstetakse awwalikult kuningaks.

1. Ja Samuel wöttis ühhe öllikrusi ja wallas temma pähha ja andis temmale suud ja ütles: Eks nenda, et Jehowa sind on woidnud würstiks omma pärris-ossa ülle.

2. Kui sa tänna mo jurest ärralähhäd, siis leiad sa kaks meest Raeli haua jurest, mis Penjamini raia peäl Seltsas, ja nemmad ütlewad so wasto: Need emma-eeslid on leitud, mis sa läinud otsima, ja wata so issa on emma-eeslide asja mahhajättnud ja on mures teie pärrast ja ütles, mis ma pean omma poia pärrast teggema?

3. Ja kui sa seält saad möda ja emale läinud, ja tuled Tabori tammiko jure, siis tullevad so wasto seäl kolm meest, kes Jumala jure Jummal kotta ülleslähkivad, üks kannab kolm sikkuttalle, ja üks kannab kolm kakko leiba, ja üks kannab ühe krusi wina.
4. Ja nemmad küssiwad sult, kas kässi hästi käib, ja annawad sulle kaks leiba, ja sa pead neid nende käest wõtma.
5. Pärast sedda tuled sa Kibeasse, kus Jummal laekas, kus Wilistide liñnawäggi on, ja se sünnib, kui sa senna liñna tuled, et sa juhtud prohwetide hulka, kes seält kõrge paiga peält alla tullevad, ja nende ees on nablimängid ja trummid ja willed ja kandleid, ja nemmad wöttawad prohwetid wisil räkida.
6. Ja Jehowa waim tulleb kermeste siñno peäle, et sa nendega hakkad prohwetid wisil räkima, ja sind mudetakse teiseks mehheks.
7. Nenda peab se ollema: kui need tähhed so kätte tullevad, siis te keik, mis so kätte juhtub, sest Jummal on sinnoga.
8. Ja sa pead mo ele alla minnema Kilkali, ja wata, minna tullen alla so jure põlletamise--ohwrid ohwerdama ja tänno-ohwrid tapma; seitse päwa pead sa ootma, kunni ma sinno jure tullen, siis tahhan ma sulle teäda anda, mis sa pead teggema.
9. Ja se sünnib, kui ta omma selga pöris, et ta pididi Samueli jurest ärraminema, siis mutis Jummal temma süddant teisiti; ja keik need tähhed tullid selsammal päwal ta kätte.
10. Ja nemmad said senna Kibeassa, ja wata, hulk prohwetid tulli ta wasto; ja Jummal waim tulli kermeste ta peäle, ja ta hakkas prohwetid wisil nende seas räkima.
11. Ja se sünnib, et keik, kes tedda eile ja enne tunnud, sedda näggid, ja wata, ta räkis prohwetid wisil prohwetidega: siis ütles rahwas teine teise wasto: Mis se on, mis Kisi poiale sünninud? kas Saul ka on prohwetide seas?
12. Ja teine wastas seält ja ütles: Kes siis nende issa on? sepärast on se wannaks sannaks sünninud: kas Saul ka on prohwetide seas?
13. Ja kui ta sai prohwetid wisil räkinnud, siis tulli ta kõrge paika.
14. Ja Sauli issa wend ütles temma ja ta poisi wasto: Kus teie ollete käinud? ja ta ütles: Need emma-eeslid otsimas, ja kui meie näggime, et neid kussagi ei olnud, siis läksime Samueli jure.
15. Ja Sauli issa wend ütles: Et anna mulle teäda, mis ütles Samuel teile?
16. Ja Saul ütles omma issa wenna wasto: Temma andis meile öiete teäda, et emma-eeslid ollid leitud; (agga kuningrigi asja ei kulutand ta temmale mitte, mis Samuel üttelnud.)
17. Ja Samuel hüdis rahwast kokko Jehowa jure Mitspa,
18. Ja ütles Israeli laste wasto: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, et minna ollen Israeli Egiptussest ülelstonud, ja ollen teid Egiptusse-rahwa käest ja keige rikide käest, mis teile hädda teggid, ärrapeästnud.

19. Agga teie ollete tänna omma Jummalat ärrapölgnud, kes teile on ärrapeästjaks olnud keigest teie önnetussest ja teie ahhastussest, ja ollete temmale üttelnud: Sa pead nüüd kunningast meie ülle pannema; ja nüüd tulge Jehowa ette seisma omma souarrusid möda ja omma tuhhandid möda.
20. Ja Samuel käskis keik Israeli souarrud liggi tulla, ja Penjamini sugguarro sadi kätte liisko läbbi.
21. Ja ta käskis Penjamini souarro nende sugguwössasid möda liggi tulla, ja Matri sugguwössä sadi kätte; ja Kisi poeg Saul sadi kätte, ja nemmad otsisid tedda, agga tedda ei leitud mitte.
22. Ja nemmad küssisid weel Jehowalt: kas se mees weel seie tulleb? ja Jehowa ütles: Wata temma on riistade sekka eest ärrapuggenend.
23. Ja nemmad jooksid siñna ja töid tedda seält ärra, ja ta seisis rahwa seas, ja ta olli ommast Ollast ja üllespidi pitkem kui keik se rahwas.
24. Ja Samuel ütles keige rahwa wasto: Kas teie näete, kedda Jehowa on ärrawallitsend? sest temma sarnast ei olle keige rahwa seas; siis öiskasid keik rahwas ja ütlesid: Ellago se kunningas!
25. Ja Samuel räkis rahwa wasto sedda kunningrigi öigust ja kirjotas sedda ramatusse ja pani Jehowa ette; ja Samuel laskis keik rahwast ärraminna iggaühhe omma koio.
26. Ja Saul läks ka omma kotta Kibea, ja temmaga läks se söddawäggi, kelle süddame Jummal olli kihwatand.
27. Agga pahharetti suggu ütles: Mis peab sesinnane meile abbi saatma? ja ei pannud tedda mikski ja ei tonud temmale mitte andi: agga temma olli otsekui kurt.

11. Peatük.

Sauli essimenne wahwa taplus Jabesi liñna al.

1. Ja Nahas Ammoni kunningas läks ülles ja löi leri ülles Kileadi Jabesi liñna alla; ja keik Jabesimehhed ütlesid Nahasi wasto: Te üks seädus meiega, siis tahhame sind tenida.
2. Ja Nahas Ammoni kunningas ütles nende wasto: Sedda wisi tahhan ma seädusse teiega tehha, et ma teilt igga parrema silma pistan peast, ja pannen sedda keige Israeli peäle teotusseks.
3. Ja Jabesi wannemad ütlesid temma wasto: Seisa meist rahho seitse päwa, et meie woime läkkitada Käskusid keik Israeli raiad läbbi, ja kui ep olle keddagi, kes meile abbi sadab, siis tahhame so jure wäljatulla.
4. Ja need Kässud tullid Sauli liñna Kibea ja räkisid need sannad rahwa kuuldes, ja keik rahwas töstsid omma heäle ja nutsid.

5. Ja wata, Saul tulli wälja peält härge järrele, ja Saul ütles: Mis rahwal on, et nemmad nutwad? ja nemmad juttustasid temmale Jabesimeeste sannad.
6. Ja Jummal waim tulli kermeste Sauli peäle, kui ta needsinnatsed sannad kulis, ja ta wihha süttis wägga põllema.
7. Ja ta wöttis pari härgi ja raius neid tükkiks katki ja läkkitas neid Käskudega keik Israeli raiad läbbi, ja ütles: Kes ial ei tahha Sauli ja Samueli järrele wäljaminna, selle härgadele peab nisammote tehtama; ja Jehowa hirm langes rahwa peäle, et nemmad wäljaläksid otsego üks mees.
8. Ja ta lugges neid Pesekis ülles, ja Israeli lapsi olli kolmsadda tuhat, ja Juda mehhi olli kolmkümmend tuhat.
9. Ja nemmad ütlesid neile Käskudele, kes ollid tulnud: Nenda peate teie Kileadi Jabesi meestele ütlemä: homē peab teile abbi sama, kui pääw pallawaste paistab; ja need Kässud tullid ja kulutasid sedda Jabesi meestele, ja nemmad said röömsaks.
10. Ja Jabesi mehhed ütlesid: Meie tahhame homē teie jure wäljatulla, ja tehke meile keik sedda möda, kui teie melest hea on.
11. Ja teisel homõikul sündis, et Saul sedda rahwast kolme hulka panni, ja nemmad tullid homõiko wahhi aeges kesk leri ja löid Ammoni rahwast mahha, kunni pääw pallawaks läks; ja se sündis, et need, kes jälle jäid, said laiale pillatud, ja nende seast ei jänud mitte kaks ühte kokko.
12. Ja rahwas ütles Samueli wasto: Kes se on, kes ütles: Kas Saul peaks meie ülle kuningas ollema? andke need mehhed seie, et meie neid surmame.
13. Ja Saul ütles: Selsinnatsel päwal ei pea ükski sama surmatud: sest tänna on Jehowa Israelis abbi saatnud.
14. Ja Samuel ütles rahwa wasto: Tulge ja läkki Kilgali, ja uendagem seäl se kuningrigi.
15. Ja keik rahwas läksid Kilgali, ja töstsid Sauli Jehowa ees kuningaks seäl Kilgalis, ja ohwerdasid seäl Jehowa ees tänno-ohwid; ja Saul ja keik Israeli mehhed ollid seäl üpris wägga röömsad.

12. Peatük.

Samueli kõnne rahwa koggodusses Kilgalis.

1. Ja Samuel ütles keige Israeli wasto: Ennä, ma ollen teie sanna kuulnud keik sedda möda, kui teie mulle ollete üttelnud, ja ollen kunninga teie ülle töstnud.
2. Ja nüüd wata se kuningas käib teie ees, ja minna ollen wannaks ja halliks läinud, ja mo poiad, wata nemmad on teie jures; agga minna ollen ommast norest põlwest tännapawani teie ees käinud.
3. Siin ma ollen, kostke mo wasto Jehowa ees, ja temma woitud mehhe ees, kelle weikse ma ollen wötnud ja kelle eesli ma wötnud ja kellele ma liga

teinud, kedda ma ollen allaröhhunud ja kelle käest ma melehead wötnud, et ma sepärrast olleksin ta eest ommad silmad ärrapetnud; siis tahhan ma teile sedda jälle tassuda.

4. Ja nemmad ütlesid: Ei sa olle mitte meile liga teinud, egga meid allaröhhunud, ja sa polle kellegi käest middagi wötnud.

5. Ja ta ütles nende wasto: Jehowa olgo tunnistusmees teie wasto ja temma woitud mees olgo tunnistusmees sel päwal, et teie ei olle middagi mo käest leidnud; ja nemmad ütlesid: olgo Temma tunnistaja.

6. Ja Samuel ütles rahwa wasto: Jehowa on se, kes Mosest ja Aaroni teinud, ja kes teie wannemad Egiptusse maalt üllestonud.

7. Ja nüüd tulge seie seisma, ja ma tahhan teiega kohtus käia Jehowa ees keige Jehowa öige teggude pärrast, mis ta teile ja teie wannemille teinud.

8. Kui Jakob sai Egiptusse tulnud, ja teie wannemad kissendasid Jehowa pole, siis läkkitas Jehowa Mosest ja Aaroni, ja nemmad on teie wannemad Egiptussest wäljatonud ja neid saatnud seie paika ellama.

9. Ja nemmad unnustasid Jehowat omma Jummalat ärra, ja ta müüs neid Sisera Atsori söawäe kätte ja Wilistide α kätte ja $\alpha\alpha$ Moabi kunninga kätte, ja need söddisid nende wasto.

10. Ja nemmad kissendasid Jehowa pole ja ütlesid: Meie olleme patto teinud, et meie olleme Jehowa mahhajättnud ja Paalid ja Astaroti teninud; ja nüüd peästa meie waenlaste käest, et meie sind tenime.

11. Ja Jehowa läkkitas Jerubbaali ja Pedani ja Jehwta α ja Samueli, ja peästis teid teie waenlaste käest ärra, kes seäl ümberkaudo, ja teie saite julgeste ellada.

12. Ja teie näggite, et Nahas Ammoni laste kunningas teie wasto tulli, ja ütlesite mulle: Ei mitte, waid kunningas peab meie ülle wallitsema; ja Jehowa teie Jummal olli teie kunningas.

13. Ja nüüd wata siin on se kunningas, kedda teie ollete ärrawallitsenud, kedda teie ennestele küssinud, ja wata, Jehowa on teie ülle kunningast annud.

14. Kui teie Jehowat kardate ja tenite tedda ja wöttate temma sanna kuulda, ja ei panne mitte Jehowa susanna wasto: siis wöttate ni hästi teie kui teie kunningas, kes teie ülle wallitseb, Jehowa omma Jummal järrel käia.

15. Agga kui teie ei wötta mitte Jehowa sanna kuulda, ja pannete Jehowa susanna wasto, siis wöttab Jehowa kässi teie wasto ja teie wannematte wasto olla.

16. Jäge nüüd ka seie seisma ja wadage sesinnane suur assi, mis Jehowa wöttab teie silma ees tehha.

17. Eks olle nüüd jo nisso-leikusse aeg? ma tahhan Jehowa pole hüda, ja ta wöttab pitkse-mürristamist ja wihma anda; ja öppige tundma ja wadage, et teie kurjus suur on, mis teie Jehowa silma ees teinud, et teie kunningast ennastele ollete küssinud.

18. Ja Samuel hüdis Jehowa pole, ja Jehowa andis pitkse-mürristamist ja wihma selsammal päwal; ja keik rahwas kartis wägga Jehowat ja Samueli.
19. Ja keik rahwas ütlesid Samueli wasto: Pallu omma sullaste eest Jehowat omã Jummalat, et meie ärra ei surre, sest meie olleme keik omma pattude jure weel sedda kurjust lissanud, et meie olleme kunningast ennestele küssinud.
20. Ja Samuel ütles rahwa wasto: Äрге kartke, teie ollete keik sedda kurja teinud, agga ärge tagganege mitte Jehowa järrelt ärra, waid tenige Jehowat keigest ommast süddamest.
21. Äрге tagganege ärra, muido käite teie tühja asja järrel, mis ei kölba egga woi peästa, sest nemmad on tühhised.
22. Sest Jehowa ei jätta mitte omma rahwast mahha omma sure nimme pärrast, sest Jehowa on ettewötnud, teid ennesele rahwaks tehja.
23. Ka minno polest olleks se mulle teotusseks, kui ma Jehowa wasto patto teeksin, kui ma jälle jättaksin teie eest pallumast, waid ma tahhan teid sedda head ja öiget teed õppetada.
24. Agga kartke Jehowat ja tenige tedda töes keigest ommast süddamest: sest wadage, mis sured asjad temma teile teinud.
25. Ja kui teie ikka tahhate kurja tehha, siis sate ni teie kui teie kunningas otsa.

13. Peatük.

Saul walmistab ennast sötta Wilistide wasto.

1. Saul olli ühhe aasta omma kunningrigi peäl olnud; ja kui teine aasta olli, et ta Israeli ülle wallitses,
2. Siis wallitses Saul ennesele kolmtuhhat meest Israelist, ja kaks tuhat olli Sauliga Mikmasis ja Peteli mäggisel maal, ja Jonataniga olli kolm tuhat Penjamini Kibeas; ja mis sest rahwast ülle olli, neid laskis ta iggameest omma maiasse miñna.
3. Ja Jonatan löi Wilistide liñnawägge mahha, mis Kebas olli, ja Wilistid kuulsid sedda: ja Saul laskis passunat puhhuda keik seäl maal ja öölda: Sago Ebrearahwas sedda kuulda.
4. Ja keik Israel kuulsid räkitawa: Saul on lönud Wilistide liñnawäe mahha, ja Israel on läinud haisma Wilistide melest; ja rahwast hüti kokko Sauli järrele Kilgali.
5. Ja Wilistid koggusid kokko Israeli wasto söddima kolmkümmend tuhat söawankrit ja kuus tuhat rüütli, ja rahwast olli kui liiw, mis merre äres, paljusse polest; ja nemmad läksid ja löid leri ülles Mikmasi, päwa-tousma pole Petawenist.

6. Ja kui Israeli mehed nägid, et neil kitsas kä, sest rahwas olli kimpus: siis puggesid rahwas ärra kobaste ja kibbowitsa-poösade ja kaljude sisse ja kantside ja aukude sisse.
7. Ja Ebrearahwas läksid üle Jordani Kadi ja Kileadi male, ja Saul olli alles Kilgali, ja keik rahwas tullid wärristes ta järrele.
8. Ja Saul otis seitse päwa seks aiaks, mis Samuel olli seädnud, ja Samuel ei tulnud mitte Kilgali, ja rahwas läks ta jurest ärra laiale.
9. Ja Saul ütles: Toge minno jure põlletamise- ja tänno-ohwrid; ja ta ohwerdas ühhe põlletamise-ohwri.
10. Ja se sündis, kui ta sai põlletamise-ohwri ohwerdanud, wata siis tuli Samuel, ja Saul läks temma wasto tedda önnistama.
11. Ja Samuel ütles: Mis sa olled teinud? ja Saul ütles: Kui ma näggin, et rahwas mo jurest laiale ärraläks, ja sinna ei tulnud mitte neil päiwil sel seätud aial, ja Wilistid koggusid Mikmasi,
12. Ja ma mötlesin: nüüd tullewad Wilistid alla mo wasto Kilgali, ja ma polle mitte Jehowa Pallet allandlikkult pallunud; siis piddasin ma ennast waljuste, pärrast wast ohwerdasin ma põlletamise-ohwri.
13. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Sa olled jölledaste teinud, ei sa polle mitte Jehowa omma Jummalä käsko piddanud, mis ta sind käsknud: sest nüüd olleks Jehowa so kuningrigi Israeli üle kinnitanud iggawesseks aiaks.
14. Agga nüüd ei pea so kuningriik mitte jäma seisma: Jehowa on ennesele otsind ühhe mehhe omma süddame järrele, ja Jehowa on tedda käsknud würostiks jäda omma rahwa üle, sest et sinna mitte ei piddanud, mis Jehowa sind käsknud.
15. Ja Samuel wöttis kätte ja läks Kilgalist ülles Penjamini Kibea; ja Saul lugges sedda rahwast ülles, mis temma jurest leiti, liggi kuus sadda meest.
16. Ja Saul ja Jonatan ta poeg ja se rahwas, kes nende jurest leiti, jäid Penjamini-Kibea, agga Wilistid ollid leri Mikmasi ülleslönud.
17. Ja Wilistide lerist läks üks ärrarikkia selts wälja kolmes hulkas, üks hulk pöris Owra tee peäle Suali male,
18. Ja üks hulk pöris Pettoroni tee peäle, ja üks hulk pöris selle raia tee pole, mis Seboimi orgusse wasto körbe lähhäb.
19. Ja seppa ei leitud mitte keigelt Israeli maalt, sest Wilistid ollid üttelnud, et Ebrearahwas ei sa moöka egga piki tehja.
20. Ja keik Israelid piddid Wilistide jure allaminne iggäuks omma saharauda ja omma kablid ja omma kirwest ja omma raud-läbbidast kerpima.
21. Neil olli agga wiil, mis raud-läbbidatte ja kablid ja kolme arroliste ärkide ja kirweste tarwis, ja astlaid tärrawaks tehha.
22. Ja se sündis söa-aial, et keige se rahwa käest ei leitud moöka egga piki, kes Sauli ja Jonataniga olli, agga Sauli ja Jonatani ta poia jurest leiti ükspäinis.

23. Ja Wilistide liñnawäggi läksid wälja siñna kitsa tee kohta Mikmasi.

14. Peatük.

Wilistid lüakse mahha; Sauli üllemad söddimissed.

1. Ja se sündis ühhel päwal, et Sauli poeg Jonatan selle poisi wasto, kes ta söariistad kandis, ütles: Tulle ja läkki siñna ülles Wilistide liñnawäe jure, mis seäl teile pool on: agga ta ei annud omma issale sedda mitte teäda.
2. Ja Saul jäi wiimse Kibea otsa ühhe kranati-ounapu alla, mis Migronis on ; ja sedda rahwast, mis temmaga, olli liggi kuussadda meest.
3. Ja Eli poia Pineasi poia Ikabodi wenna Ahitubi poeg Ahia olli Jehowa preester Silus ja kandis käiksitta kuekesse; ja rahwas ei teädnud mitte, et Jonatan olli ärraläinud.
4. Ja nende kitsaste teekohtade wahhel, kust Jonatan otsis Wilistide liñnawäe peäle miñna, olli üks järsk kaljo koht siin pool, ja üks järsk kaljo koht teile pool, ja teise nimmi olli Potsets ja teise nimmi Senne.
5. Teine järsk koht olli kantsiks pohja poolt Mikmasi kohhal ja teine louna poolt Keba kohhal.
6. Ja Jonatan ütles selle poisi wasto, kes ta söariistad kandis: Tulle ja läkki ülles nende ümberleikamatta liñnawäe jure, ehk wahhest Jehowa wöttab meie eest middagi teha: sest polle ühtegi, mis JEHOWA woib keelda aitmast paljo läbbi ehk pisko läbbi.
7. Siis ütles temma söariistade kandja temmale: Te keik, mis so süddames, käi peäle, wata siin ma ollen sinnoga so süddame nou järrele.
8. Ja Jonatan ütles: Wata, meie lähhäme ülles nende meeste jure ja same neist nähtud:
9. Kui nemmad nende ütlewad meie wasto: Jäge seisma, senni kui meie teie jure same; siis tahhame omma paika jäda ja ei mitte nende jure üllesminna.
10. Agga kui nemmad nenda ütlewad: Tulge üles meie jure; siis tahhame üllesminna, sest Jehowa on neid meie kätte annud, ja se olgo meile märgiks.
11. Ja kui nemmad möllemad Wilistide liñnawäest said nähtud, siis ütlesid Wilistid: Ennä Ebreahwas tullewad aukude seest wälja, kuhho nemmad ollid puggenend.
12. Ja liñnawäe mehhed hüüdsid Jonatani ja ta söariistade kandja wasto, ja ütlesid: Tulge üles meie jure, kül meie tahhame sedda asja teid õppetada; siis ütles Jonatan omma söa--riistade kandja wasto: Tulle ülles mo järrele, sest Jehowa on neid Israeli kätte annud.
13. Ja Jonatan ronnis ülles omma kätte ja omma jalge peäl, ja temma söariistade kandja ta järrele; ja Wilistid langsids Jonatani ette mahha, ja temma söariistade kandja tappis neid ta järrele.

14. Ja se olli se ensimmäinen taplus, kus Jonatan ja ta söariistade kandja mahhalöid liggi kakskümmend meest, ühhe põllo-jao pole wao Ma peäle.
15. Ja wärristus tulli leri peäle wälja ja keige rahwa peäle, se liñnawäggi ja se ärrarikkia selts, ka need hakkasid wärrisema, ja se Ma wärrises, ja se wärristus olli Jummalä käest.
16. Ja Sauli wahhimehhed Penjamini Kibeas näggid, ja wata se hulk sullas ärra teine teist ikka peäle röhhudes.
17. Ja Saul ütles rahwale, mis temmaga olli: Et luggege ülles ja wadage, kes meie jurest on ärraläinud; ja nemmad luggesid ülles, ja wata ep olnud Jonatani seäl egga ta söariistade kandjat.
18. Siis ütles Saul Ahiale: Sada Jummalä laekas seie; (sest Jummalä laekas olli sel päwal Israeli laste jures.)
19. Ja se sündis, kui Saul alles preestri wasto räkis, siis läks se kärrin, mis Wilistide leri olli, ikka suremaks; ja Saul ütles preestri wasto: Wötta omma kässi taggasi.
20. Ja Saul ja keik se rahwas, mis temmaga, hüti kokko, ja nemmad tullid söddima; ja wata teise moök olli teise wasto, se kärrin olli wägga suur.
21. Ja monned Ebreä-rahwa seast ollid Wilistide seltsis kui eile ja enne, kes nendega ollid seält ümberkaudo leri tulnud, ja need heitsid ka nende Israelide seltsi, kes Sauli ja Jonataniga ollid.
22. Ja kui keik Israeli mehhed, kes Ewraimi mäggise male ärrapuggenend, kuulsid, et Wilistid ärrapöggenend: siis said ka nemmad neid takka taplusses.
23. Ja Jehowa aitis Israeli sel päwal, ja se taplus läks emale Petawenist sadik.
24. Ja Israeli mehhed ollid sel päwal kimpus sest Saul panni wande rahwa peäle ja ütles: Ärranetud olgo se mees, kes enne öhto leiba sööb, et ma omma waenlaste kätte maksan; ja keik se rahwas ei maitsnud mitte leiba.
25. Ja keik se Ma rahwas tullid siñna metsa, ja seäl olli met wälja peäl.
26. Ja rahwas tulli metsa sisse ja wata seäl jooksis met, agga ükski ei olnud, kes omma kät omma su liggi pistis, sest rahwas kartis selle wande pärrast.
27. Ja Jonatan ei kuulnud mitte, kui temma issa rahwa peäle wande panni, sepärrast pistis ta keppi otsa, mis ta kä olli, ja kastis sedda kerjemee sisse; ja kui ta omma kät omma su liggi jälle satis, siis jäid temma silmad selgeks.
28. Ja üks rahwa seas hakkas ütlema: So issa on rahwa peäle sure wande pannud ja üttelnud: Ärranetud olgo se mees, kes tänna leiba sööb, ja rahwas olli ärrawässinud.
29. Ja Jonatan ütles: Mo issa on meie male tülli teinud; et wadage, kuidä mo silmad on selgeks sanud, et ma pissut sedda met maitsesin.
30. Kui paljo ennam, kui se rahwas olleks tänna omma waenlaste sagist, mis ta leidnud, hästi sönud: sest nüüd ep olle se mahhalöminne Wilistide seas mitte suremaks sanud.

31. Ja nemmad löid Wilistid sel päwal Mikmasist Aijaloni, ja rahwas olli wägga ärrawässinud.
32. Ja rahwas kippus sagi kallale, ja wötsid puddolojuksid ja weiksid ja nore weiksid, ja tapsid maas ärra, ja rahwas söi sedda werrega.
33. Ja Saulile anti teäda ja ööldi: Wata need rahwas tewad patto Jehowa wasto lihha werrega sües; ja temma ütles: Teie ollete pettust teinud, weretage nüüd mo jure üks suur kiwwi.
34. Ja Saul ütles: Minge senna ja tenna rahwa sekka ja üttelge neile: Toge mo jure iggaüks omma härg ja iggaüks omma puddolojus, ja tapke siin ja söge, et teie mitte Jehowa wasto patto ei te werrega sedda sües: ja keik rahwas töid iggaüks omma härja omma käega sel ösel, ja tapsid seäl ärra.
35. Ja Saul ehitas altari ülles Jehowale, se olli se essimenne altar, mis ta Jehowale üllesehitas.
36. Ja Saul ütles: Läksi alla Wilistide järrele öse ja risugem neid homõiko walgeni, et meie neist ühteainust jälle ei jätta; ja nemmad ütlesid: Te keik, mis so melest hea on ; ja preester ütles: Läksi seie liggi Jummal jure.
37. Siis küssis Saul Jummalalt: kas ma pean Wilistide järrele allaminnema? kas sa tahhad neid Israeli kätte anda? agga Jummal ei kostnud temmale sel päwal mitte.
38. Siis ütles Saul: Keik rahwa üllemad, tulge teie, ja tundke ja wadage, misga se pat tänna on sündinud;
39. Sest ni töest kui Jehowa ellab, kes Israeli on päästnud, kui se ka olleks Jonatani mo poia sü, siis peab ta surma surrema; ja ükski ei wastand temmale keige rahwa seast.
40. Ja Saul ütles keige Israeli wasto: Olge teie ühhel polel, ja minna ja mo poeg Jonatan tahhame teisel polel olla; ja rahwas ütlesid Sauli wasto: Te, mis so melest hea.
41. Ja Saul ütles Jehowa Israeli Jummal wasto: Sada ette, kes wagga! siis sadi Jonatani ja Sauli liisko läbbi kätte, agga rahwas said lahti.
42. Ja Saul ütles: Heitke minno ja mo poia Jonatani wahhele liisko ; siis sadi Jonatani kätte.
43. Ja Saul ütles Jonatani wasto: Anna mulle teäda, mis sa olled teinud? ja Jonatan andis temmale teäda, ja ütles: Töest ma ollen se keppi otsaga, mis minno kä, pissut met maitnud: et wata, peaksin minna selle pärrast surrema?
44. Ja Saul ütles: Jummal tehko mulle nenda ja weel peäle, sest sa pead surma surrema, Jonatan.
45. Agga rahwas ütles Sauli wasto: Kas Jonatan peaks surrema, kes sedda suurt abbi Israelis on saatnud? se olleks teotusseks; ni töeste kui Jehowa ellab, ei pea temma Peast juukse karwagi mahha werema: sest temma on Jummalaga selsiñnatsel päwal sedda teinud. Nenda päästsid rahwas Jonatani ärra, et ta surma ei sanud.

46. Ja Saul läks Wilistide järrelt ülles, ja Wilistid läksid omma paika.
47. Ja kui Saul sai kuningriiki Israeli ülle kätte sanud, siis söddis ta seäl ümberkaudo keikide omma waenlaste wasto, Moabide ja Ammoni laste wasto ja Edomide ja Soba kuningatte ja Wilistide wasto; ja kuhho ta ial pöris, seäl hukkas ta waenlased ärra. 48. Ja ta teggi wahwaste ja löi Amalekid mahha, ja peästis Israeli iggähhe käest, kes neid ärrarisus.
49. Ja Sauli poiad ollid Jonatan ja Iswi ja Malkisua, ja ta kahhe tütre nimmi olli, selle wannema nimmi Merab ja se norema nimmi Mikal.
50. Ja Sauli naese nimmi olli Ahinoam Ahimaatsi tüttar, ja ta söawäe pealikko nimmi Abner, Sauli issa-wenna Neri poeg.
51. Ja Kis olli Sauli issa, ja Ner Abneri issa Abieli poeg.
52. Ja kange södda olli Wilistide wasto keik Sauli ello aia; ja kus Saul ial näggi ühhe wäggewa mehhe, ja kes ial wahwa mees olli, siis korristas ta sedda ennese jure.

15. Peatük.

Sauli södda Amalekide wasto.

1. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Jehowa on mind läkkitand sind temma rahwa Israeli ülle kuningaks woidma; siis kule nüüd Jehowa sanna, mis ta rägib.
2. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Ma ollen ette wötnud kätte maksta, mis Amalek Israelile teinud, kuidas ta tee peäle temma wasto pannud, kui ta Egiptussest üllestulli.
3. Minne nüüd ja lö Amaleki mahha ja kauta sutumaks ärra keik, mis temmal on, ja ärra anna temmale armo, ja surma ni hästi mehhed kui naesed, ni hästi kangemad kui immewad lapsed, ni hästi weiksed kui puddolojuksed, ni hästi kamelid kui eeslid.
4. Ja Saul hüdis rahwast kokko ja lugges neid ärra Telaimis, kakssadda tuhat jallameest ja kümme tuhat, mis Juda-mehhed.
5. Ja Saul tuli Amaleki liina jure, ja panni warritsejaid orko.
6. Ja Saul käskis Keni-rahwale öölda: Minge, lahkuge ärra, minge alla Amalekide seast, et ma teie peäle nendega hopis otsa ei te, sest teie ollete keikile Israeli lastele head teinud, kui nemmad Egiptussest üllestullid: ja Keni-rahwas lahkus ärra Amaleki seast.
7. Ja Saul löi Amaleki mahha Awilast senni kui tullakse Suri, mis Egiptusse kohhal,
8. Ja wöttis Agagi Amaleki kuningast ellawalt kinni, ja kautas keik rahwast sutumaks ärra moöga terraga.
9. Ja Saul ja se rahwas andsid armo Agagile ja neile, mis parramad ollid puddolojuste ja weiste seast ja mis nende järgmissed, ja talledele ja keigele,

mis hea olli, ja nemmad ei tahtnud mitte neid sutumaks ärrakautada: agga keik sedda asja, mis kölwato ja wäeti olli, kautasid nemmad sutumaks ärra.

10. Ja Jehowa sanna sai Samueli kätte ja ütles:

11. Ma kahhetsen, et ma ollen Sauli kunningaks töstnud, sest ta on Minno järrelt ärratagganend, ja mo sanno ei olle ta mitte piddanud: ja Samueli meel sai pahhaks, ja ta kissendas keige se ö Jehowa pole.

12. Ja Samuel tousis homõiko warra ülles ja läks Sauli wasto, ja Samuelile anti teäda ja ööldi: Saul on Karmeli tulnud, ja wata, ta on ennesele woido-märki üllesseädnd ja taggasi pöörnd, ja seält läbbi käinud ja alla Kilgali tulnud.

13. Kui Samuel Sauli jure tulli, siis ütles Saul temmale: Önnistud olgo sinna Jehowale, ma ollen Jehowa sanna kowwaste piddanud.

14. Ja Samuel ütles: Agga mis se puddolojuste mäkiminne on mo körwus, ja weiste rökiminne, mis minna kulen?

15. Ja Saul ütles: Nemmad on neid tonud Amalekide käest, et rahwas armo andis sellele, mis keigeparrem olli puddolojuste ja weiste hulgast, et neid Jehowa so Jummalale piddi ohwerdatama, agga muud teised olleme sutumaks ärrakautand.

16. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Oot! sest ma tahhan sulle teäda anda, mis Jehowa tänna öse mo wasto räkinud; ja Saul ütles temmale: Rägi.

17. Ja Samuel ütles: Eks sinna, kui sa pissike alles ollid ommast melest, Israeli souarrudele Peaks ei sanud, ja Jehowa woidis sind kunningaks Israeli ülle?

18. Ja Jehowa läkkitas sind tee peäle ja ütles: Minne ja kauta sutumaks ärra need pattused need Amalekid ja söddi nende wasto, kunni sa neid saad ärralöppetanud.

19. Ja mispärrast ei wötnud sa siis mitte Jehowa sanna kuulda? waid kippusid sagi kallale ja teggid sedda kurja Jehowa silma ees.

20. Ja Saul ütles Samueli wasto: Ma ollen jo Jehowa sanna kuulnud ja se tee peäl käinud, kuhho Jehowa mind läkkitanud, ja Agagi Amaleki kunninga ollen ma seie tonud ja Amalekid sutumaks ärrakautand.

21. Ja rahwas on sest sagist puddolojuksid ja weiksid wotnud, sedda parremat sest ärrakautawast, et ta sedda piddi Jehowale so Jummalale Kilgalis ohwerdama.

22. Ja Samuel ütles: Kas JEHOWALE peaks põlletamise- ja tappa-ohwridest ni hea meel ollema, kui sest, kui kegi JEHOWA sanna kuleb? wata sanna kuulma on parram kui tappa-ohwer; tähhele pannema on parrem, kui järade rasw.

23. Sest wastopanneminne on önne-andmisse pat, ja wastotörkuminne on tühhi tö ja Terawi--kuiude tenistus: sepärrast et sinna olled Jehowa sanna ärrapölgnd, on ta sind jälle ärra--pölgnd, et sa ei jä kunningaks.

24. Ja Saul ütles Samueli wasto: Ma ollen patto teinud, et ma ollen Jehowa susanna ja sinno sannade ülle astnud, et ma rahwast kartsin ja kuulsin nende sanna.

25. Agga nüüd anna, pallun ma, minno pat andeks ja tulle minnoga taggasi, et ma Jehowat kummardan.
26. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Ei ma tulle soga taggasi, sest sa olled Jehowa sanna ärrapölgnud, ja Jehowa põlgab sind ka ärra, et sa ei pea Israeli ülle kuningaks mitte jäma.
27. Ja Samuel pöris taggasi ärraminnema: agga Saul hakkas ta kue ölmast kinni, et se löhki kärrises.
28. Ja Samuel ütles temma wasto: Jehowa on tänna sinno peält Israeli kuningriiki löhki kärristand, ja annud sedda so liggimessele, kes parram sind.
29. Ja ka Israeli löpmatta Joud ei walleta egga kahhetse mitte: sest ta polle mitte innimenne, et ta peaks kahhetsema.
30. Ja temma ütles: Ma ollen patto teinud; et auusta mind nüüd mo rahwa wannematte ees ja Israeli ees, ja tulle moga jälle taggasi, et ma Jehowat so Jummalat kummardan.
31. Ja Samuel läks taggasi Sauli järrele, ja Saul kummardas Jehowat.
32. Ja Samuel ütles: Saatke Agagi Amaleki kuningast seie mo jure; ja Agag läks röömsaste temma jure, ja Agag ütles: Töeste surma kibbedus on ärralahkund.
33. Ja Samuel ütles: Nenda kui sinno moök on saatnud naesed nende lastest lahti, nenda peab naeste seast so emma lahti sama ennese lastest: ja Samuel raius Agagi löhki Jehowa ees Kilgalis.
34. Ja Samuel läks Rama, ja Saul läks ülles omma kotta Sauli Kibeasse.
35. Ja Samuel ei läinud mitte ennam Sauli waatma omma surma päwani, siiski leinas Samuel Sauli pärrast, et Jehowa piddand kahhetsema, et ta Sauli olli Israeli ülle kuningaks töstnud.

16. Peatük.

Jehowa kässib Tawetit woida, ja jättab Sauli pärrale.

1. Ja Jehowa ütles Samueli wasto: Kui kaua leinad sinna Sauli pärrast? ja minna ollen tedda ärrapölgnud; et ta mitte ei pea Israeli ülle kuningaks jäma; täida omma sarw ölliga ja minne, ma tahhan sind Isai se Petlemma mehhe jure läkkitada, sest ma ollen temma poegade seast ennesele ühhe kunninga ärranäinud.
2. Ja Samuel ütles: Kuida pean ma minnema? saab Saul sedda kuulda, siis tappab ta mind ärra; ja Jehowa ütles: Wötta üks lehmik--wassikas ennese kätte ja ütle: Ma ollen tulnud Jehowale ohwerdama.
3. Ja kutsu Isai ohwri, ja minna tahhan sulle teäda anda, mis sa pead teggema, ja woia mulle sedda, kellest ma sinno wasto tahhan öölda.

4. Ja Samuel teggi, mis Jehowa olli rākinud, ja tuli Petlemma; ja liina wannemad läksid ta wasto wārristes, ja ütlesid: Ons rahho, et sa tullede?
5. Ja temma ütles: Rahho on, ma tullen Jehowale ohwerdama; pühhitsege ennast ja tulge moga ohwile: ja ta pühhitses Isai ja temma poiad, ja kutsus neid ohwile.
6. Ja se sündis, kui nemmad tullid, et temā Eliabi näggi, ja mötles: wist on se Jehowa ees, kedda ta tahhab woida.
7. Siis ütles Jehowa Samueli wasto: Ärra wata mitte ta näo peäle egga ta sure pitkusse peäle, sest ma ollen tedda ärrapölgnud: sest se ep olle middagi, mis innimenne nääb, sest innimenne nääb, mis silma ees, agga Jehowa nääb, mis süddames.
8. Ja Isai hüdis Abinadabi ja laskis tedda Samueli eest mödamiñna: agga ta ütles: Jehowa ep olle ka sedda mitte ärrawallitsend.
9. Ja Isai laskis Samma mödaminna, ja temma ütles: Egga sedda polle Jehowa ärra--wallitsenud.
10. Ja Isai laskis omma seitse poega Samueli eest mödaminna, ja Samuel ütles Isai wasto: Neid ep olle Jehowa ärrawallitsend.
11. Ja Samuel ütles Isai wasto: Ons need poisid siin keik? ja ta ütles: Se norem on alles ärra, ja wata ta hoiab lambad; ja Samuel ütles Isai wasto: läkkita ja sada tedda seie, sest meie ei lähhä mitte lauale, enne kui ta seie tulleb.
12. Ja ta läkkitas ja laskis tedda tulla, ja temma olli punnakas, illusad silmad peas ja kauni näoga; ja Jehowa ütles: Wötta kätte, woia tedda, sest se on sesamma.
13. Ja Samuel wöttis ölli sarwe ja woidis tedda ta wendade seas, ja Jehowa waim tuli kermeste Taweti peäle septsammast päwast ja eddespidi; ja Samuel tousis ülles ja läks Rama.
14. Ja Jehowa waim lahkus Saulist ärra, ja üks kurri waim Jehowa käest teggi temmale hirmo.
15. Ja Sauli sullased ütlesid temma wasto: Et wata kurri waim Jumjala käest, teeb sulle hirmo.
16. Üttelgo nüüd meie issand, et so sullased, kes sinno ees, ühhe mehhe otsiwad, kes moistab kannelt lüa, ja kui se sünnib, et kurri waim Jumjala käest so peäl on, et ta omma käega mängib, et sa parremaks saad.
17. Ja Saul ütles omma sullastele: Et katske mulle siis üks mees, kes hästi moistab mängida, ja toge mo jure.
18. Ja üks poiste seast kostis ja ütles: Wata ma ollen ühhe Isai se Petlemma-mehhe poia näinud, kes moistab mängida ja ta on wäggew wahwa ja söddamees ja moistlik keige asjade peäle ja näggis mees, ja Jehowa on temmaga.

19. Ja Saul läkkitas Käskusid Isai jure ja ütles: Läckita omma poega Tawetit minno jure, kes lambus on.
20. Ja Isai wöttis ühhe eesli leiwaga ja nahk--lähkri wina ja ühhe sikkuttalle, ja läkkitas sedda Taweti omma poiaga Sauli kätte.
21. Ja Tawet tulli Sauli jure ja seisis temma ees, ja temma armastas tedda wägga, ja ta sai temma söa riistade kandjaks.
22. Ja Saul läkkitas Isai jure ja käskis üttelda: Et lasse Taweti mo ees seista, sest ta on mo melest armo leidnud.
23. Ja se sündis, kui waim Jummalä käest Sauli peäl olli, siis wöttis Tawet kannelt ja mangis omma käega, ja Saul sai hingada ja sai parremaks, ja se kurri waim lahkus ta peält ärra.

17. Peatük.

Tawet tapleb Koljatiga.

1. Ja Wilistid koggusid omma söawägge sötta, ja tullid kokko Soko, mis Juda pärralt, ja löid leri Soko ja Aseka wahhele ülles Ewestammimi.
2. Ja Saul ja Israeli mehhed tullid kokko ja löid leri ülles tamme-orke, ja seädsid ennast Wilistide wasto taplussele.
3. Ja Wilistid seisis ühhe mäe peäl siin pool, ja Israeli lapsed seisis ühhe mäe peäl seäl pool, ja org olli nende wahhel.
4. Ja Wilistide leridest tulli üks mees wälja, kes teist kutsus taplema, Koljat nimmi Kati liñnast, ta olli kuus küünart ja üks waks pitk.
5. Ja waskkübbar olli ta peas, ja somuste wisil tehtud raudrie ta selgas, ja se raudrie olli raske wiistuhhat sekli waske.
6. Ja temma jalgas ollid waskplatid, ja wask--odda ta pihha peäl.
7. Ja ta pigi wars olli löngapoom, ja temma pigi terra wagis kuussadda sekli rauda; ja ta kilbi kandja käis temma ees.
8. Ja ta seisis ja hüdis Israeli seätud söawäe hulkade wasto ja ütles neile: Mikspärrast ollete teie wäljaläinud endid taplussele seädma? eks minna olle Wilistimees ja teie Sauli sullased? wallitsege ennastele üks mees ärra, et ta alla--tulleb mo jure.
9. Kui ta woib minno wasto tappelda ja lööb mind mahha, siis tahhame meie teile sullasiks jäda: agga kui minna temma peäle woimust saan ja löön tedda mahha, siis peate teie meile jäma sullasiks, ja meid tenima.
10. Ja se Wilistimees ütles: Minna ollen tännapäaw Israeli söawäe hulgad laimanud, andke mulle üks mees wälja, et meie teine teisega tapleme.
11. Ja Saul ja keik Israel kuulsid need Wilistimehhe sannad, ja ehmatasid ärra ja kartsid wägga.

12. Ja Tawet olli Ewratimehhe poeg Petlemmast Juda-maalt ja temma nimmi olli Isai, ja tal olli kahheksa poega, ja se mees olli Sauli päiwil wanna ja ellatand.
13. Ja Isai kolm wannemat poega ollid ärra läinud, nemmad käisid Sauli järrel söas, ja temma kolme poia nimmed, kes sötta läinud, ollid: Eliab se keigewannem ja ta järgminne Abinadab ja Samma kolmas.
14. Ja Tawet olli se norem; ja need kolm wannemat ollid Sauli järrele läinud.
15. Agga Tawet olli Sauli jurest jälle taggasi läinud, omma issa lambad hoidma, Petlemma.
16. Ja se Wilistimees tulli homõiko ja öhto nende liggi, ja nenda tulli ta siõna seisma nellikümmend päwa.
17. Ja Isai ütles omma poiale Tawetile: Et wötta ja wi omma wendadele se pool wakka tango ja need kümme leiba, ja wi joostes neid leri omma wendadele,
18. Ja need kümme pimajuusto pead sa pealikkule wima, kes ülle tuhhande; ja katsu, kas so wendade kässi hästi käib, ja wötta neist üks täht.
19. Ja Saul ja nemmad ja keik Israeli mehhed, need ollid tamme-orgus söddimas Wilistide wasto.
20. Ja Tawet tousis homõiko warra ülles ja jättis puddolojuksed hoidja kätte, ja wöttis keik sedda ja läks ärra, nenda kui Isai tedda olli käsknud; ja ta tulli wankritte leri jure, ja se wäggi läks wälja ennast seädma taplussele ja öiskasid taplussele.
21. Ja Israel ja Wilistid ollid ennast taplussele seädnud, wäehulgad wäehulkade wasto.
22. Ja Tawet jättis need riistad ennese peält selle kätte, kes riistad hoidis, ja jooksis wäehulka, ja tulli ja küssis omma wendade käest, kas nende kässi pididi hästi käima.
23. Ja kui ta alles nendega räkis, wata siis tulli se, kes teist kutsus taplema, se Wilistimees Kattist Koljat nimmi, Wilistide wäehulkadest ja räkis needsammad sannad, ja Tawet kulis peält.
24. Ja kui keik Israeli mehhed sedda meest näggid, siis pöggenesid nemmad ta eest ärra ja kartsid wägga.
25. Ja üks Israeli seast ütles: Kas ollete sedda meest näinud, kes üllestulleb? sest ta tulleb ülles Israeli laimama; ja se peab sündima, et kuningas tahhab sure rikkussega rikkaks teha sedda meest, kes tedda mahhalööb, ja tahhab omma tütre temmale panna ja temma issa maia maksust ilma jätta Israelis.
26. Ja Tawet räkis nende meeste wasto, kes ta jures seisid, ja ütles: Mis peab selle mehhele sündima, kes se Wilistimehhe mahhalööb ja sedda laimamist Israeli peält ärrasadab? sest mis on se Wilistimees, sesinnane ümberleikamatta, et ta ellawa Jummal wäehulgad laimab?

27. Ja rahwas kostis temmale needsammad sannad ja ütles: Nenda peab selle mehhele sündima, kes tedda mahhalööb.
28. Ja Eliab temma wannem wend kulis, kui ta nende meeste wasto räkis, ja Eliabi wihha süttis põllema Taweti wasto ja ta ütles: Miks--pärrast olled sa seie allatulnud, ja kelle kätte olled sa need pissut puddolojuksid senna kõrbe jätnud? ma tunnen kül so uhkust ja so süddame kurjust, et sa olled sepärrast allatulnud, et sa sedda taplust piddid nähha sama.
29. Ja Tawet ütles: Mis ma nüüd ollen teinud? eks mul olle asja?
30. Ja ta pöris temma jurest ärra ühhe teise wasto ja ütles nisammote; ja rahwas kostsid temma nisammote, kui enne olli räkitud.
31. Ja kui need sannad said kuulnud, mis Tawet räkis, siis kulutasid nemmad sedda Sauli ette, ja ta laskis tedda tua.
32. Ja Tawet ütles Sauli wasto: Ärgo löpko ühhegi innimesse südda ärra selle pärrast; so sullane tahhab miñna ja selle Wilistimehhega tappelda.
33. Ja Saul ütles Taweti wasto: Ei sa woi selle Wilistimehhe wasto miñna temmaga taplema, sest sa olled noor mees, agga temma on söddamees ommast norest põlwest.
34. Ja Tawet ütles Sauli wasto: So sullane olli karjane omma issa jures lambus, ja üks loukoer tulli karroga ja wiis ühhe lamba karjast ärra;
35. Ja ma läksin wälja ta järrele ja löin tedda mahha ja peästsinn sedda ta suust ärra: ja kui ta mo peäle kippus, siis hakkasin minna ta habbemesse kinni, ja löin tedda mahha ja teggin temmale surma.
36. So sullane on ni hästi loukoera kui karro mahhalöönud, ja se Wilistimees sesinnane ümberleikamatta on kui üks neist, sest ta on ellawa Jummal wäehulgad laimanud.
37. Ja Tawet ütles: Jehowa, kes mind lou--koera käest ja karro käest peästnud, kül sesamma mind ka peästab selle Wilistimehhe käest; ja Saul ütles Taweti wasto: Minne ja Jehowa olgo sinnoga.
38. Ja Saul panni ommad rided Taweti selga, ja andis ühhe waskkübbara ta pähhä ja panni raudride ta selga.
39. Ja Tawet panni temma moöga wöle ja omma riette peäle ja tahtis käia, sest ta es olle nendega öppind; ja Tawet ütles Sauli wasto: Ei ma woi nendega käia, sest ma polle nendega öppind; ja Tawet panni neid ennese peält ärra,
40. Ja wöttis omma keppi ennese kätte, ja wallitses ennesele wiis silledat kiwwi jöest, ja panni neid karjatse pauna, mis temmal olli, ehk kotti sisse, ja temma ling olli ta kä, ja läks se Wilistimehhe liggi.
41. Ja se Wilistimees läks ja tulli ikka liggi male Taweti jure, ja se mees, kes ta kilpi kandis, käis temma ees.
42. Ja se Wilistimees watis ja näggi Taweti ja ei pannud tedda mikski, sest temma olli noor mees ja punnakas illusa näoga.

43. Ja se Wilistimees ütles Taweti wasto: Kas minna ollen koer? et sinna keppidega mo jure tulled; ja Wilistimees sajatas Tawetit ärra omma jummalatte jures.
44. Ja se Wilistimees ütles Taweti wasto: Tulle mo jure, siis tahhan ma so lihha lindudele, mis taewa al, ja lojustele, mis wälja peäl, anda.
45. Ja Tawet ütles Wilistimehhe wasto: Sinna tulled mo jure moögaga ja pigiga ja oddaga; agga minna tullen so jure wäggede Jehowa Israeli wäehulkade Jummal nimmel, kedda sinna olled laimanud.
46. Selsinnatsel päwal tahhab Jehowa sind mo kätte kinni anda, et ma sind mahhalöön ja se Pea sinno peält ärrawöttan, ja annan Wilistide söawäe kehhad selsinnatsel päwal lindudele, mis taewa al, ja metsalistele, mis Ma peäl: et keik ma-ilma inimessed sawad teäda, et Israelil on üks Jummal.
47. Ja et keik sesinnane koggodus peab teäda sama, et Jehowa ei sada abbi moöga läbbi egga pigi läbbi: sest Jehowa kä on se taplus, ja ta annab teid meie kätte.
48. Ja se sündis, et se Wilistimees hakkas minnema ja liggi tulles Taweti wasto, ja Tawet jooksis ruttuste wäehulga pole selle Wilistimehhe wasto.
49. Ja Tawet pistis omma kät pauna, ja wöttis seält kiwwi wälja, ja wiskas lingoga ja oskas se Wilistimehhe Pea-otsa, ja se kiwwi läks ta Pea-otsa sisse, ja ta omma silmili mahha--langes.
50. Ja Tawet sai lingo- ja kiwwiga woimust se Wilistimehhe peäle, ja löi sedda Wilistimeest mahha ja teggi temmale surma, ja moöka polnud mitte Taweti kä.
51. Ja Tawet jooksis liggi ja astus Wilisti--mehhe jure, ja wöttis temma moöga ja tombas sedda tuppest wälja, ja teggi temmale surma ja raius sega ta Pea otsast ärra: ja kui Wilistid näggid, et nende wäggew mees olli ärrasurnud, siis pöggenesid nemmad ärra.
52. Ja Israeli- ja Juda-mehhed tousid ülles, ja öiskasid ja aiasid Wilistid tagga, senni kui orko saab ja Ekroni wärrawist sadik: ja need, kes Wilistide seast ollid mahhalödud, langsid Saaraimi tee peäle mahha Katist sadik ja Ekronist sadik.
53. Ja Israeli lapsed läksid jälle taggasi Wilistid takka aiamast ja risusid nende lerid ärra.
54. Ja Tawet wöttis se Wilistimehhe Pea ja wiis sedda Jerusalemma, ja ta söariistad panni ta omma maiasse.
55. Ja kui Saul näggi Tawetit se Wilisti--mehhe wasto wäljaminnewad, ütles ta wäe pealikko Abneri wasto: Kelle poeg on se noor mees, Abner? ja Abner ütles: Ni töeste kui so hing ellab, oh kuningas, ei ma tea mitte.
56. Ja kuningas ütles: Küssi sinna, kelle poeg se poismees on.
57. Ja kui Tawet taggasi tulli sedda Wilisti--meest mahhalöömast, siis wöttis Abner tedda ja wiis tedda Sauli ette, ja Wilistimehhe Pea olli ta kä.
58. Ja Saul ütles ta wasto: Kelle poeg olled sa, noor mees? ja Tawet ütles: Ma ollen so sullase Isai Petlemmamehhe poeg.

18. Peatük.

Taweti kiusatuste hakkatus.

1. Ja se sündis, kui ta sai lõpnud Sauli wasto räkimast, siis sai Jonatani hing Taweti hingega kui ühteseatud, ja Jonatan armastas tedda kui omma hinge.
2. Ja Saul wöttis tedda selsinnatsel päwal ennese jure, ja ei lasknud tedda mitte ta issa kotta taggasi miñna.
3. Ja Jonatan ja Tawet teggid ühhe seädusse, sest ta armastas tedda kui omma hinge.
4. Ja Jonatan wöttis se kue, mis ta selgas, ärra, ja andis sedda Tawetile, ja ommad muud rided ja omma moöga ja omma ammo ja omma wö.
5. Ja Tawet läks wälja, ja keikis paikus, kuhho Saul tedda läkkitas, aias ta ommad asjad targaste, ja Saul panni tedda söameeste ülle, ja ta olli armas keige rahwa melest ja ka Sauli sullaste melest.
6. Ja se sündis, kui nemmad ollid koio pole tullemas, pärrast sedda kui Tawet taggasi sai sedda Wilistimeest mahhalömast, siis läksid naesed keikist Israeli liñnadest wälja laulma ja riddastikko käima kunninga Sauli wasto trummidega, römoga ja mängidega.
7. Ja need naesed, kes mängisid, need laulsid wastastikko, ja ütlesid: Saul on lõnud omma tuhhat, agga Tawet omma kümmetuhhat.
8. Ja Sauli wihha süttis wägga põllema, ja sesinnane kõnne olli ta melest pahha, ja ta ütles: Nemmad on Taweti peäle kümmetuhhat arwanud, agga minno peäle on nemmad tuhhat arwanud: kül temmale weel ikka se kuning--riik saab.
9. Ja Saul wahtis Taweti peäle sest päwast ja pärrast.
10. Ja se sündis teisel päwal, et kurri waim Jummalä käest Sauli peäle kermeste tulli, ja ta räkis prohweti wisil seäl koias, ja Tawet mängis omma käega, kui temma wiis iggapääw olli, ja Sauli kä olli piik,
11. Ja Saul wiskas piki ja mötles: Ma tahhan Tawetit läbbi ja seinä sisse aiada; ja Tawet pöris ennast kaksorda temä eest kõrwale.
12. Ja Saul kartis Taweti eest, sest Jehowa olli temmaga ja olli Saulist ärralahkund.
13. Ja Saul satis tedda ennese jurest ärra, ja panni tedda pealikkuks ülle ühhe tuhhande, ja ta läks wälja ja tulli sisse rahwa ees.
14. Ja Tawet aias keik ommad asjad targaste omma tede peäl, ja Jehowa olli temmaga.
15. Ja Saul näggi, et ta ommad asjad wägga targaste aias ja kartis temma eest.

16. Ja keik Israeli- ja Juda-rahwas armastasid Taweti, sest ta läks wälja ja tuli sisse nende ees.
17. Ja Saul ütles Taweti wasto: Wata, omma wannema tütre Merabi, sedda tahhan ma sulle panna naeseks, agga olle minnule wahwa mees ja söddi Jehowa söddimissed: (sest Saul mötles: Ärgo olgo minno kässi ta wasto, agga Wilistide kässi sago ta wasto.)
18. Ja Tawet ütles Sauli wasto: Mis ollen minna ja mis on mo ello, mis on mo issa suggu--wössä Israelis, et ma peaksin kuningale wäi--mehheks sama?
19. Ja se sündis, kui se aeg kätte sai, et Merabit Sauli tüttart pididi Tawetile naeseks pandama, siis anti tedda Adrielile Meolatimehhele naeseks.
20. Ja Mikal Sauli tüttar armastas Taweti, ja nemmad andsid sedda Saulile teäda, ja se olli öige assi temã melest.
21. Ja Saul ütles: Ma tahhan kül tedda temmale panna, agga ta peab temmale wörkutamise paelaks ollema, ja Wilistide kässi peab ta wasto ollema; ja Saul ütles Taweti wasto: Teisega pead sa tänna mo wäimehheks sama.
22. Ja Saul käskis ommad sullased: Räkige Taweti wasto sallaja ja üttelge: Wata kuningal on hea meel sinnust, ja keik ta sullased armastawad sind: sepärrast heida ennast nüüd kunninga wäimehheks.
23. Ja kui Sauli sullased need sannad ollid Taweti kuuldes räkinud, siis ütles Tawet: On se teie melest alw assi, kunninga wäimehheks sada? ja minna ollen üks kehwa ja alw mees.
24. Ja Sauli sullased andsid sedda temãle teäda ja ütlesid: Need ja need sannad on Tawet räkinud.
25. Ja Saul ütles: Teie peate nenda Tawetile ütlema: Kasarahhast ei holi kuningas, kui agga saast Wilistide eestnahhast, et saaks kunninga waenlaste kätte makstud; (agga Saul mötles sedda sata, et Tawet sel wisil Wilistide käe läbbi pididi langema.)
26. Ja temma sullased andsid Tawetile teäda needsammad sannad, ja se assi olli Taweti melest öige, et ta pididi kunninga wäimehheks sama; ja need päwad ei olnud weel täis sanud.
27. Siis wöttis Tawet kätte ja läks ärra, temma ja ta mehhed, ja löi Wilistidest kaks--sadda meest mahha; ja Tawet tõi nende eest--nahhad ja nende täis arro sai kuningale, et ta pididi kunninga wäimehheks sama: ja Saul pani temmale Mikali omma tütre naeseks.
28. Ja Saul näggi ja tundis, et Jehowa olli Tawetiga, ja Mikal Sauli tüttar armastas tedda.
29. Ja Saul wöttis weel ennam Taweti eest karta, ja Saul olli Taweti waenlane keige ello aia.
30. Ja Wilistide würestid tullid wälja, ja se sündis, ni mitto kord kui nemmad wäljatullid, aias Tawet ommad asjad targeminne kui keik Sauli sullased, ja ta nimmi sai wägga kalliste petud.

19. Peatük.

Tawetit kiusatakse weel ennam takka.

1. Ja Saul räkis Jonatani omma poia ja keikide omma sullaste wasto, et nemmad piddid Taweti surma saatma: ja Tawet olli wägga armas Sauli poia Jonatani melest.
2. Ja Jonatan andis Tawetile teäda ja ütles: Mo issa Saul otsib sind surmata, ja nüüd hoia ennast homõ warra, ja olle warjul ja petta ennast ärra.
3. Ja ma tahhan wäljamiñna ja omma issa kõrwas seista seäl wälja peäl, kus sinna olled, ja ma tahhan omma issa wasto so pärrast räkida; kui ma saan nähha, mis sünnib, siis tahhan sulle teäda anda.
4. Ja Jonatan räkis head Tawetist omma issa Sauli wasto, ja ütles ta wasto: Ärgo tehko kuningas mitte patto omma sullase Taweti wasto, sest ta polle mitte so wasto patto teinud, ja peälegi on temma teggemissed sulle wägga head.
5. Ja ta on omma hinge pannud omã peusse ja lõnud se Wilistimehhe mahha, ja Jehowa on ta läbbi suurt abbi keige Israelile saatnud, sa olled sedda isse näinud ja rõmus olnud: ja miks--pärrast tahhad sa ilmasüta werre wasto patto teha? et sa wöttaksid Taweti ilmaasjata surmata.
6. Ja Saul wöttis Jonatani sanna kuulda, ja Saul wandus: ni töeste kui Jehowa ellab, ta ei pea mitte sama surmatud.
7. Ja Jonatan kutsus Taweti, ja Jonatan kulutas temmale keik need sannad, ja Jonatan wiis Tawetit Sauli jure, ja ta olli temma ees nenda kui eile ja enne.
8. Ja södda hakkas jälle tousma, ja Tawet läks wälja ja söddis Wilistide wasto ja löi neid mahha sure mahhalõmissesega, et nemmad ta eest ärrapõggenesid.
9. Ja kurri waim Jehowa käest sai Sauli peäle, ja temma istus ommas koias ja temma piik temma kä, ja Tawet mängis käega.
10. Ja Saul otsis pigi Tawetist läbbi ja seina sisse aiada, agga ta joudis Sauli eest ärra: siis aias ta piki seina sisse; ja Tawet põggenes ja peäsis ärra selsammal ösel.
11. Ja Saul läkkitas Käskusid Taweti koia jure tedda hoidma ja tedda homõko surmama: ja Mikal ta naene andis Tawetile teäda ja ütles: Kui sa mitte omma hinge sel ösel ei peästa, siis surmatakse sind home ärra.
12. Ja Mikal laskis Tawetit mahha aknast läbbi, ja ta läks ja põggenes ja peäsis ärra.
13. Ja Mikal wöttis ühhe Terawi kuio ja pani sedda wodisse, ja pani ühhe peapadja kitse nahhast ta Pea pohja, ja kattis sedda ridega.
14. Ja Saul läkkitas Käskusid Tawetit ärra--toma: agga Mikal ütles: Ta on haige.

15. Ja Saul läkkitas need Kässud Tawetit waatma ja ütles: Toge tedda ülles mo jure wodiga, et ma tedda ärrasurman.
16. Ja need Kässud tullid, ja wata Terawi kuio olli wodis, ja peapaddi kitsenahhast olli ta Peapohjas.
17. Ja Saul ütles Mikali wasto: Mikspärrast olled sa nenda mind petnud, ja lasknud mo waenlast ärraminna, et ta ärrapeäsnud? ja Mikal ütles Sauli wasto: Ta ütles mo wasto: Lasse mind miñna, mikspärrast pean ma sind ärratapma?
18. Ja Tawet pöggenes ja peäsis ärra ja tuli Samueli jure Rama, ja kulutas temmale keik, mis Saul temmale olli teinud; ja ta läks ärra Samueliga ja nemmad jäid Najoti.
19. Ja sedda anti Saulile teäda ja ööldi: Wata, Tawet on Najotis Rama jures.
20. Ja Saul läkkitas Käskusid Taweti ärra--toma, ja nemmad näggid prohwetit seltsi, kes prohwetit wisil räkisid, ja Samuel seisis kui üllewataja nende ülle; ja Jummal waim tuli Sauli Käskude peäle, et nemmad ka prohwetit wisil räkisid.
21. Ja sedda kulutati Saulile, ja ta läkkitas teised Kässud, ja need räkisid ka prohwetit wisil; siis läkkitas Saul weel kolmandad Kässud ja need räkisid ka prohwetit wisil.
22. Ja ta läks ka isse Rama, ja ta tuli senna sure kaewo jure, mis Sekus on, ja küssis ja ütles: Kus on Samuel ja Tawet? siis ööldi: Wata, Najotis, mis Rama liggi.
23. Ja ta läks siñna Najoti, mis Rama liggi, ja Jummal waim sai ka temma peäle, ja ta käis ikka peäle ja räkis prohwetit wisil, senni kui ta tuli Najoti, mis Rama liggi.
24. Ja temma wöttis issegi ommad rided seljast ärra, ja temma räkis ka prohwetit wisil Samueli ees, ja olli allasti maas keige se päwa ja keige se ö: sepärrast ööldakse: Kas Saul ka prohwetide seas?

20. Peatük.

Taweti ja Jonatani kõnneleminne issekeskis; Saul kiusab Taweti takka.

1. Ja Tawet pöggenes ärra Najotist, mis Rama liggi, ja tuli ja ütles Jonatani ette: Mis ollen ma teinud? mis on mo üllekohhus ja mis on mo pat sinno issa ees? et ta mo hinge püab.
2. Ja ta ütles temmale: Se olleks teotusseks! sa ei pea mitte surrema; wata mo issa ei te suurt asja egga wähha asja, mis ta ei peaks ilmutama minno körwadele: ja mispärrast peaks mo issa sedda asja mo eest kinnipiddama? sedda ep olle mitte.
3. Ja Tawet wandus jälle ja ütles: Kül so issa teab, et ma so melest armo leidnud, sest mötleb temma, Jonatan ei pea sest asjast ühtegi teäda sama, et

temma meel haigeks ei lähhä; ja se on tössi, ni töeste kui Jehowa ellab ja so hing ellab, et agga üks sam maad on minno ja surma wahhel.

4. Ja Jonatan ütles Taweti wasto: Mis so hing mötleb, sedda tahhan ma sulle tehja.

5. Ja Tawet ütles Jonatani wasto: Wata, home on noor ku, ja ma peaksin kül kunninga jures istuma ja söma: agga lasse mind ärra--minna, et ma warjule lähhän wälja peäle kolmandama öhtoni.

6. Kui so issa mo järrele wägga küssib, siis ütle: Tawet pallus mind wägga, et ta saaks Petlemma omma liñna joosta, sest se igga--aastane ohwer on seäl keigel temã sugguwössal.

7. Kui ta nenda ütleb: Se on hea: siis on so sullasel rahho: agga kui ta wihha wägga süttib põllema, siis olgo sulle teäda, et se kurri nou temmast on kowwaste ettewoetud.

8. Siis te omma sullasele sedda head, sest sa olled omma sullast saatnud Jehowa seädusse sisse ennesega; ja kui mo sees üllekohhus on, siis surma sinna mind ärra; ja mikspärrast tahhad sa mind omma issa ette wia?

9. Ja Jonatan ütles: Se olleks sulle teotusseks, sedda minnust möttelda ; sest kui ma ial teäda saan, et se kurri nou mo issast kowwaste on ette--woetud, sinno peäle tulla, eks ma peaks sulle sedda mitte üllesräkima?

10. Ja Tawet ütles Jonatani wasto: Kes annab mulle teäda, mis kowwa sanna wahhest so issa sulle saab wastand?

11. Ja Jonatan ütles Taweti wasto: Tulle ja läkki ärra wälja peäle; ja nemmad läksid mollemad wälja peäle.

12. Ja Jonatan ütles Tawet wasto: Jehowa Israeli Jummal! kui ma omma issa käest home sel aial ehk tuna home saan kulanud, ja wata, temmal olleks hea meel Taweti wasto, ja ma siis ei läkkitaks so jure, egga ilmutaks sedda so körwadele:

13. Siis tehko Jehowa Jonatanile nenda ja nenda weel peäle: kui se kurri nou so wasto mo issa mele pärrast on, siis tahhan ma sedda so körwadele ilmutada ja sind ärralasta, et sa rahhoga woid ärramiñna; agga Jehowa olgo sinnoga, nenda kui ta mo issaga olnud.

14. Eks sinna (kui ma alles ellus ollen) eks sa mitte ei wöttaks mulle Jehowa pärrast sedda head tehha, et minna ei surre.

15. Ja ärra kauta mitte omma heldust mo suggust ärra ei ellades, egga siis kui Jehowa Taweti waenlased iggauhhe siit Ma peält ärrakautab.

16. Ja Jonatan teggi Taweti sugguga uhhe seädusse, et Jehowa pididi sedda Taweti waenlaste käest noudma.

17. Ja Jonatan panni Tawetit weel wanduma, et ta tedda armastas, sest ta armastas tedda nenda kui ta omma hinge armastas.

18. Ja Jonatan ütles temmale: Home on noor ku, siis sind näikse waia ollewad, sest et so asse tühhi on.

19. Ja kolme päwa pärrast tulle ruttuste alla ja minne senna paika, kus sa woid warjul olla sel päwal, kui se assi sünnib, ja jä siña Aseli kiwwi jure.
20. Ja minna tahhan kolm noolt körwale lasta, otsego ma lasseksin märki.
21. Ja wata ma läkkitan ühhe poisi ööldes: Minne, katsu et sa leiad need noled; kui ma öiete ütlen poisile: Wata, need noled on sust ärra ja siin pool; siis wötta sedda tähheks ja tulle, sest sul on rahho ja ep olle ühtegi karta, ni töeste kui Jehowa ellab.
22. Agga kui ma nenda ütlen nore mehhele: Wata, need noled on so ees emal; minne siis ärra, sest Jehowa lasseb sind miñna.
23. Agga se sanna polest, mis minna ja sinna olleme räkinud; wata, Jehowa on minno ja sinno wahhel iggaweste.
24. Ja Tawet läks warjule wälja peäle: ja noor ku tulli ja kuningas istus mahha leiwa wõtma.
25. Ja kui kuningas omma istme peäl istus, kui enne nenda ka nüüd, se istme peäl wasto seinä: siis tousis Jonatan ülles ja Abner istus mahha Sauli körwa, ja Taweti asse olli tühhi.
26. Ja Saul ei räkinud sel päwal middagi, sest ta mötles: temmale on middagi juhtund, ta polle puhhas, wist ep olle ta puhhas.
27. Ja se sündis teisel päwal, teisel nore ku päwal, et Taweti asse tühhi olli, ja Saul ütles omã poia Jonatani wasto: Mikspärrast ep olle Isai poeg ei eile egga tänna leiwale tulnud?
28. Ja Jonatan kostis Saulile: Tawet pallus mind wägga, et ta saaks Petlemma miñna,
29. Ja ütles: Ma pallun, lasse ma lähhan, sest üks sugguwössa ohwer on meil seäl liñnas, ja mo wend isse on mind käsknud; ja nüüd pallun ma, kui ma so melest ollen armo leidnud, siis lasse mind warsi ärraminna, et ma saan omma wennad waatma: sepärrast ep olle ta mitte kunninga lauale tulnud.
30. Ja Sauli wihha süttis põllema Jonatani wasto, ja ta ütles temmale: Sinna pörane, kangekaelne poeg! eks ma tea, et sa olled Isai poega ärrawallitsenud ennese häbbiks ja omma emma häbbedusse häbbiks?
31. Sest nikaua kui Isai poeg Ma peäl ellab, ei sa sinna egga so kuningriik kinnitud: ja nüüd läkkita senna ja to tedda mo jure, sest temma on surma wäärt.
32. Ja Jonatan kostis omma issale Saulile ja ütles ta wasto: Mikspärrast peab tedda surmama? mis ta on teinud?
33. Ja Saul wiskas piki ta järrele, et ta tedda pididi läbbiaiama: siis tundis Jonatan, et se nou olli ta issast kowwaste ettewoetud, Tawetit surmada.
34. Ja Jonatan tousis ülles laualt tullise wihhaga, ja ei wötnud mitte leiba sel teisel nore ku päwal, sest temma meel olli haige Taweti pärrast, et ta issa temmale häbbi teinud.

35. Ja se sündis homõiko, et Jonatan ärraläks wälja peäle sel aial, mis ta Tawetile seädnud, ja üks weike pois temmaga.

36. Ja ta ütles omma poisile: Jose, et katsu et sa leiad need noled, mis minna lassen; se pois jooksis, ja temma isse laskis ühhe nole, et se temmast möda läks.

37. Ja kui se pois senna paika tulli, kus se nool olli, mis Jonatan lasknud, siis hüdis Jonatan poisi takka ja ütles: Eks se nool olle so ees emal?

38. Ja Jonatan hüdis poisi takka: joua ussinaste, ärra seisa; ja Jonatani pois noppis need noled ülles ja tulli omma issanda jure.

39. Ja se pois ei teädnud middagi: Jonatan ja Tawet ükspäinis teädsid sedda asja.

40. Ja Jonatan andis ommad riistad omma poisile, ja ütles temmale: Minne, wi neid liña.

41. Se pois läks ärra; ja Tawet tousis ülles louna poolt ja heitis omma silmili mahha ja kummardas kolmkord, ja nemmad andsid teine teisele suud ja nutsid teine teisega, senni kui Tawet üpres wägga nuttis.

42. Ja Jonatan ütles Tawetile: Minne rahhoga, jägo nenda, mis meie mollemad olleme wandunud ja Jehowa nimmel üttelnud: Jehowa olgo tunnistusmees mo ja so wahhel, ja mo suggu ja so suggu wahhel iggaweste.

21. Peatük.

Tawet pöggeneb Nobe ja Kati, Ahimeleki ja Akisi jure.

1. Ja temma wöttis kätte ja läks ärra ja Jonatan tulli jälle linna.

2. Ja Tawet tulli Nobe preestri Ahimeleki jure, ja Ahimelek läks wärristes Taweti wasto ja ütles temmale: Mikspärrast olled sinna üksi, ja ükski ep olle sinnoga?

3. Ja Tawet ütles preestri Ahimelekile: Kunningas on ühte asja mind käsknud ja mo wasto üttelnud: Ärra lasse keddagi mitte sest asjast middagi teäda sada, mis pärrast ma sind läkkitan ja mis ma sind ollen käsknud: ja poisid ollen ma käsknud miña senna ühte teätawasse paika.

4. Ja nüüd mis on sinno käes? anna mo kätte wiis leiba, ehk mis kätte putub.

5. Ja se preester kostis Tawetile ja ütles: Leiba, mis iggapääw süakse, ep olle mitte mo käes, kui agga pühha leiba on minnul ; kui need poisid agga olleksid ennast naesterahwa eest hoidnud.

6. Ja Tawet kostis preestri ja ütles temmale: Jah, ka naesterahwas on meie eest keeldud olnud eile ja tunna eile, kui ma wäljaläksin, ja poiste tee-riistad on pühhad: ja se leib on nisuggune, mis iggapääw süakse, ja sedda enneminne sünnib sedda anda, sepärrast et sedda peab pühhaste petama tänna nende riistade sees.

7. Ja preester andis temmale need pühhad leivad, sest seal ei olnud muud leiba, kui need ettepanemisse leivad, mis Jehowa eest ollid ärrawoetud, et wärskid leibo pidid ettepanema sel päwal, kui neid ärrawoeti.
8. Ja seal olli üks mees Sauli sullastest sel--sammal päwal, kes Jehowa palle ees paigal seisis, Toeg nimmi, kes Edomimees ja Sauli karjaste üllem olli.
9. Ja Tawet ütles Ahimelekile: Eks siin olle mitte so kä üks piik ehk moök? sest ma polle ei omma moöka egga omma söariisto ennese kätte wötnud, sest kunninga sanna olli ruttus.
10. Ja preester ütles: Koljati selle Wilisti moök, kedda sa tamme-orko mahhalöid ; wata se on siin ühhe ride sisse mässitud käiksitta kuekesse tagga, kui sa sedda ennesele tahhad wötta, siis wötta; sest muud teist ep olle siin kui se: ja Tawet ütles: Temma sarnast ei olle, anna sedda mulle.
11. Ja Tawet wöttis kätte ja pöggenes sel päwal Sauli eest ärra, ja tulli Kati kunninga Akisi jure.
12. Ja Akisi sullased ütlesid ta wasto: Eks se olle Tawet Juda- Ma kunningas? eks nemmad temmast wastastikko laulnud riddastikko käies ja üttelnud: Saul on omma tuhhat mahhalöönud, agga Tawet omma kümmetuhhat.
13. Ja Tawet wöttis need sannad omma süddamesse panna, ja kartis wägga Kati kunninga Akisi eest.
14. Ja teggi ennast üllapiks nende silma ees, ja teggi ennast hulluks nende käes, ja teggi riipsusid wärrawa poolte peäle, ja laskis omma ülla omma habbeme sisse joosta.
15. Ja Akis ütles omma sullaste wasto: Wata teie näte, et se mees hullutab, mispärast tote tedda mo jure?
16. Kas mul neid waiak, kes hullud on ? et teie tedda ollete seie tonud mo jures hullutama: kas sesinnane peab minno kotta tulles?

22. Peatük.

Tawet pöggeneb emale: Saul tappab preestrid hirmsal wisil ärra.

1. Ja Tawet läks seält ärra ja peäsis Adullami kopasse, ja temma wennad ja keik ta issa suggu kuulsid sedda, ja läksid senna alla ta jure.
2. Ja temma jure koggusid kokko keik need, kel kitsas kä, ja keik need, kel walli wölla taggaaiaja olli, ja keik need, kes hingest kurwad ollid, ja ta sai nende ülle pealikkuks: ja liggi nellisadda meest olli temmaga.
3. Ja Tawet läks seält ärra Mitspe Moabi male, ja ütles Moabi kunninga wasto: Lasse, pallun ma, minno issa ja mo emma teie jures ellada, kunni ma teäda saan, mis Jummal minnoga wöttab teha.
4. Ja ta töi neid Moabi kunninga ette, ja nemmad ellasid temma jures keik need päwad, kui Tawet tuggewas kantsis olli.

5. Ja prohwet Kad ütles Taweti wasto: Ärra jä seie kantsi, tulle ja minne Juda male; ja Tawet läks ja tulli Areti metsa.
6. Ja Saul kulis, et Tawet ja need mehhed, kes temãaga, ollid teãda, ja Saul istus Kibeas ühhe pu al ühhes kõrges paikas, ja temma piik olli ta kä, ja keik ta sullased seisid temma jures.
7. Ja Saul ütles omma sullastele, kes ta jures seisid: Et kuulge teie Jemini poiad, kas Isai poeg peaks teile keikile wäljaid ja winamäggesid andma? kas ta teid keik pealikkuks panneb ülle tuhhandette ja pealikkuks ülle saddade?
8. Et teie keik sallaja kurja nou mo wasto peate, ja ükski ei ilmuta sedda mo körwa ette, et ka minno poeg Isai poiaga ühhe seãdusse teinud, ja ep olle ühhegi meel teie seast haige miño pärrast, et ta mo körwa ette ilmutaks; sest mo poeg on teinud, et mo sullane mo peãle kippub kui warritseja, nenda kui tännapä on.
9. Siis wastas Toeg se Edomimees, kes Sauli sullaste jures seisis, ja ütles: Ma näggin Isai poia, et ta Nobe tulli Ahitubi poia Ahimeleki jure.
10. Ja temma küssis Jehowalt ta eest, ja andis temmale teeroga, ja andis temmale Koljati selle Wilistimehhe moõga.
11. Ja kuningas läkkitas kutsma preestri Ahimeleki, Ahitubi poia, ja keik ta issa suggu, kes preestrid Nobes ollid, ja nemmad tullid keik kunninga jure.
12. Ja Saul ütles: Et kule, sa Ahitubi poeg; ja ta ütles: Siin ma ollen, mo issand.
13. Ja Saul ütles ta wasto: Mikspärrast ollete teie sallaja kurja nou mo wasto piddanud, sinna ja Isai poeg? et sa temmale leiba ja moõka annud, ja Jummalalt küssinud temma eest, et ta mo peãle kui warritseja pididi kippuma, nenda kui tännapä on.
14. Ja Ahimelek kostis kuningale ja ütles: Kes siis on keik so sullaste seast ni ustaw kui Tawet? kes kunninga wäimees, ja muud asjad mahhajättab, et ta so sanna kuleb, ja ta on so koias aulinne.
15. Kas ma tänna wast ollen hakkanud ta eest Jummalalt küssima? se olleks mulle teotusseks; ärgo pango kuningas sedda asja omma sullasesele mitte süüks keige mo issa suggu sees: sest so sullane ep olle keigest sest middagi teãdnud, ei wãhha egga suurt.
16. Ja kuningas ütles: Sa pead surma surrema, Ahimelek, sinna ja keik so issa suggu.
17. Ja kuningas ütles trabantidele, kes ta jures seisid: Pöörge senna ja tehke Jehowa preestridele surma, sest nende kãssi on ka Tawetiga, ja et nemmad teãdnud, et ta ärrapõggenes, ja nemmad ei olle sedda mitte mo körwa ette ilmutanud: agga kunninga sullased ei tahtnud omma kãt mitte külge pista, et nemmad pididid Jehowa preestride peãle minnema.
18. Ja kuningas ütles Toegile: Põra siñna ja minne nende preestride peãle; ja Toeg Edomi--mees põris senna ja läks preestride peãle, ja tappis selsinnatsel päwal wiis ühheksatkümmend meest, kes liñase kãiksitta kuekesse kandsid.

19. Ja ta löi preestride liina Nobe moöga terraga mahha ni hästi mehhed kui naesed, ni hästi kangemad kui immewad lapsed, ka weiksed ja eeslid ja puddolojuksed moöga terraga.

20. Ja üks, Ahitubi poia Ahimeleki poeg, Abjatar nimmi, peäsis ja pöggenes ärra Taweti järrele.

21. Ja Abjatar andis Tawetile teäda, et Saul olli Jehowa preestrid ärratapnud.

22. Ja Tawet ütles Abjatarile: Kül ma teädsin sedda sel päwal, kui Toeg se Edomimees seäl olli, et ta pididi sedda wist Saulile teäda andma; minna ollen sedda keikide so issa suggu hingede peäle saatnud.

23. Jä mo jure, ärra karda mitte: sest kes minno hinge püab, se püab ka sinno hinge takka, sest sinna pead mo holeks jäma.

23. Peatük.

Tawet peästab Keila-rahwast Wilistide käest: tedda aetakse takka: Saulile täetakse, kus Tawet olli.

1. Ja Tawetile kulutati ja ööldi: Wata, Wilistid söddiwad Keila wasto ja nemmad risuwad ärra need rehhe-allused.

2. Ja Tawet küssis Jehowalt ja ütles: Kas pean ma minnema ja need Wilistid mahhalöma? ja Jehowa ütles Taweti wasto: Minne, sest sa pead Wilistid mahhalöma ja Keila peästma.

3. Ja Taweti mehhed ütlesid ta wasto: Wata, meie kardame siin Juda-maal olles, kui palju ennam, kui lähhäksime Keila Wilistide wäe--hulkade wasto.

4. Ja Tawet küssis weel Jehowalt, ja Jehowa kostis temale ja ütles: Wötta kätte, minne alla Keila, sest minna annan Wilistid so kätte.

5. Ja Tawet läks omma meestega Keila ja söddis Wilistide wasto, ja wiis nende lodussed ärra, ja löi neid sure mahhalömisega mahha, ja Tawet peästis neid, kes Keilas ellasid.

6. Ja se olli sündind, kui Abjatar Ahimeleki poeg Taweti jure pöggenes Keila, siis tulli ta alla, käiksitta kuke ta käes.

7. Ja Saulile anti teäda, et Tawet olli Keila tulnud; ja Saul ütles: Jummal on tedda mo kätte ärraannud, sest ta on kinni, et ta läinud ühte liina, kel wärrawad ja pomid on.

8. Ja Saul hüdis keik rahwast kokko sötta, et nemmad pididid allaminnema Keila, ja Taweti ja temma meeste ümber piirma.

9. Ja Tawet sai teäda, et Saul kurja nou ta wasto pididas, ja ütles preestri Abjatari wasto: To seie se käiksitta kuke.

10. Ja Tawet ütles: Jehowa Israeli Jummal, so sullane on töeste kuulnud, et Saul püab Keila tulla, sedda liina minno pärrast ärrarikkuma;

11. Kas Keila koddanikkud peaksid mind temma kätte kinniandma? kas Saul peaks allatullema, nenda kui so sullane kuulnud? oh Jehowa Israeli Jummal! anna, pallun ma, omma sullasele teäda; ja Jehowa ütles: Ta tulleb alla jah !
12. Ja Tawet ütles: Kas Keila koddanikkud peaksid mind ja mo mehhed Sauli kätte kinni andma? ja Jehowa ütles: Andwad kinni jah !
13. Ja Tawet ja temma mehhed, liggi kuus--sadda meest, wotsid kätte ja läksid Keilast wälja ja läksid, kuhho nemmad joudsid: kui sedda Saulile anti teäda, et Tawet olli Keilast ärrapeäsnud, siis jäi ta jälle wäljaminnematta.
14. Ja Tawet jäi kõrbe tuggewatte kantside sisse, ja jäi ühhe mäe peäle Siwi kõrbe: ja Saul otsis tedda tagga keige aia, agga Jummal ei annud tedda mitte ta kätte.
15. Ja Tawet näggi, et Saul olli wäljaläinud temma hinge püüdma; ja Tawet olli Siwi kõrbes, seäl lanes.
16. Ja Jonatan Sauli poeg wöttis kätte ja läks lane Taweti jure, ja kinnitas temma kät Jummalas,
17. Ja ütles ta wasto: Ärra karda, sest mo issa Sauli kässi ei sa sind mitte leida, ja sinna saad kuningaks Israeli ülle, ja minna tahhan so järgminne olla, ja mo issa Saul teab sedda--samma.
18. Ja nemmad mollemad teggid ühhe seädusse Jehowa ees, ja Tawet jäi lane, agga Jonatan läks omma kotta.
19. Ja Siwi rahwas läksid ülles Sauli jure Kibea ütlemä: Eks Tawet hoia ennast meie jures warjul kantside sees lanes Akila mäekingo peäl, mis on parramat kät Jesimoni pole.
20. Ja tulle nüüd alla kuningas! keik sedda möda, kui so hing iggatseb allatulla, ja meie kohhus on tedda kunninga kätte kinnianda.
21. Ja Saul ütles: Önnistud ollete teie Jehowale, et teie mo peäle ollete armo heitnud.
22. Et minge, seädke keik weel hästi ja katske järrele ja wadage se paik, kus temma käiminne on, ja kes tedda seäl näinud; sest mo wasto on ööldud, et ta wägga kawwalaste ommad asjad aiab.
23. Ja wadage ja katske järrele keik need reud, kuhho ta poeb, ja tulge jälle mo jure taggasi, kui öiete teäda on, siis tahhan ma teiega miñna; ja se peab sündima, kui ta siin maal on, et ma tedda keik Juda tuhhandette seast tahhan üllesotsida.
24. Ja nemmad wötsid kätte ja läksid Siwi pole Sauli ele, ja Tawet ja ta mehhed ollid Maoni kõrbes ühhe laggeda Ma peäl parramat kät Jesimoni pole.
25. Ja Saul läks omma meestega otsima, ja sedda anti Tawetile teäda, ja ta läks alla ühhe kaljo peäle ja jäi Maoni kõrbe; ja Saul kulis sedda ja aias Taweti tagga Maoni kõrbe.
26. Ja Saul käis mäe kõrwas siit poolt ja Tawet omma meestega mäe kõrwas teile poolt; ja se sündis, et Tawet ruttas Sauli eest ärra--minnema, ja Saul ja

ta mehed ollid Taweti ja temma meeste ümber piirmas, et nemmad piddid neid kinniwõtma.

27. Siis tulli üks Käsk Sauli jure ja ütles: Joua ja tulle ärra, sest Wilistid on ennast laiale lönud möda meie maad.

28. Ja Saul läks jälle taggasi Taweti tagga aiamast, ja läks Wilistide wasto; sepärrast hüüdsid nemmad sedda paika ärralahkumisse kaljuks.

24. Peatük.

Tawetit aetakse takka Engedi körbes.

1. Ja Tawet läks seält ülles, ja jäi Engeddi kantside sisse.

2. Ja se sündis, kui Saul Wilistide järrelt taggasi tulli, siis anti temmale teäda ja ööldi: Wata, Tawet on Engeddi körbes.

3. Ja Saul wöttis kolmtuhhat meest, kes keigest Israelist ollid ärrawallitsetud, ja läks Taweti ja ta mehed tagga otsima kiwwi-kitsede kaljude peäle.

4. Ja ta tulli puddolojuste aedade jure tee äre, ja seäl olli üks kobas, ja Saul läks siñna sisse omma asjale, ja Tawet ja ta mehed istsid seäl kopas körwal.

5. Ja Taweti mehed ütlesid ta wasto: Wata, se on se pääw, mis Jehowa so wasto on üttelnud, wata, ma annan so waenlast so kätte; ja te temmale, nenda kui so melest hea on: ja Tawet wöttis kätte ja leikas sallaja Sauli kue ölma ärra.

6. Ja pärrast sedda sündis, et Taweti südda tedda löi, sepärrast et ta Sauli ölma ärraleikanud.

7. Ja ütles omma meestele: Se olleks mulle teotusseks Jehowa ees, kui ma sedda asja omma issandale teeksin, kes Jehowa woitud mees on, et ma omma kät ta külge pistaksin: sest temma on Jehowa woitud mees.

8. Ja Tawet hoidis ommad mehed sannadega taggasi, ja ei lasknud neid mitte Sauli peäle kippuda; ja Saul tousis kopast ülles ja läks tee peäle.

9. Ja pärrast sedda wöttis Tawet kätte ja läks kopast wälja, ja hüdis Sauli tagga ja ütles: Oh kuningas mo issand! siis watas Saul ennese tahha, ja Tawet heitis silmili mahha ja kummardas.

10. Ja Tawet ütles Saulile: Mispärrast wöttad sa nisuggused innimeste juttud kuulda, kes ütlewad: Wata, Tawet otsib so önnetust.

11. Wata tännapääw on so silmad näinud, et Jehowa sind tänna mo kätte annud siin kopas, ja ööldi, et ma sind piddin tapma, agga sulle on armo antud, ja ma ütlesin: Ei ma pista mitte omma kät omma issanda külge, sest ta on Jehowa woitud mees.

12. Ja mo issa, wata, et wata omma kue ölm, mis minno kä, sest ma so kue ölma ärraleikasin, siis ep olle ma sind mitte tapnud; tunne ja wata, et mo käes

ei olle ühtegi kurja egga ülleastmist, ja ma polle mitte so wasto patto teinud, ja sinna aiad mo hinge ommeti takka, et sa tahhad sedda seest ärrawötta.

13. Kül Jehowa moistab minno ja sinno wahhele kohhut, ja Jehowa maksab minno pärrast so kätte: agga minno kässi ei pea mitte so liggi sama.

14. Nenda kui wanna rahwa wanna sanna käib: Öäla käest tulleb öäl tö wälja; agga minno kässi ei pea mitte so liggi sama.

15. Kelle järrele on Israeli kuningas wälja--läinud? kedda aiad sa tagga? ühhe surnud koera ehk ühhe kirpo aiad sa tagga.

16. Ja Jehowa peab kohtomoistja ollema, ja minno ja sinno wahhele kohhut moistma: kül temma nääb ja selletab mo rioasja ärra, ja kui kohtomoistja peästab ta mind sinno käest.

17. Ja se sündis, kui Tawet need sannad sai räkinud Sauli wasto, siis ütles Saul: Kas se on sinno heäl, mo poeg Tawet? ja Saul töstis omma heält ja nuttis.

18. Ja ütles Taweti wasto: Sinna olled öigem mind, sest sa olled mulle head tassunud, ja minna ollen sulle kurja tassunud.

19. Ja sinna olled tänna teäda annud, mis head sa mulle olled teinud, et kül Jehowa mind so kätte kinniannud, siiski ei olle sa mind mitte tapnud.

20. Ja kui kegi omma waenlast leiaks, kas ta lasseks tedda heaga ärraminna? sepärrast wötko Jehowa sulle head tassuda sellesinnatse päwa eest, et sa olled mulle head teinud.

21. Ja nüüd wata, ma tean, et sa töeste kuningaks saad, ja Israeli kuningriik jääb sinno kätte seisma.

22. Ja nüüd wañnu mulle Jehowa jures, et sa mo suggu ei tahha mitte lõppetada pärrast mind, ja et sa minno nimme mo issa suggust ei tahha ärrakautada.

23. Ja Tawet wandus Saulile; ja Saul läks omma kotta, ja Tawet ja ta mehhed läksid ülles kantsi.

25. Peatük.

Nabali pahhad, ja temma naese head kombes Taweti wastu.

1. Ja Samuel surri ärra, ja keik Israeli lapsed koggusid kokko ja teggid kaebdust ta pärrast ja matsid tedda mahha ta koia jure Ramasse; ja Tawet wöttis kätte ja läks alla Parani kõrbe.

2. Ja üks mees olli Maonis, ja ta teggeminne olli Karmelis, ja se mees olli wägga rikkas, ja temmal olli kolmtuhhat lammast ja tuhat kitse, ja ta olli ommad puddolojuksed niitmas Karmelis.

3. Ja se mehhe nimmi olli Nabal ja ta naese nimmi Abigail, ja sel naesel olli hea moistus ja illus näggo: agga se mees olli kowwa ja kurri teggude polest, ja ta olli Kalebimees.
4. Ja kui Tawet körbes kulis, et Nabal ommad puddolojuksed nitis;
5. Siis läkkitas Tawet kümme noort meest, ja Tawet ütles noorte meestele: Minge ülles Karmeli, ja kui teie Nabali jure tullete, siis küssige temmalt mo nimmel, kas ta kässi hästi käib.
6. Ja üttelge nenda: Terre! ja rahho olgo sinnule ja so perrele ja rahho keikile, mis so pärralt on.
7. Ja nüüd, ma ollen kuulnud, et sul niitjad on: nüüd on need karjatsed, mis sinno pärralt, meie jures olnud, meie ep olle neile mitte häbbi teinud, ja ep olle middagi nende käest ärra--sanud keige se aia, mis nemmad Karmelis olnud.
8. Küssi omma poiste käest, kül nemmad sulle kulutawad; et need nored mehhed armo leiaksid so melest, sest meie olleme heal päwal tulnud; et anna omma sullastele, mis so kätte putub, ja omma poia Tawetile.
9. Ja Taweti nored mehhed tullid ja räkisid Nabali wasto keik needsammad sannad Taweti nimmel, ja jäid seisma.
10. Ja Nabal kostis Taweti sullastele ja ütles: Kes on Tawet, ja kes on Isai poeg? nüüd on palju sullasid, kes ärrakargawad iggamees omma issanda jurest.
11. Ja ma peaksin omma leiba ja omma wet ja ommad lihhad, mis ma omma niitjatele ollen tapnud, ärrawõtma ja neile innimestele andma, kedda minna ei tunne, kust nemmad on ?
12. Ja Taweti nored mehhed kallasid ümber omma tee peäle ja läksid jälle taggasi, ja tullid ja kulutasid temmale keik needsammad sannad,
13. Ja Tawet ütles omma meestele: Pange iggaüks omma moök wöle; ja nemmad pannid iggaüks omma moöga wöle, ja Tawet panni ka omma moöga wöle: ja nemmad läksid ülles Taweti järrele liggi nelli sadda meest, ja kaks sadda jäid riistade jure.
14. Ja Abigailile Nabali naesele andis üks pois nende poiste seast teäda ja ütles: Wata, Tawet on Käskusid körwest läkkitand meie issandale palju terwit wima, ja ta jaggas neile sanno.
15. Ja need mehhed ollid wägga head meie wasto, ja meile ei olle neist häbbi tehtud egga middagi meie käest ärrasanud keige se aia, mis meie nendega ümberkäisime, kui ollime wälja peäl.
16. Nemmad on ni hästi ö kui päwa aeges kui müür meie ümber olnud keige se aia, mis meie nende jures ollime puddolojuksed hoidmas.
17. Ja nüüd moista ja wata, mis sa teed, sest üks kurri luggu on kowwaste seätud meie issanda wasto ja keige ta perre wasto; ja temma on üks pahharetti laps, et ei woi temmaga räkida.

18. Siis ruttas Abigail ja wöttis kaks sadda leiba ja kaks krusi wina ja wiis walmistud lammast ja wiis moöto tango, ja sadda rossina kobbarat ja kaks sadda wigimarja kakko, ja panni keik eeslide selga.
19. Ja ta ütles omma poistele: Minge minno ele, wata, ma tullen teie järrele: agga omma mehhele Nabalile ei annud ta sedda mitte teäda.
20. Ja se sündis, kui ta eesli selgas söitis ja sai mäe warjo alla, wata, siis tullid Tawet ja ta mehhed alla temma wasto, ja Abigail tulli nende wasto.
21. Ja Tawet olli üttelnud: Töeste ma ollen ilmaasjata keik sedda hoidnud, mis körbes sel--sinnatsel olli, et keigest, mis temmal olli, ühtegi ärra ei sanud, ja temma on mulle hea eest kurja tassunud.
22. Nenda tehko Jummal Taweti waenlastele ja nenda weel peälegi, kui ma jälle jättan keikist, mis temma pärralt on, homiko walgeni, mis seina wasto kusseb.
23. Ja kui Abigail Taweti näggi, siis astus ta ussinaste eesli seljast mahha, ja heitis Taweti ette omma silmili mahha ja kummardas mani,
24. Ja langes temma ümber jalge ja ütles: Minno, minno peäle langego se sü, mo issand, ja lasse, pallun ma, omma ümmardaja so kuuldes räkida, ja kule omma ümmardaja kõnned.
25. Oh ärgo pango mitte, mo issand, omma süddant sellesinnatse pahharetti mehhe wasto Nabali wasto, sest kui ta nimmi, nenda on ta isse, Nabal on ta nimmi ja jölledus on temma jures: agga minna so ümmardaja ep olle mitte omma issanda nore mehhi näinud, kedda sa ollid läkkitand.
26. Ja nüüd mo issand, ni töeste kui Jehowa ellab ja sinno hing ellab, siis on Jehowa sind keelnud tullemast werd ärrawallama, et so omma kässi sinnule ei piddand abbi saatma: ja nüüd sago kui Nabal so waenlased, ja need, kes mo issandale otsiwad kurja tehja.
27. Ja nüüd se on se and, mis so ümmardaja omma issandale tonud, et se neile noorte meestele saaks antud, kes mo issanda järrel käiwad.
28. Anna, pallun ma, omma ümmardajale se ülleastminne andeks; sest Jehowa teeb töeste mo issandale ühhe kindla hone ülles, sest mo issand söddib Jehowa söddimissed, ja sinnust ei pea kurja leitama so ello aia.
29. Ja kui üks inimenne kätte wöttaks sind taggaaiada ja so hinge peäle kippuda: siis peab mo issanda hing ellawatte kimpo sees ollema kinniseatud Jehowa so Jummal jures; agga so waenlaste hinge wöttab ta lingopessa seest wäljawissata.
30. Ja se peab sündima, kui Jehowa mu issandale teeb keik sedda head möda, mis ta sinno pärrast on räkitud, ja kässib sind, et sa pead ülle Israeli würst ollema,
31. Et se ei sa sulle mitte warumisseks ehk süddame kommistamisseks mo issandale, kui mo issand ilmasüta olleks werd ärrawallanud ja isseennesele

abbi saatnud; kui Jehowa sedda head mo issandale teeb, kül sa siis mötled omma ümmardaja peäle.

32. Ja Tawet ütles Abigailile: Önnistud olgo Jehowa Israeli Jummal, kes sind selsinnatsel päwal on minno wasto läkkitand;

33. Ja önnistud olgo so tark meel ja önnistud sinna isse, kes sa mind sel päwal olled keelnud tullemast werd ärrawallama, ja et mo kässi ei olle mulle abbi saatnud.

34. Ja töe polest, ni töest kui Jehowa Israeli Jummal ellab, kes mind on keelnud sulle kurja teggemast, kui sa mitte ei olleks joudnud mo wasto tulla, siis ei olleks töest Nabalile mitte jälle jänud homõiko walgeni ei ükski, kes seina wasto kusseb.

35. Ja Tawet wöttis temma käest sedda, mis ta temmale tonud, ja ütles temmale: Minne ülles omma kotta rahhoga, wata, ma ollen so sanna kuulnud ja so silmad üllestöstnud.

36. Ja Abigail tulli Nabali jure, ja wata, temmal olli ommas koias jodud, kui ühhed kunninga jodud, ja Nabali südda olli römus isseenneses ja ta isse olli otse wägga joobnud: agga Abigail ei annud temmale ühtegi teäda ei wähha egga suurt homõiko walgeni.

37. Ja se sündis homõiko, kui se wiin Nabali peast ärraläinud, siis andis ta naene temmale need asjad teäda; ja ta südda surri ärra temma sees, ja temma olli otsekui kiwwi.

38. Ja liggi kümne päwa pärrast sündis, et Jehowa Nabalit nuhtles, et ta ärrasurri.

39. Ja kui Tawet kulis, et Nabal olli ärrasurnud, siis ütles temma: Önnistud olgo Jehowa, kes selletand mo teotusse rioasja, mis Nabali käest tulli, ja omma sullast keelnud kurja teggemast, agga Nabali kurjust on Jehowa ta Pea peäle tassunud. Ja Tawet läkkitas wälja ja käskis Abigailiga räkida, et ta pididi tedda ennesele naeseks wõtma.

40. Ja Taweti sullased tullid Abigaili jure Karmeli, ja räkisid ta wasto ja ütlesid: Tawet on meid sinno jure läkkitand, et ta sind ennesele tahhab naeseks wötta.

41. Ja ta tousis ülles ja kummardas silmili mani ja ütles: Wata, so ümmardaja sago orjaks, kes omma issanda sullaste jallad pesseb.

42. Ja Abigail töttis ja tousis ülles ja söitis eesli selgas, ja temma wiis tüdrukut, kes ta järrel käisid, ja ta läks Taweti Käskude järrele ja sai temmale naeseks.

43. Ja Tawet wöttis Ahinoami Isreelist, ja nemmad ollid möllemad temmale naesiks.

44. Ja Saul olli omma tütre Mikali, Taweti naese, ärraannud Paltile Laisi poiale, kes Kallimist olli.

26. Peatük.

Saul aiab Tawetit wiimsel korral takks Siwi körbes.

1. Ja Siwi rahwas tullid Sauli jure Kibea ja ütlesid: Eks Tawet ennast warjul ei hoia Akila mäekingo peäl Jesimoni kohhal?
2. Ja Saul wöttis kätte ja läks alla Siwi körbe, ja temmaga kolmtuhhat meest, kes Israelist ollid ärrawallitsetud, Tawetit Siwi körbes tagga otsima.
3. Ja Saul löi leri ülles Akila mäekingo peäle, mis Jesimoni kohhal on tee äres: agga Tawet jäi körbe ja näggi, et Saul olli tulnud temma järrele körbe.
4. Ja Tawet läkkitas sallaja-kulajaid, ja sai teäda, et Saul tulli teätawasse paika.
5. Ja Tawet wöttis kätte ja tulli siña paika, kuhho Saul olli leri ülleslönud, ja Tawet näggi se paiga, kus Saul Abneri Neri poia omma wäe peälikkoga maggas; ja Saul maggas wankritte leris ja rahwas ollid ta ümber leris.
6. Ja Tawet hakkas räkima Ahimeleki selle Ittimehhe wasto, ja Abisai Seruja poia Joabi wenna wasto ja ütles: Kes tahhab minnoga Sauli jure allatulla leri? ja Abisai ütles: Kül minna tullen sinnoga alla.
7. Ja Tawet tulli Abisaiga rahwa jure ösel: ja wata, Saul olli maas maggamas wankritte leris, ja ta piik olli Ma sisse lödud ta Pea-pohja, ja Abner ja se rahwas ollid maggamas temma ümber.
8. Ja Abisai ütles Taweti wasto: Jummal on tänna so waenlase sinno kätte kinniannud, se--pärrast, et lasse, ma aian ühhe hobiga pigi temmast läbbi ja Ma sisse, et mul polle teist korda tarwis temmale sedda tehja.
9. Ja Tawet ütles Abisai wasto: Arra rikku tedda mitte ärra: sest kes on oma kät Jehowa woitud mehhe külge pistnud ja ilmasüta jänud?
10. Ja Tawet ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab, kui Jehowa tedda ei lö, ehk kui ta pääw ei tulle, et ta surreb, ehk kui ta sötta ei lähhä, et ta otsa saab:
11. Siis olleks se mulle teotusseks Jehowa ees, kui ma omma kät selle Jehowa woitud mehhe külge pistaksin: sepärrast wotta nüüd ärra se piik, mis ta Pea-pohjas, ja se wee karrikas, ja läkki omma teed.
12. Ja Tawet wöttis se pigi ja wee karrika Sauli Pea-pohjast ärra, ja nemad läksid oma teed: ja ükski ei näinud, ei teädnud egga ärkanud ülles, sest nemad maggasid keik, sepärrast et Jehowa käest raske unni olli nende peäle langend.
13. Ja Tawet läks senna ülles teile pole ja jäi kaugelt seisma mäe otsa; paljo maad olli nende wahhel.
14. Ja Tawet hüdis rahwa wasto ja Neri poia Abneri wasto ja ütles: Eks sa ei kosta Abner? ja Abner kostis ja ütles: Kes sinna olled? et sa kunninga wasto hüäd.

15. Ja Tawet ütles Abneri wasto: Eks sinna olle mees? ja kes on sinno sarnane Israelis? ja mispärrast ei olle sa kunninga omma issanda jure wahti pannud? sest üks rahwa seast läks kuningast so issandat ärrarikkuma.

16. Se assi polle mitte hea, mis sa olled teinud; ni töeste kui Jehowa ellab, teie ollete töeste surma wäärt, et teie ei olle mitte omma issanda Jehowa woitud mehhe jure wahti pannud: ja nüüd wata, kus kunninga piik ja se wee karrikas on, mis ta Pea-pohjas olli.

17. Ja Saul tundis Taweti heäle ärra ja ütles: Kas se on sinno heäl, mo poeg Tawet? ja Tawet ütles: Jah on mo heäl, mo issand kuningas.

18. Ja ta ütles: Mispärrast aiab mo issand omma sullast takka? sest mis ollen ma teinud? ja mis kurri on minno kä?

19. Ja nüüd, pallun ma, kuulgo mo issand kuningas omma sullase sannad: ons Jehowa sind mo wasto kihhutanud, siis sago ta roa--ohwri haiso tundma; agga kui innimesse lapsed kihhutawad, siis on nemmad Jehowa ees ärra--netud, et nemmad mind tänna wäljalükkawad, et ma ei sa Jehowa pärris-ossa seltsis olla, otsego ütleksid nemmad: Minne ärra, teni teised jummalad.

20. Ja nüüd ärgo langego mo werri mitte mahha Jehowa ette: sest Israeli kuningas on wäljaläinud ühtainust kirpo taggaotsima, otsego wottaks ta ühhe pü mäggede peäl takka aiada.

21. Ja Saul ütles: Ma ollen patto teinud, tulle taggasi mo poeg Tawet, sest ma ei tahha enam mitte sulle kurja teha, sepärrast et mo hing on selsinnatsel päwal so melest kallis olnud: wata, ma ollen jölledaste teinud ja üpris wägga eksinud.

22. Ja Tawet kostis ja ütles: Wata, siin on kunninga piik, et tulgo üks neist norist mehhist ja wötke sedda ärra.

23. Ja Jehowa tassub iggäühhele temma öigust möda ja ta truust möda: sest Jehowa olli sind tänna mo kätte annud, agga minna ei tahtnud mitte omma kät Jehowa woitud mehhe külge pista.

24. Ja wata, otsego sinno hingtänna mo melest suur olnud, nisammote olgo minno hing Jehowa melest suur, ja ta peästko mind ärra keigest ahhastussest.

25. Ja Saul ütles Taweti wasto: Önnistud olgo sinna mo poeg Tawet; kül sa sadad ommad asjad korda ja saad ka töeste woimust. Ja Tawet läks omma teed, ja Saul läks taggasi omma paika.

27. Peatük.

Tawet pöggeneb jälle Wilistide jure.

1. Ja Tawet mötles ommas süddames: Üks pääw saan ma ommeti otsa Sauli käe al; ei olle mul parramat nou, kui et ma ommeti katsun Wilistide male siit

- ärrapeäseada, et Saul minno pärrast ärratüddiks, mind ennam otsimast keige Israeli raiade peält, nenda peäsen ma ta käest ärra.
2. Ja Tawet wöttis kätte ja läks ärra ja kuus sadda meest, kes temmaga ollid, Maoki poia Akisi, Kati kunninga jure.
  3. Ja Tawet jäi Akisi jure Kati, temma ja ta mehhed, iggaüks omma perrega, Tawet ja ta kaks naest Ahinoam se Isreelinaene, ja Abigail Karmelimehhe naene.
  4. Ja Saulile anti teäda, et Tawet olli Kati ärrapöggenend, ja ta ei wötnud mitte ennam tedda tagga otsida.
  5. Ja Tawet ütles Akisi wasto: Kui ma nüüd ollen so melest armo leidnud, siis lasse mulle asset anda ühhes wällise Ma liñnas, et ma seäl woiksin ellada, ja mikspärrast peab so sullane asset ollema sinnoga kunningrigi liñnas.
  6. Ja Akis andis temmale selsammal päwal Siklagi liñna: sepärrast jäi Siklag Juda kunningatte pärralt tännapäwani.
  7. Ja nende päwade arro, mis Tawet Wilistide wällisel maal ellas, olli üks aasta ja nelli kuud.
  8. Ja Tawet läks ülles omma meestega, ja nemmad läksid Kesuri- ja Kirsi- ja Amalekirahwa peäle, sest nemmad on need, kes iggaweste siin maal ellanud, kunni Suri jure ja Egiptusse--maast sadik minnakse.
  9. Ja Tawet löi se Ma rahwast, ja ei jätnud ei meeste- egga naesterahwast ellusse, ja wöttis ärra puddolojuksed ja weiksed ja eeslid ja kamelid ja rided, ja läks taggasi ja tulli Akisi jure.
  10. Ja Akis ütles: Eks teie ei olle tänna olnud wäljaminnemas? ja Tawet ütles: Jah olleme louna pool Juda- ja louna pool Jerahmeeli- ja louna pool Keni-maal käinud.
  11. Ja Tawet ei jätnud ei meeste- egga naeste--rahwast ellusse, et ta olleks neid Kati tonud, sest ta mötles: Ehk nemmad wahhest meist ülles--kulutawad ja ütlewad: Nenda on Tawet teinud, ja nenda olli ta wiis keige se aia, mis ta Wilistide wällisel maal ellas.
  12. Ja Akis uskus Tawetit ja mötles: Ta on ennast omma rahwa seas Israelis wägga saatnud haisma, sepärrast jääb ta mulle sullaseks iggaweste.

28. Peatük.

Saul küssib nou noia-naese käest, kes Endoris.

1. Ja se sündis neil päiwil, et Wilistid omma söawägge kokkokoggusid sötta, Israeli wasto söddima; ja Akis ütles Taweti wasto: Sa pead töeste teädma, et sa pead moga wäljamiñnema leri, sinna ja so mehhed.

2. Ja Tawet ütles Akisi wasto: Sepärrast pead sa teäda sama, mis so sullane tahhab teha; ja Akis ütles Taweti wasto: Sepärrast tahhan ma sind omma Pea-hoidjaks tösta keige ello aia.
3. Ja Samuel olli surnud, ja keik Israel olli ta pärrast kaebdust teinud ja tedda Ramasse, temma liinna mahhamatnud; ja Saul olli lausujad ja teädmamehhed seält maalt ärrasaatnud.
4. Ja Wilistid koggusid kokko, ja tullid ja löid leri ülles Sunemi; ja Saul koggus keik Israeli lapsed, ja nemmad löid leri ülles Kilboa.
5. Ja Saul näggi Wilistide leri, ja kartis ja ta südda wärrises wägga.
6. Ja Saul küssis Jehowalt; agga Jehowa ei wastand temmale mitte, ei unnenäggude, egga Urimi, egga prohwetide läbbi.
7. Ja Saul ütles omma sullastele: Otsige mulle ülles üks naesterahwas, kel lausuja waim, et ma temma jure lähän ja ta käest nou küssin; ja temma sullased ütlesid ta wasto: Wata, Endoris on üks naene, kellel lausuja waim on.
8. Ja Saul teggi ennast teist wisi, ja panni teised rided selga, ja läks isse ja kaks meest temmaga, ja nemmad tullid öse selle naese jure; ja ta ütles: Anna mulle öne, pallun ma, lausuja waimo läbbi, ja sada, et se minno ette tulleb, kellest ma so wasto rägin.
9. Ja se naene ütles ta wasto: Wata sa tead, mis Saul on teinud, et ta lausujad ja teädma--mehhed siit maalt on ärrakautanud, mikspärrast tahhad sinna siis mo hinge wörko, ja mind surma sata?
10. Ja Saul wandus temmale Jehowa jures ja ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab, se asja pärrast ei pea sa mitte nuhtlusse alla sama.
11. Ja se naene ütles: Kedda pean ma saatma, et ta so ette tulleb? ja ta ütles: Sada Samueli mo ette tullema.
12. Ja se naene näggi Samueli ja kissendas sure heälega, ja se naene räkis Saulile ja ütles: Miks olled sa mind petnud? sinna olled jo Saul.
13. Ja kuningas ütles temmale: Ärra karda, ütle agga, mis sa nääd? ja se naene ütles Sauli wasto: Ma nään jummalaid maast üllestullewad.
14. Ja ta ütles temmale: Mis temma näggo on? ja temma ütles: Üks wanna mees tulleb ülles ja temmal on kuub selgas; siis moistis Saul, et se olli Samuel, ja ta heitis silmili mahha ja kummardas.
15. Ja Samuel ütles Sauli wasto: Miks olled sa mulle tülli teinud ja saatnud mind ülles--tullema? ja Saul ütles: Mul olli wägga kitsas kä, sest Wilistid söddiwad mo wasto, ja Jummal on minnust ärralahkunud ja ei wasta mulle ennam ei prohwetide läbbi egga unnenäggude läbbi; sepärrast ollen ma sind hüüdud, et sa mulle pead teäda andma, mis ma pean teggema.
16. Ja Samuel ütles: Ja mikspärrast küssid sa minnult, kui Jehowa sust on ärralahkund ja on so waenlane?
17. Kül Jehowa teeb nenda, kui ta minno läbbi räkinud, ja Jehowa kissub kuningrigi so käest ärra ja annab sedda so liggimessele Tawetile.

18. Otsekui sinna ep olle mitte kuulnud Jehowa sanna, ja polle mitte ta tullist wihha möda Amaleki wasto teinud, sepärrast on Jehowa sesamma asja sulle selsinnatsel päwal teinud.
19. Ja Jehowa tahhab Israelit ka soga Wilistide kätte anda, ja homē pead sinna ja so poiad mo jures ollema; ja peälegi annab Jehowa Israeli leri Wilistide kätte.
20. Siis ruttas Saul ja langes, ni pitk kui ta olli, Ma peäle, ja kartis wägga Samueli sannade pärrast; ka rammo ep olnud mitte temma sees, sest ta es olle leiba sönud keige se päwa ja keige se ö.
21. Ja se naene tulli Sauli jure, ja näggi, et ta suurt hirmo tundis, ja ta ütles ta wasto: Wata, so ümmardaja on so sanna kuulnud, ja ma ollen omã hinge omma peusse pannud, ja so sanna kuulnud, mis sa mo wasto räkisid.
22. Sepärrast kule sinna ka, pallun ma, omma ümmardaja sanna; ja ma pannen so ette pallokesse leiba, ja sö, et sa rammo saad, kui sa tele lähhad.
23. Ja ta ei tahtnud mitte ja ütles: Ei ma sö mitte; siis käisid temma sullased ja ka se naene ta peäle, et temma wöttis nende sanna kuulda; ja ta tousis maast ülles ja istus wodi peäle mahha.
24. Ja sel naesel olli üks nuumwassikas koddo, ja ta tappis sedda ruttuste ärra, ja wöttis jahho ja sötkus ja teggi sest hapnematta leiwad.
25. Ja ta töi Sauli ette ja temma sullaste ette ja nemmad söid, ja tousid ülles ja läksid ärra sel ösel.

29. Peatük.

Wilistid ei usknud Tawetit mitte.

1. Ja Wilistid koggusid keik omma wägge Aweki jure kokko, ja Israeli lapsed ollid leri Aiini, mis Israeli jures.
2. Ja Wilistide würstid käisid sadda hawal ja tuhhat hawal, ja Tawet ja temma mehhed käisid taggumisses otsas Akisiga.
3. Ja Wilistide würstid ütlesid: Mis needsinnatsed Ebreja-mehhed siin tahtwad ? ja Akis ütles Wilisti-würstide wasto: Eks se olle Tawet Sauli Israeli kunninga sullane, kes need päwad ehk need aastad mo jures olnud? ja ma polle temmast ühtegi süüd leidnud sest päwast, kui ta neist ärrakargand, siit päwast sadik.
4. Ja Wilistide würstid said temma peäle wägga kurjaks ja Wilistide würstid ütlesid temmale: Lasse se mees taggasi miñna, et ta saab jälle omma paika, kus ülle sa tedda üllewatajaks pannud, et ta ei sa meiega sötta alla tulla, et temma ei sa söas meie wastaseks; ja misga woiks ta ennast omma issanda melepärralisseks tehha? eks nende meeste peadega?

5. Eks ta olle mitte se Tawet, kellest nemmad riddastikko wastastikko laulsid ja ütlesid: Saul on omma tuhhat ja Tawet omma kümmetuhhat mahhalönud.
6. Ja Akis kutsus Taweti ja ütles ta wasto: Ni töeste kui Jehowa ellab, sinna olled öiglane ja se on mo melest hea, et sa minnoga wälja--lähhäd ja sisse tullid leri, sest ma ei olle sust ühtegi kurja leidnud sest päwast, kui sa mo jure tullid tännapäwani; agga nende würstide melest ei olle sa mitte hea.
7. Ja nüüd põra taggasi ja minne rahhoga ärra, et sa mitte kurja ei te Wilisti-würstide melest.
8. Ja Tawet ütles Akisi wasto: Mis ollen ma siis teinud, ja mis olled sa omma sullasest leidnud sest päwast, kui ma sinno ees ollen olnud, tännapäwani? et ma ei pea tulles, omma issanda kunninga waenlaste wasto söddima.
9. Ja Akis kostis ja ütles Taweti wasto: Ma tean, et sinna mo melest hea olled kui üks Jummalaga ingel: agga Wilistide würstid on ütelnud: Ta ei pea mitte meiega sötta üllesmiñema.
10. Ja nüüd touse homõiko warra ülles omma issanda sullastega, kes soga tulnud, ja kui teie homõiko warra sate üllestousnud, siis minge ärra, kui teile walge tulles.
11. Ja Tawet tousis warra ülles, temma ja temma mehhed, et nemmad piddid sel homõikul ärraminema ja Wilistide male taggasi minnema: agga Wilistid läksid ülles Isreeli pole.

30. Peatük.

Amalekid risuwad ja põlletawad Siklagi liñna paljaks: Tawet saab keik, mis risutud, nende käest jälle.

1. Ja se sündis, kui Tawet omma meestega kolmandamal päwal Siklagi sai, siis ollid Amaleki-rahwas louna pole ja Siklagi peäle tulnud, ja Siklagi mahhalönud ja sedda tullega ärrapõlletand.
2. Ja ollid need naesterahwast, mis seäl sees, wangi winud, ni hästi pissikessed kui sured: agga nemmad ei tapnud keddagi, waid wisid neid ärra ja läksid omma teed.
3. Ja Tawet tuli senna liñna omma meestega, ja wata, se olli tullega ärrapõlletud, ja nende naesed ja nende poiad ja nende tütreid ollid wangi widud.
4. Siis töstis Tawet ja se rahwas, mis temmaga, omma heäle ja nutsid, senni kui nemmad ei joudnud ennam nutta.
5. Ja Taweti mollemad naesed ollid ka wangi widud, Ahinoam se Isreelinaene ja Abigail Nabali Karmelimehhe naene.
6. Ja Tawetil olli wägga kitsas kä, sest rahwas käsksid tedda kiwwidega surnuks wissata, sest keigel rahwal olli süddame kurbdus, igga--ühhel omma

poegade ja omma tüttarte pärrast: agga Tawet kinnitas ennast Jehowa omma Jummalas sees.

7. Ja Tawet ütles preestri Abjatari Abimeleki poja wasto: Et to mulle seie se käiksitta kueke; ja Abjatar tõi käiksitta kuekesse Taweti jure.

8. Ja Tawet küsis Jehowalt ja ütles: Kas ma pean sedda söahulka takkaaiama? kas ma sedda kätte saan? ja Jehowa ütles temmale: Aia takka, sest sa pead neid wissiste kätte sama ja keik töeste ärrapeästma.

9. Ja Tawet läks ärra, temma ja kuus sadda meest, mis temmaga, ja tullid Pesori jõest sadik, ja muist jäid senna seisma.

10. Ja Tawet aias takka, temma ja nellisadda meest, ja need kakssadda meest jäid seisma, kes ollid nenda ärrawässinud, et nemmad ei sudand Pesori jõe ülle miñna.

11. Ja nemmad leidsid ühhe Egiptussemehe wälja peält ja wisid tedda Taweti jure, ja andsid temmale leiba, et ta söi, ja nemmad andsid temale wet jua.

12. Ja andsid temmale ühhe tükki wigimarja kakko ja kaks rossina kobbarat, ja ta söi, ja temma waim sai jälle ta jure ellama, sest et ta polnud kolmel päwal ja kolmel ööl leiba sönud egga wet jonud.

13. Ja Tawet ütles temale: Kelle pärralt sa olled? ja kust sinna olled? ja ta ütles: Minna ollen Egiptusse pois, ühhe Amalekimehe sullane, ja mo issand on mind mahhajättnud, sepärrast et tänna kolmas pääw, kui ma haigeks sain.

14. Meie olleme louna pole Kereti ja senna male, mis Juda pärralt on, ja louna pole Kalebi-male laiale läinud, ja Siklagi liñna tullega ärrapõlletanud.

15. Ja Tawet ütles temma wasto: Kas sa tahhad mind selle hulga jure allawia? ja ta ütles: Wañnu mulle Jummalas jures, et sa mind ei tahha tappa egga mind anda mo issanda kätte kinni; siis tahhan ma sind selle hulga jure allawia.

16. Ja ta wiis tedda alla, ja wata nemmad ollid keige se Ma peäl maas laial, sömas ja jomas ja tantsimas keige se sure sagi pärrast, mis nemad Wilisti-maalt ja Juda maalt ollid ärrawõtnud.

17. Ja Tawet löi neid mahha puhtest teise päwa õhtoni, ja neist ei peäsnud ükski mu ärra, kui nellisadda noort meest, kes kamelide selgas söitsid ja ärrapõggenesid.

18. Ja Tawet peästis keik ärra, mis Amaleki--rahwas ollid wõtnud; ommad mollemad naesed peästis Tawet ka ärra.

19. Ja ei jänud neile ühtegi waiak ei wähhast egga surest, ei poegadest egga tüttartest, ei sest sagist egga mingisuggusest, mis nemad ollid neilt ärrawõtnud: keik tõi Tawet jälle taggasi.

20. Ja Tawet wõttis keik puddoljuksed ja weiksed ärra; nemmad käisid neid saatmas teiste loduste ele ja ütlesid: Se on Taweti saak.

21. Ja Tawet tulli nende kahhesaa mehhe jure, kes ollid ärrawässinud, et nemmad ei sudand Taweti järrel käia, ja kedda nemmad ollid jättnud Pesori jõe

jure; ja nemmad läksid Taweti wasto wälja ja se rahwa wasto, mis temmaga: ja Tawet tuli se rahwa jure ja küssis neilt, kas nende kässi pididi hästi käima.

22. Ja keik kurjad ja pahharetti mehhed nende meeste seast, kes Tawetiga ollid läinud, hakkasid ütleva: Sepärrast et nemmad ei olle meiega läinud, ei tahha meie neile sest sagist, mis meie olleme ärrapeästnud, muud ühtegi anda, kui agga iggamehhele omma naese ja ta lapsed, neid wigo nemmad ja mingo ärra.

23. Ja Tawet ütles: Äрге tehke nenda, mo wennad, sega, mis Jehowa meile on annud, ja ta on meid hoidnud ja sedda söahulka meie kätte annud, mis meie peäle tulnud.

24. Ja kes peaks teie sanna kuulma selle asja sees? sest missuggune selle ossa on, kes sötta allaläinud, nisuggune peab ka selle ossa ollema, kes riistade jure jänud: nemmad peawad ühhe tassa jaggama.

25. Ja se sündis sest päwast ja pärrast, et ta sedda pani seädmissesks ja kohtoseädusseks Israelile tännapäwani.

26. Ja Tawet tuli Siklagi, ja läkkitas sest sagist Juda wannemattele omma söbradele, ja käskis öölda: Wata, siin on teile se önnistus Jehowa waenlaste sagist.

27. Ta läkkitas neile, kes Petelis, ja kes Ramotis louna pool, ka kes Jatiris,

28. Ja neile, kes Aroeris ja kes Siwmotis ja kes Estemoas,

29. Ja kes Rakalis ja kes Jerahmeeli liñnades ja kes Keni liñnades,

30. Ja kes Ormas ja kes Korasanis ja kes Atakis,

31. Ja kes Ebronis ja keiki paiko, kus Tawet isse ja temma mehhed ollid käinud.

31. Peatük.

Wilistide södda: Israeli lüakse mahha: Sauli surm.

1. Ja Wilistid söddisid Israeli wasto; ja Israeli mehhed pöggenesid Wilistide eest ärra, ja need mahhalödud langsid Kilboa mäe peäle.

2. Ja Wilistid kippusid Sauli ja ta poegade peäle, ja Wilistid löid mahha Jonatani ja Abinadabi ja Malkisua Sauli poiad.

3. Ja se taplus olli Sauli wasto raske, ja need küttid need ammomehhed leidsid tedda, ja ta kartis wägga küttide eest.

4. Ja Saul ütles omma söariistade kandja wasto: Tomba omma moök wälja ja pista mind sega läbbi, et needsinnatsed ümberleikamatta ei tulle ja ei pista mind läbbi ja ei te immet moga; agga temma söariistade kandja ei tahtnud mitte, sest ta kartis wägga; ja Saul wöttis moöga ja langes isse selle sisse.

5. Ja kui ta söariistade kandja näggi, et Saul olli surnud: siis langes temma ka isse omma moöga sisse ja surri ärra temmaga.

6. Nenda surri Saul ärra ja temma kolm poega ja ta söariistade kandja, ja keik temma mehhed sel päwal ühtlase.
7. Kui Israeli mehhed, kes siin pool orro ja kes siin pool Jordani ollid, näggid, et Israeli mehhed ärrapöggenesid, ja et Saul ja ta poiad ollid surnud: siis jätsid nemmad need liñnad mahha ja pöggenesid ärra, ja Wilistid tullid ja ellasid nende sees.
8. Ja se sündis teisel päwal, et Wilistid tullid neid mahhalödud paljaks risuma; ja nemmad leidsid Sauli ja ta kolm poega maast Kilboa mäe peält,
9. Ja raiusid temma Pea otsast ärra ja risusid ta söariistad ärra, ja läkkitasid Wilistide male ümberkaudo, nende ebba-jummalatte koias ja rahwale röömsad sannumed kulutama.
10. Ja pannid temma söariistad Astaroti kotta, ja ta kehha posid nemmad ülles Petsani liñna müri peäle.
11. Ja kui Kileadi Jabesi rahwas sest said kuulda, mis Wilistid Saulile ollid teinud,
12. Siis wötsid keik wahwad mehhed kätte ja läksid keige se ö, ja wötsid Sauli kehha ja ta poegade kehhad Petsani müri peält mahha, ja tullid Jabesi ja põlletasid neid seäl ärra.
13. Ja wötsid nende luud ja matsid ühhe pu alla Jabesi, ja paastusid seitse päwa.

Essimesse Samueli Ramato Ots.

Teine Samueli Ramat.

---

1. Peatük.

Taweti wagga meel Sauli ja Jonatani wasto.

1. Ja pärrast Sauli surma sündis, kui Tawet olli taggasi tulnud Amaleki-rahwa mahhalömast, ja Tawet kaks päwa Siklagi olli jänud:
2. Siis sündis kolmandal päwal, wata, siis tulli üks mees lerist Sauli jurest, ja temma rided löhki kärristud ja muld ta Pea peäl; ja se sündis, kui ta Taweti liggi sai, siis heitis ta ennast Ma peäle mahha ja kummardas.
3. Ja Tawet ütles temmale: Kust poolt sa tulled? ja temma ütles ta wasto: Ma ollen Israeli lerist ärrapeäsnud.
4. Ja Tawet ütles ta wasto: Mis luggu seäl on olnud? ma pallun, rägi mulle ülles: ja ta ütles, et rahwas söast olli ärrapöggenend, et ka rahwa seast palju langenud ja ärrasurnud, et Saul ka ja temma poeg Jonatan ollid surnud.

5. Ja Tawet ütles se nore mehhe wasto, kes temmale sedda teäda andis: kuidas tead sa, et Saul on surnud ja ta poeg Jonatan?
6. Ja se noormees, kes temmale sedda teäda andis, ütles: Ma juhtusin koggematta Kilboa mäele, ja wata, Saul toetas ennast omma pigi peäl, ja wata, need söawankrid ja hoostewäe pealikkud said tedda takka.
7. Ja ta watis ennese tahha ja näggi mind, ja hüdis mind, ja ma ütlesin: Siin ma ollen.
8. Ja ta ütles mulle: Kes sa olled? ja ma ütlesin ta wasto: Ma ollen Amalekimees.
9. Ja ta ütles mo wasto: Seisa, pallun ma, mo wasto ja te mulle surma, sest se wäljaömmeltud kuub on mind ärrakeelnud, et mo hing alles terve mo sees on.
10. Sepärrast seisin ma temma wasto ja teggin temmale surma; sest ma teädsin, et ta ei woind ellusse jäda, pärrast sedda kui ta olli mahhalangend ja ma wötsin se kroni, mis ta Peas, ja se käewarre ehte, mis ta käewarre ümber, ja ollen neid seie omma issanda jure tonud.
11. Ja Tawet hakkas omma ridisse kinni ja kärristas neid lõhki, ja nisammoti keik need mehhed, kes temma jures ollid,
12. Ja teggid kaebdust ja nutsid ja paastusid öhtoni Sauli pärrast ja ta poia Jonatani pärrast ja Jehowa rahwa pärrast ja Israeli suggu pärrast, et nemmad moöga läbbi ollid langenud.
13. Ja Tawet ütles se nore mehhe wasto, kes temmale sedda olli teäda annud: kust poolt sa olled? ja ta ütles: Ma ollen ühhe woöra Amalekimehhe poeg.
14. Ja Tawet ütles ta wasto: Kuidas ei olle sa mitte kartnud omma kät wäljapistes, et sa Jehowa woitud mehhe ärrarikkunud?
15. Ja Tawet kutsus ühhe neist norist mehhist ja ütles: Tulle tenna, minne ta peäle; ja temä löi tedda mahha, et ta surri.
16. Sest Tawet olli temmale üttelnud: Sinno werri olgo so Pea peäl, sest sinno su on so wasto tunnistanud ja üttelnud: Minna ollen Jehowa woitud mehhele surma teinud.
17. Ja Tawet laulis Sauli pärrast ja ta poia Jonatani pärrast sedda nuttoluggu,
18. Ja ütles: Et Juda lapsi pididi ammut õppetadama; (wata se on kirjasse pandud selle öiglase ramatusse.)
19. Israeli illo on so paikade peäle mahhalödud; kuidas on need wäggewad langenud!
20. Äрге andke seddä teäda Kati liñnas; ärge wige neid röömsaid Askeloni ulitsatte peäle, et Wilistide tütreid ei sa röömsaks, et ümberleikamatta meeste tütreid römo pärrast ei hüppa.
21. Kilboa mäed! ärgo tulgo teie peäle ei kastet egga wihma, ja ärge jäge üllestöstmisse-ohwride põlluks: sest seäl on wäggewatte kilp läilaks läinud, Sauli kilp, otsego polleks ta mitte ölliga woitud.

22. Nende mahhalödud inimeste werrest, nende wäggewatte raswast polle Jonatani ammo mitte taggasi tagganend, ja Sauli moök ei tulnud tühjalt taggasi.
23. Saul ja Jonatan, kes armastud ja löbbusad olnud omma ello sees, polle ka mitte ommas surmas lahhutud; nemmad ollid kergemad kui kotkad, ja wäggewamad kui loukoerad.
24. Israeli tütrede! nutke Sauli pärrast, kes elleda-punnase rietega ellaste teid ehitanud, kes kuld-ehte teie riette peäle satis.
25. Kuida on need wäggewad langenud kesk taplusse sees! Jonatan on so kõrge paikade peäle mahhalödud.
26. Oh mo wend Jonatan! mul on kitsas kä sinno pärrast, sa ollid mulle wägga löbbus; sinno armastamine on mul immelinne hea olnud, ennam kui naeste armastamine.
27. Kuida on need wäggewad langenud, ja söa--riistad hukka sanud!

2. Peatük

Tawetit töstetakse kuningaks ülle Juda, ja Isbošetit ülle Israeli, teine teise wasto.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Tawet Jehowalt küssis ja ütles: Kas ma pean ülles--minnema ühte neisse Juda liñna? ja Jehowa ütles ta wasto: Minne ülles; ja Tawet ütles: Kuhho ma lähän? ja ta ütles: Ebroni.
2. Ja Tawet läks siñna ülles ja temma kaks naest ka, Ahinoam Isreelinaene ja Abigail Karmelimehhe Nabali naene.
3. Tawet satis ka ommad mehhed, kes ta jures ollid, üllesminnema, iggameest omma perrega, ja nemmad ellasid Ebroni liñnades.
4. Siis tullid Juda mehhed ja woidsid Taweti seäl kuningaks Juda suggu ülle; nemmad andsid ka Tawetile teada ja ütlesid: Kileadi Jabesi mehhed on need, kes Sauli mahhamatnud.
5. Ja Tawet läkkitas Käskusid Kileadi Jabesi meeste jure, ja käskis neile öölda: Önnistud olge teie Jehowale, kes sedda head ollete teinud omma issandale Saulile ja ollete tedda mahhamatnud.
6. Sepärrast näitko Jehowa teile heldust ja truust ülles, ja minna tahhan ka teile sedda head möda teha, et teie sedda asja ollete teinud.
7. Ja nüüd olgo teie käed tuggewad, ja olge wahwad, ehk kül teie issand Saul on surnud; sest Juda suggu on mind jo ennese ülle kuningaks woidnud.
8. Ja Neri poeg Abner, kes Sauli wäe pealik olli, wöttis Sauli poia Isbošeti, ja wiis tedda ärra Maanaimi.
9. Ja töstis tedda kuningaks Kileadi ja Aseri ülle, ja Isreeli ja Ewraimi ülle, ja Penjamini ja keige Israeli ülle.

10. Nellikümmend aastat olli Sauli poeg Isboset wanna, kui ta kuningaks sai Israeli ülle, ja wallitses kaks aastat: agga Juda suggu käis Taweti järrel.
11. Ja selle aia arro, mis Tawet Juda suggu ülle Ebronis kuningas olnud, on seitse aastat ja kuus kuud.
12. Ja Neri poeg Abner läks wälja ja Sauli poia Isboseti sullased Maanaimist Kibedoni.
13. Ja Seruja poeg Joab ja Taweti sullased läksid ka wälja, ja nemmad said teine teise wasto Kibeoni tigi jures, ja teised jäid seie pole tigi, ja teised teile pole tigi.
14. Ja Abner ütles Joabi wasto: Et lasse need nored mehhed hakkata peäle ja meie ees mängida; ja Joab ütles: Hakkago kül.
15. Siis hakkasid nemmad arro pärrast minnema, kaksteistkümmend Penjamini ja Sauli poia Isboseti polest, ja kaksteistkümmend Taweti sullasist.
16. Ja nemmad hakkasid teine teist peast kinni ja pistsid omma moöka teine teise külje sisse, ja langsid ühtlase surnud mahha: sest pandi selle paigale nimmi Elkatsurim, mis Kibeoni jures.
17. Ja üks wägga kange söddiminne sündis selsammal päwal, ja Abnerit ja Israeli mehhed lödi Taweti sullaste ette mahha.
18. Ja seäl olli kolm Seruja poega, Joab ja Abisai ja Asael; ja Asaelil ollid kerged jallad otsego ühhel weikist suggu hirwel, mis wäljal.
19. Ja Asael aias Abnerit tagga, ei kalland mitte Abneri takka ärra ei parremat egga pahhemat kät.
20. Ja Abner watis taggasi ja ütles: Olled sa se Asael? ja ta ütles: Ma ollen.
21. Ja Abner ütles temmale: Kalla sinna omma parremat ehk pahhemat kät, ja hakka ühhest neist norist mehhist kinni ja wötta temma rided seljast ennesele ärra; agga Asael ei tahtnud mitte temma takka ärralahkuda.
22. Ja Abner wöttis weel Asaeli wasto öölda: Lahku mo takka ärra; mikspärrast pean ma sind mahhalöma? ja kuidas woiksin ma ommad silmad üllestösta so wenna Joabi wasto?
23. Agga temma ei tahtnud mitte ärralahkuda, ja Abner aias taggumisse pigi otsaga temma wiendamast küljeluust läbbi, et se piik takka temmast wälja tulli, ja ta langes senna mahha ja surri seña paika ärra; ja se sündis, et keik, kes senna paika tullid, kus Asael mahhalangenud ja surnud olli, jäid seisma.
24. Ja Joab ja Abisai aiasid Abnerit tagga; ja pääw läks loja, kui nemmad Amma mäekingo jure said, mis Kia kohhal on Kibeoni kõrwe tee äres.
25. Ja Penjamini lapsed koggusid Abneri tahha, et nemmad ühheks hulgaks said, ja seisid ühhe mäe--kingo otsa peäl.
26. Ja Abner hüdis Joabi wasto ja ütles: Kas siis moök peab ühtepuhko rahwast ärralöppetama? eks sa ei tea, et wimaks meel lähhäb wihhaks? kui kaua sa siis mitte selle rahwale ei ütle, et nemmad omma wendade takka peawad jälle taggasi minnema?

27. Ja Joab ütles: Ni tõest kui Jummal ellab, kui sa ei olleks teist wisi rākinud, siis olleks jo tänna homõiko rahwas widud iggaüks omma wenna takka ärra.

28. Ja Joab puhhus passunat, ja keik se rahwas jäi seisma, ja ei aiand mitte ennam Israeli tagga, egga wotnud ennam tappelda.

29. Ja Abner ja ta mehhed käisid keige se ö seält laggedalt maalt läbbi, ja läksid ülle Jordani ja käisid keik Pitroni läbbi ja said Maanaimi.

30. Ja Joab pöris ümber Abneri järrelt, ja koggus keik sedda rahwast kokko; ja Taweti sullasist leiti waia ollemast ühheksateistkümmend meest ja Asael.

31. Ja Taweti sullased ollid Penjamini- ehk Abneri mehhist mahhalönud, et kolmsadda ja kuuskümmend surnuks jäid.

32. Ja nemmad töstsid Asaeli ülles ja matsid tedda ta issa hauda mahha, mis Petlemmas olli; ja Joab ja ta mehhed käisid, ja walge tulli neile Ebronis.

3. Peatük.

Tawet lähhäb ikka üllemale: Abnerit tappetakse.

1. Ja Sauli ja Taweti suggu wahhel olli pitkalinne södda; agga Tawet sai ikka peäle kangemaks, ja Sauli suggu läks ikka alwemaks.

2. Ja Tawetile sündisid poiad Ebronis, ja ta essimenne poeg olli Amnon, Ahinoamist sest Isreelinaesest.

3. Ja temma teine poeg Kileab, Abigailist Karmelimehhe Nabali naesest, ja kolmas Absalom, Maakast Kesuri kunninga Talmai tütrest.

4. Ja neljas olli Adonia, Aggiti poeg, ja wies Sewatja, Abitali poeg.

5. Ja kues Iream Eglast, kes ka Taweti naene: need on Tawetile sündinud Ebronis.

6. Ja se sündis, kui se södda olli Sauli ja Taweti suggu wahhel, siis kinnitas Abner ennast Sauli suggu heaks.

7. Ja Saulil olli liignaene olnud, Ritspa nimmi Aja tüttar; ja Isboset ütles Abneri wasto: Mikspärrast heidad sa mo issa lianaese jure?

8. Ja Abneri wihha süttis põllema Isboseti kõnne pärrast ja ütles: Kas ma siis koera Pea ollen, kes Juda-rahwa pärralt? weel tännapä teen ma head so issa Sauli suggule, ta wendadele ja ta söbradele, ma polle sind ka mitte Taweti kätte ärraannud; ja sa arwad tänna se naese pärrast üllekohto süüd mo peäle?

9. Jummal tehko Abnerile nenda ja nenda weel peälegi temmale, kui minna ei wötta mitte tõeste tehha, nenda kui Jehowa Tawetile on wandunud:

10. Et ma se kuningrigi Sauli suggu käest ärrasadan, ja Taweti aujärre kinnitan Israeli ülle ja Juda ülle Tanist Peersabast sadik.

11. Ja ta ei woinud ühte sannagi ennam Abnerile kosta, et ta tedda kartis.

12. Ja Abner läkkitas Käskusid ennese eest Taweti jure, kes piddid ütlema: Kelle pärralt on se Ma? ja käskis weel öölda: Te omma seädus minnoga, wata, siis peab mo kässi soga ollema, et ma keik Israeli so pole pöran.
13. Ja Tawet ütles: Se on hea, ma tahhan soga seädust tehha; agga ühhe asja pallun ma sult ja ütlen: Sa ei pea mitte mo silmi nähha sama, kui sa ei sata Sauli tüttart Mikali mo kätte, enne kui sa tulled mo silmad waatma.
14. Tawet läkkitas ka Käskusid Isboseti Sauli poia jure, kes piddid ütlema: Anna mo naene Mikal, kedda ma saa Wilistide eestnahhaga ennesele ollen ärrakihlanud.
15. Ja Isboset läkkitas ja wöttis tedda se mehhe käest, Paltieli Laisi poia käest ärra.
16. Ja temma mees läks temmaga ja käis ühtepuhko nuttes ta järrel Pahhurimist sadik; siis ütles Abner ta wasto: Minne ärra taggasi, ja ta läks taggasi.
17. Ja Abner räkis Israeli wannemattega ja ütles: Teie ollete jo eile ja enne püüdnud Taweti ennastele kuningaks sada.
18. Siis tehke sedda nüüd; sest Jehowa on Taweti pärrast räkinud ja öölnud: Taweti mo sullase käe läbbi tahhan ma omma Israeli-rahwast ärrapeästa Wilistide käest ja keikide nende waenlaste käest.
19. Ja Abner räkis ka Penjamini laste kuuldes; ja Abner läks ka Ebroni Taweti körwade ette räkima keik, mis Israeli melest ja keige Penjamini suggu melest hea olli.
20. Kui Abner Taweti jure tulli Ebroni ja kaks--kümmand meest temmaga, siis teggi Tawet jodud Abnerile ja neile meestele, kes temmaga.
21. Ja Abner ütles Taweti wasto: Ma tahhan kätte wötta ja ärraminna ja keik Israeli omma issanda kunninga jure kogguda, et nemmad soga seädust tewad, et sa kui kuningas saad wallitseda keikis, nenda kui so hing himmustab; ja Tawet laskis Abneri miñna, ja ta läks rahhoga ärra.
22. Ja wata, Taweti sullased ja Joab tulli söa--wäe hulgast ärra ja töid ennestega suurt saki, ja Abner ei olnud ennam Taweti jures Ebronis, sest ta olli tedda lasknud miñna, et ta rahhoga ärraläinud.
23. Kui Joab ja keik se wäggi, mis temmaga olli, senna tullid, siis andsid nemmad Joabile teäda ja ütlesid: Neri poeg Abner tulli kunninga jure, ja ta laskis tedda miñna, et ta rahhoga ärraläks.
24. Ja Joab läks kunninga jure ja ütles: Mis olled sa teinud? wata Abner on so jure tulnud, mikspärrast olled sa tedda lasknud miñna, et ta keelmatta ärraläinud?
25. Sa tunnend Neri poia Abneri, sest ta on tulnud sind melitama, ja et ta teäda saaks so wäljaminnemist ja so sissetullemist, ja moistaks, mis sa igganes teed.

26. Ja Joab läks Taweti jurest wälja, ja läkkitas Käskusid Abneri järrele, ja need töid tedda Sira kaewo jurest taggasi, ja Tawet ei teädnud sedda mitte.
27. Kui Abner jälle Ebroni taggasi sai, siis wiis Joab tedda körwale kesk paika wärrawa alla, et ta pididi sallaja temmaga kõnnelema; ja ta pistis omma wenna Asaeli werre pärrast tedda seäl wiendamast küljeluust läbbi, et ta surri.
28. Kui Tawet sedda pärrast sai kuulda, siis ütles temma: Ma ollen ilmasüta ja mo kuningriik Jehowa ees iggawest; Neri poia Abneri werre polest.
29. Se jägo Joabi Pea peäle ja keige ta issa suggu peäle, et Joabi suggust ei ial ärra ei kau se, kelle lihha joseb, ei se kes piddalitöbbine, egga se kes keppi warral käib ja moöga läbbi langeb ja kel leiba pudub.
30. Ja Joab ja ta wend Abisai ollid Abneri ärratapnud, sepärrast et ta nende wenna Asaeli Kibeonisse siinna taplussesse olli ärrasurmanud.
31. Ja Tawet ütles Joabi wasto ja keige se rahwa wasto, mis temma jures: Kärristage ommad rided löhki ja pange kottirided ennese ümber, ja tehke kaebdust Abneri pärrast; ja kuningas Tawet isse käis surno- rami tagga.
32. Ja kui nemmad Abneri Ebroni mahha--matsid, siis töstis kuningas omma heäle ja nuttis Abneri haua jures, ja keik rahwas nutsid ka.
33. Ja kuningas laulis nuttes Abneri pärrast ja ütles: Kas Abner on surnud, kui üks jölle surreb?
34. Sinno käed polle mitte kinniseatud olnud, ja so jallad polle ka mitte waskahhelattega kinnipandud olnud: sa olled langend, otsego kegi pöraste innimeste ette langeb. Ja keik rahwas wötsid weel ennam tedda nutta.
35. Ja keik rahwas tullid Tawetile leiba pakkuma süa, kui alles walge olli ; agga Tawet wandus ja ütles: Nenda tehko Jummal mulle ja nenda weel peälegi, kui ma, enne kui pääw saab loja läinud, leiba ehk mingisuggust muud suhho pistan.
36. Kui keik rahwas sedda tundsid, siis olli se hea nende melest; nenda kui keik, mis kuningas teggi, keige se rahwa melest hea olli.
37. Ja keik rahwas ja keik Israel said teäda sel päwal, et se ei olnud mitte kunninga polest, et Neri poeg Abner olli ärrasurmatud.
38. Ja kuningas ütles omma sullaste wasto: Eks teie tea, et sel päwal üks würost ja suur mees Israelis on langenu?
39. Ja minna ollen tännapä alles nödder, ja hilja woitud kuningas, ja needsinnatsed mehhed Seruja poiad on kangemad mind: Jehowa maksko selle kätte, kes kurja teeb; ta kurjust möda.

4. Peatük.

Isbosetit tappetakse ärra.

1. Kui Sauli poeg kulis, et Abner Ebroni olli ärrasurnud, siis said temma käed lödwaks, ja keik Israel tundis hirmo.
2. Ja Sauli poial olli kaks meest, kes wäe--hulkade pealikkud, teise nimmi Paani ja teise nimmi Rekab, Rimmoni Peerotimehhe poiad Penjamini lastest; (sest Peeroti lin arwatakse ka Penjamini järrele.)
3. Ja Peeroti-rahwas ollid Kittaimi pöggenend, ja on seäl kui woörad ellamas tännapäwani.
4. Jonatanil Sauli poial olli ka üks poeg jallust wiggane, se olli wiis aastat wanna; kui sannum Sauli ja Jonatani surmast Isreelist tulli, siis wöttis temma am tedda süllesse ja pöggenes; ja se sündis, kui ta ruttuste pididi pöggenema, et se laps mahhalanges ja hakkas lonkama, ja ta nimmi olli Mewiboset.
5. Ja Rimmoni Peerotimehhe poiad Rekab ja Paana läksid ja tullid Isboseti kotta, kui pääw pallaw olli, ja ta maggas wodis lounat.
6. Ja nemmad tullid senna kesk kotta nisso toma, ja pistsid tedda wiendamast küljeluust läbbi; ja Rekab ja temma wend Paana peäsesid ärra.
7. Sest nemmad ollid kotta tulnud, kui ta maggas omma wodi peäl omma maggades--kambris, ja löid tedda mahha ja tapsid tedda ärra ja raiusid ta Pea otsast ärra, ja wötsid temma Pea ja läksid sedda laggeda Ma teed keige se ö.
8. Ja nemmad wisid Isboseti Pea Taweti jure Ebroni, ja ütlesid kunninga wasto: Ennä siin on Isboseti Sauli poia so waenlase Pea, kes so hinge püdis: nenda on Jehowa mo issanda kunninga pärrast sel päwal Sauli ja ta suggu kätte maksnud.
9. Ja Tawet wastas Reabile ja Paanale ta wennale, Rimmoni Peerotimehhe poegadele, ja ütles neile: Ni töest kui Jehowa ellab, kes mo hinge keigest ahhastussest on ärrapeästnud;
10. Kui üks mulle kulutas ja ütles: Wata, Saul on surnud; ja sesamma olli ommast melest röömsa sannume toja; siis wötsin ma tedda kinni ja tapsin tedda Siklagis ärra, kellele ma röömsa sannume palka pididin andma.
11. Kui palju ennam on surma wäärt need öälad mehhed, kes ühhe wagga mehhe temma koias ta wodi peäl on ärratapnud; eks ma siis nüüd ei peaks temma werd teie käest noudma ja teid Ma peält ärrasaatma?
12. Ja Tawet käskis need nored mehhed, ja need tapsid neid ärra ja raiusid nende käed ja nende jallad ärra, ja posid neid Ebronis tigi jures ülles; ja Isboseti Pead wötsid nemmad ja matsid sedda mahha Abneri hauda Ebronis.

5. Peatük.

Taweti töstetakse kuningaks keik ülle Israeli.

1. Ja keik Israeli souarrud tullid Taweti jure Ebroni ja ütlesid: Wata meie, meie olleme sinno lu ja so lihha.
2. Jubba eile ja enne, kui Saul meie ülle kuningas olli, olled sinna Israeli olnud wälja ja sisse saatmas, ja Jehowa on sulle üttelnud: Sinna pead mo Israeli rahwast kui karjane hoidma, ja sinna pead wüerst ollema Israeli ülle.
3. Ja keik Israeli wannemad tullid kunninga jure Ebroni ja kuningas Tawet teggi nendega seädust Ebronis Jehowa ees, ja nemmad woidsid Tawetit kuningaks Israeli ülle.
4. Kolmkümmend aastat wanna olli Tawet, kui ta kuningaks sai; nellikümmend aastat on ta kuningas olnud.
5. Ebronis wallitses ta Juda ülle seitse aastat ja kuus kuud, ja Jerusalemmas wallitses temma kolmkümmend ja kolm aastat keige Israeli ja Juda ülle.
6. Ja kuningas olli omma meestega läinud Jerusalemma Jebuside wasto, kes seäl maal ellasid; ja nemmad räkisid Taweti wasto ja ütlesid: Ei sinna sa mitte seie sisse, sest pimmedad, ja lonkajad aiawad sind taggasi; sest nemmad piddid ütlema: Tawet ei sa mitte seie sisse.
7. Ja Tawet sai Sioni kantsi kätte, se on Taweti lin.
8. Sest Tawet olli selsammal päwal öölnud: Kes ial Jebusid mahhalööb ja tulleb kaewandust sadik, nende lonkajatte ja pimmedatte peäle, kedda Taweti hing wihkab, se peab üllemaks sama. Sepärrast ööldakse: Pimme ja lonkaja ei pea mitte siña kotta sama.
9. Ja Tawet ellas kantsis ja nimmetas sedda Taweti liñnaks, sest Tawet ehhtas ümberringi Millo poolt ja sissepiddi.
10. Ja Tawet läks ikka suremaks, sest Jehowa wäggede Jummal olli temmaga.
11. Ja Iram Tirusse kuningas läkkitas Käskusid Taweti jure ja Seedripuud ja puseppi ja müri tarwis kiwwiseppi, et nemmad Tawetile ühhe koia piddid ehhitama.
12. Ja Tawet moistis, et Jehowa tedda olli kinnitanud kuningaks Israeli ülle, ja et ta temma kuningriki olli üllendanud omma rahwa Israeli pärrast.
13. Ja Tawet wöttis weel ennam ligenaesi ja naesi Jerusalemmast, pärrast sedda kui ta Ebronist olli tulnud; ja Tawetile sündis weel ennam poege ja tütrid.
14. Ja need on nende nimmed, kes temmale Jerusalemmas sündsid: Sammua ja Sobab ja Natan ja Salomo,
15. Ja Ibbar ja Elisua ja Neweg ja Jawia,
16. Ja Elisama ja Eljada ja Eliwelet.

17. Kui Wilistid kuulsid, et nemmad Taweti ollid woidnud kuningaks Israeli ülle, siis läksid keik Wilistid ülles Taweti takkaotsima; ja Tawet kulis sedda ja läks alla ühte kantsi.
18. Ja Wilistid tullid ja lautasid ennast laiale Rewaimi orgus.
19. Ja Tawet küssis Jehowalt ja ütles: Kas ma pean Wilistide wasto üllesminnema? kas sa annad neid mo kätte? ja Jehowa ütles Taweti wasto: Minne ülles, sest ma tahhan Wilistid töest so kätte anda.
20. Ja Tawet tulli Paalperatsimi, ja Tawet löi neid senna mahha ja ütles: Jehowa on mo eel mo waenlased löhkunud, otsego wessi middagi läbbi sööb; sepärrast panni ta selle paiga nimme Paalperatsim.
21. Ja nemmad jätsid senna ommad ebba--jummalad mahha, ja Tawet ja ta mehhed wötsid neid ülles.
22. Ja ta tullid Wilistid jälle ülles ja lautasid ennast laiale Rewaimi orgus.
23. Ja Tawet küssis Jehowalt, ja ta ütles: Sa ei pea mitte üllesminnema; minne ümber nende tahha, et sa nende jure saad Pekamarja--pude kohta.
24. Ja kui sünnib, et sa nende Pekamarja-pude ladwus mühhisemisse kuled, siis hakka likuma, sest Jehowa on siis so ele wäljaläinud, Wilistide leri mahhalöma.
25. Ja Tawet teggi, nenda kui Jehowa tedda käsknud, ja löi Wilistid mahha Rebast, senni kui Keseri tullakse.

6. Peatük.

Seädusse-laekas wiakse Taweti liñna.

1. Ja Tawet koggus ta keik ärrawallitsetud mehhed Israelist kokko, kolmkümmend tuhat.
2. Ja Tawet wöttis kätte ja läks keige se rahwaga, mis temma jures, Juda-Paalimist, et ta seält piddi üllestoma Jumjala laekast, mis peäl se nimmi appi hütakse, wäggede Jehowa nimmi, kes istub Kerubide peäl.
3. Ja nemmad weddasid Jumjala laekast ühhe ue wankriga ja töid sedda Abinadabi koiast ärra, mis Kibeas olli ; ja Usa ja Ahjo Abinadabi poiad käisid se ue wankri saatmas.
4. Ja kui nemmad sedda ärra wisid Abinadabi koiast, mis Kibeas, Jumjala laekaga, ja Ahjo laeka ees käis,
5. Siis mängisid Tawet ja keik Israeli suggu Jehowa ees keigesugguste mängide peäl mäntsest puust, ja kanneltega ja nablidega ja trummidega ja Menaani- ja Seltseli-mängidega.
6. Ja kui nemmad said Nakoni rehhe-allusse jure, siis pistis Usa omma kät Jumjala laeka külge ja piddas sedda kinni, sest weiksed heitsid körwale.
7. Ja Jehowa wihha süttis põllema Usa wasto, ja Jummal löi tedda senna mahha se eksitusse pärrast, et ta senna paika Jumjala laeka jure ärrasurri.

8. Ja Taweti meel sai pahhaks, et Jehowa Usa kallal olli lahhutust teinud, ja pani selle paigale nimme Perets-usa tännapäwani.
9. Ja Tawet kartis Jehowat sel päwal ja ütles: Kuida woib Jehowa laekas miño jure tulla?
10. Ja Tawet ei tahtnud mitte lasta Jehowa laekast ennese jure tua Taweti liina, waid Tawet wiis sedda körwale Obed-edomi Kitti--mehhe kotta kolm kuud;
11. ja Jehowa önnistas Obed-edomit ja keik ta kodda.
12. Siis anti kuningale Tawetile teada ja ööldi: Jehowa on Obed-edomi kodda ja keik, mis temmal on, Jummalala laeka pärrast önnistanud; sepärrast läks Tawet ja tõi Jummalala laeka Obed-edomi koiast ülles Taweti liina römuga.
13. Ja se sündis, kui need, kes Jehowa laeka kandsid, kuus sammo maad ollid eddasi läinud, siis ohwerdas ta härgi ja nuumweiksid.
14. Ja Tawet hüppas keigest wäest Jehowa ees, ja Tawetil olli linnane käiksitta kuke selgas.
15. Ja Tawet ja keik Israeli suggu wisid Jehowa laeka ülles öiskamise- ja passuna heäle.
16. Ja se sündis, kui Jehowa laekas Taweti liina sai, et Mikal Sauli tüttar aknast wälja watis ja näggi kuningast Tawetit wahwaste hüppawad Jehowa ees; ja ta ei pannud tedda mikski ommas süddames.
17. Ja kui nemmad Jehowa laeka said sisse tonud, ja sedda temma paika pannud keskpaika telki, mis Tawet temmale olli ülleslönud: siis ohwerdas Tawet põlletamise- ja tänno-ohwrid Jehowa ees.
18. Ja kui Tawet sai lõppetanud põlletamise-- ja tänno-ohwrid ohwerdamast, siis önnistas ta rahwast wäggede Jehowa nimmel.
19. Ja jaggas wälja keige rahwale, keige Israeli hulkadele ni hästi meestele kui naestele, iggaühhele ühhe leiwa kakko ja ühhe kauni lihha tükki ja ühhe plasko wina: siis läks keik se rahwas iggamees omma koio.
20. Ja kui Tawet jälle tulli omma perret önnistama, siis läks Mikal Sauli tüttar Taweti wasto ja ütles: Mis aulinne on tänna Israeli kuningas olnud! kes tänna omma sullaste ümmardajatte silma ees on allasti olnud, otsego kegi neist tühjest mehhist ennast koggoniste allasti teeb.
21. Ja Tawet ütles Mikali wasto: Jehowa ees ollen ma mänginud, kes mind ärrawallitsenud sinno issa eest ja keige ta suggu eest, et ta mind käskis olla Jehowa rahwa ülle, Israeli ülle würstiks, Jehowa ees ollen ma mänginud.
22. Ja ma tahhan weel alwemaks sada kui nenda, ja allandik olla ommast melest; ja nende ümmardajattega, kellest sa räkinud, nendega tahhan ma aulisseks sada.
23. Ja Mikalil Sauli tütrele ei olnud ühtegi tast ta surma päwani.

7. Peatük.

Tawet peab nou templi üllesehitamisse pärrast: ja saab kallid tootused Jehowa käest.

1. Ja se sündis, kui kuningas ommas koias ellas ja Jehowa temmale olli hingamist annud keige temma waenlaste polest ümber--kaudo:
2. Siis ütles kuningas prohveti Natani wasto: Et wata, minna ellan Seedripu koias, ja Jummalala laekas seisab otse tekkide al.
3. Ja Natan ütles kuninga wasto: Minne, te keik, mis so süddames, sest Jehowa on sinnoga.
4. Ja selsammal ösel sündis, et Jehowa sanna Natani kätte sai ja ütles:
5. Minne ja ütle mo sullase Taweti wasto: Nenda ütleb Jehowa, kas sinna mulle ühhe koia peaksid üllesehitama, kus ma sees ellan?
6. Sest ma polle mitte koias ellanud sest päwast, kui ma Israeli lapsed Egiptussest ollen üllestonud, ei tännage päwani, waid ollen telgi ja maia sees käinud.
7. Kus ma ial keige Israeli lastega ollen käinud, kas ma ühhe sanna ollen lausnud ühhelegi Israeli sugguarrudest, kedda ma ollen käsknud omma Israeli rahwast kui karjane hoida, ja öölnud: Mikspärrast ei ehita teie mulle mitte ühte kodda Seedripuust?
8. Sepärrast pead sa nenda mo sullase Tawetile ütlema: Nenda ütleb wäggede Jehowa, ma ollen sind lammaste karja-aiast puddolojuste järrelt wötnud, et sa piddid mo rahwa ülle Israeli ülle wüsrüks ollema.
9. Ja ollen soga olnud keikis paikus, kus sa ial käinud, ja ollen keik so waenlased so eest ärra--kautanud, ja sulle sure nimme teinud, kui nende suurte nimmi on, kes Ma peäl.
10. Ja omma rahwale Israelile tahhan ma ühhe paiga seäda ja tedda istutada, et ta ommal assemel ellab, ja seält ennam ei ligu, ja pöratsed innimessed ei pea tedda mitte ennam waewama, nenda kui ennemuiste.
11. Sest sest päwast, kui ma käsko andsin kohtomoistiattetele omma rahwa Israeli pärrast, ollen ma sulle keigeennamiste hingamist annud keige so waenlaste polest; ja Jehowa kulutab sulle, et Jehowa sulle tahhab suurt perret sata.
12. Kui so päwad täis sawad ja sa omma wannemattega maggama läinud, siis tahhan ma so suggu, mis sinno sissekonnast wäljatulleb, so järrele sata tousma ja selle kuningriiki kinnitada.
13. Sesamã peab mo nimõle ühhe koia ülles--ehhitama, ja ma tahhan temã kuningriigi aujärre kinnitada iggawesseks aiaks.
14. Minna tahhan temmale issaks olla, ja temma peab mulle poiaks ollema: kui

ta köwwerust teeb, siis tahhan ma tedda innimeste witsaga ja innimeste laste nuhtlustega karristada.

15. Ja mo heldus ei pea mitte ta jurest ärra--lahkuma, nenda kui ma sedda Sauli käest ollen ärralahutanud, kedda ma sinno eest ärrasaatnud.

16. Ja so suggu ja so kuningriik peab iggawest kindel ollema sinno ees, so aujärg peab tuggew ollema iggaweste.

17. Nenda kui keik needsinnatsed sannad ja keik se näggeminne olli, nenda räkis Natan Taweti wasto.

18. Ja kuningas Tawet tulli ja jäi Jehowa ette ja ütles: Kes ollen minna ISSand Jehowa, ja mis on minno suggu, et sa mind siit saadik olled saatnud?

19. Ja se on weel wähha so melest, ISSand Jehowa, sa olled ka omma sullase sou pärrast jo räkinud sest, mis pitka aia pärrast peab sündima, ja sedda iñimesse wisil, kes ISSAND JEHOWA!

20. Ja mis peab Tawet weel ennam so wasto räkima? sest sinna tunned omma sullast, ISSand Jehowa!

21. Omma sanna pärrast ja omma süddame järrele olled sa keik sedda suurt asja teinud, et sa omma sullasele sedda piddid teäda andma.

22. Sepärrast olled sinna suur, oh Jehowa Jummal! sest ükski polle so sarnane, polle ka muud Jummalat kui sinna, keik sedda möda mis meie omma körwadega olleme kuulnud.

23. Ja kes on kui sinno rahwas kui Israel, üks ainus rahwas siin Ma peäl? kedda Jummal on läinud ennesele lunnastama rahwaks, ja ennesele nimme teggema, ja et sa oh Jummal, isseennese pärrast olled omma male teinud sured asjad ja mis kartusse wäärt, omma rahwa pärrast, mis sa ennesele olled lunnastand Egiptussest, ja pagganatte ja nende jummalatte käest.

24. Ja sa olled omma Israeli rahwast kinnitanud, ennesele rahwaks iggaweste, ja sinna Jehowa, olled neile Jummalaks sanud.

25. Ja nüüd Jehowa Jummal kinnita iggaweste se sanna, mis sa omma sullase pärrast ja ta suggu pärrast räkinud, ja te nenda kui sa olled räkinud:

26. Et so nimi sureks saaks iggawest, ja saaks ööldud: Wäggede Jehowa on Jummal Israeli ülle, ja so sullase Taweti suggu peab so ees kindlaste seisma.

27. Sest siña, wäggede Jehowa Israeli Jummal, olled omma sullase körwas ilmutanud ja üttelnud: Ma tahhan sulle suurt perret sata; sepärrast on so sullane omma süddame leidnud, et ta se sinnatse palwega sind woib palluda.

28. Ja nüüd ISSand Jehowa, sinna olled sesamma Jummal, ja sinno sannad sawad töeks, et sa omma sullase wasto sedda head olled räkinud.

29. Ja nüüd wötta ette ja önnista omma sullase suggu, et se iggaweste so ette jääks: sest sinna ISSand Jehowa olled räkinud, ja sinno önnistamisest önnistakse so sullase suggu iggaweste.

8. Peatük.

Tawet saab woimust mitme waenlase peäle, ja saab omma riki laiemaks.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Tawet Wilistid mahhalöi ja neid allandas; ja Tawet wöttis pea-liñna Wilistide käest ärra.
2. Temma löi ka Moabid mahha ja mootis neid kui nöriga ärra, kui ta neid wasto maad sai mahhaheitnud: agga ta mootis kaks ossa ärra, mis piddi surma pandama, ja ühhe terve ossa, mis piddi ellusse jäetama; ja Moabid said Taweti allamaks, kes temmale piddid andid toma.
3. Ja Tawet löi Reobi poia Adadeseri Soba kunninga mahha, kui ta läks oma wägge, mis Wratti jõe jures, taggasi saatma.
4. Ja Tawet sai temma käest kätte tuhhat ja seitsesadda rüütli ja kakskümmend tuhhat meest jallawägge; ja Tawet raius katki keik söawankri hooste öndla soned, ja jättis neist agga saa wankri täit ülle.
5. Ja Siria-rahwas Tamaskussest tullid Adadeserile Soba kunningale appi: agga Tawet löi Siria-rahwa seast kakskolmatkümmend tuhhat meest mahha.
6. Ja Tawet pani liñnawägge Tamaskusse Siria-male, ja Siria-rahwas said Tawetile allamaks, kes temmale piddid andid toma: sest Jehowa satis Tawetile abbi keikis paikus, kuhho ta läks.
7. Ja need kuld-kilbid, mis Adadeseri sullaste pärralt ollid olnud, wöttis Tawet ja wiis neid Jerusalemma.
8. Ja Petast ja Perotaist Adadeseri liñnade seest wöttis kuningas Tawet wägga palju waske.
9. Kui Toi Hamati kuningas sai kuulda, et Tawet keik Adadeseri wägge olli mahhalönud:
10. Siis läkkitas Toi omma poia Jorami kunninga Taweti jure, temma käest küssima, kas ta kässi piddi hästi käima, ja temmale palju terwit wima, et ta Adadeseri wasto olli söddind ja tedda mahhalönud, (sest Adadeseril olli ikka söddimist Toi wasto) ja temma käes olli hõbberiisto, ja kuldriisto ja, waskriisto.
11. Neid pühhitses kuningas Tawet ka Jehowale se hõbbeda ja kullaga, mis ta olli pühhitsend keikist pagganist, kedda ta ennese alla saatnud:
12. Siria ja Moabi-rahwa käest, ja Ammoni laste käest, ja Wilistide ja Amalekide käest, ja Reobi poia Adadeseri Soba kunninga sagist.
13. Ja Tawet teggi ennast kuulsaks, kui ta taggasi tulli, ja sola-orgusse Siria-rahwast kahheksateistkümmend tuhhat olli mahhalönud;
14. Ja pani Edomi-male liñnawägge, keige Edomi-male pani ta liñnawägge, et keik Edomid Tawetile allamaks said: sest Jehowa satis Tawetile abbiks keikis paikus, kuhho ta läks.
15. Nenda olli Tawet kuningas keige Israeli ülle, ja Tawet satis kohhut ja öigust keige omma rahwale.

16. Ja Joab Seruja poeg olli wäe ülle, ja Josawat Ahiludi poeg olli üllem-nou-
andia.

17. Ja Sadok Ahitubi poeg ja Ahimelek Abjatari poeg ollid preestrid, ja Seraja
olli kirjutaja,

18. Ja Penaia Jojada poeg olli Kreti ja Pleti wäe ülle, ja Taweti poiad ollid
üllemad ma--wallitsejad.

9. Peatük.

Taweti arm Jonatani poia Mewiboseti wasto.

1. Ja Tawet ütles: Kas on weel kegi, kes Sauli soust üllejäänud, siis tahhan ma
temmale head teha Jonatani pärrast.

2. Ja Sauli suggul olli sullane, Siba nimmi, ja nemmad kutsusid tedda Taweti
jure; ja kuningas ütles ta wasto: Olled sinna Siba? ja temma ütles: Ollen so
sullane jah !

3. Ja kuningas ütles: Eks olle ükski ennam Sauli soust, et ma temmale
Jummala pärrast head teen? ja Siba ütles kunninga wasto: Üks Jonatani poeg
on alles, kes jalgust wiggane.

4. Ja kuningas ütles temmale: Kus ta on? ja Siba ütles kunninga wasto: Wata
temma on Makiri Ammieli poia koiast Lodebaris.

5. Ja kuningas Tawet läkkitas siina ja wöttis tedda Makiri Ammieli poia koiast
Lodebarist ärra.

6. Kui Mewiboset Jonatani poeg Sauli poia poeg Taweti jure tulli, siis heitis ta
oma silmili mahha ja kummardas: ja Tawet ütles: Mewiboset! ja ta ütles: Siin
ma ollen so sullane.

7. Ja Tawet ütles temmale: Ärra karda, sest ma tahhan töest sulle head teha
Jonatani so issa pärrast, ja keik so issa Sauli põllud sulle taggasi anda, ja
sinna isse pead allati minno laudas leiba söma.

8. Ja temma kummardas ja ütles: Mis on so sullane, et sa olled waatnud ühhe
surno koera peäle, nenda kui minna ollen.

9. Ja kuningas hüdis Siba Sauli sullast ja ütles ta wasto: Keik, mis ial Sauli ja
keige ta suggu pärralt on olnud, ollen ma so issanda poiale annud.

10. Ja sa pead temmale maad harrima, sinna ja so poiad ja so sullased, ja
pead temma kätte toma, et se sinno issanda poiale leiwaks saab, mis ta sööb;
ja Mewiboset so issanda poeg peab allati mo laudas leiba söma: (agga Sibal
olli wiisteistkümmed poega ja kakskümend sullast.)

11. Ja Siba ütles kunninga wasto: Keik sedda möda, kui mo issand se
kuningas omma sullast kässib, nenda tahhab so sullane teha; ja Tawet ütles:
Mewiboset peab mo laudas söma kui üks neist kunninga lastest.

12. Ja Mewibosetil olli üks pissokenne poeg, Mika nimmi; ja keik, kes Siba maias ellasid, ollid Mewiboseti sullased.

13. Ja Mewiboset ellas Jerusalemmas, sest et ta allati kunninga laudas söi, ja ta lonkas mollemid jalgo.

10. Peatük.

Södda Amõnide wasto, ja mis sü pärrast se tousnud.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Ammoni laste kunningas ärrasurri, ja ta poeg Anun sai kuningaks temma assemele.

2. Ja Tawet ütles: Ma tahhan Anunile Naasi poiale head tehha, nenda kui temma issa mulle head on teinud; ja Tawet läkkitas ommad sullased ta issa pärrast tedda trööstima, ja Taweti sullased tulli Ammoni laste male.

3. Ja Ammoni laste würestid ütlesid Anuni omma issanda wasto: Kas peaks Tawet sinno issa so silma ees auustama, et ta trööstiad so jure on läkkitand? eks Tawet ei olle sepärrast ommad sullased so jure läkkitanud, et ta se liña tahhab katsuda läbbi ärra, ja sedda sallaja wadata ja sedda ümberlüa?

4. Ja Anun wöttis Taweti sullased ja aias nende habbeme poleks ärra, ja leikas nende rided nende perseni poleks ärra, ja laskis neid ärraminna.

5. Kui sedda Tawetile teäda anti, siis läkkitas ta nende wasto, sest neile meestele olli suur häbbi tehtud; ja kunningas ütles: Jäge Jeriko, kunni teie habbe saab jälle kasnud, siis tulge taggasi.

6. Kui Ammoni lapsed näggid, et nemmad Taweti melest ollid läinud haisema; siis läkkitasid Ammoni lapsed ja palkasid Siria-rahwast Petrehobist ja Siria-rahwast Sobast kakkümmend tuhhad jallawägge, ja Maaka kunninga käest tuhhad meest, ja Tobi meeste käest kaksteist--kümmend tuhhad meest.

7. Kui Tawet sedda sai kuulda, siis läkkitas ta Joabit ja keik söawägge omma wäggewattega.

8. Ja Ammoni lapsed läksid wälja ja seädsid endid taplussele wärrawa tahha, ja Siria-rahwas Sobast ja Reobist ja Tobi ja Maaka mehhed ollid isseärranis seäl wäljal.

9. Kui Joab näggi, et taplus temma wasto olli eest ja takka: siis wallitses ta ärra keikist Israeli ärrawallitsetud mehhist, ja seädis neid Siria-rahwa wasto ülles.

10. Ja sedda teist rahwast andis ta omma wenna Abisai kätte, et ta neid Ammoni laste wasto pididi üllesseädma.

11. Ja ta ütles: Kui Siria-rahwas peaksid mo peäle woimust sama, siis tulle sa mulle appi, ja kui Ammoni lapsed so peäle peaksid woimust sama, siis tahhan ma sulle appi tulla.

12. Olle julge, ja olgem wahwad omma rahwa eest ja omma Jummalala lihnade eest, ja Jehowa tehko, mis ta melest hea on.
13. Ja Joab läks senna ja se rahwas, mis temmaga, Siria-rahwa wasto taplema, ja nemmad pöggenesid ta eest ärra.
14. Kui Ammoni lapsed näggid, et Siria-rahwas pöggenesid, siis pöggenesid nemmad Abisai eest ka ärra ja läksid lihna: ja Joab läks taggasi taplemisest Ammoni laste wasto ja tulli Jerusalemma.
15. Kui Siria-rahwas näggi, et nemmad Israeli ette ollid mahhalödud, siis koggusid nemmad ühtlase kokko.
16. Ja Adareser läkkitas ja laskis Siria-rahwast, mis teile poole Wratti- jõe on, wäljatulla, ja nemmad tullid Elami, ja Sobak Adareseri wäe pealik olli nende ees.
17. Ja Tawetile anti sedda teäda, ja ta koggus keik Israeli kokko ja läks ülle Jordani ja tulli Elami; ja Siria-rahwas seädsid endid taplussele Taweti wasto ja söddisid temmaga.
18. Ja Siria-rahwas pöggenes Israeli eest ärra, ja Tawet tappis Siria-rahwast seitsme saa wankri täit ärra, ja nellikümmend tuhat rüütli, ja ta löi Sobaki temma wäe pealikko mahha, et ta sihna paika ärrasurri.
19. Kui keik kuningad, kes Adareseri allamad ollid, näggid, et nemmad Israeli ette ollid mahhalödud, siis teggid nemmad rahho Israeli ja jäid nende allamaks; ja Siria-rahwas kartsid Ammoni lastele ennam appi minnes.

11. Peatük.

Taweti abbiellorikminne Patsebaga, ja Uria tapmiñe.

1. Ja se sündis aasta pärrast sel aial, kui kuningad sötta wäljalähhäwad, et Tawet Joabi ja ommad sullased temmaga ja keik Israeli wäljaläkkitas, et nemmad Ammoni lapsed pidid ärrarikkuma ja Rabba lihna alla minnema, agga Tawet jäi Jerusalemma.
2. Ja se sündis öhto aial, et Tawet ommast wodist üllestousis, ja kunninga koia kattukse peäl köndis, ja kattukse peält näggi ühhe naese ennast pessewad, ja se naene olli wägga illusa näoga.
3. Ja Tawet läkkitas ja küssis se naese järrele; siis ööldi: Eks se olle Patseba Eliami tüttar, Uria Ittimehhe naene?
4. Ja Tawet läkkitas Käskusid ja käskis tedda tua, ja kui temma ta jure sai tulnud, siis maggas ta temma jures; ja se naene olli wast ennast puhhastanud ommast rojussest; pärrast läks ta taggasi omma kotta.
5. Ja se naene sai käima peäle, ja läkkitas, ja andis sedda Tawetile teäda ja ütles: Minna ollen käima peäle sanud.

6. Ja Tawet läkkitas Joabi jure ja ütles: Läckita mo jure se Ittimees Uria; ja Joab läkkitas Uria Taweti jure.
7. Kui Uria temma jure sai, siis küssis Tawet, kas Joabi kässi ja kas rahwa kässi pididi hästi käima, ja kas hea luggu söaga pididi ollema.
8. Ja Tawet ütles Uria wasto: Minne alla omma kotta ja pesse ommad jallad; ja kui Uria kunninga koiast sai wäljaläinud, siis tulli ta järrele kunninga roog.
9. Ja Uria heitis kunninga koia ukse ette maggama keikide omma issanda sullaste jure, ja ei läind mitte alla omma kotta.
10. Ja nemmad andsid Tawetile teäda ja ütlesid: Uria polle mitte allaläinud omma kotta; ja Tawet ütles Uria wasto: Eks sa tee peält ei olle tulnud? miks sa siis polle allaläinud omma kotta.
11. Ja Uria ütles Taweti wasto: Se laekas, ja Israel ja Juda jäwad telkide sisse, ja mo issand Joab ja mo issanda sullased on wäljal leris, ja minna peaksin omma kotta minnema söma, ja joma ja omma naese jures maggama? ni töest kui sinna ellad, ja so hing ellab, ei te ma sedda asja mitte.
12. Ja Tawet ütles Uria wasto: Jä tänna ka seie, ja homẽ sadan ma sind ärra; ja Uria jäi Jerusalemma sel päwal ja teisel päwal.
13. Ja Tawet kutsus tedda, et ta pididi temma ees söma ja joma, ja ta teggi tedda jobnuks; ja öhto läks ta wälja omma wodi peäle maggama omma issanda sullaste jure, ja ei läinud mitte alla omma kotta.
14. Ja se sündis homõiko, et Tawet ramato kirjotas Joabile ja läkkitas sedda Uriaga ärra.
15. Ja ta olli ramatusse kirjotanud ja öölnud: Pange Uria keigekangema taplusse kohta ja tagganegema temma takka ärra, et tedda mahha--lückse, et ta surreb.
16. Ja se sündis, kui Joab liõna jure wahti panni, et ta Uria senna paika panni, kust ta teädis, et seäl wahwad mehhed ollid.
17. Ja liõnamehhed tullid wälja ja taplesid Joabi wasto, ja monned rahwa seast Taweti sullasist langsid mahha, ja Uria se Ittimees surri ka ärra.
18. Ja Joab läkkitas ja andis Tawetile keik söa luggu teäda.
19. Ja temma käskis sedda kes Käsk olli, üttelda: Kui sa saad keik se söa luggu kunningale räkinud,
20. Ja kui se sünnib, et kunningale wihha touseb ja ütleb sulle: Mikspärrast ollete ni liggi läinud liõna jure taplema? eks teie teädnud, et nemmad müri peält laskwad?
21. Kes löi Abimeleki Jerubeseti poia mahha? eks üks naene wiskand ühhe weski peälmissesse kiwwi tükki müri peält ta peäle, et ta Tebetsi surri? mikspärrast ollete teie müri liggi läinud? siis ütle: So sullane Uria se Ittimees on ka surnud.
22. Ja se Käsk läks, ja tulli ja andis Tawetile teäda sedda keik, mispärrast Joab tedda olli läkkitand.

23. Ja se Käsik ütles Taweti wasto: Kui need mehhed meie peäle woimust said ja meie peäle wäljatullid wäljale, siis ollime pärrast nende kaela peäl wärrawa suust sadik.

24. Ja need küttid lasksid sinno sullaste peäle müri peält, et monningad kunninga sullasist surrid, ja so sullane Uria se lttimees on ka surnud.

25. Ja Tawet ütles selle Kässo wasto: Nenda pead sa Joabi wasto ütlemä: Ärgo olgo se assi mitte pahha so melest, sest moök sööb ni hästi ühte kui teist; söddi sinna agga wahwaste liñna wasto ja kissu sedda mahha. Nenda kinnita tedda.

26. Kui Uria naene sai kuulda, et temma mees Uria ärrasurnud, siis teggi ta kaebdust omma mehhe pärrast.

27. Ja kui leinamisse aeg sai möda läinud, siis läkkitas Tawet ja korristas tedda omma kotta, ja ta sai temmale naeseks ja tõi temmale poia ilmale; ja se assi, mis Tawet teggi, olli pahha Jehowa melest.

12. Peatük.

Taweti süddamelik pöörmäne, ja mis sündinud pärrast.

1. Ja Jehowa läkkitas Natanit Taweti jure, ja temma tulli ta jure ja ütles temmale: Kaks meest olli ühhes liñnas, teine rikkas ja teine kehwa.

2. Sel rikkal olli wägga paljo lambo ja weiksid.

3. Agga sel kehwal ei olnud muud middagi, kui agga üks ainus pissike utto-tal, mis ta olli ostnud ja toitis sedda, et se temma jures ja ta laste jures ühtlase ülleskaswis: se söi ta pallokesest ja jõi ta karrika seest, ja maggas temma sülles ja olli ta jures kui tüttar.

4. Kui nüüd se rikka mehhe jure üks teekäia tulli, siis ei raatsind ta mitte wötta ennese lammastest egga ennese weiksid selle teekäiale, kes ta jure tulnud, roga tehha, waid ta wöttis selle kehwa mehhe utto-talle, ja teggi sest roga selle mehhele, kes ta jure olli tulnud.

5. Ja Taweti wihha süttis wägga põllema se mehhe wasto, ja ütles Natani wasto: Ni töest kui Jehowa ellab, se mees, kes sedda teinud, se on töest surma wäärt.

6. Ja ta peab se utto-talle neljawörra jälle ärramaksma, sepärrast et ta sedda asja on teinud, ja ei olle mitte armo annud.

7. Ja Natan ütles Taweti wasto: Sinna olled se mees! Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, minna ollen sind Israeli ülle kunningaks woidnud, ja sind Sauli käest ärrapeästnud.

8. Ma ollen sulle ka so issanda perre annud ja so issanda naesed sinno süllesse, ja ollen sulle Israeli ja Juda suggu annud; ja kui se alles wähha on, siis olleksin sulle woinud ni hästi seddasuggust kui weel muud jure anda.

9. Mikspärrast ei olle sa Jehowa sanna ei mikski pannud, et sa teggid, mis ta melest pahha on ? Uria se Ittimehhe olled sa moögaga mahhalönu, ja ta naese ennesele naeseks wötnud, ja tedda olled sa Ammoni laste moögaga ärra--tapnud.
10. Sepärrast ei pea ka moök so suggust ärra--lahkuma ei ellades, se eest et sa mind ei olle mikski pannud, ja Uria se Ittimehhe naest wötnud, et ta sulle naeseks pididi ollema.
11. Nenda ütleb Jehowa: Wata ma tahhan so omma soust kurja so peäle sata, ja sinno naesed so silma eest wötta ja so liggimessele anda, ja se wöttab so naeste jures maggada selle sinnatse päwa paistes.
12. Sest sinna olled sedda sallaja teinud, agga minna tahhan sedda asja teha keige Israeli ees ja päikesse ees.
13. Ja Tawet ütles Natani wasto: Ma ollen patto teinud Jehowa wasto ; ja Natan ütles Taweti wasto: Jehowa on ka so patto lasknud mödaminna α , sinna ei pea mitte surrema.
14. Ommeti et sa se asja läbbi Jehowa waenlased olled saatnud kurjaste laimama, siis peab ka se poeg, kes sulle on sündinud, wissiste surrema.
15. Ja Natan läks omma kotta, ja Jehowa löi se lapse, mis Uria naene Tawetile ilmale tonud, et ta wägga haigeks sai.
16. Ja Tawet otsis Jummalat se poeglapse pärrast, ja Tawet paastus kowwaste, ja tuli ja jäi ülle ö Ma peäle mahha.
17. Ja ta koia wannemad mehhed astusid temma jure tedda maast üllestöstmä, agga ta ei tahtnud mitte, egga wotnud nendega leiba.
18. Ja seitsmel päwal sündis, et se laps ärra--surri, ja Taweti sullased kartsid temmale ülles--räkides, et se laps surnud olli, sest nemmad ütlesid: Ennä kui se laps alles ellus olli, siis rääksime ta wasto, ja temma ei kuulnud meie sanna mitte; kuidä peame meie nüüd temmale ütlemä, se laps on ärrasurnud? ehk ta teeb wahhest ennesele kahjo.
19. Kui Tawet näggi, et temma sullased issi--keskes pommisesid, siis moistis Tawet, et se laps olli surnud; ja Tawet ütles omma sullaste wasto: Ons se laps surnud? ja nemmad ütlesid: On surnud jah.
20. Ja Tawet tousis maast ülles, ja pessis ja woidis ennast ja panni ommad teised rided selga, ja läks Jehowa kotta ja kummardas, ja tuli jälle omma kotta ja küssis süa, ja nemmad pannid leiba ta ette ja ta söi.
21. Ja temma sullased ütlesid ta wasto: Mis assi se on, mis sa olled teinud? se lapse pärrast, kui ta ellus olli, paastsid ja nutsid sa, ja pärrast sedda, et laps on surnud, toused sa ülles ja wöttad leiba.
22. Ja ta ütles: Kui se laps alles ellus olli, siis paastusin ja nutsin ma, sest ma mötlesin, kes teab, ehk Jehowa heidab armo mo peäle, et se laps ellusse jääb.

23. Agga nüüd on ta surnud; mikspärrast pean ma paastma? kas ma tedda weel woin jälle taggasi tua? kül minna lähän temma jure, agga temma ei tulle mitte minno jure taggasi.
24. Ja Tawet trööstis omma naest Patseba, ja läks temma jure ja maggas ta jures, ja temma sai poia, ja Tawet panni temmale nimme Salomo, ja Jehowa armastas tedda.
25. Ja läkkitas prohwetü Natani käe läbbi, ja nimmetas ta nimē ka Jedidja, Jehowa pärrast.
26. Ja Joab söddis Rabba Ammoni laste liñna wasto, ja sai ühhe kuninglikko liñna ossa kätte.
27. Ja Joab läkkitas Käskusid Taweti jure ja käskis öölda: Ma ollen Rabba wasto söddinud ja ollen sedda wee-liñna kätte sanud.
28. Sepärrast koggu se teine rahwas kokko, ja lö leri ülles se liñna alla ja wötta sinna sedda ärra, et minna sedda liñna ärra ei wötta, ja et minno nimmi selle pärrast kuulsaks ei sa.
29. Ja Tawet koggus keik rahwast kokko, ja läks Rabba, ja söddis temma wasto ja sai sedda kätte.
30. Temma wöttis ka nende kunninga kroni ta Pea peält ärra, mis ühhe talenti kulda wagis kalli kiwwidega, ja se sai Taweti pähhä: temä tõi ka seält liñnast wägga paljo saki wälja.
31. Ja sedda rahwast, mis seäl sees, wiis ta wälja ja panni neid sagidega, ja raud-äkkedega ja kirwestega tööd tegema, kui ta neid teiliskiwwi-ahjust laskis läbbiminna: ja nenda teggi ta keikile Ammoni laste liñnadele; ja Tawet läks taggasi ja keik rahwas Jerusalemma.

13. Peatük.

Ammoni wäggise hora tö omma öega.

1. Ja pärrast sedda sündis, kui Absolomil Taweti poial se illus ödde olli Tamar nimmi, et Amnon Taweti poeg tedda armatses.
2. Ja Amnonil olli kitsas kä, et ta hakkas pöddema Tamari omma öe pärrast, sest ta olli neitsit: sepärrast olli se Ammoni melest kui imme assi, et ta temmale middagi pididi teggema.
3. Ja Amnonil olli üks söbber Jonadab nimmi, kes Simea Taweti weña poeg; ja Jonadab olli wägga tark mees.
4. Ja se ütles temmale: Sa kunninga poeg, miks sa igga homõiko ni lahja olled? eks sa ei tahha mulle sedda üllesräkida? ja Amnon ütles temmale: Ma armatsen Tamarit omma wenna Absalomi ödde.
5. Ja Jonadab ütles temmale: Heida ennast omma wodisse mahha ja te ennast haigeks; kui so issa tulleb sind waatma, siis ütle ta wasto: Ma pallun, lasse mo

ödde Tamarit tulla, et ta mind södaks leiwaga ja mo silma ees se roa walmis teeks, et ma sedda nään ja temma käest söön.

6. Ja Amnon heitis mahha ja teggi ennast haigeks; ja kui kuningas tuli tedda waatma, siis ütles Amnon kunninga wasto: Lasse, ma pallun, mo ödde Tamarit tulla, et ta mo silma ees kaks maggusat koki teeb ja minna ta käest söön.

7. Ja Tawet läkkitas Tamari jure kotta ja käskis öölda: Et miñe omã wenna Amnoni kotta ja te temmale roga.

8. Ja Tamar läks omã wenna Amnoni kotta ja temma olli maas; ja ta wöttis taignat ja sötkus sedda ja teggi maggusad kogid ta silma ees, ja küpsetas need kogid.

9. Ja ta wöttis ühhe panno ja wallas neid temma nähhes wälja, ja temã ei tahtnud mitte süa; ja Amnon ütles: Saatke keik rahwast mo jurest wäljaminnema: ja keik rahwas läksid ta jurest wälja.

10. Ja Amnon ütles Tamari wasto: To se roog kambri, et ma sinno käest söön; ja Tamar wöttis need maggusad kogid, mis ta olli teinud, ja wiis neid kambri omma wenna Amnoni kätte.

11. Kui ta sedda temma jure wiis, et ta pididi söma, siis hakkas ta temmasse kinni ja ütles temmale: Tulle, magga mo jures, mo ödde.

12. Ja temma ütles temmale: Ei mitte mo wend, ärra naera mind mitte ärra! sest nenda ei sünni teha mitte Israelis; ärra te mitte sedda jölledust.

13. Ja minna, kuhho peaksin minna omma häbbi ärrasaatma, ja sinna olled siis kui üks neist jölledaist Israelis; ja nüüd rägi agga kuningaga, sest temma ei kela mind mitte sulle.

14. Agga temma ei tahtnud mitte ta sanna kuulda, waid sai woimust temma peäle ja naeris tedda ärra, et ta temma jures maggas.

15. Ja Amnon wihkas tedda üpris sure wihhaga, sest se wihha, misga ta tedda wihkas, olli surem kui se armastus, misga ta tedda olli armastand: ja Amnon ütles temmale: Touse ülles, minne ärra.

16. Ja temma ütles temmale: Ärra otsi selle sure kurjale süüd sest teisest, mis sa mulle olled teinud, et sa mind tahhad wäljaaiada; ja ta ei tahtnud tedda kuulda,

17. Ja hüdis omma poisi omma teenri ja ütles: Et aiage tedda mo jurest wälja oue, ja panne uks temma tagga lukko.

18. (Ja temmal olli kirjo kuub selgas, sest kunninga tütrede, kes neitsid ollid, kandsid sesuggused kued:) ja temma tener satis tedda wälja, ja pani ukse temma tagga lukko.

19. Ja Tamar wöttis tuhka omma Pea peäle panna, ja kärristas se kirjo kue, mis ta selgas, löhki, ja pani omma kät ennese Pea peäle ja käis ühte puhko ja kissendas.

20. Ja Absalom temma wend ütles ta wasto: Kas so wend Amnon so jures on

olnud? ja nüüd, mo ödde, olle wait, temma on so wend, ärgo seisko so südda se asja peäle; ja Tamar jäi kui üks ärrateotud omma wenna Absalomi kotta.

21. Kui kuningas Tawet keik needsinnatsed asjad sai kuulda, siis olli temmal wägga pahha meel.

22. Ja Absalom ei räkind middagi Amnoniga ei kurja egga head, sest Absalom wihkas Amnonit se asja pärrast, et ta temma öe Tamari olli ärranaernud.

23. Ja kahhe aasta pärrast sündis, et Absalomil lamba-niitjad ollid Paalhatsoris, mis Ewraimi jures on, ja Absalom kutsus keik kunninga lapsed senna.

24. Ja Absalom tuli ka kunninga jure ja ütles: Et wata, so sullasel on lamba-niitjad, siis tulgo, pallun ma, kuningas omma sullastega omma sullase jure.

25. Ja kuningas ütles Absalomi wasto: Ei mitte mo poeg, ärra lasse meid mitte keik miñna, et meie sulle tülleks ei olle; ja temma käis ta peäle, agga ta ei tahtnud mitte tulla, waid önnistas tedda.

26. Ja Absalom ütles: Kui mitte, tulgo siis mo wend Amnon meiega; ja kuningas ütles temmale: Miks peab temma soga minnema?

27. Kui Absalom temma peäle käis, siis laskis ta Amnonit ja keik kunninga lapsed temmaga miñna.

28. Ja Absalom käskis ommad poisid ja ütles: Et wadage, kui Amnoni meel hea on winast ja minna teile ütlen: Löge Amnonit mahha, siis tehke temmale surma, ärge kartke: eks se polle kül, et minna sedda teid ollen käsknud? olge tuggewad ja olge wahwad mehhed.

29. Ja Absalomi poisid teggid Amnonile, nenda kui Absalom käsknud: siis tousid keik kunninga poiad ülles ja söitsid iggamees omma hobbo-eesli selgas ja pöggenesid ärra.

30. Ja se sündis, kui nemmad tee peäl ollid, et se jut Taweti jure sai, et ööldi: Absalom on keik kunninga poiad mahhalönud, ja polle mitte ühteainust neist üllejäänud.

31. Ja kuningas tousis ülles, ja kärristas ommad rided löhki ja heitis Ma peäle mahha, ja keik ta sullased seisid kärristud rided selgas.

32. Ja Taweti wenna Simea poeg Jonadab kostis ja ütles: Ärgo möttelgo mo issand mitte, et nemmad keik need nored mehhed need kunninga poiad on ärratapnud, waid Amnon üksi on surnud: sest sest päwast, kui ta omma öe Tamari sai ärranaernud, on se assi otsego Absalomi suhho olnud pandud.

33. Sepärrast ärgo pango mo issand kuningas mitte omma süddamesse sedda asja, et ta mötleks: Keik kunninga poiad on ärrasurnud; sest Amnon on üksi surnud.

34. Ja Absalom pöggenes ärra; ja se noor--mees se wahhimees töstis ommad silmad ülles ja näggi, ja wata siis tullid palju rahwast tee peält teine teise järrele mäe körwalt.

35. Ja Jonadab ütles kunninga wasto: Ennä kunninga poiad tullewad, nenda on se sündind, kui so sullane räkis.

36. Ja se sündis kui ta sai rākinud, wata siis tullid kuninga poiad, ja tõstsid omma heäle ja nutsid, ja kuningas ka ja keik ta sullased nutsid wägga suurt nutto.

37. Ja Absalom olli ärrapöggenend ja tuli Ammiuri poia Talmai, Kesuri kuninga jure: ja Tawet leinas omma poia pärrast keik need päwad.

38. Kui nüüd Absalom sai ärra pöggenud ja Kesuri läinud, siis olli ta seäl kolm aastat.

39. Ja kuningas Tawet jättis jälle Absalomi wasto wäljaminnemast, sest ta olli ennast trööstinud Amnoni pärrast, kes ärrasurnud.

14. Peatük.

Absalom leppib issaga: tulleb taggasi Jerusalemma.

1. Ja Joab Seruja poeg moistis, et kuninga südda Absalomi wasto olli.

2. Ja Joab läkkitas Tekoa liña, ja laskis seält ühhe targa naese tua ja ütles temma wasto: Et panne ennast leinama ja panne nüüd leina--rided selga, ja ärra woia ennast mitte ölliga, ja olle kui üks naene, kes monda päwa surno pärrast leinanud.

3. Minne siis kuninga jure sisse ja rägi ta wasto sedda wisi: (ja Joab panni need sannad ta suhho.)

4. Ja se naene Tekoast rākis kuninga wasto, kui ta silmili Ma peäle mahhaheitnud ja kummardanud, ja ütles: Kuningas, sada abbi.

5. Ja kuningas ütles temmale: Mis sul on? ja ta ütles: Ma ollen öige lesknaene, sest minno mees on surnud.

6. Ja so ümmardajal olli kaks poega ja need kahhekeksi taplessid wäljal, ja et nende wahhel ühtegi lahhutajat ei olnud, siis teine löi teist mahha ja teggi temmale surma.

7. Ja wata keik se sugguwössä kippub so ümmardaja peäle ja ütlewad: Anna sedda wälja, kes omma wenna mahhalönud, et meie tedda surma panneme ta wenna hinge eest, kedda temma on ärratapnud, et meie sedda pärriat ka kautame: siis kustutawad nemmad mo süt ka ärra, mis üllejänud, et nemmad mo mehhele ei nimmet egga suggu ülle ei jätta Ma peäle.

8. Ja kuningas ütles naese wasto: Minne omma kotta, sest ma tahhan käsko sinno pärrast anda.

9. Ja se Tekoa naene ütles kuninga wasto: Mo issand kuningas, se üllekohhus jägo minno peäle ja mo issa sou peäle, agga se kuningas ja ta aujärg olgo ilma süta.

10. Ja kuningas ütles: Kes so wasto rāgib, sedda to minno jure, ja ta ei pea mitte enam sinnusse puutma.

11. Ja temma ütles: Möttelgo siis kuningas Jehowa omma Jummal peäle, et se werre taggakulaja mitte wägga ärra ei rikku, ja et nemmad mo poega ärra ei kauta; ja temma tüles: Ni töest kui Jehowa ellab, ei pea so poia Peast ei karwagi mitte mahhawerima.
12. Ja se naene ütles: Lasse omma ümmardaja üht sanna omma issanda kunninga wasto räkida; ja ta ütles: Rägi.
13. Ja se naene ütles: Agga mikspärrast mötled sa seddasuggust Jummal rahwa wasto? sest et kuningas sedda sanna on räkinud, on temma kui süallune, sepärrast et kuningas omma ärralükkatud ei lasse taggasi tulla.
14. Sest meie surreme töeste ärra ja olleme kui wessi, mis Ma sisse woab, mis ei woi jälle kogguda; ja Jummal ei wötta mitte hinge ärra, ja mötleb need mötled, et ta ei lükka ennesest ärra, kes olli ärralükkatud.
15. Ja nüüd et ma ollen tulnud se sanna kunninga omma issanda wasto räkima, on sepärrast, et rahwas mulle kartust teinud, ja so ümmardaja mötles, ma tahhan otse kunninga wasto räkida, ehk wahhest kuningas wöttab teha, mis ümmardaja rägib,
16. Kui kuningas wöttab kuulda, et ta omma ümmardaja peästab selle mehhe käest, kes mind ja mo poia ühtlase pididi ärrakautama Jummal pärris-ossast.
17. Ja sinno ümmardaja mötles: Kül mo issanda kunninga sanna saab mulle hingamisseks: sest otsego Jummal ingel, nenda on mo issand kuningas, et ta head ja kurja kuleb; ja Jehowa so Jummal olgo sinnoga.
18. Ja kuningas kostis ja ütles se naese wasto: Et ärra salga mulle mitte sedda asja, mis ma so käest küssin; ja se naene ütles: Mo issand kuningas rägigo pallun ma.
19. Siis ütles kuningas: Kas Joabi kässi on soga keiges ses asjas? ja se naene kostis ja ütles: Ni töest kui so hing ellab, mo issand kuningas, ei woi ükski egga parremat egga pahhemat kät kallada keigest sest, mis mo issand kuningas on räkinud: sest so sullane Joab se on mind käsknud ja se on keik need sannad so ümmardaja suhho pannud:
20. Et ma se könne sedda wisi piddin pöörma, sepärrast on Joab so sullane sedda asja teinud, ja mo issand on tark Jummal ingli tarkust möda, et ta moistab keik, mis Ma peäl.
21. Ja kuningas ütles Joabi wasto: Wata nüüd ma ollen sedda asja teinud: siis minne, to sedda noort meest Absalomit taggasi.
22. Ja Joab heitis silmili mahha Ma peäle, ja kummardas ja önnistas kuningast; ja Joab ütles: Tänapääw tunneb so sullane, et ma ollen armo leidnud so melest, mo issand kuningas, sest et kuningas omma sullase sanna järrele teinud.
23. Ja Joab wöttis kätte, ja läks Kesuri ja tõi Absalomit Jerusalemma.
24. Ja kuningas ütles: Mingo ta jälle omma kotta, sest mo silmi ei pea ta

mitte nähha sama; siis läks Absalom jälle omma kotta ja ei saand kunninga silmi mitte nähha.

25. Ja keiges Israelis ei olnud sedda illusamat meest mitte, kedda nemmad ni wägga kiitsid, kui Absalom; temma jallatallast ta pealaeni es olle temmal wigga.

26. Ja kui ta omma juuksed ärraleikas, (agga se sündis igga aasta lõppetussel, et ta neid ärraleikas, sest need ollid temmale wägga rasked, sepärrast leikas ta neid ärra) siis wagisid ta juuksed kakssadda sekli kunninga wae järrele.

27. Ja Absalomile sündis kolm poega ja üks tüttar, Tamar nimmi, se olli üks illusa näoga naesterahwas.

28. Kui Absalom kaks terwet aastat Jerusalemmas olli ellanud ja ei saand mitte kunninga silmi nähha:

29. Siis läkkitas Absalom Joabi jure, et ta tedda pididi kunninga jure läkkitama: agga temma ei tahtnud mitte ta jure tulla; ja ta läkkitas weel teist korda, agga ta ei tahtnud tulla.

30. Siis ütles ta omma sullaste wasto: Wadage Joabi põllo- jaggo on minno põllo körwas ja tal on seäl odrad peäl, minge ja süütke sedda põllema; ja Absalomi sullased süütsid se põllo--jaggo põllema tullega.

31. Siis wöttis Joab kätte, ja tuli Absalomi jure ta kotta ja ütles ta wasto: Mikspärrast on so sullased se põllo-ossa, mis minno pärralt, tullega süütnud põllema?

32. Ja Absalom ütles Joabi wasto: Ennä ma läkkitasin so jure ja käsksin öölda: Tulle seie, et ma sind läkkitan kunninga jure, ütlemä: Mikspärrast ollen ma Kesurist ärratulnud? se olleks mulle hea, kui ma alles seäl olleksin. Ja nüüd tahhaksin minna kunninga silmad nähha sada, agga kui mo sees on üllekohhus, siis surma mind ärra.

33. Siis läks Joab kunninga jure ja andis temmale sedda teäda, ja hüdis Absalomi, ja ta tuli kunninga jure sisse ja kummardas omma silmili mani kunninga ette, ja kuningas andis Absalomile suud.

15. Peatük.

Tawet pöggeneb omma kangekaelse poia Absalomi eest.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Absalom ennesele satis tölla ja hobbosid ja wiiskümmend meest, kes temma ees jooksid.

2. Ja Absalom tousis warra ülles ja seisis wärrawa tee äres, ja se sündis, et Absalom iggameest, kel rio-assi olli, et ta kunninga jure pididi minnema kohtusse, ennese jure kutsus ja ütles: Kust liñnast sa olled? kui ta ütles: So sullane on ühhest Israeli sugguarrust:

3. Siis ütles Absalom ta wasto: Wata so asjad on head ja öiged, agga kunninga polest polle sul kulajat ühtegi.

4. Ja Absalom ütles: Kes panneb mind kohtomoistjaks seie male, et iggamees, kel rio- ehk kohto-assi on, mo jure tulleks, et minna temãale öigust moistaksin.
5. Ja se sündis, kui kegi ta liggi tulli temma ette kummardama, siis sirrutas ta omma kät ja hakkas temmase kinni ja andis temmale suud.
6. Ja sedda wisi teggi Absalom keige Israeli rahwale, kes kunninga jure kohtusse tullid: nenda warrastas Absalom Israeli meeste süddant ärra.
7. Ja se sündis neljakümne aasta pärrast, et Absalom kunninga wasto ütles: Ma pallun, lasse mind miñna ja omma tootust, mis ma Jehowale tootanud, Ebronis ärratassuda.
8. Sest so sullane on ühhe tootusse tootand, kui ma Kesuris Siria-maal ellasin, ja öölnud: Kui Jehowa mind wahhest jälle taggasi wiib Jerusalemma, siis tahhan ma Jehowat tenida.
9. Ja kuningas ütles temmale: Minne rahhoga. Ja ta wöttis kätte ja läks Ebroni.
10. Ja Absalom läkkitas sallaja-kulajaid keik Israeli souarrude jure ja käskis öölda: Kui teie passuna heält sate kuulda, siis üttelge: Absalom on Ebronis kuningaks sanud.
11. Ja Absalomiga läksid kakssadda meest Jerusalemmast, kes ollid kutsutud, need läksid ommas waggadusses, ja ei teädnud ühtegi sest asjast.
12. Ja Absalom läkkitas Ahitoweli Kilonimehhe Taweti nou-andja temma liñnast Kilust wälja, kui ta tappa-ohwrid ohwerdas; ja se sallaja kurri noupiddamine läks tuggewaks ja rahwas tulli ikka ennam Absalomi jure.
13. Ja üks tulli, kes Tawetile teäda andis ja ütles: Israeli meeste südda käib Absalomi järrel.
14. Ja Tawet ütles keikile omma sullastele, kes temmaga Jerusalemmas: Wötkem kätte ja pöggenegem ärra, sest muido ei peäse meie kuhhogi Absalomi eest: minge ruttuste, et temma ei joua ja meid kätte ei sa, ja meie peäle kurja ei lükka ja sedda liñna moõga terraga mahha ei lö.
15. Ja kuningas sullased ütlesid kuninga wasto: Wata so sullased on walmis keikis, mis meie issand kuningas ärrawallitseb teha.
16. Ja kuningas läks jalla wälja ja keik temma perre, ja neid kümme liganaest jättis ta koia hoidma.
17. Ja kui kuningas sai jalla wälja läinud keige rahwaga, siis jäid nemmad ühhe koia jure seisma, mis kaugel ärra olli.
18. Ja keik temma sullased läksid ta körwast möda, ja keik Kreti- ja keik Pleti-wäggi ja keik Kittimehhed, kuussada meest, kes temma järrele ollid Katist tulnud, läksid kuninga eest möda.
19. Ja kuningas ütles Iltai Kittimehhe wasto: Mikspärrast tahhad sinna ka meiega tulla? minne taggasi ja jä se kuninga jure, sest sa olled woõras ja woid ka jälle omma paika miñna.
20. Eile olli so tullemine ja tänna peaksin ma sind pannema meiega ulkuma

ühhest paigast teise? sest minna lähän, kuhho ma saan; minne taggasi ja wi ommad wennad ennesega taggasi heldusse ja truussega.

21. Ja Ittai wastas kuningale ja ütles: Ni töest kui Jehowa ellab ja mo issand kuningas ellab, seäl paikas, kus mo issand kuningas on, olgo surmaks ehk elluks, seäl peab so sullane ka ollema.

22. Ja Tawet ütles Ittai wasto: Tulle ja minne möda; ja Ittai se Kittimees läks möda ja keik ta mehhed ja keik wäetimad lapsed, kes temmaga.

23. Ja keik se ma-rahwas nutsid sure heälega ja keik rahwas, mis mödaläksid; ja kuningas läks ülle Kidroni jõe, ja keik rahwas läksid kõrwe tee pole.

24. Ja wata ka Sadok olli seäl ja keik Lewitid temmaga, need kandsid Jummalat seädusse laeka ja pannid se Jummalat laeka seisma; ja Abjatar ohwerdas, kunni keik rahwas sai liñna seest ülleläinud.

25. Ja kuningas ütles Sadokile: Wi Jummalat laekas jälle liñna: kui ma armo leian Jehowa melest, siis sadab ta mind jälle taggasi, ja annab mulle sedda ja omma maia nähha.

26. Agga kui ta nenda ütleb: Mul polle sinnust head meelt; siin ma ollen, tehko ta mulle, nenda kui ta melest hea on.

27. Ja kuningas ütles preestri Sadoki wasto: Eks sa nä kuidas se on? minne rahhoga taggasi liñna, ja teie kaks poega teiega, Ahimaats sinno poeg ja Jonatan Abjatariga poeg.

28. Wata ma tahhan wibida kõrbe laggeda peäle, kunni teie käest sanna tulleb, et teie mulle teäda annate.

29. Ja Sadok wiis Abjatariga Jummalat laeka jälle Jerusalemma, ja nemmad jäid siñna.

30. Ja Tawet läks ülles öllipude mäele ühte puhko nuttes, ja ta Pea olli kinnikaetud ja temma käis ilma kingata; ja keik se rahwas, mis temmaga, ollid iggamees oma Pea katnud, ja läksid ülles ühte puhko nuttes.

31. Ja Tawetile anti teäda ja ööldi: Ahitowel on nende seas, kes sallaja kurja nou peawad Absalomiga; ja Tawet ütles: Oh Jehowa, te pallun ma, Ahitoweli nou jölledaks. α

32. Kui Tawet selle mäe otsa sai tulnud, kus ta Jummalat kummardas, wata siis tulli ta wasto Usai se Arkimees, temma kuub olli lõhki kärristud ja muld temma Pea peäl.

33. Ja Tawet ütles temmale: Kui sa moga lähhad, siis olled sa mulle koormaks.

34. Agga kui sa jälle liñna lähhad ja Absalomile ütled: Kuningas, sinno sullane tahhan ma olla; tännini ollen ma kül so issa sullane olnud, agga nüüd tahhan ma ka sinno sullane olla: siis woiksid sinna mo heaks Ahitoweli nou tühjaks teha.

35. Eks olle ka seälsammas sinnoga need preestrid Sadok ja Abjatar? nenda woib sündida, et sa keik need asjad, mis sa kuninga koiast kuled, preestridele Sadokile ja Abjatarile teäda annad.

36. Wata nende kaks poega on seäl nende jures, Ahimaats Sadoki poeg ja Jonatan Abjatari poeg, ja nende läbbi woite teie keik sannumed, mis teie kulete, mo kätte läkkitada.

37. Ja Usai Taweti söbber läks liña, ja Absalom tuli Jerusalemma.

16. Peatük.

Siba kawwalus: Simeti tiggedus: Absalomi hirmus tö.

1. Kui Tawet nattukest maad mäe otsa peält sai eddasi läind, siis tuli Siba Mewiboseti sullane ta wasto, ja üks paar eeslid, mis saddulas, ja nende selgas olli kakssadda leiba, ja sadda rossina kobbarat, ja sadda wigi-kakko ja lähker wina.

2. Ja kuningas ütles Siba wasto: Kuhho tarwis on need sulle? ja Siba ütles: Need eeslid peawad ollema kunninga perrele söita, ja need leiwad ja wiigi-kakkud poistele süa, ja se wiin neile jua, kes körbes peaksid ärrawässima.

3. Ja kuningas ütles: Kus siis so issanda poeg on? ja Siba ütles kunninga wasto: Wata temma jäi Jerusalemma, sest ta ütles: Täanna wöttab Israeli suggu mulle mo issa kuningrigi jälle sata.

4. Ja kuningas ütles Sibale: Wata keik, mis Mewiboseti pärralt on, annan ma sulle; ja Siba ütles: Ma kummardan, lasse mind armo leida so melest, mo issand kuningas.

5. Ja kui kuningas Tawet Pahurimi läks, wata siis tuli seält üks mees wälja, kes Sauli seltsi sugguwössast, ja ta nimmi olli Simei Kera poeg, se tuli wälja ja sajatas ühte puhko,

6. Ja wiskas Tawetit ja keik kunninga Taweti sullased kiwwidega, ja keik rahwas ja keik need wäggewad ollid ta parremal ja ta pahhemal polel.

7. Ja Simei ütles nenda, kui ta sajatas: minne wälja, minne wälja sinna werremees ja pahharetti mees.

8. Jehowa on so kätte maksnud keik Sauli sou werd, kelle assemele sa olled kuningaks sanud: nüüd on Jehowa se kuningrigi so poia Absalomi kätte annud; ja wata sa olled ommas önnetusses, sest sa olled werremees.

9. Ja Seruja poeg Abisai ütles kunninga wasto: Mikspärrast peab sesinnane surnud koer mo issandat kuningast sajatama? et lasse ma lähän ja kissun ta Pea otsast ärra.

10. Agga kuningas ütles: Mis mul on teiega teggemist, Seruja poiad? sajatago temma nenda peäle, sest nenda on Jehowa temmale üttelnud: Sajata Tawetit! ja kes woib öölda: Mikspärrast teed sa nenda?

11. Ja Tawet ütles Abisai wasto ja keikide omma sullaste wasto: Wata mo poeg, kes mo sissekonnast on wäljatulnud, käib mo hinge peäle; ja kui palju

ennam nüüd Jemini poeg? jätke tedda, et ta sajatab, sest Jehowa on temmale sedda üttelnud.

12. Ehk Jehowa wöttab mo willetsusse peäle wadata, et Jehowa mulle head tassub temma tännapäise sajatamise eest.

13. Nenda käis Tawet ja ta mehhed tee peäl, ja Simeï käis ikka mägge möda ta kohhal ja sajatas ühte puhko, ja wiskas kiwwidega temma kohta ja tolmotas mulla-tükkidega.

14. Ja kuningas tuli senna keige rahwaga, mis temma jures, ja ollid ärrawässinud, ja ta hingas seäl.

15. Ja Absalom ja keik rahwas Israeli mehhed ollid tulnud Jerusalemma, ja Ahitowel temmaga.

16. Ja se sündis, kui Usai se Arkimees Taweti söbber Absalomi jure tuli, et Usai Absalomi wasto ütles: Ellago kuningas, ellago kuningas.

17. Ja Absalom ütles Usai wasto: On se sinno heldus omma söbra wasto? miks sa polle läinud omma söbraga?

18. Ja Usai ütles Absalomi wasto: Ei mitte, waid kedda Jehowa ärrawallitseb, ja sesinnane rahwas ja keik Israeli mehhed, eks ma peaks ollema ja jäma temma jure.

19. Ja teiseks, kedda ma peaksin tenima? eks mitte temma poia ees? nenda kui ma so issa ees ollen teninud, nenda tahhan ka sinno ees olla.

20. Ja Absalom ütles Ahitoweli wasto: Andke nou issekeskes, mis meie peame teggema.

21. Ja Ahitowel ütles Absalomi wasto: Heida omma issa lianaeste jure, kedda temma on jätnud kooda hoidma, et keik Israel saab kuulda, et sa omma issa melest olled haisema läinud, siis sawad keikide nende käed, kes soga on, tuggewaks.

22. Siis löid nemmad Absalomile ühhe telgi ülles kattukse peäle, ja Absalom heitis omma issa lianaeste jure keige Israeli nähhes.

23. Ja Ahitoweli nou, mis ta andis neil päiwil, olli otsego olleks kegi Jummalasanna küssinud; nenda olli keik Ahitoweli nou ni hästi Taweti kui Absalomi melest.

17. Peatük.

Ahitoweli surm: Tawetit hoiti pelgus.

1. Ja Ahitowel ütles Absalomi wasto: Lasse mind nüüd kaksteistkümmend tuhat meest ärrawallitseda, et ma kätte wöttan ja sel ösel Tawetit takkaaiain;

2. Et ma ta peäle tullen, kui ta ärrawässinud on ja temma käed on lödwaks läinud, et ma temmale hirmo teen, et keik rahwas, mis ta jures, ärrapöggeneb; ja siis tahhan ma kuningast üksi mahhalüa.

3. Ja keik sedda rahwast tahhan ma so jure taggasi sata; kui keik need mehhed sawad taggasi tulnud, kedda sa otsid, siis jääb keik rahwas rahhuse.
4. Ja se sanna olli öige Absalomi melest ja keik Israeli wannematte melest.
5. Ja Absalom ütles: Hüa ommeti Usai se Arkimees ka seie, et meie kuleme, mis nou ka temma suus on.
6. Ja Usai tulli Absalomi jure, ja Absalom räkis ta wasto ja ütles: Sedda wisi on Ahitowel räkinud, kas peame temma sanna möda teggema? kui mitte, siis rägi sinna.
7. Ja Usai ütles Absalomi wasto: Se nou ei olle mitte hea, mis Ahitowel sel korral on annud.
8. Ja Usai ütles: Sa tunned omma issa ja temma mehhed, et nemmad wäggewad ja nende südda wihha täis on, kui karro, kelle käest poiad wäljal ärrawoetud; ja so issa on söddamees, ja ei jä mitte öseks rahwaga wäljale.
9. Wata ehk ta on puggenud kussagi ühhe kaewandusse sisse ehk teise nisugguse paika; ja kui se sünnib, et hakkatuses monningad neist langewad, et iggaüks, kes sedda kuleb, ütleb: Muist rahwast, mis Absalomi järrel käib, on mahha--lödud:
10. Siis ka se keigewahwam mees, kel südda on kui loukoera südda, sullab hopis ärra: sest keik Israel teab, et so issa wäggew ja et need, kes temmaga, wahwad mehhed on.
11. Sepärrast annan ma se nou, et keik Israelid Tanist Persebast sadik ussinaste so jure koggutakse ni palju kui liiw, mis merre äres, ja et sa isse lahingisse lähhad.
12. Siis tulleme temä peäle ühte nisugguse paika, kust tedda leitakse ja same temä kaela peäle, otsego kaste Ma peäle mahha langeb, et temmast ja keikist neist mehhist, kes temmaga, ei ka ühtainust jälle ei jä.
13. Ja kui ta ühte liñna koggub, siis peawad keik Israeli lapsed selle liñna külge köied pannema, ja tahhame sedda jöeni weddada, senni kui seält ei leita ei kiwwi hunnikkogi.
14. Ja Absalom ütles ja keik Israeli mehhed: Usai Arkimehhe nou on parrem kui Ahitoweli nou: (sest Jehowa olli käsknud Ahitoweli head nou tühjaks teha, sepärrast et Jehowa Absalomi peäle piddi õnnetust saatma.)
15. Ja Usai ütles preestride Sadoki ja Abjatari wasto: Nenda ja nenda on Ahitowel Absalomile ja Israeli wannemattete nou annud, ja nenda ja nenda ollen minna nou annud.
16. Sepärrast läkkitage ussinaste ja andke Tawetile teäda ja üttelge: Ärra jä mitte sel ösel körwe laggeda peäle, waid minne wissiste ülle Jordani, et ei neelta kunningast ärra ja keik rahwast, mis temmaga.
17. Ja Jonatan ja Ahimaats seisid Rogeli kaewo jures, ja üks ümmardaja läks ja kulutas neile sedda, et nemmad piddid minnema ja kunningale Tawetile

teäda andma: sest nemmad ei julgend mitte ennast nähha anda, et nemmad piddid liña minnema.

18. Agga üks pois näggi neid ja andis sedda teäda Absalomile; ja need mollemad läksid ussinaste ja tullid Pahurimi ühhe mehhe kotta, kel ommas oues üks kaew olli, ja siña astusid nemmad sisse.

19. Ja se naene wöttis ja lautas ühhe waiba se kaewo su peäle, ja lautas tango laiale senna peäle, ja se luggu jäi teadmatta.

20. Ja Absalomi sullased tullid se naese jure kotta ja ütlesid: Kus on Ahimaats ja Jonatan? ja se naene ütles neile: Nemmad läksid se wee oia ülle; ja kui nemmad said otsinud ja ei mitte leidnud, siis läksid nemmad Jerusalemma taggasi.

21. Ja se sündis pärrast, kui nemmad said ärraläinud, siis tullid nemmad sest kaewust ülles ja läksid ja kulutasid kuningale Tawetile, ja ütlesid Taweti wasto: Wötke kätte ja minge noppeste ülle wee, sest Ahitowel on sedda wisi teie wasto nou annud.

22. Siis wöttis Tawet ja keik rahwas, mis temmaga, kätte ja läksid ülle Jordani: nemmad läksid homõiko walgeni, kunni ei mitte ühtainust waiak ei jänud, kes ei olleks ülle Jordani läinud.

23. Kui Abitowel näggi, et temma nou järrele ei tehtud mitte, siis pani ta eesli saddulasse, ja wöttis kätte ja läks omma kotta omma liña, ja kui ta omma koia pärrast sai seädmist teinud, siis poos ta ennast ülles ja surri ärra, ja tedda maeti ta issa hauda mahha.

24. Ja Tawet sai Mahanaimi, ja Absalom läks ülle Jordani temma ja keik Israeli mehhed temmaga.

25. Ja Absalom olli Amasa Joabi assemele wäe ülle pannud: ja Amasa olli ühhe mehhe poeg, kelle nimmi Itra üks Isreelimees, kes Abigali Naasi tütre Seruja öe Joabi emma jure olli heitnud.

26. Ja Israel ja Absalom löid leri ülles Kileadi male.

27. Ja se sündis, kui Tawet Mahanaimi tulli, et Sobi Naasi poeg Rabbast Ammoni laste liñnast, ja Makir Ammieli poeg Lodebarist, ja Parsillai Kileadimees Rogelimist,

28. Wodid, ja kausid, ja kiwwiriisto, ja nisso, ja odre, ja jahho, ja odra tango, ja ubbe, ja läätsid ja muud tango,

29. Ja met, ja woid, ja puddolokuksid ja lehma--juusto Taweti jure töid ja se rahwa jure, kes temmaga, neile süa: sest nemmad ütlesid: Rahwas on nälgas ja ärrawässinud ja jannus körbes.

18. Peatük.

Absalom saab hukka, ja Tawet nuttab.

1. Ja Tawet lugges se rahwa ärra, mis temma jures, ja panni nende ülle pealikkud ülle igga tuhhande ja pealikkud ülle igga saa.
2. Ja Tawet läkkitas sedda rahwast wälja, kolmanda ossa Joabi käe al, ja kolmandama ossa Abisai Seruja poia Joabi wenna käe al, ja kolmandama ossa Ittai Kittimehhe käe al; ja kuningas ütles rahwa wasto: Ma tahhan ommeti issi ka teiega wäljaminna.
3. Ja rahwas ütles: Sa ei pea mitte wälja--minnema; sest kui meie peaksime hopis pöggenema, siiski ei holi nemmad meie pärrast middagi, ja ehk kül pool ossa meist peaks surma sama, siiski ei holi nemmad meie pärrast ühtegi, sest nisuggusid, kui meie, on sul kül kümme tuhat: sepärrast on nüüd parrem, et sa meile liñnast appi tulled.
4. Ja kuningas ütles nende wasto: Ma tahhan teha, mis teie melest hea on; ja kuningas jäi wärrawa körwa seisma, agga keik rahwas läksid wälja sadda hawal ja tuhat hawal.
5. Kuningas käskis ka Joabit ja Abisait ja Ittait ja ütles: Olge mulle pehmed se nore mehhe Absalomi wasto; ja keik rahwas kuulsid, kui kuningas keikile pealikkuttele Absalomi pärrast käsko andis.
6. Ja rahwas läks wälja peäle Israeli wasto, ja taplus hakkas Ewraimi metsas.
7. Ja Israeli rahwas lödi senna Taweti sullaste ette mahha, ja sel päwal olli seäl suur mahhalöminne, et kakskümmend tuhat meest langsid.
8. Ja se taplus läks senna laiale ülle keige se Ma, ja mets lõppetas ennam rahwast ärra, kui moök sel päwal olli ärralõppetand.
9. Ja Absalom sattus Taweti sullaste wasto, ja Absalom sõitis hobbo-eesli selgas, ja kui se hobbo-esel ühhe sure tamme alla sai, kel kerud oksad ollid, siis hakkas ta Pea sest tammest kinni, ja temma jäi taewa ja Ma wahhele rippuma, ja se hobbo-esel mis temma al, läks omma teed.
10. Ja üks mees näggi sedda ja räkis Joabile ja ütles: Wata, ma näggin Absalomit ühhes tammes powad.
11. Ja Joab ütles se mehhe wasto, kes temmale sedda teäda andis: Wata, kui sa sedda näggid, mikspärrast ei lönud sa siis tedda mitte siñna mahha? siis olleks minno kohhus olnud, sulle kümme höbbesekli ja ühhe wö anda.
12. Ja se mees ütles Joabi wasto: Kui minna ka omma kätte peäl tuhat höbbesekli wagiksin, ommeti ei pistaks ma omma kät mitte kunninga poia külge; sest kuningas andis käsko sulle ja Abisaile ja Itaile meie kuuldes ja ütles: Pange, kes se ial on, nore mehhe Absalomi tähhele.
13. Ehk kui ma omã hinge peäle olleksin kawwalust teinud, ja et ühtegi asja ei jä kunninga eest warjule, siis sinna isse seisaksid mo wasto.

14. Ja Joab ütles: Ei ma woi nenda so ees odata; ja ta wöttis kolm odda ennese kätte ja aias neid Absalomi süddame sisse, kui ta alles ellas kesk tamme külges.
15. Ja kümme poise, kes Joabi söariistad kandsid, tullid temma ümber ja löid Absalomi mahha ja teggid temmale surma.
16. Ja Joab puhhus passunat, ja rahwas pöörsid taggasi Israeli tagga aiamast, sest Joab kelis rahwast ärra.
17. Ja nemmad wötsid Absalomit ja wiskasid tedda metsa ühhe sure kaewandusse, ja teggid ülles ta peäle ühhe wägga sure kiwwi hunnikko: ja keik Israeli lapsed pöggenesid iggamees omma telki.
18. Ja Absalom olli wötnud ja lasknud omma ello aeges ennesele ühhe auser samba üllestehha, mis kunninga orgus on ; sest ta ütles: Mul ei olle poega, mo nimme mällestusseks; ja ta nimmetas se samba omma nimme järrele, sest tänna--päni hütakse sedda Absalomi märgiks.
19. Ja Ahimaats Sadoki poeg ütles: Et lasse ma josen ja wiin kuningale röömsad sannumed, et Jehowa temmale ta waenlaste käest öigust on saatnud.
20. Ja Joab ütles: Ei sa olle sel päewal mitte röömsa sannumetoja, ja teisel päwal woid sa röömsad sannumed wia, agga nüüd sel päwal ei pea sa mitte sannumed wima, sepärrast et kunninga poeg on surnud.
21. Ja Joab ütles Kusile: Minne, anna kuningale teäda, mis sa olled näinud; ja Kusi kummardas Joabi ette ja jooksis peäle.
22. Ja Ahimaats Sadoki poeg wöttis weel Joabi wasto öölda: Olgo mis ial on, lasse ma josen ka Kusi järrele; ja Joab ütles: Miks sinna tahhad joosta, mo poeg? ja sul ep olle mitte häid sannumid wia.
23. Ta ütles: Et olgo mis tahhab, ma jooksen; siis ütles ta temmale: Et jookse; ja Ahimaats jooksis sedda laggeda Ma teed ja sai Kusist möda.
24. Ja Tawet istus kahhe wärrawa wahhel, ja wahhimees läks wärrawa kattukse peäle müri peäle, ja ta töstis ommad silmad ülles ja näggi ja wata, üks mees jooksis üksi.
25. Ja se wahhimees hüdis ja andis kuningale teäda, et kuningas ütles: Kui ta üksi on, siis on head sannumed temma suus; ja ta läks ikka liggemale.
26. Kui wahhimees näggi teist meest jookswad, siis hüdis se wahhimees wärrawa hoidja pole ja ütles: Ennä weel üks mees jookseb üksi; ja kuningas ütles: Ka se toob head sannumed.
27. Ja wahhimees ütles: Ma nään selle essimesse jooksmist, nenda kui Ahimaatsi Sadoki poia jooksmine; siis ütles kuningas: se on üks hea mees ja ta tulleb hea sannumega.
28. Ja Ahimaats hüdis ja ütles kunninga wasto: Rahho! ja kummardas kunninga ette omma silmili mahha, ja ütles: Kidetud olgo Jehowa so Jummal, kes need mehhed on kinniannud, kes omma kät mo issanda kunninga wasto üllestöstnud.

29. Ja kuningas ütles: Kas se noremehhe Absalomi kässi hästi käib? ja Ahimaats ütles: Ma näggin suurt kärrinat, kui Joab kunninga sullast ja mind sinno sullast seie läkkitas, ja ma ei tea mitte, mis se olli.

30. Ja kuningas ütles: Minne körwale, jä siñna seisma; ja ta läks senna körwale ja jäi seisma.

31. Ja wata Kusi tulli, ja Kusi ütles: Wötko mo issand kuningas head sannumed kuulda, sest Jehowa on sel päwal sulle öigust saatnud keikide käest, kes so peäle kippusid.

32. Ja kuningas ütles Kusi wasto: Kas se noremehhe Absalomi kässi hästi käib? ja Kusi ütles: Mo issanda kunninga waenlased ja keik need, kes so peäle kippuwad sulle kurja teggema, sago se noremehhe sarnatseks.

19. Peatük.

Tawet leinab ja kaebab Absalomi pärrast, ja saab jälle omma kuningrigi peäle.

1. Ja kunninga südda kihwatas, ja temma läks ülles wärrawa üllema tuppa ja nuttis, ja kui ta senna läks, ütles ta nenda: Mo poeg Absalom, mo poeg, mo poeg Absalom! kes annab et ma olleksin ärrasurnud, minna sinno assemel! oh Absalom, mo poeg, mo poeg,

2. Ja Joabile anti teäda: Wata kuningas nuttab ja leinab wägga Absalomi pärrast.

3. Ja se ärrapeästmisse rööm läks sel päwal leinamiseks keige rahwale: sest rahwas sai sel päwal kuulda, et ööldi: Kunninga meel on ta poia pärrast haigeks sanud.

4. Ja rahwas wöttis sel päwal wargsel wisil liñna tulla, otsego rahwas wargsel wisil tulleb, kel häbbi on, kui nemmad taplussest ärrapöggenend.

5. Ja kuningas olli ommad silmad kinni katnud, ja kuningas kissendas sure heäleaga: Mo poeg Absalom, Absalom mo poeg, mo poeg!

6. Ja Joab läks kunninga jure kotta ja ütles: Sa olled täñnapä keikide omma sullaste silmad häbbi täis teinud, kes täñnapäaw sinno hinge, ja so poegade ja so tüttarte hinge, ja so naeste hinge ja so lianaeste hinge on ärrapeästnud.

7. Et sa armastad neid, kes sind wihkawad, ja neid wihkad, kes sind armastawad: sest tänna olled sa teäda annud, et sa pealikkuiist ja sullasist ei holi; sest ma tunnen tänna, et kui Absalom ellaks, ja meie keik tänna surnud olleksime, kül se siis so melest öige olleks.

8. Sepärrast touse ülles, minne wälja ja rägi omma sullaste mele pärrast: sest ma wañnun Jehowa jures, kui sa ei tulle mitte wälja, siis ei jää ülle ö mitte ühtainust meest so jure; se on sul siis weel pahhem kui keik se öñnetus, mis so peäle on tulnud so norest põlwest siit sadik.

9. Ja kuningas tousis ülles ja istus wärrawa suus, ja keige rahwale anti teäta ja ööldi: Wata kuningas istub wärrawa suus; siis tulli keik rahwas kunninga ette, agga Israel olli pöggenend iggamees omma telki.
10. Ja keik rahwas keige Israeli souarrude sees waidlesid ja ütlesid: Kuningas on meid meie waenlaste käest ärrapeästnud, temma on meid ka Wilistide käest lahti teinud, agga nüüd on ta piddand siit maalt Absalomi eest ärrapöggenema.
11. Ja Absalom, kedda meie ennest ülle ollime woidnud, on sötta ärrasurnud; mikspärrast teie siis nüüd wait seisate, et teie kuningast taggasi ei to?
12. Ja kuningas läkkitas preestride Sadoki ja Abjatari jure ja laskis öölda: Räkige Juda wannematte wasto ja üttelge: Mikspärrast tahhate teie wiimsed olla, kuningast jälle omma kotta tomas? (sest keige Israeli kõnned ollid kunninga ette sanud temma kotta.)
13. Teie ollete mo wennad, teie ollete mo lu ja mo lihha, ja mikspärrast tahhate teie wiimsed olla kuningast taggasi tomas?
14. Ja Amasale üttelge: Eks sa olle mo lu ja mo lihha? nenda tehko Jummal mulle ja nenda weel peäle, sinna pead mo ees keige ello aia Joabi assemel wäepealik ollema.
15. Ja ta pöris keikide Juda meeste süddant, kui ühhe ainsa mehhe süddant, et nemmad kunninga jure läkkitasid ööldes: Tulle taggasi sinna ja keik so sullased.
16. Siis läks kuningas taggasi ja tulli Jordani jure, ja Juda-rahwas olli Kilgali tulnud, et nemmad kunninga wasto piddid minnema ja kuningast Jordani ülle saatma.
17. Ja Jemini poia Kera poeg Simej, kes Pahurimist olli, joudis ka ja tulli alla Juda meestega kunninga Taweti wasto.
18. Ja tuhhat meest Penjaminist temmaga, ja Siba Sauli koia sullane ja temma wiisteist--kümmend poega ja ta kakskümmend sullast temmaga, need läksid kermeste kunninga ele ülle Jordani.
19. Ja parw läks ülle kunninga perret toma ja teggema, mis ta melest hea; ja Simej Kera poeg heitis kunninga ette mahha, kui ta ülle Jordani piddi minnema.
20. Ja ta ütles kunninga wasto: Ärgo arwago mo issand mitte sedda üllekohhut süüks ja ärra mötle mitte se peäle, mis üllekohhut so sullane on teinud sel päwal, kui kuningas mo issand Jerusalemmast wäljaläks, nenda et kuningas sedda omma süddamesse peaks pannema.
21. Sest so sullane tunneb, et ma ollen patto teinud; wata sepärrast ollen ma tänna tulnud ja keigeessimenne keigest Josepi soust, et ma piddin omma issanda kunninga wasto seie alla--tullema.
22. Ja Abisai Seruja poeg wastas ja ütles: Eks Simeit ei peaks selle pärrast mitte surma pandama, et ta Jehowa woitud mehhe on sajatand?
23. Ja Tawet ütles: Mis mul teiega teggemist Seruja poiad! et teie mulle tänna

tahhate wastaseks olla; kas peaks tänna keddagi Israelist surma pandama? sest eks ma ei tea, et ma tännapääv Israeli ülle jälle kuningaks saan ?

24. Ja kuningas ütles Simei wasto: Sa ei pea mitte surrema; ja kuningas wandus temmale.

25. Mewiboset Sauli poeg tulli ka alla kunninga wasto, agga temma ei olnud ennese jalgo pesnud egga omma habbet ärraianud, ja ennese ridid ei olnud ta pesnud sest päwast, kui kuningas olli ärraläinud, siña päwani, kui ta rahhoga jälle tulli.

26. Ja se sündis, kui ta tulli Jerusalemma kunninga wasto, et kuningas temmale ütles: Mewiboset, miks sa polle minnoga läinud?

27. Ja ta ütles: Mo issand kuningas, mo sullane on mind petnud, sest so sullane ütles: Ma tahhan ennesele ühhe eesli lasta saddulasse panna, et ma ta selgas söidan ja kuningaga lähän; sest so sullane lonkab jalgo.

28. Ja ta on mo issanda kunninga jure so sullase peäle keelt kannud: agga mo issand kuningas on kui Jummal ingel; sepärrast te, mis so melest hea on.

29. Sest keik mo issa suggu polle muud kui surma wäärt olnud mo issanda kunninga ees; siiski olled sa omma sullase nende seltsi pannud, kes so laudas söwad: mis mul siis enam öigust on, ehk enam kissendamist kunninga pole?

30. Ja kuningas ütles temmale: Miks sa enam ommad asjad rägid? ma ollen öölnud, sinna ja Siba jaggage need wäljad.

31. Ja Mewiboset ütles kunninga wasto: Wötko ta kül sedda hopis ärra nüüd, et mo issand kuningas rahhoga omma kotta on taggasi tulnud.

32. Ja Parsillai Kileadimees tulli alla Rogelimist ja läks kuningaga ülle Jordani, et ta tedda ülle Jordani sataks.

33. Ja Parsillai olli wägga wanna, üks kahheksakümne aastane mees, ja sesamma olli kuningast toitnud, kui ta Mahanaimis seisis; sest ta olli üks wägga rikkas mees.

34. Ja kuñingas ütles Parsillai wasto: Tulle sa moga ülle jõe sest ma tahhan sind ennese jures Jerusalemmas toita.

35. Ja Parsillai ütles kunninga wasto: Kui palju on enam mo ello aasta päiwi, et ma kuningaga Jerusalemma pean üllesminnema?

36. Ma ollen tännapääv kahheksakümmend aastat wanna, kas ma peaksin wahhet teädma hea ja kurja wahhel? kas so sullane woib maitsta, mis ma söön ehk mis ma joon? kas ma woin enam kuulda lauljatte meeste ja naeste heäle? mikspärrast peaks ma siis so sullane omã issandale kuningale enam koormaks ollema?

37. So sullane lähhäb agga omma nattukest maad kuningaga ülle Jordani; mikspärrast peaks siis kuningas sesugguse tassumisega mulle ärratassuma?

38. Lasse, pallun ma, omã sullane taggasi miñna, et ma omma liñna ärrasurren

omma issa ja omma emma haua jure; ja wata so sullane Kimmam woib mo issanda kuningaga siina ülle miina, ja sellele te, mis so melest hea.

39. Ja kuningas ütles: Tulgo Kimmam siis moga siina ülle, ja minna tahhan temmale teha, mis so melest hea on, ja keik, mis sa mo käest tahhad, tahhan ma sulle teha.

40. Kui keik rahwas ülle Jordani olli läinud ja kuningas ka ülleläinud, siis andis kuningas Parsillaile suud ja önnistas tedda, ja ta läks taggasi omma paika.

41. Ja kuningas läks Kilgali ja Kimman läks temmaga; ja keik Juda rahwas ja ka pool Israeli rahwast ollid kuningast ülle saatnud.

42. Ja wata keik Israeli mehhed tullid kunninga jure ja ütlesid kunninga wasto: Miks--pärrast on meie wennad need Juda mehhed sind wargsel wisil ärrawinud, et nemmad kuningast ja ta perret ülle Jordani saatnud ja keik Taweti söa mehhed nendega?

43. Ja keik Juda mehhed kostsid Israeli meeste wasto: Sepärrast et kuningas meile liggem on; agga miks süttib teile se asja pärrast wihha põllema? kas meie olleme ka kunninga käest süa sanud? kas meie andid on kinkitud?

44. Ja Israeli mehhed kostsid Juda meeste wasto ja ütlesid: Meil on kümme ossa sest kuiningast, ja ka Tawetist on meil enam kui teil; miks--pärrast ollete teie, siis meid alwaks pannud? ja eks meie sanna ei olle essimenne olnud meile, et meie oma kuiningast piddime jälle taggasi toma? ja Juda meeste sanna olli kowwem, kui Israeli meeste sanna.

20. peatük.

Seba ukkutab rahwast: Amasat tappetakse.

1. Ja siina juhtus üks paharetti mees Seba nimmi Pikri poeg Jemini mees, ja se puhhus passunat ja ütles: Meil ei olle ühtegi ossa Tawetist, egga meil olle pärris-ossa Isai poiast; Israel, mingo iggamees omma telki.

2. Siis läksid keik Israeli mehhed Taweti järrelt ärra Pikri poia Seba järrele; ja Juda mehhed hoidsid omma kunninga pole Jordanist Jerusalemmast sadik.

3. Ja Tawet tuli Jerusalemma omma kotta; ja kuningas wöttis neid kümme naest, need liignaesed, kedda ta olli jätnud kodda hoidma, ja panni neid ühte kotta hoida ja toitis neid, agga ta ei heitnud mitte nende jure; ja nemmad ollid kinni omma surma päwani kui lesse põlwes keige ello aia.

4. Ja kuningas ütles Amasa wasto: Hüa mulle keik Juda mehhed kokko kolme päwaga, ja olle sinna siis ka siin.

5. Ja Amasa läks Juda kokko hüdma, ja wibis ülle se aia, mis ta temmale olli seädnud.

6. Ja Tawet ütles Abisai wasto: Nüüd teeb Seba Pikri poeg meile enam kurja kui Absalom; wötta sinna omma issanda sullased ja aia tedda tagga, et ta ennesele ei leia tuggewaid liñnasid ja meie silma eest ärra ei peäse.
7. Ja temma järrele läksid wälja Joabi mehhed ja Kreti- ja Pleti-wäggi ja keik wäggewad; ja nemmad läksid Jerusalemmast wälja, Seba Pikri poega taggaaiama.
8. Nemmad ollid sure kiwwi jures, mis Kibeoni liggi, ja Amasa tuli nende ees; (ja Joabi kue ümber, mis ta selgas, olli wö ja seäl peäl wö moögaga, mis ta niutte külges olli kinni ommas tuppes; kui temma eddasi läks, siis langes see moök tuppest wälja.)
9. Ja Joab ütles Amasale: Kas so kässi hästi käib mo wend? ja Joabi parrem kässi hakkas Amasa habbemest kinni, et ta temmale piddi suud andma.
10. Ja Amasa ei hoidnud ennast mitte se moöga eest, mis Joabi käes, ja ta pistis tedda sellega wiendamast külje-luust läbbi, et ta omma sissekonna wäljaaias Ma peäle, ja temma ei pistand mitte teist korda, ja ta surri ärra. Ja Joab aias omma wenna Abisaiga Seba Pikri poia tagga.
11. Ja üks mees Joabi poisedest jäi ta jure seisma, kes piddi ütlemä: Kel Joabi peäle hea meel on ja kes Taweti pool on, se mingo Joabi järrele.
12. Ja Amasa weris werres kesk maanteed; kui se mees näggi, et keik rahwas jäid seisma, siis satis ta Amasa tee peält körwale wäljale, ja wiskas ühhe ride ta peäle: sest et ta näggi, et keik, kes ta jure tullid, seima jäid.
13. Kui ta mantee peält olli körwale sadetud, siis läks iggamees möda Joabi järrele, Seba Pikri poia taggaaiama.
14. Sest ta läks keikist Israeli souarrudest läbbi Petsaaka Abeli ja keik Perirahwa jure; agga teised koggusid ja tullid ka temma järrele.
15. Ja nemmad tullid ja pannid tedda kinni Petmaaka Abelis ja teggid walli ülles liñna wasto, et se jo müri liggi seisis, ja keik rahwas, mis Joabiga ollid, rikkusid keik ärra, mis teel olli, et nemmad piddid müri mahha sama.
16. Ja üks tark naene hüdus liñna seest: Kuulge, kuulge, et üttelge Joabi wasto: Tulle seie liggi, et ma sinnoga woin räkida.
17. Kui ta temma liggi tuli, siis ütles se naene: Olled sa Joab? ja ta ütles: Ma ollen; ja ta ütles temmale: Kule omma ümmardaja könne; ja temma ütles: Ma kulen.
18. Ja temma räkis ja ütles: Nemmad olleksid piddand essite öiete räkima ja ütlemä: Sago Abelis hästi järrele küssitud; ja nenda olleksid asjad korda läinud.
19. Minna ollen üks neist rahholistest truidest Israeli liñnadest ; sinna otsid surmada ühhe liñna, mis Israelis üks emma-lin on; mikspärrast tahhad sa Jehowa pärris-ossa ärraneelda?
20. Ja Joab kostis ja ütles: Se olleks teotusseks, teotusseks olleks se mulle, kui ma peaksin ärraneelma ehk ärrarikkuma;

21. Polle se luggu mitte nenda, waid üks mees Ewraimi mäggiselt maalt Seba nimmi Pikri poeg on omma kät üllestötnud kunninga Taweti wasto; andke tedda üksi wälja, siis lähän ma liña alt ärra: ja se naene ütles Joabi wasto: Wata ta Pead peab so kätte ülle müri wissatama.

22. Ja se naene tulli omma tarkussega keige se rahwa jure, ja nemmad raiusid Seba Pikri poia Pea otsast ärra ja wiskasid Joabi kätte; ja ta puhhus passunat, ja nemmad läksid laiale liña alt ärra iggamees omma telki; ja Joab läks jälle Jerusalemma kunninga jure.

23. Ja Joab olli keige Israeli wäe ülle, ja Penaja Jojada poeg Kreti- ja Pleti-wäe ülle,

24. Ja Adoram makso ülle, ja Josawat Ahiludi poeg olli üllem-nou-andja.

25. Ja Seja kirjutaja, ja Sadok ja Abjatar preestrid;

26. Ja ka Ira Jairimees olli Taweti üllem-ma-wallitseja.

21. Peatük.

Kibeonid leppitakse ärra: södda Wilistide wasto.

1. Ja Taweti aial olli nälg kolm aastat, aasta aasta järrele, ja Tawet otsis Jehowa Palle, ja Jehowa ütles: Se on Sauli pärrast ja se werre suggu pärrast; et ta Kibeonirahwast on ärrasurmand.

2. Ja kuningas kutsus Kibeonirahwast ja ütles nende wasto: (Ja Kibeonirahwas ei olnud mitte Israeli laste seast, waid neist, kes Emoridest üllejänud, ja Israeli lapsed ollid neile wandunud, ja Saul püdis neid mahhalüa, kui ta Israeli ja Juda laste eest omma wihha ülles--näitis.)

3. Tawet ütles nüüd Kibeonirahwa wasto: Mis ma teile pean teggema, ja misga pean ma ärraleppitamist teggema, et teie Jehowa pärris-ossa wöttate önnistada?

4. Ja Kibeonirahwas ütlesid temmale: Meil polle hõbbemat egga kulda tarwis ei Sauli egga temma sou käest, meil polle ka tarwis, keddagi Israelis ärrasurmada; ja ta ütles: Mis teie siis rägite? ma tahhan teile sedda teha.

5. Ja nemmad ütlesid kunninga wasto: Selle mehhe käest, kes meid tahtnud löppetada ja kes meie wasto möttelnud kurja, et meid pididi ärrakautadama, et meie ei piddand paigale jäma ühhegi Israeli raia peäle:

6. Selle laste seast sago meile seitse meest antud, et meie neid Jehowale üllespome Sauli--Kibeas, kes Jehowast olli ärrawallitsetud; ja kuningas ütles: Ma tahhan anda.

7. Ja kuningas andis armo Mewibosetile Sauli poia Jonatani poiale Jehowa wande pärrast, mis nende wahhel olli, Taweti ja Sauli poia Jonatani wahhel.

8. Ja kuningas wöttis need kaks Ritspa Aija tütre poega, mis ta Saulile ilmale

tonud, Armonit ja Mewibosetit, ja need wiis Sauli tütre Mikali poega, mis ta Adrielile Parsillai se Meholatimehhe poiale olli ilmale tonud.

9. Ja ta andis neid Kibeonirahwa kätte, ja nemmad posid neid mäe peäle Jehowa ette ülles, et nemmad langsid seitsmekessi ühtlase, ja neid pandi surma leikusse aia esimesil päiwil odra leikusse hakkatuses.

10. Ja Ritspa Aija tüttar wöttis kottiriet ja löi sedda kaljo peäle ennesele telgiks ülles leikusse hakkatuses, kunni wessi taewast nende peäle wallas, ja ei lasknud mitte taewa lindo nende peäle seista päwa aeges, egga metsalissi ö aeges.

11. Ja Tawetile anti sedda teada, mis Ritspa Aija tüttar Sauli liignaene olli teinud.

12. Ja Tawet läks ja wöttis Sauli luud ja Jonatani temma poia luud, Kileadi-Jabesi koddanikkude käest, mis nemmad Petsani ulitsa peält ollid wargsel wisil ärrawötnud, kus Wilistid neid ollid üllesponud sel päwal, kui Wilistid Sauli Kilboa mahhalöid.

13. Ja ta töi Sauli luud ja Jonatani ta poia luud seält ülles, ja nemmad korristasid nende luud, kes ollid üllespodud.

14. Ja nemmad matsid mahha Sauli ja ta poia Jonatani luud Penjamini male Selasse temma issa Kisi hauda, ja teggid keik, mis kuningas olli käsknud; ja Jummal wöttis palwe se Ma eest pärrast sedda kuulda.

15. Ja södda olli ta Wilistidel Israeliga, ja Tawet läks alla ja ta sullased temmaga ja söddisid Wilistide wasto, et Tawet ärrawässis.

16. Ja Isbi Nobis, kes Rawa lastest ja kelle odda ots kolm sadda wask-sekli wagis, ja temmal olli uus moök wööl, ja se mötles Taweti mahhalüa.

17. Agga Abisai Seruja poeg aitis tedda ja löi se Wilistimehhe mahha ja löi tedda surnuks; siis wandusid Taweti mehhed temmale ja ütlesid: Sinna ei pea mitte enam meiega sötta wäljatullema, et sa Israeli lampi ärra ei kustuta.

18. Ja pärrast sedda sündis, et jälle södda olli Kobis Wilistidega; siis löi Sibkai Usatimees mahha Sappi, kes Rawa lastest olli.

19. Ja ta tousis södda Kobis Wilistidega; siis löi Elanan Jaaereorgimi poeg Petlemmast sedda Kittimeest Koljati mahha; ja ta pigi wars olli kui kangro poom.

20. Ja weel tousis södda Katis, seäl olli üks suur pitk mees, kel kuus sörme olli kummasgi käes ja kuus warwast kummaski jalgas, nelli--kolmatkümmend keikis, ja se olli ka Rawale sündinud.

21. Ja ta laimas Israelit: agga Jonatan, Simea Taweti wenna poeg löi tedda mahha.

22. Need nelli ollid Rawale Katis sündind, ja langsid Taweti käe läbbi ja ta sullaste käe läbbi.

22. Peatük.

Taweti tänno-laul.

1. Ja Tawet räkis sellesinnatse laulo sannad Jehowale sel aial, kui Jehowa tedda keikide ta waenlaste käest ja Sauli käest olli ärrapeästnud.
2. Ja ütles: Jehowa on mo kaljo ja minno tuggew lin ja mo ärrapeästja mo heaks.
3. Jummal, kes mo kalju, kelle jure ma kippun, minno kilp ja mo abbi sarw, mo kõrge warjo paik ja mo pöggenemisse paik; mo ärrapeästja, kes sa mind wäewallast ärra peästad.
4. Ma hüan appi Jehowa, kes kitusse wäärt, siis peästetakse mind mo waenlaste käest ärra.
5. Sest surma laened said minno ümber, pahharetti jöed teggid mulle hirno.
6. Pörgohaua nörid tullid mo ümber, surma wörcutamisse-paelad joudsid mo ette.
7. Kui mul kitsas kä olli, siis hüüdsin ma Jehowa appi ja hüüdsin omma Jummal pole, ja temma kulis mo heäle ommast templist, ja mo kissendaminne tulli temma körwade ette.
8. Siis pörrus ja wabbises Ma, taewa allused wärrisesid, ja nemmad pörrusid, kui Temma wihha süttis põllema.
9. Suits tousis ta wihha sees, ja tulloke temma suust teggi laggedaks, ellawad söed põllesid temma seest.
10. Ja temma nötkutas taewast ja tulli mahha, ja suur pimme olli temma jalge al.
11. Ja ta söitis Kerubi peäl ja lendis, ja tedda nähti tule tibade peäl.
12. Ja ta pani pimmedust ennese ümberringi ommaks maiaks, mustad weed, üllemad paksud pilwed.
13. Sest selgussest, mis temma ees, põllesid tullised söed.
14. Jehowa pani pitkse taewast hüüdma, ja se keigekörgem andis omma seält kuulda.
15. Ja ta laskis nolesid mahha ja pillas need waenlased laiale; walko, ja hirmutas neid ärra.
16. Ja merre hauad nähti, ma-ilma allused ilmusid Jehowa söitlusse läbbi, temma ninna tule öhho pärrast.
17. Ta läkkitas üllewelt kõrgest, ta wöttis mind kätte, ta tombas mind surest weest wälja.
18. Ta peästis mind mo tuggewa waenlase käest ärra, nende käest kes mind wihkasid, et nemmad ollid tuggewamad mind.
19. Nemmad joudsid mo ette mo hukkatusse päwal, agga Jehowa olli mulle toeks.

20. Ja satis mind wälja laia Ma peäle, ta peästis mind ärra, sest temmal olli minnust hea meel.
21. Jehowa tassus mulle head mo öigust möda, mo kätte puhtust möda tassus temma mulle.
22. Sest ma hoian Jehowa teed, ja ep olle öälaste ommast Jummalast ärralahkund.
23. Sest keik ta kohtoseädussed on mo ees, ja ma polle mitte ühhestki temma seädmissist ärralahkunud.
24. Ja ma ollen täieste wagga temma ees olnud, ja ennast hoidnud omma üllekohto eest.
25. Ja Jehowa tassub mulle mo öigust möda, mo puhtust möda, mis ta silma ees.
26. Wagga wasto näitad sa ennast waggaste, ühhe täieste wagga wäggewa mehhe wasto näitad sa ennast täieste wagga ollewad.
27. Puhta wasto näitad sa ennast puhtaste, ja pöratse wasto näitad sa ennast weidra ollewad.
28. Ja sedda willetsat rahwast peästad sa, ja so silmad on sureliste wasto, kedda sa allandad.
29. Sest sinna, oh Jehowa, olled mo lamp, ja Jehowa panneb mo pimmedust paistma.
30. Sest sinnoga woin ma wäe hulga peäle joosta, omma Jummalaga kargan ma ülle müri.
31. Jummal te on ilmalaitmatta, Jehowa könne on selge kui sullatud, temma on kilbiks keikile, kes ta jure kippuwad.
32. Sest kes on Jummal, muido kui Jehowa? ja kes on kaljo, muido kui meie Jummal?
33. Se Jummal on mo tuggew paik ja wäggi, ja walmistab mo ello wisi, et se ilmalaitmatta on.
34. Temma teeb mo jallad emma-hirwede jalge sarnatseks, ja panneb mind mo kõrge paikade peäle seisma.
35. Ta öppetab mo käed söddima, ja wautab wask-ammo mo käewarre alla.
36. Ja sinna olled mulle omma abbi kilpi annud, ja sa allandad, siis teed sa mind sureks.
37. Sa teed mo alla laia maad mo sammule, et mo lupeksed ei liugu.
38. Ma tahhan ommad waenlased taggaaiada ja neid kautada, ja ei tahha enne taggasi tulla, kui ma neid saan ärra löppetand.
39. Ja ma tahhan neid ärralöppetada ja neid mahha peksta, et nemmad ei pea üllestousma, et nemmad mo jalge alla langewad.
40. Ja sa panned rammo mo wöle söddimisse tarwis, sa teed et mo alla ennast kokko weawad need, kes mo wasto seisid.

41. Ja sa sadad, et mo waenlased mulle selga pöörwad, ja et ma neid, kes mind wihkawad, ärrakautan.
42. Nemmad waatsid ümber, agga ei olnud ärrapeästiat, Jehowa pole, agga ta ei wastand neile.
43. Ja ma tahhan neid pihhuks toukada kui Ma tolmo, kui roja, mis ulitsade peäl, tahhan ma neid peneks teha ja neid wäljalautada.
44. Ja sa peästad mind mo rahwa riidlemistest, sa hoiad mind pagganatte Peaks, üks rahwas, mis ma ei tunnud, tenib mind.
45. Woöra rahwa lapsed on kawwalaste libbedad mo wasto, körwa kuuldes wötwad nemmad mo sanna kuulda.
46. Woöra rahwa lapsed puddenewad mahha, ja nemmad pannewad ennast walmis omma wangihonist wäljatullema.
47. Jehowa ellab, ja mo kaljo olgo kidetud ja mo önnistusse kaljo Jummal sago kõrgeks petud;
48. Se Jummal, kes mulle annab hästi kätte maksta ja rahwast mo alla sadab,
49. Ja kes mind mo waenlaste käest ärra--wiib, ja sa üllendad mind nende käest, kes mo wasto seiswad; sa peästad mind ärra selle käest, kes wäggewalda teeb.
50. Sepärrast tahhan ma, Jehowa, so au üllestunnistada pagganatte seas ja so nimmele kites laulda.
51. Kes omma kunninga önnistussed sureks teeb ja head teeb omma voitud mehhele Tawetile ja ta suggule iggaweste.

23. Peatük.

Taweti wiimsed sannad: temma wahwad pealikkud.

1. Ja need on Taweti wiimsed sannad: Isai poeg Tawet ütleb, ja se on selle mehhe sanna, kes kõrgesse töstetud, Jakobi Jummalaga voitud mees ja kes löbbus on Israeli kitusse--lauludega.
2. Jehowa Waim on mo sees räkinud, ja temma könne on mo kele peäl.
3. Israeli Jummal on öölnud, mulle on Israeli kaljo räkinud: Se wallitseja innimeste ülle, se öige, kes wallitseb Jummalaga kartusses.
4. Ja temma on kui homõiko walge, kui pääw touseb homõiko ilma pakso pilwita, kui paistusess wihma järrel noor rohhi maast tärkab.
5. Sest eks mo suggu ei olle kindel Jummalaga? sest ta on mulle üht iggawest seädust annud, mis keikis hästi seätud ja hoitud on: sest eks ta peaks wahhest teggema, et keik mo önnistus ja keik mo himmo ülleskaswab?
6. Agga keik neid pahharetti lapsi peab hopis ärrasadetama kui kibbowitsad, sest neid ei woi mitte palja käega ärrawötta.

7. Ja se, kes neisse tahhab putuda, peab rauda ja pigi wart kätte wõtma; siis põlletakse neid hopis tullega ärra seäl, kus nemmad on.
8. Need on nende wäggewatte nimmed, kes Tawetil ollid: Josebbasebet Takkemonimees, se olli üllematte pealikkutte seast keigeüllem, sesamma on Adino Etsnimees, ta tulli kahheksa saa mehhe peäle, mis ta ühhe hobiga mahhalöi.
9. Ja temma järrel olli Eleasar, Ahoi poia Todo poeg, se olli nende kolme wäggewa seas Tawetiga, kui nemmad Wilistid laimasid, kes senna ollid kokkotulnud söddima, ja Israeli mehhed läksid ärra siñna ülles.
10. Temma wöttis kätte ja löi Wilistide sekka, kunni ta kässi ärrawässis, ja ta kässi jäi kangeks moõga külge, ja Jehowa satis suurt abbi sel päwal, sest rahwas läksid taggasi temma järrele agga risuma.
11. Ja temma järrel olli Samma Age poeg, Ararimees; kui Wilistid ühheks hulgaks ollid kokkotulnud ja seäl üks põllo-jaggo olli täis läätsid, ja rahwas pöggenes Wilistide eest:
12. Siis jäi ta kesk põllo-jaggo seisma, ja peästis sedda ärra ja löi Wilistid mahha; nenda satis Jehowa suurt abbi.
13. Ja need kolmed, kes keigeüllemad neist kolmestkümnest, läksid alla ja tullid leikusse aial Taweti jure Adullami kopasse, ja Wilistide hulk olli leris Rewaimi orgus.
14. Ja Tawet olli siis kantsis, ja Wilistide liñnawäggi olli siis Petlemmas.
15. Ja Taweti peäle tulli himmo, et ta ütles: Kes annab mulle wet jua Petlemma kaewust, mis wärrawa suus on ?
16. Siis tungisid need kolm wäggewat wäggise Wilistide lerist läbbi ja wötsid wet Petlemma kaewust, mis wärrawa suus on, ja kandsid ja töid sedda Taweti kätte, agga ta ei tahtnud sedda mitte jua, waid wallas sedda wälja Jehowale,
17. Ja ütles: Se olleks mulle teotusseks Jehowa ees, kui ma sedda teeksin! kas ma nende meeste werd peaksin joma, kes omma hinge eest on senna läinud? sepärrast ei tahtnud ta sedda mitte jua. Sedda teggid need kolm wäggewat meest.
18. Ja Seruja poia Joabi wend Abisai olli nende kolme peamees, ja temma töstis omma piki ülles kolme saa wasto ja löi neid mahha; ja ta olli kulus nende kolme seast.
19. Eks temma olnud au sees nende kolme seast? ja olli neile pealikkuks: agga ta ei saand mitte nende kolme essimesse wasto.
20. Ja Penaja Jojada poeg, kes Kabseelist, ühhe wahwa mehhe poeg olli ka suur teggude pärrast: temä löi kaks Moabi wäggewat meest mahha, ja temma läks alla ja löi ühhe loukoera otse kaewandusse mahha lumme aial.
21. Ja ta löi ühhe Egiptusse-mehhe mahha, kes suur pitk mees, ja Egiptusse-mehhe käes olli piik, ja ta läks keppiga ta jure alla, ja kiskus se pigi Egiptusse-mehhe käest wäggise ä ja tappis tedda ärra omma pigiga.

22. Sedda teggi Penaja Jojada poeg, sepärrast olli ta kulus nende kolme wäggewa seast.
23. Ta olli nende kolmekümne seast au sees, agga kolme wasto ei saand ta mitte; ja Tawet pani tedda omma üllema wäe ülle.
24. Nende kolmekümne seas olli Asael Joabi wend; Ellanan Todo poeg Petlemmast;
25. Samma Arodimees, Elika Arodimees;
26. Elets Paltimees, Ira Ikkesi poeg Tekoa--mees;
27. Abieser Anetotimees, Mebunnai Usati--mees;
28. Salmon Ahoimees, Maarai Netowati--mees;
29. Eleb Paana poeg Netowatimees, Ittai Ribai poeg Kibeast Penjamini laste liñnast.
30. Penaja Piratonimees, Idai Naalekaasist;
31. Abialbon Arbatimees, Asmawet Parumi--mees;
32. Eljaba Saalbonimees, Penejasen ja Jonatan.
33. Samma Ararimees, Ahiam Sarari poeg Ararimees.
34. Eliwelet Maakatimehhe poia Ahasbai poeg; EIAM Ahitoweli Kilonimehhe poeg.
35. Etsrai Karmelimees, Paarai Arbimees;
36. Iggal Natani poeg Sobast, Pani Kadi--mees;
37. Selek Ammonimees, Naarai Peerotimees, Seruja poia Joabi söariistade kandja;
38. Ira Itrimees, Kareb Ittimees;
39. Uria Ittimees: ülle Pea seitse neljatkümmend.

24. Peatük.

Tawet kässib meeste-rahwast üllesluggeda: Jummal wits se peäle.

1. Ja Jehowa wihha süttis weel põllema Israeli wasto, ja ta kihhutas Taweti nende wasto et ta ütles: Minne, loe Israeli- ja Juda-rahwas ärra.
2. Ja kuningas ütles wäepealikko Joabi wasto, kes ta jures olli: Et minne keik Israeli sou--arrud läbbi Tanist Persebast sadik, ja loe se rahwas ärra, et ma se rahwa arro teäda saan.
3. Ja Joab ütles kunninga wasto: Jehowa so Jummal lissago kül senna rahwa jure saa--wõrra ennam, kui neid praego on, et mo issanda kunninga silmad nähha sawad: agga miks--pärrast on mo issandal kunningal sest asjast hea meel?
4. Ja kunninga sanna moodus ennam kui Joabi ja wäepealikkutte sanna; ja Joab läks wälja ja wäepealikkud kunninga nähhes, Israeli rahwast ärraluggema.

5. Ja nemmad läksid üle Jordani ja löid leri ülles Aroeri, selle liina parrema pole, mis kesk Kadi jögge ja Jaeseri jures on.
6. Ja nemmad tullid Kileadi ja Odsi allumisse male; seält said nemmad Tani, Jaani ja ümberkaudo Sidoni jure.
7. Ja nemmad said tuggewa Tirusse liina jure, ja keik Iwwi- ja Kanaani-rahwa liinnade jure, ja tullid wälja louna-pooltse Juda-male Perseba jure.
8. Nenda käisid nemmad keik maad läbbi, ja tullid Jerusalemma ühheksa ku ja kahhekümne päwa pärrast.
9. Ja Joab andis selle ärraloetud rahwa arro kunninga kätte, ja Israelis olli kahheksa--sadda tuhhat wahwat meest, kes moöka wälja--tombasid, ja Juda mehhi olli wiissadda tuhhat meest.
10. Ja Taweti südda kihwatas temma sees pärrast sedda, kui ta sedda rahwast sai ärraluggenud; ja Tawet ütles Jehowa wasto: Ma ollen suurt patto teinud sega mis ma teinud: agga nüüd, Jehowa, lasse, pallun ma, omma sullase üllekohhus mödaminna, sest ma ollen wägga jölledaste teinud.
11. Ja Tawet tousis homõiko ülles, ja Jehowa sanna sai prohweti Kadi kätte, kes Taweti näggia, ja ütles:
12. Minne ja rägi Taweti wasto: Nenda ütleb Jehowa, kolm asja pannen ma so ette, wallitse ennesele üks neist ärra, mis ma sulle pean teggema.
13. Ja Kad tuli Taweti jure, ja andis temmale sedda teäda ja ütles temmale: Kas peab sulle so male seitse aastat nälg tulles? woi tahhad sa kolm kuud omma waenlaste eest pöggeneda, et nemmad sind taggaaiawad? ehk kas peab katk kolm päwa so maal ollema? moista nüüd ja wata, mis wastust ma sellele pean wima, kes mind läkkitanud.
14. Siis ütles Tawet Kadi wasto: Mul on wägga kitsas kä; langegem ommeti Jehowa kätte, sest temma hallastus on suur; agga innimeste kätte ei tahha ma mitte langeda.
15. Ja Jehowa satis katko Israeli sekka hommikust seätud aiani, et rahwa seast Tanist Persebast sadik seitsekümmend tuhhat meest ärra--surrid.
16. Kui ingel omma kät pididi Jerusalemma külge pistma sedda ärrarikkuma, siis kahhetses Jehowa sedda kurja ja ütles inglile, kes rahwa seas ärrarikkus: Kül jo! wötta nüüd omma kässi taggasi ; ja Jehowa ingel olli Arawna Jebusimehhe rehhe-allusse jures.
17. Ja Tawet räkis Jehowa wasto, kui ta se ingli, kes rahwa sekka olli lönud, nähha sai, ja ütles: Wata minna ollen patto teinud ja minna ollen üllekohhut teinud; agga mis on need lambad teinud? et olgo so kässi minno wasto ja mo issa sou wasto.
18. Ja Kad tuli Taweti jure sel päwal ja ütles temale: Minne ülles, te Jehowale üks altar ülles Arawna Jebusimehhe rehhe-allusse jure.
19. Ja Tawet läks Kadi sanna peäle ülles, nenda kui Jehowa olli käsknud.

20. Ja kui Arawna watis ja näggi kuningast temma sullastega ennese jure tulles, siis läks Arawna wälja ja kummardas kunninga ette omma silmili mahha.

21. Ja Arawna ütles: Mikspärrast tulleb mo issand kuningas sullase jure? ja Tawet ütles: Et ma se rehhe-alluse so käest ostan ja Jehowale ühhe altari üllesehitan, et se nuhtlus rahwa peält saaks ärra keeldud.

22. Ja Arawna ütles Taweti wasto: Mo issand kuningas wötko ja ohwerdago, nenda kui ta melest hea on ; wata, siin on weiksed põlletamise-ohwriks ja pahma-reed ja weiste künni--riistad pude tarwis.

23. Sedda keik andis kuningas Arawna kuningale: ja Arawna ütles kunninga wasto: Jehowal so Jummalal olgo hea meel sinnust.

24. Ja kuningas ütles Arawna wasto: Ei mitte, waid ma tahhan öiete hinna eest sedda so käest osta, ja ma ei tahha mitte Jehowale omma Jummalale põlletamise-ohwri ohwerdada, mis ma ollen ilma sanud ; ja Tawet ostis se reie--alluse ja need weiksed wiekümne hõbbe-sekli eest.

25. Ja Tawet ehhtas senna Jehowale ühhe altari ülles ja ohwerdas põlletamise- ja tänno--ohwid; ja Jehowa wöttis palwe se Ma eest kuulda, ja se nuhtlus sai Israeli peält ärra--keeldud.

Teise Samueli Ramato Ots.

Essimenne Kuningatte Ramat.

---

1. Peatük.

Taweti igga: Adonia töstab ennast ilmaaego kuningaks: Salomonit seätakse kuningaks.

1. Kui kuningas Tawet wannaks sai ja ellatand, siis katsid nemmad tedda riettega kinni, agga temã ei sanud soja.

2. Siis ütlesid temma sullased temmale: Otsigo nemãd mo issandale kuñingale ühhe tüttarlapse kes neitsit, se seisko kunninga ees ja olgo temmale abbiks, ja maggago so sülles, et mo issand kuningas soja saaks.

3. Ja nemmad otsisid ühhe illusa tüttarlapse keigest Israeli raiast, ja leidsid Abisagi Sunami liñnast ja töid tedda kunninga jure.

4. Ja se tüttarlaps olli üpres wägga illus, ja olli kuningale abbiks ja tenis tedda, agga kuningas ei elland temmaga mitte ühhes.

5. Ja Aggiti poeg Adonia töstis ennast sureks ja ütles: Ma tahhan kuningaks sada; ja satis ennesele wankrid ja rüütliid, ja wiiskümmend meest, kes temma ees jooksid.

6. Ja ta issa ei teinud temmale melehaigust omma ello aial, et ta olleks öölnud: Mikspärrast teed sa nenda? ja ta olli ka wägga hea näoga, ja ta emma olli tedda ilmaile tonud pärrast Absalomi.
7. Ja ta aias ommad asjad Seruja poia Joabiga ja preestri Abjatariga, ja nemmad aitsid Adonia temma pole hoides.
8. Agga preester Sadok, ja Jojada poeg Penaja, ja prohwet Natan, ja Simei, ja Rei ja need wäggewad, kes Tawetil ollid, ei olnud mitte Adonia seltsis.
9. Ja kui Adonia puddolojuksid, ja weiksid ja nuumweiksid tappis Soeleti kiwwi jures, mis Rogeli kaewo körwas on: siis kutsus ta keik ommad wennad kunninga poiad ja keik Juda mehhed, kes kunninga sullased;
10. Agga ta ei kutsnud mitte prohwetit Natani egga Penaja, ei neid wäggewaid egga omma wenda Salomoni.
11. Ja Natan räkis Salomoni emma Patseba wasto ja ütles: Eks sa olle kuulnud, et Aggiti poeg Adonia kunningaks sanud? ja meie issand Tawet ei tea sest ühtegi.
12. Sepärrast tulle, kül ma tahhan sulle nou anda, ja peästa omma hing ja omma poia Salomoni hing ärra.
13. Tulle ja minne kunninga Taweti jure ja ütle ta wasto: Eks sinna mo issand kuningas ei olle wandunud omma ümmardajale ja öölnud: Sinno poeg Salomon peab wissiste pärrast mind kuningas ollema, ja temma peab mo aujärre peäl istuma; mikspärrast on siis Adonia kunningaks sanud?
14. Wata, kui sa alles seäl olled räkimas kuningaga, siis tahhan minna so järrele sisse tulla ja so jutto otsani ärraräkida.
15. Ja Patseba läks kunninga jure kambri, ja kuningas olli wägga wanna, ja Abisag Sunamist tenis kuningast.
16. Ja Patseba nikkutas Peaga ja kummardas kunninga ette; ja kuningas ütles: Mis sul on?
17. Ja ta ütles temmale: Mo issand, sa olled Jehowa omma Jummalala jures omma ümmardajale wandunud: so poeg Salomon peab wissiste kuningas ollema pärrast mind, ja temma peab mo aujärre peäl istuma.
18. Agga nüüd wata, Adonia on kunningaks sanud, ja nüüd mo issand kuningas, sa ei tea sest ühtegi.
19. Ja ta on palju härge ja nuumweiksid ja puddolojuksid tapnud, ja kutsnud keik kunninga poiad ja preestri Abjatari ja wäepealikko Joabi: agga so sullast Salomonit ei olle ta mitte kutsnud.
20. Ja sinna mo issand kuningas keige Israeli silmad watawad so peäle, et sa neile pead teäda andma, kes mo issanda kunninga aujärre peäl peab istuma pärrast tedda.
21. Muido sünnib se, kui mo issand kuningas lähhäb maggama omma wannemattega, et minna ja mo poeg Salomon peame sü-teggiad ollema.

22. Ja wata, kui ta alles olli räkimas kuningaga, siis tuli prohwet Natan senna.

23. Ja nemmad kulutasid kuningale ja ütlesid: Wata prohwet Natan on siin ; ja ta tuli kuninga ette ja kumãardas omma silmili mahha kuninga ette.

24. Ja Natan ütles: Mo issand kuningas, olled sa üttelnud: Adonia peab pärrast mind kuningas ollema, ja temma peab mo aujärre peäl istuma?

25. Sest ta on tänna allaläinud ja palju härge ja nuumweiksid ja puddolojuksid tapnud, ja kutsunud keik kuninga poiad ja wäepealikkud ja preestri Abjatari, ja wata, nemmad on sömas ja jomas temma ees, ja ütlewad: Ellago kuningas Adonia!

26. Agga mind, kes ma so sullane ollen, ja preestri Sadokit, ja Jojada poega Penaja ja so sullast Salomonit ei olle ta mitte kutsnud.

27. On sesinnane assi mo issandast kuningast sündind? ja sa polle sedda omma sullasele mitte teäda annud, kes mo issanda kuninga aujärre peäl peab istuma pärrast tedda.

28. Ja kuningas Tawet wastas ja ütles: Kutsuge mulle Patseba; ja ta tuli kuninga ette ja seisis kuninga ees.

29. Ja kuningas wandus ja ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab, kes mo hinge keigest ahastussest on peästnud.

30. Töeste nenda kui ma Israeli Jummal Jehowa jures sulle ollen wandunud ja öölnud: so poeg Salomon peab wissiste kuningas ollema pärrast mind, ja temma peab istuma mo aujärre peäl mo assemel, töeste nenda tahhan ma tännapäaw teha.

31. Ja Patseba nikkutas peaga heitis silmili mahha ja kummardas kuninga ette ja ütles: Mo issand kuningas Tawet ellago iggaweste.

32. Ja kuningas Tawet ütles: Kutsuge mulle preestri Sadoki, ja prohwet Natani ja Jojada poia Penaja; ja nemmad tullid kuninga ette.

33. Ja kuningas ütles neile: Wötke ennestega omma issanda sullased, ja pange mo poia Salomoni mo omma emmase hobbo-eesli selga, ja wige tedda alla Kioni jõe jure.

34. Ja preester Sadok ja prohwet Natan peawad tedda seäl kuningaks woidma ülle Israeli, ja teie peate passunat puhhuma ja ütlema: Ellago kuningas Salomon.

35. teie peate ta järrele üllestullema, ja ta peab tulles ja mo aujärre peäl istuma, ja temma peab kuningas ollema minno assemel; ja tedda ollen ma käsknud, et ta peab Israeli ülle ja Juda ülle wüerst ollema.

36. Siis wastas Jojada poeg Penaja kuningale ja ütles: Amen! nenda üttelgo ka Jehowa mo issanda kuninga Jummal.

37. Nenda kui Jehowa mo issanda kuningaga olnud, nenda olgo temma Salomoniga ja tehko temma aujärje suremaks, kui mo issanda kuninga Taweti aujärg.

38. Ja preester Sadok läks alla ja prohwet Natan ja Jojada poeg Penaja ja Kreti- ja Pleti-wäggi, ja pannid Salomoni kunninga Taweti emmase hobbo-eesli selga, ja wisid tedda Kioni jõe jure.
39. Ja preester Sadok wöttis ölli-sarwe pühha telgi seest ja woidis Salomoni, ja nemmad puhhusid passunat, ja keik rahwas ütlesid: Ellago kunningas Salomon!
40. Ja keik rahwas läksid ülles temma järrele, ja rahwas aiasid willet ja ollid üpres wägga röömsad, nenda et se Ma nende heälest löhkes.
41. Ja Adonia kulis sedda ja keik need kutsutud, kes ta jures, ja nemmad ollid jo löpnud sömast; ja Joab kulis passuna heält ja ütles: Mikspärrast on se heäl liñnas kui kärrin?
42. Kui ta alles räkis, wata siis tulli preestri Abjatari poeg Jonatan, ja Adonia ütles: Tulle sisse, sest sa olled wahwa mees ja tood head sannumed.
43. Ja Jonatan wastas ja ütles Adoniale: Töeste, meie issand kunningas Tawet on Salomoni kunningaks töstnud.
44. Ja kunningas on temmaga läkkitanud preestri Sadoki, ja prohwet Natani, ja Jojada poia Penaja ja Kreti- ja Pleti-wägge, ja nemmad on tedda kunninga emmase hobbo-eesli selga pannud;
45. Ja preester Sadok ja prohwet Natan on tedda kunningaks woidnud Kioni jures, ja on seält röömsalt üllestulnud, et se lin on likumas keik: se on se heäl, mis teie kuulnud.
46. Ja Salomon istub ka kunningrigi aujärre peäl.
47. Ja kunninga sullased on ka tulnud, meie issanda kunninga Taweti önnistama, ja üttelnud: Sinno Jummal tehko Salomoni nimme üllemaks kui sinno nimmi, ja töstko ta aujärre suremaks kui sinno aujärg; ja kunningas on wodis kummardand.
48. Ja kunningas on ka nenda üttelnud: Kidetud olgo Jehowa Israeli Jummal, kes tänna ühhe on annud, kes mo aujärje peäl istub, et mo silmad sedda näwad.
49. Siis hakkasid wärrisema ja tousid ülles keik need, kes kutsutud, kes Adonia jures, ja läksid ärra iggamees omma teed.
50. Ja Adonia kartis Salomoni eest, ja wöttis kätte ja läks ärra, ja hakkas altari sarwedest kinni.
51. Ja Salomonile anti teäda ja ööldi: Wata Adonia kardab kunningast Salomoni, ja wata, ta peab altari sarwedest kinni ja ütleb: Wandugo kunningas Salomon mulle tänna, et ta ei tahha omma sullast möögaga surmada.
52. Siis ütles Salomon: Kui ta wahwaks mehheks jääb, siis ei pea temma Peast ei karwagi mahha weerma; kui agga kurja temmast leitakse, siis peab ta surrema.
53. Ja kunningas Salomon läkkitas ja laskis tedda allatua altari jurest, ja ta tulli ja kummardas kunninga Salomoni ette, ja Salomon ütles temmale: Minne omma kotta.

2. Peatük.

Taweti wiimne kõnne Salomoni wasto enne temma surma: Salomoni wallitsusse hakkatus.

1. Kui Taweti päwad liggi tullid, et ta pididi surrema, siis andis ta omma poia Salomonile käsko ja ütles:
2. Minna lähhän keige ma-ilma teed, olle siis wahwa ja olle kui mees.
3. Ja pea sedda, mis Jehowa so Jumal käsknud piddada, et sa käid temma tede peäl, et sa pead temma seädmissed, ta kässud, ja ta kohtoseädussed, ja ta tunnistussed; nenda kui Mosesse kässu-öppetusse sisse on kirjutud, et sa woid targaste teha keik, mis sa wöttad teha, ja keik, kuhho pole sa pörad.
4. Et Jehowa omma sanna woiks kinnitada, mis ta mo pärrast räkinud ja üttelnud: Kui so poiad omma teed hoiawad, et nemmad mo ees käiwad töe sees keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest: siis ei pea, ütles temma, ei mitte üks mees sulle ärralöpma Israeli aujärre peält.
5. Ja sinna tead ka sedda, mis Seruja poeg Joab mulle teinud, mis ta teinud nende kahhe Israeli wäepealikkule Neri poia Abnerile ja Jeteri poia Amasale ♂, et ta neid tapnud, ja rahho aial söa werd ärrawallanud, ja pannud söa werd omma wö külge, mis ta wööl on, ja omma kingade külge, mis ta jalgas.
6. Sepärrast te omma tarkust möda, ja ärra lasse temma halli Pead mitte rahhoga alla hauda miñna.
7. Agga Kileadimehhe Parsillai lastele wötta head teha, et nemmad sawad nende seltsi, kes so laudas söwad: sest nemmad tullid nenda mo jure mind toitma, kui ma so wenna Absalomi eest pöggenesin.
8. Ja wata, so jures on Jemini poia Kera poeg Simei Pahurimist, kes mind kibbeda sajatamisega sajatas sel päwal, kui ma Mahanaimi läksin, ja ta tuli alla mo wasto Jordani jure, ja ma wandusin temmale Jehowa jures ♂ ja ütlesin: Ei ma tahha sind mitte moögaga surmada.
9. Agga nüüd ärra lasse tedda mitte ilmasüta olla, sest sa olled tark mees ja tead kül, mis sa temale pead teggema, et sa ta halli Pea werrega alla hauda sadad.
10. Ja Tawet läks maggama omma wannemattega, ja tedda maeti mahha Taweti liñna.
11. Ja sedda aega, mis Tawet on kuningas olnud Israeli ülle, on nellikümmend aastat ; seitse aastat wallitses ta Ebronis, ja Jerusalemmas wallitses ta kolm aastat neljatkümmend.
12. Ja Salomon istus omma issa Taweti aujärre peäl, ja ta kuningriik sai wägga kindlaks.
13. Ja Aggiti poeg Adonia tuli Patseba Salomoni emma jure, ja Patseba ütles: Ons rahho, et sa tulled? ja ta ütles: Rahho on.

14. Weel ütles temma: Mul on sulle middagi räkimist; ja Patseba ütles: Rägi.
15. Ja ta ütles: Sa tead, et se kuningriik mo kä olli, ja minno peäle ollid keik Israeli-rahwas ommad silmad heitnud, et ma piddin kuningaks sama: agga se kuningriik on teiseti sanud ja mo wenna kätte sanud, sest se on Jehowa käest temmale sanud.
16. Ja nüüd on üks ainus palluminne, mis ma so käest pallun, ärra sada mind mitte ilma taggasi; ja Patseba ütles ta wasto: Rägi.
17. Ja temma ütles: Et rägi kunninga Salomoniga (sest ta ei sada sind ilma taggasi) et ta Abisagi Sunamist mulle naeseks annab.
18. Ja Patseba ütles: Se on hea, ma tahhan so pärrast kuningaga räkida.
19. Ja Patseba läks kunninga Salomoni jure, Adonia pärrast temmaga räkima, ja kuningas tousis ülles temma wasto, ja kummardas temma ette ja istus mahha omma aujärje peäle, ja üks aujärg pandi kunninga emmale, ja Patseba istus mahha temma parremat kät,
20. Ja ütles: Mul on üks ainus pissoke palluminne, mis ma so käest pallun, ärra sada mind ilma taggasi; ja kuningas ütles temmale: Pallu mo emma, sest ma ei tahha sind mitte ilma taggasi sata.
21. Ja Patseba ütles: Sago Abisag Sunamist so wenna Adoniale naeseks antud.
22. Ja kuningas Salomon wastas ja ütles omma emmale: Agga mikspärrast pallud sa Abisagi Sunamist Adoniale? pallu ka temmale se kuningriik, sest ta on mo wend, kes wannem mind; pallu ka temmale ja preestri Abjatarile ja Seruja poia Joabile.
23. Ja kuningas Salomon wandus Jehowa jures ja ütles: Nenda tehko mulle Jummal ja nenda peälegi, Adonia töeste sedda sanna wasto omma hinge räkinud.
24. Ja nüüd ni töeste kui Jehowa ellab, kes mind on kinnitand ja mo issa Taweti aujärje peäle pannud, ja kes mulle ühhe koia teinud nenda kui ta räkinud, Adoniat peab ilma armota tänna surma pandama.
25. Ja kuningas Salomon läkkitas Jojada poia Penaja, ja se hakkas temma peäle, et ta ärrasurri.
26. Ja kuningas ütles preestri Abjatarile: Minne Anatoti omma põllo jure, sest sa olled üks mees, kes surma wäärt, agga ma ei tahha sind tännapä mitte surmada: sest sa olled mo issa Taweti ees Jehowa Issanda laeka kannud, ja et sa olled kannatanud keikis paikus, kus mo issa on kannatanud.
27. Nenda aias Salomon Abjatarile ärra, et ta ei piddand Jehowa preester ollema, et Jehowa sanna piddi töeks sama, mis ta Silus olli räkinud Eli suggu pärrast.
28. Ja se jut tulli Joabi ette (sest Joabi meel olli Adonia peäle käinud, agga Absalomi peäle ei käinud ta meel mitte) siis pöggenes Joab Jehowa telgi jure ja hakkas altari sarwedest kinni.

29. Ja kuninga Salomonile anti teada, et Joab olli pöggend Jehowa telgi jure, ja wata, ta on altari jures: siis läkkitas Salomon Jojada poia Penaja ja ütles: Minne, hakka ta peäle.
30. Ja kui Penaja Jehowa telgi jure sai, siis ütles ta temma wasto: Nenda ütleb kuningas, tulle wälja; ja ta ütles: Ei mitte, sest ma tahhan seie ärrasurra; ja Penaja wiis kuningale wastust ja ütles: Nenda on Joab räkinud ja nenda on ta mulle wastanud.
31. Ja kuningas ütles temmale: Te nenda kui ta räkinud, ja hakka ta peäle ja matta tedda mahha, et sa mo peält ja mo issa suggu peält ärrasadad sedda ilmasüta werd, mis Joab on ärrawallanud.
32. Siis wöttab Jehowa temma werd jälle taggasi sata temma Pea peäle, et ta hakkand kahhe mehhe peäle, kes öigemad ja parremad tedda ja on neid moögaga ärratapnud, (ja mo issa Tawet ei teädnud sest mitte,) Neri poia Abneri Israeli wäepealikko, ja Jeteri poia Amasa Juda wäepealikko.
33. Ja nende werri sago Joabi Pea peäle ja ta suggu Pea peäle iggaweste: agga Tawetile, ja temma suggule, ja ta perrele ja ta aujärjele tulgo Jehowa käest rahho iggaweste.
34. Siis läks Jojada poeg Penaja ülles, ja hakkas ta peäle ja teggi temmale surma, ja tedda maeti mahha ta koia jure körbe.
35. Ja kuningas panni Jojada poia Penaja temma assemele ülle söawäe, ja preestri Sadoki panni kuningas Abjatari assemele.
36. Ja kuningas läkkitas, ja kutsus Simej ja ütles temmale: Ehhita ennesele kodda Jerusalemma ja ella seäl, ärra minne mitte seält wälja ei senna egga tenna.
37. Ja se peab sündima sel päwal, kui sa wäljaskäid ja lähhad ülle Kidroni jõe, siis olgo sulle öiete teäda, et sa ilma armota pead surrema: sinno werri sago so Pea peäle.
38. Ja Simej ütles kuningale: Se sanna on hea; nenda kui mo issand kuningas on räkinud, nenda tahhab so sullane tehha; ja Simej ellas mitto päwa Jerusalemmas.
39. Ja se sündis kolme aasta pärrast, et kaks sullast Simej jurest ärrakargasid Kati kuninga Maaka poia Akisi jure, ja nemad kulutasid Simeile ja ütlesid: Wata so sullased on Katis.
40. Siis wöttis Simej kätte, ja panni omma eesli saddulasse ja läks Kati Akisi jure ommad sullased otsima: nenda läks Simej ja töi ommad sullased ärra Katist.
41. Siis anti Salomonile teäda, et Simej olli Jerusalemmast Kati läinud ja taggasi tulnud.
42. Siis läkkitas kuningas, ja kutsus Simej ja ütles ta wasto: Eks ma olle Jehowa jures sind wandega käsknud ja sind kowwaste maenitsenud ja ütelnud: Sel päwal, kui sa wäljas käid ja lähhad senna ehk tenna, siis olgo sulle öiete

teäda, et sa ilma-armota pead surrema, ja sa ütlesid mo wasto: Se sanna on hea, mis ma kuulnud.

43. Mikspärrast polle sa siis mitte Jehowa wannet piddanud, egga sedda käsko, mis ma sind käsknud?

44. Weel ütles kuningas Simej wasto: Sa tead keik sedda kurja, mis so süddames on teäda, mis sa mo issa Tawetile teinud: sepärrast on Jehowa õ so kurjust jälle taggasi saatnud so Pea peäle.

45. Agga kuningas Salomon on önnistud ja Taweti aujärj peab Jehowa ees kindel ollema iggaweste.

46. Ja kuningas andis Jojada poia Penajale käsko, ja ta läks wälja ja hakkas temma peäle, et ta surri, ja kuningriik sai kindlaks Salomoni käes.

3. Peatük.

Salomon pallub ja saab tarkust: temma tarkusse märk.

1. Ja Salomon sai Egiptusse kunninga Waraoga langukseks ja wöttis Warao tütre naeseks, ja wiis tedda Taweti liñna, kunni ta piddi walmis ehitama omma koia ja Jehowa koia ja Jerusalemma müri ümberringi.

2. Agga rahwas ohwerdasid alles kõrge paikade peäl, sest Jehowa nimmele ei olnud kodda weel mitte üllesehitud seie aiani.

3. Ja Salomon armastas Jehowa, et ta käis omma issa Taweti seädmiste sees: agga ta ohwerdas alles ja suitsetas kõrge paikade peäl.

4. Ja kuningas läks Kibeoni senna ohwerdama, sest se olli suur kõrge paik: tuhhat põlletamise-ohwri ohwerdas Salomon seäl altari peäl.

5. Kibeonis näitis ennast Jehowa Salomonile öse unnes, ja Jummal ütles: Pallu, mis ma sulle pean andma.

6. Ja Salomon ütles: Sa olled omma sullasele mo issa Tawetile suurt heateggemist teinud, nenda kui ta käinud so ees töes, ja öigusses ja öiglasest süddamest sinnoga, ja Sinna olled temmale piddanud seddasinnast suurt heateggemist ja temmale ühhe poia annud, kes ta aujärje peäl istub, nenda kui tännapäaw on.

7. Ja nüüd Jehowa mo Jummal, sa olled omma sullase kuningaks töstnud mo issa Taweti assemele, ja ma ollen üks pissikenne pois, ei ma moista wäljamiñna egga sissetulla.

8. Ja so sullane on so rahwa seas, mis sa olled ärrawallitsenud, se on suur rahwas, mis ei woi üllesarwata egga üllesluggeda paljusse pärrast.

9. Wötta nüüd omma sullasele anda ühhe süddame, mis saña kuleb, et ta so rahwale woiks kohhut moista ja ärramoista, mis hea, mis kurri on: sest kes woib sellesinnatse so sure rahwale kohhut moista.

10. Ja se sanna olli hea ISSanda melest, et Salomon seddasinnast asja pallus.

11. Ja Jummal ütles ta wasto: Sepärrast et sa olled sesinnatse asja pallunud, ja ep olle ennesele pallunud ei pitka igga, egga ennesele pallunud rikkust egga pallunud omma waenlaste hinge: waid olled ennesele pallunud, et sa moistaksid öigust järrele kulada:
12. Wata, ma ollen so sanna järrele teinud, wata, ma ollen sulle annud ühhe targa ja moistlikko süddame, et enne sind ep olle so sarnast olnud, ja pärrast sind ei pea so sarnane tulles.
13. Ja seddagi, mis sa mitte ei pallunud, ollen ma sulle annud, ni hästi rikkust kui au, et ükski kuningatte seast ei pea so sarnane ollema keige so ello aia.
14. Ja kui sa wöttad käia Minno tede peäl, et sa pead mo seädmissed ja mo kässud, nenda kui so issa Tawet on käinud, siis tahhan ma so ello päwad pitkendada.
15. Kui Salomon üllesärkas, wata, siis olli se unnenäggo; ja ta tulli Jerusalemma ja seisis Issanda seädusse laeka ees, ja ohwerdas põlletamissee ohwrid ja walmistas tänno-ohwrid, ja teggi jodud keige omma sullastele.
16. Siis tulli kaks horanaest kunninga jure ja seissid ta ees.
17. Ja se üks ütles: Oh mo issand, minna ja sesinnane naene ellasime ühhes koias, ja minna sain seäl koias lapse temma jures.
18. Ja se sündis kolmandamal päwal pärrast, kui ma lapse sain, et ka sesinnane naene lapse sai, ja meie ollime ühhes, ei olnud woörast meie jures seäl koias, kui agga meie mollemad ollime seäl koias.
19. Ja sellesinnatse naese poeg surri öse ärra, et ta tedda olli ärramagganud.
20. Ja ta tousis kesk ööd ülles ja wöttis mo poia mo körwast ärra, kui so ümmardaja maggas, ja panni tedda omma sülle, ja omma surnud poia panni ta minno sülle.
21. Kui ma homõiko üllestousin omma poia immetama, wata, siis olli ta surnud, ja ma tunnistasin tedda homõiko, ja wata, se ep olnud mitte mo poeg, mis ma ilmale tonud.
22. Ja teine naene ütles: Ei mitte nenda, minno poeg ellab ja sinno poeg on surnud: agga teine ütles: Ei mitte nenda, so poeg on surnud ja mo poeg ellab; nenda räkisid nemmad kunninga ette.
23. Ja kuningas ütles: Teine ütleb, sesinnane on mo poeg, mis ellus, ja so poeg on surnud; ja teine ütleb: Ei mitte nenda, so poeg on surnud, ja mo poeg on ellus.
24. Ja kuñingas ütles. Toge mulle üks moök; ja nemmad töid moõga kunninga ette.
25. Ja kuningas ütles: Raiuge poleks se laps, mis ellus, ja andke teine pool ühhele ja teine pool teisele.
26. Ja se naene, kelle poeg ellus olli, räkis kunninga wasto (sest ta südda põlles ta sees ta poia pärrast) ja ütles: Oh mo issand, andke temmale se laps,

mis ellus, ja ärge surmage tedda paigast mitte ärra; ja teine ütles: Se ei pea egga mulle egga sulle sama, raiuge sedda poleks.

27. Ja kuningas wastas ja ütles: Andke teisele se laps, mis ellus, ja ärge surmage tedda paigast mitte ärra; sesamma on ta emma.

28. Ja keik Israeli rahwas kuulsid sedda kohhut, mis kuningas olli moistnud, ja kartsid kunninga eest: sest nemmad näggid, et Jummal tarkus ta sees olli öigust tehma.

4. Peatük.

Salomoni üllemad teenrid: iggapäine toidusse luggu, ja wägga suur kartus.

1. Ja kuningas Salomon olli kuningas keige Israeli ülle.

2. need ollid need würstid, mis temmal ollid: Sadoki poeg Asarja olli üllem-ma-wallitseja.

3. Eliorew ja Ahia Sisa poiad ollid kirjutajad, Ahiludi poeg Josawat olli üllem-nou-andia.

4. Ja Jojada poeg Penaja olli wäe ülle, ja Sadok ja Abjatar ollid preestrid.

5. Ja Natani poeg Asarja olli üllewatajatte ülle, ja Natani poeg Sabud, kes kunninga söbber, se olli üllem-ma-wallitseja.

6. Ja Ahisar olli kunninga koia ülle, ja Abda poeg Adoniram makso ülle.

7. Ja Salomonil olli kaksteistkümmend ma-üllewatajat keige Israeli ülle, kes kunningale ja temma perrele toidust murretsesid; iggaühhel olli üks ku aastas toidusse murretsemist.

8. Ja need ollid nende nimmed: Uri poeg olli Ewraimi mäggisel maal:

9. Tekeru poeg Makatsis, ja Saalbimis, ja Petsemesis ja Elonpetaananis:

10. Esendi poeg Arübbotis, temmal olli Soko ja keik Eweri-ma.

11. Abinadabi poial olli keik se Tori riik; Salomoni tüttar Tawat sai temmale naoseks.

12. Ahiludi poeg Paana olli Taanakis, ja Megiddus ja keiges Petseanis, mis Sartana körwas, seäl al Isreeli poolt Petseanist Abel meolast sadik teile pool Jokmeami.

13. Keberi poeg olli Ramotis, mis Kileadis, temmal ollid Manasse poia Jairo küllad, mis Kileadis; temmal olli Argobi ma-koht, mis Pasanis, kuuskümmend suurt liina müridega ja wask-pomidega.

14. Iddo poeg Ahinadab olli Mahanaimis:

15. Ahimaats olli Nawtali-maal ; sesaãa wöttis ka Salomoni tütre Pasmati naoseks.

16. Usai poeg Paana olli Aseris ja Alotis;

17. Parua poeg Josawat Isaskari-maal ;

18. Ela poeg Simeu Penjamini-maal ;

19. Uri poeg Keber Kileadi maal, Emori kunninga Sihoni maal ja Pasani kunninga Ogi maal ; ja ta olli se ainus üllewataja, kes seäl maal.

20. Juda- ja Israeli-rahwast olli palju kui liiw, mis merre äres, paljusse polest; nemmad söid ja jõid ja ollid röömsad.

5. Peatük.

Mis templi üllesehitamisse tarwis walmistakse.

1. Ja Salomon olli wallitseja keige kuningrikide ülle Wratti jõest Wilistide maast Egiptusse raiast sadik: nemmad töid andid ja ollid Salomoni allamad keige ta ello aia.

2. Ja Salomoni ühhe päwa moon olli wiiskümmend tündrit nissajahho ja sadda tündrit muud jahho:

3. Kümme nuumweist, ja kakskümmend karja weist ja sadda lammast, isse need sured hirwed, ja weikesed hirwed ja põdrad, ja keik suggu lindo, mis södetud.

4. Sest ta wallitses keikis paikus Tiwsast siin pool Wratti jõe Assast sadik, keige kuningatte ülle siin pool jõe; ja temmal olli rahho keigelt polelt seält ümberkaudo.

5. Ja Juda ja Israeli-rahwas ellas julgeste, iggamees omma winapu al ja omma wigipu al, Tanist Persebast sadik, keige Salomoni ello aia.

6. Ja Salomonil olli nellikümmend tuhhat latterit hoostele, mis ta töldade tarwis, ja kaksteistkümmend tuhhat rüütlit.

7. Ja needsinnatsed üllewatajad murretsesid kunninga Salomonile toidust, ja keikile, kes kunninga Salomoni laua jure said, iggamees ommal kuul, nemmad ei jätnud middagi waiak.

8. Ja ohre ja ölgi hoostele ja kermede hoostele töid nemmad senna paika, kus ta olli, iggamees nenda kui ta kohhus.

9. Ja Jummal andis Salomonile tarkust ja wäega palju moistust ja süddame laia ärratundmist, nenda kui liiw, mis merre äres.

10. Ja Salomoni tarkust olli palju enam, kui keige homõiko-ma rahwa tarkus, ja kui keik Egiptusse-rahwa tarkus.

11. Ja ta olli targem kui keik inimessed, kui Etan Esrahi-mees ja Eman ja Kalkol ja Tarda Maoli poiad, ja ta olli kulus keige pagganatte seas, kes seäl ümberkaudo.

12. Ja ta räkis ülles kolmtuhhat õppetusse-sanna, ja temma laulusid olli tuhhat ja wiis.

13. Ja ta räkis puist, seedripuust, mis Libanoni peäl, isoppist sadik, mis müri küljest touseb: ja ta räkis lojustest, ja lindudest ja sest, mis romab, ja kallust.

14. Ja nemmad tullid keige rahwa seast, Salomoni tarkust kuulma, keige Ma kuningatte seast, kes ta tarkussest kuulnud.

15. Ja Tirusse kuningas Iram läkkitas ommad sullased Salomoni jure, sest ta olli kuulnud, et nemmad tedda kuningaks woidnud ta issa assemele: sest Iram armastas Tawetit keige ello aia.
16. Ja Salomon läkkitas Irami jure ja ütles:
17. Sinna tead mo issast Tawetist, et ta ei woinud Jehowa omma Jumjala nimmele mitte kodda üllesehhitada se söa pärrast, misga nemmad keigelt polelt ta peäle tullid, kunni Jehowa neid temma jalge tallade alla andis.
18. Ja nüüd on Jehowa mo Jummal mulle hingamist annud siit ümberkaudo, ei olle wastast egga kurja, mis kelaks.
19. Ja wata, mo meles on Jehowa omma Jumjala nimmele ühhe koia üllesehhitada, nenda kui Jehowa mo issa Taweti wasto räkind ja öölnud: So poeg, kedda ma so assemele pannen so aujärje peäle, sesamma peab mo nimmele ühhe koia üllesehhitama.
20. Sepärrast kässi, et nemmad mulle seedripuid raiuwad Libanonist, ja mo sullased peawad so sullastega ollema, ja palga tahhan ma sulle anda so sullaste eest keik sedda möda, kui sa ütled: Sest sinna tead, et meie seas ei olle sedda meest, kes moistab puid raiuda, nenda kui Sidonimehhed.
21. Ja se sündis kui Iram Salomoni sannad kulis, siis sai ta wägga röömsaks ja ütles: Täanna olgo Jehowa kidetud, kes Tawetile targa poia on annud sesinnatse sure rahwa ülle.
22. Ja Iram läkkitas Salomoni jure ja ütles: Ma ollen sedda kuulnud, mispärrast sa mo jure läkkitand, ma tahhan keige so hea mele pärrast teha seedripude polest ja männapude polest.
23. Mo sullased peawad neid Libanonist allasaatma merre äre, ja ma tahhan neid parwe wisil merre peäle panna ja sata siñna paika, kus sa mind kässid läkkitada, ja seäl tahhan ma neid ühhest ärrawötta, et sa neid woid ärrawia: agga sinna pead mo mele pärrast teggema, et sa mo perrele leiba annad.
24. Ja Iram andis Salomonile seedripuid ja männapuid keige ta mele pärrast.
25. Ja Salomon andis Iramile tuhat kolmsadda ja ühheksa sellitest ühheksakümmend nissajahho leiwaks ta perrele, ja kahheksa kolmatkümmend wati ja kahheksa kanno toukatud ölli: nenda andis Salomon Iramile igga aasta.
26. Ja Jehowa andis Salomonile tarkust, nenda kui ta temmale olli räkitud; ja rahho olli Irami ja Salomoni wahhel, ja nemmad teggid kahhekeste ühhe seädusse.
27. Ja kuningas Salomon panni keige Israeli peäle teggo, ja senna teo tarwis läks kolmkümmend tuhat meest.
28. Ja ta läkkitas neid Libanoni peäle küm̃etuhhat igga ku korra pärrast, ühhe ku ollid nemmad Libanoni peäl ja kaks kuud omma koddo; ja Adoniram olli se teo ülle.
29. Ja Salomonil olli seitsekümmend tuhat, kes koorma kandsid ja kahheksakümmend tuhat, kes raiusid mäe peäl.

30. Ilma need Salomoni üllewatajatte ülleamad, kes se tö ülle, neid olli kolmtuhhat ja kolmsadda, kes wallitsesid ülle se rahwa, mis tööd teggid.
31. Ja kuningas käskis, et nemmad piddid toma sured kiwwid, kallid kiwwid, et nemmad raiutud kiwwid koia alluseks piddid pannema.
32. Ja Salomoni hone-ehhitajad ja Irami hone-ehhitajad ja Kiblimehhed raiusid neid walmis, ja walmistasid need puud ja kiwwid koia ehhitamisse tarwis.

6. Peatük.

Templit hakkatakse üllesehitama.

1. Ja se sündis neljasaandel ja kahheksakümmenmal aastal pärrast sedda, kui Israeli lapsed ollid Egiptusse maalt wäljatulnud, neljandal aastal pärrast sedda, kui Salomon olli kuningaks sanud ülle Israeli, Siwi kuul, se on se teine ku, siis wöttis ta Jehowale se koia ehhitada.
2. Ja se kodda, mis kuningas Salomon Jehowale ehhtas, selle pitkus olli kuuskümmend künart, ja ta laius kaksikümmend ja ta kõrgus kolmkümmend künart.
3. Ja se eestkooda koia templi ees, selle pitkus olli kaksikümmend künart selle koia laiust möda, kümme künart olli ta laius selle koia essimesses otsas.
4. Ja ta teggi aknad selle koiale, mis seestpiddi kitsad ja wäljastpiddi laiad ollid.
5. Ja ta ehhtas koia müri külge ühhe maddala hone ümberringi, selle koia müride külge ümberringi, templi ja keigepühhama paiga külge, ja teggi küljekambrid ümberringi.
6. Selle allumisse korra laius olli wiis künart, ja selle keskmisse korra laius kuus künart, ja selle kolmanda laius olli seitse künart: sest ta teggi koia müri korrad komale ümberringi wäljastpiddi, et nemmad koia mürist kinni ei piddand.
7. Ja se kodda, kui sedda üllesehhiti, tehti ülles walmis-raiutud kiwwidest, mis senna jure todi: ei kuulnud mitte ei haamrid egga kirwid, ei mingisuggust raudriista se koia kallal, kui sedda üllestehti.
8. Se keskmiste küljekambride uks olli selle koia parremal polel, ja treppa möda mindi ülles se keskmisse hone korra peäle, ja sest keskmissest kolmandama peäle.
9. Nenda ehhtas temma se koia ja teggi sedda walmis, ja kattis se koia kummidega ja seedridega riddamissi.
10. Ja ta teggi lagge keik ülle se koia, selle kõrgus olli wiis künart, ja se piddas sest koiast seedri-pudega kinni.
11. Ja Jehowa sanna sai Salomoni kätte sedda wisi:
12. Sesinnatse koia pärrast, mis sa üllesehhitad, kui sa Minno seädmist järrel käid, ja mo kohtoseäduste järrele teed, ja keik mo kässud pead, et sa nende

järrel käid: tahhan ma omma sanna sulle töeks tehha, mis ma so issa Tawetile ollen räkinud.

13. Ja ma tahhan Israeli laste seas ellada, ja ei tahha omma Israeli rahvast mitte mahhajätta.

14. Ja Salomon ehhtas se koia ülles ja sai sedda walmis.

15. Ja ta ehhtas selle koia mürid seestpidi seedri laudadega koia pörrandust laest sadik, mis müride peäl, ta woderdas neid seestpidi puga, ja teggi selle koia pörmando mändsist laudust.

16. Ja ta ehhtas need kakskümmend künart selle koia taggumissest küljest seedri laudust; sest pörrandust müride ülema otsast sadik, ja sedda ehhtas ta seestpidiseks kohhaks, mis keigepühham paik.

17. Ja se kodda olli nellikümmend künart pitk, se on se tempel, mis eestpidi.

18. Ja need seedrid seestpidi seäl koias ollid nikkertud mets-winamarjade ja lillikeste wisi, mis lahtilönud: keik se olli seedripuust, kiwwi ei nähtud mitte.

19. Ja ta walmistas se keigepühhama paiga seäl koias seestpidi, et Jehowa seädusse laekast senna pidid pandama.

20. Ja se keigepühhama paiga seestpidine pool olli pitkuti kakskümmend künart, ja laiuti kakskümmend künart, ja ta kõrgus kakskümmend künart: ja ta kattis sedda selgema kullaga; ta kattis ka altari, mis seedripuust.

21. Ja Salomon kattis se koia seestpidi selgema kullaga ja teggi ühhe wahheseina kuldkedidega ühte keigepühhama paiga ette, ja kattis sedda kullaga.

22. Ja keige se koia kattis ta kullaga, senni kui keik se kodda walmis sai, ja keige se altari, mis keigepühhama paiga ees, kattis ta kullaga.

23. Ta teggi ka keigepühhama paika kaks Kerubit öllipuust; kümme künart olli iggäühhe kõrgus.

24. Ja ühhe Kerubi tiib olli wiis künart ja teise Kerubi tiib wiis künart pitk, ta ühhe tiwa otsast ta teise tiwa otsast sadik olli kümme künart.

25. Teisel Kerubil olli ka kümme künart: üks moõt ja üks näggo olli mollemil Kerubidel.

26. Ühhe Kerubi kõrgus olli kümme künart ja nisammote teise Kerubi kõrgus.

27. Ja ta pani need Kerubid selle koia seestpidise kohta, ja Kerubide tiwad ollid laiale lautud, ja selle ühhe tiib putus seinasse, ja teise Kerubi tiib putus teise seinasse; ja nende tiwad putusid kesk kodda, tiib tiwa külge.

28. Ja ta kattis need Kerubid kullaga.

29. Ja keige se koia seinade peäle laskis ta nikkerdada Kerubid, ja palmipuid ja lahtilönud lillikessed ümberringi, tikkimisse ja nikkerdamisse wisi, seestpidi ja wäljaspiddi.

30. Ja kattis se koia pörrando kullaga, seestpidi ja wäljaspiddi.

31. Ja keigepühhama paiga ukse tarwis teggi ta need ukse poled öllipuust; se piitjalg ja postid ollid wie nurgaga.

32. Ja need kahhed ukse poled ollid öllipuist, ja ta laskis nende peäle nikkerdada nikkerdud Kerubid, ja palmipuud ja löhtilönud lillikessed, ja kattis neid kullaga, ja wennitas sedda kulda nende Kerubide ja palmipude peäle.
33. Nenda teggi ta ka templi ukse tarwis postid öllipuust nelja nurgaga.
34. Ja kahhed ukse poled mändsest puust, ühhel ukse polel ollid kahhed poled hingidega ühhes, ja kaks nikkerdud poolt olli teisel ukse polel hingidega ühhes.
35. Ja ta laskis nende peäle nikkerdada Kerubid, ja palmipuid ja lahtilönud lillikessed, ja kattis sedda kullaga öiete tassa senna peäle, mis olli nikkerdud.
36. Ja ta ehhtas sedda seestpiddist oue kolme reaga raiutud kiwwast, ja ühhe reaga walmis raiutud seedripalkidest.
37. Neljandamal aastal pandi Jehowa koia allune Siwi kuul,
38. Ja ühheteistkümnel aastal Puli kuul, (se on se kahheksamas ku,) sai ta koia walmis keik sedda möda, kui siñna tarwis, ja keik sedda möda, kui ta kohhus: nenda ehhtas ta seäl kallal seitse aastat.

7. Peatük.

Salomoni suur kuninglik kodda: templi riistad.

1. Ja omã koia kallal ehhtas Salomon kolmteistkümmed aastat, siis sai ta keik temma kodda walmis.
2. Ja ta ehhtas se Libanoni koia metsast, sadda künart olli temma pitkus, ja wiiskümmed künart ta laius ja kolmkümmed künart ta kõrgus: seedri sammaste nelja rea peäle, ja walmis raiutud seedripalgid ollid sammaste peäl.
3. Ja se olli wodertud seedrilaudadega peält nende tubbade peäl, mis sammaste peäl seisid, neid olli wiiswietskümmed, wiisteistkümmed ühhes reas.
4. Ja kolm ridda aknaluka, et üks aknaluuk olli teise peäl kolmes kordas.
5. Ja keik ukсед ja postid ollid nelja nurgaga ühte wisi, ja üks aknaluuk olli teise kohhal kolmes kordas.
6. Ta teggi ka ühhe eestkoia sammastest, wiiskümmed künart pitkuti ja kolmkümmed künart laiuti, ja se eestkoda olli nende kohhal ja need sambad ja paksud palgid ollid nende kohhal.
7. Ta teggi ka ühhe kohtojärre eestkoia kohto-eestkoiaks, kus ta kohhut moistis, ja woderdas seedripuga ühhest pörrandust teisest pörrandust sadik.
8. Ja sel koial, kus sees ta ellas, olli üks teine ou seestpiddi eestkoia pool, se olli seddasamma wisi tehtud; ta teggi ka Warao tütrele, mis Salomon ennesele wötnud, ühhe koia, mis sesinnatse eestkoia sarnane.
9. Keik need ollid kallist kiwwast, mis moõdo järrele raiutud ja saega saetud seest- ja wäljaspiddi, ja ni hästi allussed, kui kämla laiusse kiwwid, mis wäljaspiddi ja sures oues.

10. Ja se allus tehti kallist kiwwast ja surist kiwwidest, kiwwast, mis kümne-küünratsed, ja kiwwast, mis kahheksa küünratsed.
11. Ja seäl peäl ollid kallid kiwwid moodo järrele raiutud, ja seedrid.
12. Ja sure oue ümber olli kolm ridda raiutud kiwwa ja üks ridda raiutud seedripalka; ja nenda olli ka Jehowa koia seestpiddise oue ümber ja se koia eestkoia müris.
13. Ja kuningas Salomon olli läkkitanud ja lasknud Iramit Tirussest tua.
14. Se olli ühhe lesse-naese poeg Nawtali sou-arrust, ja ta issa olli Tirussemees olnud, ta olli üks wasksep ja olli täis tarkust ja moistust, ja teadis keiksuggu tööd tehja wassest; ja ta tulli kunninga Salomoni jure ja teggi keik temma tööd ärra.
15. Ja ta walmistas kaks wask-sammast, kahheksateistkümmed künart olli ühhe samba kõrgus, ja üks kahheksateistkümne küünrane nöör läks selle ja teise samba ümber ärra.
16. Ja ta teggi kaks nuppo wassest wallatud, mis sammaste otsa pididi pandama: ühhe nuppo kõrgus olli wiis künart, ja teise nuppo kõrgus wiis künart.
17. Wörgo wisil tehtud wask- wörgud ja kedide wisil tehtud nörid tehti nende nuppude tarwis, mis sammaste otsas: neid olli seitse ühhe nuppo ja seitse teise nuppo ümber.
18. Ja ta teggi need sambad nenda, et kaks ridda olli se ühhe wörgo peäl ümberringi nende nuppude kattedeks, mis kranati-ounade otsas, ja nenda teggi ta teise nuppule.
19. Ja need nuppud, mis sammaste otsas, ollid lillikesse wisil tehtud, nenda kui eestkoias, nelli künart kõrguti.
20. Ja need nuppud nende kahhe samba peäl, neil olli ka peält mao kohhal wörgo külges kakssadda kranati-ouna riddamissi ümber ja ümber, ni hästi ühhe kui teise nuppo peäl.
21. Ja ta panni need sambad püsti seisma templi eestkoia ette, ja panni se samba, mis parremal käel, püsti, ja panni selle nimme Jakin, ja panni se samba, mis wassako käel, püsti, ja panni selle nimme Poas.
22. Ja sammaste otsas olli se lillikesse wisil tehtud: nenda sai se sammaste töö walmis.
23. Ja ta teggi ühhe merre, mis wallati, kümme künart olli se ommast ühhest ärest teise, ümmarkunne ümberringi, ja wiis künart temma kõrgus, ja üks kolmekümne-küünrane nöör ümberringi läks selle ümber ärra.
24. Ja mets-körwitsad ümberringi ollid temma äre al ta ümber, kümme ühhe küünra peäl, need ollid selle merre ümber ja ümber, kahhes reas ollid need mets-körwitsad ühhes tükkis sega wallatud.
25. Ta seissis kahheteistkümne härja peäl, kolm waatsid pohja ja kolm waatsid

öhto pole, ja kolm waatsid louna ja kolm waatsid homõiko pole: ja se merri olli üllewel nende peäl, ja keik nende persed ollid seestpidi.

26. Ja ta olli kämle-paksune ja temma äär olli tehtud kui karrika äär, kui lillikesse öis; se wedas kakssadda üks ühheksatkümmend wati ja kuusteiskümmend kanno.

27. Ta teggi ka kümme waskjalga, nelli künart olli ühhe jalla pitkus, ja nelli künart ta laius, ja kolm künart ta kõrgus.

28. Agga need jallad ollid sedda wisi tehtud: neil ollid pönad, ja need pönad ollid krantside wahhel.

29. Ja nende pönade peäl, mis krantside wahhel, ollid loukoerad, weiksed ja Kerubid, ja krantside peäl olli nendasamõti üllespidi, ja loukoerte ja weiste al olli liigtükka räästa wisil tehtud.

30. Ja ühhel jallal olli nelli waskrattast ja waskassid, ja neljas nurkas ollid neil ollad, ja se pessemisse-riista al ollid need ollad wallatud iggaühhe liatükki kohhal.

31. Ja selle riista su seestpidi kroni ja üllespidi, olli üks künar, ja se kroni su olli ümõarkuõne jalla wisil tehtud poolteist künart; ja temma su peäl olli ka tikkitud kuiud, agga nende pönad ollid neljanurgalissed, ei mitte ümmarkussed.

32. Ja need nelli rattast ollid pönade al ja rattaste assid jalla al, ja ühhe ratta kõrgus olli poolteist künart.

33. Ja need rattad ollid tehtud wankri ratta wisi, nende assid, ja nende peiad, ja nende rummud ja nende koddarad ollid keik wallatud.

34. Ja nelli olla olli ühhe jalla nelja nurga külges, sest jallast käisid ta ollad wälja.

35. Ja se jalla peälmisses otsas olli se kõrgus pool künart ümmarkunne ümberringi, ja se jalla peälmisses otsas ollid temma käed, ja selle pönad käisid temmast wälja.

36. Ja ta tikkis temma kätte platide peäle ja ta pönade peäle Kerubid, loukoere ja palmipuid, kus ial ümberringi paljas koht ta liigtükki peäl olli.

37. Sedda wisi teggi ta neid kümme jalga, need keik ollid ühte wisi wallatud, ühhe moõdo järrele, ühte wisi tikkitud.

38. Ja ta teggi kümme wask-pessemisse-riista, wiis wati ja nellikümmend kanno weddas igga pessemisse-riist, üks pessemisse-riist olli nelli künart lai ; igga jalla peäl neist kümnest jallast olli üks pessemisse-riist.

39. Ja ta panni need jallad seisma wiis selle koia parrema pole ja wiis selle koia wassakule pole, ja sedda merd panni ta selle koia parrema pole homõiko pole leuna kohta.

40. Ja Iram teggi pessemisse-riisto, ja labbidaid ja pekkid, ja Iram lõppetis keik sedda teggemist teha, mis ta kunninga Salomonile Jehowa koia tarwis pididi teggema.

41. Kaks wask- sammast ja kaks kronide nuppo, mis sammaste otsas, ja kaks wörko, mollemad kronide nuppud katta, mis samaste otsas ollid.
42. Ja nellisadda kranati-ouna nende kahhe wörgo külge, kaks ridda kranati-ouno kummagi wörgo külge, mollemad kronide nuppud katta, mis sammaste peäl ollid.
43. Ja need kümme jalga ja need kümme pessemisse-riista nende jalge peäl.
44. Ta teggi ka ühhe merre ja kaksteistkümend weist merre alla.
45. Ja need pottid ja labbidad ja pekkid, ja keik needsinnatsed riistad, mis Iram kunninga Salomonile teggi Jehowa koia tarwis, need ollid hiilgawast wassest.
46. Jordani lodus laskis kuñningas neid wallada sitke Ma sisse, Sukkoti ja Sartani wahhel.
47. Ja Salomon jättis keik need riistad wagimatta, et neid üpris wägga paljo olli ; ei sanud järrele katsutud, mis se wask wagis.
48. Salomon teggi ka keik need riistad, mis Jehowa koia tarwis, kuld-altari ja laua kullast, kus peäl ettepannemisse leiwad ollid.
49. Ja küünla-jallad wiis parremat ja wiis pahhemat kät keigepühhama paiga ette selgemast kullast, ja need lillikessed ja lampid ja küünlakärid kullast.
50. Ja kausid, ja noad, ja pekkid, ja suitsetamise-rohho kausid ja süttepannud selgemast kullast, ja hingi-hagid selle seestpiddisse koia ukse poolte külges keigepühhama paiga pool, ja templi koia ukse poolte külges, ollid kullast.
51. Nenda sai keik tö walmis, mis kuningas Salomon Jehowa koia Kallal teggi; ja Salomon wiis siñna sisse, mis ta issa Tawet olli pühhitsenud; sedda hõbbedat ja kulda ja need riistad panni ta Jehowa koia warranduste jure.

8. Peatük.

Tempel pühhitsetakse.

1. Siis koggus Salomon Israeli wannemad ja keik souarrude peamehhed, kes wannematte würstid Israeli laste seas, kuninga Salomoni jure Jerusalemma, et Jehowa seädusse laekast pididi üllestodama Taweti liñnast, se on Sion.
2. Ja keik Israli mehhed tullid kokko kuninga Salomoni jure Etanimi kuul pühhiks, se on seitsmes ku.
3. Ja keik Israeli wannemad tullid, ja preestrid kandsid se laeka.
4. Ja nemmad töid Jehowa laeka ülles ja se koggodusse telgi, ja keik pühha paiga riistad, mis telgis, ja preestrid ja Lewitid töid neid ülles.
5. Ja kuningas Salomon ja keik Israeli koggodus, mis ta jure kokkotulnud, ollid temmaga laeka ees: nemad ohwerdasid puddopojuksid ja weiksid, mis olli ilma arwamatta, ja mis ei woind üllesluggeda paljusse pärrast.

6. Ja preestrid töid Jehowa seädusse laeka ta paika, siina koia kohta, mis keigepühham paik, Kerubide tibade alla.
7. Sest Kerubid lautasid tiwad laiale laeka paiga ülle, ja Kerubid katsid se laeka ja ta kangid üllewelt.
8. Ja nemmad lükkasid wälja need kangid ettepidi, ja nende kangide otsad nähti pühha paiga poolt wälja keigepühhama paiga ees, ja neid ei nähtud mitte wäljast poolt, ja need on seäl tänapäwani.
9. Laeka sees ep olnud muud mitte kui kaks kiwwi-lauda, mis Moses Orebis senna sisse olli pannud, kui Jehowa Israeli lastega seädusse teggi, kui nemmad Egiptusse maalt wäljatullid.
10. Ja se sündis, kui preestrid seält pühvast paigast wäljatullid, siis täitis üks pilw Jehowa kodda.
11. Ja preestrid ei woind mitte seista egga omma tenistust teha se pilwe pärrast: sest Jehowa Au olli Jehowa kodda täitnud.
12. Siis ütles Salomon: Jehowa on üttelnud, et ta piddi sures pimmedas ellama.
13. Ma ollen sulle öiete kodda teinud elloassemeks, ja asset, kus sa iggaweste piddid jäma.
14. Ja kuningas pöris ommad silmad ja önnistas keik Israeli koggodust, (ja keik Israeli koggodus seisis.)
15. Ja ta ütles: Kidetud olgo Jehowa Israeli Jumal, kes omã suga mo issa Tawetiga räkinud ja omã käega töeks teinud, kui ta üttelnud:
16. Sest päwast, kui ma omã Israeli rahwa Egiptussest ollen wäljatonud, ei olle ma mitte ärrawallitsend üht liina keikist Israeli souarrudest, ühhe koia teggema, kus mo nimmi woiks olla: agga Taweti ollen ma ärrawallitsend, et ta mo Israeli rahwa ülle piddi ollema.
17. Mo issa Taweti süddames olli kül Jehowa Israeli Jumala nimõle kodda üllesehitada:
18. Agga Jehowa ütles mo issa Taweti wasto: Et so süddames on mo nimmele kodda üllesehitada, sest olled sa hästi teinud, et se so süddames olnud.
19. Ommeti ei pea sinna mitte sedda kodda üllesehitama; waid so poeg, kes so niudist wäljatulleb, se peab mo nimmele sedda kodda üllesehitama.
20. Ja Jehowa on kindlaste piddanud omã sanna, mis ta räkinud, ja ma ollen tousnud omã issa Taweti assemele ja istun Israeli aujärje peäl, nenda kui Jehowa on räkinud, ja ollen sedda kodda üllesehitand Jehowa Israeli Jumala nimmele.
21. Ja ollen senna asset teinud laekale, kus Jehowa seädus sees on, mis ta meie wannemattega teinud, kui ta neid Egiptusse maalt wäljatöi.
22. Ja Salomon seisis Jehowa altari ees keige Israeli koggodusse kohhal, ja lautas ommad käed laiale taewa pole,

23. Ja ütles: Jehowa Israeli Jummal, ei olle sinno sarnast Jummalat ei taewas üllewel egga al Ma peäl, kes sa pead seädust ja heldust omma sullastele, kes käiwad keigest ommast süddamest so ees.

24. Kes sa olled omma sullasele mo issa Tawetile sedda piddanud, mis sa temmale rākinud, ja olled rākinud omma suga ja omma käega töeks teinud, nenda kui tännapä on.

25. Ja nüüd Jehowa Israeli Jummal, pea omma sullasele mo issa Tawetile, mis sa temmale rākinud ja öölnud; Sinnust ei pea ärralöpma üks mees minno eest, kes istub Israeli aujärre peäl; kui agga so poiad omma teed hoiawad, et nemād käiwad mo ees, nenda kui sinna mo ees käinud.

26. Ja nüüd Israeli Jummal, et sago so sanna töeks, mis sa omma sullasele mo issa Tawetile rākinud.

27. (Sest kas peaks Jummal töeste Ma peäl ellama? wata taewas ja taewaste taewad ei mahhuta sind ende sisse, weel wāhhem se kodda, mis ma ollen üllesehhitanud.)

28. Ja wata omma sullase palwe peäle ja ta allandlikko pallumisse peäle, Jehowa mo Jummal, et sa kuled sedda kissendamist ja palwet, mis so sullane tänna so ees pallub.

29. Et so silmad woiksid lahti olla selle koia üle ööd ja päwad, selle paiga üle, mis sa olled üttelnud: Mo nimmi peab seäl ollema, et sa kuled se palwe, mis so sullane siin paikas pallub.

30. Et sa kuled omma sullase ja omma Israeli rahwa allandlikko pallumist, mis nemmad siin paikas palluwad, ja wotta siña kuulda seäl paikas, kus sa ellad taewas, ja kule ja anna andeks.

31. Mis ial kegi omma liggimesse wasto saab patto teinud, ja panneb ta peäle wande, et ta tedda wañnutab, ja se wanne tulleb so altari ette seie kotta:

32. Siis kule sinna taewast, ja te ja moista kohhut omma sullastele, et sa öälät öälaks moistad, ja annad temma wisid ta pähhä; ja öigele öigust moistad, ja annad temāle ta öigust möda.

33. Kui so Israeli rahwas waenlaste ette mahhalüakse, et nemmad so wasto patto teinud, ja nemād so pole ümberpöörwad ja tunnistawad so nimme ülles, ja loewad ja palluwad sind allandlikult siin koias:

34. Siis kule sinna taewast ja anna andeks omma Israeli rahwa patto, ja to neid jälle taggasi seie male, mis sa nende wannemattele olled annud.

35. Kui taewas kinni petakse, et ei olle wihma, kui nemmad so wasto sawad patto teinud, ja nemmad palluwad siin paikas, ja tunnistawad so nimme ülles ja pöörwad ommast pattust, kui sa neid saad waewanud;

36. Siis wotta sa taewast kuulda, ja anna andeks omma sullaste ja omma Israeli rahwa patto, kui sa saad öppetanud sedda head teed, mis peäl nemmad peawad käima: et sa wihma annad omma Ma peäle, mis sa omma rahwale pärris-ossaks annud.

37. Kui nälg on Ma peäl, kui katk on, kui on wilja-körwetus, rooste-uddo rohhotirtsud, asili-linnud, kui ta waenlane temmale kitsast teeb ta wärrawatte maal, kui mingisuggune wigga, mingisuggune haigus on:

38. Keik palwed, keik allandlikkud pallumissed, mis ial ühhest innimesest tehakse keige so Israeli rahwa seast, kui nemmad iggaüks omma süddame wigga tundwad, ja lautawad ommad käed sesinnatse koia pole laiale;

39. Siis wötta sinna kuulda taewast seält paigast, kus sa ellad, ja anna andeks ja te, ja anna iggaühhele keige temma wiside järrele, kuidas sa temma süddame tunned; sest sinna, sa üksi tunned keikide innimeste laste süddame ärra.

40. Et nemmad sind wöttaksid karta iggapäwa, mis nemmad ellawad siin maal, mis sa meie wannemattele annud.

41. Ja kule ka se woöra Ma innimesse, kes ep olle mitte so Israeli rahwa seast, ja tulleb kaugelt maalt sinno nimme pärrast.

42. (Sest et so suurt nimmi ja so wäggewat kät ja so wäljasirrutud käewart saab kuulda;) ja ta tulleb ja pallub seie koia pole:

43. Siis wötta sa kuulda taewast seält paigast, kus sa ellad, ja te keik sedda möda, kui se wooras sinno pole hüab: et keik ma-ilma rahwas so nimme saaksid tunda ja sind karta, nenda kui so Israeli rahwas, ja tunneksid, et so nimmi on nimmetud selle koia peäle, mis ma ollen ehhitanud.

44. Kui so rahwas saab wäljaläinud sötta omma waenlase wasto, senna tee peäle, kuhho sa neid läkkitad, ja nemmad palluwad Jehowat selle liina tee pole, mis sa olled ärrawallitsend, ja se koia pole, mis ma so nimmele üllesehhitanud:

45. Siis wötta taewast kuulda nende palwe ja nende allandlikko pallumist, ja sada neile öigust.

46. Kui nemmad patto tewad sinno wasto (sest sedda innimest ei olle, kes patto ei te) ja sa saad wihhaseks nende peäle ja annad neid waenlasse kätte, et nemmad neid ärrawiwad, kedda nemmad wangi wötnud, waenlase male, mis kaugel ehk liggi;

47. Ja nemmad mötlewad taggasi ommas süddames seäl maal, kuhho neid on wangi widud, ja pöörwad ümber ja palluwad sind allandlikkult nende maal, kes neid wangi winud, ja ütlewad: Meie olleme patto teinud ja üllekohto teinud, ja öälad olnud:

48. Ja nemmad pörawad so pole keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest omma waenlaste maal, kes neid on wangi winud, ja palluwad sind omma Ma tee pole, mis sa nende wannemattele olled annud, se liina pole, mis sa ärrawallitsenud, ja se koia pole, mis ma so nimmele üllesehhitanud.

49. Siis wötta taewast kuulda seält paigast, kus sa ellad, nende palwe ja nende allandlikko pallumist, ja sada neile öigust.

50. Ja anna andeks omma rahwale, mis so wasto patto teinud, ja keik nende ülleastmissed, misga nemmad so wasto ülleastunud, ja sada neile hallastust nende ees, kes neid wangi winud, et nemmad nende peäle hallastawad.
51. Sest nemmad on so rahwas ja so pärris-ossa, mis sa Egiptussest olled wäljatonud, raud-ahjo seest.
52. Et so silmad woiksid lahti olla so sullase allandlikko pallumisse peäle, ja so Israeli rahwa allandlikko pallumisse peäle, et sa nende järrele kuled keikis, mispärrast nemmad sind appi hüawad.
53. Sest sinna olled nende ennesele pärris-ossaks ärralahhutanud keige ma-ilma rahwa seast, nenda kui sa olled omma sullase Mosesse läbbi räkinud, kui sa meie wannemad Egiptussest wäljawisid, oh ISsand Jehowa!
54. Ja se sündis, kui Salomon keik sesinnatse palwe ja allandlikko pallumisse Jehowa pole sai lõppetand palluda, tousis ta Jehowa altari eest ülles ommad pölwed kummardamast, ja ta käed taewa pole ollid wäljalautud olnud.
55. Ja ta seisis ja önnistas keik Israeli koggodust, ja ütles sure heälega:
56. Kidetud olgo Jehowa, kes omma Israeli rahwale hingamist annud keik sedda möda, mis ta räkinud: Ei olle ühteainust sanna mahhalangenud keigest ta heast sannast, mis ta omma sullase Mosesse läbbi räkinud.
57. Olgo Jehowa meie Jummal meiega, nenda kui ta meie wannemattega olnud, ärgo jätko ta meid mahha, ja ärgo andko ta meid mitte ülle.
58. Et ta meie süddame ennese pole kånaks, et meie keige ta tede peäl käime, ja peame temma kässud ja ta seädmissed ja ta kohtoseädussed, mis ta meie wannemad käsknud.
59. Ja needsinnatsed mo sannad, mis ma Jehowa ees allandlikkult pallunud, sago liggi Jehowa meie Jummal jure ööd ja päwad: et ta omma sullasele öigust ja omma Israeli rahwale öigust sataks, mis ommal aial tarwis.
60. Et keik ma-ilma rahwas sawad teäda, et Jehowa sesamma Jummal on, ei mu ükski.
61. Ja teie südda olgo hea-kohtlane Jehowa meie Jummalaga, et teie wöttate temma seädmistes sees käia ja ta kässud piddada, nenda kui tännapä.
62. Ja kuningas ja keik Israel temmaga ohwerdasid tappa-ohwrid Jehowa ees.
63. Ja Salomon ohwerdas se tänno-ohwri, mis ta Jehowale olli tapnud, kakskolmatkümmand tuhhat weist ja sadda ja kaskkümmand tuhhat puddolojust: nenda pühhitsesid kuningas ja keik Israeli lapsed Jehowa kodda.
64. Sel päwal pühhitses kuningas sedda keskmist oue-kohta, mis Jehowa koia ees, sest ta ohwerdas seäl sedda põlletamise- ja roa-ohwri ja tänno-ohwri raswad: sest se wask-altar, mis Jehowa ees, olli senna tarwis pissokenne, et se põlletamise- ja roa-ohwer ja tänno-ohwri raswad ei mahtund siñna peäle.
65. Ja Salomon piddas sel aial se Pühha ja keik Israeli rahwas temmaga, üks suur koggodus seält kust Amati minnakse Egiptusse jöeni, Jehowa meie Jummal ees seitse päwa ja weel seitse päwa, se on nelliteistkümmand päwa.

66. Kahheksamal päwal laskis ta sedda rahwast miñna, ja nemmad önnistasid kuningast ja läksid ärra omma telkide jure röömsad ja hea melega keige se hea pärrast, mis Jehowa omma sullase Tawetile ja omma Israeli rahwale olli teinud.

9. Peatük.

Jehowa ilmutab ennast teist korda Salomonile, ja temma mitmesuggune ehhitamise-tö.

1. Ja se sündis, kui Salomon olli lõppetand üllesehhitada Jehowa kodda, ja kuñinga kodda ja keik Salomoni ihhaldamise järrele, mis ta mele pärrast olli teha:
2. Siis andis Jehowa ennast Salomonile teist korda nähha, nenda kui ta ennast temmale olli Kibeonis annud nähha.
3. Ja Jehowa ütles ta wasto: Ma ollen kuulnud so palwe ja so allandikkoo pallumisse, mis sa allandlikkult pallunud mo palle ees, ma ollen sesinnatse koia pühhitsenud, mis sa üllesehhitanud, et ma omma nimme siñna pannen iggaweste, ja mo silmad ja mo südda peawad seäl ollema igga päwa.
4. Ja kui sa mo palle ees wöttad käia, nenda kui so issa Tawet käinud täieste wagga ja öiglase süddamega, et sa teed keik sedda möda, mis ma sind kässin, ja pead mo seädmissed ja mo kohtoseädussed:
5. Siis tahhan ma so kuningrigi aujärge kinnitada Israeli ülle iggaweste, nenda kui ma so issa Taweti wasto ollen räkinnud ja öölnud: Sinnust ei pea mitte ärralöpma üks mees Israeli aujärre peält.
6. Pörate teie agga ja teie lapsed koggone mo järrele ärra, ja ei wötta mo käskusid egga mo seädmissi piddada, mis ma teie kätte annud, ja lähhäte ja tenite teised jummalad ja kummardate nende ette:
7. Siis tahhan ma Israelirahwast ärrakautada se Ma peält, mis ma neile ollen annud, ja sedda kodda, mis ma omma nimmele ollen pühhitsend, tahhan ma omma Palle eest ärraheita; ja Israel peab sama tähhendamisse- ja naerojuttuks keige rahwa seas.
8. Ja sesinnatse koia pärrast, mis kõrge olnud, wottab iggäuks kes seält möda lähhäb, ärraehmatada, ja willistada ja öölda: Mikspärrast on Jehowa nenda teinud selle male ja selle koiale?
9. Siis ööldakse: Sepärrast et nemmad Jehowa omma Jummalat mahhajātnud, kes nende wannemad Egiptusse maalt wäljatonud, ja et nemmad teised jummalad kätte wötnud, ja nende ette kummardand ja neid teninud: sepärrast on Jehowa keik sedda kurja nende peäle saatnud.
10. Ja kahhekümne aasta lõppetus olli kä, kui Salomon neid kaks kodda, Jehowa kodda ja kuningaga kodda sai üllesehhitand.

11. (Tirusse kuningas Iram olli Salomonile kinkinud seedri-puid ja männa-puid ja kulda keik temma hea mele pärrast) siis andis kuningas Salomon Iramile kakskümmend liña Kalilea maalt.
12. Ja Iram läks Tirussest wälja need liñnad waatma, mis Salomon temmale olli annud, agga need ei olnud ta melest öiged.
13. Ja ta ütles: Mis liñnad on need, mo wend, mis sa mulle olled annud? ja neid nimmetati Kabuli maaks tännapawani.
14. Ja Iram olli kuningale läkkitand sadda ja kaksümmend talenti kulda.
15. Ja se luggu olli se teoga, mis kuningas Salomon olli peäle pannud, Jehowa koia, ja omã koia, ja Millo, ja Jerusalema müri, ja Aatsori, ja Megiddo ja Keseri üllesehhitamiseks.
16. Egiptusse kuningas Warao olli üllestulnud ja olli Keseri ärrawötnud ja sedda tullega ärrapölletanud, ja need Kanaanid, kes seäl liñnas ellasid, ärratapnud, ja olli sedda omma tütrele Salomoni naesele kasa-anniks annud.
17. Ja Salomon ehhtas Keseri ülles ja allumisse Pettoroni,
18. Ja Paalati ja Tadmori, mis körbes seäl maal,
19. Ja keik warrandusse-honette liñnad, mis Salomonil ollid, ja söa wankritte liñnad ja rüütlide liñnad Salomoni ihhaldamise järrele, mis ta ihhaldas ehhtada Jerusalema ja Libanoni peäle, ja keige omma wallitsusse male.
20. Keik se rahwas, mis üllejäänud Emoridest, Ittidest, Perissidest, Iwwidest ja Jebusidest, need kes ei olnud Israeli laste seast:
21. Nende lapsed, kes nende järrele üllejäänud siña male, kedda Israeli lapsed mitte ei woind sutumaks ärrakautada, nende peäle pani Salomon teggo teggema tännapawani.
22. Agga Israeli lastest ei teinud Salomon keddagi orjaks, sest nemmad ollid söamehhed ja temma sullased ja ta würstid ja ta üllemad pealikkud, ja ta söa wankritte ja temma rüütlide pealikkud.
23. Needsinnatsed ollid nende üllewatajatte üllemad, kes Salomoni tö ülle, neid olli wiissadda ja wiiskümmend, kes wallitsesid nende rahwa ülle, kes tööd teggid.
24. Agga Warao tüttar tulli ülles Taweti liñnast omma kotta, mis Salomon temmale olli üllesehhtanud: siis ehhtas ta Millo ülles.
25. Ja Salomon ohwerdas kolmkord aastas põlletamise- ja tänno-ohwrid se altari peäl, mis ta Jehowale üllesehhtanud, ja suitsetas seäl peäl, mis Jehowa ees olli; nenda sai ta se koia walmis.
26. Ja kuningas Salomon laskis ka laewo tehha Etsjonikeberis, mis Eloti jures körkiatte merre äres Edomi-maal.
27. Ja Iram läkkitas nende laewadega ommad sullased, kes laewa mehhed ja merre asjad moistsid, Salomoni sullastega.
28. Ja nemmad tullid Owiri ja töid seält kulda nellisadda ja kakskümmend talenti, ja wisid sedda kunninga Salomoni jure.

10. Peatük.

Arabia kunningrigi Emmand tulleb Salomonit katsma.

1. Ja kui Seba kunninga-emmand sedda jutto Salomonist kulis Jehowa nimme pärrast: siis tuli ta tedda kiusama moistatustega.
2. Ja tuli Jerusalemma wägga sure wäega, kamelidega, mis kallid rohud kandsid ja wägga paljo kulda ja kallid kiwwid: ja kui ta Salomoni jure tuli, siis räkis ta temma wasto keik, mis ta süddames olli.
3. Ja Salomon räkis temmale ülles keik, mis ta küssis; ei olnud kunningal ühtegi teädmatta, mis ta temmale ei olleks üllesräkind.
4. Kui Seba kunninga-emmand näggi keik Salomoni tarkust, ja sedda kodda, mis ta olli üllesehhitanud,
5. Ja sedda roga, mis ta laua peäl, ja ta sullaste honed, ja temma teenride ammetit, ja nende rided, ja ta keldri-teenrid, ja ta üllesminnemisse paiga, kust ta üllesläks Jehowa kotta: siis sai temma hing kui tuimaks.
6. Ja ta ütles kunninga wasto: Se könne on tössi olnud, mis ma ommal maal ollen kuulnud sinno asjust ja so tarkussest.
7. Ja minna ei usknud mitte sedda könnet, senni kui ma tulnud ja mo silmad isse näinud: ja wata, ei olle mulle pooltke üllesräkitud; so tarkus ja headus on üllem, kui se jut, mis ma kuulnud.
8. Önsad on so mehhed, önsad on needsinnatsed so sullased, kes allati so ees seiswad, kes sinno tarkust kuulwad.
9. Kidetud olgo Jehowa so Jummal, kel hea meel sinnust on, et ta sind pannud Israeli aujärje peäle; et Jehowa Israeli armastab iggaweste, sepärrast on ta sind kunningaks pannud, et sa teed mis kohhus ja öigus.
10. Ja temma andis kunningale sadda ja kakskümmend talenti kulda, ja wägga paljo kallid rohtusid ja kallid kiwwa: ei tulnud mitte paljusse polest enam seddasuggust rohto, mis Seba kunninga-emmand kunninga Salomonile andis.
11. Ja Irami laewad, mis Owirist kulda töid, töid ka Oworist wägga paljo Almugi puid ja kallid kiwwa.
12. Ja kuningas teggi neist Almugi puist treppide käepiddemed Jehowa koia ja kunninga koia tarwis, ja kandleid ja nabli-mängid lauljattele: ei tulnud seddasuggust Almugi puud, egga olle nähtud tänna päwani.
13. Ja kuningas Salomon andis Seba kunninga-emmandale keik, mis ta mele pärrast, mis ta pallus, isse se, mis ta temmale andis kunninga Salomoni joudo möda; ja ta läks jälle taggasi omma male, temma ja ta sullased.
14. Ja selle kulla raskus, mis Salomoni kätte tuli ühhel aastal, olli kuussadda ja kuusseitsmetkümmend talenti kulda.
15. Isse se, mis surist kaupmehhist ja kauplejatte kaubast, ja keikist Arabia kunningaist ja ma-wallitsejaist tuli.

16. Ja kuningas Salomon teggi kakssadda suurt kipli tautud kullast, kuussadda sekli kulda läks ühhe kilbi tarwis.
17. Ja kolmsadda wähhemat kilpi tautud kullast, kolm naela kulda läks ühhe kilbi tarwis, ja kuningas pani neid Libanoni-metsa kotta.
18. Ja kuningas teggi sure aujärre elewanti luust, ja kattis sedda puhtama kullaga.
19. Kuus treppi olli sel aujärjel, ja se peälmine ots aujärje külges olli takka ümmarkunne, ja käepiddemed mollemal polel seäl kohtas, kus istumisse-asse, ja kaks loukoera olli käepiddemette körwas seismas.
20. Ja kaksteistkümmed loukoera olli seäl seismas kue treppi peäl mollemal polel: ei seddasuggust olle tehtud ei ühheski kuningrikis.
21. Ja keik kunninga Salomoni joma-riistad ollid kullast, ja keik Libanoni metsa koia riistad ollid selgemast kullast: hõbbe ei maksnud middagi Salomoni aial.
22. Sest kunningal ollid Tarsisi laewad merre peäl, Irami laewadega; ükskord kolmes aastas tullid need Tarsisi laewad ja töid kulda, ja hõbbedat, elewanti-luid, ja merre-kassid ja waua-lindo.
23. Ja kuningas Salomon sai suremaks kui keik ma-ilma kuningad rikkusse ja tarkusse polest.
24. Ja keik ma-ilma rahwas püüdsid Salomoni silmad nähha sada, et nemmad piddid sama temma tarkust kuulda, mis Jummal ta süddamesse olli annud.
25. Ja nemad töid iggamees ommad annid, hõbbe-riisto, ja kuld-riisto, ja ridid, ja söa-riisto, ja kallid rohtusid, hobbosid ja hobbo-eeslid, igga aasta omma ossa.
26. Ja Salomon koggus söawankrid ja rüütliid, ja temmal olli tuhhat ja nellisadda wankrit ja kaksteistkümmed tuhhat rüütliid, ja ta satis neid wankritte liännade sisse ja kunninga jure Jerusalemma.
27. Ja kuningas satis hõbbedat Jerusalemma ni paljo kui kiwwid, ja seedrid satis ta ni paljo kui mets-wigipuud, mis mäe alluse Ma peäl.
28. Ja need hobbosed, mis Salomonil ollid, neid todi Egiptussest, ja se linnase ridega olli se luggu: sedda linnast riet töid kunninga kaupmehhed hinna eest.
29. Ja Egiptussest, todi ülles, ja tulli üks töld kuussadda hõbbe-sekli eest, ja üks hobbone saa ja wiekümne sekli eest: ja nenda todi keige Ittide kuningattele ja Siria kuningattele nende käe läbbi.

11. Peatük.

Salomon armatseb liaks naeste-rahwast: tenib woörad-jummalad, ja mis kurri luggu temmale sest juhtund.

1. Ja Salomon armatses paljo woöra-ma naeste-rahwast ja neid Warao tütre körwas, Moabi- Ammoni- Edomi- Sidoni- Itti-naesed;

2. Neist pagganist, kennest Jehowa Israeli laste wasto olli üttelnud: teie ei pea mitte nende sekka tulles, ja nemmad ei pea mitte teie sekka tulles, nemmad wötwad töeste teie süddame omma jummalatte järrele käända; nende pole hoidis Salomon armatsemissega.
3. Ja temmal olli seitsesadda würsti-suggu emmandat ja kolmsadda liga-naest; ja temma naesed käänsid ta süddame ennaste pole.
4. Ja se sündis Salomoni wanna ea sees, et ta naesed ta süddame käänsid teiste jummalatte järrele, ja temma südda ei olnud mitte heakohtlane Jehowa omã Jummalata wasto, nenda kui ta issa Taweti südda.
5. Ja Salomon käis Sidonide jummalata Astaroti järrel ja Ammonide läila-jummalata Milkomi järrel.
6. Ja Salomon teggi kurja Jehowa silma ees, ja ei käinud täieste Jehowa järrel, nenda kui ta issa Tawet.
7. Siis ehitas Salomon kõrge paiga ülles Kamosile Moabi läila-jummalatale senna mäele, mis Jerusalemma ees, ja Molekile Ammoni laste läila-jummalatale.
8. Ja nenda teggi ta keikile omma woõra-ma naestele, kes omma jummalatalele suitsetasid ja ohwerdasid.
9. Siis sai Jehowa Salomoni peäle wihhaseks, et ta omma süddame olli ärrakäännud Jehowa Israeli Jummalata jurest, kes ennast temmale olli kaksikord nähha annud,
10. Ja käsko temmale annud sellesinnatse asja pärrast, et ta mitte ei piddand teiste jummalatale järrel käima, ja et ta ei piddand mitte, mis Jehowa käsknud.
11. Ja Jehowa ütles Salomonile: Sepärrast et se sinnust on sündinud, et sa ei olle piddand mo seädust egga mo seädmissi, mis ma sind käsknud, siis tahhan ma wissiste se kuningrigi so käest ärrakiskuda ja sedda so sullasele anda.
12. Agga ma ei tahha sedda mitte sinno päiwil teha so issa Taweti pärrast: so poia käest tahhan ma sedda ärrakiskuda.
13. Agga keik sedda kuningriiki ei tahha ma mitte ärrakiskuda; ühhe souarro tahhan ma so poiale anda, omma sullase Taweti pärrast ja Jerusalemma pärrast, mis ma ärrawallitsenud.
14. Ja Jehowa töstis ühhe wastase Salomonile, Adadi ühhe Edomimehhe, se olli kunninga suggust Edomi-maal.
15. Ja se olli sündinud, kui Tawet Edomis olli, kui Joab se wäepealik üllesläks neid, kes mahhalödud, mahhamatma; siis löi ta keik meeste-rahwast mahha, mis seäl Edomis.
16. Sest Joab jäi senna kuus kuud ja keik Israel, senni kui ta olli ärrakautand keik meeste-rahwast, mis Edomis olli.
17. Ja Adad pöggenes ärra, temma ja monned Edomimehhed ta issa sullaste seast temmaga, et nemmad piddid Egiptusse minnema, ja Adad olli pissokenne pois.

18. Ja nemmad wötsid Midjanist ärraminna ja tullid Parani, ja wötsid mehhi ennestega Paranist ja tullid Egiptusse-male, Egiptusse kunninga Warao jure; ja ta andis temmale ühhe koia, ja seadis temmale toidust ja andis temmale Maad.
19. Ja Adad leidis suurt armo Warao melest, ja ta andis omma naese ödde, kunninga-emmanda Tappenesi ödde temmale naoseks.
20. Ja Tappenesi ödde tõi temmale temma poia Kenubati ilmale, ja Tappenes woörutas tedda ärra Warao koias; ja Kenubat olli Warao koias Warao poegade seas.
21. Kui Adad Egiptusses kulis, et Tawet olli läinud maggama omma wannemattega, ja et se wäepealik Joab olli surnud: siis ütles Adad Warao wasto: Lasse mind miñna, et ma saan omma male.
22. Agga Warao ütles temmale: Mis sul siis mo jures waia on, et sa nüüd püäd omma male miñna? ja ta ütles: Ei ühtegi; ommeti lasse mind nüüd ärraminna.
23. Jummal töstis ka temale ühhe wastase, Eljada poia Resoni, kes ommast issandast Soba kuningast Adaderist olli ärrakargand.
24. Ja temma olli ennese jure mehhi koggunud, ja selle hulga pealikkuks sanud, kui Tawet neid olli ärratapnud: ja nemad läksid Tamaskusse, ja ellasid seal ja wallitsesid Tamaskusses.
25. Ja temma olli Israeli wastane keige Salomoni ello aia, ja se tulli senna kurja körwa, mis Adasist sündis ; ja Israel olli läila ta melest, kui ta ülle Siria olli kuningaks sanud.
26. Ja Jarobeam Nebati poeg, üks Ewratimees Sereda liñnast, (ja ta emma nimmi Serua üks lesk-naene) olli Salomoni sullane, ja töstis kätt kunninga wasto ülles:
27. Ja se olli se assi, mispärrast ta kät kunninga wasto üllestöstis: Kui Salomon Millo üllesehhitas, siis panni ta omma issa Taweti liñna müri auko kinni.
28. Ja se mees Jarobeam olli wäggew wahwa mees; ja Salomon näggi se noremehhe, et ta ussin olli tööd teggema: siis panni ta tedda keige Josepi koia raske tö ülle.
29. Ja sel aial sündis, et Jarobeam Jerusalemmast wäljaläks, ja Ahia se prohwet Silonimees juhtus temma wasto seal tee peäl, ja temmal olli uus kuub selgas, ja need mollemad ollid üksi wäljal.
30. Ja Ahia hakkas sest uest kuest kinni, mis tema selgas, ja kärristas sedda lõhki kahheteistkümneks tükkiks.
31. Ja ütles Jarobeamile: Wötta ennesele kümme tükki; sest nenda ütleb Jehowa Israeli Jumal: Wata, ma tahhan se kuningrigi Salomoni käest ärrakiskuda, ja sulle kümme sugguarro anda.
32. Ja se üks sugguarro peab ta pärralt jäma, mo sullase Taweti pärrast ja

Jerusalemma se linna pärrast, mis ma ärrawallitsenud keige Israeli souarrude seast.

33. Sepärrast et nemmad mind on mahhajätnud, ja Sidoni jummal Astoreti, Moabi jummal Kemosi, ja Ammoni laste jummal Milkomi ette kummardanud, ja ep olle käinud minno tede peäl, egga teinud, mis öige mo silma ees, ei mo seädmiste egga mo kohtoseäduste järrele, nenda kui temma issa Tawet.

34. Minna ei tahha ka mitte keik sedda kuningriiki ta käest ärrawötta, sest ma tahhan tedda würostiks panna keige ta ello aia, omma sullase Taweti pärrast, kedda ma ollen ärrawallitsenud, kes mo kässud ja mo seädmised on pidanud.

35. Agga ta poia käest tahhan ma se kuningriigi ärrawötta, ja sedda sulle anda, need kümme sugguarro.

36. Ja temma poiale tahhan ma ühhe souarro anda, et mo sullasel Tawetil woiks kuningriigi lamp olla iggal aial mo ees Jerusalemmas, seal liñnas, mis ma ennesele ärrawallitsenud, et ma omma nimme senna pannin.

37. Ja ma tahhan sind wötta, et sa pead kuningaks sama ülle keige, mis so hing iggatseb; ja pead kuningas ollema Israeli ülle.

38. Ja se peab sündima, kui sa wöttad kuulda keik, mis ma sind kässin, ja käid mo tede peäl, ja teed, mis öige mo silma ees, et sa pead mo seädmised ja mo kässud, nenda kui mo sullane Tawet on teinud: siis tahhan ma soga olla ja sulle ühhe kindla suggu sata, nenda kui ma Tawetile ollen saatnud, ja tahhan Israeli-rahvast sulle anda.

39. Ja ma tahhan Taweti suggu waewada se patto pärrast; agga mitte ikka.

40. Ja Salomon püdis Jarobeami surmada: agga Jarobeam wöttis kätte ja kargas ärra Egiptusse-male Egiptusse kuningas Sisaki jure, ja jäi Egiptusse, senni kui Salomon sai ärrasurnud.

41. Ja mis weel tulleks Salomonist öölda, ja keik mis ta teind, ja temãa tarkus, eks need asjad olle kirjutud Salomoni asjade ramatusse?

42. Ja sedda aega, mis Salomon ülle keige Israeli kuningas olnud Jerusalemmas, on nellikümmend aastat.

43. Ja Salomon läks maggama omma wannemattega, ja tedda maeti mahha temma issa Taweti linna, ja temma poeg Reabeam sai kuningaks ta assemele.

12. Peatük.

Juda ja Israeli kuningriik jaetakse kahheks.

1. Ja Reabeam läks Sekemi, sest keik Israel olli tulnud Sekemi, tedda kuningaks töstma.

2. Ja se sündis, et Jarobeam Nebati poeg sedda kulis, sest ta olli alles Egiptusses, kuhho ta olli ärrakargand kunninga Salomoni eest, ja Jarobeam ellas Egiptusses.
3. Ja nemmad läkkitasid ja kutsusid tedda, ja Jarobeam tuli ja keik Israeli koggodus, ja räkisid Reabeari wasto ja ütlesid:
4. So issa on meie peäle kange ikke pannud, ja nüüd te sinna omma issa kange tenistus ja ta raske ikke kergemaks, mis ta meie peäle on pannud, siis tahhame so allamaks jäda.
5. Ja ta ütles nende wasto: Minge weel kolmeks päwaks, ja tulge siis taggasi mo jure: ja rahwas läksid ärra.
6. Ja kuningas Reabear piddas nou nende wannemattega, kes ta issa Salomoni ees ollid seisnud, kui ta ellus olli, ja ütles: Mis nou aãate teie, et ma woin selle rahwale middagi wastada.
7. Ja nemmad rääksid temma wasto ja ütlesid: Kui sa tänna selle rahwale sullaseks olled ja neid tenid, ja wastad neile ja rägid nende wasto head sannad: siis jäwad nemmad sulle sullasiks iggapäwa.
8. Agga ta jättis wañematte nou mahha, mis nemmad temmale andsid, ja piddas nou nende noremattega, mis temmaga ülleskasnud, kes temma ees seisid.
9. Ja ta ütles nende wasto: Mis nou teie peate, et meie middagi woime wastada selle rahwale, mis mo wasto räkinnud ja üttelnud: Te se ikke kergemaks, mis so issa meie peäle pañud.
10. Ja need noremad, kes temmaga ülleskasnud, räkisid ja ütlesid ta wasto: Nenda pead sa selle rahwale üttema, kes so wasto räkinnud ja öölnud: So issa on raske ikke meie peäle pannud, ja sinna te meile sedda kergemaks; nenda pead sa nende wasto räkima: mo wähhem sörm on jämmedam, kui mo issa reied.
11. Ja nüüd, mo issa on teie peäle pannud raske ikke, agga minna tahhan weel teie ikke peäle lissada; mo issa karristas teid nahk-piitsadega, agga minna tahhan teid karristada okkaliste piitsadega.
12. Ja Jarobeam tuli keige rahwaga Reabeari jure kolmandal päwal, nenda kui kuningas olli käsknud ja üttelnud: Tulge jälle mo jure kolmandal päwal.
13. Ja kuningas wastas rahwale waljuste, ja jättis nende wannematte nou mahha, mis nemmad temmale ollid annud.
14. Ja räkis nende wasto nende norematte nou järrele ja ütles: Mo issa on raske ikke teie peäle pannud, agga minna tahhan weel teie ikke peäle lissada; mo issa on teid karristanud nahk-piitsadega, agga minna tahhan teid karristada okkaliste piitsadega.
15. Ja kuningas ei wötnud mitte rahwast kuulda, sest se luggu tuli Jehowa käest, et ta omma sanna pididi töeks teggema, mis Jehowa olli räkinnud Ahia Silomehhe läbbi Nebati poia Jarobeari wasto.

16. Ja kui keik Israel näggi, et kuningas ei wötnud neid kuulda, siis wastasid rahwas kuningale se sanna ja ütlesid: Mis jaggo on meil Tawetist? ei ollege meil pärris-ossa Isai poiast; Israel minne omma telkide sisse! nüüd katsu sinna Tawet omma sou pärrast! ja Israel läks omma telkide sisse.
17. Ja Israeli laste ülle, kes Juda liñnade sees ellasid, nende ülle olli Reabeam kuningas.
18. Ja kuningas Reabeam läkkitas Adorami, kes makso ülle olli, ja keik Israel wiskasid tedda kiwwidega, et ta surri; ja kuningas Reabeam astus kermeste tõlda ja pöggenes Jerusalemma.
19. Nenda tagganes Israel Taweti soust ärra tännapäni.
20. Ja se sündis, kui keik Israel kulis, et Jarobeam taggasi tulnud, siis läkkitasid nemmad ja hüüdsid tedda koggodusse jure, ja töstsid tedda kuningaks ülle keige Israeli: Taweti sou järrel ei olnud muud, kui Juda sugguarro üksi.
21. Ja Reabeam tulli Jerusalemma, ja koggus keik Juda suggu ja Penjamini sugguarro kokko, sadda ja kahheksakümmend tuhat, mis ärrawallitsetud, mis sötta kölbasid, et ta pididi söddima Israeli souga, et nemmad se kuningrigi pididid jälle saatma Salomoni poia Reabeari kätte.
22. Ja Jummal sanna sai Jummal mehhe Semaja kätte ja ütles:
23. Ütle Salomoni poia Reabeari Juda kunninga wasto, ja keige Juda ja Penjamini sou ja teise rahwa wasto, ja ütle:
24. Nenda ütleb Jehowa: Teie ei pea mitte üllesminnema egga söddima omma wendade Israeli laste wasto; minge taggasi iggamees omma koio, sest sesinnane assi on minno käest sündinud: ja nemmad wötsid Jehowa sanna kuulda ja läksid taggasi Jehowa sanna järrele.
25. Ja Jarobeam ehhtas Sekemi ülles Ewraimi mäe peäle ja ellas seäl, ja läks seält wälja ja ehhtas Penueli ülles.
26. Ja Jarobeam mõtles ommas süddames: se kuningriik saab nüüd Taweti suggu kätte taggasi:
27. Kui rahwas ülleslähhäb ohwrid ohwerdama Jehowa koias Jerusalemmas, ja sellesinnatse rahwa südda pörab omma issanda pole, Juda kunninga Reabeari pole: siis tapwad nemmad mind ärra ja pöörwad Juda kunninga Reabeari pole.
28. Ja kuningas piddas nou ja teggi kaks kuld-wassikast, ja ütles nende rahwa wasto: Sest saab teile kül, et ei olle tarwis üllesmiñna Jerusalemma; wata Israel, siin on sinno Jummal, kes sind Egiptusse-maalt on ärratonud.
29. Ja ta panni teist Peteli, ja teist panni ta Tani liñna.
30. Ja se assi sai pattuks, et rahwas läksid ühhe wassika ette Tanist sadik.
31. Ja ta teggi ühhe kõrge paikade koia, ja teggi preestrid alwa rahwa seast, kes ei olnud Lewi lastest.

32. Ja Jarobeam seadis Pühha wieteistkümnele kahheksama ku päwal, otsekui se Pühha, mis Juda maal olli, ja ohwerdas altari peäl: nisammoti teggi ta Petelis, et ta ohwerdas wassikattele, mis ta teinud, ja seadis Petelis preestrid kõrge paikade tarwis, mis ta teinud.

33. Ja ta ohwerdas se altari peäl, mis ta Peteli olli teinud, wieteistkümnele kahheksama ku päwal, sel kuul, mis ta ommast peast olli töstnud, ja seadis Israeli lastele Pühha, ja ohwerdas ja suitsetas seäl altari peäl.

13. Peatük.

Jerobeamit nomitakse ühhest prohwetist: selle prohwetit nuhtlus.

1. Ja wata üks Jummal mees tulli Juda-maalt Peteli Jehowa sanna peäle ja Jarobeam seisis altari jures, et ta pididi suitsetama.

2. Ja se mees hüdis altari wasto Jehowa sanna peäle ja ütles: Altar, altar, nenda ütleb Jehowa, wata Taweti suggule peab poeg sündima Josia nimmi, ja temma peab so peäle tapma kõrge paikade preestrid, kes so peäl suitsetawad, ja inimeste luid peab so peäl ärrapölletadama.

3. Ja ta teggi sel päwal ühhe imme-asja ja ütles: Se on se imme-assi, mis Jehowa on räkinud, wata, se altar peab löhkema ja se tuhk sama ärrapillatud, mis seäl peäl.

4. Ja se sündis, kui kuningas se Jummal mehhe sanna kulis, mis ta hüdis altari wasto Petelis, siis pistis Jarobeam omma kät wälja altari poolt ja ütles: Wötke tedda kinni; ja ta kässi, mis ta temma wasto wäljapistis, kuiwis ärra, ja ta ei woind sedda mitte ennese pole taggasi sada.

5. Ja se altar läks löhki ja se tuhk pillati altari peält ärra, selle imme-asja järrele, mis se Jummal mees teggi Jehowa sanna peäle.

6. Ja kuningas hakkas ütlema Jummal mehhe wasto: Et hüa Jehowa omma Jummal Palle appi ja pallu mo eest, et mo kässi mulle saaks taggasi; ja se Jummal mees hüdis Jehowa Palle appi, ja kuninga kässi sai temmale taggasi ja olli kui enne sedda.

7. Ja kuningas ütles Jummal mehhe wasto: Tulle minnoga koio ja wötta leiba, siis tahhan ma sulle annet anda.

8. Ja se Jummal mees ütles kuninga wasto: Kui sa mulle omma poolt kodda annaksid, ei lähhäks ma siiski soga, ja minna ei woi leiba süa egga wet jua siin paikas.

9. Sest nenda on mind Jehowa sanna läbbi kästüd ja ööldud: Sa ei pea mitte leiba söma egga wet joma, egga taggasi minnema sedda teed, mis sa olled käinud.

10. Ja ta läks teist teed ja ei läinud taggasi sedda teed, mis ta tulnud Peteli.

11. Ja üks wanna prohwet ellas Petelis, ja ta poeg tuli ja juttustas temmale keik sedda tööd, mis se Jummal mees tänna Petelis olli teinud, ja need sannad, mis ta kunninga wasto räkinud; ja nemmad juttustasid sedda keik omma issale.
12. Ja nende issa räkis nende wasto: Mis teed läks temma? ja ta poiad ollid sedda teed näinud, mis se Jummal mees läinud, kes Juda-maalt tulnud.
13. Ja ta ütles omma poegade wasto: Pange mulle se esel saddulasse; ja nemmad pannid se eesli temmale saddulasse, ja ta istus temma selga,
14. Ja läks se Jummal mehhe järrele ja leidis tedda istmast ühhe tamme alt ja ütles ta wasto: Kas sa olled se Jummal mees, kes Juda-maalt tulnud? ja ta ütles: Ma ollen.
15. Ja temma ütles ta wasto: Tulle moga koio ja sö leiba.
16. Ja ta ütles: Ei ma woi soga taggasi pöördä egga soga miñna, ei ma sö leiba egga jo wet sinnoga seäl paikas.
17. Sest mo kätte on sanna sanud Jehowa sanna läbbi: Sa ei pea leiba söma egga seäl wet joma, ei sa pea mitte jälle taggasi minnema sedda teed, mis sa olled senna läinud.
18. Ja ta ütles temmale: Ma ollen ka prohwet kui sinna, ja üks ingel on mo wasto Jehowa sanna läbbi räkinud ja üttelnud: Wi tedda ennesega taggasi omma kotta, et ta saab leiba süa ja wet jua; agga ta walletas temma ette.
19. Ja ta läks temãaga taggasi, ja söi ta koias leiba ja jõi wet.
20. Ja se sündis, kui nemmad laudas istusid, et Jehowa samma sai se prohwet kätte, kes tedda olli taggasi tonud.
21. Ja ta hüdis se Jummal mehhe wasto kes Juda-maalt tulnud, ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, et sa olled Jehowa su-sanna wasto pannud ja ei olle sedda käsko mitte piddanud, mis Jehowa so Jummal sind käsknud,
22. Ja olled taggasi tulnud; ja leiba sönud ja wet jonud seäl paikas, mis ta so wasto räkinud: Ärra sö leiba ja ärra jo mitte wet: sepärrast ei pea so kehha mitte sama so wannematte hauda.
23. Ja se sündis pärrast, kui ta sai leiba sönud, ja pärrast kui ta sai jonud, et ta se eesli saddulasse panni selle prohwetile, kedda ta olli taggasi tonud.
24. Ja ta läks ärra, ja loukoer juhtus ta wasto tee peäl ja surmas tedda, ja ta surnud kehha olli wissatud tee peäle, ja se esel seisis temma körwas, ja se loukoer seisis se kehha körwas.
25. Ja wata, mehhed läksid möda ja näggid se kehha tee peäle wissatud ollewad, ja loukoera se kehha körwas seiswad, ja tullid ja rääksid seäl liñnas, kus se wanna prohwet sees ellas.
26. Ja kui se prohwet, kes tedda tee peält olli taggasi tonud, sedda kulis, siis ütles ta: Se on se Jummal mees, kes Jehowa susanna wasto pannud, ja Jehowa on tedda annud loukoera kätte, et se tedda piddi mahhamurdma ja tedda surmama Jehowa sanna järrele, mis ta temmale räkinud.

27. Ja ta räkis omma poegade wasto ja ütles: Pange mulle se esel saddulasse; ja nemmad pannid saddulasse.

28. Ja ta läks ja leidis ta kehha tee peäle mahha wissatud ollemast, ja se esel ja loukoer seisid se kehha kõrwas; se loukoer es olle sest kehhasst sönud egga sedda eeslit mahhamurdnud.

29. Ja se prohwet töstis se Jumjala mehhe kehha ülles, ja panni sedda eesli selga ja wiis tedda taggasi; ja se wanna prohwet tulli liйна, kaebdust teggema ja tedda mahhamatma.

30. Ja ta panni temma kehha omma hauda, ja nemmad teggid kaebdust temma pärrast: Oh mo wend!

31. Ja se sündis, kui ta tedda sai mahhamatnud, et ta omma poegade wasto räkis ja ütles: Kui ma surren, siis matke mind mahha siйна hauda, kus se Jumjala mees on mahhamaetud; pange minno luud temma lude kõrwa.

32. Sest se assi sünnib töeste, mis ta Jehowa sanna peäle on hüüdnud se altari wasto, mis Petelis, ja keige kõrge paikade koddade wasto, mis Samaria liйнаde sees on.

33. Pärrast sedda asja ei pöörnud Jarobeam mitte omma kurja tee peält, sest ta teggi jälle kõrge paikade preestrid alwa rahwa seast; kes tahtis, selle kät täitis temma, et nemmad piddid kõrge paikade preestrid ollema.

34. Ja selle asja pärrast sai se Jarobeami soule pattuks, et sedda ärralöppetati ja ärrakautati Ma peält.

14. Peatük.

Jarobeami wiimsed asjad: Reabeami wallitsus.

1. Sel aial olli Jarobeami poeg Abia haige,

2. Ja Jarobeam ütles omma naese wasto: Wotta, pallun ma, kätte ja te ennast woöraks, et nemmad ei tunne, et sa Jarobeami naene olled, ja minne Silo, wata, seäl on se prohwet Ahia, sesamma on minnust räkinud, et ma piddin kunningaks sama ülle sesinnatse rahwa.

3. Ja wötta omma kätte kümme leiba, ja korpisid ja üks lähker met, ja minne temma jure: kül ta sulle kulutab, kuidas se poeglapse kässi peab käima.

4. Ja Jarobeami naene teggi nenda, ja wöttis kätte ja läks ärra Silo, ja tulli Ahia kotta; ja Ahia ei woind nähja, sest ta silmad ollid tüntsids ta wannusse pärrast.

5. Ja Jehowa olli Ahia wasto üttelnud: Wata, Jarobeami naene tulleb so käest middagi küssima omma poia pärrast, sest temma on haige: nenda ja nenda pead sa ta wasto räkima; agga se sünnib, kui ta tulleb, et ta ennast woöraks teeb.

6. Ja se sündis, kui Ahia ta jalge klihkamist kulis, kui ta uksest sissetulli, siis ütles temma: Tulle sisse Jarobeami naene; miks sa teed ennast woöraks? agga mind on so jure läkkitud kowwa sannaga.
7. Minne, ütle Jarobeamile: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, et ma sind ollen rahwa seast tõstnud ja sind würstiks pannud omma Israeli rahwa ülle,
8. Ja ollen se kunningrigi Taweti sou käest ärrakiskunud ja sulle sedda annud; ja sinna ep olle olnud kui mo sullane Tawet, kes mo kässud piddas ja kes mo järrel käis keigest ommast süddamest, ja sedda agga teggi, mis öige olli mo melest.
9. Agga sa olled wötnud ennam kurja tehja kui keik, kes enne sind olnud, ja olled läinud, ja teinud ennesele teised jummalad ja wallatud kuiud, et sa mind ärritad, ja olled Mind omma selja tahha wiskanud.
10. Sepärrast wata, ma tahhan kurja sata Jarobeami suggu peäle ja Jarobeamile ärrakautada, mis seinä wasto kusseb, mis kallis ja alw on Israeli seas, ja tahhan ärrapühkida Jarobeami suggu järrele, otsego sitta ärrapühhitakse, senni kui se ärralöppeb.
11. Kes Jarobeamile surreb liña, sedda peawad koerad ärrasöma, ja kes wäljale surreb, sedda peawad linnud, mis taewa al ärrasöma; sest Jehowa on sedda räkinud.
12. Ja sinna, wötta kätte minne omma kotta; kui so jallad liña sawad, siis surreb se poeglaps ärra.
13. Ja keik Israel tewad kaebdust ta pärrast ja matwad tedda mahha, sest temma üksipäines peab Jarobeamile hauda sama, sepärrast et middagi head on leitud temmast Israeli Jummalä Jehowa wasto Jarobeami sous.
14. Ja Jehowa wöttab ennesele kunningast tösta Israeli ülle, kes Jarobeami suggu peab ärrakautama sel päwal ; ja mis on nüüdki?
15. Ja Jehowa lööb Israeli mahha, nenda kui pilli rogo mees kaksipiddi aetakse, ja kitkub Israeli ärra se hea Ma peält, mis ta nende wannemille on annud, ja pillab neid laiale teile pole Wratti jõe, sepärrast et nemmad ommad ied on kaswatand, ja Jehowa ärritanud;
16. Ja annab Israeli ärra Jarobeami pattude pärrast, mis ta teinud, ja misga ta Israeli saatnud patto teggema.
17. Ja Jarobeami naene wöttis kätte ja läks ärra, ja tulli Tirtsa; ja kui ta tulli koia läwwe jure, siis surri se poeglaps ärra.
18. Ja nemmad matsid tedda mahha ja keik Israel teggi kaebdust ta pärrast Jehowa sanna järrele, mis ta räkinud omma sullase prohweti Ahia läbbi.
19. Ja mis weel tulleks Jarobeamist öölda, kuidä ta söddinud ja kuidä ta wallitsenud, wata, need asjad on ülleskirjotud Israeli kunningatte asjade aia-ramatusse.
20. Ja neid päiwi, mis Jarobeam kunningas olnud, olli kaks aastat

kolmatkümme, ja ta läks maggama omma wannemattega, ja ta poeg Nadab sai kuningaks ta assemele.

21. Ja Salomoni poeg Reabeam olli kuningas Juda-maal: Reabeam olli wanna ühhe aasta wietkümme, kui ta kuningaks sai, ja olli kuningas seitseteistkümme aastat Jerusalemmas, seal liinas, mis Jehowa keige Israeli souarrude seast olli ärrawallitsenud, et ta omma nimme siina pididi pannema; ja ta emma nimmi olli Naama Ammoni-ma naene.

22. Ja Juda-rahwas teggi kurja Jehowa silma ees ja wihhastasid tedda, ennam kui keik se, mis nende wannemad teinud omma pattudega, mis nemmad teggid.

23. Ja nemmad ehhtasid ka endile ülles kõrged paigad, ja ebba-usso sambad ja ied, igga kõrge mäekingo peäle ja igga halja pu alla.

24. Ja pordo-mehhi olli ka siin maal: nemmad teggid keige pagganatte hirmsa wiside järrele, mis Jehowa Israeli laste eest olli ärraaianud.

25. Ja se sündis kunninga Reabeami wiendal aastal, et Egiptusse kuningas Eisak üllestulli Jerusalemma wasto,

26. Ja wöttis Jehowa koia warrandussed, ja kunninga koia warrandussed, ta wöttis keik hopis ärra; ta wöttis ka keik kuld-kilbid, mis Salomon olli teinud.

27. Ja kuningas Reabeam teggi nende assemele wask-kilbid, ja andis neid trabantide pealikkutte holeks, kes wahtis ollid kunninga koia ukse ees.

28. Ja se sündis, ni mitto kord kui kuningas tuli Jehowa kotta, siis kandsid neid need trabantid ja wisid neid jälle taggasi trabantide tuppa.

29. Ja mis weel tulleks Reabeamist öölda, ja keik, mis ta teinud, eks need asjad olle ülleskirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?

30. Ja södda olli olnud Reabeami ja Jarobeami wahhel keige ello aia.

31. Ja Reabeam läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha ta wannematte jure Taweti liina, ja ta emma nimmi olli Naama Ammoni-ma naene, ja ta poeg Adiam sai kuningaks ta assemele.

15. Peatük.

Abiam ja Asa Juda ülle: Nadab ja Paesa Israeli ülle kuningad.

1. Ja Nebati poia Jarobeami kunninga kahheksateistkümne aastal sai Abiam kuningaks Juda ülle.

2. Kolm aastat wallitses ta Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Maaka Abisalomi tüttar.

3. Ja ta käis keige omma issa pattude sees, mis ta olli enne tedda teinud; ja ta südda ei olnud mitte hea-kohtlane Jehowa omma Jummalaga wasto, kui temma issa Taweti südda.

4. Sest Taweti pärrast andis Jehowa ta Jummal temmale kuningrigi lampi Jerusalemmas, ja töstis temma poia ta järrele kuningaks ja kinnitas Jerusalemma.
5. Sest et Tawet olli teinud, mis öige Jehowa silma ees, ja ei lahkund mitte ärra keige omma ello aia ei ühhestki asjast, mis Jehowa tedda käsknud, ilma se lttimehhe Uria luggu.
6. Ja södda olli olnud Reabeami ja Jarobeami wahhel keige temma ello aia.
7. Ja mis weel Abiamist tulleks öelda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle ülleskirjotud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse ; ja södda olli olnud Abiami ja Jarobeami wahhel.
8. Ja Abiam läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha Taweti liña, ja ta poeg Asa sai kuningaks ta assemele.
9. Ja Jarobeami Israeli kunninga kahhekümmemal aastal sai Asa kuningaks ülle Juda.
10. Ja ta wallitses Jerusalemmas ühhe aasta wietkümmend, ja ta emma-emma nimmi olli Maaka Abisalomi tüttar.
11. Ja Asa teggi, mis Jehowa silma ees öige, nenda kui ta issa Tawet.
12. Ja ta satis need pordo-mehhed seält maalt ärra ja kautas keik sitta-jummalad ärra, mis ta wannemad ollid teinud.
13. Ja ta wöttis ka omma emma- emã Maaka käest wallitsust ärra, sest et ta ühhe hirmsa kuio olli teinud ie jure, ja Asa kautas temma hirmsa kuio ärra ja põlletas sedda ärra Kidroni jõe äres.
14. Agga need kõrged paigad ei saand mitte ärra: ommeti olli Asa südda hea-kohtlane Jehowa wasto keige ta ello aia.
15. Ja temma wiis, mis ta issa olli pühhitsenud, ja mis temmast pühhitsetud, hõbbedat ja kulda ja muud riistad Jehowa kotta.
16. Ja södda olli Asa ja Paesa Israeli kunninga wahhel keige nende ello aia.
17. Ja Israeli kuningas Paesa tuli ülles Juda-rahwa wasto ja ehhtas Rama ülles, et ta ei piddand laskma keddagi wäljaminna egga sisse tulla Juda kunninga Asa jure.
18. Ja Asa wöttis keik hõbbedat ja kulda, mis Jehowa koia warrandustest jälle jänud ja kunninga koia warrandustest, ja andis neid omma sullaste kätte; ja kuningas Asa läkkitas neid Siria kunninga Pennadadi jure, kes olli Esjoni poia Tabrimmoni poeg, kes Tamaskusses ellas, ja ütles:
19. Üks seädus on minno ja sinno wahhel, mo issa ja so issa wahhel; wata, ma läkkitan sulle annet, hõbbedat ja kulda; minne, te tühjaks omma seädus, mis sul on Israeli kunninga Paesaga, et ta mo kaela peält ärrasaaks.
20. Ja Pennadad wöttis kunninga Asa sanna kuulda, ja läkkitas Israeli liñnade wasto nende wäe-hulkade pealikkud, mis temmal olli, ja löi mahha Joni, ja Tani, ja Abelbetmaaka, ja keik Kinneroti keige Nawtali maga.

21. Ja se sündis, kui Paesa sedda kulis, et ta mahhajättis Rama liina üllesehitamist ja ellas Tirtsas.

22. Ja kuningas Asa käskis kulutada keige Juda-rahwale, (ükski ei peäsnud) siis wisid nemmad ärra Rama kiwwid ja temma puud, misga Paesa piddi Rama üllesehitama; ja kuningas Asa ehhtas neist ülles Penjamini Keba ja Mitspa.

23. Ja keik mis weel tulleks Asast öölda, ja keik ta wäggi, ja keik mis ta teinud, ja need liinad mis ta üllesehitand, eks need asjad olle üleskirjotud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse: agga omma wanna ea sees pöddes ta jalgo.

24. Ja Asa läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha ta wannematte jure ta issa Taweti liina, ja ta poeg Josawat sai kuningaks ta assemele.

25. Ja Jarobeami poeg Nadab sai Israeli ülle kuningaks Juda kunninga Asa teisel aastal, ja wallitses Israeli ülle kaks aastat.

26. Ja teggi kurja Jehowa silma ees, ja käis omma issa tee peäl ja temma patto sees, misga ta saatnud Israeli patto teggema.

27. Ja Ahia poeg Paesa Isaskari suggust piddas sallaja kurja nou ta wasto, ja Paesa löi tedda mahha Kibbetoni jure, mis Wilistide pärralt, sest Nadab ja keik Israel olli Kibbetoni al.

28. Ja Paesa surmas tedda ärra Juda kunninga Asa kolmandal aastal, ja sai kuningaks ta assemele.

29. Ja se sündis, kui ta kuningaks sanud, siis löi ta keik Jarobeami suggu mahha, ei ta jätnud ülle ei ühte hingegi Jarobeamile, kunni ta sedda sai ärrakautanud, Jehowa sanna järrele, mis ta räkinud omma sullase Ahia Silomehhe läbbi:

30. Jarobeami pattude pärrast, mis ta teinud, ja misga ta satis Israeli patto teggema, omma ärritamissega, misga ta Jehowat Israeli Jummalat olli ärritand.

31. Ja mis weel Nadabist tulleks öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse?

32. Ja södda olli Asa wahhel ja Paesa Israeli kunninga wahhel keige nende ello aia.

33. Juda kunninga Asa kolmandal aastal sai Paesa Ahia poeg kuningaks ülle keige Israeli Tirtsas nelli aastat kolmatkümmand.

34. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, ja käis Jarobeami tee peäl ja temma patto sees, misga ta Israeli saatnud patto teggema.

16. Peatük.

Wiis Israeli wägga pahha kuningast: Paesa, Ela, Simri, Omri, Ahab.

1. Ja Jehowa sanna sai Anani poia Jeu kätte Paesa wasto ja ütles:

2. Ssepärrast et ma sind põrmust ülestötnud ja sind pannud wüerstiks ülle mo Israeli rahwa, ja sa käid Jarobeami tee peäl ja sadad mo Israeli rahwast patto teggema, et nemmad mind omma pattudega ärritawad:
3. Wata, ma tahhan Paesa järrel ja ta suggu järrel ärrapühkida, ja tahhan so suggu teha Nebati poia Jarobeami suggu sarnatseks.
4. Kes Paesale liña surreb, tedda peawad koerad ärrasöma, ja kes temmale surreb wälja peäle, tedda peawad linnud, mis taewa al, ärrasöma.
5. Ja mis weel Paesast tulleks öölda, ja mis ta teinud ja ta wäggi, eks need olle ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse?
6. Ja Paesa läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha Tirtsas, ja ta poeg Ela sai kuningaks ta assemele.
7. Ja Jehowa sanna olli ka sanud Paesa wasto ja ta sou wasto prohwetit Anani poia Jeu läbbi, ja sedda keige se kurja pärrast, mis ta teinud Jehowa silma ees, et ta tedda ärritas omma kätte töga, et ta olli Jarobeami suggu sarnane, ja sepärrast et ta sedda olli mahhalönud.
8. Juda kunninga Asa kuendal aastal kolmatkümme wallitses Paesa poeg Ela kui kuningas ülle Israeli Tirtsas kaks aastat.
9. Ja ta sullane Simri, üks pealik ülle pole söa wankritte arro piddas sallaja kurja nou ta wasto, ja temma Ela jöi ennast Tirtsas joobnuks Artsa koias, kes temma koia ülle olli Tirtsas.
10. Ja Simri tullit, ja löi tedda mahha ja surmas tedda ärra Juda kunninga Asa seitsmel aastal kolmatkümme, ja sai kuningaks temma assemele.
11. Ja se sündis, kui ta kuningas olli, kui ta istus omma aujärje peäl, siis löi ta mahha keik Paesa suggu, ja temma suggulased ja ta söbrad: ei ta jätnud temmale ülle sedda, kes seinä wasto kusseb.
12. Ja Simri kautas keik Paesa suggu ärra Jehowa sanna möda, mis ta räkinud Paesa wasto prohwetit Jeu läbbi,
13. Keige Paesa pattude pärrast ja ta poia Ela pattude pärrast, mis nemmad teinud, ja misga nemmad ollid Israeli saatnud patto teggema, et nemmad Jehowat Israeli Jummalat ärritasid omma tühja asjadega.
14. Ja mis weel tulleks Elast öölda, ja keik asjad, mis ta teinud, eks need olle ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse.
15. Juda kunninga Asa seitsmel aastal kolmatkümme wallitses Simri kui kuningas Tirtsas seitse päwa, ja rahwas olli leris Kibbetoni al, mis Wilistide pärralt.
16. Ja se rahwas, mis leris olli, kulis, et ööldi: Simri on sallaja kurja nou piddanud ja ka kuningast mahhalönud; ja keik Israel töstis selsammal päwal leris kuningaks Omri, kes olli söawäe pealik Israeli ülle.
17. Ja Omri tullit ülles ja keik Israel temmaga Kibbetonist, ja pannid Tirtsas liña kinni.

18. Ja se sündis, kui Simri näggi, et se lin olli ärrawoetud, siis läks ta sure honesse, mis kunninga kodda, ja põlletas ennese peält tullega ärra kunninga kodda, ja surri ärra,
19. Omma pattude pärrast, mis ta teinud, et ta kurja teggi Jehowa silma ees, et ta käis Jarobeami tee peäl ja temma patto sees, mis ta olli teinud, et ta Israeli satis patto teggema.
20. Ja mis weel tulleks Simrist öölda, ja ta sallaja kurri nou, mis ta teistega piddas, eks need olle ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse.
21. Siis jaeti Israeli rahwas poleks: pool rahwast olli Kinati poia Tibni järrel, tedda kuningaks töstmas, ja teine pool olli Omri järrel.
22. Ja se rahwas, mis Omari järrel käis, sai woimust se rahwa peäle, mis Kinati poia Tibni järrel käis, ja Tibni surri ärra ja Omri jäi kuningaks.
23. Juda kunninga Asa essimessel aastal neljatkümmend sai Omri kuningaks Israeli ülle, ja wallitses kaksteistkümmend aastat, ta wallitses Tirtsas kuus aastat.
24. Ja ta ostis Samaria mäe Semeri käest kahhe hõbbe-talenti eest, ja ehhtas liñna senna mäe peäle, ja nimmetas selle liñna nimme, mis ta üllesehhtas, Samariaks, selle mäe issanda Semeri nimme järrele.
25. Ja Omri teggi kurja Jehowa silma ees, ja teggi ennam kurja kui keik need, kes enne tedda olnud.
26. Ja käis keige Jarobeami Rebati poia tede peäl ja ta patto sees, misga ta Israeli satis patto teggema, et nemmad Jehowat Israeli Jummalat ärritasid omma tühja asjadega.
27. Ja mis Omrist weel tulleks öölda, mis ta teinud ja temma wäggi, mis ta ennesele saatnud, eks need olle ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse.
28. Ja Omri läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha Samaria, ja ta poeg Ahab sai kuningaks ta assemele.
29. Ja Omri poeg Ahab sai kuningaks ülle Israeli Juda kunninga Asa kahheksamal aastal neljatkümmend; ja Omri poeg Ahab wallitses Israeli ülle Samarias kaks aastat kolmatkümmend.
30. Ja Omri poeg Ahab teggi kurja Jehowa silma ees ennam kui keik, kes enne tedda olnud.
31. Ja se sündis, (kas se pissut olli, et ta Nebati poia Jarobeami pattude sees käis?) et ta Sidonide kunninga Etbaali tütre Isebeli naeseks wottis, ja läks ja tenis Paali, ja kummardas temma ette.
32. Ja teggi ühhe altari ülles Paalile Paali kotta, mis ta üllesehhtas Samaria.
33. Ja Ahab teggi ühhe ie, ja Ahab teggi ikka weel, Jehowa Israeli Jummalat ärritamisseks, ennam kui keik Israeli kuningad, kes enne tedda olnud.

34. Temma päiwil ehhitas üks Petelimees Hiel Jerikut ülles, ta raias sedda omma essimesse poja Abirami eest, ja panni ta wärrawad ette Segubi omma norema eest, Jehowa sanna möda, mis ta olli räkinud Nuni poja Josua läbbi.

17. Peatük.

Suur poud: Eliast toidetakse kaarnaist, ja ühhest waesest lessest-naesest.

1. Ja Elias Tisba-mees Kileadi-ma rahwa seast ütles Ahabi wasto: Ni töest kui Jehowa Israeli Jummal ellab, kelle ees ma seisan, ei pea kastet egga wihma neil aastail enne ollema, kui agga mo susanna peäle.

2. Ja Jehowa sanna sai temma kätte ja ütles:

3. Minne siit ärra ja pöra ennast homõiko pole, ja olle warjol Kritti jõe äres, mis on Jordani kohhal.

4. Ja se sünnib, et sa jöest wöttad jua, ja kaarnaid ollen ma käsknud sind seäl toita.

5. Ja ta läks ja teggi Jehowa sanna järrele, ja läks ja jäi ellama Kritti jõe äre, mis Jordani kohhal.

6. Ja kaarnad töid temmale leiba ja lihha homõiko, ja leiba ja lihha öhto, ja temma jõi jöest.

7. Ja se sündis aasta pärrast, et se jöggi ärrakuiwis, sest seäl maal ei olnud wihma.

8. Ja Jehowa sanna sai temma kätte ja ütles:

9. Wotta kätte, minne Sarepta, mis Sidoni-maal, ja jä siñna ellama, wata, ma ollen seäl üht leske-naest käsknud sind toita.

10. Ja ta wottis kätte, ja läks Sarepta ja tulli liñna wärrawa ette, ja wata, seäl olli üks lesk-naene puid noppimas; ja ta hüdis tedda ja ütles: Wötta, pallun ma, ja to mulle pissut wet ühhe riistaga, et ma saan jua.

11. Ja ta läks toma; siis hüdis Elias tedda takka ja ütles: To ommas käes, pallun ma, üks palloke leiba.

12. Ja se naene ütles: Ni töeste kui Jehowa so Jummal ellab, ep olle mul kakkokestki, kui agga peatäis jahho wakkas ja pissut ölli krusis, ja wata, ma ollen noppind kaks halgo, ja lähhän ja teen sest leiba ennesele ja omma poiale, et meie sedda söme, ja pärrast surreme ärra.

13. Ja Elias ütles ta wasto: Ärra karda; minne, te omma sanna järrele: agga te mulle sest esmalt üks pissoke kook ja to mo kätte, ja pärrast te ennesele ja omma poiale.

14. Sest nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Jahho ei pea mitte wakkast löpma egga ölli krusist wähhenema se päwani, kui Jehowa wihma annab Ma peäle.

15. Ja ta läks ja teggi Elia sanna järrele, ja Elias söi, ja se naene ja ta perre ühhe aasta:
16. Jahho ei löppend wakkast ärra egga ölli ei wähhenend krusist Jehowa sanna järrele, mis ta Elia läbbi räkinud.
17. Ja kui need asjad said sündinud, siis sai se naese se koia emmanda poeg haigeks, ja ta haigus wöttis wägga woimust, senni kui hing ei jänud ta sisse.
18. Ja ta ütles Elia wasto: Mis mul sinnoga teggemist, sa Jummal mees? sa olled mo jure tulnud, et sa mo üllekohhut mele tulletad ja mo poega surmad.
19. Ja Elias ütles ta wasto: Anna omma poeg mo kätte; ja ta wöttis tedda temma süllest ja wiis tedda üllema tuppa, kus ta sees ellas, ja panni tedda mahha omma wodi peäle,
20. Ja hüdis Jehowa pole ja ütles: Jehowa mo Jummal, kas sa olled ka selle lesse-naesele, kelle jures minna ikka kui woöras asset ollen, pahha teinud, et sa ta poia surmanud.
21. Ja ta sirrutas ennast se poisi peäle kolmkord, ja hüdis Jehowa pole ja ütles: Jehowa mo Jummal, tulgo, pallun ma, se poisi hing jälle ta sisse.
22. Ja Jehowa kulis Elia sanna, ja se poisi hing tulli jälle ta sisse, ja ta sai ellawaks.
23. Ja Elias wöttis se poisi ja wiis tedda üllemast toast mahha kotta, ja andis tedda temma emmale, ja Elias ütles: Wata so poeg on ellus.
24. Ja se naene ütles Elia wasto: Nüüd tunnen minna, et sa Jummal mees olled, ja et Jehowa sanna so suus on tödde.

18. Peatük.

Elias tappab 450 Paali preestrit: Suur wihma oog.

1. Ja mitme päwa pärrast, siis sai Jehowa sanna Elia kätte kolmandamal aastal ja ütles: Minne, näita ennast Ahabile, ja ma tahhan wihma anda Ma peäle.
2. Ja Elias läks ennast näitama Ahabile, ja kange nälg olli Samarias.
3. Ja Ahab hüdis Obadja, kes ta koia ülle olli, ja Obadja kartis wägga Jehowat.
4. Ja se sündis, kui Isebel Jehowa prohwetid wöttis ärrakautada, et Obadja wöttis sadda prohweti ja pettis neid eest ärra, wiiskümmend meest kummagi kopasse, ja toitis neid leiwaga ja weega.
5. Ja Ahab ütles Obadja wasto: Miñe maad läbbi keik wee-hallikatte ja keige jöggede jure; ehk leiame rohto, et meie hobbosid ja hobbo-eeslid ellus peame, et meie ühtegi ei lasse neist lojuksist hukka minna.
6. Ja nemmad jaggasid se Ma issekeskes, mis nemmad piddid läbbikäima: Ahab läks teist teed issepäines, ja Obadja läks teist teed issepäines.

7. Ja Obadja olli tee peäl, ja wata, Elias tulli ta wasto, ja Obadja tundis tedda ja heitis omma silmili mahha ja ütles: Olled sinna se, mo issand Elias?
8. Ja ta ütles temmale: Se ma ollen, minne, ütle omma issandale, wata, Elias on siin.
9. Ja temma ütles: Mis patto ollen ma teinud, et sa omma sullast Ahabi kätte annad, et ta mind ärrasurmab?
10. Ni töeste kui Jehowa so Jummal ellab, ep olle ühte rahwast egga sedda kuningriiki, kuhho mo issand ep olleks läkkitand, sind otsima, ja nemmad ütlesid: Ei olle tedda siin ; ja ta laskis sedda kuningriiki ja rahwast se peäle wanduda, et nemmad sind ei woinud leida.
11. Ja nüüd ütled sa: Minne, ütle omma issandale: wata, Elias on siin.
12. Ja se sünniks, kui ma siñnust ärralähän, et Jehowa waim sind ärrawiib, ei ma tea kuhho pole; ja minna tullen Ahabile teäda andma, ja ta ei leia sind mitte, siis ta tappab mind ärra; ja so sullane kardab Jehowat ommast norest põlwest.
13. Eks olle mo issandale kulutud se, mis ma ollen teinud, kui Isebel Jehowa prohwetid ärratappis? et ma Jehowa prohwetidest sadda meest eest ärrapetsin, wiiskümmend meest kummagi kopasse, ja toitsin neid leiwaga ja weega.
14. Ja nüüd ütled sa: Minne, ütle omma issandale: Wata Elias on siin ; ja ta tappab mind ärra.
15. Ja Elias ütles: Ni töeste kui wäggede Jehowa ellab, kelle ees ma seisan, tänna tahhan ma ennast temmale näidata.
16. Ja Obadja läks Ahabi wasto ja kulutas sedda temmale, ja Ahab tulli Elia wasto.
17. Ja se sündis, kui Ahab Eliast näggi, siis ütles Ahab ta wasto: Olled sinna se, kes Israelile tülli teeb?
18. Ja temma ütles: Ei minna te Israelile tülli, agga sinna ja so issa suggu, et teie Jehowa kässud mahhajättate, ja sinna käid Paali järrel.
19. Ja nüüd läkkita, koggu ennese jure keik Israeli kokko Karmeli mäe jure, ja need nelli sadda ja wiiskümmend Paali prohwetid, ja need nellisadda ie prohwetid, kes Isebeli laua peält söwad.
20. Ja Ahab läkkitas keige Israeli laste jure, ja koggus need prohwetid Karmeli mäe jure kokko.
21. Ja Elias tulli keige rahwa jure ja ütles: Kui kaua teie ollete lonkamas kahhes möttes? ons Jehowa Jummal, siis käige temma järrel; agga kui Paal se on, siis käige temma järrel; ja rahwas ei wastand temmale ei sannagi.
22. Ja Elias ütles rahwa wasto: Minna üksi ollen Jehowale üllejäänud prohwetiks, ja Paali prohwetid on nellisadda ja wiiskümmend meest.
23. Ja andko nemmad meile kaks wärse, ja nemmad wallitsego ennastele ärra ühhe wärsi ja raiugo sedda tükkiks, ja pango pude peäle, agga tuld ärgo

pango nemmad mitte liggi ; ja minna tahhan teise wärsi walmis tehha ja pude peäle panna, ei minnagi tahha tuld liggi panna.

24. Ja teie wõtke omma jummal nimme appi hüda, ja minna tahhan Jehowa nimme appi hüda; ja se Jummal kes tullega wastab, sesamma on Jummal; ja keik rahwas kostis ja ütles: Se assi on hea.

25. Ja Elias ütles Paali prohwetidele: Wallitsege endile üks wärs ärra, ja tehke sedda esmalt walmis, sest teid on paljo; ja hüüdke omma jummal nimme appi, ja ärge pange tuld liggi.

26. Ja nemmad wötsid se wärsi, mis ta neile andis, ja teggid sedda walmis, ja hüüdsid Paali nimme appi homõikust lounast sadik ja ütlesid: Paal wasta meile! agga heält ei olnud egga sedda, kes wastas; ja nemmad lonkasid se altari jures, mis olli tehtud.

27. Ja se sündis louna aial, et Elias neid pilkas ja ütles: Hüüdke sure heäle, et ta jummal on, sest ta on möttes, ja et ta körwale läinud ja et temmal on teekond, ehk ta wahhest on maggamas, et ta üllesärkaks.

28. Ja nemmad hüüdsid sure heäle ja täkkisid endid moõkadega ja pikidega omma wisi järrele, kunni nemmad ennast ülleüldse werriseks teggid.

29. Ja se sündis, kui louna aeg sai mödaläinud, et nemmad prohwetide wisi järrele teggid, kunni roa-ohwer ohwerdati: agga ei olnud heält egga sedda, kes wastas egga kes tähhele panni.

30. Ja Elias ütles keige rahwa wasto: Tulge seie minno jure: ja keik rahwas tulli siñna ta jure, ja ta parrandas Jehowa altari, mis olli mahhakistud.

31. Ja Elias wöttis kaksteistkümmend kiwwi Jakobi laste souarrude arro järrele, kellele Jehowa sanna sai, ja ütles: Israel peab so nimmi ollema.

32. Ja ehhtas neist kiwwast ühhe altari Jehowa nimmel ja teggi altari ümber ühhe kaewandikko, mis ühhe küllimitto semet wöttis.

33. Ja seädis need puud, ja raius se wärsi tükkiks ja panni sedda pude peäle.

34. Ja ütles: Täitke nelli krusi weega ja wallago nemmad sedda se põlletamise-ohwri peäle ja pude peäle; ja ta ütles: Tehke sedda teistkorda, ja nemmad teggid teistkorda; ja ta ütles: Tehke kolmatkorda, ja nemmad teggid kolmatkorda.

35. Ja se wessi läks altari ümber ja ka se kaewandik sai täis wet.

36. Ja se sündis, kui roa-ohwer ohwerdati, et prohwet Elias siñna jure tulli ja ütles: Jehowa, Abraami, Isaaki ja Israeli Jummal, sago tänna teäda, et sinna olled Jummal Israelis ja et minna ollen so sullane, ja et ma so sanna peäle keik need asjad teinud.

37. Wasta mulle, Jehowa, wasta mulle, et se rahwas saaks teäda, et sinna olled Jehowa se Jummal, et sinna pörad nende süddant taggasi.

38. Ja Jehowa tulloke langes mahha ja söi ärra se põlletamise-ohwri, ja need puud, ja need kiwwid ja se pörmo, ja lakkus sedda wet ärra, mis kaewandikkus olli.

39. Ja keik rahwas näggi ja heitsid omma silmili mahha ja ütlesid: Jehowa se on Jummal, Jehowa se on Jummal.
40. Ja Elias ütles neile: Wötke Paali prohwetid kinni, et ükski neist ei peäse; ja nemmad wötsid neid kinni, ja Elias wiis neid alla Kisoni jõe äre ja tappis neid seäl ärra.
41. Ja Elias ütles Ahabile: Minne ülles, sö ning jo, sest sure sao kohhiseminne tulleb.
42. Ja Ahab läks ülles söma ja joma, ja Elias läks ülles Karmeli mäe otsa ja läks kummuliste mahha seisma, ja pani ommad silmad põlwette wahhele,
43. Ja ütles omma poisile: Et minne, wata merre pole; ja ta läks ülles ja watas, ja ütles: Polle middagi; ja Elias ütles: Minne jälle seitsekorda.
44. Ja se sündis seitsmel korral, et ta ütles: Wata, üks pissoke pilw kui mehhekämmel touseb ülles merre poolt; ja Elias ütles: Minne ülles, ütle Ahabi wasto: Panne hobboosed ette ja minne alla, et saddo sulle ei te wiwitust.
45. Ja se sündis se wahhel, et taewas löi mustaks paksust pilwedest ja tulest, ja suur saddo tuli; ja Ahab istus tõlda ja läks ärra Isreeli liina.
46. Ja Jehowa kässi sai Elia peäle, ja ta pani omma wö wöle ja jooksis Ahabi ele, senni kui tullakse Isreeli.

19. Peatük.

Elia teekäimised, paastminne ja näggeminne: Elisa prohwet.

1. Ja Ahab andis Isebelile teäda keik, mis Elias teinud, ja keik sedda, et ta olli keik prohwetid moögaga ärratapnud.
2. Ja Isebel läkkitas Kässo Elia jure ja ütles: Nenda tehko jummalad ja nenda weel peälegi, ma tahhan töeste homẽ sel aial sinno hingega tehha, nenda kui iggäühhe hingega nende seast tehtud.
3. Kui ta sedda näggi, siis wöttis ta kätte ja läks ärra omma hinge pärrast, ja tuli Peerseba, mis Juda pärralt, ja jättis omma poisi siina.
4. Ja isse käis ta körbes ühhe päwa teed, ja tuli ja istus mahha ühhe kaddaka alla, ja pallus ommas hinges, et ta saaks surra ja ütles: Kül sest saab, wotta nüüd Jehowa, mo hing, sest ma polle parrem kui mo wannemad.
5. Ja ta heitis mahha ja uinus ühhe kaddaka alla maggama, wata, üks ingel putus temmase ja ütles temmale: Touse ülles, sö.
6. Ja ta watas peäle, ja wata, temma Pea pohjas olli üks süttega küpsetud tuhka-kook ja kruus wet; ja ta söi ja jõi, ja heitis jälle maggama.
7. Ja Jehowa ingel tuli jälle teistkorda ja putus temmase ja ütles: Touse ülles, sö; sest sedda teed on ennam kui sa sudaksid käia.
8. Ja ta tousis ülles ja söi ja jõi, ja käis selle sömisse rammoga nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd Jumjala mäest Orebist sadik.

9. Ja ta tulli siina ühte kopasse ja jäi senna öseks, ja wata, Jehowa sanna sai ta kätte ja ütles temmale: Mis sul on siin teggemist, Elias?
10. Ja temma ütles: Ma ollen öige wihhaga wihhane olnud Jehowa wäggede Jummal parrast, sest Israeli lapsed on so seädust mahhajätnud, so altarid mahhakiskunud ja so prohwetid möogaga ärratapnud; ja minna ollen üksi jälle jänud, ja nemmad püawad mo hinge ärrawötta seest.
11. Ja Jummal ütles: Tulle wälja ja seisa mäe peäl Jehowa ees; ja wata, Jehowa läks möda, ja suur ja kange tuul, mis mäed löhki kissub ja kiwwikaljud katki murrab, olli Jehowa ees, Jehowa es olle mitte tule sees; ja tule järrel olli ma-wärriseminne, Jehowa es olle mitte ma-wärrisemisses.
12. Ja ma-wärrisemisse järrel olli tulloke, Jehowa es olle mitte tulle sees; ja tulle järrel olli üks waikne tassane heäl.
13. Ja se sündis, kui Elias sedda kulis, et ta ommad silmad omma pitka kuega kinnikattis, ja läks wälja ja seisis selle kopa suus, ja wata, üks heäl sai ta kätte ja ütles: Mis sul on siin teggemist Elias?
14. Ja ta ütles: Ma ollen öige wihhaga wihhane olnud Jehowa wäggede Jummal parrast, et Israeli lapsed so seädust on mahhajätnud, so altarid mahhakiskunud ja so prohwetid möogaga ärratapnud, ja minna ollen üksi jälle jänud, ja nemmad püawad mo hinge ärrawötta seest.
15. Ja Jehowa ütles ta wasto: Minne, pöra taggasi omma teed kõrbe Tamaskusse pole, ja tulle ja woia Asaeli kuningaks ülle Siria-ma,
16. Ja woia Nimsi poia Jeu kuningaks ülle Israeli, ja Sawati poia Elisa, kes Abelmeolast, woia prohwetiks omma assemele.
17. Ja se peab sündima, kes Asaeli möoga eest ärrapeäseb, tedda peab Jeu ärrasurmama ja kes Jeu möoga eest ärrapeäseb, tedda peab Elisa surmama.
18. Ja ma ollen teinud, et seitse tuhat on üllejänud Israeli, keik põlwed, mis ei olle mahha heitnud Paali ette, ja keik suud, mis ei olle temmale suud annud.
19. Ja ta läks seält ärra ja leidis Sawati poia Elisa, ja ta olli kündmas, kaksteistkümmend pari olli ta ees, ja temma kä olli se kaksteistkümmes paar, ja Elias läks temma jure ja heitis omma pitka kue ta kätte.
20. Ja ta jättis need weiksed mahha ja jooksis Elia järrele ja ütles: Ma tahhan, pallun ma, omma issale ja omma emmale suud anda, ja siis so järrel käia; ja Elias ütles temmale: Minne, tulle taggasi, sest mötle, mis ma sulle ollen teinud?
21. Ja ta läks taggasi ta jurest, ja wöttis ühhe pari weiksid ja tappis sedda, ja weiksekünniriistadega ketis ta nende lihha ja andis rahwale, ja nemmad söid; ja ta wöttis kätte ja käis Elia järrel, ja olli temmale teenriks.

20. Peatük.

Ahab woidab waenlased ärra kaks korda.

1. Ja Siria kuningas Pennadad koggus keik omma wägge, ja kaks kuningast neljatkümmend ollid temmaga ja hobboosed ja söa wankrid; ja ta tulli ülles, ja panni Samaria-linna kinni ja söddis ta wasto.
2. Ja läkkitas Käskusid liña Israeli kunninga Ahabi jure,
3. Ja ütles temmale: Nenda ütleb Pennadad, so hõbbe ja so kuld se on minno pärralt, ja so naesed ja so parremad poiad, need on minno pärralt.
4. Ja Israeli kuningas wastas ja ütles: Olgo so sanna järrele, mo issand kuningas, ma ollen so pärralt ja keik, mis mul on.
5. Ja need Kässud tullid jälle taggasi ja ütlesid: Nenda rägib Pennadad ja ütleb: Ma ollen kül so jure läkkitanud ja öölnud: Sa pead omma hõbbedat, ja omma kulda, ja ommad naesed ja ommad poiad mulle andma:
6. Agga homõ sel aial siis tahhan ma ommad sullased so jure läkkitada, ja need peawad so kodda ja so sullaste koiad läbbi otsima; nenda peab se ollema; nemmad peawad keik, mis so melest keigearmsam on, ennaste kätte wõtma ja ärratoma.
7. Ja Israeli kuningas kutsus keik se Ma wannemad ja ütles: Et moistke ja wadage, et temma kurja püab tehja: sest ta on mo jure läkkitanud mo naeste, ja mo poegade, ja mo hõbbeda ja mo kulla pärrast, ja minna ep olle temmale keelnud.
8. Ja keik wannemad ja keik rahwas ütlesid ta wasto: Ei sinna pea sedda mitte wõtma kuulda egga sedda heaks kiitma.
9. Ja ta ütles Pennadadi Käskudele: Üttelge mo issandale kuningale, keik, mispärrast sa esmalt omma sullase jure läkkitasid, tahhan ma tehja, agga seddasinnast asja ei woi ma mitte tehja; ja need Kässud läksid ärra ja wisid temmale sanna taggasi.
10. Siis läkkitas Pennadad ta jure ja ütles: Nenda tehko mulle jummalad ja nenda weel peäle, kui Samaria põrmust kül saab, et keik rahwas peotäit saaks, mis mo järrel käib.
11. Ja Israeli kuningas wastas ja ütles: Üttelge, ärgo kitelgo se, kes moõka wõle panneb, nenda kui se, kes sedda lahti peästab.
12. Ja se sündis, kui Pennadad se sanna kulis ja temma jõi, temma ja need kuningad maiade sees, siis ütles ta omma sullase wasto: Pange walmis; ja nemmad pannid keik walmis liña wasto.
13. Ja wata, üks prohwet tulli siña Ahabi Israeli kunninga jure ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, eks sa olle sedda suurt hulka rahwast näinud? wata, ma annan sedda tänna so kätte, et sa teäda saad, et minna ollen Jehowa.

14. Ja Ahab ütles: Kelle läbbi? ja ta ütles: Nenda ütleb Jehowa, so ma-wallitsejatte noorte meeste läbbi; ja Ahab ütles: Kes peab taplust hakkama? ja temma ütles: Sinna.
15. Ja ta lugges ma-wallitsejatte nored mehhed ärra, ja neid olli kakssadda ja kaks neljatkümmend, ja pärrast neid lugges ta ärra keik rahwast, keik Israeli lapsed, neid olli seitse tuhat.
16. Ja nemmad läksid wälja louna aeges, ja Pennadad jõi ennast jooobnuks maiade sees, temma ja need kaks neljatkümmend kuningast, kes temmale abbiks tulnud.
17. Ja ma-wallitsejatte nored mehhed läksid esmalt wälja; ja Pennadad, kui temmale kulutati ja ööldi: Mehhed tullewad Samariast wälja; läkkitas sanna,
18. Ja ütles: Kui nemmad rahho pärrast wäljatulnud, siis wötke neid ellawalt kinni, ehk kui nemmad taplusse pärrast wäljatulnud, wötke neid ka ellawalt kinni.
19. Ja need, kes liñnast wäljatullid, ollid ma-wallitsejatte nored mehhed, ja se wäggi, mis nende järrel köis.
20. Ja iggamees löi omma wastast meest mahha, ja Siria-rahwas pöggenes, ja Israel aias neid tagga, ja Siria kuningas Pennadad peäsis ärra hobbose selgas rüütlidega.
21. Ja Israeli kuningas läks wälja ja löi mahha hobbose ja söa wankrid, ja löi Siria-rahwast sure mahhalömissegga mahha.
22. Ja se prohwet tulli siñna Israeli kunninga jure ja ütles temmale: Minne, kinnita ennast, ja panne tähhele ja wata, mis sa wöttad tehja, sest Siria kuningas tulleb ülles so wasto aasta pärrast.
23. Ja Siria kunninga sullased ütlesid ta wasto: Nende Jummalad on mäggede Jummalad, sepärrast on nemmad meie peäle woimust sanud; agga töeste tappelgem nendega laggeda peäl, katsu siis, kas meie ei sa woimust nende peäle.
24. Ja te sedda wärki: sada need kuningad iggameest omma ammeti peält ärra ja panne ma-wallitsejaid nende assemele.
25. Ja sinna loe ennesele ärra üks wäggi, kui se wäggi, mis langes so omma rahwa seast, ja hobbose, kui need hobbose, ja söa wankrid, kui need wankrid, ja meie tahhame nendega tappelda laggeda peäl, katsu kas meie ei sa woimust nende peäle; ja ta kulis nende saña ja teggi nenda.
26. Ja se sündis aasta pärrast, et Pennadad Siria-rahwast ärralugges ja üllesläks Aweki liñna Israeliga söddima.
27. Ja Israeli lapsed loeti ärra, ja tullid keik kokko ja läksid nende wasto; ja Israeli lapsed löid leri ülles nende kohta kui kaks kitste karja, agga Siria-rahwas täitsid se Ma.
28. Ja Jummalad mees tulli siñna ja räkis Israeli kunninga wasto, ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, sepärrast et Siria-rahwas ütelnud: Jehowa on mäggede

Jummal, agga ta ep olle mitte orgude Jummal, siis tahhan ma sesinnatse sure hulga so kätte anda, et teie peate tundma, et minna ollen Jehowa.

29. Ja nemmad ollid leris nende kohhal seitse päwa, ja se sündis seitsmel päwal, et taplus liggi sai, ja Israeli lapsed löid ühhel päwal Siria-rahwast mahha sadda tuhhat jallawägge.

30. Ja need, kes üllejäänud, pöggenesid Aweki liina, ja se müür langes kahhekümne ja seitsme tuhhande mehhe peäle, kes ollid üllejäänud; ja Pennadad pöggenes ja tulli liina ühhest kambrist teise.

31. Ja temma sullased ütlesid ta wasto: Et wata, meie olleme kuulnud, et Israeli suggu kuningad, et nemmad on helded kuningad; et pangem kottiridid ennaste niuette ümber, ja nöra omma Pea ümber, ja läkki wälja Israeli kunninga jure, ehk ta jättab so hinge ellusse.

32. Ja nemmad pannid kotti-ridid omma niuette ümber ja nöra omma Peade ümber ja tullid Israeli kunninga jure ja ütlesid: So sullane Pennadad ütleb: Jägo, pallun ma, mo hing ellusse; ja Ahab ütles: Ons ta alles ellus, siis on ta mo wend.

33. Ja need mehhed arwasid sedda kermeste ärra ja püüdsid selgeste teada sada, kas se sanna ta süddame seest olli, ja ütlesid: So wend Pennadad ellab ; ja ta ütles: Minge, wötke ja toge tedda seie: ja Pennadad tulli wälja ta jure, ja ta käskis tedda tõlda astuda.

34. Ja Pennadad ütles temma wasto: Need liinad, mis mo issa so issa käest on ärrawötnud, tahhan ma jälle taggasi anda, ja te ennesele ulitsaid Tamaskusse, nenda kui mo issa Samariasse teinud; ja minna, ütles Ahab, tahhan sind se seädussega lahtilasta; ja ta teggi temmaga se seädusse ja laskis tedda lahti.

35. Ja üks mees prohwetide lastest ütles omma liggimesse wasto Jehowa sanna peäle: Et lö mind; ja se mees ei tahtnud tedda lüa.

36. Ja ta ütles temmale: Sepärrast et sa mitte ei olle Jehowa sanna kuulnud, wata, kui sa minnust ärra lähhad, siis peab loukoer sind mahhamurdma; ja ta läks temmast ärra, ja loukoer juhtus ta peäle ja murdis tedda mahha.

37. Ja ta leidis ühhe teise mehhe ja ütles: Et lö mind; ja se mees löi tedda waljuste ja hawas tedda.

38. Ja se prohwet läks ja seisis kunninga ees tee peäl, ja ta teggi ennast teist wisi tuhhaaga omma silmade peäle.

39. Ja kui kuningas olli mödaminnemas, siis kissendas ta kunninga wasto ja ütles: So sullane läks sõtta, ja wata, üks mees tulli körwale ja tõi ühhe teise mehhe mo kätte, ja ütles: Hoia se mees; kui ta ial waia on, siis peab sinno hing ta hinge assemel ollema, ehk sa pead hõbbe-talenti maksma.

40. Ja so sullasel olli siin ja seäl teggemist, ja sedda meest ei olnud kussagi; ja Israeli kuningas ütles ta wasto: Nenda on so kohhus, kui sa isse olled moistnud.

41. Ja temma pühkis ruttuste sedda tuhka omma silmade peält ärra, ja Israeli kuningas tundis tedda, et ta prohwetide seltsist olli.

42. Ja ta ütles temmale: Nenda ütleb Jehowa, et sa sedda meest, kes mo sanna peäle piddi sama ärrakautud, olled käest lahti lasknud, sepärrast peab so hing temma hinge assemel ollema ja sinno rahwas temma rahwa assemel.

43. Ja Israeli kuningas läks omma koio pole pahha ja nukra melega, ja tulli Samaria.

21. Peatük.

Ahabi ja Isebeli üllekohhus Nabali wasto.

1. Ja pärrast neid asjo sündis, et Nabotil ühhel Isreelimehhel, kes Isreelis ellas, wina-mäggi olli Samaria kunninga Ahabi kuninglikko koia körwas.

2. Ja Ahab räkis Naboti wasto ja ütles: Anna mulle omma wina-mäggi, et se mul olleks rohho-aiaks, sest se on liggi mo koia jures, ja ma tahhan sulle se eest parremat wina-mägge anda, kui se on; ehk kui so melest parrem on, siis tahhan sulle rahha anda, mis temma hind on.

3. Ja Nabot ütles Ahabi wasto: Se olleks mulle teotusseks Jehowa ees, kui ma omma wannematte pärris-ossa sulle annan.

4. Ja Ahab tulli omma kotta pahha ja nukra melega se sanna pärrast, mis se Isreelimees Nabot ta wasto räkinnud ja üttelnud: Ei ma anna sulle mitte omma wannematte pärris-ossa; ja ta heitis omma wodi peäle mahha, ja pöris ommad silmad ärra ja ei sönud leiba.

5. Ja ta naene Isebel tulli ta jure ja räkis temma wasto: Miks so waim ni nukker on, et sa ei sö leiba?

6. Ja ta ütles temma wasto: Sepärrast et ma Isreelimehhe Naboti wasto rääksin ja ütlesin temmale: Anna mulle omma wina-mäggi rahha pärrast, ehk kui se so mele pärrast on, tahhan ma sulle ühhe wina-mäe ta assemele anda; ja ta ütles: Ei ma anna sulle mitte omma wina-mägge.

7. Ja ta naene Isebel ütles temma wasto: Sinna, kas sa nüüd wallitsed kuningrikis ülle Israeli? touse ülles, sö leiba, ja sul olgo hea meel; minna tahhan sulle se Isreelimehhe Naboti wina-mäe sata.

8. Ja ta kirjotas ramatud Ahabi nimmel ja panni neid kinni temma pitseriga, ja läkkitas need ramatud nende wannematte ja suurt suggu rahwa kätte, kes Nabotiga temma liñnas ellasid.

9. Agga ramatusse olli ta kirjotanud ja öölnud: Kulutage paasto-päwa, ja pange Nabotit rahwa ette üllema paika seisma,

10. Ja pange kaks meest, kes pahharetid, ta kohta seisma, et nemmad ta peäle tunnistawad ja ütlewad: Sinna olled Jummalat ja kuningat teotanud; ja wige tedda wälja ja wiskage tedda kiwwidega, et ta surreb.

11. Ja temma liina mehed need wannemad ja suurt suggu rahwas, kes ta liinas ellasid, teggid nenda kui Isebel olli sanna nende kätte lähätand, nenda kui kirjutud ramatusse, mis ta nende kätte lähätas.
12. Nemmad kulutasid paasto-päwa, ja pannid Nabotit rahwa ette seisma üllema paika.
13. Ja need kaks meest, kes pahharettid, tullid ja istusid temma kohhal, ja need pahharetti mehed tunnistasid ta peäle, Naboti peäle rahwa ees ja ütlesid: Nabot on Jummalat ja kuningast teotand; ja nemmad wisid tedda wälja liina tahha ja wiskasid tedda kiwwidega, et ta surri.
14. Ja nemad läkkitasid Isebeli jure ja ütlesid: Nabot on kiwwidega wissatud ja ärrasurnud.
15. Ja se sündis, kui Isebel kulis, et Nabot olli kiwwidega wissatud ja ärrasurnud, siis ütles Isebel Ahabi wasto: Touse ülles, päri Isreelimehhe Naboti wina-mäggi, mis ta sulle ei tahtnud anda rahha pärrast, sest Nabot ei olle ellus, waid on surnud.
16. Jas se sündis, kui Ahab kulis, et Nabot olli surnud: siis tousis Ahab ülles, et ta pididi alla minnema, Isreelimehhe Naboti wina-mäele, sedda pärrima.
17. Ja Jehowa sanna sai Elia kätte, kes Tisbi liina mees, ja ütles:
18. Touse ülles, miñe alla Israeli kunninga Ahabi wasto, kes Samarias: wata, ta on Naboti wina-mäel, kuhho ta allaläinud, sedda pärrima.
19. Ja sa pead ta wasto räkima ja ütlemä: Nenda ütleb Jehowa, kas sa olled ärratapnud ja ka pärrinud? siis pead sa ta wasto räkima ja ütlemä: Nenda ütleb Jehowa, se eest, et koerad Naboti werd on lakkunud, peawad koerad sinno, ka sinno werd lakkuma.
20. Ja Ahab ütles Elia wasto: Olled sa mind leidnud tapmast, oh sinna mo waenlane? ja temma ütles: Ma ollen leidnud, sepärrast et sa eñnast olled ärramünud kurja teggema Jehowa silma ees.
21. Wata, ma tahhan kurja so peäle sata ja ärrapühkida sinno järrele, ja Ahabile ärrakautada, mis seinä wasto kusseb, ja mis kallis ja alw on Israeli seas.
22. Ja ma tahhan so suggu Nebati poia Jarobeami suggu sarnatseks tehja, ja Ahia poia Paesa suggu sarnatseks se melepahhandusse pärrast, misga sa mind ärritanud, ja olled Israeli saatnud patto teggema.
23. Ja Jehowa räkis ka Isebeli pärrast ja ütles: Koerad peawad Isebeli ärrasöma Isreeli müri tagga.
24. Kes Ahabile surreb liina, tedda peawad koerad ärrasöma, ja kes wäljale surreb, tedda peawad linnud, mis taewa al, ärrasöma.
25. Sest Ahabi sarnast ep olle olnud, kes olleks ennast ärramünud, kurja teggema Jehowa silma ees, sest et ta naene Isebel tedda kihhutas.
26. Ja ta teggi wägga hirmsad asjad, käies sitta-jummalatte järrel keik sedda möda, mis Emorid teinud, kedda Jehowa Israeli laste eest olli ärraaianud.

27. Ja se sündis, kui Ahab need sannad kulis, et ta ommad rided lõhki kärristas, ja kotti-ridid omma ihho ümber panni ja paastus, ja maggas kotti-rides ja käis pissi.

28. Ja Jehowa sanna sai Elia kätte, kes Tisbist pärrit, ja ütles:

29. Kas sa olled näinud, et Ahab on ennast allandanud mo ees? sepärrast et ta mo ees ennast allandanud, siis ei tahha ma sedda kurja sata temma päiwil, ta poia päiwil tahhan ma se kurja sata ta suggu peäle.

22. Peatük.

Ahabi õnneto söddiminne.

1. Ja nemmad ellasid kolm aastat rahho sees, ei olnud södda Siria-rahwa ja Israeli wahhel.

2. Ja se sündis kolmandal aastal, et Josawat Juda kuningas allaläks Israeli kunninga jure.

3. Ja Israeli kuningas ütles omma sullaste wasto: Eks teie tea, et Ramot Kileadi-maal on meie pärralt, ja meie seisame wait, et meie sedda ei wötta Siria kunninga käest.

4. Ja ta ütles Josawati wasto: Kas sa tahhad minnoga sötta miñna Ramoti Kileadi-male? ja Josawat ütles Israeli kunninga wasto: Otse kui sinna, nenda ollen ka minna, kui sinno rahwas, nenda minno rahwas, kui so hobboosed, nenda minno hobboosed.

5. Ja Josawat ütles Israeli kunninga wasto: Küssi, pallun ma, sel päwal Jehowa sanna.

6. Ja Israeli kuningas koggus kokko prohwetid liggi nellisadda meest, ja ütles nende wasto: Kas ma pean minnema Kileadi-male Ramoti wasto söddima, ehk kas pean rahho seisma? Ja nemmad ütlesid: Minne ülles, sest ISSand annab sedda kunninga kätte.

7. Ja Josawat ütles: Eks siin olle weel üks Jehowa prohwet, et meie temma käest woiksime küssida?

8. Ja Israeli kuningas ütles Josawati wasto: Siin on weel üks mees Imla poeg Mika, et woiks temma käest Jehowa nou küssida, agga ma wihkan tedda, sest ta ei kuluta mulle head, kui agga kurja; ja Josawat ütles: Ärgo räkigo kuningas nenda.

9. Ja Israeli kuningas kutsus ühhe üllema teenri ja ütles: Sada ruttuste seie Imla poega Mika.

10. Ja Israeli kuningas ja Juda kuningas Josawat istusid iggamees omma aujärje peäl kalli riettega ehhitud laia platsi peäl Samaria wärrawa suus, ja keik prohwetid kulutasid prohwetiwisil nende ees.

11. Ja Kenaana poeg Sidkia olli ennesele raudsarwed teinud ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, nisuggustega pead sa Siria-rahvast kaewama, kunni sa neid saad ärralöppetanud.
12. Ja keik need prohwetid kulutasid nenda ja ütlesid: Minne ülles Kileadi male Ramoti, ja aia ommad asjad hästi, sest Jehowa annab sedda kunninga kätte.
13. Ja se Käsk, kes läks Mika kutsma, räkis ta wasto ja ütles: Et wata, nende prohwetide sannad on head ühhest suust kunninga wasto: et olgo so sanna nenda, kui iggaühhe sanna nende seast, ja rägi head.
14. Ja Mika ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab, siis tahhan ma sedda öölda, mis Jehowa mo wasto rägib.
15. Ja ta tulli kunninga jure, ja kuningas ütles ta wasto: Mika, kas peame meie minnema Kileadi-male Ramoti wasto söddima, ehk kas peame rahho seisma? ja temma ütles ta wasto: Minne ülles ja aia ommad asjad hästi, sest Jehowa annab sedda kunninga kätte.
16. Ja kuningas ütles ta wasto: Kui mitto korda pean ma pannema sind wanduma, et sa mo wasto ei pea muud räkima kui töt Jehowa nimmel?
17. Ja temma ütles: Ma näggin keik Israeli laiale pillatud ollewad mäggisid möda kui puddolojuksed, kel ei olle karjast; ja Jehowa ütles: Eks neil olle issandid? iggaüks mingo rahhoga taggasi omma koio.
18. Ja Israeli kuningas ütles Josawati wasto: Eks ma so wasto üttelnud, temma ei kuluta mulle head, kui agga kurja?
19. Ja Mika ütles: Sepärrast kule Jehowa sanna: ma näggin Jehowa istuwad omma aujärje peäl ja keige taewa söawäe ta körwas seiswad temma parremal ja ta pahhemal polel.
20. Ja Jehowa ütles: Kes tahhab Ahabi melitada, et ta ülleslähhäb ja langeb Ramoti, mis Kileadis? ja teine ütles sedda wisi, ja teine ütles teist wisi.
21. Ja üks waim tulli wälja ja seisis Jehowa ees ja ütles: Minna tahhan tedda melitada; ja Jehowa ütles ta wasto: Misga?
22. Ja ta ütles: Ma tahhan wäljaminna ja walle waim olla keige ta prohwetide suus; ja Jehowa ütles: Kül sinna tedda melitad ja saad ka woimust, minne wälja ja te nenda.
23. Ja nüüd, wata, Jehowa on walle waimo annud keik nendesinnaste so prohwetide suhho, ja Jehowa on so peäle kurja räkind.
24. Ja Kenaana poeg Sidkia tulli liggi, ja löi Mika körwa äre ja ütles: Mil wisil on Jehowa Waim mo jurest ärraläinud, et ta sinnoga piddi räkima?
25. Ja Mika ütles: Wata, sinna saad nähha sel päwal, kui sa ühhest kambriist teise lähhäd, eest ärrapuggema.
26. Ja Israeli kuningas ütles: Wötta Mika ja wi tedda taggasi liñna pealikko Ammoni jure ja kunninga poia Joasi jure,
27. Ja ütle neile: Nenda ütleb kuningas, pange tedda wangi-kotta ja söötke tedda waewalt leiwaga ja waewalt wega, kunni ma rahhoga taggasi tullen.

28. Ja Mika ütles: Kui sinna hästi taggasi tulled rahhoga, ei olle Jehowa mitte mo sees räkinud; ja temma ütles: Kuulge keik rahwas.
29. Ja Israeli kuningas läks ülles ja Juda kuningas Josawat Ramoti, mis Kileadis.
30. Ja Israeli kuningas ütles Josawati wasto: Ma tahhan teised rided selga panna ja nenda sötta miñna, agga sinna panne ommad rided selga; ja Israeli kuningas panni teised rided selga ja läks sötta.
31. Ja Siria kuningas olli käske annud söa- wankritte pealikkudele, neid olli temmal kaksneljatkümmend, ja üttelnud: Teie ei pea mitte söddima ei wähhema egga surema wasto, kui agga Israeli kunninga wasto üksi.
32. Ja se sündis, kui söa- wankritte pealikkud näggid Josawati, et nemmad ütlesid: Se on wist Israeli kuningas; ja läksid körwale ta wasto söddima, ja Josawat kissendas.
33. Ja se sündis, kui söa wankritte pealikkud näggid, et temma ei olnud Israeli kuningas, siis läksid nemmad taggasi ta jurest ärra.
34. Ja üks mees laskis ammoga omãast waggast melest ja oskas Israeli kuningast siñna wahhele, kus se raud-rie olli ühtepandud; ja temma ütles omma kutsarile: Kalla ümber ja wi mind lerist wälja, sest ma ollen hawa sanud.
35. Ja taplus olli kange sel päwal, ja kuningas pididi jäma omma tõlda Siria-rahwa wasto, ja surri öhto ärra; ja se hawa werri olli joosnud tõlla pohja.
36. Ja kissendamisse heäl käis leri läbbi, kui pääw sai loja läinud, ja ööldi: Iggamees mingo omma liñna ja iggamees omma male.
37. Ja kuningas olli surnud ja tedda widi Samaria, ja nemmad matsid kuningast Samaria.
38. Ja kui se tõld Samaria tigi jures lopputati, siis lakkusid koerad temma werd, kus horad ennast pessesid, Jehowa sanna möda, mis ta olli räkinud.
39. Ja mis weel Ahabist tulleks öölda, ja keik mis ta teinud, ja se kodda, mis ta üllesehitanud elewanti-luga, ja keik liñnad, mis ta üllesehitanud, eks need asjad olle ülleskirjutud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse?
40. Ja Ahab läks maggama omma wannemattega, ja Ahasja ta poeg sai kuningaks temma assemele.
41. Ja Josawat Asa poeg olli kuningaks sanud ülle Juda neljandal Ahabi Israeli kunninga aastal.
42. Josawat olli wiis neljatkümmend aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses Jerusalemmas wiis kolmatkümmend aastat, ja ta emma nimmi olli Asuba Silli tüttar.
43. Ja ta käis keige omma issa Asa tee peäl, ei ta sest mitte ärra lahkund, ta teggi, mis öige olli Jehowa melest.
44. Agga kõrged paigad ei sanud mitte ärra, rahwas ohwerdasid alles ja suitsetasid kõrge paikade peäl.
45. Ja Josawat teggi rahho Israeli kuningaga.

46. Ja mis weel Josawatist tulleks öölda, ja ta wäggi, mis ta teinud, ja kuidas ta söddinud, eks need asjad olle ülleskirjotud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?
47. Ja need üllejäänud pordo-mehhed, mis temma issa Asa päiwil jällejäänud, satis temma seält maalt ärra.
48. Ja Edomis ei olnud kuningast, üks ma-wallitseja olli kunninga assemel.
49. Josawatil olli kümme Tarsisi laewa, et need piddid Owiri minnema kulda toma, ja ei saand siñna, sest need laewad läksid hukka Etsjonkaberis.
50. Siis olli Ahabi poeg Ahasja ütelnud Josawati wasto: Mingo mo sullased sinno sullastega nende laewade peäle; agga Josawat ei tahtnud mitte.
51. Ja kui Josawat sai maggama läinud omma wannemattega ja omma wannematte jure mahhamaetud omma issa Taweti liñna, siis sai ta poeg Joram kuningaks ta assemele.
52. Ahabi poeg Ahasja sai kuningaks ülle Israeli Samarias Juda kunninga Josawati seitsmeteistkümne aastal, ja wallitses Israeli ülle kaks aastat.
53. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees ja käis omma issa tee peäl ja omma emma tee peäl, ja Nebati poia Jarobeami tee peäl, kes satis Israeli patto teggema.
54. Ja ta tenis Paali ja kummardas temma ette, ja ärritas Jehowat Israeli Jummalat keik sedda möda, kui ta issa teinud.

Essimesse Kuningatte Ramato Ots.

Teine Kuningatte Ramat.

---

1. Peatük.

Ahasja haigus: tulli taewast sööb 102. meest ärra.

1. Ja Moabi-rahwas tagganesid Israelist ärra pärrast Ahabi surma.
2. Ja Ahasja langes omma üllema toa treppast mahha, mis Samarias, ja sai haigeks, ja läkkitas Käskusid ja ütles nende wasto: Minge, küssige Paalsebubi Ekroni jummalat, kas ma terweks saan sest haigussest.
3. Ja Jehowa Ingel räkis Tisbimehhe Elia wasto: Wotta kätte minne ülles Samaria kunninga Käskude wasto, ja ütle neile: Kas teie sepärrast, otsekui ei olleks mitte Jummalat Israelis, lähhäte Paalsebubi Ekroni jummalat küssima?
4. Ja sepärrast ütleb Jehowa nenda: Seält wodi peält, kus peäle sa olled mahhaheitnud, ei sa sinna mitte ärra, waid sa pead wissiste surrema; ja Elias läks siñna.

5. Ja need Kässud tullid ta jure taggasi, ja ta ütles nende wasto: Miks teie tullite taggasi?
6. Ja nemmad ütlesid temma wasto: Üks mees tuli ülles meie wasto ja ütles meile: Minge jälle taggasi kunninga jure, kes teid läkkitanud, ja räkige ta wasto: Nenda ütleb Jehowa, kas sinna sepärrast, otsekui ei olleks mitte Jummalat Israelis, läkkitad Paalsebubi Ekroni jummalat küssima? sepärrast ei sa sinna mitte seält wodi peält ärra, kus peäle sa mahhaheitnud, sest sa pead wissiste surrema.
7. Ja ta ütles nende wasto: Mis wisi olli se mees, kes teie wasto üllestulli ja need sannad teile räkis?
8. Ja nemmad ütlesid ta wasto: Se olli üks karrune mees, ja temmal olli niuette ümber nahk-wö wööl; siis ütles temma: Se on Elias se Tisbimees.
9. Ja ta läkkitas temma jure ühhe pealikko ülle wiekümne ja temma wiiskümmend meest; ja se läks ülles ta jure, ja wata, ta istus mäe otsas, ja teine ütles temma wasto: Jummal mees, kuningas ütleb: Tulle mahha.
10. Ja Elias wastas ja ütles pealikko wasto ülle wiekümne: Ja kui ma ollen üks Jummal mees, siis tulgo tuli taewast mahha ja põlletago sind ärra ja so wiiskümmend meest ; ja tulloke tuli mahha taewast ja põlletas tedda ärra ja ta wiiskümmend meest.
11. Ja ta läkkitas jälle temma jure ühhe teise pealikko ülle wiekümne ja temma wiiskümmend meest, ja se wastas ja ütles ta wasto: Jummal mees, nenda ütleb kuningas: Tulle kermeste mahha.
12. Ja Elias wastas ja ütles nende wasto: Kui ma ollen Jummal mees, siis tulgo tuli taewast mahha, ja põlletago sind ärra ja so wiiskümmend meest ; siis tuli Jummal tulloke taewast mahha, ja põlletas tedda ärra ja ta wiiskümmend meest.
13. Siis läkkitas ta jälle ühhe pealikko ülle kolmandama wiekümne ja temma wiiskümmend meest, ja se kolmas pealik ülle wiekümne läks ülles, ja tuli ja heitis põlweli mahha Elia ette, ja pallus tedda allandlikkult ja ütles ta wasto: Oh Jummal mees, olgo, pallun ma, mo hing ja so sullaste nende wiekümne hing kallis so melest.
14. Wata, tuli on taewast mahhatulnud, ja need essimessed kaks pealikko ülle kahhe essimesse wiekümne ja nende wiskü~mend ärrapõlletand: olgo nüüd agga mo hing kallis so melest.
15. Ja Jehowa Ingel räkis Elia wasto: Minne alla temmaga, ärra karda temma eest; ja ta tousis ülles ja läks temmaga alla kunninga jure,
16. Ja ta ütles temma wasto: Nenda ütleb Jehowa, et sa olled Käskussid läkkitanud Paalsebubi Ekroni jumalat küssima: (kas sepärrast, otsekui ep olleks Jumalat Israelis, kelle sanna woiks küssida?) sepärrast ei sa sinna mitte ärra seält wodi peält, kus peäle sa olled mahhaheitnud, sest sa pead wissiste surrema.

17. Ja ta surri ärra Jehowa saña järrele, mis Elias räkis; ja Joram sai kunningaks ta assemele, Juda kunninga Josawati poia Jorami teisel aastal; sest temmal ei olnud poega.

18. Ja mis weel tulleks Ahasjast öölda, mis ta teinud, eks need asjad olle kirjutud Israeli kunningatte asjade aia-ramatusse?

2. Peatük.

Elias lääb taewa ellawalt: Elisa saab teña assemelle.

1. Ja se sündis kui Jehowa tahtis Elia kanges tules ülles taewa wia, siis läksid Elias ja Elisa Kilgalist ärra.

2. Ja Elias ütles Elisa wasto: Et jä seie, sest Jehowa on mind Peteli läkkitanud; agga Elisa ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab ja so hing ellab, ei jätta ma sind mitte mahha; ja nemmad läksid alla Peteli.

3. Ja prohwetide lapsed, mis Petelis, tullid wälja Elisa jure ja ütlesid ta wasto: Kas sa tead, et Jehowa tänna so issanda so Pea peält ärrawöttab? ja ta ütles: Kül minna ka tean, olge wait.

4. Ja Elias ütles temmale: Elisa, et jä seie, sest Jehowa on mind läkkitand Jeriko; ja temma ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab ja so hing ellab, ei ma jätta sind mitte mahha; ja nemmad tullid Jeriko.

5. Ja prohwetide lapsed, mis Jerikus, tullid Elisa jure ja ütlesid ta wasto: Kas sa tead, et Jehowa tänna so issandat so Pea peält ärrawöttab? ja ta ütles: Kül ma ka tean, olge wait.

6. Ja Elias ütles temmale: Et jä seie, sest Jehowa on mind Jordani jure läkkitand; ja temma ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab ja so hing ellab, ei ma jätta sind mitte mahha; ja nemmad läksid mollemad.

7. Ja wiiskümmend meest prohwetide lastest läksid ka ja seisid kaugel nende kohhal, ja need mollemad seisid Jordani äres.

8. Ja Elias wöttis omma pitka kue ja mässis sedda kokko, ja löi sedda wet, ja se lahkus ühhest ärra muist siñna, muist tenna, ja need mollemad läksid kuiwalt läbbi.

9. Ja se sündis, kui nemmad läbbi läksid, siis ütles Elias Elisa wasto: Pallu, mis ma sulle pean teggema, ennekui mind so jurest ärrawoetakse; ja Elisa ütles: Ma pallun, et kaks ossa sinno waimust mulle saaks.

10. Ja temma ütles: Sa olled ühhe raske asja pallunud, kui sa mind nääd ärrawoetawa ennese jurest, siis sünnib sulle nenda; agga kui mitte, siis ei sünni se.

11. Ja se sündis, kui nemmad ühte järge käisid ja räkisid, wata, siis olli seäl üks tulline wanker ja tullised hobbose, ja need lahutasid need mollemad ühhest ärra, ja Elias läks kanges tules ülles taewa.

12. Ja Elisa näggi sedda ja temma kissendas: Mo issa, mo issa, Israeli söa wankrid ja temma rüütliid! ja ta ei näinud tedda teps, ja ta hakkas ennese ridist kinni ja kärristas neid löhki kahheks tükkiks.
13. Ja ta wöttis Elia pitka kue ülles, mis ta seljast olli mahhalangenud, ja läks taggasi ja seisis Jordani äres,
14. Ja wöttis Elia pitka kue, mis ta seljast olli mahhalangenud, ja löi sedda wet ja ütles: Kus on Jehowa Elia Jumal? nenda löi temma ka sedda wet, ja se lahkus ühhest ärra muist senna muist tenna, ja Elisa läks läbbi.
15. Ja prohwetide lapsed, mis Jerikus, näggid tedda seält kohhalt ja ütlesid: Elia waim hingab Elisa peäl; ja nemmad tullid ta wasto ja kummardasid temma ette mahha,
16. Ja ütlesid temma wasto: Et wata, so sullasid on wiiskümmend meest, wahwad mehhed, et mingo need ja otsigo so issandat, ehk wahhest on Jehowa waim tedda ärrawinud ja tedda wiskanud ühhe mäe peäle ehk ühte orko; ja temma ütles: Äрге laske mitte miñna. 17. Ja nemmad käisid ta peäle, kunni ta hakkas häbbenema, siis ütles ta: Läkkitage siis ; ja nemmad läkkitasid wiiskümmend meest, ja need otsisid kolm päwa, ja ei leidnud tedda mitte.
18. Ja nemmad tullid ta jure taggasi, sest ta olli Jeriko jänud; ja temma ütles nende wasto: Eks ma ütelnud teile, ärge minge mitte.
19. Ja selle liñna mehhed ütlesid Elisa wasto: Et wata, selle liñna paik on hea, nenda kui mo issand nääb, agga se wessi on pahha, ja se Ma on sant.
20. Ja temma ütles: Wötke ja toge mulle üks uus kaus ja pange sola siñna sisse; ja nemmad töid temmale.
21. Ja ta läks wälja hallika jure, ja wiskas senna sisse sola ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, ma ollen sedda wet terweks teinud, seält ei pea mitte ennam surma egga sedda, mis se Ma sandiks teeb, wäljatullema.
22. Ja se wessi sai terweks tännapäwani Elisa sanna järrele, mis ta räkis.
23. Ja ta läks seält ülles Peteli, ja kui ta olli sedda teed üllesminnemas, siis tullid pissikessed poisid liñnast wälja, ja pilkasid tedda ja ütlesid temmale: Tulle ülles sa paljas Pea, tulle ülles sa paljas Pea.
24. Ja kui ta taggasi watis ja neid näggi, siis wandus ta neid ärra Jehowa nimmel; ja kaks karro tullid metsast wälja, ja kiskusid neist löhki kaks poise wietkümmend.
25. Ja ta läks seält ärra Karmeli mäe peäle, ja seält läks ta taggasi Samaria.

3. Peatük.

Kunningas Joram söddib ja woidab Moabid ärra.

1. Ja Ahabi poeg Joram sai kuningaks Israeli ülle Samarias, Juda kunninga Josawati kahheksateistkümmen aastal, ja wallitses kaksteistkümmend aastat.

2. Ja teggi kurja Jehowa silma ees, agga mitte nenda kui ta issa ja kui ta emma: sest temma satis ärra Paali ebbausso- samba, mista issa olli teinud.
3. Agga ta jäi Nebati poia Jarobeami pattude külge kinni, kes Israeli satis patto teggema; ei ta neist ärra ei lahkund.
4. Ja Moabi kuningas Mesa kaswatas paljo lojuksid ja maksis Israeli kuningale saddatuhhat talle ja saddatuhhat jära willaga.
5. Ja se sündis, kui Ahab olli ärrasurnud, et Moabi kuningas Israeli kuningast ärratagganes.
6. Ja kuningas Joram läks wälja selsammal päwal Samariast ja lugges ärra keik Israeli.
7. Ja ta läks, ja läkkitas Juda kunninga Josawati jure ja ütles: Moabi kuningas on minnust ärratagganend, kas sa tahhad moga tulla Moabi wasto söddima? ja temma ütles: Ma tahhan üllestulla, ma ollen nenda kui sinna, minno rahwas on nenda kui so rahwas, mo hobboosed nenda kui so hobboosed.
8. Ja ta ütles: Mis teed peame siñna üllesminnema? ja ta ütles: Edomi körwe teed.
9. Siis läks Israeli kuningas ja Juda kuningas ja Edomi kuningas, ja kui nemmad seitsme päwa teed said ümberkäinud, siis ei olnud wet söawäel egga lojustel, mis nende järrel käisid.
10. Ja Israeli kuningas ütles: Oh wist on Jehowa needsinnatsed kolm kuningast kutsnud, et ta neid Moabide kätte pididi andma.
11. Ja Josawat ütles: Eks siin ei olle üks Jehowa prohwet, et meie temmalt Jehowa sanna küssime? ja üks Israeli kunninga sullastest wastas ja ütles: Siin on Sawati poeg Elisa, kes Elia kätte peäle wet wallas.
12. Ja Josawat ütles: Jehowa sanna on temmal; ja Israeli kuningas, ja Josawat ja Edomi kuningas läksid alla ta jure.
13. Ja Elisa ütles Israeli kunninga wasto: mis mul on teggemist sinnoga? minne omma issa prohwetide jure ja omma emma prohwetide jure; ja Israeli kuningas ütles temmale: Ei mitte, sest Jehowa on needsinnatsed kolm kuningast kutsunud, et ta neid Moabide kätte tahhab anda.
14. Ja Elisa ütles: Ni töeste kui wäggede Jehowa ellab, kelle ees ma seisan, töeste, kui ma Juda kunninga Josawatist ei peaks luggu, ei ma holiks sinnust egga ma wataks so peäle.
15. Siis toge mulle nüüd üks mängimees; ja se sündis, kui se mängimees kannelt löi, siis sai Jehowa kässi ta peäle.
16. Ja ta ütles: Nenda ütleb Jehowa, tehke seie orko kaewandikkud senna ja tenna.
17. Sest nenda ütleb Jehowa: Teie ei sa tuult nähha egga wihma nähha, siiski peab se org täis wet sama, et teie sate jua, ja teie weiksed ja teie lojuksed.
18. Segi on kerge assi Jehowa melest; temma tahhab ka need Moabid teie kätte anda.

19. Ja teie peate keik tuggewad liñnad ja keik parremad liñnad mahhalöma, ja keik head puud ärraraiuma ja keik wee-kaewud kinnikatma, ja keik head põllud kiwwidega ärraraiskama.
20. Ja se sündis homõiko, kui roa-ohwer ohwerdati, wata, siis tuli wessi Edomi teed möda, ja se Ma sai täis wet.
21. Kui keik Moabid kuulsid, et need kuningad üllestulnud nende wasto söddima, siis hüti kokko keik, kes joudsid wööd wöle panna, ja kes weel sedda wannemad ollid, ja nemmad seisid raia peäl.
22. Ja kui nemmad homõiko warra üllestousid ja päike paistis wee peäle, siis näggid Moabid ennest kohhalt wet punnase ollewad kui werri,
23. Ja ütlesid: Se on werri; need kuningad on issekeskes ennast moögaga ärraraiskanud ja teine teist mahhalönu; ja nüüd Moab tötta sagile.
24. Ja nemmad tullid Israeli leri, ja Israeli mehhed wotsid kätte ja löid Moabid mahha, ja need pöggenesid nende eest ärra; ja nemmad häwwitasid se Ma ärra ja löid Moabid mahha.
25. Ja need liñnad kiskusid nemmad mahha, ja iggamees wiskas omma kiwwi igga hea põllo peäle ja täitsid neid, ja keik wee-kaewud matsid nemmad kinni ja keik head puud raiusid nemmad ärra, senni kui nemmad agga Areseti liñna kiwwid mürisse ükspäines jällejätsid; ja need, kes lingoga wiskasid, tullid temma ümber ja piddid sedda mahhalöma.
26. Ja kui Moabi kuningas näggi, et se taplus woimust ta peäle sai, siis wöttis ta ennesega seitsesadda mees, kes moöka wäljatombasid, et ta piddi Edomi kunninga wäest läbbi tungima, agga nemmad ei woinud mitte.
27. Siis sai ta selle Edomi kunninga essimesse poia kätte, kes ta assemele piddi kuningaks sama ja ohwerdas tedda põlletamise-ohwriks müri peäl; ja suur kange wihha tuli Israeli peäle, ja nemmad läksid ta kallalt ärra ja tullid taggasi omma male.

4. Peatük.

Elisa imme-teud monne wisi peäl.

1. Ja üks naene neist prohwetide laste naestest kissendas Elisa pole ja ütles: So sullane mo mees on ärrasurnud, ja sa tead, et so sullane Jehowa kartis, ja se, kellega temmal wölgo olli, tulleb, et ta mo kaks poega ennesele sullasiks wöttab.
2. Ja Elisa ütles ta wasto: Mis ma pean sulle teggema? anna mulle teäda, mis sul on so koias; ja ta ütles: So ümmardajal polle koias middagi muud, kui ölli kruus.
3. Ja temma ütles: Minne, pallu ennesele wäljast astjaid keik omma naabrede käest, tühjad astjad, ärra pallu pissut.

4. Ja tulle ja panne uks lukko ennese tagga ja omma poegade tagga, ja walla keige nende astjade sisse, ja panne körwale, mis täis on.
5. Ja se naene läks ta jurest ärra ja panni ukse lukko ennese tagga ja omma poegade tagga: nemmad töid astjad ta kätte, ja temma wallas sisse.
6. Ja se sündis, kui need astjad täis said, et ta ütles omma poia wasto: To mo kätte weel üks asti; ja ta ütles ta wasto: Polle ennam astjat; ja se ölli jäi seisma.
7. Ja ta tulli ja kulutas sedda Jummalä mehhele, ja se ütles: Minne, mü se ölli ärra ja tassu omma wölla ärra, agga sinna ja so poiad ellago sest, mis üllejäab.
8. Ja se sündis ühhel päwal, et Elisa Sunemi läks, ja seäl olli üks rikkas naene, ja se piddas tedda, et ta piddi leiba wötma; ja se sündis, nimittokord kui ta seält läbbi käis, siis läks ta siñna sisse leiba wötma.
9. Ja temma ütles omma mehhe wasto: Et wata, ma tean, et se Jummalä mees pühha on, kes allatsi meist möda lähhäb.
10. Et tehkem pissikesse üllema toa ühhe wahheseinaga, ja pangem temmale senna wodi, ja laua, ja istme ja küünlajalla, siis sünnib, et ta siñna woib sisse miñna, kui ta meie jure tulleb.
11. Ja se sündis ühhel päwal, et ta senna tulli, siis läks ta siñna üllema tuppa ja maggas seäl.
12. Ja ta ütles omma poisi Keasi wasto: Hüa se Sunemi liñna naene; ja ta hüdis tedda, ja temma tulli ja seisis ta ees.
13. (Sest ta olli selle Keasile üttelnud: Et ütle ta wasto, wata, sa olled meie pärrast keik sedda waewa näinud; mis peab sulle jälle tehtama? kas so pärrast on middagi räkimist kunninga wasto, ehk söapealikko wasto? ja ta olli üttelnud: Ma ellan rahhul omma rahwa seas.
14. Ja Elisa olli üttelnud: Mis meie woime siis temmale tehha? ja Keasi olli öölnud: Ennä temmal ei olle poega, ja ta mees on wanna.
15. Sepärrast olli ta öölnud: Hüa tedda; ja ta hüdis tedda, ja se naene tulli ja seisis ukse peäl.)
16. Siis ütles Elisa: Sel seätud sellesamma aasta aial pead sa ühhe poia hakkama ümber kaela; ja ta ütles: Ei mitte mo issand, sa Jummalä mees, ärra walleta omma ümårdaja wasto.
17. Ja se naene sai eñnast wasto ja töi poia ilma sellesamma aasta seätud aial, mis Elisa ta wasto olli räkinnud.
18. Ja se laps kaswis ülles, ja se sündis ühhel päwal, et ta wäljaläks omma issa jure leikajatte jure.
19. Ja ta ütles omma issa wasto: Oh mo Pea, mo Pea! ja se ütles poisi wasto: Kañna tedda ta emma jure.
20. Ja ta kandis tedda ja wiis tedda temma emma jure; ja ta istus temma pölwe peäl lounast sadik, siis surri ta ärra.

21. Ja ta emma läks ülles ja heitis tedda se Jummalä mehhe wodi peäle mahha, ja panni ukse temma tagga lukko ja läks wälja,
22. Ja hüdis omma mehhe ja ütles: Läckita mulle, pallun ma, üks neist poistest ja üks neist emma-eeslidest, siis tahhan ma ruttuste se Jummalä mehhe jure miñna ja jälle taggasi tulla.
23. Ja ta mees ütles: Miks sa tänna ta jure lähhäd? nüüd ei olle nore ku Pühha egga hingamisse pääw; ja ta ütles: Hästi keik.
24. Ja ta laskis emma-eesli saddulasse panna ja ütles omma poisi wasto: Aia peäle ja minne, ärra te mulle wiwitust söites, olgo siis et ma sulle ütlen.
25. Ja ta läks ja tulli se Jummalä mehhe jure Karmeli mäe peäle, ja se sündis, kui Jummalä mees tedda näggi ennese kohhal, siis ütles ta omma poisi Keasi wasto: Wata, se on se Sunemi-naene.
26. Et jose nüüd temma wasto ja ütle temmale: Kas sinno kässi, kas so mehhe kässi, kas so poia kässi hästi käib? ja ta ütles: Hästi keik.
27. Ja ta tulli Jummalä mehhe jure mäe peäle ja hakkas ta jallust kinni, ja Keasi tulli tedda ärralükkama; ja se Jummalä mees ütles: Seisa temmast rahho, sest ta südda on temmal kurb ja Jehowa on sedda mulle teadmatta jätnud ja ep olle mulle teäda annud.
28. Ja se naene ütles: Kas ma ollen omma issanda käest ühhe poia pallunud? eks ma öölnud: Ärra petta mind mitte?
29. Ja ta ütles Keasile: Panne omma wö wöle ja wötta mo sau ennese kätte ja minne; kui kegi so wasto juhtub, siis ärra terreta tedda mitte, ja kui kegi sind terretab, siis ärra wasta temmale mitte, ja panne mo sau poisikesse silma peäle.
30. Jas se poisikesse emma ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab ja so hing ellab, ei ma jätta sind mitte mahha; siis wöttis ta kätte ja läks temma järrele.
31. Ja Keasi olli nende ele ärraläinud ja se sau selle poisikesse silma peäle pannud: agga ei olnud heält egga tähhele-pannemist; ja ta tulli taggasi ta wasto ja andis temmale teäda ja ütles: Se poisike ep olle üllesärkand.
32. Ja Elisa tulli senna kotta, ja wata, se poisike olli surnud ja temma wodi peäle pandud.
33. Ja ta tulli ja panni ukse lukko nende mollematte tagga ja pallus Jehowa;
34. Ja läks ülles ja heitis ennast se lapse peäle, ja panni omma su temma su peäle, ja omad silmad temma silmade peäle, ja ommad käed temma kätte peäle, ja heitis kummuliste ta peäle, et se lapse ihho sojaks sai.
35. Ja ta tulli jälle ja käis koiäs ükskord siñna ja ükskord tenna, ja läks ülles ja heitis kummuliste temma peäle; siis haewastas se poisike seitsekorda, pärrast teggi se poisike ommad silmad lahti.
36. Ja ta hüdis Keasi ja ütles: Hüa se Sunemi-naene; ja ta hüdis tedda, ja ta tulli temä jure; ja Elisa ütles: Wotta omma poeg ärra.

37. Ja ta tuli ja heitis temma ümber jalge, ja kummardas mahha, ja wöttis omma poia ärra ja läks wälja.
38. Ja Elisa tuli taggasi Kilgali, ja nälg olli seäl maal, ja prohwetide lapsed istusid temma ees, ja ta ütles oma poisile: Panne se suur pot tullele ja keda leent prohwetide lastele.
39. Ja üks läks wäljale rohto noppima, ja leidis ühhe mets-winapu ja noppis seält peält marjo omma kue täis, ja tuli ja leikas neid lõhki leme potti sisse, sest nemmad ei tunnud neid.
40. Ja nemmad wallasid wälja meestele süa, ja se sündis, kui nemmad sest ledest söid, et nemmad kissendasid ja ütlesid: Oh Jummal mees, surm pottis! ja nemmad ei woind mitte süa.
41. Ja temma ütles: Toge siis jahho, ja ta wiskas pottisse ja ütles: Walla wälja rahwa ette, et nemmad söwad; siis ei olnud middagi kurja pottis.
42. Ja üks mees tuli Paalsalisast ja tõi selle Jummal mehhele essimessest uudsest wiljast kakskümmend odra leiba ja torest wilja temma kega hopis; ja Elisa ütles: Anna rahwa kätte, et nemmad söwad.
43. Ja temma tener ütles: Mis ma sedda pean andma saa mehhele? agga temma ütles: Anna rahwale, et nemmad söwad; sest nenda ütleb Jehowa: Sest saab süa ja jääb weel ülle.
44. Ja ta pani nende ette, ja nemmad söid ja jätsid ülle, Jehowa sanna järrele.

5. Peatük.

Siria üllem-pealik saab piddalitöwwest terweks.

1. Ja Siria kunninga söapealik Naaman olli suur mees omma issanda ees ja auustud, sest temma läbbi olli Jehowa Siria-rahwale abbi saatnud, ja ta olli üks wäggew wahwa mees, agga piddalitöbbine.
2. Ja Siria-rahwas ollid wäljaläinud hulgaliste ja Israeli maalt ühhe pissikesse tüttarlapse wangi tonud, ja se olli Naamani naest tenimas.
3. Ja se ütles omma emmanda wasto: Oh et mo issand olleks se prohwet ees, kes Samarias, kül se siis wöttaks ta piddalitöwwest temmast ärra.
4. Ja Naaman läks ja kulutas omma issandale, ja ütles: Nenda ja nenda on se tüttarlaps räkinud, mis Israeli maalt.
5. Ja Siria kuningas ütles: Minne kül, tulle, sest ma tahhan ramatut läkkitada Israeli kunninga kätte; ja ta läks ärra ja wöttis ennese kätte kümme hõbbe-talenti ja kuustuhhat kuld-sekli, ja kümme üllikonda ridid.
6. Ja ta wiis se ramato Israeli kunninga kätte, ses ööldi: Ja nüüd, kui sesinnane ramat so kätte tulleb, wata, ma ollen omma sullase Naamani so jure läkkitanud, et sa pead ta piddalitöwwest temmast ärrawõtma.

7. Ja se sündis, kui Israeli kuningas se ramato lugges, siis kärristas ta omma rided lõhki ja ütles: Kas minna ollen Jummal, et ma woin surmada ja ellawaks teha? et sesinnane mo jure läkkitab, et ma sest mehhest temã piddalitõwwe pean ärrawõtma; sest moistke agga nüüd ja wadage, et ta minnule süüd otsib.
8. Ja se sündis, kui Jummal mees Elisa kulis, et Israeli kuningas ommad rided olli lõhki kärristanud, siis läkkitas ta kunninga jure ja ütles: Miks sa ommad rided olled lõhki kärristanud? et tulgo ta minno jure, et ta saaks tunda, et üks prohwet on Israelis.
9. Siis tulli Naaman omma hooste ja omma töllaga, ja jäi Elisa ukse ette seisma.
10. Ja Elisa läkkitas ühhe Kasso ta jure ja ütles: Minne ja pesse ennast seitsekorda Jordanis, siis saab so lihha jälle terweks, ja sa saad puhtaks.
11. Ja Naaman sai wägga kurjaks, ja läks ärra ja ütles: Wata, ma mötlesin, wist ta tulleb mo jure wälja, ja seisab siin, ja hüab Jehowa omma Jummal nimme appi, ja katsub omma käega sedda kohta ja wottab nenda minnust piddalitõbbe ärra.
12. Eks olle Tamaskusse jõed Abana ja Warwar parremad, kui keik Israeli weed? eks ma nende sees ennas ei woi pesta, et ma puhtaks saaksin? ja ta pöris ümber ja läks ärra tullise wihhaga.
13. Siis läksid temma sullased liggi, ja räkisid ta wasto ja ütlesid: Mo issa, olleks se prohwet suurt asja so wasto rækinud, eks sa olleks sedda teinud? kui paljo ennam nüüd, et ta so wasto öölnud: Pesse ennast, siis saad sa puhtaks.
14. Ja ta läks alla ja kastis ennast Jordani sisse seitsekorda se Jummal mehhe sanna järrele; ja temma sai jälle terweks, kui pissikesse poisi lihha, ja ta sai puhtaks.
15. Ja ta läks taggasi Jummal mehhe jure, temma ja keik ta wäggi, ja tulli ja seisis ta ees, ja ütles: Et wata, ma tean, et ep olle keiges mailmas muud Jummalat kui Israelis, sepærrast et wõtta nüüd se and omma sullase käest.
16. Ja Elisa ütles: Ni töest kui Jehowa ellab, kelle ees ma seisan, minna ei wõtta mitte; ja ta aias wägga temma peäle, et ta pididi wõtma, agga ta ei tahtnud mitte.
17. Ja Naaman ütles: Kui mitte; et lasse siis omma sullasele ni paljo mulda anda, kui kaks hobbo-eeslit suutwad kanda, sest so sullane ei tahha mitte ennam põlletamise- egga tappa-ohwrid teiste jummalattele ohwerdada, waid Jehowale.
18. Selle asja pærrast wõtko Jehowa so sullasele andeks anda, kui mo issand Rimmoni kotta lähhäb siñna kummardama, ja toetab ennast mo käe peäle, ja minna Rimmoni koias kummardan; kui ma Rimmoni koias pean kummardama, siis andko Jehowa so sullasele andeks selle asja pærrast.
19. Ja Elisa ütles temmale: Minne rahhoga; ja temma sai tükki maad ta jurest ärra.

20. Siis mötles Keasi Elisa Jummalala mehhe pois: Wata, mo issand on se Siriamehhe Naamani wasto keelnud temma käest wötmast, mis ta olli tonud; ni töeste kui Jehowa ellab, ma josen ta järrele ja wottan middagi temma käest.
21. Ja Keasi aias Naamani tagga; kui Naaman tedda näggi ennese järrele jookswad, siis kargas ta tõlla seest wälja ta wasto ja ütles: Kas keik hästi?
22. Ja temma ütles: Hästi keik, mo issand läkkitas mind ja käskis öölda: Wata, otse nüüd tullid mo jure Ewraimi mäggise maalt kaks poise prohwetide lastest; anna, pallun ma, neile üks talent hõbbe-rahha ja kaks üllikonda ridid.
23. Ja Naaman ütles: Wötta heaks, wötta kaks talenti; ja ta aias wägga temma peäle ja siddus kaks talenti hõbbe-rahha kahhes kukrus ja kaks üllikonda ridid, ja ta andis sedda omma kahhe poisile, et nemmad temma ees piddid kandma.
24. Ja kui ta mäekingo peäle sai, siis wöttis ta sedda nende käest ja panni kotta seisma, ja laskis need mehhed miñna, ja nemmad läksid ärra.
25. Ja temma tulli ja seisis omma issanda jures, ja Elisa ütles ta wasto: Kust sa tulled Keasi? ja ta ütles: So sullane ep olle käinud ei siin egga seäl.
26. Ja ta ütles ta wasto: Eks mo südda ka käinud, kui se mees omma tõlla peält so wasto pöris? kas nüüd aeg olli hõbbemat wötta, ja ridid wötta, ja öllipu-aedo, ja wina-mäggisid, ja puddolojuksid, ja weiksid, ja sullasid ja tüdrukuid?
27. Sepärrast peab Naamani piddalitöbbi sinno külge ja so sou külge jäma iggaweste; ja Keasi läks ta jurest ärra ja olli piddalitöbbine ni walge kui lummi.

6. Peatük.

Elisa teeb rauda uiuma, inglide-wäe leer, Samaria liñna suur nälja hädda, kui Siria wäggi seäl al olli.

1. Ja prohwetide lapsed ütlesid Elisa wasto: Et wata, se koht, kus meie sinno ees ellame, on meile wägga kitsas.
2. Et lasse meid Jordani jure miñna, et meie seält iggamees ühhe palgi tome, ja ennastele senna asset walmistame, kus meie woime ellada; ja ta ütles: Minge.
3. Ja üks ütles: Wotta ette, ma pallun, tulle omma sullastega; ja ta ütles: Kül ma tullen.
4. Ja ta läks nendega; ja nemmad tullid Jordani jure ja raiusid puid mahha.
5. Ja kui üks olli palgi mahha raiumas, siis langes se raud wette, ja ta kissendas ja ütles: Oh mo issand, segi on laenuks woetud,
6. Ja se Jumala mees ütles: Kus ta langes? ja ta näitis temmale se paiga, ja ta leikas ühhe pu walmis, ja pistis siñna ja teggi, et se raud uius.
7. Ja ta ütles: Wötta se ennesele ülles; ja ta pistis omma kät siñna, ja wöttis sedda.

8. Ja Siria kuningas olli söddimas Israeli wasto; ja piddas nou omma sullastega ja ütles: Ühhes nimmetamatta paikas peab mo leri asse ollema.
9. Ja Jumjala mees läkkitas Israeli kunninga jure ja ütles: Hoia ennast, et sa sest paigast möda ei lähhä, sest Siria-rahwas tullesad senna seisma.
10. Ja Israeli kuningas läkkitas senna paika, mis se Jumjala mees temmale üttelnud ja tedda maenitsenud, et ta ennast seäl piddi hoidma; ja sedda ei mitte ükskord egga kakskord.
11. Ja Siria kunninga südda sai seggatseks sesinnatse asja pärrast, ja hüdis ommad sullased ja ütles nende wasto: Eks teie ei tahha mulle teäda anda, kes on meie seast ühhes nous Israeli kunningaga.
12. Ja üks temma sullasist ütles: Ei ükski, mo issand kuningas, waid prohwet Elisa, kes Israelis, annab Israeli kunningale teäda need sannad, mis sa omas maggades-kambris rägid.
13. Ja ta ütles: Minge ja wadage, kussa ta on, et ma seña läkkitan ja lassen tedda ärratua; ja temale anti teäda ja ööldi: Wata, ta on Totanis.
14. Ja ta läkkitas siñna hobbosid ja söawankrid ja suurt söawägge, ja nemmad tullid öse ja piirsid liñna ümber.
15. Ja se Jumjala mehhe tener joudis warra üllestousta, ja läks wälja, ja wata, wäggi olli liñna ümber ja hobbosid ja wankrid; ja ta pois ütles temma wasto: Oh mo issand, mis peame nüüd teggema?
16. Ja ta ütles: Ärra kardä, sest ennam on neid, kes meie jures, kui need, kes nende jures.
17. Ja Elisa lugges ja ütles: Jehowa, te, pallun ma, ta silmad lahti, et ta nääb; ja Jehowa teggi se poisi silmad lahti ja ta näggi, et wata, se mäggi olli täis tullisid hobbosid, ja wankrid Elisa ümber.
18. Ja kui nemmad ta jure allatullid, siis pallus Elisa Jehowat ja ütles: Et lö sesinnane rahwas sure pimmedussega ; ja ta löi neid sure pimmedussega Elisa sanna järrele.
19. Ja Elisa ütles nende wasto: Se polle se te, ja siin polle se lin; tulge mo järrele, siis tahhan teid sata selle mehhe jure, kedda teie otsite; ja ta satis neid Samaria liñna.
20. Ja se sündis, kui nemmad Samaria said, et Elisa ütles: Jehowa, te nende silmad lahti, et nemmad näwad; ja Jehowa teggi nende silmad lahti, ja nemmad näggid, ja wata, nemmad ollid kesk Samaria.
21. Ja Israeli kuningas ütles Elisa wasto, kui ta neid näggi: Mo issa, kas ma pean neid mahhalöma, kas pean löma?
22. Ja ta ütles: Ei sa pea mitte mahhalöma; kas sa neid mahhalööd, kedda sa omma moöga läbbi ja omma ammo läbbi wangiks saad? panne leiba ja wet nende ette, et nemmad söwad ja jowad, ja ärralähhäwad omma issanda jure.
23. Ja ta walmistas neile sure söma-aia, ja nemmad söid ja jöid, siis laskis ta

neid miõna, ja nemãad læksid omãa issanda jure: ja Siria wãehulgad ei wõtnud mitte eõnam Israeli male tulla.

24. Agga pãrrast sedda sündis, et Siria kuningas Pennadad keik omma söawãgge koggus ja læks ülles ja tulli Samaria alla.

25. Ja suur nãlg olli Samarias, ja wata, nemmad ollid seãl al, kunni üks eesli Pea maksis kahheksakümmend hõbbe-sekli ja üks korter wilja-allumist wiis hõbbe-sekli.

26. Ja se sündis, kui Israreli kuningas müri peãl mödalãks, siis kissendas üks naene ta wasto ja ütles: Sada abbi, mo issand kuningas.

27. Ja ta ütles: Kui Jehowa sulle abbi ei sada, kust minna pean sulle abbi saatma? kas rehhe-allussest ehk surrotõrrest?

28. Ja kuningas ütles temmale: Mis sul on? ja ta ütles: Se naene ütles mo wasto: Anna omma poeg, et meie tedda tãnna ärrasõme, ja minno poia tahhame homõe süa.

29. Ja meie keetsime minno poia ja söime tedda ärra; ja ma ütlesin teisel päwal temãa wasto: Anna omma poeg, et meie tedda ärrasõme: agga ta on omma poia eest ärrapistnud.

30. Ja se sündis, kui kuningas selle naese sannad kulis, et ta ommad rided lõhki kãrristas, et ta kül müri peãl kãis, ja rahwas nãggi, ja wata, kotti-rie olli al wasto ihho seestpidi.

31. Ja ta ütles: Nenda tehko mulle Jummal ja nenda weel peãlegi, kui Sawati poia Elisa Pea tãnna peab seisma jãma ta peãle.

32. Ja Elisa istus ommas koias, ja need wannemad istusid ta jures; ja kuningas lækkitas ühhe mehhe ennese ele, ennego se Kãsk ta jure tulli, siis olli ta jo wannematte wasto õõlnud: Kas ollete nãinud, et selle tapja poeg on lækkitanud mo Pea otsast ärrakiskma? wadage, kui se Kãsk tulleb, siis pange uks lukko ja seiske uksega ta wasto; eks ta issanda jalge klihkaminne ei olle ta tagga?

33. Ta olli alles nendega rãkimas, wata, siis tulli se Kãsk alla ta jure, ja kuningas ütles: Wata, se õnnetus tulleb Jehowa kãest, mis pean ma weel Jehowa kãest ootma?

7. Peatük.

Elisa kulutab enne wilja samist alwa hinnaga.

1. Ja Elisa ütles: Kuulge Jehowa sanna, nenda ütleb Jehowa, homme sel aial peab pool küllimitto peent jahho üks sekel, ja üks küllimit ohra üks sekel maksma Samaria wãrrawa suus.

2. Ja se üllem pealik, kelle kãe peãle kuningas ennast toetas, wastas Jumjala mehhele ja ütles: Wata, kui Jehowa teeks lukisid taewa külge, kas se

assi peaks sündima? ja ta ütles: Wata, sa saad omma silmaga nähja, agga mitte sest süa.

3. Ja nelli piddalitöbbist meest olli wärrawa tagga, ja need ütlesid teine teise wasto: Mis meie siin istume, senni kui meie ärrasureme?

4. Ehk meie mõtlesime: Meie tahhame liñna sisse miñna; siis on liñnas nalg ja meie surreme senna ärra; ja kui meie seie jäme, siis surreme ka: sepärrast läkki ja kargagem Siria-rahwa leri, kui nemmad meid ellusse jätwad, siis jäme ellusse, ja kui nemmad meid surmawad, siis olleme surnud.

5. Ja nemmad tousid puhte ülles, et nemmad piddid Siria-rahwa leri minnema; ja nemmad tullid Siria leri otsa, ja wata, seäl ei olnud ühtegi meest.

6. Ja Issand olli Siria söawägge lasknud kuulda wankritte mürrinat, ja hooste kabinat ja sure wäe kärrinat, ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Wata, Israeli kuningas on meie wasto palkanud Ittide kuningad ja Egiptusse kuningad, et nemmad meie peäle tullewad.

7. Ja nemmad wötsid kätte ja pöggenesid puhte ärra ja jätsid ommad telgid, ja omad hobboosed ja ommad eeslid mahha leri, nenda kui se olli, ja pöggenesid omma hinge eest.

8. Ja kui need piddalitöbbised tullid siñna leri otsa, siis läksid nemmad ühte telkisse ja söid ja jõid, ja kandsid seält ärra hõbbedat, ja kulda ja ridid, ja läksid ja matsid mahha; ta nemmad tullid taggasi ja läksid teise telkisse ja kandsid ka seält ärra, ja läksid ja matsid sedda mahha.

9. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Ei meie te mitte, mis öige; sesinnane pääw se on üks hea sannume pääw; kui meie wait jäme ja otame, kunni homõiko walge saab, siis meie üllekohhus saab meid kätte: sepärrast tulge ja läkki, et meie sedda kunninga koias teäda anname.

10. Ja nemmad tullid js hüüdsid liñna wärrawa-hoidjat ja kulutasid neile ja ütlesid: Meie tullime Siria-leri, ja wata, seäl ei olnud ükski egga innimeste heält, ei muud kui hobboosed kinniseatud ja eeslid kinniseatud, ja telgid, nenda kui peawad ollema.

11. Ja ta hüdis teised wärrawa-hoidjad, et nemmad sedda piddid seälsañas kunninga koias teäda andma.

12. Ja kuningas tousis öse ülles ja ütles omma sullaste wasto: Ma tahhan teile nüüd teäda anda, mis Siria-mehhed meile tewad: nemmad teädwad, et meil nalg on, sepärrast on nemmad lerist wäljaläinud, eest ärrapuggema wäljale, ja mõtlewad: Kui need liñnast wäljatullewad, siis tahhame neid ellawalt kinniwotta ja liñna sisse minna.

13. Ja üks temma sullastest wastas ja ütles: Et wötko nemmad nüüd wiis neist üllejäänud hoostest, mis seie üllejäänud; (wata, need on nalges, kui keik Israeli hulgad, mis seie üllejäänud, wata, need on otsas, kui keik Israeli hulgad, mis otsa sanud) et läkkitagem neid, et same nähha.

14. Ja nemmad wötsid kaks hoostega wankrit, ja kuningas läkkitas Siria wäe järrele ja ütles: Minge ja wadage.

15. Ja nemmad läksid nende järrele Jordanist sadik, ja wata, keik se te olli täis ridid ja riisto, mis Siria mehhed ollid mahha wiskanud, kui nemmad ärraruttasid; ja need Kässud tullid taggasi ja andsid kuningale teäda.

16. Ja rahwas läksid wälja ja risusid Siria leri ärra, ja pool küllimitto peent jahho maksis üks sekel, ja üks küllimit odra üks sekel, Jehowa sanna järrele.

17. Ja kuningas panni se üllema-pealikko, kelle käe peäl ta ennast toetas, wärrawa ülle-watajaks, agga rahwas tallasid tedda ärra wärrawa suus, et ta surnuks jäi, nenda kui se Jumjala mees olli räkinud, mis ta siis räkis, kui kuningas alla tuli ta jure.

18. Ja se sündis sedda möda, kui se Jumjala mees räkinud kunninga wasto ja üttelnud: Üks küllimit odra peab maksma üks sekel, ja pool küllimitto peent jahho üks sekel homẽ sel aial Samaria wärrawa suus.

19. Ja se üllem pealik olli Jumjala mehhele wastand ja üttelnud: Wata, kui Jehowa teeks lukisid taewas, kas se assi peaks sündima? ja Elisa olli öölnud: Wata, sa saad sedda omã silmaga nähha, agga mitte sest süa.

20. Ja se sündis temãle nenda: sest rahwas tallasid tedda ärra wärrawa suus, et ta surnuks jäi.

8. Peatük.

Seitsme-aastane nälg: Peñadad küssib nou Elisa käest.

1. Ja Elisa olli se naese wasto, kelle poia ta ellawaks teinud, räkinud ja üttelnud: Wötta kätte ja minne ärra, sinna ja so perre, ja jä ellama kui woõras, kuhho sa ial woid asset-sada: sest Jehowa wöttab nälga hüda, ja se tulleb ka seie male seitse aastat.

2. Ja se naene wöttis kätte ja teggi se Jumjala mehhe sanna järrele, ja temma läks ärra omma perrega ja jäi Wilistide male, kui woõras ellama seitse aastat.

3. Ja se sündis seitsme aasta pärrast, et se naene Wilistide maalt taggasi tuli, ja läks wälja kunninga pole kissendama omma koia ja omma põllo pärrast.

4. Ja kuningas räkis se Jumjala mehhe poisi Keasiga ja ütles: Et juttusta mulle keik need sured asjad, mis Elisa teinud.

5. Ja kui ta kuningale sedda juttustas, et ta ühhe surno olli ellawaks teinud, wata, siis kissendas se naene, kelle poia ta olli ellawaks teinud, kunninga pole omma koia ja omma põllo pärrast; ja Keasi ütles: Mo issand kuningas, se on se naene ja se on temma poeg, kedda Elisa ellawaks teinud.

6. Ja kuningas küssis se naese käest, ja ta juttustas temãle keik ; siis andis kuningas temmaga ühhe üllema-teenri ja ütles: Sada keik ta omma jälle

temma kätte ja keik, mis sest põllust tulnud sest päwast, kui ta se Ma on mahhajätnud siit sadik.

7. Ja Elisa tuli Tamaskusse, ja Siria kuñingas Pennadad olli haige, ja temãle anti teada ja ööldi: Se Jummal mees on seie tulnud.

8. Ja kuningas ütles Asaeli wasto: Wõtta üks and ennese kätte ja minne se Jumala mehhe wasto, ja küssi ta käest Jehowa wastust ja ütle: Kas ma sest haigussest peaksin terweks sama?

9. Ja Asael läks temma wasto, ja wõttis anni ennese kätte ja keiksuggust Tamaskusse warra, ni palju kui nellikümmend kamelit suutsid kanda, ja tuli ja seisis temma ees ja ütles: So poeg Pennadad Siria kuningas on mind so jure läkkitand ja ütleb: Kas ma peaksin sest haigussest terweks sama?

10. Ja Elisa ütles ta wasto: Minne, ütle temmale: Kül sa woiksid terweks sada! agga Jehowa on mulle näitnud, et ta wissiste surma saab.

11. Ja ta watis üksi silmi Asaeli peäle, kunni temma hakkas häbbenema; ja se Jumala mees hakkas nutma.

12. Ja Asael ütles: Mikspärrast nuttab mo issand? ja ta ütles: Et ma tean, mis kurja sa wõttad Israeli lastele tehja; nende tuggewad liñnad pistad sa põllema, ja nende nored mehhed tappad sa ärra moögaga, ja wõttad nende nored lapsed kiwwi wasto paiskada ja lõhki lõhkuda neid, kes käima peäl on.

13. Ja Asael ütles: Mis on siis so sullane se koer, et ta ni suurt asja peaks teggema? ja Elisa ütles: Jehowa on mulle näitnud, et sa kuningaks saad ülle Siria-ma.

14. Ja ta läks Elisa jurest ärra ja tuli omma issanda jure, ja se ütles temãle: Mis ütles sulle Elisa? ja ta ütles: Temma ütles mulle, sa woiksid kül terweks sada.

15. Ja se sündis teisel päwal, et Asael ühhe waiba wõttis ja kastis sedda wette, ja lautas temma Pennadadi silma peäle, et ta ärrasurri; ja Asael sai kuningaks temma assemele.

16. Ja Israeli kunninga Ahabi poia Jorami wiendal aastal, kui Josawat Juda kuningas olli, siis wallitses Josawati poeg Joram kui Juda kuningas.

17. Ta olli kaks aastat neljatkümmend wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kahheksa aastat Jerusalemmas,

18. Ja käis Israeli kuningatte tee peäl, nenda kui Ahabi suggu olli teinud, sest Ahabi tüttar olli temmale naeseks, ja ta teggi kurja Jehowa silma ees.

19. Agga Jehowa ei tahtnud Juda ärrarikkuda omma sullase Taweti pärrast, nenda kui ta temmale olli käsknud anda ühhe kuningrigi lampi ta poegadele iggal aial.

20. Temã aial tagganesid Edomid Juda wallitsusse alt ärra ja tõstsid kuñingast ennaste ülle.

21. Sest Joram olli siñna Sairi läinud ja keik söa wankrid temmaga, ja se

sündis, et ta öse üllestousis ja löi Edomid mahha, kes temma ümber ollid, ja söa wankritte pealikkud; ja se rahwas pöggenes ärra omma maiadesse.

22. Sepärrast tagganes Edomi-rahwas Juda wallitsuse alt ärra tännapäwani; siis sel aial tagganes Libna ka ärra.

23. Ja mis weel tulleks Joramist öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle ülleskirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?

24. Ja Joram läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha ta wannematte jure Taweti liña, ja ta poeg Ahasja sai kuningaks ta assemele.

25. Israeli kunninga Jorami Ahabi poia kahheteistkümmenal aastal, sai Ahasja Jorami poeg Juda kuningaks.

26. Ahasja olli kaks aastat kolmatkümmend wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses ühhe aasta Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Atalja Israeli kunninga Omri tüttar.

27. Ja ta käis Ahabi sou tee peäl ja teggi kurja Jehowa silma ees, otsekui Ahabi suggu, sest ta olli wäimees Ahabi soust.

28. Ja ta läks Ahabi poia Isramiga sötta Siria kunninga Asaeli wasto Ramoti, mis Kileadis: agga Siria-mehhed löid Jorami wäe mahha.

29. Ja kuningas Joram läks taggasi, et ta pididi ennast laskma parrandada neist hawust, mis ta Siria-meeste käest sanud Ramas, kui ta Siria kunninga Asaeli wasto söddis, ja Juda kuningas Ahasja Jorami poeg tulli alla Israeli, Ahabi poia Jorami waatma, sest ta olli haige.

9. Peatük.

Jeu woitakse kuningaks: temã essimenne öige wihha.

1. Ja prohwet Elisa hüdis ühhe neist prohwetide lastest ja ütles temmale: Panne wö omma wöle, ja wötta se öllikruus ennese kätte ja minne Ramoti, mis Kileadis.

2. Ja kui sa siñna tulled, siis wata, kus Nimsi poia Josawati poeg Jeu on, ja minne sisse ja kässi tedda üllestousta ta wendade seast, ja wi tedda ühhest kambrist teise.

3. Ja wötta öllikruus, ja walla ta pähhä ja ütle: Nenda ütleb Jehowa, ma ollen sind kuningaks woidnud ülle Israeli; siis te uks lahti ja pöggene, ja ärra ota mitte.

4. Ja se noormees prohwetis pois läks Ramoti, mis Kileadis.

5. Kui ta siñna tulli, wata, siis istusid söapealikkud seäl, ja temma ütles: Pealik! mul on sulle middagi räkimist; ja Jeu ütles: Kellele meie keikide seast? ja ta ütles: Sulle, pealik.

6. Ja ta tousis ülles ja läks senna kambri sisse, ja teine wallas ölli ta pähhä ja ütles temmale: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, ma ollen sind kuningaks woidnud üle Jehowa rahwa, Israeli üle.
7. Ja sinna pead omma issanda Ahabi suggu mahhalöma, et ma omma sullaste nende prohwetide werd, ja keikide Jehowa sullaste werd saan Isebeli kätte maksta.
8. Ja keik Ahabi suggu peab hukka sama, ja ma tahhan Ahabile ärrakautada, mis seinä wasto kusseb, ja mis kallis ja alw on Israelis.
9. Ja wöttan Ahabi suggu Nebati poia Jarobeami sou sarnatseks tehja, ja Ahia poia Paesa sou sarnatseks.
10. Ja koerad peawad Isebeli ärrasöma Isreeli pöllo peäl, ja tedda ei pea mahhamaetama. Ja ta teggi ukse lahti ja pöggenes ärra.
11. Ja kui Jeu wäljaläks omma issanda sullaste jure, siis ööldi temmale: Ons keik hästi? mikspärrast on se hul so jure tulnud? ja ta ütles nende wasto: Teie tunnete meest ja temma könnet.
12. Ja nemmad ütlesid: Se on walle, et rägi meile ülles: siis ütles ta: Nenda ja nenda on ta mo wasto räkinud ja üttelnud: Nenda ütleb Jehowa, ma ollen sind kuningaks woidnud üle Israeli.
13. Ja nemad wötsid ruttuste iggamees omma kue ja pannid ta alla ülema treppi peäle, ja puhhusid passunat ja ütlesid: Jeu on kuningaks sanud.
14. Ja Nimsi poia Josawati poeg Jeu piddas sallaja nou Jorami wasto: ja Joram olli Ramotis, mis Kileadis on, sedda hoidmas, temma ja Israel Siria kunninga Asaeli eest.
15. Ja kuningas Joram olli taggasi tulnud, et ta ennast piddi laskma parrandada Isreelis neist hawust, mis ta Siria-meestelt sanud, kui ta söddis Siria kunninga Asaeli wasto; ja Jeu ütles: Ons teil se meel, ärge laske keddagi wäljaminna, egga liñnast ärrapeäседа, et ta ei lähhä egga teäda ei anna Isreelis.
16. Ja Jeu söitis töldas ja läks Isreeli, sest Joram olli seäl maas, ja Juda kuningas Ahasja olli allatulnud Jorami waatma.
17. Ja se wahhimees seisis torni peäl Isreelis ja näggi Jeu hulka, kui ta tulli, ja ütles: Ma nään ühhe hulga; ja Joram ütles: Wötta üks rütel ja läkkita nende wasto, ja se üttelgo: Ons rahho?
18. Ja se, kes hobbose selgas söitis, läks nende wasto ja ütles: Nenda ütleb kuningas, ons rahho? ja Jeu ütles: Mis sul rahhoga teggemist! pöra mo tahha; ja se wahhimees andis teäda ja ütles: Se Käsk sai nende jure, agga ta ei tulle taggasi.
19. Ja ta läkkitas teise ratsa hobbosega, ja se tulli nende jure ja ütles: Nenda ütleb kuningas, ons rahho? ja Jeu ütles: Mis sul rahhoga teggemist? pöra mo tahha.

20. Ja se wahhimees andis teäda ja ütles: Ta sai nende jure, agga ta ei tulle taggasi, ja se aiamine on kui Nimsi poia Jeu aiamine, sest ta aiab, otsekui olleks ta hul.
21. Ja Joram ütles: Pange hobboosed ette, ja nemmad pannid tõlla ette; ja Israeli kuningas Joram läks wälja ja Juda kuningas Ahasja, iggamees ommas tõldas, ja läksid wälja Jeu wasto ja said ta wasto Isreelimehhe Naboti põllul.
22. Ja se sündis, kui Joram Jeu näggi, et ta ütles: Ons rahho Jeu? ja temma ütles: Mis rahho! ni kaua kui so emma Isebeli horussid ja noidussid ni palju on.
23. Siis kallas Joram ümber ja pöggenes, ja ütles Ahasja wasto: Ahasja siin on kawwalus.
24. Ja Jeu tombas omma käega se ammo ülles ja laskis Jorami peäle ta öllade wahhele, ja se nool tulli ta süddamest wälja, ja ta weddas ennast kokko ommas tõldas.
25. Ja Jeu ütles omma üllema pealikko Pidkari wasto: Wötta, wiska tedda Isreelimehhe Naboti põllo peäle wäljale: sest mo mele tulleb, et minna ja sinna körwoti ratsa söitsime temma issa Ahabi tagga, et Jehowa ta peäle sesinnatse raske ennekulutamisse panni:
26. Kül ma ollen Naboti werd ja temma laste werd eile näinud, ütleb Jehowa, ja tahhan so kätte tassuda siin põllo peäl, ütleb Jehowa; ja nüüd wötta, wiska tedda siñna põllo peäle, Jehowa sanna järrele.
27. Kui Juda kuningas Ahasja sedda näggi, siis pöggenes ta sedda teed rohho-aia hone pole; agga Jeu aias tedda takka ja ütles: Löge tedda ka mahha tõlda senna, kus üllesminnakse Kuri, mis Ibleami jures, ja ta pöggenes Megiddo ja surri siñna ärra.
28. Ja ta sullased wisid tedda tõllaga Jerusalemma ja matsid tedda mahha temma hauda ta wannematte jure Taweti liñna.
29. Ja Ahabi poia Jorami ühheteistkümmemal aastal sai Ahasja kuningaks ülle Juda.
30. Ja Jeu tulli Isreeli, ja Isebel kulis, ja wärwis ommad silmad ärra, ja teggi omma Pea kännaks ja watis aknast wälja.
31. Kui Jeu wärrawast sisse sai, siis ütles Isebel: Kas Simri kässi hästi käis, kes omma issandat ärratappis?
32. Ja Jeu tõstis ommad silmad ülles akna pole ja ütles: Kes on minno poolt? kes? siis waatsid kaks ehk kolm üllemat-teenrit temma pole.
33. Ja temma ütles: Kukkutage tedda mahha; ja nemmad kukkutasid tedda, et muist ta werrest seinä peäle ja hooste peäle wirtsus, ja tedda tallati ärra.
34. Ja ta tulli, ja söi ja jõi, ja ütles: Et katske sesinnatse ärranetud järrele, ja matke tedda mahha, sest ta on kunninga tüttar.
35. Ja nemmad läksid tedda mahhamatma, agga nemmad ei leidnud temmast mitte muud, kui pealae luud ja kaks jalga ja kaks kämmelt.

36. Ja nemmad läksid taggasi ja andsid temmale teäda, ja ta ütles: Se on Jehowa sanna, mis ta räkinud omma sullase Elisa Tisbimehhe läbbi ja üttelnud: Koerad peawad Isreeli põllo peäl Isebeli lihha ärrasöma.

37. Ja Isebeli surnud kehha olli kui sit wälja peäl, Isreeli põllo peäl, et ükski ei woind öölda: Se on Isebel.

10. Peatük.

Jeu kautab Ahabi sugguwössä, ja Paali pappid ärra.

1. Ja Ahabil olli seitsekümmend poega Samarias, ja Jeu kirjotas ramatud ja läkkitas Samaria nende wannematte Isreeli üllematte kätte, ja Ahabi laste kaswatajatte kätte ja ütles:

2. Ni pea kui sesinnane ramat teie kätte saab, et teie issanda lapsed teie jures, ja söawankrid ja hobboosed teie jures on, ja tuggew lin ja söariistad teie kä.

3. Siis wadage, kes se parrem ja öiglasem on teie issanda poegade seast, ja pange tedda temma issa aujärje peäle, ja söddige omma issanda suggu eest.

4. Ja nemmad kartsid üpris wägga ja ütlesid: Wata, kaks kuningast ei woinud ta wasto seista, kuidä meie siis woime seista?

5. Ja kes se koia ülle olli, ja liñna üllem-pealik, ja need wannemad ja need laste kaswatajad läkkitasid Jeu jure ja ütlesid: Meie olleme so sullased ja tahhame keik tehja, mis sa meile ütled; meie ei tahha keddagi kuningaks tösta, te sinna, mis so melest hea.

6. Ja ta kirjotas teise ramato nende kätte ja ütles: Kui teie minno poolt ollete ja tahhate mo sanna kuulda, siis wötke nende meeste omä issanda poegade Pead ärra, ja tulge mo jure homẽ sel aial Isreeli; ja kunninga poiad seitsekümmend meest ollid liñna üllematte jures, kes neid ülleskaswatasid.

7. Ja se sündis, kui se ramat nende kätte sai, siis wötsid nemad kunninga poiad ja tapsid ärra seitsekümmend meest, ja pannid nende Pead korwide sisse ja läkkitasid neid ta jure Isreeli.

8. Ja se Käsk tulli, ja andis temmale teäda ja ütles: Nemmad on kunninga poegade Pead tonud; ja temma ütles: Pange neid kahte hunnikusse wärrawa tahha homseks.

9. Ja se sündis homõiko, et ta wäljaläks ja jäi seisma ja ütles keige rahwa wasto: Kas teie ollete öiged? wata, ma ollen sallaja nou piddanud omma issanda wasto ja tedda ärratapnud, agga kes on keik needsinnatsed mahhalönud?

10. Moistke nüüd, et ühtegi polle Jehowa sannast mahha langenu, mis Jehowa Ahabi sou wasto räkinud, ja Jehowa on teinud, mis ta omma sullase Elia läbbi räkinud.

11. Ja Jeu löi mahha keik, mis Ahabi soust üllejäänud Isreeli, ja keik ta üllemad, ja temma tutwad ja ta preestrid, senni kui ta temmale ei suggugi jällejätnud.
12. Ja ta wöttis kätte ja tuli ärra, et ta pididi Samaria minnema; kui ta olli karjaste nido hone jures, tee äres,
13. Siis leidis Jeu Juda kunninga Ahasja wennad ja ütles: Kes teie ollete? ja nemmad ütlesid: Meie olleme Ahasja wennad ja lähhäme alla watama, kas kunninga poegade ja kunninga emmanda poegade kässi hästi käib.
14. Ja ta ütles: Wötke neid ellawalt kinni; ja nemmad wötsid neid ellawalt kinni ja tapsid neid ärra seäl lammaste nido hone kaewo jures, kaks meest wietkümmend, ja ta ei jätnud neist ei ühteainust jälle.
15. Ja ta läks seält ärra ja leidis Rekabi poia Jonadabi ennese wasto tullemast, ja terretas tedda ja ütles ta wasto: Ons so südda öiglane, nenda kui mo südda on sinno süddame wasto? ja Jonadab ütles: On jah ! nenda on, anna siis omma kät; ja ta andis omma kät ja laskis tedda ennese jure tõlda astuda.
16. Ja Jeu ütles: Tulle moga ja wata mo öige wihha Jehowa pärrast; ja nemmad lasksid tedda temma tõldas söita.
17. Ja ta tuli Samaria ja löi mahha keik, mis Ahabile Samaria jälleätnud, kunni ta tedda ärrakautas Jehowa sanna järrele, mis ta Elia wasto räkinud.
18. Ja Jeu koggus keik rahwast kokko ja ütles nende wasto: Ahab on Paalit pissut teninud, Jeu tahhab tedda paljo ennam tenida.
19. Sepärrast kutsuge keik Paali prohwetid, keik ta teenrid ja keik ta preestrid mo jure, et ükski waia ei olle, sest mul on suur ohwer Paalile tehja, ükski ei pea ellusse jäma, kes ärrajääb; agga Jeu teggi sedda kawwalussega, et ta pididi neid ärrahukkama, kes Paali tenisid.
20. Ja Jeu ütles: Pühhitsege Pühha Paalile; ja nemmad kulutasid sedda.
21. Ja Jeu läkkitas keige Israelile sannumid ; siis tullid keik Paali teenrid, ja ei ühteainust ei jäänud taggasi, kes ei olleks tulnud; ja nemmad läksid Paali kotta, ja Paali kodda sai täis ühhest otsast teise.
22. Ja ta ütles riette hoidjale: To ridid wälja keikile, kes Paali teniwad; ja temma töi ridid neile wälja.
23. Ja Jeu tuli Rekabi poia Jonadabiga Paali kotta, ja ütles Paali teenridele: Kulage ja wadage järrele, et siin wahhest ei olle teie jures üks Jehowa sullasist, waid et need üksi on, kes Paali teniwad.
24. Ja nemmad tullid sisse tappa- ja põlletamise-ohwrid ohwerdama; ja Jeu olli ennesele oue kahheksakümmend meest seädnu ja ütles: Kui ial üks neist mehhist ärrapeäseb, kedda ma ollen teie kätte saatnud, siis peab selle hing temma hinge assemel ollema.
25. Ja se sündis, kui ta sai põlletamise-ohwri ohwerdanud, siis ütles Jeu trabantidele ja üllema-pealikkudele: Tulge, löge neid mahha, et ükski ei sa

wäljaminna; ja nemmad löid neid mahha moöga terraga, ja need trabantid ja üllemad-pealikkud wiskasid neid ärra ja läksid siñna Paali koia liñna,
26. Ja töid Paali koia ebbausso- sambad wälja ja põlletasid neid ärra.
27. Ja nemmad kiskusid Paali ebbausso- samba mahha, Paali kodda kiskusid nemmad ka mahha ja teggid sedda peltikkuks tännapäni.
28. Ja Jeu kautas Paalit Israelist ärra.
29. Agga Nebati poia Jarobeami pattust, misga ta Israeli satis patto teggema, neist ei lahkund Jeu mitte ärra, neist kuld-wassikaist, mis Petelis ja mis Tanis.
30. Ja Jehowa ütles Jeu wasto: Et sa wötnud hästi tehja, mis öige mo melest, sa olled keik sedda möda, mis mo süddames olli, teinud Ahabi soule: sepärrast peawad so poiad neljandast põlwest sadik Israeli aujärje peäl istuma.
31. Agga Jeu ei kannud hooft, et ta olleks Jehowa Israeli Jumjala kasso-öppetusse järrel käinud keigest ommast süddamest: ei ta lahkund ärra Jarobeami pattust, misga ta satis Israelit patto teggema.
32. Neil päiwil hakkas Jehowa Israeli wähhemaks teggema, sest Asael löi neid mahha keikide Israeli raiade peäle,
33. Jordanist päwatousmisse pole, keik Kileadi, Kadi ja Rubeni ja Manasse maad, Aroerist, mis on Arnoni jõe äres, ja sedda Kileadi ja Pasani.
34. Ja mis weel tulleks Jeust öölda, ja keik mis ta teinud, ja keik ta wäggi, eks need asjad olle ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse?
35. Ja Jeu läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha Samaria, ja ta poeg Joahas sai kuningaks temma assemele.
36. Ja neid päiwi, mis Jeu Samarias kuningas olli Israeli ülle, neid olli kahheksa aastat kolmatkümmand.

11. Peatük.

Atalja tappetakse: Joast töstetakse kuningaks.

1. Ja Atalja Ahasja emma, kui ta näggi, et ta poeg surnud olli, siis wöttis ta kätte ja hukkas ärra keik kuninglikko suggu.
2. Ja Ahasja ödde Joseba kunninga Jorami tüttar wöttis Ahasja poia Joasi, ja warrastas tedda ärra kunninga poegade seast, kedda ärratappeti, ja panni tedda ja temma amme ühhe maggades-kambrisse; ja nemmad piddasid tedda sallaja Atalja eest, et ta ei sanud surma.
3. Ja ta olli ammega Jehowa koias, kus ta warjul seisis kuus aastat, agga Atalja wallitses ülle se Ma.
4. Ja seitsmel aastal läkkitas Jojada ja wöttis need üllemad ülle igga saa pealikkutte ja trabantide seltsi, ja laskis neid tulla ennese jure Jehowa kotta, ja teggi seädusse nendega, ja panni neid wanduma Jehowa koias ja näitis neile kunninga poia.

5. Ja andis neile käsko ja ütles: Se on se assi, mis teie peate teggema: se kolmas ossa teie seltsist, kes hingamisse-päwal tullevad, peawad wahti piddama kunninga koia jures.
6. Ja teine kolmas ossa Suri wärrawa suus, ja se kolmas kolmandik seäl wärrawa suus, mis trabantide tagga, ja teie peate wahti piddama koia jures, et teie wastoseisate.
7. Ja kaks ossa teie seast, keik, kes hingamisse-päwal wäljalähhäwad, need peawad wahti piddama Jehowa koias kunninga jures.
8. Ja teie peate kunninga ümber piirma ümberringi, iggamehhel olgo ta söariistad temma kä, ja kes nende riddade sisse tulleb, sedda peab surma pandama; ja olge teie kunninga jures, kui ta wäljalähhäb ja kui ta sissetulleb.
9. Ja need üllemad ülle igga saa teggid keik sedda möda, kui preester Jojada olli käsknud, ja wötsid iggamees ommad mehhed, kes hingamisse-päwal sissetullid, nendega, kes sel hingamisse-päwal wäljaläksid, ja läksid sisse preestri Jojada jure.
10. Ja preester andis üllemattele igga saa ülle pigid ja kilpid, mis kunninga Taweti pärralt olnud, mis Jehowa koias.
11. Ja trabantid seisid, iggamehhel ollid ta söariistad temma kä, selle koia parrema külje poolt selle koia pahhema külje pole, altari pole ja koia pole, kunninga jures ümberringi.
12. Ja ta töi kunninga poia wälja, ja panni kroni ta pähhä ja andis tunnistusse-ramato ta kätte, ja nemmad tötsid tedda kunningaks ja woidsid tedda, ja laksutasid kässi ja ütlesid: Ellago kunningas.
13. Kui Atalja kulis trabantide ja rahwa heäle, siis tulli ta rahwa jure Jehowa kotta,
14. Ja näggi, ja wata, kunningas seisis au- samba jures, nenda kui se wiis olli, ja üllemad ja preestrid ollid trumpetidega kunninga jures, ja keik se Ma rahwas olli römus ja puhhus trumpetid; ja Atalja kärristas ommad rided löhki ja hüdis: Sallaja kurri nou, sallaja kurri nou!
15. Ja preester Jojada käskis need pealikkud ülle igga saa, kes ülle wäe ollid, ja ütles nende wasto: Wige tedda riddade seest wälja, ja kes ta järrele lähhäb, sedda surmage wissiste moögaga; sest preester olli üttelnud: Tedda ei pea mitte Jehowa kotta surmama.
16. Ja nemmad teggid temmale maad, ja ta tulli siñna, kust hobboseid sisselähhäwad kunninga kotta, ja senna surmati tedda ärra.
17. Ja Jojada teggi seädust Jehowa ja kunninga ja rahwa wahhel, et nemmad piddid Jehowale rahwaks ollema, ja jälle kunninga ja rahwa wahhel.
18. Ja keik se Ma rahwas läksid Paali kotta ja kiskusid sedda mahha, ja murdsid temma altarid ja ta kuiud sutumaks katki, ja tapsid Mattani Paali preestri ärra altaride ees: ja preester seadis need ammetid Jehowa koias.

19. Ja ta wöttis need üllemad ülle igga saa, pealikkud ja trabanttid ja keik se Ma rahwast, ja nemmad wisid kuningast Jehowa koiast alla, ja tullid sedda teed trabantide wärrawast läbbi kunninga kotta, ja ta istus kuningatte järje peäl.

20. Ja keik se Ma rahwas olli römus ja sel liñnal olli rahholinne assi, kui nemmad Ataljat said ärratapnud moögaga kunninga koia jures.

12. Peatük.

Joasi Juda kunninga wallitsus.

1. Joas olli seitse aastat wanna, kui ta kuningaks sai.

2. Jeu seitsmel aastal sai Joas kuningaks, ja wallitses Jerusalemmas nellikümmend aastat, ja ta emma nimmi olli Sibja Peersebast.

3. Ja Joas teggi, mis öige Jehowa melest, keige omma ello aia, ni kaua kui preester Jojada tedda öppetas.

4. Agga need kõrged paigad ei saand mitte ärra; rahwas ohwerdasid ja suitsetasid alles kõrge paikade peäl.

5. Ja Joas ütles preestride wasto: Keik rahha pühhitsetud asjade eest, mis tuakse Jehowa kotta, se rahha, mis joseb, se hingede rahha, mis iggamees annab sedda möda, kui ta peäle on arwatud, keik rahha, mis kegi süddamest ette wöttab tua Jehowa kotta,

6. Sedda peawad enneste holeks wõtma, iggaüks omma tutwa käest, ja nemmad peawad need laggunud koia kohhad kohhendama, mis seält ial leitakse laggunud ollemast.

7. Ja se sündis kunninga Joasi kolmandal aastal kolmatkümmend, et preestrid es olle selle koia laggunud kohte kohhendanud.

8. Siis kutsus kuningas Joas preestri Jojada ja teised preestrid, ja ütles nende wasto: Mikspärrast ei kohhenda teie seäl koias, mis laggunud? sepärrast ärge wötke nüüd sedda rahha omma tutwate käest, waid andke sedda se koia laggunud kohtade tarwis.

9. Ja preestrid kiitsid se nou heaks, et nemmad ei piddand se rahha rahwa käest wõtma, egga se koia laggunud kohte kohhendama.

10. Ja preester Jojada wöttis ühhe kirsto ja laskis auko selle kane sisse, ja pani sedda altari kõrwa parremat kät, kui kegi Jehowa kotta lähhäb, ja need preestrid, kes läwwe jures wahtis ollid, pannid siñna sisse keik rahha, mis Jehowa kotta todi.

11. Ja se sündis, kui nemmad näggid, et palju rahha kirstus olli, siis tuli kunninga kirjotaja ülles üllema-preestriga, ja siddusid sedda kokko, kui nemmad said ärraluggenud se rahha, mis Jehowa koiast leiti.

12. Ja nemmad andsid se ärrawagitud rahha nende kätte, kelle holeks se töö olli, kes Jehowa koia üllewatajad, ja need wisid sedda pusepadele ja hone-eहितajattele, kes Jehowa koia kallal tööd teggid,
13. Ja müriseppadele ja kiwwiseppadele, ja ostsid se eest puid ja raiutud kiwwid, et Jehowa koia laggunud kohhad piddid sama kohhendud, ja keige se eest, mis selle koia kohhendamiseks tarwis läks.
14. Agga hõbbe-kausesid, nuggasid, pekkisid, trumpetid, ei mingisuggust kuldriista egga hõbbe-riista ei tehtud mitte Jehowa koia tarwis sest rahhast, mis Jehowa kotta todi.
15. Waid nemmad andsid sedda nende kätte, kelle holeks se töö olli, et nemmad sega Jehowa koia piddid kohhendama.
16. Ja nemmad ei piddanud arro nende meestega, kelle kätte nemmad se rahha andsid, et nemmad piddid andma neile, kes tööd teggid, sest nemmad teggid keik truiste.
17. Sü-ohwri rahha ja patto-ohwri rahha ei widud mitte Jehowa kotta, se jäi preestride pärralt.
18. Siis tulli Siria kuningas Asael ülles, ja söddis Kati wasto ja sai sedda kätte, ja Asael pöris ommad silmad üllesminnema Jerusalemma.
19. Ja Juda kuningas Joas wöttis keik need pühhitsetud warrandused, mis Juda kuningad temma wannemad Josawat ja Joram ja Ahasja ollid pühhitsenud, ja mis ta isse pühhitsenud, ja keik kulda, mis Jehowa koia warrandussest ja kunninga koiast leiti, ja läkkitas Siria kunninga Asaeli kätte, siis läks ta Jerusalemma alt ärra.
20. Ja mis weel tulleks Joasist öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle ülleskirjotud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?
21. Ja ta sullased wötsid kätte ja piddasid sallaja kurja nou ja löid Joasi mahha Millo kotta, kust allaminnakse maantee peäle.
22. Ja Simeati poeg Josakar ja Someri poeg Josabad ta sullased ollid need, kes tedda mahha löid, et ta surri, ja tedda maeti mahha ta wannematte jure Taweti liña, ja Amatsja temma poeg sai kuningaks ta assemele.

13. Peatük.

Joahas ja Joas Israeli kuningad.

1. Juda kunninga Ahasja poia Joasi kolmandal aastal kolmatkümmand sai Jeu poeg Joahas kuningaks üle Israeli Samarias, ja olli seitseteistkümmand aastat.
2. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, ja käis Nebati poia Jarobeami pattode järrel, kes Israeli satis patto teggema, ei ta lahkund mitte sest ärra.
3. Ja Jehowa wihha süttis põllema Israeli wasto, ja Ta andis neid Siria kunninga Asaeli kätte, ja Asaeli poia Peñadadi kätte keige se aia.

4. Ja Joahas pallus Jehowa Palle allandlikkult, ja Jehowa wöttis tedda kuulda, sest Ta näggi Israeli hädda, et Siria kuningas neile hädda teggi.
5. Ja Jehowa andis Israelile ühhe ärrapeästja, et nemmad Siria käe alt lahti said, ja Israeli lapsed said omma maiade sees ellada kui eile ja enne.
6. Agga nemmad ei lahkund mitte ärra Jarobeami suggu pattudest, kes olli saatnud Israeli patto teggema, neis käisid nemmad, ja se iis jäi ka Samaria seisma.
7. Sest temma ei jätnud Joahasile ülle mitte ennam rahwast, kui wiiskümmend rüütli, ja kümme söawankrit ja kümme tuhat jallawägge: sest Siria kuningas olli neid ärrahukkanud ja neid pekstes kui pörmo teinud.
8. Ja mis weel tulleks Joahast öölda, ja keik mis ta teinud, ja temã wäggi, eks need asjad olle ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse?
9. Ja Joahas läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda Samaria mahha, ja ta poeg Joas sai kuningaks ta assemele.
10. Juda kunninga Joasi seitsmel aastal neljatkümmend sai Joahasi poeg Joas kuningaks ülle Israeli Samarias, ja olli kuusteistkümmend aastat.
11. Ja teggi kurja Jehowa silma ees, ei ta lahkund ei ühhestki Nabati poia Jarobeami pattust, kes Israeli satis patto teggema, neis ta ellas.
12. Ja mis weel tulleks Joasist öölda, ja keik mis ta teinud, ja temma wäggi, kuidas ta Juda kunninga Amatsja wasto söddinud, eks need asjad olle ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse.
13. Ja Joas läks maggama omma wannemattega, ja Jarobeam istus ta aujärje peäl, ja Joast maeti mahha Samaria Israeli kuningatte jure.
14. Ja Elisa olli ommas töwwes haige, sesse ta ka surri; ja Israeli kuningas Joas tuli alla ta jure, ja nuttis temma ees ja ütles: Mo issa, mo issa, Israeli söawankrid ja nende rüütli!
15. Ja Elisa ütles temmale: Wötta ammo ja nolid; ja ta wöttis ennese kätte ammo ja nolid.
16. Ja temã ütles Israeli kuningale: Panne omma kässi ammo peäle; ja ta pani omma kät peäle, ja Elisa pani ommad käed kunninga kätte peäle.
17. Ja ta ütles: Te se akken lahti homõiko pole; ja ta teggi lahti, ja Elisa ütles: Lasse; ja ta laskis, ja Elisa ütles: Üks abbi nool Jehowa käest ja üks abbi nool Siria-rahwa wasto! ja sa pead Siria-rahwast mahhalöma Aweki, senni kui sa neid ärralöppetad.
18. Ja ta ütles: Wötta need noled, ja ta wöttis; siis ütles ta Israeli kuningale: Lasse senna Ma pole; ja ta laskis kolm korda ja jäi seisma.
19. Ja se Jummal mees sai wägga kurjaks ta peäle ja ütles: Sa olleksid piddand wiis ehk kuuskord laskma, siis olleksid sinna Siria-rahwast sutumaks mahhalönud; nüüd saad sa agga Siria-rahwast kolmkorda mahhalüa.
20. Ja Elisa surri ärra, ja nemmad matsid tedda mahha; ja Moabi hulgad tullid siñna male, kui se aasta hakkas.

21. Ja se sündis, kui nemmad ollid ühhe mehhe mahhamatmas, wata, siis näggid nemmad ühhe wäe hulga ja heitsid sedda meest Elisa hauda, kui se surnud mees senna sai ja Elisa luisse putus, siis sai ta ellusse ja tousis ülles omma jalge peäle.

22. Ja Siria kuningas Asael teggi Israelile hädda keige Joahasi ello aia.

23. Agga Jehowa heitis nende peäle armo ja hallastas nende peäle ja pöris nende pole omma seädusse pärrast, mis Abraami, Isaaki ja Jakobiga tehtud, ja ei tahtnud neid mitte ärrarikkuda egga neid ärrawissata omma Palle eest siit sadik.

24. Ja Siria kuningas Asael surri ärra, ja ta poeg Pennadad sai kuningaks ta assemele.

25. Ja Joahasi poeg Joas wöttis Asaeli poia Pennadadi käest need liñnad jälle ärra, mis ta temma issa Joahasi käest söaga olli ärrawötnud; kolmkorda löi Joas tedda mahha ja satis Israeli liñnad taggasi.

14. Peatük.

Amatsia ülle Juda, ja Jarobeam ülle Israeli kuningas.

1. Israeli kunninga Joahasi poia Joasi teisel aastal hakkas Amatsja Joasi poeg Juda kuningas wallitsema.

2. Ta olli wanna wiis kolmatkümmand aastat, kui ta kuningaks sai, ja wallitses ühheksa aastat kolmatkümmand Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Joadan Jerusalemmast.

3. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, agga mitte nenda kui ta issa Tawet; sedda möda teggi ta keik, kui temma issa Joas olli teinud.

4. Agga need kõrged paigad ei saand mitte ärra, rahwas ohwerdasid ja suitsetasid alles kõrge paikade peäl.

5. Ja se sündis, kui kuningriik temma kätte olli kinnitud, siis löi ta ommad sullased mahha, kes kuningast ta issa ollid mahhalönd.

6. Agga nende tapjatte lapsi ei pannud ta mitte surma, nenda kui kirjutud on Mosesse kasso-öppetusse ramatusse, mis Jehowa käsknud ja üttelnud: Issasid ei pea mitte surma pandama laste pärrast, ja lapsi ei pea mitte surma pandama issade pärrast, waid iggaühte peab omma patto pärrast surma pandama.

7. Temma löi ka Edomi-rahwast kümme tuhat mahha sola-orke, ja wöttis Sela liñna söaga ärra, ja pani temmale nimme Jokteel tännapäini.

8. Siis läkkitas Amatsja Käskusid Joasi jure, kes Joahasi poeg, kes Israeli kunninga Jeu poeg olli, ja ütles: Tulle, katsugem teine teise silmi.

9. Ja Israeli kuningas Joas läkkitas Juda kunninga Amatsja jure ja ütles: Orjawits, mis Libanonis, läkkitas seedripu jure, mis Libanonis, ja ütles: Anna

omma tüttar mo poia naeseks; agga metsalissed, mis Libanonis, tullid ta peäle ja tallasid se orja witsa ärra.

10. Sa olled Edomi-rahwast wahwaste mahhalönud, sepärrast teeb so südda sind surelisseks; pea se au ennesele, ja jä omma kotta, ja mikspärrast tahhad sa tappelda ennese önnetusseks, et sa langed, sinna ja Juda-rahwas sinnoga.

11. Agga Amatsja ei wötnud kuulda, ja Israeli kuningas Joas tulli ülles, ja nemmad katsusid teine teise silmi, temma ja Juda kuningas Amatsja Petsemesis, mis Juda pärralt.

12. Ja Juda lödi mahha Israeli ette, ja nemmad pöggenesid ärra iggamees omma telgisse.

13. Ja Israeli kuningas Joas wöttis Petsemesis kinni Juda kuningast Amatsja, kes Ahasja poia Joasi poeg olli, ja tulli Jerusalemma ja kiskus nellisadda künart Jerusalemma mürist mahha Ewraimi wärrawast nurga wärrawast sadik.

14. Ja wöttis ärra keik kulda ja höbbedat ja keik riistad, mis leiti Jehowa koiast ja kunninga koia warrandustest, ja wöttis mehhi pandiks ja läks taggasi Samaria.

15. Ja mis weel tulleks Joasist öölda, mis ta teinud, ja temma wäggi, ja kuida ta söddinud Juda kunninga Amatsja wasto, eks need asjad olle kirjutud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse?

16. Ja Joas läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti Samaria mahha Israeli kuningatte jure, ja ta poeg Jarobeam sai kuningaks ta assemele.

17. Ja Juda kuningas, Joasi poeg Amatsja ellas wiisteistkümmand aastat pärrast sedda, kui Israeli kuningas Joahasi poeg Joas olli surnud.

18. Ja mis weel Amatsjast tulleks öölda, eks need asjad olle kirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse.

19. Ja nemmad piddasid sallaja kurja nou ta wasto Jerusalemmas, ja ta pöggenes ärra Lakisi, ja nemmad läkkitasid ta järrele Lakisi ja surmasid tedda senna ärra.

20. Ja nemmad wisid tedda ärra hoostega, ja tedda maeti Jerusalemma mahha ta wannematte jure Taweti liña.

21. Ja keik Juda rahwas wötsid Asarja (ja ta olli kuusteistkümmand aastat wanna) ja töstsid tedda kuningaks ta issa Amatsja assemele.

22. Temma ehhtas Elati ülles ja satis sedda jälle Juda kätte, pärrast kui kuningas ta issa sai maggama läinud omma wannemattega.

23. Juda kunninga Joasi poia Amatsja wieteistkümnmal aastal sai Israeli kuñinga Joasi poeg Jarobeam kuningaks Samarias, ja olli ühhe aasta wietkümmand.

24. Ja teggi kurja Jehowa silma ees, ei ta lahkund ärra ei ühhestki Nebati poia Jarobeami pattust, kes Israeli satis patto teggema.

25. Temma satis jälle kätte Israeli raia, seält kust tullakse Amatist laggeda-ma merrest sadik, Jehowa Israeli Jummalä sanna järrele, mis ta olli räkinud Amittai poja Jona omma sullase se prohwetiläbbi, kes olli Kattewerist.
26. Sest Jehowa näggi Israeli willetsust, et se wägga kibbe olli, ja otsas olli, mis kallis ja mis alw, ja abbimeest ei olnud Israelil.
27. Ja Jehowa es olle mitte räkinud, et ta tahtis Israeli nimme ärrakustutada taewa alt, ja satis neile abbi Joasi poja Jarobeami läbbi.
28. Ja mis weel tulleks Jarobeamist üttelda, ja keik mis ta teinud, ja temma wäggi, kuidä ta söddinud, ja kuidä temma Tamaskust ja Amati, mis Juda pärralt, Israeli kätte jälle saatnud; eks need asjad olle kirjutud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse?
29. Ja Jarobeam läks maggama omma wannemattega Israeli kuningattega, ja ta poeg Sekarja sai kuningaks ta assemele.

15. Peatük.

Kuningad ülle Juda Asarja ja Jotam. Israeli ülle: Sekarja, Sallum, Menahem, Pekaja ja Peta.

1. Israeli kunninga Jarobeami seitsmel aastal kolmatkümme sai Juda kunninga Amatsja poeg Asarja kuningaks.
2. Kuusteistkümme aastat olli ta wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses Jerusalemmas kaks aastat kuetkümme, ja ta emma nimmi olli Jekolja Jerusalemmast.
3. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, keik sedda möda, kui ta issa Amatsja olli teinud.
4. Agga need kõrged paigad ei saand mitte ärra, rahwas ohwerdasid ja suitsetasid alles kõrge paikade peäl.
5. Ja Jehowa nuhtles kuningast, et ta piddalitöbbiseks sai omma surma päwani, ja ta ellas isse-koias, ja kunninga poeg Jotam olli ta koia ülle, ja moistis rahwale kohhut seäl maal.
6. Ja mis weel tulleks Asarjast öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle kirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse.
7. Ja Asarja läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda ta wannematte jure Taweti liina, ja ta poeg Jotam sai kuningaks temma assemele.
8. Juda kunninga Asarja kahheksamal aastal neljatkümme sai Jarobeami poeg Sekarja kuningaks ülle Israeli Samarias, ja olli kuus kuud.
9. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, nenda kui ta wannemad teinud, ei ta lahkund ärra Nebati poja Jarobeami pattudest, kes Israeli satis patto teggema.

10. Ja Jabesi poeg Sallum piddas sallaja kurja nou ta wasto, ja löi tedda rahwa ette mahha ja tappis tedda ärra, ja sai kuningaks temma assemele.
11. Ja mis weel tulleks Sekarjast öölda, wata, need asjad on ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse.
12. Se on Jehowa sanna, mis ta Jeu wasto olli räkinud ja üttelnud: So poiad peawad neljandamast põlwest sadik Israeli aujärje peäl istuma; ja se sündis nenda.
13. Juda kunninga Usia ühheksamal aastal neljatkümmend sai Jabesi poeg Sallum kuningaks, ja wallitses ühhe ku Samarias.
14. Ja Kadi poeg Menaem tuli ülles Tirtsast ja läks Samaria, ja löi Jabesi poia Sallumi mahha Samaria, ja surmas tedda ärra, ja sai kuningaks ta assemele.
15. Ja mis weel Sallumist tulleks öölda, ja temma sallaja kurri nou, mis ta olli piddanud, wata, need asjad on ülleskirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse.
16. Siis löi Menaem Tiwsa liñna mahha ja keik, mis seäl sees, ja nende raiad Tirtsa poolt, et nemmad wärrawid temmale lahti ei teinud, sepärrast löi ta neid mahha, ja nende raske jallaga naesed lõhkus ta lõhki.
17. Juda kunninga Asarja ühheksamal aastal neljatkümmend sai Kadi poeg Menaem kuningaks üle Israeli Samarias, ja olli kümme aastat.
18. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, ei ta lahkund keige omma ello aia ärra Nebati poia Jarobeami pattudest, kes Israeli satis patto teggema.
19. Assuri kuningas Wuul tuli siñna male ja Menaem andis Wulile tuhat talenti hõbbedat, et temma käed piddid temmaga ollema ja se kuningrigi ta kätte kinnitama.
20. Ja Menaem satis se rahha wälja Israeli käest, keige wäggewatte wahwa meeste käest, et nemmad Assuri kuningale piddid andma wiiskümmend hõbbe-sekli iggamehhe kohta; ja Assuri kuningas läks taggasi ja ei jänud siñna male.
21. Ja mis weel tulleks Menaemist öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle kirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse.
22. Ja Menaem läks maggama omma wannemattega, ja ta poeg Pekahja sai kuningaks ta assemele.
23. Juda kunninga Asarja wiekümmemal aastal sai Menaemi poeg Pekahja kuningaks üle Israeli Samarias, ja olli kaks aastat,
24. Ja teggi kurja Jehowa silma ees, ta ei lahkund ärra Nebati poia Jarobeami pattudest, kes Israeli satis patto teggema.
25. Ja Remalja poeg Peka temma üllem-pealik piddas sallaja kurja nou ta wasto, ja löi tedda Samaria mahha kunninga koia sure honesse, Argobi ja Ariega, ja temmaga olli wiiskümmend meest Kileadi lastest; ja ta surmas tedda ärra ja sai kuningaks ta assemele.
26. Ja mis weel tulleks Pekahjast üttelda, ja keik mis ta teinud, wata, need asjad on kirjotud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse.

27. Juda kunninga Asarja teisel aastal kuetkümmand sai Remalja poeg Peka kuningaks üle Israeli Samarias, ja olli kakskümmand aastat,
28. Ja teggi kurja Jehowa silma ees, ei ta lahkund ärra Nebati poia Jarobeami pattudest, kes Israeli satis patto teggema.
29. Israeli kunninga Peka päiwil tulli Assuri kuningas Tiglatpilleser ja wöttis ärra Joni, ja Abelbetmaaka, ja Janoa, ja Kedesi, ja Atsori, ja Kileadi ja Kalilea, keik Nawtali-ma, ja wiis neid ärra Assuri-male.
30. Ja Ela poeg Osea piddas sallaja kurja nou Remalja poia Peka wasto, ja löi tedda mahha ja surmas tedda ärra, ja sai kuningaks temma assemele, Usia poia Jotami kahhekümmemal aastal.
31. Ja mis weel tulleks Pekast öölda, ja keik mis ta teinud, wata, need asjad on kirjutud Israeli kuningatte asjade aia-ramatusse.
32. Israeli kunninga Remalja poia Peka teisel aastal hakkas Juda kuningas Usia poeg Jotam wallitsema.
33. Wiis aastat kolmatkümmand olli ta wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kuusteiskümmand aastat Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Jerusa Sadoki tüttar.
34. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, ta teggi keik sedda möda, kui temma issa Usia olli teinud.
35. Agga need kõrged paigad ei saand ärra, rahwas ohwerdasid ja suitsetasid alles kõrge paikade peäl; temma ehhtas Jehowa koia üllema wärrawa ülles.
36. Ja mis weel tulleks Jotamist öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle kirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?
37. Neil päiwil hakkus Jehowa Juda peäle läkkitama Siria kunninga Retsini ja Remalja poia Peka.
38. Ja Jotam läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha ta wannematte jure ta issa Taweti liñna, ja temma poeg Ahas sai kuningaks ta assemele.

16. Peatük.

Juda kuningas Ahas.

1. Remalja poia Peka seitsmeteiskümmemal aastal hakkas Jotami poeg Ahas Juda kuningas wallitsema.
2. Ahas olli kakskümmand aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kuusteiskümmand aastat Jerusalemmas, ja ta ei teinud mitte, mis öige Jehowa temma Jummal silma ees, ei nenda kui ta issa Tawet.
3. Ja ta käis Israeli kuningatte tee peäl, ja laskis peälegi omma poia tullest läbbi käia nende pagganatte hirmsaid teggusid möda, mis Jehowa Israeli laste eest olli ärraianud.

4. Ja ta ohwerdas ja suitsetas kõrge paikade peäl, ja mäekinkude peäl ja keige haljaste pude al.
5. Siis tulli Siria kuningas Retsin ülles ja Remalja poeg Peka Israeli kuningas, Jerusalemma wasto söddima, ja pannid Ahast liina kinni, agga nemmad ei saand woimust söddides.
6. Sel aial satis Siria kuningas Retsin Elati jälle Siria-rahwa kätte, ja lükkas Juid Elotist ärra, ja Siria-rahwas tullid Elati ja jäid siina ellama tännapäwani.
7. Ja Ahas läkkitas Käskusid Assuri kunninga Tiglatpileseri jure ja ütles: Ma ollen so sullane ja so poeg, tulle ülles ja peästa mind Siria kunninga käest ja Israeli kunninga käest, kes mo peäle kippuwad.
8. Ja Ahas wöttis höbbedat ja kulda, mis Jehowa koiast ja kunninga koia warrandustest leiti, ja läkkitas Assuri kunningale melehead.
9. Ja Assuri kuningas wöttis temma sanna kuulda, ja Assuri kuningas tulli ülles Tamaskusse wasto ja wöttis sedda ärra, ja wiis se rahwa ärra Kiri, ja surmas Retsini ärra.
10. Ja kuningas Ahas läks Tamaskusse Assuri kuininga Tiglatpileseri wasto, ja kui ta näggi se altari, mis Tamaskusses olli, siis läkkitas kuningas Ahas preestri Uria kätte selle altari kuio ja temma munstri, sedda möda keik, kui se olli tehtud.
11. Ja preester Uria ehhtas se altari ülles keik sedda möda, kui kuningas Ahas olli Tamaskussest sanna läkkitanud, nenda teggi preester Uria, kunni kuningas Ahas Tamaskussest ärratulli.
12. Kui kuningas sai tulnud Tamaskussest, ja kuningas sai näinud se altari, siis kuningas läks liggi se altari jure ja ohwerdas se peäl.
13. Ja ta sütas põllema omma põlletamise-ohwri ja omma roa-ohwri ja wallas omma joma-ohwri wälja, ja ripputas tänno ohwride werd, mis temmal olli, siina altari peäle.
14. Agga se wask-altar, mis Jehowa ees olli, sedda käskis ta koia eest ärra körwale panna teise altari ja Jehowa koia wahhelt, ja panni sedda omma altari körwa pohja pole.
15. Ja kuningas Ahas andis preestri Uria kasko ja ütles: Süta se sure altari peäl põllema se homõiko põlletamise-ohwer, ja se öhto roa-ohwer, ja kunninga põlletamise- ja ta roa-ohwer, ja keige se Ma rahwa põlletamise- ja nende roa-ohwer ja nende joma-ohwid; ja ripputa keik põlletamise-ohwri werri ja keik tappa-ohwri werri temma peäle: agga se wask-altar peab mulle jäma kulamise peäle.
16. Ja preester Uria teggi keik sedda möda, kui kuningas Ahas olli käsknud.
17. Ja kuningas Ahas raius ärra nende jalgade pönad, ja wöttis nende peält ärra se pessemisse-riista, ja käskis se merre mahhawötta nende wask-weiste peält, mis seäl al, ja panni sedda kiwwi pörmando peäle.

18. Ja se hingamise-päwa katte, mis nemmad siina kotta ollid ehhtanud, ja se wärrawa, kust kuningas wäljastpiddi sissetulli, satis ta ärra Jehowa koia pole Assuri kunninga pärrast.

19. Ja mis weel Ahasist tulleks öölda, mis ta teinud, eks need asjad olle kirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?

20. Ja Ahas läks maggama omma wanemattega ja tedda maeti mahha temma wannematte jure Taweti liina, ja ta poeg Hiskia sai kuningaks ta assemele.

17. Peatük.

Wiimne Israeli kuningas Osea; temma aial widi Israelit wangi Assiria male.

1. Juda kunninga Ahasi kahheteistkümnmal aastal sai Ela poeg Osea kuningaks Samarias Israeli ülle, ja olli ühheksa aastat.

2. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, ommeti mitte nenda kui Israeli kuningad, kes enne tedda ollid.

3. Salmaneser Assuri kuningas tuli ülles ta wasto, ja Osea sai temma allamaks, et ta temmale piddi andid andma.

4. Agga kui Assuri kuningas leidis Osea sallaja kurja nou piddamast, et ta olli Käskusid läkkitand Egiptusse kunninga So jure, ja et ta ei lasknud Assuri kuningale andid wia, kui enne igga aastas: siis pani Assuri kuningas tedda kinni ja laskis tedda kinnisidduda wangi-koias.

5. Sest Assuri kuningas tuli ülles keige se Ma läbbi, ja läks ülles Samaria ja jäi senna alla kolm aastat.

6. Osea ühheksamal aastal sai Assuri kuningas Samaria kätte, ja wiis Israelit wangi Assuri-male, ja pani neid ellama Ala ja Abori, mis Kosani jõe äres, ja Madai-rahwa liinade sisse.

7. Ja se sündis sepärrast, et Israeli lapsed Jehowa omma Jumjala wasto patto teggid, kes neid Egiptusse maalt üllestonud Egiptusse kunninga Warao käe alt, ja kartsid teised jummalad,

8. Ja käisid nende pagganatte seädmiste järrel, kedda Jehowa Israeli laste eest olli ärraiaanud, ja Israeli kuningatte seädmiste järrel, mis nemmad teinud.

9. Ja Israeli lapsed katsid need asjad kinni, mis ei olnud öiged, Jehowa omma Jumjala wasto, ja ehhtasid endile ülles kõrged paigad keikide omma liinadesse, ni hästi hoidjatte tornide jure kui tuggewatte liinade sisse.

10. Ja nemad teggid endile ülles ebbausso- sambaid ja iesid igga kõrge mäekingo peäle ja keige haljaste pude alla.

11. Ja suitsetasid seäl keige kõrge paikade peäl kui need pagganad, kedda Jehowa nende eest olli ärrasaatnud, ja teggid kurjad asjad ja ärritasid Jehowat.

12. Ja tenisid sitta-jummalad, kenne pärrast Jehowa neile olli öölnud: Teie ei pea sedda asja mitte teggema.

13. Ja Jehowa laskis Israelis ja Judas keige prohwetide ja iggaühhe näggia läbbi tunnistada ja üttelda: Pöörge ümber omma kurja tede peält ja piddage mo kässud, mo seädmissed, keik sedda kasso-öppetust möda, mis ma ollen käsknud teie wannemid, ja mispärrast ma teie jure sanna läkkitanud omma sullaste nende prohwetide läbbi.

14. Agga nemmad ei wötnud mitte kuulda ja teggid omma kaela kangeks, nenda kui nende wannematte kael olli, kes mitte ei uskund Jehowa omma Jummalasisse.

15. Ja nemmad põlgsid temma seädmissed ja ta seädusse, mis ta nende wannemattega teinud, ja temma tunnistused, mis ta nende seas laskis tunnistada, ja käisid tühja järrel, et nemmad isse tühjaks said, ja nende pagganatte järrel, kes nende ümber kaudo ollid, kenne pärrast Jehowa neid käsknud, et nemmad ei piddand teggema, kui needsammad.

16. Ja jätsid keik Jehowa omma Jummalas kässud mahha, ja teggid endile wallatud kuiud, kaks wassikast; ja kaswatasid iesid ja kummardasid keige taewa wäe ette ja tenisid Paalit.

17. Ja lasksid ommad poiad ja ommad tütreid tullest läbbi käia, ja prukisid önnandmist ja laususid ussidega, ja müsüid ennast ärra kurja teggema Jehowa silma ees, ja ärritasid tedda.

18. Ja Jehowa sai wägga wihhaseks Israeli wasto ja satis neid ärra omma Palle eest, ei jänud muud jälle, kui Juda sugguarro üks.

19. (Issegi Juda ei piddanud mitte Jehowa omma Jummalas käskusid, waid käisid Israeli seädmisses sees, mis nemmad teinud.)

20. Ja Jehowa põlgas ärra keik Israeli suggu ja waewas neid, ja andis neid ärra risujatte kätte, sennikui ta neid omma Palle eest ärrawiskas.

21. Sest Israel olli ennast Taweti suggust lahti kärristanud, ja Nebati poja Jarobeami ennesele kuningaks töstnud: ja Jarobeami aias Israeli ärra Jehowa järrelt, ja satis neid sure patto teggema.

22. Ja Israeli lapsed käisid keige Jarobeami pattudes sees, mis ta teinud, ei nemmad lahkund neist mitte ärra.

23. Sennikui Jehowa Israeli omma Palle eest ärrasatis, nenda kui ta olli räkinud keige omma sullaste nende prohwetide läbbi; nenda piddi Israel ommalt maalt wangi ärraminne Assuri-male tännapäni.

24. Ja Assuri kuningas laskis tulla rahwast Pabelist, ja Kutast, ja Awwast, ja Amatist ja Sewarwaimist, ja pani neid Samaria liñnade sisse ellama Israeli laste assemele, ja nemmad pärrisid Samaria ja ellasid selle liñnade sees.

25. Ja se sündis, kui nemmad hakkasid seäl ellama ja ei kartnud Jehowat, et Jehowa loukoere nende sekka läkkitas, ja need tapsid neid ärra.

26. Ja Assuri kuningale räkiti ja ööldi: Need pagganad, mis sa ärrawinud ja pannud ellama Samaria liñnade sisse, ei tea mitte se Ma Jummalala wisi, ja ta on nende sekka läkkitanud loukoere, ja wata, need surmawad neid ärra, sest et nemmad ei tea selle Ma Jummalala wisi.
27. Ja Assuri kuningas käskis ja ütles: Wige senna ühhe neist preestridest, kedda teie seält ollete ärratonud, ja meie rahwas mingo ja ellago seäl, ja temma öppetago neid se Ma Jummalala wisi.
28. Ja neist preestridest, kedda nemmad Samariast ärrawinud, tulli üks ja jäi Peteli ellama, ja öppetas neid, kuidas nemmad Jehowat piddid kartma.
29. Ja igga rahwas teggi ommad jummalad ja pannid neid seisma kõrge paikade kotta, mis Samaria-rahwas teinud, igga rahwas omma liñnades, kus sees nemmad ellasid.
30. Ja Pabeli mehhed teggid Sukkotbenoti, ja Kuti mehhed teggid Nergali, ja Amati mehhed teggid Asima,
31. Ja Awwi-rahwas teggid Nibbasi ja Tartaki, ja Sewarwid põlletasid ommad lapsed ärra tullega Adrammelekile ja Anammelekile Sewarwaimi jummalattele.
32. Nemmadkartsid ka Jehowat, ja teggid endile kõrge paikade preestrid omma alwa rahwa seast, kes nende eest piddid ohwerdama kõrge paikade koias.
33. Nemmad kartsid Jehowat ja tenisid ommad jummalad pagganatte wisi järrele, kust nemmad neid ollid ärrawinud.
34. Tännapawani tewad nemmad endiste wiside järrele, nemmad ei karda Jehowat egga nemmad te omma seädmoste ja omma wisi järrele, ei se kässo-öppetusse egga kässo järrele, mis Jehowa olli käsknud Jakobi lapsed, kellele ta pani se nimme Israel.
35. Sest Jehowa olli nendega seädusse teinud, ja neid käsknud ja üttelnud: Teie ei pea mitte teisi jummalaid kartma, egga nende ette kummardama, egga neid tenima egga neile ohwerdama:
36. Waid Jehowat, kes teid Egiptusse maalt on ärratonud sure wäega ja wäljasirrutud käewarrega, tedda peate teie kartma, ja tedda kummardama ja temmale ohwerdama.
37. Ja need seädmosted, ja kohtoseädused, ja kässo-öppetust ja käsko, mis ta teile kirjasse pannud, peate teie piddama, ja teggema keige ello aia, ja teisi jummalaid ei pea teie mitte kartma.
38. Ja ärge unnustage sedda seädust, mis ma teiega ollen teinud, ja ärge kartke teisi jummalaid,
39. Waid Jehowa omma Jummalat peate teie kartma, ja temãa woib teid keige teie waenlaste käest ärrapeästa.
40. Agga nemmad ei wötnud kuulda, waid nemmad teggid omma endise wisi järrele.

41. Nenda kartsid ka needsinnatsed pagganad Jehowat, ja tenisid ommad nikkerdud kuiud, ka nende lapsed ja nende laste lapsed, otsekui nende wannemad teinud, nenda tewad nemmad tänna päwani.

18. Peatük.

Hiskiat kidetakse ja kiusatakse Sanneribi läbbi.

1. Ja Israeli kunninga Ela poia Osea kolmandal aastal sündis, et Ahasi poeg Hiskia Juda kuningaks sai.

2. Ta olli wanna wiis aastat kolmatkümmand, kui ta kuningaks sai, ja wallitses ühheksa aastat kolmatkümmand Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Abi Sekarja tüttar.

3. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, keik sedda möda, kui ta issa Tawet olli teinud.

4. Temma satis need kõrged paigad ärra ja murdis ebbausso- sambad katki ja raius se ie mahha, ja örus se wask-mao peneks, mis Moses olli teinud: sest neistsinnatsist päiwist saadik ollid Israeli lapsed temmale suitsetanud; ja ta hüdis sedda Neustaniks.

5. Ta lotis Jehowa Israeli Jummal peäle, ja pärrast tedda ei olnud ta sarnast mitte keikide Juda kuningatte seas, ja kes enne tedda olnud.

6. Ja ta hoidis Jehowa pole, ei ta lahkund temma järrelt ärra, ja piddas temma kässud, mis Jehowa Mosest käsknud.

7. Ja Jehowa olli temmaga: keikis, kus ta läks, aias ta ommad asjad targaste, ja ta pani Assuri kuñinga wasto ja ei jänud mitte temma allamaks.

8. Ta löi Wilistid mahha Assast ja selle raiadest sadik, ni hästi hoidjatte tornid kui tuggewad liñnad.

9. Ja se sündis, kunninga Hiskia neljandamal aastal, se on Israeli kunninga Osea Ela poia seitsmes aasta, et Assuri kuningas Salmaneser üllestulli Samaria wasto ja jäi siñna alla,

10. Ja sai sedda kätte kolmanda aasta lõppetussel Hiskia kuendal aastal, se on Israeli kunninga Osea ühheksas aasta, kui Samaria ärrawoeti.

11. Ja Assuri kuningas wiis Israeli ärra Assuri-male ja satis neid Ala ja Abori, mis Kosani jõe äres, ja Madai-rahwa liñnade sisse.

12. Sepärrast et nemmad ei wötnud Jehowa omma Jummal sanna kuulda, ja ollid ülle ta seädusse aastunud, ülle keige, mis Jehowa sullane Moses käsknud, ja nemmad ei wotnud sedda kuulda egga tehha.

13. Ja Hiskia kunninga neljateistkümnnemal aastal tulli Assuri kuningas Sanherib ülles keige Juda tuggewatte liñnade wasto ja wöttis neid ärra.

14. Ja Juda kuningas Hiskia läkkitas Assuri kunninga jure Lakisi ja ütles: Ma ollen patto teinud, minne mo jurest taggasi; mis sa mo peäle panned, sedda

tahhan ma kanda; ja Assuri kuningas panni Juda kunninga Hiskia peäle kolmsadda talenti hõbbedat ja kolmkümmend talenti kulda.

15. Ja Hiskia andis keik hõbbedat, mis Jehowa koiast ja kunninga koia warrandustest leiti.

16. Sel aial leikas Hiskia kulda ärra Jehowa templi uste peält ja nende sammaste peält, mis Juda kuningas Hiskia olli kuld- karraga katnud, ja andis sedda Assuri kuningale.

17. Ja Assuri kuningas läkkitas Tartani, ja Rabsarisi ja Rabsake Lakisilt sure wäega Hiskia kunninga jure Jerusalemma, ja nemmad läksid ülles ja tullid Jerusalemma; ja kui nemmad said üllesläinud ja tulnud, siis jäid nemmad üllema tigi kaewando jure seisma, mis on ühhutaja wälja silla äres.

18. Ja nemmad hüüdsid kunninga wasto; ja Ilkia poeg Eljakim, kes koia ülle, läks wälja nende jure, ja Sebna se kirjotaja ja Asawi poeg Joa se üllem-nou-andja.

19. Ja Rabsake ütles nende wasto: Et üttelge Hiskia wasto, nenda ütleb se suur kuningas Assuri kuningas: Mis lotus on se, mis sa lodad?

20. Sa ütled: (agga se on mokaade jut) Nou ja wäggi on, et woid söddida! kelle peäle lodad sa nüüd, et sa mo wasto olled pannud?

21. Nüüd wata, kas sa lodad selle katkiröhhutud pilliroogse keppi peäle, Egiptusse peäle? kui kegi ta peäle ennast toetab, siis lähhäb se temma kätte ja teeb auko käe sisse; nisuggune on Egiptusse kuningas Warao keikile, kes temma peäle lootwad.

22. Ja kui teie mo wasto ütlete: Meie lodame Jehowa omma Jummal peäle; eks se olle sesamma, kelle kõrged paigad ja kelle altarid Hiskia ärrasaatnud ja ütelnud Juda ja Jerusalemma rahwale: Seie altari ette peate teie kummardama, mis Jerusalemmas.

23. Ja nüüd, et wea kihla Assuri kunninga mo issandaga, ja ma tahhan sulle kaks tuhat hoost anda, kas sa jouad ennesele sata neid, kes nende selgas söitwad?

24. Ja kuidas sa woid ühhe mo issanda wähhematte sullaste pealikko taggasi aiada? ja sinna lodad Egiptusse peäle söawankritte ja rüütliide pärrast.

25. Kas ma nüüd ollen ilma Jehowata üllestulnud sesinnatse paiga wasto sedda ärrarikkuma? Jehowa on mo wasto ütelnud: Minne ülles siñna male ja rikku sedda ärra.

26. Siis ütles Ilkia poeg Eljakim, ja Sebna ja Joa Rabsake wasto: Et rägi omma sullaste wasto Siria-kele, sest meie moistame sedda, ja ärra rägi meiega Juda-keelt se rahwa kuuldes, mis müri peäl.

27. Ja Rabsake ütles nende wasto: Kas mo issand mind on läkkitanud so issanda jure ja sinno jure, et ma needsinnatsed sannad piddin räkima? eks mitte ka nende meeste jure, kes müri peäl istuwad? et nemmad teiega omma roja peawad söma ja omma kust joma.

28. Ja Rabsake jäi seisma ja hüdis Juda-kele sure heäle ja räkis ja ütles: Kuulge se sure kunninga Assuri kunninga sanna.

29. Nenda ütleb kuningas: Äрге laske Hiskia teid mitte petta, sest temma ei woi teid mitte mo käest ärrapeästa.

30. Ja ärgo pango Hiskia teid mitte tühja lootma Jehowa peäle, kui ta ütleb: Jehowa wöttab meid töeste ärrapeästa, ja sesinnane lin ei pea mitte Assuri kunninga kätte sama.

31. Äрге kuulge mitte Hiskia sanna; sest nenda ütleb Assuri kuningas: Leppige moga anni pärrast, ja tulge wälja mo jure ja söge igga mees omma winapuust ja igga mees omma wigipuust, ja joge iggamees wet ommast kaewust:

32. Kunni ma tullen ja wöttan teid wia ühhe male, mis on kui teie Ma, üks wilja ja maggusa wina Ma, üks leiwa ja wina-mäggede Ma, üks öllimarja-pude ja mee Ma, siis peate ellusse jäma ja ei mitte ärrasurema; ärge kuulge nüüd mitte Hiskia sanna, sest ta kihhutab teid, kui ta ütleb: Jehowa wöttab meid ärrapeästa.

33. Kas pagganatte jummalad, iggaüks omma Ma on milgi wisil ärrapeästnud Assuri kunninga käest?

34. Kus on Amati ja Arpadi jummalad? kus on Sewarwaimi, Ena ja Iwwa jummalad? kas nemmad Samaria mo käest ärrapeästnud?

35. Kes on keige nende made jummalatte seast, kes ommad maad mo käest ärrapeästnud? et Jehowa peaks Jerusalemma mo käest ärrapeästma.

36. Ja rahwas jäid wait ja ei wastand temmale sannagi: sest se olli kunninga käsk, mis ta öölnud: Teie ei pea temmale mitte wastama.

37. Siis tulli Ilkia poeg Eljakim, kes koia ülle, ja Sebna se kirjutaja, ja Asawi poeg Joa se ullem-nou-andja Hiskia jure löhki kärristud rided selgas, ja kulutasid temmale Rabsake sannad.

19. Peatük.

Jehowa tootab ja sadab Hiskiale abbi immelikkult.

1. Ja se sündis, kui kuningas Hiskia sedda kulis, et ta ommad rided löhki kärristas, ja ennast kotti-ridega kattis ja Jehowa kotta läks.

2. Ja läkkitas Eljakimi, kes koia ülle olli, ja Sebna se kirjutaja ja preestride wannemad, kotti-riettega kaetud, Amotsi poia Jesaia se prohweti jure.

3. Ja nemmad ütlesid ta wasto: Nenda ütleb Hiskia, sesinnane pääw on ahhastusse ja söitlemisse ja laimamisse pääw; sest lapsed on tulnud lapsekoiast wälja, ja rammo ep olle, neid ilmale tua.

4. Ehk Jehowa so Jumal wöttaks keik Rabsake sannad kuulda, kedda Assuri kuningas temma issand läkkitanud ellawa Jummalala laimama ja söitlema

sannadega, mis Jehowa so Jummal on kuulnud; ja te palwet nende eest, kes on üllejäänud, mis weel leitakse.

5. Ja Hiskia kunninga sullased tullid Jesaia jure,

6. Ja Jesaia ütles neile: Nenda üttelge omma issanda wasto: Nenda ütleb Jehowa, ärra karda nende sannade eest, mis sa kuulnud, misga Assuri kuñinga poisid mind on teotanud.

7. Wata, ma tahhan temma sisse ühhe waimo anda, et ta peab jutto kuulma ja omma male taggasi minnema, ja tahhan tedda temma male lasta langeda moõga läbbi.

8. Ja Rabsake läks taggasi ja leidis Assuri kuningast söddimast Libna wasto, sest ta olli kuulnud, et ta Lakisist ärraläinud.

9. Ja ta kulis Mora-ma kuningast Tirrakast, et ööldi: Wata, temma on wäljatulnud sinnoga taplema: siis läkkitas ta jälle Käskusid Hiskia jure ja ütles:

10. Nenda peate teie Juda kunninga Hiskiaga räkima ja ütlemä: Ärra lasse omma Jummalat sind petta, kelle peäle sa lodad ja ütled: Jerusalem ei pea mitte Assuri kunninga kätte sama.

11. Wata, sa olled kuulnud, mis Assuri kuningad keige madele teinud ja neid sutumaks ärrakautanud, ja sind peaks peästetama?

12. Kas pagganatte jummalad neid on ärrapeästnud, kedda mo wannemad ärrarikkunud? Kosani, ja Arani, ja Retsewi, ja Edeni-rahwast, mis on Telassaris.

13. Kus on Amati kuningas ja Arpadi kuningas ja Sewarwaimi liñna kuningas? kus on Ena Ja Iwwa?

14. Ja Hiskia wöttis need ramatud Käskude käest ja lugges neid, ja läks ülles Jehowa kotta, ja Hiskia lautas neid laiale Jehowa ette.

15. Ja Hiskia pallus Jehowa ees ja ütles: Jehowa Israeli Jummal, kes sa istud Kerubide peäl, sinna olled üksi Jummal ülle keige ma-ilma kuningrikide, sinna olled taewast ja maad teinud.

16. Käna, Jehowa, omma körwa ja kule, te ommad silmad lahti, Jehowa, ja wata, ja kule Sanneribi sannad, kes tedda on läkkitand ellawa Jummalä laimama.

17. Tössi se on, Jehowa; Assuri kuningad on paljaks teinud pagganad ja nende maad,

18. Ja nende jummalad tullesse heitnud, sest need ei olnud jummalad, waid innimeste kätte tö, pu ja kiwwi; sepärrast on nemmad neid hukka pannud.

19. Ja nüüd Jehowa meie Jummal, peästa, pallun ma, meid temma käest, et keik ma ilma kuningrigid sawad teäda, et sinna üksi Jehowa Jummal olled.

20. Ja Amotsi poeg Jesaia läkkitas Hiskia jure ja ütles: Nende ütleb Jehowa Israeli Jummal, ma ollen kuulnud, mis sa mo käest Assuri kunninga Sanneribi pärrast olled pallunud.

21. Se on se sanna, mis Jehowa ta wasto rägib: Neitsit Sioni tüttar ei panne sind mitte mikski, ta irwitab sind; Jerusalemma tüttar wangutab Pead so järrele.

22. Kedda olled sa laimanud ja teotanud? ja kelle wasto olled sa heält töstnud? ja sa töstad ommad silmad kõrgesse Israeli pühha lunnastaja wasto.
23. Omma käskude läbbi olled sa ISsandat laimanud ja öölnud: Ma ollen omma söawankritte sure hulgaga üllesläinud kõrge mäggede peäle Libanoni külgede peäle, ja tahhan ta pitkemad seedrid ja ta wälja wallitsetud männad mahharaiuda ja tulla ta üllema maiade otsa, kus mets on, ja temma harritud põllud.
24. Ma ollen kaewanud ja jonud woörast wet, ja tahhan omma jalge-talladega keik Egiptusse jöed tahhedaks teha.
25. Eks sa olle kuulnud ammust aiast, et Minna sedda teinud endisist päiwist, et minna sedda walmistanud? nüüd sadan ma sedda, et sa pead tuggewad liñnad raiskama kiwwi-warreks.
26. Ja kes nende sees ellasid, on kätte polest nödraks läinud, ärraehmatand ja häbbi sisse sanud; nemmad on kui põllo rohhi ja haljas noor rohhi, kui kattuste rohhi, ja ärrakörwend orras enne kui ta lonud.
27. Ja ma tean, kus sa istud ja kust sa wäljatulled ja kuhho sa lähhad, ja et sa mo wasto wihhastad.
28. Sepärrast et sa mo wasto wihhastad ja so liig-julgus touseb mo körwade ette: siis tahhan ma omma önge so ninnasse panna ja omma sulist so mokaade wahhele, ja sind taggasi wia sedda teed, mis sa olled tulnud.
29. Ja se olgo sulle, Hiskia, märgiks: teie peate sel aastal söma, mis issiennesest kaswab, ja teisel aastal, mis sest jälle kaswab, ja kolmandal aastal külwage ja leikage, ja istutage wina-mäed ja söge nende wilja.
30. Ja mis Juda suggust peäseb ja üllejäab, wöttab alt juurduda ja peält wilja kanda.
31. Sest Jerusalemmast peab wäljatullema, mis üllejänud, ja Sioni mäelt, mis ärrapeäsnud: Wäggede Jehowa pühha wihha wöttab sedda tehja.
32. Sepärrast ütleb Jehowa nenda Assuri kunninga pärrast: Ei ta pea mitte seie liñna tulles egga nolesid senna laskma, egga kilbiga siñna ette joudma egga walli ta wasto üllesteggema.
33. Sedda teed, mis ta tulnud, sedda peab ta taggasi minnema, agga seie liñna ei pea ta mitte tulles, ütleb Jehowa.
34. Ja ma tahhan sesinnatse liñna kaitsta ja sedda ärrapeästa, isseennese pärrast ja omma sullase Taweti pärrast.
35. Ja se sündis sel ösel, et Jehowa ingel wäljaläks ja löi Assuri leri mahha sadda ja wiis ühheksatkümmend tuhat: ja nemmad tousid homõiko warra ülles, ja wata, keik need ollid surnud kehhad.
36. Ja Assuri kunningas Sannerib hakkas minnema ja läks taggasi, ja jäi Niniwe liñna.
37. Ja se sündis, kui ta omma jumala Nisroki koias kummardas, et Adramelek ja Saretser temma poiad tedda moögaga mahhalöid; ja nemmad

peäsesid ärra Ararati male, ja temma poeg Esaraddon sai kuningaks ta assemele.

20. Peatük.

Hiskia ello-aeg pikkendatakse.

1. Neil päiwil sai Hiskia haigeks surremisse peäle; ja Amotsi poeg Jesaia se prohwet tulli ta jure ja ütles ta wasto: Nenda ütleb Jehowa, anna käsko omma koiale, sest sa pead surrema ja ei mitte ellama.
2. Ja ta pöris ommad silmad seinä pole ja pallus Jehowat ja ütles:
3. Oh, Jehowa, et mötle, kuidä ma sinno ees ollen ellanud töe sees ja hea kohtlase süddamega, ja teinud, mis so melest hea; ja Hiskia nuttis sure nuttoga.
4. Ja Jesaia ei olnud weel mitte keskmissest ouest wäljaläinud: Siis sai Jehowa sanna ta kätte ja ütles:
5. Minne taggasi ja ütle mo rahwa würsti Hiskiale: Nenda ütleb Jehowa so issa Taweti Jummal: Ma ollen so palwed kuulnud, ma ollen so silma-wet näinud; Wata, ma tahhan sind terweks teha, kolmandamal päwal pead sa üllesminnema Jehowa kotta.
6. Ja ma tahhan so päwade jure lissata wiisteistkümmed aastat, ja sind ja sesinnatse liñna Assuri kunninga käest ärrapeästa, ja se liñna kaitsda isseennese pärrast ja omma sullase Taweti pärrast.
7. Ja Jesaia ütles: Wötke wigi-marjade kakko; ja nemmad wötsid ja pannid paise peäle, ja ta sai terweks.
8. Ja Hiskia olli öölnud Jesaia wasto: Mis on se märk, et Jehowa mind terweks teeb? ja et ma kolmandal päwal saan üllesmiñna Jehowa kotta?
9. Ja Jesaia ütles: Se olgo sulle märgiks Jehowa käest, et Jehowa se asja teeb, mis ta räkinud: Kas se warri peab kümme püggalat eddasi minnema, ehk kümme püggalat taggasi minnema?
10. Ja Hiskia ütles: Se on kerge assi warjule, et ta kümme püggalat eddasi lähhäb; ei mitte nenda, waid mingo se warri jälle taggasi kümme püggalat.
11. Ja Jesaia se prohwet hüdis Jehowa pole, ja ta laskis se warjo neist pügjalaist, mis ta Ahasi tunni-pakkus olli eddasi läinud, jälle taggasi miñna kümme püggalat.
12. Sel aial läkkitas Perodak Paladan, Pabeli kunninga Paladani poeg ramatud ja andid Hiskia kätte, sest ta olli kuulnud, et Hiskia haige olnud.
13. Ja kui Hiskia nende könne sai kuulnud, siis näitis ta neile keik omma warrandusse koia, höbbedat, ja kulda, ja kallid-rohhud ja parremat ölli, ja keik sedda kodda, kus ta söa riistad sees ollid, ja keik, mis ta warranduste seest

leiti; ei olnud midagi, mis Hiskia neile ep olleks näitnud ommas koias ja keiges ommas wallitsuses.

14. Siis tulli prohwet Jesaia kunninga Hiskia jure ja ütles ta wasto: Mis rägiwad need mehhed, ja kust nemmad so jure tulleswad? ja Hiskia ütles: Nemmad on kaugelt maalt Pabelist tulnud.

15. Ja temma ütles: Mis on nemmad so koias näinud? ja Hiskia ütles: Nemad on keik näinud, mis mo koias, ei olle midagi, mis ma polleks neile näitnud, omma warranduste seas.

16. Ja Jesaia ütles Hiskia wasto: Kule Jehowa sanna.

17. Wata, päwad tulleswad, et keik, mis so koias on, ja mis so wannemad kokkopannud tänapäwani, peab Pabeli ärrawitama; ei pea ühtegi järrelejäma, ütleb Jehowa.

18. Ja nemmad wötwad monned so poegadest, kes so ihhust wäljatulleswad, mis sinna sünnitad, ja need peawad üllemad-teenrid ollema Pabeli kunninga kuninglikkus koias.

19. Ja Hiskia ütles Jesaia wasto: Jehowa sanna on hea, mis sa olled räkinud; ja ütles: Eks olle nenda ? kui agga rahho ja tödde peab ollema minno päiwil.

20. Ja mis weel tulleks Hiskias töllda, ja keik ta wäggi, ja kuidas ta se tigi teinud ja se weekaewando, ja wet saatnud liina sisse jooksmas: eks need asjad olle ülleskirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?

21. Ja Hiskia läks maggama omma wannemattega, ja ta poeg Manasse sai kuningaks temma assemele.

21. Peatük.

Kaks Juda kuningast, Manasse ja temma poeg Amon.

1. Manasse olli kaksteistkümmend aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses wiis aastat kuetkümmend Jerusalemmas; ja ta emma nimmi olli Ewsiba.

2. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees nende pagganatte hirmsaid teggusid möda, mis Jehowa Israeli laste eest olli ärraaianud.

3. Ja ta ehhtas jälle ülles need kõrged paigad, mis ta issa Hiskia olli ärrarikkunud; ja teggi altarid ülles Paalile, ja kaswatas ühhe ie, nenda kui Israeli kuningas Ahab teinud, ja kummardas keige taewa wäe ette ja tenis neid.

4. Ja ta ehhtas altarid ülles Jehowa kotta, kennest Jehowa olli ütelnud: Jerusalemma tahhan ma omma nimme panna.

5. Temma ehhtas ka altarid ülles keige taewa wäele neisse kahte Jehowa koia oue.

6. Ja laskis omma poia tullest läbbi käia, ja lausus pilwest ja ussidega, ja seädis pommisejad noiad ja teädma-mehhed, ta teggi wägga paljo kurja Jehowa silma ees ja ärritas tedda.
7. Ta panni ka se ie nikkertud kuio, mis ta teinud, siina kotta, kennest Jehowa olli öölnud Taweti ja ta poia Salomoni wasto: Seie kotta ja Jerusalemma, mis ma keikist Israeli suggu-arrudest ollen ärrawallitsenud, tahhan ma omma nimme panna iggaweste.
8. Ja ma ei tahha mitte ennam Israeli jalga lasta likuda siit maalt, mis ma nende wannemille ollen annud, kui nemmad agga wötwad piddada ja tehha, keik sedda möda, mis ma neid käsknud, ja keik kasso-öppetust möda, mis mo sullane Moses neid on käsknud.
9. Agga nemmad ei wötnud kuulda: Sest Manasse satis neid eksima, et nemmad kurja teggid ennam kui need pagganad, mis Jehowa Israeli laste eest olli ärrakautanud.
10. Ja Jehowa räkis omma sullaste prohwetide läbbi ja ütles:
11. Et Juda kuningas Manasse needsinnatsed hirmsad asjad on teinud pahheminne kui keik sedda, mis Emorid teinud, kes enne tedda olnud, ja on ka Juda saatnud patto teggema omma sitta-jummalattega:
12. Sepärrast ütleb Jehowa Israeli Jummal nenda: Wata, ma tahhan kurja Jerusalemma ja Juda peäle sata, et keikide kaks körwa, kes sedda kuulwad, peawad kummisema.
13. Ja tahhan Samaria nöri tombada Jerusalemma peäle, ja Ahabi koia lodi, ja Jerusalemma ärrapühkida, nenda kui se ärrapühhib, kes waagna ärrapühhib ja sedda kummuliste pörab.
14. Ja tahhan mahhajätta, mis mo pärrisossast üllejänud, ja neid nende waenlaste kätte anda; ja nemmad peawad sama risutawaks ja pu paljaks keikile omma waenlastele.
15. Sepärrast et nemmad kurja on teinud minno silma ees, ja mind ärritanud sest päwast, kui nende wannemad Egiptussest wäljatulnud tännapäwani.
16. Ja Manasse wallas ka üpris wägga paljo wagga werd ärra, senni kui ta Jerusalemma ühhest otsast teise täitis, ilma temma pat, misga ta Juda satis patto teggema, et nemmad Jehowa silma ees kurja teggid.
17. Ja mis weel tulleks Manassest üttelda, ja keik mis ta teinud, ja temma pattud, mis ta teggi, eks need asjad olle kirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?
18. Ja Manasse läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha temma koia rohho-aeda Usa rohho-aeda; ja temma poeg Amon sai kuningaks ta assemele.
19. Amon olli kaks aastat kolmatkümmand wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kaks aastat Jerusalemmas: ja ta emma nimmi olli Mesullemet Arutsi tüttar Jotbast.

20. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees nenda kui ta issa Manasse olli teinud.
21. Ja käis keige tee peäl, mis peäl ta issa käinud, ja tenis need sitta-jummalad, mis ta issa olli teinud, ja kummardas nende ette.
22. Ja ta jättis Jehowat omma wannematte Jummalat mahha, ja ei käinud mitte Jehowa tee peäl.
23. Ja Amoni sullased piddasid sallaja kurja nou ta wasto ja tapsid kuningast ärra temma koias.
24. Ja selle Ma rahwas löi keik need mahha, kes sallaja kurja nou piddanud kunninga Amoni wasto, ja se Ma rahwas töstsid temma poia Josia kuningaks ta assemele.
25. Ja mis weel tulleks Amonist öölda, mis ta teinud, eks need asjad olle kirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?
26. Ja tedda maeti mahha temma hauda Usa rohho-aeda, ja ta poeg Josia sai kuningaks temma assemele.

22. Peatük.

Josia kallis wallitsuse hakkatus.

1. Josia olli kahheksa aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses ühhe aasta neljatkümmend Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Jedida Adaja tüttar Potskatist.
2. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, ja käis keige omma issa Taweti tee peäl, ja ei lahkund mitte ärra ei parremat egga wassakut kät.
3. Ja se sündis Josia kunninga kahheksateistkümmemal aastal, et kuningas läkkitas Mesullami poia Atsalja poia Sawani se kirjutaja Jehowa kotta, ja ütles:
4. Minne ülles üllema-preestri Ilkia jure, et ta peab keik rahha ühte arwama, mis on todud Jehowa kotta, mis need läwwe-hoidjad rahwa käest koggunud:
5. Ja et nemmad sedda nende kätte andwad, kelle holeks se tö on, kes Jehowa koia üllewatajad on, et need sedda andwad neile, kes tewad tööd, mis Jehowa koias on tehja, et nemmad kohhendawad selle koia laggunud kohhad.
6. Puseppadele ja hone-ehhitajattele ja müriseppadele, ja et nemmad ostwad puud ja tahhutud kiwwid, et nemmad sedda kodda wötwad kohhendada.
7. Agga nendega ei petud mitte arro, se rahha anti nende kätte; sest nemmad teggid keik truiste.
8. Ja üllem-preester Ilkia ütles Sawani kirjutaja wasto: Ma ollen kasso-öppetusse ramato leidnud Jehowa koiast; ja Ilkia andis se ramato Sawani kätte ja ta lugges sedda.
9. Ja kirjutaja Sawan tulli kunninga jure ja töi kuningale wastust taggasi ja ütles: So sullased on se rahha wälja puistanud, mis seält koiast leitud, ja sedda annud nende kätte, kelle holeks se tö on, kes Jehowa koia üllewatajad.

10. Ja kirjutaja Sawan andis kuningale teada ja ütles: Preester Ilkia on mulle ühhe ramato annud; ja Sawan lugges sedda kunninga ette.
11. Ja se sündis, kui kuningas se kässo-öppetusse ramato sannad kulis, et ta ommad rided lõhki kärristas.
12. Ja kuningas käskis preestri Ilkia, ja Sawani poega Ahikami, ja Mikaja poega Akbori, ja Sawani sedda kirjutajat, ja kunninga sullast Asaja ja ütles:
13. Minge, küssige Jehowat minno eest, ja rahwa eest ja keige Juda eest sesinnatse ramato sannade pärrast, mis leitud; sest Jehowa tulline wihha on suur, mis meie wasto süttind põllema, sepärrast et meie wannemad ei olle selle ramato sanno kuulnud, et nemmad olleksid teinud keik sedda möda, mis on ülleskirjutud meie ette.
14. Siis läks preester Ilkia, ja Ahikam, ja Akbor, ja Sawan, ja Asaja ühhe prohwetit naesterahwa Hulda jure, kes olli Arasi poia Tikwa poia Sallumi riette hoidja naene (ja ta ellas Jerusalemas teises liina jaus) ja räkisid temmaga;
15. Ja temma ütles nende wasto: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, üttelge selle mehhele, kes teid mo jure lähätand:
16. Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma tahhan kurja sata sesinnatse paiga peäle ja temma rahwa peäle, keik selle ramato sanno möda, mis Juda kuningas on luggenud.
17. Se eest et nemmad mind on mahhajatnud ja teiste jummalattele suitsetanud, et nemmad mind ärritanud keige omma kätte töga; sest on mo tulline wihha süttind põllema sesinnatse paiga wasto, ja ei pea mitte ärrakustuma.
18. Agga Juda kuninga wasto, kes teid on lähätand Jehowat küssima, selle wasto üttelge nenda: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal neist sannust, mis sa kuulnud:
19. Sepärrast et so südda on pehmeks lõnud, ja olled ennast Jehowa ees allandanud, kui sa kuulsid, mis ma sellesinnatse paiga wasto räkitud ja selle liina rahwa wasto, et nemmad peawad ärrahäwwitamisse ja ärrawandumisse alla sama, ja olled ommad rided lõhki kärristanud ja mo ees nutnud: Sis ollen ma sind ka kuulnud, ütleb Jehowa.
20. Sepärrast wata, ma tahhan sind ärrakorristada so wannematte jure, ja sa pead omma hauda sama korristud rahho sees, et so silmad ei pea nähha sama keik sedda kurja, mis ma sesinnatse paiga peäle tahhan sata. Ja nemmad töid kuningale wastust taggasi.

23. Peatük.

Josia püab wägga omma allamatte parrandamist, temma assemele saab Joahas, kes wägga kurri.

1. Ja kuningas läkkitas neid, kes keik Juda ja Jerusalemma wannemad temma jure piddid kogguma.
2. Ja kuningas läks ülles Jehowa kotta, ja keik Juda mehhed ja keik Jerusalemma rahwas temmaga, ja preestrid ja prohwetid ja keik rahwas, ni hästi wähhemad kui suremad; ja ta lugges nende kuuldes keik seädusse ramato sannad, mis Jehowa koiast leitud.
3. Ja kuningas seisis au- samba jures ja teggi seädusse Jehowa ees, et nemmad piddid käima Jehowa järrel ja piddama temma kässud, ja ta tunnistused ja ta seädmissed keigest süddamest ja keigest hingest, ja kindlaste piddama selle seädusse sannad, mis kirjutud on selle ramatusse; ja keik rahwas heitsid senna seädusse alla.
4. Ja kuningas käskis üllemat-preestri Ilkia ja need preestrid, kes ollid teisest korrast, ja need läwwe-hoidjad, et nemad piddid Jehowa templist wäljatoma keik need riistad, mis ollid tehtud Paalile, ja iele ja keige taewa wäele; ja ta põlletas neid ärra Jerusalemma tagga Kidroni wäljade peäl, ja laskis nende pörmo Peteli wia.
5. Ja lõppetas ärra need pappid, kedda Juda kuningad ollid seädnud, et piddi suitsetama kõrge paikade peäl Juda liñnade sees ja Jerusalemma ümberkaudo; ja neid ; kes suitsetasid Paalile, päikessele, ja kule, ja taewatähtedele ja keige taewa wäele.
6. Ja ta laskis se ie kuiio Jehowa koiast wäljawia Jerusalemma tahha Kidroni jõe jure, ja põlletas sedda ärra Kidroni jõe jures ja teggi sedda pihhuks pörmuks, ja wiskas se pörmo alwade innimeste haudade peäle.
7. Ja kiskus nende pordo-meeste maiad mahha, mis ollid Jehowa koia liggi, kus naesed kangast kuddusid ie kuiule maiaks.
8. Ja ta laskis keik preestrid tulla Juda liñnadest, ja teggi rojaseks need kõrged paigad, kus preestrid ollid suitsetanud Kebast Persebast sadik; ja ta kiskus mahha kõrged paigad wärrawatte jures, mis liñna üllema Josua wärrawa su ees, mis wassakut kät on sel, kes liñna wärrawast sisse lähhäb.
9. Agga kõrge paikade preestrid ei ohwerdanud mitte Jerusalemmas Jehowa altari peäl, waid nemmad said omma wendade seas hapnematta leiwad süa.
10. Ta teggi ka Taweti paika rojaseks, mis Innomi laste orgus, et ükski ei piddand laskma omma poega egga omma tüttart käia tullest läbbi Molekile.
11. Ta lõppetas ka ärra need hobboosed, mis Juda kuningad ollid pannud päikessele siñna, kust Jehowa kotta minnakse, üllema-teenri Netanmeleki toa jures, kes Parwarimis; ja need päikesse wankrid põlletas ta tullega ärra.

12. Ja need altarid, mis Ahasi ülema toa kattukse peäl, mis Juda kuningad ollid teinud, ja need altarid, mis Manasse olli teinud Jehowa koia kahhe oue peäle, neid kiskus kuningas mahha; ja läks ruttuste seält ärra ja laskis nende põrmo wissata Kidroni jökke.
13. Ja kuningas teggi rojaseks need kõrged paigad, mis Jerusalemma ees, mis ollid parremat kät Massiti mäe pool, mis Israeli kuningas Salomon olli üllesehhitand Astarotile Sidonide läila-jummalale, ja Ramosile Moabi läila-jummalale, ja Miikomile Ammoni laste hirmsa jummalale.
14. Ta murdis ka need ebbausso-sambad katki ja raius need ied ärra, ja täitis nende asset inimeste ludega.
15. Ja ta kiskus ka mahha se altari, mis Petelis, sedda kõrge paika, mis Nebati poeg Jarobeam olli teinud, kes Israeli satis patto teggema, ni hästi se altari kui se kõrge paiga; ja põlletas se kõrge paiga ärra, ta teggi sedda pihhuks põrmuks, ja põlletas se ie ärra.
16. Ja Josia olli taggasi waatnud ja näinud need hauad, mis seäl mäe peäl, ja ta läkkitas siñna ja laskis need luud nende haudade seest tua, ja neid seäl altari peäl põlletada, ja nenda teggi ta sedda rojaseks, Jehowa sanna järrele, mis se Jummalala mees olli hüüdnud, kes need sannad hüdis.
17. Ja ta ütles: Mis märgi-kiwwi on se, mis ma nään? ja liñna mehhed ütlesid ta wasto: Se on selle Jummalala mehhe haud, kes Juda-maalt tulli ja hüüdis need sannad, mis sinna nüüd olled teinud selle altariga Petelis.
18. Ja ta ütles: Laske tedda seista, ükski ärgo likutago temma luid; nenda peästsid nemmad temma luud ja selle prohwetu luud, kes Samariast tulnud.
19. Ja Josia satis ka ärra keik nende kõrge paikade koiad, mis Samaria liñnade sees, mis Israeli kuningad ollid teinud ärritamisseks, ja teggi nendega keik sedda teggemist möda, mis ta olli Petelis teinud.
20. Ja temma tappis nende altaride peäl keik nende kõrge paikade preestrid, mis seäl ollid, ja põlletas ärra inimeste luid nende peäl, ja läks taggasi Jerusalemma.
21. Ja kuningas käskis keik rahwast ja ütles: Piddage Pasa Jehowale omma Jummalale, nenda kui kirjutud on sesinnatse seädusse ramatusse.
22. Sest nisuggust Pasa es olle petud kohtomoistjatte aiast, kes Israelile kohhut moistsid, egga keige Israeli kuningatte ja Juda kuningatte aial.
23. Agga kahheksateistkümmenal Josia kunninga aastal peti sesinnane Pasa Jehowale Jerusalemmas.
24. Ja Josia pühkis ka ärra pomisejad noiad, ja teädma-mehhed, ja Terawi-kuiud, ja sitta-jumalad ja keik need läilad-jumalad, mis nähti Juda-maal ja Jerusalemmas: et ta pididi kinnitama need kässo-öppetusse sannad, mis kirjutud se ramato sisse, mis preester Ilkia Jehowa koiast leidis.
25. Ja temma sarnast kuningast ei olnud enne tedda, kes nenda olleks Jehowa pole pöörnud keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest ja

keigest ommast wäest, keik Mosesse kasso-öppetust möda; ja temma järrele ei olle ta sarnast tousnud.

26. Ommeti ei pöörnud Jehowa mitte ommast surest tullisest wihhast, misga temma wihha süttis põllema Juda wasto, keige ärritamisse pärrast, misga Manasse tedda ärritanud.

27. Ja Jehowa ütles: Ma tahhan ka Juda omma Palle eest ärrasata, nenda kui ma Israeli ollen ärrasaatnud; ja tahhan sesinnatse Jerusalemma liña, mis ma olin ärrawallitsenud, ärrapölgada ja sedda kodda, kellest ma ollen öölnud: Seäl peab mo nimmi ollema.

28. Ja mis weel tulleks Josiast öölda, ja keik mis ta teinud, eks need asjad olle kirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse.

29. Temma päiwil läks Egiptusse kuningas Warao Neko ülles Assuri kunninga wasto Wratti jõe jure; ja kuningas Josia läks temma wasto, ja Neko surmas tedda ärra Megiddusse, kui ta tedda sai näinud.

30. Ja ta sullased wisid tedda töldas surnud ärra Megiddust ja töid tedda Jerusalemma, ja nemmad matsid tedda mahha ta hauda, ja selle Ma rahwas wötsid Josia poia Joahasi ja woidsid tedda kuningaks temma issa assemele.

31. Joahas olli wanna kolm aastat kolmatkümmand, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kolm kuud Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Amutal Irmeja tüttar Libnast.

32. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees keik sedda möda, kui ta wannemad ollid teinud.

33. Ja Warao Neko laskis tedda kinnisidduda Riblas Amati maal, et ta ei piddand Jerusalemmas wallitsema; ja panni se Ma peäle rahha-makso sadda talenti höbbedat ja ühhe talenti kulda.

34. Ja Warao Neko töstis Josia poia Eljakimi kuningaks ta issa Josia assemele, ja panni temmale teise nimme Jojakim; agga Joabasi wöttis ta ennesega, ja kui ta Egiptusse-male sai, siis surri ta siña ärra.

35. Ja Jojakim andis se höbbeda ja kulla Waraule: agga ta arwas Ma rahwa peäle, et nemmad piddid se rahha Warao su-sanna möda andma, sedda möda kui iggamehhe peäle arro tehti, aias ta se Ma rahwa käest ülles sedda höbbedat ja kulda, et ta woiks Warao Nekule anda.

36. Jojakim olli wanna wiis aastat kolmatkümmand, kui ta kuningaks sai, ja wallitses üksteistkümmand aastat Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Sebuda Pedaja tüttar Rumast.

37. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees keik sedda möda, kui ta wannemad ollid teinud.

24. Peatük.

Judide wangi-pölli Jojakimi ja Jojakini aial.

1. Temma päiwil tulli Pabeli kuningas Nebukadnetsar ülles, ja Jojakim sai temmale allamaks kolm aastat: ja ta tagganes ärra ja pani temma wasto.
2. Ja Jehowa läkkitas ta peäle Kaldea wäehulgad ja Siria wäe-hulgad ja Moabi wäe-hulgad ja Ammoni laste wäe-hulgad, ja läkkitas neid Juda wasto, neid ärrahukkama, Jehowa sanna järrele, mis ta omma sullaste nende prohwetide läbbi olli räkinud.
3. Sest se sündis Jehowa su-sanna järrele Juda wasto, et ta neid omma Palle eest pididi ärrasaatma Manasse pattude pärrast, keik sedda möda, kui ta olli teinud;
4. Ja ka se wagga were pärrast, mis ta ärrawallanud ja Jerusalemma wagga werrega täitnud, ja Jehowa ei tahtnud mitte andeks anda.
5. Ja mis weel tulleks Jojakimist öölda, ja keik mis ta teined, eks need asjad olle kirjutud Juda kuningatte asjade aia-ramatusse?
6. Ja Jojakim läks maggama omma wannemattega, ja temma poeg Jojakin sai kuningaks ta assemele.
7. Ja Egiptusse kuningas ei wötnud mitte enam ommalt maalt wäljatulla: sest Pabeli kuningas olli Egiptusse jöest Wratti jöest sadik keik käest ärrawötnud, mis Egiptusse kunninga pärralt olli olnud.
8. Jojakim olli kahheksateistkümmed aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kolm kuud Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Neusta Elnatani tüttar Jerusalemmast.
9. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees keik sedda möda, kui ta issa teinud.
10. Sel aial tullid Pabeli kunninga Nebukadnetsari sullased ülles Jerusalemma, ja se lin sai kinnipandud.
11. Ja Pabeli kuningas Nebukadnetsar tulli se liñna wasto, kui ta sullased seäl liñna al ollid.
12. Ja Juda kuningas Jojakin läks wälja Pabeli kuñinga wasto, temma isse, ja ta emma, ja ta sullased, ja ta pealikkud ja ta üllemad-teenrid; ja Pabeli kuningas wöttis tedda ennesega ärra omma wallitsusse kahheksamal aastal.
13. Ja laskis seält ärrawia keik Jehowa koia warrandussed ja kunninga koia warrandussed, ja raius katki keik kuld-riistad, mis Israeli kuningas Salomon olli teinud Jehowa templis, nenda kui Jehowa olli räkinud.
14. Ja ta wiis ärra keik Jerusalema rahwast, ja keik würstid ja keik wäggewad wahwad mehhed, kümētuhhat wangi, ja keik puseppad ja raudseppad; ei jänud muud jälle kui alwad Ma rahwas.
15. Ta wiis ka Jojakini ärra Pabeli, ja kunninga emma, ja kunninga naesed, ja

ta üllemad-teenrid ja selle Ma sured issandad wiis ta wangi Jerusalemmast Pabeli.

16. Ja wahwo mehhi keik olli seitsetuhhat, ja puseppi ja raudseppi tuhhat; keik need ollid wäggewad mehhed, kes sötta kölbasid, ja Pabeli kuningas wiis neid wangi Pabeli.

17. Ja Pabeli kuningas töstis Matanja ta issa wenna temma assemele kuningaks ja pañi temmale teise nimme Sidkia.

18. Sidkia olli ühhe aasta kolmatkümmand wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses üksteistkümmand aastat Jerusalemmas; ja ta emma nimmi olli Amutal Irmeja tüttar Libnast.

19. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees keik sedda möda, kui Jojakim teinud.

20. Sest se sündis nenda Jerusalemmaga ja Judaga Jehowa wihha pärrast, senni kui ta neid omma Palle eest ärraheitis; ja Sidkia pani Pabeli kuninga wasto.

25. Peatük.

Jerusalema ärrahäwwitamine: Judid wiakse wangi.

1. Ja se sündis temma wallitsusse ühheksamal aastal künnemal künnema ku päwal, et Pabeli kuningas Nebukadnetsar tuli, temma ja keik ta wäggi Jerusalemma wasto, ja löi leri temma wasto ülles; ja nemmad ehhtasid ülles pu tornid temma wasto ümberringi.

2. Ja nemmad pannid se liina kinni kuninga Sidkia ühheteistkümnest aastast sadik.

3. Selle ku ühheksamal päwal sai nälg woimust liinas, ja selle Ma rahwale ei olnud leiba.

4. Siis tungisid nemmad wäggise liina sisse, ja keik söamehhed pöggenesid öse sedda teed wärrawa pole nende kahhe müri wahhel, mis kuninga rohho-aia jures, (ja Kaldea-rahwas ollid ümberringi liina wasto) ja kuningas läks laggeda Ma teed.

5. Ja Kaldea wäggi aias kuningast takka ja said tedda kätte Jeriko laggeda Ma peäl, ja keik temma wäggi läks laiale ta jurest ärra.

6. Ja nemmad wötsid kuningast kinni ja wisid tedda ülles Pabeli kuninga jure Ribla, ja moistsid temma peäle kohhut.

7. Ja Sidkia poiad tapsid nemmad ta silma ees ärra, ja Sidkia silmad laskis ta pimmedaks tehja, ja tedda kahhe wask-ahhelaga kinnipanna ja tedda Pabeli wia.

8. Ja seitsmel wiendama ku päwal, se on Pabeli kuninga, Nebukadnetsari kuninga ühheksateistkümnes aasta, siis tuli kuninga wahhimeeste pealik Nebusaradan Pabeli kuninga sullane Jerusalemma,

9. Ja põlletas ärra Jehowa koia ja kunninga koia ja keik Jerusalemma koiad, ka keik suurte issandatte koiad põlletas ta ärra tullega.
10. Ja keik Kaldea wäggi, mis kunninga wahhimeeste pealikkul olli, kiskusid Jerusalemma mürid ümberringi mahha.
11. Ja muud rahwast, mis liñna jällejänud, ja need kargajad, kes ollid ärrakarganud Pabeli kunninga jure, ja mis mu rahwas olli, wiis Nebusaradan kunninga wahhimeeste pealik wangi.
12. Ja selle Ma alwast rahwast jättis kunninga wahhimeeste pealik monned jälle wina-mäggede ja põldude harriaks.
13. Ja need wask-sambad, mis Jehowa koias, ja need jallad ja wask-merre, mis Jehowa koias, murdsid Kaldea-mehhed katki ja wisid nende wasse Pabeli.
14. Ja need pottid, ja labbidad, ja noad, ja suitsetamise-rohho kausid ja keik wask-riistad, misga tenistust tehti, wötsid nemmad ärra.
15. Ja need süttepannud ja need pekkid, mis selgest kullast ja mis selgest hõbedast ollid, wöttis kunninga wahhimeeste pealik ärra.
16. Need kaks sammast, ühhe merre ja need jallad, mis Salomon olli lasnud tehha Jehowa koia tarwis; keige nende riistade waske ei wöind ülleswagida.
17. Ühhe samba kõrgus olli kahheksateistkümme künnart, ja se nup temma peäl olli wassest, ja se nuppo kõrgus olli kolm künnart, ja se wörk ja kranatiounad nuppo külges olli ümberringi, keik wassest; ja nisañoti olli teisel sambal wörgoga.
18. Ja kunninga wahhimeeste pealik wöttis ka ärra üllema-preestri Seraja ja preestri Sewanja teisest korrast, ja kolm läwwe-hoidjat.
19. Ta wöttis ka liñnast ühhe üllema-teenri, kes olli üllewataja üle söameeste, ja wiis meest neist, kes ikka kunninga silma ees ollid, mis liñnast leiti, ja wäe pealikko kirjutaja, kes se Ma rahwast söa tarwis ülleskirjotas, ja kuuskümme meest neist Ma rahwast, mis linnast leiti.
20. Ja kunninga wahhimeeste pealik Nebosadaran wöttis neid ja wiis neid Pabeli kunninga jure Ribla.
21. Ja Pabeli kuningas löi neid mahha ja surmas neid ärra Riblasse Amati male: nenda läks Juda ommalt maalt wangi.
22. Ja nende rahwa üle, mis Juda male jällejäeti, mis Nebukadnetsar Pabeli kuningas jällejättis, panni ta üllemaks Sawani poia Ahikami poia Kedalja.
23. Ja kui keik Juda wäe pealikkud said kuulda, nemmad ja nende mehhed, et Pabeli kuningas olli Kedalja üllemaks pannud, siis tullid nemmad Kedalja jure Mitspa: Kui Ismael Netanja poeg, ja Karei poeg Joanan, ja Tanumeti poeg Seraja se Netowati-mees, ja Maakati poeg Jaasanja, nemmad ja nende mehhed.
24. Ja Kedalja wandus neile ja nende meestele ja ütles neile: Ärge kartke Kaldea-rahwa allamad olles, jäge seie male ja jäge Pabeli kunninga allamaks, siis peab teil hea põlli ollema.

25. Ja se sündis seitsmel kuul, et Ismael tuli, kes Netanja poeg, kes Elisama poeg kuninglikkust soust, ja kümme meest temmaga, ja löid Kedalja mahha, et ta ärrasurri, ja need Judid ja Kaldea-mehhed, kes ta jures ollid Mitspas.
26. Siis wötsid keik rahwas kätte, ni hästi wähhemad kui suremad ja wäe pealikkud, ja tullid Egiptusse: sest nemmad kartsid Kaldea-rahwa eest.
27. Ja se sündis seitsmel aastal neljatkümmend, pärrast sedda, kui Juda kuningas Jojakin olli wangi widud, seitsmel kahheteistkümnema ku päwal kolmatkümmend, et Pabeli kuningas Ewilmerodak sel aastal, kui ta kuningaks sai, Juda kuninga Jojakini Pea wangikoiast üllestöstis,
28. Ja räkis temmaga lahkeste ja panni temma aujärje ülle nende kuningatte aujärre, kes ta jures Pabelis.
29. Ja ta wahhetas omma wangipölwe rided, ja söi allatsi leiba temma ees keige omma ello aia.
30. Ja ta toidussega olli se luggu: temma toidus anti temmale allatsi kuninga käest iggal päwal päwa ossa keige temma ello aia.

Teise Kuningatte Ramato Ots.

Essimenne Aia Ramat.

---

1. Peatük.

Essimeste peawannematte souwössa-arro.

1. Adam, Set, Enos.
2. Kenan, Maalalel, Jered,
3. Enok, Metusala, Lemek,
4. Noa, Sem, Ham ja Jewet.
5. Jeweti poiad on Komer ja Magog, ja Madai, ja Jawan, ja Tubal, ja Mesek ja Tiras.
6. Ja Romeri poiad on Askenas, ja Tiwat ja Togarma.
7. Ja Jawani poiad on Elisa ja Tarsisa, Kittim ja Rodanim.
8. Hami poiad on Kus ja Mitsraim, Put ja Kanaan.
9. Ja Kusi poiad on Seba, ja Hawila, ja Sabta, ja Rama ja Sabteka, ja Rama poiad on Seba ja Tedan.
10. Ja Kus sünnitas Nimrodi, se hakkas wäggewaks sama Ma peäl.
11. Ja Mitsraim sünnitas Ludimi, ja Anamimi, ja Leabimi, ja Nawtuhimi,
12. Ja Patrusimi, ja Kasluhimi (kust suggust Wilistid wäljatulnud) ja Kawtorimi.
13. Ja Kanaan sünnitas Sidoni omma essimesse poia, ja Hetti,

14. Ja Jebusi, ja Emori, ja Kirgasi,
15. Ja Iwwi, ja Arki, ja Sini,
16. Ja Arwadi, ja Semari, ja Hamati.
17. Semi poiad on Elam, ja Asur, ja Arpaksad, ja Lud, ja Aram, ja Uts, ja Huul, ja Keter ja Mesek.
18. Ja Arpaksad sünnitas Sela, ja Sela sünnitas Eberi.
19. Ja Eberil sündis kaks poega, esimesse nimmi olli Peleg, sest temma aeges jaeti se Ma ärra, ja ta wenna nimmi olli Joktan.
20. Ja Joktan sünnitas Almodadi, ja Selewi, ja Hatsarmaweti, ja Jara,
21. Ja Aborami, ja Usali, ja Tikla,
22. Ja Ebali, ja Abimaeli, ja Seba,
23. Ja Owiri, ja Awila ja Jobabi; keik need on Juktani poiad.
24. Sem, Arpaksad, Sela,
25. Eber, Peleg, Reu,
26. Serug, Naor, Tara,
27. Abram, sesamma on Abraam.
28. Abraami poiad on Isaak ja Ismael.
29. Need on nende sündimissed: Ismaeli esimesse poeg on Nebajot, ja Kedar, ja Adbeel, ja Mibsam,
30. Misma ja Tuma, Massa, Adad, ja Tema,
31. Jetur, Nawis ja Kedma, needsammad on Ismaeli poiad.
32. Ja Ketura Abraami lianaese poiad on need: temma töi ilmale Simrani, ja Joksani, ja Medani ja Midjani, ja Isbaki ja Sua; ja Joksani poiad on Seba ja Tedan.
33. Ja Midjani poiad on Ewo, ja Ewer, ja Anok, ja Abida ja Eldaa: need keik on Ketura poiad.
34. Ja Abraam sünnitas Isaaki, Isaaki poiad ollid Esaw ja Israel.
35. Esawi poiad ollid Eliwas, Ruel, ja Jeus, ja Jalam ja Kora.
36. Eliwasi poiad ollid Teman ja Omar, Sebi ja Katam, Kenas, ja Timna ja Amalek.
37. Rueli poiad ollid Nahat, Sera, Samma ja Missa.
38. Ja Seiri poiad ollid Lotan, ja Sobal, ja Sibon, ja Ana ja Tison, ja Etser ja Tisan.
39. Ja Lotani poiad on Hori ja Hemam, ja Lotani ödde olli Timna.
40. Sobali poiad ollid Alwan, ja Manaat, ja Ebal, Sewi ja Onam, ja Siboni poiad ollid Aja ja Ana.
41. Ana poiad ollid Tison, ja Tisoni poiad Amran, ja Esban, ja Itran ja Keran.
42. Etseri poiad ollid Pilhan, ja Saawan ja Akan: Tisan poiad ollid Uts ja Aran.
43. Ja needsinnatsed on need kuningad, kes Edomi maal wallitsenud, enne kui kuningas wallitses Israeli laste ülle: Pela Peori poeg, ja temma liina nimmi olli Tinnaba.

44. Ja Pela surri ärra, ja temma assemele sai kunningaks Sera poeg Jobab Potsrast.
45. Ja Jobab surri, ja ta assemele sai kunningaks Usam Temani maalt.
46. Ja Usam surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Pedadi poeg Adad, kes Midjanit mahhalöi Moabi wäljale, ja temma liñna nimmi olli Awit.
47. Ja Adad surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Samla Masrekast.
48. Ja Samla surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Saul Reobotist, mis jöe äres.
49. Ja Saul surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Akbori poeg Paallanan.
50. Ja Paallanan surri ärra, ja ta assemele sai kunningaks Adad, ja temma liñna nimmi olli Pai, ja ta naese nimmi Meetabeel Matredi tüttar, kes olli Meahabi tüttar.
51. Kui Adad ärrasurri, siis said würstiks Edomi male, würst Timna, würst Alja, würst Itet,
52. Würst Oolibama, würst Ela, würst Pinon,
53. Würst Kenas, würst Teman, würst Mibsar,
54. Würst Magdiel, würst Iram: need ollid Edomi würstid.

2. Peatük.

Jakobi poiad: Juda souwössä-arro.

1. Need ollid Israeli poiad: Ruben, Simeon, Lewi ja Juda, Isaskar ja Sebulon.
2. Tan, Josep ja Penjamin, Nawtali, Kad ja Aser.
3. Juda poiad ollid Er, ja Onan ja Sela, need kolm sündisid temmale Patsuast Kanaani-naesest; ja Er Juda essimenne poeg olli Jehowa silma ees kurri, sepärrast surmas Ta tedda.
4. Ja Tamar temã miñi töi temãle ilmale Peretsi ja Sera: keik Juda poege olli wiis.
5. Peretsi poiad ollid Etsron ja Hamul.
6. Ja Sera poiad ollid Simri, ja Etan, ja Eman ja Kalkol ja Tara: keik neid olli wiis.
7. Ja Karmi poiad Akan, kes Israelile tülli teggi, kes wallatust teggi selle ärrakautawa asjaga.
8. Ja Etani poiad Asarja.
9. Ja Etsroni poiad mis temmale sündisid, ollid Jerameel, ja Ram ja Kelubai.
10. Ja Ram sünnitas Añinadabi, ja Añinadab sünnitas Nahsoni Juda laste würsti.
11. Ja Nahson sünnitas Salma, ja Salma sünnitas Poasi,
12. Ja Poas sünnitas Obedi, ja Obed sünnitas Isai,

13. Ja Isai sünnitas omma esimesse poja Eliabi ja teise Abinadabi ja kolmandama Simea.
14. Neljandama Netaneeli, viiendama Raddai,
15. Kuendama Otsemi, seitsme Taweti.
16. Ja nende öed ollid Seruja ja Abigail, ja Seruja poisid ollid Absai, ja Joab, ja Asael kolmekeste.
17. Ja Abigail tõi ilmale Amasa, ja Amasa issa olli Jeter üks Ismaelimees.
18. Ja Kaleb Etsroni poeg sünnitas omma naese Asubaga ja Jeriotiga, ja needsinnatsed ollid temma poisid: Jeser ja Sobab ja Ardon.
19. Ja Asuba surri ärra, ja Kaleb wöttis enesele Ewrati naeseks, ja se tõi temmale ilmale Huri.
20. Ja Hur sünnitas Uri, ja Uri sünnitas Petsaleeli.
21. Ja pärrast heitis Etsron Makiri Kileadi issa tütre jure ja temma wöttis tedda naeseks, kui ta kuuskümmend aastat wanna olli, ja se tõi temmale Segubi ilmale.
22. Ja Segub sünnitas Jairi, ja temmal olli kolm kolmatkümmend liina Kileadi maal.
23. Ja Kesuri- ja Siria-rahwas wötsid Jairi küllad nende käest ärra, Kenati ja ta wähhemad liinad, kuuskümmend linna: keik need on Kileadi issa Makiri poisid.
24. Ja kui Etsron sai ärrasurnud Kalebi Ewrata, siis tõi Etsroni naene Abia temmale ka ilmale Ashuri Tekoa issa.
25. Ja Etsroni esimesse poja Jerameeli poisid ollid: se esimehe poeg Ram, ja Puna, ja Oren, ja Otsem ja Ahia.
26. Ja Jerameel sai teise naese, Atara nimmi, se olli Onami emma.
27. Ja Rami Jerameeli esimesse poja poisid ollid Maats, ja Jamin ja Eker.
28. Ja Onami poisid ollid Sammai ja Jada, ja Sammai poisid ollid Nadab ja Abisur.
29. Ja Abisuri naese nimmi olli Abihail, ja se tõi temmale ilmale Ahbani ja Molidi.
30. Ja Nadabi poisid ollid Seled ja Appaim, ja Seled surri ärra ilma lapsita.
31. Ja Appaimi poisid Isi, ja Isi poisid Sesan, ja Sesan poisid Ahlai.
32. Ja Jada Sammai wenna poisid ollid Jeter ja Jonatan, ja Jeter surri ärra ilma lapsita.
33. Ja Jonatani poisid Pelet ja Sasa: need ollid Jerameeli poisid.
34. Ja Sesanil ei olnud poege, waid tütreid; ja Sesanil olli üks Egiptusse-sullane, Jarra nimi,
35. Ja Sesan andis omma tütre Jarrale omma sullase naeseks, ja se tõi temmale ilmale Attai.
36. Ja Attai sünnitas Natani, ja Natan sünnitas Sabadi.
37. Ja Sabad sünnitas Ewlali, ja Ewlal sünnitas Obedi.
38. Ja Obed sünnitas Jeu, ja Jeu sünnitas Asarja.

39. Ja Asarja sünnitas Elets, ja Elets sünnitas Elasa.
40. Ja Elasa sünnitas Sismai, ja Sismai sünnitas Sallumi.
41. Ja Sallum sünnitas Jekamja, ja Jekamja sünnitas Elisama.
42. Ja Jerameeli wenna Kalebi poiad ollid Mesa temma esimesse poeg (se on Siwi issa) ja Maresa Ebroni issa poiad.
43. Ja Ebroni poiad ollid Kora, ja Tappua, ja Rekem ja Sema.
44. Ja Sema sünnitas Raami Jorkeami issa, ja Rekem sünnitas Sammai.
45. Ja Sammai poeg olli Maon, ja Maon olli Persuri issa.
46. Ja Ewa Kalebi liignaene tõi ilmale Arani, ja Motsa ja Kasesi, ja Aran sünnitas Kasesi.
47. Ja Jedai poiad ollid Regem, ja Jotam, ja Kesan, ja Pelet, ja Ewa ja Saaw.
48. Maaka Kalebi liignaene tõi ilmale Seberi ja Tirrana.
49. Ja tõi ka ilmale Saawi Madmanna issa, Sewa Makbena issa ja Kibea issa; ja Kalebi tüttar olli Aksa.
50. Need ollid Kalebi poiad: se poeg Hur Ewrata esimesse poeg, Sobal Kirjatjearimi issa.
51. Salma Petlemmi issa, Arew Petkaderi issa.
52. Ja Kirjatjearimi issa Sobali poiad ollid Haroe, Atsimenuot.
53. Ja Kirjatjearimi sugguwössad ollid, Itri- ja Puti- ja Sumati- ja Misrai-rahwas: neist on tulnud Sarati- ja Estauli-rahwas.
54. Salma poiad ollid, Petlemma- ja Netowati-rahwas, Atrot, Petjoab ja Atsimanati- ja Sori-rahwas.
55. Ja nende kirjutajatte sugguwössad, kes ellasid Jabetsis, ollid need Tiratid, Simatid, Sukatid; need on need Kenitid, kes tullid Ammatist, Rekabi perre issast.

3. Peatük.

Taweti sugguwössä-arro.

1. Ja needsinnatsed ollid Taweti poiad, mis temmale sündisid Ebronis: esimesse Amnon, Ahinoamist Isreelinaesest; teine Taniel Abigailist Karmelinaesest.
2. Kolmas Absalom Maaka Talmai Kesuri kunninga tütre poeg; neljas Adonia Aggiti poeg.
3. Wies Sewatja Abitalist, kues Iream, temma naesest Eglast.
4. Kuus sündisid temmale Ebronis, ja ta olli kuningas seal seitse aastat ja kuus kuud, ja Jerusalemmas olli ta kuningas kolmkümmend ja kolm aastat.
5. Ja needsinnatsed sündisid temmale Jerusalemmas: Simea, ja Sobab, ja Natan ja Salomon, neljakeste Patsuast Ammieli tütredest.
6. Ja Ibhar ja Elisama, ja Eliwelet,

7. Ja Noga, ja Neweg, ja Jawia,
8. Ja Elisama, ja Eljada ja Eliwelet, ühheksa.
9. Need on keik Taweti poiad, ilma need liignaeste poiad; ja Tamar olli nende ödde,
10. Ja Salomoni poeg olli Reabeam, selle poeg Abia, selle poeg Asa, selle poeg Josawat,
11. Selle poeg Joram, selle poeg Ahasja, selle poeg Joas,
12. Selle poeg Amatsja, selle poeg Asarja, selle poeg Jotam,
13. Selle poeg Ahas, selle poeg Hiskia, selle poeg Manasse,
14. Selle poeg Amon, selle poeg Josia.
15. Ja Josia poiad ollid: essimenne Joanan, teine Jojakim, kolmas Sidkia, neljas Sallum.
16. Ja Jojakimi poiad ollid: Jekonja ta poeg, Sidkia ta poeg.
17. Ja Jekonja poiad, kedda wangi woeti, ollid: Sealtiel temma poeg,
18. Ja Malkiram, ja Pedaja, ja Senatsar, Jekamja, Osama, ja Nebadja.
19. Ja Pedaja poiad ollid Serubabel ja Simej, ja Serubabeli poiad ollid Mesullam, ja Ananja ja Selomit nende ödde,
20. Ja Hasuba, ja Ohel, ja Perekja ja Asadja, Jusabbesed, wiekeste.
21. Ja Ananja poiad ollid, Pelatja ja Jesaja, Rewaja poiad, Arnani poiad, Obadja poiad, Sekanja poiad.
22. Ja Sekanja poiad Semaja, ja Semaja poiad ollid, Attus, ja Igal, ja Paria, ja Nearja ja Sawat, kuekeste.
23. Ja Nearja poeg Eljoenai, ja Iskia ja Asrikam, kolmekeste.
24. Ja Eljoenai poiad ollid, Odawaja, ja Eljasib, ja Pelaja, ja Akkub, ja Joanan, ja Telaja ja Anani, seitsmekeste.

4. Peatük.

Need Juda sugguwössad, kelle soust Kristus ep olle sündinud: Simeoni souwössa-arro, ja nende assemed.

1. Juda poiad ollid Perets, Etsron, ja Karmi, ja Hur ja Sobal.
2. Ja Sobali poeg Reaja sünnitas Jaati, ja Jaat sünnitas Ahumai ja Laadi; need on Sorati-rahwa sugguwössad.
3. Ja need on Etami issa poiad: Isreel, ja Isma ja Jobas, ja nende öe nimmi olli Atslelponi.
4. Ja Penuel Kedori issa, ja Eser Husa issa, need on Ewrata essimesse poia Huri poiad, kes Petlehemma-rahwa issa.
5. Ja Ashuril Tekoa issal olli kaks kaest, Ela ja Naara.
6. Ja Naara töi temmale ilmale Ahusami, ja Eweri, ja Temeni ja Ahastari; need on Naara poiad.

7. Ja Ela poisid olid Seret, Jetsoar ja Etnan.
8. Ja Kots sünnitas Anubi ja Atsobeba, ja Arumi poia Aharreli suguwössad.
9. Ja Jabets oli surema au sees kui ta wennad, ja ta emma pani ta nimme Jabets ja ütles: Sest ma olen tedda waewaga ilmale tonud.
10. Ja Jabets hüdis Israeli Jummalat appi ja ütles: Kui sa mind rohkeste önnistad ja mo raia laiaks teed, ja so kässi minnoga on, ja päästad mind sest kurjast, et se mulle melehaigust ei te, siis n. t. s. Ja Jummal satis, mis ta palus.
11. Ja Sua wend Kelub sünnitas Mehiri, se on Estoni issa.
12. Ja Eston sünnitas Petrawa, ja Pasea, ja Tehinna, Irnaasi issa; need on Reka mehed.
13. Ja Kenasi poisid olid Otniel ja Seraja, ja Otnieli poisid Atat.
14. Ja Meonotai sünnitas Owra, ja Seraja sünnitas Joabi, seppade-orro rahwa issa, sest nemmad olid seppad.
15. Ja Jewunne poia Kalebi poisid olid Iru, Ela ja Naam, ja Ela poisid Kenas.
16. Ja Jealleleli poisid olid Siw ja Siwa, Tirja ja Asareel.
17. Ja Esra poisid olid Jeter, ja Mered, ja Ewer ja Jalon, ja Meredi naene tõi ilmale Mirjami, ja Sammai, ja Isba Estemoa issa.
18. Ja ta naene Juda-soust tõi ilmale Jeredi Kedoni issa, ja Eberi Soko issa, ja Jekutieli Sanoa issa; ja need on Warao tütre Pitja poisid, kedda Mered oli naoseks wõtnud.
19. Ja Odia naese Naami öe poisid olid Reila issa, se Karmimees, ja Estemoa Maakati-mees.
20. Ja Simoni poisid olid Anmon ja Rinna, Pennanan ja Tilon, ja Isi poisid olid Soet ja Pensoet.
21. Juda poia Sela poisid olid, Er Leka issa, ja Laeba Maresa issa, ja selle perre suguwössad, kes kallist linnast riet teggid, Asbea suggus.
22. Ja Jokim, ja Koseba mehed, ja Joas ja Saraw, kes Moabide issandad olid, ja Jasubilehem; agga need on wannad asjad.
23. Nemmad olid pottiseppad ja ellasid Netaimis ja Kederas, nemmad jäid senna kunninga jure temma töle.
24. Simeoni poisid olid Nemuel ja Jamin, Jarib, Sera, Saul.
25. Selle poeg Sallum, selle poeg Mibsam, selle poeg Misma.
26. Ja Misma poisid, selle poeg Hammuel, selle poeg Sakkur, selle poeg Simeil.
27. Ja Simeil oli kuusteistkümme poega ja kuus tüttart, agga temma wendadel ei olnud palju poege, ja keik nende suguwössad ei sanud ni paljaks, kui Juda lapsed.
28. Ja nemmad ellasid Peersebas, ja Moladas ja Atsarsualis,
29. Ja Pillas, ja Etsemis ja Toladis,
30. Ja Petuelis, ja Ormas ja Siklagis,

31. Ja Petmarkabotis, ja Atsarsusimis, ja Petbiris ja Saaraimis: need ollid nende liĳnad, sennikui Tawet kuningaks sai.
32. Ja nende küllad ollid Eram ja Ain, Rimmon, ja Token ja Asan, wiis liĳna.
33. Ja keik nende küllad, mis nendesinnaste liĳnade ümberkaudo, ollid Paalist sadik; need on nende ello assemed ja nende sugguwõssa üllesarwamine nende seas.
34. Ja Mesobab, ja Jamlek, ja Josa Atmatsja poeg.
35. Ja Joel ja Jeu Josibja poeg, kes Seraja poeg, kes Asieli poeg.
36. Ja Elioenai, ja Jaokoba, ja Jesoaja, ja Asaja, ja Adiel, ja Jesimiel ja Penaja.
37. Ja Sisa Siwi poeg, kes Alloni poeg, kes Jedaja poeg, kes Simri poeg, kes Semaja poeg.
38. Needsinnatsed said nimme pärrast üllespandud kui würstid omma sugguwõssade sees, ja nende wannematte perred lautasid ennast wägga laiale.
39. Ja nemmad läksid siĳna, kust Kedori minnakse, orro pole homĳiko wasto, karja-maad omma puddolojustele otsima.
40. Ja nemmad leidsid wäggewat ja head karja-maad, ja se Ma olli keikipiddi lai, ja seäl olli rahhulinne ja waikne assi, sest Hami soust ollid need, kes seäl ennemuiste ellasid.
41. Ja need, kes nimme pärrast on ülleskirjotud, tullid Juda kunninga Hiskia aial ja löid nende telgid ja nende honed, mis seält leiti, mahha, ja kautasid neid sutumaks ärra tännapawani, ja ellased nende assemel, sest seäl olli nende puddolojustel karja-maad.
42. Ja nende seast, Simeoni poegest läksid Seiri mäggise male, wiissadda meest, ja Pelatja, ja Nearja, ja Rewaja ja Usiel Isi poiad ollid nende ees otsas.
43. Ja nemmad löid mahha neid, kes üllejānud, ja peāsnud Amaleki seltsist, ja ellasid seäl tännapawani.

5. Peatük.

Rubeni, Kadi ja Manasse pole souarro arrud.

1. Ja Rubeni Israeli essimesse poia poiad (sest temma olli essimenne poeg, agga kui ta omma issa sāngi sai ārrateotanud, siis anti temma essimesse sündimisse õigus Israeli poia Josepi poegadele, ja temma sugguwõssa ei arwatud mitte ülles essimesse poia õigusse kohta.
2. Sest Juda sai wäggewaks omma wendade seas ja sai würstiks ta assemele, ja essimesse poia õigus sai Josepile.)
3. Israeli essimesse poia Rubeni poiad ollid: Anok ja Pallu, Etsron ja Karmi.
4. Joeli poiad ollid: selle poeg Semaja, selle poeg Kog, selle poeg Simeil.
5. Selle poeg Mika, selle poeg Reaja, selle poeg Paal,

6. Selle poeg Peera, kedda Tiglat Pilneser Assuri kuningas wangi wiis, sesamma olli wüerst Rubeni laste seas.
7. Ja ta wendade seas ta sugguwössasid möda, kui neid üllesarwati nende sündimiste järrele, ollid pea-wannemad Jeiel ja Sekarja.
8. Ja Pela Asasi poeg, kes Sema poeg, kes Joeli poeg, se ellas Aroeris Nebust Paalmeonist sadik.
9. Ja ta ellas homõiko pool sest sadik, kust körbe minnakse Wratti jõe jurest: sest nende weiksid olli paljo Kileadi maal.
10. Ja Sauli aial söddisid nemmad Hagriidega, ja need langsid nende käe läbbi, ja nemmad ellasid nende telkide sees keige se Kileadi homõiko Ma pool.
11. Ja Kadi poiad ellasid nende kohhal Pasani maal Salkast sadik.
12. Joel olli pea-wannem ja Sawan temma järgminne, ja Jaenai ja Sawat ellasid Pasanis.
13. Ja nende wennad nende wannematte perrest ollid: Mikael, ja Mesullam, ja Seba, ja Jorai ja Jaekan, ja Sia, ja Eber, seitsmekeste.
14. Need ollid Abihaili poiad, kes Uri poeg, kes Jaroa poeg, kes Kileadi poeg, kes Mikaeli poeg, kes Jesisai poeg, kes Jaddo poeg, kes Pusi poeg.
15. Ahi Abdieli poeg, kes Kuni poeg olli, nende wannematte perres pea-wannem.
16. Ja nemmad ellasid Kileadis, Pasanis ja nende wähhematte liñnade sees, ja keige Saroni allewitte sees, nende raiast sadik.
17. Keik nende sugguwössad arwati ülles Juda kunninga Jotami päiwil, ja Israeli kunninga Jarobeami päiwil.
18. Rubeni ja Kadi poiad ja pool Manasse sugguarro, kes wahwad mehhed, mehhed kes kilpi ja moõka kandsid, ja kes ambo üllestombasid ja söa peäle ollid õppetud, neid olli nelliwietkümmend tuhhat seitsesadda ja kuuskümmend, kes woisid sötta miñna.
19. Ja nemmad söddisid Hagriidega, ja Jeturi ja Nawisi ja Nodabiga.
20. Ja nemmad said abbi nende wasto, ja need Hagriid anti nende kätte ja keik, kes nendega ollid: sest nemmad kissendasid Jummalala pole taplusses, ja ta wöttis nende palwed wasto, sest nemmad lootsid temma peäle.
21. Ja nemmad wisid ärra nende lodussid nende kamelid wiiskümmend tuhhat, ja puddolojuksid kakssadda ja wiiskümmend tuhhat, ja eeslid kakstuhhat, ja inimeste hingesid saddatuhhat.
22. Sest paljo on mahhalödud ja langenu, sest Jummalast olli se söddiminne, ja nemmad ellasid nende assemel, senni kui neid wangi widi.
23. Ja selle pole Manasse sugguarro poiad ellasid seäl maal, Pasanist Paalhermonist, ja Senirist ja Hermoni mäest sadik siggisid nemmad.
24. Ja need ollid nende wannematte perrette pea-wannemad: kül Ewer, ja Isi, ja Eliel, ja Asriel ja Irmeja, ja Odawja ja Jahtiel, wäggewad wahwad mehhed, kuulsad mehhed, omma wannematte perrette pea-wannemad.

25. Ja nemmad teggid wallatust omma wannematte Jummal wasto, ja hoidsid hora wisil nende Ma rahwa jummalad takka, kedda Jummal nende eest olli ärrakautanud.
26. Ja Israeli Jummal ärratas Wuli Assuri kunninga waimo nende wasto, ja Tiglat Pilneseri Assuri kunninga waimo, ja wiis neid ärra wangi, need Rubeni ja Kadi lapsed, ja se pole Manasse suggu-arro, ja satis neid Ala, ja Abori, ja Ara ja Kosani jõe pole tännapawani.
27. Lewi poiad ollid, Kerson, Keat ja Merari.
28. Ja Keati poiad ollid, Amram, Itssar, ja Ebron ja Usiel.
29. Ja Amrami lapsed ollid, Aaron, ja Moses ja Mirjam, ja Aaroni α poiad ollid, Nadab ja Abiu, Eleasar ja Itamar.
30. Eleasar sünnitas Pineasi, Pineas sünnitas Abisua.
31. Ja Abisua sünnitas Puki, ja Puki sünnitas Usi.
32. Ja Usi sünnitas Serahja, ja Serahja sünnitas Merajoti.
33. Merajot sünnitas Amarja, ja Amarja sünnitas Ahitubi.
34. Ja Ahitub sünnitas Sadoki, ja Sadok sünnitas Ahimaatsi.
35. Ja Ahimaats sünnitas Asarja, ja Asarja sünnitas Joanani.
36. Ja Joanan sünnitas Isarja, seeb se on, kes olli preestri-ammeti peäl seäl koias, mis Salomon üllesehhitas Jerusalemma.
37. Ja Asarja sünnitas Amarja, ja Amarja sünnitas Ahitubi.
38. Ja Ahitub sünnitas Sadoki, ja Sadok sünnitas Sallumi.
39. Ja Sallum sünnitas Ilkia, ja Ilkia sünnitas Asarja.
40. Ja Asarja sünnitas Seraja, ja Seraja sünnitas Jotsadaki.
41. Ja Jotsadak läks ka, kui Jehowa Juda ja Jerusalemma rahwast laskis wangi wia Nebukadnetsari käe läbbi.

6. Peatük.

Lewi souwössä arro, nende teggemissed ja assemed.

1. Lewi poiad ollid, Kersom, Keat ja Merari.
2. Ja need on Kersomi poegade nimed: Libni ja Simej;
3. Ja Keati poiad ollid, Amram, ja Itsar, ja Ebron ja Usiel.
4. Merari poiad ollid, Mahli ja Musi; ja need on Lewi sugguwössad nende wannematte seas.
5. Kersomist olli: selle poeg Libni, selle poeg Jahhat, selle poeg Simma.
6. Selle poeg Joa, selle poeg Iddo, selle poeg Sera, selle poeg Jeatrai.
7. Keati poiad ollid: selle poeg Amminadab, selle poeg Kora, selle poeg Assir.
8. Selle poeg Elkana, ja selle poeg Ebjasaw, ja selle poeg Assir.
9. Selle poeg Tahhat, selle poeg Uriel, selle poeg Usia, ja selle poeg Saul.
10. Ja Elkana poiad ollid, Amasai ja Ahimot.

11. Elkana, selle Elkana poisid olid: selle poeg Sowel, ja selle poeg Nahhat.
12. Selle poeg Eliab, selle poeg Jeroham, selle poeg Elkana.
13. Ja Samueli poisid olid, se esimese Wasni ja Abia.
14. Merari poisid olid, Mahli, selle poeg Libni, selle poeg Simej, selle poeg Usa.
15. Selle poeg Simea, selle poeg Aggia, selle poeg Asaja.
16. Ja needsinatsed on, kedda Tawet seadis laulo kordade tarwis Jehowa kotta, sest aiast kui se laekas sai hingamise asset.
17. Ja nemmad tenisid maia ees, koggodusse telgi ees laulmisega, senni kui Salomon Jehowa kodda ülesehhitas Jerusalemma, ja nemmad seisid omma wisi järrele ommas tenistuses.
18. Ja need on, kes seal seisid ja nende poisid: Keati laste poegadest Eman se laulja, kes Joeli poeg, kes Samueli poeg,
19. Kes Elkana poeg, kes Jeroami poeg, kes Elieli poeg, kes Toa poeg,
20. Kes Suwi poeg, kes Elkana poeg, kes Mahhati poeg, kes Amasai poeg,
21. Kes Elkana poeg, kes Joeli poeg, kes Asarja poeg, kes Sewanja poeg,
22. Kes Tahhati poeg, kes Assiri poeg, kes Ebjasawi poeg, kes Kora poeg,
23. Kes Itssari poeg, kes Keati poeg, kes Lewi poeg, kes Israeli poeg.
24. Ja temma wend Asaw se seisis ta parramal polel; Asaw olli Perekjau poeg, kes Simea poeg,
25. Kes Mikaeli poeg, kes Paaseja poeg, kes Malkia poeg,
26. Kes Etni poeg, kes Sera poeg, kes Adaja poeg,
27. Kes Etani poeg, kes Simma poeg, kes Simej poeg,
28. Kes Jahhati poeg, kes Kersomi poeg, kes Lewi poeg.
29. Ja Merari poisid nende wennad olid pahhemal polel: Etan Kisi poeg, kes Abdi poeg, kes Malluki poeg,
30. Kes Asabja poeg, kes Amatsja poeg, kes Ilkia poeg,
31. Kes Amtsi poeg, kes Pani poeg, kes Semeri poeg,
32. Kes Mahli poeg, kes Musi poeg, kes Merari poeg, kes Lewi poeg.
33. Ja nende wennad need Lewitid olid seatud keigesugguse Jummalaga koia maia tenistusse tarwis.
34. Agga Aaron ja ta poisid suitsetasid põlletamise-ohwri altari peäl ja suitsetamise altari peäl, keige tö jures keigepühhamas paikas, ja piddid ärraleppitamist teggema Israeli eest keik sedda möda, kui Moses Jummalaga sullane olli käsknud.
35. Ja needsinatsed olid Aaroni poisid: selle poeg Eleasar, selle poeg Pineas, selle poeg Abisua,
36. Selle poeg Puki, selle poeg Usi, selle poeg Serahja,
37. Selle poeg Merajot, selle poeg Amarja, selle poeg Ahitub,
38. Selle poeg Sadok, selle poeg Ahimaats.
39. Ja need olid nende ello-assemed nende tuggewad liñnad, nende raiade

sees, mis Aaroni poegele, Keati laste sugguwössale anti, sest neile sai se
essimenne liisk.

40. Ja neile anti Ebronit Juda maalt ja temma allewid ta ümber.

41. Agga selle liina wälja ja ta küllad andsid nemmad Jewunne poia Kalebile.

42. Ja Aaroni poegadele andsid nemmad need pelgo-liinad, Ebroni ja Libna ja
selle allewid, ja Jattiri, ja Estemoa ja ja selle allewid,

43. Ja Oloni ja ta allewid, Tebiri ja ta allewid,

44. Ja Asani ja ta allewid, ja Petsemesi ja ta allewid.

45. Ja Penjamini sugguarrust, Keba ja ta allewid, ja Alleteti ja ta allewid, ja
Anatoti ja ta allewid; keik nende liinasid olli kolmteistkümend liina nende
sugguwössade sees.

46. Ja neile teistele Keati poegadele selle sugguarro sugguwössast anti pole
Manasse teisest sugguarro polest, liisko läbbi kümme liina.

47. Ja Kersomi poegadele nende sugguwössasid möda anti Isaskari
sugguarrust, ja Aseri sugguarrust, ja Nawtali sugguarrust ja Manasse
sugguarrust, Pasanist kolmteistkümend liina.

48. Merari poegadele nende sugguwössasid möda anti Rubeni sugguarrust ja
Kadi sugguarrust, ja Sebuloni sugguarrust, liisko läbbi kaksteistkümend liina.

49. Agga Israeli lapsed andsid Lewitidele need liinad ja nende allewid.

50. Ja nemmad andsid Juda laste sugguarrust, ja Simeoni laste sugguarrust, ja
Penjamini laste sugguarrust, liisko läbbi needsiñnatsed liinad, mis nemmad
nimme pärrast nimetasid.

51. Ja teistele, kes Keati laste sugguwössadest, said nende raia liinad Ewraimi
sugguarrust antud.

52. Ja nemmad andsid neile need pelgo-liinad, Sekemi ja ta allewid Ewraimi
mäggiselt maalt, ja Keseri ja ta allewid,

53. Ja Jokmeami ja ta allewid, ja Pettoroni ja ta allewid,

54. Ja Ajaloni ja ta allewid, ja Katrimmoni ja ta allewid.

55. Ja Manasse polest sugguarrust anti Aneri ja ta allewid, ja Pilami ja ta
allewid, neile teistele, kes Keati sugguwössast.

56. Kersoni poegadele sai teisest Manasse sugguarro polest Kolan Pasanis ja
ta allewid, ja Astarot ja ta allewid.

57. Ja Isaskari sugguarrust Kedes ja ta allewid, Tobrat ja ta allewid.

58. Ja Ramot ja ta allewid, ja Anem ja ta allewid.

59. Ja Aseri sugguarrust Masal ja ta allewid, ja Abdon ja ta allewid.

60. Ja Ukok ja ta allewid, ja Reob ja ta allewid.

61. Ja Nawtali sugguarrust Kedes, mis Kalileas, ja ta allewid, ja Ammon ja ta
allewid, ja Kirjataim ja ta allewid.

62. Teiste Merari poegadele sai Sebuloni sugguarrust Rimmono ja ta allewid,
Tabor ja ta allewid.

63. Ja teile pool Jordani Jeriko kohta Jordani homõiko pool Rubeni sugguarrust, Petser kõrbes ja ta allewid, ja Jatsa ja ta allewid.
64. Ja Kedemot ja ta allewid, ja Mewaas ja ta allewid.
65. Ja Kadi sugguarrust Ramot, mis Kileadis, ja ta allewid, ja Maanaim ja ta allewid,
66. Ja Esbon ja ta allewid, ja Jaaser ja ta allewid.

7. Peatük.

Teiste kue sou-arro souwössade arro, ja nende assemed.

1. Ja Isaskari poiad ollid, Tola ja Wua, Jasub ja Simron, neljakeste.
2. Ja Tola poiad ollid, Usi, ja Rewaja, ja Jeriel, ja Jamai, ja Ibsam ja Samuel, pea-wannemad omma wannematte perette sees, need ollid Tolast wäggewad wahwad mehhed omma sündimiste järrele; ja nende arro olli Taweti päiwil kakskolmatkümmand tuhat ja kuussadda.
3. Ja Usi poiad ollid, Israja, ja Israja poiad ollid Mikael ja Obadja ja Joel, Issia; keik need wiis ollid pea-wannemad.
4. Ja nendega ollid nende sugguwössasid möda nende wannematte perette sees söawäe hulgad, neid olli kuusneljatkümmand tuhat; sest neil olli paljo naesi ja poege.
5. Ja nende wennad keige Isaskari sugguwössade sees, mis wäggewad wahwad mehhed, neid olli seitseühheksatkümmand tuhat, mis keik sugguwössä möda üllesarwati.
6. Penjamini poiad ollid, Pela ja Peker ja Jediael, kolmekeste.
7. Ja Pela poiad ollid: Etsbon, ja Usi, ja Usiel, ja Jerimot ja Iri, wiekeste, wannematte perrette pea-wannemad, wäggewad wahwad mehhed, ja nende sugguwössast arwati ülles kakskolmatkümmand tuhat ja nelli neljatkümmand.
8. Ja Pekeri poiad ollid: Semira, ja Joas, ja Elieser, ja Eljoenai, ja Omri, ja Jeremot, ja Abia, ja Anatot ja Alamet; keik need ollid Pekeri poiad.
9. Ja nende sugguwössast nende sündimissi möda, nende wannematte perette pea-wannemad, kes wäggewad wahwad mehhed, arwati ülles kakskümmand tuhat ja kakssadda.
10. Ja Jediaeli poiad olli Pillan, ja Pillani poiad ollid: Jeus, ja Penjamin, ja Ehud, ja Kenaana, ja Setan, ja Tarsis ja Ahisaar.
11. Need keik ollid Jediaeli poiad, nende wannematte pea-wannematte seas wäggewad wahwad mehhed, neid olli seitseteistkümmand tuhat ja kakssadda, kes woisid sötta miñna söddima.
12. Ja Suwim ja Uwim ollid Iri poiad, Usim olli Ahheri poegadest.
13. Nawtali poiad ollid, Jatsiel ja Kuni ja Jetser ja Sallum, Pilla poiad.

14. Manasse poisid olid Asriel, kes ta õige naene ilmale tõi; temma liignaene se Siria naene tõi ilmale Makiri Kileadi issa.
15. Ja Makir võttis naeseks, Uwimi ja Suwimi õdde, ja nende õe nimmi olli Maaka, ja Manasse teise poja nimi olli Selowwad, ja Selowwadil olli tütrid.
16. Ja Maaka Makiri naene tõi poja ilmale ja pani ta nimme Peres, ja tema wenna nimi olli Seres, ja selle poisid olid Ulam ja Rekem.
17. Ja Ulami poisid Pedan: needsinnatsed on Kileadi poisid, kes Makiri poeg, kes Manasse poeg.
18. Ja temma õdde Moleket tõi ilmale Issodi, ja Abieseri ja Mahla.
19. Ja Semida poisid olid Ahjan, ja Sekem, ja Likki, ja Aniam.
20. Ja Ewraimi poisid olid Sutela, ja selle poeg Pered, ja selle poeg Tahhat, ja selle poeg Elada, ja selle poeg Tahhat.
21. Ja selle poeg Sabad, ja selle poeg Sutela, ja Eser, ja Elad; ja Kati mehhed, kes seal maal sündinud, tapsid neid ärra, sest nemmad olid allaläinud, nende lodussed ärrawõtma.
22. Ja Ewraim nende issa leinas mitto aega, ja temma wennad tullid tedda trööstima.
23. Ja ta heitis omma naese jure, ja se sai käima peäle, ja tõi poja ilmale, ja temma pani temmale nimme Peria, et se naene olli õnnetusses olnud temma koias.
24. Ja temma tüttar olli Seera, ja se ehitas allumisse ja üllemisse Pettoroni ja Ussenseera.
25. Ja selle poeg Rewa, ja selle poeg Resew, ja selle poeg Tela, ja selle poeg Tahhan.
26. Selle poeg Ladan, selle poeg Ammihud, selle poeg Elisama,
27. Selle poeg Nun, selle poeg Josua.
28. Ja nende pärrandus ja nende ello-assemed olid Petel ja ta wähhemad liñnad, ja homõiko pool Naaran, ja õhto pool Keser ja ta wähhemad liñnad, ja Sekem ja ta wähhemad liñnad, Assast ja ta wähhemist liñnadest sadik.
29. Ja Manasse poegade made pool olli Petsean ja ta wähhemad liñnad, Taanak ja ta wähhemad liñnad, Megiddo ja ta wähhemad liñnad, Tor ja ta wähhemad liñnad: nende sees ellasid Israeli poja Josepi lapsed.
30. Aseri poisid olid, Imna, ja Iswa, ja Iswi, ja Peria, ja Sera nende õdde.
31. Ja Peria poisid olid Eber, ja Malkiel, se on Pirsawiti issa.
32. Ja Eber sünnitas Jawleti, ja Someri, ja Otami, ja Sua nende õdde.
33. Ja Jawleti poisid olid, Pasak, ja Pimmal ja Aswat: need on Jawleti poisid.
34. Ja Semeri poisid olid, Ahilja Rogga, Jeuba ja Aram.
35. Ja ta wenna Elemi poisid olid, Sowa, ja Imna, ja Seles, ja Amal.
36. Sowa poisid olid, Sua, ja Arnewer, ja Sual, ja Peri, ja Imra.
37. Petser, ja Hod, ja Samma, ja Silsa, ja ltran, ja Peera.
38. Ja Jeteri poisid olid, Jewunne, ja Piswa, ja Ara.

39. Ja Ula poiad ollid, Ara, ja Anniel, ja Ritsja.

40. Need keik on Aseri poiad nende wannematte perrette pea-wannemad ärrawallitsetud wäggewad wahwad mehhed, kes üllemad würstide seast; ja nende sugguwössä arwati ülles söawäe ja söddimisse tarwis, neid mehhi nende arro järrele olli kuuskolmatkümmand tuhhat.

8. Peatük.

Penjamini souwössä laiem arro Sauli pärrast.

1. Ja Penjamin sünnitas Pela omma essimesse poia, Asbel olli teine ja Ahra kolmas,

2. Noa neljas, ja Rawa wies.

3. Ja Pelal ollid need poiad, Addar, ja Kera, ja Abiud,

4. Ja Abisua, ja Raaman, ja Ahoa,

5. Ja Kera, ja Sewuwan, ja Uram.

6. Ja need on Ehudi poiad: need on need wannematte pea-wannemad nende seas, kes ellawad Kebas, ja neid widi Manaati.

7. Ja Naaman, ja Ahia, ja Kera, sesiñane wiis neid ärra; ja ta sünnitas Usa ja Ahiudi.

8. Ja Saaram sünnitas lapsi Moabi wällisel maal (pärrast kui ta need teised olli lasknud ärraminna) Usimiga ja Paaraga omma naestega.

9. Ja ta sünnitas Odesi omma naesega Jobabi, ja Sibja, ja Mesa, ja Malkami.

10. Ja Jeutsi, ja Sobja, ja Mirma: needsinnatsed ta poiad ollid wannematte pea-wannemad.

11. Ja Usimiga süñitas ta Abitubi ja Elpaali.

12. Ja Elpaali poiad ollid, Eber, ja Misam, ja Semer, se ehhtas Ono ülles ja Lodi ja selle wähhemad linnad.

13. Ja Peria, ja Sema, need ollid wañematte pea-wannemad nende seas, kes Ajalonis ellasid, need aiasid Kati-rahwast ärra.

14. Ja Ahjo, Sasak ja Jeremot,

15. Ja Sebadja, ja Arad, ja Eder,

16. Ja Mikael, ja Ispa, ja Joa ollid Peria poiad.

17. Ja Sebadja, ja Mesullam, ja Iski, ja Eber,

18. Ja Ismerai, ja Islia, ja Jobab ollid Elpaali poiad.

19. Ja Jakim, ja Sikri, ja Sabdi,

20. Ja Elienai, ja Siltai, ja Eliel,

21. Ja Adaja, ja Peraja, ja Simrat ollid Simeil poiad.

22. Ja Ispan, ja Eber, ja Eliel,

23. Ja Abdon, ja Sikri, ja Anan,

24. Ja Aananja, ja Elam, ja Antotia,

25. Ja Iwdeja, ja Penuel ollid Sasaki poiad.
26. Ja Samserai, ja Searja, ja Atalja,
27. Ja Jaaresja, ja Elia, ja Sikri ollid Jeroami poiad.
28. Needsinnatsed ollid wannematte pea-wannemad, omma sündimiste järrele pea-wannemad; need ellasid Jerusalemmas.
29. Ja Kibeonis ellasid Kibeoni issa, ja ta naese nimmi olli Maaka.
30. Ja ta essimenne poeg Abdon, ja Sur, ja Ris, ja Paal, ja Nadab,
31. Ja Kedor, ja Ahjo, ja Seker.
32. Ja Miklot sünnitas Simea, ja needsinnatsed ellasid ka omma wendade kohhal Jerusalemmas omma wendadega.
33. Ja Ner sünnitas Kisi, ja Kis sünnitas Sauli, ja Saul sünnitas Jonatani, ja Malkisua, ja Abinadabi, ja Esbaali.
34. Ja Jonatani poeg olli Meribbaal, ja Meribbaal sünnitas Mika.
35. Ja Mika poiad ollid, Piton, ja Melek, ja Tareo, ja Ahas.
36. Ja Ahas sünnitas Joadda, ja Joadda sünnitas Aleteti, ja Asmaweti, ja Simri; ja Simri sünnitas Motsa.
37. Ja Motsa sünnitas Pinea, selle poeg olli Rawa, selle poeg Elasa, selle poeg Atsel.
38. Ja Atselil olli kuus poega, ja need ollid nende nimmed: Asrikam, Pokru ja Ismael, ja Searja, ja Obadja, ja Anan; keik need ollid Atseli poiad.
39. Ja Eseki temma wenna poiad ollid, Ulam ta essimenne poeg, teine Jeus, ja kolmas Eliwelet.
40. Ja Ulami poiad ollid wäggewad wahwad mehhed, kes ammo üllestombasid, ja neil olli palju poege ja poegade poege, sadda ja wiiskümmend; keik needsinatsed on Penjamini poegadest.

9. Peatük.

Rahwas, mis Jerusalemmas ja Kibeonis ellanud.

1. Ja keik Israeli sugguwössad arwati ülles, ja wata, need on kirjutud Israeli kuningatte ramatusse, ja Juda-rahwas olli wangi widud Pabeli omma wallatusse pärrast.
2. Ja need essimessed, kes seäl ellasid, kes omma pärrandusse sees ollid ja omma lihnade sees, need ollid Israeli-rahwas, preestrid, Lewitid ja Netinid.
3. Ja Jerusalemmas ellasid monned Juda lastest, ja Penjamini lastest, ja Ewraimi, ja Manasse lastest.
4. Utai olli Ammiudi poeg, kes Omri poeg, kes Imri poeg kes Pani poeg, Juda poia Peretsi poegadest.
5. Ja Silonist olli Asaja se essimenne poeg ja temma poiad.
6. Ja Sera poegadest olli Jeuel ja ta wennad, kuussadda ja ühheksakümmend.

7. Ja Penjamini poegadest olli Sallu Mesullami poeg, kes Odawja poeg, kes Asnua poeg.
8. Ja Ibneja Jeroami poeg, ja Ela Usi poeg, kes Mikri poeg, ja Mesullam Sewatja poeg, kes Reueli poeg, kes Ibnia poeg.
9. Ja nende wennad nende sugguwössasid möda ühheksa sadda ja kuuskümmend: keik need mehhed ollid wannematte pea-wannemad omma wannematte perrette sees.
10. Ja nende preestride seast ollid, Jedaja, ja Jojarib, ja Jakin.
11. Ja Jummala koias olli wüerst Asarja Ilkia poeg, kes Mesullami poeg, kes Sadoki poeg, kes Merojoti poeg, kes Ahitubi poeg.
12. Ja Adaja Jeroami poeg, kes Passuri poeg, kes Malkia poeg, ja Maesai Adieli poeg, kes Issera poeg, kes Mesullami poeg, kes Mesillemiti poeg, kes Immeri poeg.
13. Ja nende wennad, kes pea-wannemad omma wannematte perrette sees, tuhat ja seitsesadda ja kuuskümmend, wäggewad wahwad mehhed, Jummala koia tenistusse teggemisse jures.
14. Ja Lewitide seast ollid Semaja Assubi poeg, kes Asrikami poeg, kes Assabja poeg Merari poegadest.
15. Ja Pakbakar, Eres ja Kalal, ja Matanja Mika poeg, kes Sikri poeg, kes Asawi poeg.
16. Ja Obadja Semaja poeg, kes Kalali poeg, kes Jedutuni poeg; ja Perekja Asa poeg, kes Elkana poeg, kes Netowatide küllade sees ellas.
17. Ja need wärrawa hoidjad ollid Sallum, ja Akkub, ja Talmon, ja Ahiman, ja nende wennad, Sallum olli se pea-mees.
18. Ja siit sadik ollid nemmad kunninga wärrawas homõiko-pool wärrawa hoidjad Lewi laste leri sid möda.
19. Ja Sallum Kore poeg, kes Ebjasabi poeg, kes Kora poeg, ja temma wennad ta issa perrest need Kora lapsed ollid se tenistusse teggemisse kallal telgi läwwe hoidjad; ja nende wannemad ollid Jehowa leri ümber ja hoidsid sedda paika, kust sissemindi.
20. Ja Pineas Eleasari poeg olli ennemuiste wüerst nende ülle ; Jehowa olli temmaga.
21. Sekarja Meselema poeg olli wärrawa hoidja koggodusse telgi ukse jures.
22. Keik need ollid ärrawallitsetud wärrawa hoidjaks läwwede jures kakssadda ja kaksteistkümmend: nemad ollid omma küllade sees omõa sugguwössasid möda üllesarwatud; neid olli Tawet ja Samuel se näggia seädnud nende truisse pärrast.
23. Ja nemmad ja nende poiad ollid Jehowa koia wärrawatte jures, selle telgi maia jures wahtis.
24. Nende nelja tule pool ollid nemad wärrawatte hoidjad, homõiko, öhto, pohja ja louna pool.

25. Ja nende wennad ollid omã küllade sees, et nemãd igga seitsme päwa pärrast ühhest aiast teise piddid tulles nende üllemattega.
26. Sest nemãd ollid truid, need nelli, kes üllemad wãrrowa hoidjatte seast, ja need ollid Lewitid, ja nemmad ollid nende kambritte ja Jummalã koia warrandusse ülle.
27. Nemmad jäid ka öse Jummalã koia ümber, sest nende holeks olli wahhikord, ja nemmad ollid wõtmette ülle igga homõiko.
28. Ja neist ollid monningad tenistusse riistade ülle, sest arro pärrast wisid nemmad neid sisse ja töid neid ka arro pärrast wãlja.
29. Ja monned neist ollid seãtud nende riistade ülle ja keige pühha paiga riistade ülle, ja pene-jahho, ja wina, ja ölli, ja wiroki ja kalliste rohtude ülle.
30. Ja preestride poegadest ollid monned, kes sedda salwi neist kallist rohtudest piddid seggama apteekri wisil.
31. Ja Mattitja neist Lewitidest (se olli Sallumi essimenne poeg Kora lastest) olli truusse pärrast se ülle, mis pañnude sees tehti.
32. Ja Keati laste poegadest nende wendadest ollid leibade ülle, mis kuld-laua peãle, et nemmad neid igga hingamisse-pãwa piddid üllespañema.
33. Ja needsinnatsed ollid need lauljad wannematte pea-wannemad Lewitide seas, kes kambritte sees, ollid muust amõtist lahti, sest neil olli ööd ja pãwad teggemist laulmisse tõga.
34. Needsinnatsed ollid Lewitide seast wannematte pea-wannemad, need pea-mehhed omma sugguwössade sees, need ellasid Jerusalemmas.
35. Ja Kibeonis ellasid Kibeoni issa Jeiel, ja ta naese nimmi olli Maaka,
36. Ja ta essimenne poeg Abdon, siis Sur ja Kis, ja Paal, ja Ner, ja Nadab,
37. Ja Kedor, ja Ahjo, ja Sekarja, ja Miklot.
38. Ja Miklot sünnitas Simami, ja ka needsinnatsed ellasid omma wendade kohhal Jerusalemmas omma wendadega.
39. Ja Ner sünnitas Kisi, ja Kis sünnitas Sauli, ja Saul sünnitas Jonatani, ja Malkisua, ja Abinadabi, ja Esbaali.
40. Ja Jonatani poeg olli Meribbaal, ja Meribbaal sünnitas Mika.
41. Ja Mika poiad ollid Piton, ja Melek ja Tahrea.
42. Ja Ahas sünnitas Jaera, ja Jaera sünnitas Alemeti, ja Asmaweti, ja Simri, ja Simri sünnitas Motsa.
43. Ja Motsa sünnitas Pinea, ja selle poeg olli Rewaja, selle poeg Elasa, selle poeg Atsel.
44. Ja Atselil olli kuus poega, ja need on nende nimmed: Asrikam, Pokru, ja Ismael, ja Searja, ja Obadja, ja Anan: need on Atseli poiad.

10. Peatük.

Sauli surm ja wallitsusse ots.

1. Ja Wilistid söddisid Israeli wasto, ja Israeli mehhed pöggenesid Wilistide eest ärra, ja mis mahhalödi, langsid Kilboa mäe peäle.
2. Ja Wilistid aiasid Sauli ja temma poiad takka, ja Wilistid löid Jonatani, ja Amminadabi, ja Malkisua, Sauli poiad mahha.
3. Ja se taplus olli Sauli wasto raske, ja need, kes lasksid ammoga, juhtusid ta peäle, ja ta kartis küttide eest.
4. Ja Saul ütles omma söa-riistade kandja wasto: Tomba omma moök wälja ja pista mind sega läbbi, et needsinnatsed ümberleikamatta ei tulle ja ei te immet minnoga; agga temma söa-riistade kandja ei tahtnud mitte, sest ta kartis wägga; ja Saul wöttis moöka ja langes isse selle sisse.
5. Ja kui ta söa-riistade kandja näggi, et Saul olli surnud, siis langes temma ka isse moöga sisse ja surri ärra.
6. Nenda surri Saul ärra ja ta kolm poega, ja keik temma suggu surrid ühtlase ärra.
7. Kui keik Israeli mehhed, kes orgus ollid, näggid, et nemmad ärrapöggenesid, ja et Saul ja ta poiad ollid surnud, siis jätsid nemmad ommad liñnad mahha ja pöggenesid ärra, ja Wilistid tullid ja ellasid nende sees.
8. Ja se sündis teisel päwal, et Wilistid tullid neid mahhalödud paljaks risuma, ja nemad leidsid Saulit ja ta poiad maast Kilboa mäe peält.
9. Ja nemad risusid tedda paljaks, ja wötsid ta Pea ja ta söa-riistad ärra, ja läkkitasid Wilistide male ümberkaudo, et nemmad piddid omma ebba-jummalattele ja rahwale röömsad sannumed kulutama.
10. Ja nemmad pannid temma söa-riistad omma jumalatte kotta, ja ta pea-lae löid nemmad Tagoni koia külge.
11. Kui keik, kes Jabesis, mis Kileadis, sedda keik kuulsid, mis Wilistid Saulile ollid teinud:
12. Siis wötsid keik wahwad mehhed kätte, ja töid Sauli kehha ja ta poegade kehhad ärra, ja wisid neid Jabesi ja matsid nende luud ühhe tamē alla, mis Jabesis, ja paastusid seitse päwa.
13. Nenda surri Saul ärra omma wallatussesse, mis ta Jehowa wasto teinud, ja Jehowa sanna wasto, mis ta mitte ei piddand, ja ka, et ta noia käest küssis α ja nou otsis.
14. Ja ei noudnud Jehowat mitte, sepärrast surmas Ta tedda, ja satis se kunningrigi Taweti Isai poia kätte.

11. Peatük.

Tawetit tõstetakse kuningaks üle Israeli, saab Sioni liina kätte: temma wahwad pealikkud.

1. Ja keik Israeli-rahwas koggusid Taweti jure Ebroni, ja ütlesid: Wata, meie olleme sinno lu ja sinno lihha.
2. Jubba eile ja enne, jubba siis kui Saul kuningas olli, saatsid sinna Israeli lapsed wäljammema ja sissetullema; ja Jehowa sinno Jummal on sulle öölnud: Sinna pead mo Israeli rahwast kui karjane hoidma, ja sinna pead mo Israeli rahwa üle wüerst ollema.
3. Ja keik Israeli wannemad tullid kunninga jure Ebroni, ja Tawet teggi nendega seädust Ebronis Jehowa ees; ja nemad woidsid Tawetit kuningaks üle Israeli Jehowa sanna möda, mis ta räkind Samueli läbbi.
4. Ja Tawet läks keige Israeliga Jerusalemma, se on Jebus, sest seäl ollid need Jebusid, kes seäl maal ellasid.
5. Ja Jebusi-rahwas ütlesid Tawetile: Ei sinna sa mitte seie sisse; ja Tawet sai Sioni tuggewa kantsi kätte, se on Taweti lin.
6. Ja Tawet olli üttelnud: Kes ial esmalt Jebusid mahhalööb, se peab pea-mehheks ja pealikkuks sama; ja Joab Seruja poeg sai esmalt senna ülles, ja ta sai pea-mehheks.
7. Ja Tawet ellas tuggewas kantsis, sepärrast nimmetati sedda Taweti liñnaks.
8. Ja ta ehhtas se liina ümberringi Millust, senni kui ümber ja ümber; ja Joab kohendas sedda, mis liñnast jällejäänud.
9. Ja Tawet läks ikka suremaks, ja wäggede Jehowa olli temmaga.
10. Ja needsinnatsed on nende wäggewatte pea-mehhed, mis Tawetil ollid, kes temma jures wahwad ollid ta kuningrikis keige Israeliga, et nemmad tedda piddid kuningaks tõstma Jehowa sanna möda Israeli pärrast.
11. Ja se on nende wäggewatte arro, mis Tawetil ollid: Jasobeam Akmoni poeg, kes üllematte pealikutte pea-mees olli: se tõstis omma piki ülles kolme saa wasto, kedda ta ühhe hobiga mahhalöi.
12. Ja ta järgminne olli Eleasar Todo poeg Ahohimees, se olli nende kolme wäggewa seast.
13. Sesamma olli Tawetiga Pasdammimis, ja Wilistid ollid senna koggunud taplema, ja üks põllo-ossa olli täis odre, ja rahwas olli ärrapöggenend Wilistide eest.
14. Ja nemmad jäid seisma kesk põllo-ossa, ja peästsid sedda ärra ja löid Wilistid mahha, ja Jehowa satis suurt abbi.
15. Ja need kolmed neist kolmekümnest peamehhest läksid senna alla kaljo peäle Taweti jure Adullami kopasse, kui Wilistide wäggi Rewaimi orgus leris olli.

16. Ja Tawet olli siis tuggewas kantsis, ja Wilistide linna wäggi olli siis Petlemmas.

17. Ja Taweti peäle tulli himmo, et ta ütles: Kes annaks mulle wet jua Petlemma kaewust, mis wärrawa suus on ?

18. Siis tungisid need kolm wäggise Wilistide lerist läbbi, ja wötsid wet Petlema kaewust, mis wärrawa suus, ja kandsid ja töid sedda Taweti kätte: agga Tawet ei tahtnud sedda mitte jua, waid wallas sedda mahha Jehowale,

19. Ja ütles: Se olleks mulle teotusseks mo Jummal ees, kui ma sedda teeksin, kas ma peaksin nende hinge eest nendesinnaste meeste werd joma? sest nemmad on omma hinge eest sedda wet tonud; sepärrast ei tahtnud ta sedda jua. Sedda teggid need kolm wäggewat meest.

20. Ja Abisai Joabi wend, se olli nende kolme pea-mees, ja temma töstis omma piki ülles kolme saa wasto ja löi neid mahha, ja ta olli kulus nende kolme seast.

21. Nende kolme seast teisest arrust olli ta au sees ja olli neile pealikkuks: agga ta ei sanud mitte nende kolme essimesse wasto.

22. Penaja Jojada poeg, kes Kabseelist, ühhe wahwa mehhe poeg, olli ka suur teggude pärrast: temma löi kaks Moabi wäggewat meest mahha, ja ta läks alla ja löi ühhe loukoera otse kaewandusse mahha lumme aial.

23. Ja ta löi ühhe wägga pitka Egiptusse-mehhe mahha, kes wiis künart pitk, ja Egiptusse-mehhe käes olli piik kui lönga-poom, ja ta läks alla temma wasto keppiga, ja kiskus se pigi Egiptusse-mehhe käest wäggise ärra ja tappis tedda ärra omma pigiga.

24. Sedda teggi Penaja Jojada poeg, sepärrast olli ta kulus nende kolme wäggewa seast.

25. Wata, nende kolmekümne seast olli tema au sees, agga nende kolme wasto ei sanud ta mitte, ja Tawet panni tedda oma üllema wäe üle.

26. Ja nende wäe-hulkade wäggewad ollid, Asael Joabi wend, Ellanan Todo poeg Petlemmast.

27. Sammot Arorimees, Elets Pelonimees.

28. Ira Ikkesi poeg Tekoamees, Abieser Antotimees.

29. Sibsai Usatimees, Ilai Ahoimees.

30. Maarai Netowatimees, Eled Paana poeg Netowatimees.

31. Itai Ribai poeg, kes Penjamini laste Kibeast, Penaja Pirratonimees.

32. Urai Kaasi jöggedest, Abiel Arbatimees.

33. Asmawet Paarumimees, Eljabba Saalbonimees.

34. Kisonimehhe Asemi poiad ollid Jonatan, Sage poeg Ararimees.

35. Ahiam Sakari poeg Ararimees, Eliwal Uri poeg.

36. Ewer Mekeratimees, Ahja Pelonimees.

37. Etsro Karmelimees, Naarai Esbai poeg.

38. Joel Natani wend, Mibbar Agri poeg.

39. Selek Ammonimees, Narai Perotimees, Joabi Seruja poia söa-riistade kandja.
40. Ira Itrimees, Kareb Itrimees.
41. Uria Ittimees, Sabad Ahlai poeg.
42. Adina Sisa poeg Rubenimees, Rubeni laste pea-mees, ja kolmkümmend ollid üllemad tedda.
43. Anan Maaka poeg ja Josawat Mitnimees.
44. Usia Asteratimees, Sama ja Jeil, Otami Aroerimehhe poisid.
45. Jediael Simri poeg, ja Joa temma wend Tiitsimees.
46. Eliel, Ammahawim, ja Jeribal, ja Josawja, Elnaami poisid, ja Irma Moabimees.
47. Eliel, ja Obed, ja Jaasiel Metsobajast.

12. Peatük.

Need wahwad mehhed, kes Taweti pole heitnud.

1. Ja need ollid, kes Taweti jure tullid Siklagi, kui ta ennast weel pididi hoidma Sauli Kisi poia eest, ja need ka ollid nende wäggewatte seast, kes söas aitsid.
2. Kes ammoga ehhitud, ja lasksid parrema ja pahhema käega kiwwa ja nolesid ammo peält; nemmad ollid Sauli wendest Penjaminist.
3. Se pea-mees olli Ahieser ja Joas, Semaa Kibeati mehhe poisid, ja Jesiel, ja Pelet Asmaweti poisid, ja Peraka, ja Jeu Antoti mees,
4. Ja Ismaja Kibeonimees, wäggew nende kolmekümne seast ja kolmekümne üllem,
5. Irmeja, ja Jaasiel, ja Joanan, ja Josabad Kederati-mees.
6. Elusai, ja Jerimot, ja Pealja, ja Semarja, ja Sewatja Aruwimees.
7. Elkana, ja Issia, ja Asarel, ja Joeser, ja Jasobam, Korrimehhed.
8. Ja Joela ja Sebadja Jeroami poisid Kedorist.
9. Ja Kadimehhist lahusid ärra Taweti seltsi senna tuggewa kantsi körbe, wäggewad wahwad söale öppetud söamehhed, kes moistsid kilbi ja pigi peäle, ja nende silmad ollid kui loukoerte silmad, ja ollid ni kerged jooksma, kui weikised hirwed mäggede peäl.
10. Eser essimeñe, Obadja teine, Eliab kolmas,
11. Mismanna neljas, Irmeja wies,
12. Attai kues, Eliel seitsmes,
13. Joanan kahheksas, Elsabad ühheksas,
14. Irmeja kümnes, Makbañi üksteistkümnes.
15. Need ollid Kadi poegest wäe pea-mehhed, üks neist wähhemist olli üle saa, ja neist suremist tuhhande üle.

16. Need on needsammad, kes ülle Jordani läksid essimessel kuul, kui se keik ülle kallaste wet täis olli, ja aiasid ärra keik orgude rahwast, kes homõiko ja öhto pool.
17. Ja monned Penjamini ja Juda lastest tullid siñna tuggewa kantsi Taweti jure.
18. Ja Tawet läks nende wasto, ja räkis ja ütles neile: Kui teie tullete rahhoga minno jure mind aitma, siis peab mo südda teiega ollema ühhes nous: agga kui tullete mind kawwalaste saatma mo waenlaste kätte, et kül minno kä ei olle wäggiwalda, siis nähko meie wannematte Jummal ja nomigo teid.
19. Ja waim panni Amasa kui ride ennese ümber, kes üllematte pealikkutte pea-mees, et ta ütles: Sinno pärralt olleme Tawet sinnoga Isai poeg! rahho, rahho olgo sulle, ja rahho olgo sellele, kes sind aitab, sest sinno Jummal on sind aitnud; ja Tawet wöttis neid wasto ja panni neid wäe-hulkade pea-mehhiks.
20. Ja Manasse lastest heitsid Taweti seltsi, kui ta tuli Sauli wasto sötta Wilistidega, agga nemmad ei aitnud neid: sest Wilistide würstid ollid tedda nouga ärrasaatnud ja öölnud: Kül se maksaks meie Pead, kui ta heidaks omã issanda Sauli seltsi.
21. Kui ta läks Siklagi, siis heitsid temma seltsi Manasse suggust Adna, ja Josabad, ja Jediael, ja Mikael, ja Josabad, ja Eliu, ja Siltai, pea-mehhed ülle igga tuhhande, mis Manassel ollid.
22. Ja needsammad aitsid Tawetit söa-hulkade wasto, sest nemmad keik ollid wäggewad wahwad mehhed ja said wäe alla pealikkuks.
23. Sest sel aial tuli neid paljo pääw päwalt Taweti jure, tedda aitma, senni kui ta södda-wäggi ni sureks sai, kui Jummal wäggi.
24. Ja se on nende pea-meeste arro, kes söa tarwis walmistatud, kes tullid Taweti jure Ebroni, Sauli kuningriki temma kätte saatma, Jehowa su-sanna järrele.
25. Juda lapsed, kes kilbid ja pigid kandsid, neid olli kuustuhhat ja kahheksasadda, mis söa tarwis walmistud.
26. Simeoni lastest, mis wäggewad wahwad söas, olli seitsetuhhat ja sadda.
27. Lewi lastest nellituhhat ja kuussadda.
28. Ja Jojada olli würst Aaroni suggust, ja temmaga kolmtuhhat ja seitsesadda.
29. Ja Sadok üks wäggew wahwa noormees, ja ta issa suggust kaks kolmatkümmand üllemat.
30. Ja Penjamini lastest Sauli wendadest olli kolm tuhhat, sest siit sadik hoidis nende surem hulk Sauli suggu pole.
31. Ja Ewraimi lastest olli kakskümñend tuhhat ja kahheksasadda wäggewat wahwa kulust meest omma wannematte suggus.
32. Ja Manasse polest sugguarrust olli kahheksateistkümmand tuhhat, kes nimme pärrast üllesnimmetud, et nemmad piddid tulles, Taweti kuningaks töstma.

33. Ja Isaskari lastest, kes moistsid parrast aega targaste arwata, mis Israel piddi teggema; nende pea-mehhi olli kakssadda, ja keik nende wennad käisid nende su-sanna järrel.
34. Sebulonist, kes sötta woisid miñna, kes taplust moistsid seäda keigesugguste söa-riistadega, neid olli wiiskümmend tuhhat, kes tössise süddamega wisi pärrast ollid.
35. Ja Nawtalist tuhhat pealikkut, ja nendega olli kilpide ja pikidega seitse neljatkümmend tuhhat.
36. Ja Tani lastest, kes moistsid taplust seäda, olli kahheksa kolmatkümmend tuhhat ja kuus sadda.
37. Ja Aserist, kes sötta woisid miñna ja moistsid taplust seäda, olli nellikümmend tuhhat.
38. Ja teile pool Jordani, Rubeni ja Kadi, ja Manasse pole sugguarro lastest keigesugguste söa-riistadega tapluisse tarwis, neid olli sadda ja kakskümmend tuhhat.
39. Keik needsinnatsed ollid söamehhed, kes taplusses wisi pärrast ollid, need tullid hea-kohtlase süddamega Ebroni, Tawetit kuningaks töstma keige Israeli ülle; ja keikil muil Israeli rahwal olli ka üks meel, Tawetit kuñingaks tösta.
40. Ja nemmad ollid seäl Taweti jures kolm päwa sömas ja jomas, sest nende wennad ollid neile sedda walmistanud.
41. Ja ka need, kes nende jures liggi ollid Isaskarist, ja Sebulonist, ja Nawtalist sadik, töid leiba eeslide, ja kamelide, ja hobbo-eeslide selgas, ja weistega paljo jahho-roga, wigi-marja kakkusid, ja rosina-kobbaraid, ja wina, ja ölli, ja weiksid, ja puddolojuksid: sest rööm olli Israelis.

13. Peatük.

Seädusse laekas tuakse ärra Kirjatjearimist.

1. Ja Tawet piddas nou nende pealikkuttega ülle igga tuhhande ja ülle igga saa, keige würstidega.
2. Ja Tawet ütles keige Israeli koggodusse wasto: Kui se teie melest hea on, ja on se Jehowa meie Jumjala käest: siis käigem peäle, lähätagem omma teiste wendade jure keige Israeli made sisse, ja nende preestride ja Lewitide jure, kes nende jures, need liñnad läbbi, kus nende allewid, et nemmad meie jure kogguwad.
3. Ja togem omma Jumjala laekast jälle enneste jure, sest meie ei olle tedda mitte noudnud Sauli päiwil.
4. Ja keik se koggodus käskis nenda tehha, sest se assi olli keige rahwa melest öige.

5. Ja Tawet kogkus keik Israeli-rahvast Siori jöest, mis Egiptusses, seält sadik, kust Amati minnakse, et nemmad piddid Jummalä laekast Kirjatjearimist ärratoma.
6. Ja Tawet läks ülles ja keik Israel Paala Kirjatjearimi pole, mis Juda-maal on, seält üllestoma Jehowa Jummalä laeka, kes istub Kerubide peäl, kus se nimmi appi hütakse.
7. Ja nemmad wisid se Jummalä laeka ue wankriga Abinadabi koiast, ja Usa ja Ahjo saatsid sedda wankriga.
8. Ja Tawet ja keik Israel mängisid Jummalä ees keigest wäest kül laulude ja kanneltega, ja nabli-mängidega, ja trummidega, ja wask-trummidega ja trumpetidega.
9. Ja kui nemmad tullid Kidoni rehhe-allussest sadik, siis pistis Usa omma kät wälja, et ta piddi sedda laekast kinni piddama, sest need weiksed heitsid körwale.
10. Ja Jehowa wihha süttis põllema Usa wasto ja löi tedda mahha, sepärrast et ta omma kät olli laeka külge pistnud; ja ta surri siñna paika ärra Jummalä ette.
11. Ja Taweti meel sai pahhaseks, et Jehowa Usa kallal olli löhkumist teinud, ja panni selle paigale nimme Perets-Usa tännapäwani.
12. Ja Tawet kartis Jummalat sel päwal ja ütles: Kuida woin ma Jummalä laekast ennese jure wia?
13. Ja Tawet ei lasknud mitte ennese jure sedda laekast tua Taweti liñna, waid laskis sedda körwale wia Obed-edomi Kittimehhe kotta.
14. Ja Jummalä laekas jäi Obed-edomi Kittimehhe kotta, senna temä kotta kolm kuud, ja Jehowa önnistas Obed-edomi koia ja keik, mis temmal olli.

14. Peatük.

Iram: Taweti poiad: ta saab woimust Wilistide peäle.

1. Ja Iram Tirusse kuningas läkkitas Käskusid Taweti jure, ja seedripuid, ja müriseppe ja puseppe, temmale ühhe koia ehhitama.
2. Ja Tawet tundis, et Jehowa tedda olli kinnitand kuningaks Israeli ülle: sest temma kuñingriik sai kõrgeks ta Israeli rahwa pärrast.
3. Ja Tawet wöttis weel naesi Jerusalemas, ja Tawet sünnitas weel poege ja tütrid.
4. Ja need on temma laste nimmed, mis temmale said Jerusalemmas: Sammua ja Sobab, Natan ja Salomon,
5. Ja Ibbar, ja Elisua, ja Elpelet,
6. Ja Noga, ja Neweg, ja Jawia,
7. Ja Elisama, ja Peeljada ja Eliwelet.

8. Kui Wilistid said kuulda, et Tawet olli kuningaks woitud keige Israeli ülle, siis läksid keik Wilistid ülles, Taweti otsima; ja kui Tawet sedda kulis, siis läks ta nende wasto.
9. Ja Wilistid tullid ja lautasid ennast laiale Rewaimi orko.
10. Ja Tawet küssis Jummal käest ja ütles: Kas ma pean Wilistide wasto üllesminnema, ja kas sa neid mo kätte annad? ja Jehowa ütles temmale: Minne ülles, sest ma tahhan neid so kätte anda.
11. Ja kui nemmad said üllesläinud Paalperatsimi, siis löi Tawet neid senna mahha, ja Tawet ütles: Jummal on mo käe läbbi minno waenlased löhkunud, otsego wessi middagi läbbi sööb; sepärrast pandi selle paigale nimmi Paalperatsim.
12. Ja nemmad ollid senna jätnud ommad jummalad, ja Tawet käskis neid tullega ärrapölletada.
13. Ja Wilistid wötsid jälle tulla, ja lautasid ennast laiale senna orko.
14. Ja Tawet küssis ta Jummal käest; ja Jummal ütles temmale: Sinna ei pea mitte nende järrele üllesminnema, minne ümber neist möda, et sa nende jure saad Peka-marjapude kohta.
15. Ja kui sünnib, et sa nende Peka-marjapude ladwus mühhisemist kuled, siis minne wälja söddima, sest Jummal on so ele wäljaläinud, Wilistide wägge mahhalöma.
16. Ja Tawet teggi, nenda kui Jummal tedda käsknud; ja nemmad löid Wilistide wägge mahha Kibeonist Keserist sadik.
17. Ja Tawet sai kuulsaks keige made sees, ja Jehowa pani omma hirmo keige pagganatte peäle.

15. Peatük.

Seädusse laekas wiakse Sioni.

1. Ja temma teggi ennesele koiad Taweti liña, ja walmistas asset Jummal laekale ja löi temmale telgi ülles.
2. Siis ütles Tawet, et Jummal laekast ei piddand ükski mu kandma, kui Lewitid, sest neid on Jehowa ärrawallitsenud, et nemmad Jummal laekast peawad kandma ja tedda tenima iggaweste.
3. Ja Tawet koggus keik Israeli kokko Jerusalemma, Jehowa laekast üllestoma senna paika, mis ta temmale olli walmistanud.
4. Ja Tawet koggus Aaroni poiad ja Lewitid kokko.
5. Keati poegadest olli Uriel se üllem, ja ta wennad, neid olli sadda ja kakskümmend.
6. Merari poegadest Asaja se üllem, ja ta wennad, neid olli kakssadda ja kakskümmend.

7. Kersomi poegadest Joel se üllem, ja ta wennad, neid olli sadda ja kolmkümmend.
8. Elitsawani poegadest Semaja se üllem, ja ta wennad, neid olli kakssadda.
9. Ebroni poegadest Eliel se üllem, ja ta wennad, neid olli kahheksakümmend.
10. Usieli poegadest Amminadab se üllem, ja ta wennad, neid olli sadda ja kaksteistkümmend.
11. Ja Tawet kutsus Sadoki ja Abjatari need preestrid, ja need Lewitid Urieli, Asaja ja Joeli, Semaja ja Elieli, ja Amminadabi.
12. Ja ütles neile: Teie ollete Lewitide wannematte pea-wannemad, pühhitsege ennast teie isse ja teie wennad, et teie Jehowa Israeli Jummal laeka üllestote senna paika, mis ma temmale ollen walmistanud.
13. Sest sepärrast, et teie essimessel korral ei olnud kandmas, siis teggi Jehowa meie Jummal löhkumist meie seas, et meie tedda ei noudnud, nenda kui kohhus.
14. Ja preestrid ja Lewitid pühhitesid ennast, et nemmad Jehowa Israeli Jummal laekast piddid üllestoma.
15. Ja Lewitide poiad kandsid Jummal laeka, nenda kui Moses Jehowa sanna järrele olli käsknud, omma Olla peäl nende kangidega, mis nende külges.
16. Ja Tawet ütles Lewitide üllemattele, et nemmad piddid ommad wennad, need lauljad, seädma laulo-mängi riistadega, nabli-mängide, ja kannelte ja wask-trummidega, et nemmad piddid wahwaste heält teggema rõmuks.
17. Ja Lewitid seädsid Joeli poia Emani, ja ta wendest Perekja poia Asawi, ja enneste wendadest, Merari poegest, Etani Kusaja poia.
18. Ja ommad wennad nendega teisest korrast, Sekarja, Pen ja Jaasiel, ja Semiramot, ja Jehiel, ja Uni, Eliab ja Penaja, ja Maaseja, ja Matitja, ja Eliweleu, ja Mikneja, ja Obed-edom, ja Jeiel, kes wärrawa-hoidjad.
19. Ja need lauljad Eman, Asaw ja Etan teggid heält wask-trummidega.
20. Ja Sekarja, ja Asiel, ja Semiramot, ja Jehiel, ja Uni, ja Eliab, ja Maaseja ja Penaja nabli-mängidega, Alamoti wisi.
21. Ja Matitja, ja Eliweleu, ja Mikneja, ja Obed-edom, ja Jeiel, ja Asasja kanneltega, Seminiti-wisil ühte luggu.
22. Ja Kenanja Lewitide üllem olli loo wiside ülle, ja õppetas loo wisid piddama, sest ta olli moistlik.
23. Ja Perekja ja Elkana ollid wärrawahoidjad laeka jures.
24. Ja Sebanja, ja Josawat, ja Netaneel, ja Amasai, ja Sekarja, ja Penaja, ja Elieser, need preestrid, aiasid trumpetidega Jummal laeka ees, ja Obed-edom ja Jehia ollid wärrawa-hoidjad laeka jures.
25. Nenda ollid Tawet ja Israeli wannemad, ja pealikkud ülle igga tuhhande minnemas, Jehowa seädusse laeka üllestoma Obed-edomi koiast rõmoga.
26. Ja se sündis, kui Jummal need Lewitid aitis, kes Jehowa seädusse laeka kandsid, siis ohwerdasid nemad Jehowale seitse wärse ja seitse jära.

27. Ja Taweti selgas olli kallis linnane kuub, ja ka keige Lewitide selgas, kes sedda laekast kandsid, ja lauljatte selgas, ja Kenanja selgas, kes laulo-wiside ülle olli lauljatte seas: agga Taweti selgas olli ka linnane käiksitta-kueke.

28. Ja keik Israeli rahwas töid Jehowa seädusse laeka ülles öiskamissegga ja passuna heälega, ja trumpetidega, ja wask-trummidega, ja teggid heäle nabli-mängidega ja kanneltega.

29. Ja se sündis, kui Jehowa seädusse laekas sai Taweti liina jure, siis watis Mikael Sauli tüttar aknast, ja näggi kunninga Taweti hüppawad ja mängiwad, ja temma ei pannud tedda mikski ommas süddames.

16. Peatük.

Taweti kituse-laul: seädminne seädusse laeka jures.

1. Ja nemmad wisid Jummalala laeka ja pannid sedda telgisse seisma, mis Tawet temmale olli ülleslönud; ja nemmad töid senna põlletamise- ja tänno-ohwrid Jummalala ette.

2. Ja kui Tawet sai põlletamise- ja tänno-ohwrid ohwerdand, siis önnistas temä Jehowa nimmel rahwast.

3. Ja ta jaggas igga Israeli mehhele, ni hästi mehhele kui naesele, iggäuühhele, leiwa-kakko ja kauni tükki lihha, ja plasko wina.

4. Ja ta seädis Jehowa laeka ette monned Lewitide seast tenima, Jehowa Israeli Jummalala nimme kulutama, ja tännama ja kiitma.

5. Asaw olli se üllem, ja Sekarja temma järgminne, Jeiel, ja Semiramot, ja Jehiel, ja Matitja, ja Eliab, ja Penaja, ja Obed-edom ja Jeiel nabli-mängidega ja kanneltega, ja Asaw teggi heält wask-trummidega.

6. Ja Penaja ja Jaasiel, need preestrid, trumpetidega allati Jummalala seädusse laeka ees.

7. Selsammal päwal siis andis Tawet essimest korda Asawi ja ta wendade holeks, et nemmad piddid Jehowa kiitma:

8. Tännage Jehowat, hüüdke temma nimme appi, andke teäda temma teud rahwa seas.

9. Laulge temmale, laulge kites temmale, möttelge keik ta imme-asjad järrele.

10. Kitelge temma pühha nimme pärrast, nende südda sago röömsaks, kes Jehowat otsiwad.

11. Noudke Jehowat ja temma rammo, otsige allati temma Palle.

12. Piddage meles ta imme-asjad, mis ta teinud, temma immeteud ja need kohto-asjad, mis temma su räkünd.

13. Oh teie Israeli, temma sullase suggu, Jakobi, temma ärrawallitsetud sullase poiad!

14. Temma on Jehowa meie Jummal, keiges Ma-ilmas on ta kohto-asjad.

15. Piddage iggaweste meles temma seädus, se sanna, mis ta on käsknud piddada tuhhandest põlwest sadik.
16. Mis ta on teinud Abraamiga, ja piddage meles se wanne, mis ta wandunud Isaakile,
17. Ja pannud Jakobile seädmisses, Israelile iggawesseks seädusseks,
18. Ja öölnud: Sulle tahhan ma Kanaani-maad teie pärris-ossa jauks anda.
19. Kui teid olli pissut inimessi, kui teid wägga pissut, ja teie kui woörad ellasite seälsammas.
20. Kui nemmad käisid ühhest rahwast teise, ja ühhest kuningrigist teise rahwa jure.
21. Temma ei lasknud keddagi neile liga tehha, ja nomis nende pärrast kuningaid.
22. Äрге putuge mo woitud rahwa külge, ja ärge tehke mitte kurja mo prohwetidele.
23. Laulge Jehowale keik ma-ilm, kulutage röömsaste pääw päwalt temma abbi.
24. Juttustage pagganatte seas temma au, keige rahwa seas ta imme-asjad.
25. Sest suur on Jehowa ja wägga kitusse wäärt, ja ta on kartusse wäärt ennam, kui keik muud jummalad.
26. Sest keik mu rahwa jummalad on tühjad jummalad, agga Jehowa on taewast teinud.
27. Suur au ja auustus on Temma ees, rammo ja rööm on temma pühhas paikas.
28. Andke Jehowale, oh rahwa sugguwössad! andke Jehowale au ja rammo.
29. Andke Jehowale temma nimme au, wige andid ja tulge ta ette, kummardage Jehowat pühhas auustusses.
30. Wärrisego Temma ees keik ilma-ma, ma-ilm jääb ka kindlaks, et se ei kõigu.
31. Taewad römustago ennast, ja Ma olgo wägga römus, ja sago pagganatte seas ööldud: Jehowa on kuningas.
32. Merri ja keik temma täius kohhisego, wälli hüppago römo pärrast, ka keik mis seäl peäl on.
33. Siis öiskago metsa puud, Jehowa ees, sest ta tulleb kohhut moistma Ma-ilma peäle.
34. Tännage Jehowat, sest temma on hea, sest ta heldus kestab iggaweste.
35. Ja üttele: Sada meile abbi, meie ärrapeästmisse Jummal, ja koggu meid ja peästa meid pagganatte seast ärra, et woime so pühha nimme tännada, ja sinno kitusses kitelda.
36. Kidetud olgo Jehowa Israeli Jummal ikka ja iggaweste, ja keik rahwas üttele Amen! ja kiitko Jehowat.
37. Ja ta jättis siñna Jehowa seädusse laeka ette Asawi ja temma wennad, et nemmad piddid tenima se laeka ees allati, päwa teggemist iggapäwa tehhes.

38. Ja Obed-edom ja nende wennad, neid olli kuuskümmend ja kahheksa, ja Obed-edomi Jedutuni poeg ja Osa said wärrawa-hoidjaks,
39. Ja preestrit Sadokit ja ta wennad, need preestrid, jättis ta Jehowa maia ette senna kõrge paika, mis Kibeonis.
40. Et nemmad piddid põlletamise-ohwrid ohwerdama Jehowale seäl põlletamise-ohwri altari peäl allati, homõiko ja öhto; ja keik sedda möda, kui on kirjutud Jehowa kässo-õppetussesse, mis ta Israeli kätte käsknud.
41. Ja nendega olli Eman ja Jedutun, ja need teised, kes ärrawallitsetud, kes nimme pärrast ollid üllesnimmetud, et nemmad piddid Jehowat tännama, et ta heldus iggaweste kestab.
42. Nenda ollid nende jures Eman ja Jedutun, trumpetide ja wask-trummidega heält teggemas, ja Jummal laulo mängidega, ja Jedutuni poiad ollid wärrawa jures.
43. Ja keik rahwas läksid iggamees omma koio, ja Tawet läks taggasi omma perret önnistama.

17. Peatük.

Taweti nou templi pärrast: Jehowa tootab sured asjad.

1. Ja se sündis, kui Tawet ommas koias ellas, siis ütles Tawet prohwetile Natani wasto: Wata, minna ellan ühhe seedripu koia sees, ja Jehowa seädusse laekas seisab tekkide al.
2. Ja Natan ütles Taweti wasto: Te keik, mis so süddames, sest Jummal on sinnoga.
3. Ja selsammal ösel sündis, et Jummal sanna Natani kätte sai ja ütles:
4. Minne ja ütle mo sullase Taweti wasto: Nenda ütleb Jehowa, sa ei pea mulle mitte kodda üllesehitama ello-maiaks.
5. Sest minna ep olle ühhesgi koias ellanud sest päwast, kui ma Israeli-rahvast ollen üllestonud, tännapäwani, waid ollen olnud minnemas ühhest honest teise ja ühhest maiast teise.
6. Kus ma ial keige Israeli lastega ollen käinud, kas ma ühhe sanna lausnud ühhelegi Israeli kohtomoistjale, kedda ma ollen käsknud omma rahwa kui karjane hoida, ja üttelnud: Mikspärrast ei ehita teie mulle mitte üht kodda seedri-puust?
7. Sepärrast pead sa nenda mo sullase Tawetile ütlema: Nenda ütleb wäggede Jehowa, ma ollen sind karja-aiast puddolojuste järrelt wötnud, et sa piddid mo rahwa Israeli ülle würstiks ollema.
8. Ja ollen sinnoga olnud keikis paikus, kus sa ial käinud, ja ollen keik so waenlased so eest ärrakautanud ja sulle nimme teinud, kui nende suurte nimmi, kes Ma peäl.

9. Ja omma rahwa Israelile tahhan ma asset tehha ja tedda istutada, et ta ommas paikas ellab ja seält ennam ei ligu; ja pöratsed inimessed ei pea tedda mitte ennam waewama, nenda kui ennemuiste.
10. Sest neist päiwist, kui ma käsko andsin kohtomoistjattele omma rahwa Israeli pärrast, siis ollen ma allandanud keik so waenlased, ja minna Natan annan sulle teäda, et Jehowa sulle tahhab suurt suggu sata.
11. Ja peab sündima, kui sinno päwad täis sawad, et sa omma wannemattega läinud maggama, siis tahhan Minna so suggu sata tousma so järrele, kes so poegest peab sama, ja selle kunningrigi kinnitada.
12. Sesamma peab Mulle ühhe koia üllesehhitama, ja ma tahhan temma aujärje kinnitada iggawesseks aiaks.
13. Minna tahhan temmale issaks olla, ja temma peab mulle poiaks ollema, ja omma heldust ei tahha ma mitte temmast ärralahhutada, nenda kui ma ollen ärralahhutand sest, kes enne sind olnud.
14. Ja tahhan tedda seisma panna omma kotta, ja omma kunningriki iggaweste, ja ta au-järg peab kindel ollema iggaweste.
15. Nenda räkis Natan Taweti wasto keik nendesinnaste sannade järrele, ja keige se näggemisse järrele.
16. Ja kunningas Tawet tulli, ja jäi Jehowa ette ja ütles: Kes ollen minna, Jehowa Jummal? ja mis on minno suggu, et sa mind siit sadik olled saatnud?
17. Ja se on weel wähhä so melest, Jumal; Sa olled ka omma sullase sou pärrast räkinud sest, mis pitka aia pärrast peab sündima, ja olled minno peäle waatnud selle inimesse wisi järrele, kes keige kõrgem, kes Jehowa Jummal.
18. Mis peab Tawet weel ennam so wasto räkima sest auust, mis sa omma sullasele teed ? sest sinna tunned omma sullast.
19. Jehowa, omã sullase pärrast, ja omã süddame järrele olled sa keik sedda suurt asja teinud, et sa keik need sured asjad piddid teäda andma.
20. Jehowa, ükski polle so sarnane, polle ka muud Jummalat kui sinna, keik sedda möda, kui meie omma körwadega olleme kuulnud.
21. Ja kes on kui sinno Israeli rahwas, üks ainus rahwas siin Ma peäl, kedda Jummal on läinud ennesele lunnastama rahwaks, et sa ennesele piddid ühhe nimẽ teggema nende asjade läbbi, mis sured ja kartusse wäärt, ja pagganad ärraaiama omã rahwa eest, mis sa Egiptussest olled lunnastanud.
22. Ja olled omma Israeli rahwast ennesele rahwaks seädnud iggaweste, ja sinna, Jehowa, olled neile Jummalaks sanud.
23. Ja nüüd, oh Jehowa, se saña, mis sa olled omma sullase pärrast ja ta suggu pärrast räkinud, sago se töeks iggaweste, ja te nenda kui sa olled räkinud.
24. Ja se sago töeks ja so nimmi sureks iggaweste, et saaks ööldud: Wäggede Jehowa Israeli Jumal on töeste Israelile Jumalaks; ja so sullase Taweti suggu peab kindel ollema so ees.

25. Sest sinna, mo Jumal, olled omãa sullase körwas ilmutanud, et sa temãle tahhad suurt suggu sata: sepãrrast on so sullane omma süddame leidnud, et ta so ees woib luggeda.

26. Ja nüüd, Jehowa, sinna olled sesamma Jummal, ja olled omma sullase pärrast sedda head rãkinud.

27. Ja nüüd olled sa ettewõtnud omma sullase suggu õñistada, et se iggaweste sinno ette jääks, sest sinna, Jehowa, olled sedda õnnistanud, ja se jääb õnnistud iggaweste.

18. Peatük.

Taweti wiekordne södda, woimus ja temma teenrid.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Tawet Wilistid mahhalöi ja neid allandas, ja ta wöttis Kati ja ta wãhhemad liñnad Wilistide käest ärra.

2. Ta löi ka Moabid mahha, ja Moabid said Taweti allamaks, kes temãle piddid andid toma.

3. Ja Tawet löi Adareseri Soba kunninga mahha Amati jure, kui ta läks omma wãgge pannema Wratti jõe jure.

4. Ja Tawet sai temã käest kãtte tuhhat söawankrit, ja seitsetuhhat rüütli, ja kakskümẽnd tuhhat meest jallawãgge; ja Tawet raius katki keik söawankritte hooste õngla-soned, ja jãttis neist agga sadda wankri tãit ülle.

5. Ja Siria-rahwas Tamaskussest tullid Adareserile Soba kuñingale appi: agga Tawet löi Siria-rahwa seast kakskümẽnd ja kaks tuhhat meest mahha.

6. Ja Tawet pañi wãgge Tamaskussesse Siria-male ja Siria-rahwas said Tawetile allamaks, et nemmad piddid andid toma: sest Jehowa satis Tawetile abbi keikis paikus, kuhho ta läks.

7. Ja need kuld-kilbid, mis Adareseri sullastel ollid, wöttis Tawet ja wiis neid Jerusalemma.

8. Ja Tibbatist ja Kunist Adareseri liñnade seest wöttis Tawet wãgga palju waske; sest teggi Salomon se wask merre, ja need sambad, ja muud wask-riistad.

9. Kui Tou Amati kunningas sai kuulda, et Tawet keik Adareseri Soba kunninga wãgge olli mahhalõnud.

10. Siis läkkitas ta omãa poia Adorami kunninga Taweti jure, tedda küssima, kas ta kãssi piddi hästi käima, ja temmale palju terwit wima, et ta olli Adareseri wasto söddinud ja tedda mahhalõnud: (sest Adareseril olli ikka söddimist Tou wasto) ja läkkitas keiksuggu kuld- ja hõbbe- ja wask-riisto.

11. Ka neid pühhitses kuñingas Tawet Jehowale selle hõbbeda ja kullaga, mis ta keige pagganatte käest Edomi, ja Moabi, ja Amõni laste, ja Wilistide, ja Amaleki-rahwa käest olli ärrawõtnud.

12. Ja Seruja Abisai löi Edomi-mehhi sola orko kahheksateistkümmend tuhat mahha.

13. Ja panni Edomi-male ma-wägge seisma; ja keik Edomi-rahwas said Taweti allamaks, sest Jehowa satis Tawetile abbi keikis paikus, kuhho ta läks.

14. Ja Tawet olli kuñingas ülle keige Israeli, ja satis kohhut ja öigust keige omma rahwale.

15. Ja Joab Seruja poeg olli wäe ülle, ja Josawat Ahiludi poeg olli üllem-nou-andja.

16. Ja Sadok Ahitubi poeg ja Abimelek Abjatari poeg ollid preestrid, ja Sawsa olli kirjutaja.

17. Ja Penaja Jojada poeg olli Kreti- ja Pleti-wäe ülle, ja Taweti essimessed poiad ollid kunninga kässil.

19. Peatük.

Tawet maksab Ammonide wallatust nende kätte.

1. Ja pärrast sedda sündis, et Nahas Ammoni laste kunningas ärrasurri, ja ta poeg sai kunningaks ta assemele.

2. Ja Tawet ütles: Ma tahhan Anunile Nahasi poiale head teha, sest ta issa on mulle head teinud; ja Tawet läkkitas Käskusid ta issa pärrast, tedda trööstima, ja Taweti sullased tullid Amõni laste male, Anuni jure, tedda trööstima.

3. Ja Ammoni laste würstid ütlesid Anunile: Kas peaks Tawet so arwates sinno issa auustama, et ta trööstiad so jure on läkkitanud? eks ta sullased olle tulnud so jure sepärrast, et nemmad peawad meie maad katsma läbbi ärra, ja ümberlöma, ja sallaja waatma?

4. Ja Anun wöttis Taweti sullased ja aias nende habbemed ärra, ja leikas nende rided poleks perseni, ja laskis neid ärramiñna.

5. Ja nemad läksid ärra, ja teised andsid sedda Tawetile teäda nende meeste pärrast; siis läkkitas ta nende wasto, sest need mehhed ollid wägga ärrateotud; ja kuñingas ütles: Jäge Jeriko, kuñi teie habbe saab jälle kasnud, siis tulge taggasi.

6. Kui Amõni lapsed näggid, et nemad ennast ollid haisewaks teinud Taweti melest: siis läkkitas Anun ja Amõni lapsed tuhat talenti hõbbedat, ja palkasid ennestele Mesopotamia-maalt, ja Maaka Siria-maalt, ja Sobast söawankrid ja rüütliid.

7. Ja nemmad palkasid ennestele kaks neljatkümmend tuhat söawankrit ja Maaka kunningast ja temma rahwast, ja tullid ja löid leri ülles Medba ette; ja Ammoni lapsed koggusid kokko ommast liñnadest ja tullid söddima.

8. Kui Tawet sedda kuulda sai, siis läkkitas ta Joabit ja keik söawägge omma wäggewattega.
9. Ja Amõni lapsed tullid wälja ja seädsid endid taplussele wärrawa tahha, ja need kuningad, kes abbiks tulnud, need ollid isseärranis seäl wäljal.
10. Kui Joab näggi, et taplus ta wasto olli eest ja takka, siis wallitses ta ärra keikis Israeli ärrawallitsetud mehhist, ja seädis neid Siria-rahwa wasto ülles.
11. Ja sedda teist rahwast andis ta omma wenna Abisai kätte, et nemmad ennast Ammoni laste wasto piddid ülles seädma.
12. Ja ta ütles: Kui Siria-rahwas peaksid minno peäle woimust sama, siis tulle sinna minnule appi; ja kui Amõni lapsed sinno peäle peaksid woimust sama, siis tahhan miña sulle appi tulla.
13. Olle julge, ja olgem wahwad omã rahwa eest ja omma Jumãala liñnade eest, ja Jehowa tehko, mis ta melest hea on.
14. Ja Joab läks senna ja se rahwas, mis temmaga, Siria-rahwa wasto taplema, ja nemãad pöggenesid temma eest ärra.
15. Kui Ammoni lapsed näggid, et Siria-rahwas pöggenes, siis pöggenesid nemmad ka Abisai ta wenna eest, ja läksid liñna, ja Joab läks Jerusalemma.
16. Kui Siria-rahwas näggi, et nemmad Israeli ette ollid mahhalödud, siis läkkitasid nemmad Käskusid ja saatsid wälja need Siria-rahwast, mis teile pool Wratti jõe ollid, ja Sowak Adareseri söa-pealik olli nende ees.
17. Ja sedda anti Tawetile teäda, ja ta kogus keik Israeli-rahwast kokko, ja läks üle Jordani, ja tulli nende jure ja seädis taplust nende wasto; ja kui Tawet Siria-rahwa wasto olli taplust seädnud, siis taplesid nemãad temãa wasto.
18. Ja Siria-rahwas pöggenes Israeli eest, ja Tawet tappis Siria-rahwast seitsetuhhat wankri täit, ja nellikümmend tuhhat meest jallawägge, temma surmas ka wäe pealikko Sowaki ärra.
19. Kui Adareseri sullased näggid, et nemmad Israeli ette ollid mahhalödud, siis teggid nemmad rahho Tawetiga ja said temãa allamaks; ja Siria-rahwas ei tahtnud ennam mitte Ammoni lastele appi tulla.

20. Peatük.

Tawet woidab Ammonid ärra, ja Wilistid kolm kord.

1. Ja se sündis aasta pärrast sel aial, kui kuningad sötta wäljalähhäwad, siis wiis Joab söa-wäe wälja ja rikkus Ammoni laste Ma ärra, ja läks ja sai Rabba liñna alla: agga Tawet jäi Jerusalemma; ja Joab löi Rabba liñna mahha ja kiskus sedda mahha.
2. Ja Tawet wöttis nende kunninga kroni ta Pea peält ärra, ja sedda leiti, et se talenti kulda wagis, ja temma külges ollid kallid kiwwa, ja se olli Taweti peas: tema töi ka seält liñnast wägga palju saki wälja.

3. Agga sedda rahwast, mis seäl sees, wiis ta wälja ja satis neid ärra sagedega, ja raud-ekkedega, ja kirwestega tööd teggema, ja nenda teggi Tawet keikile Amõni laste liñnadele; ja Tawet läks keige rahwaga taggasi Jerusalemma.

4. Ja se sündis pärrast sedda, et södda tousis Keseris Wilistidega, siis löi Sibekai Usati-mees Sippai mahha, kes olli Rawa lastest, ja nemad said allandatud.

5. Ja jälle tuli södda Wilistidega, ja Elanan Jairi poeg löi mahha Koljati Kittimehhe wenna Lahmi, ja ta pigi wars olli kui lönga-poom.

6. Ja weel tousis södda Katis, ja seäl olli üks pitk mees ja tal olli kuus sörme kummaski käes, warwastega kokko olli neid kakskümmend ja nelli, ja se olli ka selle Rawale sündinud.

7. Ja ta laimas Israelit, ja Taweti wenna Simea poeg Jonatan löi tedda mahha.

8. Need ollid Rawale Katis sündinud, ja langsid Taweti käe läbbi ja ta sullaste käe läbbi.

21. Peatük.

Tawet kässib meesterahwast üllesluggeda: Jummalä wits se peäle.

1. Ja Sadan seisis Israeli wasto, ja kihhutas Taweti, et ta Israeli-rahwast pididi ärraluggema.

2. Ja Tawet ütles Joabi wasto ja rahwa würstide wasto: Minge, luggege Israeli ärra Peersebast Tanist sadik, ja toge mo kätte, et ma nende arro saan teäda.

3. Ja Joab ütles: Jehowa lissago omma rahwa jure saddawörra enam, kui neid on; eks need, mo issand kuningas, ep olle keik mo issanda sullased? mikspärrast püab mo issand sedda? mikspärrast peab se Israelile süüks tullema?

4. Agga kunninga sanna moödus enam kui Joabi; ja Joab läks wälja ja käis keik Israeli läbbi, ja tuli jälle Jerusalemma.

5. Ja Joab andis selle ärraloetud rahwa arro Taweti kätte, ja keik Israeli mehhi olli üksteistkümmend sadda kord tuhhat, kes woisid moöka wäljatombada, ja Juda mehhi nellisadda ja seitsekümmend kord tuhhat, kes woisid moöka wäljatombada.

6. Agga Lewi ja Penjamini lapsi ei luggend ta mitte ärra nende sekka, sest kunninga sanna olli Joabi melest üks hirmus assi.

7. Ja sesinnane assi olli pahha Jummalä melest, sepärrast löi ta Israeli mahha.

8. Ja Tawet ütles Jumala wasto: Ma ollen suurt patto teinud, et ma ollen sedda asja teinud, agga nüüd lasse, pallun ma, omma sullase üllekohhus mödaminna, sest ma ollen wägga jölledaste teinud.

9. Ja Jehowa räkis Taweti näggia Kadi wasto ja ütles:

10. Minne ja rägi Taweti wasto ja ütle: Nenda ütleb Jehowa, kolm asja pañen ma so ette, wallitse ennesele üks neist ärra, mis ma sulle pean teggema.
11. Ja Kad tulli Taweti jure ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, wötta ennesele ärrawallitseda.
12. Kas kolm aastat peab nälg tullemä ? ehk kas kolm kuud sind peab ärralöppetadama so wihhameeste eest, et so waenlaste moök sind kätte saab? ehk kas Jehowa moök ja katk kolm päwa sin maal peab ollema, et Jehowa ingel keige Israeli raiade peäl ärrarikkumist teeb? ja nüüd wata, mis wastust pean ma sellele jälle wima, kes mind läkkitand?
13. Siis ütles Tawet Kadi wasto: Mul on wägga kitsas kä; ommeti tahhan ma Jehowa kätte langeda, sest temma hallastus on üpres wägga suur, agga innimeste kätte ei tahha ma mitte langeda.
14. Ja Jehowa satis katko Israeli sekka, ja Israelist langsid seitsekümmend tuhhad meest.
15. Ja Jummal läkkitas ingli Jerusalemma pole, sedda ärrarikkuma; ja kui ta pididi ärrarikkuma, watis Jehowa ja kahhetses sedda kurja, ja ütles ärrarikkuja inglile: Kül jo, wötta nüüd omma kässi taggasi; ja Jehowa ingel seisis Ornani Jebusimehhe rehhe-alluse jures.
16. Ja Tawet töstis ommad silmad ülles ja näggi Jehowa ingli Ma ja taewa wahhel seiswad, ja temä paljas moök, mis ta kä, olli Jerusalemma peäle wäljasirrutud: siis heitis Tawet ja need wannemad omma silmili mahha kottirided selgas.
17. Ja Tawet ütles Jummalä wasto: Eks minna olle käsknud rahwast ärraluggeda? ja minna ollen sesamma, kes patto teinud ja öiete kurja teinud; agga mis on needsinnatsed lambad teinud? oh Jehowa mo Jummal! et olgo so kässi minno wasto ja mo issa suggu wasto, agga mitte so rahwa wasto nuhtlusseks.
18. Ja Jehowa ingel ütles Kadi wasto, et ta Tawetile pididi ütlemä, et Tawet pididi üllesminnema, ühhe altari üllesteggema Jehowale, Jebusimehhe Ornani rehhe-allusse kohta.
19. Ja Tawet läks Kadi sanna peäle ülles, mis ta Jehowa nimmel räkinud.
20. Kui Ornan ennast ümberpöris, siis näggi temä se ingli, ja ta nelli poega puggesid temäga eest ärra: agga Ornan olli nisso peksmas.
21. Kui Tawet Ornani jure tulli, siis watis Ornan ja näggi Taweti, ja läks rehhe-allusest wälja ja kummardas Taweti ette silmili mahha.
22. Ja Tawet ütles Ornani wasto: Anna mulle se rehhe-alluse koht, et ma ühhe altari Jehowale senna peäle woin ülles-ehhitada: sa pead sedda mulle täie rahha pärrast andma, et se nuhtlus rahwa peält saaks ärrakeeldud.
23. Ja Ornan ütles Taweti wasto: Wötta sedda ennesele, ja mo issand kuningas tehko, mis temma melest hea; wata, ma annan need weiksed

pölletamise-ohwriks, ja need pahma-reed pude tarwis, ja nisso roa-ohwriks; keik sedda annan minna.

24. Ja kuñingas Tawet ütles Ornanile: Ei mitte, sest ma tahhan öiete, täie rahha eest sedda osta, sest ma ei tahha sedda mitte, mis sinno pärralt, Jehowale wötta, egga pölletamise-ohwrit ohwerdada, mis ma ilma sanud.

25. Ja Tawet andis Ornanile keige se paiga eest kulda, mis kuussadda sekliit wagis.

26. Ja Tawet ehhtas siñna ühhe altari ülles Jehowale, ja ohwerdas pölletamise- ja tänno-ohwrid; ja ta hüdis Jehowa pole, ja temma wastas temmale tullega taewast pölletamise-ohwri altari peäle.

27. Ja Jehowa ütles inglile, et ta oñña moõga piddi omma tuppe pistma.

28. Sel aial, kui Tawet näggi, et Jehowa temmale olli wastand Jebusimehhe Ornani rehhe-allusses, siis ohwerdas ta seäl.

29. Agga Jehowa maia, mis Moses körbes olli teinud, ja pölletamise-altar olli sel aial se kõrge paiga peäl Kibeonis.

30. Ja Tawet ei woiind mitte senna ette miñña Jummalat noudma, sest ta olli ärraehmatand Jehowa ingli moõga pärrast.

22. Peatük.

Tawet annab paljo templi ehhitamise tarwis.

1. Ja Tawet ütles: Siin peab Jehowa Jummalala kodda, ja siin peab se pölletamise-altar ollema Israelile.

2. Ja Tawet käskis kogguda need woõrad, mis Israeli maal ollid, ja seadis kiwwi-seppad, kes piddid kiwwa silledaks raiuma, Jummalala koia üllesehhitamisse tarwis.

3. Ja Tawet satis paljo rauda naeluks wärrawatte uste tarwis, ja seks, mis piddi kokkolödama, ja paljo waske, mis ei woiind ülleswagida.

4. Ja seedripuid ilmaarwamatta, sest Sidoni- ja Tirusse-mehhed töid Tawetile paljo seedripuid.

5. Ja Tawet ütles: Mo poeg Salomon on alles noor ja örn, ja se kodda, mis Jehowale tulleb üllesehhitada, peab sama sureks kõrgeks, kuulsaks ja illuks keiges ma-ilmas: siis tahhan ma nüüd selle tarwis middagi kokko sata; ja Tawet satis paljo kokko, ennekuu ta ärrasurri.

6. Ja ta hüdis Salomoni omma poia ja käskis tedda, Jehowale Israeli Jummalale kodda üllesehhitada.

7. Ja Tawet ütles Salomonile: Mo poeg, mul olli mo süddames se nou, Jehowa omma Jummalala nimmele koia üllesehhitada:

8. Agga Jehowa sanna sai mo kätte ja ütles: Sa olled paljo werd ärrawallanud ja sured söddimised söddinud; sinna ei pea mitte mo nimmele kodda üllesehitama, sest sa olled paljo werd ärrawallanud Ma peäle mo silma ette.
9. Wata, poeg peab sulle sündima, se peab rahholinne mees ollema, ja ma tahhan temãale hingamist sata keige ta wihhameeste polest seält ümberkaudo: sest ta nimmi peab ollema Salomon, ja ma tahhan rahho ja hingamist anda Israelile temma päiwil.
10. Sesamma peab ühhe koia mo nimmele üllesehitama, ja sesamma peab mulle poiaks ollema, ja Minna tahhan temmale issaks olla, ja kinnitada temma kunningrigi aujärje Israeli ülle iggaweste.
11. Nüüd, mo poeg, Jehowa olgo sinnoga, et sa woiksid hästi korda sada ja Jehowa omma Jummalat kodda üllesehitada, nenda kui ta sinnust on räkinud.
12. Kül Jehowa annab sulle tarka meelt ja moistust, ja käsib sind Israeli pärrast, et sa pead Jehowa omma Jummalat kasso-öppetust.
13. Siis sa saad korda, kui sa katsud teha nende seädumiste ja kohtoseädumiste järrele, mis Jehowa Mosest on käsknud Israeli kätte. Olle wahwa ja tuggew, ärra karda ja ärra ehmata mitte.
14. Ja wata, ma ollen ommas willetsusses Jehowa koia tarwis kokko saatnud saddatuhhat talenti kulda, ja tuhhatkord tuhhat talenti höbbedat, ja sedda waske ja rauda ei woi ülleswagida, sest sedda on paljo: ma ollen ka kokko saatnud puid ja kiwwa, ja sinna woid weel siñna jure lissada.
15. Ja neid on paljo so jures, kes teggemist woiwad teha, kiwwiseppad ja kes kiwwi ja pu kallal tööd ärratewad, ja keiksuggused targad keigesugguse tö peäle.
16. Sedda kulda, ja höbbedat, ja waske, ja rauda on ilmaarwamatta; wötta kätte ja te, ja Jehowa olgo sinnoga.
17. Ja Tawet käskis keik Israeli würistid, et nemmad temma poia Salomoni piddid aitma:
18. Eks Jehowa teie Jummal olle teiega? ja ta annab teile hingamist siit ümberkaudo; sest temãa on selle Ma rahwast mo kätte añud, ja se Ma on mo alla sanud Jehowa ees ja temãa rahwa ees.
19. Pange nüüd omma südda ja omma hing Jehowat omma Jummalat noudma, ja wötke kätte ja ehhitage ülles Jehowa Jummalat pühha hone, et Jehowa seädusse laekast ja need pühhad Jummalat riistad woib wia siñna kotta, mis Jehowa nimmele peab sama üllesehitud.

23. Peatük.

Lewitide arro, ammet, ja korrad.

1. Kui Tawet wanna ja ellatand olli, siis töstis ta omma poia Salomoni kunningaks Israeli ülle.
2. Ja ta koggus keik Israeli würstid, ja preestrid ja Lewitid.
3. Ja need Lewitid arwati ülles, kes kolmkümmend aastat wannad ollid ja peäle, ja nende arro olli nende Pea loo järrele kahheksa neljatkümmend tuhat meest.
4. Neist ollid, kes Jehowa koia tööd taggasundsid, nellikolmatkümmend tuhat, ja kuustuhhat üllewatajat ja kohtomoistjat,
5. Ja nellituhhat wärrawa-hoidjat ja nellituhhat, kes Jehowa kiitsid mängidega, mis ma (ütles Tawet) ollen teinud kiitmisse tarwis.
6. Ja neid jaggas Tawet kordasid möda, Lewi laste, Kersomi, Keati ja Merari laste arro järrele.
7. Kersomi lastest ollid Laedan ja Simei.
8. Laedani poiad ollid Jehiel se pea-wannem ja Setam ja Joel, need kolm.
9. Simei poiad Selomit ja Asiel ja Aran, need kolm; need ollid wannematte pea-wannemad.
10. Ka ollid Simei poiad, Jahhat, Sina, ja Jeus ja Peria; need nelli ollid Simei poiad.
11. Ja Jahhat olli pea-wannem ja Sisa se teine; agga Jeusil ja Perial ei olnud mitte paljo poege, sepärrast arwati neid nende issa suggus ühte.
12. Keati poiad ollid, Amram, Itsar, Ebron ja Usiel, need nelli.
13. Amrami poiad ollid, Aaron ja Moses: agga Aaronit lahuti ärra, et ta sedda pühhamat paika pididi pühhitsema, temma ja ta poiad iggaweste, ja suitsetama Jehowa ees, tedda tenima ja temma nimmel önnistama iggaweste.
14. Agga Mosesse, Jumjala mehhe poiad, arwati Lewi sugguarro jure.
15. Mosesse poiad ollid, Kersom ja Elieser.
16. Kersomi poiad ollid Sebuul se pea-wañem.
17. Ja Elieseri poiad ollid Reabja se pea-wannem, ja Elieseril ei olnud teisi poege: agga Reabja poiad, neid olli wägga paljo.
18. Itsari poiad ollid, Selomitse pea-wannem:
19. Ebroni poiad ollid, Jeria se pea-wannem, Amarja teine, Jaasiel kolmas, ja Jekameam neljas.
20. Usieli poiad ollid, Mika se pea-wannem ja Issia se teine.
21. Merari poiad ollid, Mahli ja Musi; Mahli poiad Eleasar ja Kis.
22. Ja Eleasar surri ärra ja temmal ei olnud poege, waid tütred, ja Kisi poiad nende suggulased wötsid neid naeseks.
23. Musi poiad ollid, Mahli, ja Eder, ja Jeremot, need kolm.

24. Need on Lewi poisid omma wannemate perresid möda, wannemate pea-wannemad, sedda möda kui neid ärraloeti nimmede loo järrele, nende Pea arro möda, kes teggemist teggid Jehowa koia tenistusse tarwis, kes ollid kahhekümne-aastased ja peäle.

25. Sest Tawet ütles: Jehowa Israeli Jummal on omma rahwale hingamist annud ja wöttab Jerusalemmas ellada iggaweste.

26. Ja Lewitid ei piddand ka ennam mitte sedda maia, egga mingisuggust ta riistust kandma temma tenistusse tarwis.

27. Sest Taweti wimiste sannade järrele ollid jo Lewi poegade arrus need, kes kahhekümne-aastased ollid ja peäle.

28. Sest nende ammet piddi ollema, et nemad piddid Aaroni poegele kässil ollema Jehowa koia tenistusse tarwis, ouede sees, ja kambritte sees ja keige pühha asjade puhhastamiseks, ja seks, mis Jumala koia tenistuses olli teggemist.

29. Ja leiwa tarwis, mis laudade peäle seäti, ja pene-jahho tarwis roa-ohwri ja hapnematta öhhokeste kokide tarwis, ja selle tarwis, mis pannus kedetakse, ja mis küpsetakse, ja keigesugguse moodo ja mootmisse tarwis.

30. Ja et nemmad igga homiko piddid seisma, ja Jehowa tännama ja kiitma, nenda ka öhto;

31. Ja keige Jehowa põlletamise-ohwride ohwerdamisse jures hingamise päiwil, nore ku päiwil ja seätud Pühhade aeges arro möda, nenda kui allatsi nende kohhus olli, Jehowa ees.

32. Ja et nemmad piddid ärrateggema koggodusse telgi teggemist, ja pühha paiga teggemist, ja mis nende wendest Aaroni poegadest neid kästi Jehowa koia tenistusse tarwis.

24. Peatük.

Tawet seab 20. preestride korda, ja nende Lewitid.

1. Ja Aaroni poegadel ollid ommad korrad; Aaroni poisid ollid, Nadab ja Abiu, Eleasar ja Itamar.

2. Ja Nadab ja Abiu surrid enne ärra, kui nende issa, ja neil ei olnud poege, ja Eleasar ja Itamar ollid preestri ammeti peäl.

3. Ja Tawet seädis nende korrad, ja Sadoki Eleasari poegadest, ja Ahimeleki Itamari poegadest, nende ammeti järrele nende tenistuses.

4. Ja Eleasari poege leiti ennam meeste Pea-arro järrele, kui Itamari poisid, kui nemad neid seädsid: Eleasari poegadest olli pea-wannemid wannemate perres kuusteistkümmed, ja Itamari poege wannemate perres olli kahheksa.

5. Ja nemmad seädsid nende korrad liiskude läbbi, ühhed ni hästi kui teised: sest üllemaid olli pühhas paikas, ja üllemaid Jummal ees Eleasari poegadest, ja Itamari poegadest.
6. Ja Netaneli poeg Semaja Lewi soust, se kirjutaja, kirjotas neid ülles, kunninga, ja üllematte, ja preestri Sadoki, ja Abjatari poia Ahimeleki ja nende wannematte pea-wannematte ees, preestride ja Lewitide seast; üks issa perre sai liisko läbbi Eleasarile, ja teine sai Itamarile korra pärrast.
7. Ja essimenne liisk tulli wälja Jojaribile, teine Jedajale,
8. Kolmas Arimile, neljas Seorimile,
9. Wies Malkiale, kues Mijaminile,
10. Seitsmes Akkotsile, kahheksas Abiale,
11. Ühheksamas Jesuale, kümnes Sekanjale,
12. Üksteistkümnes Eljasibile, kaksteistkümnes Jakimile,
13. Kolmasteistkümnes Upale, neljasteistkümnes Jesebabile,
14. Wiesteistkümnes Pilgale, kuesteistkümnes Immerile.
15. Seitsmesteistkümnes Esirile, kahheksasteistkümnes Pitsetsile,
16. Ühheksasteistkümnes Petajale, kakskümnes Jeesselile,
17. Essimenne kolmatkümme Jakinile, teine kolmatkümme Kamulile,
18. Kolmas kolmatkümme Telajale, neljas kolmatkümme Maasjale.
19. on nende ammet nende tenistusses, et nemmad peawad Jehowa kotta minnema omma korra wisi järrele, omma issa Aaroni juhhatamisse läbbi, nenda kui Jehowa Israeli Jummal tedda olli käsknud.
20. Ja neist teisist Lewi poegadest ollid: Amrami poegest Subael, Subaeli poegest Jedeja.
21. Reabjast: Reabja poegadest olli, Issia se pea-wannem.
22. Itsari poegest olli Selomot, Selomoti poegest Jahhat.
23. Ja Ebroni poiad ollid, Jeria, Amarja teine, Jaasiel kolmas, Jekamam neljas.
24. poiad ollid, Mika, Mika poegest olli Samir.
25. Mika wend olli Issia, Issia poegest olli Sekarja.
26. Merari poiad ollid, Mahli ja Musi, Jaasia poiad olli Peno.
27. Merari poiad Jaasiast ollid, Peno, ja Soam ja Sakkur ja Ibri.
28. Mahlist olli Eleasar, ja temmal polnud mitte poege.
29. Kisist ollid, Kisi poiad Jerameel.
30. Ja Musi poiad ollid, Mahli, ja Eder, ja Jerimot: need on Lewi lapsed omma wannematte perresid möda.
31. Ja needsinnatsed heitsid ka liiskud, otse nenda kui nende wennad Aaroni poiad, kunninga Taweti, ja Sadoki, ja Ahimeleki, ja wannematte pea-wannematte ees, preestride ja Lewitide seast, wannemad ja pea-wannem otse nenda, kui ta wähhem wend.

25. Peatük.

Templi laulo-mehhed.

1. Ja Tawet wäe-pealikkudega lahutas ärra tenistusse tarwis Asawi, ja Emani, ja Jedutuni poegadest, kes piddid prohwet-i-öppetussi laulma kanneltega, nabli-mängidega ja wask-trummidega; ja nende arrus olli mehhi, kes töle kölbasid, ommas tenistusses.
2. Asawi poegest olli, Sakkur, ja Josew, ja Netanja, ja Asarela, Asawi poiad; need ollid Asawi juhhatamise al, kes kunninga juhhatamise al prohwet-i-öppetussed laulis.
3. Jedutunist: Jedutuni poiad ollid Kedalja, ja Seri, ja Jesaja, Asabja ja Matitja, need kuus; need ollid kanneltega omma issa Jedutuni juhhatamise al, kes prohwet-i-öppetussed laulis, Jehowat tännades ja kites.
4. Emanist: Emani poiad ollid Pukia, Matanja, Usiel, Sebu-el ja Jerimot, Ananja, Anani, Eliata, Kiddalti, ja Romamti-eser, Josbekasa, Malloti, Otir, Maasiot.
5. Need keik ollid Emani poiad, kes kunninga näggia Jum-mala sannade sees, et nemmad piddid önnistus-se sarwe ülleskulutama; sest Jumal olli Emanile annud nelliteistküm-mend poega ja kolm tüttart.
6. Need keik ollid omma issa juhhatamise al laulmas Jehowa koias wask-trummide, nabli-mängide ja kanneltega, tenistusses Jum-mala koias, kunninga, Asawi ja Jedutuni, ja Emani juhhatamise al.
7. Ja nende arro olli nende wendadega, kes ollid öppetud laulude peäle Jehowa auuks; keik neid, kes sedda moistsid, olli kakssadda ja kahheksa ühheksatküm-mend.
8. Ja nemmad heitsid liiskud teggemisse pärrast, wastastikko wähhemale otse nenda kui suremale, sellele, kes öppet-as, nisammoti kui sellele, kes olli öppimas.
9. Ja essimenne liisk tulli wälja Asawi peäle Josewile: teine Kedaljale; temä ja temma wennad ja temma poiad, neid olli kaksteistküm-mend.
10. Kolmas Sakkurile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistküm-mend.
11. Neljas Itsrile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistküm-mend.
12. Wies Netanjale, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistküm-mend.
13. Kues Pukiale, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistküm-mend.
14. Seitsmes Jesarelale, ta poiad ja ta wennad, neid olli kaksteistküm-mend.
15. Kahheksas Jesajale, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistküm-mend.
16. Ühheksas Matanjale, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistküm-mend.

17. Kümnes Simeile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
18. Üksteistkümnes Asarelile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
19. Kaksteistkümnes Asabjale, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
20. Kolmasteistkümnes Subaelile, temãa poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
21. Neljasteistkümnes Motitjale, temãa poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
22. Wiesteistkümnes Jerimotile, temãa poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
23. Kuesteistkümnes Ananjale, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
24. Seitsmesteistkümnes Josbekasale, temãa poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
25. Kahheksasteistkümnes Ananile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
26. Ühheksasteistkümnes Mallotile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
27. Kaskümnes Elijatale, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
28. Essimenne kolmatkümmend Otirile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
29. Teine kolmatkümmend Kiddaltile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
30. Kolmas kolmatkümmend Maasiotile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.
31. Neljas kolmatkümmend Romanti Eserile, temma poiad ja temma wennad, neid olli kaksteistkümmend.

26. Peatük.

Templi wärrawa-hoidjad.

1. Wärrawa hoidjatte korrad ollid: Kora poegest olli Meselemja Kore poeg Asawi poegest.
2. Ja Meselemja poiad ollid, Sekarja essimenne poeg, Jediael teine, Sebadja kolmas, Jatniel neljas,
3. Elam wies, Joanan kues, Eljoenai seitsmes.

4. Ja Obed-edomi poiad ollid, Semaja essimenne poeg, Josabad teine, Joa kolmas ja Sakar neljas ja Netanel wies,
5. Ammiel kues, Issakar seitsmes, Peultai kahheksas; sest Jummal olli tedda önnistanud.
6. Ja temma poia Semajale sündsids poiad, kes omma issa perres wallitsesid, sest nemmad ollid wäggewad wahwad mehhed.
7. Semaja poiad ollid, Otni, ja Rewael, ja Obed, Elsabad, temma wennad ollid wahwad mehhed, Eliu ja Semakja.
8. Keik need ollid Obed-edomi poegest, nemmad ja nende poiad ja nende wennad, wahwad mehhed waprads tenistusses, neid olli kaks seitsmetkümmed Obed-edomist.
9. Ja Meselemjal olli kahheksateistkümmed poega ja wenda, kes wahwad mehhed.
10. Ja Osal, kes Merari poegest, ollid poiad, Simri se pea-wannem, et ta kül essimenne poeg ei olnud, ommeti panni ta issa tedda pea-wannemaks.
11. Ilkia teine, Tebalja kolmas, Sekarja neljas; keik Osa poege ja wende olli kolmteistkümmed.
12. Neil ollid wärrawa-hoidjatte korrads meeste Pea arro järrele wahtis, otse kui nende wendadel, Jehowa koias tenimas.
13. Ja nemmad heitsid liiskud, ni hästi wähhemale kui suremale nende wannematte perresid möda, iggäühhe wärrawa pärrast.
14. Ja liisk homõiko pole sai Selemjale; ja ta poia Sekarjale, kes targa melega nou-andja olli, heideti liisko, ja temma liisk tullu wälja pohja pole;
15. Obed-edomile louna pole, ja ta poegadele sai se warrandusse-hone.
16. Supimile ja Osale öhto pole Salleketi wärrawa jure prüggitud ulitsa jure, mis ülleslähhäb, kus waht wahhi kohhal olli.
17. Homõiko pool olli kuus Lewitit, pohja pool päwa aeges nelli, louna pool päwa aeges nelli, ja warrandusse hone jures kaks hawal.
18. Parbari jures öhto pool olli nelli prüggitud ulitsa jures, kaks teise Parbari jures.
19. Need on wärrawa-hoidjatte korrads Kora poegest ja Merari poegest.
20. Ja Lewitide seast olli Ahija Jummal koia warranduste ülle, ja pühhitsetud asjade warranduste ülle.
21. Laedani poiad, Laedani Kersoni poia poiad wannematte pea-wannemad, Kersoni poiast Laedanist olli Jehieli.
22. Jehieli poiad Setam, ja Joel temma wend ollid Jehowa koia warrandusse ülle.
23. Nenda ka Amrami, Itsari, Ebroni ja Osieli poiad.
24. Ja Mosesse poia Kersomi poeg Sebuel olli würst warranduste ülle.
25. Ja temma wennad Elieserist ollid, selle poeg Reabja, ja selle poeg Jesaja, ja selle poeg Joram, ja selle poeg Sikri, ja selle poeg Selomit.

26. Sesamma Selomot ja temma wennad ollid ülle keige pühha asjade warrandusse, mis kuningas Tawet pühhitsenud, ja need wannematte pea-wannemad neist pealikkuid ülle igga tuhhande ja ülle igga saa, ja wäe-pealikkuid.

27. Nemmad ollid sedda söast ja sagist pühhitsend, et nemmad piddid ka teisi kinnitama Jehowa koia üllesehhitamiseks.

28. Ja keik, mis Samuel se näggia olli pühhitsend, ja Kisi poeg Saul, ja Neri poeg Abner, ja Seruja poeg Joab, keik se, mis kegi olli pühhitsenud, olli Selomiti ja ta wendade käe al.

29. Itsarist ollid Kenanja ja ta poiad se wäljaspiddise teggemisse jures Israeli ülle, üllewatajad ja kohtomoistjad.

30. Ebroni poegest olli Asabja ja ta wennad, kes wahwad mehhed, neid olli ükstuhhat ja seitsesadda, kes Israeli üllewatajad siin pool Jordani öhto pool, keige Jehowa teggemisse tarwis ja kunninga tenistusse tarwis.

31. Ebroni poegest olli Jeria se pea-wannem, Ebroni poegest temma sündimissi möda wannematte seast. Taweti kuningrigi neljakümmemal aastal nouti neid, ja neist leiti wäggewad wahwad mehhed Kileadi Jaserist.

32. Ja ta wennad, kes wahwad mehhed, neid olli kakstuhhat ja seitsesadda wannematte pea-wannemat, ja kuningas Tawet panni neid üllewatajaks Rubeni, ja Kadi, ja Menasse pole souarro laste ülle, keige Jummalasja ja kunningasasja tarwis.

27. Peatük.

Taweti üllemad pealikkud, üllewatajad, ja nou-andjad.

1. Ja need on Israeli lapsed nende arro järrele, wannematte pea-wannemad ja pealikkud ülle igga tuhhande ja ülle igga saa, ja nende üllewatajad, kes kuningast tenisid keige kordade asja järrele, mis sissetulli ja wäljaläks igga ku, keige se aasta kude sees; igga korral olli nellituhhat kolmatkümme meest.

2. Essimesse korra ülle essimessel kuul olli Jasobam Sabdieli poeg, ja temma kordas olli nellituhhat kolmatkümme.

3. Ta olli Peretsi poegest se pea-wannem keige wäe-pealikkutte ülle essimessel kuul.

4. Ja teise ku korra ülle olli Todai Ahoimees, ja temma kordas olli ka Miklot se würst, ja temma kordas olli nellituhhat kolmatkümme.

5. Kolmas wäe-pealik kolmandamal kuul olli Jojada poeg Penaja se üllem-pealik, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümme.

6. Sesinnane Penaja olli wäggew mees nende kolmekümne seast ja kolmekümne ülle, ja ta kordas olli Ammisabad temma poeg.

7. Neljas neljandamal kuul olli Joabi wend Asael, ja temma poeg Sebadja ta järrel, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümmand.
8. Wies wiendamal kuul olli Israimees Sammut se pealik, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümmand.
9. Kues kuendamal kuul olli Ikkesi poeg Ira Tekoamees, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümmand.
10. Seitsmes seitsmel kuul olli Elets Pelonimees Ewraimi poegest, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümmand.
11. Kahheksas kahheksamal kuul olli Sibkai Usatimees Sarri soust, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümmand.
12. Ühheksas ühheksamal kuul olli Abieser Antotimees Penjamini soust, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümmand.
13. Kümnes kümnemal kuul olli Maarai Netowatimees Sarri soust, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümmand.
14. Üksteistkümnes ühhetekümne kümnemal kuul olli Penaja Piratonimees Ewraimi poegest, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümmand.
15. Kaksteistkümnes kahhetekümne kümnemal kuul olli Eldai Netowatimees Otnielist, ja ta kordas olli nellituhhat kolmatkümmand.
16. Ja Israeli sugguarrude ülle olli Rubeni lastest würst Elieser, Sikri poeg; Simeoni lastest Sewatja, Maaka poeg.
17. Lewi lastest olli Asabja, Kemueli poeg; Aaroni soust olli Sadok.
18. Juda lastest olli Eliu, Taweti wendadest; Isaskari lastest olli Omri, Mikaeli poeg.
19. Sebuloni lastest olli Ismaja, Obadja poeg; Nawtali lastest olli Jerimot, Asrieli poeg.
20. Ewraimi poegest olli Osea, Asasja poeg, Manasse polest soust arrust olli Joel, Pedaja poeg.
21. Polest Manassest Kileadist olli Iddo, Sekarja poeg, Penjamini lastest olli Jaasiel, Abneri poeg.
22. Tani lastest olli Asareel, Jeroami poeg; need on Israeli sugguarrude würstid.
23. Ja Tawet ei wötnud nende arro ülles, kes kahhekümne-aastased ollid ja nende järgmised: sest Jehowa olli käsknud Israelit ni palju teha, kui taewa tähhed.
24. Seruja poeg Joab olli hakkand ärraluggema, ja ei löppetand mitte: sest Jehowa suur wihha sai Israeli peäle; sepärrast ei sanud se arro mitte Taweti kunninga asjade aia-ramato sisse.
25. Ja kunninga warranduste ülle olli Asmawet, Adieli poeg, ja nende warranduste ülle, mis maal liñnade sees, ja küllade sees ja tornide sees, olli Jonatan, Usia poeg.
26. Ja nende ülle, kes põllo tööd teggid ja maad harrisid, olli Esri, Kelubi poeg.

27. Ja wina-mäggede ülle olli Simej, Ramamees, ja se ülle, mis wina-mäest tulli wina warrandusse tarwis, olli Sabdi, Siwetimees.
28. Ja ölli-pude ja mets-wigi-pude ülle, mis mäe-alluse Ma peäl, olli Paalanan, Kederimees, ja ölli warrandusse ülle Joas.
29. Ja nende weiste ülle, mis Saronis ollid karjas, olli Sitrai, Saronimees, ja nende weiste ülle, mis orgude sees, olli Sawat, Adlai poeg.
30. Ja kamelide ülle olli Obil, Ismaelimees, ja emma-eeslide ülle olli Jedeja, Meronotimees.
31. Ja puddolojuste ülle olli Jasis, Hagerimees; keik need ollid üllemad se warra ülle, mis kunningal Tawetil olli.
32. Ja Jonatan, Taweti suggulane, olli nouandja, sesamma olli moistlik mees ja kirjotaja, ja Jehiel, Akmoni poeg, olli kunninga poegade jures.
33. Ja Ahitowel olli kunninga nou-andia ja Usai α , Arkimees, olli kunninga söbber.
34. Ja Ahitoweli järrel olli Penaja poeg Jojada, ja Abjatar, ja kunninga wäe-pealik Joab.

28. Peatük.

Tawet kutsub wimaks keik ommad üllemad-pealikkud ja teenrid kokko, ja annab kunningriki Salomoni kätte.

1. Ja Tawet koggus Jerusalemma kokko keik Israeli üllemad, sugguarrude üllemad, ja kordade üllemad, kes kunninga tenisid, ja pealikkud ülle igga tuhhande, ja pealikkud ülle igga saa, ja kes keige kunninga ja ta poegade warra ja lojuste ülle, üllematte teenride ja wäggewattega, ja keik wäggewatte wahwaste meestega.
2. Ja kunningas Tawet tousis ülles jalge peäle ja ütles: Kuulge mind, mo wennad ja mo rahwas: Mo meel olli, hingamisse kodda üllesehitada Jehowa seädusse laekale ja meie Jummal jalge alluseks järjeks, ja ma olin ehitamisse tarwis keiksuggu kokko saatnud.
3. Agga Jummal ütles mulle: Ei sa pea mo nimmele mitte kodda üllesehitama, sest sa olled söddamees ja olled werd ärrawallanud.
4. Ja Jehowa Israeli Jummal on mind ärrawallitsenud keigest mo issa perrest, et ma piddin Israeli ülle kunningas ollema iggaweste; sest ta on Judat würstiks ärrawallitsenud ja Juda suggust mo issa perre, ja mo issa laste seast on temmal hea meel minnust olnud, et ta mind keige Israeli ülle kunningaks töstis.
5. Ja keikist mo poegest (sest Jehowa on mulle palju poege annud) on ta ka mo poia Salomoni ärrawallitsenud, et ta Jehowa kunningrigi aujärje peäl peab istuma Israeli ülle.

6. Ja ta on mulle öölnud: Salomon so poeg, se peab minno kodda ja mo oued üllesehitama, sest ma ollen tedda ennesele poiaks ärrawallitsend, ja minna tahhan temmale issaks olla,
7. Ja ta kunningriki kinnitada iggaweste, kui ta wahwa on teggema minno käskude ja mo kohtoseäduste järrele, nenda kui tännapä.
8. Ja nüüd, keige Israeli, Jehowa koggodusse silma ees ja meie Jumjala körwade ees pallun ma: piddage ja noudke keik Jehowa omma Jumjala kässud, et teie woiksite sedda head Maad pärrida, ja pärris-ossaks omma lastele jätta ennese järrele iggawest.
9. Ja sinna, mo poeg Salomon, öppi omma issa Jummalat tundma, ja teni tedda heakohtlase süddamega, ja heamelelisse hingega; sest Jehowa otsib läbbi keik süddamed, ja keik möttette mötlemised moistab temma ärra: kui sa tedda wöttad nouda, siis leiad sa tedda; agga kui sa tedda mahhajättad, siis heidab ta sind ärra iggaweste.
10. Wata nüüd, sest Jehowa on sind ärrawallitsend, et sa pead ühhe koia üllesehitama pühhaks honeks: Olle wahwa ja te sedda.
11. Ja Tawet andis omma poia Salomonile selle eestkoia, ja selle tubbade, ja selle warrandusse kambritte, ja selle üllematte tubbade, ja selle seestpiddiste kambritte, ja ärraleppitamisse kane koia munstri.
12. Ja ühhe munstri keigest sest, mis ta meles olli, Jehowa koia ouedest, ja keikist kambritttest, mis ümberringi, Jumjala koia warranduste ja pühhitsetud asjade warranduste tarwis.
13. Ja preestride ja Lewitide kordadest ja keigest Jehowa koia tenistusse teggemissest, ja keikist Jehowa koia tenistusse riistust.
14. Kulda wagis ta ülles kuld-riistade tarwis, keigesugguste iggauhhe tenistusse riistade tarwis, keige hõbbe-riistade tarwis möödo järrele, keigesugguste iggauhhe tenistusse riistade tarwis.
15. Ta wagis ka kulda kuld-küünla-jalge ja nende kuld-lampide tarwis, iggauhhe küünla-jalla ja ta lampide möödo järrele, ja hõbbe-küünla-jalge tarwis möödo järrele, küünla-jalla ja ta lampide tarwis, iggauhhe küünla-jalla tarwidusseks.
16. Ja kulda wagis ta ülles laudade tarwis, kus need leiwad peäle seäti, igga laua tarwis, ja hõbbemat hõbbe-laudade tarwis.
17. Ja puhtamat kulda, kahwlide ja pekkide, ja putkede tarwis, ja kuld-kanega-karrikatte tarwis, igga karrika möödo järrele, ja hõbbe-kanega-karrikatte tarwis, igga karrika möödo järrele.
18. Ja selgeks sullatud kulda suitsetamisse-altari tarwis möödo järrele, ja kuld-kerubide asseme kuio tarwis, kes tiwad laiale lautasid ja Jehowa seädusse laeka katsid.
19. Sest keigest on mulle kirjas Jehowa käest tarkus antud, keigest sele kuio tööst.

20. Ja Tawet ütles omma poia Salomonile: Olle wahwa ja tuggew, ja te sedda ; ärra karda ja ärra ehmata ärra; sest Jehowa Jummal minno Jummal on sinnoga, ei ta jä sinnust mahha egga jätta sind mahha, kunni keik Jehowa koia tenistusse teggeminne saab ärratehtud.

21. Ja wata, seäl on preestride ja Lewitide korrads keige Jummal koia tenistusse tarwis, ja so jures on keige teggemisse tarwis keigesuggused, kes hea melega tarkussega keige tenistusse tarwis on, ja würstid ja keik se rahwas keige so asjade tarwis.

29. Peatük.

Taweti wiimne kõne ja rohked annid templi tarwis.

1. Ja kuningas Tawet ütles keige koggodussele: Mo poeg Salomon on üks, kedda Jummal on ärrawallitsenud, ta on noor ja örn, ja se tö on suur, sest se suur kodda ep olle mitte inimeste ette, waid Jehowa Jummal ette.

2. Ja ma ollen keik omma joudo möda omma Jummal koia tarwis kokko saatnud kulda, mis kullast, ja höbbedat, mis höbbedast, ja waske, mis wassest, rauda, mis rauast, ja puud, mis puust peab tehtama, Soami kiwwid, ja kiwwid, mis kollude sisse pannakse, hiilgawad ja kirjud kiwwid, ja keigesuggused kallid kiwwid, ja walged marmori kiwwid, ja neid otse palju.

3. Ja weel, et mul hea meel mo Jummal koiast, siis on mul üks isse kulla ja höbbeda warrandus, mis ma peälegi omma Jummal koia tarwis annan, isse keik se, mis ma se pühha koia tarwis ollen kokko saatnud.

4. Kolmtuhhat talenti kulda Owiri kullast, ja seitsetuhhat talenti selgeks sullatud höbbedat, honete mürid sega karratada.

5. Kulda, mis kullast, ja höbbedat, mis höbbedast tulleb teha, ja keige tö tarwis, mis seppad tewad; ja kes wöttab hea melega omma kät tänna Jehowale täita?

6. Siis wötsid hea melega anda wannematte üllemad, ja Israeli souarrude üllemad, ja pealikkud ülle igga tuhhande ja ülle igga saa, ja üllemad kunninga tö ülle.

7. Ja nemmad andsid Jummal koia tarwidusseks kulda wiistuhhat talenti, ja kümmetuhhat adarkonit, ja höbbedat kümmetuhhat talenti, ja waske kahheksateistkümmed tuhhat talenti, ja rauda saddakord tuhhat talenti.

8. Ja mis kallist kiwwast kellegi jurest leiti, sedda andsid nemmad Jehowa koia warrandusse tarwis Jehieli käe alla, kes Kersoni poegest.

9. Ja rahwas ollid röömsad, et nemmad ollid hea melega annud, sest nemmad ollid hea-kohtlasest süddamest hea melega Jehowale annud, ja kuningas Tawet olli ka üpris wägga römus.

10. Ja Tawet kitis Jehowat keige koggodusse silma ees, ja Tawet ütles: Kidetud olgo sinna Jehowa meie issa Israeli Jummal ikka ja iggaweste.
11. Jehowa, sul on surus, ja wäggi, ja illo, ja woimus, ja suur au, kül keik, mis taewas ja Ma peäl; sinno pärralt, Jehowa, on kuningriik, ja sa töstad ennast üllemaks ülle keige asjade.
12. Ja rikkus ja au tulleb sinno käest, ja sinna wallitsed ülle keikide, ja sinno kä on rammo ja wäggi, ja sinno kä on keik sureks teha ja kinnitada.
13. Ja nüüd, meie Jummal, meie tänname sind, ja kidama so illusa nimme.
14. Ja kes ollen minna kül, ja mis on mo rahwas? et meil joud olleks, sedda wisi hea melega anda: sest sinno käest on keik, ja sinno käest olleme sulle annud.
15. Sest meie olleme woõrad so ees ja maialissed, nenda kui keik meie wannemad: meie päwad siin Ma peäl on kui warri, ja ei olle lotust.
16. Jehowa meie Jummal, keik sesinnane suur warrandus, mis meie olleme kokko saatnud, et meie sulle koia so pühha nimmele üllesehitame, se on so käest, ja so pärralt on keik.
17. Ja ma tean, mo Jummal, et sinna süddant läbbikatsud ja öiged wisid on so mele pärrast; minna ollen omma öiglasest süddamest keik sedda hea melega annud, ja nüüd ollen ma römoga näinud, et so rahwas, mis siit leitakse hea melega sulle on annud.
18. Jehowa meie wannematte Abraami, Isaaki ja Israeli Jummal, hoia sedda iggaweste omma rahwa süddame möttette mötlemisses, ja walmista nende südda ennese pole.
19. Ja anna mo poia Salomonile üks heakohtlane südda, et ta peab sinno kässud, so tunnistused ja so seädmissed, et ta sedda keik teeb, ja üllesehitab sedda suurt kooda, mis tarwis ma ollen keik kokko saatnud.
20. Ja Tawet ütles keige koggodussele: Et kiitke Jehowat omma Jummalat; ja keik koggodus kiitsid Jehowat omma wannematte Jummalat, ja nemmad nötkutasid Pead, ja kummardasid Jehowa ja kunninga ette.
21. Ja nemmad ohwerdasid Jehowale tappa-ohwrid ja ohwerdasid Jehowale põlletamise-ohwrid teisel päwal pärrast sedda päwa, tuhhat wärse, tuhhat jära, tuhhat oinik-talle, nende joma-ohwridega, ja palju tappa-ohwrid keige Israeli eest.
22. Ja nemmad söid ja jõid selsammal päwal sure römoga Jehowa ees, ja töstsid Taweti poia Salomoni teistkorda kuningaks, ja woidsid tedda Jehowale würstiks, ja Sadokit preestriks.
23. Ja Salomon istus Jehowa aujärje peäl kui kuningas omma issa Taweti assemel, ja sai hästi korda, ja keik Israel wöttis temma sanna kuulda.
24. Ja keik würstid, ja wäggewad, ja ka keik kunninga Taweti poiad pannid kät kunninga Salomoni alla.

25. Ja Jehowa teggi Salomonit üpres wägga sureks keige Israeli silma ees ja pani ta peäle suurt kuninglikko au, missuggust ei olnud enne ühhegi kunninga peäl, kes enne tedda Israeli ülle.

26. Nenda on Isai poeg Tawet kuningas olnud keige Israeli ülle.

27. Ja sedda aega, mis ta kuningas olnud Israeli ülle, on nellikümmend aastat: Ebronis olli ta kuningas seitse aastat, ja Jerusalemmas olli ta kuningas kolm neljatkümmend aastat.

28. Ja ta surri ärra hea wanna ea sees, temmal olli olnud kül sedda igga, rikkust ja au, ja ta poeg Salomon sai kuningaks ta assemele.

29. Ja kunninga Taweti essimesed ja wiimsed asjad, wata, need on ülleskirjutud näggia Samueli asjade- ja prohwetü Natani asjade- ja näggia Kadi asjade-ramatusse,

30. Keige temma kuningrigiga, ja temma wäega, ja keige selle aia-luggu, mis temmale, ja Israelile, ja keige made kuningrikidele on juhtunud.

Essimesse Aia Ramato Ots.

Teine Aia Ramat.

---

1. Peatük.

Salomoni wallitsuse hakkatus, tarkus ja rikkus.

1. Ja Salomon Taweti poeg kinnitas ennast ommas kuningrikis, ja Jehowa temma Jummal olli temmaga ja teggi tedda wägga sureks.

2. Ja Salomon ütles keige Israelile, pealikkuttele ülle igga tuhhande, ja ülle igga saa, ja kohtomoistjattele, ja keige würestidele ülle keige Israeli, ja peawannemille.

3. Ja Salomon ja keik koggodus temmaga läksid senna kõrge paika, mis Kibeonis, sest seäl olli Jummal koggodusse telk, mis Jehowa sullane Moses körbes olli teinud.

4. Agga Tawet olli Jummal laeka üllestonud Kirjatjearimist siñna paika, mis Tawet temmale walmistand, sest ta olli sellele telki ülleslönud Jerusalemma.

5. Ja se wask-altar, mis Petsaleel, Huri poia Uri poeg, olli teinud, se olli seäl Jehowa maia ees; ja Salomon ja koggodus läksid tedda noudma.

6. Ja Salomon ohwerdas seäl wask-altari peäl Jehowa ees, mis koggodusse telkis, ja ohwerdas seäl peäl tuhhat põlletamise-ohwrit.

7. Selsammal ösel näitis ennast Jummal Salomonile ja ütles temmale: Pallu, mis ma sulle pean andma.

8. Ja Salomon ütles Jummalale: Sinna olled Taweti mo issale palju head teinud, ja mind ta assemele kuningaks tõstnud.

9. Nüüd, Jehowa Jummal, sago so sanna tõeks, mis Taweti mo issale sanud: sest sinna olled mind kuningaks tõstnud ühhe rahwa ülle, mis ni palju, kui põrm Ma peäl.

10. Anna nüüd mulle tarkust ja moistust, et ma wäljalähhän selle rahwa ees ja sissetullen: sest kes woib sellesinnatse so sure rahwale kohhut moista?

11. Ja Jummal ütles Salomonile: Sepärrast et se so süddames on olnud, et sa polle mitte pallunud ei rikkust, warrandust egga au, egga nende hinge, kes sind wihkawad, ja sinna ep olle ka mitte pitka igga pallund, waid olled ennesele tarkust ja moistust pallund, et sa mo rahwale woiksid kohhut moista, kenne ülle ma sind kuningaks tõstnud:

12. Se tarkus ja se moistus olgo sulle antud, ja rikkust, ja warrandust ja au tahhan ma sulle anda, mis ei olle nenda olnud neil kuningattel, kes enne sind olnud, ei peagi pärrast sind nenda ollema.

13. Ja Salomon tuli seält kõrge paiga peält, mis Kibeonis, Jerusalemma, seält koggodusse telgi eest ärra, ja wallitses Israeli ülle.

14. Ja Salomon kogus söa wankrit ja rüütliid, ja temmal olli tuhhat ja nellisadda wankrit ja kaksteistkümmend tuhhat rüütliid, ja panni neid wankritelinnade sisse seisma ja kuningga jure Jerusalemma.

15. Ja kuningas satis hõbbedat ja kulda Jerusalemma ni palju, kui kiwwid, ja seedrid satis ta ni palju, kui mets-wigipuud, mis mäe-alluse Ma peäl kaswawad.

16. Ja need hobboosed, mis Salomonil olli, todi Egiptussest, ja se linnase ridega olli se luggu: sedda linnast riet töid kunninga kaupmehhed hinna eest.

17. Ja nemmad tullid ülles ja töid Egiptussest igga tölla kue saa hõbbe-sekli eest, ja igga hobbose saa ja wiekümne hõbbe-sekli eest: ja nenda töid nemmad keige lttide kuningattele ja Siria kuningattele omma käe läbbi.

18. Ja Salomon mõtles se peäle, et ta Jehowa nimmele kodda pididi ehitama ja ka ennesele kuninglikko kodda.

2. Peatük.

Puud ja töteggiad sadetakse templi tarwis.

1. Ja Salomon lugges seitsekümmend tuhhat meest, kes pidid kandma, ja kahheksakümmend tuhhat meest, kes pidid raiuma mäe peäl, ja kolmtuhhat ja kuussadda, kes neid tagga sundsid.

2. Ja Salomon läkkitas Tirusse kunninga Urami jure ja ütles: Nendasammote kui sa mo issa Tawetile olled teinud ja temmale seedripuid läkkitanud, et ta ennesele kodda ehitas, kus ta sees ellas.

3. Wata, minna tahhan ehhitada Jehowa omma Jummalä nimmele kodda, temmale sedda pühhitseda, temma ees suitsetada maggusa haisoga suitsetamise-rohitud, ja mis allati tulleb walmistada, ja põlletamise-ohwrid homõiko ja õhto igga hingamise-päwa, ja iggal norel kuul ja Jehowa meie Jummalä seätud aegus: se on Israeli kohhus iggaweste.
4. Ja se kodda, mis ma tahhan ehhitada, peab suur ollema: sest suurem on meie Jummal, kui keik jummalad.
5. Ja kel peaks joudo kül ollema Temmale kodda ehhitada? sest taewad ja taewaste taewad ei mahhuta Tedda ende sisse; ja kes ollen minna, et ma Temmale kodda ehhitan, ei mu kui agga suitsetamise pärrast Temma ees.
6. Ja nüüd läkkita mulle üks tark mees, kes woib kulla, ja höbbeda, ja wasse, ja raua, ja purpuri-punnase, ja karmili-punnase, ja walwaka-sinnise lõnga tööd teha, ja kes moistwad pitseri kirjad tikkida, nende tarkade meestega, kes minno jures on Juda-maal ja Jerusalemmas, kedda mo issa Tawet on kokkosaatnud.
7. Ja lähhäta mulle seedripuid, mända ja algumipuid Libanonist: sest ma tean, et so sullased moistwad puid raiuda Libanonist, ja wata, minno sullased peawad so sullastega ollema.
8. Ja et nemmad mulle palju puid walmis tewad, sest se kodda, mis minna tahhan ehhitada, peab suur ja immelinne ollema.
9. Ja wata, neile raiujattele, kes puid mahha lassewad, so sullastele tahhan ma anda tuhhat kolmsadda ja ühheksa sellitest ühheksatkümmend nisso, ja tuhhat kolmsadda ja ühheksa sellitest ühheksatkümmend ohre, ja kakstuhhat kahheksasadda ja pool kolmateistkümmend wati wina, ja kakstuhhat kahheksasadda ja pool kolmateistkümmend wati ölli, raiumisse eest.
10. Ja Tirusse kuningas Uram wastas kirja läbbi ja lähhätas Salomoni jure: Sest et Jehowa omma rahwast armastab, on ta sind pannud nende ülle kuningaks.
11. Ja Uram ütles: Kidetud olgo Jehowa Israeli Jummal, kes on teinud taewast ja maad, kes kuñingale Tawetile targa poia annud, kel tark meel ja moistus on, et ta woib koia Jehowale ja kuñinglikko koia ennesele üllesehhitada.
12. Sepärrast läkkitan ma ühhe targa mehhe Uramabi, kennel moistus on,
13. Kes ühhe naese poeg Tani tüttartest, ja temma issa Tirusse-mees, se moistab kulla ja höbbeda, wasse, raua, kiwwide ja pude tööd, purpuri-punnase, walwaka-sinnise ja kalli linnase ride, ja karmili-punnase lõnga tööd teha, ja keiksuggu pitseri kirja tikkimist tikkida, ja moistab keik targaste ärraarwata, mis temma kätte antakse sinno tarkade meestega, ja so issa Taweti mo issanda tarkade meestega teha.
14. Ja nüüd lähhäta omma sullastele need nissud ja odrad, se ölli ja wiin, mis mo issand on räkinud.

15. Ja meie tahhame puid raiuda Libanonist keik sedda möda, kui sul tarwis on, ja tahhame neid sulle tua parwe wisil merd möda Jawo, agga sinna, sada neid ülles Jerusalemma.

16. Ja Salomon lugges keik need woörad mehhed ärra, mis Israeli maal, selle luggemisse järrele, kui ta issa Tawet neid olli ärraluggenud, ja neid leiti sadda ja wiiskümmend tuhhat ja kolmtuhhat ja kuussadda.

17. Ja ta panni neist seitsekümmend tuhhat kandma, ja kahheksakümmend tuhhat kiwwa raiuma mäe peäl, ja kolmtuhhat ja kuussadda, kes rahwast tagga sundsid tööd teggema.

3. Peatük.

Templi ehhitamisse hakkatus.

1. Ja Salomon hakkas Jehowa kodda ehitama Jerusalemma Moria mäe peäle, mis Tawetile ta issale olli näidetud, mis ta walmistas Taweti paiga peäle Ornani α Jebusimehhe rehhe-alluse kohta.

2. Ja ta hakkas ehitama teise ku teisel päwal, omma wallitsusse neljandamal aastal.

3. Ja sedda wisi panni Salomon se alluse, kui ta Jummalaga kodda wöttis ehitada: pitkus olli (endise künarte moödo järrele) kuuskümmend künart, ja laius kakskümmend künart.

4. Ja se eestkodda, mis essimesses otsas, olli pitkuse polest nenda, kui selle koia laius, kakskümmend künart, ja kõrgus sadda ja kakskümmend künart ; ja ta kattis sedda seestpidi puhtama kullaga.

5. Ja sedda suurt kodda woderdas ta mändse puga, ja kattis sedda parrema kullaga, ja teggi ta peäle palmid ja kedesid.

6. Ja ta panni senna koia külge kallid kiwwid illuks, ja se kuld olli Parwaimi kuld.

7. Ja ta kattis se koia palgid, piitjallad ja temma mürid, ja ta ukсед, kullaga, ja tikkis sisse Kerubid seinade peäle.

8. Ja ta teggi sedda keigepühhama paika, ta pitkus olli selle koia laiusse järrele kakskümmend künart, ja ta laius kakskümmend künart, ja ta kattis sedda parrema kullaga, sedda olli kuussadda talentit.

9. Ja naelad wagisid wiiskümmend kuld-sekli, ja need üllemad toad kattis ta kullaga.

10. Ja temma teggi keigepühhama paika kaks Kerubit, et neid sündis ühhest ärrawötta, ja neid kaeti kullaga.

11. Ja nende Kerubide tibade pitkus olli kakskümmend künart, üks tiib wiis künart, se putus koia seinasse, ja teine wie-küünrane tiib putus teise Kerubi tiwasse.

12. Ja ühhe Kerubi wie-küünrane tiib putus koia seinasse, ja teine wie-küünrane tiib olli teise Kerubi tiwa otsaga ühhes.
13. Nende Kerubide laiali lautud tiwad ollid kakskümmend künart, ja isse seisid nemmad ennese jalge peäl, ja nende silmad ollid koia pole.
14. Ja ta teggi ühhe wahhe-tekki walwaka-sinnisest, ja purpuri-punnasest, ja karmili-punnasest, ja kallist linnasest löngast, ja teggi ta peäle Kerubid.
15. Ja ta teggi koia ette kaks sammast, mis kolmkümmend ja wiis künart pitkad, ja se nup, mis ta otsas, olli wie-küünrane.
16. Ja ta teggi kedeseid nenda kui need, mis keigepühhamas paikas, ja panni sammaste otsa peäle, ja ta teggi sadda kranati-ouna ja panni kedede wahhele.
17. Ja panni need sambad püsti seisma templi ette, teist parremat ja teist wassakut kät, ja panni selle nimme, mis parremal käel, Jakin, ja selle nimmi, mis wassakul käel, Poas.

4. Peatük.

Templi riistad.

1. Ja ta teggi wask-altari, kakskümmend künart olli ta pitkus, ja kakskümmend künart ta laius, ja kümme künart ta kõrgus.
2. Ta teggi ka sedda wallatud merd, kümme künart temma ühhest ärest teise, mis ümmarkunne ümberringi, ja wiis künart olli ta kõrgus, ja kolmkümne-küünrane nöör käis temma ümberringi.
3. Ja härja kuiusid olli ta äre al ümber ja ümber, need ollid ta ümber kümme ühhe küünra peäl, need ollid selle merre ümber ja ümber: kahhes reas ollid need härjad, ühhes tükkis sellega wallatud.
4. Temma seisis kahheteistkümne härja peäl, kolm waatsid pohja pole, ja kolm waatsid öhto pole, ja kolm waatsid louna pole, ja kolm waatsid homõiko pole, ja merri olli üllewel nende peäl, ja keik nende persed ollid sisse piddi.
5. Ja se olli kämle paksune, ja temma äär kut karrika äär, kui lillikesse öis, selle sisse läks palju Patti-moötusid, neid läks kolmtuhhat sisse, ehk nellisadda ja kakskolmatkümmend wati.
6. Ja ta teggi kümne pessemisse riista, ja panni wiis parrema ja wiis wassako käe pole, nende seest pesta, mis põlletamise-ohwri tarwis, sedda piddid nemmad nende sees ärralopputama; agga merri olli preestridele, selle sees eñast pesta.
7. Ja ta teggi kümme kuld-küünla-jalga nende wisi järrele, ja panni neid templi sisse, wiis parrema ja wiis wassako käe pole.
8. Ja ta teggi kümme lauda ja panni neid templi seisma, wiis parremat ja wiis wassakut kät; ja ta teggi sadda kuld-pekki.

9. Ja ta teggi preestride oue ja se sure oue, ja teggi selle oue ukсед, ja need ukсед kattis ta wassega.
10. Ja sedda merd panni ta parremat kät homõiko pole wasto lounat.
11. Ja Uram teggi potta, ja labbidaid, ja pekkid, ja Uram lõppetatas tehha sedda tööd, mis ta kunninga Salomonile Jummalä koia tarwis teggi.
12. Kaks wask- sammast ja kaks nuppo ja kroni mollematte samaste otsa, ja kaks wörko, mis mollemad kronide nuppuд katsid, mis sammaste otsas.
13. Ja nellisadda kranati-ouna nende kahhe wörgo külge, kaks ridda kranati-ouno kummagi wörgo külge, mollemad kronide nuppuд katta, mis sammaste peäl ollid.
14. Ja ta teggi jallad, ja pessemisse-riistad teggi ta nende jalgade peäle,
15. Ühhe merre, ja kaksteistkümmend härga senna alla.
16. Ja pottid, ja läbbidad, ja tulle-worgid, ja keik nende riistad teggi Uramabiw kuningale Salomonile, Jehowa koia tarwis, hiilgawast wassest.
17. Jordani lodus laskis kuningas neid wallata sitke Ma sisse Sukkoti ja Seredata wahhel.
18. Ja Salomon teggi keik neid riisto wägga paljo: sest ei sanud järrele katsutud, mis se wask wagis.
19. Ja Salomon teggi keik need riistad, mis Jummalä koia tarwis, ja kuld-altari ja lauad, ja nende peäl ollid ette pannemisse leiwad.
20. Ja küünlajallad ja nende lampid selgemast kullast, et neid pididi sütama põllema keigepühhama paiga ees, nenda kui kohhus.
21. Ja öied, ja lampid, ja küünla-kärid, kullast, se olli keige selgem kuld.
22. Ja noad, ja pekkid, ja suitsetamisse-rohho kausid, ja sütte-pannuд, selgemast kullast, ja koia ukсед, ni hästi seestpididised keigepühhama paiga ukсед, kui templi koia ukсед, kullast.

5. Peatük.

Seädusse laekas wiakse templisse laulo ja mängiga.

1. Nenda sai keik tö walmis, mis Salomon Jehowa koia kallal teggi; ja Salomon wiis siñna sisse keik, mis ta issa Tawet olli pühhitsenud, ja hõbbedat, ja kulda, ja keik riistad panni ta Jummalä koia warranduste jure.
2. Siis koggus Salomon kokko Israeli wannemad, ja keik sugguarrude peawannemad, kes wannematte würstid Israeli laste seas, Jerusalemma, et Jehowa seädusse laekast pididi üllestodama Taweti liñnast, se on Sion.
3. Ja keik Israeli mehhed tullid kokko kunninga jure Pühhiks, se olli seitsmes ku.
4. Ja keik Israeli wannemad tullid, ja Lewitid kandsid se laeka,

5. Ja wisid se laeka ülles ja se koggodusse telgi, ja keik pühhad riistad, mis telkis ollid, neid wisid ülles need preestrid, kes Lewitid.
6. Ja kuñingas Salomon ja keik Israeli koggodus, kes temma jure kokko tulnud, ollid laeka ees, nemmad ohwerdasid puddolojuksid ja weiksid, mis olli ilmaarwamatta ja ilma luggematta paljusse pärrast.
7. Ja preestrid töid Jehowa seädusse laeka ta paika, senna koia kohta, mis keigepühham paik, Kerubide tibade alla.
8. Ja Kerubid lautasid tiwad laiale laeka paiga üle, ja Kerubid katsid se laeka ja selle kangid üllewelt.
9. Ja nemmad lükkasid wälja need kangid ettepidi, ja nende kangide otsad nähti sest laekast wälja keigepühhama paiga ees, ja neid ei nähtud mitte wäljaspoolt, ja se on seäl tännapawani.
10. Laeka sees ep olnud muud mitte, kui need kaks lauda, mis Moses Orebis siñna sisse olli pannud, kui Jehowa Israeli lastega seädusse teggi, kui nemmad Egiptussest wäljatullid.
11. Ja se sündis, kui preestrid sest pühhast paigast wäljatullid, (sest keik preestrid, mis seäl ollid, ollid ennast pühhitsenud, ei sanud korradki tähhele pandud.
12. Ja Lewitid, kes laulo-mehhed keikide seast, Asawi, Emani, Jedutuni, ja nende laste, ja nende wendade seltsis, ollid ehitud kalli linnaste riettega, need seisid wask-trummide ja nabli-mängide ja kanneltega, homõiko pool wasto altarit, ja nende jures sadda ja kakskümmend preestrit, kes trumpetidega puhhusid.
13. Ja se olli kui üks heäl, kui nemmad trumpetidega puhhusid ja laulsid ühtlase heält tehhes, kites ja tännades Jehowat; ja kui nemmad heält tötsid trumpetide ja wask-trummide ja laulo-mängidega, ja kui nemmad kiitsid Jehowat, et ta on hea, et temma heldus iggaweste kestab: siis sai se kodda, Jehowa kodda, täis pilwest.
14. Ja preestrid ei woind mitte seista egga omma tenistust teha se pilwe pärrast: sest Jehowa au olli Jummal kodda täitnud.

6. Peatük.

Salomon pühhitseb templi.

1. Siis ütles Salomon: Jehowa on üttelnud, et ta pididi sures pimmedas ellama.
2. Ja minna ollen sulle kodda teinud ellomaiaks ja asset, kus sa iggaweste pididid jäma.
3. Ja kuningas pöris ommad silmad ja önnistas keik Israeli koggodust, ja keik Israeli koggodus seisis.
4. Ja temma ütles: Kidetud olgo Jehowa Israeli Jummal, kes omma suga mo issa Tawetiga räkinud, ja omma kättega töeks teinud, kui ta üttelnud:

5. Sest pärast kui ma omma rahwa Egiptusse maalt ollen wäljatonud, ei olle ma mitte ärrawallitsend üht liña keikist Israeli sugguarrudest, kus pididi kodda ehhitadama, kus mo nimmi woiks olla; ei olle minna ka mitte üht meest ärrawallitsend, et ta mo rahwa Israeli ülle pididi wüerst ollema.
6. Agga Jerusalemma ollen ma ärrawallitsend, et mo nimmi pididi seäl ollema, ja Taweti ollen ma ärrawallitsend, et temma mo rahwa Israeli ülle pididi ollema.
7. Mo issa Taweti süddames olli kül, Jehowa Israeli Jummal nimmele kodda üllesehhitada:
8. Agga Jehowa ütles mo issa Taweti wasto: Et so süddames on mo nimmele kodda üllesehhitada, sest olled sa hästi teinud, et se so süddames olnud.
9. Ommeti ei pea sinna mitte sedda kodda üllesehhitama, waid so poeg, kes so niudist wäljatulleb, se peab mo nimmele sedda kodda üllesehhitama.
10. Ja Jehowa on kindlaste piddanud om̃a sanna, mis ta on räkinud, ja ma ollen tousnud omma issa Taweti assemele ja istun Israeli aurjärje peäl, nenda kui Jehowa on räkinud, ja ollen sedda kodda üllesehhitand Jehowa Israeli Jummal nimmele.
11. Ja ollen seña pañud se laeka, kus Jehowa seädus sees on, mis ta Israeli lastega teinud.
12. Ja temma seisis Jehowa altari ees keige Israeli koggodusse kohhal ja lautas ommad käed laiale.
13. Sest Salomon olli teinud ühhe sure kõrge wask-toli ja olli sedda kesket oue pannud, wiis künart olli ta pitkus, ja wiis künart ta laius, ja kolm künart ta kõrgus; ja ta seisis seäl peäl ja heitis põlwele mahha keige Israeli koggodusse nähhes, ja lautas ommad käed taewa pole laiale.
14. Ja ütles: Jehowa Israeli Jummal! ei olle seddasarnast Jummalat ei taewas egga Ma peäl, kui sinna, kes sa pead seädust, ja heldust omma sullastele, kes käiwad keigest ommast süddamest sinno ees.
15. Kes sa olled omma sullasele mo issa Tawetile sedda piddanud, mis sa temmale räkinud, ja olled räkinud omma suga ja omma käega töeks teinud, nenda kui tännapä on.
16. Ja nüüd, Jehowa Israeli Jummal, pea omma sullasele mo issa Tawetile, mis sa temmale olled räkinud ja öölnud: Sinnust ei pea mitte ärralöpma üks mees minno eest, kes istub Israeli aujärje peäl: kui agga so poiad omma teed hoiawad, et nemmad käiwad mo kasso-öppetusses, nenda kui sinna minno ees käinud.
17. Ja nüüd, Jehowa Israeli Jummal, sago so sanna töeks, mis sa omma sullasele Tawetile räkinud.
18. Sest kas peaks Jummal töeste ellama innimestega Ma peäl? wata, taewad ja taewaste taewad ei mahhuta sind ende sisse, weel wähhem se kodda, mis ma ollen üllesehhitanud.

19. Ja wata omma sullase palwe peäle ja ta allandlikko pallumisse peäle, Jehowa mo Jummal, et sa kuled sedda kissendamist ja palwet, mis so sullane sinno eest pallub.

20. Et so silmad woiksid lahti olla selle koia ülle, ööd ja päwad, selle paiga ülle, mis sa olled ütelnud, et sa omã niõe siõna panned, ja kuled se palwe, mis so sullane siin paikas pallub.

21. Et sa kuled omma sullase ja omma Israeli rahwa allandlikkud pallumissed, mis nemmad siin paikas palluwad, ja wõtta sinna kuulda sest paigast, kus sa ellad, taewast, ja kule ja anna andeks.

22. Kui kegi saab patto teinud omma liggimesse wasto, ja panneb ta peäle wande, et ta tedda panneb wanduma, ja se wanne tulleb so altari ette seie kotta:

23. Siis kule sinna taewast, ja te ja moista kohhut omma sullastele, et sa selle öäla kätte tassud ja annad temma wisid ta pähhä, ja öigele öigust moistad ja annad temmale ta öigust möda.

24. Ja kui so Israeli rahwas waenlase ette mahhalüakse, et nemmad so wasto patto teinud, ja nemmad pörwad ümber ja tunnistawad so nimme ülles, ja loewad ja palluwad allandlikkult sinno ees siin koias:

25. Siis wõtta sa taewast kuulda ja anna andeks omma Israeli rahwa patto, ja to neid jälle taggasi seie male, mis sa neile ja nende wannemattele olled annud.

26. Kui taewas kinnipetakse, et ei olle wihma, kui nemmad so wasto sawad patto teinud, ja nemmad palluwad siin paikas, ja tunnistawad so nimme ülles ja pöörwad ommast pattust, kui sa neid saad waewanud:

27. Siis wõtta sa taewast kuulda ja anna andeks omma sullaste ja omma Israeli rahwa patto, kui sa neid saad õppetand sedda head teed, mis peäl nemmad peawad käima, et sa wihma annad omma Ma peäle, mis sa omma rahwale pärris-ossaks olled annud.

28. Kui nälg on Ma peäl, kui katk on, wilja-körwetus ja rooste-uddo, kui rohhotirtsud ja Asili-linnud on, kui ta waenlased temmale kitsast tewad ta wärrawatte maal, kus mingisuggune wigga, ehk mingisuggune haigus on:

29. Keik palwed, keik allandlikkud pallumissed, mis ial ühhest inimesses tehakse ja keige so Israeli rahwa seast, kui nemmad iggaüks omma wigga ja omma wallo tundwad ja lautawad ommad käed seie koia pole laiale.

30. Siis wõtta sa kuulda taewast, seält paigast, kus sa ellad, ja anna andeks ja anna igga-ühhele keige ta tede järrele, kuidas sa temma süddame tunned: sest sinna, sa üksi tunned inimeste laste süddame.

31. Et nemmad sind wöttaksid karta ja so tede peäl käia igga päwa, mis nemmad ellawad siin maal, mis sa meie wannemattele annud.

32. Ja kule ka sedda woöra Ma innimest, kes ep olle mitte so Israeli rahwa seast, ja tulleb kaugelt maalt so sure nimme pärrast, ja so wäggewa käe ja so wäljasirrutud käewarre pärrast, ja tullewad ja palluwad seie koia pole:

33. Siis wötta sa kuulda taewast, seält paigast, kus sa ellad, ja te keik sedda möda, kui se woöra Ma innimenne so pole hüab; et keik ma-ilma rahwas so nimme saaksid tunda ja sind karta, nenda kui so Israeli rahwas, ja tunneksid, et so nimmi on nimmetud selle koia peäle, mis ma ollen üllesehhitatud.

34. Kui so rahwas saab wäljaläinud sötta omma waenlaste wasto senna tee peäle, kuhho sa neid läkkitad, ja nemmad palluwad sind selle liina tee pole, mis sa olled ärrawallitsenud, ja se koia pole, mis ma so nimmele üllesehhitatud:

35. Siis wötta taewast kuulda nende palwe ja nende allandlikko pallumist ja sada neile öigust.

36. Kui nemmad patto tewad so wasto, (sest sedda innimest ei olle kes patto ei te) ja sinna saad wihhaseks nende peäle ja annad neid ülle waenlase ette, et nemmad neid ärrawiwad, kedda nemmad wangi wötnud, ühte male, mis kaugel ehk liggi on:

37. Ja nemmad mötlewad taggasi ommas süddames seäl maal, kuhho neid on wangi widud, ja pörawad ümber ja palluwad sind allandlikkult omä wangi maal ja ütlewad: Meie olleme patto teinud, ja üllekohto teinud ja öälad olnud!

38. Ja nemmad pörawad Sinno pole keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest omma wangi maal, kuhho neid on wangi widud, ja palluwad omma Ma tee pole, mis sa nende wannemattele olled annud, ja se liina pole, mis sa ärrawallitsend, ja koia pole, mis ma so nimmele ollen üllesehhitatud:

39. Siis wötta taewast kuulda, seält paigast, kus sa ellad, nende palwe ja nende allandlikko pallumist, ja sada neile öigust ja anna andeks omma rahwale, mis so wasto on patto teinud.

40. Nüüd, mo Jummal! olgo, pallun ma, so silmad lahti, ja so körwad pango tähhele se palwe siin paikas.

41. Ja nüüd touse ülles, Jehowa Jummal ommaks hingamisseks, sinna ja so rammo laekas ; so preestrid, Jehowa Jummal, sago önnistussega ehhitud, ja so waggad römustago ennast se hea pärrast.

42. Jehowa Jummal, ärra pöra mitte ärra omma woitud mehhe silmi; mötle se heateggemiste peäle, mis sa omma sullase Tawetile teinud.

7. Peatük.

Jehowa kidab templi pühhitsemist heaks, ja wottab Salomoni palwe kuulda.

1. Ja kui Salomon sai lõppetanud palluda, siis tulli tulloke taewast mahha ja

põlletas ärra se põlletamise-ohwri ja tapmisse-ohwrid, ja Jehowa au täitis sedda kodda.

2. Ja preestrid ei woind mitte Jehowa kotta miña, sest Jehowa au täitis Jehowa kodda.

3. Ja keik Israeli lapsed näggid, kui se tulloke mahhatulli ja Jehowa au koia ülle olli, ja nemmad heitsid silmili mahha pörmando peäle, ja kummardasid ja tännasid Jehowat, et temma hea, ja et ta heldus iggaweste kestab.

4. Ja kuningas ja keik rahwas ohwerdasid tappa-ohwrid Jehowa ees.

5. Ja kuningas Salomon ohwerdas weiksid tappa-ohwriks kakskümmend ja kaks tuhat, ja puddolojuksid sadda ja kakskümmend tuhat; nenda hakkasid kuningas ja keik rahwas Jummalala kodda pühhitsema.

6. Ja preestrid seisid ommas ammetis ja Lewitid Jehowa laulo-mängidega, mis kuningas Tawet olli teinud, et nendega piddi Jehowat tännama, et ta heldus iggaweste kestab, kui Tawet nendega kitis; ja preestrid puhhusid trumpetidega nende kohhal, ja keik Israel seisis.

7. Ja Salomon pühhitse sedda keskmist oue kohta, mis Jehowa koia ees, sest ta ohwerdas seäl põlletamise-ohwrid ja tänno-ohwride raswad; sest se wask-altari peäle, mis Salomon teinud, ei mahtunud mitte need põlletamise- ja roa-ohwrid ja raswad.

8. Ja Salomon piddas se Pühha sel aial seitse päwa ja keik Israel temmaga, üks wägga suur koggodus, seält kust Amati minnakse Egiptusse jöeni.

9. Ja nemmad piddasid kahheksamal päwal lõppetusse-päwa; sest altari pühhitsemist piddasid nemmad seitse päwa ja sedda Pühha seitse päwa.

10. Ja seitsme ku kolmandal päwal kolmatkümmend laskis temma se rahwa nende maiadesse ärraminna, röömsad ja hea melega se hea pärrast, mis Jehowa olli teinud Tawetile, ja Salomonile ja omma Israeli rahwale.

11. Nenda lõppetas Salomon Jehowa kodda ja kunninga kodda walmistada, ja keik mis Salomoni süddamesse olli tulnud Jehowa koia kallal ja omma koia kallal teggema, sedda satis ta hästi korda.

12. Ja Jehowa näitis ennast Salomonile ösel ja ütles temmale: Ma ollen so palwe kuulnud ja se paiga mulle ärrawallitsend ohwri koiaks.

13. Wata, kui ma taewa kinnipannen, et wihma ei saa, ja wata, kui ma kässin Agabi-linnud maad paljaks süa, ja kui ma katko läkkitan omma rahwa peäle,

14. Ja mo rahwas ennast allandab, kelle peäle mo nimmi on nimmetud, ja palluwad ja otsiwad minno Palle, ja pörawad omma kurja tede peält: siis tahhan ma taewast kuulda ja nende patto andeks anda, ja nende maad parrandada.

15. Nüüd peawad mo silmad lahti ollema ja mo körwad tähhele pannema keik palwed siin paikas.

16. Ja nüüd ollen ma ärrawallitsend ja pühhitsenud sedda kodda, et mo nimmi peäb seäl ollema iggaweste, ja mo silmad ja mo südda peawad seäl ollema iggapäwa.

17. Ja sinna, kui sa Minno ees käid, nenda kui so issa Tawet on käinud, ja teed keik sedda möda, kui ma sind ollen käsknud, ja pead mo seädmissed ja mo kohto-seädussed:

18. Siis tahhan ma so kunningrigi järre kinnitada, nenda kui ma so issa Tawetiga ollen seädusse teinud ja öölnud: Ei pea sinnust mitte ärralöpma üks mees, kes Israeli ülle wallitseb.

19. Agga kui teie ärratagganette ja jättate mahha mo seädmissed ja mo kässud, mis ma teie kätte annud, ja lähhäte ja tenite teised jummalad, ja kummardate nende ette:

20. Siis tahhan ma neid ärrakitkuda omma Ma peält, mis ma neile ollen annud, ja sedda kodda, mis ma omma nimmele pühhitsenud, tahhan ma omma Palle eest ärraheita, ja tedda panna tähhendamisse- ja naero-juttuks keige rahwa seas.

21. Ja sesinnatse koia pärrast, mis kõrge olnud, wöttab iggaüks, kes seält mödalähhäb, ärraehmatada ja üttelda: Mikspärrast on Jehowa nenda teinud selle male ja selle koiale?

22. Siis ööldakse: Sepärrast et nemmad Jehowat omma wannematte Jummalat mahhajätnud, kes neid Egiptusse-maalt wäljatonud, ja et nemmad teised jummalad kätte wötnud ja nende ette kummardand ja neid teninud: sepärrast on ta keik sedda kurja nende peäle saatnud.

8. Peatük.

Salomoni muud ehhitamissed ja merre-asjad: kunninga ja templi teenrid.

1. Ja se sündis kahhekümne aasta pärrast, kui Salomon Jehowa koia ja omma koia sai üllesehhitatud:

2. Et Salomon need liñnad, mis Uram Salomonile olli annud, üllesehhitas, ja siñna panni Israeli lapsed ellama.

3. Ja Salomon läks Amatsoba ja sai woimust selle peäle.

4. Ja ta ehhitas Tadmori, mis körbes, ja keik warrandusse-honette liñnad, mis ta Amati ehhitas.

5. Ja ta ehhitas ülles üllema Pettoroni ja allumisse Pettoroni, tuggewad liñnad müridega, wärrawatte ja pomidega.

6. Ja Paalati ja keik warrandusse honette liñnad, mis Salomonil ollid, ja keik söa wankritte liñnad ja rüütlide liñnad, ja keik Salomoni ihhaldamisse järrele, mis ta ihhaldas ehhitada Jerusalemma ja Libanoni ja keige omma wallitsusse male.

7. Keik se rahwas, mis üllejäänud Ittidest, ja Emoridest, ja Perissidest, ja Iwwidest ja Jebusidest, kes ei olnud Israeli seast,
8. Nende lapsed, kes nende järrele üllejäänud senna male, kedda Israeli lapsed mitte es olle ärralöppetand, neid pani Salomon teggo teggema tännapäwani.
9. Agga Israeli lastest ollid need, kedda Salomon mitte ei teinud orjaks omma tö jure; sest nemmad ollid söamehhed ja temma pealikkutte üllemad-pealikkud, ja ta söa wankritte ja ta rüütlide pealikkud.
10. Ja nende üllewatajatte üllemad, mis kuningal Salomonil ollid, neid olli kakssadda ja wiiskümmend, kes nende rahwa ülle wallitsesid.
11. Ja Warao tütre satis Salomon Taweti liñnast ülles siñna kotta, mis ta temmale olli üllesehhitand, sest ta ütles: Mo naene ei pea mulle mitte ellama Israeli kunninga Taweti koias, sest et need paigad pühhad on, kus Jehowa laekas sisse sanud.
12. Siis ohwerdas Salomon Jehowale põlletamise-ohwid Jehowa altari peäl, mis ta üllesehhitand eestkoia ette.
13. Ja mis igga päwal päwa ossaks tuli ohwerdada Mosesse kässo järrele hingamise päiwil, ja nore ku Pühhis, ja seätud Pühhade aial kolmkord aastas, hapnematta leibade Pühhal, ja näddalatte Pühhal, ja lehtmaiade Pühhal.
14. Ta seädis ka omma issa Taweti seädmisses järrele, preestride korrad nende tenistusse peäle ja Lewitid nende tenistusse peäle, kiitma ja tenima preestride ees päwa teggemist möda igga päwal, ja wärrawa-hoidjad nende korrased möda igga wärrawa jure: sest nenda olli Taweti se Jummal mehhe käsk.
15. Ja nemmad ei lahkund mitte kunninga kässust ärra, preestride ja Lewitide polest, ei mingisugguse asja egga warrandusse polest.
16. Ja keik Salomoni tö sai walmis, sest päwast, kui Jehowa koia allus pandi, sest sadik kui se tö lõppetati; nenda sai Jehowa kodda öiete walmis.
17. Siis läks Salomon Etsjonkeberi ja Eloti merre randa, mis Edomi maal.
18. Ja Uram lähätas temmale omma sullaste läbbi laewo ja sullased, kes merre asjad moistsid, ja need tullid Salomoni sullastega Owiri, ja töid seält nellisadda ja wiiskümmend talenti kulda, ja wisid sedda kunninga Salomoni jure.

9. Peatük.

Salomoni tarkus ja au, kitus ja rikkus.

1. Ja kui Seba kunninga-emmand sedda jutto Salomonist kulis, siis tuli ta Jerusalemma, Salomoni kiusama moistatustega, wägga sure wäega ja kamelidega, mis kallid rohud kandsid, ja paljo kulda ja kallid kiwwid; ja kui ta Salomoni jure tuli, siis räkis ta temmaga keik, mis ta süddames olli.
2. Ja Salomon räkis temmale ülles keik temma sannad, ja Salomonil ei olnud ühteegi teädmatta, mis ta temmale polleks üllesräkinud.

3. Kui Seba kuninga-emmand näggi Salomoni tarkust ja sedda kodda, mis ta olli üllesehhitand,
4. Ja sedda roga, mis ta laua peäl, ja ta sullaste honed, ja ta teenride ammetid ja nende rided, ja temma keldri-sullased ja nende rided, ja ta üllesminnemisse paiga, kust ta üllesläks Jehowa kotta, siis sai temma hing kui tuimaks.
5. Ja ta ütles kuninga wasto: Se könne on tössi, mis ma ommal maal ollen kuulnud sinno asjust ja so tarkussest.
6. Ja minna ei usknud mitte nende könnesid, enne kui ma ollen tulnud ja mo silmad isse näinud, ja wata, ei olle mulle pooltke üllesräkitud so surest tarkussest; sa olled üllem kui se jut olli, mis ma kuulnud.
7. Önsad on so mehhed ja önsad on needsinnatsed so sullased, kes allatsi so ees seiswad ja so tarkust kuulwad.
8. Kidetud olgo Jehowa so Jummal, kel hea meel sinnust on, et ta sind pannud omma aujärje peäle kuningaks Jehowale sinno Jummalale; et so Jummal Israeli armastab, et ta tedda kinnitaks iggaweste, sepärrast on ta sind pannud nende üle kuningaks, et sa teed, mis kohhus ja öigus.
9. Ja temma andis kuningale sadda ja kakskümmend talenti kulda, ja wägga palju kallid rohtusid, ja kallid kiwwid; ja ei olnud mitte seddasuggust rohto, mis Seba kuninga-emmand kuningale Salomonile andis.
10. Ja Urami sullased ja Salomoni sullased, kes Owirist kulda töid, töid ka algumi-puid ja kallid kiwwid.
11. Ja kuningas teggi neist algumi-puist treppid Jehowa kotta, ja kuningale kotta, ja kanded, ja nablimängid lauljattele; ja ei olle neidsuggusid mitte enne nähtud Juda-maal.
12. Ja kuningas Salomon andis Seba kuningale emmandale keik, mis ta mele pärrast, mis ta pallus, agga mitte seddasuggust, mis ta olli kuningale tonud; ja ta pöris ümber ja läks ärra omma male, temma ja ta sullased.
13. Ja selle kulla raskus, mis Salomoni kätte tulli ühhel aastal, olli kuussadda ja kuuskümmend ja kuus talenti kulda.
14. Isse se, mis surist kaupmehhist ja kauplejaist todi, ja keik Arabia kuningad ja ma-wallitsejad töid Salomonile kulda ja hõbbemat.
15. Ja kuningas Salomon teggi kakssadda kilpi tautud kullast, kuussadda sekli tautud kulda läks ühhe kilbi tarwis.
16. Ja kolmsadda wähhemat kilpi tautud kullast, kolmsadda sekli kulda läks ühhe kilbi tarwis, ja kuningas pani neid siñna kotta, mis Libanoni metsast olli üllesraiatud.
17. Ja kuningas teggi sure aujärje elewanti-luust ja kattis sedda selge kullaga.
18. Ja kuus treppi olli sel aujärjel ja üks jalg-allune kullast aujärje külge ühtepandud, ja käepiddemed mollemal polel, kus istumisse asse, ja kaks loukoera olli käe-piddemette kõrwas seismas.

19. Ja kaksteistkümmend loukorda olli seäl seismas kue treppi peäl mollemal polel; ei seddasuggust olle tehtud ei ühheski kuningrikis.
20. Ja keik kunninga Salomoni joma-riistad ollid kullast, ja keik selle Libanoni metsast raiutud koia riistad ollid selgemast kullast; hõbbe ei maksnud middagi Salomoni aial.
21. Sest kunninga laewad käisid Tarsisis Urami sullastega, ükskord kolmes aastas tullid need Tarsisi laewad, ja töid kulda ja hõbbedat, elewanti-luid ja merre-kassid ja waua-lindo.
22. Ja kuningas Salomon sai suremaks, kui keik ma-ilma kuningad rikkusse ja tarkusse polest.
23. Ja keik ma-ilma kuningad püüdsid Salomoni silmad nähha, et nemmad piddid sama temma tarkust kuulda, mis Jummal ta süddamesse olli annud.
24. Ja nemmad töid iggamees ommad annid, hõbbe-riisto ja kuld-riisto ja ridid, söariisto ja kallist rohto, hobbosid ja hobbo-eeslid, igga aasta omma ossa.
25. Ja Salomonil olli nelli-tuhhat hooste talli ja wankrit ja kaksteistkümmend tuhat rüütlit, ja pani neid seisma wankritte liñnade sisse ja kunninga jure Jerusalemma.
26. Ja ta wallitses keige kuningatte ülle Wratti jöest Wilistide maast sadik ja Egiptusse raiani.
27. Ja kuningas satis hõbbedat Jerusalemma ni paljo kui kiwwid, ja satis seedrid ni paljo kui mets-wigipuud, mis mäe alluse Ma peäl.
28. Ja nemmad töid Salomonile hobbosid wälja Egiptussest ja keige made seest.
29. Ja se, mis weel tulleks Salomoni essimessist ja wiimsist asjust öölda, eks need asjad olle ülleskirjotud prohwetil Natani asjade ramatusse, ja Ahia Silomehhe ennekulutamise-ramatusse, ja Jedo näggemiste ramatusse, mis ta näggi Nebati poiast Jarobeamist.
30. Ja Salomon wallitses Jerusalemmas ülle keige Israeli nellikümmend aastat.
31. Ja Salomon läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha ta issa Taweti liñna; ja temma poeg Reabeam sai kuningaks ta assemele.

10. Peatük.

Israeli ja Juda kuningriik jaetakse kahheks.

1. Ja Reabeam läks Sekemi, sest Sekemi olli keik Israel tulnud tedda kuningaks töstma.
2. Ja se sündis, kui Jarobeam Nebati poeg sai kuulda (sest ta olli Egiptusses, kuhho ta kunninga Salomoni eest olli ärrakargand) siis tuli Jarobeam Egiptussest taggasi.

3. Ja nemmad lähätasid ja kutsusid tedda, ja Jarobeam tuli ja keik Israel, ja räkisid Reabeami wasto ja ütlesid:
4. So issa on meie peäle raske ikke pannud, ja nüüd te omma issa kange tenistus ja ta raske ikke kergemaks, mis ta meie peäle pannud, siis tahhame so allamaks jäda.
5. Ja temma ütles nende wasto: Kolme päwa pärrast, siis tulge jälle taggasi mo jure; ja rahwas läks ärra.
6. Ja kuningas Reabeam piddas nou nende wannemattega, kes ta issa Salomoni ees ollid seisnud, kui ta ellus olli, ja ütles: Mis nou annate teie, et ma woin selle rahwale middagi wastada?
7. Ja nemmad räkisid ta wasto ja ütlesid: Kui sa hea olled selle rahwa wasto, ja nende mele pärrast teed, ja rägid nende wasto head sannad, siis jäwad nemmad ikka so allamaks.
8. Ja ta jättis wannematte nou mahha, mis nemmad temmale andsid, ja piddas nou nende noremattega, kes temmaga ülleskasnud, ja temma ees seisid.
9. Ja ta ütles nende wasto: Mis nou annate, et meie woime middagi wastada selle rahwale, mis mo wasto on räkinud ja üttelnud: Te se ikke kergemaks, mis so issa meie peäle pannud.
10. Ja need noremad, kes temmaga ülleskasnud, räkisid temmaga ja ütlesid: Nenda pead sa selle rahwale ütleva, kes so wasto räkinud ja üttelnud: So issa on raske ikke meie peäle pannud, ja sinna te meile sedda kergemaks; nenda pead sa nende wasto ütleva: Mo wähhem sörm on jämmem, kui mo issa reied.
11. Ja nüüd, mo issa on teie peäle pannud raske ikke, agga minna tahhan teie ikke peäle weel lissada; mo issa karristas teid nahk-piitsadega, agga minna okkaliste piitsadega.
12. Ja Jarobeam tuli keige rahwaga Reabeami jure kolmandal päwal, nenda kui kuningas olli käsknud ja üttelnud: Tulge jälle mo jure kolmandal päwal.
13. Ja kuningas wastas neile waljuste, ja kuningas Reabeam jättis nende wannematte nou mahha,
14. Ja räkis nende wasto nende norematte nou järrele ja ütles: Mo issa on raske ikke teie peäle pannud, agga minna tahhan siinna peäle lissada; mo issa on teid karristand nahk-piitsadega, agga minna okkaliste piitsadega.
15. Ja kuningas ei wötnud mitte rahwa sanna kuulda, sest se luggu tuli Jummalä käest, et Jehowa omma sanna pididi töeks teggema, mis ta olli räkinud Ahia Silomehhe läbbi Nebati poia Jarobeami wasto.
16. Kui keik Israel näggid, et kuningas ei wötnud neid kuulda, siis wastasid rahwas kuningale ja ütlesid: Mis jaggo on meil Tawetist? ei ollege meil pärris-ossa Isai poiast! iggaüks mingo omma telkide sisse, Israel! nüüd katsu sinna, Tawet, omma suggu pärrast! ja keik Israel läks omma telkide sisse.

17. Ja Israeli laste üle, kes Juda liinade sees ellasad, nende üle olli Reabeam kuningas.

18. Ja kuningas Reabeam läkkitas Adorami, kes makso üle olli, ja Israeli lapsed wiskasid tedda kiwwidega, et ta surri; ja kuningas Reabeam astus kermeste tõlda ja pöggenes Jerusalemma.

19. Nenda tagganes Israeli-rahwas Taweti suggust ärra tännapawani.

11. Peatük.

Reabeami wallitsusse hakkatus.

1. Ja Reabeam tuli Jerusalemma ja koggus kokko Juda ja Penjamini suggu, sadda ja kahheksakümmend tuhat, mis ollid ärrawallitsetud, kes sõtta kölbasid, et ta pididi söddima Israeli wasto, et nemmad se kunninrigi pididid jälle saatma Reabeami kätte.

2. Ja Jehowa sanna sai Jummalah mehhe Semaja kätte ja ütles.

3. Ütle Salomoni poia Reabeami Juda kunninga wasto ja keige Israeli wasto, kes Juda- ja Penjamini-maal, ja ütle:

4. Nenda ütleb Jehowa: Teie ei pea mitte üllesminnema egga söddima omma wendade wasto; minge taggasi iggamees omma kotta, sest sesinnane assi on minno käest sündind; ja nemmad wötsid Jehowa sanna kuulda ja läksid taggasi ja ei läind mitte Jarobeami wasto.

5. Ja Reabeam ellas Jerusalemmas ja ehhtas tuggewad liñnad Juda-male.

6. Ja ta ehhtas Petlemma, ja Etami, ja Tekoa,

7. Ja Petsuri, ja Soko, ja Adullami,

8. Ja Kari, ja Maresa, ja Siwi,

9. Ja Adoraimi, ja Lakisi, ja Aseka,

10. Ja Sora, ja Ajaloni, ja Ebroni, mis Juda- ja Penjamini-maal, tuggewad liñnad.

11. Ja ta kinnitas need tuggewad liñnad ja panni nende sisse würestid, ja roa- ja ölli- ja wina-warra,

12. Ja iggaühhe liñna kilpa ja pika, ja kinnitas neid wägga hästi, ja Juda ja Benjamin jäi temma pärralt.

13. Ja need preestrid ja Lewitid, mis keiges Israelis, tullid siñna temma jure keikist omast raiadest.

14. Sest Lewitid jätsid ommad allewid ja omma pärrandust mahha ja läksid Juda-male ja Jerusalemma: sest Jarobeam ja ta poiad lükkasid neid ärra, et nemmad preestri-ammetis ei pidand mitte ollema Jehowa ees.

15. Ja ta seadis ennesele preestrid kõrge paikade peäle ja kurja waimudele, ja neile wassikattele, mis ta olli teinud.

16. Ja keikist Israeli sugguarrudest, kes omma süddame andsid Jehowat Israeli Jummalat otsida, need tullid nende järrele Jerusalemma, Jehowale omma wannematte Jummalale ohwerdama.

17. Ja kinnitasid nenda Juda kuningriiki, ja teggid tuggewaks Salomoni poia Reabemi kolm aastat: sest nemmad käisid Taweti ja Salomoni tee peäl kolm aastat.

18. Ja Reabem wöttis ennesele naeseks Maalati körwa Taweti poia Jerimoti tütre, ka Abihaili Isai poia Eliabi tütre.

19. Ja se tõi temmale poiad ilmale Jeusi, ja Semarja ja Sahhami.

20. Ja temma järrele wöttis ta Maaka Absalomi tütre, ja se tõi temmale ilmale Abia, ja Attai, ja Sija ja Selomiti.

21. Ja Reabem armastas Maaka Absalomi tütre ennam kui keik ommad naesed ja ommad liignaesed: sest ta olli kahheksateistkümmend naest wötnud ja kuuskümmend liganaest, ja sünnitas kahheksa kolmatkümmend poega ja kuuskümmend tüttart.

22. Ja Reabem seadis Abia Maaka poega üllemaks ja wüerstiks ta wendade seas, et ta tedda kuningaks pididi töstma.

23. Ja ta teggi targaste ja lautas muist keikist omast poegadest laiale keige Juda- ja Penjamini-male, keige tuggewatte liñnade sisse, ja andis neile toidust kül ja kossis neile hulka naesi.

12. Peatük.

1. Ja se sündis, kui Reabem sai kunninrigi kinnitand ja wäggewaks sanud, siis jättis ta Jehowa kässö-öppetust mahha, ja keik Israel temmaga.

2. Ja se sündis kunninga Reabemi wiendamal aastal, et Sisak Egiptusse kuningas üllestulli Jerusalemma wasto, sest nemmad ollid wallatust teinud Jehowa wasto,

3. Tuhhande ja kahhesaa söa wankriga ja kiekümne tuhhande rüütliga, ja rahwas olli ilmaarwamatta, mis temmaga Egiptussest tullid, Lubi-, Suki- ja Mora-rahwas.

4. Ja ta sai need tuggewad liñnad kätte, mis Juda-maal, ja tuli Jerusalemmast sadik.

5. Ja Semaja se prohwet tuli Reabemi ja Juda würstide jure, kes ollid Jerusalemma koggunud Sisaki pärrast, ja ütles neile: Nenda ütleb Jehowa: Teie ollete mind mahhajättnud, ja nüüd ollen ka minna teid mahhajättnud Sisaki kätte.

6. Siis allandasid ennast Israeli würstid kuningaga ja ütlesid: Jehowa on öige.

7. Ja kui Jehowa näggi, et nemmad ennast allandasid, sai Jehowa sanna Semaja kätte ja ütles: Nemmad on ennast allandand, ei ma tahha neid mitte

ärrarikkuda, waid tahhan neile nattokesse aia pärrast ärrapeästmist sata, ja mo tulline wihha ei pea mitte sama wäljawallatud Jerusalemma peäle Sisaki läbbi.

8. Agga nemmad peawad temmale allamaks sama, et nemmad öppiwad tundma minno tenistust ja ma-ilma kuningrikide tenistust.

9. Ja Sisak Egiptusse kuningas tuli Jerusalemma wasto ja wöttis Jehowa koia warrandussed ja kunninga koia warrandussed, keik wöttis temma ärra; ta wöttis ka need kuld-kilbid ärra, mis Salomon olli teinud.

10. Ja kuningas Reabeam teggi nende assemele wask-kilbid ja andis neid trabantide pealikkutte holeks, kes wahtis ollid kunninga koia ukse ees.

11. Ja se sündis, ni mitto kord kui kuningas tuli Jehowa kotta, tullid need trabantid ja kandsid neid ja wisid neid jälle taggasi trabantide tuppa.

12. Ja et ta ennast allandas, siis pöris Jehowa wihha temmast ärra, et ta tedda mitte sutumaks ei lasknud ärrarikkuda, sest Juda-maal olli weel häid asjo.

13. Ja kuningas Reabeam kinnitas ennast Jerusalemmas ja wallitses seäl, sest Reabeam olli wanna ühhe aasta wietkümmand, kui ta kuningaks sai, ja wallitses seitseteistkümmand aastat Jerusalemmas seäl liñnas, mis Jehowa keige Israeli souarrude seast ärrawallitsenud, et ta omma nimme senna pididi pannema; ja ta emma nimmi olli Naama, Ammoni naesterahwas.

14. Ja ta teggi kurja, sest et ta mitte ei walmistand omma süddant, et ta Jehowat olleks noudnud.

15. Ja Reabeami essimessed ja wiimsed asjad, eks need olle ülleskirjutud prohwetil Semaja ja näggia Iddo asjade ramatusse, kus sees sugguwössad on üllesarwatud; ja Reabeami ja Jarobeami söddimised keige ello aia?

16. Ja Reabeam läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha Taweti liñna, ja ta poeg Abia sai kuningaks temma assemele.

13. Peatük.

Abia saab woimust Jarobeami peäle.

1. Kuninga Jarobeami kahheksateistkümneal aastal, siis sai Abia kuningaks Juda ülle.

2. Kolm aastat olli ta kuningas Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Mikaja Urieli tüttar Kibeast; ja södda tousis Abia ja Jarobeami wahhele.

3. Ja Abia hakkas sedda södda wäggewatte söameeste wäega, neid olli nellisadda tuhhat ärrawallitsetud meest; ja Jarobeam seadis taplust temma wasto kahheksasaa tuhhande ärrawallitsetud wäggewa wahwa mehhega.

4. Ja Abia tuli Semaraimi mäelt mahha, mis Ewraimi mäggisel maal, ja ütles: Kuulge mind Jarobeam ja keik Israel.

5. Eks teil olle teäda, et Jehowa Israeli Jummal se kunningrigi Tawetile Israeli ülle on annud iggaweste, temmale ja ta poegadele sola-seädussega?
6. Agga Jarobeam Nebati poeg Taweti poia Salomoni sullane on tousnud ja pannud omma issanda wasto,
7. Ja temma jure on koggunud tühjad mehhed, pahharetti suggu, ja on wägge wötnud Salomoni poia Reabeari wasto: Reabear agga olli noor ja örna süddamega, ja ei kinnitand ennast mitte nende wasto.
8. Ja nüüd mötlete teie ennast kinnitada Jehowa kunningrigi wasto, mis Taweti poegade kä, ja teid on suur hulk ja teiega need kuld-wassikad, mis Jarobeam teie jummalaiks on teinud.
9. Eks teie ei olle Jehowa preestrid Aaroni poiad ja Lewitid ärralükkanud, ja ollete endile preestrid teinud kui mu made rahwas? kes agga tulleb omma kät laskma täita ühhe wärsiga ja seitsme järaga, siis ta saab preestriks neile, kes ei olle jummalad.
10. Agga meiega on se luggu: Jehowa on meie Jummal, ja meie polle tedda mitte mahhajättnud, ja need preestrid, kes Jehowat teniwad, Aaroni poiad ja Lewitid on teggemisse jures,
11. Ja süütwad Jehowale põlletamise-ohwri põllema igga homõiko ja igga öhto ja suitsetamise maggusa haisoga rohud, ja seädwad leibo puhta laua peäle, ja kuld-küünla-jalga, et nemmad ta lampid sütawad põllema igga öhto: sest meie peame, mis Jehowa meie Jummal käsknud piddada, agga teie ollete tedda mahhajättnud.
12. Sest wata, meiega on eestotsas Jummal ja ta preestrid, ja need helleda heäleaga trumpetid, et need helledaste teie wasto hüüdwad. Israeli lapsed, ärge tappelge mitte Jehowa omma wannematte Jummal wasto, sest ei se lähhä teile mitte korda.
13. Ja Jarobeam wiis need warritsejad ümber, et nemmad nende peäle takka piddid minnema, ja muist ollid Juda-meeste ees, ja need warritsejad nende tagga.
14. Ja kui Judamehhed taggasi waatsid, wata, siis olli neil taplemist eest ja takka, ja nemmad kissendasid Jehowa pole, ja preestrid puhhusid trumpetidega.
15. Ja Judamehhed karjusid; ja se sündis, kui Judamehhed karjusid, et Jummal Jarobeari ja keik Israeli Abia ja Juda eest mahhalöi.
16. Ja Israeli lapsed pöggenesid Juda eest, ja Jummal andis neid nende kätte.
17. Ja Abia ja ta rahwas löid neid mahha sure mahhalömissega, ja neid, kes Israelist mahhalödi ja mahhalangsid, olli wiissadda tuhhat ärrawallitsetud meest.
18. Ja Israeli lapsed allandati sel aial, ja Juda lapsed wötsid wägge, sest nemmad toetasid ennast Jehowa omma wannematte Jummal peäle.
19. Ja Abia aias Jarobeari takka ja sai temma käest ärra need liñnad, Peteli ja ta wähhemad liñnad, ja Jesana ja ta wähhemad liñnad, ja Ewronit ja ta wähhemad liñnad.

20. Ja Jarobeam ei sanud enam mitte rammo Abia aial, ja Jehowa löi tedda, et ta surri.

21. Ja kui Abia sai ennast kinnitand, siis wöttis ta ennesele nelliteistkümmed naest ja sünnitas kaks kolmatkümmed poega ja kuusteistkümmed tüttart.

22. Ja mis weel Abiast tulleks öölda, ja temma teed ja asjad, need on ülleskirjutud prohwetil Iddo sündinud asjade ramatusse.

23. Ja Abia läks maggama omma wannemattega ja nemmad matsid tedda mahha Taweti liina, ja Asa temma poeg sai kuningaks ta assemele; temma aial olli rahholinne assi seäl maal kümme aastat.

14. Peatük.

Asa kautab ebbausso tööd: woidab Mora-rahwast ärra.

1. Ja Asa teggi, mis hea ja öige olli Jehowa omma Jummalal silma ees.

2. Ja ta satis woörad altarid ja kõrged paigad ärra, ja murdis ebbausso-sambad katki ja raius ied ärra,

3. Ja ütles Juda-rahwa wasto, et nemmad pidid Jehowat oma wannematte Jummalat noudma ja teggema kassoöppetusse ja käskude järrele.

4. Ja ta satis keikist Juda liinadest ärra kõrged paigad ja päikesse kuiud, ja sel kuningrigil olli rahholinne assi temma al.

5. Ja ta ehhtas tuggewad liinad Juda-male, sest seäl maal olli rahholinne assi ja ühtegi södda ei olnud ta wasto neil aastail, sest Jehowa andis temmale hingada.

6. Ja ta ütles Judale: Ehhtagem need liinad ülles ja tehkem mürid senna ümber ja tornid, wärrawad ja pomid, ni kaua kui se Ma weel meie ees on, sest meie olleme Jehowat omma Jummalat noudnud, meie olleme tedda noudnud ja temma on meile aõnud hingada ümberkaudo; ja nemmad ehhtasid, ja se läks neile korda.

7. Ja Asal olli söddawäggi, mis kilbid ja pigid kandis, Judast kolmsadda tuhhat, ja Penjaminist, kes kilpi kandsid ja ammo woisid ülestombada, kakssadda ja kahheksakümmed tuhhat, keik need ollid wäggewad wahwad mehed.

8. Ja nende wasto läks Sera se Moramees ühhe wäega, mis tuhhat kord tuhhat, ja kolme saa söa wankriga, ja tulli Maresani.

9. Ja Asa läks temma wasto, ja nemmad seädsid taplust Sewata orgus Maresa jures.

10. Ja Asa hüdis Jehowa omma Jummalal pole ja ütles: Jehowa se ep olle middagi sinno ees, et sa aitad sedda, kel ep olle rammo, selle wasto, kel paljo on; aita meid Jehowa meie Jummal, sest sinno peäle toetame meie ennast ja sinno nimmel olleme tulnud selle hulga wasto: sinna olled Jehowa meie Jummal, ärgo sago sant innimenne joudo sinno wasto.

11. Ja Jehowa löi need Moramehhed mahha Asa eest ja Juda eest, ja need Moramehhed pöggenesid ärra.
12. Ja Asa aias neid takka ja se rahwas, mis temmaga, Kerarist sadik, ja Moramehhist langsid ni palju, et neil ello ennam ei olnud, sest neid tehti woimatumaks Jehowa ees ja temma leri ees; ja nemad wisid wägga palju saki seält ärra.
13. Ja nemmad löid keik liñnad Kerari ümberkaudo, sest Jehowa hirm olli nende peäl; ja nemmad risusid keik liñnad ärra, sest palju saki olli nende sees.
14. Ja nemmad löid ka nende weiste maiad mahha, ja wisid palju puddolojuksid ja kamelid ärra, ja tullid taggasi Jerusalemma.

15. Peatük.

Asa püab weel parrandada: uendab seädust Jummalaga.

1. Ja Asarja Odedi poia peäle tulli Jummalala Waim,
2. Ja ta läks wälja Asa wasto ja ütles temmale: Kuulge mind Asa ja keik Juda- ja Penjamini-rahwas, Jehowa on teiega, et teie temmaga ollete; ja kui teie tedda nouate, siis annab ta ennast teist leida, ja kui teie tedda mahhajättate, siis jättab ta teid mahha.
3. Ja mitto päwa tulleswad Israelile, et neil ei olle tössist Jummalat, egga preestrit, kes õppetab, egga kässo-õppetust.
4. Ja kui temmal kitsas kä, siis pörab temma Jehowa Israeli Jummalala pole ja otsib tedda, siis annab ta ennast neist leida.
5. Ja neis aegus ep olle rahho sel, kes wäljalähhäb, egga sel, kes sissetulleb; sest palju kärrinat tulles keikide peäle, kes nende made peäl ellawad.
6. Ja üks rahwas peksetakse teisest ärra ja üks lin teisest liñnast, sest Jummal hirmutab neid keigesugguse ahastussega.
7. Ja teie, olge wahwad ja ärge laske ennese kässi järrele anda, sest palk on teie tö eest.
8. Ja kui Asa need sannad kulis ja prohwetid Odedi ennekulutamist, siis kinnitas ta ennast ja satis ärra läilad asjad keik seält Juda- ja Penjamini-maalt ja neist liñnadest, mis ta Ewraimi mäggiselt maalt olli kätte sanud, ja uendas Jehowa altari, mis Jehowa eestkoia ees olli.
9. Ja ta koggus keik Juda- ja Penjamini-rahwast ja need woörad, kes nende jures Ewraimist ja Manassest ja Simeonist, sest palju Israeli seast heitsid ennast temma pole, kui nemmad näggid, et Jehowa ta Jummal temmaga olli.
10. Ja nemmad koggusid Jerusalemma kolmandamal kuul, Asa kuningrigi wieteistkümmemal aastal.
11. Ja ohwerdasid Jehowale sel päwal sest sagist, mis nemmad ollid tonud, seitsesadda weist ja seitsetuhhat puddolojust.

12. Ja nemmad tullid se seädusse alla, et nemmad Jehowat omma wannematte Jummalat piddid noudma keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest.

13. Ja kes ial Jehowat Israeli Jummalat mitte ei piddand noudma, tedda pididi surma pandama, ni hästi wähhemad kui suremad, ni hästi mehhed kui naesed.

14. Ja nemmad wandusid Jehowale sure heälega ja öiskamissegga, ja trumpetidegga ja passunattegga.

15. Ja keik Juda-rahwas olli römüsus se wande pärrast, sest nemmad ollid wandunud keigest ommast süddamest, ja otsisid tedda keige omma hea melega, ja ta andis ennast neist leida, ja Jehowa andis neile hingada seält ümberkaudo.

16. Ja kuningas Asa wöttis ka omma emma- emma Maaka käest wallitsust ärra, et ta ühhe hirmsa kuio olli teinud ie jure; ja Asa kautas temma hirmsa kuio ärra, ja teggi peneks ja põlletas sedda ärra Kidroni jõe äres.

17. Agga need kõrged paigad ei saand mitte ärra Israeli seast, ommeti olli Asa südda heakohtlane keige ta ello aia.

18. Ja ta wiis, mis temma issa olli pühhitsenud ja mis temmast pühhitsetud, Jumala kotta, höbbedat ja kulda ja muud riistad.

19. Ja södda ep olnud mitte Asa kuningrigi kolmekümmemast ja wiendamast aastast sadik.

16. Peatük.

Asa pattud ja nuhtlus.

1. Asa kuningrigi kuendamal aastal neljatkümmend tuli Paesa Israeli kuningas Juda wasto ja ehhtas Rama ülles, et ta ei piddand laskma keddagi wäljaminna egga sissetulla Juda kunninga Asa jure.

2. Ja Asa töi wälja höbbedat ja kulda Jehowa koia ja kunninga koia warrandussist, ja läkkitas Pennadadi Siria kunninga jure, kes Tarmesekis ellas ja ütles:

3. Üks seädus on minno ja sinno wahhel, ja mo issa ja so issa wahhel; wata, ma läkkitan sulle höbbedat ja kulda, minne, te tühjaks omma seädus, mis sul on Israeli kunninga Paesega, et ta mo kaela peält ärrasaaks.

4. Ja Pennadad wöttis kunninga Asa sanna kuulda ja läkkitas Israeli liñnade wasto nende wäe-hulkade pealikkud, mis temmal olli, ja nemad löid mahha Ijoni, ja Tani, ja Abelmairi, ja keik Nawtali liñnade warrandusse-honed.

5. Ja se sündis, kui Paesa sedda kulis, et ta jättis Rama üllesehhtamatta ja jättis järrele omma tö.

6. Ja kuningas Asa wöttis keik Juda-rahwast, et nemmad piddid ärrawima Rama kiwwid ja temma puud, misga Paesa piddi Rama üllesehitama, ja ehhtas neist ülles Keba ja Mitspa.
7. Ja sel aial tulli Anani se näggia Juda kunninga Asa jure ja ütles ta wasto: Et sa olled ennast toetanud Siria kunninga peäle, ja ep olle mitte ennast toetanud Jehowa omma Jummalala peäle, sepärrast on Siria kunninga söddawäggi so käest ärrapeäsnud.
8. Eks neid Mora- ja Lubi-rahwast olnud üks suur söddawäggi wägga paljo söa wankritte ja rüütlittega ? ja kui sa ennast toetasid Jehowa peäle, siis andis ta neid so kätte.
9. Sest Jehowa silmad käiwad keik maad läbbi, et ta ennast nende wasto näitab kindla ollewad, kelle südda hea-kohtlane on temã wasto: sest olled sa jölledaste teinud; sest södda peab sest aiast so wasto ollema.
10. Ja Asa meel sai pahhaseks se näggia peäle ja pani tedda kitsa wangi-honesse, sest temma meel sai nukraks ta wasto selle pärrast; ja Asa röhhus monned rahwa seast alla sel aial.
11. Ja wata, Asa essimessed ja wiimsed asjad, wata, need on ülleskirjotud Juda ja Israeli kuningatte ramatusse.
12. Ja Asa hakkas omma kuningrigi ühheksamal aastal neljatkümmend ennese jalgo pöddema, temma haigus wöttis wägga woimust; ja ommas haigusses ei ta noudnudke Jehowat, waid arstisid.
13. Ja Asa läks maggama omma wannemattega ja surri ärra omma wallitsusse essimessel aastal wietkümmend.
14. Ja nemmad matsid tedda mahha temma hauda, mis ta ennese walmis teinud Taweti liñna, ja pannid tedda senna wodi peäle, mis olli täidetud kalli rohtude ja keiksugguste maggusa rohtudega, ja targaste seggatud salwidega, ja põlletasid temã pärrast wägga suurt põlletamist.

17. Peatük.

Josawati jummalakartus ja wäggi.

1. Ja Josawat temma poeg sai kuningaks temma assemele ja kinnitas ennast Israeli wasto.
2. Ja pani söawäe keige Juda tuggewatte liñnade sisse ja pani wägge seisma Juda-male ja Ewraimi liñnade sisse, mis temma issa Asa olli kätte sanud.
3. Ja Jehowa olli Josawatiga, sest ta käis omma issa Taweti endiste tede peäl, ja ei noudnud mitte Paalid:
4. Waid ta noudis omma issa Jummalat ja käis temma käskude järrel, ja ei mitte Israeli teggude järrel.

5. Ja Jehowa kinnitas se kuningrigi temma kätte, ja keik Juda-rahwas andsid andid Josawatile, ja tal olli paljo rikkust ja au.
6. Ja temma südda sai wapraks Jehowa tede peäl, ja ta satis weel peälegi ärra need kõrged paigad ja ied Juda-maalt.
7. Ja omma wallitsusse kolmandamal aastal läkkitas ta ommad würstid Pennaili ja Obadja, ja Sekarja, ja Netaneli, ja Mikaja, Juda liñnade sees õppetama.
8. Ja nendega Lewitid Semaja, ja Netanja, ja Sebadja, ja Asaeli, ja Semiramoti, ja Jonatani, ja Adonia, ja Tobia, ja Tobadonia, kes Lewitid, ja nendega Elisama ja Jorami, kes preestrid.
9. Ja nemmad õppetasiid Juda-maal, ja nende kä olli Jehowa kässo-õppetusse ramat, ja nemmad käisiid keik Juda liñnad läbbi ja õppetasiid rahwast.
10. Ja Jehowa hirm tulli keige made kuningrikide peäle, mis seäl Juda ümberkaudo, et nemmad ei söddinud Josawati wasto.
11. Ja Wilistide seast töid monned Josawatile andid ja rahha-makso, ka Arabid töid temmale puddolojuksid, seitsetuhhat ja seitsetsadda jära ja seitsetuhhat ja seitsetsadda sikko.
12. Ja Josawat sai ikka ennam ja ennam suremaks, ja ehhtas ülles Juda-male tuggewad kantsid ja warrandusse-honette liñnad.
13. Ja temmal olli suur tö Juda liñnade sees, ja wäggewad wahwad söamehhed ollid Jerusalemmas.
14. Ja se olli nende ärraloetud arro nende wannematte perresid möda: Juda-rahwa seas ollid pealikkud ülle igga tuhhande, Adna se pealik ja temmaga kolmsadda tuhhat wäggewat wahwat meest.
15. Ja temma körwas olli pealik Joannan, ja temãaga kakssadda ja kahheksakümẽnd tuhhat.
16. Ja ta körwas olli Amasja Sikri poeg, kes hea melega ennast Jehowale olli añud, ja temmaga kakssadda tuhhat wäggewat wahwat meest.
17. Ja Penjamini seast olli Eljada üks wäggew wahwa mees, ja temãaga kakssadda tuhhat, kes ammo ja kilbiga ollid ehhtud.
18. Ja temma körwas olli Josabad, ja temmaga sadda ja kahheksakümmend tuhhat, kes walmistud söa tarwis.
19. Need ollid kuningast tenimas, isse need, kedda kuningas panni keige Juda tuggewatte liñnade sisse seisma.

18. Peatük.

Josawati õnnetu languks-saminne.

1. Ja Josawatil olli paljo rikkust ja au, ja sai Ahabiga langukseks.

2. Ja ta läks monne aasta pärrast alla Ahabi jure Samaria, ja Ahab tappis temmale palju puudolojuksid ja weiksid ja selle rahwale, mis temmaga, ja kihhutas tedda üllesminnema Ramoti, mis Kileadis:
3. Ja Ahab Israeli kuningas ütles Josawati Juda kunninga wasto: Kas sa tahhad minnoga tulla Ramoti Kileadi male ? ja ta ütles temmale: Otse kui sinna, nenda ollen minna, ja kui sinno rahwas, nenda on minno rahwas, ja tahhan sinnoga sõtta miñna.
4. Ja Josawat ütles Israeli kunninga wasto: Küssi, pallun ma, tännapääw Jehowa sanna.
5. Ja Israeli kuningas kogkus kokko prohwetid nellisadda meest ja ütles nende wasto: Kas meie peame minnema söddima Ramoti wasto, mis Kileadis, ehk kas ma pean jälle jätma? ja nemmad ütlesid: Minne ülles, sest Jummal annab sedda kunninga kätte.
6. Ja Josawat ütles: Eks siin olle weel üks Jehowa prohwet, et meie temma käest woiksime küssida?
7. Ja Israeli kuningas ütles Josawati wasto: Siin on weel üks mees, et woiks ta käest Jehowa nou küssida, agga ma wihkan tedda, sest temã ei kuluta mulle head, waid kurja keige omã ello aia, se on Imla poeg Mika: ja Josawat ütles: Ärgo räkigo kuñingas nenda.
8. Ja Israeli kuningas kutsus ühhe üllema-teenri ja ütles: Sada ruttuste seie Imla poega Mika.
9. Ja Israeli kuningas ja Juda kuningas Josawat istusid iggamees omma aujärje peäl kalli riettega ehhitud, ja istusid laia platsi peäl Samaria wärrawa ees, ja keik prohwetid kulutasid prohwetid wisil nende ees.
10. Ja Kenaana poeg Sidkia olli ennesele raudsarwed teinud ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, nisuggustega pead sa Siria-rahwast kaewama, kunni sa neid saad ärralõppetanud.
11. Ja keik prohwetid kulutasid nenda ja ütlesid: Minne ülles Ramoti, mis Kileadi-maal, ja aia ommad asjad hästi, sest Jehowa annab sedda kunninga kätte.
12. Ja se Kask, kes läks Mika kutsma, räkis temma wasto ja ütles: Wata, nende prohwetide sannad on head ühhest suust kunninga wasto, et olgo nüüd sinno sanna nenda, kui üks nende seast, ja rägi head.
13. Ja Mika ütles: Ni tõste kui Jehowa ellab, siis tahhan ma sedda öölda, mis minno Jummal rägib.
14. Ja ta tulli kunninga jure ja kuningas ütles ta wasto: Mika, kas peame minnema Kileadi Ramoti wasto söddima, ehk kas ma pean rahho seisma? ja temma ütles: Minge ülles ja aiage ommad asjad hästi, sest neid antakse teie kätte.
15. Ja kuningas ütles ta wasto: Kui mittokorda pean ma sind wañnutama, et sa mo wasto ei pea muud räkima, kui töt, Jehowa nimmel?

16. Ja ta ütles: Ma näggin keik Israeli laiale pillatud ollewad mäggeseid möda kui puddolojuksed, kel ep olle karjast, ja Jehowa ütles: Eks neil olle issandid? iggaüks mingo rahhoga taggasi omma koio.
17. Ja Israeli kuningas ütles Josawati wasto: Eks ma so wasto üttelnud, temma ei kuluta mulle head, kui agga kurja.
18. Ja Mika ütles: Sepärrast kuulge Jehowa sanna! ma näggin Jehowa istuwad omma aujärje peäl ja keik taewa söawäe seiswad temma parremal ja ta pahhemal polel.
19. Ja Jehowa ütles: Kes tahhab Ahabi Israeli kuningast melitada, et ta ülleslähhäb ja langeb Kileadi Ramoti? ja Mika räkis weel: üks ütles sedda wisi, ja teine ütles teist wisi.
20. Ja üks waim tulli wälja ja seisis Jehowa ees ja ütles: Minna tahhan tedda melitada; ja Jehowa ütles ta wasto: Misga?
21. Ja ta ütles: Ma tahhan wäljamiñna ja walle waim olla keik temã prohwetide suus; ja Jehowa ütles: Kül sinna tedda melitad ja saad ka woimust, minne wälja ja te nenda.
22. Ja nüüd wata, Jehowa on walle waimo annud nendesinnaste sinno prohwetide suhho, ja Jehowa on so peäle kurja räkinnud.
23. Ja Kenaana poeg Sidkia tulli liggi, ja löi Mika körwa äre ja ütles: Mis teed on Jehowa Waim mo jurest ärraläinud, et ta sinnoga pididi räkima?
24. Ja Mika ütles: Wata, sa saad nähha sel päwal, kui sa ühhest kambrist teise lähhäd eest ärrapuggema.
25. Ja Israeli kuningas ütles: Wötke Mika ja wige tedda taggasi liñna würsti Amoni jure ja kunninga poia Joasi jure,
26. Ja üttelge: Nenda ütleb kuningas, pange tedda wangi kotta ja söötke tedda waewalt leiwaga ja waewalt weega, kunni ma rahhoga taggasi tullen.
27. Ja Mika ütles: Kui sa hästi taggasi tulled rahhoga, ei olle Jehowa mitte mo sees räkinnud; ja ta ütles: Kuulge keik rahwas.
28. Ja Israeli kuningas läks ülles ja Juda kuningas Josawat Kileadi Ramoti.
29. Ja Israeli kuñingas ütles Josawati wasto: Ma tahhan teised rided selga panna ja nenda sötta miñna, agga sinna, panne ommad rided selga; ja Israeli kuningas panni teised rided selga, ja nemmad läksid sötta.
30. Ja Siria kuningas olli käsko annud söa- wankritte pealikkuttele, mis temmal olli, ja üttelnud: Teie ei pea mitte söddima ei wähhema egga surema wasto, kui agga Israeli kunninga wasto üksi.
31. Ja se sündis, kui söa wankritte pealikkud näggid Josawati, et nemmad ütlesid: Se on Israeli kuningas; ja nemmad pöراسid ümber temma wasto söddima; ja Josawat kissendas ja Jehowa aitis tedda, ja Jummal kihhutas neid ärra temma kallalt.
32. Ja se sündis, kui söa wankritte pealikkud näggid, et ta ei olnud Israeli kuningas, siis läksid nemmad taggasi ta jurest ärra.

33. Ja üks mees laskis ammoga ommast waggast melest, ja oskas Israeli kuningast siñna wahhele, kus se raud-rie olli ühtepandud, ja ta ütles kutsarile: Kalla ümber ja wi mind lerist wälja, sest ma ollen hawa sanud.

34. Ja se taplus olli kange sel päwal, et Israeli kuningas pididi tõlda jäma Siria-rahwa wasto õhtoni, ja ta surri ärra sel aial, kui pääw allaläks.

19. Peatük.

Josawatit nomitakse, ja teeb Jehowa mele pärrast.

1. Ja Josawat Juda kuningas läks taggasi omma kotta rahhoga Jerusalemma.
2. Ja Anani poeg Jeu se näggia tulli wälja ta wasto ja ütles kunninga Josawati wasto: Kas sedda öälat peab aitama, ja armastad sa neid, kes Jehowa wihkawad? ja sepärrast peaks Jehowa käest suur wihha sinno peäle tulles.
3. Ommeti on head asjad so jurest leitud, et sa need ied olled ärrasaatnud siit Ma peält ja omã süddame walmistand Jummalat noudma.
4. Ja Josawat ellas Jerusalemmas ja läks jälle wälja rahwa sekka Peersebast Ewraimi mäggisest maast sadik, ja satis neid jälle Jehowa nende wannematte Jummalat pole.
5. Ja seädis kohtomoistjad senna male keik Juda tuggewatte liñnade sisse, iggäühhe liñnale.
6. Ja ütles kohtomoistjatte wasto: Wadage, mis teie tete, sest teie ei moista mitte innimessele kohhut, waid Jehowale, ja temma on teiega kohto asjas.
7. Ja nüüd olgo Jehowa hirm teie peäl, hoidke ja tehke, sest Jehowa meie Jummalat jures ep olle mitte köwwerust egga luggu-piddamist innimessist, egga annette wastowõtmist.
8. Ja ka Jerusalemma seädis Josawat Lewitist, ja preestridest ja Israeli wannematte peamehhist Jehowa kohto tarwis ja rio-asjade tarwis, kui nemmad said taggasi tulnud Jerusalemma.
9. Ja ta käskis neid ja ütles: Nenda peate teie teggema Jehowa kartusses, truusses ja hea-kohtlasest süddamest,
10. Ja keige rio-asja pärrast, mis teie ette tulleb teie wendadest, kes omma liñnade sees ellawad, werre ja werre wahhel, kasso-õppetusse ja kasso, seädmiste ja kohto-seäduste wahhel peate teie neid maenitsema, et nemmad es sa süalluseks Jehowa ees, ja saab suur wihha teie peäle ja teie wendade peäle; nenda peate teie teggema, et teie ei sa süalluseks.
11. Ja wata, üllem-preester Amarja on teie jures keige Jehowa asjade sees, ja Sebadja Ismaeli poeg Juda suggu würost keige kunninga asjade sees, ja need üllewatajad, kes Lewitid, on teie ees: olge wahwad ja tehke, mis kohhus, ja Jehowa on headussega.

20. Peatük.

Josawat saab abbi Jehowa käest waenlaste wasto.

1. Ja se sündis pärrast sedda, et Moabi lapsed ja Ammoni lapsed ja nendega need, kes Ammonidest palkatud, tullid Josawati wasto söddima;
2. Ja nemmad tullid andsid Josawatile teäda ja ütlesid: Sinno peäle tulleb suur hulk teile poolt merre ja Siria-maalt, ja wata, nemmad on Atsetsontamaris, se on Engeddi.
3. Ja temma kartis, ja Josawat pöris ommad silmad Jehowat noudma, ja laskis kulutada paasto-päwa keige Juda-maal.
4. Ja Juda-rahwas koggusid kokko Jehowa käest abbi otsima; nemmad tullid ka keikist Juda liñnadest Jehowat otsima.
5. Ja Josawat seisis Juda ja Jerusalemma koggodusses Jehowa koias ue oue ees,
6. Ja ütles: Jehowa meie wannematte Jummal, eks sinna olle sesamma Jummal taewas? ja sinna olled wallitseja keik ülle rahwa kuningrikide, ja sinno käes on rammo ja wäggi, ja ükski ei woi sinno wasto seista.
7. Eks sinna meie Jummal olle sellesinnatse Ma rahwast omma Israeli rahwa eest ärraaianud, ja sedda annud iggaweste omma söbra Abraami suggule?
8. Ja nemmad on seäl ellanud ja sulle siñna ehitanud ühhe pühha hone sinno nimmele ja üttelnud:
9. Kui meie peäle tulleb õnnetus, moök, mu nuhtlus ja katk ja nälg, siis tahhame meie seista siin koia ees ja sinno ees, sest so nimmi on siin koias; ja meie tahhame kissendada so pole ommast kitsikussest, siis wötta kuulda ja abbi sata.
10. Ja nüüd wata, Ammoni ja Moabi lapsed, ja Seiri mäggise Ma rahwas, kenne maalt sa ei lasknud Israeli läbbikäia, kui nemmad Egiptusse maalt tullid; sest nemmad läksid neist möda, ja ei kautand neid mitte ärra.
11. Ja wata, needsammad makswad meie kätte, et nemmad tullewad meid wäljaaiama sinno pärris-maalt, mis sa meile annud pärrida.
12. Meie Jummal, eks sa tahha nende peäle kohhut moista? sest meie sees ep olle rammo selle sure hulga wasto, mis meie peäle tulleb, ja meie ei tea mitte, mis meie peame teggema, agga sinno peäle watawad meie silmad.
13. Ja keik Juda olli seismas Jehowa ees, ka nende wäetimid lapsed, nende naesed ja nende lapsed.
14. Ja Jaasieli peäle, kes Asawi lastest, Lewiti Matanja poia Jeieli poia Penaja poia Sekarja poeg olli, temma peäle tulli Jehowa Waim kesk koggodusse sees.
15. Ja ta ütles: Pange tähhele keik Juda ja Jerusalemma rahwas ja kuningas Josawat, nenda ütleb Jehowa teile: Äрге teie kartke ja ärge ehmatage mitte ärra selle sure hulga pärrast, sest se polle teie, waid Jummal taplus.

16. Hom̃e minge alla nende wasto; wata, nemmad on üllestullemas siñna, kust Sitsist üllesminnakse, ja teie sate nende wasto orro otsas, mis Jerueli kõrwe ees.
17. Teil ep olle seäl söddimist tarwis; astuge senna, seiske ja wadage Jehowa abbi, kes teiega, oh Juda ja Jerusalemma rahwas ; ärge kartke ja ärge ehmatage ärra, minge hom̃e wälja nende wasto, sest Jehowa on teiega.
18. Ja Josawat kummardas silmili mahha, ja keik Juda ja Jerusalemma rahwas heitsid Jehowa ette mahha ja kummardasid Jehowat.
19. Ja Lewitid Keati lastest ja Kora lastest wötsid kätte Jehowat Israeli Jummalat sure heälega kõrgeste kita.
20. Ja nemmad tousid hom̃iko warra ülles ja läksid wälja Tekoa kõrwe pole, ja kui nemmad wäljaläksid, seisis Josawat ja ütles: Kuulge mind Juda ja Jerusalemma rahwas, uskuge Jehowa omma Jummalat sisse, siis sate teie kinnitud; uskuge temma prohwetid, siis lähhäwad teie asjad hästi korda.
21. Ja ta piddas rahwaga nou ja seädis need, kes laulsid Jehowale ja kes kiitsid Temma pühha au, kui nemmad wäljaläksid nende walmistud söameeste ees, ja ütlesid: Tunnistege Jehowa au ülles, sest temma heldus kestab iggaweste.
22. Ja sel aial, kui nemmad hakkasid öiskamisega ja kitussega, satis Jehowa warritsejad Ammoni laste, Moabi- ja Seiri mäggise Ma rahwa wasto, kes ollid tulnud Juda wasto, ja neid lödi mahha.
23. Ja Ammoni lapsed ja Moabi-rahwas seisid Seiri mäggise Ma rahwa wasto neid sutumaks ärrakautamas ja ärrahukkamas, ja kui nemmad Seiri rahwast said ärralöppetanud, siis aitsid nemmad teine teist ärrarikkuda.
24. Ja kui Juda tulli wahhitorni jure kõrwe pole, siis waatsid nemmad selle hulga pole, ja wata, nemmad ollid surnud kehhad, need maggasid maas, ja ükski ei peäsünd ärra.
25. Ja Josawat tulli omma rahwaga nende saki ärrarisuma ja leidsid nende jurest palju, ni hästi warrandust, kui surno kehhasid ja kallid riisto, ja nemmad wötsid ennestele seält ärra ni palju, et nemmad ei sudand kanda, ja nemmad ollid kolm päwa sedda saki risumas, sest tedda olli palju.
26. Ja neljandamal päwal koggusid nemmad kitusse orko, sest seäl kiitsid nemmad Jehowat, sepärrast pannid nemmad selle paigale nimme kitusse org tännapäwani.
27. Ja keik Juda ja Jerusalemma mehhed läksid taggasi ja Josawat nende eestotsas, et nemmad taggasi piddid tulles Jerusalemma römoga, sest Jehowa olli neid römustanud nende waenlaste pärrast.
28. Ja nemad tullid Jerusalema nablimgide ja kannelte ja trumpetidega Jehowa kotta.
29. Ja Jummalat hirm sai keige made kuñingrikide peäle, kui nemmad kuulsid, et Jehowa Israeli waenlaste wasto olli söddind.

30. Ja Josawati kuningrikis olli rahholinne assi, ja temma Jummal andis temmale hingada seält ümberkaudo.

31. Ja Josawat wallitses Juda ülle; wiis aastat neljatkümmend olli ta wanna, kui ta kuningaks sai, ja wiis aastat kolmatkümmend wallitses temma Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Asuba Silli tüttar.

32. Ja ta käis omma issa Asa tee peäl, ja ei lahkund mitte ärra seält peält, ja teggi, mis öige Jehowa silma ees.

33. Agga kõrged paigad ei sanud mitte ärra, sest rahwas ei olnud weel mitte omma süddant walmistanud omma wannematte Jummal pole.

34. Ja mis weel tulleks Josawati essimessist ja wiimsist asjust öölda, wata, need on ülleskirjotud Anani poia Jeu asjade sekka, mis üllespandud Israeli kuningatte ramatusse.

35. Ja pärrast sedda heitis Josawat Juda kuningas ühte nousse Ahasja Israeli kuningaga, ja se teggi öiete öälat tööd.

36. Ta heitis agga temmaga ühte nousse laewo teggema, mis piddid Tarsisi minnema, ja nemmad teggid need laewad Etsjonkaberis.

37. Ja Todawa poeg Elieser Maresast räkis prohweti wisil Josawati wasto ja ütles: Et sa olled ühte nousse heitnud Ahasjaga, siis on Jehowa so tööd ärralöhkunud; ja need laewad said hukka, ja ei kinnitand mitte Tarsisis miñna.

21. Peatük.

Juda kunninga Jorami kurjad asjad ja teud.

1. Ja Josawat läks maggama omma wannemattega ja tedda maeti mahha ta wannematte jure Taweti liñna, ja temma poeg Joram sai kuñingaks ta assemele.

2. Ja temmal ollid wennad, kes Josawati poiad, Asarja, ja Jehiel, ja Sekarja, ja Asarja, ja Mikael, ja Sewatja: need keik ollid Israeli kunninga Josawati poiad.

3. Ja nende issa olli neile paljo andid annud, hõbbedat ja kulda, ja kallid asjad, ja tuggewad liñnad Juda-maalt, agga kuningrigi andis ta Joramile, sest ta olli essimenne poeg.

4. Ja kui Joram omma issa kuningrigi peäle sai ja ennast olli kinnitanud, siis tappis ta keik ommad wennad ärra moögaga, ja ka monned Israeli würistidest.

5. Kaks aastat neljatkümmend olli Joram wanna, kui ta kuningaks sai, ja kahheksa aastat wallitses temma Jerusalemmas.

6. Ja käis Israeli kuningatte tee peäl, nenda kui Ahabi suggu olli teinud: sest Ahabi tüttar olli temmale naeseks; ja ta teggi kurja Jehowa silma ees.

7. Ja Jehowa ei tahtnud mitte Taweti suggu ärrarikkuda se seädusse pärrast, mis ta teinud Tawetiga ; ja nenda kui ta olli öölnud, et ta tahtis anda lampi temmale ja ta poegadele iggal aial.

8. Temma aial tagganesid Edomid Juda wallitsusse alt ärra ja töstsid kuningast ennaste ülle.
9. Sest Joram olli läinud omma würstidega ja keik söa wankrid temmaga, ja se sündis, et ta öse üllestousis ja löi Edomid mahha, kes temãa ümber ollid, ja nende söa wankritte pealikkud.
10. Siiski tagganesid Edomid Juda wallitsusse alt ärra tännapäini: siis sel aial tagganes Libna temma wallitsusse alt ka ärra, sest ta olli Jehowa omma wannematte Jummalat mahhajätnud.
11. Ta teggi ka kõrged paigad Juda mäggede peäle, ja satis Jerusalemma rahwast hora tööd teggema, ja kihhutas ka Juda sedda teggema.
12. Ja temma kätte sai kirri prohwetü Elia käest, ses ööldi: Nenda ütleb Jehowa so issa Taweti Jummal, sepärrast et sa ep olle käinud omma issa Josawati tede peäl egga Juda kuñinga Asa tede peäl:
13. Waid olled käinud Israeli kuningatte tee peäl, ja olled Juda ja Jerusalemma rahwast saatnud hora tööd teggema, nenda kui Ahabi suggu on saatnud hora tööd teggema, ja olled ka ommad wennad omma issa perrest, kes parremad sind, ärratapnud.
14. Wata, Jehowa wöttab sure nuhtlussega nuhhelda siñno rahwast, ja so poiad ja so naesed, ja keik so warrandust,
15. Ja sind raske haigustega so sissekonna haigussega, senni kui so sissekond haigusse pärrast pääw päwalt wäljalähhäb.
16. Ja Jehowa satis Jorami wasto Wilistide ja Arabide waimo, kes Mora-rahwa körwas.
17. Ja nemmad tullid ülles Juda-male ja tungisid wäggise sinna sisse, ja wisid wangi keik warrandust, mis kunninga koiast leiti, ja ka temma poiad ja ta naesed, ja temmale ei jänud mitte poega jälle, kui agga Joahas se wähhem temma poegest.
18. Ja pärrast keik sedda nuhtles Jehowa tedda sissekonna haigussega, mis ei woind parraneda.
19. Ja se olli nenda ühhest päwast teise, ja kui kahhe aasta aeg otsa sai, läks temma sissekond ta haigussega wälja, ja ta surri ärra pahha töwwesse; ja temma rahwas ei teinud temmale mitte põlletamist, kui ta wannemattele põlletaminne olnud.
20. Kaks aastat neljatkümmend olli ta wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kahheksa aastat Jerusalemmas; ja ta läks omma teed, ükski ei holind temmast, ja nemãad matsid tedda mahha Taweti liñna, agga ei mitte kuningatte haudade sisse.

22. Peatük.

Ahasja kurjad teud: ta emma Atalja nisamma hea.

1. Ja Jerusalemma rahwas tõstsid temma norema poia Ahasja kuningaks ta assemele: sest need wäe-hulgad, mis Juda leri tullid Arabidega, ollid keik essimessed poiad ärratapnud, sepärrast sai Jorami poeg Ahasja Juda kuningaks.
2. Kaks aastat wietkümme olli Ahasja wanna, kui ta kuningaks sai, ja ühhe aasta wallitses temma Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Atalja Omri tüttar.
3. Temma käis ka Ahabi suggu tede peäl, sest ta emma olli ta nou-andja, et ta öälat tööd teggi.
4. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees nenda kui Ahabi suggu, sest nemmad ollid temma nou-andjad temma issa surma järrel temma hukkatusseks.
5. Temma käis ka nende nous ja läks Israeli kunninga Ahabi poia Joramiga sötta Asaeli Siria kunninga wasto Kileadi Ramoti, ja Siria-mehhed löid Jorami mahha.
6. Ja ta läks taggasi, et ta ennast piddi laskma parrandada Isreelis, sest temmal ollid hawad, mis nemmad temmale lönud Ramas, kui ta söddis Asaeli Siria kunninga wasto; ja Jorami poeg Asarja Juda kuningas tulli alla Joramit Ahabi poega watama Isreelis, sest ta olli haige.
7. Ja Jummalast tulli, et Ahasja ärratallati, et ta tulli Jorami jure; ja kui ta tulli, läks ta wälja Joramiga Nimsi poia Jeu wasto, kedda Jehowa olli woidnud, et ta piddi Ahabi suggu ärrakautama.
8. Ja se sündis, kui Jeu piddi Ahabi sou wasto teggema, mis kohhus, siis leidis ta Juda würstid ja Ahasja wendade poiad, kes Ahasja teenrid ollid, ja tappis neid ärra.
9. Ja ta otsis Ahasja ja nemmad wötsid tedda kinni, sest ta olli warjule puggenud Samaria, ja nemmad wisid tedda Jeu jure, ja surmasid tedda ärra ja matsid tedda mahha, sest nemmad ütlesid: Temma on Josawati poeg, kes Jehowa noudis keigest ommast süddamest; ja Ahasja suggul ep olnud keddagi, kel rammo olleks olnud kuningrigi ülles piddada.
10. Kui Atalja Ahasja emma näggi, et temma poeg olli surnud: siis wöttis ta kätte ja tappis kui katk keik Juda seltsi kuninglikko suggu ärra.
11. Ja Josabat kunninga tüttar wöttis Ahasja poia Joasi, ja warrastas tedda kunninga poegade seast, mis surmati, ärra, ja pani tedda ja temma amme ühhe maggades-kambrisse; ja nenda pani Josabat kunninga Jorami tüttar, preestri Jojada naene, tedda warjule (sest ta olli Ahasja ödde) Atalja eest, et ta tedda mitte ei sanud surmada.
12. Ja ta olli nende jures Jummalala koias, kus ta warjul seisis, kuus aastat, ja Atalja wallitses üle se Ma.

23. Peatük.

Joasi tõstetakse kuningriigi peäle: Atalja surm.

1. Ja seitsmel aastal kinnitas ennast Jojada ja wöttis ennesega seädusse alla need pealikkud üle igga saa, Jeroami poia Asarja, ja Joanani poia Ismaeli, ja Obedi poia Asarja, ja Adaja poia Naaseja, ja Sikri poia Elisawati.
2. Ja käisid Juda-maad läbbi ja koggusid kokko Lewitid keikist Juda liñnadest, ja Israeli wannematte peamehhed, ja tullid Jerusalemma.
3. Ja keik koggodus teggi seädust Jummal koias kuningaga; ja Jojada ütles neile: Wata, kunninga poeg peab kuningaks sama, nenda kui Jehowa on rækinud Taweti poegade pärrast.
4. Se on se assi, mis teie peate teggema: üks kolmas ossa teist, kes tulleswad pühhapäwal, preestridest ja Lewitidest, peawad wärrawa läwwe-hoidjad ollema,
5. Ja üks kolmas ossa kunninga koias, ja kolmas ossa pohja wärrawas, ja keik rahwas Jehowa koia ouede sees.
6. Ja ärgo mingo Jehowa kotta ükski mu, kui preestrid ja need Lewitid, kes tenistust tewad, need mingo sisse, sest nemmad on pühhad, ja keik rahwas piddago Jehowa wahti.
7. Ja Lewitid peawad ümberringi kunninga piirma, iggamehhel olgo ta söariistad temma käes, ja kes koia sisse tulleb, sedda peab surma pandama; ja olge teie kunninga jures, kui ta sissetulleb ja wäljalähhäb.
8. Ja Lewitid ja keik Juda-rahwas teggid keik sedda möda, kui preester Jojada olli käsknud, ja wötsid iggamees ommad mehhed, kes hingamisse-päwal sissetullid nendega, kes sel hingamisse-päwal wäljaläksid: sest preester Jojada ei lasknud neid korralissi mitte lahti.
9. Ja preester Jojada andis pealikkuttele igga saa üle need pigid ja wähhemad ja suremad kilbid, mis kunninga Taweti pärralt olnud, mis Jummal koias ollid.
10. Ja ta seadis keik rahwast, ja iggaühhe kä olli temma wisk-odda selle koia parrama külje poolt selle koia pahhema külje pole, altari pole ja koia pole kunninga jure ümberringi.
11. Ja nemmad töid kunninga poia wälja ja pannid kroni ta Pea peäle ja andsid tunnistusse-ramato temma kätte, ja tõtsid tedda kuningaks, ja Jojada ja temma poiad woidsid tedda ja ütlesid: Ellago kuningas!
12. Kui Atalja kulis selle rahwa heäle, mis kokkojooksid ja kuningast kiitsid: siis tulli ta rahwa jure Jehowa kotta,
13. Ja näggi, ja wata, kuningas seisis omma au- samba jures, kust sisseminnakse, ja pealikkud ja trumpetid kunninga jures, ja keik se Ma rahwas olli römus ja puhhus trumpetidega, ja lauljad laulo-mängudega ja andsid teada, et piddi kiitma; ja Atalja kärristas ommad rided lõhki ja ütles: Sallaja kurri nou, sallaja kurri nou!

14. Ja preester Jojada satis wälja need pealikkud ülle igga saa, kes wäe ülle ollid, ja ütles nende wasto: Wige tedda riddade seest wälja, ja kes ta järrele lähhäb, sedda peab moögaga surma pandama; sest preester ütles: Teie ei pea tedda mitte Jehowa kotta surretama.

15. Ja nemmad teggid temmale maad, ja ta tulli siñna, kust hoostewärrawast sisseminnakse kunninga kotta, ja nemmad surretasid tedda siñna ärra.

16. Ja Jojada teggi seädust ennese ja keige rahwa wahhele, ja kunninga wahhele, et nemmad piddid Jehowale rahwaks ollema.

17. Ja keik rahwas tullid Paali kotta ja kiskusid sedda mahha ja murdsid temma altarid ja ta kuiud katki, ja Paali preestrit Matanit tapsid nemmad ärra altari ees.

18. Ja Jojada seädis need ammetid Jehowa koias preestride läbbi, kes Lewitid, kedda Tawet olli jagganud Jehowa koia ülle, et nemad Jehowa põlletamisesehwrud piddid ohwerdama, nenda kui kirjutud Mosesse kässo-öppetussesse, römoga ja lauloga, Taweti seädmissesse järrele.

19. Ja ta seädis wärrawa-hoidiad Jehowa koia wärrawatte ülle, et ei piddand sissesama, kes rojane ühhegi asja pärrast.

20. Ja ta wöttis need pealikkud ülle igga saa ja suresuggused, ja rahwa wallitsejad, ja keik Ma-rahwast, ja wiis kunningast Jehowa koiast alla, ja nemmad läksid üllemast wärrawast läbbi kunninga kotta, ja pannid kunningast istuma kunningrigi aujärje peäle.

21. Ja keik se Ma rahwas ollid röömsad, ja sel liñnal olli rahholinne assi, kui nemmad Atalja moögaga said surretand.

24. Peatük.

Joasi hea ja kurri wallitsus, uhkus, nuhtlus, surm.

1. Seitse aastat olli Joas wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses nellikümend aastat Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Sibja Peersebast.

2. Ja Joas teggi, mis öige Jehowa silma ees, keige preestri Jojada ello aia.

3. Ja Jojada wöttis temmale kaks naest, ja ta sünnitas poege ja tütrid.

4. Ja pärrast sedda sündis, et Joasi süddames nou olli, Jehowa kodda parrandada.

5. Ja ta koggus kokko preestrid ja Lewitid, ja ütles neile: Minge wälja Juda liñnade sisse ja kogguge keige Israeli käest rahha, omma Jumjala kodda kohhendada, ni palju kui igga aastas jouab, ja teie ruttage selle asjaga; agga Lewitid ei ruttand mitte.

6. Ja kunningas kutsus Jojada, kes üllem-preester, ja ütles temmale: Miks ei kula sa Lewitide järrele, et nemmad Judast ja Jerusalemmast tooksid sedda

makso, mis Jehowa sullane Moses seädnud, ja Israeli koggodus tonud tunnistusse telgi tarwis.

7. Sest selle iggese öäla Atalja poiad ollid Jummal koiale kahjo teinud, ja kullutasid ka keik, mis Jehowa koiale olli pühhitsetud, Paalide tarwis.

8. Ja kuningas ütles, et nemmad ühhe laeka piddid teggema ja sedda pannema Jehowa koia wärrawasse wäljaspiddi.

9. Ja andsid sannumid Juda ja Jerusalemma rahwale, et nemmad piddid toma Jehowale se makso, mis Moses Jumala sullane Israeli peäle olli pannud körbes.

10. Ja keik würestid ollid röömsad ja keik rahwas, ja töid ja wiskasid sedda laekasse, kuñi nemmad keik said annud.

11. Ja se sündis sel aial, kui se laekas kunninga üllewatajatte jure sai widud Lewitide läbbi, ja kui nemmad näggid, et paljo rahha sees olli: siis läks kunninga kirjotaja, ja kes üllemast preestrist seätud, ja tühjendasid se laeka, ja kandsid sedda ja pannid sedda jälle temma paika; nenda teggid nemmad pääw päwalt ja koggusid paljo rahha.

12. Ja kuningas ja Jojada andsid sedda neile, kelle holeks Jehowa koia tenistusse tö olli, ja nemmad palkasid kiwwiseppad ja puseppad, kes Jehowa kodda piddid parrandama, ja ka raud- ja waskseppad, kes Jehowa kodda piddid kohhendama.

13. Ja need, kelle holeks se tö olli, teggid, et se tö korda läks nende läbbi: ja nemmad saatsid Jummal koia walmis, nenda kui se piddi ollema, ja teggid sedda tuggewaks.

14. Ja kui nemmad se tö said löppetanud, töid nemmad kunninga ja Jojada ette, mis sest rahhast ülle olli, ja temma laskis sest tehha riistad Jehowa koia tarwis, tenistusse- ja ohwerdamisse-riistad ja suitsetamisse-rohho kausid ja kuld- ja hõbbe-riistad; ja nemmad ohwerdasid põlletamisse-ohwrid Jehowa koias allati, ni kaua kui Jojada ellas.

15. Ja Jojada sai wannaks ja kül ellatand, ja surri ärra, sadda ja kolmkümmend aastat olli ta wanna, kui ta ärrasurri.

16. Ja nemmad matsid tedda mahha Taweti liñna kuningatte jure, sest ta olli head teinud Israelile, ja Jummal ja temma koia wasto.

17. Ja pärrast Jojada surma tullid Juda würestid ja kummardasid kunninga ette; siis wöttis kuningas neid kuulda.

18. Ja nemmad jätsid mahha Jehowa omma wannematte Jummal koia, ja tenisid iesid ja ebba-jummalad; ja suur wihha tuli Juda ja Jerusalemma peäle sesinnatse nende sü pärrast.

19. Ja ta lähätas nende jure prohwetid, neid pöörma Jehowa pole, ja nemmad maenitsesid neid kowwaste, agga nemmad ei wötnud kuulda.

20. Ja Jummal waim panni kui ride ennese ümber Sekarja preestri Jojada poia, ja ta seisis üllewel rahwa ees, ja ütles neile: Nenda ütles Jummal,

mikspärrast astute teie ülle Jehowa käskude? ja se ei lähhä teile mitte korda, sest teie ollete Jehowat mahhajätnud, sepärrast jättab Ta teid mahha.

21. Ja nemmad piddasid sallaja kurja nou temma wasto, ja wiskasid tedda kiwwidega surnuks kunninga kässo järrele Jehowa koia oues.

22. Ja kunningas Joas ei möttelnud mitte se heateggemisse peäle, mis teise issa Jojada temmale olli teinud, ja tappis temma poia ärra; ja Sekarja ütles, kui ta surri: Kül Jehowa nääb ja kulab järrele.

23. Ja se sündis, kui aasta ümber sai, et Siria söddawäggi temma wasto üllestulli, ja nemmad tullid Juda-male ja Jerusalemma ja rikkusid keik rahwa üllemad ärra rahwa seast, ja keik omma saki läkkitasid nemmad Tamasko kunninga jure.

24. Sest pisko meestega tuli Siria wäggi, ja Jehowa andis wägga suurt wägge nende kätte; sest nemmad ollid Jehowat omma wannematte Jummalat mahhajätnud, ja teised pannid Joasi peäle öiged nuhtlused.

25. Ja kui nemmad temma jurest ärraläksid, (sest nemmad jätsid tedda suurte haiguste sisse,) siis piddasid temma sullased sallaja kurja nou ta wasto, preestri Jojada poegade were pärrast, ja tapsid tedda ärra temma wodi peäl, et ta ärrasurri; ja nemmad matsid tedda mahha Taweti liñna, agga nemmad ei matnud tedda mitte mahha kunningatte haudade sisse.

26. Ja need, kes temma wasto sallaja kurja nou piddanud, ollid Sabad Simati Ammoni naese poeg, ja Josabad Simriti Moabi-naese poeg.

27. Ja temma poiad, ja ni mitto rasket ennekulutamist temma wasto, ja Jummalat koia ehitamine, wata, need asjad on ülleskirjutud kunningatte sündinud asjade ramatusse; ja Amatsja temma poeg sai kunningaks ta assemele.

25. Peatük.

Amatsja head ja kurjad asjad ja teud.

1. Wiis aastat kolmatkümmed olli Amatsja wanna, kui ta kunningaks sai, ja wallitses Jerusalemmas ühheksa aastat kolmatkümmed, ja ta emma nimmi olli Joadan Jerusalemmast.

2. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, agga mitte heast-kohtlasest süddamest.

3. Ja se sündis, kui kunningriik temmale sai kinnitud, siis tappis ta ommad sullased ärra, kes kunningast temma issa ollid mahhalönu.

4. Agga nende lapsi ei tapnud ta mitte ärra, waid nenda kui kirjutud on kässo-öppetussesse, Mosesse ramatusse, kus Jehowa käsknud ja ütelnud: Issad ei pea surrema laste pärrast, ja lapsed ei pea mitte surrema issade pärrast, waid nemmad peawad surrema iggamees omma patto pärrast.

5. Ja Amatsja kogus Juda kokko ja seadis neid wannematte perresid möda pealikkuks ülle igga tuhhande ja pealikkuks ülle igga saa, keige Juda- ja Penjamini-rahwa seas, ja lugges ärra neid, kes kahhekümne-aastased ja peäle, ja leidis neid kolmsadda tuhhat ärrawallitsetud meest, kes woisid sötta miñna ja piki ja kilpi piddada.
6. Ja ta palkas Israelist sadda tuhhat wäggewat wahwat meest saa höbbe-talenti eest.
7. Ja üks Jummal mees tulli ta jure ja ütles: Kunningas, ärgo mingo mitte Israeli wäggi sinnoga: sest Jehowa ei olle mitte Israeliga, ei ühhegi Ewraimi lapsega.
8. Waid minne sinna üksi, te hästi, olle wahwa söddima; muido lasseb Jummal sind kommistada waenlaste ette; sest Jummal kä on rammo aidata ja lasta kommistada.
9. Ja Amatsja ütles Jummal mehhele: Mis pean ma teggema nende saa talentiga, mis ma Israeli wäe-hulkadele ollen annud? ja Jummal mees ütles: Jehowa kä on paljo ennam sulle anda kui sedda.
10. Ja Amatsja lahutas neid ärra, need wäe-hulgad, mis temma jure tulnud Ewraimist, et nemmad omma paika piddid minnema; ja nende wihha süttis wägga põllema Juda wasto, ja nemmad läksid taggasi omma paika tullise wihhaga.
11. Ja Amatsja kinnitas ennast, ja wiis omma rahwast wälja, ja läks sola orko, ja löi Seiri lapsi kümnetuhhat mahha.
12. Ja Juda lapsed wötsid wangi kümnetuhhat ellawalt ja wisid neid ühhe kaljo otsa, ja wiskasid neid kaljo otsast mahha, ja need keik läksid lõhki.
13. Ja nende wäe-hulkade mehhed, mis Amatsja laskis taggasi miñna, et nemmad ei piddand temmaga sötta tulles, need tullid keigelt polelt Juda liñnade sisse Samariast Pettoronist sadik, ja löid neist mahha kolmtuhhat ja risusid suurt saki ärra.
14. Ja se sündis pärrast sedda, kui Amatsja sai tulnud Edomid mahhalömast, siis töi temma Seiri laste jumalad ja pani neid ennesele jummalaiks, ja kumardas nende ette ja suitsetas neile.
15. Ja Jehowa wiha süttis põllema Amatsja wasto, ja ta läkkitas temma jure ühhe prohwet ja ütles temma wasto: Mispärrast olled sa selle rahwa jummalad noudnud, kes omma rahwast ep olle mitte peästnud sinno käest?
16. Ja se sündis, kui prohwet temma wasto räkis, siis ütles ta temmale: Kas sind on pandud kunninga nou-andjaks? et seisa rahho! mispärrast peab sind lödama? ja prohwet jäi rahho seisma ja ütles: Ma tunnen, et Jummal on nou piddanud, sind ärrarikkuda, et sa sedda olled teinud ja ei wötta mo nou mitte kuulda.
17. Ja Amatsja Juda kuningas piddas nou ja läkkitas Israeli kunninga Jeu poia Joahasi poia Joasi jure, ja ütles: Tulle katsugem teine teise silmi.

18. Ja Israeli kuningas Joas läkkitas Juda kunninga Amatsja jure ja ütles: Se orjawits, mis Libanonis, läkkitas seedripu jure, mis Libanonis, ja ütles: Anna omma tüttar mo poiale naeseks; agga need mets-ellajad, mis Libanonis, tullid ta peäle ja tallasid se orjawitsa ärra.

19. Sa mötled, wata, ja olled Edomid mahhalönud, sepärrast aiab sind so südda ennama au püüdma; jä nüüd omma koia istuma, mispärrast tulled sa taplema ennese kahjuks, et sa langed, sinna ja Juda sinnoga.

20. Agga Amatsja ei wötnud kuulda, sest Jummalast olli se, et ta neid pididi andma Joasi kätte, et nemmad Edomi jummalad ollid noudnud.

21. Ja Joas Israeli kuningas tulli ülles, ja nemmad katsusid teine teise silmi, temma ja Amatsja Juda kuningas Petlemesis, mis Juda pärralt.

22. Ja Juda lödi mahha Israeli ette, ja nemmad pöggenesid ärra iggamees omma telgisse.

23. Ja Israeli kuningas Joas wöttis kinni Joahasi poia Joasi poega Amatsja Juda kuningast Petsemesis, ja wiis tedda Jerusalema, ja murdis nellisadda künart Jerusalema mürist mahha Ewraimi wärrawast nurga wärrawast sadik.

24. Ja keik kulda ja hõbedat ja keik riistad, mis Jummal koiast leiti Obed-edomi jurest ja keik kunninga koia warrandust, ja wöttis mehhi pandiks, ja läks taggasi Samaria.

25. Ja Joasi poeg Amatsja Juda kuningas ellas pärrast kui Joahasi poeg Joas Israeli kuningas olli surnud, wiisteistkümmend aastat.

26. Ja mis weel tulleks öölda Amatsja essimessist ja wiimsist asjust, wata, eks need olle ülleskirjotud Juda ja Israeli kuningatte ramatusse?

27. Ja sest aiast, kui Amatsja Jehowa järrelt ärralahkus, siis piddasid nemmad sallaja kurja nou ta wasto Jerusalemmas, ja ta pöggenes ärra Lakisi, ja nemmad läkkitasid temma järrele Lakisi ja surmasid tedda siina ärra.

28. Ja nemmad wisid tedda hoostega ärra ja matsid tedda mahha ta wannematte jure Juda liina.

26. Peatük.

Usia essite wagga, pärrast uhke; temma nuhtlus.

1. Ja keik Juda-rahwas wötsid Usia, ja tema olli kuusteistkümmend aastat wanna, ja töstsid tedda kuningaks temma issa Amatsja assemele.

2. Temma ehhtas Eloti ja satis sedda jälle Juda kätte, pärrast sedda kui kuningas olli maggama läinud omma wannemattega.

3. Usia olli kuusteistkümmend aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kaks aastat kuetkümmend Jerusalemmas, ja ta emma nimmi olli Jekolja Jerusalemmast.

4. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, keik sedda möda kui ta issa Amatsja olli teinud.
5. Ja ta olli Jummalat noudmas Sekarja päiwil, kes tark olli Jummalanäggemiste peäle; ja neil päiwil, kui ta Jehowa noudis, laskis Jummal temmale keik korda miñna.
6. Ja ta läks wälja ja söddis Wilistide wasto, ja kiskus mahha Kati müri, ja Jabne müri, ja Asdodi müri, ja ehhtas liñnad Asdodi ja Wilistide jure.
7. Ja Jummal aitis tedda Wilistide wasto ja Arabide wasto, kes ellasid Kurbaalis, ja Meunide wasto.
8. Ja Ammonid andsid Usiale andid, ja temma nimmi läks kuulsaks siñna male, kust Egiptusse minnakse, sest ta kinnitas ennast üpris wägga.
9. Ja Usia ehhtas tornid Jerusalemma nurga wärrawa peäle ja orro wärrawa peäle, ja keige nurkade peäle, ja kinnitas neid.
10. Ja ta teggi tornid kõrbe ja kaewas paljo kaewo: sest temmal olli paljo lodussid ni hästi mäe-alluse kui laggeda Ma peäl, ja põllo-mehhi ja wina-mäe-mehhi mäggede peäl ja Karmelis, sest ta armastas põllo tööd.
11. Ja Usial olli söddawäggi, kes sötta kölbasid ja woisid sötta miñna hulga wisi, nende ärraluggemisse arro järrele Jeieli selle kirjutaja läbbi, ja Maaseja selle üllewataja läbbi Ananja käe al, kes olli neist kunninga würestidest.
12. Keik nende wannematte peameeste arro, kes wäggewad wahwad, neid olli kakstuhhat ja kuussadda.
13. Ja nende käe al olli söawägge kolmsadda tuhhat ja seitsetuhhat ja wiissadda, kes sötta kölbasid wahwa rammoga, kuningast aitma waenlaste wasto.
14. Ja Usia walmistas neile, keige wäele, kilpa ja pika, ja raudkübbarid, ja raud-ridid, ja añusid, ja lingokiwwa.
15. Ja teggi Jerusalemma targa meistri targaste tehtud riistad, et nemmad piddid ollema tornide peäl ja müri nurkade peäl, nooltega ja suurte kiwwidega lasta; ja ta nimmi sai kuulsaks kaugele, sest ta sai abbi immelikko wisi, senni kui ta wäggewaks sai.
16. Ja kui ta wäggewaks sai, surustas temma südda, et ta hakkas pahhaste ja wallatust teggema Jehowa omma Jummal wasto; ja ta tulli Jehowa tempelisse suitsetama suitsetamisse altari peäl.
17. Ja Asarja se preester tulli ta järrele, ja temmaga kahheksakümmend Jehowa preestrit, wahwad mehhed.
18. Ja nemmad seisid kunninga Usia wasto ja ütlesid temmale: Ei se sünni sulle Usia, Jehowale suitsetada, waid preestridele Aaroni poegadele, kes pühhitsetud, et nemmad peawad suitsetama: mine sest pühhast paigast wälja, sest sa olled wallatust teinud, ja se ei tulle sulle mitte auuks Jehowast Jummalast.
19. Ja Usia meel sai nukraks, ja temma käes olli suitsetamisse pan suitsetada, ja kui temma meel nukraks sai preestride pärrast, siis tousis piddalitöbbi

temma Pea-otsa nende preestride ees, kes Jehowa koias suitsetamisse altari jures.

20. Ja üllem-preester Asarja watis temã peãle, ja keik preestrid, ja wata, temma olli piddalitöbbine ommas Pea-otsas, ja nemãd saatsid tedda ussinaste seãlt ärra, ja temã issege teggi joudu wäljaminnes, sest Jehowa olli tedda nuhhelnud.

21. Ja kuningas Usia olli piddalitöbbine omma surma päwani, ja ellas issekoias piddalitöbbine, sest ta olli ärralahhutud Jehowa koiast, ja Jotam temma poeg olli kunninga koia ülle ja moistis selle Ma rahwale kohhut.

22. Ja mis weel tulleks öölda Usia essimessist ja wiimsist asjust, sedda on Amotsi poeg Jesaia se prohwet ülleskirjotanud.

23. Ja Usia läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha ta wannemate jure senna hauda wäljale, mis kunningatte pärralt; sest nemmad ütlesid: Temma on piddalitöbbine; ja Jotam temma poeg sai kuningaks ta assemele.

27. Peatük.

Jotam wagga kuñingas: saab Amõnide peãle woimust.

1. Jotam olli wiis aastat kolmatkümmand wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kuusteistkümmand aastat Jerusalemmas; ja ta emma nimmi olli Jerusa Sadoki tüttar.

2. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, keik sedda möda kui ta issa Usia olli teinud, agga ta ei tulnud mitte Jehowa templi sisse, ja rahwas rikkus ennast weel ikka ärra.

3. Temã ehhtas Jehowa koia üllema wãrrawa ülles ja Oweli müri kallale ehhtas ta palju.

4. Ja ehhtas liñnad Juda mäggise male, ja ehhtas tuggewad kantsid ja tornid lanede sisse.

5. Ja ta söddis Ammoni laste kunninga wasto ja sai woimust nende peãle, ja Ammoni lapsed andsid temmale sel aastal sadda hõbbe-talenti ja kümõtuhhat kuussadda ühheksakümend ja pool wiet sellitest nisso, ja odre kümõtuhhat; sedda töid temmale jälle Ammoni lapsed ka teisel ja kolmandal aastal.

6. Ja Jotam kinnitas ennast, sest ta walmistas ommad teed Jehowa omma Jummalala ees.

7. Ja mis weel tulleks Jotamist öölda, ja keik ta söddimised ja temma teed, wata, need on ülleskirjotud Israeli ja Juda kunningatte ramatusse.

8. Ta olli wiis aastat kolmatkümmand wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kuusteistkümmand aastat Jerusalemmas.

9. Ja Jotam läks maggama wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha Taweti liina, ja temma poeg Ahas sai kuningaks ta assemele.

28. Peatük.

Ahas on jummalakartmatta.

1. Ahas olli kakskümmend aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kuusteiskümmend aastat Jerusalemmas, ja ta ei teinud mitte, mis öige Jehowa silma ees, nenda kui ta issa Tawet.

2. Ja ta käis Israeli kuningatte tede peäl, ja teggi ka wallatud kuiud Paalidele.

3. Ta suitsetas ka isse Penhinnomi orgus ja põlletas ommad lapsed ärra tullega nende pagganatte hirmsaid teggusid möda, mis Jehowa Israeli laste eest olli ärraianud.

4. Ja ta ohwerdas ja suitsetas kõrge paikade peäl, ja mäekinkude peäl, ja keige haljaste pude al.

5. Ja Jehowa ta Jummal andis tedda Siria kunninga kätte, ja nemmad löid tedda mahha, ja wisid temmast wangi sure hulga, ja wisid neid Tarmeseki; ja tedda anti ka ärra Israeli kunninga kätte, et ta tedda löi sure mahhalömissega.

6. Ja Peka Remalja poeg tappis Juda seast sadda ja kakskümmend tuhhat ühhel päwal, keik wahwad mehhed, sepärrast et nemad Jehowa omma wañematte Jummalat ollid mahhajätnud.

7. Ja Sikri üks wäggew mees Ewraimist tappis Maaseja kunninga poega, ja koia würstit Asrikamit ja Elkana, kes kunninga järgminne.

8. Ja Israeli lapsed wisid omma wendadest wangi kakssadda tuhhat naest, poega ja tüttart, ja risusid nende käest ka palju saki, ja wisid sedda saki Samaria.

9. Ja seäl olli üks Jehowa prohwet, Obed nimmi, ja se läks wäe wasto, mis Samaria pole tulli, ja ütles neile: Wata, Jehowa teie wannematte Jummalatullise wihha pärrast Juda wasto ta neid annud teie kätte, ja teie ollete neid wihhase melega ärratapnud, se on taewasse ullatand.

10. Ja nüüd mötlete teie Juda ja Jerusalemma lapsed ennaste alla sata sullasiks ja ümmardajaiks; eks teil endil ei olle süüd kül Jehowa teie Jummalat ees?

11. Ja nüüd wötke mind kuulda ja wige taggasi need wangid, mis teie omma wendadest ollete wangi tonud, sest Jehowa tulline wihha on teie peäl.

12. Ja neist Ewraimi laste peamehhist tousid mehhed ülles, Asarja Joanani poeg, Perekja Mesillemoti poeg, ja Jehiskia Sallumi poeg, ja Amasa Adlai poeg, nende wasto, kes söast tullid,

13. Ja ütlesid neile: Teie ei pea mitte neid wangid seie toma, sest teie mötlete sedda, mis meie peäle süüks tulleb Jehowa ees, et teie meie pattude ja meie

sü jure weel ennam lissate, et meil kül süüd palju on, ja tulline wihha Israeli peäl.

14. Ja need söamehhed jätsid need wangid ja saki würstide ja keige koggodusse ette.

15. Ja need mehhed tousid ülles, kes nimme pärrast on üllesnimmetud, ja wötsid need wangid ja pannid rided sest sagist keige nende selga, kes neist allasti ollid, ja andsid neile ridid ja pannid kingad nende jalga, ja andsid neile süa ja jua, ja woidsid neid, ja wisid neid eeslidega ärra, keik need, kes nödrad, ja saatsid neid Jeriko palmipude liñna nende wendade jure, ja läksid taggasi Samaria.

16. Selsammal aial läkkitas kuningas Ahas Assuri kuningatte jure, et nemmad tedda piddid aitma.

17. Sest Edomid ollid jälle tulnud, ja Juda seast monned mahhalönud ja monned wangi winud.

18. Ja Wilistid ollid ennast laiale lönud Juda mäe-alluse ja louna-pooltse Ma liñnade pole, ja kätte sanud Petsemesi ja Aialoni, ja Kederoti, ja Soko ja ta wähhemad liñnad, ja Timna ja ta wähhemad liñnad, ja Kimso ja ta wähhemad liñnad, ja jäid senna ellama.

19. Sest Jehowa allandas Juda-rahwast Israeli kunninga Ahasi pärrast, et temma Juda olli üleannetummaks teinud, nenda et ta suurt wallatust Jehowa wasto teggi.

20. Ja temma jure tulli Tilgatpilneser Assuri kuningas ja teggi temmale kitsast kätte, agga ta ei kinnitand tedda mitte.

21. Sest Ahas wottis muist Jehowa koiast ja muist kunninga ja würstide koddadest, ja andis Assuri kuningale: agga se ei olnud temmale mitte abbiks.

22. Ja sel aial, kui temmale kitsast kätte tehti, siis teggi ta weel ennam wallatust Jehowa wasto; sesamma kuningas Ahas.

23. Ja ohwerdas Tarmeseki jummalattele, kes tedda ollid mahhalönud, ja ütles: Sest et Siria kuningatte jummalad neid aitwad, tahhan ma neile ohwerdada, et nemmad mind ka aitwad; ja needsammad ollid temmale need, kes tedda saatsid kommistama, tedda ja keik Israelit.

24. Ja Ahas koggus Jummalat koia riistad kokko, ja raius Jummalat koia riistad katki, ja pani Jehowa koia ukseid lukko, ja teggi ennesele altarid igga nurka Jerusalemma.

25. Ja igga Juda liñna teggi ta kõrged paigad, et ta teiste jummalattele piddi suitsetama, ja ärritas Jehowa omma wannematte Jummalat.

26. Ja mis weel tulleks temmast öölda, ja keik temma essimessed ja wiimsed teed, wata, need on ülleskirjutud Juda ja Israeli kuningatte ramatusse.

27. Ja Ahas läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha Jerusalemma liñna: sest nemmad ei winud tedda mitte Israeli kuningatte haudade sisse; ja Hiskia temma poeg sai kuningaks ta assemele.

29. Peatük.

Hiskia püab omma allamatte ello-wisid parrandada.

1. Hiskia sai kuningaks, kui ta wiiskolmatkümmed aastat wanna olli, ja wallitses Jerusalemmas ühheksa aastat kolmatkümmed, ja ta emma nimmi olli Abia Sekarja tüttar.
2. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees, keik sedda möda kui ta issa Tawet olli teinud.
3. Temma teggi omma wallitsusse essimessel essimesse aasta kuul Jehowa koia ukсед lahti ja kohendas neid.
4. Ja temma tõi preestrid ja Lewitid, ja koggus neid se platsi peäle päwatousma pole,
5. Ja ütles neile: Kuulge mind Lewitid: nüüd pühhitsege ennast ja pühhitsege Jehowa omma wannematte Jummalala kodda, ja wige sedda roja wälja pühhasst paigast.
6. Sest meie wannemad on wallatust ja kurja teinud Jehowa meie Jummalala silma ees, ja on tedda mahhajättnud, ja on ommad silmad Jehowa maia poolt ärrapörand ja selga pörand ta pole.
7. Nemmad on ka eestkoia ukсед lukko pannud ja lampid ärrakustutand, ja ep olle mitte suitsetamise-rohto suitsetand, egga põlletamiseohwri pühhas kohtas ohwerdanud Israeli Jummalale.
8. Sepärrast on Jehowa suur wihha sanud Juda ja Jerusalemma peäle, ja on neid ärraannud wintsutada, ärrahäwwitada ja nende peäle willistada, nenda kui teie omma silmaga näte.
9. Ja wata, meie wannemad on langend moöga läbbi, ja meie poiad ja meie tüttred, ja meie naesed on sepärrast wangis olnud.
10. Nüüd on mo süddames Jehowa Israeli Jummalaga seädust tehha, et ta tulline wihha meist ärrapöraks.
11. Mo poiad, ärge eksige nüüd ennam mitte, sest teid on Jehowa ärrawallitsenud, et teie temma ees peate seisma, tedda tenima ja temmale teenriks ollema, ja suitsetama.
12. Ja Lewitid, Mahhat Amasai poeg ja Joel Asarja poeg Keati poegadest; ja Merari poegadest Abdi poeg Kis ja Asarja Jealleleli poeg, ja Kersoni poegadest Joa Simma poeg ja Eden Joa poeg.
13. Ja Elisawani poegadest Simri ja Jeiel, ja Asawi poegadest Sekarja ja Matanja.
14. Ja Emani poegadest Jehiel ja Simi, ja Jedutuni poegadest Semaja ja Usial, need wötsid kätte,
15. Ja koggusid ommad wennad ja pühhitesid ennast, ja tullid kunninga kässo järrele Jehowa sanna pärrast, Jehowa kodda puhtaks teggema.

16. Ja preestrid läksid senna sisse Jehowa kotta, sedda puhtaks teggema, ja töid wälja keik roja, mis nemmad Jehowa templist leidsid, Jehowa koia oue, ja Lewitid wötsid ja wisid sedda wälja Kidroni jökke.
17. Ja nemmad hakkasid essimessel essimesse ku päwal pühhitsema, ja selle ku kahheksamal päwal läksid nemmad Jehowa eestkotta, ja pühhitesid Jehowa kodda kahheksa päwa, ja lõppetasid kueteistkümnemal essimesse ku päwal.
18. Ja nemmad läksid seña sisse kunninga Hiskia jure ja ütlesid: Meie olleme keik Jehowa kodda puhtaks teinud ja se põlletamise-ohwride altari ja keik ta riistad, ja se laua, mis peäle leiwad seätakse, ja keik ta riistad.
19. Ja keik riistad, mis kunningas Ahas omma wallitsusse aial olli ärraheitnud, kui temma wallatust teggi, neid olleme meie walmistand ja pühhitsend, ja wata, need on Jehowa altari ees.
20. Ja kunningas Hiskia tousis warra ülles ja koggus liña üllemad kokko ja läks ülles Jehowa kotta.
21. Ja nemmad töid seitse wärse ja seitse jära ja seitse oiniktalle ja seitse sikko patto-ohwriks kunningrigi eest ja pühha paiga eest ja Juda eest; ja temma ütles Aaroni poegadele neile preestridele, et nemmad Jehowa altari peäl piddid ohwerdama.
22. Ja nemmad tapsid need weiksed, ja preestrid wötsid sedda werd wasto ja ripputasid altari peäle, ja tapsid need järad ja ripputasid sedda werd altari peäle, ja tapsid need oiniktalled ja ripputasid sedda werd altari peäle.
23. Ja töid need patto-ohwri sikkud kunninga ja koggodusse ette ja toetasid ommad käed nende peäle.
24. Ja preestrid tapsid neid ja puuhastasid nende werrega se altari, et nemmad piddid ärraleppitamist teggema keige Israeli eest; sest kunningas olli käsknud keige Israeli eest ohwerdada põlletamise- ja patto-ohwri.
25. Ja ta seädis Lewitid Jehowa kotta wasktrummidega, nabli-mängide ja kanneltega, Taweti ja kunninga näggia Kadi ja prohwetit Natani kasso järrele; sest se käsk olli Jehowa käest ja ta prohwetide läbbi.
26. Ja Lewitid seisid Taweti mängi-riistadega ja preestrid trumpetidega.
27. Ja Hiskia käskis põlletamise-ohwri altari peäl ohwerdada; ja sel aial kui se põlletamise-ohwer hakkas, siis hakkas Jehowa laul ja need trumpetid, mis Israeli kunninga Taweti mängide jures.
28. Ja keik se koggodus kummardas, ja lauljatte laul ja trumpetid puhhujatte heäl kestis keik, senni kui põlletamise-ohwer lõppes.
29. Ja kui nemmad said lõppeatnud ohwerdada, heitsid põlwele mahha kunningas ja keik need, kes ta jurest leiti, ja kummardasid.
30. Ja kunningas Hiskias ütles ja need üllemad Lewitidele, et nemmad piddid Jehowa kiitma Taweti ja Asawi selle näggia sannadega; ja nemmad kiitsid römoga ja nõtkutasid pead ja kummardasid.

31. Ja Hiskia wastas ja ütles: Nüüd ollete teie omma kät täitnud Jehowale, tulge seie ja toge tappa- ja kitusse-ohwrid Jehowa kotta; ja koggodus tõi tappa- ja kitusse-ohwrid, ja iggaüks, kes heast süddamest tahtis, tõi põlletamise-ohwri.
32. Ja nende põlletamise-ohwride arro, mis se koggodus tõi, olli seitsekümmend weist, sadda jära, kakssadda oiniktalle: keik need ollid Jehowale põlletamise-ohwriks.
33. Ja keik, mis pühhitseti, olli kuussadda weist ja kolmtuhhat puddolojust.
34. Agga neid preestrid olli pissut, et nemmad ei woind mitte keik neid põlletamise-ohwrid ärranülgida; ja nende wennad need Lewitid aitsid neid wahwaste, senni kui se tö lõppes, ja senni kui need preestrid ennast ollid pühhitsenud: sest Lewitid ollid öiglased süddamest ennast pühhitseda, ennam kui preestrid.
35. Ja neid põlletamise-ohwrid olli ka paljo tänno-ohwride raswadega ja nende joma-ohwridega põlletamise-ohwri tarwis; ja nenda kinnitati Jehowa koia tenistus.
36. Ja Hiskia olli römus ja keik rahwas selle pärrast, mis Jummal rahwale olli walmistand, sest se assi sündis äkkitselt.

30. Peatük.

Hiskia maenitsus ja Pasa-pühha piddamine.

1. Ja Hiskia läkkitas keige Israeli ja Juda jure ja kirjotas ka Ewraimi ja Manasse jure ramatud, et nemmad piddid Jehowa kotta tulles Jerusalemma, Pasa piddama Jehowale Israeli Jummalale.
2. Ja kuningas piddas nou omma würstidega ja keige koggodussega Jerusalemmas, et nemmad Pasa piddid piddama teisel kuul.
3. Sest nemmad ei woind sedda mitte sel aial piddada, sepärrast et preestrid ei olnud ennast mitte kül pühhitsenud, ja et rahwas ei olnud mitte koggunud Jerusalemma.
4. Ja se assi olli öige kunninga melest ja keige koggodusse melest.
5. Ja nemmad seädsid se asja, et sanna piddi käima keik Israeli-maad läbbi Peersebast Tanist sadik, et nemmad piddid tulles Jerusalemmas; sest nemmad es olle surema hulga polest mitte sedda piddand nenda, kui kirjutud on.
6. Ja jooksiad Kässud läksid ramatuttega kunninga ja temma würstide käest keik Israeli ja Juda-maad läbbi, ja kunninga kasso järrele, ja ütlesid: Israeli lapsed, pöörge jälle Jehowa, Abraami, Isaaki ja Israeli Jummalale pole, siis pörab ta nende pole, kes ärrapeäsnud, mis teile üllejänud Assuri kuningatte käest.

7. Ja ärge olge mitte kui teie wannemad ja kui teie wennad olnud, kes wallatust teinud Jehowa omma wannematte Jummalasta wasto: sepärrast on ta neid ärraannud ärrahäwwitada, nenda kui teie näte.
8. Ärge tehke nüüd omã kaela mitte kangeks, nenda kui teie wannemad; andke kät Jehowale ja tulge temma pühha paika, mis ta pühhitsenud iggaweste, ja tenige Jehowat omma Jummalat, siis pörab ta tulline wihha teie peält ärra.
9. Sest kui teie ennast Jehowa pole pörate, siis sawad teie wennad ja teie lapsed hallastust leidma nende eest, kes neid wangis peawad, et nemmad taggasi tullewad seie male: sest Jehowa teie Jummal on armolinne ja halleda süddamega, ja ei pöra omma Palge teie poolt mitte ärra, kui teie temma pole pörate.
10. Ja need jooksiad kässud käisid ühhest liñnast teise Ewraimi ja Manasse maad läbbi Sebulonist sadik: ja nemmad naersid neid ja hirwitasid neid.
11. Agga monned mehhed Aserist ja Manassest ja Sebulonist allandasid ennast, ja tullid Jerusalemma.
12. Ka Juda seas olli Jummalasta kässi ja andis neile ühhesugguse süddame, et nemmad kunninga ja nende würstide kasso järrele teggid Jehowasta sanna möda.
13. Ja Jerusalemma koggusid palju rahwast, hapnematta leibade Pühha piddama teisel kuul, üks wägga suur koggodus.
14. Ja nemmad wötsid kätte ja saatsid ärra need altarid, mis Jerusalemmas ollid, ja saatsid ärra keik suitsetamise-riistad ja wiskasid neid Kidroni jökke.
15. Ja tapsid sedda Pasa-talle neljateistkümnele teise ku päwal, ja preestrid ja Lewitid ollid häbbi pärrast ärrapunnastand ja ennast pühhitsenud, ja töid põlletamise-ohwrid Jehowasta kotta.
16. Ja seisid omma paiga peäl omma wisi järrele Mosesse Jummalasta mehhe kasso-õppetust möda; preestrid ripputasid sedda werd Lewitide käest.
17. Sest koggodusesses olli palju neid, kes ennast es olle pühhitsenud, ja Lewitid ollid Pasa-tallede tapmisse ülle keikide eest, kes ep olnud puhtad, et nemmad neid piddid Jehowale pühhitsema.
18. Sest suur hulk rahwast keige ennamiste Ewraimist ja Manassest, Isaskarist ja Sebulonist, ei olnud ennast mitte puhhastand, waid söid se Pasa-talle ei mitte nenda, kui kirjutud on: agga Hiskia pallus nende eest ja ütles: Jehowasta, kes hea on, se teeb nende eest ärraleppitamist,
19. Iggähhe eest, kes omã süddame on walmistand Jummalat Jehowat, omma wannematte Jummalat noudma, et se kül mitte pühha paiga puhhastusse järrele ei olle petud.
20. Ja Jehowasta wöttis Hiskiat kuulda ja teggi rahwast terweks.
21. Ja Israeli lapsed, mis Jerusalemmast leiti, piddasid hapnematta leibade Pühha seitse päwa sure römoga, ja Lewitid ja preestrid kiitsid Jehowat iggapäwa waljude mängi-riistadega Jehowasta ees.

22. Ja Hiskia räkis keige Lewitide mele pärrast, kes moistsid Jehowale hea targa melega laulda, ja söid selle seätud Pühha ohwrid seitse päwa ja ohwerdasid tänno ohwrid ja tunnistasid Jehowa omma wannematte Jummalau üllis.

23. Ja keik se koggodus piddasid nou, weel teist seitse päwa piddada, ja piddasid ka need seitse päwa römoga.

24. Sest Hiskia Juda kuningas andis üllestöstmisse-ohwriks koggodussele tuhat wärsse ja seitsetuhat puddolojust; ja würstid andsid koggodussele üllestöstmisse-ohwriks tuhat wärsse ja kümmetuhat puddolojust, ja paljo preestrid pühhitsesid ennast.

25. Ja keik Juda koggodus ja preestrid ja Lewitid ja keik se koggodus, mis Israelist tulnud, ja need woõrad, kes tulnud Israeli maalt ja kes ellasid Juda maal, ollid röömsad.

26. Ja suur rööm olli Jerusalemmas, sest Salomoni Taweti poia Israeli kunninga päiwist siit sadik es olle nisuggust olnud Jerusalemmas.

27. Ja preestrid, kes Lewitid, need wötsid kätte ja önnistasid rahwast, ja Jehowa wöttis nende heält kuulda, ja nende palwe tuli temma pühha maiasse taewa.

31. Peatük.

Hiskia sadab Jehowa tenistust ja muud asjad korda.

1. Ja kui nemmad sedda keik said lõppetanud, läks keik Israel wälja, kedda seält leiti, Juda liñnadesse ja murdsid ebbausso- sambad katki ja raiusid ied mahha ja kiskusid kõrged paigad ja altarid mahha, keige Juda- ja Penjamini- ja Ewraimi- ja Manasse-maalt, senni kui keik otsa sai; ja keik Israeli lapsed läksid taggasi, iggäuks omma pärrandussele omma liñnade sisse.

2. Ja Hiskia seadis preestride ja Lewitide korrad nende kordasid möda, iggäuhe, nenda kui temma tenistus olli, preestridest ja Lewitidest, põlletamise- ja tänno-ohwride tarwis, et nemmad piddid tenima ja tännama ja kiitma Jehowat leri wärrawis.

3. Ta seadis ka kunninga ossa ommast warrandussest põlletamise-ohwride tarwis, homõiko ja õhto põlletamise-ohwride tarwis, ja need põlletamise-ohwrid hingamise-päiwil ja nore ku Pühhis ja seätud Pühhade aial, nenda kui kirjutud on Jehowa kassoõppetusse.

4. Ja ta ütles selle rahwale, kes Jerusalemmas ellasid, et nemmad preestride ja Lewitide ossa piddid andma, et nemmad saaksid Jehowa kassoõppetusses kinnitud.

5. Kui nüüd se sanna teada sai, siis andsid Israeli lapsed palju esimest udist vilja, värsket wina ja ölli ja met ja keiksuggu põllo wilja, ja töid palju kümnest keikist.
6. Ja Israeli ja Juda lapsed, kes Juda liinade sees ellasid, ka need töid kümnest weksist ja puddolajustest, ja kümnest neist pühhaist asjust, mis pühhitsetud Jehowale nende Jummalale, ja teggid mitto hunnikko.
7. Kolmandamal kuul hakkasid nemmad hunnikusse pannema, ja seitsmel kuul lõppetasid nemmad.
8. Ja Hiskia ja würstid tullid ja näggid need hunnikud, ja kiitsid Jehowat ja õnnistasid temma rahwa Israeli.
9. Ja Hiskia küssis preestridelt ja Lewitidelt nende hunnikude pärrast.
10. Ja üllempreester Asarja Sadoki suggust räkis temma wasto ja ütles: Sest aiast kui sedda ülestõstmisse-ohwrit hakkati Jehowa kotta toma, olleme sõnud ja meie kõht on täis sanud ja olleme palju üllejätnud, sest Jehowa on omma rahwast õnnistand, sepärrast on se suur hulk üllejätanud.
11. Ja Hiskia ütles, et nemmad kambrisid piddid walmistama Jehowa koia kõrwa; ja nemmad walmistasid neid,
12. Ja wisid sisse need ülestõstmisse-ohwrid ja kümnest ja pühhitsetud asjad truiste; ja nende üle olli würst Kananja se Lewit, ja ta wend Simeit teiseks.
13. Ja Jehiel ja Asasja ja Nahhat ja Asael ja Jerimot, ja Josabad, ja Eliel, ja Ismakja, ja Mahhat, ja Penaja ollid üllewatajad Kananja ja ta wenna Simeit käe al, kunninga Hiskia ja Asarja Jummalale koia würsti kasso järrele.
14. Ja Kore Lewiti Imna poeg se ukse-hoidja homõiko pole, olli nende annete üle, mis hea melega Jummalale todi, et ta Jehowa ülestõstmisse-ohwri ja need keigepühhamad asjad piddi wäljaandma.
15. Ja temma käe al ollid Eden, ja Minjamin, ja Jesua, ja Semaja, Amarja ja Sekanja preestride liinadest truiste, et nemmad piddid andma kordasid möda omma wendadele ni hästi suuremale kui wähhemale.
16. Ilma need, kedda sugguwössade arrus arwati meesterahwa sekka neist, kes kolm aastat wannad ja peäle, keikist kes Jehowa kotta piddid tulles, iggapäiseks teggemiseks ommal päwal omma tenistust teggema ommas wahtis omma kordasid möda.
17. Ja neile kedda preestride sugguwössä arrus arwati omma wannematte perrette polest, ja need Lewitid, kes kakskümmend aastat wannad ja peäle, omõas wahtis omõa kordasid möda.
18. Ja neile kedda sugguwössä arrus arwati keige omma wäetimatte lastega, omma naestega ja omma poegega ja omma tüttartega keigest koggodussest: sest nemmad ollid ennast truiste pühhitsenud.
19. Ja Aaroni poegadest neist preestridest, kes nende liinade allewitte wäljade peäl ellasid, igga liinas olli mehhi, kes nimme pärrast üllesnimmetud, et

nemmad keige meesterahwale preestride seast piddid ossa andma, ja keikile, kes Lewitide sugguwõssa arrus arwatud.

20. Ja Hiskia teggi nenda keige Juda-maal, ja teggi, mis hea ja õige ja tössine Jehowa omma Jummalat ees.

21. Ja keiges töös, mis ta Jummalat koia tenistuses ja käsoõppetuses ja käskus hakkas, omma Jummalat noudes, sedda teggi ta keigest omast süddamest, ja se läks temale hästi korda.

32. Peatük.

Jehowa peästab Hiskiat Sanneribi käest.

1. Pärrast neid asjo ja sedda tössist tööd tuli Sannerib Assuri kuningas ja läks Juda-male ja löi omma leri ülles tuggewatte liñnade alla, ja mötles wäggise nende sisse tungida ja ennese kätte sada.

2. Ja kui Hiskia näggi, et Sannerib tuli ja ommad silmad pöris Jerusalemma wasto söddima:

3. Siis piddas ta nou omma würostide ja omma wäggewattega, et nemmad kaewo weed piddid kinnimatma, mis liñna ees, ja nemmad aitsid tedda.

4. Ja paljo rahwast koggusid ja matsid keik kaewud kinni ja sedda jögge, mis kesk Ma läbbi jookseb, ja ütlesid: Mikspärrast peawad Assuri kuningad tulles ja paljo wet leidma?

5. Ja ta kinnitas ennast ja ehitas ülles keik mürid, mis lõhkenud, ja teggi neid torni kõrgusseks, ja wäljaspiddi ühhe teise müri, ja kinnitas Millo Taweti liñna, ja teggi paljo wisk-oddasid ja kilpa.

6. Ja panni söapealikkud rahwa ülle ja koggus neid ennese jure siñna turro peäle liñna wärrawa jure, ja räkis nende mele pärrast ja ütles:

7. Olge wahwad ja tuggewad, ärge kartke ja ärge ehmatage mitte ärra Assuri kunninga eest ja keige se hulga eest, mis temmaga: sest meiega on üks surem, kui se kes temmaga on.

8. Temmaga on lihhane kässiwars, ja meiega Jehowa meie Jummal meid aitmas ja meie söddimised ärrasöddimas; ja rahwas toetasid ennast Hiskia Juda kunninga sannade peäle.

9. Pärrast sedda läkkitas Sannerib Assuri kuningas ommad sullased Jerusalemma (ja temma olli Lakisi al ja keik ta wallitsejad temmaga) Hiskia Juda kunninga jure, ja keige Juda-rahwa jure, mis Jerusalemmas, ja ütles:

10. Nenda ütleb Sannerib Assuri kuningas, mis peäle lodate teie, et teie se tuggewa Jerusalemma sisse jäte?

11. Eks Hiskia teid ei kihhuta, et ta teid sadab surrema nälga ja janno, ja ütles: Jehowa meie Jummal wöttab meid ärrapeästa Assuri kunninga käest.

12. Eks temma ei olle sesamma Hiskia, kes temma kõrged paigad ja temma altariid on ärrasaatnud, ja räkinnud Juda- ja Jerusalemma-rahwa wasto ja ütelnud: Selle ühhe altari ette peate teie kummardama ja seal peäl suitsetamma.
13. Eks teie tea, mis ma ollen teinud, minna ja mo wannemad keige made rahwale? kas nende made pagganatte jummalad mingi wisil woinud nende maad mo käest ärrapeästa?
14. Kes on keikide nende pagganatte jummalatte seast, kedda mo wannemad on sutumaks ärrakautanud? kes on woinud omma rahwa minno käest ärrapeästa, et teie Jummal peaks woima teid ärrapeästa mo käest.
15. Ja nüüd ärge laske Hiskia teid mitte ärrapetta egga sedda wisi teid kihhutada, ja ärge uskuge tedda mitte: sest ei ühhegi rahwa egga kuningrigi jummal polle woinud omma rahwast ärrapeästa minno käest egga mo wannematte käest, paljo wähhem woiwad teie Jummalad teid mo käest ärrapeästa.
16. Ja temma sullased räkisid weel Jehowa Jummalat wasto ja Hiskia ta sullase wasto.
17. Ja ta kirjotas ramatud, et ta pididi Jehowa Israeli Jummalat laimama, ja räkis temmast ja ütles: Nenda kui nende made rahwa jummalad on, kes omma rahwast ei woind peästa minno käest, nendasammoti ei woi Hiskia Jummal omma rahwa mo käest ärrapeästa.
18. Ja nemmad hüüdsid sure heäleaga Juda-kele Jerusalemma rahwa wasto, kes müri peäl, et ta neile pididi kartust teggema ja neile hirno teggema, et nemmad liñna kätte saaksid.
19. Ja nemmad räkisid Jerusalemma Jummalat wasto, nenda kui mu Ma rahwa jummalatte wasto, mis inimeste kätte tö ollid.
20. Ja kuningas Hiskia ja Jesaia Amotsi poeg se prohwet pallusid selle pärrast ja kissendasid taewa pole.
21. Ja Jehowa läkkitas ühhe ingli ja kautas ärra keik wäggewad wahwad mehhed ja pealikkud ja würstid Assuri kunninga leris; ja temma läks taggasi silmad häbbi täis omma male, ja läks omma jummalat kotta, ja kes temma sissekonnast ollid wäljatulnud, löid tedda senna mahha moögaga.
22. Nenda peästis Jehowa Hiskiat ja Jerusalemma rahwast Assuri kunninga Sanneribi käest ja keikide käest, ja juhhatas neid ümberringi.
23. Ja paljo töid andid Jehowale Jerusalemma ja kallid asjad Juda kuningale Hiskiale, ja ta sai sureks pärrast sedda keige pagganatte silma ees.
24. Neil päiwil sai Hiskia haigeiks surremisse peäle, ja ta pallus Jehowat, ja temma wastas temmale ja andis temmale immeteo nähha.
25. Agga Hiskia ei teinud mitte jälle nenda kui temmale head tehti: sest temma südda surustas, ja suur wihha tullu temma peäle ja Juda ja Jerusalemma peäle.

26. Agga Hiskia allandas ennast omma süddame ülbusse pärrast, temma ja Jerusalemma rahwas; ja Jehowa suur wihha ei tulnud mitte nende peäle Hiskia päiwil.
27. Ja Hiskial olli wägga paljo rikkust ja au, ja ta satis ennesele suurt warrandust hõbbedast ja kullast ja kallist kiwwast ja kallist rohtudest ja kilpidest ja keigesuggusist kallist riistust,
28. Ja warrandusse honed wilja ja wina ja ölli warra tarwis, ja laudad keigesugguse lojuste tarwis ja söimed karjadele.
29. Ja ta teggi ennesele liñnad ja satis sure karja puddolojuksid ja weiksid: sest Jummal andis temmale wägga paljo warrandust.
30. Ja sesamma Hiskia mattis Kihhoni üllemad wee hallikad kinni ja satis neid allajooksma öhto pole Taweti liñna; ja Hiskiale läks keik temma tö hästi korda.
31. Agga kui Pabeli würstide Kässud temma jure ollid läkkitud järrele kulama selle immeteo pärrast, mis seäl maal olnud, siis jättis tedda Jummal mahha, ja kiusas tedda, et piddi teäda sama keik, mis ta süddames.
32. Ja mis weel tulleks Hiskiast öölda ja ta heateggemissed, wata, need on ülleskirjutud Jesaia Amotsi poia selle prohwetis näggemisse, Juda ja Israeli kuningatte ramatusse.
33. Ja Hiskia läks maggama omma wannemattega ja nemad matsid tedda mahha Taweti laste haudade üllema paika, ja keik Juda ja Jerusalemma rahwas teggid temmale au temma surmas; ja Manasse temma poeg sai kuningaks ta assemele.

33. Peatük.

Manasse kurjus ja pattustpöörminne: ta poeg Amon.

1. Manasse olli kaksteistkümmend aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses wiis kuetkümmend aastat Jerusalemmas.
2. Ja teggi kurja Jehowa silma ees nende pagganatte hirmsaid teggusid möda, mis Jehowa Israeli laste eest olli ärraianud.
3. Ja ta ehhtas jälle ülles need kõrged paigad, mis temma issa Hiskia olli mahhakisknud, ja teggi altarid ülles Paalidele ja teggi iesid ja kummardas keige taewa wäe ette ja tenis neid.
4. Ja ehhtas altarid ülles Jehowa kotta, kennest Jehowa olli üttelnud: Jerusalemmas peab mo nimmi ollema iggaweste.
5. Ja ehhtas altarid ülles keige taewa wäele mollematte Jehowa koia ouedesse.
6. Ja temma laskis ommad poiad tullest läbbi miñna Hinnomi poia orgus, ja lausus pilwest ja ussidega, ja noidis ja piddas pommisejaid noide ja teädnamehhi; temma teggi paljo kurja Jehowa silma ees tedda ärritades.

7. Ja ta panni sedda nikkertud kuio, mis ta teinud, Jummal kotta, kennest Jummal Taweti wasto ja ta poia Salomoni wasto olli üttelnud: Seie kotta ja Jerusalemma, mis ma keikist Israeli sugguarrudest ärrawallitsenud, tahhan ma omma nimme panna iggaweste.

8. Ja minna ei tahha mitte ennam Israeli jalga ärralükkada siit Ma peält, mis ma ollen seädnud teie wannemattele, kui nemmad agga katsuwad teha keik, mis ma neid käsknud Mosesse läbbi, keik kässööppetust ja seädmissi ja kohtoseädussi möda.

9. Ja Manasse satis Juda ja Jerusalemma-rahwast eksima, et nemmad ennam kurja teggid kui need pagganad, mis Jehowa Israeli laste eest olli ärrakautanud.

10. Ja Jehowa räkis Manasse wasto ja ta rahwa wasto; agga nemmad ei pannud tähhele.

11. Ja Jehowa tõi nende peäle söapealikkud, kes Assuri kunninga pärralt, ja nemmad wötsid Manasse kinni orjawitsa poösas, ja siddusid tedda kahhe wask-ahhelaga kinni ja wisid tedda Pabeli.

12. Ja kui temmal kitsas kä olli, pallus ta Jehowa omma Jummalalle, ja allandas ennast wägga omma wannematte Jummalalle ees.

13. Ja pallus tedda wägga, ja temma wöttis ta palwe wasto ja kulis ta allandlikko pallumisse, ja satis tedda taggasi Jerusalemma temma kuningrigi peäle: siis tundis Manasse, et Jehowa Jummal olli.

14. Ja pärrast sedda ehhtas temma se wäljaspooltse müri Taweti liina ümber öhto pole Kihhoni wasto siina orko ja seält sadik, kust kalla wärrawast sisseminnakse, ja teggi sedda se mäekingo ümber ja teggi sedda wägga kõrgeks, ja panni wäepealikkud keige tuggewatte liinade sisse Juda-male.

15. Ja satis ärra need woöra Ma jummalad ja se kuio Jehowa koiast, ja keik altarid, mis ta olli ehhtanud Jehowa koia mäe peäle ja Jerusalemma, wiskas ta linnast wälja.

16. Ja ehhtas Jehowa altari ja ohwerdas seäl peäl tänno- ja kitusse-ohwrid, ja käskis Juda-rahwast Jehowa Israeli Jummalat tenida.

17. Agga rahwas ohwerdasid alles kõrge paikade peäl, agga ommeti Jehowa omma Jummalalle.

18. Ja mis weel tulleks Manassest öölda ja temma palwe ta Jummalalle pole, ja nende näggiatte sannad, kes ta wasto rääksid Jehowa Israeli Jummalalle nimmel, wata, need on Israeli kuningatte asjade seas.

19. Ja temma palwe ja kuidas ta palwed kuulnud, ja keik ta pattud ja ta wallatus, ja need kohhad, kus peäle ta kõrged paigad üllesehtas, ja ied ja nikkertud kuiud seisma panni, enne kui ta ennast allandas; wata, need on ülleskirjutud Osai asjade ramatusse.

20. Ja Manasse läks maggama omma wannemattega, ja nemmad matsid tedda mahha temma koia jure, ja Amon ta poeg sai kuningaks ta assemele.
21. Kaks aastat kolmatkümend olli Amon wanna, kui ta kuningaks sai ja wallitses kaks aastat Jerusalemmas.
22. Ja teggi kurja Jehowa silma ees nenda kui ta issa Manasse olli teinud, ja keikile nikkertud kuiudele, mis ta issa Manasse teinud, ohwerdas Amon ja tenis neid.
23. Ja ta ei allandanud ennast mitte Jehowa ees, nenda kui temma issa Manasse ennast olli allandanud, waid sesamma Amon teggi paljo süüd.
24. Ja ta sullased piddasid sallaja kurja nou temma wasto ja surmasid tedda ärra ta kotta.
25. Ja se Ma rahwas löid keik neid, kes ollid sallaja kurja nou piddanud kunninga Amoni wasto; ja Ma rahwas töstsid temma poega Josia kuningaks ta assemele.

34. Peatük.

Josia püab kurjad rahwa ello-wisid parrandada.

1. Josia olli kahheksa aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses ühhe aasta neljatkümend Jerusalemmas.
2. Ja ta teggi, mis öige Jehowa silma ees ja käis omma issa Taweti tede peäl, ja ei lahkund mitte ärra ei parremat egga pahhemat kät.
3. Ja temma wallitsusse kahheksamal aastal, kui ta alles noormees olli, hakkas ta omma issa Taweti Jummalat noudma, ja kahheteistkümnenal aastal hakkas ta Juda ja Jerusalemma puhhastama neist kõrgist paikust ja itest ja nikkertud ja wallatud kuiudest.
4. Ja nemmad piddid ta silma ees Paalide altarid mahhakiskuma, ja need päikesse kuiud, mis üllewal nende peäl ollid, raius ta mahha, ja need ied ja nikkertud ja wallatud kuiud murdis ta mahha ja teggi neid peneks ja külwas nende haudade peäle, kes neile ollid ohwerdanud.
5. Ja nende preestride luud põlletas ta ärra nende altaride peäl, ja puhhastas Juda ja Jerusalemma,
6. Ja Manasse ja Ewraimi ja Simeoni liñnades Nawtalist sadik nende paljaks tehtud paikus seäl ümberkaudo.
7. Ta kiskus ka mahha altarid, ja ied, ja nikkertud kuiud toukas ta peneks, ja keik päikesse kuiud raius ta mahha keige Israeli maal, ja läks taggasi Jerusalemma.
8. Ja temma wallitsusse kahheksateistkümnenal aastal, kui ta sedda maad ja sedda kodda sai puhhastanud, siis läkkitas ta Sawani Asalja poia, ja Maaseja

linna üllema ja Joahi Joahasi poia se üllema nouandja, Jehowa omã Jummalakodda kohhendama.

9. Ja nemmad tullid üllema preestri Ilkia jure ja andsid sedda rahha, mis Jummalakotta olli todud, mis need Lewitid, kes läwwe-hoidjad, koggunud Manasse ja Ewraimi ja keige mu Israeli ja keige Juda ja Penjamini rahwa käest, kui nemmad said Jerusalemma taggasi tulnud.

10. Ja nemmad andsid nende kätte, kelle holeks töö olli, kes Jehowa koia ülle ollid seätud, ja need andsid sedda neile, kes tööd teggid, kes Jehowa koia kallal tööd teggid, et nemmad piddid se koia parrandama ja sedda kohhendama.

11. Ja nemmad andsid puseppadele ja hone-ehhitajatele, et nemmad piddid raiatud kiwwa ostma ja puid haan-palgiks, ja koddade laed teggema, mis Juda kuningad ollid ärrarikkunud.

12. Ja need mehhed teggid truiste se tö kallal, ja nende ülle ollid seätud Jahhat ja Obadja, kes Lewitid Merari poegadest, ja Sekarja ja Mesullam Keati poegadest, et nemmad piddid tagga sundima; ja Lewitid ollid keik õppetud mängi-riistade peäle.

13. Ja nemmad ollid ka kandjatte ülle ja sundsid tagga keik, kes tööd teggid keigesugguse tö jures; ja neist Lewitidest ollid kirjutajad ja üllewatajad, ja wärrawa-hoidjad.

14. Ja kui nemmad sedda rahha, mis Jehowa kotta olli todud, wäljawötsid, siis leidis preester Ilkia Jehowa kassoõppetusse ramato, mis Mosesse läbbi antud.

15. Ja Ilkia hakkas ütlemã kirjutaja Sawani wasto: Kassoõppetusse ramato ollen ma leidnud Jehowa koiast; ja Ilkia andis se ramato Sawani kätte.

16. Ja Sawan wiis se ramato kunninga jure ja tõi weel kuningale wastust taggasi ja ütles: Keik, mis so sullaste kätte on antud, tewad nemmad.

17. Ja nemmad on se rahha wäljapuistanud, mis Jehowa koiast leitud, ja sedda annud üllewatajatte kätte ja nende kätte, kes tööd tewad.

18. Ja kirjutaja Sawan andis kuningale teãda ja ütles: Preester Ilkia on mulle ramato annud; ja Sawan lugges seãlt seest kuninga ette.

19. Ja se sündis, kui kuningas need kassoõppetusse sannad kulis, et ta ommad rided lõhki kãrritas.

20. Ja kuningas kãskis Ilkia ja Sawani poega Ahikamit ja Mika poega Abdonit ja kirjutajat Sawanit ja Asaja kunninga sullast, ja ütles:

21. Minge, küssige Jehowat minno eest ja nende eest, kes Israelist ja Judast on üllejãnud, se ramato sannade pãrrast, mis leitud; sest Jehowa tulline wihha on suur, mis meie peãle on wäljawallatud, sepãrrast et meie wannemad mitte ei olle piddanud Jehowa sanna, egga teinud keik sedda möda, mis sesse ramatusse üllekirjutud.

22. Ja Ilkia läks nendega, kes kunninga polest, prohveti Ulda jure, kes olli Asra poia Tokeati poia Sallumi selle riette hoidja naene (ja ta ellas Jerusalemmas teises liina jaus) ja nemmad rääksid nenda temma wasto.
23. Ja ta ütles neile: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, üttelge selle mehhele, kes teid mo jure läkkitanud.
24. Nenda ütleb Jehowa: Wata, minna tahhan kurja sata sesinnatse paiga peäle ja temma rahwa peäle, keik neid sajatamissi möda, mis se ramatusse on ülleskirjutud, mis nemmad Juda kunninga ette luggenud.
25. Se eest, et nemmad mind on mahhajätnud ja teiste jummalattele suitsetanud, et nemmad mind ärritanud keik omma kätte töga; peab ka mo tulline wihha sama wäljawallatud sesinnatse paiga peäle, ja ei pea mitte ärrakustuma.
26. Agga Juda kunninga wasto, kes teid on läkkitand Jehowat küssima, selle wasto üttelge nenda: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal neist sannust, mis sa kuulnud;
27. Sepärrast et so südda on pehmeks lönud ja olled ennast Jummal ees allandanud, kui sa kuulsid temma sannad sesinnatse paiga wasto ja ta rahwa wasto; ja olled ennast allandanud mo ees ja ommad rided löhki kärristand ja mo ees nutnud: siis ollen minna sind ka kuulnud, ütleb Jehowa.
28. Wata, ma tahhan sind ärrakorristada so wannematte jure, ja sa pead omma hauda rahho sees sama korristud, et so silmad ei pea nähha sama keik sedda kurja, mis minna sesinnatse paiga ja selle rahwa peäle tahhan sata. Ja nemmad töid kuningale wastust taggasi.
29. Ja kuningas läkkitas ja koggus kokko keik Juda ja Jerusalemma wannemad.
30. Ja kuningas läks ülles Jehowa kotta, ja keik mehhed ja Jerusalemma rahwas ja preestrid ja Lewitid ja keik rahwas, nihästi suremad kui wähhemad; ja lugges nende kuuldes keik need seädusse ramato sannad, mis Jehowa koiast leitud.
31. Ja kuningas seisis omma assemel ja teggi seädusse Jehowa ees, et nemmad piddid käima Jehowa järrel ja piddama temma kässud ja ta tunnistussed ja ta seädmissed keigest ommast süddamest ja keigest ommast hingest, ja teggema se seädusse sannade järrele, mis on ülleskirjutud selle ramatusse.
32. Ja ta satis seisma ses seädusses keik, kedda Jerusalemmast leiti ja Penjaminist, ja Jerusalemma rahwas teggid Jummal omma wannematte Jummal seädusse järrele.
33. Ja Josia satis ärra keik need hirmsad asjad keige nende made seest, mis Israeli laste pärralt ollid, ja satis tenima keik, mis Israelist leiti, et nemmad Jehowat omma Jummalat piddid tenima: keige ta ello aia ei tagganend nemmad mitte Jehowast omma wannematte Jummalast ärra.

35. Peatük.

Josia Pasapühha piddamine, ja muud asjad surmani.

1. Ja Josia piddas Jerusalemmas Pasa Jehowale, ja nemmad tapsid Pasa-talle neljateistkümnele essimesse ku päwal.
2. Ja seadis preestrid omma ammetide peäle ja kinnitas neid Jehowa koia tenistusseks,
3. Ja ütles neile Lewitidele, kes keige Israeli õppetamid ja pühhad ollid Jehowale: Pange se pühha laekas senna kotta, mis Salomon Taweti poeg Israeli kuningas on ehhitanud: ei se pea teile ollema koormaks Ollade peäl; nüüd tenige Jehowat omma Jummalat ja temma rahwast Israelit.
4. Ja walmistage ennast omma wannematte perrette järrele omma kordasid möda, Taweti Israeli kuninga kirja järrele ja temma poia Salomoni kirjotamise järrele.
5. Ja seiske pühhas paikas wannematte perrette jagude järrele, omma wendade seas, kes selle rahwa lapsed, ja wannematte perrette korda möda Lewitide seas.
6. Ja tapke Pasa-talle ja pühhitsege ennast ja walmistage omma wendadele, et teie tete Jehowa sanna järrele, mis Mosesse läbbi kästud.
7. Ja Josia andis üllestöstmisse-ohwriks rahwa lastele puddolojuksid, oiniktallesid ja sikkuttallesid (keik Pasa-ohwriks keikile, kedda seält leiti) kolmkümmend tuhat, ja kolmtuhat weist loo järrele, se olli kuninga warrandussest.
8. Ja temma würstid andsid hea melega üllestöstmisse-ohwriks rahwa eest, preestride ja Lewitide eest, need on Ilkia ja Sekarja ja Jehiel Jummalat koia üllemad, need andsid preestridele Pasa-ohwriks kakstuhhat ja kuussadda talle ja kolmsadda weist.
9. Ja ta wennad Kananja, ja Semaja, ja Netaneel, ja Asabja, ja Jehiel, ja Josabad Lewitide üllemad andsid Lewitidele Pasa-üllestöstmisse-ohwriks wiistuhhat talle ja wiissadda weist.
10. Ja nenda walmistati se tenistus, ja preestrid seisid omma assemel ja Lewitid omma kordade sees kuninga kasso järrele.
11. Ja tapsid Pasa-talle, ja preestrid ripputasid nende käest, ja Lewitid nülgisid neid.
12. Ja wötsid peält ärra se põlletamise-ohwri, et nemmad sedda piddid rahwa lastele andma wannematte perrette jagude järrele, Jehowale ohwerdada, nenda kui kirjotud on Mosesse ramatusse; ja nenda olli se luggu weistega.
13. Ja nemmad küpsetasid se Pasa-talle tulle äres wisi pärrast, ja need pühhitsetud asjad keetsid nemmad pottide sees ja katlatte sees ja pannude sees, ja jagasid ussinaste keige rahwa lastele.

14. Ja pärrast walmistasid nemmad ennastele ja preestridele, sest need preestrid Aaroni poiad ollid öni ohwerdamas põlletamise-ohwrid ja raswad, ja Lewitid walmistasid ennestele ja preestridele Aaroni poegele.

15. Ja lauljad Asawi poiad ollid omma assemel Taweti, ja Asawi, ja Emani, ja Jedutuni kunninga näggia kässu järrele, ja wärrawa-hoidjad igga wärrawas, ei neil olnud tarwis ärralahkuda ommast tenistussest, sest nende wennad need Lewitid walmistasid neile.

16. Ja keik Jehowa tenistus sai selsammal päwal walmistud, et Pasa pididi petama ja põlletamise-ohwrid ohwerdatama Jehowa altari peäl kunninga Josia kässu järrele.

17. Ja Israeli lapsed, mis seält leiti, piddasid selsammal aial Pasa ja hapnematta leibade Pühha seitse päwa.

18. Ja nisuggust Pasa es olle petud Israelis proheweti Samueli päiwist, ja keik Israeli kuningad es olle mitte nisuggust Pasa piddanud, kui Josia piddas ja preestrid ja Lewitid ja keik Juda ja Israel, mis seält leiti, ja Jerusalemma rahwas.

19. Kahheksateistkümmenal Josia wallitsusse aastal on sesamma Pasa petud.

20. Pärrast sedda keik, kui Josia se koia sai walmistand, tulli Neko Egiptusse kuningas ülles söddima Karkemisi wasto, mis Wratti äres; ja Josia läks wälja ta wasto.

21. Ja temma läkkitas ta jure Kässud ja ütles: Mis on mul sinnoga teggemist Juda kuningas? ei ma olle tänna ei sinno wasto, waid ühhe suggu wasto, mis minno wasto söddib; ja Jummal on mind käsknud ussinaste jouda: seisa rahho Jummalast, kes moga on, et ta sind ärra ei rikku.

22. Ja Josia ei pöränd omma silmi mitte temmast ärra, waid pani teised rided selga ja läks ta wasto söddima, ja ei wötnud mitte Neko sanna kuulda Jummalast suust, ja tulli söddima Megiddo orko.

23. Ja küttid lasksid kuningast Josia, ja kuningas ütles omma sullastele: Wige mind ärra, sest ma ollen wägga hawatud.

24. Ja ta sullased wötsid tedda ärra sest töllast ja pannid tedda teise tölda istuma, mis temmal olli, ja wisid tedda Jerusalemma, ja ta surri ärra, ja tedda maeti mahha ta wannematte hauda, ja keik Juda ja Jerusalem leinasid Josiat.

25. Ja Jeremia teggi nuttolaulo Josia pärrast, ja keik laulo-mehhed ja laulo naesed räkisid omma nuttolaulude sees Josiast tännapäwani, ja pannid sedda seädmisseseks Israelis, ja wata, need on kirjutud nuttolaulude ramatusse.

26. Ja mis weel tulleks öölda Josiast ja temma heateggemised, nenda kui kirjutud on Jehowa kässööppetusse;

27. Ja ta essimessed ja wiimsed asjad, wata, need on ülleskirjutud Israeli ja Juda kuningatte ramatusse.

36. Peatük.

Nelli wimist Juda kuningast: wangiwiminne Pabeli.

1. Ja se Ma rahwas wötsid Josia poega Joahast ja töstsid tedda kuningaks ta issa assemele Jerusalemmas.
2. Joahas olli kolm kolmatkümmand aastat wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kolm kuud Jerusalemmas.
3. Ja Egiptusse kuningas lükkas tedda wallitsusse peält ärra Jerusalemmas, ja pani se Ma peäle rahha-makso sadda talenti hõbbedat ja ühhe talenti kulda.
4. Ja Egiptusse kuningas töstis temã wenda Eljakimit Juda ja Jerusalemma ülle kuningaks, ja pani temmale teise nimme Jojakim; agga Joahasi temma wenna wöttis Neko ja wiis tedda Egiptusse.
5. Jojakim olli wanna wiis aastat kolmatkümmand, kui ta kuningaks sai, ja wallitses üksteistkümmand aastat Jerusalemmas, ja teggi kurja Jehowa omma Jummal silma ees.
6. Pabeli kuningas Nebukadnetsar tulli ülles temma wasto ja siddus tedda kahhe wask-ahhelaga, et ta tedda pididi Pabeli wima.
7. Ja Jehowa koia riistust wiis Nebukadnetsar Pabeli ja pani neid omma templi Pabeli.
8. Ja mis weel tulleks Jojakimist öölda ja ta hirmsad teud, mis ta teinud ja mis süüd temmast leiti, wata, need asjad on ülleskirjotud Israeli ja Juda kuningatte ramatusse, ja temma poeg Jojakin sai kuningaks ta assemele.
9. Jojakin olli wanna kahheksa aastat, kui ta kuningaks sai, ja wallitses kolm kuud ja kümme päwa Jerusalemmas, ja teggi kurja Jehowa silma ees.
10. Ja kui aasta ümber sai, läkkitas kuningas Nebukadnetsar ja laskis tedda tua Pabeli Jehowa koia kalliste riistadega, ja töstis Sidkiat temma wenda kuningaks Juda ja Jerusalemma ülle.
11. Sidkia olli wanna ühhe aasta kolmatkümmand, kui ta kuningaks sai, ja wallitses üksteistkümmand aastat Jerusalemmas.
12. Ja teggi kurja Jehowa omma Jummal silma ees, ei ta allandand ennast mitte prohwetit Jeremia ees, kes räkis Jehowa suust.
13. Ja ta pani ka kuninga Nebukadnetsari wasto, kes tedda pannud wanduma Jummal jures, ja ta teggi omma kaela kangeks ja teggi omma süddame kowwaks, et ta mitte ei pöörnud Jehowa Israeli Jummal pole.
14. Ka keik preestride üllemad ja rahwas teggid wägga palju wallatust keik pagganatte hirmsaid teggusid möda, ja teggid Jehowa kodda rojaseks, mis ta Jerusalemmas olli pühhitsenud.
15. Ja Jehowa nende wannematte Jummal läkkitas sanna nende jure omma Käskude läbbi, warra hilja: sest ta andis armo omma rahwale ja omma maiale.

16. Ja nemmad hirwitasid Jumjala Kässud ja ei pannud nende sanno mikski ja eksitasid isseennast ärra temma prohwetid pilkades, senni kui Jehowa tulline wihha omma rahwa peäle tousis, nenda et ei olnud parrandamist.
17. Ja ta satis nende peäle tulles Kaldea-rahwa kuningast, ja se tappis ärra nende nored mehhed moögaga nende pühha paiga koias, ja ei annud armo poismeestele egga neitsittele, ei wannadele egga neile, kes ellatand, keik andis temma ta kätte.
18. Ja keik Jumjala koia riistad, suremad ja wähhemad, ja Jehowa koia warrandussed ja kunninga ja ta würstide warrandussed, need keik wiis temma Pabeli.
19. Ja nemmad põlletasid Jumjala kodda ärra ja kiskusid Jerusalemma müri mahha ja põlletasid keik temma sured koiad tullega ärra, ja keik temma kallid riistad rikkuti ärra.
20. Ja mis moögast üllejäi, wiis ta Pabeli, ja nemmad ollid temmale ja ta poegadele sullasiks, senni kui Persia kuningrigi wallitsus hakkas.
21. Et Jehowa sanna Jeremia suust pididi töeks sama, senni kui sel maal temma hingamisse-päiwist hea meel olli; se hingas keik need päwad, kui se ärrahäwwitud olli, senni kui seitsekümmend aastat täis said.
22. Agga essimessel Persia kunninga Koresi aastal, et Jehowa sanna Jeremia suust pididi korda sama, ärratas Jehowa Persia kunninga Koresi waimo, et temma laskis keiges ommas kuningrikis kulututada ja ka kirja läbbi öölda:
23. Nenda ütleb Kores Persia kuningas: Jehowa taewaste Jummal on mulle keik selle Ma kuningrigid annud, ja Temma on mulle käsko annud ennesele koia üllesehitada Jerusalemma, mis Juda-maal ; kes teie seast on keige temma rahwa seast, sellega olgo Jehowa temma Jummal, ja se mingo ülles.

Teise Aia Ramato Ots.

Esra Ramat.

---

1. Peatük.

Kores annab awwalikko ramato läbbi Juda-rahwale lubba Juda-male taggasi miñna.

1. Ja Koresi Persia kunninga essimessel aastal, et Jehowa saña Jeremia w suust pididi korda sama: siis ärratas Jehowa Koresi Persia kunninga waimo, et ta laskis keiges ommas kuningrikis kulutada ja kirja läbbi öölda:

2. Nenda ütleb Persia kuningas Kores: Jehowa taewaste Jummal on mulle keik selle Ma kuningrigid annud, ja ta on mulle käsko annud, ennesele koia üllesehitada Jerusalemma, mis Juda-maal.
3. Kes teie seast on keige ta rahwa seast, sellega olgo temma Jummal ja se mingo ülles Jerusalemma, mis Juda-maal, ja ehhitago ülles Jehowa Israeli Jummal kodda, sesamma on Jummal, kes Jerusalemmas.
4. Ja iggaühte, kes üllejäänud igga paika, kus ta kui woõras on, tedda peawad selle paiga mehhed aitma hõbbedaga ja kullaga ja mu warrandussega ja lojustega, ilma se, mis iggaüks hea melega tahhab anda Jummal koia tarwis, mis Jerusalemmas.
5. Siis wõtsid ette Juda ja Penjamini wañematte peamehhed ja preestrid ja Lewitid, iggaüks, kelle waimo Jummal ärratas, üllesminna Jehowa koia üllesehitama, mis Jerusalemmas.
6. Ja keik, kes nende ümberkaudo, kinnitasid nende käed hõbbe-riistadega, kullaga, mu warrandussega ja lojustega ja kalliste asjadega, ilma se, mis iggaüks hea melega andis.
7. Ja kuningas Kores laskis Jehowa koia riistad ettetua, mis Nebukadnetsar Jerusalemmast olli ärratonud, ja neid omma jummal kotta pannud.
8. Ja Kores Persia kuningas käskis neid ettetua Mitredati käe läbbi, kes warrandusse üllewataja, ja temma lugges neid Sesbatsari Juda-rahwa würsti kätte.
9. Ja se olli nende arro: kolmkümmend kuldpekki, tuhhat hõbbe-pekki, ühheksa kolmatkümmend nugga;
10. Kolmkümmend kuld-kanega karrikast, nellisadda ja kümme teist suggu hõbbe-kanega karrikast, muid riisto tuhhat.
11. Keik kuld- ja hõbbe-riisto olli wiistuhhat ja nellisadda; keik neid wiis Sesbatsar ülles, nende wangidega kedda Pabelist ülleswidi Jerusalemma.

2. Peatük.

Nende arro, kes Kaldeast taggasi läksid Juda-male.

1. Ja need on Juda rigi rahwas, kes neist wangiwidud üllesläksid, kedda Nebukadnetsar Pabeli kuningas olli Pabeli ärrawinud, ja taggasi läksid Jerusalemma ja Juda-male, iggamees omma liña,
2. Kes tullid Serubabeliga, Jesuaga, Neemiaga, Serajaga, Reelajaga, Mordekaiga, Pilsaniga, Mispariga, Pigwaiga, Reumiga ja Paenaga; Israeli rahwa meeste arro on se:
3. Parosi lapsi, olli kakstuhhat ükssadda ja kaks kahheksatkümmend.
4. Sewatja lapsi, kolmsadda ja kaks kahhekssatkümmend.
5. Ara lapsi, seitsesadda ja wiis kahheksatkümmend.

6. Pahatmoabi lapsi, Joabi poia Jesua, lastest kakstuhhat kahheksasadda ja kaksteistkümmend.
7. Elami lapsi, ükstuhhat kakssadda ja nelli kuetkümmend.
8. Sattu lapsi, ühheksasadda ja wiis wietkümmend.
9. Sakkai lapsi, seitsesadda ja kuuskümmend.
10. Pani lapsi, kuussadda ja kaks wietkümmend.
11. Pebai lapsi, kuussadda ja kolm kolmatkümmend.
12. Asgadi lapsi, ükstuhhat kakssadda ja kaks kolmatkümmend.
13. Adonikami lapsi, kuussadda ja kuus seitsmetkümmend.
14. Pigwai lapsi, kakstuhhat ja kuus kuetkümmend.
15. Adini lapsi, nellisadda ja nelli kuetkümmend.
16. Ateri lapsi, Iskiast ühheksakümmend ja kahheksa.
17. Petsai lapsi, kolmsadda ja kolm kolmatkümmend.
18. Jora lapsi, ükssadda ja kaksteistkümmend.
19. Asumi lapsi, kakssadda ja kolm kolmatkümmend.
20. Kibbari mehhi, ühheksakümmend ja wiis.
21. Petlema mehhi, sadda ja kolm kolmatkümmend.
22. Netowa mehhi, kuus kuetkümmend.
23. Anatoti mehhi, sadda ja kahheksa kolmatkümmend.
24. Asmaweti mehhi, kaks wietkümmend.
25. Kirjatarimi- Kewira- ja Peroti mehhi, seitsesadda ja kolm wietkümmend.
26. Rama ja Kaba mehhi, kuussadda ja üks kolmatkümmend.
27. Mikmasi mehhi, sadda ja kaks kolmatkümmend.
28. Peteli ja Ai mehhi, kakssadda ja kolm kolmatkümmend.
29. Nebo mehhi, kaks kuetkümmend.
30. Magbisi mehhi, sadda ja kuus kuetkümmend.
31. Selle teise Elami mehhi, tuhhat kakssadda ja nelli kuetkümmend.
32. Arimi mehhi, kolmsadda ja kaks kümmend.
33. Lodi, Adidi ja Ono mehhi, seitsesadda ja wiis kolmatkümmend.
34. Jeriko mehhi, kolmsadda ja wiis wietkümmend.
35. Senaa mehhi, kolmtuhhat ja kuussadda ja kolmkümmend.
36. Preestride arro on: Jedaja lapsi Jesua perrest olli ühheksasadda ja kolm kahheksakümmend.
37. Immeri lapsi, tuhhat ja kaks kuetkümmend.
38. Passuri lapsi, ükstuhhat kakssadda ja seitse wietkümmend.
39. Arimi lapsi, ükstuhhat ja seitseteistkümmend.
40. Lewitide arro on: Jesua ja Kadmieli lapsi, Odawja lastest nelli kahheksakümmend.
41. Lauljatte arro on: Asawi lapsi, sadda ja kahheksa kolmatkümmend.
42. Wärrawa-hoidjatte lapsi, Sallumi lapsi, Ateri lapsi, Talmoni lapsi, Akkubi lapsi, Atita lapsi, Sobai lapsi, neid olli keik sadda ja ühheksa neljakümmend.

43. Need Netinid Kibeoni suggust ollid: Sia lapsed, Asuwa lapsed, Tabbati lapsed.
44. Kerosi lapsed, Siaan lapsed, Wadoni lapsed,
45. Lebana lapsed, Agaba lapsed, Akkubi lapsed,
46. Agabi lapsed, Samlai lapsed, Anani lapsed,
47. Kiddele lapsed, Kahhari lapsed, Reaja lapsed,
48. Retsini lapsed, Nekoda lapsed, Kassami lapsed,
49. Ussa lapsed, Pasea lapsed, Pesai lapsed,
50. Asna lapsed, Meunimi lapsed, Newusimi lapsed,
51. Pakbuki lapsed, Akuwa lapsed, Arruri lapsed,
52. Patsluti lapsed, Mehida lapsed, Arsa lapsed,
53. Parkosi lapsed, Siseta lapsed, Tama lapsed,
54. Netsia lapsed, Atiwa lapsed.
55. Salomoni sullaste lapsed on, Sotai lapsed, Sowereti lapsed, Weruda lapsed,
56. Jaala lapsed, Tarkoni lapsed, Kiddeli lapsed,
57. Sewatja lapsed, Attili lapsed, Wokeretsewaimi lapsed, Ami lapsed.
58. Keik Netinid ja Salomoni sullaste lapsi olli kolmsadda ja ühheksakümmend ja kaks.
59. Ja need on, kes üllestullid Telmelast Tellarsast, Kerub, Addan, Immer: agga nemmad ei woind mitte omma wannematte suggu egga nende sugguwössa üllesnäidata, kas nemmad Israeli seast piddid ollema.
60. Telaja lapsi, Tobia lapsi, Nekoda lapsi, olli kuussadda ja kakskuetkümmend.
61. Ja preestride lastest ollid, Obaja lapsed, Kotsi lapsed, Parsillai lapsed, kes olli naese wötnud Parsillai Kileadimehhe tütrist, ja nimmetas ennast nende nimme järrele.
62. Need otsid omma kirja, et nemmad omma sugguwössa piddid üllesarwama, agga nemmad ei leidnud mitte: sepärrast said nemmad preestri- ammetist kui rojased lahti.
63. Ja se mawallitseja ütles neile, et nemmad ei piddand mitte keigepühhamaist ohwrist söma, ennego saaks üks üllem- preester seisma Urimi ja Tumimiga.
64. Keik sedda koggodust ühte olli kaks wietkümmend tuhat, kolmsadda ja kuuskümmend:
65. Issi nende sullased ja nende ümmardajad, neid olli seitsetuhhat kolmsadda ja seitse neljatkümmend; ja neil olli kakssadda laulo-meest ja laulo-naest.
66. Nende hobbosid olli seitsesadda ja kuus neljatkümmend: nende hobbo- eeslid kakssadda ja wiis wietkümmend.
67. Nende kamelid olli nellisadda ja wiis neljatkümmend: neid eeslid kuustuhhat seitsesadda ja kakskümmend.
68. Ja monned wannematte peameeste seast, kui nemmad Jehowa koia jure

tullid, mis Jerusalemmas olli, andsid hea melega Jummalala koia tarwis, et sedda temma wanna asseme peäle piddi üllestehtama.

69. Nemmad andsid omma joudo möda selle tö warraks üks seitsmetkümment tuhhat kuld-tarkemonit, ja höbbedat olli wiistuhhat naela, ja sadda preestride kube.

70. Ja preestrid ja Lewitid ja mu rahwas ja lauljad ja wärrawa-hoidjad ja Netinid ellasid omma liñnade sees, ja keik Israel omma liñnade sees.

3. Peatük.

Jehowa tenistus uendakse: teise templi raiaminne.

1. Ja kui seitsmes ku kätte sai ja Israeli lapsed liñnade sees ollid, siis tulli rahwas kui üks mees Jerusalemma kokko.

2. Ja Jesua Jotsadaki poeg wöttis kätte ja ta wennad need preestrid, ja Serubabel Sealtieli poeg ja temma wennad, ja ehhtasid ülles Israeli Jummalala altari, et nemmad piddid seäl peäl põlletamise-ohwrid ohwerdama, nenda kui kirjutud on Mosesse Jummalala mehhe kassoöppetussesse.

3. Ja nemmad teggid altari walmis temma raia peäle, sest hirm olli nende peäl nende made rahwa pärrast; ja nemmad ohwerdasid seäl peäl põlletamise-ohwrid Jehowale, põlletamise-ohwrid homõiko ja öhto.

4. Ja nemmad piddasid lehtmaiade pühha, nenda kui kirjutud on, ja ohwerdasid põlletamise-ohwrid igga päwa loo pärrast wisi järrele iggapäise ossa ommal päwal.

5. Ja pärrast sedda need alla-põlletamise-ohwrid, ja nore ku Pühhade ja keike Jehowa seätud Pühhade ohwrid, mis ollid pühhitsetud, ja iggauhhe ohwri, kes heamelelist ohwri hea melega andis Jehowale.

6. Essimessest seitsme ku päwast hakkasid nemmad Jehowale põlletamise-ohwrid ohwerdama, ja Jehowa templi allus es olle weel mitte pandud.

7. Ja nemmad andsid rahha müri- ja puseppadele, ja roga ja jomaaria ja ölli Sidoni- ja Tirusse-rahwale, et nemmad piddid toma seedripuid Libanonist möda merd Jawo liñna, Koresi Persia kunninga loaga, mis neile antud.

8. Ja teisel teise aasta kuul, pärrast kui nemmad said Jummalala koia jure Jerusalemma tulnud, siis hakkasid Serubabel Sealtieli poeg ja Jotsadaki poeg Jesua ja nende teised wennad, kes preestrid ja Lewitid, ja keik kes ollid wangist tulnud Jerusalemma, seädma need Lewitid, kes kahhekümne-aastased ja peäle, et nemmad piddid Jehowa koia tööd tagga sundima.

9. Siis seisis Jesua, temma poiad ja ta wennad, Kadmiel ja ta poiad Juda lapsed kui üks mees, neid tagga aiama, kes Jummalala koia kallal tööd teggid, ja ka Enadadi poiad, nende poiad ja nende wennad need Lewitid.

10. Ja kui hone-ehhitajad Jehowa templi allust pannid, siis pannid nemmad preestrid senna seisma, ammeti rided selgas, trumpetidega, ja Lewitid Asawi poiad wask-trummidega Jehowa kiitma, Israeli kunninga Taweti seädmisse järrele.

11. Ja nemmad laulsid wastastikko Jehowat kites ja tännades, et temma on hea, et temma heldus iggaweste kestab Israeli ülle; ja keik rahwas karjusid sure öiskamisega Jehowat kites, et Jehowa koia allus olli pandud.

12. Ja paljo neist preestridest ja Lewitidest ja wannematte peamehhist, kes wannad ollid, kes ollid sedda endist kodda näinud omma alluse peäl seiswad, kui sesinnane kodda nende silmade ees olli, nutsid sure heälega: agga paljo töstsid omma heäle öiskamise ja römoga:

13. Et rahwas ei woind mitte se römo-öiskamise heäle ärratunda rahwa nutto heäle pärrast, sest rahwas öiskasid sure öiskamisega, ja se heäl kuuldi kaugele.

4. Peatük.

Judide waenlased keelwad templi ehhitamist ärra.

1. Agga kui Juda ja Penjamini waenlased said kuulda, et need, kes wangis olnud, Jehowale Israeli Jummalale templi üllesehhitasid:

2. Siis tullid nemmad Serubabeli ja wannematte peameeste jure ja ütlesid neile: Meie tahhame teiega ehhitada, sest meie nouame teie Jummalat, nenda kui teie, ja meie ep olle mitte sest aiast, kui Esarraddon Assuri kunningas meid seie üllestonud, ohwerdand.

3. Ja Serubabel ütles neile, ja Jesua ja teised Israeli wañematte peamehhed: Meil polle teiega teggemist meie Jummalala koia üllesehhitades, sest meie issekeskes tahhame Jehowale Israeli Jummalale se koia üllesehhitada, nenda kui meid Persia kunningas Kores on käsknud.

4. Ja selle Ma rahwas teggid Juda-rahwa käed lödwaks ja teggid neile hirmo, et nemmad ei piddand ehhitama.

5. Ja palkasid nende wasto nouandjad, kes piddid nende nou tühjaks teggema keige Persia kunninga Koresi aia Persia kunninga Tarjawesi wallitsussest sadik.

6. Sest Ahaswerusse wallitsusse aial, temma wallitsusse hakkatusses kirjotasid nemmad ühhe kaebdusse Juda ja Jerusalemma rahwa peäle.

7. Ja Artasasta aial kirjotas Pislam, Mitrebat, Tabeel ja teised temma seltsist, Artasasta Persia kunninga kätte, ja se ramato kirri olli Siria-kele kirjutud ja Siria-kele üllespandud.

8. Reum se üllem nouandja ja kirjutaja Simsai kirjotasid ühhe ramato Jerusalemma wasto kunninga Artasasta kätte, nenda kui tulleb öölda:

9. Siis kirjotasid üllem nouandja Reum ja kirjutaja Simsai ja teised nende seltsist, need Tina- ja Awarsatka-, Tarpela-, Awarsa-, Arkewa-, Pabeli-, Susanka-, Tea-, Elami-rahwa üllemad.
10. Ja teised rahwas, kedda Osnappar se suur ja kulus mees olli ärrawinud, ja neid pannud Samaria liña ellama, ja need teised teile pool Wratti jõe; ja muud teised sannad.
11. Se olli selle ramato kirri, mis nemmad läkkitasid temma kätte, kuninga Artasasta kätte: sinno sullased need mehhed, kes siinpool Wratti jõe; ja muud teised sannad.
12. Kuningale olgo teäda, et Judid, kes so jurest on üllestulnud, meie jure sanud Jerusalemma; need on üllesehitamas se wastopannia ja pahha liña, ja püawad mürid walmis teha ja ta allused kinnitada.
13. Sepärrast olgo kuningale teäda, kui se lin saab üllesehitud ja mürid walmis sawad, siis ei anna nemmad mitte ei kohto-rahha, ei tolli egga muud makso, ja se teeb kuningatte warrandussele kahjo.
14. Sest et meie nüüd palga same so kuninglikkust koiast, ja meile mitte ei sünni kuninga teotust nähha, sepärrast olleme läkkitanud ja kuningale teäda annud:
15. Et woiks järrele katsuda so wannematte sündinud asjade ramatus, kül sa siis nende sündinud asjade ramatust leiad ja saad teäda, et se lin üks wastopannia lin on, mis kuningattele ja rikidele kahjo teinud, ja et nemmad seäl liñnas wannast aiast on sallaja kurja nou piddanud; se sü pärrast sai se lin ka paljaks tehtud.
16. Meie anname kuningale teäda, et kui se lin üllesehitakse ja temma mürid walmis tehakse: siis se ossa, mis siin pool Wratti jõe, ei olle sepärrast mitte sinno pärralt.
17. Kuningas läkkitas wastust üllema nouandja Reumi ja kirjutaja Simsai ja teiste kätte nende seltsist, kes Samarias ellasid, ja teiste kätte siin pool Wratti jõe: rahho olgo teile! ja need teised sannad.
18. Se ramat, mis teie ollete minno kätte läkkitanud, on selgeste mo ette üllesloetud.
19. Ja minnust on se käsk antud, ja nemmad on otsinud ja leidnud, et se lin wannast aiast kuningatte wasto surustand ja wasto pannud, ja sallaja kurri nou seäl sees petud.
20. Wäggewad kuningad on ka Jerusalemmas olnud, kes ka keige se Ma üle teile pool Wratti jõe wallitsenud, ja et kohtorahha, tolli ja mu makso neile on antud.
21. Sepärrast andke käsko, et need mehhed ärrakeeltakse, et se lin ei sa üllesehitud, enne kui minnust saab käsk antud.
22. Ja olge holelikkud, et teie ei eksi, et teie sedda möda tete selle asja sees; miks se pahha peab kaswama, et kuningattele ennam kahjo peaks tulles?

23. Ni pea kui nüüd kunninga Artasasta ramato kirri Reumi ja kirjutaja Simsai ja nende seltsi ette sai loetud, siis läksid nemmad ruttoga Jerusalemma Judide jure, ja keelsid neid ärra wäggewa käewarrega.

24. Siis jäi Jummal koia tö mahha, mis Jerusalemmas, ja olli ka maas Persia kunninga Tarjawesi wallitsusse teisest aastast sadik.

5. Peatük.

Uus templi ehhitamisse hakkatus.

1. Ja siis räkis prohwet wi sil prohwet Aggai ja Sakaria x Iddo poia poeg, kes ollid prohwetid Judide jures, mis Juda-maal ja Jerusalemmas, Israeli Jummal nimmel nende wasto.

2. Siis wötsid kätte Serubabel Sealtieli poeg ja Jesua Jotsadaki poeg, ja hakkasid Jummal kodda, mis Jerusalemmas, üllesehhitama, ja nendega ollid need Jummal prohwetid, kes neid toetasid.

3. Sel aial tulli nende jure Tatnai se Mawallitseja siin pool jõe, ja Setarbosnai ja nende selts, ja ütlesid neile nenda: Kes teile on käsko annud sedda kodda üllesehhitada ja temma müri walmis tehha?

4. Siis ütlesime meie neile sedda wisi, mis nende meeste nimmed ollid, kes sedda ehhitamist ehhitasid.

5. Ja nende Jummal silm olli Judide wannematte peäl, et teised ärra ei keland, kunni se assi pididi Tarjawesi ette sama; ja siis saatsid nemmad jälle ramato se asja pärrast.

6. Se on selle ramato kirri, mis Tatnai se Mawallitseja siin pool Wratti jõe ja Setarbosnai ja temma selts, Awarseka-rahwas, kes siin pool jõe, kunninga Tarjawesi kätte läkkitasid.

7. Temma kätte läkkitasid nemmad sanna, ja sedda wisi olli senna sisse kirjutud: Kunninga Tarjawesile olgo paljo rahho.

8. Kunningale olgo teäda, et meie üllesläksime Juda-riki sure Jummal koia jure, ja sedda ehhitakse surist kiwwast, ja palka pannakse seinade sisse; ja se tö tehakse ussinaste ja lähhäb hästi korda nende käe läbbi.

9. Siis küssisime meie neilt wannemilt, ja ütlesime neile sedda wisi: Kes on teile käsko annud, sedda kodda üllesehhitada ja ta mürid walmis tehha?

10. Ja meie olleme ka nende nimme järrele neilt küssinud, et meie sinnule teäta annaksime, et meie woiksime kirjutada nende meeste nimmed, kes nende seas peamehhed on.

11. Ja sedda wisi andsid nemmad meile wastust jälle ja ütlesid: Meie olleme taewa ja Ma Jummal sullased, ja ehhitame sedda kodda ülles, mis jo mitmest aastast ehhitud olli; ja üks suur Israeli kuningas olli sedda üllesehhitanud ja walmis teinud.

12. Agga sitast meie wannemad taewa Jummalat on wihhastanud, on ta neid Nebukadnetsari Pabeli kunninga Kaldea-mehhe kätte annud, ja se kiskus sedda kodda mahha ja rahwast wiis temma ärra Pabeli.

13. Agga Koresi Pabeli kunninga essimessel aastal andis kuningas Kores käsko, sedda Jumjala kodda üllesehhitada.

14. Ja ka Jumjala koia riistad, mis kullast ja hõbbedast ollid, mis Nebukadnetsar olli ärrawötnud, sest templist, mis Jerusalemmas, ja neid senna templi ärrawinud, mis Pabelis, neid wöttis kuningas Kores ärra seält templist, mis Pabelis, ja need said antud ühhele, kelle nimmi Sesbatsar, kedda ta olli Mawallitsejaks pannud.

15. Ja ütles temmale: Need on need riistad, wotta, minne wi neid ärra siñna templi, mis Jerusalemmas; ja Jumjala kodda peab sama üllesehhitud omma paika.

16. Siis tulli sesamma Sesbatsar ja panni Jumjala koia allust, mis Jerusalemmas; ja sitast siit sadik ehhitakse sedda ja ep olle mitte walmis sanud.

17. Ja sepärrast kui se kunninga melest hea on, siis katsugo nemmad järrele seäl kunninga warrandusse koias, mis Pabelis, kas nenda olneb, et kuningast Koresist käsk antud, sedda Jumjala kodda üllesehhitada Jerusalemma, ja sest asjast läkkitago kuñningas meile ennese tahtmist.

6. Peatük.

Tempel saab walmis Tarjawesse aial: Pasapühha petakse.

1. Siis andis kuningas Tarjawes käsko, et nemmad piddid järrele katsuma ramatutte koias, kuhho need warrandussed ollid pandud Pabelis.

2. Siis leiti kuninglikkust koias, mis Meda rikis, ühhest laekast üks ramat ja senna sisse olli nenda mällestuseks ülleskirjotud:

3. Kuninga Koresi essimessel aastal andis kuningas Kores käsko: se Jumjala kodda, mis Jerusalemmas on, peab sama üllesehhitud ühheks paigaks, kus ohwrid peawad ohwerdatud sama, ja temma allused peawad kindlad ollema; temma kõrgus peab kuuskümmend künart ollema, ja ta laius kuuskümmend künart.

4. Teñ kolm toa korda ülestikko surist kiwwast, ja kord usist palkast; ja mis tulleb kullutada, sedda peab kunninga warrandussest antama.

5. Ja ka Jumjala koia kuld- ja hõbbe-riistad, mis Nebukadnetsar sest templist, mis Jerusalemmas olli, ärrawöttis ja neid Pabeli ärrawiis, neid peawad nemmad taggasi andma, et nemad sawad senna templi, mis Jerusalemmas, omma paika: agga sinna pead neid Jumjala kotta allawima.

6. Sepärrast sinna Mawallitseja Tatnai, kes teile pool jõe, ja sinna Setarbosnai ja nende selts, Awarseka-rahwas, kes teile pool jõe, olge kaugel seält ärra.
7. Jätke neid selle Jumala koia töö kallale: Judide Mawallitseja ja Judide wänemad peawad sedda Jumala kodda ülesehitama tema paika.
8. Ja minnust on käsk antud selle pärrast, mis teie peate nende Judide wannematele teggema selle Jumala koia ehitamiseks; ja kunninga warrandussest, mis kohtorahhast teile pool Wratti jõe saab, peab nende meeste kätte sedda, mis tulleb kullutada, ruttuste antama, et se töö mahha ei jä.
9. Ja mis neil tarwis on, nored härjad ja jädad ja lamba-talled, taewa Jummalale põlletamise-ohwriks, nisso, sola, wina ja ölli, nenda kui preestrid, kes Jerusalemmas on, küssiwad, peab neile antama pääw päwalt, et ühtegi ei pudu:
10. Et nemmad woiksid taewa Jummalale ohwerdada maggusaks haisuks, ja palluda kunninga ja ta laste ello pärrast.
11. Ja minnust on käsk antud, et igga innimesse honest, kes seddasinnast sanna teisiti pörab, peab üks palk sama wäljakistud ja püsti pandud, ja tedda peab senna külge üllespodama, ja ta kodda peab selle pärrast sitta hunnikuks sama.
12. Ja se Jummal, kes omma nimme siina pannud ellama, se lükkago mahha keik kunningad ja rahwast, kes omma kät liggi pistawad se Jumala koia jälle ärrarikkuda, mis Jerusalemmas. Minna Tarjawes ollen sedda käsko annud, mis ruttuste peab tehtama.
13. Siis teggid sedda möda ussinaste Tatnai se Mawallitseja teile pool Wratti jõe, Setarbosnai ja nende selts, sest et kunningas Tarjawes sedda käsko olli läkkitanud.
14. Ja Judide wannemad ehitasid sedda ülles, ja se töö läks neile hästi korda, prohwetid Aggai ja Sekarja Iddo poia- poia prohwetid kulutamisse läbbi; ja nemmad ehitasid ja teggid se töö walmis Israeli Jumala kasso järrele, ja Koresi ja Tarjawesi ja Artasasta Persia kunninga kasso järrele.
15. Nenda sai se kodda täieste walmis kolmandamal Adari ku päwal, se olli kunninga Tarjawesi wallitsusse kues aasta.
16. Ja Israeli lapsed need preestrid ja Lewitid ja need teised kes wangis olnud, pühhitsesid se Jumala koia römoga.
17. Ja nemmad ohwerdasid se Jumala koia pühhitsemiseks sadda härga, kakssadda jära, nellisadda oiniktalle, ja kaksteistkümmend sikkuttalle patto-ohwriks keige Israeli eest, Israeli sugguarrude loo järrele.
18. Ja nemmad pannid preestrid seisma nende jaggusid möda, ja Lewitid nende kordasid möda, Jumala tenistusse tarwis, mis Jerusalemmas, nenda kui Mosesse ramatusse on kirjutud.

19. Ja need, kes wangis olnud, piddasid Pasa neljateistkümnele essimesse ku päwal.

20. Sest preestrid ja Lewitid ollid ennast kui üks ainus mees puhhastand, nemmad ollid keik puhtad, ja tapsid Pasa-talle keikide eest, kes wangis olnud, ja omma wendade nende preestride eest ja issennese eest.

21. Ja Israeli lapsed, kes wangist taggasi tulnud, söid sedda, ja keik selle Ma pagganatte rojussest ollid ärralahkund nende seltsi, ja Jehowat Israeli Jummalat noudsid.

22. Nenda piddasid nemad hapnematta leibade Pühha seitse päwa römoga: sest Jehowa römustas neid, ja pöris Assuri kunninga süddame nende pole, et ta nende käed kiñitas Jummal, Israeli Jumala koia tö kallal.

7. Peatük.

Kuningas annab Esrale ramato.

1. Ja pärrast neid asjo Artasasta Persia kunninga wallitsusse aial tuli Esra, kes Seraja poeg, kes Asarja poeg, kes Ilkia poeg,

2. Kes Sallumi poeg, kes Sadoki poeg, kes Ahitubi poeg,

3. Kes Amarja poeg, kes Asarja poeg, kes Merajoti poeg,

4. Kes Seraja poeg, kes Usi poeg, kes Puki poeg,

5. Kes Abisua poeg, kes Pineasi poeg, kes Eleasari poeg, kes üllema preestri Aaroni poeg.

6. Sesamma Esra tuli Pabelist ülles, ja sesamma olli üks wapper kirjatundja Mosesse kassoöppetusse peäl, mis Jehowa Israeli Jummal olli annud; ja kuningas andis temmale keik, mis ta otsis, Jehowa temma Jummal kät möda, mis temma ülle olli.

7. Ja Israeli lastest ja preestridest ja Lewitidest ja lauljattest ja wärrawahoidjattest ja Netinidest tullid ülles Jerusalemma kunninga Artasasta seitsmel aastal.

8. Ja ta tuli Jerusalemma wiendal kuul, mis kunninga seitsmes aasta olli.

9. Sest essimessel essimesse ku päwal hakkati Pabelist üllesminnema, ja essimessel wiendama ku päwal tuli ta Jerusalemma, omma Jumala kät möda, mis hea temma wasto olli.

10. Sest Esra walmistas omä süddame, Jehowa kassoöppetust noudma ja teggema, ja öppetama Israeli seas seädmist ja kohtoseädust,

11. Ja se on se ramato kirri, mis kuningas Artasasta andis Esrale selle preestri ja kirjatundiale, kes kirjatundia Jehowa kasso sannade ja ta seädmiste sees olli Israeli rahwale.

12. Artasasta kuningatte kuningas preestri Esrale, kes kirjatundia taewa Jummal kassoöppetusses hästi öppetud; ja need teised sannad.

13. Minnust on käsk antud, et iggaüks, kes heal meel mo kuningrikis Israeli rahwa seast ja temma preestride ja Lewitide seast tahhab Jerusalemma miñna, se mingo sinnoga.
14. Sest et sa kuningast ja temma seitsmest nouandiasst olled läkkitud, Judamale ja Jerusalemma, järrele katsuma so Jummalale kassoöppetust, mis sinno kä on ;
15. Ja wima sedda höbbedat ja kulda, mis kuningas ja ta nouandiasst heal meel annud Israreli Jummalale, kelle maia Jerusalemmas.
16. Ja keik sedda höbbedat ja kulda, mis sa keigest Pabeli rigist leiad, rahwa ja preestride heamelelise anniga, kes heal meel andwad omma Jummalale koia tarwis, mis Jerusalemmas.
17. Sepärrast pead sa se rahha eest ussinaste ostma härge, järised, oiniktallesid ja nende roa- ja nende joma-ohwid, et sa neid ohwerdad teie Jummalale koia altari peäl, mis Jerusalemmas.
18. Ja mis sinna ja so wennad heaks arwawad se teise höbbedat ja kullaga tehha, sedda tehke omma Jummalale tahtmisse järrele.
19. Ja need riistad, mis sulle omma Jummalale koia tenistusseks on antud, neid anna täieste Jerusalemma Jummalale ette.
20. Ja mis muud tarwis on so Jummalale koiale, mis sulle tulleb wäljaanda, sedda pead sa kunninga warrandusse koiast andma.
21. Sest minnust, kes ollen kuningas Artasasta, on se käsk keige rentmeistridele antud, kes teile pool Wratti jõe, et mis ial Esra se preester taewa Jummalale kassoöppetusse tundia teilt küssib, sedda peab ussinaste tehtama.
22. Olleks ka sadda höbbe-talentit, olleks ka seitse sellitest nisso ja ühheksasadda kanno wina, ja ühheksa sadda kanno ölli, sola agga ilma arwamatta.
23. Keik, mis taewa Jummalale käsk on, peab holega tehtama taewa Jummalale koia tarwis; sest miks peab suur wihha tulles kunningrigi, kunninga ja ta laste peäle?
24. Ja teile anname meie teäda, et teil ei pea mitte melewalda ollema, kohtorahha, tolli egga muud makso panna ei ühhegi preestri, egga Lewiti, laulomehhe, wärrawa-hoidja, Netini egga ühhegi Jummalale koia teenri peäle.
25. Ja sinna Esra, panne omma Jummalale tarkust möda, mis so kä on, kohtomoistjad ja kohtowannemad, kes kohhut moistwad keige rahwale, kes teile pool jõe, neile keikile, kes so Jummalale kassoöppetussed tundwad; agga kes ei tea, neile anna sedda teäda.
26. Ja iggaühhe peäle peab warsi kohhut moistetama, kes ei te so Jummalale kassoöppetusse egga kunninga kasso järrele; olgo surmaks ehk ärraaiamisseks, ehk rahha makso peäle ehk wangiks.

27. Kidetud olgo Jehowa meie wannematte Jummal, kes seddasuggust asja kunninga süddamesse annud, Jehowa kodda illusaste ehitada, mis Jerusalemmas;

28. Ja on heldust mo pole pöörnud kunninga ja ta nouandiate ja keige kunninga würstide ja wäggewatte ees; ja minna kinnitasin ennast Jehowa omma Jummal kät möda, mis mo ülle, ja ma koggusin Israelist peamehhed, et need minnoga piddid üllesminnema.

8. Peatük.

Esra teekond omma seltsiga Pabelist Jerusalemma.

1. Ja need on nende wannematte peamehhed ja nende sugguwössade üllesarwaminne, kes minnoga Pabelist kunninga Artasasta wallitsusse aial üllesläksid.

2. Pineasi lastest olli Kersom, Itamari lastest, Taniel, Taweti lastest, Attus.

3. Sekanja lastest, Parosi lastest, Sekarja, ja temmaga, mis meeste-rahwa seast sugguwössä arrus arwati, sadda ja wiiskümmend.

4. Pahatmoabi lastest, Eljoenai, Seraja poeg, ja temmaga kakssadda meesterahwast.

5. Sekanja lastest, Jaasieli poeg, ja temmaga kolmsadda meesterahwast.

6. Ja Adini lastest, Jonatani poeg Ebed, ja temmaga wiiskümmend meesterahwast.

7. Ja Elami lastest, Atalja poeg, Jesaja, ja temmaga seitsekümmend meesterahwast.

8. Ja Sewatja lastest, Mikaeli poeg, Sebadja, ja temmaga kahheksakümmend meesterahwast.

9. Joabi lastest, Jehieli poeg, Obadja, ja temmaga kakssadda ja kahheksateistkümmend meesterahwast.

10. Ja Selomiti lastest, Josiwja poeg, ja temmaga sadda ja kuuskümmend meesterahwast.

11. Ja Pebai lastest, Pebai poeg, Sekarja, ja temmaga kahheksa kolmatkümmend meesterahwast.

12. Ja Asgadi lastest, Katani poeg, Joanan, ja temmaga sadda ja kümme meesterahwast.

13. Ja Adonikami lastest, kes wimaks tullid, ja need on nende nimmed: Eliwelet, Jeiel ja Semaja, ja nendega kuuskümmend meesterahwast.

14. Ja Pigwai lastest, Utai ja Sabbud, ja nendega seitsekümmend meesterahwast.

15. Ja ma koggusin neid kokko selle jõe jure, mis Ahawa pole jookseb, ja meie ollime seal leris kolm päwa; ja kui miña rahwast ja preestrid tähhele pannin, siis minna ei leidnud seält keddagi Lewi lastest.
16. Siis läkkitasin ma Elieseri, Arieli, Semaja, ja Elnatani, ja Jaribi, ja Elnatani, ja Natani, ja Sekarja, ja Mesulami, kes peamehhed, ja Jojaribi, ja Elnatani, kes õppetajad.
17. Ja andsin meile käsko Iddo se peamehhe kätte Rasiwja paika, ja pannin nende suhho need sannad, mis nemmad piddid räkima Iddo ja ta wenna wasto, kes Netinid ollid, Rasiwja paikas, et nemmad meile piddid saatma teenrid meie Jummalä koia tarwis.
18. Ja nemmad saatsid meile meie Jummalä kät möda, mis meie wasto hea olli, Issekeli, Israeli poia Lewi poia Mahli lastest, ja Serebja ja ta poiad ja ta wennad, neid olli kahheksateistkümmend.
19. Ja Asabja, ja temmaga Jesaja Merari lastest, ta wennad ja nende poiad, neid olli kakskümmend.
20. Ja Netinidest, mis Tawet ja würstid ollid annud Lewitid tenida, neid Netinid olli kakssadda ja kakskümmend, need keik ollid nimmede pärrast nimmetud.
21. Ja ma kulutasin seal Ahawa jõe äres paasto-päwa, et meie ennast piddime omma Jummalä ees allandama, ja temma käest õiget teed palluma ennestele ja omma wäetima lastele ja keigele omma warrandussele.
22. Sest mul olli häbbi kunninga käest jallawägge ja rüütliid küssides, et nemmad meile piddid abbiks ollema waenlaste wasto tee peäl: sest meie rääksime kunningale ja ütlesime: Meie Jummalä kässi on heaks ülle keikide, kes tedda otsiwad, ja temma wäggi ja ta wihha keikide peäl, kes tedda mahhajätwad.
23. Ja meie paastusime, ja otsisime se asja pärrast abbi omma Jummalä käest, ja ta wöttis meie palwe kuulda.
24. Ja ma lahutasin kaksteistkümmend ärra neist preestride üllemist, Serebia, Asabja ja nendega nende wendade seast kümme.
25. Ja ma wagisin nende kätte sedda höbbedat ja kulda ja need riistad, meie Jummalä koia üllestöstmisse-ohwriks, mis kunningas ja ta nouandjad ja ta würstid ja keik Israel, mis seält leiti, üllestöstmisse-ohwriks andsid.
26. Ja ma wagisin nende kätte höbbedat kuussadda ja wiiskümmend talentit, ja höbbe-riisto sadda talentit, ja kulda sadda talentit.
27. Ja kakskümmend kuld-kanega karrikast, tuhhat abarkoni rasked, ja kaks head hiilgawat wask-riista, ni kallid kui kuld.
28. Ja ma ütlesin nende wasto: Teie ollete pühhad Jehowale, ja need riistad on ka pühhad, ja se höbbe ja kuld on heamelelinne and Jehowale teie wannematte Jummalale.
29. Walwage ja hoidke sedda, kunni teie preestride ja Lewitide üllematte ja

Israeli wannematte würostide kätte waete Jerusalemmas, Jehowa koia kambritte sisse.

30. Siis wötsid preestrid ja Lewitid se wagitud höbbeda ja kulla ja riistad wasto, et nemmad neid piddid Jerusalemma meie Jummalaga kotta wima.

31. Ja meie läksime Ahawa jõe jurest ärra kahheteistkümne essimesse ku päwal Jerusalemma minnema, ja meie Jummalaga kässi olli meie ülle, ja päästis meid waenlaste ja nende käest, kes tee peäl warritsesid.

32. Kui meie nüüd Jerusalemma tullime, siis jäime senna kolm päwa.

33. Ja neljandamal päwal waiti se höbbe ja kuld ja need riistad meie Jummalaga kotta, Meremoti Uria poja selle preestri kätte, ja temmaga olli Eleasar Pineasi poeg, ja nendega need Lewitid, Josabad, Jesua poeg ja Noadja, Pinnui poeg.

34. Keik arro ja raskusse järrele, ja keik se mis waiti, sai sel aial ülleskirjutud.

35. Wangi-rahwas, kes wangist olli tulnud, ohwerdas põlletamise-ohwid Israeli Jummalale, kaksteistkümne wärsse keige Israeli eest, ühheksakümne ja kuus jära, seitse kahheksatkümne oiniktalle, kaksteistkümne sikko patto-ohwriks: keik põlletamise-ohwriks Jehowale.

36. Ja nemmad andsid kunninga käsko kunninga Mawallitsejatte ja üllewatajatte kätte siin pool jõe, ja nemmad aitsid rahwast ja Jummalaga kodda.

9. Peatük.

Esra palwe ja suur kurbdus nende Judide pärrast, kes woõra-ma naesed wotnud.

1. Ja kui need asjad said korda sanud, siis astusid mo jure würostid ja ütlesid: Israeli rahwas ja preestrid ja Lewitid ep olle mitte ärralahhutud nende made rahwaga seltsist, Kanaani-, Itti-, Perissi-, Jebusi-, Amõni-, Moabi-, Egiptusse- ja Emori-rahwaga hirmsaist teggedest.

2. Sest nemmad on nende tütrist ennestele ja omma poegadele naesed wõtnud, ja on pühha seemne ärrasegganud nende made rahwaga; ja würostide ja üllematte kässi on essimenne olnud sellesinnatse wallatusse sees.

3. Ja kui ma sedda asja kuulsin, siis kärristasin ma ommad rided ja kue lõhki, ja kiskusin omma juukse karwast ja habbemest muist wälja, ja istusin maas ärraehmatud.

4. Ja keik, kes Israeli Jummalaga sannade pärrast wärrisesid, nende wallatuste pärrast, kes wangis olnud, tullid minno jure kokko, ja minna istusin ärraehmatud õhto-ohwrist sadik.

5. Ja õhto-ohwri aial tousin ma ommast waewast ülles, kui ma omad rided ja omma kue ollin lõhki kärristand, ja langsin põlweli mahha ja lautasin omad käd Jehowaga omma Jummalaga pole,

6. Ja ütlesin: Mo Jummal, ma häbbenen ja mul on suur häbbi, ommad silmad sinno pole üllestöstes, mo Jummal! sest meie üllekohto teud on ülle meie Pea kaswand, ja meie sü on sureks sanud taewast sadik.
7. Omma wannematte päiwist tänna päwani olleme meie sure sü allused, ja meie üllekohto teggude pärrast olleme meie, meie kuningad ja meie preestrid teiste made kuningatte kätte antud, moöga kätte, wangi-pölwe ja risumisse kätte ja silmade häbbi sisse, nenda kui tännapä on.
8. Ja nüüd on ürrikeste silma-pilkamisse aia Jehowa meie Jummalä käest arm meile sanud, et ta meile on jällejättnud, kes ärrapeäsnud, ja meile annud ühhe waija ommas pühhas paikas, ja meie silmad walgustanud, oh meie Jummal! ja meile nattokest parremat ello korda annud meie orja-pölwes.
9. Sest meie ollime orjad, ja meie Jummal ep olle meid meie orja-pölwes mahhajättnud, waid pöris meie pole heldust Persia kuningatte ees, et nemmad meile ello andsid, meie Jummalä kodda üllesehhitada, ja üllestehha, mis sest paljaks tehtud, ja et nemmad meile Juda-maal ja Jerusalemmas warjo andsid.
10. Ja nüüd meie Jummal, mis peame pärrast sedda ütlemä, et meie olleme so kässud mahhajättnud?
11. Neid, mis sa olled omma sullaste nende prohwetide läbbi käsknud ja üttelnud: Se Ma, mis teie tullete pärrima, on rop Ma nende made rahwa roppusse pärrast, nende hirmsa teggude pärrast, missugguse omma rojussega nemmad sedda otsast otsani on täitnud.
12. Sepärrast ei pea teie mitte ommad tütrid nende poegadele andma, egga nende tütrid omma poegadele wötma; ja teie ei pea nende rahho egga nende headust mitte noudma ei ellades, et teie saaksite kinnitud ja woiksite selle Ma headussest süa ja sedda omma lastele iggaweste pärrandusseks jätta.
13. Ja pärrast keik, mis meie peäle tulnud meie kurja teggude pärrast ja meie sure sü pärrast, (sest sinna, meie Jummal, olled ärrakeelnud, et meie ep olle alla waunud omma üllekohto pärrast, waid olled meid saatnud ärrapeäsema kui nüüd kä on.)
14. Kas peaksime jälle so kässud tühjaks teggema, ja ennast langukseks heitma nendesinätse hirmsa rahwaga? eks sa siis wöttaks wihhaseks sada meie peäle, kuñi meie ärralöppeksime? et ei ükski olleks, kes jällejääks ja ärrapeäseks.
15. Jehowa Israeli Jummal! sa olled öige, sest meie, kes ärrapeäsnud, olleme üllejättnud, nenda kui tännapä on ; wata, meie olleme siño ees omma sü al, sest meie ei woi sepärrast mitte sinno ees seista.

10. Peatük.

Woöra-ma naesed lahhutakse ärra.

1. Ja kui Esra lugges ja kui ta pattud üllestunnistas nuttes ja ennast mahhaheites Jummalaga koia ette, siis koggusid temma jure Israelist wägga palju rahwast, mehhed ja naesed ja lapsed: sest rahwas nutsid suurt nutto.
2. Ja Jehieli poeg Sekanja Elami lastest wastas ja ütles Esrale: Meie olleme omma Jummalaga wasto wallatust teinud, et meie woöra Ma naesterahwast sest Ma rahwast olleme naesiks wötnud; ja nüüd on weel lotus Israelil se asja jures.
3. Sepärrast tehkem seädusse omma Jummalaga, et meie tahhame ärrasata keik naesed, ja kes neist sündinud, ISSanda ja nende nou järrele, kes wärrisewad meie Jummalaga kasso pärrast, ja sedda peab kassoöppetust möda tehtama.
4. Touse ülles, sest se assi on sinno holeks ja meie olleme sinnoga; olle wahwa ja te sedda.
5. Ja Esra tousis ülles ja panni preestride, Lewitide ja keige Israeli üllemad wanduma, et nemmad piddid teggema sedda sanna möda; ja nemmad wandusid.
6. Ja Esra tousis ülles Jummalaga koia eest, ja läks Eljasibi poia Joanani kambri; ja ta läks siñna, ei ta sönud leiba egga jonud wet; sest ta leinas nende wallatuste pärrast, kes wangis olnud.
7. Ja nemmad lasksid Juda-maal ja Jerusalemmas keikile, kes wangis olnud, kulutada, et nemmad piddid Jerusalemma kokkotullema.
8. Ja kes ial ei piddand tulles kolmil päiwil würistide ja wannematte nou järrele, keik selle warrandus piddi käest sama ärrakautud, ja ta isse piddi sama ärralahhutud sest koggodussest, mis wangis olnud.
9. Siis koggusid keik Juda ja Penjamini mehhed kolmil päiwil Jerusalemma, se olli ühheksas ku, selle ku kahhekümmemal päwal ; ja keik rahwas istusid platsi peäl Jummalaga koia ees, ja wärrisesid se asja pärrast ja sure wihma pärrast.
10. Ja preester Esra tousis ülles ja ütles nende wasto: Teie ollete wallatust teinud, et teie woöra Ma naesterahwast ollete naeseks wötnud, ja sega süüd Israeli peäle kaswatanud.
11. Ja nüüd tunnistage pattud ülles Jehowale omma wannematte Jummalale, ja tehke temãa mele pärrast, ja lahhutage ennast selle Ma rahwa seast ja neist woöra Ma naesist.
12. Ja keik koggodus wastas ja ütles sure heälega: Meie kohhus on tehha, nenda kui sa olled öölnud.
13. Agga rahwast on palju ja wihmne aeg, ja meie ei suda siin wäljas seista, ja se ep olle mitte ühhe egga kahhe päwa tö, sest sedda ülleastmist on palju, mis meie olleme teinud sessinnatses asjas.

14. Jägo nüüd meie würistid seie keige koggodusse eest, agga iggäuks, kes meie liñnade sees ellab, kes woöra Ma naesterahwast naeseks wötnud, tulgo seätud aial, ja nendega iggäuñhe liñna wannemad ja selle kohtomoistjad; kunni meie omma Jummalatullise wihha enneste peält ärrakäname, mis siit sadik sesinnatse asja pärrast on.
15. Agga Asaeli poeg Jonatan ja Tikwa poeg Jaseja seäti selle asja ülle, ja Mesullam ja Sabtai se Lewit ollid neile abbiks.
16. Ja nende lapsed, kes wangis olnud, teggid nenda, ja preester Esra ja monned mehhed, wannematte peamehhed, omma wannematte perresid möda lahhutati seks ärra, ja need keik nimme pärrast, ja istusid mahha essimessel kümnema ku päwal, sedda asja järrele kulama.
17. Ja nemmad said ülle Pea korda nende meestega, kes ollid woöra Ma naesterahwast naesiks wötnud, essimessel essimesse ku päwal.
18. Siis leiti preestride poegadest, kes ollid woörast suggu naesi tonud ennesega ellama, Jotsadaki poia, Jesua poegest ja ta wendadest, Maaseja, ja Elieser, ja Jarib, ja Kedalja.
19. Ja nemmad andsid se peäle omma kät, et nemmad piddid ommad naesed ärrasaatma, ja need, kes sü-allused, andsid üñhe jära puddolojustest omma sü eest.
20. Ja Immeri poegadest olli Anani ja Sebadja.
21. Ja Arimi poegadest, Maaseja, ja Elija, ja Semaja, ja Jehiel, ja Usia.
22. Ja Passuri poegadest, Eljoenai, Maaseja, Ismael, Netaneel, Josabad, ja Elasa.
23. Ja Lewitidest: Josabad, ja Simeil, ja Kelaja, se on Kelita, Petaja, Juda, ja Elieser.
24. Ja lauljattest, Eliasib, ja wärrawa-hoidjattest, Sallum, ja Telem, ja Uri.
25. Ja Israelist, Parosi lastest olli Ramja, ja Issia, ja Malkia, ja Miamin, ja Eleasar, ja Malkia, ja Penaja.
26. Ja Elami poegadest, Mattanja, Sekarja, ja Jehiel, ja Abdi, ja Jeremot, ja Elia.
27. Ja Sattu poegadest, Eljoenai, Eljasib, Nattanja, ja Jeremot, ja Sabad, ja Asisa.
28. Ja Pebai poegadest, Joanan, Ananja, Sabbai, Atlai.
29. Ja Pani poegadest, Mesullam, Malluk, ja Adaja, Jasub, ja Seal, ja Jeremot.
30. Ja Pahatmoabi poegest, Adna, ja Kelal, Penaja, Maaseja, Mattanja, Petsalel, ja Pinnui, ja Menasse.
31. Ja Arimi poegadest, Elieser, Issia, Malkia, Semaja, Simeon,
32. Penjamin, Malluk, Semarja.
33. Asumi poegadest, Matnai, Mattatta, Sabad, Eliwelet, Jeremai, Menasse, Simeil.
34. Pani poegadest, Maadai, Amram, ja Uel,

35. Penaja, Pedja, Kelui,
36. Wanja, Meremot, Eljasib,
37. Matanja, Matnai, ja Jaasaw,
38. Ja Pani, ja Pinnui, Simej,
39. Ja Selemja, ja Natan, ja Adaja,
40. Maknadbai, Sasai, Sarai,
41. Asarel, ja Selemja, Semarja,
42. Sallum, Amarja, Josep.
43. Nebo poegadest, Jeiel, Mattitja, Sabad, Sebina, Jaddaw, ja Joel, Penaja.
44. Keik need ollid woöra Ma naesed wötnud, ja monnel ollid naesed, kennega nemmad lapsi sanud.

Esra Ramato Ots.

Neemia Ramat.

---

1. Peatük.

Neemia on kurb ja teeb palwet Israeli laste eest.

1. NEemia Akalja poia sündinud asjad. Ja se sündis Kislewi kuul kahhekümnemal aastal, et ma olin Susanis kunninglikkus koias.
2. Siis tulli Anani üks minno wendadest, temma ja muud mehhed Juda-maalt; ja ma küssisin neilt nende Judide pärrast, mis ärra peäsnud, kes wangidest jällejänud, ja Jerusalemma pärrast.
3. Ja nemmad ütlesid mulle: need jällejänud, kes wangidest jällejänud, on seäl Juda- rikis sures önnetusse ja teotusses, ja Jerusalemma mürid on alles löhki ja ta wärrawad tullega ärrapölletud.
4. Ja se sündis, kui ma need sannad kuulsin, istusin ma mahha ja nutsin ja leinasin mitto päwa, ja olin paastumas ja pallumas taewa Jummal ees.
5. Ja ma ütlesin: Oh Jehowa taewa Jummal, suur Jummal ja kes kartusse wäärt, kes peab seädust ja heldust neile, kes tedda armastawad ja temma kässud piddawad.
6. Olgo, pallun ma, so körw tähhele pannemas ja so silmad lahti omä sullase palwe kuulda, mis ma nüüd ööd ja päwad sinno ees Israeli laste so sullaste pärrast pallun, ja tunnistan ülles Israeli laste pattud, mis meie so wasto olleme teinud; minnagi ja mo issa suggu olleme patto teinud.
7. Meie olleme wägga pahhaste teinud so wasto, ep olle mitte neid käskusid ja seädmissi ja kohtoseädussi piddanud, mis sa Mosest omma sullast olled käsknud.

8. Ma pallun, tulleta ennese mele se sanna, mis sa Mosest omma sullast olled käsknud ja üttelnud: Kui teie wallatust tete, siis pillan minna teid laiale mitme rahwa sekka.

9. Agga kui teie mo pole pörate ja mo kässud peate ja nende järrele tete: kui teie olleksite ka taewa otsa ärralükkatud, siis tahhan ma neid seält kogguda ja neid siina paika wia, mis ma ollen ärrawallitsend, et ma pannin omma nimmi senna ellama.

10. Ja need on so sullased ja so rahwas, kedda sa olled omma sure rammoga ja oma wäggewa käega lunnastanud.

11. Oh ISSand! olgo so körw, pallun ma, tähhele pannemas omma sullase palwe ja omma sullaste palwe, kes heal meel sinno nimme kartwad, ja lasse tänna, pallun ma, omma sullase nou hästi korda miina, ja anna temmale sesinnatse mehhe ees, et ta temma peäle hallastab; sest minna olin kunninga keldri-sullaste üllewataja.

2. Peatük.

Neemia lähhab Jerusalemma kunninga loaga, ja seab keik hästi siina tarwis, mis weel olli ehhitamist.

1. Ja Nisani kuul, kahhekümmemal kunninga Artasasta aastal olli wina temma ees, ja ma wötsin sedda wina ja andsin kunninga kätte; ja minna es olle ial kurb olnud temma silma ees.

2. Siis ütles kunningas mulle: Mikspärrast olled sa kurwa näoga? ja sa polle ommeti mitte haige; se ei olle muud kui süddame kurbdus. Agga ma kartsin üpres wägga,

3. Ja ütlesin kunningale: Kunningas ellago iggaweste! mikspärrast ei peaks ma mitte ollema kurwa näoga? sest se lin, kus mo wannematte haudade asse, se on paljaks tehtud ja ta wärrawad tullega ärrapöletud.

4. Siis ütles kunningas mulle: Mis sinna siis otsid? agga ma pallusin taewa Jummalat,

5. Ja ütlesin kunningale: Kui se kunninga melest hea, ja kui so sullane sinno mele pärrast on, et sa mind wöttaksid Juda-male läkkitada, senna liina, kus mo wannematte hauad sees; siis woin ma sedda üllesehhitada.

6. Ja kunningas ja kunninga-emmand, kes temma körwas istus, ütles mulle: Kui palju aega wöttab so tee-käiminne, ja millal tulled sa taggasi? ja se olli kunninga mele pärrast, ja ta läkkitas mind, ja ma nimmetasin temmale märatud aega.

7. Ja ma ütlesin kunningale: Kui se hea on kunninga melest, siis andko nemmad mulle ramatud nende Mawallitsejate kätte, kes teile pool Wratti jõe, et nemad mind siina üllessaatwad, kunni ma Juda-male saan.

8. Ja ühhe ramato Asawi kätte, kes kunninga metsa waht on, et ta mulle puid annab selle sure koia wärrawatte katteks, mis Jumala koia tarwis ja liina müri tarwis ja selle koia tarwis, kus ma pean sisse sama; ja kuningas andis mulle sedda mo Jumala käe läbbi, mis hea olli minno ülle.
9. Ja ma tullin Mawallitseja jure, kes teile pool jõe, ja andsin kunninga ramatud nende kätte; ja kuningas olli minnoga läkkitanud wäepealikkud ja rüütliid.
10. Kui Sanballat Oronimees ja Tobia kunninga tener Ammonimees sedda kuulsid: siis sai nende meel wägga pahhaks, et üks innime olli tulnud, head otsima Israeli lastele.
11. Ja ma sain Jerusalemma ja jäin senna kolm päwa.
12. Ja ma tousin öse ülles, minna ja monned mehhed minnoga, ja ma ei räkünd ei ühhelegi innimessele ülles, mis mo Jummal mo süddame sisse olli annud, Jerusalemmaga tehha; ja muud lojust ei olnud moga, kui agga se lojus, kelle selgas ma söitsin.
13. Ja ma läksin öse orrowärrawast wälja lendwamao kaewo pole, ja sittawärrawa jure; ja ma waatsin Jerusalemma mürid ärra, mis alles löhki ollid, ja ta wärrawad, mis tullega ärrapölletud.
14. Ja seält läksin ma kaewowärrawa pole ja kunninga tigi pole; agga mo lojuksel ep olnud maad minno al seält möda miina.
15. Ja nenda läksin ma öse jõe äre ülles ja waatsin müri ärra, ja tullin jälle orrowärrawast sisse, ja nenda sain ma taggasi.
16. Ja üllemad ei teädnud mitte, kuhho ma läksin ja mis minna teggin; sest minna es olle tännini sedda üllesräkünd ei Judidele egga preestridele, ei suurtsuggu rahwale egga üllemattele, egga mu rahwale, kes tööd teggi.
17. Siis ütlesin ma neile: Teie näte sedda önnetust, kus meie sees olleme, et Jerusalemm on paljaks tehtud, ja ta wärrawad tullega ärrapölletud: läkki ja ehhitagem Jerusalemma müri, et meie ennam ei jä teotud.
18. Ja ma rääksin neile ülles omma Jumala kät, mis hea olli mo wasto, ja kuninga kõnned ka, mis ta mulle olli üttelnud; ja nemmad ütlesid: Wötkem ette ja ehhitagem müri ülles; ja nemmad kinnitasid ommad käed senna hea tarwis.
19. Kui Sanballat Oronimees ja Tobia kunninga tener Ammonimees ja Kesem Arabiamees sedda kuulsid, siis hirwitasid nemmad meid ja ei pannud meid mikski ja ütlesid: Mis assi se on, mis teie tete? kas teie tahhate kunninga wasto panna?
20. Agga minna wastasin neile ja ütlesin neile: Kül temma, se taewa Jummal sadab meie asjad korda: sest meie temma sullased wottame kätte ja ehhitame müri ülles: agga teil polle jaggo egga öigust egga mällestust Jerusalemmas.

3. Peatük.

Mürid ja wärrawad woetakse ette üllesehhitada.

1. Siis wöttis üllempreester Eljasid kätte ja temma wennad need preestrid, ja ehhtasid ülles lambawärrawa; nemmad pühhtsesid sedda ja pannid temma wärrawad ette, ja pühhtsesid sedda müri Mea tornist sadik, Ananeli tornist sadik.
2. Ja temma körwas ehhtasid Jeriko liina mehhed, ka ehhtas ta körwas Sakkur Imri poeg.
3. Ja kellawärrawa ehhtasid Senaa-mehhed; nemmad teggid kattet siina peäle ja pannid ta wärrawad ette, ta lukkud ja temma pomid.
4. Je nende körwas kohhendas Meremot Kotsi poia Urija poeg, ja nende körwas kohhendas Mesullan, Mesesabeli poia Perekja poeg; ja nende körwas kohhendas Sadok Paana poeg.
5. Ja nende körwas kohhendasid Tekoa-mehhed: agga nende suresuggused ei annud mitte omma kaela omma Issandatte tenistusse alla.
6. Ja wanna wärrawa kohhendasid Pasea poeg Jojada, ja Mesullam Pesodja poeg; nemmad teggid kattet siina peäle, ja pannid ta wärrawad ette ja ta lukkud ja temma pomid.
7. Ja nende körwas kohhendas Melatja Kibeonimees, ja Jadon Meronotimees, Kibeoni- ja Mitspa-mehhed, Mawallitseja kohtokoiast sadik, kes siin pool jõe olli.
8. Temma körwas kohhendas Usiel Arraja poeg, üks neist kullaseppadest, ja temma körwas kohhendas Ananja üks neist Apteekridest; sest waenlased ollid Jerusalemma terweks jätnud laiast mürist sadik.
9. Ja nende körwas kohhendas Rewaja Hori poeg, kes üllem olli pole Jerusalemma rigi ülle.
10. Ja nende körwas kohhendas Jedaja Arumawi poeg, ja se olli temã koia wasto; ja temã körwas kohhendas Attus Asabneja poeg.
11. Teist ossa kohhendas Malkia Arimi poeg ja Assub Pahatmoabi poeg, ja ka sedda petsahjo torni.
12. Ja temma körwas kohhendas Sallum Alloesi poeg, kes üllem olli Jerusalemma teise pole rigi ülle, temma ja temma tütrede.
13. Orrowärrawa kohhendas Anun ja Sanoa-rahwas; nemmad ehhtasid sedda ülles ja pannid ta wärrawad ette, temma lukkud ja ta pomid, ja ka tuhat künart müri sittawärrawast sadik.
14. Ja sittawärrawa kohhendas Malkia Rekabi poeg, Petkaremi rigi üllem; ta ehhtas sedda ja panni ta wärrawad ette, ta lukkud ja temma pomid.
15. Ja kaewowärrawa kohhendas Sallun Kollose poeg, Mitspa rigi üllem; temma ehhtas sedda ja kattis sedda ja panni ta wärrawad ette, temma lukkud ja ta pomid; ja ka Siloa tigi müri kunninga aia jures ja treppidest sadik, mis Taweti

liñnast allalähhäwad.

16. Temma järrele kohendas Neemia Asbuki poeg, kes

üllem olli Petsuri pole rigi ülle, Taweti haudade kohta, ja sest tehtud tigist sadik ja wäggewatte honest sadik.

17. Temã järrele kohendasid Lewitid, Reum Pani poeg; temma körwas

kohendas Asabja, kes ülem olli Keila pole rigi ülle, omma rigi ossa järrele.

18. Temma järrele kohendasid nende wennad, Pawwai Enadadi poeg, kes ülem olli Keila teise pole rigi ülle.

19. Ja temma körwas kohendas Eser Jesua poeg, Mitspa ülem, sedda teist ossa senna wasto, kust söariistade torni üllesminnakse, seal nurkas.

20. Temã järrele kohendas sure holega Sabbai poeg Paruk sedda teist ossa, sest nurgast Eljasibi üllema preestri koia uksest sadik.

21. Temma järrele kohendas Meremot Kotsi poia Uria poeg teist ossa Eljasibi koia uksest ja Eljasibi koia otsast sadik.

22. Ja temma järrele kohendasid need preestrid, kes laggeda Ma mehhed.

23. Nende järrele kohendas Penjamin ja Assub enneste koia kohhal; nende järrele kohendas Ananja poia Maaseja poeg Asarja omma koia körwa.

24. Temma järrele kohendas Pinnui Enadadi poeg sedda teist ossa Asarja koiast, nurgast sadik ja nurga otsast sadik.

25. Palal Usai poeg kohendas selle nurga ja se torni kohhale, mis kunninga ülemast koiast wälja käib, mis wahhi oue körwas olli ; temma järrele Pedaja Parosi poeg.

26. Ja Retinid ellasid mäekinkus homõiko poolt wewärrawa kohhast sadik, ja kus se torn on, mis seält wäljakäib.

27. Temma järrele kohendasid teist ossa Tekoa-rahwas, se sure torni kohhalt, mis seält wäljakäib mäekingo mürist sadik.

28. Hooste wärrawast kohendasid preestrid, iggaüks omma koia kohhal.

29. Pärrast sedda kohendas Sadok Immeri poeg omma koia kohhal; ja temma järrele kohendas Sekanja poeg Semaja, kes homõikowärrawa hoidja olli.

30. Temma järrele kohendas Ananja Selemja poeg ja Salawi poeg Anun se kues, sedda teist ossa: temma järrele kohendas Mesullam Perekja poeg omma kambri kohhal.

31. Temma järrele kohendas Malkia üks kullaseppa poeg, Netinide ja kaupmeeste koiast sadik, kohto wärrawa kohhal seält sadik, kust minnakse nurga-otsa pole.

32. Ja seal wahhel, kust minnakse nurga-otsa pole lambawärrawa jure, kohendasid kullaseppad ja kaupmehhed.

33. Ja se sündis, kui Sanballat kulis, et meie müri ehhtasime, siis süttis temma wihha põllema, ja ta meel sai wägga pahhaks ja hirwitas need Judid.

34. Ja ta räkis omma wendade ja Samaria wäe ette ja ütles: Mis need wäetimad Judid tewad? kas se neile nenda peaks jäma? kas nemmad peaksid sama ohwerdama? kas sedda ühhel päwal peaksid lõppetama? kas peaksid

nemmad need kiwwid kölbawaks teggema, mis pörmo hunnikkutte al; sest need on ärrapöllend.

35. Ja Tobia se Ammonimees olli temma jures ja ütles: Peaks agga rebbane senna peäle minnema, mis nemmad üllesehitawad, siis kissuks ta tükka nende kiwwi müri mahha.

36. Oh meie Jummal, kule et meid wägga laidetakse, ja maksa nende laimaminne nende kätte, ja panne neid risutawaks wangi-male.

37. Ja ärra katta nende üllekohhut kinni, ja ärra lasse mitte ärrakustuda nende patto, mis so palle ees: sest nemmad on sind ärritanud nende ees, kes on liña ehitamas.

38. Agga meie ehhitasime müri, ja keik se müür sai polest sadik kinni, ja rahwas sai süddant tööd tehha.

4. Peatük.

Neemia kiusatakse omma tö jures, ja saab woimust.

1. Ja se sündis, kui Sanballat ja Tobia ja Arabia-mehhed ja Ammoni- ja Asdodi-mehhed kuulsid, et Jerusalemma müri tö olli korda sanud, et need kohhad, mis tükka mahhakistud, hakkand kinnisama: siis süttis nende wihha wägga pöllema.

2. Ja nemad piddasid keik ühtlase sallaja kurja nou, et nemmad piddid tulles Jerusalema wasto söddima ja temmale tülli teggema.

3. Agga meie pallusime omma Jummalat, ja pannime nende wasto wahhimehhed ööd ja päwad nende pärralt.

4. Ja Juda-rahwas ütles: Kandjatte rammo on nödraks läinud, sest sedda pörmo on palju, et meie ei woi sedda müri ehitada.

5. Agga meie waenlased mötlesid: Nemmad ei pea mitte teädma egga näggema, ennego meie nende sekka same, ja neid ärratappame ja sadame, et se tö mahhajääb.

6. Ja se sündis, kui Judid, kes nende jures ellasid, tullid ja meile kül kümme korda ütlesid keikist paikust, kust nemmad meie, meie jure tullid.

7. Siis pannin ma mehhi nende allamatte paikade peäle müri tahha kuiwa kohtade peäle, sest ma pannin rahwast senna seisma nende sugguwössasid möda, nende moökadega, nende pikidega ja nende ammudega.

8. Ja ma waatsin ja wötsin kätte, ja ütlesin suurtsuggu rahwa wasto ja üllematte wasto ja mu rahwa wasto: Ärge kartke nende eest, möttelge se sure Ißsanda peäle, kes kartusse wäärt, ja söddige omma wendade, oma poegade ja oma tüttarte, omma naeste ja omma koddade eest.

9. Ja se sündis, kui meie waenlased said kuulda, et se meile olli teada sanud, siis teggi Jummal nende nou tühjaks, ja meie läksime keik jälle müri kallale, iggaüks omma töle.

10. Ja sest päwast sündis, et mo poled nored mehhed ollid tööd teggemas, ja poled neist piddasid ni hästi pigid, kui ka amud ja raudrided; ja würsdid ollid keige se Juda suggu tagga.

11. Kes müri üllesehhitasid ja kes koorma kandsid, kes koorma peäle pannid: omma teise käega teggid nemmad tööd, ja teisega piddasid nemmad wisk-odda.

12. Ja neil, kes ehhitasid, olli iggalühhel omma moök omma wööl, nenda ehhitasid nemmad; ja se, kes passunat puhhus, olli minno jures.

13. Ja ma ütlesin suurtsuggu rahwa wasto ja üllematte wasto ja mu rahwa wasto: Sedda tööd on palju ja lai, ja meie olleme laial ühhest ärra müri peäl, ja kaugel teine teisest ärra.

14. Senna paika, kus teie passuna heäle kulete, senna peate teie ennast meie jure kogguma: kül meie Jummal söddib meie eest.

15. Nenda ollime meie tö kallal, ja poled neist piddasid pigid sest aiast, kui koit wälja sai, kuñi tähhed hakkasid paistma.

16. Sel aial ütlesin minna ka rahwa wasto: Iggaüks peab omma sullasega Jerusalemma öseks jäma, et nemmad meie öse wahhiks ja päwal töle woiwad olla.

17. Ja ei minna egga mo wennad, ei mo sullased egga need wahhimehhed, kes mo tagga, ei meie wötnud enneste ridid mitte seljast; iggamehhel olli omma wisk-odda ja wet.

5. Peatük.

Hea seädminne kasso, ja naeste waewamisse pärrast.

1. Ja rahwa ja nende naeste kissendamine olli suur omma wendade nende Judide wasto.

2. Ja moñed ollid, kes ütlesid: Meid, meie poege ja meie tütrid on palju, sepärrast peame meie wilja toma, et meie same süa ja ellusse jäme.

3. Ja monned ollid, kes ütlesid: Meie pañeme oñad põllud ja oñad winamäed ja oñad koiad pandiks, et meie wilja wöttame nälja pärrast.

4. Ja moñed ollid, kes ütlesid: Meie olleme rahha laenuks wötnud kuñinga kohtorahha tarwis omma põldude ja omma winamäggede peäle.

5. Ja nüüd on meie ihho nenda kui meie wendade ihho, meie poiad kui nende poiad; ja wata, meie sunnime ommad poiad ja ommad tütrede orjaks; jubba on ka monned meie tüttartest teiste alla sanud, ja ep olle joudo meie kä, ja meie põllud ja meie winamäed sawad teiste kätte.

6. Ja mo wihha süttis wägga põllema, kui ma nende kissendamist ja needsiñatsed sañad kuulsin.
7. Ja ma wötsin ommas süddames nou piddada, ja riidlesin suurtsuggu rahwaga ja üllemattega, ja ütlesin neile: Kas teie wöttate kasso teine teise käest? ja ma seädsin nende wasto sure koggodusse.
8. Ja ütlesin neile: Meie olleme ommad wennad need Judid, mis pagganatte kätte ollid ärramüdüd, lunnastand, nenda kui meil joud olli; ja teie tahhate ka ommad wennad ärramüa? kas nemñad peawad eñast meie kätte ärramüma? agga nemñad jäid wait ja ei leidnud wastust.
9. Ja ma ütlesin: Se ep olle mitte hea assi, mis teie tete; eks teie piddand meie Jummal kartusses käima, meie waenlaste nende pagganatte laimamisse pärrast?
10. Kas olleme minna, mo wennad ja mo sullased neile kasso peäle annud rahha ja wilja? et jätkem se kasso mahha.
11. Andke, pallun ma, neile weel tänna taggasi nende põllud, nende winamäed, nende öllipu-aiad ja nende koiad, ja ka saandes ossa sest rahhast ja wiljast, sest wärskest winast ja öllist, mis teie ollete neile kasso peäle annud.
12. Siis ütlesid nemmad: Meie tahhame taggasi anda, ja meie ei tahha nende käest ühtegi küssida; meie tahhame teha, nenda kui sa ütled: Agga ma hüüdsin preestrid ja pannin neid wanduma, et nemmad sedda sanna möda piddid teggema.
13. Ma puistasin ka omma kue ölma ja ütlesin: Nenda puistago Jummal iggauhhe, kes ei wötta sedda sanna kindlaste piddada, temma koiast ja temma werrewaewast ärra, ja nenda jägo ta ärrapuistatud ja tühjaks; ja keik se koggodus ütles: Amen! ja kiitsid Jehowat, ja rahwas teggi se sanna järrele.
14. Ka sest päwast, kui mind kästi Juda-ma ülle wallitseja olla, sest kahhekümnemast aastast teisest aastast sadik neljatkümmend kunninga Artasasta aial, se tulleb kaksteistkümmend aastat, ei olle minna egga mo wennad Mawallitseja mona sönud.
15. Agga need endised Mawallitsejad, kes enne mind olnud, on raske makso rahwa peäle pannud ja wötnud leiwa- ja wina-mona nende käest, ilma need nellikümmend hõbbe-sekli; nende sullastel olli ka melewald olnud rahwa ülle: Agga minna polle mitte nenda teinud Jummal kartusse pärrast.
16. Ja ma ollen ka hakkand sesinnatse müri tööd kohhendama, meie ep olle ka ennesele põldo ostnud, ja keik mo sullased ollid seäl kous tö kallal.
17. Ja mo laudas ollid sömas Judid ja üllemid sadda ja wiiskümmend meest, ja need, kes meie jure tullid nende pagganatte seast, kes meie ümberkaudo.
18. Ja sedda, mis ühheks päwaks walmistati, olli härg, kuus ärrawallitsetud lammast, ja linnud, neid walmistati mulle ka, ja kümme päwa tagga keiksuggu wina kül: ei ma siiski püüdnud Mawallitseja mona, sest se tenistus sesinnatse

rahwa peäl olli raske.

19. Mõtles mo Jumäl mo heaks keige se pärrast, mis ma ollen selle rahwale teinud.

6. Peatük.

Waenlased kiusawad Neemiat ikka peäle.

1. Ja se sündis, kui Sanballat ja Tobia ja Kesem Arabiamees ja teised meie waenlased said kuulda, et ma olin müri ehitanud, ja et ei jänud ennam raggo jälle siina sisse (et ma kül wärrawatte-uksed es olle weel mitte tännini wärrawa ette pannud.)

2. Siis läkkitas Sanballat ja Kesem mo jure, ja käksid öölda: Tulle, et meie ühtlase kokko same ühhe küllasse Ono orko: (agga nemmad mötlesid mulle kurja teha.)

3. Agga minna läkkitasin Kässud nende jure ja ütlesin: Mul on suurt tööd teggemist, ja ma ei woi mitte allatulla; mikspärrast peab se tö jäma seisma, kui ma sedda mahhajättan ja teie jure allatullen?

4. Ja nemad läkkitasid sedda wisi nelli korda mo jure, ja ma wastasin neile sedda wisi.

5. Ja Sanballat läkkitas sedda wisi wiet korda omä sullast mo jure, ja lahti ramat olli ta käes.

6. Senna sisse olli kirjutud: pagganad on kuulda sanud, ja Rasmu ütleb: Sinna ja Judid mötlewad kunninga wasto panna, sepärrast ehhitad sinna müri, ja sinna tahhad neile kunningaks sada, nenda kui se jut käib.

7. Et sa ka prohwetid olled seädnu, et nemmad peawad sinnust Jerusalemmas kulutama ja ütlesin: Ta on kunningas Juda-maal ! ja kunningas saab nüüd sedda kuulda sedda jutto möda; sepärrast tulle ja piddagem ühtlase nou.

8. Agga ma läkkitasin temma jure ja ütlesin: Polle se sedda jutto möda sündind, mis sinna rägid, sest sa olled neid ommast peast töstnud.

9. Sest nemmad keik tahtsid meile kartust teha ja mötlesid: Kül nende käed jätwad sedda tööd mahha, et se ei sa tehtud; sepärrast oh Jummal! kinnita minno käed.

10. Ja minna tullin Meetabeli poia Telaja poia Semaja kotta (ja ta olli lukko tagga kambris) ja ta ütles mulle: Tulgem kokko Jumäla kotta kesket templi ja pangem templi uksed lukko, sest nemmad tullewad sind ärratapma, öiete öse tullewad nemmad sind ärratapma.

11. Ja minna ütlesin: Peab nisuggune mees, kui minna ollen, pöggenema? ja kas on sesuggune, kui minna, kes wöttaks templi miina, et ta ellusse jääks? ei ma lähhä senna.

12. Ja ma tundsin, ja wata, Jummal es olle tedda mitte läkkitanud: sest ta räkis sedda kül minno wasto kui prohwetü sanna, agga Tobia ja Sanballat ollid tedda palkanud.
13. Sepärrast olli ta palkatud, et ma piddin kartma ja nenda teggema ja patto teggema, et nemmad woiksid kurja kõnne mo peäle tösta, et nemmad mind saaksid laimada.
14. Mötle, mo Jummal, Tobia ja Sanballati peäle nendesinnaste temma teggude järrele, ja ka prohwetü Noadja peäle, kes naesterahwas, ja teiste prohwetide peäle, kes mulle tahtsid kartust teha.
15. Nenda sai se müür walmis wiendamal Eluli ku päwal kolmatkümmed, wiekümne ja kahhe päwaga.
16. Ja se sündis, kui keik meie waenlased sedda kuulsid, siis kartsid keik pagganad, kes meie ümberkaudo ollid, ja nende julgus löppes wägga ärra: sest nemmad tundsid, et sesinnane tö olli meie Jummalast tehtud.
17. Neil päiwil kirjotasid ka suurtsuggu rahwas Juda soust paljo ramatuid, mis Tobia kätte widi; ja mis Tobia käest tullid, said nende kätte.
18. Sest paljo Juda-rahwa seast ollid temmale wandunud, sest ta olli Sekanja Ara poia wäimees, ja temma poeg Joanan olli Perekja poia Mesullami tütre naeseks wötnud.
19. Nemmad räkisid ka minno ette temma heateggemissed, agga minno kõnned wisid nemmad temma ette: siis läkkitas Tobia ramatuid, et ta mulle piddi kartust teggema.

7. Peatük.

Jerusalemä liñna-rahwa sugguwössade arro ja annid.

1. Ja se sündis, kui se müür sai üllesehhitud, siis pannin ma wärrawa ette, ja wärrawa-hoidjad ja lauljad ja Lewitid said seätud.
2. Ja ma andsin Ananile omma wennale ja Ananjale se kuninglikko koia üllemale Jerusalemä pärrast käsko, sest temma olli, nenda kui tössine mees peab ollema, ja kartis Jummalat ennam kui mitto muud.
3. Ja ma ütlesin neile: Jerusalemä wärrawaid ei pea lahti tehtama, ennego pääw pallawaste paistab, ja kui nemmad seäl seiswad, peab wärrawaid lukko pandama, siis piddage neid kinni, ja pange wahhid Jerusalemä rahwa seast, iggamees omma wahhi peäle ja iggamees omma koia kohta.
4. Ja lin olli keikkipiddi lai ja suur, agga pissut rahwast seäl sees, ja koiad ep olnud üllesehhitud.
5. Ja mo Jummal andis mo süddamesse, et ma koggusin need suurtsuggu rahwast ja üllemad ja muud rahwast, et ma nende sugguwössä piddin

üllesarwama; ja ma leidsin ühhe sugguwõssa üllesarwamisse ramato neist, kes ollid essimest korda üllestulnud, ja leidsin senna sisse kirjutud:

6. Need ollid sellesinnatse rigi mehhed, kes wangist on üllestulnud neist, kes wangi widud, kedda Pabeli kuningas Nebukadnetsar olli wangi winud, ja kes Jerusalemma ja Juda-male taggasi tulnud iggamees omma liina.

7. Kes ollid tulnud Serubbabeliga, Jesuo, Neemia, Asarja, Raamja, Naamani, Mordekai, Pilsan, Misperat, Pigwai, Neum, Paana; se on Israeli meeste arro.

8. Parosi lapsi olli kakstuhhat ükssadda ja kaks kahheksatkümmend.

9. Sewatja lapsi, kolmsadda ja kaks kahheksatkümmend.

10. Ara lapsi, kuussadda ja kaks kuetkümmend.

11. Pahatmoabi lapsi, Jesua ja Joabi lastest, kakstuhhat kahheksasadda ja kahheksateistkümmend.

12. Elami lapsi, tuhhat, kakssadda ja nellikuetkümmend.

13. Sattu lapsi, kahheksasadda ja wiis wietkümmend.

14. Sakkai lapsi, seitsesadda ja kuuskümmend.

15. Pinnui lapsi, kuussadda ja kahheksa wietkümmend.

16. Pebai lapsi, kuussadda ja kahheksa kolmatkümmend.

17. Asgadi lapsi, kakstuhhat, kolmsadda ja kaks kolmatkümmend.

18. Adonikami lapsi, kuussadda ja seitse seitsmetkümmend.

19. Pigwai lapsi, kakstuhhat ja seitse seitsmetkümmend.

20. Adini lapsi, kuussadda ja wiis kuetkümmend.

21. Ateri lapsi, Iskiast ühheksakümmend ja kahheksa.

22. Asumi lapsi, kolmsadda ja kahheksa kolmatkümmend.

23. Petsai lapsi, kolmsadda ja nelli kolmatkümmend.

24. Ariwi lapsi, sadda ja kaksteistkümmend.

25. Kibeoni liina mehhi, ühheksakümmend ja wiis.

26. Petlemma ja Netowa mehhi, sadda ja kahheksa ühheksatkümmend.

27. Anatoti mehhi, sadda ja kahheksa kolmatkümmend.

28. Petasmaweti mehhi, kaks wietkümmend.

29. Kirjatjearimi, Kewira ja Peeroti mehhi, seitsesadda ja kolm wietkümmend.

30. Rama ja Raba mehhi, kuussadda ja üks kolmatkümmend.

31. Mikmasi mehhi, sadda ja kaks kolmatkümmend.

32. Peteli ja Ai mehhi, sadda ja kolm kolmatkümmend.

33. Se teise Nebo mehhi, kaks kuetkümmend.

34. Se teise Elami lapsi, tuhhat kakssadda ja nelli kuetkümmend.

35. Arimi lapsi, kolmsadda ja kakskümmend.

36. Jeriko liina mehhi, kolmsadda ja wiis wietkümmend.

37. Lodi, Adidi ja Ono mehhi, seitsesadda ja üks kolmatkümmend.

38. Senaa mehhi, kolmtuhhat ühheksasadda ja kolmkümmend.

39. Preestrid olli: Jedaja lapsi, Jesua soust, ühheksasadda ja kolm kahheksatkümmend.

40. Immeri lapsi, tuhhat ja kaks kuetkümmend.
41. Passuri lapsi, tuhhat kakssadda ja seitse wietkümmend.
42. Arimi lapsi, tuhhat ja seitseteistkümmend.
43. Lewitid ollid: Jesua lapsi, Kadmielist, Odawa lastest, nelli kahheksatkümmend.
44. Lauljad ollid: Asawi lapsi, sadda ja kahheksa wietkümmend.
45. Wärrawa-hoidjad Sallumi lapsi, Ateri lapsi, Talmoni lapsi, Akkubi lapsi, Atita lapsi, Sobai lapsi, olli sadda ja kahheksa neljatkümmend.
46. Netinid ollid: Sia lapsed, Asuwa lapsed, Tabbaoti lapsed,
47. Kerosi lapsed, Sia lapsed, Padoni lapsed,
48. Lebana lapsed, Agaba lapsed, Salmai lapsed,
49. Anani lapsed, Kiddeli lapsed, Kahhari lapsed,
50. Reaja lapsed, Retsini lapsed, Nekoda lapsed,
51. Kassami lapsed, Usa lapsed, Pasea lapsed,
52. Pesai lapsed, Meunimi lapsed, Newusimi lapsed,
53. Pakbuki lapsed, Akuwa lapsed, Arruri lapsed,
54. Patsliti lapsed, Mehida lapsed, Arsa lapsed,
55. Parkosi lapsed, Sisera lapsed, Tama lapsed,
56. Netsia lapsed, Atiwa lapsed;
57. Salomoni sullaste lapsed, ollid Sotai lapsed, Sowereti lapsed, Perida lapsed,
58. Jaala lapsed, Tarkoni lapsed, Kiddeli lapsed,
59. Sewatja lapsed, Attili lapsed, Pokeret Sebaimi lapsed, Amoni lapsed.
60. Keik Netinid ja Salomoni sullaste lapsi, olli kolmsadda ühheksakümmend ja kaks.
61. Ja need, kes Telmalast, Tellarsast ollid üllestulnud, Kerub, Addon ja Immer, ja nemmad ei woind mitte omma wannematte suggu egga nende sugguwössa üllesnäidata, kas nemmad piddid Israeli seast ollema.
62. Telaja lapsi, Tobia lapsi, Nekoda lapsi, olli kuussadda ja kaks wietkümmend.
63. Ja Preestrimest ollid Obaja lapsed, Kotsi lapsed, Parsillai lapsed, kes olli naese wötnud Parsillai Kileadimehhe tüttartest, ja nimmetas ennast nende nimme järrele.
64. Need otsisid omma kirja, et nemmad omma sugguwössa piddid üllesarwama, agga sedda ei leitud mitte: sepärrast said nemad preestri- ammetist kui rojased lahti.
65. Ja Mawallitseja ütles neile, et nemmad ei piddand mitte sest keigepühhamast ohwrist söma, ennego saaks üks üllem preester seisma Urimi ja Tumimiga.
66. Keik sedda koggodust ühte olli kaks wietkümmend tuhhat kolmsadda ja kuuskümmend:
67. Issi nende sullased ja nende ümmardajad, neid olli seitsetuhhat kolmsadda ja seitse neljatkümmend, ja neid olli kakssadda ja wiis wietkümmend laulomeest

ja lauolonaest. Nende hobbosid olli seitsesadda ja kuus neljatkümmend: nende hobbo-eeslid kakssadda ja wiis wietkümmend.

68. Kamelid nellisadda ja wiis neljatkümmend; eeslid kuustuhhat seitsesadda ja kakskümmend.

69. Ja monned wannematte peameeste seast andsid senna tö tarwis: Mawallitseja andis warraks tuhhat kuld-tarkemonit, wiiskümmend pekki, wiissadda ja kolmkümmend preestride kube.

70. Ja monned wannematte peameeste seast andsid selle tö warraks kakskümmend tuhhat kuld-tarkemonit, ja höbbedat olli kakstuhhat ja kakssadda naela.

71. Ja mis need teised rahwas andsid, olli kakskümmend tuhhat kuld-tarkemonit ja höbbedat kakstuhhat naela, ja kuuskümmend ja seitse preestride kube.

72. Ja preestrid ja Lewitid ja wärrawa-hoidjad ja lauljad ja mu rahwas ja Netinid ja keik Israel ellasid omma liñnade sees; ja kui seitsmes ku liggi sai, jubba siis ollid Israeli lapsed omma liñnade sees.

8. Peatük.

Esra ja Neemia kulutawad kässo- ja armo-öppetust.

1. Ja keik se rahwas tuli kokko kui üks mees siñna turro peäle, mis weewärrawa ees, ja ütlesid kirjatundia Esrale, et ta piddi toma Mosesse kässoöppetusse ramato, mis Jehowa Israelit olli käsknud.

2. Ja preester Esra tõi sedda kässoöppetust koggodusse ette, nihästi meeste kui naeste ette, ja iggauhhe ette, kes moistis kuulda, essimessel seitsme ku päwal.

3. Ja ta lugges seält seest se turro ees, mis weewärrawa ees on, kui walge sai polest päwast sadik, meeste ja naeste ja nende ette, kes moistsid; ja keige rahwa körwad ollid tähhele pannemas kässoöppetusse ramato.

4. Ja kirjatundia Esra seisis ühhe pu kansli peäl, mis seks olli ehitud, ja temma körwas seisis Mattitja ja Sema, ja Anaja, ja Uria, ja Ilkia, ja Maaseja ta parremal polel; ja temma pahhemal polel Pedaja, ja Misael, ja Malkia, ja Asum, ja Asbaddana, Sekarja, Mesullam.

5. Ja Esra wöttis ramato keige rahwa silma ees lahti, sest ta seisis kõrgemal kui keik rahwas; ja kui ta sedda lahti wöttis, seisis keik rahwas püsti.

6. Ja Esra Kitis Jehowat sedda suurt Jummalat; ja keik rahwas wastasid, ommad käed üllestöstes: Amen, Amen! ja nötkutasid pead ja kummardasid silmili mahha Jehowa ette.

7. Ja Jesua ja Pani ja Serebja, Jamin, Akkub, Sabtai, Odia, Maaseja, Kelita, Asarja, Josabad, Anan, Pelaja ja Lewitid õppetasi rahvast käsoõppetust, ja rahvas seisis paigal.
8. Ja nemmad lugesid ramato seest Jummalä käsoõppetust selgeste, ja selletasi sedda ärra, et nemmad moistsid, mis loeti.
9. Ja Neemia, sesamma kes mawallitseja, ütles, ja preester Esra se kirjatundia ja Lewitid, kes rahvast õppetasi, ütlesid keige rahwale: Sesinnane pääw on pühha Jehowale teie Jummalale; ärge leinage ja ärge nutke; sest keik rahwas nutsid, kui nemmad käsoõppetusse sannad kuulsid.
10. Ja temma ütles neile: Minge, söge sedda, mis raswane, ja joge maggusat jomaaega ja läkkitage ossa sellele, kennele ep olle ühtegi walmistud: sest se pääw on meie Issandale pühha; ja ärge olgo teie meel haige, sest se rööm Jehowa pärrast on teie rammo.
11. Ja Lewitid käksid keik rahvast wait olla ja ütlesid: Olge wait, sest se pääw on pühha, ja ärge olgo teie meel haige.
12. Ja keik rahwas läks söma ja joma, ja läkkitasid ossa teistele ja piddasiid suurt römo: sest nemmad moistsid need sannad, mis neile ollid teäda antud.
13. Ja teisel päwal tullid jälle keige rahwa wannematte peamehhed kokko, preestrid ja Lewitid kirjatundia Esra jure, et nemmad piddid käsoõppetusse sannad tähhele pannema.
14. Ja nemmad leidsid käsoõppetusse seest ülleskirjotud, mis Jehowa Mosesse läbbi olli käsknud, et Israeli lapsed piddid seitsmel kuul pühhad aeges lehtmaiade sees ellama;
15. Ja et nemmad piddid kulutama ja sanna läkkitama keik nende liñnade sisse ja Jerusalemma, ja ütlesid: Minge wälja mäggede peäle, ja toge öllipu lehta ja waikopu okse ja mirtipu lehta ja palmipute lehta ja kahherid pude okse, et teie tete lehtmaid, nenda kui kirjotud on.
16. Ja rahwas läksid wälja ja töid, ja teggid ennestele lehtmaid iggaüks omma kattukse peäle, ja omma oue ja Jummalä koia oue, ja wee-wärrawa turro peäle ja Ewraimi wärrawa turro peäle.
17. Ja keik se koggodus, mis wangist olli taggasi tulnud, teggid lehtmaid ja ellasiid lehtmaiade sees, sest Josua Nuni poia aiast tännapäwani es olle Israeli lapsed nenda teinud; ja neil olli wägga suur rööm.
18. Ja Jummalä käsoõppetusse ramatust loeti igga päwa, essimessest päwast wiimsest päwast sadik; ja nemmad piddasiid Pühha seitse päwa, ja kahheksamal päwal olli lõppetusse-pääw seätud wisi järrele.

9. Peatük.

Judide pattupöörmissel- ja paasto-pääw.

1. Ja sellesinnatse ku neljandamal päwal kolmatkümmend koggusid Israeli lapsed paastuma ja kottirided selgas, ja nende Pea peäl olli mulda.
2. Ja Israeli lapsed lahutasid ennast keige woöra Ma rahwa laste seast, ja nemmad seisid ja tunnistasid ommad pattud ülles ja omma wannematte üllekohhut.
3. Ja nemmad jäid omma paika seisma, ja luggesid Jehowa omma Jummalat kassoöppetusse ramatust kolm tundi, ja kolm tundi tunnistasid nemmad pattud ülles, ja kummardasid Jehowat omma Jummalat.
4. Ja Jesua ja Pani, Kadmiel, Sebanja, Punni, Serebja, Pani, Kenani läksid ülles Lewitide kõrge asseme peäle, ja kissendasid sure heäle Jehowa omma Jummalat pole.
5. Ja Lewitid Jesua, ja Kadmiel, Pani, Asabneja, Serebja, Odia, Sebanja, Petaja ütlesid: Touske ülles, kiitke Jehowat omma Jummalat iggaweste iggawesseks aiaks! ja keik kiitko sinno au nimme, mis üllem on kui se keige surem kitus.
6. Sinna olled sesamma Jehowa, sa üks; sinna olled teinud taewast, taewaste taewad ja keik nende wägge, Ma ja keik, mis seäl peäl, merred ja keik, mis nende sees, ja sinna pead ka need keik ellus, ja taewa wäed kummardawad sind.
7. Sinna olled sesamma Jehowa, se Jummal, kes sa Abrami olled ärrawallitsenud ja tedda Urist Kaldea-rahwa liñnast wäljatonud, ja temmale nimme pannud α Abraam.
8. Ja sa leidsid temma süddant so eest tru ollemast, ja teggid temmaga seädusse, et sa Kanaanide, Ittide, Emoride, ja Perisside, ja Jebuside, ja Kirgaside maad piddid andma, jah! temma suggule andma, ja olled ommad sannad töeks teinud, sest sa olled öige.
9. Ja sa näggid meie wannematte willetsust Egiptusses ja kuulsid nende kissendamist kõrkiatte merre äres.
10. Ja sa teggid immetähtä ja immeteggusid Warao ja keige ta sullaste ja keige temma Ma rahwa wasto; sest sa teädsid, et nemmad uhked ollid nende wasto: ja olled ennesele nimme teinud, nenda kui tännapä on.
11. Sest sa olled merd nende ees löhki lönud, ja nemmad läksid kesk merrest läbbi kuiwa peäl, ja nende tagga aiajad olled sa süggawamatte kohtade sisse wiskanud, otsekui kiwwi kange wola wee sisse.
12. Ja pilwe-sambaga saatsid sa neid päwa aial, ja tulle-sambaga öse, et sa neile piddid walget teggema se te peäl, mis nemmad piddid käima.

13. Ja Sinai mäe peäle tullid sa mahha, ja räkisid nendega taewast, ja andsid neile õiged kohtoseädussed ja tössised käsoõppetussed, head seädmissed ja kässud.

14. Ja omma pühha hingamise-päwa andsid sa neile teäda, ja andsid neile kässud ja seädmissed ja käsoõppetust omma sullase Mosesse läbbi.

15. Ja taewast andsid sa neile nende nälja pärrast leiba, ja kaljust α saatsid sa neile wet wälja nende janno pärrast, ja ütlesid neile, et nemmad piddid tulles se Ma pärrima, mis pärrast sa olled omma kät wandudes üllestõstnud, et sa neile sedda piddid andma.

16. Ja nemmad ja meie wannemad ollid uhked, ja läksid kange-kaelseks ja ei kuulnud mitte so käskusid.

17. Ja nemmad tõrkusid kuuldes ja ei tulletand sinno immelikkuid asjo mitte mele, mis sa neile teinud, ja nemmad läksid kangekaelseks, ja ommas wastopannemisses tõstsid nemmad ennesele pealikko, et nemmad piddid taggasi minnema omma orja-pölwe: agga sinna olled Jummal kes palju andeks annab, üks armolinne ja hallastaja, pitka melega ja rikkas heldussest, ja ei jätnud neid mitte mahha.

18. Ja et nemmad kül ennestele ühhe wallatud wassika teggid, ja ütlesid: Se on sinno Jummal, kes sind Egiptussest on üllestonud; ja teggid sured laimamissed:

19. Et sinna siiski ei jätnud neid körbe mahha omma sure hallastusse pärrast: pilwe-sammas ei lahkund neist mitte ärra päwa aial, neid tee peäle juhhatamast, egga tulle sammas öse, neile walget teggemast seäl tee peäl, mis nemad käisid.

20. Ja sa andsid neile omma hea waimo neid targaks teha, ja omma manna ei keelnd sa neid mitte sömast, ja wet andsid sa neile nende janno tarwis.

21. Ja nellikümmend aastat toitsid sa neid körbes, neil polnud pudo ei ühhestki asjast: nende rided ei saand wannaks, egga nende jallad paisend.

22. Ja sa andsid nende kätte kuningrigid ja palju rahwast, ja jaggasid neile keik Ma nurgad ärra, et nemmad Sihoni maad ja Esboni kunninga maad ja Ogi Pasani kunninga maad pärrisid.

23. Ja nende lapsi andsid sa neile ni palju kui taewa tähhed, ja wisid neid siñna male, kuhho sa olled nende wannemad käsknud tulla sedda pärrima.

24. Ja nende lapsed tullid ja pärrisid sedda maad, ja sa allandasid nende ees Kanaani-rahwast, kes seäl maal ellasid, ja andsid neid ärra nende kätte, ja nende kuñingad ja selle Ma rahwast, et nemmad piddid nendega teggema ennese mele järrele.

25. Ja nemmad said tuggewad liñnad kätte ja wäggewat maad, ja pärrisid koiad, mis ollid täis keiksuggust head, wäljaraiatud kaewud, winamäed ja öllipu-aiad ja wiljalissed puud ja neid palju; ja nemmad söid ja nende köht sai täis, ja said lihhawateks ja ellasid ellaste so sure headuste läbbi.

26. Ja nemmad teggid wasto oksa ja pannid sinno wasto, ja wiskasid sinno kassoöppetust omma selja tahha, ja tapsid so prohwetid, kes neid kowwaste maenitseysid, et nemmad sinno pole neid piddid pöörma: agga nemmad teggid paljo so teotamiseks.

27. Sepärrast andsid sa neid nende waenlaste kätte, kes neile kitsast kätte teggid, ja sel aial, kui neil kitsas kä, kissendasid nemmad sinno pole, ja sa kuulsid taewast, ja andsid neile omma wägga sure hallastusse pärrast ärrapeästjad, ja need peästsid neid ärra nende waenlaste käest.

28. Ja kui nemmad said hingada, siis wötsid nemmad jälle kurja teha sinno ees, ja sa jätsid neid nende waenlaste kätte, et nemmad nende ülle said wallitseda; ja nemmad kissendasid jälle so pole, ja sinna kuulsid taewast ja peästsid neid ärra omã hallastusse pärrast mitmel aial.

29. Ja sa maenitseysid neid kowwaste, et sa neid piddid pöörma omma kassoöppetusse pole: agga nemmad ollid uhked ja ei kuulnud mitte so käsko, ja so kohtoseäduste wasto teggid nemmad patto, kui innimenne neid peab, siis ellab ta nende läbbi: ja ommad Ollad wötsid nemmad alt ärra, ja läksid kangekaelseks ja ei kuulnud mitte.

30. Ja sa kannatasid nendega mitto aastat, ja maenitseysid neid kowwaste omma Waimoga omma prohwetide läbbi: agga nemmad ei wötnud mitte kuulda, sepärrast andsid sa neid teiste made rahwa kätte.

31. Agga omma wägga sure hallastusse pärrast ei teind sa otsa peäle egga jätnud neid mahha: sest sa olled üks armolinne ja hallastaja Jummal.

32. Ja nüüd meie Jummal, sinna suur wäggew Jummal ja kes kartusse wäärt, kes seädust ja heldust peab, ärgo olgo sinno ees pissut keik se äppardus, mis meile on juhtund, meie kuningatte, meie würostidele ja meie preestridele ja meie prohwetidele ja meie wañemille ja keige so rahwale, Assuri kuningatte aiast täñapawani.

33. Agga sa olled õige keige se pärrast, mis meie peäle tulnud, sest sa olled teinud mis õigus, agga meie olleme öälaste teinud.

34. Ja meie kuningad, meie würostid, meie preestrid ja meie wannemad ep olle mitte so kassoöppetust möda teinud, ja ei pannud tähhele sinno käskusid ja so tunnistussi, mis sa nende seas olled lasknud tunnistada.

35. Ja nemmad ep olle sind mitte teninud ommas kuningrikis, egga so suurte hea annette sees, mis sa neile annud, egga seäl laial ja wäggewal maal, mis sa nende kätte olled annud, ep ollegi ennast mitte ennese kurjest teggudest pöörnud.

36. Wata, meie olleme nüüd sullased, ja seäl maal, mis sa meie wañemattele olled annud, et nemmad piddid temma wilja ja ta headussest söma, wata, meie olleme nüüd sullased.

37. Ja se Ma sadab palju wilja neile kuningattele, kedda sa meie pattude pärrast meie ülle olled pannud, ja nemmad wallitsewad meie ihho ülle ja meie lojuste ülle omma mele pärrast, ja meil on wägga kitsas kä.

10. Peatük.

Judid uendawad seädust Jehowaga.

1. Ja keige se asja pärrast teme meie kindla seädusse ja kirjutame; ja pitseriga kinnitamas on siin meie würistid, meie Lewitid, meie preestrid.

2. Ja nende seas, kes sedda pitseriga kinnitasid, olli Neemia se Mawallitseja Akalja poeg, ja Sidkia.

3. Seraja, Asarja, Irmeja,

4. Passur, Amarja, Malkia,

5. Attus, Sebanja, Malluk,

6. Arim, Meremot, Obadja,

7. Taniel, Kinton, Paruk,

8. Mesullam, Abia, Miamin,

9. Maasja, Pilgai, Semaja; need on preestrid.

10. Ja Lewitid ollid need: Jesua Asanja poeg, Pinnui, Enadadi lastest Kadmiel.

11. Ja nende wennad Sebanja, Odia, Kelita, Pelaja, Anan,

12. Mika, Reob, Asabja,

13. Sakkur, Serebja, Sebanja,

14. Odia, Pani, Peninu.

15. Rahwa peamehhed ollid Paros, Pahatmoab, Elam, Sattu, Pani,

16. Puni, Asgad, Pebai,

17. Adonia, Pigwai, Adin,

18. Ater, Iskia, Assur,

19. Odia, Asum, Petsai,

20. Ariw, Anatot, Nebai,

21. Magpias, Mesullam, Esir,

22. Mesesabel, Sadok, Jaddua,

23. Pelatja, Anan, Anaja,

24. Osea, Ananja, Assub,

25. Alloes, Pilla, Sobek,

26. Reum, Asabna, Maaseja,

27. Ja Ahia, Hanan, Anan,

28. Malluk, Arim, Paana.

29. Ja teised rahwas preestrid, Lewitid, wärrawa-hoidjad, lauljad, Netinid ja iggäuks, kes olli ärralahhutud nende made rahwa seltsist Jummal

käsoõppetusse pole, nende naesed, nende poisid ja nende tütreid, iggaüks, kes käso teadis ja moists;

30. Need kinnitasid ennast omma wendadega, omma suresuggustega, et nemmad ärrawañnutamise ja wandega eñeste peäle wotsid, Jummalä käsoõppetusse järrel käia, mis Mosesse Jummalä sullase läbbi antud, ja katsuda teha keik Jehowa omä Issanda käskude ja ta kohtoseäduste ja temma seädmiste järrele.

31. Ja et meie ei piddand omma tütrid mitte andma teise Ma rahwale, egga nende tütrid omma poegadele wõtma.

32. Ja kui se Ma rahwas towad kauba ja keiksuggust wilja hingamise-päwal müa, siis ei tahha meie mitte sedda wötta ei hingamise-päwal egga mu pühhal päwal, ja tahhame seitsmel aastal maad mahhajätta ja keige wõlla ramatud.

33. Ja meie teggime ennestele käskusid, ja pannime ennestele peäle kolmat sekli ossa aasta kohta, meie Jummalä koia tenistusse tarwis;

34. Leiwaks, mis laudade peäle seäti, ja allati roa-ohwriks ja allati põlletamise-ohwriks hingamise-päiwil, nore ku, mu seätud pühhade päiwil, ja pühha asjade ja patto-ohwride tarwis, misga Israeli eest ärraleppitamist woib teha, ja keige mu meie Jummalä koia teggemisse tarwis.

35. Ja meie, need preestrid, Lewitid ja mu rahwas heitsime liisko pude tomisse pärrast, et meie sedda omma Jummalä koia tarwis piddime saatma omma wannematte perresid möda, igga aasta omma seätud aial, et sedda woiks süta põllema Jehowa meie Jummalä altari peäl, nenda kui käsoõppetusse on kirjutud.

36. Ja et meie piddime igga aasta wima omä Ma essimest udist wilja, ja keiksuggu essimest udist wilja keikist puist Jehowa koia jure.

37. Ja et meie piddime omäad essimessed poeglapsed ja omma lojuste essimest issast suggu, nenda kui käsoõppetussesse kirjutud, ja omma weiste essimessed härrik-wassikad ja omma puddolajuste essimessed issased talled toma omä Jummalä koia jure preestridele, kes meie Jummalä koias teniwad.

38. Meie tahhame ka omma uudse wilja essimest taigna ja omma üllestöstmisse-ohwrid ja keigesugguse pu, wärske wina ja ölli wilja wia preestridele omma Jummalä koia kambride sisse, ja omma Ma kümnest Lewitidele, ja Lewitid peawad kümnest kogguma keikist liñnadest, kus meie maad prugime.

39. Ja üks preester Aaroni suggust peab Lewitide jures ollema, kui Lewitid kümnest kogguwad, ja Lewitid peawad kümnest ommast kümnessest ülleswima meie Jummalä koia jure nende warrandusse koia kambride sisse.

40. Sest Israeli lapsed ja Lewi lapsed peawad wilja, wärsket wina ja ölli üllestöstmisse-ohwri wima kambride sisse: sest seäl on need pühha paiga

riistad ja need preestid, kes teniwad, ja wärrawa-hoidjad ja lauljad; ja meie ei tahha mitte omma Jummalä kodda mahhajätta.

11. Peatük.

Rahwas assutakse liina ja Male.

1. Ja rahwa würistid ellasid Jerusalemmas, ja teised rahwas heitsid liisko, et nemäd piddid saatma ühhe mehhe kümnest, Jerusalemma pühha liina ellama, ja ühheksa ossa teiste liinadesse.
2. Ja rahwas õñistasid keik need mehhed, kes hea melega tullid Jerusalemma ellama.
3. Ja need on selle rigi peamehhed, kes Jerusalemmas ellasid, ja Juda liinade sees ellasid iggäuks ommas pärrandusses omma liinade sees: Israeli rahwas, need preestrid, ja Lewitid, ja Netinid, ja Salomoni sullaste lapsed.
4. Ja Jerusalemmas ellasid monned Juda lastest, ja monned Penjamini lastest; Juda lastest Peretsi soust Ataja Usia poeg, kes Sekarja poeg, kes Amarja poeg, kes Sewatja poeg, kes Maalaleli poeg.
5. Ja Maaseja Paruki poeg, kes Kollose poeg, kes Asaja poeg, kes Adaja poeg, kes Jojaribi poeg, kes Sekarja poeg, kes Siloni poeg.
6. Keik Peretsi lapsi, kes Jerusalemmas ellasid, neid olli nellisadda ja kahheksa seitsmetkümend, wahwat meest.
7. Ja need on Penjamini lapsed: Sallu, kes Mesullami poeg, kes Joedi poeg, kes Pedaja poeg, kes Kolaja poeg, kes Maaseja poeg, kes Itieli poeg, kes Jesaja poeg.
8. Ja temma järrel Kabbai, Sallai, ühheksasadda ja kahheksa kolmatkümend.
9. Ja Joel Sikri poeg olli nende üllewataja, ja Juda Asnua poeg olli se teine ülle liina.
10. Preestridest ollid Jojaribi poeg Jedaja, Jakin.
11. Seraja Ilkia poeg, kes Mesullami poeg, kes Sadoki poeg, kes Merajoti poeg, kes Ahitubi poeg, Jummalä koia würist.
12. Ja nende wende, kes selle koia teggemist teggid, neid olli kahheksasadda ja kaks kolmatkümend; ja Adaja Jeroami poeg, kes Pelalja poeg, kes Amtsi poeg, kes Sekarja poeg, kes Passuri poeg, kes Malkia poeg.
13. Ja temma wende, kes wannematte peamehhed, neid olli kakssadda ja kaks wietkümend; ja Amassai Asareli poeg, kes Ahsai poeg, kes Mesillemoti poeg, kes Immeri poeg.
14. Ja nende wende, kes wäggewad wahwad, neid olli sadda ja kahheksa kolmatkümend, ja nende üllewataja olli Sabdiel Kedolimi poeg.
15. Ja Lewitidest olli Semaja Assubi poeg, kes Asrikami poeg, kes Asabja poeg, kes Puni poeg.

16. Ja Sabtai ja Josabad Lewitide peamehhist ollid Jumala koia väljaspiddise teggemisse ülle.
17. Ja Mattanja Mika poeg, kes Sabdi poeg, kes Asawi poeg, olli se peamees, kes hakkas tänno teggema palwes, ja Pakbukja se teine ta wendade seast, ja Abda Sammua poeg, kes Kalali poeg, kes Jebutuni poeg.
18. Keik Lewitid pühhas liñnas olli kakssadda ja nelli ühheksatkümmend.
19. Ja wärrawa-hoidjaid ollid Akkub, Talmon ja nende wende, kes wärrawatte wahhid ollid, neid olli sadda ja kaks kahheksatkümmend.
20. Ja teised Israeli-rahwas, preestrid ja Lewitid ollid keikide Juda liñnade sees, iggaüks ommas pärris-ossas.
21. Ja Netinid ellasid mäekingo peäl, ja Sia ja Kiswa ollid Netinide ülle.
22. Ja Lewitide üllewaatja Jerusalemmas olli Usi Pani poeg, kes Asabja poeg, kes Mattanja poeg, kes Mika poeg: Asawi lastest ollid lauljad Jumala koia teggemisse kohhal.
23. Sest nende pärrast olli kunninga käsk ja üks kindel seädus lauljatte pärrast, mis iggapäise ossa ommal päwal pididi ollema.
24. Ja Petaja Mesesabeli poeg Sera lastest, kes Juda poeg, se olli kunninga kässil keikis asjus Juda rahwa pärrast.
25. Ja küllade sees omma wäljade jures ellasid monned Juda laste seast Kirjatarbas ja ta wähhematte liñnade sees, ja Tibonis ja ta wähhematte liñnade sees, ja Jekabseelis ja ta küllade sees,
26. Ja Jesusas, ja Moladas, ja Petpaletis,
27. Ja Atsarsualis, ja Peersebas, ja ta wähhematte liñnade sees.
28. Ja Siklagis ja Mekonas ja ta wähhematte liñnade sees:
29. Ja Enrimmonis ja Soras, ja Jarmutis,
30. Sanoas, Adullamis ja nende küllade sees, Lakisis ja ta wäljade peäl, Asekas ja ta wähhematte liñnade sees; ja nemmad löid leri ülles Peersebast Innomi orrust sadik.
31. Ja Penjamini lapsed Kebast ellasid Mikmasis, ja Ajas ja Petelis ja ta wähhematte liñnade sees;
32. Anatotis, Nobis, Ananjas,
33. Atsoris, Ramas, Kittaimis,
34. Adidis, Seboimis, Neballatis,
35. Lodis ja Onus seppade-orgus.
36. Ja monned Lewitide seast said Juda- ja Penjamini-maal jaggo.

12. Peatük.

Preestride ja Lewitide nimmed: mürid pühhitsetakse.

1. Ja need on need preestrid ja Lewitid, kes olid Serubbabeli Sealtieli poiaga ja Jesuaga ülestulnud: Seraja, Jirmeja, Esra,
2. Amarja, Malluk, Attus,
3. Sekanja, Reum, Meremot,
4. Iddo, Kintoi, Abia,
5. Miamin, Maadja, Pilga,
6. Semaja ja Jojarib, Jedaja,
7. Sallu, Amok, Ilkia, Jedaja: need olid preestride ja nende wendade peamehhed Jesua aial.
8. Ja Lewitid olid Jesua, Pinnui, Kadmiel, Serebja, Juda, Mattanja; se olli üle tänno-teggemisse, temma ja ta wennad.
9. Ja Pakbukja ja Unni nende wennad olid nende kohhal wahtis.
10. Ja Jesua sünnitas Jojakimi, ja Jojakim sünnitas Eljasibi, ja Eljasib sünnitas Jojada.
11. Ja Jojada sünnitas Jonatani ja Jonatan sünnitas Jaddua.
12. Ja Jojakimi päiwil olid preestrid wannematte peamehhed: Serajast olli Meraja, Jirmejast Ananja;
13. Esrast Mesullam, Amarjast Joanan,
14. Melikust Jonatan, Sebanjast Josep,
15. Arimist Adna, Merajotist Elkai,
16. Iddust Sekarja, Kintonist Mesullam,
17. Abiast Sikri, Minjaminist Moadjast Piltai,
18. Pilgast Sammua, Semajast Jonatan,
19. Jojaribist Matnai, Jedajast Ussi,
20. Sallaist Kallai, Amokist Eber,
21. Ilkiast Asabja, Jedajast Netanel.
22. Lewitid: nende wannematte peamehhed on Eljasibi, Jojada ja Joanani ja Jaddua päiwil ülleskirjotud, ja preestrid Tarjawesi Persia kunninga wallitsussest sadik.
23. Lewi lapsed, kes wannematte peamehhed, on ülleskirjotud aia-ramatusse Eljasibi poia Joanani aiast sadik.
24. Ja Lewitide peamehhed olid Asabja, Serebja ja Jesua Kadmieli poeg, ja nende wennad nende kohhal kiitmas ja tännamas Jummal mehe Taweti kasso järrele, et nemmad korra pärrast piddid wahtis ollema.
25. Mattanja ja Pakbukja, Obadja, Mesullam, Talmon, Akkub, nemmad piddasid kui wärrawa-hoidjad wahti wärrawatte warrandusse kambride jures.

26. Need ollid Jotsadaki poia Jesua poia Jojakimi päiwil, ja Mawallitseja Neemia ja preestri ja kirjatundia Esra päiwil.
27. Ja Jerusalemma müri pühhitsemisse tarwis otsisid nemmad Lewitid ülles keikist nende paikust, et nemmad neid piddid Jerusalemma wima, sedda pühhitsemist ja römo piddama, ja sedda tännamisse ja laulmissega, wasktrumme, nablimgänge ja kanneltega.
28. Ja lauljatte lapsed tullid kokko ni hästi laggeda Ma peält Jerusalemma ümberkaudo kui Netowatide külladest,
29. Kilgali koiast, ja Keba ja Asmaweti wäljade peält: sest need lauljad ollid ennestele küllasid ehhitand Jerusalemma ümberkaudo.
30. Ja preestrid ja Lewitid puhhastasid ennast, ja puhhastasid rahwast ja wärrawad ja müri.
31. Ja ma käsksin Juda würistid üllesminna müri peäle, ja pannin seisma kaks suurt tänno-seltsi, kes piddid käima müri peäl parramat kät sittawärrawa pool.
32. Ja nende järrel käis Osaja ja poled Juda würistid,
33. Ja Asarja, Esra ja Mesullam,
34. Juda, ja Penjamin, ja Semaja, ja Jirmeja.
35. Ja preestride poegadest käisid trumpetidega Sekarja Jonatani poeg, kes Semaja poeg, kes Mattanja poeg, kes Mikaja poeg, kes Sakkuri poeg, kes Asawi poeg.
36. Ja temma wennad Semaja ja Asarel, Milalai, Kilalai, Maai, Netanel ja Juda, Anani, Taweti se Jummal mehhe mängi-riistadega; ja kirjatundja Esra nende ees.
37. Ja kaewowärrawa pole, mis nende kohhal, läksid nemmad ülles Taweti liina treppa möda, kust üllesminnakse müri peäle, ja seält Taweti koia körwast weewärrawast sadik hommiko pole.
38. Ja teine tänno-selts se läks teile pole, ja minna ta järrele ja pool rahwast, mis müri peäl pets ahjude tornist möda laiast mürist sadik.
39. Ja Ewraimi wärrawast möda ja wanna wärrawa pole, ja kalla wärrawa ja Ananeli torni ja Mea torni pole lamba wärrawast sadik; ja nemmad jäid seisma wahhi wärrawasse.
40. Ja pärrast jäid mollemad täno-seltsid Jummal kotta seisma, ja minna ka ja poled üllemad minnoga.
41. Ja preestrid Eljakim, Maaseja, Minjamin, Mikaja, Eljoenai, Sekarja, Ananja trumpetidega.
42. Ja Maaseja, ja Semaja, ja Eleasar, ja Ussi, ja Joanan, ja Malkia, ja Elam, ja Aser, ja lauljad teggid heält, ja Iisraja olli üllewataja.
43. Ja selsammal päwal ohwerdasid nemmad sured ohwrid ja ollid röömsad, sest Jummal olli neid römustand sure römoga, ja naesed ja lapsed ollid ka röömsad, ja Jerusalemma rööm sai kuulnud kaugele male.

44. Ja sel päwal seäti mehhi kambride ülle warranduste pärrast üllestötmisselohwride pärrast, essimesse uudse wilja pärrast ja kümneste pärrast, et nemmad piddid siñna sisse kokko pannema liñnade wäljade peält keik sedda ossa, mis kassoöppetusses seätud preestridele ja Lewitidele: sest nende preestride ja Lewitide pärrast, kes seäl ammetis seisid, ollid Juda-rahwas röömsad.

45. Sest nemmad teggid ärra omma Jummalale teggemist ja puhhastamisse teggemist; nendasammote lauljad ja wärrawa-hoidjad Taweti ja temma poja Salomoni kasso järrele.

46. Sest jubba wannast Taweti ja Asawi aial ollid lauljattel peamehhed, ja kitusse- ja tänno-laulud Jummalale.

47. Ja keik Israeli-rahwas andsid Serubabeli aial ja Neemia aial, mis lauljattele ja wärrawa-hoidjattele olli seätud, iggapäwast ossa ommal päwal; ja nemmad pühhtsesid sedda Lewitidele, ja Lewitid pühhtsesid sedda Aaroni lastele.

13. Peatük.

Neemia kelab ja sadab ärra, mis pahhad wisid ollid.

1. Sel päwal loeti Mosesse ramatust rahwa kuuldes, ja leiti seält seest kirjutud ollemast, et Ammoni- ja Moabi-rahwas ei piddand ellades Jummalale koggodusse sisse tulles.

2. Sest et nemmad Israeli laste ette ei joudnud leiwa ja weega, ja et nemmad nende wasto palkanud Pileami, neid ärrawanduda: agga meie Jummalale pöris se ärrawandumisse önnistamiseks.

3. Ja se sündis, kui nemmad se kassoöppetusse kuulsid, siis lahutasid nemmad keik teist suggu rahwast Israelist ärra.

4. Ja enne sedda olli se preester Eljasib, kes meie Jummalale koia kambri ülle seätud, Tobia lang;

5. Ja olli temmale sure kambri teinud; ja senna ollid nemmad ennemuiste pannud roa-ohwrid, wiroki ja need riistad, ja wilja, wärske wina ja ölli kümnest, mis kästud anda Lewitidele, ja lauljattele ja wärrawa-hoidjattele, ja preestride üllestötmisselohwrid.

6. Agga keik se asja jures ep olnud ma mitte Jerusalemmas, sest Artasasta Pabeli kunninga teisel aastal neljatkümmend läksin ma kunninga jure, ja ühhe aasta pärrast pallusin ma lubba kunninga käest,

7. Ja ma tullin Jerusalemma ja tundsin sedda pahha asja, mis Eljasib Tobia pärrast olli teinud, et ta temmale olli kambri Jummalale koia oue teinud.

8. Ja mul olli sest wägga pahha meel, ja ma wiskasin keik Tobia maia riistad seält kambrist oue.

9. Ja käsksin need kambrid puhtaks tehha, ja wisin jälle senna sisse Jummalale koia riistad, roa-ohwrid ja wiroki.

10. Siis sain ma teäda, et Lewitidele ossa kätte ei antud, sepärrast ollid nemmad ärrakargand iggaüks omma põllo kallale, need Lewitid ja lauljad, kes teggemist piddid teggema.
11. Agga minna riidlesin üllemattega ja ütlesin: Mikspärrast on Jummal kodda mahhajäetud? Ja ma koggusin neid kokko ja pannin neid nende ammeti peäle.
12. Ja keik Juda-rahwas töid wilja ja wärske wina ja ölli kümnest warrandusse kambride sisse.
13. Ja ma pannin warrandusse-hoidjaks warrandusse ülle preestri Selemja, ja kirjatundja Sadoki, ja Pedaja Lewitide seast, ja nende kässile Anani Sakkuri poia, kes Mattanja poeg; sest neid arwati ustawad ollewad, ja nende kohhus olli omma wendadele jaggada.
14. Mötle mo Jummal, minno peäle se asja pärrast, ja ärra kustuta mitte ärra mo heateggemissi, mis ma teinud omma Jummal koia tarwis ja temma teggemisse tarwis.
15. Neil päiwil näggin ma Juda seas neid, kes hingamise-päwal surro-törred tallasid, ja kes wilja wihhud töid ja eeslide peäle koormad pannid, ja ka wina ja wigimarjo ja keiksuggust koorma Jerusalemma sisse wisid hingamise-päwal; ja ma maenitsesin neid kowwaste sel päwal, kui nemmad keiksuggu wilja müsüd.
16. Ja Tirusse-rahwas ellasid seäl, kes kalla ja keiksuggust kaupa töid, ja müsüd Juda ja Jerusalemma rahwale hingamise-päwal.
17. Siis riidlesin minna Juda suurtsuggu rahwaga, ja ütlesin neile: Mis pahha assi se on, mis teie tete, et teie hingamise-päwa ärra teotate?
18. Eks teie wannemad olle nenda teinud, ja meie Jummal on lasknud keik sedda önnetust meie peäle ja sesinnatse liña peäle tulla; ja teie kaswatate kange wihha Israeli peäle, hingamise-päwa ärra teotades.
19. Ja se sündis, kui Jerusalemma wärrawis pimme sai hingamise-päwa wasto, siis käsksin minna, et wärrawad piddid lukko pandama, ja ütlesin, et nemmad neid ei piddand mitte lahti teggema enne kui pärrast hingamise-päwa; ja pannin monned omma sullastest wärrawatte jure seisma, et ei piddand ühtegi koorma hingamise-päwal sissetullema.
20. Siis jäid kaupmehhed ja kes keiksuggust kaupa müsüd, öseks Jerusalemma wärrawa tahha üks ehk kakskord.
21. Siis maenitsesin ma neid kowwaste ja ütlesin nende wasto: Miks teie jäte öseks müri tahha? kui teie sedda teist korda tete, siis tahhan ma kät teie külge pista. Sest aiast ei tulnud nemmad mitte hingamise-päwal.
22. Ja ma ütlesin Lewitidele, et nemmad piddid ennast puhhastama ja tullemä wärrawad hoidma, et pühha pääw saaks pühhitsetud. Minno Jummal, mötle ka se asja pärrast mo peäle, ja anna mulle armo omma rohke heldusse pärrast.
23. Ma näggin ka neil päiwil Judid, kes ollid Asdodi, Ammoni ja Moabi-naesterahwast naesiks wötnud.

24. Ja nende lapsed räkisid poolt Asdodi keelt, ja ei moistnud Juda keelt räkida, waid iggauhhe rahwa keelt möda.

25. Ja ma riidlesin nendega ja wandusin neid ärra, ja peksin monned mehhed neist, ja kiskusin nende karwad wälja, ja pannin neid wanduma Jummal jures ööldes: Teie ei pea mitte ommad tütrid nende poegadele andma, egga nende tütrist omma poegadele egga ennestele naesiks wõtma.

26. Eks Salomon Israeli kuningas olle se läbbi patto teinud? et kül mitme rahwa seas ep olnud kuningast, kes temma sarnane, ja ta olli ka armas omma Jummal melest, et Jummal tedda keik Israeli ülle kuningaks töstis; ka tedda saatsid woöra Ma naesterahwas patto teggema.

27. Kas meie siis peaksime teie sanna kuulma, et meie sedda suurt pahha asja teeksime, omma Jummal wasto wallatust tehhes, et meie woöra Ma naesterahwast naesiks wöttaksime.

28. Ja üks üllema preestri Eljasibi poia Jojada poegadest olli Sanballati Oronimehhe wäimees; agga ma aiasin tedda ennese jurest ärra.

29. Mo Jummal, mötle nende peäle, et nemmad se preestri-ammeti, ja preestri-ammeti ja Lewitide seädust on ärrateotanud.

30. Nenda puhhastasin minna neid keigest woörast suggust, ja seädsin wahhi-korrad preestridele ja Lewitidele, iggameest omma tö kallale.

31. Ja pude tomisse tarwis seätud aial, ja essimesse uudse wilja tarwis. Minno Jummal mötle mo peäle mo heaks.

Neemia Ramato Ots.

Estri Ramat.

---

1. Peatük.

Ahaswerusse kunninga suur woöraspiddo: ta lahhutab ennast Wastist ommast Emmandast.

1. JA se sündis Ahaswerusse aial (se on sesamma Ahaswerus, kes wallitses India-maalt Mora-maast sadik ülle seitsme rigi kolmatkümmand peäle saa.)

2. Neil päiwil, kui kuningas Ahaswerus istus omma kunningrigi aujärje peäl, mis Susanis kunninglikkus koias olli,

3. Omma wallitsusse kolmandamal aastal teggi ta jodud keikile omma würstidele ja omma sullastele: Persia ja Meda söawäe pealikkud, suured issandad ja rikide würstid ollid temã ees,

4. Et ta omma kuningrigi au rikkust ja omma surusse kallist illo pididi üllesnäitma, mitto päwa ehk sadda ja kahheksakümmend päwa.
5. Ja kui need päwad täis said, teggi kuningas jodud keige rahwale, mis Susanist kuninglikkust koiast leiti, ni hästi suremattele kui vähhemattele seitse päwa kunninga koia rohho-aia oues.
6. Seäl ollid walged, rohhilissed ja walwaka-sinnised tekkid, kalli linnaste ja purpuri-puñaste paelade külge ömmeltud hõbbe-rõngaste sees ja marmori-kiwwi sammaste peäl; need söma-pingid ollid kullast ja hõbbedast, punnase ja walge ja klasi-karwa ja musta marmori-kiwwi pörmando peäl.
7. Ja jua anti kuld-riistade seest, ja need riistad ollid monnesuggused, ja kuninglikko wina olli paljo kunninga joudo möda.
8. Ja jomisse pärrast olli nenda kästud, et ükski ei pidand keddagi sundima, sest kuningas olli keikile omma koia üllemattele nenda kinnitand, et nemmad iggauhhe mele pärrast pididid teggema.
9. Wasti se kunninga-emmand teggi ka jodud naesterahwale kuninglikkus koiast, mis kunninga Ahaswerusse pärralt olli.
10. Seitsmel päwal, kui kunninga südda winast römus olli, ütles ta Meumani, Pista, Arbona, Pigta ja Abagta, Setari ja Karkasi, nende seitsme üllema teenri wasto, kes kuningast Ahaswerust allatsi tenisid,
11. Et nemmad pididid kunninga-emmanda Wasti kunninga ette toma kuninglikko kroniga, et temma rahwale ja würstidele temma illo pididi näitma, sest ta olli illusa näoga.
12. Agga kunninga-emmand Wasti torkus tulles kunninga sanna peäle, mis üllematte teenride kä olli ; siis wihhastas kuningas wägga ja temma tulline wihha põlles temma sees.
13. Ja kuningas ütles neile tarkadele, kes moistsid, mis ommal aial tarwis, (sest nenda aeti kunninga asjad keikide ees, kes kasso- ja kohtoasjad moistsid.
14. Ja need keigelähhemad temma jures ollid Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena, Memukan, seitse Persia- ja Meda-ma würsti, kes ikka kunninga silmad näggid, kes istsid üllemas paikas kuningrikis.)
15. Mis pididi tehtama kasso järrele kunninga-emmanda Wastiga, sest et ta mitte teinud kunninga Ahaswerusse sanna järrele, mis üllematte teenride kä.
16. Siis ütles Memukan kunninga ja würstide ette: Kuninga-emmand Wasti ep olle mitte ükspäinis kunninga wasto üllekohto teinud, waid ka keige würstide ja keige rahwa wasto, kes keik kunninga Ahaswerusse rikide sees on.
17. Sest kunninga-emmanda tö saab teada keige naestele, et nemmad ommad mehhed ka wötwad ärrapölgada ommas meles ja öölda: Kuningas Ahaswerus käskis ennese ette tua kunninga-emmanda Wasti, agga temma ei tulnud mitte.
18. Ja selsinnatsel päwal woiksid Persia ja Meda würsti-emmandad keige kunninga würstide wasto nenda ka öölda, kui nemmad sedda kunninga-emmanda tö kuulwad; siis saab sedda ärrapölgmist ja suurt wihha kül.

19. Kui se kuninga melest hea on, et üks kuninglik kässo- sanna temma käest wäljatulleks ja saaks kirjutud Persia ja Meda käskude ramatusse, mis ükski ei pea ülleastuma: et Wasti mitte ei pea kuninga Ahaswerusse silma ette tulles; ja kuñingas andko temma kuninglikko au temma liggimessele, kes parrem tedda.

20. Kui nenda kuninglik käsk, mis ta lasseb tehja, saab kuulda keik temã kuningrikis, (sest se on suur) siis wötwad keik naesed omã meestele au tehha nihästi suremad kui wähhemad.

21. Ja se sanna olli hea kuninga ja würstide melest, ja kuningas teggi Memukani sanna järrele.

22. Ja läkkitas ramatud keik kuninga rikidele, iggaühhe rigile temma kirja järrele ja iggaühhe rahwale temma kele järrele, et iggamees pididi kui würost ollema ommas koias, ja räkima omma rahwa keelt.

2. Peatük.

Esteri töstetakse kuninga Emmandaks.

1. Pärrast sedda, kui se olli sündind, kui kuninga Ahaswerusse tulline wihha jahtund, mötles temma Wasti peäle ja se peäle, mis ta teinud, ja se peäle, mis temã peäle olli moistetud.

2. Siis ütlesid kuninga nored mehhed, kes tedda tenisid: Otsigo nemmad kuningale tüttarlapsed, kes neitsid on illusa näoga.

3. Ja kuningas pango üllewatajad keik omma kuningrigi rikide sisse, et nemmad kogguwad keik tüttarlapsed, kes neitsid illusa näoga Susani kuninglikko kotta naesterahwa kotta, Egai kuninga üllema teenri kä alla, kes naesterahwast hoiab, ja temma andko neile sedda, misga nemmad ennast woiwad kassida.

4. Ja se tüttarlaps, mis kuninga melest hea, sago kuninga-emmandaks Wasti assemele; ja se saña olli hea kuninga melest, ja ta teggi nenda.

5. Üks Judamees olli Susanis kuninglikkus koias, Mordekai nimmi Jairi poeg, kes Sime'i poeg, kes Kisi poeg, kes Jeminimees,

6. Kes Jerusalemmast olli wangi ärrawidud nende wangidega, mis wangi widi Jekonja Juda kuningaga, kedda Nebukadnetsar Pabeli kuningas olli wangi winud.

7. Ja ta kaswatas ülles Adassa, se on Ester, omma suggulasse tüttart, sest temmal ep olnud issa egga emma; ja se tüttarlaps olli illusa jummega ja illusa näoga: ja kui ta issa ja emma ärrasurrid, siis wöttis tedda Mordekai ennesele tütreks.

8. Ja se sündis, kui kunninga sanna ja temma käsk kuuldi, ja kui palju tütarlapsi koguti Susani kuninglikko kotta Egai käe alla, siis woeti ka Estrit kuninga kotta Egai käe alla, kes naesterahwast hoidis.
9. Ja se tütarlaps olli temma melest hea, ja ta leidis heldust temma eest, ja temma satis ruttuste temmale, misga ta ennast pididi kassima, ja andis temmale ta toidusse- ossa ja kuninga koiast seitse ümmardajat, mis kölbasid temmale anda; ja panni tedda ja temma ümmardajad parrema paika, mis naesterahwa koiast.
10. Ester ei räkünd ülles omma rahwast egga omma suggulaste seltsi, sest Mordekai olli tedda käsknud, et ta ei pidand sedda täetama.
11. Agga Mordekai kõndis igga päwa naesterahwa koia oue ees, et ta pididi teäda sama, kas Estri kässi pididi hästi käima, ja mis temmale pididi sündima.
12. Ja kui iggaühhe tütarlapse kord kätte tulli, et ta kuninga Ahaswerusse jure pididi tulles, kui temmale kaksteistkümmend kuud otsa said naesterahwa seätud wisi järrele (sest nenda said nende kassimisse päwad täide, kuus kuud mirri ölliga, ja kuus kuud kalli rohtudega ja naesterahwa kassimisega;)
13. Ja nenda läks se neitsit kuninga jure; kedda ta ial ütles, sedda anti temmale, et ta sellega pididi naesterahwa koiast kuninga kotta minnema.
14. Öhto läks temma sisse ja homõiko tulli ta taggasi teise naesterahwa kotta, Saasgasi kuninga üllema teenri käe alla, kes need liad naesed hoidis; se ei tulnud enam kuninga jure, enne kui kuningas tedda tahtis ja tedda nimme pärrast kutsuti.
15. Kui nüüd Estri Abihaili, Mordekai suggulase tütre (kes tedda ennesele tütreks wõtnud) kord tulli, et ta kuninga jure pididi minnema, ei küssind ta middagi muud, kui mis Egai kuninga üllem tener ütles, kes naesterahwast hoidis: agga Ester leidis armo keikide eest, kes tedda näggid.
16. Ja Estrit woeti kuninga Ahaswerusse jure temã kuninglikko kotta kümmemal kuul, se on Tebeti ku, temma kunninrigi seitsmel aastal.
17. Ja kuningas armastas Estrit enam kui keik naesterahwast, ja ta leidis armo ja heldust temma eest enam, kui keik teised neitsid; ja temma panni kuninglikko kroni temma pähhä, ja töstis tedda kuninga-emmandaks Wasti assemele.
18. Ja kuningas teggi sured jodud keikile omma würstidele ja omma sullastele, ühhed jodud Estri pärrast; ja jättis maksud järrele rikidele, ja jaggas andid wälja kuninga joudo möda.
19. Kui nüüd need neitsid teist korda koguti, siis istus Mordekai kuninga wärrawa suus.
20. Ester ei täetanud omma suggulaste seltsi egga omma rahwast, nenda kui Mordekai tedda olli käsknud: sest Ester teggi Mordekai sanna möda nendasammote kui siis, kui ta temma kaswatik olli.

21. Neilsammul päiwil, kui Mordekai kunninga wärrawa suus istus, wihhastasid Pigtan ja Teres kaks kunninga üllemat teenrit neist, kes läwwe-hoidjad ollid, wägga, ja püüdsid kät kuningas Ahaswerusse külge pista.
22. Ja sedda nou sai Mordekai teada, kes sedda Estrile kunninga-emmandale teada wiis, ja Ester räkis sedda kuningale Mordekai nimmel.
23. Kui se asja järrele kulati ja sedda leiti nenda ollemast, siis said nemmad mollemad pu külge podud, ja se on kirjutud se aia-ramato sisse kunninga ette.

3. Peatük.

Amani uhkus ja kurri nou Judide wasto.

1. Pärrast sedda kui se olli sündinud, teggi kuningas Ahaswerus Amani Medata poia Agagi soust sureks, ja üllendas tedda ja panni temma aujärre üle keige würstide, kes temma jures.
2. Ja keik kunninga sullased, kes kunninga wärrawas ollid, heitsid põlweli mahha ja kummardasid Amani ette, sest nenda olli kuningas temma pärrast käsknud; agga Mordekai ei heitnud mitte põlweli mahha egga kummardanud.
3. Siis ütlesid kunninga sullased, kes kunninga wärrawas ollid, Mordekaile: Miks sinna kunninga kasso üle astud?
4. Ja se sündis, kui nemmad sedda ta wasto igga päwa ollid üttelnud, ja temma ei wötnud neid kuulda, siis räkisid nemmad sedda Amanile ülles, et nemmad saaksid näha, kas Mordekai kõnned temmale piddid korda minnema; sest ta olli neile üllesräkind, eñast Judimehhe ollewad.
5. Ja Aman näggi, et Mordekai põlweli mahha ei heitnud, egga temma ette kummardand, ja Aman sai täis tullist wihha.
6. Agga se polnud middagi temma melest, et ta Mordekai külge ükspäinis piddi kät pistma, (sest nemmad ollid Mordekai rahwast temmale üllesräkinud) sepärrast püdis Aman keik Judid ehk Mordekai rahwast, mis keik Ahaswerusse kuningrikis olli, ärrakautada.
7. Essimessel kuul, se on Nisani ku, kahheteistkümmemal kunninga Ahaswerusse aastal, heideti Puur, se on liisko, Amani eest igga päwa, ja essimessest kuust kahheteistkümmemast kuust sadik, se on Adari ku.
8. Ja Aman ütles kuninga Ahaswerusse wasto: Üks rahwas on, mis laiale pillatud ja ärralahhutud teise rahwa seas keige so kuningrigi rikide sees: ja nende kässud on teist wisi kui keige mu rahwa, ja nemmad ei te mitte kuninga käskude järrele: sepärrast ep olle sest kuningalle kasso neid ellusse jätta.
9. Kui se kunninga melest hea on, siis kässi kirjutada, et neid peab ärrahukkama, siis tahhan ma kümme tuhat talenti hõbbemat wagida nende

kätte, kes need asjad aiawad, et nemmad sedda wiwad kuninga warranduste sekka.

10. Siis wöttis kuningas omma sörmust ärra omma käe peält, ja andis sedda Amanile Medata poiale Agagi soust, Judide waenlasele.

11. Ja kuningas ütles Amanile: Se hõbbe olgo sulle antud, ja se rahwas, et sa temmaga teed, mis so melest hea on.

12. Siis said kuninga kirjutajad kutsutud kolmeteistkümnele essimesse ku päwal, ja sai kirjutud keik sedda möda, kui Aman käskis kuninga üllematte würstide ja Mawallitsejatte kätte, mis igga rigi ülle, ja igga rahwa würstide kätte igga rigi sees temma kirja järrele ja igga rahwale temma kele järrele: kuninga Ahaswerusse nimmel sai se kirjutud ja kuninga sörmukse pitseriga kinnipandud.

13. Ja need ramatud lähätati jooksjatte Käskudega keikide kuninga rikide sisse, et nemmad piddid ärrakautama, ärratapma ja ärrahukkama keik Judid, nihästi nored kui wannad mehhed, nihästi wäetimad lapsed kui naesed ühhel päwal, kolmeteistkümnele kahheteistkümnele ku päwal, se on Adari ku; ja et nende warra piddi sama ärrarisutud.

14. Se ramat käis lühhidelt sedda wisi, et üks käsk igga rigi sees olli antud awwalikkult keige rahwale, et nemmad sel päwal piddid walmis ollema.

15. Need jooksjad läksid wälja ja teggid joudo kuninga sanna peäle; ja kui se käsk kulutati Susani linnas, siis istusid kuningas ja Aman ja jõid, agga Susani lin olli seggane.

4. Peatük.

Judide ülleüldne kaebdus: Mordekai maenitseb Estrit, et ta Amani kurja nou tühjaks teeks kuninga jures.

1. Ja kui Mordekai sai teäda keik, mis olli sündind, siis kärristas Mordekai ommad rided lõhki ja pani kottiride ja tuhka selga, ja läks wälja kesset liña ja teggi suurt ja kibbedat kissendamisse heält.

2. Ja ta tuli kuninga wärrawa ette, sest lubba ei olnud kottirides kuninga wärrawast sisse miña.

3. Ja igga rikis seäl paikas, kus kuninga sanna ja temma käsk sai, olli Judidel suur leinamine ja paastmiñe ja nut ja kaebdus; kottirie ja tuhk olli mitmele assemeks.

4. Ja Estri ümmardajad ja ta üllemad teenrid tullid ja räkisid temmale sedda ülles, ja kuninga-emmand tundis sest suurt wallo, ja läkkitas ridid Mordekaile, et ta neid piddi selga pannema ja omma kottiride seljast ärrawõtma, agga ta ei wötnud neid mitte wasto.

5. Siis kutsus Ester Ataki ühhe neist kuninga üllemist teenrist, kedda kuningas temale olli seädnud, ja andis temale käsko Mordekai pärrast, et ta teäda saaks, mis se pididi ollema ja mikspärrast.
6. Ja Atak läks wälja Mordekai jure liñna ulitsa peäle, mis kuninga wärrawa ees olli.
7. Ja Mordekai andis temmale teäda keik, mis temmale sündinud, ja sest höbbeda nimmetamissest, mis Aman olli nimmetand kuñinga warranduste sekka wagida Judide pärrast, et neid pididi ärrahukkama.
8. Ja ta andis temmale kasso ramato, mis Susanni liñnas olli antud ja käis lühhidel sedda wisi, et neid pididi ärrakautama; sedda pididi ta Estrile näitma ja temmale täetama ja tedda käskma, et ta pididi kuninga jure sisseminnema, temma käest armo palluma, ja abbi ta käest otsima omma rahwa pärrast.
9. Ja Atak tulli ja kulutas Estrile Mordekai sannad.
10. Ja Ester ütles Atakile ja käskis tedda Mordekai wasto öölda:
11. Keik kuninga sullased ja kuninga rikide rahwas teawad, et iggaüks, kes kuninga jure sisselähhäb seestpididise oue, kes ep olle kutsutud, olgo se meeste- ehk naesterahwas, selle peäl on üks käsk, et tedda peab surmama; olgo siis se, et kuningas omma kät kuld-wallitsusse-keppiga temma pole sirrutab, et ta ellusse jääks: ja mind polle kutsutud kuninga jure tulles ei kolmelkümnel päwal.
12. Ja nemmad kulutasid Mordekaile Estri sannad.
13. Ja Mordekai käskis Estrile wastada: Ärra mötle ommas meles, et sa kuñinga koias ärrapeäsed enneminne kui keik muud Judid.
14. Sest kui sinna tahhad koggone wait olla selsinnatsel aial, siis tulleb Judidele abbi ja ärrapeästminne teisest paigast: agga sinna ja so issa suggu lähhäte hukka; ja kes teab, kas sa ep olle sesinnatse kurja aia pärrast kuningrigi peäle sanud.
15. Siis käskis Ester Mordekaile wastada:
16. Minne, koggu kokko keik Judid, mis leitakse Susanist, ja paastuge minno pärrast, nenda et teie kolmel päwal ei wötta süa egga jua ei ööd egga päwad; ma tahhan ka nenda paastuda oma ümmardajattega; ja sedda wisi tahhan ma kuninga jure miñna, et se kül polle mitte kasso järrele, ja kui ma hukka saan, siis saan ma hukka.
17. Ja Mordekai läks ärra ja teggi keik sedda möda, kui Ester tedda olli käsknud.

5. Peatük.

Ester kutsub kuningast ja Amani söma-aiaks kaks korda.

1. Ja se sündis kolmandal päwal, et Ester kuninglikkud rided selga panni ja

- jäi seisma seestpiddise kuninga koia oue kuninga koia kohhale, ja kuningas istus omma kuninglikko aujärre peäl kuninglikkus koias selle koia ukse kohhal.
2. Ja se sündis, kui kuningas kuninga-emmanda Estri näggi oues seiswad, leidis ta armo temma silma eest, et kuningas kät se kuld-wallitsusse-keppiga, mis temma käes, Estri pole sirrutas, ja Ester astus liggi ja putus selle keppi otsa külge.
  3. Ja kuningas ütles temmale: Mis sul on Ester kuninga-emmand, ja mis sa otsid? ehk olleks se pool kuningriiki, siis peab sedda sulle antama.
  4. Ja Ester ütles: Kui se kuninga mele pärrast on, siis tulgo kuningas ja Aman täña seña jodo peäle, mis ma temale ollen walmistanud.
  5. Ja kuningas ütles: Saatke Amani ussinaste, et ta teeb, mis Ester on üttelnud; ja kuningas tulli Amaniga senna jodule, mis Ester olli walmistand.
  6. Ja kuningas ütles Estrile, kui ta wina jõi: Mis on sul pallumist? ja se peab sulle antama; ja mis on sul otsimist? se peab sündima, olleks se ka pool kuningriiki.
  7. Ja Ester kostis ja ütles: Mo palluminne ja mo otsiminne on ;
  8. Kui ma kuninga silma eest ollen armo leidnud ja kui se kuninga melest hea on anda, mis ma pallun, ja tehha, mis ma otsin, siis tulgo kuningas ja Aman senna jodule, mis ma neile tahhan walmistada; siis tahhan ma homẽ tehha kuninga sanna järrele.
  9. Ja Aman läks sel päwal wälja römus ja meel olli hea; agga kui Aman Mordekai näggi kuninga wärrawa suus, et ta ülles ei tousend egga likund temma pärrast: siis sai Aman täis tullist wihha Mordekai wasto.
  10. Ja Aman piddas ennast, ja kui ta omma kotta sai, siis läkkitas ta wälja ja käskis ommad söbrad ja Seresi omma naese tulla.
  11. Ja Aman juttustas nende ette omã rikkusse au ja omã poegade hulga, ja keik, kuidas kuningas tedda olli sureks teinud, ja kuidas ta tedda üllendand ülle würstide ja kuninga sullaste.
  12. Weel ütles Aman: Ka se kuñinga-emãand Ester ep olle keddagi muud lasknud kuñingaga tulla jodule, mis ta walmistanud, kui mind, ja homseks ollen minna ka kutsutud ta jure kuningaga.
  13. Agga keik se polle mulle kassuks, ni kaua kui ma nään Mordekai se Judamehhe istuwad kuninga wärrawa suus.
  14. Ja temma naene Seres ütles ja keik ta söbrad temale: Lasse tehha üht puud wiiskümmend künart kõrge, ja ütle homẽ kuningale, et Mordekai senna külge saaks podud; minne siis kuningaga römus jodule: ja se sanna olli Amani melest hea ja käskis sedda puud walmis tehha.

6. Peatük.

Mordekai tõstetakse sureks issandaks.

1. Selsammal ösel ei sanud kuningas und, ja ta ütles, et se mällestusseks üllespandud aia-ramat pididi ettetodama, ja sest loeti kunninga ette.
2. Ja leiti ülleskirjutud, et Mordekai olli teada annud Pigšana ja Teresi nende kahhe kunninga ülema teenri pärrast, kes läwwe hoidsid, et nemmad ollid püüdnud kunninga Ahaswerusse külge kät pista.
3. Ja kuningas ütles: Mis auustus ja au on se peäle Mordekaile tehtud? ja need kunninga nored mehhed, kes tedda tenisid, ütlesid: Polle temmale ei mingisuggust tehtud.
4. Ja kuningas ütles: Kes on oues? (ja Aman olli tulnud kunninga koia wäljaspiddise oue, kunningale ütlemä, et Mordekai selle pu külge pididi podama, mis ta temmale olli käsknud walmistada.)
5. Ja kunninga nored mehhed ütlesid temma wasto: Ennä Aman seisab oues; ja kuningas ütles: Tulgo ta sisse.
6. Ja Aman tuli sisse ja kuningas ütles temmale: Mis peab selle mehhega teggema, kelle auustussest kunningal hea meel on? siis mõtles Aman ommas süddames: Kellele peaks kuningas hea melega enam au teggema kui mulle?
7. Ja Aman ütles kunninga wasto: Selle kätte, kelle auustussest kunningal hea meel on,
8. Peab todama sedda kuninglikko riet, mis kunninga selgas käib, ja sedda hoost, kelle selgas kuningas söidab, ja temma pähha peab kuninglikko kroni pandama.
9. Ja sedda riet ja sedda hoost peab antama ühhe kätte neist kunninga würstidest neist surist issandist, ja nemmad pango sedda selle mehhe selga, kelle auustussest kunningal hea meel on, ja nemmad peawad tedda wima selle hobbose selgas liñna turro peäle ja temma ees hüüdma: Nenda peab selle mehhega tehtama, kelle auustussest kunningal hea meel on.
10. Ja kuningas ütles Amanile: Joua, wotta se rie ja hobbone, nenda kui sa olled öölnud, ja te nenda Mordekai selle Judamehhega, kes kuñinga wärrawa suus istub; et sa ühtegi sanna ei kauta keikist, mis sa olled räkinud.
11. Ja Aman wöttis ride ja hobbose ja panni Mordekai selga, ja wiis tedda hobbose selgas liñna turro peäle ja hüdis temma ees: nenda peab selle mehhele tehtama, kelle auustussest kunningal hea meel on.
12. Ja Mordekai pöris taggasi kunninga wärrawa jure; ja Aman teggi miñnes joudo omma kotta leinades ja kinnikaetud peaga.
13. Ja Aman juttustas Seresile omma naesele ja keikile omma söbradele keik, mis temmale juhtund, siis ütlesid temma targad ja ta naene Seres temmale: Kui

se Mordekai, kelle ees sa hakkand langema, Judide soust on, siis ei sa sinna temã wasto mitte, waid sa langed tõeste temma ees.

14. Kui nemmad alles temmaga räkisid, siis tullid kuninga üllemad teenrid senna, ja ruttasid wägga Amani senna jodule wima, mis Ester olli walmistand.

7. Peatük.

Esteri teine söma-aeg: Amani puakse pitka pu külge.

1. Ja kuningas tuli Amaniga, Estri kuninga-emmanda jure jodule.

2. Ja kuningas ütles Estrile ka teisel päwal, kui ta wina jõi: Mis sul on pallumist, Ester kuninga-emmand? ja se peab sulle antama; ja mis sul on otsimist? ja se peab sündima, olleks se ka pool kuningriiki.

3. Ja Ester se kuninga-emãand kostis ja ütles: Kui ma ollen armo so silma eest leidnud, oh kuningas, ja kui se kuninga melest hea on, siis sago mulle mo ello antud mo palwe pärrast, ja mo rahwas mo küssimisse pärrast.

4. Sest meie, minna ja mo rahwas olleme ärramüdüd, et meid peab ärrakautama, ärratapma ja ärrahukkama; ja kui olleksime ärramüdüd sullasiks ja ümmardajaks, siis ma olleksin wait olnud: sest waenlane ei joua mitte se kuninga kahjo ärratassuda.

5. Ja kuningas Ahaswerus räkis ja ütles Estri kuninga-emmandale: Kes se on, ehk kus se on, kes omma süddame täitnud se nouga, sedda tehha?

6. Ja Ester ütles: Se mees, se waenlane ja wihhamees on sesinnane kurri Aman; siis ehmatas Aman kuñinga ja kuñinga-emãanda ees ärra.

7. Ja kuñingas tousis ülles omma tullise wihha sees wina jomissest, ja läks kuninga koia rohho-aeda, ja Aman jäi seisma ja otsis armo Estri kuninga-emmanda jurest omma ello pärrast, sest ta näggi kül, et üks kurri luggu kuninga käest temma wasto olli kowwaste ettewoetud.

8. Ja kuningas tuli taggasi koia rohho- aiast senna kotta, kus wina-jodud ollid, ja Aman olli maas se söma-pingi jures, kus Ester istus; siis ütles kuningas: Kas ta tahhab ka kuninga-emmanda minno jures siin koias ennese alla sundida? kui se sanna kuninga suust tuli, kaeti Amani silmad kinni.

9. Ja Arbona üks neist üllemist teenrist räkis kuninga ette: Ennä seäl on ka se pu, mis Aman on lasknud tehha Mordekai pärrast, kes kuninga pärrast head räkinnud, se seisab Amani koia jures, wiiskümmend künart kõrge; ja kuningas ütles: Poge tedda senna külge.

10. Siis posid nemãad Amani senna pu külge, mis ta Mordekaile olli lasknud walmistada ; siis jahtus kuninga tulline wihha.

8. Peatük.

Kuningas teeb ue kässo läbbi Amani nou tühjaks.

1. Selsammal aial andis kuningas Ahaswerus kunninga-emmandale Estrile Amani nende Judide waenlasse kodda, ja Mordekai tuli kunninga ette, sest Ester olli täetanud, mis suggulane ta temmaga olli.
2. Ja kuningas wöttis omma sormust ärra, mis ta Amani käest olli ärrawötnud, ja andis sedda Mordekaile; ja Ester pani Mordekai Amani koia ülle.
3. Ja Ester räkis weel kunninga ette ja heitis ta jalge ette mahha ja nuttis ja pallus armo temmalt, et ta pididi ärrakeelma Amani Agagimehhe kurjust ja temma mötted, mis ta Judide wasto olli möttelnud.
4. Siis sirrutas kuningas kät kuld-keppiga Estri pole, ja Ester tousis ülles ja jäi kunninga ette seisma,
5. Ja ütles: Kui se kunninga melest hea on ja kui ma ollen armo ta silma eest leidnud, ja se assi kunninga ees öige on ja kui minna hea ollen temma melest: siis lasse kirjutada, et Amani Medata poia Agagimehhe ramatud ja mötted taggasi sawad, mis ta kirjutand, et pididi Judid ärrahukkama, mis keik kunninga rikide sees on.
6. Sest kuidas ma jouan nähha sedda õñetust, mis mo rahwa peäle peab tulles? ja kuidas jouan ma nähha omãa suggulaste seltsi hukkatust?
7. Ja kuningas Ahaswerus ütles kunninga-emmandale Estrile ja Mordekaile selle Judamehhele: Wata, ma ollen Amani kodda Estrile annud ja tedda ennast on nemãad pu külge ponud, sepãrrast et ta omãa kät Judide külge olli pistnud.
8. Siis kirjutage teie Judide pãrrast kunninga nimmel, nenda kui hea on teie melest, ja pange sedda kunninga sormukse pitseriga kinni: sest sedda kirja, mis kunninga nimmel kirjutud ja kunninga sormukse pitseriga kinni pandud, ei woi ükski taggasi wõtta.
9. Siis kutsuti selsammal aial kunninga kirjutajad kolmandamal kuul, se on Siwani ku, selle ku kolmandamal päwal kolmatkümend, ja kirjutati keik sedda möda, kui Mordekai käskis Judide kätte ja üllematte würstide ja Mawallitsejatte ja rikide würstide kätte, kes ollid India-maast Mora-maast sadik, sadda ja seitse kolmatkümend riki, igga rikile temma kirja järrele, ja igga rahwale temma kele järrele; ja Judide kätte kirjutati nende kirja ja nende kele järrele.
10. Ja sedda kirjutati kunninga Ahaswerusse nimmel ja pandi kinni kunninga sormukse pitseriga, ja need ramatud lähãatati jooksiatte Kãskude läbbi ratsa, kes sõitsid kerge hooste selgas, hobbo-eeslide selgas, mis mãrradest sündsids.
11. Et kuningas Judidele lubba andis iggaühhes liñnas kokkotulla ja omãa ello eest seista, ärrakautada, ärratappa ja ärrahukkada keik rikide wãgge, kes neile pidid kitsast teggema, wãetimad lapsed ja naesed, ja nende warra ärrarisuda,

12. Ühhel päwal keik kunninga Ahaswerusse rikide sees, kolmeteistkümnnemal kahheteistkümnnema ku päwal se on Adari ku.

13. Se ramat käis lühhidelt sedda wisi, et käsk olli antud igga rigi sees awwalikkult keige rahwale, et Judid sel päwal piddid walmis ollema, omma waenlaste kätte maksma.

14. Need jooksjad Kässud, kes söitsid kerge hooste selgas ja hobbo-eeslide selgas, läksid wälja sure ruttoga ja teggid joudo kunninga sanna peäle; ja se käsk kulutati Susani kuninglikkus koias.

15. Ja Mordekai tulli wälja kunninga jurest ühhe kuninglikko ridega, mis walwakast-sinnist ja walget karwa olli, ja sure kuld-kroniga ja kalli linnase ja purpuri-punnase ridest tehtud kübbaraga; ja Susani lin hüdis helleda heäle ja olli römus.

16. Judidel olli walgus ja rööm ja römustus ja auustus.

17. Ja iggaühhes rikis ja iggaühhes liñnas, seäl paikas, kuhho kunninga sanna ja temma käsk tulli, olli Judidel rööm ja römustus, jodud ja head päwad, ja paljo selle Ma rahwast heitsid Judide usko, sest Judide hirm langes nende peäle.

9. Peatük.

Judide hädda lõppeb: Puride Pühha seätakse.

1. Ja kahheteistkümnnemal kuul, se on Adari ku, selle ku kolmeteistkümnnemal päwal, kui kunninga sanna ja temma käsk liggi sai, et sedda möda piddi tehtama, sel päwal, kui Judide waenlased lootsid nende peäle woimust sada, siis se assi pöris ennast teisiti, sest Judid need said woimust nende peäle, kes neid wihkasid.

2. Judid tullid kokko omma liñnade sisse keige kunninga Ahaswerusse rikide sees, et nemmad piddid kät pistma nende külge, kes nende õnnetust püüdsid, ja ükski ei seisnud nende wasto: sest nende hirm olli langend keige rahwa peäle.

3. Ja keik rikide würistid ja üllemad würistid ja Mawallitsejad, ja kes kunninga asjad aiasid, üllendasid need Judid, sest Mordekai hirm olli nende peäle langend.

4. Sest Mordekai olli suur kunninga koias ja ta olli kulus keige rikide sees: sest se mees Mordekai sai ikka suremaks.

5. Ja Judid löid keik ommad waenlased mahha, moögaga mahhalües ja tappes ja hukkates, ja teggid omma wihhameestega omma mele järrele.

6. Ja Susani kuninglikkus koias tapsid need Judid ja hukkasid ärra wiis sadda meest.

7. Ja Parsandata, ja Talwoni, ja Aspata,

8. Ja Porata, ja Adalja, ja Aridata,
9. Ja Parmasta, ja Arisai, ja Aridai, ja Wajesata,
10. Judide waenlase Medata poia Amani kümme poega tapsid nemmad ärra: agga temma warra külge ei pistnud nemmad mitte oma kät.
11. Selsammal päwal tuli kunninga ette nende arro, kes Susanis kuninglikkus liñnas ärratappetud.
12. Ja kuningas ütles kunninga-emmanda Estri wasto: Susanis kuninglikkus liñnas on Judid ärratapnud ja ärrahukkanud wiissadda meest ja need kümme Amani poega; mis siis nemmad nende teiste kunninga rikide sees lewad teinud? mis sul nüüd weel pallumist, siis peab sedda sulle antama? ja mis sul weel otsimist, siis peab se sündima?
13. Ja Ester ütles: Kui se kunninga melest hea on, siis antago ka homme lubba Judidele mis Susanis, sel wisil kui tänna teha: et nemmad need kümme Amani poega pu külge powad.
14. Ja kuningas ütles, et nenda piddi tehtama, ja käsk anti Susanis; ja nemmad posid need kümme Amani poega ülles.
15. Ja need Judid, kes Susanis, tullid ka neljateistkümmenmal Adari ku päwal, ja tapsid Susanis ärra kolmsadda meest: agga nende warra külge ei pistnud nemmad mitte omma kät.
16. Ja need teised Judid, kes kunninga rikide sees, tullid kokko ja seisid omma hinge eest, ja said hingada omma waenlaste eest, kui nemmad said tapnud ommad wihkajad wiis kahheksatkümmend tuhhat: agga nende warra külge ei pistnud nemmad mitte omma kät.
17. Kolmeteistkümmenmal Adari ku päwal sündis se assi, ja selle ku neljateistkümmenmal päwal hingasid nemmad, ja teggid sedda jodo- ja römo-päwaks.
18. Agga need Judid, mis Susanis, tullid kokko selle ku kolmeteistkümmenmal ja neljateistkümmenmal päwal, ja selle ku wieteistkümmenmal päwal hingasid nemmad ja teggid sedda jodo- ja römo-päwaks.
19. Sepärrast seädsid need Judid, kes ma-mehhed ollid, kes Ma-liñnade sees ellasid, selle Adari ku neljateistkümmenma päwa ennestele römuks ja joduks ja heaks päwaks, ja läkkitasid teine teisele roga.
20. Ja Mordekai kirjotas need asjad ülles ja läkkitas ramatud keige Judide kätte, kes keige kunninga Ahaswerusse rikide sees, kes liggilähhidel ja kaugel ollid.
21. Ja kinnitas neile, et nemmad Adari ku neljateistkümmenma päwa ja selle ku wieteistkümmenma päwa piddid igga aastas piddama:
22. Neid päiwi möda, kui Judid ollid sanud hingada omma waenlaste eest, ja sedda kuud möda, kui nende kurbdus jälle römuks ja leinaminne heaks päwaks olli pöördud: et nemmad neid jodo ja römo-päwaks piddid piddama ja läkkitama teine teisele roga ja waestele andid.

23. Ja Judid wötsid piddada, mis nemmad ollid hakkanud teggema, ja mis Mordekai nende kätte olli kirjutand.
24. Et Medata poeg Aman se Agagimees keige Judide waenlane olli möttelnud keik Judid ärrahukkada, ja olli Puri, se on liisko, heitnud, et ta neid piddi hirmutama ja neid ärrahukkama.
25. Ja kui se kuningaga ette sanud, olli ta ramato läbbi käsknud, et ta kurri mötte, mis temã möttelnud Judide wasto, piddi ta ennese pähha tulles; ja nemmad on tedda ja ta poiad pu külge panud.
26. Sepärrast nimmetasid nemmad need päwad Puriks selle Puri nimme peäle, sepärrast, otse keige selle ramato sannade pärrast, ja mis nemmad neist asjust ollid näinud ja mis nende peäle tulnud.
27. Judid kinnitasid ja wötsid sedda piddada ennestele ja omma suggule ja keikile, kes nende seltsi piddid heitma: et selle wasto ei piddand mitte tehtama, et nemmad needsinnatsed kaks päwa piddid piddama, nende kirjutud seädmissesse ja nende märatud aia järrele igga aastas.
28. Et needsinnatsed päwad piddid meles seisma ja petud sama igga põlwe-rahwa, igga sugguwõssa jures, igga rigi sees ja igga liñna sees; ja et need Puride päwad ei piddand ial mahhajäma Judidest, ja et nende mällestus ei piddand lõpma nende suggu jures.
29. Siis kirjotas kuningaga-emmand Ester Abihaili tüttar ja Mordekai se Judamees öiete kowwaste, ja kinnitas seddasinnast teist ramatut neist Puride-päiwist.
30. Ja need ramatud läkkitati keige Judide kätte Ahaswerusse kuningrigi saa ja seitsme rikisse kolmatkümmed, rahho ja töe sannadega:
31. Et nemmad need Puride-päwad piddid kindlaste piddama nende märatud aial, nenda kui se Judamees Mordekai ja kuningaga-emmand Ester sedda neile kinnitand, ja nenda kui nemmad omma hinge peäle ja omma suggu peäle, sedda paastumisse ja nende kissendamisse luggu ollid kinnitanud.
32. Ja Estri sanna kinnitas sedda Puridepäwade luggu ja se sai ramatusse kirjutud.

10. Peatük.

Ahaswerusse wallitsusse luggu Mordekai aial.

1. Ja kuningas Ahaswerus pani makso made ja merre sarede peäle.
2. Ja keik temma wäggewad teud ja ta woimus, ja kuidas Mordekai suur au üllesnimmetud, misga kuningas tedda olli üllendand: eks need asjad olle kirjutud Meda ja Persia kuningatte aia-ramatusse?
3. Sest Mordekai se Judamees olli kuningaga Ahaswerusse järgminne, ja suur Judide jures, ja armas omma wendade melest, kes omma rahwale head otsis ja räkis, mis keige omma suggule rahhuks tulli.

Estri Ramato Ots.

lobi Ramat.

---

1. Peatük.

lobi hea põlli, ja õnnetuma põlwe hakkatus.

1. Seäl olli mees Utsi maal, lob nimmi, ja sesamma mees olli täieste wagga ja öiglane, ja kartis Jummalat ja tagganes kurjast ärra.
2. Ja temmale olli sündinud seitse poega ja kolm tüttart.
3. Ja temma loduksid olli seitsetuhhat puddoloust, ja kolmtuhhat kamelit, ja wiissadda pari weiksid ja wiis sadda emma-eesli, ka wägga palju perret: ja sesaõna mees olli üllem kui keik homõiko-ma rahwas.
4. Ja temma poiad läksid ja teggid jodud iggamehhe koias ommal päwal; ja läkkitasid ja kutsusid ommad kolm ödde ennastega söma ja joma.
5. Ja se sündis kui need jodo päwad korra pärrast said möda läinud, siis läkkitas lob nende järrele ja pühhitses neid, ja tousis homõiko warra ülles ja ohwerdas põlletamise-ohwrid nende keikide arro möda; sest lob mötles: ehk mo poiad lewad patto teinud ja Jummalat omõas süddames Jummalaga jätnud. Nenda teggi lob keik neil päiwil.
6. Ja üks pääw olli, kui Jummalal lapsed tullid seisma Jehowa ette, siis tulli ka Sadan nende sekka.
7. Ja Jehowa ütles Sadani wasto: Kust sa tullest? ja Sadan wastas Jehowale ja ütles: Ma tullen möda maad hulkumast ja sedda läbbikäimast senna ja tenna.
8. Ja Jehowa ütles Sadana wasto: Kas sa olled mo sullast lobit tähhele pannud? sest temma sarnast ei olle siin maal, ta on üks täieste wagga mees ja öiglane, kes Jummalat kardab ja kurjast ärra tagganeb.
9. Ja Sadan wastas Jehowale ja ütles: Kas lob ilmaasjata Jummalat kardab?
10. Eks sa polle warjo ümberringi teinud temma ümber, ja temma koia ümber ja keige ümber mis temmal on? temma kätte tööd olled sa õnnistanud ja ta loduksed on wägga siggind siin maal.
11. Agga pista wahhest omma kässi temma külge ja putu keige sesse, mis temmal on; katsu kas ta sind jummalaga ei jätta so su sisse.
12. Ja Jehowa ütles Sadana wasto: wata, keik mis temmal on, olgo so kä; ärra pista agga mitte omma kät temma külge: ja Sadan läks Jehowa palle eest ärra.

13. Ja üks pääw olli, kui ta poiad ja ta tütreid ollid sömas ja wina jomas omma wannema wenna koias.
14. Siis tuli Käsk lobi jure ja ütles: Weiksed ollid kündmas ja emma-eeslid sömas ommas paikus.
15. Siis tullid Seba-rahwas peäle ja wisid neid ärra, ja löid need poisid mahha moõga terraga; ja minna ollen agga üks ärrapeäsnud sulle sedda toma teäda.
16. Se olli alles räkimas, siis tuli jo teine ja ütles: Jummal tulloke langes taewast mahha, ja sütis puddolojuksed ja need poisid põllema, ja lõppetas neid ärra; ja minna ollen agga üksi ärrapeäsnud sulla toma teäda.
17. Se olli alles räkimas, siis tuli teine ja ütles: Kaldea-mehhed teggid kolm hulka ja tullid keigelt poolet kamelide peäle ja wisid neid ärra ja löid poisid moõga terraga mahha; ja minna ollen agga üksi ärrapeäsnud sulle toma teäda.
18. Se olli alles räkimas, siis tuli teine ja ütles: So poiad ja so tütreid ollid sömas ja wina jomas omma wannema wenna koias,
19. Wata, siis tuli suur tuul kõrwe poolt ja putus se koia nelja nurgasse, et se mahhalanges nende noorte meeste peäle, et nemmad ärrasurrid; ja minna ollen agga üksi ärrapeäsnud sulle toma teäda.
20. Siis tousis lob ülles ja kärristas omma kuu löhki ja leikas omma pea paljaks ja heitis mahha Ma peäle ja kummardas,
21. Ja ütles: Allasti ollen ma omma emma ihhust wäljatunud, ja lähhan allasti jälle siina taggasi; Jehowa on annud ja Jehowa on ärrawötnud: Jehowa nimmi olgo kidetud.
22. Keige se asja sees ei teinud lob mitte patto, ja ei annud Jummalale ühtegi jölledusse süüd.

2. Peatük.

Sadani, lobi, ja temma naese, ja sõbrade wiis ja nou.

1. Ja üks pääw olli, kui Jummal lapsed tullid seisma Jehowa ette, siis tuli ka Sadan nende sekka Jehowa ette seisma.
2. Ja Jehowa ütles Sadana wasto: Kust sa tuled? ja Sadan wastas Jehowale ja ütles: Ma tullen möda maad hulkumast ja sedda läbbikäimast senna ja tenna.
3. Ja Jehowa ütles Sadana wasto: Kas sa olled tähhele pannud mo sullast lobit? sest temma sarnast ei olle siin maal, ta on üks täieste wagga mees ja öiglane, kes Jummalat kardab ja tagganeb kurjast ärra, ja peab weel kinni ommast täiest waggadussest, ja sa olled mind kihhutanud temma wasto, et ma tedda ilma-asjata piddin ärraneelma.
4. Ja Sadan wastas Jehowale ja ütles: Nahk nahha eest, ja keik, mis mehhel on, annab ta omma hinge eest.

5. Et pista wahhest omma kät ta külge ja putu temma luusse ja lihhasse; katsu kas ta sind jummalaga ei jätta so su sisse.
6. Ja Jehowa ütles sadana wasto: Wata, ta on so kä; jätta agga temma hing rahhule.
7. Ja Sadan läks wälja Jehowa palle eest, ja löi lobit kurja paisedega temma jalla tallast ta pea-lani.
8. Ja ta wöttis ennesele ühhe potti-tükki, sellega ennast kapida; ja temma istus tuhha sees.
9. Ja temma naene ütles temmale: Kas sa weel ommast täiest waggadussest kinnipead? kida ikka peäle Jummalat ja surre ommeti ärra.
10. Agga ta ütles temma wasto: Sa rägid kui üks neist jölledaist naesist rägiwad; peame meie siis sedda head Jummalat käest ükspäines wastowõtma, agga sedda kurja ei peaks meie mitte wastowõtma? keige se asja sees ei teind lob mitte patto omma uledega.
11. Kui lobi kolm söbra kuulsid keik sedda kurja, mis ta peäle ollid tulnud: siis tullid nemmad iggamees omast paigast, Eliwas Temani-mees, ja Pildad Suhhi-mees ja Sowar Naamati-mees; ja nemmad tullid ühtlase kokko et nemad piddid minnema, ärda melega temmaga räkima ja tedda trööstima.
12. Ja kui nemmad emalt ommad silmad ülestötsid ja tedda mitte ei tunnud; siis tötsid nemmad omma heäle ja nutsid, ja kärristasid iggamees omma kue löhki ja külwasid tuhka omma peade peäle wasto taewast.
13. Ja istusid temmaga maas seitse päwa ja seitse ööd, ja ükski ei lausnud temma wasto sannagi, sest nemmad näggid, et se wallo wägga suur olli.

3. Peatük.

lobi kannatamatta meel ja könne.

1. Pärrast sedda teggi lob omma su lahti ja wandus ärra omma sündimisse päwa.
2. Ja lob hakkas räkima ja ütlema:
3. Kaddugo se pääw, millal ma ollen sündinud, ja se ö, millal ööldi: Üks poeglaps on lodud.
4. Sago se pääw otse pimmedaks, ärgo holigo Jummal üllewelt sest mitte, ja ärgo paistko walgus temmale.
5. Pimmedus ja surma-warri tehko sedda roppuks, pilwed katko sedda kui telk; must uddo, mis päwal touseb, tehko temmale hirmo.
6. Must pimme wötke se ö kinni; ärgo sago ta mitte römo aasta päwade seas, ärgo tulgo ta mitte kude arrusse.
7. Wata, sesamma ö olgo üksik, ärgo tulgo öiskaminne temmale.

8. Wandugo sedda ärra need, kes päwa ärraneedwad, kes walmis on krokodilli ärratama.
9. Sago need tähhed mis temma puhte aial näikse, pimmedaks: ootko ta walget, ja ärgo sago ta mitte, ja ärgo sago ta koido-pire nähha.
10. Sepärrast et ta ei olle mo emma ihho ukseid kinnipannud, et ta sedda waewa olleks mo silma eest warjule pannud.
11. Mikspärrast ei olle ma lapse-kotta ärrasurnud? miks ei olle ma hinge heitnud, kui ma ihhust wäljatullin?
12. Mikspärrast joudsid põlwed mo ette, ja mis tarwis ollid rinnad? et ma piddin imēma.
13. Sest nüüd maggaksin ma maas ja seisaksin rahho: ma maggaksin, siis olleks mul hingaminne,
14. Kunningattega ja ma-ilma nou-andjattega, kes paljaks tehtud kohhad ennestele üllesehhitasid;
15. Ehk würstidega, kennel kulda on, kes ommad koiad hõbbedaga täitwad.
16. Ehk et ma teps ei olleks kui enneaegne lomoke, mis mahhapandud, otsekui need nored lapsed, mis ei saand walget nähja.
17. Senna jätwad öälad tülli teggemist mahha, ja seäl hingawad, kes kange tö läbbi rammaks läinud.
18. Need, kedda kinnipeti, on hopis seäl rahhul, nemmad ei sa kuulda sundia seält.
19. Pissokessed ja sured on seäl ühhesuggused, ja sullane on ommast issandast lahti.
20. Mikspärrast antakse waewalissele walgust, ja ello neile, kelle hinges kibbedus on?
21. Kes surma ootwad, ja sedda polle mitte, ja kes sedda ülles kaewaksid enneminne kui mahhapandud warrandussed.
22. Kes üpres wägga römustawad, kel römustus on, kui nemmad hauda leidwad.
23. Miks antakse ello selle mehhele, kelle te on warjul, ja kelle ümber Jummal willetsusse aeda teinud.
24. Sest mo öhkaminne tulleb, enne kui ma leiba wöttan, ja mo oigamissed wolawad kui wessi.
25. Sest ma tundsin suurt hirno, ja se on ka mo kätte tulnud, ja mis ma kartsin, se on mulle sanud.
26. Mul ei olnud weel mitte waikist egga rahhulist asja, egga hingamist, siis tullu uus tülli.

4. Peatük.

Eliwa essimenne könne lobi häddast.

1. Siis hakkas Temani-mees räkima ja ütles:
2. Kas kegi julgeks sanna öölda so wasto, et sa jo olled ärratüddind? agga kes woib räkimatta seista?
3. Wata, sinna öppetasiid mitto ja kinnitasid lödward käed;
4. So kõnned töstsid sedda ülles, kes kommistas, ja nötkuward pölwed teggid sa tuggewaks.
5. Et hädda nüüd sinno kätte tulleb, siis tüddid sa ärra; et se sinnusse putub, sest tunned sa hirmo.
6. Eks so Jummal- kartus polle sinno lotus? ja so laitmatta wisid so otus?
7. Et mötle, kes on se kes ilmasüta on hukka läinud? ja kus on öiglased ärrakautud?
8. Nenda kui ma ollen näinud, et need kes tühja kündwad, hukka sanud ; ja kes waewa külwanud, leikawad sedda ka.
9. Jummal öhhust sawad nemmad hukka, ja temma wihha waimust sawad nemmad otsa.
10. Loukoera möiraminne ja tömmu loukoera heäl, ja noorte loukoerte hambad sawad pihhuks katki.
11. Wanna loukoer saab hukka, et ep olle saki, ja hirmsa loukoera kutsikad peawad ühhest ärralahkuma.
12. Ja sallaja on mo kätte sanna sanud, ja kumminat on mo körw sest kuulda sanud:
13. Kui ma olin mitmesugguses möttes ö näggemiste pärrast, kui raske unni inimeste peäle langeb;
14. Siis tulli mo liggi hirm ja wärristus, ja hirmutas keik mo lukondid ärra.
15. Ja üks waim läks mo silmist möda, ta panni mo ihho karwad püsti seisma.
16. Ta seisis seäl, agga ma ei tunnud ta teggomodo, üks kuio olli mo silma ees, waikne assi olli, ja ma kuulsin ühhe heäle.
17. Kas waene innimenne öigem on kui Jummal? kas üks mees puhtam on kui se, kes tedda teinud?
18. Wata, omma sullasistki ei ussu ta sedda mitte, ja omma Käskude peäle töstaks Ta jölledusse süüd.
19. Paljo ennam nende peäle, kes soueste hoonte sees ellawad, kenne allus on pörmus, mis mahharöhhutakse enneminne kui koi.
20. Homikkust öhtoni on nemmad russuks pekstud: enne kui kegi tähhele panneb, lähhäwad nemmad hukka iggaweste.
21. Eks olle nende keigeüllem järg, mis nende sees olli, ärrasanud, nemmad surrewad ärra, agga ilma tarkusseta.

5. Peatük.

Eliwas könneleb weel ikka.

1. Et hüa, kas on kegi kes sulle kostab? ja kelle pole pühhade seast tahhad sa ennast pöördä?
2. Sest meletumat tappab melepahhandus, ja kaddedus surretab rummalat.
3. Ma näggin ühhe meletuma, kes olli juurdunud, agga ma wandusin temma ello-asset ärra äkkitselt.
4. Temma lapsed on kaugel önnistussest ärra, ja neid röhhutakse mahha wärrawas, ja ükski ei peästa neid ärra.
5. Selle leikust sööb näljane ärra ja wöttab sedda ärra kibbowitsa aiast sadik, ja mörtsukkad ahmiwad ärra nende warrandust.
6. Sest põrmust ei tulle willetsus wälja, ja mullast ei touse waew.
7. Sest innimenne on sündinud waewaks, otsego sütteseddemed wötwad ülleslenda kõrgesse.
8. Agga ma tahhan nüüd Jummalat nouda, ja omma könne Jummal pole pöördä,
9. Kes sured asjad teeb, mis ei woi ärramoista, ta teeb imme-asjad, mis ei woi ülles arwada.
10. Kes wihma annab Ma peäle ja sadab wet ulitsatte peäle.
11. Et ta allandlikkud panneb kõrgesse, ja kurwad saaksid üllendatud önnistusse läbbi.
12. Kes kawwalatte mötlemised tühjaks teeb, et nende käed ei woi tehja tössist asja.
13. Kes targad kinniwöttab nende kawwalusse sees, et sallalikkude nou lähhäb ülle Pea ülle kaela.
14. Et nemmad päwa aeges tulleswad pimmedusse wasto, ja louna aial kässikauo katsuwad otsego öse.
15. Nenda peästab ta sedda waest möögast ja nende suust, ja selle wäggewa käest:
16. Siis on alwal otus, ja köwwer meel peab omma suud kinnipiddama.
17. Wata, wägga önnis on se innimenne, kedda Jummal nomib; sepärrast ärra põlga mitte selle Keigewäggewama karristust.
18. Sest temma sadab wallo, agga seub hawad kinni; ta peksab waeseks, agga temma käed parrandawad.
19. Kue ahhastusse seest peästab ta sind ärra, ja kui seitsmes kä, ei pea ei middagi kurja sinnusse puutma.
20. Nälgas lunnastab ta sind surmast, ja söas mööga käest.
21. Kelepeksmisse eest pead sa sama eest ärrapuggeda, ja mitte ärraraiskamist kartma, kui se tulleb.

22. Ärraraiskamisse ja tühjal aial woid sa naerda, ja sinna ei karda siis metsellajaid.
23. Sest sul on ka rahho seädus kiwwidega wäljal, ja metsalistel on rahho sinnoga.
24. Siis saad sa tunda, et so maias on rahho; kui sa omma ello-asseme järrele watad, siis ei te sa mitte patto.
25. Ja saad teäta, et so suggu paljo on, ja so sugguwössä kui rohhi Ma peäl.
26. Sa lähhad wägga ellatand hauda, otsego nabra üllestehhakse ommal aial.
27. Wata, sedda olleme meie järrele urinud, nenda se on; kule sedda ja wötta sinna sedda ennesele tähhele panna.

6. Peatük.

lob wastab ennese eest Eliwa könne peäle.

1. Siis wastas lob ja ütles:
2. Oh kui mo melehaigus saaks öiete ülleswagitud, ja mo õnnetus ühtepandud waekausede peäle:
3. Töest se olleks nüüd raskem kui liiw, mis merre äres, sepärrast on need mo sannad ärraneelnud.
4. Sest selle Keigewäggewama noled on mo sees, nende wihha joob mo waim ennese sisse, Jummal kohkutamissed tullewad kui wäehulgaga mo peäle.
5. Kas mets-esel hir nub nore rohho peäl? kas härg inniseb omma sulbi jures?
6. Kas magge roog süakse ilma solata? kas on maggo juusto wee jures?
7. Mo hing ei wötta neisse sannusse putuda, need on mulle kui läge leib.
8. Kes annab, et tulleks mis ma pallun! et Jumal annaks, mis ma otan!
9. Kui Jummal ettewöttaks mind mahharöhhuda, ja peästaks omma kät lahti ja leikaks mo ello ärra.
10. Sest se olleks weel mo troost, kui ma tuimaks saaksin ommas wallus, kui ta armo ei annaks: sest ma polle pühha lunnastaja sanno mitte ärrasalganud.
11. Mis on mo rammo, kui ma weel tahhaksin odata? ja mis olleks mo ots, kui ma omma ello weel tahhaksin pitkendada?
12. Kas mo rammo on kui kiwwide rammo? kas mo lihha on waskne?
13. Eks olle nenda, et mul abbi ep olle mo sees? ja tössine assi on mo jurest ärralükkatud.
14. Sellele, kes ommast söbrast ärralahkub, on se üks tigge assi, ja se jättab mahha kartust selle Keigewäggewama eest.
15. Mo wennad tewad pettust kui jöggi, ja lähhäwad möda kui jöggede oiad.
16. Kes külma pärrast kurwad, neid kattab weel lummi.
17. Sel aial kui nemmad pallawat tundwad, löpwad nemmad ärra: kui nemmad sojaks sawad, siis kadduwad nemmad omma assemelt ärra.

18. Nende tee-raad käiwad ristati poigite, nemmad lähwad tühja ja kadduwad ärra.
19. Nemmad waatsid Tema tee-raddade peäle, Seba tee-käimiste järrele ootsid nemmad.
20. Nemmad on häbbenenud, et iggamees se peäle lotis; nemmad said siñna, agga nemmad said häbbi sisse.
21. Sest nüüd ollete selle lobi jures; teie näte hirmo ja kardate.
22. Ons nenda, et ma ollen üttelnud: Andke mulle ja kinkige mo eest ommast warrandussest.
23. Ja peästke mind waenlase käest, ja luñnastage mind wägga waljude käest.
24. Öppetage mind, siis tahhan ma wait olla, ja andke mulle moista, mis ma ollen eksinud.
25. Kuida on öiglase mele sannad kibbedad? ja kuida woib kegi teie seast ikka peäle mind nomida?
26. Kas teie mötlete mo sannad nomida? ja kas selle kõñned kes raiskus, on tule kätte räkitud?
27. Kas tahhate naese lapse peäle lasta middagi langeda, ja omã söbra wasto auko kaewada?
28. Ja nüüd wotke ette, wadage mo peäle, siis sate nähha, kas ma walletan.
29. Et katske jälle, ärgo olgo teil köwwerust, ja katske ta jälle, siis on mo öigus seäl.
30. Kas mo kele peäl on köwwerus? eks mo su-laggi ei peaks ärratundma, mis äppardussed on.

7. Peatük.

Waewalinne elloluggu siin silmas.

1. Eks waesel innimessel ei olle otsekui söddimisse waewa Ma peäl? ja eks ta päwad olle kui palgalisse päwad?
2. Otsego sullane iggatseb päwa warjo, ja kui palgalinne otab omma tö palka:
3. Nenda ollen ma tühjad kuud ennese pärris-ossaks sanud, ja waewalised ööd on mo kätte arwatud.
4. Kui ma maas olin ja mötlesin: Millal saan ma üllestöusta, ja millal öhto otsa saab? siis olli mul kül sedda pöörlemist puhtest sadik.
5. Mo lihha on ussidega ja kui mulla kammaraga kattetud; mo nahk on urmane ja sant peält nähha.
6. Mo päwad on kermemad kui süsti-pu, ja on ärralöppend, et ei olle lotust.
7. Mötle, et mo ello on üks tuul, ei sa mo silm jälle head nähha.
8. Selle silm, kes mind nüüd nääb, ei sa mind ennam nähha: kui so silmad mo peäle waatwad, siis ep olle ma teps siin.

9. Pilw kaub ja lähhäb omma teed: nenda ei tulle se ülles, kes allalähhäb hauda.
10. Ei se tulle ennam taggasi omma kotta, ja temma asse ei tunne tedda ennam.
11. Ei ma tahha ka mitte omma suud keelda; ma tahhan räkida omma waimo ahastusses, ma tahhan kõnnelda omma hinge kibbedusses.
12. Ollen ma merri ehk wallaskalla? et Sa wahti mo wasto panned.
13. Kui ma mötlen: Mo säng peab mind trööstima, mo wodi peab middagi kandma mo kaebdussest:
14. Siis ehmatad Sa mind ärra unne-näggudega ja teed mulle hirmo näggemistega.
15. Ja mo hing tahhaks, et ta saaks ärra kägistud, surma enneminne, kui mo lukondid nähja.
16. Ma tüddin ärra, ei ma woi iggaweste ellada; seisa minnust rahho, sest mo päwad on otse tühhised.
17. Mis on waene innimenne, et Sa tedda sureks pead, ja et Sa tedda tähhele panned?
18. Ja olled tedda katsumas igga homõiko, ja wöttad tedda kiusada igga silmapilkmissesse aial.
19. Kui kaua ei tahha Sa mitte mo peält ärrawadata? Sinna ei jä minnust jälle, senni kui ma omma sülge woiksin sisseneelda.
20. Ma ollen patto teinud, mis ma sulle woin tehja, oh Sa innimesse hoidja? mikspärrast olled sa mind pannud ennesele märgiks, et ma issiennesele koormaks ollen.
21. Ja miks Sa ei anna andeks mo ülleastmist? ja miks Sa ei lasse mo üllekohhut mödaminna? sest nüüd lähhän ma mulda maggama, ja Sa otsid mind aegsaste, ja mind ei olle teps.

8. Peatük.

Pildad kiusab lobi kangeste.

1. Ja Sua-mees Pildad wastas ja ütles:
2. Kui kaua tahhad sa nisuggused kõnned räkida? ja kui kaua peawad so su sannad kui ühhe hooplikko tulikad kõnned ollema ?
3. Kas Jummal peaks kohhut kõwweraks teggema? ja kas se keigewäggewam peaks öigust kõwweraks pöörma?
4. Kui so lapsed temma wasto patto teinud, siis on Ta neid saatnud nende ülleastmisse kätte.
5. Kui sinna wöttaksid Jummalat aegsaste otsida ja se keigewäggewama allandlikkult palluda;

6. Kui sa olled selge ja öiglane; kül Ta nüüd tõeste ärkaks ülles sinno pärrast; ja sataks rahho so ello-assemble, kus öigus sees.
7. Ja et so hakkatus olleks wähha, siiski saaks so wiimne põlli wägga kossuma.
8. Sest küssi agga endisse põlwe rahwa käest ja wötta nende wannematte luggu hästi järrele urida.
9. Sest meie olleme hillisest aiast; ja ei tea middagi, sest meie päwad on üks warri Ma peäl.
10. Eks need ei woi sind õppetada ja sulle räkida, ja ommast süddamest kõnnesid wäljatua.
11. Kas kõrkias sureks kaswab, kus ei olle mudda? kas aso-rohhi kossub, kus ep olle wet?
12. Kui need asjad alles haljad on, eks neid ärra ei nideta? ja kuiwawad ärra ennekui keik mu rohhi.
13. Nenda käib keikide kässi, kes Jummalat ärraunnustawad, ja sallalikko lotus lähhäb hukka.
14. Et temmale tüddimus tulleb temma halbist lotussest, ja se on kui ömblikko wörk, mis peäle ta lodab.
15. Ta toetab ennast omma koia peäle, agga se ei jä seisma; ta hakkab kül temmasse kinni, agga ei sedda kinnita.
16. Ta on haljas enne päwa tousmist, ja temä wössud kaswawad laiale ta aedas.
17. Temma jured aiawad ennast ristati ja poigite kiwwi-kangro sisse, temma saab kiwwised kohhad nähha.
18. Kui tedda ärraneeltakse ta assemelt, siis salgab se tedda ärra ja ütleb: Ei ma polle sind näinud.
19. Wata, se rööm tulleb temma wisist, ja teised kaswawad mullast ülles.
20. Wata, Jummal ei põlga sedda mitte ärra, kes täieste wagga, ja tiggedatte kätte ei hakka Ta kinni.
21. Kunni Ta sinno su naermissegä täidab ja so uled öiskamissegä.
22. Kes sind wihkawad, need peawad häbbiga ennast katma, ja öälatte maia ei olle teps.

9. Peatük.

lobi wastus Pildadi wasto.

1. Ja lob wastas ja ütles:
2. Ma tean tõeste, et se nenda on, ja mis peaks waene inimenne öige ollema Jummal wasto?
3. Kui Temmal se meel olleks temmaga öiete waidelda, siis ei woiks innime Temmale wastada ei mitte ühheainsa sanna peäle tuhhande seast.

4. Ta on tark süddamest ja tuggew rammust, kes woib Temma wasto kowwa olla ja rahhule jäda?
5. Kes mäggeseid assemelt ärranihhutab, et nemmad ei tunnege, kes neid ommas wihhas ümberlööb.
6. Kes maad pañeb likuma temã assemelt ärra, et ta sambad wabbisewad.
7. Kes kässib päikest, et se ei pea tousma, ja tähtede ette otsego pitseri panneb.
8. Kes taewa üksi wäljalautab, ja kõnnib merre kõrge paikade peäle.
9. Kes teeb wankri-warda- ja Söäla-tähhed ja louna-pooltsed tähtede assemed.
10. Kes sured asjad teeb, mis ei woi ärramoista, ja imme-asjad mis ei woi ärraarwada.
11. Wata, Ta lähhäb minnust möda, ja ma ei nä sedda mitte; ja käib teises paikas, ja minna ei tunnege Tedda.
12. Wata, Temma kissub käest ärra, kes woib tehja, et Ta taggasi annab? kes woib Temma wasto üttelda: Mis Sa teed?
13. Jummal ei wötta omma wihha mitte taggasi, temma alla peawad ennast allandama torredad abbimehhed.
14. Paljo wähhem woin minna Temãle wastada, ehk ma ka wöttaksin ommad sannad ärrawallitseda Temma wasto;
15. Et minna, kui ma öige olleksin, ei woi mitte wastada: ma tahhaksin allandlikkult omma kohtomoistia palluda.
16. Et ma kül ollen hüüdnu, ja temma on mulle wostanud; ei ma siiski ei ussu, et Ta nüüd mo heäle wöttaks kuulda.
17. Sest et Ta mind kange tulega mahha röhhub ja mulle paljo hawo teeb ilmaasjata.
18. Ei Ta anna mulle hingada, sest Ta täidab mind kibbeda walloga.
19. Kui siin rammo maksaks, wata, siis on Ta tuggewam: ja kui kohhus maksaks, kes wöttab mind temmaga kohtusse kutsuda?
20. Kui ma tahhaksin öige olla, siis moistaks mo su mind hukka; olleksin ma täieste wagga, siis moistaks Ta mind pöratse ollewad.
21. Olleksin ma täieste wagga, ei ma peaks omma hinge mitte tundma, ma peaksin omma ello ärrapölgama.
22. Se on se ainus assi, mikspärrast ma räkinud: Ta teeb otsa selle peäle, kes täieste wagga, ja kes öäl on.
23. Kui raske nuhtlus äkkitselt surretab, siis irwitab Ta nende kiusatust, kes ilmasüta.
24. Maad antakse öäla kätte, selle kohtowannematte silmad kattab Ta kinni; kui nüüd ep olle Jummal se, mis suggune teine siis?
25. Ja mo päwad on kermemad olnud kui üks jooksia, nemmad on ärrapöggenend, ei olle nemmad head näinud.
26. Nemmad on mödaläinud kui kerged laewad, kui kotkas lennab söda peäle.

27. Kui ma mötlen: Ma tahhan omma kaebdust ärraunnustada, ma tahhan omma kurwa näo mahhajätta ja ennast kerkitada:
28. Siis kardan ma keige omma wallo pärrast; ma tean, et Sa mind mitte ei arwa ilma süta ollewad.
29. Minna ollen öäl, mikspärrast pean ma tühja waewa näggema ennast wabbandades?
30. Kui ma ennast lumme weega lopputaksin ja pesseksin ennast puhtaks omä kätte sebiga:
31. Siis pistaksid sa mind sombi auko, et mo rided mind hirmsaks teeksid.
32. Sest Jummal ei olle mitte mees kui minna, et ma temmale woiksin wastada, et meie ühtlase kohtus peaksime käima.
33. Ei olle wahhemeest meie wahhel, kes omma kät meie mollematte wahhele panneks.
34. Saatko Ta omma witsa mo peält ärra, ja ärgo tehko temma hirmutaminne mulle mitte hirmo.
35. Siis woiksin ma räkida, ja ei kartaks Tedda mitte; sest minna ei olle mitte nisuggune ennese melest.

10. Peatük.

lob rägib Jehowaga, palludes: ta tunnistab ülles, mis Jehowa temmale head teinud, ja kaebab omä hädda.

1. Mo hingel on tüddimus mo ellust, ma tahhan omma kaebdust ennesele jätta, ma tahhan räkida omma hinge kibbedusses.
2. Ma tahhan Jummal wasto öölda: Ärra moista mind mitte hukka; anna mulle teäda, mikspärrast Sa minno wasto kowwaste waidled.
3. Ons hea so melest, et Sa liga teed, et Sa põlgad omma kätte tö ja öälatte nou heaks kidad?
4. Ons sul lihhalikkud silmad? kas siña nääd kui waene innimenne nääb?
5. Ons sinno päwad kui waese innimesse päwad? ons sinno aastad kui mehhe aastad?
6. Et sa mo üllekohto üllesotsid ja mo patto tagganouad.
7. Se on sulle teäda, et ma ei olle öäl, ja ükski ep olle, kes so käest ärrapeästab.
8. So käed on mind sure holega walmistanud ja mind teinud; ühtlase ümberringi, ja nüüd nelad Sa mind ärra.
9. Et mötle, et Sa mind olled teinud kui soue, ja wiid mind jälle pörmusse.
10. Eks Sa mind olle kui pima kurnanud ja kui juusto lasknud wannuda?
11. Nahha ja lihhauga olled Sa mind katnud, ja lukontide ja soontega olled Sa mind ühtepannud.

12. Ello ja head olled Sa mulle teinud, ja so üllewaatminne hoiab mo waimo.
13. Ja need asjad olled Sa omma süddamesse tallele pannud, ma tean siiski, et se on sulle teäda.
14. Kui ma ollen patto teinud, siis hoiad Sa mind kinni, ja Sa ei arwa mind mitte ilmasüta ollewad mo üllekohto pärrast.
15. Kui ma öäl olnud, hädda mulle! ja kui ma öige olnud, ei julge ma omma Pead üllestösta: sago sulle sest kül et ma häbbi naeruks sanud, ja wata mo willetusse peäle.
16. Sest se willetsus kaswab sureks, Sa aiad mind tagga kui tömmo loukoer, ja teed jälle immet moga.
17. Sa tood ikka ueste ommad tunnistus-mehhed mo wasto, ja kaswatad omma melepahhandust mo wasto, willetsusse wahhetamissed ja suur waew on mo kallal.
18. Agga mikspärrast olled Sa mind lapsekoiast wäljatonud? oh et ma olleksin hinge heitnud! et ei ühhegi silm mind olleks nähha sanud;
19. Siis olleksin ma nenda kui ei olleks ma ilmas olnud; ehk olleks mind emma-ihhust hauda widud.
20. Eks mo päiwi olle pissut? sepärrast seisa rahho; ja jä minnust jälle, et ma nattuuke woiksin ennast kerkitada.
21. Ennego ma ärralähän ja ei sa taggasi tulles, ennego ma lähän pimmedusse ja surmawarjo male;
22. Senna male kus suur pimme otsego must pimmedus, kus surmawarri, ja ei olle ühtegi korra pärrast, ja kus paiste on otsego must pimme.

11. Peatük.

Sowar panneb lobi wasto omma kõnnega.

1. Ja Sowar Naama-mees wastas ja ütles:
2. Eks peaks wastatama ni mitme saña peäle? ja kas üks lobba peaks öige ollema?
3. Kas inimessed peawad so tühja juttude jures wait seisma? et sa irwitad, ja ükski ei peaks sulle häbbi teggema.
4. Sest sa ütled: Mo öppetus on selge, ja ma ollen puhhas so silma ees.
5. Siiski agga, kes teeks, et Jummal rägiks ja teeks ommad uled lahti so wasto,
6. Ja annaks sulle teäda tarkusse sallaja asjad, et tössine assi on kahhewörra ennam ; ja sulle olgo teäda, et Jummal wöttab paljo ärraunnustada sinno üllekohtust.
7. Kas sa woid leida, kuidas Jummalat peab ärramoistma? kas sa woid täieste leida, missuggune se Keigewäggewam on?

8. Taewad on kõrged, mis sa woid tehja? se tössine assi on süggawam kui süggawamad makohhad, mis sa woid ärrateäda?
9. Selle moöt on pitkem kui Ma ja laiem kui merri.
10. Kui ta mödalähhäb ja kinnipanneb, ehk kui ta kokkokoggub, kes tedda siis woib taggasi sata?
11. Sest temma tunneb tühjad inimessed, ja nääb nende nurjatuma tö, ja ei panne sedda tähhele.
12. Ja moistmatta mees on süddamik, ja innimenne sünnib ilmale kui mets-eesli wars.
13. Oh kui sa omma süddant olleksid walmistanud ja lautaksid ommad käed laiale temma pole.
14. Kui tühhi tö so kä on, sada sedda kaugele ärra, ja ärra lasse oma maiadesse mitte köwwerust jäda.
15. Sest siis woid sa ommad silmad üllestösta ilma wiggata, ja saad tuggewaks, ja sul ep olle tarwis karta.
16. Kül sinna sedda waewa ärraunnustad, ehk mötled selle peäle, otsego wee peäle, mis möda joosnud.
17. Ja so ello-aeg touseb selgeminne kui louna aeg; suur pimmedus saab sulle kui homõiko walgus.
18. Siis woid sa se peäle julge olla, et lotus on; ja ehk sa kül häbbi sisse sanud, siiski saad sa julgeste maggada.
19. Ja kui sa saad mahhaheitnud, siis ei olle ükski kes pelletab, ja paljo wötwad sind allandlikkult palluda.
20. Agga öälatte silmad löppewad ärra, ja pöggenemisse koht kaub nende eest ärra, ja nende lotus on kui hinge aur.

12. Peatük.

lob kostab ennese eest omma söbrade wasto.

1. Ja lob wastas ja ütles:
2. Tössi se on, et teie öiete ollete rahwas, ja teiega surreb tarkus ärra.
3. Mul on ka südda nenda kui teilegi, ei minna lange mitte teie eest mahha; ja kennel ei olle mitte nisuggused kõnned teäda ?
4. Ma ollen kui se, kes omma liggimessele naeruks, kes Jumõala pole hüab, ja Ta kuleb tedda; naeruks on ikka se öige, kes täieste wagga.
5. Ta on kui ärrapöltud törwane holetuma möttes, ta seisab siin naeruks neile, kes jallaga liuguwad.
6. Ärraraiskajatte maiadel on waikne assi, ja wägga julge assi on neil, kes Jummalat wihhastawad, sellel, kes omma käe rammo Jummalaks peab.

7. Et küssi agga ka lojuste käest, kül need sind õppetawad, ja lindude käest mis taewa al, kül need andwad sulle teäda.
8. Ehk poösade käest mis Ma peäl, kül need sind ka õppetawad ja kallad merres wötwad sulle sedda juttustada.
9. Kes on kes keik sedda ei tea, et Jehowa kässi sedda on teinud?
10. Kelle kä keik ellawad hinged on ja igga lihase innimesse waim.
11. Eks körw läbbi ei katsu sanno? ja eks sulagge ei maitse, mis roog temmal on?
12. Tarkus on neil kes wägga ellatand, ja moistus neil kel pitk igga.
13. Temma jures on tarkus ja wäggi, temäl on nou ja moistus.
14. Wata, kui Ta mahha kissub, siis ei sa se mitte üllesehhitud; kui Ta innimesse kinnipanneb, siis ei sa ta mitte lahti.
15. Wata, kui Ta wet kinnipeab, siis kuiwab se ärra, ja kui Ta sedda lahtilasseb, siis lööb se maad ümber.
16. Temma kä on tuggewus ja tössine assi; temma pärralt on se, kes eksib ja se kes eksitab.
17. Ta sadab meelt nouandjatte käest ärra, ja teeb kohtomoistjaid hulluks.
18. Kunningatte karristusse hirmo peästab Ta lahti, ja panneb nende wö wöle.
19. Ta sadab meelt üllematte nouandjatte käest ärra ja teeb tuggewad seggatseks.
20. Ta sadab keelt ärra nende käest kes ustawad ollid, ja wottab wannade tarka meelt ärra.
21. Ta wallab teotust würstide peäle, ja teeb tuggewatte wö lödwaks.
22. Ta ilmutab süggawamad asjad pimmedussest, ja sadab walge ette surmawarjo.
23. Kes rahwast kossutab ja sadab neid jälle hukka; kes rahwast laiale lautab ja juhatab neid.
24. Kes ühhe Ma rahwa peameeste söant ärrawöttab ja sadab neid eksima tühjas paikas, kus ep olle teed.
25. Nemmad käiwad kässikaudo pimmedusses, ja neil ep olle walgust, ja Ta panneb neid eksima kui need, kes joobnud.

13. Peatük.

lob haukutab ueste ommad söbrad: rägib Jehowaga.

1. Wata, keik sedda on mo silm näinud, mo körw on kuulnud ja sedda tähhele pañud.
2. Nenda kui teie teate, tean minna ka; ei ma lange mitte teie eest mahha.
3. Agga ma tahhaksin se Keigewäggewamaga räkida, ja heal meel Jummal ees ommad asjad selgeks teha.

4. Agga teie ollete, kes teist wallet teise külge paikate; teie keik ollete tühjad arstid.
5. Kes teeks, et teie öiete wait olleksite, siis se tulleks teie tarkusseks.
6. Et kuulge mo nomiminne, ja pange tähhele mo ulede waidlemised.
7. Kas tahhate Jumjala eest, mis köwwer on, räkida? ehk temma eest, mis kawwal on, räkida?
8. Kas tahhate temmast luggu piddada? kas teie tahhate Jumjala eest kowwaste waidelda?
9. On se hea, kui ta teid läbbikatsub? kas tahhate tedda narrida nenda kui innimest narritakse?
10. Ta wöttab teid hästi nomida, kui teie tahhate sallaja luggu piddada.
11. Eks temma kõrge au teile hirmo ei te? ja eks temma hirm ei lange teie peäle?
12. Mis teist tulleb mäletada, on tuhha sarnane; teie seljad on soused seljad.
13. Seiske wait minnust, et minna saan räkida, et middagi wallo minnust woiks mödamiña.
14. Mikspärrast pean ma omma lihha omma hammastega ärrawötma, ja omma hinge omma peusse pannema?
15. Wata, kui Ta mind peaks ärratapma, siiski tahhan ma Temña peäle lota; omēti tahhan ma ommad teed Temma ees selgeks teha.
16. Temña on ka mulle ärrapeästjaks; sest se, kes sallalik, ei tulle mitte temma palle ette.
17. Kuulge hästi mo könne, ja omma körwadega, mis ma tahhan täetada.
18. Et wata, ma sean mis kohhus on, ma tean, et ma öige ollen.
19. Kes on se, kes moga tahhab kowwaste waidelda? sest ma pean nüüd wait jäma ja hinge heitma.
20. Omēti ärra te mulle mitte kaks asja, siis ei tahha ma mitte so eest warjule miñna.
21. Sada omña kässi kaugele minnust ärra, ja ärgo tehko sinno hirmutus mulle mitte hirmo.
22. Hüa siis, ja ma tahhan wastada; ehk minna tahhan räkida, ja wasta Sinna mulle jälle.
23. Kui sured on mulle keik üllekohhus ja pattud? añna mulle mo ülleastmist ja mo patto teäda.
24. Mikspärrast pañed sa omña palle warjule, ja arwad mind ommaks waenlaseks?
25. Tahhad Sa ühhe lehhe, mis tulest aetakse, hirmutada ja takkaaiada ärrakuinud kõrre.
26. Sest sa kirjotad mo peäle kibbedad asjad, ja annad mulle pärrida mo nore pölwe üllekohto teud.

27. Ja panned mo jallad pakko, ja panned keik mo te-raad tähhele, ja olled ikka mo kannul.

28. Ja innime saab wañaks kui üks ärramäddanend assi, kui rie, mis koi ärraaiab.

14. Peatük.

Innimeste ello waewalinne ja tühhine luggu.

1. Innimestel, kes naesest sündinud, on lühhikessed ello päwad ja tülli kül.
2. Ta touseb kui lillike ja leikatakse ärra, ja pöggeneb ärra kui warri, ja ei jä mitte seisma.
3. Ommeti teed sa ommad silmad nisugguse peäle lahti, ja wiid mind ennesega kohto ette.
4. Kes woib ühhe puhta sata rojase seest? ei olle ühteainust.
5. Sest temma päwad on jo ärramäratud, temma kude arro on sinno kä, temã seätud aega olled Sa teinud, et ta ei woi se ülle miñna.
6. Siis wota temma peält ärra, et ta lõppeks; kunni temmal hea meel on otsego päilissel ommast päwa tö lõppetussest.
7. Sest puul on lotus; kui tedda mahharaiutakse, siis woib ta jälle ueste wössuda, ja temã wösso ei lõppe mitte ärra.
8. Kui temma juur on Ma sees wannaks läinud, ja temma känd muldas on ärrasurremas;
9. Siis hakkab ta haljandama wee haisust, ja aiab wössad, otsego olleks se istutud.
10. Agga mees surreb ärra ja saab woimatumaks, ja innimenne heidab hinge, kus on temma siis ?
11. Otsekui wessi merrest allaneb, ja jõggi tahhaneb ja kuiwab ärra:
12. Nenda heidab innimenne mahha ja ei touse ülles; sennikui taewas ei olle teps, ei ärka nemmad ülles, egga neid ärrata ülles nende unnest.
13. Kes teeks, et Sa mind surnude paika tallele panneksid, ja warjule, kunni so wihha taggasi pöraks, et Sa mulle seätud aega panneksid, ja siis mo peäle mötleksid.
14. Kui mees surreb, kas ta siin jälle ellusse saab? minna tahhan keik omma sure waewa päiwil lota, kunni tulleb, et mind mudetakse.
15. Hüa mind, siis tahhan ma sulle wastada; kül sul on himmo omma kätte tö järrele.
16. Sest nüüd arwad sa ülles mo sammud; eks sa panne mo patto tähhele?
17. Mo ülleastuminne on otsego pitseriga kinnipandud kukrusse, ja Sinna seud mo üllekohto kimpusse.

18. Agga ka üks mäggi, mis ümberlangeb, laggub ärra, ja kaljo nihhutakse omã assemelt ärra.

19. Wessi sööb kiwwid ärra, Ma muld sadab rohkeste ülles, mis issiennesest temmast ülleskaswab: agga waese innimesse lotust lassed Sa hukka miñna.

20. Kas Sa tahhad ikka wäggise woimust ta peäle wõtta, kunni ta omma teed lähhäb? sa mudad temã teggomodo ja lassed tedda ärramiñna.

21. Ehk temma lapsed auustakse, siis temma ei teagi; ehk nemmad on alwad, siis ta ei tunnegi neid.

22. Temma lihha agga tunneb wallo temma ennese pärrast, ja temma hing leinab temma ennese pärrast.

15. Peatük.

Eliwa teine kõnne.

1. Ja Eliwas Temani-meese wastas ja ütles:

2. Kas tark mees peab wastama tule sarnatse moistussega, ja omma kõhto täitma homõiko tulega?

3. Et ta tahhab selgeks teha sannadega, mis ei kõlba, ja kõnnetega, misga ta kasso ei sada.

4. Tõest sa teed jummalakartust tühjaks, ja wähhendad süddame-palwe Jummalaees.

5. Sest sinno su õppetab so üllekohhut, ja sa wallitsed ennese kawwalatte keelt.

6. So su moistab sind hukka ja ei mitte minna, ja so uled wastawad so wasto.

7. Olled sa essimenne innimeste seast sündinud ja enne mäekinkusid sünnitatud?

8. Kas sa Jummalasallaja nou-piddamisses middagi kuulnud, ja tahhad tarkust wähhendada?

9. Mis sa tead, mis meie ei peaks teadma? mis sa moistad, mis ei peaks meie kä ollema?

10. Nihästi hallid kui muud wägga ellatand mehhed on meie seas, kes üllemad on ea polest kui sinno issa.

11. Ons Jumala trööstimisses wähha so melest? ja ons Temã se sanna kinnikatnud so jures?

12. Kuhho so südda sind weab? ja kuhho so silmad sihhiwad?

13. Et sa omma waimo Jummalawasto pörad, ja aiad ommast suust kõnned wälja.

14. Mis on waene innimenne, et ta peaks selge ollema? ja et se peaks õige ollema, kes naesest sündinud.

15. Wata, omma pühhad kä ei ussu ta sedda mitte ollewad, ja taewad ei olle selged temã melest.
16. Paljo wãhhem üks, kes hirmsaks sanud ja haisema läinud, se mees kes kõwwerust joob kui wet.
17. Ma tahhan sulle ülleskulutada, kule mind; ja sedda ollen ma näinud, ja tahhan sedda juttustada.
18. Mis targad mehhed teãda andwad, ja ei olle mitte ärrasalganud, mis nemmad omãst wannemist kuulda sanud.
19. Neile üksi on se Ma antud, ja woõras ei olle nende seas käinud.
20. Öäl waewab ennast keige ello aia, ja aastade arro on selle eest ärrapettitud, kes wägga walli on.
21. Selge hirmo heäl on temã kõrwus; rahho aial tulleb ärraraiskaja temma peäle.
22. Ei ta ussu mitte, et ta saab jälle taggasi pimmedussest, ja ta on ärranãhtud moõgale.
23. on ulkumas leiwa pärrast, kus sedda ial on ; ta teab, et pimmedusse pääw temma kätte on walmistud.
24. Ahhastus ja hädda wõtwad temãle hirmo teha; se wõttab wäggise woimust ta peäle kui kuningas, kes on walmis taplusseks.
25. Sest ta sirrutab omma kät wälja Jummalasta wasto, ja tahhab kui mees olla selle Keigewäggewamasta wasto.
26. Ta jookseb Temma wasto kael püsti, omma paksude kõrge kilpidega.
27. Et ta ommad silmad omma raswaga kattab, ja kaswatab mao-raswast sissekonna ümber.
28. Ja ellab liñnade sees, mis on ärrakautud, koddade sees, kus ei ellata sees, mis kiwwiwarreks walmistud.
29. Ei ta jä rikkaks, ja temma warrandus ei kesta kauaks, ja nende suur ön ei sa eddasi Ma peäl.
30. Temã ei lahku pimmedussest ärra, temma sugguwõssa kõrwetab tulle-leek ärra, ja Temã (Jummalasta) su waimo läbbi peab ta lahkuma.
31. Ärgo lootko tühja peäle se, kes eksitud, sest tühhine assi saab temmale tassumisseks.
32. Enne temma aega tulleb se temma kätte, ja temma oksad ei haljanda mitte.
33. Ta aiab wäggise ommad küpsmatta kobbarad mahha kui winapu, ja wiskab ommad öied mahha kui öllipu.
34. Sest sallalikkude selts peab üksikuks jäma, ja tulloke põlletab ärra nende maiad, kes melehead wõtwad.
35. Ta on käima peäle sanud kurja mõttega, ja toob tühja tööd ilmale; ja nende ihho walmistab kawwalust.

16. Peatük.

lob kostab teist korda ennese eest Eliwa wasto.

1. Ja lob wastas ja ütles:

2. Ma ollen paljo seddasuggust kuulnud; teie ollete keik ühhed waewalissed trööstiad.

3. Kas need tule sarnatsed sannad sawad wahhest otsa? ehk mis teeb sulle kibbedat, et sa wastad?

4. Minna tahhaksin ka räkida kui teie; kui teie hing olleks minno hinge assemel, tahhaksin ma teie wasto sanno ühtepanna ja omã Pea wangutada teie pärrast.

5. Ma tahhaksin omma suga teid kinnitada, ja mo su peaks mo uled keelma ärda melega räkimast.

6. Kui ma rägin, ei jä mo wallo mahha; ja kui ma rahho seisan, mis wallo lähhäb minnust ärra?

7. Nüüd on Jumãl töest mind ärrawässitanud: Sa olled keik mo seltsi ärrahäwwitanud.

8. Ja olled mind korrulisseks teinud, se on mulle tunnistajaks sanud, ja mo lahjus paistab mo ette, ta wastab mo silmi.

9. Temã wihha on mind kisknud ja ta wihkab mind, ta kirristab omãd hambad mo peäle; ta lasseb ommad silmad wallusaste mo peäl käia kui mo waenlane.

10. Nemãd aiawad suud mo wasto laiale lahti ja löwad teotamisega mo louad, nemmad kogguwad hulgaliste mo wasto ühtlase.

11. Jummal on mind kinniannud ühhe winkia kätte ja kukkutab mind öälatte kätte.

12. Mul olli waikne assi, ja Ta on mind löhki aianud, ja on mo kuklasse kinnihakkand ja mind lommaks peksnud, ja on ennesele mind märgiks üllespannud.

13. Temã küttid piirwad mo ümber, Ta löhhub mo nerud ja ei anna armo, Ta wallab mo sappi Ma peäle mahha.

14. Ta tulleb wäggise mo peäle hoop hobi peäle, Ta jookseb mo peäle kui kange söddamees.

15. Kotti-ride ollen ma kokko ömlend omma nahha ümber, ja omma Pea ollen ma põrmusse pannud.

16. Mo silmad on roppuks sanud nuttust, ja mo silma laugude peäl on surmawarri.

17. Ei mitte sepärrast, et mo kä olleks wäekauba tö; mo palwe on ka selge.

18. Sinna Ma, ärra katta mitte mo werd, ja ärgo olgo asset mo kissendamissele.

19. Ka nüüd wata, mo tunnistusmees on taewas, kes üllewel kõrges mulle tuñistust annab.
20. Mo söbrad on mo pilkajad; mo silm joseb wet Jummalala pole.
21. Et ta mo waese mehhe asjad selgeks teeks Jummalala jures, kui innimesse poeg oma söbra asjad.
22. Sest need pissut aastaid sawad otsa, ja ma lähhän sedda teed, mis ma ei tulle taggasi.

17. Peatük.

lob kaebab omma hädda pärrast.

1. Mo waim on ärrarikkutud, mo päwad on ärrakustutud, hauad on mo pärralt.
2. Eks pilkamissed ei käi mo kallal, ja mo silm jääb öse nende kibbeda kõnne pärrast nutma.
3. Et olle wahhemees ja seisa kui käemees minno eest; kes on muido, kes moga kät lööb?
4. Sest sa olled nende süddame eest moistust ärrapetnud; sepärrast ei woi sa neid mitte üllendada.
5. Kes söbrad ülles kulutab jauks, selle laste silmad ka löppewad ärra.
6. Nemmad pannewad mind ka rahwa juttuks, kui olleksin ma ennemuiste iggine jälle olnud.
7. Ja mo silm on tüntsiks läinud melepahhandusse pärrast, ja keik mo liikmed on kui warri.
8. Se asja pärrast ehmatawad öiglased ärra, ja kes ilmasüta, wottab ennast sallalikko wasto üllesärratada.
9. Ja se, kes öige, peab omma teed kinni, ja kes puhhas kässist, wöttab enam wägge.
10. Agga ommeti teie keik pöörge taggasi, ja tulge agga; sest ma ei leia mitte teie seast, kes tark on.
11. Mo päwad on mödaläinud; mo mötted on ärrakistud, mis mo süddames pärris ollid.
12. Need mötted pannewad ööd päwaks, walgus peab liggi ollema pimmedusse pärrast.
13. Ehk ma otan, siis on haud ommeti mo kodda; pimmedussesse ollen ma omma asset teinud.
14. Ma hüan haua auko: Sa olled mo issa; ja ussid hüan ma ommaks emmaks ja ommaks öeks.
15. Ja kus on nüüd mo lotus? ja kes saab mo lotust nähha.
16. Keik need lähhäwad haua pomide tahha alla, kui mul nendega hopis pörmus rahho on.

18. Peatük.

Pildadi teine kõnne.

1. Ja Pildad Sua-meess wastas ja ütles:
2. Millal tahhate teie lobi kõnnele otsa tehha? kas tahhate ikka tähhele panna, et meie pärrast wast peame räkima?
3. Mikspärrast petakse meid lojuksiks ja roppuks teie nähhes.
4. Temma on se, kes kissub omma hinge lõhki ommas wihhas; kas sinno pärrast sedda maad peaks mahhajäetama, ja kaljud omma assemelt ärranihnutud sama?
5. Wist kustutakse öälatte walgus ärra, ja temma tulleleek ei paista enam.
6. Walgus saab pimmedaks temma maias, ja temma lamp kustub ta peäl ärra.
7. Temma joudsad sammud lähhäwad kitsaks ja temma nou wiskab tedda mahha.
8. Sest tedda heidetakse temma jalgega wörko, ja temma kõnnib sassitud lõnga sees.
9. Köis hakkab temma kañnasse kinni, ja sadab mörtsukale temma peäle woimust.
10. Temmale on köis sallaja pandud Ma peäle wörkutamiseseks, ja paelad ta ette jalla-tee peäle.
11. Suur hirm kokkutab tedda ümberringi, ja pillab tedda laiale, kus ta jallad liguwad.
12. Temma joud on näljane, ja hukkatus on walmistud temma küljele.
13. Surma essimenne poeg ehk haigus sööb temma nahha lukondid ärra, se sööb temma lukondid ärra.
14. Temma maia peält kistakse sedda ärra, mis peäle ta lodab, ja se sadab tedda minnema sure hirmo kunninga jure.
15. Temma maias wöttab se ellada, et ühtegi ei jä temmale jälle; temma ello-asseme peäle külwatakse weewlit.
16. Temma jured kuiwawad alt ärra, ja peält leikatakse ärra, mis sest sünnib leikada.
17. Temma mällestus saab hukka Ma peält, ja temmal ei olle nimmet ulitsa peäl.
18. Nemmad lükkawad tedda walgussest pimmedusse sisse, ja saatwad tedda ulkuma seält maalt kus ellatakse.
19. Temmal ep olle poega egga lapse last temma rahwa seas, ja ükski ei jä temmale jälle ta ellamise-paika.
20. Kes pärrast tedda tullewad, ehmatawad wägga ärra temma õnnetusse päwa pärrast, ja kes enne elland, neid wöttab jällestus kinni.

21. Töest, nisuggused on köwwera innimesse honed, ja se on selle paik, kes Jummalat ei tunne.

19. Peatük.

lob kostab wietkorda ennese eest omma söbrade wasto.

1. Ja lob wastas ja ütles:

2. Kui kaua kurwastate teie mo hinge ja röhhte mind mahha sannadega?

3. Teie tete mulle häbbi jo kümmekorda; teie ei häbbene, teil on häbbematta julgus mo wasto.

4. Ja kui ma ka töeste olleksin eksinud, siis jääks mo eksitus minno jure.

5. Kui teie ommeti mo wasto surustellete ja tahhate mo teotust mo wasto selgeks tehha:

6. Siis olgo teile nüüd teäda, et Jummal mind on rikkunud ja omma wörgoga mo ümber piirnud.

7. Wata, ma kissendan: Wäggiwald sünnib mulle! agga ei mulle wasteta; ma hüan, ja ep olle kohhut.

8. Ta on mo tee-raa ümber aeda teinud, et ma ei peäse minnema, ja panneb pimmedust mo jalla-tede peäle.

9. Ta on mo au mo peält ärrakisknud, ja on kroni mo peast ärrawötnud.

10. Ta kissub mind mahha ümberringi, et ma omma teed lähhän; ja on mo lotusse ärrawinud kui ühte puud.

11. Ja on omma wihha süütnud põllema mo wasto, ja arwab mind ennese melest kui ühhe waenlase.

12. Temma wäehulgad tullewad ühtlase ja parrandawad omma teed mo wasto, ja tewad leri mo maia ümber.

13. Mo wennad on ta kaugele minnust ärrasaatnud, ja mo tuttawad on minnust öiete woöraks sanud.

14. Mo lähhemad jäwad minnust mahha, ja mo tuttawamad on mind ärraunnustanud.

15. Kes mo maias asset on kui woörad, ja isse mo ümmardajad, arwawad mind woöraks; ma ollen woöra Ma mehheks nende melest sanud.

16. Ma hüan omma sullast, ja ta ei wasta mitte, ma pean tedda allandlikkult palluma omma suga.

17. Mo waim on woöraks sanud mo naesele, ja mul on halle meel mo lihaste laste pärrast.

18. Ka need hullukessed põlgwad mind ärra; kui ma üllestousen, siis rägiwad nemmad mo wasto.

19. Keik kes moga ühhes nous ollid, arwawad mind hirmsaks, ja need, kedda ma armastan, on teist wisi mo wasto sanud.

20. Mo luud on mo nahha ja mo lihha külges kinni, ja ollen waewalt omma hammaste nahhaga ärrapeäsnud.
21. Heitke armo mo peäle, heitke armo mo peäle, teie mo söbrad; sest Jummal kassi on minnusse puutnud.
22. Mikspärrast aiate teie mind tagga, nenda kui Jumal? et teie mo lihvast ei woi täis sada.
23. Kes annaks nüüd, et mo kõnned saaksid ülleskirjutud! kes annaks, et need ramatusse saaksid üllespandud.
24. Et need raud-orruga tinna sisse ja iggaweste kaljo sisse saaksid raiutud.
25. Sest minna tean, et mo Lunnastaja ellab, ja temã jääb wiimseks põrmo peäle seisma.
26. Ehk kül ussid mo nahhaga sedda lihha sawad ärrakorinud, siiski saan ma omma lihha seest Jummalat nähha.
27. Kedda miñna saan eñesele nähha, ja minno silmad sawad tedda nähha, ja mitte woõras; mo nerud lõppewad ärra mo sissekondas.
28. Sest teie mõtlete: Kuida tahhame meie tedda taggaaiada! agga selle asja juur leitakse mo seest.
29. Kartke mõõga eest, sest tulline wihha tulleb keige üllekohto peäle, mis mõõga wäärt ; et teie saaksite teäda, mis kohhus on.

20. Peatük.

Sowari teine kõnne kadduwast öälatte õnnest.

1. Ja Sowar Naami-mees wastas ja ütles:
2. Sepärrast et mo mõtted pannemad mind kostma, ja sepärrast et mul rutto on mo sees.
3. Ma ollen nomimist kuulnud ommaks teotusseks: agga waim peab mo eest kostma minno moistussest.
4. Kas sa sedda tead iggawessest aiast, sest aiast, kui inimessed Ma peäle pandud?
5. Sest öälatte öiskamine on liggilähhidelt, ja ühhe salalikko rööm on silma-pilkmissse aiaks.
6. Kui temma kõrge põlli taewa pole ülleslähhäks, ja temma Pea putuks pilwesse:
7. Siiski lähhäb ta iggaweste hukka, kui temma sit; kes tedda näinud, ütlewad: Kus ta on?
8. Ta lennab ärra, kui unnenäggo, ja tedda ei leita mitte, ja tedda pannakse ulkuma kui ö naggeminne.
9. Silm, mis tedda pissut aimas, ei aima tedda teps, ja temma paik ei sa tedda enam nähha.

10. Temma lapsed püawad alwade mele pärrast olla, ja temma käed peawad ta warrandust jälle ärraandma.
11. Temma luud-kondid on täis temma sallaja patto, ja need heitwad temmaga maggama põrmusse.
12. Ehk kurjus temma sees maggus on, siiski panneb ta sedda omma kele alla warjule.
13. Kui ta selle pattule armo annab, ja ei tahha sedda mitte mahhajätta, waid peab sedda kinni ommas su-laes:
14. Siis saab temma leib teist wisi temma sissekondas, ja saab keige wihhasematte maddude sappiks kesk temma sees.
15. Teiste warrandust on ta sisseneelnud, agga ta peab sedda wäljaoksendama, Jummal aiab sedda ta köhhust wälja.
16. Ta immeb wihhasematte maddude wihha, wägga kurja mao keel tappab tedda ärra.
17. Ei ta sa nähha jõe sonesid, egga mee ja woi jõe arrusid.
18. Ta peab teiste werrewaewa taggasi andma, ja mitte sisseneelma; sedda möda kui ta warra risunud, peab ta jälle tassuma, ja ei sa sest römo tunda.
19. Sest ta on alwad allaröhhunud ja mahhajättnud; ta on ennese pole koddasid ärrakisknud, agga ta ei sa neid mitte üllesehhitada.
20. Sest ta ei tunnud waikist asja ommas köhtus; ei ta peäse omma kallima asjaga.
21. Ei temmale jä jälle, mis ta sööks, sepärrast ei kesta temma hea ön kauaks.
22. Kui ta täis on sest, mis temmal rohkeste on, siiski tulleb temmale kitsas kätte, igga waewalisse kässi tulleb ta peäle.
23. Olgo nenda, et ta omma köhto täidab, siis läkkitab Jummal temma sisse omma tullise wihha ja lasseb sedda ta peäle saddada temma toidusse-rammo sisse.
24. Ta pöggeneb ärra raud-söariistade eest; ommeti lasseb tedda wask-ammo läbbi.
25. Ta tombab moöga wälja, ja se lähhäb temma ihhust läbbi; ja hiilgaw moök lähhäb temma sappist läbbi, jällestus tulleb temma peäle.
26. Keik pimmedus on mahhapandud temma sallaja pattudele ; tulloke, mis ep olle üllespuhhutud, sööb tedda ärra; mis temma maiasse üllejäab, pekstakse russuks.
27. Taewad ilmutawad temma üllekohhut, ja Ma seisab ta wasto.
28. Temma koia warrandus wiakse ärra, ja sullab ärra temma wihha päwal.
29. Se on öäla innimesse jaggo Jummal käest, ja se pärris-ossa ta könne pärrast Jummal käest.

21. Peatük.

lob kostab kuetkorda ennese eest omma sõbrade wasto.

1. Ja lob wastas ja ütles:
2. Wõtke öiete mo kõnnet kuulda, ja se peab mulle ollema teie trööstimiste eest.
3. Sallige mind, siis tahhan minna räkida, ja pärrast, kui ma saan räkitud, woid sa irwitada.
4. Kas ma ollen sesuggune, et mo kaebdus innimesse wisi on? ja mikspärrast ei peaks mo waim mitte ärratüddinema?
5. Wadage minno peäle, ja ehmatage wägga ärra, ja pange kät su peäle.
6. Sest kui ma mötlen se peäle, siis tunnen ma hirmo, ja jällestus hakkab mo lihhasse kinni.
7. Mikspärrast jäwad öälad ellusse? nemãad sawad wannaks, ja sawad wäggewaks ka warrandusse polest.
8. Nende suggu on nende nähhes nende jures kiñitud, ja nende sugguwõssa on nende silma ees.
9. Nende koddadel on rahho hirmust, ja Jummal wits ei käi nende peäl.
10. Temma sõnnid josewad lehmadega, ja ei tüddi mitte ärra; temma lehmad poegewad, ja ei lo mitte ärra.
11. Nemmad lassewad ommad nored lapsed wälja kui puddoljuksed, ja nende kangemad lapsed hüppawad.
12. Nemmad karjuwad trummiga ja kanlega, ja on röömsad, kui pil hüab.
13. Nemmad kullutawad ommad päwad õnnega, ja silma-pilkmisse aial lähhawad nemmad alla hauda.
14. Ja ütlewad Jummalale: Taggane meist ärra; sest sinno tede tundminne ep olle meie mele pärrast.
15. Mis on se Keigewäggewam, et meie tedda peame tenima? ja mis kasso on meil, et meie palwega temma pole kippume?
16. Wata, nende õn ep olle nende kä; öälatte nou on kaugel must ärra olnud.
17. Kui mittokord kustub ka öälatte lamp ärra? ja tulleb nende hukkatus nende peäle; palju wallo jaggab ta neile omma wihha sees.
18. Nemmad sawad kui ölled tule ees, ja kui agganad, mis tulispä äkkitselt ärrawiib.
19. Jummal panneb temma lastele temma üllekohhut tallele; ta tassub temma kätte, nenda et ta tunneb.
20. Temma silmad sawad temma hukkatust nähha, ja selle Keigewäggewama tullisest wihhast saab ta jua.
21. Sest mis melehea on temmal ommast koiast pärrast tedda? sest temma kude arro jäetakse poleks.

22. Kas ta woib Jummalat õppetada tundmist? kes issi kõrgede peäle kohhut moistab.
23. Teine surreb otse omma keigeparrajal põlwel, temmal on rahhulinne ja waikne assi keik.
24. Temma lüpsikkud on pima täis, ja ta lukontide üddi kastetakse.
25. Ja teine surreb kibbeda hingega, ja ei sanud tundage sest headussest.
26. Ühtlase nemmad lähhäwad mullasse maggama, ja ussid katwad neid.
27. Wata, ma tean teie mõtted ärra, ja need kurjad nouud, misga teie minno wasto wäggiwalda tete.
28. Sest teie wöttate öölda: Kus on heamelelisse kodda? ja kus on öälatte ello-maia telgid?
29. Eks teie polle nende käest küssinud, kes sedda teed käinud? ja eks teie ei tunne nende jälgi?
30. Sest kes kurri, sedda hoitakse hukkatusse päwaks, neid wetakse ärra wägga hirmsa wihha päwal.
31. Kes kulutab temma su sisse temma teed? ja mis ta teinud, kes sedda ta kätte tassub?
32. Ja tedda wiakse haudade sisse, ja illusa haua ette peab ta suurt murret.
33. Maggusad on temmale orro pangad, ja weab keik inimessed ennese järrele, ja enne tedda ep olle sedda arrogi peäle.
34. Agga kuidas woite mind tühjalt trööstida? ja teie kostmiste jure jääb wallatus jälle.

22. Peatük.

Eliwas panneb omma kõnnega lobi wasto.

1. Ja Eliwas se Temani-meis wastas ja ütles:
2. Kas Jummalas ees peaks ükski meis kõlbama? sepärrast et ta ennese melest kõlbab kui moistlik meis.
3. Ons sel Keigewäggewamal hea meel sest, et sa tahhad õige olla? ja kas sest on kasso, kui sa ennese teed ilmalaitmatta arwad ollewad?
4. Kas Ta kartusse pärrast so eest sind nomib? lähhäb ta sepärrast sinnoga kohto?
5. Eks sinno kurjust ep olle palju, ja so üllekohto wisidel polle otsa peäle?
6. Et sa olled omma wendade käest ilmaaego panti wötnud, ja nende rided, kes allasti, seljast ärrawötnud.
7. Wet ep olle sa jua annud sellele, kes wässinud, ja näljatse eest olled sa leiba keelnud.
8. Agga kes wäggew meis olli, kül selle pärralt olli se Ma, ja kes auustud, kül se sai seal ellada.

9. Lessed naesed olled sa lasknud tühjalt ärraminna, ja waeste laste käewarred said ärraröhhutud.
10. Sepärrast on so ümberringi köisi, ja hirm on sind äkkitselt ärraehmatand.
11. Ehk on pimmedus, et sa ei nä, et hulk wet sind katnud.
12. Eks Jummal ep olle kõrges taewas? ja wata tähtede üllem ots, kui kõrged nemmad on.
13. Agga sa mötled: Mis teab Jummal? kas ta sure pimmedusse läbbi woib kohhut moista?
14. Pilwed on temmale warjuks, et ta mitte ei nä, ja taewa pires könnib temma.
15. Kas sa tahhad sedda wanna teed hoida, mis tühjad innimessed on käinud?
16. Mis on kortso läinud enne aega; nende allusse peäle on jögge wäljawallatud.
17. Kes Jummalale ütlesid: Taggane meist ärra! ja mis peaks se Keigewäggewam neile teggema?
18. Ja temma on ommeti nende koiad täitnud headussega; sest on öälatte nou kaugel minnust ärra.
19. Öiged sawad nähha ja ennast römustada, ja kes süta, hirwitab neid.
20. Eks meie wastane ep olle ärrakautud? ja eks tulloke ei sönud ärra, mis neist üllejänud?
21. Öppi siis Temmaga ollema, ja olle rahho; se läbbi tulleb sulle hea põlli.
22. Et wötta temma suust kassoöppetust, ja panne temma könned omma süddamesse.
23. Kui sa selle Keigewäggewama pole pörad; kül siis sind ehhitakse ülles; kui sa sadad kaugele ennese telkidest ärra köwwerust.;
24. Siis saad sa kulda panna pörmo peäle, ja Owiri kulda jöggede kaljude peäle.
25. Siis on se Keigewäggewam sinno rohke kuld ja so wäggew hõbbe.
26. Sest siis on se Keigewäggewam armas so melest, ja sinna woid ommad silmad üllestösta Jummalala pole.
27. Sa wöttad tedda palluda, ja ta wöttab sind kuulda, ja sa tassud ärra ommad tootussed.
28. Ja kui sa wöttad ühhe asja ette, siis lähhäb se sulle korda, ja sinno tede peäl paistab walgus.
29. Kui teised sind allandawad, siis ütled sa: Se on üllendamine! sest kes silmist allandik on, sellele sadab ta abbi.
30. Ta wöttab ärrapeästa ka sedda, kes ep olle ilmasüta, ja tedda peästetakse ärra sinno kätte puhhastusse pärrast.

23. Peatük.

lob kostab seitsmetkorda ennese eest Eliwa wasto..

1. Ja lob wastas ja ütles:
2. Ons ka tänna mo kaebdus üks wastopanneminne? se kässi, mis mo peäl, on raskem, kui mo öhkaminne.
3. Kes annaks sedda, et ma saaksin teäda ja leida Tedda, et ma ta kohtojärje ette saaksin.
4. Siis tahhaksin ma sedda öigust Temma ette seäda, ja omma suud täita selgede wastamistega.
5. Ma tahhaksin teäda need sannad, mis Ta mulle wastaks, ja ärramoista, mis Ta mulle peaks ütlemä.
6. Kas Ta omma sure wäe järrele peaks moga kowwaste waidlema? eks Ta mitte siis ep olle sesamma, kes minno sisse rammo panneb?
7. Seäl woib üks öiglane Temmaga selgeks sada, ja minna peäseksin selle käest iggaweste, kes mo peäle kohhut moistab.
8. Wata, lähhän ma eddasi, siis ep olle Tedda seäl ; ja taggasi siis ma ei tuñe Tedda seäl ollewad.
9. Teeb ta middagi seäl pahhemal polel, siis ma ei woi peäle wadata: kattab Ta ennast parremal käel, siis ei sa ma Tedda nähha.
10. Sest ta teab sedda teed, mis mo jures on: wöttab Ta mind läbbi katsuda, siis tullen ma wälja kui kuld.
11. Mo jalg on ta jälgist kinnipiddanud; ma ollen Temma teed piddanud, ja ep olle körwale läinud.
12. Temã ulede kässo ollen ma piddanud, ja sest ep olle ma mitte ärratagganend; eñam kui omma seädmist ollen ma temã su-sannal tallele pañud.
13. Agga Ta on üks ikka, kes panneb Tedda kül tagganemma? ja mis ta hing ihhaldab, sedda teeb Temma.
14. Kui ta saab minno seätud ossa täitnud, siis on palju teisi weel Temma kä.
15. Sepärrast tuñen ma hirno temã eest; kui ma übermötlen, siis wärrisen ma Temã eest.
16. Ja Jummal on mo süddame pehmeks teinud, ja se Keigewäggewam on mulle hirno teinud.
17. Et ma polle ärralöppend enne sedda pimmedust, et Ta minno eest olleks katnud ärra sedda musta pimmedat!

24. Peatük.

lobi könne waeste häddast, ja öälatte önnest ja otsast.

1. Mikspärrast ei sa need willetsusse päwad mitte sest Keigewäggewamast eest ärrapettatud? et need, kes Tedda tundwad, ei sa temma päiwi nähha?
2. Teised rikkuvad raia ärra, risuwad karja ja hoiawad sedda kui omma.
3. Waeste laste eesli wiwad nemmad ärra, lessenaese härja wötwad nemmad pandiks.
4. Waesed saatwad nemmad tee peält körwale, need willtsad seäl maal puggewad hopis eest ärra.
5. Wata, kui mets-eeslid körbes lähhäwad nemmad wälja omma tö kallale, warratsed on nemmad risumisse peäle; lagge Ma on temmale leiwaks ja ta poistele.
6. Teised peawad wäljal ta seggatud wilja ärraleikama, ja ühhe öäla winamägge peawad nemmad ärranoppima.
7. Allasti seiswad nemmad öse ilma ridita, ja külmas ep olle neil kattet.
8. Waljust saust mäggede peäl sawad nemmad märjaks; ja et ep olle warjo-paika, siis hakkawad nemmad kaljo ümber.
9. Nemmad risuwad emma nissa jurest ärra ühhe naese lapse, ja mis willetsa selgas, wötwad nemmad pandiks.
10. Sedda, kes allasti, lassewad nemmad käis ilma ridita, ja näljatsed kandwad nende wilja wihhud.
11. Nende müride wahhel peawad nemmad ölli wäljawautama, surrotörred peawad nemmad tallama, ja ommeti jannus ollema.
12. Liñna rahwas äggawad, ja nende hinged, kes mahhalödud, kissendawad, ja Jummal ei panne sedda jölledust mitte nende ette.
13. Needsammad on nende seast, kes walgusse wasto pannewad; nemmad ei tunne mitte selle tesid, ja ei jä temma jalla-tede peäle.
14. Walges touseb tappia ülles, ta tappab ärra sedda, kes willets ja waene on, ja öse on ta kui warras.
15. Ja abbiellorikkuja silm panneb puhte aega tähhele ja mötleb: Mind ei sa ükski silm nähha! ja silma katteks panneb ta ööd.
16. Pimmedas kaewab ta koddadest läbbi, mis iggaüks neist päwa aial ennesele ärramärkinud; walgust ei tunne nemmad mitte.
17. Sest homõiko aeg on neile hopis kui surmawarri, sest iggaüks tunneb suurt surma-warjo hirmo.
18. Monni on kül kerge kui wee peäl, nende jaggo Ma peäl on ärrawañnutud; ei sa ta omma winamäggede teed nähha.
19. Poud ja päwa pallaw wötwad lumme wet neist ärra, et nemmad on pörghauani patto teinud.

20. Temma emma ihho unnustab tedda ärra, ussid on temmale maggusad, ei tedda mälleta ennam; kes köwwera melega on, sedda murtakse nenda katki kui pu.

21. Temma toitis ühhe siggimatta naese, mis lapsi ei sanud, ja ühhe lesse, kellele head ei tehta.

22. Ja omma rammo läbbi weddas ta ennese peäle need wäggewad; tousis ta ülles, siis ep olnud temmal lota ello peäle.

23. Jummal lasseb tedda julge olla; siis toetab temma se peäle.

24. Ürrikesseks aiaks üllendakse neid, ja pea ep olle neid teps, ja nemmad sawad wäetimaks, nenda kui keik muud pannakse neid kinni hauda ; ja kui wilja-pea ots leikatakse neid ärra.

25. Agga eks ep olle siis nenda? kes woib mind wallelikkuks teha ja minno könnet tühjaks panna?

25. Peatük.

Pildadi kolmas könne lobi wasto.

1. Siis wastas Pildad Sua-mees ja ütles:

2. Wallitsus ja hirm on Temma kä, ta teeb rahho ennese kõrgis paikus.

3. Kas on arro ta wäehulkade peäl? ja kelle ülle ei touse ta walgus?

4. Kuida woib siis waene innimenne öige olla Jummal wasto? ja kuida woib se puhhas olla, kes naesest sündinud?

5. Wata, siit kuust sadik ei lö Temma ennese telki ülles; ei tähhedke polle temma silmade ees selged.

6. Weel wähhem waene innimenne, kes us, ja innimesse laps, kes ussike on.

26. Peatük.

lob tunnistab Jehowa kallist suurt au ülles.

1. Ja lob wastas ja ütles:

2. Kuida olled sa aitnud, kel ep olle rammo olnud? kuida olled sa abbi saatnud selle käewarrele, kel tuggewust ep olnud?

3. Kuida olled sa nou annud sellele, kel tarkust ei olle, ja sedda tössist asja rohkeste teäda añud?

4. Kennele olled sa kulutanud need könned? ja kelle waim in sinnust wäljatulnud?

5. Need kaddunud pinatakse wette al, ja need, kes seäl ellawad.

6. Surnutte paik on temma ees paljas, ja hukkatusse kohhal ep olle kattet.

7. Kes pohja-kare wännitab tühja peäle? kes maad üllespannud rippuma ei ühhegi asja peäle.
8. Kes wet kokkoseub omma pilwede sisse, ja ei lähhä ükski pilw löhki nende al.
9. Kes ühhes peab aujärje lae, ja lautab senna ülle omma pilwe.
10. Wee peäle on ta seätud raia pannud kui sirkliga, walgusse ni hästi kui pimmedusse lõppetussest sadik.
11. Taewa sambad wärrisewad ja ehmatawad ärra temma söitlemissest.
12. Omma rammo läbbi likutab temma merd, ja omma moistusse läbbi peksab ta mahha temma torredust.
13. Omma waimo läbbi on ta taewast illusaks teinud; temma kässi on sedda pitkerkonda maddo sünnitanud.
14. Wata, need on temma wiside otsussed, ja mis sanna kummin on se, mis meie sest kuulnud? agga kes woib temma wäggewat pitkset ärramoista?

27. Peatük.

lob tunnistab, et öälus on hirmus assi temä melest.

1. Ja lob räkis weel ommad tähhendamisse sannad ülles ja ütles:
2. Ni töeste kui Jummal ellab, kes mo öigust ärrasaatnud, ja se Keigewäggewam, kes mo hingele kibbedat teinud;
3. Ni kaua kui ial mo öhk minno sees, ja Jummal waim mo ninnas on:
4. Siis ei pea mo uled mitte köwwerust räkima, egga minno keel pettust kõnnelema.
5. Se olleks mulle teotusseks, kui minna teid peaksin öigeks moistma; sennikui ma hinge heidan, ei lasse ma omma täit waggadust mitte ennesest ärralahkuda.
6. Ommast öigussest pean ma kinni, ja ei jätta sedda mitte mahha; ei wötta mo südda mind laidata mo ello päwade pärrast.
7. Mo waenlane olgo kui öäl, ja kes mo wasto seisawad, kui üks pörane.
8. Sest mis on sallalikko lotus, kui Jummal ta ello ärraleikab, kui ta temma hinge wäljawiskab?
9. Kas Jummal peaks temä kissendamist kuulma, kui temmale kitsas kätte tulleb?
10. Kas se Keigewäggewam on ta melest armas? kas ta Jummalat appi hüab iggal aial.
11. Ma tahhan teid õppetada Jummal kät; mis selle Keigewäggewama jures on, ei tahha ma mitte ärrasallata.
12. Wata, teie keik ollete näinud, ja mikspärrast lähhäte teie ni koggone tühhiseks?

13. Se on öäla innimesse jaggo Jumãla käest, ja nende wägga waljude pärris-
ossa, mes nemmad sawad selle Keigewäggewamma käest.

14. Kui temãal palju lapsi on, need sawad moõga kätte, ja temma sugguwõssa
ei sa leiba kül.

15. Kes temmast üllejäwad, neid maetakse, ni pea kui nemmad surrewad, ja
temma lessed naesed ei nutta mitte.

16. Kui ta hõbbadat kokkopanneb kui pörmo, ja ennestele ridid walmistab kui
soue:

17. Siis walmistab ta neid kül, agga kes õige, panneb neid selga, ja kes
ilmasüta, jaggab temma hõbbadat ärra.

18. Ta ehitab kui koi omma kodda, ja kui wahhimees ennesele maia teeb.

19. Se rikkas on maas, ja tedda ei korrastata mitte ärra; teeb kegi ommad
silmaid lahti, siis tedda ei olle teps.

20. Suur hirm saab tedda kinni kui wessi, öse wiib tulispä tedda ärra äkkitselt.

21. Päwatousma tuul wõttab tedda ärra, et ta omma teed lähhäb, ja wiib
tedda wäggise temma paiga peält ärra.

22. Ja temma wiskab hädda temma peäle ja ei anna armo: temma käe eest
peab ta ärrapõggenema äkkitselt.

23. Nende pärrast plaksutab iggaüks kässi, ja willistab temma pärrast ommast
paigast.

28. Peatük.

Tössine tarkus on keige üllem ja kallim assi.

1. Sest hõbbedal on, kust ta wäljatulleb, ja kullal on koht, kus tedda
sullatakse.

2. Rauda woetakse mulla seest, ja kiwwist wallatakse waske.

3. Otsa panneb ta pimmedussele, ja keikipiddi katsub temma sedda läbbi, ka
need kiwwid, mis mustas pimmedusses ja surma-warjus on.

4. Jõggi sööb selle Ma-kohta läbbi, kes seäl asset on, mis ärraunnustakse, et
ühhegi jalg siñna ennam ei sa, neid wähhendakse innimeste jurest ja
kahhanewad.

5. Ma seest tulleb leib wälja, ja temma allumiste kohtade sees on nenda, kui
tulli werimas.

6. Sawiri koht on temma kiwwid, ja kulla pörm on temmal.

7. Jalg-te on, mis ükski kiskuja lind ei tea, ja mis kulli silm ep olle aimanudke.

8. Se peäle ep olle surematte metsaliste poiad tallanud, ei ükski tõmmo-
loukoer ep olle se peäl kõndinud.

9. Keigekowwema kiwwi külge pistab ta omma kät, mäed lööb ta jureni ümber.

10. Kaljud lõhkudes, sadab ta wee jõed välja, ja keik mis kallis on, näab temma silm.
11. Ta panneb need jõed kinni, et nemmad tilkukestke ei jose, ja sadab walgusse ette, mis seal sallaja on.
12. Ja kust leitakse tarkust, ja kus on moistusse paik?
13. Ei tea waene inimenne, mis ta maksab, ja sedda ei leita mitte ellawatte Ma peält.
14. Süggawus ütleb: Ei sedda polle minno sees; ja merri ütleb: Ei polle sedda minno jures.
15. Ei woi kulda selle eest anda, egga hõbbedaga ärrawagida temma hinda.
16. Ei sedda woi ärraarwata keigekallima Owiri kulla wasto, ei kalli Soami- ja Sawiri-kiwwi wasto.
17. Ei maksa kuld egga hiilgawam temantikiwwi selle wasto, ja sedda ei wahhetada selgema kuld-riista wasto.
18. Ramoti- ja Kabisi-kiwwi ei tulle nimmetada selle wasto, ja tarkust tulleb ärrawallitseda ennam kui perlid.
19. Ei maksa Mora-ma kallis Pittati-kiwwi selle wasto, kallima puhta kulla wasto ei tulle sedda arwada.
20. Kust tulleb siis tarkus, ja kus on moistusse paik?
21. Kül temma on eest ärrapettatud keikide ellawatte silmade eest, ja lindude eest, mis taewa al, on ta ärrapettatud.
22. Hukatusse-koht ja surm ütlewad: Omã körwadega olleme jutto temmast kuulnud.
23. Jummal moistab ärra temma teed, ja temma teab temma paika.
24. Sest Temma watab Ma otsade peäle, Ta näab, mis keige taewa al.
25. Kui Ta tulele moödo teggi, ja need weed moödo järrele wagis;
26. Kui Ta wihmale seädmissesse teggi, ja teed keige pitkse walgule.
27. Siis näggi Temma ja juttustas sedda; Ta on sedda walmistanud, ja on ka sedda läbbi arwanud.
28. Ja ütleb inimessele: Wata, ISsanda kartus se on tarkus, ja kurjast ärralahkuma on moistus.
29. Peatük.

lobi endine hea põlli, mis ta issi on üllesräkinud.

1. Ja lob räkis weel ommad tähhendamisse-sannad ülles ja ütles:
2. Kes teeks sedda, et ma olleksin kui endiste kude sees, kui neil päiwil, kui Jumal mind hoidis!
3. Kui ta laskis mo Peä ülle omma lampi paista, et ma temma walgussega woiksin pimmedusses ka käia.

4. Nenda kui ma olin omma nore ea päiwil, kui Jummalalla sallaja wiis mo telgi ülle olli.
5. Kui se keigewäggewam alles mo jures olli, ja mo poisid mo ümber keiges paikas ollid.
6. Kui ma ommad käimisse kohhad pessesin woiga, ja kui kaljo, mis mo jures, ölli jõed jooksis.
7. Kui ma wärrawa jure läksin liñnast läbbi, kui ma omma kohto- järre lasksin walmistada turro peäle.
8. Kui nored mehhed mind näggid, siis puggesid nemmad ärra, ja kes wägga ellatand, tousid ülles ja seisid.
9. Pealikkud piddasid ommad kõnned kinni, ja pannid kät omma su peäle.
10. Würstid omma heäleaga puggesid ärra, ja nende keel hakkas nende su-lakke kinni.
11. Kui ühhegi körw mind kulis, se kitis mind önsaks, ja kelle silm mind näggi, se andis mulle head tunnistust.
12. Sest ma päästsin sedda willest, kes kissendas, ja sedda waest last, kel ep olnud abbimeest.
13. Selle önnistaminne, kes pididi hukka minnema, tuli mo peäle, ja lesse süddame teggin ma öiskama.
14. Öigust pannin ma ennese ümber, ja se kartis mind, minno kohhus olli kui kuub ja kübbar.
15. Pimmedale olin ma silmaks, ja jallaks olin ma sellele, kes lonkas.
16. Waestele olin ma issaks, ja selle rio-asja, mis ma ei tunnud, kulasin ma järrele.
17. Ja ma murdsin katki köwweratte purrihambad, ja nende hammaste wähhelt kiskusin ma saki ärra.
18. Sepärrast mötlesin minna: Kül ma heidan ommas pessos hinge, ja saan ni palju päiwi, kui liwa.
19. Minno juur olli lahti, et ta märga wastawöttis, ja kaste jäi keige ö mo wilja peäle.
20. Minno au olli ikka uus mo jures, ja mo ammo sai mo kä ikka tuggewamaks.
21. Nemmad wötsid mind kuulda ja otasid, ja ollid wait mo nouandmisse järrele.
22. Ei nemmad lausnud enam sannagi pärrast minno sanna, ja minno könne tilkus kui kaste nende peäle.
23. Ja nemmad ootsid mind kui wihma, ja teggid omma suud lahti, kui hillise wihma järrele.
24. Kui ma naersin nende wasto, siis ei usknud nemmad sedda mitte, ja mo silmade walgust ei lasknud nemmad mitte näötumaks miñna.

25. Kui ma nende teed ärrawallitsesin, siis istusin ma üllemas paikas, ja ellasin kui kuningas wäehulga seas, kui se, kes leinajad trööstib.

30. Peatük.

lob kulutab se hädda ülles, mis temmal nüüd kä olli.

1. Agga nüüd naerwad mind need, kes noremad mind, kelle issad minna põlgsin omma puddolojuste koerte kõrwa panna.
2. Ka nende kätte joud, mis se olleks mulle olnud ? nende wannadus lõppes sega ärra.
3. Tühja ja nälja pärrast ollid nemmad üksikkud; nemmad läksid pelgo poudse male, kus hilja olnud ärrahäwwitamine ja ärraraiskamine.
4. Kes noppisid Mallua-lehte wössodikkust, ja kaddaka juur olli neile leiwaks.
5. Neid aeti ärra teiste seltsist, nende peäle karjuti, kui warga peäle.
6. Et nemmad piddid orgude urkede sees ellama, mulla ja kaljude aukude sees.
7. Poösade sees hirnusid nemmad kui eeslid: nõggeste alla koggusid nemmad,
8. Jölledatte lapsed ja alwa rahwa lapsed, kes siit maalt ollid ärrapekstud.
9. Ja nüüd ollen ma nende mängi-lauluks sanud, ja ollen neile juttuks sanud.
10. Ma ollen hirmus nende melest, nemmad lähhäwad kaugele mo jurest ärra, ja ei pea ennast mitte mo wasto wäljasüllitamast.
11. Sest Temma on lahtipeästnud mo ammo nöri ja mind waewanud, ja nemmad on waljad mo silma eest mahha aianud.
12. Parramal käel seisawad mo wasto nored mehhed; mo jallad lükkawad nemmad alt ärra, ja tewad omma hukkatusse tee-raad walmis mo peäle.
13. Nemmad on mo jalla-teed ärrarikkunud; mo kahjuks kolbawad nemmad, polle mul abbimeest nende wasto.
14. Nenda kui laia prao läbbi tullewad nemmad, otsego ärrahäwwitamisse tulega weretawad nemmad ennast mo peäle.
15. Temma on teist wisi mo wasto sanud sureks hirmuks, se aiab kui tuul mo heamelelisse hinge tagga, ja mo önnis põlli on kui pilw mödaläinud.
16. Ja nüüd aiab mo hing ennast wälja issienneses, willetsusse päwad on minnusse kinni hakkand.
17. Öse pistab Ta mo lukondid läbbi minno sees, ja mo were-soned ei seisa rahho.
18. Ta sure rammo pärrast saab mo kuub teist wisi; kui mo kue krae panneb Ta mo ümber hädda.
19. Soue sisse on Ta mind mahhawiskanud, ja ollen pörmo ja tuhha sarnatseks sanud.
20. Ma kissendan So pole, agga ei Sa wasta mulle mitte: ma seisan, agga Sa mötled ümber minno pärrast.

21. Sa olled ennast mo wasto hirmsaks teinud, omma wäggewa käega wihkad Sa mind.
22. Sa töstad mind ülles tule kätte, Sa lassed mind ärrawia, ja sullatad mind hopis ärra.
23. Sest ma tean, et Sa mind surma sadad, ja senna koggodusse kotta, mis keikil ellawattel on.
24. Ta pistko agga kät mo külge ilma armota, kui kellelgi neist ommas willetusses karjumist olnud mo pärrast.
25. Eks minna ep olle nutnud selle pärast, kel kowwa aeg olnud? eks mul ärrast meelt ei olnud waese pärrast?
26. Sest ma ootsin head, ja õnnetus tulli, ja ootsin walge järrele, ja must pimme tulli.
27. Mo sissekond on kui kupputud, ja ei seisa wait, willetsusse päwad on mo ette joudnud.
28. Ma käin musta silmadega, ei mitte päwa pallawast, ma tousen koggodusses ülles ja karjun.
29. Ma ollen lendawatte maddude wennaks, ja Jaana liño poegade seltsimehheks sanud.
30. Minno nahk on mo peäle mustaks sanud, ja mo luudkondid on ärrapöllend pallawast.
31. Ja minno kannel on leinamisseks sanud, ja mo pil nutjatte oigamisseks.

31. Peatük.

lob kallab mitto süüd ennese peält ärra.

1. Ma ollen seädusse teinud omma silmadega; sest miks ma pidin ühhe neitsi peäle wahtima.
2. Ja mis jaggo olleks mulle olnud Jummalast üllewelt, ja mis pärris-ossa sest Keigewäggewamast seält kõrgest.
3. Eks hukkatus ei tulle pöratsele, ja ärralahkuminne neile, kes nurjatuma tö tewad?
4. Eks temma nä minno teed, ja eks ta ärra ei loe keik mo sammud?
5. Kas ma ollen tühjaga ümberkäinud, ehk minno jalg ruttand kawwalusse pole?
6. Temma wagigo öigusse wae-kausidega mind ülles, siis saab Jummal tunda mo täit waggadust.
7. Kui mo sammud körwale kallanud tee peält ärra, ja mo südda silmade järrele läinud, ja mo peusse hakkand wigga kinni:
8. Siis sago ma külwama, ja teine sögo sedda ärra, ja minno wössud sago jureni ärrakistud.

9. Kui mo südda ennast lasknud awwatada ühhegi naese jure, ja omma liggimesse ukse tagga warritsenud:
10. Siis sago mo naene teisele jahwatama, ja teised heitko röötsakülle temma peäle.
11. Sest se on wägga pahha töö, ja teine on üllekohhus, mis kohtomoistiatte ette peab tullema.
12. Sest se olleks tulloke, mis põlletab hukkatusse-kohhast sadik, ja rikkuks ärra jureni keik mo wosi.
13. Kas ma ollen ärrapölgnud omma sullase ja omma ümmardaja öigust, kui neil on minnoga rio-assi olnud?
14. Mis ma siis olleksin teinud, kui Jummal olleks üllestousnud? ja kui ta olleks tulnud katsma, mis ma olleksin kostnud?
15. Eks mitte se, kes mind teinud, ka tedda teinud emma- ihhus, ja tedda walmistanud ühhes lapsekoias?
16. Kas ma ollen ärrakeelnud, mis alwad tahtnud, ehk teinud, et ühhegi lessenaese silmad peast ärralöpnud?
17. Ehk kas ma ollen omma pallokest üksi sönud, et ep olle ka waene laps mitte sest sönud?
18. Sest mo norest east on ta mo jures kaswanud kui issa jures, ja omma emma-ihhust ollen ma tedda juhhatanud.
19. Kas ma ollen keddagi näinud hukka minnewad, et temmal ep olnud ridid, ja et waesel ep olnud kattet?
20. Eks temma niuded polle mind önnistanud? ja eks ta polle minno tallede nidust soja sanud?
21. Kas ma ollen omma kät likutanud waese lapse peäle? et ma näggin wärrawas omma abbi:
22. Siis langego mo saps Ollast ärra, ja mo kässiwars murdugo katki Ollanukkast sadik.
23. Sest hirm olli mo peäl Jumjala hukkamisse pärrast, ja temma kõrgusse wasto ei woinud minna mitte.
24. Kas ma ollen kulda pannud ommaks lotusseks, ja keigekallima kullale öölnud: Sa olled se, mis peäle ma lodan?
25. Kas ma ollen römus olnud, et mul paljo warrandust olnud, ja et mo kässi wägga paljo joudnud?
26. Kas minna ollen päwa walgusse peäle waatnud, et ta nenda paistab, ja ku peäle, et ta ni selgeste käib?
27. Ja kas mo südda on sallaja ennast lasknud petta, ehk mo kässi suud annud mo sule?
28. Se on ka üllekohhus, mis kohtomoistiatte ette peab tullema ; sest ma olleksin Jummalat, kes üllewel, ärrasalganud.

29. Kas ma ollen römus olnud selle willetsusse pärrast, kes mind wihkas? ja kas ma röömsaste üllesärkanud, kui õnnetus temmale juhtund?
30. Ja minna ep olle melewalda annud omma su-laele patto tehha, et ma olleksin sajatamissegga temma hinge peäle kurja pallunud.
31. Eks minno maia rahwas polle enneminne öölnud: Oh! kes añaks meile temã lihhas, ei saaks meie ommeti mitte täis.
32. Woõras ei jänud öseks mitte ulitsa peäle, omma wärrawa teggin ma tee-käiale lahti.
33. Kas ma ollen kui Adam ommad ülleastmissed kinnikatnud? et ma olleksin omma üllekohto sülle warjole pannud.
34. Sest ma kartsin wägga suurt hulka rahwast, ja sugguwössade laitminne hirmutas mind ärra: sest ollin ma wait, ei ma läind uksestke wälja.
35. Kes annab mulle sedda, kes mind kuleb! wata, kui se Keigewäggewam se peäle, mis ma üllespannud, wastust annaks, üks mees, kel minnoga rio-assi on, ühhe kaebdusse ramato kirjotaks.
36. Eks ma wöttaks sedda omma Olla peäle? eks ma sedda ennese Pea ümber panneks kroniks?
37. Kül ma annaksin temmale omma sammude arro teäda, ma wöttaksin tedda ennese jure liggi kui juhatajat.
38. Kas minno Ma mo wasto kissendab? ja kas ühtlase temma waud nutwad?
39. Kas minna selle rammo ilma rahhata sönud, ja neid hingetumaks waewanud, kelle kä se Ma olli.
40. Siis tousko nisso eest orjawitsad, ja ohra eest umrohhi. lobi sannad on otsas.

32. Peatük.

Neljas lobi söbber Eliu, ja temma könne hakkatus.

1. Ja need kolm meest löppesid lobile wastamast, et temma ommast melest öige olli.
2. Agga Pusi-mehhe Rami sugguwössast Parakeli poia Eliu wihha süttis põllema; lobi wasto süttis temma wihha põllema, et temma ennast öigemaks arwas, kui Jummalat.
3. Ja temma kolme seltsimehhe wasto süttis temma wihha põllema, sepärrast et nemmad wastust es olle leidnud, ja siiski lobit hukka moistnud.
4. Ja Eliu olli ootnud, sennikui lob sai räkinud: sest teised ollid wañemad tedda ea polest.
5. Ja kui Eliu näggi, et nende kolme mehhe suus wastust ei olnud, siis süttis temma wihha põllema.

6. Ja Pusi-mehhe Parakeli poeg Eliu wastas ja ütles: Minna ollen keigenorem, teie agga wägga ellatand: sepärrast ollen ma wibinud ja kartnud teile ülleskulutades, mis ma ärratunnen.
7. Ma mötlesin. Räkigo need wannad, ja kes mitto aastat ellanud, need andko tarkust teäda.
8. Töest, waim on innimesse sees, ja selle Keigewäggewama öhk annab neile moistust.
9. Ei sured olle ikka targad, egga wannad moista ikka, mis kohhus.
10. Sepärrast ütlen minna: Kule mind, ma tahhan ka ülleskulutada, mis minnage ärratunnen.
11. Wata, ma ollen teie kõnnete järrele ootnud, ma ollen tähhele pannud, mis teie piddite moistma, senni kui teie piddite kõnned järrele urima.
12. Ja ma mötlesin ümber teie peäle, ja wata, ei olnud ükski, kes lobile selgeste wastas, kes teie seast temma kõnnete peäle kostis.
13. Et teie wahhest ei ütle: Meie olleme tarkust leidnud: Jummal lükkab tedda mahha, ei mitte innimenne.
14. Ja temma ei olle mitte kõnnet minno wasto seädnud; sepärrast ei tahha ma ka teie sannadega temmale kosta.
15. Nemmad on ärraehmatand, ei nemmad kosta enam, need kõnned on nende käest ärrasanud.
16. Et ma ollen ootnud, kui nemmad enam ei räkunud, sest nemmad seiswad, ei nemmad woi teps kosta:
17. Siis tahhan minna ka omma ossa wastada, minna tahhan ülleskulutada, mis minnage ärratunnen.
18. Sest ma ollen sanno täis, se waim mo ihhus teeb mulle kitsast kätte.
19. Wata, mo ihho on kui wiin, mis ep olle lahti tehtud, se aiab ennast lõhki, kui ued nahkastjad.
20. Ma pean räkima, et ma ennesele hinge saan, ma pean omãad uled lahtiteggema ja wastama.
21. Ei ma nüüd tahha ühhestki luggu piddada, egga lianimmega ennast nimmetada innimeste järrele.
22. Sest minna ei tea mitte, kui ma ennast sure nimẽga nenda nimmetaksin, ehk se, kes mind teinud, wõttab mind ärra ürrikesse aia pärrast.
33. Peatük.

Eliu kinnitab Jumãala õigust lobi arwamisse wasto.

1. Et kule nüüd agga lob, mo kõnned, ja pañe keik mo sannad tähhele.
2. Wata, nüüd ma ollen omma suud lahti teinud, mo keel rägib mo su-lae alt.

3. Mo sannad tulledad mo öiglasest süddamest, ja mo uled peawad sedda, mis ma ärratunnen, selgeste räkima.
4. Jummal waim on mind teinud, ja selle Keigewäggewama öhk on mulle ello annud.
5. Kui sa woid, siis wasta mulle, sea wastust mo wasto, jä seisma.
6. Wata, ma ollen Jummal parralt, nenda kui sinna, souest ollen minna ka woetud.
7. Wata, hirmutus mo parrast ei pea sulle mitte hirmo teggema, ja minno kässi ei pea so peäl mitte raske ollema.
8. Töeste sa olled mo körwade ette üttelnud, ja ma kuulsin nende sannade heält:
9. Ma ollen selge ilma ülleastmisseta; ma ollen puhhas ja üllekohhut polle mul.
10. Wata, leiab Ta ärratagganemisi mo jurest, siis arwab ta mind ommaks waenlasseks.
11. Ta panneb mo jallad pakko, ja panneb keik mo tee-raad tähhele.
12. Wata, seeb se on: Ei sa polle mitte öige, wastan ma sulle: sest Jummal on ennam kui waene innimenne.
13. Miksparrast olled sa temma wasto kowwaste waidelnud? sest temma ei wasta mitte keige omma asjade parrast.
14. Sest Jummal rägib ükskord, ja ei wata sedda mitte teistkorda järrele.
15. Unnenäus ehk näggemisses öse, kui raske uñi iñimeste peäle tulleb, tukkumisses wodi peäl:
16. Siis teeb temma innimeste körwad lahti ja panneb kui pitseriga kinni nende karristust.
17. Et innimenne kurja tööd ärrasataks, et ta innimesse körkust ärrawottaks.
18. Temã kelab temã hinge hukka minnemast, ja temã ello, et ta wisk-odda sisse mitte ei lähhä.
19. Ja tedda nomitakse wallo sees temma wodi peäl, ja keik temma lukondid kange pinaga.
20. Ja temma ello teeb, et südda tilkab leiwa wasto, ja temma hing örna roa wasto.
21. Temma lihha lõppeb ärra, et sedda polle nähha, ja temma lukondid seisawad püsti, mis enne ei olnud nähha.
22. Ja temma hing saab hukatusse liggi, ja temma ello nende liggi, kes surmawad.
23. Kui temma jures siis on se Ingel, se eestkostia, se ainus tuhhande seast, et temma innimessele omma öigust kulutab:
24. Siis heidab Jummal armo temma peäle ja ütleb: Lunnasta tedda, et temma alla ei lähhä auko, ma ollen ärraleppitamisse hinna leidnud.
25. Temma lihha saab wapramaks, kui nores eas, temã saab omã nore mehhe pölwe jälle kätte.

26. Ta wöttab Jummalat raskeste palluda, siis on temmal temmast hea meel, ja ta saab temma Palle nähha öiskamissegä, siis tassub ta teise innimesessele, mis ta kohhus on.
27. Ta wöttab innimeste peäle wadata ja öölda: Ma ollen patto teinud, ja mis öige, köwweraks teinud; agga ei se tulnud mulle mitte heaks.
28. Temma on mo hinge lunnastand, et se ei läinud mitte hukkatusse sisse, ja mo ello nääb römoga walgust.
29. Wata, sedda keik teeb Jumal kaks ehk kolmkord innimessegä.
30. Et ta temä hinge taggasi sadab hukkatussest, et ta saab walgustud ellawatte walgussegä.
31. Panne tähhele lob, kule mind, olle wait, et minna saan räkida.
32. On sul sanno, siis kosta mulle: rägi, sest ma tahhaksin heal meel sind öigeks arwata.
33. Kui agga mitte, siis kule sinna mind; olle wait, siis tahhan ma sind tarkust öppetada.

34. Peatük.

Eliu söitleb lobi könne, ja kinnitab, et Jumal öige on.

1. Ja Eliu räkis weel ja ütles:
2. Kuulge teie targad minno könned, ja teie moistlikkud pöörge körwad mo pole.
3. Sest körw kiusab könnet läbbi, ja su-laggi tunneb, mis kölbab süa.
4. Wallitsegem eñestele, mis kohhus on, tundkem ärra issikeskes, mis hea on.
5. Sest lob on üttelnud: Ma ollen öige, ja Jummal on mo kohhut ärrasaatnud.
6. Ma pean walletama omma öigusse jures, mo nole haaw ei woi parranedda, ja ep olle ülleastmist.
7. Missuggune mees on kui lob, kes hirwitamist joob kui wet;
8. Ja lähhäb nende seltsi, kes nurjatuma tö tewad, ja lähhäb käima öäla rahwaga.
9. Sest ta on üttelnud: Ei polle ühhelgi sest kasso, kui temmal hea meel on Jummalast.
10. Sepärrast, teie targa süddamegä mehhed, kuulge mind: Öäl tö olleks Jummalale, ja köwwerus selle Keigewäggewamale teotusseks.
11. Sest iñimesse teggo möda tassub Ta temä kätte, ja iggäühhe teed möda sadab Ta temma kätte.
12. Jah töeste, Jumal ei te mitte öälat tööd, ja se Keigewäggewam ei te köwweraks, mis öige on.
13. Kes tulleb tedda katsuma, ka Ma peäl? ja kes on keik ilma-maad seädnud?

14. Kui Ta omma süddame temã wasto panneks, siis korristsaks Ta temma waimo ja temma hinge õhko ennese jure.
15. Keik lihha heidaks hopis hinge, ja innimeñe saaks jälle põrmuks.
16. Kui sul nüüd moistus on, siis kule sedda, põra kõrwa mo sannade heäle pole.
17. Kas se, kes kohhut wihkab, peaks kül sedda parrandama? ja kas sa tahhad sedda, kes õige ja keigesurem on, öälaks moista?
18. Kes woib kunninga wasto üttelda? Sinna pahharet! ja würstide wasto: Sinna öäl!
19. Kes ei pea luggu würstidest, egga tunne suurtsuggu innimest ennam kui alwa; sest nemmad on keik Temma kätte tö.
20. Silma-pilkmissse aial sawad nemmad surrema, ka kesk ööd; rahwas wärrisewad ja lähhäwad omma teed, ja wäggewad sadetakse ilma käeta ärra.
21. Sest Temma silmad on iggaühhe tede peäl, ja ta nääb keik temma sammud.
22. Ei olle mitte sedda pimmedust egga surmawarjo, kuhho woiksid warjule miñna need, kes nurjatuma tö tewad.
23. Sest eks Ta peaks weel woima innimesse peäle panna, et ta peab Jumjala jure kohtusse minnema?
24. Ta peksab russuks hooplikkud, et ei woi ärraarwada, ja panneb teisi nende assemele.
25. Sepärrast et Ta nende teud tunneb, siis põrab Ta neid öse ümber, et neid mahharöhhutakse.
26. Ta lööb neid kokko öälatte alla, siñna paika, kus watajaid on.
27. Sepärrast et nemmad Temma järrelt on ärratagganend, ja ei olle ühteainust temma wisidest wötnud moista.
28. Et Ta selle alwa kissendamist temma peäle toob, sest Ta kuleb willetsade kissendamist.
29. Kui Temma rahholist asja sadab, kes tahhab siis Tedda öälaks moista? kui Ta silmad warjule panneb, kes saab siis tedda nähha? olgo se ühhe rahwa eest, ehk ühhe ainsa innimesse eest.
30. Et sallalik innimenne ei jä kunningaks, et ta rahwale ei jä wörkutamisse paelaks.
31. Sest kas ta julgeb Jumjala wasto öölda: Ma ollen sureks sanud, ei ma sa raisko.
32. Ilma se, mis ma nään, öppetä sinna mind; kui ma ollen köwwerust teinud, ei tahha ma ennam tehha.
33. Kas teine sinno polest peab wastama se peäle, kui sa ei tahha? sest sinna pead ärrawallitsema, ja ei mitte minna; mis sa siis teed, sedda rägi.
34. Kül targa süddamega mehhed räkiwad mo eest, ja tark mees wöttab mind kuulda.

35. lob rägib ilma moistusseta, ja temma sannad ei olle mitte moistlikkud.
36. Mo Issa, lasse lobit sada kiusatud ikka peäle, sepärrast et ta wastand, kui nurjatunud mehhed.
37. Sest omma patto jure lissab ta weel ülleastmist, ta plaksutab kässi meie seas, ja rägib palju Jummalasta wasto.

35. Peatük.

Eliu kolmas könne lobi kahtlase mötlemisse wasto: mis mul kasso on mo waggadussest?

1. Ja Eliu räkis weel ja ütles:
2. Arwad sa sedda öigeks, et sa olled üttelnud: Mul on ennam öigust kui Jummalal?
3. Sest sa ütled: Kuhho se sulle kölbab? mis kasso saan ma, et ma kül patto ei te.
4. Minna tahhan sannadega sulle kosta ja so seltsimeestele, kes sinnoga.
5. Wata ülles taewa pole, ja wotta nähha, ja katsu need üllemad pilwed, mis kõrgemad on kui sinna.
6. Kui sa patto teed, mis sa tahhad ta wasto ettewotta? ka kui so ülleastmissi palju on, mis woid sa temmale teha?
7. Kui sa öige olled, mis annad sa temmale? ehk mis ta saab so käest?
8. Sesugguse mehhele, kui sinna olled, teeb so öäl tö pahha, ja innimesse lapsele teeb so öigus head.
9. Kel liga sünnib, neid on palju kissendamas, nemmad karjuwad nende suurte käewarre pärrast.
10. Ja ükski ei ütle: Kus on Jummal, kes mind teinud, kes öse annab kites laulda.
11. Kes meid öppetab ennam kui lojuksid Ma peäl, ja teeb meid targemaks kui liñnud, mis taewa al.
12. Seäl hüüdwad nemmad, agga Temma ei wasta mitte, kurjade kõrkusse pärrast.
13. Töeste, Jummal ei kule mitte tühja, ja se Keigewäggewam ei wasta mitte siñna peäle.
14. Kui sa ka ütled, et sa Tedda ei nä; kohhus on Temma ees, ota agga tedda.
15. Ja nüüd, kui temma wihha ei maksaks siin ühhegi kätte, ja ta ei holeks mitte ni wägga ülleannetumast ellust.
16. Siiski teeb lob tühjalt omma suud lahti, ja teeb palju sanno ilma moistusseta.

36. Peatük.

Jehowa kannab armust hoolt omma usklike eest, ka siis, kui nemmad risti ja willetust kannatawad.

1. Ja Eliu ütles weel:

2. Ota mind pissut, siis tahhan ma sulle ülleskulutada, et weel sanno on Jummal eest.

3. Ma tahhan omma tundmist kaugelt ettetua, ja öigust anda sellele, kes mind teinud.

4. Sest minno sannad ei olle töe polest walle, so jures ollen ma täieste wagga, nenda kui ma ial tunnen.

5. Wata, Jummal on keigesurem, agga Temma ei põlga keddagi, keigesurem on Temma süddame rammo polest.

6. Öälat ei jätta ta mitte ellusse, agga willetsattele annab Ta kohhut.

7. Ei Ta kalla ennese silmi mitte öige peält ärra, ja on kunningattega aujärje peäl, ja panneb neid ikka istuma, et nemmad üllemaks jäwad.

8. Ja kui nemmad ahhelattega kinni on, kui nemmad on willetsusse köisis wangis:

9. Siis kulutab Ta neile nende tööd, ja üleestmissed, et need woimust wötnud.

10. Ja ta teeb nende körwad lahti karristusseks, ja ütleb, et nemmad nurjatumast tööst ennast pörawad.

11. Kui nemmad wötwad kuulda ja tedda tenida, siis lõppetawad nemmad ommad päwad heaga, ja ommad aastad armsade asjadega.

12. Kui nemmad agga mitte ei wötta kuulda, siis lähhäwad nemmad süst-odda sisse ja heitwad hinge ilma moistuseta.

13. Ja kes süddamest sallalikkud on, saatwad Jummal wihha, ei nemmad kissenda, et Ta neid siddunud.

14. Nende hing surreb nore ea sees, ja nende ello on pordo-meeste hulka.

15. Ta kissub willetsat wälja temma willetsusses, ja teeb hädda sees nende körwad lahti.

16. Nenda sadaks temma ka sind kitsikusseaugust wälja laia rumi peäle, kus ep olle ahastust mitte, ja se, mis so laua peäle pannakse, saaks raswa täis.

17. Siis saad sa täieste nähha selle öäla kohhut; Jummal kohhus ja öigus wötwad sind toetada.

18. Kui tulline wihha so sees, siis katsu, et temma sind mitte ühhe hobiga ärra ei sada, ja ärra lasse mitte ennast körwale sata, sure ärraleppitamisse-hinna pärrast.

19. Peaks sinno karjuminne middagi maksma? ei polegi kui kitsas kä; ja kas maksaks keik keigekangem rammo?

20. Ärra iggatse mitte sedda ööd, et rahwas omma assemelt peawad ärraminnema.
21. Hoia ennast, et sa mitte ei wata nurjatuma tö peäle; sest sedda olled sa ennesele ärrawallitsenud willetsusse pärrast.
22. Wata, Jummal üllandab omma rammoga, kes on sesuggune õppetaja kui temma?
23. Kes on temma wisid Temmas ärra katsunud? ja kes on üttelnud: Sa olled köwwerust teinud?
24. Möttele, et sa sureks töstnud temma tööd, sedda laulwad ka innimessed.
25. Keik innimessed on sedda näinud, waene innimenne watab sedda kaugelt.
26. Wata, Jummal on keigeüllem, ja meie ei tunne Tedda mitte ärra, temma aastade arroke on ilmaarwamatta.
27. Kui Ta wee pisad wähhemaks teeb, siis wallawad nemad wihma, pärrast temma uddo,
28. Mis üllemad pilwed tilkuwad ja tibbonawad paljo innimeste peäle,
29. Ka kui kegi wöttab tähhele panna pilwede lautamissed ja temma maia mürrinat.
30. Wata, ta lautab senna üle omma walgo walgust, ja kattab merre pohjad kinni.
31. Sest se läbbi moistab Ta kohhut rahwa peäle, ta annab ka toidust sure hulgate.
32. Kättega kattab ta walgo walgust kinni, ja annab selle pärrast kasso, kui kegi pallub.
33. Ta kulutab sest omma mötte ülles, ka lojuksed kulutawad, kui kurri ilm touseb.

37. Peatük.

Mitto imē-asja on Jehowa sure wäe ja tarkusse märgid.

1. Mo südda wärriseb ka sepärrast ja kargab ülles ennese assemelt.
2. Kuulge öiete temma pitkse mürriseminne ja könneleminne, mis temma suust wäljatulleb.
3. Sedda lasseb Ta wälja keige taewa alla, ja temma walgo walgust ma-ilma otsani.
4. Selle järrele möirab pitkne, Ta mürristab omma kõrge mürrinaga, ja ei rikku neid asjo mitte ärra, kui temma mürrin kulukse.
5. Jummal mürristab omma heäleaga immelikkult, Ta teeb sured asjad, ja meie ei tunne neid mitte ärra.
6. Sest Ta ütleb lummele, ja wihma saule, ja omma kange wihma saule: Olle Ma peäl.

7. Siis panneb Ta keikide inimeste käed kui pitseriga kinni, et keik temma tehtud inimessed sedda peawad tundma.
8. Siis lähhäb igga metsalinne warritsemisse paika, ja jäwad omma pessade sisse.
9. Louna poolt tulleb tulispä, ja pohja poolt külm.
10. Jummalä öhhust teeb se jeat, et panneb laiäd weed külmetama.
11. Ta aiab ka paksud pilwed ärra, et ilm selgeks saab, ta pillab omma walgo walgusse pilwed laiäle.
12. Ja Ta issi pörab ennast omma targa nouga nende pirede sees, nende teggemisse järrele, keikis asjus, mis Temma neid käsib ma-ilmas, et nemmad Ma peäle sawad.
13. Ta lasko sedda tulla ehk witsaks, ehk omma Ma tarwis, ehk heateggemisseks.
14. Panne sedda tähhele lob, seisa ja mötle ümber Jummalä imme-asjad.
15. Kas sa tead, kui Jummal neid seab, ja lasseb omma pilwede seest walgo walgust paista?
16. Tead sa ärra, kuidä paksud pilwed ülles wagitakse, ja selle imme-asjad, kes ilmalaitmatta keik ärratunneb?
17. Tead sa sedda, kui sojad so rided on, kui Ma wait seisab louna poolt?
18. Kas sa temmaga need üllemad pilwed wäljalautad, mis kindlad on kui üks wallatud pegel?
19. Anna meile teäda, mis meie Temmale peame ütlemä; meie ei maksa middagi pimmedusse pärrast.
20. Kas peab sedda Temmale juttustama, kui mä rägin? kas inimenne julgeks öölda? sest ta saaks ärraneeltud.
21. Ja nüüd, eks nemmad ei nä walgust, kui se selge on üllematte pilwede sees? kui tuul saab läbbikäinud ja neid selletand.
22. Kuld tulleb pohja poolt, agga Jummalä jures on suur au, mis kartusse wäärt.
23. Se on Keigewäggewam, kedda meie ei woi kätte sada: Ta on keigeüllem rammo polest, ja Temma ei waewa mitte sedda, mis kohhus ja suur öigus on.
24. Sepärrast peawad inimessed Tedda kartmä; keik neid, kes targa süddamega on, ei woi ta mitte nähha.

38. Peatük.

Jehowa issi annab omma wägge ja tarkust teäda.

1. Ja Jehowa hakkas räkima lobile kange tule seest, ja ütles:
2. Kes on se, kes mo nou pimmedaks teeb sannadega ilma moistusseta?

3. Et panne ennesele wö wöle kui mees, ja ma tahhan sult küssida, ja anna sa mulle teäda.
4. Kus ollid sinna, kui Minna ma-ilma raiasin? rägi ülles, kui sa tead ja moistad.
5. Kes on temma moödud seädnu? kas sa tead? ehk kes on temma ülle nöri weddanud?
6. Kus peäle on temma allumissed raiad mahhapandud? ehk kes on temma nurga-kiwwi allapannud?
7. Kui need homiko-tähhed ühhes öiskasid, ja keik Jummalala lapsed römoga karjusid.
8. Ja kui Ta issi merd ustega kinnipanni, kui se wäljakargas, ja otsego lapsekoiast wäljatulli.
9. Kui ma need pilwed temma katteks, ja suurt pimmedust temma mähkmeks teggin.
10. Kui ma temã pärrast omma kindlat seädmist teggin, ja temmale pomid ja ukсед pannin.
11. Ja kui ütlesin: Siit sadik pead sa tulles, ja ei mitte emale; ja seie panneb Ta sulle raia, kui so laened touswad.
12. Olled sa ennese päiwil homikule käsko annud? olled sa koidule temã asseme teäda annud?
13. Et sa Ma otsadest kinnihakkasid, et öälad sest saaksid wäljapuistetud.
14. Kui sedda mudetakse kui pitsoriga märgitud sou, ja jäwad seisma nenda kui kullund rie.
15. Ja kui öälattele ärrakeeltakse nende walgus, ja kõrge kässiwars katkimurtakse.
16. Olled sa sanud merre kinkude jure, ja süggawusse pohjas köndinud?
17. Ons surma wärrawad sulle ilmutud? ja olled sa surmawarjo wärrawad näinud?
18. Olled sa übermöttelnud, kui lai se Ma on? rägi ülles, kui sa sedda keik tead?
19. Kus on se te, kus walgus asset on? ja kus on pimmedusse paik?
20. Et sa sedda woiksid sata temma raia jure, ja et sa moistaksid temma koia jalla-teed.
21. Tead sa sedda? siis olleksid sa jo siis sündinud, ja so päwade arro olleks paljo.
22. Olled sa lumme warrandusse paikade jure sanud, ja rahhe warrandusse paigad näinud?
23. Mis ma ollen hoidnud kitsa aia tarwis, söddimisse ja söa päwa tarwis.
24. Kus on se te, kus walgus jaetakse, kus homiko tuul ennast ülle Ma laiale lautab?

25. Kes on wee wallamissele kaewandud leikanud, ja sedda teed pitksele ja walgo-lömisselle?
26. Et ta lasseb wihma saddada senna Ma peäle, kus ükski ei olle, ja körbes, kus ükski inimenne ep olle.
27. Et ta täidab ühhe ärrahäwwitud ja ärraraisatud paiga, ja lasseb nore rohho, mis tärkand, kaswada.
28. Ons wihmal issa? ehk kes on kaste pisokessed sünnitanud?
29. Kelle kohhust on jea wäljatulnud? ja kes on taewa hallad sünnitand?
30. Wessi poeb alla kui kiwwi, ja süggawusse peältsed lähhäwad ühte.
31. Kas sa woid need illusad söäla-tähhed kokkosolmida, ehk warda-tähkede siddemed lahtipeästa?
32. Kas sa woid need Massara-tähhed wäljasata ommal aial? ehk woid sa wankri-tähhed nende poegega juhhatada?
33. Kas sa ärratead taewa seädmissed? kas sa sead temma wallitsust Ma peäl?
34. Woid sa omma heält pakso pilwede pole üllestösta, et suur hulk wet sind kattab?
35. Woid sa walgud wäljalasta, et nemmad eddasi lähhäwad, ja sulle ütlewad: Wata siin meie olleme !
36. Kes on tarkust pannud süddame pohja? ehk kes on melele moistust annud?
37. Kes woib tarkussega neist üllemist pilwedest juttustada? ja kes woib need taewa lehtrid wäljawallada.
38. Kui se pörm kastetakse, et ta ühheks tükkiks saab, et pangad teine teise külge kinnihakkawad.
39. Woid sa hirmsa loukoera kätte saki aiada, ja noorte loukoerte himmo täita?
40. Kui nemmad pessade sisse mahhaheitwad, ja seisawad ommas maias maas warritsemas.
41. Kes walmistab kaarnale temma roga? kui ta poiad Jummalä pole karjuwad, kui nemmad ulkuwad ilma sömatta.

39. Peatük.

Jummalä imme-asjad keiksuggu ellajatte polest.

1. Kas sa tead sedda aega, millal kaljo-sikkud talled tewad? olled sa tähhele pannud kui hirwed on poegmas?
2. Olled sa üllesluggenud, mitto kuud nemääd tined on? ja tead sa nende poegimisse aega?

3. Nemmad tombawad ennast köwweraks, ja lassewad ommad wassikad löhkumisega wälja, ja sadawad ärra omma wallo.
4. Nende poiad kossuwad, nemmad sawad rammo wiljast, nemmad lähhäwad wälja ja ei tulle taggasi nende jure.
5. Kes on mets-eesli wallale lasknud? ja kes on mets-eesli juttad lahtipeästnud?
6. Kelle asemeks ma ollen laggedad maad seädnud, ja temma ello-paigaks pahhad nömme maad.
7. Ta naerab liñna hulka, taggasundia mürrinat ei kule ta mitte.
8. Ta saab toidust mäggeseid läbbikäies, ja nouab sedda keik tagga, mis haljas on.
9. Kas Reemi-metsalinne wottab sind tenida? kas ta jääb öseks so söime jure?
10. Kas sa woid Reemi-metsalist temma köiega waule sidduda? kas ta äästab orro-maad so järrele?
11. Woid sa ta peäle lota, et temal suur rammo on, ja omma tö temma holeks jätta?
12. Kas sa ussud tedda, et ta so semet jälle sadab ja so rei-allusesse koggub?
13. Renani-liñno tiwad on waprud, temmal on öiete tone-kurre tiwa sulled ja uddo sulled.
14. Sest ta jättab ommad munnad Ma peäle, ja lasseb neid pörmos sojaks sada,
15. Ja unnustab ärra, et jalg neid woib katkitallada, ja mets-ellajas neid woib katki peksta.
16. Ta on kowwa omma poegade wasto, kui ep olleks need mitte temma ommad; ta on ilma kartusseta, et ta waew raisko lähhäb.
17. Sest Jumal on tedda lasknud tarkust ärraunnustada, ja ei olle temmale ühtegi moistust jagganud.
18. Sel aial kui ta kõrgesse ülleslennab, naerab ta hoost ja sedda, kes temma selgas.
19. Woid sa hobbosele wägge anda? woid sa ta kaela ehitada kange hirnumisega?
20. Woid sa tedda panna hüppama kui rohhotirtsud? temma surelinne noorskaminne on hirmutus.
21. Ta tammub orgus ja on wägga römus ramus, ta lähhäb wälja söariistade wasto.
22. Ta naerab hirmo, ja ei kohku mitte, egga taggane moöga eest.
23. Temma wasto kolliseb nole-tup, hiilgawad pigid ja oddad.
24. Söa- mürrinas ja tüllis aiab ta mulda ülles, ja ei holi sest, et passunad hüüdwad.
25. Kui passunad waljuste hüüdwad, siis ütleb ta hiha! ja haistab kaugelt söddimist, pealikkude mürristamist ja öiskamist.

26. Kas sinno moistusse läbbi kul sulled heidab, ja lautab ommad tiwad louna pole?
27. Kas so su-sanna peäle kotkas kõrgesse ülleslennab, et ta omma pessa kõrgesse teeb?
28. Ta ellab ja jääb öseks kaljo peäle ja tuggewa kaljo ninna peäle.
29. Seält katsub ta roa järrele, ta silmad näwad kaugele.
30. Ja temma poiad rüpawad werd, ja kus mahhalödud kehhad, seäl on temma.

40. Peatük.

Jehowa suur wäggi tunnukse Peemoti ellajast.

1. Ja Jehowa räkis weel lobile ja ütles:
2. Kas sünnib selle Keigewäggewamaga waidelda, kes karristab? kes Jummalat nomib, se peab se eest wastama.
3. Siis wastas lob Jehowale ja ütles:
4. Wata, ma ollen kerge melega olnud; mis pean ma sulle kostma? ma pannen omma kät omma su peäle.
5. Ükskord ollen ma räkinud, agga ei ma tahha mitte ennam räkida, ka kaksorda, agga ei ma ennam tahha.
6. Je Jehowa wastas lobile kange tule seest ja ütles:
7. Et panne ennesele wö wöle kui mees, ma tahhan sult küssida, ja anna sa mulle teäda.
8. Kas sa peaksid ka mo öigust tühjaks teggema? peaksid sa mind öälaks moistma, et sa woiksid öige olla?
9. On sul siis kässiwars kui Jummalal? ja woid sa mürristada heäleaga kui Temma?
10. Et ehhitä ennast kõrgussega ja surussega, ja panne ennese ümber suur au ja auustust.
11. Pilla laiale omma hirmus wihha, ja wata keige kõrkede peäle ja allanda neid.
12. Wata keige kõrkide peäle, rudju neid mahha, ja röhhu need öälad ärra nende paikas.
13. Panne neid pörmo sisse hopis mahha, seu nende silmad kinni sallajas paikas.
14. Siis tahhan ka minna sind kita, et so parram kässi sulle woib abbi sata.
15. Et wata Peemoti, mis ma teinud nihästi kui sind, rohto sööb temma kui weis.
16. Et wata temma rammo, mis temma reite sees on, ja ta wäggi on temma kõhho nabbas.

17. Ta aiab omma sabba rüsi, mis muido ni kange kui seedripu, temma reite soned on ristati kasnud.
18. Temma luud on kui wask-putked, ta kondid on kui raud-pomid.
19. Temma on Jummalade tede keigeüllem tö; kes tedda teinud, on temmale moõka külge pannud.
20. Sest mäed andwad temmale toidust, ja keik metsalised mängiwad seäl.
21. Ta maggab warjoliste poösade al, pilliroo reddus ja muddas.
22. Warjolised poösad katwad tedda temãa warjumisseks, temma ümber on jõe rämlad.
23. Wata, kui jõggi liga teeb, siis temma ei wärrise mitte; ta on julge, ehk Jordan kül ta suhho kargab.
24. Kas woib kegi tedda kinniwõtta temma nähhes? ehk kõitega temma ninna läbbi pista?
25. Woid sa krokodilli õngega wäljatommata, ehk õnge ja nõriga temma kele sisse wautada?
26. Woid sa ühhe kõrkia temma ninnasse panna, ja okkaga ta louad läbbiuristada?
27. Kas ta sind peaks paljo allandlikkult palluma? ehk peaks ta libbedad sannad so wasto räkima?
28. Peaks ta soga seädust teggema? jouaksid sinna tedda pärris-sullaseks wõtta?
29. Woid sa temmaga mängida kui liõnoga, ehk tedda sidduda omma tüttarlaste külge?
30. Kas kallameeste selts woib temmale auko kaewada, ja sedda kaupmeeste jaggada?
31. Woid sa temma nahha terrawa nooltega läbbi ja läbbi lasta, ja temma Pea ahhingiga?
32. Pista omma kässi ta külge; mötle taplusse peäle, ei sa kül wõtta enam sedda ette.

41. Peatük.

Missugune se Lewiatan ehk krokodil on.

1. Wata, selle lotus pettab tedda; kas tedda ka, kui ta sedda meest nääb, mahha wissatakse?
2. Eks ta olle wägga hirmus, kui tedda üllesärratakse? kes on siis se, kes minno ees woib seista?
3. Kes on mo ette joudnud, et ma pean temmale tassuma? mis keige se taewa al, se on minno pärralt.

4. Ei ma tahha mitte wait olla temma lukontast, egga sest, mis ta surest rammust tulleks räkida, egga sest, kui illusa wisiga temma on tehtud.
5. Kes on temma peälmissse kätte ülleswötnud? kes tahhab temma kahhekordse sulisse wahhele minna?
6. Kes on ta silmade wärrawad lahtiteinud? temma hammaste ümber on hirmutus.
7. Temma kanged somuksed on kõrgid, ni kinni ihho külges, kui üks kitsas pitsoriga sörmus.
8. Teine on teise liggi, et tuul nende wahhele ei sa käia.
9. Teine on teise külge kinni; nemmad seiswad kous, ja ei lahku paigast ühhest ärra.
10. Temma aewastamissed saatwad walget paistma, ja temma silmad on kui koido riipsud.
11. Ta suust käiwad otsego törwaksed wälja, tulle seddemed kargawad wälja.
12. Ta ninna-söörmist käib suits wälja, nenda kui kewast paiast ja katlast.
13. Temma öhk sütab süssi põllema, ja temma suust käib tulle-leek wälja.
14. Ta kaelasse jääb ikka tuggewus, ja temma ees kargab murre.
15. Ta tai-lihha kohhad on ühhes kinni, se on kowwa ta peäl, ei se ligu.
16. Ta südda on ni kowwa kui kiwwi, ja ni kowwa kui alluminne wesikiwwi.
17. Kui ta touseb, siis kartwad wäggewad; temma murdmisse pärrast puhhastawad nemmad ennast pattust.
18. Kes ta peäle hakkab moögaga, ei se jä seisma, pigiga, wisk-oddaga, ehk raudridega.
19. Ta peab rauda hölleks, ja waske räppastand puuks.
20. Ei ammo nool ei sada tedda pöggenema; lingo kiwwid sawad temma wasto kui kõrred.
21. Wämlad tullewad arwatada temma wasto kõrreks, ja ta naerab odda kärrinat.
22. Temma al on terrawad kiwwi-tükkid, temma teeb ennesele asset terrawa peäle, kui roja peäle.
23. Ta teeb süggawa kohta kema kui potti, ta teeb merd kui salwi.
24. Temma tagga on walge se koht, kus ta käib, et innime süggawust arwaks halliks.
25. Ei olle pörmo peäl temma sarnast, temma on tehtud, et ta ei kohku.
26. Ta watab keik, mis kõrge on, ta on kuningas ülle keige surematte metsaliste poegade.

42. Peatük.

lob allandab ennast Jehowa ees: saab õne kahhewõrra.

1. Ja lob wastas Jehowale ja ütles:

2. Ma tean, et sa keik ärrendad, ja mitte ühteainust möttet ei woi sinno eest ärrakeelda.

3. Kes on se, kes so nou julgeb warjule panna ilma moistuseta? sepärrast rägim ma ülles, et ma sedda ei moista, need asjad on mulle wägga immelikkud, et minna mitte neid ei tunne.

4. Kule, pallun ma, siis tahhan minna räkida; ma tahhan sult küssida, ja sinna anna mulle sedda teäda.

5. Ma ollen sind kuulnud kõrwa kuuldes, ja nüüd on mo silm sind näinud.

6. Sepärrast tahhan ma sedda põlgada ja kahhetseda põrmus ja tuhkas.

7. Ja se sündis, pärrast kui Jehowa need sannad lobi wasto sai räkinud, et Jehowa Temani-mehhe Eliwasi wasto ütles: Mo wihha on süttind põllema sinno wasto ja so kahhe söbra wasto; sest teie ei olle mitte nenda minnust räkinud, mis õige, kui mo sullane lob.

8. Sepärrast wõtke nüüd kätte seitse wärse ja seitse jära, ja minge mo sullase lobi jure, et teie ohwerdatte põlletamise-ohwrid enneste eest, ja mo sullane lob pallugo teie eest: sest temmast tahhan ma luggu piddada, et ma teile mitte ei te teie jõlledust möda, sest teie ei olle mitte nenda minnust räkinud, mis õige, kui mu sullane lob.

9. Ja Temani-mees Eliwas ja Sua-mees Pildad ja Sowar Naamati-mees läksid ja teggid sedda möda, kui Jehowa nende wasto olli räkinud; ja Jehowa piddas lobist luggu.

10. Ja Jehowa pöris lobi wangi-pölwe, kui ta omma söbrade eest pallus; ja Jehowa tassus keik, mis lobil olnud kahhewõrra.

11. Ja temma jure tullid keik ta wennad, ja keik ta öed ja keik, kes tedda enne ollid tunnud, ja wötsid temãaga temã koias leiba, ja räkisid ärda melega temmaga ja trööstisid tedda keige se õnnetusse pärrast, mis Jehowa olli temma peäle saatnud; ja iggaüks andis temmale ühhe sure rahha-tükki, ja iggaüks ühhe kuld-pea-otsa-ehte.

12. Je Jehowa õnnistas lobi wimist põlwet enam kui ta essimest, ja temmal ollid nelliteistkümmend tuhat puddolojust, ja kuustuhhat kamelit, ja tuhat pari weksid, ja tuhat emma-eesli.

13. Ja temãale sai seitse poega ja kolm tüttart.

14. Ja ta panni ühhe nimme Jemima, ja teise nimẽ Ketsia, ja kolmanda nimme Kärennappuk.

15. Ja keik seält maalt ei leitud mitte ni illusat naesterahwast, kui lobi tütreid ollid; ja nende issa andis neile pärris-ossa nende wendade sekka.

16. Ja pärrast sedda elas lob sadda ja nellikümmend aastat, ja näggi ommad lapsed ja omma laste lapsed, nelli põlwet.

17. Ja lob surri ärra wanna ja ellatand.

lobi Ramato Ots.

Laulo-Ramat.

---

1. Laul.

Öppetusse-laul, mis öige önnis, mis önneto põlli on.

1. Agga önnis on se innimenne, kes ei käi öälatte nou järrel, egga seisa pattuste tee peäl, egga istu pilkiatte järre peäl.

2. Waid kel hea meel on Jehowa käsoöppetussest, ja mötleb ta käsoöppetusse peäle ööd ja päwad.

3. Siis on temma otsego pu, mis wee soonte äre istutud, mis omã wilja annab ommal aial, ja kelle lehhed ei puddene; ja keik, mis ta wöttab teha, lähhäb korda.

4. Agga nenda ep olle need, kes öälad; waid nemmad on kui agganad, mis tuul laiale aiab.

5. Sepärrast ei woi öälad mitte kohtus seista, egga pattused öigede koggodusses.

6. Sest Jehowa tunneb öigede teed: agga öälatte te lähhäb hukka.

2. Laul.

Laul, mis Kristusse kuningrigi enne kulutab.

1. Mikspärrast jooksewad pagganad murdo kokko, ja rahwas mötlewad tühja?

2. Miks ma-ilma kuningad seiswad wasto, ja würstid peawad nou ühtlase Jehowa ja temma woitud mehhe wasto?

3. Et kiskugem katki nende juttad, ja wiskagem ennesest ärra nende köied!

4. Kes taewas istub, naerab, ISSand irwitab neid.

5. Siis wöttab ta räkida nende wasto ommas wihhas, ja ommas kanges wihhas neile hirmo teha.

6. Agga minna ollen woidnud omma Kuninga omma pühha Sioni mäe ülle.

7. Ma tahhan sest seädmissesest juttustada: Jehowa on mo wasto üttelnud: Sa olled mo Poeg, minna ollen sind tänna sünnitand.

8. Küssi minnult, siis tahhan ma need pagganad so pärris-ossaks anda ja ma- ilma otsad so pärrandusseks.
9. Sa pead neid russuks peksma raud-keppiga, kui pottiseppa riistad pead sa neid katki wiskama.
10. Sepärrast teie kunningad, aiage ommad asjad targaste, teie ma-ilma kohtomoistjad, laske endid nomida.
11. Tenige Jehowat kartussega, ja olge wägga röömsad wärrisemisega.
12. Andke suud Poiale, et ta mitte wihhaseks ei sa, et teie hukka ei sa tee peäl: sest temma wihha süttib pea põllema; wägga önsad on keik, kes temma jure kippuwad.

3. Laul.

Pallumisse-laul, et Jehowa waenlaste eest kaitseks.

1. Taweti laul kui ta omma poia Abrami eest ärrapöggenes.
2. Jehowa, kui palju on mo waenlasi! palju seiswad mo wasto.
3. Palju ütlewad mo hingele: Polle temmal abbi Jummal käest, Sela.
4. Agga sinna Jehowa olled üks kilp minno ees, minno au, ja kes mo Pea üllestöstab.
5. Omma heäleaga hüan ma Jehowa pole, ja ta wastab mulle omma pühha mäe peält, Sela.
6. Ma heitsin mahha ja uinusin maggama: ma ärkasin ülles, sest Jehowa toetas mind.
7. Ei ma karda ni mitme kümne tuhhande eest rahwa seast, kes ümberringi mo wasto pannewad.
8. Touse ülles Jehowa, peästa mind mo Jummal: sest sa lööd keik mo waenlased loua peäle, sa murrad katki öälade hambad.
9. Jehowa käes on ärrapeästminne, so rahwa peäle jägo sinno önnistus, Sela.

4. Laul.

Römustusse-palwe, ma-ilma laste tühhise ello wasto.

1. Taweti laul keeltega-mängide peäl, üllema mängimehhele antud.
2. Kui ma hüan, siis wasta mulle, mo öigusse Jummal! kui kitsas kä olnud, olled sa mulle rumi teinud; olle mulle armolinne ja kule mo palwe.
3. Teie suurtsuggu mehhed, kui kaua peab mo au teotusseks ollema? kauaks armastate teie tühja, ja otsite wallet? Sela.
4. Agga moistke, et Jehowa tedda immelikkul wisil sadab, kes temma melest armas on; Jehowa kuleb, kui ma ta pole hüan.

5. Ja kui teie wihhastate, siis ärge tehke mitte patto; räkige ommas süddames ommas wodis, ja olge wait, Sela.
6. Ohwerdage öigusse ohwrid, ja lootke Jehowa peäle.
7. Palju ütlewad: Kes annab meile head nähha? Jehowa, tösta omma Palle walgust meie peäle.
8. Sa olled ennam römo mo süddamesse annud, kui sel aial, kui teiste wilja ja nende wärsket wina palju on.
9. Rahho sees tahhan ma ühtlase mahhaheita ja uinuda maggama, sest sinna Jehowa üksi sadad, et ma julgeste woin ellada.

5. Laul.

Risti-koggodusse palwe walle-öppetajatte wasto.

1. Taweti laul, üllema mängimehhele antud Nehiloti-mängi peäl.
2. Jehowa! wötta kuulda mo sannad, wötta ärramoista mo iggatsemist.
3. Panne tähhele mo kissendamisse heäle, minno kuningas ja mo Jumal, sest sind ma pallun.
4. Jehowa, kule warra mo heält, warra tahhan ma ennast so pole walmistada ja wahtida.
5. Sest sinna ep olle mitte Jummal, kel hea meel on öälussest; kes pahha, se ei woi so jures asset olla.
6. Hullud ei jä so silma ette seisma, sa wihkad keik, kes nurjatuma tö ette wötwad.
7. Sa hukkad neid ärra, kes wallet räkiwad, Jehowa melest on se hirmus, kel werresü, ja kes kawwal on.
8. Agga minna tahhan sinno sure heldusse pärrast so kotta miñna, ja kummardada so pühha templi pole sinno kartusses.
9. Jehowa! juhata mind ommas öigusses mo warritsejatte pärrast, te omma teed mo ette tassaseks.
10. Sest nende suus ep olle mitte, mis öige, nende seestpiddine on selge tiggedus: nende kurk on üks lahti haud, omma kelega libbawad nemmad.
11. Moista neid süalluseks, Jummal, langego nemad omã noude pärrast: nende mitme ülleastmisse pärrast lükka neid ärra, sest nemad pannewad so wasto.
12. Agga röömsad olgo keik, kes so jure kippuwad, iggaweste öiskago nemmad, sest sa warjad neid; ja römoga hüppago sinno sees need, kes so nimme armastawad.
13. Sest sinna Jehowa! önnistad sedda, kes öige, ühhe hea melega ehhitad sa tedda nenda kui kilbiga.

6. Laul.

Ühhe ahastud süddame pattustpöörmissse palwe.

1. Taweti laul, ülema mängimehhele antud keeltega mängide peäl Seminiti wisi.
2. Jehowa! ärra nomi mind mitte ommas wihhas, ja ärra karrista mind mitte ommas tullises wihhas.
3. Jehowa, olle mulle armolinne, sest ma ollen rammoto: te mind terweks, Jehowa, sest mo lukondid tundwad hirmo.
4. Ja mo hing tunneb suurt hirmo, ja sinna Jehowa! kui kaua?
5. Pöra Jehowa mo pole, kissu mo hing hädda seest wälja, peästa mind ärra omma heldusse pärrast.
6. Sest surmas ep olle sinnust mälestust; kes woib haudas sinno au üllestunnistada?
7. Ma ollen ärrawässinud ommas äggamisses, keige se ö uiutan ma omma wodi, omma silmaweega leutan ma omma söngi.
8. Mo silmad on ärrakuinud melehaigusse pärrast, need on wannaks läinud keikide mo waenlaste pärrast.
9. Tagganegge minnust ärra keik, kes teie nurjatuma tö tete, sest Jehowa on mo nutmisse heäle kuulnud.
10. Jehowa on mo allandlikko palwe kuulnud, Jehowa wöttab mo palwe wasto.
11. Sago keik mo waenlassed häbbiks ja tundko suurt hirmo, tagganeggo nemmad ärra ja häbbenego äkkitselt.

7. Laul.

Palwe usso waenlaste ja takkakissajatte wasto.

1. Taweti ahastusse laul, mis ta laulis Jehowale, Kusimehhe Jemini poia sannade pärrast.
2. Jehowa mo Jummal! sinno jure kippun ma, peästa mind ärra keikide käest, kes mind takkakiusawad, ja kissu mind wälja.
3. Et ta mitte wahhest kui loukoer mo hinge ei kissu, egga murra, kui ep olle peästiat.
4. Jehowa mo Jummal! ollen ma sedda teinud, ons köwwerus mo kässis:
5. Ollen ma tassunud kurja sellele, kes rahho moga piddand, (kül ma ollen enneminne peästnud sedda, kes mulle ilma aega kitsast teggi.)
6. Siis aiago waenlane mo hinge takka, ja sago sedda kätte, ja tallago mo ello mahha, ja pango mo au pörmo sisse mahha, Sela.
7. Touse ülles, Jehowa, omma wihha sees, astu kõrgesse minno ahastajatte hirmsa wihha pärrast, ja ärka ülles minno pole, sa olled käsknud kohhuttehha.

8. Siis tulleb rahwa koggodus so ümber, ja selle pärrast tulle jälle ülles kõrgesse.
9. Jehowa annab kohhut rahwale; moista mulle kohhut, Jehowa, mo öigusse järrele ja mo waggadusse järrele, mis mul on.
10. Lopko wahhest öälade kurjus, ja kinnita sedda, kes öige, sest sa katsud läbbi süddamed ja nerud, sa öige Jummal.
11. Mo kilp on Jummal jures, kes abbi sadab neile, kes süddamest öiglased on:
12. Jumal on öige kohtomoistia ja üks Jumal, kelle meel iggapäwa wägga pahha on patto pärrast.
13. Kui innimenne mitte ei pöra, siis wöttab ta omma moöga ihhuda, omma ammo on ta üllestombanud ja sedda walmistand.
14. Ja on temmale walmistand surma riistad: ta wöttab ommad noled ehhitada nende wasto, kes teisi kurjaste takkakiusawad.
15. Wata, temma on otsego lapse waewas nurjatumma himmoga, ja on waewamissegga käima peäl, ja toob walskust ilmale.
16. Auko on ta kaewanud ja sedda öneks teinud, ja langeb isse senna kaewandusse, mis ta teinud.
17. Temma waewamine peab ta pähhä jälle taggasi tulles, ja temma wäekauba tö ta pealae peäle mahhatullema.
18. Ma tahhan Jehowa au üllestunnistada temma öigust möda, ja Jehowa selle keigekörgema nimme kites laulda.

8. Laul.

Kristusse alwast ja au-pölwest ja kunningrigist.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud Kittiti-mängi peäl.
2. Oh Jehowa meie Issand! mis aulinne on so nimmi keikes ma-ilmas, kes sa omma sure au pannud ülle taewaste.
3. Noorte ja immewatte laste suust olled sa wägge kindlaste seädnu ennese waenlaste pärrast, et sa piddid lõppetama sedda wihhameest ja sedda, kes püab kätte maksta.
4. Sest ma saan nähha so taewa, so sörmede tö, se ku ja need tähhed, mis sa olled walmistand.
5. Mis on waene innimenne, et sa temma peäle mötled? ja innimesse Poeg, et sa tulled tedda katsma?
6. Kül sa olled tedda wähha Jumalast lasnud ilma olla: agga au ja auustussegga wöttad sa tedda kui kroniga ehhitada.
7. Sa olled tedda pannud wallitsema omma kätte tö ülle; keik olled sa temä jalge alla pañud:

8. Puddolojuksed ja härjad keik puhhas, ja ka metsa lojuksed:
9. Linnud, mis taewa al, ja kallad, mis merres, mis merre kohhad läbbikäiwad.
10. Oh Jehowa meie Issand! mis aulinne on so nimmi keikes ma-ilmas.

9. Laul.

Tänno-laul woimusse eest keige usso waenlaste peäle.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud poia surma pärrast.
2. Ma tahhan Jehowa au üllestunnistada keigest ommast süddamest, ma tahhan keik ta immeasjad juttustada.
3. Ma tahhan römüs olla ja römo pärrast hüppada sinno sees, ma tahhan so nimme kites laulda, sa Keigekörgem!
4. Et mo waenlased on taggasi läinud, nemãad on komãistand ja kaddunud ärra so palle eest.
5. Sest sa olled mo öigussele ja mo kohto-asjale otsust teinud, sa olled kohto järje peäl istnud kui öigusse moistja.
6. Sa olled need pagganad söitelnud, sa olled sedda, kes öäl, hukka saatnud, nende nimme olled sa ärrakustutand ikka ja iggaweste.
7. Sa waenlane! need paljaks tehtud kohhad on otsas iggaweste; ja sinna olled liñnad ärrakitkunud, nende mällestus on kaddund nendega hopis.
8. Agga Jehowa jääb iggaweste, temma on omma aujärje walmistanud kohto tarwis.
9. Ja ta isse moistab kohhut selle male, kus ellatakse, öigusses: ta selletab rahwale kohto-asja ärra öiget wisi.
10. Ja Jehowa on üks kõrge warjopaik waewalissele, üks kõrge warjopaik öigel aial, kui kitsas kä on.
11. Sest lodawad so peäle, kes so nimõe tundwad: sest ei sa olle neid mitte mahhajättnud, kes sind noudwad, Jehowa.
12. Kites laulge Jehowale, kes Sionis ellab, kulutage keige rahwa seas temma teud.
13. Sest ta kulab nende werresü järrele, nende peäle mötleb temma; ei ta polle mitte häddaliste kissendamist ärraunnustand.
14. Heida armo minno peäle, Jehowa, wata mo willetsusse peäle, mis neist tulleb, kes mind wihkawad, sinna, kes sa mind üllendad surma wärrawist.
15. Sepärrast, et ma woin juttustada keik so kitussed, ja Sioni tütre wärrawis wägga röömsaks sada sinno abbi pärrast.
16. Pagganad on waunud senna auko, mis nemmad teinud; nende jalg on hakkand wörko, mis nemmad sallaja pannud.
17. Kulus on Jehowa, et ta öigust teinud: se, kes öäl, on wörgutud omma kätte tö sees; et mötle se peäle, Sela.

18. Need, kes öälad, lähhäwad taggasi pörgo, keik pagganad, kes Jumãlat ärraunnustanud.
19. Sest sedda waest ei unnustata mitte lopmatta ärra; kas willetsatte lotus peaks iggaweste hukkaminnema?
20. Touse ülles, Jehowa, et waene innimenne mitte woimust ei sa; sago kohhus pagganatte peäle moistetud so palle ees.
21. Jehowa, panne hirmo nende peäle, et pagganad tunneksid, et nemmad waesed innimessed on, Sela.

10. Laul.

Risti-koggodusse palwe omma takkakiusajatte wasto.

1. Jehowa! mikspärrast seisad sa ni kaugelt, ja seisad körwal sel aial, kui kitsas kä?
2. Uhkusses kiusab se, kes öäl, sedda willetsat kurjaste takka, et neid peab kinniwoetama nende kurja noude läbbi, mis nemãd on ärramöttelnud.
3. Sest se, kes öäl, kiitleb omma hinge iggatsemisse pärrast, ja önnistab sedda, kes ahne, ja laimab Jehowat.
4. Se, kes öäl, ei holi middagi, et ta omma ninna püsti peab; keik temma mötted on, et ep olle Jummalat.
5. Temma wisid tewad wallo iggal aial, sinno öiged nuhtlused on kõrges temãa melest ärra: keikide omma waenlaste wasto turtsub temãa.
6. Ta mötleb ommas süddames: Ei miãa kül kõigu, ei ma sa põlwest põlweni kurja nähha.
7. Temma su on täis sajatamist ja pettust ja kawwalust: temma kele al on waewaminne ja nurjato tö.
8. Temma istub warritsemas ouede tagga, sallajas paikas tappab ta sedda, kes ilmasüta: temma silmad petwad ennast kehwa eest ärra.
9. Temãa warritseb sallajas paikas, nenda kui loukoer omãas pessas, ta warritseb, et ta woiks tabbada sedda, kes willets, ta tabbab sedda willetsat, kui ta tedda omma wörko tombab.
10. Nenda röhhutakse, wautakse alla, ja langeb keh Wade selts wäggewatte küünte alla.
11. Ta mötleb ommas süddames: Jummal on teist ärraunnustand, ta on ommad silmad warjule pannud, ei ta nä ellades.
12. Touse ülles, Jehowa, tösta omma kässi ülles, oh Jummal: ärra unnusta mitte ärra neid, kes willetsad.
13. Mikspärrast peab se, kes öäl, Jummalat laimama? ta mötleb ommas süddames, et sinna sest ei holi.

14. Kül sa nääd, sest sa watad sedda waewa ja melehaigust, et sa kätte tassud omma käe läbbi; se, kes kehwa, jättab so holeks, sinna olled waese lapse abbimees.
15. Murra öälade kässiwars katki, ja kula selle kurja öälusse järrele, nende et sa sedda teps ei leia.
16. Jehowa on kuningas ikka ja iggaweste, pagganad kadduwad temma Ma peält ärra.
17. Häddaliste iggatsemist kuled sa Jehowa, nende süddame kinnitad sinna, so körw panneb tähhele.
18. Et sa kohhut moistad waese lapsele ja waewalissele, et waene innimenne, kes mullast on, mitte ennam ei sa hirmo teha.

11. Laul.

Usso-laul, waa hinge kinnitusseks waenlaste wasto.

1. Taweti laul üllema mängimehhe antud. Jehowa jure kippun miña; kuidas teie siis mo hingele ütlete: Minne hulkuma omaste mäe peäle, kui lind.
2. Sest wata, kes öälad, tomawad aõo ülles, nemmad walmistawad omad noled nöri peäle, mustas pimmedas lasta neid, kes süddamest öiglased on.
3. Sest töe allused kistakse mahha, mis woib se teha, kes öige?
4. Jehowa on omas pühhas templis, Jehowal on ta aujärg taewas, temä silmad näwad sedda, ta silmalauud katsuwad Adama lapsed läbbi.
5. Jehowa katsub läbbi sedda, kes öige, agga kes öäl, ja wäekauba tööd armastab, sedda wihkab Temma hing.
6. Ta lasseb öälade peäle saddada jämmedad rahhed; tulli ja weewlid, ja hirmus tuul, mis körwetab, on nende karrika ossa.
7. Sest Jehowa on öige, ta armastab öigust, temma silmad waatwad öiglase peäle.

12. Laul.

Kaebdus, et walle-öppetajad suurt kahjo tewad.

1. Taweti laul Seminiti wisi, üllema mängimehhele antud.
2. Sada abbi Jehowa! sest waggad on lõpnud, sest need, kes waggad, on wähenend innimesse laste seast.
3. Nemad rägiwad tühja teine teisega; nemad rägiwad libbeda uledega kahtlasest süddamest.
4. Kautago Jehowa ärra keik libbedad uled, sedda keelt, mis sured asjad rägib.

5. Kes ütlewad: Omma kelele tahhame meie woimust sata, meie uled on meie kä, kes on meile issandaks?
6. Et agga need, kes willetsad, ärraraisatakse, et waesed äggawad, tahhan ma nüüd üllestousta, ütleb Jehowa, ma tahhan abbi sata sellele, kelle wasto turtsutakse.
7. Jehowa könned on puhtad könned, kui selgeks sullatud hõbbe souese potti sees, mis seitsekord ärrasullatud.
8. Sinna Jehowa! kaitsed neid, sa hoiad tedda sesiñatse põlwe-rahwa eest iggaweste.
9. Öälad kõndiwad keikis paikus ümber, kui nisuggune alw rahwas Adama laste seas sureks töstetakse.

13. Laul.

Kaebdus ja palwe hinge kurbdusses, kui kitsas kä.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Kui kaua unnustad sinna mind, löpmatta ärra oh Jehowa! kui kaua panned sa ennese Palle minno eest warjule?
3. Kui kaua pean ma nou piddama omãas hinges, ja murret ommas süddames päwa aeges? kui kaua peab mo waenlane mo wasto ennast sureks töstma?
4. Wata seie, wasta mulle Jehowa mo Jummal! walgusta mo silmad, et ma ei uinu surmasse maggama.
5. Et mo waenlane ei ütle: Ma ollen woimust ta peäle sanud! ja mo wastased ei sa wägga röömsaks, kui ma kõigun.
6. Agga minna lodan so heldusse peäle, mo südda peab wägga röömsaks sama so abbi pärrast: ma tahhan Jehowale laulda, et ta mulle head teinud.

14. Laul.

Öppetus, et pat iñimessed wägga riknud: abbi on tarwis.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud. Se, kes jölle, mötleb ommas süddames: ei polle Jumalat; nemãad tewad pahhaste, tewad hirmsad teud, ei olle sedda, kes head teeb.
2. Jehowa watab taewast Adama laste peäle, et ta saaks nähha, kes kegi moistlik olleks, kes Jummalat nouaks.
3. Nemmad on keik ärratagganend, ühtlase on nemmad läinud haisema: ei olle sedda, kes head teeb, ei ühteainustke.
4. Eks sedda ei tea keik need, kes nurjatamad tö tewad, kes mo rahwast söwad, nenda kui nemãad leiba söwad, Jehowat ei húa nemãad mitte appi.

5. Seäl tundwad nemmad suurt hirmo, et Jummal on öigede seltsis.
6. Willetsa noule tete teie häbbi, et Jehowa temma warjopaik on.
7. Kes sadab Sionist Israelile ärrapeästmist? kui Jehowa omma rahwa wangipölwe pörab, siis saab Jakob wägga röömsaks, Israel römustab ennast.

15. Laul.

Öppetus, missuggune se on, kes armo-rikis ellab.

1. Taweti laul. Jehowa! kes peab ellama sinno telkis? kes peab asset ollema so pühha mäe peäl?
2. Kes kui täieste wagga ellab ja öigust teeb, ja töt rägib ommast süddamest.
3. Kes keelt ei peksa; omma seltsimehhele kurja ei te, egga laimamist omma liggimesse peäle wasto ei wötta.
4. Kelle melest se on ärrapöltud, kes Jummalast mikski ei pandud: agga se kes auustab neid, kes Jehowa kartwad; kes ennese kahjuks wannub, ja ei taggane sedda.
5. Kes omma rahha ei anna kasso peäle, egga melehead ei wötta selle wasto, kes ilmasüta: kes sedda teeb, ei se kõigu ellades.

16. Laul.

Kristusse kannatamisest, ja üllestousmisest.

1. Taweti kulla-tükki laul. Kaitse mind Jummal! sest ma kippun so jure.
2. Mo hing, sa olled Jehowale üttelnud: Sinna olled ISSand; se hea, mis minna teen, ep olle sinno pärrast:
3. Waid nende pühhade pärrast, kes Ma peäl on, ja nende auliste pärrast, kennest mul keik mo meel hea on.
4. Nende wallo lähhäb suremaks, kes teise järrele tötwad: ei ma tahha ohwerdada nende joma-ohwrid were pärrast, egga nende nimmed omma ulede peäle wötta.
5. Jehowa on mo jao ossa ja mo karrikas; sinna pead mo liisko ossa ülles.
6. Nörid on mulle armsa paikade peäle langend, ka on se pärris-ossa illus mo melest.
7. Ma tahhan Jehowat kita, kes mulle nou annud, ka igga öse öppetawad mind mo nerud.
8. Ma ollen Jehowa allati eñese ette pañud; et temã on mo parremal polel, sest ma ei woi kõikuda.
9. Sepärrast römustab mo südda, ja mo au on wägga römus, mo lihha peab ka hingama julgeste.

10. Sest sinna ei jätta mo hinge mitte hauda, egga salli, et se, kes so melest armas, peab ärramäddanemist näggema.
11. Sa olled mulle teäda annud ello teeradda: römo on rohkeste so Palle ees, löbbusad asjad on so parremas käes löpmatta.

17. Laul.

Kristusse ja temma risti-koggodusse palwe-laul.

1. Taweti palwe. Kule Jehowa sedda öigust, pañe tähhele mo kange hüüdmiñe, wötta mo palwe kuulda, mis ei tulle kawwalaist uledest.
2. Mo kohtomoistus tulgo siño käest wälja, so silmad wadago öige wisi peäle.
3. Sa olled mo süddame läbbikatsnud, sa olled sedda öse tulnud katsma, sa olled mind ärrasullatand; ei sa polle middagi leidnud: ma ollen ette wötnud, et mo su ei pea ülleastuma.
4. Innimeste teggemiste jures ollen ma so ulede sanna läbbi ennast hoidnud ülleannetumatte teeraddade eest.
5. Pea mo sammud hästi kinni omma teejälgede peäl, et mo jallad ei kõigu.
6. Ma hüan so pole, sest sa wastad mulle, oh Jumäl! käna omã körw mo pole, kule mo kõnne.
7. Näida imelikkult omãd heateggemissed siña, kes sa peästad neid, kes so jure kippuwad, nende pärrast, kes so parrema käe wasto seisawad.
8. Hoia mind kui silmaterrakest, mis silma munnas; omma tibade warjo alla panne mind warjule,
9. Nende öälatte eest, kes mind ärraraiskawad, mo werri-waenlaste eest, kes mo ümber piirwad.
10. Nemmad on keikipiddi wäggewaks sanud, omma suga räkiwad nemmad körkusega.
11. Nemmad tullewad nüüd meie ümber, kus meie jalla pañeme; omãd silmad pañewad nemmad siñna, et nemmad meid mahha aiawad.
12. Temma on otse nenda kui loukoer, kel himmo on murda, ja kui noor loukoer, kes maas seisab sallajas paikus.
13. Touse ülles Jehowa, joua temã ette, köwwerda tedda; peästa mo hing selle öäla käest, kes so moök on,
14. Nende inimeste käest, kes so kässi on, oh Jehowa; nende inimeste käest, kes siit ma-ilmast, kelle jaggo on siin ellus, ja omã warraga täidad sa nende kõhho: kel rohkeste lapsi on, kes pannewad tallele omma noorte lastele, mis neile üllejäab.
15. Minna saan so Palle nähha öigusses, kül ma saan keik rohkeste so näust, kui ma üllesärkan.

18. Laul.

Tänno-laul, Jehowa abbi eest mitmesugguses häddas.

1. Üllemä mängimehhele antud, Jehowa sullase Taweti laul, kes sellesinnatse laulo sannad Jehowale räkis sel aial, kui Jehowa tedda keikide ta waenlaste käest ja Sauli käest olli ärrapeästnud.
2. Siis ütles temma: Jehowa! sind armastan ma süddamest, minno wäggi.
3. Jehowa on mo kaljo, ja mo tuggew lin, ja mo ärrapeästja; mo Jummal on mo kaljo, kelle jure ma kippun, minno kilp ja mo abbi sarw, mo kõrge warjopaik.
4. Ma hüan Jehowat appi, kes kitusse wäärt, siis peästetakse mind mo waenlaste käest ärra.
5. Surma nörid said mo ümber, ja pahharetti jõed teggid mulle hirmo.
6. Pörgo-haua nörid tullid mo ümber, surma wörkutamise-paelad joudsid mo ette.
7. Kui mul kitsas kä olli, siis hüüdsin ma Jehowat appi ja kissendasin omma Jumala pole: ta kulis mo heäle omast templist, ja mo kissendamine tulli ta ette temä körwusse.
8. Siis pörrus ja wabbises Ma, ja mäe allussed wärrisesid ja keik wöttis pörruda, kui ta wihha süttis põllema.
9. Suits tousis temä wihha sees, ja tulloke temä suust teggi laggedaks, ellawad söed põllesid temma seest.
10. Ja ta nötkutas taewast ja tulli mahha, ja suur pimme olli ta jalge al.
11. Ja ta sõitis Kerubil peäl ja lendis, ja ta lendis tule tibade peäl.
12. Pimmedust panni ta ommaks warjuks, ennese ümberringi ommaks maiaks need mustad weed, ja üllemad paksud pilwed.
13. Selgusse eest, mis temma ees, läksid ta paksud pilwed möda, rahhe ja tulle süttege.
14. Ja Jehowa panni pitkse taewas hüüdma, ja se keigekörgem andis omma heält kuulda rahhe ja tulle süttega.
15. Ja ta laskis omad noled mahha, ja pillas need laiale, ja taples walgolömistega ja hirmutas neid.
16. Siis nähti wette hauad, ja ma-ilma allussed ilmusid sinno sõitlussest Jehowa! so ninna tule öhho pärrast.
17. Ta läkkitas üllewelt kõrgest, ta wöttis mind kätte, ta tombas mind surest weest wälja.
18. Ta peästis mind mo tuggewa waenlase käest ärra ja nende käest, kes mind wihkasid, et nemmad ollid tuggewamad mind.
19. Nemad joudsid mo ette mo hukkatusse päwal, agga Jehowa olli mulle toeks;

20. Ja satis mind wälja laia Ma peäle, ta peästis mind ärra, sest temäl olli miñust hea meel.
21. Jehowa tassus mulle head mo öigust möda; mo kätte puhtust möda tassus ta mulle.
22. Sest ma hoian Jehowa teed, ja ep olle öälaste ommast Jummalast ärralahkund.
23. Sest keik temma kohtoseädussed on mo ees, ja ta seädmissi ei tahha ma mitte ennesest ärralahhutada.
24. Ja ma ollen täieste wagga temma ees olnud, ja ennast hoidnud omma üllekohto eest.
25. Ja Jehowa tassub mulle mo öigust möda, mo kätte puhtust möda, mis temma silma ees.
26. Wagga wasto näidad sa ennast waggaste, ühhe täieste wagga mehhe wasto näidad sa ennast täieste wagga ollewad.
27. Puhta wasto näidad sa ennast puhtaste, ja pöratsega woitled sa kui wastane.
28. Sest sinna peästad willetsat rahwast, ja allandad surelissed silmad.
29. sinna walgustad mo lampi; Jehowa mo Jummal panneb mo pimedust paistma.
30. Sest sinnoga woin ma wäehulga peäle joosta, ja omma Jummalaga kargan ma ülle müri.
31. Jummal te on ilmalaitmatta, Jehowa könne on selge kui sullatud, ta on kilbiks keikile, kes ta jure kippuwad.
32. Sest kes on Jummal muido kui Jehowa? ja kes on kaljo kui meie Jummal?
33. Se Jummal panneb rammo mo wöle, ja teeb, et mo teed on ilmalaitmatta.
34. Ta teeb mo jallad emma-hirwede jalge sarnatseks, ja panneb mind mo kõrge paikade peäle seisma.
35. Ta öppetab mo käed söddima, ja wautab wask-ammo mo käewarte alla.
36. Ja sa olled mulle omã abbi-kilpi annud, ja so parram kässi toetab mind, ja so allandaminne teeb mind sureks.
37. Sa teed mo alla laia maad mo sammule, et mo lupeksed ei liugu.
38. Ma tahhan ommad waenlased tagga aiada ja neid kätte sada, ja ei tahha enne taggasi tulla, kui ma neid saan ärralöppetanud.
39. Ma tahhan neid mahha peksta, et nemmad ei pea woima üllestousta, nemmad peawad mo jalge alla langema.
40. Ja sa panned mo wöle söddimisse tarwis, ja teed, et minno alla ennast kokko weawad need, kes mo wasto seisid.
41. Ja sa satad, et mo waenlased mulle selga pöörwad, ja et ma neid, kes mind wihkawad, ärrakautan.
42. Nemmad kissendasid, agga ei olnud ärrapeästiat, Jehowa pole, agga ta ei wastand neile.

43. Ja ma tahhan neid pihhuks toukada kui tolmo, mis tule ees; kui roja, mis ulitsade peäl, tahhan ma neid rüüstada.
44. Sa peästad mind rahwa riidlemistest, sa panned mind pagganatte Peaks, üks rahwas, mis ma ei tunnud, tenib mind.
45. Körwa kuuldes wöttawad nemmad mo sanna kuulda, woöra rahwa lapsed on kawwalaste libbedad mo wasto.
46. Woöra rahwa lapsed puddenewad mahha, ja tullewad wärristes omã wangihonist wälja.
47. Jehowa ellab, ja mo kaljo olgo kidetud, ja mo önistusse Jummal sago kõrgeks petud;
48. Se Jummal, kes mulle annab hästi kätte maksta, ja rahwast mo alla sadab.
49. Kes mind mo waenlaste käest peästab, sa üllendad mind ka nende käest, kes mo wasto seiswad, sa peästad mind ärra selle käest, kes wäggewalda teeb.
50. Sepärrast tahhan ma, Jehowa, so au üllestunnistada pagganatte seas, ja so nimmel kites laulda,
51. Kes omma kunninga önnistussed sureks teeb, ja head teeb omma woitud mehhele Tawetile ja temma suggule iggaweste.

19. Laul.

Ennekulutamise-laul Kristusse armo-öppetussest.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Taewad juttustawad Jummalau au, ja taewa lautus kulutab temma kätte tööd.
3. Pääw aiab päwale rohkeste könnet wälja, ja ö kulutab öle ülles, mis tulleb ärratunda.
4. Ei polle sedda könnet egga neid sanno, kus nende heält ei peaks kuuldama.
5. Nende heäl käib keik Maad läbbi ja nende sannad ma-ilma otsani: päikessele on ta senna maia teinud.
6. Ja sesamã tulleb kui peigmees omã kätte alt wälja, ta on römus kui wäggew mees, et ta sedda teeradda peab jooksuma.
7. Temã wäljatulleminne on ühhest taewa otsast, ja ta ümberpiirminne selle teisest otsast sadik, ja ep olle ühtegi ta pallawa eest warjul.
8. Jehowa käsoöppetus on ilmalaitmatta ja jahhutab hinge, Jehowa tunnistus on tössine, ja teeb sedda rummalat targaks.
9. Jehowa käskmissed on öiged, mis süddame römustawad: Jehowa käesk on selge, mis silmad walgustab.
10. Jehowa kartus on puhhas, mis ikka seisab: Jehowa kohtoseädussed on tödde isse, öiged on nemmad hopis.

11. Neid tulleb ennam ihhaldada kui kulda, ja kui palju selgemat kulda, ja nemmad on maggusamad kui messi ja kui messi, mis kerjede seest joseb.
12. Ka sinno sullane maenitsetakse nende läbbi; kui neid petakse, siis tulleb suur palk.
13. Kes moistab keik eksitussed ärra? neist sallaja pattudest moista mind puhtaks.
14. Ka neist uhkist pattust kela omma sullane ärra, et nemmad mo ülle ei wallitse, siis ollen ma ilmalaitmatta, ja ilmasüta mitmest ülleastumisest.
15. Olgo mo su kõnned ja mo süddame järrelemõtlemine so mele pärrast sinno ees, Jehowa mo kaljo! ja mo lunnastaja!

20. Laul.

Palwe Kristusse kalli lunnastamise tö pärrast.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Jehowa wötko sind kuulda sel päwal, kui kitsas kä; Jakobi Jummalala nimõ pango sind kõrge warjopaika.
3. Ta läkkitago sulle abbi seält pühhasst paigast ja toetago sind Sionist.
4. Ta möttelgo keige so roa-ohwride peäle, ja so põlletamise-ohwer arwago ta raswaseks, Sela.
5. Ta andko sulle, mis so südda kutsu; ja lasko keik so nou korda miõna.
6. Siis tahhame sinno abbi pärrast öiskada, ja omõ Jummalala nimõl lippo üllestõsta: Jehowa tehko täieste keik, mis sa pallud.
7. Nüüd tean minna, et Jehowa omma wõitud mehhele abbi sadab; ta kuulgo tedda ommast pühhasst taewast: temma parrema käe abbi tulleb sure wäega.
8. Teised lootwad wankritte, ja teised hooste peäle; agga meie mõtleme Jehowa omõ Jummalala nimme peäle.
9. Nemmad on ennast kokkoweddanud ja langenu: agga meie seisame püsti, ja olleme alles ollemas.
10. Jehowa sata abbi! kuningas wötko meid kuulda sel päwal, kui meie hüame.

21. Laul.

Kristusse woimus waenlaste peäle kulutakse enne.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Jehowa! siõno tuggewusses rõmustab kuningas, ja kui wägga rõõmsaks saab temma so abbi pärrast!

3. Sa olled temãale temãa süddame iggatsemisse järrele añud, ja mis ta omma uledega püab, ei polle sa keelnud, Sela.
4. Sest sa jouad keigesugguse hea õnega temma ette, sa panned kroni selgemast kullast ta pähhä.
5. Ello on ta sinno käest pallunud, sa olled temãale sedda annud, pitka igga ikka ja iggaweste.
6. Suur on temma au siño abbi pärrast, suurt au ja auustust olled sa ta peäle pannud.
7. Sest sa panned tedda sureks õnneks iggawesseks aiaks: sa teed tedda röömsaks omma palle römoga.
8. Sest kuñingas lodab Jehowa peäle, ja se keigekörgema heldusse läbbi ei kõigu ta mitte.
9. Kül sinno kässi leiab keik so waenlased, kül so parrem kässi leiab neid, kes sind wihkawad.
10. Sa teed neid pets-ahjo sarnatseks, mis keeb, sel aial kui sa kätte nääd; Jehowa nelab neid omma wihha sees ärra, ja tulloke põlletab neid ärra.
11. Nende sugguwössad hukkad sa Ma peält ärra, ja nende suggu inimeste laste seast.
12. Sest nemmad on püüdnud kurja sulle tehha: nemmad on kurja nou piddanud, agga neil ep olnud joudo.
13. Sest sa teed, et nemãad selga pöörwad, omma ammo nõriga taotad sa nende wasto silmi.
14. Tõsta ennast kõrgeks, Jehowa! ommas tuggewusses: meie tahhame laulda ja kites laulda sinno woimust.

22. Laul.

Ennekulutamine Kristusse kannatamisest ja auust.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud emmase-hirwe pärrast, mis koido aial aetakse.
2. Mo Jumãl! Mo Jumãl! mikspärrast olled sa mind mahhajättnud? mo oigamisse sañad on kaugel miño abbisamisest ärra.
3. Mo Jummal, päwal hüan minna, agga sa ei wasta; ja ösel ei olle minna mitte wait.
4. Agga sa olled pühha, kes sa ellad Israeli kitusse-laulude seas.
5. Sinno peäle lootsid meie wannemad, nemmad lootsid, ja sa peästsid neid ärra.
6. Sinno pole kissendasid nemmad ja peäsesid, sinno peäle lootsid nemmad, ja ei sanud häbbisse.

7. Agga miña ollen ussikenne, ja ei mitte mees, innimeste teotus, ja ei miski pandud rahwa melist.
8. Keik, kes mind näwad, hirwitawad mind: nemmad aiawad suud ammule, ja wangutawad Pead.
9. Ta on ikka Jehowa peäle omma asja weretanud, se peästko tedda, temma kiskugo tedda häddast wälja, kui temmal hea meel temmast on.
10. Sest sa olled se, kes mind emma ihhust wäljasaatnud, ja lotust mulle annud mo emma rindus.
11. Siño peäle ollen ma heidetud lapsekoiast, mo emma ihhust olled sinna mo Jummal.
12. Ärra olle kaugel minnust ärra, sest kitsas on liggi, et ep olle abbimeest.
13. Paljo wärsesid on mo ümber tulnud, Pasani sönnid on mo ümber piirnud.
14. Nemmad on mo wasto omma su ammutanud, kui loukoer, mis murrab ja möirab.
15. Kui wessi ollen ma ärrawallatud, ja keik mo lukontid on ühhest ärralahkund; mo südda on sanud kui mee-wahha, ta on sulland ärra mo sissekondas.
16. Mo rammo on kui potti-tük ärrakuinud, ja miño keel on mo sulae külges kinni, ja sa panned mind surma pörmo.
17. Sest koerad on mo ümber tulnud, tiggedatte selts on mo ümber piirnud; minno käed ja mo jallad on nemmad läbbi uristand.
18. Keik ommad lukontid woin ma ärraluggeda, nemmad wahhiwad ja watawad mo peäle.
19. Nemmad jaggawad mo rided issikeskes, ja mo kue pärrast heitawad nemmad liisko.
20. Agga sinna, Jehowa, ärra olle mitte kaugel; minno wäggi, tötta mulle appi.
21. Peästa mo hing moögast, koera käest mo hing, mis üksik on.
22. Peästa mind loukoera suust, ja kule, ja te mind lahti Reemi-metsaliste sarwedest.
23. Ma tahhan so nimme omma wendadele juttustada, kesk koggodusse sees tahhan ma sind kita.
24. Teie, kes Jehowat kardate, kiitke tedda, keik Jakobi suggu! auustage tedda, ja keik Israeli suggu! kartke temma eest.
25. Sest temē ep olle mitte laitnud egga läilaks piddand willetsa willetsust, ja ep olle mitte ommad silmad temā eest warjule pannud, waid on kuulnud, kui ta temā pole kissendas.
26. Sinnust peab mo kitus ollema ; sures koggodusse tahhan ma ommad tootussed tassuda nende ees, kes tedda kartwad.
27. Häddalissed peawad söma ja kül sama, Jehowat peawad kiitma, kes tedda noudwad: teie südda peab iggaweste ellama.

28. Keik Ma-otsad peawad mele tulletama, ja Jehowa pole pöörma, ja sinno ette peawad keik pagganatte sugguwössad kummardama.

29. Sest Jehowa pärralt on se kunningriik, ja ta wallitseb pagganatte seas.

30. Keik wäggewad Ma peäl peawad söma ja kumãrdama; temã ette peawad põlveli mahhaheitma keik, kes põrmo sisse allalãhwad, ja kes omma hinge ellus ei woind piddada.

31. Üks suggu peab tedda tenima, sedda peab ISSanda omãks põlwest põlweni arwatadama.

32. Nemmad peawad tulles ja temma õigust kulutama selle rahwale, mis peab sündima, et ta sedda keik on ärra teinud.

23. Laul.

Kristusse kallist ja ustawast karjatse ammetist.

1. Taweti laul. Jehowa on mo karjane, ei mul polle ühtegi waia.

2. Nore rohho made peäl laseb ta mind maas seista, ta sadab mind hingamisse wee jure.

3. Ta jahhutab mo hinge, ta sadab mind õigusse jälgede peäle, omma nimme pärrast.

4. Ka siis, kui ma käin surma warjo orgus, ei karda ma kurja, sest et sinna moga olled ; sinno kep ja so sau, needsammad trööstiwad mind.

5. Sa walmistad mo ette ühhe laua mo waenlaste nähhes; sa woiaad mo Pea ölliga, mo karrikas on öiete täis.

6. Headus ja heldus agga peawad mind tagga aiama keige mo ello aia, ja ma jään Jehowa kotta kauaks aiaks.

24. Laul.

Kristusse kunningrigist, ja neist, kes temma allamad.

1. Taweti laul. Jehowa pärralt on Ma ja selle täius, ma-ilm ja kes seäl peäl ellawad.

2. Sest temã issi on temã allusse pañud merde äre, ja jõggede äre on ta sedda kinnitand.

3. Kes lähhäb ülles Jehowa mäe peäle, ja kes jääb seisma ta pühha paiga peäle.

4. Kelle käed ilmasüta, ja kelle südda puhhas, kelle hing tühja ei himmusta, egga pettisel wisil ei wañnu.

5. Se peab õnne sama Jehowa käest, ja õigust omma õnnistusse Jummal käest.

6. Se on se pölwe-rahwas, kes tedda noudwad, kes so palle otsiwad, Jakobi suggu on se, Sela.
7. Teie wärrawad! töstke omãad Pead ülles, ja teie iggawessed uksed! laske ennast üllestösta, et se au kuñingas woib sissetulla.
8. Kes on se au kuñingas? se on Jehowa, kes tuggew ja wäggew, Jehowa, kes wäggew söas.
9. Teie wärrawad! töstke ommad Pead ülles ja teie iggawessed uksed! töstke ennast ülles, et se au kuningas woib sissetulla.
10. Kes on sesamma, se au kuningas? se on wäggede Jehowa, sesamma on au kuningas, Sela.

25. Laul.

Jehowa käest pallutakse juhhatamist, armo, ja abbi.

1. Taweti laul. Jehowa! sind himmustan ma wägga.
2. Mo Jummal! sinno peäle lodan ma, ärra lasse mind mitte häbbi sisse sada, ärra lasse mo waenlasi mitte römo pärrast hüppada minno pärrast.
3. Ei sa ka mitte häbbisse ei ükski neist, kes sind otawad; häbbisse sawad need, kes ilmaaegu pettust tewad.
4. Jehowa! anna mulle teäda ommad teed, öppetä mind ommad teeraad.
5. Sada mind käima ommas töes ja öppetä mind, sest sinna olled mo önnistusse Jummal, sind ma otan keige se päwa.
6. Mötle Jehowa! omma mitmesugguse hallastusse ja omma heldusse peäle, sest need on iggawessest aiast.
7. Ärra mötله mitte mo nore ea pattude peäle, egga mo ülleastmiste peäle; omma heldusse järrele mötله sinna mo peäle, omma headusse pärrast, oh Jehowa!
8. Hea ja öiglane on Jehowa, sepärrast öppetab temma pattused siin tee peäl.
9. Ta sadab häddalised käima, nenda kui kohhus, ja öppetab häddalised omma teed.
10. Keik Jehowa teeraad on heldus ja tödde neile, kes ta seädust ja temma tunnistused piddawad.
11. Omãa nimë pärrast, Jehowa, et anna andeks mo üllekohhus, sest sedda on paljo.
12. Kes on se mees, kes Jehowat kardab? ta öppetab tedda sedda teed, mis ta peab ärrawallitsema.
13. Temma hing peab allati hea pölwesse jäma, ja ta suggu peab maad pärrima.
14. Jehowa sallaja assi on neil, kes tedda kartwad, ja ta seädus, et ta sedda neile tahhab teäda anda.

15. Mo silmad on allati Jehowa pole, sest temma sadab mo jallad wörgust wälja.
16. Wata mo peäle, ja olle mulle armolinne, sest üksik ja willets ollen minna.
17. Mo süddame kitsikussed on ennast laiale lautand; sada mind wälja mo mitmesuggusse ahhastusse seest.
18. Wata mo willetsust ja mo waewa, ja anna andeks keik mo pattud.
19. Wata mo waenlased, et neid palju on, kes mind wihkawad wäggiwaldse wihhawaenoga.
20. Hoia mo hing ja peästa mind; ärra lasse mind mitte häbbisse sada, sest ma kippun so jure.
21. Üks ilmalaitmatta ja öiglane meel hoidko mind, sest ma otan sind.
22. Lunnasta oh Jummal! Israeli keigest temma kitsikussest.

26. Laul.

Tawet pallub abbi, ja tunnistab, et ta on ilmasüta.

1. Taweti laul. Moista mulle kohhut Jehowa! sest ma ellan ommas ilmalaitmatta meles, ja lodan Jehowa peäle, sepärrast ei liugu ma mitte.
2. Katsu mind läbbi Jehowa! ja kiusa mind, sullata mo nerud ja mo südda.
3. Sest so heldus on mo silma ees, ja ma könnin sinno töe sees.
4. Ei ma olle istund tühja inimeste jures, ja sallalikkudega ei käi ma mitte ümber.
5. Ma wihkan tiggedatte seltsi, ja öälade jures ei istu ma mitte.
6. Ma pessen ommad käed ilmasüta elloga, ja käin so altari ümber, oh Jehowa!
7. Et ma lassen tännamisse heäle kuulda, ja juttustan keik so immeasjad.
8. Jehowa! ma armastan so koia ello-asset ja sinno au-maia paika.
9. Ärra korrasta mo hinge mitte ärra pattustega, egga mo ello nende meestega, kel were sü.
10. Kelle kässis on wägga pahha tö, ja kelle parrem kässi täis melehead on.
11. Agga minna tahhan weel ellada ommas ilmalaitmatta meles; lunnasta mind, ja olle mulle armolinne.
12. Mo jalg seisab tassase tee peäl, koggoduste sees tahhan ma sind kita, oh Jehowa!

27. Laul.

Ühhe usklikko hinge usklik palwe ja römus lotus.

1. Taweti laul. Jehowa on mo walgus ja mo abbi, kedda pean ma kartma? Jehowa on mo ello kinnitus, kelle eest pean ma wärrisema?
2. Kui tiggedad mo liggi tullid, et nemmad saaksid lihha süa, need, kes mo wihhamehhed ja mo waenlased, siis on nemmad kommistanud ja mahhalangenud.
3. Kui söddawäggi leri mo wasto peaks ülleslöma, ei karda siiski mitte mo südda: kui södda mo wasto touseb, siis lodan minna temã peäle.
4. Ühhe asja ollen ma Jehowa käest pallunud, sedda ma otsin, et ma saaksin jäda Jehowa kotta keige mo ello aia, et ma saaksin nähha Jehowa löbbusad wisid, ja temma templis neid järrele arwada.
5. Sest ta pettab mind eest ärra omma maiasse kurja aial; ta panneb mind warjule omma telgi warjopaika, ta töstab mind ülles kaljo peäle.
6. Ka nüüd peab mo Pea sama üllestösetud mo waenlaste ülle, mis mo ümberringi, ja ma tahhan temã telkis ohwerdada öiskamisse-ohwid; ma tahhan laulda ja kites laulda Jehowale.
7. Jehowa! kule mo heäl, kui ma hüan, ja olle mulle armolinne ja wasta mulle.
8. Mo südda ütleb sulle, et sa öölnud: Otsige mo Palle, siis otsin ma, Jehowa, sinno Palle.
9. Ärra panne omma Palle mitte mo eest warjule, ärra lükka omma sullast mitte ärra wihha sees: sa olled mo abbi olnud, ärra anna mind mitte ülle, ja ärra jätta mind mahha, mo önnistusse Jummal.
10. Sest mo issa ja mo emma on mind mahhajätnud, agga Jehowa on mind korristanud.
11. Öppetä mind Jehowa! omma teed, ja juhata mind tassase teeraa peäle, mo warritsejatte pärrast.
12. Ärra aña mind mitte mo wihhameeste melewalda: sest mo wasto on tousnud walle-tuñistusmehhi, ja kes wäewalla sañad suust wälja aiawad.
13. Ma olleksin hukkas, kui minna ei olleks usknud, et ma piddin römoga Jehowa headust näggema ellawatte Ma peäl.
14. Ota Jehowa järrele, olle wahwa, siis teeb ta sinno süddame tuggewaks, ja ota Jehowa järrele.

28. Laul.

Usklikkude wiis, kui Jehowa öälätte kätte maksab.

1. Taweti laul. Sinno pole, Jehowa, hüan miña, mo kaljo! ärra olle mitte wait mo wasto; et, kui sa mo wasto saña ei lausu, miña wahhest nende sarnatseks ei sa, kes allalähhäwad auko.
2. Kule mo allandlikko palwette heäle, kui ma sinno pole kissendan, kui ma omad käed ülestöstan so pühha hone pühhama paiga wasto.
3. Ärra kissu mind ärra öäladega ja nendega, kes nurjatumat tööd tewad; kes rahho räkiwad omma liggimestega, agga nende süddames on kurjus.
4. Anna neile nende teggemist möda, ja nende kurja teggusid möda: nende kätte tö järrele anna neile, maksa jälle nende kätte, mis nemmad wäärt on.
5. Sest nemad ei moista Jehowa teggemiste järrele, egga temma kätte tö järrele; ta kissub neid mahha, ja ei ehita neid mitte ülles.
6. Kidetud olgo Jehowa, sest ta on kuulnud mo allandlikko palwette heäle.
7. Jehowa on mo tuggewus ja mo kilp, temä peäle lodab mo südda ja mulle on abbi tulnud; ja mo südda hüppab römo pärrast, ja ma tahhan omma lauloga temä au ülestuñistada.
8. Jehowa on neile tuggewusseks, ja keige omma voitud mehhe önnistussekinnitus on ta issi.
9. Sata omma rahwale abbi, ja önnista omma pärris-ossa, ja hoia neid kui karjane, ja üllenda neid iggawesseks aiaks.

29. Laul.

Öppetus, kui wäggew Jehowa sanna on.

1. Taweti laul. Andke Jehowale, teie wäggewatte lapsed, andke Jehowale au ja tuggewust.
2. Andke Jehowale temma nimme au, pühhas ehtes kumärdage Jehowat.
3. Jehowa heäl on wette peäl; se au Jumäl panneb pitkse hüüdma, Jehowa, kes paljo wette peäl on.
4. Jehowa heäl käib rammoga, Jehowa heäl auustussega.
5. Jehowa heäl murrab katki seedripuid, ja Jehowa murrab katki Libanoni seedrid.
6. Ja sadab neid kargama kui wassikas, Libanonit ja Sirjonit nenda kui Reemi-metsaliste poeg.
7. Jehowa heäl raiub läbbi, kui tulle-legid.
8. Jehowa heäl sadab kõrwele lapse-waewa, Jehowa sadab Kadesi kõrwele lapse-waewa.
9. Jehowa heäl sadab emma-hirwed poegema, ja teeb metsad paljaks: agga temma templis ütleb keik ta rahwas: Au olgo.
10. Jehowa istub wee-upputust saatmas, ja Jehowa jääb kuningaks iggawesseks aiaks.

11. Jehowa annab tuggewust omma rahwale, Jehowa önnistab omma rahwast rahhoga.

30. Laul.

Kitus ja tänno, kui kurbdussest rööm jälle tulleb.

1. Taweti koia pühhitsemisse laul ja luggu.
2. Ma tahhan sind Jehowa! sureks tösta, sest sa olled mind üllestöstnud, ja sa polle mo waenlasi mitte mo pärrast römustand.
3. Jehowa mo Jummal, ma ollen so pole kissendanud, ja sa olled mind terweks teinud.
4. Jehowa! sa olled mo hinge saatnud üllestullema pörgust, sa olled mind ellus piddanud, et ma mitte allaläinud auko.
5. Kites laulge Jehowale teie, kes temma melest armsad, ja tunnistage ta au ülles temma pühha nimme mälestusseks.
6. Sest temã wihha on silma-pilkmisses aiaks: agga hea ello on ta heast melest; öhto jääb nut ömaiaks, agga homõiko on öiskamiñe.
7. Agga minna mötlesin, kui mul waikne assi olli: Ei ma sa ellades kõikuda.
8. Jehowa! omma hea mele pärrast pañid sa mo wägge tuggewaste seisma: kui sa omã Palle warjule pannid, siis tundsin ma hirmo.
9. Jehowa! sinno pole hüan minna, ja pallun Jehowat allandlikkult.
10. Mis kasso on mo werrest, kui ma allalähän hauda? kas pörm wöttab so au üllestunnistada? kas ta wöttab so töt kulutada?
11. Kule Jehowa, ja olle mulle armolinne, olle mulle abbimehheks, Jehowa.
12. Sa olled mulle mo kaebdust pöörnud römo-mängiks; sa olled mo kottride seljast ärrawötnud ja römo mo wöle pannud.
13. Et mo au ehk hing woiks sind kites laulda, ja ei mitte wait olla: Jehowa mo Jummal, siño au tahhan ma üllestunnistada iggawesseks aiaks.

31. Laul.

Taweti ja Kristusse kindel lotus kannatamisse aial.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Sinno jure kippun ma, Jehowa! ärra lasse mind häbbisse sada ei ellades, omma öigusse pärrast peästa mind.
3. Pöra omma kõrwa mo pole, kissu mind ussinaste wälja, olle mulle tuggewaks kaljuks, kindlaks koiaks ja sada mulle abbi.
4. Sest sinna olled mo kaljo ja mo tuggew kants, ja omma nimme pärrast juhhata mind ja sada mind.

5. Sada mind sest wörgust wälja, mis nemad mulle sallaja pannud, sest sinna olled mo kiñitus.
6. Sinno kätte pannen ma tallele omma waimo, sa olled mind lunnastand, oh Jehowa sa töe Jummal!
7. Ma wihkan neid, kes selged tühjad asjad piddawad, agga minna lodan Jehowa peäle.
8. Ma ollen wägga römus ja römustan eñast so heldusse pärrast, et sa olled waatnud mo willetsusse peäle: sa olled mind tunnud, kui mo hingel wägga kitsas kä olli.
9. Ja sinna ep olle mind mitte kiñiannud waenlase kätte, sa olled mo jallad pannud seisma laia Ma peäle.
10. Olle mulle armolinne Jehowa! sest mul on kitsas kä: melehaigusse pärrast on ärrakuinud mo silmad, minno hing ja mo köht.
11. Sest mo ello on kullunud ärra murren ja mo aastad öhkamisses; mo rammo on ärralangend mo üllekohto pärrast, ja mo lukondid on ärrakuinud.
12. Keikide omma wihhameeste pärrast ollen ma sanud ka omma naabrile teotusseks üpres wägga, ja hirmuks omma tutwadele; kes mind näwad wäljas, need pöggenewad mo eest ärra.
13. Ma ollen süddamest ärraunnustud kui üks surnud, ma ollen sanud kui üks hukkaläinud riist.
14. Sest ma ollen kuulnud mitme pahha könnet, keikipiddi on kartust; et nemmad ühtlase mo wasto nou peawad; nemmad mötlewad mo hinge käest ärrawötta.
15. Agga minna lodan sinno peäle, Jehowa! ma ütlen: Sinna olled mo Jummal.
16. Sinno kä on keik mo aeg, peästa mind mo waenlaste ja mo takkaaiajatte käest.
17. Lasse omma Palle paista omma sullase peäle, sata mulle abbi omma heldusse läbbi.
18. Jehowa! ärra lasse mind mitte häbbisse sada, sest ma hüan sind appi; lasse öälad häbbisse sada, olgo nemmad wait pörgusse.
19. Piddago walskid uled suud kinni, kes öige wasto räkiwad waljud sannad surussega ja põlgdussega.
20. Kui suur on sinno headus, mis sa tallele pannud neile, kes sind kartwad, mis sa olled teinud neile, kes so jure kippunud inimeste laste nähhes.
21. Sa panned neid warjule omña Palle warjo alla iggähhe kawwala nou eest; sa pettad neid ühhe maiasse eest ärra keelte rio eest.
22. Kidetud olgo Jehowa, et ta omma heldust immelikko wisil mulle on üllesnäitnud, kui ühhes tuggewas liñnas.
23. Ja ma ütlesin ommas wärrisemisses: Ma ollen ärraleikatud so silma eest; siiski kuled sa mo allandlikko pallumisse heäle, kui ma sinno pole kissendan.

24. Armastage Jehowat keik, kes temma melest armsad; Jehowa hoiab need tössised, agga ta maksab rohkeste selle kätte, kes surustab.

25. Olge wahwad, siis teeb temma teie süddame tuggewaks, keik, kes teie Jehowa peäle lodate.

32. Laul.

Mele parrandamisest, ja patto andeksandmisest.

1. Taweti õppetusse-laul. Wägga önnis on se, kelle ülleastminne on andeks antud, kelle pat on kinnikaetud.

2. Wägga önnis on se innimenne, kellele Jehowa üllekohhut ei arwa süüks, ja kelle waimo sees ei olle kawwalust.

3. Kui ma patto kinnipiddasin, siis läksid mo luudkondid wannaks iggapäwa minno oigamisse pärrast.

4. Sest so kässi olli raske mo peäl ööd ja päwad, mo toidusse rammo on ärrakuinud otsego suise poua läbbi, Sela.

5. Omma patto andsin ma sulle teada, ja omma üllekohhut ep olle ma kinnikatnud; ma ütlesin: Ma tahhan isseennese peäle ommad ülleastmised tunnistada Jehowale; siis andsid sinna mo patto üllekohhut andeks, Sela.

6. Sepärrast wötwad sind palluda keik waggad armo aial; töeste, kui palju wet touseb, ei ullata se nende liggi.

7. Sinna olled mulle warjuks, sa hoiad mind ahastusse eest; sa annad mulle rohkeste römoga laulda, et sa mind peästad, Sela.

8. Sa ütled: Ma tahhan sind targaks teha, ja sind õppetada sedda teed, mis sa pead käima, ma tahhan sulle nou anda omma silmaga sind juhhatades.

9. Ärge olge kui hobbone, kui hobbo-esel; need on moistmatta; nende suus on sulissed ja waljad, neid taltsiks teha, et nemãad muido ei tulle so liggi.

10. Paljo wallo on sel, kes öäl: agga kes Jehowa peäle lodab, saab rohkeste heldust.

11. Römustage ennast Jehowa sees, ja olge wägga röömsad, teie öiged! ja laulge röömsaste keik, kes süddamest öiglased ollete.

33. Laul.

Usklikkud kiitwad Jummalä headteggemissed.

1. Laulge röömsaste teie öiged! Jehowa sees, öiglastele on se kitus üks kaunis assi.

2. Tunnistage Jehowa au ülles kandlega, kümne kele nablimgiga, laulge temmale kites.

3. Laulge temmale uut laulo, mängige hästi keelte peäl öiskamissegga.
4. Sest Jehowa sanna on öige, ja keik temma tö on tössidusses.
5. Temma armastab öigust ja kohhut, Ma on täis Jehowa heldust.
6. Jehowa sanna läbbi on taewad tehtud, ja temma su Waimo läbbi keik nende wäggi.
7. Kes merre wet koggub kui hunnikusse, kes merre-hauad panneb wee warrandusse paikuks.
8. Keik Ma kartko Jehowat, keik, kes ma-ilma peäl ellawad, kartko temma eest.
9. Kui temã ütleb, siis se sünnib; kui temã kässeb, siis se seisab walmis.
10. Jehowa teeb pagganatte nou tühjaks, ta kelab ärra rahwa mötlemisess.
11. Jehowa nou jääb seisma iggaweste, temma süddame mötted põlwest põlweni.
12. Wägga önnis on se rahwas, kelle Jummal on Jehowa, se rahwas, mis ta ennesele pärris-ossaks ärrawallitsenud.
13. Jehowa watab taewast, ta nääb keik inimeste lapsed.
14. Ommast kindlast assemest watab ta üksi silmi keikide peäle, kes Ma peäl ellawad.
15. Kes nende süddame walmistab ülleültsa, ja moistab ärra keik nende teud.
16. Ei kuningas sa abbi sure wäe läbbi, üks wäggew mees ei peäse mitte sure rammo läbbi.
17. Hooste abbi on tühhine, ja need ei woi peästa omma sure wäe läbbi.
18. Wata, Jehowa silm käib nende peäl, kes tedda kartwad, kes ta heldusse peäle lootwad,
19. Et ta peästab surmast nende hing, ja neid ellus peab nälgas.
20. Sepärrast otab meie hing Jehowa järrele, meie abbi ja meie kilp on temma.
21. Sest temã sees römustab ennast meie südda, sest meie lodame temma pühha nimme peäle.
22. Sinno heldus, Jehowa! olgo meie peäl, nenda kui meie so peäle lodame.

34. Laul.

Öppetusse ja tänno-laul, et Jehowa ommaksid kaitseb ja keigest häddast ärrapeästab.

1. Taweti laul, kui ta ennast melest ärra teggi Abimeleki ees, ja temma tedda ärraaias, et ta ärraläks.
2. Ma tahhan Jehowat kita iggal aial, allati peab temma kitus mo suus ollema.
3. Jehowa sees kiitleb mo hing, häddalissed kuulwad sedda, ja sawad röömsaks.
4. Tehke Jehowat sureks minnoga, ja töstkem temma nimme ühtlase kõrgeks.

5. Ma ollen Jehowat noudnud, ja ta on mulle kostnud ja mind keigest sest ärrapeästnud, mis ma kartsin.
6. Kes temma peäle watawad ja jookswad kokko temma jure, nende silmad ep olle mitte häbbisse sanud.
7. Sesinnane willets hüdis, ja Jehowa kulis ja peästis tedda keigest temma ahhastussest.
8. Jehowa ingel lööb leri ülles nende ümber, kes tedda kartwad, ja peästab neid lahti.
9. Maitske ja wadage, et Jehowa hea on, wägga önnis on se mees, kes ta jure kippub.
10. Kartke Jehowat, teie temma pühhad! sest neil, kes tedda kartwad, ep olle pudo ühtegi.
11. Nored loukoerad on kehwad ja nälgas; agga kes Jehowat noudwad, neil ei pudu ühtegi head.
12. Tulge, lapsed, kuulge mind, ma tahhan teid öppetada Jehowa kartust.
13. Kes on se innime, kes head ello tahhab, kes armastab need päwad, et ta saaks head nähha?
14. Hoia omma keel kurja eest, ja ommad uled pettust räkimast.
15. Taggane kurjast ärra ja te head, otsi rahho ja aia sedda takka.
16. Jehowa silmad on öigede pole, ja ta körwad nende kissendamisse pole.
17. Jehowa silmad on nende wasto, kes kurja tewad, et ta nende mällestust Ma peält ärrakautab.
18. Teised kissendawad, ja Jehowa kuleb ja peästab neid keikist nende ahhastussest.
19. Jehowa on liggi neile, kes röhhutud süddame polest, ja peästab neid, kes russuks pekstud waimus.
20. Kes öige, sel on önnetust, agga Jehowa kissub tedda neist keikist wälja.
21. Ta hoiab keik temma lukondid, ei ühteainustke neist ei pea katkimurtama.
22. Önnetus wöttab sedda öälat surmada, ja kes sedda öiged wihkawad, need peawad süallused ollema.
23. Jehowa peästab omma sullaste hinge, ja keik need ei pea mitte süallused ollema, kes temma jure kippuwad.

35. Laul.

Kristusse palwe waenlaste wasto, kui ta kannatas.

1. Taweti laul. Riidle, Jehowa, nende wasto, kes mo wasto rido töstwad: taple nende wasto, kes mo wasto taplewad.
2. Wötta kätte wähhemat ja suremat kilpi, ja touse ülles mulle abbiks.

3. Ja wötta pigi wälja, ja panne teed kinni nende wasto, kes mind tagga aiawad; ütle mo hingle: Minna ollen sinno abbi.
4. Häbbenego nemmad ja punnastago häbbi pärrast, kes mo hinge peäle käiwad; tagganego nemmad ikka taggasi, ja sago häbbisse need, kelle mötted käiwad mo õnnetusse peäle.
5. Olgo nemmad kui hagganad tule ees, ja Jehowa Ingel lükkago neid ärra.
6. Nende te olgo pimme ja wägga libbe, ja Jehowa Ingel aiago neid tagga.
7. Sest nemmad on ilmaasjatta auko ja omma wörko mulle sallaja pannud, ilmaasjatta on nemmad auko kaewanud mo hingle.
8. Ärrahäwwitamine tulgo temma kätte, mis ta ei tea: ja temma wörk, mis ta sallaja pañud, wötko tedda kinni; senna ärrahäwwitamisse sisse langego temma.
9. Agga minno hing peab wägga röömsaks sama Jehowa sees, ta peab ennast römustama temma abbi pärrast.
10. Keik mo lukondid peawad ütlema: Jehowa! kes on so sarnane? kes sa peästad sedda willetsat selle käest, kes wäggewam tedda, ja sedda willetsat ja waest selle käest, kes tedda risub.
11. Wäggiwaldsed tunnistusmehhed touswad ülles; mis ma ei tea, sedda küssiwad nemmad minno käest.
12. Nemmad makswad kurja mo kätte hea eest, et mo hing peab lapsist lahti sama.
13. Agga minna, kui nemmad haiged ollid, siis olli mul kottiriidne kuub selgas, ma waewasin omma hinge paastmisega, ja mo palwe tulli ikka jälle mo sülesse.
14. Ma käisin ikka, kui olleks teine mo söbber ja wend olnud ; ma käisin kurwaste ja kummarkülle kui se, kes omma emma leinab.
15. Agga mo lonkamisse pärrast on nemmad röömsad ja tullewad kokko, ka need lonkajad tullewad kokko wasto mind, kedda minna ei tunnudke, nemmad tahtsid mind löhki kiskuda, ja ep olnud wait,
16. Nende sallalikkude seas, kes kakkokesse pärrast irwitawad, kirristawad nemmad ommad hambad mo peäle.
17. ISSand, kui kaua watad sa peält? sada mo hing jälle nende ärrahäwwitamisest ärra, mo üksik hing norist loukoerest.
18. Ma tahhan so au üllestunnistada sures koggodusses, palju rahwa seas tahhan ma sind kita.
19. Ärgo sago röömsaks mo pärrast, kes walskusega mo waenlased on: kes mind ilmaasjatta wihkawad, ärgo pilkutago nemmad silmi.
20. Sest nemmad ei tahha räkida, mis rahhuks tulleb ; waid mötlewad ärra pettised sannad nende wasto, kes waiksed Ma peäl on.
21. Ja nemmad ammutawad omma süüd mo wasto, nemmad ütlewad: Hästi! hästi! meie silm on sedda näinud!

22. Sinna Jehowa! olled näinud, ärra olle wait; ISSand! ärra olle kaugel minnust ärra.

23. Ärka ülles ja hakka walwama mo kohto-asja pärrast ja mo rio asja pärrast, mo Jummal ja ISSand!

24. Moista mulle kohhut omma öigust möda, Jehowa mo Jummal! ja ärgo sago nemmad röömsaks minno pärrast.

25. Ärgo üttelgo nemmad ommas süddames: Hästi! sedda meie hing tahtis ! ärgo üttelgo nemmad: Meie olleme tedda ärraneelnud.

26. Häbbenego ja sago häbbisse hopis need, kes römustawad mo önnetusse pärrast: sago need häbbi ja teotussega kattatud, kes mo wasto surustellewad.

27. Öiskago ja sago röömsaks need, kel hea meel on mo öigusse pärrast, ja üttelgo allati: Jehowa sago sureks, kes heal meel omma sullase rahho tahhab.

28. Ja mo keel peab so öigussest kõnnelema, keige se päwa so kitussest.

36. Laul.

Öälade wisid: Jummal teeb waggadele paljo head.

1. Jehowa sullase Taweti laul üllema mängimehhele antud.

2. Öäla seltsi üllestmisse sanna on mo süddame pohjas teäda: temma silma ees ei olle hirmo Jummal eest.

3. Sest ta teeb issiennast heaks ommas meles, et ta omma üllekohto woiks kätte sada, ja wihkada, mis hea.

4. Temma su-sannad on nurjatunud ja pettised, ta ei holi enam targaks samast egga head teggemast.

5. Ta mötleb nurjatunud asjad omma wodi peäl, ja jääb seisma se tee peäle, mis ep olle hea, ta ei põlga mitte kurja ärra.

6. Jehowa! so heldus on taewas, so tössidus on üllemist pilwist sadik.

7. So öigus on kui Jummal mäed, so kohtoseädussed on kui suur süggawus: Jehowa, sa sadad abbi inimessile kui lojustele.

8. Kui kallis on so heldus, oh Jummal! et iñimeste lapsed so tibade warjo alla kippuwad.

9. Nemmad sawad kül su koia rohkist andist, ja sa jodad neid omma maggusa armo jõega.

10. Sest siño jures on ello hallikas, sinno walgusses same meie walgust nähja.

11. Näida ikka peäle omma heldust neile, kes sind tundwad, ja omma öigust neile, kes öiglased süddamest.

12. Ärgo tulgo sureliste jalg mo peäle, ja ärgo pango öälatte kässi mind ulkuma.

13. Senna langewad, kes nurjatuma tö tewad; neid lükkatakse mahha, et nemmad ei woi üllestousta.

37. Laul.

Öälade ön kaub pea ärra: waggadel on öilis põlli.

1. Taweti laul. Ärra wihhasta ennast tiggedatte pärrast: ärra laetse neid, kes köwwerust tewad.
2. Sest neid leikatakse ärra, ni pea kui rohhi, ja närtsiwad ärra kui haljas noor rohhi.
3. Loda Jehowa peäle ja te head, ella ommal maal, ja toida ennast ussoga.
4. Ja Jehowa olgo armas so melest, siis annab ta sulle, mis so südda kutsub.
5. Wereta Jehowa peäle oõmad teed ja loda temã peäle: kül ta toimetab keik hästi,
6. Ja toob sinno öigust ette kui walget, ja so kohhut kui louna walget.
7. Olle wait Jehowa ees, ja ota tedda ikka; ärra wihhasta ennast selle pärrast, kelle te korda lähhäb, egga se mehhe pärrast, kes teeb kurja noude järrele.
8. Seisa wihhast ja jätta sedda tullist wihha mahha; ärra wihhasta ennast nenda, et sa ka kurja teed.
9. Sest tiggedad kautakse ärra; agga kes Jehowat ootwad, need pärriwad maad.
10. Ja weel nattukesse aia pärrast, siis ep olle sedda öälat teps, ja kui sa wöttad temma asset tähhäle panna, siis ep olle sedda kussagi.
11. Agga häddalissed peawad maad pärrima ja römo tundma sure rahho pärrast.
12. Se, kes öäl, mötleb kurja selle peäle, kes öige, ja kirristab ommad hambad ta peäle.
13. ISSand naerab tedda, sest ta nääb, et temma hukkatusse pääw tulleb.
14. Öälad tombawad moõga wälja, ja tombawad omma ammo ülles, et nemmad püüdwad langetada sedda willetsat ja waest, ja neid ärratappa, kes öiglased on omma wisidega.
15. Nende moök lähhäb nende omma süddamesse, ja nende ammud murtakse katki.
16. Se nattoke, mis öigel on, se on parrem, kui mitme öäla suur warrandus.
17. Sest öälatte käewarred murtakse katki: agga Jehowa toetab neid, kes öiged.
18. Jehowa tunneb nende täieste waggade päwad ärra, nende pärris-ossa jääb iggaweste.
19. Nemmad ei sa häbbisse kurjal aial, ja nälja aial on neil kül.
20. Sest need, kes öälad, sawad hukka, ja Jehowa waenlased sawad otsa kui kalli karja-ma illo, nemmad löpwad ärra kui suits.
21. Se. kes öäl, wottab laenuks, ja ei tassu jälle ärra: agga kes öige, se on armoliñe ja añab.

22. Sest temma önnistud pärriwad maad, ja temma ärrawañnutud kautakse ärra.
23. Jehowast kinnitakse wagga mehhe samñud, ja temma te on ta mele pärrast.
24. Kui ta langeb, ei heideta tedda mitte ärra, sest Jehowa toetab temma kät.
25. Ma ollen noor olnud, ollen ka wannaks sanud: agga ma polle mitte näinud, et se, kes öige, on mahhajäetud, ja et temma suggu on leiba otsinud.
26. Igga päwa on ta armolinne ja laenab wälja, ja ta suggu on önnistud.
27. Lahku ärra kurjast ja te head, siis ellad sa iggaweste.
28. Sest Jehowa armastab öigust ja ei jätta mitte mahha ennese waggasid, neid hoitakse iggaweste: agga öälade suggu kaub ärra.
29. Öiged pärriwad maad ja ellawad seäl peäl ikka.
30. Selle öige su könneleb tarkust, ja temma keel rägib, mis kohhus on.
31. Temma Jummalä kassoöppetus on temma süddames, temma sammud ei liugu mitte.
32. Se, kes öäl, wahhib sedda öiget, ja otsib tedda ärratappa.
33. Jehowa ei jätta tedda mitte ta kätte, ja ei moista tedda mitte hukka, kui temma peäle kohhut moistetakse.
34. Ota Jehowa järrele, ja hoia temma teed, siis ta sind üllendab, et sa saad maad pärrida, sa saad nähja, kui öälad ärrakautakse.
35. Ma ollen ühhe öäla näinud, kes wägga walli, ja lautas ennast laiale kui haljas pu, mis ühhes paikas kasnud.
36. Agga ta kaddus ärra, ja wata, ta polnud teps: ja ma otsisin tedda takka, ja tedda ep olnud leida.
37. Hoia, mis ilmalaitmatta, ja wata se peäle, mis öige: sest selle mehhe wiimne järg on rahho.
38. Agga ülleastujad kautakse hopis ärra, öälatte wiimne järg kaub ärra.
39. Agga öigede önnistus tulleb Jehowa käest, temma on nende tuggew paik ahhastusse aial.
40. Ja Jehowa aitab neid ja peästab neid ärra, ta peästab neid ärra öälatte käest, ja sadab neile abbi, sest et nemmad temma jure kippuwad.

38. Laul.

Kristusse ja igga usklikko hinge palwe, kui se raske patto-koorm tunnukse.

1. Taweti laul antud mällestusseks.
2. Jehowa ärra nomi mind mitte ommas sures wihhas, ja ärra karrista mind mitte ommas tullises wihhas.
3. Sest sinno noled on mo sisse läinud, ja so kässi mo peäle tulnud.
4. Ep olle terwist ühtegi mo lihhas so sure pahhandusse pärrast; ei olle rahho mo lukontide sees mo patto pärrast.

5. Sest keik mo üllekohhus on ülle mo Pea läinud; kui raske koorm on need läinud raskemaks, kui ma sudan kanda.
6. Mo patto muhhud haisewad pahhaste, ja mäddanewad mo meletuma wisi pärrast.
7. Ma könnin otse wägga kirus ja kummarkülle, ma käin kurwaste keige se päwa.
8. Sest mo sissekond on täis pallawat, ja ep olle terwist ühtegi mo lihhas.
9. Ma ollen rammaks ja koggone wäetimaks läinud; ma oigan omma süddame kohhisemisse pärrast.
10. ISsand, keik mo iggatseminne on sul teada, ja mo öhkaminne ep olle so eest warjul.
11. Mo südda pöritab wägga, mo rammo on minnust löpnud, ja mo silmade selgust, ei sedda polle mul polegi.
12. Kes mind armastawad ja mo söbrad on, need seiswad mo kohhal mo wigga pärrast, ja mo suggulased seiswad kaugel.
13. Ja kes mo hinge püüdwad, seädwad mulle sallajad wörkusid, ja kes mo önnetust noudwad, räkiwad tiggedust, ja iggapäwa mötlewad nemmad kawwalusse peäle.
14. Ja minna ollen otsego kurt, ei ma kule, ja kui üks keleto, kes ei te omma suud lahti.
15. Ja minna ollen kui se, kes ei kule, ja kelle suus ei polle selgid wastamissi.
16. Sest sinno peäle, Jehowa! lodan minna, kül siña ISsand, mo Jummal, wottad kuulda.
17. Sest ma ollen üttelnud: Ärgo sago nemmad röömsaks minno pärrast; kui mo jalg peaks wäratama, siis surustelleksid nemmad mo wasto.
18. Sest ma ollen pandud lonkama, ja mo wallo on allati mo ees.
19. Sest ma rägin omma üllekohhut ülles: ma ollen murren omma patto pärrast.
20. Agga mo waenlastel on hea ello, nemmad on wäggewad, ja neid on palju, kes mind ilmaasjatta wihkawad.
21. Ja kes hea eest mulle kurja tassuwad, need on mo wastased, sepärrast et ma head tagga nouan.
22. Ärra jätta mind mitte mahha, Jehowa; mo Jummal, ärra olle minnust kaugel ärra.
23. Tötta mulle appi, oh ISsand, mo önnisteggia.

39. Laul.

Palwe, et hinge heaks surma peäle woiks möttelda.

1. Taweti laul üllema mängimehhele Jedutunile antud.

2. Ma ollen möttelnud: Ma tahhan ommad ellowisid hoida patto teggemast omma kelega: ma tahhan omma suud kinni hoida otsekui wänoga, ni kaua kui se, kes öäl, mo ees on.
3. Ma ollen suud kinnipiddanud, et ma sannage ei lausnud, ma ollin wait head räkimast, agga mo wallule tulli ennam tülli.
4. Mo südda läks pallawaks mo sees; kui ma selle peäle mötlesin, hakkas tulloke mo sees põllema; ma ütlesin omma kelega:
5. Jehowa! anna mulle teäda mo ello otsa ja mo päwade moöto, missuggune se on, et ma tunnen, kui sant ma ollen.
6. Wata, sa olled mo ello päwad pannud kämle laiusseks, mo ello kord on kui ei ühtegi sinno ees; igga innime on kül koggone tühhine, se on terve tössi, Sela.
7. Kül iggaüks kõnnib otsekui warjo sees, kül nemmad möllawad tühjalt: iggaüks panneb kokko, ja ei tea mitte, kes sedda ärrakorristab.
8. Agga mis pean ma nüüd ootma, oh Issand? mo lotus, se on sinno peäle.
9. Peästa mind ärra keikist mo ülleastmistest, ärra panne mind jölledatte teotusseks.
10. Ma pean suud kinni, ei ma tahha omma suud lahti tehja, sest sinna olled sedda teinud.
11. Sada mo peält ärra omma nuhtlus; so käe peksmisse pärrast ollen ma ärralöppend.
12. Kui sa innimest karristad nomimistega üllekohto pärrast, siis lassed sa ärrasullada, mis temma melest kallis, otsekui koi ride ärraaiab ; kül igga innimenne on tühhine, Sela.
13. Jehowa! kule mo palwe ja wötta kuulda mo kissendamist: ärra seisa wait mo silmawee pärrast, sest ma ollen wooras sinno ees, üks maialinne kui keik mo wannemad.
14. Seisa minnust, et ma saan ennast kerkitada, ennego ma ärralähhän, ja ep olle teps.

40. Laul.

Kristussel on hea meel keik Jummal tahtmist tehha innimeste ärralunnastamisseks.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Ma ollen kowwaste Jehowat ootnud, ja ta on ennast mo pole pöörnud ja mo kissendamist kuulnud.
3. Ja on mind ülleswötnud ärrahäwwitamisse august ja muddasest rojast, ja on mo jallad pannud seisma kaljo peäle, ja mo sammud kinnitanud.

4. Ja mo suhho ne laulo pannud meie Jummalale kitusseks; paljo näwad sedda, ja wötwad karta, ja Jehowa peäle lota.
5. Wägga önnis on se mees, kes Jehowat panneb ommaks lotusseks, ja ei wata taggasi ei torredate egga nende peäle, kes körwale kallawad walle pole.
6. Sured on so immeasjad ja so mötted, mis sinna, Jehowa mo Jummal, meie pärrast olled teinud; ei maksa so wasto ühtegi; kui ma neid tahhan ülleskulutada ja üllesräkida; siis on neid paljo ennam, kui et ma jouan üllesarwada.
7. Tappa- ja roa-ohwer ep olle mitte so mele pärrast; körwad olled sa mulle läbbi uristanud, põlletamise- ja patto-ohwri ei tahtnud sa mitte.
8. Siis ütlesin minna: Wata, ma tullen; kokkokeertud ramato sisse on minnust kirjutud;
9. Ma tahhan heal meel tehja sinno mele pärrast, mo Jummal! ja mo süddame pohjas on so käsoöppetus.
10. Ma kulutan öigust kui röömsad sannumed sures koggodusses; wata, ma ei tahha ennese ulid mitte kinnipiddada, Jehowa! sinna tead sedda.
11. So öigust ei katta ma kinni ommas süddames, so tössidust ja so abbi rägin ma ülles, su heldust ja so töt ei salga ma mitte ärra sure koggodusse ees.
12. Sinna, Jehowa! ei wötta omma hallastust mo eest kinni piddada; so heldus ja so tödde hoidwad mind allati.
13. Sest mitto önnetust on mo ümber sanud, nenda et sedda ei woi üllesarwada, keik mo üllekohhus on mind kinniwötnud, nenda et ma ei woi nende otsa ärranähja; neid on paljo ennam, kui mo juuste karwad, ja mo südda on mind mahhajättnud.
14. Jehowa! wötta omma hea mele polest mind ärrapeästa, Jehowa! tötta mulle appi.
15. Häbbenego hopis ja sago häbbisse need, kes mo hinge peäle käiwad, otsa selle peäle tehha; tagganego nemmad taggasi, ja punnastago häbbi pärrast need, kel hea meel on mo önnetussest.
16. Sago ärraehmatama omma häbbi-tö pärrast need, kes mulle ütlewad: Hästi, hästi!
17. Olgo röömsad ja römustago ennast sinno sees keik, kes sind otsiwad; kes so önnistust armastawad, need üttelgo allati: Sureks sago Jehowa.
18. Agga minna ollen willets ja waene, ISSand mötleb mo peäle: sinna olled mo abbi ja mo ärrapeästja; ärra wiwi mitte, mo Jummal.

41. Laul.

Kristusse palwe, kui ta ennast allandas, ja kannatas.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.
2. Wägga önnis on se, kes ühhe kehwa pölwe targaste ärraarwab; Jehowa peästab tedda ärra önnetusse päwal.
3. Jehowa wöttab tedda hoida ja tedda ellus piddada, tedda peab önsaks petama Ma peäl, ja ärra anna tedda mitte ta waenlaste melewallale.
4. Jehowa toetab tedda haigusse wodis, keik temma maas-maggamist pörad sa heaks temma haigusses.
5. Ma ütlen: Jehowa! olle mulle armolinne, te mo hinge terweks, sest ma ollen so wasto patto teinud.
6. Mo waenlased räkiwad minnust kurja: Millal surreb ta, ja millal kaub ta nimmi ärra?
7. Ka kui kegi mind tulleb waatma, siis rägib ta tühja paljast, temma südda koggub ennesele nurjatunud asjad, temma lähhäb wälja ja rägib neid ülles.
8. Keik, kes mind wihkawad, pommisewad issikeskes minnust, nemmad mötlewad mo peäle mulle kurja tehja.
9. Ja ütlewad: Pahharetti wiis on temma sisse wallatud; sepärrast, kui ta maas on, ei pea ta mitte ennam üllestousma.
10. Ka se mees, kellega ma rahho sees ellasin, kelle peäle ma lootsin, kes mo leiba sööb, se töstab kanda mo wasto sureste.
11. Agga sinna, Jehowa, olle mulle armolinne ja lasse mind ülles tousta, siis tahhan ma nende kätte tassuda.
12. Sest saan ma teäda, et ma so mele pärrast ollen, et mo waenlane ei sa öiskada mo pärrast.
13. Agga mind, mind pead sinna ülles mo ilmalaitmatta meles, ja panned mind ennese ette seisma iggaweste.
14. Kidetud olgo Jehowa Israeli Jumal iggawessest aiast iggaweste, Amen ja amen!

42. Laul.

Tawet könneleb Jummalaga ja isseennesega.

1. Kora laste öppetusse laul, üllema mängimehhele antud.
2. Otsekui hirw kissendab we-oiade järrele, nenda kissendab mo hing sinno järrele,
3. Mo hingel on janno Jummalaga järrele, ellawa Jummalaga järrele; millal näen ma, et ma Jummalaga Palle ette saan?

4. Mo silmawessi on mulle leiwaks ööd ja päwad, et mo wasto iggapäwa ööldakse: Kus on so Jummal?
5. Kui se mo mele tulleb, siis wallan ma omma hinge issienneses wälja: sest ma läksin pakso rahwa seas ja käisin hiljuckeste nendega Jummal kotta öiskamisse- ja tänno heälega hulga seas, mis Pühhad piddasid.
6. Mis sa ennast allawautad, mo hing, ja kohhised mo sees? ota Jummalat, sest ma tahhan tedda weel täñada, temã Palle on selge õñistus.
7. Mo Jummal! mo hing wautab ennast alla mo sees, sepärrast tulletan ma sind mele Jordani maalt ja Hermoni ja Mitsari mäelt.
8. Üks hädda süggawus hüab teise süggawusse pole, sinno kaewandude kohhisemissest; keik siño wee-woud ja so laened käiwad mo ülle.
9. Päwal wöttab Jehowa omma heldussele käsko anda; ja ösel on temma laul mo jures, mo palwe touseb, mo ello Jummal pole.
10. Ma ütlen Jumãala omã kaljo wasto: Mikspärrast olled sa mind ärraunnustanud? mikspärrast pean ma kurwaste käima, kui waenlane mulle hädda teeb?
11. Se on otsego surma-haaw mo lukontide sees, et mo ahastajad mind teotawad, kui nemãd iggapäwa mo wasto ütlewad: Kus on so Jumãal?
12. Mis sa ennast allawautad, mo hing, ja mis sa kohhised mo sees? ota Jummalat, sest ma tahhan tedda weel tännada, ta on mo palle suur õnnistus ja mo Jummal

43. Laul.

Tawet kõnneleb jälle Jummalaga ja issiennesega.

1. Moista, oh Jummal! mulle kohhut ja selleta mo rioasja ja peästa mind ärra se rahwa käest, mis ei olle wagga: peästa mind ärra igga pettise ja pöratse mehhe käest.
2. Sest sinna olled mo Jumãal, kes mo tuggew paik, mikspärrast olled sa mind ärraheitnud? mikspärrast pean ma ikka kurwaste käima, kui waenlane mulle hädda teeb?
3. Läckita omma walgust ja omma tödde, need juhhatago mind, need saatko mind so pühha mäe jure ja so maiade jure.
4. Et ma woin tulla Jumãala altari jure, Jummal jure, kes mo üpris suur rööm on, ja kanlega sind tännada, oh Jumãal! kes mo Jumãal on.
5. Mis sa ennast allawautad, mo hing! ja mis sa mo sees kohhised? ota Jumãalat, sest ma tahhan tedda weel tännada, ta on mo palle suur õnnistus ja mo Jummal.

44. Laul.

Risti koggodus pallub abbi ja ohto waenlaste wasto.

1. Kora laste õppetusse-laul, üllema mängimehhele antud.
2. Jummal! meie olleme omma kõrwadega kuulnud, meie wannemad on meile juttustanud, mis tööd sa olled teinud nende päiwil wannast aiast.
3. Sinna olled pagganad omma käega ärraaianud, ja neid, meie wannemad assutanud: sa olled mitme rahwale kurja teinud ja neid ärralükkanud.
4. Sest nemmad ep olle mitte omma moögaga sedda maad pärrinud, ja nende kässiwars ep olle neile mitte abbi saatnud, waid sinno parrem kässi ja sinno kässiwars ja sinno Palle walgus: et sul neist hea meel olli.
5. Sinna, oh Jummal! olled sessamma mo kuningas; kässi keik önnistust tulla Jakobi peäle.
6. Sinno läbbi tahhame ommad waenlased mahhatoukada; so nimmel tahhame meie ärratallada neid, kes meie wasto seiswad.
7. Sest ma ei loda mitte omma ammo peäle, ja minno moök ei sada mulle abbi.
8. Waid sinna peästsid meid meie waenlaste käest, ja saatsid neid häbbisse.
9. Meie kiitleme iggapäwa Jummalast, ja tänname so nimme iggaweste, Sela.
10. Ommeti heidad sa meid ärra ja teed meile häbbi, ja ei lähhä mitte wälja meie söawäega.
11. Sa pañed meid taggasi tagganema waenlaste eest, ja kes meid wihkawad, need risuwad meie warra endile.
12. Sa panned meid kui puddoljuksed roaks, ja olled meid laiale pillanud pagganatte sekka.
13. Sa müüd omã rahwast ärra ilma maksota ja ei wötta suurt hinda nende eest.
14. Sa panned meid teotusseks meie naabrittele, irwitamiseks ja pilkamisseks neile, kes meie ümber on.
15. Sa panned meid tähhendamisse-sannaks pagganatte seas, et keik rahwas Pead wangutab.
16. Mo teotus on iggapäwa mo ees, ja mo silmade häbbi kattab mind,
17. Selle kõnne pärrast, kes laimab ja teotab: waenlasse pärrast ja selle pärrast, kes kurjaste kätte maksab.
18. Se keik on meie peäle tulnud, ja meie ep olle sind mitte ärraunnustanud egga walskust teinud so seädusse wasto.
19. Meie südda ep olle taggasi tagganend, egga meie jalla kõrwale kalland so teeraa peält,
20. Et sa meid olled mahharöhhunud lendwa maddude paikas, ja meid katnud surma warjoga.

21. Kui meie olleksime omma Jummal nimme ärraunnustand, ja ommad käed woõra jummal pole wäljalautand:
22. Eks Jummal peaks sedda järrele kulama? sest temma teab ärra süddame sallajad asjad.
23. Sest siño pärrast tappetakse meid iggapä, meid arwatakse tappa-lambuks.
24. Ärka ülles, mikspärrast maggad sa Issand? hakka walwama, ärra heida meid mitte ärra löpmatta.
25. Mikspärrast hoiad sa omma palle warjul, ja unnustad ärra meie willetsust ja meie hädda?
26. Sest meie hing on pörmo sisse allawautud, meie köht on Ma külges kinni.
27. Touse ülles meile appi, ja lunnasta meid omma heldusse pärrast.

45. Laul.

Ennekulutamise-laul Kristussest ja temma prudist.

1. Armokeste õppetud ja laul kue-kele mängiga üllema mängimehhele antud Kora lastele.
2. Mo südda kedab wälja hea saña; ma ütlen: Mo tehtud laul on kuñinga auuks; mo keel on kui kirjutaja raud-sulg.
3. Sa olled illusam kui innimesse lapsed, arm on wäljawallatud so ulede sisse, sepärrast õnnistab sind Jummal iggaweste.
4. Oh wäggew Issand! panne omã moök, ja omma suur au ja omma auustus wõle.
5. Ja ommas auustusses sada keik hästi korda, söida tõe pärrast ja õigusse pärrast; kül so parrem kässi õppetab sind, mis wäärt on karta.
6. So noled on terrawad, rahwas langeb so ette mahha, kes süddames kuñinga waenlased on.
7. So aujärg, oh Jummal! jääb ikka ja iggaweste, so kuningrigi kep on üks õigusse kep.
8. Sa armastad õigust ja wihkad öälust: sepärrast on sind, oh Jummal! so Jummal woidnud römo ölliga ennam kui so seltsi mehhed.
9. Keik so rided on selge mirri, aloe ja kaatsia, sest aiast kui sa elewanti-luist tehtud surist honist olled römusted.
10. Kuningatte tütrede on ehitud so kalli ehtedega, kunninga-emmand seisab so parremal käel Owiri kallima kullaga ehitud.
11. Kule tüttar ja wata, ja pöra omma körw, ja unnusta ärra omma rahwas ja omma issa kodda.
12. Siis ihhaldab kuñingas wägga so illo; sest temã on so Issand, sepärrast kumãrda tedda.

13. Siis wötwad Tirusse tütre, ka rikkamad rahwa seast sind allandlikkult palluda añettega.
14. Keik kunninga tütre au on seestpidi, temma rie on kullast kilp-silmi koutud.
15. Tedda wiakse wälja ömmeltud riette sees kunninga jure: need neitsid, kes temma järrel, kes ta söbrad, neid wiakse so jure.
16. Neid wiakse römo ja römustellemissega, nemãad tulleswad siñna kuñinglikko kuñinga kotta.
17. Omã wañematte assemele saad siña lapsed: sa töstad neid würestiks keik ülle Ma.
18. Ma tahhan so nimme mele tulletada igga põlwe rahwa seas; sepärrast peawad sind tännama keik rahwas ikka ja iggaweste.

46. Laul.

Ristikoggodusse rööm ja julgus.

1. Üks laul üllema mängimehhele antud Kora lastele Alamoti-mängiga laulda.
2. Jummal on meile warjopaigaks ja tuggewusseks: ta annab eñast kül leida kui abbimees keiges ahastusses.
3. Sepärrast ei karda meie mitte, kui Ma assemelt likuks, ja kui mäed kõikuksid merde pohjas.
4. Kui keik nende wessi kohhiseks ja seggaseks lähhäks, kui mäed selle merre tousmisse pärrast wöttaksid wärriseda, Sela.
5. Siiski römustawad jõggi ja temma soned Jummal liñna, ja selle keigekörgema pühhad maiad.
6. Jumal on seäl paikas, se ei pea kõikumama: Jummal aitab tedda, kui homõko jouab.
7. Pagganad möllawad, kunningrigid kõikuwad; teeb ta omã heält, siis sullab Ma ärra.
8. Wäggede Jehowa on meiega, Jakobi Jummal on meile warjopaigaks, Sela.
9. Minge ja wadage Jehowa teud, kes Ma peäl sadab ärrahäwwitamissed.
10. Kes söddimissed lõppetab Ma otsani; ta murrab aõo katki ja raiub piki otsast ärrä, söa- wankrid põlletab ta ärra tullega.
11. Seiske ja tundke, et minna ollen Jummal; ma tahhan kõrgeks sada pagganatte seas, kõrgeks sada Ma peäl.
12. Wäggede Jehowa on meiega, Jakobi Jumal on meile kõrgeks warjopaikaks, Sela.

47. Laul.

Römo-laul Kristusse taewaminnemissest, ja au-rigist.

1. Üks laul üllema mängimehhele antud Kora lastele laulda.
2. Laksutage kässi keik rahwas! karjuge römoga Jummalale öiskamisse heälega.
3. Sest Jehowa on keigekörgem ja kartusse wäärt, üks suur kuñingas keik ülle Ma.
4. Ta sadab rahwast meie alla ja rahwa-seltsid meie jalge alla.
5. Ta wallitseb ärra meie heaks meie pärris-ossa, Jakobi kõrgust, kedda ta armastab, Sela.
6. Jummal lähhäb ülles öiskamissegga. Jehowa passuna heälega.
7. Kites laulge Jummalale, kites laulge: kites laulge meie kuningale, kites laulge.
8. Sest Jummal on kuningas keik ülle Ma, laulge kites, kes ial moistab.
9. Jummal on kuningas pagganatte ülle: Jummal istub omma pühha aujärje peäl.
10. Rahwa üllemad kogguwad kui Abraami Jummalala rahwas; sest Jumala pärralt on ka made kaitsiad, tema on wägga kõrgeks töstetud.

48. Laul.

Kristusse ristikoggodusse au ja kindel assi U. S. A.

1. Laul ja luggu Kora lastele antud laulda.
2. Suur on Jehowa ja wägga kitusse wäärt meie Jummalala liñnas, temma pühha mäe peäl.
3. Üks illus riik, keige se Ma rööm, Sioni mäggi, need pohja-pooltsed kohhad, on se sure kunninga lin.
4. Jummal on temma suurte koddade sees, tedda tunnukse kõrge warjopaiga ollewad.
5. Sest wata, kuningad on ühtetulnud ja hopis möda läinud.
6. Kui nemmad on näinud, siis on nemmad immeks pannud, hirmo tunnud ja ruttuste ärrapöggenend.
7. Wärristus wöttis neid seäl kinni, nisuggune wallo kui sel on, kes lapse saab.
8. Sa murrad katki Tarsisi laewad homõiko tulega.
9. Otsego meie olleme kuulnud, nenda olleme näinud wäggede Jehowa liñnas, omma Jummalala liñnas; Jummal wöttab sedda kinnitada iggaweste, Sela.
10. Meie mötleme, oh Jummal! so heldusse peäle kesk paikas so templi sees.
11. Jummal! Ma otsani kidetakse sind nenda, kui so nimmi on, so parrem kässi on täis öigust.

12. Sioni mäggi olgo römus, Juda tütrede olgo wägga röömsad so kohtoseäduste pärrast.
13. Tulge Sioni ümber ja piirge temma ümber, luggege ülles ta tornid.
14. Pange hästi tähhele ta eestmüri, arwage ärra temma sured koiad, et teie woite keik juttustada tulleva põlwe rahwale.
15. Sest sesinnane Jummal on meie Jummal ikka ja iggaweste, ta sadab meid surma ülle.

49. Laul.

Ma-ilm lähhäb hukka, ja temä hiño: agga kes Jummal tahtmist teeb, se jääb iggaweste.

1. Üks laul üllema mängimehhele antud Kora lastele laulda.
2. Kuulge sedda keik rahwas! pange tähhele keik, kes teie ma-ilmas ellate.
3. Ni hästi alwad kui suurtsuggu rahwas, rikkad ja waesed ühtlase.
4. Mo su peab räkima mitmesuggust tarkust, ja mis mo südda järrele mötleb, se on selge moistus.
5. Ma tahhan omma kõrwa pöördä tähhendamisse-sanna pole, ja awwalikkult kanlega teäda anda omma moistetust.
6. Mikspärrast pean ma kartma kurjal aial? kui nende üllekohhus, kes mind jalge alla tallawad, mo ümber tulleb.
7. Kes omma warrandusse peäle lootwad, ja omma suurt rikkust kiitlewad.
8. Ükski ei woi mitte wenda lunnastada, egga Jumälale luñnastamisse hinda temma eest anda.
9. Ja nende hinge lunnastamine on ni kallis, et se peab mahhajäma iggaweste,
10. Et ta weel löpmatta peaks ellama, ja ärramäddanemist mitte näggema.
11. Sest temma nääb: targad surrewad, halbid ja totrad lähhäwad hopis hukka, ja jätwad omma warrandust teistele.
12. Nende meel on, et nende sugguwössä peaks iggaweste jäma ja nende honed põlwest põlweni; omäd nimed tewad nemäd kuulsaks iggal maal.
13. Agga innimenne ei jä mitte allati au sisse, ta on lojuste sarnane, mis ärrakadduwad.
14. Sesinnane nende wiis on neile üks halp lotus, ja kes nende järrele tullevad, neil on hea meel nende kõnnest, Sela.
15. Neid pannakse pörgo kui puddolojuksed, surm sööb neid ärra, ja öiglased wallitsewad nende ülle homikul, ja pörgo kullutab nende au kaljo, et sellele asset ei jä.
16. Agga Jumäl wöttab mo hinge luñnastada pörgo käest, sest ta wöttab mind wasto, Sela.

17. Ärra karda, kui kegi rikkaks saab, kui temma suggu au sureks saab.
18. Sest ta ei wötta ühteke eñesega omãas surmas; ta au ei lähhä alla ta järrele.
19. Et ta kül omãa hinge önsaks kidab omãas ellus, ja teised sind kiitwad, et sa ennesele head teed.
20. Agga ta hing tulleb temma wañematte seltsi jure, kes ei sa ei ial walgust nähha.
21. Innimenne, kes on au sees, ja ei moista sedda, se on lojuste sarnane, mis ärrakadduwad.

50. Laul.

Kristus ilmutab, mis tössine Jummal-tenistus on.

1. Asawi laul. Se wäggew Jummal Jehowa rägib ja hüab Ma-ilma rahwast päwa tousmissest seält sadik, kus ta loja lähhäb.
2. Sionist paistab wälja se täis illo, Jummal.
3. Meie Jummal tulleb ja ep olle wait, tulloke põlletab temma eel ärra, ja temma ümber käib wägga kange tuul.
4. Ta kutsub taewast üllewelt, ja maad, et ta omãa rahwale tahhab kohhut moista.
5. Kogguge mulle mo waggad, kes mo seädusse järrele tewad ohwri jures.
6. Ja taewad peawad temma öigust kulutama, sest Jummal on issi kohtomoistia, Sela.
7. Kule mo rahwas! siis tahhan ma räkida; kule Israel! siis tahhan ma so jures tunnistada: Jummal sinno Jummal ollen minna.
8. Ei ma sind nomi so ohwride pärrast, ja so põlletamise-ohwid on mo ees allati.
9. Ei ma tahha so koiast wärsesid wötta egga sikkusid so lautade seest.
10. Sest keik metsa lojuksed on mo pärralt, need metsa lojuksed mäggede peäl tuhhandekeste.
11. Ma tunnen keik liñnud, mis mäggede peäl, ja lojuksed, mis wälja peäl on mo jures.
12. Kui mul olleks nälg, ei ma ütleks sulle; sest ma-ilm ja ta täius on minno pärralt.
13. Kas ma söön wäggewatte härge lihha ehk joon sikkude werd?
14. To Jummalale tuñistust ohwriks, ja tassu ärra selle keigekörgemale omãad tootused.
15. Ja hüa mind appi ahhastusse päwal: siis tahhan ma sind sest wäljakiskuda, ja sinna pead mind auustama.

16. Agga öäla wasto ütleb Jummal: Mus sul on teggemist, et sa mo seädmissist juttustad, ja wottad mo seädust omma suhho?
17. Agga sinna wihkad öppetust, ja heidad mo sannad ennese tahha.
18. Kui sa warga nääd, siis tahhad sa heal melel temmaga olla, ja abbiellorikkujattega on sul ossa.
19. Omma su lassed sa kurja pole miñna, ja so keel saab pettust kokko.
20. Sa istud ja rägid omma wenda, sa töstad kurja kõnne omma emma poia peäle.
21. Sedda keik olled sa teinud, ja ma ollen wait olnud: sa mötled, et ma öiete pean ollema kui sinna; agga ma tahhan sind nomida, ja keik so silma ette seäda.
22. Et moistke sedda, kes teie Jummalat ärraunnustate, et ma teid ei kissu, ja ep olle sedda, kes peästab.
23. Kes ohwriks toob tunnistust, se auustab mind, ja walmistab teed, et ma temãale woin Jumjala önnistust anda nähha römoga.

51. Laul.

Se pörab öiete pattust, kes nenda pörab kui Tawet.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud,
2. Kui prohwet Natan ta jure tulli, pärrast sedda kui temma Patseba jure olli heitnud.
3. Jummal olli mulle armolinne omma heldusse pärrast, kustuta mo ülleastmissed omma rohke hallastusse pärrast.
4. Pesse mind hästi mo üllekohtust, ja puhhasta mind mo pattust.
5. Sest minna tunnen ommad ülleastmissed, ja minno pat on mo ees allati.
6. Sinno, sinno wasto ükspäines ollen ma patto teinud, ja sedda, mis so silma ees pahha, ollen ma teinud; sepärrast olled sa öige, kui siña rägid, sa olled puhhas, kui sa kohhut moistad.
7. Wata, üllekohto sees ollen ma sünnitud, ja patto sees on mo emãa mind sojalt sanud.
8. Wata, sul on hea meel sest töest, mis on süddame pohjas, ja sa annad mulle sallajas tarkust teäda.
9. Puhhasta mind pattust Isobiga, et ma puhtaks saan; pesse mind, et ma lähän walgemaks kui lummi.
10. Anna mulle römustusse- ja römo-sannumed kuulda, et wägga röömsaks sawad mo lukondid, mis sa olled ärraröhhunud.
11. Panne ommad silmad mo pattude eest warjule, ja kustuta ärra keik mo üllekohhus.
12. Lo mulle, Jummal, üks puhhas südda, ja uenda mo sees kindla waimo.

13. Ärra heida mind mitte ärra omma Palle eest, ja ärra wotta omma pühha Waimo mitte minnult ärra.
14. Anna mulle jälle omã õnnistusse römüstust, ja heamelelinne waim toetago mind.
15. Ma tahhan sinno wisid õppetada need ülleastujad, et pattused so pole pöörwad.
16. Oh Jummal! mo õnnistusse Jummal! peästa mind ärra werresüüst: siis mo keel laulab röömsaste so õigust.
17. ISSand te lahti mo uled, siis peab mo su sinno kitust kulutama.
18. Sest tappa-ohwrid ep olle so mele pärrast, muido ma annaksin neid ; põlletamise-ohwrist ei olle sul mitte head meelt.
19. Jumãla melepärralissed ohwrid on üks röhhutud waim, üht röhhutud ja russuks pekstud süddant ei laida sa mitte, Jummal!
20. Te head omma hea mele pärrast Sionile, ehita Jerusalemma mürid.
21. Siis on so mele pärrast õigusse ohwrid, ja se ohwer, mis hopis ärrapõlletakse, siis wiakse wärsesid so altari peäle.

52. Laul.

Õiget usko on tarwis wäggewatte waenlaste wasto.

1. Taweti õppetusse-laul üllema mängimehhele antud,
2. Kui Toeg Edomi-mees olli tulnud ja Saulile täetand, ja temmale üttelnud: Tawet on tulnud Ahimeleki kotta.
3. Mis sa kurja kiitled, sa wäggew mees? Jummal heldus on iggapäwa.
4. Sinno keel mötleb kahjo peäle; otsego terraw habbemenugga teed sa kawwalust.
5. Sa armastad kurja enam kui head, walskust enam, kui et sa õigust rägid, Sela.
6. Sa armastad keiksuggu sanno, mis kahjo tewad ja pettist keelt.
7. Jummal wõttab ka sind mahhakiskuda iggaweste, ta wõttab sind ärra ja kissub sind ärra so telgist, ja jureni kautab temma sind ellawatte maalt ärra, Sela.
8. Ja õiged näwad sedda ja kartwad; agga temma pärrast naerawad nemmad.
9. Ennä sedda meest, kes Jumãlat mitte omãks kiñitusseks pannud, waid lotis omã sure rikkusse peäle; ta sai tuggewaks omã tiggedusse läbbi.
10. Agga minna ollen kui haljas öllipu Jummal koias, ma lodan Jummal heldusse peäle ikka ja iggaweste.
11. Ma tahhan sind tännada iggaweste, et sa keik hästi teinud, ja tahhan odata siño nimẽ, sest se on hea so waggade ees.

53. Laul.

Öppetus, et pat innimest wägga riknud: abbi on tarwis.

1. Taweti öppetusse-laul Maalati-mängi peäl üllema mängimehhele antud.
2. Se, kes jölle, ütleb ommas süddames: Ei polle Jummalat; nemmad tewad pahhaste ja tewad hirmust köwwerust, ei olle sedda, kes head teeb.
3. Jummal wadab taewast innimesse laste peäle, et ta saaks nähha, kas kegi moistlik olleks, kes Jummalat nouaks.
4. Nemmad on keik ärratagganend, ühtlase on nemmad läinud haisema, ei polle sedda, kes head teeb, ei ühteainustke.
5. Eks sedda ei tea need, kes nurjatumma tö tewad? kes mo rahwast söwad, nenda kui nemad leiba söwad, Jumalat ei hüa nemad mitte appi.
6. Seäl tundwad nemad suurt hirmo, kus ep olle hirmo: sest Jummal on laiale pillanud selle lukondid, kes so wasto leri ülleslööb; sa sadad neid häbisse, et Jummal neid on ärrapölgnud.
7. Kes sadab Sionist Israelile ärrapeästmist? kui Jummal omma rahwa wangipölwe pörab, siis saab Jakob wägga röömsaks, Israel römustab ennast.

54. Laul.

Palwe abbi pärrast üllekohtuste waenlaste wasto.

1. Taweti öppetusse-laul keeltega mängide peäl üllema mängimehhele antud.
2. Kui Siwi-rahwas tullid ja ütlesid Saulile: Eks Tawet ei olle ennast warjule petnud meie jure?
3. Jummal peästa mind omma nimme läbbi ja anna mulle kohhut omma wäe läbbi.
4. Jummal kule mo palwe, pöra körwa mo su könnete pole.
5. Sest woörad kippuwad mo peäle, ja wägga paljud püawad mo hinge: nemmad ei pañe Jummalat mitte enneste ette, Sela.
6. Wata, Jumal on mulle abbimehheks, ISSand on nende seas, kes mo hinge toetawad.
7. Kül ta kallab önnetust taggasi mo warritsejatte peäle; kauta neid ärra omma töe läbbi.
8. Hea melega tahhan ma sulle ohwerdada: so nimme, Jehowa, tahhan ma, üllestunnistada, sest se on hea.
9. Sest ta on mind keigest ahhastussest wälja kiskunud, ja mo waenlastest on mo silm näinud, mis ma tahtsin.

55. Laul.

Kristusse ja ukslikkude palwe waenlaste wasto.

1. Taweti õppetusse-laul keeltega mängide peäl üllema mängimehhele antud.
2. Jumal! põra kõrw mo palwele, ja ärra hoia mitte kõrwale mo allandlikko alwe eest.
3. Panne mind tähhele ja wasta mulle: ma jään kowwaste omma kaebdusesse, ja wingun waljuste.
4. Waenlase heäle pärrast, selle öäla ahastamisse pärrast: sest nemmad lükkawad mo peäle nurjatunud asjad, ja wihkawad mind wihhaga.
5. Mo südda tunneb seestpidi wallo, ja surma hirmutamised on langenud mo peäle.
6. Kartus ja wabbiseminne tulleb mo peäle, ja jällestus kattab mind.
7. Siis ütlesin minna: Kes annab mulle nisuggused tiwad, kui tuil on ? ma lennaksin ärra, et ma asset saaksin.
8. Wata, ma pöggeneksin ärra kaugele, ma jääksin allati kõrbe, Sela.
9. Ma teeksin joudo, et ma ärrapeäseksin tule tuhhina ja kurja ilma eest.
10. Nela neid ärra, Issand, segga nende keelt; sest ma nään wäekauba tööd ja rido liñnas.
11. Ööd ja päwad käiwad nemmad selle ümber ta müri peäl, ja nurjato tö ja waew on kesk temma sees.
12. Tiggedussed on kesk temã sees, ja kawwalus ja pettus ei taggane ta ulitsade peält ärra.
13. Sest waenlane ei laima mind, muido ma kannataksin: se ei surusta mo wasto, kes mind wihkab, muido lähhäksin ma temã eest warjule.
14. Agga siña, waene iñimenne, olled mo arwates mo tuttau, ja kellega ma õppind.
15. Kes meie issikeskes sallajast asjust kauniste räkisime, Jumala kotta läksime meie sure seltsiga.
16. Kippugo surm kui wõlla-issand nende peäle, mingo nemmad alla pörgusse ellawalt; sest selge kurjus on nende maias, seestpidi nende sees.
17. Minna tahhan Jummal pole hüda, ja Jehowa wõttab mind peästa.
18. Öhto ja homõiko ja louna tahhan ma kaebada ja waljuste winguda, kül ta wõttab mo heäle kuulda.
19. Ta on mo hinge rahho sees lunnastand sest sündimissest, mis mo wasto on, et nemmad kül hulka mo kallal olnud.
20. Jummal wõttab kuulda ja neid waewada, sest ta istub jo ammust aiast, Sela; sest nemmad ei sa teiseks inimesseks, ja ei kardada mitte Jummalat.
21. Ta pistab omãd käed nende külge, jes temãga rahho piddasid, ta teotab omma seädust ärra.

22. Libbedamad on temma su-sannad kui woi, agga ta süddames on söddiminne; temma sannad on pehmemad kui ölli, needsammad ommeti paljad moögad.

23. Heida Jehowa peäle oña koorma, ja teña peab sind ülles, teña ei lasse mitte iggaweste kõikuda sedda, kes öige on.

24. Agga siña, oh Jumal, wöttad neid mahhalükkada hukkatusse auko; need mehhed, kel werresüüd ja pettust on, need ei sa omma ello päiwi polelegi; agga minna lodan sinno peäle.

56. Laul.

Lotusse palwe, et Jummal wottaks appi tulla.

1. Taweti kulla-tükki laul ülema mängimehhele antud sest waiksest tuist nende seas, kes kaugelt ärra on, kui Wilistid tedda kinniwötsid Katis.

2. Olle mulle armolinne, Jummal, sest inimessed püüdwad mind ärraneelda; igga päwa teeb se tapleja mulle hädda.

3. Mo warritsejad püüdwad mind ärraneelda iggapäwa, sest neid on palju, kes mo wasto taplewad kõrgest paigast.

4. Sel päwal, kui ma kardan, tahhan ma sino peäle lota.

5. Jumala sees tahhan ma kita temma saña, Jumala peäle lodan minna; ei ma karda, mis woib lihha mulle teha?

6. Igga päwa pinawad nemmad otse mo sannad, keik nende mötted on mo wasto, kurja teha.

7. Nemmad tullewad kokko, petwad ennast eest ärra, ja pañewad mo kañnad tähhele otsego need, kes mo hinge lootwad seest ärrawotta.

8. Nende nurjatuma tö pärrast peästa mind nende käest ärra, wihhaga lükka se rahwas mahha, oh Jummal!

9. Mo hulkumist olled sinna üllesarwand, mo silmawet panne omma nahk-kotti; eks need so ramatus ei olle ?

10. Siis tagganewad mo waenlased taggasi sel päwal, kui ma hüan; sedda ma tean, et Jummal seisab mo eest.

11. Jumala sees tahhan ma kita sedda sanna, Jehowa sees tahhan ma kita sedda sanna.

12. Jumala peäle ollen ma lootnud, ei ma tahha mitte karta; mis woib mulle innimeñe teha?

13. Jumal! miño peäl on need tootussed, mis ma sulle tootand: ma tassun sulle tänno-ohwrid.

14. Sest sa olled mo hinge surmast ärrapeästnud, eks sa mo jalgo ei peästnud komistamisest? et ma woin köndida Jumala ees ellawatte walgusses.

57. Laul.

Jehowa abbi otsitakse palwes waenlaste wasto.

1. Taweti kulla-tükki laul Altasehheti wisil laulda üllema mängimehhele antud, kui ta Sauli eest ärrapöggenes kopasse.
2. Olle mulle armoliñe, Jumal! olle mulle armoliñe, sest siño jure kippub mo hing, ja so tibade warjo alla tahhan ma kippuda, kuñi se äppardus saab mödaläinud.
3. Ma tahhan hüda keigekörgema Jumala pole, selle Jumala pole, kes head otsust mulle sadab.
4. Kül ta läkkitab taewast ja peästab mind, ta laidab tedda, kes mind püdis ärraneelda, Sela; kül Jummal läkkitab omã heldust ja omma töt.
5. Mo hing on kesk hirmsade loukoerte seas, ma maggan nende seas, kes legitsewad wihhast: nende iñimeste laste hambad on kui pigid ja noled, ja nende keel on kui terraw moök.
6. Jummal! sago sa kõrgeks tõstetud ülle taewaste, sinno au keik ülle se Ma.
7. Wörko on nemmad walmistanud mo sammudele, mo hinge kõwwerdab iggamees: nemmad on mo ette auko kaewanud, agga issi on nemmad otsekohhe senna sisse langenud, Sela.
8. Mo südda on walmis, oh Jummal! mo südda on walmis, ma tahhan laulda ja kites laulda.
9. Ärka ülles mo au ehk keel, ärka ülles sa nablimäng ja kannel, koido aial tahhan ma ennast üllesärratada.
10. Ma täñan sind rahwa seas, ISSand! ma tahhan sind kites laulda rahwa seas.
11. Sest suur on so heldus taewast sadik, ja so tõdde üllemist pilwist sadik.
12. Jummal! sago sinna kõrgeks tõstetud ülle taewaste, ja so au keik ülle se Ma.

58. Laul.

Kristusse, ja usklikkude palwe üllekohtuste wasto.

1. Taweti kulla-tükki laul üllema mängimehhele antud Altasehheti wisil laulda.
2. Kas teie tõeste rägite, kui teie õigussest wait ollete ? kas teie õigel wisil kohhut moistate, oh inimesse lapsed?
3. Kül teie wöttate süddames kõwwerust ette; siin maal wagite teie ärra omma kätte wäekauba tööd teiste kätte.
4. Öälad on walgussest kaugel ärra lapsekoiast: walle räkiad eksiwad ärra emã ihhust.

5. Neil on tulline wihha, mis mao tullise wihha sarnane: otsego wihhasem kurt maddo, mis ommad körwad kinnisullub,
6. Et ta ei sa kuulda pommiseja noidade heält, kes lausumisse peäle hästi on õppetud.
7. Jummal! kissu ärra nende hambad, mis nende suus: noorte loukoerte purrehambad kissu wälja, oh Jehowa!
8. Mönago nemãad kui wessi, mingo nemmad siñna ja teñna: kui ta taotab omã nooltega, siis sago nemmad otsekui ärraleikatud.
9. Otsego seateggo mingo nemmad ärrasullades hukka, otsego enneaegne naese lomoke ärgo sago nemmad mitte päwa nähha.
10. Ennekui teie kibbowitsad tunnukse poösaks sawad, ni pea wöttab ta neid otse ellawalt otsego kanges wihhas kange tulega ärraaiada.
11. Kes õige, se wöttab eñast römustada, kui ta saab nähha sedda kättemaksmist, ta wöttab selle öäla werres omãd jallad pesta.
12. Ja innimenne wöttab öölda: Ommeti on kasso sel, kes õige on ; Jumãl on ommeti ikka kohtomoistia Ma peäl.

59. Laul.

Palwe abbi pärrast waenlaste tiggedusse wasto.

1. Taweti kulla-tükki laul üllema mängimehhele antud Altasehheti wisil laulda, kui Saul neid läkkitas, kes piddid temma kodda hoidma, ja tedda surretama.
2. Peästa mind mo waenlastest, mo Jummal: sada mind ülles ühte kõrge paika nende eest, kes mo peäle kippuwad.
3. Peästa mind nurjatuma tö teggiaist, ja sada mulle abbi nende wasto, kel werresüüd on.
4. Sest wata, Jehowa! need warritsewad mo hinge: tuggewad tullewad kokko mo wasto; polle mul ülleastmisse egga patto süüd.
5. Ilma mo üllekohtota jookswad nemmad ja walmistawad ennast; ärka ülles mo wasto tulles, ja wata.
6. Ja siñna Jehowa wäggede Jumãl! Israeli Jumãl! hakka walwama, et sa keik pagganad tülled katsma; ärra olle armoliñne neile keikile, kes nurjatumat pettist tööd tewad, Sela.
7. Nemmad tullewad öhto taggasi, haukuwad kui koerad, ja käiwad ümber liñna.
8. Wata, nemmad aiawad ommast suust wälja, moögad on nende ulede sees; sest nemmad mötlewad: kes tulleb?
9. Agga sinna, Jehowa! naerad neid, sa irwitad keik pagganad.
10. Temma tuggewusse wasto tahhan ma siño pole hoida, sest Jumãl on mo kõrge warjo paik.

11. Mo helde Jummal jouab mo ette: Jumal añab mulle nähja mo warritsejaist, mis ma tahhan.
12. Ärra tappa neid mitte, et mo rahwas wahhest ei uñusta: pañe neid ulkuma omã wãe läbbi, ISSand meie kilp! ja lükka neid mahha.
13. Nende su pat on nende ulede sanna, sepärrast woetakse neid kinni nende kõrkusses, ja sedda se sajatamise ja walle pärrast, mis nemmad juttustawad.
14. Löppeta omã tullise wihha sees, löppeta, et nemmad teps ei olle, et nemãad tundwad, et Jummal on wallitseja Jakobis ma-ilma otsani, Sela.
15. Nemmad tullewad öhto taggasi, ja haukuwad kui koerad, ja käiwad ümber liñna.
16. Hulkugo nemmad roa pärrast, kui nemãad ei sa täis, siis jägo nemmad nenda ülle ö.
17. Agga minna tahhan laulda so tuggewussest, ja röömsaste laulda homiko so heldusse pärrast: sest sa olled mulle kõrgeks warjopaigaks sanud, ja pöggenemisse paigaks sel päwal, kui mul kitsas kä on.
18. Mo ramõ! ma laulan sind kites; sest Jumal on mo kõrge warjopaik, mo helde Jummal.

60. Laul.

Ussopalwe Jummalala armo ja abbi pärrast.

1. Taweti kulla-tükki laul õppetusseks üllema mängimehhele antud Susan Eduti wisil laulda ;
2. Kui ta sai tappelnud Siria-rahwaga, mis Mesopotamiast ja mis Sobast olli, kui Joab taggasi tulli ja olli sola-orke kaksteistkümmend tuhat Edomi-meest mahhalõnud.
3. Jummal, sa olled meid ärraheitnud, sa olled meid lõhkunud, sa olled wihhane olnud, pöra ennast jälle meie pole.
4. Sa olled teinud maad wabbisema, sa olled sedda ühhest ärrakiskunud, parranda temma praud, sest ta kõigub.
5. Sa andsid omã rahwale kowwa luggu nähha: sa jootsid winaga, et meie meel pöritas.
6. Sa olled annud neile, kes sind kartwad, ühhe lippo, mis püsti pannakse töe pärrast, Sela.
7. Et so armokessed saaksid peãstetud: sada abbi omma parrema käega, ja wasta meile.
8. Jumal on rãkinud omãs pühhas paikas, ma tahhan rõmo pärrast hüppada: ma tahhan Sekemit ärrajaggada, ja Sukkoti orro ärramoõta.
9. Kilead on minno pärralt, ja Manasse on mo pärralt, ja Ewraim on mo Pea kinnitus: Juda on mo kõsso-andia.

10. Moab on mo pessemisse pot, Edomi-rahwa peäle heidan ma omma kinga: Wilistide Ma öiskago minno pärrast.
11. Kes sadab mind tuggewa liña sisse? kes juhatab mind Edomist sadik?
12. Eks mitte sinna, Jummal! kes sa meid ollid ärraheitnud ja ei läinud mitte wälja, oh Jummal, meie söawäega.
13. Sata meile abbi ahastussest, sest innimesse abbi on tühhine.
14. Jumalaga tahhame meie wahwaste tehha, ja temma wöttab meie waenlased ärratallada.

61. Laul.

Taweti palwe: ta otsib Jehowa käest abbi.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud keeltega-mängiga laulda.
2. Oh Jummal! kule mo kissendamine, panne tähhele mo palwe.
3. Ma-ilma otsast hüan ma sinno pole, kui mo südda ärranörgeb: juhata mind siña kaljo peäle, mis kõrgem on mind.
4. Sest siña olled mulle olnud warjopaigaks, ja tuggewaks torniks mo waenlaste wasto.
5. Ma tahhan so telkis iggaweste asset olla, ma tahhan kippuda so tibade warjo alla, Sela.
6. Sest sinna, Jummal, olled kuulnud mo tootused, sa olled pärrandust annud neile, kes so nimme kartwad.
7. Sa kaswatad päiwi kunninga päwade jure: temma aastad on otsego põlwest põlweni.
8. Temma istub iggaweste Jumala ees; walmista heldust ja töt, et need tedda hoidwad.
9. Nenda tahhan ma kites laulda so nimmele ikka, et ma iggapäwa ärratassun, mis ma ollen tootanud.

62. Laul.

Kannatus risti ja kiusatusse al satab paljo kasso.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud kes Jedutuni seltsi ülle.
2. Ükspäines Jumala jures on mo hing wait, temma käest tulleb mulle abbi.
3. Temma on ükspäinis mo kaljo ja mo önnistus, mo kõrge warjopaik, minna ei sa wägga köikuda.
4. Kui kaua peate teie tiggedad nouud ühhe mehhe wasto? teid keik peab ärratappetama; teie ollete kui wäljawaund sein, ja kui müür, mis langakal on.

5. Nemãad pidawad agga nou, tedda temma kõrgest auust mahhalükkada, wallest on neil hea meel: omma suga õnnistawad nemmad, agga omãas süddames wanduwad nemãad ärra, Sela.
6. Ükspäines Jummal jures olle, mo hing, wait, sest temma käest tulleb, mis ma otan.
7. Ükspäinis temma on mo kaljo ja mo abbi, mo kõrge warjopaik, ei ma sa köikuda.
8. Jummal jures on mo õnnistus ja mo au; mo tuggew kaljo, mo warjopaik on Jummal sees.
9. Lootke temãa peãle iggal aial, oh rahwas! wallage wãlja omma südda temma ette: Jummal on meile warjopaigaks, Sela.
10. Agga tühjad paljad keik on iñimesse lapsed, suurtsuggu lapsed on wallelikkud: kui need sawad wae-kauside peãle, siis on nemmad hopis kergemad kui tühhi paljas.
11. Äрге lootke liateggemisse peãle, ja äрге minge tühhiseks sest, mis on risutud; kui warra kossu, siis äрге pange mitte süddant siñna külge.
12. Ühhe asja on Jummal rãkinud, sedda ollen ma kakskord kuulnud, et Jumãlal on tuggewus.
13. Ja et siñul, oh ISSand, on heldus; sest siña tassud iggaühhele temma tõ järrele.

63. Laul.

Usklikkude palwe willetsusses waenlaste wasto.

1. Taweti laul, kui ta olli Juda kõrbes.
2. Jumãl, siña olled miño Jumãl, ma tahhan sind warra otsida; mo hingel on jaño so järrele, mo lihha ihhaldab sind ühhe poudse Ma sees mis mãrga tahhab, et ep olle wet.
3. Nenda ollen ma sinno järrele waatnud pühhas paikas, et ma saaksin so tuggewust ja so au nãhha.
4. Sest so heldus on parrem kui ello siin ilmas: minno uled kiitwad sind.
5. Nenda tahhan ma sind kita mo ellus, so nimmel tahhan ma ommad kãed üllestõsta.
6. Mo hing saab täidetud otsekui selge raswaga: sepãrrast peab mo su sind kiitma öiskamisse uledega.
7. Kui minna sind ennese mele tulletan ommas sãngis, siis mõtlen ma wãhhikordade aeges sinno peãle.
8. Sest sa olled mulle abbiks olnud, ja so tibade warjo al tahhan ma öiskada.
9. Mo hing hoiab sinno pole so järrel kãies, so parrem kãssi peab mind ülles.

10. Agga need, kes püüdwad mo hinge ärrahäwwitada, need peawad ma-alluste paiko minnema.

11. Tedda peab ärraantama moöga kätte: rebbaste ossaks peawad nemmad sama.

12. Agga kuningas on römus Jumjala sees: iggaüks, kes temma jures wañnub, peab kiitlema: sest nende suud peab kinnipandama, kes walskust räkiwad.

64. Laul

Usklikkude palwe nende takkakiusajatte wasto.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud.

2. Jummal! kule mo heäle, kui ma kaeban, hoia mo ello waenlasse hirmo eest.

3. Panne mind warjule tiggedatte sallaja nou eest, nende sohhi eest, kes nurjatumat tööd tewad.

4. Kes omma keelt kui moöka ihhuwad, kes kibbedatte sañadega kui omã nooltega sihhiwad.

5. Et nemmad sallajas paikus mahha lasseksid sedda, kes täieste wagga on: äkkitselt laskwad nemmad tedda, ja ei kardage mitte.

6. Nemmad kinnitawad ennast ses kurjas asjas, nemmad juttustawad, et nemmad tahtwad sallajad wörkutamisse paelad panna: nemmad ütlewad: Kes neid nääb?

7. Nemmad mötlewad sure holega köwwerusse peäle: et meie olleme ärralöpnud, se on nende melest üks ärramötteltud nou, ja iggaühhe seestpiddine nou ja südda on se peäle süggaw.

8. Agga Jummal lasseb neid mahha: äkkitse nole läbbi tullewad nende nuhtlussed.

9. Ja nemmad saatwad issiennast teine teise peäle kommistama omma kele läbbi; keik, kes neid näwad, wötwad neist ärrapöggeneda.

10. Ja keik inimessed peawad kartma ja Jumjala tööd kulutama, ja temma teud targaste ärraarwama.

11. Se, kes öige, römustab eñast Jehowa sees, ja kippub temma jure, ja keik, kes süddamest öiglased, kiitlewad.

65. Laul.

Kitus Jumjala heateggemiste pärrast.

1. Taweti laul ja luggu üllema mängimehhele antud.

2. Sulle, oh Jummal! tulleb kitus, kui Sionis waikne assi on, ja sulle tassutakse, mis tootud.
3. Sinna kuled palwet, sinno jure tulleb keik lihha.
4. Üllekohtused asjad on woimust sanud mo peäle; wötta sinna meie ülleastmissed ärraleppitada.
5. Wägga önnis on se, kedda sinna ärrawallitsed, ja sadad liggi tullemas, et ta saaks ellada so ouede sees: kül meid täidetakse so koia ehk so pühha templi headussest.
6. Sa wastad meile öigusses sel wisil, mis kartusse wäärt, oh meie önnistusse Jummal! sa olled keige ma-ilma otsade ja ka nende lotus, kes kaugel merre äres on,
7. Kes mäed omma rammo läbbi kinnitab, ja kelle ümber wäggi kui wö on.
8. Kes waigistab merre kohhisemist, nende laenede kohhisemist ja rahwa möllamist.
9. Et need, kes Ma otsas ellawad, wöttaksid karta so imetähtede pärrast; sa pañed röömsaste laulma neid, kes homõiko ja öhto wäljatullewad.
10. Sa tulled sedda maad katsma, ja käid sedda keikipiddi läbbi, sa teed sedda wägga rikkaks: Jummal wee-soned on täis wet ; sa walmistad nende wilja, kui sa sedda maad öiete olled walmistand.
11. Sa kastad rohkeste temã waud ja pañed ta pangad laggunema, wihma piiskadega teed sa sedda sullaks, ja önnistad, mis ta kaswatab.
12. Sa ehhitad omma head aastat kui kroniga, ja so jäljed tilkutawad raswa.
13. Nemãd tilkuwad rohho-made peäle körbes, ja römustelleminne on kinkude ümber kui wö.
14. Karja-maad on ülleültsa täis puddolojuksid, ja orrud on wiljaga kaetud; nemmad öiskawad, nemmad laulwad ka.

66. Laul.

Jummal sured teud kidetakse: ta hoiab ja peästab.

1. Laul ja luggu üllema mängimehhele antud. Öiskage Jummalale römoga keik ma-ilma rahwas!
2. Laulge kites temã nimõ au, andke au temã kituseks.
3. Üttelge Jummalale: Mis kartusse wäärt olled sa omã teggude sees ! so sure wäe pärrast räkiwad so waenlased libbeda kelega so ette.
4. Keik se Ma kumãrdago sind ja laulgo sind kites, ta laulgo kites so nimme, Sela.
5. Tulge ja wadage Jummal teud: tedda tulleb karta sest, mis ta teeb iñimeste laste jures.

6. Ta teeb merd tahhedaks maaks, nemmad käivad jõest jalla läbbi; seäl römustame meie temma sees.
7. Ta wallitseb omma wäega iggaweste, ta silmad wahhiwad pagganatte peäle, kangekaelsed ei jä kõrgeks töstetud, Sela.
8. Rahwas! kiitke meie Jummalat, ja laske kitusse heäle temmast kuulda.
9. Kes meie hinge hea ellusse saatnud, ja ei lasnud meie jalgo mitte kõikuda.
10. Sest sa olled meid läbbikatsnud, oh Jummal! sa olled meid sullatanud, otsego hõbbemat selgeks sullatakse.
11. Sa olled meid lasknud wörgo sisse miñna, sa olled wautust pannud meie niuette peäle.
12. Sa olled sandid inimessed lasknud meie Pea peäle söita, meie olleme tulle ja wee sisse sanud; agga sa olled meid wäljasaatnud, et meie keik rohkeste sanud.
13. Ma lähän so kotta põlletamise-ohwridega: ma tassun sulle omãad tootused,
14. Mis minno uled on üllesräkinud ja mo su üttelnud, kui mul kitsas kä olli.
15. Ma tahhan sulle lihawad põlletamise-ohwid ohwerdada järade suitsetamise-rohhoga: ma tahhan weiksid sikkadega ohwriks walmistada, Sela.
16. Tulge, kuulge keik, kes teie Jummalat kardate, sest ma tahhan juttustada, mis temma mo hingele teinud.
17. Ma hüüdsin temma pole omma suga, ja tedda üllendati mo kele al.
18. Kui ma ommas süddames olleksin nurjatuma asja peäle waatnud, siis ei olleks ISSand mitte kuulnud.
19. Jummal on töeste kuulnud, ta on mo palwe heält tähhele pannud.
20. Kidetud olgo Jummal, kes ei olle mo palwet ärralükkand, egga omma heldust minnust ärrapöörnud.

67. Laul.

Tänno Kristusse önnistusse ja hea wallitsusse eest.

1. Laul ja luggu ülema mängimehhele antud keeltega mängide peäl.
2. Jumal olgo meile armoliñe ja õñistago meid, ta lasko omãa palle paista meie jures, Sela.
3. Et Ma peäl sinno wiis tunnukse, keige pagganatte seas so önnistus.
4. Jumal! sind wötwad tännada rahwas, sind wötwad tännada keik rahwas.
5. Rahwas on röömsad ja laulwad röömsaste, sest sinna moistad rahwale öigusses kohhut, ja juhhatad rahwast Ma peäl, Sela.
6. Jummal! sind wötwad rahwas tännada, sind wötwad tännada keik rahwas.
7. Ma annab omma kasso wälja, Jummal meie Jummal önnistago meid.
8. Jummal önnistago meid, et keik ma-ilma otsad wöttaksid tedda karta.

68. Laul.

Kristusse suur woimus: temma suur wäggi armo rikis.

1. Taweti laul ja luggu üllema mängimehhele antud.
2. Kül Jumal touseb ülles, temä waenlased sawad ärra pillatud, ja kes tedda wihkawad, need peawad temä eest ärrapöggenema.
3. Sa aiad neid ärra, otsego suits ärraetakse; kui mee-wahha tullest ärrasullab, nenda lähhäwad öälad Jummal eest hukka.
4. Agga öiged römustawad ja hüppawad römo pärrast Jummal ees, ja on wägga röömsad.
5. Laulge Jumalale, laulge kites temä nimme, parrandage teed sellele, kes söidab laggedatte peäl: temma nimi on Jehowa sees, ja hüppage römo pärrast temma ees.
6. Ta on waeste laste issa ja lessenaeste kohtomoistja, üks Jumal omas pühhas ello-maias,
7. Üks Jumal, kes neid, kes üksikkud on, assutab ühte kotta, kes wangid wäljawiib öigede tede peäle: agga kangekaelsed ellawad pouases paikas.
8. Jummal! kui sa omma rahwa ees wäljaläksid, kui sa tühjas lanes eddasi käisid, Sela:
9. Siis wärrises Ma, taewad tilkusid ka Jummal ees, sesinnane Sinai ka, Jummal Israeli Jummal ees.
10. Nüüd lassed sa, Jummal! rohke wihma saddada, sa kinnitad omma pärris-ossa, mis on nörgaks läinud.
11. Sinno ellajatte selts ellab seäl, sinna Jummal walmistad oma headusse läbbi tedda, kes willets on.
12. Issand annab sanna, hea sannumette kulutajaid on suur wäggi.
13. Söawäggede kunningad pöggenewad ärra, nemmad pöggenewad ärra, agga se perre-emma jaggab saki wälja.
14. Kui teie kitsaste kohtade wahhel maas ollete, siis ollete teie kui tuikesse tiwad, mis hõbbedaga kattatud, ja kelle tiwa sulled on walwaka koldse kulla karwa.
15. Kui se Keigewäggewam kunningad temä sees laiale pillutab, siis olled sa lumme karwa ka pimmedas.
16. Pasani mäggi on Jummal mäggi, Pasani mäggi on üks mäggi täis mäekinkusid.
17. Mikspärrast warritsete teie üksi silmi, teie mäekinkudega mäed? sedda mägge on Jummal ihaldanud omma ello-assemeks, ikka tahhab Jehowa seäl ellada löpmatta.
18. Jummal söawankrid on kaksikümmend tuhat, mitto tuhat kord tuhat; Issand on nende seas Sinais pühhastuses.

19. Sinna olled kõrgesse ülleslänud, sa olled wangihulka wangi winud, sa olled andid sanud inimestele, ja kangekaelstele ka, et Jehowa Jummal woib nende seas ellada.
20. Kidetud olgo ISsand iggapääw! ta panneb koorma meie peäle, se Jummal, kes meie ärrapeästia on, Sela.
21. Jummal on meile rohke ärrapeästmisse Jummalaks, ja Jehowa ISsanda kä on mitto wäljasaatmist surmast.
22. Agga omma waenlaste Pea peksab Jumal katki, ja selle karrust pealagge, kes omma süga eddasi lähhäb.
23. ISsand on üttelnud: Ma toon Pasanist taggasi, ma toon süggawaist merre kohtadest monned taggasi,
24. Et sa wautad omma werresse ja omma koerte keelt werresse, mis waenlastest, ja iggäühhest nende seast joosnud.
25. Nemmad on näinud so käimissed, oh Jummal! minno Jummalä käimissed, kes mo kuningas on pühhas paikas.
26. Lauljad käisid ees, mängimehhed tagga, need neitsid, kes trummi löid, keskel.
27. Kiitke Jummalat koggoduste sees, kiitke ISsandat Israeli hallika pärrast.
28. Seäl on se pissukenne Penjamin, kes nende ülle wallitseb; Juda würstid omä koggodussega: Sebuloni würstid, Nawtali würstid wallitsewad.
29. Sinno Jummal on käsko annud so kuningrigi tuggewusse pärrast: oh Jummal! kinnita sedda, mis sa ette wotnud meile teha.
30. Sinno templi pärrast, mis Jerusalemmas on, peawad sulle kuningad andid toma.
31. Söitle se ellajas, mis pillirogus on, ja wäggewatte härgade hulka rahwa wassikattega: söitle neid, kes ennast jalge ette mahhaheitwad hõbbe-tükkide pärrast: Jumal pillab laiale sedda rahwast, kel söddimissest hea meel on.
32. Würstid Egiptussest tullewad, Mora-ma x sirrutab ruttoga ommad käed Jummalä pole.
33. Teie ma-ilma kuningrigid laulge Jummalale, laulge ISsandat kites, Sela.
34. Kes söidab taewaste taewas, mis wañast aiast olnud: wata, temma töstab waljo heält.
35. Andke Jumalä tuggewust: temä kõrgus on Israeli ülle ja temma tuggewus üllematte pilwede sees.
36. Jumal! sa olled kartusse wäärt omä pühha paikade seest: Israeli Jummal, se annab tuggewust ja raño rahwale; kidetud olgo Jumal.

69. Laul.

Kristusse palwe kannatamisse aial, kitus ja tänno.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud kukeelse mängi peäl.
2. Jummal! peästa mind ärra, sest weed on mo hingest sadik tousnud.
3. Ma ollen süggawa mudda sisse waunud, kus ei woi seista: ma ollen wee süggawasse sanud, ja wolas wessi upputab mind ärra.
4. Ma ollen ärrawässinud hüüdmast, mo kurk on ärrakuinud: mo silmad on ärralöpnud omma Jummalat otes.
5. Neid, kes mind ilmasüta wihkawad, on ennam kui mo juuste karwad: need on wäggewaks sanud, kes mind püawad ärrakautada, kes walskusse läbbi mo waenlased on ; ma pean siis maksma, mis ma polle wäggise käest ärrakisknud.
6. Oh Jummal! sinna tunned mo meletuma wisi, ja mo süüd ep olle so eest warjul.
7. Ärra lasse mo pärrast häbbisse sada neid, kes ootwad sind, ISsand wäggede Jehowa: ärra lasse häbbi pärrast ärrapunnastada need, kes mo peäle lotes sind otsiwad, oh Israeli Jummal!
8. Sest sinno pärrast kannan ma laimamist: teotus on mo silmad katnud.
9. Ma ollen woöraks läinud omma wendele ja woöra Ma iñimesseks omã emã lastele.
10. Sest pühha wihha so koia pärrast on mind ärrasönu, ja nende laimamised, kes sind laimasid α , on mo peäle langenud.
11. Ja minna ollen nutnud ja paastnud ommas hinges: agga se on mulle sureks laimamiseks läinud.
12. Ja miña ollen kotti-riet eñesele selga pañud; agga ma ollen neile tähhendamisse-sañaks sanud.
13. Need, kes wärrawas istwad, aiawad minnust jutto, ja ma ollen nende mäng, kes kanget jomaaega jowad.
14. Agga minna, mo palwe käib sinno pole, Jehowa! sel aial, mis so mele pärrast, Jummal! so sure heldusse pärrast: wasta mulle omma tössist abbi möda.
15. Kissu mind sest rojast wälja, et ma sisse ei wau: sada, et ma peäsen omma wihkajatte käest ja süggawast weest.
16. Ärgo upputago wolas wessi mind ärra, ja ärgo neelgo süggawus mind mitte ärra, ja ärgo pango kaew omma suud minno ülle mitte kinni.
17. Wasta mulle Jehowa! sest so heldus on hea; wata mo peäle omã rohke hallastust möda.
18. Ja ärra panne omma Pallet mitte omma sullase eest warjule, sest mul on kitsas kä; kule mind ussinaste.

19. Tulle liggi mo hingele, lunnasta tedda; peästa mind ärra mo waenlaste pärrast.
20. Sa tead mo häbbi ja mo teotust, ja kuida mind laimatakse; keik mo wihamehhed on so ees.
21. Laimamiñe murrab mo süddant, ja ma ollen woimato: ma ootsin, kel pididi ärras meel ollema, ja polle kussagi: ja trööstiad, ja ma ei leia mitte.
22. Waid nemmad on sappi mulle roaks añud, ja mo jañus mind ädikaga jootnud.
23. Nende laud sago nende ees köieks, ja kättemaksmisseks ja wörkutamisse paelaks.
24. Nende silmad sago pimmedaks, et nemãad ei nä, ja panne nende pused allati wäratama.
25. Walla omma uurt melepahhandust nende peäle wälja, ja so tulline wihha wötke neid kinni.
26. Nende tuggew lin sago laggedaks: ärgo olgo nende telkide sees, kes seäl ellab.
27. Sest nemmad aiawad tedda takka, kedda sinna olled peksnud, ja aiawad jutto nende walluks, kes sinnust on hawatud.
28. Lasse neid üllekohto üllekohto peäle tehha, ja ärra lasse neid mitte tulla omã õigusse jure.
29. Sago nemãad ello ramatust ärrakustatud, ja ärgo sago nemmad õigedega ülleskirjotud.
30. Agga minna ollen willets ja wallus; so abbi oh Jummal! saatko mind kõrge warjopaika.
31. Ma tahhan Jummal nimme lauloga kita, ja tunnistussega tedda sureks tehha.
32. Kül se parrem on Jehowa melest kui härg ehk wärs, kel sarwed ja sörrad on.
33. Häddised näwad sedda, ja sawad röömsaks; teie, kes Jummalat nouate, teiege südda peab ellama.
34. Sest Jehowa kuleb waesed, ja ei laida neid mitte, kes temma pärrast on kinniköidetud.
35. Kiitko tedda taewas ja Ma, merri ja keik, mis seäl sees ligub.
36. Sest Jummal tahhab Sionit ärrapeästa, ja Juda liñnad üllesehhitada, et nemmad seäl peawad ellama ja sedda pärrima.
37. Ja temma sullaste suggu peab sedda pärris-ossaks sama, ja kes temma nimme armastawad, need peawad seäl ellama.

70. Laul.

Kristusse palwe, kui ta kannatas.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud mäletada.
2. Oh Jummal! tõtta mind peästma; Jehowa tõtta mulle appi!
3. Häbbenego ja sago häbbisse, kes mo hinge püäwad; tagganego taggasi ja puñastago häbbi pärrast ärra, kel hea meel on mo önnetussest.
4. Mingo need taggasi omma häbbi pärrast, kes ütledwad: Hästi, hästi.
5. Olgo röömsad ja römustago siño sees keik, kes sind otsiwad; ja kes so önnistust armastawad, üttlego allati: Jumal sago sureks.
6. Agga minna ollen willets ja waene: oh Jummal tõtta mo jure! sinna olled mo abbi ja mo ärrapeästja; Jehowa ärra wiwi mitte.

71. Laul.

Tawet pallub, kui tedda taggakiusati.

1. Jehowa! sinno jure kippun miña, ärra lasse mind mitte häbbi sisse sada ei iggaweste.
2. Peästa mind omma öigusse läbbi ja kissu mind wälja; käna omma körwa mo pole, ja sada mulle abbi.
3. Olle mulle kaljopeälses honeks, et ma allati woin sisse miña, sa olled käsknud mulle abbi sata: sest sa olled mo kaljo ja mo tuggew lin.
4. Mo Jummal! peästa mind öäla käest, ja pöratse ja ülleannetuma käest.
5. Sest sinna olled mo otus, ISSand Jehowa! sa olled mo lotus mo norest pölwest.
6. Siño peäle ollen ma eñast toetanud omma ihhust, sinna olled mo wäljatoja mo eña sissekonna seest: sinnust on allati mo kiitminne.
7. Ma ollen mitmele kui immeassi olnud; agga sinna olled mulle tuggewaks warjopaigaks.
8. Sago mo su täis so kitust ja so au iggapä.
9. Ärra heida mind ärra wannal eal; ärra jätta mind mahha, kui mo rammo löppeb.
10. Sest mo waenlased räkiwad mind, ja kes mo hinge wahhiwad, need piddawad nou ühhes,
11. Ütteldes: Jummal on tedda mahhajätanud, aiage takka ja wötke tedda kinni, sest sedda ei olle mitte, kes ärrapeästab.
12. Oh Jummal! ärra olle kaugel minnust ärra; mo Jummal tõtta mulle appi!
13. Sago nemmad häbbisse ja ärralöppetud, kes mo hinge wastased on, sago need laimamissega ja teotussega kaetud, kes mo önnetust otsiwad.

14. Agga minna tahhan allati lota, ja keige so kitusse jure weel lissada.
15. Mo su peab so öigust juttustama, ja so õnistust iggapä: sest nende arro ei tea ma mitte.
16. Ma tahhan tulla ISSand Jehowa sures wäes; ma tahhan so öigust, sinno üksi mele tulletada.
17. Jummal! sa olled mind norelt õppetanud, ja siit sadik ollen ma siño immeasjad kulutanud.
18. Sepärrast ärra jätta mind ka mitte mahha, oh Jummal! kui ma wannaks ja halliks lähän, kunni ma selle pölwe-rahwale so käewarre kulutan, ja so wägge keikile, kes ilmale tullewad.
19. Sest so öigus on kõrgeks sanud, oh Jummal! kes sa sured asjad teed; Jummal! kes on kui sinna?
20. Kes sa mind olled lasnud palju ahvastust ja õnnetust nähha: te mind jälle ellawaks ja tomba mind jälle Ma süggawussest ülles.
21. Kaswata mo surust, ja tröosti mind keikipiddi.
22. Minna tahhan sind ka nablimgängiga tännada so töe eest: mo Jummal! ma tahhan sind kites laulda kanle peäl, oh pühha Israeli luñastaja !
23. Mo uled peawad öiskama, kui ma sind kites laulan, ja miño hing, mis sa olled luñastand.
24. Mo keel peab ka iggapääw so öigussest kõnnelema, kui need sawad häbbenend, kui need sawad häbbisse sanud, kes mo õnnetust otsisid.

72. Laul.

Selletus se palwe peäle: sinno riik tulgo. Luk. 11, 2.

1. Salomonist. Jummal! anna ommad kohtoseädussed kuningale, ja omma öigust kunninga poiale.
2. Siis moistab temma kohhut so rahwale öigusses, ja so willetsadele, nende kui kohhus on.
3. Mäed ja mäekingud towad selle rahwale rahho öigussega.
4. Temma moistab willetsadele rahwa seas kohhut, ta sadab santi lastele abbi, ja röhhub sedda mahha, kes liga teeb.
5. Nemmad wötwad sind karta, ni kaua kui päike, ja ni kaua kui ku paistab pölwest pölweni.
6. Ta tulleb mahha kui wihm häddalisse rohho peäle, nenda kui wihma-pisad pakkatand Ma peäle.
7. Temma päiwil öitseb se, kes öige on, ja suur rahho on, kunni kuud teps ei olle.
8. Ja temma walliseb merrest merresse, ja jöest Ma otsani.

9. Temma ette heitwad pöweli mahha poudse-ma rahwas, ja temma waenlased lakkuwad pörmo.
10. Sure merre ja sarede kuningad towad andid: Arabia- ja Seba-kuningad towad ka melehead.
11. Ja keik kuningad kummardawad tedda, keik pagganad teniwad tedda.
12. Sest ta peästab ärra sedda waest, kes kissendab, ja willetsat ja sedda, kel ep olle abbimeest.
13. Temma annab armo alwale ja waesele, ja sadab waeste hingedele abbi.
14. Ta lunnastab nende hinged kawwalussest ja wäewallast, ja nende werri on kallis temma melest.
15. Ja temma ellab, ja temãale antakse Seba kullast, ja temma teeb palwet selle waese eest allati, iggapääw õñistab ta tedda.
16. Ehk temma on kui wilja iwwa mulla sees mäggede otsas, siiski kahhiseb kui Libanon temma willi, ja nemmad öitswad liñnast wälja, kui rohhi Ma peäl.
17. Temma nimmi jääb iggaweste: ni kua kui päike seisab, petakse temãma nimmi ülles laste läbbi, ja nemmad önnistawad ennast temma sees: keik pagganad kiitwad tedda önsaks, ja ütlewad:
18. Kidetud olgo Jehowa Jummal, Israeli Jummal, kes ükspäinis immeasjo teeb.
19. Kidetud olgo ka temma aulinne nimmi iggaweste, ja keik ma-ilm sago temma au täis. Amen! ja Amen!
20. Taweti Isai poia palwed on otsas.

73. Laul.

Rist on sallaja-assi: ei sünni ennast sest pahhandada.

1. Asawi laul. Jummal on siiski hea Israelile, neile, kes puhtad on süddamest.
2. Agga minno jallad olleksid pea körwale läinud, mo tallad olleksid nikohhe libbistanud.
3. Sest ma kaetsesin neid, kes hulluste hooplisid, kui ma öälade rahho-pölwe näggin.
4. Sest nemmad ep olle kimpus omma surmani, waid nende rammo seisab terwe.
5. Nemmad ep olle waewas kui muud waesed innimessed, ja neid ei pinata kui teised iñimessed.
6. Sepärrast on surustus nende ümber kui keed; wäggiwald kattab neid kui ehte.
7. Sedda näikse nende lihhawaist silmist, nemmad tewad ennam pahha, kui südda woib ärramöttelda.
8. Nemmad nülgiwad teisi, ja rägiwad liateggemist kurjast melest, nemmad rägiwad ülleriñna.

9. Nemmad pannewad omma suud taewasse, ja nende keel käib möda maad.
10. Sepärrast pörab nende rahwas seie, ja neile pigistakse rohkeste wet wälja.
11. Ja nemmad ütlewad: Kuida peaks Jummal sedda teädma? ja kas se keigekörgem peaks sedda tundma?
12. Wata need on öälad, ja neil on waikne assi siin ilmas, ja kaswatawad warrandust.
13. Agga ilmaasjata ollen ma puhhastand omma süddant, ja ilmasüta töga ommad käed pesnud;
14. Ja ollen waewatud olnud iggapääw, ja mind nomitakse igga homõiko.
15. Kui ma olleksin möttelnud: Ma tahhan nenda juttustada kui nemmad; wata siis olleksin ma pettust so laste suggu wasto teinud.
16. Sepärrast noudsin ma sedda ärramoista: agga se olli mo melest üks waewalinne assi.
17. Senni kui ma sain Jummal pühha paika, ja pannin tähhele nende wimist otsa.
18. Sinna panned neid töest libbeda peäle, sa lassed neid langeda sure ärrahäwwitamisse sisse.
19. Kuida häwwitakse neid ärra silma pilkmisell! nemmad sawad otsa, nemmad löpwad ärra sure hirmo pärrast.
20. Otsego kaub selle unnenäggo, kes üllesärkab, nenda ei panne sinna mikski, ISSand! nende näggo liñnas.
21. Kui mo südda seisis paistetud, ja mind kihwati mo nerude sees:
22. Siis ollin ma totter ja ei moistnud sedda polegi: ma ollin kui selge lojus sinno ees.
23. Siiski ollen ma ikka so jures; sa hakkad kinni mo parremast käest.
24. Omma nouga juhhatad sa mind, ja wottad mind wimaks auga wasto.
25. Kes on mulle taewas armsam kui sinna ? kui ma sinno jures ollen, ei himmusta ma ühtegi siin Ma peäl.
26. Kui mo lihha ärralöppeb ja mo südda ka, siis olled sa, Jummal! mo süddame kaljo ja mo ossa iggawest.
27. Sest wata, kes sinnust kaugel ärra on, lähhäwad hukka; sa kautad ärra keik, kes hora wisil sinnust ärralahkuwad.
28. Agga mulle on se hea Jummal liggi olles; Jehowat ISSandat pañen ma ommaks warjopaigaks, et ma juttustan keik sinno teggemissed.

74. Laul.

Ristikoggodusse palwe, et Jehowa sedda hoiaks.

1. Asawi öppetusse-laul. Oh Jummal! mikspärrast heidad sa ärra löpmatta? miks suitseb so wihha sinno karja-Ma lammaste wasto?

2. Mõttele oma kogodusse peäle, mis sa wannast ennesele olled saatnud, mis sa oma pärrisossa sugguarruks lunnastand; mõttele se Sioni mäe peäle, kus sa ellad.
3. Astu sured sammud nende paikade pole, mis weel ikka on ärrahäwwitud: waenlane on keik ärrarikkunud pühhas paikas.
4. So wihamehhed mõitawad so kogodusses, nemmad on ommad ebba-usso tähhed tähtäks pannud.
5. Tedda tunnukse kui sedda, kes räggadikko kallale kirwed üllestöstab.
6. Ja nüüd on nemmad teãa nikkertud asjad ühtlase kirwe ja haamridega russuks lõnud.
7. Nemmad on so pühha hone pannud tullega põllema; mani on nemmad so nimme ellomaia ärrateotanud.
8. Nemmad on ommas süddames möttelnud: Wautagem neid hopis mahha: nemmad on keik Jumãala kogodusse koiad seäl maal ärrapõlletanud.
9. Omma tähtesid ei nä meie mitte; prohwetit ei olle enam, ja ükski ep olle meie seas, kes teaks, kui kaua.
10. Jummal! kui kaua peab wihamees laimama? kas waenlane peab lõpmatta so nimme loitma?
11. Miks sa wottad omãa kät, omãa parremat kät taggasi? wotta sedda öiete wälja ommast pouest.
12. Agga Jummal on mo kuningas wannast, kes paljo õnnistust sadab seie Ma peäle.
13. Siãa aiad merd lõhki omma tuggewusse läbbi: sa murrad wallas kallade Pead katki wee sees.
14. Siãa rõhhud krokodilli Pead katki: sa annad neid poudse-ma rahwale roaks.
15. Sa olled lõhkunud hallikad ja jõed, sa olled wolad jõed kuiwaks teinud.
16. Sinno pärralt on pääw, ö on ka so pärralt; sinna olled walget ja päikest walmistand.
17. Sinna olled keik Ma raiad seädnu: sui ja talwe, neid olled sinna teinud.
18. Mõttele se peäle: Waenlane on Jehowat laimanud, ja jölle rahwas on so nimme laitnud.
19. Ärra anna mitte omma turteltuikesse hinge mets-ellajale: omma willetsade ello ärra unnusta mitte lõpmatta ärra.
20. Wata seädusse peäle: sest Ma pimmedad paigad on täis ello-assemid, kus wäggiwald sees on.
21. Ärra lasse sedda waewalist mitte taggasi tulla, nenda et ta häbbi pärrast ärrapunnastab: willetsad ja waesed kiitko so nimme.
22. Touse ülles Jummal! selleta omma rio-asja ärra, mõttele, kuidas se jölle sind iggapäwa laimab.
23. Ärra unnusta mitte omma wihameeeste heält ärra; nende mürrin, kes so wasto seiswad, lähhäb allati üllespidi.

75. Laul.

Jehowa immed kidetakse: ta maksab öälatte kätte.

1. Asawi laul ja luggu üllema mängimehhele antud Altasehheti wisil laulda.
2. Meie tänname sind, Jummal! meie tänname, et so nimmi liggi on ; so immeasjad juttustakse ülles:
3. Kui ma sedda seätud aega kätte saan, siis tahhan minna öiget wisi kohhut moista.
4. Ma ja keik, kes seäl peäl ellasid, ollid ärrasullanud: agga minna ollen temma sambad öiete kinnitand, Sela.
5. Ma ollen hullutajattele üttelnud: Äрге hullutage, ja öäladele: Äрге töstke sarwe ülles.
6. Äрге töstke omma sarwe kõrgesse, ärge räkige mitte mis kowwa, Pea selgas.
7. Et ep olle middagi karta ei päwatousmisse poolt egga öhto poolt egga mäggede körwe poolt.
8. Sest Jummal on kohtomoistja: teist ta allandab, ja teist ta üllendab.
9. Sest Jehowa käes on karrikas ja paks wiin, se on täis seggast wina, ja temma wallab seält seest wälja: agga keik öälad Ma peäl peawad temma pärmi tilgatumaks wäljajoma.
10. Ja minna tahhan sedda kulutada iggawest, ma tahhan Jakobi Jumalat kites laulda.
11. Ja keik öälade sarwed tahhan ma mahharaiuda: agga selle sarwed, kes öige on, peawad sama üllendud.

76. Laul

Jehowa on ristikoggodusse kaitsia uhkede wasto.

1. Asawi laul ja luggu üllema mängimehhele antud keeltega mängidega laulda.
2. Jummal on Juda-rahwa seas tuttawa, Israelis on temma nimmi suur.
3. Ja Salemis on temma maia ja temma ello-asse Sionis.
4. Seäl murrab ta katki ammo tullised noled, kilpi ja moöka ja södda, Sela.
5. Sinna aulinne olled paljo selgem, kui risumisse mäed.
6. Sure süddamegga mehhed on ennast risutawaks annud, nemmad tukkuwad ommas unnes, ja keik wahwad mehhed ei leia ennest kassi.
7. Sinno söitlusse pärrast, oh Jakobi Jummal! on raske unne sisse sanud ni hästi söawankrid kui hobboosed.
8. Sinna, sinna olled kartusse wäärt, ja kes jouab sinno palle ees seista sest aiast, kui so wihha touseb ?

9. Sa olled annud kohto sanna kuulda taewast: siis on Ma kartnud ja temmale on rahholinne assi sanud.
10. Kui Jummal touseb kohhut moistma, et ta abbi sadab keige häddalistele Ma peäl, Sela.
11. Sest inimeste tulline wihha peab so au üllestunnistama; kül sa wöttad tullist wihha, mis järrele jänud, kui wö wöle panna.
12. Tootage ja tassuge sedda Jehowale omã Jummalale; keik, kes temma ümber, togo andid sellele, kedda peab kartma.
13. Ta leikab wüerstide waimo kui winamarjad ärra, tedda peawad kunningad Ma peäl kartma.

77. Laul.

Ristikoggodusse palwe sures häddas: rööm Jummalast.

1. Asawi laul selle üllema mängimehhele antud, kes Jedutuni seltsi ülle.
2. Mo heäl käib Jummal pool ja ma kissendan: mo heäl käib Jummal pool, ja temma pörab körwa minno pole.
3. Sel päwal, kui mul kitsas kä, nouan ma ISSandat; mo kässi on öse wäljasirrutud, ja ei anna järrele, mo hing ei tahha ennast lasta trööstida.
4. Kui ma Jummal peäle mötlen, siis wingun ma waljuste; kui ennam järrele mötlen, siis mo waim nörgen ärra, Sela.
5. Siña piddasid mo silmad, et nemmad walwasid; ma ollin roidund, et ma ei joua räkida.
6. Ma mötlen nende päwade peäle, mis wannast, nende aastade peäle, mis ammust aiast.
7. Ma tulletan omma mele ka öse omma keeltega mängi, omma süddamega mötlen ma järrele, ja mo waim otsib sedda läbbi.
8. Kas ISSand iggaweste ärralükkab, ja kas temmal polle ennam meitest hea meel?
9. Kas temma heldus on ikka otsas? kas se tootusse sanna on löpnud põlwest põlweni?
10. Kas Jummal on unnustanud armolinne ollematta? kas ta wihha sees omma hallastust on kinnipannud? Sela.
11. Ja minna ütlesin: Se teeb mind nödraks, selle keigekörgema parrem kässi woib sedda teist wisi seäda.
12. Ma tahhan Jehowa teud mele tulletada, kül ma tahhan mele tulletada so immeasjad, mis wannast sündinud,
13. Ja tahhan järrele möttelda keik siño tööd, ja könnelda so teggudest.
14. Jummal! sinno wiis on pühha; kes on ni suur Jummal, kui Jummal?

15. Sinna olled se Jummal, kes immet teeb, sa olled omma tuggewust rahwa seas teäda añud.
16. Ja olled omma käewarrega lunnastanud omma rahwast, Jakobi ja Josepi lapsed, Sela.
17. Wessi näggi sind, Jumal, wessi näggi sind ja kartis, süggawussed wärrisesid ka.
18. Paksud pilwed wallasid wet wälja, üllemad pilwed teggid heält, sinno noled läksid ka siñna ja tenna.
19. So pitkse mürrin käis tule kerutamisses, walgud teggid ma-ilma walgeks, Ma wärrises ja wabbises.
20. Sinno te olli merres ja so teeradda sures wees: agga so jäljed ep olnud tundage.
21. Sa juhhatasid kui puddolojuste karja omma rahwast Mosesse ja Aaroni läbbi.

78. Laul.

Jummala head teggemissed ja nuhtlused Judide peäl.

1. Asawi õppetusse-laul. Pañe tähhele, mo rahwas, miño kasso-õppetust, pöörge omãad körwad mo su kõnnete pole.
2. Ma tahhan omma suud lahti teha tähhendamis- sannadega, ma tahhan moistetussed, mis wannast, rohkeste ette sata,
3. Mis meie olleme kuulnud, ja mis meie teame, ja meie wannemad meile on juttustanud.
4. Meie ei tahha neid mitte nende laste eest ärrasallata: meie tahhame tulleva pölwe rahwale Jehowa teud, mis kitusse wäärt, juttustada, ja temma tuggewust ja temma immeasjad, mis ta teinud,
5. Et temma kindlaste seädnuhhe tunnistusse Jakobis, ja annud kasso-õppetusse Israelis, mis ta meie wañemad käskis, et neñad neid omma lastele piddid teäda andma.
6. Et sedda piddid tundma tulleva pölwe rahwas, need lapsed, mis weel piddid sündima: kui need piddid tousma, et nemmad ka omma lastele sedda piddid juttustama,
7. Et nemmad Jummala peäle omma lotust piddid pannema, ja ei mitte Jummala tööd ärraunnustama, waid temma kässud piddama.
8. Et neñad ei piddand jäma, kui nende wannemad, kangekaelseks ja wastopanniaks rahwaks, ühheks rahwaks, kes omma süddant ei olle kinnitand, ja kelle waim ep olnud ustaw Jummala wasto.
9. Ewraimi lapsed, kes ollid ehhitud söa tarwis nendega, kes ammoga lasksid, need pöörsid selga söddimisse päwal.

10. Nemad ei piddand mitte Jumala seadust, ja torkusid tema kasso-õppetusse järrel käies.
11. Ja unnustasid temma teud ja ta immeasjad ärra, mis ta neile annud nähha.
12. Nende wannematte ees teggi temma immet Egiptusse maal Soani wäljal.
13. Ta löhkus merd, ja satis neid läbbiminnema, ja panni wet seisma kui ühte hunnikko.
14. Ja temma juhhatas neid päwa-aial pilwega ja keige se ö tulle walgega.
15. Ta löhkus kaljud körbes, ja jotis neid otsego suurte merre-haudade seest,
16. Ja satis wee-soned wälja kaljust, ja panni wet jooksuma kui jõed.
17. Siiski teggid nemmad weel ennam patto temma wasto, et nemmad kuiwas körbes se keigekörgema wasto pannid,
18. Ja kiusasid Jummalat ommas süddames, et nemmad sömist küssisid omma himo pärrast.
19. Ja nemad räkisid Jummal wasto, nemmad ütlesid: Kas Jummal woib körbes lauda walmistada roaga ?
20. Ennä ta on kaljo lönud, et weed jookseksid ja jõed wolasid; kas ta woib ka leiba anda? kas ta woib lihha omma rahwale walmistada?
21. Sepärrast kulis Jehowa, ja sai wägga wihhaseks, ja tulli süttis põllema Jakobis, ja wihha tulli ka Israeli peäle,
22. Et nemmad Jummal sisse ei usknud, ja ei lootnud mitte temma abbi peäle.
23. Ja ta andis käsko üllematte pilwedele üllewal, ja teggi taewa uksed lahti,
24. Ja laskis Manna nende peäle saddada roa tarwis, ja andis taewa wilja.
25. Iggamees söi wäggewatte leiba, ta läkkitas neile toidust, et neil kül olli..
26. Ta panni päwatousma tuult taewa al käima, ja aias oma tuggewussega louna tuult ülles.
27. Ja laskis lihha neile saddada kui pörmo, ja tibadega linnud, kui liiw merre äres.
28. Ja laskis neid langeda kesk nende leri nende maiade ümber.
29. Ja nemmad söid ja nende köht sai wägga täis, ja ta satis, mis nemad iggatsesid nende kätte.
30. Nemad ei sanud weel mitte omast iggatsemisest lahti, nende roog olli alles nende suus:
31. Siis tulli Jummal wihha nende peäle, ja tappis neid nende rohke sömaaia jures, ja löi Israeli nored mehhed mahha.
32. Peäle se kõik teggid nemmad weel patto, ja ei usknud mitte temma immeasjo.
33. lõppetatas ta nende päwad tühja käimissega, ja nende aastad hirmoga.
34. Kui ta neid tappis, siis noudsid nemmad tedda, ja pöörsid ennast ja otsisid Jummalat aegsaste.

35. Ja mõtlesid sedda, et Jummal nende kaljo ja se keigekörgem Jummal nende luñastaja olli.
36. Ja nemãad rãäksid libbedaste omma suga, ja omma kelega walletasid nemmad temma ette.
37. Agga nende südda ei jãnud mitte kindlaste temma jure, ja nemmad ei olnud mitte ustawad ta seãdusses.
38. Agga temmal olli halle meel, ta leppitas nende õllekohto ärra, ja ei rikkund neid mitte ärra, ja põris mitto korda omma wihha ärra, ja ei lasnud mitte keik omma tullist wihha tousta.
39. Sest ta mõtles se peãle, et nemmad lihha on, õks tuul, mis ärralãhhab ja ei tulle taggasi.
40. Kui mitto korda pannid nemmad ta wasto kõrbes! kui mitto korda teggid nemmad temmale melehaigust tühjas lanes!
41. Ja nemmad kiusasid Jummalat jãlle, ja tahtsid Israeli pühha lunnastajale mãra panna.
42. Nemmad ei mõttelnud mitte temma kãe peãle sel pãwal, kui ta neid waenlaste kãest ärralunnastas.
43. Nenda kui ta õmad immetãhhed Egiptusses olli teinud ja ommad immeteud Soani wãljal.
44. Kui ta nende jõed ja nende wee-soned werreks mutis, et nemãad ei sanud jua.
45. Ta lãkkitas nende sekka keiksuggu pahha lindude seltsi, mis neid ärra sõid, ja konne, mis neid ärrarikkusid.
46. Ja andis nende wilja asili-lindudele, ja nende were-waewa rohhotirtsudele.
47. Ta lõi mahha nende winapuud rahhega, ja nende metswigi-puud jãmmeda rahhega.
48. Ja andis nende lojuksed ärra rahhe kãtte, ja nende weiksed tullise noolte kãtte.
49. Ta lãkkitas nende peãle omma tullise hirmsa wihha, ja suurt melepahhandust ja ahvastust, ja laskis kurjad inglid lahti nende peãle.
50. Ta mõõtis ärra õhhe teeraa õma wihhale, ta ei keelnud nende hingesid mitte surmasse minnemast, ja andis nende ellajad ärra katko kãtte.
51. Ja ta lõi keik essimessed poeglapsed Egiptussesse mahha, keik essimest joudo, mis Hami maiade sees.
52. Ja laskis omma rahwast kui puddolajuksed tee peãle miñna, ja satis neid kui karja kõrbes,
53. Ja juhhatas neid julgeste, et nemmad hirmo ei tunnud; agga merri kattis nende waenlased.
54. Ja temã wiis neid õma pühha raia peãle,siñna mãele, mis ta parrem kãssi olli saatnud,

55. Ja aias pagganad nende eest ärra, ja jaggas nende maad nöri läbbi pärris-ossaks, ja pañi Israeli sugguarrud nende maiade sisse ellama.
56. Agga nemmad kiusasid ja wihhastasid keigekörgemat Jummalat wägga, ja ei piddand mitte temma tunnistussi.
57. Ja tagganesid taggasi ja teggid pettust, nenda kui nende wannemad, ja said teist wisi kui ammo, mis pettab.
58. Ja ärritasid tedda omma kõrge paikadega, ja omma nikkerdud kuiudega teggid nemãad, et temma pühha wihhaga wihhastas.
59. Jummal kulis ja wihhastas wägga, ja põlgas Israelit wägga ärra.
60. Ja temma jättis mahha se maia, mis Silus, se telgi, mis ta inimeste seas olli maiaks teinud.
61. Ja andis nende tuggewust ehk seädusse laekast wangi, ja nende illo waenlase kätte.
62. Ja andis omãa rahwast ärra moõga kätte, ja wihhastas wägga omma pärris-ossa peäle.
63. Tulli põlletas ärra nende nored mehhed, ja nende neitsid ei saand kidetud.
64. Nende preestrid langsid moõga läbbi, ja nende lessednaesed ei sanud nutta.
65. Ja ISSand ärkas ülles kui unnest, kui wäggew mees, kes winast öiskab,
66. Ja löi ommad waenlased takka, ta teggi neile iggawesse teotusse.
67. Ja põlgas Josepi maiad, ja ei wallitsend mitte Ewraimi sugguarro ärra.
68. Agga Juda sugguarro wallitses ta ennesele, sedda Sioni mägge, mis ta armastab.
69. Ja temma ehhtas ülles omãa pühha maia, kui kõrged honed, kui se Ma-ilm, mis ta kindlaste raianud iggaweste:
70. Ja wallitses omma sullast Tawetit ärra, ja wöttis tedda puddolojuste lautade jurest ärra:
71. Immetajatte lammaste järrelt tõi ta tedda ärra, et ta kui karjane pididi hoidma temãa Jakobi rahwast ja Israelit temma pärrist ossa.
72. Ja ta hoidis neid kui karjane omma süddame waggadusse järrele, ja juhhatas neid moistlikko wisi omma kättega.
79. Laul.

Ristikoggodus kaebab: pallub abbi waenlaste wasto.

1. Asawi laul. Jummal! pagganad on sinno pärris-ossa sisse tulnud, nemmad on so pühha templi rojaseks teinud, ja Jerusalemma kiwwi-warreks pannud.
2. Nemmad on so sullaste kehhad lindudele, mis taewa al, roaks annud, ja so waggade lihha mets-ellajattele.

3. Nemmad on wallanud nende werd Jerusalemma ümber kui wet, ja ep olnud sedda, kes mahhamattis.
4. Meie olleme omma naabrittele laimada jänud, irwitamiseks ja pilkamisseks neile, kes meie ümber on.
5. Jehowa, kui kaua tahhad sa löpmatta wihhane olla? so pühha wihha põlleb nenda kui tulli.
6. Walla omma tulline wihha pagganatte peäle, kes sind ei tunne, ja nende kuningrikide peäle, kes sinno nimme appi ei hüa.
7. Sest Jakob on ärrasödud, ja temma elloasset on nemmad ärrahäwwitanud.
8. Ärra tulleta omma mele keik meie endist üllekohhut; jowa pea meie wasto omma hallastussega, sest meie olleme wägga alwaks sanud.
9. Aita meid, meie õnistusse Jumal! omã nime au pärrast, ja peästa meid ärra, ja te ärraleppitamist meie pattude eest omma nimme pärrast.
10. Mikspärrast peawad pagganad ütlema: Kus on nende Jummal ? sago teäda meie silma ees pagganatte seas, et nende kätte makstakse so sullaste werri, mis on ärrawallatud.
11. Tulgo so palle ette wangide äggaminne: omma sure käewarre järrele jätta jälle neid, kedda pididi surmatama.
12. Ja tassu meie naabritte kätte seitsewõrra nende sülle nende laimamist, misga nemmad sind, Issand! on laimanud.
13. Agga meie sinno rahwas ja so karja lambad tänname sind iggawest: meie tahhame põlwest põlweni so kitust juttustada.

80. Laul.

Palwe, et Jehowa koggodust häddast peästaks, hoiaks.

1. Asawi laul üllema mängimehhele antud kukeelse mängiga Eduti wisil laulda.
2. Sinna Israeli karjane! wötta kuulda, kes sa Josepi lapsed sadad kui lambad: kes sa Kerubide peäl istud, paista ette.
3. Ärrata ülles omma wäggi Ewraimi ja Penmini ja Manasse ees, ja tulle meid ärrapeästma.
4. Jummal! pöra meid ja walgusta omma Palle, siis same meie abbi.
5. Jehowa wäggede Jummal! kui kaua peab so wihha suitsema so rahwa palwe wasto?
6. Sa södad neid nutto leiwaga, ja jodad neid rohke silma-wee möödogä.
7. Sa panned meid meie naabrettele riuks, ja meie waenlased irwitawad issikeskes.
8. Wäggede Jummal! pöra meid ja walgusta omma palle, siis same meie abbi.
9. Sa olled ühhe winapu Egiptussest seie tonud; sa olled pagganad ärraianud, ja sedda istutand.

10. Sa olled temma ees teed walmistand ja pannud temma jured juurduma, et ta sedda maad on täitnud.
11. Mäed on temma warjoga kattetud, ja temma oksad on kui Jummalala seedrid.
12. Ta lautab ommad wäned merrest sadik, ja ommad wössud Wratti jöeni.
13. Mikspärrast olled sa temma kiwwi-aiad mahhakisknud? et keik need, kes sedda teed möda lähhäwad, tedda paljaks noppiwad.
14. Metssigga on tedda ärratustind, ja lojuksed wälja peäl on tedda paljaks sönud.
15. Wäggede Jummal! et pöra: wötta nähha taewast ja wata, ja tulle katsma sedda winapuud,
16. Ja sedda wösso, mis so parrem kässi on istutanud, ja sedda se Poia pärrast, kedda sa ennesele olled kinnitanud.
17. Se winapu on ärrapölletud tullega, mahha on se raiatud; nemmad on so palle söitlusse pärrast hukka läinud.
18. Sinno kässi olgo so parrema käe mehhe ülle, selle innimesse Poia ülle, kedda sa ennesele olled kinnitanud.
19. Siis ei tahha meie sinnust ärratagganeda: te meid ellawaks, siis tahhame meie so nimme appi hüda.
20. Jehowa, wäggede Jummal! pöra meid, walgusta omma Palle, siis same meie abbi.

81. Laul.

Maenitsus, et rahwas peab tännamatta melest pöörma.

1. Asawi laul üllema mängimehhele antud Kittiti-mängiga laulda.
2. Öiskage Jummalale, kes meie tuggewus on: hüüdke römoga Jakobi Jummalala pole.
3. Wötke ette kites laulda, ja andke tenna trummid, ja kaunid kanlid nablimgidega.
4. Puhhuge norel kuul passunat, täiel kuul meie lehtmaiade Pühhal päwal.
5. Sest se on Israelis üks seätud wiis, ja üks kohhus Jakobi Jummalale auuks.
6. Sedda on ta Josepi suggu sees seädnd tunnistusseks, kui ta Egiptusse-Ma wasto wäljaläks: seäl kuulsin ma ühhe kele, mis minna mitte ei moistnud.
7. Minna saatsin temma Olla koorma alt ärra, temma käed said korwide kallalt ärra.
8. Kui kitsas kä, siis hüüdsid siña, ja miña peästsın sind lahti; ma wastasin sulle pitkse warjo sees, ma katsusin sind läbbi Meriba wee jures, Sela.
9. Kule mo rahwas, ja ma tahhan so sees tunnistada; Israel, oh et sinna mo sanna kuleksid!

10. Ei pea so seas woõras jummal ollema, ei pea sinna ka mitte õhhe woõra Ma jummalate ette kummardama.
11. Minna ollen Jehowa so Jummal, kes sind Egiptusse-maalt on õllestõnud: te omma su laiale lahti, siis tahhan ma sedda taita.
12. Agga mo rahwas ei wõtnud mo sanna mitte kuulda, ja Israel ei tahtnud mind mitte.
13. Sepõrrast ollen ma neid jõtnud nende sũddame arwamisse sisse, et nemmad omma noupidamiste jõrrel kaisid.
14. Oh et mo rahwas mo sanna kuleks! oh et Israeli lapsed wõttaksid mo tede peõl kaita!
15. Kui pea tahhaksin minna nende waenlased mahharudjuda ja nende wihhameeste wasto omma kõt põõrda.
16. Kes Jehowa wihkawad, need wõttaksid temmale libbedad sannad anda; agga nende aeg kestaks iggaweste.
17. Ja temma sõdaks tedda keigeparrema nissoga, ja minna taitaksin sind meega kaljust.

82. Laul.

Põratsed Ma- ja kohtowannemad nomitakse.

1. Asawi laul. Jummal on õllewataja Jummalate koggodusses, ta moistab kohhut jummalate seas.
2. Kui kaua tahhate teie kõwweraste kohhut moista, ja õõlattedest luggu piddada? Sela.
3. Moistke kohhut alwale ja waese lapsele, saatke õigust willetsale ja kehvale.
4. Peastke sedda, kes alw ja waene on, kiskuge neid õõrta õõlattede kaitst.
5. Nemad ei tea egga moista sedda mitte: nemmad kaitwad ikka peõle pimmedusses: sepõrrast peawad keik se Ma allused kõikuma.
6. Minna ollen õttelnud: Teie ollete jummalad, ja teie keik ollete selle keigekõrgema lapsed.
7. Ommeti peate teie surrema kui mu innimeõne, ja kui õks neist wõrstidest langema.
8. Jummal! wõtta kaitte, ja moista kohhut Ma peõle, sest sinna saad parris-ossa keikide pagganate seas.

83. Laul.

Ristikoggodus pallub abbi mitme waenlase wasto.

1. Asawi laul ja luggu.

2. Jummal! ärra olle ni wait, ärra olle kurt, Jumal! ja ärra seisa ni rahhul.
3. Sest wata, so waenlased möllawad, ja kes sind wihkawad, need töstwad Pead ülles.
4. Nemmad aiawad sallaja ja kawwalaste omma asja so rahwa wasto, ja piddawad nou nende wasto, kes so warjo al on.
5. Nemmad ütlewad: Läkki ja kautagem neid ärra, et nemmad ei olle ennam üks rahwas, et Israeli nimmi ennam ei mälletadage.
6. Sest nemmad peawad nou issikeskes süddames, ja tewad seädust sinno wasto.
7. Edomide maiade rahwas, ja Ismaeli-, Moabi- ja Hagri-rahwas.
8. Kebali- ja Ammoni- ja Amaleki-rahwas, Wilistid Tirusse-rahwaga.
9. Assur on ka nende seltsi heitnud, ja on Lotti lastele abbiks sanud, Sela.
10. Te neile kui Midjani-rahwale, kui Siserale α, kui Jabinile αα Kisoni jõe jures.
11. Neid kauti ärra Endoris: nemmad on sittaks sanud Ma peäl.
12. Panne nende würstid Orebi ja Sebi sarnatseks, ja keik nende Mawallitsejad Seba ja Salmuna α sarnatseks.
13. Kes ütlewad: Meie tahhame Jumjala ello-assemed ennestele pärrida.
14. Mo jummal! panne neid keruma kui pörmo, kui kört tule ees.
15. Nenda kui tulli ärrapölletab metsa, ja kui tulle-leek panneb mäggesid legitsema:
16. Nenda aia neid takka omma kange tulega, ja te neile hirmo omma tulispeaga.
17. Täida nende silmad häbbinaeroga, et nemmad so nimme otsiwad, Jehowa!
18. Häbbenego nemmad ja tundko hirmo ikka iggaweste: ja sago nemmad häbbisse, ja mingo hukka.
19. Siis nemmad tundwad, et sinna! sinna üksi omma nimmega olled se keigekörgem keik ülle ma-ilma.

84. Laul.

Usklik hing himmustab Jehowa jures olla ja ellada.

1. Kora laste laul Kittiti-mängiga laulda, üllema mängimehhele antud.
2. Kui armsad on sinno honed, wäggede Jehowa!
3. Jehowa onede pärrast ihhaldab mo hing, et ta ka ärranörgeb; mo südda ja mo lihha, need hüüdwad sure heälega Jumjala pole.
4. Lind on ka asset, ja päsoke ennesele pessa leidnud, kus ta ommad poiad panneb; sinno altaride jure, wäggede Jehowa, mo kunningas ja minno Jummal!
5. Wägga önsad on need, kes sinno koias ellawad, need wötwad sind weel kita, Sela.

6. Wägga õñis on se iñimeñe, kel tuggewus on siño sees, kelle süddames on üks parrandatud te.
7. Kes nutto orrust läbbi käiwad, tewad sedda kaewuks; se õppetaja kattab neid sure õnnistussega.
8. Nemmad käiwad ühhest wäest teise; iggaüks näikse Jummal jures ollewad Sionis.
9. Jehowa, wäggede Jummal! kule mo palwe, wötta kuulda Jakobi Jummal, Sela.
10. Meie kilp, Jummal! wötta nähha, ja wata omma woiitud mehhe palle peäle.
11. Sest üks pääw so ouede sees on parrem, kui muud tuhhat; ma tahhan enneminne läwwe jures seista omma Jummal koias, kui kaua seista neis maiades, kus öälus sees on.
12. Sest Jehowa Jummal on päike ja kilp; kül Jehowa annab armo ja au, ei ta wotta keelda head neile, kes ilmalaitmatta ellawad.
13. Wäggede Jehowa! wägga õnnis on se innimenne, kes sinno peäle lodab.

85. Laul.

Judide suur hädda, palwe ja pöörminne wiimsel aial.

1. Kora laste laul üllema mängimehhele antud.
2. Jehowa! sul on so maast hea meel olnud, sa olled Jakobi wangi-pölwe pöörnud.
3. Sa olled omã rahwa üllekohhut andeks annud, sa olled keik nende pattud kiñikatnud, Sela.
4. Sa olled keik omma hirmsa wihha hopis ärrawotnud, sa olled ennast pöörnud ommast tullisest wihhast.
5. Pöra meid meie õñistusse Jumal! ja te tühjaks omã melepahhandust, mis meie wasto olnud.
6. Kas sa iggaweste tahhad meie peäle wihhane olla, ja omma wihha ühte luggu piddada pölwest pölweni?
7. Eks sa mitte ei tahha meid jälle ellawaks teha? et so rahwas woiksid römustada siño sees.
8. Jehowa! anna meile omma heldust nähha, ja anna meile omma abbi.
9. Ma tahhan kuulda, mis Jummal Jehowa rägib; sest ta wöttab rahho räkida omma rahwa wasto, ja omma waggade wasto, et nemmad mitte ei pöra jölledusse pole.
10. Agga temã õnnistus on liggi neile, kes tedda kartwad, et meie maal au ellaks.
11. Heldus ja tödde tullewad teine teise wasto: õigus ja rahho andwad teine teisele suud.

12. Tödde kaswab ülles Ma seest, ja öigus watab taewast mahha.
13. Ka Jehowa annab sedda head, siis annab meie Ma omma wilja.
14. Öigus saab temma ees käima, ja temma panneb ommad jäljed tee peäle ärra peästmissesks.

86. Laul.

Taweti palwe, kui ta uskus kannatamisse aial pallub.

1. Taweti palwe. Jehowa! pöra omma körwa ja kule mind, sest minna ollen willets ja waene.
2. Hoiä mo hinge, sest minna ollen so melest armas: peästa sinna, mo Jummal, omma sullast, kes sinno peäle lodab.
3. ISSand! olle mulle armolinne, sest ma hüan so pole keige se päwa.
4. Römusta omma sullase hinge, sest ma himmustan wägga sinno järrele, ISSand!
5. Sest sinna ISSand! olled hea ja andeksandja, ja rikkas heldussest keikide wasto, kes sind appi hüüdwad.
6. Wötta kuulda Jehowa! mo palwe, ja panne tähhele mo allandlikko pallumiste heält.
7. Omma ahhastusse päwal hüan ma sind appi, sest sinna kuled mind.
8. ISSand! sinno sarnast ei olle jummalatte seas, ja ep olle neid teggusid, kui sinno teud on.
9. Keik pagganad, mis sa olled teinud, sawad tullesä ja so ette kummardama, ISSand! ja sinno nimme auustama.
10. Sest sinna olled suur ja teed immeasjo, sinna olled Jummal, sinna üksi.
11. Öppeta mind Jehowa! omma teed, siis tahhan ma sinno töes käia: ühhenda mo süddant ennesega, et ma sinno nimme kardan.
12. Siis tahhan ma sind tännada, ISSand mo Jummal! keigest ommast süddamest, ja so nimme auustada iggaweste.
13. Sest so heldus on suur mo wasto, ja sa olled mo hinge allumissest pörgust ärrakisknud.
14. Jummal! uhked kippuwad mo peäle, ja wägga waljude selts püüdwad mo hinge; ja nemmad ei panne sind mitte ennese ette.
15. Agga sinna ISSand! olled üks hallastaja ja armolinne Jummal, pitka melega ja rikkas heldussest ja töest.
16. Pöra minno pole, ja olle mulle armolinne: anna omma sullasele omma tuggewust, ja sada abbi omma ümmardaja poiale.
17. Te mulle tähte mo heaks, et need, kes mind wihkawad, saaksid nähha ja häbbenenä, et siña, Jehowa! mind olled äitnud ja mind trööstinud.

87. Laul.

Kristusse ristikogodusse au.

1. Kora laste laul ja luggu. Temma allus on pühha mäggede peäl.
2. Jehowa armastab Sioni wärrawad ennam kui keik Jakobi honed.
3. Sinno sees räkitaakse asjad, mis auustamisse wäärt, sinna Jummal lin! Sela.
4. Ma teen, et peab mötlema torreda Egiptusse ja Pabeli peäle, kui nisugguste peäle, kes mind tundwad: wata, Wilistid ja Tirusse-rahwas Mora-rahwaga, need peawad seäl sündima.
5. Ja Sionile peab ööldama: Se ja teine on seäl sündinud, ja temma issi se keigekörgem kinnitab tedda.
6. Jehowa loeb ülles, kui rahwast ülleskirjotakse: sesinnane on ka seälsammas üllewelt sündind, Sela.
7. Ja lauljad on kui need, kes riddastikko tansiwad: keik mo hallikad on sinno sees.

88. Laul.

Kristusse palwe surma hädda sees.

1. Luggu ja laul Kora lastele; Esra-mehhe Hemani õppetusse-laul üllema mängimehhele antud Mahhalati-mängiga wastastikko laulda.
2. Jehowa mo önnistusse Jummal! päwa aeges kissendan ma, öse ollen ma sinno ees.
3. Tulgo mo palwe so ette, pöra omma körwa mo kange hüüdmissesse pole.
4. Sest mo hing on önnetust kül sanud, ja mo ello on pörgo liggi joudnud.
5. Mind arwatakse nende sekka, kes allalähhäwad auko; ma ollen sanud kui üks mees, kel ep olle rammo.
6. Surnude seas ollen ma kui sinnust lahti; kui need, kes mahhalödud, kes haudas maggawad, kelle peäle sinna ennam ei mötle, ja kes so käega ärraleikatud.
7. Sinna olled mind allumisse auko pannud, pimmedatte ja süggawatte kohtade sisse.
8. So tulline wihha toetab ennast mo peäle, ja keige omma laenedega waewad sa mind, Sela.
9. Mo tutwad olled sa kaugele minnust ärrasaatnud, sa olled mind nende melest teinud hirmsaks asjaks, ma ollen kinni ja ei sa wälja.
10. Mo silm on oimato mo willetsusse pärrast; Jehowa, sind hüan ma appi keige se päwa, ma lautan ommad käed so pole laiale.

11. Kas sinna surnutte kallal immet teed? kas need kaddunud üllestouswad, ja sind tännawad? Sela.
12. Kas haua sees so heldus juttustakse ja hukkatusses so tössidus?
13. Kas tunnukse so imme tö pimmedas, ja so öigus unnustusse maal?
14. Agga minna kissendan sinno pole, Jehowa! ja mo palwe jouab warratselt sinno ette.
15. Miks sinna Jehowa! heidad mo hinge ärra, ja panned omma pallet mo eest warjule?
16. Ma ollen willets ja heidan hinge pörrumisse pärrast; ma kannan so hirmutussed, et minna kahhe wahhel ollen.
17. So suur kange wihha käib mo peäle, so hirmutamissed lõppetawad mind hopis ärra.
18. Keige se päwa on nemmad mo ümber kui wessi, nemmad piirwad mo ümber hopis.
19. Sa olled mo head söbrad ja seltsimehhed kaugele minnust ärrasaatnud, mo tuttawad on pimmedusses.

89. Laul.

Usklikkud iggatsewad ommas sures häddas Kristust.

1. Etani Esra-mehhe õppetusse-laul.
2. Ma tahhan Jehowa surest heldussest iggaweste laulda: põlwest põlweni tahhan ma so tössidust omma suga teäda anda.
3. Sest ma ütlesin: Heldus peab sama üllesehhitud iggawesseks aiaks; taewaste sees, seäl kinnitad sa omma tössidust.
4. Ma ollen seädust teinud sellega, kedda ma ärrawallitsenud, ma ollen Tawetile omma sullasele wandunud:
5. Ma tahhan iggawest so suggu kinnitada, ja so aujärje üllesehhitada põlwest põlweni, Sela.
6. Ja taewad tunnistawad so imme-tö ülles, Jehowa! ka siño tössidust pühhade koggodusses.
7. Sest kes tulleb Jehowa wasto arwata üllematte pilwede sees? kes on Jehowa sarnane wäggewatte laste seas?
8. Jummalat tulleb wägga karta sures pühhade sallajas koggodusses, ja ta on kartusse wäärt keikide jures, kes temma ümber on.
9. Jehowa, wäggede Jumal! kes on ni wäggew, kui sinna oh Jehowa! ja so tössidus on sinno ümber
10. Sinna wallitsed merre tousmisse ülle; kui ta ommad laened töstab, siis waigistad sinna neid.

11. Sa rōhhud mahha neid, kel torre meel on, nenda kui neid, kes mahhalōdud: om̃a tuggewa k̃awarrega pillad sa ärra ommad waenlased.
12. Sinno pärralt on taewad, ka sinno pärralt on se Ma; ma-ilmale ja selle täiussele, neile olled sinna allusse pannud.
13. Pohja ja louna, neid olled sinna lonud; Tabori ja Ermoni mäggi, need laulwad rōōmsast so nimmel.
14. Siñul on wāggew k̃assiwers, sinno k̃assi on tuggew, so parram k̃assi on sureks tōstetud.
15. Öigus ja kohhus on so aujärje kinnitus, heldus ja tōdde käiwad so palle ees.
16. Wāgga önnis on se rahwas, mis pūhha öiskamist tunneb; Jehowa! sinno palle walgusses käiwad nemmad.
17. Nemmad on sinno nimmel wāgga rōōmsad iggapä, ja sinno öigusse sees tōstetakse neid sureks.
18. Sest sinna olled nende tuggewusse illo, ja so hea mele pärrast tōstetakse meie sarw sureks.
19. Sest Jehowa on meie kilp, ja pūhha Israeli lunnastaja on meie kuningas.
20. Siis rääksid sa omma waggadele nāggemisses, ja ütlesid: Ma ollen abbiks seädnuđ ühhe wāggewa mehhe, ma ollen ühhe ärrawallitsetud mehhe rahwa hulgast sureks tōstnuđ.
21. Ma ollen Taweti omma sullase leidnuđ, omma pūhha ölliga ollen ma tedda woidnuđ.
22. Sest mo k̃assi peab temmale kindel ollema abbiks, mo k̃assiwers peab tedda ka tuggewaks teggema.
23. Waenlane ei pea tedda mitte petma, ja se pōrane innimenne ei peab tedda mitte ram̃aks teggema.
24. Waid temma waenlased tahhan ma ta eest ärrapeksta, ja kes tedda wihkawad, neid tahhan ma mahhalüa.
25. Agga mo tössidus ja mo heldus peab temmaga ollema, ja temma sarwe peab mo nimmel sureks tōstetama.
26. Ja temma kätt tahhan ma merre peäle panna, ja ta parremat kät jōggede peäle.
27. Temma peab mind hüüdma: Sinna olled mo issa, mo Jummal ja mo önnistusse kaljo.
28. Minna tahhan tedda ka essimesseks Poiaks tehha, ja keigekōrgemaks ma- ilma kuningatte seas.
29. Iggaweste tahhan ma temmale omma heldust hoida, ja mo seädus peab temmale tössiseks jäma.
30. Ja ma tahhan temma suggu seäda iggawesseks aiaks, ja temma aujärje, nenda kui taewa päwad on.

31. Kui temma lapsed mo kasso-öppetust mahhajätwad, ja mo kohtoseädmiste järrel ei käi:
32. Kui nemmad mo seädmised teotawad, ja mo käskusid ei pea:
33. Siis tahhan ma kül nende ülleastmist witsaga nuhhelda, ja nende üllekohhut hawadega;
34. Agga omma heldust ei tahha ma mitte tühjaks teha temma jures, egga walskust teha omma tössidusse polest.
35. Ei ma tahha omma seädust mitte teotada, egga sedda tagganeda, mis mo uledest wäljaläinud.
36. Ma ollen ükskord omã pühhastusse jures wandunud: Ei ma tahha Tawetile walletada.
37. Temma suggu peab iggaweste jäma, ja temma aujärjg kui päike minno ees.
38. Nenda kui ku peab ta iggaweste kindlaks jäma, ja kui se tunnistusmees se wikkerkaar tössine on pilwes, Sela.
39. Sinna agga olled tedda ärralükkanud ja põlgnud, sa olled wägga wihhaseks sanud omma woitud mehhe peäle.
40. Sa olled omma sullase seädust ärraheitnud, sa olled temma kroni mani ärrateotand.
41. Sa olled keik temma kiwwi-aiad mahhakiskunud, sa olled temma tuggewad liñnad ehmatusseks pannud.
42. Keik, kes sedda teed möda lähhäwad, need on tedda paljaks risunud; ta on teotusseks sanud omma naabrettele.
43. Sa olled sureks töstnud temma wihhameeste parremat kät, sa olled keik temma waenlastele römo teinud.
44. Sa olled ka temma moõga terra taggasi pöörnud, ja ei annud temmale mitte joudo taplusses seista.
45. Temã puhtust olled sa lasnud ärralöppeda, temã aujärje olled sa mahha lükkanud.
46. Sa olled lühhendand temma nore ea päwad, ja tedda häbbiga katnud, Sela.
47. Kui kaua tahhad sa, Jehowa! ikka warjul olla? kui kaua peab so tulline wihha kui tulloke põllema.
48. Mötle, mis ello-kord mul on; mispärrast olleksid sinna keik innimesse lapsed piddand ilma aego loma?
49. Mis mees peaks ellama, ja mitte surma näggema? kes omma ello pörgo käest woiks ärrapeästa.? Sela.
50. Kus on so endised heldussed, ISsand! mis sa Tawetile omã tössidusse jures olled wandunud.
51. Mötle ISsand! omã sullaste teotusse peäle, et ma keik suurt rahwast omã sülles kañan.
52. Et so waenlased sind, Jehowa! laimawad, et nemmad so woitud mehhe jäljed laimawad.

53. Kidetud olgo Jehowa iggaweste, Amen ja Amen!

90. Laul.

Innimeste ello on wägga waene siin kadduwas ma-ilmas.

1. Mosesse Jummalala mehhe palwe. ISSand! sa olled meile ello-assemeks olnud pölwest pölweni.

2. Enne kui mäed sündsid, ja ennekui Ma ja ma-ilm lodi, siis olled sinna Jummal iggawessest iggaweste.

3. Sinna teed, et innimenne jälle pörmuks saab, ja ütled: Tulge jälle innimesse lapsed!

4. Sest tuhat aastat on sinno melest kui eilne pääw, kui se saab möda läinud, ehk kui wahhi-kord öse.

5. Sa wöttad neid ärra kui suur wessi, nemãad on kui unni; ta kaub warratselt ärra kui rohhi.

6. Temma öitseb homõiko ja on haljas, öhto leikatakse tedda ärra, ja kuiwab ärra.

7. Sest so wihha läbbi löppeme meie ärra, ja so tullise wihha läbbi tunneme meie hirno.

8. Sa panned keik meie ülekohto ennese ette, meie teädmatta patto panned sa omma palle walgusse ette.

9. Sest keik meie päwad lähhäwad ärra so hirmsa wihha läbbi, meie lõppetame ommad aastad jutto wisi.

10. Meie aastade päwad, neid on seitsekümend aastat, ja kui kegi wägga tuggew on, siis on kahheksakümend aastat, ja nende üllem assi on waewalinne ja willets: sest need sawad otsego äkkitselt ärranidetud, ja meie lähhäme lendes ärra.

11. Kes tunneb sinno kange wihha, ja so hirmsa wihha, nenda kui kohhus on sind karta?

12. Et meie woiksime ommad päwad üllesarwada, anna meile nenda teäda, et meie tarkust süddamesse same.

13. Pöra jälle Jehowa! kui kaua? ja wötta kahhetseda omma sullaste pärrast.

14. Täida meid warratselt omma heldussega, siis tahhame röömsaste laulda, ja römustada keige omma ello aia.

15. Römusta meid neid päiwi möda, kui sa meid olled waewand, neid aastaid möda, kui meie olleme önnetust näinud.

16. Sago sinno tö nähha so sullastele, ja nende lastele so auustus.

17. Ja ISSandal meie Jummalal olgo lahke meel meie wasto, kiñitago meie kätte tööd meie jures, ja sedda meie kätte tööd kinnitago temãa.

91. Laul.

Jehowa kaitseb wäggeste neid, kes töeste uskwad.

1. Kes keigekörgema Jumala kaitsmisse al istub, se woib allati selle Keigewäggestama warjo alla jäda.
2. Ma ütlen: Jehowa jures on mo warjopaik ja mo tuggew lin; temma on mo Jummal, kelle peäle ma lodan.
3. Sest temma peästab sind ärra liño-püüdja paelast, kahjoteggewa katko käest.
4. Omma tiwa sulgedega kattab ta sind, ja temma tibade alla woid sa kippuda; temma tödde on kilp ja söariist.
5. Ei sa pea mitte kartma ö hirmo, ei sedda noolt, mis päwa aial lennab.
6. Ei sedda katko, mis mustas pimēdas käib, ei sedda surma-többe, mis louna aial ärraraiskab.
7. Ehk tuhhat langewad siño körwa, ja kümētuhhat so parrema pole, ei pea se mitte so liggi sama.
8. Agga omā silmaga pead sa waatma ja nähha sama, kuida öälatte kätte maksetakse.
9. Sest sinna, Jehowa! olled mo warjopaik, sinna, mo hing, olled sedda Keigekörgemat omma ello-assemeks wötnud.
10. Ei lasta önnētust so peäle tulla, ja wigga ei pea mitte so maia liggi sama.
11. Sest temma tahhab ommad inglid sinno pärrast käskida, et nemād sind peawad hoidma keige so tede peäl.
12. Kätte peäl peawad nemmad sind kandma, et sa omma jalga kiwwi wasto ei touka.
13. Tömmo-loukorte ja wihhasematte maddude peäle pead sa tallama: sa pead nored loukoerad ja lendwad maud ärratallama.
14. Sest ta armatseb mind wägga, sepärrast tahhan ma tedda ärrapeästa: ma tahhan tedda üllendada, sest ta tunneb mo nimme.
15. Temma hüab mind appi, ja ma tahhan temmale wastada; minna ollen temma jures ahastusses, ma tahhan tedda häddas wäljakiskuda ja tedda auustada.
16. Pitka eaga tahhan ma tedda täita, ja omā önnētust temmale nähha anda.

92. Laul.

Jumala kitus: waggade ön on iggawam kui öälade ön.

1. Laul ja luggu hingamisse päwal.

2. Se on hea, et Jehowa tännatakse, ja sinno nimmi lautakse kites, sa keigekörgem!
3. Et so heldus homõiko, ja so tössidus ö aegus kulutakse,
4. Kümne-keelse mängi peäl ja nabli-mängi peäl, kandle peäl Higgajoni wisil.
5. Sest sinna Jehowa! olled mind omma töga römustand, so kätte teggemiste pärrast tahhan ma röömsaste laulda.
6. Kui sured on so teud, Jehowa! wägga süggawad on so mötted.
7. Üks totter mees ei tunne sedda mitte, ja halp ei moista sedda mitte.
8. Kui öälad haljandawad kui rohi, ja keik, kes nurjatuma tö tewad, öitsewad, se on seks, et nemmad peawad iggaweste sama ärrakautud.
9. Agga siña olled kõrges iggaweste, Jehowa!
10. Sest wata, so waenlased, Jehowa! sest wata, so waenlased sawad hukka, neid keik, kes nurjatuma tö tewad, lahhutakse ärra.
11. Agga minno sarwe olled sa üllendanud kui Reemi-metsalisse sarwe, mind woitakse wärske ölliga.
12. Ja mo silm saab römo nähha neist, kes mind warritsewad, mo körwad kuulwad römo neist tiggedaist, kes mo peäle kippuwad.
13. Se, kes öige, peab haljandama kui palmipu, ta peab kossuma kui seedripu Libanonis.
14. Kes Jehowa koiasse on istutud, need sawad meie Jummalä ouede sees haljandama.
15. Sures wannuses peawad nemmad weel kossuma, nemmad peawad rammokad ja kui haljad ollema.
16. Et nemmad kulutawad, et Jehowa öige on; temma on mo kaljo, ei olle ühtege köwwerust temma sees.

93. Laul.

Ennekulutamine Kristusse kuningrigist.

1. Jehowa on kuningaks sanud, temma on kõrgussega eñast ehhitanud: Jehowa on ennast ehhitand, ta on tuggewust ennese wöle pannud; ka peab ma-ilm kinnitud sama, et ta ei kõigu.
2. Sest aiast on sinno aujärg kinnitud, sinna olled iggawessest aiast.
3. Jöed töstwad, Jehowa! jöed töstwad omma kohhisemist, jöed töstwad omma laksumist.
4. Jehowa on kõrges wäggewam, kui sure wee kohhisemissed, kui kanged merre laened.
5. Sinno tunnistused on wägga tössised, siño koias on illus puhhastus, oh Jehowa! pitkaks aiaks.

94. Laul.

Palwe risti-koggodusse waenlaste wasto.

1. Jehowa Jummal! kelle pärralt kättemaksmised on, Jummal! kelle pärralt kättemaksmised on, paista ette.
2. Touse ülles, sinna ma-ilma kohtomoistia! maksa kõrkide kätte, mis nemmad wäärt on.
3. Jehowa! kui kaua peawad öälad, kui kaua peawad öälad römo pärrast hüppama?
4. Nemmad aiawad suust wälja ja räkiwad waljud sannad; keik, kes nurjatuma tö tewad, räkiwad issiennesest.
5. Jehowa! nemmad röhhuwad siño rahwast mahha, ja waewawad so pärris-ossa.
6. Lessed naesed ja woörad tapwad nemmad ärra, ja löwad waesed lapsed surnuks;
7. Ja mötlewad: Jehowa ei nä, ja Jakobi Jummal ei märka sedda mitte.
8. Et moistke teie totrad rahwa seast: ja teie halbid, millal tahhate teie ommad asjad targaste aiada?
9. Kes kõrwa istutand, eks se peaks kuulma? kes silma walmistand, eks se peaks näggema?
10. Kes pagganad karristab, eks se peaks nomima? kes innimest õppetab sedda, mis ta teab.
11. Jehowa teab innimeste mötted, et nemmad tühjad on.
12. Wägga önnis on se mees, kedda sinna Jehowa karristad, ja õppetad tedda omma käsoõppetussest.
13. Et sa temmale rahhulist asja sadad kurjal aial, kunni öälale auko kaewatakse.
14. Sest Jehowa ei anna omma rahwast mitte üle, ja ei jätta omma pärris-ossa mitte mahha.
15. Sest kohhus tulleb jälle, nenda kui õigus on, ja selle järrel käiwad keik, kes öiglase süddamega on.
16. Kes seisab mo eest tiggedatte wasto? kes seisab mo kõrwas nende wasto, kes nurjatumat tööd tewad.
17. Kui Jehowa mulle ei olleks abbiks olnud, siis olleks mo hing pea mahhaheitnud siña waikse paika.
18. Kui ma mötlesin: Mo jalg wäratub; siis sinno heldus, Jehowa! toetas mind.
19. Kui mul palju raskid möttesid olli, siis sinno trööstimised jahhutasid mo hinge.

20. Kas se õppetusse järg, mis kahjo teeb, sinno seltsi sünnib? se wottab ommast peast õppetust, mis waewa teeb, ja on teist wisi, kui se, mis sinna Jehowa! seädnud.

21. Nemãd kippuwad hulgaliste selle hinge peäle, kes õige on, ja moistwad wagga werd hukka.

22. Agga Jehowa on mulle kõrgeks warjopaigaks ja mo Jummal mulle kaljuks sanud, kuhho ma kippun.

23. Ja temã sadab nende nurjatuma tõ nende peäle taggasi, ja nende kurjusse pärrast wottab ta neid ärrakautada, Jehowa meie Jummal wottab neid ärrakautada.

95. Laul.

Kristust peab tännama, kumãrdama ja ta saña kuulma.

1. Tulge, öiskagem Jehowale, hüüdkem römoga omma õnnistusse kaljo pole.
2. Joudkem temã palle ette tännamissega, kitusse-lauludega öiskagem temmale.
3. Jehowa on suur Jummal, ja suur kuningas keik ülle jummalatte.
4. Kelle kä on süggawamad Ma kohhad, ja keigeüllemad mäggede otsad on temma pärralt.
5. Temma pärralt on merri, ja temma issi on sedda teinud, ja temma käed on kuiwa maad walmistanud.
6. Tulge, kummardagem ja nikkutagem, heitkem põlwele mahha Jehowa palle ette, kes meid on teinud.
7. Sest temma on meie Jumãl, ja meie temma karja rahwas ja lambad, mis ta käe al: tänna, kui teie temma sanna kulete,
8. Ärge tehke omma süddant mitte kowwaks, nende kui Meribas, kui kiusamisse päwal körbes:
9. Kui teie wannemad mind kiusasid, katsusid mo peäle, ja näggid ka minno tööd.
10. Nellikümmend aastat olli mul tüddimus selle põlwe-rahwa pärrast, ja ma ütlesin: Need on üks rahwas, mis süddames eksib, ja nemmad ei tunne mo wisisid.
11. Et minna omma wihha sees wandusin: nemmad ei pea mitte mo hingamisse sisse tullema.

96. Laul.

Kitusse-laul Kristusse wallitsussest ja au-rigist.

1. Laulge Jehowale uut laulo, laulge Jehowale keik ma-ilm.

2. Laulge Jehowale, kiitke temma nimmi, kulutage röömsaste pääw päwalt temma önnistus.
3. Juttustage pagganatte seas temma au, temma immeasjad keige rahwa seas.
4. Sest Jehowa on suur, ja tedda tulleb wägga kita, temma, on ennam kartusse wäärt kui keik jummalad.
5. Sest keik mu rahwa jummalad on tühjad jummalad; agga Jehowa on taewad teinud.
6. Suur au ja auustus on temma palle ees, tuggewus ja illo on temma pühhas paikas.
7. Teie rahwa sugguwössad, andke Jehowale, andke Jehowale au ja tuggewust.
8. Andke Jehowale temma nimme au, toge andid ja tulge temma ouede peäle.
9. Kummardage Jehowat pühhas ehtes, keik ma-ilm kartko wärristes temma palle eest.
10. Üttelge pagganatte seas: Jehowa on kuningaks sanud, ka peab ma-ilm sama kinnitud, et ta ei kõigu; ta wöttab rahwale öigel wisil kohhut moista.
11. Taewad römustago ennast, ja Ma olgo wägga römus; merri ja ta täius kohhisego.
12. Wäljad hüppago römo pärrast ja keik, mis seäl peäl; siis öiskago keik metsa puud,
13. Jehowa palle ees; sest ta tulleb, sest temä tulleb keige male kohhut moistma: ta moistab kohhut ma-ilmale öigusses ja rahwale ommas tössidusses.

97. Laul.

Öppetus Kristusse armo- ja au-kunningrigist.

1. Jehowa on kuningaks sanud, Ma olgo wägga römus; römustago palju saresid.
2. Pilwed ja suur pimme on temma ümber, öigus ja kohhus on ta aujärje kinnitus.
3. Tulli käib temma palle ees, ja sütab temma waenlased ümberkaudo põllema.
4. Temma walgud tewad ma-ilma walgeks, Ma näab ja tunneb wallo.
5. Mäed sullawad ärra kui mee-wahha Jehowa ees, keige ma-ilma ISSanda ees.
6. Taewad kulutawad temma öigust, ja keik rahwas näwad temma au.
7. Häbbi sisse sawad keik, kes nikkertud kuiud teniwad, kes kiitlewad tühja jumalatte pärrast: kummardage tedda keik jummalad!
8. Sion kuleb sedda ja römustab ennast, ja Juda tütreid on wägga röömsad sinno öigede nuhtluste pärrast, oh Jehowa!
9. Sest sinna Jehowa olled se keigekörgem keik ülle se Ma, wägga üllendatud keik ülle jumalatte.

10. Kes teie Jehowa armastate, et wihkage kurja; temma hoiab omma waggade hinged, öälatte käest peästab ta neid ärra.

11. Walgus on külwatud öigele, ja rööm neile, kes öiglased süddamest on.

12. Römustage teie öiged! Jehowa sees, ja tunnistage temma au ülles temma pühhastusse mällestusseks.

98. Laul.

Kitusse- ja römo-laul Kristusse ärrapeästmissest.

1. Laulge Jehowale uut laulo, sest ta on imme-asjo teinud: temãa parrem kässi ja temãa pühha kässiwars on temãale abbi saatnud.

2. Jehowa annab omãa önnistust teãada, temma ilmutab omma öigust pagganatte silma ees.

3. Ta on mele tulletand omma heldust ja omma tössidust Israeli suggu wasto, keik Ma otsad sawad meie Jumãala öñistust nähha.

4. Öiskage Jehowale keige Ma rahwas: tehke heãlt ja laulge röömsaste, ja laulge kites.

5. Laulge Jehowat kites kanlega, kanle ja kitusse-laulo heãlega.

6. Trumpetide ja passuna heãlega, öiskage kunninga Jehowa ees.

7. Kohhisego merri ja ta täius, ma-ilm ja kes seãl peãll ellawad.

8. Jöed laksutago kässi, mäed öiskago ühtlase,

9. Jehowa ees, sest ta tulleb keige Ma rahwale kohhut moistma, ta moistab kohhut ma-ilmale öigusses, ja rahwale öigel wisil.

99. Laul.

Kristusse kunningriik on wãgga suur ja pühha.

1. Jehowa on kunningaks sanud; rahwas wãrrisewad; ta istub Kerubide peãll, keige Ma rahwas on likumas.

2. Jehowa on Sionis suur, ja kõrge on temãa keik ülle rahwa.

3. Nemmad tunnistago sinno nimme au ülles, mis suur ja kartusse wããrt, se on pühha.

4. Ja se tuggew kunningas armastab kohhut; sinna kinnitad öiged wisid, sinna teed, mis kohhus ja öigus, Jakobis.

5. Töstke sureks Jehowa meie Jummalat, ja kummardage temma jalge allusse ette, temma on pühha.

6. Nenda kui Moses ja Aaron temma preestride seast, ja Samuel nende seast, kes temma nimme appi hüüdwad: nemmad hüüdsid Jehowa pole, ja ta wottis neid kuulda.

7. Pilwe sambas räkis ta nende wasto ; nemmad hoidsid temma tunnistused, ja seädmist andis ta neile.
8. Sinna, Jehowa meie Jumäl! wötsid neid kuulda: sa olled nende seas olnud üks Jumäl, kes andeks annud, ja kes nende tööd nende kätte maksnud.
9. Töstke sureks Jehowat meie Jummalat, ja kummardage temma pühha mäe wasto, sest Jehowa meie Jummal on pühha.

100. Laul.

Kristusse sisse peab uskma, tedda kiitma ja tännama.

1. Täanno laul. Öiskage Jehowale keige Ma rahwas.
2. Tenige Jehowat römoga, tulge temma ette röömsa lauloga.
3. Öppige tundma, et Jehowa Jumäl on: temma on meid teinud, ja ei mitte meie issi, omaks rahwaks ja omma karja lambuks.
4. Tulge ta wärrawist sisse tännoga, temma ouedest sisse kitussega; tännage tedda, kiitke temma nimmi.
5. Sest Jehowa on hea, temma heldus kestab iggaweste, ja temä tössidus pölwest pölweni.

101. Laul.

Missugused Ma- ja kohto-wannemad ausad ja öiged on.

1. Taweti laul. Heldussest ja kohtust tahhan ma laulda, ja sind Jehowa! kites laulda.
2. Ma tahhan targaste ommad asjad aiada ilmalaitmatta tee peäl; millal tulled sa mo jure? ma tahhan omma süddame waggadusses käia ommas koias.
3. Ei ma tahha pahharetti asja omma silma ette panna: ma wihkan nende tööd, kes körwale lähhäwad, ei need pea mitte mo seltsi jäma.
4. Üks pörane südda peab minnust ärralahkuma, ei ma tahha mitte hoida sest, kes kurri on.
5. Kes sallaja omma liggimesse peäle keelt peksab, sedda tahhan ma ärrakautada: ei ma salli sedda, kel ülbed silmad ja hooplik südda on.
6. Mo silmad watawad nende järrele, kes Ma peäl ustawad, et nemäd miño jures ellawad: kes ilmalaitmatta tee peäl käib, se peab mo tener ollema.
7. Ei pea se mitte mo kotta jäma, kes pettust teeb: kes walskust rägib, se ei pea mo silma ette mitte ikka jäma.
8. Igga homïko kautan minna keik öälad siit maalt ärra, et ma Jehowa liñna seest keik ärrahukkan, kes nurjatuma tö tewad.

102. Laul.

Kristusse ja igga willetsa kaebdus, palwe ja rööm.

1. Ühhe willetsa palwe, kui ta wägga kurb on, ja omma kaebdust Jehowa ette wäljawallab.
2. Jehowa! kule mo palwe, ja mo kissendaminne tulgo so ette.
3. Ärra pañe omma pallet mitte warjule miño eest sel aial, kui mul kitsas kä on ; pöra omã körwa mo pole, kule mind pea sel päwal, kui ma hüan.
4. Sest mo päwad on löpnud nenda kui suits, ja mo lukondid on ärrapöllend kui leed.
5. Mo südda on mahhalödud ja ärrakuinud kui rohhi, et ma unnustan omma leiba sömatta.
6. Minno luud on mo lihha külge kinni sanud, mo öhkamise heäle pärrast.
7. Ma ollen körwe liño sarnatseks sanud, ma ollen kui ökul paljaks tehtud kohtade sees.
8. Ma walwan ja ollen kui üksik lind kattusse peäl.
9. Mo waenlased laimawad mind keige se päwa: kes kui hullud mo peäle käiwad, need wanduwad mo nimmega.
10. Sest ma söön tuhka kui leiba, ja seggan omma jomaaega nuttoga,
11. Sinno sure melepahhandusse ja so wihha pärrast; sest sa olled mind üllestötnud, ja mind wasto maad wiskand.
12. Mo päwad on kui warri, mis pitkemaks lähhäb, ja minna kuiwan ärra kui rohhi.
13. Agga sinna Jehowa! jääd iggawest, ja sinno mällestus põlwest põlweni.
14. Kül sa toused ülles ja hallastad Sioni peäle: sest aeg on, et sa temma peäle armo heidad, sest seätud aeg on kätte sanud.
15. Sest sinno sullastel on hea meel temma kiwwast, ja neil on halle meel temma pörmo pärrast.
16. Siis wötwad pagganad Jehowa nimme karta, ja keik Ma kuningad sinno au:
17. Kui Jehowa saab Sioni ehhitanud, ja nähtud omma au sees.
18. Kui ta saab waatnud nende palwe peäle, kes üksi jäetud, ja nende palwet mitte laitnud.
19. Sedda peab kirja pandama tulleva põlwe-rahwale: siis se rahwas, mis luakse, woib Jehowat kita.
20. Sest temma on üllewelt ommast pühvast paigast paigast näinud, Jehowa on taewast waatnud Ma peäle,
21. Et ta wangide äggamist wottaks kuulda, ja lahti peästa surma lapsed,
22. Et nemmad Sionis peawad juttustama Jehowa nimme ja Jerusalemmas temã kitust:

23. Kui rahwas ühtlase koggutakse, ja kunningrigid, et nemmad Jehowa teniwad.

24. Ehk temma kül mo rammo tee peäl rammaks teind, ja mo päwad lühhendanud;

25. Siiski ütlen minna: Mo Jummal! ärra korrasta mind mitte ärra kesk mo ea sees; sinno aastad kestwad põlwest põlweni.

26. Sa olled jo wannast male allust pannud, ja taewad on so kätte tö.

27. Nemmad lähhäwad hukka, agga sinna jääd seisma, ja keik need sawad wannaks kui kuub: sa wottad neid muta nenda kui ride, ja nemmad sawad mudetud.

28. Agga sinna olled sesamma, ja so aastad ei löppe mitte ärra.

29. So sullaste lapsed sawad ello-asset, ja nende suggu peab sinno ees kinnitud sama.

103. Laul.

Jehowa heldus kidetakse neist, kes tedda kartwad.

1. Taweti laul. Mo hing! kida Jehowat, ja keik mis minno sees, temma pühha nimmi.

2. Mo hing kida! Jehowat, ja ärra unusta mitte keik temma heateggemissi ärra,

3. Teñä on se, kes keik so üllekohhut andeks annab, kes ärraparrandab keik so wiggadussed.

4. Kes so ello luñastab hukatussest, kes sind ehhitab heldusse ja hallastussega kui kroniga.

5. Kes sinno su täidab heaga, et so igga ueks saab kui kotka igga.

6. Jehowa teeb öigust, ja annab kohhut keikile, kennele liga tehakse,

7. Ta on Mosessele ommad wisid teäda annud, Israeli lastele ommad teud.

8. Hallastaja ja armolinne on Jehowa, pitka melega ja rikkas heldussest.

9. Ei ta wötta löpmatta kowwaste waidelda, egga iggawest wihha piddada.

10. Temma ei te meile mitte meie patto möda, ja ei tassu mitte meie kätte keik meie üllekohhut möda.

11. Sest ni kõrge kui taewas on üle Ma, nenda wöttab temma heldus woimust nende üle, kes tedda kartwad.

12. Otsekui homõiko pool kaugel on öhto poolt ärra, ni kaugele sadab ta meie ülleastmissed meist ärra.

13. Otsekui issa laste peäle hallastab, nenda hallastab Jehowa nende peäle, kes tedda kartwad.

14. Sest ta teab meie mötlemist, se on temma meles, et meie pörm olleme.

15. Waese innimesse päwad on kui rohhi, ta öitseb nenda kui öieke wäljal:

16. Kui tuul temma üle lähhäb, siis ep olle tedda ennam, ja temma asse ei tunne tedda mitte ennam.
17. Agga Jehowa heldus on iggawessest iggaweste nende peäl, kes tedda kartwad, ja temma öigus jääb laste lastele,
18. Neile, kes temma seädust piddawad, ja kes mötlewad temma käskmiste peäle, et nemmad nende järrele tewad.
19. Jehowa on omã aujärge taewas kinnitanud, ja temma kuningriik wallitseb üle keik.
20. Kiitke Jehowat, teie temma inglid, teie wäggewad wahwad, kes teie temma sanna järrele tete, temma sanna heäle kuuldes.
21. Kiitke Jehowat keik temma wäed, temma teenrid, kes teie temma mele pärrast tete.
22. Kiitke Jehowat keik temã teud keikis temã wallitsusse paikus! kida, mo hing! Jehowat.

104. Laul.

Jehowa teud kidetakse, et ta keik hästi lonud.

1. Kida, mo hing! Jehowat. Jehowa mo Jummal! siña olled wägga suur, sure au ja auustussega olled sa eñast kui ridega ehhitand.
2. Ta kattab ennast walgussega kui kuega, ta lautab taewad kui ühhe tekki wälja.
3. Ta kummitab weega ommad üllemad toad, ta teeb paksud pilwed ommaks töllaks, ta käib tule tibade peäl.
4. Ta teeb ommad inglid waimuks, ommad teenrid legitsewaks tulleks.
5. Ta on maad kindlaste raianud temã alluste peäle, et se ei pea köikuma ei ial, ei iggawest.
6. Süggawusse kohta olled sa katnud otsekui kuega; wessi seisis mäggede peäl.
7. Sinno söitlusse pärrast pöggenesid nemmad ärra, sinno koue mürristamisest ruttasid nemmad ärra.
8. Nemmad läksid ülles mäggede peäle, nemmad läksid alla orgude sisse, siñna paika, mis sa nende alluseks olled pannud.
9. Sa olled raia pannud, ei nemmad lähhä siñna üle, ei nemãd sa taggasi maad ärrakatma.
10. Sinna sadad hallikad orgude seest wälja, nemmad jooksewad mäggede wahhel.
11. Nemmad jootwad keik metsalissed, mets-eeslid aiawad omma janno ärra.
12. Liñnud, mis taewa al, tewad nende äre pessa, oksade wahhel laulwad nemmad.

13. Ta kastab mäed omma üllemist tubbadest; sinno tehtud asjust saab sesinnane Ma kül.
14. Ta lasseb rohto kaswada lojustele, ja orraksid inimeste tarwidusseks, et ta Ma seest leiba wäljasadab.
15. Et wiin waese innimesse süddant römustab, ja temma palle röömsaks teeb ommast rammust, ja leib waese innimesse süddant kinnitab.
16. Jehowa puud sawad rammo kül, Libanoni seedrid, mis ta istutand;
17. Kus liñnud pessa tewad: tone-kurgede maiad on männad.
18. Kõrged mäed on kiwwi-kitsede ja kaljud mäe-rottide warjopaigad.
19. Ta on teinud ku seätud aeguks, päike teab omma lojaminnemist.
20. Sa teed pimmedat, et ö saab, siis romawad wälja keik metsa-ellajad.
21. Nored loukoerad, kes möirawad, et saaksid murda, ja et nemmad otsiwad Jummalä käest omma toidust.
22. Touseb pääw, siis lähhäwad nemmad omma teed, ja heitwad mahha omma pessasse.
23. Siis lähhäb innimenne wälja omma tö kallale, ja omma teggemist teggema öhtoni.
24. Kui sured on sinno teud, Jehowa! sa olled neid keik targaste teinud: Ma on täis sinno pärrandussi.
25. Siin on suur merri ja lai keigelt polelt! seäl on, mis likuwad, ja need on ilmaarwamatta, pissukessed ja sured ellajad.
26. Seäl käiwad laewad, se wallaskalla, mis sinna walmistand, et ta seäl sees peab mängima.
27. Keik need ootwad sind, et sa nende roga annad ommal aial.
28. Annad sa neile, siis korjawad nemmad kokko: teed sa omma kät lahti, siis sawad nende köhhud täis heaga.
29. Panned sa omma palle warjule, siis tundwad nemmad hirno; korrastad sa ärra nende waimo, siis heitwad nemmad hinge ja sawad jälle ommaks põrmuks.
30. Lassed sa omma waimo wälja, siis luakse neid, ja sinna teed Ma näggo ueks.
31. Au olgo Jehowale iggaweste! Jehowa wöttab ennast römustada omma teggude sees.
32. Kui ta watab Ma peäle, siis se wabbiseb; kui ta putub mäggede külge, siis suitsewad nemmad.
33. Ma tahhan Jehowale laulda omma ello aial, ja omma Jummalat kites laulda, kunni ma alles ollen.
34. Olgo mo järrelemötleminne temma melest armas: minna tahhan Jehowa sees römustada.
35. Löpko pattused Ma peält ärra ja öälad ärgo olgo ennam teps. Kida, mo hing! Jehowat, Halleluja.

105. Laul.

Kitus ja tänno se eest, et Jumal Israelile head teinud.

1. Tännage Jehowat, kulutage temma nimmi, andke teäda rahwa seas temma teud.
2. Laulge temmale, laulge tedda kites, kõnnelege keikist ta immeasjust.
3. Kidelge temma pühha nimme pärrast, römustago nende südda, kes Jehowat otsiwad.
4. Noudke Jehowat ja temma tuggewust, otsige temma palle allati.
5. Piddage meles ta immeasjad, mis temma teinud, temma immeteud ja ta kohto-asjad, mis temma su räkind.
6. Teie Abraami temma sullase suggu, Jakobi ta ärrawallitsetud sullase lapsed!
7. Temma on Jehowa meie Jummal temma kohto-asjad on keige se Ma peäl.
8. Temma peab iggaweste omma seädust meles, se sanna, mis ta tootanud tuhhandest põlwest sadik,
9. Mis ta teinud Abraamiga, ja omma wanne, mis ta wandunud Isaakile,
10. Ja on sedda pannud Jakobile seätud wisiks, Israelile iggawesseks seädusseks,
11. Ja öölnud: Sinnule tahhan ma Kanaani maad anda teie pärris-ossa jauks.
12. Kui neid pissut inimessi olli, wägga pissut ja woörad seälsammas,
13. Ja nemmad käisid ühhest rahwast teise, ühhest kuningrigist teise rahwa jure.
14. Ei ta lasknud ei ühte iñimest neile liga tehha, ja nomis kuñingaid nende pärrast.
15. Äрге putuge mo woitud rahwa külge, ja ärge tehke mitte kurja mo prohwetidele.
16. Ja temma kutsus nälga Ma peäle, ta wöttis keik leiwa kinnitust ärra.
17. Ta läkkitas nende ele ühhe mehhe: Josepiti müdi sullaseks ärra.
18. Nemmad waewasid temma jallad pakkus, tedda ennast pandi raudo,
19. Seks aiaks, kui temma sanna töeks sai, kui Jehowa Sanna tedda olli selgeks sullatanud.
20. Siis läkkitas kuningas, ja laskis tedda lahti peästa: kes mitme rahwa ülle wallitses, se teggi tedda lahti.
21. Temma seädis tedda issandaks omma koia ülle, ja wallitsejaks keige omã pärrandusse ülle.
22. Et ta temma würstid pididi omma tahtmisse järrele kinni sidduma, ja temma wannemad tarkust õppetama.
23. Ja Israel tulli Egiptussesse, ja Jakob olli kui woöras Hami maal.
24. Ja Jummal satis omma rahwale palju suggu, ja teggi tedda wäggewamaks kui temma waenlased.

25. Nenda pöris nende südda, et nemmad temma rahwast wihkasid, et nemmad temma sullaste wasto kawwalaste nou piddasid.
26. Ta läkkitas omã sullast Mosest ja Aaronit, kedda ta olli ärrawallitsenud
27. Need teggid temã kästud im̃etähhed nende seas, ja im̃eteud Hami maal.
28. Ta läkkitas pimmedust ja teggi keik pimmedaks, ja nemmad ei pannud temma sanna wasto.
29. Ta mutis nende wet werreks, ja surretas nende kallad.
30. Nende Ma kihhises konne täis nende kuningatte kambride sees.
31. Ta käskis, ja keiksuggu pahha lindude selts tulli, ja täid keige nende raiade peäle.
32. Ta teggi nende wihma rahheks, ja satis tulle-legid nende male.
33. Ja löi nende winapuud ja nende wigipuud mahha, ja murdis need puud katki, mis nende raia peäl.
34. Ta käskis, siis tullid rohhotirtsud, ja Jeleki-liñnud ilmaarwamatta.
35. Ja nemmad söid keik rohto nende maal ärra, ja söid nende põllo wilja ärra.
36. Temma löi ka keik essimessed poeglapsed mahha, mis nende maal, keik nende essimest joudo,
37. Ja satis neid hõbbeda ja kullaga wälja, ja ei olnud wiggast ühtegi nende sugguarrude seas.
38. Egiptus sai röömsaks, kui nemmad ärraläksid, sest hirm nende pärrast olli nende peäle langenud.
39. Ta lautas ühhe pilwe wälja katteks, ja tuld, mis piddi walget näitma öse.
40. Nemãd pallusid, ja ta laskis tulla Selawi-liñnud, ja taewa leiwaga täitis ta neid.
41. Ta teggi kaljo lahti, et paljo wet wäljajooksis, se jooksis kui jöggi, möda pouast maad.
42. Sest temã mötles omã pühha saña peäle, ja omã sullase Abraami peäle.
43. Ja satis omã rahwast römustussega wälja, ja ommad ärrawallitsetud öiskamissega,
44. Ja andis neile pagganatte maad, et nemãd teise rahwa were-waewa pärriksid.
45. Sepärrast et nemmad temma seädmissed piddid piddama, ja ta kässo-öppetussed tähhele pannema, Halleluja.

106. Laul.

Tännamatta Israel peab Jehowat kiitma, et ta helde.

1. Halleluja Tännage Jehowat, sest temma on hea, sest temma heldus kestab iggawesseks aiaks.

2. Kes woib Jehowa wäggewad teud üllesrækida, ja keik temma kitust kulutada?
3. Wägga önsad on need, kes hoidwad, mis kohhus on, ja kes öigust teeb iggal aial.
4. Mötle mo peäle Jehowa! nenda kui sul hea meel on ommast rahwast; tulle mind katsma omma kinnitussega,
5. Et ma saan nähha so ärrawallitsetud rahwa head, et ma ennast saan römustada so rahwa römoga, et ma kiitlen so pärris-ossaga.
6. Meie olleme patto teinud omma wannemattega, meie olleme üllekohto teinud, meie olleme öälaste teinud.
7. Meie wannemad Egiptusses ep olle mitte targaste ärraarwanud so imēasjo, ei nemad polle meles piddanud so wägga suurt heldust, ja nemmad pannid wasto merre äres, seäl körkiatte merre äres.
8. Agga temma peästis neid ärra omā nime pärrast, et ta omma wägge pididi teäda andma.
9. Ja Temma söitles körkiatte merre, siis sai se tahhedaks, ja satis neid minnema süggawawaist kohtadest läbbi, nenda kui körbes.
10. Ja peästis neid selle käest, kes neid wihkas, ja lunnastas neid waenlase käest.
11. Ja wessi kattis nende waenlased, ei jänud ühteainust neist ülle.
12. Siis usksid nemmad temma sannad, nemmad laulsid temma kitust.
13. Nemmad unnustasid pea ärra temā teud, ei nemmad ootnud temma noud.
14. Agga suur himō tulli nende peäle körbes, ja nemmad kiusasid Jummalat tühjas lanes.
15. Ja temma andis neile, mis nemmad pallusid; agga ta läkkitas koera-többe nende hinge himmo peäle.
16. Ja nemmad kaetsesid leris Mosest, ja Aaronit sedda pühha Jehowa meest.
17. Ma teggi ennast lahti, ja nelas Tatani ärra, ja mattis Abirami seltsi kiñi.
18. Ja tulloke põlles nende seltsis, tulle-leek pañi need öälad põllema.
19. Nemmad teggid wassika Orebi mäe jures, ja kummardasid wallatud kuio ette.
20. Ja nemmad pannid omma au assemele ühhe härja kuio, mis rohto sööb.
21. Nemmad unnustasid ärra Jummalat omā ärrapeästjat, kes sured asjad teggi Egiptusses.
22. Immeasjad Hami maal, kartusse wäärt asjad körkiatte merre äres.
23. Ja temma käskis neid ärrakautada, kui ep olleks Moses temma ärrawallitsetud temma palle ees seisnud prao sees, et ta pididi ärrapöörma temma tullise wihha, et ta neid mitte ärra ei rikkund.
24. Ja nemmad põlgasid ärra sedda armast maad: ei nemmad usknud temma sanna mitte;
25. Waid nurrisesid omma telkide sees: ei nemmad wötnud Jehowa sanna kuulda.

26. Ja temma tõstis omma kät ülles nende wasto, et ta neid pididi laskma kõrbe langeda.
27. Ja et ta pididi nende suggu ärraheitma pagganatte sekka, ja neid laiale wiskama made sisse.
28. Ja nemmad heitsid Paalpeori pole, ja söid surnutte jummalatte ohwrid.
29. Ja nemad ärritasid Jehowat oma teggudega, nenda et nuhtlus wäggise nende peäle tulli.
30. Siis seisis Pineas ja teggi kohhut, ja se nuhtlus sai ärrakeeldud.
31. Ja se on temmale öigusseks arwatud põlwest põlweni iggawesseks aiaks.
32. Nemmad wihhastasid ka Tedda wägga Meriba wee jures, ja Mosessele tulli pahha luggu nende pärrast.
33. Sest nemmad wihhastasid wägga temma waimo, nenda et ta omma ulede seest sanno wäljaaias.
34. Ei nemmad polle neid rahwast mitte ärrakautand, mis Jehowa α neile olli ütelnud.
35. Waid nemmad seggasid ennast pagganattega, ja öppisid nende teud.
36. Ja nemmad tenisid nende ebba-jummalad, ja need said neile wörkutamisse paelaks.
37. Ja nemmad ohwerdasid ommad poiad ja ommad tütrede kurja waimudele.
38. Ja wallasid ärra wagga werd, omma poegade ja omma tüttarte werd, mis nemmad Kanaani-Ma ebba-jummalattele ohwerdasid; ja se Ma sai roppuks werresü läbbi.
39. Ja nemad teggid ennast rojaseks oma teggemistega, ja ellasid hora wisil oma teggudega.
40. Siis süttis Jehowa wihha põllema omma rahwa wasto, ja temma pärris-ossa olli hirmus temma melest.
41. Ja temä andis neid pagganatte kätte, et nende ülle wallitsesid need, kes neid wihkasid.
42. Ja nende waenlased teggid neile hädda, ja neid allandati nende käe alla.
43. Mitmel korral peästis temma neid; agga nemmad teggid wasto oksa omma nouga, ja said wäetimaks omma üllekohto pärrast.
44. Ja temma näggi, kui neil kitsas kä olli, kui ta nende karjumist kulis:
45. Ja Temä mötles oma seädusse peäle nende pärrast, ja kahhetses omma sure heldusse järrele.
46. Ja Temma andis neile hallastust nende keikide ees, kes neid wangis piddasid.
47. Peästa meid, Jehowa meie Jummal! ja koggu meid pagganatte seast, et meie so pühha nimme tänname, ja kiitleme sinno kitussest.
48. Kidetud olgo Jehowa Israeli Jummal iggawessest aiast iggawesseks aiaks, ja keik rahwas üttelgo: Amen! Halleluja.

107. Laul.

Tänno-laul, et Jehowa monne hädda seest päästnud.

1. Tännage Jehowat, sest temma on hea, sest temma heldus on iggawesseks aiaks.
2. Sedda üttelgo need Jehowa ärraluñastud, kedda temma on waenlase käest ärraluñastand,
3. Ja on neid koggunud nende made seest, homõiko poolt ja öhto poolt, pohja poolt ja louna poolt.
4. Nemmad eksisid ärra körbes tühja lane tee peal, ja ei leidnud mitte ühte liña, kus nemmad piddid ellama.
5. Neil olli nälg ja janno, nende hing nõrkes nende sees ärra.
6. Ja nemmad kissendasid Jehowa pole, kui neil kitsas kä olli: temma päästis neid nende ahhastussest,
7. Ja satis neid õige tee peäle käima, et nemad läksid siña liña, kus nemmad piddid ellama.
8. Tännago nemmad Jehowat ta heldusse pärrast, ja temma immeasjade pärrast innimeste laste ees.
9. Sest temä annab kül selle hingele, mis püab sada, ja täidab näljatse hinge heaga.
10. Need, kes istusid pimmedusses ja surmawarjus, kinni willetusses ja raudus,
11. Sepärrast et nemmad Jummalä sannade wasto pannud, ja ollid selle Keigekörgema nou laitnud.
12. Sest on ta nende süddame mahharudjunud waewaga; nemmad kommistasid, ja ep olnud abbimeest.
13. Siis kissendasid nemmad Jehowa pole, kui neil kitsas kä olli, ja temma päästis neid nende ahhastussest:
14. Ta satis neid wälja pimmedussest ja surmawarjust, ja kiskus katki nende juttad.
15. Tännago nemmad Jehowat ta heldusse pärrast, ja ta immeasjade pärrast innimeste laste ees.
16. Sest temma on wask-uksed katkimurdnud, ja raud-pomid on ta katki raiunud.
17. Jölledad waewati omma ülleastmisse pärrast, mis nemmad wisiks wötnud, ja omma sure üllekohto pärrast;
18. Keik roog olli hirmus nende melest, ja nemmad said surma wärrawatte liggi:
19. Siis kissendasid nemmad Jehowa pole, kui neil kitsas kä, ja temma päästis neid nende ahhastussest:

20. Ta läkkitas omã sanna ja parrandas neid, ja peãstis neid nende hukkatusse aukude seest.
21. Tännago nemmad Jehowat ta heldusse pärrast, ja ta immeasjade pärrast innimeste laste ees.
22. Ja ohwerdago nemmad tänno-ohwrid, ja juttustago nemmad temma teud öiskamissegaga.
23. Kes laewadega merre peäl käisid, kes ommad asjad aiasid sure wee peäl:
24. Kes Jehowa teud näggid, ja ta immeasjad süggawusses;
25. Sest temma ütles, ja satis kanget tuult tousma, ja töstis selle laened kõrgesse:
26. Nemmad läksid ülles taewa pole, nemmad läksid alla merre haudadesse, et nende hing ärrasullas ses õnnetusses:
27. Nende meel käis ümber, ja warusid kui üks, kes joobnud on, ja keik nende tarkus nelati ärra.
28. Ja nemmad kissendasid Jehowa pole, kui neil kitsas kä, ja ta satis neid nende ahhastusse seest wälja;
29. Ta satis se kange tuult waikseks ilmaks, nenda et nende laened soiko jäid.
30. Siis römustasid nemmad, et laened soiko sanud, ja et ta neid saatnud siñna saddamasse, kuhho nemmad tahtsid.
31. Tännago nemmad Jehowat ta heldusse pärrast, ja ta immeasjade pärrast innimeste laste ees.
32. Ja nemmad töstko tedda sureks rahwa koggodusses, ja kiitko nemmad tedda seäl, kus wannemad istuwad.
33. Jöed teggi temma kõrweks, ja weehallikad kuiwaks maaks ;
34. Wilja maad teggi temã pahhaks nõme-maaks nende kurjusse pärrast, kes seäl ellawad.
35. Ta teggi kõrwe järweks, ja pouast maad hallikaks.
36. Ja ta panni siñna ellama näljatsed, et nemãd liñna piddid walmistama ello-assemeks.
37. Ja nemmad külwasid põllusid, ja istutasid winamäggede peäle puid, ja nemmad pannid wilja kokko.
38. Ja temma õñistas neid, et neid sai wägga palju, ja nende lojuksid ei wähhendand temma mitte.
39. Agga kui neid wähhendakse, et nemmad peawad mahhakummardama kurjade ahhastamise ja murre pärrast;
40. Siis wallab ta laitmist würstide peäle, ja sadab neid eksima tühja male, kus ep olle teed.
41. Agga ta üllendab waest willetsusse seest, ja panneb temma sugguwössä siggima kui puddolojuksed.
42. Öiglased näwad sedda, ja sawad röömsaks, ja igga pörane meel peab omã suud kiñipiddama.

43. Kes on tark, ja hoiab sedda? et nemmad Jehowa suurt heldust woiksid tähhele panna.

108. Laul.

Usklikkud iggatsewad Kristusse kunningrigi tullemist.

1. Taweti laul ja luggu.
2. Walmis on mo südda, Jummal! ma tahhan laulda, ja kites laulda, ja minno au ehk keel ka.
3. Ärka ülles nabli-mäng ja kannel; ma tahhan koido aial ennast üllesärratada.
4. Ma tahhan sind tännada, Jehowa! rahwa seas, ja sind kites laulda innimeste seas.
5. Sest so heldus on surem kui taewaste ülle, ja so tödde käib üllemist pilwist sadik.
6. Jummal! sago sa kõrgeks töstetud ülle taewaste, ja sinno au keik ülle se Ma.
7. Et so armokessed saaksid ärrapeästetud, peästa omma parrema käega, ja wasta mulle.
8. Jummal on räkinud omas pühhas paikas, ma tahhan römo pärrast hüppada; ma tahhan Sekemit ärrajaggada ja Sukoti orro ärramoöta.
9. Kilead on minno pärralt, Manasse on miño pärralt, ja Ewraim on mo Pea kinnitus, Juda on mo kasso-andja.
10. Moab on mo pessemisse pot, Edomi-rahwa peäle heidan ma omma kinga; ma öiskan Wilistide pärrast.
11. Kes wiib mind tuggewa liña sisse? kes juhatab mind Edomist sadik?
12. Eks mitte sinna Jummal? kes sa meid ollid ärraheitnud, ja ei läinud mitte wälja oh Jummal! meie söawäega.
13. Anna meile abbi, et waenlase käest pääseme ; sest innimesse abbi on tühhine.
14. Jummalaga tahhame meie wahwaste tehha, ja temma wöttab meie waenlased ärratallada.

109. Laul.

Kristus kaebab Judide ja Juda pärrast: nende nuhtlus.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud. Mo kitusse Jummal! ärra olle wait;
2. Sest nemmad on öälat suud ja pettist suud mo wasto lahti teinud, nemmad on minnoga räkinud walskusse kelega.

3. Ja wihkamisse sañadega on nemãd mo ümber tulnud, ja taplewad mo wasto ilmaasjata.
4. Se eest, et ma neid armastan, on nemãd mo wastased; agga ma ollen ikka palwes.
5. Ja nemmad tewad mulle kurja hea eest, ja wihkawad mind mo armastamisse eest.
6. Panne üks öäl mees temma ülle, ja Sadan seisko temma parremal käel.
7. Kui ta peäle kohhut moistetakse, siis mingo ta wälja kui üks öäl, ja temãa palwe olgo pattuks.
8. Temma päiwi olgo pissut, temma ammeti sago teine.
9. Temma lapsed sago waesiks lapsiks, ja temma naene lesseks naeseks.
10. Temma lapsedke hulkugo ikka ümber ja kerjago, ja otsigo toidust omma paljaks tehtud kohtadest.
11. Sago kassowõtja ärrawõtma keik, mis temmal on, ja woörad risugo ärra temma werrewaewa.
12. Ärgo olgo temmal ei keddagi, kes temãa wasto ikka helde olleks, ja ärgo olgo ükski, kes temma waeste laste peäle armo heidaks.
13. Temma sugguwössä sago pärrast tedda ärrakautud, ja teises põlwes sago nende nimmi ärrakustatud.
14. Nende wannematte üllekohhus seisko Jehowa meles, ja ärgo sago temma emma pat mitte ärrakustatud.
15. Olgo need Jehowa ees allati, ja Temma kautago Ma peält nende mällestust ärra.
16. Sepärrast et temma meles ei olnud head tehha, waid ta kiusas takka sedda willetsat ja waest meest, kel russuks pekstud südda olli, et ta tedda piddi ärra surmama.
17. Ja temãa on sedda ärrawandumist armastanud, ja se on ka temma kätte tulnud: ja temmal ei olnud head meelt önnistamisest, ja se on kaugele temmast ärraläinud.
18. Ja temma on ärrawandumist kui omma kue selga pannud, ja se on kui wessi temma sissekoña sisse läinud, ja kui ölli temãa lukontide sisse.
19. Se olgo temmale kui kuub, misga ta ennast kattab, ja kui wö, mis ta allatsi wöle panneb.
20. Se on nende palk Jehowa käest, kes mo wastased on, ja kes kurja räkiwad mo hinge wasto.
21. Ja sinna, Jehowa ISsand! seisa mo eest omma nimë pärrast, sest so heldus on hea, peästa mind.
22. Sest minna ollen willets ja waene, ja mo südda on läbbi pistetud mo sees.
23. Ma pean ärrajoudma kui warri, mis pitkemaks lähhäb, ma saan ärraetud kui rohhotirts.

24. Mo põlwed komistawad paastumisest, ja mo lihha on ärralangend, et ep olle raswa.
25. Ja ma ollen neile teotusseks sanud: kui nemmad mind näwad, siis wangutawad nemmad omma Pea.
26. Aita mind Jehowa mo Jummal! peästa mind omma heldusse järrele.
27. Et nemmad tundwad, et se sinno kässi on, et sinna Jehowa sedda teed.
28. Kui nemmad ärrawanduwad, siis õñistad siña, kui nemad peäle kippuwad, siis peawad nemmad häbbenema; agga so sullane sago röömsaks.
29. Mo wastased wötke teotust kui kue eñese selga, ja katko ennast omma häbbiga, kui kuega.
30. Ma tahhan Jehowat wägga täñada omma suga, ja paljo rahwa seas tedda kita;
31. Sest ta seisab waese parremal polel, et ta tedda peästab neist, kes temma hinge peäle kohhut moistwad.

110. Laul.

Kristus on meie kuningas, prohwet ja üllem-preester.

1. Taweti laul. Jehowa on ütelnud mo Issandale: Istu mo parrema käele, senni kui ma saan so waenlased pannud so jalge alluseks järjeks.
2. Sinno tuggewa wallitsusse keppi läkkitab Jehowa Sionist, wallitse kesk omma waenlaste hulka.
3. So rahwas on hea melega walmis so söawäe päwal: so rahwas on pühhas ehtes: se sünnib koido lapsekoiast: so nored mehed x on sulle auuks, neid on ni paljo kui kaste.
4. Jehowa on wandunud, ja temä ei kahhetse sedda mitte: siña olled preester iggaweste Melkisedeki wisi järrele.
5. Se ISSand, kes so parremal käel on, wöttab kuningaid omma wihha päwal mahhapeksta.
6. Temma moistab kohhut pagganatte seas, ta täidab keik surno kehhadega; ta peksab mahha sedda Pead, mis ühhe sure Ma ülle on.
7. Temma joob jöest tee äres; sepärrast töstab ta Pead ülles.

111. Laul.

Jehowa tööd kidetakse, ihho, hinge polest.

1. Halleluja. Ma tännan Jehowat keigest süddamest öiglaste sallajas noupiddamisses ja nende koggodusses.
2. Sured on Jehowa teud; neid noutakse keikist, kennel neist hea meel on.

3. Temma töö on suur au ja auustus, ja temma õigus seisab iggaweste.
4. Temã on ühhe mällestusse teinud omã imẽ-asjadele: armolinne ja hallastaja on Jehowa.
5. Temma annab toidust neile, kes tedda kartwad, temma mötleb mötleb iggaweste omma seädusse peäle.
6. Omma teggude rammo kulutab temma omma rahwale, et ta neile annaks pagganatte pärris-ossa.
7. Temma kätte tööd on tödde ja kohhus: tössised on keik temma käskmised.
8. Neid toetakse ikka ja iggaweste: neid tehakse töes ja õigusse wisil.
9. Temã on läkkitanud ärralunnastamist omã rahwale, temma on käsknud omma seädust iggaweste jäda ; pühha ja kartusse wäärt on temma nimmi.
10. Jehowa kartus on tarkusse hakkatus: hea moistus on neil keikil, kes iggauhhe järrele tewad; Temã käskmiste kitus seisab iggaweste.

112. Laul.

Selle õnnis põlli, kes Jehowat süddamest kardab.

1. Halleluja. Wägga õnnis on se mees, kes Jehowat kardab, kel wägga hea meel on temma käskudest.
2. Temma suggu peab wäggew ollema Ma peäl: õigusse suggu peab ollema õnnistud.
3. Warra ja rikkus on temma koias, ja ta õigus seisab ikka.
4. Pimẽdusses touseb walgus õiglastele: armoliñe ja hallastaja ja õige on Jumal.
5. Hea on se mees, kes armoliñe on, ja laenuks annab: temma peab ommad asjad ülles, nenda kui kohhus on.
6. Sest ta ei pea ial kõikuma; üks õige jääb iggawesseks mällestusseks.
7. Kurja kõnnet ei karda temma mitte: kindel on temma südda ja lodab Jehowa peäle.
8. Toetud on temma südda, ei ta karda mitte, senni kui ta saab nähha omma waenlastest, mis ta tahhab.
9. Ta külwab ja annab waestele: temma õigus seisab ikka; temma sarw töstetakse sureks au sees.
10. Se, kes öäl, näab sedda, ja temma meel lähhäb pahhaks, ta kirristab omãd hambad, ja sullab ärra; öälatte iggatseminne lähhäb hukka.

113. Laul.

Jehowa au kidetakse: ta annab allandlikkuile armo.

1. Halleluja. Kiitke, Jehowa sullased! kiitke Jehowa nimi.
2. Jehowa nimmi olgo kidetud nüüd ja iggaweste.
3. Päwa-tousmissessest temma lojamminnemissessest sadik olgo kidetud Jehowa nimmi.
4. Jehowa on kõrge keik ülle pagganatte, temma au on ülle taewaste.
5. Kes on sesuggune, kui Jehowa meie Jummal, kes kõrgesse läinud istuma?
6. Kes ennast allandab waatma se peäle, mis taewas ja Ma peäl on.
7. Kes üllestöstab pörmo seest sedda alwa, kes sedda santi üllendab senniko peält.
8. Et ta panneb tedda istuma üllematte jure, omma rahwa üllematte jure.
9. Kes sadab, et se, kes siggimatta koias ellab, saab röömsaks laste emmaks. Halleluja.

114. Laul.

Kuida Israel Egiptusse maalt on wäljawidud.

1. Kui Israel Egiptussest wäljaläks, ja Jakobi suggu umkeelse rahwa jurest,
2. Siis sai Juda temma pühhaks rahwaks, ja Israel temma wallitsusse rahwaks.
3. Merri näggi ja pöggenes: Jordan α pöris ümber taggasi.
4. Mäed hüppasid nende kui järad, mäekingud nenda kui lamba talled.
5. Mis sul olli merri, et sa pöggenesid? sinna Jordan, et sa ümberpöörsid taggasi?
6. Teie mäed, et teie hüppasite, kui järad, teie mäekingud kui lamba talled?
7. Oh sinna Ma! karda wärristes ISSanda palle eest, Jakobi Jummalala palle eest,
8. Kes mutis kaljo järweks, keigekowwema kiwwikaljo wee-hallikaks.

115. Laul.

Jehowa on auu wäärt, kes meid woib ja tahhab önnistada.

1. Ei mitte meile, Jehowa! ei mitte meile, waid omma nimmele anna au, omma heldusse pärrast, omma töe pärrast.
2. Mikspärrast peawad pagganad ütlema: Kus on nüüd nende Jummal?
3. Agga meie Jummal on taewas, temma teeb keik, mis ta tahhab.
4. Nende ebba-jummalad on hõbbe ja kuld, innimeste kätte tö.
5. Su on neil, ja nemmad ei rägi mitte: silmad on neil, ja nemmad ei nä mitte.

6. Körwad on neil, ja nemmad ei kule mitte: ninna on neil, ja nemmad ei tunne haiso.
7. Käed on neil, ja nemmad ei woi katsuda: jallad on neil, ja nemmad ei kõnni: nemmad ei kõnnele omma kurgoga.
8. Otsekui nemmad on, nenda on need, kes neid tewad, ja iggaüks, kes nende peäle lodab.
9. Israel! loda Jehowa peäle: sesamma on nende abbi ja nende kilp.
10. Aaroni suggu, lootke Jehowa peäle; sesamma on nende abbi ja nende kilp.
11. Kes teie Jehowa kardate, lootke Jehowa peäle; sesamma on nende abbi ja nende kilp.
12. Jehowa mötleb meie peäle, temma önnistab: temma önnistab Israeli suggu, ta önnistab Aaroni suggu.
13. Ta önnistab neid, kes Jehowat kartwad, pissukessed ni hästi kui sured.
14. Jehowa lissago teile weel önne jure, teile ja teie lastele.
15. Teie ollete Jehowa önnistud, kes taewast ja maad on teinud.
16. Taewas, taewas on Jehowa pärralt, ja maad on ta annud innimeste lastele.
17. Surnud ei kida mitte Jehowat, egga need keik, kes allalähwad siñna waikse woöga paika.
18. Agga meie tahhame Jehowat kita nüüd ja iggaweste. Halleluja.

116. Laul.

Palwe willetusse aial: tänno, kui Issand peästab.

1. Ma armastan sedda, et Jehowa kuleb mo heäle, ja mo allandlikkud pallumissed.
2. Et ta omma körwa mo pole pörab, sepärrast tahhan minna keige omma ello aia tedda appi hüda.
3. Paljo surma wallo sai mo ümber, ja pörgo ahastussed juhtusid mulle: ma leidsin kitsikust ja murret.
4. Agga ma hüüdsin Jehowa nimme appi: oi! oi! Jehowa peästa mo hing.
5. Armolinne on Jehowa ja öige, ja meie Jummal on hallastaja.
6. Kohtlased hoiab Jehowa: ma ollen alwaks sanud, ja ta satis mulle abbi.
7. Pöra ümber mo hing! omma hingamisse jure, sest Jehowa on sulle head teinud.
8. Sest sinna olled mo hinge surmast ärrakiskund, mo silmad silma-weest, mo jalga takkitsemissest.
9. Ma tahhan ikka käia Jehowa ees ellawatte made peäl.
10. Ma ussun, sest rägim minna, ma olin muiste sures waewas.
11. Ma ütlesin ommas wärrisemisses: Keik innimessed on wallelikkud.

12. Mis pean ma Jehowale tassuma keige temma heateggemiste eest minno wasto?
13. Sedda sure önnistusse karrikast tahhan ma wötta, ja Jehowa nimme appi hüda.
14. Mo tootussed tahhan ma Jehowale tassuda, kül keige ta rahwa nähhes.
15. Kallis on Jehowa melest temma waggade surm.
16. Oh Jehowa! ma ollen jo so sullane, minna ollen so sullane, so ümmardaja poeg; sa olled mo juttad lahti päästnud.
17. Sulle tahhan ma ohwerdada tänno-ohwri, ja Jehowa nimme appi hüda.
18. Ommad tootussed tahhan ma Jehowale tassuda, kül keige ta rahwa nähhes.
19. Jehowa koia ouede peäle kesk paikas sinno sees, oh Jerusalem! Halleluja.

117. Laul.

Kristusse armo-riik tulleb pagganatte kassuks.

1. Kiitke Jehowat keik pagganad! auustage tedda keik rahwas!
2. Sest temma heldus on meie ülle woimust wötnud, ja Jehowa tödde jääb iggawesseks aiaks. Halleluja.

118. Laul.

Tänno Kristusse heldusse ja lunnastamise eest.

1. Tännage Jehowat, sest ta on hea, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
2. Et üttelgo nüüd Israel, et temma heldus on iggawesseks aiaks.
3. Et üttelgo nüüd Aaroni suggu, et temma heldus on iggawesseks aiaks.
4. Et üttelgo nüüd kes Jehowa kartwad, et temma heldus on iggawesseks aiaks.
5. Kitsikussest ollen ma Jehowat appi hüüdnud; Jehowa on mulle wastanud, ja mind laia paiga peäle saatnud.
6. Jehowa on minnoga, ei ma karda mitte; mis woib innimenne mulle tehha?
7. Jehowa on mulle nende assemel, kes mind aitwad; sepärrast saan ma nähha neist, kes mind wihkawad, mis ma tahhan.
8. Parrem on Jehowa jure kippuda, kui innimesse peäle lota.
9. Parrem on Jehowa jure kippuda, kui würstide peäle lota.
10. Keik pagganad on mo ümbertulnud; Jehowa nimmel tahhan ma neid wissiste mahharaiuda.

11. Nemmad on mo ümber tulnud, kül nemmad on mo ümber tulnud; Jehowa nimmel tahhan ma neid wissiste mahharaiuda.
12. Nemmad on mo ümber tulnud kui messilased, nemmad on ärrakustatud kui kibbowitsa tulloke: Jehowa nimmel tahhan ma neid wissiste mahharaiuda.
13. Sinna kurrat olled mind kangeste lükkanud, et ma piddin langema; agga Jehowa on mind aitnud.
14. Jehowa on mo tuggewus ja kitusse-laul, sest temma on mulle abbiks sanud.
15. Öiskamise ja önnistusse heäl on öigede maiade sees: Jehowa parram kässi teeb keik wahwaste.
16. Jehowa parram kässi on eñast sureks töstnud, Jehowa parram kässi teeb keik wahwaste.
17. Ei ma kül surre, waid jään ellama, ja tahhan Jehowa teud juttustada.
18. Jehowa on mind rängaste karristanud ; agga ta polle mind mitte surma kätte annud.
19. Tehke mulle öigusse wärrawad lahti: ma tahhan neist sissemiñna, ja Jehowat tännada.
20. Se on Jehowa wärraw: öiged lähhäwad seält sisse.
21. Ma tahhan sind täñada, et sa mind wötnud kuulda, ja olled mulle abbiks sanud.
22. Se kiwwi, mis hone-ehhitajad on ärrapölgmud, se on nurgakiwwiks sanud.
23. Jehowa käest on se sündinud, se on imme-assi meie silma ees.
24. Se on se pääw, mis Jehowa on teinud: olgem wägga röömsad, ja römustagem ennast sel päwal.
25. Oh Jehowa! et peästa nüüd ärra, oh Jehowa! et sada sedda hästi korda.
26. Önnistud olgo se, kes tulleb Jehowa nimmel; meie önnistame teid Jehowa koiast.
27. Se on Jummal Jehowa, kes meile on paistnud kui walgus ; köitke kinni Pasatalle ohwrid köitega altari sarwedest sadik.
28. Sinna olled mo Jummal, ja minna tahhan sind tännada, mo Jummal! sind tahhan ma sureks tösta.
29. Tännage Jehowat, sest temma on hea, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.

119. Laul.

Jummala sanna ja jummalakartlik ello kidetakse.

1. Wägga önsad on need, kelle ello te on ilmalaitmatta, kes käiwad Jehowa kässö-öppetusse järrel.

2. Wägga önsad on, kes temma tunnistussed piddawad, ja keigest süddamest tedda takkanoudwad.
3. Need ei te töeste mitte köwwerust, ja käiwad temma tede peäl.
4. Sinna olled käsknud ommad käskmissed sure holega piddada.
5. Oh et mo ello- teed saaksid kinnitud, et sinno seädmissed saaksid petud!
6. Siis ei sa minna häbbiks, kui ma keige so käskude peäle watan.
7. Ma tahhan sind öiglasest süddamest täñada, kui ma öppin so öigusse kohtoseädussed.
8. Ma tahhan piddada so seädmissed, ärra jätta mind mitte liaks mahha.
9. Misga teeb üks noor innimenne omma teeradda selgeks? kui ta ennast peab sinno sanna järrele.
10. Ma nouan sind keigest ommast süddamest takka, ärra lasse mind eksida sinno käskudest.
11. Ma pannen so sanna tallele omma süddamesse, et ma patto ei te sinno wasto.
12. Kidetud olgo sinna, Jehowa! öppeta mind ommad seädmissed.
13. Omma uledega juttustan ma keik sinno su-sanna kohtoseädussed.
14. Mul on rööm so tunnistuste tee pärrast, ennem kui keigesugguse rikkusse pärrast.
15. Ma mötlen järrele so käskmissed, ja watan sinno teeraddade peäle.
16. Ma jahhutan ennast so seädmistega, ei ma unnusta mitte ärra sinno sanna.
17. Te head omma sullasele, siis ma ellan ja hoian sinno sanna.
18. Tee lahti mo silmad, et ma nään Sinno immeasjad so kasso-öppetussest.
19. Ma ollen woöras Ma peäl, ärra panne ennese käsko mitte minno eest warjule.
20. Minno hing on ärraörutud iggatsemisse pärrast so kohtoseäduste järrele iggal aial.
21. Sa söitled neid, kes uhked ja ärranetud on, kes eksiwad so käskudest.
22. Wereta mo peält ärra laimamist ja laitmist, sest ma pean so tunnistussed.
23. Würstidke istuwad ja könnelewad issikeskes wasto mind; agga so sullane mötleb järrele sinno seädmissed.
24. So tunnistussed on ka mo jahhutamissed, ja mo nou-andjad.
25. Mo hing on pörmo külges kinni; te mind ellawaks omma sanna järrele.
26. Ma juttustan ommad teed, ja sa kuled mind; öppeta mind ennese seädmissed.
27. Anna omma käskmiste wisid mulle ärramoista; siis tahhan ma so immeasjad järrele möttelda.
28. Mo hing jooksed wet melehäarmi pärrast: kinnita mind omma sanna järrele.
29. Walskuse-wisid sada minnust ärra, ja anna mulle armust omma kasso-öppetust.

30. Ma ollen ärrawallitsenud tössidusse wisid, ma ollen ennese ette seädnud so kohtoseädussed.
31. Ma pean kinni so tunnistussist; Jehowa! ärra lasse mind mitte häbbi sisse sada.
32. Ma jooksen so käskude teed, sest sa olled mo süddamele laia maad teinud.
33. Öppeta mind Jehowa! omma seädmiste wisid, et ma sedda hoian otsani.
34. Anna mulle moistust, et ma pean so kässo-öppetust, ja sedda hoian keigest süddamest.
35. Tallota mind omma käskude jalg-tee peäle, sest mul on hea meel sestsammast.
36. Käna mo süddat omma tunnistuste pole, ja ei mitte ahnusse pole.
37. Pöra mo silmad ärra tühja waatmast, te mind ellawaks omma tee peäl.
38. Kinnita omma sanna omma sullasele, se sadab sind kartma.
39. Sada ärra mo teotust, mis ma kardan, sest so kohtoseädussed on head.
40. Wata, ma iggatsen so käskmiste järrele; te mind ellawaks omma öigusse läbbi.
41. Ja so heldus tulgo mulle, Jehowa! ja so önnistus so sanna järrele.
42. Et ma woin kosta ühhe sanna sellele, kes mind laimab, sest ma lodan so sanna peäle.
43. Ja ärra kissu ial miño suust sedda töe saña, sest ma lodan so kohtoseädusse peäle.
44. Ja ma tahhan hoida so kässo-öppetust allati, ikka ja iggaweste.
45. Ja tahhan ikka käia laia Ma peäl, sest ma nouan so käskmissed.
46. Ja ma tahhan räkida so tunnistussist kuningatte ette, ja ei mitte häbbededa.
47. Ja ma tahhan ennast jahhutada sinno käskudega, mis ma armastan.
48. Ja ma töstan omãd käed ülles so käskude pole, mis ma armastan, ja mötlen järrele so seädmissed.
49. Mälleta omã sullase heaks omã tootusse sanna, mis peäle sa mind olled pannud lootma.
50. Se on mulle trööstimisseks mo willetsusses, et so sanna mind ellawaks teeb.
51. Uhked pilkawad mind üpris wägga, siiski ei kalla ma mitte ärra so kässo-öppetussest.
52. Ma ollen möttelnud, Jehowa! so öige nuhtlusse peäle wañast aia, ja ollen trööstitud.
53. Jällestus on mind kiñiwötnud nende öälatte pärrast, kes so kässo-öppetust mahhajätwad.
54. So seädmissed on mo kitusse-laulud olnud minno woöra-pölwe koias.

55. Ma tulletan, Jehowa! öse so nimme omma mele, ja hoian so kässo-öppetust.
56. Se on mulle olnud römuks, et ma ollen sinno käskmissed piddanud.
57. Jehowa on mo ossa; sedda ollen ma öölnud, et ma so sannad hoian.
58. Ma pallun so Palle allandlikkult keigest süddamest, olle mulle armolinne omma sanna järrele.
59. Ma arwan ärra ommad teed, ja pöran ommad jallad jälle so tunnistusese pole.
60. Ma töttan, ja ei wiwi so kässud piddamatta.
61. Öälade hulgad kogguwad mo ümber: agga minna ei unnusta mitte so kässo-öppetust.
62. Kesk ööd tousen ma ülles, sind tännama so öige kohtoseäduste pärrast.
63. Minna ollen nende keikide seltsimees, kes sind kartwad, ja so käskimissed hoiawad.
64. Jehowa! ma-ilm on täis sinno heldust; öppeta mind ommad seädmissed.
65. Sinna, Jehowa! olled head teinud omma sullasele omma sanna järrele.
66. Öppeta mind head moistust ja tundmist, sest ma ussun so kässud.
67. Ennego mind allandati, eksisin minna: agga nüüd hoian ma sinno sanna.
68. Sinna olled hea, ja teed head; öppeta mind ommad seädmissed.
69. Uhked sidduwad mo wasto wallet kokko: agga minna pean keigest süddamest so käskmissed.
70. Nende südda on angunud kui rasw: agga ma jahhutan ennast so kässo-öppetusega.
71. Se on mulle hea, et mind on allandatud, et ma so seädmissed öppin.
72. So su kässo-öppetus on mulle kallim, kui mitto tuhhat kulla- ja höbbeda-tükki.
73. Sinno käed on mind teinud ja mind walmistanud; anna mulle moistust, et ma öppin sinno kässud.
74. Kes sind kartwad, näwad mind ja römustawad ennast, et miña so saña peäle ollen lootnud.
75. Ma tean, Jehowa! et so nuhtlused on selge öiged, ja et sa mind ustawast melest olled allandanud.
76. Et olgo so heldus mind trööstimas, nenda kui sinna omma sullasele olled räkinud.
77. So hallastused tulgo minno peäle, et ma ellan, sest so kässo-öppetus on mo jahhutamissed.
78. Sago häbbisse uhked, et nemmad mind tahtwad walskusega rikkuda: agga minna mötlen järrele so käskmissed.
79. Siis tullewad jälle minno jure need, kes sind kartwad, ja so tunnistused tundwad.
80. Mo südda olgo täieste wagga so seädmistese sees, et ma ei sa häbbisse.

81. Mo hing on ärralöpnud so abbi otes: ma lodan so sanna peäle.
82. Mo silmad on ärralöpnud so sanna otes, et ma ütlen: Millal tahhad sa mind trööstida?
83. Sest ma ollen kui nahk-lehker suitsus: so seädmissi ei unnusta ma mitte ärra.
84. Mitto päwa on alles so sullasel? millal annad sa kohhut nende wasto, kes mind takkakiusawad.
85. Uhked on walmistand mulle auka, ei sünni se sinno kässo-öppetussega ühte.
86. Keik so kässud on tössised: nemmad kiusawad mind takka walskussega, aita mind.
87. Nemad tewad pea otsa mo peäle Ma peäl: agga minna ei jätta mitte mahha so käskmissi.
88. So heldusse järrele te mind ellawaks, et ma hoian so su tunnistust.
89. Sinna, Jehowa! jääd iggaweste, so sanna jääb kindlaste seisma taewas.
90. Pölwest pölweni kestab so tössidus: sa olled maad kinnitanud, ja se seisab.
91. So kohtoseäduste pärrast seiswad nemad weel tännapäwani, sest need keik on siño sullased.
92. Kui sinno kässo-öppetus ep olleks mo jahhutamine olnud, siis olleksin ma ommas willetsusses hukka läinud.
93. Miña ei tahha ial so käskmissi ärrauñustada, sest nende läbbi olled sa mind ellawaks teinud.
94. Sinno pärralt ollen minna, peästa mind, sest ma nouan so käskmissed.
95. Öälad wahhiwad mind, et nemmad woiksid mind hukka sata: agga ma pannen tähhele so tunnistussed.
96. Igga keigekallima asja otsa ollen ma näinud: agga sinno käsk on otsata lai.
97. Kui wägga armastan minna so kässo-öppetusse! iggapääw mötlen ma sedda järrele.
98. So käskude läbbi teed sa mind targemaks, kui mo waenlased on, sest need on mo kä iggaweste.
99. Ma ollen targem kui keik need, kes mind öppetaside, sest ma mötlen järrele so tunnistussed.
100. Ma moistan ennam kui wannad, sest ma pean so käskmissed.
101. Ma kelan omad jallad ärra keige kurja teeraa eest, et ma woiksin hoida sinno sanna.
102. Minna ei lahku so kohtoseädussist, sest sinna öppetad mind.
103. Kui maggusad on so sannad mo su-laele, need on ennam kui messi mo suus.
104. So käskmiste seest ollen ma moistust sanud, sepärrast wihkan ma keik walle teeraad.
105. Sinno sanna on mo jallale lampiks, ja walgusseks mo jalgte peäl.

106. Ma ollen wandunud, ja sedda kindlaste piddanud, et ma piddin hoidma so öiged kohtoseädussed.
107. Ma ollen üpres wägga allandud; Jehowa! te mind ellawaks omma sanna järrele.
108. Et olgo sul hea meel sest, mis ma heal meel tootan, Jehowa! ja öppetä mind omäd kohtoseädussed.
109. Mo hing on allati mo peus, ja minna ei unnusta so kässö-öppetust mitte ärra.
110. Öäläd on mulle köit pannud: agga minna ei eksi mitte ärra so käskmistest.
111. So tuñistussed ollen ma pärris-ossaks sanud iggawest, sest need on mo süddame römustus.
112. Ma ollen omä süddame kallanud so seädmistest järrele teggema iggaweste otsani.
113. Ma wihkan seggased mötted; agga so kässö-öppetust armastan minna.
114. Sinna olled mo warjopaik ja mo kilp; ma lodan so sanna peäle.
115. Lahkuge minnust ärra teie tiggedad, sest minna pean omma Jummalä kässud.
116. Toeta mind omma sanna järrele, et ma ellan, ja ärra lasse mind mitte mo ootmisses häbbisse sada.
117. Toeta mind, et ma peäsen, siis watan ma römoga so seädmistest peäle allati.
118. Sa tallad mahha keik, kes so seädmistest ärraeksiwad, sest nende kawwalus on walle.
119. Sa rüüstad ärra keik öäläd Ma peält kui höbbeda sitta; sepärrast armastan ma sinno tunnistussed.
120. So hirno pärrast tulleb jällestus mo lihha peäle, ja ma kardan so öigede nuhtluste eest.
121. Ma teen, mis kohhus ja öigus on ; ärra jätta mind mitte nende kätte, kes mulle liga tewad.
122. Olle käemees omma sullase heaks, et uhked mulle ei te liga.
123. Mo silmad löpwad ärra, so abbi ja so öigusse sanna otes.
124. Te omä sullasega omä heldusse järrele, ja öppetä mind omäd seädmisses.
125. Minna ollen so sullane, anna mulle moistust, et ma tunnen so tunnistussed.
126. Aeg on, et Jehowa öigust teeb: nemäd on tühjaks teinud sinno kässö-öppetust.
127. Sepärrast armastan miña so kässud ennam, kui kulda ja selgemat kulda.
128. Sepärrast arwan ma keik so käskmisses keikipiddi öigeks; ma wihkan keik walskuse teeraad.

129. So tunnistused on immelikkud, sepärrast peab neid minno hing.
130. Kui so sanna ilmub, siis ta walgustab, ja annab moistust neile, kes kohtlased on.
131. Ma teen omma suud laiale lahti ja ahmin so järrele ; sest ma iggatsen so käskude järrele.
132. Wata minno pole, ja olle mulle armolinne, nenda kui kohhus on nende wasto, kes so nimme armastawad.
133. Kinnita mo sammud omma sanna sees, ja ärra lasse ühtege nurjatumat wisi mo ülle melewalda sada.
134. Luñasta mind selle innimesse käest, kes liga teeb, siis tahhan ma so käskmissed hoida.
135. Walgusta omma palle omma sullase peäle, ja öppetä mind ommad seädmissed.
136. Wee-soned jooksewad möda mo silmi, sepärrast et nemãad ei hoia so käsoöppetust.
137. Sinna olled öige, Jehowa! ja so nuhtlused on öiged.
138. Sa olled käsko annud omma tunnistuste öigusse ja tössidusse pärrast kowwaste.
139. Mo öige wihha on mind ärralöppetand, et mo waenlased so sannad on ärraunnustanud.
140. So sanna on wägga selgeks sullatud, ja so sullane armastab sedda.
141. Ma ollen alw ja ei mikski pandud; siiski ei unnusta minna so käskmissi mitte ärra.
142. So öigus on öigus iggaweste, ja sinno käso-öppetus on tödde.
143. Kitsikus ja ahhastus on mo kätte tulnud; agga so kässud jahhutawad mind.
144. So tunnistuste öigus jääb iggaweste; anna mulle moistust, et ma ellan.
145. Ma hüan keigest süddamest, kosta mulle, Jehowa! ma tahhan so seädmissed piddada.
146. Ma hüan so pole, peästa mind, et ma so tunnistused hoian.
147. Ma jouan enne puhte, ja kissendan; sinno sanna otan minna.
148. Mo silmad jouawad enne kui wahhikorrad, et ma so sanna järrelemötlen.
149. Kule mo heält omã heldusse pärrast: Jehowa! te mind ellawaks omma kohtoseädusse järrele.
150. Mo liggi tullewad need, kes wägga pahha tööd takkaaiawad: nemmad on kaugel so käso-öppetusest ärra.
151. Sinna olled liggi, Jehowa! ja keik so kässud on tödde.
152. Wannast tean ma jo sinno tunnistussist, et sa neid iggaweste olled kinnitand.
153. Wata mo willetsust, ja kissu mind sest wälja, sest ma ei uñusta mitte so käso-öppetust.

154. Selleta mo rioasjad ärra, ja lunnasta mind: te mind ellawaks omma sanna järrele.
155. Öäladest on se önnistus kaugel ärra, sest nemmad ei holi so seädmissist.
156. So hallastus on suur, Jehowa! te mind ellawaks omma kohtoseäduste järrele.
157. Need on paljo, kes mind takkakiusawad ja mo waenlased on; agga minna ei kalla ärra so tunnistussist.
158. Ma nään teid, kes pettust tewad, ja mul on tüddimus, et nemãad so sanna ep olle hoidnud.
159. Wata, et ma so käskmissed armastan; Jehowa! te mind ellawaks omma heldusse pärrast.
160. So saña hakkatus on tödde, ja keik so öigusse kohhus jääb iggaweste.
161. Würstid kiusawad mind takka ilmaasjatta; agga mo südda tunneb hirmo so sanna eest.
162. Ma ollen römus so sanna pärrast kui se, kes paljo saki leiab.
163. Ma wihkan walskust, ja se on mo melest hirmus: agga sinno kässo-öppetust armastan minna.
164. Ma kidan sind seitsekord päwas so öigusse kohtoseäduste pärrast.
165. Suur rahho on neil, kes so kässo-öppetust armastawad, ja nemmad ei komista mitte.
166. Ma otan so önnistust, Jehowa! ja teen so käskude järrele.
167. Mo hing hoiab so tunnistussed, ja ma armastan neid wägga.
168. Ma hoian so käskmissed ja so tunnistussed, et keik mo teed on sinno ees.
169. Tulgo mo kange hüüdmiñe siño ette liggi, Jehowa! aña mulle moistust omã saña järrele.
170. Tulgo mo allandlik palluminne so ette; peästa mind omma sanna möda.
171. Minno uled peawad kitust rohkeste ette saatma, kui sa mind saad öppetanud ommad seädmissed.
172. Mo keel peab so sanna kulutama, sest keik so kässud on öigus.
173. Olgo so kässi mind aitmas, sest ma ollen so käskmissed ärrawallitsenud.
174. Ma iggatsen sinno önnistust, Jehowa! ja so kässo-öppetus jahhutab mind.
175. Ellago minno hing, et ta sind kidab, ja so kohtoseädus aitko mind.
176. Ma ollen eksinud, otsi omã sullast kui ärrakaddund lamãast, sest minna ei unnusta mitte ärra so käskusid.

120. Laul.

Wagga hinge järg kurja ja pöratse rahwa seas.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Kui mul wägga kitsas kä olnud, ollen ma Jehowa pole hüüdnud, ja ta on mind wötnud kuulda.
2. Jehowa! peästa mo hinge walskusse uledest, ja pettisest kelest.
3. Mis woib temma sulle anda, ehk mis woib pettis keel sulle weel ennam tehha?
4. Need on kui wäggewa mehhe terrawad noled, nisammoti kui tullised kaddaka söed.
5. Oh hädda on mul! et ma kui woöras ellan Meseki-rahwa seas, et ma ellan Kedari-rahwa maiade jures.
6. Mo hing on kaua ellanud selle jures, kes rahho wihkab.
7. Minna ollen rahho noudja ; agga kui ma rägin, siis on nemmad walmis taplema.

121. Laul.

Jehowa kä on keigeüllem abbi: ta on parras warjopaik.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Ma töstan ommad silmad ülles nende mäggede pole, kust mo abbi tulleb.
2. Mo abbi tulleb Jehowa käest, kes taewa ja Ma teinud.
3. Ei ta lasse so jalga wäratada; ei se tukku, kes sind hoiab.
4. Wata, ei se tukku egga uinu maggama, kes Israeli hoiab.
5. Jehowa on, kes sind hoiab, Jehowa on so warri so parrema käe ülle.
6. Päwal ei pea päike sind waewama, egga ku öse.
7. Jehowa hoiab sind keige kurja eest, temma hoiab so hinge.
8. Jehowa hoiab so wäljaminnemist ja sinno sissetullemist nüüd ja iggaweste.

122. Laul.

Römus meel Jerusalemma önsa pölwe pärrast.

1. Taweti laul templi treppide peäl laulda. Ma römustan nende pärrast, kes mulle ütlewad: Läksi Jehowa kotta.
2. Meie jallad on seisma sanud so wärrawatte sees, oh Jerusalem!
3. Jerusalem on ehhitud nenda kui lin, mis hästi ühte on ehhitud.
4. Sest siñna lähhäwad sugguarrud ülles, Jehowa sugguarrud Israelile tunnistusseks, Jehowa nimme tännama.

5. Sest siina on seatud aujärjed kohtomoistmisseks, Taweti suggu aujärjed.
6. Palluge Jerusalemmale rahho: waikne assi olgo neile, kes sind armastawad.
7. Rahho olgo so müri wahhel, waikne assi so suurte koddade sees.
8. Oma wendade ja oma sõbrade pärrast tahhan ma nüüd räkida sest rahhust, mis siino sees on.
9. Jehowa meie Jummal koia pärrast tahhan ma otsida, mis sulle heaks tulleb.

123. Laul.

Kust waggad abbi otsiwad ma-ilma teotusse wasto.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Ma töstan ommad silmad ülles sinno pole, kes sa taewas istud.
2. Wata, otsekui sullaste silmad watawad oma issandatte käe peäle; otsekui tüdrukko silmad watawad omma emmanda käe peäle: nenda watawad meie silmad Jehowa meie Jummal peäle, kunni tema armo meie peäle heidab.
3. Olle meile armoliine, Jehowa! olle meile armolinne, sest meie olleme wägga täis laitmist sanud.
4. Meie hing on wägga täis sanud holetumatte irwitamist, ja kõrkide laitmist.

124. Laul.

Kitus, et Jehowa keigesuremast häddast päästab.

1. Taweti laul templi treppide peäl laulda. Kui ep olleks Jehowa se, kes meie jures olnud, et üttelgo Israel,
2. Kui ep olleks Jehowa se, kes meie jures olnud, kui inimessed meie peäle kippusid;
3. Siis olleksid nemad meid ellawalt ärraneelnud, kui nende wihha süttis meie wasto põllema.
4. Siis olleksid weed meid ärraupputanud, jöggi olleks üle meie hinge läinud.
5. Siis olleksid uhked weed üle meie hinge läinud.
6. Jehowa olgo kidetud, kes ep olle meid annud nende hammaste roaks.
7. Meie hing on kui lind ärrapeäsnud liinopüüdjate paelast: pael on katki läinud, ja meie olleme ärrapeäsnud.
8. Meie abbi on Jehowa nimme sees, kes taewa ja Ma on teinud.

125. Laul.

Jehowa on usklike warijupaik: öälad sawad hukka.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Kes Jehowa peäle lootwad, need on kui Sioni mäggi, mis ei köikuta, mis iggaweste seisab.
2. Jerusalema ümber on mäggeseid, ja Jehowa on oma rahwa ümber nüüd ja iggaweste.
3. Sest öäla wallitsusse kep ei pea mitte jäma öigede liisko-ossa peäle, et öiged mitte ennest kassi ei pista köwwerusse külge.
4. Jehowa! te head neile, kes head on, ja neile, kes öiglased on ommas süddames.
5. Agga kes kallawad omma köwweratte tede peäle, neid sadab Jehowa ärraminema nendega, kes nurjatuma tö tewad. Rahho olgo Israeli ülle.

126. Laul.

Usklike kurbdus mudetakse wimaks römuks.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Kui Jehowa saab taggasi saatnud neid, kedda Sioni seltsist peab taggasi sadetama, siis peame ollema kui unnistajad.
2. Siis saab meie su naeramist, ja meie keel öiskamist täis; siis ööldakse pagganatte seas: Jehowa on sured asjad neile teinud.
3. Jehowa on sured asjad meile teinud; sest olleme röömsad.
4. Sada meie wangid taggasi, Jehowa! nenda kui wee-oiad louna pool.
5. Kes silma-weega külwawad, need leikawad öiskamissegga.
6. Kes käib ikka peäle, ja nuttab semet külwi tarwis kandes; se tulleb töeste öiskamissegga, ja kannab ommad wihhud.

127. Laul.

Jehowa on keige önne ja önnistusse hallikas.

1. Salomoni laul templi treppide peäl laulda. Kui Jehowa ei ehita kodda, siis hone-ehhitajad näwad seäl kallal waewa ilmaaego: kui Jehowa ei hoia liña, siis walwab waht ilmaaego.
2. Ilmaaego on se teile, et teie warra üllestousete, ja kaua üllewel istute, ja söte leiba sure walloga; nenda se on: Jehowa annab omma armokessele und.
3. Wata, lapsed on Jehowa pärris-ossa, ihho suggu on armo- palk.
4. Otsego noled wäggewa mehhe käes, nenda on need nore-pölwe poiad.

5. Wägga önnis on se mees, kes oma noolte-tuppe nendega täitnud: ei sa nemmad häbbisse, kui nemad waenlastega räkiwad wärrawa suus.

128. Laul.

Selle önnis põlli abbiellus, kes Jummalat kardab.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Wägga önnis on iggamees, kes Jehowat kardab, kes temma tede peäl käib.
2. Kui sa omma kätte waewast sööd, siis olled sa wägga önnis, ja sul on hea põlli.
3. So naene on kui winapu, mis wilja kannab so koia müride külges; so poiad on kui öllipu wössud so laua ümber.
4. Wata, nenda önnistakse wissiste se mees, kes Jehowat kardab.
5. Jehowa wöttab sind önnistada Sionist, ja sago sinna Jerusalemma head öñne nähha keige omma ello aia.
6. Ja sago sinna omma laste lapsed nähha. Rahho olgo Israeli ülle.

129. Laul.

Ristikoggodus peäseb ikka keige waenlaste käest.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Nemmad on mulle wägga kitsast teinud mo norest põlwest, üttelgo nüüd Israel,
2. Nemmad on mulle wägga kitsast teinud mo norest põlwest; ommeti ep olle nemmad mitte woimust mo peäle sanud.
3. Mo selja peäl on kündjad künnud, nemmad on ommad waud pitkaks aianud.
4. Jehowa on öige, ja on öälade köied katki leikanud.
5. Häbbisse peawad sama, ja taggasi tagganema keik, kes Sionit wihkawad.
6. Nemmad peawad ollema kui kattuste rohhi, mis ärrakuiwab, eñe kui sedda ärrakitkutakse,
7. Misga leikaja ei täida omma kät, ja sidduja ei sa seält omma sülle täit.
8. Ja et need, kes mödalähhäwad, mitte ei ütle: Jehowa önnistus olgo teie peäl, meie önnistame teid Jehowa nimmel.

130. Laul.

Selle usklik palwe ja wiis, kes öiete pattust pörab.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Pohjatuma hädda sees hüan minna sinno pole, Jehowa!

2. ISSand! kule mo heäle, sinno körwad pango tähhele mo allandlikko pallumiste heäle.
3. Kui sinna, Jehowa! tahhaksid keik üllekohhut meles piddada, kes siis jouaks, ISSand! so ees seista?
4. Sest sinno kä on andeksandminne, et sind peab kardetama.
5. Minna otan Jehowat, mo hing otab, ja ma lodan temma sanna peäle.
6. Mo hing otab ISSandat ennam, kui wahhimehhed homõiko, kes homõikoni wahtis on.
7. Israel! loda Jehowa peäle, sest Jehowa jures on heldus, ja temma jures on keigerohkem lunnastus.
8. Ja sesamma lunnastab Israelit keigest temma üllekohtust.

131. Laul.

Taweti allandlik meel wihkab uhkust.

1. Taweti laul templi treppide peäl laulda. Jehowa! mo südda ep olle ülbe, ja mo silmad ep olle körkid, ja minna ei olle mitte käinud nende asjade sees, mis mulle wägga sured ja imelikkud on.
2. Kui ma omä hinge ei tallitsend egga waikistand, siis on minno hing mo jures olnud otsego ärrawoörotud, nenda kui ärrawoörotud laps omma emma jures.
3. Israel! loda Jehowa peäle nüüd ja iggaweste.

132. Laul.

Palwe, hea hinge ja ihho põlwe pärrast: Kristussest.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Jehowa! mötle Taweti peäle, keige temma willetsusse peäle,
2. Kes Jehowale on wandunud, Jakobi wäggewa Jummalala tootanud:
3. Ei ma lähhä omma koia warjo alla, ei ma astu omma wodi asseme peäle,
4. Ei ma anna und omma silmili, egga tukkumist omma silma-laugudele;
5. Kuñi ma saan leidnud üht paika Jehowale, ja honed wäggewa Jakobi Jummalale.
6. Ennä meie olleme sedda kuulnud Ewratas ollewad, meie olleme sedda leidnud metsa wäljade peält.
7. Meie tahhame miñna temma honette jure, meie tahhame kummardada temma jalge-alluse järje ette.
8. Touse ülles, Jehowa! omma hingamissele, sinna ja so tuggewusse laekas.
9. Sinno preestrid ehhitago ennast öigussega, ja so waggad öiskago.
10. Omma sullase Taweti pärrast, ärra pöra omma woitud mehhe pallet mitte häbbisse.

11. Jehowa on Tawetile töeste wandunud, temma ei taggane sedda mitte: so ihho suggust tahhan ma ühhe paña so aujärje peäle.

12. Kui so lapsed piddawad minno seädust ja mo tunnistussed, mis ma neid tahhan õppetada; siis peawad ka nende poiad iggaweste istuma so aujärje peäl.

13. Sest Jehowa on Sionit ärrawallitsenud, ja sedda ennesele ello-assemeks ihaldanud.

14. Se on mo hingaminne iggaweste: seie tahhan ma jäda, sest ma ollen sedda ihaldanud.

15. Ma tahhan temma toidust rohkeste önnistada, temma waesed tahhan ma leiwaga täita,

16. Ja temma preestrid öñistussega ehhitada, ja temma waggad peawad wägga öiskama.

17. Seäl tahhan ma lasta ühhe sarwe Tawetile ülleskaswada; ma ollen ühhe lampi seädnud omma woitud mehhele.

18. Temma waenlased tahhan ma katta häbbiga; agga temã peäl peab temã kroon öitsma.

133. Laul.

Tössine armastus ja rahho on wägga kallis assi.

1. Taweti laul templi treppide peäl laulda. Wata, mis hea ja mis löbbus assi on se, et wennad ka ühhes ellawad,

2. Nenda kui hea ölli Pea peäl, mis mahhajoseb habbeme sisse, Aaroni habbeme sisse, mis ullatab temma peälmissesse riette pallistussesse.

3. Kui Ermoni kaste, mis mahhalangeb Sioni mäggede peäle; sest seäl on Jehowa käsknud anda öñne ja ello iggawesseks aiaks.

134. Laul.

Jehowa sullaste ammet on Jehowat palluda ja kita.

1. Üks laul templi treppide peäl laulda. Wata, kiitke Jehowat keik Jehowa sullased! kes teie seisate Jehowa koias ö aegus.

2. Töstke ülles ommad käed pühha paiga pole, ja kiitke Jehowat.

3. Jehowa önnistago sind Sionist, kes taewa ja Ma teinud.

135. Laul.

Jehowa heldus ja wäggi tulleb keik ülle asjade kita.

1. Halleluja. Kiitke Jehowa nimi, teie Jehowa sullased kiitke.
2. Kes teie seisate Jehowa koias, meie Jummal koia ouede peäl,
3. Kiitke Jehowat, sest Jehowa on hea: laulge kites temma nimme, sest se on löbbus.
4. Sest Jehowa on Jakobit ennesele ärrawallitsenud, Israelit õmaks issi-rahwaks.
5. Sest minna tean, et Jehowa on suur, ja meie Issand surem, kui keik jummalad.
6. Keik, mis Jehowa tahhab, teeb temma taewas ja Ma peäl, merde ja keikide süggawuste sees.
7. Ta sadab pilwed tousma Ma otsast; walgud teeb ta wihmaks, kes tuult wäljatoob omma warrandusse paikust.
8. Kes mahha on lönud Egiptusse-rahwa essimessed issased lomad, ni hästi, innimessist kui weiksist.
9. Ta läkkitas immetähtä ja immeteggsid sinno sekka, sa Egiptusse-rahwas! Warao peäle ja keige ta sullaste peäle.
10. Kes on mahhalönud palju pagganaid, ja ärratapnud wäggewad kuningad;
11. Sihonit Emoride kuningast, ja Ogiti Pasani kuningast, ja keik Kanaani kuningrigid.
12. Ja on annud nende Ma pärris-ossaks, pärris-ossaks omma Israeli rahwale.
13. Jehowa! sinno nimmi jääb iggaweste; Jehowa so mällestus kestab põlwest põlweni.
14. Sest Jehowa annab kohhut omma rahwale, ja õma sullaste peäle on temäl halle meel.
15. Pagganatte ebba-jummalad on hõbbe ja kuld, innimeste kätte tö.
16. Su on neil, ja nemmad ei rägi mitte; silmad on neil, ja nemmad ei nä mitte.
17. Körwad on neil, ja nemmad ei kule mitte, ei olle ka hinge nende suus.
18. Otsekui nemad on, nenda on need, kes neid tewad, ja iggäuks, kes nende peäle lodab.
19. Israeli suggu! kiitke Jehowat; Aaroni suggu! kiitke Jehowat;
20. Lewi suggu! kiitke Jehowat; kes teie Jehowat kardate, kiitke Jehowat.
21. Kidetud olgo Jehowa Sionist, kes ellab Jerusalemmas, Halleluja.

136. Laul.

Jehowa heldus on arwamatta suur, ja tänno wäärt.

1. Tännage Jehowat sest ta on hea, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
2. Tännage jummalatte Jummalat, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
3. issandate Issandat, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
4. Tännage tedda, kes üksi sured immeasjad teeb, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
5. Kes taewad teinud moistussega, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
6. Kes on wäljalautand maad wee ülle, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
7. Kes on teinud sured walgussed, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
8. Päikest wallitsusseks päwa aial, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
9. Kuud ja tähhed wallitsusseks öse, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
10. Kes mahhalõnud Egiptusse-rahwa essimessed poiad, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
11. Ja on wäljatonud Israeli-rahwast nende keskelt, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
12. Wäggewa käega ja wäljasirrutud käewarrega, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
13. Kes kõrkiatte merre on kahheks leikanud, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
14. Ja lasknud Israeli-rahwast seält läbbi miõna, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
15. Ja on Warao ja temma wägge kõrkiatte merresse aianud, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
16. Kes on saatnud omma rahwast kõrwest läbbi, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
17. Kes on mahhalõnud wäggewad kuningad, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
18. Ja on ärratapnud suurtsuggu kuningad, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
19. Sihonit Emori-rahwa kuõingast, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
20. Ja Ogit Pasani kuõingast, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
21. Ja on annud nende maad pärris-ossaks, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks,
22. Pärris-ossaks omma sullasele Israelile, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.

23. Kes meie peäle möttelnud meie allandusses, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
24. Ja on meid ärrakisknud meie waenlaste käest, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
25. Kes keige lihhale roga annab, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.
26. Tännage taewa Jummalat, sest temma heldus jääb iggawesseks aiaks.

137. Laul.

Wangi-pölli Pabelis kulutakse prohweti wisil.

1. Pabeli jöggede kaldas, seäl istusime meie, meie nutsime ka, kui mötlesime Sioni peäle.
2. Meie ripputasime ommad kanled remmalte külge, mis seälsammas.
3. Sest seäl küssisid need, kes meid wangi winud, meie käest laulo sannad, ja kes meid ärraraiskasid, need küssisid römo-laulo: laulge meile üks laul Sionist.
4. Kuida woiksime laulda Jehowa laulo woöra rahwa maal?
5. Kui minna sind unnustan, Jerusalem! siis unnustago mo parram kässi issiennast ärra.
6. Jägo mo keel miño su-lae külge kinni, kui ma sinno peäle ei mötle, kui minna ei lasse Jerusalemma ennese keigeüllemaks römuks sada.
7. Tulleta omma mele, Jehowa! Edomi lapsed, kes Jerusalemma hukkatusse päwal, ütlesid: Tehke Paljaks, tehke paljaks allusest sadik, mis seäl sees on.
8. Sa Pabeli tüttar! kes peab ärraraisatud sama, wägga önnis on se, kes sulle tassub sedda möda, kui sa wäärt olled, mis siña meile kurja teinud.
9. Wägga önnis on se, kes so nored lapsed kätte wöttab, ja wasto kaljo rabbab.

138. Laul.

Tänno Jumjala armo ja töe eest Jesusses Kristusses.

1. Taweti laul. Ma tahhan sind tännada keigest ommast süddamest: jummalatte ees tahhan ma sind kites laulda.
2. Ma tahhan kummardada so pühha templi wasto, ja so nimõ tännada so heldusse pärrast, ja siño töe pärrast; sest sa olled omã tootusse saña suremaks teinud, kui keik so nimmi tännini olnud.
3. Sel päwal, kui ma hüüdsin, siis wastasid siña mulle: Sa olled mind julgeks teinud, mo hinge sees on tuggewus.
4. Sind, Jehowa, tännawad keik Ma kuñingad, kui nemmad sawad kuulnud sinno su sannad,

5. Ja laulwad Jehowa tede peäl käies, et Jehowa au suur on.
6. Sest Jehowa on kõrge, ja watab allandlikko peäle: agga ülbed tunneb ta kaugelt ärra.
7. Kui ma käin kesk kitsikusses, siis teed sinna mind ellawaks: mo waenlaste wihha wasto pistad sa omma kät, ja so parrem kässi peästab mind.
8. Jehowa sadab mulle head otsust; Jehowa! so heldus jääb iggawesseks aiaks, ärra lasse omma kätte tööd mitte järrele jäda.

139. Laul.

1. Taweti laul üllema mängimehhele antud. Jehowa! sa kiusad mind läbbi, ja tunned mind.
2. Sinna tead mo maggamist ja mo üllestousmist; sinna moistad mo mötted kaugelt ärra.
3. Sa pirad mo käimisse ja mo maas-ollemisse ümber, ja olled keik mo teed öppind ärrakatsuma.
4. Kui ep olle weel sannage mo kele peäl, wata, siis tead siña Jehowa! sedda keik ärra.
5. Takka ja eest olled sa wägga liggi mo ümber, ja panned omma kät mo peäle.
6. Se tundminne on wägga immelik minno melest; se on wägga kõrge, ei ma sa sedda kätte.
7. Kuhho pean ma minnema sinno Waimo eest? ja kuhho pean ma pöggenema so palle eest?
8. Kui ma astuksin taewa, siis olled sinna seäl; kui ma peaksin asset teggema pörgusse, wata siis olled sinna seäl.
9. Kui ma wöttaksin koido tiwad, ja ellaksin wiimses merre otsas;
10. Siis seälgi so kässi mind juhataks, ja sinno parrem kässi peaks mind kinni.
11. Ja kui ma wöttaksin üttelda: Om̄eti woib pimmedus mind katta; siis ö on walgus minno ümber.
12. Ei te ka pimmedus sinno ees ööd pimmedaks, ja ö teeb walget kui pääw, pimmedus on nenda kui walgus.
13. Sest sinno kä on mo nerud, sa olled mind katnud mo emma ihus.
14. Ma tännan sind, sepärrast et ma ni immelikkult ollen tehtud, et ehmatas peäle tulleb; immelikkud on sinno teud, ja mo hing teab sedda hästi kül.
15. Minno luud ei olnud so eest warjul, kui mind tehti sallajas paikas, kui mind illusaste tehti allumis Ma paikus.
16. So silmad on mo ihho näinud, kui ta seggane alles olli, ja so ramatusse ollid need asjad keik kirjutud: ka need päwad, kui liikmed piddid sama walmistud, ja ühteainustke neist ep olnud weel mitte.

17. Kui kallid on sepärrast mo melest sinno mötted, oh Jummal! kui wägga suur on nende arro?
18. Kui ma peaksin neid üllesarwama, siis on neid enam kui liwa: kui ma üllesärkan, siis ollen ma alles sinno jures.
19. Oh et sa wottaksid ärratappa sedda, kes öäl on ! ja teie mehhed, kel werresüüd on, lahkuge minnust ärra.
20. Kes räkiwad so wasto kurja nouga; so waenlased surustellewad ilmaaego.
21. Jehowa! eks ma peaks wihkama neid, kes sind wihkawad? ja eks mul peaks tüddimus ollema neist, kes so wasto seiswad?
22. Täie wihhaga wihkan ma neid, nemmad on mo waenlasiks sanud.
23. Oh Jummal! kiusa mind läbbi, ja wötta tunda mo süddant; katsu mind läbbi, ja wötta tunda mo mötted.
24. Ja wata, kas wallo te on miño sees, ja juhata mind iggawesse tee peäle.

140. Laul.

Taweti palwe sallaja ja awwalikko waenlaste wasto.

1. Taweti laul ülema mängimehhele antud.
2. Peästa mind, Jehowa! kurjast iñimessest, hoia mind selle wäggiwaldse mehhe eest.
3. Kes mötlewad paljo kurja süddames, iggapääw tulleswad nemmad kokko taplema.
4. Nemad ihhuwad omã keeelt kui maddo; pahha mao wihha on nende ulede al, Sela.
5. Hoia mind, Jehowa! öäla kätte eest, wäggiwaldse mehhe eest hoia mind, kes mötlewad mo jallad alt ärralükkada.
6. Körkid on mulle sallaja köisi ja paelo pañud, nemad on wörko wäljalautanud teeraa körwa, ja wörkutamisse paelad mulle seädnud, Sela.
7. Ma ütlesin Jehowale: Sinna olled mo Jummal, wotta kuulda Jehowa! mo allandlikko pallumiste heäle.
8. Jehowa ISsand, mo tuggew abbi! sa olled mo Pea katnud taplusse päwal.
9. Jehowa! ärra anna mitte, mis se, kes öäl on, ihhaldab; ärra lasse korda miñna temã möttet, muido töstwad nemmad ennast sureks, Sela.
10. Nende sappine meel, kes mo ümber tulleswad, nende ulede waew, se katko neid endid.
11. Tullised söed sago nende peäle puistatud; ta lasko neid tullesse langeda, süggawa aukude sisse, kust nemmad ei sa üllestousta.
12. Kelekandja ei pea mitte sama kinnitud Ma peäl; wäggiwaldne ja kurri mees, se sago takkaaetud, kunni ta saab koggone ärraaetud.
13. Ma tean, et Jehowa willetsa kohto-asjale, ja waeste öigussele otsust teeb.

14. Töest, kül öiged tännawad sinno nimme, öiglased jäwad so palle ette ellama.

141. Laul.

Palwe abbi pärrast waenlaste wasto.

1. Taweti laul. Jehowa! ma hüan sind appi, tötta mo jure: wötta mo heäle kuulda, kui miña so pole hüan.
2. Sago mo palwe walmistud kui suitsetamise-rohhi so palle ees, ja mo kätte üllestöstminne kui öhtune roa-ohwer.
3. Jehowa! pañe wahti mo su ette, pañe hoidiat siñna jure, mis mo uledest tulleb.
4. Ärra lasse mo süddant mitte kurja asja pole kallada, et ma teeksin öälad teud nende meestega, kes nurjatuma tö tewad, et minna ei sö nende maiussest.
5. Se, kes öige, se lögo mind, se on heldus, ja nomigo mind, se on kui ölli mo Peä peäl, ärgo törkugo mo Pea mitte wasto: sest ma tahhan weel palluda nende öälatte kurjuste wasto.
6. Nende kohtomoistjad on kaljus lahtilastud, ja kuulsid miñno kõnned, et need löbbusad ollid.
7. Otsekui kegi maas middagi löhki leikab ja löhhub, nenda on meie lukondid pillatud hua suus.
8. Sest mo silmad, Jehowa Jumäl! waatwad sinno peäle; sinno jure ollen ma kippunud; ärra te mo hinge mitte paljaks.
9. Hoia mind se köie eest, mis nemmad mulle wörguks pannud, ja nende wörkutamisse paelade eest, kes nurjatuma tö tewad.
10. Öälad langego iggäuks omma wörkude sisse, kunni ma ühtlase saan mödaläinud.

142. Laul.

Weel üks Taweti palwe abbi pärrast waenlaste wasto.

1. Taweti öppetusse-laul, kui temma olli kopas; üks palwe.
2. Omma heäleaga kissendan ma Jehowa pole: omma heäleaga pallun ma Jehowat allandlikkult.
3. Ma tahhan omma kaebdust temä ette wäljawallada, ma tahhan omma ahvastust ta ette teäda anda.
4. Kui mo waim on ärranörkend mo sees, siis tunned sa mo jäljed ärra; se teeraa peäl, kus ma käin, seña on mulle köied sallaja pandud.

5. Wata parrama pole ja katsu, et mulle ep olle sedda, kes mind tuñeb; pelgo paik on mo eest ärrakaddunud, ükski ei holi mo hingest.
6. Ma kissendan siño pole, Jehowa! ma ütlen: Sa olled warjopaik, mo ossa ellawatte maal.
7. Pañe tähhele mo kissendamist, sest ma ollen wägga alwaks sanud; peästa mind ärra nende käest, kes mind takkaaiawad, sest nemmad on wäggewamad mind.
8. Sada mo hinge wangitornist wälja, et ma so nimē au woin üllestuñistada; kes öiged on, piirwad mo ümber, kui siña mulle saad head teinud.

143. Laul.

Taweti pattustpöörmissesse palwe, ta otsib abbi ja ohto.

1. Taweti laul. Jehowa! kule mo palwe, wötta kuulda mo allandlikkud pallumissed: omma tössidusse pärrast kosta mulle, ja omma öigusse pärrast.
2. Ja ärra minne mitte kohtusse omma sullasega, sest ükski ellus inimenne ep olle öige sinno palle ees.
3. Sest waenlane aiab mo hinge tagga, ta röhhub mo ello mahha, ta panneb mind istuma pimmedussesse kui need, kes ammogi surnud.
4. Ja mo waim nörgeb ärra mo sees, ja mo südda ehmatas wägga ärra miño sees.
5. Ma tulletan omma mele need päwad, mis wannast, ma mötlen järrele keik so teggemist, ma könnelen so kätte tööst.
6. Ma lautan ommad käed laiale so peäle, mo hing himmustab so järrele kui Ma, mis märga tahhab, Sela.
7. Kule mind pea, Jehowa! mo waim lõppeb ärra; ärra pañe omña pallet mitte mo eest warjule, et ma mitte ei sa nende sarnatseks, kes hauda allalähhäwad.
8. Anna mulle aegsaste kuulda omma heldust, sest et ma sinno peäle lodan; anna mulle teäda sedda teed, mis ma pean käima, sest mo hing himmustab wägga so järrele.
9. Peästa mind Jehowa! mo waenlastest, sinnule rägin ma sallaja omma hädda.
10. Öppeta mind teggema omña mele pärrast, sest sa olled mo Jumäl; sinno hea Waim, se juhhatago mind tassase tee peäle.
11. Jehowa! te mind ellawaks omma nimme pärrast, sada wälja mo hinge kitsikussest, omma öigusse pärrast.
12. Ja kauta mo waenlased omma heldusse pärrast, ja hukka ärra keik, kes mo hingele kitsast tewad, sest minna ollen so sullane.

144. Laul.

Jehowa on üllem abbi; rummalad noudwad tühjad asjad.

1. Taweti laul. Kidetud olgo Jehowa mo kaljo, kes õppetab mo käed söddima, ja mo sõrmed taplema.
2. Temã on miño heldus ja mo tuggew lin, mo kõrge warjopaik, ja mo ärrapeästjaks on Temma mulle; minno kilp, ja temã jure ollen ma kippunud; minno kilp, ja temã jure ollen ma kippunud, ta heidab mo rahwast mo alla.
3. Oh Jehowa! mis on innimenne, et sa tedda wöttad tunda? mis on waese innimesse laps, et sa temma eest hoolet kañnad?
4. Innimenne on tühja asja sarnane, temma päwad lähwad möda kui warri.
5. Oh Jehowa! këna ommad taewad, ja tulle mahha; putu mäggede külge, et nemmad suitsewad.
6. Lö walko, ja pilla neid laiale; läkkita ommad noled, ja hirmuta neid.
7. Läkkita omãd käed üllewelt, sada ja peästa mind ärra surest weest, woöra Ma laste käest.
8. Kelle su tühja rägib, ja nende parrem kässi on parrem kässi, mis walskust teeb.
9. Ma laulan sulle, Jumãl! uut laulo, ma laulan sind kites kümne-keelse nablímängiga.
10. Sa añad abbi kuñingattele, kes sa omã sullast Tawetit wäljasadad kurja moõga käest.
11. Sada mind wälja, ja peästa mind woöra Ma laste käest, kelle su tühja rägib, ja nende parrem kässi on parrem kässi, mis walskust teeb.
12. Kes ütlewad: et meie poiad olleksid kui taimed, mis hästi kaswatakse nende nores põlwes; et meie tütreid olleksid kui nurga-sambad illusaste raiatud sure hone wisi.
13. Et keik meie aitade nurgad täis olleksid, ja annaksid wälja üht suggu wilja teise järrele; et meie lamba-karri tuhhat talle teeks, ja kümmetuhhat siggiksid meie wainude peäl.
14. Et meie härjad olleksid täis rammo, et ei olleks kahjo, ei ärralomist, egga karjumist meie ulitsatte peäl.
15. Wägga õnnis on se rahwas, kelle kässi sedda wisi käib: agga wägga õnnis on wast Se rahwas, kelle Jummal Jehowa on.

145. Laul.

Kristus ja temma kuningriik on ülleüldse suur.

1. Taweti kitusse-laul. Mo Jummal! mo kuningas! ma tahhan sind sureks tõsta, ja so nimme kita ikka ja iggaweste.
2. Iggapäaw tahhan ma sind auustada, ja so nimme kita ikka ja iggaweste.
3. Suur on Jehowa, ja tedda tulleb wägga kita, ja temma surust ei woi ärramoista.
4. Üks põlwe-rahwas kidab teisele sinno teud, ja so suurt wägge kulutawad nemmad.
5. Ma tahhan so auustussest ja so surest aulissest auust, ja so sündinud imeasjadest kõnnelda.
6. Ja nemad räkiwad ülles so wäggewad teud, mis kartusse wäärt, ja so surust tahhan ma juttustada.
7. So sure headusse mälestussest kõnnelewad nemmad allati, ja so õigussest laulwad nemmad röömsaste.
8. Armolinne ja üks hallastaja on Jehowa, pitka melega ja suur heldussest.
9. Hea on Jehowa keikide wasto, ja temä hallastus käib keik ülle temä teggude.
10. Jehowa! keik sinno teud peawad sind tännama, ja so waggad sind kiitma.
11. Nemmad räkiwad so kuningrigi auust, ja so wäest kõnnelewad nemmad,
12. Et nemmad innimesse lastele teada andwad temma suurt wägge, ja temä kuningrigi auustusse au.
13. Sinno kuningriik on keige iggaweste aegade kuningriik, ja sinno wallitsus on keige põlwe-rahwa seas.
14. Jehowa toetab keik, kes on langemas, ja temma panneb püsti seisma keik, kes on kõwwerdud.
15. Keikide silmad ootwad sinno järrele, ja sinna õ annad neile nende roga ommal aial.
16. Sa teed lahti omma kät, ha täidad keik, mis ellab, hea melega.
17. Jehowa on õige keige omma wiside sees, ja wagga keige omma teggude sees.
18. Jehowa on liggi keikile, kes tedda appi hüüdwad; keikile, kes tedda töe sees appi hüüdwad.
19. Temma teeb nende mele pärrast, kes tedda kartwad, ja nende kissendamist kuleb tema, ja peästab neid ärra.
20. Jehowa hoiab keik, kes tedda armastawad, ja wöttab keik öälad ärrakautada.
21. Jehowa kitust peab mo su räkima, ja keik lihha peab temma pühha nimme kiitma ikka ja iggaweste.

146. Laul.

Jehowat peab kidetama, ja temma peäle ükski lootma.

1. Halleluja. Minno hing! kida Jehowat.
2. Ma tahhan Jehowat kita omma ello aeges, ma tahhan omma Jummalat kites laulda, ni kaua kui ma alles ollen.
3. Äрге lootke mitte würstide peäle, egga mu innimesse lapse peäle, kelle kä ep olle abbi.
4. Kui temma waim wäljalähhäb, siis lähhäb ta jälle omma mulda: selsammal päwal lähhäwad temma kõrged mötted hukka.
5. Wägga õñis on se, kelle abbi Jakobi Jummal, kelle ootminne on Jehowa omma Jummalala järrele.
6. Kes on teinud taewast ja maad, merd ja keik, mis nende sees on: kes peab töt iggaweste,
7. Kes kohhut añab neile, kelle liga tehakse; kes leiba annab näljatsile; Jehowa on se, kes lahti peästab neid, kes on kinniseatud.
8. Jehowa on, kes pimēdatte silmad lahti teeb: Jehowa on, kes panneb püsti seisma neid, kes köwwerdud; Jehowa on, kes neid armastab, kes öiged on.
9. Jehowa on se, kes woõrad hoiab, kes waesed lapsed ja lessed naesed üllespeab; agga öälade wisid rikkub temma ärra.
10. Jehowa on kuñingas iggaweste: siño Jummal, oh Sion! jääb põlwest põlweni, Halleluja.

147. Laul.

Maenitsus, et Jummalat Kristusse sees peab kiitma.

1. Halleluja! sest hea on, meie Jummalat kites laulda, sest kitus on löbbus ja kaunis.
2. Jehowa ehhitab Jerusalemma, Israeli ärraetud koggub temma.
3. Ta parrandab neid, kes süddames on rõhhutud, ja seub kinni nende wallusad hawad.
4. Ta loeb ärra tähtede arro, ja nimmetab need keik nimme pärrast.
5. Meie Issand on suur ja surest rammust: temma moistus on ilmaarwamatta.
6. Jehowa peab ülles häddalissed, ja allandab öälad mani mahha.
7. Laulge wastastikko Jehowa auuks tännoga, laulge kites meie Jummalat kanlega.
8. Kes taewast kattab pilwedega, kes male wihma walmistab, kes mäggede peäle lasseb rohto kaswada.
9. Kes lojustele nende sömist annab, norile kaarnaile, kes tedda appi hüüdwad.

10. Temmal ep olle mitte römo hobbose wäest, egga melehead jalla meeste säre-luist.
11. Jehowal on melehea neist, kes tedda kartwad, kes temma heldusse peäle lootwad.
12. Auusta, Jerusalem! Jehowat, Sion! kida omma Jummalat.
13. Sest temma kinnitab so wärrawatte pomid, ja önnistab so lapsed sinno sees.
14. Temma annab so raiale rahho, ja täidab sind keigekallima nissoga.
15. Temma läkkitab omma sanna Ma peäle, ja temma sanna jookseb ruttuste.
16. Temma annab lund kui willa; allad külwab temma kui tuhka.
17. Temma wiskab mahha ommad jead kui pallokessed; kes woib seista temma külma ees.
18. Temma läkkitab omma sanna, ja lasseb neid sullada; ta lasseb omma tuult puhhuda, siis jookseb wessi.
19. Temma annab Jakobile omma sanna teäda, ja Israelile ommad seädmissed ja ommad kohtoseädussed.
20. Nenda ep olle temä ei ühhelegi pagganale teinud, ja need kohtoseädussed, neid ei olle nemmad mitte tunnud, Halleluja.

148. Laul.

Keik lomad kästakse Jummalat ja Kristust kita.

1. Halleluja. Kiitke Jehowat teie! kes taewas ollete, kiitke tedda üllewel kõrges.
2. Kiitke tedda keik temma inglid! kiitke tedda keik temma söawäed!
3. Kiitke tedda päike ja ku! kiitke tedda keik walgusse tähhed!
4. Kiitke tedda taewaste taewad! ja keik wessi, mis ülle taewaste on !
5. Nemmad peawad Jehowa nimme kiitma, sest kui temma olli käsknud, siis on nemmad lodud.
6. Ja temma on neid pannud seisma ikka ja iggaweste; ta on seadmist teinud, ja ükski ei lähhä selle ülle.
7. Kiitke Jehowat teie! kes Ma peäl ollete, wallaskallad ja keik süggawussed!
8. Tulli ja rahhed! lummi ja uddo! suur kange tuul! mis temma sanna järrele teeb.
9. Mäed ja keik mäekingud, wiljalissed puud ja keik seedrid!
10. Metsalissed ja keik lojuksed, romajad ja tibadega liñnud!
11. Ma kuningad ja keik rahwas, würstid ja keik ma-ilma kohtomoistjad;
12. Nored mehhed ja neitsid ka, wannad ja nored:
13. Need peawad Jehowa nimme kiitma, sest temma nimme on ükspäinis kõrge; temma suur au on ülle Ma ja taewa.

14. Ja temã on sureks tõstnud ühhe sarwe omã rahwale, kitust keikile omã waggadele, Israeli lastele, selle rahwale, kes temã liggi on. Halleluja.

149. Laul.

Woimust saab Kristus ja temma ristikogodus.

1. Hallel. Laulge Jehowa auuks uut laulo, ja temã kitust waggade koggodusses.
2. Israel römustago neist, Issast, Poiast, pühvast Waimust, kes neid teinud; Sioni lapsed sago wägga röömsaks omã kuñinga pärrast.
3. Need kiitko temã nimmi riddastikko: trumõidega ja kanneltega laulgo nemmad tedda kites.
4. Sest Jehowal on hea meel ommast rahwast: ta ehhitab häddalissed illusaste önnistussega.
5. Waggad peawad römo pärrast hüppama auga, nemãd peawad öiskama omã wodide peäl.
6. Jumãlat sureks tõstma, se peab nende kurkus ollema, ja kahhe terraga moök nende käes,
7. Et nemãd woiwad pagganatte kätte maksta, ja rahwast söitelda;
8. Et nemmad nende kuningad ahhelattega kinni pannewad, ja nende aulissed mehhed jalgraudo;
9. Et nemmad neile tewad sedda kohhut möda, mis kirjotud on. Sesamã auustus on keikil, kes temã melest armsad on. Halleluja.

150. Laul.

Risti-koggodusse järg ue seädusse wiimsil päiwil.

1. Halleluja. Kiitke Jummalat temma pühhas paikas: kiitke tedda temma tuggewa lautusse pärrast.
2. Kiitke tedda ta wäggewatte teggude pärrast: kiitke tedda temma wägga suurt surust möda.
3. Kiitke tedda passuna puhhumissega: kiitke tedda nablímangi ja kanneltega.
4. Kiitke tedda trumõidega ja riddastikko: kiitke tedda Minnimi-mängiga ja pilliga.
5. Kiitke tedda helledatte Siltseli-mängidega: kiitke tedda Siltseli-mängidega, mis kauniste hüüdwad.
6. Iggaüks, kel öhk on, se kiitko Jehowat. Halleluja.

Laulo-Ramato Ots.

Salomoni Öppetusse- ehk Wannad Sannad.

---

1. Peatük.

Juhhatamine tarkusse jure: rummalusse suur kahjo.

1. Salomoni, Taweti poia, Israeli kunninga öppetusse-sannad,
2. Et innime saaks tunda tarkust ja öppetust, ja moistaks moistusse sañad,
3. Ja wöttaks öppetust, omãd asjad targaste aiada, ja öppida öigust, ja mis kohhus on, ja öiged wisid.
4. Et ta annaks rummalattele oido, noortele head meelt ja möttet.
5. Kes tark, se wöttab kuulda, ja saab enam öppetust; ja kes moistab, se saab targa nou kätte,
6. Et ta saaks moista wannad sannad ja nende ärrasselletamist, tarkade meeste sannad ja nende moistetussed.
7. Jehowa kartus on tundmisse hakkatus; meletumad ei panne tarkust ja öppetust mikski.
8. Kule, mo poeg! omma issa öppetust, ja ärra jätta mitte mahha omma emma käsoöppetust.
9. Sest need on sinno Peas üks armo-ehte, ja keed so kurgo ümber.
10. Mo poeg! kui pattused sind awwatawad, siis ärra wötta mitte nende nou:
11. Kui nemmad ütlewad: Tulle meiega, meie tahhame werd warritseda, meie tahhame sallajad wörgud panna sellele, kes koggone ilmasüta.
12. Nelame neid ärra, kes ellawad, nendago haud, ja neid, kes täieste waggad, kui neid, kes auko langewad.
13. Kül meie keiksuggu kallist warra leiame, ja täidame ommad koiad sagiga.
14. Meie seas pead sa omma liisko heitma, meil keikil peab üks kukkur ollema.
15. Mo poeg! ärra käi mitte sedda teed nendega; kela omma jalg nende jalgteed käimast.
16. Sest nende jallad jookswad kurja pole, ja töttawad werd ärrawallama.
17. Sest asjata on, et wörk keige lindude silma nähhes lautakse.
18. Agga nemãd warritsewad omã eñeste werd, ja pannewad sallajad wörgud enneste hingedele.
19. Nenda on iggauhhe teeraad, kes kasso ahnetseb; se wöttab nende hinge käest ärra, kelle pärralt se kasso on.
20. Se keigeüllem Tarkus hüab sure heäleaga ulitsa peäl: turrude peäl annab temma omma heält kuulda.
21. Ulitsatte otsas, kus palju rahwast käib, hüab temma; wärrawatte suus liñnas rägib ta ommad sannad.

22. Kui kaua armastate teie rummalad rummalust? ja kui kaua ihhaldawad pilkajad pilkamist? ja kui kaua wihkawad halbid tundmist?
23. Pöörge ümber mo nomimisse pole; Minna tahhan omma waimo rohkeste ette sata teie kätte, ja ommad sannad teile teäda anda.
24. Agga et ma ollen hüüdnu, ja teie ollete wasto törkunud, ma ollen omma kät sirrutanud, ja ükski ei pañe tähhele;
25. Ja teie ei olle ei ühhestke minno noust holind, ja ei tahtnud mo nomimist mitte:
26. Siis tahhan Minna ka teie hukkatusses naerda, ma tahhan hirwitada, kui se tulleb, mis teile hirmo teeb:
27. Kui se, mis teile hirmo teeb, tulleb kui ärrahäwwitamisse tuul, ja hukkatus teie kätte saab kui tulispä; kui kitsas ja ahastus teie kätte tulleb:
28. Siis nemmad kül Mind hüüdwad, agga Minna ei wasta mitte: kül nemad warra homõiko Mind otsiwad, agga nemmad ei leia Mind mitte.
29. Sepärrast et nemmad tundmist wihkasid, ja ei wallitsend mitte Jehowa kartust ärra.
30. Ei nemmad wötnud minno noud, nemmad laitsid keik mo nomimist.
31. Sepärrast peawad nemad omã wisode kasso söma, ja omma noupidamistest kül sama.
32. Sest et rummalatte ärrapöörmiñe neid tappab, ja halpide holetõ ello neid hukka sadab.
33. Agga kes mind wöttab kuulda, se peab julgeste ellama, ja rahhul ollema õnnetusse hirmust.

2. Peatük.

Jummal aitab, kui innime sure holega tarkust nouab.

1. Mo poeg! kui sa minno sannad wastowöttad, ja mo kässud eñese jure tallele pañed;
2. Et so körw tarkusse tähhele panneb, kui sa omma süddame kãnad moistusse pole:
3. Sest kui sa märkusse pole hüad, ja moistussele annad omma heäle kuulda:
4. Kui sa sedda otsid, kui hõbbedat, ja sedda üllesotsid, kui mahhapandud warrandussed:
5. Siis saad sinna Jehowa kartust moista, ja leiad Jummalõ tundmist.
6. Sest Jehowa annab tarkust: temma suust tulleb tundminne ja moistus.
7. Temã panneb tallele õiglastele tössist asja, temã on kilbiks neile, kes ilmalaitmatta ellawad.
8. Et nemmad õigusse teeraad kinnipeawad, siis hoiab ta omma waggade teed.

9. Siis saad sa moista öigust, ja mis kohhus on, ja öiged wisid, ja keik head jäljed.
10. Kui tarkus tulleb so süddamesse, siis saab tundminne so hingele löbbusaks.
11. Hea nou hoiab sind, moistus kaitseb sind,
12. Et ta sind peästab kurja tee peält ärra, neist mehhist, kes pöratsed asjad räkiwad;
13. Kes öiglase teeraad mahhajätwad, et nemmad woiksid pimmedusse tede peäl käia;
14. Kes römustawad kurja tehhes, ja wägga röömsad on pöraste kurja teggude jures.
15. Kelle teeraad on köwwerad, ja nemmad kallawad omma jälgede peält ärra.
16. Et temã sind ka peästab woöra naese käest, woöra Ma naesest, kes libbedad sañad rägib;
17. Kes omma nore ea söbra mahhajättab, ja omma Jummalä seädust ärraunnustab:
18. Sest temma kodda annab ennast surma pole, ja temã jäljed nende pole, kes kaddunud on.
19. Keik, kes temma jure sisselähhäwad, need ei sa taggasi, ja ei sa ello teeraddasid mitte kätte.
20. Et sa woiksid käia heade tee peäl, ja öigede teeraad hoida.
21. Sest öiglassed peawad Ma peäl ellama, ja kes täieste waggad, need jäwad siñna jälle.
22. Agga öälad kautakse Ma peält ärra, ja kes pettust tewad, need sawad seält ärrakistud.

3. Peatük.

Weel ennam öppetussed ja tarkusse kässud.

1. Mo poeg! ärra unnusta mitte minno kässö-öppetust ärra, ja so südda piddago mo kässud meles.
2. Sest need lissawad sulle päwade pitkendamist, ja ello aastad ja rahho,
3. Et heldus ja tödde sind mahha ei jätta, siis seu neid omma kurgo ümber, ja kirjota neid omma süddame laua peäle.
4. Siis pead sa leidma armo, ja head tarka meelt Jummalä ja innimesse melest.
5. Loda Jehowa peäle keigest ommast süddamest, ja ärra toeta ennast mitte omma ennese moistusse peäle.
6. Keige omma tede peäl öppi tedda tundma, siis teeb temma so teeraad öigeks.
7. Ärra olle ennese melest tark, kardä Jehowat ja lahku kurjast ärra.

8. Se on ohtuks so nawwale, ja üddiks so lukontidele.
9. Auusta Jehowat ommast warrandussest, ja keigest omma wosi essimessest uudsest wiljast.
10. Siis sawad so reiallussed täide kül, ja so wärske wina surrotörred aiawad ülle.
11. Ärra põlga, mo poeg, Jehowa karristust, ja ärra tüddi mitte ärra temma nomimissest.
12. Sest, kedda Jehowa armastab, sedda nomib ta, ja temmal on temmast hea meel, kui issal ommast poiast.
13. Wägga önnis on se innimenne, kes tarkust leiab, ja se innimenne, kes moistust kätte saab.
14. Sest temä kaupleminne on parrem kui hõbbeda kauplemiñe, ja temä woos parram kui kuld.
15. Ta on kallim kui perlid, ja mis sa ial woid ihhaldada, ei sa temma wasto.
16. Temma parremal polel on pitk igga, temma pahhemal polel rikkus ja au.
17. Temma teed on löbbusad teed, ja keik ta jallateed on rahho.
18. Ta on ello puuks neile, kes temmasse kinnihakkawad, ja kes temmast kinnipeab, tedda tulleb önsaks kita.
19. Jehowa on tarkusse läbbi maad kindlaste raianud, ja moistusse läbbi taewast walmistand.
20. Temma tundmisse läbbi on süggawussed löhkenud, ja üllemad pilwed tilkuwad kastet.
21. Mo poeg! ärra lasse neid omma silmade eest mitte ärrakallada, hoia sa tössist asja ja head noud.
22. Siis on need so hingele elluks, ja so kurgule armo-ehteks.
23. Siis woid sa omma teed käia julgeste, et sa omma jalga ei touka.
24. Kui sa mahhaheidad, ei sinna siis wärrise; waid sinna maggad, ja so unni on maggus.
25. Ei sa karda äkkist hirmo, egga öälatte ärrahäwwitamist, kui se tulleb.
26. Sest Jehowa wöttab olla sinno lotussega, ja hoiab so jalla, et se paelasse ei sa.
27. Ärra kela head mitte neile, kellel se tarwis on, kui sinno kä joudo on, head teha.
28. Ärra ütle mitte omma liggimessele: Minne ja tulle jälle, ja homē tahhan ma anda; ja ommeti on se nüüd so kä.
29. Ärra pea kurja noud omma liggimesse wasto, kui ta sinno jures julgeste ellab.
30. Ärra riidle ühhegi innimessega ilmaaego, kui ta sulle kurja ei teinud.
31. Ärra kaetse wäggiwaldset meest, ja ärra wallitse mitte ühteainust temma wisidest.

32. Sest üks pörane on Jehowa melest hirmus; agga temma sallaja nou on öiglaste jures.

33. Jehowa ärraneedminne on ühhe öäla koias; agga öigede ello-asset önnistab temma.

34. Kui temma pilkjad wöttab pilkada; siis annab ta armo neile, kes häddalissed.

35. Targad sawad au pärris-ossaks; agga igga halp saab häbbinaero kätte.

4. Peatük.

Tarkus on kitusse wäärt: Sadab patto eest hoidma.

1. Kuulge, lapsed! issa öppetust, ja pange tähhele, et teie saaksite moistust tunda.

2. Sest minna annan teile head öppetust, ärge jätke mo kässö-öppetust mitte mahha.

3. Sest minna ollen omma issale üks armas poeg, ja omma emma melest örn, ja kui ainus poeg.

4. Ja ta öppetab mind, ja ütles mulle: Piddago sinno südda mo sannad, hoia mo kässud, siis jääd sa ellama.

5. Sada ennesele tarkust, sada ennesele moistust; ärra unnusta mitte ärra, ja ärra kalla körwale mo su-sannast.

6. Ärra jätta sedda mitte mahha, siis hoiab ta sind: armasta sedda, siis kaitseb ta sind.

7. Tarkusse hakkatus on: Sada ennesele tarkust, ja sada moistust keige omma pärrandusse eest.

8. Pea tedda sureks, siis töstab ta sind kõrgeks: ta auustab sind, kui sa temma ümber kaela hakkad.

9. Ta panneb so pähhä armo-ehte, ja annab so kätte illusa kroni.

10. Kule, mo poeg! ja wötta mo sannad wasto, siis saab so ello aastaid paljo.

11. Ma öppetan sind tarkusse teed, ma sadan sind käima öiged jäljed.

12. Kui sa neid käid, siis ei lähhä so sammud mitte kitsaks, ja kui sa jooksed, siis ei kommista sa mitte.

13. Hakka öppetussest kinni, ärra anna mitte järrele, hoia sedda, sest temma on so ello.

14. Ärra tulle mitte öälätte teeraa peäle, ja ärra käi mitte kurjade tee peäl.

15. Ärra holi temmast, ärra minne mitte seäl peäl eddasi, kalla seält körwale, ja minne möda.

16. Sest nemmad ei sa und, ennego nemmad kurja teinud, ja nende unni woetakse ärra, kui nemmad teisi ei saatnud kommistama.

17. Sest nemmad söwad öälusse leiba, ja jowad wäggiwalla wina;

18. Agga öigede teeradda on kui walgus, mis paistab, mis ikka peäle paistab, kunni pääw täis on.
19. Öälatte te on nenda, kui hirmus must pimmedus: nemmad ei tea mitte, kus peäl nemmad sawad kommistama.
20. Mo poeg! panne tähhele mo sannad, pöra omma körwa mo kõnnette pole.
21. Ärra lasse neid kallada ärra omma silmade eest, hoia neid ommas süddames,
22. Sest nemmad on elluks neile, kes neid leidwad, ja keige nende lihhale ohtuks.
23. Hoia omma süddant enam kui keik muud, mis tulleb hoida, sest temmast tulleb ello wälja.
24. Sada ennesest ärra pörast suud, ja hoia ennast emal ulede kurjusse eest.
25. Lasse ommad silmad otsekohhe wadata, ja so silmalauud olgo otsekohhesed.
26. Arwa järrele omma jalla jäljed, siis sawad keik so teed kinnitud.
27. Ärra kalla ei parremat egga pahhemat kät körwale, sada omma jalla ärra kurja poolt.

5. Peatük.

Suur walle-tarkusse ja tössise tarkusse wahhe.

1. Mo poeg! panne tähhele minno tarkust, pöra omma körwa minno moistusse pole.
2. Et sa hoiad hea nou, ja so uled piddago tundmist.
3. Sest woöra naese uled tilkuwad kerje-met, ja temma su-laggi on libbedam kui ölli.
4. Agga ta wiimne luggu on wihha kui koirohhi, ja terraw kui kahheterrane moök.
5. Temma jallad lähhäwad alla surma, temma sammud piddawad pörgo-hauda kinni.
6. Et sinna ello teeradda wahhest järrele ei arwa, siis temma jäljed käiwad seäl ja teäl, et sa ei tunne, kus sa olled.
7. Sepärrast, lapsed! wõtke mind kuulda, ja ärge lahkuge minno su-sannust mitte ärra.
8. Hoia omma teed emal temmast, ja ärra tulle mitte temma koia ukse liggi.
9. Et sa teiste kätte omma suurt au ei anna, egga ennese aastaid selle wägga hirmsale.
10. Et woörad sinno jouga ennast ei täida, ja so raske waew woöra Ma inimeste kotta ei sa.

11. Ja sa hakkad ommas wiimses otsas winguma, kui so lihha ja so kehha ärralöppeb,
12. Ja ütleb: Kuida ollen ma õppetust wihkand, ja mo südda nomimist laitnud.
13. Ja ep olle mitte juhatajatte sanna kuulnud, egga omã körwa käännud omma õppetajatte pole.
14. Pea olleksin sanud keige õnnetusse sisse rahwa hulga koggodusses.
15. Jo wet ommast kaewust, ja jooksewat wet ommast hallikast.
16. Lasse omma hallika soned ennast laiale lautada ulitsa peäle, ja wee-soned turrude peäle.
17. Olgo nemmad üksi sulle, ja ei mitte woörastele sinnoga.
18. Olgo so hallik õnnistud, ja römusta ennast omma nore ea naese pärrast.
19. Temma on üks armas emmane-hirw ja üks känna kaljo-kits; temma nissad kastko sind iggal aial, ja jä ikka otsego eksima ta armastamise sisse.
20. Ja mikspärrast tahhaksid sa, mo poeg, woöra naese jures eksida, ja woöra Ma naese rinna ümber kinnihakkada?
21. Sest iggamehhe teed on Jehowa silmade ees, ja temma arwab järrele keik temma jäljed.
22. Ühhe öäla üllekohto teud wötwad tedda kinni, ja omma patto kõitega petakse tedda kinni.
23. Temma surreb, et ta ilma karristuseta olnud, ja omma sure halpimisega eksib ta ärra.

6. Peatük.

Mitto patto kombet: Jummal arm hoiab nende eest.

1. Mo poeg! kui sa omma liggimesse eest olled käemehheks läinud, ja ühhe woöra pärrast olled kät lönud;
2. Olled sa omma su-sannade läbbi wörkusse sanud, ja omma su-sannadega kinniwoetud:
3. Siis te sedda nüüd, mo poeg! ja peästa ennast lahti, (sest sa olled sanud omma liggimesse kätte.) minne, heida ta jalge ette mahha, siis aia julgeste omma liggimesse peäle.
4. Ärra anna ennese silmi maggada, egga omma silmalaugid tukkuda.
5. Peästa ennast kui weike hirw käest lahti, ja kui lind liñnopüüdja käest.
6. Minne sippelka jure, sinna laisk! wata temma wisid, ja sa targaks.
7. Et temmal kül polle pealikkut, ei üllewaatajat, egga wallitsejat:
8. Siiski walmistab ta omma leiba suil, ja korjab kokko omma toidust leikusse aial.
9. Kui kaua olled sa maas, sinna laisk? millal tahhad sa üllestousta ommast maggamisest?

10. Tahhad sa weel nattuکه maggada, nattuکه tukkuda, nattuکه maas seista käed kous.
11. Siis tulleb waesus so kätte kui jallamees, ja so tühhi kui kilbiga mees.
12. Pahharetti innimenne, ja nurjato mees prugib pöratse su.
13. Ta pilkutab silmi, rägib omma jalgega teisest, juhatab omma sõrmedega.
14. Pöratsed mõtted on temma süddames, ta peab kurja nou iggal aial, ja töstab rido.
15. Sepärrast tulleb temma hukkatus pea, tedda murtakse äkkitselt, nenda ep olle ohto.
16. Need kuus asja wihkab Jehowa, kül seitse on hirmus temma hingele.
17. Surelissed silmad, walsk keel, ja käed, mis wagga werd ärrawallowad:
18. Südda, mis nurjatunud mõtted mötleb; jallad, mis tötwad jooksuma kurja pole:
19. Üks walle tunnistusmees, kes walled wälja aiab; ja kes rido töstab wendade wahhele.
20. Hoia, mo poeg! omma issa käsko; ja ärra jätta mitte mahha omma emma kässö-öppetust.
21. Seu neid allati omma süddame külge, panne neid omma kurgo ümber.
22. Kui sa kõnnid, siis se sind juhatab; kui sa mahhaheidad, siis hoiab ta sind; kui sa üllesärkad, siis kõnneleb ta sinnoga.
23. Sest käsk on lamp, ja kässö-öppetus on walgus, ja öppetusse nomimissed on ello te.
24. Et nemmad sind kurja naese eest hoidwad, woöra Ma naese libbeda kele eest.
25. Ärra himmusta temma illo ommas süddames, et temma sind mitte kinni ei wötta omma silmalaugude läbbi.
26. Sest horanaese läbbi tulleb leiwa pallokest kerjada, ja abbiellorikja naene püab kallist hinge wörgusse sada.
27. Kas woib kegi tuld omma poue wötta, et temma rided ärra ei pölle?
28. Kas kegi ellawatte sütte peäl woib käia, et temma jallad ei peaks körwema?
29. Nenda on se, kes omma liggimesse naese jure lähhäb; ükski ei jä ilmasüta, kes temmasse putub.
30. Ei warrast laideta ni wägga, kui ta warrastab, kui ta püab ennese kõhho täita, et temmal nälg olli.
31. Ja kui tedda leitaks, siis woib ta seitsewörra sedda ärratassuda, ja keik omma maia warrandust se eest anda.
32. Kes teise naesega abbiello ärrarikkub, sel ep olle meelt Peas; kes omma hinge tahhab ärrarikkuda, se teeb sedda.
33. Ta leiab nuhtlust ja häbbinaero, ja temma teotus ei sa ärrakautud.

34. Sest kahtlane meel naese pärrast on mehhe tulline wihha ja temma ei anna armo kättemaksmisse päwal.
35. Ei temma pea luggu ei ühhestki leppitamisse hinnast, ja ta ei holi, ehk sa palju andid peaksid andma.

7. Peatük.

Maenitsus, et peab hoidma se naese eest, kes eksitab.

1. Mo poeg! hoia minno sannad, ja panne mo kässud ennese jure tallele.
2. Hoia mo kässud, siis pead sa ellama, ja mo kässo-õppetust kui omma silmaterra.
3. Seu neid omma sõrmede ümber; kirjota neid omma süddame laua peäle.
4. Ütle tarkussele: Sinna olled mo ödde; ja hüa moistust ommaks suggulasseks.
5. Et ta sind hoiab woöra naese eest, selle woöra Ma naese eest, mis libbedad sannad rägib.
6. Sest ma waatsin omma koia aknast, ommast trellist läbbi,
7. Ja näggin rummalatte seas, ma tundsin poeglaste seas ühhe nore mehhe, kel ep olnud meelt Peas.
8. Se läks ulitsa peäl temma nurgast möda, ja läks eddasi sedda teed temma koia pole,
9. Widdewikkus, kui pääw öhtule joudis, kesk ö aial, kui hirmus must pimme olli.
10. Wata, siis tulli üks naene ta wasto hora ehtes: agga kes omma süddame nou sallaja moistis piddada.
11. Ta olli kärratseja ja kangekaelne, kelle jallad temma maias ei seisnud.
12. Puhho olli ta ulitsa peäl, puhho turrude peäl, ja warritses igga nurga äres.
13. Ja ta hakkas temmast kinni, ja andis temmale suud, ta olli häbbematta, ja ütles temãale:
14. Mo kohhus olli tänno-ohwrid wia, tänna ollen ma ommad tootussed tassunud.
15. Sepärrast ollen ma sinno wasto wäljaläinud, sind aegsaste üllesotsima, ja nüüd ollen ma sind leidnud.
16. Ma ollen omma wodi ehhitanud sidi nööriega, nikkerdud kuiudega, ja Egiptusse louendiga.
17. Omma wodi peäle ollen ma ripputanud mirri- Ahali- ja kanneli-rohud.
18. Läkki, sagem joobnuks armatsemisest homõikoni, tehkem ennestele römo armastusses.
19. Sest mees ei olle koddo, ta on tele läinud kaugele.
20. Rahha kukro wöttis ta ennese kätte, täie-ku päwaks tulleb ta omma koio.

21. Ta satis tedda körwale kallama omma paljo õppetamissegä, omã libbedatte uledegä aias ta temma peäle.
22. Ta läks warsi temma järrele kui härg, kedda tappa wiakse, ja nenda kui se, kedda jalg-raudus wiakse siñna, kus halpi karristakse.
23. Senni kui nool temma maksa lõhki aias, otsego lind, mis tõttab paela sisse, ja ei tea mitte, et se temma hinge käest ärra wõttab.
24. Ja nüüd lapsed, wõtke mind kuulda, ja pange tähhele mo sannad.
25. Ärgo kallago so südda körwale temma tede peäle, ärra eksi ärra temma jalla-tede peäle.
26. Sest paljo on mahhalödud, kedda temma langetanud, ja neid on wägga paljo, kedda ta keik tapnud.
27. Temma kodda on pörgo teed, need lähhäwad alla surma kambritte sisse.

8. Peatük.

Tarkus ehk Jummalä Poeg kõnneleb omãst õppetussest.

1. Eks tarkus ei hüä, ja eks moistus ei anna omma heält kuulda ?
2. Kõrge kohtade otsas tee äres, tee-lahkmide peäl seisab Temma.
3. Wärrawatte körwas, liñna wärrawa suus, kust wärrawist sisse minnakse, hüab Ta sure heäle.
4. Teie wasto ma hüan, mehhed, ja minno heäl käib innimesse laste wasto.
5. Öppige, rummalad, oido moistma, ja teie halbid, öppige süddames moistma.
6. Kuulge, sest ma tahhan räkida keigeüllemad asjad, ja minno uled peawad öiged asjad üllesrækima.
7. Sest mo su-laggi peab töt kõnnelema, ja öälus on hirmus mo uledele.
8. Keik mo su sannad on öigusse sees, nende sees ei olle ühtegi, mis ärrapöördud ja pörane on.
9. Need keik on öiged sellele, kes moistlik on, ja öiglased neile, kes tundmist leidwad.
10. Wõtke minno õppetust, ja ei mitte hõbbedat selle wasto, ja ärratundmist enneminne, kui ärrawallitsetud kulda.
11. Sest tarkus on parrem kui perlid, ja keik, mis woib ihhaldada, ei sa se Temma wasto.
12. Minna se tarkus ellan oido jures, ja leian hea mõttede tundmist.
13. Jehowa kartus on, kurja wihkama; kõrkust ja uhkust, ja pahhad wisid, ja pöratse su wihkan minna.
14. Mo kä on nou ja tössine assi, ma ollen se moistus issi, mo kä on woimus.
15. Minno läbbi wallitsewad kuningad, ja würstid seädwad, mis öigus.
16. Minno läbbi wallitsewad würstid würsti wisil, ja üllemad, ja keik ma-ilma kohtomoistiad.

17. Minna, ma armastan neid, kes mind armastawad, ja kes mind aegsaste otsiwad, leidwad mind.
18. Rikkus ja au, warrantus, mis ikka kestab, ja öigus on minno jures.
19. Minno willi on parrem kui kuld ja kui keige selgem kuld, ja minno woos parrem kui ärrawallitsetud hõbbe.
20. Ma käin öigusse teeradda, jalla-tede peäl, kus kohhus on.
21. Et ma pärris-ossaks annan sedda, mis ikka on, neile, kes mind armastawad, et ma nende warrantussed täidan.
22. Jehowa kä ollen ma olnud kui temma tede algminne, ennekui Ta middagi ettewöttis, sitast olin ma.
23. Iggawessest ollen ma woitud, enne algmist enne ma-ilma.
24. Ennego süggawussed olnud, olin ma sündinud, ennego hallikad ollid, mis täis wet on.
25. Ennego mäed mahhapandi, enne mäekinkusid olin ma sündinud.
26. Kui Temã es olle weel maad teinud, egga tühje Ma kohte, ja eñekui ma-ilma pörmo arro olli.
27. Kui Temma taewad walmistas, siis olin Minna seäl, kui Ta pire ärramärkis süggawusse ümber.
28. Kui Ta üllemad pilwed üllewel tuggewaks teggi, kui Ta süggawusse hallikad kinnitas.
29. Kui Ta merrele temma seätud pire panni, et wessi ülle temma su-sanna ei piddand käima, kui ta Ma allused ärramärkis.
30. Ja ma olin temma jures kui sülle-laps ja ma olin temma süddame rööm iggapääw, ja mängisin Temma ees iggal aial.
31. Ja mängisin temma ma-ilma Ma peäl, ja miño süddame rööm on innimesse lastega olles.
32. Ja nüüd, lapsed, wõtke mind kuulda, ja wägga önsad on need, kes minno teed hoidwad.
33. Kuulge õppetust, ja sage targaks, ja ärge torkuge wasto.
34. Wägga önnis on se imine, kes mind wöttab kuulda, et ta miño uste peäl walwaks iggapääw, et ta mo uste sammaste jures wahhiks seisaks.
35. Sest kes mind leiab, se leiab ello, ja saab Jehowa käest kätte, kust temmal hea meel on.
36. Agga kes minno wasto patto teeb, se teeb wäggiwalda omma hingele; keik, kes mind wihkawad, need armastawad surma.

9. Peatük.

Kristus teeb önsaks: Temma wastane sadab hukka.

1. Üllem Tarkus ehhitas omma kodda, ta raius walmis omma seitse sammast.

2. Ta tappis ommad tappaweiksed, seggas omma wina, kattis ka omma laua walmis.
3. Ta läkkitas ommad ümårdajad wälja, Ta hüdis üllematte liñna paikade otsas.
4. Kes rummal on, se tulgo ärra seie: ja kel ep olle meelt Peas, sellele ütles temma:
5. Tulge, söge minno leiwast, ja joge wina, mis ma segganud.
6. Jätke need rummalad mahha, siis peate teie ellama, ja käige moistusse tee peäl.
7. Kes pilkjat öppetab, se saab ennesele häbbinaero, ja kes öälat nomib, sellele tulleb rojane märk külge.
8. Ärra nomi pilkjat, et ta sind ei wihka; nomi tarka innimest, ja temma armastab sind.
9. Anna targale maenitsust, siis lähhäb ta weel targemaks; anna öigele tarkust teäda, siis wöttab ta ennam öppida.
10. Jehowa kartus on tarkusse hakkatus, ja pühhad tundminne on moistus.
11. Sest minno läbbi saab so päiwi paljo, ja so ello aastad sawad jätko.
12. Olled sa tark, siis olled ennesele tark; agga olled sa pilkja, siis kañnad sa üksi sedda.
13. Halp ja kärratseja naene on rummalus isse, ja ei tea middagi.
14. Ja temma istub omä koia ukse ees aujärje peäl, liñna kõrge kohtade peäl.
15. Et ta kutsub neid, kes sedda teed lähhäwad, kes ommad teeraad öigeks tewad.
16. Kes rummal on, se tulgo ärra seie; ja kel ep olle meelt Peas, sellele ütleb temma:
17. Warrastud wessi on maggus, ja leib, mis sallaja woetakse, on örk.
18. Agga teine ei tea mitte, et seäl kaddunud hinged on, et need, kes temmast on kutsutud, süggawatte pörgohaudade sees on.

10. Peatük.

Keiksuggused öppetused, kuidä hästi peab ellama.

1. Salomoni öppetusse sannad. Üks tark poeg römustab issa, agga halp poeg on omä emäle mele-härmiks.
2. Öälusse warrandussed ei sada kasso; agga öigus peästab surma käest.
3. Jehowa ei lasse mitte öiget hinge nälgas olla; agga öälatte kahjoteggemist lükkab ta ärra.
4. Kehwaks lähhäb se, kes pettisel wisil tööd teeb; agga kermede kässi teeb rikkaks.
5. Se poeg on tark, kes suil kokko korjab; kes leikusse aial raskes unnes, se on üks poeg, kes häbbi teeb.

6. Öige innimesse pähha tulleb suur önnistus; agga wäekauba tö kattab öälatte suud.
7. Selle mällestus, kes öige on, jääb önnistamisseks; agga öälatte nimmi mäddaneb ärra.
8. Kes süddamest tark on, se wottab kässud wasto; agga kes meletu on uledega, sedda kimputakse.
9. Kes täieste waggas ellus käib, se käib julgeste, ja kes köwwerust teeb omma tede peäl, sedda tunnukse ärra.
10. Kes silmi pilkutab, sadab wallo, ja kes uledega meletu on sedda kimputakse.
11. Selle su, kes öige on, on ello hallik, agga wäekauba tö kattab öälatte suud.
12. Wihkaminne kihhutab rido; agga armastus kattab keik ülleastmissed kinni.
13. Moistlikko uledest leitakse tarkust; agga wits lähhäb tarwis selle selja peäle, kel ep olle meelt Peas.
14. Targad innimesed pannewad tundmist tallele; agga ehmatu on meletuma su liggi.
15. Rikka warrandus on ta tuggew lin; alwad ehmatub nende waesus ärra.
16. Öige innimesse tö palk on elluks: öäla woos on pattuks.
17. Teeradda ello pole on se, kes öppetust hoiab; agga kes nomimist mahhajättab, eksitab ärra.
18. Kes wihkamist kinnikattab, sel on walskuse uled, ja kes pahha könnet töstab, se on halp.
19. Kus palju sanno on, seäl ei löppe ülleastminne; agga kes ommad uled kelab räkimast, se on moistlik.
20. Öige innimesse keel on kui ärrawallitsetud hõbbe: öälatte südda on pissut wäärt.
21. Öige innimesse uled söötwad palju; agga meletumad surrewad ärra selle sü läbbi, kel ep olle meelt peas.
22. Jehowa önnistaminne, se teeb rikkaks, ja ta ei panne wallo siñna jure.
23. Wägga pahha tööd teggema on halbile otsego mäng, agga moistlikkul mehhel on tarkus.
24. Mis öäl kardab, se tulleb temma kätte; ja mis öiged iggatsewad, sedda ta annab.
25. Otsego tulispä üllelähhäb, nenda ei olle öäl teps; agga kes öige on, se jääb iggaweste seisma.
26. Nenda kui äbikas hammastele, ja kui suits silmile, nenda on laisk neile, kes tedda wäljaläkkitawad.
27. Jehowa kartus annab ello päiwile jätko, agga öälatte aastad lühhendakse.
28. Öigede lotus on rööm, agga öälatte ootminne lähhäb hukka.

29. Jehowa te on kiñitusseks sellele, kel täieste wagga meel on ; agga ehmatusseks neile, kes nurjatumat tööd tewad.

30. Kes õige on, se ei pea mitte kõikuma ei ellades; agga öälad ei pea Ma peäl ellama.

31. Õige innimesse su annab tarkust wälja; agga pörane keel kautakse ärra.

32. Õige innimesse uled teädwad, mis mele pärrast on ; agga öälatte su on pörane keik.

11. Peatük.

Suur wahhe on waggade ja öälade wahhel siin ilmas.

1. Pettised waekausid on üks hirmus assi Jehowa melest; agga terve lööd on temma mele pärrast.

2. Tulleb uhkus, siis tulleb ka häbbinaer; agga allandlikude jures on tarkus.

3. Õiglaste täieste wagga meel juhatab neid; agga nende seggane meel, kes peitust tewad, raisab neid ärra.

4. Warra ei sada kasso hirmsa wihha päwal; agga õigus peästab surma käest.

5. Selle õigus, kes täieste wagga on, teeb temä wisid õigeks; agga öäl langeb oma öälusse läbbi.

6. Õiglaste õigus peästab neid ärra; agga kes peitust tewad, neid woetakse kinni nende kahjoteggemisse läbbi.

7. Kui öäl innimenne surreb, siis lähhäb temma otus hukka, ja nurjatumatte lotus on hukkas.

8. Sedda, kes õige, kistakse ahastussest wälja; agga kes öäl, saab temma assemele.

9. Se, kes sallalik, rikkub omma liggimest ärra suga; agga õiged peäswad ärra tundmisse läbbi.

10. Õigede hea pölwe pärrast hüppab lin römo pärrast; ja kui öälad hukka lähhäwad, siis on öiskaminne.

11. Õiglaste önnistamise läbbi töstetakse üks lin sureks; agga öälatte su läbbi kistakse sedda mahha.

12. Kes omma liggimest mikski ei panne, sel ep olle meelt peas; ja õige moistlik seisab wait.

13. Kes kelekandmisse peäle öppind, se ilmutab sallaja nou; agga kes ustawa waimoga on, se kattab sedda asja kinni.

14. Kus ep olle tarka noud ühtegi, seäl kaub rahwas; agga seäl on önnistus, kus paljo noupiddajaid on.

15. Kui kegi woöra eest käemehheks heidab, siis tulleb öiete pahha luggu; agga sel on julgus, kes neid wihkab, kes kät löwad.

16. Üks armas naene peab auust kinni; agga wägga waljud piddawad rikkusest kinni.

17. Kes omma hingele head teeb, se on helde innimenne; agga kes omma lihhale tülli teeb, se on wägga hirmus.

18. Se, kes öäl, sadab ennesele walskuse tö palka; agga kes öigust külwab, saab tössist palka.

19. Nenda on öigus elluks; agga kes kurja takka aiab, saab ennesele surma.

20. Kes pöratsed on süddamest, need on Jehowa melest hirmsad; agga need on ta mele pärrast, kel täieste waggad wisid on.

21. Pango ta kül kahhe käega wasto, ei siiski jä ilmasüta, kes kurri on; agga öigede suggu peäseb.

22. Kui kuld ninna-ehte sea ninnas, nenda on üks illus naesterahwas, kel agga tarka meelt ep olle.

23. Öigede iggatseminne on agga hea; öälatte öigus on hirmus wihha.

24. Seäl on monni, kes ärrajaggab, ja temãale antakse weel peäle; ja monni hoiab kül taggasi ennam, kui öigus on, omãeti on tühhi kä.

25. Se hing, kes rohkeste annab, wöttab rammo, ja kes teisi kastab, saab issi ka kastetud.

26. Kes wilja ärrakelab, sedda wanduwad rahwas ärra; agga önnistaminne tulleb selle Pea peäle, kes müüb.

27. Kes aegsaste head otsib, se otsib, mis mele pärrast on; agga kes kurja tagganouab, selle kätte tulleb se.

28. Kes omma rikkuse peäle lodab, se langeb; agga öiged peawad haljandama kui lehhed.

29. Kes omma maiale tülli teeb, saab tuult pärris-ossaks, ja kes meletõ, se saab selle sullaseks, kes süddamest tark on.

30. Öige innimesse willi on ello pu: ja kes tark, saab hinged ennese pole.

31. Wata, kes öige, selle kätte tassutakse siin Ma peäl patto, paljo enneminne öäla ja pattuse kätte.

12. Peatük.

Suur wahhe on waggade ja öälade wahhel siin ilmas.

1. Kes öppetust armastab, se armastab tundmist ; agga kes nomimist wihkab, on totter.

2. Hea innimenne saab Jehowa käest, mis meie pärrast; agga kurja nouga meest moistab ta hukka.

3. Ei innimest kinnita öälusse läbbi; agga öigede juur ei pea mitte köikuma.

4. Wahwa naene on omãa mehhe kroon; agga kes häbbi teeb, on kui mädda temãa lukontide sees.

5. Öigede mõtted on nenda kui kohhus on; agga öälatte tark nou on pettus.
6. Öälatte sannad warritsewad werd; agga öiglaste su peästab neid.
7. Öälad lüakse ümber, et neid ei olle teps; agga öigede suggu jääb seisma.
8. Meest kidetakse temma moistusse järrele; agga kes köwwera süddamega on, ei sa mikski pandud.
9. Parram on se alw iñimeñe, kel sullane on, kui se, kes auustamist püab, ja leib pudub.
10. Üks öige teab omma lojukse hinge waewa ; agga öälatte hallastus on wägga hirmus.
11. Kes omma maad harrib, se saab leiba kül; agga kes tühjad asjad taggaaiab, sel ep olle meelt peas.
12. Kes öäl, se himmustab kurjade wörko; agga öigedele annab Jummal juurt.
13. Kurjade wörkutamise pael on ulede ülleastmisses; agga kes öige, peäseb ahhastussest.
14. Mehhe su wiljast saab ta head kül: ja nenda kui innimesse tö wäärt on, tassutakse ta kätte.
15. Meletuma wiis on öige ta melest; agga kes nou wottab kuulda, se on tark.
16. Meletuma melepahhandust saab selsaõmal päwal teäda; agga kes häbbinaero kinnikattab, sel on oid.
17. Kes tössidust ülleskulutab, se kulutab öigust; agga walle tuñistusmees on iggine pettis.
18. Monni on, kes suust wäljaaiab, kui peaks moögaga pistma; agga tarkade keel sadab ohto.
19. Töe uled kinnitakse ikka; agga walsk keel on ürrikesseks.
20. Pettus on nende süddames, kes kurja nou piddawad; agga neil, kes rahhuks nou andwad, on rööm.
21. Öige peäle ei pea mingisuggust nurjatumat asja tulles; agga öälad on täis õnnetust.
22. Walskuse uled on Jehowa melest hirmsad ; agga kes truiste keik teeb, se on temma mele pärrast.
23. Oidoga innime kattab kinni, mis ta teab; agga halpide südda kulutab meletumad wisid.
24. Kermede kässi wallitseb; agga pettis kässi saab makso alla.
25. Murre ühhe mehhe süddames kummardab sedda mahha; agga hea sanna römustab sedda.
26. Kes öige, lähhäb omma söbra läbbi parremaks; agga öälatte wiis eksitab neid ärra.
27. Pettis kässi ei sa küpsta omma metsa-lindo; agga innimesse kallis warrandus on se, kui ta kerme on.
28. Öigusse teeraa peäl on ello, ja temma sure jalla-tee peäl ei olle surma.

13. Peatük.

Öigede ja öälade, tarkade ja jölledatte ellowisid.

1. Tark poeg wöttab issa õppetust; agga pilkia ei wötta sõitlustke kuulda.
2. Hea mees saab omma su wiljast head süa; agga wäekauba töö saab nende hingele, kes pettust tewad.
3. Kes omma suud kinnipeab, se hoiab omma hinge; kes ommad uled laiale aiab, sellele tulleb ehmatuse.
4. Laisa hing iggatseb kül, ja ei sa ühtegi; agga kermede hing wöttab rammo.
5. Kes õige, wihkab walskuse kõnnet; agga kes öäl, sadab ennese peäle pahha kõnne ja häbbi.
6. Öigus hoiab sedda, kel täieste wagga wiis on; agga öälus seggab patto sisse.
7. Monni on, kes ennast rikkaks teeb, ja temmal ei olle mingisuggust; teine teeb ennast waeseks, ja temmal on warra kül.
8. Mehhe hinge lunnastamise-hind on temma rikkus; agga kes kehwa, ei sa sõitlust kuulda.
9. Öigede walgus römustab; agga öälatte lamp kustub ärra.
10. Uhkuse läbbi touseb agga taplemine; agga neil, kes nou wotwad, on tarkus.
11. Warrantus wähheneb tühja töö läbbi; agga kes omma käe peäle koggub, se kaswatab sedda.
12. Se lotus, mis pitkale lähhäb, teeb süddamele haiget; agga ello pu on se, kui kätte tulleb, mis sa iggatsed.
13. Kes maenitsusse sanna mikski ei pañe, teeb pahhaste issiennese wasto; agga kes käsko kardab, selle kätte tassutakse head.
14. Targa kässõ-õppetuse on ello hallik, et sa woid surma wõrkutamisse paelade eest ärrasada.
15. Hea tark meel sadab armo; agga nende te, kes pettust tewad, on kowwa.
16. Igga oidoga innime aiab ommad asjad moistussega; agga halp lautab meletumad wisid wälja.
17. Üks öäl Käsk langeb õnnetusse sisse; agga üks ustaw Käsk sadab ohto.
18. Sel on waesus ja häbbinaer, kes ei holi õppetusest; agga kes nomimist hoiab, saab auustud.
19. Kui se sünnib, mis iggatsetakse, se on hingele maggus; ja halpide melest on hirmus, kurjast lahkuma.
20. Kes tarkadega ümberkäib, se saab targaks; agga kes halpide seltsi heidab, sellele tulleb pahha luggu.
21. Õnnetus aiab pattused tagga; agga head tassutakse õigede kätte.

22. Hea inimenne sadab laste lastele pärris-ossa; agga pattuse warra pannakse tallele öigele.
23. Kehwade küntud södi-ma annab palju leiba; agga monni lõppetakse, kel ei olle warra öigussega.
24. Kes omma witsa ei prugi, se wihkab omma poia; agga kes tedda armastab, se wõttab tedda aegsaste karristada.
25. Kes öige, sööb ni palju, kui ta südda kutsub; agga öälade köht seisab tühhi.

14. Peatük.

Tarkade ja jõlledatte tegeminne mitme wisi peäl.

1. Igga tark naene ehitab omma koia ülles; agga meletu naene kissub sedda omma kättega mahha.
2. Kes ommas öiglasas meles käib, se kardab Jehowat; agga kes temma tede peält körwale kallab, ei se panne tedda mikski.
3. Meletuma suus on surustusse wits; agga tarkade uled hoidwad neid.
4. Kus ep olle härge, seäl on söime puhhas; agga härja rammo läbbi saab palju wose.
5. Tössine tunnistusmees ei walleta mitte; agga walle tunnistusmees aiab wallet wälja.
6. Pilgia otsib tarkust, agga ta ei sa mitte; agga tundminne on moistlikkule kerge.
7. Minne halbist mehhest ärra, ja kus sinna ei tunne mitte tundmisse ulesid.
8. Se on oidoga mehhe tarkus, et ta omma teed ärramoistab; agga halpide meletu wiis on pettus.
9. Meletumad pilkawad patto süüd; agga öiglaste seas on hea meel.
10. Südda tunneb omma hinge kibbedust, ja woõras ei woi mitte temma römo sisse ennast seggada.
11. Öälatte kodda kautakse ärra; agga öiglaste maia peab haljandama.
12. Monne melest on te öige; agga temma wiimne ots on surma teed.
13. Ka mängides wallutab südda, ja temma wiimne ots on se: rööm lähhäb mele-härmiks.
14. Se saab kül ennese wisidest, kes süddamega ärratagganeb; agga hea mees saab kül sest, mis ta kä.
15. Üks rummal ussub keik sannad; agga oidoga mees panneb ommad sammud tähhele.
16. Kes tark, kardab, ja lahkub kurjast ärra; agga halp wihhastab hirmsaste, ja on julge.
17. Kes äkkwihhane, teeb meletumat tööd, ja kurja nouga mees wihkatakse.

18. Rumälad sawad meletumad wisid pärrisossaks; agga need, kel oid on, ehhitawad ennast tundmissega.
19. Kurjad peawad mahhakummardama heade ette, ja öälad öigede wärrawatte ette.
20. Kes kehwa, sedda wihkatakse ka ommast söbrast; agga paljo on, kes rikkast armastawad.
21. Kes omma liggimest laidab, teeb patto; agga kes häddaliste peäle armo heidab, on wägga önnis.
22. Eks need ei eksi, kes kurja nou peawad? agga heldus ja tödde on neil, kes head nou peawad.
23. Keige raske waewa jures on kasso; agga ulede sanna jures on agga tühhi kä.
24. Tarkade kroon on nende rikkus: halpide meletu wiis jääb meletumaks wisiks.
25. Tössine tunnistusmees peästab hinged ärra; agga kes wallet wäljaaiab, on iggine pettis.
26. Jehowa kartusses on tuggew lotus, ja temma lastel on üks warjopaik.
27. Jehowa kartus on ello hallik, et woib ärrasada surma wörkutamisse paelade eest.
28. Kui paljo rahwast on, se on kunninga auustus; agga kui rahwas pudub, siis teeb ehmatu tedda lahjaks.
29. Kes pitka melega, sel on suur moistus ; agga kes äkki melega on, se töstab meletuma wisi kõrgesse.
30. Parrandud südda on lihha ello; agga kaddedus on mädda lukontide sees.
31. Kes alwale liga teeb, se laimab temma teggia; agga kes waeste peäle armo heidab, se auustab tedda.
32. Kes öäl, lükkatakse ärra temma önnetusse sisse; agga öigel on warjopaik ka omãas surmas.
33. Ühhe moistlikko süddames hingab tarkus; agga mis meletumatte sees on, saab teäda.
34. Öigus töstab rahwast kõrgeks; agga pat on rahwale tiggedaks asjaks.
35. Kunningal on hea meel sest sullasest, kes ommad asjad targaste aiab; agga temma hirmus wihha tulleb selle peäle, kes häbbi teeb.

15. Peatük.

Tarkusse ja jölledusse märgid ja tö.

1. Tassane kostminne pörab tullise wihha taggasi; agga kibbe sanna kihhutab wihha.

2. Tarkade keel annab head tundmist; agga halpide suu aiab meletumad sannad rohkeste wälja.
3. Jehowa silmad on keiges paikas, ja wahhiwad kurjade ja heade peäle.
4. Se keel, mis parrandab, on ello pu; agga mis seggane, se on waimo röhuminne.
5. Kes meletu, se laidab omma issa öppetust; agga kes nomimist hoiab, aiab moistlikkult ommad asjad.
6. Ühhe öige koias on warra kül; agga öäla wosis on tülli.
7. Tarkade uled külwawad tundmist; agga meletumatte südda ei olle sedda wisi.
8. Öälatte ohwer on Jehowa melest hirmus; agga öiglaste palwe on temma mele pärrast.
9. Ühhe öäla te on Jehowa melest hirmus; agga ta armastab sedda, kes öigust taggaaiab.
10. Kurri karristus saab sellele, kes öiget tee radda mahhajättab: kes nomimist wihkab, peab surrema.
11. Pörgo ja hukatusse koht on Jehowa ees, palju ennam innimeste laste süddamed.
12. Pilkia ei armasta sedda, kes tedda nomib, ja ei lähhä mitte tarkade meeste jure.
13. Römus südda teeb head näggo; agga kui südda wallus on, siis on waim kui russyks pekstud.
14. Ühhe moistlikko südda otsib tundmist; agga meletumatte su södab ennast meletuma wisiga.
15. Ühhe willetsa päwad on keik pahhad; agga hea meel on, kui jodud, mis allati on.
16. Pissut on parrem Jehowa kartusses, kui suur warrandus ja kärrin seäl jures.
17. Parrem on üks keet kapstast, kus armastus jures; kui nuum-härg, kus wihkamiñe jures.
18. Tullise wihhaga mees kihhutab rido; agga kes pitka melega on, se waikistab rido.
19. Laisa innimesse te on kui kibbowitsne aed ; agga öiglaste teeradda on kui tassane tee-sild.
20. Tark poeg römustab issa; agga halp innimenne ei panne omma emma mikski.
21. Kel ep olle meelt peas, sellele on meletu wiis römüks; agga moistlik mees wöttab öiget teed käia.
22. Möttes lähhäwad tühjaks, kus ep olle hea nou; agga kus palju nouandiaid, lähhäwad nemmad korda.
23. Innimessel on rööm, kui ta su hästi wastab, ja üks sanna öigel aial, mis hea on se?

24. Ello teeradda käib üllespidi sellele, kes tark on, et ta pörgo eest ärrasaab, mis allaspiddi käib.
25. Jehowa kissub ärra kõrkede kodda ; agga lessenaese raia sadab ta seisma.
26. Ühhe kurja mötlemised on Jehowa melest hirmsad; agga löbbusad kõnned on puhtad.
27. Kes kasso ahnetseb, teeb omma koiale tülli; agga kes andid wihkab, jääb ellama.
28. Ühhe öige südda mötleb järrele, mis tulleb wastada; agga öälatte su aiab pahhad asjad wälja.
29. Jehowa on kaugel öälattest ärra; agga öigede palwed wöttab Ta kuulda.
30. Silmade walgus römustab süddame: hea sannum annab rammo lukontidele.
31. Üks körw, mis ello nomimist wöttab kuulda, jääb ikka tarkade seltsi.
32. Kes ei holi õppetusest, põlgab omma hinge ärra; agga kes nomimist wöttab kuulda, se saab targa süddame kätte.
33. Jehowa kartus on õppetus tarkusseks, ja enne sedda au on allandaminne.

16. Peatük.

Jummal murretseb keik: waggade ja kurjade wisid.

1. Innimessel on mitto nou süddames; agga Jehowa käest tulleb, mis keel peab kostma.
2. Iggamehhe wisid on selged keik temma melest; agga kes waimud ärraarwab, on Jehowa.
3. Wereta ommad teggemised Jehowa peäle, siis kinnitakse so mötlemised.
4. Jehowa teeb keik sedda möda, kui se temmale sünnib: ja ka sedda, kes öäl, panneb ta õnnetusse päwaks.
5. Iggamees, kes ülbe süddames, on Jehowa melest hirmus; ei ta jä ilmasüta ø, ehk ta kahhe käega wasto panneks.
6. Heldusse ja töe läbbi lepitakse üllekohhus ärra, ja Jehowa kartus sadab kurjast lahkuma.
7. Kui Jehowa meel hea on ühhe mehhe wiside pärrast, siis teeb Ta, et ka temma waenlased peawad temmaga rahhul ollema.
8. Pissut öigussega on parrem, kui palju wose üllekohtoga.
9. Innimesse südda mötleb omma tee peäle; agga Jehowa kinnitab temma sammud.
10. Kui kunninga ulede peäl moistlik kõnne on, siis ei tee temma su mitte kohtus wallatust.
11. Öige märkapu ja waekausid on Jehowa käest: keik lööd kukrus on temma tehtud.

12. Kunningatte melest on hirmus, öälust teggema: sest aujärge kinnitakse öigusse läbbi.
13. Oigusse uled on kunningatte mele pärrast, ja ta armastab sedda, kes öigust rägib.
14. Kunninga tulline wihha on kui surma Kässud; agga tark mees püab sedda ärraleppitada.
15. Kunninga silma walgusses on ello, ja kui temma meel hea on, se on kui hillise wihma pilw.
16. Kui palju parrem on, tarkust ennesele saatma kui kulda; ja moistust saatma, on palju üllem kui hõbbe.
17. Oiglaste sille te on, et nemmad kurjast lahkuwad: se hoiab omma hinge, kes omma teed kinnipeab.
18. Kõrkus tulleb ennekui mahharöhhutakse, ja ennekui kegi kommistab, on ta issiennast täis.
19. Allandik melest ollema häddalistega on parrem, kui sagi jaggama kõrkedega.
20. Kes maenitsusse sanna tähhele panneb, leiab head, ja kes Jehowa peäle lodab, on wägga önnis.
21. Kes süddames tark on, nimmetakse moistlikkuks, ja maggusad uled annawad ikka ennam öppetust.
22. Tark meel on ello hallik sellele, kel sedda on; agga meletumatte öppetus on meletu assi.
23. Tark südda teeb omma su targaks, ja temma ulede peäle annab ta ikka ennam öppetust.
24. Löbbusad sannad on kui kerje-messi, hingele maggusad, ja ohtuks lukontidele.
25. Monne melest on te öige; agga selle wiimne ots on surma teed.
26. Waewalinne hing näab waewa ennese kahjuks, sest temma su sunnib tedda.
27. Pahharetti innimenne kaewab teisele kurja auko, ja temma ulede peäl on kui tulli, mis põlletab.
28. Pörane mees tõstab rido, ja kelepeksja lahhutab söbra.
29. Se mees, kes wäggiwalda teeb, melitab omma liggimest, ja sadab tedda ühhe tee peäle, mis ei olle hea.
30. Kes ommad silmad pilkutab, se mötleb pöratse tö peäle: kes ommad uled pikistab, on kurja nou ärramöttelnud.
31. Hallid juuksed on illus kroon, mis öigusse tee peält leitakse.
32. Pitka melega innime on parrem kui se, kes wäggew; ja kes omma wihha-mele ülle wallitseb, on parrem kui se, kes liñna kätte saab.
33. Liisko heidetakse süllesse; agga Jehowa käest tulleb keik selle öigus.

17. Peatük.

Tarkus sadab kasso: rummalus sadab rido ja waewa.

1. Parram on kuiw palloke, kus waikne assi jures, kui koia täis tappetud lojuksid rioga.
2. Se sullane, kes targaste ommad asjad aiab, saab wallitsema perre poia ülle, kes häbbi teeb; ja wöttab wendade seas pärris-ossa jaggada.
3. Sullatamise pot lähhäb höbbedale, ja ahhi kullale tarwis; agga Jehowa katsub süddamed läbbi.
4. Kes tigge, se panneb nurjatunud uled tähhele, ja kes walle pole körwa pörab, se panneb tähhele keelt, mis kahjo teeb.
5. Kes kehwa irwitab, se laimab temma Teggia: kes teise hukatusse pärrast römustab, ei se jä ilmasüta.
6. Laste lapsed on wannade kroon, ja laste illo on nende wannemad.
7. Ei se sünni jölledale, et ta sureste rägib; kui palju wähhem sünnib würstile, et ta wallet rägib.
8. Melehea on kui armas kallis kiwwi selle melest, kel sedda on; kuhho pole ta ial pörab, aiab ta ommad asjad targaste.
9. Kes ülleastumist kinnikattab, se otsib armastust; agga kes sedda kord korralt üllesarrotab, lahhutab söbra ärra.
10. Söitlus moödub enam moistlikkule, kui sadda hopi halbile.
11. Kes kurri, se otsib agga wastopanna; agga üks wägga hirmus Käsk läkkitakse ta peäle.
12. Tulgo karro, kes poegest lahti sanud, innimesse wasto, agga mitte halp omma meletuma wisiga.
13. Kes hea eest kurja tassub, selle koiast ei lahku önnetus ärra.
14. Kes rido hakkab, on otsego se, kes wet lahti lasseb: sepärrast jätta rido mahha, ennekui sa saad kimpusse.
15. Kes öäla innimessele öigust moistab, ja moistab hukka sedda, kes öige, need on ka mollemad hirmsad Jehowa melest.
16. Mis tarwis on warra halbi kä? tarkust sama, ja temmal ep olle meelt.
17. Öige söbber armastab iggal aial; agga kes siis wend on, kui kitsas kä, se peab weel sündima.
18. Sel iñimessel polle meelt peas, kes kät lööb ja käemehheks lähheb liggimesse nähhes.
19. Se armastab ülleastumist, kes taplemist armastab: kes omma ukse kõrgeks teeb, se otsib kahjo.
20. Kes pörane süddamest, se ei leia head, ja kes omma kelega pöörleb, langeb önnetusse sisse.

21. Kennele halp poeg sündinud, se on temma mele-härmiks; ja jölledast poiast ei tunne issa römo.
22. Römus südda sadab head terwist; agga russuks pekstud waim kuiwatab luudke ärra.
23. Kes öäl, se wöttab melehead pouest, et ta kohhut öigusse tee peält körwale pörab.
24. Tarkus paistab ühhe moistlikko silmist; agga halbi silmad lähhäwad ma-ilma otsa.
25. Halp poeg on omma issale melepahhandusseks, ja kibbe sellele, kellest ta sündind.
26. Ep olle se ka hea, nuhtlust panna selle peäle, kes öige, ja neid öiglase mele pärrast lüa, kes heamelelissed on.
27. Kes ommad kõnned kinnipeab, sel on tundminne; ja moistlik mees on tassase melega.
28. Ka üks meleto, kui ta wait on, arwatakse targaks, ja moistlikkuks, kui ta ommad uled kinnipeab.

18. Peatük.

Tarkusse tö ja wisid: jölledusse tö ja wisid.

1. Kes ennast lahhutab teiste seltsist, se otsib, mis tulleb immustada, ja lasseb ennast seggada keige tössise asja sisse.
2. Moistus ei olle halbi mele pärrast, waid se, et ta südda ennast ilmutab.
3. Kui öäl innime tulleb, siis tulleb ka laitminne, ja häbbinaeroga tulleb laimaminne.
4. Mehhe su sannad on kui süggaw wessi, ja tarkusse hallik on kui jöggi, mis ülleskedab.
5. Ei olle mitte hea öäl last luggu piddada, ja ühhe öige öigust kohtus köwweraks pöörda.
6. Halbi uled lähhäwad rio sisse, ja temma su hüab hawo.
7. Halbi su teeb temmale ehmatust, ja ta uled on temma hingele wörkutamisse paelaks.
8. Kelepeksia sannad on kui naljakad, ja siiski lähhäwad nemmad süddame pohja.
9. Ka se, kes ommas teggemisses lödw, on selle wend, kes pahhaste teeb.
10. Jehowa nimmi on tuggew torn, siñna jure jookseb se, kes öige, ja saab kõrge warjo-paika.
11. Ühhe rikka warra on temma kindel lin, ja kui kõrge müür temma möttes.
12. Innimesse südda lähhäb ülbeks, ennekui tedda mahharöhhutakse, ja enne au on allandaminne.

13. Kes kostab, ennekui ta saab kuulnud, se on temmale üks meletõ assi ja teotus.
14. Innimesse hea meel peab teist ülles temma haigusses; agga kui waim on russuks pekstud, kes woib sedda kannatada.
15. Moistlik südda sadab ennesele tundmist, ja tarkade körw otsib tundmist.
16. Innimesse and teeb temmale teed lahti, ja sadab tedda suurte ette.
17. Se kes öige, on essite ridus issi enneseaga; tulleb temma liggimenne, siis katsub ta tedda läbbi.
18. Liisk teeb, et riud löppewad, ja sadab ka wäggewad rahhoga lahkuma.
19. Wend panneb ennam wasto kui tuggew lin, ja suur riid on kui sure koia poom.
20. Innimesse su wiljast peab ta köht täis sama, omma ulede wosist saab temma täis.
21. Surm ja ello on kele kä, ja kes sedda armastab, se sööb temma wiljast.
22. Kes head naest leiab, se leiab head asja, ja saab Jehowa käest sedda kätte, mis ta mele pärrast on.
23. Kes kehwa, se rägib allandlikko palwettega; agga rikkas wastab waljuste.
24. Üks mees, kes söbrast peab, on wäärt söbraks piddada, sest monni hea söbber hoiab teist ennam takka kui wend.

19. Peatük.

Kuida kegi tunneb, ja arwab nenda ta moistab: kui tö, nenda palk.

1. Se kehwa, kes ommas waggadusses ellab, on parrem, kui se, kes omma uledega pörane, ja isse halp on.
2. Ei se pollege hea, kui hingel ep olle moistust, ja nobbedatte jalgega innimenne eksib ärra.
3. Innimesse meletõ wiis teeb temma teed seggatseks, nenda et temma südda Jehowa wasto nukraks saab.
4. Warrantus sadab palju söbro; agga kes alw, peab ka ommast söbrast lahkuma.
5. Walle tuñnistusmees ei jä ilmasüta α , ja kes wallet wäljaaiab, ei peäse ärra.
6. Paljo palluwad allandlikkult üllema käest, ja keik söbrad on sel, kel täib anda.
7. Keik kehwa innimesse wennad wihkawad tedda, paljo ennam jäwad temma söbrad temmast emale: aiab ta nende sannad tagga, siis ep olle sest middagi.
8. Kes ennesele targa süddame sadab, se armastab omma hinge; ta hoiab moistust, et ta head leiaks.
9. Walle tunnustusmees ei jä ilmasüta, ja kes wallet wäljaaiab, lähhäb hukka.

10. Rõmus luggu ei sünni halbile mitte, paljo wähhem sullasele, et ta würstide ülle wallitseb.
11. Innimesse tark meel teeb, et ta pitka melega on, ja temma illo on, et ta ülleastmissest mödalähhäb.
12. Kunninga nukker meel on kui nore loukoera rökiminne, ja temma hea meel on kui kaste rohho peäl.
13. Halp poeg on omma issale sureks õnnetusseks, ja naese riidlemised õ on kui järgne läbbitilkuminne.
14. Kodda ja warra on pärris-ossa wannemist; agga Jehowa käest on targa melega naene.
15. Laiskus teeb, et raske unni peäle langeb, ja pettis hing peab nälga tundma.
16. Kes käsko hoiab, se hoiab omma hinge: kes ommad teed mikski ei panne, peab surrema.
17. Kes kehwa peäle armo heidab, se laenab Jehowale, ja se tassub temma kätte, mis ta head teinud.
18. Karrista omma poega, et weel lotus on; agga ärra wötta omma süddamesse tedda ärrasurmada.
19. Kel suur tulline wihha on, saab nuhtlust kätte: sest kui sa tedda lahtilassed, woid sa tedda weel ennam karristada.
20. Kule nou ja wötta õppetust, et sa targemaks saad ommas wiimses otsas.
21. Paljo mötlemissi on innimesse süddames; agga Jehowa nou, se lähhäb korda.
22. Innimenne peab iggatsema, et ta helde olleks: ja kes kehwa, se on parrem kui mees, kes wallelik.
23. Jehowa kartus tulleb elluks, ja temmale jääb ikka kül, ja selle peäle ei tulle õnnetus.
24. Laisk panneb omma kät waagna sisse, ei wöttage sedda mitte taggasi omma su jure.
25. Peksad sa pilkiat, siis saab rummal head oido; agga nomid sa sedda, kes moistlik, siis wöttab ta ärramoista, mis tarwis on tunda.
26. Kes issa raisko sadab, kes emma sadab ärrapöggenema, se on üks poeg, kes teeb häbbi ja naero.
27. Seisa agga mo poeg, õppetust kuulmast, kül sa siis eksid ärra ärratundmisse kõnnetttest.
28. Tunnistusmees, kes pahharet, pilkab mis kohhus, ja öälatte su nelab nurjatuma asja ärra.
29. Pilkjattele on öiged nuhtlussed walmistud, ja hawad halpide seljale.

20. Peatük.

Tarkus õppetab sedda, mis kahjo, ja mis kasso sadab.

1. Wiin teeb pilkama, kange jomaaeg teeb möllama: sepärrast iggamees, kes seal sees eksib, ei sa targaks.
2. Kuninga hirmotus on kui nore loukoera rökiminne: kes temma wasto wägga wihhaseks saab, teeb patto omma hinge wasto.
3. Se on inimessele auuks, kui ta ilma riota jääb; agga igga meletu sadab ennast kimpusse.
4. Laisk ei küñna maad külma pärrast; agga leikusse aial otsib ta middage, ja ei sa ühtegi.
5. Nou inimesse süddames on kui süggaw wessi; agga moistlik mees wöttab sedda ülles.
6. Suremas inimeste hulkas kulutab iggamees omma headust; agga kes leiab õige ustawa inimesse?
7. Kes õige, se ellab ommas täies waggadusses; ta lapsed on pärrast tedda wägga önsad.
8. Üks kuningas, kes kohtojärje peäl istub, wiskab omma silmadega keik kurja laiale.
9. Kes woib üttelda? Minna ollen omma süddant selgeks teinud, ma ollen puhhas ommast pattust.
10. Kahhesuggune lööd, kahhesuggune wak ehk kehnik, need on ka mollemad Jehowa melest hirmsad.
11. Ka omma teggudega annab pois ennast tunda, kas temma töö selge, kas se õige on.
12. Kuulja kõrwa ja näggia silma, need mollemad on Jehowa ka teinud.
13. Ärra armasta und, et sa kehwaks ei sa; te lahti ommad silmad, siis saad sa leiba kül.
14. Pahha, pahha, ütleb ostja; agga kui ta ärralähhäb, siis ta kiitleb.
15. Kuld ja palju perlid on middage; agga palju kallimad riistad on moistlikkud uled.
16. Kui kegi woöra eest käemehheks heitnud, siis wotta selle ride ärra, ja woöra wõlla pärrast wotta panti temma käest.
17. Maggus on monnele leib, mis walskussega sadud ; agga pärrast jääb temma su täis sommeraid.
18. Motlemised kinnitakse nou läbbi, ja wotta targa nouga söddida.
19. Kes kelepeksmisse peäle öppind, se ilmutab ka sallaja nou; ja ärra segga ennast mitte sellega, kes omma uledega melitab.
20. Kes omma issa ja omma emma ärrawañnub, selle lamp kustub ärra pilkase pimmedusse sees.

21. Üks pärris-ossa, mis esmalt wägga ussinaste kätte saab, ei olle selle wiimne luggu mitte önnistud.
22. Ärra ütle mitte: Ma tahhan kurja kätte tassuda; ota Jehowa järrele, siis sadab temma sulle abbi.
23. Kahhesuggune lööd on Jehowa melest hirmus, ja pettised waekausid ei olle mitte head.
24. Jehowa käest on mehhe käimised; sest mis peaks innimenne omma teed moistma?
25. Innimessele on se wörkutamisse paelaks, kui ta pühha asja allanelab, ja hakkab järrele arwama, pärrast sedda kui ta saab tootand.
26. Tark kuningas wiskab öälad laiale, ja panneb neid ratta alla.
27. Innimesse hinge öhk on Jehowa lamp, mis otsib läbbi keik süddame pohja.
28. Heldus ja tössidus hoidwad kuningast, ja ta toetab heldusse läbbi omma aujärje.
29. Noorte meeste illo on nende rammo; agga wanna rahwa au on hallid juuksed.
30. Muhhud, ja hawad, ja hobid süddame pohjas on kurjadele kassimisseks.

21. Peatük.

Jummal peab wallitsema, ei mitte lihha tahtminne.

1. Kuninga südda on Jehowa käes kui wee-soned; Temma känab sedda, kuhho Ta ial tahhab.
2. Iggamehhe wiis on temma melest öige; agga Jehowa arwab süddamed ärra.
3. Teggema, mis öige ja kohhus, se on üllem Jehowa melest, kui ohwer.
4. Silmade körkus ja hooplik südda, ja öälatte lamp on pat.
5. Kerme innimesse mötlemised saatwad kül kasso; agga kes töttab äkkiste, saab selge tühja kätte.
6. Warrantussed, mis walskusse kelega kokkopandud, on üks tühhine tulest aetud assi neile, kes otsiwad surma.
7. Kui öälad raisatakse, se hirmutab neid; sest nemmad ei tahtnud mitte teha, mis kohhus.
8. Wägga pörane ja woöras on innimesse wiis; agga kui ta selge, siis on temma tö öige.
9. Parrem on kattusse nurkas ellada, kui riaka naesega, ja seäl koias, kus suur selts.
10. Öäla hing ihaldab kurja; ta liggimenne ei sa armo temma silma ees.
11. Kui pilkiat nuhheldakse, siis saab rummal targaks, ja kui tark innime öppetakse, siis wöttab ta moista.

12. Kes õige, se aiab targaste ommad asjad öäla innimesse koia wasto, et Jummal neid, kes öäläd, seggatseks teeb önnetusseks.
13. Kes omma körwa kinnisulleb alwa innimesse kissendamisse eest, sesamma peab ka kissendama, ja ei mitte sama kuulnud.
14. Sallaja and waigistab wihha, ja melehea, mis rüppe antakse, waigistab kange tullise wihha.
15. Sedda teggema mis kohhus, on rööm sellele, kes õige; agga ehmatusseks on se neile, kes nurjatuma tö tewad.
16. Innimenne, kes tarkusse tee peält ärraeksib, peab hingama kaddunud hingede seltsis.
17. Kes römo armastab, selle innimessele tulleb tühhi kätte; kes wina ja ölli armastab, ei se sa rikkaks.
18. Selle eest, kes õige, peab se, kes öäl, lunnastamisse hind ollema, ja öiglaste assemele sawad need, kes pettust tewad.
19. Parrem on körwe maal ellada, kui riaka naesega, kes melepahhandust teeb.
20. Kallis warrantus ja ölli on targa innimesse ello-maias; agga halp innime nelab sedda ärra.
21. Kes öigust ja heldust taggaaiab, se leiab ello, öigust ja au.
22. Tark innimenne saab wäggewatte liñna ülle woimust, ja lükkab mahha sedda tuggewust, mis peäle nemmad lootsid.
23. Kes omma suud ja keelt hoiab, se hoiab omma hinge ahhastusse eest.
24. Kes uhke hooplik mees, selle nimmi on pilkia, kes omma teggemist teeb hirmsa uhke wihhaga.
25. Mis laisk iggatseb, se surretab tedda ärra, sest temma käed ei wiitsi tööd tehha.
26. Iggapäwa iggatseb temma ikka sada; agga kes õige, se annab, ja ei hoia mitte taggasi.
27. Öälätte ohwer on hirmus assi, palju ennam, kui ta sedda toob koerussega.
28. Walle tunnistusmees saab hukka; agga kes peält kuleb, saab ikka räkida.
29. Öäl mees wöttab jultund olla, et silmist näikse; agga öiglane kinnitab omma teed.
30. Ei aita tarkus, egga moistus, egga nou Jehowa wasto.
31. Hobbosid walmistakse taplusse päwaks; agga abbi on Jehowa käest.

22. Peatük.

Mis sa otsid, sedda leiad: önnist ehk önnetumat pölwe.

1. Aus nimmi on kallim, kui suur rikkus, ja arm on parrem, kui hõbbe ja kuld.
2. Rikkas ja waene tullewad teine teise wasto; neid keik on Jehowa teinud.

3. Hea oidoga innimenne näab õnnetust, ja lähhäb eest warjule; agga rummalad lähhäwad omma teed, ja neid nuhheldakse.
4. Allandamise ja Jehowa kartusse palk on rikkus ja au, ja ello.
5. Kibbowitsad ja köied on ühhe pöratse tee peäl: kes omma hinge hoiab, jääb emale neist ärra.
6. Öppetä omma last nenda, kui temmale sünnib, siis ei lahku temma ka mitte sest ärra, kui ta wannaks sanud.
7. Rikkas wallitseb keh Wade ülle, ja kes laenuks wöttab, saab sellele sullaseks, kes temmale laenab.
8. Kes köwwerust külwab, se leikab willetsust, ja omma ennese hirmsa wihha witsa läbbi löppeb ta ärra.
9. Kes helde on, se saab õnnistud, sest ta annab ommast leiwast alwale.
10. Aia pilkiat wälja, siis saab riid otsa, siis jääb riidleminne ja häbbinaer mahha.
11. Kes armastab süddame puhtust, selle uled on armsad, ja kuningas on temma söbber.
12. Jehowa silmad hoidwad tundmist; agga ta teeb seggaseks selle sannad, kes pettust teeb.
13. Kes laisk, se ütleb: Loukoer on ulitsa peäl; mind tappetakse ärra turrude peäl.
14. Woöraste naeste su on kui süggaw haud; kes Jehowa melest wägga pahha on, se kukkub senna sisse.
15. Meleto assi on poisi süddames kinniseutud; agga karristusse wits sadab sedda kaugele temmast ärra.
16. Kes alwale liga teeb, et ta ennesele palju sadab, ja kes rikkale annab, saab selge tühja kätte.
17. Pöra omma körwa, ja kule tarkade meeste sannad, ja panne tähhele minno tundmist.
18. Sest se on löbbus assi, kui sa neid hoiad ommas süddames, ja neid kinnitakse ühtlase so ulede peäle.
19. Et sinno lotus woib olla Jehowa peäle, siis ollen ma sulle, ka sinnule tänna sedda teäda annud.
20. Eks ma sulle mitte kallid asjo olle kirjotanud, mitte nouandmisse ja tundmissega?
21. Et ma sulle piddin teäda andma öiged tössised sannad, et sa sannadega, mis selge tössi on, woiksid wastust anda neile, kes sind läkkitawad.
22. Ärra risu sedda alwa, sepärrast et ta alw on, ja ärra röhhu mitte willetsat mahha wärrawas.
23. Sest Jehowa selletab nende rio-asja ärra, ja wöttab nende hinge käest ärra, kes nende öigust käest ärra wötnud.

24. Ärra minne mitte wihhase mehhe seltsi, ja ärra käi mitte selle mehhega ümber, kel tulline wihha on:
  25. Et sinna mitte temma wisid ei öppi, et sinna ei sa wörkutamisse paela omma hinge ümber.
  26. Ärra olle mitte nende seas, kes kät löwad, ja käemehheks lähhäwad wölgade eest.
  27. Kui sinnul ei olle ärratassuda, mikspärrast peab so wodi sinno alt ärrawoetama?
  28. Ärra aia mitte wanna raia ülle, mis so wannemad on teinud.
  29. Nääd sa keddage, kes ommas teggemisses ussin on, se tulleb kuningatte ette seisma, ei ta pea alwa rahwa ees seisma.
23. Peatük.

Tarkusse öppetus, kuidas hästi sünnib ellada.

1. Kui sa istud wallitsejaga leiba wötmas, siis pead sa öiete tähhele pannema, kes sinno ees on.
2. Ja panne nugga omma kurgo külge, kui sa himmokas olled.
3. Ärra ihhalda mitte temma maggust roga, sest se on walle leib.
4. Ärra wötta waewa nähha, et sa rikkaks saaksid, waid jätta omma ennese moistust mahha.
5. Lassed sa ommad silmad siina peäle lenda, mis ep olle ühtegi? sest ta teeb töeste ennesele tiwad kui kotkas, mis taewa pole lennab.
6. Ärra wötta leiba sellega, kes kadde on, ja ärra ihhalda temma maggusat roga.
7. Sest nenda kui ta arwab ommas hinges, nenda on temma; sö ja jo, ütleb ta sulle: Agga temma südda ep olle mitte sinnoga.
8. Omma pallokest, mis sa olled sönud, sedda pead sa jälle wäljaoksendama, ja ommad löbbusad sannad olled sa ilmaaego räkinud.
9. Ühhe halbi körwade ette ärra rägi, sest ta laidab so targamelelissed sannad.
10. Ärra aia mitte wanna raia ülle, ja ärra tulle mitte waeste laste pöldude peäle.
11. Sest nende lunnastaja on wäggew, sesamma selletab nende rio-asja sinno wasto.
12. Sada omma süddant öppetusse alla, ja ommad körwad tundmisse könnette pole.
13. Ärra hoia mitte poisi karristamist taggasi; kui sa tedda witsaga peksad, ei ta sest surre.
14. Sa peksad tedda kül witsaga; agga sa kissud temma hinge pörgo seest ärra.

15. Mo poeg, kui so südda tark on, siis römustab minno südda ka minno sees.
16. Ja mo nerud hüppawad römo pärrast, kui so uled öiged asja räkiwad.
17. Ärgo kaetsego so südda pattusid, waid olle agga Jehowa kartusses iggal aial.
18. Sest wissiste tulleb hea ots, ja sinno otus ei kau mitte ärra.
19. Kule sinna, mo poeg, ja olle tark, ja lasse omma süddant tee peäl kohhe käia.
20. Ärra olle nende seas, kes wina lakkuwad, ja lihha sües prassiwad ennese himmo pärrast.
21. Sest lakkuja ja prassia saab waeseks, ja tukkuminne teeb, et peab ridehilbud selga pannema.
22. Wotta omma issa kuulda, se on sind sünnitanud, ja ärra laida mitte omma emma, kui ta wannaks sanud.
23. Osta töt, tarkust ja õppetust, ja moistust, ja ärra mü neid ärra.
24. Ühhe öige innimesse issa saab üpres wägga röömsaks, ja kes targa poia sünnitand, se römustab temma pärrast.
25. Siño issa ja so eña wötwad römustada, ja se saab wägga röömsaks, kellest sa sündinud.
26. Anna, mo poeg, omma süddat mulle, ja so meel hoidko minno wisid.
27. Sest hoor on süggaw haud, ja woöra Ma naene kui kitsas kaew.
28. Sesamma warritseb ka kui mörtsokas, ja sadab ikka ennam neid, kes pettust teggewad innimeste seas.
29. Kellel on oi oi! kennel woi woi! kellel palju rido? kel kaebdus? kel hawad ilmaasjata? kellel sinnised silmad?
30. Neil on, kes aega wiwitawad wina jures, kes tullewad pohjani ärrajoma seggatud wina.
31. Ärra wata wina peäle, et ta ni punnane on, et ta karrika sees näidab omma karwa, ta lähhäb otsekohhe sisse.
32. Wimaks hammustab temma kui maddo, ja nöälab kui pasiliski-maddo.
33. So silmad waatwad siis woöra naeste järrele, ja so südda rägib pöratsed asjad.
34. Ja sinna olled kui se, kes kesk merre peäl maggab, ja kes pele-pu ladwas maggab;
35. Ja ütled: Nemmad on mind lönud; agga mul ei olnud haiget; nemmad on mind peksnud, agga minna ei tunnud sedda ; millal ärkan ma ülles? ma tahhaksin sedda weel ennam otsida.

24. Peatük.

Innimeste teud on monnesuggused süddame nou polest.

1. Ärra kaetse kurje inimessi, ja ärra ihhalda nende jures olla.
2. Sest nende südda mötleb ärraraiskamist järrele, ja nende uled räkiwad, mis waewa teeb.
3. Tarkussega ehhitakse kodda ülles, ja moistusse läbbi kinnitakse sedda.
4. Ja tundmisega sawad kambrid täis keiksuggu kallist ja kaunist warrandust.
5. Tark mees on tuggew, ja moistlik mees kinnitab rammo.
6. Sest targa nouga pead sa söddima, ja önnistus on, kus palju nouandjaid on.
7. Keik tarkus on meletumale wägga kõrge, warrawas ei woi temma omma suud lahtitehha.
8. Kes mötleb kurja tehha, tedda hütakse kurja nouga mehheks.
9. Ühhe meletuma koerus on pat, ja pilkja on inimesse melest hirmus.
10. Kui sa lödw olnud kitsikusse päwal, teist aitma, siis saab so rammo kitsaks.
11. Sepärrast peästa neid, kedda surma wiakse, ja neid, kedda peaks pea ärratappetama, kui sa woid keelda.
12. Kui sa agga ütled: Wata, meie ei tunne tedda ; eks siis sesamma ei moista, kes süddamed ärraarwab ? ja kes so hinge hoiab, teab sedda, ja inimesse kätte tassub Ta temma x tööd möda.
13. Sö, mo poeg, met, sest se on hea, ja kerjemessi on maggus so su-laele.
14. Tunne, et tarkus nenda so hingele on ; kui sa sedda leiad, siis on ots hea, ja sinno otus ei kau mitte ärra.
15. Ärra warritse kui öäl innime selle ello-asseme peäle, kes öige, ja ärra raiska temma hingamise-asset mitte ärra.
16. Sest öige innime langeb seitsekorda, ja touseb jälle ülles; öälad kommistawad, ja sawad önnetusse sisse.
17. Ärra römusta mitte, kui so waenlane mahhalangeb, ja ärgo olgo so südda wägga römus, kui ta kommistab:
18. Et Jehowa sedda ei wötta nähha, et se pahha on temma melest, ja wöttab omma wihha temma peält ärrapöörda.
19. Ärra sa wihhaseks tiggedatte peäle; ärra kaetse neid, kes öälad.
20. Sest kurjal ei olle head otsa; öälatte lamp kustub ärra.
21. Mo poeg, karda Jehowat ja kuningast; ärra heida nende seltsi, kes teisiti mötlewad.
22. Sest nende hukkatus touseb äkkitselt, ja kes teab mollematte willetsust?
23. Ka needsinnatsed sannad on tarkadele ööldud: ühhest ennam kui teisest luggu piddada kohtus, polle se mitte hea.

24. Kes ütleb öäla wasto: Sinna olled öige; sedda wañnuwad rahwas, ja innimestel on wägga pahha meel temma pärrast.
25. Agga neile, kes nomiwad, on se kaunis assi, ja hea önnistus tulleb nende peäle.
26. Sellele antakse suud, kes öiged sannad wastab.
27. Te omma tööd wäljas, ja walmista sedda ennesele wälja peäl, pärrast ehita ennesele ka honet ülles.
28. Ärra olle ilmaaego tunnistusmees omma liggimesse wasto: kas sa kül tahhad omma uledega melitada?
29. Ärra ütle: Nenda kui teine mulle teinud, nenda tahhan ma temãale jälle tehha, ma tahhan mehhe kätte tassuda temma tööd möda.
30. Ma läksin laisa mehhe põllust möda, ja selle innimesse winamäest möda, kel ep olnud meelt peas.
31. Ja wata, seäl ollid ülleüldes ohhakad tousnud, nõggesed ollid sedda katnud, ja temma kiwwi-aed olli mahhakistud.
32. Kui ma sedda näggin, pannin ma tähhele; ma waatsin, ja wotsin öppetust sest.
33. Tahhad sa nattuke weel maggada, nattuke tukkuda, nattuke kässi kokkopaña maas seistes?
34. Siis tulleb waesus so kätte kui jallamees, ja sinno tühhi kui kilbiga mees.

25. Peatük.

Mis Jumjala mele pärrast on, ja mis mitte ei kolba.

1. Ka needsinnatsed on Salomoni öppetusse-sannad, mis Hiskia Juda kunninga mehhed seie üllespannud.
2. Jumjala au on, ühhe asja sallaja piddama; agga kuningatte au on, ühhe asja järrele kulama.
3. Kui taewas kõrgusse polest, ja Ma süggawusse polest; nenda ei woi kuningatte süddant ärramoista.
4. Sada sitta hõbbedast ärra, siis tulleb sest riist kullaseppale.
5. Ja sada öäla innimesse kunninga eest ärra, siis kinnitakse temma aujärg öigusse läbbi.
6. Ärra te issiennesele mitte au kunninga ees, ja ärra minne seisma suurte paika.
7. Sest se on parrem, et sulle ööldakse: Astu tenna ülles! kui et sind ühhe üllema silma ees allandakse, kedda so silmad tahtsid nähha.
8. Ärra minne mitte ruttuste wälja rio-asja pärrast, et sa wahhest ei wötta middagi wimaks tehha, kui so liggimenne sulle saab häbbi teinud.

9. Selleta omã rio-asja omã liggimessega ärra; ja ärra ilmuta mitte ühhe teise sallaja nou.
10. Et se, kes kuleb, sind ei laima, ja pahha kõnne sinnust taggasi ei sa.
11. Se sanna, mis öigel aial räkidakse, on kui kuld-ounad hõbbe-kuiudega.
12. Tark nomia on selle kõrwale, kes wõttab kuulda, kui kuld-kõrwa-rõngas, ja kui kallis ehte keigekallimast kullast.
13. Nenda kui hoitud lummi leikusse aial, nenda on ustaw Käsk neile, kes tedda läkkitawad, ja jahhutab omma issanda hinge.
14. Se mees, kes kiitleb andist, kus ei olle tagga ühtegi, se on kui pilwed ja tuul, kus ei olle wihma jures.
15. Pitka melega woib würsti melitada, ja pehme keel murrab luid katki.
16. Olled sa met leidnud, siis sö omma tarwidusseks; et sinna sedda liaks ei sa, ja pead sedda wäljaoksendama.
17. Olgo so jalg kallis so söbra kotta minnemast, et ta sinnoga ärra ei tüddine, ja sind ei wotta wihkada.
18. Se mees, kes omma liggimesse wasto kui walle tunnistusmees rägib, se on kui hamer ja moök, ja terraw nool.
19. Lotus selle peäle, kes pettust teeb ahhastusse aial, on kui katkend hammas, ja kui jalg, mis liugub.
20. Kes röömsad laulud laulab kurwa süddamele, on nenda kui se, kes külma aial rided seljast heidab, ja kui ädikas salpetri peäl.
21. Kui sel, kes sind wihkab, nälg on, siis anna temmale leiba süa, ja kui temmal on janno, siis anna temmale wet jua.
22. Sest sinna sadad ellawad söed temma Pea peäle, ja Jehowa tassub sulle sedda ärra.
23. Pohja tuul sünnitab saddo, ja sallalik keel sadab suurt melepahhandust, mis silmist näikse.
24. Parrem on kattukse nurkas ellada, kui riaka naesega, ja seäl koias, kus suur selts.
25. Nenda kui külm wessi on wässinud hingele, nenda on head sannumed kaugelt maalt.
26. Üks öige, kes öäla innimesse ees kõigub, on kui ärraseggatud kaew ja rikikutud hallik.
27. Paljo met süa ep olle hea; agga kes nende öigede au öiete ärramoistab, se on au.
28. Üks mees, kes omã meelt ei woi tallitseda, se on kui mahhakistud lin, kel polle müri.

26. Peatük.

Jölledatte wisid, ja kuidas need ommad asjad aiawad.

1. Nenda kui lummi on suil, ja kui wihm on leikusse aial, nenda ei sünni au halbile.
2. Nenda kui lind lähhab ulkuma, ja kui päsoke ärralennab, nenda ei tulle ilmaaego ärrawanduminne ei ühhegi külge.
3. Piits lähhab hobbosele, ja waljad eeslile tarwis, nenda wits halpide seljale.
4. Ärra wasta halbile mitte ta meletuma wisi järrele, et ei sinna ka temma sarnatseks ei sa.
5. Wasta halbile temma meletuma wisi järrele, et ta ennese melest tark ei olle.
6. Kes halbi läbbi lasseb asjo aiada, se on kui se, kes ommad jallad ärraraiub, ja wäekauba tööd joob.
7. Nenda kui se ei näida middagi, kui jallust wiggane jalgo üllestöstab, nenda on õppetusse-sanna halpide suus.
8. Nenda kui se, kes kiwwi lingo sisse seub, nenda on se, kes halbile au annab.
9. Nenda kui orjawits, mis joobnud innimesse kätte saab, nenda on õppetusse-sanna halpide suus.
10. Suresuggune teeb keikile wallo, kui ta ühhe halbi palkab, ehk palkab neid, kes kässo ülleastujad on.
11. Nenda kui koer omma okse kallale jälle tulleb, nenda hakkab halp ueste omma meletuma wisi.
12. Nääd sa meest, kes ennese melest tark on, siis on ennam lotust halbist, kui nisuggusest.
13. Laisk ütleb: Tõmmo loukoer on tee peäl, loukoer on turrude peäl.
14. Nenda kui üks käib hingi-hakide peäl, nenda laisk omma söngi peäl.
15. Laisk panneb omma kätt waagna sisse, ja tüddib ärra sedda omã su jure taggasiwõtmast.
16. Laisk on ommast melest targem kui seitse muud, kes keik targa melega wastawad.
17. Kes mödamannes wägga wihhaseks saab rio pärrast, misga temmal ep olle teggemist, se on kui üks, kes koera kõrwust kinnihakkab.
18. Otsego se, kes teeb, kui peaks ta mängima, ja seddemed, noled ja surma riistad wiskab;
19. Nenda on se mees, kes omma liggimest petnud, ja ütleb: Eks minna polle nalja pärrast teinud?
20. Kus ei olle puud, seäl kustub tulloke ärra; nenda ka, kus ep olle kelepeksjat, jääb riid soiko.

21. Nenda kui kustatud söed ellawatte sütte jures, ja puud tulle jures; nenda on riakas mees rido kihhutamas.
22. Kelepeksia sannad on kui naljakad, ja siiski lähhäwad nemmad süddame pohja.
23. Uled, mis armust põllewad, ja kurri südda sees, on kui hõbbeda sit, misga potti-tük wabatud.
24. Omma uledega teeb se, kes wihkab, ennast teist wisi, ja ommas süddames peab ta pettust.
25. Kui ta omma heält armsaks teeb, siis ärra ussu tedda mitte; sest seitse hirmust asja on temma süddames.
26. Wihkamine kattab ennast petmisega; agga temma tiggedus peab koggodusses ilmuma.
27. Kes auko kaewab, langeb issi senna sisse; ja kes kiwwi weretab teise peäle, selle peäle tulleb ta taggasi.
28. Walskusse keel wihkab neid, kes temmast mahharöhhutud, ja libbe keel lükkab mahha.

27. Peatük.

Kuida innimenne mitmis asjus omma ello peab aiama.

1. Ärra kiitle homsest päwast, sest sinna ei tea mitte, mis se pääw sadab.
2. Kiitko sind teine, agga ei mitte so omma su; üks woõras, agga mitte so ennese uled.
3. Kiwwil on kül raskus, ja liwal omma koorm; agga meletuma melepahhandus on raskem kui need mollemad.
4. Tulline wihha on wägga hirmus, ja wihha on kui wee-tousminne; agga kes woib kahtlase abbiello mehhe mele ees seista?
5. Awwalik nomimine on parrem, kui sallalik armastus.
6. Ustawad on need hawad, mis armastaja käest on; agga selle su-andmissed, kes wihkab, on pettised.
7. Se hing kelle köht täis, tallab kül kerjemet ärra; agga sel hingel, kel nälg on, on keik kibbe maggus.
8. Otsego lind, kes ommast pessast lähhäb hulkuma; nenda on se mees, kes ommast paigast ärralähhäb hulkuma.
9. Ölli ja suitsetamise-rohhi römustab süddant; nenda ka on kellegi söbber maggus süddame nou pärrast.
10. Omma söbra ja omma issa söbra ärra jätta mitte mahha; ja ärra tulle omma wenna kotta omma hukkatusse aial: naber, kes liggi, on parrem kui wend, kes emal.

11. Olle tark, mo poeg, ja römusta mo süddat, et ma middagi woin wastata sellele, kes mind laimab.
12. Hea oidoga innimenne nääb önnetust, ja lähhäb eest warjule; agga rummalad lähhäwad omma teed, ja neid nuhheldakse.
13. Kui kegi woöra eest käemehheks heitnud, siis wötta selle ride ärra, ja woöra wölla pärrast wötta panti temma käest.
14. Kes omma liggimest sure heäleaga warra homõiko kidab, sedda arwatakse temmale ärrawandumisseks.
15. Järgne läbbitilkuminne sao aial, ja riakas naene, need on ühhesuggused.
16. Kes tedda püab sallaja piddada, se peab tuult sallaja, ja omma parrema peoga ölli, mis annab ennast tunda.
17. Rauda tehakse rauaga terrawaks, ja mehhe wihha kihhutakse ta liggimesse wihha läbbi.
18. Kes omma wigipu hoiab, saab temma wilja süa, ja kes omma issandat hoiab, tedda auustakse.
19. Nenda kui wee sees palle paistab palle wasto, nenda on teine innimesse südda teise wasto.
20. Pörgohaud ja hukkatusse-koht ei sa ial täis, nenda ei sa innimesse silmad mitte kül.
21. Sullatamise pot lähhäb hõbbedale, ja ahhi kullale tarwis, nenda katsutakse meest sest, kui tedda kidetakse.
22. Ehk sinna meletumat tango seas möösri sees peneks toukaksid nuiaga, siiski ei lahku temma melete wiis temmast ärra.
23. Sa pead omma puddolojuksed öiete tundma, ja panne karja tähhele.
24. Sest warra ei kesta iggaweste, ja kas kroon jääb põlwest põlweni?
25. Kui heinad löppewad, siis näikse noor rohhi, ja keik suggu rohto koggutakse mäggede peäl.
26. Lamba talled on sulle ridiks, ja sikkud andwad hinna põllo osta.
27. Ja sul on kül kitste pima ennese roaks, ja ennese perre roaks, ja ello toidust so ümmardajattele.
28. Peatük.

Mis wahhe waggade ja öälade wahhel on. Mal. 3, 18.

1. Öäl innimenne pöggeneb, ja ep olle taggaaiajat; agga kes öige, se on julge kui noor loukoer.
2. Ma ülleastmisse pärrast on temmal palju würstid; agga moistlikko innimesse läbbi, kes palju näinud, pitkendab würst nenda ommad päwad.
3. Üks kehwa mees, kes alwadele liga teeb, on kui wihm, mis keik ärrawiib, et ei jä leiba.

4. Kes kasso-öppetust mahhajätwad, need kiitwad öälad; agga kes kasso-öppetust piddawad, need taplewad nende wasto.
5. Kurjad innimessed ei moista, mis kohhus; agga kes Jehowat otsiwad, moistwad keik.
6. Üks kehwa, kes ommas waggadusses ellab, on parrem kui se, kel pöratsed wisid, ja peälegi rikkas on.
7. Kes kasso-öppetust hoiab, se on moistlik poeg; agga kes prassijatte seltsi heidab, se teeb omma issale häbbi.
8. Kes palju warra kokkopanneb renti ja kasso läbbi, se koggub sedda sellele, kes keh Wade peäle armo heidab.
9. Kes omma körwa ärrapörab kasso-öppetust kuulmast, selle palwege on hirmus assi.
10. Kes öiglassed ärraeksitab kurja tee peäle, se langeb omma ennese auko; agga kes täieste waggad, peawad head pärris-ossaks sama.
11. Rikkas mees on ennese melest tark; agga alw moistlik innimenne katsub tedda läbbi.
12. Kui öiged römo pärrast hüppawad, se on wägga illus; agga kui öälad touswad, siis otsitakse innimest ülles.
13. Kes ommad ülleastmissed kinnikattab, ei lähhä se temmale korda; agga kes tunnistab ja mahhajättab, selle peäle hallastakse.
14. Wägga önnis on se innime, kes ikka hirmo tunneb; agga kes omma süddant kowwaks teeb, langeb önnetusse sisse.
15. Üks öäl innimenne, kes alwa rahwa ülle wallitseb, on kui rökiw loukoer, ja kui karro, mis senna ja tenna joseb.
16. Üks würost, kel ep olle moistust peas, se teeb palju liiga; agga kes ahnust wihkab, se pitkendab ommad päwad.
17. Kedda wäggise ärrawoetakse teise innimesse were pärrast, kui ta ka auko pöggeneks, ei pea tedda ommeti mitte warjul petama.
18. Kes ilmalaitmatta ellab, tedda peästetakse; agga kel pöratsed wisid on kahhe tee peäl, se langeb ühhe peäle.
19. Kes omma Ma harrib, saab leiba kül; agga kes tühjad asjad taggaaiab, saab waesust kül.
20. Ustaw mees saab suurt önnistust; agga kes töttab rikkaks sama, ei se jä ilmasüta
21. Ühhest enam luggu piddada kui teisest, ei olle mitte hea: siiski astub monni käskude ülle leiwa pallokesse pärrast.
22. Kadde mees püab ussinaste rikkaks sada; agga ei ta tea mitte, et tühhi temma kätte tulleb.
23. Kes innimesse nomib minno wisi järrele, se leiab enam armo, kui se, kes kelega libbab.

24. Kes omma issa ja omma emma käest risub, ja ütleb: Ei se olle ülleastuminne; se on selle seltsimees, kes pahhaste teeb.
25. Kes hooplik süddamest, kihhutab rido; agga kes Jehowa peäle lodab, wöttab rammo.
26. Kes omma süddame peäle lodab, se on halp; agga kes tarkusses käib, se peäseb.
27. Kes kehvale annab, sellele ei sa mitte tühhi kätte; agga kes ommad silmad kõrwal hoiab, saab palju needmist ennese peäle.
28. Kui öälad woimust wötwad, siis inimessed lähhäwad warjule; agga kui nemmad hukka lähhäwad, siis saab neid öigid palju.

29. Peatük.

Mis hea on, se sadab kasso: mis kurri, se sadab kahjo.

1. Kedda saggedaste nomitakse, ja siiski kangekaelseks jääb, tedda murtakse äkkitselt, nenda et ep olle ohto.
2. Kui neid öigid palju saab, siis römustab rahwas; agga kui öäl wallitseb, siis rahwas öhkab.
3. Üks mees, kes tarkust armastab, römustab omma issa; agga kes horade seltsi heidab, hukkab warrandust ärra.
4. Kuningas annab male head piddo öigusse läbbi; agga kes andid wöttab, teeb sedda paljaks.
5. Kes omma liggimessega libbedaste rägib, se lautab temma sammudele wörko wälja.
6. Kurja inimesse ülleastumisse jures on wörkutamise pael; agga, kes öige, öiskab römustes.
7. Kes öige, tunneb ärra alwade kohto-asja; agga kes öäl, ei se moista tundmist.
8. Need mehhed, kes pilkawad, saatwad liñna kimpusse; agga targad rahwas kånawad wihha ärra.
9. Kui tark mees meletuma inimessega kohtus käib, wihhastago temma, ehk naergo temma, ei seisa ta siiski mitte rahho.
10. Mehhed, kel werresüüd, wihkawad sedda, kes täieste wagga; agga öiglased püüdwad temma hinge hoida.
11. Kes halp, lasseb keik omã wihha waimo wälja; agga tark innime waikistab sedda wimaks.
12. Kui wallitseja walle-kõnned tähhele panneb, siis keik temma teenrid on öälad.
13. Üks kehwa, ja kes kawwalust täis, tullewad teine teise wasto; agga Jehowa walgustab nende mollematte silmad.

14. Üks kuningas, kes töes alwadele kohhut moistab, selle aujärg kinnitakse iggaweste.
15. Wits ja nomiminne annab tarkust; agga üks ülleannetud pois teeb omma emãale häbbi.
16. Kus neid öälaid palju saab, seäl on ka palju ülleastumist; agga öiged sawad nende hukkaminnemist nähha.
17. Karrista omma poega, siis sadab ta sulle rahho ja head meelt so hingele.
18. Kus ei olle prohweti-näggemist, seäl lähhäb rahwas ülleannetumaks; kes agga kässö-öppetust hoiab, sesamma on önnis.
19. Palja sañadega ei lasse sullane ennast mitte karristada; ehk ta kül moistab, ei ta siiski wasta.
20. Kui sa nääd nobbeda kõnnega meest, siis on halbist enam lotust, kui temmast.
21. Kes omma sullast norelt ellaste peab, siis tahhab ta wimaks kui poeg olla.
22. Wihhane inimenne kihhutab rido, ja kes tullist wihha täis, se astub palju ülle kässö.
23. Innimesse surustus allandab tedda; agga se saab au kätte, kes waimus allandlik on.
24. Kes wargaga jaggab, wihkab omma hinge; ta kuleb kässö needmist, ja ei kuluta sedda mitte ülles.
25. Wärristus inimeste eest, sadab tedda wörkutamise paelasse; agga kes Jehowa peäle lodab, saab kõrge warjopaika.
26. Palju otsiwad wallitseja ette sada; agga Jehowa käest tulleb iggamehhe kohhus.
27. Öigede melest on se pörane hirmus, ja öälatte melest on hirmus se, kel öige wiis on.

30. Peatük.

Agur tunneb omma rummalust: ta palwe ja mötlikkud kõnned.

1. Aguri Jake poia sannad. Üks öppetus. Sesinnane mees ütleb ltieli, ltleli ja Ukali wasto.
2. Töest ma ollen totter enam, kui keik muud, ja inimeste moistust ei olle minnul mitte.
3. Ja tarkust ei olle minna kül mitte öppinud; agga pühhade tundmist tean minna.
4. Kes on ülles taewa läinud ja seält mahhatulnud? kes on tuult omma peusse koggunud? kes on wet ride sisse siddunud? kes on keige ma-ilma otsad üllesteinud? mis on temma nimmi, ja mis temma poia nimmi? sest sedda pead sa teädma.

5. Keik Jummalä sanna on selge kui sullatud, temma on kilbiks neile, kes temma jure kippuwad.
6. Ärra kaswata middagi temma sannade jure, et ta sind ei nomi, ja sinna saad wallelikkuks.
7. Kaks asja pallun ma sinno käest; ärra kela neid mulle mitte, ennego ma surren.
8. Tühja ja walle könne sada kaugele must ärra: waesust ja rikkust ärra anna mulle mitte; söda agga mind leiwaga, mis mo ossaks seätud.
9. Et ma sind wahhest ärra ei salga, kui ma liaks saan, ja mötlen: Kes on Jehowa? ia et ma ei warrasta, kui ma kehwaaks saaksin, ja omma Jummalä nimmesse mitte kurjaste ei putu.
10. Ärra peksa keelt sullase peäle ta issanda jures, et temma sind ei wañnu, ja sulle süüd ei tulle.
11. Üks suggu on, mis omma issa ärra wañnub, ja omma emma ei önnista.
12. Üks suggu on, mis puhhas on ommast melest, ja siiski ommast rojast ei olle ärrapestud.
13. Üks suggu on, kelle silmad surelissed on, ja temma silmalauud kohhutawad.
14. Üks suggu on, kelle hambad on möögad, ja kelle purrehambad on noad; et nemmad willetsad Ma peält, ja waesed inimeste seast ärralöppetawad.
15. Kanil on kaks tüttart: to seie, to seie! Need kolm ei sa kül; neljas ei ütle: Kül jo.
16. Pörgo, ja kinnipandud lapsekooda; Ma, mis ei sa wet täis, ja tulli ei ütle: Kül jo.
17. Sedda silma, mis issa irwitab, ja ei tahha emma sanna kuulda, peawad kaarnad jõe äres wäljanokkima, ja kotka poiad sedda ärrasöma.
18. Need kolm ossa on mulle wägga immeks, ja nelli on, mis ma ei tea:
19. Kotka te taewa al; mao te kaljo peäl; laewa te kesk merre peäl; ja mehhe te neitsi jure.
20. Nenda on ka se: ühhe naese te, kes abbiello ärrarikkub, ta sööb ja pühhib omma suud ärra, ja ütleb: Ei minna olle nurjatumat tööd teinud.
21. Kolme asja al wärriseb Ma, ja nelja asja al, mis ta ei woi kannatada.
22. Sullase al, kui ta kuningaks saab, ja jölleda al, kui temmal leiba kül;
23. Ühhe naese al, mis wihkatud, kui ta mehhele sanud, ja ühh)e tüdrukko al, kui ta omma emmanda päriaks saab.
24. Need nelli on kül pissukessed Ma peäl; agga needsammad on targad, mis targaste öppetud:
25. Sippelkad on üks wäeti hulk, siiski walmistawad nemmad omma leiba suil.
26. Mäe-rottid on üks woimato hulk, siiski tewad nemmad omma asset kaljo sisse.

27. Rohhotirtsudel ei olle kuningast, siiski lähhäwad nemmad keik hulgaliste wälja.
28. Sissalik wöttab keppadega kinni, ja on kunninga kuninglikkude koddade sees.
29. Need kolm käiwad hästi, ja nelli käiwad omma käimist hästi:
30. Loukoer on keigewäggewam lojuste seast, sest ta ei lähhä ühhegi eest ärra taggasi.
31. Se lojus, mis niudist tuggewam, ta sik, ja üks kuningas, kelle wasto ei woi seista.
32. Kui sa olled jöllanud, et ta surustand, ja kui sa kurja möttelnud, siis panne kät su peäle.
33. Sest pima kirnuminne sadab woid wälja, ja ninna kange nuiskaminne sadab werd wälja, ja wihha kihhutaminne sadab rido.

31. Peatük.

Salomoni emma maenitsus: jummalakartlikko naese au.

1. Kuninga Lemueli sannad. Se öppetus, mis temma emma tedda öppetas.
2. Mis? minno poeg, ja mis? mo poeg, kedda ma ihhus kannud, ja mis? mo poeg, kedda ma Jummalale ärratootanud.
3. Ärra anna omma rammo mitte naesterahwale; ja ärgo olgo sulle se wiis, kuningaid ärrakautada.
4. Ei se sünni kuningattele, oh Lemuel! ei se sünni kuningattele, wina jua, egga würestidele, kanget jomaaega ihhaldada:
5. Et nemad ei jo, ja ei uñusta ärra, mis seätud on, ja keikide willetsatte inimeste kohto-asja teist wisi ei pöra.
6. Andke kange jomaaia sellele, kes on hukka miñemas, ja wina neile, kel süddame kurbdus on.
7. Et ta saab jua, ja unnustab omma waesust ärra, ja omma waewa peäle ennam ei mötle.
8. Te omma su lahti selle eest, kes keleto, ja keikide nende kohto-asja eest, kes on kaddumas.
9. Te omma su lahti ja moista öiget kohhut, ja anna kohhut willetsale ja waesele.
10. Kes leiab wahwa naese? sest temma on palju ennam wäärt, kui perlid.
11. Temma mehhe südda lodab ta peäle, ja saki ei pudu temmal mitte.
12. Keige omma ello aial teeb ta temmale head, ja ei mitte kurja.
13. Ta otsib willo ja linno, ja teeb tööd omma kättega ja heal meel.
14. Ta on nenda kui kaupmehhe laewad, ta toob omma leiba kaugelt,

15. Ja touseb ülles, kui alles ö on, ja annab omma perrele roga, ja seätud ossa omma ümmardajattele.
16. Ta mötleb põllo peäle ja saab sedda; omma kätte tööst istutab ta winamäe.
17. Ta panneb wö tuggewaste wöle, ja teeb ommad käewarred tuggewaks.
18. Ta tunneb, et temma kaup hea on; temma lamp ei kustu öse ärra.
19. Ta pistab ommad käed koonlapu kallale, ja temma peud piddawad kehrawarre.
20. Ta teeb omma kät laiale lahti willetsale, ja pakkub ommad käed waestele.
21. Ei ta kardada lund omma perre pärrast, sest keigel ta perrel on kahhekordsed rided selgas.
22. Ta teeb issiennesele kallid tekkid, temma rided on kallist linnasest ja purpuri punnasest ridest.
23. Temma mees on kulus wärrawis, kui ta Ma wannematte jures istub.
24. Ta teeb linnased rided ja müüb neid, ja wööd annab ta kaupmeestele.
25. Temma rided on tuggewad ja illusad, ja ta naerab sedda hommist päwa.
26. Ta teeb omma su lahti tarkussega, ja heldusse kasso-öppetus on temma kele peäl.
27. Ta wahhib keik kohhad ommas maias ärra, ja ei sö mitte laiskusse leiba.
28. Temma poiad sawad woimust, ja kiitwad tedda önsaks, temma mees kidab tedda ka.
29. Paljo on neid tüttarlapsi, kes wahwaste teinud; agga sinna olled üllem, kui keik need.
30. Lahke wiis on pettus, ja illo on tühhine; üks naesterahwas, kes Jehowat kardab, sedda peab kiitma.
31. Andke temmale ta kätte tööst, ja temma tööd kiitko tedda wärrawis.

Öppetusse-Sannade Ots.

Salomoni Kogguja Ramat

---

1. Peatük.

Keik ilmalikko tarkusse asjad ja teud on kadduwad.

1. Need on Taweti poia selle kogguja sannad, kes kuningas Jerusalemmas.
2. Selge tühhi assi, ütles kogguja, selge tühhi assi; keik on tühhi assi.
3. Mis kasso on innimessele keiges temä waewas, mis pärrast ta waewa peab näggema siin päikesse al?

4. Kui üks põlwe-rahwas lähhäb, siis tulleb teine; agga Ma jääb seisma iggawaks aiaks.
5. Ja päike touseb, ja päike lähhäb loja, ja lähhäb, kui ta touseb, omma paika, kuhho ta püab.
6. Ta lähhäb louna pole, ja pirab ümber pohja pole: tuul pirab ikka peäle minnes, ja tuul lähhäb ümber omma piredes sees.
7. Keik jöed jookswad merre sisse, ja merri ei sa mitte täide: kuhho paika jöed jookswad, seält tullewad nemmad joostes taggasi.
8. Keik neid asjo, mis kallal inimessed ärrawässiwad, ei joua ükski üllesräkida: ei sa silm ellades kül näggemast α , ja körw ei sa ellades täis kuulmast.
9. Mis ial olnud, on sesamma, mis peab sama; ja mis ial tehtud, on sesamma, mis weel saab tehtud; ja polle mingisuggust uut asja päikesse al.
10. On ehk assi, mis kegi woiks üttelda: Wata sedda, se on uus; jubba se on olnud wannast aiast, mis enne meid olnud.
11. Ei olle endisist asjust mällestust, ja nenda ei olle ka mällestust neist tullewaist asjust, mis peawad sündima nende jures, kes pärrast tullewad.
12. Minna kogguja olin Israeli rahwa ülle kuningas Jerusalemmas.
13. Ja andsin omma süddant tarkussega tagganouda, ja läbbi katsuda keik sedda, mis taewa al tehakse; sesamma on üks waewalinne pahha töö, mis Jummal inimeste laste peäle pannud, et ta neid sega pididi waewama.
14. Ma näggin keik tööd, mis päikese al tehakse, ja wata, se on keik tühhi töö ja waimo närriminne.
15. Mis köwwer, sedda ei woi öiendada: ja mis pudub, ei joua arwata.
16. Minna mötlesin ommas süddames ja ütlesin: Minna, wata, minna ollen suremat ja ennam tarkust ennesele saatnud, kui keik need, kes enne mind Jerusalemma ülle olnud, ja mo südda on palju tarkust ja tundmist näinud.
17. Ja ma andsin omma süddant, tarkust tunda, ja tunda hullud ja halbid asjad: agga ma ollen tunnud, et ka se on waimo närriminne.
18. Sest kus palju tarkust, seäl on palju melepahhandust; ja kes ennam tundmist sadab, sadab ennam wallo.

2. Peatük.

Ilmalik rööm ja himmo on tühhi paljas ja jölledus.

1. Minna mötlesin ommas süddames: Et tulle, ma tahhan sind kiusada römo läbbi, ja katsu sedda head, agga wata, ka se olli tühhi töö.
2. Ma ütlesin naerule: Sa olled hul; ja römule: Mis se on, mis sa teed?
3. Ma katsusin läbbi ommas süddames, et ma pididin ennesele wisiks wotma wina jua; ja et siiski mo südda woiks tarkusses eddasi miñna ja halpimist

- ärkaarwada, kunni ma piddin nähha sama, mis innimesse lastele hea olleks, et nemãad piddid teggema taewa al omãa ürrikesse ello aial.
4. Ma teggin ommad tööd sureste, ma ehhtasin ennesele koddasid, ma istutasin ennesele winamäggesid.
  5. Ma teggin ennesele rohho-aiad ja illusad aiad, ja istutasin nende sisse keiksuggu wilja puid.
  6. Ma teggin ennesele wee-tikisid, et ma woiksin seält seest sedda metsa kasta, mis puid kaswatas.
  7. Ma ostsın sullasid ja tüdrukuid, ja mul ollid perre lapsed; mul olli ka weiste ja puddolojuste karri ennam, kui keikil, kes enne mind Jerusalemmas olnud.
  8. Ma koggusin ennesele ka hõbbemat ja kulda, ja mis ial kuningatte ja rikide issi-warrantus on; ma saatsin ennesele laulo-mehhi ja laulo-naesi, ja mis innimeste laste melest wägga armas, ja keiksuggu mängi-riisto.
  9. Ja ma sain suremaks ja üllemaks, kui keik need, kes enne mind Jerusalemmas olnud; minno tarkus jäi mulle ka.
  10. Ja keik, mis ial mo silmad tahtsid, ei keelnud ma neile mitte; ei ma keelnud omma süddamele ei mingisuggust römo, sest mo südda römustas keigest mo waewast, ja se olli mo ossa keigest mo waewast.
  11. Ja minna waatsin keige omma teggude peäle, mis minno käed teinud, ja se waewa peäle, mis ma näinud sedda tehhes; siis wata, keik se olli tühhi tö ja waimo närriminne, ja ei olle ühtegi kasso päikesse al.
  12. Ja ma pörasin ennast, et ma piddin waatma tarkust ja hullud ja halbid asjad ; (sest mis wõttab se innimenne teha, kes pärrast sedda kuningast tulleb? sedda, mis teised jo enne teinud.)
  13. Ja minna näggin, et tarkusse jures eñam kasso on, kui halbi asja jures, nenda kui ennam kasso walgussest, kui pimmedussest on.
  14. Targa innimesse silmad on temma peas; agga kes halp, se käib pimmedusses; ja miña tundsin ka, et se, mis ühhele juhtub, neile keikile juhtub.
  15. Ja ma mötlesin ommas süddames: Ka minnule juhtub sesamma, mis halbile juhtub; ja mispärrast ollen minna siis targemaks sanud, kui muud teised ? siis mötlesin ma ommas süddames, et ka se tühhi tö on.
  16. Sest targast ep olle ennam mällestust, kui halbist, ei iggaweste; sest et tullewal aial se keik jo on ärraunnustud; ja kuidas peab tark nendasammoti surrema, kui halp?
  17. Siis wihkasin ma sedda ello, sest se tö olli pahha mo melest, mis tehakse päikesse al; sest se on keik tühhi tö, ja waimo närriminne.
  18. Ja ma wihkasin keik omma waewa, mis minna päikesse al olin näinud; et ma piddin sedda selle iñimessele jätma, kes pärrast mind tulleb.
  19. Agga kes teab, kas temma tark, ehk halp on, ja sel peab melewald ollema keik minno waewa üle, mis ma näinud, ja mis ma targaste teinud päikesse al? ka se on tühhi tö.

20. Sepärrast pöörstin ma ennast, et ma piddin tüddimust saatma omma süddamele keige se waewa pärrast, mis ma olin näinud päikesse al.
21. Sest monni innime on, kes waewa näinud tarkussega, ja tundmisega, ja öige wisiga: siiski peab ta sedda jätma teise inimessele, kes seal kallal ei olle waewa näinud, temma ossaks; ka se on tühhi tö, ja wägga pahha.
22. Sest mis on inimessel keigest temma waewast ja temma süddame närrimissest, mis ta waewa näinud päikesse al?
23. Sest keik temma päwad on täis wallo, ja ta waewalinne tö on melepahhandus, ka öse ei magga temma südda: ka se on tühhi tö.
24. Eks se polle parrem inimessele, et ta sööb ja joob, ja annab omma hingele head nähha omma waewa jures? ka sedda ollen ma näinud, et se on Jummalata käest.
25. Sest kes olleks woinud nenda süa, ja kes olleks enam joudnud kui minna?
26. Sest ta annab selle inimessele, kes temma melest hea, tarkust ja tundmist, ja römo: agga pattusele annab ta waewalist tööd, et ta kokkopanneb ja koggub, et saaks antud sellele, kes hea on Jummalata melest; ka se on tühhi tö, ja waimo närriminne.

3. Peatük.

Keik asjad on tühjad ja kadduwad ilma Jummalata.

1. Keigel asjadel on määratud aeg, ja aeg on keige asjadel, mis ette woetakse päikesse al.
2. Aega on lapse sada, ja aega on surra; ja aega on istutada, ja aega on ärrakitkuda, mis istutud.
3. Aega on ärratappa, ja aega on terweks teha: aega on mahhakiskuda, ja aega on üllesehhitada.
4. Aega on nutta, ja aega on naerda: aega on kaebdust teha, ja aega on hüppada.
5. Aega on kiwwa laiale wiskada, ja aega on kiwwa kogguda: aega on teise ümber kaela hakkada, ja aega on ümber kaela hakkamisest emal seista.
6. Aega on otsida, ja aega on ärrahukkata: aega on hoida, ja aega on ärrawissata.
7. Aega on löhki kärristada, ja aega on kokko ömmelda: aega on wait olla, ja aega on räkida.
8. Aega on armastada, ja aega on wihkada: aega on söale, ja aega on rahhule.
9. Mis kasso on sel, kes middagi teeb, sest, mis kallal ta waewa nääb?
10. Ma ollen sedda waewalist tööd näinud, mis Jummalata inimesse laste peäle pannud, et ta neid se läbbi piddi waewama.

11. Keik sedda on temã teinud illusaks omãl aial: ka on temma sedda iggawest asja nende süddame sisse añud, sest et innimenne ei woi leida sedda tööd, mis Jumãl teinud algmissesest otsani.
12. Ma tundsin, et nende asjade jures ei olnud middagi head; waid et innime pididi römus ollema, ja head teggema ommas ellus.
13. Nenda on ka luggu igga innimessega, kes sööb ja joob, ja saab head nähha keige omma waewa jures; se on Jummal and.
14. Ma tundsin, et keik, mis Jummal teeb, iggaweste jääb, senna ei woi ükski middagi jure kaswatada egga middagi sest ärrakautada; ja sedda teeb Jummal, et peab kartma temã eest.
15. Mis nüüd on, jubba se olnud; ja mis weel peab sündima, jubba se olnud; ja Jummal otsib sedda, kes on takkakiusatud.
16. Minna ollen ka weel näinud päikesse al kohto-paika, seäl olli öälus; ja öigusse paika, seäl olli ka öälus.
17. Siis mötlesin ma omãs süddames: Jumãl wöttab kohhut moista selle peäle, kes öige, ja selle peäle, kes öäl on; (sest keige asjadel, mis tahhetakse, on omma aeg) ja seäl moistetakse igga tö peäle kohhut.
18. Ma mötlesin ommas süddames: Se on innimeste laste luggu, et Jummal neid peab puhhastama, ja et nemmad nähha sawad, et nemmad on kui lojuksed issiennesest.
19. Sest mis innimeste lastele juhtub, se juhtub ka lojustele, ja neile juhtub ühhesuggune assi ; kui üks surreb, nenda surreb teine ka, ja ühhesuggune waim on keikil, ja innimessel ei olle üllemat asja, kui lojuksel; sest se keik on tühhi assi.
20. Keik need lähhäwad ühte paika; need keik on põrmust, ja need keik sawad jälle põrmuks.
21. Kes tunneb innimeste laste waimo ärra, mis lähhäb üllespididi, ja weiste waimo, mis allaspididi lähhäb Ma alla.
22. Ja ma näggin, et ei olle parremat põlwet, kui se, et innimeñe römus on omã teggemisse jures, sest se on temma ossa: sest kes sadab temmale sedda nähha, mis pärrast tedda sünnib?

4. Peatük.

Tühje asjo on paljo siin ilmas.

1. Ja ma näggin ta keik neid, kellele liga sündis, kes nisugguseks sanud päikesse al: ja wata, seäl olli nende silmawessi, kellele liga tehti, ja neil ep olnud trööstiat; ja nende kä, kes neile liga teggid, olli rammo, ja neil ei olnud trööstiat.

2. Siis kiitsin minna need surnud, kes jo ollid ärrasurnud, ennam kui need ellawad, kes weel tännini ellawad.
3. Ja et sel, kes weel tännini ei olnud, parrem põlli on, kui neil mollemil, et tema ei olle näinud sedda pahha tööd, mis päikese al tehakse.
4. Ja ma näggin keik waewa, ja keik, mis öige wisiga tehtud, et se on innimesse kaddedus, et ta tahhab üllemaks sada, kui ta liggimenne: ka se on tühhi tö, ja waimo närriminne.
5. Nisuggune halp panneb ommad käed kokko, ja sööb omma lihha ärra.
6. Parrem on üks peo-täis waikse melega, kui kaks peo-täit waewaga, ja waimo närrimisega.
7. Ja ma waatsin ta ühhe tühja tö päikesse al.
8. Seäl olli üks ainus, ja ei olnud teist, ei poega egga wenda ep olnud temmal, ja siiski ei olnud otsa keige ta waewa näggemisse peäl, temma silm ei sanudki rikkust kül; agga kelle pärrast peaksin minna siis waewa näggema, ja ei peaks raatsima omma hingele head tehha? ka se on tühhi tö, ja pahha waewalinne tö on se.
9. Parrem on kahhekessi, kui üksi olla, et neil on nende waewast hea palk.
10. Sest kui nemmad langewad, siis woib teine omma seltsimeest üllestösta: agga hädda sellele, kes üksi on, kui ta langeb; ja ei olle teist, kes tedda üllestöstab.
11. Kui ka kaks maggawad ühheskous, siis sawad nemmad soja; agga se ükslane, kuidas se soja saab?
12. Ja kui üks tahhab woimust temma peäle wötta, siis seiswad mollemad temma wasto: ja kolmekerulinne löng ei kista ni pea katki.
13. Üks kehwa laps, kes tark, on parrem kui kuningas, kes wanna ja halp on, ja ei moista ennam maenitsust wötta.
14. Sest monni tulleb wangihonest wälja wallitsema; sest teine on ka ommas kuningrikis kehwa wisil sündinud.
15. Ma näggin keik, kes siin ellawad, kes käiwad päikesse al, et nemmad käisid selle norema poiaga, kes temma assemele jääb.
16. Ei olle otsa keige rahwa peäl, ei keikide peäl, kes enne neid olnud; ka need, kes pärrast neid tullewad, ei sa sest römustada: sest se on ka tühhi tö, ja waimo närriminne.
17. Hoia ommad jallad, kui sa Jummalä kotta lähhad, ja tulle liggi kuulma enneminne, kui halpide wisil ohwri andma: sest nemmad ei tea mitte, et nemmad kurja tewad.

5. Peatük.

Monned head õppetussed, issiärranis ahnussest.

1. Ärra olle äkkine omma suga, ja ärgo tõttago so südda mitte ühte sanna wäljaaiada Jummal ette: sest Jummal on taewas, ja siña Ma peäl, sepärrast olgo so sanno pissut.
2. Sest unnenäggo tulleb, kus palju waewalist tööd on, ja halbi heäl, kus palju sanno on.
3. Kui sa tootust tootad Jummalale, siis ärra wiwi mitte sedda tassumatta; sest halbid ei olle ta mele pärrast: tassu sedda, mis sa tootad.
4. Parrem on, et sa ei toota, kui et sa tootad, ja ei tassu sedda mitte ärra.
5. Ärra anna omma sule mitte melewalda, et ta sadab sinno lihha patto teggema, ja ärra ütle Kasso ette, et se on eksitus: miks peab Jummal so heäle pärrast kangeste wihhastama, ja sinno kätte tööd ärrarikkuma?
6. Sest kus palju unnenäggusid, seal on tühjad asjad; nenda ka, kus palju sanno: agga sinna karda Jummalat.
7. Kui sa nääd ühhes rikis, et kehwadele liga tehakse, ja et kohhus ja öigus käest ärrakistakse, siis ärra panne immeks sedda, mis ettewoetakse: sest se kes kõrgem, kui se kes kõrge on, panneb tähhele, ja weel kõrgemad on nende üle.
8. Sest ühhe Ma kasso on keigeennamiste se: üks kuningas, kes armastab põllo harrimist.
9. Kes hõbbedat armastab, se ei sa ellades hõbbedat kül, egga wose kül, kes suurt warrandust armastab: ka se on tühhi tö.
10. Kui sedda warra palju saab, siis on ka neid palju, kes sedda söwad; ja mis head saab se, kel sedda on? ei muud, kui et temã silmad sedda näwad.
11. Tõteggia unni on maggus, sögo ta pissut ehk palju: agga ühhe rikka suur warra ei lasse tedda mata.
12. Üks kibbe õnnetus on se, mis ma päikesse al näggin, et rikkus, mis hoitakse sest, kelle pärralt se on, sellele õnnetusseks tulleb ;
13. Ja sesinnane rikkus saab hukka pahha waewalisse tö läbbi; kui ta poia sünnitand, siis ei jä middagi ta kätte.
14. Nenda kui ta omma emma ihhust tulnud, nenda lähhäb ta allasti jälle taggasi, kui ta tulnud; ja ei sa middagi ommast waewast, mis ta omma käega woiks ärrawia.
15. Ja ka se on kibbe õnnetus: sedda möda kui keik tulnud, nenda lähhäb se jälle ommad teed; ja mis kasso jääb temmale, et ta tule kätte waewa näinud?
16. Temma sööb ka keik omma ello aia pimmedusses, ja sure melepahhandussega, ja melehaigussega, ja sure wihhaga.

17. Wata, mis minna ollen näinud: se on hea, ja mis ka kaunis on, et innime sööb ja joo, ja saab head nähha keige omma waewa jures, mis ta nääb päikesse al omma ürrikesse ello aial, mis Jumal temale annud: sest se on tema ossa.

18. Nenda se on igga innimessega, kellele Jummal rikkust ja head nosi annud, ja temmale melewalda annud, sest süa ja omma ossa wötta, ja römüs olla omma waewa jures: se on Jummal and.

19. Kui temmal palju ei olle, siis mötleb ta omma ello päewade peäle: sest Jummal wöttab tedda ta süddame römo sees kuulda.

6. Peatük.

Rahha- ja au-ahnus on tühhine assi.

1. Üks õnnetus on, mis miña päikesse al ollen näinud, ja se on suur innimesse peäl,

2. Üks mees, kellele Jummal annud rikkust ja head nosi, ja au, ja kelle hingel ep olnud ühtegi waiak ei ühhestke asjast, mis ta ihhaldas; ja Jummal ei annud temmale melewalda sest süa, waid üks teine wooras peab sedda söma; se on tühhi tö, ja pahha melehaigus.

3. Kui üks mees peaks sünnitama sadda last, ja ellaks mitto aastat ja palju aega, mis ta aastade päwad kestnud, ja tema hing ei sanud ellades kül sest warrast, ei ollege temal hauda olnud: siis ütlen minna, et enneaegne lomoke on parrem tedda.

4. Sest se tulli tühjalt, ja lähhäb pimmedas ärra, ja pimmedussega jääb temma nimmi kaetud.

5. Temma ei ollege päwa näinud egga middagi tunnud; sel on enam hingamist kui teisel.

6. Ja ehk ta tuhhat aastat ellaks kakskorda, ja ei olle sedda head näinud; eks mitte keik ühte paika ei lähhä?

7. Keik innimesse waew on ta su tarwis; eks siis ka se hing peaks täis sama?

8. Sest mis olleks targal enam kasso, kui halbil? mis willetsal olleks enam, kes teab, kuidas ta peab ellama ellawatte ees?

9. Parrem on, mis silma ees näikse, kui se, mis peäle himmo langeb: se on ka tühhi tö, ja waimo närriminne.

10. Mis sest on, et kegi olnud, et temma nimmi jo kuius olnud, ommeti on teäda, et temma innimenne on, ja ei woi sellega mitte kohtos käia, kes wäggewam tedda.

11. Sest palju sanno on, mis tühja tööd kaswatawad; mis kasso on innimessel sest ?

12. Sest kes teab, mis inimessele hea on siin ellus, temma tühja ello ürrikeste päwade sees, mis temma ellab, kui warri? sest kes annab inimessele teada, mis temma järrele peab sündima päikese al?

7. Peatük.

Oppetus, kuidas õiget õnnist põlwe woib kätte sada.

1. Aus nimi on parrem, kui hea ölli, ja surma pääw on parrem, kui kellegi sündimisse pääw.
2. Parrem on leinamisse kotta miñna, kui jodo kotta miñna, sepärrast et seal teises on keikide inimeste ots nähha, ja se, kes ellab, woib sedda omma süddamesse wotta.
3. Parrem on melehaigus kui naerminne: sest kurwa näo jures on süddamel hea luggu.
4. Tarkade südda on leinamisse koias; agga halpide südda on römo koias.
5. Parrem on kuulda ühhe targa sõitlust, kui et innime kuleb halpide laulmist.
6. Sest nenda kui kibbowitste kerriseminne on potti al, nenda on halbi naerminne: ka se on tühhi tö.
7. Töeste, kui liga tehakse, se woib tarka teha hullutama; ja and sadab süddant hukka.
8. Parrem on ühhe asja wiimne ots, kui ta hakkatus: parrem on se, kes pitkamelega, kui se, kes ülbe melega.
9. Ärra olle äkkine omma melega, et sulle pahha meel tulleks: sest melepahhandus seisab halpide poues.
10. Ärra ütle: Mis se on, et endised päwad parremad olnud, kui needsinnatsed? sest sinna ei küssi mitte targaste se järrele.
11. Tarkus on ni hea, kui pärris-ossa, ja kassuks neile, kes päwa näwad.
12. Sest kes tarkusse warjo al, se on kui hõbbeda warjo al, ja tundmisse kasso on se, et tarkus ello annab neile, kes sedda on.
13. Wata Jummal töö; sest kes woib sedda öiendada, mis temma on köwwerdanud?
14. Heal päwal olgo sul hea meel, ja kurjal päwal jä watama: Jummal on ka sedda teise kõrwa teinud, sepärrast et innime ei pea leidma middage, mis pärrast sedda tulleb.
15. Keik sedda ollen ma näinud omma tühja ello päiwil: monni on õige, ja saab ommas õigusses hukka, ja monni on öäl, ja pitkendab ommad päwad ommas kurjusses.
16. Ärra olle liaks õige, ja ärra arwa ennast liaks targaks; mikspärrast tahhad sa ennast hukka sata?

17. Ärra olle wägga öäl, ja ärra olle halp; mikspärrast tahhad sa enne omma aega surra?
18. Se on hea, et sa sest kinnipead, ja ka sedda teist ennese käest ärra ei lasse; sest se, kes Jummalat kardab, peäseb neist keikist.
19. Tarkus kinnitab targa ennam, kui kümme wallitsejat, kes ühhes liñnas on.
20. Sest ükski innime ei olle Ma peäl ni öige, et ta head teeks, ja mitte patto ei teeks.
21. Ärra panne ka mitte keik sanno tähhele, mis räkitakse, et sa ei sa omma sullast kuulda, kes sind wañnub.
22. Sest so südda teab ka mitto korda, et sinna ka teisi olled wandunud.
23. Sedda keik ollen ma katsnud tarkussega; ma mötlesin: Ma tahhan weel targemaks sada, agga se olli minnust kaugel ärra.
24. Se on kaugel ärra, mis on olnud, ja wägga süggaw, kes woib sedda leida?
25. Minna pörasin ka omã süddame senna, et ta pididi tundma ja läbbikatsuma ärra, ja otsima tarkust ja head ärramötlemist, ja tundma halpimisse öälust, ja hullajatte halpimist.
26. Siis leidsin minna, mis kibbedam on kui surm: ühhe naese, kelle südda olli kui wörgud ja nodad, ja temma käed kui ahhelad: kes hea on Jummal ees, se peäseb temma käest; agga kes pattune, sedda woetakse temmast kinni.
27. Wata, ütleb tarkus, kes kogguja; sedda olen ma leidnud, ühhe teine teise järrele, et saaksin head ärramötlemist leida.
28. Mis minno hing weel otsib, ja minna ei leidnud: ühhe innimesse tuhhande seast leidsin ma, agga sedda naest, mis nende keikide sees, ei leidnud ma mitte temma seest.
29. Wata, sedda ükspäines ollen ma leidnud, et Jummal innimest lonud öiglasseks; agga nemmad issi otsiwad paljo kurje ärramötlemissi.

8. Peatük.

Monned kaunis öppetussed: waggade ja öälade järg.

1. Kes on nisuggune kui se tark innime, ja kes teab asjade ärraselletamist? innimesse tarkus walgustab temma silmad, et temma kanged silmad teist wisi sawad.
2. Minna ütlen: Pea kunninga su-sanna, ja sedda se wande pärrast, mis sa Jummal jures wandunud.
3. Ärra olle äkkine temma silmade eest ärraminnema; ärra jä seisma kurja asja sisse: sest temma teeb keik, mis ta tahhab.
4. Sepärrast et kunninga sannal on melewald, ja kes julgeb temmale öölda: Mis sa teed?

5. Kes kässo peab, ei se sa middagi kurja tunda; ja tark südda teab sedda aega, ja mis kohhus on.
6. Sest keigel asjal, mis ettewoetakse, on omma aeg ja kohhus: sest sedda innimesse õnnetust on palju ta kaela peäl.
7. Sest ta ei tea mitte sedda, mis peab sündima: sest kes woib temmale teäda anda, kuidas se peab sündima?
8. Ei ühhelgi inimesel ei olle melewalda waimo ülle, et ta woiks waimo kinnipiddada, ja polle melewalda surma päwa ülle, ei pollege siin söas lahtilaskmist; ja öälus ei woi tedda, kelle sees ta on, mitte peästa.
9. Keik sedda ollen ma näinud, kui ma tähhele pannin keik tööd, mis päikesse al tehakse; üks aeg on, et inimesel melewald on teise ülle, ennesele õnnetusseks.
10. Ja nendasammoti näggin ma, et öälad said mahhamaetud, ja teised tullid, ja ka pühast paigast läksid nemmad wälja; agga neid unustati ärra seäl liñnas, kes teinud, mis õige: ka se on tühhi töö.
11. Et mitte warsi ei tehta sedda wisi, kui kohhus moistetud kurja töö peäle, sepärrast on inimesse laste südda nende sees täis kurja teggema.
12. Et kül pattune, kes saddakord kurja teeb, ka pitkendaks ommad päwad: siiski tean minna töeste, et hea põlli tulleb neile, kes Jummalat kartwad, kes temma Palle eest kartwad.
13. Ja hea põlli ei sa mitte öälale, ja temma ei sa mitte pitkendada ennese päiwi, kui warri; et ta ei karda Jummalat Palle eest.
14. Se on tühhi assi, mis Ma peäl sünnib, et õiged inimesed on, kelle kätte tulleb, mis öälade töö wäärt; ja öälad on, kelle kätte tulleb, mis õigede töö wäärt; sest ütlen minna, et ka se on tühhi assi.
15. Sepärrast kiitsin ma sedda römo, et inimesel ei olle ühtegi muud head päikesse al, kui et ta sööb ja joob, ja römus on, ja et se temmale ossaks jääb ta waewas temma ello aia, mis Jummal temmale päikesse al annab.
16. Kui ma omma süddame ärra andsin tarkust tunda, ja sedda waewalist tööd wadata, mis Ma peäl tehakse, et ka monni, ei päwal egga öse, ei sa omma silmaga und nähha:
17. Siis näggin ma keik Jummalat tööd, et inimeñe ei woi mitte sedda tööd leida, mis tehakse päikesse al; ni palju waewa kui inime ka wöttaks nähha sedda üllesotsides, ei ta siiski leia; ja kui ka se, kes tark, ütleks, et ta woib teäda sada, siiski ei woi ta sedda mitte leida.

9. Peatük.

Monni hea õppetus: ei holita suurt Kristussest.

1. Sest keik sedda pannin ma omma süddamesse, et ma piddin selgeste moistma keik sedda, et õiged ja targad, ja nende teud Jumala kä on: ka sedda armastust ja wihkamist ei tea ükski inimenne; se keik on nende ees.
2. Keik sünnib ühhele, kui keikile teistele ; üks assi juhtub nihästi õigele kui öälale, heale ja puhtale nihästi kui rojasele, ja sellele, kes ohwerdab, nihästi kui sellele, kes ei ohwerda; sellele, kes hea, nihästi kui pattusele, sellele, kes wañnub, nihästi kui sellele, kes wannet kardab.
3. Se on õnnetus keikis asjus, mis päikesse al sünnib, et keikile üks assi juhtub: sepärrast saab ka inimeste laste südda täis kurjust, ja mitmesuggune hullutamine on nende süddames nende ellus; ja pärrast sedda minnakse surnutte jure.
4. Sest kes on, kes sest ärrawallitsetakse? iggauhhe jures, kes ellab, on weel lotus: sest ellus koer on parrem, kui surnud loukoer.
5. Sest need, kes ellus, teädwad, et nemmad peawad surrema; agga surnud, ei need tea middagi, ja ei olle neil enam siin ühtegi palka, sest nende mälestus unnustakse ärra.
6. Nende armastus nihästi kui nende wihkamine, ka nende kaetsemine on jo kaddund, ja neil ei olle ellades ühtegi ossa enam ei ühhestke asjast, mis päikesse al tehakse.
7. Minne siis, sö omma leiba römoga, ja jo hea süddamega omma wina, sest jubba Jumala meel on hea sinno teggude pärrast.
8. Olgo sinno rided iggal aial walged, ja ärgo pudugo sulle ölli so Pea peäl.
9. Katsu öiete ellada selle naesega, kedda sa armastad, keik omma tühja ello aia, mis Temma sulle päikesse al on annud, keige sinno tühja ello aia; sest se on so ossa siin ellus ja so waewa sees, mis sa päikese al nääd.
10. Keik, mis so kässi leiab, et sa pead omma joudo möda teggema, sedda te: sest haudas, kuhho sa lähhad, ei olle ühteke teggemist egga ärramõtlemist, ei tundmist egga tarkust.
11. Ma näggin ta päikese al, et kermede kä ei olle sedda jooksmist, egga wäggewatte kä sedda söddimist æ ei ka mitte tarkade kä leiba, egga moistlikkude kä rikkust ææ, ei ollege nende kä, kes palju õppind, teiste melest armsaks sada; sest issi aeg ja õn juhtub neile keikile.
12. Sest inimennege ei tea mitte omma aega, nenda kui kallad, mis kurja wörgoga pütakse, ja kui liñnud, mis paelaga pütakse: otsego need, nenda wõrkutakse inimesse lapsed kurjal aial, kui se äkkitselt nende peäle tulleb.
13. Ma ollen ka tarkust näinud päikesse al, ja se on suur minno melest.

14. Seäl olli weike lin, ja seäl sees pissut mehhi, ja temma alla tulli üks suur kuningas, ja piris temma ümber, ja teggi sured kantsid ta wasto ülles.

15. Ja temma leidis sealt seest ühhe kehwa mehhe, kes tark olli, ja sesamma päästis sedda linna omma tarkusse läbbi: ja ükski innime ei möttelnud selle kehwa mehhe peäle.

16. Siis ütlesin minna: Tarkus on parrem kui rammo; siiski ei pandud selle kehwa tarkust mikski, ja temma sannad ei woetud kuulda.

17. Tarkade sannad peab waikse melega kuulma, ennam kui ühhe wallitseja kissendamist halpide seas.

18. Tarkus on parrem kui söariistad; agga üks ainus pattune hukkab paljo head ärra.

10. Peatük.

Jölle meel teeb kahjo: Tarkus sadab kasso.

1. Surnud kerpsed pannewad apteekri ölli haisema ja käima: nenda panneb pissut halpimist haisema ühhe mehhe, kes tarkusse ja au pärrast kallis on.

2. Targa mehhe südda on temma parremal polel; agga halbi südda on temma pahhemal polel.

3. Ka seäl tee peäl, kus halp käib, polle temmal meelt peas, ja ütleb iggaühhele: Se on halp.

4. Kui wallitseja wihha sinno wasto touseb, siis ärra jätta omma paika mitte mahha: sest kes järrele annab õ, sadab sured pattud mahhajäma.

5. Üks kurri assi on, mis ma näggin päikesse al: se on kui eksitus, mis sellest wäljatulleb, kel melewald kä.

6. Kes halp, tedda pannakse sure kõrge au paika, ja rikkad istuwad allamas paikas.

7. Ma näggin sullased hooste selgas, ja würstid kui sullased maas käiwad.

8. Kes auko kaewab, se langeb issi senna sisse; ja kes aeda mahhakissub, sedda wöttab maddo hammustada.

9. Kes kiwwa ärranihutab, se tunneb wallo nende läbbi; kes puid löhhub, saab nende pärrast häddasse.

10. Kui kegi rauda nürriks teinud, ja ei ihhu temma terra mitte, siis peab keik temma rammo tö kallal käima; agga tarkussel on se kasso, et ta keik öiete wisi pärrast teeb.

11. Kui maddo saab hammustanud ilma lausumatta, siis ep olle kasso sellel, kel keel suus.

12. Targa su-sannad on armsad; agga halbi uled neelwad sedda ärra.

13. Temma su-sannade hakkatus on halpiminne, ja temma su-sannade lõppetus on pahha hullutamine.

14. Ja halp lobbiseb palju; ükski inimene ei tea, misweel peab sündima, ja kes annab temmale teada, mis pärrast tedda peab tulles.
15. Halpide waew wässitab neid ärra, sepärrast et temma ei tea liina miina.
16. Hädda sulle, oh Ma! kui so kuningas laps on, ja kui so würstid homõiko söwad.
17. Wägga önnis olled sa, Ma! kui so kuningas head sündist suggu on, ja kui so würstid öigel aial söwad rammo pärrast, ja ei mitte jomisse pärrast.
18. Sure laiskusse läbbi waub laggi mahha, ja kui käed sülles petakse, tilgub kodda läbbi.
19. Nemmad walmistawad roga mängimisse pärrast, ja wiin peab nende ello römustama, ja rahha peab sedda keik saatma.
20. Ärra wañnu ka mitte kuningast ommas mõttes, ja ärra wañnu mitte sedda rikkast ommas maggades-kambris: sest lind, mis taewa al, wiib sedda heält wälja, ja kel tiwad on, se kulutab sedda asja ülles.

11. Peatük.

Heldus, ja warra ja hilja Jummalat kartma on hea siin hädda aial, ja tarwis nore ea liahimmude wasto.

1. Läckita omma leiba wee peäle, sest pitka aia pärrast leiad sa sedda jälle.
2. Anna ossa seitsmele ja ka kahheksale: sest sa ei tea, mis õnnetus Ma peäle woib tulla.
3. Kui pilwed täis wihma sawad, siis wallawad nemmad sedda Ma peäle wälja; ja kui pu langeb louna pole, ehk pohja pole, senna paika, kus pu langeb, senna ta jääb.
4. Kes tuult tähhele panneb, ei se sa külwada; ja kes pilwede peäle watab, ei se sa leikada.
5. Nenda kui sa ei tea, missuggune tule te on, ja kuidas lukondid raskejallatse ihhus on: nenda ei tea sinna ka mitte Jummalat tööd, kes sedda keik teeb.
6. Külwa omma semet homõiko, ja ärra lasse omma kät mitte õhto seista, sest sa ei tea mitte, kumb õigeks saab, kas se ehk teine, ehk kas mollemad ühtlase heaks sawad.
7. Ja walgus on maggus, ja silmile on hea päikest nähha.
8. Sest kui inimesenne mitto aastat ellab, siis römustab temma neis keikis; agga ta mõtleb ka pimmedusse päwade peäle, et neid palju on, ja et keik, mis tulles, tühhi assi on.
9. Olle römus, noormees, omma nore ea sees, ja tehko so südda sulle head römõ so nooremehhe põlwes, ja käi omma süddame tede peäl ja omma silmade näo järrel; agga sa pead teadma, et Jummal sind keige se pärrast kohto ette wiib.

10. Sada siis ärra melepahhandust ommast süddamest, ja sada, mis pahha on, ommast ihhust mödaminnema: sest lapse põlli ja noor igga on tühhi assi.

12. Peatük.

Hinge eest norelt hoolet kandma on tarwis, enne kui wannus tulleb: Jummal sanna juhhatat öiete.

1. Ja mötle omma Loja peäle omma noremehhe põlwes, enne kui weel ep olle tulnud need kurjad päwad, ja need aastad liggi ei saand, kui sa ütled: Need ei olle mitte mo mele pärrast.

2. Ennekui päike ja walgus pimmedaks lähhäb, ka ku ja tähhed; ja wihma järrele pilwed jälle tullewad.

3. Sel päwal, kui koia hoidjad tuikuwad, ja wahwad mehhed kösso lähhäwad; ja kui jahwatajad seisma jäwad, et neid pissut sanud, ja need, kes aknast waatwad, pimmedaks sanud.

4. Ja kui ukсед ulitsa pole lukko pannakse, kui weski kohhin maddalaks läinud, ja linnukesse heäle peäl ülestoustakse, ja keik laulo tütred mahhawautakse.

5. Kui ka kõrge paiga eest kardetakse, ja tee peäl mitto ehmatust on, kui mandlipu öitseb, ja rohhotirts koorma alla sanud, ja isso tühjaks sanud: kui innimenne omma iggawesse koia pole on minnemas, ja need, kes kaebdust tewad, ulitsa peäl ümberkäiwad.

6. Ennekui hõbbe-köis wännib, ja kuld-kaus löhki lähhäb, ja kruus hallika jures katki murtakse, ja rattas kaewo jures katki röhhutakse.

7. Ja nenda se põrm mullasse jälle saab, nenda kui ta olnud, ja se waim jälle Jummal jure lähhäb, kes tedda on annud.

8. Selge tühhi assi, ütles kogguja, se keik on tühhi assi.

9. Agga weel olgo teäda, et kogguja on tark olnud; ta on ka õppetanud rahwast tundmist, ja on tähhele pannud ja läbbikatsunud, ja öiendas paljo õppetusse sanno.

10. Se kogguja on otsind, et ta woiks sannad, mis meie pärrast on, leida, ja nenda on kirjutud, mis õige, ja töe sannad on.

11. Tarkade sannad on kui astlad ja kui naelad, mis sissepekstakse, mis kous peawad; need on antud ühhe Karjatse käest.

12. Ja mis muud weel kui se: Wötta maenitsust, mo poeg! sest paljo ramatutte tegemisse peäle ei sa otsa, ja suur luggeminne wässitab ihho ärra.

13. Kuulgem keik, mis sellesinnatse sanna otsus on: Karda Jummalat, ja pea temma kässud, sest se on igga innimesse kohhus.

14. Sest Jumal wiib keik, mis tehtud, kohto ette, ka keik, mis sallaja, olgo se hea ehk kurri.

Salomoni Üllem Laul.

---

1. Peatük.

Kristusse ja usklikko hinge armastusse wisid.

1. Üllem laul, mis Salomoni laul on.
2. TEmma andko mulle suud omma su-andmistega; sest sinno armatsemised on parremad kui wiin.
3. Sinno öllid on haiso polest head; kui ölli wallatakse sind wälja so nimmega; sepärrast armastawad sind neitsid.
4. Tomba mind, siis jookseme meie sinno järrele: Kunningas on mind omma kambride sisse winud; meie tahhame wägga röömsad olla ja römustada sinno sees; meie tahhame so armatsemised mele tulletada ennam kui wina; öiglased armastawad sind.
5. Minna ollen must ja löbbus, oh Jerusalemma tütrede! kui Kedari telgid, kui Salomoni tekkid.
6. Ärge wadage mo peäle, et minna wägga must ollen, et päike on mo peäle paistnud: mo emma lapsed on wägga wihhased mo peäle, nemmad on mind pannud winamäggede hoidjaks; ei minna polle hoidnud omma winamägge, mis mo pärralt.
7. Anna mulle teäda, sinna, kedda mo hing armastab, kus sa olled karja hoidmas, kus sa sedda lassed maas seista louna-aeges: miks pean ma ollema kui kinnikaetud sinno seltsimeeste karjade jures?
8. Kui sa ei tea, sinna keigeillusam naeste seast; siis minne wälja lammaste jälgede peäle, ja hoia kui karjane ommad kitse-talled karjaste maiade jures.
9. Ma pannen sind, mo söbroke, Warao hooste hulga sarnatseks, mis töldade ees.
10. So loualuud on illusad ehtedega, ja sinno kael kurko-kedidega.
11. Meie tahhame sulle kuld-ehtesid tehha hõbbe-kuppudega.
12. Sennikui kuningas omãas laudas on, siis annab mo nardi-ölli omma hea haiso.
13. Mo armokenne on mulle üks mirri kimpoke, mis allati jääb mo rindade wahhele.
14. Mo armokenne on mulle üks lunnastamise kobar Engedi winamäggede peäl.

15. Wata, sinna olled illus, mo söbroke, wata, illus olled sinna, so silmad on kui tuikesse silmad.

16. Wata, sinna olled illus, mo armoke, ka lahke; meie säng haljendab ka.

17. Meie koddade palgid on seedripuud, meie köndimisse-kohhad on männadest.

2. Peatük.

Kristusse ja temma prudi lahke kõnne issikeskes.

1. Minna ollen üks rosike Saronis, üks lillike, mis orgude sees.

2. Kui lillike orjawitste seas, nenda on mo söbroke tüttarte seas.

3. Kui ounapu mets-pude seas, nenda on mo armoke poegade seas: temma warjo alla ollen ma himmustanud, ja istun nüüd seäl, ja temãa willi on mo su-laele maggus.

4. Ja temma on mind winud wina-kotta, ja armastus on temma lip mo ülle.

5. Toetage mind wina-plaskudega, tehke mulle asset ounte jure; sest minna ollen haige armastussest.

6. Temma pahhem kässi on mo Pea al, ja temma parrem kässi hakkab mo ümber kaela.

7. Ma wannutan teid, oh Jerusalema tütred! weikiste ja suurte hirwede jures wälja peäl, et teie mitte sedda, kedda ma armastan, ülles ei ärrata egga ülles ei aia, kunni ta issi tahhab.

8. Se on mo armokesse heal: wata, temma tulleb, ta kargab mäggede peäl, ta hüppab mäekinkude peäl.

9. Mo armoke on ühhe weikise hirwe, ehk nore hirwe sarnane: wata, ta seisab meie seinä tagga, ta watab üksi silmi aknast sisse, ja paistab akna trellidest läbbi.

10. Mo armoke wastab ja ütleb mulle: Touse ülles, mo söbroke, minno illoke, ja tulle ärra.

11. Sest wata, talwe-aeg on mödaläinud, wihm on ärraläinud omma teed.

12. Öiekessi näikse Ma peäl; laulmisse-aeg on liggi tulnud, ja turteltuikesse heal kulukse meie maal.

13. Wigipu on ommad marjad küpsetanud, ja winapuud on öitsmas, ja andwad hea haiso: touse ülles mo söbroke; miño illoke, ja tulle ärra.

14. Mo tuikenne, kes sa olled kaljo praggude sees ja warjopaikas järskus kohtas, näita mulle omma näggo, lasse ma kulen so heält, sest sinno heal on maggus, ja so näggo on löbbus.

15. Wötke meile kinni rebbased, need weikised rebbased, kes winamäed ärrarikkuwad, sest meie winamäed on öitsmas.

16. Mo armoke on minno pärralt, ja minna temma pärralt, kes lillikeste seas on karja hoidmas.

17. Kunni pääw sure lounasse saab, ja warjud pöggenewad: pöra ümber, mo armoke, olle weikise, ehk nore hirwe sarnane löhki löhhtud mäggede peäl.

3. Peatük.

Prudi armastusse jut: Kristus on wäggew kaitsia.

1. Omma wodi peäl ollen ma mitto ööd otsinud, kedda mo hing armastab: ma ollen tedda otsinud, ja tedda mitte leidnud.

2. Ma tahhan otse ülestousta, ja möda liñna ümberkäia ulitsatte ja turrude peäl, ja otsida, kedda mo hing armastab; ma otsisin tedda, ja ei leidnud tedda mitte.

3. Need hoidjad leidsid mind, kes möda liñna ümberkäiwad: kas ollete näinud, kedda mo hing armastab?

4. Nattukesse aia pärrast, kui ma neist sain möda läinud, leidsin minna wast tedda, kedda mo hing armastab: ma piddasin tedda kinni, ja ei tahha tedda mitte mahhajätta, kunni ma tedda omma emma kotta saan winud, ja selle kambri, kes mind ihhus kannud.

5. Ma wannutan teid, oh Jerusalemma tütrede, weikiste ja suurte hirwede jures wälja peäl, et teie mitte ülles ei ärrata egga ülles ei aia sedda, kedda ma armastan, kunni ta issi tahhab.

6. Kes se on, kes on ülleslähhäb körwest kui suitso sambad, kes on suitsetud mirriga ja wirokiga, ennam kui keige mu rohho- kaupmeeste rohtudega?

7. Wata Salomoni wodi: kuuskümend wäggewat meest on seäl ümber, Israeli wäggewatte meeste seast.

8. Neil keikil on moök wööl, need on öppetud söddima, iggäühhel on omma moök omma pusa külges hirmo pärrast, mis ö-aeges.

9. Kuningas Salomon teggi ennesele, seedripuist Libanoni metsast, tölla;

10. Selle postid teggi ta hõbbedast, ja mis peäle se toetas, se olli kullast, ja se iste purpurist: temma seestpiddine koht olli armastussega kattetud, Jerusalemma tüttarte pärrast.

11. Minge wälja ja wadage, oh Sioni tütrede, kunninga Salomoni se kroniga, misga temma emma tedda ehhitanud temma kihlamissepäwal, ja temma süddame römo päwal.

4. Peatük.

Prudi illo on Kristusse temma peigmehhe armo-and.

1. Wata, sa olled illus mo söbroke, wata, sa olled illus, so silmad on kui tuikesse silmad so juuste tukkade wahhel; so karwad on kui kitste karri, kes warra homõiko Kileadi mäelt mahhalähhäwad joma.
2. Sinno hambad on kui lammaste karri, mis ärranidetud, kes pessemissest tulleswad, kes keik kaksikkud kandwad, ja ei olle ükski nende seast ilma sugguta.
3. Sinno uled on kui ellepunnane löng, ja so könne on löbbus; so silmataggused on kui löhki leikatud kranati-oun so juuste tukkade wahhel.
4. So kael on kui Taweti torn, mis söariistade honeks üllesehitud; tuhhat kilpi on temma peäl rippumas, need keik on wäggewatte kilbid.
5. So mollemad nissad on kui kaks wassikast, mis weikise hirwe kaksikkud, kes lillikeste seas söwad.
6. Kunni pääw sure lounasse saab, ja warjud pöggenewad: minna tahhan mirri mäele miñna, ja wiroki kingule.
7. Sa olled hoopis illus, mo söbroke, ja sinno sees ei olle wigga.
8. Tulle minnoga, oh pruut! Libanoni peält; tulle minnoga Libanoni peält: wata seie Amana mäe otsast, Seniri ja Ermoni otsast, emma loukoerte pessade seest, pardri-metsaliste mäggede peält.
9. Sa olled mo süddame ennesele wötnud, mo ödde ja pruut! sa olled mo süddame ennesele wötnud omma ühhe silma läbbi, ühhe keega, mis sinno kaelas.
10. Mis illusad on so armatsemised, mo ödde ja pruut! kui palju parremad on sinno armatsemised kui wiin, ja so öllide hais, kui keik muud kallid rohhud.
11. So uled tilkuwad kerjemet, mo pruut; met ja pima on so kele al, ja so riette hais on kui Libanoni hais.
12. Mo ödde ja pruut! sinna olled kui rohho-aed, mis lukkus; sa olled kui hulk wilja, mis lukko tagga, üks hallik, mis kinnipandud pitsoriga.
13. Sinno wössud on üks illus kranati-ouna-pu-aed keigekallima wiljaga, kui kupressipu-aed nardipudega.
14. Nardid ja Sawran, wohhomoögad ja kanneli puud, ja keiksuggu wirokipuid, mirrid ja aloid, ja keiksuggu kallimaid rohtusid.
15. Oh sinna rohho-aedade hallikas, ellawa wee kaew! mis Libanoni peält joseb.
16. Ärka ülles pohja tuul, ja tulle louna tuul, puhhu minno rohho-aiast läbbi, et temma kallid rohhod haiso rohkeste wäljaandwad: mo armoke tulgo omma rohho-aeda, ja sögo ommast keigekallimast wiljast.

5. Peatük.

Pruut aiab jutto ommast peigmehhest, ja kidab tedda.

1. Ma tullen omma rohho-aeda, mo ödde ja pruu! ma ollen omma mirri ja omma kallist rohto ärranoppinud, ma ollen omma kergemet ja omma met sönud, ma ollen omma wina ja omma pima jonud: söge mo söbrad, joge, ja sage joobnuks armatsemistest.
2. Minna pruu uinusin maggama; agga mo südda walwas; mo armokesse heäl, kes kopputas, hüdis: Te mulle lahti, minno ödde, mo söbroke, mo tuike, mo täieste wagga; sest minno Pea on täis kastet, ja mo juuksed on täis ö-piiskasid. Ma wastasin:
3. Ma ollen omma kue seljast ärrawötnud, kuida pean ma sedda jälle selga pannema? ma ollen ommad jallad pesnud, kuida pean ma neid roppuks teggema?
4. Mo armoke pistis omma kät august läbbi, ja mo sissekond hakkas temma pärrast mo sees kollisema.
5. Minna tousin ülles, et ma piddin omma armokessele lahtiteggema; ja mo käed tilkusid keik mirrist, ja mo sõrmed sulla-mirrist lukko pärra külges.
6. Ma teggin omma armokessele lahti; agga mo armoke hoidis körwale, ja olli ärraläinud: mo hing läks wälja, kui temma räkis; ma otsisin tedda, agga ei ma leidnud tedda mitte, ma hüüdsin tedda, agga temma ei wastand mulle mitte.
7. Need hoidjad, kes möda liina ümberkäiwad, leidsid mind, peksid mind, ja hawasid mind, ja need wötsid mo pearättiko mo peält ärra, kes mürid hoidsid.
8. Ma wañnutan teid Jerusalemma tütrede: kui teie mo armokest sate leidnud, mis teie tahhate temmale teäda anda? sedda, et minna armastussest haige ollen.
9. Mis on sinno armoke ennam kui üks teine armoke? oh sinna illoke naeste seast! mis on so armoke ennam kui üks teine armoke, et sa meid sedda wisi olled wañnutanud?
10. Minno armoke on walge ja punnane, lippoga mees kümne tuhhande seast.
11. Temma Pea on kui keigekallim ja selgem kuld, temma paksud kahharad juuksed on mustad kui kaarn.
12. Temma silmad on kui tuikeesse silmad wee oiade äres, mis pimaga pestud, ja seiswad kui kallis kiwwi kollus.
13. Temma loualuud on kui kalli rohho penar, kui torni wisi kasnud apteekri rohhud: temma uled on kui lillikessed, mis sulla-mirrit tilkuwad.
14. Temma käed on kui kuld-sõrmuksed, kelle kollude sees Tarsisi-kiwwid seiswad, temma sissekond on kui hiilgaw elewanti-lu, sappiri-kiwwidega ehhitud.
15. Temma säred on kui marmori-kiwwi sambad, mis kindlaste selgema kuld-jalge peäl seiswad: temma näggo on kui Libanon, wägga kallis kui seedripuud.

16. Temma su-laggi on selge maggus, ja temma on läbbi ja läbbi wägga armas: nisuggune on minno armoke, ja nisuggune on minno söbber, oh Jerusalemma tütred!

6. Peatük.

Kui pruut alles kõnneles, siis näitab peigmees ennast.

1. Kus on so armoke läinud? oh sa illoke naeste seast! kus pole so armoke pöörnud? siis tahhame tedda sinnoga otsida.
2. Mo armoke läks alla omma rohho-aeda kalli rohho penarte jure, ennast söötma rohho-aedade sees, ja lillikessi kogguma.
3. Minna ollen omma armokesse pärralt, ja mo armoke on minno pärralt, kes ennast södab lillikeste seas.
4. Sinna olled illus mo söbroke, kui Tirtsa lin, löbbus kui Jerusalemm, hirmus kui wäehulgad lippudega.
5. Pöra ommad silmad mo peält ärra, sest nemmad kihhutawad mind wägga: sinno juukse- karwad on kui kitste karri, kes warra homõiko Kileadi mäelt mahhalähhäwad joma.
6. So hambad on kui emma-lamãaste karri, mis pessemissest tullewad, kes keik kaksikkud kandwad, ja ei olle ükski nende seast ilma sugguta.
7. So silma-tagged on kui lõhki leikatud kranati-oun so juuste wahhel.
8. Kuuskümmend on neid kunninga-emmandaid, ja kahheksakümmend neid liignaesi, ja need neitsid on ilmaarwamatta.
9. Üks on minno tuike, mo täieste wagga, temma on se ainus omma emmale; ta on selge selle melest, kes tedda ilmale tonud: tütred näwad tedda ja kiitwad tedda önsaks, kunninga-emmandad ja liignaesed näwad, ja kiitwad tedda ka, ja ütlewad:
10. Kes on se, kes wälja nääb kui koit, illus kui ku, selge kui päike, hirmus kui wäehulgad lippudega.
11. Ma läksin alla pähkle aeda, haljad orro rohhud waatma, ja waatma, kas winapu pakkatand, kas kranati-pu öitsend.
12. Armoke ütles: Ei ma teädnud, kuidas minno hing mind pannud töllaks mo heamelelisse rahwale.

7. Peatük.

Peigmehe ja pruudi armastusse kõnne issikeskes.

1. Tulle jälle, tulle jälle, oh Sulamit! tulle jälle, tulle jälle, et same sind römoga nähha. Mis tahhate teie Sulammitist nähha? ta on kui kaks leri riddastikko.

2. Kui illusad on so jalla-tallad kingis, sa heamelelinne tüttar! sinno pusade liikmed on kui kallis ehte, mis ühhe ustawa meistri kätte töö.
3. So nabba on kui ümmargunne kausike, kellel seggatud jomaaega ei pudu; sinno köht on kui nisso hunnik, kus lillikessed ümberpandud.
4. Sinno kaks nissa on kui nored weikise hirwe kaksikkud.
5. Sinno kael on kui torn elewanti-luust, so silmad on kui tigid Esbonis Patrabbimi wärrawa liggi; so ninna on kui Libanoni torn, kust wahhitakse Tamaskusse pole.
6. Sinno Pea so otsas on kui Karmeli-mäggi, ja so juuksed purpuri-karwa: kuningas on otsego kinniseatud wee-künnade külge.
7. Kui illus ja kui löbbus olled sinna, oh sa armastus! neis asjus, mis wägga armsad on.
8. Sesinnane so pitkus on palmipu sarnane, ja so nissad wina-kobbaratte sarnatsed.
9. Minna mötlesin: Ma tahhan palmipu peäle astuda, ja temma üllemist oksest kinnihakkata: et olgo siis sinno nissad kui winapu kobbarad, ja sinno ninna hais kui ounade hais.
10. Ja so su-laggi kui keigeparrem wiin, mis mo armokesse sisse otsekohhe lähhäb, mis nende uled, kes maggawad, panneb räkima.
11. Minna ollen omma armokesse pärralt, ja mis ta himmustab, se on mo kohhus tehja.
12. Tulle tenna, mo armoke, läkki wäljale ja jäme öseks külladesse.
13. Touseme warra ülles ja lähme winamäggede peäle, ja watame, kas winapu pakkatand, kas temma öied lahtilönud, kas kranati-ounapu on öitsemas: seäl tahhan ma ommad armatsemised sulle anda.
14. Tudaimi-marjad andwad head haiso, ja meie uste tagga on keiksuggu kallist wilja, ni hästi ued kui wannad: neid ollen ma sulle, oh mo armoke! tallele pannud.

8. Peatük.

Kristusse ja ristikoggodusse temma prudi wiimne armastusse könne.

1. Oh! kes teeb sind mulle otsego wennaks, kes ka minno emma rinda immeks; kui ma sind leian ulitsa peält, siis tahhan ma sulle suud anda, et ka teised ei peaks mind laitma.
2. Ma tahhaksin sind sata ja sind wia omma emma kotta, seäl peaksid sa mind õppetama: ma jotaksin sind kalli rohho winaga, omma kranati-ounapude mahlaga.
3. Temma pahhem kässi on mo Pea al, ja ta parrem kässi hakkab mo ümber kaela.

4. Ma wannutan teid, Jerusalemma tütrede, mikspärrast tahhate teie üllesärratada, ja mikspärrast tahhate teie üllesaiada sedda, kedda ma armastan, ennekui ta issi tahhab?
5. Kes se on, kes körwest üllestulleb, kes omma armokesse seltsi ennast annab, ja temmale ütleb: Ounapu al ärratasin minna sind, seäl töi sind waewaga ilmale so emma, seäl töi sind waewaga ilmale se, kellest sa olled sündinud.
6. Panne mind kui pitseri-märgi omma süddame peäle, kui pitseri märgi omma käewarre peäle: sest armastus on tuggew kui surm, ja temma kange armastamine on kowwa kui pörgo; selle armastusse söed on kui tullised söed, kui suur tulle-leek.
7. Paljo wet ei woi sedda armastust ärrakustutada egga jöed sedda upputada: kui innime armastusse eest keik omma koia warra tahhaks anda, siis saaks ta töeste laidetud.
8. Meil on pissoke ödde, ja nissaid ei olle temmal: mis meie tahhame omma öele teha sel päwal, kui temmaga peab räkitama?
9. On temma kui müür, siis tahhame tuggewa hōbbe-hone ta peäle ehhitada: on temma agga kui uks, siis tahhame tedda kinnitada seedri-laudadega.
10. Minna ollen kui müür, ja mo nissad kui tornid: siis ollen ma temma melest sanud kui üks, kes rahho leidnud.
11. Salomonil olli winamäggi Paalamonis, sedda winamägge andis ta hoidjatte kätte: iggamees töi temma wilja eest tuhhat hōbbe-sekli.
12. Mo winamäggi, mis minno holes, se on mo silma ees: need tuhhat hōbbe-sekli on sinno pärralt, oh Salomon! ja kakssadda nende pärralt, kes temma wilja hoidwad.
13. Oh sinna, kes sa rohho-aedade sees ellad! so seltsimehhed on siño heält tähhele pannemas, anna mulle ka sedda kuulda.
14. Pōggene, mo armoke, ja olle weikise hirwe, ehk sure hirwe wassika sarnane, kalli rohtude mäggede peäl. Üllema Laulo Ots.

Prohweti Jesaia Ramat.

---

1. Peatük.

Lotus wäljaspiddise Jumjala tenistusse peäl nomitakse, öige tele juhhatakse, ja üllekohto pärrast ähwardakse, mis häbbisse satab.

1. SE on Jesaia Amotsi poia nāggemiñe, mis ta nāggi Juda ja Jerusalemma pärrast, Usia, Jotami, Ahasi, Hiskia, Juda kuningatte aial.

2. Kuulge taewad, ja Ma! panne tähhele, sest Jehowa rägib: Ma ollen lapsi kaswatanud ja sureks töstnud; agga nemmad on mo wasto ülleastunud.
3. Härg tunneb omma perremehhe, ja esel oma issanda söime; Israel ei tunne mind mitte, mo rahwas ei wotta mitte moista.
4. Hädda selle pattuse rahwale, selle rahwale, mis üllekohtoga koormatud, tiggedatte suggule, neile lastele, kes pahhaste tewad, jätwad Jehowat mahha, laitwad Israeli pühha lunnastajat, pöörwad ennast ärra taggasi.
5. Mikspärrast peab teid weel pekstama? teie lahkute ikka ärra; keik se Pea on haige, ja keik se südda on nörk.
6. Jalla-tallast peast sadik ep olle temmas terwet ühteke, waid hawad ja muhhud, ja mäddased reiad, mis ep olle wäljawautud, egga kinniseatud, egga ölliga pehmeks tehtud.
7. Teie Ma on ärrahäwwitud, teie liñnad on tullega ärrapöppetud; woörad pannewad teie nähhes teie maad nahka, ja se on ärrahäwwitud, otsego woörad ühhe Ma ümberlöwad.
8. Ja Sioni tüttar on üllejäänud otsego maia winamäele, kui ömaia körwitsi aedas, kui lin, mis waenlastest kinni petakse.
9. Kui wäggede Jehowa ep olleks meile suggu jälle jätnud, et kül pissut, siis olleksime otsego Sodom, ja Komorra æ sarnatseks sanud.
10. Kuulge Jehowa sanna, teie Sodoma pealikkud! pange meie Jummalä kässö-öppetust tähhele, sinna Komorra rahwas!
11. Mis tarwis on mulle teie paljo ohwrid, ütleb Jehowa; järade pöppetamise-ohwrid ja nuumweiste raswa ollen ma kül sanud, ja wärsede, ja tallede ja sikkade werri ep olle mo mele pärrast.
12. Kui teie tullete mo palle ette ennast näitma, kes otsib sedda teie käest, et teie mo oued peate ärratallama?
13. Äрге wotke ennam tühja annet tua, suitsetamise-rohhi on mo melest hirmus: norel kuul ja hingamise-päwal, kus koggodus kokkokutsutakse, ei woi ma sallida sedda nurjatumat tööd, egga Pühhad piddamist.
14. Mo hing wihkab teie nored kuud ja teie seätud Pühhad, need on mulle waewaks, ma ollen tüddinud kannatades.
15. Ja kui teie ommad käed wäljalautate, hoian ma ommad silmad teie eest warjul; kui teie ka mitto palwet loete, ei kule ma mitte: teie käed on täis werresüüd.
16. Peske ennast, puhhastage ennast, saatke ommad kurjad teud mo silma eest ärra, seiske kurja teggemast.
17. Öppige head teggema, noudke, mis kohhus, saatke ülleannetumad öige tele, moistke kohhut waeste lastele, selletage leskenaeste asjad ärra.
18. Et tulge siis, ja selletagem ommad asjad issikeskes, ütleb Jehowa: Kui teie pattud on kui elle-punnased rided, siiski peawad nemmad ni walgeks sama kui

- lummi: kui nemmad punnased on kui werre-karwa rie, peawad nemmad ommeti walge willa sarnatseks sama.
19. Kui teie tahhate, ja wottate sanna kuulda, siis peate teie selle Ma headussest süa sama.
20. Agga kui teie torkute ja pannete wasto, siis peab teid moögaga ärralöppetama; sest Jehowa su on sedda räkinud.
21. Kuidas on se ustaw lin horaks sanud? temma olli täis kohhut: öigus olli allati seälsammas; agga nüüd on se täis tapjaid.
22. Sinno hõbbe on hõbbeda sittaks läinud, sinno selge wiin on seggatud weega.
23. Sinno würistid on kangekaelsed, ja wargade seltsimehhed, iggaüks armastab melehead, ja aiab tassumissi takka: waese lapsele ø ei moista nemmad kohhut, ja lessenaese rio-assi ei sa nende ette.
24. Sepärrast ütleb Issand wäggede Jehowa, se wäggew Israeli Jummal: Oh ma tahhan ennast trööstida omma wihhameeste pärrast, ja omma waenlaste kätte maksta.
25. Ja ma tahhan omma kät so pole pöördä, ja so hõbbeda sitta puhtaks sullatada, ja keik so tinna ärralahhutada.
26. Ja tahhan sulle jälle sata so kohtowannemad kui ennemuiste, ja so nouandjad kui essimessel aial: pärrast sedda peab sind nimmetadama öigusse liñnaks, ustawaks liñnaks.
27. Sion peab kohto läbbi sama lunnastud, ja temma wangid öigusse läbbi.
28. Ja ülleastujad ja pattused peawad ühtlase sama ärraröhhutud, ja need, kes Jehowat mahhajätwad, peawad otsa sama.
29. Sest nemmad peawad häbbenema nende tammede pärrast, mis teie ollete ihhaldanud, ja teie peate häbbi sisse sama nende rohho-aedade pärrast, mis teie ollete ärrawallitsenud.
30. teie peate ollema kui tam, kelle lehhed puddenewad, ja kui rohho-aed, kel ep olle ühtege wet.
31. Ja kes tuggewam, se peab ollema otsego takkud, ja temma tö otsego sedde, ja need mollemad peawad ühtlase põllema, nenda et ükske ei woi ärrakustutada.

2. Peatük.

Ristikoggodusse aulinne põlli keigewiimsel aial.

1. Se assi, mis Amotsi poeg Jesaia näggi Juda ja Jerusalemma pärrast.
2. Agga wiimsel päwade aial peab se sündima: Jehowa koia mäggi peab kindel ollema teiste mäggede otsa peäl, ja peab kõrgem ollema kui mäekingud, et keik pagganad sinna kokkojookswad.

3. Et palju rahwast lähkawad, ja ütewad: Tulge, ja läkki ülles Jehowa mäe peäle, Jakobi Jummal kotta, et ta meid wöttaks õppetada ommad teed, ja et meie woime käia tema teeraddade peäl: sest kasso-õppetus peab Sionist wäljatullema, ja Jehowa sanna Jerusalemmast.
4. Ja ta wottab kohhut moista pagganatte wahhele, ja märko anda mitme rahwale; siis tagguwad nemmad ommad moögad kabliks, ja ommad pigid sirbiks; rahwas ei tõsta moõka teise rahwa wasto, ja ei õppi ennam söddima.
5. Jakobi suggu! tulge, ja käigem Jehowa walgusses.
6. Sest sinna, Jummal, jättad mahha omma rahwast, Jakobi suggu; sest nemmad on täidetud ebba-ussoga päwatusma poolt, ja on pilwest-lausujad kui Wilistid; ja woõra Ma rahwas on nende mele pärrast.
7. Ja temma Ma on täis hõbbedat ja kulda, ja temma warranduste peäl ep olle otsa; ja temma Ma on täis hobbosid, ja ta söa- wankritte peäl ep olle otsa.
8. Temma Ma on ka täis tühjaid jummalid; omma kätte tö ette kummardawad nemmad, selle ette, mis nende sõrmed on teinud.
9. Ja alwad inimessed kummardawad, ja sured allandawad ennast nende ees; ärra anna sedda neile mitte andeks.
10. Minne kaljo sisse, ja matta ennast põrmusse Jehowa hirmo pärrast, ja temma kõrge auustusse eest.
11. Alwade inimeste silmade ülbus peab allandatud, ja suurte surelinne meel allawautud sama ; agga Jehowa üksi peab kõrge ollema sel päwal.
12. Sest wäggede Jehowale tulleb üks pääw keige kõrtside ja sureliste wasto, ja keige uhkede wasto, et nemmad peawad allandatud sama.
13. Ja keige Libanoni suurte ja kõrgede seedripude wasto, ja keige Pasani tammede wasto.
14. Ja keige suurte mäggede wasto, ja keige kõrge mäekinkude wasto.
15. Ja keige kõrge tornide wasto, ja keige tuggewatte müride wasto.
16. Ja keige Tarsisi laewade wasto, ja keige kallimatte kuiude wasto.
17. Ja alwade inimeste ülbus peab allawautud, ja nende suurte surelinne meel allandatud sama; agga Jehowa üksi peab kõrge ollema sel päwal.
18. Ja tühjad jummalad peawad koggoniste ärrasama.
19. Siis peawad nemmad kaljude kobaste ja Ma praggude sisse minnema, Jehowa hirmo pärrast, ja temma kõrge auustusse eest, kui ta kätte wöttab maad hirmutada.
20. Sel päwal wiskawad inimessed ärra müttide ja nahk-hirede kätte ommad tühjad hõbbe- ja ommad tühjad kuld-jummalad, mis nemmad ennestele ollid teinud, et nemmad nende ette pidid kummardama.
21. Nenda et nemmad tullewad kaljude praggude sisse, ja kiwwi-kaljude ninnade alla, Jehowa hirmo pärrast, ja temma kõrge auustusse eest, kui ta kätte wottab maad hirmutada.

22. Sepärrast seiske sest innimessest, kelle ninnas öhk on ; sest missugguseks tulleb tedda arwata?

3. Peatük.

Öige üllekohto ja kõrkusse nuhtlus kulutakse enne.

1. Sest wata, Issand wäggede Jehowa tahhab Jerusalemma ja Juda käest ärrawötta keiksuggused toed, keik sedda leiwa tugge, ja keik sedda wee tugge.
2. Wäggewad ja söamehhed, kohtomoistjad ja prohwetid, ja moistlikkud ja wannad mehhed.
3. Pealikkud ülle igga wiekümne, ja auustud mehhed ja nouandjad, ja targad seppad ja moistlikkud kõnnemehhed.
4. Ja ma tahhan poisid nende würostiks paña, kes nende ülle naero wisil peawad wallitsema.
5. Ja rahwast peab sunnitama, mees mehhe läbbi, ja teine teise läbbi; poisid lähhawad torredaks wannade wasto, ja alwad nende wasto, kes au sees.
6. Sest wend hakkab omma issa perres omma wenna käest kinni, ja ütleb: Sul on ridid, olle meile pealikkuks, et se meie häddalinne põlli woiks so käe al olla.
7. Siis wottab temma sel päwal kät wandudes üllestösta, ja öölda: Ei sa se wiggadus minnust parrandatud, sest minno koias ep olle leiba egga ridid; ärge pange mind rahwa pealikkuks.
8. Sest Jerusalemm kommistab, ja Juda-rahwas langeb, sest nende keel ja nende teud on Jehowa wasto, nenda et nemmad wastopannes temma au silmad wihhastawad.
9. Nende häbbematta julgus tunnistab nende wasto, ja nemmad kulutawad omma patto ülles kui Sodoma-rahwas, ja ei pea sedda mitte warjul: hädda nende hingele, sest et nemmad issiennesele kurja tewad.
10. Üttelge öigele, et temmale hea põlli tulleb ; sest nemmad peawad omma teggude kasso kätte sama.
11. Hädda öälale ja kurjale, sest temma kätte peab tassutama sedda möda, kui ta wäärt on.
12. Kes mo rahwast sundiwad, on lapsed, ja naesed wallitsewad nende ülle: oh mo rahwas! need, kes sind önsaks kiitwad, eksitawad sind, ja neelwad so pattupöörmissesse raddade teed ärra.
13. Jehowa on walmis kohtus käima, ja seisab kohhut rahwa peäle moistmas.
14. Jehowa tulleb kohtusse omma rahwa wannematte ja omma würostidega; sest teie ollete se winamäe kumaks ärrasöötud, ja mis willetsa käest wäggise ärrakistud, se on teie koddade sees.

15. Mikspärrast röhhute teie mo rahwast mahha, ja jahwatate willetsad innimessed? ütleb Issand wäggede Jehowa.
16. Ja Jehowa ütleb: Sepärrast et Sioni tütrede on torredad, ja käiwad kael püsti, ja pöörlewad silmi, käiwad ja kõndiwad tippamissi, ja pannewad ommad jallad kalli ehtedega kinni;
17. Sepärrast tahhab Issand Sioni tüttarte pea-lae kärnaseks teha, ja Jehowa tahhab nende perse paljaks teha.
18. Sel päwal tahhab Issand ärrasata nende kallid jalge-ehtede illo, ja löigo-kirjad, ja kaela-illud,
19. Palsam-tosid, ja keed, ja uddo-linnased kappid,
20. Pea-illud, ja käe-keed, ja juukse-paelad, ja ello-rohho tosid, ja noia kaela-rahhad,
21. Sörmuksed, ja ninna-ehded,
22. Monnesuggused ued rided, ja peälmissed rided, ja põlled, ja nöäla-padjad,
23. Peeglid, ja pitkad kallist linnast tehtud rided, ja mütsid, ja penikessed linnased silma-rättikud.
24. Ja se peab sündima, et kalli rohho haiso assemel peab rambi hais ollema, ja wö assemel lohma lahma, ja palmitud juuste assemel paljas Pea, ja köiekue assemel kotti-ride kuub, ja körwetud silmad illo assemel.
25. So meesterahwas peab moöga läbbi langema, ja so wäggewad mehhed söas.
26. Ja ta wärrawad wötwad ennast kurwastada ja leinada, ja kui ta saab paljaks tehtud, jääb ta Ma peäle istma.

4. Peatük.

Ristikoggodusse jahhutamise aeg on ees.

1. Siis wötwad seitse naest ühhe mehhe külge kinnihakkata sel päwal, ja öölda: Meie tahhame omma leiba süa, ja omma riettega ennast katta: sago meie agga so nimme järrele hütud, ja wotta ärra meie teotust.
2. Sel päwal peab Jehowa wössa illuks ja auuks ollema, ja Ma willi näggis ja illus neile, kes Israelist pääsewad.
3. Ja peab sündima, et sedda, kes järrele jänud Sionisse ja kes üllejäänud Jerusalemma, peab pühhaks hütama, iggaüks, kes elluks on ülleskirjutud Jerusalemmas.
4. Kui Issand saab Sioni tüttarte roja ärrapesnud, ja Jerusalemma werresüüd temma seast ärralopputand kohto waimo läbbi, ja põlletamise waimo läbbi:
5. Siis tahhab Jehowa lua iggaühhe Sioni mäe hone ülle, ja temma koggoduste ülle, pilwe päwa aial, ja suitso, ja legitsewa tulle selgust öse; sest keige koggodusse au ülle peab kätte ollema.

6. Ja maia peab ollema päwa warjuks pallawa eest, ja kuhho woib kippuda, ja warjule miñna raske sao ja wihma eest.

5. Peatük.

Prohweti laul sest koggodussest, mis nurja läinud.

1. Ma tahhan nüüd omma armokessele omma suggulase laulo laulda temma winamäest. Miño armokessel on üks winamäggi wäggewa Ma mäekingo peäl:

2. Ja ta teggi aeda senna ümber, ja lopis kiwwid seält wälja, ja istutas hea winapu senna sisse, ja ehhtas torni kesk senna sisse, ja raius surrotörre ka temma sisse; ja otis, et se piddi head winamarjad kaswatama, ja ta kaswatas haisewad kobbarad.

3. Ja nüüd, kes teie Jerusalemmas ellate, ja Juda mehhed, et moistke minno ja mo winamäe wahhel.

4. Mis peaks ennam mo winamäe kallale tehtama, mis ma ep olleks temma kallale teinud? mikspärrast ollen ma siis ootnud, et ta piddi head winamarjad kaswatama, agga ta on haisewad kobbarad kaswatand?

5. Sepärrast tahhan ma nüüd teile täetada sedda, mis ma omma winamäele tahhan teha: Ma tahhan temma aeda mahhakiskuda, et tedda peab paljaks ärrasödama; ma tahhan ta kiwwi-aeda mahhakiskuda, et tedda peab ärrasötkutama.

6. Ja tahhan tedda ärrahäwwitada, et temã tühje wössusid ei pea mahhaleikatama, ja tedda ei pea kabliga ümberraiutama, ja kibbowitsad ja orjawitsad peawad ülleskaswama; ja ma tahhan pilwed käskida, et nemmad ei pea andma wihma saddada siñna peäle.

7. Sest wäggede Jehowa winamäggi on Israeli suggu, ja Juda mehhed on wössud, temã süddame römuks: ja ta otis sedda, mis kohhus, ja wata, kärnane tö olli seäl; ta otis öigust, ja wata, kissendaminne olli seäl.

8. Hädda neile, kes kodda koia körwa ennese pole kiskuwad, ja põldo põllo körwa eñestele saatwad, kuñi ep olle eñam maad, et teie üksi seäl maal piddite sama ellada.

9. Minno körwade ette ütleb wäggede Jehowa: Need paljo koddasid, mis sured ja head on, peawad töeste ärrahäwwitud sama, et ep olle, kes seäl sees ellab.

10. Sest maad kümne pari härge ossaks peawad winamäel agga ühheksa kaño wina andma, ja wiis wakka semet peab agga ühhe pole wakka andma.

11. Hädda neile, kes wägga warra üllestouswad, ja aiawad kanget jomaaega takka: kes witawad aega pimmeda öni, nenda et wiin neid pallawaks teeb:

12. Ja neil on kanled ja nablimängid, trummid ja willed, ja wina nende jotude peäl; agga Jehowa tö peäle ei wata nemãad mitte, ja temã kätte teggo ei nä nemãad mitte.

13. Sepärrast peab mo rahwas wangi minnema, et neil ep olle moistust, ja temma aulissed issandad on näljatsed, ja temma alw rahwas körweb ärra janno pärrast.
14. Sepärrast on haud ennast lahti teinud, ja aiab omma su laiale otsata, ja senna sisse lähhäwad temma suresuggused ja temma alw rahwas, ni hästi need, kes mässawad, kui need, kes römo pärrast seäl hüppawad.
15. Ja alwad inimessed peawad allawautud, ja sured allandatud, ja ülbede silmad allandatud sama.
16. Agga wäggede Jehowa peab kõrge ollema kohto läbbi, ja se pühha Jummal peab pühhaks petud sama öigusse pärrast.
17. Ja talled peawad söma möda omma karja-maad, ja woörad peawad lihhawatte paljaks tehtud kohhad ärrasöma.
18. Hädda neile, kes üllekohhut tombawad tühja mele nöörtega, ja wankri köitega patto.
19. Kes ütlewad: Tötko Jumal, ta tehko ruttuste omma tö, et same nähha; ja sago liggi, ja tulgo waid Israeli pühha Lunnastaja nou, et same teada.
20. Hädda neile, kes kurja heaks, ja head kurjaks hüüdwad; kes pannewad pimmedust walgusseks, ja walgust pimmedusseks; kes pannewad wihha maggusaks, ja maggusat wihhaks.
21. Hädda neile, kes enneste melest targad, ja enneste arwates moistlikkud on.
22. Hädda neile, kes wäggewad mehhed on wina joma, ja wahwad mehhed, kanget jomaaega hästi seggama.
23. Kes öälade öigust moistwad melehea pärrast, ja saatwad öigede öigust nende käest ärra.
24. Sepärrast otsego tulle-leek körred ärrapölletab, ja kullo löppeb legi läbbi; nenda peab nende juur ärramäddanema, ja nende öied kui tolm ärrasama, et nemmad wäggede Jehowa kasso-öppetust põlgwad, ja Israeli pühha Lunnastaja sanna laitwad.
25. Sepärrast on Jehowa wihha süttind põllema omma rahwa wasto, ja ta on omma käe wäljasirritanud temma peäle, ja tedda mahhalönud, nenda et mäed wärrisewad, ja nende kehhad on otsego sit kesk ulitsatte peäl. Keik se läbbi ep olle temma wihha pöörnud, ja temma kässi on alles wäljasirritud.
26. Ja ta wottab lippo üllestösta pagganatte pole emalt, ja willistab neid ennese pole ma-ilma otsast, ja wata, se wäggi tulleb ussinaste kermeste.
27. Ükski ep olle wässinud, ja ükske nende seast ei kommista, ükske ei tukku egga magga, egga peästa wööd wöölt ärra, ei ühhege kinga pael ei katke ärra.
28. Nende noled on terrawad, ja keik nende ammud on üllestombatud; nende hooste kabjad arwatakse kui raudkiwwi, ja nende rattad on kui tulispä.
29. Nemad möirawad kui hirmus loukoer, ja möirawad kui nored loukoerad, ja rökiwad, ja wotwad saki kätte, ja wiwad omma teed, ja sedda ep olle, kes peästab.

30. Ja nemãad rökiwad nende wasto sel päwal, otsego merri kohhiseb; ja nemãad watawad Ma peäle, ja wata seäl on pimmedus; ahhastusses lähhäb ka walgus pimmedaks temma ärrarikkutud kohtade sees.

6. Peatük.

Jesaia nääb waimus Kristusse au: Judide kangekaelsus.

1. Sel aastal, kui kuningas Usia surri, siis näggin ma Issandat sure ja kõrge aujärje peäl istwad; ja temma pallistussed täitsid templi.
2. Serawid seisid temãa körwas, iggäuhhel olli kuus tiba: kahhega kattis temma omma palle, ja kahhega kattis ta ommad jallad, ja kahhega lendis temma.
3. Ja teine hüdis teise wasto, ja ütles: Pühha, pühha, pühha on wäggede JEHOWA ! keik ma-ilm α on temma au täis.
4. Ja läwwede postid wabbisesid selle heäle pärrast, kes hüdis, ja se kodda sai täis suitso.
5. Ja ma ütlesin: Hädda on mul, sest ma ollen hukkas, et ma ollen üks rojane mees uledest, ja minna ellan ühhe rahwa seas, mis rojane uledest: sest mo silmad on sedda kuningast, wäggede Jehowat näinud.
6. Ja üks neist Serawidest lendis mo jure, ja üks ellaw süssi olli ta käes, mis ta altari peält olli wötnud pihtidega.
7. Ja putus mo su külge, ja ütles: Wata, se putub sinno ulede külge, ja so üllekohhus lahkub, ja so pat on ärraleppitud.
8. Ja ma kuulsin Issanda heäle, kes ütles: Kedda pean ma läkkitama, ja kes lähhäb meile? ja ma ütlesin: Wata, siin ollen minna, läkkita mind.
9. Ja ta ütles: Minne, ja ütle sellesinnatse rahwale: Kuulge kuuldes, ja ärge moistke, ja nähke nähhes, ja ärge tundke.
10. Te sellesinnatse rahwa süddame lihhawaks, ja nende körwad raskeks, ja pañe nende silmad teisiti waatma, et nemmad ei nä omma silmadega, ja omma körwadega ei kule, ja omma süddamega ei moista, ja ei pöra, ja et minna ei sa neid parrandada.
11. Agga kui ma ütlesin: Kui kauaks, Issand? siis ütles temma: Senni kui liñnad sawad ärrahäwwitud, et ükski seäl ei ella, ja koiad, et ükski innimenne seäl ep olle, ja kunni se Ma saab sutumaks ärrahäwwitud.
12. Ja kunni Jehowa need innimessed saab kaugele ärrasaatnud, et paljo paiko siñna male tühjaks jäwad.
13. Ja weel peab seäl kümnes ossa ollema, ja se peab taggasi tulles, ja se peab ka sama ärraraisatud; otsekui korre-tamme ja wössa-tamme paljas kehha jääb seisma, kui nemãad lehhed mahhaaiawad, nenda peab temma paljas kehha üks pühha seme ollema.

7. Peatük.

Ahas uskmatta: Kristus peab neitsist sündima.

1. Ja se sündis Usia poia, Jotami poia Ahasi, Juda kunninga päiwil, et Reetsin Siria kuningas, ja Remalja poeg Peka Israeli kuningas tullid ülles Jerusalema, tema wasto söddima; agga nemad ei woind söddides seña peäle mitte woimust sada.
2. Ja sedda kulutati Taweti suggule, ja ööldi: Siria kuningas lodab Ewraimi kuninga peäle; ja temma südda ja ta rahwa südda wabbises, otsego puud metsas tule pärrast wabbisewad.
3. Ja Jehowa ütles Jesaia wasto: Minne nüüd wälja Ahasi wasto, sinna ja so poeg Searjasub, üllema tigi kaewando otsa pole, uhhutaja wälja-silla pole,
4. Ja ütle ta wasto: hoia ennast, ja olle rahhul, ärra kardada, ja so südda ärgo mingo arraks nendesiñaste kahhe suitewa tukki otsokeste pärrast, Reetsini ja Siria-rahwa ja Remalja poia kange wihha pärrast.
5. Sepärrast et Siria-rahwas, Ewraimi ja Remalja poeg on kurja nou pidanud sinno wasto, ja üttelnud.
6. Läkki ülles Juda-ma wasto, ja tehkem temmale tüddimust, ja lögem sedda löhki ennastele, ja töstkem Tabeali poia seäl kuningaks.
7. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se ei pea korda minnema egga sündima.
8. Sest Tamaskus peab Siria-ma Pea-liñnaks, ja Reetsin Tamaskusse Peaks jäma: ja ennekui wiis aastat seitsmetkümmend sawad mödaläinud, siis peab Ewraimi peäle otsa tehtama, et ta ei pea mitte üks rahwas ollema.
9. Ja Samaria peab Ewraimi Pea-liñnaks, ja Remalja poeg Samaria Peaks jäma. Kui teie ei ussu, ei woi teie töeste mitte kindlad olla.
10. Ja Jehowa wottis weel Ahasi wasto räkida, ja ütles:
11. Küssi enesele üks immetäht Jehowa omma Jummalä käest, küssi sedda süggawast, ehk kõrgest üllewelt.
12. Ja Ahas ütles: Ei ma tahha mitte küssida, egga Jehowat kiusada;
13. Siis ütles Jesaia: Et kuulge Taweti suggu! ons se weel pissut teie melest, et teie inimestele waewa tete, et teie ka mo Jummalale waewa tete?
14. Sepärrast tahhab Issand issi teile immetähhe anda: wata, üks neitsit saab käima peäle, ja toob poia ilmale, ja peab temmale pannema se nimme: Immanuel.
15. Woid ja met peab ta söma, kunni ta moistab kurja põlgada, ja head wallitseda.
16. Sest eñego se poeglaps moistab kurja põlgada, ja head wallitseda, peab se Ma, kust sulle tüddimust tulleb, mahhajäetud ollema ommast kahhest kuningast.

17. Jehowa tahhab sinno peäle, ja so rahwa peäle, ja so issa sou peäle, Assuri kunninga läbbi need päwad sata, missuggused ep olle enne tulnud sest päwast, ku Ewraim Juda körwast ärralahkus.
18. Ja se peab sündima sel päwal, kui Jehowa willega hüab need kerpsed, mis Egiptusse jöggede otsas on, ja need messilased, mis Assuri maal;
19. Et nemad keik peawad tulles, ja hingama ärrahäwwitud orgude ja öneste kaljude sees, ja keige kibbowitsa poösaste sees, ja keige karja-made peäl.
20. Sel päwal tahhab Issand ühhe numatud habbeme-noaga, mis teile pool Wratti jõe Assuri kunninga läbbi Pea paljaks aiada, ja jalge karwad, ja ka habbeme ärrawotta.
21. Ja sel päwal peab sündima, et üks mees saab ellus hoidnud ühhe pula ja kaks lammast;
22. Ja peab sündima, et ta saab woid süa, et nemmad rohkeste pima andwad: sest woid ja met saab süa iggaüks, kes siñna male saab üllejänud.
23. Ja sel päwal peab sündima, et keik kohhad, kus tuhhat winapuud olnud tuhhat hõbbe-sekli wäärt, peawad täis kibbowitso ja orjawitso sama.
24. Noolte ja ammudega peab siñna mindama, sest et keik se Ma on täis kibbowitso ja orjawitso.
25. Ja keik nende mäggede peäle, mis kablidega ümberraiutakse, senna ei sa mitte miñna kartusse pärrast kibbowitste ja orjawitste eest; agga senna peab härge aiama, ja lambad peawad sedda ärratallama.

8. Peatük.

Mis 7. peat. ööldud, selletakse weel usklikkude rōmuks.

1. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wotta ennesele üks suur lahtitehtud ramat, ja kirjota seña peäle innimeste raudsullega: risumisseks peab tōtma, ja se risutud asjaga ärratōtma.
2. Ja ma saatsin ennesele tunnistama ustawad tunnistusmehhed, preestri Uria, ja Sekarja, Jeberekja poia.
3. Ja ma läksin prohwetinaese liggi, ja ta sai käima peäle ja tōi poia ilmale, ja Jehowa ütles mo wasto: Nimmeta temma nimmi, Mahersalal haspas.
4. Sest ennego se poeglaps öppib hüüdma; Mo issa, ja mo emma! siis peab Assuri kunninga ette Tamaskusse warrandust ja Samaria saki ärrawima.
5. Ja Jehowa wōttis weel ennam mo wasto rākida, ja öōlda:
6. Sepärrast et sesinnane rahwas põlgab Siloa weed, mis hiljukeste jookswad, et neil rōöm on Reetsinist ja Remalja poiast;
7. Ja wata, sepärrast tahhab Issand nende ülle lasta tōusta Wratti jõe kanged ja sured weed, Assuri kuningast, ja keik temma wäggi; ja ta peab tousma keik ülle omma wee-oiade, ja jooksuma keik ülle omma kallaste,

8. Ja Juda-ma peäle tullema, wägga tousma, ja ülleminnema, kaelast sadik peab se ullatama, ja temma wäehulgad peawad ennast wäljalautama, ja sinno Ma, ni lai kui ta on, täitma, oh Immanuel!
9. Heitke ennast ühte seltsi, oh rahwas! ja ehmatage ärra, ja pange tähhele keik, kes teie kaugel maal ollete: pange wö wöle, ja ehmatage ärra; pange wö wöle, ja ehmatage ärra.
10. Piddage nou, ja se mingo tühjaks, räkige üks sanna, ja ärgo mingo se mitte korda, sest Jummal on meiega.
11. Sest nenda ütles Jehowa mo wasto, mind kätpiddi wöttes, et ta mind piddi õppetama, et ma mitte ei piddand sellesinnatse rahwa tee peäl käima, ja ütles:
12. Teie ei pea ütlemä: Heitkem ühte nousse, keik sedda möda, kui sesinnane rahwas ütleb: Heitkem ühte nousse ; ja ärge kartke mitte, mis nemmad kartwad, ja ärge hirmuge mitte ärra.
13. Agga wäggede Jehowat, tedda pühhitsege; ja temma olgo teie kartus, ja temma olgo se, kes teile hirmo teeb.
14. Siis saab temã teile ühheks pühhaks paigaks, agga takkistamisse kiwwiks ja komistamisse kaljuks mollemille Israeli suggudele, köieks ja wörkutamisse-paelaks neile, kes Jerusalemmas ellawad.
15. Sest mitto nende seast kommistawad, ja langewad, ja katkewad, ja sawad wörgusse kinni ja wangi.
16. Seu kinni se tunnistus, panne se kässoõppetus pitseriga kinni nende sees, kes minnust õppetakse.
17. Ja ma tahhan Jehowat odata, kes ommad silmad Jakobi suggu eest warjule panneb, kül ma otan temma järrele.
18. Wata, siin ollen minna, ja need lapsed, mis Jehowa mulle annud tähtäks ja immeasjuks Israelis, se on wäggede Jehowa käest, kes Sioni mäe peäl ellab.
19. Ja kui nemãd wötwad teie wasto öölda: Küssige pomisejatte ja teädma-meeste käest, kes tiukuwad, ja issiennestes pommisewad, siis wastage: Eks rahwas ei pea omã Jum>~ala käest küssima? kas ellawatte eest peab surnutte käest küssima ?
20. Hoidke kässo-õppetusse ja tunnistusse pole; kui nemãd ei rägi seddasinnast sanna möda, siis ei pea neil koito ollema;
21. Agga se rahwas käib sedda maad läbbi raskeste waewatud ja näljane; siis sünnib, kui ta nälga tunneb, et ta wägga wihhaseks saab, ja wañnub ärra omã kunningast ja omma Jummalat, ja watab ülles.
22. Kui ta mahha watab, wata, siis on seäl kitsas kä, ja pimmedus ja ahhastusse pöritus, ja tedda lükkatakse senna, kus pilkane pimme.
23. Sest se ei jä mitte pimmedaks, kel enne ahhastus olli: otsekui Jummal essimessel aial Sebuloni Ma ja Nawtali alwaks piddanud, nenda wottab ta wiimisel aial sedda auustada, mis on merre pool teile pool Jordani, pagganatte Kalilea.

9. Peatük.

Önnistusse abbi Kristusses kulutakse: öige nuhtlus nende peäle, kes temma pole ei pöra.

1. Se rahwas, mis käis pimēdusses, on suurt walgust näinud: nende ülle, kes ellasid surmawarjo maal, on walgus paistnud.
2. Sa olled rahwast paljuks teinud, suurt römo olled sa temāle teinud: nemād rōmustawad ennast siño ees, se rōöm on otsego leikusse aial, otsego need wägga rōömsad on, kes saki jaggawad.
3. Sest sa olled temma ikke, mis ta kandis, ja temma Olla keppi, selle witsa, kes tedda sundis, katki murdnud otsego Midjani aial.
4. Sest keik taplejad taplewad mürrinaga, ja rided weretakse werre sees; need peawad sama ärrapölletud, ja tulle roaks.
5. Sest üks laps on meile sündinud, üks poeg on meile antud, kelle Olla peäl ta wallitsus on, ja temmale pannakse se nimmi: immelik, nouandja, wäggew Jummal, iggawenne issa, rahho würst.
6. Temma suur wallitsus ja rahho on ilma otsata Taweti aujärje peäl, ja temā kunningrigi peäl, et ta sedda peab kinnitama, ja sedda toetama kohto ja öigussega; sest aiast ja iggaweste, tahhab wäggede JEHOWA pühha wihha sedda tehha.
7. Issand on sanna läkkitanud Jakobi laste sekka, ja se langeb Israeli peäle.
8. Ja sedda peawad tundma keik rahwas, Ewraim, ja kes Samarias ellawad, kes surustamisega ja sure süddamega ütlewad:
9. Honed teilis-kiwwast on mahhalangenud, agga meie tahhame raiutud kiwwidest jälle üllesehhitada: metswigipuud on mahharaiutud, agga meie tahhame seedripuud nende assemele panna.
10. Agga Jehowa tahhab Reetsini wihhamehhed üllendada temā wasto, ja Israeli waenlastega neid seggada.
11. Siria-rahwast eest, ja Wilistid takka, ja nemmad peawad Israeli-rahwast täie suga ärrasöma. Keik se läbbi polle temā wihha pöörnud, ja temma kässi on alles wäljasirrutud.
12. Ja rahwas polle mitte selle pole pöörnud, kes tedda peksab, ja ei olle mitte wäggede Jehowat noudnud.
13. Sepärrast wöttab Jehowa ühhel päwal Israeli seast ärrakautada Pea ja sawwa, oksad ja rogo.
14. Wañem, ja kes auustud, se on Pea; ja prohwet, kes wallet öppetab, se on sabba.
15. Ja kes sesinnatse rahwa önsaks kiitwad, need on eksitajad, ja kedda neist önsaks kidetakse, need on ärraneeldud.

16. Sepärrast ei woi lssand temma nore rahwa pärrast mitte römüs olla, egga temma waeste laste ja temma lessenaeste peäle hallastada; sest nemmad on keik sallalikkud ja tiggedad, ja igga su rägib jölledust. Kesk se läbbi ep olle temma wihha pöörnud, ja ta kässi on alles wäljasirrutud.

17. Sest öälus wöttab pölleda kui tulli, ja kibbowitsad ja orjawitsad ärrapölletada, ja sütab pöllema metsa räggadikkud, et nemad ärralähhäwad kõrgeste paksus suitsus.

18. Wäggede Jehowa hirmsa wihha läbbi on Ma pimēdaks läinud, ja rahwas on kui tulle roaks sanud, teine ei anna teisele armo.

19. Ja teine leikab parremal polel, siiski on temal nälg; ja teine sööb pahhemal polel, siiski ei sa nende köht täis: iggamees wottab omma käewarre lihha ärrasüa.

20. Manasse sööb Ewraimit, ja Ewraim Manasset, ja nemad on ühtlase Juda wasto. Keik se läbbi ep olle temma wihha pöörnud, ja ta kässi on alles wäljasirrutud.

10. Peatük.

Öige üllekohto nuhtlus: Assur peab otsa sama.

1. Hädda neile, kes nurjatunud seädmissed seädnud, ja neile kirjutajattele, kes ikka peäle kirjutawad, mis waewa teeb.

2. Et nemad alwade öigust köwweraks pörawad, ja kohhut ärrakissuwad mo rahwa willetsatte käest, et nemmad woiksid lessednaesed risuda, ja waesed lapsed paljaks tehha.

3. Agga mis tahhate teie tehha arropiddamise ja ärrahäwwitamisse päwal, mis kaugelt tulleb? kelle jure tahhate teie pöggeneda abbi sama? ja kuhho tahhate teie omma au jätta?

4. Eks iggaüks ei pea nende alla ennast kokkoweddama, kes kinniseatud? ja eks nemad ei pea langema nende alla, kes tappetud? Keik se läbbi ep olle temma wihha pöörnud, ja ta kässi on alles wäljasirrutud.

5. Hädda Assurile, kes mo wihha wits, ja kelle kä mo melepahhandus se kep on.

6. Ma tahhan tedda ühhe sallalikko rahwa peäle läkkitada, ja temale käsko anda ühhe rahwa pärrast, kelle peäle ma hirmsast wihhane ollen: et temma peab sedda sutumaks ärrarisuma ja pupaljaks teggema, ja neid ärrasötkuma kui sitta, mis ulitsatte peäl.

7. Agga temma ei mötle sedda wisi, ja temma südda ei arwa sedda wisi; waid temma meel on ärrahukkada ja ärrakautada, ei mitte pissut rahwast.

8. Sest ta ütleb: Eks mo würstid ei olle keik hopis kuningad?

9. Eks olle Kalno kui Karkemis? eks Amat olle kui Arpad? eks Samaria olle kui Tamaskus?
10. Kui mo kässi on kätte sanud tühja jumalatte kunningrigid, et kül nende nikkertud kuiud üllemad ollid, kui Jerusalema ja Samaria kuiud.
11. Eks ma sedda wisi woi teha Jerusalemale ja tema ebba-jumalattele, kui ma ollen teinud Samariale ja temma tühja jummalattele?
12. Ja peab sündima, kui Issand keik oma töö saab ärra teinud Sioni mäe peäl ja Jerusalemmas, siis tahhan ma Assuri kunninga kätte nähha ta surelisse süddame töö pärrast, ja tema sureliste silmade kõrkusse pärrast.
13. Sest ta ütleb: Ma ollen omma käe rammoga sedda teinud ja oma tarkusse läbbi, sest et ma moistlik ollen, ja tahhan mitme rahwa maraiad komale aiada, ja ärrarisuda, mis nemad kokkopannud, ja tahhan mahhalükkata kui üks wäggew neid, kes istuwad kõrges.
14. Ja mo kässi on nende rahwa warra leidnud kui pessa, ja otsego kegi koggub mahhajäetud munnad, nenda ollen ma keik maad ennesele koggunud, ja ükski polle olnud, kes olleks tiwa likutanud, ehk su lahti teind, ehk tiukunud.
15. Kas kirwes woib kitelda selle wasto, kes temmaga raiub? kas saag surustelleb selle wasto, kes temmaga sagib? otsekui peaks wits neid wintsutama, kes sedda ülleswötwad, otsego woetaks kep ülles seada, mis ei olle mitte pu.
16. Sepärrast wottab Issand, wäggede Issand koera-többe läkkitada temma lihhawatte sekka, ja temma au al peab lökke põllema, kui tulloke põlleb.
17. Ja Israeli walgus peab tulleks sama, ja temma pühha Lunnastaja tullelegiks, ja peab põllema, ja ärrasöma ta orjawitsad ja ta kibbowitsad ühhel päwal,
18. Ja temma metsa ja ta wälja au lõppetama hinge ja ihho polest; ja se peab ollema, otsego lippo-mees arraks lähhäb.
19. Ja tema metsa puid, mis üllejäwad, peab ni pissut ollema, et üks poisike neid woib ülleskirjotada.
20. Ja peab sündima sel päwal, et, kes Israelist üllejäab, ja kes Jakobi suggust peäseb, se ei wötta ennam ennast selle peäle toetada, kes tedda peksab; waid toetab ennast pühha Israeli Jehowa peäle töes.
21. Mis üllejäab, mis Jakobist üllejäab, se wottab ümberpöördä wäggewa Jummalä pole.
22. Sest ehk so rahwas, oh Israel! on kui liiw merre äres, siiski peab agga, mis temmast üllejäab, ümberpöördä ; lõppetamine on ärramäratud, öigus wöttab woimust.
23. Sest Issand wäggede Jehowa wottab lõppetamist, mis ärramäratud, teha keik seäl maal.

24. Sepärrast ütleb Issand wäggede Jehowa nenda: Mo rahwas, kes sa Sionis ellad, ärra karda mitte Assuri eest; kül ta wottab sind witsaga peksta, ja omma keppe so wasto üllestösta sedda wisi, kui Egiptusses sündis.
25. Sest weel ühhe wägga nattukesse aia pärrast, siis peab mo melepahhandus löpma, ja mo wihha peab teiste peäle otsa teggema.
26. Ja wäggede Jehowa wottab temã peäle piitsa sata, otsekui Midjani-rahwas mahhalödi Orebi kaljo peäle, ja temma kep on merre wasto ʔ, ja ta töstab sedda ülles sedda wisi kui Egiptusses.
27. Ja peab sündima sel päwal, et temã koorm so Ollade peält, ja ta ikke so kaela peält peab ärrasama, ja ikke peab ärrarikkutud sama ölli pärrast.
28. Ta tulleb Ajati pole, ta lähhäb Migronist läbbi, Mikmasi liñna panneb ta ommad söariistad mahha.
29. Ja ta on koolmest läbbi läinud, ja üttelnud: Kibeas peab meie ömaia ollema; Rama wärriseb, Kibea Sauli lin lähhäb pöggenema.
30. Hüa helleda heälega, Kallimi tüttar! pañe tähhele Laisa pole, sinna willets Anatot!
31. Madmena-rahwas hulgub; kes Kibeas ellawad, need on ruttoga ärrapöggenend.
32. Ta jääb alles ühhe päwa Nobisse seisma, siis wottab ta omma kät likutada Sioni tütre mäe pole, Jerusalemma mäekingo pole.
33. Wata, Issand wäggede Jehowa wottab sedda kallist oksa wäggise ärraraiuda, ja wägga pitkad oksad raiutakse ärra, ja kõrged allandatakse.
34. Ja ta laastub metsa räggastikko ärra rauaga, ja Libanon peab ühhe aulisse läbbi langema.

11. Peatük.

Kristusse tullemisest ja temma kunningrigi önnest.

1. Ja Isai käñnust peab witsoke tousma, ja wösso temma juurtest suggu teggema.
2. Ja selle peäl peab Jehowa Waim hingama, tarkusse ja moistusse waim, nou ja wäe waim, Jehowa tundmisse ja kartusse waim.
3. Ja temma suitsetaminne on Jehowa kartusses: ja temma ei moista kohhut sedda möda, kui ta silmad näwad, egga nomi sedda möda, kui ta körwad kuulwad;
4. Waid ta moistab alwadele kohhut öigussega, ja nomib, nenda kui kohhus on, neid, kes häddalissed Ma peäl; ja lööb maad omma su witsaga, ja tappab sedda öälat omma ulede waimoga.
5. Ja öigus on kui wö temma niuette ümber, ja tössidus kui wö temma pusade ümber.

6. Ja hunt ellab ühhes tallega, ja pardri-metsalinne maggab kitsetallega, ja wassikas ja noor loukoer ja nuum-weis on ühheskous, ja pissuke poisike aiab neid.
7. Ja lehm ja karro söwad karjas, nende poiad maggawad ühhes, ja loukoer sööb hölge kui weis.
8. Ja immew laps on lusti pärrast keigewihhasema ussi augo jures, ja ärrawoötud laps pistab omma käe pasiliski-mao augo sisse.
9. Nemmad ei te kahjo egga pahha keige mo pühha mäe peäl; sest ma-ilm on Jehowa tundmist täis, otsekui wessi merre kohhad kattab.
10. Ja sel päwal peab sündima, et pagganad lähhäwad nou küssima Isai Jure käest, mis seisab keige rahwa lippuks, ja temma hingamisse asse on au sees.
11. Ja sel päwal peab sündima, et Issand teistkorda kätte wottab omma üllejäänud rahwast ennesele sata, mis üllejäänud Assurist, ja Egiptussest, ja Patrosist, ja Kusist, ja Elamist, ja Sinearist, ja Amatist, ja merre saredest.
12. Ja ta töstab ülles lippo pagganatte seas, ja koggub Israeli lapsed, mis ollid ärralükkatud, ja otsib kokko Juda laiale pillatud lambad neljast Ma-ilma nurgast.
13. Ja Ewraimi kadedus peab lahkuma, ja neid, kes Judale kitsast teggid, peab ärrakautadama; Ewraim ei kaetse Judat, ja Juda ei te kitsast Ewraimile;
14. Waid lendwad ühhes nous Wilistide selga öhto pole, ja risuwad ühtlase homõiko Ma rahwast: nemmad pistwad omma kät Edomi ja Moabi külge, ja Ammoni lapsed kuulwad nende sanna.
15. Ja Jehowa tahhab sutumaks ärrakautada Egiptusse merre lahhe, ja omma kät likutada omma kange tulega jõe wasto, ja sedda lõhki lüa seitsmeks jõeks, ja teeb, et kingis woib läbbikäia.
16. Siis peab maante ollema temma üllejäänud rahwale, mis Assurist üllejäänud, nenda kui Israelile olle sel päwal, kui ta üllestulli Egiptusse-maalt.

12. Peatük.

Nende Judide tänno-laul, kes Kristusse pole pöörwad.

1. Ja sel päwal ütlesid sinna: Ma tännan sind, Jehowa! et sa wihhane mo peäle olled olnud; ja wihha wottab pöörda, ja sa trööstid mind.
2. Wata, Jummal on mo önnistus, ma ollen julge, ja ei tunne hirmo; sest Issand Jehowa on mo tuggewus ja laul, ja on mulle sanud önnistusseks.
3. Ja teie sate römustussega wet wotta önnistusse kaewudest,
4. Ja ütlema sel päwal: Tännage Jehowat, kulutage temma nimmi, andke teäda rahwa seas temma teud ; tulletege mele, et temma nimmi kõrge õ on.
5. Laulge kites Jehowat, sest ta on sured asjad teinud, se sago teäda keige Ma peäl.

6. Hüa helleda heäleaga ja öiska, kes sa Sionis ellad, sest Israeli pühha Lunnastaja on suur kesk sinno seas.

13. Peatük.

Pabeli kuningriik saab otsa.

1. Raske ennekulutamine Pabelist, mis Amotsi poeg Jesaia on näinud.
2. Töstke kõrge mäe peäle lippo ülles, töstke heält nende pole, tombage käega, et nemmad würstide wärrawist peawad sisseminnema.
3. Minna Jummal ollen neile, kes minnust on pühhitsetud, käsko annud, ma ollen ka ommad wäggewad kutsnud omma wihhale, need on, kes römo pärrast hüppawad mo surusse pärrast.
4. Sure hulga otsekui palju rahwa heäl on mäggede peäl, pagganatte kuningrikide mürrina heäl, kes on koggunud: wäggede Jehowa katsub söawäe järrele,
5. Kes tullewad kaugelt maalt taewa otsast; Jehowa ja temma melepahhandusse riistad on walmis, keik sedda Maad ärrarikkuma.
6. Ulluge, sest Jehowa pääw on liggi; se tulleb kui ärraraiskamine Keigewäggewama käest.
7. Sepärrast lähhäwad keik käed lödwaks, ja keik innimeste süddamed lähhäwad arraks,
8. Ja tundwad hirmo, palju pina ja wallo wottab neid kinni, ja tundwad hädda otsego se, kes lapse saab; teine watab teise peäle ehmates, nende palled löwad punnaseks kui tulle-leek.
9. Wata, Jehowa pääw tulleb, üks hirmus ja hirmsa ja tullise wihha pääw, maad ärrahäwwitama, ja et ta temma pattused ta peält ärrakautab.
10. Sest taewa tähhed ja temã warda-tähhed ei anna omma walgust paista; päike saab pimmedaks, kui ta touseb, ja ku ei anna omma walgust paista.
11. Ja ma tahhan ma-ilma kätte nähha ta kurjusse pärrast, ja öälatte kätte nende üllekohto pärrast, ja lõppetada uhkede kõrkust, ja allandada wägga waljude surustust.
12. Ma tahhan mehhe kallimaks teha kui puhtam kuld, ja mu innimesse, kui Owiri kallim kuld.
13. Sepärrast pannen ma taewast wärrisema, ja Ma wabbiseb omã assemest ärra wäggede Jehowa hirmsa wihha läbbi, ja temma tullise wihha päwal.
14. Ja Pabeli-rahwas peab ollema kui pelletud weike hirw, ja kui üks puddolojus, mis ükski ei korrasta; iggaüks watab omma rahwa pole, ja iggaüks pöggeneb omma male.
15. Iggaüks, kedda seält leitakse, pistetakse läbbi, ja iggaüks nende seltsist langeb mooga läbbi.

16. Ja nende nori lapsi peab nende nähhes kiwwi wasto paiskama, nende koddasid peab ärrarisutama, ja nende naesi peab ärranaertama.
17. Wata, ma tahhan nende wasto ärratada Meda-rahwa, kes ei holi hõbbedast, ja kuld ep olle nende mele pärrast.
18. Ja nende ammud paiskawad poisid wasto maad; ja nemmad ei hallasta ihho suggu peäle, nende silm ei anna armo lastele.
19. Ja Pabel kuningrikide ehte, Kaldea-rahwa kõrkusse illo peab sama, nenda kui Jummal Sodoma ja Komorra ümberlöi.
20. Ta ei jä mitte iggaweste, egga ella ühhest põlwest teise: ja Arabia-rahwas ei lö mitte siñna telkisid ülles, ja karjatsed ei sada karja siñna mahhaheitma.
21. Waid mets-kassid peawad seäl maggama, ja nende koiad täis hirmsaid metsalissi ollema, ja surispea-kulli poiad seäl ellama, ja karrused tondid seäl hüppama;
22. Ja Ji-metsalissed ulluwad wastastikko temma tühja koddade sees, ja lendawad maud nende lust-honette sees: ja se on liggi, et temma aeg tulleb, ja temma päiwi ei wiwita kauaks.

14. Peatük.

Judide wiimsest pöördumisest: Kristusse wastase ots.

1. Sest Jehowa tahhab Jakobi peäle hallastada, ja Israeli jälle ärrawallitseda, ja neid nende omma male panna: ja woörad wötwad nende seltsi heita, ja hoidwad Jakobi suggu pole.
2. Ja rahwas wotwad neid, ja wiwad neid nende paika; ja Israeli suggu wottab neid Jehowa Ma peäl pärrida sullasiks ja ümmardajaiks; ja wotwad wangi neid, kes neid enne wangi wotsid, ja wallitsewad nende üle, kes neid sundsid.
3. Ja peab sündima sel päwal, kui Jehowa sulle annab hingada sinno wallust ja so wärrisemisest, ja sest kangest tenistussest, misga sind sunniti tenima.
4. Siis pead sa se tähhendamisse-sanna Pabeli kuningast üllesräkima, ja ütlemä: Kuida on se, kes mind sundis α , otsa sanud? kuida on kuld-rahha maks otsa sanud?
5. Jehowa on öälatte keppi, ja wallitsejatte wallitsusse-keppi katkimurdnud,
6. Kes rahwast löi hirmsa wihha sees ilmalöpmatta hopidega, kes wihhaga wallitses üle pagganatte, tedda kiusatakse takka keelmatta.
7. Keik Ma hingab nüüd, ja temäl on rahholinne assi: nemmad tewad heält α öiskades.
8. Ka männad on röömsad sinno pärrast, ja Libanoni seedrid, üteldes: Sest aiast, kui sinna maas olled, ei tulle ükske meie peäle, kes mahharaiub.

9. Pörgohaud on alt likumas so pärrast, kui sa temma wasto tuled: ta ärratab need kaddunud, keik Ma-üllemad so wasto tulles ; ta kässib keik pagganatte kuningad nende järgede peält üllestousta.
10. Need keik hakkawad räkima, ja ütewad sinno wasto: Sinna olled ka ni nödraks kui meie, ja meie sarnatseks sanud?
11. So körkus on mahhalükkatud pörgusse so nablimgide mürrinaga; wodi assemel on sinno al ussid, ja maokessed katwad sind.
12. Kuida olled sa elkias kodio-täht taewast mahhalangenud? kuida olled sa mahharaiutud, kes sa pagganatte üllemad woimatmaks teggid?
13. Agga sinna mötlesid ommas süddames: Ma tahhan üllesmiñna taewa, ülle Jummal tähtede tahhan ma omma aujärje tösta, ja istuda koggodusse mäe peäl pohja pool.
14. Ma tahhan üllesmiñna kõrgema pakso pilwe paikade peäle, ja ennast keigekõrgema Jummal sarnatseks teha.
15. Agga pörgusse peab sind lükkatama, süggawa augo kohta.
16. Kes sind näwad, waatwad üksi silmi so peäle, pannewad sind tähhele, ja ütewad: Kas se on se mees, kes teggi, et Ma wärrises, ja kuningrigid wabbisesid?
17. Ta teggi need maad, kus ellatakse, kõrwe sarnatseks, ja kiskus nende liñnad mahha; kedda temma wangiks sai, neid ei lasknud ta lahti koio miñna.
18. Keik pagganatte kuningad hopis maggawad auga iggaüks ommas koias;
19. Agga sind on ärrawissatud omast hauast kui hirmus wösso, kui nende ärratappetud rie, kes möögaga läbbipistetud, kui need, kes allalähhäwad haua kiwwide hulka, kui üks ärratallatud raibe.
20. Sa ei pea mitte nendega ühte sama hauda, sest sa olled omma Ma ärrarikkunud, ja omma rahwa ärratapnud: tiggedatte suggu ei pea mitte ikka auga nimmetadama.
21. Walmistage tapmist temma lastele nende wannematte üllekohto pärrast, et nemmad ülles ei touse, ja maad ei pärra, et se Ma, kus ellatakse, ei sa täis liñnasid.
22. Sest ma kippun nende peäle, ütleb wäggede Jehowa, ja kautan ärra Pabeli nimme, ja mis üllejääb, ja lapsed ja laste lapsed, ütleb Jehowa,
23. Ja teen sedda suurte silide pärrandusseks, ja we järwiks, ja pühhin sedda ärra ärrakautamisse ludadega, ütleb wäggede Jehowa.
24. Wäggede Jehowa on wandunud, ja üttelnud: Töest se peab nenda sündima, kui ma ollen möttelnud, ja korda minnema, nenda kui ma ollen nou pidanud:
25. Et ma murrann Assuri-rahwast ommal maal, ja omma mäggede peäl sedda ärratallan; siis peab temma ikke nende Israelide peält ärralahkuma, ja temma koorm nende Olla peält ärralahkuma.
26. Se on se nou, mis on petud keige se Ma wasto, ja se on se kässi, mis wäljasirrutud keige pagganatte wasto.

27. Sest wäggede Jehowa on nou piddanud, ja kes woib sedda tühjaks teha? ja temma kässi on wäljasirrutud, ja kes woib sedda taggasi pöördä?
28. Sel aastal, kui kuningas Ahas surri, olli sesinnane raske ennekulutaminne:
29. Ärra olle römüs keik sinna Wilisti-ma, et se wits on katkimurtud, mis sind peksis: sest mao Jure seest peab pasiliski-maddo wäljatullema, ja temma suggu peab tulline lendaw maddo ollema.
30. Siis peawad keigekehewemad toidust sama, ja waesed rahhul maggama; ja sinno juurt tahhan ma näljaga surretada, ja temma tappab sedda, mis sinnust üllejääd.
31. Ullu, sa wärraw! kissenda sinna lin! keik so Wilisti-ma heidab meelt ärra; sest pohja poolt touseb suits, ja ükski nende seltsist ei jä üksi tahha.
32. Ja mis wastawad paggana-rahwa Kässud? sedda, et Jehowa on Sionit kindlaste raianud, ja willetsad temma rahwa seast siñna kippuwad.

15. Peatük.

Öiged nuhtlused tullewad Moabi-rahwa peäle.

1. Raske ennekulutaminne Moabist: sest sel ösel, kui Moabi lin Ar ärraraisati, on ta hukka sanud; sest sel ösel, kui Moabi lin Kir ärraraisati, on ta hukka sanud.
2. Ta lähhäb ülles Paita ja Tiboni kõrge paikade peäle nutma; Moab ullub Nebo ja Medba pärrast, nende keikide Pead on paljad, keik habbemed on ärraaetud.
3. Nemmad pannewad ennaste ümber kottirided omma ulitsatte peäl; iggaüks ullub ta kattuste ja temma turrude peäl, ja tulleb mahha nuttes.
4. Ja Esbon ja Elale kissendab, nende heäl kulukse Jatsast sadik, sepärrast et Moabi walmistud söa mehhed wägga karjuwad, iggaühhe meel nende seast on pahha.
5. Mo südda kissendab Moabi pärrast, temma rahwas, mis pöggenewad, kissendawad Soarist sadik, kui kolme-aastane puul: sest nemmad lähhäwad ülles nuttes sedda teed Luhhiti pole, sest nemmad töstwad Oronaimi tee peäl kissendamist hädda pärrast.
6. Sest Nimrimi weed peawad ärrakadduma, sest rohhi kuiwab ärra, noor rohhi löppeb ärra, haljast ep olle mitte.
7. Sepärrast et nemmad sedda, mis üllejänud ja kokkopandud, ja mis nemmad tallele pañud, ärrawiwad rämmalte jõe jure.
8. Sest kissendaminne pirab Moabi raia ümber, temma ulluminne kulukse Eglaimist sadik, ja temma ulluminne Peerelimist sadik.

9. Sest Timoni wessi on täis werd, sest ma tahhan Timoni peäle paljo ennam hädda sata, ja ühhe loukoera nende peäle, kes Moabist pääsewad, ja kes siina male üllejāwad.

16. Peatük.

Weel teised nuhtlussed tullewad Moabi-rahwa peäle.

1. Läkkitage sedda Mawallitseja talle kõrwe pooltse kaljo peält, Sioni tütre mäe pole.
2. Sest se peab sündima, et kui üks lind, mis pessast wäljaaetud, ümber ulkub, nenda peawad Moabi tütreid ollema Arnoni koolme jures.
3. Sada nou, te mis öige, panne louna aial omma warjo otsego öse; kes on ärralükkatud neid panne warjole, ärra tunnista ülles neid, kes on ulkumas.
4. Anna asset ennese jures neile, kes mo rahwa seltsist ärralükkatud; oh Moab! olle neile warjuks ärraraiskaja eest: sest se, kes neid waewab, lõppeb ärra, ärraraiskamine saab otsa, need, kes neid ärratallowad, kadduwad ärra Ma peält.
5. Agga üks aujärg peab sama kinnitud heldusse läbbi, ja üks peab seäl peäl istuma töe sees Taweti maias, ja kohhut moistma ja kohhut noudma, ja ussin ollema öigusse peäle.
6. Meie olleme Moabi kõrkust kuulnud, wägga kõrk on ta; temma surustus, ja ta kõrkus, ja ta hirmus wihha, temma walled ei sa korda.
7. Sepärrast peab üks Moabi-meese teise pärrast ulluma, iggaüks ullub: teie öhkate Kirhaseseti wina-plaskude pärrast, nemmad on töeste katkimurtud.
8. Sest Esboni põllud on sandid, ja Sibma winapuud; pagganatte issandad on nende kallimad winapu-wössud russuks lõnud, nemmad jouawad Jaseri liggi, ja eksiwad ärra körbes; temma wössud on mahhajäetud, ja ülle merre läinud.
9. Sepärrast tahhan ma, kui ma Jaseri pärrast nuttan, ka Sibma winapuud nutta; ma kastan sind märjaks omma silma-weega, oh Esbon ja Elale! sest so suise wilja peäle ja so leikusse peäle on waenlaste römo-karjuminne langenu.
10. Ja römo ja römustellemist peab põldude peält hopis ärrawoetama, ja winamäggede peäl ei pea öiskamist egga römo-karjumist ollema; tallaja ei pea wina surrotörte sees tallama; ma lõppetan römo-karjumist.
11. Sepärrast kolliseb mo sissekond Moabi pärrast kui kannel, ja mo südda Kirhasesi pärrast.
12. Ja se sünnib, kui näikse, et Moab on ärrawässinud kõrge paiga peäl, siis tulleb ta omma pühha kotta luggema, ja ei woi parrata.
13. Se on se sanna, mis Jehowa räkinud Moabi wasto ammust aiast.
14. Ja nüüd rägib Jehowa, ja ütleb: Kolme aasta pärrast, nenda kui palgalisse

aastad on, siis peab Moabi au alwaks sama keige sure hulgaga, ja mis üllejääb, on wägga pissut, ei mitte palju.

17. Peatük.

Öiged Siria- Israeli- ja Assiria-rahwa nuhtlused.

1. Raske ennekulutamine Tamaskussest. Wata, Tamaskus ei pea mitte enam liinaks jääma, waid kiwwi warreks sama.
2. Aroeri liinad peawad sama mahhajäetud, ja karjade pärralt ollema, ja nemad maggawad seäl, ja ükski ei olle, kes neid ärrapelletab.
3. Ja se tuggew lin lõppeb Ewraimis ärra; ja se kuningriik Tamaskusses, ja mis Siraast üllejääb: nemad peawad ollema otsego Israeli laste au, ütleb wäggede Jehowa.
4. Ja sel päwal peab sündima, et Jakobi au peab alwaks, ja temma raswane lihha lahjaks sama.
5. Ja peab ollema, otsekui kegi leikamatta wilja leikab, ja temma kässiwars wilja Pead koggub: ja peab ollema, otsego kegi päid noppib Rewaimi orgus;
6. Agga sest jääb ülle, mis weel tulleb noppida, otsekui öllipu rapputakse, ja kaks kolm marja jäwad keigekörgema oksa otsa, ehk nelli wiis temma teiste oksade peäle, mis wilja kandwad, ütleb Jehowa Israeli Jummal.
7. Sel päwal watab innimenne selle peäle, kes tedda on teinud, ja ta silmad watawad Israeli pühha Lunnastaja pole.
8. Ja ei wata mitte altaride peäle, mis temma käed on teinud, ja ei wata mitte se peäle, mis temma sõrmed on teinud, ei ite egga päikesse kuiude peäle.
9. Sel päwal peawad temma tuggewad liinad ollema kui mahhajäetud ladwad ja kõrgemad oksad, mis nemad on mahhajättnud Israeli laste pärrast, ja peawad ärrahäwwitud ollema.
10. Sest sa olled omma önnistusse Jummalat ärraunnustanud, ja ep olle omma tuggewa kaljo omma mele tulletand: sepärrast wottad sa illusad taimed istutada, ja woöra wösso mahhapanna,
11. Ja sinna kossutad sedda sel päwal, kui sa istutad, ja sadad warratselt omma seemne öitsma; agga leikusse aial tulewad parmad tehha melehaigusse ja wallo päwal, mis ei woi parrata.
12. Hädda palju rahwa hulgale! kes nenda kohhisewad, kui merri kohhiseb; ja hädda nende rahwa mässamisele, kes mässawad kange wee kahhina wisi.
13. Rahwas mässawad, otse kui palju wet kohhiseb; agga Jummal wöttab tedda söitelda, et ta kaugelt pöggeneb; ja tedda aetakse tagga, otsego hagganad mäggede peäl tule ees, ja kui rattas tulispä ees.
14. Öhto aial, wata, siis seäl on hirm; ennekui homõiko tulleb, ep olle tedda

ennam. Se on nende jaggo, kes meid paljaks tewad, ja nende liisko-ossa, kes meid risuwad.

18. Peatük.

Öiged nuhtlussed tullewad Mora-rahwa peäle.

1. Hädda selle male! kel kahhed tiwad warjuks on, mis teile pool Mora-ma jöggede,
2. Ja läkkitab Käskusid ülle merre ja pilliroust tehtud laewokeste peäl ülle wee. Minge, teie nobbedad Kässud, ühhe rahwa jure, mis laiale sanud ja ärrakoritud, ühhe rahwa jure, mis tulleb karta sest aiast ja pärrast; ühhe rahwa jure, mis noriga ärramoödetud ja ärratallatud, kelle Maad jöed paljaks tewad.
3. Keik, kes ellate ma-ilmas, kes ollete asset Ma peäl, teie sate nähha, kui lippo üllestötetakse mäggede peäle, ja kuulda, kui passun hüab.
4. Sest nenda ütleb Jehowa mo wasto: Ma seisan rahho, ja wahhin omma assemel, kui pallaw paistab kui selge ilm, kui paks kaste-pilw pallawal leikusse aial.
5. Sest enne leikust, kui pung saab lehte aianud, ja öied sawad sanud küpsmatta winamarjuks, mis hakkawad küpseks sama; siis wottab Jummal warred sirpidega ärraleikada, ja oksad ärrawotta ja ärraraiuda.
6. Need peawad ühtlase mahhajäma kiskujatte mäggede lindudele, ja loiustele Ma peäl; ja kiskujad linnud peawad sui seäl peäl ellama, ja keik lojuksed Ma peäl talweks siñna peäle jäma.
7. Sel aial peab andi wäggede Jehowale todama, sedda rahwast, mis laiale sanud ja ärrakoritud, ja selle rahwa käest, mis tulleb karta, sest aiast ja pärrast: se rahwas, mis noriga ärramödetud ja ärratallatud, kelle maad jöed on paljaks teinud, siñna paika, kus wäggede Jehowa nimmi on, Sioni mäe peäle.

19. Peatük.

Egiptusse ärrahäwwitamine: se pörab Kristusse pole.

1. Raske ennekulutamine Egiptussest. Jehowa söidab nobbeda pilwe peäl, ja tulleb Egiptusesse; siis peawad Egiptusse tühjad jummalad temma palle eest wabbisema, ja Egiptusse-rahwa südda sullab nende sees ärra.
2. Ja ma tahhan Egiptusse-rahwa issikeskes ärraseggada, et nemmad peawad söddima iggaüks omma wenna wasto, ja iggaüks omma söbra wasto, lin liñna wasto, ja kuningriik kuningrigi wasto.

3. Ja Egiptusse-rahwa waim peab ärranörkema nende sees, ja temma nou tahhan ma ärraneelda: siis lähhäwad nemmad nou küssima tühja jummalatte ja lausujatte käest, ja pommisejatte ja teädma-meeste käest.
4. Ma tahhan ka Egiptusse-rahwast waljude issandatte alla kinnipanna, ja kange kuningas peab nende ülle wallitsema, ütleb Issand wäggede Jehowa.
5. Ja wessi lõppeb ärra merrest, ja jöggi tahheneb ja kuiwab ärra.
6. Ja jöed peawad sama mahhajäetud; Egiptusse jõe arrud kahhanewad, ja tahhenewad ärra; pilliroog ja kõrkiad närtsiwad ärra.
7. Pabbiri-roud jõe äres, jõe suus, ja keik jõe seme kuiwawad ärra, neid aetakse ärra, ja ei olle teps.
8. Ja kallamehhed on kurwad, ja keik need, kes önge jökke heitwad, leinawad; ja need, kes wörgud wette laskwad, on rammotumad.
9. Ja need sawad häbbisse, kes penikest linna harriwad, ja kes wörkulist riet kudduwad.
10. Ja temma allused peawad sama ärraröhhutud, ka köik, kes palka sawad neist tikidest, mis hing armatseb.
11. Töeste Soani würstid on meletumad; Warao targema nouandjatte nou on rummalaks läinud; kuidas teie ütlete Warao wasto, et woib öölda: Minna ollen tarkade meeste poeg, ma ollen wannade kuningatte poeg?
12. Kus on nemmad? kus on so targad? et täetago nemmad sulle, kas nemmad teädwad ka, mis nou wäggede Jehowa Egiptusse pärrast on piddanud.
13. Soani würstid on jölledaks läinud, Nowi würstid on ärrapettitud; ja nemmad eksitawad Egiptusse-rahwast, ja selle Ma sugguarrude nurgakiwi.
14. Jehowa on nende sekka pöratse waimo segganud, et nemmad keik omma töga Egiptusse-rahwast eksitawad, otsego joobnud pöörleb omma okse sees.
15. Ja Egiptusse-rahwa tö ei pea mitte korda minnema, mis ial Pea ja sabba, oks ja pilliroog wottab teha.
16. Sel päwal peab Egiptusse-rahwas ollema kui naesed, ja wabbisema ja wärrisema wäggede Jehowa käe taotamise pärrast, misga ta taotab temma wasto.
17. Ja Juda-ma peab ollema Egiptusse-rahwale hirmuks; iggaüks, kenne mele teine sedda tulletab, tunneb hirmo, wäggede Jehowa nou pärrast, mis ta piddanud temma pärrast.
18. Sel päwal peawad wiis liina ollema Egiptusse maal, kes Kanaani-ma keelt räkiwad, ja andwad wandudes ennast wäggede Jehowa holeks: üks peab sama hütud Irheresiks.
19. Sel päwal peab Jehowa altar ollema kesk paikas Egiptusse-maal, ja sammas temma raia kõrwas Jehowa auuks.
20. Ja se peab ollema tähheks ja tunnistusseks wäggede Jehowale Egiptusse-maal, kui nemmad Jehowa pole kissendawad nende pärrast, kes neile hädda

teggewad, ja ta läkkitab neile ühhe, kes abbi sadab, ja kes nende eest seisab, ja neid ärrapeästab.

21. Ja Jehowa peab Egiptusse-rahwale teada sama, ja Egiptusse-rahwas peawad Jehowat tundma sel päwal, ja tedda tenima tappa- ja roa-ohwridega, ja tootussi Jehowale tootama ja ärratassuma.

22. Ja Jehowa wottab Egiptusse-rahwast hawada, ta hawab ja parrandab; kui nemmad Jehowa pole sawad pöörnud, siis wottab ta nende palwed wasto, ja parrandab neid.

23. Sel päwal peab maante ollema Egiptussest Assuri-male, et Assuri-rahwas tulleb Egiptusse, ja Egiptusse-rahwas Assuri-male, ja Egiptusse-rahwas tenib Assuri-rahwaga Jummalat.

24. Sel päwal peab Israeli-rahwas ollema kolmas, Egiptusse- ja Assuri-rahwa körwas önnistud kesk Ma peäl.

25. Sest wäggede Jehowa önnistab neid, ja ütleb: Önnistud olgo mo Egiptusse-rahwas, ja mo kätte tö Assuri-rahwas, ja mo pärris-ossa Israel.

20. Peatük.

Egiptusse- ja Mora-rahwas wiakse wangi.

1. Sel aastal kui Tartan tulli Asdodi liina alla, kui Assuri kuningas Sargon tedda läkkitas, siis taples temma Asdodi wasto, ja sai sedda kätte;

2. Sel aial räkis Jehowa Amotsi poia Jesaia läbbi, ja ütles: Minne, ja peästa se kotti-rie omma niuette ümbert lahti, ja peästa ommad kingad ommast jallast; ja ta teggi nenda, käis allasti ja kingata.

3. Ja Jehowa ütles: Otsekui mo sullane Jesaia käib allasti ja kingata, kolm aastat tähheks ja märgiks Egiptusse- ja Mora-rahwa pärrast:

4. Nenda wiib Assuri kuningas ärra Egiptusse-rahwast wangi ja Mora-rahwast wangi, nored ja wannad, allasti ja kingata ja palja persega, Egiptusse-rahwa häbbiks.

5. Siis peawad teised ärraehmatama ja häbbenema Mora-rahwa pärrast, kelle peäle nemmad lootsid, ja Egiptusse-rahwa pärrast, kellest nemmad kiitlesid.

6. Ja ranna rahwas ütlewad siis sel päwal: Wata, nenda läks meie lotus, kuhho meie pöggenesime abbi sama, et meie piddime peäsema Assuri kunninga käest; kuidas meie peame nüüd peäsema?

21. Peatük.

Kolmesuggune ennekulutaminne.

1. Raske ennekulutaminne merrepoolsest körwest: otsego tulispasid louna poolt läbbi käiwad, nenda tulleb se körwe poolt seält maalt, mis tulleb karta.
2. Raske nähtud assi on mulle kulutud: pettis teeb pettust, ja ärraraiskaja raisab ärra: tulle ülles Elami-rahwas, minne ta liina alla, Meda-rahwas; ma ollen keik öhkamissed löppetanud.
3. Sepärrast on mo niuded kange wallo täis, paljo waewa wottab mind kinni, otsego sel paljo waewa on, kes on lapse samas: ma ollen köwweraks läinud, et ma ei kule, ma ollen hirmo tunnud, et ma ei nä.
4. Mo südda eksib, jällestus on mulle hirmo teinud; puhte, mis ma iggatsesin, on Jummal mulle wärristusseks pannud.
5. Lauda walmistakse, wahtis wahhitakse, süakse, juakse; würstid touske ülles, woidke kilpid.
6. Sest nenda on Issand mo wasto üttelnud: Minne, panne üks wahhimees senna seisma; mis ta näab, sedda kulutago temma.
7. Ja ta näggi söawankrid ja rüütliid pari wisi, eeslid wankrittega ja kamelid wankrittega, ja ta panni üpris wägga hästi tähhele.
8. Ja ta hüdis kui loukoer: Issand! ma seisan allati wahhi-torni peäl päwal, ja minna seisan ommas wahtis keige pitka ö.
9. Ja wata, seält tulleb üks mees wankri peäl, ja rüütli-wäggi pari wisi, ja ta hakkas räkima ja ütles: Langenud on, langenud on Pabel, ja ta on temma jummalatte nikkerdud kuiud keik wasto maad katkimurdnud.
10. Oh minno peksandus, ja mo rehheallune willi! mis ma wäggede Jehowa Israeli Jummalä käest kuulnud, sedda ollen ma teile kulutand.
11. Raske ennekulutamiñe Tumast. Üks hüab mo wasto Seirist: Wahhimees, ons paljo weel sedda ööd? wahhimees, ons paljo weel sedda ööd?
12. Wahhimees ütles: Homõiko on tulnud, ja ö ka; kui teie tahhate otsida, otsige sure holega, pöörge ümber, tulge.
13. Raske ennekulutaminne Arabia-maast. Teie Tedani-rahwa seltsid peate ömaia wõtma metsas Arabia-maal.
14. Wige wet nende wasto, kel janno on; teie, kes ellate Tema-maal, joudke nende wasto leiwaga, kes ulkuwad.
15. Sest nemmad ulkuwad moökade pärrast, palja moöga pärrast, ja üllestommatud ammo pärrast, ja raske söa pärrast.
16. Sest nenda ütleb Issand mo wasto: Ennego aasta möda saab, sedda möda kui palgalisse aastad on, siis peab keik Kedari au löpma.
17. Sest Kedari laste wäggewatte küttide arro, mis üllejäab, peab wähhenema: sest Jehowa Israeli Jummal on sedda üttelnud.

22. Peatük.

Jerusalemma rikminne, ja ühhe sure würsti nuhtlus.

1. Raske ennekulutaminne näggemisse-orrust ehk Jerusalemmast. Mis on sul nüüd, et teie keik astute ülles kattuste peäle?
2. Sa ollid täis kärrinat, üks lin, mis olli rahwast täis, üks römus lin: so mahhalödud rahwas ep olle moögaga mahhalödud, egga sötta surnud.
3. Keik so pealikkud ulkuwad ühtlase, ja on küttidest kinniseatud; keik, kes sinno seast leitakse, on hopis kinniseatud, nemad pöggenewad kaugelt.
4. Sepärrast ütlen ma: Seiske minnust, ma tahhan kibbedaste nutta: ärge käige mo peäle mind trööstimas mo rahwa tütre ärraraiskamisse pärrast.
5. Sest Issandal wäggede Jehowal on kärrina, ja ärrasötkumisse ja seggamisse pääw näggemisse orgus, mis seinad mahhakiskub, ja kissendaminne on mäggede pool.
6. Sest Elami-rahwas wottab noolte-tupped, wankrid, kus innimessed peäl rüütli-wäega, ja Kir on kilpid walmistanud.
7. Ja sinno parremad orrud peawad täis wankrid ollema, ja hobbose wäggi tulleb seisma öiete wärrawa liggi.
8. Ja temma wottab Juda kattet eest ärra, siis watad sa sel päwal söariistade peäle, mis seäl metsast üllestehtud koias on.
9. Ja et teie Taweti liina praud näete, et neid palju on, siis wottate teie allama tigi wet kogguda.
10. Siis arwate teie ülles Jerusalemma koiad, ja kissute muist koddasid mahha, et teie mürid kinnitate.
11. Ja tete krawi kahhe müri wahhele, wanna tigi wee tarwis; ja teie ei wata selle peäle, kes sedda teeb, ja ei nä mitte, kes sedda emalt walmistab.
12. Ja kui Issand wäggede Jehowa neid sel päwal kutsub nutma ja kaebdust teggema, ja Pea paljaks aiama, ja kotti-ride selga pannema:
13. Wata, siis on lust ja rööm: nemmad tapwad härge ja surmawad lambo, söwad lihha, ja jowad wina, ja ütlewad: Sögem ja jogem, sest home surreme ärra.
14. Ja wäggede Jehowa on ennast ilmutanud mo körwade ette: se üllekohhus ei pea töeste mitte sama teile ärraleppitud, kunni teie surrete, ütleb Issand wäggede Jehowa.
15. Nenda ütleb Issand wäggede Jehowa: Tulle, minne warrandusse üllewaatja Sebna jure, kes kunninga koia ülle on:
16. Mis sul on siin? ja kes sul on siin? et sa siin ennesele olled lasknud hauda raiuda, kes sa üllewel kõrges omma haua wäljaraiud, ja walmistad ennesele honet kaljo peäle.

17. Wata, Jehowa wiskab sind ärra, otsekui wäggew mees keddagi ärrawiskab, ja kattab sind koggone kinni.
18. Ta weretab sind waljuste, kui palli weretakse wägga laia male; siñna pead sa surrema, ja senna peawad so au-töllad jäma, so issanda koia häbbinaeruks.
19. Ja ma tahhan sind so ammeti peält ärralükkada, ja sind kistakse ärra sinno assemelt.
20. Ja sel päwal peab sündima, et ma tahhan kutsuda omma sullase Eljakimi Ilkia poja,
21. Ja tedda ehhitada sinno kuega, ja tedda kinnitada so wöga, ja so wallitsust temma kätte anda; ja ta peab issaks ollema neile, kes Jerusalemmas ellawad, ja Juda suggule.
22. Ja ma tahhan Taweti koia wõtme temma Olla peäle panna, et ta lahti teeb, ja ükski ei woi kinnipanna, et ta kinni panneb, ja ükski ei woi lahti tehha.
23. Ja tahhan tedda kui naela kindla kohta lüa, ja ta peab omma issa suggule aujärjeks ollema.
24. Ja nemmad pannewad temma peäle rippuma keik temma issa suggu au, lapsed ja laste lapsed, keik wähhemad riistad, nihästi kausikeste riistad, kui keik kruside riistad.
25. Sel päwal, ütleb wäggede Jehowa, peab se nael, mis kindla kohha sisse olli lödud, seält wäljatullema, ja kui ta saab mahharaiatud ja langenu, siis peab ka se koorm, mis temma peäl olli, ärrakadduma, sest Jehowa on sedda üttelnud.

23. Peatük.

Tirusse rikminne, parrem põlli, ja pattustpöörminne.

1. Raske ennekulutaminne Tirussest. Ulluge oh Tarsisi laewad! sest ta on ärraraisatud, et ep olle seäl ühteainust kodda, et ükski siñna ei tulle; Kittirahwa maalt peab se neile ilmuma.
2. Olge wait sare rahwas; Sidoni kaupmehhed, kes ülle merre käsid, täitsid sind.
3. Ja palju wee peäl olli Siori seme, ja Nilusse jõe leikus temmale kassuks; ja ta on olnud pagganatte kauplemisse lin.
4. Häbbene Sidon, sest merri rägib, tuggew merre lin ütleb: Minna ei olle lapse waewas, egga sa lapsi, ei ma kaswata poismehhi, egga sada neitsid sureks.
5. Otsekui hirm olli, kui Egiptussest sai kuulda; nenda tundwad nemad wallo, kui Tirussest saab kuulda.
6. Minge Tarsisi liñna, ulluge oh sare rahwas!
7. Ons se teie römus lin? temma jallad wiwad tedda temma endisest wanna aia põlwest ärra, et ta kaugel maal kui wooras peab ellama.

8. Kes on se nou piddanud Tirusse wasto, kes teisi kroniga ehhtas, kelle kaupmehhed on würstid, ja temã kauplejad surema au sees seäl maal.
9. Wäggede Jehowa on se nou piddanud, et ta tahhab ärrateotada keige illo kõrkust, ja alwaks teha keik, kes auustud on seäl maal.
10. Käi omma maad läbbi otsego jöggi, oh Tarsisi tüttar! sest sul ep olle ennam wööd.
11. Ta on omma kät wäljasirrutanud ülle merre, ta teeb wärrisema kuningrigid ; Jehowa on Kanaani-ma pärrast käsko annud, temma tuggewad liñnad ärrakautada,
12. Ja ütleb: Ei sa pea teps römo pärrast hüppama: oh sa wägga waewatud neitsit, Sidoni tüttar! touse ülles, ja minne Kitti-rahwa jure; ka seäl ei pea sul hingamist ollema.
13. Wata, Kaldea Ma! sedda rahwast ep olle mitte ennam, Assur on sedda seädnud neile, kes kõrbes ellasid: nemmad ollid ommad wahhitornid üllesehhitand, ja selle sured koiad üllesteinud, ta on sedda kiwwi hunnikuks teinud.
14. Ulluge Tarsisi laewad, sest teie tuggew lin on ärraraisatud.
15. Ja sel päwal peab sündima, et Tirus peab ärraunnustud sama seitsekümmend aastat, ni kaua kui üks kuningas woib ellada; seitsmekümne aasta pärrast peab Tirussel ollema otsego hora laul.
16. Wotta kannelt, käi ümber liñna, sinna ärraunnustud hoor! lö hästi kannelt, laula hästi peäle, et sind mele tulletakse.
17. Ja se peab sündima seitsmekümne aasta pärrast, et Jehowa tulleb Tirust kaitsma, et ta jälle saab omma hora-palka, ja teeb horatööd keige made kuningrikidega Ma peäl.
18. Ja temma kaup ja temma hora-palk peab Jehowale pühha ollema, sedda ei pea warraks tallele pandama egga hoitama: sest nende kaup peab nende pärralt ollema, kes Jehowa ees ellawad rohkeks toidusseks ja katteks, mis ikka kestab.

24. Peatük.

Oige nuhtlus tulleb Juda-ma ja keige ma-ilmale peäle.

1. Wata, Jehowa wottab Ma tühjendada, ja sedda sutumaks ümberlüa, ja pörab ma-peälsed kohhad ümber, ja pillab laiale neid, kes seäl ellawad.
2. Ja rahwas peab ollema nenda kui preester, sullane nenda kui temma issand, tüdruk nenda kui temma emmand; kes ostab, nenda kui se, kes müüb; kes laenab, nenda kui se, kes laenuks wottab; kes kasso peäle annab, nenda kui se, kennele ta kasso peäle annab.

3. Se Ma peab keik tühjendatud ja hopis paljaks tehtud sama; sest Jehowa on sedda sanna räkinud.
4. Ma leinab, ta närtsib ärra; se Ma, kus ellatakse, on sant ja närtsib ärra; selle Ma rahwa üllemad on rammotumad.
5. Ja Ma on rojaseks läinud nende al, kes seäl ellawad, sest nemmad astuwad ülle kasso-öppetuste, pöörwad seadmist teisiti, nemmad tewad iggawest seädust tühjaks.
6. Sepärrast sööb ärrawanduminne sedda maad ärra, sest need, kes seäl ellawad, on sü-allused; sepärrast põllewad need Ma rahwas ärra, ja pissut innimessi jäwad ülle.
7. Wärske wiin leinab, winapu on sant; keik, kes süddamest röömsad ollid, äggawad.
8. Trummide lust lõppeb, nende mässaminne, kes römo pärrast hüppawad, jääb mahha, kandle lust lõppeb.
9. Nemmad ei pea lauldes wina joma, kange jomaaeg peab wihha ollema neile, kes sedda jowad.
10. Se tühi lin on mahhamurtud, keik koiad on lukko pandud, et ükski sisse ei lähhä.
11. Karjuminne on ulitsatte peäl wina pärrast, keik rööm on seggatud, selle Ma lust on ärraläinud.
12. Mis üllejääb liina, se on ärrahäwwitud, ja wärrawad on sutumaks katki pekstud.
13. Sest nenda peab se ollema kesk paikas seäl maal rahwa seas, otsekui öllipu on rappatud, otsekui ärranoppitakse, mis üllejänud, kui winamarja-leikus on lõppetud.
14. Need töstwad omma heäle, öiskawad ja hüawad helleda heälega öhto poolt Jehowa kõrgusse pärrast.
15. Sepärrast auustage sures walgusses Jehowat, merre saarte peäl Jehowa Israeli Jummal nimmi.
16. Ma otsast olleme meie kitusse laulud kuulnud: illo on öigel; agga nüüd ütlen minna: Ma ollen lahja, ma ollen lahja, hädda mulle; pettised tewad pettust pettisel wisil.
17. Hirm ja kaewand ja köis tulleb so peäle, oh Ma rahwas!
18. Ja peab sündima: kes hirmo heäle eest pöggeneb, se peab kaewando sisse langema, ja kes kaewandust üllestulleb, sedda peab köiega kinniwoetama: sest aknad üllewelt on lahtitehtud, ja Ma allused kohhad wabbisewad.
19. Ma pörrutakse wägga, Ma aetakse koggone löhki, Ma köigub wägga.
20. Ma warub wägga otsego üks joobnud, ja pannakse ulkuma kui wahhi-maia, ja ta ülleastminne on raske ta peäl, et se langeb, ja ei touse jälle ülles.
21. Ja sel päwal peab se sündima: Jehowa wottab nähha kõrge söawäe kätte kõrges, ja Ma kuningatte kätte Ma peäl.

22. Ja neid peab koggutama, kui wangid koggutakse augo sisse, ja wangitorni kinnipannakse, ja mitme päwa pärrast tullakse neid katsma.

23. Ja kuul peab häbbi ollema, ja päike häbbenema: sest wäggede Jehowa wallitseb kui kuningas Sioni mäe peäl, ja Jerusalemmas, ja temma wannematte ees on au.

25. Peatük.

Kitus, et Pabel otsa, ja Kristusse riik woimust saab.

1. Jehowa! mo Jummal olled sinna, ma tahhan sind sureks tösta, ja sinno nimme au üllestunnistada, sest sa olled immet teinud: so nouud ammust aiast on tössised ja ustawad.

2. Sest sa olled liña kiwwi warreks, ja tuggewa liña kiwwi-hunnikuks teinud, ja woöraste sure koia, et se ep olle teps lin: sedda ei pea ial mitte üllestehtama.

3. Sepärrast auustab sind wäggew rahwas, wägga waljude pagganatte liñnad kartwad sind.

4. Sest sinna olled tuggew lin alwale, tuggew lin waesele, kui temmal kitsas kä: sa olled warjopaik raske sao eest, ja warri pallawa eest, kui wägga waljude wihha touseb kui raske saddo seinä wasto.

5. Kui pallawat poudses paikas, nenda rudjud sa woöraste mässamist mahha; otsekui pallaw pakso pilwe warjo läbbi, nenda peab wägga waljude laul sama waigistud.

6. Ja mäggede Jehowa wottab keige rahwale sesinnatse mäe peäl tehha jodud lihhawast roast, jodud heast winast, keigeparremast lihhawast roast, selgest puhtast winast,

7. Ja ärraneelda sesinnatse mäe peäl need mitmesuggused mähkmed, mis keige rahwa ümber, ja sedda kattet, misga keik pagganad on kinnikaetud.

8. Ta nelab ärra surma iggaweste, ja ISSAND JEHOWA pühhib ärra silma-wet keige silmade α peält, ja sadab ärra omma rahwa teotust keige se Ma peält; sest JEHOWA on sedda räkinud.

9. Siis ütlewad nemmad sel päwal: Wata, se on meie Jummal, kedda meie olleme ootnud, ja temma peästab meid; se on Jehowa, kedda meie olleme ootnud α , olgem wägga röömsad ja römustagem temma ärrapeästmisse pärrast.

10. Sest Jehowa kässi jääb hingama sesinnatse mäe peäle, ja Moabi-rahwast peab ärrapeksetama temma al, otsekui ölled ärratallatakse sennikusse.

11. Ja temma lautab ommad käed wälja nende sekka, otsego se, kes uiub, kässi wäljalautab uiudes, ja allandab temma surustust omma käewartega.

12. Ja ta wottab teie kõrge müridega tuggewa liña mahhawautada, allandada, ja mahha sata pörmusse.

26. Peatük.

Tänno-laul, et Jummal usklikkud ikka häddast peästab.

1. Sel päwal peab sedda laulo lauldama Juda maal: Meil on tuggew lin, temã panneb önnistust meie müriks ja kantsiks.
2. Tehke wärrawad lahti, et sisselähhäb se öige rahwas, kes usko hoiab.
3. Üks toetud mötte on se: Siña, Jummal! hoiad ikka rahho, sest sinno peäle lodetakse.
4. Lootke Jehowa peäle iggaweste, sest Issanda Jehowa sees on iggawenne kaljo.
5. Sest ta wautab alla neid, kes kõrges ellawad, sedda liña, mis kõrgeks sanud; ta allandab sedda, sedda allandab temma mani, ta sadab sedda pörmusse.
6. Jallad, willetsatte jallad, alwade tallad peawad sedda ärratallama.
7. Öigede tee radda on öiged asjad: sinna öiglane wagid ülles öigede teeradda.
8. Jehowa! sinno öigede nuhtluste wisiga on ka se luggu, et meie sind otame; hing ihhaldab so nimme, ja so mälletusse.
9. Mo hing iggatseb sind öse; omma waimoga mo sees otsin ma sind warra homiko: sest kui sinno öiged nuhtlused Ma peäl on, siis öppiwad öigust need, kes ma-ilmas ellawad.
10. Ehk öäl inimenne armo saab, siiski ei öppi temma mitte öigust, ka öigusse maal teeb ta köwwerust; ja ei sa mitte Jehowa kõrgust nähha.
11. Jehowa! so kässi on sureks töstetud, siiski ei nä nemmad sedda mitte; kül nemmad sawad nähha so öige wihha so rahwa eest, et nemmad peawad häbbenema: ka tulli peab neid, sinno waenlased, ärrapölletama.
12. Jehowa! kül sinna meile rahho sadad, sest Sa olled ka keik meie tööd meile teinud.
13. Jehowa meie Jummal! muud issandad on meie ülle wallitsenud, kui sinna; agga siño läbbi üksi kulutame so nimme.
14. Surnud ei sa ellusse: kes kaddunud, need ei touse mitte ülles: sepärrast et sa olled nende kätte näinud, ja ärrakautanud, ja keik nende mällestust hukka saatnud.
15. Jehowa! sa olled rahwast kaswatanud, sa olled sedda rahwast kaswatanud, ja omma au üllesnäitnud, sa olled keik Ma-üllemad kaugele ärrasaatnud.
16. Jehowa! nemmad otsiwad sind, kui kitsas kä; nemmad wallawad öhkamissi wälja, kui sa neid karristad.
17. Otsekui raskejallane, kes pea peab mahhasama, waewa tunneb, ja kissendab omma sure wallo sees, nenda olleme meie olnud sinno palle ees, Jehowa!

18. Meie ollime kui raskejallatsed, ja tundsi me waewa, ja meie töime otsekui tuult ilmale; meie ei woind mingisuggust abbi sata Ma peäl, ja kes ma-ilmas ellawad, ei langend mitte.

19. Sinno surnud sawad ellusse, ja touswad ihhoga ülles: ärkage ülles ja laulge röömsaste teie, kes põrmus maggate: sest sinno kaste on rohtude kaste, agga need kes kaddunud, panned sa senna Ma sisse langema.

20. Tulle mo rahwas, minne omma kambride sisse, ja panne omma ust lukko ennese tagga: poe ärra ühhe wähha silma-pilkmissa aia, kunni melepahhandus möda lähhäb.

21. Sest wata, Jehowa lähhäb omma assemelt wälja, nende üllekohto pärrast, kes Ma peäl ellawad, nende kätte näggema; ja Ma ilmutab omma werresüüd, ja ei katta mitte ennam kinni neid, kes seäl peäl tappetud.

27. Peatük.

Oige nuhtlus tulleb Kristusse-rigi waenlaste peäle.

1. Sel päwal wottab Jehowa omma kowwa, ja sure, ja tuggewa moögaga nähha selle krokodilli kätte, mis pitkerkon maddo, ja selle krokodilli kätte, mis rönkas maddo on, ja tappab ärra sedda lendawat maddo, mis merres on.

2. Sel päwal on üks selge wina winamäggi, laulge temmast wastastikko.

3. Minna Jehowa hoian sedda, igga silmapilkmissa aial kastan ma sedda, ma tahhan sedda hoida ööd ja päwad, et ükski ei pea temmale pahha teggema.

4. Tullist wihha ep olle mul; kes annab mulle kibbowitstega ja orjawitstega söddida? ma tahhaksin nende peäle hakkata, ja neid hopis süta põllema.

5. Ehk kui kegi hakkab mo tuggewa paiga peäle, siis sadab ta mulle rahho, rahho sadab temma mulle.

6. Tullewil päiwil peab Jakob juurduma, ja Israel öitsma ja haljandama, ja ma-ilm peab täis wilja ollema.

7. Ons ta tedda nenda peksnud, kui ta sedda peksis, kes tedda peksis? kas ta nenda on tappetud, kui temma ärratappetud on tappetud?

8. Sa waidled temma wasto sure moödogas, kui sa tedda ennesest ärralahhutad; ta on tedda ärrasaatnud omma kange tulega päwatousma tule päwal.

9. Sepärrast leppitakse sel wisil Jakobi üllekohhus ärra, ja se on keik se kasso, et ta temma patto ärrasadab, kui ta keik altari kiwwid panneb, kui lubja-kiwwid, mis laiale pillatud; ied ja päikesse kuiud ei pea mitte seisma jäma.

10. Sest tuggew lin jääb tühjaks, ja honed on hukkas, ja mahhajäetud, kui körb; seäl peawad wassikad karjas käima, ja seäl maggama, ja temma oksad ärrasöma.

11. Kui temma oksad sawad ärrakuinud, peab neid katkimurtama; naesed tulles ja süütwad sedda põllema: sest et se ep olle mitte moistlik rahwas, sepärrast ei hallasta mitte temma peäle se, kes tedda teinud, ja kes tedda on walmistand, se ei heida armo ta peäle.

12. Ja sel päwal peab sündima, et Jehowa wottab wälja rabbada otsego wiljapäist Wratti jõe kohhast, Egiptusse jõest sadik; ja teid peab koggutama teine teise kõrwa, oh Israeli lapsed!

13. Ja sel päwal peab sündima, et sure passunaga peab puhutama, ja siis tulles need, kes ollid ärrakaddund Assuri maal, ja need ärralükkatud Egiptusse maal, ja kummardawad Jehowa pühha mäe peäl Jerusalemmas.

28. Peatük.

Ennekulutamine Israeli ja Juda kuningrigi wasto.

1. Hädda kõrgi kronile, Ewraimi joobnud rahwale, ja temma illusa ehte ärranärtsinud öiele, mis on nende wäggewa orro otsas, kes winast on roidund.

2. Wata, Issandal on wäggew ja tuggew rahwas, kui raske rahhe saddo, kui kange tulewahk, mis teeb otsa peäle; kui kange weetousminne, mis ülle ja ülle touseb, se panneb neid Ma peäle mahha wäggewa käega.

3. Joobnud Ewraimi rahwa kõrki kroni, sedda peab jalgega ärratallatama.

4. Ja temma illusa ehte ärranärtsinud öis, mis wäggewa orro otsas olli, peab ollema kui warrane wigimarri enne suist aega, mis se, kes sedda saab nähha, ni pea kui ta nääb, ärranelab, kui se alles temma peus on.

5. Sel päwal peab wäggede Jehowa ollema illusaks kroniks, ja kännaks pea-ehteks omma rahwale, mis üllejääb.

6. Ja kohtomoistmisse waimuks neile, kes kohtus istuwad, ja rammuks neile, kes taplust taggasi saatwad waenlaste wärrawa ette.

7. Agga ka need eksiwad winast, ja tuikuwad kangest jomaaiast, preestrid ja prohwetid eksiwad kangest jomaaiast; nemmad on ärraneeldud winast, waruwad kangest jomaaiast, eksiwad prohwetid näggemisses, nemmad waruwad arwamisses.

8. Sest keik lauad on täis okset ja paska, ei ühteainustke kohta polle puhhas.

9. Kedda peab ta tundmist õppetama? ja kellele peab ta andma moista sedda kulunud sanna? kas neile, kes pimast ärrawoörotud, kes rinnust ärrawoetud?

10. Sest käsk tulles kasso peäle, käsk kasso peäle, õppetud õppetusse peäle, õppetud õppetusse peäle, pissut siin, pissut seäl.

11. Sest Jummal tahhab irwitamisse uledega, ja teist keelt sellesinnatse rahwa wasto räkida.

12. Sest ta on nende wasto räkinud: Se on se hingaminne, saatke hingama neid, kes ärrawässinud, ja se on rahholinne põlli; agga nemmad ei tahtnud mitte kuulda;
13. Sepärrast peab Jehowa sanna neile ollema üks käsk kasso peäle, käsk kasso peäle, õppetus õppetusse peäle, õppetus õppetusse peäle, pissut siin, pissut seäl: et nemmad peawad minnema, ja taggasi kommistama, ja ärrakatkema, ja wörgusse ja kinni sama.
14. Sepärrast kuulge Jehowa sanna, teie pilkajad mehhed, kes teie wallitsete sesinnatse rahwa ülle, mis on Jerusalemmas.
15. Sest teie ütlete: Meie olleme seädusse surmaga teinud, ja pörgohauaga näggia läbbi leppitusse teinud: kui nuhtlusse piits, mis kui wessi touseb, peäle tulleb, ei sa se meie liggi; sest meie olleme wallet ommaks warjopaigaks pannud, ja walskusse alla olleme warjule läinud.
16. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma ollen se, kes tahhab Sionis allusse kiwwi panna, ühhe ärrakatsutud kalli nurga-kiwwi, mis alluseks hästi on kinnitud; kes ussub, ei se tötta teise jure.
17. Ja ma tahhan kohhut nõriks panna, ja õigust waekausiks; agga rahhe peab walle warjopaika ärrakautama, ja wessi peab se kohha ülle tousma, kus nemmad warjul on.
18. Ja teie seädus surmaga peab otsas ollema, ja teie näggia leppitus pörgohauaga ei pea korda minnema: kui se piits, mis kui wessi touseb, peäle tulleb, siis peate sama temmast ärratallatud.
19. Ni pea kui se peäle tulleb, wöttab ta teid ärra; sest igga homõiko tulleb se peäle, päwal ja öse; ja se wintsutab teid agga, kui teie tunnete sedda enne kuuldud sanna.
20. Sest se wodi on lühhem, kui et woiks ennast sirrutada, ja se katte kitsas, kui kegi tahhab siñna alla puggeda.
21. Sest Jehowa wottab üllestousta, kui Peratsimi mäe peäl, ja wihhastada kui Kibeoni õ orgus, et ta tahhab teha omma tööd, omma woörast tööd, ja aiada omma asja, omma woörast asja.
22. Ja nüüd ärge wotke pilkada, et teie juttad ei sa kangemaks: sest ma ollen Issanda wäggede Jehowa käest kuulnud lõppetamise kohhut, mis ärramäratud keige Ma peäle.
23. Pöörge körwad, ja kuulge minno heält, pange tähhele, ja kuulge mo könnet.
24. Kas se, kes künnab, iggapäwa künnab külwi tarwis? kas ta ikka omma maad töstab, ja äästab?
25. Eks nenda? kui ta sedda peält saab tassaseks äästand, siis külwab ta koriandri-semet, ja süstab köömnit mahha, ja panneb parremat nisso, ja jämmedad odrad, ja kurre-herned, omma kohta.
26. Nenda karristab tedda, kui kohhus on, ja õppetab tedda temma Jummal.

27. Sest koriandri-semet ei peksta pahma-wankriga, ja wankrirattast ei aeta ümber köömni peäle: sest koriandri-semet pekstakse keppiga, ja köömnid witsaga.

28. Sedda tehakse peneks leiwaks, sest temma ei peksta sedda mitte allati ikka peäle, ja aiab kül omma wankri ratta ja mehhed senna peäle ratsa, ei ta lasse sedda mitte pihhuks teha.

29. Ka se on wäggede Jehowa käest wäljatulnud; temma on immelikko nou pidanud, sedda tössist asja on ta sureks teinud.

29. Peatük.

Judide suur pimēdus: Kristus aitab neid, kes uskwad.

1. Hädda Arielile, Arielile, selle liñnale, kus Tawet omma leri on ülleslönud! pange ülles aasta aasta körwa, nülgigo nemād ohwrid Pühhiks.
2. Agga minna tahhan Arielile kitsast teha, et kurwastus ja kurbdus peab ollema, ja se peab mulle ollema kui Jummalaloukoer.
3. Sest ma tahhan leri ülleslúa ümberringi so ümber, ja sinno alla tulla wallidega, ja kantsid üllestehha so wasto.
4. Ja sind peab allandatama, siis rāgid sa mulla seest, ja kõnneled pörmo seest maddala heālega; ja so heāl mulla seest peab ollema kui pommiseja noia heāl, ja so kõnne pörmo seest tiukuma.
5. Ja so woöraste hulk peab ollema kui penike tolm, ja wägga waljude hulk kui agganad, mis laiale lähhäwad; ja se peab äkkitselt kirast sündima.
6. Wäggede Jehowa käest peab so kätte nähtama, koue-mürristamise, ja ma-wārrisemisse, ja sure heālega, tulispä ja kange tulega, ja ärrasöwa tulle-legiga.
7. Ja otsego unnenäggo, mis öse näikse, nenda peab ollema keik pagganatte hulk, kes Arieli wasto söddiwad, ja keik, kes temma ja ta tuggewatte liñnade wasto söddiwad, ja tedda ahastawad.
8. Ja peab ollema, otsekui se, kel nālg on, unnes näāb, et wata, temma sööb, ja kui ta üllesārkab, siis on ta köht tühhi; ehk kui se, kel janno on, unnes näāb, et wata, temma joob, ja kui ta üllesārkab, siis wata, temma on nörk, ja ta südda himmustab jua: nenda peawad keik pagganatte hulgad ollema, kes Sioni mäe wasto söddiwad.
9. Wiwige ja pange immeks, waatke ümber ja kissendage; nemmad on joobnud, agga ei mitte winast; nemmad waruwad, agga ei mitte kangest jomaaiast.
10. Sest Jehowa on teie peäle wallanud raske unne waimo, ja on teie silmad kinnipannud; prohwetid ja teie üllemad nāggiad on ta kinnikatnud.
11. Ja keikide nāggeminne on teile kui ramato sannad, mis pitseriga kinnipandud; kui kegi sedda annab ühhegi kätte, kes ramatut tunneb, ja ütleb:

Et loe sedda; ja ta ütleb wasto: Ei ma woi mitte, sest se on pitsoriga kinnipandud.

12. Ehk kui se ramat antakse selle kätte, kes ei tunne ramatut, ja ööldakse: Et loe sedda; ja temma ütleb wasto: Ei ma tunne ramatut.

13. Ja Issand ütleb: Sest et se rahwas liggi tulleb, ja omma suga ja omma uledega mind auustawad; agga omma süddame minnust kaugele ärrapöörwad, ja nende kartus minno eest ep olle muud, kui innimestest öppetud käsk:

14. Sepärrast, wata, ma ollen se, kes wottab weel immet teha selle rahwaga, wägga immelikkul wisil, et nende tarkade tarkus peab kadduma, ja nende moistlikkude moistus peab warjule minnema.

15. Hädda neile, kes Jehowa eest ennast süggawaste ärrapetwad, et nemmad sallaja nou piddawad, ja nende töö on pimmedas, ja ütlewad: Kes nääb meid? ja kes tunneb meid?

16. Se on teie pörane wiis; kas pottiseppa arwatakse soue sarnatseks, et üks tehtud assi peaks ütlema omma teggiale: Ta polle mind mitte teinud; ehk tehtud riist peaks omma pottiseppale ütlema: Ei ta moista ühteke.

17. Eks ep olle pissut ja nattukest aega weel, siis peab Libanon wilja-maaks sama, ja wilja-maad peab metsaks petama.

18. Ja sel päwal peawad kurdid ramato sannad kuulma, ja pimmedatte silmad musta pimmeda ja pimmedusse seest näggema;

19. Ja häddalissed peawad ennam römo sama Jehowa sees, ja waesed innimeste seas peawad wägga röömsad ollema Israeli pühha Lunnastaja sees.

20. Sest se wägga walli on löpnud, ja pilkaja on otsa sanud, ja keik on ärrakautud, kes walwawad nurjatuma töö tehhes ;

21. Kes innimessed saatwad patto teggema sanna läbbi, ja kulawad sedda takka, kes wärrawa suus nomib, ja lükkawad sedda öiget ärra körwale tühja nouga.

22. Sepärrast ütleb Jehowa, kes Abraami on lunnastanud, Jakobi suggu wasto nenda: Jakob ei pea nüüd mitte häbbisse sama, egga temma silmad nüüd ärrakahwatama.

23. Sest kui ta nääb ommad lapsed mo kätte tööd ennese seas, et nemmad mo nimme pühhitsewad, siis wötwad nemmad tedda, kes Jakobis pühha on, pühhitseda, ja Israeli Jummalat karta.

24. Ja need, kes meles eksisid, peawad moistust tundma, ja kes enne nurrisesid, need wötwad öppetust öppida.

30. Peatük.

Ei mitte lomade, waid Jummal peäle peab lootma.

1. Hädda kangekaelsile lastele, ütleb Jehowa, kes nou piddawad, agga ilma

minnota; ja kattega ennast katwad, agga ilma minno waimota: sepärrast kaswatawad nemmad patto patto körwa.

2. Kes wötwad allamiñna Egiptussesse, ja ei küssi nou minno suust, et nemmad ennast woiksid kinnitada Warao wäega, ja Egiptusse warjo alla kippuda.

3. Sest Warao wäggi peab teile sama häbbiks; ja teotusseks, et teie Egiptusse warjo alla kippute.

4. Sest nende würestid on Soanis olnud ja nende Kässud Anesi liñna sanud.

5. Keik on häbbisse sanud ühhe rahwa pärrast, mis ei olle neile kassuks, ei mitte abbiks egga kassuks, waid agga häbbiks ja naeruks.

6. Raske ennekulutamine louna-ma lojustest. Ühhe ahastusse male, ja kus kitsas kä on, kust emma-loukoer ja hirmus loukoer, wägga kurri maddo ja tulline lendaw maddo tullewad, wiwad nemmad omma warrandust eeslide selgas, ja keik omma warra kamelide selja saddula peäl ühhe rahwa jure, mis ei olle mitte kassuks.

7. Egiptusse-rahwa aitminne on ilma ja tühhine; sepärrast hüan ma sedda Egiptusse-rahwast: nemmad on torredad koddo istudes.

8. Tulle nüüd, kirjota sedda ülles laua peäle nende jures, ja panne sedda ülles ramatusse, et se woib jäda wiimseks aiaks ikka ja iggaweste.

9. Sest se on üks wastopannia rahwas, wallelikkud lapsed: lapsed, kes ei tahha Jehowa kässö-öppetust kuulda;

10. Kes ütlewad näggiatte wasto: Teie ei pea mitte näggema; ja selletajatte wasto: Teie ei pea meile mitte selletama, mis öige on ; räkige meile libbedad sannad, selletage pettised sannad;

11. Tagganee tee peält, minge körwale teeraa peält; saatke, et Israeli pühha Lunnastaja meist rahho seisab.

12. Sepärrast ütleb se, kes pühha Israelis on, nenda: Et teie sedda sanna põlgate, ja lodate liateggemisse ja köwwerusse peäle, ja toetate ennast se peäle;

13. Sepärrast peab sesinnane üllekohhus teile ollema kui müri praggo, mis langakal on, mis ennast kõrgest mürist wäljaannab, mis kirast äkkitselt ärralaggub,

14. Ja sedda murtakse mahha nenda, kui pottiseppade krusid pihhuks katkipekstakse, ja ei anta armo, et temma pihho seest ei leita üht pottitükki, misga tuld woiks leest wotta, ehk wet oia seest tösta.

15. Sest nenda ütleb Issand Jehowa, Israeli pühha Lunnastaja: Kui teie pöraksite ja hingaksite, siis saaksite teie abbi; kui teie olleksite rahhul ja lodaksite, siis olleks teil rammo; agga teie ep olle mitte tahtnud.

16. Waid teie ütlete: Ei paigast mitte, meie tahhame ratsa pöggeneda, (sepärrast peate teie ka pöggenema) ja kerge lojukse selgas tahhame söita, (sepärrast peawad kerved ollema jooksmas need, kes teid takkaaiawad.)

17. Üks tuhat peawad ühhe ainsa waenlase söitlemisse eest, ja wie söitlemisse eest peate teie pöggenema, kunni teie üllejäte otsego pele-pu mäe otsas, ja kui lip mäekingo peäl.
18. Ja sepärrast kannatab Jehowa, et ta teie peäle woib armo heita, ja sepärrast töstab ta ennast kõrgeks, et ta teie peäle woib hallastada; sest Jehowa on kohto Jummal; önsad on keik, kes tedda ootwad.
19. Sest sinna rahwas! mis Sionis ja Jerusalemmas ellab? sa ei pea mitte enam nutma: kül ta wottab wissiste armo so peäle heita sinno kissendamisse heäle pärrast ; ni pea kui ta kuleb, wastab ta sulle.
20. Ja et Issand kül nüüd teile ahastusse leiba ja hädda wet annab; siiski ei pea so õppetajad enam ärralendma, waid so silmad peawad so õppetajad näggema;
21. Ja so körwad peawad ühhe sanna kuulma, mis so järrele ütleb: Se on se te, käige seäl peäl, kui teie parrema ehk pahhema pole ollete körwale läinud.
22. Siis wottate teie roppuks piddada need nikkerdud kuiud, mis teie hõbbedaga karratud, ja se wallatud kuio, mis sinno kullaga ehhitud: neid wiskad sa laiale kui ride-peältse nartso, ja ütled iggaühhele: Et minne wälja.
23. Ja temma annab wihma so seemnele, mis sa mahha külwad, ja leiba, mis Ma kaswatab, ja se peab wägga hea ja wäggew ollema: so lojuksed peawad sel päwal laia karja-ma peäl söma.
24. Ja härjad ja eeslid, kes maad harriwad, peawad selget seggatud wilja söma, mis puhhetud puhhe-molliga ja wisklabbidaga.
25. Ja iggaühhe kõrge mäe peäl, ja igga üllema mäekingo peäl peab ollema we-sonesid ja wee-loikusid, sel surel tapmisse päwal, kui tormid mahhalangewad.
26. Ja ku walgus peab ollema kui päikesse walgus, ja päikesse walgus peab ollema seitsekord ni selge, kui seitsme päwa walgus; sel päwal, kui Jehowa omma rahwa murtud wigga kinniseub, ja temã süggawad hawad parrandab.
27. Wata, Jehowa nimmi tulleb kaugelt, temma wihha põlleb, ja raske on se ennekulutaminne; temma uled on täis melepahhandust, ja temma keel kui tullu, mis ärrapõlletab.
28. Ja temma Waim on kui jõggi, mis touseb ja ullatab kaelani, ja wottab pagganad söäluda ühhe söälaga, mis tühjaks teeb, ja eksitaja sulist rahwa suhho panna.
29. Siis laulatte teie otsekui sel ösel, kui Pühha pühhitsetakse, ja ollete süddamest röömsad, kui need, kes willedega käiwad, ja lähhäwad Jehowa mäe peäle Israeli kaljo jure.
30. Ja Jehowa annab omma sure au heält kuulda, ja näidab, et temma kässiwars mahhatulleb sure wihhastussega, ja tulle-legiga, mis ärrapõlletab, laiale pillutamissega, ja raske saoga, ja rahhe-kiwwi tükkidega.

31. Sest Assuri-rahwas peab ärraehmatama Jehowa heäle pärrast, kes tedda witsaga peksab.

32. Ja igga koolme jures peab nuhtlusse kep ollema, mis kindlaste seätud, mis jure Jehowa panneb ommaksed hingama trummide ja kanneltega, ja tapleb teiste wasto kange söddimisega.

33. Sest Taweti org on eilsest aiast seätud, se on ka kunningale walmistud, ta on sedda süggawaks ja laiaks teinud: temma pu-pinnus on palju tuld ja puid, Jehowa öhk põlleb seal kui weewli-jöggi.

31. Peatük.

Mis 30. peat. kulutud, sedda kinnitakse teist korda.

1. Hädda neile, kes Egiptussesse alla lähhäwad abbi sama, ja toetawad ennast hooste peäle, ja lootwad söa- wankritte peäle, et neid on palju, ja rüütlide peäle, et neid wägga suur hulk on, ja ei wata mitte Israeli pühha Lunnastaja peäle, ja ei noua Jehowat mitte.

2. Agga temma on ka tark, ja lasseb önnetust tulla, ja ei taggane mitte ennese sanno, ja touseb ülles tiggedatte koia wasto ja nende abbi wasto, kes nurjatuma tö tewad.

3. Sest Egiptusse-rahwas on inimessed, ja ei mitte Jummal; ja nende hobboosed on lihha, ja ei mitte waim; ja Jehowa sirrutab wälja omma kät, et se abbimees kommistab, ja se, kes abbi pididi sama, langeb, ja nemmad keik hopis otsa sawad.

4. Sest nenda on Jehowa mo wasto üttelnud: Otsekui loukoer ja noor loukoer urrisewad omma sagi peäl; kui nende wasto kokko hütakse karjaste hulk, siis ei kohku nemmad mitte nende heäle pärrast, egga olle waewas nende hulga pärrast: nenda tulleb wäggede Jehowa mahha söddima Sioni mäe wasto, ja ta mäekingo wasto.

5. Otsekui liñnud lennawad, nenda tahhab wäggede Jehowa Jerusalemma kaitsta, kaitsta ja lahti sata, mödaminna, ja ärrapeästa.

6. Pöörge taggasi selle pole, kelle jurest Israeli lapsed koggoniste on ärralahkunud.

7. Sest nemmad põlgwad sel päwal ärra iggauks ommad tühjad hõbbe- ja ommad tühjad kuld-jummalad, mis teie käed teile ollid teinud pattuks.

8. Siis peab Assuri-rahwas langema, ei mitte suurtsuggu mehhe moöga läbbi, ja alwa inimesse moök ei pea tedda mitte ärrahukkama; ja ta peab pöggenema moöga eest, ja ta nored mehhed peawad orjaks sama.

9. Ja temma kaljo lähhäb hirmo pärrast omma teed, ja ta würestid ehmatawad ärra lippo pärrast, ütleb Jehowa, kelle tulloke on Sionis, ja kel pets-ahhi on Jerusalemmas.

32. Peatük.

Kallis ennekulutamine Kristusse kuningrigist.

1. Wata, üks kuningas peab wallitsema öigusses, ja würistid peawad würisti wisil wallitsema, nenda kui kohhus on.
2. Ja se Mees peab ollema kui reddopaik tule eest, ja kui warjopaik raske sao eest, kui wee soned poudses paikas, kui sure kaljo warri seäl maal, mis märga tahhab.
3. Ja näggiatte silmad ei wata ennese ümber, ja kuuljatte körwad pannewad tähhele.
4. Ja nende südda, kes äkkilissed, peab öppima töt tundma, ja nende äkkitajatte keel peab ussin ollema, selgeste räkima.
5. Jölledat ei pea enam heamelelisseks hütama, ja kes sitke on ei pea ööldama helde ollewad.
6. Sest jölle rägib jölledust, ja temma südda wöttab nurjatuma tö ette, et ta teeb sallalikko tööd, ja rägib Jehowa wasto eksitust; et ta selle hinge tühjaks jättab, kel nälg on, ja teeb, et jomaaeg sellel pudub, kel janno on.
7. Ja sitke innimesse nou riistad on kurjad; temma peab wägga kurjad nouud, et ta woiks häddalissed walle-könnettega ärrarikkuda, ka siis, kui waene rägib, mis kohhus on.
8. Agga heamelelinne peab heamelelissed nouud, ja temma peab heamelelissest noust kinni.
9. Oh teie holetumad naesed touske ülles! kuulge mo heält; oh teie julged tütreid pöörge körwad mo könne pole!
10. Ühhe aasta ja mitme päwa pärrast peate teie julged wärrisema, sest et winamarja leikusse aeg on otsa sanud: koggumisse aeg ei tulle mitte.
11. Wabbisege teie holetumad, wärrisege teie julged! iggaüks heitko rided seljast ärra, tehko ennast allasti, ja pango wö wöle.
12. Nemmad löwad rindade wasto omma parrematte pöldude pärrast, wiljalisse winapu pärrast.
13. Minno rahwa peäl touswad ohhakad ja kibbowitsad; kül ka keige lusthoonte peäl röömsa liña sees.
14. Sest se suur kooda on mahhajäetud, liña mürrin on mahhajänud; se mäekink ja wahhitorn peawad maas ollema kobaste jures iggaweste, metseslide lustiks ja karjade karjamaaks,
15. Kunni waimo meie peäle wallatakse üllewelt; siis saab körb wilja-maaks sama, ja wilja-ma metsaks petama.
16. Siis peab kohhus körbes ellama, ja öigus wilja-ma peäl asset sama.
17. Ja öigusse tö peab rahho ollema, ja öigusse assi rahholinne ello ja julgus iggaweste;

18. Ja mo rahwas peab ellama rahho elloassemes, ja sure julgusse maiade sees ja rahholissis hingamisse paikus.
19. Sest rahhet sajab, kui mets mahhatulleb, ja lin wägga allandakse.
20. Wägga önsad ollete teie, kes külwate keige wee äre, kes teie sadate härja ja eesli jalla siñna minnema.

33. Peatük.

Walle-usk sadab hukka: öige usso woimus Kristusses.

1. Hädda sulle, oh ärraraiskuja! ja sind ei olle ärraraisatud, ja kes pettust teeb, kellele teised ei olle pettust teinud! kui sa olled woimust wotnud ärraraiskades, siis peab sind ärraraisatama: kui sinno petminne saab otsa sanud, siis peawad nemmad sinno wasto pettust teggema.
2. Jehowa! olle meile armolinne, sind otame meie; olle nende kässiwars igga homõiko, ka meie abbi sel aial, kui kitsas kä on.
3. Sure hulga heäle eest pöggenewad rahwas; kui sa ennast kõrgeks näidad, siis sawad pagganad ärrapillatud.
4. Ja teie risutud asjo peab ärrawoetama, otsego asili-linnud keik paljaks aiawad; otsego rohhotirtsud siñna ja tenna kargawad, nenda kargawad nemmad seäl siñna ja tenna.
5. Jehowa on kõrge, sest ta ellab kõrges; temma täidab Sionit kohtoga ja öigussega.
6. Ja sinno aegade tössidus peab ollema keige önnistusse wäggi, tarkus ja tundminne; Jehowa kartus, se on temma warra.
7. Wata, nende tuggewad mehhed kissendawad oues, rahho Kässud nutwad kibbedaste.
8. Maanteed on ärrahäwwitud: kes teeraa peäl käib, on löpnud, ta on seädust tühjaks teinud, liñnad ärrapölgnud, ja ei holi mitte innimestest.
9. Ma leinab ja on sant, Libanon tunneb häbbi, ta närtsib ärra; Saron peab ollema kui nõmme-ma, ja temma puistab Pasani ja Karmeli ärra.
10. Nüüd tahhan ma üllestousta, ütleb Jehowa: nüüd tahhan kõrgeks sada, nüüd tahhan ma ennast sureks tösta.
11. Teie sate käima peäle kulloga, ja tote kört ilmale; teie waimo wihha põlletab teid ärra kui tulloke.
12. Ja rahwas on põlletud kui lubja, neid sütakse tullega põllema kui mahharaiutud kibbowitsad.
13. Kes teie kaugel ollete, kuulge, mis ma ollen teinud; ja kes liggi ollete, tundke mo wäggi.

14. Need pattused Sionis wärrisewad, wabbiseminne on sallalikkud kinniwootnud, nemmad ütewad: Kes meist woib ellada tulle jures, mis ärrapölletab? kes meist woib ellada iggawesse tulle-legi jures?

15. Kes öigusses käib, ja rägib öiged asjad, kes põlgab kasso, mis liateggemisest tulleb, kes ommad käed puistab, et nemmad melehead kinni ei pea; kes omma körwa kinnisulgeb, et ta werresü nou ei kule, ja panneb ommad silmad kinni, et ta römoga kurja ei nä.

16. Se peab üllewel kõrges ellama, tuggewad kaljopeälsed liñnad on temma kõrge warjopaik; temma leib antakse temmale, temma wessi on temmal wissiste.

17. So silmad sawad kuningast temma illo sees nähha: nemmad sawad wägga laia Ma nähha.

18. So südda mötleb hirmutusse peäle, ja ütleb: Kus on kirjatundia? kus on järrele-arwaja? kus on se, kes tornid üllesarwab?

19. Sinna ei pea sedda tuggewat rahwast mitte näggema, sedda rahwast raske kelega, mis sa ei tunne, kes umkeel, mis ei woi moista.

20. Wata Sionit meie koggodusse liñna, so silmad peawad Jerusalemma näggema, et se on rahholinne ello-asse, üks telk, mis ei pea ärrasama, kelle wajad ei pea ial wäljatombatud, egga ühteainust ta nörüst ärrakistud sama.

21. Waid seäl on aulinne Jehowa meile jöggede ja wee-soonte assemel, mis wägga laiad on ; seäl ei pea mitte aero-laewad käima, egga suur laew seält ülleminnema.

22. Sest Jehowa on meie kohtomoistja, Jehowa on meie kasso-andia, Jehowa on meie kuningas, temma sadab meile abbi.

23. Sinno köied on lödwaks sanud, nemmad ei kinnita omma pele-pu asset, nemmad polle weel purje ühhest ärralautand, siis jaetakse jo palju risutud saki wälja, jallotumad risuwad ärrarisutud asjad.

24. Ja ükski, kes seäl ellab, ei ütle: Ma ollen nödder; sest selle rahwale, kes seäl ellab, on üllekohhus andeks antud.

34. Peatük.

Jehowa nuhtleb raskeste ristikoggodusse waenlased.

1. Pagganad! tulge liggi, ja mu rahwas pange tähhele; kuulgo Ma ja temma täius, ma-ilm ja keik, mis seäl peäl kaswab.

2. Sest Jehowal on suur wihha keikide pagganatte wasto, ja tulline wihha keige nende söawäe wasto; ta on neid sutumaks ärrakautanud, ta on neid ärraannud ärratappa.

3. Ja neid, kes nende seast on mahhalödud, peab ärrawissatama, ja nende

kehade seest peab nende hais tousma, ja mäed peavad nende werrest ärrasullama.

4. Ja keik taewa wäggi peab ärrakuiwama ja taewas peab sama kokkokeertud kui ramat, ja keik temma wäggi peab mahhapuddenema, otsekui lehed puddenewad winapu peält, ja kui marjad puddenewad wigipu peält.

5. Sest minno moök taewas on jooonuks sanud; wata, se peab mahhatullema Edomi peäle, ja mo ärrakautawa rahwa peäle öigeks nuhtlusseks.

6. Jehowa moök on sanud täis werd, ja raswaseks raswast, tallede ja sikkude werrest, järade nerude raswast; sest Jehowal on tapmist Potsras, ja palju tapmist Edomi-maal.

7. Reemi-metsalissed peawad ka allatullema nendega, ja wärsid wäggewatte härgadega, ja nende Ma peab jooonuks sama werrest, ja nende põrm raswaseks minnema raswast.

8. Sest se on Jehowale üks kättemaksmisse pääw, üks tassumisse aasta, Sioni rio-asja pärrast.

9. Ja temma jöed peawad törwaks mudetud sama, ja temma põrm weewliks, ja temma Ma peab ollema kui põllew törw.

10. Ei se pea ööd egga päwad ärrakustuma, iggaweste touseb temma suits; põlwest põlweni jääb ta paljaks, ei ükski käi ial seält läbbi ei ellades.

11. Waid Kaati-liñnud ja sured silid peawad sedda pärrima, ja ökul ja kaarnad seäl ellama, ja temma weab siñna peäle nöri, et se tühjaks, ja lodi, et se paljaks jääb.

12. Ja temma suresuggused, neid ep olle seäl, kedda nemmad woiksid kunningrigi peäle kutsuda, ja keik temma würistid löpwad ärra.

13. Ja temma suurte koddade sees peawad kibbowitsad ülleskaswama, ohhakad ja orjawitsad ta tuggewatte liñnade sees, ja peab lendama maddude ello-asse ollema, rohho-ma Jaana-lindude poegele.

14. Ja mets-kassid tullewad lide wasto, ja karrune tont hüab teise wasto, issige Lilit wottab seäl hingada ja leiab ennesele hingamise asset.

15. Kipposi-lind teeb siñna pessa ja munneb, ja korib wälja ja koggub omma warjo alla; senna tullewad ka kokko mustad kotkad teine teisega.

16. Otsige Jehowa ramato seest, ja luggege, ei ühteainust neist ei olle waia, nemmad ei leia ei üht egga teist pudumast; sest minno su se on käsknud, ja selle su waim se sadab neid kokko.

17. Ja temma on neile liisko heitnud, ja temma kässi on sedda neile jagganud nöriga: iggaweste peawad nemmad sedda pärrima, ja põlwest põlweni seäl ellama.

35. Peatük.

Kristusse koggodusse önnis pölli keigewiimsel aial.

1. Körwed ja poudsed maad on röömsad, ja nömme-ma wägga römus, ja öitseb kui rosike.
2. Nemmad peawad hästi öitsma ja wägga röömsad ollema ka sure römo ja öiskamisega; Libanoni au, Karmeli ja Saroni suur au on temmale antud; nemmad sawad Jehowa au, meie Jummal suurt au nähha.
3. Kinnitage käed, mis lödwad on, ja tehke tuggewaks need põlwed, mis kommistawad.
4. Üttelge neile, kes on äkki melega: Kinnitage ennast, ärge kartke mitte; wata, teie Jumal tulleb kätte maksma, Jummal tassumisega tulleb temma, ja sadab teile abbi.
5. Siis peawad pimmedatte silmad lahti sama, ja kurtide körwad lahti sama.
6. Siis peab se, kes jalloto, hüppama kui hirw, ja keletuma keel röömsaste laulma; sest wessi keeb ülles körbes, ja jõed laggeda Ma seest.
7. Ja nömme-ma peab järweks sama, ja kuiw Ma wee hallikaks; need waggad peawad maggama, kus lendawa maddude ello-asse on, rohhi peab sama pillirouks ja körkiaks.
8. Ja seäl peab ollema sild ja te, ja sedda peab pühhaks teeks hütama; kes rop on, ei woi seäl peäl käia, waid se on teiste heaks; kes sedda teed käib, se, ei woi ärraeksida, ei meletumadke.
9. Seäl ei pea loukoera ollema, ja kiskuja metsalinne ei pea mitte senna üllesminnema, egga seält leitama; agga kes on lunnastud, need käiwad seäl.
10. Ja JEHOWA lunnastud tullewad taggasi, ja lähhäwad Sioni öiskamisega; ja iggawenne rööm on nende Pea peäl: nemmad sawad kätte lusti ja römo, agga kurbdus ja öhkaminne pöggenewad ärra.

36. Peatük.

Assiria Kuningas Sannerib teeb Hiskiale hädda.

1. Ja se sündis neljateistkümmemal kunninga Hiskia aastal, et Assuri kuningas Sannerib üllestulli keige Juda tuggewatte liñnade wasto, ja neid ärrawottis.
2. Ja Assuri kuningas läkkitas Rabsake Lakisist Jerusalemma sure wäega kunninga Hiskia jure; ja ta jäi seisma üllema tigi kaewando jure, uhhutaja wälja silla pole.
3. Ja Eljakim Ilkia poeg, kes koia ülle, läks temma jure wälja, ja Sebna se kirjutaja, ja Asawi poeg Joa se üllem-nou-andja.

4. Ja Rabsake ütles nende wasto: Et üttelge Hiskia wasto, nenda ütleb se suur kuningas, Assuri kuningas: Mis lotus on se, mis sa lodad?
5. Ma ütlen: Töeste se on ulede jut, kui sa ütled: Nou ja wäggi on, et woib söddida! kelle peäle lodad sa nüüd, et sa mo wasto olled pannud?
6. Wata, sa lodad katkiröhhutud pilliroogse keppi peäle, Egiptusse peäle; kui kegi temma peäle ennast toetab, siis lähhäb se temma peo sisse, ja aiab läbbi: nisuggune on Warao Egiptusse kuningas keikile, kes temma peäle lootwad.
7. Ja kui sa mo wasto ütled: Meie lodame Jehowa omma Jummal peäle; eks se olle sesamma? kelle kõrged paigad ja kelle altarid Hiskia on ärrasaatnud, ja üttelnud Judale ja Jerusalemmale: Seie altari ette peate teie kummardama.
8. Agga nüüd, et wea kihla Assuri kuningaga mo issandaga, ja ma tahhan sulle kakstuhhat hoost anda, kas sa jouad neid ennesele sata, kes nende selgas söitwad?
9. Ja kuidas woid sa ühhe mo issanda wähhemate sullaste pealikko taggasi aiada; ja sinna lodad Egiptusse peäle söawankritte ja rüütlide pärrast?
10. Ja nüüd, kas ma ilma Jehowata ollen üllestulnud sesinnatse Ma wasto sedda ärrarikkuma? Jehowa on mo wasto üttelnud: Minne ülles senna male, ja rikku sedda ärra.
11. Ja Eljakim ja Sebna ja Joa ütlesid Rabsake wasto: Et rägi omma sullaste wasto Siria-keelt, sest meie moistame sedda, ja ärra rägi meie wasto Juda-keelt selle rahwa kuuldes, mis müri peäl.
12. Ja Rabsake ütles: Kas mo issand mind on läkkitanud so issanda ja sinno jure? et ma need sannad pean räkima; eks mitte ka nende meeste jure, kes müri peäl istuwad, et nemmad teiega omma roja peawad söma ja omma kust joma?
13. Ja Rabsake jäi seisma, ja hüdis Juda-kele sure heäle ja ütles: Kuulge sure kunninga Assuri kunninga sannad.
14. Nenda ütleb se kuningas: Äрге laske Hiskiat teid mitte petta, sest temma ei woi teid mitte ärrapeästa.
15. Ja ärgo saatko Hiskia teid mitte lootma, Jehowa peäle, kui ta ütleb: Jehowa wottab meid töeste ärrapeästa, sesinnane lin ei pea mitte Assuri kunninga kätte sama.
16. Äрге kuulge mitte Hiskia sanna: sest nenda ütleb Assuri kuningas: Leppige moga anni pärrast, ja tulge wälja mo jure, ja söge iggaüks omma winapuust ja iggaüks omma wigipuust, ja joge iggaüks wet ommast kaewust;
17. Kunni ma tullen ja wottan teid wia ühhe male, mis on kui teie Ma, üks wilja ja wärske wina Ma, üks leiwa ja winamäggede Ma.
18. Äрге laske Hiskiat teid mitte kihhutada, kui ta ütleb: Jehowa wottab meid ärrapeästa! kas on pagganatte jummalad iggaüks omma Ma ärrapeästnud Assuri kunninga käest?

19. Kus on Amati ja Arpadi jummalad? kus on Sewarwaimi jummalad? ehk kas need on Samaria minno käest ärrapeästnud?

20. Kes on keige nende made jummalatte seast, kes ommad maad mo käest ärrapeästnud, et Jehowa Jerusalemma mo käest peaks ärrapeästma.

21. Ja nemmad jäid wait, ja ei wastand temmale ei sannage, sest se olli kunninga käsk, mis ta öölnud: Teie ei pea temmale mitte wastama.

22. Ja Ilkia poeg Eljakim, kes koia ülle, ja Sebna se kirjutaja, ja Asawi poeg Joa se üllem-nou-andja tullid Hiskia jure, löhki kärristud rided selgas, ja kulutasid temmale Rabsake sannad.

37. Peatük.

Hiskia läkkitab sannumid Jesaiale, ja saab wastust.

1. Ja se sündis, kui kunningas Hiskia sedda kulis, et ta ommad rided löhki kärristas, ja ennast kotti-ridega kattis, ja Jehowa kotta läks.

2. Ja läkkitas Eljakimi, kes koia ülle olli, ja Sebna se kirjutaja, ja preestride wannemad, kotti-rided selgas, prohwet Jesaia Amotsi poia jure.

3. Ja nemmad ütlesid temma wasto: Nenda ütleb Hiskia: Sesinnane pääw on ahastusse, ja söitlemisse, ja laimamisse pääw; sest lapsed on tulnud lapsekoiast wälja, ja rammo ep olle mitte neid ilmale tua.

4. Ehk Jehowa so Jummal wottaks Rabsake sannad kuulda, kedda Assuri kunningas temma issand on läkkitanud, sedda ellawat Jummalat laimama ja söitlema nende sannadega, mis Jehowa so Jummal on kuulnud; ja te nende eest palwet, kes üllejäänud, mis siit leitakse.

5. Ja Hiskia kunninga sullased tullid Jesaia jure.

6. Ja Jesaia ütles nende wasto: Nenda üttelge omma issanda wasto: Nenda ütleb Jehowa, ärra kardada nende sannade eest, mis sa kuulnud, misga Assuri kunninga poisid mind on teotand.

7. Wata, ma tahhan temma sisse ühhe waimo anda, et ta peab jutto kuulma, ja omma male taggasi minnema; ja tahhan tedda lasta langeda moöga läbbi temma male.

8. Ja Rabsake läks taggasi, ja leidis Assuri kunningast söddimast Libna wasto: sest ta olli kuulnud, et temma olli Lakisist ärraläinud.

9. Ja ta kulis Mora-ma kunningast Tirrakast, et ööldi: Ta on wäljatulnud sinnoga taplema; ja kui temma sedda kulis, siis läkkitas temma Käskusid Hiskia jure, ja ütles:

10. Nenda peate teie Juda kunninga Hiskiaga räkima, ja ütleva: Ärra lasse omma Jummalat sind petta, kelle peäle sa lodad, ja ütled: Jerusalemm ei pea mitte Assuri kunninga kätte sama.

11. Wata, sa olled kuulnud mis Assuri kuningad keige madele teinud, ja neid sutumaks ärrakautand; ja sind peaks peästetama?
12. Kas pagganatte jummalad neid on ärrapeästnud, kedda mo wannemad ärrarikkunud? Kosani- ja Harani- ja Retsewi ja Edeni-rahwast, mis on Telassaris.
13. Kus on Amati kuningas, ja Arpadi kuningas, ja Sewarwaimi liña kuningas? kus on Ena ja Iwwa?
14. Ja Hiskia wottis need ramatud Käskude käest, ja lugges neid, ja läks ülles Jehowa kotta, ja Hiskia lautas neid laiale Jehowa ette.
15. Ja Hiskia pallus Jehowat, ja ütles:
16. Wäggede Jehowa Israeli Jummal! kes sa istud Kerubide peäl, sinna olled üksi Jummal keik ülle ma-ilma kuningrikide, sinna olled teinud taewast ja maad.
17. Käna Jehowa! omma körwa, ja kule, Jehowa te ommad silmad lahti, ja wata ja kule keik Sanneribi sannad, kes on läkkitanud sedda ellawat Jummalat laimama.
18. Tössi se on, Jehowa! Assuri kuningad on keige made pagganad ja nende maad paljaks teinud,
19. Ja nende jummalad tullesse heitnud, sest need ei olnud jummalad, waid innimesse kätte tö, pu ja kiwwi; sepärrast on nemmad neid hukka pannud.
20. Ja nüüd, Jehowa meie Jummal! peästa meid temma käest, et keik ma-ilma kuningrigid sawad teäda, et sinna üksi Jehowa olled.
21. Ja Amotsi poeg Jesaia läkkitas Hiskia jure, ja ütles: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, mis sa mo käest olled pallunud Assuri kunninga Sanneribi pärrast;
22. Siis on se sanna, mis Jehowa ta wasto rägib: Neitsist Sioni tüttar ei panne sind mikski, ja irwitab sind, Jerusalemma tüttar wangutab Pead so järrele.
23. Kedda olled sa laimand ja teotand, ja kelle wasto olled sa heält töstnud? ja sa töstad ommad silmad kõrgesse Israeli pühha Lunnastaja wasto.
24. Sa olled omma sullaste läbbi Issandat laimanud, ja öölnud: Minna ollen omma söawankritte sure hulgaga üllesläinud kõrge mäggede peäle Libanoni pole, ja tahhan ta pitkemad seedrid ja wäljawallitsetud männad mahharaiuda, ja tulla ta üllema otsa, senna metsa ja temma harritud põldude peäle.
25. Ma ollen kaewanud ja wet jonud, ja tahhan omma jalge talladega keik Egiptusse jöed tahhedaks teha.
26. Eks sa olle kuulnud amñust aiast, et miña sedda teinud, jo endisist päiwist ollen ma sedda ärramöttelnud? nüüd sadan ma sedda, et sa pead tuggewad liñnad raiskama prüggi hunnikuks.
27. Ja kes nende seas ellasid, on käe polest nödraks läinud, ärraehmatand ja häbbi sisse sanud; nemmad on kui põllo rohhi ja haljas noor rohhi, kui kattuste rohhi ja körwetand orras, enne kui ta lonud.

28. Ja ma tean, kus sa istud, ja kust sa wäljatulled, ja kuhho sa lähhad, ja et sa mo wasto wihhastad.

29. Sepärrast et sa mo wasto wihhastad, ja so liigjulgus touseb mo körwade ette, siis tahhan ma omma önge so ninnasse panna ja omma sulist so mokkade wahhele, ja sind taggasi wia sedda teed, mis sa olled tulnud.

30. Ja se olgo Hiskia sulle! märgiks: teie peate sel aastal söma, mis isseennesest kaswab, ja teisel aastal, mis sest jälle kaswab, ja kolmandal aastal külwage ja leikage, ja istutage winamäggesid, ja söge nende wilja.

31. Ja mis Juda suggust peäseb ja üllejäab, se wottab alt juurduda, ja peält wilja kanda.

32. Sest Jerusalemmast peab wäljatullema, mis üllejänud, ja Sioni mäelt, mis ärrapeäsenud; wäggede Jehowa pühha wihha wottab sedda tehja.

33. Sepärrast ütleb Jehowa nenda Assuri kunninga pärrast: Ei ta pea mitte seie liña tulles, egga nolesid senna laskma, egga kilbiga senna alla tulles, egga walli ta wasto üllesteggema.

34. Sedda teed, mis ta tulnud, peab ta taggasi minnema; agga seie liña ei pea ta mitte sama, ütleb Jehowa.

35. Ja ma tahhan sesinnatse liña kaitsta, ja sedda ärrapeästa ennese pärrast, ja omma sullase Taweti pärrast.

36. Ja Jehowa Ingel läks wälja, ja löi Assuri leri mahha sadda ja wiis ühheksatkümmend tuhat; ja nemmad tousid homõiko warra ülles, ja wata, keik need ollid surnud kehhad.

37. Ja Assuri kuningas Sannerib hakkas minnema, ja läks taggasi, ja jäi Niniwe liña.

38. Ja se sündis, kui ta omma jummal Nisroki koias kummardas, et Adrammelek ja Saretser temma poiad tedda moögaga mahhalöid ja nemad peäsesid ärra Ararati male; ja temma poeg Esarraddon sai kuningaks ta assemele.

38. Peatük.

Hiskia saab haigeks, ja terweks: ta ello pitkendatakse.

1. Neil päiwil sai Hiskia haigeks surremisse peäle; ja Amotsi poeg Jesaia se prohwet tulli temma jure, ja ütles ta wasto: Nenda ütleb Jehowa: Wotta omma ello-maia asjad seäda, sest sa pead surrema, ja ei mitte ellusse jäma.

2. Ja Hiskia pöris ommad silmad seinä pole ja pallus Jehowat.

3. Ja ta ütles: Oh Jehowa! et mötle, kuidä ma sinno ees ollen ellanud töe sees ja hea kohtlase süddamega, ja teinud, mis so silma ees hea; ja Hiskia nuttis üpris wägga.

4. Ja Jehowa sanna sai Jesaia kätte, se ütles:

5. Minne ja ütle Hiskia wasto: Nenda ütleb Jehowa so issa Taweti Jummal, ma ollen so palwe kuulnud, ja so silma wet näinud; wata, ma tahhan so ello päwade jure lissata wiisteistkümmed aastat,
6. Ja Assuri kunninga käest sind ja seddasinnast liña peästa; sest ma tahhan se liña kaitsta.
7. Ja se olgo sulle märgiks Jehowa käest, et Jehowa tahhab teha sedda asja, mis ta on räkinud.
8. Wata, ma tahhan püggalatte warjo päwaga taggasi sata kümme püggalat, mis ta on eddasi läinud, Ahasi tunnipakko peäl; ja se pääw läks taggasi kümme püggalat, mis ta eddasi läinud tunnipakko peäl.
9. Se on Juda kunninga Hiskia kirri, kui ta olli haige olnud, ja ommast haigussest sai terweks sanud:
10. Minna ütlesin: Et mo päwad löpwad, lähhän ma surno haua wärrawast sisse, ma saan lahti neist aastaist, mis mul alles olleksid olnud ellada.
11. Ma ütlesin: Ei ma sa nähha Issandat, Issandat ellawatte Ma peäl; ei ma sa tepe innimest nähha nendega, kes siin kadduwas ilmas ellawad.
12. Mo igga on ärraläinud ja ärrawidud minno käest, kui karjatse maia; ma löppetan omma ello kui kangur kangast, temma leikab mind ärra kui kanga narmad; hom̃ikust öhtoni teed sa otsa minno peäle.
13. Ma arwasin hom̃ikust sadik, tedda loukoera sarnatse ollewad, nenda murdis ta ärra keik mo lukondid: päwast ööst sadik teed sa otsa mo peäle.
14. Kui päsokenne ja kurg, nenda wiiksusin minna, ma äggasin kui tuike; mo silmad nõrkewad ärra ülles wadates ; mulle tehakse liga, Issand! olle mo käemees.
15. Mis pean ma räkima? sest ta on mulle üttelnud, ja on ka teinud; ma tahhan hiljukeste käia keik ommad aastad, omma hinge kibbedusse pärrast.
16. Issand se läbbi ellatakse, ja keiges ses on mo waimo ello; ja sa teed mind terweks, ja hoiad mind ellus.
17. Wata, rahho polest olli mul wägga kibbe kä; agga sinna olled mo hinge wägga armatsend ja peästnud hukkatusse august; sest sa olled keik mo pattud omma selja tahha heitnud.
18. Sest haud ei tunnista so au mitte ülles, egga surm kida sind; kes hauda mahhalähhäwad, ei need loda sinno töe peäle.
19. Kes ellab, kes ellab, se tunnistab so au ülles, nenda kui minna tännapääw; issa kulutab lastele sinno töt.
20. Jehowa on walmis mind ärrapeästma, sepärrast tahhame meie laulusid mo keelte-mängide peäl mängida keik omma ello päiwil Jehowa koias.
21. Ja Jesaia olli üttelnud, et nemmad piddid wigimarja kakko wotma, ja katki wautama, ja paise peäle pannema, siis piddi ta ellusse jäma.
22. Ja Hiskia olli üttelnud: Mis märk peab mulle ollema, et ma saan üllesmiñna Jehowa kotta.

39. Peatük.

Hiskia eksib Pabeli kunninga söbrusse jures.

1. Sel aial läkkitas Merodak Paladan Paladani poeg Pabeli kuningas ramatuid ja andid Hiskia kätte, sest ta olli kuulnud, et ta haige olnud, ja jälle terweks sanud.
2. Ja Hiskia olli römus nende pärrast, ja näitis neile omma warrandusse koiad, höbbedat ja kulda, ja kallid rohud, ja parremat ölli, ja keik sedda kodda, kus ta söariistad sees, ja keik, mis temma warranduste seest leiti; ei olnud ühtegi, mis Hiskia neile ei olleks näitnud ommas koias, ja keiges ommas wallitsusses.
3. Siis tulli prohwet Jesaia kunninga Hiskia jure, ja ütles ta wasto: Mis räkiwad need mehhed? ja kust nemmad so jure tullewad? ja Hiskia ütles: Nemmad on kaugelt maalt Pabelist mo jure tulnud.
4. Ja teine ütles: Mis on nemmad so koias näinud? siis ütles Hiskia: Nemmad on keik näinud, mis mo koias on, ei olle ühtege, mis ma ep olleks neile näitnud omma warranduste sees.
5. Ja Jesaia ütles Hiskia wasto: Kule wäggede Jehowa sanna.
6. Wata, päwad tullewad, et keik, mis so koias on, ja mis so wannemad kokkopannud tänna päwani, peab Pabeli ärrawidama, ei pea ühtegi jälle jäma, ütleb Jehowa.
7. Ja nemmad wotwad monned so poegadest, kes sinno ihhust wäljatullewad, mis sinna sünnitad, ja need peawad üllemad teenrid ollema Pabeli kunninga kuninglikkus koias.
8. Ja Hiskia ütles Jesaia wasto: Jehowa sanna on hea, mis sa olled räkinud; ja ütles: Hea se on, et rahho ja tödde peab ollema minno päiwil.

40. Peatük.

Usklikkude rööm Kristusse tullemisse aial.

1. Trööstige, trööstige minno rahwast, ütleb teie Jummal.
2. Räkige Jerusalemma mele pärrast, ja kulutage temmale, et temma suur waew otsa sanud, et ta üllekohhus on leppitud; et ta Jehowa käest on sanud kahheworra keige omma pattude sees.
3. Hüüdja heäl on: Walmistage körbes JEHOWA te, tehke laggeda-ma peäl maante tassaseks meie Jummalale.
4. Keik orgusid peab üllendatama, ja keik mäggessid ja mäekinko peab allandatama, ja mis mätlik on, peab tassaseks sama, ja mis ohhakaist umne on, peab silledaks maaks sama.
5. Siis ilmub Jehowa au, ja keik lihha nääb ühtlase, et Jehowa su on räkinud.

6. Üks heäl ütleb: Kuluta! ja teine ütleb: Mis ma pean kulutama? sedda: Keik lihha on kui rohhi, ja keik temma headus kui öieke wälja peäl.
7. Rohhi kuiwab ärra, öieke närtsib ärra, kui Jehowa waim ta peäle puhhub: rahwas on töest rohhi.
8. Rohhi kuiwab ärra, öieke närtsib ärra; agga meie Jummal sanna jääb iggaweste seisma.
9. Sion! kes sa head sannumed kulutad, astu ülles kõrge mäe peäle; Jerusalem! kes sa head sannumed kulutad, tösta waljuste omma heält, tösta heält, ärra karda mitte; ütle Juda liñnadele: Wata, teie Jummal tulleb.
10. Wata, Issand Jehowa tulleb wäggewa wasto, ja temma kässiwars wallitseb: wata, temma palk on temmaga ja temma tö kasso temma ees.
11. Ta wottab kui karjane omma karja hoida ja omã käewarrega pima-talled kogguda, ja ommas sülles kanda, ja immetajad lambad pissi juhhatada.
12. Kes on omma peoga wet moõtnud, ja waksaga taewad ärramoõtnud, ja wakkaga ma-ilmo kokkopannud, ja mäed märka-puga ja mäekingud waekausiga waginud?
13. Kes on Jehowa waimo juhhatanud, ja kes woib kui ta nou-andia temmale middagi teäda anda?
14. Kellega on ta nou pidanud? et se temmale pididi moistust andma, ja tedda õppetama sedda teeradda, mis kohhus on, ja tedda õppetama tundmist, ja temmale teäda andma moistusse teed.
15. Wata, pagganad on arwatud kui tilk ömbris ja kui pörmoke waekauside peäl; wata, ta töstab sared ülles kui tolmo pörmukest.
16. Ja Libanon ei lö ette süteks, egga temma ellajad ei lö ette põlletamise-ohwriks.
17. Keik pagganad ei olle kui ühtegi temma ees, neid arwatakse temmast wähhemaks kui tühhi ja paljas.
18. Kelle sarnatseks tahhate teie nüüd Jummalat panna, ja mis näggo tahhate teie temmale tehha?
19. Sep wallab kuio, ja kullasep lööb kullast plekki selle ümber, ja jodab ühte hõbbe-kedesid.
20. Kes kehwa on üllestõstmisse-ohwri andma, se wallitseb wälja ühhe pu, mis ei mäddane, ja otsib ennesele targa puseppa, et ta peab walmistama ühhe nikkerdud kuio, mis ei kõigu.
21. Eks teie ei tea? eks teie ei kule? eks se algmissest ep olle teile kulutud? eks teie ei moista, kuidas ma-ilma allused on pandud ?
22. Minna ollen, kes istub Ma pire peäl; ja kes seäl ellawad, need on kui rohhotirtsud; Ma ollen, kes taewast laiale lautab kui penikesse linna, ja wännitab sedda kui ühhe telgi, kus woib sees ellada.
23. Minna ollen, kes wallitsejaid mikski ei panne, kes kohtowannemad Ma peäl tühjaks teeb.

24. Nemmad ep ollege istatud, ep ollege külwatud, nende känd ei juurduge maas, siis puhhub temma ka nende sekka, et nemmad ärrakuiwawad, ja kange tuul wiib neid ärra kui kört.
25. Kelle sarnatseks tahhate teie mind nüüd panna, et ma selle sarnane olleksin, ütleb pühha Lunnastaja.
26. Töstke ommad silmad ülles kõrgesse, ja wadage, kes on neid lonud, ja sadab nende söawägge wälja arro pärrast? ta kutsub neid keik nimme pärrast: Temma jou ja tuggewa rammo pärrast ei olle ühteainust waia.
27. Mikspärrast ütled sa Jakob, ja sa Israel rägid: Minno te on Jehowa eest warjul, ja mo kohhus lähhäb mo Jummalast möda.
28. Eks sa ei tea? eks sa olle kuulnud? iggawenne Jummal Jehowa, ma-ilma otsade Loja ei wässi egga tüddi ärra; temma moistus on ilma ärraarwamatta.
29. Temma annab sellele, kes wässinud, rammo, ja joutumille annab ta paljo joudo.
30. Kül poisid wässiwad ja tüddiwad ärra, ja nored mehhed kommistawad wissiste:
31. Agga kes JEHOWAT ootwad, need sawad ue rammo, ja lähhäwad ülles tibadega kui kotkad: nemmad jookswad, ja ei tüddi mitte ärra, nemmad käiwad, ja ei wässi mitte ärra.

41. Peatük.

Woöra-jummala-tenistus on tühhine: usklikkude rööm.

1. Olge wait mo wasto, sared! ja rahwas wotko uut rammo, tulgo nemmad liggi, ja räkigo siis, läkki ühtlase liggi kohtusse.
2. Kes on üllesärratanud sedda, kes homõiko poolt ? kes kutsus tedda öigusse pole ennese järrel käima? kes andis temma kätte pagganad, ja panni tedda kunningatte ülle wallitsema? kes andis neid kui pörmo temma moõga kätte, ja kui kõrred, mis laiale aetakse, temma ammo kätte?
3. Ta aias neid tagga, läks eddasi rahhoga omma jalgega sedda teeradda, mis ta enne es olle käinud.
4. Kes on sedda ettewötnud ja teinud? se, kes keige pölwe-rahwa kutsus algmissest: minna Jehowa ollen essimenne, ja minna ollen wimistega sesamma.
5. Sared näggid sedda, ja kartsid: ma-ilma otsad wärrisesid, astusid liggi ja tullid senna.
6. Teine wottis teist aidata, ja omma wennale üttelda: Olle wahwa.
7. Ja pusep kinnitas kullaseppa, kes haamriga silledaks teeb, mis on tautud allasi peäl, ja ütleb sest, mis on jodetud: Se on hea! ja kinnitab sedda naeltega, et se ei pea köikuma.

8. Agga sinna mo sullane Israel, Jakob, kedda ma ollen ärrawallitsenud; Abraami suggu, kes mind armastas;
9. Sinna, kedda ma ollen kätte sanud ma-ilma otsast, ja ollen sind selle Ma üllematte seast kutsunud, ja ütlesin sulle: Sinna olled mo sullane, ma ollen sind ärrawallitsenud, ja ei mitte ärrapölgnud.
10. Ärra karda mitte, sest minna ollen sinnoga; ärra wata mitte ennese ümber, sest minna ollen so Jummal, ma teen sind tuggewaks, ma aitan sind ka, ma pean sind ka ülles omma öigusse parrema käega.
11. Wata, häbbenema ja häbbi pärrast ärrapunnastama peawad keik, kes so peäle wägga wihhased on; need kes soga riidlewad, ei pea ollema kui ühtekegi, ja peawad hukka minnema.
12. Kui sa need mehhed, kes so wasto taplesid, otsid, siis ei leia sa neid mitte; need mehhed, kes so wasto söddisid, ei pea mikski sama ja ollema kui ei middagi.
13. Sest minna Jehowa so Jummal kinnitan so parrema käe, ja ütlen so wasto: Ärra karda mitte, minna aitan sind.
14. Ärra karda mitte, sa usklike Jakob, sinna Israeli rahwas; ma aitan sind, ütleb JEHOWA, ja so lunnastaja, kes pühha Israelis.
15. Wata, ma pannen sind ueks terrawaks hammastega pahma-reeks; sa pead mäed kui reht peksma ja peneks teggema, ja mäekingud hagganaks teggema.
16. Sa pead neid laiale wiskama, ja tuul peab neid ärrawima, ja kange tuul neid laiale aiama; agga sinna pead wägga römus ollema Jehowa sees, ja Israeli pühvast Lunnastajast kiitlema.
17. Willetsad ja waesed otsiwad wet, ja polle ühtege, nende keel lõppeb ärra janno pärrast; minna Jehowa tahhan neid kuulda, minna Israeli Jummal ei tahha neid mitte mahhajätta.
18. Ma tahhan kõrgematte paikade peäle jöggesid panna jooksma, ja kesk orgude sees kaewusid sata, ja körbe panna wee-järweks, ja poudsed maad wee-hallikaks.
19. Ma tahhan körwesse panna parremat suggu seedripuid, ja mirti- ja öllipuid: ma tahhan laggeda Ma peäle panna mäñde, parremat mäñna suggu ja Tassuripuid ühtlase.
20. Et nemmad woiksid nähha ja tunda, ja tähhele panna ja arwata ühtlase, et Jehowa kässi sedda teinud, ja Israeli pühha Lunnastaja sedda lonud.
21. Toge ette omma rio-asja, ütleb Jehowa; laske liggi tulla teie wäggewamad jummalad, ütleb Jakobi Kunningas.
22. Lasko nemmad neid liggi tulla, et need meile kulutaksid sedda, mis peab sündima; kulutage endised asjad, missugused nemmad on, et meie woiksime tähhele panna ja tunda, mis nende järrele tulleb, ehk kulutage meile tullewad asjad.

23. Kulutage, mis pärrast peab tulles, et meie tunneksime, et teie jummalad ollete ; tehke ka head ehk kurja, siis tahhame ennese ümber wadata, ja sedda ühtlase nähha.
24. Wata, teie ollete wähhem kui ei ühtege, ja teie tö on ussist; hirmus on se, kes teid wallitseb.
25. Ma tahhan pohja poolt ühhe ärratada, ja temma tulleb, ja päwa-tousma poolt, kes mo nimme peab appi hüüdma, ja tulles würstide peäle kui soue peäle, ja kui pottisep roja sötkuma.
26. Kes on algmissesest kulutanud, et meie teaksime, ja wannast aiast, et woiksime öölda: temma on öige! agga ükski ei anna teäda, ükski ei kuluta middage, ükski ei kulege teie kõnnesid.
27. Minna ollen essimenne, kes ütleb Sionile: Wata, wata, need asjad kulutan minna; ja Jerusalemmale annan ma hea sannume kulutajad.
28. Ja ma waatsin, ja ep olle ükski, ja nende seas ep ollege nou-andjat, et ma woiksin neilt küssida, et nemmad middagi wastaksid.
29. Wata neid keik, nende tö on nurjato, ei ühtege, nende wallatud jummalad on tuul ja tühhine assi.

42. Peatük.

Kristus on helde: Judide ja mude tännamatta meel.

1. Wata, se on mo sullane, kedda ma ülles pean; minno ärrawallitsetud, kes mo hinge mele pärrast on: ma annan omma Waimo x temmale ta sadab pagganattele kohhut.
2. Temma ei kissenda, egga tösta omma heält ja ei lasse sedda mitte wäljas kuulda,
3. Röhhutud pillirogo ei murra ta mitte katki, ja öhkuwad tahti, mis weel suitseb, ei kustuta temma mitte ärra, ta sadab kohhut ette töe tundmissesks.
4. Temma ei nörge ärra egga jookse eest ärra, kunni ta saab kohhut seädnud Ma peäle; ja temma kasso-öppetusse peäle peawad sared lootma.
5. Nenda ütleb Jummal Jehowa, kes taewad lonud ja neid wännitab, ja lautab maad wälja, ja mis temast kaswab; kes öhko añab rahwale, mis seäl peäl on, ja waimo neile, kes seäl peäl käiwad.
6. Minna Jehowa ollen sind kutsnud öigussega, ja tahhan so kätte kinnihakkada, ja sind hoida, ja sind panna seädusseks rahwale, pagganattele walgusseks.
7. Et sa pead pimmedatte silmad lahti teggema, et sa pead wangid wäljatoma wangi-honest, ja wangi-tornist neid, kes istuwad pimmedusses.
8. Minna JEHOWA, se on mo nimmi; ja ma ei anna mitte teisele omma au, egga omma kitust nikkerdud kuiudele.

9. Wata, endised asjad on tulnud, ja ued asjad kulutan minna; ennekui nemmad üllesärkawad, annan ma teile sedda kuulda.
10. Laulgem Jehowale uut laulo, ja temma kitust ma-ilma otsast; kes teie merre peäle lähhäte, ja temma täius; teie sared! ja kes nende peäl ellawad.
11. Körb ja temma liñnad töstko heält, ja küllad, kussa Kedari-rahwas ellawad; kes kaljude peäl ellawad, öiskago, mäggede otsa peält karjugo nemmad.
12. Nemmad andko au Jehowale, ja kulutago temma kitust saarte peäl.
13. Jehowa lähhäb wälja kui wäggew mees, ja tahhab pühha wihha kihhutada kui södda-mees; ta wottab kissendada ja wägga karjuda, ja omma waenlaste peäle woimust wötta.
14. Ma ollen wait olnud ammust aiast; pean ma ikka kurt ollema ja ennast piddama? ma tahhan karjuda kui se, kes lapse saab; ma tahhan hingada, ja ühtlase ärraneelda.
15. Ma tahhan mäed ja mäekingud paljaks teha, ja keik nende rohto ärrakörwetada; ja tahhan jöed sariks teha, ja järwed tahhedaks teha.
16. Ja tahhan pimmedad sata senna tee peäle, mis nemmad ei tea, ja neid juhhatada nende teeraddade peäle, mis nemmad ei tunne: ma tahhan pimmedust nende ees teha walgusseks, ja tassaseks, mis karre on: need on need asjad, mis ma tahhan teha, ja ei mitte neid jällejäta.
17. Need peawad taggasi tagganema, ja wägga häbbenema, kes nikkerdud kuiude peäle lootwad, kes ütlewad wallatud kuiudele: Teie ollete meie jummalad.
18. Oh teie kurdid kuulge, ja teie pimmedad wadage peäle, et teie sate nähha!
19. Kes on ni pimme, kui minno sullane? kes on ni kurt, kui minno Käsk, kedda ma läkkitan? kes on ni pimme, kui se, kes heakohtlane pididi ollema, ja ni pimme, kui Jehowa sullane?
20. Sa nääd paljo, ja ei panne sedda tähhele; körwad on kül lahti tehtud, ja temma ei kule siiski mitte.
21. Jehowal on neist hea meel omma öigusse pärrast; sest teeb ta kasso-öppetust sureks ja kalliks.
22. Agga se on üks ärrarisutud ja paljaks tehtud rahwas; keik need nored mehhed on kinniköidetud, ja pandud puggema wangi-hoonte sisse: nemmad on sanud risutawaks, ja ükski ei peästa neid; nemmad on wäggise käest ärrawidud, ja ükski ei ütle: Anna taggasi.
23. Kes teie seast wottab sedda kuulda ja tähhele panna, et ta kuleks weel pärrastki?
24. Kes on Jakobit annud wäggise käest ärrawia, ja Israeli risujatte kätte? eks Jehowa? kelle wasto meie olleme patto teinud, ja nemmad ei tahtnud ta tede peäl käia, egga kuulda temma kasso-öppetust.

25. Sepärrast on ta omma tullise wihha temma peäle wäljwallanud ja kange södda, ja se sütab tedda põllema ümberringi, ja ta ei tunnege; ja se põlleb temmas, ja temma ei panne sedda mitte süddamesse.

43. Peatük.

Kristus tahhab wiimse aial Judide peäle armo heita.

1. Ja nenda ütleb nüüd Jehowa, so loja, oh Jakob! ja so walmistaja, oh Israell! ärra karda mitte, sest ma ollen sind lunnastanud, ja nimme pärrast sind kutsnud: sa olled minno pärralt.
2. Kui sa weest läbbi lähhad, ollen minna soga, ja kui sa jöggedest läbbilähhad, ei pea nemmad sind mitte ärraupputama: kui sa tulles käid, ei pea sa ärrapõllema, ja tulle-leek ei pea sind mitte körwetama.
3. Sest minna ollen Jehowa so Jummal, Israeli pühha Lunnastaja, so ärrapeästja: ma ollen so leppitusse-rahaks annud Egiptusse-ma Mora- ja Seba-ma so assemele:
4. Et sa mo melest kallis olled, siis olled sa aulisseks sanud, ja minna armastan sind: sepärrast annan ma inimessi so assemele, ja palju rahwast so hinge assemele.
5. Ärra karda mitte, sest minna ollen sinnoga: ma tahhan päwatousma poolt so suggu tua, ja öhto poolt sind kokko kogguda.
6. Ma tahhan pohja-male öölda: Anna; ja louna-male: Ärra pea kinni: to mo poiad kaugelt, ja mo tütreid Ma otsast,
7. Keik, mis nimmetakse mo nimme järrele, ja kedda ma lonud ommaks auuks, kedda ma ollen walmistand, kedda minna ka teinud.
8. To wälja se pimme rahwas, kel silmad on, ja need kurdid, kel körwad on.
9. Keik pagganad koggugo ennast ühtlase, ja keiksuggu rahwast tulgo kokko: kes nende seast woib sedda teäda anda, ja endised asjad meile kulutada: toge nemmad ommad tunnistus-mehhed ette, et nemmad öiged on; ja kuulgo, ja üttelgo nemmad: Se on tössi.
10. Teie ollete minno tunnistus-mehhed, ütleb Jehowa, ja mo sullane, kedda ma ollen ärrawallitsenud, et teie woite teäda, ja mind uskuda ja moista, et minna sesamma ollen: enne mind ep olle ükski jummal walmistud, ja pärrast mind ei sa ükski ollema.
11. Minna, Minna ollen JEHOWA, ja poole muud ärrapeästjat kui minna.
12. Minna ollen täetanud ja ärrapeästnud, ja kulutand, ja ükski woöras teie seast; ja teie ollete mo tunnistus-mehhed, et minna ollen Jummal, ütleb Jehowa.
13. Ka ollen minna sesamma, ennekui üks pääw olli, ja ükski ei woi mo käest ärrapeästa: ma tahhan sedda teha, ja kes woib sedda taggasi aiada?

14. Nenda ütleb Jehowa teie Lunnastaja, kes Israelis pühha on: Teie pärrast ollen ma läkkitanud Pabeli, ja mahhawiskanud keik pomid, ja Kaldea-rahwast nende römo laewadega.
15. Minna ollen Jehowa, kes teie seas pühha on, Israeli loja, teie kuningas.
16. Nenda ütleb Jehowa, kes merresse teeb teed, ja kange wee sisse jalg-teed.
17. Kes wäljatoob wankrid ja hobbosid, wahwaid ja tuggewaid mehhi, et nemmad ühtlase piddid maas ollema, ja ei mitte üllestousma; nemmad on ärrakustunud, kui taht on nemmad koggone ärrakustund.
18. Äрге tulletege mele endisid asjo, ja ärge pange tähhele, mis wannast on sündinud.
19. Wata, ma teen uut asja, nüüd peab se üllestärkama, eks teie ei tunne sedda? ka tahhan ma teed teha körbe, ja jöggesid tühja lane sisse.
20. Metsalissed, lendawad maud, ja Jaana-lindude poiad peawad mind auustama: sest ma tahhan anda wet körbes, jöggesid tühjas lanes, et ma jodan omma ärrawallitsetud rahwast.
21. Se rahwas, mis ma ollen ennesele walmistand, peab mo kitust juttustama.
22. Ja sinna, Jakob, ei olle mind kutsnud, et sinna, Israel, olleksid minno pärrast waewa näinud.
23. Sinna ep olle omma põlletamise-ohwride lambo mulle mitte tonud, egga omma tappa-ohwridega mind auustanud: ma polle sind pannud tenima roa-ohwridega, egga sulle waewa teinud wirokiga.
24. Sinna polle rahha pärrast mulle rohho-putkid ostnud, egga omma ohwride raswaga mind täitnud; agga mind olled sa pannud tenima omma pattudega, mulle olled sa waewa teinud omã üllekohtuste teggudega.
25. Minna, minna ollen se, kes so ülleastmissed kustutab issiennese pärrast, ja ei tulleta sinno patto mitte mele.
26. Tulleta sinna mo mele, käigem ühtlase kohtus, juttusta sinna, sepärrast et sa woiksid öige olla.
27. So essimenne issa on patto teinud, ja so Jumjala sanna selletajad on mo wasto ülleastunud.
28. Sepärrast tahhan ma pühha paiga üllemad ärrateotada, ja Jakobit panna ärrakautawaks, ja Israelit selgeks teotusseks.

44. Peatük.

Israel peab jälle armo sama: kallid Jehowa tootused.

1. Ja nüüd kule mo sullane Jakob, ja Israel, kedda ma ollen ärrawallitsenud.
2. Nenda ütleb Jehowa, kes sind teinud, ja sind emma ihhust walmistanud, kes sind tahhab aidata: ärra karda mo sullane Jakob, ja Jesurun, kedda ma ollen ärrawallitsenud.

3. Sest ma tahhan wet wäljawallada selle peäle, kel janno on, ja jookswad weed kuiwa peäle: ma tahhan omma waimo wäljawallada so suggu peäle, ja omma önnistust sinno sugguwössä peäle,
4. Et nemmad peawad kaswama kui rohho seas, kui rämlakad wee-loikude äres.
5. Teine ütleb: ma ollen Jehowa pärralt, ja teine nimmetab ennast Jakobi nimme järrele, ja teine kirjotab omma käega ennast Jehowale, ja nimmetab ennast lianimmega Israeliks.
6. Nenda ütleb Jehowa Israeli kuningas, ja temma Lunnastaja wäggede Jehowa: Minna ollen essimenne, ja miña ollen wiimne, ja polle muud Jummalat kui minna.
7. Ja kes woib nenda kui minna hüda ja sedda kulutada, ja sedda mulle seäda, sest aiast kui ma wannast ollen rahwast assutanud, ja nemmad kulutago neile tullewad asjad, ja mis peab sündima.
8. Äрге wärrisege, ja ärge kartke, eks ma ammust aiast olle sulle annud kuulda, ja kulutanud, ja teie ollete mo tunnistus-mehhed; kas on üks teine Jummal kui minna, ja muud kaljo ei olle, minna ei tea.
9. Kes nikkertud kuiud walmistawad, need keik on tühhised, ja nende kallimad kuiud ei kölba ühtegi, ja nemmad on nende tunnistus-mehhed, nemmad ei nä egga tunne, et nemad woiksid häbbeneda.
10. Kes walmistab jummalat, ja wallab ühhe kuio, mis kuhhogi ei kölba?
11. Wata, keik temma seltsimehhed peawad häbbisse sama, ja seppad issi on inimessed: tulgo nemmad keik kokko ja seisko, nemmad peawad wärrisema, ja häbbi sisse sama ühtlase.
12. Üks taub rauda pihtidega, ja teeb sedda kumaks süttega, ja walmistab sedda haamrittega, ja teeb tööd senna kallale omma tuggewa käewartega; temmal on ka nälg, et ta rammotumaks lähhäb; ta ei jo wet, ja wässib ärra.
13. Pusep moödad nöriga, ta märgib sedda ärra kridiga, ja lükkab sedda hööwlidega silledaks, ja märgib sedda sirkliga, ja teeb sedda kui mehhe näggo, otsekui illusa innimesse, et se peab koias seisma.
14. Ta raiub ennesele seedripuud, ja wottab kupressi ja tamme, ja wallitseb ennesele kowwa suggu pu metsa pude seast; ta istutab wahtrapuud ja wihm kaswatab sedda.
15. Ja se sünnib kül innimessele süteks, ja temma wottab neist, ja paistab ennast, ta küttab ka, ja küpsetab leiba; siiski teeb ta sest jummalat, ja kummardab selle ette, ta teeb sest nikkertud kuio, ja heidab selle ette põlweli mahha.
16. Ühhe pole sest põlletab ta tullega, teise pole peält sööb ta lihha, küpsetab pradi ja sööb köhho täis, paistab ennast ka ja ütleb: Hea kül, ma ollen ennast paistnud, ma ollen tullokest näinud.

17. Ja mis sest puust üllejäab, sedda teeb ta jummalaks ommaks nikkertud kuiuks, heidab temma ette põlveli mahha, ja kummardab ja pallub tedda, ja ütleb: Peästa mind, sest sinna olled mo jummal.
18. Nemmad ei tea egga moista, sest nende silmad on kinniwoitud, et nemmad ei nä, ja nende süddamed, et nemmad ei moista arwata.
19. Ja temma ei mötle järrele ommas süddames, ja ei tea egga moista, et ta mötleks: Ühhe pole sest puust ollen ma tullega ärrapölletand, ja ollen ka temma sütte peäl leiba küpsetanud, ma küpsetasin lihha, ja söin, ja ma peaksin sedda, mis sest üllejäab, hirmsaks asjaks teggema, ja pu-kandi ette põlveli mahhaheitma.
20. Ta toidab ennast tuhhaga, temma ärrapettatud südda on tedda kõrwale kallanud, et ta ei peästa omma hinge, egga mötle: Eks olle walskust mo parramas käes?
21. Tulleta sedda omma mele, oh Jakob ja Israel! sest sinna olled mo sullane: sind, sind ollen ma ennesele sullaseks walmistand; oh Israel! sinna ei sa minnust mitte ärraunnustud.
22. Ma kautan so ülleastmissed kui pakso pilwe, ja sinno pattud kui kerge pilwe. Pöra mo pole, sest ma ollen sind lunnastanud.
23. Laulge röömsaste, taewad, sest Jehowa on keik hästi teinud, öiskage Ma allused kohhad; mäed tehke heält lauloga, metsad ja keik puud seäl sees: sest Jehowa on Jakobit lunnastanud, ja näidab omma au ülles Israelis.
24. Nenda ütleb Jehowa so Lunnastaja, ja kes sind emma- ihhust walmistab: Minna ollen Jehowa, kes keik teeb, ma wännitan taewad, minna üksi, ma lautan maad laiale, kes on minnoga olnud ?
25. Ma ollen se, kes wallelikkude immetähhed tühjaks teeb, ja moistlikkud mehhed hulluks teeb; kes targad taggasi pörab, ja teeb nende tundmist jölledaks.
26. Kes omma sullase sanna kinnitab, ja omma Käskude nou korda sadab, kes ütleb Jerusalemmale: So sees peab ellatama, ja Juda liñnadele: Teid peab üllesehhitadama, ja temma paljaks tehtud kohhad tahhan ma üllestehha;
27. Kes süggawale ütleb: Sa kuiwaks, ja sinno jõed tahhan ma tahhedaks tehja;
28. Kes ütleb Koressile: Mo karjane, ja keik, mis ma tahhan, peab temma korda saatma, ja ütlemä Jerusalemmale, et se peab üllesehhitud, ja tempel kindlaste raiatud sama.

45. Peatük.

Ärrapeästmist Pabeli ja patto wangist tootakse.

1. Nenda ütleb Jehowa omma woitud mehhe Koressi wasto, kelle parrema kätte ma tahhan kinnihakkata, et ma pagganad ta alla heidan, ja kuningatte

wööd wöölt peästan; et ma uksed temma ette lahti teen, ja wärrawid ei pea lukko pandama.

2. Minna tahhan temma ele miñna, ja tassaseks tehha, mis konnarik; wask-uksed tahhan ma katkimurda, ja raud-pomid mahharaiuda,

3. Ja so kätte anda warrandussed, mis pimmedas paikas on, ja mis mahhapandud warjo-aukude sisse; et sa pead tundma, et minna ollen Jehowa, kes sind nimme pärrast hüab, se Israeli Jummal.

4. Omma sullase Jakobi ja omma ärrawallitsetud Israeli pärrast ollen ma sind so nimme pärrast hüüdnud, ja lianimmega sind nimmetand, kui sa mind ei tunnud.

5. Minna ollen Jehowa, ja ei ükski ennam, ei ükski muud Jumalat ep olle kui minna; ma pannin sinno wö wöle, kui sa mind ei tunnud.

6. Et nemmad peawad tundma päwatousma ja öhto poolt, et ep olle mitte muud kui minna; Minna ollen Jehowa, ja ei muud ükski.

7. Ma walmistan walgust, ja loon pimmedust; ma teen rahho, ja loon önnetust: Minna ollen Jehowa, kes keik sedda teeb.

8. Tilkuge taewad üllewelt, ja üllemad pilwed tehko wolama öigust ; Ma tehko ennast lahti, ja keik tehko önnistusse suggu, ja kaswatago ühtlase öigust, minna Jehowa loon sedda.

9. Hädda sellele, kes riidleb sellega, kes tedda walmistand, kui potti-tük teiste soueste potti-tükkidega. Kas sou ütleb omma pottiseppa wasto: Mis sa teed? ja kas sinno tehtud ütleb: Temmal ep olle kässi.

10. Hädda sellele, kes ütleb issa wasto: Mis sa sünnitad? ja naese wasto: Mis sa lapse waewas olnud?

11. Nenda ütleb Jehowa, Israeli pühha Lunnastaja, ja temma walmistaja: Küssige minno käest tullesad asjad; tahhate teie mulle käsko anda minno laste pärrast, ja mo kätte tö pärrast?

12. Minna ollen maad teinud, ja inimessed siñna peäle lonud: minno, minno käed on taewad wännitanud, ja ma ollen keige nende söawäele käsko annud.

13. Minna ollen tedda üllesärratanud öigusse läbbi, ja tahhan keik temma teed tassaseks tehha: temma peab mo liñna üllesehitama, ja mo wangid lahtilaskma, ei mitte hinna egga anni pärrast, ütleb wäggede Jehowa.

14. Nenda ütleb Jehowa: Egiptusse werrewaew, ja Mora-ma kaup, ja Sebarahwas kes pitkad mehhed, peawad sinno jure tullesad, ja sinno pärralt ollesad, so järrel käima, raudus tullesad, ja so ette kummardama, sind palluma ja ütlesad: Ükspäines sinno sees on Jummal, ja muud Jummalat ep olle mitte.

15. Töeste sinna ollesad Jummal, kes ennast warjul hoiab, Israeli Jummal, üks ärrapeästja.

16. Häbbi sisse on sanud, ja ka häbbi pärrast ärrapunnastand, ühtlase on teotussega ärraläinud keik hirmsade kuiude seppad.

17. Israelit peästetakse ärra Jehowa läbbi iggawesse ärrapeästmissesga: teie ei pea mitte häbbisse sama, egga häbbi pärrast ärrapunnastama, ei ial ei ellades.

18. Sest nenda ütleb Jehowa, kes taewad loob, sesamma Jummal, kes walmistab maad ja teeb sedda; sesamma, kes sedda kinnitanud, ja ei mitte tühjaks sedda lonud, waid on sedda walmistand, et seäl peäl peab ellama: minna ollen Jehowa, ja ei ükski ennam.

19. Ma polle mitte sallajas pimmedas Ma paikas räkinud, ei ma olle Jakobi suggule üttelnud: Otsige mind ilmaasjata: minna ollen Jehowa, kes rägib öigust, kes kulutab öiged asjad.

20. Kogguge ja tulge, astuge liggi ühtlase, kes pagganatte seast ollete peäsnu: need ei tea ühtegi, kes omma nikkertud kuio puud kandwad, ja palluwad sedda jummalat, mis ei woi ärrapeästa.

21. Kulutage ja astuge liggi, piddago nemmad ka ühtlase nou: kes on sedda wannast kulutand, ja ammust aiast teäda annud? eks minna Jehowa? ja ep olle muud Jummalat mitte kui minna, üks öige Jummal ja ärrapeästja, ei ükski muud kui minna.

22. Wadage minno pole, ja laske ennast ärrapeästa, keik ma-ilma otsa rahwas, sest minna ollen Jummal, ja ei ükski muud.

23. Ma ollen issienneses wandunud, sanna on mo suust wäljaläinud öigussega, ja se ei pea mitte taggasiminnema: et keik põlwed peawad mo ette nikkutama, ja keik keled wanduma,

24. Ükspäines Jehowa sees on palju öigust ja tuggewust, ütleb ta minnule: temma jure peawad tullesma ja häbbi sisse sama keik, kes temma wasto wägga wihhased olnud.

25. Jehowa sees peawad öigeks sama, ja kiitlema keik Israeli suggu.

46. Peatük.

Jehowa on öige abbimees: woöras-jumäl polle ühteke.

1. Pel weab ennast kokko, Nebo on kummarkülle maas, nende ebba-jummalad on ellajattele ja lojustele waewaks ; teid tulles kanda ja koormaks panna ärrawässinud weikse peäle.

2. Nemmad on kummarkülle maas, ja weawad ennast ühtlase kokko, nemmad ei woi koorma ärrapeästa; ja issi on nemmad wangi läinud.

3. Kuulge mind Jakobi suggu, ja keik, kes Israeli suggust üllejänud, kedda kantakse emma-ihhust, kedda woetakse süllesse jo lapsekoiast:

4. Ja kunni teie wannaks sate, ollen ma sesamma, ja kunni teie halliks lähhäte, tahhan ma teid kanda ; minna ollen teid teinud, ja minna tahhan süllesse wötta, ja minna tahhan kanda, ja ärrapeästa.

5. Kelle sarnatseks ehk arrolisseks tahhate teie mind panna? ehk kedda tahhate teie mo wasto arwada, et meie ühhesarnatsed olleksime.
6. Kes kullutawad kulda kukrust, ja wagiwad höbbedat waega, palkawad kullaseppa, et ta sest jummalat peab teggema, siis heitwad nemmad põlveli mahha, ja kummardawad selle ette.
7. Nemmad töstwad sedda Olla peäle, kandwad sedda, ja pannewad sedda omma assemele seisma, ja ta seisab, ei ta woi omma assemelt likuda; kui kegi ka temma pole hüab, siis ei wasta temma mitte; ta ei woi tedda mitte ärrapeästa temma ahhastussest.
8. Tulletage sedda mele, ja olge kui mehhed: wõtke süddamesse, teie ülleastujad!
9. Tulletage mele endised asjad iggawessest aiast, sest minna ollen Jummal ja ei ükski muud, Jummal ollen ma, ja ei ükski olle kui minna,
10. Kes kulutab algmissest, mis pärrast sünnib, ja wannast aiast, mis ep olle weel tehtud, ja ma ütlen: Minno nou peab korda minnema, ja minna teen keik, mis ma tahhan.
11. Ma kutsun homõiko poolt ühhe kotka, ja kaugelt maalt ühhe mehhe, kes mo nou järrele teeb ; issi ma ollen räkinud, ma lassen ka sedda tulla; ma ollen sedda ärramöttelnud, ma tahhan sedda ka teha.
12. Kuulge mind teie kange süddamega, kes teie kaugel ärra ollete öigussest.
13. Ma sadan liggi omma öigust, se ep olle kaugel, ja mo önnistus ei pea wibima: ma pannen Sioni peäle önnistust, ja Israeli peäle omma illo.

47. Peatük.

Pabel ehk walle-usk peab hukka ja otsa sama.

1. Minne mahha, ja istu tuhha sisse, sa neitsit, Pabeli tüttar! istu mahha Ma peäle, kus ei olle au-järke, oh Kaldea tüttar! sest sind ei pea mitte ennam nimmetama ellaks egga örnaks.
2. Wotta kässikiwwi, ja jahwata jahho; wotta lahti ommad kahharad juukse tukkad, peästa jallad, te lahti säred, minne ülle jöggede.
3. So häbbedus peab lahtiwoetud sama, ka sinno häbbi peab nähtama; ma tahhan so kätte maksta, ja ei ühhegi palwed se eest wastowotta.
4. Meie Lunnastaja, kelle nimmi on wäggede Jehowa, se on pühha Israelis.
5. Kaldea tüttar! istu wait, ja minne pimmedasse, sest sind ei pea mitte ennam nimmetama kuningrikide emmandaks.
6. Ma ollen wägga wihhane olnud omã rahwa peäle, ja omma pärris-ossa ärrateotand, ja neid so kätte annud: sinna ep olle nende peäle hallastanud, wannade peäle olled sa omma ikke wägga raskeste pannud,

7. Ja üttelnud: Ma tahhan iggaweste emmand olla; ei sa olle ial sedda omma süddamesse pannud, egga omma mele tulletanud temma wimist otsa.
8. Agga kule nüüd sedda, sa himmokas! kes sa ellad ilma holeta, kes sa ütled ommas süddames: Minna ollen, ja ei ükski muud ennam, minna ei sa ellada kui lesknaene, egga tunda, et ma lapsita ollen.
9. Agga need kaks asja peawad silmapilkmisses ühhel päwal so kätte tulles, et sa lapsita ja lesse-pölwes olled ; täieste peawad need so peäle tulles so palju noiduste pärrast, ja so wägga sure lausumisse pärrast.
10. Sest sa olled lootnud omma kurjusse peäle, ja üttelnud: Ükski ei nä mind. Sinno tarkus ja so tundmine, se on sind saatnud tagganema, sest sa ütled ommas süddames: Minna ollen, ja ei ükski muud ennam.
11. Sepärrast tulles so peäle pahha luggu, kelle warratsest tullemisest sa ei pea enne teädma; ja hädda peab so peäle langema, mis sa ei woi ärraleppitada; ja ärrahäwwitamine tulles äkkitselt so peäle, mis sa ei tea.
12. Jä nüüd omma lausumiste ja omma palju noidustega seisma, misga sa ennast ärrawässitanud omma norelt põlwelt: ehk sa wahhest woid kasso sada, ehk wahhest hirmo teha.
13. Sa olled ärrawässinud omma palju noude läbbi: jägo nüüd seisma, ja peätko sind need taewa-tundiad, kes tähhed waatwad, ja kulutawad iggal kuul middage, sest, mis so peäle peab tulles.
14. Wata, nemmad on kui körred, tulli põlletab neid ärra; nemmad ei woi issiennast peästa tulles-legist, ei jä ülle ühte süt, et kegi woiks ennast paista, egga tullokest, et woiks seäl ees istuda.
15. Nenda on need sulle, kellega sa olled waewa näinud: need, kes sinnoga so norelt põlwelt kauplesid, eksiwad, iggaüks omma tee peäl; ei ükski peästa sind.

48. Peatük.

Kristus nomib tännamatta Judid: maenitseb lahkeste.

1. Kuulge sedda, Jakobi suggu! kedda Israeli nimmega nimmetakse, ja Juda weest wäljatulnud ; kes wanduwad Jehowa nimme jures, ja kulutawad Israeli Jummalat α , ei mitte töes egga öigusses.
2. Sest nemmad nimmetawad ennast pühha liñna järrele, ja toetawad ennast Israeli Jummalale peäle, kelle nimmi on wäggede Jehowa.
3. Endised asjad ollen ma ammust aiast kulutand, ja minno suust on need wäljatulnud, ja annan neid weel kuulda: ussinaste ollen ma teinud, et keik on sündinud.
4. Et ma tean, et sa kowwa olled, et so kuklataggune on raud-soon ja so peatso waskne.

5. Sepärrast ollen ma sulle ammust aiast kulutand; enne kui se tulli, ollen ma sulle kuulda annud, et sa ei peaks ütleva: Mo ebba-jummal on sedda teinud, ja mo nikkertud ja mo wallatud kuio on sedda käsknud.
6. Wata agga, sa olled keik sedda kuulnud, ja teie, eks teie tahha kulutada? ma kulutan sulle ued asjad nüüd sest aiast, ja mis warjul hoitud, mis sa mitte ei teädnud.
7. Nüüd on need lodud, ja ei mitte ammust aiast, ja sinna ep olle ühte päwage enne sedda kuulnud, et sa ei peaks ütleva: Wata, ma teädsin sedda.
8. Ei polle sa kuulnudke, egga teädnud, ka ammust aiast ep olle so körw ennast lahti teinud; sest ma tean, et sa wottad öiete pettust tehha, ja emma-ihhust hütakse sind ülleastujaks.
9. Omma nimme pärrast tahhan ma pitka melega olla, ja omma kitusse pärrast sulle armo anda, et ma sind ärra ei kauta.
10. Wata, ma sullatan sind, agga mitte rahha pärrast: ma ollen sind ärrawallitsenud willetsusse ahjus.
11. Issiennese, issiennese pärrast teen ma sedda ; (sest kuidas saaks mo nimmi muido teotud!) ja minna ei tahha mitte omma au teisele anda.
12. Kule mind Jakob ja Israel! kes minnust kutsutud, minna issi, minna ollen essimenne, minna ollen ka wiimne.
13. Minno kässi on ka maad kindlaste raianud, ja mo parrem kässi on taewad kämlega ärramoötnud: ma hüan neid, siis seiswad nemmad ühtlase.
14. Koggude teie keik, ja kuulge: Kes nende seast on sedda kulutanud? Jehowa armastab tedda, ta teeb omma tahtmist Pabeli wasto, ja temma kässiwars saab Kaldea-rahwa wasto.
15. Minna, minna ollen räkinud, ma ollen tedda ka hüüdnud; ma lassen tedda tulla, ja temma te peab korda minnema.
16. Tulge liggi mo jure, kuulge sedda: ma ep olle ma-ilma algmisses sallajas räkinud, sest aiast kui se on, ollin ma seal; agga nüüd läkkitab Issand Jehowa mind ja omã Waimo.
17. Nenda ütlev Jehowa, so Lunnastaja, kes Israelis pühha on: Minna ollen Jehowa so Jummal, kes sind õppetab sinno kassuks, kes sind juhatab senna tele ø, mis sa pead käima.
18. Oh et sa olleksid mo kässud tähhele pannud! siis olleks so rahho olnud kui jõggi, ja so õigus kui merre laened.
19. Ja so suggu olleks kui liiw olnud, ja so sissekonna sugguwõssa kui selle sommerud; temma nimmel ei pea kautud egga rikkutud sama mo palle eest.
20. Minge wälja Pabelist, pöggenege Kaldea-maalt öiskamisse heäle, kulutage, andke sedda kuulda, lautage sedda laiale ma-ilma otsani, üttelge: Jehowa on omma sullast Jakobit lunnastanud.

21. Ja nemmad ei pea janno tundma, kui temma neid paljaks tehtud kohtade peäle wiib; ta panneb neile wet wolama kaljust, ja löhhub kaljo, et wessi wäljajookseb.

22. Öälattel ep olle ühtege rahho, ütleb Jehowa.

49. Peatük.

Kristus Judide ja pagganatte lunnastaja, ja peästja.

1. Kuulge mind, sared, ja pange tähhele teie rahwas kaugelt! Jehowa on mind emma-ihhust hüüdnud, mo emma sissekonnast on ta mo nimme peäle mötlenud;

2. Ja on minno su kui terrawa moöga teinud, ta on mind omma käe warjo alla warjule pannud, ja mind hiilgawaks noleks teinud; omma nole-tuppe on ta mind warjule pannud,

3. Ja mulle üttelnud: Sinna olled mo sullane, Israel, kelle sees ma omma au tahhan üllesnäidata.

4. Agga minna mötlesin: Ma nään waewa tühjalt, ma kullutan ärra omma rammo ilma-asjata ja kassota: töeste minno öigus on Jehowa kä, ja minno tö palk mo Jummal kä.

5. Ja nüüd ütleb Jehowa, kes mind walmistand ennesele sullaseks emma-ihhust, et ma Jakobi temma pole pean pöörma, ja et Israel ta pole peab kogguma; ja ma ollen auustud Jehowa melest, ja minno Jummal on mo tuggewus.

6. Ja ütleb: Se on alw assi, et sa pead mulle sullaseks ollema Jakobi sugguarrud korda saatma, ja Israeli hoitud rahwa ümberpöörma; ma ollen sind ka pannud pagganatte walgusseks, et mo önnistus olleks ma-ilma otsani.

7. Nenda ütleb Jehowa, selle Israeli pühha Lunnastaja, sellele, kes omma ello ärrapölgab, kelle melest kurri rahwas hirmsad on, kes wallitsejatte sullane on: kunningad peawad näggema, ja üllestousma, würstid peawad ka sind kummardama, Jehowa pärrast, kes ustaw on, selle pärrast, kes Israelis pühha on, kes sind ärrawallitsenud.

8. Nenda ütleb Jehowa: Ma ollen sind kuulnud sel aial, mis mo mele pärrast, ja ollen sind önnistusse päwal aitnud; ja tahhan sind hoida, ja sind panna rahwale seädusseks, et sa pead maad üllesehitama, ja ärrahäwwitud pärrisossad wäljajaggama,

9. Ja ütles neile, kes kinniseatud: Minge wälja; neile kes pimmedas: Sage awwalikkuks; tede peält peawad nemmad toidust leidma, ja keige kõrge kohtade peäl peab nende karja-ma ollema.

10. Neil ei pea nälga egga janno ollema; ei poud egga päike pea neid waewama; sest nende hallastaja peab neid saatma, ja wee-hallikatte jure neid juhhatama.
11. Ja ma tahhan keik ommad mäed teeks tehha, ja mo maanteed peawad kõrgeks sama.
12. Wata, teised tulleswad kaugelt, ja wata teised tulleswad pohja ja öhto poolt, ja teised Sinimi maalt.
13. Laulge röömsaste, oh taewad! ja Ma olgo wägga römus, mäed tehke heält öiskades: sest Jehowa on omma rahwa trööstinud, ja omma willetsatte peäle hallastanud.
14. Agga Sion olli üttelnud: JEHOWA on mind mahhajättnud, ja ISSAND on mind ärraunnustanud.
15. Kas naene omma lapsokest ärraunnustab, et ta mitte ei peaks omma ihho poia peäle hallastama? ehk nemmad ka ärraunnustaksid, siiski ei tahha minna sind mitte ärraunnustada.
16. Wata, omma kätte peäle ollen ma sind märkinud: sinno mürid on ikka mo ees.
17. So poiad töttawad; kes sind mahhakiskusid, ja sind paljaks teggid, peawad sinnust ärraminnema.
18. Tösta ümberringi ommad silmad ülles, ja wata, keik need kogguwad ja tulleswad sinno jure: ni töeste kui ma ellan, ütleb Jehowa, sa pead nende keikidega kui ehtega ennast ehhitama, ja neid ennese ümber sidduma kui pruut.
19. Sest sinno paljaks tehtud ja so ärrahäwwitud kohhad, ja so ärrarikkutud maad, need peawad nüüd töeste sulle kitsad ollema nende pärrast, kes seäl sees ellawad; ja kes sind ärraneelsid, need peawad kaugel ärra ollema.
20. Weel peawad sinno kuuldes ütlesma need lapsed, kellest sa olled lahti olnud: Se koht on mulle kitsas, minne minnust emale, et ma woin ellada.
21. Ja sinna mötled siis ommas süddames: Kes on mulle neid ilmale tonud, kui ma olin lapsita ja üksik, käimas ja ulkumas? agga kes on need kaswatand? wata, minna olin üksi järrelejänud, kus on needsinnatsed olnud?
22. Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tahhan omma kät pagganatte pole tösta, ja omä lippo püsti panna rahwa pole, ja nemmad peawad so poiad toma sülles, ja so tütreid peawad Ollade peäl sama kantud.
23. Ja kuningad peawad sinno eest murretsema, ja nende emmandad so ammed ollema, ja silmili mahha kummardama sinno ette, ja so jalge æ pörmo lakkuma. Siis pead sa tundma, et minna ollen Jehowa, kelle pärrast häbbisse ei sa need, kes mind ootwad.
24. Kas woib ühhe wäggewa käest risutud asjad ärrawötta? ehk kas woib ühhe öige issanda wangi-selts ärrapeäseada?

25. Sest nenda ütleb Jehowa: Selle wäggewa wangid peab siiski ärrawoetama, ja selle wägga waljo risutud wangid peawad peäsma ; ja minna tahhan rielda nende wasto, kes sinno wasto rio töstwad α , ja minna tahhan so lapsed ärrapeästa.

26. Ja tahhan neid, kes sind waewasid, söta nende omma lihha, ja nemmad peawad ommast werrest joo nuks sama otsekui wärskest winast; ja keik lihha peab tundma, et minna ollen Jehowa so ärrapeästja, ja so lunnastaja, kes Jakobis wäggew on.

50. Peatük.

Judide wallo, kes Kristusse kannatamisest ei holi.

1. Nenda ütleb Jehowa: Kus on teie emma lahhutamisse-ramat, misga ma tedda lasknud ärraminna? ehk kes on mo wölla issandist, kelle kätte ma teid ärramünud? wata, teie ollete keige omma üllekohto pärrast ärramüdüd, ja teie emma on teie ülleastmiste pärrast ärralastud.

2. Mikspärrast tullin ma, ja ükski ei olnud seäl? ma hüüdsin ja ükski ei wastand: kas mo kässi on ni wägga lühhikesseks sanud, et ma ei woi lunnastada? ja kas mul ep olle rammo teid ärrapeästa? wata, ma teen merd tahhedaks omma söitlussega, ma teen jöed körweks, nende kallad haisewad, et ep olle wet, ja surrewad janno pärrast.

3. Ma pannen taewa ümber musta ride, ja annan kotti-ride temmale katteks.

4. ISSAND JEHOWA on mulle kele annud, mis neil on, kes hästi öppetud, et ma moistan sellega, kes wässinud, öigel aial sanna räkida: ta ärratab Mind igga homiko, ta ärratab mo körwa, et ma kulen kui need, kes hästi öppetud.

5. Issand Jehowa on mo körwa lahtiteinud, ja minna ep olle wastopannud, taggasi ei olle ma tagganend.

6. Omma selga andsin ma neile, kes peksid, ja ommad louad neile, kes mo karwad kisksid, ei ma pannud ennese silmi mitte warjule teotuste ja sülje eest.

7. Sest Issand Jehowa aitab mind, sepärrast ep olle ma mitte häbbi pärrast ärrapunnastand: sepärrast pannen ma ommad silmad kui tulle-kiwwi; sest ma tean, et ma ei sa häbbi sisse.

8. Liggi on se, kes mulle öigust moistab; kes tahhab moga rielda? siis seiskem ühtlase; kes mo peäle tahhab kohhut tösta, se tulgo liggi mo jure.

9. Wata, Issand Jehowa aitab mind, kes on se, kes mind woib öälaks moista? wata, nemmad keik lähhäwad wannaks kui rie, koi wottab neid ärrasüa.

10. Kes teie seast kardab Jehowat, kes kuleb temma sullase sanna? kes sures pimmedusses käib, et temmal polle selgust, se lootko Jehowa nimme peäle, ja toetago ennast omma Jummal peäle.

11. Wata, teie keik sütate tuld, ja pannete törwa-köied kui wööd wöle; minge omma tulle lekisse ja törwa-köite sisse, mis teie ollete süütnud põllema: se sünnib teile minno käest, wallo sees peate teie maggama.

51. Peatük.

Usklikkud trööstitakse raske kiusatusse aial.

1. Kuulge mind, kes teie öigust taggakiusate ja Jehowat otsite: wadage se kaljo peäle, kust teie ollete wäljaraiutud, ja se kaewo augo peäle, kust teie ollete wäljakaewatud.

2. Wadage omma issa Abraami peäle, ja Sara peäle, kes teid waewaga ilmale tonud: sest ma hüüdsin tedda, kui ta alles üksi olli, ja önnistasin tedda ja teggin tedda paljuks.

3. Sest Jehowa on Sionit trööstinud, ta on keik temma paljaks tehtud kohhad trööstinud, ja temma körbe teinud kui Edeni-aed, ja temma laggedad maad kui Jehowa rohho-aed: lust ja rööm peab seält seest leitama, tänno ja kitusse-laulo heäl.

4. Pange mind tähhele, mo rahwas! ja pörage körwad mo pole, mo inimeste suggu! sest kasso-öppetus peab minno käest wäljatullema, ja ma tahhan omma kohhut rahwa walgusseks pea seäda.

5. Mo öigus on liggi, mo önnistus tulleb wälja, ja mo käewarred peawad rahwale kohhut saatma: sare-rahwas peawad miño peäle lootma, ja mo käewart ootma.

6. Töstke ommad silmad taewa pole, ja wadage Ma peäle mahha: sest taewad peawad kadduma kui suits, ja Ma wannaks minnema kui rie, ja kes seäl peäl ellawad, need peawad nendasammoti ärrasurrema; agga minno önnistus jääb iggaweste, ja mo öigus ei pea mitte otsa sama.

7. Kuulge mind, kes teie öigust tunnete, oh rahwas! kelle süddames mo kasso-öppetus on: ärge kartke x inimeste laimamist, ja ärge ehmatage nende teotamiste pärrast.

8. Sest koi peab neid ärrasöma kui riet, ja söted peawad neid ärrasöma kui willa; agga minno öigus jääb iggaweste, ja mo önnistus põlwest põlweni.

9. Ärka ülles, ärka ülles, ehita ennast tuggewussega, oh Jehowa kässiwars! ärka ülles kui ennemuiste wanna põlwe-rahwa aial: eks sinna ei olle se, kes Egiptusse torredust mahharaiunud, kes lendwa maule on wallo teinud?

10. Eks sinna ei olle se, kes merd ja sure süggawusse wet on tahhedaks teinud? kes süggawad merre hauad teinud teeks, et need, kes ärralunnastud, piddid läbbi käima.

11. Nenda peawad Jehowa lunnastud taggasi tulles, ja Sioni minnema öiskades, ja iggawenne rööm nende Pea peäl: nemmad sawad lusti ja römo kätte, kurbdus ja öhkaminne pöggenewad ärra.
12. Minna, minna ollen se, kes teid trööstib; kes sa olled, et sa inimessed kardad, kes surrewad, ja inimesse lapsed, kes heina sarnatseks sawad?
13. Ja sa unnustad ärra Jehowat, kes sind teinud, kes taewad on laiale wännitanud, ja maad kindlaste raianud: ja sa wärrised ikka iggapäwa ahastaja tullise wihha pärrast, kui ta ennast walmistab sind ärrarikkuma; agga kus on ahastaja tulline wihha?
14. Kes ruttab pitka sammoga astudes, et ta woiks lahti sada, ei se pea mitte surrema senna auko, ja temmal ei pea leiwast pudo ollema.
15. Sest minna ollen Jehowa so Jummal, kes merd likutab, et temma laened kohhisewad: wäggede Jehowa on temma nimmi.
16. Ja ma ollen ommad sannad sinno suhho pannud, ja omma käe warjoga sind katnud, et ma woin taewad istutada, ja maad kindlaste raiada, ja öölda Sioni wasto: Sa olled mo rahwas.
17. Ärka ülles, ärka ülles, touse ülles Jerusalem, kes sa olled Jehowa käest joonud temma tullise wihha karrikast ärra, sa olled ka melepöritusse karrika pärra tilgatumaks wälja jonud.
18. Ükski ei juhhatand tedda keikist temma lapsist, mis ta ilmale tonud, ja ükski ei hakkand temma kätte kinni keikist lapsist, mis ta on kaswatand.
19. Need kaks asja juhtusid sulle, kellel on ärras meel so peäle? ärraraiskaminne ja kahjo, ja nälg ja moök olli seäl ; kes ma ollin, et ma sind piddin trööstima?
20. So lapsed minnestawad ärra, ja maggawad keige ulitsatte nurkade jures kui ühhe sarwelinne metskits wörkus kinni, täis Jehowa tullist wihha, ja so Jummal söitlemist.
21. Sepärrast et kule nüüd sedda, sa willets! kes joobnud olled, agga mitte winast.
22. Nenda ütleb so Issand Jehowa ja so Jummal, kes omma rahwa eest seisab: Wata ma ollen melepöritusse karrika so käest ärrawotnud; ja minno tullise wihha karrika pärra, sedda ei pea sa mitte ennam joma.
23. Ja ma tahhan sedda nende kätte anda, kes sind kurwastasid, kes so hingele ütlesid: Kummarda x mahha, et meie woime so üle miñna; ja sa olled omma selga pannud kui ühhe Ma ja kui ulitsa neile, kes so üle käisid.

52. Peatük.

Jehowa luñastab omã koggodust: röömsad sannumed.

1. Ärka ülles, ärka ülles, Sion! wotta omma rammo ennese peäle, ehita ennast omma illusatte riettega, Jerusalem sa pühha lin! sest sinno sisse ei pea mitte enam tulles, kes on ümberleikamatta ja rojane.
2. Jerusalem! puista tolmo ennese peält ärra, touse ülles ja istu mahha, peästa omma kaela peält juttad lahti, oh sa wang, Sioni tüttar!
3. Sest nenda ütleb Jehowa: Ilma hinnata ollete teie ärramüdüd, ja ilma rahhata peate teie sama lunnastud.
4. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Mo rahwas läks essiste Egiptussesse, et nemmad seäl kui woörad piddid ellama, ja Assuri-rahwas teggi temmale liga ilmaasjata.
5. Ja nüüd mis mul on siia teggemist, ütleb Jehowa, sest mo rahwas on ilma hinnata ärrawidud; temma wallitsejad ulluwad, ütleb Jehowa, ja ikka iggapääw laidetakse mo nimmi.
6. Sepärrast peab mo rahwas mo nimme tundma, otse sepärrast sel päwal, et minna ollen sesamma, kes ütleb: Wata, siin ma ollen.
7. Kui armsad on mäggede peäl selle jallad, kes röömsad sannumed kulutab, kes rahho annab kuulda, kes head kulutab, kes önnistust annab kuulda, kes ütleb Sionile: Sinno Jummal wallitseb kui kuningas.
8. Seäl on so wahhimeeste heäl, kes töstwad heält, nemmad öiskawad ühtlase; sest nemmad peawad öiete omma silmaga näggema, kui Jehowa Sionit saab taggasi tonud.
9. Tehke heält, öiskage ühtlase, oh teie Jerusalemma paljaks tehtud kohhad! sest Jehowa on omma rahwast trööstinud, ta on Jerusalemma lunnastand.
10. Jehowa on omma pühha käewarre paljaks teinud keikide pagganatte nähhes, ja keik ma-ilma otsa rahwas sawad meie Jummal önnistust nähha.
11. Tagganeege, tagganeege, minge seält wälja, ärge putuge sesse, mis rojane; minge nende seast wälja, puhhastage ennast, kes teie Jehowa riistad kannate.
12. Sest teie ei pea mitte ruttoga wäljamminema, egga pöggenemisse wisil ärramminema: sest Jehowa käib teie ees, ja Israeli Jummal käib teie ees, ja Israeli Jummal käib teie wiimses otsas.
13. Wata, mo Sullane wottab targaste asjad aiada, tedda peab sureks töstetama ja üllendatama, ja wägga kõrgeks sama.
14. Nenda kui paljo sinno pärrast oh Israel! on wägga ärraehmatand; nenda olli temma teggomood ärrarikkutud enam kui ühhege mehhe teggomood, ja temma näggo enam kui innimesse laste näggo.

15. Agga nenda peab temma palju pagganaid kastma, kuningad peawad omma suud temma pärrast kindi: sest need sawad sedda nähha, kellele ei olle mitte juttustud, ja need moistwad ärra, kes ep olle mitte kuulnud.

53. Peatük.

Kristusse kannataminne, surm ja üllestousminne.

1. Kes ussub meie kulutamist, ja kennele on Jehowa kässiwars ilmutud?

2. Sest temma on tousnud kui wössoke temma nähhes, ja kui juur poudsest maast: ei olnud temmal näggo egga auustust, kül meie näggime tedda, agga temmal ep olnud mitte sedda näggo, et meie tedda piddime ihhaldama.

3. Ei Tedda pandud mikski, ja temma olli keigealwem meeste seast, üks mees, kes olli wallo täis ja kulus haigussest, ja iggaüks pöris silmi temmast ärra: ei tedda pandud mikski, et meie temmast ei holind.

4. Töeste meie haigussed on temma ennese peäle wötnud, ja keik meie wallo kannud; agga meie arwasime tedda temma ennese sü pärrast wiggaseks tehtud, Jummalast pekstud, ja waewatud ollewad.

5. Agga temma on meie ülleastmiste pärrast hawatud, ja keik meie üllekohto pärrast ärraröhhutud: se karristus olli temma peäl, et meil piddi rahho ollema, ja temma muhkude läbbi on meile terwis tulnud.

6. Meie keik eksime kui lambad, meie waatsime iggaüks omma tee peäle; agga Jehowa on meie keikide üllekohhut lasknud temma peäle tulla.

7. Patto wölg on takka aetud temma käest, ja tedda on waewatud; agga ta polle mitte omma suud lahtiteinud: kui tal õ, mis wiakse ärratappa, ja kui lamma, mis suud kinnipeab omma niitjatte ees, nenda ei olle ta mitte omma suud lahtiteinud.

8. Ahhastussest ja kohto alt on ta ärrawoetud, ja kes woib temma ello-ea üllesräkida? sest ta on ärraleikatud ellawatte Ma peält, minno rahwa ülleastmisse pärrast, ja se nuhtlusse pärrast, mis neile piddi sama.

9. Ja temma on öälaid pannud ta haua jure, ja ühhe rikka temma surma jure; sest et temma ei teinud wäekauba tööd, et pettust ei olnud temma suus.

10. Agga Jehowa hea meel olli se, et ta piddi tedda ärra röhhuma, ta on tedda waeseks teinud; kui ta issiennast saab sü-ohwriks annud, siis peab ta suggu nähha sama, ja ommad päwad pitkendama, ja temma käe läbbi peab korda minnema, mis Jehowa mele pärrast on.

11. Pärrast omma hinge waewa peab ta head sama nähha, ta peab sama kül; ja mo sullane se öige teeb palju öigeks se läbbi, et nemmad tedda tundwad, sest temma kannab keik nende üllekohhut.

12. Sepärrast tahhan ma temmale ossa anda mitme rahwa seas, ja ta peab jaggama sagiks neid, kes wäggewad, se eest, et ta omma hinge on surmani

wäljatühjendanud, ja on ülleastujatte sekka arwatud, ja ta issi on ni paljude pattud ennese peäle wotnud, ja nende ülleastujatte õ eest palwet teinud.

54. Peatük.

Ristikogodus peab siggima keigewiimsel aial.

1. Laula röömsaste, sa siggimatta! kes ei olle last sanud; te heält öiskades, ja hüa helleda heäleaga, kes ep olle lapse waewas olnud: sest sel on ennam lapsi, kes üksik, kui sel lapsed on, kel mees on, ütleb Jehowa.

2. Lauta omma telkide asse laiaks, ja wännitago nemmad so maiade tekkid pitkemale, ärra kela neid ; te ommad nörid pitkemaks, ja kinnita ommad waijad.

3. Sest sa pead parrema ja pahhema pole ennast laiale lautama, ja so suggu peab pagganad pärrima, ja nende ärrahäwwitud liñnade sisse rahwast assutama.

4. Ärra karda, sest sinna ei pea mitte häbbenema, ja ärra punnasta mitte ärra, sest sa ei pea häbbisse sama; sest sinna pead omma nore põlwe häbbi ärraunnustama, ja omma lessepõlwe teotust ei pea sa ennam mele tulletama.

5. Sest sinno Mees on se, kes sind on teinud, kelle nimmi on wäggede Jehowa; ja so Lunnastaja, kes Israelis pühha on, nimmetakse keige ma-ilma Jummalaks.

6. Sest Jehowa on sind kutsnud kui ühhe mahhajäetud ja waimus kurwastud naese, ja kui nore naese, kui tedda ärralükkatakse, ütleb sinno Jummal.

7. Ma ollen sind ürrikesse silmapilkmissse aia mahhajättnud, ja sure hallastussega tahhan ma sind kogguda.

8. Sure wihha tousmisses ollen ma ommad silmad silmapilkmissse aia so eest ärrapetnud; agga iggawesse heldussetta tahhan ma so peäle hallastada, ütleb JEHOWA so Lunnastaja.

9. Sest se on mul nenda kui Noa wessi, otse kui ma wandusin, et Noa wessi mitte ennam ei piddand ülle Ma tousma; nenda ollen ma wandunud, et ma ei tahha sinno peäle ni wägga wihhane olla egga sind sötelda.

10. Sest kül mäed likuwad ärra, ja mäekingud köikuwad; agga minno heldus ei pea mitte sinnust likuma, egga mo rahho seädus köikuma, ütleb JEHOWA so hallastaja.

11. Oh sa willets, kes sa kangest tulest wintsutud, sa trööstimatta! wata, minna tahhan so kiwwid illusaste seäda, ja sawwiri-kiwwid so alluseks panna,

12. Ja tahhan so aknad tehha kristallist, ja so wärrawad kallist hiilgawaist kiwwast, ja keik so raiad armsaist kiwwidest.

13. Ja keik so lapsed peawad Jehowast öppetud ollema, ja so laste rahho peab suur ollema.

14. Öigussega peab sind kinnitadama, olle kaugel ärra liga tundmast, (sest sa ei pea mitte kartma) ja ehmatussest, sest se ei pea so liggi tulles.

15. Wata, ükski ei pea kui woöras ellama minno abbi läbbi ; kes so jures kui woöras elab, peab sinno seltsi heitma α.

16. Wata, minna olen lonud seppa, kes sütte tullesse puhhub, ja omma töle riisto wäljatoob; ja minna ollen ärrarikkujat lonud, et ta peab ärrarikkuma.

17. Ei ühtege neist riistust, mis sinno wasto walmistakse, ei pea mitte korda minnema, ja sinna pead keik keled, mis julgewad sinnoga kohtus käia, hukka moistma. Se on Jehowa sullaste pärris-ossa, ja nende öigus minno käest, ütleb Jehowa.

55. Peatük.

Innimessed kutsutakse Kristusse rohke armo jure.

1. Hoi tulge wee jure keik, kennel janno on, ja kennel ep olle rahha; tulge, ostke ja söge, et tulge, ostke ilma rahhata ja ilma hinnata wina ja pima.

2. Mikspärrast wagite teie rahha se eest, mis ep olle leib, ja teie werrewaewa se eest, mis teid ei woi täita? kuulge mind öiete, ja söge head, siis peab teie hing römo tundma kallimast roast.

3. Pöörge ommad körwad, ja tulge minno jure; kuulge, et teie hing woiks ellada; siis tahhan ma teiega iggawest armo seädust teha ja need headteggemissed, mis Tawetile ustawalt tootud, töeks teha.

4. Wata, ma ollen tedda rahwale tunnistus-mehheks seädnud, rahwale üllemaks satajaks ja öppetajaks.

5. Wata, sa wöttad kutsuda rahwast, kedda sa ei tunnud; ja rahwas, kes sind ei tunnud, wötwad sinno jure joosta, Jehowa so Jummal ja Israeli pühha Lunnastaja pärrast, et ta sind on illusaste ehitanud.

6. Noudke Jehowat, et tedda woib leida; hüüdke tedda appi, et temma liggi on.

7. Öäl jätko ommad wisid mahha, ja kes nurjato, ommad mötted, ja pöörgo Jehowa pole, siis hallastab ta temma peäle, ja meie Jummal pole, sest ta annab wägga paljo andeks.

8. Sest minno mötted ep olle mitte teie mötted, egga minno teed teie teed, ütleb Jehowa.

9. Sest otsekui taewad kõrgemad on kui Ma, nenda on minno teed kõrgemad, kui teie teed, ja minno mötted kõrgemad, kui teie mötted.

10. Sest otsekui wihm ja lummi taewast mahhatulleb, ja ei lähhä mitte senna taggasi, waid kastab sedda maad, ja siggitab sedda, ja teeb et se kaswatab ja annab semet külwjale, ja leiba sellele, kes sööb:

11. Nenda peab mo sanna ollema, mis mo suust wäljalähhäb; ei se pea mitte tühjalt mo jure taggasi tulles, waid teggema, mis mo mele pärrast on, ja korda saatma, mikspärrast ma sedda ollen läkkitand.
12. Sest römoga peate teie wäljaminnema, ja rahhoga sama sadetud: mäed ja mäekingud peawad teie ees heält teggema öiskades, ja keik wälja puud kässi laksutama.
13. Wössadikko assemel peawad männad kaswama, ja nöggeste assemel Hadasi-puud kaswama; ja se peab tulles Jehowa nimme auuks, iggawesseks märgiks, mis ei pea kautadama.

56. Peatük.

Jummala pole peab hoidma: pahha öppetajatte wisid.

1. Nenda ütleb Jehowa: Hoidke kohhut ja tehke öigust; sest mo önnistus on liggi tulles, ja mo öigus peab ilmuma.
2. Önnis on se innimenne, kes sedda teeb, ja se innimesse laps, kes sedda kinni peab: kes hingamisse-päwa peab, et ta sedda ei teota, ja kes omma kät hoiab, et ta ühtege kurja ei te.
3. Ja selle woöra laps, kes Jehowa pole hoiab, ärgo räkigo, egga üttelgo: Jehowa wottab mind ommeti omma rahwa seast ärralahhutada; ja kes kohhitsetud, se ärgo üttelgo: Wata, ma ollen ärrakuinud pu.
4. Sest nenda ütleb Jehowa neile, kes kohhitsetud, kes mo hingamisse-päwad piddawad, ja wallitsewad, mis mo mele pärrast on, ja mo seädussest kinnipeawad:
5. Kül ma tahhan neile ommas koias ja omma müride wahhele asset ja nimmet anda, mis parrem on kui poege ja tüttarte nimmi ; ma tahhan iggauhhele anda iggawesse nimme, mis ei pea sama kautud.
6. Agga selle woöra lapsed, kes Jehowa pole hoidwad, tedda tenides, ja Jehowa nimme armastades, et nemmad temmale sullasiks sawad: iggaüks, kes hingamisse-päwa peab, et ta sedda ei teota, ja kes seädussest kinnipeawad:
7. Neidke tahhan ma sata omma pühha mäe peäle, ja neid römustada omma palwe koias: kül nende põlletamise- ja nende tappa-ohwrid on mo mele pärrast mo altari peäl: sest mo kodda peab palwe koiaks sama nimetud keige rahwale.
8. Issand Jehowa, kes Israeli ärralükkatud lapsed koggub, ütleb: Ma tahhan weel temma jure kogguda nende körwa, kes temma jure on koggutud.
9. Keik teie ellajad wälja peäl tulge keik metsalissed, mis metsas, ärrasöma.
10. Temma wahhimehhed keik on pimmedad, nemmad ei tea ühtege, nemmad on keik kui koerad, kel polle keelt suus, kes ei woi haukuda; nemmad maggawad norrinal, ja armastawad tukkumist.

11. Agga nemmad on ablad koerad, ei sa nemmad ial täide; ja nemmad on karjatsed, kes ei moista middagi ärratunda; nemmad keik waatwad omma tee peäle, keik hopis waatwad omma kasso peäle,

12. Ja ütlewad: Tulge, ma wottan wina, ja lakkugem ennast täis kanget jomaaega, ja homne pääw peab ollema kui tännapäaw, surem, palju üllem.

57. Peatük.

Jummal nuhtleb öälad: annab armo neile, kes pöörwad.

1. Kes öige, se kaub ärra, ja ükski ei panne sedda süddamesse, ja waggad mehhed korriskakse ärra, nenda et ükski sedda ei moista: sest sedda öiget korriskakse önnetusse eest ärra.

2. Ta lähhäb rahhoga; nemmad hingawad omma wodide sees: iggäuks, kes otsekohhe Jummalala ees ellab.

3. Agga teie, tulge seie liggi, teie pilwest-lausuja naese lapsed, selle abbiellorikkuja suggu, kes hora tööd teeb.

4. Kelle wasto tunnete teie römo. kelle wasto ammutate teie suud, ja nälpate keelt? eks teie olle ülelastmisse lapsed, walskuse suggu?

5. Teie! kes woörad jummalad ni wägga armatsete igga halja pu al, ja tappate lapsed jöggede sees, kaljude ninnade al.

6. Jöggede libbedatte kiwwide seas on so ossa; need, need on sinno liisko ossa: neile olled sa ka joma-ohwri wäljawallanud ja roa-ohwri winud. Kas ma sepärrast peaksin ennast laskma trööstida?

7. Sa panned omma wodi kõrge ja üllema mäe peäle, senna lähhäd sa ka ülles tappa-ohwrid tapma.

8. Ka ukse ja posti tahha panned sa omma ebbausso mällestust; sest sa olled minnust lahkudes ennast allasti teinud, ja ülles astunud: sa olled omma wodi laiemaks teinud, ja seädust teinud monnega nende seast; sa armastad maggamist nende jures, sa olled asset ärra katsunud.

9. Ja tulled kunninga ette ölliga, ja walmistad palju kallid rohtusid, ja läkkitad ommad Kässud kaugele male, ja allandad ennast pörgoni.

10. Sa olled ärrawässinud omma mitmesugguse tee läbbi, ei sa üttele mitte: Se on raiskus; sa olled ello leidnud omma kätte töle, sepärrast ep olle sa mitte ärratüddind.

11. Ja kelle pärrast olled sa murren ja kardad? et sa walletad, ja ei möttele minno peäle, egga panne sedda omma süddamesse: eks minna olle waigistand waenlasi, ja sedda ammust aiast, ja sa ei karda mind mitte?

12. Minna tahhan ülleskulutada so öigust, ja sinno teud, et need sulle ei pea kasso saatma.

13. Kui sa kissendad, siis peästko sind so jummalatte koggo; agga tuul wiib ja tühhi wöttab neid keik ärra. Agga kes minno jure kippub, se peab Maad pärris-ossaks sama, ja mo pühha mäe pärrima.
14. Ja temma ütleb: Parrandage, parrandage, walmistage teed, töstke kommistusse asjad ärra mo rahwa tee peält.
15. Sest nenda ütleb se kõrge ja üllem, kes iggaweste ellab, ja kelle nimmi pühha on: Ma ellan kõrges ja pühhas paikas, ja nende jures, kes rõhhutud ja waimus allandlikkud on, et ma allandlikkude waimo ellawaks teen, ja nende süddame, kes rõhhutud, ellawaks teen.
16. Sest ma ei tahha iggaweste waidelda, egga ikka wägga wihhane olla: sest waim nõrgeks ärra mo palle eest, ja need hinged, mis minna ollen teinud.
17. Temma üllekohtuse ahnusse pärrast ollen ma wägga wihhane olnud, ja tedda peksnud, ma läksin warjule ja olin wägga wihhane; ja temma läks ikka taggasi omma süddame tee peäl.
18. Ma näggin temma teed, sepärrast tahhan ma tedda parrandada, ja tedda juhhatada, ja tedda täieste trööstida, isseärranis neid, kes temma seas leinawad.
19. Ma tahhan lua ulede wilja: rahho, rahho olgo sellele, kes kaugel, ja sellele, kes liggi on, ütleb Jehowa, ja ma parrandan tedda.
20. Agga öälad on kui merri, mis tulest aetakse: sest se ei woi wait seista, waid temma wessi aiab wälja könsa ja mudda.
21. Öälattel ep olle ühtege rahho, ütleb minno Jummal.

58. Peatük.

Öppetus, mis öige, mis kolbmatta Jummalatenistus.

1. Hüa täie suga, ärra seisa wait, tösta omma heält kui passun, ja kuluta mo rahwale nende ülleastmist, ja Jakobi suggule nende pattud.
2. Küll nemmad noudwad mind igga päwa, ja püüdwad mo teed tunda, kui rahwas, mis öigust teeb, ja ei jätta mahha, mis kohhus omma Jummal ees: nemmad küsiwad mo käest öigusse kohtoseädussed, ja püüdwad, et Jummal peaks liggi tulles.
3. Mikspärrast paastume meie, ja sinna ei nä sedda ? meie waewame omma hinge, ja sinna ei tunne mitte? wata, omma paasto päwal katsute teie, et teie leiate, mis teie mele pärrast, ja keik ommad wöllad aiate teie takka.
4. Wata, teie paastute, et teie woite rielda ja tappelda, ja öäla russikaga lüa: ärge paastuge nenda kui nüüd, et teie annate omma heält kuulda üllewel.
5. Kas se paastminne, mis ma wallitsen, peaks nisuggune ollema, üks pääw kui innimenne omma hinge waewab? kas se, kui ta omma Peaga kummardab kui

körkias, ja kotti-riet ja tuhka ennese alla panneb? kas sa sedda hüad paastmisseks ja päwaks, mis Jehowa mele pärrast on?

6. Eks se olle paastminne, mis minna wallitsen? peästa lahti öäla tö sölmed, te lahti ikke juttad, ja lasse lahti, kes on ärraröhhutud, ja keik ikked peate teie ärrakiskma.

7. Eks se olle paastmiñe, kui sa omã leiba murrad näljatsele, ja wiid omma kotta need willetsad, kes pelgus on: kui sa näd, kes allasti on, ja kattad tedda, ja kui sa ennast körwal ei hoia omma liggimesse eest.

8. Siis tulleb so walgus wälja kui koit, ja so terwis wottab kermeste kossuda; ja so öigus käib sinno ees, Jehowa au käib so järrel.

9. Siis hüad sa, ja Jehowa wastab; sa kissendad, ja temma ütleb: Wata, siin ma ollen, kui sa saad ikket ennesest ärrasaatnud, teotamist sörmega, ja nurjatumat könnet.

10. Kui sa heal meel wäljaañad näljatsele, ja täidad selle hinge, kes waewatud: siis peab so walgus pimmedas tousma, ja so pilkane pimmedus peab ollema kui louna aeg.

11. Ja Jehowa tahhab sind allatsi juhhatada, ja so hinge täita poua aial, ja so lukondid wapraks teha; ja sa pead ollema kui kastetud rohho-aed, ja kui wee hallikas, kelle wessi ei löppe ärra.

12. Ja need, kes sinnust on, peawad üllesehhitama, mis iggawest aiast paljaks tehtud, need raia allused kohhad pead sa üllesteggema, et nemmad jäwad põlwest põlweni, ja so nimmi peab ollema se, kes praud kinnipanneb, kes jälle teeraad parrandab, et woib ellada.

13. Kui sa omma jalga ei lasse hingamisse-päwal käia, et sa ei te, mis sinno mele pärrast on mo pühha päwal, ja kui sa nimmetad hingamisse-päwa römustusseks, mis Jehowa pühha innimessele tulleb auustada, ja auustad sedda, et sa ei te omma wisisid möda, ja ei püa sada, mis so mele pärrast on, egga tühja könnet ei rägi.

14. Siis saad sa römo tunda Jehowa pärrast, ja ma tahhan sind wia ülle kõrgematte Ma paikade, ja tahhan sind söta so issa Jakobi pärris-ossaga, sest Jehowa su on sedda räkinud.

59. Peatük.

Patto kurjus on suur: Kristus peästab omma rammoga.

1. Wata, Jehowa kässi ei olle lühhikesseks läinud, et ta ei jouaks ärrapeästa; ja temma körw ei olle raskeks sanud, et ta ei jouaks kuulda;

2. Waid teie suur üllekohhus teeb lahhutust teie ja teie Jummalahhele, ja teie pattud petwad temma palle teie eest ärra, et ta ei wotta kuulda.

3. Sest teie käed on rojastud werrega, ja teie sõrmed üllekohtoga: teie uled räkiwad walskust, teie keel kõnneleb kõwwerust.
4. Ükski ei hüa öigusse eest, ja ükski ei seisa kohtus tössidusse eest: iggaüks lodab tühja peäle, ja rägib, mis ei sünni; nemmad on käima peäl waewaga, ja kandwad nurjatumat tööd ilmale.
5. Nemmad koriwad Pasiliski munnad, ja kudduwad ömblikko wörgud: kes nende munnest sööb, se peab surrema; ja katkiwautud munnast kargab wägga kurri maddo wälja.
6. Nende wörgud ei sünni rideks, egga nemmad woi ennast katta omma teggudega: nende teud on nurjatumat teud, ja wäewaldne tö on nende kätte sees.
7. Nende jallad jookswad kurja järrele, ja töttawad wagga werd ärrawallama: nende mõtted on tühjad mõtted; ärraraiskaminne ja kahjo on nende maantede peäl.
8. Rahho teed ei tunne nemmad mitte, ja nende ropede sees ei olle mitte, mis kohhus: nemmad tewad ommad jalla teed ennesele kõwweraks, ei ükski, kes seäl peäl käib, ei tunne mitte rahho.
9. Sepärrast on kohhus kaugele, meilt ärraläinud, ja öigus ei sa meid kätte: meie otame walgust, ja wata, pimmedus on; selget selgust, agga meie käime pilkases pimmedas.
10. Meie katsume seina kässi kaudo kui pimmedad, ja katsume kättega kui need, kel ep olle silmi: meie kommistame louna aial kui puhte, keigeparremas põlwes olleme meie kui surnud.
11. Meie keik nämmiseme kui karrud, ja äggame wägga kui tuid; meie otame kohhut, ja sedda ep olle; ärrapeästmist, agga se on kaugel meist ärra.
12. Sest meie ülleastmissi on palju sinno ees, ja meie pattud wastawad meie silmi: sest meie ülleastmissed on meie jures, ja meie tunneme ärra keik omma üllekohhut.
13. Sest meie astume ülle, ja salgame Jehowa ärra, ja tagganeme taggasi ommast Jummalast; meie rägime ligateggemist ja ärratagganemist, meie mõtleme ja kõnneleme süddamest walskusse sannad.
14. Ja kohhus on taggasi aetud, ja öigus seisab kaugelt: sest tödde kommistab ulitsa peäl, ja mis otsekohhene assi on, se ei woi eddasi miñna.
15. Ja tödde on sanud asjaks, mis waia on, ja kes kurjast lahkub, se annab ennast risuda; ja Jehowa nääb, ja se on pahha ta melest, et ei olle kohhut.
16. Ja temma nääb, et ühtege meest ei olle, ja on wägga ärraehmatand, et ühtege wahhemeest ei olle: sepärrast on temma kässiwars temmale abbi saatnud, ja temma öigus, se on tedda toetanud.
17. Ja ta wottab öigust kui raudride ennese peäle, ja önnistusse raudkübbar on ta Peas; ja ta wottab ennese peäle kättemaksmisse rided, kui katteks, ja kattab ennast pühha wihhaga, kui kuega.

18. Sedda möda kui tö wäärt on, sedda möda wottab ta tassuda tullist wihha omma wihhameeste kätte, omma waenlaste kätte, sedda möda kui nemmad wäärt on ; ta wottab sare rahwa kätte tassuda sedda möda, kui nemmad wäärt on.

19. Et nemmad öhto poolt peawad kartma Jehowa nimme, ja päwatousma poolt temma au; kui waenlane tulleb kui jõggi, siis tõstab Jehowa Waim lippo ülles temma wasto.

20. Ja Lunnastaja tulleb Sionile, ja neile, kes Jakobi seast ülleastmissesest ümberpöörwad, ütleb JEHOWA.

21. Ja minno polest, on se minno seädus nendega, ütleb Jehowa: Mo Waim, mis siño peäl on, ja mo sannad, mis ma sinno suhho pannud, ei pea mitte ärralikuma sinno suust, egga so suggu suust, egga so suggu suggu suust, ütleb Jehowa, nüüd sest aiast ja iggaweste.

60. Peatük.

Ristikoggodusse önnistus ja au keigewiimsel aial.

1. Touse ülles, sago sa walgustud, sest sinno walgus tulleb, ja Jehowa au touseb so üle.

2. Sest, wata, pimmedus kattab maad, ja pilkane pimme rahwast ; agga sinno üle touseb Jehowa, ja temma au näikse sinno peäl.

3. Ja pagganad peawad so walgusse järrel käima, ja kunningad so paistusse järrel, mis sulle touseb.

4. Tõsta ommad silmad ümberkaudo ülles, ja wata, need keik koggutakse, ja tulleswad sinno jure; so poiad tulleswad kaugelt, ja so tütred kaswatakse nende kõrwas.

5. Siis saad sa nähha, ja kui jõggi nende wasto joosta, ja so südda wärriseb, ja saab üpris wägga röömsaks, kui se hulk merre äres so pole pörab, ja pagganatte wäggi so jure tulleb.

6. Kamelide hulk kattab sind, Midjani ja Ewa nobbedad kamelid, need keik tulleswad Seba-maalt; nemmad kandwad kulda ja wirokit, ja kulutawad röömsaste Jehowa kitussed.

7. Keik Kedari karja peab koggutama sinno jure, Nebajoti järad peawad sind tenima: nemmad peawad mo altari peäle tullesma mo mele pärrast, ja ma tahhan omma illusa koia illusaste ehitada.

8. Kes on need, kes kui paks pilw seie lendwad, ja kui tuid omma aknatte sisse?

9. Sest sare rahwas ootwad mind, ja Tarsisi laewad essite, et nemmad so poiad peawad kaugelt toma; nende hõbbe ja nende kuld on nende jures,

Jehowa so Jummal nimme pärrast, ja selle pärrast, kes Israelis pühha on, et temma sind illusaste ehhitab.

10. Ja woöra lapsed peawad so mürid üllesehhitama, ja nende kuningad sind tenima: sest ma ollen omma sure wihha sees sind peksnud, agga omma hea mele polest tahhan ma so peäle hallastada.

11. Ja so wärrawad peawad allati ööd ja päwad lahti ollema, neid ei pea lukko pandama, et pagganatte wäggi saaks sinno jure todud, ja nende kuningad so jure sadetud.

12. Sest se rahwas ja se kuningriik, mis sind ei wotta tenida, peab hukka sama, ja pagganad peawad pupaljaks sama tehtud.

13. Libanoni au, männad, keigeparrem suggu männa ja Tassuri-puud peawad ühtlase sinno kätte sama, et mo pühha hone paik saaks illusaste ehhitud, ja ma tahhan omma jalge paika auustada.

14. Ja nende lapsed, kes sind waewawad, peawad kummarkülle so jure minnema, ja keik, kes sind laitsid, so jalge tallade ette kummardama, ja sind nimmetama Jehowa liñnaks, selle Sioniks, kes Israelis pühha on.

15. Se eest, et sa ollid mahhajäetud ja wihkatud, ja ükski ei käind so maad läbbi, tahhan ma sind iggaweste wägga kõrgeks panna, ja lustiks põlwest põlweni.

16. Ja sa pead pagganatte pima immema, ja kuningatte nissad immema, ja tundma, et minna ollen Jehowa so ärrapeästja, ja so Lunnastaja, kes Jakobis wäggew on.

17. Ma tahhan wasse assemele kulda sata, ja raua assemele hõbbedat sata, ja pude assemele waske, ja kiwwide assemele rauda; ja tahhan so üllewatajad teha rahholisseks, ja so sundiad öigeks.

18. Sinno maal ei pea ennam wäekauba tööd kuuldama, ei ärraraiskamist egga kahjo so raiade peäl; ja sa pead ommad mürid nimmetama önnistusseks, ja ommad wärrawad kitusseks.

19. Päike ei pea ennam sulle päwa walgusseks ollema, egga ku walge paisteks sulle ollema; waid Jehowa tahhab sulle iggawesseks walgusseks, ja so Jummal so illuks olla.

20. Sinno päike ei pea ennam loja minnema, ja so kuud ei pea ärrasödama: sest Jehowa tahhab sulle iggawesseks walgusseks olla, ja so leinamise päwad peawad otsas ollema.

21. Ja keik so rahwas peawad öiged ollema, ja iggaweste maad pärrima, kui mo istutud wösso, minno kätte tö, et ma ennast sega illusaste ehhitan.

22. Se, kes pissukenne, peab sama tuhhandeks, ja weike wäggewaks rahwaks: minna Jehowa tahhan sedda ommal aial ruttuste teha.

61. Peatük.

Kristus on õnnistus ja abbi: häddaliste Judide pöörmisses.

1. ISSANDA JEHOWA Waim on minno peäl, sepärrast on JEHOWA mind woidnud, ta on mind läkkitand häddalistele head sannumed kulutama, need süddame polest rõhnutud parrandama, wangidele wallalist põlwe kulutama, ja neile, kes kinniseutud, täit lahtilaskmist;
2. Kulutama Jehowa melepärralisse aasta; ja meie Jumjala kätte maksmisse päwa, ja trööstima keik, kes leinawad;
3. Ja neile, kes Sionis leinawad, saatma, ja neile andma illo tuhha assemele, römustusse ölli leinamisse assemele, ja kitusse riet nukra waimo assemele; ja neid peab nimmetadama öigusse tammepuiks, Jehowa taimeks, misga ta ennast illusaste ehitab.
4. Ja nemmad peawad üllesehitama need ennemuiste paljaks tehtud kohhad, ja üllesteggema, mis endisel aial ärrahäwwitud, ja uendama need paljaks tehtud liñnad, mis wannast aiast on ärrahäwwitud.
5. Ja woörad peawad seisma, ja teie karja hoidma, ja woöra-ma rahwas peawad teie põllud ja teie winamäed harrima.
6. Ja teid peab nimmetadama Jehowa preestriks, teile peab ööldama: Meie Jumjala teenrid ollete teie ; teie peate pagganatte warrandust söma, ja nende au pärrast kiitlema.
7. Teie häbbi eest peab kahheworra au ollema, ja teotusse eest peawad nemmad öiskama omma jao sees ; sepärrast peawad nemmad nende maal kahheworra pärrima, iggawenne rööm peab neil ollema.
8. Sest minna ollen Jehowa, kes armastab, mis kohhus, ja wihkab, mis risutakse põlletamise-ohwriks, ja ma annan nende tö palka töe sees, ja teen nendega iggawest seädust.
9. Ja pagganatte seas peab nende suggu teäda sama, ja nende sugguwössa nende rahwa seas; keik, kes neid näwad, peawad neid tundma, et nemmad on se suggu, mis Jehowa õnnistanud.
10. Ma römustan wägga JEHOWA sees, mo hing on wägga römus mo Jumjala sees, sest ta on mind ehitand õnnistusse riettega, ja öigusse kuega mind katnud, otsekui peigmees, kes preestri-ehtega ennast ehitand, ja kui pruut, kes ennast kännaks teeb omma pulma illoga.
11. Sest otsekui Ma wäljaaiab omma wilja, ja kui aed kaswatab, mis senna külwatud: nenda tahhab Issand Jehowa kaswatada öigust ja kitust keige pagganatte ees.

62. Peatük.

Judide au, kes wiimsel aial Kristusse pole pöörwad.

1. Sioni pärrast ei tahha ma wait olla, ja Jerusalemma pärrast mitte rahho seista, kunni temma öigus kui selgus wäljatulleb, ja ta önnistus kui törwane põlleb.
2. Ja pagganad peawad näggema so öigust, ja keik kuningad sinno au, ja sulle peab üks uus nimmi sama, mis Jehowa su wottab üllesnimmetada.
3. Ja sinna pead illus kroon ollema Jehowa käes, ja kuninglik kübbar omma Jummal peus.
4. Sulle ei pea mitte ennam ööldama: Sa olled mahhajäetud; ja so male ei pea mitte ennam ööldama: Se on ärrahäwwitud; sest so nimmi peab ollema: Mul on temmast hea meel; ja so Ma nimmi: Ta on mehhele sanud; sest sa olled Jrehowa mele pärrast, ja so Ma peab mehhele sama.
5. Sest otsego poismees ühhe neitsi naeseks wottab, nenda wotwad so lapsed sind naeseks; ja kui peigmehhel rööm on prudi pärrast, nenda römustab ennast so Jummal sinno pärrast.
6. Jerusalem! ma ollen so müride peäle pannud hoidjad, kes keige se päwa ja keige se ö ellades ei pea wait ollema: kes teie Jehowat kulutate, ärge olge wait.
7. Ja ärge andke temmale rahho, kunni ta Jerusalemma saab kinnitanud, ja kitusseks pannud Ma peäle.
8. Jehowa on omma parrema käe ja omma tuggewa käewarre jures wandunud: Minna ei tahha so wilja mitte ennam anda so wihhameeste kätte roaks, ja woöra-ma rahwas ei pea so wärsket wina mitte joma, mis pärrast sa olled waewa näinud.
9. Sest kes sedda kogguwad, need peawad sedda söma, ja Jehowat kiitma; ja kes sedda kokkosaatwad, need peawad sedda joma mo pühha paiga ouede sees.
10. Minge, minge wärrawist läbbi, walmistage rahwa teed: parrandage, parrandage maanteed, lopige kiwwid körwale, töstke lippo ülles rahwa pole.
11. Wata, Jehowa annab kuulda Ma otsani: üttele Sioni tütrele ♂: Wata, so Önnisteggia tulleb; wata, temma palk on ta jures, ja temma tö kasso ta palle ees.
12. Ja neid peab hütama pühhaks Jehowa lunnastud rahwaks ; ja sind peab nimmetadama liñnaks, mis noutud, mis ei olle mitte mahhajäetud.

63. Peatük.

Kristus woitleb, saab woimust: allandlik Judide palwe.

1. Kes on se, kes tulleb Edomist ja Potsrast werrega kastetud riettega? sesinnane on auustusse wäärt ommas peälmisses kubes, ta astub pitka samõga omma sure rammoga: minna ollen se, kes rägib öigusses, kes wäggew on ärrapeästma.
2. Mikspärrast on so peälminne kuub punnane, ja so rided kui selle rided, kes surrotörres wina tallab.
3. Minna üksi ollen surro-törres tallanud, ja rahwa seast ei olnud ükski minnoga; ja ma wöttan neid tallata omma wihha sees, ja omma tullise wihha sees neid ärratallata: sepärrast on nende wirre mo riete peäle wirtsunud, ja keik omma peälmist kube ollen ma rojaseks teinud.
4. Sest kättemaksmisse pääw olli mo süddames, ja se aasta, kui mo ommad piddid sama lunnastud α , olli tulnud.
5. Ja ma wahtsin, ja ükski ei aitud, ja ma ehmatasin wägga ärra, ja ükski ei toetand mind: sepärrast satis mo kässiwars mulle abbi, ja mo tulline wihha se toetas mind.
6. Ja ma tahhan weel omma wihha sees rahwast ärratallata, ja omma tullise wihhaga neid joobnuks teha, ja nende ramõ mahha wiñata.
7. Ma tahhan kulutada Jehowa suurt heldust ja Jehowa kitust keik sedda möda, mis Jehowa meile head teinud; ja se sure headusse pärrast Israeli suggu wasto, mis ta neile head teinud omma hallastusse ja omma rohke sure heldusse pärrast.
8. Ja temma ütleb: Nemmad on ommeti mo rahwas, lapsed, kes ei wotta walskust teha; ja ta on neile sanud ärrapeästjaks.
9. Keige nende ahastusse sees olli temmal (Jehowal) kitsas kä, ja temma palle Ingel peästis neid; omma armastusse ja omma armoandmisse läbbi lunnastas ta neid, ja töstis neid ülles, ja kandis neid wannast iggal aial;
10. Agga nemmad pannid wasto, ja kurwastasid temma pühha Waimo: sepärrast sai ta jälle neile waenlasseks, ta taples issi nende wasto.
11. Agga ta mötles wanna päwade, Mosesse ja temma rahwa peäle: kus on se, kes neid merrest üllessatis omma puddolojuste karjatsega? kus on se, kes omma pühha Waimo α temma sisse panni?
12. Kes omma aulisse käewarre laskis käia Mosesse parremal polel, ja löhkus wet nende ees, et ta ennesele iggawest nimmet piddi teggema.
13. Ta satis neid süggawaist merre-haudadest läbbi, nemmad ei kommistand mitte kui hobbone körbes.
14. Otsego lojus orko allalähhäb, kellele Jehowa Waim annab hingada: nenda olled sa omma rahwast saatnud, et sa ennesele aulist nimmet piddid teggema.

15. Wata mahha taewast, ja wotta nähha omma pühha ja omma aulisse assemelt; kus on so pühha wihha ja sinno suur wäggi? so üpres wägga halle südda ja suur ärras hallastus peab ennast waljuste mo wasto.

16. Sest Sinna olled meie issa, sest Abraam ei tea meist, ja Israel ei tunne meid: sinna JEHOWA olled meie issa, meie Lunnastaja iggawessest aiast; se on so nimmi.

17. Mikspärrast lassed sa, Jehowa! meid eksida omma tede peält ärra, ja lassed meie süddant kowwaks jäda, et se sind ei karda? pöra omma sullaste pärrast, omma pärris-ossa sugguarrude pärrast.

18. Nemmad on pea so pühha rahwast ärrapärrinud, meie waenlased on so pühha paika ärratallanud.

19. Meie olleme kui need, kelle ülle sa wannast ei olle wallitsenud, kelle peäle so nimmi ep olle nimmetud. Oh! et sa taewad löhki-kärristades mahhatulleksid, et mäed so palle eest ühhest ärralagguksid.

64. Peatük.

Judid palluwad armo wiimsel aial, oña patto tundes.

1. Otsekui tulli panneb need asjad sullama, mis sullawad, ja tulloke panneb wet kema; nenda peawad pagganad sinno ees wärrisema, et so nimmi so waenlastele teäda, saaks.

2. Nenda kui sa wannast teggid, mis kartusse wäärt, mis meie ei ootnud: sa olled mahhatulnud, mäed on so palle ees ärralaggunud.

3. Ja wannast aiast polle kuulnud, egga tähhele pandud, silm ei olle näinud, kui sinna üksi, oh Jummal! kes sedda woib teha sellele, kes tedda otab.

4. Sa tulled selle wasto, kes römus on, ja öigust teeb, kes sinno tede peäl so peäle mötlewad: wata, sinna olled wägga wihhaseks sanud, et meie olleme patto teinud; nende tede peäl on iggawenne ello, et meile abbi saab.

5. Ja meie olleme keik kui ühhed rojased, ja keik meie öigussed kui rie-peälne rie; ja meie keik olleme ärranärtsinud kui lehhed, ja meie üllekohhus wiib meid ärra kui tuul.

6. Ja ükski ei hüa so nimmet appi, egga kihhuta ennast sinnust kinni hakkama: sest sa olled omma palle meie eest warjule pannud, ja meid ärrasullatanud meie sure üllekohto läbbi.

7. Ja nüüd Jehowa! sinna olled meie issa, meie olleme sou, ja sinna se, kes meid walmistab, ja meie keik olleme so kätte tehtud.

8. Jehowa! ärra olle wägga liaks wihhane, ja ärra mötle iggaweste üllekohto peäle; et wata, meie keik olleme siño rahwas.

9. So pühha paiga liñnad on körweks sanud, Sion on körweks sanud, Jerusalem on ärrahäwwitud.

10. Meie pühha ja meie illus kodda, kus meie wannemad sind kiitsid, se on tullega ärrapöletud, ja keik meie kallimad asjad on paljaks tehtud.

11. Jehowa! kas sa se jures woid ennast waljuste piddada? kas sa tahhad wait olla ja meid ni wägga waewata?

65. Peatük.

Kristus wastab armoga waggade Judide palwe peäle.

1. Mind noutakse neist, kes mo järrele ei küssinud; mind on leitud neist, kes mind ei otsind: ma ollen ühhe rahwa wasto, mis ei olle hütud mo nimme järrele, üttelnud: Wata, siin ma ollen, wata, siin ollen.

2. Ma ollen ommad käed keige se päwa wäljalautanud ühhe kangekaelse rahwa wasto, kes omma möttete järrel käib sedda teed, mis ei olle mitte hea.

3. Ühhe rahwa wasto, kes ikka mo silma ees mind ärritawad; kes rohhoaedade sees ohwerdawad, ja suitsetawad teiliskiwwi altaride peäl.

4. Kes haudade sees istuwad, ja on ömaiaks lappiliste paikade sees; kes sea lihha söwad, ja pahha kölwato leem on nende riistade sees.

5. Kes ütlewad: Minne omma teed, ärra tulle mo liggi, sest ma ollen pühham kui sinna. Need asjad on suits mo ninna sees, üks tulloke, mis keige päwa põlleb.

6. Wata, se on ülleskirjotud mo palle ette: ei ma tahha wait seista, waid kätte tassuda, ja nende süllesse tassuda,

7. Teie suurt üllekohhut, ja teie wannematte suurt üllekohhut ühtlase, ütleb Jehowa neist, kes mäggede peäl on suitsetanud, ja mäekinkude peäl mind laimanud; ja minna tahhan nende tö palka essite nende rüppe moöta.

8. Nenda ütleb Jehowa: Otsekui winamarja kobbara seest wärsket wina leitakse, ja kegi ütleb: Ärra rikku sedda mitte ärra, sest warrandust on seäl sees; nenda tahhan ma teha omma sullaste pärrast, et ma mitte keik ärra ei rikku.

9. Ja ma tahhan Jakobist suggu sata, ja Juda seest, kes mo mäed pärrib; ja mo ärrawallitsetud peawad sedda pärrima, ja mo sullased seäl ellama.

10. Ja Saron peab sama puddolojuste tarra-aiaks, ja Akori org weiste assemeks, mo rahwa heaks, kes mind noudwad.

11. Agga teie, kes Jehowat mahhajättate, ja unnustate mo pühha mägge ärra, kes teie Kadile lauda kattate, ja Menile seggatud wina sisse wallate:

12. Ja minna tahhan teid üllesluggeda moöga kätte, ja teie keik peate ennast tapmisse alla põlveli mahha heitma, sepärrast et ma hüüdsin, ja teie ei wastand; ma rääksin, ja teie ei kuulnud, ja teggite mo nähhes kurja, ja wotsite sedda ärrawallitseda, mis mo mele pärrast ei olnud.

13. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, mo sullased peawad söma, agga teie peate nälgas ollema: wata, mo sullased peawad joma, agga teie

peate jannutama: wata, mo sullased peawad röömsad ollema, agga teie peate häbbisse sama.

14. Wata, mo sullased peawad öiskama, et meel hea on ; agga teie peate süddame wallo pärrast karjuma, ja waimo hädda pärrast ulluma.

15. Ja teie peate omma nimme wandeks jätma mo ärrawallitsetud sullastele, ja Issand Jehowa surmab sind ärra; agga ommad sullased wottab ta nimmetada teise nimmega.

16. Et se, kes ennast Ma peäl tahhab önnistada, ennast önnistab tössise Jummalala läbbi, ja kes Ma peäl wañnub, tössise Jummalala läbbi wañnub: sest ahastussed peawad ärraunnustud, ja mo silma eest warjule pandud sama.

17. Sest wata, ma loon ued taewad ja uut maad, ja nende endiste peäle ei pea mötteldama, egga neid enam mele tulles.

18. Sepärrast römustage ennast, ja olge wägga röömsad iggaweste selle pärrast, mis minna loon: sest wata, ma loon Jerusalemma sureks römüks, ja temma rahwast lustiks.

19. Ja ma tahhan wägga römüks olla Jerusalemma pärrast, ja römustada omma rahwa pärrast, ja seäl ei pea enam nutto heält, egga kissendamisse heält kuuldamata.

20. Seäl ei pea enam ollema monne aasta lapsokessed, egga wanna, kes ei täida omma ello aega: sest pois sadda aastat wanna peab surrema, ja se pattune, kes sadda aasat wanna, peab ärrawañnutud ollema.

21. Ja nemmad peawad koddasid üllesehitama, ja seäl sees ellama, ja winamäggedesse puid istutama, ja nende wilja söma.

22. Nemmad ei pea üllesehitama, et teine seäl sees ellab, nemmad ei pea istutama, et teine sest sööb; sest otsego ühhe pu päwad on, nenda peawad mo rahwa päwad ollema, ja mo ärrawallitsetud peawad omma kätte tö wannaks saatma.

23. Nemmad ei pea mitte ilmaasjata waewa näggema, egga lapsi sünnitama hirmuks: sest nemmad on Jehowa önnistud suggu, ja nende sugguwössa nendega.

24. Ja peab sündima, ennego nemmad hüüdwad, siis tahhan ma wastada: kui nemmad alles räkiwad, siis tahhan minna kuulda.

25. Hunt ja tal käiwad ühhes karjas, ja loukoer sööb ölgi kui härg, agga ussi toidus on pörm: nemmad ei te kahjo egga pahha, keik mo pühha mäe peäl, ütleb Jehowa.

66. Peatük.

Öigusse kasso: nende öälus ja palk, kes sest ei holi.

1. Nenda ütleb Jehowa: Taewas on mo aujärg, ja Ma on mo jalge-allune järg:

mis kodda peaks siis se ollema, mis teie mulle tahhate üllesehhitada? ja kus on se paik mo hingamisseks?

2. Ja mo kassi on keik sedda teinud, et se keik walmis sanud, ütleb Jehowa; agga ma watan willetsa, ja selle peäle, kelle waim on russuks pekstud, ja minno sanna pärrast wärriseb.

3. Se, kes härja tappab, on kui se, kes mehhe mahhalööb: kes puddolokkse ohwerdab, on kui se, kes koera kaela murrab: kes roa-ohwri toob, on kui se, kes sea werd toob: kes wirokit sütab mälestusseks, on kui se, kes nurjatumma tö heaks kidab: nemmad wallitsewad ka ommad teed, ja nende läilad asjad on nende hinge mele pärrast.

4. Minna tahhan ka ärrawallitseda need wisid, mis nemmad naerawad, ja nende peäle sata, mis nemad kartwad: sepärrast et ma hüüdsin, ja ükski ei wastand; ma rääksin ja nemmad ei kuulnud; ja teggid kurja mo nähhes, ja wallitsesid sedda, mis mo mele pärrast ei olle.

5. Kuulge Jehowa sanna teie, kes wärrisete temma sanna pärrast: teie wennad, kes teid wihkawad, kes teid kui roppud ärralükkawad, ütlewad: Minno nimme pärrast auustakse Jehowat: agga kül meie same nähha teie römo sees, et nemmad peawad häbbi sisse sama.

6. Mürrina heäl tulleb liñnast, üks heäl templist, Jehowa heäl, kes omma waenlaste kätte tassub sedda möda, kui nemmad wäärt on.

7. Temma on lapse sanud, ennekui ta lapse waewas olli: ennego wallo ta peäle tulli, on ta poeglapse ilmale tonud.

8. Kes on seddasarnast kuulnud? kes on nisuggused asjad näinud? kas ühhe Ma rahwas woib ühhel päwal lapse waewa läbbi sündida? kas üks rahwas woib ühhe hobiga ilmale tulla? sest Sion on lapse waewas, toob ta warsi ommad lapsed ilmale.

9. Kas minna peaksin lapse-kodda laskma lahtimurda, ja ei peaks issi lapsi sünnitama? ütleb Jehowa: kas minna kes teised sadab lapsi sünnitama, kül issiennast peaksin kinnipannema? ütleb so Jummal.

10. Römustage Jerusalemmaga, ja olge wägga röömsad temmaga keik, kes teie tedda armastate: olge wägga röömsad temmaga keik, kes teie temma pärrast leinasite.

11. Sepärrast et teie peate immema, ja kül sama temma trööstimiste nissadest, sepärrast et teie peate wälja immema, ja ennast römustama temma wägga surest auust.

12. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata, ma lautan wälja temma pole rahho kui jögge, ja pagganatte au kui jõe-soont, mis üllejookseb, et teie peate immema: teie peate käe peäl sama kantud, ja põlwede peäl jahhutud,

13. Kui sedda, kedda temma emma trööstib, nenda tahhan minna teid trööstida, ja teie peate Jerusalemmas sama trööstitud.

14. Ja teie peate sedda näggema ja teie südda peab römustama, ja teie lukondid peawad haljendama kui noor rohhi; ja Jehowa kässi peab teäda sama omma sullaste wasto, ja temmal on wägga pahha meel temma waenlaste wasto.
15. Sest, wata, Jehowa tulleb tullega, ja temma söawankrid kui tulispassaga, et ta omma wihha lasseb jälle tulla tullise wihhaga, ja omma söitlust tullelekidega nende peäle.
16. Sest Jehowa käib kohtus tulle läbbi, ja omma moöga läbbi keige lihhaga, ja neid, kes Jehowast mahhalödud, peab palju ollema.
17. Kes ennast pühhitsewad ja puhhastawad rohho-aedus Ahhadi ebba-jummala järrel käies: kes sea lihha söwad ja läilad ellajad ja hirid, need peawad ühtlasse otsa sama, ütleb Jehowa.
18. Agga minno käest peab nende teggude ja nende möttette pärrast se aeg tulles, et ma koggun keik pagganad ja keled; ja nemmad peawad tulles, ja mo au näggema.
19. Ja tahhan märki nende sekka panna, ja nende seast neid, kes ärrapeäswad, läkkitada pagganatte jure Tarsisi, Wuli ja Ludi pole, kes ammoga laskwad, Tubali ja Jawani pole; nende saarte peäle, mis kaugel, kes ep olle minnust kõnnet kuulnud, egga mo au näinud; ja need peawad mo au kulutama pagganatte seas.
20. Ja nemmad peawad keik teie wennad keige pagganatte seast toma, roa-ohwriks Jehowale, hoostega ja wankrittega, ja tödadega ja hobbo-eeslidega, ja kerme suggu kamelidega, mo pühha mäe peäle Jerusalemma, ütleb Jehowa: otsekui Israeli lapsed roa-ohwri towad puhhaste riistade sees Jehowa kotta.
21. Ja tahhan ka nende seast wötta monned preestriks ja Lewitiks, ütleb Jehowa.
22. Sest otsekui se uus taewas ja se uus Ma, mis minna teen, minno palle ees seiswad, ütleb Jehowa: nenda peab ka teie suggu ja teie nimmi seisma.
23. Ja igga kuust teise, ja igga hingamise-päwast teise peab sündima, et keik lihha peab tulles mo palle ette kummardama, ütleb Jehowa.
24. Ja nemmad peawad wäljammennema, ja näggema nende meeste surnud kehhad, kes mo wasto on ülleastunud: sest nende us ei surre mitte ärra, ja nende tulli ei kustu mitte ärra, ja nemmad peawad keige lihhale üks jälk assi ollema.

Jesaia Ramato Ots.

1. Peatük.

Jeremia prohweti-ammest kinnitakse nähtud asjaga.

1. NEed on Jeremia Ilkia poja sannad, kes olli neist preestridest, mis Anatotis Penjamini maal.
2. Kelle kätte Jehowa sanna on sanud Josia Ammoni poja Juda kunninga päiwil, temma wallitsusse kolmeteistkümmemal aastal.
3. Ja se sündis ka Jojakimi, Josia poja Juda kunninga päiwil, kunni Sidkia α Josia poja Juda kunninga üksteistkümmes aasta täis sai, kunni Jerusalem wangi widi wiendamal αα kuul.
4. Ja mulle sai Jehowa sanna kätte, sedda wisi:
5. Ennego minna sind walmistasin emmaihhus, tundsin ma sind, ja ennego sa lapse-koiast wäljatullid, ollen ma sind pühhitsend; ma ollen sind pannud pagganattele prohwetiks.
6. Ja minna ütlesin: Oh Issand Jehowa! wata, minna ei moista räkida, sest minna ollen noor.
7. Agga Jehowa ütles mo wasto: Ärra ütle mitte, ma ollen noor; sest sa pead minnema igga asja peäle, kuhho ma sind läkkitan, ja keik, mis minna sind kässin, pead sa räkima.
8. Ärra kardada nende eest: sest minna ollen soga, et ma sind peästan, ütleb Jehowa.
9. Ja Jehowa sirrutas omma kät wälja, ja putus mo su külge; ja Jehowa ütles mo wasto: Wata ma annan ommad sannad so suhho.
10. Wata, ma pannen sind sesinnatsel päwal pagganatte ülle ja kuningrikide ülle, ärrakitkuma ja mahhakiskuma, ja ärrahukkama ja ärrapillutama, üllesehitama ja istutama.
11. Ja Jehowa sanna sai mo kätte, se ütles: Mis sa nääd, Jeremia? ja ma ütlesin: Ma nään mandlipu keppi.
12. Ja Jehowa ütles mo wasto: Sa olled hästi näinud, sest minna ollen walwas omma sanna peäle, sedda teggema.
13. Ja Jehowa sanna sai mo kätte teistkorda, ja ütles: Mis sa nääd? ja ma ütlesin: Minna nään kewa potti, ja ta essimenne külg on pohja pool.
14. Ja Jehowa ütles mo wasto: Pohja poolt peab se önnetus lahti sama keikide peäle, kes siin maal ellawad.
15. Sest wata, ma hüan keik sugguwössad kuningrikide seest, mis pohja pool, ütleb Jehowa; ja nemmad tullewad, ja pannewad iggauks omma aujärje

Jerusalemma wärrawatte su wasto, ja keige ta müride wasto ümberringi, ja keike Juda liñnade wasto.

16. Ja ma moistan omma kohhut nende peäle keige nende kurjusse pärrast; et nemmad mind on mahhajätnud, ja suitsetanud teiste jumalattele, ja kummardanud omma kätte teggude ette.

17. Agga sinna panne wö wöle, ja wötta kätte, ja rägi nende wasto keik, mis minna sind kässin; ärra ehmata nende pärrast ärra, et minna sind wahhest ei panne ehmatama nende eest.

18. Ja minna, wata, ma pannen sind tänna tuggewaks liñnaks, ja raud-sambaks, ja wask-müriks keige se Ma wasto, Juda kunningatte, temma würstide, ta preestride, ja se Ma rahwa wasto.

19. Ja nemmad söddiwad kül sinno wasto, agga nemmad ei sa woimust so peäle: sest minna ollen sinnoga, ütleb Jehowa, et ma sind peästan.

2. Peatük.

Jehowa heategginne: Judide tännamatta meel ja palk.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte, se ütles:

2. Minne, ja hüa Jerusalemma-rahwa körwade ette, ja ütle: Nenda ütleb Jehowa, ma mötlen sinno peäle, so nore põlwe headusse peäle, so kihlamisse armastusse peäle, kui sa käisid miño järrel körbes, seäl maal, mis ilmakülwamatta.

3. Israel olli pühha Jehowale, ja temma essimenne wilja warrandus; keik, kes tedda tahtsid ärrasüa, need said süalluseks, önnetus tulli nende peäle, ütleb Jehowa.

4. Kuulge Jehowa sanna Jakobi suggu, ja keik Israeli seltsi sugguwössad!

5. Nenda ütleb Jehowa: Mis üllekohhut on teie wannemad minnust leidnud, et nemmad minnust kaugele ärralahkunud, ja on läinud tühja järrele, ja tühhiseks sanud?

6. Ja ei olle üttelnud: Kus on Jehowa, kes meid seie üllestonud Egiptusse maalt? kes meid on saatnud körbes, seäl maal, mis lagge ja orro Ma, seäl poudsel ja surma-warjo maal, seäl maal, kust ükski läbbi ei käi, ja kus ükski innimenne ei ella.

7. Ja ollen teid winud ühhe wiljalisse põllo male, temma wiljast ja ta headussest söma; agga teie ollete tulnud, ja minno maad rojaseks teinud, ja mo pärris-ossa hirmsaks teinud.

8. Preestrid ei üttelnud mitte: Kus on Jehowa? ja kässo-öppetusse ärrasselletajad ei tunnud mind, ja karjatsed on mo wasto üllesastunud, ja prohwetid on Paali läbbi prohwetid wisil räkinud, ja on käinud nende asjade järrel, mis ei kölba.

9. Sepärrast tahhan ma weel teiega waidelda, ütleb Jehowa, ja teie laste lastega tahhan ma waidelda.
10. Sest minge Kittide sared läbbi, ja wadage; ja läkkitage Kedari-male, ja pange wägga hästi tähhele ja katske, kas on sedda suggust sündinud?
11. Kas ükski rahwas on ommad jummalad wahhetanud, et nemmad kül ep olle jummalad? agga minno rahwas on omma au wahhetanud se wasto, mis ei kölba.
12. Taewad ehmatage ärra sepärrast, ja jällestus tulgo teie peäle, ehmatage wägga ärra, ütleb Jehowa.
13. Sest mo rahwas on kahhewörra kurja teinud: mind, sedda ello wee hallikast on nemmad mahhajätnud, et nemmad ennestele kaewud kaewawad, kaewud, mis katkised, mis wet ei pea.
14. Kas Israel on sullane? ehk on ta orja laps? mikspärrast on ta risutawaks sanud?
15. Temma wasto möirawad nored loukoerad, nemmad andwad omma heält kuulda, ja tewad temma Ma laggedaks; temma liñnad on pandud pöllema, et ükski seäl ei ella.
16. Ka Nowi ja Tahpanesi lapsed söwad so pea-lae paljaks.
17. Eks sa ei te sedda ennesele? et sa olled mahhajätnud Jehowat omma Jummalat, sel aial kui ta olli sind tee peäl saatmas.
18. Ja nüüd, mis sul on teggemist Egiptusse tee peäl, et sa Siori wet jood? ja mis on sul teggemist Assuri tee peäl, et sa Wratti jõe wet jood?
19. Sinno kurjus karristago sind, ja so ärratagganemissed nomigo sind; ja öppi tundma α, ja wata, et se kurri ja kibbe on, et sa Jehowat omma Jummalat mahhajättad, ja et hirm minno eest ei olle sinno jures, ütleb Issand wäggede Jehowa.
20. Sest ma ollen wannast aiast so ikke katkimurdnud, ja so juttad katki kiskunud, ja sa ütlesid: Ei ma tahha sullane olla; ommeti astud sa pitka sammoga kui hoor igga kõrge mäekingo peäle, ja igga halja pu alla.
21. Ja minna issi ollin sind istutanud hea winapuuks, ühheks koggone tössiseks seemneks; kuidas olled sa siis mulle teist wisi läinud woöra winapu kölwatumaks oksaks?
22. Et sa ennast kül salpeetri lähhilissega pesseksid, ja wottaksid ennesele palju sepi; siiski on so üllekohhus tähtis mo palle ees, ütleb Issand Jehowa.
23. Kuidas woid sa öölda: Polle ma rojaseks sanud, polle minna Paalide järrel käinud? wata omma tee peäle orgus, katsu mis sa teed; sa kerge noor emma-kamel, kes joseb kaksipiddi omma tede peäl.
24. Sinna mets-esel, kes öppinud körbes ellama, kes omma hinge himmus tuult ahmib: kes woib temma kange himmo taggasi aiada? keik, kes tedda taggaotswad, ei wässi mitte ärra, nemmad leidwad tedda temma nore ku aial.

25. Kela omma jalga, et sa kingata ei käi, ja omma kurko, et se janno ei tunne; agga sinna ütled: Ilma keik, ei mitte; sest ma armastan woöraid, ja tahhan nende järrel käia.
26. Otsekui warras häbbeneb, kui tedda leitakse, nenda peab Israeli suggu häbbisse sama, nemmad, nende kuningad, nende würstid, ja nende preestrid, ja nende prohwetid.
27. Kes ütlewad pu wasto: Mo issa olled sinna; ja kiwwi wasto: Sinna olled mind sünnitanud: sest nemmad pöörwad mo wasto kuklataggust, ja ei mitte silmi; ja omma önnetusse aial ütlewad nemmad: Wötta kätte, ja peästa meid,
28. Agga kus on sinno jummalad, mis sa ennesele teinud? wötko nemmad kätte, kas nemmad sind woiwad peästa so önnetusse aial: sest nii mitto liñna sul on, nii mitto jummalat on sul olnud, Juda!
29. Mikspärrast riidlete teie minno wasto? teie ollete keik mo wasto ülleastunud, ütleb Jehowa.
30. Ilma aego ollen ma teie lapsed peksnud, nemmad ei olle öppetust wötnud ; teie moök on teie prohwetid ärrasönu, kui ärrarikkuja loukoer.
31. Oh sedda pölwe-rahwast! teie isse wadage Jehowa sanna: kas minna ollen Israelile körweks sanud, ehk wägga mustaks pimmedaks maaks? mikspärrast ütlewad mo rahwas: Meie jäme kowwaste siñna peäle! ei meie tulle mitte ennam sinno jure.
32. Kas neitsit omma ehte ärraunnustab, ehk pruut ommad juukse paelad? agga minno rahwas on mind ärraunnustanud ilmaarwamatta päiwist.
33. Miks sinna ommad wisid ni heaks teed, et sa armastamist otsid? sepärrast olled sa ka ennese wisidega neid kurje öppetanud.
34. Ka so ölmade seest leitakse waeste wagga hingede werri, mis sinna ei olle leidnud läbbimurdmisse jurest, waid keik sepärrast, et sind nomiti.
35. Ja sinna ütled: Ommeti ollen ma ilmasüta; temma wihha on jo minnust taggasi läinud. Wata, ma tahhan kohtus käia sinnoga, seepärrast et sa ütled: Polle ma patto teinud.
36. Miks sa wägga josed siñna ja tenna, et sa omma teed wahhetad? sinna saad ka Egiptusse pärrast häbbi sisse, nenda kui sa olled Assuri pärrast häbbi sisse sanud.
37. Ka siit pead sa wäljamminema, ja sinno käed so Pea peäl: sest Jehowa pölgab ärra keik, mis peäle sa lodad, ja sinna ei sa nende asjadega mitte korda.

3. Peatük.

Jehowa kässib keik pattust pöördä, ja tootab armo.

1. Issand ütleb: Wata, kui mees lasseb omma naese ärraminna, ja ta lähhäb ta

jurest ärra, ja saaks teise mehhele; kas se mees ennam temma jure taggasi lähhäb? eks sesamma Ma üpris wägga rojaseks ei sa? ja sinna olled mitme söbraga hora-tööd teinud: agga pöra minno pole, ütleb Jehowa.

2. Tösta ommad silmad ülles kõrge kohtade peäle, ja wata, kus ei olle sa mitte ärranaeratud; sa olled läinud istuma tede äre neid ootma, kui Arabia-meis körbes, ja sa olled sedda maad rojaseks teinud omma horusse läbbi, ja omma kurjusse läbbi.

3. Sepärrast on wihma-pisad ärrakeeldud, ja hillist wihma ei olle olnud; ja horanaese pea-ots on sul olnud, sa ei wötnud häbbi pärrast ärrapunnastada.

4. Eks sa hua mitte sest aiast mo wasto: Mo issa; sinna olled mo nore ea juhataja.

5. Kas ta iggaweste wottab wihha piddada? kas ta hoiab sedda ikka peäle? wata, sedda rägid sa, ja siiski teed sa paljo kurja, ja wottad woimust.

6. Ja Jehowa ütles mo wasto kunninga Josia aial: Kas sa olled näinud, mis se ärrapöördud Israel on teinud? ta on läinud igga kõrge mäe peäl, ja igga halja pu al, ja on seäl hora-tööd teinud;

7. Ja ma ütlesin pärrast, kui ta sedda keik sai teinud: Pöra minno pole, agga temma ei pöörnud mitte; ja sedda näggi temma pettis ödde Juda.

8. Ja ma näggin, et ma kül keige se sü pärrast, et se ärrapöördud Israel abbiello on rikkunud, tedda ollen lasknud ärraminna, ja temmale temma lahutamisse-ramato annud; et siiski ei olle temma pettis ödde Juda kartnud, waid issi läinud ka hora-tööd teggema.

9. Ja se on sündinud temma kuulsa hora-tö läbbi, et ta sedda maad rojaseks teggi, ja abbiello ärrarikkus kiwwiga ja puga.

10. Ja ka keik se läbbi ei olle temma pettis ödde Juda mitte mo pole pöörnud keigest omast süddamest, waid walskussega, ütleb Jehowa.

11. Ja Jehowa ütles mo wasto: Se ärrapöördud Israel on issiennast öigemaks teinud, kui se pettis Juda.

12. Minne, ja hua need sannad pohja pole ja ütle: Pöra ümber sa ärrapöördud Israel, ütleb JEHOWA, siis ei tahha minna ennese silmi mitte lasta wihha pärrast teie peäle näotumaks sada, sest minna ollen helde, ütleb JEHOWA; ei ma tahha mitte iggaweste wihha piddada.

13. Agga öppi tundma omma üllekohhut, et sa JEHOWA omma Jumjala wasto olled ülleastunud, ja olled mitto teed wötnud käia woöraste jure, igga halja pu alla; ja minno heält ei olle teie mitte wötnud kuulda, ütleb Jehowa.

14. Pöörge ümber teie ärrapöördud lapsed, ütleb Jehowa, sest minna ollen waljuste teie ülle wallitsenud, ja tahhan teid wotta liñnast ühhe, ja sugguwössast kaks, ja tahhan teid wia Sioni,

15. Ja teile anda karjatsed omma süddame järrele, ja need peawad teid söötma tundmisse ja targa moistussega.

16. Ja se peab nenda ollema, kui teie sate paljuks sanud, ja neil päiwil seäl maal suggu teinud, ütleb Jehowa, et nemmad ei pea mitte eñam ütlema: Jehowa seädusse laekas: ja se ei pea nende melege tulles, ja nemad ei pea se peäle mõtlema, egga minnema sedda katsma, ja sedda ei pea ennam tehtama.

17. Selsammal aial hüüdwad nemmad Jerusalemma Jehowa aujärjeks, ja temma jure kogguwad keik pagganad, Jehowa nimme jure Jerusalema; ja nemad ei käi ennam omma kurja süddame arwamisse järrel.

18. Neil päiwil lähhäb Juda suggu Israeli suggu jure, ja tulleswad ühtlase pohja maalt senna male, mis minna teie wannemille pärris-ossaks ollen annud,

19. Ja minna ollen üttelnud: Kuida ma sind tahhan panna laste sekka, ja sulle anda sedda kallist maad, sedda pagganatte söawäe illusa pärris-ossa; ja ma ütlen: Sa pead mind hüüdma ommaks issaks, ja ei mitte taggasi pöörma minno takka.

20. Töeste, nenda kui naene pettust teeb omma teise pole wasto, nenda ollete teie minno wasto, pettust teinud, oh Israeli suggu! ütleb Jehowa.

21. Körge kohtade peäl kulukse heält, Israeli laste allandlikko palwete nutmist, et nemmad omma teed on köwweraks teinud, ja Jehowat omma Jummalat ärraunnustanud.

22. Pöörge ümber teie ärrapöördud lapsed! ma tahhan parrandada teie ärrapöörmised: Wata, meie tulles sinno jure, sest sinna olled Jehowa meie Jummal.

23. Töeste, ilmaaego odetakse abbi mäekinkudest ja mäggede hulgast: töest Jehowa meie Jummal sees on Israeli abbi.

24. Ja se häbbi on ärrasöndud meie wannematte were-waewa meie norest east sadik, nende puddolojuksed ja nende weiksed, nende poiad ja nende tütrede.

25. Meie olleme maas omma häbbi sees, ja meie teotus kattab meid, sest Jehowa omma Jummal wasto olleme patto teinud, meie ja meie wannemad ommast norest põlwest tänna-päwani, ja ei wotnud kuulda Jehowa omma Jummal heält.

4. Peatük.

Pattustpöörmissesse jutlus: Juda-ma ärrahäwwitamine.

1. Kui sa tahhad pöörda Israel, siis põra minno pole, ütleb Jehowa; ja kui sa ärrasadad ommad läilad asjad mo palle eest, siis ei pea sa mitte minnema hulkuma.

2. Ja siis wañnud sinna, ni töest kui Jehowa ellab, töes, kui kohhus on, ja öigusses; ja pagganad önnistawad ennast temma sees, ja kiitlewad temmast.

3. Sest nenda ütleb Jehowa Juda meestele ja Jerusalemma rahwale: Kündke enestele söti, ja ärge külwage mitte kibbowitsade sekka.
4. Andke endid ümberleikata Jehowale, ja saatke ärra omma süddamette eestnahhad, Juda mehhed, ja teie kes ellate Jerusalemmas; et wahhest wälja ei tulle kui tullid, mo tullid wihha, ja ei põlle, ja ei olle kustutajat, teie teggude kurjusse pärrast.
5. Andke teäda Juda-maal, ja andke kuulda Jerusalemmas, ja üttele: Pühhuge passunat seäl maal, hüüdke sure heälega ja üttele: Tulge kokko, ja läkki tuggewatte liñnade sisse.
6. Töstke lippo ülles Sioni pole, pöggenege ruttoga ärra, ärge seiske: sest minna toon õnnetust pohja poolt, ja suurt hädda.
7. Loukoer touseb ülles ommast räggodikkust, ja pagganatte ärrarikkuja tulleb, ja lähhäb wälja ommast paigast, sinno maad laggedaks teggema, so liñnad raisatakse ärra, et ükski seäl ei sa ellada.
8. Sepärrast pange kotti-rieded eneste ümber, tehke kaebdust ja ulluge: sest Jehowa tullid wihha ei olle meist ärrapöörnud.
9. Ja sel päwal sünnib, ütleb Jehowa, et kunninga südda ja würstide südda ärrakaub, ja preestrid ärraehmatawad, ja prohwetide südda läigib.
10. Agga ma ütlen: Oh Issand Jehowa! töeste, sa olled üpres wägga lasnud petta sedda rahwast Jerusalemma, kui nemmad ütlesid: Teil peab rahho ollema; ja moök ullatab hingest sadik.
11. Sel aial ööltakse selle rahwale ja Jerusalemmale: poudne tuul, mis körbes, tulleb kõrgest kohtadest, mo rahwa tütre pole, ei mitte tulamisseks egga puhhastamisseks.
12. Üks kangem tuul, kui need tuled, peab mulle tullema: nüüd tahhan minna ka öiged nuhtlused üllesräkida nende wasto.
13. Wata, temma touseb ülles kui pilwed, ja temma söawankrid kui tulispä, temma hobosed on nobbedamad kui kotkad. Hädda meile, sest meie olleme ärraraisatud.
14. Pesse omña süddant kurjussest oh Jerusalem, et sa woiksid peästetud sada; kui kaua tahhad sa asset anda omma nurjatuma möttettele enese sees.
15. Sest üks heäl on, mis sedda Tanist teäda annab, ja mis Ewraimi mäelt kulutab willetsust.
16. Tulletage pagganatte mele, wata, andke kuulda Jerusalemma wasto: Hoidjad on tullemas kaugelt maalt ja hüüdwad omma heälega Juda liñnade wasto.
17. Need on temma wasto ümberringi sanud otsego wälja wahhid, sest temma on minno wasto pannud, ütleb Jehowa.
18. Sinno wiis ja so teud on sulle sedda teinud; se on sinno kurjus, et se kibbe on, et se sinno süddamest sadik ullatab.

19. Mo sissekond! mo sissekond! ma tunnen wallo omma süddame külgede sees, mo südda kolliseb mo sees, ei ma woi wait olla; sest mo hing kuleb passuna heält, ja söa karjumist.
20. Hädda hädda peäle hütakse, sest keik Ma on ärraraisatud: äkkitselt on mo telgid ärraraisatud, silma pilkmisse aial mo tekkid.
21. Kui kaua pean ma lippo näggema, ja passuna heält kuulma?
22. Sest mo rahwas on meletu, nemmad ei tunne mind mitte; nemmad on halbid lapsed, ja nemmad ei olle mitte moistlikkud: targad on nemmad kül kurja teggema, agga head teha ei moista nemmad mitte.
23. Ma näggin sedda maad, ja wata, se olli tühhi ja paljas; ja taewa pole, ja sellel ei olnud walgust.
24. Ma näggin mäed, ja wata, need wabbisesid, ja keik mäekingud köikusid waljuste.
25. Ma näggin, ja wata, ei olnud ühte innimest, ja keik linnud mis taewa al, ollid ärralendnud.
26. Ma nägin, ja wata, wiljalinne pöld olli körb, ja keik temma liñnad ollid mahhakistud Jehowa ees, temma tullise wihha pärrast.
27. Sest nenda ütleb Jehowa: Keik se Ma peab laggedaks sama, ommeti ei tahha ma otsa peäle teha.
28. Sepärrast leinab Ma, ja taewas lähhäb mustaks üllewel: sepärrast et ma ollen räkinud ja möttelnud, ja minna ei tahha kahhetseda egga sest taggasi pöördä.
29. Hobbose wäe ja ammoga laskjatte heäle pärrast pöggeneb keik lin ärra, nemmad lähhäwad pakso metsa sisse, ja astuwad ülles kaljude peäle; igga lin jäetakse mahha, et ükski ei sa seäl sees ellada.
30. Agga sinna ärraraisatud! mis sa tahhad teha? et sa kül ennast ehhitad elleda punnase rietega, ehk teed ennast kännaks kuld-ehtega, et sa kül ommad silmad hörud wärwiga, siiski teed sa ennast ilmaaego illusaks: armatsejad põlgwad sind ärra, ja käiwad so hinge peäle.
31. Sest ma ollen kui naese heält kuulnud, kes lapse waewas; ahvastust, kui sellel on, kes essimesse lapse saab, Sioni tütre heält, mis äggab ja aiab ommad käed laiale, hädda mulle nüüd, sest mo hing on ärrawässinud tapjatte pärrast.

5. Peatük.

Judide tiggedus nomitakse: nende öjge nuhtlus.

1. Käige Jerusalemma ulitsad läbbi, ja wadage ommeti, ja katske, ja otsige temma turrude peält, kas teie leiate keddagi? kas sedda on, kes teeb, mis kohhus, ja kes usko otsib? siis tahhan ma temmale andeks anda.

2. Et nemmad kül ütled: Ni tõeste kui Jehowa ellab; siiski wanduvad nemmad wallega.
3. JEHOWA! eks sinno silmad ei wata usso peäle? sa olled neid peksnud, ja nemmad ei tunnud wallo; sa olled neid lõppetand, ja nemmad on tõrkunud õppetust wastowottes: nemmad on ommad palled kowwemaks teinud kui kaljo, nemmad tõrkuwad ümberpöördes.
4. Agga minna mõtlesin: Need on agga need alwad, need on jõlledad, sest nemmad ei moista Jehowa wisi, egga omma Jummalaga õigust.
5. Ma tahhan otse miõna üllematte jure, ja nendega räkida; sest nemmad teawad Jehowa wisi, ja omma Jummalaga õigust; agga needsammad on ühtlase ikka katkimurdnud, ja juttad katkikisknud.
6. Sepärrast lööb neid loukoer metsast mahha, ja laggeda Ma hunt raisab neid ärra, se pardri-metsalinne, mis wahhib nende liõnade jures, keik, kes nende seest wäljatullewad, kistakse: sest nende üleestmissi on palju, ja nende ärrapöörmissid on wägga suured.
7. Kuida woin ma sedda sulle andeks anda? so lapsed on mind mahhajättnud, ja on wandunud selle jures, mis ei olle Jummal: ja minna ollen neid pannud ennesele wanduma, agga nemmad on abiello ärrarikkunud, ja hora reddusse hulka kokkotulnud.
8. Kui hästi sõdetud hobboes on nemmad warra üllewel; iggaüks hirnub omma liggimesse naese järrele.
9. Eks ma nende asjade pärrast ei peaks kätte näggema? ütled Jehowa, ja eks mo hing ei peaks maksma ühhe rahwa kätte, mis on kui sesinnane?
10. Astuge temma müride peäle, ja rikkuge ärra, agga ärge tehke otsa peäle: saatke ärra temma oksad, sest need ei olle Jehowa pärralt;
11. Sest nemmad on palju peettust mo wasto teinud, Israeli suggu, ja Juda suggu ütled Jehowa.
12. Nemmad salgawad Jehowat ärra, ja ütled: Temma polle sesamma; ja õnnetus ei tulle mitte meie peäle, ja mõõka ja nõlga ei sa meie mitte nõhha.
13. Ja prohwetid sawad tuleks, ja sedda kes rägib, ei olle nende sees; nenda sündko neile.
14. Sepärrast ütled Jehowa wäggede Jummal: Et teie sedda sanna rägite, wata, minna pannen ommad sannad sinno suus tulleks, ja sedda rahwast puuks, ja se sööb neid ärra.
15. Wata, ma toon teie peäle üht rahwast kaugelt, oh Israeli suggu! ütled Jehowa; üks kange rahwas on se, üks rahwas iggawast aiast on se, üks rahwas, kelle keelt sinna ei tunne, ja ei moista, mis ta rägib.
16. Temma nõle tup on kui haud, mis lahti: nemmad on keik wäggedad.
17. Ja temma sööb ärra so leikust ja so leiba, nemmad söwad ärra so poiad ja so tütreid, ta sööb ärra so puudolojuksed ja so weiksed, ta sööb ärra so

winapuud ja so wigipuud: temã teeb sandiks moögaga sinno tuggewad liñnad, mis peäle sinna lootsid.

18. Agga ka neil päiwil, ütleb Jehowa, ei tahha ma mitte otsa teie peäle tehha.

19. Ja se peab nenda ollema, kui teie ütlete: Mis pärrast on Jehowa meie Jummal meile sedda keik teinud ? siis pead sa nende wasto ütlemä: Otsekui teie ollete mind mahhajättnud, ja woörad jummalad teninud ommal maal; nenda peate teie woöraid tenima ühhel maal, mis ei olle teie pärralt.

20. Andke teäda sedda Jakobi suggule, ja andke sedda kuulda Juda-male, ja üttelge:

21. Et kuulge sedda teie halp rahwas, ja kel polle mitte meelt; silmad on neil, ja nemmad ei nä, körwad on neil, ja nemmad ei kule.

22. Eks teie mind ei tahha karta, ütleb Jehowa? eks teie minno eest kartes ei wärrise? kes minna ollen pannud liwa merrele raiaks õ, seätud pireks iggaweste, et se selle ülle ei pea minnema: ehk temma laened wägga likuwad, siiski ei sa nemmad woimust; ehk nemmad kohhisewad, siiski ei pea nemmad mitte se raia ülle minnema.

23. Agga selrahwal on kangekaelne ja wastopanneja südda; nemmad on ärratagganend ja ärraläinud,

24. Ja ei ütle mitte omã süddames: Et kartkem Jehowat omma Jummalat, kes annab wihma, warratse ja hillitse wihma ommal aial, kes meile hoiab need nädalad, mis on seätud leikusseks.

25. Teie üllekohto wisid pöörwad need asjad ärra, ja teie pattud keelwad sedda head teist ärra.

26. Sest minno rahwa seast leitakse neid, kes öälad, iggaüks wahhib, otsego linnopüüdjad ennast mahhaheitwad, pannewad wälja ärrarikmisse paelad, ja püüdwad innimessi.

27. Kui liñno-kodda on täis lindo, nenda on nende honed täis kawwalust: sepärrast on nemmad sureks ja rikkaks sanud.

28. Nemmad on lihhawaks sanud ja hiilgawad, nemmad tewad ka pahhemad asjad, kui se, kes pahha on: nemmad ei anna kohhut, kohto-asjas egga waeste laste kohto-asjas, ja se lähhäb neile korda; ja waestele ei moista nemmad mitte kohhut, kui kohhus on.

29. Eks ma nende asjade pärrast ei peaks kätte näggema, ütleb Jehowa? eks mo hing peaks maksma ühhe rahwa kätte, mis on kui sesinnane?

30. Üks ehmatusse wäärt ja jälle assi on sündinud seäl maal:

31. Prohwetid kulutawad wallet, ja preestrid wallitsewad nende kätte läbbi, ja mo rahwas armatsewad sedda nenda; mis teie kül tahhate wimaks sedda wisi tehha?

6. Peatük.

Judide wangipölli tulleb nende kangekaelussest.

1. Pöggenege ruttoga Jerusalemma seest ärra, Penjamini lapsed! ja puhhuge wahwaste passunat Tekoas, ja Petkeremi peäle pange ülles üks tulle-täht: sest õnnetust näikse pohja poolt, ja suur hädda.
2. Ma tahhan Sioni tütre se illusa ja õrna naeste-rahwa hukka sata.
3. Temma jure tullewad karjatsed ja nende karjad, nemmad löwad ommad telgid ülles temma wasto ümberringi, nemmad söötwad iggäuks omma kohta ärra.
4. Walmistage wisi pärrast södda temma wasto, wõtke kätte, ja läkki ülles louna aial: hädda meile, sest pääw werib, sest õhto warjud on pitkaks wännind.
5. Wõtke kätte, ja läkki ülles öse, ja rikkugem ärra ta sured honed.
6. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa: Raiuge puid mahha, ja tehke Jerusalemma wasto walli ülles; se on se lin, kelle kätte peab nähtama, seäl sees on ülleülles liigteggeminne.
7. Otsego kaew omma wet ülleskedab, nenda kedab ta omma kurjust ülles: wäggiwalda ja ärraraiskamist kulukse seäl sees minno palle ees ühtepuhko, haigust ja hawa.
8. Lasse ennast karristada Jerusalem, et wahhest mo hing ei lahku sinnust, et minna sind wahhest ei te laggedaks, ühheks maaks, kus sees ei ellata.
9. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Nemmad noppiwad sure holega kui winapuust ärra, mis Israelist üllejänud; pista jälle omma kässi korwide sisse, kui winamarjade leikaja.
10. Kelle wasto pean ma räkima ja tunnistama, et nemmad kuulwad? wata, nende körwadel on eestnahk, et nemmad ei woi tähhele panna: wata, Jehowa sanna on neile laimamisseks sanud, ei se polle nende mele pärrast.
11. Sepärrast ollen ma täis Jehowa tullist wihha, ma tüddin sedda kannatamast: walla wihha wälja noorte laste peäle, mis ulitsa peäl, ja noorte meeste seltsi peäle ühtlase; sest ka meest woetakse naesega kinni, ja wanna sellega, kes on ellatand.
12. Ja nende koiad sawad teiste kätte, põllud ja naesed ühtlase: sest ma tahhan omma kät sirrutada nende wasto, kes seäl maal ellawad, ütleb Jehowa.
13. Sest ni hästi nende wähhemad, kui nende suremad ahnitsewad hopis kasso, ja ni hästi prohwetid kui preestrid tewad iggäuks walskust.
14. Ja parrandawad mo rahwa tütre hawa kerge wisiga, ja ütlewad: Rahho, rahho! ja ep olle sedda rahho.
15. Nemmad on häbbi sisse sanud, sest nemmad on teinud, mis hirmus on ; siiski ei häbbene nemmad paigast mitte, nemmad ei moistage häbbi pärrast

- ärrapunnastada; sepärrast langewad nemmad nende sekka, kes langewad; sel aial, kui ma nende kätte nään, peawad nemad kommistama, ütleb Jehowa.
16. Nenda ütleb Jehowa: seiske tede peäl, ja wadage, ja küssige iggaweste jalgtede järrele, mis se hea te on, ja käige seäl peäl, siis leiate teie hingamist omma hingele ; agga nemmad ütlead: Ei meie õ lähhä mitte.
17. Ja ma ollen wahhimehhi teie ülle seädnud, pange tähhele passuna heält; agga nemmad ütlewad: Meie ei tahha tähhele panna.
18. Sepärrast kuulge pagganad, ja moista sinna koggodus, mis nende seas on.
19. Kule sinna Ma! wata, minna toon önnetust selle rahwa peäle, nende möttette palka, et nemmad ei pannud minno sanno tähhele, ja mo kasso-öppetust põlgwad nemmad ka ärra.
20. Mis tarwis on mulle se wirok, mis Sebast tulleb, ja need head rohho-putked kaugelt maalt? teie põlletamise-ohwrid ei olle mo mele pärrast, ja teie tappa-ohwrid ei olle mulle maggusad.
21. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma pannen selle rahwa ette kommistusse asjad, ja nende peäle peawad kommistama issad ja lapsed ühtlase, naber omma naabrega, ja lähhäwad hukka.
22. Nenda ütleb Jehowa: Wata, rahwas tulleb pohja maalt, ja üks suur rahwas ärratakse ülles Ma otsadest.
23. Ambo ja odda piddawad nemmad käes, nemmad on wägga hirmsad, ja ei hallasta mitte, nende heäl on nenda, kui merri kohhiseb, ja söitwad hooste selgas, nemmad on walmis kui mehhed taplema sinno wasto, Sioni tüttar!
24. Meie olleme temmast jutto kuulnud, meie käed on lödwaks läinud, ahhastus on meid kinniwootnud, kui selle wallo, kes lapse saab.
25. Äрге minge wäljale, ja ärge minge tee peäle, sest waenlasel on moök, hirm on ümberringi.
26. Mo rahwa tüttar! panne kotti-riet ennese ümber, ja pöörle tuhha sees, te ennesele leinamist kui ainsa poia pärrast, ja wägga kibbedat kaebdust; sest ärraraiskaja tulleb äkkitselt meie peäle.
27. Wahhi torniks ollen minna sind pannud mo rahwa seas, ja tuggewaks liñnaks, ja sa pead tundma ja läbbi katsma nende wisid.
28. Nemmad keik on üpres wägga kangekaelsed, nemmad käiwad kui kelekandiad; nemmad on kui wask ja raud, nemmad on keik pahhaste teinud.
29. Löäts on ärrapöllend, sea-tinna on tullest ärralöpnud; ilmaaego sullatab sullataja, ja kurjad ei olle lahkunud.
30. Neid hütakse ärrapöltud hõbbedaks; sest Jehowa on neid ärrapölgnud.

7. Peatük.

Lotus kirriko peäle on tühhine, kui südda ei sa ueks.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, se ütles:
2. Seisa Jehowa koia wärrawas, ja kuluta seäl sedda sanna ja ütle: Kuulge Jehowa sanna keik Juda-rahwas, kes tullesid neistsinnatsist wärrawist sisse, Jehowat kummardama.
3. Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Tehke heaks ommad wisid ja ommad teud, siis tahhan ma teid jätta ellama seie paika.
4. Äрге lootke mitte walskuse sannade peäle, kui nemmad ütlesid: Jehowa tempel, Jehowa tempel, Jehowa tempel on need honed.
5. Agga kui teie öiete heaks tete ommad wisid ja ommad teud, kui teie keikipiddi tete, mis kohhus teine teise wahhel:
6. Kui teie ei te liga woörale, ei waese lapsele egga lessenaesele, ja ei walla ärra wagga werd siin paikas, ja ei käi mitte teiste jummalatte x järrel ennestele önnetusseks:
7. Siis tahhan ma teid jätta ellama seie paika, seie male, mis ma teie wannemille ollen annud ühhest iggawessest aiast teise.
8. Wata, teie lodate walskuse sannade peäle, mis kasso ei sada.
9. Kas teie tahhate ikka peäle warrastada, tappa, ja abbiello ärrarikkuda, ja wallega wanduda, ja Paalile suitsetada, ja käia teiste jummalatte järrel, mis teie ei tunne?
10. Ja nenda tulla, ja seista minno palle ees siin koias, mis peäle mo nimmi on nimmetud? ja tahhate öölda: Meie olleme peästedud, et teie woiksite teha keik needsinnatsed hirmsad tööd.
11. Ons sesinnane kodda, mis peäle mo nimmi nimmetud, röowli-kobas teie melest? ka minna issi, wata, ma ollen sedda näinud, ütleb Jehowa.
12. Sest minge agga mo paika, mis Silus olli, kuhho ma omma nimme essite pannud ellama, ja wadage, mis ma temmale ollen teinud omma Israeli rahwa kurjusse x pärrast.
13. Ja nüüd et teie tete keik needsinnatsed teud, ütleb Jehowa, ja ma ollen teie wasto aegsaste kül räkinud, ja teie ei olle kuulnud, ja ma ollen teid hüüdnud, ja teie polle wastand:
14. Siis tahhan ma teha selle koiale, mis peäle mo nimmi on nimmetud, mis peäle teie lodate, ja selle paigale, mis ma teile ja teie wannemille annud, nenda kui ma Silule teinud.
15. Ja tahhan teid ärraheita mo palle eest, nenda kui ma ollen ärraheitnud keik teie wennad, keik Ewraimi suggu.

16. Ja sinna, ärra pallu selle rahwa eest, ja ärra tösta nende pärrast kissendamist egga palwet, ja ärra käi palwega minno peäle: sest minna ei kule sind mitte.
17. Eks sa nä, mis needsinnatsed tewad Juda liñnades, ja Jerusalemma ulitsatte peäl?
18. Lapsed korjawad puid kokko, ja issad tewad tuld ülles, ja naesed sötkuwad taigna, kokisid teggema taewa Meleketile ja, joma-ohwrid wallama teiste jummalattele, et nemmad mind ärritawad.
19. Kas nemmad ärritawad mind; ütleb Jehowa? eks nemmad issiennast ei ärrita, et nende silmad häbbisse sawad.
20. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, mo wihha ja mo tulline wihha on wäljawallatud seie paika, innimeste peäle, ja lojuste peäle, ja pude peäle, mis wäljal, ja Ma wilja peäle; ja se peab pöllema, ja ei mitte ärrakustuma.
21. Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Pange ommad pölletamise-ohwrid omma tappa-ohwride körwa, ja söge lihha.
22. Sest minna ei olle räkinud teie wannemattega, egga sel päwal, kui ma neid Egiptusse maalt ärratöin, neile käsko annud pölletamise- ja tappa-ohwri pärrast:
23. Kui agga sedda sanna ollen ma neid käsknud, ja öölnud: Kuulge minno heält, siis tahhan ma teile Jummalaks olla, ja teie peate mulle rahwaks ollema; et teie wottaksite käia keige se tee peäl, mis minna teid kässin, et teil hea pölle woiks olla.
24. Agga nemmad ei wötnud kuulda egga omma körwa mo pole pöörda, ja nemmad on käinud omma nou ja omma kurja süddame arwamisse järrel; ja nemmad on taggasi sanud, ja ei mitte eddasi.
25. Sest päwast kui teie wannemad wäljaläksid Egiptusse maalt tänna päwani, ollen ma kül aegsaste ikka teie jure läkkitanud keik ommad sullased, need prohwetid.
26. Agga nemmad ei wotnud mind kuulda, egga omma körwa mo pole pöörda, ja on kangekaelseks läinud, ja on pahheminne teinud, kui nende wannemad.
27. Ja sa rägid kül nendega keik needsinnatsed sannad, agga nemmad ei wotta sind mitte kuulda; ja sa hüad kül nende wasto, agga nemmad ei kosta sulle mitte.
28. Sepärrast ütle nende wasto: Se on se rahwas, mis ei wotta kuulda Jehowa omma Jummalaks heält, ja mis ei wotta öppetust wasto; usk on hukkas, ja nende suust ärrakautud.
29. Leika ärra ommad juuksed, ja wiska neid ärra, ja hakka nutto-laulo kõrge kohtade peäl: sest Jehowa on ärrapölgnud, ja mahhajätnud sedda pölwe-rahwast, kelle wasto temmal hirmus wihha on.

30. Sest Juda lapsed on kurja teinud minno nähhes, ütleb Jehowa: nemmad on pannud ommad läilad asjad senna kotta, mis peäle mo nimmi on nimmetud, et nemmad sedda rojaseks tewad,
31. Ja on ehhitanud Toweti kõrged paigad, mis Innomi poia orgus, et nemmad ommad poiad ja ommad tütreid tullega ärrapõlletawad; mis minna ei olle käsknud, ja ei olle mo süddamesse tousnud.
32. Sepärrast wata, päwad tullewad, ütleb Jehowa, et sedda ei hüta ennam Towetiks, ja Innomi poia orruks, waid tapmisse orruks; ja nemmad matwad surnud Touetisse, et ei olle muud paika.
33. Ja selle rahwa kehhad peawad sama roaks lindudele, mis taewa al, ja metsalistele, mis Ma õ peäl on, ja polle sedda, kes ärrapelletab.
34. Ja ma tahhan Juda liñnadest, ja Jerusalemma ulitsatte peält ärra lõppetada römustusse heält, ja römo heält, peigmehe heält, ja prudi heält; sest se Ma peab paljaks sama.

8. Peatük.

Oiget nuhtlust kulutakse neile, kes uskmatta on.

1. Sel aial, ütleb Jehowa, peawad nemmad Juda kuningate luud, ja temma würstide luud, ja preestride luud, ja prohwetide luud, ja Jerusalema rahwa luud nende haudade seest wäljatoma,
2. Ja neid lautama päwa ette, ja ku ette, ja keige taewa wäe ette, mis nemmad on armastand, ja mis nemmad on teninud, ja mis järrel nemmad käinud, ja mis nemmad noudnud, ja mis ette nemmad kummardanud: neid ei pea jälle kokkokorjama egga mahhamatma; sittaks peawad nemmad jäma Ma peäle.
3. Ja surma wallitsetakse ello eest keikist neist teisist, kes üllejäänud sestsinnatsest pahhast sugguwössast, kes üllejäänud igga paika, kuhho ma neid ollen lükkanud, ütleb wäggede Jehowa.
4. Sepärrast pead sa nende wasto ütlemä: Nenda ütleb Jehowa, kas need, kes langewad, ei touse jälle ülles? ja se, kes ärrapörab tee peält, ei pöra jälle taggasi?
5. Mikspärrast on sesinnane rahwas Jerusalemmas ärrapöördud allatsi ärrapöörmissesga? nemmad peawad kawwalussest kinni, nemmad törkuwad ümberpöördes.
6. Ma ollen tähhele pannud ja kuulnud, agga nemmad ei rägi, mis öige: ei olle ükski, kes omma kurjust kahhetseks, ja ütleks: Mis ma ollen teinud? nemmad on keik omma joso sees taggasi läinud, kui hobbone, mis söast täit nelja ärrakargab.

7. Ka tonekurg, mis taewa al, teab omma seätud aega, ja turteltuike, ja päsoke ja kurg pannewad tähhele omma tullemisse aega, agga minno rahwas ei moista JEHOWA öigust.
8. Kuida woite teie öölda: Meie olleme targad, ja Jehowa kasso-öppetus on meie kä? töeste, wata, kirjatundiätte walle sulg on keik walleks teinud.
9. Targad on häbbi sisse sanud, nemmad on ärraehmatand ja kinniwoetud: wata, nemmad on Jehowa sanna ärrapölgnud, ja mis asja tarkus peaks neil ollema ?
10. Sepärrast annan ma nende naesed teistele, nende põllud teiste pärrijattele: sest nihästi wähhemad kui suremad ahnitsewad hopis kasso, nihästi prohwetid kui preestrid tewad iggaüks walskust,
11. Ja parrandawad mo rahwa tütre hawa kerge wisiga, ja ütlewad: Rahho, rahho! ja ep olle mitte sedda rahho.
12. Nemmad on häbbi sisse sanud, sest nemmad on teinud, mis hirmus; siiski ei häbbene nemmad paigast mitte, egga moista häbbi pärrast ärrapunnastada; sepärrast langewad nemmad nende sekka, kes langewad, sel aial kui nende kätte näikse, peawad nemmad kommistama, ütleb Jehowa.
13. Ma tahhan neid sutumaks hopis ärrawötta, ütleb Jehowa: Ei pea winamarjad winapu peäle, egga wigimarjad wigipu peäle jäma, ja lehhed peawad puddenema; ja mis ma neile annud, peab neist mödaminnema.
14. Agga teised ütlewad: Mis tarwis istume meie? tulge kokko, ja läkki tuggewatte liñnade sisse, et meie seäl hukka same: sest Jehowa meie Jummal on meid lasknud hukka sada, ja on meid jootnud sappi weega, et meie patto teinud Jehowa wasto.
15. Meie olleme rahho ootnud, ja sedda head ei olle ; parrema põlwe aega, ja wata, hirmutus tulleb.
16. Tani poolt kulukse temma hooste noorskaminne, temma täkkude hirnumiste heälest wärriseb keik se Ma; ja nemmad tullewad ja söwad se Ma paljaks, ja ta täiust, need liñnad, ja kes seäl ellawad.
17. Sest wata, ma läkkitan teie sekka maddusid ja pasiliski-maddusid, kelle külge ei hakka noia pommiseminne; ja need peawad teid nöälama, ütleb Jehowa.
18. Mo südda on minno sees siiski nõrk mo jahhutamise jures kurbdusses.
19. Wata, mo rahwa tütre kissendamisse heäl on kaugelt maalt: eks Jehowa polle Sionis? eks temma kuningas polle seäl? mikspärrast on nemmad mind ärritand omma nikkertud kuiudega, tühja woöraste asjadega?
20. Leikus on mödaläinud, sui on löpnud; ja meid ei olle mitte ärrapeäsetud.
21. Omma rahwa tütre kahjo pärrast ollen ma ärraröhhutud, ma ollen kurb, ehmatud on mind kinniwötnud.
22. Eks Kileadi-maal polle kallist waiko? eks seäl polle arsti? ons agga? mikspärrast ei olle siis koor tömband mo rahwa tütre hawa peäle?

23. Kes annab mulle, et mo Peas wet olleks, ja mo silmad silma-wee hallikad olleksid ; siis nuttaksin ma ööd ja päwad neid, kes mo rahwa tüttarte seast mahhalödud.

9. Peatük.

Kaebdus rahwa kurjusse pärrast: nende raske nuhtlus.

1. Kes annab mulle körbes tekäiate omaia, siis jättaksin ma omma rahwa mahha, ja lähhäksin nende jurest ärra: sest nemmad keik on abbiello-rikkujad, ja pettiste selts.
2. Sest nemmad tombawad omma kele kui omma walskuse ammo ülles, nemmad wotwad woimust Ma peäl, agga ei mitte tössidusse polest: sest ühhest kurjusest lähhäwad nemmad teise, ja mind ei tunne nemmad mitte, ütleb Jehowa.
3. Hoidke ennast iggaüks omma söbra eest, ja ärge lootke ühhegi wenna peäle; sest igga wend pettab teist otse kawwalaste, ja igga söbber lähhäb keelt kandma.
4. Ja nemmad narriwad iggamees omma söbra ja töt ei rägi nemmad mitte: nemmad öppetawad omma kele wallet räkima ja wässitawad ennast ärra üllekohhut tehhes.
5. Sinna ellad öige kawwalatte seas; kawwalusse pärrast törkuwad nemmad mind tundes, ütleb Jehowa.
6. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa nenda: Wata, ma sullatan neid, ja tahhan neid läbbikatsuda; sest kuidas ma muido woin teha oma rahwa tütre patto pärrast?
7. Nende keel on üks terrawaks tautud nool, se rägib kawwalust; omma suga rägib ta rahho omma söbraga, ja ommas süddames warritseb ta tedda.
8. Eks ma nende asjade pärrast peaks nende kätte näggema, ütleb Jehowa; eks mo hing peaks maksma selle rahwa kätte, mis on kui sesinnane?
9. Mäggede pärrast hakkas ma nutto ja ärrast kaebmist, ja körwe rohho-made pärrast nutto-luggu; sest need on ärrapöletud, et ükski seält läbbi ei lähhä, ja ei sa weiste heält kuulda; ni hästi linnud, mis taewa al, kui lojuksed, on ärralendanud ja ärraläinud.
10. Ja ma teen Jerusalemma kiwwi-warreks ja lendwa maddude pessaks, ja Juda liñnad tahhan ma ärrahäwwitada, et ükski seäl ei sa ellada.
11. Kes on se tark mees? kes sedda moistab, ja kulutab sedda, mis Jehowa su temma wasto rägib, mikspärrast se Ma on hukka läinud, ja ärrapöletud kui körb, et ükski seält läbbi ei käi.

12. Ja Jehowa ütleb: Sepärrast et nemmad on mahhajätnud mo kässo-
öppetust, mis ma nende kätte annud, ja ei wotnud mo heält mitte kuulda,
egga se järrel käia;
13. Ja on käinud omma süddame arwamisse järrel, ja Paalide järrel, mis nende
wannemad neid on öppetanud:
14. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal nenda: Wata, ma södan
neid, seddasinnast rahwast koi-rohhoga, ja jodan neid sappi-weega.
15. Ja ma pillutan neid laiale pagganatte sekka, kedda nemmad ja nende
wannemad ei olle tunnud, ja läkkitan moöka nende järrele, kunni ma neid
löppetan.
16. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Pange tähhele, ja kutsuge nutto-naesed, et
nemmad tullewad; ja läkkitage tarkade naeste jure, et nemmad tullewad,
17. Ja joudko nemmad ja hakkago ärrast kaebmist meie pärrast, ja meie
silmist tulgo silmawessi mahha, ja meie silma lauud joosko wet;
18. Sest ärda kaebmisse heäl kulukse Sionist: Kuida olleme meie ärraraisatud!
meie häbbeneme wägga, et meie piddime omma maad mahhajätma, et
nemmad meie honed mahhawiskanud.
19. Et naesed! kuulge Jehowa sanna, ja teie körw wötke wasto temma su
sanna, ja öppetage ommad tütreid ärrast kaebmist, ja teine teist nutto-luggu.
20. Sest surm on üllestulnud meie aknaist läbbi, ta on meie suurte koddade
sisse tulnud, et ta ärrakautab nored lapsed ulitsa peält ja nored mehhed
turrude peält.
21. Ütle: Nenda ütleb Jehowa, et innimeste kehhad peawad langema ja ollema,
kui sit wälja peäl, ja kui wihk leikaja tagga, mis ükski ei korrasta.
22. Nenda ütleb Jehowa: Ärgo kitelgo tark ommast tarkussest, ja ärgo kitelgo
wäggew mees ommast wäest, ärgo kitelgo rikkas ommast rikkusest;
23. Waid kes tahhab kitelda, se kitelgo sest, et ta targa melega on, ja mind
tunneb, et minna ollen JEHOWA, kes teeb head ja mis kohhus ja öige on Ma
peäl: sest need asjad on mo mele pärrast, ütleb JEHOWA.
24. Wata, päwad tullewad, ütleb Jehowa, et ma tahhan iggauhhe kätte nähha,
kes ümberleikatud, ja kel eestnahk on ;
25. Egiptusse ja Juda kätte, ja Edomi ja Ammoni laste lätte, ja Moabi kätte ja
keikide kätte, kelle juuksed ärrapiratud pea-laest sadik, kes körbes ellawad:
sest keikil pagganil on eestnahk, agga keigel Israeli suggul on süddame
eestnahk.

10. Peatük.

Jehowa tulleb karta ja appi hüda, ei mitte kuiosid.

1. Kuulge se sanna, mis Jehowa rägib teie wasto, Israeli suggu!

2. Nenda ütleb Jehowa: Ärge öppige mitte pagganatte wisi, ja ärge ehmatage mitte taewa tähtede eest ärra, sest pagganad ehmatawas nende eest ärra.
3. Sest pagganatte seädmissed on üks tühhi assi: sest so on pu, mis metsast, raiutud, se on puseppa kätte tö kirwega.
4. Höbbeda ja kullaga teeb ta sedda illusaks: nemmad kinnitawad neid naelte ja haamridega, et ta ei kõigu.
5. Nemmad on ühhest tükkist kui palmipu, ja ei rägi mitte: neid kantakse ikka; sest nemmad ei woi kõndida: ärge kartke nende eest, sest nemmad ei te kahjo, ja head teha polle ka nende kä.
6. Ükski ei olle ollemas, kui sinna oh Jehowa! suur olled sinna, ja suur on so nimmi woimusse polest.
7. Kes ei peaks sind kartma, sa pagganatte kuningas? sest sulle sünnib se: sest pagganatte tarkade seas ja keiges nende kuningrikis ei olle ükski ollemas, kui sinna.
8. Ja nemmad on hopis totrad ja halbid: selge tühhine õppetud tulleb septsammast pu-jummalast.
9. Tautud hõbbe-karda tuakse Tarsisist, ja kulda Uwasist; se on puseppa tö, ja kullaseppa kätte tehtud: nende rided on walwakad-sinnised ja purpuri-punnased, need keik on tarkade tö.
10. Agga Jehowa Jummal on tödde issi, temma on üks ellaw Jummal, ja iggawenne kuningas: temma sure wihha pärrast wärriseb Ma, ja pagganad ei woi ta melepahhandust mitte kannatada.
11. Sedda wisi üttele neile: Need jummalad, kes ei olle taewast ja maad teinud, kaddugo need Ma peält ja taewa alt ärra.
12. Temma on omma rammo läbbi Ma teinud, ja ma-ilma omma tarkusse läbbi walmistanud, ja taewad wännitand omma moistusse läbbi.
13. Kui ta heält teeb, siis on hulk wet taewas, ja temma teeb, et uddo touseb Ma otsast; ta teeb walgud wihma kõrwa ᳵ, ja sadab tuult wälja ommast warrandusse honest.
14. Keik inimessed on totraks läinud, et nemmad ühtegi ei moista: keik kullaseppad on häbbi sisse sanud igga nikkertud kuio pärrast; sest nende wallatud kuio on walle, ja ei olle waimo nende sees.
15. Nemmad on selged tühhised, ja selge eksitusse tö: sel aial, kui nende kätte näikse, lähhawad nemmad hukka.
16. Jakobi jaggo ei olle mitte kui need, sest temma on se, kes keik walmistab, ja Israel, se on temma ärramoödetud pärris-ossa: wäggede Jehowa on temma nimmi.
17. Koggu omma kaupa maalt kokko, kes sa olled tuggewas liñnas.
18. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata, ma wiskan kui lingoga ärra sel korral neid, kes siin maal ellawad, ja ma sadan neile kitsast kätte, et nemmad peawad ennaste eest leidma ja ütlema:

19. Hädda mulle mo hawa pärrast! mo wigga teeb wägga haiget: agga minna ollen möttelnud, se on töeste haigus, ma tahhan siis sedda kanda.
20. Mo telk on ärraraisatud, ja keik mo nörid on katki kistud; mo poiad on mo käest ärraläinud ja neid ei olle; ei olle ükski, kes weel mo telgi ülleslööks, ja mo tekkid üllespanneks.
21. Sest karjatsed on totraks läinud, ja Jehowat ei olle nemmad noudnud: sepärrast ei olle nemmad mitte targaste ennaste asjo aianud, ja keik nende karri on laiale pillatud.
22. Wata, jutto heäl tulleb, ja suur wärriseminne pohja Ma poolt, et nemmad Juda liñnad laggedaks tewad, ja lendwa maddude pessaks.
23. Jehowa! ma tean, et innimesse kä ep olle mitte temma te, ei olle mitte mehhe kä, kes kõnnib, et ta woib omma sammo kinnitada.
24. Karrista mind, Jehowa, agga nenda kui kohhus, ei mitte omma wihha sees, et sa mind mitte ei kauta.
25. Walla omma tullist wihha pagganatte peäle, kes sind ei tunne, ja nende sugguwössade peäle, kes so nimmi appi ei hüa: sest nemmad on Jakobit ärrasõnud, jah! nemmad on tedda ärrasõnud, ja tedda lõppetand, ja temma ello-asseme ärrahäwwitanud.

11. Peatük.

Jehowa rahwas teeb seädust tühjaks? Jeremia hädda.

1. Se on se sanna, mis Jehowa käest Jeremia kätte sai, sedda wisi:
2. Kuulge selle seädusse sannad, ja räkige Juda meeste wasto, ja Jerusalema rahwa wasto.
3. Ja ütles nende wasto: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Ärranetud on se mees, kes ei kule selle seädusse sanno,
4. Mis ma ollen käsknud teie wannemad sel päwal, kui ma neid ärratöin Egiptusse maalt, seält raud-ahjust, ja ütlesin: Wötke minno heäle kuulda, ja tehke sedda, keik sedda möda kui ma teid kässin; siis peate teie mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan teile Jummalaks olla.
5. Et minna kinnitan sedda wannet, mis ma teie wannemille wandunud, et ma neile piddin andma sedda maad, mis pima ja met joseb, nenda kui se tännapä on ; ja minna wastasin ja ütlesin: Amen, Jehowa!
6. Ja Jehowa ütles mo wasto: Kuluta keik needsinnatsed sannad Juda liñnades ja Jerusalema ulitsatte peäl, ja ütles: Kuulge sellesinnatse seädusse sannad, ja tehke nende järrele.
7. Sest ma ollen järgeste tunnistanud teie wannematte wasto sel päwal, kui ma neid seie üllestöin Egiptusse maalt tänna päwani, aegsaste ollen ma tunnistanud, ja öölnud: Kuulge minno heält.

8. Agga nemmad ei wötnud kuulda, egga omã körwa mo pole pöördä, waid nemãd käisid iggamees omma kurja süddame arwamisse järrel: sepärrast ollen ma nende peäle tonud keik selle seädusse sannad, mis ma käsksin tehha, ja nemmad ei olle mitte teinud.
9. Ja Jehowa ütles mo wasto: Üks sallaja kurri nou leitakse Juda-meeste ja Jerusalemma rahwa seast.
10. Nemmad on pöörnud omma endiste wannematte sure üllekohto pole, kes ei tahtnud mitte mo sanno kuulda, ja nemmad isse on läinud teiste jummalatte järrele, neid tenima: Israeli suggu ja Juda suggu on tühjaks teinud mo seädust, mis ma nende wannemattega teinud.
11. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma toon õnnetust nende peäle, kust nemmad ei woi peäseada; ja nemmad kissendawad siis kül mo pole, ja minna ei kule neid mitte.
12. Mingo siis Juda liñnad ja Jerusalemma rahwas, ja kissendago nende jummalatte pole, kellele nemmad on suitsetanud; agga need ei woi neid polegi peästa nende õnnetusse aial.
13. Sest so liñnade arro möda on sul jummalad, oh Juda! ja Jerusalemma ulitsatte arro möda ollete teie altarid häbbenematta jummalale pannud, altarid, kus peäl Paalile suitsetakse.
14. Ja sinna, ärra pallu mitte selle rahwa eest, ja ärra tösta nende pärrast mitte kissendamist egga palwet; sest minna ei kule mitte sel aial, kui nemmad mo pole hüüdwad omma õnnetusse pärrast.
15. Mis on minno Armokessel teggemist mo koias, et surem hulk sedda wägga pahha tööd teeb, ja saatwad pühha ohwride lihha sinnust mödaminnema; kui sinno kurjus suur on, siis hüppad sa römo pärrast.
16. Haljaks öllipuuks, mis illus olli näggise wilja pärrast, on Jehowa so nimme hüüdnud: sure kärrine heältega on ta tuld temma wasto süütnud põllema, ja temma oksad süakse paljaks.
17. Ja wäggede Jehowa, kes sind on istutand, rägib so wasto õnnetust, Israeli suggu ja Juda suggu kurjusse pärrast, mis nemmad on teinud enneste seas, mind ärritades, et nemmad Paalile suitsetawad.
18. Ja Jehowa on mulle teäda annud, ja ma tean sedda: siis olled sinna mulle näitnud nende teud.
19. Ja minna olin kui tal ehk härg, mis tappa wiakse, ja ei teädnud mitte, et nemmad mo wasto need mötted mötlesid: Rikkugem puud temma wiljaga, ja kautagem sedda ello Ma peält ärra, et temma nimmi ei tulleta enam mele.
20. Agga wäggede Jehowa, kes öiget kohhut moistab, kes nerud ja süddame läbbikatsub, lasse ma nään, et sinna nende kätte maksad: sest sulle ollen ma omma rio-asja ilmutand.

21. Sepärrast ütleb Jehowa nenda Anatoti meeste wasto, kes so hinge püawad, ja ütewad: Sinna ei pea mitte prohwetil wisil räkima Jehowa nimmel, et sa ei sa surma meie käe läbbi;
22. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa nenda: Wata, ma tahhan nende kätte nähha, nored mehhed peawad surrema mooga läbbi, ja nende poiad ja nende tütreid peawad nälga surrema.
23. Ja ükski ei pea neile üllejama, sest ma tahhan õnnetust tua Anatoti meeste peäle sel aastal, kui nende kätte näikse.

12. Peatük.

Jeremia kässib: Jehowa kostab: öälatte ön kaub pea.

1. Sinna olled õige, Jehowa! kui ma tahhaksin sinnoga waidelda: siiski tahhan ma õigist nuhtlussist sinnoga räkida: mikspärrast lähhäb öälatte te hästi korda, ja keikil, kes suurt pettust tewad, on waikne assi?
2. Sa olled neid istutand, nemmad on ka juurdunud, nemmad lähhäwad eddasi, kandwad peälegi wilja: sinna olled liggi nende suus, ja kaugel ärra nende nerudest.
3. Agga sinna, Jehowa! tunnend mind, nääd mind, ja katsud läbbi mo süddame, kuidas se on sinno ees: wea neid wäggise kui lambaid tappa, ja lahhuta neid ärra tapmisse päwaks.
4. Kui kaua peab Ma leinama, ja igga wälja rohhi ärrakuiwama? nende kurjusse pärrast kes seal ellawad, on ärralöpnud lojuksed ja linnud; sest nemmad ütewad: Temma ei sa mitte meie wimist luggu nähha.
5. Kui sa jallarahwaga josed, ja nemmad wässitawad sind ärra; kuidas tahhad sa siis hoostega woido joosta? ja kui sa rahholissel maal ükspäinis julge olled, mis sa siis wottad teha, kui Jordan touseb?
6. Sest ka sinno wennad ja so issa perre, ka need tewad pettust so wasto, ka need hüüdwad so tagga: Temma on küps surmale. Ärra ussu neid mitte, kui nemmad soga hästi räkiwad.
7. Ma ollen omma koia mahhajättnud, ja omma pärris-ossa ülleannud: ma ollen annud, mis mo hingele armas olli, temma waenlaste kätte.
8. Mo pärris-ossa on mulle sanud loukoeraks, mis metsas; ta on mo wasto heält teinud; sepärrast wihkan ma tedda.
9. Kas on mo pärris-ossa kirjuks kiskujaks liñnuks mulle sanud? minge, kogguge keik metsalissed, käskige neid söma tulla.
10. Paljo karjatsid on mo winamägge ärrarikkunud, ja mo põllo-ossa ärrasötkunud: nemmad on mo kallist ossa laggedaks kõrweks teinud.
11. Se on laggedaks tehtud, se ärrahäwwitud Ma leinab minno pärrast: keik se Ma on ärrahäwwitud, sest ükski ei olle, kes sedda süddamesse panneb.

12. Keige kõrge kohtade peäle körbes tullevad ärraraiskajad; sest Jehowa moök lõppetab sedda ärra ühhest Ma otsast teise: ei ühhelgi kohhal ei olle rahho.

13. Nemmad on nisso külwanud, ja kibbowitso leikanud: nemmad on ennast wässitanud, ja ei sa kasso; olgo siis teil häbbi omma wilja sagi pärrast, Jehowa tullise wihha pärrast.

14. Nenda ütleb Jehowa keikide mo kurjade naabrette wasto, kes putuwad se pärris-ossa külge, mis ma ollen omma rahwale, Israelile pärris-ossaks annud: Wata, ma kitkun neid ärra nende Ma peält, ja Juda suggu kitkun minna keik nende seast ärra.

15. Ja se peab nenda ollema, kui ma neid saan ärrakitkunud, tahhan ma jälle nende peäle hallastada, ja neid taggasi tua iggäühhe omã pärris-ossa jure, ja iggäühhe omma male.

16. Ja se peab nenda ollema, kui nemãd hästi öppiwad minno rahwa wisid, et nemãd wanduwad minno nimmel, ni töeste kui Jehowa ellab; nenda kui nemmad on öppetanud mo rahwast wanduma Paali juures, siis peab neid minno rahwa sekka assutadama.

17. Ja kui nemmad ei wotta kuulda, siis tahhan ma sedda rahwast koggone ärrakitkuda, ja hukka sata, ütleb Jehowa.

13. Peatük.

Judide uhkus ja nuhtlus: pat ei parrane ennesest.

1. Nenda ütles Jehowa mo wasto: Minne, ja osta ennesele üks linnane wö, ja panne sedda omma wöle, ja ärra wi sedda mitte wette.

2. Ja ma otsin sedda wööd Jehowa sanna järrele, ja pannin sedda ennese wöle.

3. Ja Jehowa sanna sai mo kätte, ja ütles teist korda:

4. Wötta se wö, mis sa olled ostnud, mis sinno wööl, ja wötta kätte, minne Wratti jõe jure, ja matta sedda siñna ärra kaljo prao sisse.

5. Ja ma läksin, ja matsin sedda Wratti jõe jure mahha, nenda kui Jehowa mind olli käsknud.

6. Ja se sündis mitme päwa pärrast, et Jehowa ütles mo wasto: Wötta kätte, minne Wratti jõe jure, ja wötta seält se wö, mis ma sind käsksin senna mahhamatta.

7. Ja ma läksin Wratti jõe jure, ja kaewasin ülles, ja wötsin sedda wööd seält paigast, kuhho ma sedda olin mahhamatnud; ja wata, se wö olli ärrarikkutud, ei kölband se kuhhogi ennam.

8. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

9. Nenda ütleb Jehowa: Nisammote tahhan ma rikkuda Juda-rahwa kõrkust, ja Jerusalemma kõrkust, mis suur on.
10. Sesinnane kurri rahwas, kes ei tahha mo sanno kuulda, kes käiwad omma süddame arwamisse järrel, ja lähhäwad teiste jummalatte järrele, et nemmad neid teniwad, ja nende ette kummardawad; se peab sama, kui sesinnane wõ, mis ei kölba kuhhogi.
11. Sest nendago wõ mehhe wööl kinni on, nenda ollen ma ennese külge kinnipannud keik Israeli suggu, ja keik Juda suggu, ütleb Jehowa, et nemmad piddid ollema mulle rahwaks, ja nimmeks, ja kitusseks, ja illuks; agga nemmad ei wotnud kuulda.
12. Ja sinna pead nende wasto ütlema sedda sanna: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Igga krusi peab winaga täidetama; siis ütlewad nemmad so wasto: Eks meie sedda muidogi tea, et igga krusi winaga peab täidetama?
13. Siis ütle nende wasto: Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma tahhan täita need keik, kes siin maal ellawad, et nemmad joobnuks sawad, ja need kuningad, kes Tawetist istuwad temma aujärje peäl, ja preestrid, ja prohwetid, ja keik, kes Jerusalemmas ellawad.
14. Ja minna tahhan neid rabbada teist teise wasto, ja issad ja poiad ühtlase, ütleb Jehowa; ei ma tahha armo anda egga järrele anda, egga hallastada, et ma neid ei peaks ärrarikkuma.
15. Kuulge, ja pöörge körwad seie, ärge surustage mitte: sest Jehowa rägib.
16. Andke Jehowale omma Jummalale au, ennego ta lasseb pimmedust tulla, ja ennego teie jallad ennast toukawad ämmarusse mäggede wasto; ja teie otate kül walgust, agga ta panneb sedda surma-warjuks, ta teeb sedda pilkasseks pimmedaks.
17. Agga kui teie ei wotta sedda kuulda, siis nuttab mo hing warjopaikus teie uhkuse pärrast, ja mo silm nuttab wägga, ja joseb wet, et Jehowa karri wangi wiakse.
18. Ütle kuningale, ja kunninga-emmandale: Allandage ennast, istke maas, sest teie Pea-ehte on mahhalangenud, teie illo kroon.
19. Need liñnad, mis louna pool, on lukko pandud, ja ükski ei tee lahti; keik Juda-rahwas on wangi widud, keik puhhas on nemmad wangi widud.
20. Töstke ommad silmad ülles, ja wadage, kes pohja poolt tullewad; kus on se karri, mis sulle olli antud, so illusad puddolojuksed?
21. Mis sa tahhad üttelda, kui temma sinno kätte nääb? ja sa issi olled neid õppetanud ennese ülle würstiks ja pealikkuks sama; eks wallud wotta sind kinni nendago naest, kes lapse saab?
22. Ja kui sa mötled om̄as süddames: Mikspärrast on need asjad mulle sattunud? sinno sure üllekohto pärrast on so kue-ölmad üllestõstetud, ja so kandadele on wäggiwald tehtud.

23. Kas Mora-mees woib omma nahha muta, ja pardri-metsalinne ommad tähhed? siis woite ka teie head tehha, kes teie ollete öppinud kurja teggema.

24. Ja minna tahhan neid laiale aiada kui kört, mis mödalähhäb, körwe tule kätte.

25. Se on sinno liisko jaggo, so kätte moödetud ossa minnust, ütleb Jehowa: sest sa olled mind ärraunnustanud, ja lootnud walskusse peäle.

26. Ja minnage tahhan ülleswotta so kue-ölmad so silmade ülle, et sind näikse ärranaertud ollewad.

27. So abbiello-ärrarikkumissed ja so hirnumissed, sinno wägga pahha hora-tö on mäekinkude peäl wäljal, ma ollen näinud so läilad asjad: hädda sulle, Jerusalem! kui kaua ei tahha sinna weel mitte puhtaks sada?

14. Peatük.

Suur poud ja nälg: Jeremia palwe: Jehowa wastus.

1. Jehowa sanna, mis Jeremia kätte sanud se sure poua pärrast.

2. Juda-ma leinab, ja temma wärrawad on sandid, nemmad on mustaks sanud mani, ja Jerusalemma kissendamine touseb.

3. Sest nende aulissed läkkitawad ommad allamad wee järrele, nemmad tullewad kaewandutte jure, ja ei leia wet, nende astjad tullewad tühjalt taggasi: nemmad häbbenewad ja punnastawad ärra häbbi pärrast, ja kattawad omma Pea kinni.

4. Se Ma pärrast, mis on ärraehmatud, et wihma ei olle Ma peäl, on põllo-mehhed ärrahäbbenend, nemmad on omma Pea kinnikatnud.

5. Sest ka emma-hirw wäljal se poegeb, ja jättab omma poia mahha, et ei olle rohto.

6. Ja mets-eeslid seiswad kõrge kohtade peäl, nemmad ahmiwad tuult, kui lendawad maud, ja nende silmad löppewad ärra, et ei olle rohto.

7. Kui meie suur üllekohhus meie wasto kostab, oh JEHOWA! siis te meiega omma nime pärrast; sest meie ärrapöörmissi on palju, misga meie sinno wasto patto teinud.

8. Oh Israeli otus, temma ärrapeästja ahhastusse aial! mikspärrast tahhad sa olla kui woöras siin maal, ja kui üks tekäia, kes körwale lähhäb ömaia wötma?

9. Mikspärrast tahhad sa olla kui üks mees, kes ärrawässinud, kui üks wäggew mees, kes ei woi ärrapeästa? ja sinna issi olled kesk meie seas, Jehowa! ja so nimmi on meie peäle nimmetud, ärra jätta meid mitte mahha.

10. Nenda ütleb Jehowa selle rahwale: Nenda on nemmad armatsenud hulkumist, ennese jalgo ei kela nemmad mitte; sepärrast ei olle Jehowal neist mitte head meelt, nüüd tahhab ta mäletada nende üllekohhut, ja nende kätte nähha nende pattud.

11. Ja Jehowa ütles mo wasto: Ärra pallu selle rahwa eest nende heaks.
12. Kui nemmad paastuwad, ei kule ma nende kissendamist mitte, ja kui nemmad ohwerdawad põlletamise- ja roa-ohwrid α , ei polle mul neist hea meel; sest moöga, ja nälja, ja katko läbbi tahhan minna neid ärralöppetada.
13. Agga ma ütlesin: Oh Issand Jehowa! wata, prohwetid ütlewad neile: Ei teie sa moöka mitte nähha, ja nälg ei tulle mitte teie peäle; sest tössist rahho tahhan ma teile anda siin paikas.
14. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wallet kulutawad need prohwetid minno nimmel; minna ei olle neid läkkitanud, egga neid käsknud, ja minna ei olle nende wasto räkinud: nemmad räkiwad teile prohwetid wisil walle näggemist, ja ööneandmist, mis middagi ei olle, ja omma süddame kawwalust.
15. Sepärrast ütleb Jehowa nenda nende prohwetide pärrast, kes minno nimmel kulutanud, ja minna ei olle neid mitte läkkitanud, ja nemmad ütlewad, et moök ja nälg ei pea siin maal ollema: moöga ja nälja läbbi peawad nisuggused prohwetid sama ärralöppetud.
16. Ja se rahwas, kellele nemmad kulutawad, peawad sama heidetud Jerusalemma ulitsatte peäle nälja ja moöga pärrast, ja ükski ei olle, kes neid mattab; nemmad issi, nende naesed, ja nende poiad, ja nende tütreid, ja ma tahhan nende peäle wallada nende kurjust.
17. Ja sa pead neile ütlesedda sanna: Mo silmad joosko silmawet ööd ja päwad, ja ärgo seisko rahho, sest se neitsit, mo rahwa tüttar on röhhutud sure röhhumisega, ühhe hobiga, mis wägga haiget teeb.
18. Kui ma wäljale lähhän, wata, siis on neid seäl, kes moögaga mahhalödud, ja kui ma liinna tullen, wata, siis on seäl suur nälja hädda; sest kui prohwet, nenda preester kauplewad seäl maal, ja ei tea ühtegi.
19. Kas sa olled Juda-rahwast koggone ärrapölgnud? kas so hing tilgib Sioni wasto? mikspärrast olled sa meid peksnud, et meie ei woi terweks sada? rahho odetakse, ja polle sedda head, ja parrema põlwe aeg, ja wata, hirmutus on.
20. Jehowa! meie tunneme omma öälust, omma wannematte üllekohhut, et meie so wasto olleme patto teinud.
21. Ärra laida meid mitte omma nimme pärrast, ärra teota mitte omma au järge: tulleta mele, ärra te tühjaks omma seädust meiega.
22. Kas pagganatte tühja jummalatte seas on, kes lassewad wihma saddada? ja kas taewad wihma-pisad andwad? eks sinna olle sesamma, Jehowa meie Jummal? ja meie otame sind, sest sinna olled keik sedda teinud.

15. Peatük.

Jehowa ei kule palwet rahwa eest: Jeremia saab abbi.

1. Ja Jehowa ütles mo wasto: Kui Moses ja Samuel peaksid seisma mo palle

ees, siiski ei olle mo hing selle rahwa pool; sada neid mo palle eest ärra, et nemmad ärralähhäwad.

2. Ja se peab sündima, kui nemmad so wasto ütlewad: Kuhho peame meie minnema? siis pead sa nende wasto ütleva: Nenda ütleb Jehowa: Kes surma kätte saab, se sago surma kätte, ja kes moöga kätte saab, se sago moöga kätte, ja kes nälja kätte saab, se sago nälja kätte, ja kes wangi saab, sago wangi.

3. Ja ma tahhan nende peäle panna nelja suggu nuhtlust, ütleb Jehowa: moöka, neid tapma, ja koerad, neid weddama, ja linnud, mis taewa al, ja lojuksed Ma peäl, neid söma ja ärrarikkuma.

4. Ja ma tahhan neid anda wintsutada möda keik ma-ilma kuningrikid, Manasse Hiskia poia Juda kunninga pärrast, se pärrast, mis ta Jerusalemmas teinud.

5. Sest kes peaks sulle armo andma, Jerusalem? ja kel peaks ärras meel so pärrast ollema? ja kes peaks kül körwale minnema küssima, kas so kassi hästi käib?

6. Sa olled mind mahhajätnud, ütleb Jehowa, ja olled taggasi läinud; ja ma tahhan omma kät sirrutada so wasto, ja sind ärrarikkuda, ma tüddinen ärra kahhetsedes.

7. Ja ma wiskan neid wisk-labbidaga keikist Ma wärrawist läbbi: ma teen omma rahwast lapsist lahti, ja hukkan neist ärra neid, kes ei pöra omma tede peält.

8. Nende leskinaesi peab paljo ennam mulle ollema kui liiw merre äres, ma tahhan neile ühhe nore mehhe tua nende emma peäle, kes ärra raiskab louna aial; ma tahhan lasta temma peäle äkkitselt langeda liñna mürid ja suurt hirmo.

9. Se, kes seitse ilmale tonud, on rammaks läinud, ta on omma hinge heitnud, temma päike loja läinud, kui pääw alles olli, ta on häbbenend ja häbbi sisse sanud; ja mis meile on üllejänud, sedda tahhan ma moöga kätte anda waenlaste ette, ütleb Jehowa.

10. Hädda mulle, mo emma! et sa mind ilmale tonud, ma ollen üks mees, kellega keik se Ma riidleb ja tapleb: ma polle middage kasso peäle annud, ja nemmad ep olle mulle kasso peäle annud; iggaüks sajatab mind ärra.

11. Jehowa ütles: Töeste, ma tahhan sind peästa so heaks; töeste, ma tahhan waenlast lasta sinno (Juda) peäle tulla önnetusse aial ja ahhastusse aial.

12. Kas woib rauda katki murda, sedda rauda pohja poolt ja sedda waske?

13. Sinno warra ja so warrandussed tahhan ma risutawaks anda, ei mitte hinna pärrast, ja sedda keikide pattude pärrast, ja keikide so raiade peäl.

14. Ma tahhan sind so waenlastega lasta ärrawia siñna male, mis sa ei tea: sest tulli on sütud põllema mo wihha sees, se peab teie peäl põllema.

15. Sinna tead, Jehowa! mötle mo peäle, ja tulle mind katsma, ja maksa minno pärrast nende kätte, kes mind takka kiusawad: ärra wotta mind mitte ärra

omma pitka mele läbbi nende wasto ; et tunne, et ma sinno pärrast teotust kannan.

16. Kui so sannad leiti, siis söin minna neid ja so sanna on mulle olnud lustiks ja mo süddame römüks; sest so nimmi on mo peäle nimmetud, JEHOWA wäggede JUMMAL!

17. Minna ei olle istunud mängiatte seltsis, et ma olleksin römo pärrast hüppanud; sinno käe pärrast ollen ma üksi istunud, sest sa olled mind täitnud melepahhandussega.

18. Mikspärrast on mo wallo ni iggaw, ja mo wigga koggone hukkas? peält nähha olled sa mulle öiete kui see, kes pettab, kui wessi, mis ei jä seisma.

19. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Kui sa pörad, ja minna sind pöran, siis pead sa mo palle ees seisma; ja kui sa sedda kallist ärralahhutad sest alwast, siis pead sa minno su ollema: nemmad peawad pöörma sinno pole, agga sinna ei pea mitte pöörma nende pole.

20. Ja ma tahhan sind panna selle rahwale tuggewaks wask-müriks ; ja kui nemmad so wasto söddiwad, siis ei pea nemmad mitte so peäle woimust sama: sest minna ollen sinnoga õ, et ma sulle abbi sadan, ja sind ärrapeästan, ütleb Jehowa.

21. Ja ma tahhan sind kiskuda kurjade käest, ja sind peästa wägga waljude käest.

16. Peatük.

Mis Juda-rigi ja rahwaga pididi sündima, kulutakse enne.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte, se ütles:

2. Ärra wotta ennesele naest, ja ärgo olgo sulle ei poege egga tütrid siin paikas.

3. Sest nenda ütleb Jehowa nende poegade pärrast, ja nende tüttarte pärrast, kes siin paikas sündiwad, ja nende emmade pärrast, kes neid ilmale towad, ja nende issade pärrast, kes neid sünnitawad siin maal:

4. Nemmad peawad mitmesugguse surma-haigusse läbbi surrema, ei tehta kaebdust nende pärrast, egga neid maeta mahha; sittaks peawad nemmad sama Ma peäl, ja moöga ja nälja läbbi peab neid lõppetadama, ja nende kehhad peawad roaks sama lindudele, mis taewa al, ja metsa-ellajattele.

5. Sest nenda ütleb Jehowa: Ärra minne mitte mattuste kotta, ja ärra minne mitte kaebdust teggema, ja ärgo olgo sul ärras meel nende pärrast: sest ma ollen omma rahho, heldust ja hallastust selle rahwa käest hopis ärrawötnud, ütleb Jehowa.

6. Ja sured ja pissokessed peawad surrema seie male, neid ei maeta mahha, egga tehta kaebdust nende pärrast, ja ükski ei leika ennast killule, egga aia omma Pead paljaks nende pärrast.
7. Ei jaeta neile ka leiba leinamisse pärrast, et nemmad neid trööstiksid surno pärrast; ja neid ei jodeta trööstimisse karrika seest, nende issa ja nende emma pärrast.
8. Ärra minne ka mitte siñna kotta, kus jodud, nendega istuma, söma ja joma.
9. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Wata, ma tahhan lõppetada siit paigast teie nähhes, ja teie päiwil, römustusse heält ja römo heält, peigmehhe heält ja prudi heält.
10. Ja peab sündima, kui sa kulutad selle rahwale keik needsinnatsed sannad, ja nemmad ütlewad so wasto: Mikspärrast rägib Jehowa meie wasto keik seddasinnast suurt õnnetust? ja mis on meie üllekohhus, ja mis on meie pat, mis meie teinud Jehowa omma Jummal wasto?
11. Et sa neile pead ütleva: Sepärrast et teie wannemad mind on mahhajätnud, ütleb Jehowa, ja on läinud teiste jummalatte järrele, ja neid teninud, ja nende ette kummardanud, ja mind mahhajätnud, ja ei olle mo kässo-õppetust pidanud.
12. Ja teiege ollete kurjeminne teinud, kui teie wannemad, ja wata, teiege käite iggaüks omma kurja süddame arwamisse järrel, et teie mitte minno sanna ei wotta kuulda.
13. Sepärrast tahhan ma teid ärrawiskada siit Ma peält, ühhe Ma peäle, mis teie ei tunne, ei teie egga teie wannemad, ja teie tenite seäl teised jummalad ööd ja päwad, et ma teie peäle mitte ei woi armo heita.
14. Wata, sepärrast tulles päwad, ütleb Jehowa, et ei pea enam ööldama: Ni töest kui Jehowa ellab, kes Israeli lapsed on wäljatonud Egiptusse-maalt;
15. Waid, ni töeste kui Jehowa ellab, kes Israeli lapsed on tonud pohja maalt, ja keige nende made seest, kuhho ta neid olli ärralükkanud; ja ma tahhan neid taggasi tua nende male, mis ma nende wannemille ollen annud.
16. Wata, ma läkkitan palju kalla-meeste järrele, ütleb Jehowa, ja nemmad peawad neid püüdma; ja pärrast sedda läkkitan ma palju küttide järrele, ja nemmad peawad neid kui liñnud aiama igga mäe peält, ja igga mäe-kingo peält, ja kaljude praggude seest.
17. Sest mo silmad watawad keige nende tede peäle, need ei olle warjul mo palle eest, ja nende üllekohhus ei olle ärrapettatud mo silmade eest.
18. Agga enne tahhan ma kahheworra tassuda nende üllekohhut ja nende patto, et nemmad on minno maad ärrateotanud, omma läila asjade raibega, ja omma hirmsatte asjadega on nemmad täitnud mo pärris-ossa.
19. JEHOWA! sa olled mo tuggewus ja mo tuggew paik, ja mo põlgo-paik ahastusse aial, sinno jure tulles pagganad Ma otsast, ja ütlewad: Töeste meie wannemille on walle pärris-ossaks olnud, tühjad asjad on need, ja nende

sees ei olle mitte, mis kõlbab.

20. Kas inimenne woib ennesele jummaliks teha neid, mis ei olle mitte jummalad.

21. Wata, sepärrast tahhan ma neile teäda anda sel korral, ma tahhan neile teäda anda omma kät ja omma wägge, ja nemmad peawad teäda sama, et mo nimmi on Jehowa.

17. Peatük.

Judide pat ja nuhtlus: Jeremia palwe: Jehowa käsk.

1. Juda-rahwa pat on kirjutud raudsullega, terrewa temanti-kiwwiga; se on leikatud nende süddame laua peäle, ja teie altaride sarwede peäle,

2. Kui ma mötlen nende laste peäle, nende altaride peäle, ja nende ite peäle, mis haljaste pude jures, mis kõrge mäekinkude peäl.

3. Oh minno mäggi, mis wäljal! so warra, ja keik so warrandussed, ja sinno kõrged paigad tahhan ma risutawaks anda patto pärrast, mis keikide so raiade peäl.

4. Siis pead sa mahhajatma omma pärris-ossa, mis ma sulle annud, ja sedda issiennesest, ja ma tahhan sind panna tenima so waenlaste jure siñna male, mis sa ei tunne: sest teie ollete tuld süütnud põllema mo wihha sees, se peab iggaweste põllema.

5. Nenda ütleb Jehowa: Ärranetud on se mees, kes lodab innimesse peäle, ja panneb lihha ommaks käewarreks, ja lahkub JEHOWAST omma süddamega ärra.

6. Ja temma on kui kannarpik nõmmes, ja ei sa mitte nähha, kui hea tulleb, ja ta ellab poudse paikade sees körbes, ühhe pahha nõmme-ma peäl, kus ükski ei ella.

7. Önnistud on se mees, kes lodab JEHOWA peäle, ja kelle lotus JEHOWA on.

8. Sest temma on kui pu, mis we jure istutud, ja jõe äres ommad jured aianud, ja ta ei tunne, kui poud tulleb, ja temma lehhed on haljad; ja poudsel aastal ei murretse temma mitte, ja ei anna järrele wilja kandmast.

9. Südda on kawwalam petma, kui mingisuggune mu assi, ja temma on koggone hukkas; kes woib sedda ärratunda?

10. Minna Jehowa urin süddame läbbi, ja katsun nerud läbbi, et ma annan iggamehhele temma tede järrele ⁊ temma teggude kasso järrele.

11. Kui põldpü munne koggub, ja ei haudu wälja; nenda on se, kes rikkust kokkupanneb, agga ei mitte õigussega: omma pole ea sees peab ta sedda järrele jätma, ja omma wiimses otsas saab ta jölledaks.

12. So au järg, se kõrgus algmissest on meie pühha paiga asse.

13. Oh Jehowa, Israeli otus! keik, kes sind mahhajätwad, need peawad häbbi sisse sama; kes minnust ärratagganewad, neid kirjutakse mulla sisse, sest nemmad jätwad Jehowat, sedda ello hallikast mahha.

14. Te mind terweks, JEHOWA! siis saan ma terweks; sada mulle abbi, siis saan ma abbi: sest sinna olled mo kitus.

15. Wata, nemmad ütlewad mo wasto: Kus on Jehowa sanna? et tulgo se nüüd.

16. Ja minna, polle ma peäle aianud enam kui karjatse kohhus, kes sinno järrel käib: et ma sedda wägga õnnetumat päwa mitte ep olle ihhaldand, sedda tead sinna; mis mo uledest wäljatulnud, ja se sinno palle ees olnud.

17. Ärra olle mulle ehmatusseks, sinna olled mo warjopaik kurjal aial.

18. Sago neid häbbi sisse, kes mind takkakissawad: agga minna, ärgo sago ma häbbi sisse: sago nemmad ärraehmatama, agga minna, ärgo sago ma ehmatama: lasse nende peäle õnnetusse päwa tulla, ja röhhu neid ärra kahhewörtse röhhumissega.

19. Nenda ütleb Jehowa mo wasto: Minne, ja seisa rahwa laste wärrawas, kust Juda kuningad sissetullewad, ja kust nemmad wäljalähhäwad, ja iggaühhes Jerusalemma wärrawas.

20. Ja ütle nende wasto: Kuulge Jehowa sanna, Juda kuningad, ja keik Juda, ja keik Jerusalemma rahwas, kes neist wärrawist sissetullewad.

21. Nenda ütleb Jehowa: hoidke ennast omma hingede pärrast, ja ärge kandke koorma hingamise-päwal, ja ärge toge sedda Jerusalemma wärrawist sisse:

22. Ja ärge toge koorma wälja omma koddade seest hingamise-päwal, ja ärge tehke mingisuggust tööd, waid pühhitsege hingamise-päwa, nenda kui ma teie wannemille ollen käsko annud.

23. Agga nemmad ei wötnud kuulda, egga omma körwa senna pöörda, waid teggid omma kaela kangeks, et nemmad ei tahtnud kuulda, egga õppetust wotta.

24. Ja peab sündima, kui teie mind hästi wottate kuulda, ütleb Jehowa, et teie ei to koorma sellesinnatse liñna wärrawist sisse hingamise-päwal, ja et teie pühhitsete hingamise-päwa, et teie siis mingisuggust tööd ei te:

25. Siis peawad tulles sellesinnatse liñna wärrawist sisse kuningad ja würstid, kes istuwad Taweti aujärje peäl, kes töldas söitwad ja hooste selgas, nemmad ja nende würstid, Juda mehhed ja kes Jerusalemmas ellawad; ja seäl liñnas peab iggaweste ollema rahwas ellamas.

26. Ja Juda liñnadest ja ümberkaudselt Jerusalemma maalt, ja Penjamini maalt, ja mäe-alluselt ja mäggiselt maalt, ja seält louna poolt peawad need tulles, kes towad põlletamise- ja tappa- ja roa-ohwrid, ja wirokit, ja kes tänno-ohwri towad Jehowa kotta.

27. Agga kui teie ei wotta mind kuulda, et teie hingamise-päwa pühhitsete, ja et teie ei kañna koormat, waid tullete Jerusalemma wärrawist sisse hingamise-

päwal: siis tahhan ma tuld süta temma wärrawis, ja se peab ärrasöma Jerusalemma sured honed, ja ei pea mitte sama ärrakustatud.

18. Peatük.

Pattustpöörminne sadab kasso, kangekaelsus kahjo.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, sedda wisi.
2. Touse, ja minne alla pottiseppa kotta, ja seäl tahhan ma ommad sannad sulle anda kuulda.
3. Ja ma läksin alla pottiseppa kotta, ja wata, ta olli tööd teggemas omma toli peäl.
4. Ja se riist rikkus ärra, mis ta teggi, (kui sou wahhest rikkub pottiseppa käes) ja ta teggi sedda jälle teiseks riistaks, nende kui se öige olli pottiseppa melest, et sedda pididi tehtama.
5. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
6. Eks minna woi nenda teile teha kui pottisep, oh Israeli suggu! ütleb Jehowa: Wata, kui sou on pottiseppa käes, nenda ollete teie minno käes, sa Israeli suggu!
7. Silma-pilkmisses wottan ma räkida ühhe rahwa wasto, ja ühhe kuningrigi wasto, et ma tahhan ärrakitkuda, ja mahhakiskuda, ja ärrahukkata.
8. Agga kui sesamma rahwas pörab ommast kurjussest, mis wasto ma räkinud; siis kahhetsen minna se önnetusse pärrast, mis ma mötlen temmale teha.
9. Ja silma-pilkmisses wottan ma räkida ühhe rahwa wasto ja kuningrigi wasto, et ma tahhan sedda ehitada ja istutada.
10. Agga kui ta teeb kurja mo silma ees, et ta ei wotta mo heält kuulda; siis kahhetsen minna ka se hea pärrast, mis ma mötlesin temmale head teha.
11. Ja nüüd, et ütle Juda-meeste wasto, ja Jerusalemma rahwa wasto sedda wisi; nenda ütleb Jehowa: Wata, ma walmistan teie wasto önnetust ja mötlen teie wasto issi mötte: et pöörge iggamees omma kurja tee peält taggasi, ja tehke heaks ommad wisid ja ommad teud.
12. Agga nemmad ütlewad: Ilma köik; sest omma möttede järrel tahhame meie käia, ja iggaüks teha omma süddame arwamisse järrele.
13. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Et küssige ommeti pagganatte seas, kes on seddasuggust kuulnud? Israeli neitsit teeb wägga hirmsa kurja tö.
14. Kas Libanoni lummi, mis kaljo peält mahhajoseb, jättab mo wäljad mahha? kas löpwad need woörad külmad weed, mis seält mahha jookswad?
15. Et minno rahwas mind on ärraunnustanud, tühhise asjale suitsetawad nemmad, ja teised saatwad neid kommistama nende tede peäl, mis iggaweste tee-raad olnud, et nemmad käiwad jallateed, ja muud teed mis ei olle parrandatud;

16. Et nemmad omma Ma ehmatusseks tewad, iggawesseks willistamissek; iggauks, kes seält mödalähhäb, ehmatab wägga ärra, ja wangutab omma Pea.

17. Kui päwatousma tuul tahhan ma neid laiale pillada waenlase eest; kukla-tagguusega, ja ei mitte pallega, tahhan ma nende peäle wadata nende hukkatusse päwal.

18. Ja nemmad ütlewad: Tulge, ja möttelgem ärra kurjad mötted Jeremia wasto; sest kasso-öppetus ei kau mitte preestri käest, egga nou tarkade käest, egga sanna prohwetü käest; tulge, ja pekskem tedda kelega, ja ärgem pangem tähhele ei ühteainust temma sanna.

19. Jehowa! wata mind, ja kule nende heäl, kes mo wasto rio töstwad.

20. Kas hea eest peab kurja tassuma? sest nemmad on mo hingele auko kaewanud; mötle, et ma ollen so palle ees seisnud, ja head räkinud nende eest, et ma piddin so tullise wihha ärrakäänma nende peält.

21. Sepärrast anna nende poiad nälja kätte, ja anna nende werd moöga läbbi ärrawallada, et nende naesed ilma lapsita ja lesseks sawad, ja nende meesterahwas sago tappetud issi surmaga, nende nored mehhed sago söas mahhalödud moögaga.

22. Sago kissendamine kuuldu nende koddadest kui sa tood nende peäle wäehulka äkkitselt; sest nemmad on augo kaewanud, et nemmad mind kinnisaaksid, ja on paelo sallaja pannud mo jalgele.

23. Ja sinna, Jehowa! tead keik nende nou minno wasto, et nemmad püawad mind surma sata: ärra te leppitamist nende üllekohto eest, ja ärra kustuta mitte ärra nende patto omã palle eest, ja sago nemmad kommistama sinno palle ette, omma wihha aial te neile sedda.

19. Peatük.

Juda-maad peab sutumaks ärrahäwwitadama.

1. Nenda ütleb Jehowa: Minne, ja osta üks kruus, mis pottiseppa tehtud, ja wotta ennesega monned rahwa wannemist, ja preestride wannemist;

2. Ja minne wälja Innomi poia orko, mis Karsiti wärrawa ees, ja hüa seal need sannad, mis minna so wasto tahhan räkida,

3. Ja ütle: Kuulge Jehowa sanna, Juda kuningad, ja Jerusalemma rahwas! nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Wata, ma toon önnetust seie paiga peäle, et iggauhhe körwad, kes sedda kuleb, peawad kummisemma:

4. Sepärrast, et nemmad on mind mahhajättnud, ja sedda paika woöra kätte saatnud, ja seäl sees teiste jummalattele suitsetanud, kedda ei nemmad, ei nende wannemad, egga Juda kuningad ei olle tunnud, ja on täitnud sedda paika waggade werrega;

5. Ja on üllesehitanud Paali kõrged paigad, et nemmad piddid ommad poiad ärrapöletama tullega põlletamise-ohwriks Paalile, mis minna ei olle käsknud, egga räkinud, se ei ollege mo süddamesse tousnud:
6. Wata, sepärrast tullewad päwad, ütleb Jehowa, et seddasinnast paika ei hüta enam Towetiks, egga Innomi poia orruks, waid tapmisse orruks.
7. Ja ma tahhan tühjaks teha Juda ja Jerusalemma nou siinsammas paikas, ja tahhan lasta langeda moöga läbbi nende waenlaste ette, ja nende käe läbbi, kes nende hinge püüdwad, ja tahhan nende kehhad anda roaks lindudele, mis taewa al, ja lojustele mis Ma peäl on:
8. Ja ma tahhan seddasinnast liña teha ehmatusseks, ja willistamiseks; iggaüks, kes seält mödakäib, ehmatab wägga ärra, ja willistab keikide temma nuhtlusse pärrast:
9. Ja ma tahhan neid söma panna nende poegade lihha, ja nende tüttarte lihha, ja nemmad peawad teine teise lihha söma, kui lin kinni ja kitsas kä on, kui neile kitsast tewad nende waenlased ja need, kes nende hinge püüdwad.
10. Ja sa pead se krusi katkimurdma nende meeste nähhes, kes sinnoga läinud,
11. Ja ütlemä nende wasto: Nenda ütleb wäggede Jehowa. Nendasammoti tahhan ma katkimurda seddasinnast rahwast, ja seddasinnast liña, otsego kegi teeb pottiseppa riista katki, mis ei sünni enam parrata; ja senna Toweti peawad nemmad matma, et ei olle muud paika mahhamatta.
12. Nenda tahhan ma teha sellesinnatse paigale, ütleb Jehowa, ja neile, kes seäl sees ellawad, et ma teen sedda liña nenda kui Toweti.
13. Ja Jerusalemma koiad, ja Juda kunningatte koiad, peawad sama, kui Toweti paik, mis wägga rojane; keikide nende koddadega, kelle kattuste peäl nemmad on suitsetanud keige taewa wäele, ja wallanud joma-ohwrid wälja teiste jummalattele.
14. Ja Jeremia tulli Towetist, kuhho Jehowa tedda läkkitanud prohwetil wisil räkima, ja seisis Jehowa koia oues, ja ütles keige rahwa wasto:
15. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Wata, ma toon seie liña peäle, ja keikide temma liñnade peäle keik sedda õnnetust, mis ma temma wasto ollen räkinud: sest nemmad on omma kaela kangeks teinud, et nemmad ei wotta mo sanno kuulda.

20. Peatük.

Jeremia kange kiusatus.

1. Kui Passur preestri Immeri poeg, kes Jehowa koia ülle olli üllemaks seätud, kulis Jeremiat prohwetil wisil räkiwad needsinnatsed sannad:

2. Siis löi Passur prohveti Jeremia, ja pañi tedda senna wangi-torni, mis Penjamini üllemas wärrawas olli, mis Jehowa koia körwas.
3. Ja se sündis teisel päwal, et Passur Jeremiat seält wangitornist wäljatöi, ja Jeremia ütles temma wasto: Ei Jehowa hüa so nimmi mitte Passuriks, waid hirmuks keikipiddi.
4. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata, ma pannen sind hirmuks sulle ja keikile neile, kes sind armastawad, ja nemmad peawad langema omma waenlaste moöga läbbi, et sinno silmad sedda näwad; ja keik Juda-rahwast annan ma Pabeli kuñinga kätte, ja temma wiib neid wangi Pabeli, ja lööb neid moögaga mahha.
5. Ja ma annan ärra keik sesinnatse liñna warra, ja keik ta werri-waewa, ja keik temma kallid asjad; ja keik Juda kuningatte warrandussed tahhan ma anda nende waenlaste kätte, ja need peawad neid risuma, ja neid ärrawötma, ja neid wima Pabeli.
6. Ja sinna, Passur! ja keik, kes ellawad so koias, teie peate minnema wangi, ja sinna saad Pabeli, ja senna surred sa, ja senna maetakse sind mahha, sinna ja keik so armastajad, kellele sinna prohveti wisil olled wallet räkinud.
7. Jehowa! sa olled mind melitand, ja minna ollen ennast lasknud melitada; sa olled olnud wäggewam mind, ja olled woimust sanud: ma ollen naeruks sanud iggapääw, iggaüks irwitab mind.
8. Sest, kui ma hakkasin räkima, sest aiast kissendan minna, ja hüan wäekauba tö ja ärraraiskamisse pärrast ; sest Jehowa sanna on mulle sanud teotusseks ja pilkamisseks iggapääw.
9. Ja ma mötlesin: ei ma tahha sedda kulutada, egga ennam temma nimmel räkida: agga se sai mo süddames kui põllew tulloke, mis kinnipeti mo lukontide sees, ja ma tüddisin ärra kannatades, ja ei sudand mitte.
10. Sest ma ollen kuulnud mitmest pahha könnet, hirmust keikipiddi: räkige ülles, ja meie tahhame ka tedda üllesräkida, (iggamees kes moga peaks rahho piddama, panneb mo lonkamist tähhele) ehk ta lasseb wahhest ennast melitada, ja meie same siis woimust ta peäle, ja same temma kätte maksta.
11. Agga Jehowa on minnoga, kui üks wäggew walli mees; sepärrast peawad need, kes mind takkakiusawad, kommistama, ja ei sa woimust: nemmad sawad wägga sure häbbi sisse, et nemmad ei olle targaste teinud: se on üks iggawenne häbbi, ei sa sedda mitte ärraunnustud.
12. Ja nüüd, wäggede Jehowa, kes sa öiget läbbikatsud ja nääd nerud ja süddant, kül ma saan nähha, et sa nende kätte maksad; sest sulle ollen ma omma rio-asja ilmutanud.
13. Laulge Jehowa auuks, kiitke Jehowat, sest temma kissub waese hinge tiggedatte käest wälja.
14. Ärranetud olgo se pääw, kui ma ollen sündinud, se pääw, kui mo emma mind ilmaile tonud, ärgo olgo se önnistud.

15. Ärranetud olgo se mees, kes mo issale head sannumed töi, ja ütles: Sulle on poeglaps sündinud; kes tedda wägga pididi römustama.
16. Ja se mees olgo kui need liñnad, mis Jehowa on ümberlõnud, ja ei mitte sedda kahhetsenud ; ja temma kuulgo kissendamist homõiko, ja karjumist louna aial.
17. Oh! et ei olle mind surmatud, enne kui ma lapsekoiast wälja sain, ehk et mo emma mulle olleks mo hauaks olnud, ja temma ihho ikka ennast wasto jänud.
18. Mikspärrast ollen ma lapsekoiast wäljatulnud, hädda ja waewa näggema? ja mo päwad lõpwad ärra häbbiga.

21. Peatük.

Jehowa ähwardamiñne ja nou, kui Jerusalem kinni olli.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, kui kuningas Sidkia temma jure läkkitas Passuri Malkija poia, ja preestri Sewanja Maaseja poia, ja ütles:
2. Et küssi nou meie Jehowa käest, sest Nebukadretsar Pabeli kuningas söddib meie wasto; ehk Jehowa teeb wahhest meiega keik omma immeasjad järrele, et temma meie kallalt ärralähhäb.
3. Ja Jeremia ütles nende wasto: Nenda peate teie ütlemä Sidkia wasto:
4. Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Wata, ma pöran ümber need söariistad, mis teie käes, misga teie söddite Paabeli kunninga ja Kaldea-rahwa wasto, kes teie liñna al wäljaspoolt müri on; ja tahhan neid kogguda kesket seie liñna.
5. Ja ma tahhan issi teie wasto söddida wäljasirrutud käega, ja tuggewa käewarrega, ja wihhaga ja tullise wihhaga, ja wägga sure wihhaga;
6. Ja tahhan neid mahhalüa, kes siin liñnas ellawad, nihästi innimessed kui lojuksed: sure katko läbbi peawad nemmad ärra surrema.
7. Ja pärrast sedda, ütleb Jehowa, tahhan ma Sidkia Juda kuningast, ja temma sullased ja sedda rahwast, kes seie liñna katkust, moögast ja näljast üllejäänud, anda Nebukadretsari Pabeli kunninga kätte, ja nende waenlaste kätte, ja nende kätte, kes nende hinge püüdwad, et temma neid mahhalööb moöga terraga, et temma neile ei anna järrele, ei anna armo, egga hallasta nende peäle.
8. Ja selle rahwa wasto pead sa ütlemä: Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma pannen teie ette ello teed, ja surma teed.
9. Kes seie liñna jääb, se surreb moöga läbbi, ja nälga ja katko; agga kes wäljalähhäb, ja heidab Kaldea-rahwa alla, kes teie liñna al on, se jääb ellusse, ja temmale saab temma hing sagiks.

10. Sest ma ollen omma palle pannud seie liina wasto kurjaks, ja ei mitte heaks, ütleb Jehowa; sedda peab antama Pabeli kunninga kätte, ja ta põlletab sedda ärra tullega.

11. Ja Juda kunninga suggule ütle: Kuulge Jehowa sanna.

12. suggu! nenda ütleb Jehowa. Andke aegsaste kohhut, ja peästke sedda, kes risutud, selle käest, kes liga teeb, et mo tulline wihha wälja ei lähhä kui tulli, ja ei põlle, et ükski ei woi kustutada, teie teggude kurjusse pärrast.

13. Wata, ma tullen sinno peäle, kes sa ellad orgus tassase kaljo peäl, ütleb Jehowa; teie ütlete: Kes tulleb mahha meie jure, ja kes tulleb meie honette sisse?

14. Agga ma tahhan teie kätte nähha teie teggude kasso möda, ütleb Jehowa, ja tahhan tuld süta temma metsa põllema; ja se peab laggedaks teggema keik, mis seäl ümberkaudo on.

22. Peatük.

Kunningaid õppetakse ja ähwardakse.

1. Nenda ütleb Jehowa: Minne alla Juda kunninga kotta, ja rägi seäl se sanna.

2. Ja ütle: Kule Jehowa sanna, Juda kuningas! kes sa istud Taweti aujärje peäl, sinna ja so sullased, ja so rahwas, kes neist wärrawist sisse tullewad.

3. Nenda ütleb Jehowa: saatke kohhut ja öigust, ja peästke tedda, kes on risutud, selle käest, kes liga teeb, ja ärge walwage, ärge tehke wäggiwalda woörale, waese lapsele egga lesse naesele, ja ärge wallage mitte wagga werd ärra seie paika.

4. Sest kui teie hästi tete se sanna järrele, siis peawad selle koia wärrawist sisse tullesse kuningad, kes Taweti järrel istuwad temma aujärje peäl, kes töldas ja hooste selgas söitwad, temma issi ja ta sullased, ja ta rahwas.

5. Agga kui teie ei wotta neid sanno mitte kuulda, siis ollen ma ennese jures wandunud, ütleb Jehowa, et sesinnane kooda peab sama paljaks tehtud.

6. Sest nenda ütleb Jehowa Juda kunninga koiast: Sinna olled mulle kui Kilead, kui Libanoni ots; töeste ma tahhan sind teha körweks, linnadeks, kus ei ellata sees.

7. Ja ma lahhutan ärra sinno wasto ärrarikkujad, iggameest temma söariistadega, ja nemmad raiuwad mahha so ärrawallitsetud seedri-palgid, ja wiskawad neid tullesse.

8. Siis lähhäwad paljo pagganaid siit liinast möda, ja ütlewad teine teise wasto: Mikspärrast on Jehowa sedda wisi teinud selle sure liinale?

9. Ja neile ööldakse: Sepärrast et nemmad on Jehowa omma Jumjala seädust mahhajättnud, ja kummardanud teiste jummalatte ette, ja on neid teninud.

10. Ärge nutke surno pärrast, ja ärgo olgo teil ärras meel temma pärrast; nutke hästi sedda, kes ärralähhäb, sest ta ei tulle ennam mitte ennam taggasi, ja ei sa omma sündimisse maad nähha.
11. Sest nenda ütleb Jehowa Sallumi Josia poia Juda kunninga pärrast, kes wallitseb omma issa Josia assemel, kes on ärraläinud siit paigast: temma ei tulle mitte ennam seie taggasi.
12. Sest senna paika, kuhho nemmad tedda wangi winud, surreb temma, ja ei sa seddasinnast maad mitte ennam nähha.
13. Hädda sellele, kes ehitab omma kodda, ei mitte öigussega, ja ommad peälmissed toad üllekohtoga, kes omma liggimest sunnib tenima ilma, ja ei anna temmale mitte temma tö palka;
14. Kes ütleb: Ma tahhan ennesele pitka kodda üllesehhitada, ja awwarad peälmissed toad, ja raiub ennesele aknad, ja sedda wodertakse seedri-laudadega, ja wabatakse punnase wärwiga.
15. Kas sinna peaksid kuningaks jäma, et sa seedri-koias ümberkönnid? eks so issa polle sönud ja jonud, ja teinud, mis kohhus ja öige? siis olli temmal hea põlli.
16. Ta andis willetsale ja waesele kohhut, siis olli se hea; eks se olle, mind tundma, ütleb Jehowa?
17. Agga sinno silmad ja so südda ei olle mu peäle, kui agga so ahnusse peäle, ja wagga werre peäle, et sa sedda saaksid ärrawallada, ja liga tehha, ja neid kimputada.
18. Sepärrast ütleb Jehowa nenda Jehojakimi Josia poia Juda kunninga pärrast: Nemmad ei te kaebdust ta pärrast, oh mo wend! egga, oh ödde! nemmad ei te kaebdust temma pärrast, oh issand! egga oh aulinne!
19. Tedda maetakse mahha kui esel, et nemmad tedda weddawad, ja kaugele Jerusalemma wärrawist ärra wiskawad.
20. Minne ülles Libanoni-mäele, ja kissenda, ja Pasani-maal anna omma heält kuulda, ja kissenda Abarimis, sest keik so armastajad on wägga ärraröhhutud.
21. Ma ollen räkinud so wasto, kui sul hea waikne assi olli ; sa ütlesid: Ei ma tahha kuulda; se on sinno te so norelt põlwelt, et sa ei wötnud minno heält mitte kuulda.
22. Tuul sööb keik sinno karjatsed paljaks ärra, ja keik so armastajad lähhäwad wangi; kül sa siis häbened, ja punnastad ärra häbbi pärrast, keige omma kurjusse pärrast.
23. Sa ellad Libanoni peäl, sul on pessa tehtud seedri-pude peäl; kuidas saad sa armo, kui wallud so peäle tullewad, kui selle waew, kes lapse saab?
24. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Jehowa, et kül Konja Jojakimi poeg Juda kuningas olleks üks pitsoriga sörmus mo parremas käes; siiski tahhan ma sind seält ärrakiskuda;

25. Ja sind anda nende kätte, kes so hinge püüdwad, ja nende kätte, kelle eest sinna kardad, ja Nebukadretsari Pabeli kunninga kätte, ja Kaldea-rahwa kätte;

26. Ja tahhan wiskada sind ja so emma, kes sind ilmale tonud, teise male, kus teie ep olle sündinud, ja senna peate teie surrema.

27. Ja senna male, kuhho nende hing wägga himmustab taggasi miñna, senna ei pea nemmad mitte taggasi sama.

28. Kas siis sesinnane mees Konja ei olle mikski pandud ja kui laiale pillatud asti? ons ta üks riist, kelle pärrast ei ühhegi meel hea on ? mikspärrast on nemmad, temma ja temma suggu ärrawissatud ja ärraheidetud senna male, mis nemmad ei tunnud?

29. Oh Ma, oh Ma, oh Ma! kule Jehowa sanna.

30. Nenda ütleb Jehowa: Kirjotage ülles sedda meest kui nisuggust, kes ilma lapsita on, kui meest, kelle asjad ei lähhä korda temma aial: sest ei ühhelegi temma suggust ei pea korda sama, et üks mees peaks istma Taweti aujärje peäl, ja weel wallitsema Juda-maal.

23. Peatük.

Tootus Kristussest: walle-prohwetid nomitakse.

1. Hädda karjastele, kes hukkawad ja ärrapillutawad mo karjama lambad, ütleb Jehowa.

2. Sepärrast ütleb Jehowa Israeli Jummal nenda nende karjaste pärrast, kes mo rahwast peawad hoidma kui karjatsed: Teie ollete mo lambad pillutanud, ja neid ärraaianud, ja ei katsunud mitte nende järrele; wata; ma tahhan teie kätte nähha teie teggude kurjust, ütleb Jehowa.

3. Ja ma issi tahhan kogguda, mis üllejäetud mo lambust, keige made seest, kuhho ma neid ollen ärralükkanud, ja tahhan neid taggasi tua nende lautade sisse, ja nemmad peawad suggu teggema, ja paljuks sama.

4. Ja ma tahhan seäda nende ülle karjatsed, kes neid peawad sötma, ja nemmad ei pea teps kartma egga ärra ehmatama, ei ainustke neist ei pea puduma, ütleb Jehowa.

5. Wata, päwad tullewad, ütleb Jehowa, et ma wottan üllesseäda Tawetile ühhe öige wösso, ja temma peab kui kuningas wallitsema, ja tark ollema, ja teggema, mis kohhus ja öigus Ma peäl.

6. Temma päiwil peab Juda abbi sama, ja Israel julgeste ellama, ja se on temma nimmi, mis tedda hütakse: JEHOWA, kes meie öigus.

7. Wata, sepärrast tullewad päwad, ütleb Jehowa, et nemmad ei pea ennam ütlemä: Ni töeste kui Jehowa ellab, kes Israeli lapsed on Egiptusse-maal seie üllestonud;

8. Waid ni töeste kui Jehowa ellab, kes seie üllestonud, ja kes saatnud Israeli seltsi suggu pohja maalt, ja keige made seest, kuhho ma neid olin ärralükkanud; ja nemmad peawad ommal maal ellama.
9. Prohwetide pärrast lähhäb se öiete mo läbbi süddame, keik mo lukondid on likumas, ma ollen kui joobnud mees, ja kui üks mees, kelle pähha wiin hakkand, Jehowa pärrast ja temma pühha sannade pärrast.
10. Sest se Ma on täis abbiellorikkujaid, sest se sajatamise pärrast leinab se Ma, rohho-maad körbes on ärrakuinud; ja nende jooksminne on kurri, ja nende wäggi ei olle mitte öige.
11. Sest ni hästi prohwet kui preester on rojaseks sanud, ma leian ka ommast koiast nende kurjust, ütleb Jehowa.
12. Sepärrast on nende te neile sanud kui libbedad kohhad pilkases pimmedas, neid lükkatakse, et nemmad mahhalangewad siñna päle: sest ma toon nende peäle önnetust, sedda aastat, millal nende kätte näikse, ütleb Jehowa.
13. Ja ma näggin kül jölledust Samaria prohwetide jures, nemmad räkisid prohweti wisil Paali läbbi, ja eksitasid mo Israeli rahwast.
14. Agga Jerusalemma prohwetide jures ollen ma näinud jälledad asjad: nemmad rikkuwad abbiello ärra, ja käiwad walskusses, ja kinnitawad tiggedatte käed, et ükski ümber ei pöra ommast kurjussest ; nemmad keik on mulle kui Sodom, ja kes seäl ellawad kui Komorra.
15. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa nenda nende prohwetide pärrast: Wata, ma södan neid koi-rohhoga, ja jodan neid sappi-weega; sest Jerusalemma prohwetidest on sallalik ello wäljaläinud keige male.
16. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Äрге wotke mitte nende prohwetide sanno kuulda, kes teile prohweti wisil räkiwad, needsinnatsed tewad teid tühhiseks: nemmad räkiwad oma süddame näggemist, ei mitte Jehowa suust.
17. Nemmad ütlewad ühte puhko neile, kes mind laitwad: Jehowa on üttelnud, teil peab rahho ollema; ja iggäuñhele, kes omma süddame arwamise järrel käib, ütlewad nemmad: Ei tulle teie peäle önnetust.
18. Sest kes on seisnud Jehowa sallajas nous, et ta saaks nähha ja kuulda temma sanna? kes on tähhele pannud temma sanna ja kuulnud?
19. Wata, Jehowa kange tuul on wäljaläinud tullise wihhaga, ja kurri ilm, mis kaua kestab, se peab öälatte Pea peäle jäma.
20. Jehowa wihha ei pöra taggasi, kunni ta sedda saab teinud, ja kunni temma omma süddame nouud korda saatnud; wiimsel päwade aial peate teie sedda öiete moistma.
21. Minna ei olle neid prohwetid läkkitanud, ja nemmad issi jooksesid; ma polle mitte nende wasto räkinud, ommeti räkisid nemmad prohweti wisil.
22. Agga kui nemmad olleksid seisnud mo sallajas nous, siis olleksid nemmad mo rahwale minno sannad kulutanud ja neid ümberpöörnud nende kurja tee peält, ja nende kurjest teggudest.

23. Kas minna ollen Jummal liggidelt? ütleb Jehowa, ja ei mitte ka Jummal kaugelt?
24. Kas kegi woib warjule miñna warjopaikusse, et minna ei peaks tedda näggema ? ütleb Jehowa. Eks minna täida taewad ja maad? ütleb Jehowa.
25. Ma ollen kuulnud, mis need prohwetid üttelnud, kes minno nimmel prohwetiwisil wallet räkiwad, ja ütlewad: Ma ollen und näinud, ma ollen und näinud.
26. Kui kauaks peab se kestma ? kas middagi on nende prohwetide süddames, kes prohwetiwisil wallet räkiwad? nemmad on prohwetid omma süddame kawwalusse järrele.
27. Kas nemmad mötlewad, et nemmad tahtwad sata mo rahwast ärraunnustama minno nimme omma unnenäggude läbbi, mis nemmad juttustawad teine teisele? nenda kui nende wannemad mo nimme ärraunnustasid Paali pärrast.
28. Se prohwet, kelle jures on unnenäggo, se juttustago unnenäggo, ja kelle jures on minno sanna, se räkigo mo sanna töes; mis hölgel on teggemist puhta wiljaga? ütleb Jehowa.
29. Eks minno sanna ei olle nenda kui tulli, ütleb JEHOWA, ja kui hamer, mis kaljo pihhuks katki peksab?
30. Wata, sepärrast, ütleb Jehowa, tullen minna nende prohwetide peäle, kes mo sannad teine teise käest warrastawad.
31. Wata, ma tullen nende prohwetide peäle, ütleb Jehowa, kes wotwad omma kele, ja ütlewad: Jehowa ütleb!
32. Wata, ma tullen nende peäle, kes prohwetiwisil walle unnenäud üllesräkiwad, ütleb Jehowa, ja jutustawad neid, ja eksitawad mo rahwast omma walette ja omma wallatusse läbbi, ja minna ei olle neid läkkitand egga neid käsknud, ja nemmad ei sada ühtegi kasso neile rahwale, ütleb Jehowa.
33. Ja kui sesinnane rahwas, ehk prohwet, ehk preester sult küssib, ja ütleb: Missuggune on Jehowa raske ennekulutaminne? siis pead sa nende wasto ütlema, missuggune se raske ennekulutaminne on: et minna teid tahhan mahhajätta, ütleb Jehowa.
34. Ja se prohwet, ja preester, ja rahwas, kes ütleb: Se on Jehowa raske ennekulutaminne; selle mehhe, ja temma suggu kätte tahhan ma nähha.
35. Nenda peate teie ütlema teine teise wasto, ja iggäuks omma wenna wasto; Mis on Jehowa kostnud? ja mis on Jehowa räkinud?
36. Agga Jehowa raske ennekulutaminne ärgo olgo mitte ennam teie meles: sest iggamehhele peab temma omma sanna raskeks sama; agga teie ollete ellawa Jummal, wäggede Jehowa, omma Jummal sannad teisiti pöörnud.
37. Nenda pead sa ütlema prohwetiwasto: Mis on Jehowa sulle kostnud? ja mis on Jehowa räkinud?
38. Agga kui teie siiski wöttate öölda: Se on Jehowa raske ennekulutaminne; sepärrast ütleb Jehowa nenda: Et teie ütlete sedda sanna Jehowa raske

ennekulutamisse ollewad, ja ma ollen teie jure läkkitanud, ja öölnud: Teie ei pea mitte ütlema: Se on Jehowa raske ennekulutaminne;

39. Wata, sepärrast tahhan minna ka teid koggone ärraunnustada, ja tahhan teid ja sedda liña, mis ma annud teile ja teie wannemille, omma palle eest mahhajätta.

40. Ma tahhan ka teie peäle panna iggawest teotust, ja iggawest häbbi, mis ei pea ärraunnustud sama.

24. Peatük.

Ühhes näggemisses selletakse Judide luggu ärra.

1. Jehowa andis mulle middage nähha; ja wata, seäl olli kaks korwi wigimarjo, mis ollid pandud seisma Jehowa templi ette (pärrast kui Nebukadretsar Pabeli kuningas olli wangi winud Jekonjat Jojakimi poega Juda kuningast, ja Juda würstid, ja puseppad, ja raudseppad Jerusalemmast, ja neid winud Pabeli.)

2. Teises korwis ollid wägga head wigimarjad, kui need warratsed wigimarjad: ja teises korwis wägga pahhad wigimarjad, mis ei kölband süa, et nemmad ni pahhad ollid.

3. Ja Jehowa ütles mo wasto: Mis sa nääd Jeremia? ja ma ütlesin: Wigimarjo. Need head wigimarjad on wägga head, ja need pahhad on wägga pahhad, mis ei kölba süa, et nemmad ni pahhad on.

4. Siis sai Jehowa sanna mo kätte sedda wisi:

5. Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Otsekui need head wigimarjad on, nenda tahhan ma ärratunda Juda wangid, mis ma ollen läkkitanud siit paigast Kaldea male, nende heaks.

6. Ja ma tahhan ommad silmad nende peäle panna nende heaks, ja neid taggasi tua seie male; ja tahhan neid ehhitada, ja ei mitte mahhakiskuda, ja ma tahhan neid istutada, ja ei mitte ärrakitkuda.

7. Ja ma tahhan neile süddant anda, mind tunda, et minna ollen Jehowa: ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan neile olla Jummalaks, kui nemmad minno pole pöörwad keigest ommast süddamest.

8. Agga otsego need pahhad wigimarjad on, mis ei kölba süa et nemmad ni pahhad on ; sest ütleb Jehowa nenda: Nisugguseks tahhan ma panna Sidkiat Juda kuningast, ja temã würstid, ja kes Jerusalemmas on jällejänud, kes on järrele jänud seie male, ja kes Egiptusse maal ellawad.

9. Ja ma tahhan neid anda wintsutada önnetusseks, möda keik ma-ilma kuningrikid, teotusseks ja tähhendamisse-sannaks, naero-juttuks ja ärrawandumisseks keikis paikus, kuhho ma neid ärralükkan.

10. Ja ma tahhan nende sekka läkkitada moõka, nälga ja katko, kunni neid lõppetakse siit Ma peält ärra, mis ma neile ja nende wannemattele ollen anud.

25. Peatük.

Jehowa pitkamele põlgminne sadab otsa peäle.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai keige Juda rahwa pärrast, Jojakimi Josia poia Juda kunninga neljandamal aastal, se olli Nebukadr(?)etsari Pabeli kunninga essimenne aasta;
2. Mis prohwet Jeremia räkis keige Juda rahwa wasto, ja keige Jerusalemma rahwa wasto, ja ütles:
3. Josia Amoni poia Juda kunninga kolmastteistkümnemast aastast siit päwast sadik, need kolm aastat kolmatkümmend on Jehowa sanna mo kätte sanud, ja ma ollen teie wasto sure holega ikka räkinud; agga teie ep olle mitte wötnud kuulda.
4. Ja Jehowa on teie jure sure holega ikka läkkitanud keik ommad sullased, need prohwetid, ja teie ep olle mitte wötnud kuulda, egga omma körwa pöörnud kuulma.
5. Kui ta ütles: Et pöörge, iggamees omma kurja tee peält, ja omma kurjest teggudest, ja jäge siis kül ellama seie male, mis Jehowa on annud teile, ja teie wannemille ühhest iggawast aiast teise.
6. Ja ärge käige teiste jummalatte järrel, neid tenimas, ja nende ette kummardamas; ja ärge ärritage mind mitte omma kätte tö läbbi, siis ei te minna teile mitte kurja.
7. Agga teie ei wötnud mind kuulda, ütleb Jehowa, sepärrast et teie mind mind piddite ärritama omma kätte töga ennestele õnnetusseks.
8. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa nenda: Sest et teie ei wötnud kuulda minno sanno:
9. Wata, ma toon seie keik pohja-ma sugguwössad, ütleb Jehowa, ja läkkitan Nebukadretsari, Pabeli kunninga omma sullase jure, ja toon neid seie ja Ma ja selle rahwa peäle, ja keige nende pagganatte peäle, mis ümberkaudo on ; ja tahhan neid sutumaks ärrakautada ja neid panna ehmatusseks ja willistamiseks ja nisuggusiks, kes iggawaks aiaks paljaks jäwad.
10. Ja ma tahhan hukka sata nende seast lusti heäle ja römo heäle, peigmehhe heäle ja prudi heäle, kassi-kiwwi kohhina ja lampi walgusse.
11. Ja keik sesinnane Ma peab sama paljaks tehtud ja ärrahäwwitud; ja need rahwas peawad Pabeli kunninga allamaks jäma seitsekümmend aastat.
12. Ja peab sündima, kui seitsekümmend aastat täis sawad, et ma tahhan Pabeli kunninga, ja sesinnatse rahwa kätte nende üllekohto pärrast nähha, ütleb Jehowa, ja Kaldea Ma kätte, ja tahhan sedda panna iggawaks ärrahäwwitamisseks.
13. Ja ma tahhan lasta tulla seie Ma peäle keik mo sannad, mis ma ta wasto

räkinud, keik mis kirjutud on siina ramatusse, mis Jeremia prohweti wisil räkinud keige pagganatte wasto.

14. Sest wäggewad pagganad ja sured kuningad peawad neid, neidsammo ka sundima allamaks jäma: ja ma tahhan tassuda nende kätte nende teggude palka, ja nende kätte tö järrele.

15. Sest nenda on Jehowa Israeli Jummal mo wasto üttelnud: Wötta sesinnane tullise wihha wina karrikas minno käest, ja joda sega keik pagganad, kelle jure minna sind läkkitan,

16. Et nemmad jowad, ja wabbisewad jalge peäl, ja lähhäwad hulluks se moöga pärrast, mis minna nende sekka läkkitan.

17. Ja ma wötsin sedda karrikast Jehowa käest, ja jootsin keik rahwast, kelle jure Jehowa mind olli läkkitanud.

18. Jerusalemma, ja Juda liñnad, temma kuningad, ja temma würstid, et neid pididi tehtama paljaks, ehmatusseks, willistamiseks ja ärrawandumiseseks, nenda kui tännapä on.

19. Warao, Egiptusse kuningast, ja temma sullased, ja ta würstid, ja keik ta rahwast.

20. Ja keik rahwast, kes seggamiste ellawad, ja keik Utsi Ma kuningad, ja keik Wilisti Ma, ehk Askeloni ja Assa ja Ekroni kuningad, ja mis Asdodist üllejänud.

21. Edomi, ja Moabi, ja Ammoni lapsed.

22. Ja keik Tirusse kuningad, ja keik Sidoni kuningad, ja nende saarte kuningad, kes teile pool merre on.

23. Tedani, ja Tema, ja Pusi rahwast ja keik, kelle juuksed laest sadik piratud.

24. Ja keik Arabia kuningad, ja keik nende kuningad, kes seggamiste körbes ellawad.

25. Ja keik Simri kuningad, ja keik Elami kuningad ja keik Meda kuningad.

26. Ja keik pohja-ma kuningad, kes liggi, ja kes kaugel on, ni hästi ühhe kui teise, ja keik ma-ilma kuningrigid, mis Ma peäl on: ja kuningas Sesak peab pärrast neid joma.

27. Ja sa pead nende wasto ütlema: Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Joge, ja sage joobuks, ja oksendage, ja langege mahha, ja ärge touske ülles se moöga pärrast, mis minna tahhan teie sekka läkkitada.

28. Ja peab se sündima, kui nemmad törkuwad wöttes sedda karrikast so käest, ja törkuwad jues; siis pead sa nende wasto ütlema: Nenda ütleb wäggede Jehowa: Teie peate siiski joma.

29. Sest wata, selle liñnale, kelle peäle mo nimmi nimmetud, hakkan ma kurja teggema, ja teie peaksite koggone ilma süta jäma? ei teie pea mitte ilma süta jäma; sest minna kutsun moöka keikide peäle, kes Ma peäl ellawad, ütleb wäggede Jehowa.

30. Ja sinna pead prohweti wisil nende wasto räkima keik needsinnatsed sannad, ja nende wasto ütlema: Jehowa möirab üllewelt, ja ommast pühvast

honest annab ta omma heält kuulda, hirmsaste möirab ta omma ello-aseme wasto: römo karjuminne otsekui winamarjade tallajatte heäl kostab wasto keikide pärrast, kes Ma peäl ellawad.

31. Mürrin on tulnud Ma otsani, sest Jehowal on rio-assi pagganatte wasto, temma issi käib kohtus keige lihha wasto; neid, kes öälad, annab ta moöga kätte, ütleb Jehowa.

32. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Wata, õnnetus tulleb wälja ühhest rahwast teise, ja suur kange tuul töstetakse Ma karedest.

33. Ja kedda Jehowa mahhalõnud, need on sel päwal ühhest Ma otsast teise: nende pärrast ei tehta kaebdust, ja neid ei korjata kokko, ja neid ei maeta mahha; sittaks peawad nemmad sama Ma peäl.

34. Ulluge karjatsed ja kissendage, ja pöörlege tuhhas, teie karja üllemad! sest teie päwad on täis, et teid tappetakse, ja teie peate pillutud sama ja katki langema, kui üks kallis riist.

35. Ja karjatsed ei sa polegi pöggeneda, ja karja üllemad ei woi peäsedä.

36. Seäl on karjaste kissendamisse heäl, ja karja üllematte ulluminne, et Jehowa nende karja-maad on ärratraiskanud.

37. Ja rahho ello-asemed on hukka sanud Jehowa tullise wihha pärrast.

38. Temma on omma maia mahhajättnud kui noor loukoer, sest nende Ma on ärrahäwwitud selle waewaja tullise wihhastamisse pärrast ja temma tullise wihha pärrast.

26. Peatük.

Teised on wasto Jeremiat: teised kostwad temma eest.

1. Jojakimi, Josia poia Juda kunninga wallitsusse algmisses, sai se sanna Jehowa käest sedda wisi:

2. Nenda ütleb Jehowa: Seisa Jehowa koia oues, ja rägi keige Juda liñnade rahwa wasto, kes tullewad kummardama Jehowa kotta, keik need sannad, mis ma sind ollen käsknud neile räkida; ärra kauta sest mitte sannage.

3. Ehk nemmad wötwad wahhest kuulda, ja pöörwad ümber, iggaüks omma kurja tee peält, et ma woiksin kahhetseda se kurja pärrast, mis ma mötlen neile teha, nende kurja teggude pärrast.

4. Ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Jehowa: Kui teie ei wötta mind kuulda, et teie käite mo kasso-õppetusses, mis ma ollen teie ette pannud,

5. Et teie kulete mo sullaste, nende prohwetide sannad, kedda minna teie jure läkkitan ikka, ja sure holega, ja mis teie mitte ei wötnud kuulda:

6. Siis tahhan ma sedda kooda nisugguseks teha kui Silo, ja seddasinnast liñna panna ärrawandumisseks keige Ma pagganattele.

7. Ja preestrid, ja prohvetid, ja keik rahwas kuulsid Jeremia räkiwad needsinnatsed sannad Jehowa koias.
8. Ja se sündis, kui Jeremia sai lõppetand keik räkimast, mis Jehowa olli käsknud, keige rahwa wasto räkida; siis wötsid preestrid, ja prohvetid ja keik rahwas tedda kinni, ja ütlesid: Surma pead sa surrema.
9. Mikspärrast rägid sa prohweti wisil Jehowa nimmel, ja ütled: Sesinnane kodda peab sama kui Silo, ja sesinnane lin peab paljaks sama, et ükski seäl ei sa ellada; ja keik rahwas tulli kokko Jeremia wasto Jehowa kotta.
10. Ja Juda würstid said needsinnatsed asjad kuulda, ja nemmad läksid ülles kunninga koiast Jehowa kotta, ja istusid Jehowa ue wärrawa suhho mahha.
11. Ja preestrid ja prohvetid räkisid würstide wasto, ja keige rahwa wasto, ja ütlesid: Se mees on surma kohto wäärt, sest ta on prohweti wisil räkinud sesinnatse liña wasto, nenda kui teie omma körwadega ollete kuulnud.
12. Agga Jeremia räkis keige würstide wasto, ja keige rahwa wasto, ja ütles: Jehowa on mind läkkitanud prohweti wisil räkima se koia wasto, ja se liña wasto keik need sannad, mis teie ollete kuulnud.
13. Ja nüüd tehke heaks ommad wisid ja ommad teud, ja wötke Jehowa omma Jummalaga heäle kuulda, siis kahhetseb Jehowa se kurja pärrast, mis ta teie wasto räkinud.
14. Ja minna, wata, minna ollen teie kä, tehke mulle, nenda kui hea ja kui õige on teie melest.
15. Kummatagi peate teie kowwaste teädma, kui teie mind surmate, et teie sadate moöga werd enneste peäle, ja selle liña peäle, ja nende peäle, kes seäl sees ellawad: sest töeste on Jehowa mind läkkitanud teie jure, teie körwade ette räkima keik needsinnatsed sannad.
16. Ja würstid ja keik rahwas ütlesid preestride ja prohwetide wasto: Se mees ei olle mitte surma kohto wäärt, sest ta on Jehowa meie Jummalaga nimmel räkinud meie wasto.
17. Ka tousid ülles mehhed neist Ma-wannemist, ja ütlesid keige rahwa koggodusse wasto sedda wisi:
18. Mika Morasti-mees räkis prohweti wisil Hiskia Juda kunninga päiwil, ja ütles keige Juda-rahwa wasto sedda wisi: Nenda ütleb wäggede Jehowa: Sionit peab küntama kui wälja, ja Jerusalem peab kiwwi-warreks ja selle koia mäggi kõrgeks metsa paigaks sama.
19. Kas pannid Juda kunningas, Hiskia, ja keik Juda rahwas tedda warsi surma? eks temma kartnud Jehowat? ja pallus allandlikkult Jehowa Palle? ja Jehowa kahhetses se kurja pärrast, mis ta nende wasto olli räkinud; ja meie peaksime sedda suurt kurja omma hingede wasto teggema?
20. Teised wastasid: Agga üks mees Urija, Semaia poeg, Kirjatjearimist, se räkis ka prohweti wisil Jehowa nimmel, ja ta räkis sesinnatse liña wasto ja se Ma wasto sedda wisi, kui keik Jeremia sannad on.

21. Ja kuningas Jojakim, ja keik temma wäggewad, ja keik würestid kuulsid temma sannad, ja kuningas püdis tedda surretada; agga Uria kulis sedda, ja kartis ja pöggenes, ja sai Egiptusse.
22. Ja kuningas Jojakim läkkitas mehhi Egiptusse, Elnatani Akbori poia, ja muud mehhed temmaga Egiptusesse.
23. Ja nemmad töid Uria Egiptusest ärra, ja wisid tedda kunninga Jojakimi jure, ja temma löi tedda moögaga mahha, ja wiskas temma kehha alwa rahwa hauda.
24. Kummatagi olli Ahikami Sawani poia kässi Jeremiaga, et ta tedda ei annud mitte rahwa kätte, tedda surmada.

27. Peatük.

Monned kuningrikid sawad Pabeli kunninga alla.

1. Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga wallitsusse hakkatuses sai sesinnane sanna Jeremia kätte Jehowa käest, sedda wisi:
2. Nenda on Jehowa mo wasto üttelnud: Te ennesele juttad ja ikked, ja panne neid omma kaela peäle.
3. Ja läkkita neid Edomi kunninga jure, ja Moabi kunninga jure, ja Ammoni laste kunninga jure, ja Tirusse kunninga jure, ja Sidoni kunninga jure, nende Käskude läbbi, kes Jerusalemma tulles Sidkia Juda kunninga jure.
4. Ja kässi neid nende issandattele öölda: Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jumal: Nenda peate teie ütlema omã issandatte wasto:
5. Minna ollen teinud maad, inimessed ja lojuksed, mis Ma peäl, omma sure rammo läbbi ja omma sirrutud käewarre läbbi, ja annan sedda sellele, kes mo melest öige on.
6. Ja nüüd, minna ollen annud keik needsinnatsed maad omma sullase Pabeli kunninga Nebukadnetsari kätte, ja ka metsalised ollen ma temmale annud temma allamaks.
7. Ja keik pagganad peawad temma ja temma poia, ja ta poia poia allamaks jäma, kunni temma ennese Ma aeg ka tulleb: siis peawad wäggewad pagganad ja sured kuningad tedda sundima allamaks sama.
8. Ja peab sündima selle rahwale ja kuningrigile, mis ei tahha temma, selle Nebukadnetsari Pabeli kunninga allamaks heita, ja kes ial omma kaela ei panne Pabeli kunninga ikke alla, et ma moögaga ja näljaga ja katkoga tahhan selle rahwa kätte nähha, ütleb Jehowa, kunni ma neid lõppetan temma käe läbbi.
9. Ja teie, ärge wõtke mitte kuulda enneste prohwetid, ei ennese öñneandiaid, egga enneste unnenäggemissi, ei enneste lousujaid, egga enneste noide, kes teie wasto ütlesid sedda wisi: Teie ei pea mitte Pabeli kuñinga allamaks sama.

10. Sest nemmad räkiwad teile prohwetü wisil wallet, et nemmad teid saatwad kaugele ärra teie maalt, et minna teid ärralükkan, ja teie hukka sate.
11. Agga se rahwas, kes heidab omma kaela Pabeli kuninga ikke alla, ja jääb ta allamaks, sedda tahhan ma jätta temma omma male, ütleb Jehowa, ja ta peab sedda harrima, ja seäl ellama.
12. Ja Sidkia Juda kuninga wasto räkisin miña keik neid saño möda, ja ütlesin: Heitke omã kael Pabeli kuninga ikke alla, ja jäge temã ja ta rahwa allamaks, siis peate teie ellusse jäma.
13. Mikspärrast tahhate teie surra, siña ja so rahwas moöga läbbi, nälja läbbi, ja katko läbbi? nenda kui Jehowa on räkinnud se rahwa wasto, kes ei tahha Pabeli kuñinga allamaks heita.
14. Ja ärge wötke mitte kuulda nende prohwetide saño, kes teie wasto ütlewad sedda wisi: Ei teie pea mitte Pabeli kuñinga allamaks heitma! sest nemmad räkiwad teile wallet prohwetü wisil.
15. Sest minna ei olle neid mitte läkkitanud, ütleb Jehowa, ja nemmad räkiwad prohwetü wisil minno nimmel wallet, et ma teid pean ärralükkama, et teie hukka sate, teie, ja need prohwetid, kes teile prohwetü wisil räkiwad.
16. Ja preestride ja keige rahwa wasto räkisin minna, ja ütlesin: Nenda ütleb Jehowa: Ärge wötke mitte kuulda omma prohwetide sanno, kes teile prohwetü wisil räkiwad, ja ütlewad: Wata, Jehowa koia riisto peab taggasi todama Pabelist nüüd pea; sest nemmad räkiwad teile prohwetü wisil wallet.
17. Ärge wötke neid mitte kuulda, heitke Pabeli kuninga allamaks, siis teie jäte ellusse; mikspärrast peab sesamma lin paljaks kohhaks sama?
18. Ja kui nemmad on prohwetid, ja kui Jehowa sanna on nende jures, siis käigo nemmad palwega wäggede Jehowa peäle, et need riistad mitte ei sa Pabeli, mis järrele jänud Jehowa kotta, ja Juda kuninga kotta, ja Jerusalemma.
19. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa nende sammaste pärrast, ja se waskmerre pärrast, ja nende jalgade pärrast, ja mis muud riistad weel on, mis järrele jäetud seie liña,
20. Mis Nebukadnetsar Pabeli kuningas ärra ei wötnud, kui ta Jekonjat, Jojakimi poega, Juda kuningast, ja keik Juda ja Jerusalemma suurt suggu rahwast Jerusalemãst wangi wiis Pabeli.
21. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal nende riistade pärrast, mis järrele jäetud Jehowa kotta, ja Juda kuninga kotta, ja Jerusalemma:
22. Pabeli peab neid widama ja seäl peawad nemmad ollema sest päwast sadik, kui ma neid tullen katsma, ütleb Jehowa, kui ma neid üllestoön, ja neid taggasi toon seie paika.

28. Peatük.

Suur wahhe on walle- ja tössiste prohwetide wahhel.

1. Ja se sündis selsammal aastal Sidkia, Juda kunninga wallitsusse algmisses, wiendal neljandama aasta kuul, et Ananja Assuri poeg, se prohwet, kes Kibeoni liñnast, mo wasto ütles Jehowa koias preestride ja keige rahwa nähhes, sedda wisi:
2. Nenda rägib wäggede Jehowa Israeli Jummal, ja ütleb: Ma ollen Pabeli kunninga itke murdnud.
3. Ennego kaks aastat möda saab, tahhan minna seie paika taggasi tua keik Jehowa koia riistad, mis Nebukadnetsar Pabeli kuningas siit paigast ärrawötnud, ja neid Pabeli winud,
4. Ja Jekonja Jojakimi poega Juda kuningast, ja keik Juda wangid, kes läinud Pabeli, tahhan minna taggasi tua seie paika, ütleb Jehowa, sest ma tahhan katki murda Pabeli kunninga ikke.
5. Ja prohwet Jeremia ütles prohweti Ananja wasto, preestride nähhes ja keige rahwa nähhes, kes seisid Jehowa koias;
6. Nenda ütles prohwet Jeremia: Amen, nenda tehko Jehowa, Jehowa kinnitago sinno sannad, mis sa prohweti wisil räkinud, et ta Jehowa koia riistad ja keik wangid Pabelist seie paika taggasi tooks.
7. Et kule kummatagi se sanna, mis minna rägim sinno kuuldes, ja keige rahwa kuuldes:
8. Need prohwetid, kes on olnud enne mind ja enne sind ammust aiast, need on prohweti wisil räkinud mitme Ma wasto, ja suurte kuningrikide wasto, söast, ja önnetussest, ja katkust.
9. Se prohwet, kes prohweti wisil rägib rahhust, kui tulleb selle prohweti sanna, sedda tunnukse prohweti ollewad, kedda Jehowa on töeste läkkitanud.
10. Ja prohwet Ananja wöttis se ikke prohweti Jeremia kaela peält, ja murdis sedda katki.
11. Ja Ananja räkis keige rahwa nähhes, ja ütles: Nenda ütleb Jehowa, nendasammoti tahhan ma Pabeli kunninga Nebukadnetsari ikke, ennego kaks aastat möda on, keige rahwa kaela päelt katki murda; ja prohwet Jeremia läks omma teed.
12. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte, pärrast kui prohwet Ananja sai katki murdnud se ikke prohweti Jeremia kaela peält, se ütles:
13. Minne, ja rägi Ananja wasto, ja ütle: Nenda ütleb Jehowa: pu-ikked olled sa katki murdnud; agga sa pead raud-ikked nende assemele teggema.
14. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Ma ollen raud-ikke pannud keige sesinnatse rahwa kaela peäle, et nemmad peawad Pabeli

kunninga Nebukadnetsari allamaks sama, wist peawad nemmad temma allamaks jäma: ja ma ollen ka metsalissed temma kätte annud.

15. Ja prohwet Jeremia ütles prohweti Ananja wasto: Et kule, Ananja! Jehowa ei olle sind mitte läkkitanud, ja sinna teed, et sesinnane rahwas walle peäle lodab.

16. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma wiskan sind ärra Ma peält; sel aastal pead sinna surrema: sest sa olled räkinud ärratagganemist Jehowa wasto.

17. Ja prohwet Ananja surri sesamma aasta seitsmel kuul.

29. Peatük.

Jeremia kirjotab nende Judide kätte, kes Pabelis.

1. Ja need on selle ramato sannad, mis prohwet Jeremia läkkitas Jerusalemaast teiste wangi-rahwa wannematte jure, ja nende preestride ja prohwetide jure, ja keige se rahwa jure, mis Nebukadnetsar Jerusalemmast olli wangi winud Pabeli.

2. (Pärrast sedda kui kunningas Jekonja, ja kunninga-emmand, ja üllemad teenrid, Juda ja Jerusalemma würstid, ja puseppad, ja raud-seppad Jerusalemmast ollid wäljaläinud.)

3. Elasa Sawani poia, ja Kemarja Ilkia poia käe läbbi (kedda Sidkia, Juda kunningas läkkitas Nebukatnetsari Pabeli kunninga jure Pabeli) sedda wisi:

4. Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal keikile wangidele, kedda ma ollen lasknud ärrawia Jerusalemmast Pabeli:

5. Ehhitage koddasid ülles, ja ellage neis: ja istutage rohho-aedo, ja söge nende wilja.

6. Wötke naesed, ja sünnitage poege ja tütrid, ja wötke omma poegadele naesed, ja ommad tütrid pange mehhele, ja nemmad togo poege ja tütrid ilmale: ja seäl sago teid palju, ja ärge wähhenege mitte.

7. Ja noudke sedda, mis selle liñnale heaks tulleb, kuhho ma teid lasknud ärrawia, ja palluge selle eest Jehowat: sest kui temmal hea pölli on, siis on ka teil hea pölli.

8. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Ärge laske enneste prohwetid, kes teie seas on, ja teie önneandiad teie mitte ärrapetta, ja ärge wötke kuulda enneste unnenäggusid, mis teie unnes näte.

9. Sest nemmad räkiwad prohweti wisil teile wallet minno nimmel; polle minna neid läkkitand, ütleb Jehowa.

10. Sest nenda ütleb Jehowa: Kül ma tullen teid katsma, ni pea kui seitsekümmend aastat Pabelis täis sawad, ja tahhan teie pärrast töeks teha omma hea sanna, et ma teid taggasi toon seie paika.

11. Sest minna tean need mötted, mis minna mötlen teie pärrast, ütleb Jehowa, need on rahho mötted, ja ei mitte õnnetusseks, et ma teile annan head otsa, ja mis teie otate.
12. Ja teie hüate mind appi, et teie saaksite seält ärramiñna, ja pallute mind, ja minna wottan teid kuulda.
13. Ja teie wöttate mind otsida, ja leiate mind: kui teie mind nouate keigest ommast süddamest,
14. Siis annan ma ennast teile leida, ütleb JEHOWA, ja tahhan taggasi tua teie wangid, ja teid kogguda keige pagganatte seast, ja keikist paikust, kuhho ma teid ollen ärralükkanud, ütleb Jehowa, ja tahhan teid jälle sata senna paika, kust ma teid ollen lasknud wangi wia;
15. Sest teie ollete Pabelis öölnud: Jehowa on meile saatnud prohwetid Pabelis.
16. Sest nenda ütleb Jehowa sest kuningast, kes istub Taweti aujärje peäl, ja keigest sest rahwast, mis siin liñnas ellawad, teie wendadest, kes ei olle teiega wangi ärraläinud.
17. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Wata, ma läkkitan nende sekka moöka, nälga ja katko, ja annan neid ärra, kui need läilad wigimarjad, mis ei kölba süa, et nemmad ni pahhad on:
18. Ja tahhan neid takkaaiada moögaga, näljaga ja katkoga, ja neid anda wintsutada keik möda ma-ilma kuningrikid, sajatellemisseks ja ehmatusseks, ja willistamiseks ja teotusseks keikide pagganatte seas, kuhho ma neid ärralükkanud;
19. Sepärrast et nemmad ei wötnud mo sanno kuulda, ütleb Jehowa, et ma nende jure läkkitasin ommad sullased, need prohwetid, sure holega ikka, ja teie ei olle mitte wötnud kuulda, ütleb Jehowa.
20. Agga teie, kuulge Jehowa sanna, keik wangid, kedda ma ollen saatnud Jerusalemmast Pabeli.
21. Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal Ahabist Kolaja poiast, ja Sidkiast Maaseja poiast, kes teile prohwetid wisil räkiwad wallet minno nimmel: Wata, ma annan neid Nebukadretsari Pabeli kunninga kunninga kätte, ja temma lööb neid teie nähhes mahha.
22. Ja keik Juda wangid, mis Pabelis, wötwad neist wandumisse sanna, ja ütlewad: Pango sind Jehowa kui Sidkia, ja kui Ahabi, kedda Pabeli kunningas tullega körwetas;
23. Sepärrast et nemmad jölledust teggid Israelis, ja rikkusid abbiello omma liggimeste naestega, ja räkisid sedda sanna mo nimmel, mis walle, mis minna neid ei käsknud: ja minna tean sedda, ja ollen tunnistusmees, ütleb Jehowa.
24. Ja Semaja Neelami-mehhe wasto pead sa ütlemä sedda wisi:
25. Nenda rägib wäggede Jehowa Israeli Jummal, ja ütleb: Sepärrast et sinna

olled läkkitanud omma nimmel ramatut keige rahwa kätte, mis Jerusalemmas, ja preestri Sewanja, Maaseja poia kätte, ja keige preestride kätte, sedda wisi: 26. Jehowa on sind pañud preestriks, preestri Jorada assemele, et teie peate ollema üllewaatjad Jehowa koias keige hullude meeste ülle, ja kes prohwet i wisil räkiwad, et sinna neid panned wangitorni ja jalg-raudo.

27. Ja nüüd, mikspärrast ei olle sa söitelnud Jeremiat Anatoti-meest, kes teile prohwet i wisil rägib?

28. Sepärrast et ta meie jure on läkkitanud Pabeli, ja öölnud: Pitk aeg on weel; ehhitage koddasid ülles, ja ellage neis, ja istutage rohho-aedo, ja söge nende wilja.

29. Ja preester Sewanja lugges sedda ramato prohwet i Jeremia kuuldes.

30. Siis sai Jehowa sanna Jeremia kätte, sedda wisi:

31. Läckita keige wangide jure, ja ütle: Nenda ütleb Jehowa Semaja, Neelami-mehhe pärrast: Sepärrast et Semaia teile prohwet i wisil räkinud, ja minna polle tedda läkkitanud, ja on teinud, et teie lodate walle peäle:

32. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma tahhan Semaja, Neelami-mehhe, ja ta suggu kätte nähha; ei pea temmal sedda ollema, kes ellab selle rahwa seas, ja ta ei pea nähha sama sedda head, mis minna omma rahwale teen, ütleb Jehowa; sest ta on ärratagganemist räkinud Jehowa wasto.

30. Peatük.

Judidele tootakse monda keigewiimse aiani.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, sedda wisi:

2.. Nenda rägib Jehowa Israeli Jummal ja ütleb: Kirjota ennesele keik need sannad, mis ma sulle rägim, ramatusse.

3. Sest wata, need päwad tullewad, ütleb Jehowa, et ma omma Israeli ja Juda rahwa wangi-pölwe pöran, ütleb Jehowa, ja tahhan neid taggasi tua senna male, mis ma nende wannemille annud, et nemmad sedda piddid pärrima.

4. Ja need on need sannad, mis Jehowa räkis Israeli- ja Juda-rahwa pärrast.

5. Sest nenda ütleb Jehowa: Meie olleme wärristusse heält kuulnud; hirm on, ja ei mitte rahho.

6. Et küssige, ja wadage, kas meesterahwas lapse saab; mikspärrast nään ma keik meesterahwast, et nende käed nende pusade peäl, otsego naene on, kes lapse saab, ja keik silmad on ärrakahwatand.

7. Hädda, sest se pääw on suur, et seddasuggust ep olle, ja se on ahhastusse aeg Jakobile; agga tedda peästetakse sest.

8. Ja peab sündima sel päwal, ütleb wäggede Jehowa, et ma tahhan katkimurda temma ikke so kaela peält, ja so juttad tahhan ma katkikiskuda, ja woörad ei pea tedda mitte ennam ennaste allamaks sundima.

9. Agga nemmad peawad Jehowat omma Jummalat tenima, ja Tawetit omma kunningast, kedda ma nende ülle tahhan tösta.
10. Ja sinna mo sullane Jakob, ärra karda mitte, ütleb Jehowa, ja ärra ehmata mitte, Israel: sest wata, ma peästan sind kaugelt maalt, ja so suggu nende wangi maalt, ja Jakob tulleb taggasi, ja temmal on rahholinne ja julge assi, ja ei olle sedda, kes pelletab.
11. Sest minna ollen sinnoga, ütleb Jehowa, sind peästmas: sest ma tahhan otsa teha keikide pagganatte peäle, kuhho ma sind laiale pillutanud; agga sinno peäle ei tahha ma mitte otsa teha, agga ma tahhan sind karristada, nenda kui kohhus, ja sind ei polegi mitte ilma süta jätta.
12. Sest nenda ütleb Jehowa: So murdund haaw on koggone hukkas, so wigga teeb wägga haigit.
13. Ei ükski moista, mis kohhus on, senna hawa tarwis: ei olle sul arsti-rohto, mis sulle terwist sadab.
14. Keik so armastajad on sind ärraunnustand, nemmad ei noua sind mitte: sest ma ollen sind peksnud, nenda kui waenlane peksab wägga hirmsa mehhe karristamisega, sinno sure üllekohto pärrast, et so patto on wägga paljo.
15. Mis sa kissendad omma hawa pärrast? ei so wallo woi parrata; so sure üllekohto pärrast, et so patto paljo on, ollen ma sedda sulle teinud.
16. Sepärrast süakse ärra keik sinno sõjad, ja keik, kes sind ahastawad, peawad keik hopis wangi minnema; ja kes sind risunud, need sawad risutawaks, ja keik, kes sind paljaks tewad, neid lassen ma paljaks teha.
17. Sest ma tahhan sulle terwisi sata, ja sind terweks teha so wiggadussest, ütleb Jehowa; et nemmad on sind hüüdnud sesugguseks, kes ärralükkatud: Sion on se, kellest ükski ei holi.
18. Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma pöran Jakobi telkide wangi-pölwe, ja hallastan temma honette peäle, ja se lin peab sama ehitud omma warre kohta, ja se suur hone peab seisma nenda, kui temma kohhus on.
19. Ja neist peab wäljatullema tänno ja mängiatte heäl, ja ma tahhan neid paljuks teha, ja nemmad ei pea mitte wähhenema, ja tahhan neid siggitada, ja nemmad ei pea mitte wähhemaks sama.
20. Ja temma poiad peawad ollema kui wannast, ja koggodus peab sama kinnitud mo palle ees; sest ma tahhan keikide kätte nähha, kes temmale hädda tewad.
21. Ja temma aulinne peab temmast tullema, ja temma wallitseja ta seest wäljatullema; ja ma tahhan tedda lasta liggi tulla, ja ta tulleb liggi mo jure; sest kes on se, kes omma süddame eest seisab, et ta minno liggi woib tulla? ütleb Jehowa.
22. Ja teie peate mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan teile Jummalaks olla.
23. Wata, Jehowa kange tuul on wäljaläinud tullise wihhaga, se kurri ilm jääb ühte puhko, se peab öälatte Pea peäle jäma.

24. Jehowa kange wihha ei pöra taggaasi, kunni temma sedda saab teinud, ja kunni ta korda saatnud omma süddame nouud; wiimisel päwade aial peate teie sedda moistma.

31. Peatük.

Siin kulutakse seddasamma, mis 30. peatükkis.

1. Selsammal aial, ütleb Jehowa, tahhan ma keikile Israeli sugguwössadele Jummalaks olla, ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema.
2. Nenda ütleb Jehowa: Se rahwas, mis moögast üllejäänud, se on armo leidnud körwest; ma lähän temale, Israelile, hingamist saatma.
3. Jehowa on emalt ennast mulle nähha annud; ja Ma ollen sind iggawesse armastussega armastand, sepärrast ollen ma sind heldussega tombanud.
4. Ma tahhan sind jälle ehitada, et sa pead ollema ehitud, neitsit Israel! weel pead sa ennast ehitama omma trummidega, ja wäljainnema mängimeestega riddastikko.
5. Weel pead sa winamäggisid istutama Samaria mäggede peäle; need istutajad peawad istutama, ja ta wiljast kasso sama.
6. Sest üks pääw on, et wahhimehhed Samaria mäe peäl hüüdwad: Touske ülles, ja läkki ülles Sioni, Jehowa omma Jummalala jure.
7. Sest nenda ütleb Jehowa: Öiskage Jakobi pärrast römoga, ja hüüdke helleda heäleaga pagganatte üllematte seas; kulutage, kiitke, ja üttelge: Jehowa! peästa omma rahwas ärra, mis Israelist üllejäänud.
8. Wata, ma toon neid pohja maalt, ja koggun neid kokko Ma karedest; pimmedaid ja jallotumaid, raske-jallatsid, ja kes lapsed sawad, neid peab ühtlaste nende seas ollema ; sure koggodussega peawad nemmad seie taggasi tulles.
9. Nemmad tulleswad nuttoga, ja allandlikko pallumisega toon minna neid; ma tahhan neid wia wee jöggede jure, öige tee peäle, kus peäl nemmad ei kommista: sest ma ollen Israelile Issaks, ja Ewraim, se on mo essimenne poeg.
10. Pagganad, kuulge Jehowa sanna, ja kulutage saarte peäl kaugelt, ja üttelge: Kes Israeli laiale pillutanud, se wöttab tedda kogguda, ja tedda hoida, kui karjane omma karja.
11. Sest Jehowa lunnastab Jakobi, ja peästab tedda ärra selle käest, kes wäggewam tedda.
12. Ja nemmad tulleswad ja öiskawad Sioni kõrges paikas, ja jookswad kokko Jehowa headusse jure, wilja jure, ja wärske wina ja ölli jure, ja noorte puddolojuse ja weiste jure; ja nende hing peab ollema kui kastetud rohho-aed, ja nemmad ei pea enam oimatunud ollema.

13. Siis sawad neitsid röömsaks riddastikko käies, ja poismehhed ja wannad ühtlase; ja ma tahhan nende leinamist römustusseks pöörda, ja neid trööstida, ja neile römo anda pärrast nende kurbdust.
14. Ja ma tahhan kasta preestride hinge raswaga, ja mo rahwas peawad mo headust kül sama, ütleb Jehowa.
15. Nenda ütleb Jehowa: Ramas kulukse heält, ärrast kaebmist, wägga kibbedat nutmist, Rael nuttis omma poegade pärrast; temma ei tahha lasta ennast trööstida omma poegade pärrast, et ükski neist enam ei olle.
16. Nenda ütleb Jehowa: Kela ärra omma heäle nutmast, ja omãad silmad wet jooksmast: sest sinno töle on paik, ütleb Jehowa, ja nemmad peawad taggasi tulles waenlase maalt.
17. Sest otus on so wiimisel aial, ütleb Jehowa, ja need lapsed tulles taggasi omma raiasse.
18. Kül ma ollen kuulnud Ewraimi ärda melega räkiwad: Sinna olled mind karristand, ja ma ollen karristud, kui üks öppimatta wärs: pöra mind ümber, siis pöran ma ümber, sest sinna olled JEHOWA, mo Jummal.
19. Sest pärrast, kui ma saan pöörnud, kahhetsen minna, ja pärrast, kui ma hakkasin ennast tundma, ollen ma pusa peksnud: ma häbbenen, ja punnastan ka häbbi pärrast ärra, sest ma ollen kandnud omma nore ea teotust.
20. Kas on Ewraim mulle üks kallis poeg? kas on temma üks wägga armas laps? sest, ni pea kui ma temmast rägin, wöttan ma jälle ühte puhko ta peäle möttelda: sepärrast kolliseb mo sissekond temma pärrast, ma tahhan ta peäle wägga hallastada, ütleb JEHOWA.
21. Panne ennesele püsti seisma märgi-kiwwid, panne ennesele postid tee äre, panne tähhele maanteed, se te, mis sa olled käinud: tulle taggasi Israeli neitsit, tulle taggasi nendesinnaste omma liñnade sisse.
22. Kui kaua tahhad sa körwale hoida, sa ärratagganend tüttar? sest Jehowa loob ühhe ue asja Ma peäle, üks naeste-rahwas pirab mehhe ümber.
23. Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Weel peawad nemmad ütles se sanna Juda maal, ja temma liñnades, kui ma nende wangi-pölwe pöran: Jehowa önnistago sind, sa öigusse ello-asse, sinna pühha mäggi!
24. Ja seäl sees peawad ellama Juda-rahwas, ja keik ta liñnad ühtlaste, põllo-mehhed, ja kes karjaga käiwad.
25. Sest ma tahhan sedda hinge, mis märga tahhab, kasta, ja igga oimatuma hinge täita.
26. Seks ollen ma üllesärkanud, ja ümberwaatnud, ja mo unni on mulle maggus olnud.
27. päwad tulles, ütleb Jehowa, et ma tahhan külwada Israeli suggu, ja Juda suggu, inimeste seemnega ja weiste seemnega.
28. Ja peab sündima, otsego ma ollen wapper olnud nende wasto, neid wäljakitkuma, ja mahhakiskuma, ja ärrapillutama ja hukkama, ja önnatumaks

teggema: nenda tahhan ma wapper olla nende pärrast, neid üllesehitama, ja istutama, ütleb Jehowa.

29. Neil päiwil ei pea nemmad mitte ennam ütlema: Issad on küpsmatta winamarja-kobbarad sönud, ja poegade hambad on nürriks sanud.

30. Waid iggaüks peab omma üllekohto pärrast surrema: igga innimenne, kes sööb küpsmatta winamarja-kobbarad, selle hambad peawad nürriks sama.

31. Wata, päwad tulleswad, ütleb Jehowa, et ma tahhan uut seädust Israeli sugguga ja Juda sugguga teha,

32. Ei mitte kui se seädus olli, mis ma nende wannemattega teinud sel päwal, kui ma neid kätpiddi wötsin, ja neid Egiptusse maalt wäljawisin: et nemmad mo seädust tühjaks teggid, siis piddin minna ka waljuste nende ülle wallitsema, ütleb Jehowa.

33. Sest se on se seädus mis ma Israeli sugguga tahhan teha pärrast neid päiwi, ütleb JEHOWA: Ma tahhan omma kasso-öppetust nende sisse anda, ja nende süddame peäle sedda kirjutada, ja tahhan neile Jummalaks olla, ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema. 34. Ja nemmad ei pea mitte ennam teine teist, egga ükski omma wenda öppetama, ja ütlema: Tundke Jehowat; sest nemmad keik peawad mind tundma ni hästi nende pissokessed, kui nende sured, ütleb Jehowa; sest ma tahhan nende üllekohhut andeks anda, ja ei tahha mitte ennam nende patto peäle möttelda.

35. Nenda ütleb Jehowa, kes annab päikest walgusseks päwa aial, ku ja tähtede seätud korrad ö walgusseks, kes merre likutab, et temma laened kohhisewad, wäggede Jehowa on temma nimmi.

36. Kui needsinnatsed seätud korrad tagganewad minno palle eest, ütleb Jehowa, siis peab ka Israeli suggu löpma, et se ei olle üks rahwas mo palle ees keik need päwad.

37. Nenda ütleb Jehowa: Kui saab taewad moöta üllewel, ja läbbikatsuda Ma allussed al, siis tahhan minna ka põlgada keik Israeli suggu, keige se pärrast, mis nemmad on teinud, ütleb Jehowa.

38. Wata, päwad tulleswad, ütleb Jehowa, et se lin üllesehitakse Jehowale, Ananeli tornist, nurga wärrawist sadik.

39. Ja se moödo nöör peab weel jooksma wälja senna emale, Karebi mäekingo pole, ja ümberpiirma Koatist sadik.

40. Ja keik surno-kehade ja tuhha org, ja keik põllud Kidroni jõest sadik, hooste wärrawa nurgast sadik homõiko pole, on pühhad Jehowale; sedda ei kitkuta wälja, egga kista ennam mahha ei ellades.

32. Peatük.

Judid piddid Pabeli wangi, ja seält taggasi sama.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, kümnemal Sidkia Juda kunninga aastal, sesamma aasta olli Nebukadretsari kahheksateistkümmes aasta.
2. (Ja siis olli jubba Pabeli kunninga wäggi Jerusalemma al, ja prohwet Jeremia olli kinnipandud wangukoia oue, mis olli Juda kunninga koia jures;
3. Kus Sidkia Juda kuningas tedda olli kinnipannud, ja ütelnud: Mikspärrast olled sa prohwet wiisil räkinud, ja ütelnud: Nenda ütleb Jehowa, wata, ma annan sedda liina Pabeli kunninga kätte, ja ta wöttab sedda ärra.
4. Ja Sidkia Juda kuningas ei peäse mitte Kaldea-rahwa käest, waid tedda antakse wissiste Pabeli kunninga kätte, ja ta saab räkida temmaga suud suud wasto, ja temma silmad sawad teise silmad nähha.
5. Ja ta wiib Sidkiat Pabeli, ja senna peab ta jäma, kunni ma tedda tullen katsma, ütleb Jehowa: Kui teie Kaldea-rahwa wasto wöttate söddida, ei se pea teile mitte korda minnema.)
6. Ja Jeremia ütles: Jehowa sanna on mo kätte sanud, sedda wisi:
7. Wata Anameel, Sallumi so issa-wenna poeg, tulleb sinno jure, ja ütleb: Osta ennesele mo pöld, mis Anatotis, sest sul on se lunnastamise-öigus, sedda osta.
8. Ja Anameel, mo issa-wenna poeg, tulli mo jure Jehowa sanna möda wangi-koia oue, ja ütles mo wasto: Et osta minno pöld, mis Anatotis on, mis Penjamini maal; sest sul on pärrimise-öigus, ja sulle sünnib sedda lunnastada, osta sedda ennesele; siis tundsin minna, et se olli Jehowa sanna.
9. Ja ma ostsin Anameli, omma issa-wenna poia käest se põllo, mis Anatotis, ja wagisin ta kätte sedda hõbbedat, seitseteistkümmend hõbbesekli.
10. Ja kirjotasin sedda ramato sisse, ja pannin pitseriga kinni, ja wötsin tunnistusmehhi siina jure, ja wagisin hõbbedat waekausi peäl.
11. Ja ma wötsin se osto-ramato, mis pitseriga kinnipandud, käsko ja seädmist möda, ja se ramato, mis lahti olli.
12. Ja andsin se osto-ramato Parukile Neria poiale, kes Mahseja poeg, Anameli, omma issa-wenna poia nähhes, ja nende tunnistusmeeste nähhes, kes osto-ramato alla ollid kirjotanud, ja keige Judide nähhes, kes wangikoia oues ellasid.
13. Ja ma käsksin Parukit nende nähhes, ja ütlesin:
14. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Wötta needsinnatsed ramatud, se osto-ramat, mis pitseriga kinnipandud, ja se ramat, mis lahti, ja panne neid ühhe kiwwi-riista sisse, et nemmad seiswad mitto päwa.
15. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Weel peab koddasid, ja pöldusid ja winamäggesid siin maal ostetama.

16. Ja pärrast kui ma sain annud se osto-ramato Parukile Neria poiale, pallusin ma Jehowat, ja ütlesin:

17. Oh Issand Jehowa! wata, sinna olled teinud taewad ja Ma omma sure rammo läbbi, ja omma sirrutud käewarre läbbi; ei ükski assi olle ni immelik, mis sinna ei jouaks teha.

18. Sa teed head tuhhandettele, ja tassud wannematte üllekohhut nende laste süllesse nende järrele; sinna olled se suur wäggew Jummal, kelle nimmi on wäggede Jehowa.

19. Kes suur on nou polest, ja wäggew teggude polest; sinna! kelle silmad lahti on keikide innimeste tede ülle, et sa iggamehhele annad temma wisid möda, ja ta teggude kasso möda.

20. Kes sa olled immetähta ja immeteggusid Egiptusse-maal teinud tänna päwani, ni hästi Israeli-rahwa seas, kui mu innimeste seas, ja olled ennesele ühhe nimme teinud, nenda kui tännapä on.

21. Ja sa olled ärratonud omma Israeli rahwast Egiptusse maalt immetähtede ja immeteggude läbbi, ja wäggewa käega, ja sirrutud käewarrega, ja sure hirmoga;

22. Ja olled neile annud sedda maad, mis sa nende wannemille wandunud, neile anda, üks Ma, mis pima ja met joseb.

23. Ja nemmad on tulnud ja sedda pärrinud, agga nemmad ei wötnud so sanna mitte kuulda, egga so kasso-öppetusses käia; keik, mis sa neid käsknud teha, ei teind nemmad mitte; sepärrast olled sa lasknud nende kätte tulla keik sedda önnetust.

24. Wata, wallid tullewad liggi liña, sedda ärrawötma; ja se lin antakse moöga, ja nälja ja katko pärrast, Kaldea-rahwa kätte, kes ta wasto söddiwad; sest, mis sinna räkinud, se on sündinud, ja wata, sinna nääd parreminne.

25. Ja sinna, oh Issand Jehowa! olled siiski üttelnud mo wasto: Osta ennesele se pöld rahha pärrast, ja wötta tunnistusmehhi siña jure, et kül se lin antakse Kaldea-rahwa kätte.

26. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte sedda wisi:

27. Wata, minna Jehowa ollen keige lihha Jummal; kas mingisuggune assi peaks ni immelik ollema, mis minna ei jouaks teha?

28. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma annan se liña Kaldea-rahwa kätte, ja Nebukadretsari Pabeli kunninga kätte, ja ta wöttab sedda ärra.

29. Ja Kaldea-rahwas, kes seninnatse liña wasto söddiwad, peawad tullesse sisse, ja sedda liña süütma põllema tullega ja sedda ärrapölletama; ja need koiad, kelle kattuste peäl nemmad Paalile suitsetanud, ja joma-ohwrid wallanud teiste jummalattele, et nemmad mind piddid ärritama.

30. Sest Israeli lapsed, ja Juda lapsed, ei olle minno nähhes muud teinud kui kurja ommast norest east; sest Israeli lapsed on mind agga ärritanud omma kätte töga, ütleb Jehowa.

31. Sest se lin on mulle olnud minno wihha ja mo tullise wihha süteks, sest päwast kui nemmad sedda ehhtasid tännapäwani, et ma sedda omma palle eest piddin ärrasaatma,
32. Keige Israeli laste ja Juda laste kurjusse pärrast, mis nemmad teinud mind ärritades, nemmad, nende kuningad, nende würstid, nende preestrid ja nende prohwetid, ja igga Judamees, ja kes ellawad Jerusalemmas.
33. Ja on kuklataggust mo pole pöörnud ja ei mitte pallet, ja minna ollen neid sure holega ja hästi õppetanud, ja nemmad ei wötnud mitte kuulda, et nemmad olleksid õppetust wötnud.
34. Ja nemmad on pannud ommad läilad jummalad siñna kotta, mis peäle mo nimmi on nimmetud, et nemmad sedda rojaseks teggid:
35. Ja on üllesehhtanud Paali kõrged paigad, mis Innomi poia orgus on, et nemmad lasknud tulle läbbi miñna ommad poiad ja ommad tütreid ohwriks Molekile, mis ma neid ei käsknud, ja mis mo süddamesse ei tousnud, et nemmad piddid nisugguse hirmsa asja teggema, et nemmad Juda saatsid patto teggema.
36. Ja nüüd sepärrast ütleb Jehowa Israeli Jummal nenda sellesinnatse liñna wasto, kellest teie ütlete: Sedda peab Pabeli kunninga kätte antama moõga läbbi, ja nälja läbbi, ja katko läbbi:
37. Wata, ma tahhan neid kogguda keige made seest, kuhho ma neid ärralükkanud omma wihha läbbi ja omma tullise wihha läbbi, ja sure kange wihhastusse läbbi; ja tahhan neid taggasi tua seie paika, ja tehha, et nemmad woiwad julgeste ellada;
38. Ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan neile Jummalaks olla;
39. Ja tahhan neile anda ühhesugguse süddame ja ühhesugguse wisi, et nemmad mind kartwad iggapäwä, nende ja nende laste heaks nende järrele;
40. Ja tahhan nendega tehha iggawest seädust, et ma neist ei tahha ärralahkuda neile head teggemast, ja minno kartust tahhan ma anda nende süddamesse, et nemmad ei pea minnust lahkuma;
41. Ja tahhan römus olla nende pärrast neile head tehhes, ja tahhan neid istutada seie male töes keigest ommast süddamest ja keigest omast hingest.
42. Sest nenda ütleb Jehowa: Otsekui ma ollen tonud se rahwa peäle keik sedda suurt õnnetust; nenda tahhan minna ka nende peäle keik sedda head tua, mis minna nende pärrast räkinud.
43. Ja siin maal peab weel pöldusid ostetama, mis teie ütlete, et se on ärrahäwwitud, et ei olle temma sees ei innimest egga lojust, ja sedda peab Kaldea-rahwa kätte antama.
44. Nemmad wötwad pöldusid rahha pärrast osta, ja ramatusse kirjutada, ja sedda pitseriga kinnipanna, ja tunnistusmehhed senna jure wötta Penjamini maal, ja Jerusalemma ümberkoudsis paikus, ja Juda liñnades, ja mäggise Ma

liõnades, ja mäe alluste liõnade sees, ja louna-poolisis liõnades, kui ma nende wangipõlwe saan pöörnud, ütleb Jehowa.

33. Peatük.

Judide ärrapeästmisses: Kristusse kuõnigrist kiõnitakse.

1. Ja Jehowa sanna sai teist korda Jeremia kätte, kui tedda weel kinnipeti wangi-koia oues, sedda wisi:
2. Nenda ütleb Jehowa, kes sedda teeb, Jehowa, kes sedda walmistab, et ta sedda kinnitab, Jehowa on temma nimmi.
3. Hüa minno pole, ja ma tahhan sulle kosta, ja sulle teäda anda sured ja rasked asjad, mis sinna ei tea.
4. Sest nenda ütleb Jehowa Israeli Jumal selle liõna koddadest, ja Juda kuningatte koddadest, mis mahhakistud waenlase wallide wasto ja moõga wasto.
5. Need tullewad seks, et woib Kaldea-rahwa wasto tappelda, ja neid peab täitma innimeste surno-kehhadega, mis ma ollen mahhalõnud omma wihha sees ja omma tullise wihha sees, ja et ma ollen omma palle warjule pannud selle liõna eest keige nende kurjusse pärrast.
6. Wata, ma tahhan temale sata parranemist ja terwist, ja neid terweks teha, ja tahhan neile ilmutada rohke rahho ja tõt;
7. Ja tahhan Juda wangi-põlwe ja Israeli pöördä, ja neid üllesehitada nenda kui ennemuiste;
8. Ja tahhan neid puhhastada keigest nende üllekohtust, misga nemmad mo wasto patto teinud; ja tahhan andeks anda keik nende üllekohto, misga nemmad mo wasto patto teinud, ja misga nemmad mo wasto ülleastunud.
9. Ja se peab mulle ollema rõmustusse nimmeks, kitusseks ja illuks keige maailma pagganatte seas, kui nemad kuulwad keik sedda head, mis minna neile teen, et nemmad hirmo tundwad ja wärrisewad keige se hea pärrast ja keige se rahho pärrast, mis minna temmal sadan.
10. Nenda ütleb Jehowa: Siin paikas, mis teie ütlete, se on paljaks tehtud, et siin ei olle innimest egga lojust, Juda liõnades ja Jerusalemma ulitsatte peäl, mis nenda on ärrahäwwitud, et ei olle innimest, ei woörastke, kes seäl ellab, egga lojust; siin peab weel kuulma.
11. Lusti heält ja römo heält, peigmehhe heält ja prudi heält, nende heält, kes ütlewad: tunnistage wäggede Jehowa au ülles, et Jehowa on hea, et temma heldus iggaweste kestab, nende heält, kes towad tänno-ohwri Jehowa kotta: sest ma tahhan selle Ma wangi-põlwe pöördä nenda kui ennemuiste, ütleb Jehowa.

12. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Weel siin paikas, mis paljaks tehtud, et ei olle innimest egga lojust, ja keige temma liñnades sees peawad ollema karjaste ello-assemed, kes lambad lassewad maas hingada;
13. Mäggise Ma linnades, mäe-alluse Ma liñnades, ja louna-pooltsis liñnades, ja Penjamini maal, ja Jerusalema ümberkoudsis paikus, ja Juda liñnades, seal peawad weel lambad käima selle käe al, kes neid üllesloeb, ütleb Jehowa.
14. Wata, päwad tulleswad, ütleb Jehowa, et minna töeks teen se hea sanna, mis ma ollen räkinud Israeli suggu pärrast, ja Juda suggu pärrast.
15. Neil päiwil, ja sel aial tahhan ma sata ülleskaswama Tawetile üht öigusse Wösso, ja temma peab kohhut ja öigust teggema Ma peäl.
16. Neil päiwil, peab Juda abbi sama, ja Jerusalem julgeste ellama; ja se on se nimmi, misga tedda nimmetakse; JEHOWA meie öigus.
17. Sest nenda ütleb Jehowa: Ei pea kautadama Tawetile sedda meest, kes istub Israeli suggu aujärje peäl.
18. Ja preestridele, kes Lewitid, ei pea kautadama üht meest mo palle eest, kes põlletamise-ohwri toob, ja roa-ohwri suitsetab, ja tappa-ohwri walmistab igga päwa.
19. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte sedda wisi:
20. Nenda ütleb Jehowa: Kui teie woite tühjaks teha mo seädust päwaga ja mo seädust öga, nenda et ei peaks ollema päwa egga ööd ommal aial:
21. Siis peab ka minno seädus tühjaks sama mo sullase Tawetiga, et temmal ei pea ollema üks poeg, kes wallitseb temma aujärje peäl; ja nenda sammoti lewitidega nende preestridega, kes mind teniwad.
22. Nenda kui ei woi taewaste wägge üllesarwata, egga merre liwa ärramoöta; nenda tahhan ma omma sullase Taweti suggu, ja need lewitid, kes mind teniwad, paljuks teha.
23. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte sedda wisi:
24. Eks sa polle näinud, mis need rahwas räkiwad ja ütleswad: Neid kaks sugguwössa, mis Jehowa olli wallitsenud, neid on temma ka ärrapölgnud; ja nemmad laitwad mo rahwast, et nemad ei olle mitte eñam rahwas nende melest.
25. Nenda ütleb Jehowa: Kui mo seädus ep olle ennam päwa ja öga, kui ma ei pea ülles need seätud taewa ja Ma korrad:
26. Siis tahhan ma ka põlgada Jakobi ja omma sullase Taweti suggu, et ma ei wötta temma suggust neid, kes wallitsewad Abraami, Isaaki ja Jakobi suggu ülle: sest ma tahhan nende wangi-pölwe pöördä, ja nende peäle hallastada.

34. Peatük.

Kowwad sannumed said Juda-kunninga ja rahwa kätte.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, (kui Nebukadnetsar Pabeli kuningas, ja keik ta söawäggi, ja keik ma-ilma kuningrigid, mis temma käe wallitsusse al ollid, ja keik rahwas Jerusalemma wasto, ja keige temma linnade wasto söddisid) sedda wisi:
2. Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Minne, ja ütle Sidkia Juda kunninga wasto, ja rägi temmale: Nenda ütleb Jehowa, wata, ma annan sedda liña Pabeli kunninga kätte, ja ta põlletab sedda ärra tullega.
3. Ja sinna ei peäse temma käest, sest sind woetakse töeste kinni, ja antakse temma kätte, ja so silmad peawad Pabeli kunninga silmad näggema, ja temma rägib soga suud suud wasto, ja Pabeli pead sa sama.
4. Kummatagi kule Jehowa sanna, Sidkia Juda kuningas! nenda ütleb Jehowa sinno pärrast: Sa ei pea mitte surrema moöga läbbi.
5. Rahho sees pead sa surrema, ja otsekui so wannematte nende endiste kuningatte pärrast, kes enne sind olnud, mattukse põlletamissed on olnud, nenda peab sulle ka põlletadama, ja kaebdust so pärrast tehtama: woi issand! sest minna issi ollen se sanna rākinud, ütleb Jehowa.
6. Ja Jeremia se prohwet rākis Sidkia, Juda kunninga wasto, keik needsinnatsed sannad Jerusalemmas.
7. Ja Pabeli kunninga söddawäggi söddis Jerusalemma wasto, ja keige Juda liñnade wasto, mis üllejānud, Lakisi wasto ja Aseka wasto, sest need ollid üllejānud Juda liñnade seast, mis tuggewad liñnad.
8. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, pärrast sedda kui kuningas Sidkia seādusse teinud keige rahwaga, mis Jerusalemmas, et neile piddi kulutama orjade lahtilaskmist.
9. Et iggamees piddi lahtilaskma omma sullase, ja iggamees omma ümmardaja, kes Ebrea-meis ja Ebrea naeste-rahwas, et ükski ei piddand teine teist, mis Juda suggu, sundima tenima.
10. Kui keik würstid ja keik rahwas, kes ollid tulnud se seādusse alla, kuulsid, et nemmad piddid lahtilaskma iggaüks omma sullase, ja iggaüks omma ümmardaja, et nemmad neid mitte ennam ei piddand sundima tenima; siis wötsid nemmad se sanna kuulda, ja lasksid neid ärraminna.
11. Ja pärrast sedda tagganesid nemmad, ja töid taggasi need sullased ja ümmardajad, mis nemmad lahtilasknud, ja sundisid neid ennese alla sullasiks ja ümmardajaiks.
12. Siis sai Jehowa sanna Jeremia kätte Jehowa käest, sedda wisi:

13. Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Minna ollen seädust teinud teie wannemattega sel päwal, kui ma neid ärratöin Egiptusse maalt, seält orjade koiast, ja ütlesin:

14. Seitsme aasta pärrast peate teie lahtilaskma iggamees omã wenna, kes Ebrea-mees, kes ennast sulle on ärramünud, kui ta sind kuus aastat saab teninud, siis pead sa tedda lahtilaskma ennese jurest ; agga teie wannemad ei wötnud mind mitte kuulda, egga omma körwa mo pole pöördä.

15. Agga teie ollete ümberpöörnud tänna päwa, ja teinud, mis öige mo melest, et teie ollete lasknud lahtilaskmist kulutada iggamees omma liggimessele, ja ollete seädust teinud mo palle ees seäl koiast, mis peäle mo nimmi on nimmetud.

16. Agga teie ollete tagganenud, ja mo nimme ärrateotand, ja ollete taggasi tonud iggamees omma sullast ja iggamees omma ümmardajat, kedda teie ollite lahtilasknud nende mele järrele, ja ollete neid ennest alla sundinud, et nemmad peawad ollema teile sullasiks ja ümmardajaiks.

17. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Teie ei olle wötnud mind kuulda, et teie öiete olleksite kulutanud lahtilaskmist iggamees omma wennale ja iggamees omã liggimessele: wata, minna kulutan teile lahtilaskmist, ütleb Jehowa, mööga kätte, katko kätte ja nälja kätte, ja ma annan teid ärra wintsutada möda keik ma-ilma kuningrikid.

18. Ja nende meestega, kes mo seädusse ülle läinud, kes ei olle kindlaste piddanud selle seädusse sannad, mis nemmad mo palle ees on teinud, tahhan ma teha kui selle wassikaga, mis nemmad raiunud kahheks tükkiks, ja selle tükkide wahhelt läbbiläinud:

19. Juda würstidega, ja Jerusalemma würstide, üllematte teenride ja preestridega, ja keige rahwaga siin maal, kes wassika tükkide wahhelt läbbi läinud.

20. Ja neid tahhan ma anda nende waenlaste kätte, ja nende kätte, kes nende hinge püawad; ja nende kehhad peawad sama roaks lindudele, mis taewa al, ja lojustele mis Ma peäl.

21. Ja Sidkia Juda kunninga ja temma würstid tahhan ma anda nende waenlaste kätte, ja nende kätte, kes nende hinge püawad, ja Pabeli kunninga söawäe kätte, kes teilt on ärraläinud.

22. Wata, minna kässin, ütleb Jehowa, ja toon neid taggasi seie liñna jure, ja nemmad peawad ta wasto söddima, ja sedda ärrawötma, ja sedda tullega ärrapölletama; ja Juda liñnad tahhan ma laggedaks teha, et ükski seäl ei pea ellama.

35. Peatük.

Judid sawad häbbi, et Rekabi selts sannakulelik on.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga päiwil, sedda wisi:
2. Minne Rekabide suggu jure, ja räki nendega, ja to neid Jehowa kotta, ühhe kambrisse, ja pakku neile wina jua.
3. Ja ma wötsin Jaasanja Irmeja poia, kes Abatsinja poeg, ja temma wennad, ja keik ta poiad, ja keik Rekabide suggu,
4. Ja töin neid Jehowa kotta, Anani, Igdalja poia, Jummalah mehhe poegade kambri, mis würstide kambri kõrwas, mis olli Maaseja, Sallumi poia, läwwehoidja kambri ülle.
5. Ja ma pannin Rekabide suggu laste ette peekrid täis wina ja karrikad, ja ütlesin nende wasto: Joge wina.
6. Agga nemmad ütlesid: Ei meie jo mitte wina; sest Rekabi poeg Jonadab, meie issa on meid käsknud, ja ütelnud: Äрге joge mitte wina, ei teie egga teie lapsed ei ellades.
7. Ja ärge ehhitage koddasid, ja ärge külwage semet, ja ärge istutage winamäggesid, ja ärge olgo teil seddasuggust: waid ellage telkide sees keige omma ello aia, et teie woiksite ellada mitto päwa seäl maal, kus sees teie kui woörad ellate.
8. Ja meie wöttame kuulda omma issa Jonadabi Rekabi poia sanna keikis, mis ta meid käsknud, et meie ei jo wina keige omma ello aia, ei meie, egga meie naesed, ei meie poiad egga meie tütreid.
9. Ja et meie ei ehhitä koddasid ülles, et meie seäl sees ellaksime, ja meil ep olle winamägge, egga põldo, egga semet.
10. Agga meie ellame telkide sees, ja kuleme, ja teme keik sedda möda, mis Jonadab meie issa meid on käsknud.
11. Ja se on sündinud, kui Nebukadretsar Pabeli kuningas üllestulli seie male, et meie ütlesime: Tulge, ja läkki Jerusalemma Kaldea-rahwa söawäe eest, ja Siria-rahwa söawäe eest;
12. Ja Jeremia kätte sai Jehowa sanna sedda wisi:
13. Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Minne, ja ütle Juda meestele ja Jerusalemma rahwale: Eks teie tahha öppetust wötta, et teie minno sannad kuleksite? ütleb Jehowa.
14. Jonadabi Rekabi poia sannad, mis ta ommad lapsed on käsknud, et nemmad ei pea wina joma, neid petakse kowwaste, et nemmad wina ei jo tännapawani, sest nemmad kuulwad omma issa käsko: ja minna ollen teie wasto räkinnud sure holega ja kowwaste; agga teie ei wötnud mind mitte kuulda.

15. Ja ma ollen läkkitanud teie jure keik ommad sullased, need prohwetid, ikka ja sure holega, ja üttelnud: Et pöörge iggamees omma kurja tee peält, ja tehke heaks ommad teud, ja ärge käige teiste jummalatte järrel, neid tenimas; siis peate teie jäma seie male, mis ma teile ja teie wannemille ollen annud; agga teie ei olle omma kõrwa mitte mo pole pöörnud, egga mind wötnud kuulda.

16. Et Jonadabi Rekabi poia lapsed on kowwaste piddanud omma issa kasso, mis ta neid käsknud, ja sesinnane rahwas ei wötnud mind mitte kuulda:

17. Sepärrast ütleb Jehowa, wäggede Jummal, Israeli Jummal nenda: Wata, ma toon Juda peäle, ja keige Jerusalemma rahwa peäle, keik sedda önnetust, mis ma nende wasto ollen räkinud; sepärrast et ma nende wasto räkinud, ja nemmad ei olle kuulnud, ja ollen neid hüüdnud, ja nemmad ei olle wastanud.

18. Ja Rekabide suggule ütles Jeremia: Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal, sepärrast et teie ollete kuulnud Jonadabi omma issa kasso, ja ollete piddanud keik temma kässud, ja ollete teinud keik sedda möda, kui ta teid käsknud;

19. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal nenda: Ei pea ärrakautud sama Jonadabile Rekabi poiale se mees, kes minno palle ees seisab iggapääw.

36. Peatük.

Jeremia ennekulutamisse ramat kistakse katki, põlletakse ärra, ja kirjutakse ueste ülles.

1. Ja se sündis Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga neljandamal aastal, et sesinnane sanna sai Jeremia kätte Jehowa käest, sedda wisi:

2. Wötta ennesele üks kokkokeratud ramat, ja kirjota senna sisse keik need sannad, mis minna so wasto ollen räkinud Israeli pärrast, ja Juda pärrast, ja keikide pagganatte pärrast, sest päwast kui ma ollen so wasto räkinud, Josia päiwist tänna päwani.

3. Ehk Juda suggu wöttab wahhest kuulda keik sedda önnetust, mis minna mötlen neile tehha, et nemmad ümberpöörwad iggaüks omma kurja tee peält, et ma andeks annan nende üllekohhut ja nende patto.

4. Ja Jeremia kutsus Paruki Neria poia; ja Paruk kirjotas Jeremia suust ühhe kokkokeratud ramato sisse keik Jehowa sannad, mis ta temma wasto olli räkinud.

5. Siis käskis Jeremia Paruki, ja ütles: Minna ollen kinnipandud, ei ma woi tulla Jehowa kotta.

6. Siis minne sinna, ja loe sest kokkokeratud ramato seest, mis sa mo suust olled kirjotanud, Jehowa sannad rahwa kuuldes, Jehowa koias, paasto päwal; ja ka keige Juda-rahwa kuuldes, kes tulleswad enneste liñnadest, pead sa neid luggema.

7. Ehk wahhest tulleb nende allandik palwe Jehowa palle ette, et iggamees pörab omma kurja tee peält: sest se wihha ja tulline wihha on suur, mis Jehowa on räkinud selle rahwa wasto.
8. Ja Paruk Neria poeg teggi keik, sedda möda kui prohwet Jeremia tedda olli käsknud, et ta ramato seest lugges Jehowa sannad Jehowa koias.
9. Agga se sündis Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga üheksamal wiendama aasta kuul, et nemmad Jehowa ees paasto-päwa mahhakulutasad keige rahwale, mis Jerusalemmas, ja keige rahwale, mis Juda liñnadest ollid tulnud Jerusalemma.
10. Siis lugges Paruk sest ramatust Jeremia sannad Jehowa koias, kirjutaja Kemarja, Sawani poia, kambris üllemas oues, ue Jehowa koia wärrawa suus, keige rahwa kuuldes.
11. Ja Mikaja Kemarja poeg, kes Sawani poeg, kulis keik Jehowa sannad sest ramatust.
12. Ja ta läks alla kunninga kotta kirjutaja kambri, ja wata, seäl istusid keik würstid Elisama se kirjutaja, ja Telaja Semaja poeg, ja Elnatan Akbori poeg, ja Kemarja Sawani poeg, ja Sidkia Ananja poeg, ja keik muud würstid.
13. Ja Mikaja ütles neile keik sannad, mis ta olli kuulnud, kui Paruk ramato seest lugges keige rahwa kuuldes.
14. Siis läkkitasid keik würstid Paruki jure Judi Netanja poega, kes Selemja poeg, kes Kusi poeg, ja ütlesid: Se kokkokeratud ramat, kust seest sa olled luggenud rahwa kuuldes, wötta sedda ennese kätte, ja tulle seie: siis wöttis Paruk Neria poeg se kokkokeratud ramato ennese kätte, ja tulli nende jure.
15. Ja nemmad ütlesid ta wasto: Et istu mahha, ja loe sedda meie kuuldes; ja Paruk lugges nende kuuldes.
16. Ja se sündis, kui nemmad kuulsid keik need sannad, et nemmad issikeskes hirmo tundsid; ja nemmad ütlesid Paruki wasto: Meie tahhame töeste kuningale teäda anda keik needsinnatsed sannad.
17. Ja Paruki pallusid nemmad, ja ütlesid: Et rägi meile ülles, kuidas olled sa keik need sannad temma suust kirjotanud?
18. Ja Paruk ütles neile: Omma suust lugges ta minno ette keik needsinnatsed sannad, ja minna kirjotasin ramato sisse plakkiga.
19. Siis ütlesid würstid Paruki wasto: Minne ärra, minne warjule, sinna ja Jeremia, et ükski ei sa teäda, kus teie ollete.
20. Ja nemmad läksid kunninga jure senna oue, ja se kokkokeratud ramato pannid nemmad seisma kirjutaja Elisama kambri; ja nemmad räkisid ülles kunninga körwade ette keik need sannad.
21. Ja kuningas läkkitas Judi, et ta pididi se kokkokeratud ramato toma; ja ta wöttis sedda kirjutaja Elisama kambrist: ja Judi lugges sedda kunninga körwade ette, ja keige würstide körwade ette, kes kunninga jures seisid.

22. Ja kuningas istus talwe koias ühheksamal kuul, ja tulloke olli temma ees põllemas ledes.
23. Ja se sündis, kui Judi sai luggenud kolm ehk nelli külge, siis leikas ta sedda kirjutaja sulle-noaga katki, ja wiskas siina tullesse, mis ledes, kunni keik se kokkokeratud ramat otsa sai seäl tulles, mis ledes olli.
24. Ja nemmad ei tunnud hirmo, egga kärristand ennesta ridid mitte lõhki, ei kuningas, egga ükski temma sullasist, kes keik needsinnatsed sannad kuulsid.
25. Ja et kül Elnatan, ja Telaja, ja Kemarja, kunninga käest wägga pallusid, et ta mitte ei piddand ärrapõlletama se kokkokeratud ramato, siiski ei wötnud ta neid mitte kuulda.
26. Ja kuningas käskis Jerahmeeli Meleki poega, ja Seraja Asrieli poega, ja Selemja Abdeeli poega, et nemmad sedda kirjutajat Paruki ja prohwet Jeremiat piddid kinniwõtma; agga Jehowa olli neid warjule saatnud.
27. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte, (pärrast sedda kui kuningas sai ärrapõlletanud se kokkokeratud ramato, ja need sannad, mis Paruk olli kirjutand Jeremia suust) ja ütles:
28. Wõtta ennesele jälle üks teine kokkokeratud ramat, ja kirjuta senna sisse keik need endised sannad, mis ollid kirjutud selle essimesse kokkokeratud ramato sisse, mis Jojakim Juda kuningas ärrapõlletanud.
29. Ja Jojakimi Juda kunninga wasto pead sa ütlemä: Nenda ütleb Jehowa: Sinna olled sedda kokkokeratud ramato ärrapõlletanud ja üttelnud: Mikspärrast olled sa kirjotanud senna sisse sedda wisi: Pabeli kuñningas tulleb wissiste, ja rikkub sedda maad ärra, ja lõppetab seält seest ärra inimessed ja lojuksed.
30. Sepärrast ütleb Jehowa nenda Jojakimi Juda kunninga pärrast: Ei temmal pea ollema sedda, kes istub Taweti aujärje peäl, ja temma surnud kehha heidetakse pallawa kätte päwal, ja külma kätte öse.
31. Ja ma tahhan nähha temma kätte, ja ta suggu kätte, ja ta sullaste kätte nende üllekohhut, ja tahhan tua nende peäle, ja Jerusalemma rahwa peäle, ja Juda meeste peäle, keik sedda önnetust, mis ma nende wasto räkinud, ja nemmad ei wötnud kuulda.
32. Ja Jeremia wöttis ühhe teise kokkokeratud ramato, ja andis sedda kirjutaja Paruki Neria poia kätte, ja temma kirjotas senna sisse Jeremia suust keik selle ramato sannad, mis Jojakim Juda kuningas olli tulles ärrapõlletanud; ja senna jure pandi weel palju ennam nisuggusid sanno.

37. Peatük.

Jeremiat peksetakse ja wiakse wangi-honesse.

1. Ja kuningas Sidkia Josia poeg sai kuningaks Jojakimi poia Konja

assemele, kedda Nebukadnetsar Pabeli kuningas olli kuningaks tõstnud Juda male.

2. Agga temma ja temma sullased, ja se Ma rahwas, ei wötnud mitte Jehowa sanno kuulda, mis ta räkis prohwetü Jeremia läbbi.

3. Ja kuningas Sidkia läkkitas Jukali Selemja poia, ja preestri Sewanja Maaseja poia, prohwetü Jeremia jure, ja laskis üttelda: Et pallu meie eest Jehowat meie Jummalat.

4. Ja Jeremia tuli ja käis rahwa seas, ja nemmad es olle tedda weel mitte pannud wangi-kotta.

5. Ja Warao söawäggi olli wäljaläinud Egiptussest, ja Kaldea-rahwas, kes Jerusalemma al, ollid jutto neist kuulnud, ja ollid Jerusalemma alt ärraläinud.

6. Ja Jehowa sanna sai prohwetü Jeremia kätte, sedda wisi:

7. Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal: Nenda peate teie ütlemä Juda kuningas wasto, kes teid mo jure läkkitanud mult küssima: Wata Warao wäggi, mis teile appi wäljaläinud, lähhäb taggasi omma male Egiptusse.

8. Ja Kaldea-rahwas tullewad taggasi, ja söddiwad selle liña wasto, ja sawad sedda kätte, ja põlletawad sedda ärra tullega.

9. Nenda ütleb Jehowa: Äрге petke mitte enneste hingesid mötteldes: Kaldea-rahwas lähhäb ommeti meie jurest ärra; sest nemmad ei pea mitte ärraminnema.

10. Et kül teie peaksite mahhalöma keik Kaldea wägge, kes teie wasto söddiwad, ja nende seast peaksid agga üllejämä need mehhed, kes läbbipistetud on; siiski peawad need iggäuks omma telgi sees üllestousma ja sedda liña tullega ärra põlletama.

11. Ja se sündis, kui Kaldea wäggi Jerusalemma alt olli ärraläinud, Warao söawäe pärrast,

12. Et Jeremia Jerusalemmast wäljaläks, et ta pididi minnema Penjamini male, seält pärris-ossa sama rahwa seas.

13. Kui ta sai Penjamini wärrawasse, siis olli seäl wahhi pealik Iria nimmi Selemja poeg, kes Ananja poeg, ja temma wöttis prohwetü Jeremia kinni, ja ütles: Sinna tahhad kargada Kaldea-rahwa jure.

14. Ja Jeremia ütles: Se on walle, ei ma karga Kaldea-rahwa jure; agga temma ei wötnud tedda mitte kuulda, waid Iria wöttis Jeremia kinni, ja wiis tedda würostide jure.

15. Ja würostid said wägga wihhaseks Jeremia peäle, ja peksid tedda, ja pannid tedda wangi-kotta, kirjutaja Jonatani kotta, sest sedda ollid nemmad wangi-koiaks teinud.

16. Kui Jeremia sai wangi- hone auko ja kambrikestes sisse, siis jäi Jeremia senna mitto päwa:

17. Ja kuningas Sidkia läkkitas senna, ja laskis tedda tua, ja kuningas küssis temmalt sallaja ommas koias, ja ütles: Kas sanna on Jehowa käest? ja Jeremia ütles: On jah, ja ütles weel: Sind antakse Pabeli kuñinga kätte.

18. Weel ütles Jeremia kunninga Sidkia wasto: Mis patto ollen ma teinud sinno wasto, ja so sullaste wasto, ja selle rahwa wasto? et teie mind ollete pannud wangi kotta.

19. Ja kus on teie prohwetid, kes teile prohweti wisil räkisid ja ütlesid: Ei tulle Pabeli kuningas teie wasto, egga selle Ma wasto.

20. Ja nüüd, et kule mo issand kuningas, et langego mo allandik palwe sinno ette, ja ärra lasse mind taggasi wia kirjutaja Jonatani kotta, et ma siñna ei surre.

21. Siis käskis kuningas Sidkia, et nemmad piddid Jeremia järrele waatma wangi-koia oues, ja temmale ühhe leiwa-kakko andma iggapääw paggaritte ulitsast, kunni keik leib ärralöppes liñnast; nenda jäi Jeremia wangi-koia oue.

38. Peatük.

Jeremia wangi-järg saab raskeks, ja jälle kergeks.

1. Ja Sewatja Mattani poeg, ja Kedalja Passuri poeg, ja Jukal Selemja poeg, ja Passur Malkia poeg, kuulsid need sannad, mis Jeremia olli räkinud keige rahwa wasto, ja üttelnud:

2. Nenda ütleb Jehowa: Kes seie liñna jääb, se peab surrema moöga läbbi, nalja läbbi ja katko läbbi: agga kes wäljalähhäb Kaldea-rahwa jure, et ta woiks ellusse jäda, se saab omma hinge sagiks, ja jääb ellusse.

3. Nenda ütleb Jehowa: Sesinnane lin antakse wissiste Pabeli kunninga söawäe kätte, ja ta wöttab sedda ärra.

4. Ja need würstid ütlesid kunninga wasto: Et sago sesinnane mees surma; sest temma teeb lödwaks söameeste käed, kes seie liñna üllejäänud, ja keige rahwa käed, et ta sedda wisi nende wasto needsinnatsed sannad rägib: sest se mees ei noua mitte, mis selle rahwale rahhuks, waid mis õnnetusseks tulleb.

5. Siis ütles kuningas Sidkia: Wata temma on teie kä, sest kuningas ei woi ühtege teie wasto tehha.

6. Siis wötsid nemmad Jeremia, ja wiskasid tedda Meleki poia Malkia auko, mis wangi koia oues, ja nemmad lasksid Jeremia mahha köitega; agga seäl aukus ei olnud wet, waid mudda: siis waus Jeremia mudda sisse.

7. Kui Ebedmelek, se Mora-mees, üks üllem tener kulis (ja sesamma olli kunninga koias), et nemmad Jeremia auko pannud; ja kuningas istus otse Penjamini wärrawas:

8. Siis läks Ebedmelek wälja kunninga koiast, ja räkis kunninga wasto, ja ütles:

9. Mo issand kuningas, needsinnatsed mehhed on kurjaste teinud keikis, mis nemmad prohwheti Jeremiale teinud, et nemmad tedda on wiskanud auko; kül ta olleks surnud omma assemele nälga, et ep olle leiba enam liñnas.
10. Ja kuningas käskis Ebedmelekit sedda Mora-meest, ja ütles: Wötta siit omma wallitsusse alla kolmkümmend meest, ja wötta prohwheti Jeremia ülles seält august, ennego ta surreb.
11. Siis wöttis Ebedmelek need mehhed ennese käe alla, ja tuli kunninga kotta warrandusse koia alla, ja wöttis seält wannad katkised ride-hilbud, ja wannad kullunud ride-hilbud, ja laskis neid köitega auko mahha Jeremia kätte.
12. Ja Ebedmelek se Mora-mees ütles Jeremia wasto: Et panne need katkised ja kullunud ride-hilbud omma kaenla alluse alla, nende köite alla; ja Jeremia teggi nenda.
13. Siis tombasid nemmad Jeremia köitega wälja, ja wötsid tedda ülles august, ja Jeremia jäi wangi-koia oue.
14. Ja kuningas Sidkia läkkitas siñna, ja laskis prohwheti Jeremia ennese jure tulla kolmandama ukse jure, mis Jehowa koias; ja kuningas ütles Jeremia wasto: Ma tahhan sult middagi küssida, ärra salga mulle ühteke.
15. Siis ütles Jeremia Sidkia wasto: Kui ma sulle middage üllesrägin, eks sa mind warsi ärra ei tappa? ja kui ma sulle nou annan, siis ei wötta sa mind kuulda.
16. Siis wandus kuningas Sidkia Jeremia wasto sallaja, ja ütles: Ni töeste kui Jehowa ellab, kes meile se hinge on lonud, ei ma tappa sind mitte ärra, egga anna sind nendesinnaste meeste kätte, kes sinno hinge püüdwad.
17. Ja Jeremia ütles Sidkia wasto: Nenda ütleb wäggede Jummal, Jehowa Israeli Jummal: Kui sa melel wäljalähhäd Pabeli kunninga würstide jure, siis jääb sinno hing ellusse, ja sesinnane lin ei sa mitte tullega ärrapölletud, ja sinna ja so suggu jääb ellusse.
18. Agga kui sa ei lähhä mitte wälja Pabeli kunninga würstide jure, siis antakse se lin Kaldea-rahwa kätte, ja nemmad pölletawad sedda ärra tullega, ja sinna ei peäse mitte nende käest.
19. Ja kuningas Sidkia ütles Jeremia wasto: Minna ollen murren nende Judide pärrast, kes on karganud Kaldea-rahwa jure, et teised mind wahhest annawad nende kätte, ja need moga immet tewad.
20. Agga Jeremia ütles: Nemmad ei anna mitte; et kule Jehowa heäle, sedda möda kui minna so wasto rägin, et sul woiks hea pölly olla, ja so hing woiks ellusse jäda.
21. Ja kui sinna törkud wäljaminnes, siis on se se sanna, mis Jehowa mulle on tähhendanud.
22. Sest wata, keik naesed, kes on järrele jänud Juda kunninga kotta, neid wiakse wälja Pabeli kunninga würstide jure, ja need naesed ütlewad: Sinno

rahho mehhed on sind kihhutanud, ja woimust so peäle sanud; nüüd on so jallad waunud sombi sisse, nemmad on taggaja läinud.

23. Sest keik so naesed ja so poiad wiwad nemmad wälja Kaldea-rahwa jure, ja sinna ei peäse nende käest ärra; sest sind woetakse kunni ja antakse Pabeli kuningaga kätte, ja seddasinnast liñna sadad sa tullega ärrapöllema.

24. Siis ütles Sidkia Jeremia wasto: Ärgo sago ükski neid sanno teäda, et sinna surma ei sa.

25. Ja kui würstid sawad kuulda, et ma sinnoga ollen räkinud, ja tullewad so jure, ja ütlewad so wasto: Et rägi meile ülles, mis sa kuningaga räkinud, ärra salga meile mitte, siis ei tahha meie sind mitte surma sata; ja mis on kuningas so wasto räkinud?

26. Siis pead sa nende wasto ütlemä: Ma ollen lasknud omma allandlikko palwe kuningaga ette langeda, et ta mind ei piddand taggasi saatma Jonatani kotta, et ma senna peaksin surrema.

27. Siis tullid keik würstid Jeremia jure, ja küssisid temmalt; ja ta räkis neile ülles keik, neid sanno möda, mis kuningas käsknud; siis jäid nemmad wait, ja läksid temmast ärra, et sannage ei olnud kuulda.

28. Ja Jeremia jäi wangi-koia oue se päwani, kui Jerusalem sai ärrawoetud; ja olli seäl alles, kui Jerusalemma ärrawoeti.

39. Peatük.

Sidkia wangis n. t. s. Jeremia ja Ebedmelek sawad armo.

1. Sidkia Juda kuningaga kümnemal ühheksama aasta kuul tuli Nebukadretsar, Pabeli kuningas, ja keik temma söawäggi Jerusalemma alla, ja nemmad pannid sedda kinni.

2. Sidkia neljandamal ühheteistkümnema aasta kuul, selle ku ühheksamal päwal tungiti wäggise liñna sisse.

3. Siis tullid keik Pabeli kuningaga würstid, ja istusid keskmises wärrawas, Nergalsaretser, Samgarnebu, Sarsekim üllematte teenride peamees, Nergalsaretser preestride üllem, ja keik muud Pabeli kuningaga würstid.

4. Ja se sündis, kui Sidkia Juda kuningas, ja keik söamehhed neid näggid, siis pöggenesid nemmad, ja läksid öse liñnast wälja kuningaga rohho-aia teed möda, seält wärrawast läbbi, mis kahhe müri wahhel; ja seält läks temma wälja sedda laggeda Ma teed.

5. Ja Kaldea wäggi aiasid neid takka, ja said Sidkia kätte Jeriko laggedatte peäl: ja nemmad wötsid tedda, ja wisid tedda ülles Nebukadnetsari, Pabeli kuningaga jure, Riblasse Amati male, ja ta moistis temma peäle kohhut.

6. Ja Pabeli kuningas tappis Sidkia poiad Riblas temma nähhes; ja keik suurtsuggu Juda-rahwast tappis Pabeli kuningas ärra.

7. Ja Sidkia silmad teggi temma pimmedaks, ja siddus tedda kahhe washahhelaga, et tedda pididi Pabeli widama.
8. Ja kunninga kodda, ja rahwa koiad, põlletasid Kaldea-rahwas tullega ärra; ja kiskusid Jerusalemma mürid mahha.
9. Ja mu rahwas, mis liñna olli jällejänud, ja need kargajad, kes ärrakarganud temma jure, ja mis muud rahwast weel olli, neid wiis Nebusaradan kunninga wahhimeeste pealik wangi Pabeli.
10. Agga sest alwast rahwast, kel middagi ep olnud, laskis Nebusaradan, kunninga wahhimeeste pealik, jällejäda Juda male, ja andis neile winamäggesid ja põldusid sel päwal.
11. Ja Nebukadretsar, Pabeli kunningas, olli Jeremia pärrast käsko annud Nebusaradani omma wahhimeeste pealikko kätte, ja ütelnud:
12. Wötta tedda, ja seisko so silmad ta peäl, ja ärra te temale ei mingisuggust kurja ; waid nenda kui temma so wasto ütleb, nenda te temmaga.
13. Siis läkkitas Nebusaradan kuñinga wahhimeeste pealik, ja Nedusasban üllematte teenritte peamees, ja Nergalsaretser preestride üllem, ja keik Pabeli kunninga pealikkud,
14. Ja nemmad läkkitasid ja lasksid Jeremia wangikoia ouest tua, ja andsid tedda Kedalja holeks, kes Ahhikami poeg, kes Sawani poeg olli, et temma pididi tedda wäljawima omma kotta; ja temma jäi rahwa sekka.
15. Ja Jehowa sanna olli Jeremia kätte sanud, kui tedda wangikoia oues kinnipeti, sedda wisi:
16. Minne, ja rägi Mora-mehhele Ebedmelekile, ja ütle: Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Wata, ma sadan ommad sannad selle liñna peäle önnetusseks, ja ei mitte heaks, ja need peawad sel päwal sinno silma ees töeks sama.
17. Ja ma tahhan sind peästa sel päwal, ütleb Jehowa, ja sind ei pea antama nende meeste kätte, kelle eest sinna kardad.
18. Sest ma tahhan sind töeste peästa, et sa moöga läbbi ei pea langema; ja sa pead omma hinge sagiks sama, et sa olled minno peäle lootnud, ütleb Jehowa.

40. Peatük.

Jeremia saab lahti, jääb mu rahwaga Kedalja jure.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai Jehowa käest, pärrast sedda kui Nebusaradan, kunninga wahhimeeste pealik, tedda olli lasknud ärraminna Rama liñnast, kui ta tedda laskis tulla, kui ta olli kinniseatud ahhelattega keige Jerusalemma ja Juda-rahwa wangide seas, kedda ärrawidi Pabeli.

2. Kui nüüd kuninga wahhimeeste pealik Jeremia lasknud ennese jure tulla, siis ütles ta temma wasto: Jehowa sinno Jummal on sedda õnnetust räkinud selle paiga wasto,
3. Ja Jehowa on sedda saatnud tullemä, ja teinud, nenda kui ta räkinud: sest teie ollete patto teinud Jehowa wasto, ja ei wötnud temma heält mitte kuulda, sepärrast on teile se assi sündinud.
4. Ja nüüd, wata, ma ollen sind tänna lahti teinud neist ahhelaist, mis so kätte ümber ollid ; kui se sinno melest hea on, et sa moga Pabeli tulle, siis tulle, siis peawad mo silmad so peäl seisma; agga kui se pahha on so melest, et sa moga Pabeli tulle, siis lasse sedda seista; wata, keik se Ma on sinno ees, minne senna, kuhho so melest hea ja õige on miñna.
5. Ja kui temma weel ei läinud taggasi, siis ütles Nebusaradan: Pöra ümber Sawani poia, Ahhikami poia, Kedälja jure, kedda Pabeli kuningas on seädnud Juda liñnade ülle, ja jä temma jure rahwa sekka, ehk minne igga paika, kuhho so melest õige on minna. Ja kuninga wahhimeeste pealik andis temmale te- roga ja andid, ja laskis tedda ärraminna.
6. Siis tulli Jeremia Kedälja, Ahhikami poia jure Mitspa liñna, ja jäi temma jure se rahwa sekka, mis jällejänud siñna male.
7. Kui keik wäepealikkud, kes wälja peäl, nemmad, ja nende mehhed kuulsid, et Pabeli kuningas olli seädnud Kedälja Ahhikami poega ülle se Ma, ja et ta temma holeks olli annud need mehhed ja naesed, ja wäetimad lapsed, ja monned alwad Ma rahwa seast, neist, kes ärra ei widud wangi Pabeli:
8. Siis tullid nemmad Kedälja jure Mitspa, ja need ollid Ismael Netanja poeg, ja Joanan ja Jonatan, Karea poiad, ja Seraja Tannumeti poeg, ja Netowati-mehhe Ewai poiad, ja Jesanja Maakati-mehhe poeg, nemmad issi, ja nende mehhed.
9. Ja Sawani poia Ahhikami poeg, Kedälja wandus neile, ja nende meestele, ja ütles: Äрге kartke Kaldea-rahwa allamad olles; jäge seie male, ja jäge Pabeli kuningas allamaks, et teil woiks hea pölli olla.
10. Ja minna, wata ma jään Mitspa, et ma seisan Kaldea-rahwa ees, kes meie jure tullewad; agga teie kogguge wina, ja suist wilja, ja ölli, ja pange omma astjade sisse, ja ellage omma liñnade sees, kus teie asset wötnud.
11. Kui keik Judid, kes Moabi-maal, ja Ammoni laste seas, ja Edomi-maal, ja kes keikis Ma paikus ollid, ka said kuulda, et Pabeli kuningas olli monned jällejättnud Juda-male, ja et ta nende ülle seädnud Sawani poia Ahhikami poega Kedälja:
12. Siis tullid keik Judid taggasi keikist paikust, kuhho neid olli lükkatud, ja nemmad tullid Juda male Kedälja jure Mitspa, ja koggusid wägga paljo wina ja suist wilja.
13. Ja Joanan Karea poeg, ja keik wäe pealikkud, kes wäljal, need tullid Kedälja jure Mitspa,

14. Ja ütlesid temma wasto: Kas sa kül tead, et Paalim Ammoni laste kuningas on Ismaeli, Netanja poia, läkkitanud, et ta peab sind surnuks löma? Agga Kedalja Ahhikami poeg ei usknud neid mitte.

15. Ja Joanan Karea poeg räkis sallaja Kedalja wasto Mitspas, ja ütles: Et lasse ma lähhän, ja löön Ismaeli Netanja poia mahha, et ükski ei sa teäda; mikspärrast peab ta sind surnuks löma, et laiale pillutakse keik Judid, kes sinno jure koggunud, ja hukka lähhäb se üllejänud Juda-rahwas.

16. Agga Kedalja, Ahhikami poeg, ütles Joanani, Karea poia, wasto: Ärra te sedda asja mitte, sest sinna rägid wallet Ismaeli peäle.

41. Peatük.

Ismael tappab Kedalja ärra, ja mis pärrast sündind.

1. Ja se sündis seitsmel kuul, et Ismael Netanja poeg, kes Elisama poeg, kuninglikkust suggust, kes kunninga pealikkutte seast olli, ja kümme meest temmaga tullid Kedalja Ahhikami poia jure Mitspa, ja söid ühhes leiba seäl Mitspas.

2. Ja Ismael Netanja poeg wöttis kätte, ja need kümme meest, kes temma jures ollid, ja löid moögaga mahha Sawani poia, Ahhikami poia Kedalja ja surmasid tedda ärra, kedda Pabeli kuningas olli seädnu ülle se Ma.

3. Ka löi Ismael mahha keik need Judid, kes temma jures, Kedalja jures ollid Mitspas, ja sedda Kaldea-rahwast, mis seält leiti, mis söamehhed ollid.

4. Ja se sündis teisel päwal, pärrast kui ta Kedalja olli surmanud, ja ükski sedda ei teädnu,

5. Et kahheksakümmend meest tullid Sekemist, Silust ja Samariast, kelle habbe olli aetud, ja kärristud rided selgas, ja kes ennast killule leikanud, ja nende kä olli roa-ohwer ja wirokit Jehowa kotta wia.

6. Ja Ismael, Netanja poeg, läks wälja nende wasto Mitspast, ikka peäle käies ja nuttes; ja se sündis, kui ta nende wasto tulli, et ta neile ütles: Tulge Kedalja Ahhikami poia jure.

7. Ja se sündis, kui nemmad kesk liñna tullid, et Ismael Netanja poeg neid tappis, ja kaewo wiskas, temma ja ta mehhed, kes temma jures.

8. Agga kümme meest leiti nende seast, need ütlesid Ismaeli wasto: Ärra surma meid mitte, sest meil on warrandusse-aukud wälja sees, kus sees nisso ja ohre, ja ölli ja met: siis seisis ta rahho, ja ei surmanud neid mitte nende wendade sekka.

9. Agga se kaew, kuhho Ismael wiskas keik nende meeste surnud kehhad, mis ta mahhalönu, kes Kedalja käe al olnud, se olli sessamma, mis kuningas Asa olli teinud Paesa Israeli kunninga pärrast; sedda täitis Ismael Netanja poeg nendega, kes mahhalödud.

10. Ja Ismael wiis wangi keik järrele jänud rahwast, mis Mitspas olli, kunninga tütreid ja keik rahwast, mis Mitspa jällejänud, kedda Nebusaradan kunninga wahhimeeste pealik olli jätnud Kedalja Ahhikami poia holeks; ja neid wiis Ismael Netanja poeg wangi, ja läks ärra, et ta piddi minnema Ammoni laste jure.
11. Kui Joanan Kareaa poeg, ja keik wäe pealikkud, kes temmaga, said kuulda keik sedda kurja, mis Ismael Netanja poeg olli teinud.
12. Siis wötsid nemmad keik mehhed, ja läksid söddima Ismaeli Netanja poia wasto, ja leidsid tedda sure wee jurest, mis Kibeoni liggi on.
13. Ja se sündis, kui keik rahwas, mis Ismaeli jures, Joanani Kareaa poia näggid, ja keik wäe pealikkud, kes temmaga ollid ; siis said nemmad röömsaks.
14. Ja keik rahwas, mis Ismael Mitspast olli wangi winud, pöörsid ümber, ja läksid taggasi, ja tullid Joanani Kareaa poia jure.
15. Agga Ismael Netanja poeg peäsis ärra kahheksa mehhega Joanani eest, ja läks Ammoni laste jure.
16. Siis wöttis Joanan Kareaa poeg, ja keik wäe pealikkud, kes temma jures, keik üllejänud rahwast, mis ta taggasi tõi Ismaeli Netanja poia käest Mitspast, (pärrast kui ta Kedalja Ahhikami poia olli mahhalönud) mehhed, kes söamehhed, ja naesed ja wäetimid lapsed, ja üllemad teenrid, kedda temã Kibeonist taggasi tonud;
17. Ja nemmad läksid, ja jäid asset wõtma Kimmamis, mis Petlemma jures on, et nemmad piddid minnema ja sama Egiptusse,
18. Kaldea-rahwa pärrast, sest nemmad kartsid neid, et Ismael Netanja poeg olli mahhalönud Kedalja Ahhikami poia, kedda Pabeli kuningas selle Ma ülle seädnud.

42. Peatük.

Jeremia nou, et rahwas ei piddanud Egiptusse noudma.

1. Siis astusid liggi keik wäe pealikkud, Joanan Kareaa poeg, ja Jesanja Osaja poeg, ja keik rahwas, ni hästi wähhemad kui sured,
2. Ja ütlesid prohwet Jeremia wasto: Et langego meie allandik palwe sinno ette, ja pallu meie eest Jehowat omma Jummalat keik se üllejänud rahwa eest; (sest meid on pissut sest surest hulgast üllejätetud, nenda kui so silmad meid näwad.)
3. Et Jehowa so Jummal meile teäda annaks sedda teed, mis meie peame käima, ja sedda asja, mis meie peame teggema.
4. Ja prohwet Jeremia ütles nende wasto: Kül ma kulen, wata, ma tahhan palluda Jehowat teie Jummalat teie sannade järrele; ja se peab sündima, et ma igga sanna, mis Jehowa teile kostab, teile tahhan teäda anda, ei minna tahha teie eest ei sannage ärrakeelda.

5. Siis ütlesid nemmad Jeremia wasto: Jehowa olgo meie seas üks tössine ja ustaw tunnistusmees, kui meie ei wõtta teha nenda, keik sedda sanna möda, misga Jehowa so Jummal sind meie jure läkkitab.
6. Olgo se hea ehk kurri, kül meie tahhame kuulda Jehowa omma Jumjala sanna, kelle jure meie sind läkkitame, et meil woiks hea põlli olla, kui meie wöttame Jehowa omma Jumjala heält kuulda.
7. Ja se sündis kümme päwa pärrast, et Jehowa sanna sai Jeremia kätte.
8. Siis hüdis ta Joanani Karea poega, ja keik wäe pealikkud, kes temma jures, ja keik rahwast, nihästi wähhemad kui sured,
9. Ja ütles nende wasto: Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, kelle jure teie mind ollete läkkitanud, et ma piddin teie allandlikko palwe ta ette mahhapannema:
10. Kui teie taggasi tulles seie male jäte, siis tahhan ma teid üllesehitada, ja ei mitte mahhakiskuda, ja tahhan teid istutada ja ei mitte wäljakiskuda; sest ma ollen kahhetsenud sedda õnnetust, mis ma teile teinud.
11. Äрге kartke mitte Pabeli kunninga eest, kedda teie kardate; ärge kartke temã eest, ütleb Jehowa, sest minna ollen teiega, et ma teile abbi sadan, ja teid ärrapeästan temma käest.
12. Ja ma tahhan teile hallastust sata, et ta hallastab teie peäle, ja lasseb teid taggasi tulla teie made peäle.
13. Agga kui teie wöttate öölda: Ei meie jä mitte seie male, et teie ei wõtta kuulda Jehowa omma Jumjala sanna,
14. Ja ütlete: Ei mitte, sest meie tahhame miñna Egiptusse-male, kus meie ei saa södda nähha, egga passuna heält kuulda, ja kus meil ei olle leiwa nälga, ja senna tahhame jada.
15. Ja nüüd, sepärrast kuulge Jehowa sanna, teie üllejäänud Juda-rahwas: nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal, kui teie kangeste pannete ommad silmad se peäle, et teie Egiptussesse tahhate miñna, ja lähhäte senna kui woörad ellama:
16. Siis peab se moök, mis eest teie kardate, seäl Egiptusse-maal teid kätte sama; ja se nälg, mis pärrast teie murren ollete, peab seäl Egiptusses teie kaela peäle tulles, ja senna peate teie surrema.
17. Ja keik mehhed, kes ommad silmad on pannud se peäle, et nemmad piddid Egiptusse minnema, ja seäl kui woörad ellama, need peawad surrema moöga läbbi, nälja läbbi ja katko läbbi; ja nende seas ei pea sedda ollema, kes üllejääb, ja ärrapeäseb se õnnetusse eest, mis minna nende peäle tahhan tua.
18. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Otsekui mo wihha ja mo tulline wihha on wäljawallatud Jerusalemma rahwa peäle, nenda wallatakse mo tulline wihha teie peäle, kui teie lähhäte Egiptusse: ja teie peate sama

saatlemisseks ja ehmatusseks, ja ärrawandumiseseks ja teotusseks, ja teie ei pea mitte ennam seddasinnast paika nähha sama.

19. Jehowa on teie wasto räkinnud, teie üllejännud Juda-rahwas: Äрге minge Egiptusse; teie peate wissiste teädma, et ma tänna teie wasto ollen tunnistanud.

20. Sest teie ollete ommad hinged eksitanud, et teie mind ollete läkkitanud Jehowa omma Jummalat jure, ja üttelnud: Pallu meie eest Jehowat meie Jummalat; ja keik sedda möda, kui Jehowa meie Jummal ütleb, nenda anna meile teäda, siis tahhame sedda tehha. 21. Ja ma ollen tänna sedda teile teäda annud, agga teie ei wötta kuulda Jehowa omma Jummalat sanna, egga ühtege, mis pärrast ta mind teie jure on läkkitanud.

22. Ja nüüd peate teie wissiste teädma, et teie moõga läbbi, nälja läbbi ja katko läbbi peate surrema senna paika, kuhho teie tahhate miñna, et teie seäl kui woõrad tahhate ellada.

43. Peatük.

Rahwas ja üllemad lähwad siiski Egiptusse-male.

1. Ja se sündis, kui Jeremia lõppes räkida keige rahwa wasto keik Jehowa, nende Jummalat, sannad, nenda kui Jehowa, nende Jummalat, tedda nende jure olli läkkitand, keik nende sannadega;

2. Siis ütles Asarja Osaja poeg, ja Joanan Karea poeg, ja keik uhked mehhed, need ütlesid Jeremia wasto: Sinna rägid wallet, polle sind Jehowa meie Jummalat mitte läkkitand, egga üttelnud: Teie ei pea mitte minnema Egiptusse, senna kui woõrad ellama.

3. Waid Paruk Neria poeg kihhutab sind meie wasto, et ta meid sataks Kaldearahwa kätte, et nemmad meid surmawad, ehk meid wangi wiwad Pabeli.

4. Nenda ei wötnud Joanan Karea poeg, ei ükske wäe pealikkude egga ükske rahwa seast Jehowa heält kuulda, et nemmad olleksid jännud Juda male.

5. Sest Joanan Karea poeg, ja keik wäe pealikkud wötsid keik üllejännud Juda-rahwast, kes ollid keige pagganatte seast, kuhho neid olli aetud, taggasi tulnud, et nemmad piddid ellama Juda maal:

6. Need mehhed ja naesed, ja wäetimid lapsed, ja kunninga tütrede, ja keik need waimud, kedda Nebusaradan kunninga wahhimeeste pealik jättnud Sawani poia, Ahhikami poia, Kedalja jure, ka prohwet Jeremiat ja Parukit Neria poega.

7. Ja nemmad läksid Egiptusse-male, sest nemmad ei wötnud kuulda Jehowa heält, ja nemmad tullid Tahpannesist sadik.

8. Ja Jehowa sanna sai Jeremia kätte Tahpannesis sedda wisi:

9. Wötta omma käega sured kiwwid, ja panne neid mahha soue sisse, mis teiliskiwwide hones, mis Warao koia ukse ees on Tahpannesis, Judide nähhes.

10. Ja ütle nende wasto: Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Wata, ma läkkitan, ja wöttan Nebukadretsarit, Pabeli kuningast, omma sullast, ja pannen temma aujärje nendesinnaste kiwwide peäle, mis ma ollen mahhapannud, ja temma peab omma illusa telgi ülleslöma nende peäle;

11. Ja peab tulles, ja Egiptusse ma rahwast mahhalöma; kes surma kätte saab, se sago surma kätte; ja kes wangi saab, se sago wangi; ja kes moöga kätte saab, se sago moöga kätte.

12. Ja ma tahhan tuld süta põllema Egiptusse jummalatte koddades, et ta neid peab ärrapõlletama, ja neid wangi wima; ja ta mässib ennese ümber Egiptusse-maad, otsego karjane ennese ümber mässib ommad rided, ja ta lähheb seält ärra rahhoga.

13. Ja ta murrab katki päikesse koia ebbausso-sambad, mis Egiptusse-maal, ja Egiptusse jummalatte koiad põlletab ta tullega ärra.

44. Peatük.

Jeremia ärras maenitsus: Judide kangekaelsus.

1. Se on se sanna, mis Jeremia kätte sai keige Judide pärrast, kes Egiptusse-maal ellasid, kes ellasid Migdolis ja Tahpannesis ja Nowis ja Patrosi maal; se olli sedda wisi:

2. Nenda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Teie issi ollete näinud keik sedda õnnetust, mis ma ollen saatnud Jerusalemma peäle, ja keige Juda liñnade peäle; ja wata, need on alles paljaks tehtud kohhad tännapä, ja seäl sees ei ella ükski,

3. Nende kurjusse pärrast, mis nemmad teinud mind ärritades, et nemmad läksid suitsetama, ja tenima teised jummalad, mis nemmad ei olle tunnud, ei nemmad, ei teie, egga teie wannemad.

4. Ja ma läkkitasin aegsaste ikka teie jure keik ommad sullased, need prohwetid, ja ütlesin: Et ärge tehke mitte sedda hirmust asja, mis minna wihkan.

5. Agga nemmad ei wötnud kuulda egga omma körwa pöörda, et nemmad olleksid ümberpöörnud ommast kurjusest, et nemmad ei olleks suitsetand teiste jummalattele.

6. Sepärrast on mo tulline wihha ja mo wihhastus wäljawallatud, ja on põllend Juda liñnades, ja Jerusalemma ulitsatte peäl, et nemmad on sanud paljaks ja ärrahäwwitud, kui tännapä on.

7. Ja nüüd ütleb Jehowa, wäggede Jummal, Israeli Jummal nenda: Mikspärrast tete teie ni suurt kurja omma hingede wasto? et teie enneste seast ärrakautate mehhed ja naesed, nored ja immewad lapsed, Juda-rahwa seast, et ma teile sugguge ülle ei jätta.

8. Et teie mind ärritate omma kätte töga, et teie suitsetate teiste jummalille Egiptusse-maal, kuhhu teie tulnud, senna ellama kui woörad; et ma teie jures keik pean ärrakautama, ja et teie sate ärrawandumisseks ja teotusseks, keige ma-ilma pagganatte seas.

9. Kas teie ollete unnustanud omma wannematte kurjused, ja Juda kuningatte kurjused, ja nende naeste kurjused, ja teie omad kurjused, ja omma naeste kurjused, mis nemad on teinud Juda maal ja Jerusalema ulitsatte peäl?

10. Ei olle nemmad siiski waimus russuks pekstud tännapawani, ja nemmad ei olle kartnud, ja ei käinud minno kasso-öppetusses egga mo seadmiste sees, mis ma ollen pannud teie ja teie wannematte ette.

11. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal nenda: Wata ma pannen ommad silmad teie wasto önnetusseks, ja et ma kautan keik Juda-rahwast.

12. Ja ma wöttan sedda üllejäänud Juda-rahwast, kes ommad silmad on pannud Egiptusse-male minnema, senna kui woörad ellama, ja nemmad keik peawad otsa sama, Egiptusse-male langema, ja moöga läbbi ja nälja läbbi otsa sama; nihästi wähhemad kui sured peawad moöga läbbi ja nälja läbbi surrema, ja sama sajatamisseks, ehmatusseks, ja ärrawandumisseks ja teotusseks.

13. Ja ma tahhan Egiptusse-ma rahwa kätte nähha, nenda kui ma ollen Jerusalema kätte näinud, moöga läbbi, nälja läbbi ja katko läbbi.

14. Ja sedda, kes peäseb ja üllejäab, ei pea sel üllejäänud Juda-rahwal ollema, kes on läinud Egiptusse-male, senna kui woörad ellama; et nemmad seält piddid taggasi tulles Juda-male, kuhho nemmad wägga himmustawad, et nemmad woiksid jälle taggasi tulla, senna ellama; sest nemmad ei pea taggasi tulles, kui agga pissut, kes peäswad.

15. Siis kostsid keik need mehhed, kes teädsid, et nende naesed ollid teiste jummalattele suitsetanud, ja keik naesed, kes seäl sures koggodusses seisid, ja keik rahwas, kes ellasid Egiptusse-maal Patrosi rikis, ja ütlesid Jeremiale:

16. Sedda sanna, mis sa meie wasto olled räkinud Jehowa nimmel, sedda ei wötta meie mitte sinno käest kuulda;

17. Waid meie tahhame ikka peäle teha keik sedda sanna möda, mis meie suust wäljatulnud, et meie suitsetame taewa Meleketile, ja temmale joma-ohwri wäljawallame, nenda kui olleme teinud, meie, ja meie wannemad, meie kuningad, ja meie würstid, Juda liñnades ja Jerusalema ulitsatte peäl: siis saime täidetud leiwaga, ja meil olli hea meel, ja önnetust ei näinud meie mitte.

18. Agga, kui meie sedda mahhajätsime, et meie ei suitsetand taewa Meleketile, ja temmale joma-ohwrid wälja ei walland, sest aiast on meil pudo keikist, ja olleme moöga läbbi ja nälja läbbi otsa sanud.

19. Ja kui meie taewa Meleketile suitsetame, ja temmale joma-ohwrid wäljawallame, kas meie ilma ennese mehhitä temmale kokisid teme, et meie waewaga tenime, ja temmale joma-ohwrid wäljawallame.

20. Siis räkis Jeremia keige rahwa wasto, meeste ja naeste wasto, ja keige mu rahwa wasto, kes temãale ollid sedda sanna kostnud, ja ütles:
21. Eks Jehowa ei olle neid asjo mele tulletanud? ja eks ep olle ta süddamesse tousnud se suitsetaminne, mis teie ollete suitsetanud Juda liñnades, ja Jerusalemma ulitsatte peäl, teie, ja teie wannemad, teie kuningad, ja teie würstid, ja mu Ma rahwas;
22. Nenda et Jehowa ei woind enam sedda sallida teie kurja teggude pärrast, nende hirmsa asjade pärrast, mis teie ollete teinud; sest on teie Ma paljaks sanud, ja ehmatusseks, ja ärrawandumissexs, et ükski seäl ei ella, nenda kui tännapä on.
23. Sepärrast et teie ollete suitsetand, ja et teie patto teinud Jehowa wasto, ja ei wötnud kuulda Jehowa sanna, egga käinud temma kasso-öppetusses, egga ta seädliste egga ta tunnistuste sees; sepärrast on teile tulnud sesinnane önnetus, nenda kui tännapä on.
24. Ja Jeremia ütles keige rahwa wasto, ja keikide naeste wasto: Kuulge Jehowa sanna, keik Juda-rahwas! kes Egiptusse-maal on.
25. Nenda rägib wäggede Jehowa, Israeli Jummal, ja ütleb: Teie ja teie naesed, kül teie ollete rakinud omma suga, ja täieste teinud omma kättega, ja öölnud: Kowwaste tahhame meie ommad tootussed piddada, mis meie tootanud, et meie piddime suitsetama taewa Meleketile, ja temmale joma-ohwrid wälja wallama; kül teie kindlaste peate ommad tootussed, ja tete ikka peäle omma tootuste järrele.
26. Sepärrast kuulge Jehowa sanna, keik Juda-rahwas! kes teie ellate Egiptusse-maal: wata, ma ollen wandunud omma sure nimme jures, ütleb Jehowa; et minno nimmi ei pea enam nimmetadama ei ühhege Juda-mehhe su läbbi, kes ütleks keige Egiptusse-maal: ni töeste kui Issand Jehowa ellab.
27. Wata, ma ollen wapper nende wasto kurjaks, ja ei mitte heaks, ja keik Juda-mehhed, kes Egiptusse maal on, peawad otsa sama moöga läbbi ja nälja läbbi, kunni nemãad ärralöpwad.
28. Ja kes peäsewad moöga eest, tullewad Egiptusse-maalt taggasi Juda male pissut inimessi: siis keik üllejãanud Juda-rahwas, kes ollid lãinud Egiptusse-male, senna kui woörad ellama, peawad tundma, kumb sanna töeks sanud, se, mis minnust, ehk mis neist on.
29. Ja se olgo teile tähheks, ütleb Jehowa, et ma tahhan teie kätte nähha siin paikas, et teie peate tundma, et minno sannad töeste teie wasto töeks sawad önnetusseks.
30. Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma annan Warao Owra Egiptusse kuñingast temã waenlaste kätte, ja nende kätte, kes ta hinge püüdwad: nenda kui ma ollen annud Sidkiat Juda kuningast Nebukadretsari Pabeli kuñinga kätte, kes temma waenlane, ja temma hinge püdis.

45. Peatük.

Paruk on sures mures, agga Jehowa kinnitab tedda.

1. Se on se sanna, mis prohwet Jeremia räkis Paruki Neria poia wasto, kui ta needsinnatsed sannad kirjotas ramato sisse Jeremia suust Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga neljandamal aastal, sedda wisi:
2. Nenda ütleb Jehowa Israeli Jummal, sinno pärrast, Paruk:
3. Sa olled üttelnud: Oh, hädda mulle! sest Jehowa lissab kurbdust mo wallo jure; ma ollen wässinud ommas öhkamisses, ja ei olle hingamist leidnud.
4. Nenda pead sa temã wasto ütlema: Nenda ütleb Jehowa: Wata, mis ma ollen üllesehitanud, sedda kissun minna mahha, ja mis ma ollen istutand, sedda kitkun ma wälja, ja keik sedda maad hopis.
5. Ja sinna otsid enesele sured asjad? ärra otsi mitte; sest wata, ma toon õnnetust keige lihha peäle, ütleb Jehowa, agga sulle tahhan ma anda sinno hinge sagiks keikis paikus, kuhho sa lähhad.

46. Peatük.

Ennekulutamine Egiptusse wasto: Israel saab abbi.

1. Jehowa sanna, mis prohwet Jeremia kätte sai pagganatte wasto.
2. Egiptusse wasto, Warao Neko Egiptusse kunninga söawäe wasto, mis olli Wratti jõe jures Karkemisis, mis Nebukadretsar Pabeli kuningas mahhalöi Jojakimi, Josia poia, Juda kunninga neljandal aastal.
3. Walmistage wähhemad ja suremad kilbid, ja tulge liggi sõtta.
4. Rakkestage hobboosed, ja rüütlid astuge selga, ja minge seisma raudkübbarattega, tehke pigid haljaks, pange raudrised selga.
5. Mikspärrast nään ma neid ärraehmatud ollewad, ja taggasi tagganewad? ja nende wäggewad mehhed on ärrapekstud, ja pöggenewad ühte puhko, ja ei wata taggasi; hirm on ümberringi, ütleb Jehowa.
6. Ei woi se, kes kerge, ärrapöggeneda, ja wäggew mees ei peäse ärra; pohja pole Wratti jõe kaldas on nemmad komĩstand, ja langenu.
7. Kes se on, kui jõggi touseb, kelle wessi wägga ligub kui jõed?
8. Egiptusse-rahwas touseb kui jõggi, ja wessi ligub wägga kui jõed, ja temma ütleb: Ma tahhan toustu, ma tahhan sedda maad katta, ma tahhan hukka sata liĩna, ja kes seäl sees ellawad.
9. Tulge ülles, teie hobboosed, ja aiage kui hullud teie söawankrid, ja wäggewad mehhed mingo wälja; teie Mora- ja Puti-mehhed, kes moistwad kilpi kätte wõtta, ja Ludi-mehhed, kes moistwad ammo kätte wõtta, ja üllestombada.

10. Ja sesinnane pääw on Issandale, wäggede Jehowale, üks kättemaksmisse pääw, et ta omma waenlaste kätte maksab, ja moök peab söma, ja täis joobnuks sama nende werrest: sest üks tapminne on Issandale, wäggede Jehowale, pohja maal Wratti jõe jures.
11. Neitsit, Egiptusse tüttar! minne ülles Kileadi, ja wötta kallist waiko; ilmaaego aiad sa palju arsti-rohto kokko, ei tulle sulle parranemist.
12. Pagganad on so häbbinaero kuulnud, se Ma on täis sanud so kissendamist; sest wäggew on wäggewa peäle kommistand, ühtlase on nemmad möllemad langenud.
13. Se on se sanna, mis Jehowa prohweti Jeremia wasto räkis, kui Nebukadretsar Pabeli kuningas tulli, Egiptusse-ma rahwast mahhalöma.
14. Andke teäda Egiptusse-maal, ja andke kuulda Migdolis, ja andke kuulda Nowis ja Tahpannesis, üttelge: Minne seisma, ja walmista ennast, sest moök on ärralöppetanud, mis so ümberkaudo on.
15. Mikspärrast on so wäggewad ärrawidud kui weest ? ei ükski woind jäda seisma, sest Jehowa on neid ärralükkanud.
16. Ta on saatnud palju kommistama, teine on ka teise peäle langenud, ja ütelnud: Touskem ülles, ja läkki taggasi omma rahwa jure, ja omma sündimisse male selle moöga eest, kes waewab.
17. Seäl on nemmad hüüdud: Warao Egiptusse kuningas on ärrahäwwitud, ta on se seätud aia lasknud mödaminna.
18. Ni töeste kui ma ellan, ütleb se kuningas, kelle nimmi on wäggede Jehowa: Töeste, kui Tabor mäggede seas, ja kui Karmel, mis merre sisse lähhäb, ni suur on Warao nuhtlus.
19. Oh sinna Egiptusse tüttar! kes sa seäl ellad, walmista ennesele wangiminnemisse riistad; sest Nowi lin saab ärrahäwwitud, ja sedda sütakse põllema, et ükski ei sa seäl ellada.
20. Egiptusse-ma on üks wägga illus puul; se, kes astlaga pistab, tulleb pohja poolt, ta tulleb wissiste.
21. Ka temma palkalised, kes seäl on, need on kui nuum-wassikad, sest ka needsammad on taggasi pöörnud, nemmad on ühtlase ärrapöggenend, ei nemmad jänud seisma; sest nende hukkatusse pääw on nende peäle tulnud, nende kätte näggemisse aeg.
22. Temma heäl käib kui ussi heäl, sest nemad käiwad peäle söawäega, ja tullewad kirwestega temma peäle, otsego pu raiujad.
23. Nemmad raiuwad ta metsa mahha, ütleb Jehowa, sest et sedda ei woi läbbikatsuda; sest neid on ennam kui rohhotirtsud, ja neil polle arro peäl.
24. Egiptusse tüttar on häbbisse sanud, ta on antud pohja Ma rahwa kätte.
25. Wäggede Jehowa, Israeli Jummal, on ütelnud: Wata, ma nään ebba-jummala Amoni kätte, mis Noo liñnas, ja Warao kätte ja Egiptusse-ma kätte, ja

ta jummalatte kätte, ja ta kuningatte kätte; keigeennamiste Warao kätte, ja nende kätte, kes temma peäle lootwad.

26. Ja ma tahhan neid anda nende kätte, kes nende hinge püüdwad, ja Nebukadretsari Pabeli kunninga kätte, ja ta sullaste kätte; ja pärrast sedda peab seäl ellatama, kui neil päiwil wannast, ütleb Jehowa.

27. Ja sinna, mo sullane Jakob! ärra karda, ja Israel! ärra ehmata mitte ärra: sest wata, ma ollen se, kes sind ärrapeästab kaugelt maalt, ja so suggu nende wangi maalt; ja Jakob tulleb taggasi, siis on temmal rahhulinne ja julge assi, ja ükski ei pea tedda pelletama.

28. Sinna, mo sullane Jakob! ärra karda, ütleb Jehowa, sest minna ollen sinnoga; sest ma teen otsa keikide pagganatte peäle, kuhho minna sind ollen ärralükkanud; agga sinno peäle ei tahha ma mitte otsa teha; agga ma tahhan sind karristada nenda kui kohhus, ja ei mitte koggoniste sind ilma süta jätta.

47. Peatük.

Ennekulutaminne Wilistide, Tirusse ja Sidoni wasto.

1. Se on Jehowa sanna, mis prohweti Jeremia kätte sai Wilistide wasto, ennego Warao sai Assa liña mahhalönud.

2. Nenda ütleb Jehowa: Wata wessi touseb pohja poolt, ja saab jöeks mis touseb, ja temma upputab maad ärra ja keik, mis seäl on liña ja neid, kes seäl ellawad, et inimessed kissendawad, ja keik Ma rahwas ullub,

3. Temma täkkude kabjade kabbina pärrast, temma wankritte mürrina pärrast, temma rattaste kärrina pärrast ei olle issad waatnud taggasi laste järrele, et nende käed on lödwaks läinud,

4. Se päwa pärrast, mis tulleb keik Wilistid ärraraiskama, ja keik Tirusse ja Sidoni abbimehhed, mis üllejäänud, ärrakautama: sest Jehowa raiskab ärra need Wilistid, kes Kawtori sarest üllejäänud.

5. Assa linnale tulleb paljas Pea, Askelon ja mis üllejäänud nende orgo, se saab hukka; kui kaua tahhad sa ennast killule leikada?

6. Woi! sinna Jehowa moök! kui kaua ei tahha sa mitte rahho seista? minne omma tuppe, olle rahhulinne ja wait.

7. Kuida woid sa rahho seista? sest Jehowa on temmale käsko annud Askeloni wasto, ja merre ranna wasto, ta on temmale sanna annud senna tulla.

48. Peatük.

Moabide ärrakautaminne kulutakse enne.

1. Moabi wasto. Nenda ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Hädda Nebo

liñnale, sest ta on ärraraisatud, Kirjataim on häbbisse sanud, ja ärrawoetud, Misgab on häbbisse sanud ja ärraehmatand.

2. Moabil polle ennam kitust, Esbonis mötlewad nemmad temma wasto kurja: Läkki, ja kautagem tedda rahwa seast ärra; ka sinna Madmen saad hukka, moök käib so tagga.

3. Kissendamisse heäl tulleb Oronaimist, ärraraiskaminne ja suur kahjo.

4. Moab on ärramurtud, temma wäetimid lassewad kissendamist kuulda.

5. Sest kust Luhhiti üllesminnakse, seäl touseb nut nutto peäle: sest kust allaminnakse Oronaimi, seäl kulukse kissendamist kahjo pärrast, mis kitsast kätte teeb.

6. Pöggenege, peästke ommad hinged, ja sage kui kannarpik körbes.

7. Sest et sa lodad omma tö peäle, ja omma warranduste peäle, peab sind ka ärrawoetama; ja Kamos lähhäb wälja wangi, temma preestrid, ja ta würstid ühtlase.

8. Ja ärraraiskaja tulleb igga liñna peäle, ja ükski lin ei peäse, ja org lähhäb hukka, ja se tassane Ma rikkutakse ärra, sest et Jehowa sedda üttelnud.

9. Andke Moabile tibo, sest ta lähhäb lendes ärra, ja temma liñnad sawad ärrahäwwitud, et ükski neis ei ella.

10. Ärranetud on, kes JEHOWA tööd kawwalaste teeb, ja ärranetud on, kes omma moöka kelab werd ärrawallamast.

11. Moab on holetu olnud ommast norest east, ja temma on rahho seisnud omma tömehhe peäl, ja ei olle ial wallatud ühhest astjast teise, et ta polle ial wangi läinud: sepärrast on temma maggo ta jure jänud, ja temma hais ei olle teist wisi sanud.

12. Wata, sepärrast tulleswad päwad, ütleb Jehowa, et ma temma peäle läkkitan neid, kes pitka sammoga astuwad, ja tedda sundiwad pitka sammoga astuma; ja nemmad peawad temma astjad tühjendama, ja temma krusid katkiwiskama.

13. Ja Moab peab häbbenema Kamosi pärrast, nenda kui Israeli suggu on häbbenend Peteli pärrast, mis peäle nemmad lootsid.

14. Kuida woite teie öölda: Meie olleme wäggewad ja wahwad mehhed söa tarwis?

15. Moab on ärraraisatud, kui ta omma liñnadesse üllesläks, ja temma ärrawallitsetud nored mehhed lähhäwad mahha, et neid tappetakse, ütleb se kuningas, kelle nimmi on wäggede Jehowa.

16. Moabi hukkatus on liggi tullemas, ja ta önnetus jouab wägga.

17. Olgo teil ärras meel temmast, keik, kes temma ümberkaudo; ja keik, kes teie temma nimmi tunnete, üttelge: Kuida on se tuggew wits, se illus kep katkimurtud.

18. Astu mahha auust, ja istu jannus sinna tüttar, kes sa ellad Tibonis; sest Moabi ärraraiskaja tulleb ülles so wasto, ta rikkub ärra so tuggewad liñnad.

19. Seisa tee äres, ja wahhi, kes sa ellad Aroeris; küssi neilt kes pöggenewad ja ärrapeäswad, ütle: Mis on sündinud?
20. Moab on häbbisse sanud, sest ta on ärraehmatand, ulluge ja kissendage, andke teäda Arnoni jõe jures, et Moab on ärraraisatud.
21. Ja kohhus on tassase Ma peäle tulnud, Oloni ja Jatsa peäle, ja Mewaati peäle,
22. Ja Tiboni peäle, ja Nebo peäle, ja Pettiblataimi peäle,
23. Ja Kirjataimi peäle, ja Petgamuli peäle, ja Petmeoni peäle,
24. Ja Kerioti peäle, ja Potsra peäle, ja keikide Moabi Ma liñnade peäle, mis kaugel ja mis liggi on.
25. Moabi sarw on ärraraiatud, ja ta kässiwars on katkimurtud, ütleb Jehowa.
26. Tehke tedda joobnuks, (sest ta on Jehowa wasto surustand) et Moab kässi kokko peksab omma okse jures, ja temma peab ka naeruks sama.
27. Ja eks Israel ei olle sulle naeruks olnud? ons ta wargade seast leitud? sest ni mittokord kui sa temmast olled räkinud, olled sa Pead wangutand.
28. Moabi rahwas, jätke liñnad mahha, ja ellage kaljus, ja olge kui tuike, kes pessa teeb augo su külgede äre.
29. Meie olleme Moabi kõrkust kuulnud, (wägga kõrk on temma) ta ülbust, ja temma kõrkust, ja ta surustamist, ja ta süddame uhkust,
30. Minna tean, ütleb Jehowa, temma hirmsa wihha, et se ei olle öige; Ma tean temma walled, ei sa nemmad nenda tehja.
31. Sepärrast tahhan ma Moabi pärrast ulluda, ja keige Moabi pärrast kissendada; kül ta issige äggab Kirreresi meeste pärrast.
32. Oh sa Sibma winapu! kül ma nuttan sinno pärrast ennam kui ma nutsin Jaeseri pärrast; so oksad on ülle merre läinud, need on ullatanud Jaeseri merrest sadik: so leikusse peäle, ja so winamarja leikusse peäle on ärraraiskaja tulnud.
33. Ja rööm ja suur römustus on hopis ärrawoetud wiljaliste põldude peält, ja Moabi maalt, ja ma lõppetan wina ärra surrotörte seest, et sedda tallata römo-karjumisega, römo-karjuminne ei pea mitte römo-karjuminne ollema.
34. Esboni kissendamisse pärrast Elealest sadik andwad nemmad omma heält kuulda laatsist sadik; Soarist, Horonaimist sadik, kui kolme-aastane puul: sest ka Nimrimi wessi peab ärrakadduma.
35. Ja ma lõppetan Moabi seast (ütleb Jehowa) sedda, kes ohwerdab kõrge paiga peäl, ja kes omma jummalille suitsetab.
36. Sepärrast peab mo südda halledaste hüüdma kui willed Moabi pärrast, mo südda hüab halledaste ka Kirreresi meeste pärrast kui willed, sepärrast et se warra, mis olli kokkopandud, on hukkaläinud.
37. Sest keik Pead on paljad, ja keik habbemed on ärraetud, keikide kätte peäl on märgid, mis killule leikatud, ja niute ümber on kottirie.

38. Keikide Moabi kattuste peäl, ja ta ulitsatte peäl, on ülleüldes kaebdust: sest ma ollen Moabi-rahwast katkimurdnud kui ühhe riista, mis ei olle mele pärrast, ütleb Jehowa.
39. Kuida on ta ärra ehmatand! nemãad ulluwad; kuida on Moab selga pöörnud häbbiga! ja Moab on sanud naeruks ja ehmatusseks keikile, kes temma ümberkaudo on.
40. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata, ta lennab kui kotkas, ja lautab ommad tiwad Moabi ülle.
41. Keriot on ärrawoetud, ja need tuggewad liñnad kätte sadud; siis on Moabi wäggewatte südda sel päwal, kui naese südda, kes lapse waewas on.
42. Ja Moabit kautakse ärra rahwa seast, sest ta on surustand Jehowa wasto.
43. Hirm, ja kaewand, ja köis tulleb sinno peäle, kes sa ellad Moabi-maal, ütleb Jehowa.
44. Kes hirmo eest pöggeneb, se peab kaewando sisse langema, ja kes kaewandust üllestulleb, sedda peab köiega kinniwoetama: sest ma toon temma peäle, Moabi peäle, nende kätte näggemisse aasta, ütleb Jehowa.
45. Need, kes pöggened (et nemmad rammaks sanud) on Esboni warjo alla jänud seisma; agga tulli lähhäb Esbonist wälja, ja tulleleek kesk Siboni liñnast, ja põlletab ärra Moabi habbeme otsa, ja möllamise laste pea-lae.
46. Hädda sulle Moab, Kamosi rahwas on hukka läinud: sest so poiad on wangi woetud, ja so tütreid on wangis.
47. Agga ma tahhan Moabi wangi-pölwe pöörda wiimisel päwade aial, ütleb Jehowa. Siit sadik on se kohhus Moabi wasto.

49. Peatük.

Eñekul. Amõni-, Edomi-, Siria- ja moñe mu rahwa peäle.

1. Ammoni laste wasto ütleb Jehowa nenda: Eks Israelil polle lapsi? eks temmal polle pärriat? mikspärrast on Malkam Kadi maad pärrinud, ja temma rahwas ellab teise liñnade sees?
2. Wata, sepärrast tullewad need päwad, ütleb Jehowa, et ma lassen kuulda Rabba Ammoni laste liñna wasto söa öiskamist; ja ta peab sama ärrahäwwitud kiwwi-warreks, ja ta wähhemad liñnad sütakse põllema tullega; siis pärrib Israel ommad pärriad, ütleb Jehowa.
3. Esbon ullu, sest Ai on ärraraisatud; kissendage Rabba wähhemad liñnad, pange kotti-riiet ennese ümber, tehke kaebdust, ja jookske senna ja tenna kiwwi-aedo möda: sest Malkam peab wangi minnema, temma preestrid ja ta würstid ühtlase.

4. Mis sa kiitled neist orgudest? sinno org ulub werrest, sa ärratagganend tüttar! kes lodab omma sure warrandusse peäle, ja ütleb: Kes woib minno jure tulla?
5. Wata, ma toon so peäle hirmo keikist neist, kes so ümberkaudo on, ütleb Issand, wäggede Jehowa, ja teid peab ärralükkatama, iggamees omma teed, ja ulkujattel ei olle korrastajat.
6. Ja pärrast sedda tahhan ma Ammoni laste wangi-pölwe pöördä, ütleb Jehowa.
7. Edomi wasto. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Eks ei olle ennam tarkust Temanis? ons nou moistlikkude käest hukka läinud? ons nende tarkus tühjaks sanud?
8. Pöggenege, pöörge ennast, minge süggawa kohta ellama, Tedani-rahwas! sest ma toon Esawi hukkatust temma peäle, ja sedda aega, kui ma temma kätte nään.
9. Kui winamarja-leikajad so kallale tulleksid, eks nemmad ei jättaks järrele, mis sünnib ärranoppida; kui wargad öse tulleksid, siis rikkuksid nemmad agga ärra, et neile kül saaks.
10. Sest minna tahhan Esawi paljaks wötta, ma ollen temma sallaja augud ilmsiks teinud, et ta ei woi ärrapuggeda; temma suggu on ärraraisatud, ja ta wennad ja ta nabred, et ep olle ükski ennam.
11. Jätta ommad waesed lapsed mahha; minna tahhan neid ellus piddada, ja so lessednaesed peawad minno peäle lootma.
12. Sest nenda ütleb Jehowa: Wata, kelle kohhus ei olle, sedda karrikast ärrajua, need peawad siiski joma, kas siis sinna peaksid koggone ilmasüta jäma? Ei sa pea ilmasüta jäma, waid pead töeste joma.
13. Sest mo ennese jures ollen ma wandunud, ütleb Jehowa, et Potsra peab sama ehmatusseks, teotusseks, paljaks kohhaks ja ärrawandumisseks, ja keik ta liñnad peawad sama iggawesseks paljaks tehtud kohtadeks.
14. Ma ollen jutto kuulnud Jehowa käest, et Käsk on pagganatte jure läkkitud: Kogguge ennast, ja tulge ta wasto, ja wötke kätte söddida.
15. Sest wata, ma ollen sind pissokesseks teinud pagganatte seas, et sind mikski ei panda inimeste seas.
16. Sinno hoopliminne, so süddame uhkus on sind petnud, kes sa ellad kaljo praggude sees, ja wottad asset kõrge mäekinkude sisse: kui sa ülles kõrgesse kui kotkas omma pessa teeksid, siiski tahhan ma sind seält mahhawinnata, ütleb Jehowa.
17. Ja Edom peab ehmatusseks sama: iggaüks, kes temmast mödalähhäb, ehmatab ja willistab keikide temma nuhtluste pärrast.
18. Otsego Sodom ja Komorra ja nende naabred ümberlödi, ütleb Jehowa, nenda ei pea ükski seäl ellama egga innimesse laps seäl asset ollema.

19. Wata, temã tulleb ülles kui loukoer Jordani kõrge kalda peält tuggewa tarra-aia wasto: sest ma tahhan äkkitselt tedda lasta seält ärrajoosta; ja kes on se ärrawallitsetud, kedda minna ta ülle sean? sest kes on kui minna? ja kes woib mind kohtusse kutsuda? ja kes on se karjane, kes minno ees woiks seista?
20. Sepärrast kuulge Jehowa nou, mis ta piddanud Edomi wasto, ja temma mötted, mis ta möttelnud Temani rahwa wasto: töest need wähhemad puddolojuse seast peawad neid ärraweddama, ta wottab töeste nende ello-assemed nende peält ärrahäwwitada.
21. Nende langmisse raksumisest wärriseb Ma, kissendamisse heält kulukse körkiatte merre peäl.
22. Wata, ta lähhäb ülles, ja lennab kui kotkas, ja lautab ommad tiwad laiale Potsra ülle, ja sel päwal on Edomi wäggewatte südda, kui ühhe naese südda, kes lapse waewas.
23. Tamaskusse wasto. Amati ja Arpadi lin on häbbisse sanud; et nemmad kurja jutto kuulnud, on nemmad kui ärrasulland, merre jures on murret, ei neil woi rahholinne assi olla.
24. Tamaskus on ärranörkend, ta pörab ümber pöggenema, ja hirm on tedda kinniwötnud; ahastus ja wallo on tedda kätte sanud kui naest, kes lapse saab.
25. Kuida on se kulus lin mahhajäetud! minno lusti lin.
26. Sepärrast langewad temma nored mehhed temma turrude peäle, ja keik söamehhed sawad hukka sel päwal, ütleb wäggede Jehowa.
27. Ja ma pistan tuld Tamaskusse müri sisse, et se peab ärrapölletama Pennabadi sured koiad.
28. Kedari wasto, ja Atsori kuningrikide rahwa wasto, mis Nebukadretsar Pabeli kuningas mahhalööb, ütleb Jehowa nenda: Wötke kätte, minge ülles Kedari wasto, ja raiskage ärra homõiko Ma lapsed.
29. Nende telgid ja nende puddolojuksed wötwad nemmad ärra; nende telgi-tekkid, ja keik nende riistad, ja nende kamelid wötwad nemmad ennestele, ja hüüdwad ümberringi nende wasto, neile hirmo tehhes.
30. Pöggenega, minge ruttuste ulkuma, Atsori rahwas! minge süggawa kohta ellama, ütleb Jehowa: sest Nebukadretsar Pabeli kuningas on teie wasto nou piddanud, ja pahhad mötted teie wasto möttelnud.
31. Wötke kätte, minge ülles ühhe rahwa wasto, kel waikne assi, kes ellab ilma holeta, ütleb Jehowa: polle temmal uksid egga pomisid, nemmad ellawad üksi.
32. Ja nende kamelid peawad risutud, ja nende weiste hulk sagiks sama; ja ma tahhan neid pillutada igga tule wasto, kelle juuksed laest sadik piratud; ja keikist temma külgedest tahhan ma lasta tulla nende hukkatust, ütleb Jehowa.
33. Ja Atsori lin peab lendawa maddude pessaks sama, ärrahäwwitud iggaweste; ei seäl pea ükski ellama egga ühhegi innimesse laps seäl asset ollema.

34. Jehowa sanna, mis prohveti Jeremia kätte sai Elami rahwa wasto, Sidkia, Juda kunninga, wallitsusse algmisses, se olli sedda wisi:
35. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Wata, ma murran katki Elami ammo, nende üllemat wägge.
36. Ja ma tahhan lasta tulla Elami peäle nelli tuult neljast taewa nurgast, ja tahhan neid pillutada keikide nende tuulte kätte; et ei olle sedda rahwast, kuhho Elami ärralükkatud ei sa tulla.
37. Ja ma tahhan Elamit ärra ehmatada nende waenlaste eest, ja nende eest, kes nende hinge püüdwad, ja tahhan nende peäle sata õnnetust, omma tullist wihha, ütleb Jehowa, ja tahhan läkkitada moöga nende järrele, kunni ma neid saan lõppetand.
38. Ja ma tahhan omma aujärje Elami-ma peäle panna, ja seält hukka sata kuningast ja würstid, ütleb Jehowa.
39. Agga wiimisel päwade aial peab sündima, et ma Elami wangi-pölwe tahhan pöördä, ütleb Jehowa.

50. Peatük.

Pabeli ärrakautamine kulutakse.

1. Se on se sanna, mis Jehowa räkis Pabeli wasto, Kaldea Ma wasto, prohveti Jeremia läbbi.
2. Kulutage pagganatte seas, ja andke kuulda, ja töstke lippo ülles, andke kuulda, ärge salgage, üttele: Pabel on ärrawoetud, Pel on häbbise sanud, Merodak on ärraehmatand, temma ebba-jummalad on häbbisse sanud, temma sitta-jummalad on ärraehmatand.
3. Sest temma wasto tulleb ülles üks rahwas pohja poolt, see teeb temma Ma laggedaks, et ei olle, kes seäl ellab; nihästi innimessed kui lojuksed on ärraläinud ja on ulkumas.
4. Neil päiwil ja sel aial, ütleb Jehowa, tullewad Israeli lapsed, nemmad ja Juda lapsed ühtlase, nemmad tullewad ühtepuhko nuttes, ja otsiwad Jehowat omma Jummalat.
5. Nemmad küssiwad Sioni järrele, sedda teed, mis senna wiib, seie pole watawad nende silmad, ja ütlewad: Tulge, ja hoidkem Jehowa pole ühhe iggawesse seädussega. mis ei sa ärraunnustud.
6. Mo rahwas on sanud kui ärrakaddunud lambad, nende karjatsed on neid eksitanud, nemmad on neid saatnud taggasi mäggede peäle: nemmad on läinud mäelt mäekingo peäle, ja on unnustand omma paika, kus nemmad maas seisid.

7. Keik, kes neid leidnud, on neid ärrasõnud, ja nende waenlased on ütelnud: Ei meile tulle sest süüd; sepärrast et nemmad patto teinud Jehowa wasto, kes se õigusse ello-asse on, ja Jehowa wasto, kes nende wannematte otus.
8. Põggenege Pabeli seest ärra, ja tulge wälja Kaldea maalt, ja olge kui sikkud karja ees.
9. Sest, wata, minna ärratan ja toon ülles Pabeli wasto suurte pagganatte koggodust pohja maalt, ja nemmad walmistawad ennast ta wasto, seält on need, kelle läbbi tedda peab ärrawoetama: nende noled on kui wäggewa targa mehhe noled, ei ükski tulle tühjalt taggasi.
10. Ja Kaldea-ma saab risutawaks, keik temma risujad sawad kül, ütleb Jehowa.
11. Et teie ollete röömsad olnud, et teie römo pärrast hüppanud, kes teie mo pärris-ossa ollete risunud: sest teie ollete lihhawaks sanud kui wassikas, mis rohho peäl käib, ja hirnunud kui täkkud.
12. Teie emma häbbeneb wägga, se kes teid ilmale tonud, on häbbisse sanud, wata, temma on se wiimne pagganatte seast, üks körb, poudne ja lagge Ma.
13. Jehowa sure wihha pärrast ei sa seäl ellatud, waid ta saab koggone ärrahäwwitud, iggaüks, kes Pabelist mödalähhäb, ehmatap ärra, ja willistap keikide ta nuhtluste pärrast.
14. Walmistage ennast Pabeli wasto ümberkaudo keik, kes teie ammo üllestombate, laske temma peäle, ärge andke armo nooltele: sest ta on Jehowa wasto patto teinud.
15. Öiskage ta wasto ümberkaudo, ta on annud omma kät, temma allussed on mahhalangenud, ta mürid on mahhakistud: sest se on Jehowa kättemaksminne, makske ta kätte; nenda kui temä teinud, tehke temmale.
16. Kautage ärra külwajat Pabelist, ja kes sirpi kätte wöttap leikusse aial; selle waewaja moõga eest pöörwad nemmad iggamees omma rahwa jure, ja põggenewad iggamees omma male.
17. Israel on üks ärrapillatud lammas, mis loukoerad ärra aianud; essite söi tedda ärra Assuri kuningas, ja sesinnane se wiimne, Pabeli kuningas Nebukadretsar, on temma luud murdnud.
18. Sepärrast ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal, nenda: Wata, ma nään Pabeli kunninga ja temma Ma kätte, nenda kui ma ollen Assuri kunninga kätte näinud.
19. Agga ma toon Israeli taggasi temma ello-assemele, et ta Karmelis ja Pasanis peab söma, ja temma hing peab Ewraimi ja Kileadi mäel kül sama.
20. Neil päiwil ja sel aial, ütleb Jehowa, otsitakse Israeli üllekohhus, ja sedda polle mitte enam, ja Juda-rahwa pattud, agga neid ei leita: sest ma tahhan andeks anda neile, kedda ma jällejättan.

21. Wastopannia Ma wasto, selle wasto minne ülles, ja nende wasto, kes Pekodis ellawad; raiu moögaga mahha, ja kauta sutumaks ärra nende järrele, ütleb Jehowa, ja te keik sedda möda, mis minna ollen sind käsknud.
22. Söa heäl on seäl maal, ja suur hädda.
23. Kuida on mahharaiutud ja katkimurtud keige ma-ilma hamer ? kuida on Pabel x ehmatusseks sanud pagganatte seas.
24. Ma ollen sulle wörkutamisse-paelad pannud ja sind sadi ka kätte, Pabel! et sinna ei teädnudke; sind leiti ja woeti ka kinni, et sa Jehowa wasto tappelnud.
25. Jehowa on lahtiteinud omma söariistade hone; ja wäljatonud omma melepahhandusse riistad: sest se on Issanda wäggede Jehowa tö Kaldea maal.
26. Tulge temma wasto Ma otsast, tehke lahti temma wilja-aidad, aiage tedda hunnikkusse kui kuhjad, ja kautage tedda sutumaks ärra, et suggugi temmale ülle ei jä.
27. Raiuge moögaga mahha keik nende wärsid, mingo nemmad alla tappa; hädda neile, sest nende päw on tulnud, se aeg nende kätte nähha.
28. Nende heäl, kes ärrapöggenewad ja peäswad Pabeli maalt, kulukse, et nemmad peawad Sionis kulutama Jehowa meie Jumjala kättemaksmist, sedda kättemaksmist temma templi pärrast.
29. Kutske kokko Pabeli wasto küttid, keik, kes ammo üllestombawad, tehke leri temma wasto ümberringi, ärge laske keddagi neist ärrapeäseada; tassuge temmale, nenda kui temma tö on, tehke temmale keik sedda möda, kui temma teinud: sest ta on uhke olnud Jehowa wasto, pühha Israeli lunnastaja wasto.
30. Sepärrast langewad temma nored mehhed ta turrude peäle, ja keik ta söamehhed sawad hukka sel päwal, ütleb Jehowa.
31. Wata, ma pannen sinno wasto, sinna uhke! ütleb Issand wäggede Jehowa, sest sinno pääw on tulnud, se aeg so kätte nähha.
32. Siis peab se, kes uhke, kommistama ja langema, ja temmal ei olle sedda, kes üllestostab; ja ma sütan temma liñnad tullega põllema, ja se sööb ärra keik, mis ta ümberkaudo on.
33. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Israeli lastele ja Juda lastele ühtlase on liga tehtud; ja keik, kes neid wangi winud, on neid kinnipiddanud, nemmad ei tahtnud neid paigast mitte lahtilasta.
34. Nende lunnastaja on wäggew, wäggede Jehowa on temma nimmi; kül ta selletab nende rio-asjad hästi ärra, et ta sadab sedda maad hingama, ja Pabeli rahwast wärrisema.
35. Moök tulleb Kaldea-rahwa peäle, ütleb Jehowa, ja Pabeli rahwa peäle, ja ta würstide peäle, ja temma tarkade peäle.
36. Moök tulleb wallelikkude peäle, et nemmad jölledaks lähhäwad; moök temma wäggewatte meeste peäle, et nemmad ärraehmatawad.

37. Moök temma hooste peäle, ja ta söa-wankritte peäle, ja keige teistsuggu rahwa peäle, kes temma seas, et nemmad sawad kui naesed; moök tulleb temma warranduste peäle, et neid ärrarisutakse.

38. Poud tulleb ta wee peäle, et se ärrakuiwab: sest se on üks nikkertud kuiude Ma, ja nemmad kiitlewad hullo wisi neist hirmsadest jummalist.

39. Sepärrast ellawad seäl metskassid Ji metsalistega, ja seäl ellawad surispea kulli poiad; ja seäl ei ellata ennam ei iggaweste, egga olle asset pölwest pölweni.

40. Otsego Jummal on ümberlönud Sodoma ja Komorra, ja nende naabred, ütleb Jehowa, nenda ei pea seäl ükski ellama, egga ühhegi innimesse laps seäl asset ollema.

41. Wata, üks rahwas tulleb pohja poolt, ja üks suur rahwas ja paljo kuningaid ärratakse ülles Ma külgedest.

42. Ammo ja odda piddawad nemmad käes, nemmad on wägga hirmsad ja ei hallasta mitte; nende heäl on nenda, kui merri kohhiseb, ja söitwad hooste selgas, nemmad on walmis kui mehhed taplema sinno wasto, Pabeli tüttar!

43. Pabeli kuningas on jutto neist kuulnud, ja temma käed on lödwaks läinud; ahhastus on tedda kinniwötnud, kui naese wallo, kes lapse saab.

44. Wata, temma tulleb ülles kui loukoer Jordani kõrge kalda peält tuggewa tarra-aia wasto; sest ma tahhan äkkitselt neid lasta seält ärrajoosta, ja kes on se ärrawallitsetud, kedda minna ta ülle sean? sest kes on kui minna? ja kes woib mind kohtusse kutsuda? ja kes on se karjane, kes mo palle ees woiks seista?

45. Sepärrast kuulge Jehowa nou, mis ta piddanud Pabeli wasto, ja temma mötted, mis ta möttelnud Kaldea Ma wasto: töest need wähhemad puddolojuste seast peawad neid ärraweddama; töeste ta wöttab ello-asset nende peält ärrahäwwitada.

46. Sest heälest, mis käib, et Pabel on ärrawoetud, pannakse Ma wärrisema, ja kissendamist kulukse pagganatte seas.

51. Peatük.

Pabel saab otsa kätte, ja Jumala rahwas peästetakse.

1. Nenda ütleb Jehowa: wata, ma sadan tuult tousma, mis pahha teeb, Pabeli wasto ja nende wasto, kes kesk nende seas ellawad, kes minno wasto pannewad.

2. Ja ma läkkitan Pabeli wasto woöraid, et nemmad tedda tulawad, ja temma maad tühjaks tewad; sest nemmad peawad ta wasto ümberringi ollema önnetusse päwal.

3. Kes ammo ülestombanud, se peab ammo ülestombama selle wasto, kes surelinne on omas raudrides; ja ärge andke armo temma noorte meestele, kautage sutumaks ärra keik temma söddawäggi,
4. Et need hawatud mahhalangewad Kaldea male, ja need läbbipistetud temma ulitsatte peäle.
5. Sest Israel ja Juda ei jä lesseks ommast Jummalast, wäggede Jehowast, sest teiste Ma on täis süüd Israeli pühha lunnastaja ees.
6. Pöggenege Pabeli seest ärra, ja peästke iggamees omma hing, et teie hukka ei sa temma üllekohto sees: sest se on Jehowa kättemaksmisse aeg, sedda möda kui ta wäärt, tassub ta temä kätte.
7. Pabel on üks kuld-karrikas Jehowa käes, mis keik ma-ilma joobnuks teeb: temma winast on pagganad jonud, sepärrast on pagganad hullutanud.
8. Pabel on äkkitselt langenud ja katkimurtud; ulluge ta pärrast, wötke kallist waiko temma wallo tarwis, ehk ta wahhest terweks saab.
9. Meie olleme Pabeli arstinud, agga temma ei olle terweks sanud; jätke tedda mahha, ja läkki iggäuks omma male, sest temma pattude kohhus ullutab taewani, ja touseb üllemist pilwist sadik.
10. Jehowa on keik meie öigust ettetonud: tulge, ja juttustagem Sionis Jehowa omma Jummalala tööd.
11. Tehke noled haljaks, wötke rohkeste kilpid; Jehowa on ärratanud Meda kuningatte waimo, sest temma mötte on Pabeli wasto, sedda ärrarikkuda; sest se on Jehowa kättemaksminne, kättemaksminne temma templi pärrast.
12. Töstke lippo ülles Pabeli müride wasto, seädke wahti rohkeminne, pange wahhimehhi seisma, seädke warritsejaid: sest Jehowa on nihästi sedda möttelnud, kui ka teinud, mis ta Pabeli rahwa wasto räkinud.
13. Kes sa ellad sure wee peäl, ja sul on palju warrandust; so ots on tulnud, so ahnusse loek on täis.
14. Wäggede Jehowa on wandunud omma hinge jures: töeste ma tahhan sind täita innimestega kui Jeleki-lindudega, et nemmad peawad so wasto wastastikko hüüdma römo-karjumissegga.
15. Temma on Ma teinud omma rammo läbbi, ta on ma-ilma kinnitanud omma tarkusse läbbi, ta on ka taewad wännitanud oma moistusse läbbi.
16. Kui temma heält teeb, siis on hulk wet taewas, ja temma teeb, et pilwed touswad Ma otsast, ta teeb walgud wihma körwa, ja sadab tuult wälja omma warrandusse kohtest.
17. Keik innimesed on totraks läinud, et nemmad ühtege ei moista, keik kullaseppad on häbbisse sanud igga nikkertud kuio pärrast: sest nende wallatud kuio on walle, ja ei olle waimo nende sees.
18. Nemmad on selged tühhised, ja selge eksitusse tö: sel aial kui nende kätte näikse, lähhäwad nemmad hukka.

19. Jakobi jaggo ei olle mitte kui need, sest temma on se, kes keik walmistab, ja omma ärramoödetud pärris-ossa, wäggede Jehowa on temma nimmi.
20. Sinna olled mulle olnud haamriks, ja söa-riistuks, ja minna ollen so läbbi laiale pillanud pagganid, ja sinno läbbi ärra rikkunud kuningrikid.
21. Ja ma ollen so läbbi laiale pillanud hobbosid, ja neid, kes nende selgas, ja ollen so läbbi laiale pillanud söawankrid, ja kes nendega söitsid.
22. Ja ma ollen so läbbi laiale pillanud mehhi ja naesi, ja ollen so läbbi laiale pillanud wanno ja nori, ja ollen so läbbi laiale pillanud poismehhi ja neitsid.
23. Ja ma ollen so läbbi laiale pillanud karjatsid ja nende karja, ja ollen so läbbi laiale pillanud põllomehhi, ja nende härgade parid, ja ollen so läbbi laiale pillanud ma-wallitsejaid ja üllemaid.
24. Agga nüüd tassun ma Pabeli ja keige Kaldea-rahwa kätte keik nende kurjust, mis nemmad on Sioni wasto teinud, teie nähhes, ütleb Jehowa.
25. Wata, ma pannen sinno wasto, sa ärrarikkuja mäggi! ütleb Jehowa, kes sa rikkud keik ma-ilma ärra, ja ma sirrutan omma kät so wasto, ja weretan sind kaljude peält mahha, ja teen sind ühheks ärrapölletud mäeks.
26. Ja nemmad ei pea so käest wõtma ei ühtege kiwwi nurga tarwis, egga kiwwi allusse tarwis, sest sa pead iggaweste ärrahäwwitud ollema, ütleb Jehowa.
27. Pange ülles lippo senna male, puhhuge passunat pagganatte seas, walmistage wisi pärrast pagganid ta wasto, kutsuge ta wasto kokko Ararati, Minni ja Askenasi kuningrigid, seädke ta wasto pealikkud, toge ülles hobboseid kui karrused Jeleki-liñnud.
28. Walmistage wisi pärrast ta wasto need pagganad, Meda-ma kuningad, selle pealikkud ja keik selle üllemad, ja keik nende wallitsusse Ma-rahwas ;
29. Et se Ma wärriseb ja wallo tunneb: sest Jehowa mötted touswad Pabeli wasto, et ta teeb Pabeli maad laggedaks, et ükski seäl ei sa ellada.
30. Pabeli wäggewad mehhed on löppend söddimast, nemmad jäwad tuggewatte kantside sisse, nende wäggi on ärralöppend, nemmad on sanud otsekui naesed, nemmad on temma maiad süütnud põllema, teñ pomid on katkimurtud.
31. Jooksia joseb jooksja wasto, ja sannume-toja sannume-toja wasto, Pabeli kuningale sannumid wima, et temma lin on ärrawoetud keigelt poolt.
32. Et koolmed on ärrawoetud, ja järwed on nemmad ärrapölletanud tullega, ja söamehhed on hirmo tunnud.
33. Sest ninda ütleb wäggede Jehowa Israeli Jummal: Pabeli tüttar on kui rehhe-allune, aeg on seäl pahmast tallada; weel on pissut aega, siis tulleb temmale leikusse-aeg.
34. Nebukadretsar Pabeli kuningas on mind ärrasönud, on mind ärrahirmutand; ta on mind teinud tühjaks riistaks, ta on kui lendew maddo

mind ärraneelnud, ta on omma kõhho täitnud miño maiussega; ta on mind ärralükkanud.

35. Se wäggwald, mis mulle ja mo lihhale tehtud, tulgo Pabeli peäle, ütleb Sioni rahwas, ja mo werri Kaldea-rahwa peäle, ütleb Jerusalem.

36. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma selletan so rio-asja ärra, ja maksan sinno pärrast teiste kätte, ja teen tahhedaks temma merd, ja teen kuiwaks temma hallikast.

37. Ja Pabel peab sama kiwwi-warreks, lendwa maddude pessaks, ehmatusseks ja willistamiseks, et ükski seäl ei sa ellada,

38. Nemmad peawad ühtlase möirama kui nored loukoerad, ja kissendama kui loukoerte kutsikad.

39. Ma tahhan neile jodud teha, kui nemad soja sanud, ja neid joo nuks teha, et nemmad peawad römo pärrast hüppama, ja uinuma maggama iggawest und, ja ei mitte üllesärkama, ütleb Jehowa.

40. Ma tahhan neid allawia kui talled tappa, kui järad sikkudega.

41. Kuida on Sesak kätte sadud ja ärrawoetud, se, kes keige Ma peäl kulus olli? kuida on Pabel ehmatusseks sanud pagganatte seas?

42. Merri on tousnud Pabeli ülle, tedda kaetakse temma laenede hulgast.

43. Ta liñnad on ärrahäwwitud, poudseks ja nõmme-maaks sanud, ühheks maaks, kus ükski mees ei ella, ja kust ei ühhegi innimesse laps möda ei lähhä.

44. Ja ma tahhan Peli kätte nähha Pabelis, ja tahhan temma suust kiskuda, mis ta pididi sisseneelma, et temä jure ei pea pagganad eñam kokko jooksma; Pabeli müür langeb ka mahha.

45. Minge seält seest wälja, minno rahwas! ja peästke iggaüks omma hing, Jehowa tullise wihha pärrast.

46. Ja et wahhest teie südda arraks ei lähhä, ja teie ei karda se jutto pärrast, mis seäl maal kulukse; sest jut tulleb sel aastal, ja jut pärrast sedda teisel aastal jälle, ja seäl maal on wäekauba tö, wallitseja on wallitseja wasto.

47. Wata sepärrast tullewad need päwad, et ma tahhan Pabeli nikkertud kuiude kätte nähha, ja keik temma Ma peab häbbenema, ja keik ta mahhalödawad peawad langema senna peäle.

48. Ja taewad ja Ma, ja keik, mis nende sees on, öiskawad Pabeli pärrast, et ärraraiskajad ta wasto tullewad pohja poolt, ütleb Jehowa.

49. Ka Pabel peab langema, kui need, kes Israelist mahhalödud; ka Pabelis peawad langema, kui need, kes keige se Ma peäle mahhalödud on.

50. Teie, kes ollete ärrapeäsnud moõga eest, minge ärra, ärge seiske mitte: möttelge kaugelt Jehowa peäle, ja Jerusalem tulgo teie mele.

51. Meie häbbenesime, kui meie laimamist kuulsime, häbbi on meie silmad katnud, et woõrad on tulnud Jehowa koia pühha paikade wasto.

52. Wata, sepärrast tullewad need päwad, ütleb Jehowa, et ma temma nikkertud kuiude kätte nään, ja keik temma maal äggawad need mahhalödud.

53. Kui Pabel peaks üllesminnema taewani, ja kui ta omma kõrge tuggewa liina hästi kinnitaks; kummatagi peawad ärraraiskajad tulles temma peäle minno käest, ütleb Jehowa.

54. Kissendamisse heäl on Pabelist, ja sure hädda heäl Kaldea maalt.

55. Sest Jehowa raisab Pabeli ärra, ja hukkab seält seest ärra, mis sure heäle on, ja nende laened kohhisewad kui suur wessi; nende heäle mürrin kulukse.

56. Sest temma wasto, Pabeli wasto tulles ärraraiskaja, ja ta wäggewad woetakse kinni, nende amud murtakse katki: sest se kättetassumisse Jumal, Jehowa, tassub wissiste kätte.

57. Sest ma teen jobnuks ta würstid ja temma targad, ta ma-wallitsejad, ja temma üllemad ja ta wäggewad, et nemad peawad iggawest und uinuma maggama, ja ei mitte üllesärkama, ütleb kuningas, kelle nimmi on wäggede Jehowa.

58. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Selle laia Pabeli mürid kistakse koggone mani mahha, ja temma kõrged wärrawad sütakse tullega põllema; et Marahwas ilmaaego, ja mu rahwas tulles tarwis waewa näinud, ja ennast ärrawässitand.

59. Se on se sanna, mis prohwet Jeremia on käsknud Maseja poia Neria poega Serajat, kui temma läks Sidkia Juda kuningaga Pabeli, temma wallitsusse neljandamal aastal, ja Seraja olli üks rahholinne würst.

60. Ja Jeremia kirjotas ülles keik sedda kurja, mis Pabeli peäle pididi tulles, ühhe ramato sisse, keik needsinnatsed sannad, mis kirjutud on Pabeli wasto.

61. Ja Jeremia ütles Seraja wasto: Kui sa saad Pabeli, siis katsu, et sa loed keik needsinnatsed sannad,

62. Ja ütle: Jehowa! sinna olled räkinud se paiga wasto, et sa sedda tahhad ärrakautada, et ei pea ükski seña jäma ellama, ei iñimessed egga lojuksed, waid et ta peab iggaweste ärrahäwwitud ollema.

63. Ja, kui sa sedda ramato saad otsa luggenud, siis seu üks kiwwi temma külge, ja wiska sedda kesset Wratti jökke.

64. Ja ütle: Nenda peab Pabel allawanma, ja ei mitte üllestousma se õnnetusse pärrast, mis minna temma peäle toon, et nemmad ärrawässiwad. Siit sadik on Jeremia sannad.

52. Peatük.

Jerusalem häwwitakse ärra: Jojakin saab jälle au.

1. Sidkia olli ühhe aasta kolmatkümmeend wanna, kui ta kuningaks sai, ja wallitses üksteistkümmeend aastat Jerusalemmas, ja temma emma nimmi olli Amutal, Jremja tüttar Libnast.

2. Ja ta teggi kurja Jehowa silma ees, keik sedda möda kui Jojakim teinud.
3. Sest se sündis nenda Jerusalemmaga ja Judaga Jehowa wihha pärrast, sennikui ta neid omma palle eest ärraheitis; ja Sidkia pani Pabeli kunninga wasto.
4. Ja se sündis, temma wallitsusse kümnemal ühheksama aasta kuul, selle ku kümnemal päwal, et Pabeli kuningas Nebukadretsar tulli, temma, ja keik ta wäggi Jerusalemma wasto, ja löid leri temma wasto ülles, ja ehhtasid putornid ta wasto ülles ümberringi.
5. Ja se lin sai kinni pandud kunninga Sidkia ühheteistkümnemast aastast sadik.
6. Ühheksamal neljandama ku päwal, siis sai nälg woimust liñnas, ja selle Ma rahwal ei olnud leiba,
7. Siis tungisid nemmad wäggise liñna sisse, ja keik söamehhed pöggenesid, ja läksid öse liñnast wälja, sedda teed wärrawa pole nende kahhe müri wahhel, mis kunninga rohho-aia jures, ja Kaldea-rahwas ollid ümberringi liñna wasto: ja teised läksid laggeda Ma teed.
8. Ja Kaldea-wäggi aias kuningast takka, ja said Sidkiat kätte Jeriko laggedatte peäl, ja keik temma wäggi läks laiale ta jurest ärra.
9. Ja nemmad wotsid kuningast kinni, ja wisid tedda ülles Pabeli kunninga jure Ribla, mis Amati maal, ja temä moistis ta peäle kohhut.
10. Ja Pabeli kuningas tappis Sidkia poiad temma silma ees ärra, ja ka keik Juda würstid tappis ta ärra Riblas.
11. Ja Sidkia silmad laskis ta pimmedaks tehha, ja tedda kahhe wask-ahhelaga kinnipanna; nenda laskis Pabeli kuningas tedda Pabeli wia, ja pani tedda wahhi-kotta temma surma päwani.
12. Ja kümnemal wiendama ku päwal, se on kunninga Nebukadretsari, Pabeli kunninga, ühheksateistkümnemes aasta, siis tulli Nebusaradan kunninga wahhimeeste pealik, kes Pabeli kunninga ees seisis, Jerusalemma,
13. Ja põlletas ärra Jehowa koia, kunninga koia, ja keik Jerusalemma koiad, ka keik suurte issandatte koiad põlletas ta ärra tullega.
14. Ja keik Kaldea wäggi, mis kunninga wahhimeeste pealikkul olli, kiskusid keik Jerusalema mürid ümberringi mahha.
15. Ja monned alwa rahwa seast, ja muud rahwast, mis liñna jällejäänud, ja need kargajad, mis ollid ärrakarganud Pabeli kunninga jure, ja mis mu rahwas olli, neid wiis Nebusaradan kunninga wahhimeeste pealik wangi.
16. Ja selle Ma alwast rahwast jättis Nebusaradan, kunninga wahhimeeste pealik, mõned jälle winamäggede ja põldude harrijaiks.
17. Ja need wasksambad, mis Jehowa koias, ja need jallad ja waskmerre, mis Jehowa koias, murdsid Kaldea-mehhed katki, ja wisid keik nende waske Pabeli.

18. Ja need pottid, ja labbidad, ja noad, ja pekkid, ja suitsetamise-rohho-kaunid, ja keik wask-riistad, misga nemmad tenistust teggid, wotsid nemmad ärra.
19. Ja kunninga wahhimeeste pealik wöttis ärra need kaunid, ja sütte-pannud, ja pekkid, ja pottid, ja küünlajallad ja suitsetamise-rohho-kaunid, ja kahwid, mis ial kullast ja mis ial hõbbedast olli.
20. Kaks sammast, ühhe merre, ja need kaksteistkümmend wask-härga, mis nende jalge assemel ollid, mis kunningas Salomo olli teinud Jehowa koia tarwis, keik nende riistade waske ei woind ülleswagida.
21. Sambade luggu olli se: ühhe samba kõrgus olli kahheksateistkümmend künart, ja kahheteistkümmene-künrane nöör läks ta ümber ärra, ja se olli nelja sõrme paks ja önes.
22. Ja se nup temma peäl olli wassest, ja ühhe nuppo kõrgus olli wiis künart, ja se wörk ja kranati-ounad nuppo külges olli ümberringi, keik wassest; ja sedda wisi olli ka teisel sambal ja kranati-ounadel.
23. Ja neid kranati-oune olli kuus peäle ühheksakümmend iggapiddi; keik kranati-oune olli sadda, wörgo külges ümberringi.
24. Ja kunninga wahhimeeste pealik wöttis ka ärra üllema preestri Seraja, ja preestri Sewanja teisest korrast, ja kolm läwwe hoidjat.
25. Ta wöttis ka liñnast ühhe üllema teenri, kes olli üllewataja ülle söameeste, ja seitse meest neist, kes ikka kunninga silma ees ollid, mis liñnast leiti, ja wäe pealikko kirjutaja, kes se Ma rahwast söa tarwis ülleskirjotas, ja kuuskümmend meest neist Ma rahwast, mis liñnast leiti.
26. Ja kunninga wahhimeeste pealik Nebusaradan wöttis neid, ja wiis neid Pabeli kunninga jure Ribla.
27. Ja Pabeli kunningas löi neid mahha ja surmas neid ärra Riblasse Amati male; nenda läks Juda omma maalt wangi.
28. Se on se rahwas, mis Nebukadretsar on wangi winud: seitsmel aastal, kolmtuhhat kolm kolmatkümmend Judit:
29. Kahheksateistkümmenmal Nebukadretsari aastal widi Jerusalemmast ärra kahheksa sadda, kolmkümmend ja kaks waimo.
30. Kolmandal Nebukadretsari aastal kolmatkümmend wiis Nebusaradan, kunninga wahhimeeste pealik, wangi Judid, seitse sadda nellikümmend ja wiis waimo: keik waimusid olli nellituhhat ja kuus sadda.
31. Ja se sündis seitsmel aastal neljatkümmend, pärrast sedda kui Juda kunningas Jojakin olli wangiwidud, wiendal kahheteistkümmema ku päwal kolmatkümmend, et Pabeli kunningas Ewilmerodak, sel aastal, kui ta kunningaks sai, Juda kunninga Jojakini Pea üllestöstis, ja tedda wäljatöi wangi koiast.
32. Ja räkis temmaga lahkeste, ja panni temma aujärje ülle nende kunningatte aujärje, kes temma jures Pabelis ollid.

33. Ja ta wahhetas omma wangipölwe rided, ja söi allati leiba temma ees keige omma ello aia.

34. Ja temma toidussega olli se luggu: allati toidus anti temmale Pabeli kunninga polest iggapäwa päwa ossa, temma surma päwani keige temma ello aia.

Prohweti Jeremia Ramato Ots.

Prohweti Jeremia Nutto-Laulud.

---

1. Peatük.

Juda-rahwas kaebab omma wägga willetsa pölwe.

1. Kuida istub se lin, kus palju rahwast sees olli, üksi? ta on sanud kui lesknaene: ta olli suur pagganatte seas, üks würostiemmand rikide sees; nüüd on ta makso alla sanud.

2. Ta nuttab ühtepuhko öse, ja temma silmawessi joseb temma möda pallet; polle temmal trööstiat keikide temma armatsejatte seas: keik ta söbrad on pettust temma wasto teinud, nemmad on ta waenlasiks sanud.

3. Juda on ärra läinud willetsusse ja sure orjamesse pärrast, temma ellab pagganatte seas, ja ei leia mitte hingamist; keik temma takkakiusajad sawad tedda kätte kitsaste kohtade wahhel.

4. Sioni teed on leinamas, et ei olle neid, kes pühhiks tulled; keik temä wärrawad on ärrahäwwitud, temma preestrid öhkawad, temma neitsid on kurwad, ja temmal ennesel on kibbe kä.

5. Temma wihhamehhed on peaks sanud, ta waenlastel on waikne assi: sest Jehowa on tedda kurwastanud temma suurte ülleastmiste pärrast ; ta nored lapsed on wangi läinud waenlase ees.

6. Ja Sioni tütre käest on keik ta ehte ärraläinud, ta würostid on kui hirwed, kes ei leia karja-maad, ja lähhawad ilma rammota selle ees, kes takkaaiab.

7. Jerusalem mötleb omma willetsusse ja omma kaebdusse päwade peäle, keik omma armsa asjade peäle, mis temmal wannast aiast olnud; et temma rahwas on langend waenlase kätte, ja temmal ep olle abbimeest, waenlased watawad ta peäle, ja naerwad temma hingamisse päwad.

8. Jerusalem on palju patto teinud, sepärrast on ta sanud ulkuma: keik, kes tedda auustasid, peawad tedda alwaks, et nemmad on ta häbbedust näinud, temma issi öhkab, ja pörab taggasi.

9. Temma rojus on ta pallistuste peäl nähha, ei ta möttelnud omma wiimse otsa peäle, ja on allamale sanud immelikkult, ei olle temäl trööstiat: wata Jehowa mo willetusse peäle, sest waenlane surustab.
10. Waenlane on omma kät wäljalautand keik ta armsa asjade peäle: sest ta on näinud, et pagganad tulnud temma pühha paika, mis pärrast sa ollid käsknud, et nemmad ei piddand so koggodusse sisse tulles.
11. Keik ta rahwas öhkawad, ja otsiwad leiba, nemmad andwad ärra ommad kallimad asjad roa eest, et nemmad woiksid hinge jahhutada: katsu Jehowat ja wata, sest ma ollen alwaks sanud.
12. Eks teil polle sega teggemist, teie keik, kes teie teed möda lähhäte? wadage ja katske, kas üks wallo on kui minno wallo, mis mulle on tehtud; sest Jehowa on mind kurwastanud omma tullise wihha päwal.
13. Ta on üllewelt kõrgest tuld läkkitanud mo lukontide sisse, ja se on woimust sanud nende peäle; ta on wörko wäljalautand mo jalgele, ta on mind taggasi aianud, ta on mind laggedaks teinud ja nörgaks igga päwa.
14. Mo ülleastmiste ikke on kinniseatud temma käe läbbi, need on ristati mo kaela peäle tulnud, temma on mo rammo nödraks teinud: Issand on mind nende kätte annud, kelle eest minna ei woi üllestousta.
15. Issand on mo wäggewad mehhed, kes mo jures ollid, mahhatallanud, ta on üht seätud rahwast mo wasto kokkohüdnud, mo nored mehhed mahha röhhuma: Issand on surrotört tallanud selle neitsi Juda tütre peäle.
16. Nende asjade pärrast nuttan minna: mo silm, minno silm jookseb wet; sest se trööstia, kes mo hinge pididi jahhutama, on kaugel minnust ärra: mo lapsed on ärrahäwwitud, sest waenlane on woimust sanud.
17. Sion lautab wälja ommad käed, temmal ei olle trööstiat, Jehowa on käsko annud Jakobi wasto ta waenlastele, kes temma ümberkaudo on: Jerusalem on nende seas, kui se, kedda issiärranis petakse.
18. Öige on Jehowa, sest ma ollen temma susanna wasto pannud: et kuulge keik rahwas, ja wadage mo wallo; mo neitsid ja mo pois-mehhed on wangi läinud.
19. Ma ollen hüüdnud ommad armatsejad, agga nemmad on mind petnud: mo preestrid ja mo wannemad on liñnas hinge heitnud, sest nemmad on ennestele roga otsinud, et nemmad pidid omma hinge jahhutama.
20. Wata, Jehowa! sest mul on kitsas kä, mo sissekond on koggone seggaseks sanud, mo südda pöritab minno sees, sest ma ollen wägga wastopannud: wäljas on moök mind lapsist lahti teinud, koddo on otsego surm.
21. Nemmad on kuulnud, et minna öhkan, minna waene ! ei mul olle trööstiat; keik mo waenlased on kuulnud mo önnetust, nemmad on röömsaks sanud, et sinna sedda teinud: tood sa agga sedda päwa, mis sa olled kulutand, siis sawad nemmad nenda kui minna.

22. Tulgo keik nende kurjus so palle ette, ja te neile nenda, kui sa mulle teinud keikide mo ülleastmiste pärrast: sest mo öhkamissi on palju, ja mo südda on nõrk.

2. Peatük.

Mis keigeparras nou, kui Jehowa öiged nuhtlussed kä.

1. Kuida on Issand kui pakso pilwega katnud ommas wihhas Sioni tüttart! temma on taewa seest Ma peäle mahha wiskanud Israeli illo, ja ep olle möttelnud omma jalge-alluse järje peäle omma wihha päwal.
2. Issand on ärraneelnud keik Jakobi ello-assemed, ei ta polle armo annud, ta on ommas hirmsas wihhas Juda tütre tuggewad liñnad mahhakisknud ja mahha saatnud; ta on ärrateotand se kunningrigi ja temma würstid.
3. Ta on mahharaiunud omma tullise wihha sees keik Israeli sarwed; ta on taggasi wötnud omma parremat kät waenlase eest, ja ta on põllend Jakobis kui üks tulleleek, mis ärrapõlletab ümberringi.
4. Ta on omma ammo üllestombanud kui waenlane, ta on seisnud omma parrema käega kui wihhamees, ja tapnud keik, mis armas olli peält nähha: Sioni tütre telgi peäle on ta omma tullist wihha wäljawallanud kui tuld.
5. Issand on olnud kui waenlane, ta on Israeli ärraneelnud, ta on ärraneelnud keik temma sured koiad, ta on ärrarikkunud temma tuggewad liñnad, ja on palju kurwastust ja kurbdust saatnud Juda tütrele;
6. Ja on wäggise ärrakiskunud temma aeda kui rohho-aia aeda, ta on rikkunud temma koggodusse-paika: Jehowa on teinud, et Sionis unnustakse pühhad ja hingamisse-päwad, ja on laitnud omma wihha melepahhandusses kuningad ja preestrid.
7. Issand on omma altari ärralükkanud, ta on omma pühha paika ärraheitnud, ta on waenlase kätte annud temma suurte koddade mürid: nemmad on heält teinud Jehowa koias, otsego surel Pühhal.
8. Jehowa on möttelnud Sioni müri ärrarikkuda, ta on nöri tombanud, ei ta olle omma kät taggasi wötnud ärraneelmist: sest ta on pannud leinama müri-taggest ja müri, ühtlase on need sandiks läinud.
9. Temma wärrawad on Ma sisse waunud, ta on hukka saatnud ja katkimurdnud temma pomid: ta kuningas ja ta würstid on pagganatte seas ilma kasso-õppetusseta, ka temma prohwetid ei olle näggemist leidnud Jehowa käest.
10. Sioni tütre wannemad istuwad maas, nemmad on wait, ja pannewad tuhka omma Pea peäle, nemmad pannewad kotti-rieded ennese ümber: Jerusalemma neitsid piddawad ennaste Pead norkus Ma pole.

11. Mo silmad on sure silma weega peast ärralöpnud, mo sissekond on koggone seggaseks läinud, minno maks on wäljawayallatud Ma peäle mo rahwa tütre kahjo pärrast, et nored ja immewad lapsed ärra nörkesid liña turrude peäl.

12. Nemmad ütlesid omma emmadele: Kus on wilja ja wina? kui nemmad ärranörkesid kui need, kes mahhalödud liña turrude peäle, kui nende hing ennast wäljaaias omma emmade süllesse.

13. Mis woin ma sulle tunnistada? mis woin ma so sarnatseks piddada? oh Jerusalemma tüttar! mis woin ma so wasto arwata? oh neitsit Sioni tüttar! et ma sind woiksin trööstida; sest so kahjo on ni suur kui merri, kes woib sind terweks tehha?

14. So prohwetid on sulle kulutanud tühja ja rummalat näggemist, ja ei olle so üllekohto peält kattet ärrawötnud, et nemmad olleksid so wangi-pölwe ärrapöörnud; waid nemmad on sulle kulutanud tühjad ennekulutamissed, mis pärrast sind on ärralükkatud.

15. Keik, kes mödalähhäwad sedda teed, plaksutawad kässi sinno pärrast, nemmad willistawad ja wangutawad omma Pea Jerusalemma tütre pärrast: kas se on se lin, mis nemmad ütlesid, et temä on täieste illus, keige se Ma lust?

16. Keik so waenlased aiawad omä suud ammule so wasto, nemmad willistawad ja kirristawad hambaid, nemmad ütlewad: Meie olleme tedda ärraneelnud, se on töeste se pääw, mis meie ootnud, sedda olleme leidnud ja näinud.

17. Jehowa on teinud, mis temma möttelnud ; ta on töeks teinud omma sanna, mis ta käsknud wannast aiast, ta on mahhakisknud, ja ep olle armo annud; ja on so waenlast sinno pärrast römustand, ta on so wihhameeste sarwe üllendanud.

18. Nende südda on kissendanud Issanda pole: oh sa Sioni tütre müür! lasse omma silmawet joosta kui jöggi ööd ja päwad; ärra anna ennesele puhkamisse aega, ärgo seisko so silmaterra wait.

19. Touse ülles, karju öse wahhi-kordade hakkatusses, walla omma südda wälja kui wet, Issanda palle ette, tösta ülles temma pole ommad käed omä noorte laste hinge pärrast, kes ärranörkenud nälja pärrast iggas ulitsatte nurkas.

20. Katsu, Jehowa! ja wata: kellele olled sa nenda teinud? kas naesed on enne omma ihho suggu sönud, need nored lapsed, mis kätte peäl kantakse? kas on kül enne preester ja prohwet tappetud Issanda pühhas paikas?

21. Poisid ja wannad maggawad maas ulitsatte peäl, mo neitsid ja mo poismehhed on langenud mööga läbbi: sa olled omma wihha päwal surnuks lõnud, sa olled tapnud, ei olle sa armo annud.

22. Sa olled kui surel Pühhal keigelt polelt kokko kutsnud neid, kes mind hirmutawad, ja Jehowa wihha päwal ep olnud sedda, kes ärrapeäsnuud ehk

üllejäanud: mo waenlane on otsa nende peäle teinud, kedda ma kätte peäl kandsin ja kaswatasin.

3. Peatük.

Jeremia kibbe kaebdus, lotus, palwe, Judide heaks.

1. Minna ollen se mees, kes willetust näinud temma hirmsa wihha witsa läbbi.
2. Ta on mind saatnud ja pannud käima pimmedusses, ja ei mitte walgusses.
3. Ta on omma käe ühte puhko wasto mind pöörnud iggapäwa.
4. Ta on mo lihha ja nahka wannaks teinud, ta on mo lukondid katkimurdnud.
5. Ta on kantsisid mo wasto üllesteinud, ja on mo ümber piirnud sappi ja äppardussega.
6. Ta on mind pannud ellama pimmedatte paikade sisse, kui need, kes ammogi surnud.
7. Ta on aeda teinud mo ümber, et minna ei woi wäljaminna, ta on mo wask-ahhelad raskeks teinud.
8. Kui minna ka ollen kissendanud ja karjunud, on ta siiski mo palwe kinnipannud.
9. Ta on mo tede ümber aeda teinud raiutud kiwwast, ta on mo jalla-teed köwweraks aianud.
10. Ta on mulle kui karro, mis warritseb, kui loukoer sallajas paikus.
11. Ta on eksitanud mo teed ärra, ta on mind murdnud ja mind laggedaks teinud.
12. Ta on omma ammo üllestombanud, ja on mind seisma pannud märgiks nolele.
13. Ta on mo nerude sisse lasknud tulla omma tuppe noled.
14. Ma ollen sanud naeruks keige omma rahwale, nende laulo-mängiks igga päwa.
15. Ta on mind täitnud wihha rohtudega, ta on mind jootnud koi-rohhoga.
16. Ja temma on sömmerattega mo hambad ärrahörunud, ta on mind wautanud tuhha sisse.
17. Ja sinna olled mo hinge rahho seest ärralükkanud, ma ollen head ärraunnustand.
18. Et ma ütlesin: Hukkas on minno joud, ja mo lotus Jehowa käest.
19. Mötle mo willetsusse ja mo kaebdusse peäle, mo koi-rohho ja sappi peäle.
20. Kül sa ikka se peäle mötled, et minno hing mo sees on allawautud.
21. Sedda wöttan ma jälle omma süddamesse, sepärrast lodan minna.
22. JEHOWA suur heldus on se, et meie ep olle otsa sanud, et temma hallastussed ei olle ärralöpnud.
23. Nemmad on ued igga homõiko, so tössidus on suur.

24. JEHOWA on mo jaggo, ütleb minno hing; sepärrast tahhan ma temã peäle lota.
25. Hea on Jehowa neile, kes tedda ootwad, selle hingele, kes tedda nouab.
26. Se on hea, et innimenne otab, ja wait on Jehowa ärrapeksmisse järrele otes.
27. Hea on mehhele, kui ta ikket ommas nores eas kannab:
28. Kui ta üksi istub, ja on wait, et ta sedda temma peäle pannud.
29. Kui ta pistab omma su pörmo sisse mötteldes: ehk wahhest on otus.
30. Kui ta omma louga pakkub sellele, kes tedda lööb, ja teotust kül saab.
31. Sest Issand ei heida mitte iggaweste ärra.
32. Waid kui ta saab kurwastand, siis hallastab temma ka omma sure heldusse järrele.
33. Sest ta ei waewa ommast süddamest, kui ta innimesse lapsed kurwastab:
34. Et teine omma jalge alla mahharöhhuks keik, kes Ma al kinniseatud.
35. Et teine mehhe öigust köwweraks pöraks keigekörgema palle ees.
36. Et teine innimessele köwwerust teeks temma kohto-asjas, eks Issand sedda peaks näggema?
37. Kes on se, kes ütleb, et se on sündinud, kui Issand ei olleks käsknud?
38. Eks keigekörgema suust peaks wäljatullema kurjad ja head asjad ?
39. Mikspärrast nurriseb siis üks ellus innimenne? iggamees nurrisego omma patto pärrast.
40. Otsigem ja kiusagem läbbi ommad wisid, ja pöörgem Jehowa pole.
41. Töstkem ülles omma süddat kättega Jummal pole, kes taewas on.
42. Meie olleme ülleastunud ja wastopañud: sinna ei olle mitte andeks añud.
43. Sa olled meid wihhaga katnud ja meid takkaaianud; sa olled tapnud, ei mitte armo annud.
44. Sa olled ennast katnud pilwega, et palwe ei piddand läbbisama.
45. Sa olled meid pühkeks ja roistuks teinud rahwa seas.
46. Keik meie waenlased aiawad omma su ammule meie wasto.
47. Hirm ja kaewand on meile sanud, ärrahäwwitamine ja kahjo.
48. Mo silm joseb wee-soned mo rahwa tütre kahjo pärrast.
49. Mo silm wolab wet ühte puhko, ja ei seisa kuiwaks,
50. Kunni Jehowa saab taewast waatnud ja näinud.
51. Minno silm teeb mo hingele teggemist keikide mo liña tüttarte pärrast.
52. Kes ilmaaego mo waenlased, need on mind wägga takkaaianud kui ühhe liño.
53. Nemmad piddid mo ello aukus ärrakautama, et nemmad kiwwa mo peäle wiskasid.
54. Wessi on üle mo pea jooksnud, ma ütlesin: Minna ollen kui ärraleikatud.
55. Ma hüüdsin so nimme appi, Jehowa! keigesüggawamast august.

56. Sinna kuulsid mo heäle; ärra hoia ennese körwo mitte körwal mo kissendamisse eest, et ma saan hingada.
57. Sa olled liggi olnud sel päwal, kui ma sind appi hüüdsin; sa olled üttelnud: Ärra karda mitte.
58. Sa olled, oh Issand! mo hinge rio-asjad ärrasselletanud, sa olled mo ello lunnastand.
59. Sinna, Jehowa! olled näinud sedda üllekohhut, mis mulle tehakse, moista mulle öiget kohhut.
60. Sa olled näinud keik nende meeste kättemaksmist, keik nende mötted minno wasto.
61. Sa olled kuulnud nende laimamist, oh Jehowa! keik nende mötted mo wasto;
62. Nende uled, kes mo wasto seiswad, ja nende mötlemised on mo wasto igga päwa.
63. Wata nende istumisse ja nende üllestousmisse peäle: minna ollen nende laulo-mäng.
64. Kül sa tassud nende kätte, oh Jehowa! mis nemãd wäärt on, nende kätte tö järrele.
65. Kül sa annad neile üht ülleannetud meelt, sinno saiataminne tulgo nende peäle.
66. Kül sa aiad neid takka wihhaga, ja kautad neid ärra Jehowa taewa alt.

4. Peatük.

Mis hirmus nãlg Jerusalemas olnud, ja mis sü pärrast.

1. Kuida on se kuld ni tummedaks läinud, ja se hea keigekallim kuld teist nãggo sanud? kuida on pühha paiga kiwwid ärraheidetud keikide ulitsatte nurkade peäle?
2. Need kallid Sioni lapsed, kes puhtama kulla wasto arwatud, kuida petakse neid kiwwi-kruside sarnatseks, mis pottseppa kätte tö?
3. Ka ülged annawad nissad wälja, immetawad ommad poiad; agga minno rahwa tüttar on wägga hirmus kui Jaani-linnud körbes.
4. Immewa lapse keel hakkab temma su-laest kinni janno pärrast, nored lapsed palluwad leiba, polle sedda, kes neile jaggab.
5. Need, kes maiast roga söid, on ärraehmatand ulitsatte peäl, kedda kanti purpuri-riette peäl, need hakkawad sönnikko ümber kinni.
6. Ja mo rahwa tütre üllekohhus on surem kui Sodoma pat, mis ümberlödud silma-pilkmissa aial, nenda et käed ei näinud ta kallal waewa.
7. Temma würstid ollid puhtamad kui lummi, nemmad ollid walgemad kui piim, nemmad ollid illusamad näo polest kui perlid, otsego Sawwirist raiutud.

8. Nüüd on nende teggomood mustemaks läinud, kui must on, neid ei tunta ulitsatte peäl, nende nahk hakkab nende lude külge kinni, se on ärrakuinud ja sanud kui pu.
9. Neil, kes moögaga mahhalödud, on parrem põlli olnud, kui neil, kes nälja läbbi mahhalödud, et need kui läbbi pistetud pitka surrewad põllo warrandusse pudo pärrast.
10. Halledatte naeste käed on ommad lapsed keetnud: need on neile roaks olnud mo rahwa tütre hädda sees.
11. Jehowa on omma tullise wihha lõppetanud, ta on omma põllewa wihha wäljawallanud, ja on süütnud tuld Sionis põllema, mis nende allused on ärrapõlletanud.
12. Ma kunningad ja keik mailma rahwas ei olleks usknud, et wihhamees ja waenlane piddand Jerusalemma wärrawist sisse tulles.
13. Temma prohwetide pattude pärrast, temã preestride sure üllekohto pärrast, kes seäl sees öigede werd ärrawalland, on se sündinud.
14. Need on kui pimmedad warunud ulitsatte peäl, ja rojaseks sanud werrega, nenda et teised ei woi nende riete külge putuda.
15. Lahkuge ärra, ta on rojane, hüüdsid nemmad nende wasto; lahkuge ärra, lahkuge ärra, ärge putuge mitte, sest nemmad on ärralendnud ja ulkuwad; pagganatte seas ööldi: Nemmad ei woi enam seäl asset olla.
16. Jehowa palle on neid ärrajagganud, ei ta wõtta enam nende peäle wadata: preestridest ei olle nemmad luggu piddanud, wannade peäle polle nemmad armo heitnud.
17. Kui meie alles paigal ollime, siis löpsid meie silmad ärra otes meie tühja abbi järrele; omma wahhitornide peält wahtsime ühhe rahwa järrele, mis ei woind peästa.
18. Nemmad on meie sammud takkaaianud, et meie ei woinud käia omma turrude peäl: meie ots on liggi tulnud, meie päwad on täis sanud, töeste meie ots on tulnud.
19. Need, kes meid takkaaiasid on kergemad olnud kui kotkad taewa al, mäggede peäl on nemmad meid kurjaste takkaaianud, körbes on nemmad meid warritsenud.
20. Meie ninna öhk, Jehowa woi tud mees, on kinniwoetud, nende hukkatusse aukude sees; kellest me ütlesime: Kül meie ellame temma warjo al pagganatte seas.
21. Römusta ennast, ja olle römus, Edomi tüttar! kes sa ellad Utsi-maal: ka sinno kätte tulleb se karrikas, kül sinna saad joobuks, ja teed ennast paljaks.
22. So üllekohhus on otsa sanud, Sioni tüttar ! ei temma wi sind enam wangi; agga ta nääb sinno üllekohhut so kätte, Edomi tüttar! ta ilmutab so pattud.

5. Peatük.

Jeremia allandlik palwe, et Jehowa armo annaks.

1. Mõttele Jehowa, mis meile on sündinud, wata, ja katsu meie teotust.
2. Meie pärris-ossa on woöraste kätte sanud, meie koiad woöra Ma rahwa kätte.
3. Meie olleme waesiks lapsiks sanud, kellel ei olle issa, meie emmad on kui lessed.
4. Meie olleme jonud omma wet rahha pärrast, meie puud on hinna pärrast meie kätte sanud.
5. Meid kiusatakse tagga neist, kes meie kaela peäl on ; meie olleme wässinud, ja meile ei anta mitte hingada.
6. Meie olleme kät annud Egiptusse-rahwale ja Assuri-rahwale, et meie saaksime köhho täit leiba.
7. Meie wannemad, kes ei olle ennam, need on patto teinud, meie kanname nende üllekohhut.
8. Sullased wallitsewad meie ülle, polle sedda, kes meid nende käest ärrakissuks.
9. Omma hinge eest olleme meie omma leiba tonud moöga pärrast körbes.
10. Meie nahhad on mustaks põllenud kui pets-ahhi, et nälg wägga körwetab.
11. Nemmad on naesed ärranaernud Sionis, ja need neitsid Juda liñnades.
12. Würstid on nende käe läbbi üllespodud; wannemad ei olle auustud.
13. mehhed on ärrawidud kässikiwwiga jahwatama, ja poismehhed on puid kandes mahha kommistanud.
14. Wannemad on löpnud wärrawatte alt ärra, nored mehhed ommast laulo-mängist.
15. Meie süddame rööm on löpnud, meie tansiminne on pöörtud leinamisseks.
16. Meie Pea kroon on mahhalangenud; oh hädda meile! et meie olleme patto teinud.
17. Sepärrast on meie südda nõrgaks sanud, nende asjade pärrast on meie silmad pimmedaks läinud;
18. Sioni mäe pärrast, mis ärrahäwwitud; rebbased köndiwad seäl.
19. Sinna, Jehowa! jääd iggaweste, so aujärg põlwest põlweni.
20. Mikspärrast tahhad sa meid ikka ärraunnustada, ja meid mahhajätta pitkaks aiaks.
21. Pöra meid, Jehowa! ennese pole, siis pörame meie; uenda meie päwad kui wannast.
22. Sest kas sa meid olled koggoniste ärralükkanud? tahhat sa üpres wägga wihhastada meie peäle?

Prohweti Esekieli Ramat.

---

1. Peatük.

Kristus ilmutab ennast ühhes aulisses näggemisses.

1. Ja se sündis kolmekümmemal aastal wiendamal neljandama ku päwal, kui minna olin wangide seas Kebari jõe jures; siis tehti taewas lahti, ja minna näggin Jummal näggemissed.
2. Sellesamma ku wiendal päwal (se olli wies aasta, kui kuningas Jojakin olli wangi widud.)
3. Siis sai Jehowa sanna selgeste preestri Pusi poia Esekieli kätte Kaldea maal Kedari jõe jures, ja Jehowa kässi tulli senna temã peäle.
4. Ja ma näggin, ja wata, suur kange tuul tulli pohja poolt, suur pilw ja tulli, mis legit ses, ja ümberringi olli temmal selgus; ja kesk seält seest olli nähha otsekui hiilgaw walge wask kesk tulle seest.
5. Ja kesk seält seest olli nelja ellaja sarnatsed nähha, ja se olli nende näggo: nemmad ollid enamiste innimeste sarnatsed.
6. Ja nelli pallet olli iggaühhel, ja iggaühhel neist olli nelli tiba.
7. Ja nende jallad ollid sirged jallad, ja nende jalge-tallad ollid kui wassika jalla-tallad, ja hiilgasid nenda kui hiilgaw wask peält nähha.
8. Ja innimeste käed ollid nende tibade al nende neljas külges, ja iggaühhel neist neljast ollid ommad palled ja ommad tiwad.
9. Nende tiwad ollid teine teise külges kinni: nemmad ei pöörnud ennast ümber, kui nemmad käisid, iggaüks käis otsekohhe.
10. Ja nende teggomood olli kui innimesse näggo, ja loukoera näggo olli neil neljakeste parramal polel, ja härja näggo olli neil neljakeste pahhemal polel, ja kotka näggo olli neil neljakeste.
11. Ja nenda olli nende näggo; ja nende tiwad ollid üllemast otsast ühhest ärralahhutud; iggaühhel olli kaks teine teise külges kinni, ja kahhega katsid nemmad ommad kehad.
12. Ja nemmad käisid iggaüks otsekohhe eddasi; kuhho ial se waim olli minnemas, senna läksid nemmad; nemmad ei pöranud ennast ümber kui nemmad käisid.
13. Ja need ellajad ollid ühhesarnatsed, nende näggo olli kui ellawad söed, need põllesid kui tulle-törwaksed peält nähha; sesamma tulli käis ühtepuhko nende ellajatte wahhel: ja selgus olli sel tullel, ja tullest läks walk wälja.

14. Ja need ellajad jooksesid eddasi ja taggasi, peält nähha kui walgolöminne.
15. Ja ma näggin need ellajad, ja wata, üks rattas olli Ma peäl nende ellajatte körwas temma nelja külje pool.
16. Nende rattaste näggo ja kuidas need tehtud, olli peält nähha kui Tarsisi-kiwwi, ja need nelli ollid ühhesarnatsed; ja nende näggo ja kuidas nemmad tehtud, se olli, otsego olleks üks rattas teise ratta sees.
17. Kui nemmad käisid, siis käisid nemmad omma nelja külje järrel; nemmad ei pöörnud ennast ümber, kui nemmad käisid.
18. Ja nende pöiad, need ollid kõrged, ja hirmsad peält nähha; ja nende pöiad ollid täis silmi ümberringi nende neljas külges.
19. Ja kui need ellajad käisid, siis käisid need rattad nende körwas; ja kui need ellajad Ma peält ülestöteti, siis töteti ka need rattad ülles.
20. Kuhho ial se waim olli minnemas, senna läksid nemmad, senna läks ka se waim; ja need rattad töteti nende körwas ülles; sest ellaw waim olli nende rattaste sees.
21. Kui teised läksid, siis läksid need ka, ja kui teised seisid, siis seisid need ka ; ja kui teised ülestöteti Ma peält, siis töteti need rattad ka nende körwas, sest ellaw waim olli rattaste sees.
22. Ja nende ellajatte peade peälne olli taewa lautusse sarnane, peält nähha kui hirmus jää; se olli wäljalautud nende peade ülle üllewelt.
23. Ja se lautusse al ollid nende tiwad püsti teine teise külges; iggaühhel olli kaks, misga nemmad siit poolt katsid, ja iggaühhel olli kaks, misga nemmad seält poolt omad kehhad katsid.
24. Ja ma kuulsin nende tibade kahhisemist kui sure wee kohhiseminne on, kui keigewäggewama heäl, kui nemmad käisid: se olli kärrina heäl, kui mürrin leris; agga kui nemmad seisid, siis piddasid nemmad ommad tiwad mahha.
25. Ja üks heäl olli lautusse peäl, mis ülle nende pea: kui nemmad seisid, siis piddasid nemmad ommad tiwad mahha.
26. Ja se lautusse peäl, mis nende pea ülle, seäl olli peält nähha kui Sawiri kiwwi ühhe aujärje wisil; ja seäl peäl, mis aujärje wisil, üllewel seäl peäl olli üks kui innimesse sarnane peält nähha.
27. Ja ma näggin otsekui hiilgawa walge wasse näggo, se olli kui tulloke peält nähha kesk seäl sees ümberringi, mis temma reitest nähti üllespiddi: ja mis temma reitest nähti allaspiddi, näggin minna kui tulle näo ollewad, ja sel olli selgus ümberringi. 28. Otsekui wikkerkaar, mis pilwede sees on peält nähha wihmasel päwal, nenda olli se selgus peält nähha ümberringi; se olli Jehowa au sarnane näggo. Kui ma näggin, siis heidsin ma omma silmili mahha, ja kuulsin ühhe heäle, mis räkis.

2. Peatük.

Esekieli kutsutakse prohveti ameti peäle.

1. Ja temma ütles mo wasto: Innimesse poeg, seisa omma jalge peäl, ja minna tahhan sinnoga räkida.
2. Ja Waim tulli minno sisse, kui ta mo wasto räkis, ja panni mind seisma mo jalge peäle; ja ma kuulsin sedda, kes moga räkis.
3. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, minna tahhan sind läkkitada Israeli laste jure, ühhe wastopannia rahwa jure, kes minno wasto pannud; nemmad ja nende wannemad on mo wasto üllesastunud tännapäini.
4. Ja need lapsed on häbbematta pallest ja kange süddamega ; ma tahhan sind läkkitada nende jure, ja sa pead nende wasto ütlema: Nenda ütleb Issand Jehowa.
5. Agga kuulgo nemmad ehk kuulmatta, (sest nemmad on üks wastopannia suggu) siiski peawad nemmad teädma, et prohwet nende seas on olnud.
6. Ja sinna innimesse poeg, ärra karda nende eest, ja ärra karda nende sannade eest, sest nemmad on kangekaelsed ja terrawad okkad sinno wasto, ja sinna ellad korpionide jures: ärra karda nende sannade eest, ja ärra ehmata nende pärrast, sest nemmad on üks wastopannia suggu.
7. Ja sa pead minno sannad räkima nende wasto, kuulgo nemmad ehk kuulmatta, sest nemmad on wastopanniad.
8. Agga sinna, innimesse poeg, kule, mis minna so wasto rägin, ärra olle wastopannia, kui se wastopannia suggu on: te omma su lahtija sö ärra, mis minna so kätte annan.
9. Ja ma näggin, ja wata, üks kässi olli sirrutud mo wasto, ja wata, temma sees olli üks kokkokeratud ramat.
10. Ja se teggi sedda lahti mo silma ees, ja se ramat olli kirjutud seest- ja wäljaspiddi, ja siñna peäle ollid kirjutud nutto-loud, ja äggaminne, ja hädda sannad.

3. Peatük.

Esekiel saab õppetust, ja kinnitust ommas ametis.

1. Ja temma ütles mo wasto: Innimesse poeg, mis sa leiad, sedda sö, sö se kokkokeratud ramat ärra, ja minne, rägi Israeli suggu wasto.
2. Ja minna teggin omma su lahti, ja ta andis mulle sellesinnatse kokkokeratud ramato süa.

3. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, omma kõhto pead sa sōõtma ja omma sissekonna täitma sellesinnatse kokkokeratud ramatoga, mis minna sulle annan; ja minna söin, ja se olli mo suus ni maggus kui messi.
4. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, tulle, minne Israeli suggu jure, ja räki minno sannadega nende wasto.
5. Sest sind ei läkkita ühhe rahwa jure, kes umkeel ehk kange kelega on, waid Israeli suggu jure.
6. Ei mitte mitme suggu rahwa jure, kes umkeel, ehk kange keel, kelle sanno sa ei moista: töest kui ma sind olleksin nende jure läkkitanud, kül need wöttaksid sind kuulda.
7. Agga Israeli suggu ei tahha sind mitte kuulda, sest nemmad ei tahhage mind kuulda: sest keik Israeli suggu on kange pea-otsaga ja kowwa süddamega.
8. Wata, ma ollen ka teinud sinno palle kangeks nende palle wasto, ja sinno pea-otsa kangeks nende pea-otsa wasto.
9. Ma ollen so pea-otsa teinud kui temanti-kiwwi, kowwamaks kui kaljo: ei sa pea neid kartma, egga nende eest ärraehmatama, nemmad on üks wastopannia suggu.
10. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, keik minno sannad, mis ma so wasto rägin, neid wōtta om̃a süddamesse, ja kule om̃a kõrwadega.
11. Ja tulle, minne wangide jure, omma rahwa laste jure, ja rägi nende wasto, ja ütle neile: Nenda ütleb Issand Jehowa, kuulgo nemmad ehk kuulmatta.
12. Ja Waim töstis mind ülles, ja ma kuulsin ennese tagga ühhe sure Ma-wärrisemisse heäle: Kidetud olgo JEHOWA au temma kohhast.
13. Ja nende ellajatte tibade kahhisemist, mis teine teise külge putusid, ja rattaste kärrina nende kõrwas, ja sure Ma-wärrisemisse heäle.
14. Ja Waim töstis mind ülles, ja wöttis mind ärra; ja ma läksin kurb ärra, ja mul olli soe kä mo waimus: agga Jehowa kässi olli tuggew mo peäl.
15. Ja ma tullin nende wangide jure Telabibi, kes Kebari jõe jures ellasid, ja ma istusin senna, ja nemmad ellasid seäl; ja ma jäin senna seitse päwa kui ärraehmatud nende sekka.
16. Ja se sündis seitse päwa pärrast, et Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:
17. Innimesse poeg, ma ollen sind pannud wahhimehheks Israeli suggu ülle, et sa pead minno suust sanna kuulma, ja neid maenitsema minno polest.
18. Kui ma ütlen öäla wasto: Sa pead armota surrema; ja sinna ei maenitse tedda, ja ei rägi mitte, et sa wöttaksid sedda öälat maenitseda, et ta pöraks ärra omma öäla tee peält, et sa saaksid tedda ellus piddada: siis peab sesamma öäl kül surrema omma üllekohto pärrast, agga sinno käest tahhan ma temma werd küssida.

19. Ja kui sinna sedda öälat maenitsed, ja temma ei pöra ommast öälussest egga omma öäla tee peält: siis peab sesamma omma üllekohto pärrast surrema, agga sinna olled omma hinge peästnud.

20. Ja kui üks öige ommast öigussest pörab, ja teeb köwwerust, siis pannen minna temã ette kommistust, et ta peab surrema; kui sinna ei olle tedda mitte maenitsend, siis peab ta surrema omã patto pärrast, ja temã öige teggude peäle, mis ta teinud, ei pea mötteldama, ja temã werd tahhan ma sinno käest küssida.

21. Agga kui sinna sedda öiget maenitsed, et se öige ei pea mitte patto teggema, ja temma ei te ka patto; siis peab ta töeste ellusse jäma, sest ta on maenitsust wötnud, ja sinna olled omma hinge peästnud.

22. Ja seäl sai Jehowa kässi mo peäle, ja ta ütles mo wasto: Touse ülles, minne wälja senna orko, ja seäl tahhan ma sinnoga räkida.

23. Ja ma tousin ülles, ja läksin senna orko, ja wata, seäl seisis Jehowa au, nenda kui se au, mis ma näggin Kebari jõe äres, ja ma heitsin silmili mahha.

24. Ja minno sisse tulli üks waim, ja panni mind mo jalge peäle seisma, ja temma räkis minnoga ja ütles mo wasto: Minne, panne ennast lukko tahha omma kotta.

25. Ja sinna innimesse poeg, wata, nemmad pannewad köisi so külge, ja sidduwad nendega sind kinni, et sa ei woi wäljamiñna nende sekka.

26. Ja so keelt tahhan ma kinnipanna so sulae külge, et sa pead suud kinnipiddama, ja ei pea mitte neile nomiaks ollema: sest nemmad on üks wastopannia suggu.

27. Ja kui ma soga rägin, siis tahhan ma so suud lahtitehha, et sa pead nende wasto räkima: Nenda ütleb Issand Jehowa: Kes kuleb, se kuulgo, ja kes ei wötta kuulda, se lasko seista; sest se on üks wastopannia suggu.

4. Peatük.

Tähhendamiñe, kuidas Jerusalem pididi kinni pandama.

1. Ja sinna innimesse poeg, wötta ennesele üks teiliskiwwi, ja panne sedda ennese ette, ja tikki senna peäle üks lin, se on Jerusalem.

2. Ja panne sedda kinni, ja ehita temã wasto pu-tornid, ja wotta ta wasto walli ülles tehha ja sea ta ümber lerid, ja panne ümberringi ta wasto raud-otsaga palkid.

3. Ja sinna, wötta ennesele üks raud-pan, ja panne sedda raud-müriks ennese ja liñna wahhele; ja pöra ommad silmad otsekohhe temma wasto, et ta kinni saaks, ja sa pead kui waenlane senna peäle hakkama; se olgo tähheks Israeli suggule.

4. Ja sinna magga omã pahhema külje peäl, ja panne Israeli suggu üllekohhut senna peäle; nende päwade arro järrele, mis sa selle peäl maggad, pead sa nende üllekohto kandma.
5. Ja ma tahhan sulle panna nende üllekohto aastad päwade arruks, se on kolmsadda ja ühheksakümmend päwa; et sa pead Israeli suggu üllekohhut kandma.
6. Ja kui sa neid olled otsa sanud, siis pead sa maggama omma parrema külge peäl teistkorda, ja pead Juda-suggu üllekohhut kandma nellikümmend päwa, iggauhhe päwa ollen ma sulle pannud aastaks.
7. Ja sa pead ommad silmad ja omma ülleskoritud käewarre kinnitama Jerusalemma kinnipiddamise wasto, ja pead ta wasto prohwetil wisil räkima.
8. Ja wata, ma pannen köisi so külge, et sa ennast ei pea pöörma ommast ühhest küljest teise, senni kui sa olled otsa sanud omma liina kinnipannemisse päwad.
9. Agga sinna wötta ennese jure nisso ja ohre, ja ubbe ja läätsa, ja tatre ja kurre-hernid, ja panne neid ühhe astja sisse, ja te ennesele neist leiba, nende päwade arro möda, mis sa pead so ühhe külje peäl maggama: kolmsadda ja ühheksakümmend päwa pead sa sest söma.
10. Ja se roog, mis sa sest sööd, peab wagima kakskümmend sekli igga päwa: sedda pead sa söma ühhest aiast teise.
11. Ja wet pead sa moödo järrele joma, pole tobi, mis sa ühhest aiast teise pead joma.
12. Ja pead sedda söma otsego ohra-koki, ja pead sedda rojaga, mis inimessest wäljatulnud, küpsetama nende silma ees.
13. Ja Jehowa ütles: Nenda peawad Israeli lapsed söma omma leiba rojastusse sees nende pagganatte seas, kuhho ma neid ärralükkan.
14. Ja ma ütlesin: Oh Issand Jehowa! wata, mo hing ei olle ial ennast rojaseks teinud: ei raibet, egga mis kistud, ei olle ma mitte sönud ommast norest põlwest tännini, ja pahha kölwato lihha polle mo suhho sanud.
15. Ja ta ütles mo wasto: Wata ma annan sulle lubba wötta weikse käggarad innimesse roja assemele, et sa nende peäl omma pead leiba teggema.
16. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, wata, ma murrann katki leiwa keppi Jerusalemmas, ja nemmad peawad leiba, mis wagitud, murrega söma ja wet joma moödo järrele ja ehmatussega;
17. Sepärrast et neil leiwast ja weest peab pudo ollema, ja peawad teine teisega ärraehmatud ollema, ja ärrakuiwama omma üllekohto ees.

5. Peatük.

Judide ärrahäwwitamisse ennetähhendaminne.

1. Ja sinna, innimesse poeg, wötta ennesele üks terraw nugga, üks palberi habbeme-nugga wötta ennesele, ja aia paljaks omã Pea ja omma habbe; ja wötta wae-kausid ennesele, ja jagga neid ärra.
2. Kolmandama ossa pead sa ärrapõlletama tullega kesk liina sees, kui liina kinnipannemisse päwad täis sawad, ja kolmandama ossa pead sa nende ümberringi möögaga löma, ja kolmandama ossa pead sa laiale wiskama tule kätte; sest ma tahhan mööga wäljatombada nende tahha.
3. Ja wötta neist pissut arro pärrast, ja seu neid omma ölmade sisse.
4. Ja neist wötta weel, ja wiska neid tullesse, ja põlleta neid ärra tullega: neist peab tulli wäljatullema keige Israeli suggu peäle.
5. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se on Jerusalem, mis ma ollen kesk pagganatte sekka pannud, et mitto maad temma ümber on.
6. Ja teãa on mo kohtoseäduste wasto pannud öäla töga, ennam kui pagganad, ja mo seädmiste wasto eñam kui need maad, mis seäl ümberkaudo on: sest minno kohtoseädussed on nemmad põlgnud, ja mo seädmiste sees polle nemmad käinud.
7. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Et teie weel ennam möllate kui need pagganad, mis teie ümberkaudo on, ja ei olle mo seädmiste järrel käinud, egga mo kohtoseäduste järrele teinud, ja ei teinudke nende pagganatte kohtowiside järrele, kes teie ümberkaudo on.
8. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, minna tahhan ka so peäle tulla, ja sinno sekka mo öiged nuhtlussed panna pagganatte nähhes,
9. Ja ma tahhan sulle tehha, mis ma enne polle teinud, ja mähhärdust ma ei tahha ennam tehha, keik so hirmsa teggude pärrast.
10. Sepärrast peawad issad ommad lapsed söma sinno seas, ja lapsed peawad söma ommad issad: ja ma tahhan öiged nuhtlussed so peäle panna, ja tahhan keik, mis sulle üllejäab, keikide tuulte kätte laiale wiskada.
11. Sepärrast ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa: Et sa mo pühha paiga olled rojaseks teinud keige omma läila jummalattega, ja keige omma hirmsa asjadega; siis tahhan minna ka omma armo wähhendada, ja mo silm ei pea mitte järrele andma, ja minna ei tahha ka mitte armo anda.
12. So kolmas ossa peab katko surrema, ja nälja läbbi so seast ärralöppema, ja teine kolmas ossa peab langema mööga läbbi sinno ümber, ja wimist kolmandat ossa tahhan ma keige tuulte kätte laiale wiskada, ja mööka nende tahha wäljatombada.
13. Ja mo wihha peab otse keik sama nende peäle, ja ma pannen omma tullise wihha nende peäle hingama, ja tahhan ennast trööstida; ja nemmad

peawad tundma, et minna Jehowa ollen räkinud ommas pühhas wihhas, kui ma saan omma tullist wihha otse keik saatnud nende peäle.

14. Ja minna tahhan sind paljaks ja teotamiseks teha pagganatte seas, mis so ümberkaudo on, keikide nähhes, kes mödalähhäwad.

15. Ja sa pead sama teotusseks ja söimamisseks, karristusse-märgiks ja ehmatusseks neile pagganille, kes so ümberkaudo on, kui ma saan pannud need öiged nuhtlused sinno peäle, wihhastamissegga, ja tullise wihhaga, ja hirmsade nomimistega: minna Jehowa ollen sedda räkinud.

16. Kui ma nende peäle lassen need pahhad nälja noled, mis peawad ollema ärrarikkumisseks, mis ma lassen, et need teid ärrarikkuwad; ja ma tahhan weel ennam nälga teie peäle sata, ja teile leiwa keppi katkimurda.

17. Ja ma tahhan teie peäle läkkitada nälga, ja pahhad metsalissed, mis sind peawad lapsist lahti teggema; ja katk ja werri peab siñust läbbi käima, ja tahhan moöka so peäle sata: minna Jehowa ollen sedda räkinud.

6. Peatük.

Juda-ma ärrahäwwitamine, katko, moöga ja näljaga.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad Israeli mäggede pole, ja rägi prohweti wisil nende wasto,

3. Ja ütle: Teie Israeli mäed! kuulge Issanda Jehowa sanna; nenda ütleb Issand Jehowa mäggedele ja mäe-kinkudele, wee-oiadele ja orgudele: Wata, minna toon teie peäle moöka, ja sadan teie kõrged paigad hukka.

4. Ja teie altarid peawad sama ärrahäwwitud, ja teie päikesse-kuiud katkimurtud, ja ma tahhan lasta langeda neid, kes teie seast mahhalüakse, teie sitta-jummalatte ette.

5. Ja tahhan Israeli laste surnud kehhad nende sitta-jummalatte ette mahhapanna, ja tahhan teie luud laiale wiskada teie altaride ümber.

6. Kus teie ial ellate, seäl peawad liñnad paljaks, ja need kõrged paigad ärrahäwwitud sama; sepärrast et teie altarid saaksid paljaks tehtud ja ärrahäwwitud, et teie sitta-jummalad saaksid katkimurtud ja ärralöppetud, ja teie päikesse-kuiud saaksid mahharaiutud, ja teie teud ärrakautud.

7. Ja need, kedda mahhalüakse, peawad maas ollema kesk teie seas, ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen.

8. Ja ma tahhan monned üllejätta (kui teie seas on, kes moöga eest peäsewad) pagganatte sekka, kui teid ärrapillutakse made sisse.

9. Ja need, kes teie seast peäsewad, wötwad minno peäle möttelda nende pagganatte seas, kuhho nemmad wangi widud; kuidas mo meel haiget teinud nende hora süddame pärrast, mis minnust ärralahkund, ja nende silmade

pärrast, mis hora wisil nende sitta-jumälad takkahoidsid: ja neil on issiennesest tüddimus nende kurjusse pärrast, mis nemmad teinud, ja keige omma hirmsa teggude pärrast.

10. Ja peawad tundma, et minna Jehowa ollen ; minna ei olle ilmaaego räkinud, et ma neile sedda kurja piddin teggema.

11. Nenda ütleb Issand Jehowa: Lö omäd käed kokko, ja peksa wasto maad omma jallaga, ja ütle: Oh! oh! keige Israeli suggu hirmsa pahha teggude pärrast, kes moöga, nälja ja katko läbbi peawad langema.

12. Kes kaugel ärra on, se peab katko surrema, ja kes liggi on, se peab moöga läbbi langema, ja kes üllejäab ja se eest hoitud, se peab nälga surrema; nenda tahhan ma omma tullise wihha otse keik sata nende peäle.

13. Ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen, kui need, kes nende seast mahhalödud, nende sitta-jummalatte seas on, nende altaride ümber; igga kõrge mäekingo peäl, igga mäggede otsa peäl, ja igga halja pu al, ja igga jämeda tamē al, seäl paikas, kus nemäd on maggusa haiso teinud keik omma sitta-jummalille.

14. Ja ma tahhan omma kät nende wasto wäljasirrutada, ja sedda maad palju laggedamaks teha, kui Tibla körb, iggas paikas, kus nemmad ellawad; ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

7. Peatük.

Jerusalemma ja Juda-kunningrigi ärrakautaminne.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Ja sinna innimesse poeg, nenda ütleb Issand Jehowa Israeli maast: Ots on kä! ots on tulnud keige nelja Ma nurga peäle.

3. Nüüd tulleb ots sinno peäle, sest ma tahhan omä wihha so peäle läkkitada ja kohhut moista so peäle siño wiside järrele, ja tahhan so peäle panna keik sinno hirmsad teud.

4. Ja mo silm ei pea sulle järrele andma, ja miña ei tahha armo anda; waid tahhan siño wisid so peäle panna, ja so hirmsad teud peawad so sekka sama, ja teie peate tundma, et minna ollen Jehowa.

5. Nenda ütleb Issand Jehowa: Siin on önnetus, üks önnetus, wata, se tulleb.

6. Ots tulleb, ots tulleb, se ärkab ülles so wasto: wata, se tulleb.

7. Se kord tulleb sinno kätte, kes sa seäl maal ellad; se aeg tulleb, se kärrina pääw on liggi, ja se ei olle mitte mäggede wastokostmisse heäl.

8. Nüüd tahhan ma pea omma tullise wihha so peäle wäljawallada, ja omä wihhastust otse keik sata so peäle, ja tahhan sinno peäle kohhut moista so wiside järrele, ja so peäle panna keik so hirmsad teud.

9. Ja mo silm ei pea järrele andma, ja minna ei tahha armo anda; so wisisid möda tahhan ma so peäle panna, ja so hirmsad teud peawad so sekka sama: ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen, kes peksab.
10. Wata, se pääw, wata, se tulleb, kord on wäljatulnud, kep öitseb, uhkus kaswab.
11. Wäekauba tö touseb keppiks öälusse peäle; neist ei jä ükski ülle, ei nende surest hulgast, ei nende kärrinast; egga ärras kaebminne ei pea nende pärrast ollema.
12. Se aeg tulleb, se pääw saab liggi; kes ostab, ärgo olgo römus, ja kes müüb, ärgo kurwastago: sest tulline wihha tulleb keige hulga peäle.
13. Sest se, kes müüb, ei sa taggasi seña jure, mis ta münud, ehk kül nende hing on alles ellawatte seas: sest prohwetü näggemiñe keige se hulga pärrast ei taggane mitte, ja ükski ei pea omma ello omma üllekohto sees kinnitama.
14. Nemmad puhhuwad kül kui ühtepuhko passunat, ja walmistawad ennast keik; agga ükski ei lähhä sötta: sest mo tulline wihha käib keige nende hulga wasto.
15. Moök on wäljaspiddi, ja katk ja nälg seestpiddi: kes wälja peäl on, se peab moöga läbbi surrema, ja kes liñnas, sedda peab nälg ja katk ärrawötma.
16. Ja kui need, kes neist peäswad, ärrasawad, siis peawad nemmad keik mäggede peäl ollema kui tuid orgude sees, kes äggawad, iggaüks omma üllekohto pärrast.
17. Keik käed sawad lödwaks, ja keik põlwed lähhewad weddelaks kui wessi.
18. Ja nemmad peawad kotti-rieded eñese ümber pannema ja jällestus peab neid katma, ja keik silmad peawad ollema häbbi täis, ja keik nende Pead paljad.
19. Nemmad heitwad omma hõbbedat ulitsatte peäle, ja nende kuld peab ollema kui rie-peälne narts; nende hõbbe ja nende kuld ei woi neid peästada Jehowa hirmsa wihha päwal, ei woi nemmad omma hinge toita egga omma köhto täita: sest se on neile olnud nende üllekohto kommistusseks.
20. Ja omña kanna illo on ta kõrkusseks pannud, ja on sest teinud ommad hirmsad kuiud ja ommad läilad asjad: sepärrast ollen ma sedda neile kui rie-peälse nartso teinud;
21. Ja ma tahhan neid anda woöraste kätte ärrarisuda, ja öäla rahwale Ma peäl sagiks, ja nemmad peawad sedda ärrateotama.
22. Ja ma tahhan omña palle neist ärrapöörda, ja teised peawad minno sallaja paika ärrateotama, ja senna peawad ülleannetumad minnema, ja sedda ärrateotama.
23. Te ahhelaid, sest se Ma on täis were süüd, ja lin on täis wäekauba tööd.
24. Ja ma tahhan keigepahhemad pagganad sata, et nemmad peawad nende koiad pärrima, ja tahhan nende tuggewatte kõrkust ärralöppeda, ja neid, kes neid pühhitsesid, teotakse ärra.

25. Hukkatus tulleb, ja nemmad otsiwad rahho, ja sedda ep olle mitte.
26. Hädda tulleb hädda peäle, ja üks jut on teise järrele: kül nemmad siis otsiwad näggemist prohweti käest, agga kasso-öppetus on hukka sanud preestri käest, ja nou wannade käest.
27. Kunningas leinab, ja würstid ehhitawad ennast ehmatussega, ja Ma rahwa käed tundwad hirmo: nende wiside pärrast teen ma sedda neile, ja tahhan nende peäle kohhut moista nende kohto-wiside järrele, ja nemmad peawad tundma, et minna ollen Jehowa.

8. Peatük.

Esekiel nääb Jerusalemma woöra-jumala-tenistust.

1. Ja kuendamal kuenda aasta kuul, selle ku wiendal päwal, sündis se, et ma omãas koias istusin, ja Juda wannemad istsid mo ees, ja seäl langes Issanda Jehowa kässi minno peäle.
2. Ja ma näggin, ja wata, ühhe näggo olli kui tulli peält nähha; mis temma reitest nähti allaspiddi, olli kui tulli; ja mis temma reitest nähti üllespiddi, olli kui selgus nähha, kui walge hiilgaw wask peält nähha.
3. Ja ta sirrutas middagi otsekui kät, ja wöttis mind mo Pea tukkast kinni; ja Waim töstis mind ülles Ma ja taewa wahhele, ja wiis mind Jerusalemma Jummalaga näggemiste sees seestpiddise wärrawa suhho, mis wasto pohja on, kus selle kuio asse olli, mis Jummalaga pühha wihha kihhutas.
4. Ja wata, seäl olli Israeli Jummalaga au, mis nenda olli nähha, kui ma orgus ollin näinud.
5. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, tösta nüüd ommad silmad ülles pohja pole; ja ma töstsin ommad silmad ülles pohja pole, ja wata, pohja poolt altari wärrawas, seäl wärrawa suus olli se kuio, mis sedda pühha wihha kihhutas.
6. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, kas sa nääd, mis nemmad teggewad? sured hirmsad teud, mis Israeli lapsed siin tewad, et ma kaugele pean minnema ommast pühhast paigast, ja sa pead jälle sama nähha weel sured hirmsad asjad.
7. Ja temma wiis mind oue ukse jure, ja ma näggin, ja wata, üks auk olli seinas.
8. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, kaewa nüüd seinast läbbi; ja ma kaewasin seinast läbbi, ja wata, seäl olli üks uks.
9. Ja ta ütles mo wasto: Minne sisse, ja wata need kurjad hirmsad asjad, mis nemmad siin teggewad.

10. Ja ma läksin sisse, ja näggin, ja wata, keigesugguse läilade romajatte ja lojuste kuiud, ja keik Israeli suggu sitta-jummalad, need ollid seinä külges malitud ümber ja ümber.

11. Ja seitsekümñend meest Israeli suggu wannemist, (ja Jaasanja Sawani poeg seisis kesk nende seas) need seisid nende kuiude ees, ja iggaühhe kä olli ta suitsetamise-pan, ja paks suitsetamise-pilw tousis ülles.

12. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, kas sa nääd, mis Israeli suggu wannemad tewad pimmedas, iggaüks omma kuio kambritte sees? sest nemäd ütlewad: Ei Jehowa nä meid mitte, Jehowa on sedda maad mahhajätñud.

13. Ja ta ütles mo wasto: Sa pead jälle sama nähha weel sured hirmsad asjad, mis nemmad teggewad.

14. Ja ta wiis mind Jehowa koia wärrawa suhho, mis on pohja pool, ja wata, seäl ollid naesed istumas, ja nutmas sedda ebbajumälal Tammusi.

15. Ja ta ütles mo wasto: Kas sa olled sedda näinud, iñimesse poeg? sa pead jälle weel suremad hirmsad asjad sama nähha, kui need on.

16. Ja ta wiis mind Jehowa koia seestpiddise oue, ja wata, Jehowa templi ukse ees, eestkoia wahhel ja altari wahhel olli liggi kakskümñend ja wiis meest; nende seljad ollid Jehowa templi pool ja nende silmad päwatousma pool, ja nemmad kummardasid päikesse ette päwatousma pole.

17. Ja ta ütles mo wasto: Kas sa sedda nääd, innimesse poeg? ons se ni alw assi Juda suggule, et nemmad need hirmsad asjad teggewad, mis nemmad siin tewad? et nemmad on sedda maad täitñud wäekauba töga, ja wötwad mind jälle ärritada: sest wata, nemäd aiawad wössud ennestele wihha tulle süteks.

18. Nenda tahhan ma ka neile tehha omma tullise wihhaga, mo silm ei pea järrele andma, ja minna ei tahha armo anda; ja ehk nemmad kül hüüdwad sure heäleaga mo körwade ees, siiski ei tahha minna neid mitte kuulda.

9. Peatük.

Jehowa maksab Judide hirmsad teud nende kätte.

1. Ja ta hüüdis mo körwade ees sure heäleaga, ja ütles: Laske liggi tulla selle liñna nuhtlussed, ja iggaühhe kä olgo temma ärrarikkumisse söariist.

2. Ja wata, kuus meest tullid üllema wärrawa tee poolt, mis lähhäb pohja pole, ja iggaühhe kä olli ta katkipeksmisse riist; agga üks mees nende seast olli linnaste riettega ehitud, ja kirja-musta toos olli ta pusa külges: ja nemmad läksid ja seisid wask-altari körwas.

3. Ja Israeli Jummalä au tousis ülles Kerubi peält, mis peäl ta olli, selle koia läwwe pole, ja hüdis sedda meest, kelle selgas need linnased rided, kelle pusa külges se kirjotamise riist olli.

4. Ja Jehowa ütles temma wasto: Minne läbbi liñna, läbbi Jerusalemma, ja panne märki nende meeste otsade peäle, kes öhkawad ja äggawad keige hirmsa asjade pärrast, mis seäl sees tehakse.
5. Agga teistele ütles temma mo kuuldes: Minge senna liñna temma järrele, ja löge peäle: ärgo andko teie silm järrele, ja ärge andke armo.
6. Löge surnuks wanno, poismehhi ja neitsid, ja wäetimaid lapsi, ja naesi, kunni keik hukka sawad; agga ärge putuge ühhegi külge, kel märk otsas on, ja hakkage mo pühvast paigast: ja nemmad hakkasid neist wannust mehhist, kes seäl koia ees ollid.
7. Ja ta ütles nende wasto: Tehke se kodda rojaseks, ja täitke need oued nendega, kes mahhalödud on, minge wälja; ja nemmad läksid wälja, ja löid peale liñnas.
8. Ja kui nemmad neid said mahhalönud, siis jäin minna üksi ülle; ja ma heitsin omma silmili mahha, ja kissendasin, ja ütlesin: Oh Issand Jehowa! kas sa tahhad ärrarikkuda keik, mis Israelist üllejänud? et sa omma tullise wihha nenda wäljawallad Jerusalemma peäle.
9. Ja ta ütles mo wasto: Israeli ja Juda suggu üllekohhus on üpres wägga suur, ja Ma on werresüüd täis, ja lin on täis köwwerust: sest nemmad ütlewad: Jehowa on sedda maad mahhajättnud, ja Jehowa ei nä mitte.
10. Sepärrast ka minno, minno silm ei pea mitte järrele andma, ja minna ei tahha armo anda; ma tahhan nende Pea peäle panna, mis nende wisid wäärt on.
11. Ja wata, se mees, kel linnased rided selgas, kelle pusas kirjutamisse riist olli, se töi wastust, ja ütles: Ma ollen teinud, nenda kui sa mind käsknud.

10. Peatük.

Uus näggeminne: ellawad jõed, Jehowa au, ja Kerubid.

1. Ja ma näggin, ja wata, taewa lautusse külges, mis ülle Kerubide Pea, olli nenda kui Sawwiri kiwwi peält nähha, otsekui üks aujärg; sedda nähti nende ülle.
2. Ja ta räkis selle mehhe wasto, kel linnased rided selgas, ja ütles: Minne sisse nende rattaste wahhele Kerubi alla, ja wötta mollemad peud täide ellawaid süssi Kerubide wahhelt, ja külwa neid laiale selle liñna peäle; ja temma läks sisse mo nähhes.
3. Ja need Kerubid seisid selle koia parremal polel, kui se mees sisseläks, ja pilw täitis se seestpiddise oue.
4. Ja Jehowa au tousis kõrgesse Kerubi peält, ja läks koia läwwe pole; ja se kodda sai täis sest pilwest, ja se oue sai täis Jehowa au selgussest.

5. Ja nende Kerubide tibade kahhiseminne kuuldi wäljaspiddise oue, nenda kui keigewäggewama Jummalala heäl, kui ta rägib.
6. Ja se sündis, kui ta sedda meest, kel linnased rided selgas, sai käsknud ja öölnud: Wötta tuld rattaste wahhelt, Kerubide wahhelt; et ta sisse läks, ja seisis seäl ratta jures.
7. Ja üks Kerub pistis omma kät Kerubide wahhelt tulle jure, mis olli Kerubide wahhel, ja wöttis ja andis selle peude sisse, kel linnased rided selgas; ja teine wöttis, ja läks wälja.
8. Ja Kerubidel olli nähha otsekui innimesse kässi nende tibade al.
9. Ja ma näggin, ja wata, nelli rattast olli Kerubide körwas, üks rattas iggauhhe Kerubi körwas, ja nende rattaste näggo olli peält nähha kui Tarsisi kiwwi,
10. Ja neil neljal olli ühhesuggune näggo, otsego olleks üks rattas teise ratta sees.
11. Kui nemmad käisid, siis käisid nemmad omma nelja külje järrel, nemmad ei pöörnud ennast ümber, kui nemmad käisid: sest senna, kuhho se essimenne pöris, selle järrel käisid nemmad, ei nemmad pöörnud ennast ümber, kui nemmad käisid,
12. Ja keik nende kehha, ja nende selg, ja nende käed, ja nende tiwad, ja rattad, nende nelja Kerubi rattad ollid ümberringi täis silmi.
13. Need rattad, neid nimmeti ümberweriaks asjaks minno kuuldes.
14. Ja iggauhhel olli nelli palge: essimesse palg olli Kerubi näggo, ja teise palg olli innimesse näggo, ja kolmanda olli loukoera näggo, ja neljanda olli kotka näggo.
15. Ja need Kerubid tösteti ülles, (seeb se ellajas on, mis ma näggin Kebari jõe äres.)
16. Ja kui need Kerubid käisid, siis käisid ka need rattad nende körwas, ja kui need Kerubid ommad tiwad üllestötsid, et nemmad piddid Ma peält üllesminnema, ei pöörnud ka need rattad ennast mitte nende körwast ärra.
17. Kui teised seisid, seisid nemmad ka, ja kui teised ennast üllestötsid, tösteti neid ka ; sest ellaw waim olli nende sees.
18. Ja Jehowa au läks ärra selle koia läwwe peält, ja seisis Kerubide üle.
19. Ja need Kerubid töstsid ommad tiwad ülles, ja läksid Ma peält ülles minno nähhes, kui nemmad wäljaläksid, ja need rattad ollid nende körwas; ja seisid Jehowa koia wärrawa suus, mis päwatousma pool, ja Israeli Jummalala au olli nende üle üllewelt.
20. Seeb se ellajas on, mis ma näggin Israeli Jummalala al ollewad Kebari jõe äres; ja ma tundsin, et nemmad Kerubid ollid.
21. Iggauhhel olli nelli pallet, ja iggauhhel nelli tiba, ja otsego innimesse käed nende tibade al.
22. Ja nende pallete näggo, need ollid needsammad palled, mis ma Kebari jõe äres näggin, nende näggo ja nemmad issi: iggauks käis otsekohhe.

11. Peatük.

Wüirstide pahha nou, könne ja nuhtlus: armo tootus.

1. Ja Waim töstis mind ülles, ja wiis mind Jehowa koia päwatousma wärrawa jure, mis lähhäb homõiko pole, ja wata, seäl wärrawa suus ollid kakskümmend ja wiis meest; ja ma näggin nende seas Jaasanja Assuri poia, ja Pelatja Penaja poia, rahwa wüirstid.
2. Ja temma ütles mo wasto: Innimesse poeg, need on need mehhed, kes nurjatuma asja peäle mötlewad, ja piddawad kurja nou siin liñnas.
3. Kes ütlewad: Eks olle se aeg liggi honid ehhitada? se lin on pot, ja meie olleme se lihha.
4. Sepärrast rägi nende wasto prohweti wisil, rägi prohweti wisil, innimesse poeg!
5. Ja mo peäle langes Jehowa Waim, ja ütles mo wasto: Rägi, nenda ütleb Jehowa: Nenda ollete teie üttelnud, Israeli suggu, ja mis teie waimus touseb, tunnen ma keik ärra.
6. Teie ollete palju ennestest seast mahhalõnud seie liñna, ja temma ulitsad täitnud nendega, kes mahhalõdud on.
7. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Kedda teie mahhalõnud, kedda teie keik seie liñna mahha pannud, need on se lihha, ja se lin on se pot, ja teid sadetakse seält wälja.
8. Teie kardate moõga, ja moõga tahhan ma tua teie peäle, ütleb Issand Jehowa.
9. Ja ma tahhan teid seält liñnast wäljasata, ja teid woõraste kätte anda, ja tahhan õiged nuhtlused teie peäle panna.
10. Moõga läbbi peate teie langema, Israeli-raia peäl tahhan ma teie peäle kohhut moista, ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen.
11. Se lin ei pea teile ollema pottiks, ja teie ei pea seäl sees ollema se lihha, waid Israeli raia peäl tahhan ma teie peäle kohhut moista.
12. Ja teie peate tundma, et minna ollen Jehowa, sest et teie mo seädmete sees ei olle käinud, ja mo kohtoseäduste järrele ei olle teinud; waid teinud nende pagganatte wiside järrele, kes teie ümberkaudo on.
13. Ja se sündis, kui ma prohweti wisil sain räkinnud, siis surri Pelatja Penaja poeg; ja ma heitsin omma silmili mahha, ja kissendasin sure heäle, ja ütlesin: Oh Issand Jehowa! sa teed otsa nende peäle, kes Israelist üllejänud.
14. Ja Jehowa saña sai mo kätte sedda wisi:
15. Innimesse poeg, so wennad, so wennad, sinno suggulased, ja keik Israeli suggu hopis on need, kellele Jerusalemma rahwas on üttelnud: Minge kaugele Jehowa templi jurest ärra, se Ma on meile pärrandusseks antud.

16. Sepärrast ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa, kui ma neid saan kaugele ärrasaatnud pagganatte sekka, ja kui ma neid Made sisse saan laiale pillutanud: siis tahhan ma neile pisko rahwale pühhaks paigaks olla nende made sees, kuhho nemmad sanud.

17. Sepärrast ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan teid ka kogguda nende rahwa seast, ja teid kokkosata nende Made seest, kuhho teid on laiale pillatud, ja Israeli Ma teie kätte anda.

18. Ja nemmad peawad senna tulles, ja seält ärrasaatma keik selle Ma läilad ja keik selle hirmsad asjad.

19. Ja ma tahhan neile ühhesugguse süddame anda, ja ue waimo nende sisse anda, ja tahhan ärrasata sedda kiwwist süddant nende ihho seest, ja neile anda ühhe lihase süddame,

20. Et nemmad mo seädmiste sees woiwad käia, ja mo kohtoseädussed piddada, ja nende järrele teha; ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan neile Jumalaks olla.

21. Agga kelle südda omma läilade ja omma hirmsa jummalatte mele järrel käib, nende Pea peäle tahhan ma panna nende wisid, ütleb Issand Jehowa.

22. Ja need Kerubid töstsid ommad tiwad ülles, ja need rattad nende körwas, ja Israeli Jummalala au olli nende ülle üllewelt.

23. Ja Jehowa au läks kesk liña peält ülles, ja jäi seisma senna mäele, mis homõiko poolt wasto liña.

24. Ja waim töstis mind ülles, ja wiis mind Kaldea-male wangide jure ühhes näggemisses Jummalala Waimo läbbi; ja se näggeminne, mis ma näggin, läks ülles mo jurest ärra.

25. Ja ma rääksin wangide wasto keik Jehowa asjad, mis ta mulle andis nähha.

12. Peatük.

Jerusalemma hädda tähhendakse enne monne wisi peäl.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, sa ellad ühhe wastopannia suggu hulka, neil on silmad nähha, agga nemmad ei nä; körwad on neil kuulda, agga nemmad ei kule, sest nemmad on üks wastopannia suggu.

3. Ja sinna, innimesse poeg, te ennesele teekäimisse riistad, ja minne käima päwa aial nende nähhes; ja sa pead ommast paigast ärraminne teise paika nende nähhes; ehk nemmad sawad nähha, et nemmad üks wastopannia suggu on.

4. Ja sa pead nende nähhes päwa aial wäljatoma ommad riistad, mis on kui teekäia riistad, ja sinna pead öhto wäljammema nende nähhes kui need, kes ärralähhäwad wangi.
5. Nende silma ees kaewa mürist läbbi, ja wi neid seält läbbi wälja.
6. Nende nähhes pead sa neid Olla peäl kandma, widdewikkus wäljawima, ja ommad silmad katma, et sa ei sa maad nähha: sest ma ollen sind immetähheks pannud Israeli suggule.
7. Ja ma teggin, nenda kui mind olli kästud: ommad riistad wisin ma wälja kui teekäimisse riistad päwal, ja öhto kaewasin ma seinast läbbi käega, widdewikkus wisin ma ja kandsin neid wälja, Olla peäl nende nähhes.
8. Ja Jehowa sanna sai mo kätte homõiko sedda wisi:
9. Innimesse poeg, eks Israeli suggu, se wastopannia suggu ei wötta so wasto öölda: Mis sinna teed?
10. Ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa, se koorm taotab need würistid, mis Jerusalemmas, ja keik Israeli suggu peäle, kes teiste seas on.
11. Ütle: Minna ollen teile immetähheks: kui ma ollen teinud, nenda peab neile tehtama, nemmad peawad minnema käima, ja wangi.
12. Ja se würist, kes nende seas on, se peab kandma Olla peäl, ja widdewikkus wäljammema; nemmad wötwad seinast läbbi kaewada, et nemmad woiksid seält wäljawia: ommad silmad kattab temma, et ta issi silmaga ei sa maad nähha.
13. Ja ma tahhan omma wörgo temma ülle wäljalautada, ja tedda peab mo linno-paelaga kinniwoetama, ja ma tahhan tedda Pabeli Kaldea-male wia, agga sedda maad ei pea ta mitte näggema, ja senna peab ta surrema.
14. Ja keik mis ümberkaudo temmale abbiks on, ja keik temma wäehulgad tahhan ma laiale wiskada keige tuulte kätte, ja moõka wäljatombada nende tahha.
15. Ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma neid saan laiale pillutanud pagganatte sekka, ja neid laiale wiskand made sisse.
16. Ja ma tahhan pissut mehhi neist üllejätta moögast, näljast ja katkust, et nemmad woiwad pagganatte seas, kuhho nemmad tullewad, juttustada keik ommad hirmsad teud, ja tunda, et minna ollen Jehowa.
17. Ja Jehowa saña sai mo kätte sedda wisi:
18. Innimesse poeg, sa pead omma leiba söma wabbisemisega, ja omma wet joma wärrisemisega ja murrega.
19. Ja pead ütlema selle Ma rahwa wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa Jerusalemma rahwale Israeli maal: Omma leiba peawad nemmad murrega söma, ja omma wet ehmatusega joma: sepärrast et nende Ma peab sama tühjaks tehtud sest, mis ta täis on, nende keikide wäekauba tö pärrast, kes seäl ellawad.

20. Ja need liinad, kus sees ellatakse, need peavad paljaks tehtud, ja se Ma ärrahäwwitud sama; ja teie peate tundma, et minna ollen Jehowa.
21. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
22. Innimesse poeg, mis wanna saña on se teile Israeli maal? et teie ütlete: Kül seña weel aega lähhäb, ja keik näggemissed on kaddund ärra.
23. Sepärrast ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan sedda waña sanna lõppetada, ja nemmad ei pea sedda waña sanna ennam mitte ütlemä Israelis; waid ütle nende wasto: Aeg on liggi tulnud ja igga näggemisse assi.
24. Sest eddespiddi ei pea mingisuggust tühja näggemist, egga libbedat õnneandmist ollema Israeli suggu sees.
25. Sest minna ollen Jehowa, ma tahhan räkida, mis sanna ma tahhan räkida, se peab ka nenda sündima, ei se pea ennam pitkale wibima: sest teie aeges, oh sinna wastopannia suggu! tahhan ma ühhe sanna räkida, ja sedda möda tehha, ütleb Issand Jehowa.
26. Ja Jehowa saña sai mo kätte sedda wisi:
27. Innimesse poeg wata, Israeli suggu ütleb: Se näggeminne, mis sesinnane nääb, tulleb wast mitme päwa pärrast, ja sesiñane rägib prohwetis wisil, mis pitka aia pärrast sünnib.
28. Sepärrast ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Ei pea ükski minno sannust ennam kauaks wibima; se sanna, mis ma rägim, peab ka sündima, ütleb Issand Jehowa.

13. Peatük.

Pettised walleprohwetide kombes ja raske nuhtlus.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
2. Innimesse poeg, rägi prohwetis wisil Israeli prohwetide wasto, kes prohwetis wisil räkiwad, ja ütle neile, kes omma ennese süddamest prohwetid on: Kuulge Jehowa sanna.
3. Nenda ütleb Issand Jehowa: Hädda neile jölleda prohwetidele, kes omma ennese waimo järrel käiwad, ja sedda möda, mis nemmad ep olle näinud.
4. Kui rebbased paljaks tehtud kohtade peäl, nenda on teie prohwetid, oh Israel!
5. Teie ep olle mitte üllesläinud praggude sisse, egga warjo teinud Israeli koia ümber, et teie olleksite seisnud taplusses Jehowa päwal.
6. Nemmad näwad tühja, ja räkiwad walle õnneandmist, kes ütlewad: Jehowa sanna on se; ja Jehowa polle neid läkkitand; siiski käskwad nemmad rahwast odata, ja püawad nenda omma sanna töeks tehha.

7. Eks teie olle tühja näggemist näinud, ja walle ööneandmist räkinud? ja ütlete: Jehowa sanna on se ; ja minna ei olle mitte räkinud.
8. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Et teie rägite tühja, ja näte wallet; wata, sepärrast tullen ma teie peäle, ütleb Issand Jehowa.
9. Ja minno kässi peab nende prohwetide wasto ollema, kes näwad tühja, ja ööneandwad walle wisi; minno rahwa koggodusses ei pea nemmad mitte ollema, ja Israeli suggu kirja sisse ei pea nemmad mitte sama ülleskirjotud, egga Israeli male tulles; ja teie peate tundma, et minna ollen Issand Jehowa.
10. Sepärrast, ja otse sepärrast, et nemad mo rahwa eksitawad, ja ütlewad: Rahho, ja ep olle mitte rahho; ja se rahwas ehhitab souse seina, ja wata, need prohwetid lubjawad sedda kölwatuma lubjaga;
11. nende wasto, kes kölwatuma lubjaga lubjawad, et se peab mahhalangema: üks raske saddo peab peäle tulles, ja teie, oh sured rahhe-tükkid, teie peate se peäle langema, ja suur kange tuul peab sedda löhkuma.
12. Ja wata, se sein peab mahhalangema; eks siis ei sa ööldud teie wasto: Kus on se lubjaminne, mis teie lubjanud?
13. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Ma tahhan sure kange tulega ommas tullises wihhas löhkuda, ja raske saddo peab peäle tulles mo wihha läbbi, ja sured rahhe-tükkid peawad otsa peäle teggema tullise wihha läbbi.
14. Ja ma tahhan sedda seina mahhakiskuda, mis teie ollete lubjanud kölwatuma lubjaga, ja tahhan sedda mahhalükkada, et temä allus peab nähha, ja maas ollema; ja teie peate seäl sees otsa sama, ja tundma, et miña ollen Jehowa.
15. Ja ma tahhan otse keik omma tullise wihha seina peäle sata, ja nende peäle, kes sedda kölwatuma lubjaga lubjanud, ja tahhan teile üttelda: Ei olle seina egga neid, kes sedda lubjawad.
16. Need on Israeli prohwetid, kes prohwetid wisil Jerusalemma wasto räkiwad, ja kes temmale rahho näggemist näwad, kus ep olle mitte rahho, ütleb Issand Jehowa,
17. Agga sinna, innimesse peog, pöra ommad silmad omma rahwa tüttarte pole, kes prohwetid wisil räkiwad ommast ennesest süddamest, ja rägi prohwetid wisil nende wasto,
18. Ja ütlete: Nenda ütleb Issand Jehowa: Hädda neile naesterahwale, kes padjo kokkoömblewad keige kaenla-alluste tarwis, ja tewad kattesid keigesugguse ea innimeste Peade tarwis, et nemmad woiksid hingesid püda; kas teie tahhate mo rahwa hinged püda, ja ommad hinged ellus piddada?
19. Ja teie teotate mind ärra mo rahwa jures ühhe peo täie odra pärrast, ja leiwa pallokesse pärrast, et teie surretate need hinged, mis ei pea surrema; ja peate need hinged ellus, mis ei piddand ellusse jäma: et teie walletate mo rahwa ees, mis meel wallet kuleb.

20. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma tullen teie padjade kallale, misga teie seal hinged püate tootades, et need peawad öitsema; agga ma tahhan need padjad löhki kärristada teie käewarte peält, ja tahhan need hinged lahtilasta, siis kui teie hinged püate tootades, et nemmad peawad öitsema:

21. Ja tahhan teie katted löhki kärristada, ja omma rahwast teie käest ärrapeasta, ja nemad ei pea enam ollema teie kä, et teie neid sate püda; ja teie peate tundma, et miña ollen Jehowa.

22. Sepärrast et teie russuks peksate selle öige süddame walskusega, kellele minna ei olle wallo teinud; ja et teie öäla käed kinnitate, et ta mitte ei pöra oma kurja tee peält, et ma tedda woiksin ellus piddada.

23. Sepärrast ei pea teie mitte tühja näggema, egga önneandmist enam andma; sest ma tahhan omma rahwast teie käest peasta, ja teie peate tundma, et minna ollen Jehowa.

14. Peatük.

Jehowa sanna põlgjad põlgtakse jälle: nende nuhtlus.

1. Ja mo jure tullid monned mehhed Israeli wañematte seast, ja istsid mo ette mahha.

2. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

3. Innimesse poeg, needsinnatsed mehhed on ommad sitta-jummalad oma süddamesse üllespannud, ja omma üllekohto kommistust on nemmad pannud omma silma ette; kas minna pean sallima, et nemmad ikka peäle mind küssiwad?

4. Sepärrast rägi nendega, ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Iggäuks Israeli suggust, kes ommad sitta-jummalad oma süddamesse üllespannud, ja omma üllekohto kommistust omma silma ette panneb ja tulleb prohwet i jure; sellele tahhan minna Jehowa kosta, kui ta tulleb omma palju sitta-jummalatte pärrast,

5. Et ma Israeli suggu kinni saan nende süddames, et nemmad minno jurest on ärrapöörnud keik hopis omma sitta-jummalatte läbbi.

6. Sepärrast ütle Israeli suggu wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Pöörge, ja laske ennast pöörda omma sitta-jummalast, ja laske ommad silmad pöörda keik omma hirmsa teggude poolt ärra.

7. Sest, kes ial Israeli suggust, ja woöraste seast, kes Israeli jures asset on, mo jurest ärralahkub, ja panneb omma sitta-jummalad ülles omma süddamesse, ja omma üllekohto kommistust omma silma ette panneb, ja tulleb prohwet i jure temma läbbi mind küssima: sellele tahhan minna Jehowa wastust anda issiennese läbbi;

8. Ja tahhan omma palle sellesinnatse mehhe wasto panna, ja tedda ärrahäwwitada, et ta saab tähheks ja wannaks sannaks, ja tahhan tedda ärrakautada omma rahwa seast; et teie peate tundma, et minna ollen Jehowa.
9. Ja kui se prohwet ennast laseb melitada, ja rägib ühhe walle sanna, otsego olleksin minna Jehowa lasknud sesinnatse prohwet melitada: siis tahhan ma omma kät ta wasto sirrutada, ja tedda ärra kautada omma Israeli rahwa seast.
10. Ja nemmad peawad omma üllekohto kandma; kui selle küssia üllekohhus, nenda peab ka selle prohwet üllekohhus ollema.
11. Sepärrast ei pea eñam mitte Israeli suggu mo järrelt ärraeksima, egga eñast eñam rojaseks teggema keige omma ülleastmistega: sest nemmad peawad mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan neile Jummalaks olla, ütleb Issand Jehowa.
12. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
13. Innimesse poeg, kui üks Ma patto teeb minno wasto, et ta suurt wallatust teeb, siis tahhan ma omma kät sirrutada temma wasto, ja temma leiwa keppe katkimurda, ja senna läkkitada nälga, et minna seält ärrakautan innimesed ja lojuksed.
14. Ja kui seälsammas olleksid need kolm meest, Noa, Taniel ja Iob, siis peästaksid needsammad omma enneste hinged omma õigusse läbbi, ütleb Issand Jehowa.
15. Kui ma lasseksin kurjad metsalised sedda maad läbbikäia, et nemmad sedda innimestest paljaks tewad, et ta laggedaks saaks, nenda et ükski seält ei woiks läbbikäia nende metsaliste pärrast:
16. Olleksid need kolm meest seälsammas, ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa, ei nemmad peästaks mitte ei poege egga tütrid; nemmad üksi peäseksid, ja se Ma saaks laggedaks.
17. Ehk kui ma moõga lasseksin tulla selle Ma peäle, ja ütleksin, et moök peab seält maalt läbbiminnema, ja kautaksin seält ärra innimesed ja lojuksed:
18. Ja need kolm meest olleksid seälsammas, ni töeste kui ma ellan ütleb Issand Jehowa, nemmad ei peästaks mitte ei poege egga tütrid waid nemmad issi peäseksid üksi.
19. Ehk kui ma läkkitaksin katko seie male, ja wallaksin omma tullise wihha ta peäle wälja werresü pärrast, et ma seält innimesed ja lojuksed ärrakautaksin:
20. Ja Noa, Taniel ja Iob olleksid seälsammas, ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa, nemmad ei peästaks ei poega egga tüttart, nemmad issi peästaksid omma hinge omma õigusse läbbi.
21. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Nenda ka on se, kui ma omma nelli õiget kurja nuhtlust, moõga ja nälga ja kurjad metsalised ja katko läkkitan Jerusalemma peäle, et ma seält ärrakautan innimesed ja lojuksed.
22. Wata, siis peawad senna üllejama, kes ärrapeäswad, kedda wäljawiakse, poiad ja tütreid: wata, need tullewad wälja teie jure, et teie nähha sate nende

wisid ja nende teud, ja sate ennast trööstida se õnnetusse pärrast, mis ma Jerusalemma peäle ollen saatnud, kesk selle pärrast, mis ma temma peäle lasknud tulla.

23. Ja nemmad peawad teid trööstima, kui teie näte nende wisid ja nende teud; ja teie peate tundma, et ma mitte ilmaasjata teinud keik, mis ma seäl ollen; se on Issanda Jehowa sanna.

15. Peatük.

Jerusalem lääb hukka, kui kolbmatta winapu oksad.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, mis on se winamarja pu suggu parrem kui keik muud puud, ja se winapu oks parrem kui need, mis metsa puud külges on?

3. Kas temmast woib tarwis pu wötta, kust sünnib middagi tehha? kas woetakse sest warna-pu, mis peäle sa woiksid keiksuggused riistad panna rippuma?

4. Wata, sedda antakse tulle roaks; kui tulloke jo temma mollemad otsad ärrapölletand, ja keskminne koht on jo ärrakörwetand; kas ta peaks kölbama ühhege tö tarwis?

5. Wata, kui se terve olli, siis ei sündind sest middagi tehha: weel vähhem sünnib sest ennam middagi tehha, kui tulli tedda pölletand, ja et ta ärrakörwetand.

6. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Otsego winapu metsa pude seas, mis ma ollen tulle roaks annud; nenda ollen minna ka Jerusalemma rahwast ülleannud.

7. Ja ma pannen omma palle nende wasto; on nemmad ühhest tullest wäljasanud, siis peab teine tulli neid ärralöppetama: ja teie peate tundma, et minna ollen Jehowa, kui ma omma palle nende wasto pannen.

8. Ja ma tahhan sedda maad laggedaks tehha, sepärrast et nemmad on wägga suurt wallatust teinud: se on Issand Jehowa sanna.

16. Peatük.

Suur Jehowa heldus: rahwas tännamatta: nende nuhtlussed: arm tootakse neile, kelle südda pehmeks lööb.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, anna Jerusalemale teäda temma hirmsad teud,

3. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa Jerusalemmale: Sinno pärris suggu ja so sündimised on Kanaani-maalt; so issa olli Emori-mees ja so emma ltti-ma naene.
4. Ja sedda wisi olli so sündiminne: sel päwal kui sa ilmale tullid, ei olnud so nabba-wars ärraleikatud, ja weega ei olnud sa puhtaks pestud, kui ma so peäle waatsin; ja solaga ei olnud sa örutud, egga mähkmette sisse mähhitud.
5. Ühhegi silm ei heitnud armo so peäle, et ta olleks sulle ühhe ainsa neist asjust teinud, et ta olleks armo pärrast sulle sedda teinud; waid sind wissati wälja peäle, sest et so hing ni weider olli sel päwal, kui sa ilmale sündsid.
6. Ja minna läksin sinnust möda, ja näggin sind, et sind pididi ärratallatama so werre sees; siis ütlesin ma sinnule: Omma werresse jä ellusse; jah ma ütlesin sinnule: Omma werresse jä ellama.
7. Ma ollen sind mitmeks tuhhandeks pañud, sedda möda kui se, mis kaswab wäljal; ja sinna olled paljuks sanud, ja sureks kasnud, ja wägga suurt illo kätte sanud: nissad ollid walmis, ja so karwad kasnud; agga siña ollid weel allasti ja paljas.
8. Ja ma läksin sust möda, ja näggin sind, ja wata, so aeg olli, se armastamise aeg, ja ma lautasin omma ölma so ülle, ja katsin so allastust; ja ma wandusin sulle, ja teggin seädust sinnoga, ütleb Issand Jehowa, ja sinna said mo ommaks.
9. Ja ma pessesin sind weega, ja lopputasin so werre so peält ärra, ja woidsin sind ölliga;
10. Ja ehhtasin sind wälja-ömmeltud riettega, ja pannin sinnised nahk-kingad so jalga, ja pannin peent kallist linnast riet so ümber, ja katsin sind sidiga;
11. Ja teggin sind wägga kännaks, ja pannin kässi-keed so kätte ümber, ja kedi so kaela ümber;
12. Ja andsin pea-otsa ehte so ninna peäle, ja körwa-röngad so körwade sisse, ja illusa kroni so pähhä.
13. Sedda wisi ollid sa ehhtud kulla ja hõbbedaga, ja so üllekond ridid ollid kallist linnasest ja siidsest ja wäljaömmeltud ridest; sa söid saia, ja met ja ölli, ja ollid üpres wägga illus, ja kölbasid kunningrigile.
14. Ja so nimmi sai kuulsaks pagganatte seas so illo pärrast: sest se olli täieste illus miño ehte pärrast, mis ma so peäle pannin, ütleb Issand Jehowa.
15. Agga sinna lootsid omma illo peäle, ja ellasid hora wisil omma nimme pärrast, ja piddasid omña hora-jahti iggaühhega, kes möda läks, kes se ial olli.
16. Ja sa wötsid ommast ridist, ja teggid eñesele kirjud kõrged paigad, ja teggid hora tööd nende peäl: need paigad ei pea enam sama, egga ollema.
17. Ja sa wötsid ommad illusad riistad minno kullast ja mo hõbbedast, mis ma sulle ollin annud, ja teggid ennesele meeste kuiud, ja teggid nendega hora tööd.

18. Ja wötsid ommad wäljaömmeltud rided, ja katsid neid; ja pannid nende ette mo ölli ja mo suitsetamisse-rohto.
19. Ja mo leiba, mis ma sulle annud, peent jahho, ja ölli ja met, misga ma sind söötsin, ja sedda pannid sa nende ette maggusaks haisuks; wist on se sündinud, ütleb Issand Jehowa.
20. Ja sa wötsid ommad poiad ja omãad tütred, mis sa mulle ollid ilmale tonud, ja ohwerdasid neid neile ärrasüa: olli se pissut so hora-tö polest?
21. Ja sa tapsid ka minno poiad, ja andsid neid ärra, et sa lasksid neid tullest läbbi miñna nende auuks.
22. Ja keige omma hirmsa teggude ja omma hora-tö jures ei olle sa mitte möttelnud omma nore ea päwade peäle, kui sa allasti ja paljas ollid, kui sind so werre sees pididi ärratallatama.
23. Ja se on sündinud pärrast keik so kurjust, (hädda, hädda sulle! ütleb Issand Jehowa.)
24. Et sa ennesele olled ehhitanud kummitud koiad, ja ennesele teinud kõrged paigad igga turro peäle.
25. Igga tee otsa peäle olled sa ehhitanud ommad kõrged paigad, ja omma illo hirmsaks teinud, ja ommad jallad laiale aianud iggaühhe wasto, kes möda läks, ja olled paljo hora-tööd teinud:
26. Ja olled hora-tööd teinud Egiptusse-ma lastega, kes so naabred on, kes pakso lihuga on, ja olled paljo hora-tööd teinud, et sa mind pidid ärritama.
27. Ja wata, ma ollen omma kät sirrutanud so wasto, ja so seätud ossa wähhendanud, ja ollen sind annud nende melewalda, kes sind wihkasid, Wilistide tüttarte kätte, kes häbbi pärrast ärrapunnastasid so wägga pahha tö wisi pärrast.
28. Ja sa olled hora-tööd teinud Assuri lastega, et sa ei woinud kül sada: sa olled nendega hora-tööd teinud, ja siiski mitte kül sanud:
29. Waid olled paljo ennam hora-tööd teinud Kanaani maal sennikui Kaldeamale; ja siiski ep olle sa sest mitte kül sanud.
30. Kui nõrk on so südda, ütleb Issand Jehowa, et sa sedda keik teed, ühhe ilma-ma hora naese tööd,
31. Se läbbi et sa ommad kummitud honed ehhitasid igga tee otsa, ja ommad kõrged paigad teinud igga turro peäle; sa ei ollege kui üks teine hoor olnud, nenda et sa hora-palka olleksid pilkand.
32. Oh sa abbiello-rikkia naene! kes omma mehhe assemele woöraid wasto wöttab.
33. Keikile horadele antakse horusse palk; agga sinna olled ommad hora-palgad annud iggaühhele, kes sind armatsend, ja olled neile weel andid peälegi annud, et nemmad tulleksid so jure seält ümberkaudo, so sure horusse pärrast.

34. Nenda on sul teist wisi luggu olnud kui muil naestel sinno sure horussega, sest so järrele ei olle mindud hora-tööd teggema; sest sinna olled hora-palka annud, ja sulle ei olle hora-palka antud, sest on se luggu sinnoga teist wisi.

35. Sepärrast kule Jehowa saña, siña hoor!

36. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sepärrast et so rahha on pillutud, ja so häbbedus on paljaks woetud sinno sure horusse läbbi nende wasto, kes sind armatsesid, ja keige so hirmsade sitta-jummalatte wasto; ja so laste were pärrast, mis sa neile olled annud:

37. Wata, sepärrast koggun ma keik so armatsejad, kelle melest sa olled armas olnud, ja keik, kedda sa armastanud, keikidega, kedda sa olled wihkanud; ja neid tahhan ma kogguda so wasto, ümberringi, ja so häbbedust neile paljaks wötta, et nemmad keik so häbbedust peawad nähha sama.

38. Ja minna tahhan so peäle kohhut moista, nenda kui abbiello-ärrarikkujatte ja werre ärrawallajatte peäle kohhut moistetakse, ja tahhan so werd ärrawallada tullise ja pühha wihhaga:

39. Sest ma tahhan sind anda nende kätte, ja nemmad peawad so kummitud honed ärrapillutama, ja so kõrged paigad mahhakiskuma, ja so rided so seljast risuma, ja so illusad riistad ärrawötma, ja sind paljaks ja allasti jätma.

40. Ja peawad koggodusse kogguma so wasto, ja sind kiwwidega wiskama ja sind omma moökadega läbbiaiaama.

41. Ja peawad so honed tullega ärrapölletama, ja öiged nuhtlussed so peäle pannema mitme naese silma ees; nenda tahhan ma sind ärralöppetada, et sa ei pea hoor ollema, egga ennam hora-palka andma.

42. Ja tahhan omma tullise wihha so peäle panna seisma, et mo pühha wihha sinnust lahkub, siis tahhan ma rahho seista, ja mul ei pea mitte ennam melepahhandust ollema.

43. Sepärrast et sinna ei olle mitte omma nore ea päwade peäle möttelnud, ja olled mo peäle wihhastanud keikis neis asjus; wata, siis tahhan minna ka sinno wisid so Peä peäle panna, ütleb Issand Jehowa; sest eks sa ei olle teinud sedda pahha tööd ülle keik omma mu hirmsade teggude?

44. Wata iggaüks, kes tähhendamisse-sanna rägib, wöttab so peäle jutto tösta, ja öölda: Otsekui emma, nenda on ka temma tüttar.

45. Sa olled omma emma tüttar, kelle südda tilgab omma mehhe ja omma laste wasto, ja olled omma öe ödde, kelle südda tilkab omma meeste ja omma laste wasto: teie emma on ltti-ma naene, ja teie issa Emori-mees.

46. Ja sinno suur ödde on Samaria, temma ja temma tüttred, kes ellab so pahhemal käel: ja so ödde, kes wähhem sind, kes ellab so parremal käel, on Sodom ja temma tüttred.

47. Ja sinna pollege nende tede peäl käinud, egga teinud nende hirmsa teggude järrele; so meel olli pahha, et se kui pissut olli, et sa olled weel pahheminne teinud keige omma wiside järrele, kui nemmad.

48. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa, ei olle so ödde Sodom issi egga ta tütreid nenda teinud, kui sinnage olled teinud, ja so tütreid.
49. Wata, se olli so öe Sodoma üllekohhus: kõrkus, leiba kül, ja wägga rahholinne assi olli temäl ja temã tüttartel; agga willetsa ja waese kät ei kinnitand temã mitte;
50. Waid nemmad ollid torredad, ja teggid hirmsad teud mo ees; agga ma saatsin neid ärra, kui ma sedda sain näinud.
51. Ja Samaria ei olle poolt sedda patto mitte teinud, mis sinna teinud, ja olled paljo ennam hirmsaid teggusid teinud kui nemmad, ja olled keige omma hirmsa teggude läbbi, mis sa teinud, omã öed öigeks teinud.
52. Sepärrast kañna ka sinna omã teotus, mis sa olled moistnud omma öe peäle, so omã pattude pärrast, misga sa hirmsamad teud teinud kui nemmad, ja nemmad on öigemad sind: sepärrast häbbene ka, ja kañna omma teotus, et sa olled ommad öed öigeks teinud.
53. Agga ma tahhan nende wangi-pölwe pöörda, Sodoma ja temma tüttarte wangi-pölwe, ja Samaria ja temma tüttarte wangi-pölwe, ja sinno wangide wangi-pölwe nende seas.
54. Et sa pead omã teotust kandma, ja häbbi pärrast ärrapunnastama keige se pärrast, mis sa teinud, kui sa neid saad trööstinud.
55. Ja so öed Sodom ja temma tütreid peawad taggasi tulles omma endise pölwe peäle, ja Samaria ja temma tütreid peawad taggasi tulles omma endise pölwe peäle, ja sinna ja so tütreid peate taggasi tulles omma endise pölwe peäle.
56. Eks olle Sodom so ödde olnud juttuks, sinno suus so kõrkusse aial?
57. Ennego so kurjus ilmus, sel aial, kui sind teotasid Siria tütreid ja keik, kes ta ümber ollid, need Wilistide tütreid, kes sind ümberringi ärrapölgsid.
58. Omma pahha tö ja omã hirmsad teud, neid pead sinna kandma: se on Jehowa sanna.
59. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan ka soga teha, nenda kui sa olled teinud, et sa sedda ärrawandumist mikski ei pannud, et sa minno seädust tühjaks teinud.
60. Agga minna tahhan möttelda omma seädusse peäle, mis ma sinnoga teggin so nore ea päiwil, ja tahhan ühhe iggawesse seädusse sulle kinnitada.
61. Siis wöttad sa omã wiside peäle möttelda, ja häbbi pärrast ärrapunnastada, kui sa wasto wöttad ommad öed, kes suremad sind, nende körwa, kes wähhemad sind: sest ma tahhan neid sulle tütriks anda, agga mitte sinno seädussest;
62. Waid minna tahhan omma seädusse sinnoga kinnitada, ja sa pead tundma, et minna Jehowa ollen.
63. Et sa se peäle mötled, ja häbbened, ja ei pea ennam omma suud lahti

teggema oma teotusse pärrast, kui ma so eest ärraleppitamist teen keige se pärrast, mis sa olled teinud: se on Issanda Jehowa sanna.

17. Peatük.

Öige nuhtlus kulutakse Sidkia peäle: Kristussest.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi.
2. Innimesse poeg, rägi üks moistetus ülles, ja ütle üks tähhendamisse sanna Israeli suggu peäle,
3. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: üks suur kotkas suurte tibadega, pitka sulgedega, mis täis sulgi, mis tähnelissed, se tulli Libanoni mäele, ja wöttis seedripu ladwa otsa.
4. Temma wössude üllema otsa murdis ta ärra, ja wiis sedda kauba male, ja pani sedda senna kaupmeeste liña.
5. Ta wöttis ka selle Ma seemnest, ja heitis sedda wilja põllo peäle, ta wiis sedda sure wee jure, sure holega pani ta sedda senna.
6. Ja se tousis ülles, ja sai laiaks winapuuks, kenne kehha maddal olli, et temma oksad kallasid se kotka pole, ja temma jured ollid selle al; ja se sai winapuuks, ja sai püsti oksad, ja kaswatas wiljalissed oksad.
7. Agga seäl olli üks teine suur kotkas, sellel ollid sured tiwad ja palju sulgi; ja wata, sesinnane winapu kãnas ommad jured temã pole, ja aias ommad oksad ta pole, et ta tedda pididi kastma temã penartest seäl, kus temma olli istatud.
8. Temã olli hea wälja peäle istatud sure wee äre, et ta olleks woinud okse aiada, ja wilja kanda, ja kalliks winapuuks sada.
9. Ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Kas se peaks korda minnema? eks teine mitte temã jurid ei wõtta ärrakiskuda, ja temma wilja ärraleikada, et ta ärrakuiwab, keik temma wössude lehhed kuiwawad ärra; ja se sünnib, ei mitte sure käewarrega egga palju rahwaga, kui tedda ärratõstetakse temma juurtega hopis.
10. Sest wata, temma on istatud, kas se siis peaks korda minnema? eks mitte ni pea kui päwatousma tuul temmasse putub, temma hopis ärra ei kuiwa? ta kuiwab ärra seäl penarte peäl, kus ta kaswis.
11. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
12. Et ütle selle wastopannia suggule: Eks teie ei tea, mis se on? ütle: Wata, Pabeli kuningas tulli Jerusalema, ja wöttis temã kuñinga ja temã würstid, ja wiis neid eñese jure Pabeli.
13. Ja wöttis kuningrigi suggust ühhe, ja teggi temmaga seädusse, ja pani tedda wanduma, ja wöttis ärra selle Ma sured issandad;
14. Et se kuningriik pididi maddal ollema, et ta ennast mitte ei üllendaks, et ta peaks omma seädusse, et se jääks seisma.

15. Agga ta panni temma wasto, ja läkkitas ommad Kässud Egiptusse-male, et nemãad temmale piddid andma hobbosid ja palju rahwast: kas se peaks korda minnema? kas se, kes sedda teeb, peaks peäsema? ja kes seädust tühjaks teeb, kas se peaks peäsma?

16. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa, temma peab selle kunninga male, kes tedda kunningaks tõstnud, kelle wannet ta mikski ei pannud, ja kelle seädusse ta tühjaks teinud, selle jure peab ta Pabeli surrema.

17. Ja Warao ei woi middagi temãale teha söas ei sure wäega egga palju rahwaga, kui Pabeli kunningas hakkab walli üllesteggema, ja pu-tornid ehhitama, et ta palju hingesid saaks ärrakautada.

18. Sest ta polle wañet mikski ei pañud, et ta seädust on tühjaks teinud; ja wata, temma on omma kät annud, siiski on ta sedda keik teinud; ei ta pea mitte peäsma.

19. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Ni töeste kui ma ellan, ma tahhan omma wande, mis temãa miski ei pannud, ja mo seädusse, mis ta tühjaks teinud, temãa Pea peäle panna;

20. Ja tahhan omma wörko temma ülle lautada, ja ta peab mo wörkutamisepaelade sisse kinnisama, ja ma tahhan tedda Pabeli wia, ja seäl temmaga kohtus käia temma wallatusse pärrast, mis ta minno wasto teinud.

21. Ja keik temma pöggenejad keige ta wäehulkadega peawad moõga läbbi langema, ja kes üllejäwad, need peawad laiale sama pillatud keikide tuulte kätte; ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen räkinud.

22. Nenda ütleb Issand Jehowa: Minna tahhan ka sest kõrge seedri ladwa otsast wõtta, ja sedda istutada; temma wössude üllemast otsast tahhan ma ärramura ühhe örna otsakesse, ja minna tahhan sedda istutada ühhe kõrge ja sure mäe peäle:

23. Israeli kõrge mäe peäle tahhan ma sedda istutada, ja ta peab okse aiama, ja wilja kandma, ja kalliks seedriks sama; ja temãa al peawad keik linnud keigesuggusest lendawast suggust ellama, temãa oksade warjo al peawad nemmad ellama.

24. Ja keik metsa puud peawad tundma, et minna Jehowa se kõrge pu ollen allandanud, ja se maddala üllendanud, ja tore pu kuiwaks teinud, ja ärrakuinud pu pannud haljandama: Minna Jehowa ollen räkinud, ja teen ka sedda.

18. Peatük.

Nurrin Jehowa wasto ei kolba: Ta moistab keik öiete.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Mis teil on, et teie rägite sedda waña sanna Israeli maast, ja ütlete: Issad on sõnud küpsmatta winamarja kobbarad, ja laste hambad on nürriks sanud.

3. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa, teil ei pea enam sedda ollema, kes sedda tähhendamisse sanna rägib Israelis.
4. Wata, keik hinged, need on minno pärralt; minno pärralt on need: niihästi issa hing, kui poia hing: se hing, mis patto teeb, sesamma peab surrema.
5. Ja kui kegi õige on, ja teeb mis kohhus ja õigus on ;
6. Kes mäggede peäl ei sö, egga tösta ennese silmi Israeli suggu sitta-jummalatte pole, ja omã liggimesse naest ärra ei naera, ja naese jure, kel omãd kirjad, liggi ei lähhä:
7. Ja keddagi ei waewa, annab omma wölgläse panti taggasi, mingiwisil ei risu, annab omma leiwa näljatsele, ja kattab riettega sedda, kes allasti:
8. Kes ei anna rahha renti peäle wälja, ja ei wötta kasso, kes omma kät köwwerussest taggasi wöttab, kes teeb, mis tössine kohhus, ni ühhele kui teisele:
9. Kes minno seädmiste sees käib, ja peab mo kohtoseädussed, et ta truiste se järrele teeb: sesamma on õige, temma peab töeste ellama, ütleb Issand Jehowa.
10. Agga kuiita ühhe ülleannetuma poia sünnitab, kes werd ärrawallab, ja teeb teisele ühhe neist asjust.
11. Ja temma ei te neist häist asjust ühtegi, waid sööb ka mäggede peäl, ja naerab omma liggimesse naest ärra;
12. Kes waewab willetsat ja waest, risub mitmel wisil, ei anna panti taggasi, ja töstab ommad silmad sitta-jummalatte pole, ja teeb mis hirmus on:
13. Annab rahha renti peäle, ja wöttab kasso; ja se peaks ellama? ei pea se mitte ellama; ta on keik need hirmsad asjad teinud, tedda peab töeste surma pandama, temma werresü olgo ta peäl.
14. Agga wata, kui ta poia sünnitab, ja se nääb keik omma issa pattud, mis ta teeb, ja kardab, ja ei te mitte sedda wisi;
15. Temma ei sö mitte mäggede peäl, ja ei tösta ennese silmi mitte Israeli suggu sitta-jummalatte pole, ei naera omã liggimesse naest ärra:
16. Ja ei waewa keddagi, ei wötta panti, ja mingiwisil ei risu, kes omma leiba näljatsele annab, ja kattab riettega sedda, kes allasti:
17. Ei putu omã käega willetsa külge, ei wötta renti egga kasso, teeb minno kohtoseäduste järrele, käib mo seädmiste sees: sesamma ei pea mitte surrema omma issa üllekohto pärrast, ta peab töeste ellama.
18. Temma issa, et ta ikka liga teinud, wenna mitmel wisil risunud, ja omma rahwa seas teinud, mis ei olle hea: wata, se peab surrema omma üllekohto sees.
19. Ja teie ütlete: Miks ei pea mitte se poeg kandma middagi issa üllekohtust? issi poeg teeb, mis kohhus ja õigus on, ta peab keik mo seädmissed, ja teeb nende järrele, ta peab töeste jäma ellama.

20. Se hing, mis patto teeb, sesamma peab surrema, ja poeg ei pea middagi kandma issa üllekohtust, ja issa ei pea middagi kandma poja üllekohtust: selle õige õigus olgo temã peäl, ja selle öäla öälus olgo temã peäl.
21. Agga kui se, kes öäl, pörab keikist ommast pattudest, mis ta teinud, ja peab keik mo seädmissed, ja teeb, mis kohhus ja õigus on: se peab töeste ellama, ei mitte surrema.
22. Keik temã ülleastmissi, mis ta teinud, ei peage mäppetadama; omma õigusse pärrast, mis ta teeb, peab ta jäma ellama.
23. Kas mul ial peaks hea meel ollema ühhe öäla surmast? ütleb ISSAND JEHOWA; eks sest ep olle hea meel, kui ta ümberpörab omma tede peält, et ta woiks ellada?
24. Ja kui se, kes õige, ommast õigussest pörab, ja teeb köwwerust, kui ta wöttab tehha keiki hirmsaid asjo möda, mis se, kes öäl, teinud, kas ta peaks jäma ellama? keik temma õigussi, mis ta teinud, ei pea mäppetadama; ommas wallatuses, mis ta teind, ja omma patto sees, mis ta teinud, nende sees peab ta surrema.
25. Ommeti ütlete teie: Issanda te ei olle ühhetassa. Et kuulge Israeli suggu, kas minno te ei peaks ühhetassa ollema? eks olle, et teie teed ei olle ühhetassased?
26. Kui se, kes õige, pörab ommast õigussest, ja teeb köwwerust, ja surreb sepärrast; siis surreb ta omma köwwerusse sees, mis ta on teinud.
27. Ja kui se, kes öäl, pörab ommast öälussest, mis ta teinud, ja teeb, mis kohhus ja õigus on ; sesamma peab omma hinge ellus.
28. Sest ta watab, ja pörab keikist ommast ülleastmistest, mis ta teinud, se peab töeste ellama, ei mitte surrema.
29. Ommeti ütleb Israeli suggu: Issanda te ei olle ühhetassa; eks minno teed ei olle ühhetassa, Israeli suggu? eks olle, et teie teed ei olle ühhetassased?
30. Sepärrast tahhan ma iggauhhe peäle teie seast kohhut moista, oh Israeli suggu! temma wisisid möda, ütleb Issand Jehowa: pöörge, ja andke ennast pöörda keikist ommast ülleastmistest, et teie üllekohhus teile mitte ei sa kommistusseks.
31. Heitke ennesest ärra keik ommad ülleastmissed, misga teie ülleastunud, ja tehke ennestele üks uus südda, üks uus waim: sest miks teie tahhate surra, sa Israeli suggu?
32. Sest mul ep olle hea meel selle surmast, kes surreb, ütleb Issand Jehowa; sepärrast andke ennast pöörda, siis peate teie jäma ellama.

19. Peatük.

Kaebdusse-laul, et Juda-kunningriik otsa sanud.

1. Ja sina tõsta üks nutto-laul Israeli würstide pärrast,
2. Ja ütle: Mis sinno emma, se emmane-loukoer, maggab issaste-loukoerte hulkas? noorte loukoerte hulkas on ta kaswatanud ommad kutsikad,
3. Ja on ühhe ommast kutsikattest kaswatanud, et ta noreks loukoeraks sai; ja ta öppis sagi kiskuma, inimessi söi temma.
4. Kui pagganad temmast kuulsid, siis woeti tedda nende aukus kinni, ja nemad wisid tedda öngadega Egiptusse-male.
5. Ja kui temma näggi, et ta ilma olli ootnud, ja ta lotus hukkas olli; siis wöttis ta ühhe ommast kutsikattest, ja teggi tedda noreks loukoeraks.
6. Ja temma käis kesk loukoerte seas, ja sai noreks loukoeraks; ja öppis sagi kiskuma, inimessi söi temma.
7. Ja ta tundis ärra nende lessenaesed, ja teggi paljaks nende liñnad, nenda et se Ma ja keik selle täius on ärrahäwwitud temma möiramisse heäle läbbi.
8. Sepärrast on pagganad neist ümberkaudsist rikidest temma wasto pannud, ja omma wörko ta ülle lautanud; nende aukus on tedda kinni woetud.
9. Ja nemmad on tedda raud-liñno-korwi kinnipannud öngadega, ja tedda winud Pabeli kunninga jure; nemmad wisid tedda tuggewatte liñnade sisse, et temma heält ei peaks mitte ennam kuulma Israeli mäggede peäl.
10. Sinno emma olli kui winapu sinno werre sees wee äre istatud; ta olli wiljalinne ja täis okse sest surest weest.
11. Ja temmal ollid tuggewad wössud, mis kölbasid wallitsejatte keppiks, ja temma kehha sai kõrgeks pakso oksade wahhel; ja se olli nähha temma kõrgusses ta paljo oksade seas;
12. Agga tedda kitkuti wälja tullise wihha sees, ja wissati mahha, ja päwatousma tuul kuiwatas ärra temã wilja; ta tuggewad ra-ud on ärrakistud ja ärrakuinud, tulli on neid ärrasõnud.
13. Ja nüüd on ta istatud kõrbe, ühhe kuiwa ja poutse male,
14. Ja tulli lähhäb wälja ta oksade wössust, ja sööb ärra temma wilja, et temã külges ei olle tuggewat wösso, mis kölbab wallitsusse keppiks. Se on üks nutto-luggu, ja on nutto-louks sanud.

20. Peatük.

Rahwa kangekaelus: öige nuhtlus: armo tootus.

1. Ja se sündis wiendamal seitsme aasta kuul, selle ku kümnemal päwal, et

mehhed tullid Israeli wannemist, Jehowa käest nou küssima, ja istsid mo ette mahha.

2. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

3. Innimesse poeg, rägi Israeli wannemattega, ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Kas teie ollete tulnud mo käest küssima? ni töeste kui ma ellan, ei ma lasse ennast teist mitte küssida, ütleb Issand Jehowa.

4. Kas sa tahhad neile öigust moista? tahhad sa öigust anda, innimesse poeg? et anna neile teäda nende wannematte hirmsad teud.

5. Ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: sel päwal kui ma ärrawallitsesin Israeli rahwast, siis töstsin ma omma kät ülles wandudes Jakobi suggu seltsi pole, ja andsin ennast neile teäda Egiptusse maal, ja töstsin omã kät ülles wandudes nende pole, ja ütlesin: Minna ollen Jehowa teie Jumãl.

6. Sel päwal töstsin ma omma kät nende pole, et ma neid piddin wäljawima Egiptusse-maalt senna male, mis ma neile ärrakatsund, mis pima ja met joseb, mis olli üks illo keige made seast.

7. Ja ma ütlesin nende wasto: Heitke ärra iggaüks omma silmade läilad jumãlad, ja ärge tehke ennast rojaseks Egiptusse sitta-jummalattega: minna ollen Jehowa teie Jummal.

8. Agga nemmad pannid mo wasto, ja ei tahtnud miño sanna mitte kuulda, nemãd ei heitnud ei ükski omma silmade läilaid jummalaid ärra, egga jätnud mahha Egiptusse sitta-jummalaid; ja ma mötlesin omma tullise wihha nende peäle wäljawallada, et ma omma wihha otse keik piddin nende peäle saatma Egiptusse-maal.

9. Agga ma teggin omma nimme pärrast, et sedda ei piddand teotadama nende pagganatte nähhes, kelle seas nemmad ollid, kenne silma ees ma ennast neile ollin teäda annud, et ma neid piddin Egiptusse-maalt wälja saatma.

10. Ja ma saatsin neid ka Egiptusse-maalt wälja, ja wisin neid körbe,

11. Ja andsin neile omãd seãdmised, ja ommad kohtoseãdused andsin ma neile teäda; kui innimenne nende järrele teeb, siis ellab ta nende sees.

12. Ja minna andsin neile ka ommad hingamise-pãwad, et nemãd piddid ollema tähheks minno wahhel ja nende wahhel; et nemãd piddid tundma, et minna Jehowa ollen, kes neid pühhitseb.

13. Ja körbes panni Israeli suggu mo wasto, nemmad ei käind mo seãdmiste sees, ja põlgsid mo kohtoseãdused ärra, mis sees innimenne ellab, kes nende järrele teeb, ja nemmad teotasid hingamise-pãwad wãgga: siis mötlesin ma omma tullise wihha nende peäle wäljawallada körbes, ja ma piddin otsa nende peäle teggema.

14. Agga ma teggin omã nimẽ pärrast, et sedda mitte ei piddand teotadama pagganatte silma ees, kelle nähhes ma neid ollin wäljawinud.

15. Ja minna töstsin ka omma kät ülles nende wasto körbes, et ma neid mitte ei piddand wima senna male, mis ma neile annud, mis pima ja met joseb, mis olli üks illo keige made seast.
16. Sepärrast, et nemmad mo kohtoseädussed ärrapölgsid, ja mo seädmiste sees ei käinud, ja mo hingamisse-päwad ärrateotasid: sest nende südda käis nende sitta-jummalatte järrel;
17. Agga mo silm andis neile armo, et ma neid mitte ärra ei rikkund, egga otsa nende peäle teinud körbes.
18. Ja ma ütlesin nende laste wasto körbes: Äрге käige omma wannematte seädmiste sees, ja ärge piddage nende kohto-wisid, ja ärge tehke ennast mitte rojaseks nende sitta-jummalattega.
19. Minna ollen Jehowa teie Jummal; käige minno seädmiste sees, ja piddage minno kohtoseädmissed, ja tehke nende järrele.
20. Ja pühhitsege mo hingamisse-päwad, et nemmad olleksid tähheks minno wahhel ja teie wahhel, et teie sate tunda, et minna ollen Jehowa teie Jummal.
21. Agga need lapsed pannid mo wasto, nemmad ei käinud mitte mo seädmiste sees, ja ei piddand mitte mo kohtoseädussi, et nemad nende järrele olleksid teinud, mis sees se innimenne ellab, kes nende järrele teeb; mo hingamisse-päwad teotasid nemad ärra: siis mõtlesin ma oma tullise wihha nende peäle wäljawallada, et ma otse keik omã wihha nende peäle piddin saatma körbes;
22. Agga ma wötsin omã kät taggasi, ja teggin omã nimme pärrast, et se ei piddand teotadama pagganatte nähhes, kelle nähhes ma neid olin wäljawinud.
23. Minna töstsin ka omma kät nende wasto körbes, et ma neid piddin laiale pillutama pagganatte sekka, ja neid laiale wiskama made sisse,
24. Sepärrast, et nemad mo kohtoseäduste järrele ei teind, waid pölgsid mo seädmissed ärra, ja teotasid mo hingamisse-päwad; ja nende silmad käisid omma wannematte sitta-jummalatte järrel.
25. Siis andsin minna ka neile seädmissed, mis ep olnud head, ja kohtowisid, mis sees nemmad ei sanud ellada.
26. Ja ma arwasin neid rojaseks nende annettega, kui ma lasksin mödaminna keik, mis lapsekooda lahti teeb, et ma neid piddin ärraehmatama, et nemmad piddid tundma, et minna ollen Jehowa.
27. Sepärrast, innimesse poeg, rägi Israeli suggu wasto, ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Weel enam on mind teie wannemad teotanud, kui nemmad suurt wallatust mo wasto teggid.
28. Kui ma neid senna male sain winud, mis pärrast ma omma kät üllestötsin wandudes, et ma neile piddin sedda andma: ja kui nemad ial näggid ühhe kõrge kingo, ehk ühhe jämeda pu, siis ohwerdasid nemad seäl omad tappa-ohwrid, ja wisid senna omma melepahhandusse annet, ja pannid senna omã maggusa haiso annid, ja wallasid senna wälja ommad joma-ohwrid.

29. Ja miña ütlesin nende wasto: Mis peab se kõrge paik ollema, kuhho teie lähhäte? siiski on selle nimi nimētud kõrgeks paigaks tännapāni.

30. Sepārrast ütle Israeli suggu wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa, kas teie ennast tahhate omma wañematte tee peäl rojaseks teha, ja nende läilad jumalad hora wisil takkahoida?

31. Ja kui teie omad annid tote, kui teie lassete ommad poiad tullest läbbi käia, siis tete teie ennast rojaseks keige omma sitta-jumalattega tännapāni; ja minna peaksin ennast teitest laskma küssida, oh Israeli suggu! ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa, ei ma lasse ennast teitest mitte küssida.

32. Ja mis ial teie mele tulleb, ei pea paigast mitte sündima; et teie ütlete: Meie tahhame olla kui pagganad, kui made sugguwössad, et meie tenime puid ja kiwwa.

33. Ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan töeste teie ülle wallitseda wāggewa käega, ja wāljasiirutud käewarrega, ja wāljawallatud tullise wihhaga;

34. Ja tahhan teid wāljāsata rahwa seast, ja teid kogguda made seest, kuhho teid on laiale pillutud, wāggewa käega, ja wāljasiirutud käewarrega, ja wāljawallatud tullise wihhaga.

35. Ja tahhan teid wia kõrbe, kus rahwast on, ja seäl teiega kohtus käia suud suud wasto:

36. Otse kui ma teie wannemattega kohtus käinud körbes Egiptusse maal; nenda tahhan ma teiega kohtus käia, ütleb Issand Jehowa,

37. Ja tahhan teid lasta witsa al käia, ja teid wia seädusse siddemesse.

38. Ja tahhan need wastopanniad teie seast puhhas ärrasata, ja neid, kes mo wasto ülleastuwad; seält maalt, kus nemād asset on, tahhan ma neid wāljatua, agga Israeli male ei pea ükski tulles; ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen.

39. Agga teie Israeli suggu, nenda ütleb Issand Jehowa: Minge ja tenige iggauks omad sitta-jummalad, ja pärrast sedda, kui teie ei tahha minno sanna mitte kuulda; siis ärge teotage mitte ennam mo pühha nimmet ärra omma annetega egga omma sitta-jummalattega.

40. Sest minno pühha mäe peäl, Israeli kõrge mäe peäl, ütleb Issand Jehowa, seäl peab mind keik Israeli suggu hopis tenima seäl maal; seäl peawad nemād mo mele pärrast ollema, ja seäl tahhan ma nouda teie üllestöstmisse-ohwrid ja teie essimessed añid, keik teie pühha asjadega.

41. Mul peab teitest hea meel ollema sest maggusa haisoga annist, kui ma teid saan wāljawinud rahwa hulgast, ja teid koggunud made seest, kuhho teid olli laiale pillutud; ja miña tahhan teie kallal ennast näidata pühha ollewad pagganatte nähhes.

42. Ja teie peate tundma et minna Jehowa ollen, kui ma teid wiin Israeli male, seña male, mis pärrast ma ollen omã kät wandudes üllestöstnud, et ma sedda teie wannemille piddin andma.

43. Ja seäl peate teie mõtlema omma wiside peäle, ja keige omma teggude peäle, misga teie ennast rojaseks teinud; ja teil peab pahha meel ollema issieñese wasto keigest teie kurjussest, mis teie ollete teinud.

44. Siis peate teie tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma sedda teiega teen omma nimme pärrast, ei mitte teie kurje wisisid egga teie pahhaid teggusid möda, oh Israeli suggu! se on Issanda Jehowa sanna.

21. Peatük.

Jerusalemma ärrakautamine kulutakse ue märgiga.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad louna tee pole, ja lasse tilkuda ommad sannad louna pole, ja rägi prohwetil wisil wällise metsa wasto louna pole.

3. Ja üttele selle metsa wasto louna pole: Kule Jehowa sanna, nenda ütteleb

Issand Jehowa: Wata, ma sütan sinno sees tuld, ja se peab so sees ärrapõlletama keik tored puud, ja keik ärrakuinud puud, se suur tulle leek ei pea mitte ärrakustuma, ja peawad sega kõrwetud sama keik kohhad louna poolt pohja pole.

4. Ja keik lihha peab nähha sama, et minna Jehowa sedda süütnud põllema; ei se pea mitte ärrakustuma.

5. Ja ma ütlesin: Oh Issand Jehowa, kül nemmad üttelewad mulle: Eks sesamma olle se, kes tähhendamisse-sannad rägib?

6. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

7. Innimesse poeg, pöra omã silmad Jerusalema pole, ja lasse ommad sannad tilkuda pühha paiga wasto, ja rägi prohwetil wisil Israeli Ma wasto,

8. Ja üttele Israeli male: Nenda ütteleb Jehowa, wata, ma tullen so peäle, ja tomban omma moõka ta tuppest wälja, ja tahhan so seäst ärrakautada, kes õige ja kes öäl on.

9. Sepärrast et ma tahhan so seäst ärrakautada sedda, kes õige ja kes öäl, sepärrast lähhäb mo moõk ommast tuppest wälja keige lihha wasto lounast pohja pole.

10. Ja keik lihha peab tundma, et minna Jehowa omma moõka ta tuppest ollen wäljatombanud; ei ta pea enam taggasi tuppe sama.

11. Agga sinna, innimesse poeg, õhka; sa pead nende silma ees õhkama kibbedaste, ja otsego olleksid niuded murtud.

12. Ja kui sünnib, et nemmad so wasto üttelewad: Mikspärrast õhkad sinna? siis üttele: Ühhe jutto pärrast, et se tulleb; sest keikide südda peab ärrasullama, ja

keikide käed lödwaks minnema ja keikide waim peab nukker ollema, ja keik pölwed peawad kui wessi jooksma: wata, se tulleb, ja peab sündima; se on Issanda Jehowa saña.

13. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

14. Innimesse poeg, rägi prohweti wisil, ja ütle: Nenda ütleb Jehowa, ütle: Moök, moök on ihhutud, ja ka hiilgawaks tehtud.

15. Sepärrast, et ta peab hästi tapma, on se ihhutud; sepärrast, et se peab kui walk ollema, on se hiilgawaks tehtud; ehk olleme meie röömsad? mo Poia kep on se, mis keik puud ärrapölgab.

16. Ja ta on tedda annud hiilgawaks tehha, ja kätte wötta: sesamma moök on ihhutud, ja sesamma on hiilgawaks tehtud, et sedda peab antama tapja kätte.

17. Kissenda ja ullu, innimesse poeg, sest se tulleb mo rahwa peäle, ja keige Israeli würstide peäle; suur hirm peab mo rahwal ollema moöga pärrast, sepärrast peksa pusa peäle.

18. Sest se on läbbikatsuminne; missuggune siis? eks siis se kep, mis keik puud ärra pölgab, ei peaks middagi ollema? ütleb Issand Jehowa.

19. Ja siña innimesse poeg, rägi prohweti wisil, ja lö käed kokko; moök peab teistkorda tullema, kül kolmatkorda, se moök, misga neid mahhalüakse, seeb se moök on, misga se suur mees saab mahhalöödud, mis tungib läbbi nende sisse.

20. Sepärrast ollen ma keige nende wärrawatte wasto moöga terra pannud, et südda peab ärrasullama ja palju kommistussi saaksid: woi! woi! se on tehtud hiilgawaks kui walk, se on wahhedaks tehtud tapmisseks.

21. Minne ühte parrema pole, panne wasto pahhema pole, kuhho ial so terra on seätud.

22. Ja minna tahhan ka ommad käed kokkolüa, ja omma tullise wihha lasta hingada; minna Jehowa ollen sedda räkinud.

23. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

24. Ka sinna innimesse poeg, te ennesele kahhed teed, kust Pabeli kunninga moök peab tullema; ühhelt maalt peawad need mollemad teed tullema: ja walmista üks tee-post, walmista sedda liñna tee otsas.

25. Teed pead sa teggema, et moök woiks tulla Rabbati Amõni laste liñna, ja Juda-rahwa jure, kes Jerusalemmas, et se kül on tuggewaks tehtud.

26. Sest Pabeli kuningas tulleb seisma tee lahkmitte peäle, kahhe tee otsa õnneandmist otsides: ta on noled wahhedaks teinud, küssinud Terawide käest, ta on maksa watanud läbbi.

27. Temã parremal käel on se õnneandminne Jerusalemma peäle sanud, et ta seadis pealikkuid, et nemmad piddid suud lahti teggema, ja käskma tappa, ja heält teggema öiskamisega, ja raud-otsaga palgid wärrawatte wasto pañema, ja walli üllesteggema, ja putornid ehhitama.

28. Ja se on kül nende Judide melest kui üks tühhine ööneandminne, agga need on wanded, mis neile wañnutud: sest Juda tulletab mele omma üllekohhut, et sedda woiks kätte sada.

29. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Sest et teie issi tete, et teie üllekohhus mele tulleb, et teie ülleastmissed awwalikkuks sawad, et teie pattud näikse keige teie teggude sees, et teid mele tulletakse, siis peab teid käega kiñiwoetama.

30. Ja sinna pühhitsematta ja öäl, Israeli wüerst, kelle nuhtlusse pääw tulnud: et üllekohto aeg täis on:

31. Nenda ütleb Issand Jehowa: Heida ärra omã kübbar, ja wötta kroni peast ärra; sesinnane ei olle mitte öige kroon. Mis allandlik on, üllendan miña, ja mis kõrgem on, allandan miña.

32. Nurja, nurja, nurja tahhan ma sedda tehha; se kroon ei ollege mitte ennam, sennikui se tulleb, kelle kohhus on sedda sada, sellele annan minna sedda.

33. Ja sinna, innimesse poeg, rägi prohweti wisil, ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa Añoni lastest, ja nende teotussest; ja ütle: Üks moök, üks moök on wäljatombatud, ja hiilgawaks tehtud tapmisseks, et se woib ärrawötta, sepärrast et se kui walk hiilgab ;

34. Sest et nemmad sulle tühja näwad, ja sulle öñne-andwad wallega, et sind woiks panna nende mahhalödud öälatte kaela peäle, kelle pääw tulnud, et üllekohto aeg täis on.

35. Pista moök ta tuppe; seäl paikas, kus sa olled loodud, seäl maal, kust so suggu pärrit, tahhan ma so peäle kohhut moista,

36. Ja omã melepahhandust so peäle wäljawallada, ma tahhan omã hirmsa wihha tullega so wasto turtsuda, ja sind anda nende meeste kätte, kes wihha pärrast põllewad, kes targad on rikkumisse peäle.

37. Sa pead tulle roaks sama, so werri peab ollema kesk seäl maal; sind ei pea ennam mele tulletadama: sest minna Jehowa ollen sedda räkinud.

22. Peatük.

Juda patto süüd on hirmsad: raske nuhtlus tulleb.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Ja sinna, innimesse poeg! tahhad sa öigust moista, tahhad sa öigust moista selle werresü-alluse liñnale? anna temmale enneminne teäda keik temma hirmsad teud,

3. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Oh lin! kes issienneses werd ärrawallab, et temã aeg tulleks; ja kes sitta-jumãlad teeb ennesele, et ta eñast pididi rojaseks teggema.

4. Oma were läbbi, mis sa ärrawallanud, olled sa sü-alluseks sanud, ja omma sitta-jummalatte läbbi, mis sa teinud, olled sa rojaseks sanud; ja sadad ommad päwad liggi, ja olled ommad aastad kätte sanud: sepärrast ollen ma sind annud teotusseks pagganattele, ja pilkamisseks keige madele.
5. Need, kes liggi, ja kes kaugel sinnust ärra on, need peawad sind pilkama; oh sinna rojane nimme polest, kel palju kärrinat on.
6. Wata, Israeli würstid, iggäuks on lootnud omma käewarre peäle sinno sees, werd ärrawallamas.
7. Issa ja emma on nemmad so sees alwaks piddanud, woörastele on nemmad sinno sees liga teinud, waesed lapsed ja lesk naesed on nemmad so sees waewanud.
8. Mo pühhad paigad ei olle sa mikski pañud, ja mo hingamisse päwad olled sa ärrateotand.
9. Kelekandjaid on olnud so sees werd ärrawallamas; ja mäggede peäl on nemad sönud so sees, ja wägga pahha tö kesk sinno sees teinud.
10. Issa häbbedust on iggäuks paljaks wötnud so sees; naest kes oma asjade pärrast rojane, sedda on nemmad so sees ärranaernud,
11. Ja teine on teise naesega teinud, mis hirmus, ja teine on omma minnia rojaseks teinud wägga pahha töga, ja teine on omma öe, omma issa tütre so sees ärranaernud.
12. Nemmad wötwad melehäid so sees, et nemmad sawad werd ärrawallama; renti ja kasso wöttad sa, ja püad kasso sada omma liggimesse käest liateggemisega, ja unnustad mind ärra, ütleb Issand Jehowa.
13. Ja wata, ma ollen ommad käed kokkolönud so ahne tö pärrast, mis sa teinud, ja so werresü pärrast, mis so sees on.
14. Kas so südda woib wastoseista? kas so käed on tuggewad neil päiwil, kui minna wöttan middagi soga tehha? minna Jehowa ollen räkinud, ja tahhan sedda tehha,
15. Ja tahhan sind laiale pillutada pagganatte sekka, ja sind laiale wiskada made sisse, ja nenda so rojust so seest ärralöppetada.
16. Sa pead, omma sü pärrast, ärrateotud sama pagganatte silma ees, ja tundma, et minna Jehowa ollen.
17. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
18. Innimesse laps, Israeli suggu on mulle höbbeda- sittaks sanud, nemmad on keik kui wask ja tinna, ja raud ja sea-tinna, ahjo sees; höbbeda-sittaks on nemmad sanud.
19. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Et teie keik ollete höbbeda- sittaks sanud, wata, sepärrast tahhan ma teid kogguda keskel Jerusalemma.
20. Kui höbbedat, ja waske, ja rauda, ja sea-tinna ja tinna kokkopannakse ahjo sisse, et tuld üllespuhnutakse se peäle, sedda sullatada: nenda tahhan ma teid

kogguda om̃as wihhas ja om̃as tullises wihhas, ja seña sisse panna ja sullatada.

21. Ja tahhan teid kogguda ja omma kange wihha tuld teie peäle puhhuda, et teie seäl sees peate ärrasullama.

22. Nenda kui höbbedat sullatakse ahjo sees, nenda peate teie seäl sees ärrasullama, ja tundma, et minna Jehowa ollen omma tullise wihha teie peäle wäljawallanud.

23. Ja Jehowa saña sai mo kätte sedda wisi:

24. Innimesse poeg, ütle tem̃ale: Sinna olled üks Ma, sedda ei woi puhhastada; se ei sa wihma melepahhandusse päwal.

25. Tem̃a prohwetid seäl sees heitwad sallaja kurja nousse, ja on kui möirajad loukoerad, mis saki kiskwad; hinged söwad nemmad ärra, warrandust, ja mis kallis, sedda wötwad nemmad ärra, ja tewad paljo naesi leskiks seäl sees.

26. Temma preestrid on mo kasso-öppetust wäggise tühjaks teinud, ja mo pühhad paigad ärrateotanud; ei olle nemmad wahhet teinud pühha wahhele ja senna wahhele, mis ei olle pühha, egga teäda annud, mis wahhed rojase ja ühhe puhta asja wahhel on ; ja mo hingamisse päwade eest on nemmad om̃ad silmad ärrapetnud, ja minna ollen ärrateotud nende seas.

27. Tem̃a würstid on temma sees kui hundid, mis saki kissuwad, et sawad werd ärrawallada, ja hinged hukka sata, et nemmad hästi kasso saaksid.

28. Ja temma prohwetid lubjawad neid kölwatuma lubjaga, nemmad näwad tühja näggemist, ja andwad neile öñne walle wisi, ja ütlewad: Nenda ütleb Issand Jehowa; ja Jehowa ei olle sedda mitte räkinud.

29. Ma rahwas teggewad paljo liga, ja risuwad wägga, ja waewawad need, kes willetsad ja waesed on, ja tewad liga woörastele üllekohtoga.

30. Ja ma otsin nende seast üht meest, kes pididi warjo ümberteggema, ja prao sees seisma mo palle ees selle Ma eest, et ma sedda mitte ei piddand ärrarikkuma; agga ei ma leidnud keddagi.

31. Sepärrast tahhan ma nende peäle wäljawallada omma melepahhandust, ja om̃a hirmsa wihha tulle läbbi neid ärralöppetada; nende wisid tahhan ma nende Pea peäle panna: se on Issanda Jehowa sanna.

23. Peatük.

Israelit ja Judat arwatakse kahhe hora sarnatseks.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, kaks naest ollid ühhe emma tütrede,

3. Ja need ellasid hora-wisil Egiptusses, ommas nores eas ellasid nemmad hora-wisil: seäl on nende nissad rudjutud, ja seäl on nemmad nende nissa-pead katsunud nende neitsi-pölwes.

4. Ja nende nimmed on: Oola olli se surem, ja Ooliba temma ödde, ja nemmad said mulle naesiks, ja töid ilmale poege ja tütrid; ja nende nimmed on: Oola on Samaria, ja Ooliba Jerusalem.
5. Ja Oola ellas hora-wisil minno kõrwas, ja ta armatses ommad armastajad, kes Assuri-rahwa liggi ollid,
6. Ma-wallitsejad ja üllemad, kes ollid ehhitud walwaka-sinniste riettega, nemmad keik ollid armsad nored mehhed, ja rüütliid, kes hooste selgas söitsid.
7. Ja temma teggi horatööd nendega, kes keik ollid need wäljawallitsetud Assuri laste seast; ja keige se läbbi, et ta armatses keik nende sitta-jummalad, sai temma rojaseks.
8. Ja omma horatööd Egiptusse-rahwaga ei jätnud ta mitte mahha, sest nemmad ollid temma jures magganud ta nores eas, ja temma neitsi-pölwe nissa-pead katsunud, ja omma hora-jahti temmaga piddanud.
9. Sepärrast ollen ma tedda annud temma armastajatte kätte, Assuri laste kätte, kedda ta armatses.
10. Nemmad on temã häbbedust paljaks wötnud, ja temã poiad ja temã tütreid ärrawötnud, ja tedda moögaga tapnud; ja ta on kuulsaks sanud naeste seas, et teised ollid öiged nuhtlused ta peäle pannud.
11. Kui temma ödde Ooliba sedda näggi, siis läks ta pahhemaks omma armatsemissegaga, kui teine; ja temma horatööd olli enam, kui temma öe horatö.
12. Temã armatses Assuri lapsed, ma-wallitsejad ja üllemad, kes liggi, ja ehhitud ollid keigekallima ehtega, rüütliid, kes hooste selgas söitsid, need ollid keik armsad nored mehhed.
13. Ja ma näggin, et ta olli rojaseks sanud, et üks wiis neil mollemil olli.
14. Ja ta teggi weel enam omma horatööd; ja näggi malitud mehhed seinä külges Kaldea-meeste kuiud, malitud punnase wärwiga,
15. Wö olli nende wööl nende niuete ümber, ja laiad kirjud kübbarad nende Peas; üllematte peälikkude näggo olli neil keikil, nenda kui Pabeli laste Kaldearahwa näggo on nende sündimisse maal:
16. Siis hakkas ta neid armatsema, ni pea kui temma silmad neid näggid, ja läkkitas Käskusid nende jure Kaldea-male.
17. Ja Pabeli lapsed tullid ta jure maggama hora-armastussega, ja teggid tedda rojaseks omma horatöga; ja ta sai rojaseks nende läbbi, nenda et temma hing neist ärralahkus.
18. Ja kui ta omma horatö sai awwalikkuks teinud, ja omma häbbedust paljaks wötnud; siis lahkus minno hing temmast ärra, nenda kui mo hing olli ärralahkund temma öest.
19. Agga ta teggi weel palju eñam horatööd, ja mötles omma nore ea päwade peäle, kui ta hora wisil ellas Egiptusse-maal.

20. Ja ta armatses nende liadmehhed, kelle lihha on kui eesli lihha, ja se, mis nemãad wãljaaiawad, on kui se, mis hobboosed wãljaaiawad.
21. Nenda olled sa jälle katsnud omã nore ea wãgga pahha tõ, kui Egiptusse-rahwas katsusid so nissa-pead, so nore ea nissade pärrast.
22. Sepärrast, Ooliba! ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma tahhan sinno armastajad ülles ärratada so peäle, kellest so hing on ärralahkund, ja tahhan neid so peäle sata ümberringi.
23. Pabeli lapsed ja keik Kaldea-mehhed tullewad katsma ja kissendama, ja lahkuwad ärra, ja keik Assuri lapsed nendega; nemmad on keik armsad nored mehhed, ma-wallitsejad ja üllemad, ja üllemad pealikkud ja kokkokutsutud, kes keik hooste selgas sõitwad,
24. Ja tullewad so peäle raud-riistadega, sõa-wankritte ja rattastega, ja rahwa hulgaga, suurte ja wãhhematte kilpidega, ja raudkübbaraga pannewad nemmad so wasto ümberringi; ja ma tahhan nende ette panna, mis kohhus on, ja nemãad peawad so peäle kohhut moistma omã kohtowiside järrele.
25. Ja ma tahhan omã pühha wihha so wasto panna, et nemmad sinnoga peawad teggema tullist wihha möda; so ninna ja so körwad peawad nemmad ärraleikama, ja so wiimne selts peab mööga läbbi langema: nemmad peawad so poiad ja so tütreid ärrawõtma, ja so wimist seltsi peab tulle läbbi ärralõppetadama.
26. Ja nemmad peawad so rided seljast ärrakiskuma ja so illusad ehted ärrawõtma.
27. Nenda tahhan ma so wãgga pahha tõ sinnust ärralõppetada, ja so hora-tõ, mis Egiptusse maalt on, et sa eñam ei pea eñese silmi nende pole üllestõtma, egga eñam Egiptusse peäle mõtlema.
28. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tahhan sind anda nende kätte, kedda sa wihkad, nende kätte, kennest so hing on ärralahkunud.
29. Ja nemmad peawad sinnoga teggema omã wihha möda, ja ärrawõtma keik so were-waewa, ja sind paljaks ja allasti jätma; et saaks awwalikkuks so horusse häbbedus, ja so wãgga pahha tõ, ja so pordo-ello.
30. Sedda tewad nemmad sulle, et sa olled hora wisil pagganad takka hoidnud, se eest, et sa ennast olled rojaseks teinud nende sitta-jumãlattega.
31. Omã õe tee peäl olled sa käinud, ja ma annan temma karrikast sinno kätte.
32. Nenda ütleb Issand Jehowa: Omma õe karrika pead sa joma, ni süggaw ja ni lai kui ta on ; sa pead sama naeruks ja hirwitamiseks, sest se karrikas weab paljo.
33. Sa pead joobnuks ja läks kurbdust sama; so õe Samaria karrikas on üks karrikas, mis laggedaks teeb ja ärrahãwwitab.

34. Sa pead sedda tilgatummaks wälja joma, siis wottad sa temma tükkid pihhuks murda, ja ommad nissad ärrakiskuda: sest minna ollen sedda räkinud, ütleb Issand Jehowa.
35. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Et sa mind olled unnustanud, ja mind omã selja tahha heitnud ; siis kañna sa ka omma wägga pahha tö ja omã horatö nuhtlus?
36. Ja Jehowa ütles mo wasto: Innimesse poeg, kas sa tahhad kohtus käia Oola ja Ooliba eest? kuluta enneminne neile nende hirmsad teud:
37. Sest nemmad on abbiello ärrarikkunud, ja werri on nende käe sees, ja omma sitta-jummalattega rikkuvad nemmad abbiello ärra; ja ka ommad lapsed, mis nemãd mulle ilmale tonud, on nemãd lasknud tullest läbbi miñna neile roaks.
38. Weel on nemãd sedda mulle teinud: nemmad on mo pühha paiga sel aial rojaseks teinud, ja mo hingamisse-päwad teotanud.
39. Ja kui nemmad ommad lapsed tapsid omã sitta-jummalattele, siis tullid nemmad selsammal päwal mo pühha paika, sedda ärrateotama; ja wata, nenda on nemmad teinud kesk paikas mo koias.
40. Ja peälegi on se, et nemmad läkkitasid nende meeste järrele, kes pidid kaugelt tulles, kelle jure Käsko lähätati: ja wata, nemmad tullid, neile olled sa ennast pesnud, ja ommad silmad wärwiga hörunud, ja ennast ehtega kännaks teinud;
41. Ja siña istusid kalli wodi peäl, ja laud olli walmistud siñna ette, ja mo suitsetamisse-rohto ja mo ölli pannid sa senna peäle.
42. Ja kui hulga heäl seäl waikne olli, siis todi ka Saba-mehhed kõrwest nende meeste jure, kes ollid surest inimeste hulgast; ja need pannid käe-keed nende kätte ümber, ja illusa kroni nende pähhä.
43. Ja ma ütlesin: Se wanna naene rikkub weel abbiello ärra; kül nemmad nüüd temãga ellawad hora-wisil, ja temma nendega.
44. Ja temma jure minnakse, nenda kui minnakse ühhe hora-naese jure sisse; nenda läksid nemmad sisse Oola ja Ooliba jure, nende wägga pahhade naeste jure.
45. Ja öiged mehed, need peawad nende peäle kohhut moistma, nenda kui abbiello ärrarikjatte naeste kohhus, ja nende kohhus on, kes werd ärrawallawad: sest nemãd on abbiello ärrarikjad naesed, ja werri on nende käes.
46. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan nende peäle tua ühhe hulga, ja neid anda wintsutada ja ärrarisuda.
47. Ja se hulk peab neid kiwwidega wiskama, ja neid omã moökadega mahharaiuma; nende poiad ja nende tütreid peawad nemmad tapma, ja nende honed tullega ärrapölletama.

48. Ja miõna tahhan sedda wägga pahha tööd seält maalt ärralöppetada; ja keik naesed peawad maenitsust wõtma, et nemmad mitte ei te teie wägga pahha tö järrele.

49. Ja nemad peawad teie wägga pahha tööd teie peäle pannema, ja teie peate omma sitta-juõmalatte pattud kandma; et teie öppite tundma, et minna ollen Issand Jehowa.

24. Peatük.

Tähhendus, et Jerusalem ärrahäwwitakse.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte kümnemal ühheksama aasta kuul, selle ku kümnemal päwal, se olli sedda wisi:

2. Innimesse poeg, kirjota ennesele selle päwa nimmi, otse sesinnane pääw: Pabeli kuningas toetab ennast Jerusalemma wasto otse selsammal päwal:

3. Ja rägi üks tähhendamisse-saõna se wastopannia suggu wasto, ja ütle neile: Nenda ütleb Issand Jehowa: Paõne se pot tullele, et paõne, ja walla ka wet senna sisse.

4. Panne selle lihha tükkid hopis siõna sisse, keik head tükkid, reis ja labbalu; parrematte kontidega täida sedda.

5. Wõtta parremad lambad, ja panne ka temõa alla tulle puud kontide tarwis; küpseta sedda hästi, et ka temõa kondid seäl sees saaksid kedetud.

6. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: oh hädda selle werresü-alluse liõnale! se on üks pot, kus roostet sees, ja temma rooste ei lähhä sest wälja: tõsta üks tük teine teise järrele seält seest wälja, ei pea selle pärrast liisko heidetama.

7. Sest temma werri on ta sees olnud, ühhe palja kaljo peäle on ta sedda pannud, ei olle ta sedda ärrawallanud Ma peäle, et pörm sedda olleks woind katta.

8. Et ma piddin tullise wihha süütma põllema, ja kangeste temma kätte maksma, sest ollen ma temma werd palja kaljo peäle pannud, et se mitte ei saaks kinnikaetud.

9. Se pärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Oh hädda selle werresü-alluse liõnale! ka miõna tahhan ühhe sure pu-pinno teha.

10. Sada paljo puid, süta tuld põllema, paõne lihha hopis sisse, ja paõne maggusad rohud peäle, et ka need kondid hakkawad ärrakörwema.

11. Ja panne sedda, kui ta tühhi on, temma ellawatte sütte peäle, et temma wask pallawaks saab ja põlleb, et temma rojus ta sees sullaks, ja temma rooste ärralöppeks.

12. Ilmaaego näikse waewa, ja siiski ei lähhä temma hulk roostet temmast mitte ärra; tullesse peab temma rooste sama.

13. So rojusse jures on wägga pahha assi, et ma sind piddin puhhastama, ja sa ep olle puhtaks sanud; ei sa sinna ennam puhtaks ommast rojussest, kunni ma keik omma tullist wihha so peäle sadan hingama.
14. Minna Jehowa ollen räkinud, se tulleb, ja ma tahhan sedda teha, ei tahha ma järrele anda, egga armo anda, egga kahhetseda; sinno wiside ja so teggude järrele peawad nemad so peäle kohhut moistma, se on Issanda Jehowa sanna.
15. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
16. Innimesse poeg, wata, ma wöttan sinnust ärra so silmade lusti ühhe nuhtlusse läbbi, ja sa ei pea mitte kaebdust teggema, egga nutma, ja ei pea wee-pissarge so silmist tulles.
17. Agga, olle wait, ärra te surnutte pärrast leinamist, seu omma Pea-illo ülles omma Pea peäle, ja panne omad kingad omma jalga; ja ärra mässi habbet kinni, ja ärra sö leinajatte meeste leiba.
18. Ja ma räkisin rahwa wasto homõiko, ja mo naene surri öhto ärra, ja ma teggim homõiko, nenda kui mind kästi.
19. Ja se rahwas ütles mo wasto: Eks sa tahha meile teäda anda, mis se meile on, et sa sedda teed?
20. Ja ma ütlesin nende wasto: Jehowa sanna on mo kätte sanud sedda wisi:
21. Ütle Israeli suggule: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tahhan ärrateotada omma pühha paiga, teie kõrki tuggewust, teie silma lusti, ja kellele teie hing tahhaks armo anda; ja teie poiad ja teie tütrede, mis mahhajätnud, peawad mööga läbbi langema. 22. Ja teie peate nenda teggema, kui minna teinud; habbet ei pea teie mitte kinnimässima, egga leinajatte meeste leiba söma.
23. Ja teie Pea-illo peab ollema teie Peä peäl, ja teie kingad teie jalgas; teie ei pea mitte kaebdust teggema egga nutma, ja peate ärrakuiwama omma üllekohto teggude sees, ja rökima teine teise wasto.
24. Ja Esekiel peab teile imetähheks ollema; keik sedda möda, mis temma teinud, peate teie teggema: kui se tulleb, siis peate tundma, et minna Issand Jehowa ollen.
25. Ja sinna innimesse poeg! eks mitte sel päwal, kui ma neist ärrawöttan nende ramõ, nende illo römo, nende silmade lusti ja nende hinge iggatsemisse, nende poiad ja nende tütrede:
26. Sel päwal tulleb se, kes ärrapeäsnud, siño jure, et ta sedda körwadele annab kuulda.
27. Sel päwal saab sinno su lahti sellega, kes ärrapeäsnud, et sa pead räkima, ja mitte ennam suud kinnipiddama; ja sa pead neile imetähheks ollema, ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

25. Peatük.

Ähwardamine Amõni-, Moabi-, Edomi- ja Wilistide wasto.

1. Ja Jehowa sanna sai so kätte sedda wisi:
2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad Ammoni laste pole, ja rägi prohwetiwisil nende wasto,
3. Ja ütle Ammoni lastele: Kuulge Issanda Jehowa sanna, nenda ütleb Issand Jehowa: Sepärrast et sa ütled: öitsa! minno pühha paiga pärrast, et se on ärrateotud, ja Israeli Ma pärrast, et se on ärrahäwwitud, ja Juda suggu pärrast, et nemmad on wangi läinud:
4. Wata, sepärrast tahhan ma sind anda homõiko-ma laste pärrandusseks, ja nemad peawad ommad tuggewad liñnad so male teggema, ja ommad honed siño male pañema: nemmad peawad söma so wilja, ja joma so pima.
5. Ja ma tahhan Rabba liñna panna kamelide lautaks, ja Ammoni laste maad puddolojste karja-aiaks, ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen.
6. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Sepärrast et sinna kässi plaksutad, ja peksad jallaga, ja olled römused olnud Israeli Ma pärrast keige omma süddame põlgdussega.
7. Wata, sepärrast sirrutan ma omma kät so wasto wälja, ja annan sind pagganattele roaks, ja kautan sind ärra rahwa seast, ja hukkan sind ärra maade seest: ma lõppetan sind ärra, et sa pead tundma, et minna Jehowa ollen.
8. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sepärrast et Moab ja Seir ütlewad: Wata, Juda suggu on sedda wisi kui keik muud pagganad:
9. Wata, sepärrast tahhan ma lahtitehha Moabi-ma küljed, se on need liñnad, temma liñna, mis raia otsas on; temma illusa Ma, Petjesimoti Ma, Paalmeonit ka Kirjataimist sadik,
10. Homõiko Ma lastele, kes Ammoni laste kõrwas, ja tahhan sedda neile anda pärrandusseks; et ei pea Ammoni laste peäle mötteldama pagganatte seas.
11. Ja tahhan Moabi peäle paña õiged nuhtlused, et nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen.
12. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sepärrast et Edom Juda sugguga nenda teinud, et ta kurjaste ta kätte maksnud, ja on sure sü ennese peäle saatnud, et nemad nende kätte maksnud;
13. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Ma tahhan ka sirrutada omã kät Edomi wasto, ja temma seest ärrakautada iñimessed ja lojuksed, ja tedda laggedaks tehha Temanist, ja Tedanist sadik peawad nemmad moõga läbbi langema.

14. Ja ma tahhan Edomi kätte maksta omma Israeli rahwa läbbi, ja nemmad peawad teggema Edomiga minno wihha ja mo tullist wihha möda, et nemmad peawad ründama mo kättemaksmist; se on Issanda Jehowa sanna.

15. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sepärrast et Wilistid nenda ka on teinud kättemaksmisse melega, ja kurjaste nende kätte maksnud omma süddame kange himmoga, et nemmad neid piddid ärrarikkuma ühhest iggawessest wihha-waenust:

16. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma sirrutan omã kät wälja Wilistide wasto, ja kautan ärra need ärrakautajad, ja tahhan ärrahukkada, mis üllejäänud merre randa:

17. Ja tahhan raskeste nende kätte maksta tullise wihha nuhtlustega; et nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma nende kätte maksan.

26. Peatük.

Ennekulutaminne Tirusse wasto.

1. Ja se sündis, et ühheteistkümmenal aastal, essimessel essimesse ku päwal Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:

2. Innimesse poeg, sepärrast, et Tirus ütleb Jerusalemãst: Öitsa! ta on katkimurtud, kes rahwa uks olli, järg on minno kätte sanud; minna saan täis, et temma on paljaks sanud.

3. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma tullen so peäle Tirus ! ja tahhan so peäle tua palju pagganaid, nenda kui merri lasseb omãd laened tousta;

4. Ja nemmad peawad Tirusse mürid ärrarikkuma, ja ta tornid mahhakiskuma, ja ma tahhan temma põrmo temmast ärrapühkida, ja tedda paljaks kaljuks teha.

5. Ta peab sama paigaks, kus nodad wäljalautakse kesk paikas merres, sest minna ollen sedda räkinud, se on Issanda Jehowa sanna; ja ta peab pagganille risutawaks sama.

6. Ja temã tütrede, mis wälja peäl, peawad moögaga sama ärratappetud, et nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

7. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tahhan Tirusse peäle sata Nebukadretsarit Pabeli kuningast pohja poolt, kes on kuningatte kuningas, hoostega ja söawankrittega, ja rüütlidega, ja hulkaodega, ja palju rahwaga:

8. Se peab so tütrede wälja peäl moögaga ärratapma, ja putornid so wasto ehhitama, ja walli so wasto üllesteggema, ja kilpiga mehhed so wasto seädma;

9. Ja raud-otsaga palgid otsekohhe pannema so müride wasto, ja omma raudriistadega so tornid mahhakiskuma.

10. Temma hooste hulga pärrast kattab sind nende tolm kinni, temma rüütlide, ja rattaste ja söawankritte kahhina pärrast wabbisewad so mürid, kui ta tulleb so wärrawist sisse, nenda kui minnakse ühhe liñna sisse, kuhho on wäggise sissetungitud.
11. Omã hooste kabjattega peab ta ärratallama keik so ulitsad; so rahwast peab ta moögaga ärratapma, ja so tuggewad sambad peawad mahha sama.
12. Ja nemmad peawad ärrarisuma so warra, ja wäggise käest ärrawõtma so kauba, ja ärrapillutama so mürid, ja so armsad koiad mahhakiskuma, ja peawad so kiwwid, ja so puud ja so pörmo kesket wette pannema.
13. Nenda tahhan ma lõppetada so laulude kärrinat, ja so kannelte heält ei pea ollema ennam kuulda.
14. Ma tahhan sind teha paljaks kaljuks, sa pead sama ühheks paigaks, kus nodad wäljalautakse, ei sind ei pea ennam üllesehitama; sest minna Jehowa ollen sedda räkinud: se on Issanda Jehowa sanna.
15. Nenda ütleb Issand Jehowa Tirussest: Eks mitte sared ei wabbise so langmisse raksumissest? ja need, kes hawatud, äggawad, kui sinno sees wägga palju tappetakse.
16. Ja keik merre-äärtsed würstid astuwad omma aujärgede peält mahha, ja heitwad ennesest ärra ommad kued, ja wõtwad omãd wäljaõmmeltud rided seljast ärra: nemmad ehitawad eñast sure wabbisemisega, istwad maas, ja wabbisewad igga silma-pilkmisse aia, ja ehmatawad ärra so pärrast.
17. Ja hakkawad sinno pärrast nutto-luggu, ja ütlewad sulle: Kuida olled sa hukka sanud, sinna, kus merre-äärtsed rahwas ellasid, se kulus lin, kes olli wäggew merre peäl, temã, ja kes seäl ellasid, kes omma hirmo pannid keikide peäle, kes seäl sees ellasid.
18. Nüüd wabbisewad sared so langmisse päwal, ja need sared, mis merre sees, tundwad hirmo sinno otsa pärrast.
19. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Kui ma sind pannen paljaks tehtud liñnaks, kui liñnad, kus sees ei ellata; kui ma lassen so ülle süggawust tulla, et sind palju wet kattab;
20. Siis tahhan ma sind mahhalükkada nendega, kes allalähhäwad auko, ühhe rahwa jure, mis ammust aiast surnud, ja pannen sind istuma allamate ma-paikade sisse, nende kohtade peäle, mis ammust aiast paljaks tehtud, nendega, kes allalähhäwad auko, et so sees ei pea ellatama; agga ellawatte male tahhan ma illo anda.
21. Ma tahhan sind täis hirmo teha, et sinna ei pea mitte ennam ollema, ja sind otsitakse, agga sind ei leita ennam ei ellades: se on Issanda Jehowa sanna.

27. Peatük.

Kaebdusse-laul Tirusse wasto.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
2. Ja sinna, innimesse poeg, hakka Tirusse pärrast nutto-luggu,
3. Ja ütle Tirussele, kes ellab seäl, kust merre peäle minnakse, kes kaupleb rahwaga mitme merre peäl: Nenda ütleb Issand Jehowa: Tirus, sa ütlesid: Minna ollen koggone illus.
4. Kesk merre sees on so raiad; so ehitajad on sind täieste illusaks teinud.
5. Nemmad on sulle keik woodri-lauad teinud mändadest, mis Seniri-mäelt; nemmad on wotnud seedripuud Libanoni peält, et nemmad sulle piddid pelepuud teggema.
6. Pasani tamest on nemmad teinud so aerud, so pingi-lauad on nemmad lappilisseks teinud elewanti-luga, ja Asuri-pu sugguga, mis todud Kittide saarte peält.
7. So purjed ollid kallist wäljaömmeltud liñasest ridest Egiptusse-maalt, et nemmad sulle piddid ollema lippuks; walwaka-siñisest ja purpuri-punnasest ridest, mis Elisa saartest todi, ollid so katted.
8. Sidoni ja Arwadi rahwas ollid so soudjad; kes keigetargemad ollis sinno seast, oh Tirus! need ollid so kipparid.
9. Kebali wannemad ja nende targad mehhed ollid so sees, ja kohendasid, mis so sees laggunud: keik merre laewad, ja nende laewa-mehhed ollid so sees, sinnoga kauba kauplemas.
10. Persia- ja Ludi- ja Puti-mehhed ollid so wäe al so söamehhed; omã kilpi ja raudkübbara pannid nemmad so sees rippuma warna, need saatsid sulle au.
11. Arwadi lapsed ja so söawäggi ollid so müride peäl ümberringi, ja Kammadi-mehhed so tornide peäl; ommad kilbid pannid nemmad rippuma so müride peäle ümberringi, nemmad teggid sind koggone illusaks.
12. Tarsis olli sinnoga kauplemas, sest et sul keik warra rohkeste olli ; hõbbedat, rauda, tinna ja sea-tinna on nemmad annud so kauba eest.
13. Jawan, Tubal ja Mesek, need ollid so kauplejad; need andsid so kauba eest inimeste hingesid ja wask-riisto.
14. Kes Togarma suggust, need andsid hobbosid, ja rüütliid, ja hobbo-eeslid so kauba eest.
15. Tedani lapsed ollid so kauplejad, sa olled mitme sare rahwaga kaupelnud; need töid sulle Elewanti-lute sarwed ja Obni-puud jälle sulle hinnaks.
16. Siria-rahwas ollid so kauplejad so mitmesugguse tehtud asjade pärrast; nemmad andsid so kauba eest noweki-kiwwa, purpuri-punnasid, ja wäljaömmeltud ja kallid linnasid ridid, ja koralli-helmid ja kristalli riisto.

17. Juda ja Israeli-ma ollid ka so kauplejad; nemmad andsid so kauba eest nisso Minnitist ja Pannagist, ja met, ja ölli, ja kallist waiko.
18. Tamaskusse-rahwas ollid so kauplejad so mitmesugguse tehtud asjade pärrast, sest et sul paljo keik suggu warra olli; nemmad töid wina Elbonist ja walget willa.
19. Ja Tan ja Jawan Ussalist andsid so kauba eest hiilgawat rauda, Kasia ja rohho-putkid; se olli so kauba eest.
20. Tedani-rahwas ollid so kauplejad, need töid kallid rided söido-riistade tarwis.
21. Arabia-rahwas ja keik Kedari-würstid, need kauplesid sinnoga; tallesid ja järi ja sikkuid, neid töid nemmad sulle kaubaks.
22. Seba ja Rama kaupmehhed, need ollid so kauplejad, keigeparrajad kallid rohhud, ja keigesuggused kallid kiwwid, ja kulda andsid nemad so kauba eest.
23. Harani ja Kanne, ja Edeni ja Seba kaupmehhed, Assuri ja Kilmadi-rahwas kauplesid sinnoga.
24. Nemmad ollid so kauplejad keigeparrajatte asjadega, walwaka-sinniste, ja wäljaömmeltud riete pakkidega, ja kalli riette warrandustega, mis kõitega kinniseatud, ja ollid seedri-kirstude sees sinno kauplemisses.
25. Tarsisi laewad laulsid sinnust so kauplemisse pärrast, ja sa olled täis sanud ja wägga austud kesk paikas merre sees.
26. Sinno soudiad on sind winud mitme wee peäle; päwatousma tuul murrab sind katki kesk paikas merres.
27. So warrandus ja so kaup, so kauplemiñe, so laewa-mehhed ja so kiprid, kes kohendasid, mis so sees laggunud, ja kes kauplesid so kaubaga, ja keik so söamehhed, kes sinno sees, ja keik so selts, mis so jures ellawad, need peawad langema kesk paika merresse so langemisse päwal.
28. So kipride kissendamisse heäle pärrast peawad allewid wabbisema.
29. Ja keik, kes aerusid kätte wötwad, need laewa-mehhed, keik merre kiprid tullewad mahha omã laewade peält, nemmad seiswad Ma peäl,
30. Ja andwad omã heält kuulda siño pärrast, ja kissendawad kibbedaste, ja heitwad pörmo eñese Pea peäle, ja pöörlewad tuhkas.
31. Ja nemad aiawad omma Pea paljaks siño pärrast, ja pannewad kotti-rieded enneste ümber, ja nutwad sind hinge kibbedusses kibbeda kaebdussega.
32. Ja nemmad hakkawad sinno pärrast ommas ärdas kaebmisses nutto-luggu, ja laulwad nuttes so pärrast: kes on kui Tirus? kes on nenda hukkas kesk merre sees?
33. Kui sinno kaup wäljatulli merre peält, olled sa mitto rahwast täitnud; omma sure warra ja omma kaubaga olled sa Ma kuningad rikkaks teinud.
34. Agga sel aial, kui sind katkimurtakse merrest ärra wee süggawusse sees, et sinno kaup ja keik so selts sinno sees on mahhalangenud;

35. Siis ehmatawad keik saarte rahwas ärra sinno pärrast, ja nende kuningatte ihho karwad seisawad püsti, ja nemmad on jummetumaks läinud.
36. Kaupmehhed rahwa seas willistawad so peäle, sa olled täis hirmo sanud, ja sinna ei olle mitte ennam ei ellades.

28. Peatük.

Kohhus käib Tirusse Würsti ja Sidoni-rahwa peäl.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
2. Iñimesse poeg, ütle Tirusse würstile: Nenda ütleb Issand Jehowa, sepärrast et so südda ülbe on, ja sa ütled: Minna ollen Jummal, ma istun Jumjala ello-maias kesk merre peäl; ja sa olled siiski innimeñe, ja ei mitte Jummal, ja olled omã süddant arwanud kui Jumãala süddant.
3. Wata, sa olled ennese melest targem kui Taniel, kui polleks ei mingisuggune sallaja assi so eest kinnikaetud.
4. Omma tarkussega ja omma moistussega olled sa ennesele warra saatnud, ja kulda ja hõbbekat omma warranduste sekka pannud.
5. Omma sure tarkussega ommas kauplemisses olled sa ennesele paljo warra saatnud, ja so südda on ülbeks läinud so warra pärrast.
6. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Et sa omã süddame arwad kui Jumãala süddame;
7. Wata, sepärrast tahhan ma so peäle sata woörad, kes wägga waljud pagganatte seas, ja neñad peawad omã moöga wäljatombama so illusa tarkusse peäle, ja so paistust ärrateotama.
8. Nemmad peawad sind auko mahhalükkama, ja sa pead surrema kesk merresse, nenda kui need surrewad, kes mahhalödud on.
9. Kas sa selle wasto, kes sind tappab, julged öölda: Minna ollen Jummal! sest sinna olled innimenne, ja ei mitte Jummal, selle käes, kes sind tappab.
10. Sa pead surrema, kui üks ümberleikamatta surreb woörate käe läbbi, sest minna ollen sedda räkinud: se on Issanda Jehowa sanna.
11. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
12. Innimesse poeg, hakka nutto-luggu Tirusse kunninga pärrast, ja ütle temmale: Nenda ütleb Issand Jehowa: Sinna olled se, kes keigesugguse warra kinnipanneb pitseriga, sa olled täis tarkust, ja koggone illus.
13. Sa ollid Edenis Jumjala aedas, keigesuggused kallid kiwwid ollid so katte, Odemi-, Pitda-, ja Temanti-, Tarsisi-, Oniki- ja Jasewe-, Sappiri-, Noweki- ja Parekati-kiwwid ja kuld: so trummide ja so willette mängid ollid so jures walmistud sel päwal, kui sind lodi.

14. Sa ollid kui üks Kerub, kes woitud, ja kes ärraleppitamisse kane kattis, ja ma ollen sind pannud, et sa Jummalä pühha mäe peäl olled, ja tulliste kiwwide seas köndisid.
15. Sa ollid ilmalaitmatta omma tede peäl sest päwast, kui sind lodi, senni kui köwwerust so seest leiti.
16. So sure kauplemissega on so seestpidine täis wäekauba tööd sanud, ja sa olled patto teinud: sepärrast tahhan ma sind ärrateotada, et sa ei pea Jummalä mäe peäl ollema, ja sind ärrahukkada tulliste kiwwide seast, sinna Kerub! kes kattab.
17. So südda on ülbeks sanud so illo läbbi, sa olled omã tarkust ärrarikkunud omã paistusse pärrast: ma tahhan sind mahhawiskada Ma peäle, ma tahhan sind silma-immeks teha kuningatte ees.
18. Omma wägga paljo üllekohto pärrast olled sa omma kauplemisse köwwerusse läbbi ommad pühhad paigad ärrateotanud; ja minna tahhan tuld so wahhelt ettetua, se peab sind ärralöppetama, ja tahhan sind tuhhaks teha Ma peäl keikide silma ees, kes sind näwad.
19. Keik, kes sind tundwad rahwa seas, ehmatawad so pärrast ärra; sa olled täis hirno sanud, ja sinna ei olle ennam ei ellades.
20. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
21. Innimesse poeg, pöra ommad silmad Sidoni pole, ja rägi prohweti wisil ta wasto,
22. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tullen sinno peäle, Sidon! ja tahhan so sees omma au üllesnäidata; ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma öiged nuhtlused ta peäle pannen, et ma ennast temma kallal näidan pühha ollewad. 23. Ja ma tahhan senna sisse läkkitada katko, ja werd temma ulitsatte peäle, ja iggäuks peab seäl sees sama arwatud kui mahhalödud moögaga, mis ümberringi on temma wasto; ja nemmad peawad tundma, et minna ollen Jehowa.
24. Ja ta ei pea mitte ennam ollema Israeli suggule terrawaks okkaks, mis pistab, egga kibbowits, mis wallo teeb, keikide seast, kes nende ümberkaudo neid läbbirokisid: ja nemmad peawad tundma, et minna ollen Issand Jehowa.
25. Nenda ütleb Issand Jehowa: Kui ma koggun Israeli rahwast nende rahwa seast, kelle sekka nemmad on laiale pillatud, siis näidan ma ennast nende kallal pühha ollewad pagganatte silma ees, ja nemãd peawad ellama omãl maal, mis ma omã sullasele Jakobile ollen añud.
26. Ja seäl peawad nemmad julgeste ellama, ja honid ehhitama, ja winamäggesid istutama, ja julgeste ellama, kui ma saan öiged nuhtlused pannud keikide peäle, kes neid läbbirokinud nende ümnerkaudo; ja nemmad peawad tundma, et minna ollen Jehowa nende Jummal.

29. Peatük.

Ennekulutamine Egiptusse kuninga ja rahwa wasto.

1. Kümne aastal kümne aasta kuul, selle ku kaheteistkümne aastal sai Jehowa sanna mo kätte sedda wisi:
2. Innimesse poeg, põra ommad silmad Egiptusse kuninga Warao wasto, ja rägi prohwetil wisil temma wasto, ja keige Egiptusse wasto:
3. Rägi ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa, wata, ma tullen sinno peäle, Warao Egiptusse kuningas, sa suur lendaw maddo! kes kesk omma jöggede sees maggab; kes ütleb: Minno pärralt on mo jöggi, ja minna ollen issiennast teinud.
4. Agga minna tahhan panna önge so lougade sisse, ja sata, et so jöggede kallad sinno somuste külge kinnihakkawad; ja tahhan sind kesk so jöggede seest üllestua, ja keik so jöggede kallad peawad sinno somuste külge kinnihakkama.
5. Ja ma tahhan sind mahhajätta körbe, sind, ja keik so jöggede kallad; sa pead wälja peäle langema, sinna ei pea mitte sama ei koggutud egga korristud; metsa ellajattete ja lindudele taewa al ollen ma sind roaks annud.
6. Ja keik, kes Egiptusses ellawad, peawad tundma, et minna Jehowa ollen, sepärrast et nemad Israeli suggule on olnud üks pilli roogne tugge.
7. Kui nemad sinnust käega kinnihakkasid, siis röhhuti sind katki, siis löhkusid sa neile keik se külje löhki; agga kui nemad so peäle toetasid, siis läksid sa katki; ni hästi pannid sa keik nende reied püsti seisma.
8. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma toon so peäle moöka, ja kaudan sinnust ärra innimesed ja lojuksed.
9. Ja Egiptusse Ma peab sama laggedaks ja paljaks, ja tundma, et minna Jehowa ollen ; sepärrast et ta ütleb: Se jöggi on minno pärralt, ja minna ollen ennast teinud.
10. Wata, sepärrast tullen ma sinno peäle ja so jöggede peäle, ja teen Egiptusse Ma koggone paljaks, laggedaks, ja puhtaks paljaks Seweni tornist, Mora-ma raiast sadik.
11. Innimesse jalg ei pea seält läbbikäima, egga lojuste jalg seält läbbikäima; ei pea seäl ka mitte ellatama nellikümmend aastat.
12. Ja ma tahhan Egiptusse-ma laggedaks teha keige mu ärrahäwwitud made seas, ja temma liñnad peawad paljaste liñnade seas laggedaks sama nellikümmend aastat; ja ma tahhan Egiptusse-rahwast ärrapillutada pagganatte sekka, ja neid laiale wiskada made sisse.
13. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Neljakümne aasta pärrast tahhan ma Egiptusse-rahwast kogguda nende rahwa seast, kuhho nemmad on ärrapillatud.

14. Ja tahhan Egiptusse-rahwa wangipölwe pöördä, ja neid taggasi wia Patrosi male, nende pärris-suggu male; ja seäl peawad nemmad ollema üks wäeti kuningriik.

15. Sa pead wäetim ollema kui teised kuningrigid, ja ei pea ennam ennast mitte sureks töstma pagganatte ülle; ja ma tahhan neid wähhendada, et nemmad ei pea pagganatte ülle wallitsema;

16. Ja nemmad ei pea ennam Israeli suggule ollema lotusseks, mis üllekohhut Jumjala mele tulletab, kui nemmad taggasi nende peäle waatwad; ja peawad tundma, et minna ollen Issand Jehowa.

17. Ja se sündis seitsmel aastal kolmatkümmand, essimessel essimesse ku päwal, et Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:

18. Innimesse poeg, Nebukadretsar Pabeli kuningas on omä söawägge rasket tööd pannud teggema Tirusse alla, keikide Pead on paljaks sanud, ja keikide Ollad on ärranühhitud; ja temä ei olle mitte palka sanud egga temä söawäggi Tirussest se tö eest, mis ta seäl kallal teinud.

19. ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma tahhan Nebukadretsarile Pabeli kuningale anda Egiptusse-ma; ja temma peab ta rahwa hulka ärrawima, ja temma saki ärrarisuma, ja ta püti wäggise käest ärrawotma, ja se peab ta söawäele palgaks sama.

20. Temma tö hinnaks, mis ta temma kallal teinud, ollen ma temmale Egiptusse-ma annud; sest et nemmad sedda minnule on teinud; se on Issanda Jehowa sanna.

21. Sel päwal tahhan ma Israeli suggule ühhe sarwe kaswatada, ja sinno suud lahti tehha nende seas, ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

30. Peatük.

Oiged nuhtlused tullewad Egiptusse peäle.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, rägi prohweti wisil, ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Ulluge, oi, oi! sedda päwa!

3. Sest se pääw on liggi, ja liggi on Jehowale se pääw; üks pilline pääw, pagganatte aeg on kä.

4. Ja moök peab Egiptusse peäle tullema, ja kibbe wallo peab ollema Mora-maal, kui need, kedda mahhalüakse, Egiptusses langewad; ja nemmad wötwad temma rahwa hulka ärra, ja ta allused kistakse mahha.

5. Mora-ma ja Put ja Lud ja keik Arabia-ma ja Kub, ja seädusse Ma lapsed peawad nende teistega moöga läbbi langema.

6. Nenda ütleb Jehowa: Ka need, kes Egiptust toetavad, peavad langema, ja temma kõrk tuggewus peab mahhasama; Sewene tornist peavad nemmad moõga läbbi senna langema: se on Issanda Jehowa sanna.
7. Ja nemmad peavad sama ärrahäwwitud nende ärrahäwwitud made seas, ja nende liñnad peavad laggedatte liñnade seas ollema:
8. Ja peavad tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma tuld teen Egiptusses, nenda et keik ta abbilissed peavad katkema.
9. Sel päwal peavad minno jurest Kässud wäljaminnema laewadega, Morarahwast, mis holeto on, hirmutama; ja nende seas peab üks kibbe wallo ollema, nenda kui Egiptusse-rahwa päwal: sest, wata, se tulleb.
10. Nenda ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan ka lõppetada ärra Egiptusse-rahwa hulka Nebukadretsari Pabeli kunninga läbbi.
11. Tedda, ja temma rahwast temmaga, kes wägga waljud on pagganatte seas, peab sadetama sedda maad ärrarikkuma: ja nemad peavad omad moõgad wäljatombama Egiptusse wasto, ja sedda maad täitma mahhalödud innimestega.
12. Ja ma tahhan jõed tahhedaks teha, ja sedda maad ärramüa kurjade kätte, ja ärrahäwwitada sedda maad, ja keik selle täiust, woõraste läbbi; Miña Jehowa ollen sedda räkinud.
13. Nenda ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan ka hukka sata need sitta-jumalad, ja ärralõppetada need tühjad jumalad Nowist, ja ei pea mitte eñam üks würst Egiptusse-maal tullema; ma tahhan ka Egiptusse-maal kartust teha.
14. Ja tahhan Patrosi ärrahäwwitada, ja Soanis tuld teha, ja õiged nuhtlused panna No peäle,
15. Ja omma tullist wihha wäljawallada Sini Egiptusse tuggewa kantsi peäle, ja kautada ärra No wäehulgad:
16. Ja tahhan tuld teha Egiptusses, Sin peab suurt wallo tundma, ja No sisse peab wäggise tungima, ja Nowil peavad iggapäwa waenlased ollema.
17. Need nored Aweni ja Pibeseti mehhed peavad moõga läbbi langema, ja naesterahwas peavad wangi minnema.
18. Ja Tapannesis peab pääw piñedaks minnema, kui ma seäl Egiptusse ikked katkimurran, ja seält seest peab ärralõpma temma kõrk tuggewus; pilw peab tedda ärrakatma, ja temma wähhemad liñnad peavad wangi minnema.
19. Ja ma tahhan õiged nuhtlused panna Egiptusse peäle: ja nemmad peavad tundma, et minna Jehowa ollen.
20. Ja se sündis ühheteistkümnel aastal seitsmel essimesse ku päwal, et Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:
21. Innimesse poeg, Warao Egiptusse kunninga käewarre ollen ma katkimurdnud, ja wata, se ep olle mitte nenda kinniseatud, egga arsti-rohud temmale antud, egga nartsud ümberpandud, et se olleks õiete kinniseatud, et se tuggewaks saaks, moõka kätte wõtma.

22. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Wata, ma tullen Egiptusse kunninga Warao wasto, ja murran temma käewarred katki, sedda, mis tuggew ja mis murtud on, ja tahhan tehha, et moök temma käest mahhalangeb.

23. Ja tahhan Egiptusse-rahwast pagganatte sekka ärrapillutada, ja neid laiale wiskada made sisse.

24. Agga Pabeli kunninga käewarred tahhan ma kinnitada, ja omma möka temma kätte anda; ja Warao käewarred katkimurda, ja ta peab temma ees äggama, kui need äggawad, kedda mahhalüakse.

25. Ja tahhan Pabeli kuñinga käewarred kiñitada, et Warao käewarred peawad mahhalangema; et nemãd sawad tunda, et miña Jehowa ollen, kui ma omã moõga annan Pabeli kuñinga kätte, et ta sedda sirrutab Egiptusse-ma wasto.

26. tahhan Egiptusse-rahwast ärrapillutada pagganatte sekka, ja neid laiale wiskada made sisse, et nemmad sawad tundma, et minna Jehowa ollen.

31. Peatük.

Egiptusse kuningriik allandakse kui Assuri riik.

1. Ja se sündis ühheteistkümmemal aastal, essimessel kolmandama ku päwal, et Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:

2. Innimesse poeg, ütle Warao Egiptusse kunninga ja temma rahwa hulga wasto: Kelle sarnane olled sa omma surusse sees?

3. Wata, Assuri-ma olli üks seedripu Libanoni peäl, illus oksest ja ladwa-oksest, mis warjo andsid, ja kõrge pitkusse polest, ja jämmedatte oksade wahhel olli temma ladwa-ots.

4. Wessi kaswatas sedda sureks, süggaw wessi teggi sedda kõrgeks, se käis omma jöggedega se paiga ümber, kus se olli istutud, ja omãd kaswandikkud laskis ta joosta keige wälja pude pole.

5. Sepärrast on temma pitkus kõrgemaks sanud, kui keik wälja puud, ja temma okse on palju sanud, ja ta illusad oksad on pitkaks sanud sure wee pärrast, kui ta okse aias.

6. Temma oksade peäle teggid keik liñnud taewa al pessad, ja ta illusatte oksade alla teggid keik mets-ellajad poege, ja temma warjo al ellasid keik sured pagganad.

7. Ja ta sai illusaks omãs surusses omã pitka oksade pärrast: sest temã juur olli sure wee äres.

8. Need seedripuud Jummal aedas ei katnud tedda mitte; männad ei sanud ta oksade wasto, ja Armoni-puud ei olnud nenda kui ta illusad oksad: ei ükski pu Jummal aedas ei sanud temma wasto ta illo sees.

9. Ma ollen tedda illusaks teinud temma palju oksadega, nenda et keik Edeni puud, mis Jummal aedas on, tedda kaetsesid.

10. Sepärrast (ütleb Issand Jehowa nenda: Et sa kõrgeks sanud pitkusse polest) et ta on omã ladwa otsa jãmmedatte oksade wahhele pannud, ja temma südda on uhkeks lãinud omã ülbusse läbbi;

11. Siis tahhan ma sedda anda wãggewa kãtte, kes pagganatte seas; se peab temmaga teggema, mis ta tahhab: temma öãla tö järrele ollen ma sedda ärraheitnud.

12. Ja woörad, kes wãgga waljud pagganatte seas, need on sedda ärrakautand ja sedda mahhajãtnud: temã oksad langsid mahha mäggede peãle, ja keige orgude peãle, ja temma illusad oksad murti katki keige Ma wee-oiade kohta, ja keik rahwas Ma peãl lähhäwad temma warjo alt ärra, ja jãtwad tedda mahha.

13. Temma kãñno peãle wötsid keik liñnud, mis taewa al, asset, ja ta illusatte okste peãle said keik mets-ellajad:

14. Sepärrast et ükski pu, mis wee äres, ei pea ülbeks sama omma pitkusse pärrast, egga omma ladwa-otsa pannema jãmmedatte oksade wahhele, ja et ükski neist, kel wet rohkeste on, ei jã seisma omma ülbusse läbbi: sest neid keik peab surma kãtte antama ma-alluse kohta, inimeste laste sekka, nende jure, kes allalähhäwad hauda.

15. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sel päwal, kui ta allalähhäb hauda, siis sadan ma leinamist, ma kattan süggawust temma pärrast, ja kelan ärra temma jöed, ja need sured weed pannakse kinni; ma teen Libanoni mustaks temma pärrast, ja keik wãlja puud nõrkewad ta pärrast ärra.

16. Temma langmisse raksumisse pärrast pannen ma need pagganad wabbisema, kui ma tedda pörgo lükkan nendega, kes allalähhäwad auko; ja keik Edeni puud na-alluses paikas peawad endid trööstima, need kallimad ja parremad Libanoni puud, keik, kel wet rohkeste on.

17. Ka need lähhäwad alla temmaga hauda nende jure, kes moögaga mahhalödud, ja temma kãssiwars, ja kes temma warjo al ellanud kesk pagganatte seas.

18. Kelle sarnane olled sa nenda au ja surusse polest Edeni pude seast? ja sind peab mahhalükkatama Edeni pudega ma-alluse paika: nende ümberleikamatta seas pead sa maggama nendega, kes moögaga mahhalödud; nenda on Warao järg keige temma rahwa hulgaga. Se on Issanda Jehowa sanna.

32. Peatük.

Kaebdusse-laul Egiptusse hukkamisse pärrast.

1. Ja se sündis kahheteistkümmenal aastal, essimessel kahheteistkümnema ku päwal, et Jehowa sanna mo kãtte sai sedda wisi:

2. Innimesse poeg, hakka nutto-luggu Warao Egiptusse kuninga pärrast, ja ütle ta wasto: Sa olled nore pagganatte loukoera sarnatseks sanud, ja sinna olled kui wallaskalla merre sees, ja karganud wälja omma jöggede sisse, ja segganud weed ärra omma jalgega, ja tallanud ärra nende jõed.
3. Nenda ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan ka omma wörko so ülle lautada sure rahwa koggodussega, ja nemmad peawad sind wäljaweddama minno nodaga;
4. Ja ma tahhan sind mahhajätta mäele, ma tahhan sind ärrawissata wälja peäle, ja sinno peäle lasta asset teha keik liñnud, mis taewa al, ja tahhan sinnoga söta keik mets-ellajad.
5. Ja tahhan so lihha panna mägedede peäle, ja orrud täita so kõrgussega.
6. Ja tahhan so Ma, kus wessi üllejoseb, so werrega jota mägedest sadik, ja wee-oiad peawad sinnust täis sama.
7. Ja kui ma sind saan ärrakustutand, tahhan ma taewast kinnikatta, ja temma tähhed mustaks teha; päikest, sedda tahhan ma kinnikatta pilwedega, ja ku ei pea omã walgust andma.
8. Keik walgussed, mis paistawad taewas, neid tahhan ma mustaks teha sinno ülle, ja pimmedust panna so Ma peäle: se on Issanda Jehowa sanna.
9. Ja ma tahhan mitme rahwa söant ärritada, kui ma teäda sadan so kahjo pagganatte seas, nende made sees, mis sinna ei tunne.
10. Ja tahhan ehmatust teha mitme rahwale so pärrast, ja nende kuningatte ihho karwad peawad so pärrast püsti seisma, kui ma wehhin omma moögaga nende silma ees: siis peawad nemmad igga silmapilkmisses wärrisema, iggaüks omma hinge pärrast, so langmisse päwal.
11. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Pabeli kuninga moök peab so peäle tullema.
12. Wäggewatte moökade läbbi tahhan ma langetada so rahwa hulka, nemmad keik on wägga waljud pagganatte seas; need peawad Egiptusse kõrkust ärraraiskama, ja keik temma rahwa hulk peab ärrakautud sama.
13. Ja ma tahhan keik ta lojuksed hukka sata sure wee ärest ärra, et ei pea innimesse jalg neid ärraseggama, egga lojuste sörrad neid ärraseggama.
14. Siis tahhan ma nende wet lasta settida, ja nende jõed sata jooksma kui ölli; se on Issanda Jehowa sanna,
15. Kui ma Egiptusse Ma saan laggedaks teinud, ühheks maaks, mis tühjaks saab ommast täiussest; kui ma saan mahhalönud keik, mis seäl sees ellab; et nemmad sawad tunda, et minna ollen Jehowa.
16. Se on se nutto-luggu, ja nemmad laulwad nuttes temã pärrast, pagganatte tütred laulwad sedda nutto-luggu; Egiptusse pärrast ja keige ta rahwa hulga pärrast wötwad nemmad sedda nutto-laulo laulda; se on Issanda Jehowa sanna.

17. Ja se sündis kahheteistkümne aastal, sellesamma ku wieteistkümne päwal, et Jehowa sanna mo kätte sai sedda wisi:
18. Innimesse poeg, kaeba ärdaste Egiptusse rahwa hulga pärrast, ja panne tedda mahha, tedda ja wäggewatte pagganatte tütrede ma-alluste paiko nendega, kes allalähhäwad auko.
19. Kas sa olled löbbusam olnud kui mu teine? minne mahha, ja sago sa maggama nende ümberleikamatta jures.
20. Nemmad peawad langema kesk nende sekka, kes moögaga mahhalödud: jubba moök on kätte antud; tombage tedda ärra, ja keik temma rahwa hulk.
21. Keigeüllemad wäggewatte seast räkiwad temmale, ja temma abbimeestega pörgust, ka on allaläinud ja maggawad need ümberleikamatta, kes moögaga mahhalödud.
22. Seäl on Assur, ja keik ta koggodus, temma ümberringi ta haudade sees, nemmad on keik mahhalödud ja langenud moöga läbbi.
23. Kelle hauad on tehtud selle augo äre, ja temma koggodus on ta hua ümber: nemmad keik on mahhalödud ja langenud moöga läbbi, kes ellawatte Ma peäl on palju hirmo teinud.
24. Seäl on Elam, ja keik ta rahwa hulk, temma hua ümberringi, nemmad keik on mahhalödud ja langenud moöga läbbi, kes on kui ümberleikamatta allaläinud ma-alluse paiko, kes hirmo teinud ellawatte maal; nemmad kandwad omma häbbi nendega, kes allalähhäwad auko.
25. Nemmad on temmale keige ta rahwa hulgaga asset annud kesk nende sekka, kes mahhalödud, temma ümberringi on temna hauad; nemmad keik on ümberleikamatta, kes moögaga mahhalödud, sest neist on hirmo tehtud ellawatte maal; nemmad kandwad omma häbbi nendega, kes allalähhäwad auko, temma on pandud nende sekka, kes mahhalödud.
26. Seäl on Mesek, Tubal ja keik temna rahwa hulk, temma hauad on temma ümberringi; nemmad keik on ümberleikamatta, kes moögaga mahhalödud, sest nemmad on hirmo teinud ellawatte maal.
27. Ja nemmad ei pea maggama nende wäggewattega, kes ümberleikamatta seast on langenud, kes omma söariistadega allaläinud pörgo, ja nende moögad on nende Pea alla pandud, ja nende üllekohto teud on nende lude körwa sanud, sest nemmad on wäggewattele hirmuks olnud ellawatte Ma peäl.
28. sinna pead nende ümberleikamatta seas sama ärraröhhutud, ja maggama nendega, kes moögaga on mahhalödud.
29. Seäl on Edom, temma kuningad ja keik ta würstid, kes on pandud omma wäega nendega, kes moögaga mahhalödud; nemmad peawad maggama nende ümberleikamatta jures, ja nendega, kes allalähhäwad auko.
30. Seäl on pohja-ma würstid, nemmad keik ja keik Sidoni-mehhed, kes on allaläinud nendega, kes mahhalödud, kes omma hirmoga, mis nende woimussest tullid, on häbbisse sanud, ja maggawad kui need ümberleikamatta

nendega, kes moögaga mahhalödud, ja kandwad omma häbbi nendega, kes allalähhäwad auko.

31. Neid saab Warao nähha ja trööstib ennast keige omma rahwa hulga pärrast, kes moögaga mahhalödud, Warao issi ja keik temma wäggi. Se on Issanda Jehowa sanna.

32. Sest minna annan omma hirmo ellawatte male, ja Warao ja keik temma rahwa hulk peab sama heidetud maggama nende ümberleikamatta sekka, nendega, kes moögaga on mahhalödud: se on Issanda Jehowa sanna.

33. Peatük.

Öppetajatte kohhus: rahwa-wallatus Jehowa wasto.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, rägi omma rahwa laste wasto, ja ütlen nende wasto: Kui ma ühhege Ma peäle moöga toon, ja need Ma rahwas wöttaksid ühhe mehhe ennese seast, ja panneksid tedda ennesele wahhimehheks;

3. Ja temma nääks moöka tulles selle Ma peäle, ja puhhuks passunat, ja maenitseks sedda rahwast.

4. Ja kui se, kes kuleb, saab kuulda passuna heält ja ei wotta maenitsust, ja moök tulles, ja wottab tedda ärra; temma werresü saab temma Pea peäle.

5. Ta on kuulnud sedda passuna heält, ja ei wötnud maenitsust: temma werresü on temma peäl: Sest olleks ta maenitsust wötnud, siis olleks ta omma hinge peästnud.

6. Agga kui se wahhimees nääb moöka tulles, ja ei puhhu mitte passunat, ja se rahwas ei saaks mitte maenitsust, ja moök tulles, ja wöttaks rahwa seast ühhe hinge ärra: siis woetakse tedda kül ärra temä üllekohto pärrast, agga temä werresüüd tahhan ma wahhimehhe käest nouda.

7. Ja siña innimesse poeg, ma ollen sind wahhimehheks pannud Israeli suggu ülle, et sa pead sedda sanna minno suust kuulma, ja neid maenitsema minno polest.

8. Kui ma öäla wasto ütlen: Sa öäl pead surma surrema; ja siña ei rägi mitte, et sa sedda öälat wöttaksid maenitseda, et ta pöraks omä tee peält: siis peab se öäl omma üllekohto pärrast surrema, agga temma werd tahhan ma sinno käest küssida.

9. Agga sinna, kui sa sedda öälat maenitsed temma tee pärrast, et ta sest pöraks, ja ta ei pöra mitte ümber omma tee peält: siis peab temma omma üllekohto pärrast surrema, agga sinna olled omma hinge peästnud.

10. Ja siña innimesse poeg, ütlen Israeli suggu wasto: Nenda rägite teie, ja ütlete, et meie ülleastmissed ja meie pattud meie peäl on, siis kuiwame meie nende sees ärra, kuidas peame siis ellama?

11. Ütle nende wasto: Ni töeste kui ma ellan, se on ISSANDA JEHOWA saña, mul ep olle head meelt selle surmast, kes öäl, waid sest, kui se, kes öäl on, pörab omma tee peält, et ta woiks ellada. Pöörge ümber, pöörge ümber omma kurja tede peält, sest mikspärrast tahhate teie surra, oh Israeli suggu!
12. Ja sinna innimesse poeg, ütle omã rahwa laste wasto: Selle õige õigus ei peästa tedda mitte temma ülleastmisse päwal, ja kes öäl, se ei pea ommas öälusses mitte kommistama sel päwal, kui ta pörab ommast öälussest; ja se õige ei woi mitte ses ellada sel päwal, kui ta patto teeb.
13. Kui ma ütlen õigele: Ta peab töeste ellama, ja temma lodab omã õigusse peäle, ja teeb köwwerust: siis ei pea middagi temma õigussist mäletadama, waid omma köwwerussesse peab ta surrema, mis ta teinud.
14. Ja kui ma öälale ütlen: Sa pead töeste surrema; ja ta pörab ommast pattust, ja teeb, mis kohhus ja õigus on,
15. Et se öäl annab panti taggasi, ja tassub jälle, mis ta risunud, ja käib ello seädmiste sees, et ta mitte ei tö köwwerust: siis peab ta töeste ellama, ei mitte surrema.
16. Keik temã patto, mis ta teind, ei pea mitte mäletadama temãle; ta teeb, mis kohhus ja õige, ta peab töeste ellama.
17. Agga so rahwa lapsed ütlewad: Ei olle Issanda te ühhetassa; agga nemmad issi, nende te ei olle ühhetassa.
18. Kui üks õige pörab omãst õigussest, ja teeb köwwerust, siis surreb temma sepärrast.
19. Ja kui se öäl pörab ommast öälussest, ja teeb, mis kohhus ja õige, siis peab temma se pärrast ellama.
20. Siiski ütlete teie: Issanda te ei olle ühhetassa. Ma tahhan kohhut moista iggäühhe peäle teie seast temma tesid möda, oh Israeli suggu.
21. Ja se sündis meie wangi-pölwe kahheteistkümmenal aastal, wiendal kümmema ku päwal, et minno jure tulli üks, kes olli Jerusalemãst ärrapeäsenud, ja ütles: Lin on mahhalödud.
22. Ja Jehowa kässi sai mo peäle öhto, enne kui se tulli, kes ärrapeäsnud, ja ta teggi mo su lahti, sennikui ta mo jure tulli homõiko; ja mo su tehti lahti, ja minna ei piddand eñam suud kinni.
23. Ja Jehowa saña sai mo kätte sedda wisi:
24. Innimesse poeg, need, kes ellawad nende paljaks tehtud kohtade peäl Israeli maal, räkiwad ja ütlewad: Abraam olli üks ainus, ja ta pärris sedda maad; ja meid on palju, meie kätte on se Ma antud pärrandusseks.
25. Sepärrast ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Teie sõte lihha werrega, ja töstate ommad silmad omma sitta-jummalatte pole, ja wallate werd ärra; ja teie tahhate sedda maad pärrida?
26. Teie jäte omã moõga peäle lootma, teie tete, mis hirmus, ja teotate iggäuks omã liggimesse naese ärra; ja teie tahhate sedda maad pärrida?

27. Nenda pead sa nende wasto ütlema: Nenda ütleb Issand Jehowa, ni töeste kui ma ellan, kes paljaks tehtud kohtade peäl on, need peawad moöga läbbi langema, ja kes wälja peäl, sedda tahhan ma metsaliste kätte anda tedda ärrasüa, ja kes tuggewatte liñnade sees ja kopaste sees on, need peawad katko ärrasurrema.

28. Ja ma tahhan sedda maad koggone laggedaks tehha, ja temma körk tuggewus peab ärralöppema, ja Israeli mäed peawad ärrahäwwitud sama, et ükski seäl ei woi käia.

29. Ja nemad peawad tundma, et miña Jehowa ollen, kui ma sedda maad koggone laggedaks teen keikide nende hirmsa asjade pärrast, mis nemmad on teinud.

30. Ja sinna innimesse poeg, so rahwa lapsed räkiwad sind issikeskes seinade jures, ja koddade uste suus, ja teine rägib teisega, iggaüks omä wennaga, ja ütlewad: Et tulge, ja kuulge, mis sanna Jehowa käest wäljatulleb.

31. Ja nemmad tullewad so jure, kui rahwa wiis on tulla, ja istuwad so ees kui minno rahwas, ja kuulwad so sannad, agga nemmad ei te nende järrele mitte: sest nemmad räkiwad kül libbedad sannad omma suga, agga nende südda aiab nende ahnust tagga.

32. Ja wata, sa olled neile kui üks armatsemisse-laul, kel illus heäl, ja kes hästi moistab kannelt lüa; ja nemmad kuulwad sinno sannad, agga nemmad ei te nende järrele.

33. Ja kui se tulleb, (wata se tulleb) siis peawad nemmad tundma, et prohwet nende seas olnud.

34. Peatük.

Kes kurjad hinge karjatsed. Kristus on hea karjane.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Iñimesse poeg, rägi prohweti wisil Israeli karjaste wasto; rägi prohweti wisil, ja ütle nende wasto, karjaste wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Hädda Israeli karjastele, kes issiennast söötwad; eks karjatsed ei pea karja söötma?

3. Teie söte sedda raswa, ja kattate ennast willaga, sedda, mis lihhaw, tappate teie ärra; lammaste karja ei söda teie mitte.

4. Teie ei kinnita mitte neid, kes nödrad, ja sedda, mis haige, ei parranda teie mitte, ja mis hawatud on, ei seu teie mitte kinni, ja mis ärraaetud, ei sada teie taggasi, ja mis ärrakaddunud, ei otsi teie mitte; agga teie wallitsete nende ülle waljuste ja kange hirmoga.

5. Ja nemmad on laiale pillatud, et ei olle karjast; ja on keige mets-ellajatte roaks sanud ja laiale pillatud.

6. Mo lamãaste karri eksib keige mäggede peäl, ja keige kõrgede mäekinkude peäl; ja keige ilma-ma peäl on mo lammaste karri laiale pillatud, ja ükski ei noua, ja ükski ei otsi sedda.

7. Sepärrast kuulge teie karjatsed Jehowa sanna:

8. Ni töeste kui ma ellan. ütleb Issand Jehowa: Töeste, et minno karri risutawaks sanud, ja mo karri on keikide mets-ellajatte roaks sanud, et ep olle karjast, ja mo karjatsed ei holi mo karja pärrast, ja need karjatsed söötwad issiendid, agga minno karja ei söda nemmad mitte:

9. Sepärrast, teie karjatsed, kuulge Jehowa sanna:

10. Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tullen karjaste peäle, ja nouan nende käest omã karja, ja tahhan neid ärralöppetada, et nemãad ei pea karja söötma, ja need karjatsed ei pea enam issiennast söötma; ja tahhan omma karja nende suust ärrakiskuda, et nemmad neile ei pea roaks ollema.

11. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: Wata minna, ma issi tahhan omma karja nouda, ja neid üllesotsida.

12. Nenda kui karjane omma karja üllesotsib sel päwal, kui ta on omã karjas, mis laiale pillatud ; nenda tahhan ma üllesotsida omma karja, ja neid ärrapeästa keikist paikust, kuhho nemmad on laiale pillatud pilwe ja sure pimmedusse aial.

13. Ja tahhan neid wäljasata rahwa seast, ja neid kogguda made seest, ja neid wia nende male; ja neid söta Israeli mäggede peäl, wee-oiade jures, ja keikis Ma paikus, kus ellatakse.

14. Hea karja-ma peäl tahhan ma neid söta, ja Israeli kõrge mäggede peäl peawad nende karja-aiad ollema: seäl peawad nemmad maggama hea karja-aedade sees, ja wäggewa karja-ma peäl peawad nemmad söma Israeli mäggede peäl.

15. Minna tahhan hoida omma karja ja minna tahhan neid sata mahha seisma: se on Issanda Jehowa sanna.

16. Mis on kaddunud, sedda tahhan ma otsida, ja taggasi tua, mis ärraetud, ja kinnisidduda, mis hawatud, ja kinnitada, mis haige on; agga mis lihhaw ja wäggew on, sedda tahhan ma ärrakautada, ma tahhan neid söta, nenda kui kohhus on.

17. Agga teie minno karri, nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tahhan kohhut moista lamba ja lamba wahhele, järade ja sikkude wahhele.

18. On se teile nähha, et teie hea karja-ma peäl söte? ja mis teie karja-maast üllejäab, tallate teie omã jalgega ärra; ja jote selget wet, ja mis üllejäab, sedda seggate teie omã jalgega ärra.

19. Ja minno karri, need peawad söma, mis teie omma jalgega ärratallanud, ja joma, mis teie omma jalgega ärrasegganud.

20. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda nende wasto: Wata, minna issi tahhan kohhut moista lihhawa lamba ja lahja lamba wahhele.

21. Sepärrast et teie pusaga ja Öllaga ärralükkate, ja omma sarwettega toukate keik nödrad lambad, sennikui teie neid laiale ollete pillutanud wälja:
22. Sepärrast tahhan ma omma karjale abbi sata, ja nemmad ei pea ennam ollema risutawaks, ja tahhan kohhut moista lamba ja lamba wahhele,
23. Ja tahhan nende peäle tösta ühhe ainsa karjatse, ja ta peab neid hoidma, se on mo sullane Tawet: temma peab neid söötma, ja temma peab neile karjatseks ollema.
24. Ja miña Jehowa tahhan neile olla Jummalaks, ja mo sullane Tawet peab würst nende seas ollema: minna Jehowa ollen sedda räkinud.
25. Ja ma tahhan nendega rahho seädusse tehha, ja kurjad ellajad Ma peält ärralöppetada, ja nemad peawad körbes julgeste ellama, ja metsade sees maggama.
26. Ja ma tahhan neid, ja mis mo mäekingo ümber on, önneks panna, ja wihma lasta saddada ommal aial: need peawad önnistud wihmad ollema.
27. Ja pu wälja peäl peab omma wilja kandma, ja Ma peab omma wilja kaswatama, ja nemmad peawad omma Ma peäl julged ollema, ja tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma katkimurran nende ikkede puud, ja neid peästan nende käest, kes neid sundisid tenima.
28. Ja nemmad ei pea ennam ollema pagganattele risuda, ja mets-ellajad ei pea neid ärrasöma, ja peawad julgeste ellama, nenda et ükski ei pea neid pelletama.
29. Ja minna tahhan neile üllesseäda ühhe taime, mis kulus on, ja neid ei pea ennam ollema, kedda nälg siin maal ärrawöttab, ja ei pea ennam pagganatte teotust kandma.
30. Ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa nende Jummal ollen nendega, ja et nemmad on mo rahwas Israeli suggu: se on Issanda Jehowa sanna.
31. Ja teie minno karri, mo karja-ma karri ollete kül innimessed, minna ollen teie Jummal: se on Issanda Jehowa sanna.

35. Peatük.

Ennekulutamine Edomi rahwa wasto.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad Seiri mäggise Ma pole, ja rägi prohweti wisil temma wasto,
3. Ja ütle temmale: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tullen sinno peäle, oh Seiri mäggine Ma! ja sirrutan omma kät so wasto wälja, ja teen sind koggone laggedaks.

4. So liñnad tahhan ma paljaks teha, ja sinna pead laggedaks sama, ja tundma, et minna Jehowa ollen.
  5. Sepärrast et sul üks iggawenne wihhawaen olnud, et sa Israeli laste werd ärrawallanud moögaga nende hukkatusse aial, kui üllekohto aeg täis olli.
  6. Sepärrast, ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa, tahhan ma sind werreks teha, ja werri peab sind takkaaiama; sest et sinna ei olle wihkanud werd, siis peab werri sind takkaaiama.
  7. Ja ma tahhan Seiri mäggise Ma koggone laggedaks teha, ja seält ärrakautada minnejad ja tullejad;
  8. Ja tahhan temma mäed täita temma mahhalödawattega; so mäekinkude peäl, ja so orgude sees, ja keige so wee-oiade sees peawad maas ollema need, kes moögaga mahhalödud.
  9. Ma tahhan sind iggawest teha laggedaks, ja so liñnade sees ei pea mitte ellatama, ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen.
  10. Sepärrast et sa ütled: Need mollemad rahwas, ja need mollemad maad peawad minno pärralt ollema, ja meie tahhame neid pärrida, et kül Jehowa seäl olnud.
  11. Sepärrast ni töeste kui ma ellan, ütleb Issand Jehowa: Ma tahhan soga teha so wihha möda, ja so kaddedust möda, mis sa olled teinud ommast wihhast nende wasto; agga teistele tahhan ma tutwaks sada, kui ma sinno peäle kohhut saan moistnud.
  12. Ja sa pead tundma, et minna Jehowa ollen: ma ollen kuulnud keik so laimamissed, mis sa olled räkinud Israeli mäggede wasto ja öölnud: Nemäd on ärrahäwwitud, ja meile roaks antud.
  13. Ja teie ollete surustellend minno wasto omma suga, ja palju mo wasto lobbisend; minna ollen sedda kuulnud.
  14. Nenda ütleb Issand Jehowa: Kui keik se Ma römus on, siis tahhan ma sind laggedaks teha.
  15. Otsekui sinno rööm olli Israeli suggu pärris-ossa pärrast, sepärrast et se olli ärrahäwwitud, nenda tahhan ma sulle teha; Seiri mäggine Ma, ja keik Edom hopis peab laggedaks sama: ja peawad tundma, et miña Jehowa ollen.
36. Peatük.

Tootus, mis wiimsel ue seädusse aial peab sündima.

1. Ja sinna innimesse poeg, rägi prohwetis wisil Israeli mäggede wasto, ja ütle: Teie Israeli mäed, kuulge Jehowa sanna.
2. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sepärrast et waenlane teie wasto ütleb: Öitsa ! sest iggawessed kõrged paigad on meile pärrandusseks sanud.

3. Sepärrast rägi prohweti wisil, ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Otse sepärrast, et nemmad teid ärrahäwwitanud ja ärraneelnud ümberringi, et teie nende teiste pagganatte pärrandusseks sanud, ja ollete nende kele ulede peäle, ja rahwa pahha könne alla sanud:
4. Sepärrast kuulge, Israeli mäed, Issanda Jehowa sanna: nenda ütleb Issand Jehowa mäggedele ja mäekinkudele, wee-oiadele ja orgudele, ja neile paljaks ja laggedaks tehtud kohtadele, ja mahhajäetud liñnadele, mis on risutawaks ja hirwitamiseks sanud teiste pagganattele, kes ümberkaudo on.
5. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Töeste omma pühha tullise wihha sees ollen ma räkinud nende teiste pagganatte, ja keige Edomi wasto, kes minno Ma issiennestele wötnud pärrandusseks keige süddame römoga ja hinge põlgdussega, sepärrast et selle rahwas ollid ärraaetud ja risutud.
6. Sepärrast rägi prohweti wisil Israeli Ma wasto, ja ütle mäggedele ja mäekinkudele, wee-oiadele ja orgudele: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, mo pühha wihha ja mo tullise wihha sees ollen ma räkinud, sepärrast et teie pagganatte teotust ollete kannud.
7. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Ma töstan omma kät ülles wandudes, töeste need pagganad, mis teie ümberkaudo on, need peawad omma teotust kandma;
8. Agga teie, Israeli mäed! peate ommad oksad aiama, ja omma wilja kandma mo Israeli rahwale, sest need asjad on liggi tullemas.
9. Sest, wata, minna ollen teie jures, ja watan teie peäle, ja teid peab harritama ja külwatama.
10. Ja ma tahhan palju inimessi teie peäle sata keik Israeli suggu hopis: ja liñnade sees peab ellatama, ja need paljaks tehtud kohhad peawad sama üllesehhitud.
11. Ja ma tahhan teie jure palju inimessi ja lojuksid sata, ja need peawad paljuks sama ja suggu teggema; ja tahhan teid assutada, nenda kui teie wannast aiast, ja tahhan teile ennam head tehha kui teie hakkatusseks, ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen.
12. Ja ma tahhan inimessed, omma Israeli rahwast, sata teie peäle käima, ja nemad peawad sind pärrima; ja sa pead neile pärris-ossaks sama, ja sa ei pea neid mitte eñam lapsist lahti teggema.
13. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sepärrast et nemmad teile ütlewad: Sinna Ma ollid inimessi ärrasönu, ja omma rahwast lapsist lahti teinud:
14. Sepärrast ei pea sa mitte eñam inimessi söma, egga omma rahwast ennam saatma kommistama: se on Issanda Jehowa sanna.
15. Ja miña ei tahha mitte eñam lasta kuulda so jures pagganatte teostust, ja sa ei pea ennam kandma rahwa laimamist, ja ei pea ennam omma rahwast saatma kommistama: se on Issanda Jehowa sanna.
16. Ja Jehowa saña sai mo kätte sedda wisi:

17. Innimesse poeg, kui Israeli rahwas ellasid omal maal, ja sedda rojaseks teggid omãa wisiga ja omma teggudega; kui ühhe naese rojus on, kel ride-peãltsed, nenda olli nende wiis minno palle ees,
18. Siis wallasin ma omma tullise wihha nende peãle wãlja se were pãrrast, mis nemmad siin maal ärrawallasid, ja sedda omma sitta-jummalattega rojaseks teggid.
19. Ja ma pillutasin neid ärra pagganatte sekka, et neid made sisse laiale wissati; ma moistsin nende peãle kohhut nende wisi möda ja nende teggude möda.
20. Ja kui nemãad tullid nende pagganatte jure, kuhho nemmad said, siis teotasid nemmad mo pühha nimme ärra, nenda et neist ööldi: Ons need Jehowa rahwas, mis ommalt maalt piddand wãljaminnema?
21. Ja ma andsin armo omma pühha nimme pãrrast, mis Israeli suggu ärrateotasid nende pagganatte seas, kuhho nemmad ollid sanud.
22. Sepãrrast ütle Israeli suggule: Nenda ütleb Issand Jehowa: Miña ei te sedda mitte teie pãrrast, Israeli suggu! waid omma pühha nimme pãrrast, mis teie ärrateotanud nende pagganatte seas, kuhho teie ollete sanud.
23. Ja ma tahhan pühhitseda omma suurt nimet, mis pagganatte seas on ärrateotud, mis teie ärrateotand nende seas; ja pagganad peawad tundma, et minna Jehowa ollen, ütleb Issand Jehowa, kui ma ennast näidan teie kallal pühha ollewad teie silma ees.
24. Ja ma tahhan teid wötta pagganatte käest, ja teid kogguda keige made seest, ja teid sata teie male.
25. Ja ma tahhan teie peãle ripputada puhhast wet, et teie puhtaks sate; keikist teie rojussist ja keikist teie sitta-jummalaiast tahhan ma teid puhhastada;
26. Ja ma tahhan teile uut süddant anda, ja uut waimo teie sisse anda, ja sedda kiwwist süddant ärrasata teie lihvast, ja teile lihvast süddant anda,
27. Ja omma Waimo tahhan ma teie sisse anda, ja sedda tehha, et teie wöttate käia minno seãdmiste sees α , ja mo kohtoseãdussed piddada, ja nende järrele tehha.
28. Ja teie peate ellama seãl maal, mis ma teie wannemille ollen annud, ja peate mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan teile Jummalaks olla.
29. Ja tahhan teid ärrapeãsta keikist teie rojussist, ja wilja kutsuda, ja paljo sedda sata, ja ei tahha mitte teie peãle nãlga panna.
30. Ja minna tahhan paljo pude wilja ja pöldude warra sata, sepãrrast et teie ei pea enam sama teotust nãlja pãrrast pagganatte seas.
31. Kül teie siis mõtlete omma kurja wiside ja omma teggude peãle, mis mitte head ei olnud; ja teie südda peab tilkama teie ennaste wasto teie üllekohto teggude pãrrast, ja teie hirmsa asjade pãrrast.

32. Ei te ma sedda mitte teie pärrast, ütleb Issand Jehowa, se olgo teile teäda: häbbenege ennast, ja punnastage ärra häbbi pärrast omma wiside eest, oh Israeli suggu!

33. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sel päwal, kui ma teid puhhastan keikist teie üllekohto teggudest, siis tahhan ma teha, et liñnade sees peab ellatama, ja paljaks tehtud kohhad peawad sama üllesehhitud.

34. Ja se ärrahäwwitud Ma peab sama harritud, se eest, et se olli laggedaks sanud keikide nähhes, kes mödaläksid.

35. Siis peab ööldama: Sesinnane Ma, mis olli ärrahäwwitud, on sanud nende kui Edeni rohho-aed; ja need liñnad, mis ollid paljaks tehtud, ja ärrahäwwitud, ja mahhakistud, need on tuggewaks tehtud, ja neis ellatakse.

36. Ja need pagganad, mis teie ümberkaudo üllejäänud, peawad tundma, et minna Jehowa ollen üllesehhitatud, mis mahhakistud, ja istutanud, mis olli ärrahäwwitud: minna Jehowa ollen räkinud, ja teen sedda ka.

37. Nenda ütleb Issand Jehowa: Weel lassen ma Israeli suggu ennese käest nou küssida, mis ma neile pean teggema; ma tahhan neid ni palju innimessi teha, kui puddolojuksed on.

38. Kui üks pühhade karri, kui Jerusalemma karri temma seätud Pühhade aeges, nenda peawad need paljaks tehtud liñnad ollema täis iñimeste karja, ja peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

37. Peatük.

Surnude luud sawad jälle ühte, se läbbi tähhendakse, et Judid piddid jälle armo sama.

1. Jehowa kässi sai minno peäle, ja Jehowa wiis mind wälja waimus, ja panni mind seisma kesk orgo, ja se olli täis luid.

2. Ja ta wiis mind nende jure ümberringi, ja wata, neid olli wägga palju seal orgus, ja wata, nemmad ollid wägga ärrakuinud.

3. Ja teña ütles mo wasto: Iñimesse poeg, kas needsiñatsed luud kül peaksid jälle sama ellama? ja ma ütlesin: Issand Jehowa, sinna tead sedda.

4. Ja ta ütles mo wasto: Rägi proheweti wisil neistsinnatsist luist, ja ütle nende wasto: Teie ärrakuinud luud, kuulge Jehowa sanna.

5. Nenda ütleb Issand Jehowa nende ludele: Wata, ma sadan teie sisse waimo, et teie peate ellawaks sama.

6. Ja ma annan soned teie külge, ja lassen teie peäle lihha kaswada, ja pannen nahha teie ümber, ja annan teie sisse waimo, et teie peate ellawaks sama; ja peate tundma, et minna Jehowa ollen.

7. Ja ma räkisin prohveti wisil, nenda kui mind kästi; ja heäl olli kui ma prohveti wisil räkisin, ja wata, üks krabiseminne olli, ja luud tullid, igga lu omma lu külge.
8. Ja ma näggin, ja wata, nende peäle kaswasid soned ja lihha, ja ta panni nahha nende ümber; agga waimo ei olnud nende sees.
9. Ja ta ütles mo wasto: Rägi prohveti wisil waimo wasto, innimesse poeg, rägi prohveti wisil, ja ütle waimo wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Waim, tulle neljast tulest, ja puhhu nendesinnaste tappetud innimeste sisse, et nemmad ellawaks sawad.
10. Ja ma räkisin prohveti wisil, nenda kui ta mind käskis; ja nende sisse tulli waim, ja nemmad hakkasid ellama, ja seisid omma jalge peäl, üks pärrato suur wäggi.
11. Ja temma ütles mo wasto: Innimesse poeg, need luud, need on keik Israeli suggu; wata, nemmad ütlewad: Meie luud on ärrakuinud, ja meie otus on hukkas, issiennaste polest olleme meie kui ühhest ärraleikatud.
12. Sepärrast rägi prohveti wisil, ja ütle nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, minna teen lahti teie hauad, ja toon teid, omma rahwast, ülles teie haudade seest, ja wiin teid Israeli maale;
13. Ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen, kui ma teie hauad lahti teen, ja kui ma teid, omma rahwast, üllestoon teie haudade seest.
14. Ja ma tahhan omma waimo teie sisse anda, et teie sate ellama, ja tahhan teid panna teie male; ja teie peate tundma, et minna Jehowa ollen sedda räkinud, ja teinud: se on Jehowa saña.
15. Ta sai Jehowa saña mo kätte sedda wisi:
16. Ja sinna, innimesse poeg, wötta ennesele üks pu, ja kirjota senna peäle: Juda pärralt ja Israeli laste pärralt, kes nende seltsimehhed; ja wötta teine pu, ja kirjota senna peäle: Josepi pärralt, se on Ewraimi, ja keige Israeli suggu, temma seltsimeeste pu.
17. Ja pañe neid teine teise liggi ühheks puuks, et nemmad ühheks puuks sawad sinno käes.
18. Ja kui so rahwa lapsed so wasto räkiwad, ja ütlewad: Eks sa meile teäda ei anna, mis need sulle on ?
19. Siis rägi nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, minna wöttan Josepi pu, mis Ewraimi käes, ja temma seltsimeeste Israeli sugguarrude pu, ja tahhan neid panna selle teise pu jure Juda-rahwa puga ühte, ja neid teha ühheks puuks, ja nemmad peawad üks ollema mo käes.
20. Ja need puud, mis peäle sa kirjutad, peawad so käes ollema nende silma ees.
21. Ja rägi nende wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, minna tahhan wötta Israeli lapsed nende pagganatte seast, kuhho nemmad on läinud, ja tahhan neid kogguda seält ümberkaudo, ja neid wia nende male,

22. Ja tahhan neid teha ühheks rahwaks seäl maal Israeli mäggede peäl, ja üks kuningas peab neile keikile ollema kuñingaks; ja nemmad ei pea mitte ennam ollema kaks rahwast, egga mitte eñam jaetama kahheks kuñingrigiks.

23. Ja nemmad ei pea mitte ennam ennast rojaseks teggema omma sitta-jummalattega, egga omã läila-jummalattega, ega keikide omã ülleastmistega; ja tahhan neid peästa keikist nende ellomaiadest, kus nemmad on patto teinud, ja tahhan neid puhhastada, ja nemãd peawad mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan neile Jummalaks olla.

24. Ja mo sullane Tawet peab nende ülle kuningas ollema, ja üksainus karjane peab neil keikil ollema; ja nemmad peawad miño kohtoseäduste sees käima, ja mo seädmissed piddama, ja nende järrele teggema.

25. Ja peawad ellama seäl maal, mis ma omma sullasele Jakobile ollen annud, kus teie wannemad ellanud; ja seäl peawad nemmad ellama, nemmad, ja nende lapsed, ja nende laste lapsed iggawesseks aiaks, ja Tawet mo sullane on neile würostiks iggaweste.

26. Ja tahhan nendega rahho seädusse teha, üks iggawenne seädus peab nendega ollema; ja ma tahhan neid assutada, ja neid palju teha, ja omma pühha paika nende sekka panna iggaweste.

27. Ja mo maia peab ollema nende jures; ja ma tahhan neile olla Jummalaks, ja nemãd peawad mulle rahwaks ollema.

28. Ja pagganad peawad tundma, et minna Jehowa ollen, kes Israelit pühhitseb, kui minno pühha paik nende seas on iggaweste.

38. Peatük.

Kog tulleb wägga sure wäega Jummalahwa peäle.

1. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Innimesse poeg, pöra ommad silmad Kogi wasto Magogi male, kes würost on Rosi, Meseki ja Tubali ülle, ja rägi prohweti wisil temma wasto,

3. Ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa, wata, ma tullen sinno peäle, Kog, sa würost Rosi, Meseki ja Tubali ülle,

4. Ja tahhan sind taggasi pöördä, ja önge so lougade sisse panna, ja sind wäljawia ja keik so wägge, hobbose ja rüütliid, kes keik ülleültse ehhitud, ühhe sure hulga, surematte ja wähhematte kilpidega, kes keik moõga mehhed on.

5. Persia-, Mora- ja Puti-ma rahwas on nendega, neil keikil on kilbid ja raudkübbarad.

6. Komer, ja keik temma wäe-hulga, Togar-ma rahwas, need pohjapooltsed, ja keik nende wäehulga, palju rahwast on sinnoga.

7. Olle walmis, ja walmista ennast, sinna ja keik so hulga, kes so jure kogunud, ja sinna olled neile üllemaks wallitsejaks.

8. Mitme päwa pärrast peab so kätte nähtama; aastade wiimisel aial tuled sa senna male, mis moöga käest on taggasi sadud, mis koggutud mitme rahwa seast Israeli wäggede peäle, mis ikka ollid paljaks tehtud: ja temma on rahwa käest wäljatodud, ja nemmad ellawad keik julgeste.
9. Ja sinna toused ülles, ja tuled kui tulispask; sa olled kui pilw, mis Ma kattab, sinna ja keik so wäehulgad, ja palju rahwast sinnoga.
10. Nenda ütleb Issand Jehowa: Siis peab sel päwal sündima, et asjad so süddamesse touswad, ja mötled ärra kurja mötlemist,
11. Ja wöttad öölda: Ma tahhan üllesmiña senna male, kus selged küllad on ; ma tahhan tulla nende peäle, kel rahholinne assi on, kes julgeste ellawad: nemad keik ellawad ilma mürita, ja neil ep olle pomisid egga uksid;
12. Et sa saaksid saki risuda, ja püti wäggise käest ärrawötta, ja oma kät pöördä nende paljaks tehtud kohtade wasto, kus nüüd ellatakse, ja ühhe rahwa wasto, mis koggutud pagganatte käest, mis on joudnud sada loduksid ja warrandust, kes ellawad kesk Ma süddames.
13. Seba, ja Tedan, ja Tarsisi kaupmehhed, ja keik temma nored loukoerad ütlewad sulle: Kas sinna tuled risuma? olled sa omma hulga koggunud püti wäggise käest ärrawötma, ja ärrawima höbbedat ja kulda, ja ärrawötma loduksid ja warrandust, ja palju saki risuma?
14. Sepärrast rägi prohweti wisil, innimesse poeg, ja ütle Kogile: Nenda ütleb Issand Jehowa: Eks sa tea mitte sel aial, et mo Israeli rahwas ellab julgeste?
15. Ja sinna tuled ommast paigast pohja kare poolt, sinna ja palju rahwast sinnoga, need keik on hooste selgas, üks suur hulk, ja palju wägge.
16. Ja sa tuled mo Israeli rahwa wasto kui pilw, sedda maad katma: wiimisel päwade aial peab se sündima, ja ma tahhan sind lasta tulla omma Ma wasto, et pagganad mind peawad tundma, kui ma ennast näidan pühha ollewad sinno kallal, oh Kog! nende silmade ees.
17. Nenda ütleb Issand Jehowa: Olled sinna se, kellest ma endisil päiwil ollen rakinud omma sullaste Israeli prohwetide läbbi, kes neil päiwil prohweti wisil räkisid neist aastaist, et minna sind lassen tulla nende peäle.
18. Ja se peab sel päwal sündima, sel päwal, kui Kog tulleb Israeli Ma wasto, ütleb Issand Jehowa, siis peab mo tulline wihha tousma mo wihha sees.
19. Sest ma rägim sedda omma pühha wihha sees, ja omma hirmsa tullise wihha sees: töeste sel päwal peab suur wärriseminne ollema Israeli maal:
20. Nenda et minno palle ees peawad wärrisema kallad merres, ja linnud, mis taewa al, ja mets-ellajad, ja keik romajad, mis romawad Ma peäl, ja keik innimesed, mis Ma peäl; ja mäed peawad sama mahhakistud, ja järsud kohhad peawad mahhalangema, ja keik mürid peawad mahhalangema.
21. Ja ma tahhan kutsuda temma wasto moöka keige omma mäggede peäle, ütleb Issand Jehowa; teise moök peab teise wasto ollema.

22. Ja ma tahhan temmaga kohtus käia katkoga ja werrega, ja tahhan lasta saddada raske wihma, mis upputab, ja sured rahhe tükkid, tuld ja weewlit temma peäle, ja ta wäehulkade peäle, ja se palju rahwa peäle, mis temmaga on.

23. Ja ma tahhan ennast sureks teha, ja ennast näidata pühha ollewad, ja ennast anda tunda palju pagganatte silma ees, ja nemmad peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

39. Peatük.

Kogi hukkatakse ärra: Jumala rahwas peäseb ta käest.

1. Ja sinna, innimesse poeg, rägi prohwetid wisil Kogi wasto, ja ütle: Nenda ütleb Issand Jehowa: Wata, ma tullen sinno peäle, Kog, sa würst Rosi, Meseki ja Tubali ülle!

2. Ja ma tahhan sind taggasi sata, ja sind kue arroga märkida, ja sind üllestua pohja-kare poolt, ja sind lasta tulla Israeli mäggede peäle.

3. Ja ma tahhan so ammo so wassakust käest wäljalüa, ja so parremast käest tahhan ma so noled lasta mahhalangeda.

4. Israeli mäggede peäle pead sa mahhalangema, sinna ja keik so wäehulgad, ja need rahwas, mis sinnoga on; ma tahhan sind anda keigesugguse tibadega kiskujatte lindude ja mets-ellajatte roaks.

5. Wälja peäle pead sa langema, sest minna ollen sedda räkinud, se on Issanda Jehowa saña.

6. Ja ma tahhan tuld läkkitada Magogi peäle, ja nende peäle, kes ellawad saarte peäl julgeste, ja peawad tundma, et minna Jehowa ollen.

7. Ja ma tahhan omma pühha nimme teäda anda omma Israeli rahwa seas, ja ei tahha lasta enam ärrateotada omma pühha nimmet, ja pagganad peawad tundma, et minna Jehowa ollen, kes pühha on Israelis.

8. Wata, se tulleb ja peab sündima, ütleb Issand Jehowa; se on se pääw, mis ma ollen räkinud.

9. Ja Israeli liñnade rahwas peawad wäljammennema, ja süütma põllema, ja kütma söariistadega, ja wähhematte ja surematte kilpidega, ammudega ja nooltega, ja kässi-keppidega ja pikidega; ja peawad nendega seitse aastat tuld üllesteggema.

10. Ja nemmad ei pea mitte wäljalt puid toma, egga metsast raiuma, sest nemmad peawad tuld üllesteggema söariistadega; ja peawad neid ärrarisuma, kes neid risunud, ja wäggise nende käest ärrawötma, kes wäggise nende käest ärrawötnud: se on Issanda Jehowa sanna.

11. Ja sel aial peab sündma, et ma tahhan Kogile senna anda ühhe paiga hauaks Israeli male, senna orko, kust läbbiminnakse öhto pole, ja se teeb, et

keik, kes mödalähhäwad, ninna kinnipiddawad: siis matwad nemmad senna Kogi ja keik temma hulka, ja nimmetawad sedda Kogi hulga orruks.

12. Ja Israeli suggu wötwad neid matta, et nemmad sedda maad puhhastawad, seitse kuud.

13. Ja keik selle Ma rahwas peab matma, ja se peab neile kuulsaks nimmeks sama sel päwal, kui ma saan auustud: se on Issanda Jehowa sanna.

14. Ja nemmad lahhutawad allati-mehhed ärra, kes sedda maad läbbikäiwad, ja matwad nendega, kes seält läbbikäiwad, need, kes üllejänud Ma peäle, et nemmad sedda puhhastawad; seitsme ku pärrast kulawad nemmad järrele.

15. Ja läbbikäiad käiwad sedda maad läbbi, ja kui kegi innimesse lu nääb, siis panneb ta senna jure haua-kiwwi, kunni matjad tedda matwad senna Kogi hulga orko.

16. Ja ka ühhe liña nimmi peab ollema Hamona; ja nenda puhhastawad nemmad sedda maad.

17. Ja sinna innimesse poeg, nenda ütleb Issand Jehowa: Ütle keigesugguste tibadega lindudele ja keige metsalistele: Koggude ja tulge, tulge kokko siit ümberkaudo minno tapmisse jure, mis minna teile tappan, sureks tapmisseks Israeli mäggede peäl, ja söge liha, ja joge werd.

18. Wäggewatte lihha peate teie söma, ja Ma würstide werd joma; järad, talled ja sikkud, wärsid, keik need on Pasanis joudo joosnud,

19. Ja peate raswa söma, et köht täis saab, ja werd joma, et sate joobnuks, minno tapmissest, mis ma teile ollen tapnud;

20. Ja teie peate täis sama laudas ratsa- ja söawankritte hoostest, wäggewaist ja keigesuggusist söameestest: se on Issanda Jehowa sanna.

21. Ja ma tahhan omma au näidata pagganatte seas, ja keik pagganad peawad näggema minno öiget nuhtlust, mis ma ollen saatnud, ja minno kät, mis ma ollen nende külge pistnud.

22. Ja Israeli suggu saab tunda, et minna ollen Jehowa nende Jummal, septsammast päwast ja eddespidi.

23. Ja pagganad sawad tunda, et Israeli rahwas omma üllekohto pärrast on wangi läinud, et nemmad mo wasto on wallatust teinud, ja et minna omma pallet nende eest ollen ärra peitnud, ja neid annud nende waenlaste kätte, et nemmad keik moöga läbbi on langenu.

24. Ma ollen teinud nende rojust möda, ja nende ülleastmist möda, ja ollen omma palle nende eest ärrapetnud.

25. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Nüüd tahhan ma Jakobi wangi-pölwe pöördä, ja hallastada keige Israeli suggu peäle, ja pühha wihhaga wihhastada omma pühha nimme pärrast.

26. Ja nemmad peawad omma häbbi kandma ja keik omma wallatust, mis nemmad mo wasto teinud, kui nemmad nüüd julgeste ellawad ommal maal, ja ükski neid ei hirmuta.

27. Kui ma neid saan taggasi tonud rahwa seast, ja neid koggunud waenlaste made seest, ja ennast näitnud pühha ollewad nende kallal palju pagganatte silma ees.

28. Siis peawad nemmad tundma, et minna Jehowa nende Jummal ollen, et ma neid ollen lasnud wangi miñna pagganatte jure, ja neid jälle koggunud nende male, ja ei jätnud neist ei ühteainust enam senna.

29. Ja ma ei tahha enam omma pallet nende eest ärrapetta, sest ma wallan omma waimo Israeli suggu peäle; se on Issanda Jehowa sanna.

40. Peatük.

Jummala rahwa tullew põlli: ue templi moõtminne.

1. Meie wangi-pölwe wiendal aastal kolmatkümmand, selle aasta hakkatuses, selle essimesse ku kümnemal päwal neljateistkümnemal aastal, pärrast sedda kui lin mahhalödi; otse selsammal päwal sai Jehowa kässi mo peäle, ja wiis mind senna.

2. Jummala näggemisse sees wiis ta mind Israeli male, ja panni mind seisma ühhe wägga kõrge mäe peäle; ja selle körwas olli kui ehitud lin louna pool.

3. Ja ta wiis mind senna, ja wata, seäl olli üks mees, selle näggo olli kui wasse näggo, ja linnane nöör ta käes ja üks moödoridw; ja temma seisis wärrawa suus.

4. Ja se mees ütles mo wasto: Innimesse poeg, wata omma silmadega, ja kule omma körwadega, ja panne tähhele keik sedda, mis minna sulle näidan, sest sepärrast olled sa seie todud, et ma sulle sedda pidin näitma: anna teäda sedda keik, mis sa nähha saad, Israeli suggule.

5. Ja wata, üks müür olli wäljaspiddi koia ümber ümberringi, ja selle mehhe käes olli moödo-ridw, kuus künart pitk, kämle laius olli igga küünra peäl ülle; ja ta moötis selle hone müri laiust, se olli üks moödo-ridw, ja seda kõrgust, se olli ka üks moödo-ridw.

6. Ja temma tulli senna wärrawa jure, kelle su homõiko pole lähhäb, ja läks ülles treppa möda, ja moötis selle wärrawa läwwe, üks moödo-ridw olli sedda laiust, ja sedda teist läwwe, üks moödo-ridw olli sedda laiust.

7. Ja üks moödo-ridw olli igga kambri pitkust, ja üks moödo-ridw sedda laiust, ja kambritte wahhel wiis künart; ja selle wärrawa läwwe, mis wärrawa eestkoia körwas, sedda olli seestpiddi üks moödo ridw.

8. Ja ta moötis selle wärrawa eestkoia seestpiddi, sedda olli ka üks moödo-ridw.

9. Ja ta moötis selle wärrawa eestkoia kahheksa künart, ja temma kiwwi-sambad kaks künart, ja se wärrawa eestkodka olli seestpiddi.

10. Ja selle wärrawa kambrid homõiko pool, neid olli kolm siit poolt ja kolm seält poolt, üks moõt olli neil kolmel; ja üks moõt olli neil kiwwi- sammastel siit ja seält.
11. Ja ta moötis wärrawa su laiust kümme künart, sedda wärrawa pitkust olli kolmteistkümmed künart.
12. Ja sedda raia nende kambritte ees olli üks künar, ja üks künar sedda raia seält poolt; ja sedda kambrid isse olli kuus künart siit poolt ja kuus künart seält poolt.
13. Ja ta moötis sedda wärrawa ühhe kambri seinast teise seinast sadik, sedda laiust olli kakskümmed ja wiis künart, üks olli ukse wasto.
14. Ja ta teggi need sambad kuuskümmed künart, ja igga samba jures olli wahhe, otsego wärraw ümberringi.
15. Ja sest wärrawa suust, kust sisse mindi, selle seestpiddise wärrawa eestkoiad suust sadik, olli wiiskümmed künart.
16. Ja aknad ollid seestpiddi kitsad kambritte ja kiwwi- sammaste külges seestpiddi wärrawat ümberringi, ja nenda ka eestkoddade külges, ja need aknad ollid ümberringi seestpiddi, ja igga samba külges ollid palmipu kuiud.
17. Ja ta wiis mind wäljaspiddise oue sisse, ja wata, selle oue ümberringi ollid tehtud toad ja üks pörrand, kolmkümmed tubba selle pörmando peäl.
18. Ja se pörmand olli wärrawatte külges wärrawatte pitkust möda, se on alluminne pörmand.
19. Ja ta moötis sedda laiust allumisse wärrawa suust seestpiddise oue pole wäljaspoolt, sadda künart, päwatousma ja pohja pole.
20. Ja se wärrawa, kelle su lähhäb pohja pole, mis wäljaspiddise oue pole lähhäb, moötis temä ta pitkusse ja ta laiusse järrele.
21. Ja temma kambrid ollid kolmed siit, ja kolmed seält poolt, ja temma sambad ja ta eestkoiad ollid kui essimesse wärrawa moõt: wiiskümmed künart olli ta pitkuti, ja wiis kolmatkümmed künart laiuti.
22. Ja temma aknad, ja ta eestkoiad, ja ta palmipu kuiud ollid selle wärrawa mödo järrel, kelle su lähhäb päwatousma pole, ja senna mindi ülles seitse treppi möda, ja temma eestkoiad ollid nende ees.
23. Ja seestpiddise oue wärraw olli selle wärrawa ülleste pohja ja päwatousma pool; ja ta moötis ühhest wärrawast teise sadda künart.
24. Ja ta satis mind minnema louna pole, ja wata, seäl olli wärraw louna pool, ja ta moötis temma sambad ja ta eestkoiad sesamä mödo järrele.
25. Ja temmal ollid aknad ja ta eestkoddadel ümberringi, nenda kui need teised aknad; wiiskümmed künart olli pitkuti, ja wiiskolmatkümmed künart laiuti.
26. Ja seitse treppi olli temmal üllesminna, ja temma eestkoiad ollid nende ees; ja temmal ollid palmipu kuiud, üks siit, teine seält poolt temma sammaste külges.

27. Ja wärraw olli sel seestpiddisel ouel louna pool, ja ta moötis ühhest wärrawast teise louna pole sadda künart.
28. Ja ta wiis mind seestpiddise oue louna wärrawasse, ja moötis louna wärrawa nende teiste moödo järrele.
29. Ja temma kambrid ja ta sambad ja ta eestkoiad ollid teiste moödo järrel, ja aknad ollid temmal ja ta eestkoddadel ümberringi: wiiskümmend künart olli se pitkuti, ja wiiskolmatkümmend künart laiuti.
30. Ja eestkoiad ollid ümberringi wiiskolmatkümmend künart pitkuti, ja wiis künart laiuti.
31. Ja ta eestkoiad läksid wäljaspiddise oue pole, ja palmipu kuiud ollid temma sammaste külges, ja temmal olli kahheksa treppi üllesminna.
32. Ja ta wiis mind seestpiddise oue päwatousma pole, ja moötis sedda wärrawa teiste moödo järrele.
33. Ja temma kambrid, ja ta sambad, ja ta eestkoiad ollid teiste moödo järrel, ja temmal ja ta eestkoddadel ollid aknad ümberringi: wiiskümmend künart pitkuti, ja wiiskolmatkümmend künart laiuti.
34. Ja ta eestkoiad ollid wäljastpiddise oue pool, ja palmipu kuiud ollid ta sammaste külges siit ja seält poolt; ja temmal olli kahheksa treppi üllesminna.
35. Ja ta wiis mind pohja wärrawa pole, ja moötis sedda teiste moödo järrele.
36. Ta moötis temma kambrid, ta sambad, ja ta eestkoiad, ja temmal ollid aknad ümberringi: wiiskümmend künart pitkuti, ja wiiskolmatkümmend laiuti.
37. Ja ta sambad ollid wäljaspiddise oue pool, ja palmipu kuiud ollid ta sammaste külges siit ja seält poolt: ja temmal olli kahheksa treppi üllesminna.
38. Ja sel olli üks tubba omma uksega nende wärrawatte sammaste peäl; seäl lopputati põlletamise-ohwer.
39. Ja selle wärrawa eestkoia sees olli kaks lauda siit poolt, ja kaks lauda seält poolt, nende peäl tappa põlletamise-ohwri, ja patto- ja sü-ohwri.
40. Ja ühhes külges wäljaspoolt, kust üllesminnakse pohja wärrawa suhho, olli kaks lauda; ja teises külges, mis selle wärrawa eestkoias, olli kaks lauda.
41. Need nelli lauda olli siin pool, ja nelli lauda seäl pool wärrawa külges: kahheksa lauda olli, mis peäl tappeti.
42. Weel olli nelli lauda põlletamise-ohwri tarwis, raiatud kiwwast, pitkus olli poolteist künart, ja laius poolteist künart, ja üks künar olli sedda kõrgust: ja nende peäle pannid nemmad need riistad, misga nemmad tapsid sedda põlletamise- ja tappa-ohwri.
43. Ja need pönad ollid üks kämmel pitkuti, ja ollid seätud seestpiddi ümberringi; ja laudade peäl olli ohwri-anni lihha.
44. Ja seestpiddise wärrawa wäljaspool ollid lauljatte toad seestpiddises oues, mis pohja wärrawa külges, ja need ollid wasto lounat: agga üks tubba olli homiko wärrawa külges, se olli pohja pool.

45. Ja ta ütles mo wasto: Se tubba, mis louna pole lähhäb, on preestride pärralt, kes teggemist ärratewad siin koia jures.

46. Ja se tubba, mis lähhäb pohja pole, on nende preestride pärralt, kes altari jures teggemist ärratewad: need on Sadoki poiad, kes Lewi lastest Jehowa liggi tulleswad, tedda tenima.

47. Ja ta moötis se oue, sadda künart pitkuti, ja sadda künart laiuti, se olli neljanurgane; ja altar olli Jummalala koia ees.

48. Ja ta wiis mind koia eestkotta; ja moötis eestkoia samba, wiis künart siit ja wiis künart seält poolt; ja sedda wärrawa laiust olli kolm künart siit ja kolm künart seält poolt.

49. Selle eestkoia pitkust olli kakskümmend künart, ja laiust üksteistkümmend künart, treppidega hopis, kust siñna üllesmindi: ja toed ollid sammaste külges, üks siit ja teine seält poolt.

41. Peatük.

Sedda uut templi moödetakse weel.

1. Ja ta wiis mind templi jure, ja moötis need sambad, kuus künart laiuti siit poolt, ja kuus künart laiuti seält poolt, se olli hone laius.

2. Ja sedda ukse laiust olli kümme künart, ja selle wärrawa poled ollid wiis künart siit poolt, ja wiis künart seält poolt; ja ta moötis temma pitkuse nellikümmend künart, ja laiusse kakskümmend künart.

3. Ja ta läks sissepidi, ja moötis ukse sambad kaks künart, ja sedda ust kuus künart, ja sedda ukse laiust olli seitse künart.

4. Ja ta moötis temma pitkuse kakskümmend künart, ja laiusse templi wasto kakskümmend künart; ja ta ütles mo wasto: Se on se keigepühham paik.

5. Ja ta moötis se koia müri kuus künart, ja selle külje-kambri laiusse nelli künart ümberringi se koia ümber.

6. Ja need külje-kambrid, neid olli, kamber kambri kõrwas, kolm neljatkümmend korra pärrast, ja need läksid müri sisse, mis koia külges nende külje-kambritte tarwis ümberringi, et nemmad piddid ühhes kinni ollema: agga nemmad ei olnud mitte koia müri külges kinni.

7. Ja neil külje-kambrittel olli ikka laiem Ma üllestikko, mis ümberringi käis, sest se koia kassi-pu käis üllespidi hopis se koia ümber, sepärrast olli sellesinnatse hone laius üllespidi laiem; ja nenda mindi seält allumisest kambrist ülles üllemasse keskmissest läbbi.

8. Ja ma waatsin se koia kõrgust, mis ümberringi; küljekambritte allused ollid üks täis moödo-ridw, ehk kuus künart järgust sadik.

9. Sedda müri laiust, mis küljekambritte külges wäljaspoolt, olli wiis künart; ja se tühhi koht olli nende kambritte asse, mis koia külges ollid.

10. Ja tubbade wahhel olli kahhekümne künra laius koia ümber ümberringi.
11. Ja se küljekambri uks olli se tühja kohha pool, üks uks pohja pool, ja teine uks louna pool; ja se tühja kohha laius olli wiis künart ümberringi.
12. Ja se hone, mis wahhe kohha ees, olli öhto-kare pool, seitsekümmend künart laiuti, ja selle hone müür olli wiis künart lai ümberringi, ja sedda pitkust olli temmal ühheksakümmend künart.
13. Ja ta moötis sedda kooda sadda künart pitkuti, ja se wahhe-koht, ja hone, ja ta mürid ollid sadda künart pitkuti.
14. Ja selle koia eestpoolne laius, ja se wahhe-koht päwatousma pool olli sadda künart.
15. Ja ta moötis selle hone pitkuse se wahhekohha ees, mis seäl tagga, ja temma kambritte taggust siit ja seält poolt sadda künart, ja se templi, mis seestpidi, ja oue eestkoiad.
16. Ta moötis ka need läwwed, ja need kitsad aknad, ja need kambritte taggused nende kolme külje ümber; selle läwwe ees olli üks katte puust ümberringi: ja sedda maad aknast sadik, ja need aknad ollid kaetud.
17. Seält sadik, mis üllewel ukse peäl, ja seestpiddisest koiast sadik, ja wäljaspiddi, ja keige müri külges ümberringi seest ja wäljaspoolt, olli moodo järrel.
18. Ja Kerubid ollid tehtud ja palmipuud, ja igga Kerubi wahhel olli üks palmipu, ja iggal Kerubil ollid kahhed palled.
19. Ja innimesse palle siit poolt palmipu, ja loukoera palle seält poolt palmipu, olli tehtud keige se koia ümber ümberringi.
20. Maast ukse-peäsest sadik ollid Kerubid ja palmipuud tehtud: ja nenda olli templi müür.
21. Sel templil ollid nelja nurgaga postid, ja pühha paiga näggo olli ühte wisi nähha.
22. Altar olli puust kolm künart kõrge, ja kaks künart olli ta pitk, ja temmal ollid temma nurgad, ja ta pitkus ja ta seinad ollid puust; ja ta ütles mo wasto: Se on se laud, mis Jehowa palle ees on.
23. Ja kahhed ukse poled ollid templil ja keigepühhamal paigal.
24. Ja neil ustel ollid kahhed poled, kaks poolt mis andsid likuda, kahhed poled ollid ühhel ukse, ja kahhed poled teisel.
25. Ja nende templi uste peäle ollid Kerubid ja palmipuud tehtud, nenda kui müride külges ollid tehtud: ja pu palgid ollid eestkoia ees wäljaspoolt.
26. Ja kitsad aknad ja palmipuud ollid se eestkoia külges siit ja seält poolt, ja uenda koia külges ja palkide peäl.

42. Peatük.

Wäljaspool oue: selle ello-honed: wärraw homõiko pole.

1. Ja ta wiis mind wälja wäljaspiddise one sisse sedda teed, mis pohja pole lähhäb, ja wiis mind senna tuppä, mis wahhekohha ees on, ja senna, mis selle hone ees on pohja pool.
2. Seäl kohhal, kus se sadda künart pitk olli, olli uks pohja pool, ja se olli wiiskümmend künart lai.
3. Nende kahhekümne künära ees, mis sel seestpiddisel ouel on, ja selle pörmando ees, mis sel wäljaspiddisel ouel, neil olli kamber kambri kohhal kolm ülestikko.
4. Ja tubbade ees olli tee-koht kümme künart laiuti seestpiddi, igga teeradda olli üks künar lai, ja nende ukсед ollid pohja pool.
5. Ja peälmissed toad ollid kitsamad; sest need läksid komale, enam kui need allumissed ja keskmissed.
6. Sest need ollid kolmekordsed, ja neil ei olnud sambaid, nenda kui ouede sambad: sepärrast olli se kitsam, kui need allumissed ja keskmissed maast.
7. Ja se müür, mis wäljaspiddi nende tubbade kohhal wäljaspiddise oue pool tubbade wasto, need ollid wiiskümmend künart pitkuti.
8. Sest sedda tubbade pitkust, mis wäljaspiddises oues, olli wiiskümmend künart, ja wata, templi ees olli sadda künart.
9. Ja nendesinnaste tubbade al olli se, kust homõiko poolt sissemindi, kui kegi seie sisse tulleb wäljaspiddisest ouest.
10. Oue müri laiusses päwatousma pool se wahhekohha ees, ja se hone ees, ollid ka toad.
11. Ja üks tee-koht nende ees olli nähha kui nende tubbade te, mis pohja pool; nenda kui need pitkuti, nenda ollid need laiuti: ja keik nende wäljaminnemisse-kohhad ollid nenda kui nende seätud moödo järrel, nenda ka nende teiste uste järrel.
12. Ja nenda kui nende tubbade ukсед ollid, mis louna pool, nenda olli seäl üks uks tee hakkatusses, mis sirge müri ees on päwatousma pool, kust sisseminnakse.
13. Ja ta ütles mo wasto: Need toad pohja pool, ja need toad louna pool, mis wahhekohha ees, need on selle pühha paiga toad, kus preestrid, kes Jehowa liggi tullewad, keigepühhamad ohwrid söwad: senna peawad nemmad ärrapannema keigepühhamad ohwrid, ja roa- ja patto- ja sü-ohwrid, sest se paik on pühha.
14. Kui preestrid sawad nende sisse läinud, siis ei pea nemad mitte pühhast paigast wäljaminnema senna wäljaspiddise oue; nemad peawad agga ommad rided, misga nemmad ammeti tööd teinud, senna mahhapanne; sest need

on pühhad: nemmad peawad teised rided selga pannema, ja siis woiwad nemmad senna oue liggi miñna, mis rahwa pärralt on.

15. Kui ta sai se koia seestpiddi ärramoõtnud, siis wiis ta mind wälja sedda wärrawa teed, kelle su päwatousma pole lähhäb, ja moõtis sedda ärra ümberringi.

16. Ta moõtis sedda päwatousma-kare pool moõdo-ridwaga, wiissadda ridwa pitkuti se moõdo-ridwaga ümberringi.

17. Ta moõtis pohja-kare pool wiissadda ridwa moõdo-ridwaga ümberringi.

18. Ta moõtis ka louna-kare pool wiissadda ridwa moõdo-ridwaga ümberringi.

19. Ta kallas öhto-kare pole, ja moõtis wiissadda ridwa moõdo-ridwaga.

20. Ta moõtis sedda nelja kare pool, selle ümberringi olli müür pitkuti wiissadda, ja laiuti wiissadda: et se piddi wahhet teggema se wahhel, mis pühha, ja mis mitte pühha.

43. Peatük.

Jummala au ja tenistus templis, mis pühhitsetakse.

1. Ja ta satis mind wärrawa jure, siñna wärrawa jure, mis päwatousma pole lähhäb.

2. Ja wata, Israeli Jummala au tulli päwatousma poolt; ja temma heäl olli kui sure wee kohhiseminne, ja se Ma ugas temma auust.

3. Ja se näggo olli otsego se näggo, mis ma enne näggin, kui se näggo, mis ma näggin, kui ma tullin sedda liñna ärrarikkuma; ja need näud ollid kui se näggo, mis ma näggin Kebari jõe jures, ja ma heitsin silmili mahha.

4. Ja Jehowa au tulli koia sisse sest wärrawast läbbi, mis päwatousma pole lähhäb.

5. Ja Waim töstis mind ülles, ja wiis mind seestpiddise oue: ja wata, se kodda sai Jehowa Auust täide.

6. Ja minna kuulsin ennese wasto räkiwad sest koiast, ja üks mees olli minno körwas seismas.

7. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, se on mo aujärje paik, ja mo jalgetallade paik, kus ma tahhan iggawest ellada Israeli laste seas; ja Israeli suggu ei pea ennam ärrateotama mo pühha nimmet, ei nemmad egga nende kunningad omma horussega, egga omma kunningatte surno-kehhadega kõrge paikade peäl.

8. Kui nemmad omma läwwe pannid minno läwwega ühte, ja ommad postid minno postide körwa, et müür agga olli minno ja nende wahhel; ja teotasid ärra mo pühha nimme omma hirmsa teggudega, mis nemmad teggid, sepärrast ollen ma nende peäle otsa teinud omãa wihha sees.

9. Nüüd wötwad nemmad omma horusse ja omma kunningatte surno-kehhad kaugele minnust ärrasata; ja ma tahhan nende seas ellada iggawest.
10. Sinna innimesse poeg, anna Israeli suggule teäda sedda kodda, et nemãad häbbi pärrast ärrapunnastawad omma sure üllekohto eest, ja nemãad peawad sedda öigel wisil ärramoõtma.
11. Ja kui nemmad häbbi pärrast ärrapunnastawad keige sepärrast, mis nemmad on teinud, siis anna neile teäda selle koia näggo ja temma ehhitamist, ja kust temmast wäljaminnakse ja sissetullakse, ja keik temma näggo, ja keik ta seädmissed, ja keik ta näggo ja keik ta kässö-öppetussed, ja kirjota nende silma ette, et nemmad tähhele pannewad keik temma näggo ja keik ta seädmissed, et nemmad nende järrele teggewad.
12. Se on selle koia kässö-öppetus, seäl mäe-otsa peäl peab keik ta raia ümberringi keigepühham ollema ; wata, se on se koia kässö-öppetus.
13. Ja need on altari moödud künarte järrele, igga küünra peäle üks künar ja kämle laius, ja sedda jalga on üks künar kõrguti, ja künar laiuti, ja temãa raia ta äres ümberringi üks waks; ja se on se altari tagguminne pool.
14. Ja sest jallast, mis Ma külges temma allumissest ärest sadik, on kaks künart, ja sedda laiust on üks künar, ja temma weikisest ärest surest sadik on nelli künart, ja sedda laiust on üks künar.
15. Ja le on nelli künart, ja leest ja üllespidi on nelli sarwe.
16. Ja se le on pitk kaksteistkümmend künart, ja lai kaksteistkümmend künart, neljanurgane omma nelja külje pool.
17. Ja se äär on pitk nelliteistkümmend künart, ja lai nelliteistkümmend künart, temma nelja külje poolt; ja raia temma ümber on pool künart, ja temma jalga on üks künar ümberringi, ja temma treppid on päwatousma pool.
18. Ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, nende ütleb Issand Jehowa: Need on selle altari seädmissed sel aial kui tedda tehakse, et temma peäle peab põlletamise-ohwrid ohwerdama, ja ta peäle werd ripputama.
19. Ja prestridele Lewitidele, kes Sadoki suggust on, kes mo liggi tullewad, mind tenima, ütleb Issand Jehowa, neile pead sa andma ühhe wärsi, mis noor weis on, patto-ohwriks.
20. Ja sa pead wõtma temma werrest ja pannema se altari nelja sarwe peäle, ja nende äärte nelja nurga peäle, ja selle raia peäle ümberringi; ja sa pead sedda puhhastama pattust, ja ta eest ärraleppitamist teggema.
21. Ja sa pead wõtma se patto-ohwri wärsi, ja sedda ärrapõlletama seätud koia paikas wäljaspool pühha paiga.
22. Ja teisel päwal pead sa toma ühhe nore sikko, mis selge terwe, patto-ohwriks; ja nemãad peawad sedda altari pattust puhhastama, nenda kui nemmad sedda on puhhastanud wärsiga.
23. Kui sa olled lõppetanud puhhastada, siis pead sa toma ühhe wärsi, mis noor weis on, mis selge terwe, ja ühhe jära lammaste karjast, mis selge terwe.

24. Ja teie peate sedda toma Jehowa ette, ja preestrid peawad tema peäle heitma sola, ja neid ohwerdama Jehowale põlletamise-ohwriks.
25. Seitse päwa pead sa ühhe sikko walmistama patto-ohwriks, iggapäwa ühhe, ja wärsi, mis noor weis, ja jära lammaste karjast, mis selge terwed on, peawad nemmad walmistama.
26. Seitse päwa peawad nemmad ärraleppitust teggema se altari eest, ja sedda puhhastama, ja ommad käed täitma.
27. Kui nemmad sawad need päwad otsa sanud, siis peab se nenda ollema kahheksamal päwal ja eddespiddi, et preestrid selle altari peäle teie põlletamise- ja täño-ohwrid walmistawad; ja mul peab teist hea meel ollema, ütleb Issand Jehowa.

44. Peatük.

Jummal seab preestride ammeti udes templis.

1. Ja ta wiis mind taggasi sedda teed pühha koia wäljaspiddise wärrawa jure, mis päwatousma pole lähhäb, ja se olli lukkus.
2. Ja Jehowa ütles mo wasto: Sesinnane wärraw peab lukkus ollema, ei sedda pea mitte lahti tehtama, ja ükski ei pea mitte seält sisse minnema, sest Jehowa Israeli Jummal on seält sisse läinud; sepärrast peab se lukkus ollema.
3. Agga Würst, Würst üksi peab seäl istmaja leiba söma Jehowa ees: sedda teed wärrawa eestkoiast peab ta sissetullema, ja sedda teed seält wäljaminnema.
4. Ja ta wiis mind sedda teed pohja wärrawa jure se koia ette; ja ma näggin, ja wata, Jehowa kodda olli täis Jehowa Au: ja ma heitsin ennast silmili mahha.
5. Ja Jehowa ütles mo wasto: Innimesse poeg panne tähhele, ja wata omma silmaga, ja kule oma körwadega keik, mis minna soga rägin keikist Jehowa koia seädmistest, ja keikist ta kässo-õppetustest; ja panne tähhele, kust siina kotta sissetullakse, ja kust ial sest pühhast paigast wäljaminnakse.
6. Ja ütle selle wastopannia Israeli suggu wasto: Nenda ütleb Issand Jehowa: Keik teie hirmsaist teggudest saab teile jo kül, oh Israeli suggu!
7. Et teie sissetonud woöra Ma lapsed, kes ümberleikamatta süddame ja ümberleikamatta lihha polest, et nemmad piddid mo pühhas paikas ollema, ja mo kodda ärrateotama; et teie tote mo leiba, raswa ja werd, ja nemmad tewad tühjaks mo seäduusse keik teie hirmsa teggude pärrast.
8. Sest teie ei te mo pühha paiga teggemist, ja teie pannete omma ennese meie pärrast nisuggused, kes mo pühha paiga teggemist peawad ärrateggema.
9. Nenda ütleb Issand Jehowa: Et ükski ainus neist woöra-ma rahwast, kes ümberleikamatta süddame ja ümberleikamatta lihha polest, ei pea mitte tullema mo pühha paika, egga ükski woöra-ma innimenne, kes on Israeli laste seas.

10. Ei muud kui need Lewitid, kes minnust kaugele ärraläksid, kui Israel ärraeksis, kes ka minnust ärraeksisid omma sitta-jummalatte järrele; ja need peawad omma üllekohto süüd kandma.

11. Ja nemmad peawad ollema tenimas mo pühhas paikas kui üllewaatajad se koia wärrawatte jures, ja peawad ammeti tööd teggema mo koias: nemmad peawad põlletamise ja tappa-ohwrid rahwale tapma, ja nemmad peawad nende silma ees seisma nende eest ammeti tööd teggemas.

12. Sepärrast et nemmad neid on teninud nende sitta-jummalatte ees ja Israeli suggule üllekohto kommistusseks olnud: sepärrast ollen ma omma kät nende wasto wandudes üllestöstnud, ütleb Issand Jehowa, et nemmad peawad omma üllekohto süüd kandma.

13. Agga nemmad ei pea mitte minno liggi tulles, egga mo preestri-ammeti peäl ollema, egga mingisugguste mo pühha asjade liggi tulles, ei keigepühhamatte asjade liggi; waid nemmad peawad omma häbbi kandma ja ommad hirmsad teud, mis nemmad teinud.

14. Ja ma ollen neid seädnud, et nemmad se koia jures teggemist ärratewad keige ta tenistusse tarwis, ja keige se tarwis, mis seäl sees peab tehtama.

15. Agga need preestrid, kes Lewitid, Sadoki poiad, kes mo pühha paiga teggemist ärrateggid, kui Israeli lapsed minnust ärraeksisid, need peawad mo liggi tulles mind tenima, ja mo ees seisma, et nemmad mo ette towad raswa ja werd, ütleb Issand Jehowa.

16. Nemmad peawad mo pühha paiga sisse minnema, ja nemmad peawad mo laua jure ligitulles, mind tenima, ja peawad mo teggemist teggema.

17. Ja nenda peab se ollema, kui nemmad seestpiddise oue wärrawist sisse tulles, et nemmad linnased rided peawad selga pannema, ja wiltsed rided ei pea nende ihho peäle mitte sama, kui nemmad seestpiddise oue wärrawis ja seäl koias teniwad.

18. Liñased kännad mütsid peawad nende peas ollema, ja linnased püksid peawad nende reiete ümber ollema: nemmad ei pea mitte wööd wöle pannema, kui nemmad higgised on.

19. Ja kui nemmad seält wäljaspiddise oue lähhäwad, siñna wäljaspiddise oue rahwa jure, peawad nemmad ommad rided seljast ärrawötma, misga nemmad ammeti tööd teinud, ja neid ärrapannema pühha paiga tubbade sisse, ja teised rided selga pannema, et nemmad sedda rahwast ei pühhitse omma riettega.

20. Ja nemmad ei pea mitte omma Pead paljaks aiama, egga enneste juuksid pitkaks kaswatama: ommad juuksed peawad nemmad ikka wisi pärrast leikama.

21. Ja ei ükski preester ei pea wina joma, kui ta lähhäb seestpiddise oue.

22. Ei pea nemmad ka mitte ei leske- egga ärraetud naest ennesele naeseks wötma, waid sedda, kes neitsit on Israeli rahwa suggust, ehk ühhe preestri lesse-naese, kes öige lesknaene on, sedda peawad nemmad wötma.

23. Ja peawad mo rahwast õppetama wahhet pühha wahhel, ja selle wahhel, mis mitte pühha, ja neile teäda andma wahhet rojase ja puhta wahhel.
24. Ja nemäd peawad ka seisma rio-asja peäle kohhut moistmas, minno kohtoseädusse järrele peawad nemmad se peäle kohhut moistma, ja mo kässo-õppetussed ja mo seädmissed piddama igga seätud aial, ja peawad mo hingamise-päwad pühhitsema.
25. Ja ükski ei pea minnema surno inimesse liggi, ennast rojaseks teggema: agga issa, ja emma, ja poia, ja tütre, ja wenna ja öe pärrast, mis ei olle mehhel olnud, woiwad nemmad ennast rojaseks teha.
26. Ja temma puhhastamise järrele peawad nemmad seitse päwa temmale arwama.
27. Ja sel päwal, kui ta tulleb pühha paika seestpiddise oue sisse, pühhas paikas ammeti tööd teggema, peab ta toma omma patto-ohwri, ütleb Issand Jehowa.
28. Ja se peab neile pärris-ossaks ollema, minna ollen nende pärris-ossa; ja teie ei pea neile mitte pärrandust andma Israelis, Minna ollen nende pärrandus.
29. Roa- ja patto- ja sü-ohwrit, neid peawad nemmad söma, ja keik, mis Jehowale on ärratootud Israelis, se peab nende pärralt ollema.
30. Ja keik essimenne uudne willi keikist, ja keik, mis ülestõstetakse keikist teie ülestõstmisse-ohwrist, peab preestridele ossaks ollema; ja omma essimest taignat peate teie preestridele andma, et ön jääks sinno perre peäle hingama.
31. Preestrid ei pea mitte söma ei ühtegi raibet, egga mis kistud, olgo lindudest, ehk lojuksist.

45. Peatük.

Maad jaetakse ärra: monned kohtoseädmissed.

1. Ja kui teie se Ma jaggate liisko läbbi pärris-ossaks, siis peate teie isse-Ma-ossa sest ärrawõtma, mis Jehowale peab pühha ollema sest maast, pitkuti wiiskolmatkümend tuhhad moõdo-ridwa pitkusse järrel, ja laiuti kümne tuhhad; se peab pühha ollema keige temä raiaga ümberringi.
2. Siit poolt peab ollema pühha paiga tarwis wiissadda, neljanurgane ümberringi, ja üks allewi-koht temma ümber wiiskümmend künart.
3. Ja sest moõdost pead sa moõtma pitkuti wiiskolmatkümend tuhhad ridwa, ja laiuti kümmetuhhat; ja seäl sees peab se pühha paik ollema, se keigepühham.
4. Se on se pühha ossa sest maast, se peab ollema nende preestride pärralt, kes pühhas paikas amēti tööd tewad, kes liggitullewad Jehowa tenima; ja peab neile ühheks paigaks ollema honette tarwis, ja pühhaks maaks pühha paiga tarwis.

5. Ja wiiskolmatküm̃mend tuhhat ridwa maad pitkuti, ja küm̃metuhhat laiuti peab Lewitide pärralt ollema, kes seäl koias ammeti tööd tewad, neile pärrandusseks kahheküm̃ne toaga.
6. Ja liña pärrandusseks peate teie andma wiistuhhat laiuti, ja pitkuti wiiskolmatküm̃mend tuhhat, se pühha Ma kõrwas, mis on sest ärrawoetud; se peab keige Israeli rahwa pärralt ollema.
7. Ja Würstile peab Ma ollema siin ja seäl pool, pühha Ma, mis peält ärrawoetud, ja selle liña pärrandus selle pühha Ma tagga, mis peält ärrawoetud, ja liña pärrandusse tagga öhto-kare poolt öhto pole, ja päwatousma-kare poolt päwatousma pole; ja temma pitkus ühhe nende ossade kõrwas öhto raiast päwatousma raia pole.
8. Se Ma peab temmale ollema pärrandusseks Israelis; ja mo würstid ei pea enam mo rahwast waewama, waid peawad sedda maad Israeli suggule andma nende suggu-arrudele.
9. Nenda ütleb Issand Jehowa: Sest saab teile kül, Israeli würstid! saatke ärra wäekauba tööd ja ärraraiskamist, ja tehke, mis kohhus ja öigus on; saatke ärra sedda tööd, et teie mo rahwast mitte enam ärra ei aia, ütleb Issand Jehowa.
10. Öiged waekausid, ja öige Ehwa-moöt ja öige Patti-moöt olgo teile.
11. Ühhesuggune Ehwa- ja Patti-moöt peab teile ollema, et Pat weab küm̃nest Homeri ossa ja Ehwa küm̃nest Homeri ossa; Homeri järrele peab se moöt ollema.
12. Ja üks sekel peab kaksküm̃mend Kera ollema ; üks Mina peab teile ollema kaksküm̃mend sekli, wiiskolmatküm̃mend sekli, wiisteistküm̃mend sekli.
13. Se on se üllestöstmisse-ohwer, mis teie peate peält ärrawötma, kues Ehwa ossa ühhest nisso Homerist, ja Ehwa kuendama ossa peate ühhest odra Homerist andma.
14. Ja se seätud ölli ossa olgo ölli Patti moödo järrele, küm̃nes Patti ossa ühhest Korist; küm̃ne Patti on üks Homer, sest küm̃me Patti on üks Homer.
15. Ja üks tal puddolojustest kahhest sajast Israeli karja-ma peält, kus wet kül, roa- ja põlletamise- ja tänno-ohwriks; et nende eest woiks ärraleppitamist teha, ütleb Issand Jehowa.
16. Keik selle Ma rahwa kohhus on sesinnatse üllestöstmisse-ohwri tarwis anda selle würsti kätte, kes Israelis on.
17. Ja selle würsti kohhus on, need põlletamise ja roa- ja joma-ohwrid anda Pühhade ja nore-ku- ja hingamise-päiwil, iggal aial, mis seätud on Israeli suggule: temma peab walmistama sedda patto-ohwri, ja roa- ja põlletamise- ja tänno-ohwri, et Israeli suggu eest ärraleppitamist tehakse.
18. Nenda ütleb Issand Jehowa: Essimessel essimesse ku päwal pead sa wötma ühhe wärsi, mis noor weis ja selge terve, ja pattust puhhastama sedda pühha paika.

19. Ja preester peab sest patto-ohwri werrest wõtma, ja pannema koia posti peäle, ja altari äre nelja nurga peäle, ja seestpiddise oue wärrawa posti peäle.
20. Ja sedda wisi pead sa teggema selle ku seitsmel päwal se innimesse eest, kes eksind ja ennast lasknud eksitada; ja teie peate pühha koia eest ärraleppitamist teggema.
21. Neljateistkümnele essimesse ku päwal peab teile Pasa-pühha ollema, üks Pühha seitsmest päwast; hapnematta leibo peab södima.
22. Ja würost peab sel päwal issiennese ja keige se Ma rahwa eest ühhe wärsi patto-ohwriks walmistama.
23. Ja need seitse Pühhade päwa peab ta Jehowale põlletamise-ohwri walmistama seitse wärsse ja seitse jära, mis selge terwed, iggapäwa need seitse päwa; ja patto ohwriks ühhe nore sikko iggapäwa.
24. Ja roa-ohwriks peab ta walmistama ühhe Ehwa wärsi peäle, ja Ehwa jära peäle, ja Hinni ölli ühhe Ehwa peäle.
25. Wieteistkümnele seitsme ku päwal peab ta nisammoti sel Pühhal teggema seitse päwa; ühhe wisi peäl peab se patto-ohwer, ja se põlletamise- ja se roa-ohwer, ja se ölli ollema.

46. Peatük.

Mis würosti ja rahwa kohhus on ue templi aial.

1. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se seestpiddise oue wärraw, kelle su päwatousma pole lähhäb, peab lukkus ollema need kuus argi-päwa, agga hingamise-päwal peab sedda lahtitehtama, ja nore ku päwal peab sedda lahtitehtama.
2. Ja würost peab sissetullema se wärrawa eestkoiast läbbi wäljaspoolt, ja seisma se wärrawa posti jures, ja preestrid peawad temma põlletamise- ja tänno-ohwrid walmistama, ja ta peab kummardama wärrawa läwwe peäl, ja jälle wäljaminnema; agga sedda wärrawat ei pea mitte enne öhto lukko pandama.
3. Ja se mu ma-rahwas peab kummardama selle wärrawa suus hingamise- ja nore ku päwil Jehowa ette.
4. Agga se põlletamise-ohwer, mis würost Jehowale toob, peab hingamise-päwal ollema kuus lamba-talle, mis selge terwed, ja üks jää, mis selge terwe.
5. Ja se roa-ohwer peab ollema üks Ehwa jära peäle, agga se roa-ohwer lamba-tallede peäle, mis temma kässi jouab anda; agga üks Hin ölli ühhe Ehwa peäle.
6. Ja nore ku päwal üks wärs, mis noor weis ja selge terwe, ja kuus oinik-talle, ja üks jää, selge terwed peawad nemmad ollema.

7. Ja ühhe Ehwa peab ta walmistama se wärsi peäle, ja ühhe Ehwa selle jära peäle roa-ohwriks, ja nende lamba-tallede peäle, nenda kui temma kässi jouab anda, ja ühhe Hinni Ehwa peäle.
8. Ja kui würost sissetulleb, peab ta wärrawa eestkoiast sissetullema, ja sedda teed peab ta wäljaminnema.
9. Ja kui mu ma-rahwas tulleb Jehowa ette seätud pühhade aeges, siis se, kes pohja wärrawast sissetulleb Jehowat kummardama peab louna wärrawast jälle wäljaminnema, ja kes louna wärrawast sissetulleb, peab pohja wärrawast wäljaminnema: ta ei pea mitte sedda wärrawa teed taggasi minnema, kust ta sissetulnud, sest nemmad peawad otsekohhe wäljaminnema.
10. Ja würost peab nende seas sissetullema, kui nemmad sissetullewad, ja kui nemmad wäljalähhäwad, peawad nemmad ühtlase wäljaminnema.
11. Ja nende Pühhade ja mu seätud pühhade aeges peab se roa-ohwer ollema üks Ehwa wärsi peäle, ja Ehwa jära peäle, ja nende oinik-tallede peäle, mis ta kässi jouab anda, ja üks Hin ölli ühhe Ehwa peäle:
12. Ja kui würost ühhe heamelelisse ohwri tahhab walmistada, olgo üks põlletamise-ehk tänno-ohwer, heamelelisseks ohwriks Jehowale: siis peab se wärraw, mis päwatousma pool on, temmale lahtitehtama, ja ta peab omã põlletamise-ohwri ja omã täño-ohwid walmistama, nenda kui ta walmistab hingamise päwal: ja kui ta wäljalähhäb, siis peab sedda wärrawat lukko pandama, pärrast kui ta saab wäljaläinud.
13. Ja ühhe aastase oinik-talle, mis selge terwe, pead sa Jehowale iggapääw walmistama põlletamise-ohwriks; igga homõiko pead sa sedda walmistama.
14. Ja sa pead roa-ohwriks homõiko walmistama kuenda Ehwa ossa temma peäle, ja kolmanda Hinni ossa ölli se penikesse jahho kasteks; se on üks roa-ohwer Jehowale iggawesseks seätud wisiks allati.
15. Ja sedda lamba-talle, ja roa-ohwri, ja ölli peawad nemmad igga homõiko walmistama: se on alla-põlletamise-ohwer.
16. Nenda ütleb Issand Jehowa: Kui würost tahhab ühhele ennese poegest ühhe anni anda, se on temma pärris-ossa, se peab ta poege kätte jäma, se on pärrandus nende pärris-ossaks.
17. Ja kui ta annab ühhe anni omãst pärris-ossast ühhele ommast sullastest, se peab temma kätte jäma lahtilaskmisse aastani, siis peab se jälle würosti kätte taggasi sama; agga ta pärris-ossa peab ta poege kätte jäma.
18. Agga würost ei pea mitte wõtma rahwa pärris-ossast, et ta neid ei waewa egga ärra ei lükka nende pärrandussest; omãst pärrandussest woib ta omma poegele pärris-ossa anda: et minno rahwas ei sa ärrapillatud, ei ükski ommast pärrandussest.
19. Ja ta wiis mind siñna kohta, kust sisseminnakse, mis wärrawa külges preestride jure nende pühha tubbade jure, mis pohja pole lähhäwad; ja wata, seäl olli üks paik mollemal polel öhto pool.

20. Ja ta ütles mo wasto: Se on se paik, kus preestrid peawad keetma sü- ja patto-ohwrid, kus nemmad peawad küpsetama roa-ohwri, et neil ei olle tarwis wäljawia wäljaspiddise oue, et sedda rahwast ei pühhitseta.

21. Ja ta wiis mind wälja siñna wäljaspiddise ette, ja satis mind läbbikäima selle oue nelja nurga pole, ja wata, igga oue nurkas olli weel üks oue.

22. Nende nelja oue nurkade sees ollid rowidega-ouekessed nellikümend künart pitkuti ja kolmkümmend laiuti, üks moõt olli neil neljal nurkade sees ouel.

23. Ja nende ümber olli müür, nende nelja ümber, ja kõgid ollid tehtud alla müride külge ümberringi.

24. Ja ta ütles mo wasto: Need on need kökide assemed, kus need, kes Jehowa koias amēti tööd tewad, peawad rahwa ohwrid keetma.

47. Peatük.

Pühha templi wessi: pühha Ma raiad.

1. Ja ta wiis mind taggasi siñna koia ukse jure, ja wata, wessi jooksis koia läwwe alt wälja päwatousma pole, sest koia essimeñe pool olli homõiko pool; ja se wessi jooksis mahha koia parrama külje alt louna poolt altari kohhast.

2. Ja ta wiis mind wälja pohja wärrawa teed, ja ta wiis mind ümber wäljaspole se wäljaspiddise wärrawa pole sedda teed, mis päwatousma pole lähhäb; ja wata, se wessi jooksis parramast küljest wälja.

3. Kui se mees wäljaläks päwatousma pole, siis olli nöör temma kä, ja ta moötis tuhhat künart, pärrast wiis ta mind weest läbbi, kus wessi olli lupekses sadik.

4. Ja ta moötis tuhhat künart, ja satis mind weest läbbiminnema, et wessi olli põlwest sadik; ja ta moötis ta tuhhat künart, ja wiis mind seält läbbi, kus wessi olli niusist sadik.

5. Ta moötis temma tuhhat künart, siis olli jöggi, kust ma ei woind läbbiminna; sest wessi olli kõrge, wessi öiete uiuda, üks jöggi, kust ei woind läbbiminna.

6. Ja ta ütles mo wasto: Kas sa sedda näinud, innimesse poeg? ja ta satis mind ja wiis mind taggasi jõe kallast möda.

7. Kui ta mind taggasi tõi, wata, siis olli jõe kaldas wägga palju puid siin ja seäl pool.

8. Ja ta ütles mo wasto: Sesinnane wessi joseb Kalilea-male, mis päwatousma pool, ja lähhäb alla laggeda Ma peäle; ja lähhäb merre sisse, saab ta wälja joosnud senna merresse, siis saab selle wessi terweks.

9. Ja se sünnib, et keik ellawad hinged, mis seäl likuwad, kuhho ial need kaks jögge jookswad, peawad ellama, ja seäl peab wägga palju kallo ollema; kui sesinnane wessi senna tulleb, siis peab keik terweks sama ja ellawaks sama, kuhho se jöggi tulleb.

10. Ja peab sündima, et kallamehhed temma äres seiswad Engedist Eneglaimist sadik; need peawad wörkude lautamisse paigaks sama: keigesuggused kallad peawad seäl ollema, nenda kui sure merre kallad, wägga paljo.

11. Nende mudda- ja sombi augud, need ei sa kül mitte terweks, neid jäetakse sola kätte.

12. Ja selle jõe äres temma kaldas siit ja seält poolt peawad ülleskaswama keigesuggused wiljalissed puud, kelle lehhed ei puddene, ja nende willi ei löppe ärra, igga ku kannawad nemmad udist wilja, sest nende wessi jookseb pühvast paigast wälja; ja nende willi peab ollema roaks ja nende lehhed terwisseks.

13. Nenda ütleb Issand Jehowa: Se on se raia märk, mis möda teie peate sedda maad pärris-ossaks jaggama neile kahheteistkümne Israeli suggu-arrule: Josepile ossaks kaks nöört.

14. Ja teie peate sedda pärris-ossaks sama üks ni hästi kui teine, sest ma ollen wandudes omma kät ülestöstnud, et ma teie wannemille sedda tahhan anda; ja sesinnane Ma peab teie kätte sama pärris-ossaks.

15. Ja se on se Ma raia: pohja kare pool surest merrest Etloni pole, kunni tullakse Sedadi.

16. Amat, Perota, Sibraim, mis Tamaskusse raia wahhel on, ja Amati liina raia wahhel; Atsertikon, mis Awrani raia pool on.

17. Ja se raia merrest peab ollema Atsarenon Tamaskusse raia, ja Sawon pohja pool, ja Amati raia; ja se on pohja-kaarne pool.

18. Ja se päwatusma kaar Awrani wahhel ja Tamaskusse wahhel, ja Kileadi wahhel, ja Israeli-ma wahhel, mis Jordani jures, sest raiast päwatusma-pooltse merre pole, sedda peate teie moõtma, ja se on se päwatusma-kaarne pool.

19. Ja se louna kaar louna pool on Tamarist rio-weest sadik, mis Kadesis, jõe pool sure merre pole; ja se on se louna kaar louna pool.

20. Ja se öhto kaar on se suur merri, sest raiast kunni otsekohhe minnakse Amati; se on öhtokaarne pool.

21. Ja teie peate seddasamma maad jaggama ennestele, se on Israeli suggu-arrudele.

22. Ja se peab nenda ollema, et teie sedda maad liisko läbbi annate pärris-ossaks ennestele, ja neile woörastele, kes teie seas asset on, kes lapsi teie seas sünnitanud; ja nemmad peawad teile ollema kui omma Ma rahwas Israeli laste seas, nemmad peawad teiega liisko läbbi pärris-ossa sama Israeleli suggu-arrude seas.

23. Ja peab nenda ollema, et teie seäl suggu-arrus, kelle jures se woöras asset on, peate temmale temma pärris-ossa andma, ütleb Issand Jehowa.

48. Peatük.

Ma jaetakse issiärranis: ue templi, pühha liña, Würsti ja 12. suggu-arro ossa: missuggune se pühha lin on.

1. Ja need on nende suggu-arrude nimmed: pohja-pooltsest otsast Etloni tee kõrwas, kust minnakse Amati Atsarenani Tamaskusse raia pohja pole Amati kõrwas, ja temmal peab ollema se päwatousma kaar öhto pole, Tanile üks ossa.
2. Ja Tani raia kõrwas päwatousma-kare poolt öhto karest sadik Asserile üks ossa.
3. Ja Asseri raia kõrwas päwatousma kare poolt öhto karest sadik Nawtalile üks ossa.
4. Ja Nawtali raia kõrwas päwatousma kare poolt öhto karest sadik Manassele üks ossa.
5. Ja Manasse raia kõrwas päwatousma kare poolt öhto karest sadik Ewraimile üks ossa.
6. Ja Ewraimi raia kõrwas päwatousma kare poolt öhto karest sadik Rubenile üks ossa.
7. Ja Rubeni raia kõrwas päwatousma kare poolt öhto karest sadik Judale üks ossa.
8. Ja Juda raia kõrwas päwatousma kare poolt öhto karest sadik peab se isse Ma ossa, mis teie peate peält ärrawotma, ollema wiiskolmatkümmand tuhat moödo-ridwa laiuti, ja pitkuti kui üks neist muist jaggudest, päwatousma kare poolt öhto karest sadik; ja se pühha paik peab kesk seäl paikas ollema.
9. Se on se isse Ma ossa, mis teie peate peält ärrawötma Jehowale: se peab ollema pitkuti wiiskolmatkümmand tuhat ridwa, ja kümmetuhhat laiuti.
10. Ja seäl sees peab ollema se peält ärrawoetud pühha Ma ossa preestridele, pohja pool wiiskolmatkümmand tuhat ridwa, ja öhto pool kümmetuhhat laiuti, ja louna pool wiiskolmatkümmand tuhat pitkuti: ja Jehowa pühha paik peab kesk seäl sees ollema:
11. Neile preestridele, kes pühhitsetud Sadoki poege seast, kes minno teggemist ärrateinud, kes mitte ei olle eksinud, kui Israeli lapsed ärraeksisid, nenda kui Lewitid eksisid:
12. Neile peab sepärrast se Ma-ossa sest peält ärrawoetud maast keigepühham ollema Lewitide raia jures.
13. Ja Lewitid peawad sama preestride raia kõrwas wiiskolmatkümmand tuhat ridwa pitkuti ja laiuti kümne tuhat: keik sedda pitkust on wiiskolmatkümmand tuhat, ja sedda laiust kümmetuhhat.
14. Ja nemmad ei pea mitte sest müma, ja ükski ei pea wahhetama, ei pea ka mitte selle Ma essimest andi teiste kätte saatma; sest se on Jehowa pühha.

15. Ja need wiistuhhat ridwa, mis ülle on laiusses nende wietuhhanda körwas kolmatküm̄mend, se peab liñnale pühhitsematta ollema ellomaiade ja allewi tarwis; ja se lin peab kesk seäl sees ollema.
16. Ja se peab nende moõt ollema: pohja-kare pool wiissadda ja nellituhhat, ja louna-kare pool wiissadda ja nellituhhat, ja päwatousma kare pool wiissadda ja nellituhhat, ja öhto kare pool wiissadda ja nellituhhat.
17. Ja liñnal peab allew ollema: pohja pool kakssadda ja wiisküm̄mend ridwa, ja louna pool kakssadda ja wiisküm̄mend, ja päwatousma pool kakssadda ja wiisküm̄mend, ja öhto pool kakssada ja wiisküm̄mend.
18. Ja mis üllejäab pitkussest, mis pühha Ma-ossa körwas ehk need küm̄metuhhat moodo-ridwa päwatousma pool, ja küm̄metuhhat öhto pool, se peab ollema pühha Ma-ossa körwas; ja selle woos peab neile leiwaks ollema, kes selle liñna tööd tewad.
19. Ja need liñna töteggjad, need peawad seäl keikist Israeli suggu-arrudest tööd teggema.
20. Keik se isse Ma ossa peab ollema wiiskolmatküm̄mend tuhhat ridwa nende wietuhhandega kolmatküm̄mend; teie peate neljandama ossa peält ärrawõtma sedda pühha Ma-ossa, liñna pärrandusse körwas.
21. Ja mis ülle on, se on würosti pärralt, siin ja seält pool se pühha Ma-ossa körwas ja liñna pärrandusse körwas nende wietuhhane ridwa ees kolmatküm̄mend sest isse Ma ossast päwa-tousma raiast sadik, ja öhto pool nende wietuhhande ridwa ees kolmatküm̄mend öhto raiast sadik, nende jaggude körwas peab würostile ollema ; ja se pühha Ma-ossa, ja se pühha koia paik peab kesk seäl sees ollema.
22. Ja Lewitide pärrandussest ja liñna pärrandussest peab kesk paikas ollema, mis würosti pärralt; Juda raia wahhel, ja Penjamini raia wahhel peab würostile ollema.
23. Ja teised suggu-arrud: päwatousma karest öhto karest sadik peab Penjaminile ollema üks ossa.
24. Ja Penjamini raia körwas päwatousma karest öhto karest sadik Simeonile üks ossa.
25. Ja Simeoni raia körwas päwatousma karest öhto karest sadik Isaskarile üks ossa.
26. Ja Isaskari raia körwas päwatousma karest öhto karest sadik Sebulonile üks ossa.
27. Ja Sebuloni raia körwas päwatousma karest öhto karest sadik Kadile üks ossa.
28. Ja Kadi raia körwas louna kare pool wasto lounat peab raia ollema Tamarist Kadesi rio-weest sadik jõe äres wasto sedda suurt merd.
29. Seeb se Ma on, mis teie liisko läbbi peate jaggama pärris-ossast Israeli sou-arrudele; ja need on nende pärris-jaud, ütleb Issand Jehowa.

30. Ja need on need kohhad, kust liñnast wälja minnakse: pohja kare pool wiissadda ja nellituhhat moödo-ridwa.
31. Ja need liñna wärrawad peawad ollema Israeli sou-arrude nimmede peäl, kolm wärrawat pohja pool, üks Rubeni wärraw, üks Juda wärraw, üks Lewi wärraw.
32. Ja päwatousma kare pool wiissadda ja nellituhhat ridwa, ja kolm wärrawat, üks Josepi wärraw, üks Penjamini wärraw, üks Tani wärraw.
33. Ja louna kare pool on wiissadda ja nellituhhat moödo-ridwa, ja kolm wärrawat, üks Simeoni wärraw, üks Isaskari wärraw, üks Sebuloni wärraw.
34. Öhto kare pool wiissadda ja nellituhhat ridwa, nende kolm wärrawat on, üks Kadi wärraw, üks Aseri wärraw, üks Nawtali wärraw.
35. Ümberringi peab ollema kahheksateistkümmend tuhhat ridwa ; ja selle liñna nimmi peab sest päwast ollema: JEHOWA on seäl.

Prohweti Esekieli Ramato Ots.

Prohweti Tanieli Ramat.

---

1. Peatük.

Taniel ja ta kolm seltsimeest on wangis: neid õppetakse seäl: nende Jummalakartus ja tarkus.

1. JOjakimi Juda kuñinga wallitsusse kolmandal aastal tuli Pabeli kuningas Nebukadnetsar Jerusalemma, ja pani sedda kinni.
2. Ja Issand andis Juda kuningast Jojakimit temma kätte, ja üht ossa Jummalakoia riistust, ja ta wiis neid Sineari male omma jummalakotta, ja needsammad riistad wiis ta omma jummalakotusse kotta.
3. Ja kuningas ütles Aspenasile omma üllematte teenride pealikkule, et ta Israeli lastest, ja kuninglikkust suggust ja suresuggusist piddi saatma.
4. Nored mehed, kelle külges ei olleks mingisuggust wigga, ja kes illusad näust, ja keigesugguse tarkusse peäle moistlikkud, ja kes piddid ärratundma, mis tarwis teäda, ja ärramoistma, mis tulleb moista, ja kes kolbaksid kuningakuninglikkuskoias seisma, ja et ta neid piddi õppetama Kaldea kirjad ja keelt.
5. Ja kuningas sädis neile iggapäwa ossa ommal päwal kuningakotusse, ja omma jodawast winast, ja et neid kolm aastat nenda piddi ülleskaswatama, ja et nemmad pärrast neid piddid kuningakotusse ees seisma.
6. Ja nende seas ollid Juda lastest Taniel, Ananja, Misael ja Asaria.

7. Ja üllematte teenride pealik pani neile nimmed: Tanielit nimmetas ta Peltsatsariks, ja Ananjat Sadrakiks, ja Misaelit Mesakiks, ja Asarjat Abedneguks.
8. Ja Taniel wöttis ette ommas süddames, et ta ei tahtnud ennast kunninga roaga egga temma jodawa winaga rojaseks teha, ja pallus üllematte teenride pealikko käest, et ta ei piddand sama ennast rojaseks teha.
9. Ja Jummal teggi, et üllematte teenride pealikkul helde ja halle meel olli Tanieli wasto.
10. Ja üllematte teenride pealik ütles Tanielile: Ma kardan kunningast omma issandat, kes teie roa ja teie jomaaia on seädnud: sest mikspärrast peab ta näggema teie palled santimad ollewad, kui teiste noorte meeste palled, kes teiega ühhearrolissed, ja teie sadate süüd mo peäle kunninga ette.
11. Siis ütles Taniel Meltsari wasto, kedda üllematte teenride pealik olli seädnud ülle Tanieli, Ananja, Misaeli ja Asarja:
12. Et katsu omma sullastega kümme päwa, ja lasse meile anda kauna-wilja, et meie sedda same süa, ja wet jua:
13. Siis saad sa nähha meie näggo ja nende noorte meeste nägo, kes kunninga roast söwad, ja te siis omã sullastega nenda, kui sa tunned.
14. Ja ta wöttis nende sanna kuulda ses asjas, ja katsus nendega kümme päwa.
15. Ja kümne päwa pärrast olli nähha nende näggo illusam, ja nende lihha täiem, kui keige noorte meeste näggo, kes kunninga roast söid.
16. Siis wöttis Meltsar nende roga ja nende jodawa wina ärra, ja andis neile kauna-wilja.
17. Agga neile nelja nore mehhele andis Jummal tundmist ja moistust keigesugguses kirjas, ja tarkusses, ja Taniel olli moistlik keigesugguse näggemisse ja unnenäggude peäle.
18. Ja pärrast neid aastaid, mis kuñingas olli räkinud, et neid piddi temã ette todama, wiis üllematte teenride pealik neid Nebukadnetsari ette.
19. Ja kunningas räkis nendega; ja nende keikide seast ei leitud keddagi ollemast nisuggust kui Taniel, Ananja, Misael, ja Asarja: ja nemmad seisid kunninga ees.
20. Ja keikist moistlikko tarkusse asjust, mis kunningas neist küssis, leidis ta neid kümnekord üllemad ollemast, kui keik kuntsi-mehhed ja tähte-tundiad, kes keiges temma kunningrikis ollid.
21. Ja Taniel jäi kunninga Koresi essimessest aastast sadik.

2. Peatük.

Taniel selletab Nebukadnetsari unnenäggo ärra.

1. Ja Nebukadnetsari kunninga teisel aastal näggi Nebukadnetsar unnes

unnenäggusid, ja temma waim läikis temma sees, ja temma unni läks käest ärra.

2. Ja kuningas käskis kutsuda kungsi-mehhed, ja tähte-tundiad, ja lausujad, ja Kaldea-targad, et nemmad kuningale piddid üllesräkima temma unnenäud; ja nemmad tullid, ja seisid kunninga ees.

3. Ja kuningas ütles neile: Ma ollen unnes näinud unnenäo ja mo waim on roidund, et ma se unnenäo woiksin teäda sada.

4. Ja Kaldea-targad rääksid kunninga wasto Siria-keelt: Kuningas ellago iggaweste! ütle se unnenäggo omma sullastele, ja siis tahhame teäda anda, mis se tähhendab.

5. Kuningas wastas ja ütles Kaldea-tarkadele: Se sanna on mo käest wäljaläinud: kui teie sedda unnenäggo mulle teäda ei anna, ja mis se tähhendab, siis peate teie tükka raiutud, ja teie koiad sitta-hunnikkuks tehtud sama.

6. Agga kui teie se unnenäo, ja mis se tähhendab, woite teäda anda, siis peate teie andid, ja melehäid, ja suurt au mo käest sama: sepärrast andke mulle teäda se unnenäggo, ja mis se tähhendab.

7. Nemmad kostsid teistkorda ja ütlesid: Kuningas üttelgo se unnenäo omma sullastele, siis tahhame meie teäda anda, mis se tähhendab.

8. Kuningas kostis ja ütles: Ma tunnen töeste, et teie aega witate, sepärrast et teie näte, et se sanna mo käest on wäljaläinud.

9. Kui teie sedda unnenäggo mulle mitte ei anna teäda, siis on üks kohhus teie peäl, et teie ollete ettewötnud wallet ja tühjad sannad mo ette räkida, kunni teine aeg tulleb: sepärrast üttelge mulle se unnenäggo, siis saan ma teäda, et teie mulle woite teäda anda, mis se tähhendab.

10. Kaldea-targad kostsid kunninga ette ja ütlesid: Ei olle sedda innimest Ma peäl, kes kunninga sanna woib teäda anda, sepärrast et ükski suur ja wäggew kuningas ei olle nisuggust asja küssinud ei ühhegi kungsi-mehhe ja tähte-tundia egga Kaldea-targa käest.

11. Ja se assi, mis kuningas küssib, on raske, ja ei olle muud, kes sedda kunninga ette woib teäda anda, kui agga jummalad, kes ei olle ellamas innimeste jures.

12. Selle sanna pärrast olli kunninga meel pahha, ja ta sai wägga wihhaseks, ja käskis keik Pabeli targad ärrahukkada.

13. Ja se käsk läks wälja, et neid tarkaid piddi tappetama; ja nemmad otsisid Tanieli ja temma seltsimehhed, et neid piddi tappetama.

14. Siis küssis Taniel se nou ja kässo pärrast kunninga wahhimeeste pealikko Arjoki käest, kes wäljaläks Pabeli targad ärratapma.

15. Ta hakkas räkima ja ütles Arjoki kunninga üllema-pealikkule: Mikspärrast on se käsk ni ruttuste kunninga käest wäljatulnud? siis andis Arjok sedda asja Tanielile teäda.

16. Ja Taniel läks sisse ja pallus kuningalt, et ta temmale piddi aega andma, et ta woiks kuningale teäda anda, mis se unnenäggo piddi tähhendama.
17. Siis läks Taniel omma kotta ja andis sedda asja omma seltsimeestele, Ananjale, Misaelile ja Asarjale teäda.
18. Et nemmad taewa Jummalä käest piddid hallastust otsima sesinnatse sallaja asja pärrast, et Taniel ja temma seltsimehhed ei saaks hukka nende teiste Pabeli tarkadega.
19. Siis ilmutati Tanielile se sallaja assi ühhes näggemises öse; siis kitis Taniel taewa Jummalat.
20. Ja Taniel wöttis ette ja ütles: Jummalä nimmi olgo kidetud iggawessest aiast iggaweste, et temma kä on tarkus ja wäggi,
21. Ja temma pörab keiksuggust aega, ta teeb, et kuningad omma aujärje peält ärrasawad, ja töstab teisi kunningaiks; ta annab tarkadele tarkust, ja moistlikkudele moistust.
22. Ta ilmutab, mis süggaw ja sallaja on: ta teab, mis pimmedusses on, sest temma jures ellab walgus.
23. Sind omma wannematte Jummalat tännan ja kidan minna, et sa mulle tarkust ja wägge annud, ja olled mulle nüüd teäda annud, mis meie sult olleme pallunud, et sa sedda kunninga asja meile teäda annud.
24. Sepärrast läks Taniel Arjoki jure, kedda kunningas olli pañud Pabeli targad ärrahukkama; ta tulli ja ütles nenda temmale: Ärra hukka mitte Pabeli tarkaid ärra, wi mind sisse kunninga ette, siis tahhan ma kuningale teäda anda, mis se unnenäggo tähhendab.
25. Siis wiis Arjok Tanielit ruttuste sisse kunninga ette, ja ütles temmale nenda: Ma ollen leidnud ühhe mehhe Juda wangide seltsist, kes kuningale tahhab teäda anda, mis se unnenäggo tähhendab.
26. Kuningas kostis ja ütles Tanielile, kelle nimmi Peltsatsar: Kas sinna jouad mulle teäda anda se unnenäo, mis ma näinud, ja mis se tähhendab?
27. Taniel wastas kunninga ette ja ütles: Targad, tähte-tundiad, kungsi-mehhed, taewa-tundiad ei woi kuningale teäda anda sedda sallaja asja, mis kuningas küssib.
28. Agga Jummal taewas on se, kes sallajad asjad ilmutab, ja on kuningale Nebukadnetsarile teäda annud, mis wiimisel aial peab sündima: so unnenäggo, ja mis sa omãas peas näinud omma wodi peäl, ollid needsinnatsed.
29. Sinno sees oh kunnungas! tousid sulle need mötted ülles so wodi peäl, mis ehk pärrast seddasiñast aega piddi sündima: ja se, kes sallajad asjad ilmutab, on sulle teäda añud, mis peab sündima.
30. Ja mulle, mulle on se sallaja assi ilmutud, ei mitte se tarkusse läbbi, mis mo sees peaks ollema üllem kui keige mu ellawatte sees; waid sepärrast et kuningale piddi teäda sama, mis se tähhendab, ja et sa omma süddame mötted teäda saaksid.

31. Sinna kuningas näggid, ja wata, seäl olli üks suur kuio, sesinnane kuio olli suur, ja temma au selgus olli wägga kallis, se seisis so kohhal, ja olli hirmus peält nähha.
32. Selle kuio Pea olli heast kullast, temma rinnad ja ta käewarred ollid höbbedast, temma köht ja ta pusad ollid wassest,
33. Temma säred ollid rauast, temma jallad ollid muist rauast, muist souest.
34. Sa näggid, senni kui üks kiwwi ennast mahhalaskis, et mitte kättega, ja löi sedda kuio temma jalge peäle, mis rauast ja souest ollid, ja peksis neid russuks katki.
35. Siis peksti russuks ühtlase se raud, se sou, wask, hõbbe ja kuld, ja said ärra nenda kui pörm suise peksandusse pörrando peält, ja tuul wiis neid ärra, ja neile ei leitud ei ühtegi paika: agga se kiwwi, mis sedda kuio mahhalöi, sai sureks mäeks, ja täitis keik ma-ilma.
36. Se on se unnenäggo: nüüd tahhame kuningaga ette öölda, mis se tähhendab.
37. Sinna kuningas olled kuningatte kuningas: sulle on taewa Jummal annud sedda kuningriiki, wägge, ja rammo, ja au.
38. Ja keikis paikus, kus innimesse-lapsed ellawad, on temma lojuksed wälja peäl, ja linnud mis taewa al, so kätte annud, ja sind pannud wallitsema nende keikide ülle: sinna olled se Pea, mis kullast.
39. Ja sinno järrele touseb üks teine kuningriik, mis on alwem sind, ja üks teine kolmas kuningriik, mis wassest, mis keik ülle Ma peab wallitsema.
40. Ja se neljas kuningriik peab ollema ni tuggew kui raud; sepärrast et raud keik russuks peksab ja waeseks teeb, nenda peab se, otsego raud, mis keik need asjad pihhuks lööb, russuks peksma ja pihhuks löma.
41. Et sa agga olled näinud need jallad ja sõrmed muist pottiseppa souest, ja muist rauast ollewad, on se: se peab üks löhkilödud kuningriik ollema, agga rauda tuggewus on seäl sees; nenda kui sa olled näinud rauda sitke souega seggatud ollewad.
42. Et jalge warbad ollid muist rauast, ja muist souest, on se: üks ossa sest kuningrigist peab tuggew ollema, ja teine teine ossa peab rabbe ollema.
43. Et sa olled näinud rauda sitke souega seggatud ollewad, on se: nemmad seggawad ennast innimesse seemnega, kossides ; agga nemmad ei jä mitte teine teise külge kinni, otsego raud ei anna ennast seggada souega.
44. Agga nende kuningatte päiwil wöttab taewa Jummal ühhe kuningrigi üllesehitada, mis ei pea sama ärrarikkutud ei iggaweste; ja se kuningriik ei pea mitte teise rahwa kätte sama: se peab pihhuks löma ja ärralöppetama keik need kuningrigid, agga isse jääb ta iggaweste seisma.
45. Sepärrast olled sa näinud, et üks kiwwi ennast mahhalaskis mäe peält, ei mitte kättega, ja löi pihhuks sedda rauda, waske, soue, hõbbedat ja kulda: se

läbbi on suur Jummal kuningale teäda annud, mis pärrast seddasinnast aega piddi sündima; ja se unnenäggo on kindel, ja mis se tähhendab, on tössi.

46. Siis heitis kuningas Nebukadnetsar silmili mahha ja kummardas Tanieli ette, ja käskis temmale roa-ohwri ja maggusa haisoga ohwri joma-ohwri wäljawallada.

47. Kuningas kostis ja ütles Tanielile: Se on tössi, et teie Jummal on jummalatte Jumal, ja kuningatte Issand; ja kes sallajad asjad ilmutab: sest et sinna woinud seddasinnast sallaja asja ilmutada.

48. Siis teggi kuningas Tanielit sureks ja andis temmale sured ja palju andid, ja panni tedda wallitsejaks keik ülle Pabeli rigi, ja keigeüllemaks keik ülle Pabeli tarkade.

49. Ja Taniel pallus kuningalt, et ta piddi Sadrakit, Mesakit, ja Abednegut seädma Pabeli rigi teggemiste ülle: agga Taniel jäi kunninga wärrawasse.

3. Peatük.

Öige usso läbbi peäsewad kolm meest tulle ahjust.

1. Kuñingas Nebukadnetsar laskis ühhe kuldkuio tehha, selle kõrgus olli kuuskümend künart, ja temma laius olli kuus künart: ta laskis sedda püsti panna Tura orko Pabeli riki.

2. Ja kuningas Nebukadnetsar läkkitas ühte kogguma need sured würstid, üllemad ja Ma-wallitsejad, kohto-issandad, warrandusse ülle-watajad, kässo-tundiad, öigusse-moistiad ja keik se rigi wallitsejad, et nemmad piddid tullemaselle kuio pühhitsemisseks, mis kuningas Nebukadnetsar olli lasknud püsti panna.

3. Siis tullid kokko need sured würstid, üllemad ja ma-wallitsejad, kohto-issandad, warrandusse üllewatajad, kässo-tundiad, öigusse-moistiad ja keik se rigi wallitsejad, selle kuio pühhitsemisseks, mis kuningas Nebukadnetsar olli lasknud püsti panna; ja nemmad seisid se kuio ees, mis Nebukadnetsar lasknud püsti panna.

4. Ja se hüüdja hüdis waljuste: Teile ööltakse, oh rahwas, sugguwössad ja keled.

5. Sel aial kui teie kulete sarwede, willette, kannelte, sabbeka- pesanteri- ja sumponja-mängide ja keigesugguste laulmiste heält; siis peate teie mahhaheitma ja sedda kuld-kuio kumardama, mis kuningas Nebukadnetsar on lasknud püsti panna.

6. Agga kes ei heida mitte mahha egga kummarda mitte, se peab sel tunnil kesket kuma ahjo sama wissatud.

7. Sepärrast sel aial, kui keik rahwas kuulsid sarwede, willette, kannelte, sabbeka, pesanteri-mängide ja keigesugguste laulmiste heält: siis heitsid keik

rahwas, sugguwössad ja keled mahha, ja kummardasid sedda kuld-kuio, mis kuningas Nebukadnetsar olli lasknud püsti panna.

8. Sepärrast astusid sel aial liggi monned Kaldea-mehhed, ja Judide ärrahukkaminne olli neil ni maggus kui roog.

9. Need wötsid ette ja ütlesid kunninga Nebukadnetsarile: Kuningas ellago iggaweste.

10. Sinna kuñingas olled käsko annud, et igga innimenne, kes kuleb sarwede, willette, kannelte, sabbeka-, pesanteri- ja sumponja-mängide ja keigesugguste laulmiste heält, pididi ennast mahhaheitma ja sedda kuld-kuio kummardama.

11. Ja kes ennast mitte ei pididand mahhaheitma egga kummardama, se pididi kesket kuma ahjo sama wiskatud.

12. Siin on Juda mehhed, kedda sa olled Pabeli rigi teggemiste ülle seädndud, Sadrak, Mesak, ja Abednego; need mehhed ei holi, oh kuningas! sinnust, so jummalaid ei teni nemmad egga kummarda mitte sedda kuld-kuio, mis sa olled lasknud püsti panna.

13. Siis käskis Nebukadnetsar kange tullise wihhaga tua Sadrakit, Mesakit, ja Abednegut. Siis töid nemad need mehhed kunninga ette.

14. Nebukadnetsar wöttis ette ja ütles neile: Kas teie sedda tete melega, teie Sadrak, Mesak, ja Abednego, et teie mo jumalat ei auusta, ja ei kummarda mitte sedda kuld-kuio, mis ma lasknud püsti panna.

15. Kui teie nüüd walmis ollete, et sel aial, kui teie kulete sarwede, willette, kannelte, sabbeka- pesanteri- ja sumponja-mängide ja keigesugguste laulmiste heält, et teie siis mahhalangete ja kummardate sedda kuio, mis ma lasknud tehha, siis on hea: agga kui teie mitte ei kumarda, siis peate teie sel tunnil kesset pöllewa tulle ahjo sama wissatud; ja mis Jummal on se, kes teid mo käest woib ärrapeästa?

16. Sadrak, Mesak, ja Abednego kostsid ja ütlesid kunningale: Nebukadnetsar, meil ei olle tarwis se peäle sulle sannagi lausta.

17. Wata, üks on meie Jummal, kedda meie auustame, se on wäggew meid ärrapeästma: pöllewast tulle ahjust ja sinno käest, oh kuningas woib ta ärrapeästa.

18. Agga kui ta ei wötta peästa, olgo sulle teäda, oh kuningas! et meie ei wötta so jummalaid mitte auustada egga kummardada, sedda kuld-kuio, mis sa lasknud püsti panna.

19. Siis sai Nebukadnetsar täis tullist wihha, ja temã palle jumẽ mudeti Sadraki, Mesaki, ja Abednego wasto: ta wastas ja käskis sedda ahjo seitsekorda ennam kütta, kui se wiis olli sedda kütta.

20. Ja käskis wäggewad wahwad mehhed, kes temma wäe al ollid, et nemmad pididid Sadrakit, Mesakit, ja Abednegut kinnisidduma, ja pöllewa tulle ahjo sisse wiskama.

21. Siis seuti need mehhed omma püksidega, omma kübbaratte ja omã sukkade ja omã riettega hopis, ja neid wissati kesket kuma ahjo.
22. Sepärrast et kuninga sanna joudo teggi, ja ahhi wägga keti, siis tulle-leek tappis need mehhed ärra, kes Sadrakit, Mesakit, ja Abednegut ülleswisid.
23. Ja need kolm meest Sadrak, Mesak, ja Abednego langsid kinniseatud kesk põllewa tulle ahjo.
24. Siis ehmatas kuningas Nebukadnetsar ärra ja tousis ülles ruttuste, hakkas ütlema omma noua-andjattele: Eks meie olle kolm meest wiskand kinniseatud kesk tullesse? nemãd kostsid ja ütlesid kuningale: Tõssi se on, kuñingas.
25. Ta kostis ja ütles: Wata, ma nään nelli meest lahtipeäsetud kesk tulles kõndiwad, ja neil polle ühtegi wigga, ja selle neljandama näggo on ühhe Jummal poia sarnane.
26. Siis tulli Nebukadnetsar põllewa tulle ahjo ukse liggi, hakkas ütlema: Teie kõrgema Jummal sullased, Sadrak, Mesak, ja Abednego, minge wälja ja tulge seie ; siis läksid Sadrak, Mesak, ja Abednego keskelt tullest wälja.
27. Ja need sured üllemad, ja ma-wallitsejad ja kuninga nou-andiad koggusid: nemãd waatsid needsinnatsed mehhed, et tulli ei sanud woimust nende kehha peäle, ja nende juuksed es olle körwetud egga nende püksid teist karwa sanud, ja tulle hais ei hakkand nende külge.
28. Nebukadnetsar kostis ja ütles: Kidetud olgo nende, Sadraki, Mesaki, ja Abednego Jummal, et ta omã ingli läkkitanud ja omãd sullased ärrapeästnud, kes temma peäle lootnud, ja kes kuninga sannast ei holind, ja ommad kehhad ärraannud, et nemmad ei tahtnud tenida egga kumãrdada ei ühte muud jummalat, kui omma Jummalat.
29. Nüüd antakse mo käest käsko, et igga rahwas, sugguwõssa ja keel, kes teotust rägib nende, Sadraki, Mesaki, ja Abednego Jummalast, peab tükka sama raiutud, ja ta kodda sitta-hunnikuks tehtama: sepärrast et ei olle ühtegi teist jummalat, kes nenda woib ärrapeästa.
30. Siis satis kuningas hea põlwe Sadrakile, Mesakile, ja Abednegule Pabeli rikis.
31. Kuningas Nebukadnetsar keige rahwale, sugguwõssadele ja keeltele, kes keige Ma peäl ellawad: Paljo rahho sago teile!
32. Need immetähhed ja immeteud, mis se keigekõrgem Jummal mulle teinud, on hea mo arwates teäda anda.
33. Kui sured on ta immetähhed, ja kui wäggewad on temma immeteud! temma kuningriik on iggawenne kuningriik, ja ta wallitsus on põlwest põlweni.

4. Peatük.

Taniel selletab Nebukadnetsari teise unnenäo ärra.

1. Minna Nebukadnetsar olin rahholinne ommas koias, ja olin kui haljas pu ommas kuninglikkus hones.
2. Ma näggin unnenäggo, ja se hirmutas mind, ja mötted mo wodi peäl, mis mo peas nähti, teggid mulle ehmatust.
3. Ja miñust anti käsko, et nemãad piddid mo ette toma keik Pabeli targad, kes mulle piddid teãda andma, mis se unnenäggo piddi tähhendama.
4. Siis tullid kungsi-mehhed, tähte-tundiad, Kaldea targad ja taewa-tundiad; ja miña rääksin se unnenäo nende ette, agga nemãad ei woind mulle mitte teãda anda, mis se tähhendas.
5. Ja wimaks tulli Taniel mo ette, kelle nimmi Peltsatsar, mo jummal nimme järrele, ja kenne sees pühhade Jummalatte waim on; ja ma ütlesin temma ette se unnenäo.
6. Peltsatsar sa kungsi-meeste üllem, kellest ma tean, et pühhade Jummalatte waim so sees on, ja ei ükski sallaja assi polle sulle raske ; ütle ülles mo unnenäo näggemissed, mis ma näinud, ja mis se tähhendab.
7. Agga se on, mis mo peas nähtud mo wodi peäl: ma näggin, ja wata, üks pu olli kesk Ma peäl, ja ta kõrgus olli suur.
8. Suur olli se pu ja jäme, ja ta kõrgus ullatas taewast sadik, ja se olli nähha keige Ma otsani.
9. Temma lehhed ollid illusad, ja ta wilja palju, ja temmas olli toidust keikile; temãa al olli warjo metsa-ellajattele, ja ta okste peäl ellasid liñnud, mis taewa al, ja keik lihha toitis ennast temmast.
10. Ma näggin omma Pea näggemiste sees omma wodi peäl, ja wata, üks pühha wahhimees tulli taewast mahha.
11. Ta hüdis waljuste ja ütles nenda: Raiuge se pu mahha, ja laastuge ta oksad, puistage temma lehhed mahha, ja pillage ta wilja laiale; siis pöggenewad need ellajad temma alt ärra, ja linnud ta okste peält.
12. Agga jätke temma känd juurtega Ma sisse ja raud- ja wask-ahhelasse kinni wälja rohho peäle, ja ta peab taewa kastega sama kastetud, ja Ma rohhi olgo temmale ossaks metsalistega.
13. Temma südda peab sama mudetud, et se ei jä inimeste sarnatseks, ja metsalisse süddat peab temmale antama, ja seitse aega peawad temma ülle mödasama.
14. Se assi on wahhimeeste nou sees, ja pühhade kõñelemisses on se nou petud ; sennikui need, kes ellawad, tundwad, et se Keigekörgem on wallitseja inimeste kuningrikis, ja annab sedda, kellele ta ial tahhab, ja woib keigeallamat inimest senna ülle panna.

15. Sedda unnenäggo ollen minna kuningas Nebukadnetsar näinud: ja sinna Peltsatsar, ütle, mis se tähhendab, sepärrast et keik mo kuningrigi targad ei woi mulle teäda anda, mis se tähhendab, agga sul on se joud, et pühhade Jummalatte waim so sees on.
16. Siis Taniel, kelle nimmi Peltsatsar, ehmatas ärra liggi ühhe tunni, ja ta mötted teggid temmale ehmatust. Kuningas hakkas räkima ja ütles: Peltsatsar, se unnenäggo, ja mis se tähhendab, ärgo tehko sulle ehmatust; Peltsatsar wastas ja ütles: Oh mo issand, se unnenäggo sago nende kätte, kes sind wihkawad, ja mis se tähhendab, sago so waenlaste kätte.
17. Se pu, mis sa näinud, mis suur ja jämme olli, ja kelle kõrgus ullatas taewast sadik, ja mis olli nähha keige Ma peäl,
18. Ja kelle lehhed illusad, ja kelle wilja palju olli, ja kelle peäl toidus keikide eest, kelle al metsa-ellajad ellasid, ja kelle oksade peäl linnud, mis taewa al, ellasid;
19. Sinna kuningas olled sesamma, kes sa ni sureks ja wäggewaks sanud, ja so surus on kasnud, et se ullatab taewast sadik, ja so wallitsus ma-ilma otsani.
20. Ja et kuningas näinud ühhe pühha wahhimehhe taewast mahhatullewad ja ütlewad: Raiuge se pu mahha, ja rikkuge sedda ärra; jätke agga temma känd juurtega Ma sisse, ja raud- ja wask-ahhelasse kinni wälja rohho peäle, ja ta peab taewa kastega sama kastetud, ja metsa-ellajattega olgo temma ossa, senni kui seitse aega temma ülle sawad mödaläinud.
21. Sedda tähhendab se, oh kuningas! seeb se on selle Keigekörgema nou, mis tulleb mo issanda kunninga peäle.
22. Seeb se on: sind lükkatakse ärra inimeste jurest, ja sa pead ellama metsalistega wälja peäl, ja nenda kui härgadele antakse sulle rohto süa, ja taewa kastega lastakse sind kasta, ja seitse aega lähhäwad möda sinno ülle; kunni sa tunned, et se Keigekörgem on wallitseja inimeste kuñingrikis, ja sedda annab, kellele ta ial tahhab.
23. Ja et kästi selle pu juurte känno jällejätta, on se: so kuningriik peab ikka jäma sinno pärralt, kui sa saad tunnud, et taewa kä wallitsus on.
24. Sepärrast oh kuningas, olgo mo nou so mele pärrast: et kissu ennast lahti omma pattudest öigusse läbbi, ja ennese üllekohto teggudest, et sa armo heidad willestatte peäle, ehk siis so rahho-pölli saab pitkemale.
25. Keik se tulli kunninga Nebukadnetsari peäle.
26. Kui kaksteistkümmend kuud otsa said, olli temma Pabeli kuninglikko hone peäl köndimas.
27. Kuningas hakkas siis ütles: Eks sesinnane ei olle se suur Pabel, mis minna ollen üllesehitanud kuninglikkuks honeks omma rammo wäe läbbi, ja omma au illuks?

28. Se sanna olli alles kuninga suus, siis langes üks heäl taewast: Sulle ööltakse, kuningas Nebukadnetsar, se kuningriik on sinnust ärraläinud.
29. Ja sind peab inimeste jurest ärralükkatama, ja sa pead metsalistega ellama wälja peäl, rohto peab sulle süa antama nenda kui härgadele, ja seitse aega peab so ülle mödaminnema; sennikui sa tunned, et se Keigekörgem on wallitseja inimeste kuningrikis, ja sedda annab, kellele ta ial tahhab.
30. Selsammal tunnil sai se sanna töeks Nebukadnetsari kätte, ja tedda lükkati inimestest ärra, ja ta söi rohto kui härjad, ja temma ihho sai kastetud taewa kastest, kunni temma karwad kaswid kui kotkade sulled, ja temma küned kui lindude küned.
31. Ja kui need päwad otsa said, siis töstsin minna Nebukadnetsar ommad silmad ülles taewa pole, ja mo meel tulli jälle mo kätte, ja ma önnistasin sedda, kes Keigekörgem, ja kiitsin ja auustasin sedda, kes ellab iggaweste, kelle wallitsus on iggawenne wallitsus, ja kelle kuningriik on põlwest põlweni.
32. Je keik, kes Ma peäl ellawad, on arwata kui ühtegi, ja temma teeb taewa wäega ja nendega, kes Ma peäl ellawad, nenda kui ta tahhab: ja sedda ep olle, kes temma käe peäle woib lüa ja temmale öölda: Mis sa teed?
33. Selsammal aial tulli mo meel jälle mo kätte, ja mo au, ja mo selge teggomood tulli jälle mo kätte mo kuningrigi illuks, ja mo nouandjad ja mo sured issandad otsisid mind; ja mind tösteti mo kuningrigi peäle, ja suremat au anti mulle peäle.
34. Nüüd kidan minna Nebukadnetsar ja töstan sureks ja auustan taewa kuningast, kelle teud keik on tödde ja temma teed on öiged, ja temma woib neid allandada, kes kõrkusses käiwad.

5. Peatük.

Taniel selletab ärra se imme-kirja, mis seinä külges.

1. Kuningas Pelsatsar teggi sured jodud omma tuhhandele sure issandale, ja jõi wina nende tuhhande ees.
2. Kui ta sai palju wina maitsnud, käskis Pelsatsar ette tua need kuld- ja hõbbe-riistad, mis temma wanna issa Nebukadnetsar Jerusalemma templist olli wäljatonud, et kuningas ja temma sured issandad, temma naesed ja liad-naesed neist piddid joma.
3. Siis todi need kuld-riistad ette, mis nemmad Jummalä koia templist, mis Jerusalemmas, ollid wäljatonud; ja kuningas ja temma sured issandad, temma naesed ja ta liad-naesed jöid seält seest.
4. Nemmad jöid wina, ja kiitsid need kuld- ja hõbbe-, ja wask-, raud-, pu-, ja kiwwi-jummalad.

5. Selsammal tunnil tullid innimesse käe sõrmed wälja, kirjotasid kuninglikko hone lubjatud seinä peäle küünlajalla kohhal; ja kuningas näggi se käe ossa, mis kirjotas.
6. Siis kahwatas kunninga selge teggomood ärra, ja temma mötted teggid temmale ehmatust, ja temma niute wööd läksid wallale ja temma põlwed löddisesid teine teise külge.
7. Siis hüdis kuningas waljuste, et nemmad piddid sisse toma tähte-tundiad, Kaldea-targad ja taewa-tundiad. Kuningas hakkas siis ütlemä Pabeli tarkadele: Missuggune innimenne ial sedda kirja woib luggeda, ja mulle teäda anda, mis se tähhendab, se peab purpuri rided sama, ja kuld-kedi omma kaela ümber, ja kui kolmas wallitsema kuningrikis.
8. Siis tullid keik kunninga targad sisse; agga nemmad ei woinud mitte sedda kirja luggeda egga kuningale teäda anda, mis se tähhendas.
9. Siis ehmatas kuningas Pelsatsar wägga ärra, ja temma teggomood kahwatas temmas ärra, ja ta sured issandad kohmetasid hirmust ärra.
10. Kuninga lesk- emmand läks sisse siñna jotude tuppa kunninga ja temma suurte issandatte sanna pärrast: se kuninglik lesk-emmand hakkas siis ütlemä: Kuningas ellago iggaweste! ärgo tehko so mötted sulle ehmatust, ja ärgo kahwatago so teggomood.
11. So kuningrikis on üks mees, kelle sees pühhad Jummalatte waim on, ja so wanna- issa päiwil leiti temma seest walgustust, ja head moistust, ja tarkust, kui Jummalatte tarkus, ja kuningas Nebukadnetsar so wanna- issa, so wanna- issa oh kuningas! töstis tedda kungsi-meeste, tähte-tundiatte, Kaldea tarkade, taewa-tundiatte üllemaks.
12. Sepärrast et temma seest, sest Tanielist, kedda kuningas satis Peltsatsari nimme alla, leiti üks kallis, ja tundmisse ja moistusse waim, kes unnenäud ärrasselletab, ja moistetussed teäda annab, ja rasked sölmede sarnatsed asjad üllesarrotab: kutsugo nemmad nüüd Tanielit seie, kül temma teäda annab, mis se kirri tähhendab.
13. Siis widi Tanielit sisse kunninga ette; kuningas hakkas räkima ja ütles Tanielile: Olled sinna Taniel, Juda wangide seltsist, kedda kuningas mo wanna- issa seie tonud Juda-maalt?
14. Sest ma ollen sinnust kuulnud, et Jummalatte waim so sees on, ja et walgustust, ja moistust, ja wägga suurt tarkust sinno seest leitakse.
15. Ja nüüd on mo ette todud need targad ja tähte-tundiad, kes seddasinnast kirja piddid luggema ja mulle teäda andma, mis se tähhendab: agga neil ei olle joudo mulle teäda anda, mis se assi tähhendab.
16. Agga sinnust ollen ma kuulnud, et sa woid ärrasselletada, mis nisuggused asjad tähhendawad, ja rasked sölmede sarnatsed asjad üllesarrotada. Kui sa nüüd woid sedda kirja luggeda ja mulle teäda anda, mis se tähhendab, siis

pead sa purpuri rided sama, ja kuld-kedi omma kaela ümber, ja kui kolmas wallitsema kuningrikis.

17. Siis wastas Taniel ja ütles kunninga ette: So annid jägo sinno pärralt, ja anna ommad melehead teisele; siiski tahhan ma sedda kirja kunningale luggeda ja temmale teäda anda, mis se tähhendab.

18. Oh sinna kunningas, se keigekörgem Jummal olli so wanna issale Nebukadnetsarile annud sedda kuningrigi, ja surust, ja illo, ja au.

19. Ja se surusse pärrast, mis ta temmale annud, wärrisesid ja kartsid temma eest keik rahwas, sugguwössad ja keled: ta tappis, kedda ta tahtis, ja piddas ellus, kedda ta tahtis, ja töstis sureks, kedda ta tahtis, ja allandas, kedda ta tahtis.

20. Ja kui temma südda surustas, ja ta waim hakkas wägga uhkeks minnema, siis toukati tedda temma kuninglikko aujärje peält mahha, ja se illo sai temma käest ärra.

21. Ja tedda lükkati inimeste laste jurest ärra, ja temma südda sai metsaliste sarnatseks, ja ta ellas mets-eeslide jures, rohto anti temmale süa kui härgadele, ja temma kehha sai taewa kastega kastetud, senni kui ta tundis, et se keigekörgem Jummal wallitseja on inimeste kuningrikis, ja panneb siinna ülle, kedda ta tahhab.

22. Ja sinna temma poeg Peltsatsar ei olle omma süddant allandand; et sa kül sedda keik teädsid.

23. Waid olled taewa Issanda wasto ennast sureks pannud, ja ta koia riistad on so ette todud, ja sinna ja so sured issandad, so naesed ja so liignaesed ollete wina jonud seält seest, ja olled kiitnud need hõbbe- ja kuld- wask- raud- pu- ja kiwwi-jummalad, mis ei nä egga kule, ja ei moista; ja sinna ei olle auustand sedda Jummalat, kelle kä so hing, ja kelle kä keik sinno teeraad on.

24. Siis on temma käest se käe ossa läkkitud, ja sesinnane kirri kirjasse pandud.

25. Ja se on se kirri, mis kirjasse pandud: Mene, mene, rekel uwarsin.

26. tähhendab se sanna: Mene, se on: Jummal on so kuningrigi üllesarwanud ja sedda ärralöppetand.

27. Tekel, se on: sind on waetud wae-kauside peäl, ja sind on leitud wägga kerge ollemast.

28. Peres, se on: so kuningriik on ärrajaetud ja antud Meda- ja Persia-meeste kätte.

29. Siis ütles Pelsatsar, et nemmad piddid Tanielile purpuri rided selga pannema, ja kuld-kedi ta kaela ümber, ja temmast kulutama, et ta se kolmas wallitseja pididi ollema kuningrikis.

30. Selsammal ösel tappeti Pelsatsarit Kaldea-kuningast ärra.

6. Peatük.

Jehowa kaitseb Tanieli loukoerte aukus. n. t. s.

1. Ja Tarius, kes Meda-mees, sai sedda kuningriki kätte, kui ta kaks aastat seitsmetkümmand wanna olli.
2. Tariuse mele pärrast olli se, et ta seadis kuningrigi ülle sureks würstiks sadda ja kakskümmand, kes keik se kuningrigi ülle piddid ollema.
3. Ja nende ülle kolm suremat würstit, kelle seast Taniel üks olli, kennele needsinnatsed sured würstid piddid arro teggema, et kuningale ei piddand kahjo sama.
4. Siis olli sesinnane Taniel üllem kui need keigesuremad würstid ja sured würstid: sepärrast et üks kallis waim temma sees olli, ja kuningal olli mötte, tedda keik ülle se kuningrigi panna.
5. Siis otsisid need keigesuremad würstid ja sured würstid süüd leida Tanielist kuningrigi polest: agga nemmad ei woind ühtegi süüd egga wigga leida, sepärrast et ta ustaw olli, ja ühtegi eksitust egga wigga ei leitud temmast.
6. Siis ütlesid needsinnatsed mehhed: Meie ei leia sest Tanielist ühtegi süüd, kui meie sedda ei leia temmast ta Jumjala kasso-öppetusse pärrast.
7. Siis tullid needsinnatsed suremad würstid, ja sured würstid ühtlase kunninga jure ja ütlesid temmale nenda: Tarius kunningas ellago iggaweste!
8. Keik kuningrigi suremad würstid, üllemad ja sured würstid, nou-andjad ja ma-wallitsejad on nou piddanud, et üks kuninglik seädminne peab seätud ja kange keloga kinnitud sama, et iggaüks, kes ial pallumist pallub ühheltki jummalalt, ehk inimesselt kolmekümnel päwal, kui agga sinnult, kunninga käest; sedda peab loukoerte auko wissatama.
9. Nüüd kunningas, wötta sedda keeldust seäda ja kirjasse üllespanna, et ei pea ükski sedda taggasi pöörma, nenda kui Meda ja Persia rahwa wiis on, mis ülle ei pea astuma.
10. Sepärrast kirjotas kunningas Tarius kirja ja keeldust.
11. Ja Taniel läks sisse omma kotta, kui ta sai teäda, et se kirri olli üllespandud; ja ta aknad ollid lahti üllemas toas Jerusalemma pool, ja kolmel aial päwas heitis ta ennast põlveli mahha, ja lugges, ja tunnistas omma Jumjala ette keik ülles, sepärrast et ta sedda enne olli teinud.
12. Siis tullid need mehhed ühtlase ja leidsid Tanielit pallumast, ja allandlikkult luggemast omma Jumjala ees.
13. Siis astusid nemmad liggi ja ütlesid kunninga ette se kunninga kelo pärrast: Eks sa olle keeldust kirjutand, et igga inimenne, kes piddi palluma ühheltki jummalalt ehk inimesselt kolmekümnel päwal, kui agga sinnult kunninga käest, sedda piddi loukoerte auko wissatama? kunningas wastas ja ütles: Se sanna on tössi, Meda ja Persia rahwa wisi järrele, mis ülle ei pea astuma.

14. Siis wastasid ja ütlesid nemmad kunninga ette: Taniel, kes Juda wangide seltsist, ei holi sinno pärrast, kuningas, egga so kelo pärrast, mis sa kirjotanud, waid ta pallub omma pallumist kolmel aial päwas.
15. Siis olli kunninga meel wägga pahha, kui ta sedda sanna kulis, ja kandis hooft Tanieli pärrast tedda ärrapeästa, ja näggi paljo waewa, et ta tedda pididi lahti saatma, kunni pääw loja läks.
16. Siis tullid need mehhed ühtlase kunninga jure ja ütlesid kuningale: Mötle kuningas, et Meda ja Persia rahwa wiis on, et ei woi mingisuggust keeldust egga seädmist muta, mis kuningas seab.
17. Siis käskis kuningas Tanielit tua ja loukoerte auko wissata. Kuningas hakkas siis ütleva Tanielile: So Jummal, kedda sa allati tenid, se peästko sind.
18. Ja kiwwi todi ja pandi augo su peäle, ja kuningas panni sedda omma pitseri-sörmuksega ja omma suurte issandatte sörmuksega kinni, et middagi teist wisi ei piddand sündima Tanieli kallale.
19. Siis läks kuningas ärra omma kotta ja jäi ülle ö sömatta, ja ei lasknud mänga ennese ette tua, ja temma unni läks ta käest ärra.
20. Siis tousis kuningas koites, kui walge sai, ülles, ja läks ruttuste loukoerte augo jure.
21. Ja kui ta augo liggi sai Tanieli jure, kissendas ta kurwa heäle; kuningas hakkas ütleva Tanielile: Taniel sa ellawa Jummalalla sullane, kas on so Jummal, kedda sa allati tenid, sind woinud loukoertest ärrapeästa?
22. Siis räkis Taniel kuningaga: Kuningas ellago iggaweste!
23. Mo Jummal on omma ingli läkkitanud ja loukoerte su kinnipannud, et nemmad mulle kahjo ei teinud; sepärrast et minna temma eest puhhas ollen leitud, siis ep olle minna ka sulle, kuningas, kahjo teinud.
24. Siis olli kunninga meel wägga hea temma sees, ja käskis Tanielit august ülleswötta; ja Tanielit woeti august ülles ja ühtegi wigga ei leitud temmast, et ta omma Jummalalla sisse olli usknud.
25. Ja kuningas käskis need mehhed tua, kennel Tanieli ärrahukkaminne ni maggus olli kui roog, ja neid loukoerte augo wissata, nende poiad ja nende naesed; ja nemmad ei saand weel augo pohja, kui need loukoerad nende peäle woimust said, ja murdsid keik nende luud-kondid russuks.
26. Siis kirjotas kuningas Tarius keige rahwale, sugguwössadele ja keeltele, kes ellasid keige se Ma sees: Paljo rahho sago teile!
27. Minno käest antakse käsko, et nemmad keiges mo kuningrigi wallitsusses peawad wärrisema, ja kartma temma, se Tanieli Jummalalla eest: sest temma on se ellaw Jummal ja seisab iggaweste, ja ta kuningriik ei lähhä hukka, ja ta wallitsus jääb otsani.
28. Ta on ärrapeästja ja abbimees, ja teeb immetähtä ja immeteggusid taewas ja Ma peäl, kes Tanielit on loukoerte käest ärrapeästnud.

29. Ja selsinnatsel Tanielil olli hea pölli Tariusse kuningrikis, ja Persia-mehhe Koresi kuningrikis.

7. Peatük.

Tanieli immelik unnenäggo neljast metsalissest.

1. Essimessel Pabeli kunninga Pelsatsari aastal näggi Taniel ühhe unnenäo ja omma Pea näggemissed omma wodi peäl; siis kirjotas ta se unnenäo ülles, ta räkis need sannad üllepea ülles.
2. Taniel hakkas räkima sedda wisi: Ma näggin ommas näggemisses ö aeges, ja wata, need nelli taewa tuult käisid mürrinalt sure merre peäl.
3. Ja nelli suurt ellajat tousid ülles merrest, teine teist wisi kui teine.
4. Essimenne olli kui loukoer, ja temmal ollid tiwad kui kotkal; ma näggin, kunni temma tiwad ärranoppiti, ja tedda tösteti ülles Ma peält ja pandi jalge peäle seisma kui innimenne, ja innimesse südda anti temmale.
5. Ja wata, teine ellajas temma järgminne olli karro sarnane, ja seisis ühhel polel, ja kolm külje-luud olli temma suus ta hammaste wahhel; ja temmale ööldi nenda: Touse ülles, sö wägga palju lihha.
6. Pärrast sedda näggin ma, ja wata üks teine olli otsego Pardri-metsalinne, ja temmal olli nelli liño tiba ommas selgas; ja sel ellajal olli nelli Pead, ja wallitsust anti temmale.
7. Pärrast sedda näggin ma ö näggemiste sees, ja wata, neljas ellajas olli hirmus, ja jälle, ja wägga tuggew, ja temmal ollid sured raud-hambad, ta söi ärra ja murdis russuks, ja mis üllejäi, tallas ta ärra omma jalgega; ja se olli teist wisi kui keik need ellajad, mis enne tedda, ja kümme sarwe olli temmal.
8. Ma pannin need sarwed tähhele, ja wata, üks teine pissuke sarw tousis ülles nende wahhel, ja kolm neist endisist sarwist kisti jureni wälja selle eest, ja wata, se sarwe külges ollid silmad kui innimesse silmad, ja su, mis sured asjad räkis.
9. Ma näggin sedda, kunni aujärjed siñna pandi, ja se Wanna päiwist istus mahha: temma kuub olli kui walge lummi, ja ta juuksed kui puhtad willad, ta aujärg olli tulle-legid, temma rattad kui põllew tulloke.
10. Tulle jöggi wolas ja läks wälja ta jurest, tuhhat kord tuhhat tenisid tedda, ja kümmetuhhat järrele panne kord kümmetuhhat seisid temma ees ; kohhus istus mahha, ja ramatud tehti lahti.
11. Ma näggin siis nende suurte sannade heäle pärrast, mis se sarw räkis; ma näggin kunni se ellajas ärratappeti, ja ta kehha hukka sai, ja anti tulle põlletusse sisse.
12. Ja nende teiste ellajatte wallitsus olli ärrawoetud, ja pitkem aeg olli neile antud siin ellus ommaks aiaks ja tunniks.

13. Ma näggin ö näggemiste sees, ja wata, üks tulli taewa pilwedega kui innimesse Poeg, ja sai selle jure, kes Wanna päiwist, ja widi liggi temma ette.
14. Ja temmale anti wallitsus, ja au, ja kuningriik; ja keik rahwas, sugguwössad ja keled peawad tedda tenima; temã wallitsus on iggawenne wallitsus, mis ei lähhä möda, ja ta kuñingriik ei lähhä hukka.
15. Minno, minno Tanieli waim pisteti läbbi kesk ihho sees, ja mis ma ommas peas näggin, teggi mulle hirmo.
16. Ma läksin ühhe liggi neist, kes seäl seisid, ja pallusin temmalt otsust keikist neist asjust; ja ta ütles mulle ja andis mulle teada, mis need asjad tähendasid.
17. Needsinnatsed sured ellajad, mis nelli on, se on: nelli kuningast touswad Ma seest.
18. Ja selle Keigekörgema pühhad sawad se kuningrigi kätte, ja se kuningriik jääb nende kätte iggaweste ja iggaweste iggawesseks aiaks.
19. Siis tahtsin ma otsust selle neljandama ellaja pärrast, mis olli teist wisi kui keik need teised, mis wägga hirmus, kel raud-hambad ja wask-küned ollid, mis ärrasöi ja russuks murdis ja jalgega ärratallas, mis üllejäi.
20. Ja nende kümne sarwe pärrast, mis ta Pea peäl, ja se teise pärrast, mis tousid, ja mis eest need kolm mahhalangsid, ja se sarwe pärrast, kel silmad ollid ja su, mis sured asjad räkis, ja kes peält nähha surem olli kui temma selts.
21. Ma näggin, et sesamma sarw taplust teggi pühhadega, ja sai nende peäle woimust.
22. Senni kui se, kes päiwist Wanna, tulli, ja kohhus anti Keigekörgema pühhade kätte, ja seätud aeg tulli, et need pühhad piddid kuningriiki kätte sama.
23. Ta ütles nenda: Neljas ellajas on se neljas kuningriik Ma peäl, mis teist wisi on kui keik muud kuningrigid, ja se sööb keik maad ärra ja tallab neid ärra ja murrab neid russuks.
24. Ja need kümme sarwe sest kuningrigist, on kümme kuningast, kes touswad: ja pärrast neid touseb üks teine, ja se on teist wisi kui need endised, ja allandab kolm kuningast.
25. Ja ta wöttab Keigekörgema wasto sanno räkida, ja Keigekörgema pühhad raskeste waewada: ja temma mötte on, seätud aiad ja kohtowisid teist wisi seäda, ja neid antakse ta kätte ühheks aiaks, ja kahheks aiaks, ja poleks aiaks.
26. Siis istub kohhus mahha, ja ta wallitsus woetakse käest ärra, et ta peab ärrakautud ja hukka sama otsani.
27. Agga kuningriik, ja wallitsus, ja nende kuningrikide surus keige taewa al antakse selle Keigekörgema pühha rahwale: temma kuningriik on iggawenne kuningriik, ja keik wallitsused peawad tedda tenima, ja temma sanna kuulma.

28. Siit sadik on selle kõnne ots: mulle Tanielile, mulle tegid mo mötted wägga suurt hirmo, ja mo teggo mood kahwatas mulle ärra; agga sedda asja piddasin ma ommas meles.

8. Peatük.

Taniel näab näggemisses ühhe jära ja sikko.

1. Pelsatsari kunninga wallitsusse kolmandamal aastal anti mulle, mulle Tanielile nähha üks näggo pärrast sedda, mis mulle se wallitsusse hakkatusses nähha anti.

2. Ja ma näggin ses näus (ja se sündis, kui ma näggin, et ma olin kunninglikkus liñnas Susanis, mis Elami rikis) ja ma näggin ses näus, et ma olin Ulai jõe äres.

3. Ja ma töstsin ommad silmad ülles ja näggin, ja wata, üks jäär seisis jõe ees, ja sel olli kaks sarwe: ja need kaks sarwe ollid kõrged, ja teine kõrgem teist, ja se kõrgem tousis wimaks.

4. Ma näggin se jära kaewlewad öhto, ja pohja, ja louna pole: ja temma wasto ei woind ükski ellajas seista, egga ükski olnud, kes temma käest ärrapeästis, ja ta teggi omma meelt möda, ja surustas.

5. Ja ma olin tähhele pannemas, ja wata, üks noor sik tuli öhto poolt keige Ma peäle, ja ei putunud Ma külge: ja sel sikkul olli näggus sarw ta silmade wahhel.

6. Ja ta tuli siñna se jära jure, kel kaks sarwe olli, mis ma näinud jõe ees seiswad, ja ta jooksis temma peäle tullises wihhas omma rammoga.

7. Ja ma näggin tedda jära liggi tullewad, ja ta wihhastas wägga selle peäle, ja löi se jära mahha, ja murdis temma kaks sarwe katki, ja jära sees ei olnud rammo ta wasto seista; ja ta wiskas tedda wasto maad, ja tallas tedda ärra, ja ükski ei olnud järel, kes tedda temma käest peästis.

8. Ja se noor sik surustas üpres wägga, ja kui ta sai wäggewaks sanud, siis murti se suur sarw katki, ja nelli näggust sarwe tousid temma assemele, nelja taewa tule wasto.

9. Ja sest ühhest nende seast tuli üks wägga pissukenne sarw wälja, ja sai wägga sureks louna, ja homõiko, ja se illusa Ma pole.

10. Ja ta läks sureks taewa wäest sadik, ja langetas wasto maad monned selle wäe ja tähtede seast, ja tallas neid ärra.

11. Ja ta surustas ka se wäe Würsti wasto, ja temmast löppetati se allati-ohwer ärra, ja temma pühha paiga ello-asse wissati mahha.

12. Ja se wäggi anti ärra allati-ohwriga nende ülleastumisse pärrast, ja se sarw wiskas töt mani mahha, ja mis ta wottis tehha, se läks temmale ka korda.

13. Ja ma kuulsin ühhe pühha räkiwad, ja üks teine pühha ütles selle nimmetamatta wasto, kes räkis: Kauaks peab se ollema, mis sest allati-ohwrist on nähtud, ja sest ülleastumisest, mis ärrahäwwitamist sadab, ja sest, et ni hästi se pühha paik, kui se wäggi antakse ärratallata?
14. Ja ta ütles mo wasto: Kunni kakstuhhat ja kolmsadda öhto-homïko möda sawad; siis peab se pühha paik sama öigeks tehtud.
15. Ja se sündis, kui minna, minna Taniel se näo näggin, et ma püüdsin tarkust sada ; ja wata, mo kohhal seisis üks, kes peält olli nähha kui mees.
16. Ja ma kuulsin innimesse heäle Ulai-arrude wahhel, ja se hüdis, ja ütles: Kabriel, anna sellele tarkus sest näust.
17. Ja ta tuli senna, kus ma seisin, ja kui ta tuli, siis kohkusin minna, ja langsin omma silmili mahha; ja ta ütles mo wasto: Innimesse poeg, panne tähhele, sest se näggo näidab wimist aega.
18. Ja kui ta moga räkis, langsin ma raskes unnes silmili mahha: ja ta putus minnusse, ja panni mind seisma senna, kus ma enne seisin,
19. Ja ütles: Wata, ma annan sulle teäda sedda, mis peab sündima wiimisel melepahhandusse aial: sest se näidab selle otsa seätud aega.
20. Se jäär, mis sa näinud, kel kaks sarwe olli, on Meda ja Persia kuningad.
21. Ja se karrune sik on Kreka-ma kuningas, ja se suur sarw, mis temma silmade wahhel, se on essimenne kuningas.
22. Ja et sedda katkimurti, ja temma assemele nelli tousid; se on, nelli kuningriki touswad se rahwa seast, agga mitte selle essimesse rammoga.
23. Ja nende kuningrigi wiimisel aial, kui need ülleastujad sawad woimust wötnud, siis touseb üks kuningas, kes kowwa silmist, ja moistussi ärramoistab;
24. Ja temma rammo saab wäggewaks, agga ei mitte ta omma rammo läbbi, ja ta wöttab immelikkult ärrarikkuda, ja sadab omä tö korda, ja aiab ommad asjad: ja rikkub ärra wäggewaid ja pühhade rahwast.
25. Ja omma targa melega wöttab ta siis kawwalust korda sata omma käe läbbi, ja ommas süddames surustada, ja, kui waikne assi on, paljo ärrarikkuda: ja ta wöttab seista würstide Würsti wasto, agga tedda peab ilma käeta katkimurtama.
26. Ja se öhto- ja homïko-näggo, kellest räkiti, on tössi; agga sinna panne kinni se näggo, sest se sünnib mitme päwa pärrast.
27. Ja minna Taniel sain nõrgaks ja haigeks monned päwad: pärrast tousin ma ülles, ja teggin kunninga teggemist; ja ma ehmatasin se näo pärrast, ja ükski ei moistnud sedda.

9. Peatük.

Taniel luggeb ja saab tarkust 70 aasta näddalast.

1. Essimessel Tariusse aastal, kes Ahaswerusse poeg Meda-rahwa suggust, kedda kuningaks tösteti Kaldea kuningrigi ülle;
2. Temma wallitsusse essimessel aastal wotsin minna Taniel ramatutte sees tähhele panna nende aastade arro, mispärrast Jehowa sanna prohwetü Jeremia kätte olli sanud, et Jerusalemma ärrahäwwitamisse peäle seitsekümñend aastat piddid täide sama.
3. Ja ma andsin ommad silmad Issanda Jummal pole, ja otsisin palwega ja allandlikko pallumistega, paastmisega, ja kotti-rides, ja tuhkas.
4. Ja ma pallusin Jehowat omma Jummalat, ja tunnistasin pattud ülles ja ütlesin: Oi, oi! Issand, sinna suur ja kartusse wäärt Jumal, kes seädust ja heldust hoiab neile, kes tedda armastawad ja temma kässud piddawad.
5. Meie olleme patto ja üllekohhut teinud, ja öälaste ellanud, ja wastopannud, ja so käskudest ja so kohtoseädussist ärralahkunud.
6. Ja meie ei olle mitte so sullaste nende prohwetide sanna wötnud kuulda; kes sinno nimel meie kuningatte, meie würstide, ja meie wannematte wasto rääksid, ja keige se Ma rahwa wasto.
7. Sul, Issand, on öigus, agga meil on häbbi silmis, nenda kui tännapä on, Juda meestel, ja Jerusalemma rahwal, ja keigel Israelil, mis liggi ja kaugel on keige made sees, kuhho sa neid olled ärralükkanud nende wallatusse pärrast, mis nemmad so wasto teinud.
8. Issand, meil on häbbi silmis, meie kuningattel, meie würstidel, ja meie wannemil, et meie so wasto patto teinud.
9. Issandal meie Jummalal on hallastus, ja andeksandmissed, ehk meie kül temma wasto olleme pannud,
10. Ja meie ei olle mitte wötnud Jehowa omma Jummal heält kuulda, et meie olleksime käinud temma kasso-öppetusse sees, mis ta meie ette pannud omma sullaste nende prohwetide läbbi:
11. Waid keik Israel on sinno ülle kasso-öppetusse läinud ja ärralahkunud, et nemmad ei wötnud so heält kuulda; sepärrast on meie peäle wäljawallatud se sajatamine ja wanne, mis Jummal sullase Mosesse kasso-öppetusse ramatusse on kirjutud, et meie temma wasto patto teinud.
12. Ja ta on töeks teinud ommad sannad, mis ta räkinud meie peäle ja meie kohto-wannematte peäle, kes meie peäle kohhut moistsid, et ta meie peäle suurt önnetust piddi saatma, missuggust ei olle sündinud keige se taewa al, nenda kui Jerusalemmas sündinud.
13. Kui Mosesse kasso-ramatusse kirjutud, nenda on keik se önnetus meie peäle tulnud; agga meie ep olle mitte Jehowa omma Jummalal paltet

allandlikkult pallunud, et meie olleksime ommast üllekohto wisidest pöörnud, ja sinno töt tähhele pannud.

14. Sepärrast on Jehowa wapper olnud se önnetussega, ja sedda meie peäle saatnud: sest Jehowa meie Jummal on öige keige omma teggude sees, mis ta teinud, et meie temma heält ei wötnud kuulda.

15. Ja nüüd, Issand meie Jummal! kes sa olled omma rahwa Egiptusse maalt wäljatonud tuggewa käega, ja ennesele nimme teinud, nenda kui on tännapä: meie olleme patto teinud, ja öälaste ellanud.

16. Pöörgo, pallun ma, Issand! so wihhastus ja so tulline wihha so liñnast Jerusalemmast taggasi, ja so pühvast mäest, keik so suurt öigust möda: sest meie pattude, ja meie wannematte üllekohto teggude pärrast, on Jerusalem ja sinno rahwas teotusseks saand keikile, kes meie ümberkaudo on.

17. Ja nüüd kule, meie Jummal! omma sullase palwe, ja temma allandlikkud pallumissed, ja Issanda pärrast lasse omma palle paista omã pühha paiga peäle, mis on ärrahäwwitud.

18. Pöra, meie Jummal! omma körwa, ja kule, te ommad silmad lahti, ja wata meie sure ärrahäwwitamisse ja se liñna peäle, mis peäle so nimmi on nimmetud: sest meie ei heida mitte omma sure öigusse pärrast ommad allandlikkud palwed so Palle ette mahha, waid so wägga sure hallastusse pärrast.

19. Issand kule, Issand anna andeks, Issand panne tähhele, ja te sedda, ärra wiwi mitte, issi ennese pärrast, mo Jummal! sest so nimmi on so liñna ja so rahwa peäle nimmetud.

20. Kui ma alles räkisin ja luggesin, ja omma patto ja omma Israeli rahwa patto üllestunnistasin, ja omma allandlikko pallumisse Jehowa omma Jummalala Palle ette mahha heitsin, omma Jummalala pühha mäe pärrast:

21. Kui ma alles palwes rääksin, siis se mees Kabriel, kedda ma esmalt näus olin näinud, kedda olli kästud lendes mo jure lenda, se putus minnusse öhto-roa-ohwri aial.

22. Ja ta andis mulle tarkust, ja räkis moga, ja ütles: Taniel, nüüd ollen ma wäljatulnud sulle moistmist ja tarkust andma.

23. So allandlikko pallumiste hakkatusses läks sanna wälja, ja ma ollen tulnud teäda andma, et sa wägga armas olled: ja öppi moistma se sanna, ja panne se näggo tähhele.

24. Seitsekümmend aasta- nädalat on seätud so rahwale, ja so pühha liñnale, pärrast peab sedda ülleastumist ärrakeeldama, ja pattud ärralöppetadama, ja üllekohto eest ärraleppitamist tehtama, ja öigust sadetama, mis iggaweste kestab, ja näggo ja prohwetis sanna peab kinnitadama otsego pitseriga, ja sedda Keigepühhamat peab woitama.

25. Ja sulle olgo teäda, ja panne tähhele (sest aiast kui sanna wäljatulleb, et Jerusalem peab sama kohhendatud ja üllesehhitud, Messiast, sest Würstist

sadik) seitse nädalat; ja kahhes aasta- nädalas seitsmetkümmed peawad ulitsad ja krawid jälle üllestehtud sama, ja sedda ahhastusse aeges.

26. Ja kahhe aasta- nädala järrele seitsmetkümmed peab Messias ärrakautud sama, et ta ennam ei olle; ja ühhe würsti rahwas, kes tulleb, wöttab se liña ja pühha paiga ärrarikkuda, ja temma teeb otsa kui wee-tousminne, ja söddimisse otsani on need ärrahäwwitamised ärramäratud.

27. Ja se Messias wöttab seädust kindlaks teha mitme pärrast, ühhe aasta- nädala, ja pool nädalat lõppetada tappa- ja roa-ohwri, ja ärrahäwwitaja peab tulles oma läila wäehulgaga, ja sedda lõppetamise kohtuks, mis ärramäratud: sedda wallatakse wälja nende peäle, kedda peab ärrahäwwitadama.

10. Peatük.

Taniel paastub: üks ingel kinnitab tedda kakskord.

1. Persia kunninga Koresi kolmandal aastal ilmuti üks assi Tanielile, kelle nimmi hütakse Peltsatsariks; ja se sanna on tössi ja ilmutab suurt söa-waewa: sepärrast öppi moistma sedda sanna, ja öppi moistma se peäle, mis näus ööldakse.

2. Neil päiwil olin minna Taniel leinanud kolm päwade nädalat.

3. Örna roga ei sönud ma mitte, ja lihha egga wina ei sanud mo suhho, ja ma ei woidnud ennast ei milgi wisil, senniko need kolm päwade nädalat täide said.

4. Ja neljandal essimesse ku päwal kolmatkümmed, siis olin miña sure Iddekeli jõe kaldas.

5. Ja töstsin ommad silmad ülles, ja näggin, ja wata, seäl olli üks mees, linnased rided selgas, ja temma niute ümber olli wö kallimast Uwasi kullast,

6. Ja temã ihho kui Tarsisi-kiwwi, ja ta palle olli peält nähha kui wask, ja ta silmad kui tulle-törwaksed, ja ta käewarred ja ta jallad ollid kui hiilgawa wasse karwa, ja temma sannade heäl kui sure hulga heäl.

7. Ja minna Taniel näggin üksi se näo, ja need mehhed, kes moga ollid, ei näinud sedda näggo mitte: omëti langes suur wärristus nende peäle, et nemmad pöggenesid ja eest ärrapuggesid.

8. Ja minna jäin üksi jälle, ja näggin seddasinnast suurt näggo, ja mulle ei jänud rammo, ja mo illus näggo mudeti minnus pahhaks, ja ma jäin rammaks.

9. Ja ma kuulsin temma sannade heält, ja kui ma temã sannade heält kuulsin, siis uinusin ma raske unnesse silmili mahha, et mo silmad maas ollid.

10. Ja wata, üks kässi putus minnusse, ja satis mind likuma mo põlwette, ja mo kämëlte peäle;

11. Ja ta ütles mo wasto: Taniel, sa wägga armas mees, panne tähhele need sannad, mis minna so wasto rägin, ja jä seisma seña, kus sa seisad, sest nüüd on mind so jure läkkitud. Ja kui ta moga sedda saña räkis, seisin ma wärristes.

12. Ja ta ütles mo wasto: Ärra karda, Taniel! sest sest essimessest päwast, kui sa andsid omma süddat tähhele panna, ja ennast waewada omma Jumjala palle ees, siis woeti so sannad kuulda, ja minna ollen tulnud so sannade pärrast.

13. Agga Persia kuningrigi würost seisis mo wasto kakskümmend ja ühhe päwa, ja wata, Mikael üks neist essimessist Würostist tuli mind aitma ja mind jäeti siña Persia kuñingatte jure.

14. Agga ma ollen tulnud sulle tarkust andma sest, mis so rahwale juhtub wiimisel päwade aial; sest se näggo näidab weel wiimist päiwist sadik.

15. Ja kui ta moga räkis neid sanno möda, siis löin ma ommad silmad mahha, ja ei woinud sanna lausta.

16. Ja wata, üks, kes innimesse laste sarnane, putus mu uledesse ja ma teggin omma su lahti, ja räkisin ja ütlesin selle wasto, kes mo kohhal seisis: Mo issand, se näo pärrast pöörleb mo wallo mo sees, et ma rammaks jänud.

17. Ja kuidas woib se, mo issanda sullane, räkida selle mo issandaga? ja minna ollen sest aiast sesuggune, et ei seisa rammo mo sees, ja hing ei jänud mo sisse.

18. Ja se, kes innimesse sarnane olli, putus jälle minnusse, ja kinnitas mind,

19. Ja ütles: Ärra karda, sa wägga armas mees, rahho olgo sulle, olle wahwa, et olle wahwa; ja kui ta moga räkis, siis kinnitasin ma ennast, ja ütlesin: Räkigo mo issand, sest sa olled mind kinnitanud.

20. Ja tema ütles: Kas sa tead, mikspärrast ma so jure tulnud? ja nüüd tahhan ma jälle taggasi miña, Persia würostiga söddima: ja kui ma wäljalähhän, wata, siis tulleb Kreka-ma würost.

21. Ommeti tahhan ma sulle teäda anda sedda, mis on kirjutud töe ramatusse: ja ühteainust ei olle moga, kes ennast kinnitab nende wasto, kui agga teie würost Mikael.

11. Peatük.

Persia-, Kreka- ja mudest kuningrikidest.

1. Ja minna seisin Tariusse Meda-mehhe essimessel aastal temmale kinnituseks ja rammuks omma nouga.

2. Ja nüüd tahhan ma sulle teäda anda, mis tössi: Wata, weel touswad kolm kuningast Persia-rahwale, ja se neljas on sure rikkusse polest rikkam kui keik

muud, ja kui ta saab wäggewaks sanud omma rikkusse läbbi, siis kihhutab ta keik sedda Kreka kuningriiki.

3. Ja üks wäggew kuningas touseb ja wallitseb sures wallitsusses, ja teeb oma meelt möda.

4. Ja kui ta nenda seisab, murtakse tema kuningriik katki, ja jaetakse wälja nelja taewa tule pole, agga ei mitte temma suggule egga tema wallitsusse wisi järrele, nenda kui ta wallitsend, sest ta kuningriik kitkutakse ärra, ja saab teiste kätte, ei mitte neile poegele.

5. Ja louna-kuningas saab wäggewaks, kes üks on temma würestidest, ja üks teine saab wäggewamaks tedda ja wallitseb, selle wallitsus on suur wallitsus.

6. Ja monne aasta pärrast heitwad nemmad ühte nousse, ja louna kuninga tüttar tulleb pohja kuninga jure, need asjad ärrasselletama: agga temma jääb käewarre polest rammaks, ja temma issa ei jä seisma egga temma kässiwars, ja se tüttar antakse ärra, ja need, kes tedda siina saatnud, ja sedda, kes tedda sünnitanud ja tedda kinnitand, sel aial.

7. Ja üks wösso selle tütre juurtest touseb selle issa assemele, ja tulleb omma wäe jure, ja tulleb pohja-kuninga tuggewatte paikade sisse, ja teeb seäl sees, mis ta tahhab, ja saab woimust.

8. Ja ta wottab ka nende jummalad nende würestidega, nende kallimate riistadega, ja hõbbadat ja kulda wangi wia Egiptusse-male, ja temma jääb monned aastad seisma pohja-kuninga polest.

9. Ja se tulleb kül louna-kuninga kuningriiki, agga ta pörab jälle taggasi omma male.

10. Ja ta poiad lähhäwad taplema, ja sure wäehulga kogguma; ja üks tulleb kermeste, ja touseb kui wessi, ja käib läbbi, ja wöttab jälle tappelda temma tuggewast paigast sadik.

11. Siis wihhastab louna-kuningas wägga, ja lähhäb wälja, ja söddib temmaga, pohja-kuningaga, ja ta sadab sure hulga kokko; agga se hulk antakse temma kätte.

12. Sest surustab se hulk, ja temma südda lähhäb uhkeks; et ta kül monne kümme-konna-tuhhat mahhalönud, ei ta siiski sa tuggewaks.

13. Sest pohja-kuningas sadab jälle hulka kokko, mis on surem endist; ja monne aastade aia pärrast tulleb ta kermeste sure söawäega ja palju warraga.

14. Ja sel aial seiswad palju louna-kuninga wasto, ja nende ülleannetumatte lapsed so rahwa seast wötwad surustada, et nemmad sedda näggo kinnitawad, agga nemmad peawad langema.

15. Ja pohja-kuningas tulleb, ja teeb walli ülles, ja saab tuggewad liinad kätte; ja louna käewarred ei woi wastoseista egga temma ärrawallitsetud rahwas, ei ollegi rammo wastoseistes.

16. Ja kes ta wasto tulleb, wöttab omma meelt möda tehha, ja ükski ei woi seista temma ees; ja ta touseb se illusa Ma wasto, ja teeb otsa peäle omma käe läbbi.
17. Ja ta pörab ommad silmad, et ta tulleks keige omma kunningrigi wäega, ja öiglased temmaga, ja aiab ommad asjad ärra; ja ta annab temmale ühhe tüttarlapse naaseks, et se tedda peab ärrarikkuma; agga se ei pea korda minnema, egga sündima temma mele pärrast.
18. Siis pörab ta jälle ommad silmad saarte pole, ja saab palju kätte, ja üks wüerst teeb, et temma teotamine löppeb ta wasto, peälegi maksab ta temma teotamist ta kätte.
19. Siis pörab ta ommad silmad omma Ma tuggewatte paikade pole, agga ta kommistab ja langeb mahha, et tedda ei leita.
20. Ja üks touseb temma assemele, kes panneb ühhe sundia illusa kunningrigi läbbikäima: agga tedda murtakse katki monnel päiwil, agga ei mitte wihha läbbi egga söa läbbi.
21. Ja ta assemele touseb üks, kedda mikski ei pandud, kelle kätte nemmad ei olleks kunningrigi au annud: agga ta tulleb siis, kui waikne assi on, ja sadab kunningrigi ennese kätte libbedatte sannadega.
22. Ja need käewarred, mis kui wessi tousnud, peawad temma ees sama ärraupputud otsego weega, ja katkimurtud, ja se seädusse wüerst ka.
23. Ja sest aiast, kui ta teisega ühte nousse heitnud, teeb ta kawwalust, ja lähhäb ülles, ja saab wäggewaks pisko rahwaga.
24. Temma tulleb selle rigi waikeste ja parrematte kohtade peäle, ja teeb, mis temma wannemad ja ta wannematte wannemad ei olle teinud: püki ja saki ja warrandust pillutab ta omma rahwa kätte, ja temma mötted käiwad tuggewatte liñnade wasto, ja sedda tükkiks aiaks.
25. Ja ta kihhutab omma rammo, ja omma süddant sure söawäega louna-kunninga wasto, ja louna-kunningas seggab ennast siñna sötta ühhe sure ja üpres wägga kange söawäega: agga temma ei woi wastoseista; sest nemmad mötlewad kurjad mötted temma wasto ärra.
26. Ja kes temma roga söwad, murdwad tedda katki, kui teise wäggi hakkab tousma kui wessi; ja mitto lüakse, ja langewad mahha.
27. Ja nende mollematte kunningatte süddames on kahjo tehha, ja nemmad räkiwad ühhes laudas wallet: agga se ei lähhä korda, sest ots tulleb wast seätud aial.
28. Ja ta lähhäb taggasi omma male sure warrandussega, ja temma südda on pühha seädusse wasto: ja seäl teeb temma, mis ta tahhab, ja lähhäb taggasi omma male.
29. Sel seätud aial tulleb ta jälle taggasi louna pole; agga se ei sünnigi pärrast nenda kui enne.

30. Ja Kittide laewad tulles ta wasto, ja temma meel jääb haigeks, ja ta lähhab taggasi, ja temma meel on sest wägga pahha pühha seädusse wasto, ja ta teeb seäl, mis ta tahhab: kui ta saab taggasi tulnud, siis panneb ta tähhele neid, kes pühha seädust on mahhajätanud.

31. Ja käewarred ehk söamehhed, mis temmast seäl seiswad, need teotawad se tuggewa pühha paiga ärra, ja saatwad allati-ohwri ärra, ja pannewad senna läilad asjad, mis ärrahäwwitawad.

32. Ja kes öälaste tewad seädusse wasto, neid sadab ta libbedatte sannadega kawwalaste teggema: agga need rahwas, kes omma Jummalat tundwad, tewad wahwaste, ja aiawad ommad asjad hästi.

33. Ja need moistlikkud rahwa seast öppetawad palju: agga nemmad langewad moöga ja tulle-legi kätte, sawad wangi ja risumisse alla mitto päwa.

34. Ja kui nemmad langewad, awwitakse neid wähha abbiga: ja palju heitwad nende pole libbedatte sannadega.

35. Ja neist moistlikkuist langewad monned, et nende kallal saaks sullatud, ja puhhastud, ja walgeks tehtud, kunni se aeg otsa saab: sest se tulleb wast seätud aial.

36. Ja se kuningas wöttab tehha omma meelt möda, ja lähhab uhkeks, ja surustab igga jumjala wasto immeasjo, ja rägib jummalatte Jumjala wasto immeasjo, ja se lähhab temmale korda, kunni melepahhandus lõppeb; sest se on ärramäratud, se sünnib nenda.

37. Ja ta ei holi omma wannematte Jummalast, egga himmust naeste järrele, ja ei holi ei ühhestki jummalast; waid surustab keik ülle asjade,

38. Ja auustab tuggewatte paikade jummalat omma asseme peäl, ja sedda jummalat, mis ta wannemad ei tunnud, auustab temma kullaga, ja hõbbedaga, ja kalli kiwwiga, ja mu kalliste asjadega.

39. Ja nenda teeb ta neile tuggewatte paikade kantsidele se woöra jummalaga; kes neid kalliste peab, sellele näidab ta palju au, ja panneb neid wallitsema ülle palju, ja jaggab se Ma ärra hinna pärrast.

40. Ja otsa aial hakkab louna-kuningas temmaga kaewlema, ja pohja-kuningas tulleb kui tulispea temma peäle söawankrittega, ja rüütlidega, ja palju laewadega; ja tulleb temma made sisse, ja touseb kui wessi, ja käib neid läbbi,

41. Ja tulleb siñna illusa male, ja palju langewad senna; agga needsinnatsed peäsewad ta käest: Edomi- ja Moabi-rahwas, ja keigeüllemad Ammoni lastest.

42. Ja ta pistab omma kät nende külge; ja Egiptusse Ma ei sa mitte ärrapeäsmä.

43. Ja ta wallitseb kulla ja hõbbeda warranduste ülle, ja keige kalliste Egiptusse asjade ülle, ja Lübia- ja Mora-mehhed on temma seltsis.

44. Ja juttud homõiko ja pohja poolt tewad temmale hirmo, ja ta lähhab seält ärra sure tullise wihhaga, palju ärrahukkama ja sutumaks ärrakautama.

45. Ja ta lööb ommad ehhitud telgid ülles nende wahhele pühha illusa mäe pole: siis tulleb temmale ots kätte, ja ükski ei olle temmale abbimehheks.

12. Peatük.

Judide hirmsast willetsussest. n. t. s.

1. Agga sel aial touseb se suur Würst Mikael ülles, kes so rahwa laste eest seisab; siis on ni kitsas aeg, mähhärdust ei olnud, sidast kui üks rahwas olnud, siit aiast sadik: agga sel aial peäseb so rahwas ärra, iggäuks, kedda leitakse ramatusse ülleskirjutud ollemast.

2. Ja paljo neist, kes mulla pörmus maggawad, ärkawad siis ülles: teised iggawesseks elluks, ja teised sureks teotusseks, iggawesseks häbbiks.

3. Ja need moistlikkud peawad paistma kui taewa lautusse paiste, ja kes paljo saatwad öigusse tele, kui tähhed ikka ja iggaweste.

4. Agga sinna Taniel panne warjule need sannad, ja panne otsego pitseriga kinni se ramat, kunni aeg otsa saab: siis wötwad paljo neid läbbiaiada, ja se tundminne lähhäb sureks.

5. Ja minna Taniel näggin, ja wata, kaks teist seisid, teine siin pool jõe äres, ja teine seäl pool jõe äres.

6. Ja ta ütles selle mehhele, kel linnased rided selgas, kes jõe wee peäl olli: kui kaua on, et nende immeasjade ots tulleb ?

7. Ja ma kuulsin se mehhe, kel linnased rided selgas, kes jõe wee peäl olli ; ja ta töstis omma parrema ja omma wassako käe ülles taewa pole, ja wandus selle jures, kes iggaweste ellab, et nende ots jääb ühheks aiaks, kahheks aiaks, ja poleks aiaks: ja kui pühha rahwa wäe ärrapillutaminne saab löpnud, siis peawad keik need asjad otsa sama.

8. Ja minna kuulsin sedda, agga ma ei moistnud mitte; ja ma ütlesin: Mo Issand, missugune on nende asjade wiimne luggu?

9. Ja temma ütles: Minne Taniel, sest need sannad on warjule ja otsego pitseriga kinnipandud, kunni aeg otsa saab.

10. Paljo peawad sama puhhastud, ja walgeks tehtud, ja sullatud: agga öälad tewad öälust, ja ei ükski, kes öäl on, ei wötta sedda moista; agga moistlikkud moistwad kül.

11. Ja sest aiast, kui se allati-ohwer saab ärrasadetud, et se läila ärrahäwwitaw assi siñna pandud, tullewad tuhhat kakssadda ja ühheksakümmend päwa.

12. Wägga önnis on se, kes otab, ja saab nähha tuhhat kolmsadda ja wiis päwa neljatkümmend.

13. Agga sinna minne otsa pole; ja sa pead hingama, ja ülestousma omma liisko ossaks nende päwade otsas.

Tanieli Ramato Ots.

Prohweti Osea Ramat.

---

1. Peatük.

Mis Osea abbiello, temma kolm last, ja nende nimmed tähhendawad.

1. Se on Jehowa sanna, mis Osea Peeri poia kätte sai, Usia, Jotami, Ahasi, Hiskia, Juda kuningatte päiwil, ja Joasi poia Jerobeami Israeli kuningaga päiwil.
2. Se on se hakkatus, kui Jehowa räkis Osea sees: ja Jehowa ütles Osea wasto: Minne, wotta ennesele hora naese ja wärdiaid; sest se Ma lahkub ühtepuhko hora wisil Jehowa jurest ärra.
3. Ja ta läks ja wöttis ennesele Komerit Tiblaimi tüttart, ja se sai eñast wasto, ja tõi temãle poia ilmale.
4. Ja Jehowa ütles temã wasto: Húa temã nimi Isreeliks: sest weel on pissut aega, siis tahhan ma Isreeli werresü pärrast Jeu suggu kätte nähha, ja lõppetada Israeli suggu kuningriki.
5. Ja sel päwal peab sündima, et ma katkimurran Israeli ammo Isreeli orgus.
6. Ja temã sai ta eñast wasto, ja tõi tütre ilmale, ja Jehowa ütles temãle: Húa temã nimi Lorügamaks; sest minna ei tahha mitte ennam hallastada Israeli suggu peäle, waid tahhan nende käest keik sutumaks ärrawötta.
7. Agga Juda suggu peäle tahhan ma hallastada, ja neile abbi sata Jehowa Jumãla läbbi; agga ma ei tahha neile abbi sata amõ läbbi, egga moõga läbbi, ei hooste egga rüütlide läbbi.
8. Ja ta woõrotas sedda Lorügamat ärra, ja sai ennast wasto, ja tõi poia ilmale.
9. Ja Jehowa ütles: Húa temã nimi Loamõiks sest teie ep olle mo rahwas, ja minna ei tahha teie pärralt olla.

2. Peatük.

Israel on kaua ärralükkatud: saab wimaks armo.

1. Ja Israeli laste arro peab ollema kui liiw merre äres, mis ei woi moõta egga üllesluggeda; ja peab sündima, et seäl paikas, kus nende wasto on ööldud: Teie ep olle mitte mo rahwas, seäl peab neile ööldama: Teie ellawa Jumãla lapsed!

2. Ja Juda lapsed ja Israeli lapsed peawad ühte sama koggutud, ja nemãd pannewad ühhe ennestele Peaks, ja tullewad seãlt maalt ülles: sest Isreeli pääw on suur.
3. Üttelge omã wendadele, et nemãd on minno rahwas, ja omma öddedele, et iggaüks saab hallastust.
4. Riegle omã emãga, rielge, sest temã ei olle mitte mo naene, egga minna temã mees; et ta ennesest ärrasataks omã horatööd, ja omãd abbiellorikmissed omã nissade wahhelt.
5. Et ma tedda ridist paljaks ei te, ja tedda ei panne seisma nenda kui sel päwal, kui ta sündis, ja et ma tedda körweks ei te, ja tedda ei panne poudse Ma sarnatseks, ja tedda ärra ei tappa jannoga.
6. Et ma muido ei woi armo heita temã laste peãle, sest nemãd on wãrdiad.
7. Sest nende emã on hora tööd teinud, kes neid ihhus kannud, se on häbbi teinud; sest temã on üttelnud: Ma tahhan miñna omã armatsejatte järrele, kes andwad mo leiba ja mo wet, mo willad ja mo linnad, mo ölli ja mo jomaaega.
8. Sepãrrast wata, ma pañen so te kiñi kibbowitsadega, ja teen kiwwi-aeda temã ette kiñi, et ta omãd jalla-teed ei pea leidma.
9. Ja ta aiab kül omãd armatsejad takka, agga ei ta sa neid kãtte, ja ta otsib neid, agga ta ei leia neid mitte; siis ütleb temã: Ma tahhan jälle taggasi miñna omã essimesse mehhe jure, sest mul olli siis parrem põlli kui nüüd.
10. Ja temã ei tunne mitte, et minna temãle ollen annud wilja, ja wãrsket wina ja ölli, ja ollen temãle palju hõbbedat ja kulda annud, mis nemãd Paalile kullutanud.
11. Sepãrrast tahhan ma taggasi wõtta omã wilja omãl aial, ja omã wãrsket wina omãl seãtud aial; ja tahhan käest ärrakiskuda omã willa ja omma linna, mis nende allastust pididi katma.
12. Ja nüüd tahhan ma temã häbbi-tööd awwalikkuks tehha temã armatsejatte nähhes, ja ükski ei pea tedda mo käest peãstma.
13. Ja ma tahhan keik temma lusti lõppetada, temma Pühhad, temma nored kuud, ja ta hingamise-pãwad, ja keik ta seãtud Pühhad.
14. Ja tahhan ärrahãwwitada temma wina- ja wigipuud, mis ta ütles; Need on mulle hora-palgaks, mis mo armatsejad mulle annud; ja tahhan neid metsaks tehha, et metsalissed neid peawad ärrasõma,
15. Ja tahhan ta kãtte nõhha Paalide tenistusse pãwade pãrrast, kui ta neile suitsetas, ja ennast ehhtas omma Pea otsa-ehtega ja omma kalli ehtega, ja læks omma armatsejatte järrele; agga mind on ta ärra unnustanud, ütleb Jehowa.
16. Wata, sepãrrast tahhan ma tedda melitada, ja tedda wia senna kõrbe, ja rãkida temma mele pãrrast:

17. Ja tahhan temmale seält anda temma winamäed, ja lotusse ukseks Akori orgo; ja seälsammas wottab ta wastata kui ommas nores eas, ja kui sel päwal, kui ta üllestulli Egiptusse maalt.

18. Ja peab sel päwal sündima, ütleb Jehowa, et sa mind hüad: Mo mees! ja mitte enam mind ei hüa: Mo Paal!

19. Ja ma tahhan temma suust ärrasata Paalide nimmed, ja need ei pea enam omma nimmega mele tulles.

20. Ja ma tahhan nende heaks seädust teha selsammal päwal metsa-ellajattega ja lindudega, mis taewa al, ja romajattega, mis Ma peäl; ja ma tahhan katkimurda ammud ja moögad, ja sodda Ma peält ärrasata, ja teha, et nemmad julgeste sawad ellada.

21. Ja ma tahhan sind enesele kihlata iggaweste, ja sind enesega kihlata öigusse läbbi, ja kohto läbbi, ja heldusse läbbi, ja hallastusse läbbi:

22. Ja tahhan sind enesele kihlata usso läbbi, ja sa pead JEHOWAT tundma.

23. Ja sel päwal peab sündima, et ma tahhan kuulda, ütleb Jehowa et ma wottan kuulda sedda taewast, ja se wottab maad kuulda.

24. Ja Ma wottab kuulda wilja, ja wärsket wina ja ölli, ja nemad wotwad Isreeli kuulda.

25. Ja ma tahhan tedda enesele külwada senna male, ja hallastada selle peäle, kes ei olle hallastust sanud, ja tahhan sellele, kes ei olnud mo rahwas, öölda: Sa olled mo rahwas; ja temma wottab öölda: Minno Jummal!

3. Peatük.

Mis teises peatükis on kulunud, sedda kinnitakse jälle.

1. Ja Jehowa ütles mo wasto: minne weel armastama üht naest, kes ommast abbikasast armastud, agga abbiello ärrarikkund; nenda kui Jehowa armastab Israeli lapsed, agga nemmad waatwad teiste jummalatte järrele, ja armastawad winamarjade plaskud.

2. Ja minna kauplesin tedda enesele wieteistkümne hõbbe-sekli eest, ja poolkolmat tündri odra eest.

3. Ja ma ütlesin temma wasto: Sa pead mitto päwa mo jure jäma, ei sa pea mitte horatööd teggema egga teise mehhele minnema; ja minna tahhan ka so wasto nenda olla.

4. Sest Israeli lapsed peawad mitto päwa jäma ilma kuningata, ja ilma würstita, ja ilma ohwrita, ja ilma ebbausso- sambata, ja ilma käiksita kuekesseta, ja ilma Terawi-kuiota.

5. Pärrast wötwad Israeli lapsed pöördä ja otsida Jehowat omma Jummalat, ja Tawetit omma kuningast, ja wötwad wärristes tulla Jehowa jure temä Headusse jure wiimisel päwade aial.

4. Peatük.

Suur hädda tulleb, kui Jummalä sannast ei holita.

1. Kuulge Jehowa sanna, Israeli lapsed, sest Jehowal on rio-assi nendega, kes siin maal ellawad, sest siin maal ei olle ei tössidust, ei heldust, egga Jummalä tundmist;
2. Selge sajataminne ja walletaminne, ja tapminne ja warrastaminne, ja abbiellorikminne: nemmad tullewad wäggise peäle, ja üks were-sü pakkub teise peäle.
3. Sepärrast peab se Ma leinama, ja keik, kes seäl ellawad, rammotummaks sama nende metsaellajattega ja lindudega, mis taewa al; ka need kallad, mis merres, peawad hopis sama ärrawoetud.
4. Ommeti ei pea ükski söitlema, ja ükski ei pea nomima, sest sinno rahwas on otsego need riakad preestrid.
5. Sepärrast pead sa päwal kommistama, ja prohwet peab ka kommistama sinnoga öse, ja ma tahhan so emma hukka sata.
6. Mo rahwas on hukkas, et ep olle tundmist; sest sa olled tundmist ärrapölgnud, siis tahhan ma sind ärrapölgada, et sa ei pea mo preestriammeti peäl ollema: ja et sa olled ärraunnustand omma Jummalä kasso-öppetust, siis tahhan ka minna so lapsed ärraunnustada.
7. Sedda ennam neid saab, sedda ennam nemmad mo wasto patto tewad; ma tahhan nende au häbbi-naeruks pöördä.
8. Mo rahwa patto-ohwrid söwad nemmad, ja himmustawad wägga nende üllekohto järrele.
9. Sepärrast on rahwas nenda kui preestrid: ma tahhan nende kätte nähha nende wisid, ja nende kätte tassuda nende teud.
10. Ja nemmad peawad söma, ja ei mitte omma köhto täis sama; nemmad lassewad horatööd tehha, agga nemmad ei pea mitte wägga siggima: sest nemmad on Jehowa mahhajättnud ta pole hoidmast.
11. Hora-ello, ja wiin, ja wärske wiin wöttab meelt ärra.
12. Mo rahwas küssib omma pu-jumäla käest, ja nende kep peab neile üllesräkima: sest se horusse waim on neid ärraeksitanud, et nemmad hora wisil omma Jummalä alt ärralahkuwad.
13. Nemmad ohwerdawad mäggede otsade peäl, ja suitsetawad mäekinkude peäl, tamme, ja libne-pu, ja kowwa tamme al, et ta warri hea on: sepärrast tewad teie tütrede horatööd, ja teie minniad rikkuwad abbiello ärra.
14. Eks ma peaks teie tüttarte kätte näggema, et nemmad horatööd tewad? ja teie minniatte kätte, et nemmad abbiello ärrarikkuwad? sest mehhed lahhutawad ennast naesist ärra horadega, ja ohwerdawad nende pordonaestega; ja rahwas, mis moistmatta on, kimputakse sekka.

15. Kui sinna wöttad horatööd teha, Israel, siis ärge sago Juda mitte süalluseks; ja ärge tulge Kilgali, ja ärge minge ülles Petaweni, ja ärge wanduge: Ni töeste kui Jehowa ellab.
16. Sest Israel on ni kangekaelne otsekui kangekaelaga lehm: nüüd lasseb Jehowa neid karjas olle, nenda kui tal laial karja-ma peäl on.
17. Ewraim on ebba-jummalatte seltsi heitnud; lasse tedda miñna.
18. Nende peast lähhäb se selge wiin ärra: selle Ma kaitsiad lassewad ühtepuhko horatööd teha, nemmad armastawad sedda: to seie ; oh sedda häbbinaero!
19. Tuul seub tedda kinni omma tibadega, et nemäd peawad ennast häbbenema omma ohwride pärrast.

5. Peatük.

Israeli ja Juda rahwale kulutakse öiged nuhtlused nende pattude pärrast.

1. Kuulge sedda, teie preestrid, ja pange tähhele, Israeli suggu, ja teie kunninga suggu tehke körwad lahti, sest teie peäle käib se kohhus: sest teie ollete Mitspale köieks olnud, ja wäljalautud wörguks Tabori peäl.
2. Ja nemmad on wägga paljo ärratagganemisse-ohwrid tapnud; agga minna tahhan neid keik karristada.
3. Minna tunnen Ewraimi, ja Israel ei olle mo eest warjul: sest nüüd, oh Ewraim! olled sa lasnud horatööd teha, Israel on rojaseks sanud.
4. Nende teud ei anna neid mitte nende Jummal pole pöördä: sest horusse waim on nende süddames, ja Jehowat ei tunne nemmad mitte.
5. Ja Israeli körkus tunnistab nende su sisse, ja Israeli ja Ewraimi-rahwas peawad kommistama omma üllekohto läbbi; Juda peab ka nendega kommistama.
6. Nemmad lähhäwad kül omma lammastega ja omma härgega Jehowat otsima, agga nemmad ei leid tedda mitte: temma on neist ärralahkund.
7. Nemmad on Jehowa wasto pettust teinud, sest nemmad on ilmale tonud woörad lapsed: nüüd peab se noor-ku neid ärrasöma nende ossadega.
8. Puhhuge passunaga Kibeas, trumpetiga Ramas; karjuge Petawenis, so tagga oh Penjamin!
9. Ewraim peab ärrahäwwitud sama söitlusse päwal; Israeli sugguarrude seas ollen ma teäda annud, et se wissiste peab sündima.
10. Juda würstid on kui need, kes ülle raia aiawad ; nende peäle tahhan ma oma hirmsa wihha wallada kui wet.
11. Ewraimile on liga tehtud, ta on allaröhhutud nenda kui kohhus, sest ta on nenda ettewötnud, ja käinud tühja kasso järrel.
12. Ja minna ollen Ewraimile kui koi, ja Juda suggule kui mäddaneminne.

13. Ja Ewraim on näinud omma haigust ja Juda omma hawa, agga Ewraim läks Assuri jure, ja teine läkkitas se kunninga jure, kes wastane; agga temma ei woind teid mitte parrandada egga sedda hawa teie küljest ärrasata.

14. Sest minna ollen Ewraimile kui tõmmo-loukoer, ja kui noor loukoer Juda suggule: minna, miña tahhan neid kiskuda ja ärramiñna, ma tahhan ärrawia, ja ükski ei pea päästma.

15. Ma tahhan taggasi miñna omma paika, kunni nemmad omma süüd tundwad, ja minno Palle otsiwad: kui neil kitsas kä, siis otsiwad nemmad mind holega.

6. Peatük.

Israeli pörab Jehowa pole; Jehowa wastab heldeste: kulutab ülles kurjade wallatust.

1. Läksi, ja pöörgem Jehowa pole, sest temã on meid kisknud, temã parrandab meid ka; ta on meile hawo lõnud, ja ta seub meile neid kinni.

2. Ta teeb meid ellawaks kahhe päwaga, kolmandal päwal kinnitab ta meid, et meie temma palle ees ellame.

3. Wötkem siis tunda, noudkem sedda, et meie öppime Jehowat tundma; kui koit on ta walmis wäljatullema: ja ta tulleb meile kui wihm, kui hilline wihm, mis maad kastab.

4. Mis ma teen sinnoga, Ewraim? mis ma teen sinnoga, Juda? sest teie waggadus on kui homikune pilw, ja kui warrane kaste, mis pea ärralähhäb.

5. Sepärrast tahhan ma prohwetide läbbi neid ärraraiuda, ma tahhan neid tappa omma su sannadega; ja sinno öigus peab wäljatullema kui walgus.

6. Sest mo mele pärrast on heldus, ja ei mitte ohwer, ja Jumãla tundmiñe on eñam, kui põlletamise-ohwrid.

7. Agga nemmad lähhäwad ülle seädusse kui Adam: seälsammas tewad nemmad mo wasto pettust.

8. Kilead on üks lin täis nurjatuma tõteggiaid, ta on werrega ärrasötkutud.

9. Ja otsego rööwliid wahhiwad ühhe mehhe järrele, nende on preestride selts: tee peäl Sikemi pole tapwad nemmad, sest nemmad tewad koerust.

10. Israeli suggus ollen ma näinud hirmsad asjad: seäl on Ewraimil horatö, Israel on rojaseks tehtud.

11. Ka Juda panneb leikust so ette, oh Israel! kui minna omma rahwa wangi-pölwe pöran.

7. Peatük.

Israeli pörane sallalik meel ja nuhtlus.

1. Kui minna Israelile terwist sadan, siis saab awwalikkuks Ewraimi üllekohhus ja Samaria kurjused, sest nemmad tewad walskust; ja warras lähhäb sisse, rööwli-hulk tulleb wäljas keigelt polett peäle.
2. Ja nemmad ei mötle mitte ommas süddames, et keik nende kurjus mo meles on: nüüd pirawad nende teud nende ümber, need on minno palle ees.
3. Nemmad tewad röömsaks kunningast omma kurjussega, ja würestid omma wallega.
4. Nemmad on keik abbiellorikjad kui pets-ahhi, mis paggarist wägga ködud: se, kes pididi kihhutama, seisab wait, et ta taignat ei sötku, ennego se lähhäb hapnema.
5. Meie kunninga pääw on, ütlewad nemmad: siis wässitawad tedda würestid wina lehkriga: siis sirrutab ta omma kät wälja pilkjattega.
6. Kui nemmad omma süddame pannewad kui pets-ahjo ommas warritsemisses: siis maggab keige se ö nende paggar, warra homõiko põlleb temma kui tulleelek.
7. Nemmad on keik pallawad kui pets-ahhi, ja söwad ärra ommad kohtomoistjad: keik nende kunningad langewad, ja ükski ep olle nende seast, kes minno pole hüaks.
8. Ewraim on ennast woöra rahwaga ärrasegganud; Ewraim on kui tuhka-kook, mis ei olle teise pole pöördud.
9. Woörad söwad temma rammo ärra, ja temma ei tunnege; hallid juuksed on ka otsego külwatud temma peäle, ja temma ei tunnege.
10. Ja Israeli kõrkus tunnistab temma su sisse: agga nemmad ei pöra mitte Jehowa omma Jummalala pole, ja ei otsi tedda mitte keige se asja sees.
11. Ja Ewraim on kui tui, mis annab ennast awwatada, kel ei olle meelt: Egiptusse-rahwast kutswad nemmad, Assuri-rahwa jure lähhäwad nemmad.
12. Kui nemmad lähhäwad, siis tahhan ma omma wörko nende ülle lautada; kui linnud, mis taewa al, tahhan ma neid mahhawiñnata: ma tahhan neid karristada, nenda kui nende koggodusse sees on kulutud.
13. Hädda neile, sest nemad on minnust ärrahulkunud; raisko sawad nemad, sest nemad on mo wasto ülleastunud: ja miña piddin neid lunnastama, agga nemmad räkiwad wallet mo wasto,
14. Ja ei kissenda mitte minno pole ommas süddames, kui nemad ulluwad oma wodide peäl: wilja ja wärske wina pärrast kogguwad nemmad kül, agga nemmad lahkuwad minnust ärra mo wasto pannes:
15. Ja minna ollen neid karristanud, ma ollen nende käewarred kinnitanud: agga minno wasto mötlewad nemmad kurja:

16. Nemmad pöörwad ennast, ei mitte Keigekörgema pole; nemmad on kui kawwal aõno ; sepärrast langewad nende würestid moõga läbbi omã wägga pahha kele pärrast: se on nende hirwitamise palk Egiptusse-maal.

8. Peatük.

Õiged nuhtlused kulutakse uskmatta rahwale.

1. Sinno su-lae külges olgo passun, ta tulleb kui kotkas Jehowa koia peäle; sepärrast et nemmad on mo seädusse ülle läinud, ja mo kässõ-õppetusse ülleastunud.

2. Minno pole kissendawad nemãd siis: Miõno Jummal! meie, sinno Israel, tunneme sind.

3. Agga Israel on head ärraheitnud; waenlane aiab tedda takka.

4. Nemmad on kuningad tõstnud, agga ei mitte minnust; nemmad on würestid tõstnud, ja minna ei teage: ommast hõbbedast ja ommast kullast on nemmad ennestele ebba-jummalad teinud, et nemmad saaksid ärrakautud.

5. So wassikas on sind ärralükkanud, oh Samaria! mo wihha põlleb nende wasto; kui kaua ei woi nemmad sallida puhhastamist?

6. Sest Israelist on se ka, sep on sedda teinud, ja temma ei olle Jummal: sest Samaria wassikas peab tükka tanga sama raiatud.

7. Sest nemmad külwawad tuult, ja tulispead peawad nemãd leikama; ei pea neil ollema leikamatta wilja, orras ei pea neile saatma jahho: ehk ta sataks, siis peawad woõrad sedda nahka pannema.

8. Israel on ärraneeldud; nemmad peawad nüüd ollema pagganatte seas, kui riist, mis ei olle ühhegi järrele panne mele pärralt.

9. Sepärrast et nemmad lähhawad Assuri jure kui mets-esel, mis üksik on ; Ewraimi-rahwas palkawad ennestele armatsejaid.

10. Ehk nemmad kül neid palkawad pagganatte seas, siiski tahhan ma neid kogguda; ja nemmad hakkawad jo pissut kunninga ja würestide koormast tundma.

11. Sest Ewraim on palju altarid ehhitanud pattuks, need altarid om temãle sanud pattuks.

12. Kui minna mitto omã kässõ-õppetussest neile kirjotan, siis arwatakse neid kui woõras assi.

13. Minno annette ohwrid on nenda: nemãd ohwerdawad lihha, ja söwad sedda ärra; Jehowal ei olle neist head meelt: ta mötleb nüüd nende üllekohto peäle, ja tahhab nende kätte nähha nende pattude pärrast; nemmad lähhawad jälle Egiptusse-male.

14. Ja Israel on unnustanud sedda ärra, kes tedda teind, ja on üllesehhitanud

sured koiad; Juda on ka palju tuggewaid liõnaid teinud: agga ma tahhan tuld pista temma liõnade sisse, ja se peab ta sured honed laggedaks teggema.

9. Peatük.

Raske pattude peäle tulles rasked nuhtlused.

1. Ärra olle römus Israel, nenda kui teised rahwas römustawad, sest sa olled hora wisil omma Jummalä jurest ärralahkund: sa olled armastand hora palka keige wilja rehhe-alluste sees.
2. Rehhe-allune ja wina surrotörs ei pea neid toitma, ja wärske wiin peab neid petma.
3. Nemmad ei pea mitte jäma Jehowa male; ja Ewraim lähhäb jälle Egiptusse-male, ja peab rojast söma Assuri-maal.
4. Nemmad ei pea mitte Jehowale wallama wina-ohwriks, ja need polle mitte temma mele pärrast; nende tappa-ohwid peawad neile ollema kui nende leib, kes kurwastawad: keik, kes sedda söwad, tewad ennast rojaseks: sest nende leib on nende hinge toidusseks, ei se sa Jehowa kotta.
5. Mis teie tahhate tehha seätud aia päwal ja Jehowa Pühhal?
6. Sest wata, nemmad on ärraläinud ärraraiskamisse eest; Egiptusse-ma wottab neid kogguda, Mowi lin mattab neid mahha: need kallimad asjad, mis nende rahha eest ostetud, neid peawad ohhakad pärrima, orjawitsad peawad nende maiade sees ollema.
7. Kätte-näggemisse päwad tulles, kättetassumisse päwad tulles, Israeli-rahwas peawad sedda tundma: prohwet on meletu, waimo-mees on hul; se sünnib so sure üllekohto pärrast ja so sure wihhawaeno pärrast.
8. Ewraim wahhib teiste abbi mo Jummalä körwas, prohwet on kui liõno-püüdja pael keige temma tede peäl; ta sadab wihhawaeno omma Jummalä koiäs.
9. Nemmad on koggone pahhaste teinud, nenda kui neil päwil Kibeas sündis, kül ta mötleb nende üllekohto peäle, kül ta nääb nende kätte nende pattude pärrast.
10. Kui winamarjad körbes, nenda leidsin ma Israeli; kui warratse marja wigipuus temma essimessest uudsest wiljast, nenda näggin ma teie wannemad: agga nemmad tullid Paalpeori jure, ja lahkusid minnust ärra ühhe häbbematta asja pole, ja neil ollid läilad jummalad, sedda möda kui nemmad wotsid armatseda.
11. Ewraimi-rahwale tulles se luggu: nende au peab ärralendma kui lind sest aiast, kui ta lapsed saab, ehk neid ihhus kannab, ehk käima peäle saab.
12. Ehk nemmad kül kaswataksid ommad lapsed, siiski tahhan ma neid innimessist lahti tehha: sest, kül neile hädda saab, kui minna neist ärralahkun.

13. Otsekui ma nään Tirust, nenda on Ewraim otsegoistunud hea ello- asseme peäle: agga Ewraim peab ommad lapsed wäljawima tapja kätte.

14. Anna neile Jehowa, mis sa piddid andma, anna neile lapse-kodda, mis ärraloob, ja nissad, mis ärrakuinud.

15. Keik nende kurjus on Kilgalis nähha, (sest seäl wihkan ma neid) nende kurja teggude pärrast tahhan ma neid ommast koiast ärraaiada: ei tahha ma neid ennam armastada, keik nende würstid on kangekaelsed.

16. Ewraim on mahhalödud, nende juur on ärrakuinud, nemmad ei sada suggu; ehk nemãad kül lapsi ilmale towad, tahhan ma siiski nende armsama ihho suggu surretada.

17. Kül minno Jumãl põlgab neid, sest nemãad ei wotta tedda kuulda, sepärrast peawad nemãad ollema hulkumas pagganatte seas.

10. Peatük.

Jehowa maksab nende kätte, kes tedda ei karda.

1. Israel on üks paljaks tehtud winapu, temma kannab wilja, mis temma sarnane on ; kui temmal palju wilja on, siis wiib ta palju altaride peäle; kui temma Ma hästi kannab, siis tewad nemãad illusad ebbausso- sambad.

2. Nende südda teeb neid waggaks, kül nemãad jo on süallused: temãa kissub mahha nende altarid, ta raisab ärra nende ebbausso- sambad.

3. Sest nüüd ütlewad nemmad: Eks meil ei olle kuningast? kui meie ei karda Jehowat, mis peab siis kuningas meile teggema?

4. Nemmad räkiwad tühjad sannad tühja wandudes, ja seädust tehhes: sepärrast haljandab kohhus kui surma-rohhi mo põllo waggude peäl.

5. Nende wassikatte pärrast Petawenis kartwad Samaria liñna naabred: sest selle wassika pärrast leinab temma rahwas ja temãa pappid, (kes nüüd wägga röömsad on temma pärrast, temma au pärrast,) sest se on temma jurest wangi widud.

6. Sedda peab ka Assuri-male widama anniks selle kuningale, kes wastane on ; häbbi wõttab Ewraimit kinni, ja Israel peab häbbenema omma nou pärrast.

7. Samaria ja temma kuningas on hukka läinud kui waht, mis wee peäl on.

8. Ja Aweni kõrged paigad on ärrakautud, mis Israelile pattuks olnud: kibbowitsad ja ohhakad peawad tousma nende altaride peäl; siis ütlewad nemmad mäggedele: Katke meid; ja mäekinkudele: Langede meie peäle.

9. Kibea päiwist olled sa patto teinud, Israel! senna jäid nemmad seisma: ei saand Kibeas neid kätte se södda, pöraste laste wasto.

10. Omma himmo järrele karristasin ma neid ka, ja rahwas koggusid nende wasto, kui ma neid kinnisiddusin nende kahhe wao peäl.

11. Ja Ewraim on üks õppetud wärs, mis armastab pahmast tallada; agga minna tahhan temma lihhawa kaela peäle tulla: kas ma pannen Ewraimi söitma? kas Juda peab kündma, ja Jakob temmale äestama.
12. Külwage ennesele öigusseks, leikage heldusseks, kündke ennesele söti: sest aeg on Jehowat otsida, kunni ta tulleb ja lasseb öigust α teile saddada.
13. Teie ollete öälust künnud, köwwerust ollete teie leikanud, ja walle wilja sönud: sest sa olled lootnud omma wisi peäle, omma palju wäggewatte meeste peäle.
14. Sepärrast peab ärrahäwwitamine tousma so rahwa seas, ja keik so tuggewad liñnad peawad sama ärraraisatud, nenda kui Salman Petarbeli ärraraiskas taplusse päwal, kui emma lastega hopis kiwwi wasto paiskati.
15. Nenda on Petel teile teinud teie wägga sure kurjusse pärrast: koido aial peab Israeli kuningas koggone hukka sama.

11. Peatük.

Tännamatta meel saab nuhtlust kätte: armo tootus.

1. Kui Israel alles noor olli, siis armastasin ma tedda, ja Egiptusse-maalt kutsun ma omma poia.
2. Kui prohwetid neid hüüdsid, sedda enam läksid nemãad nende eest ärra; nemãad ohwerdasid Paalidele, ja suitsetasid nikkertud kuiudele.
3. Agga minna tallutasin Ewraimit kui se, kes neid omma käe peäle wöttis: agga nemmad ei tunne mitte, et minna neid ollen parrandanud.
4. Ma tombasin neid innimeste nõörtega, armastusse kõitega, ja ma ollin sesuggune nende wasto, kui need, kes ikke nende kaela peält ärrawotwad, ja ollen nende ette toidust saatnud.
5. Temma ei pea enam minnema Egiptusse-male, waid Assur se peab temma kuningas ollema ; sest nemmad törkuwad ümberpöördes.
6. Sest moök peab temãa liñnade peäle jäma, ja temma pomide ehk üllematte peäle otsa teggema, ja neid ärralõppetama nende noude pärrast.
7. Ja minno rahwas seisab kahhe wahhel, et nemmad minnust ärratagganenud; kui prohwetid tedda Keigekörgema pole kutsuwad, ei tõsta ükski ennast ülles Jehowa pole.
8. Kuida? kas pean ma sind üleandma, Ewraim? pean ma sind ärraandma, Israel? kuida? kas ma pean sind Adama liñna sarnatseks teggema? pean ma sind Seboimi sarnatseks pannema ? mo südda pörab ennast mo sees α , mo halle meel põlleb hopis so pärrast.
9. Minna ei tahha mitte omma tullist wihha möda tehha, ei ma tahha Ewraimit jälle ärrarikkuda: sest minna ollen Jummal, ja ei mitte innimeñe, kesk so seas ollen ma pühha; agga nüüd ei tulle ma mitte liñna.

10. Nemmad wötwad Jehowa järrel käia, kes kui loukoer möirab: kui temma möirab siis tulleswad temma lapsed wärristes merre poolt.

11. Wärristes peawad nemmad tullesma kui liinud Egiptusse-maalt, ja Assuri maalt kui tuikessed, ja ma tahhan neid panna ellama nende koddade sisse, se on Jehowa sanna.

12. Peatük.

Israeli ärratagganeminne: maenitsus ja nuhtlus.

1. Ewraimi-rahwas on mind wallega ja Israeli suggu kawwalussega ümberpiirnud: agga Juda jääb kowwaste Jummal jure, ja on ustaw pühhad jures.

2. Ewraim sodab ennast tulega, ja aiab takka päwatousmisse-tuled, igga päwa teeb ta palju wallet ja ärraraiskamist: puhho tewad nemad seädusse Assuriga, puhho wiakse ölli Egiptusse-male.

3. Agga nüüd on Jehowal rio-assi Judaga, et ta wöttab Jakobi kätte nähha temma wisisid möda, temma teggusid möda tahhab ta nende kätte tassuda.

4. Emma ihhus hakkas ta omma wenna kañnast kinni, ja omma jouga woitles ta Jumalaga x kui würst.

5. Ja ta woitles kui würst selle Ingliga, ja sai woimust, ta nuttis ja pallus tedda allandlikkult; Petelist leidis ta tedda, ja seäl räkis ta meiega.

6. Ja Jehowa on wäggede Jummal, Jehowa on temma mällestus.

7. Sepärrast pöra sinna ennast omma Jummal läbbi, pea heldust ja öigust, ja ota omma Jummalat allati.

8. Kaupmehhe käes on kawwalad wae-kausid, ta teeb hea melega liga.

9. Ja siiski ütleb Ewraim: Ma ollen ommeti rikkaks sanud, ma ollen joudo ennesele leidnud, keige mo were-waewa sees ei leia nemad mitte minnust üllekohto, mis pat olleks.

10. Agga minna ollen Jehowa so Jummal, kes sind Egiptusse-maalt tonud ; ma tahhan jälle sind panna ellama telkide sisse, nenda kui enne-muiste seätud aial.

11. Ja ma ollen räkinud prohwetide wasto, ja minna ollen palju näggemissi annud, ja prohwetide läbbi tähhendamissi räkind.

12. Kas Kileadi ja Aweni-rahwas ükspäines tühjad olnud? Kilgalis tapwad nemmad ka härgi; ka nende altarid on kui need wilja hunnikud põllo waggude peäl.

13. Ja Jakob pöggenes Siria male, ja Israel tenis seäl naese x pärrast, ja naese pärrast hoidis ta lambo.

14. Ja prohwetid läbbi on Jehowa Israeli üllestonud Egiptusse-maalt, ja prohwetid läbbi on temma hoitud.

15. Ewraim on Jehowa ärritanud wägga kibbedaste, sepärrast jättab temma Issand ta werresüüd temma peäle, ja tassub ta laimamist temma kätte.

13. Peatük.

Pat sadab hukka: Kristus peästab pörgust ja surmast.

1. Kui Ewraim räkis hirmsad asjad, siis on temma ka Israelis sedda patto kannud: ja kui ta Paali pärrast süalluseks sai, siis on ta surma sanud.

2. Agga nüüd tewad nemmad weel ennam patto, ja tewad ennesele wallatud kuiud omast hõbbedast, nenda kui nemmad arwawad, ebba-jummalad, mis keik seppade tö on ; neist ütlewad teised: Kes inimessed ohwerdawad, need peaksid enneminne wassikattele suud andma.

3. Sepärrast peawad nemmad ollema kui homõiko pilw, ja kui kaste, mis warra langeb ja ärralähhäb, kui hagganad, mis kangest tulest rehheallusest ärraaetakse, ja kui suits korsteinast.

4. Ja minna ollen Jehowa so Jummal Egiptusse-maalt siit sadik, ja ei muud jummalat kui mind ei piddand sa mitte tundma, ja muud ärrapeästjat õ ei olle kui minna.

5. Minna ollen sind tunnud körbes seäl poudsel maal.

6. Kui neile hea karja-ma sai, siis sai nende köht täis; nende köht sai täis, ja nende südda surustelles: sepärrast unnustassid nemmad mind ärra.

7. Ja minna ollen neile ka kui tömmo-loukoer; kui pardri-metsalinne tahhan ma tee peäl wahtida.

8. Ma tahhan nende wasto tulla kui karro, kes poegest lahtisanud, ja nende süddame lukko löhki kiskuda, ja neid seälsammas ärrasüa kui hirmus loukoer, metsalinne peab neid löhkuma

9. Se on sind ärrarikkunud, Israel, et sa minno wasto, omma abbi wasto olled pannud.

10. Kus on so kuningas nüüd? se peästko sind nüüd keige so liñnade sees; ja kus on so kohtomoistjad, kellest sa ütlesid: Anna mulle kuningast ja würstid.

11. Ma andsin sulle ühhe kunninga omma wihha sees, ja ma tahhan tedda ärrawötta omma hirmsa wihha sees.

12. Ewraimi üllekohhus on kinniseatud, temma pat on tallele pandud.

13. Wallud peawad temmale tulles kui naesel, kes lapse saab; (ta on üks moistmatta laps, sest ta ei seisa mitte omma aega lapsekoias

14. Ma tahhan neid ärrapeästada pörgo käest, ja tahhan lunnastada surmast; kus on keik so katk, oh surm? kus on so hukkamine, oh pörgo? kahhetseminne peab mo silma eest ollema ärrapettitud.)

15. Sest temma ellab omma wendade seas kui mets-esel; päwatousma tuul, Jehowa tuul, mis kõrwest touseb, peab tulles, ja temma hallikas peab ärratahhenema ja temma kaew ärratahhenema; se peab warrandust ärrarisuma, keik kallid riistad.

14. Peatük.

Israeli pat, nuhtlused ja öige pattustpöörmine.

1. Samaria on sü läbbi ärrahäwwitud, sest ta on omma Jummalasta wasto pannud; moöga läbbi peawad nemmad langema, nende nored lapsed peawad kiwwi wasto paiskatud, ja nende raske-jallatsed löhki löhhutud sama.
2. Pöra ümber, Israel, Jehowa oma Jummalasta pole, sest sa olled kommistanud omma üllekohto läbbi.
3. Wötke ennestega palwe sannad, ja pöörge Jehowa pole; üttele temma wasto: Wötta ärra keik üllekohhut, ja anna ja wötta sedda head, siis tahhame tassuda omma ulede wärsid.
4. Assur ei woi meile abbi sata, hooste selgas ei tahha meie söita, ja meie ei tahha ennam öölda omma kätte töle: Oh meie jummalad! sest siño sees saab ka waene laps hallastust.
5. Ma tahhan nende ärratagganemist parrandada, ma tahhan neid armastada hea mele polest, sest mo wihha on iggäühhest ärrapöörnud.
6. Ma tahhan Israelile olla kui kaste, ta peab öitsema kui lillike, ja omma jured aiama kui Libanon.
7. Temma wössud peawad ettetullema, ja temma suur au peab ollema kui öllipu, ja hea hais peab temmal ollema kui Libanonil.
8. Kes ta warjo al istuwad, need peawad ümberpöörma, ja ello wilja kandma, ja öitsema kui winapu: temma mällestus on kui Libanoni wiin.
9. Issand ütteleb: Oh Ewraim! mis on mul ennam teggemist ebba-jummalattega? minna kostan, ja tahhan temma peäle wahtida; minna ollen kui haljas män, minno seest leitakse so willi.
10. Kes on tark, se moistab sedda? ja kes on moistlik, se wötke need asjad tunda? sest JEHOWA teed on öiged, ja kes öiged, need käiwad nende peäl; agga need, kes ülleastuwad α , langewad nende peäle.

Osea Ramato Ots.

1. Peatük.

Nuhtlussed kulutakse: maenitsus pattust pöördä.

1. Se on Jehowa sanna, mis Joeli Petueli poia kätte sai.
2. Kuulge sedda, teie wanna rahwas, ja pöörge körwad seie keik, kes teie siin maal ellate: kas seddasuggust on teie päiwil ehk teie wannematte päiwil sündinud?
3. Juttustage sedda omma lastele, ja teie lapsed omma lastele, ja nende lapsed teise tulleva põlwe-rahwale.
4. Mis Kasami-liñnud üllejätanud, sedda söwad rohhotirtsud, ja mis rohhotirtsud üllejätanud, sedda söwad Jeleki-liñnud, ja mis Jeleki-liñnud üllejätanud, sedda söwad Asili-liñnud.
5. Ärkage ülles, teie joobnud inimessed, ja nutke ja ulluge keik, kes teie wina jote, se wärske wina pärrast: sest sedda kistakse teie su eest ärra.
6. Sest üks wooras selts tulleb mo Ma peäle, mis wäggew ja ilmaarwamatta on: temma hambad on kui loukoera hambad, ja hirmsa loukoera purri-hambad on temmal.
7. Ta teeb mo winapuud paljaks ja mo wigipuud täis käsni, ta korib sedda hopis, ja wiskab ärra, et temma oksad walgeks lähhäwad.
8. Ullu kui norik, kel kotti-rie selgas on, omma nore ea mehhe pärrast.
9. Roa- ja joma-ohwer on ärrakautud Jehowa koiast: need preestrid leinawad, kes Jehowat teniwad.
10. Pöllud on ärraraisatud, Ma leinab: sest willi on ärraraisatud, wärsket wina on poud ärrawötnud, ölli on wäeti.
11. Pöllo-mehhed on häbbisse sanud, winamäe mehhed ulluwad nisso pärrast ja odra pärrast; sest pöllo leikus on hukkas.
12. Winapuud on ärrakuinud, ja wigipuud on wäetimad, kranati-ounapuud, ka palmipuud ja ounapuud, keik metsapuud on ärrakuinud: sest rööm on otsego ärrakuinud inimeste laste käest.
13. Pange ennese ümber kotti-riet, ja tehke kaebdust, teie preestrid; ulluge, kes teie altari jures tenite; tulge, olge allati kotti-ridis teie, kes minno Jummalat tenite: sest roa- ja joma-ohwer teie Jumjala koiast on ärrakeeldud.
14. Pühhitsege paastu Pühha, kulutage suurt Pühha mahha, kogguge kokko wannemad ja keik se Ma rahwast, Jehowa omma Jumjala kotta, ja kissendage Jehowa pole.
15. Oh sedda päwa! sest Jehowa pääw on liggi, ja tulleb kui ärraraiskaminne Keigewäggewama käest.

16. Eks olle meie silma eest toidus, ja meie Jummalä koiast rööm ja suur römustus ärrakautud.

17. Iwwad on ärramäddanend omma pankade al, warrandusse-honed on ärrahäwwitud, wilja-aidad on mahhakistud: sest poud on wilja ärrawötnud.

18. Oh kuidä äggawad lojuksed! weiste karjad on seggased, sest neil ei olle mitte rohhomaad; ka puddoloste karjad on sü läbbi ärraraisatud.

19. Sinno pole, Jehowa! tahhan ma hüda: sest tulli on ärrawötnud rohhomaad körbes, ja tulle-leek on körwetand keik metsapuud.

20. Ka metsa lojuksed kissendawad so pole: sest wee-oiad on ärrakuinud, ja tulloke on ärrawötnud rohhomaad körbes.

2. Peatük.

Öige nuhtlus: armo toetus neile, kes pattust pöörwad.

1. Puhhuge passunat Sionis, ja karjuge mo pühha mäe peäl; wärrisego keik se Ma rahwas, et Jehowa pääw tulleb, et se liggi on,

2. Üks pilkane pimme pääw, üks pilline ja suur pimme pääw, nenda kui koit, mis wäljalautud mäggede ülle: nisuggune suur ja wäggew rahwas, kui ep olle ammust aiast olnud, ja ei tulle enam mitte temma järrele ei ühhegi tullewa pölwe-rahwa aastaist sadik. 3. Temma ees on tulli laggedaks teinud, ja temma järrel legib tulle-leek; temma ees on se Ma kui Edeni rohho-aed, ja temma järrel kui üks ärrahäwwitud körb; ei ollege sedda, kes selle eest ärrapeäseb.

4. Temma näggo on kui hooste näggo; ja nemmad jookswad nenda kui rüütlide wäggi.

5. Kui wankritte kärrin mäggede otsade peäl hüppawad nemmad, kui tulle-lege wurrin, mis kört ärrapölletab; kui wägga paljo rahwast, mis seätud taplusse tarwis.

6. Temma eest tundwad keik rahwas wallo, keik palled kahwatawad ärra.

7. Nemmad jookswad kui wäggewad mehhed, nemmad lähhäwad ülles müri peäle kui söamehhed, ja käiwad iggaüks omma tee peäl, ja ei kalla körwale omma teeraddade peält.

8. Ja teine ei tungi teise peäle, nemmad käiwad iggamees omma tee peäl; ja ehk nemmad süst-oddade sekka peaksid langema, ei sa nemmad hawo.

9. Liñna sees kargawad nemmad senna ja tenna, müri peäl jookswad nemmad, nemmad lähhäwad ülles koddade peäle, aknaist lähhäwad nemmad sisse kui warras.

10. Temma seltsi eest wärriseb Ma, taewas wabbiseb, pääw ja ku lähhäwad mustaks, ja taewa tähhed ei anna omma selgust wälja.

11. Ja Jehowa annab omã heält kuulda omã wãe ees; sest temma leer on wägga suur, sest se on wäggew, kes temma sanna möda teeb: sest Jehowa pääw on suur, ja tulleb wägga karta, ja kes jouab sedda kannatada?
12. Agga nüüdki weel on Jehowa sanna: Pöörge minno pole keigest ommast süddamest, ja paastmissega, ja nuttoga, ja kaebdussega.
13. Agga kärristage lõhki omã süddant, ja ei mitte ennaste ridid, ja pöörge JEHOWA omma Jummal pole: sest temma on armolinne ja üks hallastaja, pitka melega ja rikkas heldussest, ja kahhetseb se kurja pärrast.
14. Kes teab ehk ta pörab ja kahhetseb, ja jättab ennese järrele önnistust, roa- ja joma-ohwriks Jehowale teie Jummalale.
15. Puhhuge passunat Sionis, pühhitsege paasto, kulutage mahha suurt Pühha.
16. Kogguge kokko rahwast, pühhitsege koggodust, kogguge wannemad, kogguge kokko nored lapsed, ja kes rindas immewad; peigmees mingo ommast kambrist wälja, ja pruut omma katte alt.
17. Eestkoia ja altari wahhel nutko need preestrid, kes Jehowat teniwad, ja üttelgo: Anna armo, Jehowa, omma rahwale, ja ärra panne omma pärris-ossa teotamiseks, et pagganad nende ülle wallitsewad; mispärrast peab rahwa seas ööldama: Kus on nende Jummal?
18. Siis wöttab Jehowa pühha wihhaga hoolt kanda omma Ma eest, ja omma rahwale armo anda.
19. Ja Jehowa kostab, ja ütleb omma rahwale: Wata, ma läkkitan teile wilja, ja wärsket wina, ja ölli, et teie köht neist peab täis sama, ja ma ei tahha teid mitte ennam teotamiseks panna pagganatte sekka.
20. Ja sedda pohja-polist seltsi tahhan ma teie peält kaugele ärrasata, ja sedda ärralükkada ühhe kuiwa ja ärrahäwwitud male; temma essimest otsa päwatousma merre pole, ja temma taggumist otsa taggumisse merre pole: ja temma hais peab tousma, ja ta mädda-hais peab tousma, et se selts on suurt kahjo teinud.
21. Ärra karda, oh Ma! olle wägga römüs ja römusta ennast, sest Jehowa on sured asjad teinud.
22. Äрге kartke mitte, teie metsa-lojuksed; sest rohho-maad körbes kaswatawad rohto, sest puud kandwad omma wilja, wigi- ja winapuud andwad omma rammo wälja.
23. Ja teie, Sioni lapsed, olge wägga röömsad, ja römustage Jehowa omma Jummal sees, sest ta annab teile sedda Öppetajat öigusseks, ja lasseb teile warratse ja hillise wihma mahhatulla essimessel kuul.
24. Ja rehheallused peawad täis puhhast wilja sama, ja surrotörred wärskest winast ja öllist üllejooksma.
25. Ja ma tahhan teile ärratassuda need aastad, mis rohhotirtsud, Jeleki- ja Asisi- ja Kasami-linnud on ärrasönud, mo suur wäggi, mis me teie peäle ollin lähhätanud.

26. Ja teie peate rohkeste söma ja kõhho täide sama, ja kiitma Jehowa omma Jummal nimme, kes immet teiega on teinud: ja mo rahwas ei pea iggaweste häbbisse sama.

27. Siis peate teie tundma, et minna Israeli seas, ja et minna Jehowa teie Jummal ollen, ja ei ükski mu: ja mo rahwas ei pea iggaweste häbbisse sama.

3. Peatük.

Pühha Waim, ja ärrapeästminne tootakse:

1. Ja pärrast sedda peab sündima: ma tahhan omma Waimo wäljawallada keige lihha peäle, ja teie poiad ja teie tütreid peawad prohweti wisil räkima; teie wanna rahwas peab unnenäggusid unnes näggema, teie nored mehhed peawad prohweti näggemissi näggema.

2. Ja ka sullaste peäle ja ümmardajatte peäle tahhan ma neil päiwil omma Waimo wäljawallada,

3. Ja immeteggusid tehha taewas ja Ma peäl, werd, ja tuld, ja suitso-sambad.

4. Päike peab pimmedusseks, ja ku werreks mudetama, ennego tulleb Jehowa pääw, mis suur on ja tulleb karta.

5. Ja peab sündima: iggaüks, kes Jehowa nimme appi hüab, se peab ärrapeäsema: sest Sioni mäe peäl ja Jerusalemmas peab se ärrapeäsminne ollema, nenda kui Jehowa on üttelnud, ka nende seas, kes on üllejänud, kedda Jehowa wöttab kutsuda.

4. Peatük.

Jehowa tootab om̄a rahwast kaitsta waenlaste wasto.

1. Sest wata, neil päiwil ja sel aial, kui ma Juda ja Jerusalema wangi-pölwe pöran,

2. Siis tahhan ma kogguda keik pagganad, ja neid allawia Josawati orko, ja tahhan nendega seäl kohtus käia omma rahwa ja omma pärris-ossa Israeli pärrast, et nemmad sedda pagganatte sekka ärrapillanud, ja minno Ma ärrajagganud;

3. Et nemmad mo rahwa pärrast liisko heitnud, ja poeglapse annud hora eest, ja tüttarlapse münud wina eest, et nemmad pidid jua sama.

4. Ja mis on mul ka teggemist teiega? oh Tirus ja Sidon! ja keik Wilisti-rahwa raiad! kas teie tahhate kurja mo kätte tassuda? ja kui teie tahhate sedda mo kätte tassuda, siis tahhan minna kermeste ussinaste jälle teie pähhä sata, mis teie wäärt ollete. 5. Sepärrast et teie mo hõbbemat ja mo kulda wötnud, ja mo kallid ja parremad asjad winud omma suurte honette sisse;

6. Ja ollete Juda lapsed ja Jerusalemma rahwa lapsed ärramünud Kreka-rahwa laste kätte, et teie neid piddite kaugele nende raiade peält ärrasaatma.
7. Wata, ma tahhan neid üllesärratada, ja ärratua seält paigast, kuhho teie neid ollete ärramünud, ja tahhan jälle teie pähhä sata, mis teie wäärt ollete.
8. Ja tahhan teie poiad ja teie tütreid ärramüa Juda laste kätte, ja nemmad peawad neid ärramüma Seba-meeste kätte, ühhe rahwa kätte, mis kaugel on: sest Jehowa on sedda räkinud.
9. Kulutage sedda pagganatte seas, walmistage wisi pärrast södda, ärratage ülles neid, kes wäggewad mehhed; tulgo liggi ja mingo ülles keik söamehhed.
10. Tagguge ommad kablid moögaks ja ommad sirbid pigiks: kes woimato se üttelgo: Minna ollen wäggewam.
11. Tulge kokko, ja tulge keik teie pagganad seält ümberkaudo, ja kogguge: Jehowa! sada ommad wäggewad senna allaminnema.
12. Sago need pagganad üllesärratud, ja mingo ülles Josawati orko: sest seäl tahhan ma istuda, ja kohhut moista keikide pagganatte peäle seäl ümberkaudo.
13. Pistke sirpi wilja kallale, sest leikus on walmis; tulge, minge alla, sest winamarja wautusse-riist on täis, surrotörred jookswad ülle, sest nende kurjust on palju.
14. Suur hulk, suur hulk rahwast on kange kohtomoistmisse orgus, sest Jehowa pääw on liggi kange kohtomoistmisse orgus.
15. Päike ja ku lähhäwad mustaks, ja tähhed ei anna omma selgust wälja.
16. Sest Jehowa möirab Sionist, ja annab omma heält Jerusalemmast kuulda, ja taewas ja Ma wärrisewad; ja Jehowa on omma rahwale warjopaigaks, ja Israeli lastele tuggewaks paigaks.
17. Siis peate teie tundma, et minna ollen Jehowa teie Jummal, kes ellab Sionis omma pühha mäe peäl; ja Jerusalem peab üks pühha paik ollema, ja woörad ei pea ennam seält läbbikäima.
18. Ja sel päwal peab sündima: mäed peawad tilkuma wärsket wina, ja mäekingud jookswa pima, ja keige Juda wee-oiade seest peab wessi jookswa, ja hallikas Jehowa koiast wäljaminnema, ja kastma Sittimi orgo.
19. Egiptus peab laggedaks, ja Edom wäewalla pärrast, mis Juda lastele tehtud, ärrahäwwitud körweks sama, et nemmad on ommal maal wagga werd ärrawallanud.
20. Agga Juda peab iggaweste jäma, ja Jerusalem põlwest põlweni.
21. Ja ma tahhan neid arwada ilmasüta olnud ollewad, kelle werd ma muiste ei arwand ilmasüta ollewad: ja JEHOWA wöttab Sionis ellada.

Joeli Ramato Ots.

1. Peatük.

Jummala õiged nuhtlused pagganatte peäle.

1. NEed on Amosi sannad, kes olli karjaste seast Tekoast, mis ta näggi Israeli pärrast, Usia, Juda kunninga päiwil, ja Joasi poia Jarobeami, Israeli kunninga päiwil, kaks aastat enne sedda ma-wärrisemist.
2. Ja temma ütles: Jehowa möirab Sionist, ja Jerusalemmast annab ta omma heält kuulda, et karjaste α rohho-maad leinawad, ja Karmeli mäe ots ärrakörweb.
3. Nenda ütleb Jehowa: Tamaskusse kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta, sepärrast et nemãad Kileadi-rahwast raud-pahma-wankrittega on peksnud.
4. Sepärrast tahhan ma tuld läkkitada Asaeli kotta, ja se peab ärrapõlletama Pennadadi sured koiad.
5. Ja ma tahhan Tamaskusse pomid katkimurda, ja Aweni orrust rahwast ärrakautada, ja Petedenist sedda, kes wallitsusse keppi peab: ja Siria rahwas peab wangi minnema Kiri, ütleb Jehowa.
6. Nenda ütleb Jehowa: Assa kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta: sepärrast et nemmad need wangid keik puhhas wangi winud, et nemmad piddid Edomi-rahwa kätte kinni andma;
7. Sepärrast tahhan ma tuld läkkitada Assa müri sisse, ja se peab temma sured koiad ärrapõlletama.
8. Ja ma tahhan rahwast Asdodist ärrakautada, ja Askelonist sedda, kes wallitsusse-keppi peab; ja tahhan omma kät Ekroni wasto pöördä, ja need üllejänud Wilistid peawad hukka sama, ütleb Issand Jehowa.
9. Nenda ütleb Jehowa: Tirusse kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et nemmad on need wangid keik puhhas Edomi-rahwa kätte kinniannud, ja ei olle mitte wendade seädusse peäle möttelnud;
10. Sepärrast tahhan ma tuld läkkitada Tirusse müri sisse, ja se peab temma sured koiad ärrapõlletama.
11. Nenda ütleb Jehowa: Edomi kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et ta moögaga omma wenda takkaaiand ja omma hallastust kautand, ja temma wihha on ikka kiskunud, ja ta on omma hirmsa wihha löpmatta piddanud;
12. tahhan ma tuld läkkitada Temani sisse, ja se peab Potsra sured koiad ärrapõlletama.

13. Nenda ütleb Jehowa: Ammoni laste kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et nemmad Kileadi käimapeäsed naesed löhki löhkund, et nemmad omãd raiad piddid laiemale aiama;

14. Sepärrast tahhan ma Rabba müris tuld süta põllema, ja se peab temma sured koiad ärrapõlletama, öiskamissegga söa päwal, kange tulega tulispä päwal.

15. Ja Malkam peab wangi minnema, temma, ja ta würstid ühtlase, ütleb Jehowa.

2. Peatük.

Ähwardaminne Moabi, Juda ja Israeli rahwa wasto.

1. Nenda ütleb Jehowa: Moabi kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et ta Edomi kuñinga luud lubjaks on põlletanud.

2. Sepärrast tahhan ma tuld läkkitada Moabi sisse, ja se peab Kerijoti sured koiad ärrapõlletama, ja Moab peab mürrinaga ärrasurema, karjumissegga, passuna heälega.

3. Ja tahhan kohtomoistjad temma seast ärrakautada, ja keik temma würstid temmaga ärratappa, ütleb Jehowa.

4. Nenda ütleb Jehowa: Juda kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et nemmad Jehowa kasso-õppetust on ärra põlgnud ja temma seädmissi mitte ei piddanud, ja et nende walled neid ärraeksitanud, mis järel nende wannemad on käinud.

5. Sepärrast tahhan ma tuld läkkitada Juda sisse, ja se peab Jerusalemma sured koiad ärrapõlletama.

6. Nenda ütleb Jehowa: Israeli kolme ülleastmisse pärrast, ehk nelja pärrast, ei tahha ma sedda sanna mitte taggasi wötta; sepärrast et nemmad rahha eest öiged ärramünud, ja waesed ühhe pari kinge pärrast.

7. Kes ahmiwad Ma pörmo alwade Pea eest, ja on häddaliste teed köwweraks pörand, ja pois mees ja temma issa lähhäwad ühhe tüdrukko jure, et nemmad mo pühha nimme piddid ärrateotama.

8. Ja igga altari jure heitwad nemmad mahha pandi riette peäle, ja jowad nende wina, kelle peäle rahha maks pandud, omma jummalatte koias.

9. Ja minna ollen Emorid nende eest ärrakautand, kenne kõrgus ni kõrge kui seedrid, ja kes ni tuggewad kui tammed ollid ; ja ma ollen nende wilja ärrakautand peält, ja temma jured alt.

10. Ja minna ollen teid Egiptusse-maalt üllestonud, ja teid saatnud körbes nelikümmend aastat, et teie piddite Emoride maad pärrima.

11. Ja ma ollen monned teie poege seast prohwetiks, ja monned teie noorte meeste seast Nasiriks töstnud; eks se mitte nenda ei olle, Israeli poiad? ütleb Jehowa.
12. Ja teie ollete need Nasirid winaga jootnud, ja need prohwetid käsknud, ja üttelnud: Teie ei pea mitte prohwetit wisil räkima.
13. Wata, ma tahhan teid ennese alla wautada, nenda kui wanker wautab, mis wihko täis.
14. Ja kermed ei sa polegi pöggeneda; ja kes wahwa, se ei woi omma rañõ mitte tuggewaks teha, ja kes wäggew, ei se woi omma hinge mitte ärrapeästa.
15. Ja kes ammo moistab kätte wötta, ei se woi mitte seista: ja kes kerge jallaga, ei se woi hinge ärrapeästa, ja kes hobbose selgas söidab, ei se woi omma hinge mitte ärrapeästa.
16. Ja kes süddamik olnud wäggewatte seas, se saab allasti selsammal päwal ärrapöggeneda, ütleb Jehowa.

3. Peatük.

Öige nuhtlus kulutakse tännamatta Israeli peäle.

1. Kuulge se sanna, mis Jehowa teie pärrast, oh Israeli lapsed! on räkinnud, keige sugguwössade pärrast, mis ma ollen Egiptusse-maalt üllestonud, ja öölnud:
2. Teid ollen ma keikist Ma sugguwössadest ükspäines tunnud: sepärrast tahhan ma teie kätte nähha keikide teie üllekohto wiside pärrast.
3. Kas kaks köndiwad ühhes, kui nemmad ep olle ühhes nous?
4. Kas loukoer möirab metsas, kui temmal saki ep olle? kas noor loukoer omma heält annab kuulda ommast pessast, kui ta ep olle middagi püüdnu?
5. Kas lind sattub paela sisse, mis maas on, kui ep olle liñno-paela temmale seätud? kas kegi panneb köit tousma Ma peält, et ta ei peaks ei suggu püüdma?
6. Kas passunat puhhutakse liñnas, et rahwas ei wärrise? kas sünnib õnnetus liñnas, mis Jehowa ei teeks?
7. Sest Issand Jehowa ei te middagi, kui temma mitte ei ilmuta omma sallaja nou omma sullastele, neile prohwetidele.
8. Loukoer möirab, kes ei peaks mitte kartma? Issand Jehowa rägib, kes ei peaks mitte prohwetit wisil räkima?
9. Kulutage suurte koddade sees Asdodis, ja suurte koddade sees Egiptusse-maal, ja üttelge: Kogguge ennast Samaria mäggede peäle, ja wadage ni mitto kärrinat temma sees, ja need, kellele liga tehakse kesk temma sees.

10. Ja nemmad ep olle moistnud öigust teha, ütleb Jehowa; nemmad pannewad kokko omma suurte koddade sisse, mis wäggiwaldsel wisil ja ärraraiskamisse läbbi sadud.

11. Sepärrast ütleb Issand Jehowa nenda: Waenlane tulleb kül keige se Ma ümber, ja sinno rammo lükkab ta mahha so käest, ja so sured koiad peawad sama paljaks risutud.

12. Nenda ütleb Jehowa: Otsekui karjane loukoera suust kaks jalga ehk ühhe körwa otsokest wäljakissub; nenda peawad Israeli lapsed, kes Samarias ellawad, sama wäljakistud, kes on wodi nurkas ja sängi naal.

13. Kuulge, ja tunnistage Jakobi suggule, ütleb Issand Jehowa wäggede Jummal.

14. Sest sel päwal, kui ma Israeli ülleastmisse pärrast nende kätte nään, siis tahhan ma Peteli altaride pärrast nende kätte nähha: ja altari sarwed peawad sama ärraraiutud, ja langema Ma peäle.

15. Ja tahhan mahhalüa sedda talwe-kodda sui-koiaga, ja elewanti-lu koiad peawad hukka sama, ja paljo koddasid ärralöpma: ütleb Jehowa.

4. Peatük.

Israeli öige nuhtlus, kui nemmad pattust ei pöra.

1. Kuulge se sanna, Pasani lehmad, kes teie Samaria mäe peäl alwadele liga tete, ja Waesed ärraröhhute, ja ütlete omma issandile: To tenna, et meie jome.

2. Issand Jehowa on omã pühhitsusse jures wandunud: Wata, need päwad tullewad töeste teie peäle, et teid peab ärrawidama öngedega, ja teie järgmised kalla-püüdmissesse okkadega.

3. Ja müri aukudest peate teie wäljaminnema iggaüks otsekohhe, ja keik, mis sures koias, ärrawiskama, ütleb Jehowa.

4. Tulge Peteli, ja astuge ülle kasso ; Kilgalis astuge ülle kasso paljo, ja toge warra omãd ohwrid, ja kolme päwa takka ommad kümnessed.

5. Ja suitsetage happotaignast kitusse-ohwri, ja kulutage heamelelissed ohwrid, andke neid kuulda: sest nenda armatsete teie sedda, teie Israeli lapsed; ütleb Issand Jehowa.

6. Ja ka minna ollen teile puhtad hambad annud keige teie liñnade sees, ja leiwa pudo keikis teie paikus; ja teie ei pörand mitte miño pole, ütleb Jehowa.

7. Ja minna ollen ka teile wihma ärrakeland, kui weel kolm kuud leikusseks olli, ja ma ollen lasknud saddada ühhe liñna peäle, ja teise liñna peäle ei ma lasknud mitte saddada; üks koht sai wihma, ja teine koht, mis peäle wihma ei tulnud, kuiwis ärra.

8. Ja kaks, kolm liñna läksid hulkuma ühhe linna jure, wet joma; agga nemmad ei saand mitte janno aiada: teie ei pöörand mitte minno pole, ütleb Jehowa.

9. Ma ollen teid lõnud wilja kõrwetussega ja rooste uddoga: teie sured hulgad rohho-aedo, ja teie winamäggesid, ja teie wigi- ja teie öllipude aedo söid Kasami-linnud: teie ei pöränd mitte mo pole, ütleb Jehowa.

10. Ma ollen teie peäle katko läkkitanud sedda wisi, kui Egiptusses sündis; ma ollen teie nored mehhed moögaga tapnud, ja teie hobbosed wangi saatnud; ja ollen teie leride haiso ka teie ninnasse lasknud tousta: ja teie ei pöränd mitte minno pole, ütleb Jehowa.

11. Ma ollen teid ümberlõnud, nenda kui Jummal Sodoma ja Komorra ümberlöi, nenda et teie ollite kui tuk, mis tullest on wäljakistud, ja teie ei pöränd mitte mo pole, ütleb Jehowa.

12. Sepärrast tahhan ma, Israel, sulle nenda tehha: seepärrast et ma sulle sedda tahhan tehha, lasse ennast walmistada omma Jummal wasto, oh Israel!

13. Sest wata, kes need mäed walmistab ja tuult Loob, ja annab teäda innimessele, mis temma mötte on; ja teeb sedda koito sureks pimmedusseks, ja kõnnib nende kõrge Ma paikade peäle; Jehowa wäggede Jummal on temma nimä.

5. Peatük.

Nutto-laul Israeli patto pärrast: hea maenitsus.

1. Kuulge sesinnane sanna, et minna teie pärrast nutto-luggu hakkan, oh Israeli suggu!

2. Israeli neitsit on mahhalangend, ei ta touse mitte ennam ülles; ta on omma Ma peäle mahhajäetud, ükski ei aita tedda ülles.

3. Sest nenda ütleb Issand Jehowa: senna liñna, kust tuhhat wäljalähhäwad, jäwad agga sadda ülle; ja kust sadda wäljalähhäwad, senna jäwad agga kümme ülle Israeli suggule.

4. Sest nenda ütleb Jehowa Israeli suggule: Noudke mind, et teie jäte ellama.

5. Ja ärge noudke Petelit, ja ärge tulge mitte Kilgali, ja ärge minge mitte Persebast läbbi: sest Kilgali rahwas peab wissiste wangi minnema, ja Petel peab tühjaks sama.

6. Noudke Jehowa, et teie jäte ellama, et ta wahhest kui tulloke kermeste Josepi kotta ei lähhä, ja polletab ärra, et ükski ep olle Petelil, kes kustutab;

7. Kes teie kohhut pörate koi-rohhuks, ja pannete öigust mahha Ma peäle.

8. Noudke tedda, kes teinud Söäla- ja Warda-tähhed, ja kes surma-warjo homõikuks pörab, ja teeb päwa pimmedaks ööks; kes merre wet kutsub, ja wallab sedda wälja Ma peäle, Jehowa on temma nimmi.

9. Ta kerkitab wäggewa rahwa wasto sedda, kes ärraraisatud on, et se, kes ärraraisatud olli, tulleb tuggewatte liñnade peäle.

10. Nemmad wihkawad wärrawas sedda, kes nomib, ja kes rägib, mis ilmalaitmatta on, se on nende melest hirmus.
11. Sepärrast et teie alwa peäle tallate, ja wilja makso nende käest ärrawöttate; teie ehhitate koiad raiutud kiwwast, agga teie ei pea mitte nende sees ellama: teie istutate kallid winamäed, agga teie ei pea neist mitte wina joma.
12. Sest ma tean, et teie ülleastumissi palju, ja teie patto wägga palju on ; sedda öiget ahastawad nemmad, wötwad leppitusse-rahha, ja pöörwad waeste kohhut wärrawas köwweraks.
13. Sepärrast peab se, kes moistlik on, sel aial wait jäma, sest se on kurri aeg.
14. Noudke head, ja ei mitte kurja, et teie jäte ellama; ja siis on Jehowa wäggede Jummal teiega, nenda kui teie ütlete.
15. Wihkage kurja, ja armastage head, ja toimetage wärrawas kohhut; ehk Jehowa wäggede Jummal wöttab armo heita nende peäle, kes Josepist üllejänud.
16. Sepärrast ütleb Jehowa, wäggede Jummal, se Issand nenda: Keige turrude peäl on kaebdust, ja iggas ulitsas ööldakse: Hädda, hädda! ja kutsutakse põllomehhi leinamisseks, ja kaebdus tulleb nende kätte, kes jo ärrast kaebmist tundwad.
17. Ja igga winamäel on kaebdust, sest ma tahhan kesk so Maalt läbbi miñna, ütleb Jehowa.
18. Hädda neile, kes ihhaldawad ennesele Jehowa päwa: mis tarwis on teile se Jehowa pääw? pimmedus on temã, ja ei mitte walgus.
19. Se on otsego peaks mees loukoera eest ärrapöggenema, ja karro tulleks temma peäle; ja kui ta lähhäks ühte kotta, ja toetaks omma kät seinä naale, ja us nöälaks tedda.
20. Eks Jehowa pääw ei olle pimmedus, ja ei mitte walgus? ja pilkane pimmedus on temmal, ja ei mitte selgust.
21. Ma wihkan, ma põlgan teie Pühhad ärra, ja ei tahha mitte ohwrid haista teie suurte Pühhade aeges.
22. Et teie mulle kül tote põlletamise- ja ommad roa-ohwrid, ei neist polle mul head meelt; ja teie lihhawa tänno-ohwri peäle ei tahha ma mitte wadata.
23. Sada ärra mo eest omã laulude kärrinat, ja so nabli-mängide hüüdmist ei tahha ma mitte kuulda.
24. Agga kohhus wolago kui wessi, ja öigus kui wolas jöggi.
25. Kas teie ollete tappa- ja roa-ohwrid mulle tonud körbes nellikümmend aastat? oh Israeli suggu!
26. teie ollete kañnud omma Moleki maia, ja omma kuiude asset, omma jummalatte tähte, mis teie ennestele teinud.

27. Sepärrast tahhan ma teid teile pole Tamaskusse ärrawia, ütleb se, kelle nimmi on Jehowa wäggede Jummal.

6. Peatük.

Öiged nuhtlussed tullewad rahwa pattude pärrast.

1. Hädda neile, kes holetumad on Sionis, ja lootwad Samaria mäe peäle, kedda hütakse keigeüllemaks pagganatte seas, ja kelle jure Israeli rahwa suggu tulleb.
2. Minge Kalnest läbbi, ja wadage, ja seält minge sure Amatisse, ja minge alla Wilistide Kati liña ; kas needsinnatsed on parremad, kui need kuningrigid? ons nende raia surem kui teie raia.
3. Oh teie, kes sedda kurja päwa kaugele lükkate, ja sadate wäggiwaldist kohto- järge liggi.
4. Kes teie maggate elewanti-lu wodide peäl, ja körkust prugite omma sängide peäl, ja sötetalled karjast ja wassikad nuum-laudast.
5. Kes illusaste laulwad nabli-mängi keelte järrele; nemmad on ennesele laulo-mängid ärramöttelnud, nenda kui Tawet.
6. Kes jowad suurte karrikatte seest wina, ja woidwad ennast keigeparrema ölliga: agga Josepi wiggast ei tunne nemmad mitte haiget.
7. Sepärrast peawad nemmad nüüd wangi minnema essimesses wangide otsas, ja nende woöraspiddo, kes körkust prukiwad, peab ärralahkuma.
8. Issand Jehowa on omma ello jures wandunud, ja Jehowa wäggede Jummal ütleb: Jakobi körkus on hirmus mo melest, ja ma wihkan temma sured koiad: sepärrast tahhan ma liña ja keik, mis seäl sees, waenlase kätte anda.
9. Ja peab sündima, kui kümme meest ühte kotta jällejäwad, et need peawad surrema.
10. Ja temma suggulane ja temma hauakaewaja peab tedda wõtma, ja need luud sest koiast wäljakandma, ja peab sellele, kes wahhest koia nurkas on, ütlemä: Ons weel kegi sinnoga? ja ta ütleb: Ei ükski; siis ütleb teine: Olle wait, sest nüüd ei sa Jehowa nimmel mitte ei sannage kulutada matmisse jures.
11. Sest wata, Jehowa kässib ja wöttab lüa need sured koiad, et need läbbijosewad, ja need wähhemad koiad, et need praggusid sawad.
12. Kas woiwad hobboosed joosta kaljo peäl? kas seäl woib künda härgega? sest teie ollete kohhut surma-rohhuks pöörnud, ja öigusse wilja koi-rohhuks.
13. Kes teie röömsad ollete se peäle, mis ep olle middagi, ja ütlete: Eks meie olle omma wäe läbbi ennestele sarwid ehk woimust wötnud?
14. Sest wata, ma sadan, oh Israeli suggu! teie peäle rahwast, ütleb Jehowa wäggede Jummal, ja need peawad teile hädda teggema seält, kust minnakse Amati laggeda Ma jöest sadik.

7. Peatük.

Amosi kolm näggemist: Amatsia kaebab Amosi peäle.

1. Nenda näitis mulle Issand Jehowa: ja wata, ta olli walmistamas rohhotirtsu, siis kui häddalinne hakkas kaswama, ja wata, häddalinne olli pärrast sedda, kui kuningas lasnud nita.

2. Ja se sündis, kui nemmad said ma-rohto ärrasönu, siis ütlesin minna: Issand Jehowa, anna, pallun ma, andeks; kuidas woib Jakob jäda seisma? sest tedda on pissut.

3. Jehowa kahhetses selle pärrast; ei se pea mitte sündima, ütles Jehowa.

4. Nenda näitis mulle Issand Jehowa: ja wata, Issand Jehowa kutsus söa tuld, et ta pididi tullega öiete waidlema: ja se tulloke wöttis ärra suurt süggawust, ja wöttis ka ärra üht põllo jaggo.

5. Ja ma ütlesin: Issand Jehowa! seisa pallun ma; kuidas woib Jakob jäda seisma? sest tedda on pissut.

6. Jehowa kahhetses selle pärrast; ei seddagi pea sündima, ütles Issand Jehowa.

7. Nenda näitis ta mulle: ja wata, Issand seisis müri peäl, mis lödi möda tehtud, ja lööd olli ta kä.

8. Ja Jehowa ütles mo wasto: Amos, mis sa nääd? ja ma ütlesin: lödi; ja Issand ütles: Wata, ma pannen lödi omma Israeli rahwa sekka, ei ma tahha mitte ennam temmast mödaminna.

9. Ja Isaaki kõrged paigad peawad ärrahäwwitud, ja Israeli pühhad paigad paljaks tehtud sama; ja ma tahhan Jarobeami suggu peäle kippuda moögaga.

10. Ja Amatsja, Peteli preester, läkkitas Jarobeami, Israeli kunninga jure, ja ütles: Amos peab sallaja kurja nou Israeli rahwa seas sinno wasto; ei se Ma suda mitte keik temma sanno kannatada.

11. Sest Amos on nenda üttelnud: Moöga läbbi peab Jarobeam surrema, ja Israel peab wissiste omma Ma peält ärra wangi minnema.

12. Ja Amatsja ütles Amosi wasto: Sinna näggia! minne, pöggene Juda male, ja sö seäl leiba, ja rägi seäl prohwetis wisil.

13. Ja Petelis ei pea sa mitte ennam prohwetis wisil räkima, sest temma on kunninga pühha paik, ja kuningrigi kodda.

14. Ja Amos wastas, ja ütles Amatsja wasto: Ei minna olnud prohwet, egga ma olnud prohwetis poeg, sest ma otsisin ja noppisin mets-wigimarjo.

15. Agga Jehowa wöttis mind puddolojuste järrelt ärra, ja Jehowa ütles mo wasto: Minne, rägi prohwetis wisil Israeli rahwa wasto.

16. Ja nüüd kule Jehowa sanna: Sinna ütled: Ärra rägi mitte prohwetis wisil Israeli wasto, ja ärra lasse mitte ennese sanno tilkuda Isaaki suggu peäle.

17. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: So naene peab liñnas horaks sama, ja so poiad ja so tütreid peawad moõga läbbi langema, ja so Ma peab nõriga sama ärrajaetud; ja sinna pead rojase Ma peäle surrema, ja Israel peab wissiste omma Ma peält ärra wangi minnema.

8. Peatük.

Israeli ja Juda wiinme nuhtlus, ja suur hinge nälg.

1. Nenda näitis mulle Issand Jehowa: ja wata, seäl olli üks korw wigimarjo.
2. Ja ta ütles: Mis sa nääd Amos? ja ma ütlesin: Ühhe korwi wigimarjo; ja Jehowa ütles mo wasto: Ots tulleb mo Israeli rahwa peäle, ei ma tahha mitte ennast temmast mödaminna.
3. Ja nende suurte honette laulud peawad ulluma sel päwal, ütleb Issand Jehowa: palju raibesid, neid peab igga paika wissatama sallamahto.
4. Kuulge sedda, kes teie sedda waest püate ärraneelda, et teie need häddalissed siin maal lõppetate,
5. Ja ütlete: Millal lähhäb noor ku möda, et same wilja müa? ja hingamisse-pääw, et same wilja-aidad lahtitehha? et meie wakka wähhemaks, ja seklit suremaks teme, ja et meie kawwalatte wae-kausidega same üllekohhut tehha.
6. Et meie neid, kes alwad on, same osta rahha pärrast, ja sedda waest pari kinge eest, ja woime wilja allumist müa.
7. Jehowa on wandunud Jakobi kõrgusse jures: töeste minna ei unnusta mitte lõpmatta keik nende teggusid ärra.
8. Eks se Ma selle pärrast ei peaks wärrisema, ja keik leinama, kes seäl ellawad? ja se peab keik tousma kui jõggi, ja peab sama kui tulest aetud, ja ärraupputud nenda kui Egiptusse jõest.
9. Ja peab sündima, ütleb Issand Jehowa, selsammal päwal, et ma sadan päikest louna aial loja minnema, ja tahhan, kui selge pääw on, Ma peäle pimmedust sata.
10. Ja tahhan teie Pühhad leinamiseks pöördä, ja keik teie laulud nutto-louks; ja tahhan keige niuete ümber kotti-rieta panna, ja keikide Pead paljaks tehha; ja tahhan sedda maad panna nenda, kui ühhe ainsa poja pärrast leinatakse, ja temma wiimse otsa kui kibbeda päwa.
11. Wata, päwad tullewad, ütleb ISSAND JEHOWA, et ma sadan nälga Ma peäle, ei mitte ükspäines leiwa nälga, egga janno wee järrele, waid JEHOWA sannade kuulmisse järrele,
12. Et nemmad peawad hulkuma ühhest merrest teise, ja pohja poolt päwatousma pole: nemmad peawad senna ja tenna minnema, Jehowa sanna otsima, agga nemmad ei leia mitte.

13. Selsammal päwal peawad illusad neitsid ja nored mehhed janno pärrast ärraminnistama,

14. Kes wandusid Samaria sü jures, ja ütlesid: Ni töeste kui sinno jummal ellab, oh Tan! ja se ellab, kedda Perseba tee peält otsitakse ; ja need peawad langema, ja ei mitte ennam üllestousma.

9. Peatük.

Juda ilmalik kuningriik häwwitakse ärra: waimolik kuningriik touseb jälle Kristusse läbbi.

1. Ma näggin Issandat altari peäl seiswad, ja temma ütles: Lö se nup, et läwwed wabbisewad, ja löhhu neid katki nende keikide pähha, ja nende wimist hulka tahhan ma moögaga ärratappa; se, kes tahhab pöggeneda, ei pea neist mitte ärrapöggenema, ja se, kes tahhab ärrapeäsda, ei pea neist mitte ärrapeäsma.

2. Kui nemmad ennast läbbi kaewaksid allama Ma kohta, siis peab mo kässi neid seält ärrawötma; ja kui nemmad ülleslähhäksid taewa, siis tahhan ma neid seält mahhawinnata.

3. Ja kui nemmad Karmeli otsa puggeksid, tahhan ma neid seält üllesotsida ja ärrawötta; ja kui nemmad warjule lähhäksid mo silma eest merre pohja, siis tahhan ma seäl need maud käskida, kes neid peawad nöälma.

4. Ja kui nemmad ärralähhäksid wangi omma waenlaste ees, siis tahhan ma seäl moöga käskida, et se neid peab ärratapma: ja tahhan ommad silmad nende wasto panna kurjaks, ja ei mitte heaks.

5. Sest Issand wäggede Jehowa hakkab se Ma külge, et se ärrasullab, et keik, kes seäl ellawad, peawad leinama; ja se peab keik tousma kui üks jöggi, ja peab sama ärraupputud kui Egiptusse jöest.

6. Kes ehitab ommad aujärje treppid taewasse, ja seab omma hulga Ma peäle, kes hüab merre wet, ja wallab sedda wälja Ma peäle, Jehowa on temma nimmi.

7. Eks teie olle mulle kui Mora-meeste poiad, oh Israeli lapsed? ütleb Jehowa; eks ma olle Israelit Egiptusse maalt üllestonud, ja Wilistid Kawtorist, ja Siria-rahwast Kirist?

8. Wata, Issanda Jehowa silmad on se pattuse kuningrigi wasto, et ma sedda Ma peält ärrakautan: ommeti ei tahha ma mitte Jakobi suggu koggone ärrakautada, ütleb Jehowa.

9. Sest wata, minna kässin ja sadan Israeli suggu hulkuma keige pagganatte sekka, otsekui wilja puhhetakse söälas, et ei iwwike ei lange Ma peäle.

10. Moöga läbbi peawad surrema keik pattused mo rahwa seast, kes ütlewad: Ei sa lasse liggi sada, egga meie ette jouda sedda önnetust.

11. Sel päwal tahhan ma Taweti ärralaggund maia üllestehha, ja temma müri praud kinnipanna, ja temma mahhakistud kohhad tahhan ma üllestehha, ja tedda ehhitada, nenda kui wannast aiast.

12. Et nemmad peawad pärrima, mis Edomist ja keikist pagganist üllejäänud, kelle peäle mo nimmi on nimmetud, ütleb Jehowa, kes sedda teeb.

13. Wata, päwad tulleswad, ütleb Jehowa, et kündja leikajasse putub, ja winamarja tallaja seemne külwajasse: ja mäed peawad wärsket wina tilkuma, ja keik mäekingud sullama.

14. Ja ma tahhan omma Israeli rahwa wangipölwe pöördä, ja nemmad peawad need ärrahäwwitud liñnad üllesehhitama, ja neis ellama, ja winamäggesid istutama, ja neist wina joma, ja rohho-aedo teggema, ja neist wilja söma,

15. Ja ma tahhan neid nende omma Ma peäle istutada, et neid ei pea ennam nende Ma seest ärrakitkutama, mis ma neile ollen annud, ütleb Jehowa sinno Jummal.

Amosi Ramato Ots.

Prohweti Obadja Ramat.

---

1. Peatük.

Öige Edomide nuhtlus: Kristus peästab usklikkud.

1. SE on Obadja näggeminne: nenda ütleb Issand Jehowa Edomist: Meie olleme Jehowast jutto kuulnud, ja Käsk on lähätud pagganatte jure ; touske ülles, ja kippugem temma wasto söddima.

2. Wata, ma tahhan sind pagganatte seas piskuks tettha: sind ei pea mikski pandama.

3. So süddame uhkus pettab sind, kes sa kaljo praggude sees ellad seäl kõrges ello- paikas, ja ütleb ommas süddames: Kes woib mind mahhalükkata Ma peäle?

4. Kui sa ni kõrgesse ülles lähhäksid kui kotkas, ja kui sa ka omã pessa öiete tähtede wahhele teeksid; siis tahhan ma sind seält mahhalükkata, ütleb Jehowa.

5. Kui wargad so jure tulleksid, kui ka need, kes öse ärraraiskawad (kuida sa siis hukka saad!) eks nemmad ei wöttaks warrastada ni palju, kui neile tarwis? kui winamarja leikajad so jure tulleksid, eks nemmad ei jättaks middagi jälle ärranoppida?

6. Kuida otsitakse Esawi lapsed ülles! kuida otsitakse nende sallajad augud läbbi!
7. Keik so seädusse mehhed on sind Ma raiani ärrasaatnud: kes sinnoga rahho peawad, need on sind ärrapetnud, ja so peäle woimust sanud; so leiba pannewad nemmad hawaks so alla; ei olle moistust nende sees.
8. Eks minna, ütleb Jehowa, sel päwal ei tahha ka ärrahukkata neid, kes targad Edomist, ka sedda moistust Esawi mäe peält?
9. Ja sinno wäggewad, oh Teman! peawad ärraehmatama, et iggamees Esawi mäe peält tapmisse pärrast peab sama ärrakautud.
10. Häbbi peab sind katma se wäekauba tö pärrast, mis so wennale Jakobile tehtud, ja sa pead ärrakautud sama iggaweste.
11. Sel päwal, kui sa wasto seisid, sel päwal, kui woörad temma wägge wangi wisid, ja woöra Ma rahwas ta wärrawast sisse tullid, ja Jerusalemma pärrast liisko heitsid; siis ollid ka sinna kui üks nende seast.
12. Ja sinna ei olleks mitte piddand römoga watama omma wenna päwa, se päwa peäle, kui ta woöraste kätte sai; ja sinna ei olleks mitte piddand römus ollema Juda laste pärrast sel päwal, kui nemmad hukka said; ja sinna ei piddand mitte omma suga nenda surustama sel ahhastusse päwal.
13. Ei sa olleks mitte piddand mo rahwa wärrawast sisse minnema nende hukkatusse päwal; ka sinna ei olleks mitte piddand waatma römoga temma önnetusse peäle, ta hukkatusse päwal; ja teie ei olleks mitte piddand kät pistma temä warrandusse külge, ta hukkatusse päwal.
14. Ei sa olleks ka mitte piddand seisma teelahkmitte peäl, neid ärrakautamas, kes temma seast ärrapeäsnud; ei sa olleks ka mitte piddand neid kinniandma, kes temmast üllejänud ahhastusse päwal.
15. Sest Jehowa pääw on liggi keige pagganatte wasto; otsego sinna teinud, nenda peab sulle tehtama, so pähha peab jälle sama, mis sa wäärt olled.
16. Sest otsego teie ollete mo pühha mäe peäl jonud, nenda peawad keik pagganad allati joma, ja nemäd peawad joma ja allaneelma, ja peawad ollema, kui ep olleks nemmad ial olnud.
17. Ja Sioni mäe peäl peawad monned ollema, kes ärrapeäswad, ja need peawad pühhad ollema, ja Jakobi rahwas peawad nende pärrandussed pärrima.
18. Ja Jakobi suggu peab ollema kui tulli, ja Josepi suggu kui tulle-leek, agga Esawi suggu kui körs; ja need süttiwad põllema nende sees, ja põlletawad neid ärra, ja ei pea suggugi Esawi suggule üllejäma: sest Jehowa on sedda räkinud.
19. Ja nemäd peawad pärrima louna-kaart Esawi mäega, ja need mäe-allused maad Wilistide Maga, ja peawad pärrima Ewraimi wällist maad, ja Samaria wällist maad, ja Penjamini maad Kileadi Maga.
20. Ja se Israeli laste wangi widud wäggi, kes olli Kanaani-rahwa seas Sarwatist sadik, ja Jerusalemma wangid, mis Sewaradis, need peawad pärrima louna-pooltsed liñnad.

21. Ja ärrapeästiad peawad üllesminnema Sioni mäele, kohhut moistma Esawi mäe peäle: ja Jehowa kätte peab kunningriik sama.

Obadja Ramato Ots.

Prohweti Jona Ramat.

---

1. Peatük.

Jehowa kutsub Jona: Jona ei kule Jehowa sanna.

1. Ja Jehowa sanna sai Amittai poia Jona kätte sedda wisi:
2. Wötta kätte, minne Ninewesse, mis suur lin on, ja kuluta temma wasto: sest nende kurjus on miño ette üllestulnud.
3. Ja Jona wottis kätte Jehowa palle eest ärrapöggeneda Tarsisi, ja läks alla Jawo, ja leidis laewa, mis Tarsisi pididi minnema, ja andis laewa rahha, ja astus senna sisse, et ta pididi nendega Tarsisi minnema Jehowa palle eest ärra.
4. Ja Jehowa töstis suurt tuult merre peäle, ja suur kange tuul sai merre peäle, ja laewa-mehhed mötlesid, et laew pididi katkema.
5. Ja laewa-mehhed kartsid, ja iggaüks kissendas omma jummal pole; ja lopiesid need riistad, mis laewas olli, merresse; ja Jona olli mahhaläinud laewa rumi sisse, ja mahhaheitnud, ja maggas raskeste.
6. Ja laewa-meeste üllem astus temma jure, ja ütles temmale: Mis sul on, et sa ni raskeste maggad; touse ülles, húa omma Jummal pole, ehk se Jummal saab meie wasto lahkeks, et meie hukka ei lähhä.
7. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Läkki, ja heitkem liisko, et same teäda, kelle sü pärrast se önnetus meile sanud; ja nemmad heitsid liisko, ja liisk langes Jona peäle.
8. Ja nemmad ütlesid temma wasto: Et rägi meile ülles, mis- ja kelle pärrast sesinnane önnetus meile sanud ? mis on so ammet ja kust sa tulled? kust maalt sa pärrit? ja missuggusest rahwast olled sinna?
9. Ja ta ütles nende wasto: Ma ollen Ebrea-mees, ja ma kardan Jehowat taewa Jummalat, kes merd ja kuiwa maad on teinud.
10. Ja need mehhed hakkasid üpres wägga kartma, ja ütlesid ta wasto: Mikspärrast olled sa sedda teinud? (sest need mehhed teädsid, et temma Jehowa palle eest olli pöggenemas, sest ta olli neile sedda täetanud.)
11. Ja nemmad ütlesid ta wasto: Mis peame meie sulle teggema, et merri meist soiko jääks? sest merri läks ikka ennam mässama.

12. Ja ta ütles nende wasto: Wötke mind, ja wiskage mind merresse, siis jääb merri teist soiko; sest ma tean, et minno pärrast sesinnane suur kange tuul teie wasto on.

13. Ja need mehhed soudsid, et nemmad piddid laewa jälle mäele saatma, agga nemmad ei woind mitte, sest merri läks ikka ennam mässama nende wasto.

14. Ja nemmad hüüdsid Jehowa pole, ja ütlesid: Oh Jehowa! ärra lasse meid, pallume, mitte selle mehhe hinge pärrast hukka sada, ja ärra sada mitte wagga werd meie peäle; sest sinna olled Jehowa, sa teed nenda, kui so mele pärrast on.

15. Ja nemmad wötsid Jona, ja wiskasid tedda merresse: ja merri jäi seisma ommast mässamisest.

16. Ja need mehhed kartsid üpres wägga Jehowat, ja ohwerdasid Jehowale ohwrid, ja tootasid tootusi.

2. Peatük.

Suur kalla nelab Jona ärra: oksendab tedda wälja.

1. Ja Jehowa olli saatnud ühhe sure kalla, kes Jona piddi ärraneelma: ja Jona olli selle kalla sissekondas kolm päwa ja kolm ööd.

2. Ja Jonas pallus Jehowat omma Jummalat kalla sissekondas,

3. Ja ütles: Ma hüüdsin, kui mul kitsas kä, Jehowa pole, ja ta wastas mulle; haua köhhust kissendasin minna, sa wötsid mo heäle kuulda.

4. Sest sa ollid mind süggawasse wiskand merre süddamesse, ja wolas wessi piris mo ümber, keik so woud ja so laened käisid mo ülle.

5. Ja minna mötlesin: Ma ollen so silma eest ärraheidetud; ommeti saan ma weel sinno pühha templi nähha.

6. Wessi sai mo ümber hingest sadik, süggawus piris mo ümber: körkjad ollid mo Pea ümber mässitud.

7. Ma läksin alla mäggede juurtest sadik, Ma olli omma pomidega mo ümber iggawest, ja sinna wötsid mo ello ülles hukatussest, Jehowa mo Jummal!

8. Kui mo hing tahtis ärranörkeda minno sees, mötlesin ma Jehowa peäle: ja mo palwe tulli sinno jure so pühha templi.

9. Need, kes tühjad paljad asjad kinnipeawad, jätwad omma Jummalaheldust mahha.

10. Agga minna tahhan tänno heälega sulle ohwerdada; mis ma tootand, tahhan ma tassuda: Jehowa jures on ärrapeästminne.

11. Siis ütles Jehowa kallale, ja temma oksendas Jona wälja mäele.

3. Peatük.

Jona wottab Jehowa sanna: Ninewe rahwas pörab.

1. Ja Jehowa sanna sai Jona kätte teistkorda sedda wisi:
2. Wötta kätte, minne Ninewe, senna sure liña, ja kuluta temmale se jutlus, mis minna so wasto rägin.
3. Siis wöttis Jona ette, ja läks Ninewe liña Jehowa sanna järrele; ja Ninewe olli üks suur Jumala lin, ja sai kolmeks päwaks ümber käia.
4. Ja Jona hakkas liña läbbi käima ühhe päwa teed, ja hüdis, ja ütles: Weel on nellikümmend päwa, siis peab Niniwe sama ümberlödud.
5. Ja Ninewe mehhed usksid Jumala sisse, ja kulutasid ühhe paastmisse mahha; ja ni hästi nende suremad kui nende wähhemad pannid kottiridid ennese selga.
6. Kui se sanna Ninewe kunninga teäda sai, siis tousis ta omma aujärje peält ülles, ja heitis omma pitka kue ennese peält ärra, ja kattis ennast kotti-ridega, ja istus tuhha peäle mahha;
7. Ja laskis kulutada, ja üttelda Ninewes, kunninga ja temma üllematte kasso järrele, sedda wisi: Innimessed ja lojuksed, weiksed ja puddolojuksed ei pea ühtegi surust suhho sama, nemmad ei pea mitte karja miñema, egga wet joma;
8. Waid nemmad peawad ennast kotti-riettega katma, inimessed ja lojuksed, ja Jumala pole hüüdma raskest: ja nemmad pöörge ümber iggauks omma kurja tee peält, ja sest wäekauba tööst, mis nende kä on.
9. Kes teab, ehk Jummal pörab ja kahhetseb, ja pörab ommast tullisest wihhast, et meie mitte ei sa hukka.
10. Kui Jummal näggi nende teud, et nemad omma kurja tee peält ümberpöörsid: siis kahhetses Jummal selle kurja pärrast, mis ta käsknud neile teha, ja ei teind sedda mitte.

4. Peatük.

Jona meel saab nukraks: Jehowa nomib tedda.

1. Ja Jona meel olli üpres wägga pahha se pärrast, ja temma wihha süttis põllema.
2. Ja pallus Jehowat, ja ütles: Oh Jehowa! eks se olnud minno sanna, ni kaua kui ma ommal maal olin? sepärrast joudsin ma ärrapöggeneda Tarsisi: sest ma teädsin, et sinna olled üks armolinne Jummal, ja hallastaja, pitka melega ja rikkas heldussest, ja kes õnnetusse pärrast kahhetseb.
3. Ja nüüd, Jehowa! wötta, pallun ma, mo hinge minnust; sest parrem on mulle surra, kui ellada.

4. Agga Jehowa ütles: Kas sa hästi teinud, et so wihha süttind põllema?
5. Ja Jona olli linnast wäljaläinud ja mahhaistunud päwatousma pole liña; ja olli ennesele senna ühhe maia teinud, ja ellas seäl warjus, senni kui ta pididi nähha sama, mis liñnale pididi sündima.
6. Ja Jehowa Jummal seadis ühhe Kikajoni-pu, ja se tousis Jona ülle, et se pididi ollema temma Pea peäl warjuks, ja tedda peästma temma päwa pallawa waewast: ja Jona olli se kikajoni-pu pärrast üpres wägga römus.
7. Agga Jummal satis ühhe ussi, kui jo hakkas koito teggema teise päwa homõiko, ja se us närris kikajoni-pu, et se ärrakuiwis.
8. Ja se sündis, kui pääw sai tousnud, siis satis Jummal homõiko tule lehke, ja pääw hakkas Jona pähhä kinni, et ta pididi minnestama ärra; siis pallus ta ennesele surma, ja ütles: Parrem on mulle surra, kui ellada.
9. Siis ütles Jummal Jona wasto: Kas sa hästi teed, et so wihha süttind põllema se kikajoni-pu pärrast? ja temma ütles: Jah, hästi kül on mo wihha süttind põllema surmani.
10. Ja Jehowa ütles: Sinna tahhaksid kikajoni-pule armo anda, mis kallal sinna ei olle mitte waewa näinud, ja mis sa ep olle kaswatand, mis ühhe öga sai, ja ühhe öga hukka sai.
11. Ja minna ei peaks mitte armo andma Ninewele selle sure liñnale, kus sees ennam on kui kaksteistkümmend kord kümmetuhhat innimest, kes mitte ei tunne wahhet ei omma parrema egga omma pahhema käe wahhel, ja paljo lojuksid.

Jona Ramato Ots.

Prohweti Mika Ramat.

---

1. Peatük.

Israeli ja Juda kuningrigid häwwitakse ärra.

1. Se on Jehowa sanna, mis Mika Morasti-mehhe kätte sai Jotami, Ahasi, ja Hiskia, Juda kuningatte päiwil, mis ta näggi Samaria ja Jerusalemma wasto.
2. Kuulge rahwas keik hopis, panne tähhele sinna Ma ja ta täius, ja Issand Jehowa sago tunnistusmehheks teie wasto, Issand ommast pühvast templist.
3. Sest wata, Jehowa tulleb ommast paigast wälja, ja lähhäb alla, ja tallab kõrge Ma paikade peäle:
4. Ja mäed peawad temma al ärrasullama, ja orrud peawad löhki löma, nenda kui meewahha tulle eest, kui wessi, mis joa peält mahha wallab.

5. Keik se sünnib Jakobi ülleastmisse pärrast, ja Israeli suggu pattude pärrast; kellel on sü Jakobi ülleastmisest? eks Samarial? ja kellel on sü Juda kõrge paikade pärrast ? eks Jerusalemaal?
6. Sepärrast tahhan ma Samariat kiwwikangruks, mis wälja peäl, tehja winamäe istutamisse assemeks, ja tahhan temma kiwwid ärralopida orro sisse, ja tehha, et temma allussed peawad nähha ollema.
7. Ja keik temã nikkertud kuiud peawad sama katki pekstud, ja keik temma hora-palgad peawad tullega sama ärrapölletud, ja ma tahhan keik ta ebba-jummalad ärrahäwwitada: sest ta on sedda hora-palgast koggunud, ja nemmad peawad jälle hora-palgaks sama.
8. Sepärrast pean ma kaebdust teggema ja ulluma, ma pean kui üks risutud, ja kes allasti, käima: ma pean kaebdust teggema kui lendawad maud, ja leinama kui Jaana-liñno poiad.
9. Sest keik temã wigga on koggone hukkas; sest se on Judast sadik tulnud, se on mo rahwa wärrawast sadik Jerusalemast sadik ullatanud.
10. Äрге andke sedda mitte teäda Kati liñnas, ärge nutke paigast mitte; pöörle pörmus Petawras.
11. Minge ärra, sa illusa liñna rahwas allasti ja häbbiga; Saanani rahwas ei pea wäljaminnema, kaebdus on Petetselis; ta ei anna teile mitte ennese jures seista.
12. Sest Maroti rahwas tunneb wallo se hea pärrast, mis kaddund ; sest önnetus on Jehowa käest allatunud Jerusalemma wärrawa jure.
13. Panne tölla ette kermed hobboosed, sa Lakisi rahwas, temã on Sioni tütrele se patto hakkatus; sest sinno seest on Israeli ülleastmissed leitud.
14. Sepärrast pead sa weel leppitusse-rahha andma Kati Mosereti peäle: Aksibi liñna koiad peawad Israeli kuñingattele ollema pettuseks.
15. Ma tahhan sulle weel pärriat sata, oh Maresa rahwas! se peab Adullamist sadik tulles ja Israeli aulisse paiga jure.
16. Aia Pea paljaks, ja leika karwad ärra omã poegade pärrast, kes so melest wägga armsad on ; aia omã Pea laialt paljaks kui kotkas, sest nemmad lähhawad so jurest ärra wangi.

2. Peatük.

Suurte ja rikkaste pattud söiteldakse: tootus.

1. Hädda neile, kes nurjatuma tö peäle mötlewad, ja omma wodide peäl kurja nou piddawad, ja teggewad sedda, kui homõiko walge saab, et nende kässi neile on jumalaks.

2. Ja nemmad ihhaldawad wäljasid, ja kiskuwad neid wäggise käest ärra, ja ihhaldawad koddasid, ja wötwad käest ärra; ja nemmad tewad liga mehhele ja temma koiale, ja igga-ühhele ja ta pärris-ossale.
3. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Wata, ma mötlen önnetust sata sesinnatse sugguwössa peäle, kust teie mitte ei pea omma kaela alt ärrasaatma, ja teie ei pea mitte kohhutamise wisil käima, sest se on kurri aeg.
4. Sel päwal hakkatakse sedda tähhendamisse-sanna teie wasto ütlema, ja ärdaste kaebama wägga ärda kaebmisega ja ütlema: Meie olleme koggoniste ärraraisatud; temma wahhetab mo rahwa ossa ärra; oh kuidas sadab ta sedda minno käest ärra! ta teeb jaggo, et meie peame ommad wäljad taggasi andma.
5. Sepärrast ei pea sul ükski ollema, kes nöört wäljaheidab liisko-ossaks Jehowa koggodusses.
6. Teised tilkutawad need sannad: Äрге tilkutage mitte nomimissi: Kui nemad sedda wisi ei tilkuta, siis ei jä teotus mitte mahha.
7. Oh sinna, kedda Jakobi sugguks hütakse, kas Jehowa waim on lühhikesseks sanud? ons needsinnatsed temma teud? eks minno sannad ei te head sellele, kes kui öiglane ellab?
8. Agga ammust aiast peab mo rahwas sedda öiglast waenlasseks; seljast kissute teie kube wammusse peält ärra nende käest, kes julgeste mödalähhäwad, kes kui söast taggasi tullewad.
9. Mo rahwa lessed naesed aiate teie ärra nende koddade seest, mis wägga armsad on nende melest; nende noorte laste käest wöttate teie minno ehte ärra iggaweste.
10. Touske ülles, ja minge ärra, sest se Ma ep olle hingamise asse ; rojusse pärrast wöttab se teid ärrarikkuda, ja sedda, kibbeda ärrarikkumisega.
11. Kui ma olleksin sesinnane mees, kes omma meelt möda käib ja wallet walletab; kui ma sulle tilkutaksin sanno, winast ja kangest jomaaiast: kül se olleks könne- tilkutaja selle rahwale.
12. Ma tahhan sind Jakobit hopis öiete kogguda, ma tahhan öiete kokkosata, mis Israelist üllejänud: ma tahhan tedda hopis kui Potsra puddolojuksed panna, kui karja kesk omma karja-ma peäle ø, liñnad peawad kihhisema innimessi täis.
13. Se, kes wäggise läbbi tungib, peab nende ele üllesminnema; nemad peawad wäggise läbbitungima, ja wärrawast läbbi minnema, ja seält jälle wälja minnema: ja nende kuñingas peab nende ele läbbi miñema, ja JEHOWA nende essimesses otsas.

3. Peatük.

Ma-wannematte ja õppetajatte kurjad teud ja nende õige nuhtlus.

1. Ja ma ütlesin: Et kuulge, teie Jakobi peamehhed ja Israeli suggu pealikkud, eks olle mitte teie pärralt sedda teäda, mis kohhus on?
2. Kes teie head wihkate, ja keik kurja armastate, kes teie kissute nende nahka wäggise nende peält ärra, ja nende lihha nende lukontide peält.
3. Kes mo rahwa lihha ka söwad, ja nende nahka nende peält ärranülgiwad, ja nende lukondid katkimurdwad, ja jaggawad nenda kui se, mis pottis, ja kui lihha, mis katla sees on.
4. Siis wötwad nemãd Jehowa pole kissendada, agga temã ei kosta neile mitte, waid ta panneb omã Palle nende eest warjule sel aial, nenda kui nemãd on omãd teud pahhaste teinud.
5. Nenda ütleb Jehowa nende prohwetide wasto, kes mo rahwast ärraeksitawad; kes hammustawad omma hammastega, ja kulutawad rahho; ja kes ei anna middagi nende suhho, siis walmistawad nemmad wisi pärrast temma wasto södda.
6. Sepärrast peab teile ö näggemissest, ja pimmedus õnneandmissesst teile sama; ja päike peab prohwetide ülle loja minnema, ja pääw nende ülle mustaks sama.
7. Ja näggiad peawad häbbenema, ja õnne-andiad häbbi sisse sama, ja nemãd peawad keik omma habbeme kinnimässima; sest Jummal ei kosta mitte.
8. Agga kül minna ollen täis rammo Jehowa waimoga, ja täis kohtomoistmist ja wägge, et ma kulutan Jakobile temma ülleastmist, ja Israeliile temma patto.
9. Et kuulge sedda teie Jakobi suggu peamehhed, ja Israeli suggu pealikkud, kelle melest se, mis kohhus, hirmus on, ja tewad köwweraks keik, mis õige on.
10. Iggaüks ehhitab Sionit ülles werrega, ja Jerusalemma köwwerussega.
11. Temma peawannemad moistwad kohhut melehea pärrast, ja temma preestrid õppetawad hinna pärrast, ja ta prohwetid andwad õnne rahha pärrast: siiski toetawad nemmad ennast Jehowa peäle, ja ütlewad: Eks olle Jehowa meie seas? ei sa kurja meie peäle tullesma.
12. Sepärrast peab Sionit teie pärrast kui wälja küntama, ja Jerusalem saab kiwwi-warreks, ja selle koia mäggi kõrgeks metsa paigaks.

4. Peatük.

Kristusse kuningriik saab woimust siin ilmas.

1. Agga wiimisel päwade aial peab se sündima: Jehowa koia mäggi peab kindel

ollema teiste mägede otsa peäl, ja kõrgem peab sesamma ollema kui mäekingud, et rahwas senna kokkojookswad;

2. Et palju pagganid lähäwad, ja ütled: Tulge, ja läkki ülles Jehowa mäe peäle, ja Jakobi Jummal kotta, et ta meid wöttaks õppetada ommad teed, ja et meie woime käia temma teraddade peäl: sest kasso-õppetus peab Sionist wäljatullema, ja Jehowa sanna Jerusalemmast.

3. Ja ta wöttab kohhut moista palju rahwa wahhele, ja märko anda wägga palju pagganille kaugele male: siis tagguwad nemmad omad moogad kabliks, ja ommad pigid sirbiks; rahwas ei tõsta moõka teise rahwa peäle, ja ei õppi ennam soddima.

4. Ja nemmad peawad iggaüks omma winapu ja omma wigipu al ellama, ja ei pea ükski neid ärrapelletama: sest wäggede Jehowa su on sedda rakinud.

5. Sest keik rahwas käiwad iggaüks omma jumala nimmel; agga meie tahhame Jehowa omã Jummal nimmel käia ikka ja iggaweste.

6. Sel päwal, ütleb Jehowa, tahhan ma kogguda, mis lonkab, ja kokkosata, mis on ärralükkatud, ja sedda, kellele ma ollen kurja teinud.

7. Ja ma tahhan sedda, kes lonkab, nenda seäda, et ta peab jällejäma, ja kes kaugele ärraetud, sureks rahwaks teha: ja Jehowa wallitseb kui kuningas õ nende üle Sioni mäe peäl siit aiast ja iggaweste.

8. Ja sinna karja-torn, sa Sioni tütre mäe-kink, sinno jure peab sama ja tullema se endine wallitsus, se kuningriik Jerusalemma tütrele.

9. Mikspärrast karjud sinna nüüd ni wägga? eks sinno sees ep olle mitte kuningast? on so nouandia hukkas? et wallo so külge on hakkanud nenda kui naese külge, kes lapse saab.

10. Olle lapse waewas, ja to ilmale, Sioni tüttar, kui se, kes on lapse samas: sest nüüd pead sa liñnast wäljammema, ja wälja peäle jäma ellama ja Pabelist sadik minnema, seält peab sind ärrapeästetama, seäl lunnastab sind Jehowa so waenlaste käest.

11. Ja nüüd peawad palju pagganid so wasto sama koggutud, kes ütled: Sago temma rojaseks, et meie silmad saaksid Sioni hädda römoga nähha.

12. Ja nemmad ei tunne mitte Jehowa mõttesid, egga moista temã nou; sest ta sadab neid kokko kui wihhud rehhe-allusse sisse.

13. Wötta kätte, Sioni tüttar, ja peksa neid kui reht ; sest ma tahhan sinno sarwe rauaks teha, ja so sörrad wasseks teha, ja sa pead palju rahwast peneks teggema: ja ma tahhan nende kasso Jehowale, ja nende warrandust keige ma-ilma Issandale ärratootada.

14. Tulle nüüd hulgal kokko, sinna söa-hulga tüttar; waenlane on kantsi meie wasto teinud: nemmad wötwad Israeli kohtomoistjat keppiga loua peäle lüa.

5. Peatük.

Kallis tootus Kristussest ja temma surest wäest.

1. Ja sinna, Petlehem Ewrata, se on wähha, et sa olled Juda tuhhandette seast; sinnust peab mulle wäljatullema se, kes peab wallitseja ollema Israelis; ja temma wäljaminekused on wannast iggawessest aiast olnud.
2. Sepärrast tahhab ta neid anda waewata sest aiast sadik, kunni se on lapse sanud, kes peab lapse sama, ja kunni temma teised wennad Israeli laste seltsi pöörwad.
3. Ja temma seisab, ja hoiab kui karjane Jehowa tuggewusses, Jehowa omma Jumjala kõrge nimme läbbi, ja nemmad ellawad julgeste, sest nüüd on temma suur ma-ilma otsani.
4. Ja sesinnane peab rahho issi ollema: kui Assur meie male tulleb, ja kui ta meie suurte koddade sisse astub: siis tahhame temã wasto seitse karjast ja kahheksa iñimeste wüstit seada.
5. Ja nemmad peawad Assuri Ma ärrasöötma moögaga, ja Nimrodi Ma temma wärrawatte sees; ja temma peab meid Assuri käest peästma, kui ta meie male tulleb, ja kui ta meie raia peäle astub.
6. Ja need, kes Jakobist üllejäänud, peawad palju rahwa seas ollema, kui kaste Jehowa käest, kui wihma pisad rohho peäl, mis mehhe abbi ei ota, egga loda innimesse poege peäle.
7. Ja need, kes Jakobist üllejāwad, peawad pagganatte seas palju rahwa seas ollema, kui loukoer metsa lojuste seas, kui noor loukoer puddolojuste karja sees, kes läbbikäies, ärra tallab ja murrab, ja ei olle sedda, kes käest ärrakissub.
8. Sinno kässi peab so waenlaste ülle sureks sama töstetud, ja keik so wihhamehhed peawad sama ärrakautud.
9. Ja se peab sündima sel päwal, ütleb Jehowa, et ma sinno hobboesd so seast ärrakautan, ja so söa- wankrid hukka sadan.
10. Ja ma tahhan so Ma liñnad ärrakautada, ja keik so tuggewad liñnad mahhakiskuda.
11. Ja tahhan noidussed so käest ärrakautada, ja neid ei pea ennam mitte sul ollema, kes pilwest lausuwad.
12. Ja ma tahhan ärrakautada so nikkertud kuiud ja so ebbausso-sambad siño seast, ja sa ei pea mitte eñam omã kätte tehtud asjo kumãrdama.
13. Ja ma tahhan so ied ärrakitkuda sinno seast, ja so liñnad ärrakautada.
14. Ja tahhan wihhas ja tullises wihhas nende pagganatte kätte maksta, kes ei wötnud kuulda.

6. Peatük.

Jehowa käib otsekui kohtus omma rahwaga: mis õige ohwer on: ähwardamissed.

1. Et kuulge, mis Jehowa ütleb: Wõtta kätte, riidle mägedega, ja mäekingud kuulgo so saña.
2. Kuulge, teie mäed, Jehowa riidlemist, ja teie tuggewad Ma-allused: sest Jehowal on riidlemist omma rahwaga, ja ta tahhab Israeliga kohtus käia.
3. Mo rahwas, mis ma ollen sulle teinud? ja misga ollen ma sulle waewa teinud? kosta mo wasto.
4. Sest ma ollen sind Egiptusse-male üllestonud ja seält orjamine koiast sind ärralunnastand, ja ollen so ees Mosest, Aaronit ja Mirjemit läkkitanud.
5. Mo rahwas, et tulleta mele, mis nou Palak Moabi kuningas piddas, ja mis Pileam Peori poeg temmale kostis: tulleta mele, mis sündind Sittimist Kilgalist sadik, et sa öppiksid Jehowa õigussed tundma.
6. Rahwas ütleb: Misga pean ma Jehowa ette joudma? pean ma põlveli se keigekörgema Jummal ette kummardama? kas ma pean põlletamise-ohwridega, ühheaastaste mullikattega temma ette joudma?
7. Kas Jehowal peaks hea meel ollema tuhhandest järjest? ehk mitmest kümnest tuhhandest ölli jõest? kas ma pean omã essimesse poia andma ohwriks omma ülleastmisse eest, ja omma suggu patto-ohwriks omma hinge eest.
8. Temã on sulle teada annud, oh inimenne! mis hea on; ja mis nouab JEHOWA so käest muud, kui et sa pead teggema, mis kohhus on, ja heldust armastama, ja eñast allandama käies omã Jummalaga.
9. Jehowa heäl hüab liñna wasto; (sest sinno nimmi näab, mis tössine assi on) kuulge sest witsast, ja kes sedda on seädnud.
10. Ons weel ühhe öäla koiast öälad warrandussed, ja kassin wak, mis wägga pahha on?
11. Kas ma peaksin puhhas ollema öälatte waekausidega ja kukroga, kus kawwalad lööd on sees?
12. Sest selle liñna rikkad on täis wäekauba tööd, ja kes seäl ellawad, räkiwad walskust, ja nende keel on täis kawwalust nende suus.
13. Ja miña tahhan ka sind waeseks teha pekstes, ja sind ärrahäwwitades so pattude pärrast.
14. Kül sinna sööd, ja so köht ei pea mitte täis sama, ja mis sind allawautab, se on so eñese sees; kül sa püäd ka so omãd körwale sata, agga sa ei woi mitte teha, et need peäsewad, ja mis sa weel sadad ärrapeäsema, sedda tahhan ma moõga kätte anda.

15. Kül sa külwad, agga sinna ei sa mitte leikada: kül sa öllimarjo tallad, agga sa ei sa mitte ennast ölliga woida; ja kül sa tallad wärsket wina, agga sa ei sa mitte wina jua.

16. Sest iggäuks wöttab Omri seädmissed kowwaste piddada, ja keik Ahabi suggu teud, ja teie käite nende noude järrel: sepärrast pean ma sind ehmatusseks teggema, ja willistamiseks neid, kes seäl ellawad, ja teie peate minno rahwa teotust kandma.

7. Peatük.

Pärrast pahha aega tulleb parrem põlli koggodussele.

1. Hädda mulle, et ma ollen kui suine willi, mis ärra korristud, kui se, mis winamarja leikusse järrel ärranoppitakse: ei olle ühtege winamarja kobbarat süa, mo hing ihhaldab warrast wilja.

2. Kes wagga, se on löpnud ärra Ma peält, ja sedda öiglast ep olle mitte innimeste seas ; nemäd keik warritsewad selget werd, nemmad püüdwad teine teist otsego nodaga.

3. Isse se weel, et nemmad mollematte kättega hästi kurja tewad, siis küssib wüerst andid, ja kohtomoistja moistab kohhut melehea eest, ja kes suur, sesamma rägib omma hinge tiggedusse järrele, ja nemmad korrotawad sedda ikka jämmedamaks.

4. Se keigeparras nende seast on kui kibbowits, ja kes öiglane, se on pahhem kui kibbowitsne aed: so wahhimeeste pääw, kui so kätte peab nähtama, tulleb; nüüd peab neile seggane assi tullemas.

5. Äрге uskuge mitte liggimest, ärge lootke mitte söbra peäle ; hoia omma su uksed selle eest, kes sinno kaenlas maggab.

6. Sest poeg teotab issa ärra, tüttar seisab omma emma wasto, minnia omma ämma wasto, ja iggäuhe waenlased on temma omma koddakontsed.

7. Agga minna tahhan Jehowat wahtida, ma tahhan omma önnistusse Jummal järrele odata: kül mo Jummal mind kuleb.

8. Ärra olle mitte römüs mo waenlane minno pärrast; kui ma mahhalangen, siis tousen ma jälle ülles: kui ma pimmedusses istun, siis on Jehowa mulle walgusseks.

9. Ma tahhan Jehowa wihhastust kanda, sest ma ollen ta wasto patto teinud, kunni ta minno rio-asja ärrasselletab, ja sadab mulle kohhut; ta toob mind wälja walgusse ette, kül ma saan temma öigust römoga nähha.

10. Ja mo waenlane peab sedda näggema, ja häbbi wöttab tedda karta, kes mo wasto ütles: Kus on Jehowa sinno Jummal? mo silmad sawad sedda römoga nähha, pea peab ta sama ärratallatud kui ulitsatte peäl.

11. Üks pääw peab tulles, et sinno aiad üllesehhitakse: selsammal päwal peab tühhi seädminne kaugele ärrasama.
12. Sesamã pääw peab ka sinno jure tulles seält Assuri poolt, ja Egiptusse liinadest, ja seält Egiptusse poolt Wratti jöest sadik, ja merre poolt merre pole, ja mäggede poolt mäggede pole.
13. Ja Ma peab ärrahäwwitud sama nende pärrast, kes seäl ellawad, nende teggude kasso pärrast.
14. Hoia kui karjane omma rahwast omma witsaga, omã pärris-ossa lambad, mis issipäines ellawad metsas kesk Karmelit; sögo nemãd Pasanis ja Kileadis kui wannast aiast,
15. Otsego neil päiwil, kui sinna wäljatullid Egiptusse-maalt, tahhan ma temãle immeasjo näidata.
16. Pagganad peawad sedda näggema, ja ärrahäbbenema keige nende wäe pärrast; nemãd peawad kät su peäle pannema, nende körwad peawad otsego kurdiks sama.
17. Nemãd peawad pörmo lakkuma kui maud, kui salla-maud, mis muldas on: Wärristes likuwad nemmad wälja ennaste wangi-honist: nemãd tulles wärristes Jehowa meie Jummal jure, ja wötwad sinno eest karta.
18. Kes on sesuggune Jummal kui sinna? kes üllekohhut ärrawöttab, ja lähhäb ülleastmissest möda omma üllejänud pärris-ossa heaks: ei temma pea mitte iggaweste omma wihha, sest heldus on temma mele pärrast.
19. Kül temã wöttab jälle meie peäle hallastada, ta suñib meie paljo üllekohhut meie alla, ja sinna wiskad keik nende pattud keige süggawama merre kohta.
20. Siña Jehowa añad Jakobile töt ja heldust, mis Abraamile tootud, mis sa meie wannemattele amust aiast olled wandudes tootand.

Mika Ramato Ots.

Prohweti Nahumi Ramat.

---

1. Peatük.

Jehowa wihha waenlaste wasto: Ta on üks kindel lin.

1. RAske ennekulutamiñe Ninewest. Nahumi Elkosi-mehhe näggemisse ramat.
2. JEHOWA on üks pühha wihhaga Jummal, ja üks kättemaksja, kättemaksja on JEHOWA, ja kel tulline wihha on: JEHOWA maksab omma wihhameeste kätte, ja sesamma peab wihha omma waenlaste wasto.

3. Jehowa on pitka melega ja rammust suur, ja ei pea süallust polegi mitte ilmasüta: Jehowa te on tulispä sees, ja kange tule sees, ja pilwed on temma jalgade pörm.
4. Ta söitleb merd, ja kuiwatab sedda ärra, ja keik jöed lasseb ta ärratahheneda; Pasan ja Karmel on wäetimad, ja Libanoni öied närtsiwad ärra.
5. Mäed wärrisewad temma eest, ja mäekingud sullawad ärra: ja Ma töstab ennast ülles temma palle eest, ja Ma, kus ellatakse, ja keik, kes seäl ellawad.
6. Kes woib temã sure melepahhandusse ees seista? ja kes woib temã kanges tullises wihhas jäda seisma? temã tulline wihha wallatakse wälja kui tulli, ja kaljud kistakse temãst mahha.
7. JEHOWA on hea, tuggewaks paigaks ahhastusse päwal; ja temma tuñeb neid, kes temma jure kippuwad.
8. Agga otsego weetousmissega, mis peäle tulleb, teeb temma otsa selle Ninewe paiga peäle, ja pimmedus peab temma waenlased takkaaiama.
9. Mis teie mötlete Jehowa wasto? temma teeb otsa peäle; se ahhastus ei pea mitte kaksbord tousma.
10. Sest otsego kibbowitsad, mis ristati ja poikiti kasnud, ja kui need, kes ennast täis lakkunud, joobnud maas on: nenda peawad nemmad sama ärralöppetud kui kuiw körs ülleültsa.
11. Sinnust on wäljaläinud, kes Jehowa wasto kurja mötleb, üks pahharetti nou- andia.
12. Nenda ütleb Jehowa: Et kül Assuri-rahwal rahho, ja neid sest paljo on ; ommeti peawad nemãd ärranidetud, ja nende kuningas otsa sama; ja ehk minna sind oh Juda! ollen waewanud, ei tahha ma siiski sind mitte enam waewata.
13. Ja nüüd tahhan ma temma ikke so peält katkimurda, ja so juttad ärrakiskuda.
14. Agga sinno pärrast, Assur, annab Jehowa käsko: sinno nimmest ei pea mitte suggu enam sama külwatud; sinno jummalatte koiast tahhan ma nikkerdud ja wallatud kuiud ärrakautada, ma tahhan senna so hauda panna, sest sa olled alwaks jänud.

2. Peatük.

Römus sañum Jehowa rahwale: Ninewe öige nuhtlus.

1. Wata, mäggede peäl on selle jallad, kes röömsad sannumed kulutab, kes rahho annab kuulda: Juda! pea ommad Pühhad, tassu ärra ommad tootussed õ; sest pahharet ei pea enam mitte so peäle tullema, ta on hopis ärrakautud.
2. Se ärrapillutaja tulleb ülles sinno ele, hoia hästi sedda kantsi, wahhi tee peäl, kinnita niuded, te omma rammo wägga tuggewaks.

3. Sest Jehowa on Jakobi kõrgust nenda kui Israeli kõrgust jälle saatnud, sepärrast et need, kes keik tühjaks tewad, neid on tühjaks teinud, ja nende wössud ärrarikkunud.
4. Temma wäggewatte kilbid on punnased, ja wahwad mehhed on were-punnasis ridis, söa-wankritte külges on kui tullised wikkatid sel päwal, kui ta neid sötta walmistab, ja mäntsed pigid wintsutakse hirmsaste.
5. Nemãad aiawad kui hullud ulitsatte peäl söa-wankrittega, nemmad karjawad senna ja tenna turrude peäl; nende näggo on kui tullised törwaksed, kui walgud rõhhuwad nemãad keik ärra,
6. Issand mötleb temma auliste peäle; nemãad kukkuwad mahha, kus nemmad ial käiwad, nemmad töttawad selle liñna müri peäle, ja se riist on walmis, mis neid kattab.
7. Jöggede wärrawid peab lahtitehtama, ja kuninglik hone peab ärralaggunema.
8. Ja se on nenda seätud, temma häbbi peab ilmuma, tedda peab ärrawidama; ja temma ümmardajad on tedda saatmas kui tuide äggamisega, ja löwad omma wastorindo.
9. Ja Ninewe on olnud kui wee tiik sest aiast: agga nemãad peawad ärrapöggenema; kül ööldakse: Jäge seisma, seisma; siiski ei wata ükski taggasi.
10. Risuge ärra hõbbedat, risuge ärra kulda; sest warrandusse peäle ei olle otsa mitte, seäl on suur hulk keigesuggusid kallid riisto.
11. Ta on tühjaks paljaks tehtud ja sutumaks ümberlödud, ja südda sullab ärra, ja põlwette wabbiseminne on, ja kibbe wallo keige niuete sees, ja nende keikide palled kahwatawad ärra.
12. Kus on loukoerte pessa, ja noorte loukoerte paik, kus nemmad söwad? kus loukoer, hirmus loukoer käis ja loukoera kutsikas, et ükski neid ei pelletanud.
13. Kus on se loukoer, kes murdis ni palju kui tarwis omma kutsikatele, ja kes ärrakägistas omã emãaste loukoertele: ja täitis sagiga omãad augud, ja ommad pessad sega, mis ta murdnud?
14. Wata, ma tullen sinno peäle, ütleb wäggede Jehowa, ja ma tahhan suitsus süta põllema temma söawankrid, ja so nored loukoerad peab moök ärralõppetama; ja tahhan so sagi Ma peält ärrakautada, ja so Käskude heält ei pea mitte ennam kuuldama.

3. Peatük.

Ninewe rahwa ja Assiria kuningrigi õnnetus.

1. Hädda werre sü-alluse liñnale! ta on keik täis wallet, ja ärrakiskumist, mahhamurdminne ei jä temmast mahha.

2. Seäl on piitsade plaksutamine ja rattaste mürrina heäl, ja hobboosed on nelja jooksmas, ja söawankrid on hüppamas:
3. Temma toob rüütli-wägge ülles ja moögad, mis kui tulle-legid ja pigid, mis kui walgud; ja paljo on neid, kes mahhalödud, ja suur hulk kehhasid, ja ilma otsata on neid surnud ihhusid, et nemmad nende surnutte kehjade peäle kommistawad.
4. Selle hora paljo horatö pärrast, kes illus lahke, kes wäljaöppetud noidusse peäle, kes pagganad omma paljo horatöga, ja sugguwössad omma noidustega ärramünud.
5. Wata, ma tullen sinno peäle, ütleb wäggede Jehowa, ja tahhan so kue hölmad so silmade ülle ülleswötta, ja tahhan pagganille so allastust, ja kunningrikidele so häbbi naero näidata,
6. Ja tahhan so peäle wissata läilad asjad, ja sind ärrateotada, ja sind silma-immeks panna.
7. Ja se peab sündima, et keik, kes sind näwad, so jurest ärrapöggenewad, ja ütlewad: Ninewe on ärraraisatud; kellel on temma pärrast ärras meel? kust pean ma neid otsima, kes sind trööstiwad?
8. Kas sa olled parrem kui Noamon, mis jöggede wahhel seisab, kelle ümber wessi on ? kelle müri tagga merri on, kellele müriks merri on.
9. Mora-ma ja Egiptus olli temma rammo, mis peäle otsa ei olnud: Puti- ja Lubi-rahwas on sulle abbiks olnud.
10. Siiski on ta wangi läinud wangide seas, ka temma nored lapsed paiskati wasto kiwwi keigede ulitsatte otsa peäle, ja temma auliste issandatte pärrast heitsid nemmad liisko, ja keik temma üllemad on ahhelattega kinnipandud.
11. Ka sinna pead jobnuks sama, sa pead teädmatta ollema; ka sinna pead waenlase pärrast tuggewa paika otsima.
12. Keik so tuggewad liñnad on kui warratse wiljaga wigipuud, kui neid puistakse, siis langewad marjad selle suhho, kes tahhab süa.
13. Wata, so rahwas on kui naesed sinno seas; so Ma wärrawid peab so waenlastele pärrani lahti tehtama; tulli peab so pomid ärrapölletama.
14. Wötta ennesele wet senna tarwis, kui lin kinni on, kohhenda ommad tuggewad liñnad; minne roja sisse, ja sötku soue, kohhenda teiliskiwwi ahjo.
15. Seäl peab sind tulli ärrapölletama, möök peab sind ärrakautama, se peab sind ärrasöma kui Jeleki-linnud; sa ni paljuks kui Jeleki-linnud, sa ni paljuks kui rohhotirtsud.
16. Sa olled kül ennesele saatnud paljo ennam kaupmehhi kui taewa tähhed: agga nemmad on kui Jeleki-liñnad, mis keigelt polelt peäle tullewad, ja ärralennawad.
17. So üllemaid würstid on ni paljo kui rohhotirtsud, ja so pealikkuid kui suur hulk rohhotirtsusid, mis külmal päwal jäwad aedade äre seisma; ja kui pääw

touseb, siis ulkuwad nemmad ümber, et nende paika polle teädage, kus nemmad olnud.

18. So karjatsed tukkuwad, oh Assuri kuningas! so aulissed on maas: so rahwas on mäggede peäl laiale pillatud, ja ei polle sedda, kes koggub.

19. Ei lähhä so haaw komale, so wigga teeb haiget: keik, kes jutto sinnust kuulwad, plaksutawad kässi so pärrast, sest kelle peäle ei olle sinno kurjus käinud allati?

Nahumi Ramato Ots.

Prohweti Habakuki Ramat.

---

1. Peatük.

Kaebdus öäla ello peäle: Kaldea-rahw. tulleb Juda peäle.

1. Raske ennekulutamiñe, mis prohwet Habakuk on näinud.

2. Jehowa kui kaua pean ma karjuma, ja sinna ei wötta kuulda? kui kaua pean ma so pole kissendama wäekauba tö pärrast, ja sa ei sada mitte abbi?

3. Miks sa lassed mind nähha nurjatumat tööd, ja watad peält sedda waewa? ja ärraraiskaminne ja wäekauba tö on minno ees, ja riid ja taplus on, mis töstetakse.

4. Sepärrast jääb kasso-öppetus järrele, ja ei tulle ial wälja, mis kohhus: sest kes öäl, se pirab selle öige ümber, sepärrast tulleb woöreti kohhus wälja.

5. Katsuge pagganatte seas, ja wadage, ja pange wägga immeks: sest ma teen üht teggo teie aial, mis teie ei ussu, kui sedda juttustakse.

6. Sest wata, ma sadan ülles Kaldea-mehhed, üks rahwas, kel kibbe ja äkkilinne meel on, kes lähhäb sedda maad läbbi ni lai kui ta on, et ta saaks pärrida need honed, mis ep olle temma pärralt.

7. Sesamma on hirmus, ja tulleb karta; ta käest tulleb wälja, mis ta öigeks arwab ja moistab.

8. Ja temma hobossed on kermemad kui pardri-metsalissed, ja ablamad kui hundid öhto aial, ja temma rüütlid andwad ennast laiale: ja ta rüütlid tullewad kaugelt, nemmad lendawad kui kotkas, mis töttab söma.

9. Keik temma wäggi tulleb wäggiwalda teggema: nende silmade himmo käib homõiko pole, ja koggub wangid kui liwa.

10. Ja temma pilkab kuningaid, ja würstid on temmale üks naer: temma naerab keik tuggewad liñnad, ja kuhjab mullast wallid, ja wöttab iggauhhe liñna ärra.

11. Siis käib ta läbbi kui tuul, ja lähhäb ikka peäle, ja saab süalluseks; sesinnane temma rammo on temmale jummalaks.
12. Eks siña olle wannast Jehowa mo Jummal, mo pühha Lunnastaja ? ärra lasse meid mitte ärrasurra; Oh Jehowa, sa olled tedda öigeks nuhtlusseks pannud, ja sinna, oh Kaljo, olled tedda kinnitand meile märko anda.
13. Sa olled ni puhhas silmist, et sa ei woi kurja nähha, ja waewa ei woi sa peältke mitte wadata; miks sa peaksid waatma nende peäle, kes pettust tewad, ja peaksid wait ollema, kui se, kes öäl on, sedda ärranelab, kes öigem tedda?
14. Kas sa siis olled innimessed merre kallade sarnatseks teinud, ehk kui romajad, kelle ülle ep olle wallitsejat?
15. Keik neid weab ta öngega ülles, ta aiab neid kokko omma noda sisse, ja koggub neid omma wörgo sisse; sepärrast römustab ta ennast, ja on wägga römüs.
16. Sepärrast ohwerdab ta omma nodale, ja suitsetab omma wörgule: sest nende läbbi saab temã ossa lihhawaks, ja temã roog raswaseks.
17. Kas ta sepärrast peab omma noda tühjendama? ja kas ta ei pea armo andma, ühtepuhko pagganad ärratappes?

2. Peatük.

Öige usk peab Jummalä tootust kinni: Pabeli rahwas saab hukka.

1. Ma tahhan seista ommas wahtis, ja seisma jäda kantsi, ja tahhan wahtida, et ma saan nähha, mis ta wöttab mo sees räkida, ja mis ma pean wastama omma nomimisse peäle.
2. Ja Jehowa wastas mulle ja ütles: Kirjota se nägeminne, ja panne sedda selgeste laudade peäle ülles, et se woiks sedda kermeste läbbiaiada, kes sedda loeb.
3. Sest se nägeminne jääb weel seätud aiaks, ja üks kulutaja on päwade otsas, ja ei walleta mitte; kui ta wiwib, siis ota tedda, sest ta tulleb wissiste, ei ta jä järrele.
4. Wata, kes üllemeeltse süddamega on, selle hing ei olle mitte öiglane temã sees; agga, kes öige on omãs uskus, se peab ellama.
5. Agga palju wähhem on öiglane se, kedda wiin pettab, kes hooplik mees, kel ei olle asset; kes kui haud omma hinge lahtiteeb, ja issi on kui surm, ja ei sa ial täis, koggub ennese jure keik pagganad, ja sadab ennese jure kokko keik rahwast.
6. Eks nemmad mitte keik ei wötta temma peäle tösta üht tähhendamisse-sanna, ja selletust, mis temmale jääb moistatusseks; ja iggaüks ütleb: Hädda sellele, kes palju kokkopanneb, mis ep olle temma pärralt; kauaks se on ? temma koormab agga ennese peäle pakso mudda.

7. Eks need wötta äkkitselt üllestousta, kes sind hamustawad? ja üllesärkada, kes sind wintsutawad, ja sa pead neile risutawaks sama.
8. Sest sinna olled palju pagganid risunud, keik üllejänud rahwas peawad sind jälle risuma; innimesse were pärrast ja se wäekauba tö pärrast, mis tehtud selle male, liñnale, ja keikile, kes seäl ellawad.
9. Hädda sellele, kes ahnitseb kurja kasso omma suggule, et ta panneks omma pessa ülles kõrgesse, et ta peäseks kurja käest.
10. Sa olled nou pidanud häbbiks omma suggule, et sa ni palju rahwast kullutanud, ja olled patto teinud omma hinge wasto.
11. Sest kiwwid kissendawad mürist, ja palgid pu-seinadest wastawad neile:
12. Hädda sellele, kes ehitab liñna werrega, ja kinnitab liñna köwwerussega.
13. Wata, eks se olle wäggede Jehowa käest, et rahwas waewa näwad, tulle tarwis, ja rahwa-seltsid eñast ärrawässitawad tühja tarwis.
14. Sest Ma peab täis sama JEHOWA au tundmissega, nenda kui wessi merre kohhad kattab.
15. Hädda sellele, kes jodab omma liggimest, kes sa kätte pakkud omä lehkri, ja peälegi joobnuks teed, et sa woiksid nende allastust nähha sada.
16. Sa olled häbbinaero kül sanud au eest, jo sinna ka, et sa olled ümberleikamatta; Jehowa parrema käe karrikas tulleb jälle so kätte, ja üks naerus okse saab so au peäle.
17. Sest se wäekauba tö, mis Libanonile sünnib, peab sind katma, ja nende lojuste ärraraiskamine, mis neid on ärraehmatand; innimeste were pärrast, ja se wäekauba tö pärrast, mis tehtud selle male, liñnale, ja keikile, kes seäl ellawad.
18. Mis kasso on sest nikkerdud kuiust olnud, et selle teggia sedda on nikkerdand? mis kasso on sest wallatud kuiust, ja walle öppetajast? et se tehtud kuiio teggia se peäle lodab, et ta tühjad tummad jummalad teeb.
19. Hädda sellele, kes pule ütleb: Hakka walwama; ja kiwwile, mis wait seisab: Ärka ülles; kas se peab öppetama? wata, kuld ja hõbbe on temma ümberlödud, ja ühtege waimo polle temma sees.
20. Agga Jehowa on ommas pühhas templis ; temma palle ees olle wait, keik ma-ilm!

3. Peatük.

Habakuk teeb palwet usklikkude eest: on römus lotes.

1. Prohweti Habakuki palwe ahhastusse laulude wisi:
2. Jehowa ma ollen jutto sinnust kuulnud, ma ollen kartnud; Jehowa omma tehtud rahwast hoia ellus kesk hädda aastade sees, kesk hädda aastade sees anna armo teäda, mötle hallastamise peäle wihhastusses.

3. Jummal tuli Temanist, ja se, kes pühha on, Parani mäe peält, Sela; temma suur au kattab taewast, ja Ma on temma kitust täis.
4. Ja selgus on kui walgus, sarwed ehk rammo on temmal ta ommast käest; ja seäl on temma tuggew warjopaik.
5. Temma palle ees käib katk; ja temma jalge jurest tulleb willi-többi wälja.
6. Temma on seisma jänud, ja Ma ärramoõtnud; ta on watanud, ja pagganad ühhest ärraaianud, ja iggawad mäed on laiale pillatud, iggawessed mäekingud on allawautud: iggawessed käimissed on temmal.
7. Nurjatuma tö al näggin ma Kusani telgid: Midjani Ma telgi tekkid wärrisesid.
8. Kas wihha jöggede wasto, kas sinno wihha, Jehowa! jöggede wasto süttis põllema? kas so hirmus wihha olli merre wasto? kui sa söidad oma hooste selgas, siis so söawankrid on abbiks.
9. So paljas ammo ärratakse ülles se pärrast, mis wannettega sugguarrudele on tootud, so sanna pärrast, Sela; jöggedega löhhud sa maad läbbi.
10. Mäed näwad sind, ja on kui lapse-waewas; suur wee tousminne käib keik läbbi: süggawus annab omma heält kuulda, ta tõstab ommad käed kõrgesse ülles.
11. Päike ja ku jäwad seisma assemele, nemmad lähhäwad sinno noolte walgussega, ja so pigi walk selgussega.
12. Sure melepahhandussega lähhäd sinna eddasi möda maad: sa peksad wihha sees pagganad kui reht.
13. Sa lähhäd wälja omma rahwale abbiks, abbiks omma woitud mehhega: sa peksad se peamehhe mahha selle koiast, kes öäl on, sa teed allusse paljaks kaelast sadik, Sela.
14. Sa uristad temma sugguarrude sees temma küllade peameest läbbi, kes tullewad kui kange tuul mind laiale pillutama: nemad hüppawad römo pärrast, kui nemmad sawad willetsad otsego ärrasüa sallajas paikas.
15. Sa tallad merres omma hoostega soue, mis sures wees.
16. Ma kuulsin, ja mo köht wärrises, se heäle peäle löddisesid mo uled; mäddaneminne läks mo lukontide sisse ja ma wärrisesin ommas paikas, minna, kes ma pean hingama ahastusse päwal, kui üllesminnakse se rahwa wasto, mis hulgaliste meie peäle tulleb.
17. Ehk wigipu ei öitse ja winapu peäl wilja ei olle; ehk öllipu willi pettab, ja wäljad ei anna toidust; ehk puddolojuksed lautade seest ärrakadduwad, ja ei olle weiksid weiste-lautade sees:
18. Omēti tahhan miña römo pärrast hüppada JEHOWA sees, ma tahhan wägga römus olla oma õñistusse Jumala sees.
19. Issand Jehowa on minno wäggi, ja ta on mo jallad teinud kui emāste hirwede jallad, ja juhatab mind mo kõrge paikade peale. Antud üllema mängimehhele mo keeltega mängidega laulda.

Prohweti Sewanja Ramat.

---

1. Peatük.

Juda kunningriik lähhäb hukka: ei sa kustki abbi.

1. Se on Jehowa sanna, mis sai Sewanja kätte, kes Kusi poeg, kes Kedalja poeg, kes Amarja poeg, kes Hiskia poeg, Amoni poia Josia, Juda kunninga päiwil.
2. Ma tahhan sutumaks keik hopis ärrawötta Ma peält, ütleb Jehowa.
3. Ma tahhan otsa tehha inimeste ja lojuste peäle, ma tahhan otsa tehha lindude peäle, mis taewa al, ja kallade peäle, mis merres, ja nende pahhanduste peäle, kes öälad on ; ja tahhan inimessed ärrakautada Ma peält, ütleb Jehowa.
4. Ja minna tahhan omma kät wäljasirrutada Juda wasto ja keige Jerusalemma rahwa wasto, ja siit paigast ärrakautada, mis weel jällejäänud Paalist, ja pappide nimmed preestridega;
5. Ja neid, kes kattuste peäl kummardawad taewa wäe ette; ja neid kes kummardawad, kes wanduwad Jehowa jures, ja kes wanduwad Malkami jures;
6. Ja neid, kes Jehowa järrelt ärratagganenud, ja kes Jehowat ei otsi, egga tedda ei noua.
7. Olle wait Issanda Jehowa palle ees: sest Jehowa pääw on liggi, sest Jehowa on tapmist seädnud, wisi pärrast walmistanud neid, kes temmast kutsutud.
8. Ja peab sündima Jehowa tapmisse päwal, et ma tahhan würstide ja kunninga poegade kätte nähha, ja keikide kätte, kes woörama rahwa rided selga pannewad.
9. Ka tahhan keikide kätte nähha, kes ülle läwwe kargawad selsammal päwal, kes omma issanda koia täitwad wäekauba töga ja kawwalussega.
10. Ja sel päwal, ütleb Jehowa, peab tousma kissendamisse heäl kalla-wärrawast, ja ulluminne teisest liñna jaust, ja suur hädda mäekinkude poolt.
11. Ulluge, kes teie önes kohtas ellate; sest keik Kanaani-rahwas on hukka sanud, keik on ärrakautud, kes rahhaga on koormatud.
12. Ja sel aial peab sündima: ma tahhan lampidega Jerusalemma läbbiotsida, ja nende meeste kätte nähha, kes on kui tarretand omma tömehhe peäl, kes ommas süddames ütlewad: Jehowa ei te head, egga teñä te kurja.
13. Ja nende warra peab risutawaks, ja nende koiad laggedaks sama; ehk nemäd koddasid üllesehitawad, siiski ei pea nemmad seäl ellama; ehk nemmad winamäggesid istutawad, ei pea nemmad nende wina joma.

14. Se suur Jehowa pääw on liggi, se on liggi, ja ruttab wägga; Jehowa päwa heäl tulleb, ka wäggew mees kissendab seäl kibbedaste.

15. Hirmsa wihha pääw on sesamma pääw, üks kitsikusse ja ahhastusse pääw, üks ärrahäwwitamisse ja ärraraiskamisse pääw, üks pilkasse pimmedusse pääw, üks pilline ja sure pimmedusse pääw.

16. Üks passuna ja öiskamisse pääw on se tuggewatte liñnade wasto, ja kõrge nurga-tornide wasto.

17. Ja ma tahhan innimestele kitsast tehha, et nemmad peawad käima kui pimmedad, sest nemmad on Jehowa wasto patto teinud; ja nende werd peab ärrawallatama kui pörmo, ja nende toidusse rammo kui sitta.

18. Ei nende höbbegi egga nende kuld ei woi neid ärrapeästa Jehowa hirmsa wihha päwal, ja temma pühha wihha tulle läbbi tehakse keik se Ma laggedaks: sest ta teeb otsa keikide peäle, kes siin maal ellawad, ja sedda ruttuste.

2. Peatük.

Maenitsus pattust pöördä: waenlased sawad otsa.

1. Katsuge issiennast läbbi, ja pärrast katsuge teised läbbi, oh rahwas! kel ei olle himmo öigusse järrele.

2. Ennekui Issanda seädminne sedda nuhtlust otsego ilmale toob, ennekui pääw laiale lähhäb kui hagganad; et enne teie peäle ei tulle Jehowa tulline wihha, et enne teie peäle ei tulle Jehowa wihha pääw.

3. Otsige Jehowat, keik häddalissed Ma peäl, kes tewad, mis temma ees kohhus on ; otsige öigust, otsige allandamist, ehk teie woite warjule sada Jehowa wihha päwal.

4. Sest Assa peab mahhajäetud, ja Askelon ärrahäwwitud sama; Asdodi rahwast wotwad nemmad louna aial ärraaiada, ja Ekron peab ärrarikkutud sama.

5. Hädda teile, kes teie ellate merre kare pool, oh Keritide rahwas! Jehowa sanna on teie wasto, oh Kanaan Wilistide Ma! ja ma tahhan sind ärrahukkata, et ükski siin ei sa ellada.

6. Sest merre kare pool peawad ollema elloassemed, mis karjatsed walmis kaewawad, ja puddolojuste aiad.

7. Ja se koht peab sama neile, kes Juda suggust üllejänud, kes seäl peawad söma; Askeloni koddade sees peawad nemmad öhto maas maggama, sest Jehowa nende Jummal tulleb neid katsma, ja pörab nende wangipölwe.

8. Ma ollen kuulnud Moabi laimamist, ja Ammoni laste teotamissed, misga nemmad mo rahwast on laimanud, ja surustellenud nende raia wasto.

9. Sepärrast ni töeste kui ma ellan, ütleb wäggede Jehowa, Israeli Jummal: Moab peab töest sama Sodoma sarnatseks, ja Ammoni lapsed Komorra sarnatseks, nõggeste nõmmeks, ja sola auguks, ja mis ärrahäwwitud on

iggaweste: kes üllejäwad mo rahwa seast, need peawad neid ärrarisuma, kes mo Israeli suggust jällejänud, need peawad neid pärrima.

10. Se saab neile nende kõrkusse eest, et nemmad on laimand, ja surustanud wäggede Jehowa rahwa wasto.

11. Jehowa tulleb neile karta, sest temma teeb keik selle Ma jummalad wäetimaks; siis peawad nemmad tedda kummardama iggamees ommast paigast, keik pagganatte sared.

12. Ka teie Mora-mehhed! teid ennast peab mo moögaga mahhalödama.

13. Ja ta sirrutab omma kät wälja wasto pohja, ja hukkab Assurit ärra, ja teeb Ninewe laggedaks, poudseks maaks, kui kõrb on.

14. Ja seäl kesk paikas peawad maggama karjad, keiksugguste ellajatte hulgad; ni hästi Kaati-linnud kui sured silid wötwad öse jäda temma nuppude peäle: heäl laulab aknas; paljaks tehtud kohhad on läwwede peäl, sest ta on need woodrid seedri-puust peält ärrakiskunud.

15. Se on se römus lin, mis ellas holeto, mis ommas süddames mötles: Minna ollen se, ja ei ükski mu; kuidas on ta laggedaks sanud, ühheks paigaks, kus ellajad maas seisawad; iggaüks, kes temmast mödalähhäb, willistab, ja näitab omma käega imme pärrast.

3. Peatük.

Sannakuulmatta Judid sawad hukka: nende suggu pörab wiimisel aial Kristusse pole.

1. Hädda sellele, kes hirmo sanud, ja jälle lunnastud, selle liñnale, kes teisi waewab.

2. Temma ep olle sanna kuulnud, ei ta olle õppetust wötnud: ei ta olle Jehowa peäle lootnud, omma Jummalaga jure ei olle ta mitte liggi tulnud.

3. Temma würestid temma sees on kui möirajad loukoerad: temma kohtomoistjad on kui hundid öhto aial, need ei näri konta homõkoni.

4. Temma prohwetid on wallatumad, ja pettised mehhed; ta preestrid teotawad pühha paika ärra, nemmad tewad kasso-õppetussele wäggiwalda.

5. Jehowa on öige seäl sees, ei temma te köwwerust, ta töstab omma kohhut igga homõko walge ette, ei olle ühtege waiak; agga kes pörane on, ei se moista häbbeneda.

6. Ma ollen rahwast ärrakautanud, nende nurga-tornid on ärrahäwwitud, ma ollen nende ulitsad paljaks teinud, et ükski seält läbbi ei käi; nende liñnad on tühjaks tehtud, et seäl ei olle mehhi egga muud rahwast.

7. Ma mötlesin: Ommeti wöttad sinna mind karta, sa wöttad õppetust, et temma ello-asse ei saaks ärrakautud, egga temmale ühteki ei juhtuks, mis ma

temma peäle piddin pannema: agga nemmad on warratsed olnud pahha teggema keige omma teggemisega.

8. Sepärrast ootke mind, ütleb Jehowa, sel päwal, kui ma üllestousen sagi sama: sest se on mo öige nuhtlus, et ma pagganad koggun, et ma kunningrigid kokko sadan, et ma omma suurt melepahhandust, keik omma tullist wihha nende peäle wäljawallan, sest mo pühha wihha tulle läbbi peab keik se Ma sama laggedaks tehtud.

9. Sest siis tahhan ma neile rahwale jälle anda puhtad uled, et nemmad keik JEHOWA nimme peawad appi hüüdma, ja tedda tenima ühhe ikke al.

10. Teile poolt Mora-ma jöggede wotwad mo allandlikkud pallujad, mo laiale pillutud suggu, mo annid tua.

11. Sel päwal ei pea sa mitte enam häbbenema keige omma teggemisse pärrast, misga sa olled ülleastnud minno wasto: sest ma tahhan siis sinno seast ärrasata neid, kes römo pärrast hüppasid so surustusse pärrast, ja sa ei pea mitte enam ülbe ollema mo pühha mäe peäl.

12. Ja ma tahhan sinno sekka üllejätta ühhe willetsa ja alwa rahwa, ja need peawad Jehowa nimme jure kippuma.

13. Kes Israelist üllejäwad, need ei pea mitte köwwerust teggema, egga wallet räkima, ja nende suust ei pea mitte kawwalat keelt leitama: sest nemmad peawad kui karri söma ja maas seisma, ja ükski ei pea neid ärrapelletama.

14. Laula röömsaste, Sioni tüttar! öiska Israel! olle römus ja hüppa römo pärrast keigest süddamest, Jerusalemma tüttar!

15. Jehowa on so öiged nuhtlused ärrasaatnud, ta on so waenlast ärrarüüstanud; Jehowa Israeli kuningas on so seas, ei sa pea mitte enam sama önnetust nähha.

16. Sel päwal ööltakse Jerusalemmale: Ärra karda, oh Sion! ärgo sago so käed lödwaks.

17. Jehowa so Jummal sinno sees, se keigewäggewam tahhab, abbi sata; ta wottab ennast üpres wägga römustada sinno pärrast, temma on wait omma armastusse läbbi, ja wägga römus so pärrast öiskamissega.

18. Ma tahhan kogguda neid, kes tulles seätud aia pärrast kurwad on, kes sinno seast on; teotus on kui koorm nende peäl.

19. Wata, ma tahhan sel aial otsa teha keikide peäle, kes sind waewawad, ja abbi sata sellele, kes lonkab, ja kogguda, mis ärralükkatud, ja tahhan neid teha kitusseks ja kuulsaks keige made sees, kus neil häbbi olnud.

20. Sel aial tahhan ma teid wia omma liina, otse sel aial, kui ma teid koggun: sest ma tahhan teid teha kuulsaks ja kitusseks keige Ma rahwa seas, kui ma teie wangipölwe pöran teie nähhes, ütleb Jehowa.

Sewanja Ramato Ots.

1. Peatük.

Rahwas on ussin templi tö kallal Jehowa kässo peäl.

1. KUnninga Tariusse teise aasta essimessel kuendama ku päwal sai Jehowa sanna prohweti Aggai läbbi Sealtieli poia Serubabeli kätte, kes Juda ma-wallitseja olli, ja Jotsadaki poia Josua kätte, kes üllempreester olli, sedda wisi:
2. Nenda rägib wäggede Jehowa, ja ütleb: Needsinnatsed rahwas ütlewad: Aeg ep olle tulnud, ei se aeg olle, et Jehowa kodda peab sama üllesehhitud.
3. Ja Jehowa sanna sai prohweti Aggai kätte sedda wisi:
4. Oh teie! ons teil aega istuda omma koddade sees, mis wodertud, ja sesinnane kodda on ärralaggunud?
5. Ja nüüd ütleb wäggede Jehowa nenda: Pange ommad wisid tähhele.
6. Teie külwate palju, ja sate pissut kätte: kül teie söte, agga köht ei sa täis: kül teie jote, agga teie ei woi janno aiada: iggaüks panneb kül rided selga, agga temmal ei olle soja: ja kes palka saab, se panneb omma palka katkise kukrusse.
7. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Pange ommad wisid tähhele.
8. Minge ülles mäe peäle, ja toge puid, ja ehhitage se kodda ülles: ja mul peab sest hea meel ollema, ja mind peab auustama, ütleb Jehowa.
9. Teie watate palju asjade järrele, ja wata, se lähhäb wähhemaks; ja teie wisite omma kotta, ja minna puhhusin sedda ärra: mikspärrast, ütleb wäggede Jehowa? minno koia pärrast, et se on ärralaggunud, ja teie jooksete iggaüks omma kotta.
10. Sepärrast on taewas kastet teie peält ärrakeelnud, ja Ma on omma wilja ärrakeelnud.
11. Ja ma ollen poudo hüüdnud Ma peäle, ja mäggede peäle, ja wilja peäle, ja wärske wina peäle, ja ölli peäle, ja keige se peäle, mis Ma wälja annab, ja innimeste peäle, ja lojuste peäle, ja keige kätte tö peäle.
12. Ja Sealtieli poeg Serubabel ja Jotsadaki poeg Josua se üllem-preester, ja keik üllejänud rahwas wotsid Jehowa omma Jummal sanna kuulda, ja prohweti Aggai sannad, nenda kui Jehowa nende Jummal tedda olli läkkitanud, ja rahwas kartsid Jehowa eest.
13. Ja Aggai Jehowa Käsk ütles Jehowa Kässo-ammeti sees selle rahwale sedda wisi: Minna ollen teiega, ütleb Jehowa.
14. Ja Jehowa ärratas Sealtieli poia Serubabeli, Juda ma-wallitseja waimo ülles, ja Jotsadaki poia Josua, se üllem-preestri waimo, ja keige üllejänud rahwa

waimo, et nemmad tullid ja tööd teggid wäggede Jehowa omma Jummalala koia kallal.

15. Neljandamal kuendama ku päwal kolmatkümmed, teisel kunninga Tariusse aastal.

2. Peatük.

Teine tempel on üllem kui essimenne Kristusse tullemisse pärrast.

1. Essimessel seitsme ku päwal kolmatkümmed sai Jehowa sanna prohwet Aggai kätte sedda wisi:

2. Et rägi Sealtieli poia Serubabeli, Juda ma-wallitseja wasto, ja Jotsadaki poia Josua, üllema-preestri wasto, ja se üllejänud rahwa wasto, ja ütle:

3. Kes on teie seast üllejänud, kes se koia näinud temma endisse au sees? ehk kuidas näte teie nüüd sedda? eks se polle kui middagi teie melest selle teise wasto?

4. Ja nüüd olle wahwa Serubabel, ütleb Jehowa, ja olle wahwa, Jotsadaki poeg Josua, sa üllem-preester, ja olle wahwa keik se Ma rahwas, ütleb Jehowa, ja tehke peäle: sest minna ollen teiega, ütleb wäggede Jehowa.

5. Selle sannaga, mis pärrast ma teiega seädusse teinud, kui teie Egiptussemaalt wäljatullite, ja mo waim teie seas olli seismas; ärge kartke mitte.

6. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa: Weel on üks nattuke siina, siis pannen ma taewast ja maad, ja merd ja kuiwa wärrisema.

7. Ja minna tahhan keik pagganad panna wärrisema, et nemmad tullewad selle jure kedda keik pagganad iggatsewad, ja tahhan seddasinnast kodda täita auga α , ütleb wäggede Jehowa.

8. Minno pärralt on hõbbemat ja minno pärralt on kulda, ütleb wäggede Jehowa.

9. Selle wiimse koia au peab surem ollema kui selle essimesse, ütleb wäggede Jehowa, ja seie paika tahhan ma rahho anda, ütleb wäggede Jehowa.

10. Neljandamal ühheksama ku päwal kolmatkümmed teisel Tariusse aastal sai Jehowa sanna prohwet Aggai kätte sedda wisi:

11. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Et küssi preestride käest kässo-öppetusse pärrast, ja ütle:

12. Kui kegi pühha lihha kannab omma ride ölmas, ja putub omma ölmaga leiwa külge, ja leme külge, ja wina külge, ja ölli külge, ehk mingisugguse roa külge; kas se keik saab pühhaks? ja preestrid wastasid ja ütlesid: Ei mitte.

13. Ja Aggai ütles: Kui üks rojane hing nende keikide külge putub, kas se keik rojaseks saab? ja preestrid wastasid, ja ütlesid: Se saab rojaseks.

14. Ja Aggai wastas ja ütles: Nenda on sesinnane rahwas, ja nenda on sesinnane suggu minno palle ees, ütleb Jehowa, ja nenda on keik nende kätte tö, ja mis nemmad seäl ohwerdawad, se on rojane.
15. Ja nüüd, et pange teie tähhele sest päwast ja endisest aiast, enne kui kiwi kiwi peäle pandi Jehowa templi tarwis.
16. Kui kegi neist tulli hunnikko jure, kus kakskümmend moöto piddi ollema, siis olli agga kümne; kui kegi tulli surrotörre jure, et ta piddi surrotörrest wõtma wiiskümmend moöto, siis olli agga kakskümmend.
17. Ma ollen teid lönud wilja körwetussega, ja rooste uddoga, ja rahhega keige teie kätte teggude sees, ja teie ep olle mitte minno pole pöörnud, ütleb Jehowa.
18. Et pange tähhele sest päwast ja endisest aiast, sest neljandamast ühheksama ku päwast kolmatkümmend; sest päwast, kui Jehowa templi allus pandi, pange tähhele.
19. Kas alles semet olli aitas? ni hästi winapu kui wigi- ja kranati- ja ölli-puud ei kannud wilja ; sestsinnatsest päwast tahhan ma önnistust anda.
20. Ja Jehowa sanna sai teistkorda Aggai kätte, selle ku neljandamal päwal kolmatkümmend, sedda wisi:
21. Rägi Serubabeli Juda ma-wallitseja wasto, ja ütle: Minna pannen taewad ja maad wärrisema,
22. Ja wöttan kuningrikide aujärjed ümberlúa, ja pagganatte kuningrikide rammo ärrakautada; ja tahhan ümberlúa söawankrid, ja kes seäl peäl söitwad: ja hobboosed, ja kes nende selgas söitwad, peawad maas ollema, iggamees omma wenna moöga läbbi.
23. Sel päwal, ütleb wäggede Jehowa, tahhan ma sind Sealtieli poega Serubabelit omma sullast wötta, ütleb Jehowa, ja sind sörme paña kui pitsoriga sörmust; sest sind ollen ma ärrawallitsenud, ütleb wäggede Jehowa.

Aggai Ramato Ots.

Prohweti Sakaria Ramat.

---

1. Peatük.

Israelit maenitsetakse pattust pöördä kolme näggemisse läbbi.

1. TEise Tariusse aasta kahheksamal kuul sai Jehowa sanna prohweti Sakaria kätte, kes olli Iddo poia Perekja poeg, sedda wisi:
2. Jehowa on üpres wägga wihhane olnud teie wannematte peäle.

3. Sepärrast pead sa nende wasto ütlema: Nenda ütleb wäggede Jehowa: Pöörge minno pole, ütleb wäggede Jehowa, siis tahhan minna teie pole pöördä, ütleb wäggede Jehowa.
4. Äрге olge mitte nenda kui teie wannemad, kedda need endised prohwetid hüüdsid, ja ütlesid: Nenda ütleb wäggede Jehowa: Et pöörge omma kurja tede peält ja ommast kurjest teggudest; agga nemmad ei kuulnud mitte, egga holind minnust, ütleb Jehowa.
5. Kus on teie wannemad? ja kas need walle- prohwetid iggaweste ellawad?
6. Agga minno sannad ja minno seädmissed, mis ma ommad sullased, need prohwetid käsksin, eks need olle teie wannematte kätte tulnud? nenda et nemmad taggasi tulles ütlesid: Nenda kui wäggede Jehowa on möttelnud meile tehha meie wisid möda ja meie teggusid möda, nenda on ta meiega teinud.
7. Tariusse teise aasta ühheteistkümmemal kuul (se on Sebati ku) neljandal päwal kolmatkümme sai Jehowa sanna prohwetä Sakaria kätte, kes olli Iddo poia Perekja poeg, sedda wisi:
8. Ma näggin ösel, ja wata, üks mees söitis punnase hobbose selgas, ja sesamma seisis hadassi-pude wahhel, need ollid maddala Ma sees; ja temma järrele tullid punnased, woigud, ja walged hobbose.
9. Ja ma ütlesin: Issand, kes need on ? ja se Ingel, kes minno wasto räkis, ütles mulle: Minna tahhan sulle näidata, mis needsinnatsed on.
10. Ja se Mees, kes hadassi-pude wahhel seisis, räkis weel, ja ütles: Need on, kedda Jehowa on läkkitanud, et nemmad peawad maad läbbikäima.
11. Ja need sammad hakkasid Jehowa Ingliga räkima, kes hadassi-pude wahhel seisis, ja ütlesid: Meie olleme maad läbbikäinud, ja wata, keik se Ma ellab hästi ja rahhul.
12. Siis kostis Jehowa Ingel, ja ütles: Wäggede Jehowa! kui kaua ei wotta sinna mitte Jerusalemma ja Juda liñnade peäle hallastada, kelle pärrast so meel wägga pahha olnud need seitsekümme aastat;
13. Agga Jehowa wastas selle Inglike, kes minno wasto head sannad räkis, trööstimisse sannad.
14. Ja se Ingel, kes minno wasto räkis, ütles mulle: Hüa peäle, ja ütle: Nenda ütleb wäggede Jehowa: Ma ollen sure pühha wihhaga wihhaseks sanud Jerusalema ja Sioni pärrast.
15. Sest minna wihhastan üpres wägga nende holetumatte pagganatte peäle: sest minna wihhastasin wähha, agga nemmad aitasid kurja pole.
16. Sepärrast ütleb Jehowa nenda: Ma pöran hallastussega Jerusalemma pole; mo kodda peab senna sama üllesehitud, ütleb wäggede Jehowa; ja Jerusalemmat peab noriga moödetama.
17. Hüa weel: ja ütle: Nenda ütleb wäggede Jehowa: Minno liñnad peawad weel ennast laiale lautama hea pölwe pärrast: sest Jehowa tahhab weel Sionit trööstida, ja Jerusalemma weel ärrawallitseda.

2. Peatük.

Neljas nägeminne: üks mees moödo noör kä.

1. Ja ma töstsin ommad silmad ülles, ja waatsin, ja wata, seäl olli nelli sarwe.
2. Ja ma ütlesin Inglile, kes minno wasto räkis: Mis need on ? ja ta ütles mo wasto: Need on need sarwed, mis Juda, Israeli ja Jerusalemma rahwast on laiale saatnud.
3. Ja Jehowa näitis mulle nelli seppa.
4. Ja kui ma ütlesin: Mis need tulleswad teggema? siis wastas temma ja ütles: Need on need sarwed, mis Juda-rahwast on laiale saatnud, nenda et ükski ei woind omma Pea üllestösta, ja need seppad on tulnud neid ärrapelletama, nende pagganatte sarwed mahhawiskama, kes ollid sarwe üllestöstnud Juda Ma wasto, et nemmad sedda laiale sataksid.
5. Ja ma töstsin ommad silmad ülles ja näggin, ja wata, seäl olli mees, ja temma kä olli moödo noör.
6. Ja ma ütlesin: Kuhho sinna lähhad? ja ta ütles mo wasto: Jerusalemma moötma, et saab nähha, kui suur temma laius ja kui suur temma pitkus on.
7. Ja wata, se Ingel, kes minno wasto räkis, läks wälja, ja üks teine Ingel läks wälja temma wasto.
8. Ja ütles temma wasto: Jookse, rägi selle poisi wasto ja ütle: Jerusalemma rahwas peab küllade sees ellama, sest et palju rahwast ja lojuksid seäl sees on.
9. Ja minna tahhan temmale olla üks tulline müür ümberringi, ütleb Jehowa, ja tahhan temma au olla kesk temma sees.
10. Oi! oi! et pöggeneged ärra pohja maalt, ütleb Jehowa, sest ma ollen teid nelja taewa tule pole laiale pillanud, ütleb Jehowa.
11. Oi Sion! katsu, et sa peäsed, kes sa ellad Pabeli tütre jures.
12. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa: Pärrast sedda au mis teile tulleb, wottab ta mind läkkitada nende pagganatte jure, kes teid risunud: sest kes teie külge putub, se putub temma silma-terrasse.
13. Sest wata, ma tahhan omma kät likutada nende wasto, ja nende sullased peawad neid risuma, ja teie peate tundma, et wäggede Jehowa mind on läkkitanud.
14. Öiska ja olle römus, Sioni tüttar: sest wata, ma tahhan tulla, ja sinno jures ellada, ütleb Jehowa.
15. Ja palju pagganid peawad sel päwal Jehowa pole hoidma, ja mulle rahwaks ollema; ja kui ma sinno jures ellan, siis pead sa tundma, et wäggede Jehowa mind so jure on läkkitanud.
16. Siis wottab Jehowa Juda-rahwast ommaks jauks pärrida pühha Ma peäl, ja wallitseb Jerusalemma jälle ärra.

17. Olle wait keik lihha Jehowa ees, kui temma saab üllesärkanud omma pühha ello-assemelt.

3. Peatük.

Sakaria nääb üllema-preestri Josua.

1. Ja temma näitis mulle üllema-preestri Josua, se seisis Jehowa Ingli ees, ja Sadan seisis temma parremal polel, ja olli temma wastane.

2. Ja Jehowa ütles Sadani wasto: Jehowa söitelgo sind, Sadan! jah Jehowa söidelgo sind, kes Jerusalemma on ärrawallitsenud; eks sesinnane ei olle üks tuk, mis tullest wäljakistud?

3. Ja Josua selgas ollid rojased rided, ja ta seisis Ingli ees.

4. Siis hakkas temma räkima, ja ütles nende wasto, kes ta ees seisid sedda wisi: Wötke need rojased rided temma seljast ärra; ja ta ütles temã wasto: Wata, ma olen so üllekohto sinnust ärrawötnud, ja sind ute riettega ehhitanud.

5. Siis ütlesin minna: Pango nemmad puhta kübbara temma pähha; ja nemmad pannid puhta kübbara temma pähha, ja ehhtasid tedda riettega, ja Jehowa Ingel seisis seäl jures.

6. Ja Jehowa Ingel kinnitas Josuale, ja ütles:

7. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Kui sa wöttad minno tede peäl käia, ja kui sa hoiad, mis ma käsknud piddada; siis pead sinna ka öigust moistma minno koiale, ja ka minno pühhad oued hoidma; ja ma tahhan sulle anda nende seltsis köndida, kes siin seiswad.

8. Et kule üllem-preester Josua, sinna ja so söbrad, kes so ees istuwad, sest nemmad on immelikkud mehhed; sest wata, ma tahhan omma sullase Sema ette tua.

9. Sest wata, se kiwwi, mis ma Josua ette ollen pannud, selle ühhe kiwwi peäl on seitse silma: wata, ma tahhan sedda illusaste tikkida, ütleb wäggede Jehowa, ja selle Ma üllekohhut ühhel päwal ärrasata.

10. Sel päwal, ütleb wäggede Jehowa, peate teie teine teist kutsma winapu alla ja wigipu alla.

4. Peatük.

Sakaria nääb kuld-küünlajalla, ja kaks öllipuud.

1. Pärrast tulli se Ingel, kes minno wasto räkis, jälle, ja ärratas mind ülles, otsekui meest, kedda ommast unnest üllesärratakse.

2. Ja ta ütles mo wasto: Mis sa nääd? ja ma ütlesin: Ma nään, ja wata, üks selge kuldne küünlajalg, ja ölli kaus on selle otsas ja selle seitse ölli lampit, mis ta peäl, ja seitse putke igga lampil, mis selle küünlajalla otsas.
3. Ja kaks öllipuud temma kõrwas, teine selle kausi parremal, ja teine temma pahhemal polel.
4. Ja ma kostsin, ja ütlesin Ingli wasto, kes minno wasto räkis, ja ütlesin: Mis need on, mo Issand?
5. Ja se Ingel, kes minno wasto räkis, wastas ja ütles mo wasto: Eks sa tea, missuggused need on? ja ma ütlesin: Ei tea mitte, mo Issand.
6. Ja ta wastas, ja räkis mo wasto ja ütles: Se on Jehowa sanna Serubabelile ööldud: se ei pea sündima ei mitte wäe läbbi egga rammo läbbi, waid minno Waimo läbbi, ütleb wäggede Jehowa.
7. Mis olled sinna suur mäggi Serubabeli ees? laggedaks maaks pead sa sama: sest ta peab sedda üllemat kiwwi ettetoma mürrina heälega: arm, arm olgo temmale!
8. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
9. Serubabeli käed on sesinnatse koia raianud, ja temma käed peawad ka sedda täieste üllesteggema; ja sinna pead tundma, et wäggede Jehowa mind on teie jure läkkitanud.
10. Sest kes on, kes sedda pissokeste asjade päwa mikski ei panne? sest need seitse silma peawad röömsad ollema, ja näggema sedda tinna-lödi Serubabeli käes; Jehowa silmad, need käiwad keik maad läbbi.
11. Ja ma wastasin, ja ütlesin temma wasto: Mis on need kaks öllipuud, selle küünlajalla parremal ja ta pahhemal polel?
12. Ja ma wastasin teistkorda, ja ütlesin temma wasto: Mis on need kaks öllipude oksa, mis nende kahhe kuld-putke külges on, mis kuld-karwa ölli wäljawallawad ennese eest?
13. Ja ta räkis mo wasto ja ütles: Eks sa tea, mis need on ? ja ma ütlesin: Ei ma tea, mo Issand.
14. Ja temma ütles: Need on kaks öllipu wösso, mis keige se ma-ilma Issanda ees seiswad.

5. Peatük.

Kaks näggemist: üks lendaw ramat, ja naene wakkas.

1. Ja ma töstsin jälle ommad silmad ülles, ja näggin, ja wata, seäl olli üks kokkokeratud ramat, mis lendis.
2. Ja temma ütles mo wasto: Mis sa nääd? ja ma ütlesin: Minna nään kokkokeratud ramato, mis lennab, ta pitkus on kakskümmend künart, ja ta laius kümme künart.

3. Ja ta ütles mo wasto: Se on se saattellemisse sanna, mis wäljalähhäb keik ülle Ma: sest iggäuks, kes warrastab, on sedda möda puhhas siit poolt; ja iggäuks, kes wañnub, on sedda möda puhhas seält poolt ennese arwates.
4. Ma tahhan sedda wäljatua, ütleb wäggede Jehowa, ja se peab tulles selle warga koia peäle, ja selle koia peäle, kes wallet wañnub minno nimme jures, ja peab temma kotta allati jäma, ja sedda ärralöppetama, ni hästi temma puud kui temma kiwwid.
5. Ja se Ingel, kes minno wasto räkis, läks wälja, ja ütles mo wasto: Et tösta omad silmad ülles, ja wata, mis se on, mis wäljatulleb?
6. Ja ma ütlesin: Mis se on ? ja temma ütles: Se on se Ehwa-moöt mis wäljalähhäb; ja ta ütles: Se on nende silma himmo keige Ma sees.
7. Agga wata, üks talent sea-tinna todi, ja se, kes Ehwa-moödo sees istus, se olli üks naesterahwas.
8. Ja temma ütles: Se on se öäl naene; ja ta wiskas tedda Ehwa-moödo sisse, ja wiskas se sea-tinna lödi senna Ehwa su peäle.
9. Ja ma töstsin ommad silmad ülles, ja waatsin; ja wata, kaks naest läksid wälja, ja tuul olli nende tibade sees, ja neil ollid tiwad kui tonekurre tiwad; ja nemmad wisid se Ehwa-moödo ülles Ma ja taewa wahhele.
10. Ja ma ütlesin selle Ingli wasto, kes minno wasto räkis: Kuhho wiwad nemmad sedda Ehwa?
11. Ja ta ütles mo wasto: Et nemmad temmale kodda ehhitawad Sineari male, ja siñna peab sedda üllestehtama, ja pandama temma seätud kohta.

6. Peatük.

Kaks wimist näggemist: nelli wankrit ja kaks kroni.

1. Ja ma töstsin jälle ommad silmad ülles, ja näggin; ja wata, nelli wankrit läksid wälja kahhe mäe wähhelt, ja need mäed ollid wask-mäed.
2. Essimesse wankri ees ollid punnased hobboosed, ja teise wankri ees mustad hobboosed.
3. Ja kolmanda wankri ees walged hobboosed, ja neljandama wankri ees kirjud tuggewad hobboosed;
4. Ja ma hakkasin räkima, ja ütlesin Inglisele, kes minno wasto räkis: Mis need on, mo Issand?
5. Ja Ingel kostis, ja ütles mo wasto: Need on nelli taewa tuult, mis wäljalähhäwad seält, kus nemad seisid keige ma-ilma Issanda jures.
6. Kus mustad hobboosed ees, need läksid wälja pohja male, ja need walged läksid wälja nende järrele; ja need kirjud läksid wälja louna male.
7. Ja need tuggewad läksid wälja, ja püüdsid miñna maad läbbikäima; ja temma ütles: Minge, käige maad läbbi; ja nemmad käisid maad läbbi.

8. Ja ta hüdis mind, ja räkis mo wasto ja ütles: Wata need, kes wäljaläksid pohja male, on saatnud mo waimo hingama pohja male.
9. Ja Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:
10. Wötta nende wangide, Eldai, Tobia ja Jedaja käest, (ja tulle sinna sel päwal, ja tulle Sewanja poia Josia kotta, kes Pabelist tulnud:)
11. Wötta siis hõbbedat ja kulda, ja te kronid, ja panne Jootsadaki poia Josua üllema-preestri pähhä.
12. Ja rägi temma wasto, ja ütle: Nenda rägib wäggede Jehowa ja ütleb: Wata üks mees, Sema nimmi, ja se peab omma assemelt üllestousma, ja JEHOWA templi üllesehitama.
13. Ja sesamma peab Jehowa templi üllesehitama, ja sesamma peab suurt au sama, ja istma ja wallitsema omã aujärje peäl, ja peab preester ollema omma aujärje peäl, ja rahho nou peab ollema nende mollematte wahhel.
14. Ja need kronid peawad ollema Elemile, ja Tobiale, ja Jedajale, ja Sewanja poia Enile, mällestusseks Jehowa templis.
15. Ja kes kaugel on, need peawad tullema, ja Jehowa templi kallal tööd teggema ; ja teie peate tundma, et wäggede Jehowa mind on läkkitanud teie jure: ja se peab sündima kui teie Jehowa omma Jummalä sanna öiete wöttate kuulda.

7. Peatük.

Öppetus, mis paastminne on.

1. Ja se sündis kuningä Tariusse neljandal aastal, et Jehowa sanna sai Sakaria kätte ühheksama Kislewi ku neljandal päwal.
2. (Kui rahwas olli läkkitanud Jummalä kotta Saretseri ja Regemmeleki ja temma mehhed, Jehowa allandlikkult palluma;
3. Et nemmad piddid ütlemä neile preestridele, kes wäggede Jehowa koias ollid, ja prohwetide wasto räkima: Kas ma pean nutma wiendal kuul, ja ärralahhutud ollema, nenda kui ma sedda monne aasta eest teinud?)
4. Ja wäggede Jehowa sanna sai minno kätte sedda wisi:
5. Rägä keige selle Ma rahwa wasto, ja preestride wasto, ja ütle: Kui teie ollete paastunud, ja kaebdust teinud wiendal ja seitsmel kuul, ja sedda jo seitsekümmend aastat, kas teie ollete öiete minno pärrast paastunud, minno pärrast ehk ?
6. Ja kui teie söite, ja kui teie jöite, eks teie ei sönud ja eks teie ei jonud issienneste pärrast ?
7. Eks need ep olle needsammad sannad, mis Jehowa on kulutanud endiste prohwetide läbbi, kui Jerusalemmas alles rahwas olli ellamas sees, ja waikne

assi olli, ja temma liñnades seäl ümberkaudo; ja kui rahwas olli ellamas louna-pooltsel ja mäe-allusel maal.

8. Ja Jehowa sanna sai Sakaria kätte sedda wisi:

9. Nenda rägib wäggede Jehowa, ja ütleb: Moistke tössist kohhut, ja heldussest ja hallastussest tehke head iggamees omma wennale.

10. Ja ärge tehke liga ei lessenaesele, egga waesele, egga waese-lapsele, ei woörale egga willetsale; ja ärge möttelge ommas süddames teine teisele kurja teha.

11. Agga nemmad törkusid tähhele pannes, ja tombasid Ollad taggasi, ja teggid ommad körwad kurdiks, et nemmad ei piddand kuulma.

12. Ja teggid omma süddant kui Temanti-kiwwi, et nemmad ei piddand kuulma kasso-öppetust, egga neid sanno, mis wäggede Jehowa omma waimo läbbi endiste prohwetide läbbi olli läkkitanud: ja suur kange wihha on tulnud wäggede Jehowa käest.

13. Ja se sündis, otsekui temma hüdis ja nemmad ei kuulnud; nenda wötsid nemmad hüda, ja minna ei kuulnud, ütleb wäggede Jehowa.

14. Ja ma aiasin neid kange tulega keikide pagganatte jure, kedda nemmad ei tunnud, ja se Ma häwwitati ärra nende tagga, et ükski seält läbbi ei läinud egga taggasi ei tulnud; nenda on nemad sedda kallist Maad ärrahäwwitanud.

8. Peatük.

Judid ja paljo pagganaid pöörwad Kristusse pole.

1. Ja wäggede Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

2. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Ma ollen sure pühha wihhaga wihhaseks sanud Sioni pärrast, ja ollen pühhaste wihhastand temma pärrast sure tullise wihhaga.

3. Nenda ütleb Jehowa: Ma pöran Sioni pole, ja tahhan Jerusalemãas ellada; et Jerusalemãa peab töe liñnaks nimetadama, ja wäggede Jehowa mäggi, pühhaks mäeks.

4. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Weelgi peawad wannad mehhed ja wannad naesed Jerusalemãa turrude peäl istuma, ja iggaühhel on temma sau temma käes wannadusse pärrast.

5. Ja selle liñna turrud peawad ollema täis poeg- ja tüttarlapsi, kes temma turrude peäl mängiwad.

6. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Ehk se immelik on selle üllejäänud rahwa melest neil päiwil, kas se peaks ka minno melest immelik ollema ? ütleb wäggede Jehowa.

7. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Wata, ma tahhan omma rahwast ärrapeästa päwatousmisse maalt, ja päwa lojaminnemisse maalt;

8. Ja neid taggasi tua, et nemmad peawad ellama Jerusalemmas, ja nemmad peawad mulle rahwaks ollema, ja minna tahhan neile Jummalaks olla töes ja öigusses.

9. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Teie käed olgo tuggewad, teie, kes neilsinnatsil päiwil need sannad kulete prohwetide suust, kes ollid sel aial, kui wäggede Jehowa kodda, se tempel, kindlaste raiati, et sedda pididi üllesehhitadama.

10. Sest enne neid päiwi ei olnud inimesse palka ühtegi, ja lojuste palka es olle middagi, ja minnejad ja tulliad ei sanud waenlase eest rahho, ja ma lasksin miñna keik inimessed teine teise wasto.

11. Agga nüüd ei olle ma mitte selle üllejäänud rahwale sähhärdune kui endisil päiwil, ütleb wäggede Jehowa.

12. Sest nemmad peawad üks rahho seme ollema ; winapu peab omma wilja andma, ja Ma peab omma önnistust andma, ja taewas omma kastet andma: ja ma tahhan teha, et se üllejäänud rahwas peab sedda keik pärris ossaks sama.

13. Ja peab sündima, otsego teie ollete ärrawañnutud olnud pagganatte seas, oh Juda suggu, ja Israeli suggu! nenda tahhan ma teid ärrapeästa, et teie peate önnistud ollema; ärge kartke, teie käed olgo tuggewad.

14. Sest nenda ütleb wäggede Jehowa: Otsekui ma ollen möttelnud teile kurja teha, kui teie wannemad mind wägga wihhastasid, ütleb wäggede Jehowa, ja ma polle sedda kahhetsenud:

15. Nenda mötlen ma jälle neil päiwil head teha Jerusalemmale ja Juda suggule; ärge kartke mitte.

16. Need on need asjad, mis teie peate teggema: räkige töt teine teisega; moistke töe ja rahho kohhut enneste wärrawis.

17. Ja ärge möttelge ommas süddames teine teinesele kurja teha, ja ärge armastage walle wandumist: sest seeb se keik on, mis ma wihkan, ütleb Jehowa.

18. Ja wäggede Jehowa sanna sai mo kätte sedda wisi:

19. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Neljandama ku paastminne, ja wienda paastminne, ja seitsme paastminne, ja kümnema ku paastminne peab Juda suggule lustiks ja römuks, ja häiks seätud Pühhiks sama: armastage agga töt ja rahho.

20. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Weel peab sündima, et palju rahwast, ja kes mitmes liñnas ellawad, peawad tulles, ja

21. Ja peawad ühhe liñna rahwas teise jure minnema, ja ütles: Läksi ikka Jehowa pallet allandlikkult palluma, ja wäggede Jehowa otsima; minna tahhan ka miñna.

22. Ja siis tulles palju rahwast ja wägga palju pagganid, wäggede Jehowa Jerusalemmast otsima, ja Jehowa pallet allandlikkult palluma.

23. Nenda ütleb wäggede Jehowa: Neil päiwil peab sündima, et kümme meest pagganatte seast keigesugguse kelega kinnihakkawad, et nemmad kinnihakkawad ühhe Juda-mehhe ölmast, ja ütlewad: Meie tahhame teiega miñna, sest meie olleme kuulnud, et Jummal on teiega.

9. Peatük.

Jehowa suur arm: Kristusse lunnastamisest.

1. Jehowa raske ennekulutamisse sanna, Adraki Ma ja Tamaskusse liñna wasto, kus peäl temma raske sanna hingab, (sest Jehowa silm watab inimeste, nenda kui keik Israeli sugguarrude peäle.)
2. Ja se hingab ka Amati peäl, mis seäl Tamaskusse raia liggi on, ka Tirusse ja Sidoni peäl, ehk se kül wägga tark on.
3. Sest Tirus ehhitab ennesele kantsi ja panneb hõbbedat kokko kui pörmo, ja kulda kui roja ulitsatte peäl.
4. Wata, Jehowa tahhab tedda waeseks tehha, ja temma wägge mahhalüa, ja temma issi peab tullega sama ärrapõlletud.
5. Askelon nääb sedda, ja kardab, ja Assa ka tunneb suurt wallo, Ekron ka: sest temma lotus on häbbisse sanud, ja kuningas on hukka läinud Assast, ja Askelonis ei olle rahwast ellamas.
6. Ja Asdodis peab woõras rahwas ellama, ja ma tahhan Wilistide kõrkust ärrakautada,
7. Ja nende werresüüd nende suust ärrasata, ja nende läilad asjad nende hammaste wahhelt, ja temma peab ka üllejama meie Jummalale, ja ollema kui üks peälik Juda rahwa seas, ja Ekron peab ollema kui Jebusi lin.
8. Ja ma tahhan omma koia ümber leri tehha wahhiga, minnejatte ja tulliatte pärrast, ja sundiad ei pea enam nende peäle tulles: sest ma ollen sedda nüüd omma silmaga näinud.
9. Olle üpres wägga römus, Sioni tüttar, öiska Jerusalemma tüttar: wata, sinno Kuningas tulleb sulle, öige, ja temma saab abbi; willets, ja söidab eesli selgas, ja emma-eeslide söllo selgas.
10. Ja ma tahhan söawankrid ärrakautada Ewraimi seast, ja hobbose Jerusalemmast, ja söa-ammud peawad sama ärrakautud, ja temma peab rahho üllesräkima pagganattele; ja ta peab wallitsema ühhest merrest teise, ja Wratti jõest Ma otsani.
11. Ka sinna Sion kule: sinno seädusse were läbbi tahhan ma so kinniseatud wangid lahtilasta sest august, kus polle wet sees.
12. Tulge jälle tuggewa liñna pole teie, kes ollete kinniseatud lotusse peäle: ka tänna päwa annan ma kahhewõrra teäda, mis ma tahhan sinno kätte tassuda.

13. Sest ma tomban ennesele ülles Juda kui ühhe ammo, ja täidan Ewraimi kui ammo, ja ärratan ülles so lapsed oh Sion! sinno poegade wasto oh Jawan! ja teen sind ühhe wäggewa moögaks.

14. Ja Jehowa saab nähtud nende üle, ja temma nool lähhäb wälja kui walk, ja Issand Jehowa puhhub passunat ja käib kange louna tuultega.

15. Wäggede Jehowa wöttab neid kaitsta, et nemmad sawad süa ja ennese alla sundiwad lingo kiwwid, et nemmad jowad, ja möllawad otsekui winast, ja täis sawad otsekui pekkid, kui altari nurga-sambad.

16. Ja Jehowa nende Jummal tahhab sel päwal neid ärrapeästa kui omma rahwa karja: sest kiwwid kroni wisil peawad sama püsti pandud temma Ma peäle.

17. Sest missuggune on temma headus? ja missuggune on temma illo? willi, mis poismehhed, ja wärske wiin, mis neitsid kossutab.

10. Peatük.

Juda-rahwale tulleb armo lota ewangeliummi läbbi.

1. Palluge Jehowalt wihma hillise wihma aial, Jehowa teeb walgo pilwed; ja tahhab teile wihma saddo anda, iggaühhele rohto wälja peäle.

2. Sest Terawi-kuiud räkiwad, mis nurjato on, ja ööneandjad näwad wallet, ja unnenäggiad räkiwad ülles, mis ei sünni, nemmad trööstiwad tühja wisi: sepärrast on nemmad omma teed läinud kui lambad, nemmad ollid waewas, et karjast ei olnud.

3. Mo wihha on süttinud põllema karjaste wasto, ja ma tahhan sikkude kätte nähha: sest wäggede Jehowa tulleb armoga katsma omma karja sedda Juda suggu, ja neid teggema söas nende hooste sarnatseks, mis temma sureks auuks on.

4. Temmast peab nurga-kiwwi, temmast nael, temmast söa-ammo, temmast keik head sundiad ühtlase wäljatullema:

5. Ja nemmad peawad ollema kui wäggewad mehhed, kes roja ulitsatte peäl söas ärrasötkuwad, ja peawad söddima, sest Jehowa on nendega; ja kes hooste selgas söitwad, sawad häbbisse.

6. Ja ma tahhan Juda suggu wäggewaks tehha, ja Josepi suggu ärrapeästa, ja neid jälle assutada: sest ma wöttan nende peäle hallastada, ja nemmad peawad ollema otsekui ep olleks ma neid mitte ärraheitnud: sest minna Jehowa ollen nende Jummal, ja tahhan neile wastada.

7. Ja Ewraimi rahwas peawad ollema kui üks wäggew mees, ja nende südda peab römüs ollema otsego winast, ja nende poiad peawad sedda näggema, ja röömsad ollema; nende südda peab wägga römüs ollema Jehowa sees.

8. Ja ma tahhan neid willistada, ja neid kogguda, sest ma lunnastan neid; ja neid peab palju ollema, nenda kui neid ennemuiste palju olli.

9. Ja ma tahhan neid külwada rahwa sekka, ja nemmad peawad mo peäle kaugel maal mötlema, ja oma lastega ellama, ja taggasi tulles.

10. Ja ma tahhan neid taggasi tua Egiptusse-maalt, ja Assuri-maalt neid kogguda, ja neid Kileadi ja Libanoni male wia, et neile ei pea asset kül leitama.

11. Ja iggaüks peab merrest ehk ahastussest läbbi minnema, ja Issand lööb merres laened mahha, ja keik Nilusse jõe süggawad kohhad peawad ärrakuiwama häbbiga: siis peab Assuri kõrkus sama mahhalükkatud, ja Egiptusse wits ärralahkuma.

12. Ja ma tahhan neid wäggewaks teha Jehowa sees, et nemmad temma nimme sees peawad käima, ütleb Jehowa.

11. Peatük.

Judide hukatusse sü, et nemmad Kristust põlgnud.

1. Libanon! te ommad ukseid lahti, ja tullid põlletago so seedripuud ärra.

2. Ullu män, et seedripuud on mahhalangenud, et suresuggused on ärraraisatud; ulluge Pasani tammed, sest tuggew mets on maas.

3. Karjaste ullumisse heäl kulukse, et nende kallis illo on ärraraisatud; noorte loukoerte möiramisse heäl, et Jordani kõrged kaldad on ärraraisatud.

4. Nenda ütleb Jehowa mo Jummal: Hoia kui karjane need tappalambad,

5. Mis need, kelle pärralt nemmad on, tapwad, ja ei arwa süalluseks, ja iggaüks, kes neid ärramüüb, ütleb: Kidetud olgo Jehowa, et ma ollen rikkaks sanud; ja nende karjatsed ei anna neile armo.

6. Sepärrast ei tahha ma mitte enam selle Ma rahwale armo anda, ütleb Jehowa; ja wata, minna tahhan innimessed ärraanda, iggameest omma liggimesse kätte, ja omma kunninga kätte, ja need wotwad sedda maad ärrapeksta, ja ma ei tahha neid mitte nende käest ärrapeästa.

7. Ja minna hoidsin need tappa-lambad kui karjane, teie pärrast, oh willetsad lambad! ja ma wötsin enesele kaks keppi, ühhe nimmetassin minna lahkeks, ja teise nimmetassin ma wallusaks; ja nenda hoidsin ma lambad.

8. Ja ma kautasin kolm karjast ärra ühhel kuul, sest mo hing tüddis ärra nende pärrast, ja ma olin ka weider olnud nende melest.

9. Ja ma ütlesin: Ei ma tahha neid mitte kui karjane hoida: mis surreb, se surrego; ja mis ärrakautakse, sago ärrakautud, ja mis üllejäwad, need sögo teine teise lihha.

10. Ja ma wötsin omma keppi, mis lahke, ja raiusin sedda katki, et ma piddin omma seädust tühjaks teggema, mis ma keige rahwaga ollen teinud.

11. Ja sedda tehti tühjaks selsammal päwal; ja nenda tundsid need willetsad lambad, kes minno pole hoidsid, et se olli Jehowa sanna.
12. Ja ma ütlesin nende wasto: Kui se teie melest hea on, siis andke minno palka; agga kui mitte, siis laske seista: ja nemmad wagisid mo palka, kolmkümmend höbbesekli.
13. Ja Jehowa ütles mo wasto: Wiska sedda pottiseppa kätte. Wii sedda kallist hinda, mis mind neist ni kallist on arwatud, ja ma wötsin kolmkümmend höbbesekli, ja wiskasin neid Jehowa kotta pottiseppale.
14. Ja ma raiusin omma teise keppi katki, mis wallus, et ma pidin tühjaks teggema sedda wenna-söbrust Juda wahhel ja Israeli wahhel.
15. Ja Jehowa ütles mo wasto: Et wötta weel ennesele ühhe meletuma karjatse riistad.
16. Sest wata, minna tahhan sellesinnatse Ma peäle üht karjast sata, ei se lähhä katsma, mis on ärrakautud, ei se otsi, mis noor on, ei se parranda, mis hawatud, ei se toeta, mis jo on kui seismas; agga ta wöttab selle lihhawa lihha süa, ja nende sörrad löhki kiskuda.
17. Hädda selle tühja karjatsele, kes lambad mahhajättab! moök tulleb temã käewarre peäle, ja temma parrema silma peäle; temma kässiwars peab koggone ärrakuiwama, ja temma parrem silm peab koggone tüntsiks minnema.

12. Peatük.

Mis tullewäl aial Juda-rahwaga peab sündima.

1. Jehowa raske ennekulutamisse sanna Israeli pärrast: Jehowa ütleb, kes taewad laiale wännitab, ja maad kindlaste raiab, ja walmistab innimesse waimo temma sees:
2. Wata, miña teen Jerusalemma karrikaks, mis teeb waruma keik rahwast, mis ümberkaudo on, ja ka Juda peäle pannakse, et ta peab Jerusalemma wasto ollema, sedda kinni pannemas.
3. Ja sel päwal peab sündima: ma tahhan Jerusalemma raskeks kiwwiks teha keige rahwale; keik, kes sedda tahtwad ärrakanda, peawad sest kriipsusid kül sama: sest keik ma-ilma pagganad peawad sama koggutud temã wasto.
4. Sel päwal, ütleb Jehowa, tahhan ma keik hobboosed kohtumisega nuhhelda, ja neid, kes nende selgas söitwad, hullo melega: ja Juda koia ülle tahhan ma ommad silmad lahti teha, agga keik rahwa hobboosed tahhan ma söggedussega nuhhelda.
5. Ja iggaüks Juda würstidest wöttab möttelda ommas süddames: Jerusalemma rahwas on mulle rammuks, wäggede Jehowa omma Jummalä sees.
6. Sel päwal tahhan ma Juda würstid teha kui tulle-leed pude sekka, ja kui tullised törwaksed wihkude sekka, ja nemmad peawad parremal ja pahhemal

polel ärralöppetama keik rahwast ümberringi, ja Jerusalemas peab weel rahwas ollema ellamas omma assemel Jerusalemmas.

7. Ja Jehowa tahhab esmalt Juda telgid ärrapeästa, sepärrast et Taweti koia illo ja Jerusalema rahwa illo ei pea surustellema Juda wasto.

8. Sel päwal wöttab Jehowa Jerusalemma rahwa kaitsta, ja kes nende seast komistab, se peab sel päwal ollema kui Tawet, ja Taweti suggu kui Jummal, kui Jehowa Ingel nende ees.

9. Ja sel päwal peab sündima: ma tahhan püda ärrakautada keik pagganad, kes Jerusalemma peäle tulleswad.

10. Ja ma tahhan Taweti suggu peäle, ja Jerusalemma rahwa peäle wäljawallada armo ja allandlikko pallumiste Waimo, ja nemmad wötwad wadata minno peäle, kedda nemmad on läbbipistnud; ja wötwad kaebdust tehma pärrast, nenda kui ühhe ainsa lapse pärrast kaebdust tehakse, ja wötwad kibbedaste nutta temä pärrast, nenda kui ühhe essimesse poia pärrast kibbedaste nuttakse.

11. Sel päwal peab ni suur kaebdus Jerusalemmas ollema, kui se kaebdus Adadrimmonis Megiddoni orgus.

12. Sest se Ma teeb kaebdust, igga sugguwossa issiärranis: Taweti seltsi sugguwossa issiärranis, ja nende naesed issiärranis: Natani seltsi sugguwossa issiärranis, ja nende naesed issiärranis.

13. Lewi seltsi sugguwossa issiärranis, ja nende naesed issiärranis: Simei sugguwossa issiärranis, ja nende naesed issiärranis.

14. Keik sugguwössad mis üllejädwad, igga sugguwossa issiärranis, ja nende naesed issiärranis.

13. Peatük.

Kristus on rohke armo hallikas: Judide pöörmisses.

1. Sel päwal peab Taweti suggul ja Jerusalemma rahwal üks lahtitehtud hallik ollema patto ja rojusse puhhastamisse tarwis.

2. Ja sel päwal peab sündima, ütleb wäggede Jehowa: ma tahhan ebba-jummalatte nimed Ma peält ärrakautada, et need ei pea enam melegi tullesma, ja tahhan ka need walle prohwetid ja sedda rojast waimo seält maalt ärrasata.

3. Ja peab sündima, kui kegi weel prohweti wisil rägib, et temä issa ja ta emma, kes tedda sünnitand, temä wasto peawad ütlesma: Sinna ei pea ellama, sest sa rägid wallet Jehowa nimmel; ja temä issa ja ta emma, kes tedda sünnitand, wötwad tedda läbbipistada, sepärrast et ta prohweti wisil on räkinnud.

4. Ja sel päwal peab sündima: prohwetid peawad häbbenema, iggamees omma näggemisse pärrast, kui ta prohweti wisil räkis: ja ei pea karrust pitka kube selga pannema, seks et nemmad tahhaksid walletada:

5. Waid iggäüks neist ütleb: Minna ep olle prohwet, ma ollen üks mees, kes maad harrib, sest üks iñimeñe on mind palkanud lapse põlwest.
6. Ja kui kegi temã wasto ütleb: Mis hawad on need, sinno kätte sees? siis ütleb temma: Need on, mis mind lödi nende koias, kes mind enne armastasid.
7. Moök! ärka ülles minno kartjatse wasto, ja selle mehhe wasto, kes moga ühhesuggune on, ütleb wäggede Jehowa: lö sedda karjast, et lambad laiale sawad; siis tahhan ma omã kät pöördä nende weikiste pole.
8. Ja peab sündima keige Ma peäl, ütleb Jehowa, kus kaks ossa on, need peawad sama ärrakautud, ja hinge heitma; ja kolmas ossa peab senna üllejämä.
9. Ja ma tahhan sedda kolmast ossa tulle sisse wia, ja neid sullatada, kui hõbbedat sullatakse, ja tahhan ärrakatsuda, kui kulda ärrakatsutakse: sesinnane hüab mo nimmet appi, ja miña tahhan temãle wastada, ja üttelda: Se on mo rahwas, ja temã ütleb: Se on Jehowa mo Jumãl.

14. Peatük.

Kristus kaitseb omma koggodust waenlaste wasto.

1. Wata, üks pääw tulleb Jehowa auuks, et sinno saak wäljajaetakse kesk sinno sees.
2. Ja ma tahhan keik pagganad kogguda Jerusalemma wasto söddima: ja se lin peab ärrawoetud, ja need koiad ärrarisutud, ja naeste-rahwas ärranaertud sama; ja pool liñna rahwast peab wangi minnema, agga rahwas, mis üllejääb, ei pea mitte ärrakautud sama liñna seest.
3. Ja Jehowa lähhäb wälja, ja söddib nende sinnaste pagganatte wasto, nenda kui sel päwal, kui ta söddis taplusse päwal.
4. Ja temma jallad seiswad sel päwal öllipude mäe peäl, mis on Jerusalemma kohhal päwatousmisse poolt; ja se öllipude mäggi lõhkeb lõhki keskelt, päwatousmisse ja päwa lojaminnemisse pole, wägga sureks orruks: sest pool mägge langeb pohja pole, ja temma teine pool louna pole.
5. Kui teie siis pöggenete mo mäggede orrust läbbi, sest se mäggede org ullatab warjo kohta; siis pöggenete teie, nenda kui teie pöggenesite ma-wärrisemisse pärrast Juda kunninga Usia aial: sest Jehowa minno Jummal tulleb, ja keik pühhad x sinnoga.
6. Ja sel päwal peab sündima: ei olle walgust; palju selgust on, ja jälle paks pimmedus.
7. Ja peab üks pääw ollema, se on Jehowale teäda; ei mitte päwa, egga ööd: ja öhto aial peab sündima, et walgus on.

8. Ja sel päwal peab sündima, et ellaw wessi Jerusalemmast wäljajookseb, nende pool ossa essimesse merre pole, ja teine pool ossa taggumisse merre pole; se peab sui ja talwe aial nenda ollema.
9. Ja JEHOWA peab kuningas ollema keik ülle Ma: sel päwal peab JEHOWA üks ainus ollema, ja ta nimmi üks ainus.
10. Keik se Ma peab ümberringi laggedaks maaks sama Kebast Rimmonist sadik, wasto lounat Jerusalemma pole; ja se peab sureks sama, ja omma paika jäma Penjamini wärrawast, essimesse wärrawa paigast sadik, nurga wärrawast sadik, ja Ananeli tornist kunninga surrotörrest sadik.
11. Ja nemmad peawad seäl sees ellama, ja ei pea mitte ennam üks ärrakautawa assi ollema: sest Jerusalemma rahwas peab julgeste ellama.
12. Agga se peab se nuhtlus ollema, misga Jehowa tahhab nuhhelda keik rahwast, kes Jerusalemma wasto söddiwad: temma panneb iggaühhe lihha, nenda kui ta omma jalge peäl seisab, ärrakuiwama, ja iggaühhe silmad peawad omma aukude sees ärrakuiwama, ja iggaühhe keel peab temma suus ärrakuiwama.
13. Ja sel päwal peab sündima: suur kärrin Jehowa käest peab nende seas ollema, et nemmad teine teise kätte kinnihakkawad, ja teise kässi touseb teise käe wasto.
14. Sest ka Juda-rahwas wöttab söddida Jerusalemma wasto: ja keikide pagganatte warrandust peab koggutama ümberringi, kulda, ja höbbedat, ja ridid üpres paljo.
15. Ja nenda peab hooste, hobbo-eeslide, kamelide ja eeslide, ja keikide lojuste nuhtlus ollema, mis nende leride sees on, otsekui sesinnane nuhtlus.
16. Ja peab sündima, et need, kes üllejäwad keikist pagganist, kes Jerusalemma peäle tullewad, peawad keik aasta aastalt üllesminnema, kuningast, wäggede Jehowat kummardama, ja leht-maiade Pühha piddama.
17. Ja peab sündima, et nende peäle ei pea wihma saddama, kes ma-ilma rahwa sugguwössade seast ei lähhä ülles Jerusalemma, kuningast, wäggede Jehowat kummardama.
18. Ja kui Egiptusse-rahwa sugguwössä ülles ei lähhe egga tulle, siis ei sa ka nende peäle mitte wihma; nende kätte saab se nuhtlus, misga Jehowa nuhtleb need pagganad, kes ei lähhä ülles lehtmaiade Pühha piddama.
19. Se on Egiptusse-rahwa patto nuhtlus, ja keikide pagganatte patto nuhtlus, kes ei lähhä ülles lehtmaiade Pühha piddama.
20. Sel päwal peab hooste kellokeste peäl ollema need sannad: Need on Jehowale pühhad! ja need pottid Jehowa koias peawad ollema kui pekkid altari ees.
21. Ja keik pottid Jerusalemmas ja Juda-maal peawad ollema pühhad wäggede Jehowale, ja keik, kes tahtwad ohwerdada, need tullewad, ja wötwad monned neist, ja keetwad nende sees; ja sel päwal ei pea mitte eñam Kanaani-iñimest

ollema wäggede Jehowa koias.

Sakaria Ramato Ots.

Prohweti Malakia Ramat.

---

1. Peatük.

Innimeste tännamatta meel Jehowa wägga sure armastusse wasto nomitakse.

1. SE on Jehowa raske ennekulutamisse sanna Israeli wasto Malakia läbbi.
2. Ma ollen teid armastanud, ütleb Jehowa; siiski ütlete teie: Mis asjas olled sa mind armastanud? eks Esaw olnud Jakobi wend? ütleb Jehowa; siiski ollen ma Jakobi armastanud:
3. Agga Esawi ollen ma wihkanud, ja temma mäggised maad laggedaks teinud, ja temma pärris-ossa annud lendwa maddudele, mis körbes on.
4. Kui Edomi-rahwas ütleb: Meie olleme waeseks rikkutud, agga meie tahhame need paljaks tehtud kohhad jälle üllesehitada; siis ütleb wäggede Jehowa nenda: Nemmad ehhitawad kül ülles, agga minna tahhan mahhakiskuda; ja neid peab hütama öäla rahwa raiaks; ja ühheks rahwaks, kelle peäle Jehowa meel wägga pahha on iggaweste.
5. Ja teie silmad sawad sedda nähha, ja teie wöttate öölda: Jehowa sago sureks Israeli raia ülle.
6. Poeg auustab issa, ja sullane omma issandat: kui minna nüüd issa ollen, kus on mo au? kui minna nüüd Issand ollen, kus on kartus mo eest? ütleb wäggede Jehowa teie wasto, oh preestrid! kes teie mo nimme mikski ei panne, ja ütlete: Mis asjas ei panne meie so nimme ei mikski?
7. Jehowa wastab: Teie tote mo altari peäle ärrateotud leiba, ja ütlete: Mis asjas teotame sind ärra? se läbbi, et teie ütlete: Jehowa laud, ei sedda panda mikski.
8. Ja kui teie tote sedda ohwerdada, mis pimē on, ei se olle pahha teie melest, ehk kui teie tote, mis lonkab, ehk többine on, ei se olle pahha teie melest ; et wi sedda omma mawallitseja kätte? katsu, kas temmal sinnust hea meel on, ehk kas ta sinnust wöttab luggu piddada, ütleb wäggede Jehowa.
9. Ja nüüd, et palluge allandlikkult Jummal palle, siis wöttab temma meie peäle armo heita; teie käest on se tulnud, kas ta peaks teist luggu piddama ? ütleb wäggede Jehowa.
10. Kes on ka teie seast, kes templi ukсед lukko panneks? ei teie sütagi tuld ilma mo altari peäl pöllema; mul ep olle head meelt teitest, ütleb wäggede Jehowa, egga ma wotta roa-ohwri hea melega teie käest wasto.

11. Sest päwatousmissesest siñna male, kus ta loja lähhäb, on mo nimmi suur pagganatte seas, ja keiges paikas wiakse mo nimmele suitsetamisse-rohto ja puhvast roa-ohwri: sest mo nimmi on suur pagganatte seas, ütleb wäggede Jehowa.

12. Ja teie teotate sedda ärra, se läbbi et teie ütlete: Jehowa laud, se on ärrateotud, ja temä warra, se on temma roog, sedda ei panda mikski.

13. Ja teie ütlete: Wata, missuggune ärrawässitaminne on se, ja teie tete, et sedda ärrapöltakse, ütleb wäggede Jehowa; ja teie tote ohwriks, mis risutud, ja mis lonkab, ja mis többine on, ja seddasuggust roa-ohwri tote teie: kas ma peaksin sedda hea melega teie käest wastowotma? ütleb Jehowa.

14. Ja ärranetud on se, kes kawwalaste teeb, ja kel on omäs karjas üks issane lojus, ja ta tootab Issandale, ja ohwerdab, mis wiggane on: sest minna ollen suur kuningas, ütleb wäggede Jehowa, ja mo nimmi on kartusse wäärt pagganatte seas.

2. Peatük.

Paljo süüd lükkatakse preestride ja mu rahwa peäle.

1. Ja nüüd teile, oh preestrid! antakse sesinnane käsk:

2. Kui teie ei wötta kuulda, ja kui teie ei panne süddamesse, et teie mo nimmele au annate, ütleb wäggede Jehowa, siis tahhan ma teie peäle läkkitada ärraneedmist, ja teie önnistussed ärraneda; kül ma tahhan sedda ärraneda, sepärrast et teie ei wötta südamesse panna.

3. Wata, ma tahhan teile sedda seemne wilja söitelda, ja ärrarikkuda, ja tahhan sitta, teie Pühhade ohwride sitta laiale wissata teie silmi, et se teid ennesega peab ärrawima.

4. Et teie peate tundma, et ma teie kätte ollen läkkitanud seddasinnast käsko, et mo seädus peaks jäma Lewiga, ütleb wäggede Jehowa.

5. Mo seädus olli temmaga, ello- ja rahho-seädusseks, ja neid andsin ma temmale kartusseks, ja temma kartis mind, ja temma olli ärraehmatud mo nimme pärrast.

6. Töe kasso-öppetus olli temma suus, ja köwwerust ei olle leitud ta ulede seest; rahho sees ja öiglase melega käis ta minnoga, ja pöris palju üllekohtust ümber.

7. Sest preestri uled peawad tarkusse tundmist hoidma, ja teised peawad kasso-öppetust temma suust otsima, sest temma on wäggede JEHOWA Käsk.

8. Ja teie ollete seält tee peält ärralahkund, ja palju saatnud kommistama kasso-öppetuses; teie ollete Lewi seädust ärrarikkunud, ütleb wäggede Jehowa.

9. Sepärrast ollen ka minna teinud, et teid mikski ei panda, ja et teie ollete alwad keige rahwa melest, sepärrast et teie ei pea minno wisisid, ja peate ühhest ennam luggu kui teisest kasso-öppetusses.
10. Eks meil keikil olle üks issa? eks üks Jummal ei olle meid lonud? mikspärrast teme siis pettust teine teise wasto, ja teotame ärra omma wannematte seädust?
11. Juda teeb pettust, ja mis hirmus, se on Israelis ja Jerusalemmas sündinud: sest Juda teotab Jehowa pühastust, mis temma armastab, ja on woöra jummal tüttart naeseks wötnud.
12. Jehowa wöttab ärrakautada Jakobi maiade seest sedda meest, kes sedda teeb, ni hästi sedda, kes walwab, kui sedda, kes temmale kostab, ja kes roa-ohwri wiib wäggede Jehowale.
13. Ja seddasinnast tete teie weel: teie kattate Jehowa altari silmaweega, nuttoga ja äggamissegaga, et temma ei woi se roa-ohwri peäle mitte ennam wadata, egga melehead teie käest wastowötta.
14. Agga teie ütlete: Mikspärrast siis ? sepärrast, et Jehowa tunnistab sinno ja so nore ea naese wahhel, kelle wasto sinna olled pettust teinud; ommeti on ta sinno abbikaas, ja se naene, kellega sul seädus on.
15. Nenda ei teinud se üks, sest temmal olli teine Waim, ja mis teggi se üks? ta otsis sedda Jummal tootud suggu? sepärrast hoidke ennast omma waimo eest, et temma ei te pettust teie nore ea naese wasto.
16. Sest Issand wihkab lahhutamist, ütleb Jehowa Israeli Jummal; ja sesuggune kattab ennast wäekauba töga kui oma kuega, ütleb wäggede Jehowa; sepärrast hoidke ennast omma waimo eest, et teie ei te pettust.
17. Teie ollete Jehowat ärrawässitanud omma sannadega; siiski ütlete teie: Misga olleme meie ärrawässitanud? se läbbi et teie ütlete: Kes ial kurja teeb, se on hea Jehowa melest, ja need on temãa mele pärrast; ehk, kus on se Jummal, kes kohhut teeb?

3. Peatük.

Kristusse tullemisest: rahwas wabbandab ennast ja neid nomitakse: hädda kulutakse ja armo tootakse.

1. Wata, ma läkkitan omma ingli, ja temma peab mo palle eel teed walmistama; ja pea tulleb omma templi jure se ISSAND, kedda teie otsite, ja se seädusse Ingel, kedda teie tahhate: wata, ta tulleb, ütleb wäggede JEHOWA.
2. Agga kes kannatab temma tullemisse päwa? ja kes jääb seisma, kui ta ilmub? sest temma on kui sullataja tullu, ja nenda kui wannutajatte seep.

3. Ja temma istub, kui se, kes sullatab ja puhhastab hõbbedat ; temãa puhhastab Lewi lapsed, ja sullatab neid kui kulda ja kui hõbbedat: siis towad nemmad Jehowale roa-ohwri õigusses.
4. Siis on Juda ja Jerusalemma roa-ohwer Jehowa melest maggus, kui ennemuiste ja ammust aiast.
5. Agga teie liggi tahhan ma tulla kohtuks, ja olla üks kerme tunnistusmees noidade ja abbiellorikkujatte wasto, ja nende wasto, kes wallet wanduwad, ja nende wasto, kes liga tewad palgalissele palga polest, lessenaesele, ja waese lapsele, ja kes woõra õigust kõwweraks pöörwad, ja kes mind ei kartnud, ütleb wäggede Jehowa.
6. Sest minna Jehowa ei sa teist wisi, ja teie Jakobi lapsed ei olle otsa sanud.
7. Teie ollete omma wannematte päiwist ärralahkund minno seädmistest, ja teie ei olle neid mitte piddanud; pöörge minno pole, siis tahhan ma teie pole pöörda, ütleb wäggede Jehowa; ja teie ütlete: Mis asjas peame pöörma?
8. Kas innimenne peab Jummalat petma? et teie wöttate mind petta, ja ütlete siiski: Mis asjas pettame meie sind? teie pettate kümnesse ja üllestõstmisse-ohwriga.
9. Ärraneedmisse läbbi ollete teie ärranetud, et teie mind pettate, keik se rahwas.
10. Toge keik sedda kümnest warrandusse kotta, et toidus woiks mo koias olla, ja se läbbi katsuge waid minno peäle, ütleb wäggede Jehowa; kas ma ei wõtta teile taewa lugid lahti tehha, ja õnnistust teie kätte wäljapuistada, senni kui liaks saab.
11. Ja ma tahhan teie pärrast need sõjad sõitelda, et nemmad ei pea teile ma-wilja ärrarikkuma, ja Ma ei pea teile winapuud, mis wälja peäl on, tühjaks jätma, ütleb wäggede Jehowa.
12. Ja keik pagganad wötwad teid õnsaks kita: sest teie peate üks wägga armas Ma ollema, ütleb wäggede Jehowa.
13. Teie sannad mo wasto on walgud, ütleb Jehowa; ja teie ütlete: Mis olleme issikeskes sinno wasto räkinud?
14. Teie ütlete: Jummalat tenima, se on ilma, ja mis kasso on sest, kui meie peame, mis ta käsknud piddada, ja kui meie kurwa melega käime wäggede Jehowa pärrast?
15. Sepärrast kidame meie nüüd õnsaks neid, kes uhked on ; ka need siggiwad, kes öäla tö tewad: nemmad katsuwad ka Jummal peäle, ja peäswad ärra.
16. Need, kes Jehowa kartwad, räkiwad siis issikeskes teine teise wasto: Kül Jehowa panneb tähhele ja kuleb, ja üks mälletusse ramat on kirjutud temma palle ees nende heaks, kes Jehowat kartwad, ja temma nimme peäle mõtlewad.
17. Ja nemmad peawad, ütleb wäggede Jehowa, minno pärralt ollema sel

päwal, kui ma neid teen issi-rahwaks, ja tahhan neile armo anda, nenda kui üks mees armo annab omma poiale, kes tedda tenib.

18. Ja teie peate jälle siis nähha sama wahhet ühhe öige ja selle wahhel, kes öäl on ; selle wahhel, kes Jummalat tenib, ja selle wahhel, kes tedda mitte ei teni.

19. Sest wata, se pääw tulleb, mis põlleb kui ahhi, ja keik uhked, ja keik, kes öäla tö teggewad, peawad ollema kui körs, ja se pääw, mis tulleb, körwetab neid ärra kui tulle-leek, ütleb wäggede Jehowa; ja se ei jätta neile mitte juurt egga oksa.

20. Agga teile, kes teie mo nimme kardate, peab öigusse päike tousma, ja parrandaminne temma tibade al; ja teie peate wäljamminema ja lihhawaks sama kui nuum-wassikad.

21. Ja teie peate neid, kes öälad on, ärratallama, sest nemmad peawad põrm ollema teie jalge tallade al sel päwal, mis minna walmistan, ütleb wäggede Jehowa.

22. Tulletage mele mo sullase Mosesse kässo-öppetust, mis ma tedda käsksin Orebi mäe peäl keige Israeli kätte anda, need seädmissed ja kohtoseädussed.

23. Wata, minna läkkitan teile prohwetit Elia, ennekui tulleb JEHOWA pääw, mis suur on ja kartusse wäärt.

24. Ja temma peab wannematte süddant pöörma poegade pole, ja poegade süddant nende wannematte pole; et ma wahhest ei tulle, ja ei lö sedda maad, et se saab ärrakautawaks.

Malakia Ramato Ots.

Ewangelium ehk Hea sannum Ma-ilma Lunnastajast Jesussest Kristussest ülleskirjotud Pühvast Matteussest.

---

1. Peatük.

Kristusse sugguwössast, nimmest ja sündimissest.

1. Se on Jesusse Kristusse sündimisse ramat, kes on Abraami poia Taweti poeg.
2. Abraam süñitas Isaaki, ja Isak sünnitas Jakobi α, ja Jakob süñitas Juda αα ja temma wennad.
3. Ja Judas sünnitas Peretsi ja Sara Tamariga, ja Perets sünnitas Esromi α, ja Esrom sünnitas αα Arami.
4. Ja Ram sünnitas Aminadabi, ja Aminadab sünnitas Naassoni, ja Nahson sünnitas Salmoni.
5. Ja Salma sünnitas Poast Raabiga, ja Poas sünnitas Obedi α Ruttiga, ja Obed sünnitas αα Jesse.
6. Ja Jesse (Isai) süñitas kuñinga Taweti, ja se kuningas Tawet sünnitas Salomoni α Utria naesega.
7. Ja Salomon sünnitas Roboami, ja Reabeam sünnitas Abia α, ja Abia sünnitas Asa.
8. Ja Asa sünnitas Josawati, ja Josawat sünnitas Jorami α, ja Joram sünnitas αα Usia.
9. Ja Usia sünnitas Jotami, ja Jotam sünnitas Ahast α, ja Ahas sünnitas αα Hiskiat.
10. Ja Hiskia sünnitas Manasse, ja Manasse süñitas Amonit α, ja Amon süñitas αα Josia.
11. Ja Josia sünnitas Jojakimi ja temma weñad Pabiloni wangiwimisse aial.
12. Agga pärrast Pabiloni wangiwimist sünnitas Jekonja Sealtieli, ja Sealtiel sünnitas Serubabeli.
13. Ja Serubabel sünnitas Abiudi, ja Abiud sünnitas Eliakimi, ja Eliakim sünnitas Asori.
14. Ja Asor sünnitas Sadoki, ja Sadok sünnitas Ahhimi, ja Ahhim sünnitas Eliudi.
15. Ja Eliud sünnitas Eleatsari, ja Eleatsar sünnitas Mattani, ja Mattan sunnitas Jakobi.
16. Ja Jakob sünnitas Josepi Maria mehhe, kellest Mariast on sündinud JESUS, kedda nimmetakse Kristusseks.
17. Keik pölwed nüüd Abraamist Tawetist sadik on nelliteistkümmend pölwe: ja Tawetist Pabiloni wangiwimissest sadik on nelliteistkümmend pölwe; ja Pabiloni wangiwimissest Kristussest sadik on nelliteistkümmend pölwe.

18. Agga Jesusse Kristusse sündiminne olli nenda: sest kui temã emã Maria Josepile kihlatud olli, eñego nemãad kokko said, leiti tedda käima peäl ollemast pühvast Waimust.
19. Agga et temma mees Josep õige olli, ja ei tahtnud tedda häbbi sisse sata, tahtis temma sallaja temmast ärralahkuda.
20. Agga kui temmal se mõtte olli, wata, siis näitis eñast temãale Issanda ingel uñes, ja ütles: Josep Taweti poeg, ärra karda mitte Maria omã naese ennese jure wottes, sest mis temã sees on sündinud, se on pühvast Waimust.
21. Agga temã peab ühhe poia ilmale toma ja sinna pead temãale nimẽ pannema JESUS, sest temma peästab omma rahwast x nende pattudest.
22. Agga se keik on sündinud, et pididi töeks sama, mis Issandast on ööldud prohwetil läbbi, kes ütleb:
23. Ennã se neitsit saab käima peäle, ja peab poia ilmale toma, ja nemãad peawad temãale nimme pannema IMMANUEL, se on ärraselletud: Jummal meiega.
24. Agga kui Josep unnest üllesärkas, teggi temã nenda kui Issanda ingel tedda olli käsknud, ja wottis omma naese ennese jure;
25. Ja temma ei puutnud temmasse mitte, kunni temma omma essimesse poia sai ilmale tonud, ja ta pani temmale nimme JESUS.

2. Peatük.

Mis Jesussele sündinud lapse põlwes.(Ewangelium kolme Kuninga päwal.Ewangelium ilmasüta laste tapmisse Päwal.

1. Agga kui Jesus olli sündinud Petlemmas Juda-maal kuningas Herodesse aial, wata siis tullid targad homõiko x poolt Jerusalemma, ja ütlesid:
2. Kus on se sündinud Juda-rahwa Kuningas? sest meie olleme temã tähhe näinud homõiko-maal, ja olleme tulnud tedda x kumãrdama.
3. Agga kui kuningas Herodes sedda kulis, ehmatas temma wägga ärra, ja keik Jerusalemma lin temmaga.
4. Ja temma koggus kokko keik üllemad preestrid ja kirjatundiad rahwa seast, ja kulas neilt, kus se Kristus pididi sündima.
5. Agga nemmad ütlesid temmale: Petlemmas Juda-maal, sest nenda on se prohwetil läbbi kirjutud:
6. Ja sinna Petlem Juda-maal, sinna ep olle milgikombel se wãhhem Juda würstide seas, sest sinnust peab wãljatullema se Wallitseja, kes minno Israeli rahwast peab kui karjane hoidma.
7. Siis kutsus Herodes need targad sallaja, ja kulas neilt öiete sedda aega, mil se täht olli paistnud.

8. Ja temma läkkitas neid Petlema, ja ütles: Minge ja kulage öiete hästi se lapsokesse järrele, ja kui teie tedda leiate, siis kulutage mulle, et ka minna tullen tedda kummardama.
9. Agga kui nemmad said kunningast kuulnud, läksid nemmad ärra, ja wata, se täht, mis nemmad homiko-maal ollid näinud, käis nende eel, kunni temma tulli, ja seisis kohhe seäl üllewel, kus se lapsokene olli.
10. Agga kui nemad sedda tähte näggid, said nemmad üpris wägga röömsaks.
11. Ja kui nemmad tullid senna kotta, leidsid nemmad se lapsokesse Maria temma emaga, ja heitsid endid mahha ja kummardasid tedda, ja wotsid oma warrandust lahti, ja wisid temale andid, kulda ja wiroki ja mirri.
12. Ning et Jummal neid käsknud unnes, et nemmad mitte ei piddand Herodesse jure taggasi minnema, läksid nemmad teist teed taggasi omma male.
13. Agga kui nemmad said taggasi läinud, wata, siis näitis eñast Issanda ingel uñes Josepile, ja ütles: Touse ülles, ja wotta se lapsokesse ning temma emä ennesega, ja pöggene Egiptusse-male, ja olle seäl, kunni minna sulle saan üttelnud; sest Herodes püab sedda last ärrahukkata.
14. Agga temma tousis ülles ja wottis sedda lapsokest ennesega ja temma emma ösel, ja pöggenes Egiptusse-male,
15. Ja olli seäl, kunni Herodes sai ärrasurnud, et piddi töeks sama, mis Issandast on räkitud prohwetil läbbi, kes ütleb: Egiptusse-maalt ollen minna omma Poega kutsnud.
16. Kui nüüd Herodes näggi, et temma olli pettetud neist targadest, sai temma wägga wihhaseks, ja läkkitas wälja, ja laskis ärratappa keik poeglapsed, mis Petlemmas, ja keige temma raiade peäl, kes ollid kahheaastased ja nende järgmised, sedda aega möda, mis temma hästi neilt targailt olli kulanud.
17. Siis on töeks sanud, mis prohwetist Jeremiast on räkinud, kes ütleb:
18. Ramas on heält kuulnud, palju kaebmist ja nutmist ja ullumist. Rael nuttis ommad lapsed, ja ei tahtnud ennast mitte lasta römustada, sest nemmad ei olnud teps ellus.
19. Agga kui Herodes sai ärrasurnud, wata, siis näitis ennast unnes Issanda ingel Josepile Egiptusse-maal,
20. Ja ütles: Touse ülles, ja wotta se lapsoke ja temma emma ennesega, ja minne Israeli male, sest need on surnud, kes lapsokesse hinge püüdsid.
21. Siis tousis temä ülles, ja wottis se lapsokesse ja temä emä ennesega, ja tulli Israeli male.
22. Agga kui temma kulis, et Arkelaus Juda-maal kunningas olli omma issa Herodesse assemel, kartis temma senna minnes. Agga kui temma Jummalast käsko sai unnes, pöggenes temma Kalilea-ma pole.
23. Ja tulli, ja ellas ühhes liñnas, mis hütakse Naatsarettiks, et piddi töeks sama, mis räkitud on prohwetide läbbi, et tedda peab Naatsareusseks hütama.

3. Peatük.

Kristust ristitakse Joannessest.(Ewangelium pärrast Neäri Pühha.)

1. Agga neil päiwil tulli Joannes se ristia ja teggi jutlust Juda-ma körbes.
2. Ja ütles: Parrandage meelt; sest taewa-riik on liggi tulnud.
3. Sest temã on se, kellest prohwet Jesaias on rãkinud ja üttelnud: ühhe hüdia heäl on körbes: walmistage Issanda teed, tehke temã tee raad tassaseks.
4. Agga selsammal Joannessel olli ta omma kuub kameli karwust, ja nahk-wö temã wööl; agga temã roog olli rohhotirtsud ja mets-messi.
5. Siis läks temma jure wälja Jerusalemma lin, ja keik se Juda-ma, ja keik se Ma Jordani ümberkaudo;
6. Ja nemãd said temãst ristitud Jordanis, kui nemãd üllestunnistasid enneste pattud.
7. Agga kui temma palju neid Wariserid ja Sadduserid nãggi omã ristmisse jure tullewad, ütles temma nende wasto: teie wihhasematte maddude suggu, kes on teile näitnud, et sate ärrapöggeneda tullewa wihha eest?
8. Sepãrrast kandke õiget mele-parrandamisse wilja.
9. Ja ärge möttelge isseenneses üttelda: meil on Abraam Issaks ; sest minna ütlen teile, et Jummal woib neistsinnatsist kiwwast Abraamile lapsi sata.
10. Agga kirwes seisab ka jo pude jure külges; sepãrrast igga pu, mis head wilja ei kañna, raiutakse mahha, ja wissatakse tullesse.
11. Minna ristin teid kül weega mele-parrandamiseks; agga kes minno järrele tulleb, se on wãggewam mind, kelle kingi kanda miñna wãärt ep olle; sesamma peab teid ristima pühha Waimoga ja tullega.
12. Temma wisklabbidas on temma käes, ja temã wottab omã reiallusse pühkida, ja omãd nissud aita kokkopanna; agga hagganaid wottab temma kustutamata tullega ärrapõlletada.
13. Siis tulli Jesus Kalilea-maalt Jordani jöele Joannesse jure, et tedda pididi temmast ristitama.
14. Agga Joannes kelas tedda wãgga, ja ütles: Mul on tarwis, et mind sinnust peaks ristitama, ja sinna tulled minno jure.
15. Agga Jesus wastas ja ütles temã wasto: Olgo nüüd nenda, sest nenda on meie kohhus keik õigust täieste tehha; siis jättis temã tedda.
16. Ning kui Jesus sai ristitud, tulli temma seddamaid weest wälja, ja wata! taewad tehti temmale lahti; ja Joannes nãggi Jummal Waimo kui tuikesse ennast mahhalaskwad, ja temma peäle tullewad.
17. Ja wata, heäl ütles taewast: Sesinnane on minno armas Poeg, kellest mul hea meel on.

4. Peatük.

Jesust kiusatakse kurratist: temma hakkab omma ammetit, ja rahwale jutlust ütlema. (Ewangelium essimessel Pühhapäwal paastus. (Ewangelium pühha Andrea Päwal)

1. Siis widi Jesust pühvast Waimust kõrbe, et tedda pididi kurratist kiusatama.
2. Ja kui temma nellikümmend päwa ja nellikümmend ööd sai paastnud, siis tuli temmale pärrast nälg kätte.
3. Ja se kiusaja tuli temma jure, ja ütles: Kui sa Jummal Poeg olled, siis ütle, et needsinnatsed kiwwid leibuks sawad.
4. Agga temma wastas ja ütles: Kirjutud on: Innimenne ei ella mitte ükspäinis leiwast waid iggaühhest sannast, mis Jummal suust läbbi käib.
5. Siis wottis tedda se kurrat ennesega pühha liña, ja panni tedda pühha koia harja peäle,
6. Ja ütles temmale: Kui sa Jummal Poeg olled, siis kukkuta ennast mahha, sest kirjutud on: Temma tahhab omma inglid sinno pärrast käskida, ja nemmad peawad sind kätte peäle wotma, et sinna omma jalga kiwwi wasto ei ial pea toukama.
7. Jesus ütles temmale: ta on kirjutud: Sinna ei pea Issandat omma Jummalat mitte kiusama.
8. Ta wottis tedda se kurrat ennesega ühhe wägga kõrge mäe peäle, ja näitis temmale keik ma-ilma kuñingrigid ja nende au,
9. Ja ütles temmale: sedda keik tahhan minna sulle anda, kui sa mahhaheidad ja mind kummardad.
10. Siis ütles Jesus temmale: Taggane Sadan, sest kirjutud on: Sinna pead Issandat omma Jummalat kummardama, ja tedda ükspäinis tenima.
11. Siis jättis tedda kurrat mahha, ja wata, inglid tullid temãa jure, ja tenisid tedda.
12. Agga kui Jesus kulis, et Joannes olli wangi ärraantud, läks temma taggasi Kalilea-male,
13. Ja jättis Naatsaretti liña mahha, tuli ja ellas Kapernaumi liñnas, mis merre äres on, Sabuloni ja Newtalemi raiade peäl.
14. Et pididi töeks sama, mis ööldud on prohwetil Jesaia läbbi, kes ütleb:
15. Sabuloni Ma, ja Nawtali Ma, mis merre äres on teile pool Jordani jõe, ja pagganatte Kalilea-ma.
16. Se rahwas, mis pimmedusses istus, on suurt walgust näinud, ja neile, kes istusid surma maal ja warjus, neile on walgus tousnud.
17. Sest aiast hakkas Jesus jutlust teggema ja ütlema: Parrandage meelt, sest taewa-riik on liggi tulnud.

18. Agga kui Jesus Kalilea merre äres kõndis, näggi temãa kaks wenda, Simonat, kedda nimetakse Peetrusseks, ja Andrea temãa wenda wörko meresse heitwad: (sest nemãad ollid kallamehhed.)
19. Ja temãa ütles neile: Tulge minno järrele, ja minna tahhan teid innimeste püüdjaiks teha.
20. Ja ni kohhe jätsid nemmad need wörgud mahha, ja käisid temma järrel.
21. Ja kui temma seält emale läks, näggi temma teist kaks wenda, Jakobust Sebedeusse poega ja Joannest temma wenda laewas omma issa Sebedeussega ommad wörgud parrandawad; ja temma kutsus neid.
22. Ja ni kohhe jätsid nemmad laewa ja omma issa mahha, ja käisid temma järrel.
23. Ja Jesus käis keik sedda Kalilea-maad läbbi, ja õppetas nende koggodusse koddade sees, ja kulutas sedda kunningrigi armo-õppetust, ja parrandas keik többe ja keik wigga rahwa seas.
24. Ja temmast läks kõnne wälja keik se Siria-ma läbbi, ja nemmad töid temma jure keik wiggased, monnesugguse többe ja walloga waewatud, ja kurjast waimust ahastud, ja ku-többised, ja kes ollid alwatud, ja temma teggi neid terweks.
25. Ja palju rahwast käis temãa järrel Kalilea-maalt ja kümne liõna maalt, ja Jerusalemit, ja Juda-maalt, ja teile poolt Jordani jõe.

5. Peatük.

Kristusse mäe-jutlus nende risti-innimeste õnnistussest, ja mis käsk öiete õppetab. (Ewangeliium kuendamal Pühhapäwal pärrast kolm--aino Jummalat Pühha.

1. Agga kui temma sedda rahwast näggi, läks temãa ülles ühhe mäe peäle, ja kui ta sai mahha-istunud, tullid temma Jüngrid temma jure.
2. Ja temma teggi omma su lahti, õppetas neid ja ütles:
3. Önsad on need, kes waimus waesed on ; sest nende päralt on taewariik.
4. Önsad on need, kes kurwad on; sest nemmad peawad sama römusted.
5. Önsad on need tassased; sest nemmad peawad maad pärrima.
6. Önsad on need, kennel nälg ja janno on õigusse järrele; sest nemãad peawad täis sama.
7. Önsad on need armolissed; sest nemmad peawad armo sama.
8. Önsad on need, kes puhtad süddames on ; sest nemmad peawad Jummalat näggema.
9. Önsad on need rahho noudjad; sest neid peab Jummalat lapsiks hütama.
10. Önsad on need, kedda takkakiusatatakse õigusse pärrast; sest nende pärralt on taewariik.

11. Önsad ollete teie, kui inimessed teid minno pärrast laimawad, ja takkakiusawad, ja rägiwad keik suggu kurja teie wasto, kui nemmad walletawad.
12. Römustage eñast, ja olge wägga röömsad; sest teie palk on suur taewas, sest nendasamõti on nemmad takkakiusanud need prohwetid, kes enne teid olnud.
13. Teie ollete selle Ma sool; kui se sool tuimaks saab, misga peab sedda solaseks tehtama? se ei kölba eñam kuhhogi, kui wäljawissata ja inimestele ärrasötkuda jalgega.
14. Teie ollete ma-ilma walgus; se lin, mis mäe peäl on, ei woi mitte warjul olla.
15. Ei süta ka ükski künalt, ja ei panne sedda wakka alla, waid küünlajalla peäle, siis paistab temma keikile, kes koias on.
16. Nenda paistko teie walgus inimeste ees, et nemmad teie head teud näwad, ja auustawad teie issa, kes taewas on.
17. Äрге möttelge, et minna ollen tulnud käsko ellik prohwetid kautama; minna ei olle tulnud neid kautama, waid töeks teggema.
18. Sest minna ütlen teile töeste: Kunni taewas ja Ma hukka lähhäb, ei lähhä mitte hukka kässust, mis üks keigewähhem kirri, ehk tähhekeñe on, senniks kui keik sünnib.
19. Kes nüüd ial ühhe neistsinnatsist wähhemist kässosannust peästab, ja öppetab nenda iñimessed, tedda peab keigewähhemaks hütama taewarikis; agga kes ial sedda teeb, ja öppetab, tedda peab sureks hütama taewarikis.
20. Sest miña ütlen teile: Kui teie öigus ep olle paljo üllem kui kirjatundjatte ja Wariseride öigus, siis ei saa teie mitte taewariki.
21. Teie ollete kuulnud, et wannemille on räkitud: Sinna ei pea mitte tapma; agga kes ial tappab, on kohto wäärt.
22. Agga minna ütlen teile, et iggaüks, kes omma wenna peäle ilma-asjata wihha kannab, on kohto wäärt; agga kes ial omma wenna wasto ütleb: Raka, se on sure kohto wäärt; agga kes ial ütleb: Sa jölle, se on pörgo tulle wäärt.
23. Sepärrast kui sinna omma ande altari peäle tood, ja seäl so mele tulleb, et sinno wennal middagi on sinno wasto;
24. Siis jätta senna oma ande altari ette, ja minne, ja leppi enne omma weñaga ärra, ja siis tulle ja to omma ande.
25. Olle pea heamelelinne omma wihha-mehhe wasto, kunni sinna temmaga tee peäl olled, et se wihha-mees sind ei anna ärra kohtomoistja kätte, ja kohtomoistja sind ei anna ärra sullase kätte, ja sind ei wissata wangitorni.
26. Töest, minna ütlen sulle: sinna ei peäse seält wälja, ennego sinna ka wiimse tinga saad ärramaksnud.
27. Teie ollete kuulnud, et wanna rahwale on ööldud: Siña ei pea mitte abbiello ärrarikkuma.

28. Agga minna ütlen teile, et iggaüks, kes naese peäle watab tedda himustades, on jo abbiello temmaga ärrarikkunud omas süddames.
29. Agga kui sinno parram silm sind pahhandab, siis kissu sedda wälja, ja wiska ennesest ärra; sest sulle on se parram, et üks sinno liikmist hukka lähhäb ja keik so ihho ei heideta pörgusse.
30. Ja kui siño parram kässi sind pahhandab, siis raiu sedda mahha, ja wiska eñesest ärra; sest sulle on se parram, et üks siño liikmist hukka lähhäb, ja mitte keik so ihho ei heideta pörgusse.
31. Se on ka ööldud, et kes ial eñast ommast naesest lahhutab, se peab temmale lahhutamisse ramato andma.
32. Agga minna ütlen teile, et kes ial ennast ommast naesest lahhutab, (muido kui hora-tö pärrast) se teeb, et temma abbi-ello ärrarikkub; ja kes ial sedda ärralahhutud naeseks wottab, se rikkub abbiello ärra.
33. Ta ollete teie kuulnud, et wanna rahwale on ööldud: Sinna ei pea mitte üllekohto wanduma, waid sinna pead Issandale ommad wanded piddama.
34. Agga minna ütlen teile, et teie ei pea koggoniste mitte wanduma, ei taewa jures, sest se on Jumjala au-järg,
35. Egga Ma jures; sest se on temma jalge-allune järg; egga Jerusalemma peäle, sest se on sure kuninga lin.
36. Ei pea sinna ka mitte omma Pea jures wanduma, sest et sinna ei woi ühte ainust juukse karwa ei walgeks egga mustaks teha.
37. Agga teie könne olgo jah, jah; ei mitte, ei mitte; agga mis ülle sedda on, se on sest tiggedast.
38. Teie ollete kuulnud, et ööldud on: Silm silma wasto, ja hamãas hamba wasto.
39. Agga minna ütlen teile, et teie ei pea mitte tiggeda wasto pannema; waid kui kegi sind lööb parrama körwa äre, siis pöra ka teine temãa pole.
40. Ja sellele, kes sinnoga tahhab kohtus käia, ja sinno kue wotta, sellele jätta ka wammust.
41. Ja kui kegi sind sunnib ühhe pennikoorma käima, siis minne temmaga kaks.
42. Anna sellele, kes sult pallub; ja ärra pöra ennast sellest ärra, kes sinnult tahhab laenata.
43. Teie ollete kuulnud, et ööldud on: Sinna pead omma liggimest armastama, ja omma wihhameest wihkama.
44. Agga minna ütlen teile: Armastage ommad wihhamehhed, önnistage neid, kes teid ärrawannuwad, tehke head neile, kes teid wihkawad, ja palluge nende eest, kes teile liga tewad, ja teid takkakiusawad,
45. Et teie woiksite sada omma issa lapsiks, kes taewas on ; sest temma lasseb omma päikest kurjade ja heade ülle tousta, ja lasseb wihma saddada öigede ja üllekohtuste peäle.

46. Sest kui teie neid armastate, kes teid armastavad, mis palka sate teie sest ? eks tõlnerid ka seddasamma ei te?

47. Ja kui teie üksipäinis oma wendade wasto löbbusad ollete, mis head tete teie ennam kui teised ? Eks tõlnerid ka nendasammoti ei te?

48. Sepärrast peate teie täieste waggad ollema, nenda kui teie Issa, kes taewas on, täieste wagga on.

6. Peatük.

Kuida monned head teud peawad Jummalä mele pärrast ollema. (Ewangelium wieteistkümmemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalä pühha.

1. Katske, et teie omma waeste andid inimeste nähhes ei anna, et teid neist peab nähtama, muido ei olle teil palka teie Issa jures, kes taewas on.

2. Sepärrast kui sinna waestele andid annad, ei pea sinna ennese ees laskma passunat aiada, nenda kui sallalikkud tewad koggodusse koddade sees ja ulitsatte peäl, et neid inimestest peab auustadama. Töest minna ütlen teile: neil on omma palk käes.

3. Agga kui sinna waestele andid annad, siis ei pea sinno pahhem kässi mitte teädma, mis sinno parram kässi teeb,

4. Et sinno waeste anded woiksid sallaja olla, ja sinno issa, kes sallajasse nääb, kül se sulle maksab awwalikult.

5. Ja kui sinna Jummalat pallud, ei pea sinna mitte ollema kui sallalikkud; sest nemmad palluwad Jummalat heal melel seistes koggodusse koddade sees, ja ulitsatte nurkade peäl, et neid inimestest peab nähtama. Töest minna ütlen teile, et neil omma palk käes on.

6. Agga siña kui sa Jummalat pallud, siis minne oma kambri, ja panne omma ukse kinni, ja pallu oma Issa, kes sallajas on, ja sinno Issa, kes sallajas nääb, maksab sulle awwalikult.

7. Agga kui teie Jummalat pallute, ei pea teie mitte palju lobbisema, nenda kui pagganad, sest nemmad arwawad, et neid kuultakse omma palju lobbisemisse pärrast.

8. Sepärrast ärge sage mitte nende sarnatseks, sest teie Issa teab, mis teil tarwis on, ennego teie tedda pallute.

9. Sepärrast luggege nenda: Meie Issa, kes sa olled taewas, pühhitsetud sago sinno õ nimmi.

10. Sinno riik tulgo, sinno tahtminne õ sündko kui taewas nenda ka Ma peäl.

11. Meie iggapäwase leiwa anna meile tännapäaw.

12. Ja aña andeks meile meie wöllad, kui ka meie andeks õ anname omma wölglastele.

13. Ja ärra sata meid mitte kiusatusse sisse, waid peästa meid ärra sest kurjast õ; sest sinno pärralt on se riik, ja se wäggi, ja se au iggawest, Amen.
14. Sest kui teie inimestele nende eksitussed andeks annate, siis annab ka teie taewane Issa teile andeks.
15. Agga kui teie inimestele nende eksitussi mitte andeks ei anna, siis ei anna ka teie Issa teie eksitussi mitte andeks.
16. Agga kui teie paastute, siis ärge sage mitte kurwanäolisseks, nenda kui sallalikkud; sest nemmad tewad omma pallet näotumaks, et rahwas peab näggema neid paastwad. Töest miña ütlen teile, et neil omã palk käes on.
17. Agga kui sinna paastud, siis woia omma Pea, ja pesse ommad silmad.
18. Et inimessed ei nä sind paastwad, waid sinno Issa, kes sallajas on; ja sinno Issa, kes sallajas nääb, tassub sulle awwalikkult.
19. Ärge kogguge ennestele warrandust Ma peäl, kus koi ja rooste sedda ärrarikkub, ja kussa wargad läbbikaewawad ja warrastawad.
20. Agga kogguge eñestele warrandust taewas, kussa egga koi egga rooste ei rikku, ja kussa wargad läbbi ei kaewa egga warrasta.
21. Sest kussa teie warrandus on, seäl on ka teie südda.
22. Silm on ihho künal, kui nüüd sinno silm selge on, siis on keik sinno ihho selge.
23. Agga kui sinno silm pahha on, siis on keik sinno ihho pimme. Kui nüüd se walgus, mis sinno sees on, pimmedus on, kui suur on siis se pimmedus?
24. Ükski ei woi kahte issandat tenida, sest ehk temma wihkab ühhe ja armastab teise; ehk hoiab ühhe pole, ja põlgab teist ärra. Teie ei woi mitte Jummalat tenida ja Mammonat.
25. Sepärrast ütlen miña teile: ärge murretsege mitte omã ello eest, mis teie peate söma, ja mis teie peate joma, egga omma ihho eest, mis teie peate selga pannema. Eks ello eñam olle kui toidus, ja ihho eñam kui rided?
26. Pange tähhele need liñud, mis taewa al: sest nemãad ei külwa egga leika, egga panne kokko aitade sisse, ja teie taewane Issa toidab neid. Eks teie olle paljo üllemad kui need?
27. Agga kes on teie seast, kes omma murrega ennese pitkusse jure woib ühhe küünra jätkata?
28. Ja mis murretsete teie riette pärrast? pange tähhele need lillikessed mis wälja peäl, kuida nemmad kaswawad, nemmad ei te tööd egga kehra.
29. Agga minna ütlen teile, et Salomonki keige omma au sees ep olle mitte nenda olnud ehhitud kui üks neistsinnatsist.
30. Kui nüüd Jumãl sedda rohto wälja peäl, mis täña on, ja home ahjo wissatakse, nenda ehhitab, eks siis paljo enam teid, teie nõdra-usklikkud?
31. Sepärrast ei pea teie mitte murretsema ja ütlemä: Mis peame meie söma? ehk mis peame meie joma? ehk misga peame meie eñast katma?

32. Sest keik sedda noudwad pagganad takka; sest teie taewane Issa teab, et teile sedda keik tarwis lähhäb.

33. Agga noudke essite Jummalä riki ja temma öigust, siis sedda keik peab teile peälegi antama.

34. Sepärrast ärge murretsege mitte hoomse ette, sest kül hoomne pääw omma eest murret peab. Iggal päwal saab kül ommast waewast.)

7. Peatük.

Monningaist asjust, mis kelawad önsaks samast. (Ewangelium kahheksamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalä Pühha.

1. Ärge moistke kohhut, et teie peäle kohhut ei moisteta.
2. Sest mis kohtoga teie kohhut moistate, sega peab teie peäle ka kohhut moistetama; ja mis möödogä teie möödate, sega peab teile jälle möödetama.
3. Agga mis sä seddä pinda nääd, mis so wenna silmas on, agga seda palki ommas silmas ei panne sä mitte tähhele?
4. Ehk kuis tahhad sä üttelda omma wenna wasto: lasse, mä kissun seddä pinda sinno silmast wälja! ja wata, sinno silmas on palk.
5. Oh sinna sallalik! kissu essite seddä palki ommast silmast wälja, ja siis selletad sinna wäljakiskuda seddä pinda omma wenna silmast.
6. Ärge andke seddä pühha koertele, ja ärge heitke ommad perlid siggade ette, et neäd neid ärrä ei sötku omma jalgega, ja ennast ümber ei pöra, ja teid ei kissu.
7. Palluge, siis peab teile antama, otsige, siis peate teie leidmä; kopputage, siis peab teile lahti tehtama.
8. Sest iggäuks, kes pallub, se saab, ja kes otsib, se leiab, ja kes kopputab, sellele tehakse lahti.
9. Ellik missuggune innimenne on teie seast, kui temma poeg temmalt leiba pallub, kas ta peaks temmale kiwwi andma?
10. Ja kui temma kalla pallub, kas ta peaks temmale maddo andma?
11. Kui nüüd teie, kes teie kurjad ollete, moistate häid andid anda oma lastele, kui palju ennam annab teie Issa, kes taewas on, häid andid neile, kes teddä palluwad?
12. Keik nüüd mis teie ial tahhate, et inimessed teile peawad teggema, nendasammoti tehke ka teie neile; sest se on se käsk, ja need prohwetid.
13. Minge sisse kitsast wärrawast; sest se wärraw on lai, ja se te on suur, mis hukatusse sisse wiib, ja palju on neid, kes seält sisse lähhäwad.
14. Sest se wärraw on kitsas, ja se te on waewalinne, mis ello sisse wiib, ja pissut on neid, kes seddä leidwad.

15. Agga hoidke ennast walle prohwetide eest, kes teie jure tulleswad lammaste ridis, agga seestpidi on nemmad kiskiad hundid.
16. Nende wiljast peate teie neid tundma. Kas wina-marjo noppitakse kibbowitsust, ehk wigi-marjo ohhakist?
17. Nenda igga hea pu kannab head wilja, agga pahha pu kannab pahha wilja.
18. Hea pu ei woi pahha wilja kanda, egga pahha pu woi head wilja kanda.
19. Igga pu, mis head wilja ei kaña, raiutakse mahha, ja wissatakse tullesse.
20. Sepärrast nende wiljast peate teie neid tundma.
21. Ei sa keik, kes minno wasto ütleb: Issand, Issand, taewariki, waid kes teeb minno Issa tahtmist, kes taewas on.
22. Paljo ütlewad minno wasto selsamal päwal: Issand, Issand, eks meie olle sinno nimmel prohwetil wisil räkinud, ja sinno nimmel kurjad waimud wälja-aianud, ja sinno nimmel paljo wäggewaid teggusid teinud?
23. Ja siis tunnistan minna neile: Minna ei olle teid ellades tunnud, tagganege minnust ärra, kes teie üllekohto tete.)
24. Sepärrast iggäuks, kes need minno sannad kuleb, ja teeb nende järrele α , tedda pean minna ühhe moistlikko mehhe sarnatseks, kes omma kodda kaljo peäle on ehitanud.
25. Ja raske saddo tulli mahha, ja wolas wessi tulli, ja tuled puhhusid, ja käisid selle koia peäle, ja temma ei langend mitte mahha; sest temma allus olli kaljo peäle tehtud.
26. Ja iggäuks, kes needsinnatsed minno sannad kuleb, ja neid ei te, tedda peab jölleda mehhe sarnatseks petama, kes omma kodda liwa peäle ehitanud;
27. Ja raske saddo tulli mahha, ja wolas wessi tulli, ja tuled puhhusid, ja löid wasto sedda kodda, ja temma langes mahha, ja temma langminne olli suur.
28. Ja se sündis, kui Jesus needsinnatsed kõnned sai lõppetanud, ehmatas se rahwas temma õppetusse pärrast.
29. Sest temma õppetis neid, kui se, kennel melewald olli, ja ei mitte nenda kui kirjatundjad.

8. Peatük.

Kristusse immeteud, keige-ennamiste siin pool järwe.(Ewangeliium kolmandamal Pühhapäwal pärrast kolme kunninga Päwa.(Ewangeliium neljandamal Pühhapäwal pärrast kolme Kunninga pühha.

1. Agga kui temma mäelt mahhaläks, käis paljo rahwast temma järrel.
2. Ja wata, üks piddalitöbbine tulli ja kummardas tedda, ja ütles: Issand, kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks teha.
3. Ja kui Jesus kät olli sirrotanud, putus temma temmasse ja ütles: Minna tahhan, sa puhtaks; ja seddamaid sai temma piddalitöwwest puhtaks.

4. Ja Jesus ütles temma wasto: Katsu, et sa sedda ühhelegi ei ütle, waid minne, näita iseennast preestrile, ja wi sedda andi, mis Moses on käsknud, neile tuñistusseks.
5. Agga kui Jesus Kapernaumma sisse läks, tuli üks söddapealik temma jure, pallus tedda,
6. Ja ütles: Issand, minno sullane on alwatud koddo maas sures wallus.
7. Ja Jesus ütles temma wasto: Minna tahhan tulla ja tedda terweks tehha.
8. Ja se söddapealik kostis ja ütles: Issand, minna ep olle mitte wäärt, et sinna minno kattukse alla tulled, waid ütle agga üks sanna õ, siis saab minno sullane terweks.
9. Sest minna ollen ka innimenne wallitsusse al, ja minno al on söamehhi, ja minna ütlen ühhe wasto: minne, siis lähhäb temma, ja teise wasto: tulle, siis tulleb temma, ja omma sullase wasto: te sedda, siis teeb temma.
10. Agga kui Jesus sedda kulis, immetelles temma ja ütles nende wasto, kes järrel käisid: Töest minna ütlen teile, ei Israelistke polle minna ni suurt usko leidnud.
11. Agga minna ütlen teile: mitto tullewad homõiko ja öhto poolt, ja istuwad laudas Abraami ja Isaki ja Jakobiga taewarikis.
12. Agga kunningrigi lapsed lükkatakse wälja keigesüggawama pimmedusse sisse, seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kirristaminne.
13. Jesus ütles söapealikko wasto: Minne, ja sulle sündko, nenda kui sinna olled usknud. Ja temma sullane sai terweks selsammal tunnil.)
14. Ja Jesus tuli Peetrusse kotta, ja näggi, et temma äm maas olli ja sojas többes.
15. Siis hakkas temma temma kätte kinni, ja se soe többi lahkus temmast; ja temma tousis ülles, ja tenis neid.
16. Agga kui öhto sai, töid nemmad temma jure palju, kes kurjest waimudest waewatud ollid; ja temã aias need kurjad waimud wälja sañaga, ja teggi keik haiged terweks.
17. Et pididi töeks sama, mis ööldud on prohwetil Jesaia läbbi, kes ütleb: Temma on meie nödrussed ennese peäle wötnud, ja meie töwwed on temma kannud.
18. Ja kui Jesus palju rahwast ennese ümber näggi, käskis temma teile pole järwe ärraminna.
19. Ja temma jure tuli üks kirjatundia, se ütles temma wasto: Öppetaja, ma tahhan sinno järrel käia, kuhho sa ial lähhäd.
20. Ja Jesus ütles temma wasto: Rebbastel on augud, ja linnudel, mis taewa al, pessad; agga innimesse Poial ei olle mitte, kuhho temma Pead woiks panna.
21. Ja üks teine temma Jüngrittest ütles temma wasto: Issand, anna mulle lubba enne ärramiña, ja omã issa mahhamatta.

22. Agga Jesus ütles temma wasto: Käi sinna mo järrel, ja lasse surnud ommad surnud mahhamatta.
23. Ja kui temma laewa läks, siis käisid temã Jüngrid temma järrel.
24. Ja wata, siis tousis suur laenetamine merre peäl, nenda et se laew laenedega katteti, agga temma maggas.
25. Ja temma jüngrid tullid temma jure, ja ärratasid tedda ülles, ja ütlesid: Issand, aita meid, meie lähhäme hukka.
26. Ja temma ütles nende wasto: Mikspärrast ollete teie arrad, teie nödra-ussulissed? Siis tousis temma ülles, ja ähwardas tuled ja merd, siis sai se koggone waikseks.
27. Agga innimessed immetellesid, ja ütlesid: Missuggune on se, et ka tuled ja se merri temma sanna wotwad kuulda?)
28. Ja kui temma sai teile pole merre Kergesea rahwa male, tullid temma wasto kaks kurjast waimust waewatud, need tullid surno haudade seest wälja, ja ollid wägga hirmsad, nenda et ükski ei woinud sedda teed käia.
29. Ja wata, nemmad kissendasid ja ütlesid: Jesus sinna Jummal Poeg, mis on meil sinnoga teggemist ? olled sa seie tulnud meid enne aega waewama?
30. Agga kaugel neist ärra olli suur sea karri sömas.
31. Ja need kurjad waimud pallusid tedda ja ütlesid: Kui sa meid wälja-aiad, siis anna meile lubba sea karja sisse miñna.
32. Ja temma ütles neile: Minge. Siis läksid nemmad wälja, ja läksid sea karja sisse. Ja wata, keik se sea karri kukkutas ennast ülle kaela kalda peält merresse, ja nemmad surrid ärra wee sisse.
33. Agga need sea karjatsed pöggenesid, ja läksid ärra liñna, ja rääksid keik ülles ja mis nendega sündinud, kes ollid kurjast waimust waewatud.
34. Ja wata, siis läks keik se lin wälja Jesusse wasto, kui nemmad tedda näggid, pallusid nemmad, et temma nende raiade peält pididi ärraminnema.

9. Peatük.

Kristusse immeteud pärrast sedda, kui temã koio sai.(Ewangelium ühheksateistkümmemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.(Ewangelium Matteusse Päwal.(Ewangelium neljandamal Pühhapäwal kolmatkümmend pärrast kolm-aino Jummal pühha.

1. Ja temma läks laewa ja tulli ülle järwe, ja sai omma liñna.
2. Ja wata, nemmad kandsid temma jure ühhe alwatud, kes wodis maas olli. Ja kui Jesus nende usko näggi, ütles temma selle alwatud wasto: Olle julge minno poeg, sinno pattud on sulle andeks antud.
3. Ja wata, monningad kirjatundiatte seast rääksid isse-enneses: Sesinnane teotab Jummalat.

4. Agga kui Jesus nende mõtted näggi, ütles temma: Mikspärrast mõtlete teie kurja ommas süddames?
5. Sest mis on kergem üttelda: pattud on sulle andeks antud, ehk üttelda: touse ülles ja kõnni.
6. Agga et teie peate teädma, et innimesse Poial melewald on pattud Ma peäl andeks anda,(siis ütleb temma selle alwatud wasto, Touse ülles, tõsta omma wodi ülles õ, ja minne omma kotta.
7. Ja temma tousis ülles, ja läks omma kotta.
8. Agga kui se rahwas sedda näggi, pañid nemmad sedda immeks, ja auustasid Jummalat, kes nisuggust melewalda neile innimestele annab.)
9. Ja kui Jesus seält ärraläks, näggi temma ühhe iñimesse tolli jures istwad, Matteus niñi, ja ütles temma wasto: Käi minno järrel. Ja temã tousis ülles ja läks temã järrele.
10. Ja se sündis, kui temma Matteusse koias laudas istus, wata, siis tullid paljo tõlnerid ja pattusid, ja istsid senna lauda Jesusse ja temma jüngrittega.
11. Ja kui Wariserid sedda näggid, ütlesid nemmad temma jüngrittele: Mikspärrast sööb teie õppetaja tõlneride ja pattustega?
12. Agga kui Jesus sedda kulis, ütles temma nende wasto: Neil, kes terwed on, ep olle arsti tarwis, waid haigedel.
13. Agga minge ja õppige, mis se on: minna tahhan hallastust, ja mitte ohwri, sest minna ep olle tulnud õigid, waid pattusid mele-parrandamise pole kutsma.)
14. Siis tullid Joannesse jüngrid temã jure, ja ütlesid: Mikspärrast paastume meie ja Wariserid ni paljo, ja sinno jüngrid ei paastu mitte?
15. Agga Jesus ütles nende wasto: Kas woiwad pulma-rahwas kurwad olla, kunni peigmees nende jures on? agga need päwad tullewad, kui peigmees neist saab ärrawoetud, et nemmad siis ka paastuwad.
16. Agga ükski ei panne wañumatta ride tükki ühhe waña kue peäle; sest se paik kissub middagi ärra sest kuest, ja se auk saab pahhemaks.
17. Ei panda ka mitte wärsket wina wanna nahkastjade sisse; muido lõhkuwad need nahk--astjad lõhki, ja se wiin saab pillatud, ja need nahkastjad lähhawad hukka; waid wärsket wina peab ute nahkastjade sisse pannema, siis seisawad mollemad terwed.
18. Kui temma sedda neile räkis, wata, siis tulli üks üllem, ja kummardas tedda ja ütles: Minno tüttar on praego ärrasurnud, agga tulle ja panne omma kät temma peäle, siis saab temma ellawaks.
19. Ja Jesus tousis ülles, ja käis temma järrel, ja temma jüngrid.
20. (Ja wata, üks naene, kennel kaksteistkümmend aastat werritõbbi olnud, tulli temma selja tahha, ja putus temma kue pallistusse.
21. Sest temma ütles isseeneses: Saaksin minna agga temma kuesse putuda, siis saan minna terweks.

22. Agga Jesus pöris ennast ümber, ja näggi tedda, ja ütles: Olle julge, tüttar, sinno usk on sind aitnud. Ja se naene sai terweks selsammal tunnil.)
23. Ja kui Jesus selle üllema kotta sai, ja näggi need willepuhhujad ja rahwast mässawad,
24. Siis ütles temma nende wasto: Tagganege, sest se neitsikenne polle mitte surnud, waid temã maggab. Ja nemãd naersid tedda.
25. Agga kui rahwast wälja-aeti, läks temma sisse ja hakkas temma kätte kinni, ja se neitsikenne tousis ülles.
26. Ja sesinnane kõnne läks laiale keik sedda maad läbbi.)
27. Ja kui Jesus seält emale läks, käisid temma järrel kaks pimmedat, need kissendasid, ja ütlesid: Taweti Poeg, heida armo meie peäle.
28. Agga kui temma koio tulli, astsid need pimmedad temma jure, ja Jesus ütles nende wasto: Kas teie ussute, et minna sedda woin teha? Nemmad ütlesid temmale: Kül Issand.
29. Siis putus temma nende silmade külge, ja ütles: Teile sündko teie ussu järrele.
30. Ja nende silmad said lahti; ja Jesus kelas neid kowwaste, ja ütles: Katske, et ükski sedda ei sa teäda.
31. Agga nemmad läksid wälja, ja teggid tedda kuulsaks keik sesamma Ma sees.
32. Kui nüüd needsammad ollid wäljaläinud, wata, siis töid nemmad temma jure ühhe innimesse, se olli keleto, ja kurjast waimust waewatud.
33. Ja kui se kurri waim olli wäljaaetud, räkis se keleto; ja rahwas immetellesid ja ütlesid: Sedda ep olle weel ial Israeli rahwa seas nähtud.
34. Agga Wariserid ütlesid: Kurja waimude üllema läbbi aiab temma kurjad waimud wälja.
35. Jesus käis keik liñnad ja allewid läbbi, õppetas nende koggoduste koddade sees, ja kulutas sedda armo-õppetust Jumãla rigist, ja parrandas keik többe ja keik wigga rahwa seas.
36. Agga kui temma sedda rahwast näggi, olli temmal halle südda nende pärrast, sest nemmad ollid rammotumad, ja ärrapillatud otsego lambad, kennel ep olle karjast.
37. Siis ütles temma omma jüngrittele: sedda leikust on kül palju, agga pissut töteggiaid.
38. Sepärrast palluge leikusse Issandat, et temma töteggiaid omma leikusse kallale wottaks wäljaaiada.

10. Peatük.

Kristusse kahheteistkümnest jüngrist.

1. Ja temma kutsus ommad kaksteistkümend jüngrit ennese jure, ja andis neile mele--walda rojaste waimude ülle, neidsammo wälja--aiada, ja keik többe ja keik wigga parrandada.
2. Agga nende kahheteistkümne Apostli nimmed on needsinnatsed: Se essimenne Simon nimmetud Peetrusseks, ja Andreas temãa wend; Jakobus Sebedeusse poeg, ja Joannes temma wend.
3. Wilippus ja Partolomeus, Tomas ja Matteus kes tõlner, Jakobus Alweusse poeg, ja Lebbeus, kelle liignimmi Taddeus.
4. Simon Kanast ja Judas Iskariotist, kes tedda ka ärraandis.
5. Neid kaksteistkümend läkkitas Jesus, käskis neid ja ütles: Äрге minge mitte pagganatte tee peäle ja ärge minge mitte Samaria rahwa liõna.
6. Agga minge enneminne Israeli suggu ärrakaddunud lammaste jure.
7. Agga minge, ja kulutage, ja üttelge: Taewa--riik on liggi tulnud.
8. Tehke haigid terweks, puhhastage piddali--többisid, ärratage surnud ülles, aiage kurje waimusid wälja, ilma ollete teie sanud, ilma andke.
9. Teie ei pea mitte kulda egga höbbedat, egga wask-rahha ommal wööl piddama.
10. Egga pauna tee peäl, egga kahte kube egga kingi egga sauwa; sest tõteggia on omma toidusse wäärt.
11. Agga kui teie ial ühhe liõna ehk allewi sisse lähhäte, siis kulage, kes selle sees sedda wäärt on? ja seõna jäge, senni kui teie seält ärralähhäte.
12. Agga kui teie ühhe koia sisse lähhäte, siis terretage sedda.
13. Ja kui se kodda sedda wäärt on, siis tulgo teie rahho selle peäle; agga kui se ep olle mitte wäärt, siis pöörgo teie rahho teie pole taggasi.
14. Ja kes ial teid wasto ei wotta, egga teie sanno mitte ei kule, sest koiast, ehk sest liõnast minge wälja, ja puistage se tolmo enneste jalgade peält ärra.
15. Töest minna ütlen teile: Sodoma ja Komorra maal peab kohto päwal hölpsam põlli ollema kui sel liõnal.
16. Wata, minna läkkitan teid kui lambaid kesket huntide sekka; sepärrast olge moistlikkud kui ussid, ja waggurad kui tuikessed.
17. Agga hoidke ennast inimeste eest; sest nemmad andwad teid ärra suurte kohhutte kätte, ja pekswad teid piitsaga nende koggoduste koddade sees.
18. Ja teid wiakse ka ma-wallitsejatte ja kuningatte ette minno pärrast, neile ja pagganattele tunnistusseks.
19. Kui nemmad teid nüüd ärraandwad, siis ärge murretsege mitte, kuidas ehk mis teie peate rägima; sest sedda peab teile sel tunnil antama, mis teie peate rägima.

20. Sest teie ep olle mitte need, kes rägivad, waid teie Issa Waim on, kes teie sees rägib.
21. Agga wend annab wenda ärra surma, ja issa omma poega; ja lapsed pannewad omã wannematte wasto, ja tappawad neid.
22. Ja teid wihkatakse keikist minno nimme pärrast; agga kes otsani jääb kannatama, sesinnane peab önsaks sama.
23. Agga kui nemmad teid siin liñnas kiusawad, siis pöggenege teise. Sest töest miña ütlen teile: teie ei sa Israeli liñnad mitte keik õppetades läbbikäinud, eñego innimesse Poeg saab tulnud.
24. Jünger ep olle üllem omma õppetajat, egga sullane üllem omma issandat.
25. Küllab jüngrile sestke saab, et temma on kui temma õppetaja, ja sullane kui temma issand; kui nemmad koia-issandat Peeltsebuliks on hüüdnud, kui palju ennam temma perret.
26. Sepärrast ärge kartke neid mitte; sest ühtegi ep olle kinnikaetud, mis ei peaks ilmuma, ja ühtegi ep olle sallaja, mis ei peaks teäda sama.
27. Mis minna teile rägim pimmedusses, sedda rägige walges; ja mis teie kulete körwasse rägita, sedda kulutage kattuste peäl.
28. Ja ärge kartke neid mitte, kes ihho ärratapwad, ja ei woi mitte hinge tappa; agga kartke ennam tedda, kes hinge ja ihho woib rikkuda pörgus.
29. Eks kaks warblast müda weringe eest? ja ei lange ühte ainust neist mahha ilma teie issata.
30. Agga ka teie juukse karwad keik on ärraloetud.
31. Sepärrast ärge kartke mitte; teie ollete parremad, kui palju warblasi.
32. Sepärrast iggaüks, kes mind tunnistab innimeste ees, tedda tahhan ka minna tunnistada omma Issa ees, kes taewas on.
33. Agga kes ial mind ärrasalgab innimeste ees, sedda tahhan ka minna ärrasallata omma Issa ees, kes taewas on.
34. Ärge möttelge mitte, et minna ollen tulnud rahho läkkitama Ma peäle; minna ep olle tulnud rahho läkkitama, waid moõka.
35. Sest minna ollen tulnud innimessele rido saatma temma issa wasto, ja tütrele temma emma wasto, ja minniale temma ämma wasto.
36. Ja innimesse waenlased on temma ommad koddakontsed.
37. Kes issa ellik emma ennam armastab kui mind, se ep olle mitte miño wäärt; ja kes poega ehk tüttart ennam armastab kui mind, se ep olle mitte minno wäärt.
38. Ja kes ei wotta omma risti ennese peäle, ja ei käi minno järrel, se ep olle mitte minno wäärt.
39. Kes omma ello leiab, se kautab sedda ärra; ja kes omma ello ärrakautab minno pärrast, se leiab sedda.
40. Kes teid wastowottab, se wottab mind wasto; ja kes mind wastowottab, se wottab tedda wasto, kes mind on läkkitanud.

41. Kes ühhe prohveti wastowottab prohveti nimme peäle, se saab prohveti palka; ja kes ühhe öige wastowottab ühhe öige innimesse nimme peäle, se saab ühhe öige innimesse palka.

42. Ja kes ial ühhe neistsinnatsist wähhemist agga jodab ühhe külma wee karrikaga jüngri nimme peäle, töest minna ütlen teile, se ei pea ommast palgast mitte ilma jäma.

11. Peatük.

Joannesse Kulutaminne. Kristusse ähwardaminne, ja helde utsminne(Ewangelium kolmandamal Kristusse Tullemisse Pühhapäwal.(Ewangelium Maddise päwal.)

1. Ja se sündis, kui Jesus sai lõppetanud omma kaksteistkümmend jüngrit sedda käskmast, läks temma seält emale õppetama, ja jutlust teggema liñnade sees.

2. Agga Joannes kui temma wangitornis kulis Kristusse teud, siis läkkitas temma kaks ommast jüngrittest,

3. Ja ütles temmale: Kas olled sinna se, kes peab tulles, woi peame meie teist ootma?

4. Ja Jesus wastas ja ütles neile: Minge ja kulutage Joannessele, mis teie kulete ja näte.

5. Pimmedad näwad jälle, ja jallotumad käiwad, piddalitöbbised tehakse puhtaks, ja kurdid kuulwad, surnud ärratakse ülles, ja waestele kulutakse armo-õppetus,

6. Ja önnis on, kes ial ennast minnust ei pahhanda.

7. Agga kui need ärraläksid, hakkas Jesus rahwale rägima Joannessest: Mis teie ollete wäljaläinud kõrbe waatma? pillirogo, mis tulest köikutakse?

8. Ehk mis teie ollete wäljaläinud waatma? ühhe innimesse pehme riettega ehhitud? wata, kes pehmed rided kandwad, need on kuningatte koddade sees.

9. Ehk mis teie ollete wäljaläinud waatma? üht prohveti? töest minna ütlen teile, kes weel üllem on kui prohwet;

10. Sest se on sesamma, kennest kirjutud on: Wata, minna läkkitan omma ingli sinno palle eel, kes sinno teed sinno ees peab walmistama.

11. Töest minna ütlen teile: nende seast, kes naestest on sündinud, ep olle mitte suremat üllestousnud, kui ristia Joannes, agga se, kes wähhem on taewarikis, on surem tedda.

12. Ristia Joannesse päiwist siit sadik käiakse wäggise taewarigi peäle, ja kes wäggise peäle käiwad, kiskwad sedda ennese pole.

13. Ja keik need prohwetid ja käsk on ennekulutanud Joannessest sadik.

14. Ja (kui teie tahhate wastowotta,) temma on Elias, kes pididi tulles.

15. Kel körwad on kuulda, kuulgo.

16. Agga kenne sarnatseks pean minna sedda--sinnast suggu arwama? temma on nende poisikeste sarnane, kes turrude peäl istuwad ja hüüdwad omma seltsi wasto,
17. Ja ütlewad: Meie olleme teile willet aianud, ja teie ep olle tantsinud; meie olleme teile nuttoluggu laulnud, ja teie ep olle mitte nutnud.
18. Sest Joannes on tulnud, ei sönud egga jonud, ja nemãad ütlewad: temãal on kurri waim.
19. Innimesse Poeg on tulnud, sööb ja joo; ja nemmad ütlewad: Wata, se innimenne on södik ja wina jodik, tõlneritte ja pattuste söbber; ommeti moistetakse tarkust õigeks ommast lapsist.
20. Siis hakkas temma need liñnad söitlema, kus sees keigeennamiste temma wäggewad teud ollid sündinud, sest et nemmad mitte es olle meelt parrandanud.
21. Hädda sulle Koraatsin, hädda sulle Petsaida; sest kui need wäggewad teud olleksid Tirusses ja Sidonis sündinud, mis teie jures on sündinud, kül nemmad olleksid ennemuiste kottis ja tuhkas meelt parrandanud.
22. Siiski ütlen minna teile: Tirussel ja Sidonil peab hõlpsam põlli ollema kohto päwal, kui teil.
23. Ja sinna Kapernaum, kes sinna taewani olled üllendatud, sind peab pörgoni mahhalükkatama; sest kui Sodomas olleksid need wäggewad teud sündinud, mis sinno sees on sündinud, temma seisaks weel terve tännapäaw.
24. Ommeti ütlen minna teile: Sodoma-rahwa maal peab hõlpsam põlli ollema kohto päwal, kui sul.
25. Sel aial wastas Jesus ja ütles: Minna kidan sind, Issa, taewa ja ma Issand, et sinna sedda targade ja moistlikkude eest olled ärra--petnud, ja olled sedda wäetimille teäda annud.
26. Töest, Issa, sest se on nenda sinno mele pärrast olnud.
27. Keik on minno kätte antud minno Issast, ja ükski mu ei tunne Poega, kui agga Issa, ja ükski ei tunne Issa, kui agga Poeg, ja kennele se Poeg sedda tahhab ilmutada.
28. Tulge minno jure keik, kes waewatud ja koormatud ollete, ja minna tahhan teile hingamist sata.
29. Wotke ennest peäle minno ikke, ja öppige minnust, et minna ollen tassane, ja süddamest allandik, siis leiate teie hingamist enneste hingedele.
30. Sest miño ikke on hea, ja minno koorm on kebja.

12. Peatük.

Kristus kostab ennese eest Wariseride wasto.

1. Sel aial käis Jesus wiljast läbbi hingamisse päiwil; agga temma jüngrittele olli isso, ja hakkasid päid katkuma ja söma.
2. Kui nüüd Wariserid sedda näggid, ütlesid nemmad temma wasto: Wata sinno jüngrid tewad, mis ei sünni hingamisse-päwal teha.
3. Agga temma ütles nende wasto: Eks teie olle luggenud, mis Tawet teggi, kui temmal nälg olli, ja neil kes temmaga ollid ?
4. Kuida temma Jummal kotta läks, ja söi need ettepannemisse leiwad, mis temmal ep olnud lubba süa, egga neil, kes temmaga ollid, kui agga ükspäinis preestridel.
5. Ehk, eks teie olle käskus luggenud, et preestrid hingamisse-päiwil pühhas koias hingamisse-päwa teotawad, ja siiski ilma süta on?
6. Agga minna ütlen teile, et siin on se, kes surem on, kui pühha kodda.
7. Agga kui teie teaksite, mis se on: Minna tahhan hallastust, ja ei mitte ohwrit, siis ep olleks teie kül mitte neid, kes ilma süta, hukka moistnud.
8. Sest ka selle hingamisse-päwa Issand on se innimesse Poeg.
9. Ja kui temma seält emale läks, tulli temma nende koggodusse kotta.
10. Ja wata, seäl olli üks inimenne, selle kässi olli ärrakuinud; ja nemmad küssisid temmalt, ja ütlesid: Kas sünnib hingamisse-päiwil terweks teha? et nemmad woiksid temma peäle kaebada.
11. Agga temma ütles nende wasto: Missuggune inimenne on teie seast, kennel on üks lammas, ja kui se hingamisse-päwal auko langeb, eks ta sest kinni ei hakka ja wälja ei tomma?
12. Kui paljo üllem on nüüd inimenne, kui lammas? sepärrast sünnib kül head teha hingamisse-päiwil.
13. Siis ütles temma selle innimesse wasto: Sirruta omma kät, ja temma sirrutas sedda ; ja se sai jälle terweks otsego se teine.
14. Siis läksid need Wariserid wälja, ja piddasid nou temma wasto, kuida nemmad tedda piddid hukka saatma.
15. Agga kui Jesus sedda teäda sai, läks temma seält ärra; ja paljo rahwast käis temma järrel, ja temma teggi neid keik terweks.
16. Ja kelas neid kowwaste, et nemmad tedda ei piddand wäljakulutama.
17. Et piddi töeks sama, mis ööldud on prohwetil Jesaja läbbi, kes ütleb:
18. Wata, se on minno sullane, kedda minna ollen ärrawallitsenud, minno armas, kennest minno hingel hea meel on. Minna tahhan omma Waimo temma peäle panna, ja temma peab pagganattele kohhut kulutama.
19. Ei temma pea riidlema egga kissendama, ja temã heält ei pea ükski kuulma ulitsatte peäl.

20. Sedda röhhutud pillirogo ei murra temma mitte katki, ja sedda tahti, mis weel suitseb, ei kustuta temma mitte ärra; kunni temma kohtule woimust sadab.
21. Ja pagganad peawad temma nimme peäle lootma.
22. Siis todi üks kurjast waimust waewatud temma jure, se olli pimme ja keleto; ja temma teggi tedda terweks, nenda et se pimme ja keleto nihästi räkis kui näggi.
23. Ja keik rahwas ehmatas, ja ütles: Eks sesinnane olle Taweti poeg?
24. Agga kui need Wariserid sedda kuulsid, ütlesid nemmad: Sesinnane ei aia kurje waimusid muido wälja, kui Peeltsebuli kurja waimude üllema läbbi.
25. Agga kui Jesus nende mõtted moistis, ütles temma nende wasto: Igga kunningriik, kui se issekeskis ridus on, lähhäb hukka; ja igga lin ehk kodda, kui temma issekeskes ridus on, ei woi seista.
26. Kui nüüd Sadan Sadanat wäljaaiab, siis on temma isseennesega ridus; kuidas woib siis temma riik seista?
27. Kui nüüd minna Peeltsebuli läbbi kurjad waimud wäljaaian, kelle läbbi aiawad teie lapsed neid wälja? sepärrast peawad nemmad teie kohtomoistiad ollema.
28. Agga kui minna Jummal Waimo läbbi kurjad waimud wäljaaian, siis on jo Jummal riik teie jure tulnud.
29. Ehk kuidas woib kegi ühhe wäggewa kotta miñna, ja tema riistad ärrarisuda, kui temma sedda wäggewat enne ei sa kinnisiddunud, ja siis woib ta temma kodda ärrarisuda.
30. Kes minnoga ep olle, se on minno wasto; ja kes miñoga ei koggu, se pillab ärra.
31. Sepärrast ütlen minna teile: igga pat ja teotaminne antakse innimestele andeks; agga teotaminne pühha Waimo wasto ei anta innimestele mitte andeks.
32. Ja kes ial ühhe sanna rägib innimesse Poia wasto, sellele peab sedda andeks antama; agga kes ial middagi rägib pühha Waimo wasto, sellele ei pea sedda mitte andeks antama ei selsinnatsel egga tullesal aial.
33. Ehk istutage head puud, siis on ka temma willi hea; ehk istutage pahha puud, siis on ka temma willi pahha; sest pu tunnukse ommast wiljast.
34. Teie wihhasematte maddude suggu, kuidas woite teie head rägida, kes kurjad ollete? sest, mis südda täis on, sest rägib su.
35. Hea innimenne sadab head ette sest hea süddame warrandussest; ja kurri innimenne aiab kurja wälja sest kurjast warrandussest.
36. Agga minna ütlen teile, et innimesed peawad arro teggema kohto päwal iggaühhest tühjast sañast, mis nemmad on rägitud.
37. Sest sinno sannust peab sind öigeks arwatama, ja sinno sannust peab sind hukkamoistetama.

38. Siis wastasid monningad kirjatundiatte ja Wariseride seast, ja ütlesid: Öppetaja, meie tahhame imme-tähte sinnust nähha.
39. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Se kurri ja abbiellorikkuja suggu otsib tähte, ja ei pea temmale muud tähte antama, kui agga prohwetü Jona täht.
40. Sest otsego Jonas olli kolm päwa ja kolm ööd wallaskalla köhho sees; nenda peab innimesse Poeg kolm päwa ja kolm ööd Ma poues ollema.
41. Ninewe liina mehhed tousewad ülles kohtus sellesinnatse sugguga, ja moistwad sedda hukka; sest nemmad parrandasid meelt Jona jutlusse peäle; ja wata, siin on eñam kui Jonas.
42. Se kunninga emmand louna poolt touseb ülles kohtus sellesinnatse sugguga, ja moistab sedda hukka; sest temma tulli ma-ilma otsast Salomoni tarkust kuulma; ja wata, siin on ennam kui Salomon.
43. Agga kui rojane waim sest innimessest on wäljaläinud, siis käib temma kuiwad paigad läbbi, ja otsib hingamist, ja ei leia mitte.
44. Siis ütleb temma: Minna tahhan ümberpöörda omma kotta, kust ma ollen wäljatulnud; ja kui temma tulleb, siis leiab temma sedda tühja ollemast luaga pühhitud ja ehhitud.
45. Siis lähhäb teña ja wottab ennesega teist seitse waimo, kes kurjemad on tedda ennast, ja kui nemmad senna sisse tullewad, ellawad nemmad seäl; siis lähhäb selle innimesse wiimne luggu paljo pahhemaks kui essimenne; nenda peab ka sellesinnatsele kurja suggule sündima.
46. Agga kui temma weel neile rahwale räkis, wata, siis seisid temma emma ja temma wennad oues, ja püüdsid temmaga rägida.
47. Siis ütles üks temma wasto: Wata, sinno emma ja sinno wennad seiswad oues, ja püüdwad sinnoga rägida.
48. Agga temma wastas, ja ütles sellele, kes sedda temmale olli üttelnud: Kes on minno emma, ja kes on minno wennad?
49. Ja ta sirrutas omma kät omma Jüngritte ülle ja ütles: wata minno emma ja minno wennad.
50. Sest kes ial minno Issa tahtmisse järrele teeb, kes taewas on, sesamma on minno wend, ja ödde ja emma.

13. Peatük.

Monned tähhendamisse sannad pühha risti koggodussest, ja Kristusse sanna wäest. (Ewangeliüm wiendamal Pühhapäwal pärrast kolme Kunninga päwa.

1. Sel päwal läks Jesus seält koiast ärra, ja istus mahha merre äre.
2. Ja paljo rahwast koggus temma jure, nenda et teña pididi laewa peäle minnema ja mahha-istuma; ja keik rahwas seisis merre äres.

3. Ja temma räkis nende wasto paljo tähhendamisse sannade läbbi, ja ütles: Wata, üks külwaja läks wälja külwama.
4. Ja kui temma külwas, kukkus muist tee äre; siis tullid linnud, ja söid sedda ärra.
5. Agga muist kukkus kaljopeälse Ma peäle, kussa temmal ep olnud paljo mulda; ja tousis pea ülles, sepärrast et temmal ep olnud süggawat mulda.
6. Agga kui päike tousis, wottis poud sedda kinni, ja et temmal juurt ep olnud, kuiwis temma ärra.
7. Agga muist kukkus ohhakatte sekka, ja need ohhakad kaswid ülles, ja lämätasid sedda ärra.
8. Agga muist kukkus hea Ma peäle, ja monni kandis saa wörra, monni kuekümne wörra, agga monni kolmekümne wörra wilja.
9. Kel körwad on kuulda, se kuulgo.
10. Ja jüngrid astsid temma jure, ja ütlesid temma wasto: Mispärrast rägid sinna neile tähhendamisse sannade läbbi?
11. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Teile on antud taewarigi sallajad asjad moista, agga neile ep olle mitte antud.
12. Sest kennel ial on, sellele peab antama, ja temmal peab kül ollema; agga kennel ep olle, selle käest peab ka ärrawoetama mis temal on.
13. Sepärrast rägim minna nende wasto tähhendamisse sannade läbbi, sest et nemmad nähhes ei nä, ja kuuldes ei kule egga moista.
14. Ja neist saab töeks Jesaia prohweti-kulutaminne, mis ütleb: Kuuldes peate teie kuulma, ja ei mitte moistma, ja nähhes peate teie näggema, ja ei mitte tundma.
15. Sest sesinnatse rahwa südda on tuimaks läinud, ja nemmad kuulwad raskeste körwadega, ja pannewad ommad silmad kinni, et nemmad wahhest silmaga ei nä ja körwadega ei kule, ja süddamega ei moista, ja ümber ei pöra, ja minna neid ei parranda.
16. Agga önsad on teie silmad, et nemmad näwad; ja teie körwad, et nemmad kuulwad.
17. Sest töest minna ütlen teile: paljo prohwetid ja öigid on tahtnud nähha, mis teie näte, ja ep olle sedda mitte näinud, ja kuulda, mis teie kulete, ep olle sedda mitte kuulnud.
18. Siis kuulge nüüd teie se tähhendamisse sanna sest külwaiast.
19. Kui kegi sedda kuningrigi sanna kuleb, ja ei moista sedda mitte, siis tulleb se tigge ja kissub sedda ärra, mis temma süddame sisse olli külwatud. Se on se, mis tee äre on külwatud.
20. Agga mis kaljopeälse Ma peäle külwatud, se on se, kes sedda sanna kuleb, ja sedda warsi römoga wastowottab.
21. Agga temmal ep olle juurt enneses, waid seisab agga ürrikesseks; kui willetsus ja kiusatus tulleb se sanna pärrast, siis pahhandakse tedda warsi.

22. Agga mis ohhakatte sekka külwatud, se on se, kes sedda sanna kuleb; ja sesinnatse ma-ilma murre ja se pettis rikkus lämmatab sedda sanna ärra, ja jääb ilma wiljata.
23. Agga mis hea Ma peäle külwatud, se on se, kes sedda saña kuleb ja moistab, kes ka wilja kannab; ja monni kannab saa wörra, agga monni kuekümne, agga moñi kolmekümne wörra wilja.
24. Ühhe teise tähhendamisse sanna panni temma nende ette, ja ütles: Taewariik on ühhe innimesse sarnane, kes head semet omma põllo peäle külwas.
25. Agga kui innimesed maggasid, tulli temma waenlane ja külwas umrohto kesk nisso sekka, ja läks ärra.
26. Kui nüüd orras kaswis ja wilja kandis, siis nähti ka se umrohhi.
27. Agga maia issanda sullased tullid temma jure ja ütlesid temmale: Issand, eks sa olle head semet omma põllo peäle külwanud, kust temmale nüüd se umrohhi tulleb?
28. Agga temma ütles neile: Sedda on teinud üks innimenne, kes waenlane, siis ütlesid sullased temma wasto: Kas sa siis tahhad, et meie peame minnema, ja sedda kokkokogguma?
29. Agga temma ütles: Ei mitte, et teie ühtlase sega sedda nisso wälja ei kissu, kui teie sedda umrohto kokkokoggute.
30. Laske mollemad ühtlase kaswada leikusseks, ja leikusse aial tahhan minna leikiattele öölda: kogguge enne sedda umrohto, ja sidduge sedda wihko sedda ärrapölletada, agga sedda nisso pange kokko minno aita.)
31. Ühhe teise tähhendamisse sanna panni temma nende ette, ja ütles: Taewariik on ühhe sinnapi iwwakesse sarnane, mis üks innimenne wöttis ja külwas omma põllo peäle,
32. Mis kül se keige wähhem on keikist seemnist; agga kui temã saab ülleskaswanud, siis on temma keigesurem aia-rohtude seast, ja saab puuks, nenda et need liñud, mis taewa al on, tullewad ja tewad pessasid temã oksade peäle.
33. Ühhe teise tähhendamisse sanna räkis temã neile: Taewariik on happotaigna sarnane, mis üks naene wottis ja seggas kolme wakka jahho sekka, kunni keik läks hapnema.
34. Sedda keik räkis Jesus tähhendamisse sañade läbbi rahwa wasto, ja ilma tähhendamisse sañata ei rägind temã mitte nende wasto.
35. Et pididi töeks sama, mis ööldud on selle prohwetil läbbi, kes ütleb: Minna tahhan omma su lahti tehha tähhendamisse sannade läbbi ja tahhan rohkeste kulutada sallaja-asjo ma-ilma algmissest.
36. Siis laskis Jesus rahwast ennesest ärraminna ja tulli koio, ja temma jüngrid astsid temma jure ja ütlesid: Selleta meile se tähhendamisse sanna sest umrohust põllo peäl.

37. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Kes head semet külwab, on se innimesse Poeg.
38. Agga se pöld on se ma-ilm, agga se hea seme on need kunningrigi lapsed ; agga se umrohhi on selle tiggeda x lapsed.
39. Agga se waenlane, kes sedda külwab, on kurrat; agga se leikus on se ma- ilma lõppetus; agga need leikajad on inglid.
40. Otsego nüüd umrohhi koggutakse, ja tullega ärrapõlletakse, nenda peab se ka sesinnatse ma-ilma aia lõppetussel ollema.
41. Innimesse Poeg lähätab ommad inglid, ja nemmad peawad kogguma keik need pahhandussed temma kunningrigi seest, ja neid, kes tewad kasso wasto.
42. Ja peawad neid tullise ahjo heitma; seäl peab ollema ullumiñe ja hamñaste kirristaminne.
43. Siis peawad, kes öiged, paistma kui päike omã Issa kuñingrikis. Kel körwad on kuulda, se kuulgo.
44. Ta on taewariik ühhe warrandusse sarnane, mis põllo peäle auko mahha pandud, mis üks innimenne leidis ja sallaja piddas, ja läks seält ärra römus selle pärrast, ja müüs ärra keik, mis temmal olli, ja ostis se põllo.
45. Ta on taewariik ühhe kaupmehhe sarnane, kes häid perlid otsis.
46. Kui temã ühhe kalli perli leidis, läks temã ja müüs keik, mis temmal olli, ja ostis sesamã.
47. Ta on taewariik ühhe noda sarnane, mis merresse wissatakse, ja keige suggu kallo kokko--weab.
48. Mis nemmad, kui se täis on, weddawad ülles äre, ja istuwad mahha, ja kogguwad häid astjade sisse, agga need pahhaid wiskawad nemmad ärra.
49. Nenda peab se sündima ma-ilma aia lõppetussel; inglid peawad wäljaminne, ja kurje öigede seast ärralahhutama.
50. Ja peawad neid tullisse ahjo heitma; seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kirristaminne.
51. Jesus ütles nende wasto: Kas teie ollete sedda keik moistnud? Nemmad ütlesid temmale: kül Issand.
52. Siis ütles temma nende wasto: Sepärrast on igga kirjatundia, kes taewarigi pole õppetud, ühhe perremehhe sarnane, kes ommast warrandussest uut ja wanna ettetoob.
53. Ja se sündis, kui Jesus needsinnatsed tähhendamisse sannad sai lõppetanud, läks temma seält ärra.
54. Ja tulli omma pärris-male, ja õppetas neid nende koggodusse koias, nenda et nemmad ehmatasid ärra ja ütlesid: Kussast on sellel se tarkus, ja need wäggewad teud?
55. Eks sesinnane ei olle ühhe puseppa poeg? Eks temma emma ei hüta Mariaks, ja temma wennad Jakobusseks ja Josesseks, ja Simonaks ja Judaks?

56. Ja eks temma öed keik olle meie jures? kussast temma siis sedda keik sanud ?

57. Ja nemmad pahhandasid ennast temmast. Agga Jesus ütles nende wasto: Prohwet ei olle ni auto kussagi, kui omma pärris-maal, ja ommas koias.

58. Ja temã ei teinud seãlsamãs mitte paljo wãggewaid teggusid nende uskmata süddame pärrast.

14. Peatük.

Joannesse Pea raiutakse ärra. Kristusse immeteggo sest söötmissesest. Temma immelik köndiminne merre peäl ja temma abbi.

1. Sel aial kulis Herodes kes Nelliwürst, se könne Jesussest.

2. Ja temma ütles omma sullaste wasto: Sesinnane on ristia Joannes; sesamma on surnust üllestousnud, ja sepärrast teeb se wãggi temma sees need immetãhhed.

3. Sest Herodes olli Joannest kinniwotnud, tedda siddunud ja wangi-torni heitnud Herodia omã weña Wilippusse naese pärrast.

4. Sest Joannes olli temma wasto üttelnud: Sul ep olle lubba tedda ennesele piddada.

5. Ja kui temma tedda tahtis tappa, kartis temma rahwast, sest nemmad piddasid tedda prohwetiks.

6. Agga kui Herodes omma sündimisse päwa piddas, siis tantsis Herodia tüttar nende seas; ja se olli Herodesse mele pärrast.

7. Sepärrast tootas temã ühhe wandega temmale anda, mis temã ial piddi palluma.

8. Agga temma, kui ta enne ommast emmast olli õppetud, ütles: Anna mulle waagna peäl ristia Joannesse Pea.

9. Ja kuningas sai kurwaks; agga nende wañnette, ja nende pärrast, kes temmaga laudas istsid, käskis temma temmale sedda anda.

10. Ja läkkitas, ja laskis Joannesse Pea otsast ärraraiuda wangitornis.

11. Ja temma Pea todi waagna peäl, ja anti selle neitsikessele; ja temma wiis sedda omma emmale.

12. Ja temma jüngrid tullid, ja wotsid temma kehha, ja matsid sedda mahha, ja tullid ja kulutasid sedda Jesussele.

13. Kui Jesus sedda kulis, läks temma seält ärra laewaga ühte tühja paika körwale. Ja kui need rahwas sedda kuulsid, käisid nemmad jalla liñnadest temma järrel.

14. Ja Jesus läks wãlja, ja nãggi paljo rahwast; ja temmal olli nende pärrast halle meel, ja teggi nende többised terweks.

15. Agga kui öhto sai, tullid temma jüngrid temma jure, ja ütlesid: Se on üks tühhi paik, ja aeg on möda läinud; lasse se rahwas ärra, et nemmad woiwad allewitte sisse miña, ja ennestele roga osta.
16. Agga Jesus ütles nende wasto: Neil ep olle mitte tarwis ärraminna; andke teie neile süa.
17. Agga nemmad ütlesid temma wasto: Meil ep olle siin ennam, kui wiis leiba, ja kaks kalla.
18. Agga temma ütles: Toge neid mulle teña.
19. Ja temma käskis rahwast mahha-istuda rohho peäle, ja wottis need wiis leiba, ja need kaks kalla, watas ülles taewa pole ja önnistas, ja murdis, ja andis need leiwad jüngrittele, agga need jüngrid rahwale.
20. Ja nemmad söid keik, ja nende köhhud said täis, ja korjasid kokko sedda, mis neist pallokessist üllejänud, kaksteistkümmend korwi täit.
21. Agga neid, kes ollid sönud, olli liggi wiis tuhat meest, issi naesed ja lapsed.
22. Ja seddamaid sundis Jesus ommad jüngrid laewa peäle minnema, ja temma eel teine pole minnema, senni kui temma rahwast piddi ärralaskma.
23. Ja kui temma rahwast sai ärralasknud, läks ta ülles ühhe mäe peäle issepäines luggema; ja kui öhto sai, olli temä üksi seälsañas.
24. Agga se laew olli jo keskpaikas järwes, ja olli öiete häddas nende laenette pärrast, sest tuul olli wasto.
25. Agga neljandamal ö wahhi korral läks Jesus nende jure, ja köndis järwe peäl.
26. Ja kui need jüngrid tedda näggid järwe peäl köndiwad, ehmatasid nemmad ja ütlesid: Se on tont, ja kissendasid hirmo pärrast.
27. Agga seddamaid räkis Jesus nendega, ja ütles: Olge julged, Minna ollen se, ärge kartke mitte.
28. Agga Peetrus kostis temmale ja ütles: Issand, kui sinna se olled, siis kässi mind ennese jure tulla wee peäle.
29. Agga temma ütles: Tulle. Ja Peetrus tuli laewa peält ärra, ja köndis wee peäl, et temma Jesusse jure piddi tullema.
30. Agga kui temma sedda kanget tuult näggi, siis kartis temma ja hakkas wauma, kissendas ja ütles: Issand! aita mind.
31. Agga Jesus sirrutas warsi omma kät wälja, hakkas temmast kinni, ja ütles temma wasto: Oh sinna nödra-ussulinne! mispärrast olled sinna kahhewahhel?
32. Ja nemmad läksid laewa peäle, ja tuul heitis ärra.
33. Aga kes laewas ollid, tullid ja kummardasid tedda, ja ütlesid: Töest sinna olled Jummal Poeg.
34. Ja kui nemmad ülle järwe said, tullid nemmad Kenesareti male.

35. Ja kui need mehed seälsammas paikas tedda tundsid, läkkitasid nemmad wälja keik sedda maad läbbi senna ümberkaudo, ja töid keiksuggused haiged temma jure.

36. Ja pallusid tedda, et nemmad agga temma kue pallistusse saaksid putuda, ja ni mitto kui puutsid, need said terweks.

15. Peatük.

Innimeste seädmistest. Kananea naesest, ja muist Kristusse immeteggudest. (Ewangelium teisel Pühhapäwal Paastus.)

1. Siis tullid Jesusse jure kirjatundiad ja Wariserid Jerusalemmast, ja ütlesid:
2. Mispärrast tewad sinno jüngrid wannematte seädmisse wasto? Sest nemmad ei pesse ennest kassi mitte, kui nemmad leiba wotwad.
3. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Mispärrast tete teiege siis Jumala kasso-sanna wasto omã seädmisse pärrast?
4. Sest Jummal on käsknud ja üttelnud: Auusta omma issa ja emma, ja kes issa ehk emma neab, se peab surma surrema.
5. Agga teie ütlete: Kes ial issa ehk emma wasto ütleb: se on üks ohwri ande, mis sulle minno käest woiks kassuks tulla, se teeb hästi, ehk temã kül mitte omã issa ehk omã emã auusta.
6. Ja ollete nenda Jummal kasso-sanna tühjaks teinud omma seädmiste pärrast.
7. Teie sallalikkud, Jesaia on teist hästi prohwetiwisil räkinud, ja üttelnud:
8. Sesinnane rahwas tulleb minno liggi omma suga, ja auustab mind omma mokaadega, agga nende südda on kaugel minnust ärra.
9. Agga ilma aego teniwad nemmad mind, et nemmad õppetawad õppetussed, mis inimeste käskmissed on.
10. Ja temma kutsus rahwast ennese jure, ja ütles neile: Kuulge ja moistke.
11. Ei se, mis suust sisse lähhäb, ei te mitte innimest rojaseks; waid se, mis suust wäljatulleb, se teeb innimest rojaseks.
12. Siis astsid temã jüngrid temã jure, ja ütlesid temãle: Kas sinna tead, et Wariserid endid pahhandasid, kui nemmad sedda sanna kuulsid?
13. Agga temma kostis ja ütles: Igga taim, mis minno taewane issa ep olle istutanud, sedda kitkutakse ärra.
14. Jätke neid; nemmad on söggedatte söggedad tee-juhatajad. Agga kui sögge söggedale teed juhatab, siis langewad nemmad mollemad kaewandusse.
15. Siis kostis Peetrus ja ütles temma wasto: Selleta meile sedda tähhendamis-sanna.
16. Ja Jesus ütles: Welaks teiege ollete moistmatumad?

17. Eks teie weel ei moista, et keik, mis suust sisse lähhäb, se lähhäb köhto, ja heidetakse wälja omma paika.
18. Agga mis suust wälja tulleb, se tulleb süddame seest wälja, ja se teeb innimest rojaseks.
19. Sest süddame seest tullewad wälja kurjad mötlemised, tapmised, abbiellorikmised, horajahhid, wargussed, walletunnistused, teotamised.
20. Need asjad on, mis innimest rohaseks tewad; agga pessematta kättega söma, se ei te mitte innimest rojaseks.
21. Ja Jesus tuli seält ärra, ja läks Tirusse ja Sidoni rikide pole.
22. Ja wata, üks Kananea-ma naene tuli neist raiadest wälja, ja kissendas, ja ütles temmale: Issand, Taweti Poeg, hallasta minno peäle, minno tüttar waewatakse kurjast waimust kurjaste.
23. Agga temma ei wastand temmale sannagi. Siis astsid temma jüngrid temma jure, ja pallusid tedda, ja ütlesid: Sata tedda ärra, sest temma kissendab meid takka.
24. Agga temma kostis ja ütles: Minna ep olle mitte läkkitud kui agga Israeli suggu ärrakaddunud lammaste jure.
25. Agga se naene tuli ja kummardas tedda, ja ütles: Issand aita mind!
26. Agga temma kostis ja ütles: Se ep olle mitte hea, et laste leib woetakse ja koerte ette heidetakse.
27. Agga temma ütles: Jah, Issand, kumãatagi söwad need koerokessed need rasokessed, mis nende issandatte laua peält mahhalangewad.
28. Siis kostis Jesus, ja ütles temma wasto: Oh naene! sinno usk on suur, sulle sündko, nenda kui sa tahhad. Ja temma tüttar sai terweks septsammast tunnist.)
29. Ja Jesus läks seält emale, ja tuli Kalilea järwe äre, ja temma läks ühhe mäe peäle, ja istus senna mahha.
30. Ja palju rahwast tuli temãa jure, neil olli ennestega jallotumaid, pimmedaid, keletumaid, wiggasid ja palju teisi ja heitsid neid Jesusse jalge ette, ja temma teggi neid terweks.
31. Nenda et se rahwas immeks panni, kui nemmad näggid, et need keletumad räkisid, wiggased terweks said, jallotumad käisid, ja pimmedad näggid; ja nemmad kiitsid sedda Israeli Jummalat.
32. Ja Jesus kutsus ommad jüngrid ennese jure ja ütles: Mul on wägga halle meel se rahwa peäle, sest nemmad on jo kolm päwa minno jures olnud, ja neil ep olle middagi süa, ja minna ei tahha neid mitte lasta miñna sömata, et nemmad tee peäl ärra ei nõrgu.
33. Siis ütlesid temãa jüngrid temma wasto: Kust meil ni palju leiba on siin körbes, et meie ni palju rahwast täidame?
34. Ja Jesus ütles nende wasto: Mitto leiba teil on? ja nemmad ütlesid: Seitse, ja pissut kallokessi.

35. Ja temma käskis rahwast mahha-istuda Ma peäle.

36. Ja kui temã need seitse leiba, ja need kallad sai wotnud, tännas temma, murdis, ja andis omma jüngrittele, agga jüngrid andsid rahwale.

37. Ja nemmad söid keik, ja nende köhhud said täis, ja korjasid kokko sedda, mis üllejäänud neist pallokessist, seitse korwi täit.

38. Agga neid, kes ollid sönud, olli nelli tuhat meest, issi naesed ja lapsed.

39. Ja kui temma sedda rahwast sai lasknud ärraminna, läks temma laewa ja tuli Mahdala raiade peäle.

16. Peatük.

Wariserid küssiwad tähte Jesusse. Jesus mainitseb ommad jüngrid ennast hoida Wariseride happotaigna eest. Peetrusse tunnistussest, Kristusse kannatamisest, ja risti-rahwa ristist. (Ewangelium Peetrusse ja Paulusse Päwal.

1. Siis tullid Wariserid ja Sadduserid temma jure, need kiusasid tedda ja küssisid temmalt, et temma neile imme-tähte taewast piddi näitma.

2. Agga temma kostis ja ütles neile: Kui öhto saab, ütlete teie: Meile tulleb hea ilm, sest taewas punnab.

3. Ja homõiko ütlete teie: Täanna tulleb meile kurri ilm, sest taewas punnab ja on pilwes. Teie sallalikkud, kül teie taewa näggo moistate arwata; eks siis teie ei woi ka nende aegade tähtä arwata ?

4. Se kurri ja abbiello ärrarikkuja suggu otsib imme-tähte, ja temãle ei pea tähte antama, kui agga prohwetü Jona õ täht; ja temma jättis neid mahha, ja läks ärra.

5. Ja kui temma jüngrid said teile pole äre sanud, ollid nemmad unnustanud leiba ennestega wotmatta.

6. Agga Jesus ütles nende wasto: Katske ja hoidke ennast Wariseride ja Sadduseride happotaigna eest.

7. Siis mötlesid nemãad isseenneses, ja ütlesid: Seeb se on, et meie ep olle leiba ennestega wotnud?

8. Agga kui Jesus sedda moistis, ütles temma nende wasto: Teie nödra-ussulissed, mis teie mötlete isseenneses, et teie ep olle leiba ennestega wotnud?

9. Eks teie weel ei tunne? eks teie ei mälleta neid wiis leiba nende wie tuhhande seas, ja mitto korwi täit teie seäl saite?

10. Egga neid seitse leiba nelja tuhhande seas, ja mitto korwi täit teie siis saite?

11. Kuida ei moista teie siis mitte, et minna leiwast teile ei räginud, kui ma käsksin teid ennast hoida Wariseride ja Sadduseride happotaigna eest.

12. Siis moistsid nemmad, et temma es olle üttelnud, et nemmad ennast piddid hoidma leiwa happotaigna eest, waid Wariseride ja Sadduseride õppetusse eest.

13. Agga kui Jesus tuli Keisarea Wilippusse liina raiale, küssis temma omma jüngrittelt, ja ütles: Kedda mind, innimesse Poega, need innimesed ütlewad ollewad?

14. Agga nemmad ütlesid: Monned ütlewad, et sa olled Joaões se ristia; agga teised, Elias, agga teised, Jeremias, ehk üks neist prohwetidest.

15. Temma ütles nende wasto: Agga kedda teie mind ütlete ollewad?

16. Siis wastas Simon Peetrus, ja ütles: Sinna olled se Kristus se ellawa Jummal Poeg.

17. Ja Jesus wastas ja ütles temmale: Önnis olled sinna, Simon Jona poeg, sest lihha ja werri ep olle sulle sedda mitte teäda annud, waid minno Issa, kes taewas on.

18. Ja minna ütlen sulle ka: Sinna olled Peetrus, ja sesinnatse kaljo peäle tahhan miña ehhitada omã koggodust, ja pörgo wärrawad ei pea sedda mitte ärra woitma,

19. Ja minna tahhan sulle taewarigi wotmed anda, ja, mis siña Ma peäl kinniseud, se peab taewas kinniseatud ollema, ja mis ial siña Ma peäl peästad, peab ka taewas peästatud ollema.

20. Siis kelis temma ommad jüngrid, et nemmad ühhelegi ei piddand ütlemä, et temma on Jesus se Kristus.)

21. Sest aiast hakkas Jesus täetama omma jüngrittelle, et temma piddi Jerusalemma miñema, ja paljo kannatama wannemist, ja üllemist-preestridest ja kirjatundiast, ja et tedda piddi tappetama, ja kolmandamal päwal üllesärratadama.

22. Ja Peetrus wottis tedda ennese jure, ja hakkas tedda nomima, ja ütles: Issand, heida ennese peäle armo: ärgo sündko sulle sedda.

23. Agga temma pöris ennast ümber, ja ütles Peetrusse wasto: Minne mo tahha, sadan! sinna olled mulle pahhandusseks, sest sinna ei mötle se peäle, mis Jummal, waid mis innimeste mele pärrast on.

24. Siis ütles Jesus omma jüngrittelle: Kui kegi minno järrele tahhab tulla, se salgago isseennast ärra, ja wotko omma risti ennese peäle ja käigo miño järrel.

25. Sest kes ial omma ello tahhab hoida, se kautab sedda ärra; agga kes ial omma ello ärra kautab minno pärrast, se leiab sedda.

26. Sest mis kasso on innimessel sest, kui temma keik se ma-ilma kassuks saaks, agga omma hingele kahjo teeks; ehk mis lunnastamisse hinda woib innimenne anda omma hinge eest?

27. Sest se peab sündima, et innimesse Poeg tulleb omma Issa au sees omã inglidega, ja siis tassub temma iggäühhe kätte temma tö järrele.

28. Töest minna ütlen teile: neist kes siin seiswad, on monned, kes ei pea surma maitsma, ennego nemmad innimesse Poia näwad tullewad ommas kuningrikis.

17. Peatük.

Kristust mudetakse, se ku-többine parrandatakse, kohto rahha makstakse ärra.(Ewangelium seitsmel Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Ja kue päwa pärrast wottis Jesus ennesega Peetrust ja Jakobust ja Joannest temma wenda, ja wiis neid ülles ühhe kõrge mäe peäle issepäinis,
2. Ja tedda mudeti nende ees, ja temma palle paistis otsego päike, ja temma rided said walgeks otsego walgus.
3. Ja wata, Moses ja Elias näitsid ennast neile, ja kõnnelesid temmaga.
4. Agga Peetrus wastas, ja ütles Jesussele: Issand, se on hea, et meie siin olleme, kui sa tahhad, siis tahhame meie seie kolm maia tehha, ühhe sinnule, ja ühhe Mosessele, ja ühhe Eliale.
5. Kui temma alles räkis, wata, siis warjas nende ülle üks selge pilw, ja wata, üks heäl pilwest ütles: Sesinnane on mo armas Poeg, kes minno mele pärrast on, tedda kuulge.
6. Ja kui jüngrid sedda kuulsid, heitsid nemmad omma silmili mahha ja kartsid wägga.
7. Ja Jesus tulli nende jure, putus neisse ja ütles: Touske ülles, ja ärge kartke mitte.
8. Agga kui nemmad ommad silmad ülestötsid, ei näinud nemmad keddagi, kuid Jesust ükspäinis.
9. Ja kui nemmad mäelt alla läksid, käskis neid Jesus ja ütles: Teie ei pea sedda näitmist ühhelegi ütlemä, kunni innimesse Poeg surnust saab ülestousnud.)
10. Ja temma jüngrid küssisid temmalt ja ütlesid: Mis siis kirjatundiad ütlewad, et Elias peab enne tullemä?
11. Agga Jesus kostis ja ütles nende wasto: Elias peab kül enne tullemä, ja keik jälle korda saatma.
12. Agga minna ütlen teile, et Elias on jo tulnud ja nemmad ep olle tedda mitte tunnud; waid on temmale teinud, mis nemmad ial tahtnud: nenda peab ka innimesse Poeg neist kannatama.
13. Siis moistsid jüngrid, et temma ristiast Joannest nende wasto olli räkinud.
14. Ja kui nemmad rahwa jure tullid, astus temma jure üks innimenne, ja heitis põlweli mahha temma ette.

15. Ja ütles: Issand, hallasta minno poia peäle, sest et temma kutöbbine on, ja kurjaste waewatakse, sest temma langeb saggedaste tullesse, ja saggedaste wette.
16. Ja miña ollen tedda sinno jüngritte jure tonud, ja nemmad ei woinud tedda mitte terweks teha.
17. Agga Jesus kostis ja ütles: Oh sinna uskmatta ja pörane suggu! kui kaua pean minna teiega ollema? kui kaua pean minna teiega kannatama? Toge temma minnule seie.
18. Ja Jesus söitles tedda, ja kurri waim läks temmast wälja, ja se pois sai terweks sestssammast tunnist.
19. Siis läksid jüngrid Jesusse jure isseärranis, ja ütlesid: Miks meie ei woinud tedda wäljaaiada?
20. Agga Jesus ütles nende wasto: Teie uskmatta süddame pärrast. Sest töest minna ütlen teile: kui teil usk kui sinnapi iwwike, siis teie woite öölda sesinnatse mäe wasto: Minne siit seña, siis lähhäb temã senna, ja ühtegi ep olle teil woimatta.
21. Agga sesinnane suggu ei lähhä muido mitte wälja, kui agga palwe ja paastmisse läbbi.
22. Agga kui nemmad ommad asjad aiasid Kalilea-maal, ütles Jesus nende wasto: Innimesse Poega peab ärraantama innimeste kätte.
23. Ja nemmad tappawad tedda ärra, ja kolmandamal päwal ärratakse tedda ülles. Ja nemãad said wägga kurwaks.
24. Agga kui nemmad Kapernauma said, tullid Peetrusse jure need, kes kohtorahha wastowotsid, ja ütlesid: Eks teie öppetaja kohtorahha ärra ei maksa?
25. Temma ütles: Jah, maksab. Ja kui temma sai koio sanud, joudis Jesus temma ette, ja ütles: Mis arwad siña, Simon? Keñelt wotwad kuningad Ma peäl tolli ehk pea-rahha? omma laste, woi woöraste käest?
26. Siis ütles Peetrus temma wasto: Woöraste käest. Jesus ütles temma wasto: Siis on lapsed lahti sest.
27. Agga et meie neid mitte ei pahhanda, siis minne järwe äre, ja heida önge sisse, ja wotta esimenne kalla, mis üllestulleb, ja kui siña temã su lahti teed, siis leiad sa ühhe rahha, sedda wotta, ja anna neile minno ja sinno eest.

18. Peatük.

Öppetus pahhandussest. Sest melewallast pattud andeks-anda ja kinnitada. Sest kawwalast sullasest.(Ewangelium Mihkli Päwal.(Ewangelium teisel Pühhapäwal kolmatkümmed pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Selsammal tunnil tullid jüngrid Jesusse jure, ja ütlesid: Kes on kül se surem taewarikis?
2. Ja Jesus kutsus ühhe lapsokesse ennese jure, ja pani sedda seisma nende keskele,
3. Ja ütles: Töest minna ütlen teile: kui teie ei pöra ümber, ja ei sa kui lapsokessed, siis ei sa teie mitte taewariki.
4. Kes nüüd isseennast allandab kui sesinnane lapsoke, se on se surem taewarikis.
5. Ja, kui kegi ühhe nisugguse lapsokesse miño nimmel wastowottab, se wottab mind wasto.
6. Agga kes pahhandab ühhe neistsinnatsist pissikessist, kes minno sisse uskwad, sel on parrem, et weski-kiwwi temã kaela peaks podama, ja tedda ärraupputadama süggawama merre kohta.
7. Hädda ma-ilmale pahhanduste pärrast; sest pahhandussed peawad tulles, agga hädda selle iñimessele, kelle läbbi pahhandus tulleb.
8. Agga kui sinno kässi ehk sinno jalg sind pahhandab, siis raiu neid ärra, ja heida ennesest ärra; parrem on sul, et sinna jallota ehk wiggane ello sisse lähäd, kui et sul kaks kät ehk kaks jalga on, ja sind iggawesse tullesse heidetakse.
9. Ja kui sinno silm sind pahhandab, kissu tedda wälja, ja wiska ennesest ärra; parrem on sul, et sinna ühhe silmaga ello sisse lähäd, kui et sul kaks silma on, ja sind pörgo tullesse heidetakse.
10. Katske, et teie mitte üht neistsinnatsist pissokessist ärra ei põlga: sest minna ütlen teile, et nende inglid taewas allati näwad minno Issa palge, kes taewas on.
11. Sest innimesse Poeg on tulnud önsaks teggema, mis on ärrakaddunud.)
12. Mis teie arwate? Kui ühhel innimesel sadda lammast olleks, ja üks neist peaks ärra--eksima, eks temma jättaks neid ühheksakümend peäle ühheksa, ja lähhäks mäggede peäle, ja otsiks sedda, mis ärraeksinud.
13. Ja kui se juhtub, et temma sedda leiab, töest minna ütlen teile, et temma selle pärrast röömsam on, kui nende ühheksakümne peäle ühheksa pärrast, mis mitte ep olle ärraeksinud.
14. Nenda ep olle ka mitte teie issa tahtminne, kes taewas on, et üks neist pissokessist peaks hukka sama.

15. Agga kui sinno wend sinno wasto eksib, siis minne ja nomi tedda ennese ja temma keskis ükspäinis; kui temma sind kuleb, siis olled sinna omma weña kassuks sanud.
16. Agga kui temma sind ei kule, siis wotta weel üks ehk kaks ennesega, et keik assi kahhe ellik kolme tunnistaja suus seisaks.
17. Agga kui temã neid ei kule, siis añã koggodussele teãda. Agga kui temã koggodustki ei kule, siis olgo ta sinno melest kui üks paggan ja tõlner.
18. Töest minna ütlen teile: mis teie ial Ma peäl seute, peab ka taewas seutud ollema, ja mis teie ial Ma peäl peãstate, peab ka taewas peãstetud ollema.
19. Ta ütlen minna teile: Kui kaks teie seast ühhes nous on Ma peäl iggãuhhe asja pärrast, mis nemmad ial palluwad, se peab neile sama minno Issa käest, kes taewas on.
20. Sest kussa kaks ehk kolm minno nimmel on ühhes kous, seäl ollen minna kesk paikas nende seas.
21. Siis astus Peetrus temma jure ja ütles: Issand, mitto korda pean minna siis, kui mo wend minno wasto eksib, temmale andeks andma? ons kül seitse kord?
22. Jesus ütles temma wasto: Ei minna ütle sulle mitte: seitse kord, waid ka seitsekümmend kord seitse kord.
23. Sepärrast on taewariik ühhe kunninga sarnane, kes omma sullastega tahtis arro piddada.
24. Agga kui temma hakkas arwama, todi üks temma ette, sel olli temmaga kümme tuhhat talenti wølgo.
25. Agga kui temmal ep olnud maksta, käskis temma Issand müa tedda ja temma naest ja lapsed, ja keik, mis temmal olli, ja maksta.
26. Siis heitis se sullane mahha, kummardas tedda, ja ütles: Issand kannata minnoga, ja minna tahhan sulle keik maksta.
27. Siis olli Issandal halle meel sesamma sullase peäl, laskis tedda lahti, ja se wõlla jättis temma temmale mahha.
28. Agga sesamma sullane läks wälja, ja leidis ühhe omast kasullasist, sel olli temmaga sadda tenari-rahha wølgo; ja temã wottis tedda kinni, käggistas tedda ja ütles: Maksa mulle, mis sul wølgo on minnoga.
29. Siis heitis se kasullane temma jalge ette mahha, pallus tedda, ja ütles: Kannata minnoga, ja minna tahhan sulle keik maksta.
30. Agga temma ei tahtnud mitte, waid läks ärra, ja heitis tedda wangitorni, kunni temma omma wølga ärramaksis.
31. Agga kui temã kasullased näggid, mis sündis, said nemmad wägga kurwaks, ja tullid ja öördasid omã Issandale keik, mis olli sündinud.
32. Siis kutsus temma Issand tedda ennese ette, ja ütles temma wasto: Sinna tigge sullane, keik sedda wølga ollen minna sulle mahhajãtnud, sest et sinna mind pallusid,

33. Eks siis sinna ka piddand armo heitma omma kasullase peäle, nenda kui minna ka sinno peäle ollen armo heitnud?

34. Ja temma Issand sai wihhaseks, ja andis tedda ärra waewajatte kätte, kunni temma pididi maksma keik, mis temmal temmaga wölgo olli.

35. Nenda teeb ka minno taewane Issa teile, kui teie iggaüks ommast süddamest andeks ei anna omma wennale temma eksitussed.)

19. Peatük.

Abbiello lahhutamissest, lastest, ja rikkussest.(Ewangelium Paulusse ümberpöörmissesse Päwal.

1. Ja se sündis kui Jesus needsinnatsed kõnned sai lõppetanud, läks temma Kalilea-maalt ärra, ja tulli Juda-ma raia peäle teile pole Jordani.

2. Ja palju rahwast käis temma järrel, ja temma teggi neid seäl terweks.

3. Siis tullid temma jure Wariserid, kiusasid tedda, ja ütlesid temmale: Ons innimestel lubba, olgo mis sü pärrast se tahhab, ennast ommast naesest lahhutada?

4. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Eks teie olle luggenud, et se kes algmissesest innimest teinud, on need mehheks, ja naeseks teinud,

5. Ja üttelnud: Sepärrast jättab innimenne issa ja emma mahha, ja jääb kindlaste omma naese jure, ja need kaks peawad üks lihha ollema.

6. Sepärrast ep olle nemmad eñam kaks, waid üks lihha. Mis nüüd Jummal on ühte pannud, sedda ärgo lahhutago innimenne mitte.

7. Nemmad ütlesid temma wasto: Mispärrast on siis Moses käsknud lahhutamisse ramato anda, ja ennast temmast lahhutada?

8. Temma ütles nende wasto: Moses on teile lubba annud teie süddame kangusse pärrast ommast naestest ennast lahhutada; agga algmissesest ep olle se mitte nenda olnud.

9. Agga minna ütlen teile: kes ial ennast omast naesest lahhutab, muido kui hora-ello pärrast, ja wottab teise, se rikkub abbiello ärra, ja kes sedda lahhutud naest wottab, se rikkub abbiello ärra.

10. Siis ütlesid temma jüngrid temmale: Kui innimesse luggu naesega nenda on, siis ep olle hea abbiellusse miñna.

11. Agga temma ütles nende wasto: Ei moista keik sedda sanna, waid need kellele se antud on.

12. Sest kohhetsetud on, kes emma ihhust nenda on sündinud, ja kohhetsetud on, kes innimestest on kohhetsetud, ja kohhetsetud on, kes isseeñast kohhetsenud taewarigi pärrast; kes jouab moista, se moistko.

13. Siis todi lapsokessi temma jure, et temma käed nende peäle pididi pannema, ja palwet teggema; agga jüngrid sõitlesid neid.

14. Agga Jesus ütles: Jätke need lapsokessed, ja ärge keelge neid mitte minno jure tullemast, sest nisugguste pärralt on taewariik.
15. Ja pañi käed nende peäle, ja läks seält ärra.
16. Ja wata, üks astus temma jure ja ütles temmale: Hea õppetaja, mis head pean minna teggema, et ma iggawest ello woiksin sada.
17. Agga temma ütles temma wasto: Miks sa mind heaks hüäd? ükski ep olle hea, kui agga üks, se on Jummal. Agga tahhad sinna ello sisse miñna, siis pea kässo sannad.
18. Temã ütles temma wasto: Missuggused? agga Jesus ütles: sedda: Siña ei pea mitte tapma: sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma: sinna ei pea mitte warrastama: sinna ei pea mitte üllekohto tunnistama:
19. Auusta omma issa ja emma: ja sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast.
20. Se noormees ütles temma wasto: Sedda keik ollen minna piddanud ommast norest põlwest, mis mul weel waiak on?
21. Jesus ütles temã wasto: Tahhad sa täieste wagga olla, siis minne, mü omma warrandust ärra, ja anna waestele, siis on sul üks warrandus taewas, ja tulle, käi minno järrel.
22. Agga kui se noormees sedda sanna kulis, läks temã kurb ärra; sest temãl olli palju warra.
23. Agga Jesus ütles omma jüngrittele: Töest minna ütlen teile, et üks rikkas waewalt taewariki saab.
24. Ja ta ütlen minna teile: se on hõlpsam, et üks kammeel nöela silmast läbbi lähhäb, kui et rikkas Jummal rigi sisse lähhäb.
25. Agga kui temma jüngrid sedda kuulsid, ehmatasid nemmad wägga ärra, ja ütlesid: Kes woib siis önsaks sada?
26. Agga Jesus watas nende peäle, ja ütles neile: Innimeste jures on se woimatta; agga Jummal woib keik teha.
27. Siis wastas Peetrus ja ütles temma wasto: Wata, meie olleme keik mahhajätnud, ja sinno järrel käinud, mis meil nüüd sest on?
28. Agga Jesus ütles nende wasto: Töest minna ütlen teile, et teie, kes teie minno järrel ollete käinud, jällesündimisses, kui innimesse Poeg istub omma au järje peäl, siis peate teie ka istma kahheteistkümne järje peäl, ja kahheteistkümne Israeli suggu-arro peäle kohhut moistma.
29. Ja iggäuks, kes on mahhajätnud koiad ehk weñad, ehk öed, ehk issa, ehk emma, ehk naest, ehk lapsed, ehk põllud minno nimme pärrast, peab sedda saawõrra sama, ja iggawest ello pärrima.
30. Agga palju, kes on essimessed, peawad wiimsed ollema, ja need wiimsed essimessed.)

20. Peatük.

Neist töteggiaist wina mäel, Kristusse kannatamisest, Jüngritte kadedussest. Kahhe pimmeda abbist, mis nemmad Jesusse sanud.(Ewangelium ühheksamal Pühhapäwal enne Kristusse ülestoussisse Pühha.(Ewangelium Jakobusse Päwal.

1. Sest taewa-riik on ühhe innimesse sarnane, kes maia-issand, kes warra homõiko wäljaläks töteggiaid palkama omma wina mäele.
2. Agga kui temma nende töteggiatega olli leppinud ühhe tenari-rahhaga päwa palgaks, siis läkkitas temma neid omma wina mäele.
3. Ja temma läks wälja kolmandamal tunnil ja näggi teisi turro peäl töta seiswad,
4. Ja ütles nende wasto: Minge ka teie winamäele, ja mis ial õige on, tahhan minna teile anda.
5. Ja nemmad läksid ärra. Ta läks temma wälja kuendamal ja ühheksamal tunnil, ja teggi nendasammoti.
6. Agga ühhetekümmenmal tunnil läks temma wälja, ja leidis teisi töta seismast, ja ütles nende wasto: Mis teie siin keige päwa töta seisate?
7. Nemmad ütlesid temale: meid ep olle ükski palganud. Temma ütles neile: Minge teiegi wina-mäele, ja mis ial õige on, peate teie sama.
8. Agga kui õhto sai, ütles se wina-mäe issand omma üllewaatja wasto: Kutsu need töteggjad, ja anna neile palka, ja hakka wiimsist essimessest sadik.
9. Ja kui need tullid, kes ühhetekümmenmal tunnil ollid palgatud, said nemmad iggaüks ühhe tenari-rahha.
10. Agga kui need essimessest tullid, mötlesid nemmad, et nemmad piddid eñam sama, ja needsammad said ka iggaüks ühhe tenari-rahha.
11. Agga kui nemmad sedda sanud, nurrisesid nemmad se maia-issanda wasto.
12. Ja ütlesid: Needsinnatsed wiimsed on agga ühhe tunni tööd teinud, ja sinna olled neid meie arrolisseks teinud, kes meie päwa koorma ja pallawat olleme kannud.
13. Agga temma kostis, ja ütles ühhele nende seast: Söbber, minna ei te sulle mitte liga, eks sa olle minnoga ühhe tenari-rahhaga leppinud?
14. Wotta so omma, ja minne omma teed; agga minna tahhan sellesinnatse wiimsele anda nenda kui sullegi;
15. Ehk eks mul olle lubba minno ommaga tehha, mis minna tahhan? ehk ons sinno meel pahha, et minna hea ollen?
16. Nenda sawad need wiimsed essimesseks, ja need essimessest wiimseks; sest paljo on kutsutud, agga pissut ärrawallitsetud.)
17. Ja Jesus läks ülles Jerusalemma, ja wottis need kaksteiskümmend jüngrit ennese jure issepäinis tee peäl, ja ütles neile:

18. Wata meie lähhäme ülles Jerusalemma, ja innimesse Poeg antakse ärra üllemapreestride ja kirjatundiätte kätte, ja nemmad moistwad tedda surma,
19. Ja andwad tedda pagganatte kätte naerda, ja piitsaga peksta ja risti peäle pua; ja kolmandamal päwal peab temã jälle üllestousma.
20. Siis astus Sebedeusse poegade emma temma jure omma poegega, kummardas ja pallus temmalt middagi.
21. Agga temma ütles temma wasto: Mis sa tahhad? temma ütles temmale: Kässi needsinnatsed minno kaks poega istuda, teist sinno parremal, ja teist pahhemal käel omã kuñingrikis.
22. Agga Jesus wastas ja ütles: Teie ei tea mitte, mis teie pallute, kas teie woite sest karrikast jua, mis minna pean joma, ja se ristmissega ennast lasta ristida, misga mind ristitakse? nemmad ütlesid temma wasto: Jah woime.
23. Ja temma ütles neile: Minno karrikast peate teie kül joma, ja se ristmissega, misga mind ristitakse, peab teid ristitama: agga minno parremal ja minno pahhemal käel istuda, ep olle minno käes teile anda, waid kennele se on walmistud minno Issast.)
24. Ja kui need kümme sedda kuulsid, sai nende meel pahhaks nende kahhe wenna peäle.
25. Agga Jesus kutsus neid ennese jure ja ütles: Teie teate, et pagganatte üllemad wallitsewad nende ülle, ja sured wotwad woimust nende peäle.
26. Agga teie seas ei pea se nenda mitte ollema; waid kes ial tahhab teie seast sureks sada, se olgo teie tener.
27. Ja kes ial teie seast keige üllem tahhab olla, se olgo teie sullane.
28. Nenda kui innimesse Poeg ep olle tulnud, et tedda tenitakse, waid et temma tenib ja annab omma hinge lunnastamise hinnaks mitme eest.
29. Ja kui nemmad Jeriko liñnast wäljaläksid, käis palju rahwast temma järrel.
30. Ja wata, kaks pimmedat istsid tee äres, ja kui nemmad kuulsid, et Jesus möda läks, kissendasid nemmad, ja ütlesid: Issand Taweti Poeg, heida armo meie peäle!
31. Agga rahwas söitles neid, et nemmad piddid wait ollema; agga nemmad kissendasid weel ennam, ja ütlesid: Issand Taweti Poeg heida armo meie peäle.
32. Ja Jesus jäi seisma ja hüdis neid, ja ütles: Mis te tahhate, et minna teile pean teggema?
33. Nemmad ütlesid temma wasto: Issand, et meie silmad saaksid lahti.
34. Agga Jessusel olli halle meel ja putus nende silmade külge, ja seddamaid näggid nende silmad jälle, ja nemmad käisid temma järrel.

21. Peatük.

Kristus lähheb Jerusalemma; aiab neid wälja, kes kauplewad Jummalä koiast; pöggeneb ärra; waidleb kirjatundiattega, ja söitleb neid.(Ewangelium essimessel Kristusse Tullemisse Pühhal.

1. Ja kui nemmad Jerusalemma liggi said, ja Petwage pole ölli mäe jure tullid, siis läkkitas Jesus kaks jüngrit, ja ütles nende wasto:
2. Minge senna allewisse, mis teie kohhal on, ja seddamaid leiate teie ühhe kinniseatud emma--eesli ja ühhe sällo temma jures, peästke neid lahti ja toge minno jure.
3. Ja kui teile kegi middagi ütleb, siis üttelge: Issandal on neid tarwis, siis läkkitas temma neid seddamaid.
4. Agga se on keik sündinud, et pididi töeks sama, mis ööldud on prohwetil läbbi, kes ütleb:
5. Üttelge Sioni tütrele: wata, sinno Kuningas tulleb sulle tassane, ja istub emma-eesli selgas, ja sällo selgas, mis koorma-kandja emma-eesli poeg.
6. Siis läksid need jüngrid ärra, ja teggid, nenda kui Jesus olli käsknud,
7. Ja töid se emma-eesli ja se sällo, ja pannid ommad rided nende peäle, ja pannid tedda nende selga istma.
8. Agga surem hulk lautasid ommad rided tee peäle, agga teised raiusid okse puist, ja heitsid tee peäle.
9. Agga se rahwas, mis eel ja tagga käis, kissendas ja ütles: Hosianna Taweti Poiale! kidetud olgo, kes tulleb Issanda nimmel, Hosianna kõrges!)
10. Ja kui ta Jerusalemma sisse läks, olli keik liñna rahwas likumas, ja ütles: Kes sesiñane on?
11. Agga rahwas ütles: Se on Jesus se prohwet, kes Naatsarettist Kalilea-maalt on.
12. Ja Jesus läks Jummalä pühha kotta, ja aias wälja keik, kes müsidi ja ostsidi pühhas koiast, ja wiskas nende rahha wahhetajatte lauad ümber, ja nende pingid, kes müsidi tuikessi.
13. Ja ütles neile: Kirjotud on: Minno kodda peab palwe koiaks hütama, agga teie ollete sedda röowli auguks teinud.
14. Ja temma jure tullid pimmedad ja jallotumad pühhas koiast, ja temma teggi neid terweks.
15. Agga kui üllemadpreestrid ja kirjatundiad näggid need immeteud, mis temma teggi, ja need poisid, kes pühhas koiast kissendasid ja ütlesid: Hosianna Taweti Poiale! siis sai nende meel pahhaks.
16. Ja ütlesid temmale: Kas sa kuled, mis need ütlewad? Agga Jesus ütles nende wasto: Kül; eks teie ial olle luggenud: wäetimatte ja immewatte laste suust olled sinna ennesele kitust walmistanud.

17. Ja temma jättis neid mahha, ja läks liñnast wälja Petania, ja jäi senna öseks.
18. Agga kui temma warra homõiko jälle liñna läks, olli temmal nälg.
19. Ja temma näggi ühhe wigipu tee äres, ja läks senna jure, ja ei leidnud ühteki seält peält, kui agga lehte üksi; ja temma ütles selle pu wasto: Ärgo kaswago eñam ilmaski siño peäle wilja, ja se wigipu kuiwis warsi ärra.
20. Ja kui jüngrid sedda näggid, pannid nemmad sedda immeks, ja ütlesid: Kuida on se wigipu ni kohhe ärrakuinud?
21. Agga Jesus kostis ja ütles nende wasto: Töest miña ütlen teile, kui teil usk olleks, ja teie ei mõtleks kaksipiddi, siis ei teeks teie mitte üks--päinis sedda, mis selle wigipule on sündinud, waid kui teie ka ütleksite sellesinäatse mäe wasto: Sago sa üllestõstetud ja merresse heidetud! siis peab se sündima.
22. Ja keik, mis teie ial palwes pallute, kui teie ussute, peate teie sama.
23. Ja kui temma pühha kotta tulli, astusid temma jure, kui temma õppetas, üllemadpreestrid ja rahwa wannemad ütlesid: Missugguse melewallaga teed sa sedda? ja kes on sulle se melewalla annud?
24. Agga Jesus kostis, ja ütles nende wasto: Minna tahhan ka teilt ühhe asja küssida, kui teie mulle sedda ütlete, siis tahhan minna teile ka öölda, missugguse melewallaga minna need asjad teen.
25. Kust olli Joannesse ristminne, taewast woi innimestest? Agga nemmad mõtlesid isseennesses ja ütlesid: Kui meie ütleme: taewast, siis ütleb temma meile: Mikspärrast ep olle teie siis tedda mitte usknud?
26. Agga kui meie ütleme: innimestest, siis tulleb meil rahwast karta, sest nemmad piddawad keik Joannest prohwetiks.
27. Ja nemmad kostsid Jesussele ja ütlesid: Meie ei tea mitte. Siis ütles temma ka neile: Egga minnagi teile ütle, missugguse melewallaga minna need asjad teen.
28. Agga mis teie arwate? ühhel inimessel olli kaks poega, ja temma läks essimesse jure, ja ütles: Mo poeg, minne tänna töle minno winamäele.
29. Agga temma kostis ja ütles: Ei ma tahha, agga pärrast kahhetses temma sedda, ja läks.
30. Ja temma läks teise jure ka, ja ütles nendasammoti. Agga se kostis ja ütles: Minna lähhän, Issand, ja ei läinud polegi mitte.
31. Kumb neist on issa tahtmist teinud? Nemmad ütlesid temma wasto: essimenne. Jesus ütles nende wasto: Töest minna ütlen teile: tõlnerid ja horad sawad kül enneminne Jummal riki, kui teie.
32. Sest Joannes tulli teie jure õigusse tee peäl, ja teie ei usknud tedda mitte; agga tõlnerid ja horad uskusid tedda: teie agga, ehk teie sedda kül näggite, ep olle teie pärrastki kahhetsenud, et teie olleksite tedda usknud.
33. Kuulge teist tähhendamisse sanna: Üks inimenne olli maia-issand, kes istutas wina-mäe, ja teggi aeda selle ümber, ja kaewas selle sisse asset wina-

marja surrotörrele, ja ehhitas ühhe torni, ja andis sedda numa peäle wälja mameeste kätte, ja läks woöra male.

34. Agga kui se winamarja noppimisse aeg liggi sai, läkkitas temma ommad sullased nende ma-meeste jure, omma wilja sama.

35. Siis wötsid need mamehhed temma sullased kinni, teist peksid nemmad, teist tapsid nemmad, teist wiskasid nemmad kiwwidega.

36. Ta läkkitas temma teisi sullasid ennam kui neid essimessi, ja nemmad teggid neile ni--sammote.

37. Agga wimaks läkkitas temma omma poia nende jure, ja ütles: Küllab nemmad ehk wotwad mo poia häbbeneda.

38. Agga kui need mamehhed se poia näggid, ütlesid nemmad issekeskis: sesinnane on se pärria, tapkem tedda ärra, ja siis same temma pärrandusse ennestele.

39. Ja nemmad wotsid, ja lükkasid tedda winamäest wälja, ja tapsid tedda ärra.

40. Kui nüüd se wina-mäe issand tulleb, mis wottab temma neile mameestele tehha?

41. Nemmad ütlesid temma wasto: Need kurjad hukkab temma kurjaste ärra, ja annab se wina-mäe teiste mameeste kätte, kes temmale ommal aial wilja kätte saatwad.

42. Jesus ütles nende wasto: Eks teie polle ellades kirjas luggenud: Se kiwwi, mis need hone ehitajad kui kolbmatta ärraheitnud, se on nurga--kiwwiks sanud: Issandast on se sündinud, ja on üks imme-assi meie silma ees.

43. Sepärrast ütlen minna teile: Jumjala riik peab teilt ärrawoetama, ja selle rahwale antama, kes temma wilja annab.

44. Ja kes sesinnatse kiwwi peäle langeb, lähhäb russuks, agga kelle peäle temma langeb, sedda teeb temma pihhuks.

45. Ja kui üllemad preestrid ja Wariserid temma tähhendamisse sannad kuulsid, tundsid nemmad, et ta neist räkis.

46. Ja nemmad püüdsid tedda kinniwotta, agga nemmad kartsid rahwast, sest et nemmad tedda Prohwetiks piddasid.

22. Peatük.

Sest kuninglikkust pulmast, pea rahhast, üllestousmissest surnust, keigeüllemast kässust, ja missuggune Kristus on.(Ewangelium kahhekümmemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jumjala Pühha.(Ewangelium kolmandamal Pühhapäwal kolmatkümmend pärrast kolm-aino Jumjala Pühha.(Ewangelium kahheksateistkümmemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jumjala Pühha.

1. Ja Jesus wastas ja räkis neile ta tähhendamisse sannade läbbi, ja ütles:

2. Taewariik on ühhe innimesse sarnane kes kuningas, kes omma poiale pulmat teggi.
3. Ja temma läkkitas ommad sullased wälja need kutsutud pulma kutsma, ja nemmad ei tahtnud mitte tulla.
4. Ta läkkitas temma teisi sullasid wälja, ja ütles: Üttelge neile, kes on kutsutud: Wata omma söömaia ollen ma walmistanud, mo härjad ja nuumweiksed on tappetud, ja keik on walmis, tulge pulma!
5. Agga nemmad ei holind sest, ja läksid ärra, teine omma põllule, teine agga omã kauba jure.
6. Agga teised wotsid temma sullased kinni, teotasid ja tapsid neid ärra.
7. Agga kui kuningas sedda kulis, sai temma wihhaseks, ja läkkitas omma söawäed wälja, ja hukkas needsammad tapjad ärra, ja sütas nende liña põllema.
8. Siis ütles temma omma sullaste wasto: Pulmad on kül walmis, agga need, kes kutsutud, ep olnud mitte sedda wäärt.
9. Sepärrast minge teelahkmide peäle, ja kutsuge pulma ni mitto, kui teie ial leiate.
10. Ja needsammad sullased läksid wälja tede peäle, ja koggusid keik kokko, ni mitto kui nemmad leidsid, kurje ja häid, ja pulma-kodda sai täis neid, kes laudas istsid.
11. Siis läks kuningas sisse neid waatma, kes laudas istsid, ja näggi seäl ühhe innimesse, kennel pulma-riet ep olnud selgas.
12. Ja ta ütles temma wasto: Söbber, kuidas sinna seie olled sisse tulnud, ja sinnul ep olle pulma-riet? agga temma ei sanud sannagi suust.
13. Siis ütles kuñingas teenride wasto: Sidduge temã käed ja jallad kinni, ja wotke tedda, ja heitke tedda keigesüggawama pimmedusse sisse, seäl on ulluminne ja hammaste kirristamiñe.
14. Sest paljo on neid kutsutud, agga pissut on neid ärrawallitsetud.)
15. Siis läksid Wariserid ärra, ja piddasid noud ühheskous, kuidas nemmad tedda temma kõnnest piddid mörkutama,
16. Ja läkkitasid temma jure ommad jüngrid Herodesse seltsiga, ja ütlesid: Öppetaja, meie teame, et sa tössine olled, ja öppetad Jummal teed töe sees, ja ei holi ühhestki, sest sinna ei pea innimeste surussest luggu.
17. Sepärrast ütle meile, mis sinna arwad, kas süñib kohtorahha Keisrile anda, woi mitte?
18. Agga kui Jesus nende tiggedust moistis, ütles temã: Teie sallalikkud, mis teie mind kiusate?
19. Näitke mulle üks kohtorahha tük, ja nemmad töid temma kätte ühhe tenari-rahha.
20. Ja temma ütles nende wasto: Kelle kuio ja peälekirri on se?

21. Nemmad ütlesid temma wasto: Keisri. Siis ütles temma nende wasto: Andke siis Keisrile, mis Keisri kohhus, ja Jummalale, mis Jumjala kohhus on.
22. Ja kui nemmad sedda kuulsid, pannid nemmad immeks, ja jätsid tedda mahha, ja läksid ärra.)
23. Selsammal päwal tullid temma jure Sadduserid, kes ei ütle üllestousmisse ollewad, ja küssisid temmalt:
24. Ja ütlesid: Öppetaja, Moses on üttelnud: Kui kegi ärrasurreb, kel ep olle lapsi, siis peab temma wend selle naese jälle wõtma, ja omma wennale suggu saatma.
25. Agga meie jures ollid seitse wenda, ja essimenne wöttis naese, ja surri ärra, ja et temmal suggu ep olnud, jättis temma omma naese omma wennale.
26. Nendasammoti ka teine, ja kolmas, seitsmest sadik.
27. Agga keigewimaks surri ka se naene ärra.
28. Agga üllestousmisses; kelle naene peab temma ollema nende seitsme seast? sest temma on neil keikil olnud.
29. Agga Jesus kostis ja ütles nende wasto: Teie eksite, sest et teie ei moista pühha kirja, egga Jumjala wägge.
30. Sest üllestousmisses ei wötta nemmad naest, egga lähhä mehhele, waid nemmad on kui Jumjala inglid taewas.
31. Agga eks teie olle surnude üllestousmissesest luggenud, mis teile Jummalast on ööldud, kes ütleb:
32. Minna ollen Abraami Jummal, ja Isaki Jummal ja Jakobi Jummal; Jummal ep olle surnutte, waid ellawatte Jummal.
33. Ja kui rahwas sedda kulis, ehmatasid nemmad ärra temma öppetusse pärrast.
34. Agga kui Wariserid said kuulda, te temã Sadduseride suud olli kinnisulgnud, siis tullid nemmad ühhel mehel kokko.
35. Ja üks nende seast kes kässotundia, küssis ja kiusas tedda, ja ütles:
36. Öppetaja, missugune on se se suur kässosanna käskus?
37. Agga Jesus ütles temma wasto: Sinna pead Issandat omma Jumalat armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest, ja keigest ommast melest.
38. Sesamã on se essimenne ja suur kasso saña.
39. Agga teine on selle sarnane: Sinna pead omma liggimest armastama kui issiennast.
40. Neis kahhes kässosannas on keik se käsk ja prohwetid kous.
41. Agga kui Warriserid ühhes kous ollid, küssis neilt Jesus,
42. Ja ütles: Mis teie arwate Kristussest, kelle poeg on temma? nemmad ütlesid temmale: Taweti poeg.
43. Ta ütles nende wasto: Kuida siis Tawet tedda waimus Issandaks hüab, kui temã ütleb:

44. Issand on üttelnud mo Issandale: istu minno parrema pole, kunni ma sinno waenlased saan pañud siño jalge alluseks järjeks.

45. Kui nüüd Tawet tedda Issandaks hüab, kuidas ta siis temma poeg on?

46. Ja ükski sanna ei woinud temmale sanna wastada, ja ükski ei julgnud sest päwast temmalt middagi ennam küssida.)

23. Peatük.

Jesus õppetab, missuggused need kirjatundiad ja Wariserid on.(Ewangelium Tehwanusse päwal ehk teisel joulo Pühhal.

1. Siis räkis Jesus rahwa ja omma jüngritte wasto,

2. Ja ütles: Mosesse järje peäl istwad kirjatundiad ja Wariserid;

3. Sepärrast keik, mis nemmad ial wottawad teile öölda, et teie peate piddama, sedda piddage ja tehke; agga nende teggude järrele ärge tehke mitte; sest nemad ütlewad kül, agga nemad ei te mitte.

4. Sest nemmad sidduwad rasked ja rängad koormad, ja pannewad neid innimeste Ollade peäle, agga isse ei tahha nemmad neid omma sõrmega mitte likutada.

5. Agga keik ommad teud tewad nemmad, et neid innimestest peab nähtama: sest nemmad tewad laiaks ommad mällestusse märgid, ja tewad omma riette pallistussed sureks.

6. Nemmad armastawad üllemat otsa laudas woöraspiddudel, ja essimessed pingid koggoduste koddade sees.

7. Ja terretamissed turrude peäl, ja et neid innimestest hütakse: Rabbi, Rabbi.

8. Agga teie ei pea ennast mitte laskma Rabbiks hüda, sest üks on teie loetaja, Kristus õ; agga teie keik ollete weñaksed.

9. Ja teie ei pea keddagi Ma peäl ommaks issaks hüüdma; sest üks on teie issa, kes taewas on.

10. Ja teie ei pea eñast mitte laskma loetajaks hüda; sest üks on teie loetaja, Kristus.

11. Agga kes üllem teie seast, se peab teie tener ollema.

12. Agga kes issieñast üllendab, sedda peab allandatama, ja kes ennast isse allandab, sedda peab üllendatama.

13. Agga hädda teile, teie kirjatundiad ja Wariserid! teie sallalikkud, kes teie taewariki kinni--pannete innimeste eest; sest teie ei lähhä isse sisse, egga lasse neid sisse miñna, kes tahhawad sisse miñna.

14. Hädda teile! teie kirjatundiad ja Wariserid! teie sallalikkud, et teie leskede honed ärra--söte, ja loete silma kirjaks pitke palwesid, sepärrast peate teie sedda raskemat hukkatust sama.

15. Hädda teile! teie kirjatundiad ja Wariserid! teie sallalikkud, et teie merd ja maad läbbi--käite, ja sadate, et üks teie usko heidab, ja kui ta sedda usko on sanud, siis tete teie tedda pörgo lapseks kahhe wörra ennam, kui teie issi ollete.
16. Hädda teile! teie söggedad juhatajad, kes teie ütlete: Kes ial templi jures saab wandunud, sest ep olle middagi, agga kes ial templi kulla jures saab wandunud, sel on süüd.
17. Teie jölledad ja söggedad! sest kumb on üllem, se kuld, woi se tempel, mis sedda kulda pühhitseb?
18. Ja: Kes ial altari jures saab wandunud, sest ep olle middagi; agga kes ohwri-anni jures saab wandunud, mis seäl peäl on, sel on süüd.
19. Teie jölledad ja söggedad! sest kumb on üllem, se ohwer, woi se altar, mis sedda ohwrit pühhitseb?
20. Sepärrast kes altari jures wañub, se wannub selle jures, ja keik se jures, mis temã peäl on.
21. Ja kes templi jures wannub, se wannub selle jures, ja temma jures, kes seäl sees ellab.
22. Ja kes taewa jures wannub, se wannub Jummalä au-järje jures, ja selle jures, kes se peäl istub.
23. Hädda teile! teie kirjatundiad ja Wariserid! teie sallalikkud, et teie kümnest maksate müntist ja tillist ja köömnist, ja mis raskem on kässö--öppetusses, kohto ja hallastust ja usko jättate teie mahha; sedda peab teggema, ja teist mitte mahhajätma. 24. Teie söggedad juhatajad, kes teie seäska kurnate, agga kammelid sisse nelate.
25. Hädda teile! teie kirjatundiad ja Wariserid! teie sallalikkud, sest et teie karrikast ja waagna wäljaspiddi puhtaks tete, agga seestpiddi on nemmad täis risumist ja prassimist.
26. Oh sinna sögge Wariseer! te esmalt puhtaks seestpiddi karrika ja waagna, et ka nende wäljaspiddine poolpuhtaks saaks.
27. Hädda teile! teie kirjatundiad ja Wariserid! teie sallalikkud, sest teie ollete nende lubjatud haudade sarnatsed, mis kül wäljaspiddi näggusad on, agga seestpiddi on nemmad täis surnude luid ja keik roja.
28. Nenda ollete ka teie kül wäljaspiddi peält nähha öiged inimeste ees; agga seestpiddi ollete teie täis sallalikko meelt ja üllekohhut.
29. Hädda teile! teie kirjatundiad ja Wariserid! teie sallalikkud, sest et teie prohwetide hauad üllesehhitate, ja öiged hauad illusaks tete,
30. Ja ütlete: Olleksime meie omma wannematte aial olnud, ei meie kül olleks mitte nende seltsi ennast heitnud prohwetide werd ärrawallades.
31. Sepärrast annate teie ennaste wasto tunnistust, et teie nende lapsed ollete, kes prohwetid on ärratapnud.
32. Täitke teie ka omma wannematte moöto.

33. Teie maud ja wihhasematte maddude sugu, kuidas woite teie pörgo hukkatusse eest ärrapöggeneda.

34. Wata, sepärrast läkkitan minna teie jure prohwetid, ja targaid, ja kirjatundiaid, ja muist neist tappate teie ärra, ja löte risti, ja muist neist peksate teie piitsaga omma koggoduste koddade sees, ja kiusate neid takka ühhest liñnast teise.

35. Et teie peäle tulleb keik se wagga werri, mis ärrawallatud on Ma peäl, wagga Abeli werrest Sakaria x Parakia poia werrest sadik, kedda teie ollete tapnud templi ja altari wahhel.

36. Töest minna ütlen teile: Se keik tulleb sesinnatse suggu peäle.

37. Jerusalem, Jerusalem, kes sa tappad prohwetid, ja wiskad kiwwidega neid surnuks, kes sinno jure on läkkitud, kui mittokorda ollen minna sinno lapsed tahtnud kogguda, otsego kanna kokkokoggub ommad poiad tibade alla, ja teie ep olle mitte tahtnud.

38. Wata, teie kodda peab teile tühjaks jäetama.

39. Sest minna ütlen teile: Teie ei sa mind sest aiast mitte nähha, ennego teie ütlete: Kidetud olgo se, kes tulleb Issanda nimmel.

24. Peatük.

Jerusalemä liñna ärrarikmisses, ja ma-ilma löppetussest. (Ewangelium wiendamal Pühhapäwal kolmatkümmed pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Ja Jesus tulli ärra ja läks pühvast koiast wälja, ja temma jüngrid astsid temma jure, temmale pühha koia honed näitma.

2. Agga Jesus ütles neile: Eks teie ei nä sedda keik? töest minna ütlen teile: Seie ei jäeta mitte kiwwi kiwwi peäle, mis ei pea mahha--kistama.

3. Ja kui temma öllimäe peäl istus, astsid jüngrid issepäinis temma jure, ja ütlesid: Ütle meile, mil aial peab se keik sündima, ja mis peab sinno tullemisse ja ma-ilma aia löppetusse täht ollema ?

4. Agga Jesus kostis ja ütles neile: Katske, et teid ükski ärra ei eksita.

5. Sest palju tullewad minno nimme peäl ja ütlewad: Minna ollen Kristus, ja wotwad palju ärraeksitada.

6. Agga teie sate kuulda söddadest, ja juttud söast: katske, ärge ehmatage, sest se peab keik enne sündima, agga sedda otsa ep olle weel mitte kä.

7. Sest rahwas touseb rahwa wasto, ja kuningriik kuningrigi wasto, ja nälg ja katk ja ma-wärrisemissed on siis monnes paikas.

8. Agga keik se on sure waewa hakkatus.

9. Siis andwad nemmad teid ärra willetsusse sisse ja tapwad teid, ja teid wihkatakse siis keigest rahwast minno nimme pärrast.

10. Ja siis sawad palju pahhandud, ja andwad teine teist ärra ja wihkawad teine teist.
11. Ja palju walleprohwetid touswad ülles ja eksitawad palju ärra.
12. Ja, et üllekohhus wägga woimust wottab, lähhäb mitmede armastus külmaks.
13. Agga kes otsani jääb kannatama, sesinnane peäseb.
14. Ja sedda kunningrigi armoöppetust peab kulutadama keikes ma-ilmas, tunnistusseks keige rahwale; ja siis wast tulleb ots.
15. Ja kui teie nüüd näte sedda hirmsat ärrakautamise tööd, mis ööldud on prohweti Tanieli läbbi, mis seäl pühhas paikas seisab (kes sedda loeb, se pango tähhele,)
16. Siis pöggenego need, kes Juda-maal on, mäggede peäle.
17. Kes kattukse peäl on, ärgo tulgo se mitte mahha middagi ärrawötma ommast koiast;
18. Ja kes wäljal on, ärgo mingo se mitte taggasi ommad rided ärrawötma.
19. Agga hädda neile, kes käima peäl on, ja neile, kes immetawad neil päiwil.
20. Agga palluge, et teie pöggeneminne ei juhtu talwel, egga hingamise-päwal.
21. Sest siis tulleb suur willetsus, mähhärdust ep olle olnud ma-ilma algmissesest siit sadik, egga peage mitte tulles.
22. Ja kui need päwad ei saaks lühhentud, siis ei peäseks ei ükski lihha; agga nende pärrast, kes ärrawallitsetud, lühhendatakse need päwad.
23. Kui siis kegi teie wasto ütleb: Wata, siin on Kristus ehk seäl, ärge uskuge mitte.
24. Sest wallekristused, ja walleprohwetid sawad üllestousma, ja suri tähta ja imme-teggusid teggema, et nemmad wottaksid eksitada ka neid, kes ärrawallitsetud (kui se woiks sündida.)
25. Wata, miña ollen teile sedda eñe-üttelnud.
26. Sepärrast kui nemmad teile ütleswad: Wata, temma on körbes, ärge minge wälja: Wata, temã on kambride sees, ärge uskuge mitte.
27. Sest otsego walk touseb homõiko poolt, ja paistab öhto pole, nenda peab ka innimesse Poia tullesinne ollema.
28. Sest kus ial raibe on, senna kogguwad kotkad.)
29. Agga warsi pärrast sedda willetsusse aega lähhäb päike pimmedaks, ja ku ei anna omma walget, ja tähhed langewad taewast mahha, ja taewa wäed peawad köikutadama.
30. Ja siis peab innimesse Poia täht taewas nähtama, ja siis peab ulluma keik rahwa suggu Ma peäl, ja peawad näggema innimesse Poia tulleswad taewa pilwde peäl sure wäe auga.
31. Ja temma läkkitab ommad inglid sure passuna heäleaga, ja nemmad peawad kokkokogguma temma ärrawallitsetud neljast tulest, ühhest taewa otsast teise.

32. Agga wigipuust öppige se tähhendamisse sanna: kui temma oksad jo pungas on ja lehte aiawad, siis tunnete teie, et sui liggi on.
33. Nenda ka teie, kui teie sedda keik näte, siis tundke, et se liggi on ukse ees.
34. Töest minna ütlen teile: Sesinnatse põlwe rahwas ei löppe mitte ärra, kunni se keik saab sündinud.
35. Se taewas ja se Ma lähhäwad hukka, agga minno sannad ei lähhä mitte hukka.
36. Agga sest päwast ja tunnist ei tea ükski, ei inglidke taewas, kui agga minno Issa üksi.
37. Agga nenda kui Noa päwad ollid, nenda peab ka innimesse Poia tulleminne ollema.
38. Sest nenda kui nemmad ollid neil päiwil enne weeupputust: nemmad söid ja jöid, wotsid naest ja läksid mehhele sest päwast sadik, kui Noa laewa läks.
39. Ja nemmad ei pannud sedda tähhele, kunni se weupputus tulli, ja wottis neid keik ärra; nenda peab ka innimesse Poia tulleminne ollema.
40. Siis on kaks wäljal: teist woetakse wasto, ja teist jäetakse mahha.
41. Kaks naesterahwast on jahwatamas weskil: teist woetakse wasto, ja teist jäetakse mahha.
42. Sepärrast walwage, sest teie ei tea, mil tunnil teie Issand tulleb.
43. Agga se olgo teile teäda, kui üks perremees teaks, mil öwahhi aial warras peaks tullema, kül temma siis walwaks, ja ei lasseks omma koiasse mitte auko kiskuda.
44. Sepärrast olge ka teie walmis, sest innimesse Poeg tulleb sel tunnil, mil teie ei mötle.
45. Kes on nüüd üks ustaw ja moistlik sullane, kedda temma Issand on pannud omma perre ülle, neile ommal aial roga andma?
46. Önnis on se sullane, kedda temma Issand tulles nenda leiab teggemast.
47. Töest minna ütlen teile, et temma tedda keige omma warra ülle panneb.
48. Agga kui se kurri sullane ommas süddames mötleb: Minno issand wibib tullematta,
49. Ja hakkab kasullased peksma, ja söma ja joma lakkujattega:
50. Siis selle sullase Issand tulleb sel päwal, mil temma tedda ei ota, ja sel tunnil, mil temma ei tea.
51. Ja löhhub tedda ja annab temmale ossa sallalikkudega: seäl on ulluminne ja hammaste kirristaminne.

25. Peatük.

Kümnest neitsist, neist talentist, mis iggäuühhele on antud, ja sest wiimsest kohto päwast.(Ewangelium kuendamal Pühhapäwal pärrast kolme kunninga

Päwa.(Ewangelium kuendamal Pühhapäwal kolmatkümmed pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Siis on taewariik kümne neitsi sarnane, kes ommad lampid wotsid, ja läksid wälja peig--mehhe wasto.
2. Agga wiis nende seast ollid moistlikkud, ja wiis rummalad.
3. Kes rummalad ollid, need wotsid ommad lampid, agga nemmad ei wotnud mitte ölli ennestega.
4. Agga need moistlikkud wotsid ölli omma astjade sisse ühtlase omma lampidega.
5. Agga kui peigmees wibis, said nemmad keik unniseks, ja uinusid maggama.
6. Agga kesk öse kuuldi üks heäl: Wata, peigmees tulleb, minge wälja temma wasto;
7. Siis tousid keik needsammad neitsid ülles, ja walmistasid ommad lampid.
8. Agga need rummalad ütlesid moistlikkude wasto: Andke meile teie öllist, sest meie lampid kustuwad ärra.
9. Agga need moistlikkud kostsid ja ütlesid: Ei mitte, et teil ja meil mitte ei pudu; waid minge enneminne kaupmeeste jure, ja ostke ennestele.
10. Agga kui nemmad ärraläksid ostma, tulli se peigmees, ja kes walmid ollid, läksid temmaga pulma, ja uks pandi lukko.
11. Agga wimaks tullid ka need teised neitsid ja ütlesid: Issand, Issand, te meile lahti.
12. Agga temma kostis ja ütles: Töest minna ütlen teile, ma ei tunne teid mitte.
13. Sepärrast walwage, sest teie ei tea sedda päwa egga tundi, millal innimesse Poeg tulleb.)
14. Sest nenda kui üks innimenne, kes woöra male läks, ommad sullased kutsus ja andis omma warrandust nende kätte.
15. Ja teisele andis ta wiis talenti, teisele kaks, ja teisele ühhe, igga mehhele temma joudo möda, ja läks warsi ärra woöra male.
16. Siis läks se, kes wiis talenti olli sanud, ja kauples nendega, ja satis teist wiis talenti.
17. Nendasammoti, kes need kaks olli sanud, segi sai teist kaks kassuks.
18. Agga se, kes ühhe olli sanud, läks ärra ja mattis sedda mahha, ja pettis omma Issanda rahha eest ärra.
19. Agga pitka aia pärrast tulli nende sullaste Issand, ja piddas arro nendega.
20. Siis tulli temma jure se, kes wiis talenti olli sanud, ja pani weel teist wiis talenti körwa, ja ütles: Issand, sinna olled mulle wiis talenti kätte annud; wata, minna ollen nendega teist wiis kassuks sanud.

21. Siis ütles temma Issand temma wasto: Se on hea, sinna hea ja ustaw sullane, sinna olled ülle pisko ustaw olnud, minna tahhan sind ülle paljo panna; minne omma issanda römo sisse.
22. Siis tulli ka temma jure se, kes kaks talenti olli sanud, ja ütles: Issand, sinna olled mulle kaks talenti kätte annud; wata, ma ollen nendega teist kaks talenti kassuks sanud.
23. Temma Issand ütles temma wasto: Se on hea, sinna hea ja ustaw sullane; sinna olled ülle pisko ustaw olnud, minna tahhan sind ülle paljo panna; minne omma Issanda römo sisse.
24. Siis tulli ka temma jure se, kes ühhe talenti olli sanud, ja ütles: Issand, ma tundsin sind, et sa üks kowwa innimenne olled, sinna leikad, kus sa ep olle külwanud, ja koggud kokko seält, kus sa ep olle wäljawiskanud:
25. Ja minna kartsin, ja läksin ärra ja matsin sinno talenti mahha; wata, siin on sul so omma.
26. Agga temma Issand kostis ja ütles temma wasto: Sinna tigge ja laisk sullane, sa teädsid, et minna leikan, kus ma ep olle külwanud, ja koggun kokko seält, kus minna ep olle wälja--wiskanud.
27. Siis olleksid sa piddand mo rahha andma rahha-wahhetajatte kätte, ja kui ma olleksin tulnud, olleksin ma kül mo omma kassoga jälle kätte sanud.
28. Sepärrast wotke temma käest ärra se talent, ja andke sellele, kel kümme talenti on.
29. (Sest iggauhhele, kel on, sellele peab antama, ja temmal peab kül rohkeste ollema, agga kel ep olle, selle käest peab ka ärra--woetama, mis temmal on.)
30. Ja sedda kolbmatta sullast heitke wälja keigesüggawama pimmedusse sisse; seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kirristaminne.
31. Agga kui innimesse Poeg tulleb omma au sees, ja keik pühhad inglid temmaga, siis istub temma omma aujärje peäl.
32. Ja siis peab keik rahwast temma ette koggutama, ja temma lahhutab neid ühhest ärra, nenda kui karjane lambad ärralahhutab sikkudest,
33. Ja temma panneb lambad omma parrema käele, agga sikkud pahhama käele seisma.
34. Siis wottab öölda kuningas neile, kes temma parremal käel on: Tulge tenna, minno lssa önnistud, pärrige sedda kuningriiki, mis teile on walmistud ma-ilma assutamissest.
35. Sest mul on nälg olnud, ja teie ollete mulle süa annud: mul on janno olnud, ja teie ollete mind jootnud: minna ollen woöras olnud, ja teie ollete mind korristanud:
36. Minna ollen allasti olnud, ja teie ollete mind katnud: minna ollen haige olnud, ja teie ollete tulnud mind katsma: minna ollen wangis olnud, ja teie ollete mo jure tulnud.

37. Siis wotwad need, kes öiged, temmale wastada: Issand, millal olleme meie näinud sul nälja ollewad, ja olleme sind söötnud, ehk sul janno ollewad, ja olleme sind jootnud?
38. Millal olleme meie sind näinud woöra ollewad, ja olleme sind korristanud? ehk allasti, ja olleme sind katnud?
39. Millal olleme meie sind näinud haige ollewad, ehk wangis, ja olleme so jure tulnud?
40. Siis wastab Kunningas, ja ütleb neile: Töest minna ütlen teile, mis teie ial ollete teinud ühhele nendesinnaste mo wähhematte wendade seast, sedda ollete teie mulle teinud.
41. Siis wottab temma ka öölda neile, kes pahhamal käel on: Minge ärra minnust, teie ärranetud, iggawesse tullesse, mis walmistud on kurratile ja temma inglidele;
42. Sest mul on nälg olnud, ja teie ep olle mulle süa annud: mul on janno olnud, ja teie ep olle mind jootnud:
43. Minna ollen wooras olnud, ja teie ep olle mind mitte korristanud: minna ollen allasti olnud, ja teie ep olle mind katnud: minna ollen haige ja wang olnud, ja teie polle tulnud mind katsma.
44. Siis wotwad ka needsammad temmale öölda: Issand millal olleme meie näinud nälja ehk janno sul ollewad, ehk woöra, ehk allasti, ehk haige, ehk sind wangis ollewad, ja ep olle sind mitte teninud?
45. Siis wottab teṃa neile wastada ja öölda: Töest minna ütlen teile: mis teie ep olle ial teinud ühhele nendesinnaste wähhematte seast, sedda ep olle teie mullegi teinud.
46. Ja needsiñatsed lähhäwad iggawesse wallusse, agga need kes öiged iggawesse ellusse.)

26. Peatük.

Kristust woitakse. Pärrast öhtosöma-aega woitleb teṃa rohho-aedas. Tedda antakse ärra, ja wiakse sure kohto ette.

1. Ja se sündis, kui Jesus keik need kõnned sai lõppetanud, siis ütles temma omma jüngritte wasto:
2. Teie teate, et kahhe päwa pärrast Pasa-pühha on, ja innimesse Poeg antakse ärra, et tedda peab risti podama.
3. Siis tullid kokko üllemad preestrid, ja kirjatundiad ja rahwa wannemad selle üllema preestri kotta, kedda hüti Kaiwaks.
4. Ja piddasid issekeskis nou, et nemad Jesust kawwalussega piddid kiñiwõtma ja ärratapma.

5. Agga nemmad ütlesid: Ei mitte Pühhade aial, et mässaminne rahwa seas ei touse.
6. Agga kui Jesus Petanias olli piddalitöbbise Simona koias,
7. Siis tulli temma jure üks naene, sel olli üks Alabastri riist wägga kalli salwiga, ja wallas sedda temma pähhä, kui temma laudas istus.
8. Agga kui temma jüngrid sedda näggid, sai nende meel pahhaks, ja ütlesid: Mis tarwis on sesinnane hukkaminne?
9. Sest seddasinnast salwi olleks woinud ärramüa paljo rahha eest, ja waestele anda.
10. Agga kui Jesus sedda moistis, ütles ta nende wasto: Miks teie selle naesele waewa tete, sest temma on head tööd mulle teinud?
11. Sest waesed on ikka teie jures, agga mind ei olle teil mitte ikka.
12. Et temma sedda salwi on minno ihho peäle wallanud, sedda on temma teinud, et ta mind pididi matmisseks walmistama.
13. Töest minna ütlen teile: Kus ial sesinnane armoöppetus kulutakse keikes ma-ilmas, seäl peab ka räkitama temä mällestusseks, mis se--sinnane on teinud.
14. Siis läks üks neist kahhestteistkümnest, kedda hüti Judaks Iskariotiks, üllematte preestride jure,
15. Ja ütles: Mis teie tahhate mulle anda, siis tahhan ma tedda teie kätte ärraanda? siis pakkusid nemmad temmale kolmkümmend höbbetükki.
16. Ja sest aiast otsis temma parrast aega, et ta tedda woiks ärraanda.
17. Agga essimessel hapnematta leibade päwal tullid jüngrid Jesusse jure, ja ütlesid temmale: Kus sa tahhad, et meie sulle peame walmistama Pasa-talle süa?
18. Temma ütles: Minge liñna ühhe jure ja üttelge temmale: Öppetaja ütleb: mo aeg on liggi, ma tahhan sinno jures Pasa-talle walmistada, ja süa oma jüngrittega.
19. Ja jüngrid teggid nenda, kui Jesus neid olli käsknud, ja nemmad walmistasid Pasa-talle.
20. Agga kui öhto sai, istus temma mahha laua jure nende kahheteistkümnega.
21. Ja kui nemmad söid, ütles temma: Töest minna ütlen teile: Üks teie seas añab mind ärra.
22. Ja nemmad said wägga kurwaks, ja iggaüks nende seast hakkas ütleva temma wasto: Issand, minnaks se ollen?
23. Agga temma kostis ja ütles: Kes minnoga kät waagnasse pistab, sesinnane annab mind ärra.
24. Kül innimesse Poeg lähhäb ärra, nenda kui temmast on kirjutud; agga hädda selle innimessele, kelle läbbi innimesse Poeg ärraantakse; hea olleks temmale, kui se innimenne ei olleks sündinud.

25. Siis kostis Judas, kes tedda ärraandis, ja ütles: Minnaks se ollen, Rabbi? temma ütles temma wasto: Olled, jah!
26. Agga kui nemmad söid, wottis JESUS leiba, ja önnistas, ja murdis, ja andis oma jüngrittele ja ütles: Wotke, söge, se on minno ihho.
27. Ja temma wottis karrikast, ja tännas ja andis neile, ja ütles: Joge keik seält seest.
28. Sest se on minno werri, se ue seädusse werri, mis mitme eest ärrawallatakse pattude andeks-andmisseks.
29. Agga minna ütlen teile, et minna ei wotta mitte sest aiast septsinnatsest winapu wiljast jua sest päwast sadik, kui minna sedda uut teiega joon omma Issa rikis.
30. Ja kui nemmad kitusse laulo said laulnud, läksid nemmad wälja öllimäele.
31. Siis ütles Jesus neile: Selsinnatsel ösel wottate teie keik ennast minnust pahhandada; sest kirjutud on: Ma tahhan sedda karjast lüa, ja karja lambaid peab laiale pillutama.
32. Agga pärrast, kui ma saan üllestousnud, tahhan ma teie ele miñna Kalileamale.
33. Agga Peetrus kostis ja ütles temmale: Ehk ka keik peaksid ennast sinnust pahhandama, ei tahha minna ennast polegi pahhandada.
34. Jesus ütles temma wasto: Töest minna ütlen sulle: selsinnatsel ösel, enne kui kuk saab laulnud, salgad sinna mind kolmkord ärra.
35. Peetrus ütles temma wasto: Ehk ma ka sinnoga peaksin surrema, ei tahha ma sind mitte ärrasallata; nendasamõti ütlesid ka keik jüngrid.
36. Siis tulli Jesus nendega ühte moisa, mis hütakse Ketsemaneks, ja ütles omma jüngritte wasto: Istke seie mahha, kunni ma saan senna läinud, ja luggenud.
37. Ja temma wottis ennese jure Peetrust ja kaks Sebedeusse poega ja hakkas kurwaks sama ja hirmust ahvastust tundma.
38. Siis ütles ta neile: Minno hing on wägga kurb surmani, jäge seie ja walwage miñoga.
39. Ja temma läks pissut emale, heitis omma silmili mahha, lugges ja ütles: miño ISSA! kui see woib olla, siis mingo sesinnane karrikas minnust möda, ommeti mitte nenda, kui minna tahhan, waid kui sinna tahhad.
40. Ja temma tulli jüngritte jure, ja leidis neid maggamast, ja ütles Peetrussele: Nendaks teie ei suda ühte tundi miñoga walwada?
41. Walwage ja luggege, et teie kiusatusse sisse ei sa; waim on kül walmis, agga lihha on nödder.
42. Ta läks temma teist korda ärra, lugges ja ütles: Minno Issa, kui sesinnane karrikas ei woi minnust möda miñna muido kui et ma sedda joon, siis sündko sinno tahtminne.

43. Ja temma tuli, ja leidis neid ta maggamast, sest nende silmad ollid rasked unnest.
44. Ja temma jättis neid, ja läks ta ärra ja lugges kolmat korda, ja ütles needsaõnad saõnad.
45. Siis tuli ta omma jüngritte jure ja ütles nende wasto: Maggage pärrast ja hingage; wata, se tund on joudnud, ja innimesse Poega antakse ärra pattuste kätte.
46. Touske ülles, läkki ärra: Wata, se on liggi tulnud, kes mind ärraannab.
47. Ja kui temma alles räkis, wata, siis tuli Judas üks neist kahhestteistkümnest, ja temmaga palju rahwast moökade ja nuiadega üllemist preestrist ja rahwa wannemist läkkitud.
48. Agga se, kes tedda ärraandis, olli neile tähhe annud, ja üttelnud: Kellele ma suud annan, se on sesamma, tedda wotke kinni.
49. Ja warsi tuli temõa Jesusse jure, ja ütles: Terre Rabbi! ja andis temõale suud.
50. Agga Jesus ütles temmale: Söbber, mikspärrast olled sinna siin? siis tullid nemmad temma jure, pistsid käed temma külge, ja wotsid tedda kinni.
51. Ja wata, üks neist, kes Jesussega ollid, sirrutas kät, ja tombas omma moõga wälja, ja löi üllemapreestri sullast, ja raius temma körwa ärra.
52. Siis ütles Jesus temmale: Pista omma moök temõa tuppe, sest keik, kes moõka wotwad, need sawad moõga läbbi hukka.
53. Woi mõtled sinna, et minna praego ei woiks omma Issa palluda, et ta mulle seie sadaks ennam kui kaksteistkümmed Legioni inglid.
54. Agga kuidas peaksid Kirjad tõeks sama? sest se peab nenda sündima.
55. Sel tunnil ütles Jesus rahwale: Teie ollete wäljaläinud otsego rööwli peäle moökade ja nuiadega, mind kinniwõtma. Minna ollen iggapääw teie jures istnud ja õppetanud pühhas koias, ja teie ep olle mind mitte kinniwõtnud.
56. Agga se on keik sündinud, et prohwetide kirjad piddid tõeks sama. Siis jätsid tedda keik jüngrid mahha ja pöggenesid ärra.
57. Agga need, kes Jesust ollid kinniwõtnud, wisid tedda ärra üllemapreestri Kaiwa jure, kuhho kirjatundiad ja waõnemad ollid kokkotulnud.
58. Agga Peetrus käis kaugelt temma (Jesusse) järrel üllemapreestri koiast sadik, ja temma läks sisse, ja istus sullaste jure mahha, et temma sedda otsa piddi nähha sama.
59. Agga üllemad preestrid ja wannemad ja keik se suur kohhus otsisid walle-tunnistust Jesusse wasto, kuidas nemmad tedda piddid surmama,
60. Ja ei leidnud ühtegi, ja et kül palju walle-tunnistusse-mehhi ettetullid, ei leidnud nemmad middagi ; agga wimaks tullid kaks walle-tunnistus-meest ette,
61. Ja ütlesid: Sesinnane on üttelnud: Miõa woin Jummalas templi mahhakiskuda, ja kolme päwaga sedda üllesehitada.

62. Ja üllempreester tousis ülles, ja ütles temma wasto: Eks sa middagi ei wasta? mis tunnistawad needsinnatsed sinno wasto?
63. Agga Jesus jäi wait. Ja üllempreester kostis ja ütles temma wasto: Minna wañnutan sind ellawa Jummalajures, et sinna meile ütled, kas sa olled Kristus Jummalapoeg?
64. Jesus ütles temma wasto: Jah, minna ollen; ommeti ütlen minna teile: sest aiast peate teie naggema innimesse Poia istwad Jummalawäe parremal polel, ja tullewad taewa pilwede peäl.
65. Siis kärristas üllempreester ommad rided löhki, ja ütles: Temma on Jummalat teotanud, mis meil ennam tunnistasse-mehhi tarwis on? wata, nüüd ollete teie temma Jummalateotamist kuulnud.
66. Mis teie arwate? agga nemmad wastasid ja ütlesid: Temma on surma wäärt.
67. Siis süllitasid nemmad temma silmi, ja löid temma körwa äre, agga monningad löid tedda keppidega,
68. Ja ütlesid: moista meile kui prohwet, Kristus, kes se on, kes sind löi?
69. Agga Peetrus istus wäljas oue peäl, ja üks tüdruk tulli temma jure, ja ütles: Ja sinnagi ollid se Kalileamehhe Jesussega.
70. Agga temma salgas keikide ees ja ütles: Ei ma moista, mis sa rägid.
71. Agga kui temma wärrawa pole ärra läks, naggi tedda üks teine, ja ütles neile, kes seäl ollid: Sesinnanegi olli se Naatsaretti Jesussega.
72. Ja temma salgas ta ühhe wandega: Minna ei tunne sedda innimest.
73. Agga ürrikesse aia pärrast tullid temma jure need, kes seäl seisid, ja ütlesid Peetrussele: Töest sinnagi olled nende seltsist, sest sinno keelgi tunnistab sind ülles.
74. Siis hakkas temma ennast wägga ärra--needma ja wandma: Ei ma tunne sedda innimest; ja seddamaid laulis kuk.
75. Siis tulli Peetrusse mele Jesusse sanna, kes temmale olli üttelnud: Enne kui kuk saab laulnud, salgad sinna mind kolmkord ärra, ja temä läks wälja ja nuttis kibbedaste.

27. Peatük.

Kristusse kannataminne ilmalikko kohto ees. Temma risti pomine, surm ja mattus.

1. Agga kui walge sai, piddasid keik üllemad preestrid ja rahwa wannemad nou Jesusse wasto, et nemmad tedda piddid surma saatma.
2. Ja nemmad siddusid tedda kinni, wisid tedda ärra, ja andsid tedda Pontiusse Pilatusse Ma-wallitseja kätte.

3. Kui Judas näggi, kes tedda olli ärraannud, et ta olli hukka moistetud, siis kahhetses tema sedda, ja tõi need kolmkümmend hõbbetükki jälle üllemapreestride ja wannematte kätte,
4. Ja ütles: Minna ollen patto teinud, et ma ollen wagga werd ärraannud; agga nemmad ütlesid: Mis meil sega teggemist, katsu sinna issi.
5. Ja temma heitis need hõbbetükid mahha siina templisse, ja läks körwale, ja ärraminnes poos ta ennast ülles.
6. Agga üllemadpreestrid wotsid need hõbbe--tükid, ja ütlesid: Neid ei sünni mitte ohwri kirsto panna, sest se on werre hind.
7. Agga nemmad piddasid nou, ja ostsid nende eest ühhe pottiseppa põllo matmisse paigaks woörastele.
8. Sepärrast hütakse se pöld werre põlluks tännapawani.
9. (Siis on töeks sanud, mis ööldud on prohwetil Jeremia läbbi, kes ütleb: Ja nemmad on wotnud Israeli laste käest kolmkümmend hõbbetükki, selle hinda, kedda ni kalliks arwati, kedda monned Israeli lastest nii kalliks arwasid.
10. Ja on neid annud ühhe pottiseppa põllo eest, nenda kui Issand mind on käsknud.)
11. Agga Jesus seisis Mawallitseja ees: ja Ma--wallitseja küssis temmalt, ja ütles: Olled sa Juda-rahwa Kuningas? agga Jesus ütles temmale: Jah, ollen.
12. Ja kui temma peäle kaebati neist üllemist preestridest, ja wannemist, siis ei kostnud temma ühtegi.
13. Siis ütles Pilatus temma wasto: Eks sa kule, kui palju nemmad sinno wasto tuñistawad?
14. Ja temma ei wastand temmale ei ühhe ainsa sanna peäle, nenda et Mawallitseja sedda wägga immeks panni.
15. Agga Pühhiks olli Mawallitsejal se wiis, rahwale ühhe wangi lahti lasta, kedda nemmad tahtsid.
16. Agga siis olli neil üks kulus wang, kedda hüti Parrabaks.
17. Kui nemmad nüüd ühhes kous ollid, ütles Pilatus nende wasto: Kumba teie tahhate, et ma teile pean lahti laskma, Parrabast woi Jesust, kedda hütakse Kristusseks?
18. Sest temma teadis, et nemmad tedda kaddedusse pärrast ollid ärraannud.
19. Agga kui temma kohto järje peäl istus, läkkitas temma naene temma jure, ja laskis öölda: Ärgo olgo sulle ühtegi teggemist sesinnatse öigega, sest minna ollen tänna unnes palju kannatanud temma pärrast.
20. Agga üllemad preestrid ja wannemad melitasid rahwast, et nemmad Parrabast piddid lahti palluma, ja Jesust hukka saatma.
21. Siis kostis Mawallitseja, ja ütles nende wasto: Kumba teie tahhate neist, et ma teile pean lahti laskma? agga nemmad ütlesid: Parrabast.
22. Pilatus ütles nende wasto: Mis miina siis pean teggema Jesussega, kedda hütakse Kristusseks? nemmad ütlesid: Sago temma risti lödud.

23. Agga Mawallitseja ütles: Mis temma siis kurja teinud? agga nemãd kissendasid weel ennam ja ütlesid: Sago temma risti lödud.
24. Agga kui Pilatus näggi, et temã ei woind ühtegi parrata, waid et weel ennam kãrra sündis, wottis temma wet, ja pessis kãssi rahwa nãhhes, ja ütles: Ma ollen ilmasüta sellesinnatse õige werrest; kül teie sate nãhha.
25. Siis wastas keik rahwas ja ütles: Temma werri olgo meie peãle, ja meie laste peãle.
26. Siis laskis temã neile Parrabast lahti, agga Jesust laskis temma piitsaga peksta, ja andis tedda ärra, et tedda piddi risti lödama.
27. Siis wotsid Mawallitseja sõamehhed Jesust ennesega kohto kotta, ja koggusid temma jure keik omma seltsi kokko.
28. Ja wotsid temma rided seljast ärra, ja pannid temma ümber purpuri mantli,
29. Ja punnusid kroni kibbowitsust, ja pannid sedda temma pãhha, ja andsid pilliroo temma parrema kãtte, ja heitsid temma ette põlwele mahha, naersid tedda ja ütlesid: Terre Juda-rahwa kuningas!
30. Ja nemãd süllitasid temma peãle ja wotsid sedda pillirogo, ja löid sega temã pãhhã.
31. Ja kui nemãd tedda said naernud, wotsid nemmad se mantli temma seljast ärra, ja pañid temma omãd rided temã selga, ja wisid tedda ärra, et nemãd tedda piddid risti löma.
32. Agga kui nemãd wãlja läksid, leidsid nemmad ühhe innimesse, kes Kireni-liñna mees, Simon nimmi, sedda sundsid nemmad, et ta temma risti piddi kandma.
33. Ja kui nemmad senna paika said, mis hütakse Kolgotaks, se on ärrasselletud: Pea-lae asse,
34. Siis andsid nemmad temmale ädikast jua sappiga seggatud, ja kui ta sai maitnud, ei tahtnud ta mitte jua.
35. Agga kui nemmad tedda said risti lõnud, jaggasid nemmad temma rided, ja heitsid liisko nende pãrrast, et piddi töeks sama, mis on ööldud prohwetil läbbi: Nemmad on mo rided issekeskis jagganud, ja mo kue pãrrast liisko heitnud.
36. Ja nemmad istsid, ja hoidsid tedda seãl.
37. Ja ülle temma Pea pannid nemãd temma surma süüd, kirjutud; Sesiñane on JESUS se Juda-rahwa Kuningas.
38. Siis podi temmaga kaks rööwlit risti, teine parrema, ja teine pahhema pole.
39. Agga need, kes möda läksid, teotasid tedda, wangutasid ommad Pead,
40. Ja ütlesid: Siña, kes sa sedda templi mahhakissud, ja kolme pãwaga üllesehhitad, aita issiennast, olled sinna Jummal Poeg, siis astu risti peãlt mahha.
41. Agga nendasammoti naersid tedda ka ülleamad preestrid kirjatundiatte ja wannemattega ja ütlesid:

42. Muid on temma aitnud, issiennast ei woi temã mitte aidata; kui temma Israeli Kunningas on, siis astko temma nüüd risti peält mahha, siis tahhame meie tedda uskuda.
43. Temma on Jummal peäle lootnud, se peästko tedda nüüd, kui ta temma mele pärrast on; sest temma on ütelnud: Minna ollen Jummal Poeg.
44. Nendasammoti teotasid tedda ka need rööwliid, kes temmaga ollid risti podud.
45. Agga kuendamal tunnil sai pimmedus keik ülle se Ma ühheksamast tunnist sadik.
46. Ja ühheksamal tunnil kissendas Jesus sure heälega, ja ütles: Eli! Eli! lama sabahtani, se on: Mo Jummal! mo Jummal! miks sa mind olled mahhajätnud?
47. Agga kui monningad neist, kes seäl seisid, sedda kuulsid, ütlesid nemmad: Sesinnane kutsub Eliast.
48. Ja warsi jooksis üks nende seast, wottis käsna, täitis sedda ädikaga, ja pistis pilliroo otsa, ja jotis tedda.
49. Agga teised ütlesid: Ota, saab nähha, kas Elias tulleb, aitma tedda.
50. Agga Jesus kissendas jälle sure heälega, ja heitis hinge.
51. Ja wata, se ettepodud tek, mis templis keigepühhama ees, kärrises löhki kahheks üllemast otsast allamast sadik. Ja Ma wärrises, ja kaljud löhksid löhki.
52. Ja hauad läksid lahti, ja tousid ülles palju nende pühhade ihhusid, kes ollid magganud.
53. Ja pärrast temma üllestousmist tullid nemmad haudadest wälja, ja läksid pühha liñna, ja näitsid ennast mitmele.
54. Agga se pealik, ja need, kes temmaga ollid, ja Jesust hoidsid, kui nemmad näggid sedda ma-wärrisemist, ja mis sündis, kartsid nemmad wägga, ja ütlesid: Töest sesinnane olli Jummal Poeg.
55. Agga seäl olli palju naesi kaugelt waatmas, kes Jesusse järrel ollid käinud Kalilea-maalt, ja tedda teninud;
56. Nende seas olli Maria Mahdalena, ja Maria Jakobusse ja Josesse emma, ja Sebedeusse poegade emma.
57. Agga kui öhto kätte sai, tulli üks rikkas mees Arimatiast, Josep nimï, kes ka isse Jesusse jünger olli.
58. Se läks Pilatusse jure ja pallus ennesele Jesusse ihho; siis käskis Pilatus sedda ihho temmale anda.
59. Ja Josep wottis ihho ja mähkis sedda puhta kalli linnase ride sisse.
60. Ja panni sedda eñese ude hauda, mis temã olli lasknud raiuda kaljo sisse, ja weretas ühhe sure kiwwi hua ukse ette ja läks ärra.
61. Agga Maria Mahdalena, ja se teine Maria ollid seäl istumas hua kohhal.
62. Agga teisel päwal, mis tulleb walmistamise päwa järrele, tullid üllemad preestrid ja Wariserid kokko Pilatusse jure,

63. Ja ütlesid: Issand, meie mele on tulnud, et temma, se pettis, ütles, kui ta alles ellus olli: Minna tousen kolme päwa pärrast ülles.

64. Sepärrast kässi sedda hauda hoida kolmandama päwani, et temma jüngrid ösel ei tulle, ja tedda ärra ei warrasta, ja ei ütle rahwa wasto: Temma on surnust üllestousnud, siis on wiimne pettus pahhem kui essimenne.

65. Agga Pilatus ütles nende wasto: Hoidjad on teil, minge ja hoidke hästi, nenda kui teie tuñete.

66. Ja nemmad läksid ärra, ja hoidsid hästi sedda hauda hoidjattega, ja pannid se kiwwi pitseriga kinni.

28. Peatük.

Kristusse üllestousminne, ja mis ta pärrast käsknud jüngrid tehha.

1. Agga hingamisse päwa öhtul, kui essimeñe näddala pääw hakkas, tuli Maria Mahdalena, ja teine Maria sedda hauda waatma.

2. Ja wata, suur mawärriseminne sündis, sest Issanda ingel tuli taewast mahha, läks senna jure, ja weretas se kiwwi ukse eest ärra, ja istus senna peäle.

3. Ja temma näggo olli otsego walk, ja temma rided walged kui lummi.

4. Agga hirmo pärrast temma eest wärrisesid need hoidiad, ja said otsego surnuks.

5. Agga se ingel kostis ja ütles nende naestele: Äрге kartke teie mitte, sest ma tean, et teie otsite Jesust, kes risti olli lödud.

6. Tedda ep olle siin; sest ta on üllestousnud, nenda kui temma on üttelnud; tulge tenna, wadage se asse, kus Issand on magganud.

7. Ja minge ussinaste ärra, ja üttelge temma jüngritele, et temma on surnust üllestousnud, ja wata, temma lähhäb teie ele Kalilea-male, seäl sate teie tedda nähha. Wata, minna ollen teile sedda üttelnud.

8. Ja nemmad läksid ruttuste haua jurest ärra, kartussega ja sure römoga, ja jooksid sedda temma jüngritele kulutama.

9. Agga kui nemmad ärraläksid temma jüngritele sedda kulutama, wata, siis tuli Jesus nende wasto, ja ütles: Terre! agga nemmad tullid temma jure, ja hakkasid temma jalge ümber, ja kummardasid tedda.

10. Siis ütles Jesus neile: Äрге kartke mitte, minge, kulutage minno wendadele, et nemmad Kalilea-male lähhäwad, ja seäl sawad nemmad mind nähha.

11. Agga kui nemmad ärraläksid, wata, siis tullid monned sest wahhist liñna, ja kulutasid üllemapreestridele keik, mis olli sündinud.

12. Ja nemmad tullid wannemattega kokko, ja piddasid issikeskis nou, ja andsid neile söa--meestele rahha kül.

13. Ja ütlesid: Üttelge, et temma jüngrid öse tulnud, ja tedda ärrawarrastanud, kui meie maggasime.
14. Ja kui Mawallitseja sedda saab kuulda, tahhame meie tedda melitada, ja sata, et teie peate ilma murreta ollema.
15. Agga nemmad wotsid sedda rahha, ja teggid nenda, kui neid öpeti, ja se könne sai kuulsaks Juda-rahwa jures tännapäwani.
16. Agga need üksteistkümmed jüngrit läksid ärra Kalilea-male senna mäe peäle, kuhho Jesus neid olli käsknud.
17. Ja kui nemmad tedda näggid, kummardasid nemmad tedda. Agga monningad ollid kahhe wahhel.
18. Ja Jesus tulli nende jure, ja räkis neile ja ütles: Minnule on antud keik melewald taewas ja Ma peäl.
19. Sepärrast minge ja öppetage keik rahwast, ja ristige neid Issa, ja Poia, ja pühha Waimo nimmel.
20. Ja öppetage neid piddama keik, mis minna teid ollen käsknud. Ja wata, minna ollen iggapäwa teie jures x ma-ilma otsani.

A M E N.

Ewangelium Pühhasst Markussest ülleskirjotud.

---

1. Peatük.

Kristust ristitakse Joaõnessest, kiusatakse kurratist: Temma ütleb jutlust, kutsub jüngrid ja teeb haigid terweks.

1. Jesusse Kristusse Jumõala Poia Ewangeliummi hakkatus.
2. Nenda kui kirjotud on prohwetide kirjas: Wata, minna läkkitan omma ingli sinno palle ele, kes sinno teed sinno ees peab walmistama.
3. Ühhe hüdä heäl on körbes: Walmistage Issanda teed, tehke temma tee raad tassaseks:
4. Joannes olli körbes ristimas ja kulutamas mele-parrandamisse ristmist pattude andeks-andmisseks.
5. Ja temma jure läks wälja keik se Juda-ma, ja Jerusalemma liõna rahwas, ja keik said temmast ristitud Jordani jões, kui nemmad omãd pattud üllestunnistasid.
6. Agga Joannesse selgas olli kuub kameli karwust, ja nahk-wö temma wööl, ja temma söi rohhotirtsa, ja metsa-met.
7. Ja temma kulutas ja ütles: Se tulleb minno järrele, kes on wäggewam mind, kelle kingapaelo kummardades lahti peästa minna wäärt ep olle.

8. Minna kül ollen teid ristitud weega; agga temma peab teid pühha Waimoga ristima.
9. Ja neil päiwil sündis, et Jesus tuli Naatsarettist Kalilea-maalt, ja ristiti Joannesest Jordanis.
10. Ja seddamaid, kui temma weest wälja tuli, näggi Joannes taewad lahti minnewad, ja Waimo kui tuikesse temma peäle mahhatullewad.
11. Ja heäl tuli taewast: Sinna olled minno armas Poeg, kellest mul hea meel on.
12. Ja seddamaid aias pühha Waim tedda körbe.
13. Ja temma olli seäl körbes nellikümend päwa, ja tedda kiusati sadanast, ja olli metsaliste jures, ja inglid tenisid tedda.
14. Agga pärrast kui Joannes olli ärraantud wangi, tuli Jesus Kalilea-male, ja kulutas Jummalä rigi Ewangeliummi,
15. Ja ütles: Aeg on kätte joudnud, ja Jummalä riik on liggi tulnud: parrandage meelt, ja uskuge armoöppetust.
16. Agga kui temma Kalilea merre äres köndis, näggi temma Simonat ja Andreast temma wenda wörko merresse laskwad. (Sest nemmad ollid kalla-mehhed.)
17. Ja Jesus ütles neile: Tulge minno järrele, ja minna tahhan teha, et teie innimeste püüdjaks sate.
18. Ja ni kohhe jätsid nemmad ommad wörgud mahha, ja käisid temma järrel.
19. Ja kui ta seält pissut emale läks, näggi temma Jakobust Sebedeusse poega, ja Joannest temma wenda, ja needsammad laewas wörkusid parrandawad.
20. Ja temä kutsus neid warsi, ja nemä jätsid omma issa Sebedeust laewasse palgalistega, ja läksid ärra temma järrele.
21. Ja nemmad läksid Kapernaumma liñna, ja temma läks warsi hingamisepäwal koggodusse kotta, ja öppetas,
22. Ja nemmad ehmatasid temma öppetusse pärrast; sest temma öppetas neid kui se, kel melewald olli, ja ei mitte nenda kui kirjatundiad.
23. Ja nende koggodusse koias olli innimeñe, sel olli rojane waim, ja se kissendas,
24. Ja ütles: Et seisa, mis meil on sinnoga teggemist, Jesus Naatsarettist? olled sa tulnud meid ärrarikkuma? ma tunnen sind, kes sa olled, se Jummalä pühha Poeg.
25. Ja Jesus söitles tedda, ja ütles: Olle wait, ja minne temmast wälja.
26. Ja se rojane waim rapputas tedda waljuste, ja läks sure heälega kissendades temast wälja.
27. Ja nemmad keik ehmatasid wägga, nenda et nemmad issikeskis küssisid ja ütlesid: Mis se on? mis uus öppetus on se? et temma kässib ka rojased waimud melewallaga, ja nemmad kuulwad temma sanna.

28. Ja se kõnne läks temmast seddamaid laiale siña ümberkaudo keik Kalilea-
ma läbbi.
29. Ja seddamaid läksid nemmad koggodusse koiast wälja, ja tullid Simona ja
Andrea kotta Jakobusse ja Joannesega.
30. Agga Simona äm olli sojas töwwes maas, ja nemmad rääksid temmale
warsi temmast.
31. Ja temã läks temma jure ja hakkas temã kätte kinni, ja aitis tedda ülles: ja
seddamaid jättis soe többi tedda mahha, ja temã tenis neid.
32. Agga kui öhto sai, kui pääw loja läks, töid nemmad temma jure keik
haiged, ja neid, kedda kurjast waimudest waewati.
33. Ja keik se lin olli ukse ette kokko tulnud.
34. Ja temma teggi palju terweks, kes ollid haiged mitmesugguses többes, ja
aias mitto kurja waimo wälja, ja ei lasknud neid kurje waimusid mitte räkida, et
nemmad tedda tundsid.
35. Ja warra homõiko, kui weel õige ö olli, tousis temma ülles ja läks wälja, ja
läks ärra ühhe tühja paika, ja lugges seäl.
36. Ja Simon ja need, kes temma jures ollid, tötsid temma järrele.
37. Ja kui nemmad tedda leidsid, ütlesid nemmad temmale: Keik otsiwad sind.
38. Ja temma ütles neile: Läkki lähhamatte liñnade sisse, et miña ka seäl woin
Jumãla sanna kulutada, sest seks ollen miña wäljaläinud.
39. Ja temma piddas jutlust koggodusse koddade sees keik Kalilea-maad läbbi,
ja aias kurjad waimud wälja.
40. Ja temma jure tuli üks piddalitöbbine, se pallus tedda, ja heitis temma
ette põweli mahha ja ütles temmale: Kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks
tehha.
41. Ja Jesussel olli halle südda temma peäle, sirrutas kät, ja putus temmasse,
ja ütles temmale: Minna tahhan, sa puhtaks.
42. Ja kui temma sedda sai üttelnud, läks se piddalitöbbi seddamaid temmast
ärra, ja temma sai puhtaks.
43. Ja temma kelis tedda kowwaste, ja satis tedda warsi ärra,
44. Ja ütles temmale: Katsu, et sa ühhelegi middagi ei rägi, waid minne, näita
eñast preestri, ja ohwerda omma puhhastamise eest, mis Moses on käsknud,
neile tunnistusseks.
45. Agga kui temma sai wäljaläinud, hakkas temma palju kulutama, ja sedda
asja laiale lautama, nenda et temma ennam ei woinud awwalikkult liñna miña,
waid temma olli wäljas tühjes paikus, ja nemmad tullid temma jure keigelt
polelt.

2. Peatük.

Sest alwatud innimessest. Matteusse kutsmisses ja Kristusse kostmisses jüngritte eest Wariseride wasto.

1. Ja monne päwa pärrast läks temma ta Kapernaummi liina, ja se sai kuulda, et temma koddo olli.
2. Ja seddamaid koggus paljo rahwast siina, nenda et neil enam ep olnud maad wäljaski ukse ees, ja temma rakis neile se sanna.
3. Ja temma jure tullid, kes töid ühhe alwatud, kedda neljast kanti.
4. Ja kui nemmad ei woinud temma liggi sada rahwa pärrast, kisksid nemmad kattust lahti, kus temma olli, ja kui nemmad sedda said läbbi--kaewanud, lasksid nemmad se wodi mahha, kus sees se alwatud maas olli.
5. Agga kui Jesus nende usko näggi, ütles temma selle alwatud wasto: Poeg, sinno pattud on sulle andeks antud.
6. Agga seäl istsid monned kirjatundiad, ja mötlesid ommas süddames:
7. Mis sesinnane nenda Jummalat teotussi rägib? kes woib pattud andeks anda muud, kui agga ainus Jummal?
8. Ja warsi tundis Jesus ommas waimus, et nemmad issienneses nenda mötlesid, ja ütles nende wasto: Mis teie sedda mötlete ommas süddames?
9. Kumb on kergem selle wasto öölda, kes alwatud on: Pattud on sulle andeks antud, ehk öölda: Touse ülles, ja tösta omma wodi ülles, ja kõnni?
10. Agga et teie peate teada sama, et innimesse Poial melewald on pattud Ma peäl andeks anda:(ütles temma selle alwatud wasto:)
11. Ma ütlen sulle: touse ülles, ja wotta omma wodi, ja minne omma kotta.
12. Ja seddamaid tousis temma ülles, ja wottis se wodi, ja läks wälja keikide nähhes, nenda et keik ärraehmatasid, ja Jummalat kiitsid, ja ütlesid: Sähhärdust ep olle meie ial näinud.
13. Ja temma läks jälle wälja järwe äre, ja keik rahwas tuli temma jure, ja temma öppetas neid.
14. Ja kui ta möda läks, näggi temma Lewi Alweusse poega tolli hone jures istwad, ja ütles temmale: Käi minno järrel, ja temma tousis ülles, ja käis temma järrel.
15. Ja se sündis, kui temma laudas istus temma koias, istsid ka paljo tõlnerid ja pattusid laudas Jesusse ja temma jüngrittega; sest neid olli paljo, kes temma järrel käisid.
16. Ja kui kirjatundiad ja Wariserid näggid, et temma tõlneritte ja pattustega söi, ütlesid nemmad temma jüngrittele: Mis se on, et ta tõlneritte ja pattustega sööb ja joob?

17. Ja kui Jesus sedda kulis, ütles temma nende wasto: Neile, kes terwed on, ep olle arsti tarwis, waid haigedele: minna ep olle tulnud öigid kutsma, waid pattusid mele-parrandamisse pole.

18. Ja Joannesse ja Wariseride jüngrid paastsid, ja tullid ja ütlesid temmale: Miks Joaňesse ja Wariseride jüngrid paastwad, agga sinno jüngrid ei paastu mitte?

19. Ja Jesus ütles nende wasto: Kas pulma-rahwas woiwad paastuda, kunni peigmees nende jures on? ni kaua kui peigmees nende jures on, ei woi nemmad mitte paastuda.

20. Agga need päwad tullewad, kui peigmees neist saab ärrawoetud, ja siis paastwad nemad neil päiwil.

21. Ja ükski ei panne wañutamatta ride tükki paigaks ühhe wanna kue peäle; muido rewwistab temma uus paik middagi ärra sest wannast, ja se auk saab pahhemaks.

22. Ja ükski ei panne wärsket wina wanna nahk-astjade sisse; muido aiab se wärske wiin need nahk-astjad lõhki, ja se wiin jookseb mahha, ja need nahk-astjad lähhäwad hukka; waid wärske wina peab ute nahk-astjade sisse pandama.

23. Ja se sündis, et temma ühhel hingamise-päwal läbbi wilja käis, ja temã jüngrid hakkasid käies wilja päid katkuma.

24. Ja Wariserid ütlesid temmale: Wata, mis tewad nemmad hingamise-päwal, mis ei sünni?

25. Ja temma ütles nende wasto: Eks teie ial olle luggenud, mis Tawet teggi, kui temmale tarwis olli, ja temmal nälg olli, ja neil, kes temmaga ollid ?

26. Kuida temma Jummal kotta läks üllema preestri Abjatari aial, ja söi need ettepannemisse leiwad, mis ühhelgi ep olnud lubba süa, kui agga preestridel, ja andis ka neile, kes temmaga ollid.

27. Ja temã ütles neile: Hingamise-pääw on innimesse pärrast tehtud, ei mitte se innimenne hingamise-päwa pärrast.

28. Sepärrast on innimesse Poeg ka selle hingamise-päwa Issand.

3. Peatük.

Ärrakuinud kässi: Kristusse pöggeneminne: Apostlide kutsminne: Kirjatundiatte teotaminne: Kristusse öiged suggulassed.

1. Ja temma läks jälle koggodusse kotta, ja seäl olli üks innimenne, sel olli ärrakuinud kässi.

2. Ja nemmad wahtsid tedda, kas ta tedda hingamise-päwal pididi terweks teggema, et nemmad woiksid temma peäle kaebada.

3. Ja temma ütles selle inimesse wasto, kellel ärrakuinud kässi olli: Touse ülles ja astu seie kesk paika.
4. Ja teistele ütles temma: Kas hingamisse päwal sünnib head tehha woi kurja tehha, ello hoida, woi hukkata? agga nemmad jäid wait.
5. Ja temma watas ümber nende peäle wihhaga, ja olli ka kurb nende süddame kangusse pärrast, ja ütles selle inimesse wasto: SIRRUTA omma kät, ja temma sirrutas, ja temma kässi sai jälle terweks otsego teinegi.
6. Ja Wariserid läksid wälja, ja piddasid seddamaid nou Herodesse seltsiga temma wasto, et nemãad tedda piddid hukka saatma.
7. Agga Jesus läks körwale omma jüngrittega järwe pole, ja suur rahwa-hulk käis temma järrel Kalilea- ja Juda-maalt.
8. Ja Jerusalemmast, ja Idumea maalt, ja teiselt poolt Jordani, ja kes Tirusse ja Sidoni ümber ellawad, suur rahwa hulk tullid temma jure, kui nemmad kuulsid, mis sured asjad temma teggi.
9. Ja temma ütles omma jüngritele, et üht laewokest temmale piddi walmis petama rahwa pärrast, et nemmad ei piddand temma peäle tungima.
10. Sest ta olli palju terweks teinud, nenda et ni mitto, kes waewatud ollid, temma peäle tungisid, et nemmad piddid sama temãasse putuda.
11. Ja kui rojased waimud tedda näggid, heitsid nemmad temma ette mahha, ja kissendasid ja ütlesid: Sinna olled Jummal Poeg.
12. Ja temma kelis neid kangeste, et nemmad tedda ei piddand ülleskulutama.
13. Ja temãa läks ülles ühhe mäe peäle, ja kutsus ennese jure, kedda temma tahtis, ja nemmad tullid temma jure.
14. Ja temma seadis kaksteistkümmend, et nemmad piddid temma jures ollema, ja et temãa neid woiks wäljaläkkitada jutlust piddama.
15. Ja et neil piddi melewald ollema többesid parrata, ja kurjad waimud wäljaaiada.
16. Ja panni Simonale nimme: Peetrus.
17. Ja Jakobust Sebedeusse poega, ja Joannest Jakobusse wenda (ja panni neile nimmed: Poanerges, se on, pitkse lapsed.)
18. Ja Andreast, ja Wilippust, ja Partolomeust, ja Matteust, ja Tomast, ja Jakobust Alweusse poega ja Taddeust, ja Simonat Kanast.
19. Ja Judast Iskarioti, kes ka tedda ärra--andis.
20. Ja nemãad tullid koio. Ja rahwas tulli jälle kokko, nenda et nemãad ei woinud leibagi wotta.
21. Ja kui need, kes temma jures ollid, sedda kuulsid, läksid nemmad wälja tedda kinnipiddama, sest nemmad ütlesid: Temãa on melest ärra.
22. Ja kirjatundiad, kes Jerusalemmast ollid alla tulnud, need ütlesid: Temmal on Peeltsebul, ja kurja waimude üllema läbbi aiab temma kurjad waimud wälja.
23. Ja temma kutsus neid ennese jure, ja ütles neile tähhendamisse sannade läbbi: Kuida woib sadan sadanat wäljaaiada?

24. Ja kui üks kuningriik issekeskis ridus on, ei woi se kuningriik mitte seista.
25. Ja kui üks kodda issekeskis ridus on, ei woi se kodda mitte seista.
26. Ja kui sadan issiennese wasto panneb, ja ridus on, ei woi temma mitte seista, waid temmal on ots kä.
27. Ükski ei woi ühhe wäggewa kotta miñnes temma riistad ärrarisuda, kui ta sedda wäggewat enne ei sa kinnisiddunud. Ja siis woib ta temma kodda ärrarisuda.
28. Töest ütlen minna teile, et keik pattud inimeste lastele andeks antakse, ka Jumjala teotussed, ni palju kui nemmad ial sawad teotanud.
29. Agga kes ial pühha Waimo wasto on teotand, sel ep olle andeks-andmist ei iggawesteki, waid temã on iggawesse kohto wäärt.
30. Sest nemmad ütlesid: Temmal on rojane waim.
31. Siis tullid temã emma ja wennad, ja seisid oues ja läkkitasid temã jure, ja kutsusid tedda.
32. Ja rahwas istus temma ümber, ja ütlesid temmale. Wata so emma ja so wennad on oues ja otsiwad sind.
33. Ja temma wastas neile ja ütles: Kes on mo emma ehk mo wennad?
34. Ja temma watas ümberringi nende peäle, kes temma ümber istsid, ja ütles: Wata, mo emma ja mo wennad on siin.
35. Sest kes ial Jumjala tahtmist teeb, se on minno wend, ja minno ödde, ja emma.

4. Peatük.

Tähhendamise sannad Jumjala sanna seemnest, seemne kossumisest ja sinnäpi seemnest. Merri ja tuled sawad waikseks.

1. Ja temma hakkas ta õppetama järwe äres, ja palju rahwast kogkus temã jure, nenda et ta pididi laewa minnema, ja järwe peäl istma: ja keik rahwas olli mäel järwe äres.
2. Ja temma õppetas neid palju tähhendamise sannade läbbi, ja ommas õppetusses ütles temma neile:
3. Kuulge: wata, üks külwaja läks wälja külwama
4. Ja se sündis, kui temma külwas, kukkus muist tee äre, ja need linnud, mis taewa all, tullid, ja söid sedda ärra.
5. Agga muist kukkus kaljopeälse Ma peäle, kussa temãl ep olnud palju mulda, ja tousis pea ülles, sepärrast et temãl ep olnud süggawat mulda.
6. Agga kui päike tousis, wottis poud sedda kinni, ja et temmal juurt ep olnud, kuiwis temma ärra.
7. Ja muist kukkus ohhakatte sekka, ja need ohhakad kaswid ülles ja lämmatasid sedda ärra, ja temma ei annud mitte wilja.

8. Ja muist kukkus hea Ma peäle, ja kui temã tousis ja kaswis, andis temma wilja, ja monni kandis kolmekümne wõrra, ja monni kuekümne wõrra, ja monni saa wõrra.
9. Ja temma ütles neile: Kel kõrwad on kuulda, se kuulgo.
10. Agga kui temã üksi olli, siis küssisid need, kes nende kahheteistkümnega temã ümber ollid, temãlt sedda tähhendamisse sanna.
11. Ja temma ütles neile: Teile on Jumjala rigi sallaja-asja teada antud; agga neile, kes wäljas on, sünnib se keik tähhendamisse sannade läbbi,
12. Et nemmad nähhes näwad, ja siiski ei tunne: ja kuuldes kuulwad, ja siiski ei moista, et nemãd wahhest ümber ei pöra, ja neile pattud andeks ei anta.
13. Ja temma ütles neile: Eks teie ei moista sedda tähhendamisse sanna, ja kuidas tahhate teie keik teised tähhendamisse sannad moista?
14. Se külwaja on, kes se sanna külwab.
15. Agga tee-äärtsed on, kui se sanna külwetakse; ja kui nemmad sedda sawad kuulnud, tulleb Sadan seddamaid, ja wottab se sanna ärra, mis nende süddamesse olli külwatud.
16. Ja nendasammoti on need, kes kaljopeãlse Ma peãle on külwatud, kes warsi römoga se saña wastowotwad, kui nemmad sedda kuulwad.
17. Ja neil ep olle juurt enneses, waid seiswad agga ürrikesseks, pärrast kui willetsus ehk kiusamine se sanna pärrast touseb, siis pahhandakse neid warsi.
18. Ja need, kes ohkakatte sekka on külwatud, on needsinnatsed, kes se sanna kuulwad.
19. Ja selle ma-ilma murred, ja se pettis rikkus ja himmud muunde asjade järrele lähhawad süddame sisse, ja lämmatawad se sanna ärra, ja se jääb ilma wiljata.
20. Ja need, kes hea Ma peãle on külwatud, on needsinnatsed, kes se sanna kuulwad, ja wastowotwad, ja wilja kandwad, monni kolmekümne wõrra, ja monni kuekümne wõrra, ja monni saa wõrra.
21. Ja temã ütles neile: Kas künal tulleb, et sedda peab wakka alla pandama ehk wodi alla? eks sepärrast, et tedda peab küünlajalla peãle pandama?
22. Sest ühtegi ei olle sallaja, mis ei peaks awwalikuks sama, ja ühtegi ep olle ärrapetud, waid et se peab ilmuma.
23. Kui kegil kõrwad on kuulda, se kuulgo.
24. Ja temã ütles neile: Katske, mis teie kulete: mis moõdoga teie moõdate, sega peab teile moõdetama, ja teile, kes teie kulete, peab jure pandama.
25. Sest kel ial on, sellele peab antama: ja kel ei olle, selle käest peab ka ärrawoetama, mis temmal on.
26. Ja temma ütles: Nenda on se Jumjala riik, otsekui üks inimenne peaks semet wiskama Ma peãle.
27. Ja peaks maggama ja üllestousma ö ja päwa aial, ja se seme touseks, ja kaswaks pitkaks, et ta isse ei tea, kuidas.

28. Sest Ma kannab isseennesest wilja, esmalt orrast, pärrast päid, pärrast täit nisso Pea sees.
29. Agga kui willi näitab walmis ollewad, siis läkkitab temma seddamaid sirpi senna, et leikusse aeg kä on.
30. Ja temma ütles: Kelle sarnatseks peame meie Jummal riki arwama? ehk missugguse tähhendamisse sannaga peame meie sedda tähhendama?
31. Otsego sinnäpi iwwike: kui sedda mahha--külwetakse, siis on se wähhem, kui keik muud seemned, mis Ma peäl on.
32. Ja kui se külwatud on, kaswab temã ülles, ja saab suremaks, kui keik aia-rohhud, ja aiab suri okse, nenda et need linnud, mis taewa al, woiwad temma warjo alla pessad tehha.
33. Ja mitme nisugguse tähhendamisse sannaga räkis temma neile sedda sanna, nenda kui nemmad suutsid kuulda.
34. Agga ilma tähhendamisse sannata ei räkind temma neile mitte; agga issepäineis selletas temma omma jüngrittele keik ärra.
35. Ja sel päwal, kui öhto olli sanud, ütles temma neile: Läkki teile pole järwe.
36. Ja kui nemmad rahwast lasknud ärra--minna, siis wotsid nemmad tedda, nenda kui ta laewas olli, ennese jure; agga temmaga ollid ka teised laewokessed.
37. Ja suur kange tuulispask tousis, ja aias laenid laewa, nenda et se jo täis sai.
38. Ja temma olli laewa pärras maggamas peapadja peäl, ja nemmad ärratasid tedda ülles, ja ütlesid temmale: Öppetaja, eks sinna sest ei holi, et meie hukka lähhäme?
39. Ja temma tousis ülles, ja ähwardas tuult, ja ütles selle järwele: Olle wait, ja wagga, ja se tuul heitis, siis sai se koggone waikseks.
40. Ja temma ütles neile: Mikspärrast ollete teie ni arrad, kuis ep olle teil usko?
41. Ja nemmad kartsid üpres wägga, ja ütlesid teine teise wasto: Kes siis sesinnane on, et ka tuul ja järw temã saña wotwad kuulda?

5. Peatük.

Sest, kes kurjast waimust olli waewatud. Sest naesest, kel werretöbbi olli. Jairi tütrekessest.

1. Ja nemmad said teile pole järwe Kadara-rahwa Male.
2. Ja kui ta laewast wälja läks, tulli seddamaid temma wasto surnohaudade seest üks rojase waimoga innimenne:
3. Se ellas surnohaudade sees, ja ükski ei woinud tedda ei ahhelattegiga kinnipanna.

4. Sest et temma olli mittokorda jalgraudus ja ahhelattega kinni olnud, ja olli need ahhelad katki kisknud, ja need jalgrauad katki hörunud; ja ükski ei suutnud tedda tallitada.
5. Ja temma kissendas allatsi ööd ja päwad mäggede peäl ja surnohaudade sees, ja peksis isseennast kiwwidega.
6. Agga kui temma Jesust kaugelt näggi, jooksis temma, ja kummardas tedda,
7. Ja kissendas sure heälega, ja ütles: Mis on mul sinnoga teggemist, Jesus, keigekörgema Jummal Poeg? ma wannutan sind Jummal jures, et sa mind ei waewa.
8. (Sest ta ütles temmale: Minne wälja, sinna rojane waim, sest innimessest.)
9. Ja temma küssis temmalt: Mis so nimmi on ? ja temma kostis ja ütles: Legeon on mo nimmi, sest meid on palju,
10. Ja temma pallus tedda wägga, et ta neid ei piddand seält maalt ärrasaatma.
11. Agga seäl olli möda mäggisid suur sea karri sömas.
12. Ja keik kurjad waimud pallusid tedda ja ütlesid: Aia meid siggade sisse, et meie nende sisse lähhäme.
13. Ja Jesus andis neile warsi lubba. Ja kui need rojased waimud said wälja läinud, läksid nemmad siggade sisse: ja se sea- karri kukkutas ennast ülle kaela kalda peält järwesse, (agga neid olli liggi kaks tuhat) ja uppusid ärra järwesse.
14. Agga need sea-karjatsed pöggenesid, ja kulutasid sedda liñnas ja maal, ja nemmad tullid wälja waatma, mis se piddi ollema, mis olli sündinud.
15. Ja tullid Jesusse jure, ja näggid sedda kurjast waimust waewatud istwad ja ridis ja öige melega ollewad, kelle sees se Legeon olli olnud, ja nemmad kartsid.
16. Ja need, kes sedda ollid näinud, rääksid neile ülles, kuidas se olli sündinud sellele, kes kurjast waimust olli waewatud, ja neist siggadest.
17. Ja nemmad hakkasid tedda palluma, et ta nende raialt piddi ärraminnema.
18. Ja kui temma laewa peäle läks, pallus temmalt se, kes kurjast waimust olli waewatud, et temma piddi sama temma jure jäma.
19. Agga Jesus ei lasnud tedda mitte, waid ütles temmale: Minne omma koio sinno omãade jure, ja kuluta neile, mis sured asjad Issand sulle on teinud, ja sinno peäle hallastanud.
20. Ja temã läks ärra, ja hakkas kümne liñna maal ülleskulutama, mis sured asjad Jesus temmale olli teinud. Ja keik pannid sedda imõeks.
21. Ja kui Jesus jälle laewaga seie pole ülle järwe tulnud, koggus palju rahwast temã jure, ja temma olli järwe äres.
22. Ja wata, üks neist koggoduste koddade üllemist, Jairus nimmi, tulleb, ja kui temma tedda näggi, heitis temma temã jalge ette mahha,

23. Ja pallus tedda wägga ja ütles: Minno tütreke wagub hinge, ma pallun, et sa tuled ja panned käed temma peäle, et ta terweks saab ja ellusse jääks.
24. Ja temã läks temãaga ärra, ja palju rahwast käis temma järrel ja tungis temma peäle.
25. (Ja üks naene, kes olli kaksteistkümmend aastat werretöbbes olnud,
26. Ja palju kannatanud mitmest arstist, ja olli keik omma warra ärrakullutanud, ja ühtegi abbi sanud, waid weel pahhemaks läinud.
27. Kui temã Jesussest kulis, siis tulli temma rahwas sealt selja takka, ja putus temã kuesse.
28. Sest temma mötles: Kui miña agga temã ridisse saaksin putuda, siis saan ma terweks.
29. Ja warsi kuiwis temma werre-hallik ärra, ja temma tundis ommast ihhust, et temma sest waewast olli terweks sanud.
30. Ja ni pea kui Jesus isseenneses tundis sedda wägge, mis temmast olli wäljaläinud, siis pöris ta ennast ümber rahwa seas, ja ütles: Kes on minno ridisse puutnud?
31. Ja temma jüngrid ütlesid temma wasto: Sinna nääd sedda rahwast sinno peäle tungiwad, ja ütled: Kes on minnusse puutnud?
32. Ja temma watis ümber, et ta tedda pididi nähha sama, kes sedda olli teinud.
33. Agga se naene kartis ja wärrises, sest et temma teadis, mis temmale olli sündinud, tulli ja heitis temma ette mahha, ja räkis temmale keik sedda töt.
34. Agga ta ütles temmale: Tüttar, sinno usk on sind aitnud: minne ärra rahhoga, ja olle ommast waewast terwe.)
35. Kui temã alles räkis, tullid monned koggodusse koia üllema perrest, ja ütlesid: So tüttar on surnud, mis sa ennam öppetajale waewa teed?
36. Agga ni pea kui Jesus sedda könnet sai kuulnud, mis ööldi, ütles temma koggodusse koia üllemale: Ärra karda, ussu agga!
37. Ja temma ei lasknud keddagi ennesega tulla, kui agga Peetrust ja Jakobust ja Joañest Jakobusse wenda.
38. Ja temma tulli selle koggodusse koia üllema kotta, ja näggi sedda tülli, ja neid, kes wägga nutsid ja ullusid.
39. Ja kui ta olli senna sisse läinud, ütles temã nende wasto: Mis tülli tete teie ja nuttate? se laps ep olle mitte surnud, waid temma maggab.
40. Ja nemmad naersid tedda. Agga kui ta keik sai wäljaaianud, siis wottis temma ennesega se lapse issa ja emma, ja neid, kes temma jures ollid, ja läks senna sisse, kus se laps maas olli.
41. Ja temma hakkas lapse kätte kinni, ja ütles temmale: Talita kumi, se on ärrasselletud: Neitsike, (ma ütlen sulle) touse ülles.
42. Ja seddamaid tousis se neitsike ülles, ja köndis, sest temma olli kahheteistkümmne aastane, ja nemmad ehmatasid üpres wägga ärra.

43. Ja temma käskis neid kangeste, et ükski ei piddand sedda teäda sama, ja ütles, et temmale piddi süa antama.

6. Peatük.

Kristust põlgtakse. Apostlid läkkitakse wälja. Joannesse Pea raiutakse otsast ärra. Immelik rahwa söötminne.

1. Ja temã läks seält wälja, ja tulli omã päris-male, ja temã jüngrid käisid temã järrel.

2. Ja kui hingamise-pääw sai, hakkas temma koggodusse koias õppetama. Ja paljo, kes tedda kuulsid, ehmatasid wägga ärra, ja ütlesid: Kust sellesinnatsele keik se tulnud ? ja mis tarkus se on, mis temmale on antud, et ka nisuggused wäggewad teud temma kätte läbbi sündiwad?

3. Eks sesinnane olle se pusep Maria poeg, agga Jakobusse ja Josesse ja Juda ja Simona wend? Ja eks temma öed ka olle siin meie jures? ja nemãd pahhandasid ennast temãst.

4. Agga Jesus ütles nende wasto: Prohwet ei olle ni auto kussagi, kui ommal pärris-maal, ja suggulaste jures, ja ommas koias.

5. Ja temã ei woinud seäl ühtegi wäggewaid teggusid tehha, kui agga et temma pissut haigede peäle käed panni, ja neid terweks teggi.

6. Ja ta panni immeks nende uskmatta süddant. Ja temma käis ümberkaudo need allewid läbbi ja õppetas.

7. Ja temã kutsus need kaksteistkümmend ennese jure, ja hakkas neid wäljaläkkitama kaks ikka hawalt, ja andis neile melewalda rojaste waimude ülle.

8. Ja käskis neid, et nemmad ei piddand ühtegi eñestega tee peäle wotma, kui agga keppi ükspäinis, ei mitte pauna, eiga leiba, eiga rahha wöle.

9. Waid kingad piddid jalgas ollema, ja nemmad ei piddand kahte kube selga pannema.

10. Ja temã ütles neile: Kus kotta teie ial sisse lähhäte, seña jäge, señi kui teie seält ärralähhäte.

11. Ja kes ial teid ei wotta wasto, egga teid ei kula, seält minge wälja, ja puistage sedda pörmo mahha, mis teie jalge al on, neile tunnistusseks. Töest minna ütlen teile: Sodoma ja Komorra rahwal peab kohto päwal hõlpsam põlli ollema kui sel liñnal.

12. Ja nemmad läksid wälja, ja ütlesid jutlust, et nemãd piddid meelt parrandama,

13. Ja aiasid paljo kurje waimusid wälja, ja woidsid paljo többisid ölliga, ja teggid neid terweks.

14. Ja kuningas Herodes kulis (sest temma nimõ olli jo kulus) ja ütles: Ristia

Joannes on surnust üllestousnud, ja sepärrast teeb se suur wäggi, mis temã sees on, sedda.

15. Teised ütlesid: Temma on Elias; agga teised ütlesid: Temma on prohwet, ehk kui üks neist prohwetidest.

16. Agga kui Herodes sedda kulis, ütles temã: Sesiñane on Joañes, kelle Pea ma ollen otsast ärraraiunud, sesamma on surnust üllestousnud.

17. Sest Herodes isse olli wäljaläkkitanud, ja Joannest kinniwootnud, ja tedda wangitornis kinni pannud Herodia omma wenna Wilippusse naese pärrast, et ta tedda olli ennesele naeseks wotnud.

18. Sest Joannes ütles Herodessele: Sul ep olle lubba omma wenna naest ennesele piddada.

19. Agga Herodes wahtis tedda, ja tahtis tedda ärratappa, ja ei woinud mitte.

20. Sest Herodes kartis Joannest, et ta teadis temma öige ja pühha mehhe ollewad, ja piddas tedda auus, ja kui temma tedda kulis, teggi temma monda, ja kulis tedda hea melega.

21. Ja kui üks pääw tulli, mis temmale parras aeg olli, kui Herodes omã sündimisse päwal öhtosömaaia teggi omma sure issandattele ja pealikkueille ja Kalilea-ma üllemattele.

22. Ja kui sellesamma Herodia tüttar sisse tulli ja tantsis, ja se Herodesse ja nende mele pärrast olli, kes laudas istsid, siis ütles kuningas selle neitsikessele: Pallu mult, mis sa ial tahhad, ja minna tahhan sulle anda.

23. Ja temma wandus temmale: Ma tahhan sulle anda, mis sa ial minnult pallud, ehk olleks mo pool kuningriki.

24. Agga temma läks wälja, ja ütles omma emmale: Mis pean ma palluma? agga temma ütles: Ristia Joannesse Pea.

25. Ja temma läks warsi ruttoga kunninga jure, pallus ja ütles: Minna tahhan, et sa mulle seddamaid waagna peäl annad ristia Joannesse Pea.

26. Ja kuningas sai wägga kurwaks, siiski ei tahtnud temã nende wannette ja nende pärrast, kes temmaga laudas istsid, temmale mitte keelda.

27. Ja kuningas läkkitas warsi ühhe wahhimehhe ja käskis temma Pead tuua.

28. Ja ta läks ärra, ja raius temma Pea otsast ärra wangitornis, ja tõi temma Pea waagna peäl, ja andis sedda neitsikessele, ja se neitsike andis sedda omma emmale.

29. Ja temma jüngrid, kui nemmad sedda kuulsid, tullid, ja wotsid temma kehha, ja pannid sedda hauda.

30. Ja Apostlid tullid Jesusse jure kokko, ja kulutasid temmale keik, ja mis nemmad ollid teinud, ja mis nemmad ollid öppetanud.

31. Ja temma ütles neile: Tulge teie körwale ühte tühja paika, ja hingage pissut, sest tulliaid ja minniaid olli palju, ja nemmad ei sanud öiget aega süa.

32. Ja nemmad läksid laewaga ühte tühja paika körwale.

33. Ja rahwas näggi neid minnewad, ja paljo tundsid tedda, ja jooksid senna kokko jalla keikist liñnadest, ja joudsid nende ette, ja tullid temma jure kokko.
34. Ja kui Jesus laewast wälja astus, näggi temã paljo rahwast, ja temmal olli nende peäle halle meel, et nemãd ollid otsego lambad, kel ep olle karjast. Ja temã hakkas neid paljo õppetama.
35. Ja kui jo mitto tundi ollid möda läinud, tullid temma jüngrid temma jure, ja ütlesid: Se on üks tühhi paik, ja aeg jääb hiljaks.
36. Lasse neid ärra, et nemmad woiwad siñna ümberkaudo küllade ja allewitte sisse miñna, ja ennesele leibo osta, sest neil ep olle, mis nemmad peawad söma.
37. Agga temma wastas ja ütles neile: Andke teie neile süa. Ja nemmad ütlesid temãle: Kas meie peame minnema kahhe saa tenari-rahha eest leibo ostma, ja neile süa andma?
38. Agga temma ütles neile: Mitto leiba teil on? minge ja katske. Ja kui nemãd said katsnud, ütlesid nemmad: Wiis leiba, ja kaks kalla.
39. Ja temma käskis neid, et nemmad piddid saatma keik mahhaistuma, hulk hulga körwa, halja rohho peäle.
40. Ja nemmad istusid riddamissi mahha, monnes reas sadda, monnes reas wiiskümend.
41. Ja temma wottis neid wiis leiba, ja neid kaks kalla, watis ülles taewa pole ja önnistas ja murdis need leiwad, ja andis omma jüngrittele, et nemmad piddid nende ette pannema. Ja neid kaks kalla jaggas temma keikile.
42. Ja nemãd söid keik, ja nende köhhud said täis.
43. Ja nemmad korjasid kokko kaksteistkümend korwi täit pallokessi, ja neist kallust.
44. Ja neid, kes need leiwad ollid sönud, olli wiis tuhhat meest.
45. Ja seddamaid sundis ta ommad jüngrid laewa peäle miñema, ja temã ele teile pole Petsaida miñema, senni kui temã sedda rahwast piddi ärralaskma.
46. Ja kui ta neid sai ärralasknud, läks temma mäe peäle luggema.
47. Ja kui öhto kätte sai, olli se laew kesk paikas järwes ja temã ükspäinis mäel.
48. Ja temma näggi neil püsti hädda käes ollewad soudes (sest tuul olli nende wasto) ja neljandamal ö-wahhi korral tulli temma nende jure järwe peäl köndides, ja tahtis neist mödaminna.
49. Agga kui nemãd tedda näggid järwe peäl köndiwad, mötlesid nemmad tonti ollewad, ja karjusid.
50. (Sest keik näggid tedda, ja ehmatasid ärra.) Ja seddamaid räkis temma nendega, ja ütles neile: Olge julged, minna ollen se, ärge kartke mitte.
51. Ja temã läks nende jure laewa peäle, ja tuul heitis ärra, ja nemmad ehmatasid üpris wägga ärra isseenneses, ja pannid sedda immeks.

52. Sest nemmad es olle targaks sanud nende leibade pärrast; sest nende südda olli kowwaks läinud.

53. Ja kui nemmad ülle järwe said, tullid nemmad Kenesareti male, ja said mäele.

54. Ja kui nemmad laewast ärratullid, tundsid nemmad tedda seddamaid.

55. Ja jooksid seäl ümberkaudo keik se Ma läbbi, ja hakkasid haigid wodidega ümberkandma, kus nemmad kuulsid, et temma seäl olli.

56. Ja kuhho temma ial allewisse, ehk liñnadesse, ellik külladesse läks, senna pannid nemmad neid, kes pöddesid, turrude peäle, ja pallusid tedda, et nemmad agga temãa kue pallistusse saaksid putuda, ja ni mitto kui temmasse puutsid, need said terweks.

7. Peatük.

Wariseride kawwalussest. Kreka-naese tütrekessessest. Ühhest kurdist ja keletumast. (Ewangelium kahheteistkümmemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Ja Wariserid, ja monned neist kirjatundiattest, kes Jerusalemmast ollid tulnud, need tullid temma jure kokko.

2. Ja kui nemmad monningad temma jüngrittest rojaste (se on, pessematta) kättega näggid leiba wotwad, laitsid nemmad sedda.

3. (Sest Wariserid ja keik Juda-rahwas ei sö mitte, kui nemmad kässi mitto korda ei pesnud, sest et nemãad wannematte seãdmist piddawad.

4. Ja turrult tulles ei sö nemmad, kui nemmad ep olle eñast pesnud, ja mitto muud asja on, mis nemmad on wotnud piddada, karrikatte ja pu-astjade ja waskriistade ja wodide pessemised.)

5. Pärrast küssisid temmalt need Wariserid, ja kirjatundiad: Miks ei ella sinno jüngrid wannematte seãdmisse järrele, waid söwad leiba pessematta kättega?

6. Agga temma kostis, ja ütles nende wasto: Jesaja on hästi teist sallalikkuiet eñekulutanud, nenda kui kirjutud on: Sesiñane rahwas auustab mind mokkaldega, agga nende südda on kaugel minnust ärra.

7. Agga nemmad teniwad mind ilma-aego, et nemmad õppetawad need õppetussed, mis inimeste käskmissed on.

8. Sest teie jättate Jumãala kãssõ sanna mahha, ja peate inimeste seãdmist, pu-astjade ja karrikatte pessemised, ja muid seddasuggu tete teie paljo.

9. Ja temma ütles nende wasto: Hästi kül põlgate teie Jummal kãssõsanna, et teie omma seãdmist woite piddada.

10. Sest Moses on üttelnud: Auusta omma issa ja omma emãa, ja kes issa ehk emma neab, se peab surma surrema.

11. Agga teie ütlete: Kui innimenne ütleb issa ehk emma wasto: Korban, (se on ohwri- and) mis sulle minno käest woiks kassuks tulla.
12. Ja sel wisil ei lasse teie sedda enam ühtegi head tehha omma issale egga omma emmale.
13. Ja tete Jummalala sanna tühjaks omma seädmissesse läbbi, mis teie ollete seädnud, ja muid seddasuggu tete teie paljo.
14. Ja temma kutsus keik sedda rahwast ennese jure, ja ütles neile: Kuulge mind keik, ja moistke.
15. Ühtegi ei olle, mis lähhäb wäljaspiddi innimesse sisse, mis tedda woib rojaseks tehha; agga mis temmast wälja tulleb, se on, mis innimest rojaseks teeb.
16. Kui kennelgi körwad on kuulda, se kuulgo.
17. Ja kui temma rahwa jurest ühte kotta läks, küssisid temma jüngrid tedda se tähhendamisse sanna pärrast.
18. Ja temma ütles nende wasto: Nenda teiegi moistmatta ollete? eks teie moista, et keik, mis wäljaspiddi innimesse sisse lähhäb, ei woi tedda rojaseks tehha?
19. Sest se ei lähhä temma süddamesse, waid köhto, ja lähhäb wälja pärrakast solest, ja puhhastab keik road.
20. Agga temã ütles: Se, mis iñimessest wälja lähhäb, sesamma teeb innimest rojaseks.
21. Sest seestpiddi innimeste süddamest lähhäwad wälja kurjad mötlemissed, abbiellorikmissed, horajahhid, tapmissed.
22. Wargussed, ahnussed, kurjused, kawwalus, kimalus, kadde silm, teotaminne, kõrkus, rummalus.
23. Keik needsinnatsed kurjad asjad lähhäwad seestpiddi wälja, ja tewad innimest rojaseks.
24. Ja temã tousis ülles, ja läks seält ärra Tirusse ja Sidoni raiale, ja läks ühte kotta, ja ei tahtnud, et ükski ei piddand sedda teädma, agga temã ei woinud mitte warjul olla.
25. Sest üks naene, kelle tütrekessel olli rojane waim, kui ta olli temãst kuulda sanud, tulli ja heitis temma jalge ette mahha.
26. (Agga se olli üks Kreka-naene Sirowöniitsia maal sündind) ja pallus tedda, et temma se kurja waimo temma tütrest piddi wäljaaiama.
27. Agga Jesus ütles temma wasto: Lasse esmalt laste kõhhud täide sada; sest se ep olle mitte hea, et laste leib woetakse ja koerte ette heidetakse.
28. Agga se naene kostis ja ütles temma wasto: Jah Issand, sest ka koerokessed söwad laua al lapsokeste rasokessist.
29. Ja temã ütles temma wasto: Selle sanna pärrast minne, se kurri waim on sinno tütrest wäljaläinud.

30. Ja temã läks omã koio, ja leidis kurja waimo wäljaläinud, ja tüttart wodist maggamast.

31. Ja kui temma jälle Tirusse ja Sidoni raiadest wäljaläks, tuli temma Kalilea järwe äre sest kümne linna raiasse.

32. Ja nemmad töid temma jure ühhe kurdi, kel kidda keel olli, ja pallusid tedda, et ta piddi kät temma peäle pannema.

33. Ja temma wottis tedda rahwa seast ärra körwale, ja pistis ommad sörmed temma körwo, ja süllitas, ja putus temma kelesse,

34. Ja watis ülles taewa; ohkas ja ütles tummale: Ewata! se on: sa lahti!

35. Ja seddamaid said temma körwad lahti, ja temma kele-köidik peäsis lahti, ja temma räkis selgeste.

36. Ja temma kelis neid sedda ühhelegi rägimast; agga sedda ennam temma neid kelis, sedda ennam kulutasid nemmad sedda.

37. Ja nemmad ehmatasid üpris wägga ärra, ja ütlesid: Temma on keik hästi teinud, kurdidke teeb temma kuulma ja keletumad rägima.)

8. Peatük.

Seitsmest leiwast. Wariserid püüdwad tähte nähha sada. Nende happotaignast. Tunnistus Kristussest. Tema kannatamisest. (Ewangelium seitsmel Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Neil päiwil, kui wägga paljo rahwast kous olli, ja neil ep olnud ühtegi süa, kutsus Jesus ommad jüngrid ennese jure, ja ütles neile:

2. Mul on wägga halle meel se rahwa peäle, sest nemmad on jo kolm päwa minno jures olnud, ja neil ep olle middagi süa.

3. Ja kui minna neid lassen koio miñna sömatta, siis nõrguwad nemãd ärra tee peäl, sest monned neist ollid kaugelt tulnud.

4. Ja temma jüngrid wastasid temmale: Kust woib kegi siin körbes neid leiwaga täita?

5. Ja temma küssis neilt: Mitto leiba teile on? ja nemmad ütlesid: Seitse.

6. Ja temma käskis rahwast mahha-istuda Ma peäle, ja wottis neid seitse leiba, tännas, murdis ja andis omma jüngrittele, et nemmad piddid ettepañema. Ja nemãd pañid rahwa ette.

7. Ja neil olli pissut kallokessi, ja temma önnistas ja käskis ka neid ettepanna.

8. Agga nemãd söid ja nende köhhud said täis, ja korjasid kokko üllejäänud pallokessi seitse korwi. täit.

9. Agga neid, kes ollid sönud, olli liggi nelli tuhhat, ja temã laskis neid miñna.)

10. Ja seddamaid läks ta omma jüngritega laewa, ja sai Talmanuta-ma kohta.

11. Ja Wariserid tullid wälja ja hakkasid temãga waidlema, ja püüdsid temmalt imme-tähte taewast ja kiusasid tedda.

12. Ja temã ohkas wägga ommas waimus, ja ütles: Miks sesiñane suggu tähte otsib? tõest minna ütlen teile: selle suggule ei pea tähte antama.
13. Ja temma jättis neid mahha, ja astus jälle laewa, ja läks ärra teile pole.
14. Ja nemmad ollid ärraunnustanud leiba ennestega wotmatta, ja neil ei olnud enam kui üks leib enneste jures laewas.
15. Ja temma käskis neid ja ütles: Katske, hoidke ennast Wariseride happotaigna eest, ja Herodesse happotaigna eest.
16. Ja nemmad mõtlesid issekeskes, ja ütlesid: Seeb se on, et meil ei olle leiba.
17. Ja kui Jesus sedda moistis, ütles ta nende wasto: Mis teie mõtlete, et teil ei olle leiba? eks teie weel ei tunne, egga moista? welaks teil se kowwa südda alles on?
18. Silmad teil on, ja teie ei nä, körwad teil on, ja teie ei kule, ja ei mälleta.
19. Kui minna wiis leiba murdsin wietuhhandele, mitto korwi täit pallokessi teie siis korjasite? nemmad ütlesid: Kaksteistkümmend.
20. Agga kui ma seitse leiba murdsin neljatuhhandele, mittus korwi täit pallokessi teie siis korjasite? agga nemad ütlesid: Seitse.
21. Ja temma ütles nende wasto: Kuis teie siis ei moista?
22. Ja temma sai Petsaida, ja nemmad töid temma jure ühhe pimmeda, ja pallusid tedda, et ta pididi temmasse puutma.
23. Ja kui temma selle pimmeda kätte sai kinnihakkanud, satis temma tedda allewist wälja. Ja kui temma sai temma silmi süllitanud, ja käed temma peäle pannud, küssis ta temmalt, kas ta middagi pididi näggema.
24. Ja kui ta ülleswatis, ütles temma: Minna nään inimessi kõndiwad otsego puud.
25. Pärrast panni ta jälle käed temã silmade peäle, ja panni tedda ta ülleswatama, ja temma sai jälle terweks, ja näggi neid keik selgeste ärra.
26. Ja temma käskis tedda temma koio miñna, ja ütles: Ärra minne allewisse, ärra ütle ühhelegi sedda allewis.
27. Ja Jesus ja temma jüngrid läksid wälja Keisarea Wilippusse allewitte sisse, ja temma küssis omma jüngridelt tee peäl, ja ütles neile: Kedda mind inimessed ütlewad ollewad?
28. Agga nemmad wastasid: Ristia Joannes; ja teised, Elias; agga teised, üks neist prohwetidest.
29. Ja temã ütles nende wasto: Agga teie, kedda teie mind ütlete ollewad? siis wastas Peetrus ja ütles temma wasto: Sinna olled Kristus.
30. Ja temma kelis neid kowwaste, et nemmad ei piddand ühhelegi temmast ütleva.
31. Ja temma hakkas neid õppetama: Inimesse Poeg peab paljo kannatama, ja kui kolbmatta ärraheidetama wannemist ja üllemist preestridest ja kirjatundiaist, ja ärratappetama, ja kolme päwa pärrast üllestousma.

32. Ja temma räkis sedda sanna julgeste, ja Peetrus wottis tedda ennese jure, ja hakkas tedda kowwaste keelma.

33. Agga temma pöris ennast ümber, ja watis omma jüngritte peäle, ja söitles Peetrust ja ütles: Minne mo tahha, sadan, sest sinna ei mötle se peäle, mis Jumala, waid mis iñimeste mele pärrast on.

34. Ja temã kutsus sedda rahwast ennese jure omã jüngrittega, ja ütles neile: Kes miño järrele tahhab tulla, se salgago isseennast ärra ja wotko omã risti ennese peäle ja käigo miño järrel.

35. Sest kes ial omma ello tahhab hoida, se kautab sedda ärra; agga kes ial omma ello ärrakautab minno ja armoöppetusse pärrast, se hoiab sedda.

36. Sest mis kasso on innimessel sest, kui temma keik ma-ilma kassuks saaks, ja omma hingele kahjo sadaks.

37. Ehk mis lunnastamisse hinda woib innimenne anda omma hinge eest?

38. Sest kes ial minno ja mo sannade pärrast on häbbenenud sesinnatse abbiellorikja ja pattuse suggu sees, selle pärrast tahhab ka innimesse Poeg häbbeneda, kui temma saab tulnud omma Issa au sees pühha inglidega.

9. Peatük.

Kuida Kristus on mudetud. Kutöbbisest poiast. Öppetus allandussest ja pahhandussest.

1. Ja temã ütles neile: Töest minna ütlen teile: Neist, kes siin seiswad, on moñed, kes ei pea surma maitsma, kunni nemãd näwad, et Jumala riik wäega on tulnud.

2. Ja kue päwa pärrast wottis Jesus ennesega Peetrust ja Jakobust, ja Joannest, ja wiis neid ülles ühhe kõrge mäe peäle körwale issepäinis, ja tedda mudeti nende ees.

3. Ja temã rided läksid hiilgawaks, wägga walgeks otsego lumï, mähhärdussed üks ride-wañutaja Ma peäl ei woi ni walgeks tehha.

4. Ja Elias Mosessega näitsid ennast neile, ja kõnnelesid Jesussega.

5. Ja Peetrus wastas ja ütles Jesussele: Rabbi, hea on, et meie siin olleme: Tehkem nüüd kolm maia, sinnule ühhe, ja Mosessele ühhe, ja Eliale ühhe.

6. Sest temma ei teädnud, mis ta piddi räkima, sest nemmad ollid kartust täis.

7. Ja üks pilw tulli, se warjas nende üle, ja heäl tulli pilwest, ja ütles: Sesiñane on mo armas Poeg, tedda kuulge.

8. Ja kui nemmad äkkitselt ümberwaatsid, ei näinud nemmad keddagit enam, kui agga Jesust üksi ennese jures.

9. Agga kui nemãd mäelt allaläksid, kelas temma neid, et nemmad ei piddand ühhelegi ülles--kulutama, mis nemãd ollid näinud, mitte enne, kui innimesse Poeg surnust saaks üllestousnud.

10. Ja nemad piddasid sedda saña meles, ja küssisid issikeskes: mis se on, surnust üllestousma?
11. Ja nemad küssisid temãalt, ja ütlesid: Miks kirjatundiad ütlewad, et Elias peab eñe tullesma?
12. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Elias tulleb kül enne ja sadab keik jälle korda, ja segi saab töeks, mis innimesse Poiast on kirjutud, et ta paljo peab kannatama, ja et tedda ei pea mikski petama.
13. Agga minna ütlen teile, et ka Elias on tulnud, ja et nemmad temmaga teinud, mis nemmad tahtnud, nenda kui temmast on kirjutud.
14. Ja kui temma jüngritte jure sai, näggi temma paljo rahwast nende ümber ollewad, ja kirjatundiad nendega waidlewad.
15. Ja seddamaid, kui keik rahwas tedda näggid, ehmatasid nemmad wägga ärra ja jooksid temma wasto, ja terretasid tedda.
16. Ja temma küssis kirjatundiatte käest: Mis teie issekeskes waidlete?
17. Ja üks rahwa seast wastas ja ütles: Öppetaja, ma ollen omma poia so jure tonud, sel on keleto waim.
18. Ja kus ta ial temãasse kinni hakkab, kissub temma tedda, ja temma aiab wahto ja kirristab ommad hambad, ja kuiwab ärra, ja minna ollen räkinud sinno jüngrittega, et nemmad tedda piddid wäljaaiama, ja nemmad ei woinud mitte.
19. Agga temma wastas temãale, ja ütles: Oh uskmatta suggu! kui kaua pean ma teie jures ollema? kui kaua pean ma teid kañatama? toge tedda minno jure.
20. Ja nemmad töid tedda temma jure, ja kui temma tedda näggi, seddamaid rapputas se waim tedda, ja temma langes mahha, ja aeles möda maad ja aias wahto.
21. Ja temma küssis temma issalt: Ammuks se on, kui se temmale on sanud? agga temma ütles: lapsest sadik.
22. Ja temãa on tedda mitto puhko ni hästi tullesse kui wette heitnud, et ta tedda piddi hukka saatma, agga kui siña middagi woid, siis hallasta süddamest meie peäle, ja aita meid.
23. Agga Jesus ütles temmale: Kül woin, kui sinna woid uskuda, keik woib sündida sellele, kes ussub.
24. Ja selle poisi issa kissendas warsi ja ütles nuttes: Issand, minna ussun, aita minno uskmatta süddant.
25. Agga kui Jesus näggi, et rahwas kokko--jooksis, söitles ta sedda rojast waimo, ja ütles temmale: Sinna keleto ja kurt waim, ma kässin sind: minne temãast wälja, ja ärra tulle teps temma sisse.
26. Siis kissendas se waim, ja rapputas tedda wägga, ja läks wälja; ja se pois jäi otsego surnuks, nenda et mitto ütlesid, et ta olli surnud.
27. Agga Jesus hakkas temma kätte kinni, ja aitis tedda ülles, ja temma tousis ülles.

28. Ja kui temma koio tulli, küsisid temma jüngrid temmalt isseärranis: Miks meie ei woinud tedda wäljaaiada?
29. Ja temma ütles nende wasto: Sesinnane suggu ei woi milgi wisil wäljaminna, kui agga palwe ja paastmisse läbbi.
30. Ja kui nemad seält said wäljaläinud, käisid nemmad Kalilea-maad läbbi, ja temma ei tahtnud, et kegi sedda pididi teäda sama.
31. Sest temma öppetas ommad jüngrid ja ütles neile: Innimesse Poeg antakse ärra inimeste kätte, ja nemmad tappawad tedda ärra, ja kui temma on ärratappetud, siis touseb ta kolmandamal päwal ülles.
32. Agga nemmad ei moistnud mitte sedda sanna, ja kartsid temmalt küssides.
33. Ja temma tulli Kapernaumma, ja kui temma ühte kotta sai, küsis temma neilt: Mis teie tee peäl issekeskes waidlesite?
34. Agga nemad jäid wait; sest nemad ollid tee peäl issekeskis waidlenud, kes surem pididi ollema.
35. Ja temma istus mahha, ja hüdis need kaksteistkümmend, ja ütles neile: Kui kegi tahhab essimenne olla, se olgo keikide seast wiimne ja keikide tener.
36. Ja temma wottis lapsokesse ja panni sedda nende keskpaika seisma, ja wottis sedda süllesse, ja ütles neile:
37. Kes ial ühhe nisuggusist lapsokessist mo nimmel wastowottab, se wottab mind wasto, ja kes ial mind wastowottab, se ei wotta mind, waid tedda wasto, kes mind on läkkitanud.
38. Agga Joannes wastas temmale ja ütles: Öppetaja, meie näggime ühhe sinno nimmel kurjad waimud wäljaaiawad, kes meie järrel ei käi, ja meie olleme tedda keelnud, sest et ta meie järrel ei käi.
39. Agga Jesus ütles: Äрге keelge tedda, sest ükski ei olle, kes üht wäggewa teggo minno nimmel teeb, ja woib seddamaid kurja minnust räkida.
40. Sest kes meie wasto ei olle, se on meie poolt.
41. Sest kes ial teid jodab ühhe wee karrikaga minno nimel, sest et teie Kristusse pärralt ollete, töest minna ütlen teile: Se ei pea omast palgast mitte ilma jäma.
42. Ja kes ial pahhandab ühhe neist pissokessist, kes minno sisse uskwad, sellele olleks parram, kui wesikiwwi temma kaela ümber pannakse ja tedda merresse wissatakse.
43. Ja kui sinno kässi sind pahhandab, raiu tedda ärra; parram on sulle, et sa wiggane ellusse lähhäd, kui et sul kaks kät on, ja pead pörgo minnema kustutamatta tullesse,
44. Kus nende us ärra ei surre, ja se tulli ärra ei kustu.
45. Ja kui so jalg sind pahhandab, raiu tedda ärra; parram on sulle, et sa jalloto ellusse lähhäd, kui et sul kaks jalga on, ja sind peab pörgo heidetama kustutamatta tullesse,
46. Kus nende us ärra ei surre, ja se tulli ärra ei kustu.

47. Ja kui sinno silm sind pahhandab, kissu tedda wälja; parram on sulle, et sa ühhe silmaga Jummal riki lähhäd, kui et sul kaks silma on, ja sind peab pörgo tullesse heidetama,

48. Kus nende us ärra ei surre, ja se tulli ärra ei kustu.

49. Sest iggaüht peab tullega solatama, ja igga ohwer peab solaga solatama.

50. Sool on hea; agga kui sool tuimaks lähhäb, misga tahhate teie sedda solaseks tehha? hoidke isseenneste sees sola, ja piddage issekeskes rahho.

10. Peatük.

Abbiello lahhutamissest. Pissokessist lapsokessist. Mailma rikkast rahwast. Kristusse kannatamissest. Jüngritte au-ahnussest, ja sest pimmedast Partimeussest.

1. Ja temma tousis seält ülles, ja tulli Juda-ma raia peäle, mis teile pool Jordani on, ja rahwas tulli jälle temma jure kokko, ja temma öppetas neid ta, nenda kui temma wiis olli.

2. Ja Wariserid tullid temma jure, ja küssisid temmalt: Ons mehhel lubba ennast ommast naesest lahhutada? ja kiusasid tedda.

3. Agga ta kostis ja ütles nende wasto: Mis on Moses teid käsknud?

4. Ja nemäd ütlesid: Moses on lubba annud lahhutamisse ramato kirjutada, ja ennast lahhutada.

5. Ja Jesus kostis ja ütles nende wasto: Teie süddame kangusse pärrast on temma teile sedda käsko kirjotanud.

6. Agga lomisse algmissest on Jumäl neid ühheks mehheks ja ühheks naeseks lonud.

7. Sepärrast jättab innimenne omma issa ja omma emma mahha, ja jääb kindlaste omä naese jure.

8. Ja need kaks peawad üks lihha ollema; se--pärrast ep olle nemäd eñam kaks, waid üks lihha.

9. Mis nüüd Jummal on ühte pannud, sedda ärgo lahhutago innimenne mitte.

10. Ja koddo küssisid temma jüngrid jälle temmalt sesamma asja pärrast.

11. Ja temma ütles neile: Kes ial ennast ommast naesest lahhutab, ja wottab teise, se rikkub abbiello ärra temma wasto.

12. Ja kui üks naene ennast ommast mehhest lahhutab, ja saab teisele, se rikkub abbiello ärra.

13. Ja nemäd töid lapsokessi temä jure, et ta neisse pididi puutma; agga jüngrid söitlesid neid, kes neid temma jure töid.

14. Agga kui Jesus sedda näggi, sai temä meel wägga haigeks ja ütles neile: Laske need lapsokessed minno jure tulla, ja ärge keelge neid mitte, sest nisugguste pärralt on Jumäla riik.

15. Töest minna ütlen teile: Kes ial Jummal riki wasto ei wotta kui lapsoke, se ei sa mitte senna sisse.
16. Ja temma wottis neid sülesse, ja panni käed nende peäle, ja önnistas neid.
17. Ja kui temma ärraläks tee peäle, jooksis üks temma jure, ja heitis põlveli temã ette mahha, ja küssis temmalt: Hea õppetaja, mis pean ma teggema, et ma iggawesse ello woiksin pärrida?
18. Agga Jesus ütles temma wasto: Miks sa mind heaks hüäd? ep olle hea, kui agga üks, se on Jummal.
19. Need kässosannad tead sinna: Sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma: sinna ei pea mitte tapma: siña ei pea mitte warrastama: siña ei pea mitte wallet tuñistama: siña ei pea mitte petma: auusta omã issa ja emã.
20. Agga ta kostis ja ütles temma wasto: Öppetaja, sedda keik ollen minna piddanud ommast norest põlwest.
21. Ja Jesus watis temã peäle, ja armastas tedda, ja ütles temma wasto: Üht asja on sul waiak, minne ja mü ärra keik, mis sul on, ja anna waestele, siis peab sul üks warrandus taewas ollema, ja tulle, käi mo järrel ja wotta ennese peäle risti.
22. Agga temã sai murrese se sanna pärrast, ja läks kurb ärra, sest temmal olli palju warra.
23. Ja kui Jesus sai ümberwaatnud, ütles ta omma jüngrittele: Kui waewalt sawad need, kel palju warrandust on, Jummal riki.
24. Agga jüngrid ehmatasid temma sannade pärrast; agga Jesus kostis jälle ja ütles neile: Lapsed, kui waewalinne assi on se, et need, kes palju warrandusse peäle lootwad, Jummal riki sawad.
25. Se on hõlpsam, et üks kameel nõäla silmast läbbi lähhäb, kui et rikkas Jummal riki sisse lähhäb.
26. Agga nemmad ehmatasid weel ennam ärra, ja ütlesid issekeskes: Kes siis woib önsaks sada?
27. Agga Jesus watas nende peäle ja ütles: Innimeste jures on se woimatta, agga mitte Jumãala jures, sest Jummal woib keik teha.
28. Ja Peetrus hakkas temmale ütlemã: Wata, meie olleme keik mahhajätatud, ja olleme sinno järrel käinud.
29. Agga Jesus wastas ja ütles: Töest minna ütlen teile, ükski ep olle, kes kodda, ehk wennad, ehk öed, ehk issa, ehk emma, ehk naese, ehk lapsid, ehk põllud minno ja armoõppetusse pärrast on mahhajätatud.
30. Kes ei peaks ka sama saawõrra nüüd selsinnatsel aial koddasid, ja wende, ja öddesid, ja emmasid, ja lapsi, ja põllusid takkakiusamistega, ja tulles ilmas iggawest ello.
31. Agga palju, kes on essimessed, peawad wiimsed ollema ja need wiimsed, essimessed.

32. Agga nemãad ollid tee peäl üllesminnemas Jerusalemma, ja Jesus läks nende ees, ja nemmad ehmatasid ärra, ja käisid temma järrel, ja kartsid. Ja temãa wottis jälle need kaksteistkümmend ennese jure, ja hakkas neile räkima, mis temmale pididi sündima:
33. Wata, meie lähhãme ülles Jerusalemmã, ja innimesse Poeg antakse ärra üllema preestride ja kirjatundiätte kätte, ja nemmad moistwad tedda surma ja andwad tedda ärra pagganatte kätte.
34. Ja nemmad wotwad tedda naerda, ja piitsaga tedda peksta, ja temma peäle süllitada, ja tedda ärratappa; ja kolmandamal päwal peab temma jälle üllestousma.
35. Siis läksid temma jure Sebedeusse poiad Jakobus ja Joannes ja ütlesid: Öppetaja, meie tahhame, et sa meile teed, mis meie pallume.
36. Agga temma ütles nende wasto: Mis teie tahhate, et ma teile pean teggema?
37. Agga nemmad ütlesid temãa wasto: Anna meile, et meie same istuda teine sinno parrama, ja teine sinno pahhema pole sinno au sees.
38. Agga Jesus ütles nende wasto: Teie ei tea mitte, mis teie pallute: kas teie woite sedda karrikast jua, mis minna joon, ja se ristmissega ennast lasta ristida, misga mind ristitakse?
39. Agga nemmad ütlesid temma wasto: Jah woime; agga Jesus ütles neile: Sedda karrikast, mis minna joon, peate teie kül joma, ja se ristmissega, misga mind ristitakse, peab teid ristitama;
40. Agga minno parrama ja pahhama pole istuma, ep olle minno kä teile anda, waid neile, kellele se on walmistud.
41. Ja kui need kümme sedda kuulsid, hakkas nende meel pahhaks sama Jakobusse ja Joannesse peäle.
42. Agga Jesus kutsus neid ennese jure, ja ütles neile: Teie teate, et need, kedda arwatakse pagganatte üllemad ollewad, wallitsewad nende ülle, ja need sured nende seast wotwad woimust nende peäle.
43. Agga teie seas ei pea se nenda mitte ollema; waid kes ial tahhab teie seast sureks sada, se peab teie tener ollema.
44. Ja kes ial teie seast keige üllem tahhab olla, se peab keikide sullane ollema.
45. Sest innimesse Poeg ei ollege tulnud, et tedda tenitakse, waid et temma tenib ja annab omma hinge lunnastamisse hinnaks mitme eest.
46. Ja nemmad tullid Jeriko liñna, ja kui ta Jerikust wäljaläks, ja temma jüngrid, ja paljo rahwast, siis istus Timeusse poeg Partimeus se pimme te äres ja kerjas.
47. Ja kui temma kulis, et Jesus Naatsarettist seäl olli, hakkas temma kissendama ja ütlemã: Jesus Taweti poeg, heida armo minno peäle.

48. Ja mitto söitlesid tedda, et ta pididi wait ollema; agga temma kissendas paljo ennam: Taweti poeg, heida armo minno peäle.

49. Ja Jesus jäi seisma, ja käskis tedda ennese jure kutsuda, ja nemmad kutsusid sedda pimmedat, ja ütlesid temmale: Olle julge, touse ülles, temma kutsub sind.

50. Agga temma heitis omma kue ennesest ärra, tousis ülles ja tulli Jesusse jure.

51. Ja Jesus wastas, ja ütles temmale: Mis sa tahhad, et ma sulle pean teggema? agga se pimme ütles temma wasto: Rabboni, et minna woiksin jälle nähha.

52. Ja Jesus ütles temmale: Minne, so usk on sind aitnud, ja seddamaid näggi temma jälle, ja käis Jesusse järrel tee peäl.

11. Peatük.

Kristus lähhäb Jerusalemma. Neab sedda wigipuud ärra: Puhhastab Jummalakodda.

1. Ja kui nemmad Jerusalemma liggi said Petwage ja Petania pole, ölli-mäe jure, läkkitas temma kaks omma jüngridest,

2. Ja ütles neile: Minge senna allewisse, mis teie kohhal on, ja seddamaid, kui teie senna sisse sate, siis leiate teie ühhe sällo kinniseatud, kelle selgas ükski innimenne ep olle istnud: peästke temma lahti, ja toge tenna.

3. Ja kui kegi teile ütleb: mis teie tete sedda? siis üttelge, et Issandal sedda tarwis on, siis läkkitab temma sedda seddamaid seie.

4. Agga nemad läksid ärra, ja leidsid se sällo ukse jurest wäljas tee-arro peält, ja peästsid sedda lahti.

5. Ja monningad neist, kes seäl seisid, ütlesid neile: Mis teie tete, et teie sällo lahtipeästate?

6. Agga nemmad ütlesid nende wasto, nenda kui Jesus olli käsknud, ja nemmad lasksid neid miñna.

7. Ja nemmad wisid se sällo Jesusse jure, ja pannid ommad rided selle peäle, ja temma astus temma selga.

8. Agga paljo lautasid omad rided tee peäle, ja monningad raiusid okse puist, ja heitsid tee peäle.

9. Ja need, kes ees ja tagga käisid, kissendasid ja ütlesid: Hosanna! kidetud olgo se, kes tulleb Issanda nimmel.

10. Kidetud olgo meie Issa Taweti kuñingriik, mis tulleb Issanda nimmel, Hosanna kõrges!

11. Ja Jesus läks Jerusalemma ja pühha kotta, ja kui temma keik sai

läbbiwaatnud, ja öhto aeg jo kä olli, läks temma wälja Petania nende kahheteistkümnega.

12. Ja kui nemad teisel päwal Petaniast wäljaläksid, olli temmal nälg.

13. Ja kui temä kaugelt ühhe wigipu lehtes näggi, läks temma katsma, kas ta middagi selle peält pididi leidma: ja kui ta senna jure sai, ei leidnud temma muud middagi, kui agga lehte; sest siis ep olnud weel wigimarja-aeg.

14. Ja Jesus hakkas räkima, ja ütles temmale: Ärgo sinnust ükski iggaweste ennem wilja sago. Ja temma jüngrid kuulsid sedda.

15. Ja nemmad said Jerusalemma. Ja Jesus läks pühha kotta, ja hakkas wäljaaiama neid, kes müsid ja ostsid pühhas koias, ja rahha-wahhetajatte lauad, ja tuimüjatte pingid wiskas temma ümber.

16. Ja ei sallinud mitte, et kegi ühte astjat pühha koia läbbi pididi kandma.

17. Ja temma õppetas ja ütles neile: Eks kirjutud olle, minno kodda peab palwe koiaks hütama keigest rahwast? agga teie ollete sedda rööwli auguks teinud.

18. Ja need kirjatundiad ja üllemad preestrid kuulsid sedda, ja otsisid, kuidas nemmad tedda pididid hukka saatma, sest nemmad kartsid tedda, et keik rahwas wägga ehmatas temma õppetausse pärrast.

19. Ja kui öhto sai, läks temma liñnast wälja.

20. Ja warra homõiko näggid nemmad möda miñnes sedda wigipuud jureni ärrakuinud ollewad.

21. Ja kui se Peetrusse mele tulli, ütles ta temmale: Rabbi, wata, se wigipu, mis sinna ärraneedsid, on ärrakuinud.

22. Ja Jesus wastas ja ütles neile: Uskuge Jummalat.

23. Sest töest minna ütlen teile: Kes ial sesinnatse mäe wasto ütleks: Sago sa üllestötetud, ja merresse heidetud, ja ei mötleks kaksipididi ommas süddames, waid ussuks, et se, mis temma ütleb, peab sündima, siis peab temmale sama, mis ta ial ütleb.

24. Sepärrast ütlen minna teile: Keik, mis teie ial luggedes pallute, uskuge, et teie sedda sate, siis saab se teile.

25. Ja kui teie seisate, ja loete, siis andke andeks, kui teil middagi kellegi wasto on, et ka teie Issa, kes taewas on, teile andeks annaks teie eksitussed.

26. Agga kui teie ei anna andeks, siis ei anna ka teie Issa, kes taewas on, teie eksitussi mitte andeks.

27. Ja nemmad said jälle Jerusalemma, ja kui temma pühhas koias kõndis, tullid temma jure üllemad preestrid ja kirjatundiad, ja wañemad,

28. Ja ütlesid temma wasto: Missugguse melewallaga teed sa need asjad, ja kes on sulle se melewalla annud, et sa need asjad teed?

29. Agga Jesus kostis ja ütles neile: Minna tahhan ka teilt ühhe asja küssida, et wastage mulle, siis tahhan ma teile ka öölda, missuguse melewallaga minna sedda teen:

30. Kas Joannesse ristminne olli taewast, woi innimestest? et kostke mulle.
31. Ja nemmad mötlesid issekeskes ja ütlesid: Kui meie ütleme: Taewast, siis ütleb temma: Mikspärrast ep olle teie siis tedda mitte usknud?
32. Agga kui meie ütleme: Innimestest, siis kartsid nemmad sedda rahwast, sest keik arwasid, et Joannes töeste üks prohwet olli olnud.
33. Ja nemmad kostsid ja ütlesid Jesussele: Meie ei tea mitte. Ja Jesus wastas ja ütles neile: Egga minnage teile ütle, missugguse melewallaga ma need asjad teen.

12. Peatük.

Winamäest: Pea-rahvast: üllestousmissesest: üllemast kässust. Kristussest: Kirjatundiattest: Waesest lessest:

1. Ja temma hakkas neile tähhendamisse sannade läbbi ütleva: Üks innimenne istutas wina-mägge, ja teggi aeda ümber, ja kaewas asset wina-marja surrotörrele, ja ehhtas ühhe torni, ja andis sedda numa peäle wälja ma-meeste kätte, ja läks woöra male.
2. Ja kui aeg olli, läkkitas temma ühhe sullase nende ma-meeste jure, et temma ma-meeste käest pididi winamäe wiljast sama.
3. Agga nemmad wotsid ja peksid tedda, ja saatsid tedda tühjalt ärra.
4. Ja temma läkkitas jälle teist sullast nende jure, seddagi wiskasid nemmad kiwwidega, ja löid temma Pea löhki, ja saatsid tedda teotud ärra minnema.
5. Ja temma läkkitas ta ühhe teise: seddagi tapsid nemmad ärra, ja paljo teisi, muist peksid, agga muist tapsid nemmad.
6. Kui temmal nüüd üks ainus poeg alles olli, kes temma melest armas, siis läkkitas temma ka sedda wiimseks nende jure, ja ütles: küllab nemmad wotwad minno poega häbbeneda.
7. Agga need ma-mehhed ütlesid teine teise wasto: Sesinnane on se pärria, tulge, tapkem tedda ärra, siis jääb se pärrandus meie pärralt.
8. Ja nemmad wotsid ja tapsid tedda ärra, ja wiskasid tedda winamäest wälja.
9. Mis wottab nüüd se winamäe Issand tehha? kül temma tulleb, ja hukkab need mamehhed ärra, ja annab se winamäe teiste kätte.
10. Eks teie sedda kirja ei olle luggenud? Se kiwwi, mis hone-ehhitajad kui kolbmatta ärraheitnud, se on nurgakiwwiks sanud.
11. Issandast on se sündinud, ja on üks imme-assi meie silma ees.
12. Ja nemmad püüdsid tedda kinniwotta, agga nemmad kartsid rahwast: sest nemmad tundsid, et temma nende kohta se tähhendamisse sanna olli üttelnud, ja nemmad jätsid tedda mahha, ja läksid ärra.
13. Ja nemmad läkkitasid temma jure monningad Wariseridest, ja Herodesse seltsist, et nemmad tedda pidid sannast kinnisama.

14. Ja nemmad tullid ja ütlesid temmale: Õppetaja, meie teame, et sa tössine olled, ja ei holi ühhestki; sest sinna ei pea mitte luggu inimeste surussest, waid sinna õppetad Jum̃ala teed töe sees; kas sünnib Keisrile pearahha anda, woi mitte? kas peame andma, ehk ei pea mitte andma?
15. Agga et tem̃a nende sallalikkut meelt teadis, ütles ta nende wasto: Mis teie mind kiusatte? toge mulle tenari-rahha nähha.
16. Ja nemmad töid. Ja temma ütles neile: Kelle kuio ja peälekirri se on ? agga nemmad ütlesid temma wasto: Keisri.
17. Ja Jesus wastas ja ütles neile: Andke Keisrile, mis Keisri kohhus, ja Jummalale, mis Jummalala kohhus on. Ja nemmad pannid tedda immeks.
18. Ja Sadduserid tullid temma jure, kes ei ütle üllestousmist ollewad, ja küssisid temmalt, ja ütlesid:
19. Õppetaja, Moses on meile kirjotanud, et, kui kellegi wend ärrasurreb, ja naest järrele jättab, ja lapsi ei jätta, temma wend siis peab tem̃a naese wotma ja omma wennale suggu saatma.
20. Nüüd ollid seitse wenda, ja essimenne wottis naese, ja kui ta ärrasurri, ei jätnud temma suggu jälle.
21. Ja teine wottis tedda, ja surri ärra, ja tem̃agi ei jätnud suggu, ja nendasam̃oti kolmas.
22. Ja need seitse wotsid tedda, ja ei jätnud suggu jälle: keigewimaks surri ka se naene.
23. Agga üllestousmisses, kui nemmad ülles--touswad, kelle naene peab temma ollema nende seast? sest ta on neil seitsmel naeseks olnud.
24. Ja Jesus kostis ja ütles neile: Eks teie sepärrast ei eksi, et teie ei moista kirja egga Jummalala wägge?
25. Sest kui nemmad surnust sawad üllestousnud, siis ei wotta nemmad naest, egga lähhä mehhele, waid nemmad on kui inglid, kes taewas on.
26. Agga neist surnust, et neid üllesärratakse, eks teie olle luggenud Mosesse ramatust, kuidas Jum̃al tem̃aga on räkinud kibbowitsa poosas, ja üttelnud: Minna ollen Abraami Jummal, ja Isaki Jummal, ja Jakobi Jummal.
27. Tem̃a ep olle surnutte Jummal, waid ellawatte Jummal, sepärrast eksite teie wägga.
28. Ja üks neist kirjatundiaist tulli temma jure, kes neid olli kuulnud teine teist küssitellewad, ja teadis, et temma neile hästi olli kostnud, ja küssis temmalt: Missuggune on keigeüllem kässosanna keikide seast?
29. Agga Jesus wastas temmale: Se keige üllem keige kässosannade seast on: Kule Israel, Issand meie Jummal on üksainus Issand.
30. Ja sinna pead Issandat omma Jum̃alat armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest, ja keigest ommast melest, ja keigest ommast wäest, se on keige üllem kässosanna.

31. Ja teine temma sarnane on se: Sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast. Ei teist suremat kässosanna ep olle.
32. Ja se kirjatundia ütles temma wasto: Öppetaja, sinna olled töest hästi üttelnud: sest üks--ainus Jummal on, ja ei olle muud, kui temma.
33. Ja tedda armastama keigest süddamest, ja keigest melest, ja keigest hingest, ja keigest wäest, ja liggimest armastama, kui isseennast, on ennam kui keik põlletamise ohwrid, ja muud ohwrid.
34. Ja kui Jesus näggi, et temma targaste olli kostnud, ütles ta temma wasto: Sinna ei olle mitte kaugel Jummal rigist ärra. Ja ükski ei julgend temmalt ennam küssida.
35. Ja Jesus kostis ja ütles, pühhas koias öppetades: Kuida kirjatundiad ütlewad, et Kristus on Taweti poeg?
36. Sest Tawet ütleb isse pühha Waimo läbbi: Issand on minno Issandale üttelnud: istu minno parrama pole, kunni minna sinno waenlased saan pannud sinno jalge alluseks järjeks.
37. Nüüd hüab Tawet isse tedda Issandaks, kuida ta siis on temma Poeg? ja paljo rahwast kulis tedda heal meel.
38. Ja temma ütles neile ommas öppetusses: Hoidke ennast kirjatundiatte eest, kes pitkis ridis tahtwad käia, ja armastawad terretamissed turrude peäl,
39. Ja essimessed pingid koggodusse koddade sees, ja üllemat otsa laudade öhto-sömaaegus.
40. Nemmad söwad leskede honed ärra, ja loewad silmakirjaks pitkad palwed. Needsinnatsed sawad sedda raskemat hukkatust.
41. Ja kui Jesus ohwri-rahha kirsto kohhal istus, watis temma, kuida rahwas ohwri-rahha kirsto panni, ja paljo rikkaid pannid paljo sisse.
42. Ja üks waene lesknaene tulli, ja panni kaks weringit sisse, se on üks runstik.
43. Ja temãa kutsus ommad jüngrid ennese jure, ja ütles neile: Töest ma ütlen teile, et sesinnane waene lesknaene ennam on ohwri-rahha kirsto pannud, kui keik muud, kes on sisse pannud.
44. Sest keik teised on ommast liast warrandussest sisse pannud; agga sesinnane on omãast waesussest keik, mis temmal olli, keik omma toidust, sisse pannud.

13. Peatük.

Jerusalemma liñna ärrarikkmisses, ja ma-ilma otsast.

1. Ja kui temma pühhasst koiast wäljaläks, ütles üks temma jüngrittest temmale: Öppetaja, ennã! missuggused kiwwid, ja missuggused honed need on.

2. Agga Jesus wastas ja ütles temmale: Kas sinna nääd needsinnatsed sured honed? ei jäeta mitte kiwwi kiwwi peäle, mis ei pea ärrakistama.
3. Ja kui temma öllimäe peäl istus pühha koia kohhal, küssisid temmalt issipäinis Peetrus, ja Jakobus ja Joannes ja Andreas:
4. Ütle meile, millal peab se sündima, ja mis peab se täht ollema, millal se keik peab töeks sama.
5. Agga Jesus wastas neile, ja hakkas ütlema: Katske, et teid ükski ärra ei eksita.
6. Sest palju tulleswad minno nimme peäl, ja ütleswad, et minna se ollen, ja wotwad palju ärraeksitada.
7. Agga kui teie söddadest kulete, ja söa juttud, siis ärge ehmatage; sest se peab enne sündima, agga sedda otsa ei olle weel kä.
8. Sest rahwas touseb rahwa wasto ülles, ja kuningriik kuningrigi wasto, ja ma-wärrisemissed peawad ollema monnes paikas, ja nälgi ja seggased asjad peawad ollema.
9. Need on sure waewa hakkatussed; agga katske teie ennaste ette; sest nemmad andwad teid ärra suurte kohhutte alla ja koggodusse koddadesse: ja teid peksetakse, ja wiakse Ma-wallitsejatte ja kuningatte ette minno pärrast neile tunnistusseks.
10. Ja keige rahwale peab enne armoöppetust kulutadama.
11. Agga kui nemmad teid wiwad ja ärra--andwad, ärge murretsege enne mitte, mis teie peate räkima, ja ärge möttelge mitte se peäle; waid mis teile sel tunnil antakse, sedda räkige: sest teie ei olle mitte need, kes rägiwad, waid pühha Waim.
12. Agga siis annab wend wenda ärra surma, ja issa omma last, ja lapsed pannewad wannematte wasto, ja saatwad neid surma.
13. Ja teid peab sama wihkatud keikist mo nimme pärrast; agga kes otsani jääb kannatama, sesinnane peäseb.
14. Agga kui teie näte kautamisse hirmo, mis ööldud on prohweti Tanielist, et ta seisab, kus temma ei pea seisma (kes sedda loeb, se pango tähhele) siis pöggenego need, kes Juda-maal on, mäggede peäle.
15. Ja kes kattukse peäl on, ärgo tulgo se mitte mahha kotta, ja ärgo mingo mitte senna sisse, middagi ärrawötma ommast koiast.
16. Ja kes wäljal on, ärgo mingo se mitte taggasi ommad rided ärrawötma.
17. Agga hädda neile, kes käima peäl on, ja neile, kes immetawad neil päiwil.
18. Agga palluge, et teie pöggeneminne ei juhtu talwel.
19. Sest neil päiwil peab selge willetsus ollema, mähhärdust ei olle olnud loma algmisses, mis Jumal on lonud siit sadik, ja ei peage mitte tullesma.
20. Ja kui Issand ei olleks neid päiwi lühhendanud, siis ei peäseks ükski lihha; agga ärrawallitsetude pärrast, mis temma on ärrawallitsenud, on ta need päwad lühhendanud.

21. Ja kui siis kegi teile ütleb: Wata, siin on Kristus, ehk wata, seal on temma, ärge uskuge mitte.
22. Sest wallekristussed, ja walleprohwetid sawad illestousma ja imme-tähtä, ja teggusid teggema, et nemmad saaksid ärraeksitada ka need ärrawallitsetud, kui se woiks sündida.
23. Agga teie hoidke ennast: wata, ma ollen teile keik enne ütelnud.
24. Agga neil päiwil pärrast sedda willetsust lähhäb päike pimmedaks, ja ku ei anna omma walget.
25. Ja taewa tähhed langewad mahha, ja need wäed, mis taewas on, peawad köikutadama.
26. Ja siis peawad nemmad näggema innimesse Poia tullewad pilwede sees sure wäe ja auga.
27. Ja siis läkkitab ta ommad inglid, ja koggub kokko ommad ärrawallitsetud nelja tule nurgast, Ma otsast taewa otsani.
28. Agga wigipuust öppige se tähhendamisse sanna: kui temma oksad jo pungas on, ja lehtä aiawad, siis tunnete teie, et sui liggi on.
29. Nenda ka teie, kui teie näte sedda sündiwad, siis tundke, et se liggi on ukse ees.
30. Töest minna ütlen teile: Sesinnatse põlwe rahwas ei löppe mitte ärra, kunni se keik saab sündinud.
31. Se taewas ja se Ma lähhäwad hukka; agga minno sannad ei lähhä mitte hukka.
32. Agga sest päwast ja tunnist ei tea ükski, ei inglidke, kes taewas on, egga Poeg, kui agga Issa üksi.
33. Katske, walwage, ja palluge Jummalat, sest teie ei tea mitte, millal se aeg on.
34. Otsego üks innimenne, kes woöra male läks, ja jättis omma koia mahha, ja andis omma sullastele melewalda, ja iggäühhele omma tööd, käskis uksehoidjat, et ta pididi walwama.
35. Sepärrast walwage, (sest teie ei tea, millal koia-issand tulleb, öhto, ehk kesk ö aeges, ehk kukkes, woi warra homõiko.)
36. Et temma ei tulle äkkitselt, ja teid ei leia maggamast.
37. Agga mis ma teile ütlen, sedda ma ütlen keikile: Walwage!

14. Peatük.

Kristust woitakse. Temma sööb öhto-sömaaia. Woitleb Ketsemani aedas. Wiakse wangi. Temma tunnistus Kaiwa ees. Peetrusse ärrasalgaminne.

1. Agga kahhe päwa pärrast olli Pasa ja hapnematta leibade päwad, ja üllemad

- preestrid ja kirjatundiad otsisid, kuidas nemmad tedda kawwalussega piddid kiñiwõtma ja ärratapma.
2. Agga nemmad ütlesid: Ei mitte Pühhade aial, et mässaminne rahwa seas ei touse.
  3. Ja kui temma Petanias olli piddalitöbbise Simona koias, kui ta laudas istus, tulli üks naene, sel olli Alabastri-riist selge ja kalli nardi salwiga, ja ta murdis se Alabastri-riista katki, ja wallas sedda temma pähhä.
  4. Agga monningatte meel sai pahhaks issienneses, ja nemmad ütlesid: Mis tarwis on se--sinnane salw hukkatud?
  5. Sest sedda olleks woinud ärramüa enam kui kolme saa tenari-rahha eest, ja waestele anda; ja nemmad said kurjaks temma peäle.
  6. Agga Jesus ütles: Jätke tedda rahhule mis teie temmale waewa tete? temma on head tööd minnule teinud.
  7. Sest waesed on ikka teie jures, ja kui teie tahhate, woitte teie neile head tehha; agga mind ei olle teile mitte ikka.
  8. Temma on teinud, mis ta woinud. Temma on enne joudnud mo ihho woida matmisseks.
  9. Töest minna ütlen teile: Kus ial sesinnane armoöppetus kulutakse keikes ma-ilmas, seäl peab ka räkitama temma mällestusseks, mis sesinnane on teinud.
  10. Ja Judas Iskariot üks neist kahheteist--kümnest läks üllematte preestride jure, et ta tedda nende kätte piddi ärraandma.
  11. Agga kui nemmad sedda kuulsid, said nemmad röömsaks, ja tootasid temmale rahha anda, ja temma katsus, kuidas ta tedda woiks parrajaste nende kätte ärraanda.
  12. Ja essimessel hapnematta leibade päwal, kui nemad Pasatalle tapsid, ütlesid temä jüngrid temmale: Kus sa tahhad, et meie peame minnema ja walmistama, et sa Pasatalle woid süa?
  13. Ja temma läkkitas kaks omma jüngrittest, ja ütles neile: Minge liñna, ja üks innimenne tulleb teie wasto, se kannab ühhe krusi wet: käige temma järrel.
  14. Ja seäl kuhho temma sisse lähhäb, üttelge selle koia-issandale, öppetaja ütleb: Kus on se woöraste tubba, kus ma se Pasatalle omma jüngrittega woin süa?
  15. Ja sesamma näitab teile ühhe sure ehhitud toa üllewel, mis walmis on: seäl walmistage meile.
  16. Ja temma jüngrid läksid ärra, ja said liñna, ja leidsid nenda, kui temma neile olli üttelnud: ja nemmad walmistasid Pasatalle.
  17. Agga kui öhto sai, tulli temma nende kahheteistkümnega.
  18. Ja kui nemmad laudas istsid, ja söid, ütles Jesus: Töest minna ütlen teile, üks teie seast, kes minnoga sööb, annab mind ärra.

19. Agga nemmad hakkasid kurwaks sama, ja järrestikko temãa wasto ütlemä: Miñaks se ollen ? ja teine jälle: Minnaks se ollen ?
20. Agga temãa wastas ja ütles neile: Üks neist kahhestteistkümnest, kes minnoga kät waagnasse pistab, annab mind ärra.
21. Kül innimesse Poeg lähhäb ärra, nenda kui temmast on kirjutud; agga hädda selle innimessele, kelle läbbi innimesse Poeg ärraantakse: hea olleks temmale, kui se innimenne ei olleks sündinud.
22. Ja kui nemmad söid, wottis JESUS leiba, ja önnistas, murdis ja andis neile ja ütles: Wotke, söge, se on minno ihho.
23. Ja temma wöttis se karrika, tännas ja andis neile: ja nemmad jõid keik seält seest.
24. Ja temma ütles neile: Se on minno werri, se ue seädusse werri, mis mitme eest ärrawallatakse.
25. Töest minna ütlen teile, et ma ei wotta enam winapu wiljast jua sest päwast sadik, kui minna sedda uut joon Jummalä rikis.
26. Ja kui nemmad kitusse laulo said laulnud, läksid nemmad wälja öllimäele.
27. Ja Jesus ütles neile: Selsinnatsel ösel wottate teie keik ennast minnust pahhandada, sest kirjutud on: Ma tahhan karjast lüa, ja lambo peab laiale pillotama.
28. Agga pärrast, kui ma saan üllestousnud, tahhan ma teie ele miñna Kalileamale.
29. Agga Peetrus ütles temmale: Ehk ka keik peaksid ennast sinnust pahhandama, siiski ei minna mitte.
30. Ja Jesus ütles temmale: Töest minna ütlen sulle, tänna selsinnatsel ösel, enne kui kuk saab kaks-kord laulnud, salgad sa mind kolm--kord ärra.
31. Agga temma ütles weel enam peäle: Ehk ma sinnoga peaksin surrema, ei tahha ma sind mitte ärrasalgada. Ja nendasammoti ütlesid ka keik.
32. Ja nemmad tullid ühte moisa, Ketsemane nimmi, ja temma ütles omma jüngrittele: Istke seie mahha, kunni minna saan luggenud.
33. Ja temma wöttis ennesega Peetrust, ja Jakobust, ja Joannest, ja hakkas wägga wärrisema ja ahastust tundma.
34. Ja ütles neile: Miño hing on wägga kurb surmani: jäge seie ja walwage.
35. Ja temma läks pissut emale, ja heitis Ma peäle mahha, ja lugges, et, kui se woiks olla, se tund temmast pididi möda minnema,
36. Ja ütles: Abba Issa! sinna woid keik tehha, wotta se karrikas miñust ärra; agga ei mitte, mis minna tahhan, waid mis sinna tahhad.
37. Ja temma tuli ja leidis neid maggamast, ja ütles Peetrussele: Simon, maggad sa? eks sa ei suda ühte tundi walwada?
38. Walwage ja luggege, et teie kiusatusse sisse ei sa: waim on kül walmis, agga lihha on nödder.
39. Ja temma läks jälle ärra, ja lugges ja ütles seddasamma asja.

40. Ja temma tuli taggasi ja leidis neid ta maggamast, sest nende silmad ollid rasked unnest ja nemmad ei teädnud mitte, mis nemmad temmale piddid wastama.
41. Ja temma tuli kolmat puhko ja ütles neile: Maggage pärrast ja hingage: aeg on möda, se tund on tulnud: wata, innimesse Poeg antakse ärra pattuste kätte.
42. Touske ülles, läkki ärra: wata, se, kes mind ärraannab, on liggi tulnud.
43. Ja seddamaid, kui ta alles räkis, tuli Judas, kes üks neist kahhestteistkümnest olli, ja temmaga paljo rahwast moökadega ja nuiadega, üllematte preestride, ja kirjatundiatte ja wannematte jurest läkkitud.
44. Agga se, kes tedda ärraandis, olli neile tähte annud, ja üttelnud: Kellele ma suud annan, se on sesamma, tedda wotke kinni ja wige julgeste ärra.
45. Ja kui ta senna sai, tuli ta warsi temma jure, ja ütles: Rabbi, Rabbi, ja andis temmale suud.
46. Ja nemmad pistsid ommad käed temma külge, ja wotsid tedda kinni.
47. Agga üks neist, kes seäl jures seisid, tombas moöga wälja, ja löi üllema-preestri sullast, ja raius temma körwa ärra.
48. Ja Jesus wastas ja ütles neile: Teie ollete wäljaläinud otsego rööwli peäle, moökadega ja nuiadega mind kinniwõtma.
49. Ma ollen iggapääw teie jures olnud pühhas koias õppetamas, ja teie ei olle mind mitte kinniwöttnud; agga se sünnib, et kirjad piddid töeks sama.
50. Ja keik jätsid tedda mahha, ja pöggenesid ärra.
51. Ja üks poismees käis temma järrel, sel olli kallis linnane rie selgas palja ihho peäl, ja poismehhed wotsid tedda kinni.
52. Agga temma jättis sedda kallist linnast riet mahha, ja pöggenes allasti nende käest ärra.
53. Ja nemmad wisid Jesust ärra üllema-preestri jure; ja temma jure tullid keik üllemad preestrid ja wannemad, ja kirjatundiad kokko.
54. Ja Peetrus käis kaugelt temma järrel, senni kui ta üllema-preestri koia sisse sai, ja temma istus sullaste jures, ja sojendas ennast tulle äres.
55. Agga üllemad preestrid, ja keik suur kohhus otsisid tunnistust Jesusse wasto, et nemad tedda piddid surma saatma, ja ei leidnud ühtegi.
56. Sest paljo tunnistasid wallet temãa peäle ja nende tunnistused ei olnud ühhesuggused.
57. Ja monningad wotsid kätte ja tunnistasid wallet temma peäle, ja ütlesid:
58. Meie olleme kuulnud tedda ütlewad: Ma tahhan se templi, mis kättega on tehtud, mahhakiskuda ja kolme päwaga teist üllesehitada, mis ep olle mitte kättega tehtud.
59. Ja nendagi ei olnud nende tunnistus ühhesuggune.
60. Ja üllem-preester tousis ja astus keskele, ja küssis Jesusset, ja ütles: Eks sa middagi ei wasta? mis tunnistawad needsinnatsed so wasto?

61. Agga temma jäi wait ja ei wastand middagi. Ta küssis temmalt se üllem-preester, ja ütles temmale: Sinnaks olled se Kristus, selle kidetud Jummal Poeg?
62. Jesus ütles: Ma ollen se, ja teie peate näggema innimesse Poia istwad Jummal wäe parramal polel, ja tulledad taewa pilwedega.
63. Agga üllem-preester kärristas ommad kued löhki, ja ütles: Mis meil ennam tunnistus mehhi tarwis on?
64. Teie ollete sedda Jummal teotamist kuulnud, mis teie arwate? agga nemmad keik moistsid kohhut, et ta pididi surma wäärt ollema.
65. Ja monningad hakkasid temma peäle süllitama, ja temma silmad kinnikatma, ja temma körwa äre löma, ja temmale ütles: Moista kui prohwet: ja sullased löid tedda keppidega.
66. Ja kui Peetrus seäl al oue peäl olli, tulli üks üllema-preestri tüdrukuist.
67. Ja kui ta näggi Peetrust ennast sojendawad, watis ta temma peäle, ja ütles: Ja sinnagi ollid Naatsaretti Jesussega?
68. Agga temma salgas, ja ütles: Ei ma moista egga tea, mis sa rägid. Ja temma läks wälja ette-oue, ja kuk laulis.
69. Ja se tüdruk näggi tedda jälle, ja hakkas ütles neile, kes seäl jures seisid: Sesinnane on üks nende seast.
70. Agga temma salgas ta. Ja ürrikesse aia pärrast ütlesid need jälle, kes seäl jures seisid, Peetrussele: Töest sinna olled nende seast; sest sinna olled Kalilea-ma mees, ja sinno kele-murre on sedda wisi.
71. Agga temma hakkas needma ja wandma: Ei ma tunne sedda innimest, kellest teie rägite.
72. Ja kuk laulis teistkorda, siis tulli Peetrusse mele se sanna, mis Jesus temmale olli üttelnud: Ennego kuk kaks-kord saab laulnud, salgad sinna mind kolmkord ärra. Ja temma kattis ommad silmad kinni ja nuttis.

15. Peatük.

Kristusse kannatamisest Pilatusse ees. Temma risti pominne surm ja mattus.

1. Ja warsi warra homõiko piddasid üllemad preestrid wañemattega ja kirjatundiattega, ja keik se suur kohhus, nou, ja siddusid Jesust kinni, ja wisid tedda ärra ja andsid tedda Pilatusse kätte.
2. Ja Pilatus küssis temalt: Olled sa se Juda-rahwa kuningas? agga temma wastas, ja ütles temale: Jah ollen.
3. Ja üllemad preestrid kaebasid paljo temma peäle.
4. Agga Pilatus küssis temmalt jälle, ja ütles: Eks sa middagi ei wasta? wata, kui paljo nemmad sinno wasto tunnistawad.
5. Agga Jesus ei wastand ennam ühtegi, nenda et Pilatus sedda immeks panni.

6. Agga Pühhade wasto laskis ta neile ühhe wangi lahti, kedda nemmad ial lahti pallusid.
7. Agga üks mees, kedda hüti Parrabaks, olli kinnipandud mässajattega, kes mässamisse sees ollid ühhe ärratapnud.
8. Ja rahwas kissendas, ja hakkas palluma, et ta pididi teggema, nenda kui ta ikka neile olli teinud.
9. Agga Pilatus wastas neile ja ütles: Tahhate teie, et ma teile se Juda-rahwa Kuninga pean lahti laskma?
10. (Sest temma teadis, et üllemad preestrid tedda kaddedusse pärrast ollid ärraannud.)
11. Agga üllemad preestrid kihhutasid rahwast, et temma enneminne Parrabast neile pididi lahti laskma.
12. Siis wastas Pilatus, ja ütles neile jälle: Mis teie siis tahhate, et ma pean teggema sellega, kedda teie ütlete Juda-rahwa Kuñinga ollewad?
13. Agga nemmad kissendasid ta: Lö tedda risti.
14. Agga Pilatus ütles nende wasto: Mis ta siis kurja teinud? agga nemmad kissendasid weel ennam: Lö tedda risti.
15. Agga Pilatus tahtis rahwa mele pärrast tehha, ja andis neile Parrabast lahti, ja Jesust laskis ta piitsaga peksta ja andis tedda ärra, et tedda pididi risti lödama.
16. Agga söamehhed wisid tedda ärra siñna kotta, mis on kohto-paik, ja kutsusid keik sedda wäe hulka kokko,
17. Ja pañid temãa ümber ühhe purpuri mantli, ja punnusid ühhe kibbowitsa kroni, ja pannid sedda temma ümber Pea,
18. Ja hakkasid tedda terretama: Terre, Juda-rahwa Kuningas!
19. Ja löid temma pähhä pilliroga, ja süllitasid temma peäle, ja heitsid põlweli mahha, ja kummardasid tedda.
20. Ja kui nemmad tedda said naernud, wotsid nemmad se purpuri mantli temma seljast ärra, ja pannid temma ommad rided temma selga, ja wisid tedda wälja, et nemmad tedda pididid risti löma.
21. Ja nemãad sundsid wäggise ühhe, kes möda läks, Simona, Kireni liñna mehhe (kes wäljalt tullu, Aleksandri ja Ruhwi issa) et ta temma risti pididi kandma.
22. Ja nemãad wisid tedda Kolgata paika, se on ärrasselletud, pealae-asse.
23. Ja nemãad andsid temãale jua mirriga seggatud wina; agga temãa ei wotnud mitte.
24. Ja kui nemmad tedda said risti lõnud, jaggasid nemmad temma rided, ja heitsid liisko nende pärrast, mis iggaüks pididi sama.
25. Agga se olli kolmas tund, kui nemmad tedda risti löid.
26. Ja se peälekirri temãa surma süüst olli üle temma Pea kirjutud: Juda-rahwa Kuningas.

27. Ja nemmad posid temmaga kaks rööwlit risti, teist parrema, ja teist temã pahhema pole.
28. Siis sai se kirri töeks, mis ütleb: Ja temma on üllekohtuste sekka arwatud.
29. Ja need, kes möda läksid, teotasid tedda, wangutasid ommad Pead, ja ütlesid: Woi! kes sa templi mahhakissud, ja kolmel päwal ülles--ehhitad.
30. Aita isseennast, ja astu risti peält mahha.
31. Agga nendasammoti naersid tedda ka üllemad preestrid issekeskes kirjatundiatega, ja ütlesid: Muid on temma aitnud, isseennast ei woi ta mitte aidata.
32. Se Kristus se Israeli Kuningas astko nüüd risti peält mahha, et meie näme, ja ussume. Ja need, kes temmaga ollid risti podud, teotasid tedda.
33. Agga kui kues tund olli, sai pimmedus keige ülle se Ma ühheksamast tunnist sadik.
34. Ja ühheksamal tunnil kissendas Jesus sure heälega, ja ütles: Eli! Eli! lamma sabahtani, se on ärraselletud: Minno Jumã! minno Jumã! miks sa mind olled mahhajätnud?
35. Ja monningad neist, kes seäl jures seisid, kui nemmad sedda kuulsid, ütlesid: Wata, temma kutsub Eliast.
36. Siis jooksis üks, ja täitis ühhe käsna ädikaga, ja pistis sedda pilliroo otsa, ja jotis tedda, ja ütles: Ootke, same nähha, kas Elias tulleb tedda mahhawotma.
37. Agga Jesus kissendas sure heälega, ja heitis hinge.
38. Ja templi wahhe-tek keigepühhama ees kärrises löhki kahheks tükkiks üllemast otsast allamast sadik.
39. Agga kui se pealik, kes temma kohhal seisis, näggi, et ta nenda kissendades hinge heitis, ütles temma: Töest sesinnane inimenne olli Jummal Poeg.
40. Agga seäl olli ka naesi kaugelt waatmas, kelle seas ka olli Maria Mahdalena, ja Maria weike Jakobusse ja Josesse emma ja Salome.
41. Kes ka ollid temma järrel käinud, ja tedda teninud, kui ta Kalilea-maal olli, ja palju muid naesi, kes temmaga ühtlase ollid üllesläinud Jerusalemma.
42. Agga kui jo öhto kätte tulnud (et se walmistamise pääw olli, se on se Pühhade laupääw.)
43. Siis tulli Josep Arimatiast, üks aus raeissand, kes issegi otis Jummal riki, se julges ja läks Pilatusse jure, ja pallus eñesele Jesusse ihho.
44. Agga Pilatus pani immeks, et ta jo olli ärrasurnud, ja kutsus se pealikko ennese jure, ja küssis temmalt, kas ta jo ammo ärrasurnud.
45. Ja kui temma sedda pealikkult teäda sai, andis temma se ihho Josepile.
46. Ja temma ostis kallist linnast riet, ja wottis tedda mahha, ja mähkis tedda kalli linnase ride sisse, ja pañi tedda seña hauda, mis kaljo sisse olli raiatud, ja weretas kiwwi haua ukse ette.

47. Agga Maria Mahdalena, ja Maria Joesse emma waatsid, kuhho tedda pandi.

16. Peatük.

Kristusse üllestousminne ja Taewaminneminne.(Ewangelium Kristusse üllestousmisse Pühha essimessel päwal.(Ewangelium Kristusse Taewaminnemisse päwal.

1. Ja kui se hingamisse-pääw sai mödaläinud, ostis Maria Mahdalena, ja Maria Jakobusse emma, ja Salome kallid rohhud, et nemmad piddid tulles ja tedda woidma.
2. Ja essimessel näddala päwal tullid nemmad wägga warra päwa toustes haua jure,
3. Ja ütlesid issekeskes: Kes weratab meile se kiwwi haua ukse peält ärra?
4. Ja kui nemmad senna waatsid, näggid nemmad, et se kiwwi olli ärraweretud; sest temma olli wägga suur.
5. Ja nemmad läksid haua sisse ja näggid ühhe noremehhe parramal polel istwad, sel olli pitk walge rie selgas, ja nemmad ehmatasid wägga.
6. Agga temä ütles nende wasto: Äрге ehmatage, teie otsite Jesust Naatsarettist, kes olli risti podud: temma on üllestousnud, temma ep olle siin, wata sedda asset, kuhho nemmad tedda ollid pannud.
7. Agga minge, üttele temma jüngrittele, ka Peetrussele, et temma teie ele lähhäb Kalilea-male, seäl sate teie tedda nähha, nenda kui temma teile on ütelnud.
8. Ja nemmad läksid ruttuste wälja, ja jooksid haua jurest ärra; sest nende peäle olli wärristus ja ehmatatus tulnud, ja ei ütelnud ühhelegi ühtegi, sest nemmad kartsid.)
9. Agga kui temma warra olli üllestousnud essimessel näddala päwal, näitis ta ennast essite Maria Mahdalenale, kellest temma seitse kurja waimo x olli wäljaaianud.
10. Se läks ja kulutas neile, kes temäga ollid olnud, kes leinasid ja nutsid.
11. Ja need, kui nemmad kuulsid, et ta ellas, ja temmast olli nähtud, ei usknud nemmad mitte.
12. Agga pärrast, kui kaks neist kõndisid, näitis ta ennast teisel näül, kui nemad male läksid.
13. Ja needsammad läksid, ja kulutasid sedda teistele; ei neidki nemmad usknud.
14. Wimaks, kui need üksteistkümmed laudas istsid, näitis ta ennast, ja sötles nende uskmatta ja kowwa süddant, et nemmad neid es olle usknud, kes tedda ollid näinud üllestousnud ollewad.

15. Ja temã ütles neile: Minge keige ma-ilma, ja kulutage armoõppetust keige lomale.
16. Kes ussub, ja kedda ristitakse, se peab önsaks sama; agga kes ei ussu, tedda peab hukka moistetama.
17. Agga neile, kes uskwad, peawad nisuggused tähhed jures ollema: Minno nimmel peawad nemmad kurje waimusid wäljaaiama, usi kelesid räkima,
18. Ussa ülleswotma, ja kui nemmad ühhe surmajomist peaksid joma, ei pea neile sest ühtegi wigga sama: haigede peäle peawad nemmad kässi pannema, siis sawad nemmad parremaks.
19. Ja Issand, kui ta nendega sai räkunud, woeti ülles taewa, ja istub Jummal parramal polel.
20. Agga nemmad läksid wälja, ja ütlesid jutlust keikis paikus, ja Issand aitis neid, ja kinnitas se sanna nende imẽ-tähtede läbbi, mis seäl jures sündsid.

A M E N.

Markusse Ewangeliummi Ots.

Ewangelium Pühvast Lukast ülleskirjotud.

---

1. Peatük.

Joannesse sündiminne ja lapse põlli.(Ewangelium Maria Kulutamisse ehk Paast-Maria Päwal.)(Ewangelium Maria Katsma-minnemisse ehk heina Maria päwal.)(Ewangelium Ristia Joannesse ehk Jani päwal.

1. Et mitto on kätte wötnud ühte järge üllespanna nende asjade juttustamist, mis peäle meie isseenneses julged olleme,
2. Nenda kui meie kätte on annud need, kes issi algmissest näggiad ja selle sanna sullased olnud;
3. Sepärrast, et ma algmissest keik ollen öiete hästi ärrakulanud, ollen minnaga heaks arwanud ühte järge sulle kirjutada, kallis Teowilus:
4. Et sa piddid ärratundma sedda kindlat töt neist asjust, mis sees sa olled su-sannaga õppetud.
5. Herodesse Juda-ma kunninga aial olli üks preester Sakarias nimmi, Abia korrast, ja temma naene olli Aaroni tütredest, Elisabet nimmi.
6. Agga nemmad ollid mollemad öiged Jummal ees, ja ellasid keige käskude ja Issanda öigusse seädmiste sees laitmatta.

7. Ja neil ei olnud last; sepärrast et Elisabet olli siggimatta, ja nemmad mollemad ollid wägga ellatand.
8. Agga se sündis, kui ta preestri ammetis olli omma korra aial Jummal a ees.
9. Ja temma kord tulli selle preestri ammeti kombe pärrast suitsetada, siis läks ta Issanda templisse.
10. Ja keik se hulk rahwast olli oues Jummalat pallumas suitsetamisse tunnil.
11. Agga Issanda ingel näitis ennast temmale, ja seisis suitsetamisse-altari parramal polel.
12. Ja kui Sakarias tedda näggi, ehmatas temma ärra, ja hirm tulli temma peäle.
13. Agga se ingel ütles temma wasto: Ärra karda Sakarias, sest sinno palwe on kuulnud; ja sinno naene Elisabet peab sulle ühhe poia ilmale toma, ja sinna pead temmale nimmi pannema Joannes.
14. Ja sul peab rööm ja wägga hea meel ollema, ja paljo peawad temma sündimisse pärrast röömsad ollema.
15. Sest temma peab Issanda ees suur ollema, ja wina ja wäggewat jomaaega ei pea temma mitte joma, ja tedda peab jo omma emma ihhus pühha Waimoga täidetama.
16. Ja temma peab paljo Israeli lapsi Issanda nende Jummal a pole pöörma.
17. Ja temma peab temma eel käima Elia waimus ja wäes, et ta pörab issade süddamed lastega, ja neid, kes sannakuulmatta öigede tarkusse pole, et ta walmistab Issandale üht walmistud rahwast.
18. Ja Sakarias ütles ingli wasto: Kust ma sedda pean tundma, sest ma ollen wanna ja mo naene on wägga ellatand?
19. Ja se ingel wastas ja ütles temmale: Ma ollen Kaabriel, kes Jummal a ees seisab, ja mind on läkkitud sulle räkima, ja sulle need head sannumed kulutama.
20. Ja wata, sa pead keletumaks jäma, ja ei pea woima räkida selle päwani, kui se sünnib: sepärrast et sa ei olle mo sanno usknud, mis ommal aial peawad toeks sama.
21. Ja rahwas ootsid Sakariast, ja pannid immeks, et ta ni kaua templisse wibis.
22. Agga kui ta wälja tulli, ei woinud temma mitte nendega räkida, ja nemmad moistsid, et ta näggemist olli templis näinud. Ja temma isse näitis nende pole käega, ja jäi keletumaks.
23. Ja se sündis, kui temma tenistusse korra päwad täis said, läks ta omma koio.
24. Ja pärrast neid päiwi sai temma naene Elisabet käima peäle, ja hoidis ennast warjul wiis kuud, ja ütles:
25. Nenda on Issand mulle teinud neil päiwil, millal temna minno peäle on waatnud, et ta pididi mo teotust iñimeste seast ärrawotma.

26. Agga kuendamal kuul läkkitati ingel Kaabriel Jummalast Kalilea-male ühte liña, Naatsaret nimmi,
27. Ühhe neitsi jure, kes olli kihlatud ühhe mehhele, Josep nimmi, kes Taweti suggu, ja selle neitsi nimmi olli Maria.
28. Ja se ingel tulli temma jure, ja ütles: Terre, kes sa olled armo sanud, Issand olgo sinnoga, sinna önnistud naeste seas.
29. Agga kui ta tedda nähha sai, ehmatas ta temma sanna pärrast wägga ärra, ja mötles, mähhärdune terretamine se pididi ollema?
30. Ja se ingel ütles temma wasto: Ärra karda Maria, sest sinna olled armo leidnud Jummal jurest.
31. Ja wata, sa pead käima peäle sama ja Poia ilmale toma, ja sinna pead temmale nimme pannema JESUS.
32. Sesinnane peab suur ollema, ja Keigekörgema Poiaks hütama; ja ISSAND Jummal tahhab temmale anda temma issa Taweti aujärge.
33. Ja temã peab kui kuñingas wallitsema Jakobi suggu ülle iggaweste, ja temã kunningrigil ei pea otsa ollema.
34. Agga Maria ütles ingli wasto: Kuida se peab sündima? sest et ma mehhest ei tea.
35. Ja se ingel wastas ja ütles temmale: Pühha Waim peab so peäle tulles, ja keigekörgema wäggi so ülle warjama, sepärrast peab ka se pühha, mis sinnust sünnib, Jummal Poiaks hütama.
36. Ja wata, Elisabet sinno suggulane, sesamma on ka ühhe poiaga käima peäl omma wanna ea sees, ja se on temmale kues ku, kedda ööldi siggimatta ollewad,
37. Sest Jumãala jures ei olle ühtegi asja woimatta.
38. Agga Maria ütles: Wata, siin on Issanda ümmardaja; mulle sündko so sanna järrele. Ja se ingel läks temmalt ärra.)
39. Agga neil päiwil wottis Maria kätte, ja läks ruttoga senna mäggise male Juda liña.
40. Ja temma tulli Sakaria kotta, ja terretas Elisabeti.
41. Ja se sündis, kui Elisabet Maria terretamist kulis, et laps temma ihhus hüppas. Ja Elisabet sai täis pühha Waimo,
42. Ja kissendas sure heäle, ja ütles: Önnistud olled sinna naeste seas, ja önnistud on sinno ihho suggu,
43. Ja kust se mulle sünnib, et minno Issanda emma minno jure tulleb?
44. Sest wata, kui siño terretamise heäl minno körwo sai, siis hüppas lapsoke sure römo pärrast minno ihhus.
45. Ja önnis on se, kes on usknud, sest se peab töeks sama, mis temmale Issanda käest on ööldud.
46. Ja Maria ütles: Minno hing auustab wägga Issandat,
47. Ja mo waim on wägga römus Jummal minno Önnisteggia pärrast:

48. Sest temma on waatnud omma ümmardaja allandusse peäle; sest wata, sest aiast kiitwad mind önsaks keige pölwe rahwas.
49. Sest mulle on suri asjo teinud se wäggew, ja kelle nimmi pühha on.
50. Ja temma hallastus kestab pölwest pölweni nende ülle, kes tedda kartwad.
51. Temma on omma käewarrega suurt wägge üllesnäitnud, temma on laiale pillanud neid, kes surelissed on omma süddame melest.
52. Temma on mahhatoukanud wäggewaid aujärgede peält, ja allandikkud üllendanud.
53. Kennel nälg on, neid on temma täitnud hea andidega, ja rikkaid tühjalt ärrasaatnud.
54. Temma on wastowotnud omma sullase Israeli, et ta piddi omma hallastust mele tulletama iggaweste,
55. Nenda kui temma on räkinud meie wannematte wasto, Abraamile ja temma suggule.
56. Agga Maria jäi temma jure liggi kolm kuud, ja läks pärrast taggasi omma kotta.)
57. Agga Elisabeti aeg sai täis, et ta piddi mahhasama, ja temma töi poia ilmale.
58. Ja temma naabred ja suggulased kuulsid, et Issand omma hallastust olli sureks teinud temma wasto, ja ollid röömsad temmaga.
59. Ja se sündis, et nemmad tullid kahheksamal päwal sedda lapsokest ümberleikama: ja nemmad nimmetasid tedda temma issa nimme peäle Sakariaks.
60. Agga temma emma wastas ja ütles: Ei mitte, waid temma nimmi peab Joannes ollema.
61. Ja nemmad ütlesid temma wasto: So sugguwössä sees polle ükski, kel sesinnane nimmi on.
62. Agga nemmad näitsid käega temã issa pole, kuidä temã tahtis, et tedda piddi nimetama?
63. Ja ta küssis ühhe lauakesse, ja kirjotas, ja ütles: Joannes on temma nimmi; ja nemmad keik pannid sedda immeks.
64. Agga seddamaid peäsis temma su ja temã keel lahti, ja temma räkis ja kitis Jummalat.
65. Ja kartus tulli keikide peäle, kes nende ümberkaudo ellasid, ja keik need asjad räkiti ärra keige Juda mäggise Ma sees.
66. Ja keik, kes sedda kuulsid, pannid sedda omma süddamesse, ja ütlesid: Mis peab sest lapsest sama? ja Issanda kässi olli temmaga.
67. Ja Sakarias temma issa sai täis pühha Waimo, räkis prohwetil wisil, ja ütles:
68. Kidetud olgo Issand Israeli Jummal, et ta on tulnud katsma, ja ärralunnastamist saatnud omma rahwale;
69. Ja on meile ärratanud önnistusse sarwe, omma sullase Taweti suggust,

70. (Nenda kui temma on räkinud omma pühha prohwetide su läbbi, kes maailma algmisest on olnud.)
71. Et ta meid piddi ärrapeästma meie waenlaste käest, ja keikide käest, kes meid wihkawad.
72. Ja meie wannematte peäle hallastama, ja omma pühha seädust mele tulletama.
73. Se wande järrele, mis ta on wandunud meie issa Abraamile; meile anda,
74. Et meie, kes omma waenlaste käest ärrapeästetud, ilmakartmatta α tedda piddime tenima
75. Pühhitsusses ja öigusses temma ees keige omma ello aia.
76. Ja, sinna lapsoke, sind peab Keigekörgema prohwetiks hütama; sest sa pead ISSanda palle eel käima temma teed walmistama,
77. Önnistusse tundmist andma temma rahwale nende pattude andeksandmisse sees;
78. Meie Jumjala süddamelikko hallastusse läbbi, misga meid on tulnud katsma Se, kes touseb kõrgest;
79. Ja paistma neile, kes istwad pimedusses ja surma warjus, ja meie jallad öiete rahho tee peäle saatma.
80. Agga se lapsoke kaswis, ja sai kangeks Waimus, ja olli körbes selle päwani, kui temma ennast Israeli rahwale piddi näitma.)

2. Peatük.

Kristusse sündiminne ja ümberleikaminne. Maria puhhastaminne. Simeon ja Hanna. Kristusse targad küssimised, ja kostmised Jumjala koias.(Ewangelium essimessel Joulo Pühhal.(Ewangelium teisel Joulo Pühhal.(Ewangelium Neäri Päwal.)(Ewangelium Maria Puhhastamise ehk Kүүnla Päwal.)(Ewangelium Pühhapäwal pärrast Joulo Pühha.)(Ewangelium essimessel Pühhapäwal pärrast kolme Kunninga Pühha.)

1. Agga se sündis neil päiwil, et sanna Keisrist Augustussest wäljaläks, et keik ma-ilm piddi ülleskirjotud sama.
2. (Sesinnane ülleskirjotaminne sündis enne, kui Kirenius Siria-ma ülle wallitseja olli.)
3. Ja keik läksid ennast laskma ülleskirjotada, iggaüks omma liñna.
4. Siis läks ka Josep Kalilea-maalt Naatsaretti liñnast ülles Juda-male Taweti liñna, mis hütakse Petlemmaks, sepärrast et ta olli Taweti suggust ja pärris-maalt.
5. Et ta eñast piddi laskma ülleskirjotada Maria, omä kihlatud naesega, kes olli käima peäl.

6. Agga se sündis, kui nemmad seal oolid, sai se aeg täide, et ta piddi mahhasama.
7. Ja temma töi omma essimesse Poia ilmale, ja mähkis tedda, ja panni tedda mahha söime, sest neil ep olnud muud asset maias.
8. Ja seälsammus wäljal oolid karjatsed öidses, ja hoidsid öse omma karja.
9. Ja wata, Issanda ingel seisis nende jures, ja Issanda au paistis nende ümber, ja nemmad kartsid üpris wägga.
10. Ja se ingel ütles neile: Ärge kartke, sest wata, ma kulutan teile suurt römo, mis keige rahwale peab sama,
11. Sest teile on tänna Taweti liñnas sündinud se Önnisteggia, kes on KRISTUS se ISSAND.
12. Ja se olgo teile tähheks: teie leiate se lapse mähhitud ja söimes maggamast.
13. Ja äkkitselt olli se inglisa taewa söawäe hulk, need kiitsid Jummalat ja ütlesid:
14. Au olgo Jummalale kõrges, ja Ma peäl rahho, innimestest hea meel.)
15. Ja se sündis, kui need inglid neist said ärraläinud taewa, siis ütlesid need innimessed kes karjatsed teine teise wasto: Et läkki nüüd Petlemma, ja wadagem sedda asja, mis on sündinud, mis Issand meile on teäda annud.
16. Ja nemmad tullid ruttuste ja leidsid Maria ja Josepi, ja sedda lapsokest söimes maggamast.
17. Agga kui nemmad sedda said näinud, lautasid nemmad sedda asja laiale, mis neile sest lapsokessest olli räkitud,
18. Ja keik, kes sedda kuulsid, pannid sedda immeks, mis neist karjastest neile olli räkitud.
19. Agga Maria piddas keik need sannad meles, ja mötles nende peäle ommas süddames.
20. Ja need karjatsed läksid taggasi, auustasid ja kiitsid Jummalat keige se eest, mis nemmad oolid kuulnud ja näinud, nenda kui neile olli ööldud.)
21. Ja kui kahheksa päwa täis said, et sedda last piddi ümberleikatama, siis pandi temmale nimmi JESUS, mis sest inglüst olli pandud, ennego temma emma ihhuse sai.)
22. Ja kui nende puhhastamise päwad Mosesse kasso-öppetusse järrele täis said, siis wisid nemmad tedda Jerusalemma, et nemmad tedda piddid Issanda ette seädma.
23. (Nenda kui Issanda kassoöppetussesse on kirjutud: Igga poeglaps, kes emma essimenne laps on, peab Issandale pühhaks hütama.)
24. Ja et nemmad piddid ohwri andma sedda möda, kui Issanda kassoöppetusses on ööldud: Üks paar turteltuikessi, ehk kaks tuide poega.
25. Ja wata, üks innimenne olli Jerusalemas, Simeon nimmi, ja se innimenne olli öige ja jummalakartlik, ja otis Israeli römo, ja pühha Waim olli temma peäl.

26. Ja temma olli sanna sanud pühvast Waimust, et temma ei piddand mitte surma näggema, enne kui ta piddi Issanda Kristust nähha sama.
27. Ja temma tulli Waimo läbbi pühha kotta. Ja kui need wannemad sedda lapsokest Jesust senna töid, et nemmad temma pärrast piddid käsoöppetusse kombe järrele teggema:
28. Siis wottis temma isse tedda omma süllesse, ja kitis Jummalat, ja ütles:
29. Issand, nüüd lassed sinna omma sullast rahhus ärraminna omma sanna järrel.
30. Sest mo silmad on sinno öñistust näinud,
31. Mis sinna olled walmistanud keige rahwa nähhes
32. Walgusseks, pagganad walgustama, ja omma Israeli rahwa auuks.)
33. Ja Josep ja temma (Kristusse) emma pannid immeks, mis temmast räkiti.
34. Ja Simeon önnistas neid, ja ütles Maria temma emma wasto: Wata, sesinnane seisab seäl langmisseks ja üllestousmisseks mitmele Israelis, ja märgiks, kelle wasto räkitakse;
35. (Agga sinnoge omma hinge läbbi peab moök tungima) et mötlemised mitmest süddamest peawad awwalikkuks sama.
36. Ja seäl olli Anna üks naesterahwas, kes prohwet, Wanueli tüttar, Asseri sugguarrust, se olli wägga ellatand, ja olli omma mehhega seitse aastat ellanud pärrast omma neitsi-pölwe,
37. Ja temma olli liggi nelli aastat peäle kahheksakümmend lesk; se ei tulnud ial ärra pühvast koiast, tenis Jumalat paastmisse ja palwettega ööd ja päwad.
38. Ja sesinnane tulli senna selsammal tunnil ja tunnistas Issanda au ülles ja räkis temast keikile, kes ärralunnastamist Jerusalemmas ootsid.
39. Ja kui nemmad keik said löppetanud, mis Issanda käsoöppetusse järrele piddi sündima, läksid nemmad taggasi Kalilea-male omma Naatsaretti liña.
40. Agga se lapsoke kaswis, ja sai kangeks waimus; täis tarkust, ja Jummal arm olli temma peäl.)
41. Ja temma wannemad käisid igga aasta Jerusalemmas Pasapühhiks.
42. Ja kui temma kahheteistkümne aastaseks sai, ja nemmad üllesläksid Jerusalemma, selle Pasa pühha kombe pärrast,
43. Ja need päwad täis said, et nemmad jälle koio pole läksid, siis jäi se poeg laps Jesus Jerusalemma, ja Josep, ja temma (Kristusse) emma ei teädnud sedda mitte.
44. Agga kui nemmad mötlesid tedda te-käiate seltsis ollewad, tullid nemmad ühhe päwa teed, ja otsisid tedda suggulaste ja tutwade jures,
45. Ja kui nemmad tedda ei leidnud, läksid nemmad taggasi Jerusalemma ja otsisid tedda.
46. Ja se sündis kolme päwa pärrast, et nemmad tedda leidsid pühvast koiast istmast kesk öppetajatte seast, ja neid kuulmast ja neilt küssimast.

47. Agga keik, kes tedda kuulsid, ehmatasid ärra temma moistusse ja kostmisse pärrast.

48. Ja kui nemmad tedda näggid, ehmatasid nemmad wägga ärra, ja temma emma ütles temma wasto: Poeg, miks sa meile nenda olled teinud? wata, sinno issa ja minna olleme sind öiete waewaga otsinud.

49. Ja temma ütles nende wasto: Mis se on, et teie mind ollete otsinud? eks teie ei teädnud, et ma ses pean ollema, mis mo Issa pärralt on?

50. Ja nemmad ei moistnud sedda sanna, mis ta neile räkis.

51. Ja temã läks nendega alla, ja tulli Naatsaretti, ja kulis nende sanna. Ja temma emma piddas keik needsinnatsed sannad ommas süddames.

52. Ja Jesus kaswis tarkusses ja pitkusses, ja armus Jummal ja innimeste jures.

3. Peatük.

Joannesse pattustpöörmissse jutlus ja tunnistus Kristussest. Kristusse ristminne, ja sugguwössa.

1. Agga wieteistkümmemal Keisri Tiberiusse wallitsusse aastal, kui Pontius Pilatus Juda-ma wallitseja, ja Herodes Kalilea-ma Nelliwürst, agga Wilippus temma wend Iturea- ja Trakoniti-ma Nelliwürst, ja Lisantias Abilene-ma Nelliwürst olli.

2. Kui Annas ja Kaiwas üllemad-preestrid ollid, sai Jummal sanna Sakaria poia Joannesse kätte körbes.

3. Ja temã tulli keige siñna male, mis Jordani ümberkaudo on, ja kulutas mele-parrandamisse ristmist pattude andeks-andmisseks.

4. Kui Jesaia prohweti sannade ramatusse on kirjutud, kes ütleb: Ühhe hüdia heäl on körbes: walmistage Issanda teed; tehke temma tee-raad tassaseks.

5. Keik orrud peawad täis sama, ja keik mäed ja mäekingud peawad allamaks sama, ja mis köwwer on, peab öigeks, ja mis mätlik on, peab tassaseks teeks sama;

6. Ja keik lihha peab Jummal õnnistust näggema.

7. Siis ütles temma rahwa wasto, mis wälja tulli, et neid temmast piddi ristitama: Teie wihhasematte maddude suggu! kes on teile näitnud, et sate ärrapöggenema tullewa wihha eest?

8. Sepärrast kandke öiget mele-parrandamisse wilja, ja ärge wotke isseeñestes öölda: Meil on Abraam issaks: sest minna ütlen teile, et Jummal woib neistsiñatsist kiwwast Abraamile lapsi sata.

9. Agga kirwes on ka jo pude jure külge pandud; sepärrast igga pu, mis head wilja ei kañna, raiutakse mahha, ja wissatakse tullesse.

10. Ja rahwas küssis temmalt ja ütles: Mis peame meie siis teggema?

11. Agga temma wastas ja ütles neile: Kel kaks kube on, se andko sellele, kel ei olle, ja kel roga on, se tehko nendasammoti.
12. Agga tõlnerid tullid ka ennast laskma ristida, ja ütlesid temma wasto: Õppetaja, mis peame meie teggema?
13. Agga temma ütles nende wasto: Äрге пүүдke enam, kui teile on seätud.
14. Siis küssisid temmalt ka söamehhed ja ütlesid: Ja meie, mis siis meie peame teggema? ja temã ütles nende wasto: Äрге tehke ühhelegi liga egga pettust, ja olge omma palgaga rahhul.
15. Agga kui rahwas otis, ja keik ommas süddames mõtlesid Joannessest, ehk temma wahhest peaks Kristus ollema:
16. Siis wastas Joannes ja ütles keikile: Minna ristin teid kül weega; agga se tulleb, kes wäggewam on mind, ja minna ei olle wäärt, et ma temma kinga paela lahti päästan: se peab teid ristima pühha Waimo ja tullega.
17. Temma wisklabbidas on temã kä, ja temma wottab omma rehheallust pühkida, ja nissud omma aita kokkopanna; agga agganad wottab temma kustutamatta tullega ärrapõlletada.
18. Kui temma nüüd ka mitto muud asja mainitses, kulutas temma rahwale armoõppetust.
19. Agga Herodes se Nelli-würst, kui tedda temmast nomiti, Herodia temma wenna Wilippusse naese pärrast, ja keige kurja pärrast, mis Herodes olli teinud;
20. Siis teggi temma peäle se keik ka sedda, et ta panni Joannest wangitorni kinni.
21. Agga se sündis, kui keik rahwas ristiti, ja Jesus ka olli ristitud, ja Jumalat pallus, et taewas lahti tehti,
22. Ja pühha Waim mahha tulli ihholikko näoga kui tui temma peäle, ja heäl tulli taewast, se ütles: Sa olled mo armas Poeg, sinnust on minnul hea meel.
23. Ja Jesus isse hakkas liggi kolmekümne aastaseks sama, ja olli (nenda kui arwati) Josepi poeg, kes olli Eli poeg.
24. Se olli Mattati, se olli Lewi, se olli Melki, se olli Janna, se olli Josepi poeg.
25. Se olli Mattatia, se olli Amosi, se olli Naumi, se olli Esli, se olli Nangi poeg.
26. Se olli Maati, se olli Mattatia, se olli Simei, se olli Josepi, se olli Juda poeg.
27. Se olli Joanna, se olli Räsa, se olli Sorobabeli, se olli Sealtieli, se olli Näri poeg.
28. Se olli Melki, se olli Addi, se olli Kosami, se olli Elmodami, se olli Ari poeg.
29. Se olli Josesse, se olli Elietseri, se olli Joreimi, se olli Mattati, se olli Lewi poeg.
30. Se olli Simeoni, se olli Juda, se olli Josepi, se olli Jonani, se olli Eliakimi poeg.

31. Se olli Melea, se olli Mainani, se olli Mattata, se olli Natani, se olli Taweti poeg,
32. Se olli Jesse, se olli Obedi, se olli Poa, se olli Salma, se olli Nahsoni poeg.
33. Se olli Aminadawi, se olli Arami, se olli Esromi, se olli Peretsi, se olli Juda poeg,
34. Se olli Jakobi, se olli Isaki, se olli Abraami, se olli Tara, se olli Naori poeg,
35. Se olli Saruki, se olli Ragawi, se olli Waleki, se olli Eberi, se olli Sala poeg,
36. Se olli Kainani, se olli Arwaksadi, se olli Semi, se olli Noa, se olli Lemeki poeg,
37. Se olli Metusala, se olli Enoki, se olli Jeredi, se olli Maalaleli, se olli Kenani poeg,
38. Se olli Enosi, se olli Seti, se olli Adama, se olli Jumjala poeg.

4. Peatük.

Kristust kiusatakse, ütleb jutlust: temma peäle kipputakse: Teeb immeteggusid.

1. Agga Jesus täis pühha Waimo tulli taggasi Jordanist, ja tedda aeti Waimo läbbi kõrbe.
2. Ja kiusati nellikümmend päwa kurratist, ja temma ei sönud middagi neil päiwil, ja kui need möda said, siis tulli temmale pärrast nälg kätte.
3. Ja kurrat ütles temmale: Kui sa Jumjala Poeg olled, siis ütle selle kiwwile, et ta leiwaks saab.
4. Ja Jesus wastas temmale ja ütles: Kirjotud on, et innimenne ükspäinis ei ella leiwast, waid iggauhhest Jumjala sannast.
5. Ja kurrat wiis tedda ühhe kõrge mäe peäle, ja näitis temmale keik ma-ilma kunningrigid silmapilkmissesse aial.
6. Ja kurrat ütles temmale: Keik sedda mele--walda nende ülle tahhan ma sulle anda, ja nende au; sest se on mulle antud, ja minna annan sedda, kellele ma tahhan.
7. Kui sa nüüd minno ette tahhad kummardada, siis peab keik sinno pärralt ollema.
8. Ja Jesus wastas temmale ja ütles: Minne mo tahha, sadan, sest kirjotud on: Sinna pead Issandat omma Jummalat kummardama, ja tedda ükspäinis tenima.
9. Ja temma wiis tedda Jerusalemma, ja panni tedda pühha koia harja peäle, ja ütles temmale: Kui sa Jumjala Poeg olled, siis kukkuta ennast siit mahha.
10. Sest kirjotud on: Temma tahhab ommad inglid sinno pärrast käskida, et nemmad sind peawad hoidma.
11. Ja et nemmad sind kätte peäle peawad wotma, et sinna omma jalga wasto kiwwi ei pea toukama.

12. Ja Jesus wastas ja ütles temmale: Ööldud on: Sinna ei pea Issandat omã Jummalat mitte kiusama.
13. Ja kui kurrat keik kiusatussed sai lõppetanud, tagganes ta temmast tükkiks aiaks.
14. Ja Jesus läks taggasi Waimo wäes Kalilea-male; ja temmast widi üks kõnne keik sedda maad läbbi seäl ümberkaudo.
15. Ja temma õppetas nende koggodusse koddades, ja sai keikist auustud.
16. Ja temma tulli Naatsaretti, kus ta olli ülleskasnud, ja läks omma wisi järrele hingamise-päwal koggodusse kotta, ja tousis ülles kirja luggema.
17. Ja temma kätte anti prohwet Jesaia ramat; ja kui ta se ramato lahti teggi, leidis temma sedda kohta, kussa kirjutud olli:
18. Issanda Waim on minno peäl; sepärrast on ta mind woidnud; ta on mind läkkitanud waestele armoõppetust kulutama, neid, kes süddame polest rõhnutud, parrandama, wangidele lahtilaskmist kulutama, ja pimmedattele näggemist, ja neid, kes waewatud on, andeks-andmisse läbbi lahti laskma,
19. Ja kulutama Issanda melepärralisse aasta.
20. Ja kui temma ramato kinnipanni, andis ta sedda sullase kätte, ja istus mahha, ja keikide silmad koggodusse koias waatsid üksi silmi temma peäle.
21. Ja temma hakkas ütles nende wasto: Täna on sesinnane kirri töeks sanud, teie kuuldes.
22. Ja nemmad tunnistasid keik temmast, ja pannid immeks temma armsad sannad, mis temma suust wälja tullid, ja ütlesid: Eks sesinnane olle Josepi poeg?
23. Ja temma ütles nende wasto: Kül teie öiete mulle sedda wanna sanna ütlete: Arst aita issiennast! mis meie olleme kuulnud Kapernaumas sündinud ollewad, sedda te ka siin omma pärris-maal.
24. Agga temma ütles: Töest minna ütlen teile: ükski prohwet ei olle mitte armas omma pärris-maal.
25. Agga töe polest ütlen minna teile: Mitto leske-naest olli Elia aial Israelis, kui taewas olli kolm aastat ja kuus kuud kinnipandud, kui suur nälg olli keik ülle se Ma.
26. Ja ei ühhegi jure nende seast ei läkkitud Eliast, kui agga Sarepta liõna Sidonia-male ühhe lesse-naese jure.
27. Ja palju piddalitöbbisid olli Israelis prohwet Elisa aial, ja ükski neist ei sanud puhtaks, kui agga Naaman Siria-mees.
28. Ja keik said täis wihha, kes koggodusse koias ollid, kui nemmad sedda kuulsid,
29. Ja tousid ülles ja toukasid tedda liõnast wälja, ja wisid tedda ülles se mäe otsa peäle, mis peäle nende lin olli ehitud, et nemad tedda piddid ülle kaela mahhakukkutama.
30. Agga temma läks keskelt nende wähhelt ärra, ja läks omma teed.

31. Ja tuli alla Kapernaumma Kalilea-ma liina, ja õppetas neid hingamispäivil.
32. Ja nemmad ehmatasid temma õppetusse pärrast, sest temma sannal olli melewald.
33. Ja seäl koggodusse koias olli üks inimenne, sel olli rojase kurrati waim, ja se kissendas sure heälega,
34. Ja ütles: Et seisa! mis meil on sinnoga teggemist, Jesus Naatsarettist? olled sa tulnud meid ärrarikkuma? ma tunnen sind, kes sa olled, se Jummal pühha Poeg.
35. Ja Jesus sõitles tedda, ja ütles: Olle wait, ja minne temmast wälja. Ja kurri waim wiskas tedda kesk paika nende sekka, ja läks temmast wälja, ja ei teinud temmale ühtege kahjo.
36. Ja suur ehmatus tuli keikide peäle, ja rääksid teine teisega ja ütlesid: Mis luggu se on, et ta rojasid waimusid kässib melewalla ja wäega, ja nemmad lähhawad wälja?
37. Ja könne läks temmast wälja keik se Ma läbbi seäl ümberkaudo.
38. Agga temma tousis ülles koggodusse koiast, ja läks Simona kotta; agga Simona äm olli haige kanges sojas töwwes, ja nemmad pallusid tedda temma pärrast.
39. Ja ta seisis temma jures püsti, ja ähwardas sedda soja többe, ja se lahkus temmast; agga seddamaid tousis ta ülles, ja tenis neid.
40. Agga kui päike loja läks, siis wisid keik need, kel haiged ollid, mitmesugguses töwwes, neid temma jure: ja temma panni iggähhe peäle käed, ja teggi neid terweks.
41. Agga kurjad waimud läksid ka mitmest wälja kissendades, ja ütlesid: Sinna olled se Kristus, se Jummal Poeg. Ja temä sõitles neid, ja ei lasknud neid mitte räkida, sest nemmad tundsid tedda Kristusse ollewad.
42. Agga kui walge sai, läks temä wälja, ja läks ühte tühja paika, ja rahwas otsisid tedda, ja tullid temä jure, ja piddasid tedda, et ta neist ei piddand ärraminnema.
43. Agga temma ütles nende wasto: Minna pean ka muile liinadele armoõppetust kulutama Jummal rigist; sest seks ollen ma läkkitud.
44. Ja temma ütles jutlust Kalilea-ma koggodusse koddade sees.

5. Peatük.

Peetrusse rohke loom: piddalitöbbine, ja alwatud sawad terweks: Matteust kutsutakse jüngriks. Kristus kostab omma jüngritte eest paastmisse pärrast.(Ewangelium wiendamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Agga se sündis, kui rahwas temma jure tungis Jummal sanna kuulma, ja temma isse seisis Kenetsareti järwe äres,
2. Ja näggi kaks laewa järwe äres seiswad, agga kallamehhed ollid neist wäljaläinud, ja lopputasid note ärra:
3. Siis läks temã ühhe laewa peäle, mis Simona pärralt olli, ja pallus tedda, et ta mäelt nattukest pididi ärrasoudma: ja temma istus mahha, ja õppetas rahwast laewa seest.
4. Agga kui ta lõppes räkimast, ütles temma Simona wasto: Soua senna süggawa kohta, ja laske ommad nodad sisse ühhe loma katseks.
5. Ja Simon wastas ja ütles temmale: Õppetaja, meie olleme keige se õ tööd teinud, ja ep olle ühtegi sanud agga, sinno sanna peäle tahhan ma nota sisse lasta.
6. Ja kui nemmad sedda teggid, said nemãad sure hulga kallo; agga nende noot kärrises lõhki.
7. Ja nemmad tombasid käega ommad seltsi--meeste wasto, kes teises laewas ollid, et nemmad pididid tulles, ja neid aitma. Ja nemmad tullid ja täitsid mollemad laewad täide, nenda et nemmad wausid;
8. Agga kui Simon Peetrus sedda näggi, heitis temma Jesusse põlwede ette mahha, ja ütles: Issand, minne minnust ärra, sest ma ollen üks pattune inimenne:
9. Sest suur ehmatus olli temma peäle tulnud ja keikide peäle, kes temmaga ollid, se kallasagi pärrast, mis nemmad ühhes ollid sanud.
10. Nendasammoti ka tulli suur ehmatus Jakobusse ja Joannesse Sebedeusse poegade peäle, kes Simona seltsimehhed ollid. Ja Jesus ütles Simona wasto: Ärra karda, sest aiast pead sa inimessi püüdma.
11. Ja nemmad aiasid laewadega mäele, ja jätsid keik mahha, ja käisid temma järrel.)
12. Ja se sündis, kui ta ühhes liñnas olli, ja wata, seäl olli üks mees täis piddalitöbbe: ja kui ta Jesust näggi, heitis temma silmili mahha, pallus tedda ja ütles: Issand, kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks teha.
13. Ja temã sirrutas kät, ja putus temmase, ja ütles: Ma tahhan, sa puhtaks; ja seddamaid läks se piddalitöbbi temmast ärra.
14. Ja temma kelis tedda sedda ei kellelegi ütlemast, waid temma ütles: Minne ärra ja näita ennast preestrile, ja ohwerda omma puhhastamise eest, nenda kui Moses on käsknud, neile tunnistusseks.

15. Agga se könne temmast laggus laiemale, ja paljo rahwast tulli kokko tedda kuulma, ja temmalt terwist sama omma többedest.
16. Agga temma läks körwale senna, kus tühjad paigad ollid, ja pallus Jummalat.
17. Ja se sündis ühhel päwal, et ta öppetas, ja seäl ollid Wariserid ja kässotundiad istmas, kes ollid tulnud keikist Kalilea- ja Juda-ma allewist ja Jerusalemmast: ja Issanda wäggi olli seäl neid terweks teggemas.
18. Ja wata, ühhed mehhed töid wodi peäl ühhe innimesse, kes olli alwatud: ja nemmad püüdsid tedda sisse wia, ja temã ette panna.
19. Ja kui nemmad rahwa pärrast, kust nemmad piddid tedda sisse wima, maad ei leidnud, läksid nemmad ülles kattukse peäle, ja lasksid tedda kiwwi laest läbbi mahha wodiga hopis kesk paika Jesusse ette.
20. Ja kui ta nende usko näggi, ütles ta temma wasto: Innimenne, sinno pattud on sulle andeks antud.
21. Ja kirjatundiad ja Wariserid hakkasid mötlema, ja ütlesid: Kes on se, kes Jummal teotussi rägib? kes woib pattud andeks anda, kui agga Jummal üksi?
22. Agga kui Jesus nende mötlemised tundis, kostis temma ja ütles nende wasto: Mis teie mötlete ommas süddames?
23. Kumb on kergem öölda: Sinno pattud on sulle andeks antud, ehk öölda: Touse ülles ja könni?
24. Agga teie peate teäda sama, et innimesse Poial melewald on Ma peäl pattud andeks anda, (ütles ta selle wasto, kes olli alwatud:) Ma ütlen sulle, touse ülles, ja tösta omma wodi ülles, ja minne ärra omma kotta.
25. Ja seddamaid tousis ta ülles nende nähhes, töstis omma wodi ülles, mis peäl temma olli magganud, ja läks omma koio Jummalat kites.
26. Ja suur ehmatu tulli keikide peäle, ja auustasid Jummalat, ja said täis kartust ja ütlesid: Meie olleme tänna immelikkud asjad näinud.
27. Ja pärrast sedda läks temma wälja, ja näggi ühhe tõlneri, Lewi nimmi, tollihones istuwad, ja ütles temmale: Käi minno järrel.
28. Ja temma jättis keik mahha, tousis ülles ja käis temma järrel.
29. Ja Lewi teggi temmale suurt woöraspiddo ommas koias, ja suur hulk tõlnerid ja teisi ollid temmaga laudas istmas.
30. Ja kirjatundiad ja Wariserid nurrisesid temma jüngritte wasto ja ütlesid: Mikspärrast söte ja jote teie tõlneritte ja pattustega?
31. Ja Jesus wastas ja ütles nende wasto: Neil, kes terwed on, ei olle arsti tarwis, waid haigedel.
32. Minna ei olle tulnud öigid kutsma, waid pattusid mele-parrandamisse pole.
33. Agga nemã ütlesid temma wasto: Miks Joannesse jüngrid paastwad ni sagedaste ja tewad palwesid, nendasammoti ka Wariseride jüngrid ; agga sinno jüngrid söwad ja jowad?

34. Agga temma ütles nende wasto: Kas teie woite pulma rahwast paastma panna, kunni peigmees nende jures on?
35. Agga päwad tulles, kui se peigmees neist saab ärrawoetud, et nemmad siis paastwad neil päiwil.
36. Agga temma ütles ka neile ühhe tähhendamisse sanna: Ükski ei panne ue kue paika ühhe wanna kue peäle, muido se uus kärristab sedda wanna, ja se ue ride paik ei sünni mitte se wanna peäle.
37. Ja ükski ei panne wärsket wina wanna nahk-astjade sisse, muido aiab se wärske wiin need nahk-astjad lõhki, ja temma joseb mahha, ja need nahk-astjad lähhawad hukka.
38. Waid wärsket wina peab ute nahk-astjade sisse pandama, siis seiswad mollemad terwed.
39. Ja ükski, kes wanna jonud, ei tahha warsi wärsket, sest ta ütleb: Wanna on parrem.

6. Peatük.

Jüngrid katkuwad päid pühhapäwal. Kristus teeb ärrakuinud kät terweks; wallitseb kaksteistkümmend Apostlit ommast jüngrittest; teeb jutlust wäljal. Ewangelium neljandamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Ja se sündis Pasa pühha teisel päwal, et temma läbbi wilja käis; ja temma jüngrid katsusid päid, ja söid ja örusid kättega.
2. Agga monningad Wariseridest ütlesid neile: Mispärrast tete teie sedda, mis ei sünni hingamise-päiwil teha?
3. Ja Jesus wastas, ja ütles nende wasto: Eks teie sedda olle luggenud, mis Tawet teggi, kui temmal nälg olli, ja neil, kes temmaga ollid?
4. Kuida temma Jummal kotta läks, ja wottis ettepannemisse leiwad, ja söi, ja andis ka neile, kes temmaga ollid, mis ühhelgi ep olnud lubba süa, kui agga preestridel.
5. Ja temma ütles neile: Innimesse Poeg on ka hingamise päwa Issand.
6. Agga se sündis ühhel teisel hingamise-päwal, et ta koggodusse kotta läks, ja õppetas: ja seäl olli üks inimenne, ja selle parram kässi olli ärrakuinud.
7. Agga kirjatundiad ja Wariserid wahtsid tedda, kas ta hingamise-päwal pididi terweks teggema, et nemmad pididid kaebdust temmast leidma.
8. Agga temma teadis nende mötlemised ärra, ja ütles selle innimesse wasto, kel se kuinud kässi olli: Touse ülles, ja astu kesk seie paika, ja temma tousis ülles ja seisis seäl.
9. Siis ütles Jesus nende wasto: Minna tahhan teilt middagi küssida: kas hingamise-päiwil sünnib head teha, woi kurja teha? ello hoida, woi hukka sata?

10. Ja temma watas ümber nende keikide peäle, ja ütles selle innimesse wasto: SIRRUTA omma kät, ja temma teggi nenda: ja temma kässi sai jälle terweks otsego teine.
11. Agga nemmad jäid koggone hulluks, ja räkisid teine teisega, mis nemmad kül Jesussele piddid teggema.
12. Agga neil päiwil sündis, et ta wäljaläks ühhe mäe peäle Jummalat palluma, ja temma jäi palwesse Jummalat pole keige se ö.
13. Ja kui walge sai, kutsus temma ommad jüngrid ennese jure, ja wallitses nende seast kaks--teistkümmend, neid nimmetas temma ka Apostlideks.
14. Need ollid: Simon, kedda temma ka Peetrusseks nimmetas, ja temä wend Andreas, Jakobus ja Joannes, Wilippus ja Partolomeus.
15. Matteus ja Tomas, Jakobus Alweusse poeg, ja Simon, kedda Seloteks hütakse.
16. Judas Jakobusse poeg, ja Judas Iskariotes, kes ka sai ärraandiaks.
17. Ja kui ta sai alla läinud nendega, seisis temma laggeda peäl, ja temma jüngritte hulk, ja suur hulk rahwast keige Juda-maalt ja Jerusalemast ja merre äärtsest Tirussest ja Sidonist,
18. Kes ollid tulnud tedda kuulma, ja et nemmad woiksid terweks sada omma haigussist, ja kedda rojasist waimudest waewati; ja nemmad said terweks.
19. Ja keik se rahwas püdis temmasse putuda, sest wäggi läks temmast wälja, ja teggi keik terweks.
20. Ja temma töstis ommad silmad omma jüngritte peäle, ja ütles: Önsad ollete teie waesed; sest teie pärralt on Jummalat riik.
21. Önsad ollete teie, kel nüüd nälgi on; sest teie peate täis sama. Önsad ollete teie, kes teie nüüd nuttate: sest teie peate naerma.
22. Önsad ollete teie, kui innimesed teid wihkawad, ja kui nemmad teid ärralahhutawad, ja laimawad, ja põlgwad teie nimme kui ühhe pahha nimme innimesse Poia pärrast.
23. Römustage ennast sel päwal, ja hüppage, sest wata, teie palk on suur taewas; sest nende wannemad teggid nendasamoti prohwetidele.
24. Agga hädda teile, kes teie rikkad ollete: sest teie trööstiminne on jo teie kä.
25. Hädda teile, kes teie täis ollete: sest teie peate nälgi ollema. Hädda teile, kes teie nüüd naerate: sest teie peate leinama ja nutma.
26. Hädda teile, kui keik innimesed head teist räkiwad: sest nende wannemad teggid nendasamoti walleprohwetidele.
27. Agga teile, kes teie kulete, ütlen minna: Armastage ommad wihhamehhed, tehke head neile, kes teid wihkawad.
28. Önnistage neid, kes teid ärraneedwad, palluge nende eest, kes teile liga teggewad.

29. Kes sind ühhe kõrwa äre lööb, sellele pakku ka teist: ja sellele, kes so kue ärrawottab, ärra kela ka mitte wammust.
30. Agga anna iggäühhele, kes sind pallub: ja kes sinnult sinno omma wottab, selt ärra küssi taggasi.
31. Ja nenda kui teie tahhate, et inimessed teile peawad teggema, nendasammoti tehke teie ka neile.
32. Ja kui teie neid armastate, kes teid armastawad, mis tänno teil sest on? sest pattused armastawad ka neid, kes neid armastawad.
33. Ja kui teie omma heateggiattele head tete, mis tänno teil sest on? sest pattused tewad seddasamma ka.
34. Ja kui teie neile laenate, kellelt teie lodate jälle kätte sada, mis tänno teil sest on? sest pattused laenawad ka pattustele, et nemmad sedda wõrra jälle saaksid.
35. Agga armastage ommad wihhamehhed, ja tehke head ja laenage, ei ühtegi selle wasto lotes: siis peab teie palk suur ollema, ja teie peate selle Keigekörgema lapsed ollema: sest temã on helde nende tännamatta ja kurjade wasto.
36. Sepärrast olge armolissed, nenda kui teie Issagi armolinne on.
37. Ja ärge moistke kohhut, siis ei moisteta ka mitte teie peäle kohhut; ärge moistke hukka, siis ei moisteta ka teid mitte hukka.
38. Andke andeks, siis antakse teile andeks: andke, siis peab teile antama; üks hea kinniwaitud ja kuhja peaga puistatud moõt peab teie rüppe antama; sest sellesamma moödoga, misga teie moödate, peab teile jälle moödetama.
39. Agga temã ütles neile tähhendamisse saña: Kas pimme woib pimmedale teed juhhatada: eks nemãad mollemad auko ei lange?
40. Ei jünger olle mitte üllem kui temma õppetaja; agga iggäüks täieste õppetud peab ollema kui temma õppetaja.
41. Agga mis sa sedda pinda nääd, mis so wenna silmas on ; agga sedda palki, mis so ommas silmas on, ei panne sa mitte tähhele.
42. Ehk kuidas woid sa omma wennale öölda: Wend, lasse ma kissun sedda pinda wälja, mis so silmas on, ja isse ei nä sa sedda palki, mis so silmas on ? oh siña sallalik! kissu essite sedda palki omãast silmast wälja, ja siis selletad siña wäljakiskuda sedda pinda, mis so wenna silmas on.)
43. Sest se ei olle hea pu, mis pahha wilja kannab, egga pahha pu, mis hea wilja kannab.
44. Sest igga pu tunnukse omãast wiljast: sest kibbowitsust ei noppita wigimarjo, egga ohhakist kogguta winamarja kobbaraid.
45. Hea inimenne toob head wälja omãa süddame heast warrandussest; ja kurri inimenne toob kurja wälja omma süddame kurjast warrandussest: sest mis südda täis on, sedda rägib temma su.

46. Agga miks teie mind hüate: Issand, Issand! ja teie ei te mitte, mis ma ütlen?

47. Iggäuks, kes minno jure tulleb ja kuleb mo sannad ja teeb nende järrele, sedda tahhan ma teile näidata, kelle sarnane ta on.

48. Temma on ühhe innimesse sarnane, kes koia ehhtas, ja kaewas ja süggawaste kaewas, ja panni temma allust kaljo peäle; agga kui suur wessi tuli, käis wolas wessi selle koia peäle, ja ei woinud sedda mitte likutada, sest temma allus olli ühhe kaljo peäle raiatud.

49. Agga kes kuleb, ja ei te mitte, se on ühhe innimesse sarnane, kes honet ehhtas Ma peäle ilma allusseta, ja wolas wessi käis temma peäle, ja seddamaid langes ta mahha, ja se koia lagguminne olli suur.

7. Peatük.

Ühhe pealikko sullasest. Sest poismehhest Naini liñnast. Joannessest ja temma jüngrittest. Sest pattusest naesest. Ewangelium kueteistkümmemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Agga pärrast, kui ta keik ommad kõnned rahwa kuuldes sai lõppetanud, läks temma Kapernaumma.

2. Ja ühhe pealikko sullane, kes temma melest kallis olli, se olli haige ja surremisse peäl.

3. Agga kui ta Jesussest kulis, läkkitas temma Juda-rahwa wannemad temma jure, ja pallus tedda, et ta pididi tulles ja temma sullast terweks teggema.

4. Agga kui nemmad Jesusse jure said, pallusid neñad tedda üpris wägga ja ütlesid: Temma on sedda wäärt, et sa temmale sedda teed.

5. Sest ta armastab meie rahwast, ja se koggodusse koia on ta isse meile üllesehitanud.

6. Ja Jesus läks nendega; agga kui temma ei olnud enam kaugel koiast ärra, läkkitas se pealik ommad sõbrad temma jure, ja käskis teñale öölda: Issand, ärra wotta sedda waewa nähha: sest minna ei olle mitte wäärt, et sa mo kattukse alla tuled.

7. Sepärrast ei olle minnage ennast wäärt arwanud sinno jure tulla; waid ütle agga ühhe sannaga, siis saab mo sullane terweks.

8. Sest minnage ollen ka innimenne teise wallitsusse alla seätud, ja minno al on söamehhi, ja ma ütlen sellele: Minne, ja temma lähhäb; ja teisele: Tulle, ja temma tulleb; ja omma sullasele: Te sedda, siis ta teeb.

9. Agga kui Jesus sedda kulis, panni temma tedda immeks, ja pöris ümber ja ütles se rahwa wasto, mis järrel käis: Ma ütlen teile, sähhärdust usko ei olle ma Israelistke leidnud.

10. Ja kui need, kes wäljaläkkitud, jälle koio said, leidsid nemãad se haige sullase terve ollemast.
11. Ja se sündis teisel päwal, et temma ühte liõna läks, mis hütakse Nainiks, ja temmaga läksid palju temma jüngrid ja palju rahwast;
12. Agga kui ta liggi liõna wärrawat sai, wata, siis kanti surnud wälja, se olli omma emma ainus poeg, ja se olli lesk, ja palju liõna rahwast olli temmaga.
13. Ja kui Issand tedda näggi, siis hallastas temma wägga temma peäle ja ütles temmale: Ärra nutta mitte.
14. Ja kui ta liggi sai, hakkas temma pusarkist kinni, (agga need kandjad seisid) ja temma ütles: Noormees, ma ütlen sulle, touse ülles!
15. Ja se surnud tousis istma ja hakkas räkima, ja ta andis tedda temma emmale;
16. Agga nende keikide peäle tuli hirm, ja auustasid Jummalat ja ütlesid: Suur prohwet on meie seas tousnud, ja Jummal on omma rahwast tulnud katsma.
17. Ja sesiõnane kõnne widi temãast laiale keige Juda-ma läbbi, ja keiki paiko seäl ümberkaudo.)
18. Ja sedda keik kulutasid Joannessele temma jüngrid: ja Joannes kutsus ennese jure kaks omma jüngritest,
19. Ja läkkitas neid Jesusse jure, ja käskis temmale öölda: Kas sinna se olled, kes peab tulles, woi peame meie teist ootma?
20. Agga kui need mehhed temma jure said, ütlesid nemãad: Ristia Joannes on meid so jure läkkitanud, ja kässib öölda: Kas sinna se olled, kes peab tulles, woi peame meie teist ootma?
21. Agga selsammal tunnil teggi ta mitto terweks többedest ja mitmest waewast ja kurjest waimudest, ja mitme pimmedale kinkis temma näggemist.
22. Ja Jesus wastas, ja ütles neile: Minge ja kulutage Joannessele, mis teie ollete näinud ja kuulnud, et pimmedad näwad, jallotumad käiwad, piddalitöbbised sawad puhtaks, kurdid kuulwad, surnud touswad ülles, waestele kulutakse Ewangeliummit.
23. Ja õnnis on se, kes minnust ial ennast ei pahhanda.
24. Agga kui Joannesse Kässud said ärraläinud, hakkas temãa Joaõnessest rahwa wasto räkima: Mis teie ollete wäljaläinud körbe waatma? ühhe pilliroo, mis tulest köikutakse?
25. Ehk mis teie ollete wäljaläinud waatma? ühhe innimesse pehmede rietega ehitud? wata, kes kalli ridega ja röömsa ello sees ellawad, need on kunninglikko koddade sees.
26. Ehk mis teie ollete wäljaläinud waatma? ühhe prohwet? töest minna ütlen teile: Kes weel ennam on, kui prohwet.
27. Sesinnane on se, kennest on kirjutud: Wata, ma läkkitan omma ingli sinno palle ele, kes so teed sinno eel peab walmistama.

28. Sest minna ütlen teile: Nende seast, kes naesest on sündinud, ei olle mitte suremat prohwetit, kui ristia Joannes; agga se, kes wähhem on Jummalala rikis, on surem tedda.
29. Ja keik rahwas, mis tedda kulis, ja need tõlnerid, kes Joannes ristmissegaga ollid ristitud, andsid Jummalale õigust.
30. Agga Wariserid ja kässotundiad põlgsid ärra Jummalala nou issienneste wasto, ja ei lasnud ennast mitte temmast ristida.
31. Agga Issand ütles: Keñe sarnatseks pean minna sesinnatse innimeste suggu pannema, ja kenne sarnatsed on nemmad?
32. Nemad on nende laste sarnatsed, kes turro peäl istwad, ja hüüdwad teine teise wasto ja ütlewad: Meie olleme teile willet aianud, ja teie ei olle tansinud: meie olleme teile nuttolaulo laulunud, ja teie ei olle mitte nutnud.
33. Sest Joannes se ristia on tulnud, ei ta sõnud leiba, egga jonud wina; ja teie ütlete: Temmal on kurri waim.
34. Innimesse Poeg on tulnud, sööb ja joo, ja teie ütlete: Wata, se innimenne on södik ja wina-jodik, tõlneride ja pattuste söbber.
35. Ommeti moistetakse tarkust õigeks keikist temma lapsist.
36. Agga üks neist Wariseridest pallus tedda, et ta temmaga pididi leiba wotma; ja temma läks se Wariseri kotta, ja istus lauale mahha.
37. Ja wata, üks naene olli liñnas, se olli pattune; kui ta teäda sai, et temma Wariseri koiast laudas istus, tõi temma ühhe Alabastri-riista salwiga.
38. Ja temma seisis tagga temma jalje jures, nuttis ja hakkas temma jallad kastma silma--weega, ja kuiwatas neid omma juustega, ja andis temma jalgele suud, ja woidis neid se salwiga.
39. Agga kui se Wariseer, kes tedda olli kutsnud, sedda näggi, mõtles ta isseenneses ja ütles: Kui sesinnane olleks üks prohwet, kül ta siis moistaks, mis ja missuggune naene se on, kes temmase putub; sest ta on üks pattune.
40. Ja Jesus wastas ja ütles temma wasto: Simon, mul on middagi sulle räkimist; agga temma ütles: Õppetaja, rägi.
41. Ühhel kassowotjal olli kaks wõlglast, teine olli wõlgo wiis sadda tenari-rahha, agga teine wiiskümmend.
42. Agga kui nemmad ei joudnud maksta, kinkis temma mollemille sedda: ütles nüüd, kumb neist wottab tedda enam armastada?
43. Agga Simon wastas ja ütles: Ma arwan se, kellele ta enam kinkinud: agga temma ütles temmale: Sa olled õiete moistnud.
44. Ja temma pöris ennast naese pole ja ütles Simonale: Kas sa sedda naest nääd? minna ollen sinno maiasse tulnud, sinna ei olle minno jalgade tarwis wett annud; agga sesinnane on silma-weega minno jallad kastnud, ja on ennese juustega kuiwatanud.
45. Sinna ei olle minnule suud annud; agga sesinnane, ni pea kui ta sisse tulli, ei jätnud järrele, minno jalgele mitto korda suud andmast.

46. Sinna ei olle mo Pead ölliga woidnud, ja sesinnane on mo jallad salwiga woidnud.
47. Sepärrast, ütlen minna sulle, temma paljo patto on andeks antud, sest ta on paljo armastanud; agga kellele pissut andeks antakse, se armastab pissut.
48. Ja ta ütles temmale: Sinno pattud on sulle andeks antud.
49. Ja need, kes temmaga laudas istsid, hakkasid isseennestes mötlema: Kes sesiñnane on, kes ka pattud andeks annab?
50. Agga temma ütles selle naese wasto: Sinno usk on sind aitnud; minne rahhoga.

8. Peatük.

Jummala sanna seemnest: Kangest tulest merre peäl: Kurjast waimust waewatud innimessest. Ühhest haigest naesest. Jairusse tütrest. Ewangelium kahheksamal Pühhapäwal enne Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Ja pärrast sündis, et temã läks ühhest liñnast ja allewist teise, ja ütles jutlust ja kulutas Ewangeliummit Jummala rigist, ja need kaksteistkümmend temmaga,
2. Ja monned naesed, kedda temma olli terweks teinud kurjest waimudest ja többedest, Maria, kedda hütakse Mahdalenaks, kellest seitse kurja waimo olli wäljaläinud,
3. Ja Joanna, Kusa Herodesse warra-hoidia naene, ja Susanna, ja paljo muid, kes tedda aitsid omma warraga.
4. Agga kui paljo rahwast ühhes kous olli, ja keikist liñnadest temma jure tötsid, räkis ta tähhendamisse sanna läbbi:
5. Üks külwaja läks wälja omma semet külwama, ja kui ta külwas, kukkus muist tee äre ja sötkuti ärra, ja need linnud, mis taewa all, söid sedda ärra;
6. Ja muist kukkus kaljo peäle, ja kui temma tousis, kuiwis temma ärra, sepärrast et temmal ep olnud märga:
7. Ja muist kukkus kesk ohhakatte sekka, ja need ohhakad tousid ühtlase ülles ja lämmatasid sedda ärra.
8. Ja muist kukkus hea Ma peäle, ja kui temma tousis, kandis temma saakortse wilja. Kui ta sedda ütles, hüdis temma: Kel körwad on kuulda, se kuulgo.
9. Agga temma jüngrid küssisid temmalt ja ütlesid, mis tähhendamisse sanna se olneb.
10. Agga temma ütles: Teile on Jummala rigi sallaja-asjad teada antud; agga teistele tähhendamisse sannade läbbi, et nemmad nähhes ei nä, ja kuuldes ei moista.
11. Agga se on se tähhendamisse sanna: Se seme on Jummala sanna.

12. Agga tee-äärtsed on need, kes sedda kuulwad: pärrast tulleb kurrat ja wottab se sanna nende süddamest ärra, et nemmad ei pea uskma egga önsaks sama.
13. Agga kaljopeälsed on need, kes, kui nemmad kuulwad, sedda sanna römoga wastowotwad; agga neil ei olle mitte juurt, ürrikesseks aiaks uskwad nemmad, ja kiusatusse aial tagganewad nemmad ärra.
14. Agga mis ohhakatte sisse kukkus, needsinnatsed on need, kes kuulwad ja lähhäwad omma töle, ja neid lämmatakse ärra ma-ilma murrest ja rikkussest ja sesinnatse ello himmudest, ja ei kañna walmist wilja.
15. Agga mis hea Ma sees on, need on needsinnatsed, kes sedda sanna kuulwad, ja kauni ja hea süddame sees piddawad, ja kandwad wilja kannatades.)
16. Agga ükski ei süta künalt, ja ei katta sedda astjaga kinni, egga panne laua alla; waid panneb küünla-jalla peäle, et need, kes sisse tullewad, walget näwad.
17. Sest ühtegi ei olle sallaja, mis ei peaks ilmuma: ei olle ka ühtegi warjul, mis ei peaks teäda sama, ja ilmuma.
18. Sepärrast katske, kuidas teie kulete; sest kel ial on, sellele peab antama, ja kel ei olle, selle käest peab ka ärrawoetama, mis ta mötleb ennesel ollewad.
19. Agga temma jure tullid temma emma ja wennad, ja ei woinud mitte temma jure sada rahwa pärrast.
20. Ja temmale kulutadi monnest, kes ütlesid: Sinno emma ja so wennad seiswad oues, ja tahtwad sind nähha;
21. Agga temma wastas ja ütles neile: Minno emma, ja mo wennad on need, kes Jummalasanna kuulwad ja se järrele teggewad.
22. Ja ühhel päwal sündis, et ta laewa läks ja temma jüngrid, ja ütles nende wasto: Läksi teile pole järwe: ja nemmad läksid ärra.
23. Ja kui nemmad laewaga läksid, uinus temma maggama: ja tulispask tousis järwe peäl; ja nemmad said ülleültse märjaks, ja neil olli hädda kä;
24. Agga nemmad tullid temma jure, ja ärratasid tedda ülles ja ütlesid: Öppetaja, öppetaja, meie lähhäme hukka; agga temma tousis ülles ja ähwardas tuult ja laened, ja nemmad jäid wait, siis sai se waikseks.
25. Agga temma ütles nende wasto: Kus on teie usk? agga nemmad kartsid ja immetellesid, ja ütlesid teine teise wasto: Kes siis sesinnane on, et temma ka tuled ja wet kässeb, ja need wotwad temma sanna kuulda?
26. Ja nemmad läksid laewaga Kadara-rahwa male, se on Kalilea kohhal.
27. Agga kui temma mäele läks, tulli temma wasto üks mees liñnast, sel ollid kurjad waimud ammust aiast, ja temmal ei olnud kube selgas, ja ei seisnud koddo, waid surnohaudade sees.
28. Agga kui ta Jesust näggi, siis karjus temma wägga, ja heitis temma ette mahha, ja ütles sure heälega: Mis on mul sinnoga teggemist, Jesus, keigekörgema Jummalas Poeg! ma pallun sind, et sa mind ei waewa.

29. Sest temã käskis sedda rojast waimo sest innimessest wäljamiõna: sest ta olli tedda kaua aega waewanud, ja temã olli ahhelattega kinni ja hoiti jalgraudus, ja temma kiskus need rauad katki, ja aeti kurjast waimust kõrbedesse.
30. Ja Jesus küssis temmalt, ja ütles: Mis so nimmi on? agga temma ütles: Legeon; sest palju kurje waimusid ollid temma sisse läinud.
31. Ja temma pallus tedda, et ta neid ei piddand käskma süggawasse miõna.
32. Agga seäl olli suur sea-karri mäe peäl sömas: ja nemãd pallusid tedda, et ta neile piddi lubba andma nende sisse miõna, ja temma andis neile lubba.
33. Agga kui need kurjad waimud sest innimessest said wäljatulnud, läksid nemmad siggade sisse, ja se sea- karri kukkutas ennast ülle kaela kalda peält järwe, ja lämmatas ärra.
34. Agga kui sea- karjatsed sedda näggid, mis sündis, pöggenesid nemmad ärra, ja läksid ja kulutasid sedda liõnas ja maal.
35. Siis läksid nemmad wälja sedda waatma, mis olli sündinud, ja tullid Jesusse jure ja leidsid sedda innimest, kellest need kurjad waimud ollid wäljaläinud, Jesusse jalgade jures istmast ridis ja õige melega; ja nemãd kartsid.
36. Ja need, kes sedda ka ollid näinud, kulutasid neile, kuidas se, kes kurjast waimust waewatud, olli terweks sanud.
37. Ja keik se rahwa-hulk, mis seäl Kadara-rahwa maal ümberkaudo ollid, pallus tedda, et ta piddi nende jurest ärraminne: sest et suur hirm olli nende peäle tulnud. Ja temma läks laewa, ja läks taggasi.
38. Agga se mees, kellest kurjad waimud ollid wäljaläinud, pallus tedda, et ta piddi sama temma jure jäda; agga Jesus laskis tedda ennesest ärra, ja ütles:
39. Minne omma kotta taggasi, ja rägi ülles, mis sured asjad Jummal sulle on teinud: ja temã läks ärra, ja kulutas keige se liõna läbbi, mis Jesus temmale olli teinud.
40. Agga se sündis, kui Jesus taggasi tulli, wottis rahwas tedda wasto; sest nemmad ootsid tedda keik.
41. Ja wata, üks mees, Jairus nimmi, tulli, ja temma olli koggodusse-koia üllem, ja temma heitis Jesusse jalge ette mahha, ja pallus tedda ennese kotta tulla:
42. Sest temmal olli üks ainus tüttar liggi kahheteistkümne aastane, ja se olli surnud. (Agga, kui temma senna läks, lämmatas rahwas tedda pea ärra.
43. Ja üks naene, kes kaksteistkümne aastat werre-töwwes olnud, kes keik omma peatoidust arstide kätte olli ärrakullutanud, ja ei woinud ühhegi käest terwist sada,
44. Se tulli temma selja tahha, ja putus temma kue pallistussesse, ja seddamaid löppes temã werre többi ärra.

45. Ja Jesus ütles: Kes on minnusse putunud? agga kui keik salgasid, ütles Peetrus ja need, kes temma jures ollid: Öppetaja, rahwas tungib sinno peäle ja röhhuwad sind, ja sinna ütled: Kes se on, kes minnusse putunud?
46. Agga Jesus ütles: Üks on minnusse putunud: sest ma ollen tunnud, et wäggi minnust on wäljaläinud.
47. Agga kui se naene näggi, et ta ei woinud warjule jäda, siis tuli ta wärristes ja heitis temma ette mahha, tunnistas temmale keige rahwa ees ülles, mis asja pärrast temma temmase olli putunud, ja kuidas temma ni kohhe olli terweks sanud.
48. Agga ta ütles temmale: Olle julge, tüttar, sinno usk on sind aitnud; minne rahhoga.)
49. Kui temma alles räkis, tuli üks selle koggodusse koia-üllema perrest, ja ütles temmale: Sinno tüttar on surnud, ärra te öppetajale waewa.
50. Agga kui Jesus sedda kulis, wastas ta temmale ja ütles: Ärra kardas, ussu agga, siis peab temma abbi sama;
51. Agga kui ta kotta sai, ei lasknud temma keddagi sisse miñna, kui agga Peetrust ja Jakobust ja Joannest, ja se lapse issa ja emma.
52. Agga keik nutsid ja kaebasid tedda; agga temma ütles: Ärrge nutke mitte, ta ep olle mitte surnud, waid ta maggab.
53. Ja nemmad naersid tedda, sest nemmad teädsid, et ta olli surnud.
54. Agga temma aias keik wälja, ja hakkas ta kätte kinni, ja hüdis ja ütles: Tüttarlaps, touse ülles.
55. Ja temma hing tuli jälle, ja temma tousis seddamaid ülles, ja ta käskis temmale süa anda.
56. Ja temma wannemad ehmatasid ärra; agga temma kelis neid ei ühhelegi sedda räkimast, mis olli sündinud.

9. Peatük.

Kahheteistkümnest Apostlist: Wiest leiwast. Kristust mudetakse: Temma kannatamisest. Jüngritte au-ahnus, ja wihha. Kuida öiete peab Kristusse järrel käima.

1. Agga temma kutsus ommad kaksteistkümend jüngrit kokko, ja andis neile wägge ja melewalda keikide kurja waimude üle, ja többesid parrata,
2. Ja läkkitas neid wälja kulutama Jumala riki, ja haigid terweks teggema,
3. Ja ütles nende wasto: Ärrge wotke ühtegi tee peäle, ei keppisid, egga pauna, ei leiba, egga hõbbe-rahha; ei pea ühhelegi kaks kube ollema.
4. Ja kus kotta teie ial lähhäte, senna jäge, ja seält minge wälja.
5. Ja kes ial teid wasto ei wotta, sest liñnast minge wälja, puistage ka tolmo teie jalgade peält ärra neile tuñistusseks.

6. Ja kui nemmad wäljaläksid, käisid nemmad möda allewid, ja kulutasid armoöppetust, ja teggid terweks keikis paikus.
7. Agga Nelli-würst Herodes kulis keik, mis temmast tehti, ja olli kahhe wahhel, sepärrast et monningad ütlesid: Joannes on surnust ülles--tousnud;
8. Agga monningad, et Elias on ennast näitnud; agga monned, et üks neist wannust prohwetidest on üllestousnud.
9. Ja Herodes ütles: Joannesse Pea ollen minna käsknud otsast ärraraiuda; agga kes se on, kellest ma sähhärdust kulen? ja temma püdis tedda nähha sada.
10. Ja kui need Apostlid taggasi tullid, rääksid nemmad temãale, mis nemmad ollid teinud. Ja temma wottis neid ennese jure, ja läks ärra ühte tühja paika körwale, senna liña pole, mis hütakse Petsaidaks.
11. Agga kui rahwas sedda teäda sai, käisid nemmad temma järrel: ja temma wottis neid wasto, ja räkis neile Jummalä rigist: ja kellel parrandamist tarwis olli, neid teggi ta terweks.
12. Agga pääw hakkas werima, ja need kaks--teistkümmend tullid ta jure ja ütlesid temmale: Lasse se rahwas ärra, et nemmad allewitte ja küllade sisse seäl ümberkaudo woiwad miña ömaiale ja roga leida: sest meie olleme siin tühjas paikas.
13. Agga temã ütles nende wasto: Andke teie neile süa; agga nemmad ütlesid: Meil polle enam kui wiis leiba ja kaks kalla; olgo siis, et meie lähhäme, ja roga ostame keige selle rahwale:
14. Sest neid olli liggi wiis tuhhat meest; agga temma ütles omã jüngritte wasto: Saatke neid mahhaistuma riddamissi, wiiskümmend iggas riddas.
15. Ja nemmad teggid nenda, ja saatsid keik mahhaistuma.
16. Agga temma wottis need wiis leiba ja need kaks kalla, watas ülles taewa pole, ja önnistas neid ja murdis, ja andis jüngritlele selle rahwa ette panna.
17. Ja nemmad söid, ja keikide köhhud said täis, ja neid pallokessi, mis neile olli üllejänud, korjati kokko kaksteistkümmend korwi täit.
18. Ja se sündis, kui ta üksi olli Jummalat pallumas, siis ollid temma jüngrid temmaga: ja temma küssis neilt ja ütles: Kedda mind rahwas ütleb ollewad?
19. Agga nemmad wastasid ja ütlesid: Ristia Joaães; agga moñingad: Elias; agga teised, et üks neist wannust prohwetidest on üllestousnud.
20. Agga temã ütles nende wasto: Agga teie, kedda teie mind ütlete ollewad? siis wastas Peetrus ja ütles: Jummalä Kristus.
21. Ja temã kelis neid kowwaste, ja kelis ühhelegi sedda räkimast,
22. Ja ütles: Iñimesse Poeg peab paljo kannatama, ja kui kolbmatta ärraheidetama wannemist ja üllemist preestrident ja kirjatundiaist, ja ärratappetama, ja kolmandamal päwal jälle üllesärratadama.
23. Ja temã ütles keikile: Kui kegi minno järrele tahhab tulla, se salgago isseeñast ärra, ja wotke omã risti iggapääw eñese peäle, ja käigo minno järrel:

24. Sest kes ial omma ello tahhab hoida, se kautab sedda ärra; agga, kes ial omma ello ärrakautab minno pärrast, se hoiab sedda.
25. Sest mis kasso on inimessel sest, kui ta olleks keik ma-ilma kassuks sanud, ja kautaks isseennast, ehk teeks ennesele kahjo.
26. Sest kes ial minno ja minno sannade pärrast on häbbenenud, selle pärrast tahhab innimesse Poeg häbbeneda, kui ta saab tulnud oma ja Issa ja pühha inglide au sees.
27. Agga minna ütlen teile töeste: Monned neist on, kes siin seiswad, kes ei pea surma maitsma, kunni nemmad sawad Jummalä riki nähha.
28. Agga pärrast neid kõnnesid sündis se liggi kahheksa päwa, et ta ennese jure wottis Peetrust ja Joannest ja Jakobust, ja läks mäe peäle luggema.
29. Ja kui temma lugges, läks temma teggo--mood teise näule, ja temma rided läksid walgeks ja hiilgasid.
30. Ja wata, kaks meest rääksid temmaga, need ollid Moses ja Elias:
31. Neid nähti au sees ollewad, ja rääksid temma kannatamise otsussest, mis temma Jerusalemmas piddi lõppetama;
32. Agga Peetrus ja need, kes temmaga ollid, ollid raskes unnes; agga kui nemmad üllesärkasid, näggid nemmad temma au, ja need kaks meest temma jures seiswad.
33. Ja se sündis, kui nemmad temast ärralahkusid, ütles Peetrus Jesusse wasto: Öppetaja, se on hea, et meie siin olleme: tehkem kolm maia, ühhe sulle, ja ühhe Mosessele, ja ühhe Eliale: ja temma ei teädnud, mis ta ülles.
34. Agga kui temma sedda räkis, tulli üks pilw ja warjas nende üle; agga nemmad kartsid, kui nemmad pilwe sisse läksid.
35. Ja heäl tulli pilwest ja ütles: Sesinnane on minno armas Poeg, tedda kuulge.
36. Ja kui se heäl sündis, siis leiti Jesust üksi: ja nemmad jäid wait, ja ei kulutanud ei ühhelegi middagi neil päiwil neist asjust, mis nemmad ollid näinud.
37. Agga teisel päwal sündis, kui nemmad mäelt alla läksid, et paljo rahwast temä wasto tulli.
38. Ja wata, üks mees rahwa seast kissendas ja ütles: Öppetaja, ma pallun sind, wata minno poia peäle: sest ta on minno ainus-sündinud poeg:
39. Ja wata, üks waim hakkab temasse kinni, ja temma kissendab seddamaid ja waim rapputab tedda, et ta wahto aiab: ja ta lahkub temmast waewalt ärra, kui ta tedda saab röhhunud.
40. Ja minna ollen so jüngrid pallunud, et nemmad tedda piddid wäljaaiama, ja nemmad ei woinud mitte;
41. Agga Jesus wastas ja ütles: Oh sinna uskmatta ja pörane suggu! kui kaua pean ma teie jures ollema, ja teiega kannatama? to omma poeg seie.

42. Agga kui ta weel tullemas olli, kiskus tedda se kurri waim, ja rapputas tedda; agga Jesus sötles sedda rojast waimo, ja teggi se poisi terweks, ja andis tedda temã issale.
43. Agga keik ehmatasid se sure Jumãla au-tõ pärrast; agga kui nemãd keik imõeks pannid, mis Jesus teggi, ütles temã omma jüngritte wasto:
44. Pange teie need kõnned omma kõrwade sisse: sest innimesse Poeg peab innimeste kätte ärraantama;
45. Agga nemmad ei moistnud mitte sedda sanna, ja se olli nende eest warjule pandud, et nemmad sedda ei tunnud: ja nemmad kartsid se sanna pärrast temmalt küssides.
46. Agga nende seas tousis se mõtleminne, kes kül nende seast surem pididi ollema;
47. Agga kui Jesus nende süddame mõtlemist näggi, siis wottis ta ühhe lapsokesse, ja panni sedda ennese kõrwa seisma.
48. Ja ütles neile: Kes ial se lapsokesse minno nimmel wastowõttab, se wottab mind wasto: ja kes ial mind wastowõttab, se wottab sedda wasto, kes mind on läkkitanud: sest, kes teist keikist se wãhhem on, se peab suur ollema.
49. Agga Joannes wastas ja ütles: Öppetaja, meie näggime ühhe kurjad waimod so nimmel wãljaaiawad: ja meie olleme tedda keelnud, et ta meiega sinno järrel ei käi.
50. Ja Jesus ütles temma wasto: Äрге keelge mitte, sest, kes meie wasto ei olle, se on meie poolt.
51. Agga se sündis, kui need päwad kätte said, et tedda pididi ülleswoetama, siis põris temã julgeste omma palle Jerusalemma pole minnema.
52. Ja temma läkkitas ennese ele Käskusid, ja need käisid ja läksid ühhe Samaria-rahwa allewisse, temmale ömaia walmistama.
53. Ja nemmad ei wotnud tedda mitte wasto, sest et temma meel olli Jerusalemma pole miõna.
54. Agga kui temma jüngrid Jakobus ja Joannes sedda näggid, ütlesid nemmad: Issand, tahhad sa, siis tahhame meie käskida tuld taewast mahhatulla ja neid ärrarikkuda, nenda kui Eliaske teggi;
55. Agga temma põris ennast ümber, sötles neid ja ütles: Teie ei tea mitte, missugguse waimo pärralt teie ollete:
56. Sest innimesse Poeg ei olle mitte tulnud innimeste hingid hukka saatma, waid ärrapeästma. Ja nemmad läksid ühhe teise allewisse.
57. Agga se sündis, kui nemmad senna läksid, et üks tee peäl temma wasto ütles: Issand, ma tahhan so järrel käia, kuhho sa ial lähhad:
58. Ja Jesus ütles temmale: Rebbastel on augud, ja linnudel, mis taewa al, on pessad; agga innimesse Poial ei olle mitte asset, kuhho ta omma Pead woiks panna.

59. Agga temma ütles ühhe teise wasto: Käi mo järrel; agga ta ütles: Issand, anna mulle lubba miõna ja omma issa enne mahhamatta;
60. Agga Jesus ütles temma wasto: Lasse need surnud ommad surnud matta; agga, siõna, minne ja kuluta Jummalaga riki.
61. Ja üks teine ütles ka: Issand, ma tahhan so järrel käia: agga anna mulle lubba, enne Jummalaga jätta neid, kes minno maias on ;
62. Agga Jesus ütles temma wasto: Ei ükski, kes omma kät adra külge panneb, ja watab taggasi, ei kõlba Jummalaga rigile.

10. Peatük.

Seitsmestkümnest jüngrist: Armoõppetust kulutakse: Se te ello pole. Marta rummalus ja Maria tarkus. Ewangelium kolmeteistkümnel Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalaga Pühha.

1. Agga pärrast sedda seadis Issand ka teist seitsekümmend, ja läkkitas neid kaks ühhes ennese ele igga liõna ja paika, kuhho ta pididi minnema.
2. Siis ütles temma nende wasto sedda: Leikust on palju, agga pissut töteggiaid; sepärrast palluge leikusse Issandat, et temma töteggiaid omma leikusse kallale wottaks wäljaaiada.
3. Minge: wata, ma läkkitan teid kui talled kesket huntide sekka.
4. Ärge kandke kukrut, ei pauna, egga kingi, ja ärge terretage keddagi tee peäl.
5. Kuhho kotta teie ial sisse lähhäte, seäl üttelge essite: Rahho olgo sellesinõatsele koiale.
6. Ja kui ial seäl on üks rahho-laps, siis hingab teie rahho temma peäl; agga kui ei olle, siis tulleb se teie peäle taggasi.
7. Agga senna kotta jäge, söge ja joge, mis neil on: sest töteggia on omma palga wäärt: ärge kõndige mitte ühhest koiast teise.
8. Ja kuhho liõna teie ial lähhäte, ja nemmad teid wastowotwad, seäl söge, mis teie ette pannakse.
9. Ja tehke seäl sees haiged terweks, ja üttelge neile: Jummalaga riik on teie jure liggi tulnud.
10. Agga kuhho liõna teie ial lähhäte, ja nemad ei wotta teid mitte wasto, seält minge wälja temõna ulitsatte peäle, ja üttelge:
11. Ka sedda tolmo, mis teie linnast on meie külge hakkanud, pühhime meie ärra teile; Ommeti peate teie sedda teädma, et Jummalaga riik teie jure liggi on tulnud.
12. Agga minna ütlen teile, et sel päwal Sodoma-rahwal peab hõlpsam põlli ollema, ku sel liõnal.

13. Hädda sulle Koratsin, hädda sulle Petsaida! sest kui Tirusses ja Sidonis need wäggewad teud olleksid sündinud, mis teie jures sündinud, kül nemmad olleksid ennemuiste kotti-ridis ja tuhkas istudes meelt parrandanud.
14. Ommeti peab Tirussel ja Sidonil hölpsam põlli ollema kohtus, kui teil.
15. Ja sinna Kapernaum, kes sa taewast sadik olled üllendatud, sind peab pörgoni mahhalükkatama.
16. Kes teid kuleb, se kuleb mind, ja kes teid ärrapölgab, se põlgab mind ärra; agga kes mind ärrapölgab, se põlgab sedda ärra, kes mind on läkkitanud.
17. Agga need seitsekümmend tullid römoga taggasi, ja ütlesid: Issand, kurjad waimudke on meie melewalla al sinno nimmel;
18. Agga temã ütles neile: Ma näggin sadanat kui walko taewast mahhalangewad.
19. Wata, ma annan teile melewalda maddude ja korpionide peäle tallada, ja keige selle waenlase wäe peäle; ja ei ühtegi ei pea teile kahjo teggema.
20. Ommeti ärge olge sepärrast röömsad, et waimud teie melewalla al on; agga olge weel ennam röömsad, et teie nimmed taewas on üllespandud.
21. Selsamãltunnil olli Jesus waimus wägga römus ja ütles; Ma tunnistan so au ülles, Issa, taewa ja Ma Issand, et sa sedda tarkade ja moistlikkude eest olled warjule pannud, ja olled sedda ilmutanud wäetimille: töest Issa, sest se on nenda so mele pärrast olnud. Ja temma pöris ennast jüngritte pole ja ütles:
22. Keik on mulle minno Issast antud, ja ükski ei tunne, kes se Poeg on, kui agga Issa, ja kes se Issa on, kui agga Poeg, ja kellele se Poeg æ sedda tahhab ilmutada.
23. Ja temma pöris ennast jüngritte pole ja ütles neile isseärranis: Önsad on need silmad, kes näwad, mis teie näte:
24. Sest minna ütlen teile, et palju prohwetid ja kuningaid on tahtnud nähha, mis teie näte, ja ei olle sedda mitte näinud, ja kuulda, mis teie kulete, ja ei olle sedda mitte kuulnud.
25. Ja wata, üks kässotundia wottis kätte, kiusas tedda ja ütles: Öppetaja, mis pean ma teggema, et ma iggawesse ello pärrin?
26. Agga temma ütles temmale: Mis on kasso ramatusse kirjutud? kuidas sa loed?
27. Agga temma wastas ja ütles: Sinna pead Issandat omma Jummalat armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest, ja keigest ommast wäest, ja keigest ommast melest: ja omma liggimest kui isseennast.
28. Agga ta ütles temmale: Sinna olled öiete wastanud, te sedda, siis pead sa ellama;
29. Agga temma tahtis isseennast öigeks panna ja ütles Jesusse wasto: Kes siis on mo liggimenne?
30. Agga Jesus wastas se sanna peäle, ja ütles: Üks inimenne läks Jerusalemãst alla Jeriko pole, ja sattus rööwlitte kätte: kui need temma rided

said ärrarisunud ja peälegi hopa annud, läksid nemmad ärra, ja jätsid tedda pool surnud mahha.

31. Agga üks preester läks koggematta sedda teed alla, ja kui ta tedda näggi, läks temma möda,

32. Ja nendasamoti ka üks Lewiit, kui ta senna paika sai, tuli temä ja watis, ja läks möda.

33. Agga üks Samariamees käis sedda teed, ja tuli temma jure; ja kui ta sedda näggi, sai temma südda halledaks.

34. Ja ta tuli temma jure, ja siddus temma hawad kinni, ja wallas ölli ja wina sisse, töstis tedda ka omma ennese weikse selga, ja wiis tedda körtso, ja kandis hooit temma eest.

35. Ja kui temma teisel päwal ärraläks, wottis ta kaks tenari-rahha wälja ja andis körtsmikkule, ja ütles temmale: Kañna hooit temma eest, ja mis sa ial weel peaksid kullutama, sedda tahhan ma taggasi tulles sulle maksta.

36. Kedda sa nüüd neist kolmest arwad selle lähhema ollewad olnud, kes rööwlitte kätte olli sattund?

37. Agga temma ütles: Se, kes temma peäle hallastas. Siis ütles Jesus temä wasto: Minne, ja te sinna nendasammoti.)

38. Agga se sündis, kui nemmad käisid, siis läks temma ühhe allewisse; agga üks naene, Marta nimmi, wottis tedda wasto omma maiasse.

39. Ja temmal olli üks ödde, kedda Mariaks hüti, se istus ka Jesusse jalgade ees, ja kulis temma kõnne.

40. Agga Martal olli palju teggemist mitme--sugguse töga, ja temma tuli senna ja ütles: Issand, eks sa sest ei holi, et minno ödde mind lasseb üksi waewa nähha? et ütle nüüd temmale, et temma mind ka peab aitma;

41. Agga Jesus wastas ja ütles temmale: Marta, Marta, sa murretsed ja teed ennesele tülli mitme asja pärrast.

42. Agga üht asja on tarwis: Maria on sedda head ossa wallitsenud, se ei pea mitte temmalt ärrawoetama.

11. Peatük.

Palwe wisist ja wäest: Kurratit aetakse wälja: Monned küssiwad immetähte taewast. Kristusse nomiminne. Ewangeliium kolmandamal Pühhapäwal Paastus.

1. Ja se sündis, et ta ühhes paikas olli luggemas, ja kui ta olli lõppetanud, ütles üks temma jüngritest temma wasto: Issand, õppeta meid luggema, nenda kui Joanneske ommad jüngrid on õppetanud.

2. Agga temma ütles neile: Kui teie loete, siis üttelge: Meie Issa, kes sa olled taewas: pühhitsetud sago sinno nimmi: sinno kuningriik tulgo: sinno tahtminne sündko, kui taewas, nenda ka Ma peäl:

3. Meie iggapäwast leiba anna meile iggapäw:
4. Ja anna meile andeks meie pattud: sest meiege anname andeks keikile, kel meiega wölgo on: ja ärra sada meid mitte kiusatusse sisse; waid peästa meid ärra sest tiggedast.
5. Ja temma ütles nende wasto: Kennel teie seast on üks söbber, kui ta tulleks kesk öse temma jure, ja ütleks temma wasto: Söbber, laena mulle kolm leiba:
6. Sest minno söbber on tee peält mo jure tulnud, ja mul ei olle mitte, mis ma temma ette woin panna.
7. Ja temma peaks seest wastama ja ütlema: Ärra te mulle waewa: jubba uks on lukko pandud, ja minno lapsokessed on minnoga wodis; minna ei woi üllestousta ja sulle anda.
8. Ma ütlen teile: Ehk ta ülles ei touseks, ja temmale ei annaks sepärrast, et ta temma söbber on; siis touseb ta ommeti temã häbbematta küssimisse pärrast ülles; ja annab temmale ni palju, kui temmal tarwis on.
9. Ja minna ütlen teile ka: Palluge, siis peab teile antama: otsige, siis peate teie leidma: kopputage, siis peab teile lahti tehtama.
10. Sest iggaüks, kes pallub, se saab, ja kes otsib, se leiab, ja kes kopputab, sellele tehakse lahti.
11. Agga missuggune issa on teie seast, kennelt poeg leiba pallub, kas peaks ta temãle kiwwi andma? kui temma ka kalla pallub, kas ta peaks temmale maddo andma kalla eest?
12. Ehk ka, kui temma munna pallub, kas ta peaks temmale korpioni andma?
13. Kui nüüd teie, kes teie kurjad ollete, märkate häid andid anda omã lastele; kui palju ennam annab se Issa, kes taewas on, pühha Waimo neile, kes tedda palluwad?
14. Ja temma aias ühhe kurja waimo wälja, ja sesamma olli keleto; agga, kui se kurri waim sai wäljaläinud, siis sündis, et se keleto räkis, ja rahwas pani sedda immeks;
15. Agga monningad nende seast ütlesid: Temma aiab kurjad waimud wälja Peeltsebuli kurja waimude üllema läbbi.
16. Agga teised kiusasid tedda, ja küssisid temmalt imme-tähte taewast;
17. Agga temma moistis nende mõtted ärra, ja ütles nende wasto: Igga kuningriik, mis issekeskes ridus on, lähhäb hukka, ja se kodda, mis teisega ridus on, langeb;
18. Agga kui sadan ka isseennesega ridus on, kuis woib temma kuningriik jäda seisma? et teie ütlete, mind Peeltsebuli läbbi kurjad waimud wälja aiawad;
19. Agga kui minna Peeltsebuli läbbi kurjad waimud wäljaaian, kelle läbbi aiawad teie poiad neid wälja? sepärrast peawad nemmad teie kohtomoistiad ollema.

20. Agga kui minna Jumjala sörme läbbi kurjad waimud wäljaaian, siis on Jumjala riik teie jure tulnud.
21. Kui se wäggew söariistadega ehhitud söddamees omma koia hoiab, siis on temma warra rahhul;
22. Agga kui üks wäggewam tedda temã peäle tulleb, ja tedda ärrawoidab, siis wottab ta ärra keik temma söariistad, mis peäle ta lotis, ja jaggab temma saki wälja.
23. Kes minnoga ei olle, se on minno wasto: ja kes miñoga ei koggu, se pillab ärra.
24. Kui rojane waim inimessesest on wäljaläinud, siis käib temma kuiwad paigad läbbi ja otsib hingamist: ja kui temã ei leia, siis ütleb temma: Ma tahhan ümberpöörda omma kotta, kust ma ollen wäljatulnud.
25. Ja kui temma tulleb, siis leiab ta sedda luuga pühhitud ja ehhitud ollemast.
26. Siis lähhäb temã ja wottab eñesega seitse teist waimo, kes kurjemad on tedda ennast, ja kui nemmad senna sisse tullewad, siis ellawad nemmad seäl, ja lähhäb selle inimesse wiimne luggu pahhemaks kui essimenne;
27. Agga se sündis, kui ta sedda räkis, töstis üks naene rahwa seas omã heält ja ütles temãle: Önnis on se ihho, mis sind on kannud, ja need rinnad, mis sinna olled immenud;
28. Agga temma ütles: Jah! önsad ON NEED, kes Jumãala sanna kuulwad ja sedda tallele pannewad.)
29. Agga kui rahwas ollid kokko tulnud, hakkas temma ütleva: Sesinnane suggu on tigge, otsib imme-tähte, ja temãle ei pea tähte antama muud, kui agga prohwetü Jona täht:
30. Sest nenda kui Jonas Ninewe rahwale on tähheks sanud, nenda peab ka iñimesse Poeg selle suggule ollema.
31. Kunninga-emmand louna poolt touseb ülles kohtus sellesinnatse suggu meestega, ja moistab neid hukka; sest temma tuli Ma otsast Salomoni tarkust kuulma: ja wata, siin on ennam kui Salomon.
32. Ninewe liñna mehhed tousewad ülles kohtus sellesiñatse sugguga, ja moistwad sedda hukka; sest nemmad parrandasid meelt Jona jutlusse peäl: ja wata, siin on ennam kui Jona.
33. Agga ükski ei süta künal, ja ei panne sedda warjule, egga wakka alla; waid küünlajalla peäle, et need, kes sisse tullewad, walget näwad.
34. Silm on ihho künal: kui nüüd sinno silm selge on, siis on ka keik sinno ihho selge; agga kui temma pahha on, siis on ka sinno ihho pimme.
35. Sepärrast katsu, et se walgus, mis sinno sees on, pimmedus ei olle.
36. Kui nüüd keik sinno ihho selge on, et temmal suggugi pimmedust ei olle, siis on temma keik selge nenda, otsego künal omma walgussega sind walgustab.

37. Agga kui temma alles räkis, pallus tedda üks Wariseer, et ta temma jures piddi lounat söma: ja temma läks sisse, ja istus lauale mahha.
38. Agga se Wariseer panni immeks, kui ta näggi, et temma enne louna-sömaaega essite ennast ei pesnud;
39. Agga Issand ütles temmale: Teie Wariserid tete kül wäljaspiddi karrikat ja waagnat puhtaks; agga seestpiddi ollete teie täis risumist ja tiggedust.
40. Teie meletumad, eks se, kes wäljaspiddist teinud, ka seestpiddist ei olle teinud?
41. Ommeti andke waestele sest, mis seäl sees on, ja wata, siis on teile keik puhhas.
42. Agga hädda teile Wariseridele, et teie kümnest maksate mündist ja rudist, ja keigest aia--rohhust, ja lähhäte kohtust ja Jummal armastussest möda! teist peab teggema, ja teist mitte mahhajatma.
43. Hädda teile Wariseridele, sest teie armastate essimest pinki koggodusse koddade sees ja terretamissed turrude peäl.
44. Hädda teile, oh! kirjatundiad ja Wariserid, teie sallalikkud, kes teie ollete kui teädmatta hauad, kus ülle rahwas käib, ja ei tea sedda.
45. Agga üks neist kässotundiist wastas ja ütles temmale: Öppetaja, et sa sedda ütled, siis teotad sinna meid ka.
46. Agga temma ütles: Hädda ka teile kässotundiattele, sest teie pannete innimeste peäle koormad, mis rängad on, ja isse ei putu teie neisse koormadesse ei ühhegi sörmega.
47. Hädda teile! sest teie ehhitate prohwetide hauad; agga teie wañemad on neid ärratapnud.
48. Sepärrast tunnistate teie, et teil hea meel on omma wannematte teggudest; sest nemmad on neid kül tapnud, agga teie ehhitate nende hauad.
49. Sepärrast on ka Jummal tarkus üttelnud: Minna läkkitan nende jure prohwetid ja Apostlid, ja nemmad tapwad muist neist ärra ja kiusawad neid takka.
50. Et keige prohwetide werri, mis ma-ilma assutamissest on ärrawallatud, selt suggult peab küssitama,
51. Abeli werrest Sakaria werrest sadik, kes hukka sai altari ja Jummal koia wahhel; töest minna ütlen teile: sedda peab küssitama selt suggult.
52. Hädda neile kässotundiattele! sest teie ollete tundmisse wõtme ärrawötnud: isse ei olle teie sisse läinud, ja kelate neid ärra, kes sisse lähhäwad.
53. Agga kui ta sedda neile ütles, hakkasid need kirjatundiad ja Wariserid kowwaste temã peäle käima, ja temma suust sanno kiusama mitmest asjast.
54. Ja nemmad warritsesid tedda ja püüdsid middagi temma suust kätte sada, et nemmad saaksid temma peäle kaebada.

12. Peatük.

Õppetus happotaignast: Öigest Jumjala kartussest. Ahnussest: Waimolikkust walwamissest: Riid Jumjala sanna pärrast: leppitussest

1. Sedda aega, kui mitto tuhhat rahwa seast ollid kokkotulnud, nenda et nemmad teine teist ärratallasid, hakkas temã räkima omma jüngritte wasto: Keigeennamiste hoidke ennast Wariseride happotaigna eest, mis sallalik meel on.
2. Agga ühtegi ei olle kinnikaetud, mis ei peaks ilmuma; ja ühtegi ei olle sallaja, mis ei peaks teäda sama.
3. Sepärrast, mis teie pimmedusses rägite, sedda peab walges kuuldama: ja mis teie kambrides ühhe teise körwa ollete räkitud, sedda peab kattuste peäl kulutadama.
4. Agga minna ütlen teile, omma söbradele: Äрге kartke neid mitte, kes ihho ärratapwad, ja ei woi pärrast ennam ühtegi teha.
5. Agga minna tahhan teile näidata, kedda teie peate kartma: kartke Tedda, kellel pärrast ärratapmist melewald kä on, pörgo heita: Töest minna ütlen teile: Sedda kartke.
6. Eks wiis warblast kahhe weringe eest ei müda, ja ühteainust ei olle Jumjala eest ärraunnustud.
7. Agga teie juukse-karwadke on keik ärraloetud. Sepärrast ärge kartke mitte: teie ollete üllemad, kui mitto warblast.
8. Agga minna ütlen teile: Kes ial mind tunnistab inimeste ees, sedda tahhab ka inimesse Poeg tunnistada Jumjala inglide ees.
9. Agga, kes mind inimeste ees ärrasalgab, sedda peab ärrasallatama Jumãala inglide ees.
10. Ja iggäuks, kes inimesse Poia wasto rägib ühhe sanna, sellele peab sedda andeks antama; agga sellele, kes pühha Waimo teotab, ei pea sedda mitte andeks antama.
11. Agga kui nemmad teid wiwad koggodusse-koddadesse, ja üllematte ja wallitsejatte ette, siis ärge murretsege mitte, kuidas ehk mis teie enneste eest peate wastama, ehk mis teie peate ütlema:
12. Sest pühha Waim peab teid selsammal tunnil õppetama, mis teie peate räkima.
13. Agga üks rahwa seast ütles temmale: Õppetaja, ütle minno wennale, et temma minnoga peab pärrandust jaggama;
14. Agga temma ütles temmale: Innimenne, kes mind on kohtomoistiaks ehk jaggajaks teie ülle seädnud?
15. Agga temma ütles neile: Katske, ja hoidke ennast ahnusse eest: sest ükski ei ella ommast warrandussest se läbbi, et temmal wägga palju on.

16. Agga temma räkis neile ühhe tähhendamisse sanna ja ütles: Ühhe rikka mehhe pöld olli hästi wilja kaswatanud.
17. Ja temma mötles isseenneses ja ütles: Mis pean ma teggema? sest mul ei olle maad, kuhho ma omma wilja woin kokkopanna;
18. Siis ütles ta: Sedda tahhan minna tehha: ma tahhan ommad aidad mahhakiskuda ja suremad ehhitada, ja tahhan senna kogguda keik omma wilja ja omma warra,
19. Ja tahhan omma hingele öölda: Hing, sul on kokko pandud suur warra mitmeks aastaks: olle nüüd rahhul, sö, jo, ja olle römus.
20. Agga Jummal ütles temmale: Sinna meletu, selsinnatsel ösel noutakse siño hing siñult ärra; agga kellele saab, mis sa olled walmistanud?
21. Nenda on selle luggu, kes ennesele warra koggub, ja ei olle rikkas Jummal sees.
22. Agga temma ütles omma jüngritte wasto: Sepärrast ütlen minna teile: Äрге murretsege mitte omma ello eest, mis teie peate söma, egga ihho eest, mis teie peate selga pannema.
23. Ello on ennam kui toidus, ja ihho ennam kui rided.
24. Pange tähhele kaarnaid, sest nemmad ei külwa, egga leika: neil ei olle roa kambrit, egga aita, ja Jummal toidab neid ommeti: kui palju üllemad ollete teie, kui linnud?
25. Agga, kes on teie seast, kes omã murrega ennese pitkuse peäle woib ühhe küünra jätkata?
26. Kui teie nüüd keigewähhemat ei woi, mis teie siis murretsete mu asjade eest?
27. Pange lillikessi tähhele, kuidas nemmad kaswawad: nemmad ei te tööd, egga kedra; agga minna ütlen teile: egga Salomon keige omma au sees es olle mitte nenda ehhitud, kui üks neistsinnatsist.
28. Kui nüüd Jummal sedda rohto, mis tänna wäljal on, ja homõ ahjo wissatakse, nenda ehhitab; kui palju ennam teid, teie nödra-usklikud.
29. Ja teie, ärge küssige mitte, mis teie peate söma, ehk mis teie peate joma, ja ärge möttelge kaksipiddi.
30. Sest sedda keik nouwad ma-ilma pagganad takka; agga teie Issa teab, et teie sedda tarwis lähhäb.
31. Ommeti noudke Jummal riki, ja sedda keik peab teile jure antama.
32. Ärra karda mitte, sinna pissokenne karjoke, sest teie Issa hea meel on, teie kuñing--riki anda.
33. Müge ärra, mis teil on, ja andke armust waestele andid; tehke ennestele kukrud, mis ei lähhä wannaks: saatke ennestele warrandust taewas, mis ei wähhene, kuhho warras liggi ei sa, egga mis koi ei rikku.
34. Sest kus teie warrandus on, seäl on ka teie südda.
35. Teie niuded olgo wõga ümberpandud, ja teie küünlad põllego,

36. Ja olge teie nende inimeste sarnased, kes omma issandat ootavad, millal temma pulmast lahkub, et, kui ta tuleb ja kopputab, nemmad warsi temmale woiwad ust lahti teha.
37. Önsad on need sullased, kedda issand tulles leiab walwamast: töest miña ütlen teile, et temma ommad rided wõga kinniseub, ja neid panneb laua jure istma, ja tuleb ja tenib neid.
38. Ja kui temma tuleb teisel ö-wahhi korral ja tuleb kolmandamal ö-wahhi korral, ja nenda leiab, önsad on need sullased.
39. Agga sedda teädke, et kui perremees teaks, mil tunnil warras tuleb, kül temma siis walwaks ja ei lasseks omma koiasse mitte auko kiskuda.
40. Sepärrast olge teiege walmis, sest inimesse Poeg tuleb sel tunnil, millal teie ei mötle.
41. Agga Peetrus ütles temma wasto: Issand, ütled sa sedda tähhendamisse sanna meie, woi keikide wasto?
42. Agga Issand ütles: Kes on nüüd üks ustaw ja moistlik maiapidaja, kedda issand omma perre ülle panneb, neile öigel aial seätud roga andma?
43. Önnis on se sullane, kedda issand tulles nenda leiab teggemast.
44. Töest minna ütlen teile, et ta tedda keige omma warra ülle panneb.
45. Agga kui se sullane ommas süddames mötleb: Minno issand wibib tullematta: ja hakkab peksma sullased ja tüdrukud, ja söma ja joma, ja joobnuks sama:
46. Selle sullase issand tuleb se päwal, millal ta tedda ei ota, ja sel tunnil, millal temma ei tea, ja löhhub tedda, ja annab temale palka nendega, kes uskmatta.
47. Agga se sullane, kes omma issanda tahtmist teädnud, ja ei olle ennast mitte walmistanud, egga temma mele pärrast teinud, se peab paljo hawo sama.
48. Agga se, kes ei olle mitte teädnud, ja hawade wäärt teinud, peab pissut hawo sama. Agga paljo küssitakse iggäühhe käest, kelle kätte paljo on antud: ja kelle holeks paljo on antud, selle käest peab weel enam noutama.
49. Minna ollen tulnud tuld wiskama Ma peäle; ja mis ma enam tahhaksin, kui et se jo olleks sütud põllema?
50. Agga mind peab ühhe ristmisega ristitama, ja mis kitsas on mul kä, kunni sedda lõppetakse?
51. Mötlete teie, et ma ollen tulnud rahho andma Ma peäle? minna ütlen teile: Ei mitte, waid enneminne rido.
52. Sest sest aiast peawad wiis ühhes maias ollema ridus, kolm kahhe wasto, ja kaks kolme wasto.
53. Issa peab ollema ridus poiaga, ja poeg issaga: emma tütreaga, ja tüttar emmaga: äm omma minniaga, ja minni omma ämmaga.
54. Agga temma ütles ka rahwa wasto: Kui teie näte pilwe touswad öhto poolt, siis ütlete teie warsi: Raske saddo tuleb, ja se sünnib nenda.

55. Ja kui teie näte louna tuult puhhuwad, siis ütlete teie: Pallaw tulleb, ja se sünnib nenda.
56. Teie sallalikkud, Ma ja taewa näggo märkate teie ärra arwata, kuis siis teie seddasinnast aega ärra ei arwa?
57. Ja kuis teie ka isseennesest ei moista, mis õige on ?
58. Sepärrast, kui sa omma wihhamehhega üllema ette lähhad, siis pea nou tee peäl, et sa temmast peäseksid, et ta sind ei wea kohtomoistia ette, ja kohtomoistia sind ärra ei anna kohtosullase kätte, ja kohtosullane sind ei heida wangitorni.
59. Minna ütlen sulle: Sa ei peäse seält wälja, ennego sinna wiimse weringige ärramaksad.

13. Peatük.

Mele-parrandamise jutlus Kalilea-rahwa hukkasamisest: ühhest wigipuust: ühhest haigest naesest: Ewangeliuõmist kitsast wärrawast. Jerusalemma ärrarikmisest.

1. Agga selsammal aial ollid monningad seäl jures ja kulutasid temmale sest Kalilea-ma rahwast, kelle werd Pilatus nende ohwridega olli segganud.
2. Ja Jesus wastas ja ütles neile: Mõtlete teie, et needsinnatsed Kalilea-rahwas suremad pattused olnud, kui keik mu Kalilea-rahwas, et nemmad sedda on kannatanud?
3. Minna ütlen teile, ei mitte; waid kui teie meelt ei parranda, siis lähhäte teie nendasammoti keik hukka.
4. Ehk mõtlete teie, need kahheksateistkümmend, kelle peäle Siloa torn langes ja tappis neid ärra, suremad süallused olnud, kui keik inimessed, kes Jerusalemmas ellasid?
5. Minna ütlen teile, ei mitte; waid kui teie meelt ei parranda, siis lähhäte teie nendasammoti keik hukka.
6. Ja temma ütles se tähhendamisse sanna: Ühhel olli wigipu, se olli temma winamäkke istatud, ja temma tulli ja otsis wilja temã peält, ja ei leidnud mitte.
7. Siis ütles temma winamäe-mehhe wasto: Wata, ma tullen kolm aastat, ja otsin wilja sest wigipuust, ja ei leia mitte: raiu sedda mahha, miks temma ka maad rikkub?
8. Agga ta wastas ja ütles temãle: Issand, jätta sedda weel sekske aastaks, senni kui ma temã ümber saan kaewanud ja sönniko pannud.
9. Ehk temma wahhest wilja kannaks; agga kui mitte, siis raiu tedda pärrast mahha.
10. Ja temma õppetas ühhes koggodusse koias hingamise-päwal.

11. Ja wata, üks naene olli, sel olli haigusse waim kahheksakümmend aastat olnud, ja temma käis kummarkülle, ja ei woinud paigastke ennast sirgeks aiada.
12. Agga kui Jesus tedda näggi, kutsus ta tedda ennese jure, ja ütles temmale: Naene, sa olled lahti sanud ommast haigussest.
13. Ja ta panni käed temma peäle, ja seddamaid sai temma sirgeks, ja auustas Jumalat.
14. Agga koggodusse-koia üllem, kelle meel pahha olli, et Jesus hingamise-päwal olli terweks teinud, se wastas ja ütles rahwale: Kuus päwa on, millal tööd peab teggema, siis tulge neil päiwil ja laske ennast terweks tehha, ja ei mitte hingamise-päwal.
15. Agga Issand wastas temmale ja ütles: Sinna sallalik, eks iggaüks teie seast omma härga ehk eesli söime küljest ei peästa hingamise-päwal, ja ei wi tedda joma?
16. Eks siis sedda, kes Abraami tüttar on, kedda sadan, wata, kahheksateistkümmend aastat olli kinnisiddunud, ei piddand lahti peästetama sest köiest hingamise-päwal?
17. Ja kui temma sedda ütles, siis sai keikile häbbi, kes temma wasto pannid: ja keik rahwas olli römus keige auliste asjade pärrast, mis temmast tehti.
18. Ja temma ütles: Kelle sarnane on Jummal riik? ja kelle sarnatseks pean ma sedda pannema?
19. Temma on sinnäpi iwwikesse sarnane, mis innimenne wottis ja wiskas omma aeda, ja temma kaswis ja sai sureks puuks, ja liñud, mis taewa al, tewad pessad temma okste peäle.
20. Ja temma ütles ta: Kelle sarnatseks pean ma Jummal riki pannema?
21. Temma on happotaigna sarnane, mis üks naene wottis, ja panni kolme wakka jahho sekka, kunni keik läks hapnema.
22. Ja temma läks liñnad ja allewid läbbi, öppetas ja läks sedda teed Jerusalemma pole.
23. Agga üks ütles temmale: Issand, kas pissut neid on, kes önsaks sawad? agga temma ütles nende wasto:
24. Woitelge, et teie woiksite kitsast wärrawast sisse miñna; sest palju, ütlen minna teile, püüdwad sisse minna, ja ei woi mitte.
25. Sest aiast, kui perremees saab üllestousnud ja ukse lukko pannud, siis hakkate teie oues seisma ja ukse peäle kopputama, ütteldes: Issand, Issand, te meile lahti! siis wastab temma ja ütleb neile: Minna ei tunne teid, kust teie ollete.
26. Siis wottate teie öölda: Meie olleme sinno ees sönud ja jonud, ja meie ulitsatte peäl olled sa öppetanud.
27. Siis wottab temma öölda: Minna ütlen teile, ei ma tunne teid, kust teie ollete: tagganege minnust ärra, keik teie üllekohtoteggiad.
28. Seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kirristamiñe, kui teie näte

Abraamit ja Isaakit ja Jakobit ja keik prohwetid Jumjala rikis, agga ennast wäljalükkatud ollewad.

29. Ja teised peawad tulles homõiko ja õhto poolt, pohja ja louna poolt, ja peawad istuma Jumjala rikis laudas.

30. Ja wata, wiimsed on, kes peawad essimessed ollema, ja essimessed on, kes peawad wiimsed ollema.

31. Selsamal päwal tullid monningad Wariserid ja ütlesid temmale: Minne wälja ja joua siit ärra, sest Herodes tahhab sind tappa.

32. Ja temma ütles neile: Minge ja üttelge selle rebbasele: Wata, minna aian kurjad waimud wälja, ja teen terweks tänna ja homõe, ja kolmandamal päwal tulleb mulle ots peäle.

33. Ommeti pean minna weel käima tänna ja homõe, ja tunnahomõe; sest se ei sünni mitte, et prohwet maial hukka saab kui Jerusalemmas.

34. Jerusalem, Jerusalem, kes sa tappad prohwetid, ja kiwwidega surnuks wiskad neid, kes sinno jure on läkkitud: kui mitto korda ollen minna sinno lapsed tahtnud kokkokogguda, otsego kannad ommad poiad tibade alla, ja teie ei olle mitte tahtnud.

35. Wata, teie kodda peab teile tühjaks jäetama; agga töest miña ütlen teile, et teie mind ei pea näggema, ennego se aeg tulleb, millal teie ütlete: Kidetud õ olgo se, kes tulleb Issanda nimmel.

14. Peatük.

Weetöbbisest: Kristusse maenitus woõraspeul: Surest õhto-sõmaaiast: Kuida Kristusse järrel peab käima.(Ewangeliium seitsmeteistkümmenal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jumjala Pühha.(Ewangeliium teisel Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jumjala Pühha.

1. Ja se sündis, kui temma ühhel hingamise--päwal ühhe Wariseride üllema kotta tuli leiba wotma, siis wahtisid nemmad tedda.

2. Ja wata, üks weetöbbine innimenne olli temma ees,

3. Ja Jesus wastas ja räkis kässotundiatte ja Wariseride wasto, ja ütles: Kas hingamise-päwal sünnib terweks tehha?

4. Agga nemmad jäid wait. Ja temma hakkas temmast kinni, ja teggi tedda terweks, ja laskis tedda miña.

5. Ja temma wastas neile ja ütles: Kes on teie seast, kelle esel ehk härg kaewo langeb, et ta tedda warsi wälja ei tomba hingamise-päwal?

6. Ja nemmad ei woinud temmale se peäle mitte wastada.

7. Agga temma ütles neile, kes ollid kutsutud, ühhe tähhendamisse sanna, et temma moistis, kuida nemmad wallitsesid üllema paika istuda, ja ütles neile:

8. Kui sind kellestke pulma on kutsutud, siis ärra istu mitte üllema paika mahha, et ei olle wahhest kegi ausam sind temmast kutsutud,
9. Ja se, kes sind ja tedda on kutsnud, tulleks ja ütleks sulle: Aña sellesinnatsele maad, ja sinna siis peaksid häbbiga allama paika istma.
10. Agga kui sinna olled kutsutud, siis minne ja istu allama paika mahha, ja kui se tulleb, kes sind on kutsnud, ja ütleks sulle: Söbber, minne senna üllemale, siis on sul au nende ees, kes sinnoga laudas istwad.
11. Sest iggaüks, kes ennast isse üllendab, tedda peab allandatama: ja kes ennast isse allandab, tedda üllendakse.)
12. Agga temma ütles ka selle wasto, kes tedda olli kutsnud: Kui sa louna- ehk öhto-sömaaia teed, siis ärra kutsu ennese söbro, egga ennese wende, ei ennese suggulasi, egga naabrid, kes rikkad on, et nemmad sind enneste jure jälle ei kutsu, ja sedda sulle ei tassu;
13. Waid kui sa woöraspiddo teed, siis kutsu need, kes waesed, wiggased, jallotumad pimmedad.
14. Siis olled sa önnis, sest et neil ei ole middagi sulle tassuda: sest sedda peab sulle tassutama öigede üllestousmisses.
15. Agga kui üks neist, kes temmaga laudas istsid, sedda kulis, ütles ta temmale: Önnis on se, kes leiba sööb Jummalä rikis.
16. Agga ta ütles temmale: Üks inimenne teggi sure öhto-sömaaia, ja kutsus palju,
17. Ja läkkitas omma sullast öhto-sömaaia tunnil, neile, kes ollid kutsutud, ütlemä: Tulge, sest keik on jo walmis.
18. Ja nemmad hakkasid ennast keik ühhest suust wabbandama. Essimenne ütles temmale: Minna ollen põldo ostnud, ja pean wälja--minnema ja sedda waatma: ma pallun sind, wabbanda mind.
19. Ja teine ütles: Ma ollen wiis pari härgi ostnud, ja lähhän neid katsma: ma pallun sind, wabbanda mind.
20. Ja üks teine ütles: Ma ollen naese wötnud, ja sepärrast ei woi minna tulla.
21. Ja se sullane tulli taggasi ja kulutas sedda omma issandale, siis wihhastas koia-issand ja ütles omma sullasele: Minne warsi wälja liñna laia-ulitsatte ja poik-ulitsatte peäle, ja to seie sisse need, kes waesed ja wiggased, ja jallotumad ja pimmedad on.
22. Ja se sullane ütles: Issand, se on sündinud, nenda kui sa käksid; agga weel on maad.
23. Ja Issand ütles sullase wasto: Minne wälja tede peäle ja aedade äre, ja sada neid sisse tullema, et minno kodda täis saaks:
24. Sest minna ütlen teile, et ükski neist mehhist, kes on kutsutud, ei pea minno öhto-sömaaega maitsma.)
25. Agga temmaga läks palju rahwast, ja temma pöris eñast ümber ja ütles neile:

26. Kui kegi minno jure tulleb, ja ei wihka omma issa ja emma, ja naest ja lapsi, ja wende ja öddesid, ja weel peälegi omma ello, se ei woi mitte mo jünger olla.
27. Ja, kes omma risti ei kañna, ja minno järrele ei tulle, se ei woi mo jünger olla.
28. Sest kes on teie seast, kes ühhe torni tahhab ehhitada, eks ta ei istu enne mahha ja ei arwa sedda kullo, kes temmal keik on, mis selle ehhitamiseks tarwis lähhäb ?
29. Et, kui temma allust saab pannud, ja ei joua lõppetada, keik näggiad tedda ei hakka naerma,
30. Ja ütlemä: Se mees hakkas torni ehhitama, ja ei joua sedda walmis sata.
31. Ehk mis kuningas lähhäb sötta teise kunninga wasto taplema, eks ta enne mahha ei istu, ja ei pea nou, kas temma kümnetuhhandega selle wasto woib miñna, kes kahhekümnetuhhandega temma peäle tulleb.
32. Agga kui mitte, siis läkkitab temä Käskusid, kui teine alles kaugel on, ja pallub rahho.
33. Nenda ka iggaüks teie seast, kes ei jätta mahha keik, mis temmal on, se ei woi mo jünger olla.
34. Sool on hea; agga kui sool tuimaks saab, misga peab sedda solaseks tehtama?
35. Ei se kölba, ei Ma egga sönniko tarwis: sedda heidetakse ärra. Kel körwad on kuulda, se kuulgo.

15. Peatük.

Jummala hallastus kidetakse tähhendamisse sanna läbbi ärrakaddunud lambast, trahma-rahvast ja poiast. (Ewangelium kolmandamal Pühhapäwal pärrast kolmaino Jummala Pühha.

1. Agga keik tõlnerid ja pattused tullid temä jure, tedda kuulma.
2. Ja Wariserid ja kirjatundiad nurrisesid ja ütlesid: Sesinnane wottab pattusid wasto, ja sööb nendega.
3. Agga temma räkis neile se tähhendamisse sanna ja ütles:
4. Missuggune inimenne teie seast on, kennel sadda lammast on, ja, kui ta ühhe neist ärra--kautab, eks ta jätta ühheksakümmend peäle ühheksa kõrbe, ja eks ta lähhä selle järrele, mis on ärrakaddunud, kunni ta sedda leiab:
5. Ja kui ta saab leidnud, siis panneb temma sedda omma ollade peäle römoga.
6. Ja kui temma koio saab, siis kutsub ta kokko söbrad ja naabred, ja ütleb neile: Olge minnoga röömsad, sest ma ollen leidnud omma lamba, mis olli ärrakaddunud.

7. Minna ütlen teile, et nenda on rööm taewas ühhe pattuse pärrast, kes meelt parrandab, ennam kui ühheksakümne peäle ühheksa öige pärrast, kellel mele-parrandamist ei olle tarwis.
8. Ehk missuggune naene on, kel kümme trahma--rahha on, kui ta ühhe trahma-rahha ärrakautab, eks ta künalt ei süta, ja eks ta kodda ei pühhi, ja eks ta holega ei otsi, senni kui ta sedda leiab.
9. Ja kui ta saab leidnud, siis kutsub ta kokko söbrad ja naabred, ja ütleb: Olge minnoga röömsad, sest ma ollen se trahma-rahha leidnud, mis ma ollin ärrakautanud.
10. Nenda, ütlen minna teile, on rööm Jummalaga ingliden ees ühhe pattuse pärrast, kes meelt parrandab.)
11. Agga temma ütles: Ühhel inimessel olli kaks poega.
12. Ja norem neist ütles issa wasto: Issa, anna mulle se warra, mis minno ossaks tulleb: ja temma jaggas neile se warra.
13. Ja ei mitte kaua pärrast sedda aega koggus se norem poeg keik kokko, ja läks ärra kaugele male: ja seäl pillas ta ennese warra ärra, ja ellas önnnetumas ellus.
14. Agga kui ta keik sai ärrahukkanud, tulli senna male kange nälg: ja tühhi hakkas temma kätte tulles.
15. Ja temma läks ja seisis ühhe koddanikko jures seäl maal, ja se läkkitas tedda omma wäljale siggo hoidma.
16. Ja temma püdis omma köhto täita tühjest lestidest, mis need sead söid, ja ükski ei annud temmale.
17. Agga kui ta parramad mötted sai, ütles temma: Mitto palgalist on mo issal, kel leiba kül on, agga minna lähän hukka nälja pärrast?
18. Ma tahhan kätte wotta ja omma issa jure miñna, ja tahhan temmale öölda: Issa, ma ollen patto teinud taewa wasto ja sinno ees,
19. Ja minna ei olle teps wäärt, et mind so poiaks hütakse: pea mind kui ühte omma palgalistest.
20. Ja temma wottis kätte ja läks omma issa jure; agga kui ta weel kaugele ärra olli, näggi tedda temma issa, ja temmale sai halle meel: ja ta jooksis ja hakkas temma ümber kaela, ja andis temmale suud.
21. Agga se poeg ütles temmale: Issa, ma ollen patto teinud taewa wasto ja siño ees, ja ei olle teps wäärt, et mind so poiaks hütakse.
22. Agga issa ütles omma sullaste wasto: Toge keigekallimat kube ja pange temma selga, ja andke sörmust temma sörme, ja kingi temma jalga.
23. Ja toge sedda nuumwassikast ja tapke sedda, ja sögem ja olgem röömsad:
24. Sest sesinnane mo poeg olli surnud, ja on jälle ellawaks sanud: ja temma olli ärrakaddunud, ja on leitud. Ja nemad hakkasid röömsad ollema.
25. Agga temma wannem poeg olli wäljal: ja kui temma tulli ja koia liggi sai, kulis ta laulmist ja tansimist.

26. Ja temma kutsus ühhe neist sullasist ennese jure ja kulas, mis se peaks ollema.
27. Agga se ütles temmale: So wend on tulnud, ja so issa on se nuumwassika tapnud, et ta tedda on terwelt jälle sanud.
28. Ja temma sai wihhaseks, ja ei tahtnud mitte sisse miñna; siis läks temma issa wälja ja pallus tedda.
29. Agga ta wastas ja ütles issale: Wata, ni mitto aastat tenin minna sind, ja ei olle ial ülle sinno sanna käinud, ja sinna ei olle mulle ellades ühte sikkoge annud, et ma olleksin woinud omma söbradega römus olla.
30. Agga, kui sesinnane poeg on tulnud, kes sinno warra horadega nahka pannud, olled sinna se nuumwassika temma pärrast tapnud;
31. Agga ta ütles temma wasto: Poeg, sinna olled ikka mo jures, ja keik, mis minno on, on sinno pärralt.
32. Nüüd peaks sinno meel hea ja römus ollema, et sesinnane sinno wend olli surnud, ja on jälle ellawaks sanud: ja et ta olli ärrakaddunud, ja on leitud.

16. Peatük.

Kawwal maiapiddaja; monned öppetussed selle pärrast. Abbiello lahhutaminne. Rikkas mees ja waene Laatsarus.(Ewangelium ühheksamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.(Ewangelium essimessel Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Agga ta ütles ka omma jüngritte wasto: Üks innimenne olli rikkas, sel olli maia--piddaja, ja selle peäle olli temma ette kõnne töstetud, kui peaks ta temma warra ärrahukkama.
2. Ja temma kutsus tedda ja ütles temmale: Kuida ma sedda sinnust kulen? te arro ommast maiapiddamisest, sest sinna ei woi enam mitte maia piddada.
3. Agga se maiapiddaja mõtles issienneses: Mis ma pean teggema? minno Issand wottab maiapiddamist minnust ärra: kaewada ei suda minna mitte; häbbi on mul kerjades.
4. Ma tean, mis ma tahhan tehha, et, kui minna maiapiddamisest lahti saan, nemmad mind wastowotwad omma koddade sisse.
5. Ja temma kutsus ennese jure iggäühhe omma Issanda wölglast, ja ütles essimesse wasto: Paljuks sul mo Issandaga wölgo on?
6. Ja se ütles: Sadda wati ölli. Ja temma ütles temmale: Wotta omma ramatto, ja istu mahha, ja kirjota warsi wiiskümmend.
7. Pärrast ütles ta teisele: Agga paljuks sul wölgo on? ja temma ütles: Sadda wakka nisso; ja temma ütles temmale: Wotta omma ramatto ja kirjota kahheksakümmend.

8. Ja se issand kitis sedda üllekohtust maia--piddajat, et ta targaste olli teinud, sest sesinnatse ma-ilma lapsed on ennam moistlikkud, kui walgusse lapsed omma suggu rahwa seas.
9. Ja minnage ütlen teile: Tehke ennestele söbro üllekohtusest Mammonast, et, kui teie keikist lahti sate, nemmad teid wastowotwad iggaweste maiadesse.)
10. Kes keigewähhema sees ustaw on, se on ka sures ustaw: ja kes keigewähhema sees ülle--kohtune on, se on ka sure sees üllekohtune.
11. Kui teie nüüd üllekohtuse Mammona sees ustawad ei olnud, kes woib sedda tössist teie kätte uskuda?
12. Ja kui teie woöra asja sees ustawad ei olnud, kes woib teile teie omma kätte anda?
13. Ükski koiasullane ei woi kahte issandat tenida: sest ehk ta wihkab ühhe, ja armastab teise; ehk hoiab ühhe pole, ja põlgab teist ärra; teie ei woi mitte Jummalat tenida ja Mammonat.
14. Agga sedda keik kuulsid ka Wariserid, kes rahha peäle ahned ollid: ja nemmad hirwitasid tedda.
15. Ja temma ütles neile: Teie ollete need, kes ennast öigeks pannewad rahwa ees ; agga Jummal tunneb teie süddamed õ; sest, mis inimeste seas kõrge, on, se on Jummal ees üks hirmus assi.
16. Kässoöppetus ja prohwetid ullatawad Joannessest sadik: sest aiast kulutakse armoöppetust Jummal rigist, ja iggaüks käib wäggise selle Jummal rigi peäle.
17. Agga se on kergem, et taewas ja Ma hukka lähhäwad, kui et üks tähheke kässoöppetusest peaks kadduma.
18. Iggaüks, kest ommast naesest lahkub ja wottab teise, se rikkub abbiello: ja iggaüks, kes sedda mehhest ärralahhutud naest wottab, se rikkub abbiello ärra.
19. Agga üks rikkas inimenne olli, ja se ehhtas ennast purpuri ja kalli linnase ridega, ja ellas iggapääw röömsaste ja sureste.
20. Agga üks waene olli, Laatsarus nimmi, se olli maas temma wärrawa ees täis paisid,
21. Ja püdis omma köhto täis sada neist leiwa rasokessist, mis rikka laua peält mahha--langsid: agga koeradke tullid ja lakkusid temma paised.
22. Agga se sündis, et se waene surri, ja et tedda inglidest kanti Abraami süllesse; agga se rikkas surri ka ja maeti mahha.
23. Ja, kui ta pörgus sures wallus olli, ja ommad silmad üllestöstis, siis näggi ta Abraami kaugelt, ja Laatsarust temma süllis.
24. Ja temma hüdis ja ütles: Issa Abraam, heida armo mo peäle, ja läkkita Laatsarust, et ta omma sörme otsa wette kastaks, ja minno keelt jahhutaks, sest mind waewatakse wägga sesinnatse tullelekes;

25. Agga Abraam ütles: Poeg, mötle, et sa omma head pölwe ommas ellus olled kätte sanud, ja nendasammoti Laatsarus kurja; agga nüüd römustakse tedda siin, ja sind waewatakse.

26. Ja peäle keik on meie ja teie wahhel suur wahhe kinnitud, et need, kes siit tahtwad senna teie jure miñna, ei woi mitte, egga need, kes seäl on, ei sa seält tenna meie jure tulla.

27. Agga temma ütles: Ma pallun siis sind, issa, et sa tedda läkkitad minno issa kotta,

28. Sest mul on wiis wenda, et ta neile kinnitaks, et nemmadke ei sa seie wallo paika.

29. Abraam ütles temmale: Neil on Moses ja prohwetid, kuulgo nemmad neid.

30. Agga temma ütles: Ei mitte, issa Abraam, waid, kui kegi surnust nende jure lähhäks, siis parrandaksid nemmad meelt.

31. Agga ta ütles temmale: Kui nemmad Mosest ja prohwetid ei kule, egga nemmad ialge wottaks nou, kui kegi surnust ülles--touseks.

17. Peatük.

Pahhandussest: Leppimissest: Ussust ja teggudest: Kümnest piddalitöbbisest: Jummalä rigi tullemissest. (Ewangelium neljateistkümneal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalä Pühha.

1. Ja temma ütles jüngritte wasto: Sedda ei woi olla, et pahhandussed ei peaks tullemä; agga hädda sellele, kelle läbbi need tullewad.

2. Se on temmale tullusam, et wesikiwwi temma kaela peaks pandama, ja tedda merresse wissatama, kui et ta ühhe neist pissokessist peaks pahhandama.

3. Hoidke ennast. Agga kui sinno wend so wasto eksib, siis nomi tedda; ja kui ta sedda kahhetseb, siis anna temmale andeks.

4. Ja kui ta seitsekorda päwas sinno wasto eksib, ja seitse korda päwas jälle sinno jure tulleb ja ütleb: Ma kahhetsen sedda: siis pead sa temmale andeks andma.

5. Ja Apostlid ütlesid Issanda wasto: Kaswata meie usko;

6. Agga Issand ütles: Kui teil usk olleks kui sinnäpi-iwwike, ja teie ütleksite sesinnatse mets--wigipu wasto: Kissu ennast jureni wälja, ja istuta ennast merresse; siis kuleks se teie sanna.

7. Agga kes teie seast on, kennel sullane kündmas on, ehk karja hoidmas, kui ta wäljalt tulleb, et ta warsi peaks temmale ütlemä: Tulle seie, ja istu mahha lauale.

8. Eks ta enne ütle temmale: Walmista, mis ma öhtuks pean söma, ja panne wö wöle, ja passi mind ülles, kunni ma saan sönud, ja jonud; ja pärrast sedda sö ja jo sinna.
9. Kas ta sedda sullast tännab, et ta sedda on teinud, mis tedda olli kästud? ei ma arwa mitte.
10. Nenda ka teie, kui teie ollete keik teinud, mis teid on kästud, siis üttelge: Meie olleme kolwatumad sullased, sest meie olleme agga teinud, mis meie kohhus olli tehha.
11. Ja se sündis, kui ta Jerusalema läks, siis käis temã kesk Samaria ja Kalilea-maalt läbbi.
12. Ja, kui ta ühhe allewisse sai, siis tullid temma wasto kümme piddalitöbbist meest, kes emalt seisid:
13. Ja nemmad töstsid omma heält ja ütlesid: Jesus õppetaja, heida armo meie peäle!
14. Ja kui ta neid näggi, ütles temma neile: Minge, ja näitke ennast preestridele. Ja se sündis, kui nemmad ärraläksid, said nemmad puhtaks.
15. Agga üks nende seast, kui ta näggi, et ta olli terweks sanud, se läks taggasi, ja auustas Jummalat sure heäleaga;
16. Ja heitis temma jalge ette silmili mahha, ja tännas tedda, ja sesamma olli Samaria-mees.
17. Agga Jesus wastas ja ütles: Eks kümme polle puhtaks sanud? agga kus need ühheksa on ?
18. Eks muid polle leitud, kes olleksid taggasi tulnud Jummalale au andma, kui agga sesinnane woõra Ma mees?
19. Ja ta ütles temmale: Touse ülles ja minne, so usk on sind aitnud.)
20. Agga kui Wariserid temãlt küssid: Millal tulleb Jummalala riik? siis wastas ta neile ja ütles; Jumãala riik ei tulle mitte ilmsi;
21. Ei öölda ka: Wata, siin, ehk wata, seäl se on ; sest wata, Jummalala riik on seestpidi teie sees.
22. Ja temma ütles jüngritte wasto: Kül päwad tullewad, et teie himmustate ühhe neist innimesse Poia päiwist nähha, ja teie ei sa sedda mitte nähha.
23. Siis wotwad teised teile öölda: Wata siin, ehk wata seäl! ärge minge mitte, ja ärge noudke sedda takka.
24. Sest otsego walk, mis ühhelt polelt taewa al walko lööb, teise pole taewa al paistab: nenda peab ka innimesse Poeg ollema ommal päwal.
25. Agga enne peab temma paljo kannatama, ja sestsinnatsest suggust kui kolbmatta ärrapölgama.
26. Ja nenda kui se Noa päiwil olli, nenda peab se ka innimesse Poia päiwil ollema.
27. Nemmad söid, jöid, wotsid naest, ja läksid mehhele sest päwast sadik, millal Noa laewa läks, ja weeuputus tulli ja kautas neid keik ärra.

28. Nendasammoti ka, kui Lotti päiwil olli: nemmad soid, jõid, ostsid, ja müsid, istutasid ja ehhitasid honesid.
29. Agga sel päwal, kui Lot Sodomast wäljaläks, siis saddas tuld ja weewlit taewast, ja kautas neid keik ärra.
30. Sedda wisi peab se ollema sel päwal, millal innimesse Poeg ilmub.
31. Kes sel päwal kattukse peäl on, ja temma riistad koias, ärgo tulgo se mitte mahha neid ärra wotma; ja nendasammoti, kes wäljal on, ärgo mingo se mitte jälle taggasi.
32. Möttelge Lotti naese peäle.
33. Kes ial omma ello püab hoida, se kautab sedda ärra, ja, kes ial sedda ärrakautab, se hoiab segga iggawesse ellusse.
34. Minna ütlen teile: Sel ösel on kaks ühhes wodis: teist peab wastowoetama, ja teist mahhajäetama.
35. Kaks naesterahwast jahwatawad ühtlase: teist peab wastowoetama, ja teist mahhajäetama.
36. Kaks on wäljal: teise peab wastowoetama, ja teist mahhajäetama.
37. Ja nemmad wastasid ja ütlesid temmale: Issand, kussa? agga temma ütles neile: Kus surnud kehha on, senna kogguwad kotkad.

18. Peatük.

Palwest: Wariseer ja tõlner: Lapsokessist: Ühhest rikkast: Kristusse kannatamisest: Üks pimme saab terweks. (Ewangelium ühheteistkümmemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha. (Ewangelium seitsmel Pühhapäwal enne Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Agga temma ütles neile ka se tähhendamisse sanna, et ikka peab Jummalat palluma, ja ei mitte ärratüddima,
2. Ja ütles: Üks kohtomoistia olli ühhes liñnas, kes Jummalat ei kardand, egga innimest ei häbbenend;
3. Agga üks lesknaene olli seäl liñnas, ja tulli temma jure, ja ütles: Sada mulle öigust minno wihhamehhe wasto.
4. Ja temma ei tahtnud kaua mitte; agga pärrast mötles temma isseenneses: Et ma kül Jummalat ei karda, ja innimest ei häbbene.
5. Ommetige, et sesinnane lesk mulle waewa teeb, tahhan ma temmale öigust sata, et ta allati ei tulle, ja mind ärra ei tüddita.
6. Siis ütles Issand: Kuulge, mis se üllekohtune kohtomoistia ütleb.
7. Eks siis Jummal ei peaks öigust saatma neile, kes temma ärrawallitsetud on, ja temma pole kissendawad ööd ja päwad, et ta kül pitka melega nende pärrast kannatab.

8. Minna ütlen teile: Kül ta neile pea sadab öigust. Siiski kui innimesse Poeg tulleb, kas temma usko leiab Ma peält?
9. Agga ka monnede wasto, kes issienneste peäle lootsid, et nemmad piddid öiged ollema, ja muid põlgsid, ütles temma se tähendamisse--sanna:
10. Kaks innimest läksid ülles pühha kotta palwet piddama, teine olli üks Wariseer, ja teine üks tõlner.
11. Se Wariseer seisis ja lugges isseenneses sedda: Oh Jummal! minna tännan sind, et minna ep olle nenda kui muud innimesed, risujad, üllekohtused, abbiellorikjad, egga nenda kui se--sinnane tõlner.
12. Minna paastun kaksikord nädaldas, ma annan kümnest keikist, mis mul on.
13. Ja se tõlner seisis emalt, ja ei tahtnud omma silmige taewa pole üllestösta, waid löi omma wasto rindo ja ütles: Oh Jummal, olle mulle pattusele armolinne!
14. Minna ütlen teile: Sesinnane läks alla omma kotta parreminne öigeks moistetud kui teine. Sest, iggäuks, kes ennast isse üllendab, tedda allandakse; agga kes ennast isse allandab, tedda üllendakse.)
15. Agga nemad töid ka lapsokessi temãa jure, et ta neisse piddi puutma; agga kui jüngrid sedda näggid, sõitlesid nemad neid.
16. Agga Jesus kutsus neid ennese jure, ja ütles: Laske lapsokessed minno jure tulla, ja ärge keelge neid mitte, sest nisugguste pärralt on Jummal riik.
17. Töest minna ütlen teile: Kes ial Jummal riki wasto ei wotta kui lapsoke, se ei sa mitte siñna sisse.
18. Ja üks üllem küssis temãalt, ja ütles: Hea Öppetaja, mis pean ma teggema, et ma iggawest ello woiksin pärrida?
19. Agga Jesus ütles temmale: Mis sa mind heaks hüad, ükski ep olle hea, kui agga üks, se on Jummal.
20. Kässud tead sinna: Sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma. Sinna ei pea mitte tapma. Sinna ei pea mitte warrastama. Siñna ei pea mitte wallet tunnistama. Auusta omma issa ja omma emma.
21. Agga temma ütles: Sedda keik ollen ma piddanud ommast norest põlwest.
22. Agga kui Jesus sedda kulis, ütles ta temmale: Ühte on sul weel waiak: mü keik ärra, mis sul on, ja jagga waestele, siis on sul warrandus taewas, ja tulle, käi minno järrel.
23. Agga kui temma sedda kulis, sai temma koggone kurwaks, sest ta olli wägga rikkas.
24. Agga kui Jesus näggi, et ta koggoniste kurwaks sanud, ütles temma: Kui waewalt sawad need Jummal riki, kennel paljo warrandust on.
25. Sest se on hõlpsam, et kammeel nöäla silmast läbbi lähhäb, kui et rikkas Jummal rigi sisse lähhäb.
26. Agga need, kes kuulsid, ütlesid: Kes siis woib önsaks sada?

27. Agga temma ütles: Mis inimeste jures on woimatta, sedda woib Jummal teha.
28. Agga Peetrus ütles: Wata, meie olleme keik mahhajätnud, ja olleme sinno järrel käinud.
29. Agga temma ütles neile: Töest minna ütlen teile, et ükski ep olle, kes on mahhajätnud kodda ehk wannemid, ehk wende, ehk naest, ehk lapsi Jummal rigi pärrast,
30. Kes ei peaks jälle sama mitto wörra sel--sinnatsel aial, ja tulleswas ilmas iggawest ello.
31. Agga temma wottis need kaksteistkümmed ennese jure, ja ütles neile: Wata, meie lähhäme ülles Jerusalemma, ja keik peab löppetadama, mis prohwetide läbbi on kirjutud inimesse Poiast.
32. Sest tedda antakse ärra pagganatte kätte, ja tedda naertakse ja teotakse ärra, ja temma peäle süllitakse,
33. Ja kui nemmad tedda sawad piitsaga peksnud, siis tapwad nemmad temma ärra, ja kolmandamal päwal peab temma jälle üllestousma.
34. Agga nemmad ei moistnud sest middagi, ja sesinnane könne olli nende eest warjul, ja nemmad ei moistnud mitte, mis ööldi.
35. Agga se sündis, kui temma Jeriko liñna liggi sai, siis istus üks pimme tee äres, ja kerjas.
36. Agga kui ta rahwast kulis mödaminnewad, kulas temma, mis se pididi ollema.
37. Agga nemmad kulutasid temmale: Jesus Naatsaretist lähhäb möda.
38. Siis kissendas temma wägga ja ütles: Jesus, Taweti poeg, heida armo minno peäle!
39. Agga need, kes ees käisid, söitlesid tedda, et ta pididi wait ollema; agga temma kissendas paljo enam: Taweti Poeg, heida armo minno peäle!
40. Agga Jesus jäi seisma, ja käskis tedda ennese jure tua; agga kui temma liggi sai, küssis ta temmalt,
41. Ja ütles: Mis sa tahhad, et ma sulle pean teggema? agga temma ütles: Issand, et ma woiksin jälle nähha.
42. Ja Jesus ütles temmale: Et nä jälle, sinno usk on sind aitnud;
43. Ja seddamaid näggi temma jälle, ja käis temã järrel Jummalat auustades. Ja keik rahwas, kes sedda näggi, andis Jummalale kitust.)

19. Peatük.

Sakkeussest: Rahha naeladest. Kristus lähhäb ratsa Jerusalemma liñna sisse ja kulutab nuttes temma ärrarikmist, ja puhhastab templi.(Ewangelium kümnmel Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalale Pühha.

1. Ja kui ta sai Jeriko liina tulnud, läks temma seält läbbi.
2. Ja wata, seäl olli üks mees, Sakkeus nimmi, ja sesamma olli tõlneride üllem, ja se olli rikkas,
3. Ja temã püdis Jesust nähha sada, kes ta pididi ollema; ja temma ei saand mitte rahwa pärrast, et ta maddal mees olli.
4. Ja temma jooksis ette, ja läks ühhe mets--wigipu peäle, et ta tedda pididi nähha sama: sest ta pididi sedda teed minnema.
5. Ja kui Jesus senna paika sai, watis ta ülles, ja nägi tedda, ja ütles temã wasto: Sakkeus, tulle ussinaste mahha, sest tänna pean ma sinno kotta jäma.
6. Ja ta tulli ussinaste mahha, ja wottis tedda römoga wasto.
7. Ja keik, kes sedda näggid, nurrisesid ja ütlesid: Temma on ühhe pattuse mehhe jures sees käinud.
8. Agga Sakkeus jäi seisma, ja ütles Issanda wasto: Wata, Issand, minna aian omã poolt warrandust waestele, ja kui ma kellelegi ollen üllekohto teinud, aian minna neljawõrra taggasi.
9. Agga Jesus ütles temma wasto: Tänna on sellesinnatse koiale Önnistus tulnud, sest et sesammage Abraami poeg on.
10. Sest innimesse Poeg on tulnud otsima, ja önsaks teggema, mis ärrakaddunud on.
11. Agga kui nemmad sedda kuulsid, ütles temma weel siina jure ühhe tähhendamisse sanna, sepärrast, et ta Jerusalemã liggi olli, ja et nemãd mõtlesid, et Jummal riik warsi pididi ilmuma.
12. Sepärrast ütles temma: Üks suurt suggu innimenne läks ärra kaugele male, et ta pididi ennesele kuningrigi sama, ja taggasi tullema.
13. Agga temma kutsus omã kümme sullast, ja andis neile kümme naela rahha, ja ütles nende wasto: Kauplege, senni kui ma taggasi tullen.
14. Agga temma koddanikkud wihkasid tedda, ja läkkitasid Käskusid temma järrele, ja ütlesid: Meie ei tahha, et sesinnane meie ülle peab kui kuningas wallitsema.
15. Ja se sündis, kui temma taggasi tulli, ja olli sedda riki sanud, siis käskis ta need sullased ennese jure kutsuda, kellele temma olli se rahha annud, et ta pididi teãda sama, mis kasso igga--üks kaupledes olli sanud.
16. Agga essimenne tulli ja ütles: Issand, sinno nael rahha on kümme naela kasso saatnud.
17. Ja ta ütles temma wasto: Se on hea, sinna hea sullane, et sa keigewähhema sees olled ustaw olnud, sepärrast peab sulle kümne liina ülle melewald ollema.
18. Ja teine tulli ja ütles: Issand, sinno nael on wiis naela saatnud;
19. Agga temma ütles sellegi wasto: Ja sinna pead wie liina ülle ollema.
20. Ja üks teine tulli ja ütles: Issand, wata, siin on sinno nael, mis ma higgi--rättikus ollen hoidnud.

21. Sest ma kartsin sind, et sa walli innimenne olled; sinna wottad sedda ärra, mis sa ei olle ärrapannud, ja leikad sedda, mis sa ei olle külwanud.
22. Agga ta ütles temãale: Sinno suust moistan ma kohhut sinno peäle, sinna tigge sullane: kui sa teädsid, et ma walli mees ollen, ja wottan, mis ma ei olle ärrapannud, ja leikan, mis ma ep olle külwanud,
23. Mispärrast ep olle sinna siis minno rahha kasso peäle wäljaannud? kül minna siis taggasi tulles olleksin sedda kassoga taggasi noudnud.
24. Ja temma ütles nende wasto, kes seäl jures seisid: Wotke temma käest se nael ärra, ja andke sellele, kel kümme naela on.
25. (Ja nemmad ütlesid temmale: Issand, temmal on kümme naela.)
26. Sest minna ütlen teile: Kennel on, sellele peab antama; agga kennel ep olle, selle käest peab ärrawoetama ka sedda, mis temmal on.
27. Agga need miño waenlased, kes ei tahtnud, et ma nende ülle piddin kui kuningas wallitsema, toge tenna, ja tapke neid ärra minno ees.
28. Ja kui ta sedda sai räkinud, läks temma eddasi, üllesminnes Jerusalemma.
29. Ja se sündis, kui ta Petwage ja Petania liggi sai se mäe jure, mis öllimäeks hütakse, läkkitas temma kaks omã jüngrittest,
30. Ja ütles: Minge siñna allewisse, mis teie kohhal on, ja kui teie seña sisse sate, siis leiate teie ühhe sällo kinniseutud, kelle selgas ükski innimenne ial ei olle istnud, peästke tedda lahti ja toge.
31. Ja kui kegi teilt küssib: Miks teie tedda lahti peästate? siis üttelge temmale nenda, et Issandal sedda tarwis on.
32. Agga kui need, kes ollid läkkitud, ärraläksid, leidsid nemmad nenda, kui temma neile olli ütelnud.
33. Agga kui nemmad se sällo lahti peästsid, siis ütlesid temma issandad nende wasto: Miks teie se sällo lahti peästate?
34. Agga nemmad ütlesid: Issandal on sedda tarwis.
35. Ja nemmad töid sedda Jesusse jure, ja heitsid ommad rided se sällo selga, ja pannid Jesust temma peäle istuma.
36. Agga kui temma olli minnemas, lautasid nemmad ommad rided tee peäle.
37. Agga kui temma jo senna liggi sai, kust öllimäelt mahhakäidi, siis hakkas keik jüngritte hulk römustes sure heälega Jummalat kiitma keikide wäggewatte teggude pärrast, mis nemmad ollid näinud,
38. Ja ütlesid: Kidetud olgo se kuningas, kes tulleb Issanda nimmel, rahho taewas, ja au kõrges.
39. Ja moñingad Wariserid rahwa seast ütlesid temãa wasto: Öppetaja, sötile omãd jüngrid.
40. Ja ta wastas ja ütles neile: Minna ütlen teile, et, kui needsinnatsed wait jääksid, peaksid kül kiwwid kissendama.
41. Ja kui temma liggi sai ja liñna näggi, nuttis ta temma pärrast,

42. Ja ütles: Kui sinnage teaksid sedda, ja weelgi selsinnatsel ommal päwal, mis sinno rahhule tarwis lähhäb ! agga nüüd on se sinno silma eest warjule pandud.
43. Sest aeg tulleb sinno peäle, et so waenlased sinno ümber walli tewad, ja sinno ümber piirwad, ja sind keikipiddi waewawad;
44. Ja nemmad löwad sind mahha, ja sinno lapsed sinno sees, ja ei jätta kiwwi kiwwi peäle, sepärrast et sa ei olle tunnud omma armo- katsmisse aega.
45. Ja temma läks pühha kotta, ja hakkas wäljaaiama neid, kes seäl sees müsid ja ostsid,
46. Ja ütles neile: Kirjotud on: Minno kodda on palwe kodda; agga teie ollete sedda röowli õ auguks teinud.
47. Ja temma olli iggapääw pühhas koias õppetamas; agga üllemad preestrid ja kirjatundiad ja rahwa üllemad püüdsid tedda hukka sata,
48. Ja ei leidnud mitte, mis nemmad piddid teggema: sest keik rahwas, mis tedda kulis, hoidsid temma pole.)

20. Peatük.

Kristusse õppetus ennesest ja ommast ammetist: Wina--mäest: Kohtorahhast: Surnude üllestousmissest.

1. Ja se sündis ühhel neist päiwist, kui ta rahwast õppetas pühhas koias ja armoõppetust kulutas, siis tullid üllemad preestrid ja kirjatundiad wannemattega se peäle,
2. Ja rääksid temma wasto, ja ütlesid: Ütle meile, missugguse melewallaga teed sa sedda, ehk kes se on, kes sulle se melewalla annud?
3. Agga temma kostis ja ütles nende wasto: Minna tahhan ka teilt ühte sanna küssida, ja üttele mulle:
4. Kas Joannesse ristminne olli taewast, woi innimestest?
5. Agga nemmad arwasid issekeskes, ja ütlesid: Kui meie ütleme: taewast, siis ütleb temä: Miks--pärrast ep olle teie siis tedda mitte usknud?
6. Agga kui meie ütleme: innimestest, siis wiskab meid keik rahwas kiwwidega: sest se olli julge se peäle, et Joannes piddi prohwet ollema.
7. Ja nemad ei ütelnud ennast teädwad, kust.
8. Ja Jesus ütles nende wasto: Egga minnagi teile ütle, missugguse melewallaga ma sedda teen.
9. Agga temma hakkas rahwale sedda tähhendamisse sanna ütleva: Üks innimenne istutas winamäe, ja andis sedda numa peäle wälja ma--meeste kätte, ja läks woõrale male tükkiks aiaks.

10. Ja kui aeg olli, läkkitas temma ühhe sullase nende mameeste jure, et nemmad temale sest winamäe wiljast piddid andma; agga need ma--mehhed peksid tedda, ja saatsid tedda tühjalt ärra.
11. Ja temma läkkitas weel teise sullase; agga nemmad peksid ka sedda, ja teotasid ja saatsid tedda tühjalt ärra.
12. Ja temma läkkitas weel kolmandama; agga nemmad hawasid seddage, ja lükkasid tedda wälja.
13. Agga se winamäe Issand ütles: Mis pean miña teggema? ma tahhan omma armsa Poia läkkitada, ehk nemmad häbbenewad, kui nemmad tedda näwad;
14. Agga kui need mamehhed tedda näggid, mötlesid nemad issikeskes ja ütlesid: Sesiñane on se pärria, tulge, tapkem tedda ärra, et meile se pärrandus saab.
15. Ja nemmad lükkasid tedda winamäest wälja, ja tapsid tedda ärra. Mis wottab nüüd se winamäe Issand nendega tehha?
16. Kül temma tulleb ja hukkab needsinnatsed mamehhed ärra, ja annab se winamäe teiste kätte; agga, kui nemmad sedda kuulsid, ütlesid nemmad: Ärgo sedda sündko;
17. Agga temma watis nende peäle ja ütles: Mis se siis on, mis on kirjutud: Se kiwwi, mis hone-ehhitajad kui kölwatuma ärra--heitnud, SE on nurgakiwwiks sanud.
18. Iggaüks, kes selle kiwwi peäle, langeb, lähhäb russuks; agga kelle peäle se langeb, sedda teeb temma pihhuks.
19. Agga üllemad preestrid ja kirjatundiad püüdsid selsammal tunnil kässi temä külge pista; agga nemmad kartsid rahwast, sest nemad tundsid, et temma nende kohta se tähhendamisse sanna olli üttelnud.
20. Ja nemmad wahtsid tedda, ja läkkitasid kawwalad kulajad wälja, kes ennast waggaks teggid, et nemad tedda kõnnest piddid kiñi sama, ja tedda ärraandma Mawallitseja woimusse ja melewalla alla.
21. Ja nemmad küssid temmalt ja ütlesid: Öppetaja, meie teame, et sinna öiete rägid ja öppetad, ja ei pea ei ühhegi surussest luggu, waid öppetad Jumala teed öiete:
22. Kas meile sünnib Keisrile kohtorahha anda, ehk mitte?
23. Agga kui ta nende tiggeda kawwalusse ärramoistis, ütles temma nende wasto: Mis teie mind kiusate?
24. Näitke mulle tenari-rahha: Kelle kuio ja peäle-kirri on temmal? agga nemmad wastasid ja ütlesid: Keisri.
25. Siis ütles temä neile: Sepärrast andke Keisrile, mis Keisri kohhus on, ja Jumälale, mis Jumäla kohhus on.
26. Ja nemmad ei woind tedda mitte rahwa ees kõnnest kinni sada, ja pannid immeks temma kostmist, ja jäid wait.

27. Agga temma jure tullid moñingad Sadduserid, (kes ei ütle üllestousmist polegi ollewad) ja küssisid temmalt,
28. Ja ütlesid: Öppetaja, Moses on meile kirjotanud: Kui kellegi wend, kellel naene on, ärrasurreb, ja sesinnane surreb ärra lapseta, et temma wend se naese peab wotma, ja omma wennale suggu saatma.
29. Nüüd ollid seitse wenda, ja essimenne wottis naese, ja surri lapseta.
30. Ja teine wottis se naese, ja sesinnane surri ka ärra lapseta.
31. Ja kolmas wottis tedda: ja nendasammoti ka keik seitse, ja ei jätnud mitte lapsi, ja surrid ärra.
32. Agga keigewimaks surri ka se naene ärra.
33. Agga üllestousmisses, kelle naene peab temma ollema nende seast? sest ta on neil seitsmel naeseks olnud.
34. Ja Jesus kostis ja ütles neile: Sesinnatse ma-ilma lapsed wotwad naest, ja lähhäwad mehhele.
35. Agga, kes wäärt on arwatud teist ma-ilma sada, ja surnust üllestousta, ei need wotta naest, egga lähhä mehhele.
36. Sest nemmad ei woi mitte enam ärra--surra; sest nemad on inglide sarnatsed, ja nemmad on Jumala lapsed, et nemmad üllestousmisse lapsed on.
37. Agga et surnud üllestouswad, näitab ka Moses kibbowitsa poosas, kui temä Issandat nimetab Abraami Jumalaks, ja Isaaki Jumalaks, ja Jakobi Jummalaks;
38. Agga Jummal ei olle mitte surnutte, waid ellawatte Jummal: sest keik ellawad temmale.
39. Agga monningad kirjatundiaist wastasid ja ütlesid: Öppetaja, sinna olled hästi räkinud.
40. Agga nemmad ei julgend temmalt ühtegi enam küssida;
41. Agga temä ütles nende wasto: Kuida nemmad ütlewad, Kristust Taweti Poia ollewad?
42. Ja Tawet isse ütleb laulo-ramatus: Issand on minno Issandale üttelnud: Istu minno parrama pole,
43. Kunni minna sinno waenlased saan pannud sinno jalge-alluseks järjeks.
44. Nüüd hüab Tawet tedda Issandaks, kuida ta siis on temma Poeg?
45. Agga temä ütles keige rahwa kuuldes omma jüngrittele:
46. Hoidke ennast nende kirjatundiatte eest, kes pitkis ridis tahtwad käia, ja armastawad terretamissed turrude peäl, ja essimessed pingid koggodusse koddade sees, ja üllemat otsa laudas öhto-sömaaegus.
47. Nemmad söwad leskede honed ärra, ja luggewad silmakirjaks pitkad palwed: needsinnatsed peawad raskemat hukkatust sama.

21. Peatük.

Lessenaese annist: Jerusalemma liina ärrarikmissesst: Ma-ilma löppetussest. (Ewangelium teisel Kristusse Tullemisse Pühhal.

1. Agga temma watis ja näggi rikkaid ommad andid ohwri-rahha-kirsto pañewad.
2. Agga temma näggi ka ühhe waese lesse--naese kaks weringit senna pannewad.
3. Ja temma ütles: Töest minna ütlen teile, et sesinnane waene lesknaene on ennam, kui keik muud, sisse pannud.
4. Sest needsinnatsed keik on ommast liast warrandussest sisse pannud Jummalale anniks; agga sesinnane on ommast waesussest keik toidust, mis temmal olli, sisse pannud.
5. Ja kui monningad rääksid pühvast koiast, et temma illusatte kiwwide ja andidega olli ehhitud, siis ütles temma:
6. Kül need päwad tullewad, et sest keigest, mis teie näte, ei jäeta kiwwi kiwwi peäle, mis ei pea ärrakistama.
7. Agga nemmad küssisid temmalt, ja ütlesid: Öppetaja, millal peab se siis ollema? ja mis peab se täht ollema, millal se peab sündima?
8. Agga temma ütles: Katske, et teid ärra ei eksita: sest paljo tullewad minno nimme peäle, ja ütlewad, et minna se ollen; ja se aeg on liggi sanud, sepärrast ärge minge mitte nende järrele.
9. Agga kui teie söddadest ja seggasist asjust kulete, ärge kohkuge: sest se peab enne sündima; agga otsa ep olle weel ni pea kä.
10. Siis ütles temma neile: Rahwas touseb rahwa wasto ülles, ja kuningriik kuningrigi wasto.
11. Sured ma-wärrisemissed peawad ka ollema monnes paikas, ja nälg ja katk, ja hirmsad asjad, ja sured imme-tähhed taewast peawad sündima.
12. Agga enne sedda keik pistwad nemmad omma käed teie külge, ja kiusawad teid takka, ja andwad teid ärra koggodusse-koddadesse ja wangi, ja wiwad teid kuningatte ja mawallitsejatte ette miño niime pärrast.
13. Agga se peab teile tunnistusseks sündima.
14. Sepärrast pange omma süddamesse, et teie enne ei mötle se peäle, mis teie enneste eest peate wastma:
15. Sest minna tahhan teile suud ja tarkust anda, mis wasto ei pea woima räkida egga panna ei ükski, kes teie wastased on.
16. Agga teid peab ärraantama ka teie wannemist, ja wendadest, ja suggulasist, ja söbradest, ja nemmad wotwad monningad teie seast ärra tappa.
17. Ja teid peab sama wihkatud keikist minno nimme pärrast.
18. Agga ei ühte juukse-karwa ei pea teie peast hukka sama.

19. Hoidke ommad hinged omma kannatusse läbbi.
20. Agga kui teie näte söawäest Jerusalemma ümberpiirtud ollewad, siis tundke, et temã ärra--kautamiñe on liggi tulnud.
21. Siis pöggenego need, kes Juda-maal on, mägede peäle, ja need, kes keskpaikas seäl sees on, need mingo ärra: ja kes wäljas on, ärgo mingo nemmad mitte siñna sisse.
22. Sest needsinnatsed on kättemaksmisse päwad, et keik peab töeks sama, mis on kirjutud.
23. Agga hädda neile, kes käima peäl on, ja neile, kes immetawad neil päiwil: sest seäl maal peab suur hädda ollema, ja wihha sesinnatse rahwa peäle.
24. Ja nemmad peawad langema moõga terra läbbi, ja neid peab wangi widama keige pagganatte sekka, ja Jerusalem peab pagganist ärratallatud ollema, kunni pagganatte aeg täis saab.
25. Ja päwas, kuus ja tähtede sees peawad imme-tähhed ollema, ja Ma peäl peab rahwal ahastus ollema ilmanouta, et merri ja wee woud kohhisewad.
26. Ja innimesed lähhäwad rammotummaks kartusse ja nende asjade ootmisse pärrast, mis ma-ilma peäle peawad tulles; sest taewa wäed peawad köikutadama.
27. Ja siis näwad nemmad innimesse Poega tulles pilwes sure wäe ja auga.
28. Agga kui se keik hakkab sündima, siis waatke ülles, ja töstke ommad Pead ülles, sepärrast et teie ärralunnastaminne liggi tulleb.
29. Ja temma ütles neile ühhe tähhendamisest sanna: Wadage wigipuud ja keik puud:
30. Kui nemmad jo pakkatawad, ja teie sedda näte, siis tunnete teie issiennesest, et sui jo liggi on:
31. Nenda ka teie, kui teie näte sedda sündiwad, siis tundke, et Jummal riik liggi on.
32. Töest minna ütlen teile, et sesinnatse põlwe rahwas ei löppe mitte ärra, kunni se keik saab sündinud.
33. Taewas ja Ma lähhäwad hukka; agga minno sannad ei lähhä mitte hukka.
34. Agga hoidke ennast, et teie süddamed ei sa koormatud liasõmisse, ei liajomisse, egga peatoidusse murrettega, ja et se samma pääw äkkitselt teie peäle ei tulle.
35. Sest kui linnopael tulleb temma keikide peäle, kes keige se Ma peäl asset on.
36. Sepärrast walwage ja palluge iggal aial, et teid wäärt arwatakse ärrapöggeneda keige se eest, mis peab sündima, ja seista innimesse Poia ees.)
37. Agga temma õppetä päwa aial pühhas koias, agga öseks läks ta wälja, ja olli ö-maial se mäe peäl, mis hütakse öllimäeks.
38. Ja keik rahwas tulli warra homõiko temma jure, tedda pühhas koias kuulma.

22. Peatük.

Judas ärraandia: Pasa-tal ja öhto-sömaaeg. Jüngritte au-ahnus: Kristusse kannatamine aedas ja Kaiwa ees: Peetrusse ärrasalgamine.(Ewangelium Pertli Päwal.

1. Agga hapnematta leibade Pühha tulligi, mis hütakse Pasa-pühhaks.
2. Ja üllemad preestrid ja kirjatundiad otsisid, kuidas nemmad tedda piddid ärratapma: sest nemmad kartsid rahwast.
3. Agga sadanas olli läinud Juda sisse, kedda lianimmega hütakse Iskariotiks, kes nende kahheteistkümne arrust olli.
4. Ja temma läks ärra, ja räkis üllematte preestride ja söapealikkudega sedda, kuidas temma tedda piddi nende kätte ärraandma.
5. Ja nemmad said röömsaks, ja leppisid teine teisega temmale rahha anda.
6. Ja temma tootas, et otsis parrast aega tedda neile ärraanda ilma tüllita.
7. Agga hapnematta leibade pääw tulligi, millal se Pasa-tal piddi tappetama.
8. Ja temma läkkitas Peetrust ja Joannest, ja ütles: Minge ja walmistage meile Pasa-talle, et meie sedda woime süa.
9. Agga nemmad ütlesid temmale: Kus sa tahhad, et meie sedda peame walmistama?
10. Agga temma ütles neile: Wata, kui teie liña sisse tullete, siis tulleb teie wasto üks innimenne, se kannab ühhe weekrusi, käige temma järrel seäl koias, kuhho temma sisse lähhäb.
11. Ja üttelge selle koia issandale: Öppetaja ütleb sulle: Kus on se woöraste tubba, kus ma se Pasa-talle omma jüngrittega woin süa?
12. Siis näitab temma teile ühhe sure ehhitud toa ülleweel, seäl walmistage.
13. Agga kui nemmad ärraläksid, leidsid nemmad nenda, kui temma neile olli ütelnud, ja nemmad walmistasid Pasa-talle.
14. Ja kui se tund tulligi, istus temma mahha, ja need kaksteistkümmed Apostlit temmaga.
15. Ja temma ütles nende wasto: Minna ollen süddamest iggatsenud se Pasa-talle teiega süa, enne kui ma kannatan.
16. Sest ma ütlen teile, et ma sest mitte ennam ei sö, kuñi keik saab sündinud Jumãala rikis.
17. Ja kui ta karrikast sai wotnud, tännas temma ja ütles: Wotke se, ja jaggage ennestele.
18. Sest ma ütlen teile, et miña ei jo mitte sest winapu wiljast, kunni Jumãala riik saab tulnud.
19. Ja temma wottis leiba, tännas ja murdis, ja andis neile ja ütles: Se on minno ihho, mis teie eest antakse, sedda tehke minno mällestusseks.

20. Selsammal kombel ka se karrika pärrast sedda, kui nemmad said öhtust sönud, ja ütles: Sesinnane karrikas on se uus seädus miño were sees, mis teie eest ärrawallatakse.
21. Siiski wata, miño ärraandia kässi on minnoga laudas.
22. Ja innimesse Poeg lähhäb kül, nenda kui on seätud; siiski hädda selle innimessele, kelle läbbi tedda ärraantakse.
23. Ja nemmad hakkasid teine teise käest küssitellema, kes se kül nende seast pididi ollema, kes sedda pididi teggema.
24. Agga nende seas tousis ka riid, kes neist pididi suremaks arwatama?
25. Agga temma ütles neile: Pagganatte kuningad wallitsewad nende ülle, ja kes nende peale woimust wotwad, neid hütakse armolikkuks issandaks.
26. Agga teie mitte nenda, waid se surem teie seast olgo kui noorem, ja se üllem kui se, kes tenib.
27. Sest kes on surem, se, kes laudas istub, woi se, kes tenib? eks se, kes laudas istub? agga minna ollen kesk teie seas nenda kui se, kes tenib.
28. Agga teie ollete need, kes minno jure jänud minno kiusatuste sees.
29. Ja minna sean teile se kuningrigi, nenda kui minno Issa sedda mulle on seädnud,
30. Et teie peate söma ja joma minno laudas minno kuningrikis, ja istma aujärgede peäl, ja kahheteistkümne Israeli sugguarro peäle kohhut moistma.)
31. Agga Issand ütles: Simon, Simon, wata, sadanas on teid wägga püüdnud söäluda kui nisso;
32. Agga minna ollen sinno eest pallunud, et sinno usk ei pea ärralöpma, ja kui sa pärrast saad überpöörnud, siis kinnita ommad wennad.
33. Agga ta ütles temmale: Issand, ma ollen walmis, sinnoga ni hästi wangi kui surma minnema.
34. Agga temma ütles: Minna ütlen sulle, Peetrus: Kuk ei laula mitte tänna enne, kui sinna kolmkord saad ärrasalganud, et sa mind ei tunne.
35. Ja temma ütles nende wasto: Kui ma teid ollen läkkitanud kukrota, ja paunata ja kingata, ons teil middagi waia olnud? agga nemmad ütlesid: Ei ühtegi.
36. Siis ütles temma neile: Agga nüüd, kel kukkur on, se wotko sedda, nendasammoti ka pauna, ja kennel ep olle, se mügo ärra omma kube, ja ostko moöka.
37. Sest minna ütlen teile, et se weel minnule peab sündima, mis kirjutud on: Temma on ka üllekohtuste sekka arwatud, sest ka sel, mis minnust on kirjutud, on ots.
38. Agga nemmad ütlesid: Issand, ennä! siin on kaks moöka; agga temma ütles neile: Kül on.
39. Ja temma läks wälja, ja läks omma wisi järrele öllimäele; agga temma jüngrid käisid ka temma järrel.

40. Ja kui temma senna paika sai, ütles temma nende wasto: Palluge Jummalat, et teie kiusatusse sisse ei sa.
41. Ja temma isse lahkus neist ärra ni kaugele, kui kiwwiga woib süsta, ja heitis põlwili mahha, ja pallus Jummalat,
42. Ja ütles: Issa, kui sinna tahhaksid sedda karrikast minnust ärrawotta! ommeti ärgo sündko minno waid sinno tahtminne.
43. Agga üks ingel näitis ennast temmale taewast, ja kinnitas tedda.
44. Ja kui ta surmaga olli woitlemas, pallus temma Jummalat kangeminne; agga temma higgi olli kui werrepissarad, need langsid Ma peäle.
45. Ja temma tousis ülles Jummalat pallumast, ja tulli omma jüngritte jure, ja leidis neid maggamast kurbdusse pärrast.
46. Ja temma ütles neile: Mis teie maggate? touske ülles ja palluge Jummalat, et teie kiusatusse sisse ei sa.
47. Agga kui temma alles räkis, wata hulk rahwast, ja se, kedda hüti Judaks, üks kahhستهت--kümnest käis nende ees, ja tulli Jesusse liggi temmale suud andma.
48. Agga Jesus ütles temmale: Judas, annad sinna suandmissega innimesse Poia ärra?
49. Agga kui need, kes temma ümber ollid, näggid, mis piddi sündima, ütlesid nemmad temmale: Issand, kas meie peame moögaga sekka löma?
50. Ja üks neist löi üllema-preestri sullast, ja raius temma parrama körwa ärra.
51. Agga Jesus wastas ja ütles: Jätke siit sadik. Ja temma putus temma körwasse, ja teggi tedda terweks.
52. Agga Jesus ütles üllematte preestride, ja pühha koia pealikkude ja wannematte wasto, kes temma peäle tullid: Teie ollete wäljaläinud otsego röowli peäle moökade ja nuiadega,
53. Et ma kül iggapääw teie jures olnud pühhas koias, ei olle teie minno külge kässi pistnud; agga se on teie tund, ja pimmedusse woimus.
54. Agga nemmad wotsid tedda kinni, ja wisid ja saatsid tedda üllema-preestri kotta; agga Peetrus käis kaugele järrel.
55. Agga kui nemmad kesk oue tuld üllesteggid, ja nemmad ühhes mahhaistsid, siis istus Peetrus keskele nende sekka.
56. Agga üks ümmardaja näggi tedda tulle äres istwad, ja watas üksi silmi temma peäle, ja ütles: Ka sesinnane olli temmaga.
57. Agga temma salgas tedda ärra ja ütles: Naene, minna ei tunne tedda.
58. Ja ürrikesse aia pärrast näggi tedda üks teine mees ja ütles: Sinnage olled nende seast; agga Peetrus ütles: Innimenne, minna ei olle mitte.
59. Ja liggi ühhe tunni aega wahhet kinnitas sedda üks teine, ja ütles: Tõe polest, sesinnane olli temmaga: sest temma on ka Kalilea-ma mees.
60. Agga Peetrus ütles: Innimenne, ei ma moista, mis sa rägid: ja seddamaid, kui temma alles räkis, laulis kuk.

61. Ja Issand pöris ennast ümber, ja watis Peetrusse peäle, ja Peetrusse mele tulli Issanda sanna, kui ta temma wasto olli üttelnud: Enne kui kuk saab laulnud, salgad sinna mind kolmkord ärra.
62. Ja Peetrus läks wälja, ja nuttis kibbedaste.
63. Agga need mehhed, kes Jesust kinnipiddasid, naersid ja peksid tedda.
64. Ja nemmad katsid temma silmad kinni, ja löid temma wasto silmi, ja küssisid temmalt ja ütlesid: Moista kui prohwet, kes se on, kes sind löi.
65. Ja paljo muid asjo rääksid nemmad temma wasto ja teotasid.
66. Ja kui walge sai, tullid rahwa wannemad, üllemad preestrid ja kirjatundiad kokko, ja wisid tedda ülles omma sure kohto ette,
67. Ja ütlesid: Olled sinna se Kristus? ütle meile; agga temma ütles neile: Kui ma teile peaksin ütleva, ei teie ussu polegi.
68. Agga kui minna ka peaksin küssima, siis teie ei wasta mulle polegi, ja ei lasse mind mitte lahti.
69. Sest aiast peab innimesse Poeg istuma Jummalä wäe parramal polel.
70. Agga nemmad ütlesid keik: Olled sinna siis Jummalä Poeg? agga temma ütles nende wasto: Teie ütlete, sest minna ollen se.
71. Agga nemmad ütlesid: Mis meil ennam tunnistust tarwis on? sest meie olleme issi temma suust kuulnud.

23. Peatük.

Kristust wiakse Pilatusse ja Herodesse ette ja lüakse risti: Temma surm ja mahhamatminne.

1. Ja keik se rahwa-hulk wotsid kätte, ja wisid tedda Pilatusse jure,
2. Agga nemmad hakkasid temma peäle kaebama, ja ütlesid: Tedda olleme meie leidnud, et ta rahwast ärrapörab, ja kelab Keisrile kohto--rahha andmast, ja ütleb ennast Kristusse ühhe kunninga ollewad.
3. Agga Pilatus küssis temmalt ja ütles: Olled sinna Juda-rahwa kunningas? agga temma wastas temmale ja ütles: Jah ollen.
4. Agga Pilatus ütles üllematte preestride ja rahwa wasto: Minna ei leia ühtegi süüd sest innimessest.
5. Agga nemmad aiasid peäle, ja ütlesid: Temma annab rahwale pahha nou, ja õppetab keik möda Juda-maad, ja on algand Kalilea-maalt siit sadik.
6. Agga kui Pilatus Kalilea-maad kulis, küssis temma, kas se innimenne Kalilea-ma mees pididi ollema?
7. Ja kui temma teäda sai, et ta Herodesse wallitsusse alt olli, läkkitas temma tedda Herodesse jure, kes neilge päiwil Jerusalemmas olli.
8. Agga Herodes sai wägga röömsaks, kui ta Jesust nähha sai: sest ta olleks tedda hea melega jo ammogi näinud, sepärrast et ta olli paljo temmast

- kuulnud, ja temma lotis ühhe imme--tähhe nähha sada, mis temmast pididi tehtama.
9. Kül ta küssis temmalt mitme sannaga: agga temma ei wastand temmale ühtege.
10. Agga üllemad preestrid ja kirjatundiad seisid, ja kaebasid wägga waljuste temma peäle.
11. Agga kui Herodes omma söameestega tedda es olle mikski pannud, ja naernud, siis panni temma ühhe walge ride temma ümber, ja läkkitas tedda jälle Pilatusse jure.
12. Ja sel päwal said Pilatus ja Herodes teine teisega söbraks; sest enne ollid nemmad teine teise peäle wihhased olnud.
13. Agga Pilatus kutsus need üllemad preestrid, ja üllemad, ja sedda rahwast kokko.
14. Ja ütles nende wasto: Teie ollete sedda innimest minno jure tonud, otsego rahwa ärra--pöörjat: ja wata, ma ollen tedda teie ees kulanud, ja minna ep olle sest inimessesse ühtegi süüd leidnud, mis teie temma peäle kaebate,
15. Egga Herodeske: sest ma ollen teid temma jure läkkitanud, ja wata, polle ühtegi temma tehtud, mis surma wäärt on.
16. Sepärrast tahhan ma tedda karristada ja lahti lasta.
17. Agga temma pididi neile Pühhiks ühhe lahti laskma.
18. Agga keik se hulk kissendas wägga ja ütles: Hukka tedda ärra, ja lasse meile Parrabast lahti,
19. Kes olli ühhe mässamise, mis liñas olli sündinud, ja tapmisse pärrast wangitorni heidetud.
20. Siis hüdis Pilatus ta nende wasto, ja tahtis Jesust lahti lasta;
21. Agga nemmad karjusid wasto ja ütlesid: Lö tedda risti! lö tedda risti!
22. Agga temma ütles kolmat puhko nende wasto: Mis sesinnane siis kurja teinud? ma polle temast ühtegi surma süüd leidnud, sepärrast tahhan ma tedda karristada ja lahti lasta.
23. Agga nemmad aiasid peäle sure kissendamissega ja pallusid, et tedda pididi risti lödama, ja nende ja üllematte preestride kissendamine wottis woimust.
24. Agga Pilatus moistis kohhut, et nende palwe järrele pididi sündima.
25. Siis laskis temma neile sedda lahti, kes ühhe mässamise ja tapmisse pärrast olli wangi--torni heidetud, kedda nemad lahti pallusid; agga Jesust andis ta ärra, nenda kui nemmad tahtsid.
26. Ja kui nemmad tedda wäljawisid, said nemmad kätte ühhe Kireni liña mehhe, Simon nimmi, kes wäljalt tulli, ja temma peäle pannid nemmad risti, et ta sedda Jesusse järrele pididi kandma.
27. Agga temma järrel käis suur hulk rahwast ja naesi, kes ka kaebasid ja tedda nutsid.

28. Agga Jesus pöris eñast ümber nende pole, ja ütles: Jerusalemma tütrede, ärge nutke mind, waid nutke issiennast ja ommad lapsed.
29. Sest wata, need päwad tullewad, millal ööldakse: Önsad on need, kes siggimatta, ja need ihhud, mis ilmale ei kannud, ja need nissad, mis ep olle immetanud.
30. Siis hakkawad nemmad ütlema mäggedele: Langege meie peäle; ja mäekinkude wasto: Kartke meid.
31. Sest kui sedda torele pule tehakse, mis siis kuiwale peab sündima?
32. Agga temmaga widi kaks teist kurjateggiat wälja ärrahukkata.
33. Ja kui nemmad siñna paika said, mis hütakse pealae assemeks, löid nemmad tedda ja need kurjateggiad siñna risti, teist parrema, teist pahhema pole.
34. Agga Jesus ütles: Issa, anna neile andeks, sest nemmad ei tea mitte, mis nemmad tewad; agga nemad jaggasid temã rided, ja heitsid liisko nende pärrast.
35. Ja rahwas seisis seäl waatmas, ja üllemadke irwitasid tedda nendega, ja ütlesid: Muid on ta aitnud, aitko temma issiennast, kui ta on se Kristus, Jummalã ärrawallitsetud.
36. Agga ka söamehhedke naersid tedda, ja läksid temma jure ja wisid temmale ädikast,
37. Ja ütlesid: Kui sinna olled Juda-rahwa kuningas, siis aita issiennast.
38. Agga üks peäle kirri olli ka ülle temã Pea kirjotud, Kreka, Laddina ja Ebreã kele tähtedega: Sesinnane on Juda-rahwa Kuñingas.
39. Agga üks neist kurjateggiaist, kes ollid üllespodud, teotas tedda ja ütles: Kui sa olled Kristus, aiis aita issiennast ja meid.
40. Agga se teine kostis ja sõitles tedda, ja ütles: Eks sinnagi ei karda Jummalat, sest et sinna sessammas hukatuses olled.
41. Ja meie kül öigusse polest: sest meie same kätte, mis meie tö wäärt on; agga sesinnane ep olle ühtegi pahha teinud.
42. Ja temma ütles Jesusse wasto: Issand, mötle minno peäle, kui sa omma kuningriki tülled.
43. Ja Jesus ütles temmale: Töest, minna ütlen sulle, tänna pead sa minnoga Paradisis ollema.
44. Agga liggi kuendamal tunnil siis sai pimmedus keik ülle se Ma ühheksamast tuñist sadik.
45. Ja päike läks pimmedaks, ja se tek keige pühhama paiga ees templis kärrises keskelt löhki.
46. Ja Jesus kissendas sure heälega, ja ütles: Issa, sinno kätte annan ma omma waimo. Ja kui ta sedda sai üttelnud, heitis temma hinge.
47. Agga, kui se pealik näggi, mis sündis, siis auustas temma Jummalat ja ütles: Se innimenne olli töeste öige.

48. Ja keik rahwas, mis siñna tulli, sedda waatma, kui nemmad näggid, mis sündis, löid nemmad omma wasto rindo, ja läksid taggasi.
49. Agga keik temma tutwad seisid kaugelt, ja need naesed, kes temãa järrel ollid käinud Kalilea-maalt, näggid sedda.
50. Ja wata, üks mees, Josep nimmi, kes rae-issand olli, üks hea ja õige mees,
51. (Se ei olnud mitte nendega ühhes nous, egga kiitnud nende tööd) se olli Arimatiast Juda-rahwa liñnast, kes issige Jummal riki ka otis.
52. Se läks Pilatusse jure, ja pallus ennesele Jesusse ihho.
53. Ja temma wottis sedda mahha, ja mähkis sedda kalli linnase ride sisse, ja panni sedda ühte hauda, mis kiwwi sisse olli raiutud, kuhho ep olnud weel ial ükski pandud.
54. Ja se olli walmistamise pääw, ja se hingamise-pääw tulli peäle.
55. Agga need naesed, kes temmaga ollid Kalilea-maalt tulnud, käisid ka järrel, ja waatsid sedda hauda, ja kuida temma ihho siñna pandi.
56. Agga nemmad läksid taggasi, ja walmistasid kallid rohud ja salwi, ja sel hingamise-päwal seisid nemmad rahhul kasso järrel.

24. Peatük.

Kristusse üllestousmissest ja Taewaminnemissest.(Ewangeliium Kristusse üllestousmisse Pühha teisel päwal.(Ewangeliium Kristusse üllestousmisse Pühha kolmandamal päwal.

1. Agga essimessel näddala päwal puhte läksid nemmad hua jure, ja wisid need kallid rohud, mis nemmad ollid walmistanud, ja monningad ollid nendega.
2. Agga nemmad leidsid kiwwi hua peält ärraweretud ollemast.
3. Ja, kui nemmad sisse läksid, ei leidnud nemmad Issanda Jesusse ihho mitte.
4. Ja se sündis, kui nemmad sepärrast kahhe wahhel ollid, wata, siis seisid kaks meest nende körwas hiilgawa riettega.
5. Agga kui nemmad wägga kartsid ja ommad silmad mahhalöid, siis ütlesid nemmad nende naeste wasto: Mis teie sedda ellawat surnude jures otsite?
6. Ei ta polle siin, waid ta on üllestousnud: tulletage mele, kuida temma teile on räkinud, kui ta alles Kalilea-maal olli,
7. Ütteldes: Sedda inimesse Poega peab ärraantama pattuste iñimeste kätte, ja risti lödama, ja kolmandamal päwal jälle üllestousma.
8. Ja temma sannad tullid nende mele.
9. Ja nemmad läksid hua jurest taggasi, ja kulutasid sedda keik neile ühheteistkümnele, ja keikile teistele.
10. Agga Maria Mahdalena ja Joanna, ja Maria Jakobusse emma, ja muud naesed nendega ollid need, kes sedda Apostlidadele rääksid.

11. Ja nende kõnne olli nende melest otsego tühhi jut, ja nemmad ei usknud neid mitte.
12. Agga Peetrus wottis kätte, ja jooksis haua jure: ja kui ta kummarkülle sisse watis, näggi temma need surno-linnad üksi maas ollewad, ja temma läks ärra, ja pani sedda issienneses immeks, mis olli sündinud.
13. Ja wata, kaks nende seast ollid minnemas selsammal päwal ühte allewisse, mis Jerusalemmast liggi kuuskümmend waggo maad olli, selle nimmi olli Emmaus,
14. Ja nemmad rääksid issikeskes keikist neist asjust, mis ollid sündinud.
15. Ja se sündis, kui nemmad teine teisega jutto aiasid ja teine teiselt küssisid, siis tulli ka Jesus issi nende jure ja käis nendega.
16. Agga nende silmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud.
17. Ja temma ütles nende wasto: Mis kõnned need on, mis teie issikeskes kõnnelete käies, ja ollete kurwanäolissed.
18. Agga üks, Kleopas nimmi, wastas ja ütles temmale: Sinnaks üksi kui woöras ellad Jerusalemmas, ja ei olle teäda sanud, mis neil päiwil seälsammas on sündinud?
19. Ja temä ütles neile: Mis siis? agga nemmad ütlesid temmale: Sedda, Jesussest Naatsarettist, kes olli Prohwet wäggew teggudest ja sannast Jummal ja keige rahwa ees,
20. Kuida meie üllemad preestrid ja wannemad tedda on surma kohto alla ärraannud, ja tedda risti lõnud.
21. Agga meie lootsime, et ta pididi sesamma ollema, kes Israeli rahwast pididi ärralunnastama, ja peäle se keik on tänna kolmas pääw, kui se on sündinud.
22. Agga ka monningad naesed meie seast on meid ärraehmatanud, kes warra homiko haua jure ollid tulnud,
23. Ja kui nemmad temma ihho ei leidnud, tullid nemmad ja ütlesid, ennast ka inglide näo näinud, kes ütlewad tedda ellawad.
24. Ja monningad meie seast läksid haua jure, ja leidsid nenda, kui need naesed ka üttelnud; agga tedda ennast ei näinud nemmad mitte.
25. Ja temma ütles nende wasto: Oh! teie rummalad ja süddamest pitkaldased sedda keik uskuda, mis prohwetid on räkinud.
26. Eks KRISTUS sedda piddand kannatama, ja omma au sisse minnema?
27. Ja temma hakkas Mosessest ja keikist prohwetidest, ja selletas neile ärra keige kirjade sees sedda, mis temmast olli kirjutud.
28. Ja nemad said se allewi liggi, kuhho nemmad läksid, ja temä teggi ennast emale miñema.
29. Ja nemmad pallusid tedda wäggise ja ütlesid: Jä meie jure, sest öhto jouab, ja pääw werib; ja temma läks sisse nende jure jäma.
30. Ja se sündis, kui ta nendega laudas istus, wottis temma leiba, önnistas ja murdis ja andis neile.

31. Siis peäsid nende silmad lahti, ja nemmad tundsid tedda, ja temma kaddus nende eest ärra.
32. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Eks meie südda meie sees ei põllend, kui ta meiega räkis tee peäl, ja kui ta meile kirjad ärrasselletas?
33. Ja nemmad tousid selsammal tunnil ülles, ja läksid taggasi Jerusalemma, ja leidsid need üksteistkümmend, ja neid, kes nende jures ollid, kous ollemast,
34. Kes ütlesid: Issand on töeste üllestousnud, ja ennast Simonale näitnud.
35. Ja nemmad rääksid sedda ülles, mis tee peal olli sündinud, ja kuidas nemmad tedda leiwa-murdmisest ollid tunnud.
36. Agga, kui nemmad sedda rääksid, seisis Jesus isse kesk nende wahhel, ja ütles neile: Rahho olgo teile!
37. Agga nemmad kokkusid ja kartsid, ja mötlesid ennast waimo näggewad.
38. Ja temma ütles neile: Miks teie ollete ni wägga ärraehmatand? ja mikspärrast touswad nisuggused mötlemisest teie süddamette seest?
39. Et wadage mo jallad, sest et minna sesamma ollen: katske mind kättega ja wadage, sest waimul ep olle mitte lihha ja luid, nenda kui teie näte mul ollewad.
40. Ja kui ta sedda sai üttelnud, näitis temma neile ommad käed ja jallad.
41. Agga kui nemmad römo pärrast weel ei usknud, ja immeks pannid, siis ütles ta nende wasto: Kas teil on siin middagi süa?
42. Ja nemmad pannid temma ette tükki küpsetud kalla ja kerje-met.
43. Ja temma wottis ja söi nende ees.
44. Agga temma ütles nende wasto: Need on need kõnned, mis ma teile rääksin, kui minna alles teie jures olin: sest keik peab töeks sama, mis Mosesse kassoöppetussesse, ja prohwetide ja laulo-ramatusse minnust on kirjutud.
45. Siis teggi temma nende moistust lahti, et nemmad kirjad moistsid.
46. Ja temma ütles neile: Nenda on kirjutud, ja nenda pididi Kristus kannatama, ja üllestousma surnust kolmandamal päwal,
47. Ja temma nimmel pididi kulutama mele-parrandamist ja pattude andeksandmist keige rahwa seas, ja algama Jerusalemmast.)
48. Agga teie ollete nende asjade tunnistajad.
49. Ja wata, minna läkkitan teie peäle omã Issa tootust; agga teie jäge Jerusalemma liõna senniks, kui teid ehhitakse wäega kõrgest.
50. Agga temma wiis neid wälja Petaniast sadik, ja töstis ommad käed ülles, ja önnistas neid.
51. Ja se sündis, kui ta neid önnistas, lahkus temma neist ärra, ja tedda woeti ülles taewa.
52. Ja kui nemmad tedda said kummardanud, läksid nemmad taggasi Jerusalema sure römoga.
53. Ja nemmad ollid allati pühhas koias, kiitsid ja tännasid Jummalat.

A M E N

Luka Ewangeliummi Ots.

Ewangelium Pühast Joannessest ülleskirjutud.

---

1. Peatük.

Kristus tössine Jummal ja tössine innimenne: Ristia Joannesse tunnistus temmast: Andreas, Peetrus, Wilippus ja Natanael tullid Jesusse jure.(Ewangelium kolmandamal Joulo Pühhal.(Ewangelium neljandamal Kristusse tullemisse Pühhal.

1. Algmisses olli se Sanna, ja se Sanna olli Jummal jures, ja se Sanna olli Jummal.
2. Sesamma olli algmisses Jummal jures.
3. Keik asjad on temma läbbi tehtud, ja ilma temmata ep olle ühtegi tehtud, mis tehtud on.
4. Temma sees olli ello, ja se ello olli innimeste walgus,
5. Ja se walgus paistas pimmedusses, ja pimmedus ei wotnud sedda wasto.
6. (Üks innimenne, Joannes nimmi, sai Jummalast läkkitud:
7. Sesinnane tuli tunnistusseks, et temma sest walgussest piddi tunnistama, et keik temma läbbi piddid uskma.
8. Temma ep olnud mitte se walgus, waid, et temã piddi tunnistama sest walgussest.)
9. Se olli se tössine walgus, kes walgustab keik innimessed, kui ta ma-ilma sisse tuli.
10. Temma olli ma-ilmas, ja ma-ilm on temma läbbi tehtud, ja ma-ilm ei tunnud tedda mitte.
11. Temma tuli omma sisse, ja need ommaksed ei wotnud tedda mitte wasto;
12. Agga ni mitto, kui tedda wastowotsid, neile andis temã melewalda Jumala lapsiks sada, kes temma nimme sisse uskwad,
13. Kes ep olle werrest, ei lihha tahtmissesest, egga mehhe tahtmissesest, waid Jummalast sündinud.
14. Ja se Sanna sai lihhaks, ja wottis kui ühhes maias meie seas ellada (ja meie näggime temma au, kui Issast ainosündinud Poia au) täis armo ja töt).
15. Joannes tunnistas temmast, kissendas ja ütles: Sesinnane olli, kellest minna ollen üttelnud: kes mo järrele tulleb, se on enne mind olnud, sest temma olli enne kui minna.
16. Ja temma täiussest olleme meie keik wotnud kül armo armo pärrast:

17. Sest kässoõppetus on Mosesse läbbi antud: se arm ja se tödde on Jesusse Kristusse läbbi sanud.
18. Ükski ei olle ial Jummalat näinud, se ainussündinud Poeg, kes Issa süles on, se on meile ärrasselletanud.
19. Ja se on Joannesse tunnistus, kui Juda-rahwas läkkitasid Jerusalemmast preestrid ja Lewitid, et nemmad temmalt piddid küssima, kes sa olled?
20. Ja ta tunnistas, ja ei salgand mitte, ja tunnistas: Minna ep olle mitte se Kristus.
21. Ja nemmad küssisid temmalt: Mis siis, olled sinna Elias? temma ütles: Polle mitte; olled sinna se Prohwet? ja temã kostis: ei mitte.
22. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Kes sa siis olled? et meie wastust woime wia neile, kes meid on läkkitanud, mis sa ütled issiennesest?
23. Temma ütles: Ma ollen ühhe hüdia heäl körbes: Tehke tassaseks Issanda teed, nenda kui prohwet Jesaia on üttelnud.
24. Ja need, kes ollid läkkitud, ollid Wariseride seast.
25. Ja nemmad küssisid temãlt ja ütlesid temma wasto: Miks sinna siis ristid, kui sa ep olle se Kristus, egga Elias, egga se Prohwet?
26. Joannes kostis neile ja ütles: Minna ristin weega; agga se seisab kesk teie seas, kedda teie mitte ei tunne.
27. Se on sesamma, kes pärrast mind tulleb, kes enne mind on olnud, kelle wäärt minna ep olle, et ma temma kinga paela lahti peästan.
28. Se sündis Petabaras teisel polel Jordani, kus Joannes ristis.)
29. Teisel päwal nääb Joannes Jesust ennese jure tullewad, ja ütleb: Wata, se on Jumjala Tal, kes ma-ilma patto ärrakannab.
30. Sesinnane on, kellest ma ollen üttelnud: Mo järrele tulleb üks mees, kes enne mind on olnud, sest ta olli enne kui minna.
31. Ja minna ei tunnud tedda mitte: waid et ta piddi Israelis awwalikkuks sama, sepärrast ollen ma tulnud ristima weega.
32. Ja Joannes tunnistas ja ütles: Minna näggin Waimo otse kui tui taewast mahha tullewad, ja temma jäi temma peäle.
33. Ja minna ei tunnud tedda mitte; agga, kes mind läkkitas weega ristima, se ütles mulle: Kelle peäle sa nääd Waimo mahha tullewad, ja temma peäle jäwad, sesinnane on, kes pühha Waimoga ristib.
34. Ja ma ollen näinud ja tunnistanud, et se--sinnane on se Jumjala Poeg.
35. Teisel päwal seisis Joannes ta, ja kaks temma jüngrittest.
36. Ja kui temma näggi Jesust kõndiwad, ütles temma: Ennä, se on Jumjala Tal.
37. Ja need kaks jüngrit kuulsid tedda räkiwad, ja käisid Jesusse järrel.
38. Agga Jesus pöris ennast ümber, ja näggi neid ennese järrel käiwad, ja ütles neile: Mis teie otsite? Agga nemmad ütlesid temmale: Rabbi! (se on, kui sedda ärrasselletakse, Öppetaja) kus sinna asset olled?

39. Temma ütles neile: Tulge ja wadage. Nemmad tullid ja waatsid, kus ta piddi asset ollema, ja jäid sel päwal temma jure: agga se olli liggi kümnes tund.
40. Üks neist kahhest, kes Joannesest kuulsid, ja Jesusse järrel käisid, olli Andreas, Simona ja Peetrusse wend:
41. Sesinnane leiab essite omma wenna Simona, ja ütleb temmale: Meie olleme Messiast leidnud, se on ärrasselletud, se Kristus.
42. Ja temma wiis tedda Jesusse jure. Agga, kui Jesus tedda näggi, ütles temma: Sinna olled Simon Jona poeg, sind peab hütama Kewaks, se on ärrasselletud: Peetrus.
43. Teisel päwal tahtis Jesus Kalilea-male miñna, ja leiab Wilippust ja ütleb temmale: Käi minno järrel.
44. Agga Wilippus olli pärrit Petsaidast, Andrea ja Peetrusse liñnast.
45. Wilippus leiab Natanaeli, ja ütleb temmale: Kellest Moses on kirjotanud kässoramatusse, ja prohwetid, sedda olleme meie leidnud, Jesust Josepi poega Naatsarettist.
46. Ja Natanael ütles temmale: Kas Naatsarettist woib middagi head tulla? Wilippus ütles temmale: Tulle ja wata.
47. Jesus näggi Natanaeli ennese jure tullewad ja ütles temmast: Ennä! üks tössine Israeli-mees, kenne sees ei olle kawwalust.
48. Natanael ütleb temmale: Kust sa mind tunned? Jesus kostis ja ütles temma wasto: Ennego Wilippus sind kutsus, näggin minna sind, kui sa wigipu al ollid.
49. Natanael kostab ja ütleb temma wasto: Öppetaja, sinna olled se Jummal Poeg, sinna olled se Israeli Kunningas.
50. Jesus wastas ja ütles temmale: Et minna sulle ollen üttelnud: Ma näggin sind wigipu al, siis ussud siña: sa pead suremad asjad näggema kui needsinnatsed.
51. Ja ütles temmale: Töest, töest minna ütlen teile: Sest aiast peate teie taewast lahti näggema, ja Jummal inglid ülles ja mahha astwad innimesse Poia peäle.

2. Peatük.

Pulmad Kana liñnas: Templi puhhastamine.(Ewangelium teisel Pühhapäwal pärrast kolme Kunninga Pühha.

1. Ja kolmandamal päwal said pulmad Kanas Kalilea-maal, ja Jesusse emma olli seäl;
2. Agga Jesus ja temma jüngrid ollid ka pulma kutsutud.
3. Ja kui wina pudus, ütles Jesusse emma temma wasto: Neil ep olle wina.

4. Jesus ütles temmale: Naene, mis mul on sinnoga teggemist ? minno tund ep olle weel tulnud.
5. Temma emma ütles teenridele: Mis temã teile ial ütleb, sedda tehke.
6. Agga senna ollid pandud kuus kiwwist wee--riista Juda-rahwa puhhastamise pärrast, ja iggaühhe sisse läks kaks ehk kolm moõto.
7. Jesus ütles neile: Täitke need kiwwised wee--riistad weega, ja nemmad täitsid neid äre tassa.
8. Ja temma ütles neile: Wotke nüüd nende seest, ja wige pulma-rahwa-tallitajale, ja nemmad wisid.
9. Agga kui pulma-rahwa-tallitaja sedda wet maitsis, mis winaks olli sanud, (ja ei teädnud mitte, kust se olli; agga need teenrid teädsid, kes sedda wet ollid tonud) siis kutsus se pulma-rahwa-tallitaja peigmeest,
10. Ja ütles temmale: Igga mees annab essite head wina, ja kui nemmad jo kül sanud, siis lahjemat: sinna olled sedda head wina tännini hoidnud.
11. Se olli nende immeteggude hakkatus, mis Jesus teggi Kanas Kalilea-maal, ja näitis omma au ülles, ja temma jüngrid uskusid temma sisse.)
12. Pärrast läks temma alla Kapernaumma, temma ja temma emma ja temma wennad ja temma jüngrid: ja ei jänud senna mitte kaua aega.
13. Ja Juda-rahwa Pasa-pühha olli liggi; ja Jesus läks Jerusalemma,
14. Ja leidis pühhast koiast neid, kes härgi, ja lambo ja tuikessi müsüid, ja need rahha-wahhetajad istmast.
15. Ja temma teggi ühhe piitsa paelust, ja aias keik pühhast koiast wälja lammaste ja härgega hopis, ja nende rahha-wahhetajatte rahha pillas temma laiale, ja lükkas nende lauad ümber.
16. Ja ütles neile, kes tuikessi müsüid: Wige need siit ärra: ärge tehke minno lssa kodda kauba-koiaks.
17. Agga temma jüngrid mäalletasid, et kirjutud olli: Öige wihha sinno koia pärrast on mind ärrasönuud.
18. Siis kostsid need Juda-mehhed, ja ütlesid temmale: Mis tähte näitad sinna meile, et sa sedda teed?
19. Jesus wastas ja ütles neile: Kiskuge sesinnane tempel mahha, ja minna tahhan sedda kolmel päwal üllesehitada.
20. Siis ütlesid Juda-mehhed: Sesinnane tempel on kuel aastal wietkümmend üllesehitud, ja sinna tahhad sedda üllesehitada kolmel päwal?
21. Agga temma räkis omma ihho-templist.
22. Agga, kui ta sai surnust üllestousnud, siis tulli temma jüngritte mele, et ta sedda neile olli üttelnud, ja usksid kirja, ja sedda sanna, mis Jesus olli üttelnud.
23. Agga, kui ta Jerusalemmas olli Pasa-pühhal, siis usksid paljo temã nimme sisse, kui nemmad näggid temma immetähhed, mis ta teggi.
24. Agga Jesus issi ei usknud ennast mitte nende kätte, et ta keik ärra tundis;

25. Ja et temmal ei olnud tarwis, et kegi ühhest innimessest pididi tunnistama; sest temma moistis, mis innimesse sees olli.

3. Peatük.

Kristusse könne Nikodemussega: Joannesse könne omma jüngrittega.(Ewangelium kolm-aino Jummal Pühhal.(Ewangelium Nellipühhi teisel päwal.

1. Agga üks innimenne olli Wariseride seast, Nikodemus nimmi, Juda-rahwa üllem:
2. Sesinnane tulli Jesusse jure ösel, ja ütles temmale: Öppetaja, meie teame, et sa olled Jummalast tulnud õppetajaks: sest ükski ei woi neid immetähtesid teha, mis sinna teed, kui Jummal ei olle temmaga.
3. Jesus wastas ja ütles temmale: Töest, töest minna ütlen sulle, kui kegi ei sünni üllewelt, ei woi temma mitte Jummal riki nähha.
4. Nikodemus ütles temã wasto: Kuis woib innimenne sündida, kui ta wanna on? kas ta woib teistkorda omma emma ihho sisse miñna, ja sündida?
5. Jesus wastas: Töest, töest minna ütles sulle, kui kegi ei sünni weest ja Waimust, siis ei woi temma mitte Jumala rigi sisse sada.
6. Mis lihhas sündinud, se on lihha, ja mis Waimust sündinud, se on waim.
7. Ärra panne immeks, et ma sulle ollen üttelnud: Teie peate üllewelt sündima.
8. Tuul puhhub, kuhho ta tahhab, ja sinna kuled temma heäle, agga sinna ei tea mitte, kust ta tulleb, ja kuhho ta lähhäb: nenda on igga--üks, kes Waimust on sündinud.
9. Nikodemus wastas ja ütles temmale: Kuida se woib sündida?
10. Jesus wastas ja ütles temmale: Olled siña Israeli õppetaja, ja ei moista sedda mitte?
11. Töest, töest minna ütlen sulle: Meie rägime, mis meie teame, ja tunnistame, mis meie olleme näinud, ja teie ei wotta meie tunnistust mitte wasto.
12. Kui minna teile rägim neist asjust, mis Ma peäl on, ja teie ei ussu mitte: kuida wottaksite teie uskuda, kui ma teile rägiksin neist asjust, mis üllewelt taewas on ?
13. Sest ükski ei olle taewa läinud, kui agga se, kes taewast mahhatulnud, se innimesse Poeg, kes taewas on.
14. Ja nenda kui Moses ühhe ussi on körbes üllendanud, nenda peab se innimesse Poeg üllendatama,
15. Ei ükski, kes temma sisse ussub, ei pea hukka sama, waid, et temmal iggawenne ello peab ollema.)

16. Sest nenda on Jummal ma-ilma armastanud, et temma omma ainosündinud Poia on annud, et ükski, kes temma sisse ussub, ei pea hukka sama, waid, et iggawenne ello temmal peab ollema.
17. Sest Jummal ep olle omma Poega mitte läkkitanud ma-ilma, et temma ma-ilma pididi hukkamoißtma, waid, et ma-ilm temma läbbi pididi önsaks sama.
18. Kes temma sisse ussub, tedda ei moißteta mitte hukka ; agga, kes ei ussu mitte, jubba se on hukkamoißtetud, sest temma ep olle usknud Jummalaa ainosündinud Poia nimme sisse.
19. Agga se on se hukkamoißtminne, et Walgus on tulnud ma-ilma sisse, ja innimessed armastasid pimmedust ennam kui sedda Walgust; sest nende teud ollid kurjad.
20. Sest iggäuks, kes kurja teeb, wihkab sedda Walgust, ja ei tulle Walgusse jure, et temma teggusid ei pea laidetama.
21. Agga, kes töt teeb, se tulleb Walgusse jure, et temma teud woiksid awwalikkuks sada, sest nemmad on Jummalaa sees tehtud.)
22. Pärrast sedda tullid Jesus ja temma jüngrid Juda-male: ja siñna wibis temma nendega ja ristis.
23. Agga Joannes ristis ka Ainonis liggi Salimi, et seäl paljo wet olli, ja siñna tullid rahwas, ja neid ristiti,
24. Sest Joannes es olle weel mitte wangi--torni heidetud.
25. Siis hakkasid Joannesse jüngrid Juda-meestega küssitellema puhhastamisse pärrast.
26. Ja tullid Joannesse jure, ja ütlesid temmale: Öppetaja, kes sinnoga olli teile pool Jordani, kellele sinna tunnistust andsid, wata, se--sinnane ristib, ja keik tullewad temma jure.
27. Joannes wastas ja ütles: Innimenne ei woi ei middagi wotta, kui se ep olle temmale antud taewast.
28. Teie issi ollete minno tunnistajad, et ma ollen üttelnud: Minna ei olle mitte Kristus, waid et ma ollen temma ele läkkitud.
29. Kellel pruut on, se on peigmees; agga peig--mehhe söbber seisab, ja kuleb tedda, ja on wägga römus peigmehhe heäle pärrast; sesinnane mo rööm on nüüd täis sanud.
30. Temma peab kaswama, agga minna pean wähhenema.
31. Kes üllewelt tulleb, se on ülle keikide: kes maast on, se on maast, ja rägib sest maast; kes taewast tulleb, se on ülle keikide,
32. Ja tunnistab sedda, mis temma on näinud ja kuulnud, ja ükski ei wotta temma tunnistust wasto.
33. Kes temma tunnistust wastowottab, se kinnitab, et Jummal tössine on.
34. Sest, kedda Jummal on läkkitanud, se rägib Jummalaa sanna: sest Jummal ei anna Waimo moödo järrele.
35. Issa armastab Poega, ja on keik temma kätte annud.

36. Kes ussub Poia sisse, sel on iggawenne ello; agga, kes ei ussu Poia sanna, se ei pea sedda ello näggema, waid Jummalä wihha jääb temma peäle.

4. Peatük.

Samaria rahwa pattustpöörminne: Kunninga-mehhe poeg tehakse terweks. (Ewangelium essimessel Pühhapäwal kolmatkümnend pärrast kolm-aino Jummalä Pühha.

1. Kui nüüd Issand teäda sai, et Wariserid ollid kuulnud, et Jesus ennam jüngrid teggi ja ristis, kui Joannes;
2. (Et kül Jesus issi ei ristinud, waid temma jüngrid.)
3. Siis jättis temma Juda-ma mahha, ja läks jälle Kalilea-male.
4. Agga temma piddi Samariast läbbi minnema.
5. Siis tulli temma ühte Samaria-liñna, mis hütakse Sigariks, se põllo liggi, mis Jakob omma poia Josepile olli annud.
6. Agga seälsammas olli Jakobi kaew. Kui nüüd Jesus te-käimissest olli wässinud, istus temma nenda kaewo jures; ja se olli pea kues tund.
7. Siis tulli üks naene Samariast wet toma: Jesus ütleb temmale: Anna mulle jua.
8. (Sest temma jüngrid ollid ärraläinud liñna, et nemmad piddid roga ostma.)
9. Siis ütles se Samaria naene temma wasto: Sinna olled üks Juda-mees, kuidä küssid sa siis minnult jua, ja minna ollen üks Samaria-liñna naene? (Sest Juda-rahwas ei sünni mitte ühte Samaria-ma rahwaga.)
10. Jesus wastas ja ütles temmale: Kui sa teaksid sedda Jummalä andi, ja kes se on, kes sinnule ütleb: Anna mulle jua; sa olleksid tedda pallunud, ja temma olleks sinnule ellawat wet annud.
11. Se naene ütles temmale: Issand, ömbrit ep olle sinnul, ja se kaew on süggaw: kust on sinnul siis se ellaw wessi?
12. Sinnaks surem olled, kui meie issa Jakob, kes meile se kaewo on añud, ja temä isse on seält seest jonud ja temma poiad ja temma lojuksed?
13. Jesus wastas ja ütles temmale: Igga--üks, kes sesinnatsest weest joob, se jannutab jälle.
14. Agga, kes ial saab jonud sest weest, mis minna temmale annan, temma ei jannuta mitte ei iggaweste; waid se wessi, mis minna temmale annan, saab temma sees wee-kaewuks, mis owab iggawesse ellusse.
15. Se naene ütles temma wasto: Issand, anna mulle sedda wet, et minna ei jannuta, egga mul tarwis olleks seie tulla wet toma.
16. Jesus ütles temmale: Minne, kutsu omma meest, ja tulle seie.
17. Se naene wastas ja ütles: Minnul ep olle meest. Jesus ütles temmale: Sinna ütled öiete, minnul ep olle meest:

18. Sest wiis meest on sinnul olnud, ja, kes nüüd sinnul on, se ep olle mitte sinno mees: sedda olled sa öiete üttelnud.
19. Se naene ütles temmale: Issand, minna nään, et sa Prohwet olled.
20. Meie wannemad on sesinnatse mäe peäl Jummalat kummardanud, ja teie ütlete, et Jerusalemmas se paik on, kus peab Jummalat kummardama.
21. Jesus ütles temmale: Naene, ussu mind, et tund tulleb, et teie ei pea sesinnatse mäe peäl, egga Jerusalemmas Issa kummardama.
22. Teie kummardate, mis teie ei tea; agga meie kummardame, mis meie teame, sest önnistus tulleb Juda-rahwa seast.
23. Agga tund tulleb ja on nüüd, et tössised kummardajad peawad Issa kummardama Waimus ja töes, sest Issa otsib ka sähhärdussed, kes tedda nenda kummardawad.
24. Jummal on üks Waim, ja, kes tedda kummardawad, need peawad Waimus ja töes kummardama.
25. Se naene ütleb temmale: Ma tean, et Messias tulleb, kedda nimetatakse Kristusseks: kui se saab tulnud, siis kulutab temma meile keik.
26. Jesus ütles temmale: Minna ollen se, kes sinnoga rägib.
27. Ja se peäle tullid temma jüngrid, ja immetellesid, et temma se naesega könneles; siiski ei üttelnud ükski: Mis sinna küssid, ehk, mis sa rägid temmaga?
28. Se naene jättis nüüd omma wee-krusi senna, ja läks ärra liñna, ja ütles neile innimestele:
29. Tulge, wadage sedda innimest, kes minnule keik on üttelnud, mis ma ollen teinud, eks sesinnane ei olle se Kristus.
30. Siis läksid nemmad liñnast wälja, ja tullid temma jure.
31. Agga se wahhel pallusid jüngrid tedda ja ütlesid: Öppetaja, sö.
32. Agga temma ütles neile: Minnul on sedda roga süa, mis teie mitte ei tea.
33. Siis ütlesid jüngrid issikeskes: Ons kegi temmale süa tonud?
34. Jesus ütles neile: Minno roog on se, et ma teen selle tahtmisse järrele, kes mind on läkkitanud, ja löppetan temma tö.
35. Eks teie isse ütle, et weel nelli kuud on, siis tulleb leikus kätte? wata, minna ütlen teile: Töstke ommad silmad ülles, ja wadage põllud, sest nemmad on jo walged leikussele.
36. Ja kes leikab, se saab palka, ja koggub wilja iggawesseks elluks, et ni hästi se, kes külwab, kui se, kes leikab, ühtlase woiksid röömsad olla.
37. Sest siin on se sanna tössi, et teine on, kes külwab, ja teine, kes leikab.
38. Ma ollen teid läkkitanud sedda leikama, mis kallal teie ei olle mitte tööd teinud: teised on tööd teinud, ja teie ollete nende tö peäle tulnud.
39. Agga palju Samaria-rahwast sest liñnast usksid temma sisse se naese könne pärrast, kes tunnistas: Temma on minnule keik üttelnud, mis ma ollen teinud,

40. Kui nüüd need Samaria-rahwas temma jure tullid, pallusid nemmad tedda, et ta nende jure pididi jäma: ja temma jäi siina kaks päwa.
41. Ja palju ennam usksid temma sanna pärrast,
42. Ja ütlesid selle naesele: Meie ei ussu mitte ennam sinno kõnne pärrast: sest meie olleme isse kuulnud, ja teame, et sesinnane on tõest se ma--ilma Önnisteggia, Kristus.
43. Agga kahhe päwa pärrast tulli temma seält wälja, ja läks ärra Kalilea-male.
44. Sest Jesus issi olli tunnistanud, et prohwetil ommal pärris-maal au ei olle.
45. Kui temma nüüd sai tulnud Kalilea-male, wotsid Kalilea-ma rahwas tedda wasto, kes keik ollid näinud, mis ta olli Jerusalemmas teinud surel Pühhal, sest nemmad ollid ka Pühhiks sinna tulnud.
46. Siis tulli Jesus jälle Kana, Kalilea-ma liina, kus ta wet olli winaks teinud.
47. Ja üks kunninga-mees olli, selle poeg olli haige Kapernaumas; kui sesinnane sai kuulnud, et Jesus olli tulnud Juda-maalt Kalilea-male, läks ta temma jure ja pallus tedda, et ta pididi alla tulles ja temma poia terweks teggema, sest ta pididi jo ärrasurrema.
48. Siis ütles Jesus temma wasto: Kui teie ei nä immetähthesid egga immeteggusid, siis ei ussu teie mitte.
49. Se kunninga-mees ütles temmale: Issand tulle alla, ennego mo poioke surreb.
50. Jesus ütleb temmale: Minne, sinno poeg ellab; ja se innimenne uskus se sanna, mis Jesus temmale ütles, ja läks ärra.
51. Kui temma jo olli alla tullemas, tullid temma sullased temma wasto, ja kulutasid ja ütlesid: Sinno poeg ellab.
52. Siis kulas temma neilt sedda tundi, millal temma olli parramaks sanud, ja nemmad ütlesid temmale: Eile seitsme tunni aial lahkus se soe-többi temmast ärra.
53. Siis moistis se issa, et se olli sündinud sel--sammal tunnil, millal Jesus temmale üttelnud: Sinno poeg ellab. Ja temma uskus, ja keik temma perre.
54. Sesinnatse teise immetähhe teggi Jesus jälle, kui temma Juda-maalt tulli Kalilea-male.)

5. Peatük.

Kristus kostab omma immeteo eest, mis ta sellele teggi, kes kahheksa aastat neljatkümmend olli haige olnud.

1. Pärrast olli Juda-rahwa Pühha, ja Jesus läks Jerusalemma.
2. Agga Jerusalemmas on lammaste wärrawa liggi üks tiik, sedda hütakse Ebra-kele Petesdaks, sel on wiis wolwitud honet.

3. Nende sees maggasid suur hulk haigid, pimmedaid, jallotummaid, ärrakuinud, kes ootsid wee likumist.
4. Sest üks ingel tulli mahha ommal aial tiki, ja seggas sedda wet: kes nüüd se essimenne pärrast weseggamist sisse astus, sai terweks sest haigussest, mis temmal ial olli olnud.
5. Agga seäl olli üks innimenne kahheksa aastat neljatkümmend haige olnud.
6. Kui Jesus tedda näggi maas maggawad, ja teäda sai, et ta jo kaua aega olli maas olnud, ütles ta temmale: Kas sa tahhad terweks sada?
7. Se haige wastas temmale: Issand, polle mul sedda innimest, kes mind aitaks tiki, kui wessi seggatakse; agga senni, kui minna tullen, astub teine minno ele sisse.
8. Ja Jesus ütles temmale: Touse ülles, wotta omma wodi ülles, ja könni.
9. Ja se innimenne sai warsi terweks, ja wottis omma wodi ülles, ja köndis; agga se pääw olli üks hingamisse pääw.
10. Sepärrast ütlesid Juda-rahwas sellele, kes olli terweks sanud: Hingamisse pääw on, sul ei sünni mitte wodi kanda.
11. Temma wastas neile: Kes mind terweks teggi, se ütles minnule: Wotta omma wodi ülles, ja könni.
12. Siis küssisid nemmad temmalt: Kes on se innimenne, kes sinnule ütles: Wotta omma wodi ülles, ja könni?
13. Agga se, kes olli terweks sanud, ei teädnud mitte, kes se olli olnud: sest Jesus olli peäsnud sest hulgast, kes seäl paikas olli.
14. Pärrast leiab Jesus tedda pühvast koiast, ja ütles temmale: Katsu, sinna olled terweks sanud, ärra te mitte ennam patto, et sulle middagi kurjemat α ei sünni.
15. Se innimenne läks ärra, ja kulutas Juda-rahwale, et Jesus se olnud, kes tedda olli terweks teinud.
16. Ja sepärrast kiusasid Juda-rahwas Jesust takka, ja otsisid tedda ärratappa, et ta sedda olli teinud hingamisse-päwal.
17. Agga Jesus wastas neile: Minno Issa teeb tööd tännini, ja minna α teen tööd.
18. Sepärrast nüüd otsisid Juda-mehhed tedda weel ennam ärratappa, et temma mitte üks--päinis hingamisse-päwa olli teotanud, waid et ta olli ka üttelnud, Jummalat ennese Issa ollewad, ja ennast Jumjala sarnatseks teinud.
19. Agga Jesus wastas ja ütles neile: Töest, töest, minna ütlen teile, se Poeg ei woi ühtegi isseennesest tehha, kui agga sedda, mis ta nääb Issa teggewad; sest mis temma ial teeb, sedda teeb Poeg ka nendasammoti.
20. Sest Issa armastab Poega, ja näitab temmale keik, mis ta teeb: ja tahhab temmale suremad teud näita, kui needsinnatsed on, et teie peate sedda immeks pannema.

21. Sest otsekui Issa surnud üllesärratab, ja teeb ellawaks, nenda teeb Poeg ka ellawaks, kedda temma tahhab.
22. Sest Issage ei moista kohhut ühhegi peäle, waid keik kohto on temma Poia kätte annud,
23. Et keik peawad sedda Poega auustama, nenda kui nemmad sedda Issa auustawad; kes ei auusta Poega, se ei auusta mitte Issa, kes tedda on läkkitanud.
24. Töest töest minna ütlen teile: kes minno sanna kuleb, ja ussub sedda, kes mind on läkkitanud, sel on iggawenne ello, ja ei tulle mitte kohto alla, waid on surmast ello sisse läinud.
25. Töest, töest minna ütlen teile, et tund tulleb, ja nüüd jo on, et surnud peawad Jummal Poia heäle kuulma, ja, kes sedda sawad kuulnud, need peawad ellama.
26. Sest, otsego Issal on ello issienneses, nenda on temma ka Poiale annud, et ello peab temma ennese sees ollema.
27. Ja on temmale ka melewalla annud kohhut moistma, et ta innimesse Poeg on.
28. Äрге pange sedda immeks: sest tund tulleb, millal keik, kes haudade sees on, peawad temma heäle kuulma,
29. Ja wälja tulles, kes on head teinud, ello üllestousmisseks; agga kes on pahha teinud, hukkamoiustmisse üllestousmisseks.
30. Minna ei woi issiennesest ühtegi teha; minna moistan kohhut nenda kui ma kulen, ja minno kohhus on õige, sest minna ei otsi mitte omma tahtmist, waid se Issa tahtmist, kes mind on läkkitanud.
31. Kui ma tunnistan issiennesest, siis ei olle mo tunnistus mitte tössine.
32. Üks teine on, kes minnust tunnistab, ja ma tean, et se tunnistus tössine on, mis temma minnust tunnistab.
33. Teie ollete läkkitanud Joannesse jure, ja temma on töele töt tunnistanud.
34. Agga minna ei wotta tunnistust innimessest; waid sedda ütlen minna, et teie önsaks saaksite.
35. Temma olli üks künal, mis põlles ja paistis; agga teie tahtsite ürrikesseks aiaks temma walgusse sees wägga röömsad olla.
36. Agga minnul on surem tunnistus, kui Joannesse tunnistus ; sest need teud, mis Issa minnule on annud, et ma neid pean lõppetama, needsammad teud, mis minna teen, tunnistawad minnust, et Issa mind läkkitanud.
37. Ja se Issa, kes mind on läkkitanud, se--samma on minnust tunnistanud; teie ei olle ial temma heält kuulnud, egga temma näggo näinud.
38. Ja teil ei olle mitte temma sanna teie sees ollemas: sest teie ei ussu seddasinnast, kedda temma on läkkitanud.
39. Teie katsute kirjad läbbi, sest teie arwate, et teile nende sees on iggawenne ello, ja need on, mis minnust tunnistawad.

40. Agga teie ei tahha mitte miño jure tulla, et teie ello saaksite.
41. Minna ei noua mitte au innimestest.
42. Agga minna tunnen teid, et Jummal armastus teie sees ei olle.
43. Minna ollen omma Issa nimmel tulnud, ja teie ei wotta mind mitte wasto: kui teine tulleb omma ennese nimmel, tedda wottate teie wasto.
44. Kuida woite teie uskuda, kui teie au teine teise käest nouate, ja ei otsi mitte sedda au, mis ükspäinis α Jummalast tulleb ?
45. Ärge möttelge, et minna teie peäle tahhan kaebada Issa jures; üks on, kes teie peäle kaebab, Moses, kelle peäle teie lodate.
46. Sest kui teie Mosest usuksite, siis usuksite teie ka mind: sest temma on minnust kirjotanud.
47. Agga kui teie temma kirjad ei ussu, kuidas woite teie siis minno sannad uskuda?

6. Peatük.

Kristusse immelik söötminne, ja köndiminne merre peäl: Öppetus waimolikkust Jesusse ihho ja were sömissest ja jomissest.(Ewangelium neljandamal Pühhapäwal Paastus.

1. Pärrest sedda läks Jesus ärra ülle Kalilea merre Tiberia liña kaudo,
2. Ja palju rahwast käis temma järrel, et nemmad temma immetähhed näggid, mis temma haigedele teggi.
3. Agga Jesus läks ülles mäe peäle, ja istus siina omma jüngrittega.
4. Agga se Pasa Juda-rahwa Pühha olli liggi.
5. Kui nüüd Jesus ommad silmad üllestöstis, ja näggi palju rahwast ennese jure tullewad, siis ütles temma Wilippusse wasto: Kust peame meie leibo ostma, et needsinnatsed sawad süa?
6. (Agga sedda ütles temma tedda kiusades, sest ta teadis kül, mis ta pididi teggema.)
7. Wilippus wastas temmale: Leibo kahhe saa tenari-rahha eest ei lö mitte neile ette, et iggäuks neist agga pissut wottaks.
8. Üks temma jüngrittest Andreas Simona Peetrusse wend ütleb temmale:
9. Siin on üks poisike, sel on wiis ohrast leiba ja kaks kallokest, agga mis se on ni mitmele?
10. Agga Jesus ütles: Saatke need innimesed mahhaistma. Agga seäl paikas olli palju rohto: siis istusid mahha arro järrele liggi wiis tuhhat meest.
11. Agga Jesus wottis need leiwad, ja tännas ja andis jüngrittele, agga need jüngrid neile, kes maas istsid: selsammal kombel ka neist kallokestist, ni palju kui nemmad tahtsid.

12. Agga, kui nende köhhud täis sanud, ütles temma omma jüngrittele: Korristage need ülle--jänud pallokessed kokko, et ühtegi ei sa hukka.
13. Siis korristasid nemmad kokko, ja täitsid kaksteistkümmend korwi täit pallokessi neist wiest ohra leiwast, mis ollid üllejänud neist, kes ollid sönud.
14. Kui nüüd need inimessed se immetähhe näggid, mis Jesus teggi, ütlesid nemmad: Sesinnane on töest Prohwet, kes ma-ilma sisse peab tulles.
15. Kui nüüd Jesus moistis, et nemmad tahtsid tulla, ja tedda wäggise wotta, et nemmad tedda piddid kuningaks töstma, siis läks ta jälle körwale mäe peäle ainouksi.)
16. Agga, kui öhto sai, siis läksid temma jüngrid merre peäle,
17. Ja astsid laewa, ja tullid ülle merre Kapernaumma liina ; agga pimme olli jo, ja Jesus es olle nende jure tulnud.
18. Ja merri hakkas tousma, et suur tuul puhhus.
19. Kui nemmad nüüd ollid soudnud liggi wiis kolmatkümmend ehk kolmkümmend waggo maad, siis näggid nemmad Jesust merre peäl köndiwad, ja laewa liggi tulleswad, ja kartsid.
20. Agga temma ütles neile: Minna ollen se, ärge kartke mitte.
21. Siis tahtsid nemmad tedda laewa wotta, agga warsi sai se laew senna mäele, kuhho nemmad läksid.
22. Kui nüüd rahwas, mis teile pool merre seisis, teisel päwal näggi, et teist laewokest seäl ep olnud, kui agga se üksainus, mis sisse temä jüngrid läksid, ja, et Jesus mitte ei läinud ühtlase omma jüngrittega laewokesse sisse, waid et temma jüngrid ükspäinis ollid ärraläinud.
23. Agga teised laewokessed tullid Tiberiast senna paiga liggi, kus nemad ollid leiba sönud pärrast sedda, kui Jesus olli Jummalat tännanud.
24. Kui nüüd se rahwas näggi, et Jesus seäl ei olnud, egga temma jüngrid, siis läksid nemmad ka laewade sisse, ja tullid Kapernaumma ja otsid Jesust.
25. Ja kui nemmad tedda teile poolt merre said leidnud, ütlesid nemmad temmale: Öppetaja, millal olled sa seie sanud?
26. Jesus wastas neile, ja ütles: Töest, töest minna ütlen teile, teie otsite mind, et mitte sepärrast, et teie ollete imme- tähtesid näinud, waid, et teie neist leibust ollete sönud, ja teie köht täis sanud.
27. Ärge noudke sedda roga, mis kaub, waid sedda roga, mis jääb iggawesse ellusse, mis innimesse Poeg teile tahhab anda; sest seddasinnast on Jummal se Issa kinnitanud.
28. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Mis peame meie teggema, et meie woiksime Jummal teggusid tehha?
29. Jesus wastas ja ütles neile: Se on Jummal teggo, et teie ussute selle sisse, kedda temma on läkkitanud.
30. Siis ütlesid nemmad temmale: Mis tähhe teed sinna siis, et meie näme sind ja sind ussume? mis teed sinna?

31. Meie wannemad söid Manna körbes, kui kirjutud on: Temãa andis neile leiba taewast süa.
32. Siis ütles Jesus neile: Töest, töest, minna ütlen teile: Moses ei olle teile mitte leiba taewast annud, waid minno Issa annab teile sedda tössist leiba taewast.
33. Sest Jumãala leib on se, kes taewast mahhatulleb, ja annab ma-ilmale ello.
34. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Issand, anna meile ikka seddasinnast leiba.
35. Agga Jesus ütles neile: Minna ollen se ello-leib: kes minno jure tulleb, se ei pea nãlga nãggema, ja kes minno sisse ussub, se ei pea ial jannutama.
36. Agga minna ollen teile üttelnud, et teie mind ollete ka näinud, ja ei ussu mitte.
37. Keik, mis Issa minnule annab, se tulleb minno jure, ja kes minno jure tulleb, tedda ei tahha ma mitte wãljalükkada.
38. Sest minna ollen taewast mahhatulnud, ei mitte, et ma teen omã tahtmisse, waid selle tahtmisse järrele, kes mind on läkkitanud.
39. Agga se on Issa tahtminne, kes mind on läkkitanud, et minna ühtege ei kauta sest, mis temma minnule on annud, waid, et ma sedda wiimisel päwal üllesãrratan.
40. Agga se on selle tahtminne, kes mind on läkkitanud, et iggawenne ello peab ollema iggãühhel, kes Poega nããb ja temma sisse ussub, ja minna tahhan tedda üllesãrratada wiimisel päwal.
41. Siis nurrisesid Juda-rahwas temma peãle, et temma ütles: Minna ollen se leib, mis taewast on mahhatulnud.
42. Ja nemmad ütlesid: Eks sesinnane polle Jesus Josepi poeg, kelle issa ja emma meie tunneme? kuidas siis sesinnane ütleb: Minna ollen taewast mahhatulnud?
43. Agga Jesus wastas ja ütles neile: Ærge nurrisege issikeskes.
44. Ükski ei woi minno jure tulla, kui ei tomma tedda se Issa, kes mind on läkkitanud, ja minna ãrratan tedda ülles wiimisel päwal.
45. Prohwetide ramatude sisse on kirjutud: Nemmad peawad keik ollema Jummalast õppetud: sepãrrast keik, kes kuulwad Issast ja õppiwad, need tullewad minno jure.
46. Ei mitte, et kegi olleks sedda Issa näinud, kui agga se, kes Jummalast on: sesinnane on sedda Issa näinud.
47. Töest, töest, minna ütlen teile: Kes minno sisse ussub, sel on iggawenne ello.
48. Minna ollen se ello leib.
49. Teie wannemad söid körbes Maña, ja surrid ãrra.
50. Sesinnane on se leib, mis taewast mahha--tulleb, et se, kes sest sööb, mitte ãrra ei surre.

51. Minna ollen se ellaw leib, mis taewast on mahhatulnud. Kui kegi sestsiñatsest leiwast sööb, se peab ellama iggaweste: ja se leib, mis minna annan, se on minno lihha, mis ma annan ma--ilma ello eest.
52. Siis riidlesid Juda-rahwas issikeskes, ütteldes: Kuida woib sesinnane meile anda omma lihha süa?
53. Siis ütles Jesus neile: Töest, töest minna ütlen teile: Kui teie ei sö mitte innimesse Poia lihha, egga jo temma werd, siis ei olle ello teie sees.
54. Kes minno lihha sööb, ja minno werd joob, sel on iggawenne ello: ja minna ärratan tedda ülles wiimse päwal.
55. Sest minno lihha on töest üks roog, ja minno werri on töest üks jomaaeg.
56. Kes miño lihha sööb, ja minno werd joob, se jääb minno sisse, ja minna temma sisse.
57. Kui se ellaw Issa mind on läkkitanud, ja minna ellan selle Issa läbbi, nenda peab ka se, kes mind sööb, ellama minno läbbi.
58. Se on se leib, mis taewast on mahhatulnud, ei mitte, kui teie wannemad on Manna sönud, ja ärrasurnud: kes seddasinnast leiba sööb, se peab ellama iggaweste.
59. Sedda ütles temma koggodusse-koias, kui ta öppetas Kapernaummas.
60. Agga palju temma jüngrid, kui nemmad sedda kuulsid, ütlesid: Sesinnane könne on kowwa, kes woib sedda kuulda?
61. Agga Jesus teadis issienneses, et temma jüngrid selle pärrast nurrisesid, ja ütles neile: Kas se teid pahhandab?
62. Agga mis siis, kui teie näte innimesse Poega siñna üllesminnewad, kus ta enne olli?
63. Waim on, kes ellawaks teeb: lihha ei kölba kuhhogi: need sannad, mis ma teile rägin, need on Waim ja on ello.
64. Agga monningad on teie seast, kes ei ussu mitte; sest Jesus teadis algmissest, kes need ollid, kes ei usknud, ja kes se olli, kes tedda pididi ärraandma.
65. Ja ta ütles: Sepärrast ollen ma teile üttelnud, et ükski ei woi mo jure tulla, kui temmale sedda ei olle antud minno Issast.
66. Sest aiast läksid palju temã jüngrid taggasi, ja ei kõndinud mitte enam temmaga.
67. Siis ütles Jesus nende kahheteistkümmne wasto: Kas teiege tahhate ärraminna?
68. Siis kostis temmale Simon Peetrus: Issand, kelle jure peame meie minnema? sul on iggawesse ello sannad.
69. Ja meie olleme usknud ja tunnud, et sinna olled se Kristus, se ellawa Jummal Poeg.
70. Jesus kostis neile: Eks minna teid kaks--teistkümmend ei olle ärrawallitsenud, ja üks teie seast on ommeti kurrat?

71. Agga temma räkis Judast Simona poiast Iskariotist; sest sesinnane pididi tedda ärraandma, ja olli üks neist kahheteistkümnest.

7. Peatük.

Kristusse õppetussed Jummalä koias. Sest touseb riid Juda-rahwa seas; teised pannewad wasto, teised uskwad.

1. Ja pärrast käis Jesus Kalilea-maad läbbi, sest temma ei tahtnud Juda-maad läbbi käia, sest et Juda-mehhed tedda püüdsid ärra--tappa.
2. Agga Juda-rahwa lehte-maia Pühha olli liggi.
3. Siis ütlesid temma wennad temma wasto: Minne siit ärra, ja minne Juda-male, et ka sinno jüngrid näwad sinno teud, mis sinna teed.
4. Sest ükski ei te middagi sallajas, ja püab isse awwalik olla; kui sa needsinnatsed asjad teed, siis ilmuta ennast ma-ilmale.
5. Sest temma wennadki ei usknud temma sisse.
6. Siis ütles Jesus neile: Minno aeg ei olle weel kä, agga teie aeg on ikka walmis.
7. Ma-ilm ei woi teid mitte wihkada, agga mind wihkab temma; sest minna tunnistan temmast, et temma teud kurjad on.
8. Minge teie ülles neiks Pühhiks: minna ei tahha weel neiks Pühhiks üllesmiña: sest minno aeg ei olle weel täis sanud.
9. Agga kui ta neile sedda sai räkinnud, jäi temma Kalilea-male.
10. Agga kui temma wennad said ülles läinud, läks temma ka ülles Pühhiks, mitte awwalikkult, waid otsego sallaja.
11. Siis otsisid Juda-rahwas tedda sel Pühhal ja ütlesid: Kus temma on?
12. Ja suur nurrise minne olli temma pärrast rahwa seas; monned ütlesid: Temma on hea; teised ütlesid jälle: Ei mitte, waid temma eksitab rahwast.
13. Agga ükski ei räkinnud julgeste temmast, et nemmad Juda-rahwast kartsid.
14. Agga jo kesk Pühhade aegus läks Jesus ülles pühha kotta ja õppetas.
15. Ja Juda-rahwas pannid sedda immeks, ja ütlesid: Kuidas sesinnane kirja tunneb ilma õppimatta?
16. Jesus wastas ja ütles neile: Minno õppetus ei olle mitte minno, waid selle, kes mind on läkkitanud.
17. Kui kegi temä tahtmisse järrele tahhab teha, se tuñeb, kas se õppetus Jummalast on, ellik kas minna isseennesest rägin.
18. Kes isseennesest rägib, se otsib ennese au; agga kes selle au otsib, kes tedda on läkkitanud, se on tössine, ja ühtegi üllekohhut ei olle temma sees.
19. Eks Moses olle teile kasso-õppetust annud, ja ükski teie seast ei te kasso-õppetusse järrele? mispärrast otsite teie mind tappa?
20. Rahwas kostis ja ütles: Sinnul on kurri waim; kes otsib sind tappa?

21. Jesus wastas ja ütles neile: Üht teggo ollen minna teinud, ja teie pannete sedda keik immeks.
22. Sepärrast on Moses teile ümberleikamisse annud, mitte et se Mosesest on, waid wannemist, ja teie ümberleikate hingamisse-päwal innimest.
23. Kui innimest ümberleikatakse hingamisse--päwal, et Mosesse kässö-öppetust ei pea rikkutama; kas ollete teie siis minno peäle wihhased, et minna keige se innimesse ollen hingamisse--päwal terweks teinud?
24. Äрге moistke mitte kohhut silma-näo järrele, waid moistke öiget kohhut.
25. Siis ütlesid monningad Jerusalemma rahwa seast: Eks se olle sesinnane, kedda nemmad püüdwad tappa?
26. Ja ennä, temma rägib julgeste, ja nemad ei ütle temmale middagi; jooks meie üllemad öiete tundwad, et sesinnane töeste Kristus on?
27. Agga meie teame, kust sesinnane on; agga kui Kristus tulleb, siis ei tea ükski, kust temma on.
28. Siis kissendas Jesus pühhas koias, kui temma öppetas, ja ütles: Kül teie tunnete mind, ja teate, kust minna ollen, ja isseennesest ei olle minna mitte tulnud; agga se on tössine, kes mind on läkkitanud, kedda teie ei tunne.
29. Agga minna tunnen tedda, sest et ma ollen temmast, ja temma on mind läkkitanud.
30. Siis otsisid nemmad tedda kinni wotta, agga ükski ei pistnud kät temma külge; sest et temma tund ep olnud weel mitte tulnud.
31. Agga paljo rahwa seast usksid temma sisse, ja ütlesid: Kui Kristus tuleb, kas temma weel ennam tähtä peaks teggema, kui sesinnane on teinud?
32. Wariserid kuulsid, et rahwas issekeskes sedda temmast nurrisesid, ja need Wariserid ja üllemad preestrid läkkitasid sullasid, et nemmad tedda piddid kinniwohma.
33. Siis ütles Jesus neile: Minna ollen weel ürrikesseks aiaks teie jures, ja siis lähän minna selle jure æ, kes mind on läkkitanud.
34. Teie wottate mind otsida, ja ei leia mind, ja kus minna ollen, senna ei woi teie mitte tulla.
35. Siis ütlesid Juda-rahwas issekeskes: Kuhho tahhab se miñna, et meie tedda ei pea leidma? tahhab temma nende laiale pillatud Kreka-rahwa sekka miñna, ja Kreka-rahwast öppetada?
36. Mis könne se on, mis temma rägib: Teie wottate mind otsida, ja ei leia mind, ja kussa minna ollen, senna ei woi teie tulla?
37. Agga selle Pühha wiimisel päwal, mis suur olli, seisis Jesus, ja kissendas ja ütles: Kui kellelgi janno on, se tulgo minno jure ja jogo.
38. Kes minno sisse ussub, (nenda kui kirri ütleb,) selle ihhust peawad ellawa wee jöed jooksma.

39. (Agga sedda ütles temma sest Waimust, kedda need piddid sama, kes temma sisse uskwad: sest pühha Waim ep olnud weel mitte nende peäl, sest Jesus ei olnud weel mitte au sisse töstetud.)
40. Siis ütlesid palju rahwa seast, kes sedda könnet kuulsid: sesinnane on töest se Prohwet.
41. Teised ütlesid: sesinnane on Kristus; agga teised ütlesid: Kas Kristus Kalilea-maalt tulleb?
42. Eks kirri ütle: et Kristus tulleb Taweti suggust, ja Petlemmast, sest allewist, kust Tawet olli?
43. Siis tousis riid rahwa seas temma pärrast.
44. Agga monningad neist tahtsid tedda kinniwotta, agga ükski ei pistnud kassi temma külge.
45. Siis tullid need sullased üllematte preestride ja Wariseride jure, ja nemmad ütlesid neile: Mikspärrast ei olle teie tedda tonud?
46. Need sullased kostsid: Ükski innimenne ei olle ellades nenda räkinud, kui sesinnane innimenne.
47. Siis wastasid need Wariserid neile: Ollete teie ka ärraeksinud?
48. Kas ükski neist üllemist, ehk Wariseridest on temma sisse usknud?
49. Waid sesinnane rahwas, kes ei moista kässo-öppetust, on ärranetud.
50. Nikodemus, kes ösel temma jure tuli, ja üks nende seltsist olli, ütles nende wasto:
51. Kas meie käsk ühhe innimesse hukka moistab, ennego temmast kulukse ja teäda saab, mis ta on teinud?
52. Nemad wastasid ja ütlesid temale: Olled sinna ka Kalilea-maalt? Otsi läbbi ja wata, et Kalilea-maalt ei olle ükski prohwet üllestousnud.
53. Ja iggamees läks omma koio.

8. Peatük.

Ühhest abbielloärrarikjast naesest. Kristussest ennesest, ja temma ammetist. Juda-rahwas kippuwad Kristusse peäle.(Ewangeliium wiendamal Pühhapäwal Paastus.

1. Agga Jesus läks öllimäele.
2. Ja koido aial tuli temma jälle pühha kotta, ja keik se rahwas tuli temma jure, ja temma istus mahha, ja öppetas neid.
3. Agga kirjatundiad ja Wariserid töid ühhe naese temma jure, se olli abbiellorikmisses leitud; ja kui nemmad tedda senna kesk paika said pannud,
4. Ütlesid nemad temale: Öppetaja, sesinnane naene on leitud abbiellorikmisses tö peäl ollemast.

5. Agga Moses on kässo-öppetusses meid käsknud, nisuggused kiwwidega surnuks wissata; agga mis sinna ütled?
6. Agga sedda ütlesid nemmad tedda kiusata, et neil piddi kaebamist ollema temã peäle. Agga Jesus kummardas mahha, ja kirjotas sõrmega Ma peäle.
7. Agga kui nemmad küssides temma peäle aiasid, sirrutas temma ennast, ja ütles neile: Kes teie seast pattota on, se olgo essimenne, kes temma peäle kiwwi wiskab;
8. Ja kummardas jälle mahha, ja kirjotas Ma peäle.
9. Agga kui nemmad sedda kuulsid, ja süddame tunnistusesset märko said, läksid nemmad wälja üks teine teise järrele, ja hakkasid ärraminnema wannemist wiimsist sadik; ja Jesust jäeti üks--päinis, ja se naene kesk paika seisma.
10. Agga Jesus sirrutas ennast, ja kui ta keddagi ei näind, kui sedda naest, ütles ta temma wasto: Naene, kus on need sinno peälekaebajad? eks ükski sind olle hukkamoistnud?
11. Agga temma kostis: Ei ükski, Issand; agga Jesus ütles temmale: Egga minnagi ei moista sind hukka: minne ja ärra te mitte ennam patto.
12. Siis räkis Jesus neile, ja ütles: Minna ollen ma-ilma walgus: kes minno järrel käib, se ei käi pimmedusses, waid temmal peab ello walgus ollema.
13. Siis ütlesid Wariserid temma wasto: Sinna tunnistad isseennesest, sinno tunnistus ep olle mitte tössi.
14. Jesus kostis ja ütles neile: Ehk minna kül isseennesest tunnistan, siis on minno tunnistus tössi; sest minna tean, kust ma ollen tulnud, ja kuhho ma lähhän; agga teie ei tea mitte, kust ma tullen, ja kuhho ma lähhän.
15. Teie moistate kohhut lihha meelt möda; minna ei moista kohhut kellegi peäle.
16. Agga kui minna ka kohhut moistan, siis on minno moistminne tössi; sest minna ep olle ükspäinis, waid minna ja se Issa, kes mind on läkkitanud.
17. Ja teie kässusse on ka kirjotud, et kahhe innimesse tunnistus tössi on.
18. Minna ollen, kes ma isseennesest tunnistan, ja se Issa, kes mind on läkkitanud, tunnistab minnust ka.
19. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Kus on sinno Issa? Jesus wastas: Teie ei tunne mind, egga minno Issa; kui teie mind tunneksite, siis tunneksite teie ka minno Issa.
20. Needsinnatsed sannad räkis Jesus ohwri--rahha kirsto jures, kui ta pühhas koias öppetas; ja ükski ei wotnud tedda kinni, sest et temã tund ei olnud weel mitte tulnud.
21. Siis ütles Jesus jälle neile: Minna lähhän ärra, ja teie otsite mind, ja teie surrete omma patto sisse: kuhho minna lähhän, senna ei woi teie mitte tulla.
22. Siis ütlesid Juda-rahwas: Tahhab temã isseennast ärratappa, et temma ütleb: Kuhho Minna lähhän, senna ei woi teie mitte tulla?

23. Ja temma ütles neile: Teie ollete alt, minna ollen üllewelt; teie ollete sestsinnatsest ma-ilmast, miña ei olle mitte sestsinnatsest ma-ilmast.
24. Sepärrast ollen minna teile üttelnud, et teie surrete omma pattude sisse: sest kui teie ei ussu, et Minna ollen, siis surrete teie omma pattude sisse.
25. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Kes sa siis olled? ja Jesus kostis neile: Minna ollen se, kes minna teile algmissest ollen üttelnud ennast ollewad.
26. Mul on teitest weel palju rääkmist ja moistmist; agga kes mind on läkkitanud, se on tössine, ja mis ma temmast ollen kuulnud, sedda rāgin minna ma-ilmale.
27. Nemmad ei moistnud mitte, et temma Issast sedda neile rākis.
28. Siis ütles Jesus nende wasto: Kui teie innimesse Poia sate üllendanud, siis moistate teie, et minna se ollen, ja et minna ei te ühtegi isseennesest, waid ma rāgin sedda, nenda kui miño Issa mind on õppetanud.
29. Ja kes mind on läkkitanud, se on minnoga; se Issa ei jätta mind mitte üksi, sest et ma ikka teen, mis temma mele pärrast on.
30. Kui ta sedda rākis, usksid palju temma sisse.
31. Siis ütles Jesus Juda-rahwa wasto, kes tedda usksid: Kui teie minno sanna sisse jāte, siis ollete teie töeste minno jüngrid;
32. Ja sate sedda töt tundma, ja se tōdde peab teid wabbaks teggema.
33. Nemmad kostsid temmale: Meie olleme Abraami suggu, ja meie ep olle weel ial ei ühhegi sullased olnud, kuidas sinna siis ütled: Teie peate wabbaks sama?
34. Jesus kostis neile: Tōest, tōest miña ütlen teile, et iggāuks, kes patto teeb, se on patto sullane.
35. Agga sullane ei jā mitte iggaweste maiasse; poeg jāāb iggaweste.
36. Kui nūūd se Poeg teid wabbaks teeb, siis ollete teie öiete wabbad.
37. Minna tean, et teie Abraami suggu ollete, agga teie otsite mind ärratappa, et minno sanna teie sisse ei mahhu.
38. Minna rāgin, mis ma ommast Issast ollen näinud, ja teie tete, mis teie ommast issast ollete näinud.
39. Nemmad kostsid ja ütlesid temmale: Abraam on meie issa; Jesus ütles neile: Kui teie Abraami lapsed olleksite, siis teeksite teie ka Abraami teud.
40. Agga nūūd otsite teie mind ärratappa, üht innimest, kes minna ollen teile töt rākinud, mis ma Jummalast ollen kuulnud: sedda ei olle Abraam mitte teinud.
41. Teie tete omma issa teud; siis ütlesid nemmad temma wasto: Meie ei olle mitte pordo--ellust sündinud, meil on üks Issa, Jummal.
42. Siis ütles Jesus neile: Olleks Jummal teie Issa, siis armastaksite teie ka mind; sest ma ollen Jummalast wäljalāinud, ja tullen temmast: sest minna ep olle mitte isseennesest tulnud, waid temma on mind läkkitanud.

43. Mikspärrast ei tunne teie mitte minno kõnnesid? sest et teie ei woi minno sanna mitte kuulda.
44. Teie ollete issast, sest kurratist, ja omma issa himõude järrele tahhate teie tehha; temã on üks innimessetapja æ olnud algmissest, ja ep olle mitte seisma jänud töe ææ sisse sest töt ei olle mitte temma sees; kui ta wallet rägib, siis rägib temma ommast, sest ta on wallelik, ja wallelikko issa.
45. Agga et minna töt rägim, siis ei ussu teie mind mitte.
46. Kes teie seast woib patto minno peäle töeks tunnistada? agga kui minna töt rägim, mikspärrast ei ussu teie mind mitte?
47. Kes Jummalast on, se kuleb Jumjala sannad, sepärrast ei kule teie mitte, sest et teie Jummalast ei olle.
48. Siis kostsid Juda-rahwas, ja ütlesid temmale: Eks meie öiete ei ütle, et sinna Samaria-mees olled, ja et sul kurri waim on?
49. Jesus kostis: Mul ei olle kurja waimo, waid minna auustan omma Issa, ja teie teotate mind.
50. Agga minna ei otsi mitte omma au, üks on, kes sedda otsib ja kättemaksab.
51. Töest, töest minna ütlen teile, kui kegi minno sanna saab piddanud, se ei pea mitte surma näggema iggaweste.
52. Siis ütlesid Juda-rahwas temma wasto: Nüüd olleme meie tunnud, et sinnul kurri waim on. Abraam on surnud ja need prohwetid, ja sinna ütled: Kui kegi minno sanna saab piddanud, se ei pea mitte surma maitsma iggaweste.
53. Sinnaks surem olled kui meie issa Abraam, kes on surnud? ja prohwetid on surnud, kelleks sinna isseennast panned?
54. Jesus kostis: Kui minna isseennast auustan, siis ei olle minno au middagi; minno Issa on, kes mind auustab, kedda teie ütlete, et temma teie Jummal on.
55. Ja teie ei olle tedda mitte tunnud; agga minna tunnen tedda, ja kui ma peaksin ütlemã: et minna tedda ei tunne, siis olleksin minna teie sarnane, üks wallelik; agga minna tunnen tedda, ja pean temma sanna.
56. Abraam teie issa sai wägga röömsaks, et temma minno päwa piddi näggema, ja temma näggi sedda, ja olli römus.
57. Sepärrast ütlesid Juda-rahwas temma wasto: Sinna ei olle weel wiiskümmend aastat wanna, ja olled Abraami nänud?
58. Jesus ütles nende wasto: Töest, töest minna ütlen teile, enne kui Abraam sai, ollen minna.
59. Siis wotsid nemmad kiwwa ülles, et nemmad tedda piddid wiskama; agga Jesus pettis ennast ärra, ja läks keskelt nende wahhelt minnes pühhast koiast wälja; ja nenda peäsis temma ärra.)

9. Peatük.

Kristus sadab sedda näggema, kes pimme olli sündinud, ja mis kõnne sest tousnud.

1. Ja kui Jesus möda läks, näggi temma ühhe innimesse, kes pimme olli sündinud.
2. Ja temma jüngrid küssisid temmalt, ja ütlesid: Öppetaja, kes on patto teinud, sesinnane, woi temma wannemad, et ta pimme on sündinud?
3. Jesus kostis: Ei sesinnane polle patto teinud, egga temma wannemad, waid et Jummalat teud temmas piddid awwalikkuks sama.
4. Minna pean teggema selle teud, kes mind on läkkitanud senni, kui pääw on; ö tulleb, millal ükski ei woi middagi teha.
5. Kunni minna ma-ilmas ollen, ollen minna ma-ilma walgus.
6. Kui ta sedda sai üttelnud, süllitas temma Ma peäle, ja teggi mudda süljest, ja woidis sedda mudda selle pimmeda silmade peäle.
7. Ja ütles temma wasto: Minne, pesse silmad Siloa tikis; (sedda selletakse: läkkitud) siis läks temma senna, ja pessis silmi, ja tulli näggew taggasi.
8. Need naabred nüüd, kes tedda enne ollid näinud pimme ollewad, ütlesid: Eks sesinnane se olle, kes istus ja kerjas?
9. Teised ütlesid: Se on sesinnane; agga teised: Temmal on sesamma näggo; temma isse ütles: Minna ollen se.
10. Siis ütlesid nemmad temmale: Kuida on sinno silmad lahti tehtud?
11. Temma kostis ja ütles: Se innimenne, kedda Jesusseks hütakse, teggi ühhe mudda, ja woidis sega minno silmad, ja ütles minnule: Minne Siloa tigi jure, ja pesse silmad ; agga kui ma senna läksin ja silmi pessin, sain ma näggiaks.
12. Siis ütlesid nemmad temmale: Kus on temma? temma ütles: Ei minna tea.
13. Siis wisid nemmad tedda, kes enne pimme olli, Wariseride jure.
14. Agga se olli hingamise-pääw, kui Jesus sedda mudda teggi, ja temma silmad lahti teggi.
15. Siis küssisid nemmad jälle temmalt, ja need Wariserid ka: kuida temma olli näggiaks sanud? agga temma ütles neile: Temma panni mudda minno silmade peäle, ja minna pessin neid, ja nään.
16. Siis ütlesid monningad neist Wariseridest: Sesinnane ei olle Jummalast, et ta hingamise-päwa ei pea; teised ütlesid: Kuida woib üks pattune innimenne nisuggused tähhed teha? ja nende seas olli riid.
17. Nemmad ütlesid jälle selle pimmedale: Sinna, mis sa ütled temmast, et ta sinno silmad on lahti teinud? agga temma ütles: Temma on prohwet.
18. Agga Juda-rahwas ei usknud mitte, et temma olli pimme olnud ja näggiaks sanud, kunni nemmad kutsusid selle wannemad, kes näggiaks olli sanud.

19. Ja nemmad küssisid neilt, ja ütlesid: Kas se on teie poeg, kedda teie ütlete, et ta on pimme sündinud? kuidas temma siis nüüd näeb?
20. Temma wannemad kostsid neile, ja ütlesid: Meie teame, et se meie poeg on, ja et ta pimme ilmale tulnud.
21. Agga kuidas temma nüüd näeb, ei tea meie mitte, ehk, kes temma silmad on lahti teinud, ei tea meie mitte; temma on wanna kül, küssige temmalt; kül ta isse ennese eest kostab.
22. Sedda ütlesid temma wannemad, et nemmad Juda-rahvast kartsid; sest Juda-rahwas ollid jo issekeskes sedda nou wotnud, et, kui kegi tedda Kristusseks pididi tuñistama, sedda pididi koggodussest wäljalükkatama.
23. Sepärrast ütlesid temma wannemad: Temma on wanna kül; küssige temmalt.
24. Siis kutsusid nemmad teist korda sedda innimest, kes pimme olnud, ja ütlesid temmale: Anna Jummalale au; meie teame, et sesinnane innimenne üks pattune on.
25. Siis wastas temma ja ütles: Kas temãa pattune on, ei tea minna mitte; ühhe asja tean ma kül, et ma pimme ollin, ja nään nüüd.
26. Agga nemmad ütlesid jälle temma wasto: Mis teggi temma sinnule? kuidas teggi temma sinno silmad lahti?
27. Temma kostis neile: Jubba ma ollen teile üttelnud, ja teie ei olle sedda kuulnud? miks teie jälle tahhate sedda kuulda? Kas teie tahhate ka temma jüngriks heita?
28. Siis söimasid nemmad tedda, ja ütlesid: Sinna olled temma jünger, agga meie olleme Mosesse jüngrid.
29. Meie teame, et Jummal Mosessega on räkinud, agga seddasinnast ei tea meie mitte, kust ta on.
30. Se innimenne kostis ja ütles neile: Se on ommeti öiete imme, et teie ei tea, kust ta on, ja temma on minno silmad lahti teinud.
31. Agga meie teame, et Jummal pattusid ei kule, waid kui kegi Jummalakartlik on, ja teeb temãa tahtmisse järrele, sedda kuleb temãa.
32. Ma-ilma algmissest ei olle mitte kuulnud, et kegi on lahti teinud kellegi silmad, kes pimme on sündinud.
33. Kui sesinnane ei olleks Jummalast, siis temma ei woiks ühtegi teha.
34. Nemmad kostsid ja ütlesid temmale: Sinna olled koggoniste pattude sees sündinud, ja sinna õppetad meid? ja toukasid tedda wälja.
35. Jesus kulis sedda, et nemmad tedda ollid wäljatoukanud; ja kui ta tedda leidis, ütles Jesus temma wasto: Kas sa ussud Jummalala Poia sisse?
36. Temma kostis ja ütles: Issand, kes se on, et minna temma sisse woin uskuda?
37. Agga Jesus ütles temma wasto: Kül sa olled tedda näinud, ja kes sinnoga rägib, se on sesamma.

38. Agga temma ütles: Issand, minna ussun; ja kummardas tedda.
39. Ja Jesus ütles: Minna ollen kohtomoistmisseks sesinnatse ma-ilma sisse tulnud, et need, kes ei nä, sawad nähha, ja kes näwad, pimmedaks sawad.
40. Ja monningad neist Wariseridest, kes temma jures ollid, kuulsid sedda, ja ütlesid temma wasto: Kas meie ka pimmedad olleme?
41. Jesus ütles nende wasto: Olleksite teie pimmedad, siis ei olleks teil mitte patto, agga et teie nüüd ütlete: Meie näme; siis jääb teie pat.

10. Peatük.

Heast karjatsesst ja temma lambust. Lammaste lauda uksest. Kas Kristus se õige õnnisteggia piddi ollema?(Ewangelium Nelli-Pühhi kolmandamal päwal.)(Ewangelium teisel Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Töest, töest minna ütlen teile: Kes ei lähhä uksest sisse lammaste lauta, waid astub maiast sisse, se on warras ja röwel.
2. Agga kes uksest sisselähhäb, se on lammaste karjane.
3. Sellele teeb uksehoidia lahti, ja need lambad kuulwad temma heäle, ja temma kutsub omad lambad nimme pärrast, ja wiib neid wälja.
4. Ja kui ta ommad lambad saab wäljaaianud, siis käib temma nende eel, ja need lambad käiwad temma järrel, sest nemmad tundwad temma heält.
5. Agga woöra järrel ei käi nemmad mitte, waid pöggenewad temma eest, sest nemmad ei tunne woöraste heält mitte.
6. Se tähhendamisse-sanna ütles Jesus neile; agga nemmad ei moistnud mitte, mis se piddi ollema, mis temma neile räkis.
7. Sepärrast ütles Jesus jälle nende wasto: Töest, töest minna ütlen teile: Minna ollen lammaste uks.
8. Keik, kes enne mind on tulnud, need on wargad ja rööwliid; agga lambad ei olle neid mitte kuulnud.
9. Minna ollen se uks, kui kegi minno läbbi sisselähhäb, se peab önsaks sama, ja peab sisse- ja wäljaminnema ja sömist leidma.
10. Warras ei tulle mu pärrast, kui warrastama, ja tapma, ja hukkama; minna ollen tulnud, et neil peab ello ja keik rohkeste ollema.)
11. Minna ollen se hea karjane, se hea karjane jättab omma ello lammaste eest.
12. Agga se palgaliñe, kes ei olle karjane, kelle omad need lambad ei olle, näab hunti tullewad, ja jättab lambad mahha ja pöggeneb; ja hunt wottab neid kinni, ja pillab need lambad laiale.
13. Agga palgalinne pöggeneb, sest et temä on palgalinne, ja temma ei holi lamãastest mitte.

14. Minna ollen se hea karjane, ja tunnen ommad, ja minno ommad tundwad mind.
15. Nenda kui mind Issa tunneb, ja minna tunnen sedda Issa, ja jättan omma ello lammaste eest.
16. Ja minnul on weel teised lambad, need ei olle mitte septsinnatsest laudast, ja neid pean miña ka seie toma, ja nemmad kuulwad minno heäle, ja peab üks karri ja üks karjane ollema.)
17. Sepärrast armastab mind Issa, et minna jättan omma ello, et ma sedda jälle wottan.
18. Ükski ei wotta sedda minnust, waid ma jättan sedda isseennesest; minnul on melewald sedda anda, ja melewald sedda jälle wotta; sedda kässosanna ollen minna omma Issalt sanud.
19. Siis tousis ta riid Juda-rahwa seas nende sannade pärrast.
20. Agga palju nende seast ütlesid: Temäl on kurri waim, ja temä jamsib; mis teie tedda kulete?
21. Teised ütlesid: Need ei olle mitte nisuggused sannad, kui selle, kes kurjast waimust on waewatud; kas kurri waim woib pimmedatte silmad lahti teha?
22. Agga siis peti kirriko-päwa Jerusalemas, ja talwe olli.
23. Ja Jesus köndis pühhas koias Salomoni wölwitud hones.
24. Siis tullid Juda-rahwas temma ümber, ja ütlesid temma wasto: Kauaks jättad sa meie hinge kahhe wahhele? olled sa Kristus, siis ütle meile sedda julgeste.
25. Jesus kostis neile: Minna ollen teile jo üttelnud, ja teie ei ussu mitte; need teud, mis minna teen omma Issa nimmel, needsinnatsest tunnistawad minnust.
26. Agga teie ei ussu mitte; sest teie ei olle mitte minno lammastest, nenda kui ma teile ollen üttelnud.
27. Minno lambad kuulwad minno heäle, ja minna tunnen neid, ja nemmad käiwad minno järrel.
28. Ja minna annan neile iggawest ello, ja nemmad ei sa ellades hukka, ja ükski ei kissu neid minno käest.
29. Minno Issa, kes neid mulle on annud, on surem kui keik ; ja ükski ei woi neid minno Issa käest kiskuda.
30. Minna ja se Issa olleme üks.
31. Siis töstsid Juda-rahwas jälle kiwwa ülles, et nemmad tedda piddid nendega wiskama.
32. Jesus kostis neile: Paljo häid teggusid ollen ma teile näitnud miño Issast; missugguse teo pärrast nende seast wiskate teie mind kiwwidega?
33. Juda-rahwas kostsid temäle ja ütlesid: Hea teo pärrast ei wiska meie sind mitte kiwwidega, waid Jummal teotamise pärrast, ja et siña, kes sa innimenne olled, isseennast Jumälaks teed.

34. Jesus kostis neile: Eks teie kässusse ei olle kirjutud: Minna ollen ütelnud, teie ollete jummalad?
35. Kui temma neid jummalaiks hüab kellele Jummalat sanna ööldi, ja se kirri ei woi walleks jäda;
36. Kas teie siis ütlete sellele, kedda Issa on pühhitsenud, ja ma-ilma sisse läkkitanud: Siña teotad Jummalat ? sest et ma ollen ütelnud: Minna ollen Jummalat Poeg.
37. Kui minna omma Issa teggusid ei te, siis ärge uskuge mind;
38. Agga kui minna neid teen, siis uskuge need teud, kui teie mind ei ussu, et teie moistate ja ussute, et Issa minno sees, ja minna temma sees ollen.
39. Siis otsisid nemmad ta tedda kinniwotta; ja temma läks nende käest ärra.
40. Ja temma läks jälle teile pole Jordani senna paika, kus Joannes esmalt olli ristimas, ja jäi senna.
41. Ja palju tullid temma jure, ja ütlesid: Joannes ei teinud kül ühtegi immetähte; agga keik, mis Joannes sestsiñatsest on ütelnud, se on tõssi.
42. Ja seäl usksid palju temma sisse.

11. Peatük.

Laatsarusse üllesärratamisest. Wariseride nou Kristusse wasto.

1. Agga seäl olli üks haige, Laatsarus nimmi, Petaniast, Maria ja temma öe Marta allewist.
2. (Agga Maria olli se, kes Issandat kalli salwiga olli woidnud, ja temma jallad omma juustega kuiwatanud; kelle wend Laatsarus haige olli.)
3. Siis läkkitasid temma öed temma jure, ja ütlesid: Issand, wata, kedda sinna armastad, se on haige.
4. Agga kui Jesus sedda kulis, ütles temma: Sesinnane haigus ei olle surmaks, waid Jummalat auuks, et Jummalat Poega se läbbi peab auustadama.
5. Agga Jesus armastas Marta ja temma ödde, ja Laatsarust.
6. Kui ta nüüd kulis, tedda haige ollewad, siis jäi temma weel kaks päwa senna paika, kus ta olli.
7. Pärrest sedda ütles temma jüngrittele: Läkki jälle ärra Juda-male.
8. Need jüngrid ütlesid temmale: Öppetaja, hilja otsisid sind Juda-rahwas kiwwidega wissata, ja sinna lähhad jälle senna?
9. Jesus kostis: Eks kaksteistkümmend tundi ei olle päwal? kui kegi päwa aial könnib, ei touka temma ennast mitte, sest et ta näab selle ma-ilma walget.
10. Agga kui kegi ösel könnib, se toukab ennast, sest temma sees ei olle walgust.
11. Sedda räkis temma, ja pärrest sedda ütles temma neile: Laatsarus meie söbber maggab, agga ma lähhan tedda unnest üllesärratama.

12. Siis ütlesid temã jüngrid: Issand, maggab temma, siis saab ta terweks.
13. Agga Jesus räkis temma surmast; agga nemmad mötlesid, et temma unne maggamisest pididi räkima.
14. Siis ütles Jesus neile julgeste: Laatsarus on ärrasurnud,
15. Ja minna ollen römus teie pärrast, et ma seäl ei olle olnud, (et teie wottaksite uskuda;) agga läkki ärra temma jure.
16. Siis ütles Tomas, kedda hütakse kaksikkuks, nende wasto kes ka jüngrid: Läksi meie ka ärra, et meie temmaga surreme.
17. Ja kui Jesus tulli, leidis temma, et ta jo nelli päwa olli haudas olnud.
18. Agga Jerusalemma liggi olli Petania, liggi wiisteistkümmend waggo maad.
19. Ja paljo Juda-rahwast ollid tulnud nende rahwa jure, kes Marta ja Maria ümber ollid, neid trööstima nende wenna pärrast.
20. Kui nüüd Marta olli kuulnud, et Jesus tulli, läks ta temã wasto; agga Maria jäi koio.
21. Siis ütles Marta Jesusse wasto: Issand, olleksid sinna siin olnud, minno wend ei olleks mitte surnud.
22. Agga nüüdki tean minna, et, Jummal sulle annab, mis sinna ial Jummal käest pallud.
23. Jesus ütles temma wasto: Sinno wend peab üllestousma.
24. Marta ütles temãle: Ma tean, et ta peab üllestousma üllestousmisses wiimsel päwal.
25. Jesus ütles temmale: Miña ollen ülles--tousminne ja ello; kes minno sisse ussub, se peab ellama, ehk temma kül surreb?
26. Ja iggaüks, kes ellab ja ussub minno sisse, se ei pea mitte iggaweste ärrasurrema; kas sinna sedda ussud?
27. Temma ütles temã wasto: Jah, Issand, ma ollen usknud, et siña olled Kristus se Jummal Poeg, kes ma- ilma sisse pididi tulles.
28. Ja kui ta sedda sai üttelnud, läks temma ärra, ja kutsus omma ödde Maria sallaja, ja ütles: Öppetaja on siin ja kutsub sind.
29. Kui temma sedda kulis, tousis ta seddamaid ülles, ja tulli temma jure.
30. (Sest Jesus ep olnud weel mitte allewisse tulnud, waid olli weel seäl paikas, kus Marta temma wasto olli tulnud.
31. Kui nüüd need Juda-rahwas, kes temma jures seäl koias ollid ja tedda trööstisid, näggid, et Maria äkkitselt üllestousis ja wälja läks; käisid nemmad temma järrel, ja ütlesid: Temma lähhäb hua jure, seäl nutma.
32. Kui nüüd Maria senna tulli, kus Jesus olli, ja tedda näggi, heitis temma jalgade ette mahha, ja ütles temma wasto: Issand, olleksid sinna siin olnud, minno wend ei olleks mitte ärrasurnud.
33. Kui nüüd Jesus tedda näggi nutwad, ja neid Juda-rahwast ka nutwad, kes temmaga ollid tulnud, siis kihwatas temma südda waimus, ja temma meel sai seggaseks,

34. Ja ütles: Kuhho ollete teie sedda pañud? Nemmad ütlesid temãale: Issand, tulle ja wata.
35. Ning Jesus nuttis.
36. Siis ütlesid need Juda-rahwas: Wata, kuidas temma tedda on armastanud.
37. Agga monningad nende seast ütlesid: Eks sesinnane, kes selle pimmeda silmad on lahti teinud, ei woinud teha, et ka sesinnane ep olleks surnud?
38. Siis kihwatas Jesusse südda ta temma sees, ja temma tulli haua jure; agga seäl olli auk, ja kiwwi siñna peäle pandud.
39. Jesus ütles: Töstke se kiwwi ärra; siis ütles Marta selle surno ödde temma wasto: Issand, temma haiseb jo, sest temma on jo nelli päwa haudas olnud.
40. Jesus ütles temmale: Eks minna olle sulle üttelnud: kui sa ussuksid, saaksid sinna Jummalau nähha?
41. Siis töstsid nemmad se kiwwi ärra, kus al se surnud olli; agga Jesus töstis ommad silmad ülles, ja ütles: Minna tännan sind, Issa, et sa mind olled kuulnud;
42. Agga minna teädsin, et sa mind ikka kuled; agga se rahwa pärrast, mis siin ümber seisab, rägin minna, et nemmad uskwad, et sinna mind olled läkkitanud.
43. Ja kui ta sedda sai üttelnud, kissendas temma sure heälega: Laatsarus, tulle wälja.
44. Ja se surnud tulli wälja jalgust ja kässist surno mähkmettega mähhitud, ja temma silmad ollid higgirättikoga ümbermässitud. Jesus ütles neile: Peästke tedda lahti, ja laske tedda miñna.
45. Siis usksid temma sisse palju Juda-rahwast, kes Maria jure ollid tulnud ja näinud, mis Jesus olli teinud.
46. Agga monningad neist läksid ärra Wariseride jure, ja ütlesid neile, mis Jesus olli teinud.
47. Siis koggusid üllemad preestrid ja Wariserid suurt kohhut kokko, ja ütlesid: Mis peame meie teggema? Sest sesinnane innimenne teeb palju immetähtä.
48. Kui meie tedda nenda jättame, siis uskwad keik temma sisse; siis tullewad Roma-rahwas ja wotwad meie paika ja rahwast ärra.
49. Agga üks nende seast Kaiwas, kes sel aastal üllem-preester olli, ütles nende wasto: Teie ei tea ühtegi,
50. Egga mötle mitte järrele, et meile parrem on, et üks innimenne surreb rahwa eest, ja et keik rahwas hukka ei sa.
51. Agga sedda ei räkinud temma mitte isse--ennesest, waid et temma sel aastal üllem-preester olli, siis kulutas temma prohwetiwisil, et Jesus pidis surrema rahwa eest.
52. Ja mitte sesinnatse rahwa eest ükspäines, waid et temma ka need laiale pillatud Jummalalapsed pidis ühtekokko kogguma.

53. Sepärrast piddasid nemãd sest päwast keik hopis nou, et nemãd tedda piddid ärratapma.
54. Siis ei käinud Jesus ennam awwalikkult Juda-rahwa seas, waid läks seält ärra ühte male kõrwe liggi, ühte liřna, mis hütakse Ewraimiks; ja wibis senna omma jüngrittega.
55. Agga Juda-rahwa Pasa-pühha olli liggi, ja palju läksid seält maalt Jerusalema enne Pasa-pühha, et nemmad ennast piddid puhhastama.
56. Siis otsisid nemmad Jesust, ja räkisid teine teiseiga pühhas koias seistes: Mis arwate teie, et temma ei tulle Pühhiks?
57. Sest üllemad preestrid ja Wariserid ollid ka käsko annud, et se, kes peaks teädma, kus ta piddi ollema, piddi teäda andma, et nemmad tedda woiksid kinniwotta.

12. Peatük.

Kristust woitakse. Lähhäb Jerusalemma. Öppetab omma surma kassust. Juda-rahwa söggedus. Kristusse öppetus isseennesest.(Ewangelium Lauritsa Päwal.

1. Agga kuus päwa enne Pasa-pühha tulli Jesus Petania, kus Laatsarus olli, kes surnud olli olnud, kedda temma surnust olli ülles--ärratanud.
2. Siis teggid nemmad seäl temmale öhto-sömaaia, ja Martal olli seäl jures teggemist; agga Laatsarus olli üks neist, kes temãaga laudas itsid.
3. Siis wottis Maria ühhe naela selget ja wägga kallist nardi salwi, ja woidis Jesusse jallad, ja kuiwatas temma jallad omma juustega: agga se kodda sai täis salwi haiso.
4. Siis ütles üks temma jüngrittest, Judas Simona poeg Iskariot, kes tedda pärrast ärraandis:
5. Mispärrast ei olle se salw mitte ärramüdüd kolme saa tenari-rahha eest, ja waestele antud?
6. Agga sedda ütles temma, ei mitte et ta waeste pärrast murret kandis, waid et ta warras olli, ja temma käes kukkur olli, ja kandis, mis sisse pandi.
7. Siis ütles Jesus: Jätta tedda rahhule, sedda on temma hoidnud minno mattukse päwaks;
8. Sest naesed on ikka teie jures, agga mind ep olle teil mitte ikka.
9. Siis said palju Juda-rahwa seast teäda, et temma seäl olli, ja ei tulnud mitte ükspäinis Jesusse pärrast senna, waid et nemmad ka Laatsarust woiksid nähha sada, kedda temma olli surnust üllesärratanud.
10. Agga üllemad preestrid piddasid nou, et nemmad Laatsarust ka woiksid ärratappa;
11. Sest temma pärrast läks palju Juda-rahwast senna, ja usksid Jesusse sisse.

12. Teisel päwal, kui palju rahwast, mis olli Pühhiks tulnud, kulis, et Jesus Jerusalemma pididi tullema;
13. Wotsid nemmad palmi-pude okse, ja läksid wälja temma wasto, ja kissendasid: Hosanna, kidetud olgo se, kes tulleb Issanda nimmel, se Israeli Kuningas.
14. Agga Jesus leidis ühhe eesli, ja istus temma selga, nenda kui kirjutud on:
15. Ärra karda mitte Sioni tüttar, wata, sinno Kuningas tulleb, ja istub emma-eesli sällo selgas.
16. Agga sedda ei moistnud temma jüngrid mitte esmalt, waid kui Jesus olli au sisse töstetud, siis tulli nende mele, et se temmast kirjutud, ja et nemmad temmale sedda ollid teinud.
17. Agga se rahwas, mis temma jures olli, tunnistas, et temma Laatsarust olli hauast wälja hüüdnud, ja tedda surnust üllesärratanud.
18. Sepärrast läks ka rahwas temma wasto, kui nemmad kuulsid, et temma sedda imme--tähte olli teinud.
19. Agga Wariserid rääksid issekeskes: Eks teie nä, et teie ei woi middagi tehha; wata, keik ma-ilm jookseb temma järrele.
20. Agga monningad Kreka-mehhed ollid nende seast, kes ollid tulnud Pühhiks Jummalat kummardama:
21. Needsinnatsed tullid nüüd Wilippusse jure, kes olli Petsaidast Kalilea-ma liñnast, ja pallusid tedda ja ütlesid: Issand, meie tahhame Jesust nähha.
22. Wilippus tulleb ja ütleb sedda Andreale, ja Andreas ja Wilippus ütlesid jälle Jesussele.
23. Agga Jesus kostis neile ja ütles: Se tund on tulnud, et innimesse Poega peab au sisse töstetama.
24. Töest, töest minna ütlen teile: Kui nisso--iwwa Ma sisse ei lange, ja ärra ei surre, siis jääb temma üksi; agga kui ta surreb, siis kannab temma palju wilja:
25. Kes omma ello armastab, se kautab sedda, ja kes omma ello wihkab siin ma-ilmast, se hoiab sedda iggawesseks elluks.
26. Kui kegi mind tenib, se käigo minno järrel, ja kussa minna ollen, seäl peab minno tener ka ollema ; ja kes mind tenib, sedda tahhab minno Issa auustada.)
27. Nüüd on minno hing seggane; ja mis pean ma üttelema? Issa, peästa mind sest tunnist! agga sepärrast ollen minna se tunni sisse tulnud.
28. Issa, auusta omma nimmi. Siis tulli heäl taewast: Jubba minna ollen sedda auustanud, ja tahhan jälle auustada;
29. Agga se rahwas, mis seäl seisis ja sedda kulis, ütles: Pitkne on mürristanud; agga teised ütlesid: Üks ingel on temmaga räkinud.
30. Jesus kostis ja ütles: Se heäl ep olle mitte minno pärrast sündinud, waid teie pärrast.

31. Nüüd käib kohhus ülle sesinnatse ma-ilma, nüüd lükkatakse sesinnatse ma-ilma wüerst wälja.
32. Ja minna tahhan, kui mind maast ülestötetakse, keik ennese pole tommata.
33. (Agga sedda ütles temma, tähhendades, mis surma temma pididi surrema.)
34. Siis wastas rahwas temmale: Meie olleme kuulnud kässo-öppetussest, et Kristus jääb iggaweste ; kuidas ütled siis sinna, et innimesse Poega peab üllendatama? kes on se innimesse Poeg?
35. Siis ütles Jesus neile: Walgus on weel ürrikesse aia teie jures, köndige senni, kui teil se walgus on, et pimmedus teid kinni ei wotta, ja kes pimmedusses könnib, se ei tea, kuhho temma lähhäb.
36. Uskuge se walgusse sisse, senni kui teil se walgus on, et teie walgusse lapsiks sate. Sedda räkis Jesus, ja läks ja pettis ennast nende eest ärra.
37. Ja et temma kül nisuggused immetähhed olli teinud nende nähhes, ei usknud nemäd siiski temma sisse;
38. Et prohwetit Jesaia sanna pididi töeks sama, mis temma ütleb: Issand, kes on meie kulutamist usknud, ja kennele on Issanda kässi--wars ilmutud?
39. Sepärrast ei woinud nemmad uskuda, sest Jesaia ütleb ta:
40. Temma on nende silmad söggedaks teinud ja nende süddamed kowwaks, et nemmad silmadega ei nä, ja süddamega ei moista, ja ümber ei pöra, et minna neid ei sa parrandada.
41. Sedda ütles Jesaia, kui temma selle Jesusse au näggi ja temmast räkis.
42. Siiski usksid ka paljo neist üllemist temma sisse; agga Wariseride pärrast ei tunnistanud nemmad sedda mitte ülles, et neid ei piddand koggodussest wäljalükkatama.
43. Sest nemmad armastasid innimeste au ennam, kui Jummalat au.
44. Agga Jesus kissendas ja ütles: Kes minno sisse ussub, se ei ussu mitte minno sisse, waid selle sisse, kes mind on läkkitanud.
45. Ja kes mind nääb, se nääb sedda, kes mind on läkkitanud.
46. Minna se walgus ollen ma-ilma tulnud, et ükski, kes minno sisse ussub, pimmedusse sisse ei pea jäma:
47. Ja kui kegi minno sannad kuleb, ja ei ussu, selle peäle ei moista minna mitte kohhut; sest minna ei olle tulnud, et ma ma-ilma peäle kohhut moistan, waid et minna ma-ilma woiksin önsaks teha.
48. Kes mind põlgab ja ei wotta minno sanno wasto, sel on jo se, kes temma peäle kohhut moistab, se sanna, mis ma ollen räkinnud, sesamma peab temma peäle kohhut moistma wiimsel päwal.
49. Sest ma polle isseenesest räkinnud, waid se Issa, kes mind on läkkitanud, se on mulle ühhe kässosanna annud, mis ma pean üttelema, ja mis ma pean räkima.

50. Ja minna tean, et temma kässosanna on iggawenne ello; mis minna nüüd rägin, sedda rägin ma nenda, kui Issa mulle on üttelnud.

13. Peatük.

Jalgade pessemissest. Kässosanna armastussest. Jesus tunnistab ülles omma ärraandja, ja Peetrusse langmist patto sisse.(Ewangelium surel Neljapäwal.

1. Agga enne Pasa-pühha, kui Jesus teadis, et temma tund olli tulnud, et ta siit ma-ilmast piddi ärraminne Issa jure, otsego temma olli armastanud ommaksed, kes ma-ilmast ollid, nenda on ta neid armastanud otsani.
2. Ja kui öhto-sömaaeg kä olli, (kui kurrat jo olli Juda Simona poia Iskarioti süddamesse annud, et ta tedda piddi ärraandma.)
3. Ja Jesus teadis, et Issa keik temma kätte olli annud, et temma Jummalast olli tulnud, ja Jummalast jure läks;
4. Siis tousis temma öhto-sömaaiast ülles, ja pani ommad rided mahha, ja wottis ühhe rättiko, ja siddus ennese ümber:
5. Pärrast wallas temma wet ühhe pekki sisse, ja hakkas jüngritte jallad pessema, ja se rättikoga kuiwatama, mis temma ümber olli seutud:
6. Siis tulleb temma Simona Peetrusse jure, ja temma ütleb temma wasto: Issand, sinnaks minno jallad pessed?
7. Jesus wastas ja ütles temma wasto: Mis minna teen, sedda ei tea sinna nüüd mitte, agga pärrast sedda pead sa teada sama;
8. Peetrus ütleb temma wasto: Ellades ei pea sa minno jalgo pessema. Jesus wastas temmale: Kui minna sind ei pesse, siis ep olle sul ossa minnoga.
9. Simon Peetrus ütleb temma wasto: Issand, ei mitte ükspäinis minno jalgo, waid ka kässi ja Pead.
10. Jesus ütleb temmale: Kes pestud on, sellel ep olle tarwis muud kui jalgo pesta, sest ta on ülleültse puhhas, ja teie ollete puhtad, agga mitte keik;
11. Sest temma teadis, kes tedda piddi ärra-andma ; sepärrast ütles temma: Teie ep olle keik puhtad.
12. Kui temma nüüd nende jallad sai pesnud, ja ommad rided wotnud, siis istus temma jälle mahha, ja ütles nende wasto: Kas teie teate, mis minna teile ollen teinud?
13. Teie hüate mind: Öppetaja ja Issand! ja ütlete öiete, sest minna ollen se.
14. Kui nüüd minna se Issand ja öppetaja teie jallad ollen pesnud, siis peate teie ka teine teise jallad pessema;
15. Sest ühhe öppetusse märki ollen ma teile annud, et ka teie nenda tete, kui minna teile ollen teinud.
16. Töest, töest minna ütlen teile: Sullane ep olle mitte surem kui temma issand, egga Käsk surem kui se, kes tedda on läkkitanud.

17. Kui teie sedda teate, önsad ollete teie, kui teie sedda tete.
18. Minna ep ütle teist keikist; ma tean sedda, kedda ma ollen ärrawallitsenud, waid sepärrast, et kirri piddi töeks sama: Kes minnoga leiba sööb, se töstab omma kanda minno wasto ülles.
19. Sest aiast ütlen minna teile, enne kui se sünnib, et, kui se saab sündinud, teie ussute, et minna se ollen.
20. Töest, töest minna ütlen teile: Kes wastowottab, kui minna keddagi läkkitan, se wottab mind wasto, agga kes mind wastowottab se wottab tedda wasto, kes mind on läkkitanud.
21. Kui Jesus sedda sai üttelnud, sai temma seggaseks waimus, ja tunnistas ja ütles: Töest, töest minna ütlen teile, et üks teie seast mind ärraannab:
22. Siis waatsid jüngrid teine teise silmi, ja ollid kahhe wahhel, kennest ta piddi räkima;
23. Agga Jesusse sülles olli maas laudas üks temma jüngrittest, kedda Jesus armastas,
24. Selle pole nüüd löi Simon Peetrus peaga, et temma piddi kulama, kes se kül piddi ollema, kellest temma räkis;
25. Agga sesinnane laskis eñast Jesusse rinna peäle, ja ütles temã wasto: Issand, kes se on?
26. Jesus wastas: Se on sesamma, kennele minna sedda pallokest sissekastan ja annan; ja temma kastis sedda pallokest sisse, ja andis sedda Judale Simona poiale Iskariotile.
27. Ja se pallokesse järrele läks sadan temma sisse. Siis ütles Jesus temmale: Mis sa teed, sedda te ussinaste.
28. Agga sedda ei moistnud ükski neist, kes laudas maas istusid, mispärrast temma sedda temmale ütles;
29. Sest monned mötlesid, et Juda käes kukkur olli, et Jesus temmale piddi ütlemä: Osta, mis meil tarwis on Pühhiks, ehk et temma waestele middagi piddi andma.
30. Kui temma nüüd sedda pallokest sai wötnud, läks temma seddamaid wälja, agga ö olli.
31. Kui ta nüüd olli wäljaläinud, ütles Jesus: Nüüd on innimesse Poeg auustud, ja Jummal on temma sees auustud:
32. Ons Jummal temma sees auustud, siis auustab tedda ka Jummal isseenneses, ja auustab tedda pea.
33. Lapsokessed, minna ollen weel ürrikesseks aiaks teie jures, kül teie otsite mind, ja otsego minna Juda-rahwa wasto ollen üttelnud: Kuhho ma lähhän, senna ei woi teie mitte tulla, nenda ütlen miña nüüd teile ka.
34. Uut kässosanna annan minna teile, et teie teine teist peate armastama, nenda kui minna teid ollen armastanud, et teie ka teine teist peate armastama:

35. Sestsammast tundwad keik, et teie minno jüngrid ollete, kui teil armastus on issikeskes.
36. Simon Peetrus ütleb temma wasto: Issand, kuhho sa lähhäd? Jesus wastas temmale: Kuhho minna lähhän, ei woi sa nüüd mitte minno järrel käia, agga pärrast pead sa mo järrel käima.
37. Peetrus ütleb temã wasto: Issand, miks ma nüüd ei woi sinno järrel käia? ma tahhan omma ello sinno pärrast jätta.
38. Jesus wastas temãle: Tahhad sinna omã ello miño pärrast jätta? töest, töest minna ütlen sulle: Kuk ei laula mitte enne, kui sinna mind jo kolmkorda saad ärrasalganud.

14. Peatük.

Kristusse ärraminnemissest. Öppetus ussust, armastussest, palwest, pühvast Waimust, ja waimolikkust rahhust.(Ewangelium Wilippusse ja Jakobusse Päwal.(Ewangelium Nellipühhi essimessel Päwal

1. Teie südda ärgo ehmatago mitte; uskuge Jummalä sisse, siis ussute teie ka minno sisse.
2. Minno Issa maias on mitto ello-asset: kui se nenda ep olleks, siis ütleksin minna teile: Ma lähhän teile asset walmistama,
3. Ja kui ma saan läinud, ja teile asset walmistanud, siis tullen minna jälle, ja tahhan teid ennese jure wötta, et teie ka ollete, kus minna ollen.
4. Ja teie teate, kuhho minna lähhän, ja sedda teed teate teie.
5. Tomas ütleb temma wasto: Issand, meie ei tea, kuhho sa lähhäd, ja kuidä woime meie sedda teed teäda?
6. Jesus ütleb temma wasto: Minna ollen se te, ja se tödde, ja se ello; ükski ei sa Issa jure muido, kui minno läbbi.
7. Kui teie mind tunneksite, siis tunneksite teie ka minno Issa, ja sest aiast tunnete teie tedda, ja ollete tedda näinud.
8. Wilippus ütleb temmale: Issand, näita meile sedda Issa, siis saab meile sest kül.
9. Jesus ütleb temma wasto: Ni kaua aega ollen minna teie jures, ja sinna ei olle mind mitte tunnud; Wilippus, kes mind on näinud, se on Issa näinud, kuidä ütled siña siis: Näita meile sedda Issa.
10. Eks sa ussu, et minna Issa sees, ja Issa minno sees on? minna ei rägi mitte isseennesest neid sanno, mis miña teile rägin; waid se Issa, kes minno sisse jääb, sesamma teeb need teud.
11. Uskuge mind, et minna Issa sees ollen, ja et Issa minno sees on; agga kui mitte, siis uskuge mind nendesamma teggude pärrast.

12. Töest, töest minna ütlen teile: Kes minno sisse ussub, se teeb ka need teud, mis minna teen, ja teeb weel suremad, kui need on, sest et minna omma Issa jure lähhän.
13. Ja mis teie ial pallute minno nimmel, sedda tahhan minna tehha, et Issa saaks auustud Poia sees:
14. Kui teie middagi minno nimmel pallute, siis tahhan minna sedda tehha.)
15. Kui teie mind armastate, siis piddage minno kässosannad.
16. Ja ma tahhan Issa palluda, ja temma annab teile ühhe teise römustaja, et temma teie jure iggaweste jääb:
17. Se töe Waim, kedda ma-ilm ei woi wastowotta, sest ta ei nä tedda mitte, egga tunne tedda mitte; agga teie tunnete tedda, sest temma jääb teie jure, ja peab teie sees ollema.
18. Minna ei tahha teid mitte waesiks lapsiks jätta; minna tullen teie jure.
19. Weel on pissut aega, siis ma-ilm ei nä mind mitte ennam, agga teie peate mind näggema; sest minna ellan, ja teie peate ellama:
20. Sel päwal peate teie tundma, et ma ollen omma Issa sees, ja teie minno sees, ja minna teie sees.
21. Kellel minno kässosannad on, ja peab neid, se on se, kes mind armastab; agga kes mind armastab, tedda armastakse minno Issast, ja minna tahhan tedda armastada, ja isseennast temmale ilmutada.
22. Temma wasto ütleb Judas: (mitte Iskariot) Issand, mis se on, et sa ennast meile tahhad ilmutada, ja ei mitte ma-ilmale?
23. Jesus wastas ja ütles temmale: Kui kegi mind armastab, kül se peab minno sanna, ja minno Issa armastab tedda, ja meie tahhame temma jure tulla, ja ello-asset temma jure tehha.
24. Kes mind ei armasta, se ei pea minno sanno, ja se sanna, mis teie kulete, ep olle mitte minno, waid selle Issa, kes mind on läkkitanud.
25. Sedda ollen minna teile räkinud teie jures olles;
26. Agga se trööstia, se pühha Waim, kedda minno Issa tahhab läkkitada minno nimmel, sesamma peab teid õppetama keik, ja teie mele tulletama keik, mis minna teile ollen üttelnud.
27. Rahho jättan minna teile, omma rahho annan ma teile, minna ei anna teile mitte nenda, kui ma-ilm annab; teie südda ärgo ehmatago, egga sago arraks mitte.
28. Teie ollete kuulnud, et ma teile ollen üttelnud: Minna lähhän ärra, ja tullen jälle teie jure; kui teie mind armastaksite, kül teie olleksite siis röömsad, et ma ollen üttelnud: Minna lähhän Issa jure, sest minno Issa on surem mind.
29. Ja nüüd ollen minna teile üttelnud enne kui se sünnib, et teie ussute, kui se sünnib.
30. Minna ei sa ennam palju teiega räkida, sest sesinnatse ma-ilma würst tulleb, ja ei sa minnust ühtegi.

31. Agga et ma-ilm moistaks, et minna sedda Issa armastan, ja nenda teen, kui Issa mind on käsknud; touske ülles, läkki siit ärra.)

15. Peatük.

Kristus on se õige winapu. Temma õppetus armastussest, ja ma-ilma wihkamisest. Tootab pühha Waimo.(Ewangelium Simona Juda Päwal.(Ewangelium kuendamal Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Minna ollen se tössine winapu, ja minno Issa on se ma-mees.
2. Igga winapu oks minno sees, mis wilja ei kañna, sedda kissub temma ärra, ja iggaüht, kes wilja kannab, sedda harrib temma, et ta ennam wilja kannab.
3. Jubba teie ollete puhtad se sanna pärrast, mis minna teile ollen räkinud.
4. Jäge minno sisse, ja miñna teie sisse: otse--kui winapu oks ei woi wilja kanda isseennesest, kui temma ei jä winapu külge, nenda ka teie, kui teie ei jä minno sisse.
5. Minna ollen winapu, teie winapu oksad; kes minno sisse jääb, ja minna temma sisse, se kannab palju wilja; sest minnota ei woi teie ühtegi teha.
6. Kui kegi minno sisse ei jä, sedda heidetakse wälja kui winapu oks, ja kuiwab ärra, ja neid koggutakse kokko, ja heidetakse tullesse ja põlletakse ärra.
7. Kui teie minno sisse jäte, ja minno sannad teie sisse jäwad, siis pallute teie, mis teie ial tahhate, ja se peab teile sündima.
8. Ses on minno Issa auustud, et teie palju wilja kannate, ja peate minno jüngrid ollema.
9. Otsekui minno Issa mind on armastanud, nenda ollen minna ka teid armastanud; jäge minno armastusse sisse.
10. Kui teie minno kässosannad peate, siis jäte teie minno armastusse sisse, nenda kui minna omma Issa kässosannad ollen piddanud, ja jään temma armastusse sisse.
11. Sedda ollen minna teile räkinud, et minno rööm teie sisse jääks, ja teie rööm täis saaks.
12. Se on minno kässosanna, et teie teine teist peate armastama, nenda kui minna teid ollen armastanud:
13. Suremat armastust ep olle ühhelgi, kui se, et temma omma ello jättab omma sõbrade eest:
14. Teie ollete minno sõbrad, kui teie tete, mis minna teid kässin.
15. Minna ei ütle, teid ennam sullased ollewad: sest sullane ei tea, mis temma issand teeb; agga teid ollen minna sõbruks hüüdnud, et ma keik, mis minna omma Issalt ollen kuulnud, teile ollen teäda annud.

16. Teie ep olle mitte mind ärrawallitsenud, waid minna ollen teid ärrawallitsenud, ja ollen teid seädnu, et teie peate minnema, ja wilja kandma, ja et teie willi jääks, et, mis teie ial minno Issalt pallute minno nimmel, temma teile annaks.
17. Sedda kässin minna teid, et teie teine teist armastate.
18. Kui ma-ilm teid wihkab, siis teädke, et temma mind enne teid on wihkanud:
19. Olleksite teie ma-ilmast, siis armastaks ma-ilm omma: agga et teie ma-ilmast ep olle, waid minna ollen teid ma-ilmast ärrawallitsenud, sepärrast wihkab teid ma-ilm.
20. Möttelge se sanna peäle, mis minna teile ollen üttelnud: Sullane ep olle surem, kui temma issand. Ons nemmad mind takkakiusanud, siis kiusawad nemmad teidki takka; ons nemmad minno sanna piddanud, siis peawad nemmad teiegi sanna.
21. Agga sedda keik tewad nemmad teile minno nimme pärrast, sest et nemmad tedda ei tunne, kes mind on läkkitanud.)
22. Kui minna mitte ei olleks tulnud, ja ei olleks sedda neile üttelnud, siis ep olleks neil mitte patto; agga nüüd ei woi nemmad mitte omma patto wabbandada.
23. Kes mind wihkab, se wihkab ka miño Issa.
24. Kui minna neid teggusid ep olleks teinud nende seas, mis ükski teine ei teinud, siis ep olleks neil mitte patto; agga nüüd on nemmad sedda ka näinud, ja on wihkanud ni hästi mind, kui minno Issa.
25. Waid et se sanna töeks saaks, mis nende kasso-öppetussesse on kirjutud: Nemad on mind ilma-asjata wihkanud.
26. Agga kui se trööstia saab tulnud, kedda minna teile tahhan läkkitada Issast, (se töe Waim, kes Issast wäljalähhäb) sesamma peab minnust tunnistama,
27. Ja teie peate ka tunnistama, sest teie ollete algmissest minnoga olnud.

16. Peatük.

Kristus kulutab tullewat kiusatust. Kristusse ärraminne minne Issa jure. Pühha Waimo ammet. Willetsusse önnis löppetus. Palwest.(Ewangelium neljandamal Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.(Ewangelium kolmandamal Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.(Ewangelium wiendamal Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Sedda ollen minna teile räkinud, et teie ennast ei pahhanda.
2. Ja nemad lükkawad teid koggodussest wälja; ka tulleb se tund, et iggaüks, kes teid tappab, mötleb ennast Jummalale melehead kui ühhe ohwriga teggewad:

3. Ja sedda wotwad nemmad teile tehha se--pärrast, et nemmad ei olle tunnud sedda Issa egga mind.
4. Agga sedda ollen ma teile räkinud, et, kui se tund saab tulnud, teie se peäle mötlete, et ma teile sedda ollen üttelnud; agga sedda ep olle minna algmissest teile mitte üttelnud, sest et ma teiega ollin.)
5. Agga nüüd lähhän miña selle jure, kes mind on läkkitanud, ja ükski teie seast ei küssi mult: Kuhho sa lähhäd?
6. Waid et minna teile sedda ollen üttelnud, on teie südda täis kurwastust sanud.
7. Agga minna ütlen teile sedda töt: se tulleb teile heaks, et minna ärralähhän, sest kui minna ärra ei lähhä, siis ei tulle trööstia mitte teie jure; agga kui minna saan ärraläinud, tahhan minna tedda teie jure läkkitada.
8. Ja kui sesamma saab tulnud, annab temma ma-ilmale märko patto pärrast, ja öigusse pärrast, ja kohto pärrast.
9. Patto pärrast, et nemmad ei ussu minno sisse:
10. Agga öigusse pärrast, et minna Issa jure lähhän, ja teie mind ennam ei nä:
11. Ja kohto pärrast, et sesiñatse ma-ilma würsti peäle kohhus on moistetud.
12. Minnul on teile weel palju ütlemist, agga teie ei woi sedda nüüd mitte kanda;
13. Agga kui temma, se töe Waim tulleb, se juhatab teid keige töe sisse, sest temma ei rägi mitte isseennesest, waid mis temma kuleb, sedda rägib temma, ja tullewad asjad kulutab temma teile.
14. Sesamma auustab mind, sest minno ommast wottab temma, ja kulutab teile.
15. Keik se, mis Issal on, se on minno, sepärrast ollen minna üttelnud, et temma peab minno ommast wotma ja teile kulutama.)
16. Ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, sest miña lähhän Issa jure.
17. Siis ütlesid monningad temma jüngrittest issekeskes: Mis se on, mis temma meile ütleb: ürrikesse aia pärrast siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, ja et minna Issa jure lähhän?
18. Sepärrast ütlesid nemmad: Mis se on, mis temma ütleb: ürrikesse aia pärrast? meie ei tea mitte, mis temma rägib.
19. Siis moistis Jesus, et nemmad temmalt tahtsid küssida, ja ütles nende wasto: Sedda küssite teie issekeskes, et minna ollen üttelnud: ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind.
20. Töest, töest minna ütlen teile: Teie peate nutma ja ulluma, agga ma-ilm on römus. Teid peab kurwastama; agga teie kurwastus peab römuks minnema.

21. Ühhel naesel, kui temma lapse ilmale toob, on kurwastus, sest temma tund on tulnud, agga kui temma saab lapse sanud, ei mötle teãa enam ahastusse peäle se römo pärrast, et innimenne ilmale on sündinud.
22. Ja teil on kül nüüd ka murre, agga minna tahhan teid jälle nähha, ja teie südda peab römus ollema, ja ükski ei pea teie römo teilt ärrawotma:
23. Ja selsammal päwal ei küssi teie mult middagi. Töest, töest minna ütlen teile: Mis teie ial Issalt pallute minno nimmel, sedda annab temma teile.
24. Tännini ep olle teie middagi pallunud minno nimmel: palluge, siis peate teie wotma, et teie rööm woiks täis olla.
25. Sedda ollen minna teile tähhendamisse--sannadega räkinud, agga se tund tulleb, et minna tähhendamisse-sannadega enam teile ei rägi, waid kulutan teile julgeste ommast Issast.
26. Selsammal päwal peate teie palluma minno nimmel, ja minna ei ütle teile mitte, et minna tahhan Issa teie eest palluda,
27. Sest Issa isse armastab teid, sest et teie mind ollete armastanud, ja usknud, et minna Jummalast ollen wäljaläinud.
28. Minna ollen Issast wäljaläinud, ja tulnud ma-ilma sisse, ta jättan minna ma-ilma mahha, ja lähhan Issa jure.
29. Siis ütlesid temma jüngrid temma wasto: Wata, nüüd rägid sinna julgeste, ja ei ütle ühtegi tähhendamisse-sanna.
30. Nüüd teame meie, et sinna keik asjad tead, ja sul ep olle tarwis, et sinnust kegi küssib. Sest ussume meie, et sinna Jummalast olled wäljaläinud.)
31. Jesus wastas neile: Ussute teie nüüd?
32. Wata, tund tulleb, ja on nüüd tulnud, et teid ärrapillatakse iggaüks omma sisse, ja jättate mind ükski; ja minna ep olle mitte ükski õ, sest Issa on minnoga.
33. Sedda ollen minna teile räkinud, et teil minno sees rahho olleks; ma-ilmas on teil ahastus; agga olge julged, minna ollen ma-ilma ärrawoitnud.

17. Peatük.

Kristusse palwe ennese, omma jüngritte, ja omma pühha risti-koggodusse eest.

1. Sedda räkis Jesus, ja töstis ommad silmad taewa pole, ja ütles: Issa, tund on tulnud, auusta omma Poia, et ka Poeg sind auustaks;
2. Nenda kui sinna temmale olled melewalda annud keik ülle lihha, et temma neile keikile, kedda sinna temmale olled annud, iggawest ello annaks.
3. Agga se on se iggawenne ello, et nemãad tundwad sind, sedda ainult tössist Jummalat, ja JESUST KRISTUST, kedda sinna olled läkkitanud.
4. Minna ollen sind auustanud Ma peäl: Ma ollen sedda tööd lõppetanud, mis sa mulle olled annud, et ma piddin teggema.

5. Ja nüüd auusta mind, sinna Issa, sinno ennese jures selle auga, mis mul olli sinno jures, ennego ma-ilm olli.
6. Minna ollen sinno nimme teäda annud innimestele, kedda sa mulle ma-ilmast olled añud; sinno pärralt ollid nemmad ja sa olled neid mulle añud, ja nemad on siño saña piddanud.
7. Nüüd on nemmad tunnud, et keik, mis sinna mulle olled annud, sinnust on.
8. Sest need sannad, mis sinna mulle olled annud, ollen ma neile annud, ja nemmad on sedda wastowotnud, ja töest tunnud, et ma sinnust ollen wäljaläinud, ja nemmad on usknud, et sinna mind olled läkkitanud.
9. Minna pallun nende eest; ma-ilma eest ei pallu minna mitte, waid nende eest, kedda sinna mulle olled annud, sest nemad on sinno pärralt.
10. Ja keik, mis minno on, on sinno, ja mis sinno on, on minno, ja nende sees ollen minna auustud.
11. Ja minna ep olle eddespiddi enam ma-ilmas, ja needsiñatsed on ma-ilma sees, ja ma tullen sinno jure. Pühha Issa, hoia neid omma nimme sees, kedda sa mulle olled annud, et nemmad üks on, nenda kui meie.
12. Kui ma nendega olin ma-ilmas, hoidsin minna neid sinno nimme sees; kedda sa mulle olled annud, neid ollen minna hoidnud, ja ükski ep olle neist kaddunud, kui agga se kaddumisse laps, et kirri piddi töeks sama.
13. Agga nüüd tullen minna sinno jure, ja rāgin sedda ma-ilmas, et minno rōöm neil woiks olla täieste nende sees.
14. Minna ollen neile sinno sanna annud, ja ma-ilm on neid wihkanud ; sest nemmad ep olle mitte ma-ilmast, nenda kui minna ma-ilmast ei olle.
15. Minna ei pallu mitte, et sa neid ma-ilmast ärrawottaksid, waid et sa neid se tiggeda eest hoiaksid.
16. Nemmad ep olle mitte ma-ilmast, nenda kui minna ma-ilmast ei olle.
17. Pühhitse neid omma töe sees; sinno sanna on tödde.
18. Otsekui siña mind olled läkkitanud ma-ilma sisse, nenda läkkitan miña neid ka ma-ilma sisse.
19. Ja nende eest pühhitsen minna isseennast, et ka nemmad peawad töes ollema pühhitsetud.
20. Agga minna ei pallu mitte ükspāines nendesinnaste eest, waid ka nende eest, kes nende sanna läbbi minno sisse ussuwad.
21. Et nemad keik üks olleksid, nenda kui siña, Issa, minno sees α, ja minna sinno sees, et nemmad ka meie sees üks olleksid, et ma-ilm ussuks, et sa mind olled läkkitanud.
22. Ja minna ollen sedda au, mis sa mulle olled annud, neile annud, et nemmad üks olleksid, nenda kui meie üks olleme.
23. Minna nende sees, ja sinna minno sees, et nemmad täieste olleksid ühhes, ja et ma-ilm tunneks, et sinna mind olled läkkitanud, ja armastanud neid, nenda kui sa mind olled armastanud.

24. Issa, ma tahhan, et kus minna ollen, ka nemmad minno jures on, kedda sa mulle olled annud, et nemmad näwad minno au, mis sa mulle olled annud; sest sa olled mind armastanud enne ma-ilma assutamist.
25. Õige Issa, ja ma-ilm ep olle sind mitte tunnud; agga minna tunnen sind, ja needsinnatsed on tunnud, et siña mind olled läkkitanud.
26. Ja minna ollen sinno nimme neile teäda annud, ja tahhan sedda teäda anda, et se armastus, misga sinna mind olled armastanud, nende sees olleks, ja minna nende sees.

18. Peatük.

Kristusse kannataminne aedas, Kaiwa ja Pilatusse ees. Peetrusse ärrasalgaminne.

1. Kui Jesus sedda sai räkinud, läks temã wälja omã jüngrittega ülle Kidroni jõe, kus üks aed olli, seña sisse läks temã ja temã jüngrid.
2. Agga Judas, kes tedda ärraandis, teädis ka sedda paika, sest et Jesus saggedaste senna omma jüngrittega olli kokkotulnud.
3. Kui nüüd Judas ennese jure olli wotnud se wäe-hulga, ja monningad üllematte preestride ja Wariseride sullasist, tulleb ta senna lühtide lampide ja söariistadega.
4. Kui nüüd Jesus teädis keik, mis temma peäle pididi tulles, läks temma wälja, ja ütles nende wasto: Kedda teie otsite?
5. Nemmad wastasid temmale: Jesust Naatsarettist; Jesus ütles neile: Miña ollen se; agga Judas, kes tedda ärraandis, seisis ka nende jures.
6. Kui temma nüüd neile ütles: Minna ollen se, siis läksid nemmad taggasi, ja langsid mahha.
7. Siis küssis temma neilt ta: Kedda teie otsite? agga nemmad ütlesid: Jesust Naatsarettist.
8. Jesus wastas: Ma ollen teile üttelnud, et minna se ollen; kui teie nüüd mind otsite, siis laske needsinnatsed ärraminna.
9. Et se sanna pididi töeks sama, mis ta olli üttelnud: Minna ep olle keddagi ärrakautanud neist, mis sa mulle olled annud.
10. Siis olli Simonal Peetrussel moök, ja temã tombas sedda wälja, ja löi üllema-preestri sullast, ja raius temma parrema kõrwa ärra; agga se sullase nimmi olli Malkus.
11. Siis ütles Jesus Peetrusse wasto: Pista omma moök tuppe; eks minna sedda karrikast pea joma, mis mulle Issa on annud?
12. Agga wäe-hulk ja üllem pealik ja Juda-rahwa sullased wotsid Jesust kiñi, ja siddusid tedda,

13. Ja wisid tedda essite Anna jure; sest se olli Kaiwa äi, kes sel aastal üllem-preester olli.
14. Agga Kaiwas olli se, kes Juda-rahwale nou annud, et se piddi heaks tulles, et üht inimest rahwa eest piddi hukkatama.
15. Agga Simon Peetrus käis Jesusse järrel, ja üks teine jünger temmaga ; agga se jünger olli üllema-preestriga tutaw, ja läks Jesussega üllema-preestri kotta.
16. Agga Peetrus seisis wäljas ukse ees; siis läks se teine jünger, kes üllema-preestriga tutaw olli, wälja, ja räkis uksehoidjaga, ja wiis Peetrust sisse.
17. Siis ütles se tüdruk se uksehoidia Peetrusse wasto: Eks sinnagi olle sellesinnatse innimesse jüngrittest? temma ütles: Ei olle mitte.
18. Agga need sullased ja teenrid seisis, ja ollid süttetuld teinud, et külm olli, ja sojendasid enast, agga Peetrus seisis nende jures, ja sojendas enast.
19. Agga üllem-preester küssis Jesussest temma jüngritte ja temma õppetusse pärrast.
20. Jesus kostis temmale: Minna ollen julgeste räkinnud selle ma-ilmale, ma ollen ikka õppetannud koggodusse- ja pühhas koias, kuhho keikist paikust Juda-rahwas kokkotulles, ja sallaja ep olle minna ühtegi räkinnud.
21. Mis sa mult küssid? küssi neilt, kes kuulnud, mis ma neile ollen räkinnud; wata, need teädwad, mis ma ollen räkinnud.
22. Agga kui ta sedda sai ütelnud, löi üks neist teenridest, kes seäl jures seisis, Jesust keppiga ja ütles: Nendaks sa üllema-preestri wastad?
23. Jesus kostis temmale: Kui ma kurjaste ollen räkinnud, siis tunnista sedda kurja ollewad ; agga kui ma hästi ollen räkinnud, mis sa mind lööd?
24. (Agga Annas olli tedda läkkitanud kinni--seutud üllema-preestri Kaiwa jure.)
25. Agga Simon Peetrus seisis ja sojendas enast. Siis ütlesid nemmad temma wasto: Eks sinna ka olle temma jüngritte seast? temma salgas, ja ütles: Ei ma olle.
26. Siis ütles üks neist üllema-preestri sullasist, kes selle suggulane olli, kelle kõrwa Peetrus olli ärraraiunud: Eks minna sind temmaga näinud aedas?
27. Siis salgas Peetrus ta; ja seddamaid laulis kuk.
28. Siis wisid nemmad Jesust Kaiwa jurest kohto-kotta; agga se olli warra; ja nemmad ei läinud isse mitte kohto-kotta, et nemmad ei saaks rojaseks, waid et nemmad piddid Pasa--talle söma.
29. Siis läks Pilatus nende jure wälja ja ütles: Mis teil on kaebamist selle innimesse peäle?
30. Nemmad kostsid ja ütlesid temma wasto: Kui ep olleks sesinnane mitte kurjateggia, siis ep olleks meie tedda sulle ärraannud.
31. Siis ütles Pilatus neile: Wotke teie tedda, ja moistke omma kasso-õppetusse järrel temma peäle kohhut; Siis ütlesid Juda-rahwas temma wasto: Meil ep olle lubba keddagi ärra--tappa,

32. Et Jesusse sanna pididi töeks sama, mis ta olli üttelnud, kui ta tähhendas, missuggust surma temma pididi surrema.
33. Siis läks Pilatus jälle kohto-kotta, ja kutsus Jesust ja ütles temma wasto: Olled sinna se Juda-rahwa Kuningas?
34. Jesus wastas temmale: Rägid sinna sedda isseennesest, woi on sulle teised sedda minnust üttelnud?
35. Pilatus wastas: Ollen miña Juda-mees? sinno omma rahwas ja üllemad preestrid on sind mulle ärraannud: mis sa olled teinud?
36. Jesus kostis: Minno kuñingriik ep olle mitte septsinnatsest ma-ilmast; olleks mo kuningriik septsinnatsest ma-ilmast, kül mo teenrid tapleksid, et mind Juda-rahwa kätte ei saaks ärraantud; agga nüüd ep olle mo kuningriik mitte siit.
37. Siis ütles Pilatus temma wasto: Olled sinna siis ommeti kuningas? Jesus kostis: Jah ollen, sest minna ollen Kuningas, ma ollen seks sündinud, ja seks ilmale tulnud, et ma töele pean tunnistust andma; iggäuks, kes töe seest on, se kuleb minno heäle.
38. Pilatus ütleb temmale: Mis on tödde? ja kui ta sedda sai üttelnud, läks temã jälle wälja Juda-rahwa jure, ja ütles nende wasto: Mina ei leia ühtegi süüd temmast.
39. Agga teil on se wiis, et minna ühhe teile lahti lassen Pasa-pühhal ; tahhate teie nüüd, et ma teile sedda Juda-rahwa kuñingast pean lahti laskma?
40. Siis kissendasid nemmad ta keik ja ütlesid: Ei mitte tedda, waid Parrabast: agga Parrabas olli röwel.

19. Peatük.

Kristust pekstakse piitsaga, ehhitakse kibbowitsa kroniga, lüakse risti, surreb ja maetakse mahha.

1. Siis wottis nüüd Pilatus Jesust, ja peksis tedda piitsaga.
2. Ja need söamehhed punnusid ühhe kroni kibbowitsust, ja pannid sedda temma pähhä, ja pannid ühhe purpuri mantli temma ümber,
3. Ja ütlesid: Terre Juda-rahwa Kuñingas! ja löid tedda keppidega.
4. Siis läks Pilatus jälle wälja, ja ütles nende wasto: Wata, ma toon tedda teile wälja, et teie tunnete, et minna temmast ühtegi süüd ei leia.
5. Siis läks Jesus jälle wälja, ja kandis se kibbo--witsa-kroni ja purpuri mantli; ja Pilatus ütles nende wasto: Ennä innimest!
6. Kui nüüd üllemad preestrid ja teenrid tedda näggid, kissendasid nemmad ja ütlesid: Po risti! po risti! ja Pilatus ütles nende wasto: Wotke teie tedda, ja poge tedda risti, sest minna ei leia süüd temmast.

7. Juda-rahwas kostsid temmale: Meil on käsk, ja meie käsko peab temma surrema, sest ta on isseennast Jummal Poiaxs teinud.
8. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, kartis temma weel ennam,
9. Ja läks jälle kohto-kotta, ja ütleb Jesusse wasto: Kust sinna olled? agga Jesus ei annud temmale wastust.
10. Siis ütleb Pilatus Jesusse wasto: Eks sa rägi minnoga? eks sa ei tea, et mul melewald on sind risti pua, ja melewald on sind lahti lasta?
11. Jesus kostis: Sinnul ep olleks ühtegi melewalda minno ülle, kui se sinnule ei olleks antud üllewelt; sepärrast on sellel, kes mind sulle on ärraannud, surem pat.
12. Sest aiast otsis Pilatus tedda lahti lasta; agga Juda-rahwas kissendasid ja ütlesid: Kui sa seddasinnast lahti lassed, siis ep olle sinna Keisri söbber mitte, sest iggaüks, kes isseennast kuningaks teeb, se on Keisri wastane.
13. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, wiis temma Jesust wälja, ja istus mahha kohto--järje peäle senna paika, mis hütakse kiwwi-pörmanduks, agga Ebreakele Kabbataks.
14. Agga se olli Pasa-pühha walmistamise pääw liggi kuendamal tunnil; ja temma ütles Juda-rahwa wasto: Ennä teie kuningast!
15. Agga nemmad kissendasid: Wi ärra, wi ärra, po tedda risti! Pilatus ütles neile: Kas minna pean teie kuñingast risti poma? üllemad preestrid wastsid: Meil ep olle kuningast, kui Keiser.
16. Siis andis temã nüüd tedda nende kätte, et tedda pididi risti podama.
17. Agga nemmad wotsid Jesust ja wisid tedda ärra: ja temma kandis omma risti, ja läks wälja senna paika, mis hütakse pea-lae assemeks, sedda hütakse Ebreakele Kolgataks.
18. Seäl posid nemmad tedda risti ja kaks teist temmaga kummagi pole, agga Jesust keskele.
19. Agga Pilatus kirjotas ka ühhe peäle kirja, ja panni sedda risti külge; agga se olli kirjutud: Jesus Naatsarettist, Juda-rahwa Kuningas.
20. Sedda peälekirja nüüd luggesid paljo Juda-rahwast; sest se paik olli liggi liñna, kus Jesust risti podi; ja se olli kirjutud Ebreakele- Kreka- ja Laddina-kele.
21. Siis ütlesid Juda-rahwa üllemad preestrid Pilatusse wasto: Ärra kirjota mitte: Juda-rahwa Kuningas; waid et temma ütelnud: Minna ollen Juda-rahwa Kuningas.
22. Pilatus kostis: Mis ma kirjotanud, ollen ma kirjotanud.
23. Kui nüüd need söamehhed Jesust ollid risti ponud, wotsid nemmad temma rided, ja teggid nelli ossa, igga söamehhele ühhe ossa, ja sedda kube; agga se kuub olli ömblematta üllewelt ülle--ültse kootud.
24. Siis ütlesid nemmad teine teise wasto: Äрге kiskugem sedda mitte lõhki, waid heitkem liisko, kelle pärralt se peab ollema; et se kirri pididi töeks sama,

mis ütleb: Nemmad on minno rided issekeskes jagganud, ja minno kue pärrast liisko heitnud; sedda teggid nüüd need söamehhed.

25. Agga Jesusse risti jures seisis temma emma, ja temma emma ödde Maria Kleopa naene, ja Maria Mahdalena.

26. Kui nüüd Jesus omma emma näggi, ja se jüngri seäl jures seiswad, kedda temma armastas, ütleb ta omma emma wasto: Naene, wata, se on sinno poeg.

27. Pärrast ütleb temma selle jüngri wasto: Wata, se on sinno emma; ja sestsammast tunnist wottis se jünger tedda omma kotta.

28. Pärrast, kui Jesus teadis, et jo keik olli lõppetud, et kirri pididi töeks sama, ütleb temma: Mul on janno.

29. Agga seäl seisis üks asti täis ädikast; ja nemmad täitsid ühhe käsna ädikaga, ja pistsid Isopi otsa, ja pannid sedda temma su ette.

30. Kui nüüd Jesus sedda ädikast sai wotnud, ütleb temma: Se on lõppetud; ja nõrgutas Pead, ja heitis hinge.

31. Agga Juda-rahwas, et need kehhad hingamise-päwal risti peäle ei piddand jäma, sest et walmistamise pääw olli, (sest se hingamise--pääw olli suur) pallusid nemmad Pilatust, et nende säre-luud pididid murtama ja neid mahhawoetama.

32. Siis tullid need söamehhed, ja murdsid selle esimesse säre-luud, ja selle teise, kes temmaga olli risti podud.

33. Agga kui nemmad Jesusse jure tullid, ja näggid tedda jo surnud ollewad, ei murdnud nemmad temma säre-luud mitte;

34. Waid üks neist söamehhist pistis oddaga temma külge, ja seddamaid tulli werri ja wessi wälja.

35. Ja kes sedda on näinud, se on sedda tunnistanud, ja temãa tunnistus on tössine, ja se teab, et ta rägib, mis tössi on, et teie peate uskma.

36. Sest se on sündinud, et kirri pididi töeks sama: Temmale ei pea luudki katki murtama.

37. Ja ta ütleb teine kirri: Nemmad peawad näggema, kelle sisse nemmad on pistnud.

38. Agga pärrast sedda pallus Pilatust Josep Arimatiast, (kes Jesusse jünger olli, agga sallaja, kartusse pärrast Juda-rahwa eest) et ta pididi sama Jesusse ihho mahhawotta; ja Pilatus andis temmale lubba; siis tulli temãa ja wottis Jesusse ihho mahha.

39. Siis tulli ka Nikodemus (kes enne ösel Jesusse jure olli tulnud) ja tõi seggatud mirri ja aloe liggi sadda naela.

40. Siis wotsid nemãad Jesusse ihho, ja mähksid sedda linnaste riette sisse kalliste rohtudega, nenda kui Juda-rahwal se wiis on mahhamatta.

41. Agga seäl paikas, kus ta olli risti lödud, olli üks aed, ja aedas üks uus haud, kuhho ep olnud ükski ial pandud.

42. Senna pannid nemmad siis Jesust Juda--rahwa walmistamisse päwa pärrast, sest et se haud liggi olli.

20. Peatük.

Kristusse üllestousminne ilmub, ja saab teäda mitmel wisil. Tomas on uskmatta.(Ewangelium essimessel Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Agga essimessel näddala päwal tulli Maria Mahdalena warra, kui alles pimme olli, hua jure, ja näab, et se kiwwi hua eest olli ärrawoetud.
2. Siis jookseb temma ja tulleb Simona Peetrusse, ja se teise jüngri jure, kedda Jesus armastas, ja ütleb neile: Nemmad on Issandat hua seest ärrawotnud, ja meie ei tea, kuhho nemmad tedda on pannud.
3. Siis läks Peetrus wälja ja se teine jünger, ja tullid hua jure.
4. Agga need mollemad jooksid ühtlaste, ja se teine jünger jooksis ele ussinamine kui Peetrus, ja tulli enne hua jure.
5. Ja temã näab kummarkülle need surno- linnad seäl ollewad, agga temã ei läinud mitte sisse.
6. Siis tulleb Simon Peetrus, kes temma järrel käis, ja läks hua sisse, ja näab need surno- linnad maas ollewad,
7. Ja et se higgi-rättik, mis temma Pea peäl olli, mitte ep olnud surno- linnadega maas, waid issepäines mässitud ühte paika.
8. Siis läks nüüd ka se teine jünger sisse, kes enne olli tulnud hua sisse, ja näggi, ja uskus.
9. Sest nemmad ei moistnud weel mitte sedda kirja, et temma pididi surnust üllestousma.
10. Siis läksid need jüngrid jälle ommade jure.
11. Agga Maria seisis hua jures wäljas ja nuttis; kui ta nüüd nuttis, watis temma kummarkülle hua sisse,
12. Ja näab kaks inglit walge riettega istwad, teist Pea ja teist jalge otsas, kus Jesusse ihho olli magganud.
13. Ja nemã ütlewad temmale: Naene, mis sa nuttad? temma ütleb neile: Nemãd on miño Issandat ärrawinud, ja minna ei tea, kuhho nemmad tedda on pannud.
14. Ja kui ta sedda sai üttelnud, pöris temma ennast ümber, ja näab Jesust seiswad, ja ei teädnud, et se Jesus olli.
15. Jesus ütleb temmale: Naene, mis sa nuttad? kedda sa otsid? Temma mötles, et se pididi kärner ollema, ja ütles temmale: Issand, kui sinna olled tedda ärrakannud, siis ütle mulle, kuhho sa tedda olled pannud, ja ma tahhan tedda ärrawotta.

16. Jesus ütles temmale: Maria; temma pöris ennast ümber, ja ütleb temmale: Rabbuni, se on: Öppetaja.
17. Jesus ütles temmale: Ärra putu minnusse, sest ma polle weel üllestousnud omma Issa jure; agga minne mo wendade jure ja ütle neile: Minna lähän ülles omma Issa ja teie Issa jure, ja omma Jummal ja teie Jummal jure.
18. Maria Mahdalena tulleb ja kulutab jüngrittele, et ta olli Issandat näinud, ja et ta temma sedda olli üttelnud.
19. Kui nüüd öhto-aeg olli selsammal essimessel näddala päwal, ja ukсед lukkus ollid seäl, kus jüngrid ühheskous ollid kartusse pärrast Juda-rahwa eest, siis tulli Jesus ja seisis kesk nende wahhel, ja ütles neile: Rahho olgo teile!
20. Ja kui ta sedda sai üttelnud, näitis temma neile ommad käed ja külje, siis said need jüngrid röömsaks, kui nemmad Issandat näggid;
21. Siis ütles Jesus neile jälle: Rahho olgo teile! nenda kui Issa mind on läkkitanud, nenda läkkitan minna teid ka.
22. Ja kui ta sedda sai üttelnud, puhhus temma nende peäle, ja ütles neile: Wotke pühha Waimo.
23. Kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud: kellele teie ial pattud kinnitate, neile on need kinnitud.
24. Agga Tomas üks neist kahhesteistkümnest, kedda nimmetakse kaksikkuks, ei olnud mitte nendega, kui Jesus tulnud.
25. Siis ütlesid need teised jüngrid temmale: Meie olleme Issandat näinud; agga temma ütles neile: Ei ma ussu mitte, kui minna ei nä temma kätte sees naelte asset, ja ei panne omma sörme naelte asseme sisse, ja ei panne omma kät temma külje sisse.
26. Ja kahheksa päwa pärrast ollid need jüngrid jälle seälsaņas, ja Tomas nendega; siis tulleb Jesus, kui ukсед lukkus ollid, ja seisis kesk nende wahhel, ja ütles: Rahho olgo teile!
27. Pärrast ütleb temma Tomale: Pista omma sörme seie, ja wata minno käed, ja anna omma kät seie, ja panne minno külje sisse, ja ärra olle uskmatta, waid usklik.
28. Ja Tomas wastas ja ütles temmale: Minno Issand, ja minno Jummal!
29. Jesus ütles temmale: Tomas, sa olled usknud, sest et mind olled näinud; önsad on need, kes ei nä ja siiski uskwad.
30. Agga Jesus on kül muid paljo immetähtä teinud omma jüngritte ees, mis ep olle ülleskirjotud sesinnatse ramato sisse;
31. Agga needsinnatsed on kirjotud, et teie peate uskma, et JESUS KRISTUS Jummal Poeg, ja et teie peate uskma ja ello sama temma nimme sees.)

21. Peatük.

Kristus ilmutab ennast pärrast omma üllestousmist Kalilea-maal; könneleb Peetrussega. (Ewangelium Joannesse Öppetaja päwal.

1. Pärrast sedda näitis Jesus eñast jälle jüngrittele Tiberia merre äres: agga temma näitis ennast nenda:
2. Simon Peetrus ja Tomas, kedda hütakse kaksikkuks, ja Natanael ♂, kes olli Kana-liñnast Kalilea-maalt, ja Sebedeusse poiad, ja weel kaks teist temma jüngritest ollid seäl kous.
3. Siis ütles Simon Peetrus neile: Ma lähän kallo püüdma; nemmad ütlesid temmale: Meie tulleme ka sinnoga; nemmad läksid wälja, ja läksid warsi laewa peäle, ja selsammal ösel ei sanud nemmad ühtegi.
4. Agga kui jo walge sanud, seisis Jesus merre äres, ja jüngrid ei teädnud, et se pididi Jesus ollema.
5. Siis ütles Jesus neile: Lapsokessed, eks teil polle ühtegi leiwa körwast? nemmad kostsid temmale: polle mitte.
6. Agga temma ütles neile: Heitke nota wälja parrama pole laewa, siis peate teie leidma. Nemmad heitsid siis, ja ei sudand enam sedda weddada kallade hulga pärrast.
7. Siis ütleb sesamma jünger, kedda Jesus armastas, Peetrussele: Se on Issand; kui nüüd Simon Peetrus kulis, tedda Issanda ollewad, siis pani temma särki ennese ümber, (sest ta olli allasti) ja heitis ennast merresse.
8. Agga need teised jüngrid tullid laewokessega (sest nemmad ei olnud kaugel mäelt ärra, waid liggi kaks sadda künart maad) ja weddasid sedda nota kalladega.
9. Kui nemmad nüüd seält ärra tullid mäele, näggid nemmad sütte-tuld seäl maas, ja kallokest peäle pandud ollewad ja leibä.
10. Jesus ütleb neile: Toge neist kallokessist, mis teie praego ollete püüdnud.
11. Simon Peetrus läks, ja weddas sedda nota mäele täis suri kallo sadda ja kolm kuetkümmend, ja se noot ei läinud mitte katki, et neid kül ni palju olli.
12. Jesus ütles neile: Tulge, wotke lounat; agga ükski neist jüngritest ei julgend temmalt küssida: Kes sinna olled? sest nemmad teädsid, tedda Issanda ollewad.
13. Siis tuli Jesus ja wottis leiba, ja andis neile, ja sedda kallokest selsammal kombel.
14. Jubba se olli kolmas kord, et Jesus ennast näitis omma jüngrittele, kui temma olli surnust üllestousnud.
15. Agga kui nemmad said lounat sönud, ütleb Jesus Simona Peetrusse wasto: Simon Jona poeg ! armastad sinna mind enam kui need--sinnatsed? temma

ütleb temãale: Jah, Issand, sinna tead, et minna sind armastan; temma ütleb temmale: Olle mo tallekeste karjane.

16. Temma ütleb temãale jälle teistkorda: Simon Jona poeg ! armastad sinna mind? temma ütleb temmale: Jah, Issand, siña tead, et minna sind armastan; temã ütleb temmale: Hoia mo lambad kui karjane.

17. Kolmatkorda ütleb temma temmale: Simon Jona poeg ! armastad sinna mind? Peetrus sai kurwaks, et ta temmale kolmatkorda olli üttelnud: Armastad sinna mind? ja ütles temmale: Issand, sa tead keik, sinna tunned, et ma sind armastan. Jesus ütleb temmale: Olle mo lammaste karjane.

18. Töest, töest minna ütlen sinnule: Kui sinna norem ollid, siis pannid sa isse omma wö wöle, ja kõndisid, kuhho sa tahtsid; agga kui sinna saad wannaks sanud, siis pead sa ommad käed wäljasirrutama, ja üks teine panneb wö so ümber, ja wiib sind, kuhho sa ei tahha.

19. Agga sedda ütles temãa tähhendades, missugguse surmaga temãa pididi Jumãlat auustama ; Ja kui ta sedda sai räkinud, ütleb temma temmale: Käi minno järrel.

20. Agga Peetrus pöris ennast ümber, ja näggi sedda jüngrit, kedda Jesus armastas, järrel käiwad, (kes ka olli öhto-sömaaial ennast Jesusse rinna peäle lasknud ja üttelnud: Issand, kes se on, kes sind ärraannab?)

21. Kui Peetrus tedda näggi, ütles temma Jesusse wasto: Issand, agga mis sesinnane peab kannatama ?

22. Jesus ütleb temmale: Kui minna tahhan, et ta peab jäma, kunni ma tullen, mis sinna sest holid? käi sinna minno järrel.

23. Siis tousis könne wendade seas, et sesinnane jünger ei piddand surrema; agga Jesus ei olnud mitte temmale üttelnud, et ta ei piddand surrema, waid, kui minna tahhan, et ta peab jäma, kunni ma tullen: mis sinna sest holid?

24. Sesinnane on se jünger, kes neistsinnatsist asjust tunnistab, ja sedda on ülleskirjotanud, ja meie teame, et temma tunnistus on tössi.)

25. Agga weel paljo muid asjo on, mis Jesus on teinud, kui need keik isseärranis saaksid ülles--kirjotud, siis arwan minna, et ka ma-ilm isse ei jouaks need kirjotud ramatud kätte sada.

A M E N

Joannesse Ewangeliummi ots.

Teine pühha Luka Ramat Pühha Apostlide Teggudest.

---

1. Peatük.

Kristusse taewaminnemissest. Mattiast töstetakse Apostliks.(Epistel Kristusse Taewaminnemisse Pühhal.(Epistel Maddise Päwal.

1. Essimesse ramato ollen miña kül teinud, Teowilus, keigest sest, mis Jesus hakkas teggema ja õppetama
2. Se päwani, millal tedda ülleswoeti, kui ta Apostlidele (kedda ta olli ärrawallitsenud) pühha Waimo läbbi sai kasso annud.
3. Kennele temma ka pärrast omma kannatamist isseennast ellawalt olli näitnud mitme tössise märgiga, ja olli neist nähtud nellikümmend päwa ja räkis Jummal rigi asjad:
4. Ja kui ta nendega kokko sai, käskis temma neid, et nemmad ei piddand Jerusalemast ärra--minnema, waid Issa tootust ootma, mis teie, ütles temma, minnust ollete kuulnud:
5. Sest Joannes on kül weega ristitud, agga teid peab pühha Waimoga ristitama, ei mitte kaua pärrast neidsinnatsid päiwi.
6. Kes nüüd ollid kokkotulnud, küssisid temmalt ja ütlesid: Issand, kas sinna selsinnatsel aial jälle Israelile üllesehitad kuningriiki?
7. Agga temma ütles neile: Teile ei sünni aega egga tundisid teäda, mis Issa omma ennese melewalda pannud,
8. Waid teie peate pühha Waimo wägge sama, kui ta teie peäle saab tulnud, ja peate minno tunnistajad ollema, ni hästi Jerusalemmas kui ka keigel Juda ja Samaria-maal, ja ma-ilma otsani:
9. Ja kui ta sedda sai üttelnud, tösteti tedda nende nähhes ülles, ja pilw wottis tedda ülles nende silma eest ärra:
10. Ja kui nemad üksi silmi taewa pole waatsid, kui temma ärraläks, wata, siis seisid nende jures kaks meest walgis ridis,
11. Kes ka ütlesid: Kalilea-ma mehhed, mis teie seisate ja watate ülles taewa? sesinnane Jesus, kes teilt on ülleswoetud taewa, se peab tullema selsammal kombel, kui teie tedda ollete näinud taewa ärraminnewad.)
12. Siis läksid nemmad taggasi Jerusalemma seält mäelt, mis öllimäeks hütakse, mis Jerusalemma liggi ühhe hingamisse-päwa te kond olli.
13. Ja kui nemmad sisse tullid, siis läksid nemmad ülles üllema tuppa, kus asset ollid Peetrus ja Jakobus, ja Joannes ja Andreas, Wilippus ja Tomas, Partolomeus ja Matteus, Jakobus Alweusse poeg, ja Simon Selotes, ja Judas Jakobusse wend.
14. Need keik ollid ühhel mehel allati ühhes kous palwes ja pallumisses, naestega, ja Maria Jesusse emmaga, ja temma wendadega.

15. Ja neil päiwil tousis Peetrus ülles kesk jüngritte seast, ja ütles: (agga sedda rahwa hulka olli ühhes kous liggi sadda peäle kaks--kümmed waimo.)
16. Mehhed, wennad, se kirri pididi töeks sama, mis pühha Waim on enne üttelnud Taweti su läbbi Judast, kes juhatajaks sai neile x, kes Jesust kinniwotsid.
17. Sest temã olli meie sekka arwatud, ja olli sesinnatse ammeti ossa sanud.
18. Sesamma on nüüd kül saatnud ühhe põllo üllekohtusest palgast, agga temma on üle kaela mahhakukkunud ja keskelt lõhki läinud, ja keik temma sissekond on wäljapuistetud.
19. Ja se on teãda sanud keikile, kes Jerusalemmas ellawad, nenda et sesamma põld nende omma kele murde järrele hütakse Akeldamaks, se on: werre-põld.
20. Sest Lauło-ramatusse on kirjutud: Temã ello-maia sago tühjaks, ja ärgo olgo sedda, kes seäl sees ellab, ja teine sago temma üllewaatja ammeti.
21. Siis peab üks neist mehhist, (kes meie jures on olnud keige se aia, millal Issand Jesus meie seas sisse- ja wäljaläinud,
22. Ja hakkanud Joannesse ristimissest selle päwani, millal temma meilt on ülleswoetud) temma üllestousmisse tunnistajaks meiega sama.
23. Ja nemmad seãdsid kaks ette, Josepiti, kedda hütakse Parsabaks, kelle liignimmi olli Justus, ja Mattiast:
24. Ja nemmad luggesid ja ütlesid: Sinna Issand keikide süddame tundia! näita ülles üht neist kahhest, kumma sinna olled ärrawallitsenud,
25. Et temma sedda tenistusse ja Apostlide ammeti liisko-ossa peab wotma, kust Juda on ärratagganenud, et ta omma ennese paika pididi minnema.
26. Ja nemmad heitsid liisko nende pärrast, ja se liisk langes Mattia peäle, ja tedda arwati nende ühheteistkümne Apostli sekka.)

2. Peatük.

Pühha Waim wallatakse wälja Apostlide peäle. Peetrus kulutab, et Jummalatoetus pühhast Waimust ja Kristussest töeks sanud. Kolmtuhhat pöörwad Jesusse pole.(Epistel Nellipühhi essimessel päwal.

1. Ja kui nellipühhi-pääw kätte sai, siis ollid nemmad keik ühhel meel kous.
2. Ja taewast sündis äkkitselt üks kohhiseminne, otsego kange tuul olleks puhhunud, ja täitis keik sedda kodda, kus nemmad istsid.
3. Ja neist nähti kui lõhnutud tulle keled, ja se seisis iggãühhe peäle nende seast.
4. Ja nemmad said keik täis pühha Waimo, ja hakkasid räkima teisi keli, nenda kui se Waim neile andis selgeste üllesrãkida;

5. Agga Jerusalemmas ollid Juda-rahwas ellamas, jummalakartlikkud mehhed keigesugguse rahwa seast, mis taewa al on.
6. Kui nüüd sesinnane heäl sündis, siis tulli rahwa-hulk kokko, ja said ommas mõttes seggaseks, sest iggaüks kulis neid omma kele murde räkiwad.
7. Ja nemmad ehmatasid keik ärra, ja pannid immeks, ja ütlesid teine teise wasto: Wata, eks needsinnatsed keik, kes räkiwad, Kalilea-ma mehhed ei olle?
8. Kuida siis meie iggaüks kuleme omma kele murde, mis sees meie olleme sündinud.
9. Olgo meie Parti-rahwas ja Meda- ja Elami-rahwas, ja kes meie ellame Mesopotamia, ja Juda ja Kappadokia, Pontusse ja Asia maal,
10. Wrigia ja Pamwilia, Egiptusse ja Libia rikide sees Kirene kaudo, ja Roma-rahwa woörad, Juda-rahwas ni hästi, kui need, kes Juda-rahwa usko heitnud,
11. Kreta- ja Arabia-rahwas, siis kuleme meie neid räkiwad meie omma keli Jummal sured asjad.
12. Ja nemmad ehmatasid keik ärra, ja ollid otsego kahhe peäl, ja ütlesid teine teise wasto: Mis se kül peaks ollema?
13. Agga teised pannid sedda naeruks, ja ütlesid: Nemmad on täis maggusat wina.)
14. Agga Peetrus seisis nende ühheteistkümnega, töstis omma heäle, ja räkis neile selgeste: Juda-mehhed ja keik, kes teie Jerusalemmas ellate, se olgo teile teäda, ja pange minno sannad tähhele.
15. Sest needsinnatsed ep olle mitte joobnud, nenda kui teie arwate, sest se on se kolmas päwa tund;
16. Waid se on, mis prohwetil Joeli läbbi on ööldud:
17. Ja wiimsil päwil peab sündima (ütleb Jummal:) Minna tahhan ommast Waimust wäljawallada keige lihha peäle, ja teie poiad ja teie tütreid peawad prohwetil wisil räkima, ja teie nored mehhed peawad näggemissi näggema, ja teie wannemad peawad unnenäggusid unnes näggema.
18. Ja omma sullaste, ja omma ümmardajatte peäle tahhan minna neil päwil ennese Waimust wäljawallada, ja nemmad peawad prohwetil wisil räkima,
19. Ja minna tahhan immeteggusid anda üllewel taewas, ja tähtä al Ma peäl, werd, ja tuld, ja suitso-auro.
20. Päike peab pimmedaks ja ku werreks minnema, ennego Issanda suur ja kallis au-pääw tulleb.
21. Ja peab sündima, et iggaüks, kes ial Issanda nimme appi hüab, peab önsaks sama.
22. Israeli rahwa mehhed, kuulge needsinnatsed sannad: Jesust Naatsarettist, Jummalast teile awwalikkuks tehtud meest wäe- ja imme--teggude ja tähtega, mis Jummal temma läbbi teie seas teggi, nenda kui teie issegi teate,

23. Seddasinnast, kui temma Jummal seätud nou ja enneteädmissse läbbi olli ärraantud, ollete teie wotnud üllekohtuste käe läbbi, ja naeltega kinni lönud ja ärratapnud,
24. Kedda Jummal on üllesärratanud, kui ta tedda sai peästnud mitmest surma wallust, sest et se ei woinud mitte olla, et tedda pididi temmast kinnipetama.
25. Sest Tawet ütleb temmast: Minna ollen Issandat ikka ennese ette seädnud, sest temma on mo parramal polel, et ma ei pea köikuma.
26. Sepärrast on minno südda römus, ja mo keel on wägga römus, ja ka minno lihha peab hingama lotusses.
27. Sest sinna ei jätta mo hinge mitte hauda, egga salli, et sinno pühha mees peab ärramäddanemist näggema.
28. Sa olled mulle teäda annud ello-teed, sa täidad mind römoga omma palle ees.
29. Mehhed, wennad, ons lubba julgeste teile räkida sest pea-wannemast Tawetist, et ka temã on surnud ja mahhamaetud, ja temma haud on meie jures tänna päwani.
30. Et ta nüüd prohwet olli, ja teädis, et Jummal temmale wandega olli tootanud, temma niute suggust Kristust üllesärratada lihha polest, se pididi istuma temma au-järje peäl;
31. Siis näggi temma enne ärra, ja räkis Kristusse ülestousmissesest, et temma hing ei olle mitte hauda jäetud, ja temma lihha ei olle mitte mäddanemist näinud:
32. Seddasinnast Jesust on Jummal surmast üllesärratanud, selle asja tunnistajad olleme meie keik.
33. Et temma nüüd Jummal parrama käe läbbi on üllendatud, ja pühha Waimo tootust Issalt on sanud, siis on temma sedda wälja--wallanud, mis teie nüüd näte ja kulete;
34. Sest Tawet ei olle mitte taewa läinud, agga temma ütleb: Issand on üttelnud minno Issandale: Istu miño parrama pole,
35. Kunni minna so waenlased pannen sinno jalge-alluseks järjeks.
36. Sepärrast olgo nüüd keige Israeli suggule öiete teäda, et Jummal tedda Issandaks ja Kristusseks on teinud, seddasinnast Jesust, kedda teie ollete risti lönud;
37. Agga kui nemmad sedda kuulsid, siis läks se nende läbbi süddame, ja ütlesid Peetrusse ja teiste Apostlide wasto: Mehhed, wennad, mis peame meie teggema?
38. Agga Peetrus ütles nende wasto: Parrandage meelt, ja iggaüks teie seast lasko ennast ristida Jesusse Kristusse nimme peäle pattude andeks-andmisseseks, ja siis peate teie pühha Waimo anni sama:
39. Sest teie ja teie laste pärralt on se tootus, ja keikide pärralt, kes kaugel on, kedda ial Jummal meie Issand tahhab ennese jure kutsuda.

40. Ka mitme mu sannaga tunnistas temma, ja maenitses ja ütles: Laske ennast aidata sest--sinnatsest tiggedast suggust.
41. Kes nüüd heal meel temma sanna wastowotsid, neid ristiti, ja sel päwal kogguti nende jure liggi kolm tuhat hinge.
42. Agga nemmad jäid allati Apostlide õppetusse ja ossasamise, ja leiwa-murdmisse, ja palwette sisse.
43. Agga iggauhhe hingele tulli kartus peäle, ja paljo imme-teggusid ja tähtä sündisid Apostlide läbbi.
44. Agga keik need, kes usksid, ollid ühhes kous, ja keik, mis neil olli, olli neil ühhes.
45. Omma pärrandust ja warra müsüd nemmad ärra, ja jaggasid neid iggauhhele sedda möda, kui kellelegi tarwis läks.
46. Ja ollid iggapääw allati ühhel meel pühhas koias, ja murdsid leiba koddasid möda, ja wotsid roga wägga röömsa näoga ja täieste wagga süddamega,
47. Ja kiitsid Jummalat, ja neil olli arm keige rahwa jures; agga Issand pañi iggapääw selle koggodusse jure neid, kedda ärrapeästeti.

3. Peatük.

Peetrus teeb immelikkul kombel ühhe jallotuma terweks, ja kulutab Kristust mele-parrandamiseks.

1. Agga Peetrus ja Joannes läksid ühtlase ülles pühha kotta palwe tunnil, mis ühheksas olli.
2. Ja üks mees, kes emma ihhost jalloto olli, kanti ja pandi iggapäwa siñna pühha koia ukse ette, mis Illusaks hütakse, andid palluma neilt, kes pühha kotta läksid:
3. Kui temma näggi Peetrust ja Joannest, et nemmad piddid pühha kotta minnema sisse, pallus temma, et ta piddi andi sama.
4. Agga Peetrus watis üksi silmi temma peäle Joannessega, ja ütles: Wata meie peäle.
5. Agga temma wahhis nende peäle, ja otis, et ta neilt middagi piddi sama;
6. Agga Peetrus ütles: Höbbedat ja kulda ei olle mul mitte, agga mis mul on, sedda annan minna sulle; Jesusse Kristusse nimmel, kes Naatsarettist on, touse ülles ja könni;
7. Ja ta hakkas temma parrama kätte kinni, ja aitas tedda ülles; ja seddamaid jäid temma jalla-peiad ja lu-peksed tuggewaks;
8. Ja temma kargas ülles, seisis ja köndis, ja läks sisse nendega pühha kotta, köndides ja karrates, ja Jummalat kites.
9. Ja keik rahwas näggi tedda köndiwad, ja Jummalat kiitwad.

10. Nemmad tundsid tedda ka, et temma sesinnane olli, kes olli istunud kerjajasse pärrast pühha koia Illusa wärrawa ees, ja nemmad pannid sedda wägga immeks ja ehmatasid selle pärrast, mis temmale olli sündinud.
11. Agga kui se jalloto, kes terweks olli sanud, Peetrust ja Joannest takka hoidis, jooksis ja keik rahwas nende jure senna paika, mis Salomoni wolwitud honeks hütakse, ja ehmatas ärra.
12. Agga kui Peetrus sedda näggi, kostis temma rahwale: Iisraeli mehed, mis teie sedda immeks pannete, ehk mis teie üksi silmi meie peäle watate, otsego olleksime meie omma wäe ehk jummalakartusse läbbi seddasinnast teinud käima?
13. Abraami ja Isaaki ja Jakobi Jumal, meie wannematte Jummal on omma last Jesust auustanud, kedda teie ollete ärraannud, ja tedda ärrasallanud Pilatusse ees, kui temma kohto moistis, et tedda pididi lahti lastama;
14. Agga teie salgasite sedda Pühha ja Öiget ärra, ja pallusite, et se mees, kes tappa olli, teile saaks kinkitud;
15. Agga sedda ello üllemat-satajat ollete teie ärratapnud, kedda Jummal on surnust ülles--ärratanud; selle asja tunnistajad olleme meie.
16. Ja usso läbbi temma nimme sisse, on temma nimmi sellesinnatse kinnitanud, kedda teie näte ja tunnete; ja se usk, mis temma läbbi on, on temmale sedda öiget terwist annud teie keikide silma nähhes.
17. Ja nüüd, wennad, tean minna, et teie sedda ollete teinud rummalusse läbbi, nenda kui teie üllemadki;
18. Agga Jummal on nenda töeks teinud sedda, mis temma keikide omma prohwetide su läbbi on ennekulutanud, et Kristus pididi kannatama.
19. Sepärrast parrandage meelt, ja pöörge ümber, et teie pattud woiksid sada ärrakustutud, kui jahhutamisse aiad sawad tulnud Issanda pallest.
20. Ja kui ta saab läkkitanud Jesust Kristust, kes teile enne on kulutud.
21. Kes taewasse peab minnema se aiani, millal keik peab korda sadetama, mis Jummal on räkinud keikide omma pühha prohwetide su läbbi ma- ilma algmisest.
22. Sest Moses on wannemille üttelnud: Ühhe Prohweti tahhab teile Issand teie Jummal ärratada teie wendade seast, nenda kui minna; tedda peate teie kuulma keikis, mis ta ial teile ütleb:
23. Ja peab sündima, et igga hing, kes sedda--sinnast Prohweti ei kule, sedda peab ärrakautadama rahwa seast.
24. Ja keik Prohwetid Samueli aiast, ja pärrast, ni mitto neid on räkinud, need on needsinnatsed päwad ennekulutanud.
25. Teie ollete nende prohwetide ja selle seädusse lapsed, mis Jummal on seädnud teie wannemattetele, kui temma Abraamile ütles: Ja sinno Seemnes peab keik rahwa suggu Ma peäl sama önnistud.

26. Teile on Jummal essite omma Poega Jesust üllesärratanud, ja on tedda teie jure läkkitanud, teid önnistama, kui iggaüks pörab ommast tiggedusest.

4. Peatük.

Apostlid kiusatakse takka: Usklikkude palwe issekeskes, ja ello wisid.

1. Agga kui nemmad rahwa wasto räaksid, tullid preestrid ja pühha koia pealik ja Sadduserid nende liggi,
2. Ja nende meel olli pahha, et nemmad rahwast öppetaside, ja kulutasid Jesusse sees ülles--tousmist surnust.
3. Ja nemmad pistsid käed nende külge, ja pannid neid wangi homseks, sest se olli jo öhto.
4. Agga paljo neist, kes sedda sanna kuulsid, uskusid; ja nende meeste arro olli liggi wiis tuhhat.
5. Agga teisel päwal sündis, et nende üllemad ja wannemad, ja kirjatundiad Jerusalemma kokko tullid;
6. Ja üllem-preester Annas ja Kaiwas ja Joannes ja Aleksander, ja ni mitto neid olli üllema-preestri suggust,
7. Ja nemmad pannid neid kesk paika seisma, ja küssisid neilt: Missuggusest wäest, ehk kelle nimmel ollete teie sedda teinud?
8. Siis ütles Peetrus täis pühha Waimo nende wasto: Rahwa üllemad ja Israeli wannemad;
9. Kui meilt tänna kohtus küssitakse se heateggemisse pärrast, mis selle wiggase inimessele on sündinud, kelle läbbi sesinnane on terweks sanud;
10. Siis olgo teile keikile ja keige Israeli-rahwale teäda, et Jesusse Kristusse nimel Naatsarettist, kedda teie ollete risti lõnud, kedda Jumal surnust on üllesärratanud, sellesinnatse läbbi seisab sesinnane siin teie ees terve:
11. Sesinnane on se kiwwi, mis teitest koia--ehhitajist on ärrapöltud, kes nurgakiwwiks on sanud:
12. Ja ühhegi mu sees ep olle önnistust; sest ühtegi muud nimmet ei olle taewa al inimestele antud, kenne läbbi meie peame önsaks sama.
13. Agga kui nemmad Peetrusse ja Joannesse julgust näggid, ja teäda said, et nemmad kirja--tundmatta ja öppimatta mehhed ollid, pannid nemad sedda immeks, ja tundsid neid, et nemmad ollid Jesussega olnud.
14. Agga kui nemmad sedda inimest, kes terweks olli sanud, nende jures näggid seiswad, siis ep olnud neil se wasto middagi räkimist.
15. Agga nemad käksid neid wäljaminna surest kohtust, ja piddasid issekeskes nou, ja ütlesid:

16. Mis peame meie nende inimestega teggema, sest se teädaw imme-täht on nende läbbi sündinud, ja on kulus keikile, kes Jerusalemmas ellawad, ja meie ei woi sedda mitte sallata;
17. Agga et sedda mitte laiemale ei lauta rahwa sekka, siis ähwardagem neid kowwaste, et nemmad ei pea mitte enam räkima ei ühhelegi inimesessele sel nimmel.
18. Ja nemmad kutsusid neid, ja andsid neile teäda, et nemmad ei paigastki piddand räkima egga õppetama Jesusse nimmel;
19. Agga Peetrus ja Joannes kostsid neile ja ütlesid: Kas se õige on Jummalas, teid enam kuulda kui Jummalat, moistke isse.
20. Sest meie ei woi sedda mitte räkimatta jätta, mis meie olleme näinud ja kuulnud;
21. Agga nemmad ähwardasid neid, ja lasksid neid lahti, ja ei leidnud rahwa pärrast middagi, mispärrast nemmad neid piddid nuhtlema; sest nemmad kiitsid keik Jummalat se eest, mis olli sündinud:
22. Sest se inimenne oli jo enam kui nelli-kümmend aastat wanna, kellele se imme-täht sündinud, et ta olli terweks tehtud.
23. Agga kui nemmad lahti said, tullid nemmad ommade jure, ja kulutasid, mis need üllemad preestrid ja wannemad neile ollid üttelnud.
24. Agga kui nemmad sedda kuulsid, töstsid nemmad ühhel meel omma heäle Jummalas pole, ja ütlesid: Issand, sinna olled se Jummal, kes on teinud taewast ja maad, ja merd, ja keik, mis nende sees on.
25. Sinna olled omma sullase Taweti su läbbi üttelnud: Mikspärrast tewad pagganad tülli, ja rahwas mötlewad tühja?
26. Ma-ilma kuningad tullewad ette, ja üllemad kogguwad ühte ISSANDA wasto ja temma Kristusse wasto.
27. Sest Herodes ja Pontsius Pilatus ka, need on töe polest kokko tulnud pagganattega ja Israeli rahwaga sinno pühha Poia Jesusse wasto, kedda sa olled woidnud,
28. Et nemmad piddid teggema sedda, mis sinno kässi ja nou olli enne seädud, et se pididi sündima.
29. Sepärrast wata nüüd, Issand, nende ähwardamiste peäle, ja anna omma sullastele keige julgussega so omma sanna räkida,
30. Ja sirruta omma kät, et sa terweks teed, ja et imme-tähhed ja teud woiksid sündida sinno pühha Poia Jesusse nimme läbbi.
31. Ja kui nemmad said Jummalat pallunud, kõikus se paik, kus nemmad kous ollid, ja nemmad said keik täis pühha Waimo, ja rääksid Jummalas sanna julgeste.
32. Ja sel hulgal, kes usksid, olli üks südda ja meel; ja ei ükski üttelnud ommast warrandussest, et se pididi temma omma ollema, waid keik olli neil ühhes.

33. Ja Apostlid tunnistasid sure väega Issanda Jesusse ülestoumist, ja suur arm olli nende keikide jures:

34. Sest ükski sant ep olnud nende seas; sest ni mitto, kellel põllud ehk koiad ollid, need müsüd neid, ja töid nende ärramüdüd asjade hinna,

35. Ja pannid sedda Apostlide jalgade ette; agga iggaühhe kätte jaeti sedda möda, kui iggaühhel tarwis olli.

36. Ja Joses, kedda Apostlidest liignimmelt hüti Parnabas, (se on ärraselletud: trööstimisse poeg) olli Lewit, ja Kiiprusse saarest pärrit:

37. Temmal olli üks põld, ja temma müüs sedda ärra, ja töi se hinna, ja panni sedda Apostlide jalgade ette;

5. Peatük.

Anania ja Sawira äkkilinne surm; Apostlid wiakse wangi, ja peäsewad lahti.

1. Agga üks mees, Ananias nimmi, olli omma naese Sawiraga omma pärrandust münud,

2. Ja muist hinda körwale saatnud omma naese teädes, ja muist töi temma, ja panni Apostlide jalgade ette.

3. Agga Peetrus ütles: Ananias, mikspärrast on sadan sinno süddame täitnud, et sa olled pühha Waimule wallet räkinud, ja muist põllo hinda körwale saatnud?

4. Eks sa woinud sedda ennesele piddada, kui se so omma olli, ja kui se sai müdüd, siis olli se sinno kä? mikspärrast olled sa sedda asja ettewotnud ommas süddames? sinna ei olle walletanud innimeste, waid Jummalta ette.

5. Kui nüüd Ananias needsinnatsed sannad kulis, langes temma mahha, ja heitis hinge. Ja suur kartus sai keikide peäle, kes sedda kuulsid.

6. Agga nored mehhed wotsid kätte, ehhtasid tedda walmis, ja kandsid tedda wälja, ja matsid tedda mahha.

7. Ja se sündis liggi kolme tunni pärrast, et temma naene tulli, ja ei teädnud mitte, mis olli sündinud.

8. Agga Peetrus hakkas temmale räkima: Ütle mulle, kas teie ollete se põllo selle hinna eest ärramünud? agga temma ütles: Selle hinna eest, jah.

9. Siis ütles Peetrus temma wasto: Mikspärrast on teil üks nou olnud Issanda Waimo kiusata? wata, nende jallad, kes sinno meest on matnud, on ukse ees, ja peawad sind ka wälja kandma.

10. Siis langes ta warsi temma jalge ette mahha, ja heitis hinge; agga need nored mehhed läksid sisse, ja leidsid tedda surnud, ja kandsid tedda wälja, ja matsid tedda temma mehhe körwa.

11. Ja suur kartus sai keige se koggodusse peäle, ja keikide peäle, kes sedda kuulsid.

12. Agga paljo imme-tähtä ja teggusid sündsids rahwa seas Apostlide kätte läbbi; (ja nemmad ollid keik kous ühhel meel Salomoni wölwitud hones.
13. Agga ükski teisist ei julgend nende seltsi heita; sest rahwas piddas neist paljo,
14. (Agga se hulk mehhi ja naesi, kes Issanda sisse usksid, sai ikka suremaks.)
15. Nenda et nemmad neid, kes haiged, möda ulitsaid kandsid, ja pannid neid wodide ja ramide peäle, et, kui Peetrus pididi tullemä, temma warri agga monne peäle neist pididi warjama.
16. Agga rahwa-hulk tulli ka neist liñnadest, mis Jerusalemma ümberkaudo ollid, kokko, ja töid haigid, kes rojasist waimudest ollid waewatud, ja need keik said terweks.
17. Agga üllempreester tousis ülles, ja keik, kes temmaga ollid, (se on Sadduseride selts) said wihha täis,
18. Ja pistid ommad käed Apostlide külge, ja pannid neid wangitorni.
19. Agga Issanda ingel teggi ösel wangitorni ukсед lahti, ja wiis neid wälja, ja ütles:
20. Minge, seiske ja räkige rahwale pühhas koias, keik sannad septsinnatsest ellust.
21. Agga kui nemmad sedda said kuulnud, läksid nemmad koido aial pühha kotta, ja öppetasid; agga üllempreester tulli, ja need, kes temmaga ollid, ja kutsusid sure kohto ja keik Israeli laste wannemad kokko, ja läkkitasid wangitorni neid toma;
22. Agga kui teenrid senna said, ei leidnud nemmad neid mitte wangitornist, ja kui nemad taggasi tullid, andsid nemmad sedda teäda,
23. Ütteldes: Wangitorni leidsime meie kül wägga hästi lukkus ollemast, ja hoidiad wäljas uste ees seismast; agga kui meie lahti teggime, ei leidnud meie keddagi mitte seält seest.
24. Kui nüüd se üllem preester, ja pühha koia pealik, ja teised üllemad preestrid need sannumed kuulsid, ollid nemmad kahhe wahhel nende pärrast, mis sest kül pididi sama;
25. Agga üks tulli senna, ja kulutas neile, ütteldes: Wata, need mehhed, kedda teie ollete wangitorni pannud, seiswad pühhas koias, ja öppetawad rahwast.
26. Siis läks se pealik nende teenridega, ja töi neid, agga mitte wäggise, sest nemmad kartsid rahwast, ehk neid pididi kiwwidega surnuks wissatama.
27. Agga nemmad töid ja pannid neid seisma sure kohto ette; ja se üllempreester küssis neilt, ütteldes:
28. Eks meie olle teid kowwaste käsknud, et teie ei pea mitte öppetama selsinnatsel nimmel? ja wata, teie ollete Jerusalemma omma öppetussega täitnud, ja tahhate sesinnatse innimesse werd meie peäle sata;
29. Agga Peetrus ja teised Apostlid kostsid ja ütlesid: Jummalä sanna peab ennam wotma kuulda, kui innimeste sanna.

30. Meie wannematte Jummal on Jesust üllesärratanud, kedda teie ollete pu külge lönud ja tapnud.
31. Seddasinnast on Jummal omma parrama käe läbbi üllemaks satajaks ja önnisteggiaks töstnud, et ta pididi Israeli rahwale andma mele-parrandamist ja pattude andeks-andmist.
32. Ja meie olleme temma tunnistajad neist asjust, ja se pühha Waim ka, kedda Jummal on annud neile, kes temma sanna wotwad kuulda.
33. Agga kui nemmad sedda kuulsid, läks se nende läbbi süddame; ja piddasid nou neid tappa.
34. Agga siis tousis ses sures kohtus ülles üks Wariseer, Kamaliel nimmi, üks kässö-öppetaja, kedda keik rahwas auustas, ja käskis Apostlid nattuke wäljaminna,
35. Ja ütles nende wasto: Israeli mehhed katske, mis teie nende innimestega wottate tehha.
36. Sest enne neid päiwi wottis Teidas kätte, ja ütles ennast middagi ollewad, ja temma seltsi heitsid liggi nelli sadda meest arro polest; se on tappetud, ja keik, kes temma nou wotsid, on laiale pillatud ja raisko läinud.
37. Pärrast sedda wottis Kalilea-ma mees Judas neil ülleskirjotamise päiwil kätte, ja awwatelles palju rahwast ennese järrele, ja temma sai hukka, ja keik, kes temma nou wotsid, said laiale.
38. Ja nüüd ütlen minna teile: Jätke need innimesed rahhule, ja laske neid miñna ; sest kui sesinnane nou ja sesinnane tö on innimestest, siis lähhäb se tühja,
39. Agga kui se Jummalast on, siis teie ei woi sedda mitte tühjaks tehha, et teid ei leita kui need, kes Jummalasta wasto pannewad.
40. Ja nemmad wotsid temma nou; ja kui nemmad need Apostlid said kutsunud, peksid nemmad neid, ja keelsid neid Jesusse nimmel räkimast, ja lasksid neid lahti;
41. Agga nemmad läksid römoga sest surest kohtust ärra, sest et nemmad ollid wäärt olnud Jesusse nimme pärrast teotust kannatada.
42. Ja nemmad ei jätnud mitte mahha igga--päaw pühhas koias ja koddasid möda öppetamatta ja Jesust Kristust kulutamatta.

6. Peatük.

Seitse meest töstetakse, et nemmad waeste toidusse eest piddid murret kandma. Tehwanusse peäle kaebatakse.(Epistel Tehwanusse päwal ehk teisel Joulo Pühhal.

1. Agga neil päiwil, kui neid jüngrid palju said, tousis Kreka rahwa nurrise minne

Ebrea-rahwa wasto, et nende leskede eest ei petud öiget murret iggapäwase jao sees.

2. Siis kutsusid need kaksteistkümmend ennese jure jüngritte hulka, ja ütlesid: Se ei sünni mitte, et meie Jummalat sanna mahhajättame, ja toidusse eest murret kanname.

3. Sepärrast, wennad, katske ennestele seitse meest eñaste seast, kel hea tunnistus on, kes täis pühha Waimo ja tarkust on, kedda meie woime sesinnatse ihho toidusse ammeti peäle panna.

4. Agga meie tahhame allati Jummalat palluda, ja Jummalat sanna öppetada.

5. Ja sesiñane könne olli keige se rahwa-hulga mele pärrast. Ja nemmad wallitsesid Tehwanust, kes olli mees täis usko ja pühha Waimo, ja Wilippust, ja Prokorust ja Nikanora, ja Timona ja Parmena ja Nikolaust Antiohkia liñna meest, kes olli Juda-rahwa usko heitnud:

6. Neid pannid nemmad Apostlide ette seisma, ja kui nemmad said palwet teinud, pannid nemmad käed nende peäle.

7. Ja Jummalat sanna kaswis; ja jüngritte arro sai wägga sureks Jerusalemmas; ja suur hulk preestrid wotsid öige usso sanna kuulda.

8. Agga Tehwanus täis usko ja wägge teggi imme-teggusid ja suri imme-tähtä rahwa seas.

9. Siis tousid monned neist, kes ollid sest koggodussest, mis hütakse Lipertinide, Kirenide, ja Aleksandride koggodusseks, ja neist, kes ollid Kilikia- ja Asia-maalt, kes waidlesid Tehwanussega,

10. Ja ei woinud mitte seista selle tarkusse ja Waimo wasto, kelle läbbi temma räkis.

11. Siis seädsid nemmad kawwalaste mehhed, kes ütlesid: Meie olleme tedda kuulnud teotamise sanno räkiwad Mosesse ja Jummalat wasto.

12. Ja nemmad kihhutasid ni hästi rahwast kui wannemad ja kirjatundiad, ja kippusid temma peäle, kiskusid ja wisid tedda sure kohto ette.

13. Nemmad seädsid ka senna walletunnustusse mehhi, need ütlesid: Sesinnane innimenne ei jätta järrele teotamise saño räkimatta sesinnatse pühha paiga ja kässo-öppetusse wasto:

14. Sest meie olleme kuulnud tedda ütlewad, et sesamma Jesus Naatsarettist peab seddasinnast paika ärrarikkuma, ja teisiti seädma need kombes, mis Moses meie kätte on annud.

15. Ja kui keik, kes sures kohtus istsid, üksi silmi temma peäle waatsid, siis näggid nemmad temma palle otsego ingli palle ollewad.

7. Peatük.

Tehwanus kulutab Jummal sanna ja wissatakse kiwwidega surnuks.

1. Agga üllempreester ütles: Ons se luggu siis nenda?
2. Agga temma ütles: Mehhed, wennad ja wannemad, kuulge: Se au Jummal näitis ennast meie Issa Abraamile, kui ta Mesopotamias olli, ennegõ temma Haranis ellas,
3. Ja ütles temma wasto: Minne wälja ommalt maalt, ja omma sugguwõssa jurest, ja tulle senna male, mis ma sulle tahhan näidata.
4. Siis läks temma Kaldea-rahwa maalt wälja, ja ellas Haranis; ja kui temma issa sai surnud, satis Jummal tedda seält seie male, kus teie nüüd ellate.
5. Ja ei annud temmale seäl sees pärrandust, ei jallagi täit maad, ja tootas sedda temmale ja temã suggule pärrast tedda anda pärrandusseks, kui temmal ep olnud last.
6. Agga Jummal räkis nenda, et temma suggu pididi ollema woõras woõra Ma sees, ja seäl pididid nemmad neid orjaks teggema, ja kurjaste waewama nelli satta aastat.
7. Ja sedda rahwast, kedda nemmad teniwad, tahhan Minna nuhhelda, ütles Jummal: ja pärrast peawad nemmad wäljaminnema ja mind tenima sessinnatses paikas.
8. Ja ta andis temmale ümberleikamise seädust, ja nenda sünnitas temma Isaki α , ja ümberleikas tedda kahheksamal päwal; ja Isak sünnitas Jakobi $\alpha\alpha$, ja Jakob kaksteistkümmend Pea-wannemat.
9. Ja need Pea-wannemad kaetsesid Josepit ja müsidi tedda ärra Egiptusse-male; ja Jummal olli temmaga,
10. Ja päästis tedda keigest temma willetsussest, ja andis temale armo ja tarkust Egiptusse kunninga Warao ees, ja temma tõstis tedda üllemaks Egiptusse-ma, ja keige omma koia ülle.
11. Agga nälg tuli ülle keige Egiptusse- ja Kanaani-ma, ja suur willetsus; ja meie wannemad ei leidnud mitte toidust;
12. Agga kui Jakob kulis, et Egiptusse-maal wilja olli, läkkitas temma meie wannemad essimest korda.
13. Ja teist korda tunti Josepit temma wendadest, ja Warao sai teäda Josepi suggu.
14. Siis läkkitas Josep ja laskis kutsuda omma issa Jakobi, ja keik omma sugguwõssa, wiis kahheksatkümmend waimo.
15. Ja Jakob läks alla Egiptusse-male ja surri ärra, temma ja meie wannemad,
16. Ja nemmad on ülleswidud Sekemi, ja pandud selle haua sisse, mis Abraam olli ostnud rahha pärrast Emori, Selemi issa laste käest.

17. Kui nüüd se tootusse aeg liggi joudis, mis Jummal Abraamile olli wandega tootanud, kaswis se rahwas, ja siggis paljuks Egiptusse--maal,
18. Senni kui üks teine kunningas tousis, kes Josepist ühtegi ei teädnud.
19. Sesiñnane piddas kawwalaste nou meie suggu wasto, ja teggi kurja meie wannemille, et nemmad piddid omãd nored lapsed kõrwale saatma, seks et nemãd ei piddand siggima.
20. Sel aial sündis Moses, ja olli üks illus laps Jummalala armo läbbi, ja tedda toideti kolm kuud omma issa koias;
21. Agga kui ta olli kõrwale sadetud, wottis tedda Warao tüttar ülles, ja kaswatas tedda ennesele poiaks.
22. Ja Mosest õppetati keige Egiptusse-ma rahwa tarkusse sees, ja temma olli wäggew sannade ja teggude sees.
23. Agga kui ta nellikümmend aastat wannaks sai, tulli temma süddamesse se mõtte, et ta piddi minnema ommad wennad, Israeli lapsed, katsma,
24. Ja kui ta ühhe näggi, kennele üllekohhut tehti, tulli temã appi, ja peästis sedda ärra, kellele liga tehti, ja löi sedda Egiptusse-meest mahha;
25. Agga ta mõtles, et temma wennad sedda piddid moistma, et Jummal temma käe läbbi neid tahtis ärrapeästa; agga nemmad ei moistnud sedda mitte.
26. Agga teisel päwal nähti tedda nende jures ollewad, kes taplesid, ja ta sundis neid rahhul seisma, ja ütles: Mehhed, teie ollete wennad, miks teie teine teisele liga tete?
27. Agga se, kes omma liggimessele liga teggi, toukas tedda ennesest ärra, ja ütles: Kes on sind meile üllemaks ja kohtomoistiaks tõstnud?
28. Kas sa mind tahhad ärratappa, nenda kui sa eile Egiptusse-meest tapsid?
29. Agga Moses pöggenes ärra se kõnne pärrast, ja ellas kui maialinne Midiani-maal, seälsammas sünnitas temma kaks õ poega.
30. Ja kui nellikümmend aastat möda said, näitis ennast temmale Sina-mäe kõrbes Issanda Ingel tulle-lekes kibbowitsa poösas.
31. Agga kui Moses sedda näggi, pani temma sedda näggemist immeks; agga kui ta liggi astus waatma, sai Issanda heäl temmale:
32. Minna ollen sinno wannematte Jummal, Abraami Jummal, ja Isaki Jummal, ja Jakobi Jummal; agga Moses jäi wärrisema ja ei julgend peäle wadata.
33. Agga Issand ütles temma wasto: Peästa kingad ennese jallast, sest se paik, kus peäl sa seisad, on üks pühha Ma.
34. Minna ollen kül näinud omã rahwa hädda, mis Egiptusse-maal on, ja ollen nende ohkamist kuulnud, ja mahhatulnud neid ärrapeästma; siis tulle nüüd, ma tahhan sind Egiptusse--male läkkitada.
35. Sedda Mosest, kedda nemmad ärrasalganud, ja üttelnud: Kes on sind üllemaks ja kohtomoistiaks tõstnud, sedda läkkitas Jummal ühheks üllemaks ja ärrapeästiaks se Ingli käe läbbi, kes ennast temmale näitis kibbowitsa poösas:

36. Sesinnane wiis neid wälja ja teggi imme--teggusid ja tähta Egiptusse-maal, ja punnases α merres, ja körbes nellikümmend aastat.
37. Se on se Moses, kes Israeli laste wasto on üttelnud: Ühhe Prohweti tahhab teile ISSAND teie Jummal ärratada teie wendade seast, nenda kui minna, tedda peate teie kuulma.
38. Sesinnane on, kes olli koggodusse sees körbes se Ingliga, kes temmaga räkis Sina-mäe peäl, ja meie wannemattega; se sai ellawad sannad, mis ta meile piddi andma,
39. Kelle sanna meie wannemad ei tahtnud mitte kuulda, waid lükkasid tedda ennesest ärra, ja pöörsid omã süddamega Egiptusse-ma pole,
40. Ja ütlesid Aroni wasto: Te meie jummalad, kes meie eel woiksid käia, sest meie ei tea mitte, mis selle Mosessele on sündinud, kes meid on Egiptusse-ma seest wäljawnud.
41. Ja nemmad teggid ühhe wassika neil päiwil, ja wisid selle ebba-jummalale ohwrid, ja ollid röömsad omma kätte teggude pärrast.
42. Agga Jummal pöris ennast, ja andis neid ülle, et nemmad tenisid taewa wägge, nenda kui kirjutud on prohwetide α ramatusse: Kas ollete teie Israeli suggu need nellikümmend aastat körbes mulle ial tappa- ja muud ohwrid tonud?
43. Waid teie wotsite enneste peäle Moleki telki ja omã jummalala Remwani taewa tähhed, need kuiud, mis teie ollite teinud, et teie neid piddite kummardama; ja minna tahha teid ärrawia teile pole Pabiloni.
44. Meie wannematte seas olli se tunnistusse telk körbes, nenda kui seädndud olli se, kes Mosessega räkis, et ta sedda piddi teggema selle kuio järrele, mis ta olli näinud.
45. Mis meie wannemad ka wotsid ja wisid sedda Josuaga senna male, kus pagganad pärrit ollid, kedda Jumal wäljaaias meie wannematte palle eest Taweti päiwini.
46. Temma leidis armo Jummalala eest, ja pallus, et temma asset leiaks Jakobi Jummalale.
47. Agga Salomon ehhtas temãle ühhe koia.
48. Agga se Keigekörgem ei ella mitte templide sees, mis kättega on tehtud, nenda kui se prohwet ütleb:
49. Taewas on minno au-järg, ja Ma minno jalge-allune järg: mis kodda tahhate teie mulle ehhtada, ütleb Issand, ehk mis on minno hingamisse asse?
50. Eks minno kässi sedda keik ei olle teinud?
51. Teie kangekaelsed ja ümberleikamatta süddamest ja körwust! teie pannete ikka pühha Waimo wasto, kui teie wannemad, nenda teiege.
52. Kedda prohwetide seast ei olle teie wannemad takkakiusanud, ja tapnud neid, kes ennekulutasi selle Öige tullemist, kelle ärraandiaks ja tapjaks teie nüüd ollete sanud?

53. Kes teie ollete kasso-öppetust ssanud inglide tenistusse läbbi, ja teie ei olle sedda mitte piddanud.
54. Agga kui nemmad sedda kuulsid, leikas se läbbi nende süddamette, ja kirristasid hambad temma peäle;
55. Agga kui ta pühha Waimo täis olli, ja üks silmi taewa pole watis, siis näggi temma Jummalau, ja Jesust seiswad Jummalau parramal polel,
56. Ja ütles: Ennä! ma nään taewad lahti ollewad, ja innimesse Poega Jummalau parramal polel seiswad.
57. Siis kissendasid nemmad sure heälega, piddasid ommad körwad kinni, ja keik ühhel mehel kargasid temma peäle,
58. Ja lükkasid tedda liñnast wälja, ja wiskasid tedda kiwwidega; ja tunnistusmehhed pannid ommad rided mahha ühhe noremehhe jalge ette, kedda hüti Saulusseks:
59. Ja nemmad wiskasid Tehwanust kiwwidega, kes appi hüdis, ja ütles: Issand Jesus, wotta minno waimo wasto:
60. Agga temma heitis põlwili mahha, ja kissendas sure heälega: Issand, ärra arwa sedda patto neile mitte süüks! Ja kui ta sedda sai üttelnud, uinus temma maggama.)

8. Peatük.

Saulus kiusab risti koggodust kurjaste; Simona ühhe noia kawwalus. Samaria rahwas, ja üks suur issand pöörwad Jesusse pole.(Epistel Nellipühhi kolmandamal päwal.

1. Agga Saulusel olli hea meel temma surmast: ja sel päwal tousis suur takkakiusamine koggodusse wasto, mis Jerusalemmas olli, ja neid pillati keik ärra Juda- ja Samaria--male; agga ei mitte Apostlid.
2. Ja monned Jummalakartlikud mehhed korristasid Tehwanust ärra, ja teggid suurt kaebdust temma pärrast.
3. Agga Saulus pillutas sedda koggodust, läks möda koddasid, tõi wälja mehhi ja naesi, ja andis neid ärra wangi.
4. Siis käisid need ärrapillatud möda maad, ja kulutasid armo-öppetusse sanna.
5. Agga Wilippus tulli ühhe Samaria liñna, ja kulutas neile Kristust:
6. Ja rahwas pannid ühhel mehel sedda tähhele, mis Wilippus ütles, kui nemmad kuulsid ja näggid need imme-tähhed, mis temma teggi;
7. Sest mitme seest, kennel rojased waimud ollid, läksid nemmad sure heälega kissendades wälja, ja mitto, kes ollid alwatud ja jallotumad, said terweks.
8. Ja suur rööm sai seälsammas liñnas.
9. Agga üks mees, Simon nimmi, olli enne seäl linnas noidust prukimas, ja eksitas Samaria-rahwast ärra, ja ütles ennast middagi sure ollewad:

10. Sedda pannid keik tähhele, ni hästi pissokessed kui sured, ja ütlesid: Sesinnane on Jummal suur wäggi.
11. Agga nemmad hoidsid temma pole, sepärrast, et temma kaua aega neid noidussega olli ärraeksitanud.
12. Agga kui nemmad Wilippust usksid, kes neile armo-öppetust kulutas Jummal rigist, ja Jesusse Kristusse nimmest, siis ristiti nihästi mehhi kui naesi.
13. Ja Simon isse uskus ka, ja kui ta sai ristitud, jäi temma allati Wilipusse jure, ja kui ta näggi need imme-tähhed ja sured wäggewad teud, mis sündisid, sai temma otsego ennesest ärra.
14. Ja kui need Apostlid, kes Jerusalemmas ollid, said kuulda, et Samaria-lin Jummal sanna olli wastowotnud, läkkitasid nemmad nende jure Peetrust ja Joannest:
15. Kui need senna said, pallusid nemmad Jummalat nende eest, et nemmad pühha Waimo piddid sama.
16. (Sest temma ei olnud weel ühhegi peäle nende seast langenud, waid nemmad ollid agga Issanda Jesusse nimmel ristitud.)
17. Siis pannid nemmad käed nende peäle, ja nemmad said pühha Waimo.)
18. Agga kui Simon näggi, et Apostlide kätte peälepannemisse läbbi pühha Waim anti, pakkus temma neile rahha,
19. Ja ütles: Andke mulle ka sedda melewalda, et se, kelle peäle minna ial käed pannen, pühha Waimo saaks;
20. Agga Peetrus ütles temma wasto: Kaddugo so rahha sinnoga, et sa mötled Jummal anni rahha läbbi kätte sawad,
21. Sul ep olle ossa egga jaggo sestsinnatsest sannast, sest et sinno südda ei olle öige Jummal ees:
22. Sepärrast lasse meelt parrandada sestsinnatsest ommast kurjussest, ja pallu Jummalat, ehk sinno süddame mötleminne wahhest sulle andeks antakse;
23. Sest minna nään sind wihkawas sappis, ja üllekohto solmes kinni ollewad.
24. Agga Simon wastas ja ütles: Palluge teie Issandat minno eest, et neist asjust ühtegi minno peäle ei tulle, mis teie ollete üttelnud.
25. Kui nemmad nüüd said tunnistanud, ja räkinud Issanda sanna, pöörsid nemmad jälle ümber Jerusalemma pole, ja kulutasid armo-öppetust mitme Samaria-ma allewi sees.
26. Ja Issanda ingel räkis Wilippusse wasto, ja ütles: Wotta kätte ja minne louna pole sedda teed, mis Jerusalemmast alla lähhäb Kaatsa pole, se on üks tühhi paik.
27. Ja temma wottis kätte ja läks ärra; ja wata, üks kohhitsetud Mora-ma mees, Mora-rahwa kunninga-emmanda Kandake suur issand, kes olli ülle keige temma warrandusse, se olli tulnud Jerusalemma, Jummalat kummardama.
28. Ja temma olli taggasi tullemas, ja istus omma tölla sees, ja lugges prohwetit Jesaia ramato.

29. Ja Waim ütles Wilippussele: Tulle, ja astu seie tõlla liggi.
30. Agga kui Wilippus senna liggi jooksis, kulis temma tedda prohwetit Jesaia ramato luggewad, ja ütles: Kas sa ka moistad, mis sa loed?
31. Agga temma ütles: Kuida ma woin moista, kui ükski mind ei juhhata? ja pallus Wilippust üllesastuda, ja ennese kõrwa istuda.
32. Ja se kirja-tük, mis ta lugges, olli se: Temma on kui lammas widud tappa, ja kui tal wait on omma niitja ees, nenda ei olle temma omma suud mitte lahti teinud:
33. Temma allandusse sees on temma kohhus ärrawoetud; agga kes woib temma ello ea üllesräkida, sest et temma ello Ma peält ärrawoetakse.
34. Agga se kohhitsetud issand wastas Wilippussele ja ütles: Ma pallun sind, kellest ütleb se prohwet sedda, ennesest, ehk ühhest teisest?
35. Agga Wilippus teggi omma su lahti, ja hakkas setsinnatsest kirjast, ja kulutas temmale armo-öppetust Jesussest.
36. Agga kui nemmad teed möda läksid, said nemmad ühhe wee jure, ja se kohhitsetud issand ütles: Ennä, siin on wessi, mis kelab, et mind ei peaks ristitama;
37. Agga Wilippus ütles: Kui sa ussud keigest süddamest, siis woib se sündida; agga temma kostis ja ütles: Minna ussun, et Jesus Kristus on Jummal Poeg.
38. Ja temma käskis tõlda kinnipiddada, ja nemmad astusid mollemad mahha wette, ni hästi Wilippus, kui se kohhitsetud issand, ja temma ristis tedda;
39. Agga kui nemmad weest wäljatullid, siis wottis Issanda Waim Wilippust ärra, ja se kohhitsetud issand ei näinud tedda mitte enam, sest ta läks omma teed römoga.
40. Agga Wilippust leiti Asodist, ja läbbimannes kulutas temma armo-öppetust keikile liñnadele, kunni ta sai Keisarea liña.

9. Peatük.

Paulus pörab Jesusse pole. Peetrus teeb Enea terweks, ja ärratab Tabea surmast ülles. (Epistel pühha Paulusse ümberpöörmissesse päwal.

1. Agga Saulus turtsus weel ikka ähwardamisse ja tapmissesega Issanda jüngritte wasto, ja läks üllema-preestri jure,
2. Ja pallus temmalt ramatuid Tamaskusse liña koggoduste kätte, kui ta ial monned pididi leidma usso tee peäl ollemast, ni hästi mehhed kui naesed, et temma neid woiks kinnisidduda, ja Jerusalemma wia.
3. Agga kui ta olli minnemas, siis sündis, et temma Tamaskusse liggi sai: ja äkkitselt paistis temma ümber walgus taewast,
4. Ja temma langes Ma peäle mahha, ja kulis ühhe heäle, mis temmale ütles: Saul, Saul, miks sa mind takkakiusad?

5. Agga temma ütles: Issand, kes sa olled? agga Issand ütles: Minna ollen Jesus, kedda sa takkakiusad; se tulleb sulle raskeks, astla wasto takka ülleslúa.
6. Siis ütles temma wärristes ja ehmates: Issand, mis sa tahhad, et ma pean teggema? ja Issand ütles temmale: Touse ülles ja minne liña, ja seäl peab sulle ööldama, mis sa pead teggema.
7. Agga need mehhed, kes temmaga tee peäl ollid, seisid ja ollid ehmatud, kuulsid kül sedda heält, agga ei näinud keddagi.
8. Agga Saulus tousis ülles maast, ja kui ta ommad silmad lahti teggi, ei näinud temma keddagi; agga nemmad tallotasid tedda kässi--pidi, ja wisid tedda Tamaskusse liña.
9. Ja temma ei näinud kolmil päiwil, ja ei sönud egga jonud middagi.
10. Agga Tamaskusses olli üks jünger, Ananias nimmi, ja Issand ütles temma wasto ühhes näggemisses: Ananias! ja temma ütles: Issand, wata siin ma ollen.
11. Agga Issand ütles temma wasto: Wotta kätte, ja minne seña ulitsale, mis öigeks hütakse, ja küssi Juda koias ühhe järrele, Saulus nimmi, kes Tarsussest; sest wata, temãa pallub Jumãalat,
12. Ja temma on ühhes näggemisses näinud ühhe mehhe, Ananias nimmi, sisse tullewad, ja kät ennese peäle pannewad, et ta omma näggo piddi jälle sama;
13. Agga Ananias wastas: Issand, ma ollen mitmest kuulnud sest mehhest, kui palju kurja temma sinno pühhadele Jerusalemas on teinud:
14. Ja temmal on siin lubba üllemilt preestridelt keik sidduda, kes sinno nimẽ appi hüüdwad.
15. Agga Issand ütles temma wasto: Minne, sest sesinnane on mul üks ärrawallitsetud asti, et ta minno nimme pagganatte ja kunningatte ja Israeli laste ette peab kandma.
16. Sest ma tahhan temmale näidata, kui palju ta peab kannatama minno nimme pärrast.
17. Siis läks Ananias ärra, ja sai senna kotta; ja kui temma kät sai temma peäle pannud, ütles temma: Saul, wend, Issand on mind läkkitanud, (Jesus, kes sinnust on nähtud seäl tee peäl, mis sinna tullid) et sa omma näo pead jälle sama, ja täis sama pühha Waimo.
18. Ja seddamaid pudus temma silmade peält otsego somuksed, ja temma sai warsi omma näo jälle, ja tousis ülles, ja tedda ristiti.
19. Ja kui ta sai leiba wotnud, sai temma tuggewamaks; ja Saulus olli monda päwa jüngritte jures Tamaskusses,
20. Ja warsi kulutas temma koggodusse koddade sees Kristust, et sesinnane on Jummal Poeg.
21. Agga keik, kes tedda kuulsid, ehmatasid ärra, ja ütlesid: Eks se olle sesinnane, kes Jerusalemmas neid pillutas, kes sedda nimmet appi hüüdsid, ja on sepärrast seie tulnud, et ta neid piddi kinnisidduma, ja ärrawima üllematte--preestride jure?

22. Agga Saulus sai ikka wäggewamaks ja woitis Jummalä sannaga ärra neid Juda-rahwast, kes Tamaskusses ellasid, ja teggi töeks, et sesinnane on Kristus.
23. Agga monne päwa pärrast piddasid Juda-rahwas nou, tedda ärratappa.
24. Agga Saulussele sai nende nou teäda; ja nemmad wahtsid ühhe päwa ja ö wärrawis, et nemmad piddid tedda ärratappa.
25. Agga jüngrid wotsid tedda öse, ja saatsid tedda mürist läbbi ja lasksid tedda korwiga mahha.
26. Agga kui Saulus Jerusalemma sai, püdis temma ennast jüngritte seltsi heita, ja nemmad kartsid tedda keik, ja ei usknud mitte, et ta piddi jünger ollema;
27. Agga Parnabas wottis tedda wasto, ja wiis tedda Apostlide jure, ja räkis neile, kuidä temma tee peäl olli Issandat näinud, ja temmaga kõnnelud, ja kuidä temma Tamaskusses Jesusse nimmel julgeste olli kulutanud armo-öppetust:
28. Ja ta olli nende jures sisse ja wäljakäimas Jerusalemmas, ja kulutas julgeste armo-öppetust Issanda Jesusse nimmel.
29. Temma räkis ka ja kõnneles Kreka-rahwaga; agga nemad püüdsid tedda ärratappa.
30. Agga kui wennad sedda teäda said, saatsid nemmad tedda Keiserea, ja seält läkkitasid nemmad tedda Tarsusse liñna.
31. Siis olli nüüd koggodustel rahho keige Juda- ja Kalilea- ja Samaria-ma sees, ja nemmad siggisiid ja käisiid Issanda kartusses, ja said täis pühha Waimo trööstimist.
32. Agga se sündis, kui Peetrus keik paigad läbbi käis, et temma ka tuli nende pühhade jure, kes Lidda liñnas ellasid.
33. Ja seält leidis temma ühhe innimesse, Eneas nimmi, kes olli kahheksa aastat wodis maas olnud, se olli alwatud.
34. Ja Peetrus ütles temmale: Eneas! Jesus Kristus teeb sind terweks, touse ülles, ja te isse eñesele asset; ja seddamaid tousis temä ülles.
35. Ja keik näggid tedda, kes Liddas ja Saronis ellasid, kes Issanda pole pöörsid.
36. Agga Joppe liñnas olli üks usklik naeste--rahwas, Tabita nimmi, se on, kui sedda ärra--selletakse ni paljo ööldud, kui emmane hirw; sesinnane olli täis häid teggusiid, mis ta teggi, ja andis rohkeste waestele;
37. Agga neil päiwil sündis, et ta haigeks sai ja ärrasurri; siis pessid nemmad tedda, ja pannid tedda üllema tuppä.
38. Agga Lidda olli Joppe liggi; kui jüngrid kuulsiid, et Peetrus seäl olli, läkkitasid nemmad kaks meest temma jure, ja pallusiid tedda, et temma ei peaks wibima nende jure tullematta.
39. Agga Peetrus wottis kätte ja tuli nendega, ja kui ta sai senna sanud, wisid

nemmad tedda ülles üllema tuppa, ja keik lessed-naesed seisid temma ümber, nutsid, ja näitsid need kued ja rided, mis Tabita, nende jures olles, olli teinud.

40. Agga kui Peetrus keik sai wälja aianud, heitis ta põlwili mahha, pallus Jummalat, ja pöris ennast se kehha pole, ja ütles: Tabita, touse ülles; siis teggi temma ommad silmad lahti, ja kui ta Peetrust näggi, tousis ta istma.

41. Ja temma andis temmale kät, ja töstis tedda püsti; ja temma kutsus need pühhad ja need lessed, ja panni tedda ellawalt nende ette seisma.

42. Agga se assi sai teäda keik se Joppe liñna läbbi, ja paljo usksid Issanda sisse.

43. Ja se sündis, et ta monda päwa jäi Joppe ühhe Simona jure, kes olli nahkur.

10. Peatük.

Kornelius wottab Jesusse sisse uskuda Peetrusse jutluse läbbi, ja temma söbrad ja suggulased ka.(Epistel Kristusse üllestousmisse Pühha teisel päwal.(Epistel Nellipühhi teisel päwal.

1. Agga Keisarea liñnas olli üks mees, Kornelius nimmi, selle wäe pealik, mis hütakse Italisseks,
2. Wagga ja kartis Jummalat keige omma perrega, ja jaggas rahwale paljo andid, ja pallus allati Jummalat:
3. Se näggi ühhes näggemisses awwalikkult, liggi ühheksamal päwa tunnil ühhe Jumjala ingli ennese jure sissetullewad, ja temmale ütlewad: Kornelius.
4. Agga ta watis üksi silmi temma peäle, ehmatas ärra, ja ütles: Issand, mis on? agga ta ütles temmale: Sinno palwed ja so annid on tousnud ülles Jumjala ette ühheks mällestusseks.
5. Ja nüüd läkkita mehhi Joppe, ja lasse kutsuda Simonat, kelle liignimmi on Peetrus:
6. Sesinnane on asset Simona ühhe nahkro jures, kelle kodda on merre äres, se peab sulle ütleva, mis sa pead teggema.
7. Agga kui se ingel ärraläks, kes Korneliussega räkis, siis kutsus temma kaks ommast perrest, ja ühhe wagga söamehhe neist, kes temma jures wahtis ollid,
8. Ja kui ta neile sedda keik sai kõnnelenud, läkkitas ta neid Joppe.
9. Agga teisel päwal, kui nemmad tee peäl ollid, ja liñna liggi said, läks Peetrus ülles kattukse peäle luggema kuendamal tunnil.
10. Ja temmale tulli nälg kätte, ja tahtis süa; agga kui nemmad temmale roga walmistasid, tulli temma peäle, otsego olleks temma ennesest ärra olnud,
11. Ja temma näggi taewast lahti ollewad, ja ennese jure mahhatullewad ühhe astja otsego suur linnane rie neljast nurgast kinniseatud, ja sedda lasti mahha Ma peäle:

12. Seäl sees ollid keiksuggused neljajalgset ma-ellajad, ja metsalised, ja romajad, ja liñnud, mis taewa al.
13. Ja temmale tuli üks heäl: Touse ülles Peetrus, tappa ja sö.
14. Agga Peetrus ütles: Ei mitte, Issand, sest ma polle weel ellades sedda sönud, mis keeldud ehk rojane on.
15. Ja se heäl ütles ta teist puhko temma wasto: Mis Jummal puhhastanud, sedda ärra arwa sa mitte keeldud ollewad.
16. Ja se sündis kolmat puhko, ja se asti woeti jälle ülles taewa.
17. Agga kui Peetrus isseenneses kahhe wahhel olli, mis näggeminne se kül piddi ollema, mis ta olli näinud, wata, siis küssisid need mehhed, kes Korneliussest ollid läkkitud, Simona koia järrele, ja seisid wärrawa tagga,
18. Ja nemmad hüüdsid ja küssisid, kas Simon, kelle liignimmi on Peetrus, seäl piddi sees ollema.
19. Agga kui Peetrus weel alles ennese meles mötles se näggemisse peäle, ütles Waim temmale: Wata, kolm meest otsiwad sind.
20. Agga touse ülles, ja astu alla, ja minne nendega, ja ärra mötle mitte kaksipiddi, sest minna ollen neid läkkitanud.
21. Siis tuli Peetrus mahha nende meeste jure, kes Korneliussest ollid läkkitud temma jure, ja ütles: Wata, ma ollen se, kedda teie otsite: mis assi se on, mispärrast teie siin ollete?
22. Agga nemmad ütlesid: Pealik Kornelius, üks mees, kes öige on ja Jummalat kardab, kel hea tuñistus on keigest Juda-rahwast, se on pühhast inglist saña sanud, et ta sind piddi kutsma ennese kotta, ja sinnult önnistusse sannad kuulma.
23. Siis kutsus ta neid sisse, ja wottis neid wasto ö-maiale; agga teisel päwal läks Peetrus nendega ärra, ja monned wennad, kes Joppest ollid, käisid temmaga.
24. Ja teisel päwal said nemmad Keisarea: agga Kornelius otis neid, ja kutsus kokko ommad suggulased ja keigeparrajad söbrad.
25. Agga kui Peetrus sisse tuli, läks Kornelius temma wasto, ja heitis temma jalge ette mahha ja kummardas.
26. Agga Peetrus aitas tedda ülles ja ütles: Touse ülles; minna ollen isse ka innimenne.
27. Ja kui ta temmaga olli kõnnelenud, läks temma sisse, ja leidis paljo neid, kes ollid kokko--tulnud,
28. Ja ta ütles neile: Teie teate, et Juda-mehhele ei sünni ühhegi woöra ma mehhe seltsi heita, ehk temma jure tulla; agga Jummal on mulle näitnud, et minna ühtegi innimest ei pea alwaks egga rojaseks piddama.
29. Sepärrast ollen minna ka törkumatta tulnud, kui mind kutsuti; siis küssin ma nüüd, mis asja pärrast ollete teie mind kutsnud?

30. Ja Kornelius ütles: Ma ollen nelli päwa paastnud sestsinnatsest tunnist sadik, ja ühheksamal tunnil pallusin minna Jummalat ommas koias, ja wata, üks mees seisis minno ees hiilgawas rides,

31. Ja ütles: Kornelius, sinno palwe on kuulnud, ja so annid on Jummal ennese mele tulletanud.

32. Siis läkkita nüüd Joppe, ja kutsu Simonat, kedda lianimmega hütakse Peetrusseks; sesinnane on asset nahkro Simona koias merre äres, se peab sulle ütlema, kui ta tulleb.

33. Siis läkkitasin minna seddamaid sinno jure, ja sa olled hästi teinud, et sa olled tulnud; nüüd olleme meie keik siin ühheskous Jumjala ees, keik kuulmas, mis sind Jummalast on kästüd.

34. Agga Peetrus teggi omma su lahti ütles: Nüüd moistan minna töeste, et Jummal ei pea luggu, missuggusest suggust innimenne on,

35. Waid keige rahwa seast on se, kes tedda kardab, ja öigust teeb, armas temma melest.

36. Se on se sanna, mis ta Israeli lastele on läkkitanud, ja on lasknud rahho kulutada Jesusse Kristusse läbbi; sesamma on keikide Issand.

37. Teie teate sedda asja, mis on sündinud keik se Juda-ma läbbi, ja on hakkanud Kalilea--maalt pärrast sedda ristmist, mis Joannes kulutas,

38. Jesussest, kes on Naatsarettist, kuidas Jummal tedda on woidnud pühha Waimo ja wäega, kes on möda maad käinud, ja head teinud ja terwist saatnud keikile, kelle peäle kurrat olli woimust sanud, sest Jummal olli temmaga.

39. Ja meie olleme keige nende asjade tunnistajad, mis ta on teinud Juda-rahwa maal ja Jerusalemmas; kedda nemmad on tapnud, kui nemmad tedda pu külge said ponud.

40. Tedda on Jumal üllesärratanud kolmandamal päwal, ja on tedda lasknud ilmsiks sada,

41. Ei mitte keige rahwale, waid neile tunnistajatele, kedda Jummal enne olli ärrawallitsenud, meile, kes meie temmaga olleme sönud ja jonud pärrast sedda, kui ta surnust sai ülles--tousnud.

42. Ja temma on meid käsknud rahwale kulutada, ja tunnistada, et sesamma on Jumalast seätud ellawatte ja surnutte kohtomoistia.

43. Sestsinnatsest tuñistawad keik prohwetid, et temma nimme läbbi keik, kes temma sisse ussuwad, peawad pattude andeks-andmist sama.

44. Kui Peetrus need sannad alles räkis, langes pühha Waim keikide peäle, kes sedda sanna kuulsid.

45. Ja need usklikkud ümberleikamisest, ni mitto kui Peetrussega ollid tulnud, ehmatasid ärra, et ka pagganatte peäle pühha Waimo and olli wallatud.

46. Sest nemad kuulsid neid woöraid kelesid räkiwad, ja Jummalat wägga auustawad. Siis kostis Peetrus:

47. Kas kegi woib wet keelda, et neid ei peaks ristitama, kes pühha Waimo on sanud nenda kui meiege?

48. Ja temma käskis neid ristida Issanda nimmel.) Siis pallusid nemmad tedda, et ta monneks päwaks nende jure pididi jäma.

11. Peatük.

Peetrus kostab ennese eest. Paljo rahwast pagganatte seas sawad usklikkuks. Antiohkias kinnitakse risti-koggodust Jummalä sannaga.

1. Agga need Apostlid ja wennad, kes Juda--maal ollid, kuulsid, et ka pagganad ollid Jummalä sanna wastowotnud.

2. Ja kui Peetrus üllestulli Jerusalemma, waidlesid temmaga need, kes ümberleikatud ollid,

3. Ja ütlesid: Sinna olled sisse läinud nende meeste jure, kes ümberleikamatta on, ja olled nendega sönud.

4. Agga Peetrus hakkas ja selletas neile pärrastikko keik ärra, ja ütles:

5. Minna ollin Joppe liñnas Jummalat pallumas, ja näggin, kui ma otsego ennesest ärra ollin, üht näggemist, seäl olli üks asti, mis mahha tulli otse kui suur rättik, mis neljast nurgast peti, ja taewast mahha lasti, ja se sai senni kui minno jure.

6. Kui ma üksi silmi se peäle waatsin, tundsin minna ja näggin neljajalgsid maellajaid, ja metsalissi, ja romajaid ja lindo, mis taewa al.

7. Agga ma kuulsin ühhe heäle ütlewad: Touse ülles Peetrus, tappa ja sö.

8. Agga ma ütlesin: Ei mitte, Issand; sest minno suhho ei olle ellades ühtegi ärrakeeldud egga rojast sanud.

9. Agga mulle wastas teist korda üks heäl taewast: Mis Jummal on puhhastanud, sedda ärra arwa sa mitte keeldud ollewad.

10. Ja se sündis kolmkord; ja keik tombati jälle ülles taewa.

11. Ja wata, seddamaid seisid kolm meest se koia ees, kus ma sees ollin, kes ollid Keisareast minno jure läkkitud.

12. Agga Waim ütles mulle, et ma pididin nendega minnema, ja ei mitte kaksipididi mötlema; siis tullid ka needsinnatsed kuus wenda minnoga, ja meie läksime selle mehhe kotta.

13. Ja temma kulutas meile, kuidä ta olli näinud ühhe ingli ommas koias seiswad, ja temmale ütlewad: Läkkitä Joppe mehhi, ja kutsu Simonat, kedda lianimmega Peetrusseks hütakse,

14. Se peab sulle räkima sannad, mis läbb sinna ja keik sinno perre peab önsaks sama.

15. Agga kui ma hakkasin räkima, langes pühha Waim nende peäle, nenda kui meiege peäle algmisses.

16. Siis mõtlesin minna Issanda sanna peäle, kui ta ütles: Joannes on kül weega ristitud, agga teid peab pühha Waimoga ristitama.
17. Et nüüd Jummal neile nisamosugguse aäni on annud kui meilegi, kes meie ussume Issand Jesusse Kristusse sisse, kes siis minna ollen, et ma Jummalat woiksin keelda?
18. Agga kui nemmad sedda kuulsid, jäid nemmad wait, ja auustasid Jummalat, ja ütlesid: Siis on Jummal ka pagganille mele-parrandamist annud ello pole!
19. Agga need, kes ollid laiale pillatud se willetsusse läbbi, mis Tehwanusse pärrast sündis, läksid maad läbbi, Wönikiast ja Kiiprusse sarest ja Antiohkiast sadik, ja nemmad ei räkind ühhelegi sedda sanna, kui agga Juda-rahwale üksi.
20. Agga monningad mehhed nende hulgast ollid Kiiprussest ja Kirenist, need läksid Antiohkia ja rääksid Kreka-rahwale, ja kulutasid Issandat Jesust.
21. Ja Issanda kässi olli nendega, ja suur hulk uskus, ja pöris Issanda pole.
22. Agga se koggodus, mis Jerusalemmas olli, sai se kõnne neist kuulda; ja nemmad läkkitasid Parnabast wälja, et ta Antiohkiast sadik pididi minnema.
23. Kui ta senna sai, ja näggi sedda Jummalat armo, sai temma röömsaks ja maenitses keik, et nemmad pididid kindla süddamega Issanda jure jäma:
24. Sest ta olli üks hea mees, ja täis pühha Waimo ja usko, ja paljo rahwast kogguti Issandale.
25. Agga Parnabas läks wälja Tarsusse pole, Saulust otsima, ja kui ta tedda leidis, töi temma tedda Antiohkia.
26. Agga se sündis, et nemmad terve aasta koggodussesesse kokkotullid, ja paljo rahwast õppetasi, ja Antiohkias hüti jüngrid keige-essite risti-innimessiks.
27. Agga neilsinnatsil päiwil tullid Jerusalemmast prohwetid Antiohkia.
28. Agga üks neist, Agabus nimmi, tousis, ja andis Waimo läbbi suurt nälga teäda, mis pididi keik ülle ma-ilma tulles; ja se sündis ka Keisri Klaudiusse aial.
29. Agga iggäühhel jüngritte seast olli se nou sedda möda, kui kellelgi se joud olli, andid läkkitada nende wendade tarwidusseks, kes Juda--maal ellasid.
30. Sedda teggid nemmad ka, ja läkkitasid andi wannematte kätte Parnaba ja Saulusse käe läbbi.

12. Peatük.

Jakobusse surm. Üks ingel peästab Peetrust wangitornist. Herodes surreb äkkiste omma uhkusse pärrast.(Epistel Peetrusse ja Paulusse Päwal.

1. Agga sel aial pistis kuningas Herodes kät nende külge, et ta monnile sest koggodussest pididi kurja teggema,
2. Ja temma tappis ärra Jakobust Joannesse wenda moögaga.

3. Ja kui ta näggi, et se Juda-rahwa mele pärrast olli, siis hakkas temma ka Peetrust kinniwotma; (agga siis ollid hapnematta leibade päwad.)
4. Ja kui ta tedda sai kinniwotnud, heitis temma tedda wangitorni, ja andis tedda nelja neljandikko söameeste kätte hoida, ja tahtis pärrast Pasa-Pühha tedda rahwa ette tua.
5. Ja Peetrust peti kül wangis; agga koggodussest tehti löpmatta palwet Jummal pole temma eest.
6. Ja kui Herodes tedda tahtis wäljatua, siis maggas Peetrus sel ösel kahhe söamehhe wahhel, kahhes raud-ahhelas kinni, ja hoidiad ukse ees hoidsid wangitorni.
7. Ja wata, Issanda ingel seisis seäl, ja walgus paistis seäl toas; agga temma löi Peetrusse külge ja ärratas tedda ülles, ja ütles: Touse ussinaste ülles; ja temma ahhelad langsid temma kätte peält mahha.
8. Ja se ingel ütles temma wasto: Panne wö wöle, ja panne ommad kingad jalga; ja ta teggi nenda; ja se ingel ütles temmale: Panne ennese kue selga, ja käi minno järrel.
9. Ja ta tulli wälja, ja käis temma järrel, ja ei teädnud mitte, et se pididi tössi ollema, mis ingli läbbi sündis, waid temma mötles ennast näggemist näggewad.
10. Agga kui nemmad essimessest ja teisest wahhist said läbbiläinud, said nemmad raud--wärrawa ette, mis liñna lähhäb, se läks isse--ennesest neile lahti; ja nemmad läksid wälja, ja käisid üht ulitsat möda eddasi, ja se ingel lahkus seddamaid temmast ärra.
11. Ja kui Peetrus enneses hakkas jälle öiete moistma, ütles temma: Nüüd tean ma töeste, et Issand omma ingli on läkkitanud, ja mind on ärrapeästnud Herodesse käest, ja keigest Juda-rahwa ootmisest.
12. Ja kui ta keik sai järrele möttelnud, siis tulli temma Maria Joannesse emma koia jure, kelle liignimmi olli Markus, kuhho mitto ollid kokko tulnud, ja luggesid.
13. Agga kui Peetrus jalgwärrawa peäle kopputas, tulli üks tüdruk, Rode nimmi, wälja kulama,
14. Ja kui ta Peetrusse heält kulis, ei teinud temma wärrawat mitte lahti römo pärrast, waid jooksis sisse ja kulutas, et Peetrus wärrawa tagga seisis.
15. Agga nemmad ütlesid temma wasto: Sa jamsid; agga ta tunnistas kowwaste, et se nenda olli; ja nemmad ütlesid: Se on temma ingel.
16. Agga Peetrus jäi weel kopputama; ja kui nemmad lahti teggid, siis näggid nemmad tedda, ja ehmatasid ärra.
17. Agga temä löi käega nende pole, et nemä pidid wait ollema, ja räkis neile, kuidä Issand tedda olli wangitornist wäljasaatnud, ja ütles: Kulutage sedda Jakobussele ja wendadele; ja ta läks wälja ja läks ärra teise paika.
18. Agga kui walge sai, siis ei olnud pissut murret neil söameestel, mis Peetrussele olli sündinud.

19. Agga kui Herodes tedda otsis, ja ei leidnud, siis laskis ta nende hoidjatte peäl kohhut käia, ja käskis neid ärrawia; ja isse läks temma Juda-maalt Keisarea, ja wibis senna.
20. Ja Herodes tahtis Tirusse ja Sidoni rahwaga söddida; agga nemmad tullid ühhel mehel temma jure ja melitasid Plastust kunninga kambri-üllemat, ja pallusid rahho, sest et nende Ma pididi kunninga maast ennast toitma.
21. Agga ühhel seätud päwal panni Herodes kunninglikkud rided selga, ja istus kohtojärje peäl, ja kõnneles nende wasto.
22. Agga rahwas kissendas: Se on Jummal, ja ei mitte innimesse heäl.
23. Agga seddamaid löi tedda Issanda ingel, sepärrast et ta es olle Jummalale au annud, ja tedda södi ärra ussides, ja temma heitis hinge.
24. Agga Jumala sanna kaswis ja wössus.
25. Agga Parnabas ja Saulus tullid taggasi Jerusalemmast, kui nemmad omma ammeti said lõppetanud, ja ollid ennestega wotnud ka Joannest, kedda lianimmega Markusseks hüti.

13. Peatük.

Paulust ja Parnabast seätakse Jummal sanna kulutama pagganattele. Elimas se noid saab pimmedaks. Juda-rahwa wastopannemisse pärrast pöörwad nemmad ennast pagganatte pole. (Epistel üllestousmisse kolmandamal Päwal.

1. Agga Antiohkias ollid ses koggodusses, mis seäl olli, monned prohwetid ja õppetajad, Parnabas, ja Simon, kedda hüti Nigriks, ja Lukius Kirenist ja Manaen, kes Nelliwürsti Herodessega olli ülleskaswatud, ja Saulus.
2. Agga kui nemad Issandat tenisid ja paastsid, ütles pühha Waim: Lahhutage mulle Parnabast ja Saulust ärra selle töle, mis tarwis minna neid ollen kutsnud.
3. Siis paastsid nemmad ja pallusid Jummalat, ja pannid käed nende peäle, ja lasksid neid miña.
4. Needsinnatsed nüüd, kui nemmad pühhast Waimust ollid wäljaläkkitud, tullid Seleikia male, ja seält läksid nemmad laewaga Kiiprusse sare.
5. Ja kui nemmad Salamina liña said, kulutasid nemmad Jummal sanna Juda-rahwa koggodusse koddade sees; agga neil olli ka Joannes teenriks.
6. Agga kui nemmad sedda saart said läbbi--käinud Pawussest sadik, leidsid nemmad ühhe noia ühhe walleprohweti, kes Juda-mees olli, kelle nimmi olli Parjesus,
7. Se olli Mawallitseja Sergiusse Paulusse ühhe moistlikko mehhe jures; sesinnane kutsus Parnabast ja Saulust ennese jure, ja püdis Jummal sanna kuulda.
8. Agga nende wasto panni se noid Elimas, (sest nenda selletakse temma nimmi) ja püdis Ma-wallitsejat ussust ärrapöörda.

9. Agga Saulus, kedda ka Paulusseks hütakse, olli täis pühha Waimo, ja watis üks silmi temma peäle,
10. Ja ütles: Oh sa kurrati laps! keik kawwalust ja keik tiggedust täis, sa keige öigusse waenlane, eks sinna ei jätta mahha Issanda öiged teed rikkumast?
11. Ja nüüd, wata, Issanda kässi tulleb sinno peäle, ja sa pead pimme ollema, ja mitte päikest näggema tükki aega; ja seddamaid langes temma peäle söggedus ja pimmedus, ja temma käis seäl ümber, ja otsis tallotajaid.
12. Kui se Mawallitseja näggi, mis sündis, siis uskus temma, ja ehmatas üpris wägga Issanda õppetusse pärrast.
13. Agga kui need, kes Paulussega ollid, Pawussest ärraläksid, said nemmad Perge, Pamwilia Ma liñna ; agga Joannes lahkus neist ärra, ja läks taggasi Jerusalemma.
14. Agga nemmad läksid Pergest läbbi, ja said Pisidia-Ma liñna Antiohkia, ja läksid koggodusse kotta ühhel näddala päwal, ja istusid mahha.
15. Agga pärrast, kui käsk ja prohwetid said loetud, läkkitasid koggodusse koia üllemad nende jure, ja ütlesid: Mehhed, wennad, kui teil on maenitsusse sanna rahwale räkida, siis üttelge.
16. Siis tousis Paulus ülles, ja löi käega nende pole, ja ütles: Israeli mehhed, ja kes teie Jummalat kardate, kuulge.
17. Sesinnatse Israeli rahwa Jummal on ärrawallitsenud meie wañemad, ja sedda rahwast üllendanud seäl, kussa nemmad woörad ollid Egiptusse maal, ja kõrge käewarrega tõi temã neid seält wälja.
18. Ja liggi nellikümmend aastat sallis temma nende kombed körbes,
19. Ja kautas ärra seitse suggu rahwast Kanaani maal, ja jaggas nende Ma neile liisko läbbi.
20. Ja pärrast andis ta neile kohtomoistiaid liggi kolm sadda ja wiiskümmend aastat Samueli prohwetiaiani.
21. Ja sest aiast pallusid nemmad ennestele kuningast, ja Jummal andis neile Saulust x Kissi poega nellikümmend aastat, se olli üks mees Penjamini suggust.
22. Ja kui ta tedda sai ärralükkanud, töstis temma Tawetit neile kuningaks, kellest temma ka tunnistades ütles: Ma ollen leidnud Taweti Jesse poia, kes on üks mees minno süddame pärrast, kes keik mo tahtmissed peab teggema.
23. Selle suggust on Jummal omma tootusse järrele üllesärratanud Jesust Israeli rahwale önnisteggiaks,
24. Kui Joannes olli ennekulutanud enne temma tullemist mele-parrandamisse ristmist keige Israeli rahwale.
25. Agga kui Joannes omma ello-korda sai lõppetanud, ütles temma: Kedda teie mind arwate ollewad, ei olle minna se mitte, agga wata, temma tulleb pärrast mind, kelle kinga jallast peästma minna wäärt ei olle.
26. Mehhed, wennad, Abraami suggu lapsed, ja kes teie seast Jummalat kartwad, teile on sesinnatse önnistusse sanna läkkitud.

27. Sest kes Jerusalemmas ellawad ja nende üllemad, et nemmad seddasinnast Jesust ei tunnud, siis on nemmad nende prohwetide sannad, mis igga hingamise-päwal loetakse, Tedda hukkamoistes töeks teinud.
28. Ja kui nemmad ühtegi surma süüd ei leidnud, pallusid nemmad Pilatust, et tedda pididi ärrahukkatama.
29. Agga kui nemmad keik said lõppetanud, mis temmast olli kirjutud, wotsid nemmad tedda pu peält mahha, ja pannid tedda hauda.
30. Agga Jummal on tedda üllesärratanud surnust,
31. Kes on nähtud mitto päwa neist, kes temmaga ollid läinud Kalilea-maalt Jerusalemma, kes on temma tunnistajad rahwa ees.
32. Ja meie kulutame teile sedda tootust, mis meie wannemille on sanud, et Jummal sedda meile, nende lastele, on täieste töeks teinud, kui temma Jesust sai üllesärratanud.)
33. Nenda kui ka teise laulusse on kirjutud: Sinna olled minno Poeg, tänna ollen ma sind sünnitanud.
34. Agga et ta tedda on surnust üllesärratanud, et temma ial ei pea ärramäddanema, on ta nenda üttelnud: Ma tahhan teile anda need headteggemissed, mis Tawetile ustawalt on tootud.
35. Sepärrast ütleb temma ka teises paikas: Sinna ei anna mitte omma pühhale, Jesussele, mäddanemist nähha.
36. Sest Tawet, kui ta ommas põlwes Jummal meele pärrast olli teinud, on uinunud maggama, ja on pandud omma wannematte jure, ja on mäddanemist näinud.
37. Agga se, kedda Jummal on üllesärratanud, ei olle mitte mäddanemist tunnud.
38. Sepärrast olgo teile nüüd teäda, mehhed wennad, et teile sesinnatse Kristusse läbbi pattude andeks-andminne kulutakse.
39. Ja iggauks, kes ussub, moistetakse selle--sinnatse sees öigeke keigest sest, kust teie Mosesse kasso-öppetusse läbbi ei woind öigeke sada.
40. Katske nüüd, et teie peäle ei tulle, mis prohwetide kirja sees on ööldud:
41. Wadage teie põlgiad, ja pange immeks, ja minge tühja: sest ma teen üht teggo teie aial, üht teggo, mis teie mitte ei ussu, kui kegi teile sedda rägib.
42. Agga kui Juda-rahwas koggodusse koiast wäljaläksid, pallusid pagganad, et neile neid sanno hingamise-päwa wahhel pididi räkitama.
43. Agga kui se koggodus ühhest ärralahkus, käisid palju Juda-rahwast, ja kes Juda-rahwa usko ollid heitnud, ja Jummalat tenisid, Paulusse ja Parnaba järrel, kes nendega rääksid ja neid melitasid, et nemmad pididid jäma Jummal armo sisse.
44. Agga teisel hingamise-päwal, mis tulli, koggus pea keik se lin Jummal sanna kuulma.

45. Agga kui need Juda-rahwas sedda rahwast näggid, said nemmad täis wihha, ja rääksid se wasto, mis Paulus ütles, nemmad rääksid wasto ja teotasid.

46. Agga Paulus ja Parnabas rääksid julgeste ja ütlesid: Se olli tarwis, et Jummal sanna teile piddi essite räkitema; agga nüüd, et teie sedda ennastest ärralükkate, ja ei arwa isseendid mitte iggawesse ello wäärt õ, wata, siis pörame meie eñast pagganatte pole.

47. Sest nenda on meid Issand käsknud: Minna ollen sind pagganatte walgusseks pannud, et sa pead ollema õñistusseks Ma otsani.

48. Agga kui need pagganad sedda kuulsid, said nemmad röömsaks, ja auustasid Issanda sanna ja said usklikuks ni mitto, kui iggawesseks elluks ollid walmistud.

49. Agga Issanda sanna lautati laiale keik se Ma läbbi.

50. Agga Juda-rahwas kihhutasid need naesed, kes Jummalat tenisid, ja au sees ollid, ja liña üllemaid, ja töstsid kiusamist Paulusse ja Parnaba wasto ja aiasid neid omma raiade peält ärra.

51. Agga nemad puistasid omma jalge pörmo nende peäle, ja tullid Ikonias liña.

52. Agga jüngrid täideti römoga ja pühha Waimoga.

14. Peatük.

Paulus ja Parnabas õppetawad Ikonias ja teisis paikus. Juda-rahwas kippuwad nende peäle. Paggana-rahwas mötlewad neid jummalad ollewad. Paulust wissatakse kiwwidega, pärrast lähhäwad nemmad Antiohkia.

1. Agga Ikonias sündis, et nemmad ühtlase tullid Juda-rahwa koggodusse kotta, ja nenda rääksid, et suur hulk ni hästi Juda- kui Kreka-rahwast usklikuks sai.

2. Agga need sannakuulmatta Juda-rahwas kihhutasid ja teggid wihhaseks pagganatte meled wendade wasto.

3. Siis wibisid nemmad senna kaua aega, ja õppetasid julgeste Issanda peäle lotes, se andis tunnistust omma armo sannale, ja laskis tähtä ja immeteggusid sündida nende kätte läbbi.

4. Agga se liña rahwas läks kahte hulka, ja teised ollid Juda-rahwa polest, agga teised Apostlide polest.

5. Agga kui pagganad ja Juda-rahwas omma üllemattega nende peäle kippusid, et nemmad neid piddid teotama ja kiwwidega wiskama,

6. Siis said nemmad sedda teäda, ja pöggenesid Likaonia-male, Listra ja Terbeni liñnade sisse, ja senna male, mis seäl ümberkaudo.

7. Ja seäl ollid nemmad armo-õppetust kulutamas.

8. Ja üks mees olli Listras, se olli wiggane jalgust ja istus: se olli jalloto emma ihhust, kes ellades es olle kõndinud:
9. Sesinnane kulis Paulust räkiwad, ja kui ta üksi silmi temma peäle watis, ja näggi, et temmal usk olli, et ta woiks terweks sada;
10. Ütles temma sure heälega: Touse omã jalge peäle püsti; ja temã kargas ülles, ja kõndis.
11. Agga kui rahwas näggi, mis Paulus olli teinud, tõstsid nemmad omma heäle, ja ütlesid Likaonia kele: jummalad on inimeste sarnatseks sanud, ja meie jure mahhatulnud.
12. Ja hüüdsid Parnabast Jupitiriks, ja Paulust Merkuriusseks, sest et temma se kõnne-mees olli.
13. Agga Jupitiri pap, kes nende liñna allewis olli, tõi härgi ja öiekessist pärgi koia wärrawa ette, ja tahtis rahwaga ohwrida.
14. Agga kui need Apostlid, Parnabas ja Paulus sedda kuulsid, kärristasid nemmad omãd kued lõhki, ja kargasid kissendades rahwa sekka,
15. Ja ütlesid: Mehhed, mikspärrast teie sedda tete? meie olleme ka nisamosuggused nõdrad inimessed kui teie, ja kulutame teile armo-õppetust, et teie neist tühjaist asjust peate pöörma se ellawa Jummal pole, kes on teinud taewast ja maad, ja merd, ja keik, mis nende sees on ;
16. Kes endisel põlwel on lasknud keik pagganad käia ommad teed,
17. Ja siiski ei olle temma isseennast mitte tunnistamatta jätnud, et ta meile on head teinud, ja on taewast meile wihma ja head wiljalist aega annud, ja roa ja römoga meie süddamed täitnud.
18. Ja kui nemmad sedda ütlesid, siis waigistasid nemmad waewalt sedda rahwast, et nemmad neile mitte ei piddand ohwrima.
19. Agga Antiohkias ja Ikonias tullid Juda--rahwas senna, ja melitasid rahwast, ja wiskasid Paulust kiwwidega, ja weddasid tedda liñnast wälja, ja mõtlesid, tedda surnud ollewad.
20. Agga kui jüngrid temma ümber tullid, tousis temma ülles, ja läks liñna; ja teisel päwal läks ta ärra Parnabaga Terbeni.
21. Ja kui nemmad selle liñnale armo-õppetust said kulutanud, ja mitto jüngriks teinud, läksid nemmad taggasi Listra, ja Ikonias, ja Antiohkias,
22. Kinnitasid jüngritte hinged, ja maenitsesid neid usso sisse jäda, ja et meie mitme willetsusse läbbi peame Jummal riki minnema.
23. Agga kui nemmad igga koggodussele siin ja seäl said wannemid seädnud, ja paastmisega Jummalat pallunud, jätsid nemmad neid Issanda holeks, kenne sisse nemmad ollid hakkanud uskma.
24. Ja kui nemmad Pisidia-maad ollid läbbi--käinud, said nemmad Pamwiliamaale.
25. Ja kui nemmad Perges said se sanna räkinud, läksid nemmad alla Attila liñna.

26. Ja seält läksid nemmad laewaga Antiohkia, kust nemmad ollid Jummal armo holeks antud seks tööks, mis nemmad ollid lõppetanud.

27. Agga kui nemmad senna said ja koggodust kokkokogusid, siis kulutasid nemmad, mis sured asjad Jummal nendega olli teinud, ja et temma pagganattele usso ukse olli lahti teinud.

28. Agga nemmad wibisid senna kaua aega jüngrittega.

15. Peatük.

Apostlide õppetussed ümberleikamisest ja õigekssamisest.

1. Ja monningad tullid alla Juda-maalt, ja õppetaside neid, kes weñad: Kui teie ei lasse ennast Mosesse kombe järrele ümberleikata, siis ei woi teie mitte önsaks sada.

2. Kui nüüd kärä touis, ja Paulussel ja Parnabal nendega mitte pissut waidlemist ei olnud, seädsid nemmad, et Paulus ja Parnabas ja monni mu neist piddid üllesminnema Jerusalemma Apostlide ja wannematte jure sesinnatse küssimisse pärrast.

3. Ja koggodus satis neid tele, ja nemmad läksid Wönikiast ja Samariast läbbi, ja kulutasid pagganatte ümberpöormist, ja teggid suurt römo keikile wendadele.

4. Agga kui nemmad Jerusalemma said, woeti neid koggodussest, ja Apostlidest ja wannemist wasto; ja nemmad kulutasid, mis sured asjad Jummal nendega olli teinud.

5. Agga monningad Wariseride seltsist, kes usklikuks ollid sanud, wotsid kätte ja ütlesid: Neid peab ümberleikama, ja käskma Mosesse käsko piddada.

6. Siis tullid Apostlid ja wannemad kokko, selle asja järrele kulama.

7. Agga kui se assi palju waidlemist teggi, wöttis Peetrus kätte, ja ütles nende wasto: Mehhed wennad, teie teate, et Jummal jo ammust aiast meie seas on ärrawallitsenud, et minno su läbbi pagganad armo-õppetusse sanna piddid kuulma ja uskma.

8. Ja Jummal, se süddame tundia, on neile tunnistanud, ja neile pühha Waimo annud, nenda kui meilegi.

9. Ja ep olle ühtegi wahhet teinud meie ja nende wahhel, ja on nende süddamed usso läbbi puhtaks teinud.

10. Mis siis teie nüüd Jumalat kiusate, et teie jüngritte kaela peäle sedda ikket pannete, mis ei olle meie wannemad egga meie suutnud kanda?

11. Waid meie ussume Issanda Jesusse Kristusse armo läbbi önsaks sada, otse nenda kui nemmadke.

12. Agga keik se rahwa-hulk jäi wait, ja kuulsid Parnabast ja Paulust üllesräkiwad, mis sured tähhed ja immeteud Jummal pagganatte seas nende läbbi olli teinud.

13. Agga pärrast kui nemmad said wait jänud, kostis Jakobus ja ütles: Mehhed, wennad, kuulge mind.
14. Simeon on ärrasselletanud, kuidas Jumal essite on tulnud katsma ja pagganatte seast ühhe rahwa wotma omma nimme peäle.
15. Ja sega sünniwad ühte prohwetide sannad, nenda kui kirjutud on:
16. Pärrast sedda tahhan ma jälle tulla ja üllesehitada Taweti maia, mis on ärralaggunud, ja tahhan temma praud jälle parrandada, ja sedda üllesehitada,
17. Et need üllejänud inimessed ja keik pagganad, kenne peäle minno nimmi on appi hütud, Issandat peawad otsima, ütleb se Issand, kes sedda keik teeb.
18. Jummalal on keik temma teud iggawessest teäda.
19. Sepärrast arwan minna, et neile, kes pagganatte seast Jummal pole pöörwad, mitte ei pea tülli tehtama,
20. Waid et neile peab kirjutama, et nemmad ennast hoidwad woöraste jummalatte rojastamise, ja pordo-ello, ja ärraläkkatud lojuste, ja werre eest.
21. Sest Mosessel on wannust aegust keige liñnade sees neid kül, kes tedda kulutawad, ja tedda loetakse igga hingamise-päwal koggodusse koddade sees.
22. Siis arwasid Apostlid ja wannemad keige se koggodussega heaks, ende seast mehhi wallitseda ja läkkitada Antiohkia Paulusse ja Parnabaga Judast, kelle liignimmi Parnabas, ja Silast, kes üllemad mehhed ollid wendade seast,
23. Ja kirjotasid nende käe läbbi nenda: Meie, Apostlid ja wannemad ja wennad läkkitame terwist neile wendadele, kes pagganatte seast on Antiohkias, ja Siria ja Kilikia-maal.
24. Et meie olleme kuulnud, et monningad meie seast on wäljaläinud, ja on teid õppetamisega seggaseks teinud, ja teie hinged kaksi--piddi mötlema teinud, ütteldes, et teid peab ümberleikama, ja käsko piddama, kedda meie sedda mitte ep olle käsknud:
25. Siis olleme meie, kes meie ühhel melel kous ollime heaks arwanud, mehhi ärrawallitseda ja teie jure ja läkkitada meie armsa Parnaba ja Paulussega,
26. Nisugguste inimestega, kes ommad hinged on ärraannud meie Issanda Jesusse Kristusse nimme eest.
27. Siis olleme meie nüüd läkkitanud Judast ja Silast, kes su- sannaga seddasamma peawad kulutama.
28. Sest pühha Waim, ja meie olleme heaks arwanud, ei ühtegi koormat ennam teie peäle panna, kui agga sedda, mis wägga tarwis on,
29. Et teie peate ennast hoidma woöra jummal ohwride ja werre, ja ärraläkkatud lojukse ja pordo ello eest; kui teie ennast nende eest hoiate, siis tete teie hästi. Jäge Jummalaga.
30. Ja kui nemmad nüüd ollid tele sadetud, said nemmad Antiohkia, ja koggusid rahwa-hulka kokko, ja andsid neile se ramato kätte.
31. Agga kui nemmad sedda said luggenud, said nemmad röömsaks se maenitsusse pärrast.

32. Agga Judas ja Silas, kes ka isse prohwetid ollid, maenitseysid need wennad mitme sannaga, ja kinnitasid neid.
33. Agga kui nemmad senna tükki aega wibisid, sadeti neid rahhoga neist wendadest Apostlide jure.
34. Agga Silas arwas hea ollewad senna jäda.
35. Agga Paulus ja Parnabas wibisid Antiohkia, ja öppetasid ja kulutasid Issanda armo--öppetusse sanna ka mitme teisega.
36. Agga monne päwa pärrast ütles Paulus Parnaba wasto: Et läkki taggasi ommad wennad katsma keik liñnad läbbi, kus meie Issanda sanna kulutanud, kuida nende kässi käib.
37. Agga Parnabas andis nou, et nemmad ennestega piddid wotma Joannest, kedda hütakse Markusseks.
38. Agga Paulus ei arwand heaks, seddasinnast ennesega wotta, kes neist Pamwiliast olli ärralahkunud, ja mitte nendega töle läinud.
39. Sepärrast tulli neile nukker meel, et nemmad teine teisest ärralahkusid, ja et Parnabas ennese jure wottis Markust, ja läks laewaga Kiiprusse sare.
40. Agga Paulus wallitses Silast, ja läks ärra, ja tedda jäeti wendadest Jummal armo holeks.
41. Agga temma läks Siria ja Kilikia maad läbbi, ja kinnitas koggodussi.

16. Peatük.

Paulus wottab Timoteust ümberleikata. Öppetab monnes liñnas. Aiab Wilippi liñnas ühhe kurja Waimo wälja. Sepärrast pekstakse tedda ja Silast witstega. Jummal peästab neid wangitornist. n. t. s.

1. Ja temmal sai Terbeni ja Listra liñna, ja wata, seäl olli üks jünger, Timoteus nimmi, ühhe usklikko Juda-naese poeg, agga Kreka--issast.
2. Sel olli hea tunnistus wendadest, kes Listras ja Ikonias ollid.
3. Sedda tahtis Paulus, et ta temmaga piddi wäljammennema, ja wottis kätte ja ümberleikas tedda nende Juda-rahwa pärrast, kes neissammus paikus ollid; sest nemmad tundsid keik temma issa, et ta Kreka-mees olli.
4. Agga kui nemmad liñnad läbbikäisid, käksid nemmad neid piddada need seädmissed, mis Apostlidest ja wannemist Jerusalemmas ollid seätud.
5. Siis kinnitati need koggodussed uskus, ja neid sai iggapääw ennam loo polest.
6. Agga kui nemmad Wrigia ja Kalatia-maad läbbikäisid, keeldi neid pühvast Waimust, sedda sanna räkimast Asia-maal.
7. Kui nemmad Misia-male said, püüdsid nemmad Pitinia-maast läbbi miñna, ja pühha Waim ei lasknud neid mitte.
8. Agga kui nemmad Misia-maalt möda läksid, tullid nemmad alla Troa pole.

9. Ja Paulus näggi üht näggemist ösel: üks Makedonia-ma mees seisis, ja pallus tedda ja ütles: Tulle alla Makedonia-male, ja aita meid.
10. Agga kui temã sedda näggemist olli näinud, siis püüdsime meie seddamaid wäljamiñna Makedonia-male, ja ollime se peäle julged, et Issand meid olli kutsnud, neile armo-öppetust kulutama.
11. Siis läksime meie Troast wälja, ja tullime otsekohe Samotrakia-male, ja teisel päwal Neapoli liñna,
12. Ja seält Wilippi liñna, mis on selle Makedonia-rigi üllem lin, kus Roma-rahwas tulnud ellama; ja senna liñna wibisime meie monneks päwaks.
13. Ja hingamisse-päwal läksime meie wälja linnast jõe äre, kus nende wiis olli Jummalat palluda, ja istsime mahha, ja rääksime neile naestele, kes senna kokko tullid.
14. Ja üks naene, Lidia nimmi, purpuri müja Tiatira liñnast, kes Jummalat tenis, kulis peält, selle süddant teggi Issand lahti, et ta sedda tähhele pani, mis Paulussest ööldi.
15. Agga kui temma ja temma perre sai ristitud, pallus temma meid ja ütles: Kui teie arwate, et ma ollen usklikuks sanud Issanda sisse, siis tulge minno kotta, ja jäge senna ; ja ta sundis meid omma pallumisega.
16. Agga se sündis, kui meie palwele läksime, et üks tüdruk meie wasto tulli, sel olli lausia waim, se satis omma issandattele palju kasso lausmisega.
17. Sesamma tulli Paulusse ja meie järrele, kissendas ja ütles: Needsinnatsed innimessed on keigekörgema Jummalat sullased, kes teile önnistusse teed kulutawad.
18. Ja sedda teggi temma mitto päwa; agga Paulusse meel olli haige sepärrast, ja pöris ennast ümber, ja ütles se waimo wasto: Ma kässin sind Jesusse Kristusse nimmel, temma seest wäljaminna; ja temma läks wälja selsammal tunnil.
19. Agga kui temma issandad näggid, et nende kasso lotus olli ärralöpnud, wotsid nemmad Paulust ja Silast kinni, ja weddasid neid turro peäle üllematte ette,
20. Ja wisid neid pealikkude jure, ja ütlesid: Needsinnatsed innimessed eksitawad meie liñna rahwast ärra, ja on Juda-mehhed,
21. Ja kulutawad kombes, mis meile ei sünni wastowotta, egga nende järrele tehha, sest et meie Roma-rahwas olleme.
22. Ja rahwas tousis ülles nende wasto, ja need pealikkud käksid nende rided seljast mahha kiskuda, ja neid witstega peksta.
23. Ja kui nemmad said neid wahwaste peksnud, heitsid nemmad neid wangitorni, ja käksid wangitorni hoidiat, neid kowwaste hoida.
24. Ja kui temma nisugguse kange sanna sai, heitis temma neid keigekindlama wangitorni, ja pani nende jallad pakko.

25. Agga kesk ösel luggesid Paulus ja Silas, ja kiitsid lauldes Jummalat; ja wangid kuulsid neid.
26. Agga äkkitselt sündis suur mawärriseminne, et se wangihone allused wabbisesid, ja seddamaid läksid keik ukсед lahti, ja keikide köidikud peäsid wallale.
27. Agga kui wangihoidia unnest üllesärkas, ja näggi wangitorni ukсед lahti ollewad, tombas temma moöga wälja, ja pididi issiennesele surma teggema; sest ta mötles, et need wangid ollid ärrapöggenenud.
28. Agga Paulus kissendas sure heälega, ja ütles: Ärra te isseennesele kurja, sest meie olleme keik siin.
29. Agga temma küssis tuld, kargas sisse, wärrises ja heitis Paulusse ja Sila ette mahha,
30. Ja töi neid wälja, ja ütles: Issandad, mis pean ma teggema, et ma önsaks saan?
31. Agga nemmad ütlesid: Ussu Issanda Jesusse Kristusse sisse, siis saad sinna ja sinno perre önsaks.
32. Ja nemmad rääksid temmale Issanda sanna, ja keikile, kes temma koias ollid.
33. Ja wottis neid sel ö tunnil ennese jure ja pessis nende hawad, ja tedda ristiti sedda--maid, ja keik temma perre.
34. Ja temma wiis neid omma kotta, panni roga lauale, ja olli wägga römus, et ta keige omma perrega usklikkuks sanud Jummalat sisse.
35. Agga kui walge kätte sai, siis läkkitasid pealikkud liñna-sullased ütlemä: Lasse need inimessed lahti.
36. Siis räkis se wangihoidia needsinnatsed sannad Paulussele: Need pealikkud on seie läkkitanud, et teid peab lahti lastama; sepärrast tulge nüüd wälja, ja minge rahhoga.
37. Agga Paulus ütles neile: Nemmad on meid awwalikkult peksnud ilma kohtomoistmatta, ja meie olleme Roma-mehhed, nemmad on meid wangitorni heitnud, ja nüüd tahtwad nemmad meid sallaja wäljalükkata? ei mitte nenda; waid tulgo nemmad isse, ja saatko meid wälja.
38. Agga need liñna-sullased kulutasid need sannad neile pealikkueille, ja nemmad kartsid, kui nemmad kuulsid, neid Roma-mehhed ollewad,
39. Ja nemmad tullid ja pallusid neid, ja kui nemmad neid wäljatöid, pallusid nemmad neid, et nemmad liñnast pididid ärraminnema.
40. Siis tullid nemmad wangitornist wälja, ja läksid Lidia jure; ja kui nemmad said wennad näinud, trööstisid nemmad neid, ja läksid ärra.

17. Peatük.

Mis Paulus teinud, ja mis waewa ta näinud Tessalonika, Peroe ja Atena liinas

1. Agga kui nemad Awwipolist ja Apolloniast läbbiläksid, siis said nemmad Tessalonika liina, kussa üks Juda-rahwa koggodusse kodda olli.
2. Agga Paulus läks omma kombe pärrast sisse nende jure, ja räkis neile kolmel hingamisse päwal kirjast,
3. Selletas, ja näitis selgeste, et Kristus pididi kannatama ja üllestousma surnust, ja et se--sinnane on Kristus Jesus, kedda minna, ütles temma, teile kulutan.
4. Ja monningad neist uskusid, ja heitsid ennast Paulusse ja Sila pole, ja suur hulk Kreka--rahwast, kes Jummalat tenisid, ja neid suurt--suggu naesi ei mitte pissut.
5. Agga sannakuulmatta Juda-rahwas said wihhaseks, ja wotsid ennese jure monningad wallatumad tiggedad mehhed, ja saatsid rahwast kokko jooksuma, ja töstsid tülli liinas, ja tormasid Jasoni koia peäle, ja püüdsid neid rahwa sekka wia.
6. Agga kui nemmad neid ei leidnud, weddasid nemmad Jasonit, ja monningad liina üllematte ette, ja kissendasid: Need, kes keiges ma-ilmas tülli töstwad, on ka siin,
7. Neid on Jason wastowotnud, ja needsinnatsed keik tewad Keisri käskude wasto, ja ütlewad, teist kunningast ollewad, Jessust.
8. Ja nemmad ukkutasid takka rahwast ja liina üllemad, kes sedda kuulsid.
9. Ja kui nemmad Jasonit, ja teisi ollid käe--mehhiks wastowotnud, lasksid nemmad neid lahti.
10. Agga wennad saatsid seddamaid läbbi öid Paulust ja Silast Peroe liina ; kui nemmad senna said, läksid nemmad Juda-rahwa koggodusse kotta.
11. Agga need ollid ausamad kui need, kes Tessalonikas ollid, sest nemmad wotsid se sanna keige hea melega wasto, ja otsisid iggapäwa kirja seest, kas se nenda pididi ollema.
12. Siis usksid nüüd paljo neid, ja ei mitte pissut neid Kreka-rahwa ausaid naesi ja mehhi.
13. Agga kui Juda-rahwas Tessalonikas teäda said, et ka Peroes Jummalasanna Paulussest kulutati, tullid nemmad ka senna, ja ukkutasid sedda rahwast takka.
14. Agga siis saatsid wennad Paulust sedda--maid merrest sadik minnema; agga Silas ja Timoteus jäid senna.
15. Agga need, kes Paulust saatsid, wisid tedda Atena liinast sadik, ja kui nemmad kässo said Sila ja Timoteusse kätte, et nemmad otse ruttuste temma jure piddid tulles, läksid nemad ärra.

16. Agga kui Paulus Atenas neid otis, siis läks temma waim temma sees nukraks, kui ta näggi, sedda liña woöra jummalat tenistust täis ollewad.
17. Sepärrast räkis temma koggodusse koias Juda-rahwaga ja nendega, kes Jummalat tenisid, ja kes turro peäl iggapääw temma jure juhtusid.
18. Agga monningad targad Epikurusse ja Toikusse seltsist waidlesid temmaga, ja monningad ütlesid: Mis siis se lobba tahhab öölda? agga teised ütlesid: Tedda näikse woöraid waimusid kulutawad; sest ta olli Jesust ja ülles--tousmist neile kulutanud.
19. Ja nemmad wotsid tedda kinni, ja wisid kohto paika, mis hütakse Areopagusseks, ja ütlesid: Kas meie woime teäda sada, mis uus õppetud se on, mis sinna õppetad?
20. Sest sa tood monda woöra asja meie körwade ette, sepärrast tahhame meie nüüd teäda sada, mis se peab ollema.
21. (Agga keik Atena-rahwas, ja need woörad, kes nende jure ollid tulnud ellama, ei teinud muud, kui et nemmad usi sannumid könnelesid ja kuulsid.)
22. Agga Paulus seisis kesk kohto-paika, mis Areopagusseks hüti, ja ütles: Atena-mehhed, minna nään, et teie keikipiddi ommad jummalad surema holega kui mu rahwas tenite.
23. Sest ma ollen läbbiminnes, ja teie jummalat tenistusse wisid wadates, ka ühhe altari leidnud, mis peäle olli kirjutud: Selle tundmatta Jummalale. Kedda teie nüüd teädmatta tenite, sedda kulutan minna teile.
24. Jummal, kes ma-ilma on teinud ja keik, mis seäl sees on, sesinnane, et temma taewa ja Ma Issand on, ei ella mitte nende templide sees, mis kättega on tehtud;
25. Tedda ei tenita ka mitte inimeste kässist, otsego olleks temmal middagi waia; ta annab isse keikile ello ja öhto, ja keik.
26. Ja temma on teinud ühhest werrest keik inimeste suggu keige Ma peäl ellama, ja on märanud sedda aega, mis ta enne on seädnud, ja raiad, kus nemmad peawad ellama:
27. Et nemmad sedda Issandat piddid otsima, kas nemmad tedda kül woiksid otsego kättega katsuda ja leida, ehk temma kül iggaühhest meie seast kaugel ep olle:
28. Sest temma sees ellame, ja ligume, ja olleme meie; nenda kui monningad lauloteggiad, kes teie jures on, ka ütelnud: Sest meie olleme ka temma suggu.
29. Kui meie nüüd Jummalat suggu olleme, siis ei pea meie mitte mötlema, et se jummalik olleminne kulla- ehk höbbeda- ellik kiwwi-kuio sarnane on, mis inimeste kungsi ja mötte läbbi on tehtud.
30. Sepärrast on Jummal kül mitto rummalusse aega sallinud ; agga nüüd kulutab temma keikile inimestele keikis paikus, et nemmad peawad meelt parrandama.

31. Sepärrast et temma ühhe päwa on seädnud, millal ta ma-ilma peäle tahhab kohhut moista öigusses ühhe Mehhe läbbi, kedda ta seks on seädnud, ja pakkub usko keikile pärrast sedda, kui ta tedda on surnust üllesärratanud.
32. Agga kui nemmad surnutte üllestousmist kuulsid, pannid teised sedda naeruks, agga teised ütlesid: Meie tahhame sind se asja pärrast teist puhko kuulda.
33. Ja nenda läks Paulus nende keskel ärra.
34. Agga monningad mehhed hoidsid temma pole, ja usksid, kelle seast ka olli Tionisius üks kohto-issand, ja üks naene, Tamaris nimmi, ja muud nendega.

18. Peatük.

Mis Paulussel Korintusse liñnas ja mu paikas on teggemist. Apollo kulutab Kristust.

1. Agga pärrast sedda läks Paulus Atenast ärra, ja tulli Korintusse liñna,
2. Ja leidis ühhe Juda-mehhe, Akilas nimmi, se olli Pontussest pärrit, kes olli hilja Italia--maalt tulnud omma naese Priskillaga, sepärrast et Keiser Klaudius olli käsknud keik Juda-rahwast Roma liñnast ärramiñna; nende jure läks temma.
3. Ja et temmal nendega üks ammet olli, jäi temma nende jure, ja teggi tööd, sest nemmad ollid omma ammeti polest telki-teggiad.
4. Agga temma öppetas koggodusse koias iggal hingamise-päwal, ja melitas Juda- ja Kreka-rahwast uskma.
5. Agga kui Silas ja Timoteus Makedonia--maalt tullid, siis tundis Paulus kitsast ommas waimus, et ta Juda-rahwale pididi tunnistama, et Jesus on se Kristus.
6. Agga kui nemmad wastopannid ja teotasid, puistas temma ommad rided, ja ütles nende wasto: Teie werri olgo teie Pea peäle; minna ollen puhhas, ja tahhan sest aiast pagganatte jure miñna.
7. Ja kui ta seält ärraläks, sai temma ühhe mehhe kotta, Justus nimmi, kes Jummalat tenis, ja temma kodda olli otse koggodusse koia körwas.
8. Aggas Krispus koggodusse koia üllem uskus Issanda sisse keige omma perrega; ja paljo Korintusse rahwast, kes sedda kuulsid, usksid, ja neid ristiti.
9. Agga Issand ütles näggemisse läbbi öse Paulussele: Ärra kardä, waid rägi, ja ärra olle mitte wait:
10. Sest minna ollen sinnoga, ja ükski ei pea sinno peäle tulles, et ta saaks sulle kurja tehha: sest mul on paljo rahwast siin liñnas.
11. Siis seisis temma seäl ühhe aasta ja kuus kuud, ja öppetas nende seas Jummalä sanna.
12. Agga kui Kallion Ahkaja-ma wallitseja olli, seisid Juda-rahwas ühhes meles Paulusse wasto, ja wisid tedda kohtojärje ette,
13. Ja ütlesid: Sesinnane melitab rahwast, kässo wasto Jummalat tenima.

14. Agga kui Paulus tahtis suud lahti tehha, siis ütles Kallion Juda-rahwa wasto: Kui se ial üks üllekohtune assi ehk kurri tö olleks, oh Juda rahwas! siis wottaksin minna kül teid kuulda, nenda kui kohhus olleks.
15. Agga et se üks waidleminne on sanna, ja nimmede, ja kasso-öppetusse pärrast teie seas, siis katske isse; sest minna ei tahha nende asjade ülle kohtomoistia olla.
16. Ja temma aias neid kohtojärje eest ärra.
17. Agga keik Kreka-rahwas wotsid Sostenest ühhe koggodusse koia üllemat kätte, ja peksid tedda kohtojärje ees; ja Kallion ei holind sest middagi.
18. Agga Paulus jäi senna weel mitto päwa, ja kui ta sai wennad Jummalaga jätnud, läks temma laewaga Siria-male, ja temmaga Priskilla ja Akilas, kui ta olli omma Pea paljaks aianud Kenkreas, sest ta olli sedda tootanud.
19. Ja temma tulli Ewesesse liña, ja jättis neid senna; agga temma isse läks koggodusse kotta, ja könneles Juda-rahwaga.
20. Ja kui nemmad tedda pallusid, et ta enam aega nende jure pididi jäma, ei tahtnud temma mitte;
21. Waid jättis neid Jummalaga, ja ütles: Minna pean töeste tulleva Pühha Jerusalemmas piddama, agga ma tahhan jälle teie jure taggasi tulla, kui Jummal tahhab; ja temma läks Ewesussest ärra.
22. Ja kui ta Keisarea sai, läks temma ülles, ja terretas koggodust, ja läks alla Antiohkia.
23. Ja kui ta seäl olli olnud tükki aega, läks ta ärra, ja käis üksi järri Kalatia- ja Wrigia-maad läbbi, ja kinnitas keik jüngrid.
24. Agga üks Juda-mees, Apollos nimmi, Aleksandria liñnast pärrit, üks wahwa könne--mees, tulli Ewesusse, se olli wäggew kirjas.
25. Sesinnane olli öppetud Issanda tee peäle, ja olli tulline Waimus, räkis ja öppetas öiete hästi Issanda öppetussed, ja moistis ükspäinis Joannesse ristmist.
26. Ja sesinnane hakkas julgeste öppetama koggodusse koias; agga kui Akilas ja Priskilla tedda kuulsid, wotsid nemmad tedda enneste jure, ja selletasid temmale selgeminne ärra Jummal teed.
27. Agga kui ta tahtis Ahkaja-male miñna, siis maenitsesid wennad tedda, ja kirjotasid jüngritele, et nemmad pidid tedda wastowotma; kui ta senna sai, satis temma paljo kasso neile, kes ollid usklikuks sanud armo läbbi.
28. Sest ta andis wahwaste Juda-rahwale märko awwalikkult, ja näitis kirjast, et Jesus on Kristus.

19. Peatük.

Mis Paulus Ewesusses teinud.

1. Agga se sündis, kui Apollos Korintusses olli, et Paulus üllemad Ma- kohhad läbbikäis ja Ewesusse tulli, ja kui ta monningad jüngrid leidis,
2. Ütles temma neile: Kas teie ollete pühha Waimo sanud, kui teie usklikuks saite? agga nemmad ütlesid temmale: Meie ep ollege kuulnud, kas üks pühha Waim on.
3. Ja temma ütles neile: Mis peäle teie siis ollete ristitud? agga nemmad ütlesid: Joannesse ristimisse peäle.
4. Agga Paulus ütles: Joannes on kül ristitud mele-parrandamise ristmissega, ja on rahwale üttelnud, et nemmad selle piddid uskma, kes pärrast tedda piddi tullesse, se on, Kristusse Jesusse sisse.
5. Agga need, kes Joannest kuulsid, on temmast ristitud Issanda Jesusse nimme sisse.
6. Ja kui Paulus käed nende peäle panni, tulli pühha Waim nende peäle, ja nemmad räkisid woöraid kelesid, ja räkisid prohwetisil.
7. Agga neid olli liggi kaksteistkümmend meest.
8. Agga temma läks koggodusse kotta, ja räkis julgeste kolm kuud, öppetas ja melitas neid Jummal rigi asjo noudma.
9. Agga kui monningad kowwaks said, ja ei usknud, ja kurjaste rääksid sest teest ehk armo-öppetussest rahwa-hulga ees, läks temma nende jurest ärra, ja lahhutas ärra need jüngrid, ja räkis iggapäwa ühhe mehhe kolis, kedda hüti Tirannusseks.
10. Agga se sündis kaks aastat, nenda et keik, kes Asia-maal ellasid, Issanda Jesusse sanna said kuulda, ni hästi Juda- kui Kreka-rahwas.
11. Ja Jummal teggi wäggewaid ja immelikkuid teggusid Paulusse kätte läbbi,
12. Nenda et nemmad ka temma ihho peält higgsi-rättikud ja põlled haigede peäle wisid, ja et need töwwed neist ärralahkusid, ja kurjad waimud neist wäljaläksid.
13. Agga monningad hulkujad Juda-mehhed, kes kurja waimude wañnutajad ollid, wotsid kätte Issanda Jesusse nimme nende peäle nimmetada, kel kurjad waimud ollid, ja ütlesid: Meie wañnutame teid ärra Jesusse polest, kedda Paulus kulutab.
14. Agga need, kes sedda teggid, ollid üllema--preestri Ekewa, ühhe Juda-mehhe, seitse poega.
15. Agga kurri waim wastas, ja ütles: Jesust tunnen minna, ja Paulust tean minna; agga teie, kes teie ollete?

16. Ja se innimenne, kelle sees se kurri waim olli, kargas nende peäle, ja kui ta sai woimust nende ülle sanud, woitis temma neid ärra, nenda et nemmad allasti ja hawatud sest koiast ärrapöggenesid.
17. Agga se sai teäda keikile Juda- ja Kreka--rahwale, kes Ewesusses ellasid; ja hirm tulli nende keikide peäle, ja Issanda Jesusse nimmi auustati wägga.
18. Ja neid tullid ka palju, kes usklikkuks ollid sanud, ja tuñistasid ja kulutasid ülles omãad teud.
19. Agga palju neist, kes ligakunsi ollid prukinud, töid kokko need ramatud, ja põlletasid neid keikide nähhes ärra, ja arwasid nende hinda ülles, ja leidsid sedda wiiskümmend tuhat hõbbe-tükki ollemast.
20. Ni wäggewaste kaswis Issanda sanna, ja sai woimust.
21. Agga kui se olli sündinud, wottis Paulus waimus ette Makedonia- ja Ahkaja-maalt läbbi käies Jerusalemma miñna, ja ütles: Kui ma saan seäl käinud, siis pean minna ka Roma liñna näggema.
22. Siis läkkitas temma kaks neist, kes tedda tenisid, Timoteust ja Erastust Makedonia-male, ja jäi isse puhhuks aiaks Asia-male.
23. Agga sel aial ei tousnud mitte pissut tülli selle tee ehk õppetusse pärrast.
24. Sest üks, Temetrius nimmi, üks kullasep teggi Tiana kirriko kuiusid hõbbedast, ja ei saatnud ammeti-meestele ei pissut kasso.
25. Neid koggus temma kokko ja neid, kes nisugguse tö kallal töteggjad ollid, ja ütles: Mehhed, teie teate, et meil sestsinnatsest tööst kasso on;
26. Ja teie näte ja kulete, et sesinnane Paulus mitte ükspäinis Ewesusses, waid ka pea keige Asia maal palju rahwast melitab ja ärra--eksitab, ütteldes, et need polle mitte jummalad, mis kättega on tehtud.
27. Agga se ei sada meile mitte ükspäinis sedda kahjo, et meie ammet ennam middagi ei maksa, waid et ka se sure jumjala Tiana pühha kodda mikski ei panda, ja et ka temma suur au ärrakautakse, kedda keik Asia ja ma-ilm kui jummalat tenib.
28. Agga kui nemmad sedda kuulsid, siis said nemmad täis wihha, kissendasid ja ütlesid: Suur on Ewesusse rahwa Tiana.
29. Ja keik se liñna sees olli wägga seggane assi, ja nemmad tormasid ühhel mehel mängi--turro peäle, ja wotsid kinni Kajust ja Aristarkust Makedonia-mehhed, Paulusse seltsi-mehhed.
30. Agga kui Paulus rahwa sekka tahtis miñna, ei lasknud jüngrid tedda mitte.
31. Agga monningad Asia-ma üllemad ollid ka temmaga söbrad, need läkkitasid temma jure, ja pallusid, et ta mitte ei piddand minnema senna mängi-turro peäle.
32. Ja teised kissendasid sedda, teised teist; sest se koggodus olli seggane, ja surem hulk ei teädnud mitte, mikspärrast nemmad ollid kokkotulnud.

33. Agga nemmad wisid Aleksandrust rahwa seast wälja, kui Juda-rahwas tedda sai ette lükkanud; agga Aleksandrus löi käega nende pole, ja tahtis rahwa kuuldes ennese eest kosta.
34. Agga kui nemmad moistsid, et ta Juda--mees olli, siis teggid keik ühhe heäle, ja kissendasid liggi kaks tundi: Suur on Ewesusse rahwa Tiana.
35. Agga kui se kohto kirjutaja rahwast sai waigistanud, ütles temma: Ewesusse mehhed, missuggune innimenne on, kes ei peaks teädma, et Ewesusse rahwa lin se sure jummal Tiana ja se taewast mahhalangenud kuio hoidia on?
36. Et nüüd ükski ei woi senna wasto räkida, siis on teie kohhus wait olla, ja ei ühtegi äkkitse melega teha.
37. Sest teie ollete need mehhed seie tonud, kes ei olle teie templi risujad, egga teie jummal teotajad.
38. Kui nüüd Temetriussel ja neil ammeti--meestel, kes temmaga on, kellegi peäle middagi on kaebamist, siis petakse kohhut, ja siin on Ma--wallitsejad, kaebago nemmad teine teise peäle.
39. Agga kui teil muid asjo on otsimist, siis sünnib sedda öige koggodusse sees selletada.
40. Sest meile tulleb karta, et se tännapäwase kärra pärrast meie peäle weel kaebatakse, ja meil ep olle ühtegi asja, misga meie woime wastada sellesinnatse kokkojooksmisse pärrast. Ja kui ta sedda sai üttelnud, laskis temma sedda rahwast ärraminna.

20. Peatük.

Paulus lähhäb Troa ja Miletusse pole, ja mis ta seäl on teinud.

1. Kui nüüd se kärrin olli waigistud, kutsus Paulus jüngrid ennese jure, ja kui ta neid sai Jummalaga jätnud, läks temma ärra Makedonia-male minnema.
2. Agga kui ta need Ma- kohhad sai läbbikäinud, ja neid mitme sannaga maenitsenud, tulli temma Kreka-male.
3. Ja kui ta senna kolm kuud olli wibinud, ja Juda-rahwas tedda sallaja takkakiusasid, kui temma pididi Siria-male laewaga minnema, siis olli temmal se nou, Makedonia-maalt läbbi taggasi tulla.
4. Agga Sopatrus, kes Peroest, satis tedda Asia-maast sadik, ja Tessalonika-rahwa hulgast saatsid tedda Aristarkus ja Sekundus, ja Kajus, kes Terbenist, ja Timoteus; agga Asia-ma mehhed ollid temmaga, Tigikus ja Trowimus:
5. Need läksid ele ärra, ja ootsid meid Troas.
6. Agga meie läksime laewaga pärrast neid hapnematta leibade päiwi Wilippist ärra, ja saime nende jure Troa wiendamal päwal, ja ollime seäl seitse päwa.

7. Agga essimessel näddala päwal, kui jüngrid ollid kokkotulnud leiba murdma, räkis Paulus nendega, ja tahtis teisel päwal ärraminna, ja jätkas omma kõnne kesk öni.
8. Agga seäl olli mitto lampi üllemas toas, kussa nemmad kous ollid.
9. Agga üks noormees, Eitikus nimmi, istus akna peäl, ja raske unni tulli temma peäle, kui Paulus kaueminne räkis; kui nüüd unni tedda wotits, langes temma kolmandamast toast, mis üllestikko olli, mahha, ja tedda tösteti surnud ülles.
10. Agga Paulus läks alla, ja heitis ennast temma peäle, ja hakkas temma ümber kinni, ja ütles: Äрге tehke tülli, sest temma hing on temma sees.
11. Ja temma läks ülles, ja murdis leiba ja söi, ja kõnneles paljo koidoni, ja läks nenda ärra.
12. Agga nemmad töid se poismehhe ellawalt, ja ei saand mitte pissut römusted.
13. Agga meie läksime ele laewa peäle, ja saime Assoni liñna, ja tahtsime Paulust seält ennese jure wotta, sest nenda olli ta käsknud, ja temma isse tahtis jalla tulla.
14. Kui ta nüüd meiega kokko sai Assonis, wotsime meie tedda enneste jure, ja tullime Mitilene liñna.
15. Ja seält läksime meie ärra laewaga, ja saime teisel päwal Kioni sare kohta, ja teisel päwal läksime meie Samusse sare, ja jäime Trogillioni liñna, ja teisel päwal saime meie Miletusse liñna.
16. Sest Paulusse nou olli Ewesussest möda--minna laewaga, et temmal ei piddand tarwis ollema Asia-male aega wita; sest temma töttis Nellipühhi päwaks Jerusalemma sada, kui ta jouaks.
17. Agga Miletussest läkkitas temma Ewesusse liñna, ja kutsus koggodusse wannemad ennese jure.
18. Agga kui nemmad temma jure tullid, ütles temma neile: Teie teate sest essimessest päwast, kui minna Asia-male tullin, kuidas ma iggal aial teie jures ollen olnud,
19. Issandat tenides keige allandussega ja paljo silma-weega, ja kiusatustega, mis mulle juhtusid Juda-rahwa sallaja takkakiusamiste läbbi.
20. Kuitao ma polle middagi teie eest sallaja piddanud, mis teile tarwis piddi ollema, mis minna ei olleks teile kulutanud, ja teid õppetanud awwalikult ja koddasid möda,
21. Ja ollen tunnistanud ni hästi Juda- kui Kreka-rahwale mele-parrandamist Jumala pole, ja usko meie Issanda Jesusse Kristusse sisse.
22. Ja nüüd wata, minna waimus seutud lähhän Jerusalemma, ja ei tea mitte, mis mulle seäl woib juhtuda,
23. Kui agga sedda, et pühha Waim iggas liñnas tunnistab ja ütleb, et köidikkud ja willetsused mind ootwad.

24. Agga minna ei holi sest middagi, ei pea ka omma ello isse mitte kalliks, et minna agga omma ello korra römoga lõppetan, ja se ammeti, mis ma ollen sanud Issanda Jesusse käest, et ma pean tunnistama Jummalata armo Ewangeliummit.

25. Ja nüüd wata, ma tean, et teie keik ei sa ial enam minno silmi nähha, kelle jurest ma ollen läbbiläinud, Jummalata riki kulutades.

26. Sepärrast tunnistan minna teile tännasel päwal, et ma puhhas ollen keikide werrest.

27. Sest ma polle ühtegi Jummalata noud teie eest sallajata piddanud, mis ma teile ei olleks kulutanud.

28. Sepärrast pange isseennast ja keik karjata tähhele, kelle peäle teid pühha Waim on ülle--watajaks pannud, et teie peate kui karjatsed hoidma Jummalata koggodust, mis ta omma ennese werre läbbi ennesele on saatnud.

29. Sest ma tean sedda, et pärrast minno ärraminnemist teie sekka tullewad hirmsad hundid, kes karjatale armo ei anna.

30. Ka teie enneste seast sawad tousmata mehhed, kes pöratsed kõnned räkiwad, et nemmad woiksid jüngrid ennese järrele haukutada.

31. Sepärrast walwage ja möttelge, et minna kolm aastat, ööd ja päwad ei olle jätnud igga--üht silma-weega maenitsematta.

32. Ja nüüd annan miña teid, wennad, Jummalata ja temmata armo sanna holeks, kes wäggew on üllesehhitama, ja teile andmata pärrandust keikide seas, kes on pühhitsetud.

33. Minna ep olle ühhegi hõbbedat, egga kulda, egga ridid ihhaldanud.

34. Agga teie teate isse, et needsinnatsed käed on abbiks olnud minno ja nende tarwidusseks, kes minnoga ollid.

35. Ma ollen teile keik näitnud, et nendata tööd tehhes, neid nõdro peab wastowoetama, ja Issanda Jesusse sanno meles petama, mis ta on isse öölnud: Önsam on anda, kui wotta.

36. Ja kui ta sedda sai üttelnud, laskis temmata ennast omma põlwede peäle mahha, ja pallus Jummalata nende keikidega.

37. Agga suur nutt tulli keikile, ja nemmad hakkasid Paulusse ümber kaela, ja andsid temmatale suud.

38. Keigeennamiste teggi neile se sanna haiget, mis ta üttelnud, et nemmad temmata silmi ei piddand enam nähha sama; ja nemmad saatsid tedda laewa peäle.

21. Peatük.

Paulus lähhäb Miletussest Jerusalemata, ja mis ta seäl teinud ja kannatanud.

1. Agga kui se sündis, et meie neist ärraläksime ja lahkusime, siis läksime meie

otse--kohhe, ja tullime Kossi sare, agga teisel päwal Rodusse, ja seält Patara sare.

2. Ja kui meie ühhe laewa leidsime, mis Wönikia-male läks, läksime meie senna peäle, ja läksime ärra.

3. Agga kui meie Kiiprusse nähha saime, ja sedda pahhemat kät jätsime, siis läksime laewaga Siria-male, ja saime Tirusse liñna, sest seäl piddi sedda laewa omast koormast tühjendatama.

4. Ja kui meie seält jüngrid leidsime, jäime meie senna seitse päwa; need ütlesid Paulusse Waimo läbbi, et ta ei piddand ülles Jerusalemma minnema.

5. Agga kui meie need päwad seäl ollime olnud, tullime meie wälja, ja läksime ärra, ja nemmad keik saatsid meid naeste ja lastega liñnast wälja, ja meie lasksime ennast põlwili mahha ranna äres, ja luggesime.

6. Ja kui meie teine teist saime Jummalaga jätnud, läksime meie laewa peäle; agga nemmad pöörsid taggasi omma koio.

7. Agga meie läksime laewaga Tirussest ärra, ja saime Tolemai liñna, ja terretasime wennad, ja jäime ühheks päwaks nende jure.

8. Agga teisel päwal läksime meie wälja, kes Paulussega ollime, ja tullime Keiserea; ja meie läksime Ewangelisti Wilippusse kotta, (se olli üks neist seitsmest) ja jäime temä jure.

9. Agga temmal olli nelli tüttart, need ollid neitsid, ja rääksid prohwetil wisil.

10. Agga kui meie mitto päwa senna jäime, siis tulli alla üks prohwet, Agabus nimmi, Juda-maalt.

11. Ja kui ta meie jure tulli, siis wottis temma Paulusse wö, siddus ommad käed ja jallad kinni, ja ütles: Sedda ütleb pühha Waim: sedda meest, kenne pärralt se wö on, sidduwad Juda-rahwas Jerusalemmas nenda kinni, ja andwad tedda pagganatte kätte.

12. Agga kui meie sedda kuulsime, pallusime meie tedda, ja se rahwas, mis seäl ellas, et temä mitte ei piddand ülles Jerusalemma minnema.

13. Agga Paulus wastas: Mis teie tete, et teie nuttate, ja mo süddame kurwastate? sest ma polle mitte ükspäinis walmis ennast laskma sidduda, waid ka surrema Jerusalemma Issanda Jesusse nimme pärrast.

14. Agga kui temma meie nou ei wotnud ette, jäime meie wait, ja ütlesime: Issanda tahtminne sündko.

15. Agga pärrast neid päiwi pannime meie riistad mahha, ja läksime ülles Jerusalemma.

16. Siis tullid ka meiega monningad jüngrid Keisareast, need töid ennastega ühhe wanna jüngri Mnasoni, ühhe Kiiprusse-sare mehhe, kelle jures meie piddime seeskäima.

17. Agga kui meie Jerusalemma saime, siis wotsid meid wennad heal meel wasto.

18. Agga teisel päwal läks Paulus meiega Jakobusse jure; ja keik wannemad tullid senna.
19. Ja kui ta neid sai terretanud, räkis temma keik korra pärrast ülles, mis Jummal pagganatte seas olli teinud temma ammeti läbbi.
20. Agga kui nemmad sedda kuulsid, auustasid nemmad Issandat, ja ütlesid temma wasto: Sinna nääd, wend, kui mitto tuhhat Juda-rahwast on, kes usklikkuks sanud, ja need keik piddawad kangeste kässo kombed.
21. Agga nemmad on sinnust kuulda sanud, et sa pead öppetama Mosesest ärratagganema keik Juda-rahwast, kes pagganatte seas ellawad, ja ütles, et nemmad ei pea poeglapsi ümberleikama, egga nende kombede järrele ellama.
22. Mis nou on nüüd? Otse töeste peab keik koggodus kokkotullema, sest nemmad sawad kuulda, et sa olled tulnud.
23. Siis te nüüd sedda, mis meie sulle ütleme: meil on nelli meest, kennel on tootus ennest peäl.
24. Needsinnatsed wotta ennese jure, ja puhhasta ennast nendega, ja te se kullo nende pärrast, et nemmad omma Pea paljaks aiawad; siis saab keikile teäda, et se ühtegi ep olle, mis nemmad sinnust on kuulnud, waid et sinna ka isse nenda ellad, ja sedda käsko pead.
25. Agga neile pagganille, kes usklikkuks on sanud, olleme meie kirja läkkitanud ja seädnud, et nemmad ei pea neist ühtegi piddama, kui agga ennast hoidma woöra jummal ohwri, ja werre, ja ärraläkkatud lojuste, ja hora-ello eest.
26. Siis wottis Paulus need mehhed ennese jure, ja laskis ennast teisel päwal nendega puhhastada, ja läks pühha kotta ja kulutas, et need puhhastamise päwad ollid löpnud, ja jäi senna, kunni iggaühhe eest nende seast ohwrit todi.
27. Agga kui need seitse päwa hakkasid otsa sama, näggid tedda Juda-rahwas, kes Asia--maalt ollid, pühhas koias, ja seggasid keik rahwast ärra, ja pistsid käed temma külge,
28. Ja kissendasid: Israeli mehhed, tulge appi, se on se innimenne, kes sesinnatse rahwa, ja kässu ja sesinnatse paiga wasto keiges paikas keik rahwast öppetab; ja peäle sedda on temma neid Kreka-rahwast pühha kotta winud, ja sesinnatse pühha paiga ärrateotanud.
29. (Sest nemmad ollid enne näinud temmaga liñnas ollewad Trowimust Ewesusse-meest, temmast mötlesid nemmad, et Paulus tedda olli pühha kotta winud.)
30. Ja keik se lin likus, ja rahwas jooksid kokko; ja nemmad wotsid Paulust kinni, ja tombasid tedda pühhast koias wälja, ja seddamaid pandi ukсед lukko.
31. Agga kui nemmad püüdsid tedda ärra--tappa, sai üllem wäe-pealik teäda, et keik Jerusalem olli seggane,

32. Se wottis seddamaid söa-mehhi, ja pealikkud ennese jure, ja tulli joostes nende sekka; agga kui nemmad üllema pealikko ja need söa--mehhed näggid, jätsid nemmad järrele Paulust peksmatta.

33. Siis tulli se üllem pealik liggi, wottis tedda kinni, ja käskis tedda kahhe ahhelaga kinni panna, ja küssis, kes ta piddi ollema, ja mis ta olli teinud.

34. Agga rahwa seast kissendasid teised sedda, teised teist; ja kui temma ei woind öiete se asja teäda sada se kärrina pärrast, kskis ta tedda kantsi wia.

35. Agga kui ta treppide peäle sai, siis piddid need söamehhed tedda kandma, se rahwa peäle--tungimisse pärrast.

36. Sest se rahwa-hulk käis järrel, ja kissendas: Hukka tedda ärra.

37. Ja kui Paulust jo kantsi piddi widama, ütles temma üllema pealikko wasto: Ons mul lubba middagi sulle räkida? agga temma ütles: Kas sa moistad Kreka-keelt?

38. Eks sinna olle se Egiptusse-ma mees, kes enne neid päiwi tülli töstis, ja wiis wälja körbe nelli tuhhat mörtsukast?

39. Agga Paulus ütles: Minna ollen Juda--mees Tarsussest ja ühhe kuulsa Kilikia-ma liñna mees; agga ma pallun sind, anna mulle lubba rahwa wasto räkida.

40. Agga kui ta lubba andis, astus Paulus treppide peäle, ja löi käega rahwa pole, ja kui keik wait jäid, räkis temma neile Ebreakele, ja ütles:

22. Peatük.

Paulus kostab ennese eest, ja peäseb nuhtlussest, et temma ka Roma-mees olli.

1. Mehhed, wennad ja wañemad, kuulge, mis ma nüüd ennese eest kosten teie wasto.

2. Agga kui nemmad kuulsid, et temma Ebreakele nende wasto räkis, jäid nemmad waiksemaks, ja temma ütles:

3. Minna ollen Juda-ma mees sündinud Tarsusses Kilikia-maal, ja ülleskaswatud sellesinnatse liñna sees Kamalieli jalge ees, öppetud keigekangemas wannematte käskus, ja ollin kowwa Jummalanoudia, nenda kui teie keik tännapäaw ollete,

4. Ja ma ollen sedda teed ehk öppetust kangeste kaetsenud, surmani köites, ja wangitorni sates ni hästi mehhi kui naesi.

5. Nenda kui mulle ka üllempreester ja keik wannemad tunnistust andwad, kellelt minna ka ollen kirja wotnud wendade kätte wia, ja läksin wälja Tamaskusse liñna, ka neid, kes seäl piddid ollema, kinni köitma ja Jerusalemma wima, et neid piddi nuhheldama.

6. Agga se sündis, kui ma tee peäl ollin, ja liggi Tamaskusse liña sain louna aial, paistis äkkitselt mo ümber üks suur walgus taewast.
7. Ja ma langsin Ma peäle mahha, ja kuulsin ühhe heäle mulle ütlewad: Saul, Saul, mis sa mind takkakiusad?
8. Agga minna wastasin: Issand, kes sa olled? ja temma ütles mulle. Minna ollen Jesus Naatsaretist, kedda sa takkakiusad.
9. Agga need, kes minnoga ollid, näggid kül sedda walgust ja kartsid, agga selle heält, kes mulle räkis, ei kuulnud nemmad mitte.
10. Siis ütlesin minna: Issand, mis pean ma teggema? agga Issand ütles mulle: Touse ülles, minne Tamaskusse liña, ja seäl peab sulle ööldama keik, mis sulle on seätud teha.
11. Agga kui ma selle walgusse selgusse pärrast ei woind nähha, tallotati mind kätpiddi neist, kes minno seltsist ollid, ja minna sain Tamaskusse liña.
12. Aga üks Ananias, kes kässo järrel jummalakartlik mees olli, kennel hea tunnistus olli keigest Juda-rahwast, kes seäl ellasid,
13. Se tulli mo jure, astus liggi, ja ütles minno wasto: Saul, wend, et nä jälle; ja minna waatsin selsammal tunnil temma peäle.
14. Pärrast ütles temma: Meie wannematte Jumäl on sind enne ärrawallitsenud, et sa pead temma tahtmist tundma, ja sedda Öiget, Kristust, näggema, ja heält temma suust kuulma.
15. Sest sinna pead temma tunnistaja ollema keikile innimestele neist asjust, mis sa olled näinud ja kuulnud.
16. Ja mis sa nüüd otad? touse ülles, ja lasse ennast ristida, ja ommad pattud ärrapesta, ja hüa appi Issanda nimme.
17. Agga kui ma jälle Jerusalemma tullin, ja luggesin pühhas koias, siis sündis, et ma ennesest otsego ärra sain,
18. Ja näggin sedda Jesust, kes mulle ütles: Tötta, ja minne noppeste Jerusalemmast, sest et nemmad sinno tunnistust minnust wasto ei wotta.
19. Ja minna ütlesin: Issand, nemmad teädwad isse, et ma wangi wisin ja peksin koggodusse koddade sees neid, kes sinno sisse usksid.
20. Ja kui Tehwanusse so tunnistaja werri ärrawallati, seisin minna ka isse seäl liggi, ja mul olli temma hukkamissest hea meel, ja hoidsin nende rided, kes tedda tapsid.
21. Ja temma ütles mulle: Minne, sest ma tahhan sind kaugele pagganatte sekka läkkitada.
22. Agga nemmad kuulsid tedda sest sannast sadik, ja töstsid ennaste heält, ja ütlesid: Hukka seddasuggust ärra Ma peält, sest se ei sünni, et ta peab ellama.
23. Agga kui nemmad kissendasid, ja ommad rided seljast ärraheitsid, ja pörmo wasto taewast wiskasid,

24. Käskis se üllempealik tedda kantsi wia, ja ütles, et tedda piddi piitsaga kiusatama; et ta woiks teäda sada, mis sü pärrast nemmad nenda temma peäle kissendasid.

25. Agga kui nemmad tedda rihmadega said wännitanud, ütles Paulus selle pealikko wasto, kes seäl jures seisis: Kas teil on lubba ühhe Roma-mehhe piitsaga peksta, enne kui kohhus temma ülle käinud?

26. Agga kui se pealik sedda kulis, läks temma ja kulutas sedda üllema pealikkule, ja ütles: Katsu, mis sa wottad teha; sest sesinnane innimenne on üks Roma-mees.

27. Siis tulli se üllempealik temma jure, ja ütles: Ütle mulle, olled sa üks Roma-mees? ja temma ütles: Ollen jah!

28. Ja üllempealik wastas: Ma ollen sure rahhaga sedda Roma-liñna öigust ennesele saatnud; agga Paulus ütles: Minna ollen ka Roma-mees sündinud.

29. Siis läksid seddamaid need temma jurest ärra, kes tedda piddid piitsaga kiusama, ja se üllempealik kartis, kui ta teäda sai, et ta Roma--mees olli, ja et temma tedda olli kinnisiddunud.

30. Agga teisel päwal tahtis temã öiete teäda sada, mispärrast neist Juda-rahwast temã peäle kaebati, ja peästis tedda rihmust lahti, ja käskis üllemad preestrid ja keik nende sure kohto kokko--tulla; ja temma töi Paulust wälja, ja pani tedda nende ette seisma.

23. Peatük.

Paulus kostab ennese eest, tedda lüakse sure kohto ees. Issand trööstib tedda, ja temma peäseb häddast.

1. Agga Paulus watis üksi silmi sure kohto peäle ja ütles: Mehhed, weñad, ma ollen keige hea süddame tunnistussega Jumãala ees ellanud sesinnatse päwani.

2. Agga üllempreester Ananias käskis neid, kes temma liggi seisid, temma su peäle lüa.

3. Siis ütles Paulus temã wasto: Kül Jummal sind lööb, siña wikkitud sein! istud siña, ja moistad kasso järrel mo peäle kohhut, ja kässid mind lüa wasto käsko tehjes?

4. Agga need, kes temma liggi seisid, ütlesid: Söimad sa Jummal üllemapreestri?

5. Ja Paulus ütles: Wennad, ei ma teädnud mitte, et ta üllempreester on, sest se on kirjutud: Sinna ei pea omma rahwa üllemat mitte söimama.

6. Agga kui Paulus teädis, et teine ossa olli Sadduseridest, ja teine Wariseridest, kissendas temma sure kohto ees: Mehhed, wennad, ma ollen Wariseer, ja Wariseri poeg, minno peäle moistetakse kohhut lotusse ja surnutte ülles--tousmisse pärrast.

7. Agga kui ta sedda sai rākinud, tousis kārra Wariseride ja Sadduseride wahhele, ja se hulk lahkus ühhest ārra.
8. Sest Sadduserid ei ütlesid ollewad ülestousmist, egga inglid, egga waimo, agga Wariserid tunnistawad mollemad ollewad.
9. Agga suur karjuminne tousis, ja kirjatundiad Wariseride hulgast wotsid kätte, riidlesid ja ütlesid: Meie ei leia kurja sest inimessesest; ons agga üks waim ellik ingel temmaga rākinud, siis ärge pangem mitte Jummal wasto.
10. Agga kui se tülli sureks läks, kartis se üllempealik, et Paulust neist piddi lõhki kistama, ja käskis söddawägge allamina, ja tedda nende seast ārrakiskuda ja kantsi wia.
11. Agga teisel ösel seisis Issand temma jures ja ütles: Olle julge Paulus ; sest otse kui sa need asjad minnust Jerusalemmas olled tunnistanud, nenda pead siña ka Roma-liñnas tunnistama.
12. Kui nüüd walge sai, wotsid monningad Juda-mehhed üht nou piddada, wandusid isse--ennast ārra, ja ütlesid, et nemmad ei tahtnud süa egga jua, ennego nemmad piddid Paulust sama ārratapnud.
13. Agga neid olli enam kui nellikümmend, kes nenda ollid ühhes wandunud.
14. Need läksid üllematte preestride ja wannematte jure, ja ütlesid: Meie olleme ennast kowwaste ārrawandunud ei ühtegi suhho wotta, ennego meie Paulust olleme ārratapnud.
15. Sepārrast andke teie nüüd sure kohtoga teāda üllema pealikkule, et ta tedda homē teie ette toob, otsekui tahhaksitte teie temā asja parreminne kuulda; agga meie olleme walmis tedda ārratapma, ennego temma teie ette saab.
16. Agga kui Paulusse öe poeg se warritsemisse nou kulis, läks temma ja tuli kantsi, ja kulutas sedda Paulussele.
17. Siis kutsus Paulus ennese jure ühhe neist pealikkuid, ja ütles: Wi se pois üllemapealikko jure, sest temmal on middagi temmale kulutamist.
18. Se wottis siis tedda, ja satis üllemapealikko jure, ja ütles: Paulus se wang kutsus mind ennese jure, ja pallus se poisi sinno jure wia, sest temmal on middagi sulle rākimist.
19. Agga se üllempealik wottis tedda kätppiddi, ja wiis tedda körwale, ja küssis temmalt: Mis se on, mis sul on mulle kulutamist?
20. Agga temma ütles: Juda-mehhed on ühte nousse heitnud sind palluda, et sa Paulust homē sure kohto ette pead laskma wia, otsekui piddid nemmad temma pārrast parreminne kulama.
21. Agga ārra wotta sinna mitte neid uskuda, sest enam kui nellikümmend meest nende seast wahhiwad tedda, need on ennast ārrawandnud, et nemmad ei tahha süa egga jua, ennego nemmad tedda sawad ārratapnud, ja nüüd on nemmad walmis, ja ootwad sinno tootust.

22. Siis laskis se üllempealik se poisi ärra, ja käskis tedda: Sa ei pea ühhelegi üllesräkima, et sa sedda mulle olled teäda annud.
23. Ja temma kutsus ennese jure kaks pealikko, ja ütles: Pange walmis kaks sadda söameest, et nemãad Keisarea lähhäwad, ja seitsekümẽend rüütliit ja kakssadda pikimeest kolmandamal ö tuñil,
24. Ja käskis lojuksed walmis piddada, et nemmad Paulust ühhe selga woiksid panna, ja terwelt sata Mawallitseja Welikse jure,
25. Ja kirjotas ramato nende sannadega:
26. Klaudius Lusias läkkitab kalli Mawallitseja Weliksile palju terwit.
27. Sellesinnatse mehhe ollid Juda-rahwas kinniwotnud, ja püüdsid tedda ärratappa, siis tullin ma söawäega peäle, ja wotsin tedda nende käest, ja sain teäda, et ta Roma-mees olli.
28. Agga kui ma tahtsin teäda sada, mis sü pärrast nemmad temma peäle kaebasid, wisin ma tedda nende sure kohto ette.
29. Siis moistsin minna, et temma peäle kaebati nende kässo-õppetusse waidlemiste pärrast, agga ühtegi kaebmist ep olnud surma egga kinnipannemisse wäärt.
30. Agga kui mulle teäda anti, et Juda-rahwas selle mehhele kawwalust tahtsid teha, läkkitasin minna tedda seddamaid sinno jure, ja käksin ka need kaebajad öölda sinno ees, mis neil temma wasto pididi ollema. Jä Jummalaga.
31. Siis wotsid söamehhed Paulust, nenda kui neid olli kästüd, ja wisid tedda ärra läbbi öid Antipatri liña.
32. Agga teisel päwal lasksid nemãad rüütliid temmaga miñna, ja tullid taggasi sinna kantsi.
33. Kui need Keisarea said, andsid nemmad ramato Mawallitseja kätte, ja jätsid Paulust temma jure.
34. Kui nüüd Mawallitseja se ramato lugges, küssis temma, kust rigist ta pididi ollema? ja kui ta teäda sai, et temma Kilikia maalt olli,
35. Ütles temma: Ma tahhan sind kuulda, kui sinno kaebajad ka seia sawad; ja käskis tedda hoida Herodesse kohto-koias.

24. Peatük.

Juda-rahwas kaebawad Paulusse peäle Mawallitseja ette. Paulus kostab ennese eest.

1. Agga wie päwa pärrast tullid üllempreester Ananias alla wannemattega, ja Tertullusse ühhe kõnne-mehhega; need tullid Mawallitseja ette Paulusse pärrast.
2. Ja kui tedda ettekutsuti, hakkas Tertullus kaebama temma peäle, ja ütles:

3. Et meie sinno läbbi sure rahho olleme sanud, ja mitto ausa asja sellesinnatse rahwale sinno holekandmisse läbbi on sündinud, sedda wottame meie ikka ja keikis paikus, kallis Weliks, sure tännoga wasto.
4. Agga et ma sind kauaks ei wiwita, siis pallun minna sind, et sa meid lühhidelt kuled omma tassandusse pärrast.
5. Sest meie olleme leidnud, et se mees üks kahjo-teggia on, ja et ta tülli töstab keige Juda--rahwa seas keiges ma-ilmas, ja et ta Naatsarejide woöra usso peamees on,
6. Kes ka püüdnud pühha kodda ärrateotada, kedda meie ka kinniwotsime ja tahtsime temma peäle kohhut moista omã kasso järrele.
7. Agga üllempealik Lusias tulli peäle, ja wottis tedda wäggise meie käest ärra,
8. Ja käskis temã kaebajad siño jure tulla, kennelt sa isse woid küssida, ja keikist neist asjust teäda sada, mis meie temã peäle kaebame.
9. Agga Juda-rahwas tunnistasid sedda ka, ja ütlesid sedda nenda ollewad.
10. Agga Paulus, kui Mawallitseja temmale käega näitis, et ta pididi räkima, wastas: Et miña tean, et sa mitto aastat selle rahwa Mawalliseja olled olnud, siis tahhan ma sedda julgeminne ennese eest kosta.
11. Sest sa woid moista, et ennam ep olle kui kaksteistkümmend päwa, kui ma ollen üllesläinud, Jerusalemmas Jummalat kummardama,
12. Ja et nemmad mind ep olle leidnud pühhas koias ühhegi innimessega kõnnelemast, ehk tülli rahwa seas töstmast, ei koggodusse koddades egga liñnas.
13. Egga nemmad woi sedda töeks teha, mis nemmad nüüd mo peäle kaebawad.
14. Agga sedda tunnistan minna sulle, et ma sedda teed ehk õppetust möda, mis nemmad woöraks ussuks hüüdwad, nenda omma wannematte Jummalat tenin, et minna ussun keik, mis käsko ja prohwetide kirjasse on kirjutud.
15. Ja mul on se lotus Jummal peäle, mis ka needsiñatsed isse ootwad, et õigede ja üllekohtuste surnutte ülestousmiñe peab tulles.
16. Ja selle sees püan minna allati ühhe puhta süddame tunnistusse hoida Jummal ja innimeste wasto.
17. Agga nüüd ollen ma tulnud mitme aasta pärrast, ja andid ja ohwrid tonud omma rahwale.
18. Se peält leidsid mind monned Juda-mehhed Asia-maalt, et ma lasksin ennast puhhastada pühhas koias, ei mitte hulga rahwa egga kärraga.
19. Need peaksid siin so ees ollema, ja kaebama, kui neil middagi mo wasto olleks.
20. Ehk üttelgo needsinnatsed isse, kas nemmad mingisuggust üllekohhut minnust leidnud, kui ma sure kohto ees seisin,
21. Kui agga se ainsa sanna pärrast, et ma nende seas seistes kissendasin: Surnutte ülles--tousmisse pärrast moistetakse teitest tänna kohhut minno peäle.

22. Agga kui Weliks sedda kulis, wiwitas temma neid; sest ta teadis sest teest ehk õppetusest parreminne, ja ütles: Kui se üllempealik Lüsias seie allatulleb, siis tahhan ma teie asja järrele kulata,

23. Ja ta käskis sedda pealikko Paulust hoida, et ta saaks hingata, ja ei keddagi temma ommaksist keelda temmale abbiks ollemast, ehk temma jure tullemast.

24. Agga monne päwa pärrast tulli Weliks Trusilla omma naesega, kes olli Juda-rahwa suggu, ja kutsus Paulust ennese ette, ja kulis tedda räkiwad ussust Kristusse sisse.

25. Agga kui temma räkis öigussest ja kassinast ellust, ja tullewast kohtust, ehmatas Weliks ja kostis: Minne seks puhhuks ärra, kui mul ennam aega on, kül ma siis sind kutsun.

26. Agga temma lotis ka Paulusselt rahha sada, et ta tedda pididi lahti laskma; sepärrast kutsus ta tedda ka saggedaste ennese jure, ja kõnneles temmaga.

27. Kui nüüd kaks aastat täis sai, tulli Porkius Westus Weliksi assemele; ja Weliks tahtis Juda-rahwale melehead teha, ja jättis Paulust wangi.

25. Peatük.

Juda-rahwa üllemad kaebawad Paulusse peäle. Paulus otsib kohhut Keisri jurest.

1. Kui nüüd Westus sai siina rigi peäle sanud, läks temma kolme päwa pärrast Keisareast Jerusalemma.

2. Siis tullid temma ette üllemad preestrid ja Juda-rahwa üllemad Paulusse pärrast, ja pallusid tedda,

3. Ja püüdsid temmalt armo temma wasto, et ta tedda pididi Jerusalemma kutsuma; agga nemmad warritsesid tee peäl, et nemmad tedda pididid ärratapma.

4. Siis wastas Westus, et Paulust Keisareas pididi kinnipetama, agga temma isse tahtis pea senna miina.

5. Kes nüüd teie seast woiwad, ütles temma, need tulgo ühtlase minnoga alla, ja kui sesiñnatsel mehhel süüd on, kaebago nemad temma peäle.

6. Ja kui ta ennam kui kümme päwa nende jure sai wibinud, läks temma alla Keisarea, ja teisel päwal istus ta kohto-järje peäl, ja käskis Paulust ettetua.

7. Agga kui ta senna sai, siis seisid need Juda--mehhed, kes Jerusalemmast ollid senna allatulnud, temma ümber, ja töid mitto ja rasket kaebust Paulusse wasto, mis nemmad ei woinud töeks teha,

8. Sest et temma ennese eest wastas: Minna ep olle egga Juda-rahwa kasso wasto, egga pühha koia wasto, egga Keisri wasto ühtegi eksinud.

9. Agga Westus tahtis Juda-rahwale mele--head tehha, ja wastas Paulussele, ja ütles: Tahhad sa ülles Jerusalemma miña, ja seäl minnust lasta kohhut ennese peäle moista nende asjade pärrast?
10. Agga Paulus ütles: Ma seisan Keisri kohto-järre ees, seäl peab mo peäle kohhut moistetama; Juda-rahwale polle ma middagi liga teinud, nenda kui sinna ka parreminne tead.
11. Sest kui ma middagi ollen liga teinud, ja mis surma wäärt on, siis ei törku minna mitte surres; agga kui sest middagi ei olle, mis need--sinnatsed mo peäle kaebawad, siis ei woi mind ükski nende kätte ärraanda; Keisri jurest otsin ma kohhut.
12. Siis kõñeles Westus sure kohtoga, ja wastas: Keisri kohhut olled sa noudnud, Keisri jure pead sa minnema.
13. Agga kui monned päwad said möda läinud, tulli kuningas Agrippas ja Pernike Keisarea, Westust terretama.
14. Ja kui nemmad senna jo mitto päwa said wibinud, siis räkis Westus kuningale Paulusse asja, ja ütles: Üks mees on seie Weliksist kinni jäetud,
15. Kelle pärrast üllemad preestrid ja Juda--rahwa wannemad minno ette tullid, kui minna Jerusalemmas olin, ja pallusid kohhut temma peäle.
16. Neile kostsin minna, et Roma-rahwal sedda wisi ei olle, üht innimest ärraanda hukkata, ennego se, kelle peäle kaebatakse, saab suud suud wasto kaebajattega, ja aega saab ennese eest kosta se sü pärrast, mis temma peäle kaebatakse.
17. Kui nemmad nüüd seie kohta tullid, siis ei wibind miña mitte, waid läksin teisel päwal kohto--järre peäle istma, ja käsksin sedda meest ettetua.
18. Kui need kaebajad kohto ees seisid, ei woinud nemmad ühtegi sedda süüd temma peäle tösta, mis minna mötlesin.
19. Agga neil ollid monningad waidlemised temma wasto nende ommast ebba-ussust, ja ühhest ärrasurnud Jesussest, kedda Paulus ütles ellawad.
20. Kui ma nüüd sesinnatse asja küssimisse peäle ei moistnud, ütlesin minna: Kas ta piddi tahtma Jerusalemma miña, ja seäl nende asjade peäle lasta kohhut moista?
21. Agga kui Paulus pallus, et tedda ni kaua piddi kiñipetama, kuñi Keiser piddi kohhut moistma, siis käsksin minna tedda kinnipiddada senniks, kui ma tedda Keisri jure woiksin läkkitada.
22. Siis ütles Agrippas Westusse wasto: Miña isegi tahhaksin sedda innimest kuulda; ja temma ütles: Homõ pead sa tedda sama kuulda.
23. Kui nüüd Agrippas ja Pernike teisel päwal sure kõrkussega tullid, ja kohto-kotta läksid üllematte pealikkudega ja nende meestega, mis liñnas keigeüllemad ollid, siis todi Paulust Westusse sanna peäle.

24. Ja Westus ütles: Kuningas Agrippas, ja keik mehhed, kes siin on meiega, teie näte seddasinnast, kelle pärrast keik Juda-rahwa hulk mind on pallunud Jerusalemmas ja siin, kissendades, et ta ei pea enam ellusse jäma.

25. Agga kui ma teäda sain, et ta polle ühtegi surma wäärt teinud, ja temma isse ka Keisrist öigust noudis, siis on mo mötte olnud tedda senna läkkitada:

26. Kellest mul ep olle ühtegi öiete Issandale kirjutada; sepärrast ollen ma tedda wäljatonud teie ette, ja keigeennamiste sinno ette, kuningas Agrippas, et, kui se assi saab järrele kulatud, mul woiks olla middagi kirjutada.

27. Sest minno arwates on se üks rummal assi, ühhe wangi läkkitada, ja mitte need süüd, mis temma peäle töstetakse, teäda anda.

26. Peatük.

Kui Paulus ennese eest saab kostnud, siis tunnistab Kuningas Agrippas, et temma on ilmasüta.

1. Agga Agrippas ütles Paulusse wasto: Sul on lubba ennese eest räkida; siis sirrutas Paulus kät ja wastas ennese eest:

2. Ma arwan ennese õnneks, kuñingas Agrippas, et ma tännapäaw sinno ees saan ennese eest kosta keige nende asjade pärrast, mis Juda-rahwas mulle süüks andwad;

3. Keigeennamiste, et sa tead keik Juda-rahwa kombes ja küssimised: sepärrast pallun minna sind, et sa mind kannaltlikult kuled.

4. Minno ello wisid norest east sadik, mis mul algmissest omma rahwa seas Jerusalemmas olnud, teädwad keik Juda-rahwas,

5. Kes mind jo enne tunnud (kui nemmad sedda agga tahtwad tunnistada), et minna meie Jummalat tenistusse keigekangema wisi järrel ollen kui Wariseer ellanud.

6. Ja nüüd seisan minna, ja mo peäle moistetakse kohhut se lotusse pärrast, mis Jummalast meie wannemille on tootud.

7. Senna lotusse jure lootwad tulla meie kaks--teistkümmend sugguarro, ööd ja päwad allati Jummalat tenides; se lotusse pärrast, kuningas Agrippas, töstetakse mo peäle süüd neist Juda-rahwast.

8. Mis? kas teie jures sedda uskmatta asjaks petakse, et Jummal surnud üllesärratab?

9. Kül ma mötlesin isseenneses, et ma Naatsaretti Jesusse nimme wasto paljo kurja piddin teggema,

10. Mis minna ka Jerusalemmas ollen teinud, ja mitto pühha innimest wangitorni kinnipannud, kui ma üllemilt preestridelt olin lubba sanud; ja kui neid ärratappeti, siis andsin minna omma sanna senna körwa.

11. Ja ma nuhtlesin neid saggedaste keige koggoduste koddades, ja sundsin neid Jummalat teotada, ja olin wägga hul nende peäle, ja kiusasin neid takka ka woöraste liñnadest sadik.
12. Ja kui minna ka sepärrast Tamaskusse liñna läksin üllematte preestride melewalla ja loaga,
13. Siis näggin minna, oh kuningas, kesk päwa aial tee peäl ühhe walgusse, mis selgem kui päike, mis taewast minno ja nende ümber paistis, kes minnoga tee peäl käisid.
14. Agga kui meie keik Ma peäle mahhalangsime, kuulsin minna heält eñese wasto räkiwad ja Ebrea-kele ütlewad: Saul! Saul! mis sa mind kiusad takka? se tulleb sulle raskeks astla wasto takka ülleslúa.
15. Agga ma ütlesin: Issand, kes sa olled? ja temma ütles: Minna ollen Jesus, kedda sinna takkakiusad.
16. Siis touse nüüd ülles, ja seisa omma jalge peäle, sest sepärrast ollen ma sulle ennast näitnud, et ma sind tahhan seäda ommaks teenriks ja tunnistajaks ni hästi sest, mis sa olled näinud, kui ka sest, mis ma sulle weel tahhan näidata,
17. Ja tahhan sind peästa selle rahwa ja pagganatte käest, kelle jure ma sind nüüd läkkitan,
18. Nende silmad lahti teggema, et nemmad pimēdussest woiksid pöörda walgusse pole, ja sadana woimussest Jummal pole, et nemmad woiksid pattude andeks-andmist sada, ja ossa nende seas, kes on pühhaks tehtud usso läbbi MINNO sisse.
19. Sepärrast, kuñingas Agrippas, ei olnud ma mitte se taewase näggemisse wasto uskmatta;
20. Waid ma kulutan essite neile kes Tamaskusses, ja Jerusalema ja keige Juda-rahwale ja paganille, et nemmad piddid meelt parrandama, ja Jummal pole pöörma, ja öiged mele-parrandamise teud teggema.
21. Se asja pärrast on need Juda-mehhed mind pühhas koias kinniwoitnud, ja püüdsid mind ärratappa.
22. Agga et ma Jummalast ollen abbi sanud, seisan ma weel tännapawani, ja tunnistan ni hästi weikistele kui suurtele, et minna ei ütle muud middagi kui sedda, mis prohwetid ja Moses on räkinud, mis piddi sündima,
23. Et Kristus piddi kannatama, ja se essimenne ollema surnutte üllestousmisest, ja walgust kulutama Juda- rahwale ja pagganattele.
24. Agga kui ta sedda ennese eest kostis, ütles Westus sure heäleaga: Paulus, sinna jamsid, suur kinniwoitminne sadab sind jamsima.
25. Agga temma ütles: Kallis Westus, ei ma jamsi mitte, waid ma rägin tössised ja moistlikkud sannad.

26. Sest kuningas teab need asjad kül, kelle wasto minna ka julgeste rägin; sest minna ei arwa middagi neist asjust temmale teadmatta ollewad, sest sedda ep olle mitte nurkas sündinud.
27. Ussud sinna, kuningas Agrippas, need prohwetid? ma tean, et sa ussud.
28. Agga Agrippas ütles Paulusse wasto: Ei pudu palju, sa melitad mind, et ma risti-innimesseks saan.
29. Agga Paulus ütles: Ma sowiksin kül Jummalast, puduks pissut ehk palju, et mitte ükspäinis sinna, waid ka keik, kes mind tänna--pääw kuulwad, sähhärdusseks saaksid, kui minna ollen, agga ilma nende köidikutta.
30. Ja kui ta sedda ütles, tousis kuningas ja Mawallitseja ja Pernike ja need, kes nendega istsid, ülles,
31. Ja läksid körwale, ja rääksid issekeskes, ja ütlesid: Sesinnane innimenne ei te middagi, mis surma ehk köidikude wäärt on.
32. Siis ütles Agrippas Westussele: Sedda innimest olleks sündind lahtilasta, kui temma ei olleks Keisri kohhut noudnud.

27. Peatük.

Paulusse suur hädda, kui ta laewaga piddi Roma-liñna minnema. Jummal peästab tedda ja keik, kes temmaga laewa peäl olnud.

1. Agga kui se nou olli petud, et meie piddime laewaga Italia-male minnema, andsid nemmad Paulust ja monned muud wangid ühhe pealikko kätte, Julius nimmi, kes Keisri wahhimeeste-wäehulgast olli.
2. Kui meie nüüd ühhe Abramiti laewa peäle läksime, et meie Asia-ma kohtade kaudo piddime laewaga minnema, siis läksime meie ärra; ja meiega olli Aristarkus Makedonia-ma mees Tessalonikast.
3. Ja teisel päwal saime meie Sidoni, ja Julius olli lahke Paulusse wasto, ja andis temale lubba omma sõbrade jure miñna, et nemad temã eest woiksid murret kanda.
4. Ja kui meie seält saime ärraläinud, läksime meie laewaga Kiiprusse sare alt möda, et tuled wasto ollid.
5. Ja kui meie saime läinud ülle se merre, mis Kilikia ja Pamwilia kohtas on, siis saime meie Miria liñna, mis Likia-maal.
6. Ja seält leidis se pealik ühhe Aleksandria liñna laewa, mis Italia-male läks, ja pani meid senna peäle.
7. Agga kui meie mitto päwa pissi ollime läinud, ja waewalt Knidusse kohta saime, (sest tuul ei lasknud meid) läksime meie Kreta sare alt möda Salmone pole.
8. Ja kui meie waewalt seält möda saime, siis saime meie ühte paika, mis hütakse heaks saddamaks, selle liggi olli Lasea lin.

9. Agga kui palju aega sai möda läinud, ja nüüd jo pahha olli laewaga miina, et ka paasto aeg jo olli möda läinud, maenitses Paulus,
10. Ja ütles neile: Mehhed, ma nään, et se purjetamine sureks kahjuks ja häddaks tahhab tulla, mitte ükspäinis koormale ja laewale, waid ka meie ellule.
11. Agga se pealik wottis ennam tüürmanni ja kipri nou kuulda, kui sedda, mis Paulussest ööldi.
12. Agga et senna saddamasse ei olnud head üle talwe jäda, siis olli surema hulga nou, seält ärraminna, ehk nemmad woiksid Wönikia-male sada, ja üle talwe senna jäda, se on üks saddam Krekas wasto ettel- ja loe-pohja tuult.
13. Agga kui louna-tuul tassa puhhus, ja nemmad mötlesid, nüüd ennese nou järrele eddasi minnewad, tombasid nemmad ankrut ülles, ja läksid liggi Kretat möda.
14. Agga ei mitte kaua pärrast sedda tousis suur torm nende wasto, mis hütakse Eiroklidoniks. (Se on idda-pohja tuul.)
15. Ja kui se torm laewasse kinni hakkas; et ta ei woinud wasto tuult miina, lasksime meie sedda tulest aiada.
16. Agga meie saime ühhe weikese sare liggi, mis Klaudaks hüti, seal ei woinud meie naljalt omma pati kätte sada;
17. Sedda wotsid nemmad ülles, ja pruuksid keik abbi, ja köitsid se laewa kinni köitega, ja kui nemmad kartsid ennast liwa peäle juhtuwad, lasksid nemmad purjed mahha, ja weersid nenda.
18. Agga kui meid kurjast ilmast wägga aeti, siis heitsid nemmad teisel päwal muist koormat wälja.
19. Ja kolmandamal päwal heitsime meie omma kättega laewa riistad wälja.
20. Agga kui mitmel päwal ei päike egga tähhed ei paistnud, ja ei mitte pissut kurja ilma meie wasto olnud, siis lõppes wimaks keik lotus ärra hingesse jäda.
21. Agga kui nemmad kaua aega ollid sömatta olnud, siis seisis Paulus nende keskel, ja ütles: Oh mehhed! teie olleksite piddand minno sanna kuulma, ja mitte Kretast ärratullema, ja sest kahjust ja häddast ilma jäma.
22. Ja nüüd maenitsen minna: olgo teile hea meel, sest ükski hing ei sa meie seast hukka, kui agga se laew.
23. Sest sel ösel seisis Jummal ingel minno jures, kenne pärralt ma ollen, kedda minna ka tenin,
24. Ja ütles: Ärra karda Paulus, sa pead Keisri ette sama, ja wata, Jummal on sulle need keik kinkinud, kes sinnoga laewa peäl on.
25. Sepärrast, mehhed, olgo teil hea meel, sest ma ussun Jummalat, et se nenda peab sündima, kui mulle on ööldud.
26. Agga meie peame ühhe sare peäle aiama.
27. Agga kui jo neljasteistkümnes ö kätte tulli, ja meid Adria-merre peäl senna ja tenna aeti, siis arwasid laewa-mehhed kesk ö aial, et nemmad ühhe Ma liggi piddid sama.

28. Ja kui nemmad lodi wette heitsid, leidsid nemmad kaksküm̃end sülda wet; agga kui nemmad pissut eddasi läksid, ja jälle lodi heitsid, leidsid nemmad wiisteistküm̃end sülda.
29. Siis kartsid nemmad, et nemmad piddid kowwa paikade peäle juhtuma, ja heitsid nelli ankurt wälja laewa taggumissest otsast, ja sowisid, et walge piddi tulles.
30. Agga kui need laewa mehhed laewast püüdsid ärrapöggeneda, ja pati merresse lasksid, otsekui piddid nemmad essimessest laewa otsast ankurt mahhalaskma,
31. Ütles Paulus pealikko ja söameeste wasto: Kui need ei jä laewa, siis ei woi teie hingesse jäda.
32. Siis raiusid need söamehhed padi köied katki ja lasksid sedda merresse langeda.
33. Agga senni kui walge piddi tulles, maenitses Paulus neid keik leiba wotta, ja ütles: Tänna on neljasteistküm̃nes pääw, et teie otate, ja sömatta ollete, ja et teie ep olle middagi wotnud süa.
34. Sepärrast maenitsen minna teid leiba wotta, sest se tulles teie süddame kinnitusseks; sest ei ühhegi Peast teie seast ei pea juukse karwagi weerma.
35. Agga kui ta sedda sai üttelnud, ja leiba kätte wotnud, tännas ta Jummalat nende keikide nähhes, ja murdis sedda, ja hakkas söma.
36. Siis sai neile keikile hea meel, ja nemmad wotsid ka leiba.
37. Agga neid keik olli laewa peäl kaks sadda ja kuus hinge kahheksatküm̃end.
38. Ja kui nemmad said leiba wotnud, siis kergitasid nemmad laewa, ja heitsid wilja merresse.
39. Agga kui walge sai, ei tunnud nemmad sedda maad mitte; agga ühhe merre nurga said nemmad nähha, kussa rand olli, senna olli nende mötte laewa aiada, kui nemmad piddid joudma.
40. Ja kui nemmad ankrud said ülleswotnud, siis andsid nemmad se laewa merre mele--wallale, ja päästsid aero ehk türi paelad lahti, ja weddasid purje ülles tuult möda, ja püüdsid mäele miñna.
41. Agga kui meie ühte paika sattusime, kus üks neem olli, aiasid nemmad laewa senna peäle, ja se essimenne ots jäi kül likumatta seisma, agga se tagguminne ots katkes neist kangist laenedest katki.
42. Agga söameestel olli se nou, et nemmad tahtsid wangid ärratappa, et ükski ei piddand uiudes ärrapeäsma.
43. Agga se pealik tahtis Paulust ellus piddada, ja kelis neid ärra sedda nou wotmast, ja käskis neid, kes moistsid uiuda, essite wäljahüppada ja mäele taotada,
44. Ja need teised muist laudade peäl, muist laewa tükkide peäl; ja nenda sündis, et keik terwelt mäele said.

28. Peatük.

Paulusse immeteggo Melite sare peäl; temma saab Roma liñna ja kulutab seäl armo-öppetust.

1. Ja kui nemmad terwelt ollid mäele sanud, siis said nemmad teäda, et se saar Meliteks hüti.
2. Agga need umkeelsed sare rahwas ei teinud meile pissut söbrust, sest nemmad teggid tuld, ja wotsid meid keik wasto wihma pärrast, mis meie peäle olli tulnud, ja külma pärrast.
3. Agga kui Paulus hulka haggo kokkorusus ja tullesse pani, tulli üks wihhasem maddo pallawast, ja hakkas temma kätte kinni.
4. Agga kui need umkeelsed rahwas näggid sedda ellajat temma käe külges rippuwad, ütlesid nemmad issekeskes: Wist on se mees mehhe-eksia, kedda Jummalata wihha ei lasse ellada, ehk temma kül merrest on peäsnud.
5. Agga temma wiñnas se ellaja tullesse, ja ei tunnud ühtegi wigga.
6. Agga nemmad ootsid, et ta piddi üllespaistetama, ehk äkkitselt surnuks mahhalangema; agga kui nemmad kaua ootsid, ja näggid, et temmale ühtegi wigga ei sündinud, siis mötlesid nemmad teisiti, ja ütlesid, tedda Jummalata ollewad.
7. Agga seälsammas paikas ümberkaudo olli sel sare üllemal, Publius nimmi, üks mois, se wottis meid wasto, ja piddas meid kolm päwa wägga hästi.
8. Siis se sündis, et Publiusse issa soja ja köhho-töwwes haige maas olli, selle jure läks Paulus, ja pallus Jummalat, pani käed temma peäle, ja teggi tedda terweks.
9. Kui nüüd se olli sündinud, tullid ka teised temma jure, kellel se sare peäl wigga olli, ja said terweks.
10. Ja nemmad auustasid meid wägga, ja kui meie piddime ärraminne, andsid nemmad meile tee peäle, mis tarwis olli.
11. Agga kolme ku pärrast läksime meie ärra ühhe laewaga, se olli Aleksandriast, ja olli üle talwe seäl sares olnud, sel olli se täht: Kastor ja Polluks.
12. Ja kui meie Sirakusa saime, seisime meie kolm päwa paigal.
13. Kui meie seält laewaga ümberläksime, saime meie Regioni liñna ; ja kui ühhe päwa pärrast louna-tuul tousis, saime meie teisel päwal Puteoloni liñna.
14. Seält leidsime meie wende, neist palluti meid seitse päwa nende jure jäda, ja nenda saime meie Roma liñna.
15. Ja kui seäl need wennad meist said kuulnud, tullid nemmad wälja meie wasto Appiwerist ja Tritabernist sadik; kui Paulus neid näggi, tännas ta Jummalat, ja sai julgust.

16. Agga kui meie Roma saime, andis pealik need wangid üllema pealikko kätte; agga Paulust lubbati jäda issepäinis ühhe söamehhega, kes tedda hoidis.
17. Agga kolme päwa pärrast sündis, et Paulus kokkokutsus neid, kes Juda-rahwa üllemad ollid; ja kui nemmad kokkotullid, ütles temma nende wasto: Mehhed, wennad, ma polle middagi teinud meie raha egga wannematte kombede wasto, ja siiski ollen ma kui wang Jerusalemmast ärraantud Roma-rahwa kätte:
18. Kui need mind ollid kulanud, tahtsid nemmad mind lahtilasta, sest et minnul ei olnud ühtegi surma süüd.
19. Agga kui Juda-rahwas se wasto rääksid, siis piddin ma hädda pärrast Keisri kohhut noudma, ei mitte kui olleks mul middagi omã rahwa peäle kaebamist.
20. Sesinnatse asja pärrast ollen minna teid nüüd ennese jure kutsnud, et ma teid saaksin nähha, ja teiega räkida; sest Israeli lotusse pärrast ollen ma sessinnatses ahhelas kinni.
21. Agga nemãd ütlesid temma wasto: Meie ei olle ühtegi kirja sinno pärrast sanud Juda--maalt, ep ollege ükski wend seie tulnud, kes sinnust middagi kurja olleks kulutanud ehk räkinud.
22. Agga meie arwame tarwis ollewad sinnust kuulda, mis sa mötled; sest sestsinnatsest woörast ussust on meil teãda, et selle wasto iggas paikas rãgitakse.
23. Agga kui nemmad temmale ühhe päwa ollid nimmetanud, tullid paljo temma jure senna, kus ta sees olli, kennele ta ärrasselletas, ja tunnistas Jumjala rigi, ja homõkust õhtoni melitas temma neid uskma Mosesse kãssõ ja prohwetide seest need asjad, mis Jesussest ollid kirjotud,
24. Ja muist wotsid sedda uskuda, mis ööldi, agga muist ei usknud mitte.
25. Agga kui nemmad issekeskes ei olnud ühhemelelissed, läksid nemmad ärra, kui Paulus ühhe sanna olli üttelnud, et pühha Waim hästi rãkinud prohwetõ Jesaia läbbi meie wannematte wasto,
26. Ja üttelnud: Minne sellesinnatse rahwa jure, ja ütle: Kuuldes peate teie kuulma, ja ei mitte moistma, ja nähhes peate teie nãggema, ja ei mitte tundma.
27. Selle sellesinnatse rahwa südda on tuimaks läinud, ja nemmad kuulwad raskeste kõrwadega, ja pannewad ommad silmad kinni, et nemmad wahhest silmaga ei nä, ja kõrwadega ei kule, ja süddamega ei moista, ja ümber ei pöra, et ma neid ei parranda.
28. Siis olgo teile teãda, et pagganattele on läkkitud Jumjala õnnistus, ja needsammad wotwad sedda kuulda.
29. Ja kui ta sedda sai rãkinud, läksid Juda-rahwas ärra, ja neil olli issekeskes paljo waidlemist.

30. Agga Paulus jäi kaks terwet aastat omma palgatud honesse, ja wottis wasto keik, kes temma jure tullid,

31. Kulutas Jummal rigi, ja õppetas Issandast Jesussest Kristussest keige julgussega ilmakeelmatta.

Pühha Apostlide Teggude Ramato Ots.

Apostli Paulusse Ramat Roma-rahwale kirjutud.

---

1. Peatük.

Õigus ei tulle mitte innimeste wäest egga teggudest, sest keik pagganad on pattused ja üllekohtused.

1. Paulus Jesusse Kristusse sullane, kutsutud Apostliks, ärralahhutud Jummal armo--õppetust kulutama.
2. (Mis temma on enne tootanud omma prohwetide läbbi pühha kirjade sees.)
3. Temma Poiast, (kes on sündinud Taweti suggust lihha polest,
4. Kes wäggewaste on üllesnäidetud Jummal Poia ollewad Waimo polest, kes pühhitseb, üllestousmisse läbbi surnust) Jesussest Kristussest meie Issandast.
5. Kelle läbbi meie olleme sanud armo ja Apostli ammeti keikide pagganatte seas, et nemmad wöttaksid usso sanna kuulda, mis temma nimmel kulutakse.
6. Kelle seast ka teie ollete, Jesusse Kristusse pole kutsutud.
7. Keikile, kes Roma-liñnas on, neile, kedda Jummal armastab, neile kutsutud pühhadele: Arm olgo teile ja rahho Jummalast meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
8. Essite tännan minna omma Jummalat Jesusse Kristusse läbbi teie keikide pärrast, et teie usk kulus on keiges ma-ilmas.
9. Sest Jummal on minno tunnistaja, kedda ma tenin ommas waimus temma Poia armo--õppetusses, kuidas ma löpmatta teie peäle mötlen,
10. Ja iggal aial omma palwette sees pallun, kas ma saaksin wahhest Jummal tahtmisse järrele teie jure tulla.
11. Sest minna iggatsen teid nähha, et ma teile ka middagi waimolikkust annist woiksin jaggada teie kinnitusseks.
12. Agga se on, et meie teine teisega saaksime römustud teie jures, ni hästi teie kui minno usso läbbi, mis meil issekeskes on.
13. Agga, wennad, minna ei tahha, et teile peab teadmatta ollema, et mul saggedaste se meel on olnud teie jure tulla, (ja ma polle tännini sanud) et ma ka teie seas woiksin mingisugguse kasso sada, nenda kui ka mude pagganatte seas.

14. Minna ollen ni hästi Kreka- kui umkele rahwa, ni hästi tarkade kui rummalatte wöglane.
15. Nenda ollen ma ennese polest walmis ka teile Romas armo-öppetust kulutama.
16. Sest minna ei häbbene mitte Kristusse armo-öppetussest, sest se on Jummal wäggi önnistusseks iggaühhele, kes ussub, ni hästi Juda-mehhele essite, kui ka Kreka-mehhele.
17. Sest Jummal öigus ilmutakse sellesamã sees ussust usko, nenda kui kirjotud on: Agga se, kes ussust öige on, peab ellama;
18. Sest Jummal wihha ilmutakse taewast keige se innimeste jummalakartmatta ello ja üllekohto peäle, kes töt üllekohto sees kinnipiddawad.
19. Sest et se, mis Jummaast teäda, on awwalik nende sees; sest Jummal on neile sedda teäda annud.
20. Sest temma näggematta asjad, ni hästi temma iggawenne wäggi, kui jummalik olleminne näikse ma-ilma lomissest, kui neid tähhele pannakse neist teggudest, nenda et nemmad ei woi endid wabbandada.
21. Sepärrast et nemãd Jummalat, kui nemmad tedda tundsid, mitte ep olle kui Jummalat auustanud egga tännanud; waid on omma mötlemiste sees tühhiseks, ja nende moistmatta südda on pimmedaks läinud.
22. Kui nemmad endid targaks arwasid, on nemmad jölledaks sanud.
23. Ja on selle hukkaminnematta Jummal au kadduwa innimesse, ja lindude, ja nelja--jalgste ja romajatte kuio sarnatseks muutnud.
24. Sepärrast on Jummal neid ka ülleannud nende süddame himmude sees rojusseks, et nemmad omãd ihhud issekeskes teotasid.
25. Kes Jummal töt on teisiti pöörnud walle sees, ja on auustanud ja teninud loma ennam kui Lojat, kes on kidetud iggaweste, amen.
26. Sepärrast on Jummal neid ülleannud häbbematta himmude sisse; sest nende naesed on sedda lodud ühtepiddamist teisiti pöörnud, kui lodud on.
27. Selsammal kombel on ka meeste-rahwas mahhajättnud sedda lodud ühtepiddamist naeste-rahwaga, ja nende südda on läinud põllema teine teise wasto omma himmo sees, ja meeste--rahwas teggi meeste-rahwaga häbbematta tööd, ja said omma eksitusse palka, nenda kui kohhus olli, isseenneste kätte.
28. Ja otsego nemmad ep olle mitte holind Jummalat öiete tundmast, nenda on Jummal neid ka ülleannud ühhe kolwatuma mele sisse, sedda tehha, mis ei sünni,
29. Et nemmad ollid keik üllekohhut täis, täis horust, kurjust, ahnust, tiggedust; täis kaddedust, tapmist, rido, kawwalust, pahha wisi,
30. Ja ollid kelekandjad, kelepeksjad, Jummal wihkajad, laitiad, surelissed, hoopliad, targad kurja peäl, kes wannematte sanna ei kuulnud,
31. Ja ollid moistmatta, lepitusse rikjad, kes ommaksid ei armasta, leppimatta, ilma hallastusseta,

32. Kes, kui nemmad Jummal kohto teädsid, (et need, kes nisuggust tewad, surma wäärt on) ei te seddasamma ükspäinis isse, waid neil on ka hea meel neist, kes sedda teggewad.

2. Peatük.

Juda-rahwas on omã sündimisse polest ni hästi pattused, kui pagganad, et nemmad kül Mosesse kässust ja ümberleikamisest kiitlewad.

1. Sepärrast, oh innimenne! ei woi sa ennast mitte wabbandada, kes sa ial kohhut moistad; sest mis asja sees sinna teise peäle kohhut moistad, moistad sa isseennast hukka; sest sinna teed seddasamma, kes sa teiste peäle kohhut moistad.
2. Ja meie teame, et Jummal kohhus on tössine nende peäle, kes nisuggust tewad.
3. Agga, oh innimenne! kes sinna kohhut moistad nende peäle, kes nisuggust tewad, ja teed ka seddasamma, mötled sa sedda, et sa Jummal kohtust peäsed?
4. Woi põlgad sa temma heldusse, ja kannatusse, ja pitka mele rikkust? eks sa ei tea, et Jummal heldus sind mele-parrandamisse pole sadab?
5. Agga sinna koggud isseennesele omma kangusse ja pattupöörmata süddamega wihha otsekui warrandust, sel wihha ja Jummal öige kohto ilmutamisse päwal,
6. Kes iggaühhele maksab temma teggude järrele.
7. Kül neile iggawest ello, kes head tehhes kannatussega au, ja kitust, ja hukkaminnematta öinne otsiwad.
8. Agga kanget hirmo ja wihha neile, kes riakad on, ja töe sanna ei kule, agga wotwad ülle--kohto sanna kuulda;
9. Willetsus ja ahastus tulleb iggaühhe innimesse hinge peäle, kes kurja teeb, ni hästi Juda-mehhe peäle essite, kui ka Kreka-mehhe peäle.
10. Agga au, ja kitus, ja rahho saab iggaühhele, kes head teeb, ni hästi Juda-mehhele essite, kui ka Kreka-mehhele,
11. Sest Jummal ei pea enam luggu ühhest innimessest kui teisest.
12. Sest kes ial ilma kässota on patto teinud, need peawad ka ilma kässota hukkamiñema: ja kes ial kässo al on patto teinud, nende peäle peab ka kässo läbbi kohhut moistetama.
13. (Sest Jummal ees ep olle öiged need kässo kuuljad, waid neid kässo teggiaid peab öigeks moistetama.
14. Sest kui pagganad, kennel ep olle käsko, isseennesest kässo teud tewad, needsinnatsed, kennel ep olle käsko, on isseennesele kässuks,

15. Sest nemmad näitwad ülles, et se kasso teggo on kirjutud nende süddame sisse, sest et nende süddame tunnistus sedda ka tunnistab, ja nende mõtted issekeskes ennest peäle kaebawad, ehk ennest eest kostwad.)
16. Sel päwal, kui Jummal innimeste sallaja tö peäle Jesusse Kristusse läbbi kohhut moistab minno armo-öppetusse järrele.
17. Wata, sind nimmetakse Juda-mehheks, ja sa lodad kasso peäle, ja kiitled Jummalast,
18. Ja tunned temma tahtmist, ja et sa käskus olled öppetud, katsud sinna, mis ei sünni ühte kässoga.
19. Ja arwad isseeñast ollewad söggedatte juhataja, nende walgusse, kes on pimmedusses,
20. Rummalatte juhataja, wäetimatte öppetaja, kellel on tundmisse ja töe öppetusse näggo kasso-öppetusses.
21. Kes sinna nüüd teist öppetad, eks sa isse--ennast ei öppeta? kes sa kulutad, et ei pea warrastama, eks sa isse ei warrasta?
22. Kes sa ütled, et ei pea abbiello ärrarikkuma, eks sa abbiello ärra ei rikku? sul on hirm woöraste jumalatte eest, eks sa isse ei risu pühha asjo?
23. Kes sa kässust kiitled, eks sa isse ei teota Jummalat kasso ülleastmisse läbbi?
24. Sest Jumala nimmi laidetakse teie pärrast pagganatte seas, nenda kui kirjutud on.
25. Sest se ümberleikaminne sadab kül kasso, kui sa kasso järrele teed; agga kui sa olled kasso ülleastja, siis on sinno ümberleikaminne eest--nahhaks sanud.
26. Kui nüüd se ümberleikamatta kasso öigussed peab, eks siis temma eestnahk ei pea ümberleikamiseks arwatama?
27. Ja eks siis se, kes sündimisse polest ümberleikamatta on, ja käsko täieste peab, sinno peäle kohhut ei moista, kes sinna kirjatähhe ja ümberleikamisse jures kasso ülleastja olled.
28. Sest se ep olle Juda-mees, kes wäljaspiddi Juda-mees on; egga se ep olle ümberleikaminne, mis wäljaspiddi lihhas sünnib.
29. Waid se on Juda-mees, kes seestpiddi on, ja süddame ümberleikaminne waimus, ei mitte kirjatähhes, se on öige ümberleikaminne: selle Juda-mehhe kitus ep olle mitte innimestest, waid Jummalast.

3. Peatük.

Mis kasso Juda-rahwal on, mis ep olle pagganattel; siiski on mollemad sündimisse polest ühhesuggused pattused; Keik sawad armust öigeks usso läbbi.

1. Mis on siis Juda-mehhel ennam? ehk mis kasso on ümberleikamisest?
2. Jah on palju keikipiddi; sest se on kui se üllem assi, et Jummal sanna nende kätte on ustud.
3. Agga mis sest on, et monningad ep olle usknud? kas nende uskmatta südda peaks Jummal usko tühjaks teggema?
4. Ei paigast mitte; waid Jummal olgo tössine, agga keik inimessed wallelikkud, nenda kui kirjutud on, et sind peab öigeks moistetama sinno sannade sees, ja et sa woidad, kui sinno peäle kohhut moistetakse.
5. Agga kui meie üllekohhus Jummal öigust wälja näitab, mis peame meie ütlemä? ons Jummal üllekohtune, kui ta meie peäle wihha sadab? (ma rāgin innimesse wisil.)
6. Ei mitte; kuidä Jummal muidō ma-ilma peäle woib kohhut moista?
7. Sest kui Jummal tōdde minno walle läbbi on üllemaks läinud temma auuks, mis siis weel minno kui ühhe pattuse peäle kohhut moistetakse?
8. Ja eks meie ei peaks mitte enneminne nenda teggema (kui meid teotakse, ja kui monned räkiwad, et meie peame ütlemä:) tehkem kurja, et hea sest woiks tulla, kelle nuhtlus öigusse järrel on.
9. Mis siis? kas meie olleme parremad? ei paigastki; sest meie olleme enne selgeste töeks teinud, et ni hästi keik Juda- kui Kreka-rahwas patto al on.
10. Nenda kui kirjutud on: ei olle, kes öige on, ei ühteainustki.
11. Ep olle sedda, kes moistab: polle sedda, kes Jummalat öiete otsib.
12. Nemmad on keik körwale läinud, nemāad on ühtlase kolwatumaks sanud, ei olle sedda, kes head teeb, ei olle ühteainustki.
13. Nende kurk on üks lahti haud, omma keeltega räkiwad nemmad kawwalust; wihhasematte maddude kihwt on nende mōkkade al.
14. Nende su on täis sajatamist, ja kibbedaid sanno.
15. Nende jallad on nobbedad werd ärrawallama.
16. Ahhastamine ja waewamine on nende tede peäl.
17. Ja rahho teed ep olle nemmad tunnud.
18. Ei olle Jumala kartust nende silmade ees.
19. Agga meie teame, et, mis ial käsk ütleb, sedda rāgib se neile, kes kasso al on, et igga su peab sama kinni sulgetud, ja keik ma-ilm piddi Jummal ees süallune ollema.
20. Sepārrast et kasso teggudest ükski lihha ei moisteta temma ees öigeks; sest kasso läbbi tulleb patto tundminne.

21. Agga nüüd on ilma kässota Jummalaoigus awwalikkuks sanud, mis käsk ja prohwetid tunnistawad.
22. Agga Jummalaoigus saab awwalikkuks Jesusse Kristusse usso läbbi keikile, ja keikide peäle, kes uskwad: sest siin ep olle ühtegi wahhet.
23. Sest keik on patto teinud, ja on Jummalaoigust ilma.
24. Ja neid moistetakse temma armust öigeks ilma, se ärralunnastamisse läbbi, mis KRISTUSSE JESUSSE sees on.
25. Kedda Jummal on enne seädnud leppitamisse kaneks usso läbbi temma werres, omma öigusse üllesnäitmisseks, et temma need pattud, mis enne ollid sündinud, ja mis Jummal sallis, ei arwand süüks,
26. Omma öigusse üllesnäitmisseks nüüd sel aial, et temma isse öige on, ja öigeks teeb sedda, kes Jesusse ussust on.
27. Kus nüüd on kiitleminne? se on otsas; Missugguse kasso läbbi? kas teggude kasso läbbi? ei mitte, waid usso kasso läbbi.
28. Sepärrast arwame meie, et innimenne öigeks saab usso läbbi, ilma kasso teggusitta.
29. Woi on Jummal ükspäinis Juda-rahwa Jummal? eks ta ei olle ka pagganatte Jummal? töest temma on ka pagganatte Jummal.
30. Sest et üksainus Jummal on, kes öigeks teeb usso seest sedda, kes on ümberleikatud, kes öigeks teeb usso läbbi sedda, kes on ümberleikamatta.
31. Kas meie siis käsko tühjaks teme usso läbbi? Ei mitte, waid meie kinnitame käsko.

4. Peatük.

Abraami usso läbbi selletakse ärra, mis usso öigus on.

1. Mis meie siis peame ütlema, et meie issa Abraam on sanud lihha polest?
2. Sest kui Abraam teggudest on öigeks moistetud, siis on temmal kitust, agga mitte Jummalaoigust.
3. Sest mis ütleb se kirri: Abraam on Jummalat usknud, ja se on temmale öigusseks arwatud.
4. Agga sellele, kes teggusid teeb, ei arwata palka armo pärrast, waid wolla pärrast.
5. Agga kes teggusid ei te, waid ussub selle sisse, kes sedda jummakartmatta öigeks moistab, sellele arwatakse temma usk öigusseks.
6. Nenda kui ka Tawet sedda innimest ütleb önsa ollewad, kellele Jummal omma öigust temma ommaks arwab ilma teggusitta:
7. Önsad on need, kelle üllekohhus keik on andeks antud, ja kelle pattud on kinnikaetud.
8. Önnis on se mees, kennele Jummal patto ei arwa süüks.

9. Kas nüüd sesinnane õnnistus on selle pärralt, kes on ümberleikatud, ehk ka selle pärralt, kes on ümberleikamatta? sest meie ütleme, et Abraamile usk on õigusseks arwatud.
10. Kuidas on se siis arwatud? kui temma ümberleikatud, ehk ümberleikamatta olli? ei mitte, kui ta ümberleikatud, waid kui ta ümberleikamatta olli.
11. Ja ümberleikamisse tähhe sai temma usso õigusse kinnitusseks, mis temmal olli ümberleikamatta põlwes, et ta pididi ollema keikide issa, kes ümberleikamatta põlwes uskwad, et se neile pididi õigusseks arwatama;
12. Ja et ta pididi ollema nende ümberleikatud issa, ei mitte ükspäinis nende issa, kes on ümberleikatud, waid ka nende issa, kes käiwad selle usso jälgedes sees, mis meie issa Abraamil olli, kui temma alles olli ümberleikamatta.
13. Sest se tootus, mis Abraamile ehk temma suggule on sanud, et ta pididi ilma pärria ollema, ei olle mitte kässo läbbi, waid usso õigusse läbbi antud.
14. Sest kui need, kes kässtust on, pärriad on, siis ep olle usk middagi, ja se tootus on tühjaks sanud.
15. Sest käsk sadab wihha; sest kussa ep olle käsko, egga seäl polle ülleastmist.
16. Sepärrast tulleb pärrandus ussust, et se peab armust ollema, et se tootus peab kindel ollema keige suggule, ei mitte ükspäinis sellele, kes kässtust on, waid kes Abraami ussust on, kes on meie keikide issa,
17. (Nenda kui kirjutud on: Minna ollen sind pannud palju rahwa issaks) Jummal ees, kedda temma on usknud, kes surnud ellawaks teeb, ja kutsub need asjad, mis ep olle, otsego olleksid nemmad.
18. Kes on lotusse wasto lotes usknud, et temma palju rahwa issaks pididi sama, sedda möda kui ööldud on: Nenda peab sinno suggu ollema.
19. Ja temma ei saand uskus nödraks, ja ei pannud tähhelegi omma ennese ihho, mis jo olli ärraellatand, sest et ta liggi sadda-aastane olli, ja ei pannud tähhelegi Sara ärraellatanud lapse-kodda.
20. Ja temma ei möttelnud mitte kaksipididi Jumala tootussest uskmatta süddamega, waid sai wäggewaks uskus, ja andis Jummalale au.
21. Ja olli se peäle täieste julge, et Jumal wäggew on sedda ka teggema, mis temma on tootanud.
22. Sepärrast on se ka temmale õigusseks arwatud.
23. Agga se ep olle ükspäinis temma pärrast kirjutud, et se temmale on arwatud,
24. Waid ka meie pärrast, kennele se peab õigusseks arwatama, kui meie ussume selle sisse, kes meie Issandat Jesust on üllesärratanud surnust;
25. Kes meie ülleastmiste pärrast on ärra--antud, ja meie õigekssamisse pärrast ülles--ärratud.

5. Peatük.

Usso öigus sadab monnesugguse kasso. Kristust ja essimest Adamat arwatakse wastastikko.

1. Et meie nüüd ussust olleme öigeks sanud, siis on meil rahho Jummal jures meie Issanda Jesusse Kristusse läbbi.
2. Kelle läbbi meie ka olleme liggi sanud uskus sesinnatse armo jure, mis sees meie seisame, ja kiitleme Jummal au lotusse pärrast.
3. Agga mitte ükspäinis sepärrast, waid meie kiitleme ka willetsusse sees, et meie teame, et willetsus sadab kannatust,
4. Ja kannatus sadab mitto näggema, ja kui mitto on nähtud, se sadab lotust.
5. Agga lotus ei te meile häbbi, sest et Jummal armastus x on wäljawallatud meie süddame sisse pühha Waimo läbbi, kes meile on antud.
6. Sest Kristus on, kui meie alles nödrad ollime, nende eest, kes jummalakartmatta, ommal aial surnud.
7. Sest ükski ei wotta naljalt ühhe öige eest surra, agga ühhe hea söbra eest ehk kegi ka julgeks surra.
8. Agga Jummal näitab wälja omma armastust meie wasto, et Kristus meie eest on surnud, kui meie alles pattused ollime.
9. Sepärrast peab meid, kes meie nüüd temma were läbbi olleme öigeks sanud, paljo enam temma läbbi peästetama wihhast.
10. Sest kui meie Jummalaga olleme leppitud temma poia surma läbbi, kui meie waenlased ollime; paljo enam peab meid temma ello läbbi peästetama, et meie jo olleme leppitud.
11. Agga mitte ükspäinis sepärrast, waid meie kiitleme ka Jummalas meie Issanda Jesusse Kristusse läbbi, kelle läbbi meie nüüd leppitud olleme sanud.
12. Sepärrast otsekui ühhe innimesse läbbi pat on ma-ilma sisse tulnud, ja patto läbbi surm; nenda on ka surm keikide innimeste sisse läbbiläinud, kelle ühhe sees nemmad keik on patto teinud.
13. Sest pat olli ma-ilmas kässust sadik; agga patto ei arwata süüks, kussa ep olle käsko.
14. Agga surm on kui kuningas wallitsenud Adama aiast, Mosesse aiani ka nende ülle, kes ep olle patto teinud ühhesarnatse ülleastmissegga, kui Adam, kes on üks ettetähendus sest, kes pididi tullesma.
15. Agga nenda ep olle se luggu armo-anniga, kui pattolangmissegga; sest kui se ühhe innimesse pattolangmisse läbbi paljo on surnud, paljo enam on Jummal arm ja and mitmele rohkeste sanud se armo läbbi, mis ühhe innimesse Jesusse Kristusse pärralt on.
16. Ja anniga ep olle sedda luggu, kui surmaga, mis on tulnud selle ühhe läbbi, kes patto on teinud; sest kohhus on

ühhest pattolangmisest tulnud hukka--samissex; agga se armo and aitab mitmest pattolangmisest öigussex.

17. Sest kui selle ühhe innimesse pattolangmisse läbbi surm kui kuningas on wallitsenud selle ühhe läbbi, paljo ennam peawad need, kes sawad sedda wägga rohket armo ja öigusse andi, kui kuningad wallitsema ellus selle ühhe Jesusse Kristusse läbbi.

18. Sepärrast nüüd, nenda kui ühhe patto--langmisse läbbi sü on tulnud keikide innimeste peäle hukkasamissex; nenda on ka selle ühhe Kristusse öigusse läbbi Jummalä arm tulnud keikide innimeste peäle ello öigekssamissex.

19. Sest otsego selle ühhe innimesse sannapölgmisse läbbi on paljo sanud pattusex; nenda sawad ka selle ühhe Kristusse sannakuulmisse läbbi paljo öigeks.

20. Agga käsk on senna körwa tulnud sisse, et pattolangminne pididi suremaks sama; agga kussa pat on suremaks sanud, seäl on arm paljo rohkem olnud:

21. Et, otsego pat on kui kuningas wallitsenud surmas, nenda ka arm peaks kui kuningas wallitsema öigusse läbbi iggawessex elluks Jesusse Kristusse meie Issanda läbbi.

6. Peatük.

Patto sees ei sünni ellada. Usso öigussest tulleb öige ello parrandaminne.(Epistel kuendamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalä Pühha.(Epistel seitsmel Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalä Pühha.

1. Mis meil siis tulleb öölda? kas meie peame patto sisse jäma, et arm peaks suremaks minnema?

2. Ei milgi kombel: kes meie olleme pattule ärrasurnud, kuidas peame meie weel selle sees ellama?

3. Ehk eks teie ei tea, et, mitto meid Kristusse Jesusse sisse on ristitud, et meie temma surma sisse olleme ristitud?

4. Siis olleme meie temmaga mahhamaetud ristmisse läbbi surma sisse, ja otsego Kristus on üllesärratud surnust Issa au läbbi, et meie ka nenda peame udes ellus käima.

5. Sest kui meie Temmaga olleme istutud temma surma sarnadussex, siis peame meie ka Temma üllestousmisse sarnatsed ollema.

6. Et meie sedda teame, et meie wanna innimenne Temmaga on risti lödud, et patto ihho peab tühjaks minnema, et meie mitte ennam patto ei teni;

7. Sest kes surnud on, se on öigeks moistetud pattust.

8. Agga kui meie Kristussega olleme surnud, siis ussume meie, et meie ka temmaga peame ellama,

9. Sest et meie teame, et Kristus surnust üllesärratud mitte enam ei surre, surm ei wallitse teips temma ülle.
10. Sest, mis temma on surnud, sedda on ta pattule surnud ükskord; agga mis ta ellab, sedda ellab temma Jummalale.
11. Nenda arwage ka teie ennast pattule kül surnud ollewad, agga Jummalale ellawad Kristusse Jesusse meie Issanda sees.)
12. Sepärrast ärgo wallitsego pat mitte kui kuningas teie surrelikko ihho sees, et teie wottaksite temma sanna kuulda temma himmude sees.
13. Äрге andke ka mitte ommad liikmed üllekohto söa--riistuks pattule: waid andke ennast isse Jummalale kui need, kes surnust on ellawaks sanud, ja ommad liikmed öigusse söariistuks Jummalale.
14. Sest pat ei pea mitte teie ülle wallitsema, sest teie ep olle mitte kässo al, waid armo al.
15. Mis siis? kas peame meie patto teggema, et meie kässo al ep olle, waid armo al? ei paigast mitte.
16. Eks teie ei tea? et, kenne sullasiks teie ennast heidate sanna kuulma, selle sullased teie ollete, kelle sanna teie kulete, olgo patto sullased surmaks, ehk sannakuulmisse sullased öigusseks.
17. Agga tänno Jummalale, et teie patto sullased ollite; agga süddamest ollete selle öpetusse sanna kuulnud, kelle wormi sisse teid on märgitud.
18. Agga et teie ollete pattust lahti sanud, ollete teie öigusse sullasiks sanud.
19. Minna rägin innimesse kombel lihha nödrusse pärrast; sest otsego teie ommad liikmed ollete annud rojastussele ja üllekohtule orjaks, üllekohtuks: nenda andke nüüd ommad liikmed öigussele orjaks pühhitsusseks.
20. Sest kui teie patto sullased ollite, siis ollite teie öigussest lahti.
21. Mis kasso olli teile siis neist asjust, mispärrast teil nüüd häbbi on? sest nende ots on surm.
22. Agga nüüd, et teie ollete pattust lahti ja Jummalale orjaks sanud, on teil omma kasso, et teie pühhaks sate, ja se ots on iggawenne ello.
23. Sest surm on patto palk, agga iggawenne ello on Jummalale armo-and Kristusse Jesusse meie Issanda sees.)

7. Peatük.

Kristusse läbbi peäseb innimenne kässo-ähwardamisest. Mis käsk teeb innimesse sees. Lihha panneb waimo ehk seestpididise innimesse wasto.

1. Ehk eks teie ei tea, wennad, (sest minna rägin neile, kes käsko moistwad) et käsk wallitseb innimesse ülle, senni kui ta ellab.

2. Sest se naene, kes mehhe melewalla al on, on senni, kui mees ellab, kasso läbbi temma al ; agga kui mees on ärrasurnud, siis on temma mehhe kässust lahti sanud.
3. Sepärrast, kui ta teise mehhele lähhäb, kui temma mees alles ellab, siis hütakse tedda abbiellorikjaks; agga kui mees on ärrasurnud, siis on temma sest kässust lahti, et temma ep olle abbiellorikja, kui ta teise mehhele saab.
4. Sepärrast, mo wennad, ollete teie ka surmatud kässule Kristusse ihho läbbi, et teie peate teise mehhele sama; kes surnust on üllesärratud, et meie Jummalale peame wilja kandma.
5. Sest kui meie lihha sees ollime, siis ollid pattused himmud, mis kasso läbbi tousid wäggewad meie liikmede sees, surmale wilja kandma.
6. Agga nüüd olleme meie kässust lahti sanud, et se on surnud, kellest meid kinnipeti, et meie peame tenima waimo ue wisi, ja mitte kirjatähhe wanna wisi sees.
7. Mis peame meie nüüd ütlema? ons käsk pat? ei milgi kombel; agga patto ei tunnud minna muido mitte, kui kasso läbbi: sest ma ei teädnud kurja himmo patto ollewad, kui käsk ep olleks öölnud: Sinna ei pea mitte himustama.
8. Agga pat leidis süüd, ja satis se kasso läbbi minno sees keik himmud ülles; sest ilma kässota on pat surnud.
9. Agga ma ellasin ennemuiste ilmakässota; agga kui kässosanna tulli, sai pat jälle ellawaks.
10. Agga ma surrin ärra, ja sesinnane kasso--sanna, mis mulle olli antud elluks, sedda leiti mulle surmaks.
11. Agga pat, kui ta süüd leidis kässosanna läbbi, pettis mind ärra, ja tappis mind temma läbbi.
12. Sepärrast on käsk kül pühha, ja kässosanna pühha, ja öige, ja hea.
13. Ons siis se hea mulle surmaks sanud? ei milgi kombel, waid pat on mulle surmaks sanud, et se pididi ilmuma patto ollewad, mis se hea läbbi mulle surma sadab, et pat pididi sama kässosanna läbbi üpris wägga pattuseks.
14. Sest meie teame, et käsk on waimolik; agga minna ollen lihhalik, ja patto alla müdud.
15. Sest minna ei kida heaks, mis ma teen; sest ma ei te mitte, mis ma tahhan, waid minna teen sedda, mis ma wihkan.
16. Kui ma nüüd sedda teen, mis ma ei tahha, siis tunnistan minna, et käsk hea on.
17. Agga nüüd ei te minna mitte enam sedda, waid se pat, mis minno sees ellab.
18. Sest ma tean, et minno sees (se on mo lihha sees) ei ella mitte head: sest tahtminne on kül minno jures, agga sedda head teggemist ei leia ma mitte.

19. Sest minna ei te mitte sedda head, mis ma tahhan, agga ma teen sedda kurja, mis ma ei tahha.
20. Kui ma nüüd sedda teen, mis ma ei tahha, siis ei te minna enam sedda, waid se pat, mis minno sees ellab.
21. Nüüd leian ma ennesest patto käsko, kui ma tahhan head tehha, et se kurri himmo minno jures on.
22. Sest mul on melehead Jummal kässust seestpiddise innimesse polest.
23. Agga ma tunnen teist käsko omma liikmete sees, se panneb mo mele kasso wasto, ja wottab mind wangi patto kasso alla, mis mo liikmete sees on.
24. Oh minna willets innimenne! kes peästab mind sellesinnatse surma ihhust?
25. Ma tännan Jummalat Jesusse Kristusse meie Issanda läbbi; sepärrast tenin minna isse nüüd omma melega Jummal käsko; agga lihha patto käsko.

8. Peatük.

Jummal lapsed on lahti hukkamoistmissest. Nende kohhus on patto wasto panna. Nemmad on siin ilmas risti ja kiusatuste al. Mis suur rööm on neil kiusatuste wasto.(Epistel kahheksamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.(Epistel neljandamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.(Epistel Jakobusse päwal.

1. Sepärrast ei moisteta nüüd mitte neid hukka, kes Jesusse Kristusse sees on, kes ei käi lihha järrel α , waid waimo järrel.
2. Sest ello waimo käsk Kristusse Jesusse sees on mind patto ja surma kässust lahti teinud.
3. Sest et käsk ei woind pattust lahti tehha, se--pärrast et se rammoto olli lihha läbbi, siis läkkitas Jummal omma Poega pattuse lihha sarnadusses, ja patto pärrast, ja moistis sedda patto hukka, mis lihha sees:
4. Et kasso öigus pididi täieste sündima meie sees, kes meie ei käi lihha järrel, waid waimo järrel.
5. Sest kes lihha järrele on ellamas, neil on lihha meel; agga kes waimo järrele ellawad, neil on waimo meel.
6. Sest lihha meel on surm; agga waimo meel on ello ja rahho.
7. Sepärrast et lihha meel on waen Jummal wasto, sest temma ei heida ennast Jummal kasso alla, sest ei temma woigi heita.
8. Ja kes lihha sees on, ei woi Jummal mele pärrast olla.
9. Agga teie ep olle mitte lihha sees, waid waimo sees, kui agga Jummal Waim teie sees ellab; agga kennel ep olle Kristusse Waimo, sesinnane ep olle mitte temma pärralt.
10. Agga kui Kristus teie sees on, siis on kül ihho surnud patto pärrast; agga waim on ello öigusse pärrast.

11. Agga kui selle Waim, kes Jesust on surnust üllesärratanud, teie sees ellab, siis wottab se, kes Kristust on surnust üllesärratanud, ka teie surrelikkud ihhud ellawaks tehha temma Waimo läbbi, kes teie sees ellab.
12. Sepärrast nüüd, wennad, ep olle meil wölgo lihhaga, et meie peaksime lihha järrele ellama.
13. Sest kui teie lihha järrele wottate ellada, siis peate teie surrema ; agga kui teie Waimo läbbi ihho teud wottate surretada, siis peate teie ellama.
14. Sest ni mitto kui Jummal Waimo läbbi juhhatakse, needsinnatsed on Jummal lapsed.
15. Sest teie ep olle sanud sullase pölwe waimo, et teie jälle peaksite kartma, waid teie ollete lapse pölwe Waimo x sanud, kelle läbbi meie kissendame: Abba, Issa!
16. Sesamma Waim tunnistab meie waimoga, et meie olleme Jummal lapsed.
17. Olleme meie nüüd lapsed, siis olleme meie ka pärriad, nihästi Jummal pärriad kui Kristusse pärriad, kui meie Temmaga kannatame, et meie ka Temmaga au sisse same.)
18. Sest minna arwan, et sellesinnatse aia kannatamissed ep olle ühtegi wäärt selle au wasto, mis meile peab ilmutadama.
19. Sest loom otab pitki silmi Jummal laste au ilmumist.
20. Sest loom on tühja pölwe alla heidetud, ei mitte hea melega, waid selle pärrast, kes tedda on senna alla heitnud,
21. Se lotusse peäle, et ka sesamma loom peab peästetud sama sest kadduwa asja tenistussest Jummal laste au wabbadusseks.
22. Sest meie teame, et keik loom ühtlase äggab, ja ühtlase sures waewas on tännini.
23. Agga mitte ükspäinis se, waid ka need isse, kellel Waimo essimessed annid on, ja meie isse äggame isseennestes, ja otame laste öigust, se on: meie ihho ärrapeästmist.)
24. Sest meie olleme ärrapeästetud lotusse läbbi; agga lotus, mis näikse, ep olle lotust; sest mis kegi näab, mikspärrast peab temma ka lootma?
25. Agga kui meie sedda lodame, mis meie ei nä, siis otame meie kannatusse läbbi.
26. Agga selsamäl kombel tulleb ka se Waim meie nödrusteale appi; sest meie ei tea mitte, mis meie peame palluma, nenda kui kohhus on; agga sesamma Waim teeb palwed meie eest öhkamistega, mis ükski ei wöi üllesräkida.
27. Agga kes süddamed läbbikatsub, se teab, mis Waimo meel on, sest et temma Jummal tahtmisse järrele pühhade eest palwed teeb.
28. Agga meie teame, et keik heaks tulleb neile, kes Jummalat armastawad, kes temma ennepetud nou läbbi on kutsutud.
29. Sest kedda ta enne on ärratunnud, neid on temma ka enne seädnud, et

nemmad peawad ollema temma Poia näo sarnatsed, et ta pididi ollema se essimenne sündinud mitme wenna seas.

30. Agga, kedda temma on enneseädnu, neid on temma ja kutsnud, ja kedda ta on kutsnud, neid on temma ka öigeks teinud, ja kedda ta on öigeks teinud, neid on ta ka auustanud.

31. Mis peame meie nüüd senna jure ütleva? ons Jummal meie eest, kes woib meie wasto panna ?

32. Kes omma ennese Poialege polle armo annud, waid on tedda meie keikide eest ärraannud, kuis ei peaks temma mitte ka selle--sammaga meile keik armust andma?

33. Kes woib nende peäle süüd tösta, kes Jummal ärrawallitsetud on ? Jummal on se, kes öigeks teeb.

34. Kes se, kes woib hukkamoišta? Kristus on se, kes surnud, ja mis weel ennam, kes ka üllesärratud, kes ka on Jummal parramal käel, kes ka meie eest pallub.

35. Kes woib meid lahutada Kristusse armastussest? willetsus, ehk ahhastus, ehk takka--kiusaminne, ehk nälg, ehk allastus, ehk hädda, ehk moök?

36. (Nenda kui kirjutud on: Sinno pärrast tappetakse meid keige se päwa, meid arwatakse tappa lambuks.)

37. Agga selle keige sees same meie woimust kül selle läbbi, kes meid on armastanud.

38. Sest minna ollen se peäle julge, et ei surm, egga ello, ei inglid, egga würstid, egga wäggewad, ei se mis praego, egga mis tullew on ;

39. Ei kõrgus, egga süggawus, egga ükski mu loom ei woi meid lahutada Jummal armastussest, mis on Jesusse Kristusse meie Issanda sees.)

9. Peatük.

Jummal ei pea ühhest ennam luggu kui teisest sündmisse polest: Wallitseb selgest armust iggawesseks elluks, kes temma kutsmisse sanna ei põlga, egga isseennast ei arwa öige ollewad.

1. Ma rāgin töt Kristusses, minna ei walleta mitte, (nenda et ka miño süddame-tuñistus sedda mulle tuñistab pühha Waimo läbbi.)

2. Et mul suur kurbdus ja löpmatta wallo on minno süddames.

3. Sest et minna isse sowiksin ärrakautadawaks sada Kristusse käest omma wendade pärrast, kes mo suggulased on lihha polest.

4. Need on Israeli rahwas, kelle pärralt on lapse öigus, ja au, ja seädussed, ja kāsso-andminne, ja Jummal tenistus, ja tootussed;

5. Kelle pärralt wannemad on, ja kellest Kristus tulleb lihha polest, kes on ülle keikide Jummal, kidetud iggaweste, amen.

6. Agga se ei woi olla, et Jummal sanna olleks tühjaks sanud ; sest keik need ep olle mitte Israeli suggu α , kes Israelist on sündinud.
7. Egga keik olle Abraami lapsed, sepärrast et nemmad Abraami suggu on: waid Isaaki sees peab sulle pärris suggu nimetadama.
8. Se on, lihha lapsed, needsinnatsed ep olle mitte Jummal lapsed; waid tootusse lapsed arwatakse sugguks.
9. Sest se on tootusse sanna: selsinnatsel aial aasta pärrast tahhan minna jälle tulla, ja Saral peab poeg ollema.
10. Agga ei mitte ükspäinis sellega, waid ka Rebekkaga on sesamma luggu olnud, kui temä ühhest, se on, meie issast Isaakist käima peäle sai.
11. Sest kui need lapsed weel es olle sündinud, ja ei middagi head egga kurja teinud, et se ennepetud nou Jummal ärrawallitsemisse järrele pididi kindlaks jäma, ei mitte teggude pärrast, waid selle kutsuja pärrast,
12. Siis ööldi temmale: Surem peab wähhemat tenima.
13. Nenda kui kirjutud on: Jakobit ollen minna armastanud, agga Esawit ollen ma wihkanud.
14. Mis peame meie nüüd ütlemä? ons Jummal jures üllekohhus? ei milgi kombel.
15. Sest ta ütleb Mosessele: Ma tahhan armo heita selle peäle, kelle peäle ma armo heidan, ja tahhan hallastada selle peäle, kelle peäle ma hallastan.
16. Sepärrast nüüd ei maksa selle nou, kes tahhab, egga selle, kes jookseb, waid Jummal nou, kes armo heidab.
17. Sest kirri ütleb Waraonile: Otse seks ollen minna sind üllespiddanud, et ma omma wägge sinnus pididin üllesnäitma, ja et mo nimmi keige Ma peäl peab kulutadama.
18. Sepärrast heidab ta nüüd armo, kelle peäle ta tahhab, ja teeb kowwaks, kedda temma tahhab.
19. Ütled sinna nüüd minnule: Mis ta siis weel kaebab? kes woib temma tahtmisse wasto seista?
20. Agga, oh inimenne! kes olled sinna, kes sa wasto Jummalat kostad? kas se, mis tehtud on, ütleb teggiale: Miks olled sa mind nenda teinud?
21. Ehk kas pottiseppal ep olle melewalda soue ülle, et temma septsammast ühhest souetükkist woib teha teist riista auuks, agga teist autumaks riistaks.
22. Kui nüüd Jummal tahtis omma wihha näidata, ja omma wägge teäda anda, siis on temma sure pitka melega kannatanud nende wihha-riistadega, mis walmistud on hukatusseks;
23. Ja on kannatanud usklikkudega, et ta pididi teäda andma omma au rikkust nende armo-riistade wasto, mis ta on enne walmistanud auuks,
24. Kedda temma ka on kutsnud, se on: meid, ei mitte ükspäinis Juda-, waid ka paggana--rahwa seltsist,

25. Nenda kui temma ka Osea ramato sees ütleb: Minna tahhan ommaks rahwaks hüda, mis ei olnud mitte minno rahwas: ja armokesseks, mis ei olnud mitte armokenne.
26. Ja peab sündima seäl paikas, kus neil on ööldud: Teie ep olle mitte minno rahwas, seäl peab neid hütama ellawa Jumala lapsiks.
27. Agga Jesaia kissendab Israelist: kui Israeli laste arro, mis hukka lähhäb, olleks kui liiw, mis merre äres on, siiski peab suggu ärrapeäsma.
28. Sest temma teeb sesamma asja peäle otsa, ja lõppetab neid öigusses, sest Issand wöttab üht lõppetud asja Ma peäle tehha.
29. Ja nenda kui Jesaia on enne üttelnud: Kui wäggede Issand meile ei olleks suggu jätnud, siis olleksime meie kui Sodoma x rahwas olnud, ja Komorra rahwa sarnatseks sanud.
30. Mis ütleme meie nüüd? sedda, et pagganad, kes ep olle öigust noudnud, on öigust kätte sanud, agga sedda öigust, mis ussust tulleb.
31. Agga Israeli rahwas, kes öigusse käsko noudis, ep olle mitte öigusse kässo jure sanud.
32. Mikspärrast? sest et nemmad öigust ep olle mitte noudnud ussust, waid nenda kui kässo teggudest; sest nemmad on ennast toukand wasto--
tougamisse kiwwi wasto.
33. Nenda kui kirjutud on: Wata, ma pannen Sionis wastotougamisse kiwwi, ja pahhandusse kaljo, ja ükski, kes temma sisse ussub, ei pea mitte häbbi sisse sama.

10. Peatük.

Meie öigus Jummal ees ei tulle kässust, waid Ewangeliummist. Jummal ei te wahhet innimeste wahhel nende suggu ehk sündimisse polest.(Epistel pühha Andrea päwal.

1. Wennad, minno süddame hea meel ja palwe, mis ma teen Jummal pole Israeli rahwa eest, on se, et nemad önsaks saaksid.
2. Sest ma annan neile tunnistust, et nemmad peält nähha wägga hoolsad on Jumala pärrast, agga ilma moistusseta.
3. Sest et nemmad ei moista Jummal öigust, ja omma ennese öigust otsiwad kinnitada, ep olle nemmad ennast Jummal öigusse alla heitnud.
4. Sest kässo ots on KRISTUS, öigusseks iggaühhele, kes ussub.
5. Sest Moses kirjotab sest öigussest, mis kässust tulleb, et innimenne, kes sedda keik teeb, se peab se läbbi ellama.
6. Agga se öigus, mis ussust tulleb, ütleb nenda: Ärra ütle mitte omma süddames: kes tahhab üllesminna taewa? se on: Kristust mahhatoma.
7. Ehk kes tahhab allaminna süggawussesse? se on: Kristust surnust üllestoma.

8. Agga mis ütleb temma: Se sanna on so liggi sinno suus, ja sinno süddames, se on se usso sanna, mis meie kulutame.
9. Sest kui sinna omma suga saad üllestunnistanud Issandat Jesust, ja saad usknud ommas süddames, et Jummal tedda on surnust üllesärratanud, siis pead sa önsaks sama.
10. Sest süddamega ustakse öigusseks, ja suga tunnistakse ülles önnistusseks.
11. Sest se kirri ütleb: Ükski, kes temma sisse ussub, ei pea mitte häbbi sisse sama.
12. Sest wahhet ep olle Juda- ja Kreka-mehhe wahhel, sest sesamma keikide Issand, rikkas keikide heaks, kes tedda appi hüüdwad.
13. Sest iggaüks, kes ial Issanda nimme appi hüab, peab önsaks sama.
14. Kuida peawad nemmad nüüd appi hüüdma tedda, kelle sisse nemmad ep olle usknud? Agga kuida peawad nemmad uskma, mis nemmad ep olle kuulnud? agga kudda peawad nemmad kuulma ilma kulutajata?
15. Agga kudda peawad nemmad kulutama, kui neid ei olle läkkitud? nenda kui kirjutud on: Kui illusad on nende jallad, kes rahho kulutawad, kes head kulutawad.
16. Agga keik ei wotta armo-öppetusse sanna mitte kuulda. Sest Jesaia ütleb: Issand, kes on meie kulutamist usknud?
17. Sepärrast tulleb usk kulutamissest, agga kulutamine Jummal sanna läbbi.
18. Agga minna ütlen: Eks nemmad polle sedda kuulnud? kül ikka, sest keige Ma sisse on nende heäl wäljaläinud, ja nende sannad ma--ilma otsani.)
19. Agga minna ütlen: Eks Israel polle sedda tunnud? Moses, kes essimenne on, ütleb: Ma tahhan teid ärritada nende läbbi, kes ei olnud minno rahwas, ja tahhan teid wihhaseks teha ühhe rummala rahwa läbbi.
20. Agga Jesaia rägib julgeste, ja ütleb: Mind on leitud neist, kes mind ei otsi; ma ollen ilmunud neile, kes minno järrel ei küssi.
21. Agga Israeli wasto ütleb temma: Keige se päwa ollen minna ommad käed wäljalautanud ühhe rahwa wasto, mis ei kule sanna, ja wasto rägib.

11. Peatük.

Juda-rahwa süddame kangussest. Jummal heldussest pagganatte wasto. Juda-rahwa tullewast pattust--pöörmissesst.(Epistel kolm-aino Jummal Pühhal.

1. Sepärrast ütlen minna: Ons Jummal omma rahwa ärralükkanud? ei milgi kombel; sest minnagi ollen Israeli mees, Abraami suggust, Penjamini suggu-arrust.
2. Jummal ep olle mitte omma rahwast ärra--lükkanud, mis temma on enne ärratunnud; ehk eks teie ei tea, mis kirri Eliast ütleb, kuida temã Jummalaga rägib wasto Israelit, ja ütleb:

3. Issand, nemmad on sinno prohwetid tapnud, ja sinno altarid mahhakiskunud, ja minna ollen üksi üllejäänud, ja nemmad käiwad minno hinge peäle.
4. Agga mis ütleb temmale Jummal kostus: Minna ollen ennesele üllejätnud seitsetuhhat meest, kes ep olle pölwe nikkutanud Paali ees.
5. Nenda on ka nüüd selsinnatsel aial suggu üllejäänud Jummal armo ärrawallitsemisse järrele.
6. On se nüüd armust, siis ei olle se teps teggudest; muido ep olleks arm mitte enam arm; on se agga teggudest, siis ep olle se enam arm; muido ep olleks teggo mitte enam teggo.
7. Mis on nüüd? Mis Israel otsib, sedda ep olle temma mitte sanud; agga need ärrawallitsetud on sedda sanud, agga need teised on kowwaks läinud.
8. (Nenda kui kirjutud on: Jummal on neile annud raske unne waimo, silmad, et nemmad ei nä, ja körwad, et nemmad ei kule) tännapawani.
9. Ja Tawet ütleb: Nende laud sago köieks, ja wörkutamisse paelaks, ja pahhandusseks, ja kättemaksmisseks neile:
10. Nende silmad sago pimmedaks, et nemmad ei nä: ja murra nende selga köwweraks iggal aial.
11. Sepärrast ütlen minna: Ons nemmad kommistand, et nemmad piddid langema? ei paigast mitte, waid nende langmisse läbbi on pagganille önnistus sanud, et pagganad neid Juda-rahwast piddid hoolsaks teggema.
12. Agga kui nende langminne on ma-ilma rikkus, ja nende kahjo pagganatte rikkus; kui palju enam peaks se pagganatte heaks tulles, kui nemmad keik wotwad uskuda.
13. Sest ma rāgin teile pagganattele; sest et minna pagganatte Apostel ollen, auustan minna omma ammetit,
14. Kas ma woiksin omma lihha hoolsaks, ja monningad nende seast önsaks tehha.
15. Sest kui ma-ilm on leppitud se läbbi, et need Juda-rahwas on ärralükkatud; mis on se, kui neid wastowoetakse, muido kui ello surnust sama ?
16. Agga kui essimenne uudne willi on pühha, siis on ka taigen pühha, ja kui juur pühha on, siis on ka oksad pühhad.
17. Kui nüüd monningad neist oksadest on ärramurtud; agga sinna kui mets-öllipu olled nende assemelle pokitud, ja öige öllipu jurest ja mahlast ossa sanud:
18. Siis ärra kiitle mitte oksade wasto; agga kui sa nende wasto kiitled, siis mötle, et sinna ei kañna juurt, waid juur kannab sind.
19. Ütled sinna nüüd: Need oksad on ärra--murtud, et mind piddi sisse pokitama.
20. Öige kül; nemmad on ärramurtud omma uskmatta süddame läbbi; agga sinna seisad usso läbbi: ärra olle surelinne ommast melest, waid kardada.

21. Sest kui Jummal ep olle armo annud neile lodud oksadele, katsu, ehk temma sinnulegi ei anna armo.
22. Sepärrast wata Jummal heldusse ja hirmo: hirmo kül nende wasto, kes on langenud; agga heldusse sinno wasto, kui sa jääd heldusse sisse, muido sindke mahharaiutakse.
23. Ja neid, kui nemmad ei jä uskmatta süddame sisse, peab pu sisse pokitama; sest Jummal on wäggew neid jälle sisse pokima.
24. Sest kui sinna ühhest lodud mets-öllipuust olled ärraleikatud, ja wasto lodud wisi hea ölli--pu sisse pokitud, kui palju ennam peab neid, kes lodud hea öllipu oksad on, omma ennese öllipu sisse pokitama.
25. Sest minna ei tahha mitte, wennad, et teil sesinnane sallaja assi peab teadmatta ollema (et teie ei pea ennest melest moistlikkud ollema) et muist Israeli rahwa seast on kowwaks läinud, kunni pagganatte arro saab täis sanud.
26. Ja nenda keik Israeli rahwas peab önsaks sama, otsego kirjutud on: Sionist peab Ärrapeästja tulles ja Jakobi suggust se jummalakartmatta ello ärrapöörma.
27. Ja sesinnane on se seädus, mis minnust neile on antud, kui ma nende pattud saan ärra--wotnud.
28. Armo-öppetusse polest on nemmad kül waenlased teie pärrast; agga ärrawallitsemisse polest on nemmad armsad wannematte pärrast.
29. Sest Jummal ei kahhetse mitte omma armo-andi egga kutsmist.
30. Sest otsego teiege ennemuiste ep olle Jummal sanna kuulnud; agga nüüd nende sanna--kuulmatta süddame läbbi ollete armo sanud:
31. Nenda ep olle nüüd ka needsinnatsed sanna kuulnud, et ka nemmad piddid armo sama, se armo läbbi, mis teile on sündinud.
32. Sest Jummal on keik inimessed sanna--kuulmatta ello alla kinnipannud, et ta keikide peäle piddi armo heitma.
33. Oh sedda Jummal rikkusse ja tarkusse ja tundmisse süggawust! kuis ärraarwamatta on temma kohtomoistmissed, ja ärramoistmatta temma wisid!
34. Sest kes on Issanda mele tunnud? ehk kes on temma nouandja olnud?
35. Ehk kes on temmale middagi enne annud, et sedda peaks temmale jälle tassutama?
36. Sest temma seest, ja temma läbbi, ja temma sisse on keik asjad; temmale olgo au iggaweste, Amen.)

12. Peatük.

Mis meie kohhus on Jummal, isseenneste, liggimesse ja ka waenlaste wasto.(Epistel essimessel pühhapäwal pärrast kolme Kunninga Pühha.(Epistel teisel pühhapäwal pärrast kolme Kunninga Pühha.(Epistel Maria

Katsmaminnemisse ehk heina Maria päwal.(Epistel kolmandamal pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha.

1. Sepärrast maenitsen minna teid, wennad, Jummal sure süddamelikko hallastusse läbbi, et teie annate omãd ihhud ellawaks, pühhaks ja Jumala melepärralisseks ohwriks, se olgo teie moistlik Jummalatenistus.
2. Ja ärge wotke mitte sesinnatse ma-ilma sarnatsed olla; waid muutke ennast omma mele uendamisse läbbi, et teie woiksite katsuda, mis Jummal hea, ja melepärralinne, ja täis tahtminne on.
3. Sest ma ütlen se armo läbbi, mis mulle on antud, iggäühhele, kes teie seast on, et temma ei arwa ennast targemaks, kui sünnib arwata, waid et iggäüks ennesest arwaks nenda, kui kohhus on arwata sedda möda, kui Jummal iggäühhele usso moõto on jagganud.
4. Sest otsego meil ühhe ihho sees palju liikmid on; agga keikil liikmettel ep olle ühtesuggust tööd:
5. Nenda on meid palju üks ihho Kristusse sees; agga iggäüks ennese kohhal olleme meie teine teise liikmed.
6. Agga meil on armo-annid, mis sedda armo möda, mis meile on antud, monnesuggused on.) Ehk meil on prohwetil kulutaminne, siis peab se usso moõdo järrele ollema.
7. Ehk meil on järrelewaatmisse ammet, siis olleme meie teine teise liikmed ses järrelewaatmisse ammetis; ehk on, kes õppetab, se on teise like õppetusse sees.
8. Ehk on, kes maenitseb, se on teise like maenitsusse sees; kes jaggab, se tehko sedda wagga süddamega; kes on üllewaatja, se olgo ussin, kes waeste eest murreteb, se tehko sedda römoga.
9. Armastus ärge olgo mitte sallalik; hirmo olgo teile kurja eest; hoidke sedda head takka.
10. Armastage teine teist ellaste kui wennad; teine joudko teise ette auustamisega.
11. Ärge olge laisad ses, mis teie peate teggema; olge tullised waimus; pange aega tähhele.
12. Olge röömsad lotusses, kannatlikkud ahastusses; jäge kindlaste palwesse;
13. Aitke need pühhad, kennel pudo on; püüdke heal melil woõraid wastowotta.
14. Önnistage neid, kes teid takkakiusawad; önnistage, ja ärge wanduge mitte.
15. Olge röömsad röömsadega, ja nutke nutjattega.
16. Olge ühhomelelissid teine teise wasto. Ärge noudke kõrki asjo, kuid heitke ennast allandikkude seltsi.
17. Ärge olge ennese melest moistlikkud; ärge makske ühhelegi kurja kurjaga; noudke häid asjo keikide innimeste nähhes.

18. Kui se woib olla, siis piddage keige innimestega rahho, ni palju, kui teie polest sünnib.
19. Äрге makske isse kurja kätte, armsad, waid andke maad Jummalala wihhale, sest kirjutud on: Minno pärralt on se kättemaksminne, minna tahhan kättemaksta, ütleb Issand.
20. Kui nüüd sinno waenlasel nälg on, siis söda tedda, kui temmal janno on, siis joda tedda; sest, kui sa sedda teed, siis kogud sinna tullisid süssi temma Pea peäle.
21. Ärra anna ennast kurjast ärrawoita, kuid woida sinna kurja ärra heaga.)

13. Peatük.

Oppetussed, missuggused meie peame ollema kohto--wannematte, omma liggimesse, ja isseennaste wasto.(Epistel neljandamal pühhapäwal pärrast kolme Kunninga Pühha.(Epistel essimessel Kristusse tullemisse Pühhal.

1. Igga hing heitko ennast üllematte alla, kellel keigeüllem melewald on, sest üllemaid ep olle muido kui Jummalast; agga kes üllemad on, need on Jummalast seätud.
2. Kes nüüd üllematte wasto panneb, se panneb Jummalala seädmissesse wasto; agga kes wastopannewad, need saatwad isseenneste peäle nuhtlust.
3. Sest wallitsejad ei olle hirmuks hea teggudele waid kurjadele; agga kui sinna ei tahha selle üllema hirmo karta, siis te head, ja siis saad sinna kitust temmalt.
4. Sest temma on Jummalala tener sinno heaks; agga kui sa kurja teed, siis karda, sest ta ei kañna moöka mitte ilma-asjata; sest temma on Jummalala tener, kättemaksja, nuhhelda sedda, kes kurja teeb.
5. Sepärrast on tarwis, et teie ennast allaheidate, ei mitte ükspäinis nuhtlusse, waid ka süddametunnistusse pärrast.
6. Sest sepärrast makske ka makso; sest nemmad on Jummalala sullased, kes otse se eest murret kandwad.
7. Siis tassuge nüüd keikile, mis teie kohhus on; makso, kellele makso: tollirahha, kellele tollirahha: kartust, kellele kartust: au, kellele au tulleb anda.
8. Ärgo olgo teil ühtegi wölga ühhegiga, kuid et teie teine teist armastate, sest kes teist armastab, se on käsko täieste piddanud.
9. Sest se: sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma; sinna ei pea mitte tapma; sinna ei pea mitte warrastama; sinna ei pea mitte üllekohto tunnistama; sinna ei pea mitte himmustama, ja kui weel üks teine käsk on, sedda pañakse sellesinnatse sanna sisse ühte, se on, selle sees: sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast.
10. Armastus ei te liggimessele kurja: siis on nüüd armastus kässo täitminne.)

11. Ja sedda tehkem sepärrast, et meil teäda on se aeg, et se tund on, et meie jo olleme üllesärratud unnest; (sest nüüd on meie önnistus lähhem kui siis, kui meie usklikuks saime.
12. Ö on möda läinud, agga pääw on liggi tulnud,) sepärrast heitkem ennesest ärra pimmedusse teud, ja ehitagem ennast walgusse söa--riistadega.
13. Ellagem ausaste kui päwa aial, ei mitte prassimisses egga liajomisses, ei mitte abbi--ello ärrateotamisses, egga kimalusses, ei mitte ridus α egga kaddedusses,
14. Waid ehitage ennast Issanda Jesusse Kristussega, ja ärge kandke omma lihha eest hoolt nenda, et himmud sest touswad.)

14. Peatük.

Missuggused need, kel kange usk on, peawad ollema nende wasto, kes nödrad on uskus.

1. Agga wotke sedda wasto, kes nödder on uskus, ja ärge saatke tedda mitte kaksi--pidi mötlema.
2. Monni ussub kül, et ta woib keik süa; agga kes nödder on, se sööb aia-rohhud.
3. Kes sööb, se ärgo põlgago sedda, kes mitte ei sö; ja kes ei sö, se ärgo moistko kohhut selle peäle, kes sööb, sest Jummal on tedda wastowotnud.
4. Kes sinna olled, kes sa teise sullase peäle kohhut moistad? temma seisab ehk langeb omma issandale; agga tedda peab kinnitadama, sest Jummal on wäggew tedda kinnitama.
5. Teine arwab kül ühhe päwa parrema ollewad teist; agga teine arwab keik päwad ühhesugguseks: iggaüks olgo ommast melest se peäle julge.
6. Kes päwa tähhele panneb, se panneb sedda tähhele Issandale, ja kes päwa mitte tähhele ei panne, se ei panne sedda mitte tähhele Issandale; kes sööb, se sööb Issandale, sest temma tännab Jummalat, ja kes mitte ei sö, se ei sö Issandale, ja tännab Jummalat.
7. Sest ükski meist ei ella isseennesele, ja ükski ei surre isseennesele.
8. Sest kui meie ellame, siis meie ellame Issandale: ja kui meie surreme, siis meie surreme Issandale; sepärrast ehk meie ellame, ehk meie surreme, siis olleme meie Issanda pärralt.
9. Sest seks on Kristus ka surnud ja ülles--tousnud, ja jälle ellawaks sanud, et temma ni hästi surnutte kui ellawate ülle pididi Issand ollema.
10. Agga sinna, mis sa omma wenna peäle kohhut moistad? ehk sinnagi, mis sa omma wenna mikski ei panne? sest meid peab keik Kristusse kohtojärje ette seisatadama.

11. Sest kirjutud on: Minna ellan, ütleb Issand: Mulle peab igga põlw ennast nikkutama, ja igga keel peab Jummalale tunnistama.
12. Sepärrast peab nüüd iggaüks meist isseennese eest Jummalale arro andma.
13. Sepärrast ärge moistkem teps kohhut teise peäle; waid moistke enneminne se peäle kohhut, et ükski omma wennale tülli egga pahhandust ei te.
14. Ma tean, ja ollen julge se peäle Issanda Jesusse sees, et ühtegi ep olle ärrakeeldud isse--enneses, kui agga, kes middagi arwab ärrakeeldud ollewad, sel on se ärrakeeldud.
15. Agga kui sinno wend roa pärrast kurwaks saab, siis ei käi sinna teps armastusse järrel: ärra sata hukka omma roaga sedda, kelle eest Kristus on surnud.
16. Sepärrast ärge laske omma head mitte teotada.
17. Sest Jumjala riik ep olle mitte roog egga joma-aeg, waid öigus, ja rahho, ja rööm pühha Waimo sees.
18. Sest kes neis asjus KRISTUST tenib se on Jumjala mele pärrast, ja kölwab innimeste melest.
19. Sepärrast noudkem nüüd sedda takka, mis rahhuks, ja parrandusseks issekeskes tarwis tulleb.
20. Ärra rikku roa pärrast Jumjala teggo; keik road on kül puhtad; agga sel innimessel on se pahha, kes pahhandussega sööb.
21. Se on hea, et sa lihha ei sö, egga wina ei jo, egga sedda, kuhho wasto sinno wend ennast toukab, ehk pahhandab, ellik nödraks saab.
22. Ons sinnul usk, siis olgo se sulle ennesele Jumjala ees; Önnis on se, kes isseennese peäle kohhut ei moista selle asja sees, mis ta tunneb hea ollewad.
23. Agga kes kaksipiddi mötleb, kui ta sööb, se on hukkamoistetud, sest et se ei tulle ussust; agga keik, mis ussust ei tulle, se on pat.

15. Peatük.

Nendega, kelle usk nödder on, peab kannatama, Kristusse pärrast, kes keikidega kannatab. Monnisuggused öppetussed ja head maenitsussed.(Epistel teisel Kristusse tullemisse Pühhal.

1. Agga meie, kes kanged olleme, peame nende jouotumatte nödrussed kandma, ja ei pea mitte isseennese mele pärrast ollema.
2. Sest iggaüks meist olgo liggimesse mele pärrast temma heaks, se on parrandusseks.
3. Sest Kristuski ep olle omma ennese mele pärrast olnud, waid nenda kui kirjutud on: Nende teotamissed, kes sind teotawad, on minno peäle langenud.
4. Sest mis ial enne on kirjutud, se on meie öppetusseks ennekirjutud, et meil kannatusse ja kirja römustamisse läbbi peab lotus ollema.

5. Agga se kannatusse ja römustamisse Jummal andko teile, et teie üht meelt peate isse--keskes Jesusse Kristusse järrele,
6. Et teie ühhe mele ja ühhe suga auustate Jummalat ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa.
7. Sepärrast wotke teine teist wasto, nenda kui ka Kristus meid on wastowotnud Jumjala auuks.
8. Agga ma ütlen, et Jesus Kristus on ümberleikamisse teenriks sanud Jumjala töe pärrast, et ta pididi wañematte tootussed kinnitama:
9. Ja et ka pagganad hallastusse pärrast pididid Jummalat auustama, nenda kui kirjutud on: Sepärrast tahhan minna minna sind kita pagganatte seas, ja sinno nimēle mängide laulda.
10. Ja ta ütleb temma: Olge röömsad, pagganad, temma rahwaga.
11. Ja ta: Kiitke ISSANDAT, keik pagganad, ja kiitke tedda keik rahwas!
12. Ja ta ütleb Jesaia: Se peab ollema Jesse suur, ja kes touseb wallitsema pagganatte ülle, selle peäle peawad pagganad lootma.
13. Agga se lotusse Jummal täitko teid keige römo ja rahhoga usso sees, et teil woiks rohkeste lotust olla pühha Waimo wäes.)
14. Agga minna issegi tean töeste teitest, mo wennad, et teiege isse täis headust ollete, täidetud keige tundmissegga, ja woite ka ennast isse--keskes maenitseda.
15. Agga ma ollen muist teile julgeminne kirjotanud, wennad, et ma sedda jälle teie mele tuletan, se armo pärrast, mis mulle Jummalast on antud,
16. Et minna pean Jesusse Kristusse sullane ollema pagganatte seas, ja Jumjala armo-öppetusse pühha tööd teggema, et pagganatte ohwer Jumjala melest öiete armas olleks, pühhitsetud pühha Waimo läbbi.
17. Sepärrast on mul kiitlemist Kristusse Jesusse sees neist asjust, mis Jumala pärralt on.
18. Sest minna ei julgeks middagi räkida neist asjust, mis Kristus ep olle teinud minno läbbi sanna ja teoga, et pagganad pididid sanna kuulma,
19. Tähtede ja immeteggude wäe läbbi, Jumjala Waimo wäe läbbi, nenda et minna Jerusalemmast ja ümberkaudo Illirikusse maast sadik keik Kristusse armo-öppetusegga ollen täitnud.
20. Agga nenda ollen minna wägga püüdnuud armo-öppetust kulutada, kussa Kristus ep olle nimmetud, et ma woöra allusse peäle ei ehhitä;
21. Waid nenda kui kirjutud on: Need, kellele temmast ep olle middagi kulutatud, peawad näggema, ja need, kes ei olle kuulnuud, peawad moistma.
22. Sepärrast on mind ka mittokord ärra--keeldud teie jure tullemast.
23. Agga nüüd, (et mul polle enam maad neissinnatsis paikus; agga ni mitto aastat wägga ollen iggatsenuud teie jure tulla.)
24. Kui ma lähhan Hispania-male, tahhan minna teie jure tulla, sest ma lodan

läbbimannes teid nähha, ja teitest senna sadetud sada, kui ma enne teie seltsis ennast pissut saan römustanud.

25. Agga nüüd lähän minna Jerusalemma pühhad risti-innimessed tenima.

26. Sest Makedonia ja Ahkaja-ma koggodussed on heaks arwanud middagi jaggada neile waeste pühhadele, kes Jerusalemmas on.

27. Sest nemmad on sedda heaks arwanud, ja on ka nende wölglesed; sest kui need pagganad nende waimolikkuiust andist ossa sanud, siis on ka nende kohhus, neid ihholikko andidega aidata.

28. Kui ma nüüd sedda saan lõppetanud, ja neile sesinnatse kasso ausaste kätte saatnud, tahhan minna teie kaudo Hispania-male miñna.

29. Agga ma tean, kui ma teie jure tullen, et ma siis tullen Kristusse armo-öppetusse rohke jätkoga.

30. Agga minna maenitsen teid, wennad, meie Issanda Jesusse Kristusse läbbi, ja waimo armastusse läbbi, et teie minnoga woitlete palwette sees minno eest Jummal pole,

31. Et ma saaksin peästetud sannakuulmatta rahwa käest, mis Juda-maal on ; ja et se, mis ma ollen koggunud, ja Jerusalemma wiin, woiks pühha rahwa melest öiete armas olla;

32. Et ma woiksin römoga teile jure tulla Jummal tahtmisse järrele, ja teiega ennast römustada.

33. Agga se rahho Jummal olgo teie keikidega. Amen.

16. Peatük.

Paulus annab Wöbet Roma-rahwa holeks, terretab neid, kes pühhad, maenitseb neid, ja kidab Jummalat.

1. Agga minna annan teie holeks meie ödde Wöbet, kes on Kengrea koggodusse kässilinne:

2. Et teie tedda wastowottaksite Issanda sees, nenda kui pühhade kohhus on, ja olleksite temmale abbiks, mis asjas ial temmal teid tarwis on; sest sesinnane on mitmele, ka mulle ennesele abbiks olnud.

3. Terretage Priskilla ja Akila, minno abbi--mehhed Kristusse Jesusse sees:

4. Kes minno ello eest omma kaela on pannud, kedda mitte ükspäinis minna ei tänna, waid ka keik pagganatte koggodussed;

5. Ja terretage se koggodus nende koias. Terretage Epenetust, kedda ma armatsen, kes se essimenne olnud, kes Ahkaja-maal Kristusse pole on pöörnud.

6. Terretage Maria, kes palju tööd meie eest on teinud.

7. Terretage Andronikust ja Junia minno suggulased, ja kes minnoga wangis olnud: kes on kuulsad Apostlide seas, kes ka enne mind on olnud Kristusse sees.

8. Terretage Amplia, kedda ma armatsen Issanda sees.
9. Terretage Urbanust meie abbimeest Kristusse sees, ja Takini, kedda ma armatsen.
10. Terretage Apellest, kes on läbbikatsutud Kristusse sees. Terretage need, kes Aristobulusse perrest on.
11. Terretage Herodionit minno suggulast. Terretage need, kes Narkissusse perrest, kes Issanda sees on.
12. Terretage Triwona ja Triwosa, kes tööd tewad Issandas. Terretage Persida, kedda ma armatsen, kes paljo tööd on teinud Issanda sees.
13. Terretage Ruwust, kes on üks ärrawallitsetud Issanda sees, ja temma ja minno emma.
14. Terretage Asinkritust, Wlegonti, Hermani, Paatroba, Hermet, ja need wennad, kes nende jures on.
15. Terretage Wilologust, ja Julia, Nerea, ja temma ödde, ja Olimpa, ja keik pühhad, kes nende jures on.
16. Terretage teine teist pühha su-andmissesga. Kristusse koggodussed läkkitawad teile terwit.
17. Agga minna maenitsen teid, wennad, et teie neid tähhele pannete, kes lahkumissi ja pahhandussi töstwad se õppetusse wasto, mis teie ollete õppinud, ja tagganege neist ärra.
18. Sest needsinnatsed ei teni mitte meie Issandat Jesust Kristust, waid omma köhto ; ja petwad maggusa sanna, ja libbeda kõnne läbbi waggade x süddamed.
19. Sest teie sannakuulminne on keikile teäda sanud, sepärrast ollen ma teie pärrast römus; agga ma tahhan, et teie kül hea peäle peate targad, agga kurja peäle waggurad ollema.
20. Agga se rahho Jummal tallab pea sadanat teie jalge alla. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teiega, amen.
21. Teid terretawad Timoteus, minno abbimees, ja Lukius, ja Jason, ja Sosipatrus, minno suggulased.
22. Minna Tertius terretan teid, kes ma se ramato ollen kirjotanud Issanda sees.
23. Teid terretab Kajus, minno ja keige koggodusse perremees. Teid terretab Erastus liñna rentmeister, ja wend Kuartus.
24. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie keikidega, amen.
25. Agga sellele, kes teid woib kinnitada minno armo-õppetusse ja Jesusse Kristusse jutlusse järrele, mis läbbi se sallaja-assi on ilmutud, mis iggawessest aiast on kinnipetud olnud;
26. Agga nüüd on ilmutud prohwetü kirjade läbbi iggawesse Jummalä kasso pärrast usso sannakuulmisseks, ja teäda antud keikide pagganatte seas.

27. Selle aino targa Jummalale olgo au Jesusse Kristusse läbbi iggaweste.
AMEN.

Roma-rahwale kirjutud Korintussest Wöbe läbbi, kes olli Kengrea koggodusse
kässilinne.

Paulusse Ramato Ots, mis Roma-rahwale kirjutud.

Apostli Paulusse essimenne Ramat Korintusse-liñna rahwale kirjutud.

---

1. Peatük.

*Maenitsus, et ühhesuggune meel ja allandik südda peab usklikkudele
ollema.(Epistel kahheksateistkümneal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal
Pühha.*

1. Paulusse Jesusse Kristusse kutsutud Apostel Jummal tahtmisse järrele, ja
wend Sostenes.

2. Selle Jummal koggodussele, mis Korintusse-liñnas on, neile, kes on
pühhitsetud Kristusse Jesusse sees, neile kutsutud pühhadele, nende keikidega,
kes meie Issanda Jesusse Kristusse nimme appi hüüdwad keikis nende ja meie
paikus.

3. Arm olgo teiega, ja rahho Jummalast meie Issast, ja Issandast Jesussest
Kristussest.

4. Minna tännan ikka omma Jummalat teie pärrast se Jummal armo eest, mis
teile on antud Kristusse Jesusse sees,

5. Et teie temma sees keikist ollete rikkaks sanud keige õppetusse sanna, ja
keige tundmisse sees.

6. Nenda kui Kristusse tunnistus teie sees on kinnitud,

7. Nenda et teil ühhestki armo-annist ei olle pudo, ja otate meie Issanda
Jesusse Kristusse ilmumist;

8. Kes ka teid tahhab kinnitada otsani, et teie laitmatta õ woiksite olla meie
Issanda Jesusse Kristusse päwal.

9. Jummal on ustaw, kelle läbbi teie ollete kutsutud temma Poia meie Issanda
Jesusse Kristusse ossamisseks.)

10. Agga minna maenitsen teid, wennad, meie Issanda Jesusse Kristusse
nimme läbbi, et teie keik ühte wisi rägite, ja et ei olle lahkumissi teie seas,

waid sündige teine teisega ühte ühhe--sugguses meles, ja ühhesugguses mõttes.

11. Sest ma ollen Kloese perre käest teitest teada sanud, minno wennad, et teie seas riidlemissi on.

12. Agga ma ütlen sedda, et iggaüks teie seast ütleb: Minna ollen Paulusse poolt, ja teine: Minna ollen Apollo-poolt, ja teine: Minna ollen Kewa poolt, ja teine: Minna ollen Kristusse poolt.

13. Ons Kristus lahutatud? ons Paulus teie eest risti lödud? woi ollete teie Paulusse nimme peäle ristitud?

14. Ma tännan Jummalat, et minna ei olle keddagi teie seast ristitud, kui ükspäinis Kristust ja Kajust;

15. Et ükski ei woi öölda, et ma omma nimme peäle ollen ristitud.

16. Agga ma ollen ka ristitud Tehwana perret ; ennam ei tea minna mitte, kas ma muud keddagi ollen ristitud.

17. Sest Kristus ei olle mind mitte läkkitanud ristima, waid armo-öppetust kulutama, ei mitte targa sannadega, et Kristusse risti ei peaks tühjaks tehtama.

18. Sest se sanna sest ristist on neile üks jölledus, kes hukka lähhäwad, agga meile, kes meie önsaks same, on se üks Jummal wäggi.

19. Sest kirjutud on: Minna tahhan tarkade tarkust ärrakautada, ja moistlikkude moistust tühjaks teha.

20. Kus on se tark? kus on se kirjatundia? kus on sellesinnatse ma-ilma asjade ärraarwaja? eks Jummal olle sellesinnatse ma-ilma tarkust jölledaks teinud?

21. Sest et ma-ilm omma tarkusse läbbi ei tunnud Jummalat Jummal tarkusse sees, siis on Jummal mele pärrast olnud, jölleda jutlusse läbbi önsaks teha neid, kes ussuwad.

22. Sest Juda-rahwas küssiwad tähte, ja Kreka-rahwas noudwad tarkust.

23. Agga meie kulutame Kristust, kes risti lödud, mis Juda-rahwale üks pahhandus, agga Kreka-rahwale üks jölledus on.

24. Agga neile, kes on kutsutud, ni hästi Juda- kui Kreka-rahwale kulutame meie Kristust, Jummal wägge, ja Jummal α tarkust.

25. Sest Jummal jölle assi on targem, kui inimessed on, ja Jummal nödrus on wäggewam, kui inimessed on.

26. Sest teie näte, wennad, omma kutsmist, et ei mitte palju targaid lihha polest, ei mitte palju wäggewaid, ei mitte palju suurtsuggu rahwast teie seas ei olle ;

27. Waid mis jölle on ma-ilma ees, sedda on Jummal ärrawallitsenud, et temma tarkadele häbbi teeks, ja mis nödder on ma-ilma ees, sedda on Jummal ärrawallitsenud, et temma häbbi teeks sellele, kes wäggew on.

28. Ja mis ma-ilma ees alw ja ärrapöltud on, sedda on Jummal ärrawallitsenud, ja sedda, mis ühtegi ei olle, et ta pididi tühjaks teggema sedda, mis middagi on.

29. Et ükski lihha temma ees ei pea kiitlema.

30. Agga temãast ollete teie Kristusse Jesusse sees, kes meile Jummalast on sanud tarkusseks, ja õigusseks ja pühhitsemisseks, ja lunnastamisseks.

31. Et se olleks nenda, kui kirjutud on: Kes kiitleb, se kitelgo Issanda sees.

2. Peatük.

Sedda armo-õppetust peab jummalikko tarkussega kulutama.

1. Ka minna, kui ma teie jure tullin, wennad, ei tulnud mitte kõrge sannade ehk tarkussega, kui ma teile Jummalala tunnistust kulutasin.

2. Sest minna ei arwand ennast teie seas ühtegi muud teädwad, kui agga Jesust Kristust ja seddasamma kui üht risti lödud Kristust.

3. Ja minna ollin teie jures nõdrusse, ja kartusse, ja sure wärristusse sees.

4. Ja minno kõnne ja minno jutlus ei olnud mitte melitajatte innimesse tarkusse sannadega, waid Waimo ja wäe üllesnäitamisses.

5. Et teie usk mitte ei olleks innimeste tarkusses, waid Jummalala wäes.

6. Agga meie rägime sedda tarkust, mis on täieste waggade sees, ei mitte sellesinnatse ma--ilma, egga sellesinnatse ma-ilma üllematte tarkust, kes ärrakadduwad;

7. Waid meie rägime Jummalala tarkust sallajas asjas, sedda warjule pandud tarkust, mis Jummal enne on seädnud enne ma-ilma algmist, meie auuks.

8. Mis ükski sellesinnatse ma-ilma üllemist ei olle tunnud; sest kui nemmad sedda olleksid tunnud, siis ei olleks nemmad sedda au Issandat mitte risti lönud.

9. Waid nenda kui kirjutud on: Mis silm ei olle näinud, ja körw ei olle kuulnud, ja innimesse süddamesse ei olle tousnud, mis Jummal on walmistanud neile, kes tedda armastawad,

10. Sedda on Jummal meile ilmutanud omma Waimo läbbi: sest Waim otsib keik asjad läbbi, ka Jummalala süggawussed.

11. Sest kes innimeste seast teab sedda, mis innimesse sees on, kui agga innimesse waim, kes temma sees on ; nenda ei tea ka ükski, mis Jummalala sees on, kui agga Jummalala Waim.

12. Agga meie ei olle mitte sedda ma-ilma waimo sanud, waid sedda Waimo, kes Jummalast on, et meie woime teäda, mis meile Jummalast on armust antud.

13. Sedda rägime meie ka, et mitte sannadega, mis innimesse tarkus õppetab, waid mis pühha Waim õppetab, ja arwame waimolikkud asjad ärra waimolikkul kombel.

14. Agga lihhalik innimenne ei sa mitte kätte, mis Jummal Waimo asjad on ; sest se on temmal üks jölledus, ja temma ei woi neid mitte tunda, sest neid peab waimolikkult ärramoistetama.

15. Agga waimolik innimenne moistab kül keik ärra, ja tedda ennast ei moisteta ühhestki ärra.

16. Sest kes on Issanda meelt tunnud, ja kes tedda pididi õppetama? agga meil on Kristusse meel.

3. Peatük.

Õppetajad on teenrid, põllo-harriad ja hone-ehhitajad, Kristus on meie õnnistusse Issand ja allus.

1. Ka minna, wennad, ei olle mitte woinud räkida teile kui waimolikkudele, waid kui lihhalikkudele, kui wäetimatte lastele Kristusse sees.

2. Pima ollen minna teile jua annud, ja ei mitte kowwa roga; sest teie ei woinud weel mitte, egga woi weel nüüdke mitte.

3. Sest teie ollete alles lihhalikkud, sest kui kaddedus, ja riid, ja wastastikkud meled teie seas on, eks teie olle lihhalikkud, ja eks teie ei ella innimeste wisil?

4. Sest kui kegi ütleb: Minna ollen Paulusse poolt, agga teine: Minna ollen Apollo poolt, eks teie siis ei olle lihhalikkud?

5. Kes on nüüd Paulus? ja kes on Apollos? mis muud kui teenrid, kenne läbbi teie ollete usklikuks sanud, ja nenda kui Issand iggäühhele on annud.

6. Minna ollen istutanud, Apollos on kastnud, agga Jummal on kaswatanud.

7. Siis ei olle nüüd middagi, egga se, kes istutab, egga se, kes kastab, waid Jummal, kes kaswatab.

8. Agga kes istutab, ja kes kastab, need on ühhesuggused; agga iggäüks saab omma palka omma töö järrele.

9. Sest meie olleme Jummal abbimehhed, teie ollete Jummal põllo-ma, ja Jummal hone.

10. Jummal armo järrele, mis minnule on antud, ollen minna allust seädnud kui tark hone-ehhitaja, ja üks teine ehitab se peäle; agga iggäüks katsko, kuidas temma se peäle ehitab.

11. Sest teist allust ei woi ükski seäda, kui agga se, mis jo seätud on, se on Jesus Kristus.

12. Agga kui kegi sellesinnatse allusse peäle ehitab kulda, höbbedat, kallid kiwwa, puid, heina, kört;

13. Siis peab iggäühhe töö awwalikkuks sama: sest se pääw peab sedda selletama; sest tulle läbbi peab se ilmuma, ja tulli peab läbbikatsuma iggäühhe tööd, missuggune se on.

14. Kui kellegi töö jääb, mis temma se peäle on ehhitanud, siis peab ta palka sama.
15. Kui kellegi töö ärrapölleb, siis saab temma sest kahjo; agga temma isse peäseb, agga nenda kui tulle läbbi.
16. Eks teie ei tea, et teie Jummal tempel ollete, ja et Jummal Waim teie sees ellab?
17. Kui kegi Jummal templi ärrarikkub, tedda tahhab Jummal ärrarikkuda; sest Jummal tempel on pühha, se ollete teie.
18. Ärgo petko ükski isseennast; kui kegi teie seast ennast arwab targa ollewad sessinnatses ma-ilmas, se sago jölledaks, et ta woiks targaks sada.
19. Sest sellesinnatse ma-ilma tarkus on jölledus Jummal jures; sest kirjutud on: Temma tabbab targad nende tiggeda kawwalusse sees.
20. Ja ta: Issand tunneb nende tarkade mötlemised, et nemmad tühjad on.
21. Sepärrast ärgo kitelgo ükski innimestest; sest keik on teie pärralt,
22. Olgo Paulus ehk Apollos, olgo Kewas ehk ma-ilm, olgo ello ehk surm, olgo ollewad asjad ehk tullewad asjad, keik on teie pärralt.
23. Agga teie ollete Kristusse pärralt, agga Kristus on Jummal pärralt.

4. Peatük.

Apostlide ammet ja põlli.(Epistel kolmandamal Kristusse Tullemisse Pühhal.

1. Nenda arwago meid iggaüks kui Kristusse sullasid ja maiapiddajaid Jummal sallaja-asjade ülle.
2. Agga peäle sedda, siis küssitakse maiapiddajatte käest, et iggaüks peab tru ollema.
3. Agga ma ei panne sedda mikski, et teitest minno peäle kohhut moistetakse, ehk innimesse kohto päwast, agga ei minnage moista ennese peäle kohhut,
4. Sest minna ei tea ennese peäle ühtegi süüd: agga sepärrast ep olle ma mitte õigeks arwatud: agga Issand on se, kes mo peäle kohhut moistab.
5. Sepärrast ärge moistke ühtegi kohhut enne aega, kunni Issand tulleb, kes ka pimmedusse sallajad asjad päwa ette töstab, ja süddamette nouud awwalikkuks teeb, siis saab iggaüks Jummalalt kitust.)
6. Agga sedda ollen minna, wennad, ennese ja Apollo peäle tähhendanud teie pärrast, et teie meist peate öppima, ei mitte targemad ollema ülle sedda, kui kirjutud on, et teie teine teise wasto ühhegi pärrast ei pea surustellema.
7. Sest kes teeb sinno wahhel wahhet? agga mis on sul, mis sinna ei olle sanud? agga kui sa ka sedda olled sanud, mis sa siis kiitled, otse kui ei olleks sa sedda mitte sanud?

8. Jubba teie ollete täis sanud, jubba teie ollete rikkaks läinud, teie wallitsete kui kunningad ilma meieta, ja Jummal andko, et teie wallitseksite kui kunningad, et ka meie woiksime kui kunningad teiega wallitseda.
9. Sest minna arwan, et Jummal meid need wiimsed Apostlid on pannud kui surmale ärra--antud; sest meie olleme silma-immeks sanud ma-ilmale, ja inglidele, ja innimestele.
10. Meie olleme jölledad Kristusse pärrast, agga teie ollete moistlikkud Kristusse sees; meie nödrad, agga teie kanged; teie ausad, agga meie autumad.
11. Selle tunnini kannatame meie ka nälga ja janno, ja olleme allasti, ja meid peksetakse kemmeltega, ja meil ei olle kussagi pool asset,
12. Ja meie näme waewa tööd tehhes omma kättega; kui meid söimatakse, siis önnistame meie; kui meid takkakiusatakse, siis kannatame meie sedda.
13. Kui meid teotakse, siis pallume meie; meie olleme tännini otsego ma- ilma pühkiks ja keikide roistuks sanud.
14. Minna ei kirjota sedda mitte, et ma teile häbbi teeksin, waid minna maenitsen teid, kui ommad armsad lapsed.
15. Sest ehk teil olleks kümmetuhhat juhatajat Kristusse sees, ommeti ei olle teil mitte palju issasid, sest Kristusse Jesusse sees ollen minna teid sünnitanud armo-öppetusse läbbi.
16. Sepärrast maenitsen minna teid, olge minno järrelkäiad.
17. Sepärrast ollen minna Timoteust teile läkkitanud, kes mo armas ja tru poeg on Issanda sees, kes teie mele peab tulletama minno teed, mis Kristusse sees on, nenda kui ma keikis paikus iggas koggodusses öppetan.
18. Agga monningad surustellewad, otse kui ei peaks minna mitte teie jure tullema.
19. Agga ma tahhan pea teie jure tulla, kui Issand tahhab, ja tahhan teäda sada ei mitte uhkede könnet, waid sedda wägge.
20. Sest Jumjala riik ei olle mitte könnes, waid wäes.
21. Mis teie tahhate? pean minna witsaga teie jure tullema, woi armastusse ja tassase waimoga?

5. Peatük.

Selle werrise horatöteggia patto nuhtlus; Maenitsus, et wanna happotaignat peab wälja pühkima, ja kuidas ja mikspärrast ei pea ollema teggemist nende pattustega. (Epistel Kristusse üllestousmisse Pühha essimessel päwal.

1. Ülleültsa kulukse horust teie seas ollewad, ja nisuggune horus, mis ei pagganattege seas ei nimmeta, et ühhel omma issa naene peab ollema.

2. Ja teie ollete uhked, ja ei olle mitte enneminne murretsenud, et se, kes sedda tööd teinud, teie seast saaks ärralükkatud.
3. Agga minna ollen jo, et minna kül ihhoga seält ärra, agga waimus liggi ollen, kui teie jures olleks, kohhut selle peäle moistnud, kes sedda nenda on teinud,
4. Meie Issanda Jesusse Kristusse nimmel, kui teie ja minno waim kous on, meie Issanda Jesusse Kristusse wäega,
5. Nisuggust sadanale ärraanda lihha hukkasamissexs, et waim woiks peäседа Issanda Jesusse päwal.
6. Teie kiitleminne ep olle mitte hea; eks teie tea, et pissut happotaignat keik taignat happuks teeb?
7. Sepärrast pühkige wälja se wanna happo--taigen, et teie uus taigen woiksite olla, nenda kui teie hapnematta ollete; sest ka meie Pasa--tal Kristus on meie eest tappetud.
8. Sepärrast piddagem Pühhad, ei mitte wannas happotaignas, ei kurjusse egga kawwalusse happotaignas, waid selge mele ja töe hapnematta taignas.)
9. Minna ollen teile kirjotanud ramato, et teil ei pea ollema teggemist horapiddajattega.
10. Ja sedda ei ütle minna mitte sellesinnatse ma-ilma horapiddajattest, egga ahnedest, ei risujattest, egga woöra jummal teenridest ülleültsa, muido peaksite teie ilmast ärraminnema.
11. Agga nüüd ollen minna teile kirjotanud, et teil ei pea sellega middagi ollema teggemist, kui keddagi wennaks nimmetakse, ja on ehk hora--piddaja, ehk ahne, ehk woöra jummal tener, ehk laitaja, ehk jodik, ehk risuja; sähhärdussega ei peage teie ühhes söma.
12. Sest mis minnul tarwis ka nende peäle kohhut moista, kes wäljas on ? eks teie nende peäle kohhut ei moista, kes sees on ?
13. Agga Jummal moistab nende peäle kohhut, kes wäljas on ; sepärrast lükkage se kurja--teggia ennestest seast wälja.

6. Peatük.

Neid söideltakse, kes kohtus käiwad pagganatte jures ja hora-tööd tewad.

1. Kas julgeb kegi teie seast, kui temmal teisega on teggemist, kohtus käia üllekohtuste jures, ja ei mitte pühhade jures.
2. Eks teie ei tea, et pühhad peawad ma--ilma peäle kohhut moistma? ka kui nüüd teitest ma-ilma peäle peab kohhut moistetama, eks teie siis ei kölba wähhemate asjade peäle kohhut moistma?
3. Eks teie ei tea, et meie peame inglide peäle kohhut moistma, miks siis mitte aialikko asjade peäle?

4. Kui teile nüüd aialikko asjade peäle tulleb kohhut moista, siis seate teie neid, kes koggodusses ärrapöltud on, kohtomoistjaks.
5. Minna ütlen sedda teile häbbiks, eks siis ei olle ühtegi tarka teie seast, ei ühteainustke, kes wenna ja wenna wahhel woiks kohhut moista?
6. Waid wend käib kohtus wennaga, ja sedda uskmatta rahwa jures.
7. Nüüd on jo töeste wigga teie seas, et teie teine teisega kohtus käite; miks teie enneminne üllekohhut ei kannata? miks teie enneminne ei lasse kahjo ennestele teha?
8. Waid teie tete üllekohhut ja kahjo, ja sedda wendadele.
9. Ehk eks teie ei tea, et üllekohtused ei pea mitte Jummal riki pärrima? ärge eksige mitte; ei horapiddajad, egga woöra jummal teenrid, ei abbiello-ärrarikjad, egga sallaja roppud, egga poiste naerajad,
10. Ei wargad, egga ahned, ei jodikkud, ei laitajad, egga risujad ei pea Jummal riki pärrima.
11. Ja teie ollite monningad sesuggused; agga teie ollete ärrapestud, teie ollete pühhitsetud, teie ollete öigeks tehtud Issanda Jesusse nimme sees, ja meie Jummal Waimo läbbi.
12. Keik on mul lubba teha, agga keigest ei olle kasso; keik on mul lubba teha, agga ühtegi ei pea mind omma melewalla alla heitma.
13. Roog on köhhule, ja köht on roale seätud, agga Jummal tahhab ühhe ni hästi kui teise lõppetada ; agga ihho ei olle mitte horussele, waid Issandale, ja Issand ihhule seätud.
14. Agga Jummal on ka Issandat üllesärratanud, ja tahhab teid ka üllesärratada omma wäe läbbi.
15. Eks teie ei tea, et teie ihhud Kristusse liikmed on? pean minna siis Kristusse liikmed wõtma, ja neid hora liikmiks teggema? ärge sedda sündko.
16. Ehk eks teie ei tea, et kes hora pole hoiab, se on üks ihho temmaga ? sest need kaks, ütleb temma, peawad üks lihha ollema.
17. Agga kes Issanda pole hoiab, se on üks waim Temmaga.
18. Pöggenege hora-tö eest; igga pat, mis innimenne ial teeb, se on wäljaspiddi ihho, agga kes hora-tööd teeb, se teeb patto omma ennese ihho wasto.
19. Ehk eks teie ei tea, et teie ihho on pühha Waimo tempel, kes teie sees on, kedda teie Jummalalt sanud, ja teie ei olle mitte isseenneste pärralt?
20. Sest teie ollete kalli hinnaga ostetud ; se--pärrast auustage Jummalat ommas ihhus ja ommas waimus, mis Jummal pärralt on.

7. Peatük.

Kustus se peäle, mis on küssitud abbiellust, wallale--ellust, ja lesse-pölwest.

1. Agga mis asjust teie mulle ollete kirjotanud, kostan minna: Se on innimessele hea, et temma naesesse ei putu.
2. Agga hora-tö pärrast olgo iggaühhel omma naene, ja iggaühhel olgo omma mees.
3. Mees tehko omma naesele sedda melehead, mis temma kohhus on, ja nendasammote naene ka mehhele.
4. Naesel ei olle melewalda omma ihho ülle, waid mehhel; ja nendasammote ei olle mehhel melewalda omma ihho ülle, waid naesel.
5. Ärge keelge ennast teine teisele muido, kui wahhest mollematte tahtes tükkiks aiaks, et teil aega woiks olla paastuda, ja luggeda; ja tulge jälle ühte, et teid sadan ei kiusa, sepärrast et teie ei woi ilma aidata.
6. Agga sedda ütlen minna lubba andes, ei mitte käskides.
7. Sest ma tahhaksin, et keik innimesed olleksid nenda, kui minnagi; agga iggaühhel on omma ennese armo-and Jummalast, teisel nenda, teisel teisiti.
8. Agga ma ütlen wallale-rahwale ja leskedele, se on neile hea, kui nemmad jäwad nenda kui minnagi.
9. Agga kui nemmad ei woi ilma aidata, siis heitko nemmad ennast abbiello sisse, sest parrem on ennast abbiellusse heita, kui himmude põllemist tunda.
10. Agga neid, kes abbiellus on, ei kässi minna, waid Issand, et naene mehhest ei pea lahkuma.
11. Agga kui temma ka olleks lahhutud, siis jägo temma mehhetä, ehk leppigo mehhega ärra, ja et mees ei pea naest mahhajatma.
12. Agga neile teistele ütlen minna, ei mitte Issand: Kui ühhel wennal üks uskmatta naene on, ja temma mele pärrast on, temmaga ellada, ärgo jätko se tedda mitte mahha.
13. Ja kui ühhel naesel uskmatta mees on, ja temma mele pärrast on, temmaga ellada, se ärgo jätko tedda mitte mahha.
14. Sest se uskmatta mees on pühhitsetud naese läbbi, ja se uskmatta naene on pühhitsetud mehhe läbbi, sest muido olleksid teie lapsed rojased, agga nüüd on nemmad pühhad.
15. Agga, kui se uskmatta pool ärralahkub, siis lahkugo temma; nisugguses asjus ei olle wend egga ödde mitte orjaks tehtud, agga Jummal on meid rahho sees kutsnud.
16. Sest mis tead sinna, naene, kas sinna mehhe woid önsaks tehha? ellik mis tead sinna, mees, kas sinna naese woid önsaks tehha, ehk mitte?
17. Nenda kui Jummal iggaühhele on jagganud, nenda kui Issand iggaühhele on kutsnud, nenda käigo temma, ja nenda sean minna keikide koggoduste sees.

18. Ons kegi ümberleikatud kutsutud, ärgo saatko se ennesele eestnahka; ons kegi eestnahkas kutsutud, ärgo lasko se ennast mitte ümberleikata.
19. Ümberleikaminne ei olle middagi, ja eest--nahk ei olle middagi, waid Jumjala käskude piddaminne.
20. Iggäuks jägo se kutsmisse sisse, mis sees temma on kutsutud.
21. Olled sinna kui sullane kutsutud, siis ärra murretse mitte, agga kui sinna ka woid lahti sada, siis te sedda enneminne.
22. Sest üks sullane, kes on kutsutud Issanda sees, se on Issanda wabbat innimenne; nendasammote ka, kes kui wabbat innimenne on kutsutud, se on Kristusse sullane.
23. Teie ollete kalli hinnaga ostetud, ärge sage mitte inimeste sullasiks.
24. Iggäuks, wennad, kuidas temma on kutsutud, nenda jägo temma Jumjala jure.
25. Agga neitsidest ei olle mul Issanda käsko, agga minna annan se nou, kui se kes Issandalt on armo sanud, ustaw olla.
26. Siis arwan minna nüüd sedda hea ollewad sellesinnatse aia hädda pärrast, et innimessele hea on nenda olla.
27. Olled sa naesega ühte sanud, siis ärra püa lahti sada; olled sa ilma naeseta, siis ärra otsi naest.
28. Agga kui sinna ka ennast abbiellusse heidaksid, ei teeks sinna mitte patto; ja kui üks neitsit mehhele lähhäks, siis ei teeks temma mitte patto; agga nisuggustele tulleb willetsus ihho polest. Agga minna annan teile armo.
29. Agga sedda ütlen minna, wennad, et se aeg pärrast sedda lühhikenne on, et ta need, kennel naesed on, nenda peawad ollema, otsego olleks neil mitte.
30. Ja kes nutwad, otsego ei nuttaks nemmad mitte, ja kes röömsad on, otsego ei olleks nemmad mitte röömsad, ja kes ostwad, otsego ei olleks se mitte nende pärralt.
31. Ja kes sellesinnatse ma-ilma prugiwad, et nemmad sedda liaks ei prugi; sest sellesinnatse ma-ilma näggo löppeb ärra.
32. Agga minna tahhaksin, et teie ilma murreta olleksite: Kes naeseta on, se murretseb sedda, mis Issanda pärralt on, kuidas temma Issanda mele pärrast woib olla.
33. Agga kes on naese wötnud, se murretseb sedda, mis ma-ilma pärralt on, kuidas temma naese mele pärrast woib olla.
34. Isse luggu on naesel, isse neitsil. Kes mehmeta on, se murretseb sedda, mis Issanda pärralt on, et temma pühha woiks olla ni hästi ihho kui waimo polest; agga kennel mees on, se murretseb sedda, mis ma-ilma pärralt on, kuidas temma mehhe mele pärrast woib olla.
35. Agga sedda ütlen minna teie enneste kassuks, ei mitte, et ma köit teie kaela pannen, waid seks, et se kaunis on, ja et teie ei lasse ennast senna ja tenna kiskuda, waid et teie Issanda pole hoiate.

36. Agga kui kegi mötleb, et ta omma neitsi wasto mitte hästi ei te, kui temma parras aeg üllelähhäks, ja et se nenda peab sündima, siis tehko temma, mis ta tahhab, temma ei te patto, mingo nemmad mehhele.

37. Agga kui kegi se peäle kindlaste seisab ommas süddames, ja temmale sedda tarwis ei olle, agga temmal on melewald teha, mis ta tahhab, ja on sedda ommas süddames ettewotnud, omma neitsi neitsiks jätta, se teeb hästi.

38. Sepärrast nüüd, kes omma tütre mehhele panneb, se teeb hästi, agga kes tedda mehhele ei panne, se teeb parreminne.

39. Naene on kässo läbbi kinni, kunni temma mees ellab, agga kui temma mees on läinud maggama omma ello seest, siis on temma lahti, et ta woib mehhele miñna, kellele ta tahhab, agga se sündko Issanda sees.

40. Agga temma on önsam, kui ta nenda jääb, minno arwates; agga ma arwan, et minnulge Jummal Waim on.

8. Peatük.

Woöra jummal ohwrist, ja kuidas ilma pahhandusse ta neid asjo peab prukima, mis muido lubba on prukida.

1. Agga neist woöra jummal ohwridest ütlen minna: tundminne teeb uhkeks, agga armastus parrandab.

2. Agga kui kegi ennast arwab middagi teädwad, se ei tunne weel ühtegi nenda, kui ta peab tundma.

3. Agga kui kegi Jummalat armastab, sesinnane on temmast ärratuntud.

4. Siis teame meie nüüd woöra jummal ohwride sömisses, et wooras jummal ma-ilmast ei olle middagi, ja et ühtegi teist jummalat ei olle, kui üks.

5. Sest et neid kül on on, kedda jummalaiks hütakse, olgo taewa sees ehk Ma peäl, (nenda kui palju jumalaid on, ja palju issandid.)

6. Siiski on meil agga üks Jummal, se Issa, kellest keik asjad on, ja meie temma sees, ja üks Issand Jesus Kristus, kenne läbbi keik asjad on, ja meie temma läbbi.

7. Agga keikil ei olle sedda tundmist mitte; sest monningad tewad ennestele tännini süddame koorma woöra jummal pärrast, et nemmad sedda söwad kui woöra jummal ohwrit, ja nende süddame-tunnistus, mis nödder on, saab rojaseks.

8. Agga roog ei te meid Jumala melest heaks; sest kui meie söme, ei olle meie mitte parremad, egga kurjemad, kui meie ei sö.

9. Agga katske, et sesinnane teie melewald nödradele pahhandusseks ei sünni.

10. Sest kui sind, kennel tundminne on, kegi woöra jummal koias nääks laudas istwad, eks siis selle süddame-tunnistus, kes nödder on, ei sadeta woöra jummal ohwri söma?

11. Ja se nõdder wend lähhäb sinno tundmisse läbbi hukka, kenne pärrast Kristus on surnud.

12. Agga kui teie nenda wendade wasto patto tete, ja nende nõdra süddame-tunnistust hawate, siis tete teie patto Kristusse wasto.

13. Sepärrast kui roog minno wenda pahhandab, siis ei tahha minna ial mitte lihha süa, et minna omma wenda ei pahhanda.

9. Peatük.

Kuida Paulus omma melewalda omma ammeti sees prugib.(Epistel ühheksamal pühapäwal enne Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Eks miña ei olle üks Apostel? eks ma wabbat innimenne ei olle? eks minna ei olle Jesust Kristust meie Issandat näinud? eks teie ei olle minno tö Issanda sees?

2. Kui minna muile ei olle Apostliks, siis ollen minna ommeti teile; sest teie ollete miño Apostli ammeti pitseri-märk Issanda sees.

3. Minno wastaminne neile, kes minnult küssiwad, on se.

4. Eks meil ei olle lubba süa ja jua?

5. Eks meil ei olle lubba ühte ödde naeseks ennesega wia, kui teistel Apostlidel, ja Issanda wendadel ja Kewal.

6. Ehk kas minnul ükspäinis ja Parnabal ei olle lubba, ei mitte tööd teha?

7. Kes lähhäb ial omma ennese palga peäle sötta ? kes istutab winamäe, ja ei sö teña wiljast? ehk kes hoiab karja, ja ei sö karja pimast?

8. Kas minna sedda rägin innimesse wisil? ehk eks käsk sedda ka ei ütle?

9. Sest Mosesse kasso-ramatusse on kirjutud: Sinna ei pea härja suud kinnisidduma, kes pahmast tallab. Murretseb Jummal härgade eest?

10. Woi, eks ta sedda keigeeñamiste meie pärrast ei ütle? sest se on meie pärrast kirjutud, et, kes künnab, se peab lotusse peäle kündma, ja, kes reht peksab, se peab lotusse peäle ommast lotussest ossa sama.

11. Kui meie teile waimolikkud asjad olleme külwanud, ons siis suur assi, et meie teie lihhalikkud asjad leikame?

12. Kui teistel se melewald on teie ülle, mis--pärrast mitte palju ennam meil? agga meie ei olle sedda melewalda mitte prukinud, waid meie sallime keik, et meie Kristusse armo-öppetussele ühtegi wiwitust ei te.

13. Eks teie ei tea, et, kes pühha tööd tewad, need söwad pühvast ohwrist ? ja, kes altari jures allati on, need sawad altariga ossa.

14. Nenda on ka Issand seädnud neile, kes armo-öppetust kulutawad, et nemmad armo-öppetusest peawad ellama.

15. Agga minna ei olle neist ühtegi prukinud; ja ma polle sedda mitte kirjotanud, et mulle nenda peab tehtama; sest palju parrem olleks mulle surra, kui et kegi minno kiitlemist peaks tühjaks teggema.
16. Sest kui minna armo-öppetust kulutan, ei olle mul sest kiitlemist; sest se on mulle seätud, et ma pean sedda teggema ; agga hädda mulle, kui ma armo-öppetust ei kuluta.
17. Sest kui ma sedda hea melega teen, siis on mul palk; agga kui wasto meelt, siis on ommeti se ammet minno kätte ustud.
18. Mis palk on mul siis? et ma Kristusse armo öppetust kulutan, ja sedda ilma maksota teen, et minna omma melewalda armo-öppetusse sees pahhaste ei prugi.
19. Sest ehk minna kül keikist lahti ollen, ollen ma ommeti keikide sullaseks ennast heitnud, et ma ennem innimessi woiksin kassuks sada.
20. Ja minna ollen Juda-rahwale otsego Juda-mehheks sanud, et ma Juda-rahwast woiksin kassuks sada; neile, kes kässo al on, ollen ma sanud, kui need, kes kässo al on, et ma neid, kes kässo al on, woiksin kassuks sada.
21. Neile, kes kässo on, ollen ma sanud kui se, kes kässo on, (ehk ma kül kässo Jummalale ei olle, waid Kristusse kässo sees) et ma neid, kes kässo on, woiksin kassuks sada.
22. Nödradele ollen ma otsego nödraks sanud, et ma need nödrad woiksin kassuks sada; ma ollen keikile keigeks sanud, et ma keikipiddi monningad woiksin önsaks teha.
23. Agga sedda teen minna se armo-öppetusse pärrast, et minna setsammast ka ossa saaksin.
24. Eks teie ei tea, et, kes woido jookswad, need jookswad kül keik, agga üks saab jooksmisse woido-andi? jookske nenda, et teie sedda kätte sate.
25. Agga iggäuks, kes woitleb, on keikis asjus kassin; nemmad on kül sepärrast kassinad, et nemmad kadduwa kroni sawad, agga meie same hukkaminnematta kroni.
26. Sepärrast jooksin minna nüüd nenda, ei mitte kui teädmatta asja peäle: ma woitlen nenda, ei mitte kui se, kes tuult peksab,
27. Waid minna sunnin omma ihho, ja tallitsen sedda, et minna muile jutlust ei ütle, ja isse ei sa kolwatumaks.

10. Peatük.

Lihhalikko julgusse eest peab ennast hoidma.(Epistel ühheksamal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Agga minna ei tahha mitte, wennad, et teil peab teädmatta ollema, et meie wannemad keik on pilwe al olnud, ja on keik merrest läbbikäinud,

2. Ja on keik Mosesse peäle ristitud pilwe ja merre sees;
3. Ja keik on ühhesuggust waimolikko roga sönud,
4. Ja on keik ühhesuggust waimolikko joma--aega jonud, sest nemãad jöid waimolikkust järreletullewast kaljust; agga se kaljo olli Kristus.)
5. Agga se surem hulk nende seast ep olnud mitte Jummal meele pärrast, sest nemmad on kõrbe mahhalödud.)
6. Agga need asjad on meie ettetähhendamiseks sündinud, et meie kurje asjo ei pea himustama, nenda kui nemmadke on himmustanud.
7. Äрге sage ka mitte woõra Jummal teenriks, nenda kui monningad neist, kui kirjutud on: rahwas istus mahha söma ja joma, ja tousis ülles mängima.
8. Äрге piddagem ka hora-ello, nenda kui monningad neist on hora-ello piddanud, ja langsid ühhel päwal kolmtuhhat kolmatkümmed.
9. Äрге kiusagem ka Kristust, nenda kui monningad neist ka kiusasid, ja neid rikkuti maddudest ärra.
10. Äрге nurrisege ka mitte, nenda kui ka monningad neist nurrisesid, ja said hukka ärrarikkuja läbbi.
11. Agga se keik on sündinud neile ettetähhendamiseks; agga se on kirjutud meile maenitsusseks, kelle peäle ma-ilma ots on tulnud.
12. Sepärrast kes ennast arwab seiswad, se katsko, et temma ei lange.
13. Teile ei olle weel muud kui innimesse kiusatus kätte tulnud; agga Jummal on ustaw, kes teid ei lasse kiusata enam, kui teie sudate kanda, waid tahhab kiusatussega ka sedda otsa teha, et teie sudate kanda.)
14. Sepärrast, minno armad, pöggenege woõra jummal tenistusse eest.
15. Ma rägin kui moistlikkudele, arwage teie, mis ma rägin.
16. Se önnistud karrikas, mis meie önnistame, eks se ei olle Kristusse werre ossasaminne? se leib, mis meie murrame, eks se ei olle Kristusse ihho ossasaminne?
17. Sest üks leib on, nenda on meid paljo üks ihho; sest meie keik same ühhe leiwa ossalisseks.
18. Wadage Israeli peäle lihha polest; eks need, kes neid ohwrid söwad, ei sa altarist ossa?
19. Mis siis minna nüüd ütlen? kas sedda, et woõras jummal middagi on? woi, et woõra jummal ohwer middagi on?
20. Agga ma ütlen: Mis pagganad ohwerdawad, sedda ohwerdawad nemmad kurja waimudele, et teie kurja waimude ossalisseks peate sama.
21. Teie ei woi mitte jua Issanda karrikast, ja kurja waimude karrikast; teie ei woi mitte ossa sada Issanda lauast, ja kurja waimude lauast.
22. Ehk tahhame meie Issandat ärritada? kas meie olleme wäggewamad tedda?
23. Keik on mul lubba teha, agga keigest ei olle kasso; keik on mul lubba teha, agga keik ei parranda mitte.

24. Ärgo otsigo ükski, mis temma ennese kasso on, waid iggäuks otsigo, mis teise kasso on.
25. Keik, mis lihha-karnis müakse, sedda söge, ja ärge küssige järrele süddame-tunnistusse pärrast.
26. Sest Ma on Issanda pärralt, ja keik selle täius.
27. Agga kui kegi neist uskmatta rahwast teid kutsub, ja teie tahhate miñna, siis söge keik, mis teie ette pannakse, ja ärge küssige ühtegi järrele süddame-tunnistusse pärrast.
28. Agga kui kegi teile ütleks: Se on woöra jummalahwer; siis ärge söge mitte sellesamma pärrast, kes sedda on täetanud, ja süddame--tunnistusse pärrast; sest Ma on Issanda pärralt, ja keik se täius.
29. Agga minna ei ütle mitte sinno, waid teise süddame-tunnistusse pärrast; sest miks--pärrast peab minno wabbadusse peäle kohhut moistetama teisest süddame-tunnistussest?
30. Ja kui ma sedda tännoga wastowöttan, miks mind selle pärrast teotakse, mis eest ma tännan?
31. Sepärrast ehk teie söte ehk jote, ellik mis teie tete, sedda tehke keik Jummalah auuks.
32. Äрге olge mitte pahhandusseks, ei mitte Juda-rahwale, ei Kreka-rahwale, egga Jummalah koggodussele.
33. Nenda kui minna ka keikis keikide mele pärrast ollen, ja minna ei otsi mitte omma, waid mitmede kasso, et nemmad önsaks saaksid.

11. Peatük.

Monningad head wisid, mis palwe jures peawad ollema; ja kuidas sedda kallist öhtosöma-aega ausaste peab petama.(Epistel surel Neljapäwal.

1. Olge minno järrelkäiad, nenda kui minna ollen Kristusse järrelkäia.
2. Agga ma kidan teid, wennad, et teie keige asja sees minno peäle mötlete, ja peate need seadmissed, nenda kui ma teile neid ollen annud.
3. Agga ma tahhan, et teie peate teädma, et Kristus on iggäuhe mehhe Pea, agga mees on naese Pea, ja Jummal on Kristusse Pea.
4. Ja igga mees, kes loeb ehk prohweti wisil rägib kübbar Peas, se naerab omma Pea ärra.
5. Agga igga naene, kes loeb, ehk prohweti wisil rägib katmatta Peaga, se naerab omma Pea ärra, sest se on otse ni palju, kui olleks temma Pea paljaks aetud.
6. Sest kui naese Pea ei olle mitte kinnikaetud, siis peab ka temma juuksid ärraleikama; agga et naesel häbbi on juuksid ärraleikata, ehk Pea paljaks aiada, siis katko temma omma Pea kinni.

7. Sest mees ei pea kül mitte Pead kinnikatma, et temma on Jummal kuio ja au, agga naene on mehhe au.
8. Sest mees ei olle naesest, waid naene on mehhest.
9. Sest mees ei olle ka mitte naese pärrast lodud, waid naene mehhe pärrast.
10. Sepärrast peab naesel melewalla-täht ollema Pea peäl inglide pärrast.
11. Ommeti ei olle egga mees naeseta, egga naene mehhetta Issanda sees.
12. Sest otsego naene mehhest, nenda on ka mees naese läbbi, agga keik on Jummalast.
13. Arwage issekeskes, kas naesele sünnib katmatta Peaga Jummalat palluda.
14. Ehk eks mitte teid ka teie lodud meel ei öppetä, et mehhel häbbi on, kui temma pitkad juuksed kaswatab.
15. Agga kui naene pitkad juuksed kaswatab, siis on se temmale auuks, sest pitkad juuksed on temmale katte eest antud.
16. Agga kui keddagi heal melel näikse riaka ollewad, ei olle meil sähhärdust wisi mitte, egga Jummal koggodustel.
17. Agga kui minna sedda kulutan, ei kida ma mitte, et teie ei tulle kokko parrandusseks, waid pahhandusseks.
18. Sest esmalt kulen minna, kui teie Jummal koggodusses kokkotullete, et lahkumissi teie seas on, ja muist ussun minna sedda.
19. Sest seggased öppetussed peawad teie seas ollema, et need, kes kölbawad, woiksid teie seas awwalikkuks sada.
20. Kui teie nüüd issekeskes kokkotullete, siis ei olle mitte Issanda öhto-sömaaia piddamist;
21. Sest iggaüks wottab sües omma roga enne ärra, ja monnil on nälg, monni on kül jonud.
22. Eks teil siis koddasid ei olle, kus teie woite süa ja jua? woi põlgate teie Jummal koggodust, ja tete häbbi neile, kennel ei olle ühtegi ? mis pean ma teile ütlema? pean minna teid kiitma? ses ei kida minna teid mitte.
23. Sest minna ollen ISSANDALT sedda sanud, mis ma teilege ollen annud, et ISSAND JESUS sel ösel, kui tedda ärraanti, leiba wottis,
24. Ja tännas, ja murdis ja ütles: Wotke, söge, se on minno ihho, mis teie eest murtakse; sedda tehke minno mällestusseks.
25. Selsammal kombel wottis temma ka karrika pärrast öhto-sömaaega, ja ütles: Se--sinnane karrikas on se uus seädus minno werre sees, sedda tehke, ni mittokord kui teie ial sedda jote, minno mällestusseks.
26. Sest ni mittokord, kui teie ial sedda leiba söte, ja sest karrikast jote, siis kulutage Issanda surma, senni kui temma tulleb.
27. Sepärrast kes ial sedda leiba sööb, ehk Issanda karrika seest joo kolwatumal wisil, sel on Issanda ihhust ja werrest süüd.
28. Agga innimenne katsko isseennast läbbi, ja nenda sögo temma sest leiwest, ja jogo se karrika seest.

29. Sest kes kolwato sööb ja joob, se sööb ja joob isseennesele nuhtlust, sest et temma ei te wahhet Issanda ihho wahhel.
30. Sepärrast on ka palju nödraid ja haigid teie seas, ja palju maggawad.
31. Sest kui meie isseenneste peäle kohhut moistame, siis ei moisteta mitte meie peäle kohhut.
32. Agga kui meie peäle kohhut moistetakse, siis antakse meile Issandast hirmo, et meid ma-ilmaga ei pea hukka moistetama.)
33. Sepärrast, minno wennad, kui teie kokko tullete söma, siis ootke teine teist.
34. Agga kui kellelgi nälg on, se sögo koddo, et teie nuhtlusseks kokko ei tulle; agga need muud asjad tahhan ma seäda, kui ma tullen.

12. Peatük.

Neist waimolikkuiust andist.(Epistel kümnemal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.(Epistel Matteusse päwal.

1. Agga waimolikkuiust andist, wennad, ei tahha minna mitte, et teil peab teadmatta ollema.
2. Teie teate, et teie ollite pagganad, ja läksite keletumatte woöraste jummalatte jure, nenda kui teid sadeti.
3. Sepärrast annan ma teile teäda, et ükski, kes Jummal Waimo läbbi rägib, Jesust ärra ei nea. Ja ükski ei woi Jesust Issandaks nimmetada, kui agga pühha Waimo läbbi.
4. Kül armo-annid on mitmesuggused, agga sesamma Waim.
5. Ja ammetid on mitmesuggused, agga se--samma Issand.
6. Ja teud on mitmesuggused, agga sesamma Jummal on, kes keik keikide sees teeb.
7. Agga iggäühhele antakse Waimo walgustamist teiste kassuks.
8. Sest ühhele antakse Waimo läbbi tarkusse sanna, agga teisele tundmisse sanna sesamma Waimo järrel;
9. Agga teisele antakse usko sesamma Waimo sees; agga teisele annid terweks teha sesamma Waimo sees;
10. Agga teisele wäggewaid teggusid teha ; agga teisele prohweti-kulutamist; agga teisele waimusid ärraarwata; agga teisele antakse monnesuggusid kelesid; agga teisele keelte ärra--selletamist.
11. Agga sedda keik teeb se üks ja sesamma Waim ja jaggab iggäühhele omma, nenda kui teha tahhab.)
12. Sest otsego ihho üks on, ja temmal on palju liikmid; agga keik selle ühhe ihho liikmed, mis palju on, on üks ihho, nenda ka Kristus.

13. Sest meie olleme ka keik ühhe Waimo läbbi ühheks ihhuks ristitud, olgo Juda- ehk Kreka-rahwas, olgo sullased ehk wabbat innimessed, ja olleme keik ühheks Waimuks jodetud.
14. Sest ka ihho ei olle mitte üks like, waid paljo.
15. Kui jalg ütleks: Sepärrast et ma polle mitte kässi, ei olle minna ihho pärralt; eks ta sepärrast ei olle ihho pärralt?
16. Ja kui körw ütleks: Sepärrast et ma polle mitte silm, ei olle minna ihho pärralt; eks ta sepärrast ei olle ihho pärralt?
17. Kui keik se ihho silm olleks, kuhho jääks kuulminne? kui keik olleks kuulminne, kuhho jääks haiso-tundminne?
18. Agga nüüd on Jummal liikmed pannud, iggaühhe neist ihho külge, nenda kui temma on tahtnud.
19. Ja kui nemmad keik üks like olleksid, kuhho jääks ihho?
20. Agga nüüd on kül paljo liikmid, agga üks ihho.
21. Agga silm ei woi käe wasto öölda: Mul ei olle sind tarwis; ehk Pea jälle jalge wasto: Mul ei olle teid tarwis.
22. Waid paljo ennam on neid ihho liikmid tarwis, mis näitwad nödramad ollewad.
23. Ja mis meie arwame autumad ihho külges ollewad, nende ümber panneme meie üllemat ehtet, ja meie illotumil liikmil on keigeüllem ehte.
24. Sest neil, mis meil illusad on ei olle ehtet tarwis; sest Jummal on ihho nenda ühte sünnitanud, ja sellele, kennel wigga on, ennam au annud.
25. Et ihho sees ei peaks lahkumist ollema, waid et liikmed peaksid ühtsuggust murret kandma teine teise eest.
26. Ja kui üks like kannatab, siis kannatawad ka keik liikmed, ja kui üht liket auustakse, siis on keik liikmed ka röömsad.
27. Agga teie ollete Kristusse ihho ja liikmed, iggaüks omma ossa polest.
28. Ja Jummal on monningad koggodusse sees seädnud, esmalt Apostliks, teiseks prohwetiks, kolmandaks õppetajaiks, pärrast wäggewad teud, pärrast andi terweks tehha, aitajad, wallitsejad, monnesarnatsed keled.
29. Kas siis keik on Apostlid? kas keik prohwetid? kas keik õppetajad? kas keik immeteggiad?
30. Kas keikil on armo-annid terweks tehha? kas keik kelesid räkiwad? kas keik kirja ärrasselletawad?
31. Agga noudke keigeparrajad armo-annid takka, ja minna näitan teile weel ühhe tee, mis keigeüllem on.

13. Peatük.

Armastusse wisid ja temma au.(Epistel seitsmel pühhapäwal enne Kristusse üllestousmisse Pühha ehk Paasto pühhapäwal.

1. Kui ma inimeste ja inglide keeltega rāgin, agga mul ei olle armastust, siis olleksin minna üks wask, mis kummiseb, ja kelloke, mis helliseb.
2. Ja kui ma woiksin prohwetil wisil rākida, ja teaksin keik sallajad asjad ja keik tundmist, ja kui mul olleks keik se usk, nenda et ma woiksin mäggisid assemelt ärratōsta, agga mul polleks armastust, siis ei olle minnust ühtegi.
3. Ja kui ma keik omma warra ärrajaggaksin, ja kui ma omma ihho annaksin, et tedda ärrapōlletakse, ja mul ei olleks armastust, siis ei olleks minnust sest ühtegi kasso.
4. Armastus on pitkamelelinne, ja näitab omma heldust ülles, armastus ei olle kadde, armastus ei te wallatust, temma ei surustelle.
5. Temma ei näita ennast kurjaste, temma ei otsi omma kasso, temma ei sa wihhaseks, temma ei mötle kurja peäle.
6. Temmal ei olle römo üllekohtust, agga tōe pärrast on temmal teistega rōöm.
7. Temma sallib keik, ta ussub keik, ta lodab keik, temma kannatab keik.
8. Armastus ei wāssi ial ärra. Agga olgo prohwetil kulutamissed, need lõpwad ärra, olgo keled, need jāwad mahha, olgo tundminne, se lõppeb ärra.
9. Sest pissut on, mis meie tunneme, ja pissut on, mis meie prohwetil wisil rākime.
10. Agga kui se täis assi tulleb. siis lõppeb se ärra, mis polikkult on.
11. Kui ma wāeti laps ollin, siis rāaksin minna kui wāeti laps, ma ollin tark kui üks wāeti laps ja mul ollid wāetima lapse mõtted; agga kui ma mehheks sain, siis jātsin minna mahha wāetima lapse kombed.
12. Sest meie näme nüüd kui ühhes peeglis moistetusses, agga siis pallest pallese; nüüd tunnen minna pissut, agga siis saan ma ärra--tunda, nenda kui minna ka ollen ärratuntud.
13. Agga nüüd jāab usk, lotus, armastus, need kolm; agga surem neist on armastus.)

14. Peatük.

Kuida öigel wisil kelesid peab rākima ja kirja ärrasselletama.

1. Noudke armastust takka, ja olge ussinad waimolikko andide peäle, agga keigeennamiste, et teie prohwetil wisil rāgite.
2. Sest kes woörast keelt rāgib, se ei rāgi mitte inimestele, waid Jummalale; sest sedda ei kule ükski, agga waimus rāgib temma sallajad asjad.

3. Agga kes prohveti wisil rägib, se rägib innimestele parrandusseks, ja maenitsusseks, ja römustamisseks.
4. Kes woörast keelt rägib, se parrandab isse--ennast; agga kes prohveti wisil rägib, se parrandab koggodust.
5. Agga ma tahhaksin, et teie keik woörad keled rägiksite, agga weel eñam, et teie prohveti wisil rägiksite; sest kes kirja selletab, se on surem tedda, kes woörad keled rägib, olgo siis et ta neid ärra--selletab, et koggodus sest parrandust saab.
6. Agga nüüd, wennad, kui ma teie jure tulleksin, ja rägiksin woörad keled, mis kasso olleks teil minnust, kui ma teile ei rägiks ehk ilmutamise läbbi, ehk tundmisse, ehk prohveti-kulutamise, ehk õppetuse läbbi?
7. Nenda on ka järg hingetumatte asjadega, mis heält andwad, olgo wille ehk kannel, kui nemmad monnesuggust heält ei anna, kuidas siis peab tuntama, mis willega on aetud, ehk kanlega lödud?
8. Sest kui passun seggast heält annab, kes panneb ennast walmis sötta?
9. Nenda ka teie, kui teie kelega moistlikkuid sanno ei rägi, kuidas siis tunnukse, mis räkitaakse? sest teie rägiksite tule kätte.
10. Ma-ilmal on kül mitmesuggused heäled, ja ühtegi neist ei olle heäleta.
11. Kui minna nüüd ei tea heäle wägge, siis ollen ma sellele, kes rägib, umkeel, ja kes rägib, se on mulle umkeleks.
12. Nenda ka teie, et teie ussinad ollete waimolikkud annid püüdma, siis noudke, et teil woiks neid rohkeste olla, koggodusse parrandusseks.
13. Sepärrast, kes woörast keelt rägib, se pallugo Jummalat, et ta sedda woiks ärrasselletada.
14. Sest kui minna woöra kele pallun Jummalat, siis loeb mo waim, agga minno moistminne ei sata ei ühhelegi kasso.
15. Mis siis nüüd on? ma tahhan luggeda waimus, ja tahhan ka luggeda moistlikkult; ma tahhan laulda waimus, ja tahhan ka laulda moistlikkult.
16. Muido kui sa waimus önnistad, kuidas siis se, kes seäl seisab kui üks öppimatta, peab sinno tänno peäle Amen ütlema, sest ta ei tea mitte, mis sa ütled.
17. Sest sa tännad kül hästi, agga teist ei parrandata mitte.
18. Ma tännan omma Jummalat, et minna enam woöraid kelesid rägim, kui teie keik.
19. Agga ma tahhan enneminne koggodusses wiis sanna omma moistussega räkida, et minna ka muid woin õppetada, kui kümme tuhhat sanna woöra kele.
20. Wennad, ärge sage lapsiks moistmisse polest, waid kurjusse polest olge lapsed, agga moistmisse polest sage täieste targaks.
21. Kasso-ramatusse on kirjutud: Minna tahhan teiste keeltega ja teiste mokaadega selle rahwale räkida, ja nendagi ei kule nemmad mind mitte, ütleb Issand.

22. Sepärrast on keled tähheks, ei mitte neile, kes uskwad, waid neile, kes uskmatta on ; agga prohwetil kulutamine, ei mitte neile, kes uskmatta on, waid neile, kes uskwad.
23. Kui nüüd keik se koggodus ühte paika kokko tulleks, ja keik rägiksid woörad keled, agga öppimatta ehk uskmatta rahwas tulleksid sisse, eks nemmad ei ütleks, et teie jamsite?
24. Agga kui nemmad keik prohwetil wisil rägiksid, ja tulleks üks uskmatta ehk öppimatta innimenne sisse, siis saaks se keikist nomitud, ja keikist ta peäle kohhut moistetud.
25. Ja nenda saaks awwalikkuks, mis temma süddames sallaja on, ja nenda heitaks ta silmili mahha, ja kummardaks Jummalat, ja ütleks ülles, et Jummal töeste teie sees on.
26. Mis siis nüüd on, wennad? kui teie kokko tullete, ons siis iggäühhel teie seast üks laul, ons temmal üks öppetus, ons temmal üks woöras keel, ons temmal üks ilmutamine, ons temmal üks kirja-selletamine, siis sündko se keik parrandusseks.
27. Ehk kui kegi woörast keelt rägib, siis räkigo nemmad kahhekeste ehk keigeennam kolmekeste ja järrestikko, ja üks selletago sedda ärra.
28. Agga kui ei olle selletajat, siis olgo ta wait koggodusses; agga temma räkigo isseennesele ja Jummalale.
29. Agga neist kirja-selletajaist räkigo kaks ehk kolm, ja need teised moistko se peäle.
30. Ja kui teisele, kes istub, ilmutakse middagi, siis olgo essimenne wait.
31. Sest teie woite keik järrestikko prohwetil wisil räkida, et keik öppiwad, ja keik maenitsust sawad.
32. Ja prohwetide waimud on prohwetide melewalla al.
33. Sest Jummal ei olle mitte seggase asja, waid rahho Jummal, nenda kui keikide pühhad koggoduste sees.
34. Olgo teie naesed koggoduste sees wait, sest neile ei olle lubba antud räkida, waid nemmad peawad allamad ollema, nenda kui ka käsk ütleb.
35. Agga kui nemmad tahhawad middagi öppida, siis küssigo nemad koddo omma meeste käest; Sest naestel on häbbi räkides koggodusse sees.
36. Ehk on Jummal sanna teist wälja tulnud, woi, on se ükspäinis teie jure sanud?
37. Kui kegi arwab ennast kirja-selletaja ehk waimolikko ollewad, se moistko, mis ma teile kirjotan; sest need on Issanda kasso-sannad.
38. Agga kui kegi moistmatta on, se olgo moistmatta.
39. Sepärrast wennad, noudke prohwetil wisil räkida, ja ärge keelge mitte woöraid kelesid räkimast.
40. Keik sündko ausaste ja wisi pärrast.

15. Peatük.

Surnutte üllestousmissest, ja kuidas se peab sündima. (Epistel ühhetekümnele pühapäeval pärast kolme-aino Jumala Pühha.

1. Agga ma annan teile teada, wennad, sedda armo-õppetust, mis ma teile ollen kulutanud, mis teie ka ollete wastowotnud, mis sees teie ka seisate,
2. Mis läbbi teie ka önsaks sate, kui teie sedda nenda peate, mil wisil minna teile ollen kulutanud, olgo siis, et teie ollete ilma asjata usknud.
3. Sest ma ollen keigeessite teile sedda annud, mis minna ka ollen sanud, et Kristus on surnud meie pattude eest kirjade järrele.
4. Ja et temma on maetud, ja et ta on üllestousnud kolmandamal päwal kirjade järrele.
5. Ja et ta on nähtud Kewast, pärast neist 12 kahhetekümnest.
6. Pärast on temma nähtud enam kui wiest saast wennast ühhel hobil, kelle seast weel siit sadik surem hulk ellus on, agga monningad on ka maggama läinud.
7. Pärast on temma nähtud Jakobussest, pärast keikist Apostlidest.
8. Agga wimaks keikide järrel on temma ka minnust kui ühhest enneaegsest nähtud.
9. Sest ma ollen keigewähhem Apostlide seast, kes ei olle wäärt, et mind Apostliks hütakse, se--pärast, et ma Jumala koggodust ollen takkakiusanud.
10. Agga Jumala armust ollen minna, mis ma ollen, ja temma arm minno wasto ei olle mitte tühhine olnud, waid ma ollen palju enam tööd teinud, kui nemad keik; agga ei mitte minna, waid Jumala arm, mis minnoga on.)
11. Olgo nüüd minna ehk nemmad, nenda kulutame meie, ja nenda ollete teie usknud.
12. Agga kui Kristust kulutakse, et temma on surnust üllesärratud, kuidas siis monningad teie seast ütlewad, et ei olle surnutte üllestousmist?
13. Agga kui ei olle surnutte üllestousmist, siis ei olle ka Kristus üllesärratud.
14. Agga kui Kristus ei olle üllesärratud, siis on meie jutlus üks tühhi assi, agga teie usk on ka üks tühhi assi.
15. Agga meid leitakse ka kui Jumala walle--tunnistajad ollemast, et meie Jummalast olleme tunnistanud, et ta Kristust on üllesärratanud, kedda temma ei olle üllesärratanud, kui surnud ülles ei ärrata.
16. Sest kui surnud ülles ei ärrata, siis ei olle ka Kristus üllesärratud.
17. Agga kui Kristus ei olle üllesärratud, siis on teie usk tühhine; siis ollete teie alles omma pattude sees.
18. Siis on ka need, kes Kristusse sees on läinud maggama, hukka läinud.
19. Kui meie sellesinnatse ello sees ükspäinis Kristusse peäle olleme lootnud, siis olleme meie keikide inimeste seast keigearmotumad,

20. Agga nüüd on Kristus surnust üllesärratud, ja on essimesseks sanud nende seast, kes on läinud maggama.
21. Sest, et ühhe innimesse läbbi surm on, siis on ka ühhe innimesse läbbi surnutte üllestousminne.
22. Sest nendago Adama sees keik ärrasurrewad, nenda peab ka keik Kristusse sees ellawaks tehtama:
23. Agga iggaüks omma korra pärrast, essimenne on Kristus, pärrast need, kes Kristusse pärralt on, kui ta tulleb;
24. Pärrast tulleb ots, kui temã sedda kuning--riki saab annud Jummalale ja Issale, kui ta keige wallitsusse, ja keige melewalla, ja wäe peäle saab otsa teinud.
25. Sest ta peab kui kuningas wallitsema, kunni temma keik waenlased ennese jalge alla saab pannud.
26. Wiimne waenlane, kelle peäle otsa tehakse, on surm.
27. Sest ta on keik temma jalge alla pannud, agga kui ta ütleb, et keik temma alla on pandud, siis on awwalik, et se ei olle allapandud, kes keik temma alla on pannud.
28. Agga kui keik temma alla pannakse, siis peab ka Poega isse selle alla pandama, kes keik temma alla on pannud, et Jummal keik olleks keikide sees.
29. Mis tewad muido need, kedda surnutte pärrast ristitakse, kui surnud koggone ülles ei ärrata? mikspärrast ristitakse neid ka surnutte pärrast?
30. Ja mikspärrast olleme meie ka iggal tunnil häddas?
31. Minna surren iggapääw, sedda ütlen ma töeste meie kiitlemisse pärrast, mis mul on Kristusse Jesusse meie Issanda sees.
32. Ollen minna innimesse wisil Ewesusses metsalistega taplenud, mis mul sest kasso on, kui surnud ülles ei ärrata? Sögem ja jogem, sest homẽ surreme ärra, ütleb monni.
33. Äрге eksige mitte: Kurjad kõnned rikkuwad head kombes ärra.
34. Ärkage öiete ülles, ja ärge tehke mitte patto; sest monningad ei tea ühtegi Jummalast, sedda ütlen minna teile häbbiks.
35. Agga monni wottab öölda: Kuida peawad surnud üllestousma? ja missugguse ihhoga tullewad nemmad?
36. Rumãl! mis sa külwad, ei se sa ellawaks, kui temma ei surre.
37. Ja kui sa külwad, ei külwa sa sedda ihho, mis peab sündima, waid paljast iwwa, olgo nisso ehk teistsuggu wilja.
38. Agga Jummal annab temmale ihho, nenda kui ta tahhab, ja iggaühhe seemnele omma ihho.
39. Keik lihha ei olle mitte ühhesuggune lihha, waid isse on innimeste lihha, ja isse on weiste lihha, ja isse kallade, ja isse on lindude lihha.
40. Ja on taewalikkuid ihhusid, ja mapeälsid ihhusid; agga isse on taewalikkude au, ja isse ma-peälste au.

41. Isse on päikesse selgus, ja isse ku selgus, ja isse tähtede selgus; sest ühhel tähhel on enam selgust kui teisel.
42. Nenda on ka surnutte ülestousminne; kadduwas põlwes külwatakse ihho, hukkaminnematta põlweks ärratakse sedda ülles.
43. Auta külwatakse, auga ärratakse ülles; nödrusses külwatakse, wäes ärratakse ülles.
44. Üks lihhalik ihho külwatakse, üks waimolik ihho ärratakse ülles; Üks lihhalik ihho on, ja on üks waimolik ihho.
45. Nenda on ka kirjutud: Essimenne innimenne Adam on tehtud ellawaks hingeiks; wiimne Adam waimuks, kes ellawaks teeb.
46. Agga essimenne ei olle mitte se waimolik, waid se lihhalik, pärrast on se waimolik.
47. Essimenne innimenne mullast, on mullane, teine innimenne on Issand taewast.
48. Mähhärdune se mullane on, sähhärdused on ka need mullased; ja mähhärdune se taewane on, sähhärdused on ka need taewased.
49. Ja otse nenda kui meie olleme mullase kuio kannud, nenda peame meie ka taewase kuio kandma.
50. Agga sedda ütlen minna, wennad, et lihha ja werri ei woi mitte Jummalale riki pärrida, egga kadduw assi ei woi hukkaminnematta põlwe pärrida.
51. Wata, ma ütlen teile ühhe sallaja asja: ei meie kül keik lähhä maggama, agga meid keik peab mudetama,
52. Äkkitselt ühhe silma pilkmisses wiimse passunaga; sest passun peab hüüdma, ja surnud peawad ülestousma hukkaminnematta põlwes, ja meid peab mudetama.
53. Sest sesinnane kadduw assi peab ennese peäle wõtma hukkaminnematta põlwe, ja sesinnane surrelik peab ennese peäle wõtma surrematta põlwe.
54. Agga kui sesinnane kadduw assi ennese peäle wottab hukkaminnematta põlwe, ja sesinnane surrelik wottab ennese peäle surrematta põlwe, siis saab se sanna töeks, mis kirjutud on: Surm on ärraneeldud woimusse sisse.
55. Surm, kus on sinno astel? pörgo-haud, kus on sinno woimus?
56. Agga surma astel on pat, ja patto wäggi on käsk.
57. Agga tänno Jummalale, kes meile woimust annab meie Issanda Jesusse Kristusse läbbi.
58. Sepärrast, mo armad wennad, olge kindlad, likumatta, ja sage ikka täiemaks Issanda tö sees, et teie teate, et teie tö Issanda sees ei olle mitte üks tühhi assi.

16. Peatük.

Sest rahhast, mis Jerusalemma waestele pididi koggutama.

1. Agga otsego minna se rahha pärrast, mis pühhadele koggutakse, ollen seädnud Kalatia-ma koggodustele, nenda tehke teie ka.
2. Igga essimessel näddala päwal pango iggaüks teie seast middagi ennese jure kokko, ja koggugo warrandust sedda möda, kui temmal se joud on, et siis wast sedda rahha ei kogguta, kui ma tullen.
3. Agga kui ma saan senna sanud, tahhan minna läkkitada neid, kedda teie ramatude läbbi arwate seks kölbawad, et nemmad teie andi Jerusalemma peawad wima.
4. Ja kui se wäärt on, et minna ka senna lähhän, siis peawad nemmad minnoga ühhes minnema.
5. Agga ma tahhan teie jure tulla, kui minna Makedonia-maalt läbbi lähhän; (Sest Makedonia-maalt lähhän ma läbbi.)
6. Ehk minna jään wahhest teie jure, ehk ollen ka ühhe talwe, et teie mind sadate, kuhho ma ial lähhän.
7. Sest minna ei tahha teid nüüd mitte, möda minnes, nähha; waid ma lodan tükkiks aiaks teie jure jäda, kui Issand lubba annab.
8. Agga ma jään Nellipühhini Ewesusse liina.
9. Sest mulle on suur ja wäggew uks lahti tehtud, ja seäl on palju wastopannejaid.
10. Agga kui Timoteus tulleb, siis katske, et ta ilma kartmatta teie jures woiks olla, sest ta teeb Issanda tööd, nenda kui minnagi.
11. Ärgo pango siis ükski tedda ei mikski, waid saatke tedda rahho sees, et ta minno jure woib tulla, sest ma otan tedda wendadega.
12. Agga wennast Apollossest teädke, et ma tedda saggedaste ollen maenitsenud, et temma wendadega teie jure pididi minnema, ja temmal es olle polegi sedda meelt, et ta nüüd pididi tulles; agga kül ta tulleb, kui temmal ennast aega on.
13. Walwage, seiske uskus, olge kui mehhed, sage kangeks.
14. Keik teie asjad sündko armastusses.
15. Agga minna maenitsen teid, wennad: Teie tunnete Tehwana perret, et temma se essimenne on Ahkaja-maal, ja nemmad on isseennast pühhade kässilissiks heitnud,
16. Et ka teie nisugguste alla ennast heidate, ja iggäuühhe alla, kes ka aitab, ja tööd teeb.
17. Agga ma ollen römus Tehwana, ja Wurtunatusse ja Ahkaiusse tullemisse pärrast, sest nemmad on sedda täitnud, mis mul teie polest pudo olli.

18. Sest nemmad on minno ja teie waimo jahhutanud, sepärrast piddage kalliste nisuggused.
19. Asia ma koggodussed läkkitawad teile terwit. Akilas ja Priskilla läkkitawad teile paljo terwit Issanda sees, selle koggodussega, mis nende koias on.
20. Keik wennad läkkitawad teile terwit. Terretage ennast issekeskes pühha su-andmissega.
21. Minno terretaminne on omma Paulusse käega.
22. Kui kegi Issandat Jesust Kristust ei armasta, se olgo ärranetud, Maranata.
23. Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teiega.
24. Minno armastus on teie keikidega Kristusse Jesusse sees. Amen.ramat, mis Korintusse-rahwale on kirjutud Ewesusse-liñnast, ja läkkitud Tehwana ja Wurtunatusse ja Ahkaiusse ja Timoteussega.

Essimenne

- 1 Ramato Ots, mis Korintusse-rahwale kirjutud.

Apostli Paulusse teine Ramat Korintusse-liñna rahwale kirjutud.

1. Peatük.

Paulusse kannatus temma kiusatusse sees.

1. Paulus Jesusse Kristusse Apostel Jumjala tahtmisse järrele, ja wend Timoteus, Jumjala koggodussele, mis Korintusse liñnas on, keige pühhadega, kes keige Ahkaja maal on.
2. Arm olgo teile ja rahho Jummalast meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
3. Kidetud olgo Jummal, ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, se süddamelikko hallastusse Issa, ja keige trööstimisse Jummal,
4. Kes meid trööstib keige meie willetsusse sees, et meie woime trööstida neid, kes keige--sugguse willetsusse sees on, se trööstimissega, misga meid endid Jummalast trööstitakse.
5. Sest otsego meil Kristusse kannatamissi paljo on, nenda trööstitakse meid ka rohkeste Kristusse läbbi.
6. Olgo meil nüüd willetust, siis sünnib se teie trööstimisseks ja önnistusseks, mis wäggew on teie sees, kui teie kannatate needsammad kannatamissed, mis

meiege kannatame: ehk kui meid trööstitakse, siis sünnib se ka teie trööstimisse ja õnnistusse pärrast.

7. Ja meie lotus teie pärrast on kindel, sest et meie teame, et otsego teie ossa sate neist kannatamistest, nenda ka sest trööstimisest.

8. Sest meie ei tahha mitte, wennad, et teil peab teadmatta ollema meie willetsus, mis meil Asia-maal on olnud, et meid üpris wägga waewati ülle meie rammo, nenda et meie kahhe wahhel ollime ka omma ello pärrast:

9. Waid meil olli meie enneste arwates surm kä, et meie ei piddand enneste peäle lootma, waid Jummal peäle, kes surnud üllesärratab,

10. Kes meid ni surest surmast on päästnud, ja weelgi päästab; kelle peäle meie lodame, et temma meid ka eddespidi päästab,

11. Kui ka teie ühtlase palwega meie eest appi tullete, et se armo-anni pärrast, mis meile mitmest inimessesest on sadetud, ka tänno peaks tehtama mitme läbbi meie eest.

12. Sest meie kiitleminne on se, et meile meie südda tunnistust annab, et meie Jummal waggadusses ja selges meles, ei mitte lihhalikkus tarkusses, waid Jummal armus ma-ilmas olleme ellanud; agga keigeennamiste teie jures.

13. Sest meie ei kirjota teile muud middagi, kui agga sedda, mis teie loete, ehk ka tunnete; agga ma lodan, et teie sedda ka otsani peate tundma.

14. Nenda kui teie meid ka wähha ollete tunnud; sest meie olleme teie kiitleminne, nenda kui teie ka meie kiitleminne ollete Issanda Jesusse päwal.

15. Ja nisugguse lotusse sees tahtsin minna enne teie jure tulla, et teie ühhe teise armo-anni woiksite sada,

16. Ja ma tahtsin teilt läbbi miñna Makedonia-male, ja jälle Makedonia-maalt teie jure tulla, ja teitist ennast lasta sata Juda-male.

17. Kui ma nüüd sedda nou piddasin, kas ma siis kawwalust prukinud? ehk kas minna lihha polest nou pean, mis nou ma pean? et jah jah, ja ei mitte, ei mitte, peab üks ikka mo jures ollema.

18. Agga Jummal on ustaw, et meie sanna teie jures ei olle olnud jah, ja, ei mitte,

19. Sest Jummal Poeg Jesus Kristus, kes meie läbbi teie seas on kulunud minno ja Silwanusse ja Timoteusse läbbi, ei olnud mitte jah, ja, ei mitte, waid jah olli temma sees,

20. (Sest ni mitto Jumala tootust on, need on temma sees jah, ja temma sees amen,) Jummal auuks meie läbbi.

21. Agga kes meid kinnitab teiega Kristusse sisse, ja kes meid on woidnud, se on Jummal,

22. Kes meid ka pitseriga on kinnitanud, ja annud Waimo panti meie süddamesse.

23. Agga ma kutsun Jummalat tunnistajaks omã hinge peäle, et ma teile ollen armo annud ses, et minna weel mitte ei olle Korintussesse tulnud.

24. Ei mitte, et meie olleme issandad teie usso ülle, waid meie olleme teie römo abbimehhed: sest teie seisate uskus.

2. Peatük.

Sedda waest, kes pattust pöörnud, peab jälle wasto--wötma.

1. Agga minna ollen ennesele sedda nou wötnud, ei mitte kurbdusses jälle teie jure tulla.
2. Sest kui minna teid kurwastan, kes on siis, kes mind römustab, kui agga se, kes minnust on kurwastud.
3. Ja seddasamma ollen ma teile kirjotanud, et mulle, teie jure tulles, kurwastust ei sa neist, kelle pärrast ma piddin römustama; sest et mul teist keikist se lotus on, et minno rööm teie keikide rööm on.
4. Sest minna ollen teile kirjotanud sure willetsusse ja süddame ahhastusse sees mitme silma-pissaraga, ei mitte, et teie piddite kurwaks sama, waid et teie sedda armastust piddite tundma, mis mul on wägga rohkeste teie wasto.
5. Agga kui kegi on kurwastust saatnud, se ei olle mind kurwastanud, waid politi teid keik, et minna tedda ennam ei waewa.
6. Sellesuggusel on sest söitlussest kül, mis mitmest on sündinud,
7. Nenda et teie se wasto enneminne peate andeks sama, ja tedda trööstima, et sähhärdust surema kurwastusse läbbi ärra ei neelta.
8. Sepärrast maenitsen minna teid, et teie temmale sedda armastust kinnitate.
9. Sepärrast ollen ma teile ka kirjotanud, et ma teäda saaksin teie selget meelt, kas teie keikipiddi sannakuuljad ollete.
10. Agga kennele teie middagi andeks annate, sellele annan minna ka andeks ; sest kui minnagi kellelegi middagi andeks annud, ollen ma andeks annud teie pärrast Kristusse nähhes, et meid sadanast ei pea pettetama.
11. Sest temã mötted ei olle meil teädmatta.
12. Agga kui ma Troaliñna tullin, Kristusse armo-öppetust kulutama, ja mulle olli uks lahti tehtud Issanda sees, ei olnud mul rahho ommas waimus, sepärrast et minna omma wenda Titust ei leidnud;
13. Waid minna jätsin neid Jummalaga, ja läksin ärra Makedonia-male.
14. Agga tänno Jummalale, kes meile ikka woimust annab Kristusse sees, ja teeb omma tundmisse haiso awwalikkuks meie läbbi keiges paikas.
15. Sest meie olleme Jummalale üks hea Kristusse hais nende sees, kes önsaks sawad, ja nende sees, kes hukka lähhäwad.
16. Neilesinnatsile kül üks surma hais surmaks; agga teistele üks ello hais elluks: ja kes kölbab seks?
17. Sest meie ei olle mitte kui mitto, kes Jumjala sanna seggawad, waid kui selgest melest, ja kui Jumjala seest, Jumala ees, rägime meie Kristusses.

3. Peatük.

Paulus kostab armo-õppetusse ammeti eest, arwab armo-õppetust ja kässo-õppetust wastastikko.(Epistel kahheteistkümnel pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Hakkame meie siis ta isseennast kiitma, woi kas meil kitusse ramatuid teie kätte tarwis on, kui monnil, ehk kitusse ramatuid teie käest?
2. Teie ollete meie ramat, meie süddamesse kirjutud, mis tunnukse ja loetakse keikist inimestest;
3. Kes teie ollete awwalikkuks sanud, et teie Kristusse ramat ollete, meie ammeti läbbi walmistud, ja ei mitte ramato-mustaga, waid ellawa Jummal Waimoga kirjutud, ei mitte kiwwiste lauakeste sisse, waid lihhalikkude süddame lauakeste sisse.
4. Agga nisuggune lotus on meil Kristusse läbbi Jummal pole.
5. Ei mitte, et meie isseennestest kõlbame middagi arwata kui isseennestest, waid meie kõlbduš tulleb Jummalast,
6. Kes meid ka on teinud kõlbawaks ue seädusse teenriks, ei mitte kirja-tähhe, waid Waimo sullasiks ; sest kirja-täht surretab, agga Waim teeb ellawaks.
7. Ja kui surma am̃et kirja-tähtes, mis kiwwide sisse olli tikkitud, au sees olnud, nenda et Israeli lapsed ei woinud mitte üksi silmi Mosesse pallesse wadata temma palle au pärrast, mis siiski pididi ärralöpma:
8. Kuis ei peaks palju ennam Waimo ammet au sees ollema?
9. Sest kui hukkamoišmisse ammetil au olnud, palju ennam on üpris surema au sees öigusse ammet.
10. Sest ka se, mis auustud olnud, ei olle mitte auuks arwata selle asja sees, selle üpris sure au wasto, mis Waimo ammetil on.
11. Sest kui au sees olli se, mis pididi ärralöpma, palju ennam on au sees se, mis jääb.)
12. Et nüüd meil nisuggune lotus on, prugime meie suurt julgust räkides,
13. Ja ei te mitte nenda, kui Moses, kes kattet omma palle peäle panni, et Israeli lapsed ei woinud mitte üksi silmi wadata selle otsa peäle, mis pididi ärralöpma;
14. Waid nende meled on kowwaks sanud; sest tännapäwani jääb sesamma katte wanna seädusse luggemisse jure, ja sedda kattet ei woeta mitte peält ärra, mis wast Kristusse sees ärra--löppeb.
15. Sest tännapäwani, kui Mosest loetakse, siis seisab se katte nende süddame peäl; agga
16. Kui nem̃ad sawad Issanda pole pöörnud, siis woetakse se katte ümbert ärra.
17. Agga Issand on se Waim, kus nüüd Issanda Waim on, seäl on wabbadus.

18. Agga meid keik, kes meie Issanda au katmatta pallega otsego peeglis näme, mudetakse sellesama kuiuks, ühhest auust teise, otsego Issanda Waimust.

4. Peatük.

Armo-öppetus sadab kasso neile, kes risti al on.(Epistel Pertli päwal.

1. Sepärrast et meil nisuggune ammet on, nenda kui meie peäle on armo heidetud, ei tüddi meie mitte ärra;
2. Waid meie olleme ärraheitnud sallajad häbbi asjad, ja meie ei ella mitte tiggeda kawwalusse sees, ei meie segga ka mitte Jummal sanna ärra, waid töe teäda-andmissega näitame meie ennast wälja keige innimeste süddame-tunnistusse wasto Jummal ees.
3. Kui nüüd ka meie armo-öppetus on kinni--kaetud, siis on se nende sees kinnikaetud, kes hukka sawad,
4. Kelle sees sellesinnatse ma-ilma jummal nende uskmatta rahwa meled söggedaks teinud, et neile ei pea paistma armo-öppetusse walgus Kristusse auust, kes on Jummal kuio.
5. Sest meie ei kuluta mitte isseennast, waid Kristust Jesust Issanda ollewad, agga meid ennast teie sullased Jesusse pärrast.
6. Sest Jummal, kes käskis walgust pimmedusse seest wäljapaista, on Se, kes meie süddame α sees paistnud, et meie woiksime teisi Jummal auitundmissega Jesusse Kristusse palle sees walgustada.
7. Agga meil on sesinnane warra soue-riistade sees, et se üpris suur wäggi Jummal pärralt olleks α , ja ei mitte meist.
8. Meid waewatakse keikipiddi, agga meie ei ahhasta ennast mitte: meie olleme kui ilma nouta, agga meie ei olle mitte koggoniste ilma nouta.
9. Meid kiusatakse takka, agga meid ei jäeta mahha: meid wissatakse mahha, agga meie ei sa hukka.
10. Meie kañame ikka ennesega Issanda Jesusse surretamist ommas ihhus, et ka Jesusse ello meie ihhus woiks awwalikkuks sada.)
11. Sest meid, kes meie ellame, antakse ikka surma Jesusse pärrast, et ka Jesusse ello meie surrelikko lihha sees woiks awwalikkuks sada.
12. Nenda on kül risti- surm wäggew meie sees, agga ello teie sees.
13. Agga et meil sesamma usso Waim on, sedda möda, kui kirjutud on: Minna ollen usknud, sepärrast ollen ma räkinud, ja meiegi ussume, sepärrast räkime meie ka:
14. Ja meie teame, et se, kes Issandat Jesust on üllesärratanud, wöttab meid ka Jesusse läbbi üllesärratada, ja teiega ennese ette seäda.

15. Sest se keik sünnib teie pärrast, et se üpris rohke arm mitme innimesse tännamisse läbbi peaks rohke ollema Jummalauuks.
16. Sepärrast ei wässi meie mitte ärra, waid et kül meie wäljaspiddine innimenne ärrarikkutakse, ommeti uendakse se seestpiddine innimenne pääw päwalt.
17. Sest meie willetsus, mis on silma-pilkmissesse aiaks ja kerge, sadab meile iggawest ja üpris wägga suurt au;
18. Sest et meie mitte tähhele ei panne sedda, mis nähtaw, waid mis näggematta on; sest nähtawad asjad on aialikkud, agga näggematta asjad on iggawessed.

5. Peatük.

Usklikkude rööm keige willetsusse wasto, ja Jummalauu armo-öppetusse wäggi.

1. Sest meie teame, kui meie maia mullane hone mahhakistakse, et meil üks ello--asse on Jummalauu käest, üks hone, mis ei olle kättega tehtud, ja on iggawenne taewas.
2. Sest ka selle maia sees öhkame meie, ja iggatseme omma ello-asseme järrele, mis taewast on, et saaksime sellega kaetud.
3. Kui meie agga olleme ehhitud, ei pea meid allasti leitama.
4. Sest meiege, kes siin maias olleme, öhkame, ja olleme waewatud, sest et meie ei tahha riette peästmist, waid katmist, et se, mis surrelik on, saaks ärraneeldud ellust.
5. Agga kes meid seña tarwis walmistab, se on Jummalauu, kes ka meile Waimo panti on annud.
6. Sepärrast olleme meie julged iggal aial, ja teame, et kunni meie koddo olleme ihhus, siis olleme meie Issanda jurest ärra;
7. Sest meie ellame usso sees, ei mitte näggemisse sees.
8. Agga meie olleme julged, ja tahhaksime enneminne ihhust ärra olla, ja koddo olla Issanda jures.
9. Sepärrast püame meie ka wägga temma mele pärrast olla, ehk meie olleme koddo, ehk olleme wäljas.
10. Sest meie peame keik awwalikkuks sama Kristusse kohto-järre ees, et iggauks peab sedda möda sama, kui temma ihhus on teinud, olgo hea ehk kurri.
11. Et meie nüüd Issanda hirimo teame, siis melitame meie innimesse, agga Jummalauu olleme meie awwalikkuks sanud; agga ma lodan, et meie ka teie süddame-tunnistusses awwalikkud olleme.

12. Sest meie ei kida ennast mitte jälle teie ees, waid meie anname teile sedda asjaks, et teie meist woiksite kitelda, et teil woiks olla middagi nende wasto, kes silma-näo polest kiitlewad, ja ei mitte süddame polest.
13. Sest ehk meie olleksime otsego melest ärra, se olleme meie Jummalale, ehk olleme targa melega, se olleme teile.
14. Sest Kristusse armastus aiab meie peäle.
15. Ja meie arwame sedda, et kui üks keikide eest on ärrasurnud, siis on keik ärrasurnud, ja temma on keikide eest ärrasurnud, et need, kes ellawad, ei pea enam ennestele ellama, waid sellele, kes nende eest on ärrasurnud ja üllesärratud.
16. Sepärrast ei tunne meie sest aiast keddagi lihha polest, ja ehk meie ka Kristust lihha polest olleme tunnud, siis ei tunne meie tedda nüüd mitte enam lihha polest.
17. Sepärrast kui kegi KRISTUSSE sees on, siis on ta uus loom ; wannad asjad on möda läinud, wata, keik on ueks α sanud.
18. Agga se on keik Jummalast, kes meid on isseennesega ärraleppitanud Jesusse Kristusse läbbi, ja on meile ärraleppitamisse ammetit annud.
19. Sest et Jummal olli Kristusse sees, ja leppitas ma-ilma isseennesega ärra, ja ei arwanud neile mitte nende üleastmissed süüks, ja temma on meie sisse pannud ärraleppitamisse sanna:
20. Sepärrast olleme meie nüüd Kässud Kristusse assemel, otsego maenitseks Jummal meie läbbi, siis pallume meie nüüd Kristusse assemel: Andke ennast Jummalaga ärraleppitada.
21. Sest temma on tedda, kes ühhestki pattust ei teädnud, meie eest patto-ohwriks teinud, et meie piddime Jummalaga öigusseks α sama temma sees.

6. Peatük.

Maenitsus, et Jummalaga armo peab hästi ja ausaste wastowõtma. (Epistel essimessel pühhapäwal Paastus.

1. Agga meie kui abbimehhed maenitseme teid ka, et teie Jummalaga armo ei pea asjata wastowõtma.
2. Sest temma ütleb: Minna ollen sind armsal aial kuulnud, ja ollen sind önnistusse päwal aitnud. Wata, nüüd on se öige armas aeg, wata, nüüd on se önnistusse pääw.
3. Meie ei anna ühhegi asja sees ei ühtegi pahhandust, et meie ammet ei sa ärranaertud;
4. Waid keikis näitame meie ennast wälja kui Jummalaga teenrid, sures kannatusses, mitmes willetsusses, mitmes häddas, mitmes ahastusses,

5. Hawus, wangis, mässamistes, mitmes töös, mitmes walwamisses, mitmes paastmises,
6. Puhhastuses, tundmises, pitkas meles, helduses, puhhas Waimus, armastuses, mis ep olle sallalik,
7. Tõe sannas, Jumjala wäes, öigusse söa--riistade läbbi parremal ja pahhemal polel,
8. Au ja häbbi läbbi, kurja könne ja hea könne läbbi, kui eksitajad, ja siiski tössised:
9. Kui tundmatta, ja ommeti kül tutwad, kui need, kes surrewad, ja wata, meie ellame: kui need, kedda karristakse, ja kedda ommeti ei surmata.
10. Kui kurwastud, agga ikka röömsad: kui waesed, agga kes paljo rikkaks teggewad; kui need, kennel middagi ei olle, ja kelle kä ommeti keik on.
11. Oh Korintusse rahwas! meie su on teie wasto lahti tehtud, meie südda on wäljalautud.
12. Teil ei olle kitsast meie sees, waid teil on kitsas ommas süddames.
13. Agga minna ütlen teile kui omma lastele sest wasta-tassumisest, lautage teie ennast ka meie wasto wälja!
14. Ärge weddage mitte wooras ikkes uskmatta rahwaga ; sest mis on öigusel teggemist üllekohtoga? mis on walgussel teggemist pimmedussega?
15. Kuida sünnib Kristus ja pahharet ühte? ehk mis ossa on usklikkul ühhe uskmatta innimessega?
16. Kuida sünnib Jumjala tempel ühte woöraste jumalattega? sest teie ollete ellawa Jumjala tempel, nenda kui Jummal on ütelnud: Ma tahhan nende sees ellada, ja nende sees käia, ja tahhan nende Jummal olla α , ja nemmad peawad mulle ühheks rahwaks ollema.
17. Sepärrast minge nende seast ärra, ja lahutage eñast, ütleb Issand, ja ärge putuge mitte rojase külge, siis tahhan minna teid sissewötta.
18. Ja ma tahhan teile Issaks olla, ja teie peate mulle poegeks ja tütriiks ollema, ütleb keigewäggewam Issand.

7. Peatük.

Maenitsus, et peab puhhaste ellama ihho ja hinge polest. Waimolik kurbdus sadab kasso.

1. Et meil nüüd nisuggused tootused on, minno armad, siis tehkem ennast keigest lihha ja waimo rojussest puhtaks, ja lõppetagem sedda puhhitsemist Jumjala kartusse sees.
2. Wötke meid wasto; meie ei olle ühhelegi üllekohto teinud, meie ei olle keddagi ärrarikkunud, meie ei olle keddagi petnud.

3. Sedda ei ütle minna mitte teie hukkamõistmisseks; sest minna ollen enne üttelnud, et se nou on meie süddames, teiega surra ja ellada.
4. Mul on suur julgus räkides teie wasto, mul on palju kiitlemist teie pärrast, ma ollen römo täis: minnul on wägga rohke rööm keiges meie willetsusses.
5. Sest kui meie ka Makedonia-male saime, ei olnud meie lihhal ühtegi hingamist, waid keiki--pidi waewati meid, wäljaspiddi olli palju taplust, seestpidi palju kartmist.
6. Agga Jummal, kes allandlikkud trööstib, on meid trööstinud Titusse tullemisse läbbi.
7. Agga ei mitte ükspäinis temma tullemisse läbbi, waid ka se trööstimisse läbbi, misga temma teie pärrast olli trööstitud, kui ta meile kulutas teie iggatsemist, teie ullumist, teie suurt hoolt minno pärrast, nenda et minna weel ennem röömsaks sain.
8. Sepärrast, ehk minna teid kül ramatoga ollen kurwaks teinud, ei kahhetse ma sedda mitte, ehk minna ka olleksin kahhetsenud; sest ma nään, et se ramat teid agga ürrikesseks aiaks on kurwastanud.
9. Nüüd ollen minna römus, ei mitte sepärrast, et teie ollete kurwaks sanud, waid et teie ollete kurwaks sanud mele-parrandamisseks; sest teie ollete Jummal pärrast kurwastud, et teie ühheski asjas kahjo meist ei olle sanud.
10. Sest se kurwastus Jummal pärrast sadab mele--parrandamist önnistusseks, mis ei kahhetseta, agga ma- ilma kurwastus sadab surma.
11. Sest wata, sesamma, et teie Jumala pärrast ollete kurwaks sanud, mis suurt hoolt on se teile saatnud? missuggust wastamist, ja mele-pahhandust, ja kartust, ja iggatsemist, ja öiget wihha, ja kättemaksmist? teie ollete keikipiddi wälja näitnud, eñast puhtad ollewad sest tööst.
12. Sepärrast ehk minna teile kül ollen kirjotanud, siis ei olle se mitte sündinud selle pärrast, kes kurja teinud, egga selle pärrast, kellele kurja on tehtud, waid sepärrast, et meie hool teie pärrast awalikkuks piddi sama teie jures, Jummal ees.
13. Sepärrast olleme meie trööstitud, teie trööstimisse pärrast, agga meie olleme palju ennem römustud Titusse römo pärrast, et temma waim teist keikist on jahhutud.
14. Sest kui minna temma wasto teitest middagi ollen kiitlenud, siis ei olle mul sest häbbi olnud, waid otsego meie teile keik töes olleme räkinnud, nenda on ka meie kiitleminne Titusse wasto töeks sanud.
15. Ja temmal on üpris wägga halle südda teie wasto, kui ta mötleb teie keikide sannakuulmisse peäle, kuitao teie tedda kartusse ja wärristussega ollete wastowotnud.
16. Sepärrast ollen ma römus, et minna keikis teie peäle woin lota.

8. Peatük.

Maenitsus, et rahha peab waestele kokkopannema.

1. Agga meie anname teile teäda, wennad, Jummalä armo, mis Makedonia-ma koggodustele on antud,
2. Et kui neid mitme willetsusse läbbi kiusati, olli nende rööm üpris suur, ja ehk nemmad koggone waesed ollid, on nemmad kummatagi wagga süddamega rohkeste annud,
3. Sest (ma tunnistan sedda) nemmad ollid keige jou polest ja ülle jou walmis andma,
4. Ja pallusid meid mitme maenitsussega, et meie piddime sedda andi ja jaggamisse toimetamist ende kätte wotma, ja pühhadele wima.
5. Ja nemmad ei teinud mitte ükspäinis nenda, kui meie lootsime, waid nemmad andsid isseennast essiti Issandale, pärrast meile, Jummalä tahtmisse läbbi:
6. Et meie piddime Titust maenitsema, et temma nenda, kui ta enne olli hakkanud, ka sedda andi teie jures piddi lõppetama.
7. Agga otsego teie keikis rikkad ollete, uskus ja sannas, ja tundmisses, ja keigesugguses ussinusses, ja ommas armastusses meie wasto, nenda tehke, et teie ka sellesinnatse anni sees rikkad ollete.
8. Minna ei ütle sedda mitte kui käskides, waid teiste ussinusse läbbi kiusan minna ka teie armastust, kas se tössine on.
9. Sest teie teate meie Issanda Jesusse Kristusse armo, et temma teie pärrast on waeseks sanud, kui ta rikkas olli, et teie temma waesusse läbbi piddite rikkaks sama.
10. Ja ses annan minna omma nou, sest se tulleb teile kassuks, kes teie jo mullo ollete enne hakkanud, mitte ükspäinis sedda teggema, waid ka sedda tahtma.
11. Agga nüüd lõppetage ka sedda teggemist, et nenda kui hea meel on, et teie tahhate, nenda olgo ka hea meel, et teie lõppetate sest, mis teil kä on.
12. Sest kui kellelgi enne hea meel on, siis on temma öiete armas sedda möda, kui temmal on, ei mitte sedda möda, kui temmal ei olle.
13. Sest sedda ütlen ma, ei mitte, et teistel peab hõlpo ja teil willetsus ollema ; waid ühhesugguse arro pärrast aidago selsinnatsel aial teie rikkus nende pudo,
14. Et ka nende rikkus woiks teie pudo aidata, et ühhesuggune arro woiks olla:
15. Nenda kui kirjutud on: Kes palju koggunud, sel ei olnud liaks, ja kes pissut koggunud, sel ei olle wähhem olnud.
16. Agga tänno olgo Jummalale, kes nisuggust hoolt teie pärrast Titusse süddamesse on annud,

17. Sest temma wottis kül sedda maenitsust wasto: agga et ta ussinam olli, siis on temma isse hea melega teie jure läinud.
18. Agga meie olleme ühhe wenna ühtlase temmaga läkkitanud, kedda kidetakse armo-öppetusse pärrast keikist koggodustest.
19. Agga ei mitte ükspäinis se, waid temã on ka neist koggodustest meie teeseltsimehheks wallitsetud sellesinnatse anniga, mis meist toimetatakse Issanda ennese auuks, ja teie hea mele tähheks.
20. Ja meie hoiame ennast se eest, et ükski meid ei pea laitma se rohke anni pärrast, mis meist toimetakse,
21. Ja nouame head, ei mitte ükspäinis Issanda ees, waid ka innimeste ees.
22. Agga meie olleme nendega läkkitanud omma wenda, kedda meie mitmes asjas olleme saggedaste tunnud ussina ollewad, agga nüüd palju ussinama selle sure lotusse pärrast, mis temmal teie peäle on.
23. Olgo se Titus, kes minno seltsimees ja abbimees on teie jures, ehk meie wennad, kes on koggoduste Apostlid ja Kristusse au.
24. Sepärrast näitke ülles, omma armastust ja meie kiitlemist teitest tössi ollewad, nende ees ja koggoduste ees.

9. Peatük.

Mispärrast sedda rahha waestele peab kogguma, ja et se pea, hea melega, ja ausaste peab sündima. (Epistel Lauritse päwal.

1. Sest se abbi pärrast, mis pühhadele peab sama, ei olle mul tarwis teile kirjutada.
2. Sest ma tean teie head meelt, mis ma teitest kidan Makedonia-rahwale, et Ahkaja-ma mullo jo on walmis olnud, ja et teie suur hool on mitto kihhutanud.
3. Agga ma ollen need wennad läkkitanud, et meie kiitleminne teie pärrast ses asja ei pea tühjaks minnema, et teie nenda, kui minna ollen räkinud, walmis olleksite,
4. Et, kui need Makedonia-mehhed minnoga tulles, ja teid ei leia walmis ollemast, meile (ei ütle minna, teile) häbbi ei sa seitsinnatsest tössisest kiitlemisest.
5. Siis ollen minna arwanud tarwis ollewad need wennad maenitseda, et nemmad ele teie jure peawad minnema, ja enne walmis teggema teie enne tootud rohke anni, et se woiks walmis olla nenda kui rohke and, ja ei mitte kui sitkus.
6. Agga sedda ütlen minna: Kes kassinaste külwab, se peab ka kassinaste leikama, ja kes rohkeste külwab, se peab ka rohkeste leikama.
7. Iggäuks nenda kui temma ommas süddames ettewõttab, ei mitte kurwa melega, egga hädda pärrast; sest Jummal armastab ühhe röömsa andia.

8. Agga Jummal on wäggew keik armo rohkeste teile andma, et teie ikka keikis keigega woite rahhul ja rohked olla keige hea töle.
9. (Nenda kui kirjutud on: temma on külwand; ta on waestele annud, temma öigus kestab iggaweste.
10. Agga kes semet annab külwjale, se andko ka leiba toidusseks, ja tehko teie semet paljuks, ja kaswatago teie öigusse wilja.)
11. Et teie keikis rikkaks lähhäte keik head waggast süddamest teggema, mis meie läbbi Jummalale tänno sadab.
12. Sest sellesinnatse anni toimetamine ei täida mitte ükspäinis pühha rahwa pudo, waid saab ka se läbbi suremaks, et paljo Jummalat tännawad.
13. (Et nemmad sellesinnatse ausa toimetamise läbbi Jummalat kiitwad sepärrast, et teie Kristusse armo-öppetust sannakulelikult üllestunnistate, ja waggast süddamest neile ja keikile ka jaggate.)
14. Ja et nemmad teie eest palluwad, ja iggatsewad teie järrele Jummalä üpris sure armo pärrast, mis teie sees on.
15. Agga tänno olgo Jummalele, temma ilma arwamatta anni eest.

10. Peatük.

Maenitsus, et peab ennast hoidma walle-apostlide eksitamisse eest.

1. Agga minna isse Paulus maenitsen teid Kristusse tassase ja järrele-andja mele läbbi, kes ma teie jures olles kül allandik ollen, agga julge ollen teie wasto, kui ma ärra ollen.
2. Agga ma pallun, et mul ei olle tarwis teie jures olles, julge olla se julgussega, misga mind arwatakse liaks julge olnud ollewad nende wasto, kes meid arwawad otsego lihha järrel käiwad.
3. Sest meie käime kül lihha sees; agga meie ei söddi mitte lihha wisi järrele,
4. Sest meie woitlemisse söariistad ei olle mitte lihhalikkud, waid wäggewad Jummalä läbbi kantsid ärrarikkuma,
5. Ja meie rikkume ärra need mötlemised, ja keik kõrgust, mis ennast sureks töstap Jummalä tundmisse wasto, ja wöttame keik mötted wangi Kristusse sannakuulmisse alla;
6. Ja olleme walmis keik sannakuulmatta wisid nuhtlema, kui teie sannakuulminne saab täis sanud.
7. Kas teie watate silma-näo järrele? kui kegi ennese meles se peäle julge on, et temma Kristusse pärralt on, se arwago sedda jälle isseennesest, et otsego temma Kristusse pärralt on, nenda olleme meie ka Kristusse pärralt.
8. Sest kui minna ka middagi ennam peaksin kiitlema meie melewallast, mis lssand meile on annud parrandusseks, ja ei mitte teie ärrarikkumisseks, ei saaks ma mitte häbbisse,

9. Et mind ei arwata, kui tahhaksin minna ramatude läbbi teid hirmutada.
10. Sest nemmad ütlewad: Kül need ramatud on rasked ja kanged, agga meie jures olles on ta nödder ihho polest, ja se könne on sant.
11. Üks sähhärdune möttelgo sedda, et mähhärdused meie olleme sanna sees ramatude läbbi ärra olles, sähhärdused olleme ka teo sees, teie jures olles.
12. Sest meie ei julge isseennast mitte monningatte sekka arwata, ehk nende sarnatseks panna, kes isseennast kiitwad; agga nemmad ei moista mitte, et nemmad isseennast omma enneste mötte järrele moötwad, ja isseennast isseennaste sarnatseks arwawad.
13. Agga meie ei tahha ennast mitte ülle möödo kita, waid selle nöri möödo järrele, mis möödogä Jummal meid on moötnud, et meie ka teie jure piddime sama.
14. Sest meie ei lähhä mitte ülle mära, otsego ei olleks meie mitte teie jure sanud; sest meie olleme jo teist sadik tulnud Kristusse armo-öppetusega.
15. Ja meie ei kida ennast mitte ülle möödo woöra tö sees, waid meil on se lotus, kui teie usk kaswab, et meie siis ka omma nöri järrele palju suuremaks teie seas same,
16. Et meie ka nende made sees, mis on teile pool teid, sedda armo-öppetust kulutame, et meie ennast ei kida sest, mis woöra nöri järrele jo on walmistud.
17. Agga kes kiitleb, se kitelgo Issanda sees.
18. Sest se ei kölba mitte, kes isseennast kidab, waid kedda Issand kidab

11. Peatük.

Sest häddast ja waewast, mis Paulussel olnud armo-öppetust kulutades. (Epistel kahheksamal pühhapäwal enne Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Andko Jummal, et teie minnust nattukest rummalust salliksite; kül teie sallite ka sedda minnust.
2. Sest ma kannan suurt hoolt teie pärrast Jummalä sure holega; sest ma ollen teid kihlanud ühhe mehhele, et minna ühhe puhta neitsi Kristussele woiksin sata.
3. Agga ma kardan, et, nenda kui se us Ewat on ärrapetnud omma tiggeda kawwalussega, teie mötted nisammoti rikkutakse, ja lahkuwad sest üksipiddisest melest, mis Kristusse peäle peab waatma.
4. Sest kui kegi tulleb, ja teist Jesust kulutab, kedda meie ei olle kulutanud, ehk kui teie teist Waimo sate, mis teie ei olle sanud, ehk teist armo öppetust, mis teie ei olle wastowötnud, siis salliksite teie tedda kül.
5. Sest minna ei arwa ennast ei sugguge wähhema ollewad, kui keigeüllemad Aostlid.

6. Agga ehk minna kül ollen öppimatta kõnnelemisse polest, ei olle ma siiski mitte tundmisse polest, waid meie olleme keikis keikide seas teile awwalikkuks sanud.
7. Ehk ollen minna patto teinud, kui ma ennast allandasin, et teid pididi üllendatama, et ma ilma palgata Jummal armo-öppetust teile ollen kulutanud.
8. Teised koggudussed ollen ma risunud, ja ollen neilt palka wötnud, et ma teile woiksin abbiks olla, ja kui mul, teie jures olles, pudo olli, ei olle minna ei ühhelegi waewaks olnud.
9. Sest mis mul waiak olli, sedda tassusid need wennad, kes Makedonia-maalt tullid; ja keige asjade sees ei tahtnud minna isse teile koormaks olla, ei tahhage pärrast mitte.
10. Ni töeste kui Kristusse tödde minno sees on, ei pea sesinnane minno kiitleminne mitte lõpma Ahkaja-ma kohtade sees.
11. Miks? kas sepärrast, et minna teid ei armasta? Jummal teab sedda.
12. Agga mis ma teen, tahhan minna weel tehha, et ma woiksin neid keelda asja teggemast, kes tahhawad ennestele asja tehha, et neid saaks leitud ollemast (ses, mispärrast nemmad kiitlewad) nisuggused kui meiege.
13. Sest nisuggused walle-apostlid on pettised töteggjad, ja tewad ennast Kristusse apostliks.
14. Ja se ei olle imme; sest sadan isse teeb ennast walgusse ingliks.
15. Sepärrast ei olle se ni suur assi, et ka temma teenrid ennast tewad, otsego olleksid nemmad õigusse teenrid, kelle ots peab ollema nende teggude järrele.
16. Ta ütlen minna, et ükski ei arwa mind rummala ollewad; agga kui mitte muido, siis wötke mind wasto kui üht rummalat, et minna ka woiksin pissut kitelda.
17. Mis ma rägin, ei rägi ma mitte Issanda nou järrele, waid kui rummalusses, selle kindla kiitlemisse asja sees.
18. Sest et palju kiitlewad lihha polest, siis tahhan ka minna kitelda.
19. Sest teie sallite rummalaid heal mehel, et teie moistlikkud ollete.
20. Sest teie sallite, kui teid kegi sullasiks teeb, kui kegi teie omma ärrasöüb, kui kegi palka wottab, kui kegi surustelleb, kui kegi teid wasto silmi lööb.
21. Se teotusse pärrast rägin minna sedda, kui olleksime meie nödraks läinud. Agga mis peäl kegi julge on, (ma rägin rummalusses) se peäle ollen minna ka julge.
22. Nemmad on Ebreja-mehhed, minna ka: nemmad on Israeli lapsed, minna ka; nemmad on Abraami suggu, minna ka.
23. Nemmad on Kristusse teenrid, (ma rägin rummalaste) minna ollen üllem; ma ollen ennam waewa näinud, palju ennam hopa sanud, ennam wangis ja saggedaste surma häddas olnud.

24. Juda-rahwa käest ollen minna wiiskord sanud ühhe hobi wähhem kui nellikümmend.
25. Kolmkord ollen ma witsadega pekstud, ükskord kiwwidega wissatud, kolmkord on laew käest hukka läinud, terve ö ja päwa ollen ma süggawas merres olnud.
26. Saggedaste on mul teekäimissi olnud, ma ollen olnud jöggede peäl mitmes häddas, mitmes häddas mörtsukatte seas, mitmes häddas omma rahwa seas, mitmes häddas pagganatte seas, mitmes häddas liñnas, mitmes häddas körbes, mitmes häddas merre peäl, mitmes häddas walle-wendade seas,
27. Tö ja waewa sees, saggedaste mitmes walwamisses, nälja ja janno sees, saggedaste paastmistes, külmas ja allastusses.
28. Ilma need asjad, mis wäljast on, käib se murre keikide koggoduste eest hulgal mo peäle.
29. Kes on nödder, ja minna ei peaks nödraks sama? Kedda pahhandakse, ja mo südda ei peaks sees pöllema.
30. Kui peab kiitlema, siis tahhan minna neist asjust, mis minno nödrusseks on, kitelda.
31. Jummal ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, kes on iggaweste kidetud, se teab, et ma mitte ei walleta.
32. Tamaskusses hoidis Areta kunninga pealik Tamasko rahwa liñna, ja tahtis mind kinniwötta,
33. Ja mind lasti aknast korwi sees mahha müri möda, ja minna peäsesin temma käest.

12. Peatük.

Paulusse kiitleminne, ja mis Jummal tähhele ilmutanud, nende wasto, kes temma wastased ollid.

1. Kiitlemisest ei olle mul kül kasso, siiski tullen minna näggemissed ja Issanda ilmutamissed üllesräkima.
2. Ma tunnen ühhe innimesse Kristusse sees neljateistkümne aasta eest, (kas temma ihho sees olnud, ei tea minna, ehk kas ta ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab) seddasamma kisti kolmandamast taewast sadik.
3. Ja ma tunnen seddasamma innimest (kas ta ihhus, ehk ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab).
4. Tedda kisti Paradisi sisse, ja kulis sanno, mis ei woi üllesräkida, mis innimessel ei sünni räkida.
5. Sestsammast tahhan minna kitelda; agga isseennesest ei tahha ma kitelda muido, kui agga omma nödruste sees.

6. Sest kui minna ka tahhaksin kitelda, ei olle minna sepärrast rummal; sest ma tahhan töt räkida; agga ma jättan sedda nenda, et ei ükski minnust ei arwa ennam, kui ta mind nääb ollewad, ehk mis ta minnust kuleb.
7. Ja et ma nende üpris suurte ilmutamiste pärrast ei pea surustellema, on mulle lihha sisse wai antud, sadana ingel, et ta mind peab russikaga löma, et minna mitte ei surustelle.
8. Sesamma pärrast ollen minna kolmkord Issandat pallunud, et se minnust peaks ärra--lahkuma.
9. Agga Temã on mulle üttelnud: Sulle saab kül minno armust; sest mo wäggi saab nödrusse sees täit woimust. Sepärrast tahhan ma paljo ennam omma nödrusse sees kitelda, et Kristusse wäggi minno ülle woiks warjada.)
10. Sepärrast on mo meel hea nödrusse sees, teotuste sees, hädda sees, kiusatusse sees, ahastusse sees, Kristusse pärrast; sest kui ma nödder ollen, siis ollen ma wäggew.
11. Kiteldes ollen minna rummalaks sanud: teie ollete mind sundinud; sest mind piddi teitest kidetama, sest ma polle ei sugguge wähhem, kui keigeüllemad apostlid, et ma ühtegi ei olle.
12. Ühhe apostli tähhed on jo teie seas tehtud keige kannatusse sees, imme--tähtedega, imme--teggudega ja wäggewatte teggudega.
13. Sest mis on, mis sees teie ollete alwemad olnud, kui teised koggodussed, kui agga et minna isse teile ei olle koormaks olnud? andke mulle sedda üllekohhut andeks.
14. Wata, ma ollen walmis kolmandamal korral teie jure tulles, ja ei tahha teile mitte koormaks olla; sest minna ei noua mitte teie omma takka, waid teid ennast: sest lapsed ei pea mitte wannemille warrandust kogguma, waid wannemad lastele.
15. Agga ma tahhan heal meel kullo tehha, ja isseennast ärrakullutada teie hingede eest, et mind kül, kes ma teid wägga armastan, pissut armastakse.
16. Agga olgo nenda, minna ei olle teile mitte waewa teinud; agga et minna keikipiddi kawwal olin, ollen ma pettussega teid kinnisanud.
17. Kas ollen ma teid petnud ühhege läbbi neist, kedda minna teie jure ollen läkkitanud?
18. Minna ollen Titust pallunud, ja temmaga ühhe wenna läkkitanud; ons Titus teid petnud? eks meie olle ühhesugguse Waimo sees käinud? eks meie olle ühhesugguste jälgede sees käinud ?
19. Kas teie ta mötlete, et meie teie ees kostame enneste eest? meie rägime Kristusse sees Jummal ees; agga keik, armad wennad, teie parrandusseks.
20. Sest ma kardan, kui ma tullen, et minna teid ei leia sesuggused ollemast, kui ma tahhan, ja et mind leitakse teiest sesugguse ollemast, kui teie ei tahha, et ei olle wahhest teie seas rido, kaddedust, suurt wihha, riidlemissi, kelepeksmissi, kelekandmissi, hooplimissi, mässamissi;

21. Et, kui ma saan jälle tulnud, minno Jummal mind ei allanda teie jures, ja minna pean kurb ollema mitme pärrast, kes enne patto teinud, ja ei olle mitte pöörnud ommast rojussest, ja horussest, ja kimalussest, mis nemmad on teinud.

13. Peatük.

Maenitsus, et meelt peab parrandama.

1. Nüüd tullen minna kolmandamal korral teie jure. Kahhe ja kolme tunnistaja tunnistusse peäle peab keik assi sama ärraselletud.
2. Ma ollen enne ütelnud, ja ütlen weel enne teistkorda, otsego olleksin minna teie jures, ja nüüd, et ma teie jurest ärra ollen, kirjotan minna neile, kes enne on patto teinud, ja keikile muile, et, kui ma saan jälle tulnud, minna ei tahha armo anda.
3. Sest et teie otsite, et saaksite katsta Kristust, kes minno sees rägib, kes teie seas ei olle nödder, waid on wäggew teie sees.
4. Sest et temma kül nödrusse polest on risti lödud, ommeti ellab ta Jumjala wäe läbbi ; ehk meie ka olleme nödrad temma sees, siis ellame meie temmaga Jumjala wäe läbbi teie seas.
5. Katske isseennast läbbi, kas teie ollete uskus; kiusage isseennast, ehk kas teie isseennast ei tunne, et Jesus Kristus teie sees on? olgo siis, et teie wahhest kolwatumad ollete.
6. Agga ma lodan, et teie sate tunda, et meie ei olle mitte kolwatumad.
7. Agga ma pallun Jummalalt, et teie ühtegi kurja ei te, ei mitte, et meid pididi nähtama kolbawad ollewad, waid et teie peaksite head teggema, ja meie olleksime kui kolwatumad.
8. Sest meie ei woi ühtege töe wasto, waid töe eest.
9. Sest meie olleme röömsad, kui meie nödrad olleme, agga teie wäggewad ollete, ja sedda sowime meie ka, teie parrandamist.
10. Sepärrast kirjotan minna sedda ärraolles, et ei olle tarwis, teie jures olles, walli olla, se melewalla järrele, mis Issand mulle on annud parrandusseks, ja ei mitte ärrarikkumisseks.
11. Mis muud, wennad, olge röömsad, sage ikka parremaks, wötke maenitsust, olge ühhemelelissed, piddage rahho, kül se armastusse ja rahho Jummal on siis teiega.
12. Terretage teine teist pühha su-andmissegga; keik pühhad läkkitawad teile terwit.
13. Issanda Jesusse Kristusse arm, ja Jumjala armastus ja pühha Waimo ossa-saminne olgo teie keikidega. Amen.

Teine ramat Korintusse-rahwale läkkitud Wilippist Makedonia-ma liñnast, Titusse ja Lukaga.

Teise Ramato Ots, mis Korintusse-rahwale kirjutud.

Apostli Paulusse Ramat Kalatia-ma rahwale kirjutud.

---

1. Peatük.

Paulus nomib Kalatia-rahwast nende ärratagganemisse pärrast. Kostab omma apostli ammeti eest.

1. Paulus üks apostel (ei mitte inimestest, egga ühhegi inimesse läbbi, waid Jesusse Kristusse ning Jummal se Issa läbbi, kes tedda on surnust üllesärratanud:)
2. Ja keik wennad, kes minno jures on, Kalatia-ma koggodustele.
3. Arm olgo teiega ja rahho Jummalast Issast, ja meie Issandast Kristussest,
4. Kes ennast issi meie pattude eest on annud, et temma meid pididi ärrapeästma sest kurjast ma-ilmast, mis nüüd on, Jummal ja meie Issa tahtmisse järrele.
5. Sellele olgo au iggaweste, iggawesseks aiaks, amen.
6. Minna pannen immeks, et teie sellest, kes teid on kutsnud Kristusse armo läbbi, ni pea ennast lassete ärrapöörda ühhe teise Ewangeliummi pole,
7. Ja teist ei olle ommeti, kui agga et monningad on, kes teid seggaseks tewad, ja tahhawad Kristusse armo-öppetust teisipididi pöörda.
8. Agga ehk meiege, ellik üks ingel taewast teist armo-öppetust teile peaks kulutama peäle se, mis meie teile olleme kulutanud, se olgo ärranetud.
9. Otsego meie enne olleme ütelnud, nenda ütlen minna ka nüüd jälle: Kui kegi teile teist armo-öppetust kulutab kui sedda, mis teie ollete sanud, se olgo ärranetud.
10. Sest kas ma nüüd melitan inimesi, nende, woi Jummal meleheaks? ehk kas ma püan inimeste mele pärrast olla? sest kui ma weel inimeste mele pärrast olleksin, siis ep olleks minna mitte Kristusse sullane.
11. Agga ma annan teile teäda, wennad, et se armo-öppetus, mis minnust on kulutud, mitte ep olle inimeste wärki.
12. Sest ma polle sedda mitte inimessest sanud egga öppinud, waid Jesusse Kristusse ilmutamisse läbbi.

13. Sest teie ollete kuulnud minno endisest ellust, kui ma Juda-uskus olin, et minna üpris wägga Jummalaga koggodust takkakiusas, ja sedda häwwitasin.
14. Ja minna kossusin Juda-rahwa uskus ennam kui mitto, kes minnoga ühhe-ealissed ollid, minno suggust, ja mul olli surem hool omma wannematte seädmiste pärrast.
15. Agga kui Jummalaga mele pärrast olli, kes mind mo emma ihhust on ärralahhutanud, ja omma armo läbbi kutsunud,
16. Omma Poia minno sees ilmutada, et ma tedda pagganatte seas piddin kulutama, warsi ei piddand minna mitte lihha ja werrega nou,
17. Ei läinud ka mitte jälle Jerusalemma nende jure, kes enne mind Apostlid ollid, waid ma läksin Arabia-male, ja tullin jälle taggasi Tamaskusse liina.
18. Pärrast läksin minna kolme aasta pärrast jälle Jerusalemma Peetrust katsma, ja jäin temma jure wiisteistkümmend päwa.
19. Agga minna ei näinud muud ühtegi Apostlide seast, kui Jakobust, Issanda wenda.
20. Agga mis ma teile kirjotan, wata, sedda tunnistan minna Jummalaga ees, et ma ei walleta.
21. Pärrast tullin minna Siria ja Kilikia-ma kohtadesse.
22. Agga minna ep olnud pallest tuttaw Juda-ma koggodustel, mis Kristusses on.
23. Nemmad ollid agga ükspäinis kuulnud, et se, kes meid ennemuiste takkakiusas, nüüd kulutab sedda usso-öppetust, mis ta muiste häwwitas.
24. Ja nemmad auustasid Jummalat minno pärrast.

2. Peatük.

Paulus arwab ennast teiste Apostlide sarnatseks, nomib Peetrust, öppetab, mis läbbi innimenne önsaks saab.

1. Pärrast läksin minna neljateistkümmne aasta pärrast jälle ülles Jerusalemma Parnabaga, ja wötsin ka Titust ennesega.
2. Agga ma läksin ülles ilmutamise läbbi, ja rääksin nendega sest armo-öppetusest, mis ma pagganatte seas kulutan; agga isseärranis nendega, kedda sureks arwati, et minna ei piddand tühja jooksmas, egga olleks jooksnud.
3. Agga ei Titustki, kes minnoga olli üks Kreka-mees, ep olle sunnitud ennast laskma ümber--leikada.
4. Agga se sündis walle wendade pärrast, kes ollid sallaja sisse puggenud, ja sallaja sissetulnud meie wabbadust kulama, mis meil on Jesusse Kristusse sees, et nemmad meid piddid orjaks teggema,
5. Kennele meie ei tundigi ei annud järrele, nende sanna kuulda, et armo öppetuse tössidus teie jure pididi jäma.

6. Agga nende pärrast, kedda arwati middagi ollewad, on se mul üks keik, missuggused nemmad enne olnud, Jummal ei pea mitte ühhest innimesest enam luggu, kui teisest; sest mind ep olle need, kedda sureks arwatakse, ühtegi muud jure õppetanud.
7. Waid se wasto, kui nemmad näggid, et minno holeks olli antud neile, kes on ümberleikamatta, armo õppetust kulutada, nenda kui Peetrusse holeks olli antud neile kulutada, kes on ümberleikatud.
8. (Sest se, kes Peetrusse sees on wäggew olnud Apostli ammetis nende seas, kes on ümber--leikatud, se on ka minno sees wäggew olnud pagganatte seas.)
9. Ja kui Jakobus, ja Kewas, ja Joannes, kedda arwati sambad ollewad, sedda armo tundsid, mis mulle olli antud, siis andsid nemmad minnule ja Parnabale parramat kät, ja lepsid meiega se peäle, et meie pagganatte seas, agga nemmad nende seas, kes on ümberleikatud, piddid armo õppetust kulutama.
10. Agga sedda kinnitasid nemmad meile, et meie ka waeste peäle piddime mötlemä; seddasamma ollen minna ka ussin olnud teggema.
11. Agga kui Peetrus Antiohkia sai, siis seisin minna temma wasto su sisse, et ta nomimisse wäärt olli.
12. Sest enne kui monningad Jakobussest tullid, söi temma ühhes pagganattega; agga kui nemmad tullid, siis tagganes temma, ja lahhutas ennast neist, et ta neid kartis, kes ümberleikatud ollid.
13. Ja temmaga teggid ka need teised Juda-mehhed ennast teist wisi, nenda et ka Parnabast ühtlase eksitati, et temma nendega ennast teist wisi teggi.
14. Agga kui ma näggin, et nemmad öiete ei käinud armo-õppetusse töt möda, ütlesin minna keikide ees Peetrusse wasto: Kui sinna, kes sa Juda-mees olled, pagganatte kombel ellad, ja ei mitte Juda-rahwa kombel, mis sa siis sunnid pagganad Juda-rahwa kombes piddama?
15. Meie olleme Juda-mehhed sündimisse polest, ja ei mitte pattused pagganist;
16. Ja meie teame, et innimenne kässo teggude läbbi ei sa öigeks, kuid agga Jesusse Kristusse usso läbbi, siis olleme meie ka Jesusse Kristusse sisse usknud, et meie Kristusse ussust piddime öigeks sama, ja ei mitte kässo teggudest, sest et kässo teggudest ei sa ükski lihha öigeks.
17. Agga kui meid ennast ka leitakse pattused ollemast, kes meie püame Kristusses öigeks sada, ons siis Kristus patto tener? ei milgi kombel;
18. Sest kui minna sedda, mis ma ollen mahhakisknud, jälle üllesehitan, siis teen ma isseennast ülleastujaks.
19. Sest ma ollen kässo läbbi kässule surnud, et minna Jummalale pean ellama.
20. Ma ollen Kristussega risti lödud; Agga ma ellan, ei mitte enam minna, waid Kristus ellab minno sees, ja mis ma nüüd ellan lihhas, sedda ellan ma

uskus Jummal Poia sisse, kes mind on armastanud, ja issennast minno eest ärraannud:

21. Minna ei te mitte Jumala armo tühjaks. Sest kui käss läbbi öigus tulleb, siis on Kristus ilmaasjata surnud.

3. Peatük.

Paulus kinnitab usso öigust, ja õppetab, mis käss amet on, et käsk juhatab Kristusse jure. (Epistel kolmeteistkümneal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha. (Epistel Neäri Päwal.

1. Oh teie moistmatta Kalatia-rahwas! kes on teid ärrateinud, et teie ei wotta töe sanna kuulda? kelle silmade ette Jesus Kristus on kirjutud olnud, ja otsego nähtawal kombel teie seas ristilödud.

2. Sedda tahhan minna ükspäinis teilt öppida: ollete teie Waimo sanud käss teggudest, woi usso kulutamissest?

3. Ollete teie ni moistmatta? Waimus ollete teie hakkanud, kas teie tahhate nüüd lihhas lõppetada?

4. Ollete teie ni palju ilmaasjata kannatanud? kui agga se on ilmaasjata.

5. Kes teile nüüd Waimo andi jaggab, ja teeb wäggewaid teggusid teie seas, kas se sedda teeb käss teggudest, woi usko kulutamissest?

6. Nenda kui Abraam on Jummalat usknud, ja se on temmale öigusseks arwatud.

7. Jubba teie siis tuñete, et kes ussust on, needsinnatsed on Abraami lapsed.

8. Agga kirri on enne ärranäinud, et Jumal pagganad ussust öigeks teeb, ja on ennekulutanud Abraamile sedda head: Sinno sees peawad keik pagganad önnistud sama.

9. Sepärrast önnistakse neid, kes ussust on, usklikko Abraamiga.

10. Sest ni mitto kui käss teggudest on, need on needmisse al; sest kirjutud on: ärranetud on iggaüks, kes ei jä keikide sisse, mis kirjutud on käss-ramatusse, et ta sedda keik peab teggema.

11. Agga et käss läbbi ükski ei sa öigeks Jummal ees, se on teäda, sest et se, kes ussust öige on, peab ellama.

12. Agga käsk ei olle mitte ussust, waid innimenne, kes sedda keik teeb, se peab se läbbi ellama.

13. KRISTUS on meid ärralunnastanud käss needmissest, kui ta sai needmisseks meie eest, (sest kirjutud on ø: ärranetud on iggaüks, kes pu külges poob.)

14. Et Abraami önnistus pididi pagganattele sama Kristusse Jesusse sees, et meie se tootud Waimo piddime sama usso läbbi.

15. Wennad, minna rägin innimeste wisil. Ei innimessege wimist seädust põlga ükski ärra, kui se kinnitud on, egga panne middagi senna körwa.
16. Agga nüüd on tootussed Abraamile ja temma Seemnele räkitud. Temma ei ütle mitte: ja sinno semettele, kui mitmest, waid kui ühhest, ja sinno Seemnele, se on Kristus.
17. Agga minna ütlen sedda: Se käsk, mis nellisadda peäle kolmkümmend aastat pärrast on antud, ei te mitte kölwatummaks sedda seädust, mis Jummalast Kristusse peäle on enne--kinnitud, et se käsk sedda tootust pididi tühjaks teggema.
18. Sest kui pärrandus kässust olleks, ei se siis olleks enam tootussest; agga Jummal on sedda Abraamile tootusse läbbi armust annud.
19. Mis tarwis on siis se käsk? se ülleastmiste pärrast senna jure antud, (kunni se Seme pididi tulles, kennele se tootus olli sündinud) ja on seätud inglide läbbi wahhemehe käe läbbi.
20. Agga wahhemees ep olle mitte ühhe ainsa wahhemees, agga Jummal on üks.
21. Kas siis käsk on Jummal tootuste wasto? ei olle mitte. Sest kui käsk olleks antud, mis woiks ellawaks teha, siis tulleks öigus töeste kässust.
22. Agga kirri on keik kinnipannud patto alla, et tootus pididi Jesusse Kristusse ussust antama neile, kes ussuwad.)
23. Agga enne, kui usk tulli, hoiti meid kasso al, ja meie ollime kinnipandud usso peäle, mis pididi ilmutadama.
24. Nenda on käsk meie juhataja olnud Kristusse jure, et meie usso läbbi piddime öigeks sama.
25. Agga et usk on tulnud, ep olle meie mitte enam juhataja al;
26. Sest teie ollete keik Jummal lapsed usso läbbi Kristusse Jesusse sees,
27. Sest mitto teid Kristusse sisse on ristitud, teie ollete ka ennast Kristussega ehitanud.
28. Ep olle Juda-meest egga Kreka-meest, ep olle sullast egga wabbat, ep olle meest egga naest, sest teie keik ollete üks Kristusse Jesusse sees;
29. Agga kui teie Kristusse pärralt ollete, siis ollete teie ka Abraami suggu, ja pärriad tootusse järrele.)

4. Peatük.

Kristus on innimesed kasso ähwardamisest päästnud. Usso öigus selletakse ärra. Epistel pühhapäwal pärrast Joulo Pühha. (Epistel neljandamal pühhapäwal paastus.

1. Agga minna ütlen: Sennikui se pärria wäeti laps on, siis ep olle temma ja sullase wahhel ühtegi wahhet, ehk ta kül keige pärrandusse issand on,

2. Waid temma on järrele kulajatte ja üllewaatjatte al seks aiaks, mis issast on seätud;
3. Nenda ka meie, kui meie wäetimid lapsed ollime, siis ollime meie kui sullased essimeste ma-ilma seädmiste al.
4. Agga kui aeg täis sai, läkkitas Jummal omma Poega, et ta pididi naesest sündima, ja kasso alla sama,
5. Et temma neid, kes kasso al ollid, pididi ärralunnastama, et meie piddime laste öigust sama.
6. Agga et teie nüüd lapsed ollete, on Jummal omma Poia Waimo teie süddamesse läkkitanud, se kissendab: Abba, Issa!
7. Sepärrast ep olle sinna ennam sullane, waid laps; agga kui sa olled laps, siis sa olled ka Jummal pärria Kristusse läbbi.)
8. Agga siis, kui teie Jummalat ei tunnud, tenisite teie neid, kes omma ollemisse polest jummalad ei olle.
9. Agga nüüd, et teie Jummalat tunnete, ehk paljo ennam Jummalast ollete ärratuntud, kuidas pörate teie jälle ümber nödrade ja essimeste keh Wade seädmiste pole, mis teie jälle ueste kui sullased tahhate tenida?
10. Teie piddate päwad, ja kuud, ja aiad, ja aastad.
11. Minna kardan teie pärrast, et ma teie kallal ehk asjata ollen tööd teinud.
12. Sage nisuggusiks kui minna, sest minnagi ollen kui teie. Wennad, ma pallun teid; teie ep olle mulle ühtegi liga teinud:
13. Sest teie teate, et ma lihha nödrusses teile ollen esmalt armo-öppetust kulutanud.
14. Ja minno kiusatust, mis ma ommas lihhas ollen kannatanud, ep olle teie mitte ei mikski pannud, egga ärrapölgnud; waid ollete mind wastowötnud kui Jummal ingli, kui Kristust Jesust.
15. Mähhärdune olli siis teie önnistus? sest ma tunnistan teile, et teie, kui se olleks woinud sündida, olleksite ommad silmad wäljakaewanud, ja mulle annud.
16. Kas ma nüüd ollen teie waenlaseks sanud, et minna teile töt rägin.
17. Nemmad kandwad suurt hooit teie pärrast, agga mitte öiete, waid nemmad tahtwad meid ärralükkata, et teie nende pärrast peate suurt hooit kandma.
18. Agga hooit kandma on hea, kui se järgest hea pärrast sünnib, ja mitte ükspäinis siis, kui minna teie jures ollen.
19. Mo lapsokessed, kelle pärrast ma jälle otsekui lapse waewas ollen, kunni Kristus teie sees teggomodo saab.
20. Agga ma tahtsin nüüd teie jures olla, ja omma heält teisiti pöördä, sest ma ollen kahhe peäl teie pärrast.
21. Üttelge mulle, kes teie kasso al tahhate olla, eks teie ei kule sedda käsko?
22. Sest kirjotud on, et Abraamil kaks poega olnud, teine ümmardajast, ja teine α wabbat--naesest.

23. Ja teine sest ümmardajast on lihha polest sündinud, agga teine sest wabbat-naesest tootusse läbbi.
24. Need asjad tähhendawad middagi. Sest need kaks naeste-rahwast on need kaks seädust, se teine Sinai mäelt, mis sullase-pölweks sünnitab, se on Aggar;
25. Sest Aggar on Sinai mäggi Arabia-maal, ja sünnib selle Jerusalemmaga ühte, mis nüüd on, agga ta orjab omma lastega;
26. Agga se Jerusalem, mis üllewel on, se on se wabbat-naene, mis meie keikide emma on.
27. Sest kirjutud on: Olle römus sa siggimatta, kes sinna ei kañna ilmale; tösta heält ja kissenda wägga, kes sa lapse waewas ei olle, sest sel, kes mehmeta on, on palju enam lapsi kui sel, kennel mees on.
28. Agga, wennad, meie olleme nenda kui Isaak, tootusse lapsed.
29. Agga kui sel aial se, kes lihha polest olli sündinud, tedda takkakiusas, kes Waimo polest olli sündinud, nenda ka nüüd.
30. Agga, mis ütleb se kirri? lükka ümmardaja ja temma poega wälja, sest selle ümmardaja poeg ei pea mitte pärrima selle wabbat-naese poiaga.
31. Sepärrast, wennad, ep olle meie mitte enam ümmardaja, waid wabbat-naese lapsed.)

5. Peatük.

Paulus õppetab, kuidas peab õiget wabbadust õiete hoidma. Lihha himmo ja teggusid peab mahhajätma, ja Waimo kasso noudma. (Epistel neljateistkümneal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha. (Epistel wieteistkümneal pühhapäewal pärrast kolm--aino Jummal Pühha.

1. Seiske nüüd ses wabbadusses, misga Kristus meid on wabbaks teinud, ja ärge laske ennast mitte jälle sullase ikkesse panna.
2. Wata, minna Paulus ütlen teile: Kui teie ennast lassete ümberleikata, siis ep olle teil Kristussest ühtegi kasso.
3. Agga minna tunnistan ta iggaühhe inimesselle, kes ennast lasseb ümberleikata, et temma kohhus on keik sedda käsko piddada.
4. Teie ollete Kristussest lahti sanud, kes teie kasso läbbi tahhate õigeks sada: teie ollete armust ärralangenud.
5. Sest meie otame ussust õigusse lotust Waimo läbbi.
6. Sest Kristusse Jesusse sees ei maksa ümberleikatud egga ümberleikamatta, waid se usk, mis armastusse läbbi teggew on.
7. Teie jooksite hästi: kes on teid keelnud töe sanna kuulmast?
8. Se nou-andminne ei olle sest, kes teid kutsub.
9. Pissut happotaignat teeb keik taignat happuks.

10. Minna lodan teitest Issanda sees, et teie ei wötta ühtegi muud möttelda; agga kes teid seggaseks teeb, se peab omma nuhtlust kandma, kes se ial on.
11. Agga minna, wennad, kui ma ümberleikamist weel kulutan, mispärrast mind weel takka--kiusatakse? siis olleks pahhandus sest ristist tühjaks sanud.
12. Oh! et neid kül peaks mahharaiutama, kes teie seas tülli töstwad.
13. Sest, wennad, teie ollete wabbadusseks kutsutud; agga katske, et teie ei anna wabbadusse läbbi lihhale melewalda, waid tenige teine teist armastusse läbbi.
14. Sest keik se käsk saab täis ühhes sannas, selle sees: sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast.
15. Agga kui teie issekeskis purrelete, ja teine teise söte, siis katske, et teid teine teisest ärra ei neelta.
16. Agga minna ütlen: Käige Waimus, siis ei te teie mitte lihha himmo järrele.
17. Sest lihha hammustab Waimo wasto, ja Waim lihha wasto; agga needsinnatsed on teine teise wasto, et teie sedda mitte ei te, mis teie ial tahhate.
18. Agga kui teid Waimust juhhatakse, siis ei olle teie mitte kasso al.
19. Agga awalikkud on lihha teud, mis on needsinnatsed: abbiellorikminne, horus, rojus, kimalus,
20. Woöra jummalat enistus, noidus, waen, riud, kadde wihha, wihhastellemised, riidlemised, lahkumised, seggased öppetused,
21. Kadedus, tapmised, liigjominne, prassiminne, ja mis nende sarnatsed on, mis minna teile enne ütlen, nenda kui minna ka enne ollen üttelnud, et need, kes nisuggust tewad, ei pea mitte Jummalat riki pärrima.
22. Agga Waimo kasso on armastus, rööm, rahho, pitk meel, heldus, headus, truus, tassandus, kassinus:
23. Nisugguste wasto ep olle käsk mitte.
24. Agga kes Kristusse pärralt on, need on omma lihha risti lönud ihhaldamistega ja himmudega.
25. Kui meie Waimus ellame, käigem ka Waimus.
26. Ärgem olgem tühja au peäle ahned, teine teist ärritades, ja teine teist kaetsedes.

6. Peatük.

Usklikkude kohhus on tassased ja allandlikkud olla. Kiitleminne Kristusse ristist.

1. Wennad, kui inimenne ka ühhe eksitusse sisse sattuks, siis parrandage nisuggust jälle tassase waimoga, kes teie waimolikkud ollete, ja wata hästi isseennese peäle, et sind ka ei kiusata.
2. Kandke teine teise koormad, ja nenda täitke Kristusse käsko.

3. Sest kui kegi mötleb, ennast middagi ollewad, kui temma ühtegi ep olle, se pettab ennast omma möttega.
4. Agga iggaüks näitko omma teggo laitmatta ollewad, ja siis on temmal ennesest ükspäinis kiitlemist, ja ei mitte teisest.
5. Sest iggaüks peab omma koorma kandma.
6. Agga kedda õppetakse sannaga, se jaggago keik head sellele, kes tedda õppetab.
7. Ärge eksige mitte, Jummal ei anna ennast mitte pilkada; sest, mis innimenne ial külwab, sedda temma ka leikab.
8. Sest kes omma lihha peäle külwab, se leikab lihast hukkatust; agga kes Waimo peäle külwab, se leikab Waimust iggawest ello.
9. Agga kui meie head teme, siis ärge tüddigem mitte ärra, sest meie peame ommal aial leikama, kui meie järrele ei anna.
10. Sepärrast nüüd, et meil aega on, tehkem head keikile, agga keigeennamiste neile, kes meiega ühhes uskus on.)
11. Wadage, mitto sanna minna teile omma käega ollen kirjotanud.
12. Kes ial tahtwad kölbada lihha polest, need--sinnatsed sunniwad teid, et teid peab ümberleikatama, ükspäinis sepärrast, et neid Kristusse ristiga ei pea takkakiusatama.
13. Sest needke isse, kes on ümberleikatud, ei pea mitte käske; waid nemmad tahtwad, et teid peab ümberleikatama, et nemmad teie lihast woiksid kitelda.
14. Agga ärge sündko sedda minnust, et ma peaksin kiitlema muust asjast, kui agga meie Issanda Jesusse Kristusse ristist, kelle läbbi ma--ilm mulle on risti lödud, ja minna ma-ilmale.
15. Sest JESUSSE KRISTUSSE sees ei maksa, kes ümberleikatud, egga kes ümberleikamatta on, waid üks uus loom.
16. Ja ni mitto kui seddasinnast nöört möda käiwad, nende ülle olgo rahho ja hallastus, ja Jummal Israeli ülle.
17. Wimaks, ärge tehko mulle ükski waewa, sest minna kannan Issanda Jesusse armid omma ihho külges.
18. Wennad, meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie waimoga.

AMENKalatia-rahwale Ewesusse liñnast kirjutud.

P. Ramato Ots, mis Kalatia-rahwale kirjutud.

Apostli Paulusse Ramat Ewesusse-rahwale kirjutud.

---

1. Peatük.

Tänno waimolikko andide eest. Kuida Jummal inimessed on ärrawallitsenud. Palwe usso kaswatamise pärrast.(Epistel Toma päwal.

1. Paulus Jesusse Kristusse apostel Jummal tahtmisse läbbi, neile pühhadele, kes Ewesusse liñnas on, ja usklikkudele Kristusse Jesusse sees:
2. Arm olgo teile ja rahho Jummalast, meie Issast ja Issandast Jesussest Kristussest.
3. Kidetud olgo Jummal ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, kes meid on önnistanud keige waimolikko önnistamisega, mis taewas on Kristusse sees;
4. Nenda kui temma meid on ärrawallitsenud temma sees enne ma-ilma assutamist, et meie piddime ollema pühhad ja ilmalaitmatta temma sees armastusse sees,
5. Ja on meile enne seädnud laste öigust Jesusse Kristusse läbbi ennese pole omma tahtmisse hea mele järrele.
6. Omma armo au kitusseks, misga temma meid on ennesele armsaks teinud se armsa Poia sees.)
7. Kelle sees meil on ärralunnastamine temma werre läbbi, pattude andeks-andminne temma armo rikkust möda,
8. Misga temma on rohke olnud meie wasto, keiges tarkusses ja moistusses,
9. Ja on meile teäda annud omma tahtmisse sallaja-asja omma hea mele pärrast, mis temma enneses on ettewötnud;
10. Mis aia täiusesse piddi seätama, et keik Kristusse sees piddi kokkowoetama, ni hästi need, mis taewas, kui need, mis Ma peäl on:
11. Selle sees, kelle sees olleme päriaks sanud, kes meie enne olleme seätud selle nou--piddamise järrele, kes keik teeb omma tahtmisse nou möda:
12. Et meie temma au kitusseks peame ollema, kes meie enne Kristusse peäle olleme lootnud,
13. Kelle sees teiege ollete, pärrast sedda kui teie saite töe sanna ehk sedda armo-öppetust teie önnistussest kuulnud; Kelle sees teiege, kui teie wotsite uskuda, ollete otsego pitseriga kinnitud selle tootud pühha Waimoga,
14. Kes on meie pärrandusse pant meie lunnastamiseks, mis meile on sadetud Kristusse läbbi temma au kitusseks.
15. Sepärrast ka minna, (kui ma sain kuulda sedda usko, mis teie jures on Issanda Jesusse sees, ja sedda armastust, mis teil on keige pühhade inimeste wasto.)
16. Ei jätta minna mitte mahha teie eest tännamast, ja tulletan teid omma palwede sees ennese mele,

17. Et meie Issanda Jesusse Kristusse Jummal, se au Issa, teile wöttaks anda tarkusse ja ilmutamisse Waimo, temma tundmisses;
18. Ja teie moistusse walgustud silmad, et teie woiksite teäda, mis temma kutsmisse lotus, ja mis temma au pärrandusse rikkus on pühhade inimeste sees;
19. Ja mis temma üpris wägga suur wäggi on meie sees, kes meie ussume temã suurt wäggewat teggemist möda meie sees,
20. Mis temma Kristusse sees on teinud, kui ta tedda surnust on üllesärratanud, ja pannud istma omma parrama käele taewaste asjade sisse,
21. Ülle keige würsti-rigi, ja melewalla, ja wäe, ja wallitsusse, ja keik ülle nimme, mis nimmetakse, ei mitte ükspäinis sessinnatses, waid ka tullemas ilmas;
22. Ja temma on keik temma jalge alla pannud, ja on tedda pannud koggodussele Peaks, keik ülle asjade,
23. Se on temma ihho, mis täidetakse sellest, kes keik keikis täidab.

2. Peatük.

Innimenne on ine waene ilma Kristusseta, agga wägga önnis Kristusse sees.(Epistel Wilippusse ja Jakobusse päwal.

1. Jummal on Kristussega ellawaks teinud ka teid, kes teie ollite surnud ülleatmiste ja pattude sees,
2. Mis sees teie ennemuiste ollete käinud sesinnatse ma-ilma wisi järrel, selle würsti wisi järrel, kennel melewald on taewa al, selle waimo wisi järrel, kes nüüd omma tööd teeb sannakuulmatta laste sees:
3. Kelle seas ka meie keik ennemuiste olleme käinud omma lihha himmude sees, ja teggime lihha ja möttede tahtmist; ja ollime sündimisse polest wihha lapsed nenda kui teisedke.
4. Agga Jummal, kes rikkas on hallastussest, omma sure armastusse pärrast, misga temma meid on armastanud,
5. Se on ka meid, kui meie ülleatmiste sees surnud ollime, Kristussega ellawaks teinud, (armust ollete teie önsaks sanud.)
6. Ja on meid ka üllesärratanud, ja ka taewaste asjade sisse pannud istma Kristusse Jesusse sees,
7. Et temma tullemas aial omma armo üpris suurt rikkust pididi üllesnäitma omma heldusse läbbi meie wasto Kristusse Jesusse sees.
8. Sest teie ollete armust önsaks sanud usso läbbi: (ja sedda ei tulle mitte teie käest; Jummal and on se.)
9. Ei mitte teggudest, et ükski ei pea kiitlema.

10. Sest meie olleme temma tehtud Kristusse Jesusse sees, lodud hea teggudele æ, mis Jummal on enne walmistanud, et meie nende sees piddime käima.
11. Sepärrast tulletage omma mele, et teie, kes teie ennemuiste lihha polest pagganad ollite, ja ümberleikamatta rahwaks hüti neist, kedda ööldi ümberleikatud ollewad, mis kättega sünnib,
12. Et teie sel aial ilma Kristuseta ollite, kaugel ärra Israeli koggodusse öigussest, ja woörad tootusse seädustest, ja teil ep olnud lotust, ja teie ollite ilma Jummalata ma-ilmas.
13. Agga nüüd ollete teie, kes teie ennemuiste kaugel ollite, Kristusse Jesusse sees liggi sanud Kristusse were läbbi.
14. Sest temma on meie rahho, kes mollemad on ühheks teinud, ja on selle aia wahhe--seina mahhakisknud,
15. Kui ta omma lihha sees kautas sedda waeno, se on kässo-sannade käsko temma kombedega, et temma neid kaks ennese sees ühheks ueks innimesseks piddi loma, rahho tehhes.
16. Ja mollemad Jummalaga ärraleppitama ühhes ihhus risti läbbi, kui ta sedda waeno seäl risti pu külges surretas.
17. Ja temma on tulnud, ja rahho kulutanud teile, kes teie kaugel ollite, ja neile, kes liggilähhidel ollid.
18. Sest temma läbbi woime meie mollemad liggi miñna ühhes waimus Issa jure.
19. Sepärrast ei olle teie ennam woörad ja maialissed, waid pühhade seltsi-rahwas, ja Jummalaga koddakondsed,
20. Apostlide ja prohwetide raia peäle ülles--ehhitud, kus Jesus Kristus isse nurgakiwwi on,
21. Kelle sees keik se hone on kokkolidetud, ja kaswab pühhaks Jummalaga templiks Issanda sees.
22. Kelle sees ka teid ühtlase ülleseehhitakse Jummalaga ello-assemeks Waimo sees.)

3. Peatük.

Armo-öppetus sadab innimesed Jummalaga pole pöörma: Paulusse maenitsus ja palwe temma kuuljatte eest.(Epistel kueteistkümmemal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalaga Pühha.

1. Sepärrast minna Paulus, kes Kristusse Jesusse pärrast wangis on teie pagganatte eest.
2. (Sest teie ollete kuulnud Jummalaga armo kulutamisse ammetist, mis mulle teie heaks on antud:

3. Sest et Jummal ilmutamisse läbbi mulle on teäda annud sedda sallaja-asja, nenda kui ma lühhidelt ollen enne kirjotanud:
4. Sest woite teie sedda luggedes arwata, mis minna Kristusse sallaja-asjast moistan,
5. Mis muil pöwil inimeste laste eest ep olle teäda antud, nende kui se nüüd on ilmutud temma pühha apostlidele ja prohwetidele Waimo läbbi,
6. Et pagganad peawad ka pärriad, ja ühhes ihhus ollema, ja temma tootussest ka ossa sama Kristusse sees armo-öppetusse läbbi:
7. Selle teenriks ollen minna sanud se Jumjala armo anni läbbi, mis mulle on antud temä wäggewat teggemist möda mo sees.
8. Mulle keige wähhemale keige pühhadest on sesinnane arm antud pagganatte seas kulutada Kristusse rikkust, mis ükski ei woi ärra--arwata,
9. Ja et ma pean keik walgustama, et nemmad woiksid moista, mis se sallaja- asia ossasaminne on, mis iggawessest aiast Jumjala sees on warjul olnud, kes keik Jesusse Kristusse läbbi on lonud:
10. Et Jumjala mitmesuggune tarkus koggodusse läbbi nüüd pididi teäda sama würsti--rikidele, ja wäggewattele taewaste asjade sees,
11. Se iggawesse noupiddamisse järrele, mis temma on pidanud Kristusse Jesusse meie Issanda sees:
12. Kelle sees meil on julgus lotussega temma jure miñna temma usso läbbi.
13. Sepärrast pallun minna, et teie mitte ärra ei tüddi minno willetsusse sees teie pärrast, mis teie au on.
14. Sepärrast nikkutan minna ommad pölwed meie Issanda Jesusse Kristusse Issa pole,
15. Kellest keik sugguwössa taewas ja Ma peäl nimmetakse,
16. Et temma teile annaks omma rikkusse järrele, wägga kangeks sada temma Waimo läbbi seestpidmise inimesse polest,
17. Et Kristus usso läbbi teie süddamede sees woiks ellada.
18. Ja et teie Jumjala armastusse sees juurdunud ja kinnitud ollete, et teie woiksite ärra--moista keige pühhadega, mähhärdunne se armastusse laius, ja pitkus, ja süggawus ja kõrgus on ;
19. Ja tunda Kristusse armastust, mis üllem on kui keik moistus, et teie keige Jumjala täiussega saaksite täidetud.
20. Agga sellele, kes ennam kui rohkeste woib teha keik ülle se, mis meie pallume ehk moistame, sedda wägge möda, mis meie sees wäggew on,
21. Sellesammale olgo au koggodusses Kristusse Jesusse sees keige rahwa pölwes iggawesseks aiaks iggaweste, Amen.)

4. Peatük.

*(Epistel seitsmeteistkümneal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal
Pühha. (Epistel ühheksateistkümneal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal
Pühha.*

1. Sepärrast maenitsen minna teid, kes minna Issanda pärrast wang ollen, et teie nenda käite, kui teie kohhus on, se kutsmisse järrel, misga teie ollete kutsutud,
2. Keige allandusse ja tassandussega, ja pitkamelega teine teist sallides armastusse sees.
3. Ja olge ussinad üht meelt piddama waimus rahho siddeme läbbi.
4. Üks ihho on ja üks waim, nenda kui teie ka ollete kutsutud ühhes lotusses teie kutsmisse polest;
5. Üks Issand, üks usk, üks ristminne,
6. Üks Jummal ja keikide Issa, kes on keikide ülle, ja keikide läbbi, ja teie keikide sees.
7. Agga iggauhhele meie seast on arm antud Kristusse anni moodo järrele.
8. Sepärrast ütleb temma: Temma on kõrgesse ülles läinud, ja on wangipiddajad wangi wötnud, ja on innimestele andid annud.
9. Agga et ta üllesläinud, mis on se mu, kui se, et temma ka enne on allaläinud keige allamatte Ma kohtade sisse?
10. Kes alla on läinud, se on sesamma, kes ka ülles on läinud keikide taewaste ülle, et temma keik piddi täitma.
11. Ja sesamma on annud monningad apostliks, ja monningad prohwetiks, ja monningad armo-öppetusse kulutajaks, ja monningad karjatseks ja öppetajaks,
12. Pühhad parrandamiseks, öppetusse ammeti tööks, Kristusse ihho üllesehitamiseks;
13. Sennikui meie keik ühtsuggu usko ja Jummal Poia tundmist kätte same, ja täieks mehheks same Kristusse täie ea mooto möda:
14. Et meie ei pea ennam wäetimad lapsed ollema, ja ei lasse ennast öätsotada egga kaksipiddi köikutada keigest öppetusse tulest, innimeste petmisse ja tiggeda kawwalusse läbbi, misga nemmad kawwalaste püüdwad meid petta.
15. Agga noudkem töt armastussega, ja kaswagem keikis selle sisse, kes se Pea on, se on Kristus,
16. Kellest keik se ihho on kokkolidetud, ja kokko pandud iggauhhe liikme läbbi teine teise abbiks, Kristusse wäe läbbi iggauhhe liikme moodo järrele, ja teeb, et se ihho kaswab ennese parrandamiseks armastusses.
17. Sepärrast ütlen minna sedda, ja tunnistan Issanda sees, et teie ei pea ennam nenda käima, kui muudke pagganad käiwad omma tühja mele sees:

18. Kes ommas meles pimmedaks sanud, ja on kaugel Jummal ellust ärra, se rummalusse pärrast, mis nende sees on, nende süddame kowwadusse pärrast:
19. Kes pärrast sedda, kui nemmad tuimaks läinud, isseennast on ärraannud kimalusse peäle keik rojust ahneste tehha.
20. Agga teie ep olle Kristust mitte nenda öppinud;
21. Sest teie ollete tedda kuulnud, ja temma läbbi öppetud otse nenda, kui tödde on Jesusse sees.
22. Et teie enneste peält peate ärraheitma endisse ellopoolest sedda wanna innimest, kedda rikikutakse pettusse himmude läbbi;
23. Agga et teie peate ueks sama omma mele waimus,
24. Ja enneste peäle wotma sedda uut innimest, kes Jummal sarnatseks on lodud tössise öigusse ja pühhitsusse sees.
25. Sepärrast jätke mahha wallet, ja räkige töt, iggaüks omma liggimessega, sest et meie olleme teine teise α liikmed.
26. Olge wihhased, agga ärge tehke mitte patto.
27. Ärge laske päwa loja miñna omã wihhastamisse ülle, ja ärge andke maad kurratile.
28. Kes warrastanud on, se ärge warrastago mitte ennam, waid tehko enneminne tööd, ja saatko kättega head, et temmal olleks sellele jaggada, kennel tarwis on.)
29. Ärge laske ei ühtegi nurjatumat sanna ommast suust wäljaminna, kuid se, mis hea on parrandamisseks, kui tarwis on, et se armo annab neile, kes sedda kuulwad.
30. Ja ärge kurwastage mitte Jummal pühha Waimo, kellega teie otsego pitseriga ollete kinnitud ärralunnastamisse päwani.
31. Keik wihhastus ja tulline wihha, ja wihha, ja kärrin, ja teotaminne sago kaugel teitest ärra keige kurjussega;
32. Agga olge teine teise wasto helded, süddamest halledad, ja andke teine teisele andeks, nenda kui ka Jummal Kristusse sees teile on andeks annud.

5. Peatük.

Maenitsus, et pühha ello sees peab ellama. Öppetus, mis meeste ja naeste kohhus on.(Epistel kolmandamal pühhapäwal Paastus.(Epistel kahhekümnemal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Siis olge nüüd Jummal järrelkäiad, kui armad lapsed,
2. Ja käige armastusse sees, nenda kui ka Kristus meid on armastanud, ja on isseennast meie eest ärraannud anniks ja ohwriks, Jummalele maggusaks haisuks;

3. Agga horajaht ja keik rojastus ehk ahnus olgo nimmetamatta teie seas, nenda kui pühhadele sünnib,
4. Ja häbbematta tö, ja jölle könne, ehk naljaheitminne, mis ei sünni, waid enneminne tännamist olgo teie seas.
5. Sest sedda teate teie, et ei ühhelgi horapiddajal, egga roppul, egga ahnel, kes on woöra jummalat tener, ep olle pärrimist Kristusse ja Jummalat rikis.
6. Ükski ärgo petko teid tühja sannadega, sest nende asjade pärrast tulleb Jummalat wihha sannakuulmatta laste peäle,
7. Sepärrast ärge sage mitte nende seltsimehhiiks.
8. Sest teie ollite ennemuiste pimmedus, agga nüüd ollete teie walgus Issanda sees; ellage kui walgusse õ lapsed.
9. Sest Waimo kasso näitab ennast keigesugguse headusse, ja öigusse, ja töe sees.)
10. Ja katske, mis Issanda mele pärrast on:
11. Ja ärgo olgo teil teggemist pimmedusse siggimatta teggudega, agga nomige neid enneminne.
12. Sest mis neist sallaja sünnib, on ka häbbi ütteldes.
13. Agga se keik ilmub, mis walgussest nomitakse; sest keik, mis middagi ilmutab, se on walgus.
14. Sepärrast ütleb temma: Ärka ülles, kes sa maggad, ja touse ülles surnust, siis wöttab Kristus sind walgustada.
15. Sepärrast katske, kuidas teie öiete hästi ellate, ei mitte kui rummalad, waid kui targad;
16. Ja piddage aega kalliks, sest need päwad on pahhad.
17. Sepärrast ärge olge rummalad, waid moistke, mis Issanda tahtminne on.
18. Ja ärge joge ennast täis wina, kust üks õnneto ello tulleb, waid sage täis Waimo,
19. Ja räkige issekeskis laulude ja kitusse luggudega, ja waimolikko lauludega; laulge, ja laulge mängides Issandale ommas süddames,
20. Ja tännage ikka keige asjade eest Jummalat ja Issa, meie Issanda Jesusse Kristusse nimmel.
21. Ja olge allandikkud teine teise wasto Jummalat kartusse sees.)
22. Naesed, kuulge omma meeste sanna, kui Issanda sanna.
23. Sest mees on naese Pea, nenda kui Kristuske on koggodusse Pea, ja temma on omma ihho õnnisteggia.
24. Agga nenda kui koggodus Kristuske mele--walla al on, nenda ka naesed omma meeste melewalla al keige asjade sees.
25. Mehed, armastage ommad naesed, nenda kui Kristuske on armastanud koggodust, ja on isseennast selle eest ärraannud,
26. Et ta sedda pididi pühhitsema, ja on sedda puhtaks pesnud wee pessemisse läbbi sanna sees:

27. Et ta sedda koggodust ennesele pididi seädma ausaks, ühheks koggodusseks, kel ep olleks ühtegi wigga, egga kortso, egga muud sedda--sarnast, waid et ta pididi ollema pühha ja laitmatta.
28. Nenda peawad ka mehhed ommad naesed armastama, kui omma enneste ihhud; kes omma naest armastab, se armastab isseennast.
29. Sest ükski ep olle ial omma ennese lihha wihkanud, waid temma toidab ja hoiab sedda, nenda kui ka Issand sedda koggodust.
30. Sest meie olleme temma ihho liikmed, temma lihhasst ja temã luist.
31. Sepärrast jättab innimenne omma issa ja emma mahha, ja hoiab omma naese pole, ja need kaks peawad ollema üks lihha.
32. Sesinnane sallaja-assi on suur; agga ma rãgin Kristussest ja koggodussest.
33. Sepärrast teiegi, iggamees ennese kohhal armastago omma naest, nenda kui isseennast; agga naene katsko, et ta wottaks meest karta.

6. Peatük.

Mis laste, wannematte, sullaste ja issandatte kohhus on. Waimolikkuiust sõariistust. (Epistel essimessel pühhapäwal kolmatkümmend pärrast kolm-aino Jummalä Pühha.

1. Lapsed, kuulge omma wannematte sanna Issanda sees: sest se on õige.
2. Auusta omma issa ja emma, (se on essimenne kässosanna tootussega.)
3. Et sinno kässi woiks hästi käia, ja sinna woiksid kaua ellada Ma peäl.
4. Ja teie issad, ärge ärritage mitte enneste lapsi wihhale, waid kaswatage neid karristamisses ja Issanda maenitsemisses.
5. Teie sullased, kuulge nende sanna, kes teie issandad on lihha polest, kartusse ja wärristussega, omma süddame waggadusses, nenda kui Kristusse sanna.
6. Ei mitte silma kirjaks tenides, kui need, kes innimeste mele pärrast püüdwad olla, waid kui Kristusse sullased, kes Jummalä tahtmist süddamest tewad,
7. Kes heal mehel Issandat teniwad, ja mitte innimessi:
8. Ja teädke, mis head kegi ial saab teinud, et temma sedda saab Issanda käest, olgo sullane ehk wabbat innimenne.
9. Ja, teie issandad, tehke ka seddasamma nende wasto, ja jätke ähwardamist mahha, ja teädke, et ka teil eñestel Issand taewas on, ja temma ei pea enam luggu ühhest kui teisest.
10. Mis muud, mo wennad, kui sage wäggewaks Issanda sees, ja temma kange wäe sees.
11. Wotke enneste peäle keik Jummalä sõa--riistad, et teie woite seista kurrati kawwalatte noude wasto:

12. Sest meil ep olle mitte woitlemist werre ja lihha wasto, waid suurte wüstri-rikide ja waldade wasto, sellesinnatse ma-ilma pimmedusse wallitsejatte wasto, waimolikkude kurjuste wasto taewaste asjade sees.
13. Sepärrast wotke keik Jummalä söariistad kätte, ja et teie woite wastopanna sel kurjal päwal, ja woite seisma jäda, kui teie keik sate ärrateinud;
14. Sepärrast seiske, ja teie niuded olgo töega kui wöga ümberpandud, ja ehhitage ennast öigusse raudridega,
15. Ja kingad olgo teie jalges, et teie walmis ollete rahho, kui röömsa sannume kulutama.
16. Keigeennamiste wotke usso kilpi kätte, misga teie woite ärrakustutada keik selle tiggeda kurrati tullised noled.
17. Ja wotke önnistusse raudkübbarat, ja waimo moöka, se on Jummalä sanna.)
18. Ja palluge iggal aial keige palwe ja pallumissegä waimus, ja sesamma pärrast walwage keige peäle aiamisse ja pallumissegä keige pühhad eest,
19. Ja minno eest, et se sanna mulle antakse, suud julgeste lahtitehhes, kulutada armo öppetusse sallaja-asja.
20. Mispärrast minna kui Käske omma ammeti teen ahhelas, et ma selle sees julgeste pean räkima, nenda kui mo kohhus on räkida.
21. Agga et teie ka saaksite teäda, kuidä minno kässi käib, mis ma teen, siis peab teile Tigikus, se armas wend, ja ustaw tener Issanda sees keik teäda andma,
22. Kedda ma otse sepärrast teie jure ollen läkkitanud, et teie teäda saaksite, kuidä meiega luggu on, ja et ta teie süddamed trööstiks.
23. Rahho olgo wendadele, ja armastus ussoga, Jummalast Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
24. Arm olgo nende keikidegä, kes meie Issandat Jesust Kristust armastawad selge melegä.

AMEN.Ewesusse rahwale Roma-liñnast kirjutud, Tigikusse läbbi.

Se Ramato Ots, mis Ewesusse-rahwale kirjutud.

Apostli Paulusse Ramat Wilippi liina rahwale kirjutud.

---

1. Peatük.

Paulusse tänno, palwe, ja maenitsus, et peab kindlaste ja kowwaste woitlema. (Epistel teisel pühhapäwal kolmatkümmed pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Paulus ja Timoteus Jesusse Kristusse sullased keikile pühhadele Kristusse Jesusse sees, kes Wilippi liinas on, üle--watajattele ja koggodusse teenridele:
2. Arm olgo teile, ja rahho Jummalast, meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
3. Ma tännan omma Jummalat, ni saggedaste kui minna teie peäle mötlen,
4. (Kes minna iggakord keiges ommas palwes teie keikide eest römoga palwed teen.)
5. Teie ossasamise pärrast armo-öppetussest, essimessest päwast siit sadik:
6. Ja ollen se peäle julge, et se, kes teie sees on alganud sedda head tööd, ka sedda lõppetab Jesusse Kristusse päwani:
7. Nenda kui se ka minno kohhus on sedda teist keikist möttelda, sepärrast et teie ollete mo süddames minno wangi-pölwes, ja minno kostmisses armo-öppetusse eest, ja selle kinnitamisses, sest et teie keik minnoga sest armust ossa sate.
8. Sest Jummal on minno tunnistaja, kuidas minna teid keik süddamest iggatsen Jesusse Kristusse süddamelikko hallastussega.
9. Ja sedda pallun minna, et teie armastus weel enam ja enam rohkemaks saaks moistmisses ja keiges tundmisses,
10. Et teie woite läbbi katsuda, mis ühte ei sünni, et teie olleksite selged, ja teisi ei pahhanda Kristusse päwast sadik,
11. Täidetud öigusse kassoga, mis Jesusse Kristusse läbbi tulleb, Jummal auuks ja kitusseks.)
12. Agga minna annan teile teäda, wennad, et mis mulle on juhtunud, se on weel laiemale armo-öppetusse kassuks sündinud:
13. Nenda et minno wangi-pölle on awwalikkuks sanud Kristusses, keiges kohtokoias, ja keikile muile;
14. Ja et surem wendade hulk Issandas, kes minno wangi-pölwe läbbi lotust sanud, julgewad weel rohkeminne sedda sanna ilmakartmatta räkida.
15. Monningad kulutawad kül ka Kristust kaddedusse ja rio pärrast; agga monningad ka hea mele pärrast.
16. Teised kulutawad Kristust rio pärrast, ei mitte selgeste, sest nemmad mötlewad willetsust minno wangi-pölwe peäle sata.

17. Agga teised kulutawad armastusse pärrast; sest et nemmad teädwad, et minna siin seisan armo-öppetusse eest kostmas.
18. Mis siis? ommeti kulutakse Kristust iggal wisil, olgo silma kirjaks, olgo töes, ja se pärrast ollen minna römus, ja tahhan ka römus olla;
19. Sest ma tean, et se mulle önnistusseks peab tulleva teie palwe, ja Jesusse Kristusse Waimo abbi läbbi.
20. Sest et minna pitki silmi otan ja lodan, et mulle ei ühhestki asjast ei pea häbbi sama, waid et Kristus keige julgussega, kui ikka, nenda nüüdki peab wägga auustud sama minno ihhus, olgo se ello ehk surma läbbi.
21. Sest se ellamine on mulle Kristus, ja surreminne on mulle kassuks.
22. Agga kui ma peaksin lihhas ellama, se tulleks minno tö kassuks, ja mis ma pean wallitsema, ei tea ma mitte.
23. Sest mollemilt polilt petakse mind kinni, et ma himmustan siit lahkuda, ja Kristussega olla, sest se on wägga palju parrem.
24. Agga lihha sisse jäda on ennam tarwis teie pärrast.
25. Ja se peäle ollen ma julge, ja tean, et ma jään, ja pean teie keikide jure jäma teie kassuks, ja teie usso römüks,
26. Et teie kiitleminne minnust woiks rohke olla Jesusse Kristusse sees se läbbi, et ma jälle teie jure tullen.
27. Ellage waid, nenda kui kohhus on, Kristusse armo-öppetusse järrele, et minna, olgo et ma tullen ja teid nään, ehk teie jurest ärra olles aan kuulda, kuidas teie kässi käib, et teie ühhes waimus seisate, ja ühhes meles ühtlase woitlete armo-öppetusse usso läbbi,
28. Ja et teie ei lasse ennast ärra-ehmatada ei mingisugguse asja sees neist, kes wastopannewad: se on neile hukkaminnemisse, agga teile önnistusse tähheks, ja se Jummalast.
29. Sest se on teile armust antud Kristusse pärrast, et teie ei pea mitte ükspäinis temma sisse uskma, waid ka temma pärrast kannatama;
30. Ja teil on sesamma woitleminne, missuggust teie minnust ollete näinud, ja nüüd minnust kulete.

2. Peatük.

Et Kristus allandatud ning üllendatud, se öppetab, et usklikud woiwad allandikkud, ja ühhes meles olla. n. t. s.(Epistel kuendamal pühhapäwal paastus, ehk Palmi--pude pühhapäwal.

1. Kui nüüd mingisuggune maenitsus Kristusses, kui mingisuggune armastusse römustamine, kui mingisuggune Waimo ossa--samine, kui mingisuggune süddamelik hallastus ja ärras meel teil on,

2. Siis täitke minno römo, et teie wottaksite ühhemelelissed olla, ja ühtsuggu armastust piddada, kui üks hing ja ühhes meles.
3. Ärge tehke ühtegi, ei rio egga tühja au pärrast, waid arwage allandusse läbbi teine teist üllemaks, kui isseennast.
4. Ärgo wadago ükski se peäle, mis temma omma kassuks tulleb, waid iggaüks wadago se peäle, mis teiste kassuks tulleb.
5. Sest sesammasuggune meel olgo teie sees, mis Kristusse Jesusse sees ka olli,
6. Kes, kui ta Jummalaga näul olli, sedda ei arwand sagiks, et temma Jummalaga ühhesuggune olli;
7. Waid allandas isseennast, ja wottis sullase näggo ennesele, ja sai inimeste sarnatseks,
8. Ja leiti wäljaspiddisest kombest kui inimenne, ja allandas isseennast, ja sai sannawotlikkuks surmani, peälegi risti surmani.
9. Sepärrast on ka Jummal tedda wägga üllendanud, ja on temmale annud ühhe nimme, mis ülle keige nimme on,
10. Et Jesusse nimmel keik nende põlwed peawad ennast nikkutama, kes taewas, ja Ma peäl, ja Ma al on.
11. Ja keikide keel peab üllestunnistama, et Jesus Kristus on se Issand, Jummal Issa auuks.)
12. Sepärrast, minno armad, otsekui teie ikka ollete sanna kuulnud, mitte ükspäinis, kui ma teie jures ollen, waid ka nüüd palju ennam, kui ma ärra ollen, noudke ennaste önnistust takka kartusse ja wärristussega.
13. Sest Jummal on, kes teie sees teeb, et teie tahhate, ja woite tehha temma hea mele pärrast.
14. Tehke keik nurrisematta, ja kaksipiddi mötlematta;
15. Et teie woiksite olla ilmalaitmatta ja waggurad, wiggata Jummal lapsed kesk sedda tiggedat ja pörrast suggu, kelle seas teie paistate otsego selged taewa tähhed ma-ilmas,
16. Ja hoiate ello sanna pole, et ma woin kitelda Kristusse päwal, et minna tühja ep olle jooksnud, egga tühja tööd teinud.
17. Ja et mind kül ohwerdakse teie usso ohwri ja tenistusse pärrast, siis ollen ma römus, ja ollen römus teie keikidega.
18. Sesamma pärrast olge teie ka röömsad, ja olge röömsad minnoga.
19. Agga ma lodan Issandas Jesusses, et ma saan Timoteust pea teie jure läkkitada, et ka minno meel woiks hea olla, kui ma teäda saan, kuitao teie kässi käib.
20. Sest mul polle ühteainustki muud, kellel ühhesuggune meel olleks minnoga, kes nenda tössisel wisil teie eest wottaks murret kanda.
21. Sest keik otsiwad omma, ei mitte, mis Kristusse Jesusse auuks tulleb.

22. Agga teie teate temma tössidust, sest otsego laps omma issaga, nenda on ta minnoga tööd teinud armo-öppetust kulutades.
23. Sepärrast lodan minna, et ma saan tedda läkkitada ni pea, kui ma saan näinud, kuidas minno asjad käiwad.
24. Agga mul on kindel lotus Issandas, et minna ka isse pea tullen.
25. Agga ma ollen arwanud tarwis ollewad omã wenda Epawroditust, ja omã abbimeest, ja söddimisse seltsimeest, agga teie apostlit, ja omma tarwidusse teenrit teie jure läkkitada:
26. Sest et temma teid keik wägga iggatses, ja suurt ahvastust tundis, sepärrast et teie ollite kuulnud tedda wägga haige ollewad.
27. Sest ta olli ka surremisse peäl haige; agga Jumãl on temã peäle armo heitnud, agga mitte temma peäle ükspäinis, waid ka minno peäle, et mul ei piddand kurbdust kurbdusse peäl ollema.
28. Sepärrast ollen ma tedda sedda nobbedaminne läkkitanud, et teie tedda jälle nähhes röömsaks saaksite, ja mulle wähhem kurbdus olleks.
29. Sepärrast wotke tedda wasto Issandas keige römoga, ja piddage nisuggused kalliks.
30. Sest Kristusse tö pärrast on temma surma liggi sanud, ja ei olle ommast ellust holinud, et kui teie ei joudnud, temma teie assemel mulle tahtis abbiks olla.

3. Peatük.

Usso öigussest walle-apostlide wasto.(Epistel kolmandamal pühhapäwal kolmatkümmend pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

1. Mis muud, mo wennad, olge röömsad Issandas. Et minna teile ühtesuggu kirjotan, sest ei tüddi kül minna mitte ärra, agga teid kinnitab se.
2. Wadage koerte peäle, wadage kurjade tö--teggiate peäle, wadage nende katkileikamise peäle.
3. Sest meie olleme need ümberleikatud, kes meie Jummalat tenime waimus, ja kiitleme Kristusse Jesusse sees, ja ei loda mitte lihha peäle.
4. Ehk mul ka kül woiks lotus olla lihha peäl, kui mu kegi arwab, et temma woib lihha peäle lota, minna weel enam.
5. Ma ollen ümberleikatud kahheksamal päwal, ma ollen Israeli suggu, Penjamini sugguarrust Ebreamees Ebrearahwast sündinud, kasso polest Wariseer.
6. Kaddeda wihhaga kiusasin minna sedda koggodust takka, ja olin laitmatta öigusse polest, mis kässust on.
7. Agga mis mulle kassuks olli, sedda ollen ma Kristusse pärrast kahjuks arwanud.

8. Ja töeste miña arwan ka keik kahjuks minno Issanda Jesusse Kristusse wägga kalli tundmisse wasto, kelle pärrast ma keik ollen kahjuks arwanud, ja arwan sedda keik pühkmed ollewad, et ma Kristust woiksin kassuks sada,
9. Ja et mind temma seest leitakse, et mul ei olle omma öigust, mis kässust tulleb, waid mis Kristusse usso läbbi tulleb, se öigus, mis Jummalast tulleb usso läbbi,
10. Et ma woiksin tedda tunda, ja teña ülles--tousmisse wägge, ja et ma temma kannatamistest ossa saan, ja temma surma sarnatseks saan.
11. Kas ma kuigepiddi surnutte üllestousmisse pole woiksin sada.
12. Ei mitte, et ma olleksin sedda jo kätte sanud, ehk et ma olleksin täieste walmistud, agga ma nouan sedda takka, kas ma ka woiksin sedda kätte sada, mispärrast Kristus Jesus mind on kätte sanud.
13. Wennad, minna ei arwa ennast isse mitte seks, kes sedda kätte sanud; agga ühhe asja ütlen minna: Ma unnustan kül ärra, mis tagga on, agga ma sirrutan ennast senna pole, mis ees on.
14. Minna kiusan etteseätud märgi pole, se ülleweltse Jummal kutsmisse woido-anni pole Kristusse Jesusse sees.
15. Mitto meid nüüd täieste waggad on, meil olgo sesinnane meel, ja kui teie middagi teistwisi mötlete, kül Jummal teile ka sedda ilmutab.
16. Ommeti peame meie ses, kuhho meie olleme sanud, seddasamma nöört möda käima, ja ühhemelelissed ollema.
17. Käige minno järrel, wennad, ja wadage nende peäle, kes nenda käiwad, kui meie teile märgiks olleme.
18. Sest mitto käiwad, kellest ma teile saggedaste ollen üttelnud; agga nüüd ütlen minna ka nuttes, neid Kristusse risti waenlased ollewad,
19. Kelle ots on hukkatud, kelle Jummal on se köht, kelle au on nende häbbi sees, kes mapeälsed asjad noudwad.
20. Sest meie ellamine on taewas, kust meie ka otame önnisteggiat, Issandat Jesust Kristust,
21. Kes meie alwa ihho tahhab muta, et se temma ärrasselletud ihho sarnatseks peab sama, sedda wägge möda, misga temma ka keik asjad woib ennese alla heita.)

4. Peatük.

Jummal lapsed peawad kindlad ja röömsad ollema Jummal sees. Paulus kidab Wilippi-rahwa murre, mis nemmad temma eest on kannud.(Epistel neljandamal Kristusse tullemisse Pühhal.

1. Sepärrast, mo armad ja süddame wennad, minno rööm ja kroon, seiske nenda Issandas, minno armad.

2. Minna maenitsen Ewodiat, ja maenitsen Sintiket, et nemmad ühhemelelised peawad ollema Issandas.
3. Ja ma pallun sind ka, mo tössine seltsimees, aita neid, kes minnoga on woitelnud armo-öppetusses ni hästi Klementiga, kui minno teiste abbimeestega, kelle nimmed on ello-ramatus.
4. Olge ikka röömsad Issandas; ta ütlen minna: Olge röömsad.
5. Teie järrele-andminne sago tutwaks keikile inimestele: Issand on liggi!
6. Äрге murretsege ühtegi; waid laske keikis ommad pallumissed palwe ja öhkamisse läbbi tännoga Jummalale teäda sada.
7. Siis Jummalala rahho, mis üllem on, kui keik moistus, hoiab teie süddamed ja teie meled Kristusse Jesusse sees.)
8. Mis muud, wennad, mis tössine on, mis aus, mis öige, mis kassin, mis löbbus, mis hea on kuulda, kui üks hea kombe, ja mis kitusse wäärt on, se peäle möttelge.
9. Mis teie ka ollete öppinud, ja sanud, ja kuulnud, ja näinud minnust, sedda tehke: ja se rahho Jummal on siis teiega.
10. Agga ma ollen wägga römus olnud Issandas, et teie jo jälle ollete wapraks sanud minno eest hoolet kandma; se eest ollete teie ka enne hoolet kannud, agga aeg on teid keelnud.
11. Ei ütle minna sedda mitte waesusse pärrast; sest ma ollen öppinud sega, mis mul on, rahhul ollema.
12. Minna moistan kehwa ja rikkas olla, ma ollen keikipiddi ja keikis asjus öppetud, ni hästi söma, kui nälga kannatama, ni hästi, kui mul kül on, ja kui mul pudo on.
13. Minna ärrendan keik Kristusse läbbi, kes mind wäggewaks teeb.
14. Siiski ollete teie hästi teinud, et teie minno willetsust ollete aitnud kanda.
15. Agga teiegi, Wilippi-rahwas, teate, et armo-öppetusse hakkatussest, kui minna Makedonia-maalt wäljaläksin, ükski koggodus ep olle mulle jagganud wäljaandmisse ja wasto--wotmisse arro järrele, kui teie ükspäinis.
16. Sest ka Tessalonika liñna läkkitasite teie minno tarwidusseks ühhe, ja teise korra.
17. Mitte, et minna andi püan, waid ma püan sedda kasso, mis rohke on teie arropiddamisse heaks.
18. Sest ma ollen keik sanud, ja mul on rohkeste; ma sain kül, kui ma Epawroditusselt sain wastowotnud sedda, mis teilt läkkitati kui maggus hais, ja armas ohwer, mis Jummalala meie pärrast on.
19. Agga kül minno Jummal täidab keik teie tarwidust omma rikkust möda auga, Kristusse Jesusse sees.
20. Agga Jummalale, ja meie Issale olgo au iggaweste iggawesseks aiaks.
Amen.

21. Terretage keik pühhad inimessed, kes Kristusse Jesusse sees on. Teile läkkitawad terwist need wennad, kes minno jures on.
22. Keik pühhad inimessed läkkitawad teile terwist, agga keigeennamiste need, kes Keisri perrest on.
23. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie keikidega, Amen.

Wilippi-rahwale Roma-liñnast kirjutud, Epawroditusse läbbi.

Se Ramato ots, mis Wilippi-rahwale kirjutud.

Apostli Paulusse Ramat Kolossusse-Rahwale kirjutud.

---

1. Peatük.

Se önnistus, mis Kristus inimestele on saatnud, pakkutakse neile armo-öppetusse läbbi.(Epistel neljandamal pühhapäwal kolmatkümme pärrast kolmaino Jummalala Pühha.

1. Paulus Jesusse Kristusse apostel Jummalala tahtmisse läbbi, ja wend Timoteus,
2. Neile pühhadele, kes Kolossusse liñnas on, ja usklikkuile wendadele Kristusse sees: arm olgo teile ja rahho Jummalast, meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
3. Meie tänname Jummalat, ja omã Issanda Jesusse Kristusse Issa, ja teme iggal aial palwed teie eest.
4. Kui meie teie usko Kristusse Jesusse sees saime kuulda, ja teie armastust keige pühha rahwa wasto,
5. Se lotusse pärrast, mis teile taewas on tallele pandud, mis teie enne ollete kuulnud armo-öppetusse töe sannast:
6. Mis teie jure on tulnud, nenda kui se ka keiges ma-ilmas on, ja kannab wilja, otsego teiege seas sest päwast, kui teie ollete kuulnud, ja töeste tunnud Jummalala armo:
7. Nenda kui teie ka ollete öppinud Epawra meie armsa kasullase käest, kes üks ustaw Kristusse tener on teie eest,
8. Kes meile ka on teäda annud teie armastust waimus.
9. Sepärrast ka meie sest päwast, kui meie sedda olleme kuulnud, ei jätta meie mitte mahha teie eest palwed teggematta, ja pallumatta, et teid peab

täidetama temã tahtmisse tundmisega, keiges tarkusses ja waimolikko moistmisses,

10. Et teie nenda woiksite ellada, kui kohhus on Issanda ees keige temma meleheaks, ja wilja kanda keige hea tö sees, ja kaswada Jummalaga tundmisse sees,

11. Ja keige wäega wäggewaks sada, temma au wägge möda, keiges kannatusses ja pitkas meles römoga;

12. Sedda Issa tännades, kes meid on kolbawaks teinud, et meil piddi ossa ollema pühha rahwa pärrandussest walgusse sees;

13. Kes meid on ärrapeästnud pimmedusse woimussesse, ja on meid saatnud omma armsa Poia kuningriiki,

14. Kelle sees meil on lunnastamine temma werre läbbi, se on, pattude andeks-andmine;)

15. Kes on selle näggematta Jummalaga ühhesuggune kuio, kes enne keik loma on sündinud.

16. Sest temã läbbi on keik lodud, mis taewaste sees, ja mis Ma peäl on, mis nähtawad ja näggematta on, olgo aujärjed, olgo wallitsused, olgo würsti-rigid, olgo wallad, keik on temma läbbi ja temmale lodud,

17. Ja temã on enne keik, ja keik lomad seiswad temma sees ühhes.

18. Ja temma on omma ihho ehk koggodusse Pea, ta on se hakkatus ja essite sündinud surnust, et temma keikis se essimenne piddi ollema.

19. Sest se on Issa hea meel olnud, et keik Jummalaga täius temma sees piddi ellama,

20. Ja et se Issa temma läbbi keik piddi ärra--leppitama temã ennesele, olgo se, mis Ma peäl, ehk mis taewas on, kui ta olli rahho teinud temã risti werre läbbi.

21. Ja temma on teid, kes teie ennemuiste woörad ja waenlased ollite, mötteldes kurja teggude peäle, nüüd ka ärraleppitanud omma lihha ihhus surma läbbi;

22. Et temma teid kui pühha rahwast, ja ilma--wiggata, ja ilmalaitmatta ennese ette piddi seädma;

23. Kui teie agga jäte usso peäle raiatud ja kindlaks, ja ei lasse ennast ärrapöörda sest armo-öppetusse lotussest, mis teie ollete kuulnud, mis on kulunud keige loma seas, mis taewa al on ; selle teenriks ollen minna Paulus sanud.

24. Nüüd ollen ma römus omma kannatamisse sees teie eest, ja, mis Kristusse willetsussest waia on, sedda täidan ma jure ommas lihhas temma ihho eest, se on se koggodus,

25. Kelle teenriks ma ollen sanud, Jummalaga seädmissesse järrele, mis mulle on antud teie heaks, et ma piddin Jumãala sanna täieste kulutama,

26. Ehk sedda sallaja-asja, mis endisest aiast ja mitme põlwe rahwa eest olli warjul olnud, agga nüüd on awwalikkuks tehtud temã pühha rahwale,
27. Kennele Jummal on tahtnud teada anda, mis sesinnatse sallaja-asja au rikkus pididi ollema pagganatte seas, se on Kristus teie sees, se au lotus,
28. Kedda meie kulutame, ja maenitseme iggaühhe innimesse, ja õppetame igga--ühhe innimesse keiges tarkusses, et meie iggaüht innimest woiksime täieks teha Kristusse Jesusse sees.
29. Mispärrast miña ka tööd teen, ja woitlen selle wäe järrele, mis miño sees üpris wäggew on.

2. Peatük.

Jummala armorikkussest Kristusse sees: surest kassust, mis tulleb Kristusse surmast: innimeste tühjad õppetussed ja seädmissed.

1. Sest minna tahhan, et teile peab teada ollema, mis suur woitleminne mul on teie, ja nende pärrast, kes Laodikea liñnas on, ja keikide pärrast, kes mo pallet lihhas ep olle näinud.
2. Et nende süddamed saaksid trööstitud, ja kokkolidetud armastusses, ja keige tössise moistmisse rikkusseks, Jummala, ja Issa, ja Kristusse sallaja-asja õiete tunda.
3. Kelle sisse keik tarkusse ja tundmisse warrandussed on warjule pandud.
4. Agga sedda ütlen minna, et ükski walle nou andes, teid ei sa petta kawwala melitamisse kõnnega.
5. Sest ehk minna kül ihho polest teie jurest ärra ollen, siis ollen ma ommeti waimus teie jures, ollen römus, ja nään teie wisi, ja teie usso kinnitust Kristusse sisse.
6. Otsego teie nüüd Kristust Jesust sedda Issandat ollete wastowotnud, nenda käige temma sees,
7. Ja olge juurdunud ja üllesehitud temã sees, ja olge kinnitud uskus, nenda kui teid on õppetud, ja olge selle usso sees nenda rohked tännoga.
8. Katske, et ükski teid ei risu Kristusse käest ilmalikko tarkusse, ja tühja pettusse läbbi innimeste seädmisses ja ma-ilma tühja kombede järrele, ja mitte Kristusse järrele.
9. Sest temma sees ellab keik Jummala ollemisse täius ihholikkult.
10. Ja teie ollete täidetud temma sees, kes on keige würsi-rikide ja waldade α Pea;
11. Kelle sees teie ka ollete ümberleikatud ümberleikamisega, mis kässita sünnib, pattuse lihha ihho mahhaheitmisse läbbi, Kristusse ümberleikamisega;

12. Ja ollete temmaga ristmisses mahhamaetud, kelle sees teie ka ollete Temmaga üllesärratud usso läbbi, mis Jummal omma wäega sadab, kes tedda on surnust üllesärratanud;
13. Ja on teid ka temmaga ellawaks teinud, kui teie surnud ollite ülleastmiste sees, ja teie ümberleikamatta lihhas, ja on teile andeks annud keik ülleastmisses:
14. Ja on ärrakustutanud sedda wölla-kirja seädmiste sees, mis meie wasto olli, ja sedda on temma wahhelt ärrawötnud, ja on sedda risti külge lönud:
15. Ja on paljaks teinud würsti-rigid ja wallad, ja on neid awwalikkult ette tonud, ja on neist ärrawoitmisse römo teinud se risti läbbi.
16. Sepärrast ärgo moistko ükski kohhut teie peäle söma ehk joma, ehk sure Pühha ehk nore ku ehk hingamisse-päwade pärrast,
17. Mis tulleva asjade warri on, agga ihho on Kristusse sees.
18. Ärge andke ühhelegi woimust ende peäle wotta, kes allandusse ja inglide tenistusse läbbi sedda püab, ja se peäle aiab, mis ta polle näinud, ja on asjata uhke ommas lihhalikkus meles,
19. Ja ei pea Peast kinni, kellest keik se ihho liikmede ja soonte läbbi aidetakse, ja kokkolidetakse, ja kaswab Jummal kaswatamisse läbbi.
20. Kui teie nüüd Kristussega ollete ärrasurnud ma-ilma tühjade kombedele, mis teie siis ennast lassete seädmistega waewata, otsego ellaksite teie ma-ilmas?
21. Kui nemmad ütlewad: Ärra putu, ärra maitse, ärra katsu:
22. Need asjad löppewad keik ärra, kui neid prukitakse inimeste käskmiste ja öppetuste järrele.
23. Neilsinnatsil asjadel on kül tarkusse näggo, issitehtud Jummal tenistusse ja allandusse sees, ja et nemmad ihhule armo ei anna, ja need asjad ei olle ühtege wäärt, waid tullewad agga lihha toidusseks.

3. Peatük.

Mis hinge parrandamiseks tulleb, peab noudma; monned kallid öppetused, ja mis ellomaia ja perre-rahwa kohhus on. (Epistel wiendamal pühhapäwal pärrast kolme kunninga Pühha.

1. Kui teie nüüd Kristussega ollete üllesärratud, siis otsige sedda, mis üllewel on, kussa Kristus ilmus Jummal parramal käel.
2. Möttelge nende asjade peäle, mis üllewel on, et mitte nende peäle, mis Ma peäl on.
3. Sest teie ollete surnud, ja teie ello on warjule pandud Kristussega Jummal sees.

4. Kui Kristus meie ello awwalikkuks saab, siis peate ka teie temmaga au sees awwalikkuks sama.
5. Sepärrast surretage ommad liikmed, mis Ma peäl on, horust, rojust, tirastust, ja muud kurja himmo ja ahnust, se on woõra jummalat tenistus:
6. Nende pärrast tulleb Jummalat wihha sannakuulmatta laste peäle;
7. Nende sees ollete teie ka ennemuiste kõndinud, kui teie nende sees ellasite.
8. Agga nüüd jätke ka teie mahha sedda keik, wihha, kanget hirmo, kurjust, teotamist, roppud kõnned teie suust.
9. Äрге walletage mitte teine teise peäle, sest et teie ollete ärraheitnud sedda wanna innimest temma teggudega,
10. Ja ollete kui ühhe ride ennese peäle wõtnud sedda uut innimest, kedda uendakse õige tundmissele selle kuio järrele, kes tedda on lonud;
11. Kus ep olle Kreka- egga Juda-meest, ei ümberleikatud, ei ümberleikamatta, ei umkeelt, ei Küta-meest, ei sullast egga wabbat; waid keik ja keikide sees on Kristus.
12. Sepärrast ehhitage ennast kui Jummalat ärrawallitsetud, pühhad ja armastud, süddamelikko hallastussega, heldussega, allandussega, tassandussega, pitka melega;
13. Kannatage teine teisega, ja andke andeks teine teisele, kui kellelgi on middagi kaebamist teise peäle; kui Kristus teile ka on andeks annud, nenda tehke ka teie.
14. Agga keige se peäle ehhitage ennast armastussega, se on õige tuggew sidde.
15. Ja Jummalat rahho wallitsego omã woido-anniga teie süddamette sees, seks ollete teie ka kutsutud ühhe ihho sees, ja olge tännalikkud.
16. Kristusse sanna ellago rohkeste teie sees keige tarkusse sees; õppetage ja maenitsege isse--ennast mäangi- ja kitusse-lauludega ja mu waimolikko lauludega; laulge kauniste Issandale ommas süddames.
17. Ja keik, mis teie ial wõttate tehha sanna ehk töga, sedda tehke keik Issanda Jesusse nimmel, ja tännage Jummalat ja Issa temã läbbi.)
18. Naesed, kuulge omma meeste sanna, nenda kui kohhus on Issanda sees.
19. Mehhed, armastage omãd naesed, ja ärge sage wihhaseks nende wasto.
20. Lapsed, kuulge omã wannematte saña keige asjade sees; sest se on Issanda mele pärrast.
21. Issad, ärge ärritage mitte omma lapsi, et nemmad meelt ärra ei heida.
22. Sullased, kuulge keikis asjus nende sanna, kes teie issandad on lihha polest, ei mitte silma--kirjaks, kui need, kes innimeste mele pärrast püüdwad olla, waid wagga süddamega, Jummalat kartes;
23. Ja keik, mis teie ial wõttate tehha, sedda tehke süddamest, nenda kui Issandale, ja ei mitte innimestele:

24. Ja teädke, et teie Issanda käest parrandusse palka peate sama, sest teie tenite Issandat Kristust.

25. Agga kes üllekohto teeb, peab ennese kätte sama, mis ta on üllekohto teinud, ja siin ei peta luggu ei ühhestki ennam kui teisest.

4. Peatük.

Usklikkude palwest, ja hoolsast ellust.

1. Issandad, tehke sedda sullastele, mis öige ja kohhus on, ja teädke, et ka teil Issand on taewas.

2. Jäge kindlaste palwesse, ja walwage selle palwe sees tännoga:

3. Ja palluge ühtlase ka meie eest, et Jummal se sanna ukse meile wöttaks lahti teha, Kristusse sallaja-asja räkida, mis pärrast minna ka ollen seutud:

4. Et ma sedda woiksin ülleskulutada, nenda kui ma pean räkima.

5. Ellage targaste nende wasto, kes wäljas on, ja piddage aega kalliks.

6. Teie könne olgo ikka armo sees, ja solaga solatud, et teie teaksite, kuidas teie iggaühhele peate kostma.

7. Kuidas mo kässi käib, kül sedda keik teile teäda annab Tigikus, se armas wend, ja ustaw tener, ja kasullane Issanda sees,

8. Kedda minna teie jure otse sepärrast ollen läkkitanud, et ta teäda saaks, kuidas teie kässi käib, ja et ta teie süddamed peab trööstima,

9. Selle ustawa ja armsa wenna Onesimusega, kes on teie seast; kül need teile keik teäda andwad, kuidas siin luggu on

10. Teile läkkitab terreit Aristarkus, kes minnoga wang on, ja Markus Parnaba öe poeg, kelle pärrast teie ollete sanna sanud: kui ta teie jure tulleb, wötke tedda wasto;

11. Ja Jesus, kedda hütakse Justusseks, kes ümberleikamisest on; needsinnatsed on ükspäinis minno abbimehhed Jummal rigi kallal, kes mulle römuks on olnud.

12. Teile läkkitab terwist Epawras, kes on teie seast, üks Kristusse sullane, kes allati woitleb teie eest palwedes, et teie peaksite seisma kui täieste waggad, ja täidetud keige Jummal tahtmisega.

13. Sest ma annan temmale tunnistust, et ta wägga suurt hoolet kannab teie eest, ja nende eest, kes Laodikeas ja Jerapolis on.

14. Teile läkkitab terwist se armas Lukas, kes arst on, ja Tämas.

15. Terretage need wennad, kes Laodikeas on, ja Nimwat, ja sedda koggodust, mis temma koias on.

16. Ja kui se ramat teie jures saab loetud, siis saatke, et se ka Laodikea koggodusses loetakse, ja et teie ka sedda loete, mis Laodikeast on kirjutud,

17. Ja üttele Arkippussele: Katsu sedda ammetit, mis sa olled sanud Issanda sees, et sa sedda hästi aiad.

18. Se terretaminne on minno Paulusse käega. Möttelge minno wangi-pölwe peäle. Arm olgo teiega. Amen.

Kolossusse-rahwale Roma-liñnast kirjutud, Tigikusse ja Onesimusse läbbi.

P. Ramato Ots, mis Kolossusse-rahwale kirjutud.

Apostli Paulusse essimenne Ramat Tessalonika-rahwale kirjutud.

1. Peatük.

Paulus tännab Jummalat Tessalonika-rahwa usso ja armastusse eest.

1. Paulus, ja Silwanus, ja Timoteus, Tessalonika-rahwa koggodussele, Jumala se Issa ja Issanda Jesusse Kristusse sees, arm olgo teile ja rahho Jumalast, meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.

2. Meie tänname Jummalat ikka teie keikide pärrast, ja mötleme teie peäle meie palwede sees.

3. Ja tulletame löpmatta omma mele teie usso teggo ja armastusse tööd, ja kannatlikko lotust meie Issanda Jesusse Kristusse peäle Jumala ja meie Issa ees;

4. Ja teame, Jummalast armastud wennad, et teie ollete ärrawallitsetud.

5. Sest et meie Ewangelium ep olle teie jure tulnud mitte ükspäinis sannaga, waid ni hästi wäega kui pühha Waimoga, ja sure kindla julgussega: nenda kui teie teate, missuggused meie teie seas olleme olnud teie pärrast.

6. Ja teie ollete meie ja Issanda järrelenoudjaks sanud, ja ollete se sanna sure willetsusse sees wastowötnud pühha Waimo römoga,

7. Nenda et teie ollete sanud märgiks keikile, kes uskwad Makedonia- ning Ahkaja-maal.

8. Sest teie jurest on Issanda sanna kuulsaks sanud ei mitte ükspäinis Makedonia- ning Ahkaja-maal, waid ka keiges paikas on teie usk Jumala sisse wäljaläinud, nenda et meil polle tarwis ühtegi räkida.

9. Sest nemmad isse kulutawad teitest, kuidas meie teie jure olleme tulnud, ja kuidas teie ollete woöraist jummalist pöörnud Jumala pole, et teie piddite ellawat ja tössist Jummalat tenima,

10. Ja ootma temma Poega Jesust taewast, kedda temma on surnust üllesärratanud, kes meid sest tullewast wihhast ärrapeästab.

2. Peatük.

Ustawad öppetajad on röömsad, kui nende kuuljad on holikad.

1. Sest teie isse teate, wennad, meie tullemist teie jure, et se ep olle tühhine olnud;
2. Waid ehk meie kül enne ollime kannatanud, ja ärrateotud Wilippi-liñnas, nenda kui teie teate, siiski olleme meie Jummal sees julgust wötnud, Jummal armo-öppetust teile kulutada mitme woitlemissega.
3. Sest meie maenitsus ei olnud mitte pettussest, egga roppust noust, egga kawwalusses.
4. Waid nenda kui Jummal meid on kolbawaks teinud, sedda armo-öppetust meie kätte uskuda, nenda räkime meie, ei mitte nenda kui inimeste, waid Jumala mele pärrast, kes meie süddamed läbbikatsub.
5. Sest meie ep olle ial teie su pärrast räkinnud, nenda kui teie teate, egga middagi ahnusse näül teinud, Jummal on tunnistaja.
6. Meie ei otsi au inimeste käest, ei teie, egga teiste käest.
7. Ja meie woiksime teile koormaks olla, kui Kristusse apostlid; agga meie olleme lahked olnud teie seas, kui üks immetaja naene omma ennese lapsed hoiab:
8. Nenda ihhaldasime meie teid, ja tahtsime hea melega teile jaggada ei mitte ükspäinis Jummal armo-öppetust, waid ka meie ennaste hinged, sepärrast, et teie meie melest ollete armsaks sanud.
9. Sest teie meles, wennad seisab meie tö ja waew; sest ööd ja päwad olleme meie tööd teinud, sepärrast et meie ei tahtnud ühhelegi teie seast koormaks olla, ja olleme teie seas Jummal armo-öppetust kulutanud.
10. Teie ollete tunnistajad ning Jummal, kui pühhaste, ja öiete, ja ilmalaitmatta meie olleme olnud teie wasto, kes teie ussute.
11. Nenda kui teie teate, kuidas meie iggäuht teie seast, otsekui issa ommad lapsed maenitsesime ja trööstisime,
12. Ja tunnistasime, et teie piddite ellama, nenda kui kohhus on Jummal ees, kes teid kutsub omma kuningrigi ja au sisse.
13. Sepärrast tänname meie ka Jummalat lõpmatta, et, kui teie Jummal kulunud sanna meie käest saite, teie sedda wastowötsite, ei mitte kui inimesse sanna, waid (nenda kui se töeste on) kui Jummal sanna, kes ka wäggew on teie sees, kes teie ussute.

14. Sest teie ollete, wennad, sanud nende Jummalaga koguduste järreleandjaks, mis Jüda-maal on Kristusse Jesusse sees, et teie ka oma ennaste seltsist ollete kannatanud, nenda kui nemmadke Jüda-mehhist,
15. Kes ka Issandat Jesust ja omma enneste prohvetid on tapnud, ja meid takkakiusanud, ja ep olle Jummalaga mele pärrast, ja on keikide inimeste wastased;
16. Keelwad meid pagganattele räkimast, et nemmad woiksid önsaks sada, ja nenda täitwad nemmad ommad pattud ikka peäle, sest Jummalaga wihha on tulnud nende peäle otsani.
17. Agga meie olleme, wennad, teist ärralahhutud olnud nattukesseks aiaks palle, ei mitte süddame polest, ja olleme sedda enam noudnud teie palle nähha sure himmoga,
18. Sepärrast olleme meie tahtnud teie jure tulla (minna Paulus) ükskord ja kaksikord, ja sadan on meid keelnud.
19. Sest kes on meie lotus, ehk rööm, ehk kiitlemisse kroon? ehk eks teiege ei olle se meie Issanda Jesusse Kristusse eest tema tullemisses;
20. Sest teie ollete meie au ja rööm.

3. Peatük.

Paulusse suur hool, ja palwe Tessalonika-rahwa eest.

1. Sepärrast ei woinud meie enam kannatada, ja olleme heaks arwanud üksipäinis jüda Atena-lihna;
2. Ja olleme läkkitanud Timoteust oma wenda, ja Jummalaga teenrit, ja oma abbimeest Kristusse armo öppetusses, et temma teid peab kinnitama, ja teid maenitsema teie usso pärrast.
3. Et ükski ei lasse ennast wintsutada nende--sinnaste willetsuste sees; sest teie isse teate, et meid seks on seätud.
4. Sest ka siis, kui meie teie jures ollime, ütlesime meie teile enne, et meid pididi waewatama, nenda kui ka on sündinud, ja teie teate.
5. Sepärrast ei woinud ka minna enam kannatada, ja ollen sedda lähhatanud, et ma teie usko teada saaksin, ehk wahhest se kiusaja teid kiusanud, ja meie tö tühja läinud:
6. Agga kui Timoteus nüüd hilja teie jurest meie jure tulli, ja töi röömsad sannumed teie ussust ja armastussest, ja et teie ikka head mötted meist peate, ja iggatsete meid nähha sada, nenda kui meiegeteid.
7. Sepärrast olleme meie, wennad, trööstitud teie pärrast, keige omma willetsusse ja hädda sees teie usso läbbi.
8. Sest nüüd ellame meie, kui teie seisate Issanda sees.

9. Sest mis tänno woime meie Jummalale jälle anda teie pärrast keige se römo eest, misga meie röömsad olleme teie pärrast omma Jummal ees?
10. Ja pallume ööd ja päwad wägga raskeste, et meie teie palle saaksime nähha, ja kohhendada sedda, mis teie ussule weel waiak on.
11. Agga isse meie Jummal, ja Issa, ja meie Issand Jesus Kristus juhhatago meie teed teie jure.
12. Agga Issand kaswatago teid, ja tehko rohkeks teie armastust issekeskes, ja keikide wasto, nenda kui meie armastus on teie wasto,
13. Et temma woiks teie süddamed kinnitada, et need olleksid ilmalaitmatta pühhitsusses Jummal, ja meie Issa ees, meie Issanda Jesusse Kristusse tullemisses keige temma pühhadega.

4. Peatük.

Maenitsus, et peab pühhaste ellama. Kes kurwad on surma pärrast, neid römustakse üllestousmisse läbbi surnust, kui nemmad Kristusse sees on. (Epistel teisel pühhapäwal Paastus. (Epistel wiendamal pühhapäwal kolmatkümend pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Mis muud weel, wennad, kui et meie teid pallume ja maenitseme Issanda Jesusse sees, nenda kui teie ollete meie käest sanud sedda, mil wisil teie peate ellama, ja Jummal mele pärrast ollema, et teie weel täiemaks sate.
2. Sest teie teate, mis kässud meie teile olleme annud Issanda Jesusse läbbi.
3. Sest se on Jummal tahtminne, teie pühhitseminne, et teie ennast hoiate hora-ello eest,
4. Et iggaüks teie seast teaks omma astja hoida pühhitsemisse ja au sees;
5. Ei mitte himmo-töwwes, nenda kui pagganadke, kes Jummalat ei tunne;
6. Et ükski ei te üllekohto, egga petta omma wenda sesinnatse asja sees, sepärrast, et Issand on kätte-maksja keige nendesinnaste asjade pärrast, nenda kui meiegi teile olleme enne üttelnud ning tunnistanud.
7. Sest Jummal ep olle meid mitte kutsnud rojusseks, waid pühhitsemisses.
8. Sepärrast, kes sedda põlgab, se ei põlga innimest, waid Jummalat, kes ka omma pühha Waimo meie sisse on annud.
9. Agga sest wennalikkust armastussest ei olle tarwis teile kirjutada, sest teie ollete isse Jummalast õppetud, et teie peate teine teist armastama.
10. Sest teie tete sedda ka keikile wendadele keige Makedonia-maal; agga meie maenitseme teid, wennad, et teie wöttaksite täiemaks miñna,
11. Ja nouda waiksed olla, ja omma tehha, ja omma ennaste kättega tööd tehha, nenda kui meie teid olleme käsknud,
12. Et teie peate ausaste ellama nende wasto, kes wäljas on, ja et teile ühhegi abbi ei lähhä tarwis.

13. Agga minna ei tahha, et teil peab teadmatta ollema, wennad, nende järg, kes maggama läinud, et teie ei lähhä ka nenda kurwaks kui need teised, kennel ep olle lotust.

14. Sest kui meie ussume, et Jesus on surnud ning üllestousnud, nenda tahhab Jummal ka neid, kes Jesusse läbbi on läinud maggama, temmaga ettetua.

15. Sest sedda ütleme meie teile kui Issanda sanna, et meie, kes meie ellame ja üllejāme Issanda tullemisse aiani, ei pea nende ette joudma, kes on maggama läinud.

16. Sest et Issand isse tahhab mahhatulla taewast, söa-kissendamisse, pea-Ingli heäle ning Jummal passunaga, ja kes Kristusse sees, surnud, need peawad üllestousma esmalt;

17. Pärrest peab meid, kes meie ellame ja üllejāme, ühtlase nendega pilwede sees kistama Issanda wasto taewa alla; ja nenda peame meie ikka Issandaga ollema.

18. Trööstige nüüd teine teist nendesinnaste sannadega.)

5. Peatük.

Sest wiimsest päwast, ja kuidā meie senna wasto ennast peame walmistama.(Epistel kuendamal pühhapāwal pärrest kolme kunninga Pühha.

1. Agga, wennad, neist aegust ja tundidest ep olle tarwis teile kirjutada.

2. Sest teie isse teate öiete hästi, et Issanda pääw nenda tulleb, kui warras ösel.

3. Sest kui nemmad ütewad: Rahho on, ja polle ühtegi hädda; siis tulleb äkkilinne hukkatus nende peäle, nenda kui lapse waew selle peäle, kes käima peäl on, ja nemmad ei peäse mitte.

4. Agga teie, wennad, ep olle mitte pimmedusses, et se pääw teid peaks kui warras kinnisama.

5. Teie keik ollete walgusse lapsed, ja päwa lapsed; meie ep olle mitte ö, egga pimmedusse lapsed.

6. Sepärrast nüüd, ärge maggagem ka kui need teised, waid walwagem ning olgem kassinad.

7. Sest, kes maggawad, need maggawad ösel, ja kes joobnuks sawad, need on ösel joobnud.

8. Agga meie, kes meie päwa lapsed olleme, olgem kassinad, ehitud usso ja armastusse raud--ridega, ja raudkübbaraga, se on, önnistusse lotussega.

9. Sest Jummal ep olle meid seädnud wihha alla, waid et meie peame önnistust kätte sama, omma Issanda Jesusse Kristusse läbbi,

10. Kes meie eest on surnud, et meie, ehk walwame ehk maggame, temmaga ühtlase peame ellama.
11. Sepärrast maenitsege ennast issekeskes, ja õppetage teine teist, nenda kui teie ka tete.)
12. Agga meie pallume teid, wennad, et teie wöttate nisuggusiks, kui nemmad on, neid piddada, kes teie seas tööd teggewad, ja teie ülle--watajad on Issanda sees, ja teid maenitsewad,
13. Ja et teie wöttate neid üpris wägga armsaste piddada nende tö pärrast. Piddage rahho issekeskes.
14. Agga meie pallume teid, wennad: maenitsege neid, kes ei olle wisi pärrast, römustage arrad, aitke nödrad, olge pitka melega keikide wasto.
15. Katske, et ükski kurja kurjaga ühhelegi ei maksa, waid noudke ikka sedda head takka, ni häste issekeskes, kui keikide wasto.
16. Olge ikka röömsad.
17. Palluge löpmatta Jummalat.
18. Tännage keige asja sees, sest se on Jummal tahtminne Kristusse Jesusse sees teie wasto.
19. Äрге kustutage Waimo.
20. Äрге pange prohweti-kulutamissi ei mikski.
21. Katske keik läbbi: piddage kinni, mis hea on.
22. Hoidke ennast keige se eest, mis näitab kurja ollewad.
23. Agga se rahho Jummal isse pühhitsego teid läbbi ja läbbi, ja keik, mis teil on, waim, ja hing, ja ihho sago hoitud ilmalaitmatta meie Issanda Jesusse Kristusse tullemisses.
24. Ustaw on se, kes teid kutsu, kül temma ka sedda teeb.
25. Wennad, tehke palwed meie eest.
26. Terretage keik wennad pühha su-andmissega.
27. Minna wañnutan teid Issanda jures, et se ramat keige pühha wendade ette peab loetama.
28. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teiega.ramat Tessalonika-rahwale Korintusse liñnast kirjutud.

AMENEssimenne

P. 1 Ramato Ots, mis Tessalonika-rahwale kirjutud.

Apostli Paulusse teine Ramat Tessalonika-rahvale kirjutud.

---

1. Peatük.

Maenitsus, et kiusatusse aial usk peab kindlaks jäma.

1. Paulus, ja Silwanus, ja Timoteus Tessalonika-rahwa koggodussele, Jummalameie Issa ning Issanda Jesusse Kristusse sees.
2. Arm olgo teile ja rahho Jummalast meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.
3. Meie peame ikka Jummalat tännama teie eest, wennad, nenda kui kohhus on, sest et teie usk wägga kaswab, ja iggauhhe armastus teie keikide seas rohke on issekeskes:
4. Nenda et meie isse teie pärrast kiitleme Jummalakoggoduste sees teie kannatusse ja usso pärrast, keikide teie kiusatuste ja willetsuste sees, mis teie kannatate.
5. Se näitab Jumala õige kohto ülles, et teid peab armastama Jummalarigi wäärt ollewad, mis pärrast teie ka kannatate.
6. Sest et se õige on Jummalajures willetust nende kätte maksta, kes teid waewawad.
7. Ja teile, kedda waewatakse, anda hingamist melega, kui Issand Jesus taewast awwalikkuks saab oma wäe inglidega,
8. Ja tulle-legega maksab nende kätte, kes Jummalat ei tunne, ja kes meie Issanda Jesusse Kristusse armo-öppetusse sanna ei kule:
9. Kes peawad nuhtlust kannatama, iggawest hukkatust, ärraheidetud Issandapallest, ja temma wäe auust;
10. Kui temma tulleb, et ta peab sama sel päwal auustud omma pühha rahwasees, ja immelik ollema keikide sees, kes uskwad (sest et meie tunnistus teie seas on ustud.)
11. Sepärrast pallume meie ka allati teie eest, et meie Jummal teid kolbawaks teeks seks, mis jure teid on kutsutud, ja et ta keik headust, mis temma mele pärrast on, ja usso teggo wäega täidaks;
12. Et meie Issanda Jesusse Kristusse nimmi teie sees saaks auustud, ja teie temma sees, meie Jummal, ja meie Issanda Jesusse Kristusse armo järrele.

2. Peatük.

Ennekulutaminne, et inimessed töe tee peält tagganewad, et Kristusse wastane tulleb. Issanda Jesusse wiimsest tullemissest.

1. Agga meie pallume teid, wennad, meie Issanda Jesusse Kristusse tullemisse ja meie ühtesamise pärrast teña jure,
2. Et teie ei anna ennast mitte pea senna ja teña koikutada sest selgest melest, egga hirmutada, ei mitte waimo läbbi, egga sanna läbbi, egga ramato läbbi, otsego olleks se meist läkkitud, kui peaks Kristusse pääw liggi ollema,
3. Et ükski teid ei pea ärrapetma milgi kombel ; sest se ei tulle mitte enne, kui ärratagganeminne saab tulnud, ja se patto inimenne ø ja se ärrarikmisse poeg saab awwalikuks sanud,
4. Kes wastopanneb, ja ennast üllendab ülle keige, mis Jummalaks ehk Jumjala tenistusseks hütakse, nenda et temma otsego Jummal Jumjala templis istub, ja näitab isseennast, et temma Jummal on.
5. Eks teie ei mälleta, et ma teile sedda ütlesin, kui ma alles teie jures olin?
6. Ja mis tedda nüüd wiwitab, teate teie, et temma ommal aial peab awwalikkuks sama.
7. Sest se üllekohto sallaja-assi on jo likumas, sennikui agga se saab wahhelt ärra sanud, kes sedda nüüd wiwitab:
8. Ja siis peab se üllekohtune awwalikkuks sama, kedda Issand tahhab ärrakautada omma su waimoga, ja omã tullemisse ilmumisse läbbi otsa teha selle peäle,
9. Kelle tulleminne on sadana wäggewa teggemisse järrele, keige walle wäega, ja imme-tähtede ja teggudega,
10. Ja keige üllekohto petmisega nende seas, kes hukka sawad; sepärrast et nemmad ei wötnud töt armastada, et nemmad olleksid önsaks sanud:
11. Ja sepärrast tahhab Jummal neile läkkitada wäggewat eksitust, et nemmad wötwad wallet uskuda,
12. Et kohhut peab moistetama keikide peäle, kes töt ei olle usknud, waid kenne melest üllekohhus hea on olnud.
13. Agga meie peame ikka Jummalat tännama teie pärrast, Issandast armastud wennad, et Jummal algmissest teid on ärrawallitsenud önnistusseks, Waimo pühhitsemisse ja töe usso läbbi.
14. Seks on temma teid kutsnud meie Ewangeliummi läbbi, et teie meie Issanda Jesusse Kristusse au piddite kätte sama.
15. Sepärrast seiske nüüd, wennad, ja piddage need öppetussed, mis teie ollete öppinud, ehk sanna läbbi, ehk meie ramato läbbi.
16. Agga meie Issand Jesus Kristus isse, ja Jummal, ja meie Issa, kes meid on armastanud, ja annud iggawest römo, ja head lotust armo sees,

17. Se römustago teie süddamed, ja kinnitago teid keige hea sanna ja teo sees.

3. Peatük.

Palwe lähhäb tarwis, kui armo-öppetus peab siggima, usklikkud peawad kawwalatte wendade eest ennast hoidma, laiskust mahhajätma, ja wisi pärrast ellama.

1. Mis muud weel, wennad, kui tehke palwed meie eest, et Issanda sanna woiks joosta, ja auustud sada, nenda kui teiege jures,
2. Ja et meie saaksime ärrapeästetud sündimatta ja kurjade inimeste käest. Sest usk ep olle mitte keikide kä.
3. Agga Issand on ustaw, kes teid tahhab kinnitada ja kurja eest hoida.
4. Agga meie lodame Issanda sees teitist, et teie ka tete, ja wöttate tehha, mis meie teid kässime.
5. Agga Issand saatko teie süddamed Jumjala armastusse, ja Kristusse kannatusse pole,
6. Agga meie kässime teid, wennad, meie Issanda Jesusse Kristusse nimmel, et teil ei pea teggemist ollema ei ühhege wennaga, kes wisi pärrast ei ella, egga se öppetusse järrele, mis ta meilt on sanud.
7. Sest teie teate isse, kuidas teie peate meie wisi järrele ellama, sest meie ep olle mitte ilma hea wisita teie seas ellanud,
8. Egga ühhegi jures leiba sönud ilma aego, waid tö ja waewaga ööd ja päwad tööd tehhes, et meie ei piddand ühhelegi teie seast koormaks ollema.
9. Ei mitte, et meil polleks sedda melewalda, waid et meie isseennast teile piddime märgiks andma, kuidas teie meie wisi järrele peate ellama.
10. Sest ka siis, kui meie teie jures ollime, käksime meie teitid sedda, et, kes ei tahha tööd tehha, se ei peage mitte söma.
11. Sest meie kuleme, et monningad teie seas ilma hea wisita ellawad, ja ei te mitte tööd, waid aiawad tühjad asjad takka.
12. Agga nisuggusid kässime, ja maenitseme meie omma Issanda Jesusse Kristusse läbbi, et nemmad waiksel wisil tööd tehhes, omma ennaste leiba peawad söma.
13. Agga teie, wennad, ärge tüddige mitte ärra head tehhes.
14. Agga kui kegi meie sanna, mis ramato sees on, ei wötta kuulda, sedda andke teäda, ja ärge seggäge ennast temma sekka, et temmale häbbi saaks.
15. Ärge piddage ommeti tedda kui waenlast, waid maenitsege tedda kui wenda.
16. Agga se rahho Issand isse andko teile rahho allati keikipiddi. Issand olgo teie keikidega.

17. Se terretamine minno Paulusse käega, se on tähheks iggäühhes ramatus, nenda kirjotan minna.

18. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie keikidega.

AMEN. Teine ramat Tessalonika-rahwale Korintusse-liñnast kirjutud.

P. 2 Ramato Ots, mis Tessalonika-rahwale kirjutud.

Apostli Paulusse essimenne Ramat Timoteussele kirjutud.

---

1. Peatük.

Paulusse õppetus kässust ja armo-õppetussest; kidab Jummalah rohke armo ennese wasto.

1. Paulus Jesusse Kristusse apostel, Jummalah meie õnnisteggia, ja Issanda Jesusse Kristusse käskmisse järrele, kes meie lotus on,
2. Timoteussele minno tössise poiale uskus olgo arm, hallastus, rahho Jummalast, meie Issast, ja Jesussest Kristussest meie Issandast.
3. Nenda kui ma sind ollen maenitsenud, et sa piddid Ewesusse liñna jäma, kui minna Makedonia-male läksin, nenda maenitsen minna ta, et sa monningad pead käskma, et nemmad muid õppetussi ei õppeta,
4. Egga tähhele ei panne tühje juttusid, egga sedda ilmamäramatta sugguwössade üllesarwamist, sest need saatwad palju ennam küsimissi, kui Jummalah parrandamist, mis usso sees on.
5. Sest käskmisse ots on armastus puhtast süddamest, ja heast süddame-tunnistussest, ja sest ussust, mis ep olle sallalik,
6. Neist on monningad ärratagganenud, ja körwale pöörnud tühjah kõnne pole;
7. Ja tahtwad kasso-õppetajad olla, ja ei moista mitte, ei sedda, mis nemmad ütlewad, egga sedda, mis nemmad kinnitawad.
8. Agga meie teame, et käsk hea on, kui kegi sedda prugib, nenda kui kohhus on,
9. Ja teab sedda, et õigele ep olle käsko seätud, waid üllekohtustele, ja kangekaelsile, jummalakartmatta innimestele, ja pattustele, neile, kes on pühhitsematta ja üllemeeltsed, issa--tapjattele ja emma--tapjattele, mehhe-eksiattele,
10. Hora-piddajattele, poiste-naerjattele, iñimeste wargadele, walletajattele, wallewandjattele, ja kui mu middagi terve õppetusse wasto on,

11. Se önsa Jummalau armo-öppetusse järrele, mis minno kätte on ustud.
12. Ja ma tännan Kristust Jesust meie Issandat, kes mind on wäggewaks teinud, et ta mind on ustawaks arwanud, ja se ammeti peäle pannud,
13. Kes ma enne olin üks Jummalateotaja, ja takkakiusaja, ja laitia; agga ma ollen armo sanud, sest et minna teadmatta sedda teinud uskmatta süddamega.
14. Agga meie Issanda arm on paljo surem olnud usso ja armastussega, mis Kristusse Jesusse sees on.
15. Ustaw on se sanna, ja keige wastowötmissesse wäärt, et KRISTUS JESUS maailma sisse on tulnud, pattused önsaks teggema, kelle seast minna keigeüllem ollen.
16. Agga sepärrast ollen ma armo sanud, et Jesus Kristus keik pitka meelt pididi üllesnäitma minno, se keigeüllema pattuse wasto, ühheks öppetusse märgiks neile, kes wötwad uskuda temma sisse iggawesseks elluks.
17. Agga selle iggawesse kuningale, kes hukkaminnematta, kes näggematta on, selle üks--päinis targa Jummalale, olgo auustus ja au iggaweste iggawesseks aiaks, Amen.
18. Seddasinnast sanna annan ma sinno kätte, mo poeg Timoteus, nende endiste prohwti--kulutamiste järrele, mis sinnust enne on ööldud, et sa nende asjade sees pead söddima head söddimist,
19. Ja pididama usko ja head süddame-tunnistust, mis monningad on ärrapölgnud, ja usk on nende käest ärra kui laew hukka läinud;
20. Kelle seast on Imeneus ja Aleksandrus, kedda ma ollen sadanale ärraannud, et nemad hirmo tundes ei wötta ennam usso-öppetust teotada.

2. Peatük.

Maenitsus ja öppetus palwest, ja kuidas meeste- ja naeste-rahwas kogodusses Jummalat peawad palluma.

1. Sepärrast maenitsen minna keigeessite, et peab tehtama pallumisi, palwesid, pallumissi teiste eest, ja tännamissi keikide inimeste eest,
2. Kuningatte ja keikide eest, kellele keigeüllem melewald on, et meie rahholist ja waikist ello woiksime ellada keige Jummalakartusse ja ausa ello sees.
3. Sest se on hea, ja armas Jummalate meie önnisteggia melest,
4. Kes tahhab, et keik inimessed peawad önsaks sama, ja töe tundmisselle tulles.
5. Sest üks Jummal on, ka üks wahhemees Jummalate ja inimeste wahhel, se inimenne Kristus Jesus,
6. Kes ennast isse on annud lunnastamisse hinnaks keikide eest, et se ommal aial pididi üllestunnistadama.

7. Seks on mind tõstetud kulutajaks ja apostliks, (ma rāgin tōt Kristusse sees, minna ei walleta mitte) ja pagganatte õppetajaks uskus ja tōes.
8. Sepārrast tahhan minna, et mehhed peawad keiges paikas luggema, ja ũllestōstma pūhhad kāed ilma wihhata, ja kaksipiddi mōtlematta;
9. Selsammal kombel ka, et naesed puhhaste riettega, hābbelikko ja moistlikko melega ennast peawad ehitama, mitte palmitsetud juustega, egga kullaga, egga perlidega, egga kalliste riettega;
10. Waid hea teggude lābbi, nenda kui sūnnib naestele, kes kāskswad jummalakartlikkud olla.
11. Naene õppigo waiksel wisil keige allandussega.
12. Agga naesele ei anna ma mitte lubba õppetada, egga mehhe ũlle wallitseda, waid et ta peab waikne ollema.
13. Sest Adam on tehtud essite, pārrast Ewa.
14. Ja Adam ep olle mitte pettetud, agga naene on pettetud, ja ũlleastmisse sisse juhtunud.
15. Agga ta saab õnsaks lapsesamisses, kui ta jääb usso, ja armastusse, ja pūhhitsemisse sisse moistlikko melega.

3. Peatük.

Missuggused Õppetajad ja koggodusse teenrid peawad ollema. Koggodussest, ja jummalakartusse salla-asjast.

1. Se on ustaw sanna, kui kegi ũllewataja ammeti pūab, se iggatseb head tōd.
2. Sepārrast peab ũks koggodusse ũllewataja ollema laitmatta, ũhhe naese mees, kassin, moistlik, puhtaste ehitud, woōraste wastowōtja, kes kōlbab õppetama;
3. Ei mitte jodik, ei mitte taplik, ei mitte roppo kasso pūūdja; waid kes jārrele annab, ei mitte riakas, ei mitte rahha peāle ahne,
4. Kes omma maia rahwa ũlle hāsti watab, kes ommad lapsed peab sannakuulmises keige tōssise wisiga.
5. (Sest kui kegi omma ennese maia-rahwa ũlle ei mārka ũllewataja olla, kuidas woib temā Jummalaga koggodusse eest hoolt kanda?)
6. Ei mitte sesuggune, kes usko hilja wastowōtnud, et temma ei sa uhkeks, ja ei lange kurrati nuhtlusse alla.
7. Agga temmal peab ka hea tunnistus ollema neilt, kes ei olle koggodussest, et temma ei lange naero ja kurrati kōie sisse.
8. Nendasammoti peawad koggodusse teenrid ausad ollema, ei mitte kahhekeelsed, ei mitte joma-mehhed, ei mitte roppo kasso pūūdjad;
9. Kel usso sallaja-assi on puhtas sūddame--tunnistuses.

10. Agga neidsinnatsid peab ka enne läbbikatsutama, pärrast piddago nemmad se ammeti ülles, kui nemmad on laitmatta.
11. Nendasammoti peawad nende naesed ausad ollema, ei mitte teotajad, waid kassinad, ustawad keikis asjus.
12. Koggodusse teenrid peawad ollema ühhe naese mehhed, kes head üllewatajad on omma laste ja omma maia-rahwa ülle.
13. Sest kes hästi omma ammeti sawad ülles--piddanud, need saatwad isseennestele head järge, ja suurt julgust uskus, mis Kristusse Jesusse sees on.
14. Sedda kirjotan minna sulle, ja lodan pea sinno jure tulla;
15. Agga kui ma wiwin, et sa woiksid teada, kuidas peab Jummal koias ellama, se on ellawa Jummal koggodus, üks töe samm ja tugge.
16. Ja keikide teädes suur on se jummal--kartusse sallaja-assi: Jummal on awalikkuks sanud lihhas, öigeks moistetud waimus, nähtud inglidest, kulunud pagganatte seas, ustud ma-ilmis, ülleswoetud auga.

4. Peatük.

Maenitsus, et peab wiimse aia ärraeksitamisse eest ennast hoidma, ja jummalakartust takka noudma.

1. Agga Waim ütleb selgeste, et wiimisel aial monningad wötwad ussust ärratagganeda, ja eksitajatte waimude, ja kurja waimude õppetusse pole hoida,
2. Kes eñast waggaks tehhes wallet räkiwad, kelle süddame-tunnistus otsekui raua-märgiga on põlletud,
3. Ja keelwad ärra abbiellusse heitmast, ja käskwad ennast hoida roa eest, mis Jummal usklikkuile ja neile, kes töt tundwad, on lonud tännoga wastowötta.
4. Sest keik Jummal loom on hea, ja ühtegi ep olle kölwato, mis tännoga wastowoetakse.
5. Sest sedda pühhitsetakse Jummal sanna ja palwe läbbi.
6. Kui sinna sedda wendade ette panned, siis olled sa Jesusse Kristusse hea tener, ülleskaswatud öige usso ja hea õppetusse sannades, mis sa olled takka noudnud.
7. Agga põlga ärra üllemeeltsed ja tühjad wannade naeste juttud, agga õppeta isseennast ikka peäle Jummalat kartma.
8. Sest ihholik õppimine sadab pissut kasso; agga jummalakartus sadab keikile asjadele kasso, ja sellele on sellesinnatse ja tullewa ello tootus.
9. Ustaw on se sanna, ja keige wastowötmissesse wäärt.
10. Sest sepärrast teme meie ka tööd, ja meid teotakse, et meie ellawa Jummal peäle olleme lootnud, kes keikide inimeste, keigeennamiste usklikkude α önnisteggia on.
11. Sedda kässi ja õppeta.

12. Ärgo põlgago ükski sinno norust, waid olle usklikkudele märgiks, sannas, ellamisses, armastusses, waimus, uskus, puhtusses.
13. Olle ussin luggema, maenitsema, õppetama, kunni ma tullen.
14. Ärra olle holeto se armo-anni pärrast, mis sulle on antud prohwetü kulutamisse läbbi, kui wannemad käed sinno peäle pannid.
15. Nende asjade peäle mötle, nende sees olle aggar, et sinno kossuminne keikis woiks awwalik olla.
16. Panne tähhele isseennast ja sedda õppetust: jä kindlaste nende sisse; sest kui sa sedda teed, siis woid sinna ni hästi isseennast, kui neid, kes sind kuulwad, önsaks teha.

5. Peatük.

Missuggune üks õppetaja nore ja wanna rahwa wasto peab ollema. Monned teised õppetussed.

1. Ärra söitle mitte waljuste wanna meest, waid maenitse tedda kui issa; ja neid, kes nored, kui wennad,
2. Neid, kes wannad naesed, kui emmad; neid, kes nored, kui öed keiges puhtusses.
3. Lessed-naesed auusta, kes töeste lessed on.
4. Agga kui ühhel lessel-naesel lapsed ehk laste lapsed on, siis öppigo need essite omã maia--rahwast jummalakartusse pole saatma, ja omma wannemille head jälle tassuma; sest se on hea ja armas Jummal ees.
5. Agga kes töeste lesknaene on, ja üksi järrele jänud, se lodab Jummal peäle, ja jääb kindlaste pallumiste ja palwede sisse ööd ja päwad;
6. Agga kes lihha himmus ellab, se on ellawalt surnud.
7. Ja sedda kässi sinna, et nemmad woiksid laitmatta olla.
8. Agga kui kegi ennese ommade, keigeennamiste koddakondste eest ei kaõna murret, se on usko ärrasalganud, ja on kurjem kui üks uskmatta innimenne.
9. Lesknaest ei pea noremãt kuetkümmend aastat koggodusse kässilisseks ärrawallitsetama, kes ühhe mehhe naene on olnud;
10. Kennel hea teggude pärrast tunnistus on, kui ta lapsi on ülleskaswatanud, kui ta woõraid wastowõtnud, kui ta pühhade jallad pesnud, kui ta häddalistele on abbiks olnud, kui ta keik head tööd on takkanoudnud.
11. Agga ärra wõtta mitte nori leski-naesi wasto koggodusse kässilissiks, sest kui nemãd Kristusse wasto on, ja kimalisseks läinud, siis tahtwad nemmad mehhele miõna;
12. Ja neil on se sü, et nemmad essimest usko on tühjaks teinud.

13. Agga nemmad on ka ühtlase laisad, ja õppivad koddasid möda ümberulkuma; agga nemmad ei olle mitte ükspäinis laisad, waid ka lobbad, ja aiawad tühjad asjad takka, ja räkiwad, mis ei sünni.
14. Sepärrast tahhan minna, et need nored peawad mehhele minnema, lapsi ilmale kandma, maia piddama, et nemmad selle wasto--panniale ei ühtegi anna asjaks x teotada.
15. Sest monningad on jo sadana järrele ennast pöörnud.
16. Kui usklikko mehhel ehk usklikko naesel leski-naesi on, need olgo neile abbiks; ja ärgo tulgo se koggodusse koormaks, et koggodus neile, kes töest lessed-naesed on, woiks abbiks olla.
17. Neid wannemid, kes omma ammeti hästi üllespiddawad, peab kahheworra auustusse wäärt petama, keigeennamiste neid, kes tööd tewad sannas ja õppetusses.
18. Sest kirri ütleb: Sinna ei pea mitte härja suud kinnisidduma, kes pahmast tallab; ja töteggia on omma palga x wäärt.
19. Wannema wasto ärra wotta kaebdust wasto, kui ep olle kahte ellik kolm tunnistus--meest.
20. Kes patto tewad, neid nomi keikide ees, et ka teised wöttaksid karta.
21. Minna tunnistan Jummal, ja Issanda Jesusse Kristusse, ja ärrawallitsetud inglide ees, et sa sedda pead tähhele pannema ilma teisiti arwamatta, ja et sa ei pea ühtegi söbrusse polest teggema.
22. Ärra panne ni pea kässi ei ühhegi peäle, et ärra sa mitte teiste pattude ossalisseks. Pea isseennast puhtaste.
23. Ärra jo mitte ennam wet, waid wötta pissut wina omma sissekonna pärrast, ja omma saggeda pöddemisse pärrast.
24. Monningatte innimeste pattud on enne awwalikkud, et neist enne woib arwata; agga monningatte pattud tousewad pärrast.
25. Nendasammoti on ka need head teud enne awwalikkud, ja need, misga teine luggu on, ei woi mitte warjule jäda.

6. Peatük.

Sullastest; neist, kes wallet õppetawad; rikkaist innimestest; Usso woitlemisest. n. t. s.

1. Sullased, ni mitto neid ikke al on, need piddago ommad issandad keige auustusse wäärt, et Jumala nimi ja õppetud ei sa teotud.
2. Agga kellele usklikkud issandad on, need ärgo põlgago neid sepärrast, et nemmad wennad on, waid tenigo neid weel ennam, sest et nemmad usklikkud ja armsad on, ja sullaste head teggemist hästi wastowotwad. Sedda õppeta ja maenitse.

3. Kui kegi teist õppetust õppetab, ja ei hoia meie Issanda Jesusse Kristusse terwe sannade pole, egga se õppetusse pole, mis sadab heaga Jummalat kartma,
4. Se on uhke, ja ei tea ühtegi, waid on hul küssimistega ja sanna riidlemistega; neist touseb kaddedus, riid, teotamissed, kurjad mõtlemissed,
5. Tühjad nisugguste inimeste waidlemissed, kelle meel on ärrarikkutud, ja kelle käest tödde on ärrarisutud, kes arwawad jummalakartusse õppetust kauplemisse kasso ollewad: neistsinnatsist taggane.
6. Agga jummalakartus on suur kasso, kui meie ommaga rahhul olleme.
7. Sest meie ep olle ühtegi ilmaile tonud, awwalik on, et meie middagi ei woi ma-ilmast ärrawia.
8. Agga kui meil peatoidust ja ihho kattet on, siis peame sega rahhul ollema.
9. Agga kes tahtwad rikkaks sada, need langewad kiusatuste ja köie sisse, ja mitme rummala ja kahjo teggewa himmo sisse, need wautawad inimessed alla hukkasamise ja ärrarikmisse sisse.
10. Sest rahha-ahnus on keikide kurja asjade juur, mis monningad on püüdnu, ja ussust ärra eksinud, ja on isseennast paljo walloga läbbipistnu.
11. Agga sinna, oh Jumala inimenne! pöggene se eest ärra: agga noua takka öigust, jumalakartust, usko, armastust, kañatust, tassandust;
12. Woitle head usso woitlemist, hakka iggawessest ellust kinni, seks olled sinna ka kutsutud, ja olled üllestunnistanud head tunnistust mitme tunnistaja ees.
13. Minna kässin sind Jumala ees, kes keik ellawaks teeb, ja Kristusse Jesusse ees, kes Pontiusse Pilatusse ees head tunnistust on tunnistanud,
14. Et sa sedda kässosanna pead piddama ilma wiggata ja laitmatta sest sadik, kui meie Issand Jesus Kristus awwalikkuks saab,
15. Mis se önnis ja ainus wäggew Issand, se kuningatte kuningas, ja keige issandatte Issand ommal aial tahhab üllesnäidata,
16. Kes üksi on se, kes ei woi surra, kes ellab ühhes walgusses, kuhho ükski ei sa, kedda ükski inimenne ep olle näinud, egga woi nähha; sellele olgo auustus ja iggawenne wäggi. Amen.
17. Kässi neid, kes rikkad sesinnatses ma-ilmas, et nemmad ei pea surelissed ollema, egga kadduwa rikkusse peäle lootma, waid ellawa Jumala peäle, kes meile keik rohkeste annab tarwidusseks;
18. Et nemmad peawad head teggema, ja hea teggude sees rikkaks sama, heal meel andma, ja teistele jaggama,
19. Ja ennastele warrandust kogguma heaks alluseks tulleva peäle, et nemmad iggawest ello woiksid kätte sada.
20. Oh Timoteus! hoia se sinno holeks antud warra, ja pöra eñast ärra neist üllemeeltsist tühjest juttudest, ja neist wasto oksa õppetussist, mis pahhaste tarkusseks nimmetakse,

21. Mis mõningad on kiitnud eñestel ollewad, ja on ussust ärraeksitud. Arm olgo sinnoga.

AMEN.Essimenne ramat Timoteussele Makedonia-maalt kirjutud.

P. 1 Ramato Ots, mis Timoteussele kirjutud.

Apostli Paulusse teine Ramat Timoteussele kirjutud.

1. Peatük.

Maenitsus, et peab Jummal armus wäggi wõtma, ja heal meel armo-öppetusse pärrast risti kannatama.

1. Paulus Jesusse Kristusse apostel, Jummal tahtmisse läbbi, ello tootusse järrele, mis on Kristusse Jesusse sees.
2. Timoteussele minno armsa poiale, olgo arm, hallastus, rahho Jummalast Issast, ja Kristussest Jesussest meie Issandast.
3. Minna tännan Jummalat, kedda ma tenin omma endsist wannemist siit sadik puhta süddame-tunnistussee sees, nenda kui ma allati sinno peäle mötlen omma pallumiste sees ööd ja päwad;
4. Ja iggatsen sind nähha, kui ma sinno silma pissaratte peäle mötlen, et ma woiksin täis römo sada:
5. Kui ma ennese mele tulletan sedda usko sinno sees, mis ep olle sallalik, mis on enne ellanud sinno emma emma Loide, ja sinno emma Einike sees, agga ma tean töeste, et se ka siño sees on.
6. Selle asja pärrast tulletan ma sinno mele, et sa sedda Jummal armo-andi pead üllesöhhutama, mis sinno sees on mo peälepannemisse läbbi.
7. Sest Jummal ei olle meile mitte annud argdusse waimo, waid wäe, ja armastusse, ja moistlikko mele waimo.
8. Sepärrast ärra häbbene mitte meie Issanda tunnitussest, egga minnust, kes temma pärrast wangis on, waid kannata kurja armo-öppetusse pärrast Jumala wäe järrele,
9. Kes meid on önsaks teinud, ja kutsnud pühha kutsmissesega, ei mitte meie teggude järrele, waid temma omma noupiddamisse ja armo järrele, mis meile on antud Kristusse Jesusse sees enne ma-ilma aega;

10. Agga nüüd awwalikkuks sanud meie önnisteggia Jesusse Kristusse tullemisse läbbi, kes surma on ärrakautanud, ja ello, ja hukkaminnematta põlwe walge ette tonud armo-öppetusse läbbi:
11. Seks on mind seätud kulutajaks ja apostliks, ja pagganatte öppetajaks:
12. Selle asja pärrast kannatan minna ka sedda; agga minna ei häbbene mitte sest: sest ma tean, kedda ma ollen usknud, ja ollen se peäle julge, et ta wäggew on minno tallele pandud warra hoidma selle tullemisse päwani.
13. Pea meles terwe sannade öppetusse märgi, mis sa minnust olled kuulnud uskus ja armastusses, mis Kristusse Jesusse sees on.
14. Sedda head so holeks antud warra hoia pühha Waimo läbbi, kes meie sees ellab.
15. Sinna tead sedda, et keik, kes Asia-maal, on, ennast minnust on ärrapöörnud, kelle seast on Wigellus ja Hermogenes.
16. Issand hallastago Onesiworusse perre--rahwa peäle, sest temma on mind sagedaste jahhutanud, ja ei olle mitte mo ahhelatte pärrast häbbenenud.
17. Waid kui ta Romas olli, on temã mind wägga sure holega otsinud, ja leidnud.
18. Issand andko temãle, et ta woiks hallastust leida Issanda käest sel päwal; ja kui palju temma Ewesusses mulle on abbiks olnud, tead sinna parreminne.

2. Peatük.

Öppetaja peab omma ammetis wägga ustaw ollema. Rööm kannatamisest. Kurjast wisist ja patto tee peält peab lahkuma.

1. Siña nüüd, mo poeg, wötta wägge selle armo sees, mis Kristusse Jesusse sees on.
2. Ja mis sa minnust olled kuulnud mitme tunnistaja kuuldes, sedda anna ustawatte inimeste holeks, kes kölbawad ka teisi öppetama.
3. Sinna nüüd, kannata kurja kui üks hea Jesusse Kristusse söddamees.
4. Ei ükski, kes söddib, ei mässi ennast pea--toidusse tö sekka, et ta woiks selle mele pärrast olla, kes tedda söamehheks töstnud.
5. Ja kui kegi ka woitleb, ei sa temma mitte woido- kroni, kui ta ei woitle nenda, kui kohhus on.
6. Se ma-mees, kes tööd teeb, peab essite wiljast kasso sama.
7. Panne tähhele, mis ma ütlen: agga Issand andko sulle keikis moistust.
8. Pea meles Jesust Kristust, kes on üllesärratud surnust, kes on Taweti suggust ø, minno armo-öppetusse järrele,
9. Mis pärrast minna ka kurja kannatan, et ma ka kinni wangis ollen, kui üks kurjateegia; agga Jumãla sanna ep olle mitte kinniseatud.

10. Sepärrast kannatan miña keik nende pärrast, kes on ärrawallitsetud, et ka nemmad peawad õñistust sama, mis Kristusse Jesusse sees on, iggawesse auga.
11. Ustaw on se sanna: sest kui meie Temmaga olleme surnud, siis peame meie ka Temãaga ellama.
12. Kui meie kannatlikkud olleme, siis peame meie ka kuningad Temmaga wallitsema: kui meie tedda ärrasalgame, siis wõttab temma meid ka ärrasalgada.
13. Kui meie ei ussu, siis jääb temãa ustawaks, temma ei woi isseennast mitte ärrasalgada.
14. Sedda tulleta nende mele, ja tunnista Issanda ees, et nemmad ei pea sannade pärrast riidlema, se ei kölba kuhhogi, kui agga kuuljatte eksitamisseks.
15. Olle ussin ennast Jummalale kölbowaks näitma, kui üks tõteggia, kellel ei olle tarwis häbbeneda, kes tõe sanna öiete ärrajaggab.
16. Agga seisa üllemeelste tühja juttude wasto; sest nemmad saatwad weel ennam jummalakartmatta wisi pole.
17. Ja nende sanna wõttab ikka peäle süa, otsego sola, nende seast on Imeneus ja Wiletus,
18. Kes sest tõest on ärraeksitud, ja ütlewad, et üllestousminne jo on sündinud, ja rikkuwad ärra monningatte usko.
19. Agga Jummalala raia seisab kindlaste, ja temmal on sesinnane pitseri-märk: Issand tunneb neid, kes temma ommaksed on, ja, sest üllekohtust tagganego iggäuks, kes Kristusse nimẽ nimmetab.
20. Agga sures koias ei olle mitte ükspäinis kuld- ja hõbbe-riisto, waid ka puastjad ja kiwwi-riistad ; ja muist on auuks, agga muist autumaks asjaks.
21. Kui nüüd kegi neistsinnatsist isseennast puhhastab, se on üks asti auuks pühhitsetud, ja Issandale hästi tarwis, ja keige hea teggudele walmistud.
22. Agga pöggene nore ea himmude eest; ja noua takka öigust, usko, armastust, rahho, nendega, kes Issandat puhtast süddamest appi hüüdwad.
23. Agga põlga ärra jölledad küssimised, ja mis ei sünni õppetusseks; sest sa tead, et need saatwad riidlemissi.
24. Agga Issanda sullane ei pea mitte riidlema, waid lahke ollema keikide wasto, kes kölbab õppetama, kes kurja woib kannatada,
25. Kes tassase melega juhatab neid, kes wastopannewad; ehk Jummal neile wahhest annaks meelt parrandada, ja töt tunda,
26. Ja et nemmad woiksid jälle üllesärkada ja kurrati köiest peäseada, kellest nemmad on kinni--woetud, temma tahtmist teggema.

3. Peatük.

Wiimse aia kurjest inimestest ja eksitajaist. Pühha kirri on se ainus õige tee juhataja.

1. Agga se olgo sulle teada, et wiimsil päiwil hirmsad aiad peawad ollema.
2. Sest siis on inimesed, kes isseenesest palju luggu piddawad, kes rahha ahned, hooplikkud, surelissed, teotajad, wannematte sanna põlgjad, tännamatta, pühhitsematta on,
3. Kes õmaksid ei armasta, leppitusse rikjad, laitjad, prassiad, waljud, kes head ei armasta,
4. Pettised ärraandiad, kes on äkkitse melega, uhked, kes lihha himmud enam armastawad, kui Jummalat,
5. Kellel on jummalakartusse näggo, agga selle wägge salgawad nemad ärra. Ja neist lahku.
6. Sest neistsinnatsist on monned, kes koddade sisse puggewad, ja wiwad naeste-rahwokest wangi, kelle peäle patto koorm on, ja kedda aetakse monnesuggusist himmudest,
7. Kes ikka õppiwad, ja ei woi ial töe-tundmissele sada.
8. Agga otsego Jannes ja Jambres Mosesse wasto seisid, nenda seiswad ka needsinnatsed töe wasto: need on inimesed, kelle meel on ärra--rikkutud, ja kes kõlwatumad on usso polest.
9. Agga nemmad ei pea weel enam palju eddasi sama, sest nende hullustamine peab keikile awwalikkuks sama, nenda kui teistege sai.
10. Agga sinna olled kätte sanud minno õppetust, ello wisi, nou, usko, pitkameelt, armastust, kannatust,
11. Kanged kiusatussed, kannatamissed, mis mulle on juhtunud Antiohkias, Ikonias, Listras: nisuggused kanged kiusatussed ollen miõna kañatanud, ja Issand on mind keikist ärrapeästnud.
12. Ning keik, kes tahtwad jummalakartlikult ellada Kristusse Jesusse sees, neid peab ka takka kiusatama.
13. Agga pahhad inimesed ja pettised lähhawad ikka peäle kurjemaks, nemmad eksitawad, ja neid eksitakse.
14. Agga sinna jä selle sisse, mis sa olled õppinud, ja sest märko sanud, sest et sa tead, keñe käest sa olled õppinud:
15. Ja et sinna lapsest sadik pühhad kirjad tunned; need woiwad sind targaks teha õñistusseks usso läbbi, mis Kristusse Jesusse sees on.
16. Keik pühha kirri on Jumalast sisse antud, ja sadab kasso, õppetusseks, nomimisseks, parrandamisseks, juhhatamisseks, mis õigusses on,
17. Et üks Jummalat innimenne woiks täieste kõlbolinne, ja keige hea töle täieste walmistud olla.

4. Peatük.

Suur pühha julgus ja murre lähhäb tarwis Öppetusse ammetis. Pöratsist innimestest. Paulus kulutab enne omma surma n. t. s.

1. Sepärrast tunnistan minna Jummal, ja Issanda Jesusse Kristusse ees, kes ellawatte ja surnutte peäle peab kohhut moistma, kui ta tulleb, ja omäs kuningrikis:
2. Kuluta se sanna, kinnita sedda ühte puhko, olgo öigel aial, ehk mitte öigel aial, nomi, söitle, maenitse keige pitka melega ja õppetamisega.
3. Sest aeg tulleb, et nemmad terwet õppetust ei wõtta sallida, waid omma ennaste himmude järrele ennestele õppetajaid wõtwad kogguda, sedda möda kui nende kõrwad süggelewad,
4. Ja pöörwad kõrwad ärra töe poolt, ja heitwad ennast tühja juttude pole.
5. Agga sinna olle walwas keikis, kannata kurja, te armo-õppetusse kulutaja tööd: pea omma ammeti öiete ülles.
6. Sest mind ohwerdakse jo, ja minno ärra--peäsemisse aeg on liggi joudnud.
7. Minna ollen head woitlemist woitelnud, ma ollen omma ello-korra lõppetanud, ma ollen usko kinni piddanud.
8. Mis muud weel, se öigusse kroon on mulle tallele pandud, mis mulle Issand sel tullemisse päwal tahhab anda, se öige kohtomoistja, agga mitte ükspäinis mulle, waid ka keikile, kes temä tullemist armastawad.
9. Tötta pea minno jure tullema.
10. Sest Tämas on mind mahhajätnud, ja on wötnud sedda ma-ilma, mis nüüd on, armastada, ja on Tessalonika läinud, Kreskes Kalatia-male, Titus Talmatia-male,
11. Lukas on ükspäinis minno jures; wötta Markust, ja to tedda ennesega, sest tedda on mul wägga tarwis abbiks.
12. Agga Tigikust ollen ma Ewesusse läkkitanud.
13. Sedda ramato-laekast, mis ma Troada jätsin Karpusse jure, to ennesega tulles, ja need ramatud, agga keigeennamiste need ramato--nahhad.
14. Aleksander, se wasksep, on mulle palju kurja teinud; Issand maksko temmale temma teggude järrele.
15. Hoia sinna ennast ka temma eest, sest ta on wägga meie sannade wasto pannud.
16. Kui ma essimest korda ennese eest kostsin, siis ei olnud ükski mo jures, waid keik jätsid mind mahha. Ärgo olgo se neile süüks arwatud.
17. Agga Issand olli minno poolt, ja kinnitas mind, et se sanna kulutamine minno läbbi piddi täie julgusega sündima, ja keik pagganad sedda kuulma: ja ma ollen ärrapeästetud lou--koera suust.

18. Kül Issand mind ka peästab keigest nende kurjast teust, ja aitab omma taewase rigisse; temmale olgo au iggawesseks aiaks, Amen.
19. Terreta Priskast ja Akilast, ja Onesiworusse perre.
20. Erastus jäi Korintusse; agga Trowimust jätsin minna haigeks Miletusse.
21. Joua, et sa enne talwet tuled; Eibulus, ja Pudes, ja Linus, ja Klaudia, ja keik wennad terretawad sind.
22. Issand Jesus Kristus olgo sinno waimoga. Arm olgo teiega, AMEN.

Teine ramat Timoteussele, kes essimesseks üllewatajaks ülle Ewesusse-rahwa koggodusse olli töstetud, kirjutud Roma liñnast, kui Paulus teist korda Keisri Nero ees seisis.

P. 2. Ramato Ots, mis Timoteussele kirjutud.

Apostli Paulusse Ramat Titussele kirjutud.

---

1. Peatük.

Missuggused koggodusse üllewatajad ehk õppetajad peawad ollema, ja mis nende kohhus on nende ammetis.

1. Paulus Jummalat sullane, agga Jesusse Kristusse apostel, nende usso järrele, kes Jummalast on ärrawallitsetud, ja se töetundmisse järrele, mis sadab heaga Jummalat kartma,
2. Iggawesse ello lotusse sees, mis Jummal, kes ei woi walletada, enne maailma aega α on tootanud.
3. Agga ommal aial omma sanna awwalikkuks teinud se kulutamisse läbbi, mis minno kätte on ustud Jummalat meie önnisteggia käskmisse järrele.
4. Titussele, minno tössise poiale, meie mollematte usso polest, olgo arm, hallastus, rahho Jummalast Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest, meie önnisteggiast.
5. Sepärrast jätsin minna sind Kreta-sare, et sa piddid toimetama, mis weel waiak olli, ja möda liñnasid wannemid seädma, nenda kui ma sind ollen käsknud.
6. Kui kegi on laitmatta, ühhe naese mees, kennel usklikud lapsed on, kelle peäle kaebdust ei olle önnetuma ello pärrast, ja kes ei olle kangekaelsed.

7. Sest üllewataja peab ollema laitmatta, kui Jummalä maiapiddaja, ei mitte, kes ennese melest kallis on, mitte äkwihhane, ei mitte jodik, ei mitte taplik, ei mitte roppo kasso püüdja;
8. Waid woöraste wastowötja, kes head armastab, moistlik, öige, pühha, kassin,
9. Kes kinni peab sest ustawast sannast, minno öppetusse järrele, et ta woiks wäggew olla ni hästi maenitsema terve öppetusse läbbi, kui ka neid, kes wastoräkiad on, nomima.
10. Sest neid on ka palju, kes on kangekaelsed, tühja jutto mehhed, kes omma mõttega petwad, keigeennamiste need, kes nende seast on, kes ümberleikatud.
11. Kellele suud peab kinnisulgma, kes ka hopis perresid ärrapöörwad, ja öppetawad sedda, mis ei sünni, roppo kasso pärrast.
12. Üks nende seast on ütelnud, nende enneste prohwet: Kreta-rahwas on ikka wallelikkud, kurjad lojuksed, ja laisad köhhud.
13. Se tunnistus on tössi; selle asja pärrast nomi neid waljuste, et nemmad woiksid terwed olla uskus,
14. Ja ei panne tähhele Juda-rahwa tühje juttusid, egga inimeste käskmissi, kes ennast töe öppetussest ärrapöörwad.
15. Puhhastele on kül keik asjad puhtad, agga rojastele, ja neile, kes uskmatta on, polle ühtegi puhhas, waid rojane on ni hästi nende meel, kui süddame-tunnistus.
16. Nemmad tunnistawad ülles, et nemmad Jummalat tundwad, agga teggudega salgawad nemmad sedda ärra; sest nemmad on Jummalä melest hirmsad, ja ei kule sanna, ja on keige hea töle kölwatumad.

2. Peatük.

Öppetussed, kuidä iggäüks peab omma ammeti sees ellama Jummalä sure armo pärrast.(Epistel essimessel Joulo Pühhal.

1. Agga sinna rägi sedda, mis sünnib terve öppetusse järrele,
2. Et wannad mehhed peawad ollema kassinad, ausad, moistlikkud, terwed uskus, armastusses ja kannatusses.
3. Selsammal kombel peawad wannad naesed ollema ommas ridis, nenda kui pühhade kohhus on, ei mitte teotajad, ei mitte, kes palju wina lakkuwad, waid kes head öppetawad;
4. Et nemmad nored naesed woiwad moistlikkult öppetada, et nemmad peawad ommad mehhed armastama, lapsed armastama,
5. Moistlikkud ollema, kassinad, maiapiddajad, head, omma meeste sannakuuljad, et Jummalä sanna ei saaks teotud.
6. Nendasammoti maenitse nored mehhed, et nemmad peawad moistlikkud ollema,

7. Keikipiddi näita isseennast ülles hea teggude märgiks, ja õppetades olle selge ja ausa wisiga,
8. Terwe sannaga, mis ei woi laita, et se, kes wastane on peab häbbenema, ja et temmal ei olle ühtegi teist pahha räkimist.
9. Sullased kässi omma ennaste issandatte sanna kuulda, keikis asjus nende mele pärrast olla, ja et nemmad ei hauku wasto,
10. Ja ühtegi körwale ei sata, waid et nemmad keik head truust üllesnäitwad, et nemmad Jummalä meie önnisteggia õppetussele keiki--piddi woiksid illo teha.
11. Sest Jummalä arm, mis önnistust sadab, on ilmunud keikile inimestele,
12. Ja juhatab meid, et meie peame ärrasalgama jummalakartmatta ello, ja ilmalikkud himmud, ja peame moistlikkult ja öiete ja jummalä--kartlikkult ellama sessinnatses ma-ilmas,
13. Ja ootma sedda önnist lotust, ja se sure Jummalä, ja meie önnisteggia Jesusse Kristusse au ilmumist,
14. Kes isseennast meie eest on annud, et ta meid piddi ärralunnastama keigest üllekohtust, ja puhhastama ennesele issi-rahwaks, mis ussin on hea töle.)
15. Sedda rägi ja maenitse, ja nomi keige kinnitamissegä; ärgo põlgago ükski sind ärrä.

3. Peatük.

Kohtowannemad peab auustama. Jummalä arm on üpris wägga suur. Tühjade küssimiste ja walle-õppetajatte eest peab ennast hoidma.(Epistel teisel joulo Pühhal.

1. Tulleta nende mele, et nemmad würstide ja üllematte wasto allandikkud on, nende sanna wötwad, ja keige hea teule walmis on.
2. Et nemmad keddagi ei teota, riakad ei olle, waid järrele andwad, ja keik tassandust ülles--näitwad keikide inimeste wasto.
3. Sest meie ollime ennemuiste ka rummalad, sannakuulmatta, eksiad, himmude ja monne--sugguste lihhalikkude ihhaldamiste orjad, ja aiasime kurjusses ja kaddedusses omma ello, kes wihkamisse wäärt, ja kes teine teist wihkasid.
4. Agga kui Jummalä meie önnisteggia heldus ja armastus inimeste wasto ilmus,
5. Siis on temma meid önsaks teinud ei mitte öigusse teggudest, mis meie ollime teinud, waid omma hallastusse pärrast, uesündimisse pessemisse ja pühha Waimo uendamisse läbbi,
6. Kedda temma on wäljawanud meie peäle rohkeste Jesusse Kristusse, meie önnisteggia läbbi,

7. Et meie temma armo läbbi õigeks tehtud, iggawesse ello pärriaks piddime sama lotusse järrele;
8. Se on ustaw sanna.) Ja minna tahhan, et sa needsinnatsed asjad hästi kinnitad, et need, kes on Jummalat usknud, hoolet kandwad hea teggude sees ellada; se on hea ja sadab inimestele kasso.
9. Agga seisa jölledatte küssimiste, ja suggu--wössä arwamiste, ja keige rio, ja nende riidlemiste wasto, mis on kässö pärrast; sest need ei sada kasso, ja on tühjad.
10. Seggatse õppetusega inimest jätta mahha, kui ta ühhel ehk teisel korral on maenitsetud,
11. Ja tea, et nisuggune on pörane, ja teeb patto, ja on isseennesest hukka moistetud.
12. Kui ma so jure saan läkkitanud Artemast ehk Tigikust, siis tulle ruttuste mo jure Nikopoli liina ; sest mo meel on ülle talwe senna jäda.
13. Senast sedda kässotundiat, ja Apollo sada ussinaste ärra, et neil ühtegi waiak ei olle.
14. Agga ka meie ommaksed õppigo hea teggude sees ellama, et nemmad kölbawad senna, kussa neid tarwis on, ja et nemmad ilma usso-- kassota ei olle.
15. Sind terretawad keik, kes miñoga on ; terreta neid, kes meid armastawad uskus; arm olgo teie keikidega, AMEN.

Titussele, kes essimesseks üllewatajaks Kreta-rahwa koggodusse ülle olli töstetud, kirjutud Nikopolist Makedonia-maalt.

Selle Ramato Ots, mis Titussele kirjutud.

Apostli Paulusse Ramat Wilemonile kirjutud.

1. Peatük.

Paulus pallub Onesimusse, ühhe sullase eest, kes olli Jummal pole pöörnud.

1. Paulus Jesusse Kristusse wang, ja wend Timoteus, Wilemonile meie armsale ja abbimehhele,
2. Ja armsale Appiale, ja Arkippussele, kes ühtlase meiega woitleb, ja selle koggodussele, mis so koias on.
3. Arm olgo teile, ja rahho Jummalast, meie Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest.

4. Minna tännan omma Jummalat, ja mötlen ikka sinno peäle ommas palwes,
5. Et ma kulen sinno armastust, ja sedda usko, mis sul on Issanda Jesusse sisse, ja keige pühha rahwa wasto,
6. Et sinno usk, mis meil on issekeskes, woiks wäggewaks sada keik head öiete tundma, mis teie sees on Jesusse Kristusse wasto.
7. Sest meil on palju römo ja trööstimist sinno armastusse pärrast, et sinno läbbi, armas wend, pühhade süddamed on jahhutud.
8. Sepärrast, ehk minnul kül palju julgust on Kristusse sees sind käskida, mis kohhus on,
9. Siiski pallun minna enneminne armastusse pärrast, kes ma nisuggune ollen, se wanna Paulus, agga nüüd ka Jesusse Kristusse wang.
10. Siis pallun minna sind omã poia Onesimusse pärrast, kedda ma ollen sünnitanud ommas wangi-pölwes;
11. Kes eñemuiste sulle ei kölband, agga nüüd sulle ja mulle kül tarwis lähhäb, tedda ollen ma taggasi läkkitanud.
12. Agga sinna, wötta tedda, se on, mo südda wasto,
13. Kedda ma ennese jures tahtsin piddada, et ta sinno assemel mulle piddi abbiks ollema mo wangi-pölwes, mis sees ma armo-öppetusse pärrast ollen.
14. Agga ilma sinno teädmatta ei tahtnud minna ühtegi tehha, et sinno heategginne ei piddand wasto meelt ollema, waid hea melega.
15. Sest temma on ehk sepärrast sinnust ärralahhutud olnud, et ta iggaweste piddi sinno jure jäma,
16. Ei mitte kui üks sullane, waid ennam kui üks sullane, kui üks armas wend, keigeennamiste mulle, agga palju ennam sulle, ni hästi lihha polest, kui Issanda polest.
17. Kui sa mind nüüd pead ommaks seltsi--mehheks, siis wötta tedda wasto kui mind ennast.
18. Agga kui ta sulle mingisuggust pahha teinud, ehk kui temmal sinnoga wölgo on, sedda arwa mulle wöllaks.
19. Minna Paulus ollen sedda kirjotanud omma käega: ma tahhan maksta, et ma sulle ei ütle, et sa isseennast mulle wölgo olled.
20. Jah, wend, sedda kasso tahhaksin minna sinnult sada Issanda sees: jahhuta mo süddant Issanda sees.
21. Sinno sannakuulmisse peäle lotes, ollen ma sulle kirjotanud, sest ma tean, et sa weel ennam, kui ma ütlen, wöttad tehha.
22. Agga walmista mulle ka ühtlase asset, sest ma lodan, et mind teie palwede läbbi teile peab armust antama.
23. Sind terretawad Epawras, kes minnoga wangis on Jesusse Kristusse sees,
24. Markus, Aristarkus, Tämas, Lukas, minno abbimehhed.
25. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie waimoga, AMEN.

Wilemonile Roma-liñnast kirjutud, Onesimusse läbbi.

Selle Ramato Ots, mis Wilemonile kirjutud.

Apostli Paulusse Ramat Ebraa-rahwale kirjutud.

1. Peatük.

Kristus on Jummal Poeg, ja üllem kui keik inglid, ja muud lomad.

1. Kui Jummal ennemuiste mittokord ja mitmel kombel wannemille prohwetide läbbi on räkinud, siis on temma neil--sinnatsil wiimsil päiwil meile räkinud Poia läbbi,
2. Kedda temma keige asjade päriaks seädud, kelle läbbi temã ka ma-ilma õ on teinud;
3. Kes, et ta on temma au paistus ja temma ollemisse märk, ja keik omma wäggewa sannaga kannab, pärrast sedda, kui temma sai meie pattude puhhastamist isseennese läbbi teinud, on ta istnud sure au parrema käele üllel kõrges,
4. Ja on sanud seddawõrra üllemaks kui inglid, sedda paljo kallima nimme temma on pärrinud kui nemmad.
5. Sest missugguse ingli wasto on ta ial üttelnud: Sinna olled minno Poeg, tänna ollen ma sind sünnitanud? ja ta: Ma tahhan temmale Issaks olla õ, ja ta peab mulle Poiaks ollema.
6. Ja kui ta jälle sedda essite sündinud ma--ilma sisse tahhab wia, ütleb temma: Ka keik Jummal inglid õ kummardago tedda.
7. Ja inglidest ütleb temma kül: Ta teeb ommad inglid waimuks, ja ommad teenrid tulle--legiks.
8. Agga Poia wasto ütleb temma: Jummal, siño au-järg seisab iggaweste iggawesseks aiaks, so rigi kep on öigusse kep.
9. Sa olled öigust armastanud, ja üllekoohhut wihkanud, sepärrast on Jummal, sinno Jummal sind woidnud sure römo ölliga, ennam kui sinno seltsimehhed.
10. Ja teises paikas: Sinna Issand olled algmissest maad raianud, ja taewad on sinno kätte teud.
11. Needsammad peawad hukkaminnema, agga sinna jääd ikka, ja need peawad keik otsego kuub wannaks minnema.
12. Ja sinna wöttad neid kui Pea kätte kokkomässida, ja neid peab mudetama; agga sinna olled sesamma, ja sinno aastad ei löppe mitte ärra.

13. Agga missugguse ingli wasto on ta ial üttelnud: Istu minno parrema pole, kunni ma saan pannud so waenlased sinno jalge alluseks järjeks.

14. Eks nemad keik ei olle teniad waimud, wäljaläkkitud tenistusseks nende pärrast, kes önnistust peawad pärrima?

2. Peatük.

Öppetust Kristussest peab wastowõtma; kui palju head meie Kristusse läbbi same.

1. Sepärrast peame meie palju ennam need sannad tähhele pannema, mis meie olleme kuulnud, et meie ei lasse neid wahhest möda joosta.

2. Sest kui se sanna, mis inglide läbbi on räkitud, kindlaks on jänud, ja keik ülleastminne ja sannakuulmatta ello omã öiget palka on sanud;

3. Kuida peame meie ärrapeäsma, kui meie ni surest önnistussest ei holi? mis pärrast sedda, kui Issand sedda hakkas räkima, meie peäle on kiñitud neist, kes sedda on kuulnud;

4. Kui Jummal ühtlase tunnistust andis imme-tähte ja teggudega, ja mitmesugguste wäggewatte teggudega ja pühha Waimo jaggamistega, omma tahtmisse järrele.

5. Sest temma ei olle inglide alla pannud sedda tulleva ma-ilma, mis meie rägime.

6. Agga üks on ühhes paikas tunnistanud, ütteldes: Mis on inimenne, et sa temma peäle mötled, ehk inimesse Poeg, et sa tuled tedda katsma?

7. Sa olled tedda ürrikesseks aiaks alwemaks teinud kui inglid ; au ja auustussega õ olled sa tedda otsego kroniga ehhitanud, ja tedda töstnud omma kätte teggude ülle;

8. Keik olled sa temma jalge alla pannud. Sest et ta keik temma alla on pannud, ei olle ta middagi jätnud temma alla pannematta; agga nüüd ei nä meie weel mitte, et keik temma alla on pandud.

9. Agga, kes au ja auustussega on ehhitud otsego kroniga, se on Jesus, kes ürrikesseks aiaks alwemaks on sanud kui inglid surma kannatamisse pärrast, et ta Jummal armo läbbi igga--ühhe eest pididi surma maitsma.

10. Sest se olli selle kohhus, kelle pärrast keik ja kelle läbbi keik asjad on, kes palju lapsi au sisse wiib, et ta nende önnistusse üllema-sataja kannatamiste läbbi pididi täieks teggema.

11. Sest ni hästi se, kes pühhitseb, kui need, kedda pühhitsetakse, need on keik ühhest; sepärrast ei häbbene temma mitte, neid nendeks nimmetada,

12. Kui ta ütleb: Ma tahhan sinno nimme omã wendadele kulutada, kesk koggodusse sees tahhan ma sulle kitust laulda.

13. Ning ta: Ma tahhan temma peäle lota ; ning ta: Wata, siin ollen minna ja need lapsokessed α , mis mulle Jummal on annud.
14. Et nüüd lapsokessed lihha ja werre ossalissed on, otse nenda on temma ka isse sest ossa sanud, et ta pididi surma läbbi sedda, kel surma ülle woimus olli, se on, kurratit tühjaks teggema,
15. Ja leppitades ärrapeästma neid, kes surma kartusse pärrast keige ello aia sullase põlwes ollid.
16. Sest ta ei wötta polegi inglide suggu ennesele, waid Abraami innimesse suggu wöttab temma ennesele.
17. Sepärrast pididi ta keikis wendade sarnatseks sama, et ta pididi armolinne ja ustaw üllempreester ollema neis asjus, mis Jummal ees on teggemist, rahwa pattud ärraleppitada.
18. Sest mis sees temma isse on kannatanud ja kiusatud, selle sees woib temma neid, kedda kiusatakse, aidata.

3. Peatük.

Kuida Kristusse selle ue seädusse üllempreestri sanna peab kuulma.

1. Sepärrast, pühhad wennad, kes teie taewasest kutsmisses ollete ossa sanud, pange tähhele sedda apostlit ja üllempreestrit, Jesust Kristust, kedda meie üllestunnistame,
2. Kes ustaw on selle wasto, kes tedda on seädnud, nenda kui ka Moses olli keiges temma koias.
3. Sest sesinnane on surema au wäärt petud kui Moses; nenda kui sel, kes kodda on walmistanud, surem au on, kui koial.
4. Sest igga kodda walmistakse ühhest; agga se, kes keik on walmistanud, se on Jummal.
5. Ja Moses olli kül ustaw keiges temma koias, otsego sullane, nende asjade tunnistusseks, mis pididi räkutama;
6. Agga Kristus nenda kui Poeg temma koia ülle, kelle kodda meie olleme, kui meie julgust ja lotusse kiitlemist otsani kindlaste peame.
7. Sepärrast, nenda kui pühha Waim ütleb: Tänna, kui teie temä heält kulete,
8. Siis ärge tehke eñeste süddamid mitte kowwaks, nenda kui wihhastamisse aial, kiusatusse päwal körbes sündis,
9. Kus teie wannemad mind kiusanud, nemmad on mind läbbi katsunud, ja minno teud nellikümmend aastat näinud.
10. Sepärrast olin ma wihhane selle suggu peäle, ja ütlesin: Nemmad eksiwad ikka süddamega; agga minno wisisid ei olle nemmad mitte moistnud.
11. Sepärrast wandusin minna omma wihhas: Nemmad ei pea mitte mo hingamisse sisse sama.

12. Siis katske, wennad, et wahhest kellegi sees teie seast kurja uskmatta süddant ei olle, mis ellawast Jumalast wöttab ärratagganeda.
13. Waid maenitsege teine teist iggapääw ni kaua, kui tänapääw nimmetakse, et ükski teie seast kowwaks ei sa patto pettusse läbbi.
14. Sest meie olleme Kristussest ossa sanud, kui meie sedda kindla lotusse hakkatust otsani kindlaste kinni peame.
15. Senni kui ööldakse: Tänapääw, kui teie temma heält kulete, siis ärge tehke enneste süddamid mitte kowwaks, nenda kui wihhastamise aial sündis.
16. Sest monningad, kes sedda ollid kuulnud, wihhastasid tedda, agga ei mitte keik, kes Egiptusse maalt wäljaläksid Mosesse läbbi.
17. Agga kelle peäle on ta nellikümmend aastat wihhane olnud? eks nende peäle, kes patto teinud, kelle kehhad körbes mahhalangsid?
18. Agga kellele wandus temä, et nemmad ei piddand temä hingamise sisse sama, muido kui neile, kes ei wötnud sanna kuulda?
19. Ja meie näme, et nemmad omma uskmatta süddame pärrast ei woind sisse sada.

4. Peatük.

Kuida sañakuulmisse läbbi Kristusse hingamise sisse saab.

1. Sepärrast kartkem, ei meie sedda tootust wahhest mahha ei jätta, temma hingamise sisse sada, et ei keddagi teitest ei nähta mahhajänud ollewad.
2. Sest need head sannumed on ka meile kulunud, nenda kui neilegi; agga se kuuldud sanna ei olnud neile kassuks, sepärrast et se sanna ei olnud seggatud ussoga nende sees, kes sedda kuulsid.
3. Sest meie, kes meie ussume, same hingamise sisse, nenda kui temma on üttelnud: Sepärrast wandusin miña omās wihhas: nemä ei pea mitte mo hingamise sisse sama; ja temma olli jo hinganud neist teggudest, mis ma-ilma assutamissest ollid tehtud.
4. Sest ta on ühhes paikas seitsmest päwast nenda üttelnud: Ning Jummal on hinganud seitsmel päwal keikist omäst teggudest.
5. Ja siin paikas ta: Nemmad ei pea mitte mo hingamise sisse sama.
6. Sest et se nüüd alles ees on, et monningad senna sisse sawad, ja, kellele need head sannumed esmalt kulutati, need ei olle mitte senna sisse sanud omma sannakuulmatta süddame pärrast;
7. Siis märab temma jälle ühhe päwa tänna--päwaks, kui temma Taweti läbbi ütleb, ni pitka aia pärrast: (nenda kui ööldud on) Täna kui teie temma heäle kulete, siis ärge tehke enneste süddamid mitte kowwaks.
8. Sest kui Josua neid olleks hingamise sisse saatnud, siis ei olleks temma pärrast sedda ühhest teisest päwast mitte räkinud.

9. Sepärrast on Jummalah rahwal weel üks hingamisse aeg ees.
10. Sest kes temma hingamisse sisse on sanud, se hingab ka isse ommast teggudest, otse--kui Jummal ommast teggudest.
11. Sepärrast joudkem sesamma hingamisse sisse miñna, et ükski sesamma sanna-pölgmisse kombe sisse ei lange.
12. Sest se Jumala sanna on ellaw, ja wäggew, ja terrawam, kui ükski kahheterrane moök, ja tungib läbbi, senni kui ta löhhub hinge ja waimo, ka liikmede-soned ja üddi, ja on möttede ja süddame noude ärramoistja;
13. Ja ükski loom ei olle temma ees näggematta, waid keik on paljas ja awwalik temma silma ees, Kellest meie rägime.
14. Et meil nüüd üks suur üllempreester on, Jesus Jummalah Poeg, kes taewad läbbi on läinud, siis piddagem kinni sest tunnistamisest.
15. Sest meil polle üllematpreestrit, kel ei peaks ärrast meelt ollema meie nödrustepärrast, waid kes keikis on kiusatud otsego meie, siiski ilma pattota.
16. Sepärrast läkki nüüd julgussega armo au--järje jure, et meie hallastust same, ja armo leiame sel aial, kui meil abbi tarwis on.

5. Peatük.

Mis wahhe üllemapreestri Aroni ja Kristusse wahhel on.

1. Sest igga üllempreester, kedda inimeste seast woetakse, tedda pannakse inimeste eest nende asjade ülle, mis Jummalah ees on teggemist, et ta peab ohwrima andi ja ohwrid pattude eest;
2. Kel woiks tassane meel olla nende wasto, kes rummalad on, ja eksiwad, sepärrast et ta temma ennese ümber nödrus on.
3. Ja selle pärrast peab temma, kui rahwa eest, nenda ka isse eñese eest ohwrima pattude eest.
4. Ja ükski ei wötta ennesele isse sedda auustust, waid kedda Jummalast ka kutsutakse, otse--kui Aron.
5. Nenda ei olle ka Kristus ennast isse auustanud, üllemakspreestriks sada, waid kes temma wasto on räkinud: Sinna olled minno Poeg, tänna ollen ma sind sünnitanud.
6. Nenda kui temma ka teises paikas ütleb: Sinna olled preester iggaweste Melkisedeki wisi järrele.
7. Sesamma on ohwrinud omma lihha päiwil palwesid, ja allandikkuid pallumisi, wägga sure kissendamisse ja silma-weega sellele, kes tedda surmast wois peästa, ja temma palwed on ka kuultud sepärrast, et ta Jummalat kartis.
8. Ja et ta kül Poeg olli, ommeti on temma sest, mis ta on kannatanud, sannawötmist öppinud.

9. Ja kui ta keik sai lõpetanud, on temma keikile, kes temma sanna kuulwad, iggawesse õnnistusse satajaks sanud,
10. Ja on Jummalast nimmetud üllemaks--preestriks Melkisedeki wisi järrele.
11. (Kellest meil paljo olleks räkimist, agga se on raske ärrasselletada, sepärrast et teie laisaks läinud kuulma.
12. Sest teilegi, kes teie aia polest piddite õppetajad ollema, lähhäb jälle tarwis, et teid peab õppetama, mis Jummal sannade essimessed tähhed on ; ja teie ollete nende arrolisseks sanud, kellele pima tarwis lähhäb, ja ei mitte kowwa roga.
13. Sest iggäuks, kel pima tarwis on, ei moista öiete öigusse sanna; sest ta on wäeti.
14. Agga, kes täieste waggad on, neile lähhäb kowwa roga tarwis, kellel saggeda õppimisse läbbi walmistud meled on, et nemmad woiwad ärraarwada, mis hea ja kurri on.

6. Peatük.

Maenitsus, et ei pea Kristussest ärratagganema, waid kindlaste temma pole hoidma.

1. Sepärrast tahhame meie Kristusse essimest õppetust nenda jätta, ja täiema õppetusse pole nouda, ei mitte jälle mele parrandamisse allust panna surno teggudest, egga hakkada ussust Jummal sisse,
2. Egga ristmisse õppetusse, kätte peälepannemisse, surnutte üllestousmisse ja iggawesse kohto allust panna.
3. Ja sedda tahhame meie teha, kui Jummal lubba annab.
4. Sest neid, kes ükskord on olnud walgustud, ja taewast andi maitsnud, ja pühhast Waimust ossa sanud,
5. Ja kes Jummal hea sanna, ja tullewa ilma wägge on maitsnud,
6. Ja on ärratagganenud, ei neid woi ueste sata mele-parrandamisse pole, sest et nemmad isseennestele kahjuks Jummal Poega risti löwad, ja naeruks pannewad.
7. Sest se Ma, mis sedda wihma joob, mis saggedaste temma peäle tulleb, ja tarwilist rohto kaswatab neile, kes sedda ka harriwad, se saab õnnistust Jummalalt.
8. Agga mis kibbowitso ja ohhakaid kaswatab, se kölwato, ja ärraneedmisse liggi, mis wimaks ärrapölletakse.
9. Agga, mo armad, meie lodame parremat luggu teie jures ollewad, ja mis õnnistussega kokkosünnib, ehk meie kül nenda rägime.

10. Sest Jummal ei olle mitte üllekohtune, et ta peaks ärraunnustama α teie teggo, ja sedda armastusse waewa, mis teie ollete näinud temma nimme pärrast, kui teie pühha rahwale abbiks ollite, ja weel abbiks ollete.
11. Agga meie himmustame sedda, et iggäuks teitest seddasamma hooit wottaks üllesnäidata julge lotusse kinnitamiseseks otsani;
12. Et teie mitte laisaks ei lähhä, waid nende wisi järrele tete, kes sedda usso ja pitkamele läbbi pärriwad, mis on tootud.
13. Sest kui Jummal Abraamile tootas, et ühtegi suremat tedda ei olnud, kelle jures ta olleks piddand wanduma, siis wandus temma isseennese jures,
14. Ja ütles: Töest ma tahhan sind wägga önnistada, ja sind wägga siggitada.
15. Ja nenda otis temma pitkamelega, ja sai tootust kätte.
16. Sest inimessed wanduwad kül ühhe surema jures, ja wanne teeb neile keige wastoräkimisse peäle otsa kinnitamiseseks.
17. Kui Jummal nüüd tootusse pärriattele rohkeminne tahtis üllesnäidata, et temma nou mitte ei ligu, siis on temma wandega senna wahhele tulnud:
18. Et kahhe asja läbbi, mis ei ligu, mis pärrast Jummal ei woi walletada, kindel trööstiminne peaks ollema meil, kes meie ruttame sedda ettependud lotust kätte sada,
19. Mis meil on otsego hinge ankur, mis kindel ja kowwa on, ja lähhäb selle wahhe-tekki seestpiddise paiga sisse:
20. Kuhho, kui eeljooksia, meie eest on sisse läinud Jesus, kes Melkisedeki wisi järrele on üllemakspreestriks sanud iggaweste.)

7. Peatük.

Kristust arwatakse Melkisedekiga ühte.

1. Sest sesinnane Melkisedek olli Salemi kuningas, keigekörgema Jummal preester, kes Abraami wasto tullu, kui ta kuningas sai mahhalönud ja taggasi tulnud, ja önnistas tedda,
2. Kellele ka Abraam keikist sedda kümnest jaggas. Esmalt selletakse tedda ärra öigusse kuningaks; agga pärrast on temma ka Salemi kuningas, se on rahho kuningas,
3. Issata, emmata, kelle wannemad ei olle teäda, kellel ei olle päwade algmist, egga ello otsa; agga temma on Jummal Poia sarnatseks arwatud, ja jääb preestriks iggaweste.
4. Agga waatke, kui suur sesinnane on, kellele ka Abraam se peawannem on kümnest annud sagist.
5. Ja kes Lewi lastest preestri ammeti sawad, neil on kässosanna kümnest wötta käss järrele rahwa käest, se on, omña wendade käest, ehk kül nemmadke Abraami niudist on wälja tulnud.

6. Agga se, kelle suggu nende sekka ei arwata, se on Abraami käest kümnest wötnud, ja tedda önnistud, kel tootussi olli.
7. Agga ilma wastoräkimatta on se, et sedda alwemat sest üllemast önnistakse.
8. Ja siin wötwad kül need inimessed, mis surrewad, kümnest; agga seäl wöttab se, kel tunnistus on, et ta ellab.
9. Ja et ma nenda ütlen: Abraami läbbi on ka Lewi, kes kümnest wöttab, kümnest maksnud:
10. Sest ta olli weel issa niudis, kui Melkisedek temma wasto tulli.
11. Kui nüüd Lewitide preestri-ammet olleks joudnud keik täieste korda sata, (sest selle al on rahwas käsko sanud) mis siis weel tarwis olleks öölda, et teine preester Melkisedeki wisi järrele pididi tousma, ja ei mitte Aaroni järrele?
12. Sest kui preestri ammet ümberwahhetakse, siis lähhäb tarwis, et ka kasso ümberwahhetamine sünnib.
13. Sest kellest need asjad ööldakse, se on teise suggu-arro pärralt, kust weel ükski ei olle altari jure sanud.
14. Sest se on awwalik, et meie Issand Juda sugguarrust on tousnud, kelle sugguarro wasto Moses ei olle middagi räkinnud sest preestri-ammetist.
15. Ja se on weel ennam awwalik, kui üks teine Melkisedeki sarnane preester touseb,
16. Kes ei olle lihhalikko kasso-sanna möda preestriks sanud, waid löpmatta ello wägge möda.
17. Sest ta tunnistab: Sinna olled preester iggaweste Melkisedeki wisi järrele,
18. (Sest endine kassosanna kautakse, et se nödder, ja kölwato olli.
19. Sest käsk ei olle middagi täieste korda saatnud, waid se, mis parramat lotust sadab, mis läbbi meie Jummalä liggi woime sada.)
20. Ja peälegi weel, ei mitte ilma wandeta.
21. Sest need on ilma wandeta preestriks sanud, agga sesinnane wandega selle läbbi, kes temma wasto ütleb: Issand on wandunud, ja temma ei lähhä sedda mitte kahhetsema: Sinna olled preester iggaweste Melkisedeki wisi järrele.
22. Ni paljo parrema seädusse käemehheks on Jesus sanud.
23. Ja teisi on kül paljo, kes preestriks on sanud, sepärrast et surma läbbi neid keeldi jämast.
24. Agga selsinnatsel on sepärrast, et ta iggaweste jääb, ilmalöpmatta preestri-ammet:
25. Sepärrast woib temma ka allati ja täieste önsaks tehha neid, kes temma läbbi Jummalä jure tullewad, ja ellab ikka seks, et ta nende eest pallub.
26. Sest sesuggune üllempreester läks meile tarwis, kes pididi ollema pühha, ilma süta, puhhas, pattust ärralahhutud, ja kõrgem kui taewad;

27. Kel ei olle tarwis iggapääw nenda kui üllemilpreestril, essite omma pattude eest ohwrid wia, pärrast rahwa pattude eest; sest sedda on temma ükskord teinud, kui ta isseennast risti külge üllendas.

28. Sest käsk seab inimessi üllemakspreestriks, kel nödrus on; agga se wande sanna, mis pärrast käsko on ööldud, seab Poega, kes iggaweste keik töieste korda sadab.

8. Peatük.

Kristusse preestri-ammet arwatakse ühte Lewitide preestri-ammetiga.

1. Agga se on se peatük neist asjust, mis räkಿತakse: Meil on nisuggune üllempreester, kes istub parramal käel sure au-järje peäl taewas,

2. Kui pühha asjade, ja selle tössise telgi ammeti-tener, mis Jummal on ülleslõnud, ja ei mitte inimenne.

3. Sest igga üllempreester pannakse ohwerdama andi ja ohwrid; sepärrast lähhäb ka selsinnatsel middagi tarwis, mis ta woib ohwerdada.

4. Sest kui temma nüüd Ma peäl olleks, ei ta siis olleks preester, sepärrast et neid preestrid on, kes kasso järrele andi ohwerdawad,

5. Kes taewaste asjade märki ja warjo jures teniwad, nenda kui Jummalast Mosessele ööldi, kui ta telki pididi walmistama; sest temma ütles: Katsu, et sa keik teed selle kuio järrele, mis sulle mäe peäl on näidetud.

6. Agga nüüd on temma sedda kallimat ammetit sanud, sedda parrema seädusse wahhemees temma ka on, mis ka parrematte tootuste peäle on seätud.

7. Sest kui essimenne olleks laitmatta olnud, siis ei olleks teisele asset otsitud.

8. Sest ta laidab sedda, ja ütleb neile: Wata, päwad tullewad, ütleb Issand, ja ma tahhan Israeli sugguga ja Juda sugguga uut seädust teha;

9. Ei mitte selle seädusse järrele, mis ma nende wannemattega ollen teinud sel päwal, kui ma neid kätpididi wötsin neid Egiptusse-maalt wäljasata; sest et nemmad ei olle minno seädusse sisse jänud, siis ei minnagi olle neist holinud, ütleb Issand.

10. Sest se on se seädus, mis minna Israeli sugguga tahhan seäda pärrast neid päiwi, ütleb Issand: Ma tahhan ommad kässud nende mele sisse anda, ja neid nende süddamesse kirjutada; ja ma tahhan neile Jummalaks olla, ja nemad peawad mulle rahwaks ollema.

11. Ja ei pea ükski omma liggimest õppetama, egga ükski omma wenda, ja ütlemä: Tunne Issandat; sest nemmad peawad mind keik tundma ni hästi nende pissokessed, kui nende sured.

12. Sest ma tahhan armolinne olla nende mitme üllekohto ja nende pattude wasto; ja nende üllekohto teggude peäle ei tahha ma mitte ennam möttelda.

13. Et temma uut nimmetab, on ta sedda essimest wannaks teinud; agga mis wannaks on läinud ja ellatand, se on kaddumisse liggi.

9. Peatük.

Seädusse-telk ja ohwrid on tähheks, missuggune Kristus pididi ollema.(Epistel wiendamal Pühha-päwal paastus.

1. Essimessel telgil olli ka kül ommad Jummalatenistusse kombed, ja ka ilmalik pühha asse.
2. Sest eest-telk olli walmistud, seäl sees olli küünla-jalg, ja laud, ja ettepannemisse leiwad; sedda nimmetakse pühhaks paigaks.
3. Agga teise wahhe-tekki tagga olli se telk, mis nimmetakse keigepühhamaks paigaks;
4. Seäl sees olli kullane suitsetamisse pan, ja se seädusse laekas, mis keikipididi kullaga olli karratud, seäl sees olli kuld-kruus, kus sees Manna olli, ja Aaroni kep α , mis olli öitsnud, ja seädusse laudad.
5. Agga seäl peäl ollid au Kerubid, kes seädusse laeka kane ülle warjasid; neist ei woi nüüd iggauhhest α isseärranis räkida.
6. Agga kui need asjad nenda ollid walmistud, siis läksid kül preestrid ikka eest-telgi sisse ja saatsid Jummalatenistussed korda.
7. Agga teise sisse läks agga ükskord aastas üllempreester üksi, ei mitte ilma werreta, mis temma ohwerdas omma ja rahwa rummalusse eest.
8. Misga pühha Waim teada andis, et se pühha asjade te weel es olle awwalikkuks sanud, kunni essimenne telk alles seisis.
9. Se olli ettetähhendamine sellesinnatse aia peäle, millal andi ja ohwrid ohwerdakse, mis ei woind süddame-tunnistusse polest sedda täieste korda sata, kes sedda tenistust piddas,
10. Ükspäinis mitmesugguse roaga, ja joma-aiaga, ja mitmesugguse pessemissega, ja lihha pühhitsemisse kombedega, mis parrandamisse aiaks ollid nende peäle pandud.
11. Agga Kristus on tulnud, kui tullewate hea asjade üllempreester ja ühhe surema ja täiema telgi läbbi, mis ei olle kättega tehtud, se on, mis ei olle sedda wisi ehhitud,
12. Ja ei mitte sikkade egga wassikatte werr läbbi, waid omma werre läbbi, on temma üks--kord senna pühha paiga sisse läinud, ja iggawest ärralunnastamist leidnud.
13. Sest kui härgade ja sikkade werri ja lehma tuhk, mis nende peäle, kes rojaseks sanud, ripputakse, pühhaks teeb lihha puhhastusseks:

14. Kui palju ennam Kristusse werri, kes iggawesse Waimo läbbi ennast isse ilma wiggata Jummalale on ohwrinud, puhhastab teie süddame-tunnistust surnuist teggedest, sedda ellawat Jummalat tenida.
15. Ja sepärrast on temma ue seädusse wahhemees, et need, kes on kutsutud, iggawesse pärrandusse tootust pidid sama, pärrast sedda kui Kristusse surm sai olnud ärralunnastamiseks neist eksitussist, mis essimesse seädusse al ollid.)
16. Sest kus wiimne seädus on, seäl peab ka selle surma odetama, kes sedda seädust teeb.
17. Sest wiimne seädus seisab kindlaste, kui inimessed ärrasurnud, muido ei maksa temma ühtegi, kui se weel ellab, ked sedda on seädnud.
18. Sepärrast ei olle ka essimenne seädust ilma werreta seätud.
19. Sest kui Moses keik kasso-sannad kasso järrele sai räkinud keige rahwa wasto, wöttis temma wassikatte ja sikkade werd, weega ja walwaka punnase willa ja isopiga, ja ripputas sedda sesamma ramato ja keige rahwa peäle,
20. Ja ütles: Se on se seädusse werri, mis Jummal teid on käsknud.
21. Ja nendasammoti ripputas temma ka werd telgi ja keige Jummalatenistusse riistade peäle.
22. Ja pea keik tehakse puhtaks werrega kasso järrele, ja ilma werrewallamatta ei sünni andeks-andminne.
23. Sepärrast olli tarwis, et taewalikko asjade märgid nendega pidid puhtaks tehtama; agga taewasid asjo peab parrematte ohwridega kui nendesinnastega puhhastama.
24. Sest Kristus ei olle mitte senna pühha paiga sisse läinud, mis kättega on tehtud, mis on selle tössise pühha paiga tähhendamine, waid siñna taewa sisse, ennast nüüd näitma Jummalale palle ees meie eest;
25. Ei mitte, et temma isseennast mittokord pidid ohwerdama, nenda kui üllempreester igga aasta pühha paiga sisse läks woöra werrega.
26. Muido olleks temma mittokord pidand kannatama ma-ilma assutamissest; agga nüüd on ta wiimisel ma-ilma aial ükskord ilmunud, omma ennese ohwri läbbi patto ärrakautada.
27. Ja otsego inimestele on seätud, ükskord surra, agga pärrast sedda kohhus;
28. Nenda on Kristus ükskord ohwerdud mitmette pattud ärrawötta; teist korda peab tedda pattota nähtama neist, kes tedda ootwad önnistusseks.

10. Peatük.

Kristusse ohwer on palju üllem, kui keik muud ohwid.

1. Sest kässul on tullewatte hea asjade warri, ei mitte nende asjade kuio isse,

ja ei woi polegi täieste korda sata neid, kes tulles igga aasta ühhesugguste ohwridega, mis nemmad ühte puhko ohwerdawad.

2. Muido olleksid ohwrid mahhajanud, sepärrast et neil ühtegi süddame-tunnistust ennam ei olleks pattust, kes Jummal-tenistust piddawad, kui nemmad ükskord olleksid puhtaks tehtud.

3. Agga nende ohwride läbbi tulletakse pattud igga aasta mele.

4. Sest se ei woi olla, et härgade ja sikkade warri peaks pattud ärrawõtma.

5. Sepärrast ütleb ta, ma-ilma sisse tulles: Ohwri ja andi ei olle sinna tahtnud, agga ihho olled sa mulle walmistanud.

6. Pölletamise ohwrid ja ohwrid patto eest ei olle mitte sinno mele pärrast olnud.

7. Siis ütlesin minna: Wata, kokkokeratud ramatusse on minnust kirjutud) ma tullen, oh Jummal! sinno tahtmist teggema.

8. Kui ta enne sai öölnud: Ohwri, ja andi, ja pölletamise ohwrid, ja ohwrid pattude eest ei olle sinna tahtnud, need ei ollege mitte so mele pärrast, (mis kässu järrele tuakse.)

9. Siis ütles temma pärrast: Wata, ma tullen, oh Jummal! sinno tahtmist teggema. Siis kautab temma sedda essimest ohwri-tööd ärra, et ta sedda teist pididi kinnitama:

10. Sesamma tahtmisse läbbi olleme meie pühhitsetud ükskord Jesusse Kristusse ihho ohwri läbbi.

11. Ja igga preester seisis kül, ja tenis omãas ammetis iggapääw, ja ohwerdas ühhesuggused ohwrid saggedaste, mis ei woi ial pattud ärrawõtta.

12. Agga temma, kui ta ühhe ohwri pattude eest sai ohwerdanud, istub iggaweste Jumala parramal käel.

13. Mis muud weel, kui et temma otab, senni kui temma waenlased temma jalge-alluseks järjeks pannakse.

14. Sest ühhe ohwriga on ta iggaweste täieste korda saatnud neid, kedda pühhitsetakse.

15. Agga sedda tuñistab meile ka pühha Waim; sest, pärrast sedda kui ta sai öölnud:

16. Se on se seädus, mis ma nendega tahhan tehja pärrast neid päiwi, ütleb Issand: Ma tahhan ommad kässud nende süddamette sisse anda, ja tahhan neid nende mele sisse kirjutada,

17. Ja ma ei tahha nende pattude, egga se peäle, mis nemmad kässu wasto on teinud, mitte ennam möttelda.

18. Agga kus nende andeks-andminne on, senna ei olle ennam ohwri patto eest tarwis.

19. Sepärrast, wennad, et meil nüüd julgus on, senna pühha paiga sisse miñna Jesusse werre läbbi,

20. Mis ta meile on walmistanud ueks ja ellawaks teeks wahhe-tekki läbbi, se on, omma lihha läbbi,
21. Ja et meil on üks suur preester Jummalä koia ülle;
22. Siis läkki senna jure tössise süddamega, kindlas usso julgusses, ja kui meie olleme ripputamisse läbbi puhhastud süddame polest kurjast süddame-tunnistusesset,
23. Ja ihho polest puhta weega pestud; siis piddagem lotusse tunnistamist ilmatagganematta, (sest se on ustaw, kes sedda tootanud.)
24. Ja pangem teine teist tähhele, et meie teine teist armastusse ja hea teggude pole kihhutame;
25. Ja ärge jätkem mitte mahha omma koggodust, nenda kui monnel se wiis on, waid maenitsegem teine teist, ja sedda palju ennam, et teie näte sedda päwa liggi tullewad:
26. Sest kui meie melega patto teme pärrast sedda, kui meie töe tundmist olleme sanud, siis ei jä ennam ohwrit ülle pattude eest;
27. Waid üks hirmus kohto ja tullise wihha ootminne, mis neid wastopañejaid peab ärrasöma.
28. Kes Mosesse kässö-öppetust on ärrapölgnud, se peab ilma armota kahhe ehk kolme tunnistaja läbbi surrema.
29. Kui palju kurjema nuhtlusse arwate teie tedda wäärt ollewad, kes Jummalä Poia jalgega tallab, ja seädusse werd rojaseks pañeb, mis läbbi temä on pühhitsetud, ja kes armo Waimo teotab.
30. Sest meie tunneme sedda, kes ütleb: Kättemaksminne on minno pärralt, minna tahhan jälle kätte maksta, ütleb Issand; ja ta: Kül Issand moistab kohhut omma rahwa peäle.
31. Hirmus on, ellawa Jumälä kätte langeda.
32. Agga tulletage enneste mele need endised päwad, millal teie ollete walgustud, ja suurt kannatamiste woitlemist kannatanud,
33. Ni hästi sedda, et teie teotamiste ja willetsuste läbbi ollete awwalikkult naeruks pandud, kui ka sedda, et teie nende ossa-mehhiks ollete sanud, kelle kässi nenda käib.
34. Sest teil on ka minno wangi-pölwe pärrast ärras meel olnud, ja ollete omma warra risumist römoga sallinud, sepärrast et teie teate, et teil isseennestes parrem warra on taewas, ja mis ikka jääb.
35. Ärge heitke nüüd mitte ärra omma julgust, mis sure palga saab.
36. Sest kannatus lähhäb teile tarwis, et teie Jummalä tahtmist tehhes woite tootust kätte sada.
37. Sest weel wägga wägga ürrikesse aia pärrast tulleb se, kes peab tullemä, ja ei wiwi mitte.
38. Agga, kes ussust öige on, se peab ellama, ja kui kegi ärratagganeb, siis ei olle minno hingel temmast melehead.

39. Agga meie ei olle mitte nende seast, kes tagganewad hukkasamisseks, waid nende seast, kes ussuwad hinge ärrapeästmissesks.

11. Peatük.

Öigest ussust ja temma wäest.

1. Agga usk on kindel lotus nende asjade peäle, mis weel odetakse, ja nende asjade märkoandminne, mis ei nähta.
2. Sest selle läbbi on wannemad tunnistust sanud.
3. Usso läbbi moistame meie, et ma-ilm Jummal sanna läbbi on walmistud, et se, mis nähakse, on sanud neist, mis ei nähta.
4. Usso läbbi on Abel Jumalale üllemat ohwrit tonud, kui Kain, mis läbbi temma on tunnistust sanud, et ta öige olli, kui Jummal temma andist tunnistas; ja sesamma läbbi rägib temma alles, et ta kül on ärrasurnud.
5. Usso läbbi woeti Enokit ärra, et temma ei piddand surma näggema, ja tedda ei olle leitud, sepärrast et Jummal tedda ärrawötnud; sest ennego tedda ärrawoeti, on temal se tunnistus olnud, et ta Jummal mele pärrast on olnud.
6. Agga ilma ussota ei woi ükski Jummal mele pärrast olla; sest kes Jummal jure tahhab sada, se peab uskma, et temä on, ja et ta tassujaks saab neile, kes tedda otsiwad.
7. Usso läbbi on Noa Jummalat kartes laewa walmis teinud omma perre ärrapeästmissesks, kui temma Jummalalt sanna sai neist asjust, mis weel ei olnud nähha, mis läbbi temma ma-ilma hukkamoiſtis, ja sai selle öigusse pärriaxs, mis usso läbbi tulleb.
8. Usso läbbi wöttis Abraam sanna kuulda, kui tedda kutsuti, ja wäljaminna senna paika, mis ta piddi pärrandusseks sama, ja läks wälja, ja ei teädnud mitte, kuhho ta piddi sama.
9. Usso läbbi on temma kui maialinne ellanud seäl tootusse maal, otsego woöral maal, ja on telkide sees ellanud Isaakiga ja Jakobiga, kes ka ollid sellesamma tootusse pärriad.
10. Sest temma otis sedda liñna, kel allussed on, kelle üllesehhitaja ja walmistaja Jumal on.
11. Usso läbbi sai ka Sara isse rammo käima peäle sada, ja ta sai lapse üle omma ea aia, sest ta piddas tedda ustawaks, kes sedda olli tootanud.
12. Sepärrast on ka ühhest, ja peälegi ühhest ärraellatand ihhust ni paljo sündinud, kui taewa tähhed, ja kui liiw, mis merre äres, mis ilma--arwamatta.
13. Uskus on needsinnatsed keik ärrasurnud, ja ei olle tootussi mitte kätte sanud, waid nemmad on kaugelt neid näinud, ja nende peäle julged olnud, ja neid terretanud, ja tunnistanud, et nemmad woörad ja maialissed Ma peäl on.

14. Sest, kes sedda ütlewad, need andwad teäda, et nemmad sedda sündimisse-maad sure holega takka otsiwad.
15. Ja, kui nemmad weel selle peäle olleksid möttelnud, kust nemmad ollid wäljaläinud, siis olli jo nendel aega taggasi pöördä.
16. Agga nüüd iggatsewad nemmad parrema, se on, taewase Ma järrele; sepärrast ei olle Jummalal mitte häbbi neist, et ta ennast lasseb nende Jummalaks hüda; sest ta on neile ühhe liña walmistanud.
17. Usso läbbi wiis Abraam Isaaki ohwriks, kui tedda kiusati, ja wiis ohwriks sedda ainust mis temmale sündinud, kui temma jo tootussi olli wastowötnud.
18. Kelle wasto olli räkitud: Isaakis peab sulle suggu nimmetadama.
19. Ja temma mötles, et Jummal wäggew on ka surnust üllesärratama, sepärrast töi temä tedda ka ühheks ettetähhendamisese taggasi.
20. Usso läbbi önnistas Isaak tullewatte asjade peäle Jakobit ja Esawit.
21. Usso läbbi öñistas Jakob, kui ta surri, iggäühhe Josepi poegadest, ja kummardas Jummalat omma keppi naial.
22. Usso läbbi tulletas Josep, kui ta surri, Israeli laste wäljaminnemist omma mele, ja andis käsko omma lude pärrast.
23. Usso läbbi pandi Mosest warjule ommist wannemist kolm kuud, kui ta sai sündinud, se--pärrast et nemmad näggid, tedda illusa lapse ollewad, ja ei kartnud mitte kuningga käsko.
24. Usso läbbi ei tahtnud Moses, kui ta suremaks sai, et tedda piddi Warao tütre poiaks hütama,
25. Ja wöttis enneminne Jummalä rahwaga waewa nähha, kui ürrikesse aia patto römo piddada,
26. Ja arwas Kristusse teotust suremaks rikkusseks, kui Egiptusse-ma warra: sest temma watis tassumisse peäle.
27. Usso läbbi jättis temma Egiptusse-ma mahha, ja ei kartnud mitte kuningga kange wihha, sest ta olli julge selle peäle, kedda temma ei näinud, otsego olleks ta Tedda näinud.
28. Usso läbbi piddas temma Pasa ja were ärrawallamist, et se, kes neid essiti sündinud ärratappis, neisse ei piddand putuma.
29. Usso läbbi läksid nemmad punnasest merrest läbbi otsego kuiwa maad möda, mis Egiptusse-rahwas ka katsus tehha, ja uppus ärra.
30. Usso läbbi langsidi Jeriko mürid mahha, kui neid seitsmest päwast sadik ümberpirati.
31. Usso läbbi ei sanud se hoor Raab mitte hukka nendega, kes ei wötnud sanna kuulda, kui ta need sallajad Ma-kulajad rahhoga wasto--wöttis.
32. Ja mis pean minna weel ütlemä? sest aeg puduks mul, kui ma peaksin juttustama Kideonist, ja Parakist, ja Samsonist, ja Jehwtast, ja Tawetist, ja Samuelist, ja teisist prohwetidest,

33. Kes usso läbbi on kunningrikid ärrawoitnud, öigust teinud, tootussi kätte sanud, lou--koerte suud kinnipannud,
34. Tulle wägge ärrakustutanud, moöga terra eest ärrapeäsnuud, nödrussest rammo sanud, wäggewaks sanud söas, ja woöraste leri pakko aianud.
35. Naesed on ommad surnud jälle sanud üllestousmisse läbbi; agga monningad on ärra--wännitud, ja ei olle ärralunnastamist mitte wastowötnud, sepärrast et nemmad parremat üllestousmist pididi sama.
36. Agga monningad on mitto naero ja piitsasid katsnud, ja peälegi wangipölwe ja wangitorni.
37. Neid on kiwwidega wissatud, löhki sagitud, kiusatud, moögaga surma sanud; sepärrast on nemmad lamba nahkas ja kitse nahkas maad läbbikäinud: nemmad ollid waesed ja waewatud, ja nende kässi käis kurjaste,
38. (Kelle ma-ilm wäärt ei olnud) nemmad käsid kaksipididi körbedes, ja mäggede peäl, ja orgude sees, ja Ma aukude sees.
39. Ja needsinnatsed keik on usso läbbi tunnistust sanud, ja tootust ei olle nemmad mitte kätte sanud,
40. Et Jummal parremat asja meile olli ärranäinud, et nemmad ilma meitta täieste ei piddand korda sama.

12. Peatük.

Maenitsus, et peab kannatama, ja Jummalat kartma.

1. Sepärrast, et meil ni suur hulk tunnistajaid meie ümber on kui pilwed, pangem meiegi mahha keik koormat, ja sedda patto, mis kowwaste meie ümber seisab, ja jooskem kannatusse läbbi sedda woido jooksmist, mis meile seätud.
2. Ja wadagem Jesusse peäle, kes meie usso üllemsaatja ja lõppetaja on, kes on risti kannatanud römo eest, mis temmale olli seätud, ja ei pannud sedda häbbi mikski, ja on istnud Jummal au-järje parramal polel.
3. Sest pange sedda tähhele, kes nisuggust wastoräkimist pattusist ennese wasto on kannatanud, et teie ärra ei wässi, ja omma hingede sees nörgaks ei lähhä.
4. Teie ei olle weel mitte werrest sadik wasto pannud, patto wasto witeldes;
5. Ja ollete sedda maenitsust ärraunnustanud, mis teile kui lastele ütleb: Mo poeg, ärra arwa mitte alwaks Issanda hirmo-andmist, ja ärra sa mitte nörgaks, kui sind temmast nomitakse.
6. Sest kedda Issand armastab, sellele annab temma hirmo, agga ta peksab igga poia, kedda ta wastowöttab.
7. Kui teie hirmo-andmist kannatate, siis pakkub Jummal ennast teile kui lastele; sest mis--suggune poeg on se, kellele issa hirmo ei anna?

8. Agga kui teie hirmo-andmissesest ilma ollete, kust keik on ossalisseks sanud, siis ollete teie wärdiad, ja ei mitte lapsed.
9. Peäleegi on meile meie lihhased issad hirmotajaks olnud, ja meie olleme neid kartnud, eks meie palju ennam ei tahha waimude Issa sanna kuulda, ja ellada?
10. Sest teised on kül meile pissut aega ennest arwates hirmo annud; agga sesinnane annab meile hirmo meie kassuks, et meie temma pühhitsemist peame kätte sama.
11. Agga keik hirmo-andminne, kui se kä on, ei sedda arwata römo waid kurbdusse ollewad; agga kül ta wimaks rahholist öigusse kasso neile annab, kes se läbbi on hästi õppetud.
12. Sepärrast töstke jälle ülles laisad käed, ja nõrgad põlwed,
13. Ja tehke öiged raad omma jalgele, et se, mis lonkab, kõrwale ei lähhä, waid et se ennaminne terweks saaks.
14. Noudke rahho keikidega takka, ja pühhitsemist, ilma selleta ei sa ükski Issandat nähha.
15. Ja katske, et ükski Jumõala armust mahha ei jä, et ükski wihha juur ülles ei kaswa, ja tülli ei sada, ja se läbbi mitto rojaseks ei sa;
16. Et ükski ei olle horapiddaja, ehk üllemeelne, nenda kui Esaw õ, kes ühhe roa pärrast omma essimesse sündimisse öigust ärraandis.
17. Sest teie teate, kui temma pärrast ka tahtis önnistamist pärrida, siis on ta kui kõlwato ärraheidetud; sest ta ei leidnud kahhetsemisse maad issa jurest, ehk ta sedda kül silma-pissarattega otsis.
18. Sest teie ei olle mitte selle mäe jure sanud, mis kättega woib katsuda, egga tulle jure, mis põlleb, ei ämmarikko egga pimmedusse, egga kurja ilma jure,
19. Ei passuna hellina egga selle sannade heäle jure, mispärrast need, kes sedda kuulsid, pallusid, et nende wasto sedda sanna ei piddand mitte ennam räkitama.
20. (Sest nemmad ei woinud sedda mitte kannatada, mis kästi, ja kui üks lojus pididi mäe külge putuma, siis pididi sedda kiwwidega surnuks wissatama, ehk nolega mahhalastama.
21. Ja se, mis nähti, olli ni hirmus, et Moses ütles: Minna ollen ehmatand, ja wärrisen.)
22. Agga teie ollete Sioni mäe jure sanud, ja ellawa Jumõala liõna, taewase Jerusalemma jure, ja mitme tuhhande ingli jure,
23. Nende essite sündinud kokkotullemisse ja koggodusse jure, mis taewas on ülleskirjotud, ja Jumõala jure, kes keikide kohtomoistja on, ja nende öigede waimude jure, kes täieste pühhaks sanud,
24. Ja ue seädusse wahhemehhe Jesusse jure, ja ripputamisse werre jure, mis parremad asjad rägib, kui Abeli werri.

25. Katske, et teie sedda ärra ei põlga, kes rägib; sest kui need ei olle mitte ärrapeäsnud, kes sedda ärrapölgsid, kes Ma peäl Jummal sanna räkis; kui paljo wähhem peäseme meie, kui meie temmast ärra tagganeme, kes taewast on,

26. Kelle heäl sel aial maad köikutas, agga nüüd on ta tootanud, ja öölnud: Weel üks--kord tahhan minna, ei mitte ükspäinis maad, waid ka taewast likutada.

27. Agga se sanna: weel ükskord, täetab, et neid, mis köikutakse, peab teisiti tehtama, kui nisuggused asjad, mis tehtud on, et need asjad peawad ikka jäma, mis ei woi köikutada.

28. Sepärrast, et meie ühhe kuningrigi same, mis ikka jääb, siis piddagem sedda armo, mis läbbi meie Jummalat peame temma mele pärrast tenima häbbilikko wisi ja kartussega.

29. Sest meie Jummal on üks ärralöppetaja tulli.

13. Peatük.

Maenitsus, et peab pühhaste ellama, ja selgeste öppetama.

1. Wendade armastus jägo kindlaks.

2. Äрге unnustage mitte ärra woöraste wastowötmist; sest se läbbi on monningad teadmatta inglid kui woöraid wastowötnud.

3. Möttelge wangide peäle, otsego olleksitte teie isse wangid, ja nende peäle, kelle kässi kurjaste käib, otsego need, kes isse ka weel ihhus on.

4. Keikide jures olgo abbiello au sees, ja abbi-ello wodi olgo rojastamatta; agga, kül Jummal nuhtleb horapiddajad ja ebbiellorikjad.

5. Teie ello wisid olgo ilma rahha-ahnusseta, ja olge rahhul sega, mis kä on; sest temma on öölnud: Ei tahha ma sinnust mahhajäda egga sind ei paigast mitte mahhajätta.

6. Nenda et meie julgeste woime öölda: Issand on minno abbimees, ja minna ei tahha mitte karta, mis woib mulle innimenne teha.

7. Möttelge omma juhatajatte peäle, kes teile Jummal sanna on räkinud, pange tähhele nende ello-wisi otsa, ja käige nende usso järrel.

8. Jesus Kristus on sesamma, eile ja tänna, ja iggaweste.

9. Äрге laske ennast mitte mitmesugguste ja woöra öppetussega wintsutada; sest se on hea, et armo läbbi süddant kinnitakse, ei mitte roa läbbi, kust ei olle kasso sanud need, kes sedda on prukinud.

10. Meil on üks altar, mis peält neil ei olle lubba süa, kes telgi tenistust üllespeawad.

11. Sest missugguste weiste werri üllemast preestriks ohwriks patto eest pühha paiga sisse wiakse, nende kehhad põlletakse æ leri tagga ärra.

12. Sepärrast ka Jesus, et ta omma ennese werre läbbi rahwast pididi pühhitsema, on wärrawa tagga kannatanud.
13. Siis läkki nüüd temma jure wälja leri tahha, ja kandkem temma teotust.
14. Sest meil polle siin mitte ühte liña, mis jääb, waid meie otsime sedda, mis tulleb.
15. Sepärrast wigem temma läbbi ikka Jummalale kitusse-ohwrit, se on nende mokaade kasso, kes temma nimme ülestunnistawad.
16. Äрге unnustage mitte ärra head teha ja teistele jaggada; sest nisuggused ohwrid on Jummalale mele pärrast.
17. Kuulge ommad juhatajad, ja wõtke nende sanna; sest nemad walwawad teie hingede eest, nenda kui need, kes wastust peawad andma, et nemmad sedda römoga tewad, ja ei mitte ohkades; sest teil polle sest mitte kasso.
18. Tehke palwed meie eest; sest meie olleme julged se peäle, et meil hea süddame tunnistus on, ja tahhame keige asjade sees hästi ellada.
19. Agga minna maenitsen rohkeminne sedda teha, et mind sedda ussinaminne jälle teie kätte sadetakse.
20. Agga se rahho Jummal, kes surnust on wäljatonud sedda lammaste suurt karjast iggawesse seädusse werre läbbi, meie Issandat Jesust,
21. Se walmistago teid keige hea teggude sees, temma tahtmist teha, ja saatko teie sees sedda, mis temma mele pärrast on, Jesusse Kristusse läbbi; sellele olgo au iggaweste iggawesseks aiaks. Amen.
22. Agga, wennad, ma pallun teid, wõtke se maenitsemisse sanna heaks; sest minna ollen teile lühhidelt kirjotanud.
23. Teile olgo teäda, et meie wend Timoteus jälle lahti on, kellega, kui ta pea tulleb, minna teid tahhan nähha sada.
24. Terretage ommad juhatajad, ja keik, kes pühhad on. Teid terretawad need, kes Italia-maalt on.
25. Arm olgo teie keikidega. AMEN.

Ebrea-rahwale kirjutud Italia-maalt, Timoteusse läbbi.

P. Ramato Ots, mis Ebrea-rahwale kirjutud.

Apostli Jakobusse Ramat Keige usklike heaks kirjutud.

---

1. Peatük.

Kannatust on tarwis willestuses. Jummal on keige heade annette andia. Risti-innimenne ei pea ollema paljas kuulja, waid teggia uskus.(Epistel neljandamal Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.(Epistel wiendamal pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Jakobus, Jummal ja Issanda Jesusse Kristusse sullane, sowib römo neile kahheteistkümne suggu-arrule, mis laial ellawad.
2. Minno wennad, pange selgeks römuks, kui teie mitmesugguste kiusatuste sekka sattute,
3. Ja moistke, et teie usk, mis on läbbi katsutud, sadab kannatust.
4. Agga kannatusse tö jägo otsani täieks, et teie woite olla täieste waggad ja ilmalaitmatta, ja et teil ühtegi ei pudu.
5. Agga kui kellelgi teie seast tarkust pudub, se pallugo Jummal käest, kes keikile üksipiddisest melest annab, ja ei haukuta, siis antakse sedda temmale.
6. Agga ta pallugo uskus, ja ärgo olgo mitte kahhe wahhel; sest kes kahhe wahhel on, se on merre laenede sarnane, mis tulest aetakse, ja kaksipiddi heidetakse.
7. Sest sesamma innimenne ärgo möttelgo, et ta middagi Issanda käest saab.
8. Kaksipiddise süddamega mees ei olle kindel ei ühhege omma wisi sees.
9. Agga se wend, kes allandik on, kitelgo ommast surussest.
10. Agga, kes rikkas on, se kitelgo ommas allandusses, sest ta peab kui rohho öiekenne kadduma.
11. Sest päike touseb pallawaga, ja kuiwatab rohto ärra, ja temma öieke puddeneb mahha, ja temã illo, mis peält olli nähha, kaub; nenda peab ka rikkas omã tede peäl ärranärtsima.
12. Önnis on se mees, kes kiusatust kannatab, sest kui temma saab läbbikatsutud sanud, siis peab ta ello kroni sama, mis Issand on tootanud neile, kes tedda armastawad.
13. Ärgo üttelgo ükski, kedda kiusatakse: Mind kiusatakse Jummalast, sest Jummal ei woi sada kurjaga kiusatud, ja temma isse ei kiusa keddagi kurjaga.
14. Agga iggaüks kiusatakse, kui ta omma ennese himmust wätakse, ja awwatelletakse.
15. Pärrast kui himõ eñnast wasto sanud, siis toob temã patto ilmale, agga kui pat saab täieste tehtud, siis sünnitab temã surma.
16. Ärge eksige mitte, mo armsad wennad.
17. Keik hea andminne, ja keik täis and on üllewelt, ja tulleb mahha walguste Issalt, kelle jures ei olle muutmist egga wahhetamisse warjo.

18. Temma on meid sünnitanud omma tahtmisse järrele töe sanna läbbi, et meie piddime kui üks essimenne suggu ollema temma lomade seast.
19. Sepärrast, minno armad wennad, olgo igga innimenne nobbe kuulma, pitkalinne räkima, pitkalinne wihhale.
20. Sest innimesse wihha ei te mitte, mis Jummal ees öige on.
21. Sepärrast, heitke ennesest ärra keik rojust ja kurjust, mis wägga paljo on, ja wötke tassase melega wasto sedda sanna, mis teie sisse on istunud, ja woib teie hinged önsaks teha.)
22. Agga olge sanna teggiad, ja ei mitte üks--päinis kuuljad, et teie wallemötlemisse läbbi ennast ei petta.
23. Sest kui kegi on sanna kuulja, ja ei mitte teggia, se on selle mehhe sarnane, kes omma ihholikko pallet peeglis katsub.
24. Sest ta on eñast katsnud, ja ärraläinud, ja seddamaid ärraunnustanud, missuggune temã olli.
25. Agga kes wabbadusse täie kasso sisse kummardades watab, ja selle jure jääb, sesinnane ei olle mitte unnustaw kuulja, waid teo teggia, sesinnane on wast önnis x omma teggemisse sees.
26. Kui kegi teie seast arwab Jummal tenia ollewad, ja ei tallitse mitte omma keelt, waid pettab omma süddant, selle Jummal tenistus on tühhine.
27. Üks puhhas ja laitmatta tenistus Jummal ja Issa ees on se: waeste laste ja lesknaeste järrele kulama nende willetsusses, ja isseennast ilmawiggata ma-ilmast piddama.)

2. Peatük.

Innimeste surussest ei pea luggu petama. Walle-ussust.

1. Minno wennad, meie au Issanda Jesusse Kristusse usk olgo teile nenda, et teie ühhest innimessest ei pea enam luggu kui teisest.
2. Sest kui teie koggodusse sisse tulleks üks mees kuld-sörmuksega ja hiilgawatte riettega, agga ka üks waene tulleks tahmaste riettega,
3. Ja teie wataksite selle peäle, kes hiilgawad rided kannab, ja ütleksite temma wasto: Siña, istu seie hästi; ja ütleksite waesele: Sinna, seisa seäl, ehk istu seie minno jalge-alluse alla.
4. Ja eks teie siis isseeñestes wahhet ei te, ja eks teie ei sa kohtomoistjaks, agga kurjaste arwates.
5. Kuulge, mo armad wennad, eks Jummal ei olle sellesinnatse ma-ilma waesed ärrawallitsenud, kes uskus rikkad, ja selle kuningrigi päriiad on, mis ta on tootanud neile, kes tedda armastawad?
6. Agga teie ollete waesele häbbi teinud; eks rikkad ei wötta woimust teie ülle, ja weddawad teid kohto-järgede ette.

7. Eks needsammad ei teota sedda head nimme, misga teie ollete nimmetud.
8. Kui teie nüüd kunninglikko käsko täieste peate kirja järrele: Sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast, siis tete teie hästi;
9. Agga kui teie ühhest ennam luggu peate kui teisest, siis tete teie patto, ja teid nomitakse kässust, kui ülleastujad.
10. Sest kes keik sedda kasso-öppetust peab, ja ühhe kasso-sanna wasto eksib, se on keikist sü-alluseks sanud.
11. Sest kes on üttelnud: Sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma, se on ka üttelnud: Sinna ei pea mitte ärratapma. Kui sa nüüd ei rikku abbiello, agga sa tappad, siis olled sa kasso ülleastujaks sanud.
12. Nenda räkige, ja nenda tehke, otsekui need, kelle peäle wabbadusse kasso läbbi peab kohhut moistetama.
13. Sest kohhus peab ilmahallastuseta käima selle peäle, kes ei olle hallastanud; ja hallastus kiitleb kohto wasto.
14. Mis kasso on sest, mo wennad, kui kegi ütleb ennesele usko ollewad? agga teggusid ep olle temmal? kas se usk woib tedda önsaks tehha?
15. Agga kui üks wend ehk ödde allasti olleks, ja neil puduks iggapäwane toidus,
16. Ja üks teie seast peaks ütles nende wasto: Minge rahho sees, sojendage ennast, ja söge köht täis; agga teie ei anna neile mitte ihho tarwidust, mis sest kasso?
17. Nenda ka usk, kui temmal ei olle teggusid, on isseenneses surnud.
18. Agga monni woiks öölda: Sul on usk, ja mul on teud: näita mulle omma usko ennese teggudega, siis tahhan ka minna omma usko sulle näidata omma teggudega.
19. Sa ussud, et Jummal on üks ainus: sa teed hästi; kurjad waimud uskwad ka, ja wärrisewad.
20. Agga tahhad sa teäda, oh tühhine innimenne! et su usk ilma teggusitta on surnud.
21. Eks Abraam meie issa ei olle öigeks moistetud teggudest, kui ta omã poia Isaaki altari peäle ohwriks wiis.
22. Nenda nääd sa, et usk temma teggudele on abbiks olnud, ja teggudest on usk täieks sanud.
23. Ja se kirri on töeks sanud, mis ütleb: Abraam on Jummalat usknud, ja se on temãle öigusseks arwatud, ja temma on Jummalat söbraks x hütud.
24. Nüüd näte teie, et innimenne teggudest öigeks moistetakse, ja mitte ükspäinis ussust.
25. Ja nendasammoti ka Raab se hoor, eks temma ei olle teggudest öigeks moistetud? kui ta need Kässud wastowottis, ja satis neid teist teed wälja.
26. Sest otsekui ihho ilma waimota on surnud, nenda on ka usk ilma teggusitta surnud.

3. Peatük.

Innimesse kele head ja kurjad wisid.

1. Mo wennad, ärge sage mitte palju õppetajaks, et teie teate, et meie suremat nuhtlust peame sama.
2. Sest meie eksime keik palju: kui kegi kõnnes ei eksi, se on üks täis mees, ja woib ka keik se ihho tallitseda.
3. Wata, meie panneme waljad hooste suhho, et nemmad meie sanna peawad kuulma, ja kallame ümber keik nende ihho.
4. Wata, ka need laewad, mis ni sured on, ja kangist tuultest aetakse, neid pöörtakse wähhema türiga, kuhho pole se, kes türib, sedda ial tahhab aiada.
5. Nenda on ka keel üks pissoke like, ja surustelleb wägga; wata, mis suurt metsa wöttab pissoke tulli süta?
6. Ka keel on tulli, ja üks ma-ilm täis üllekohhut, nisuggune on keel meie liikmede seas, mis rojaseks teeb keik ihho, ja sütab põllema meie ellokorra sündimissest surmast sadik, kui sedda pörgust sütakse.
7. Sest keik, ni hästi metsaliste kui lindude, ni hästi romajatte kui merre ellajatte suggu tallitsetakse, ja on tallitsetud innimeste suggust;
8. Agga keelt ei woi ükski innimenne tallitseda, sedda kurja liket ei woi sundida, se on täis kihwti rohto, mis surma sadab.
9. Sellega kidame meie Jummalat ja Issa, ja sellesammaga sajatame meie need innimessed, kes Jummalat sarnatseks on sanud.
10. Ühhest suust tulleb wälja önnistaminne ja sajataminne; se ei pea, mo wennad, nenda mitte ollema.
11. Kas hallikas ühhest sonest ülleskedab maggusat ja wihha?
12. Kas wigipu, mo wennad, woib öllimarjo, ehk winapu wigimarjo kanda? nendasammoti ei woi ükski hallikas solast ja maggusat wet anda.
13. Kes teie seast on tark ja moistlik? se näitko heast ellust ommad teud ülles targa tassandussega.
14. Agga kui teil wihha-kaddedust ja rido teie süddames on, siis ärge kitelge, ja ärge walletage mitte töe wasto.
15. Se ep olle mitte se tarkus, mis üllewelt mahhatulleb, waid se on maine, lihhalik, ja kurjast waimust öppitud.
16. Sest kussa kaddudust ja rido on, seäl on üks seggane ja selge pahha tö.
17. Agga se tarkus, mis üllewelt tulleb, on essite puhhas, pärrast rahholinne, annab järrele, on sannawötlik, täis hallastust, ja keik head kasso, ei pea enam luggu ühhest kui teisest, ja ep olle sallalik.
18. Agga öigusse seme külwatakse rahho sees nende heaks, kes rahho noudwad

4. Peatük.

Kurjest lihha himmudest peab lahkuma; liggimesse peäle ei pea keelt kandma. Jummal nimmel peab keik tehtama.

1. Kust tullevad söddimised ja taplemised teie seas? eks sest, et teie himmudest, mis söddiwad teile liikmede sees.
2. Teie himmustate, ja teil ei olle middagi: teie tappate, ja kaetsete, ja ei woi kätte sada: teie taplete ja söddite, agga teil polle middagi, sepärrast et teie mitte ei pallu.
3. Teie pallute, ja ei sa mitte, sepärrast et teie pahhaste pallute, nenda et teie sedda omma himmude sees woiksite kullutada.
4. Teie abbiellorikkujad mehhed ja naesed, eks teie tea, et ma-ilma söbrus on waen Jummal wasto? kes nüüd tahhab ma-ilma söbber olla, se saab Jummal waenlaseks.
5. Woi mötlete teie, et kirri asjata ütleb: Se waim, mis meie sees ellab, himmustab wasto kaddedust;
6. Ja temma annab suremat armo, sepärrast ütleb kirri: Jummal panneb sureliste wasto, agga allandikkuile annab temma armo.
7. Siis heitke ennast Jummal alla: seiske kurrati wasto, siis peab ta teie jurest ärrapöggenema.
8. Tulge Jummal liggi, siis tulleb temma teie liggi: puhhastage α käed, teie pattused, ja kassige süddamed, teie kaksipiddise melega innimessed.
9. Öppige omma hädda tundma, ja olge kurwad, ja nutke; teie naer sago nuttuks, ja teie rööm kurbdusseks.
10. Allandage ennast Issanda ees, siis wöttab temma teid üllendada.
11. Äрге kandke keelt teine teise peäle, weñad: kes wenna peäle keelt kannab, ja omma wenna peäle kohhut moistab, se kañab keelt kässo peäle, ja moistab kässo peäle kohhut; agga kui sa kässo peäle kohhut moistad, siis ei olle sa mitte kässo järrele teggia, waid kohtomoistia.
12. Üks ainus kässo andia on, kes woib önsaks tehha, ja hukka panna; sinna, kes sa olled, et sa teise peäle kohhut moistad?
13. Et kuulge nüüd, kes teie ütlete: Täanna ehk homẽ tahhame meie siñna ehk teise liñna miñna, ja siñna ühheks aastaks wibida, ja kaupleda, ja ennestele kasso sata.
14. Ja teie ei tea mitte, mis homẽ sünnib: sest missuggune on teie ello? sest se on üks aur, mis nattoke aega näikse, agga pärrast ärrakaub.
15. Se eest tulleb teile öölda: Kui Issand tahhab, ja kui meie ellame, siis tahhame sedda ehk teist tehha.
16. Agga nüüd kiitlete teie ommas hooplemisses; keik nisuggune kiitleminne on kurri.

17. Kes nüüd moistab head teha, ja ei te sedda mitte, sellele on se pattuks.

5. Peatük.

Rikkus on üks tühhi assi. Kannatlikkust kannatamisest. Wäggewast palwest.

1. Et kuulge nüüd, teie rikkad, nutke ja ulluge keige omma hädda pärrast, mis on tullemas teie peäle.
2. Teie rikkus on ärramäddanenud, ja teie rided on koidist södud.
3. Teie kulda ja höbbedat on rooste rikkunud, ja nende rooste peab teile tunnistusseks ollema, ja keik teie ihho lihha ärrasöma, kui tulloke: teie ollete warrandust koggunud wiimisel päiwil.
4. Wata, nende töteggiate palk, kes meie maid on ärraleikanud, mis teitest on kinnipetud, se kissendab, ja leikajatte kissendamissed on tulnud wäggede Issanda körwade ette.
5. Teie ollete prassimisses ja omma himmude järrele ellanud Ma peäl: teie ollete ommad süddamed toitnud, otsekui tapmisse päwaks.
6. Teie ollete hukkamoistnud, teie ollete ärra--tapnud sedda öiget; temma ei panne teie wasto.
7. Olge nüüd pitkamelega, mo wennad Issanda tullemisest sadik. Wata, ma-mees otab kallist Ma wilja, pitkamelega sedda otes, kunni ta saab warratse ja hillise wihma.
8. Olge nüüd teiege pitkamelega, kinnitage ommad süddamed, sest et Issanda tulleminne on liggi joudnud.
9. Äрге öhkage mitte teine teise wasto, wennad, et teid hukka ei moisteta: wata, kohtomoistia seisab ukse ees.
10. Wötke, mo wennad need prohwetid, kes Issanda nimmel on räkinud, märgiks, kuidas nemmad on kannatanud ja pitkamelega olnud.
11. Wata, meie kidame neid önsaks, kes kannatlikkud on; lobi kannatust ollete teie kuulnud, ja näinud, mis otsa Issand se peäle on teinud, sest et Issandal wägga ärras ja halle südda on.
12. Agga keigeennamiste, mo wennad, ärge wanduge mitte ei taewa, egga Ma jures, egga mu wandega; agga teie jah, olgo jah; ja ei mitte, olgo ei mitte, et teie kohto alla ei lange.
13. Kui kegi teie seast kurja kannatab, se pallugo Jummalat; kelle meel hea on, se laulgo mängides.
14. Kui kegi teie seast nödder on, se kutsugo ennese jure koggodusse wannemad, ja need pallugo Jummalat temma peäle, ja woidko tedda ölliga Issanda nimmel.
15. Ja usso palwe saab sedda haiget aitma, ja Issand saab tedda terweks teggema; ja et ta kül on patto teinud, siis peab neid temmale andeks antama.

16. Tunnistage teine teisele issekeskis omma eksitussed, ja tehke palwed teine teise eest, et teie terweks sate; ühhe öige innimesse wäggew palwe maksab palju.

17. Elias olli nisammasuggune nödder innimenne kui meiegi, ja ta pallus Jumalat raskeste, et wihma ei piddand saddama, ja kolm aastat ja kuus kuud ei saddand wihma Ma peäle.

18. Ja temma pallus ta, ja taewas andis wihma, ja Ma kandis omma wilja.

19. Wennad, kui kegi teie seast töe tee peält ärraeksib, ja kegi pörab tedda jälle ümber tele,

20. Se peab teädma, et kes ühhe pattuse temma eksitusse tee peält ümberpörab, se peästab hinge surmast, ja kattab pattude hulka kinni.

Jakobusse Ramato Ots.

Apostli Peetrusse essimenne Ramat Keige usklikkude heaks kirjutud.

---

1. Peatük.

Tänno Jummal waimolikko heateggemisse eest. Öppetus, mis Jummal laste kohhus on (Epistel Simona Juda päwal).

1. Peetrus Jesusse Kristusse apostel, neile woörastele, kes on ärrawallitsetud, kes laial on Pontusse, Kalatia, Rappadokia, Asia ja Pitinia-maal,

2. Jummal Issa eñeteädmisses järrele, Waimo pühhitsemises sannakuulmisses, ja Jesusse Kristusse werre peäleripputamisses. Arm ja rahho sago teile rohkeste.

3. Kidetud olgo Jummal ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, kes omma sure hallastusse pärrast meid ueste on sünnitanud ellawaks lotusseks, Jesusse Kristusse üllestousmisses läbbi surnust,

4. Ühheks pärrandusseks, mis ei woi hukka miñna, egga ärrateotud sada, egga ärranärtsida, mis taewasse on tallele pandud meile,

5. Kedda Jummal wäes usso läbbi hoitakse önnistusseks, mis walmis on, et se peab ilmuma wiimisel aial,

6. Millal teie wägga röömsad peate ollema, kes teie nüüd pissut (kui se tarwis lähhäb) kurwad ollete monnesarnaste kiusatuste sees;

7. Et teie usk, kui se saab läbbi katsutud, peab leitama palju üllema ollemast kui kuld, mis kaub, ja siiski tulles läbbi katsutakse, kitusseks, ja auuks, ja auustamisses, kui Jesus Kristus ilmub.

8. Kedda teie polle näinud, ja siiski armastate, kelle sisse teie nüüd ussute, ehk teie Tedda nüüd mitte ei nä, ja ollete wägga röömsad kalli römoga, mis ükski ei woi üllesrækida,
9. Ja sate omma usso otsa kätte, se on hingede önnistust:)
10. Sedda önnistust on otsinud ja takkanoudnud need prohwetid, kes sest armust, mis teie kätte on tulnud, enne on kulutanud,
11. Kui nemmad takkanoudsid, mis ja mis--suggust aega Kristusse Waim, kes nende sees olli, tähhendas, ja ennetunnistas need kannatamissed, mis Kristusse kätte piddid tulles, ja keik au nende kannatamiste järrele:
12. Kennele olli ilmutud, et nemmad sedda ei mitte isseennestele, waid meile jagganud, mis teile nüüd on kulunud nende läbbi, kes teile sedda armo öppetust on kulutanud pühha Waimo läbbi, kes taewast on läkkitud, kuhho sisse ka inglid iggatsewad kummarkülle wadata.
13. Sepärrast walmistage omma mele niuded, olge kassinad, ja lootke täieste se armo peäle, mis teile pakkutakse Jesusse Kristusse ilmutamisse läbbi.
14. Otsego sannawötlikkud lapsed, ja ärge wötke mitte nende endiste himmude wisi järrele ellada, kui teie ommas rummalusses ollite ;
15. Waid nenda kui se, kes teid on kutsnud, pühha on, sage ka teie pühhaks keige omma ello sees.
16. Sest et kirjutud on: Olge pühhad, sest minna ollen pühha.
17. Ja kui teie tedda Issaks hüate, kes ilma innimesse luggu piddamatta kohhut moistab iggaühhe teo järrele, siis ellage kartusses õ, kunni teie siin ollete kui maialissed,
18. Ja teie teate et teid ei olle kadduwatte, asjadega, ei hõbbeda egga kullaga lunnastud teie tühjast ellamissest, mis teie ollete wannemist öppinud;
19. Waid Kristusse kui ühhe ilmawiggata ja puhta talle kalli werrega:
20. Kes kül enne on ärranähtud, ennego ma--ilma raia olli pandud, agga sel wiimsel aial awalikkuks sanud teie pärrast,
21. Kes teie temma läbbi Jumjala sisse ussute, kes tedda on surnust üllesärratanud õ, ja temale au annud, et teie usk ja lotus peab Jumjala peäle ollema.
22. Siis tehke puhtaks ommad hinged töe sannawötmisesse Waimo läbbi wennalikko armastamisseks, mis ep olle sallalik, ja armastage teine teist ühte puhko puhtast süddamest,
23. Kes teie ollete ueste sündinud ei mitte kadduwast, waid hukkaminnematta seemnest, ellawa Jumjala sanna läbbi, mis ka iggaweste jääb.
24. Sest keik lihha on kui rohhi, ja keik innimesse au kui rohho-lillikenne. Rohhi on kuinud ärra, ja temma lillike on mahhalangenud;
25. Agga Issanda sanna jääb iggaweste:
26. agga se on se sanna, mis teile on armo-öppetusse läbbi kulunud.

2. Peatük.

Mis nende ueste sündinud, ja allamatte ja sullaste kohhus on.(Epistel kolmandamal pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.(Epistel teisel pühhapäwal pärrast Kristusse ülles--tousmisse Pühha.

1. Siis pange nüüd mahha keik kurjust, ja keik pettust, ja kawwalussed, ja kaddedussed, ja keik kelekandmissed,
2. Ja himmustage otsego praego sündinud lapsokessed sedda Jummal sanna selget pima, et teie selle läbbi woite kaswada:
3. Kui teie agga ollete maitnud, et Issand helde on,
4. Kelle jure teie tullete, kui ellawa kiwwi jure, kes kül inimestest kui kölwato on ärraheidetud, agga Jummal melest on ärrawallitsetud ja wägga kallis;
5. Ja teid endid ehhitakse ka ülles kui ellawad kiwwid waimolikko koiaks, ja pühhaks preestri--ammetiks, et teie peate ohwerdama waimolikkud ohwrid, mis Jummal melest öiete armsad on Jesusse Kristusse läbbi.
6. Sepärrast seisab ka kirjas: Wata, minna pannen Sionisse ühhe ärrawallitsetud wägga kalli nurga-kiwwi, ja kes temã sisse ussub, se ei pea mitte häbbi sisse sama.
7. Teile nüüd, kes teie ussute, on ta kallis, agga neile, kes uskmatta, on sesamã kiwwi, mis hone--ehhitajad kui ühhe kölwatuma on ärraheitnud, nurga Pea-kiwwiks, ja wastotoukamisse kiwwiks, ja pahhandusse kaljuks sanud:
8. Kes ennast wasto sanna toukawad, ja ei wotta sanna kuulda, seks on nemãd ka pandud.
9. Agga teie ollete se ärrawallitsetud suggu, se kuninglik preestri-ammet, se pühha rahwas, se pärris-rahwas, et teie peate selle wäggewad nouud kulutama, kes teid pimẽdast on kutsnud omma immelikko walgusse jure.
10. Ja kes teie ennemuiste ei olnud üks rahwas, agga nüüd ollete teie Jummal rahwas, kes muiste armo es olle sanud, agga nüüd ollete armo sanud.
11. Armad, minna maenitsen teid kui maialissed ja woõrad, et teie ennast hoiate lihhalikko himmude eest, mis hinge wasto söddiwad,
12. Ja et teie head ello peate pagganatte seas, et nemãd se eest, mis nemãd teist kui kurjateggiattest pahha räkiwad, wottaksid teie hea teggude pärrast, mis nemmad teist näwad, Jummalat auustada katsmisse päwal.
13. Sepärrast heitke ennast keige inimeste seãdmisse alla Issanda pärrast, olgo kunninga kui üllema alla;
14. Ellik pealikkute, kui nende alla, kes temmast on läkkitud kurjateggiattele kül nuhtlusseks, agga heateggiattele kitusseks.
15. Sest nenda on Jummal tahtminne, et teie head tehhes moistmatta inimeste rummalust kinnisullute,

16. Kui wabbad, ja ei mitte otsego olleks teil se wabbadus kurjusse katteks, waid kui Jummalat sullased.
17. Auustage keiki, armastage wende, kartke Jummalat, auustage kuningast.
18. Teie sullased, kuulge keige kartussega omma issandatte sanna, ei mitte ükspäinis heade sanna, kes järrele andwad, waid ka nende tiggedatte sanna.
19. Sest se on arm, kui kegi süddame-tunnistusse pärrast Jumala ees keik kurwastust heaks wöttab, ja üllekohhut kannatab.
20. Sest mis kitus on se, kui teid sü pärrast peksetakse, ja teie nenda kannatlikkud ollete? agga kui teie head tehhes kurja nähhes kannatate, se on arm Jummalat jures.
21. Sest seks ollete teie kutsutud, et ka Kristus on teie eest kannatanud, ja teile tähte jätnud, et teie peate temma jälgedes sees käima,
22. Kes ei olle patto teinud, ja kelle suust polle pettust leitud;
23. Kes ei söimand wasto, kui tedda söimati, kes ei ähwardand, kui ta kannatas; waid andis selle holeks, kes öiete kohhut moistab.
24. Kes meie pattud isse on kannud ommas ihhus ülles pu peäle, et meie piddime pattust ärra sama, ja öigussele ellama, kelle wermede läbbi teie ollete terweks sanud.
25. Sest teie ollite kui eksiad lambad; agga nüüd ollete teie pöördud omma hinge karjatse ja üllewaatja pole.)

3. Peatük.

Mis abbiello rahwa kohhus on; Kristusse minnemisest surnutte wangide jure: Ristmisest.(Epistel wiendamal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalat Pühha.

1. Nendasammoti, teie naesed, kuulge omma meeste sanna, et kui monningad on, kes sedda sanna ei ussu, naeste ello läbbi woiksid sada ilma sannata öige usso pole,
2. Kui nemmad teie puhta ello Jummalat kartusses tähhele pannewad;
3. Kelle ehte ei pea wäljaspiddi ollema ei juuste palmitamisses, ei kulla ümberpannemisses, egga riette ehhitamisses;
4. Waid süddame sallaja innimenne ilma hukkaminnematta tassase ja waikse waimo kombe sees; se on kallis Jummalat ees.
5. Sest nenda on ka ennemuiste pühhad naesed ennast ehhitanud, kes Jummalat peäle lootsid, ja omma meeste sanna kuulsid.
6. Nenda kui Sara Abraami sanna wöttis kuulda, ja hüdis tedda issandaks, kelle lapsiks teie ollete sanud, kui teie head tete, ja ühtegi hirmo ei kardad.
7. Selsammal kombel teie mehhed, ellage nendega targaste, ja tehke naesterahwale kui nödrama astjale au, nenda kui neile, kes ka armo-ello pärriad on, et teie palwesid ärra ei keelta.

8. Agga wimaks, olge keik ühhemelelissed, ärda melega teiste wasto, wendade armastajad, süddamest halledad, lahked.
9. Ärge makske mitte kurja kurjaga, ehk söimamist söimamisega, waid se wasto önnistage, sest et teie teate, et teie seks ollete kutsutud, et teie önnistamist peate pärrima.
10. Sest kes ello tahhab armastada, ja häid päiwi nähha, se waigistago omma keelt kurja eest, ja ommad morkad kawwalust räkimast.
11. Temma pöörigo ennast kurjast ärra, ja tehko head, temma otsigo rahho, ja noudko sedda takka.
12. Sest Issanda silmad watawad öigede peäle, ja temma körwad kuulwad nende pallumist; agga Issanda palle on wasto neid, kes kurja tewad.
13. Ja kes on, kes teile peaks kurja teggema, kui teie head takkanouate?
14. Ja kui teie ka peaksite kannatama öigusse pärrast, siis ollete teie önsad ; agga ärge kartke nende hirmo, ja ärge ehmatage mitte wägga ärra.
15. Agga pühhitsege Issandat Jummalat omma süddamette sees) Agga olge iggal aial walmis tassandusse ja kartussega, et teie woite enneste eest kosta iggaühhele, kes teilt arro püab se lotusse pärrast, mis teie sees on,
16. Ja teil olgo hea süddame-tunnistus, et need selle sees, mis nemmad pahha räkiwad teist kui kurjateggiattest, häbbi sawad, et nemmad teie head ello Kristusses teotawad.
17. Sest se on parrem, kui Jummal tahtminne nenda tahhab, head tehhes kannatada, kui kurja tehhes.
18. Sest et Kristus ka ükskord pattude eest on kannatanud, se öige üllekohtuste eest, et temã meid Jummal jure piddi saatma, kes kül on lihha polest surmatud, agga ellawaks tehtud waimo polest:
19. Ses waimus on temma ka ärraläinud, ja on armo kulutanud neile waimudele, kes wangis on,
20. Kes ennemuiste ei usknud, kui Jummal pitkmeel ükskord otis Noa päiwil, kui laewa walmistati, kus sees pissut, se on kahheksa hinge wee sees hoiti:
21. Selle wastotähhendus, se ristminne teeb meid nüüd ka önsaks, (ei mitte rojusse ärra--saatminne lihha peält, waid hea süddame-tunnistusse julge küssiminne Jummal käest) Jesusse Kristusse üllestousmisse läbbi,
22. Kes on Jummal parramal käel, pärrast sedda kui temã on taewa läinud, ja temã mele--walla alla on pandud inglid, ja wallad, ja wäed.

4. Peatük.

Rist ja kannatus sadab kasso. Muist häist kombedest.(Epistel kuendamal pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Et nüüd Kristus lihhas meie eest on kannatanud, siis ehhitage ka teie ennast

- se--samma melega kui söariistadega; sest kes lihhas on kannatanud, se on patto mahhajättnud,
2. Et ta ei wötta ellada sedda aega, mis weel ülle on, ei mitte ennam innimeste himmude järrele, waid Jummal tahtmisse järrele.
  3. Sest se on kül, et meie minnewal ello aial olleme pagganatte tahtmisse järrele teinud, kui meie ellasime keige kimalusse, himmude, liajomisse ja prassimisse, jotude, ja hirmsade woöra jummal-tenistuste sees.
  4. Se on nende melest wooras, et teie nendega ei jose sellesamma önnetuma ja wallatuma ello sisse, ja teotawad teid.
  5. Nemmad peawad arro andma sellele, kes walmis on kohhut moistma ellawatte ja surnutte peäle.
  6. Sest seks on ka surnuttele armo-öppetus kulunud, et nende peäle piddi kohhut moistetama innimeste polest kül lihhas, agga waimus piddid nemmad ellama Jummal järrele.
  7. Agga keige asjade ots on liggi sanud, sepärrast olge moistlikkud ja walwsad palwedele.
  8. Agga keigeennamiste piddage issekeskes ühte puhko armastust; sest armastus kattab pattude hulka.
  9. Olge issekeskes wooraste wastowötjad ilma nurrisematta.
  10. Sedda möda kui iggäuks on armo-andi sanud, nenda aitage teine teist sellega, kui Jummal monnesarnatse armo head maiapidajad.
  11. Kui kegi rägib, kui Jummal sannad räkigo temma sedda, kui kegi tenib, se tenigo kui sest jouust, mis Jummal annab, et keikis Jummal saaks auustud Jesusse Kristusse läbbi, kellel on au ja wäggi iggaweste iggawesseks aiaks,
  12. Minno armad, ärge pange sedda pallawat, mis teile juhtub, mitte woöraks, mis teile kiusatusseks juhtub, otsego juhtuks teile üks wooras assi;
  13. Waid nenda kui teil Kristusse kannatamistest ossa on, nenda olge röömsad, et teie ka temma au ilnumisses sure römoga woite röömsad olla.
  14. Önsad ollete teie, kui teid teotakse Kristusse nimme pärrast, et au- ja Jummal Waim teie peäl hingab; teiste polest teotakse tedda kül, agga teie polest auustakse tedda.
  15. Agga ärgo kannatago ei ükski teie seast kui tapja, ehk kui warras, ehk kurjateggia, ehk kui se, kes teiste asjade kulaja on;
  16. Waid, kui temma kui risti-innimenne kannatab, siis ärgo häbbenego temma mitte, waid ta auustago Jummalat se polest.
  17. Sest aeg on, et kohhus peab Jummal koiast hakkama; agga kui se meist esmalt hakkab, mis ots saab siis neile, kes Jummal armo-öppetusse sanna ei wötta kuulda?
  18. Ja kui se, kes öige on, waewalt peäseb, kuidas siis se korda saab, kes jummalakartmatta ja pattune on.

19. Serpärast ka need, kes kannatawad Jummal tahtmisse järrele, need peawad temma kui ühhe ustawa Loja holeks ommad hinged andma, head tehhes.

5. Peatük.

Mis wannematte, nore rahwa, ja keikide risti-innimeste kohhus on.(Epistel kolmandamal pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Need wannemad, kes teie seas on, maenitsen minna, kes ma ka üks wannem ja Kristusse kannatamiste tunnistaja ollen, kennel ka ossa on sest auust, mis peab ilmutadama:
2. Hoidke kui karjatsed Jummal karja, mis teie seas on, ja olge selle üllewatajad, ei mitte wasto meelt, waid hea melega, ei mitte roppo kasso pärrast, waid heldest süddamest;
3. Ja ei mitte kui need, kes koggodusse ülle wallitsewad, waid olge karjale õ märgiks.
4. Siis peate teie, kui se keigeüllem karjane awwalikuks saab, sedda ilmanärtsimatta au kroni sama.
5. Selsammal kombel teie nored, olge wannematte wasto allandikkud, agga keik olge teine teise wasto allandikkud, ja ehhitage ennast seest--piddi allandikko melega; sest Jummal panneb sureliste wasto, agga allandikkuile annab temma omma armo.
6. Siis allandage ennast nüüd Jummal wäggewa käe alla, et temma teid woiks üllendada öigel aial.
7. Heitke keik omma murret temma peäle, sest ta murretseb teie eest.
8. Olge kassinad, walwage, sest teie waenlane, se kurrat, käib ümber kui möiraja loukoer, ja otsib, kedda temma woiks ärraneelda:
9. Selle wasto seiske kindlaste uskus, ja teädke, et needsammad kannatamissed täieste sawad teie wendade-seltsi kätte, kes ma-ilmas on.
10. Agga se keige armo Jummal, kes meid on kutsnud omma iggawesse au sisse Kristusse Jesusse sees, se parrandago, kinnitago, tehko wahwaks, ja raiago teid tuggewaste, kui teie ürrikeste sate kannatanud:
11. Sellesammale olgo au ja wäggi iggaweste iggawesseks aiaks. Amen.
12. Silwanussega, selle (minno arwates ustawa wennaga) ollen ma teile pissut kirjotanud, maenitsenud ja tunnistanud, et se on se tössine Jummal arm, mis sees teie seisate.
13. Teid terretab se koggodus Pabiloni-liñnas, mis teiega on ärrawallitsetud, ja minno poeg Markus.
14. Terretage teine teist armastusse su-andmissesega: Rahho olgo teile keikile, kes teie Kristusse Jesusse sees ollete. Amen.

1. Peetrusse Ramato Ots.

Apostli Peetrusse teine Ramat Keige usklike heaks kirjutud.

---

1. Peatük.

Usk sadab häid teggusid. Jummal sanna kidetakse.

1. Simon Peetrus, Jesusse Kristusse sullane ja apostel, neile, kes meiega ühtesuggu kallist usko on sanud, meie Jummal ja Önnisteggia Jesusse Kristusse öigusse läbbi.
2. Arm ja rahho sago teile rohkeste Jummal, ja Jesusse meie Issanda tundmisse sees.
3. Nenda kui temma jummalik wäggi meile on armo- anniks annud keik, mis elluks ja jummalakartusseks tarwis tulleb, selle tundmisse läbbi, kes meid on kutsnud omma au ja wäggewa nou läbbi,
4. Mis läbbi meile need keigesuremad ja kallid tootused on armo- anniks antud, et teie nende läbbi jummalikkust ollemisest peate ossa sama, kui teie sate ärrapöggenenud sest kadduwast asjast, mis kurja himmo sees on siin ilmas.
5. Ja sellesamma asja pärrast kandke siis, keiki pididi hoolt ja näitke ülles ommas uskus head kindlat noud, ja wäggewas nous tundmist,
6. Ja tundmisses kassinust, ja kassinusses kannatust, ja kannatusses jummalakartust,
7. Ja jummalakartusses wendade-armastamist, ja wendade-armastamisses armastust keikide wasto.
8. Sest kui teil need asjad on, ja need rohkeste teie jures on, siis ei jätta need teid mitte laisaks egga sugguta meie Issandat Jesust Kristust tundmast.
9. Agga kelle jures neid ei olle, se on pimme, ja ei nä mitte kaugele, ja on ärraunnustanud omma endiste pattude puhhastamist.
10. Sepärrast, wennad, olge sedda ussinamad oma kutsmist ja ärra wallitsemist kiñitama; sest kui teie sedda tete, siis ei komista teie ial.
11. Sest nenda antakse teile rohkeste sedda sisse-minnemist meie Issanda ja Önnisteggia Jesusse Kristusse iggawesse kunningrigi sisse.
12. Sepärrast ei tahha minna mitte mahha--jätta need asjad ikka teie mele tulletamast, ehk teie kül sedda teate, ja kinnitud ollete se töe sees, mis teil nüüd kä on.
13. Ja ma arwan öige ollewad, kunni minna sesinnatses maias ollen, teid ärratada mele--tulletamisega.

14. Sest ma tean, et ma omma maia pea pean mahhapannema, nenda kui ka meie Issand Jesus Kristus mulle on teäda annud.

15. Agga ma tahhan katsta, et teie iggal aial pärrast minno lahkumist need asjad woiksite meles piddada.

16. Sest meie olleme omma Issanda Jesusse Kristusse wägge ja tullemist teile teäda annud, ei mitte kui needsuggused, kes on käinud tühja juttude järrel, mis meie ommast peast olleks woetud, waid meie olleme isse temma suurt au näinud,

17. Kui temma Jummalalt Issalt sai auustust ja au, se heäle läbbi, mis temmale sündis sest üpris surest auust nenda: Sesinnane on mo armas Poeg, kes minno mele pärrast on.

18. Ja sedda heält olleme meie kuulnud taewast mahhatullewad, kui meie temmaga pühha mäe peäl ollime:

19. Ja meil on üks kindlam prohwetide sanna, ja teie tete hästi, et teie sedda tähhele pannete kui üht künalt, mis pimmedas paikas paistab senni, kui pääw wälja paistab, ja koido--täht touseb teie süddames.

20. Ja se olgo teile esmalt teäda, et ühtegi prohwetit-kulutamist ei tulle omma ennese ärra--selletamisest.

21. Sest innimesse tahtmisse läbbi ei olle ial ei ühtegi prohwetit-kulutamist kätte sadud, waid pühhad Jumjala mehhed on räkinud, juhhatud pühhast Waimust.

2. Peatük.

Walle-prohwetidest, nende nuhtlussest, ja eksitajast ellamissest.

1. Agga walle-prohwetid ollid ka rahwa seas, nenda kui ka teie seas sawad ollema walle-öppetajad, kes körwale sisse towad walle-öppetussed, mis hukka saatwad, ja salgawad Issandat ärra, kes neid on ostnud, ja saatwad isse--enneste peäle äkkilist hukkatust:

2. Ja mitto wötwad nende sure hukkatusse järrel käia, kelle pärrast se töe te teotakse.

3. Ja nemmad kauplewad teid ärra läbbi ahnusse walle-sannadega, kelle nuhtlus jo am̃ust aiast ei wiwi, ja nende hukkatus ei tukku mitte.

4. Sest kui Jummal neile inglidle, kes patto teinud, armo ei annud, waid on neid pimmedusse ahhelattega pörgo lükkanud, ja ärraannud, et neid kohtopäwani kinnipetakse;

5. Ei olle ka mitte armo annud wanna endise ma-ilmale, waid on sedda öigusse kulutajat Noat kahheksakessi hoidnud, kui temma sedda wee-upputust jumalakartmatta ma-ilma peäle satis;

6. Ja on Sodoma- ja Komorra-rahwa liñnad tuhhaks teinud, ja neid ümberlõnud ja hukka moistnud, ja hirmo tähheks pannud neile, kes tulles aial Jummalat ei wõtta karta,
7. Ja on Lottit, kes õige olli, ärrapeästnud, kellele se ülleannetud rahwas melehaigust teggi omma kimalisse elloga:
8. Sest se õige, kui ta nende seas ellas, waewas, nähhes ja kuuldes, pääw päwalt omma wagga hinge nende üllekohtuste teggude pärrast.
9. Issand moistab jummalakartlikkud kiusatusesse ärrapeästa, agga üllekohtused piddada kohto-päwaks, et neid peab nuhheldama;
10. Agga keigeennamiste neid, kes rojuste himmus lihha järrel käiwad, ja ülleamad põlgawad; kes liaks julged, ja ennest melest kallid on, ja ei karda mitte neid teotades, kes sure au sees on.
11. Kui inglid, ehk nemmad kül woimussest ja wäest suremad on, ühtegi teotamise kohhut nende wasto ei kañna Issanda ette.
12. Agga needsinnatsed, kui meletumad lojuksed omma sündimisse polest, mis püüdmisses ja tapmisses on lodud, need teotawad sedda, mis nemmad ei moista, ja sawad koggone omma kadduwa ello sees hukka,
13. Ja nemmad sawad omma üllekohto palka kätte, ja pannewad iggapäwast lihha ellitamist römuks: nemmad on roja-märgid ja pilkiad, kes omma pettusse läbbi omma lihha ellitawad, kui nemmad teiega woõras peul on:
14. Neil on silmad täis abbiellorikmist, ja ei wõtta patto mahhajätta, nemmad ahwatlewad kinnitamatta hinged, neil on ahnusse peäle õppitud südda, nemmad on ärranetud lapsed,
15. Kes õiget teed on mahhajättnud, ja ärra--eksinud, ja on käinud Palaami Posori poia teed, kelle melest üllekohto palk armas olli;
16. Agga tedda nomiti temma kasso-põlgmisse pärrast; üks koorma-kandia keleto weis, mis räkis innimesse heälega, kelis selle prohweti jõlledust ärra.
17. Needsinnatsed on kaewud ilma weeta, pilwed tulispasast aetud, kellele paks pimmedus tallele peetakse iggaweste.
18. Sest nemmad räkiwad tühjad hooplikkud sannad, ja ahwatawad lihha himmude läbbi kimalusses neid, kes ollid töeste ärrapõggenenud neist, kes eksitusses käiwad;
19. Ja tootawad neile wabbadust, ehk nemmad kül isse kadduwa asja orjad on; sest kellest kegi on ärrawoidetud, selle orjaks on temma ka sanud.
20. Sest kui nemmad on ärrapõggenenud selle ma-ilma roppust ellust Issanda ja õnnisteggia Jesusse Kristusse tundmisse läbbi, ja neid seggatakse jälle selle sekka, ja woidetakse ärra, siis on nende wiimne luggu kurjemaks sanud, kui essimenne.
21. Sest se olleks neile parrem, et nemmad ei olleks mitte õigusse teed tunnud, kui se, et nemmad sedda tundwad, ja ennast ärrapõõrwad sest pühhasst kässust, mis nende kätte on antud.

22. Agga neile on kätte tulnud se, mis se tössine wanna-sanna ütleb: Koer lähhäb jälle omma okse kallale, ja: pestud emmis lähhäb porri sisse pöörlema.

3. Peatük.

Wiimsest aiast, Kristusse tullemissest, ja kudda senna wasto peab walmistama. (Epistel kuendamal pühhapäwal kolmatkümmend pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Sedda teist ramatut kirjotan minna nüüd teile, mo armad, ja nende mollematte sees ärratan minna maenitsedes teie selget meelt ülles,
2. Et teie peate mötlema nende sannade peäle, mis enne on ööldud pühha prohwetide läbbi, ja meie kasso peäle, kes meie olleme Issanda ja Önnisteggia apostlid.
3. Ja sedda peate teie keigeessite teädma, et wiimsil päiwil tullewad pilkjad, kes omma enneste himmude järrele ellawad,
4. Ja ütlewad: Kus on temma tullemisse tootus? sest sest aiast, kui wannemad maggama läinud ilmast ärra, jääb keik nenda, kui loma algmissest on olnud.
5. Agga meel on se neil teadmatta, et taewad ennemuiste olnud, ja Ma weest ja wee läbbi ühhes seisnud Jummal sanna läbbi;
6. Sepärrast on se ma-ilm, mis siis olli, weega ärraupputud ja hukka läinud.
7. Agga taewad ja Ma, mis nüüd on, on sesamma sanna läbbi tallele pandud, ja hoitakse tulle tarwis kohto ja jummalakartmatta inimeste hukkatusse päwani.
8. Agga se üks assi ärgo olgo teile mitte teadmatta, minno armad, et üks pääw Issanda jures on kui tuhhat aastat, ja tuhhat aastat kui üks pääw.
9. Issand ei wiwita mitte tootust, (nenda kui monningad sedda wiwitusseks pannewad) waid temma on pitka melega meie wasto, ja ei tahha mitte, et monned peawad hukkaminnema, waid et keik peawad mele-parrandamist x kätte sama.
10. Agga Issanda pääw tulleb kui warras öse, millal taewad raksumissega peawad möda minnema, ja ilmalikkud asjad ärrapöllema ja löpma, ja Ma ja need teud, mis seäl sees on, peawad ärrapöllema.
11. Et nüüd se keik peab ärralöpma, missuggused teie siis peate ollema keiges pühhas ellus ja jummalakartusses,
12. Otes ja töttades Jummal tullemisse päwa pole, millal taewad tulle läbbi peawad ärralöpma, ja ilmalikkud asjad ärrapöllema ja ärrasullama.
13. Agga meie otame ued taewad, ja uut maad temma tootusse järrele, kus öigus sees ellab.)
14. Sepärrast, mo armad, et teie sedda otate, siis katske hästi, et teid temmast ilma wiggata ja laitmatta rahho seest leitakse.)

15. Ja meie Issanda pitkamele arwage önnistusseks, nenda kui ka meie armas wend Paulus teile on kirjotanud se tarkusse järrele, mis temmale on antud.

16. Nenda kui ka temma neistsinnatsist asjust rägib keikide ramatutte sees, kus sees moñingad asjad on rasked moista, mis need öppimatta ja kiñitamatta hinged pahhaste ärrasselletawad, otsego muudke kirjad, omã enneste hukkasamissexs.

17. Et teie nüüd, mo armad, sedda enne ärra--teate, siis hoidke ennast, et teid ülleannetud rahwa eksitusse läbbi ühtlase eksitusse sisse ei sadeta, ja et teie ärra ei lange ommast kinnitussest.

18. Agga kaswage meie Issanda ja Önnis--teggia Jesusse Kristusse armus ja tundmisses. Sellesammale olgo au, ni hästi nüüd, kui iggawessel aial. AMEN.

2 Peetrusse Ramato Ots.

Apostli Joannesse essimenne Ramat Keige usklikkude heaks kirjutud.

---

1. Peatük.

Kristussest, temma sannast, ja öigest pattustpöörmissesst.

1. Sedda, mis algmissesst olli, mis meie olleme kuulnud, mis meie olleme näinud omma silmaga, mis meie olleme watanud, ja mis meie käed on katsnud sest ello Sannast.

2. (Sest se ello on ilmutud, ja meie olleme näinud, ja meie tunnistame ja kulutame teile sedda ello, mis iggawenne on, mis Issa jures olli, ja meile on ilmutud.)

3. Mis meie olleme näinud ja kuulnud, sedda kulutame meie teile, et ka teie meiega peate ossa sama, ja meie ossasamine woiks olla Issaga, ja temma Poia Jesusse Kristussega.

4. Ja sedda kirjutame meie teile, et teie rööm woiks täis olla.

5. Ja se on se kulutamine, mis meie temmast olleme kuulnud, ja teile kulutame, et Jummal on walgus, ja temma sees ei olle ühtegi pimmedust.

6. Kui meie ütleme, et meil ossa temmaga on, ja käime pimmedusse sees, siis waltetame meie, ja ei te mitte sedda, mis tödde on.

7. Agga kui meie walgusse sees käime, nenda kui temma isse walgusses on, siis on meil issekeskis ossa, ja Jesusse Kristusse temma poia werri teeb meid puhtaks keigest pattust.

8. Kui meie ei ütle ennesel patto ollewad, siis pettame meie isseennast, ja tödde ei olle mitte meie sees.

9. Kui meie ommad pattud tunnistame, siis on temma ustaw ja õige, et ta meile pattud andeks annab, ja teeb meid puhtaks keigest üllekohtust.
10. Kui meie ei ütle ennast patto teinud ollewad, siis teme meie tedda wallelikkuks, ja temma sanna ei olle mitte meie sees.

2. Peatük.

Risti-rahwa ello wisid, tähhed, ja waenlased: maenitsus, et peab patto eest hoidma.

1. Minno lapsokessed, sedda kirjotan minna teile, et teie mitte ei pea patto teggema, ja kui kegi on patto teinud, siis on meil eest--kostja Issa jures, Jesus Kristus, kes õige on.
2. Ja temma on ärraleppitamine meie pattude eest; agga mitte ükspäinis meie, waid ka keige ma-ilma pattude eest.
3. Ja sest tunneme meie, et meie tedda olleme tunnud, kui meie temma kässosannad peame.
4. Kes ütleb: Minna tunnen tedda, ja ei pea mitte temma kässosanno, se on wallelik, ja selle sees ei olle mitte tódde.
5. Agga kes ial temma sanna peab, selle sees on tõeste Jummal armastus täieks sanud; sest tunneme meie, et meie temma sees olleme.
6. Kes ennast ütleb temma sisse jäwad, se--samma peab ka nenda käima, kui temma on käinud.
7. Wennad, minna ei kirjota teile mitte uut kässosanna, waid sedda wanna kässosanna, mis teil algmissest on olnud; se wanna kässosanna on se sanna, mis teie ollete kuulnud algmissest.
8. Ta kirjotan minna teile ühhe ue kässosanna, mis tössi on temma sees, ja teie sees; sest pimmedus lähheb möda, ja tössine walgus paistab nüüd.
9. Kes ennast ütleb walgusses ollewad, ja wihkab omma wenna, se on pimmedusse sees siit sadik.
10. Kes omma wenna armastab, se jääb walgusse sisse, ja pahhandust ei olle mitte temma sees.
11. Agga kes omma wenna wihkab, se on pimmedusses, ja käib pimmedusses, ja ei tea mitte, kuhho ta lähheb, sest et pimmedus temma silmad on pimmedaks teinud.
12. Ma kirjotan teile, lapsokessed, et pattud teile on andeks antud temma nimme pärrast.
13. Ma kirjotan teile, issad, sest et teie tedda tunnete, kes algmissest on ; ma kirjotan teile, nored mehhed, sest te teie sedda tiggedat ollete ärrawoitnud; ma kirjotan teile, lapsokessed, sest teie tunnete sedda Issa.

14. Ma ollen teile kirjotanud, issad, sest et teie tedda tunnete, kes algmissest on ; ma ollen teile kirjotanud, nored mehed, sest et teie wäggewad ollete, ja Jumjala sanna teie sisse jääb, ja et teie sedda tiggedat ollete ärrawoitnud.
15. Äрге armastage mitte ma-ilma, egga sedda, mis ma-ilmas on ; kui kegi ma-ilma armastab, selle sees ei olle mitte Issa armastust.
16. Sest keik, mis ma-ilmas on lihha himmo, ja silma himmo, ja ello kõrkus, ei olle mitte Issast, waid se on ma-ilmast.
17. Ja mailm lähhäb hukka, ja temma himmo; agga, kes Jumjala tahtmist teeb, se jääb iggaweste.
18. Lapsokessed, wiimne tund on kä, ja nenda kui ollete kuulnud, et Kristusse wastane tulleb, ja nüüd on neid Kristusse wastasid paljo sanud; sest tunneme meie, et wiimne tund kä on.
19. Nemmad on meilt wäljaläinud, agga nemmad ei olnud mitte meist; sest olleksid nemmad meist olnud, siis olleksid nemmad kül meie jure jänud, agga se on sündinud, et nemmad piddid awwalikkuks sama, et keik ei olle meist.
20. Ja teil on woidmisse-and, sest, kes pühha on, ja teie teate keik.
21. Ma ei olle teile mitte kirjotanud sepärrast, et teie töt ei tea, waid et teie sedda teate, ja et ühtegi wallet töe seest ei tulle.
22. Kes on wallelik, kui agga se, kes ärrasalgab, et Jesus ei olle se Kristus? se on se Kristusse wastane, kes Issa ja Poega ärrasalgab.
23. Iggäuks, kes sedda Poega ärrasalgab, sel ei olle ka sedda Issa.
24. Mis teie nüüd algmissest ollete kuulnud, se jägo teie sisse; kui se teie sisse jääb, mis teie algmissest ollete kuulnud, siis jäte teie ka Poia ja Issa sisse.
25. Ja se on se tootus, mis temma isse meile on tootanud, se ello, mis iggawenne on.
26. Sedda ollen ma teile kirjotanud neist, kes teid eksitawad.
27. Ja se woidmisse-and, mis teie ollete temmalt sanud, jääb teie sisse, ja teil ei olle tarwis, et teid kegi peaks õppetama, waid otsego sesamma woidmisse-and teid keikist õppetab, nenda on se ka tössi, ja ei olle mitte walle, ja otsego se teid on õppetanud, nenda jäge selle sisse.
28. Ja nüüd, lapsokessed, jäge temma sisse, et kui ta ilmub, meil woiks julgus olla, et meie mitte temmast ei sa häbbistud temma tullemisses.
29. Kui teie teate, et temma öige on, siis õppige tundma, et iggäuks, kes öigust teeb, on temmast sündinud.

3. Peatük.

Tössiste risti-innimeste auust, wisidest, ristist ja römüst.(Epistel teisel Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

1. Wadage, missuggust armastust Issa meile on annud, et meid peab Jummalala lasteks hütama; sepärrast ei tunne ma-ilm meid mitte, sest ta ei tunne tedda.
2. Mo armad, meie olleme nüüd Jummalala lapsed, ja ei olle weel mitte awwalikkuks sanud, mis meie peame ollema; agga meie teame õ, kui ta saab awwalikkuks sanud, et meie temma sarnatsed peame ollema; sest meie same tedda nähha nenda kui temma on.
3. Ja iggaüks kennel sesinnane lotus on temma peäle, se puhhastab ennast, nenda kui temma puhhas on.
4. Iggaüks, kes patto teeb, se teeb ka sedda, mis kässo wasto on, ja pat on se, mis kässo wasto on ;
5. Ja teie teate, et temma on awwalikkuks sanud, sepärrast et ta meie pattud pididi ärrawõtma, ja patto ei olle mitte temã sees.
6. Ei ükski, kes temma sisse jääb, ei te patto; ei ükski, kes patto teeb, ei olle tedda näinud egga tedda tunnud.
7. Lapsokessed, ärgo ükski teid eksitago; kes öigust teeb, se on öige, nenda kui temma öige on.
8. Kes patto teeb, se on kurratist; sest kurrat teeb patto algmissest ; seks on Jummalala Poeg awwalikkuks sanud, et temma kurrati teud pididi ärrarikkuma.
9. Ei ükski, kes Jumalast on sündinud; ei te patto, sest temã seme jääb temma sisse, ja ta ei woi patto teha, sest ta on Jummalast sündinud.
10. Sest näikse, kes Jumalala lapsed, ja kes kurrati lapsed on ; ei ükski, kes öigust ei te, ei olle Jummalast, egga se, kes omma wenda ei armasta.
11. Sest need on need sannumed, mis teie ollete kuulnud algmissest, et meie peame teine teist armastama.
12. Ei mitte nenda kui Kain, kes sest tiggedast olli, ja tappis omma wenna; ja mispärrast tappis ta tedda? sepärrast, et temma teud kurjad ollid, ja wenna teud öiged.
13. Ärge pange immeks, minno wennad, kui ma-ilm teid wihkab.
14. Meie teame, et meie surmast olleme tulnud ello sisse, sest et meie armastame wennad; kes wenda ei armasta, se jääb surma sisse.
15. Iggaüks, kes omma wenna wihkab, se on inimesse tapja, ja teie teate, et ei ühhelgi inimesse tapjal ei olle iggawest ello ennese sisse jäwad.
16. Ses olleme meie sedda Jummalala armastust tunnud, et temma omma ello meie eest on jätnud, ja meie peame ka ello wendade eest jätma.

17. Agga kel ma-ilma peatoidust on, ja nääb ommal wennal middagi tarwis ollewad, ja panneb omma süddame temma eest kinni, kuidas jääb Jummal armastus temã sisse?
18. Minno lapsokessed, ärge armastagem mitte sannaga egga kelega, waid teoga ja töega.)
19. Ja sest tunneme meie, et meie töe seest olleme, ja woime temma ees ommad süddamed waigistada,
20. Et, kui meie südda meid hukkamoistab, et Jummal surem on kui meie südda, ja temma tunneb keik ärra.
21. Mo armad, kui meie südda meid hukka ei moista, siis on meil julgus Jummal pole.
22. Ja mis meie ial pallume, sedda same meie temmalt, sest meie peame temma kasso-sannad, ja teme, mis temma mele pärrast on.
23. Ja se on temma kasso-sanna, et meie peame uskma temma Poia Jesusse Kristusse nimme sisse, ja teine teist armastama, nenda kui ta meile kasso-sanna on annud.
24. Ja kes temma kasso-sannad peab, se jääb temma sisse, ja temma temma sisse; ja sest tunneme meie, et ta meie sisse jääb, sest Waimust õ, kedda ta meile on annud.

4. Peatük.

Öigest usso-öppetussest, ja armastussest.(Epistel essimessel Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

1. Mo armad, ärge uskuge mitte igga waimo, waid katske need waimud läbbi, kas nemmad Jummalast on; sest mitto walle--prohweti on wäljaläinud ma-ilma sisse.
2. Sest peate teie Jummal Waimo tundma; igga waim, kes tunnistab, et Jesus Kristus on lihha sisse tulnud, se on Jummalast.
3. Ja ei ükski waim, kes ei tunnista Jesust Kristust lihha sisse tulnud ollewad, ei olle se Jummalast: ja se on Kristusse wastase waim, kedda teie ollete kuulnud tulleswad, ja nüüd on ta jo ma-ilmas.
4. Teie ollete Jummalast, lapsokessed, ja ollete neid ärrawoitnud, sest surem on se, kes teie sees on, kui se, kes ma-ilmas on.
5. Nemmad on ma-ilmast, sepärrast räkiwad nemmad ma-ilmast, ja ma-ilm kuleb neid.
6. Meie olleme Jummalast: kes Jummalat tunneb, se kuleb meid, kes ei olle Jummalast, se ei kule meid mitte; sest tunneme meie waimo, ja eksitusse waimo.

7. Mo armad, armastagem teine teist, sest armastus on Jummalast, ja iggaüks, kes armastab, se on Jummalast sündinud, ja tunneb Jummalat.
8. Kes ei armasta, se ei olle Jummalat mitte tunnud; sest Jummal on armastus.
9. Ses on Jumjala armastus awwalikkuks sanud meie sees, et Jummal on omma ainust sündinud Poega ma-ilma läkkitanud, et meie temma läbbi peame ellama.
10. Ses on se armastus, ei mitte, et meie olleme Jummalat armastanud, waid et temma meid on armastanud, ja omma Poia läkkitanud leppitamisseks meie pattude eest.
11. Mo armad, et Jummal meid nenda on armastanud, siis peame meie ka teine teist armastama.
12. Ükski ei olle ial Jummalat näinud. Kui meie teine teist armastame, siis jääb Jummal meie sisse, ja temma armastus on täieks sanud meie sees.
13. Sest tunneme meie, et meie temma sisse jäme, ja temma meie sisse, et ta meile ommast Waimust on annud.
14. Ja meie olleme näinud, ja tunnistame, et Issa on Poega läkkitanud ma-ilma önnisteggiaks.
15. Kes ial tunnistab, et Jesus on Jumjala Poeg, selle sisse jääb Jummal, ja temma Jumjala sisse.
16. Ja meie olleme tunnud ja usknud sedda armastust, mis Jummalal on meie wasto. Jummal on armastus, ja kes armastusse sisse jääb, se jääb Jumjala sisse, ja Jummal temma sisse.
17. Ses on se armastus täieks sanud meie jures, et meil woiks julgust olla kohto päwal, sest, otsego temma on, nenda olleme ka meie sessinnatses ma-ilmas.
18. Kartust ei olle mitte armastusses, waid täis armastus aiab kartust wälja, sest kartussel on wallo; agga kes kardab, se ei olle mitte täieks sanud armastusses.
19. Armastagem tedda, sest ta on meid enne armastanud.
20. Kui kegi ütleb: Ma armastan Jummalat, ja wihkab omma wenda, se on wallelik; sest kes ei armasta omma wenda, kedda ta nääb, kuidas se woib Jummalat armastada, kedda temma mitte ei nä?
21. Ja sesinnane kässosanna on meil temmalt, et se, kes Jummalat armastab, se peab ka omma wenda armastama.)

5. Peatük.

Õige usso wäest, kassust, ja wisidest.(Epistel essimessel pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Iggäuks, kes ussub, et Jesus on Kristus, se on Jummalast sündinud, ja iggäuks, kes sedda armastab, kes tedda on sünnitanud, se armastab ka sedda, kes temmast on sündinud.
2. Sest tunneme meie, et meie Jumjala lapsed armastame, kui meie Jummalat armastame, ja temma kässosannad peame.
3. Sest se on Jumjala armastus, et meie temma kässosannad peame, ja temma kässosannad ei olle mitte rasked.
4. Sest keik, mis Jummalast on sündinud, woidab ma- ilma ärra, ja meie usk, se on se woimus, mis ma ilma on ärrawoitnud.
5. Kes muido on, kes ma- ilma ärrawoidab, kui agga se, kes ussub, et Jesus Jumala Poeg on.
6. Se on sesamma, kes tulleb wee ja werre läbbi, Jesus, se Kristus, ei mitte weega üks--päinis, waid wee ja werrega. Ja Waim on, kes tunnistab, et waim on tödde.
7. Sest kolm on, kes tunnistawad taewas, Issa, Sanna ja pühha Waim, ja need kolm on üks:
8. Ja kolm on, kes tunnistawad Ma peäl, Waim, ja wessi ja werri, ja need kolm on ühheks tunnistusseks.
9. Kui meie inimeste tunnistust wastowöttame, siis on Jumjala tunnistus surem, sest se on Jumjala tunnistus, mis temma on tunnistanud ommast Poiast.
10. Kes ussub Jumjala Poia sisse, sel on tunnistus ennese sees; kes ei ussu Jummalat, se on tedda wallelikkuks teinud, sest temma ei olle mitte usknud sedda tunnistust, mis Jummal on tunnistanud ommast Poiast.
11. Ja se on se tunnistus, et Jummal meile on iggawest ello annud, ja sesamma ello on temma Poia sees.
12. Kellel se Poeg on, sellel on ello, kellel Jumjala Poega ei olle, sellel ei olle sedda ello mitte.
13. Sedda ollen ma kirjotanud teile, kes teie ussute Jumjala Poia nimme sisse, et teie peate teädma, et teil iggawenne ello on, ja et teie peate uskma Jumjala Poia niõe sisse.
14. Ja se on se julgus, mis meil on temma pole, kui meie middagi pallume temma tahtmisse järrele, siis kuleb temma meid.
15. Ja kui meie teame, et ta meid kuleb, mis meie ial pallume, siis teame meie, et meie same need pallumissed, mis meie temmale olleme pallunud.

16. Kui kegi näab omma wenda patto teggewad, üht patto, ei mitte surmaks, se peab Jummalat palluma, siis annab temma sellele ello, se on, neile, kes ei te patto surmaks; üks pat on surmaks, selle eest, ei üttele minna mitte, et kegi peab palluma.

17. Keik üllekohhus on pat ; ja sedda patto on, mis ei olle surmaks.

18. Meie teame, et ükski, kes Jummalast on sündinud, ei te mitte patto, waid kes Jummalast on sündinud, se hoiab ennast, ja se tigge æ ei putu temmasse mitte.

19. Meie teame, et meie Jummalast olleme, ja keik ma-ilm seisab kurjusses.

20. Agga meie teame, et Jummal Poeg on tulnud, ja on meile moistust annud, et meie tunneme sedda tössist, ja meie olleme selle tössise sees, temma Poia Jesusse Kristusse sees; sesinnane on se tössine Jummal, ja se iggawenne ello.

21. Lapsokessed, hoidke ennast woöra-jummalatte eest. AMEN.

1 Joannesse Ramato Ots.

Apostli Joannesse teine Ramat

---

1. Peatük.

Ühhe jummalakartlikko emmanda wisid.

1. Joannes, se wannem, läkkitab terwit, selle ärrawallitsetud emmandale, ja temma lastele, kedda ma armastan töe sees, ja ei mitte minna üksi, waid ka keik, kes töt on tunnud;

2. Se töe pärrast, mis meie sisse jääb, ja meie jures peab ollema iggaweste.

3. Teiega olgo arm, hallastus, rahho Jummalast Issast, ja Issandast Jesussest Kristussest, selle Issa Poiast, töes ja armastusses.

4. Minna ollen wägga römustud, et ma ollen leidnud sinno laste seast, kes töes käiwad, nenda kui meie Issast olleme kässosanna sanud.

5. Ja nüüd pallun ma sind, emmand, ei mitte otsego kirjotaksin minna sulle ue kässosanna, waid sedda, mis meil algmissest on olnud, et meie teine teist peame armastama.

6. Ja se on se armastus, et meie temma kässosanna järrel peame käima, se on se kässosanna, nenda kui teie algmissest ollete kuulnud, et teie seäl sees peate käima.

7. Sest paljo eksitajaid on ma-ilma sisse tulnud, kes ei tunnista, et Jesus Kristus on tulnud lihas; sesinnane on se eksitaja Kristusse wastane.

8. Katske ennaste ette, et meie ärra ei kauta, mis eest meie olleme waewa näinud, waid et meie täit palka kätte same.
9. Iggaühhel, kes üllesastub, ja ei jä mitte Kristusse õppetusse sisse, sel ei olle Jummalat; kes Kristusse õppetusse sisse jääb, selsinnatsel on ni hästi Issa kui Poeg.
10. Kui kegi teie jure tulleb, ja ei to ennesega sedda õppetust, sedda ärge wõtke omma maiasse, ja ärge üttele temma wasto: Terre.
11. Sest kes temmale ütleb: Terre, se saab temma kurja teggude ossalisseks.
12. Mul olli paljo teile kirjutamist, agga ei ma tahtnud pabbiri ja ramato-mustaga, waid ma lodan teie jure tulla, ja suud suud wasto teiega räkida, et meie rööm woiks täis olla.
13. Sind terretawad sinno ärrawallitsetud öe lapsed. AMEN.

2 Joannesse Ramato Ots.

Apostli Joannesse kolmas Ramat.

---

1. Peatük.

Joannes kidab Kajusse pühha ello, et ta woöraid wastowötnud, ning kaebab Tiotrewe peäle.

1. Joannes, se wannem, selle armsa Kajussele, kedda ma armastan töe sees.
2. Minno armas, ma sowin keigeennamiste, et sinno kässi woiks hästi käia, ja et sa terwe olleksid, nenda kui hea järg on sinno hingega.
3. Sest ma ollen wägga römus olnud, kui wennad tullid, ja tunnistasid sinno tössidussest, nenda kui sinna töe sees käid.
4. Mul polle suremat römo kui sest, et ma kulen ommad lapsed töes käiwad.
5. Minno armas, sa teed truiste, mis sa ial wendade ja woöraste wasto olled teinud,
6. Kes koggodusse ees on tunnistanud so armastussest; kui sinna neid saad ärrasaatnud, nenda kui Jummal ees kohhus on, siis teed sa hästi.
7. Sest temma nimme pärrast on nemmad wäljaläinud, ja ei olle pagganatte käest ei middagi wötnud.
8. Sepärrast peame meie nisuggused wasto--wötma, et meie töe abbimehhed woiksime olla.
9. Ma ollen koggodussele kirjotanud; agga Tiotrewes, kes nende seas püab üllem olla, ei wötta meid mitte wasto.

10. Sepärrast, kui ma tullen, siis tahhan ma temma mele tulletada need teud, mis ta teeb, ja lobbiseb kurja sannadega meie wasto, ja pollegi sega rahhul; ei wötta ta isse wende wasto, ja kelab neid, kes tahtwad wastowotta, ja lükkab neid koggodussest wälja.

11. Minno armas, ärra wötta kurja, waid hea wisi järrele ellada ; kes head teeb, se on Jummalast õ, agga kes kurja teeb, se ep olle Jummalat näinud.

12. Temetriussele antakse tunnistust keikist, ja töest ennesest, ja meiegi tunnistame ka, ja teie teate, et meie tunnistus tössi on.

13. Mul olleks paljo kirjotamist; agga ei ma tahha ramato-musta ja sullega sinnule kirjotada.

14. Agga ma lodan pea sind nähha sada, ja meie tahhame suud suud wasto räkida.

15. Rahho olgo sulle; sulle läkkitawad terwist söbrad; terreta söbrad nimme pärrast.

3 Joannesse Ramato Ots.

Apostli Juda Ramat keige usklikkudele heaks kirjutud.

---

1. Peatük.

Maenitsus, et peab kindlaste jäma puhta õppetusse ja ello sisse, ja ennast hoidma nende eest, kes üllemeeltsed, teotajad ja pilkajad on.

1. Judas, Jesusse Kristusse sullane, agga Jakobusse wend, neile, kes on kutsutud, pühhitsetud Jummal, se Issa läbbi, ja hoitud Jesusse Kristussele.

2. Hallastus ja rahho ja armastus sago teile rohkeste.

3. Armad, et ma keik hoolt kandsin teile kirjotada meie keikide õnnistussest, siis olli tarwis teile maenitsedes kirjotada, et teie peate woitlema se usso pärrast, mis ükskord pühhade kätte on antud.

4. Sest monningad inimessed on körwalt sisse puggenud, kes jubba ennemuiste seks hukatusseks on enne ülleskirjotud, kes jummal--kartmatta, kes meie Jummal armo wallatusseks pöörwad, ja salgawad ärra sedda ainust wallitsejat Jummalat, ja meie Issandat Jesust Kristust.

5. Agga ma tahhan teie mele tulletada, kes teie sedda ükskord teate, et Issand, kui ta rahwast Egiptusse-maalt sai ärrapeästnud, on pärrast ärrahukkanud neid, kes ei usknud.

6. Ja need inglid, kes omma hakkatust ei hoidnud, waid omma ello-asset mahhajätnud, on temma sure päwa kohtoni iggawesses wangi--pölwes pimmedusse al kinnipiddanud,
7. Otsego Sodoma ja Komorra, ja nende ümberkaudsed liñnad, mis selsammal kombel, kui needsinnatsed pordo-ellus ellanud, ja muunde lihha takkanoudnud, ühheks märgiks on pandud, ja kannatawad iggawesse tulle nuhtlust.
8. Nendasammoti tewad ka needsinnatsed unnenäggiad omma lihha rojaseks, ja põlgwad üllemat wallitsust, ja teotawad neid, kes sures auus on.
9. Agga Mikael se Pea-ingel, kui ta kurratiga rieldes waidles Mosesse kehha pärrast, ei julgend mitte teotusse kohhut temma peäle moista, waid ütles: Issand söidelgo sind.
10. Agga needsinnatsed teotawad sedda, mis nemmad ei moista; agga mis nemmad ennese wäest kui moistmatta ellajad teädwad, ses rikkuwad nemmad ennast ärra.
11. Hädda neile! sest et nemmad on Kaini teed käinud, ja Palaami x palga pettusse pärrast otsego wäljawallatud, ja Kore xx wasto--rääkmisse läbbi hukka läinud.
12. Needsinnatsed on teie armastusse söma--aegus roja-märgid, ja kui nemmad teiega wooraspeul on, täitwad nemmad isseennast ilma--kartmatta: nemmad on ilma weeta pilwed, tuledest ümberaetud, süggised paljad puud, ilma wiljata, kakskord ärrasurnud, jurega wäljakistud,
13. Hirmsad merre laened, mis ennese omma häbbi wäljawahhutawad, eksiad tähhed, kellele paks pimmedus iggaweste on tallele petud.
14. Agga neile on ka ennekulutanud Enok, kes seitsmes Adamast, ja üttelnud: Wata, Issand tulleb mitme tuhhande pühhaga,
15. Kohhut piddama keikide peäle, ja nomima keik neid, kes jummalakartmatta on keige nende jummalakartmatta ello teggude pärrast, mis nemmad jumalakartrmatta wisil on teinud, ja keige kowwa sannade pärrast, mis jummalakartrmatta pattused temma wasto on räkinud.
16. Needsinnatsed on nurrisejad, kes ikka kaebawad, ja kes omma himmude järrel käiwad, ja nende su rägib uhked sannad, ja nemmad pannewad inimessi immeks kasso pärrast.
17. Agga teie, armad, tulletage ende mele need sannad, mis meie Issanda Jesusse Kristusse apostlidest on enne ööldud,
18. Kui nemmad teile ütlesid, et wiimisel aial sawad pilkjad ollema, kes keige omã ennese jumalakartrmatta ello himude järrel käiwad.
19. Needsinnatsed on, kes isseennast ärralahhutawad, lihhalikkud, kellel waimo ep olle.
20. Agga teie, armad, ehhitage isseennast omã keigepühhama usso peäle, ja palluge Jummalat pühha Waimo sees,

21. Ja hoidke ennast Jumala armastusse sees, ja ootke meie Issanda Jesusse Kristusse hallastust iggawesseks elluks.
22. Ja wahhet piddades heitke teiste peäle armo;
23. Agga tehke teised kartussega önsaks, ja kiskuge neid tullest wälja, ning wihkage ka sedda lihhasst rojaseks tehtud kube.
24. Agga selle, kes teid woib hoida, et teie ei kommista, ja ilmawiggata seäda omma au ette sure römoga,
25. Selle ainsa targa Jumalale meie Öñisteggiale olgo au ja suur auustus, wäggi ja melewald, ja nüüd ja ikka iggaweste. AMEN.

Juda Ramato Ots.

Joannesse Jummal sanna öppetaja Ilmutamise Ramat.

---

1. Peatük.

Kallis maenitsus ja öppetus Jummalast Issast ja Kristussest. Joannes näüb ühhes näus Jesust Kristust. Sallaja-assi neist 7 taewa tähhest, ja 7 küünla jallast.

1. Se on Jesusse Kristusse ilmutamine, mis Jummal temmale on annud, et ta omma sullastele pididi näitma, mis noppeste pididi sündima, ja on sedda tähhendanud omma sullase Joannessele ja läkkitanud omma ingli läbbi.
2. Sesinnane on tunnistanud Jummal sanna, ja Jesusse Kristusse tunnistust, ja keik, mis ta on näinud.
3. Önnis on se, kes loeb, ja need, kes kuulwad needsinnatsed prohwetikulutamise sannad, ja peawad, mis sesse on kirjutud, sest aeg on liggi.
4. Joannes neile seitsme koggodussele, mis on Asia-maal: arm olgo teile ja rahho sest, kes on, ja kes olli, ja kes tulleb: ja neist seitsmest Waimust, kes tema au-järje ees on.
5. Ja Jesussest Kristussest, kes on se ustaw tunnistaja, se essite sündinud surnutte seast ja ma-ilma kunningatte üllem, kes meid on armastanud, ja meid pesnud meie pattudest omma werre sees.
6. Ja on meid kunningaiks ja preestriks töstnud Jummalale ja omma Issale: temmale olgo au ja wäggi iggaweste iggawesseks aiaks. Amen.
7. Wata, temma tulleb pilwedega, ja keik silmad peawad tedda näggema, ka need, kes tedda on läbbipistnud, ja keik selle Ma sugguarrud peawad temma pärrast ulluma; jah, amen.
8. Minna ollen A ning O, Algminne ja Ots, ütleb Issand, kes on, ja kes olli, ja kes tulleb, se keigewäggewam.

9. Minna Joannes, kes ka teie wend ja seltsimees ollen Jesusse Kristusse willetsusses ja kunningrikis ja kannatusses, ma olin seäl sare peäl, mis Patmusseks hütakse, Jumjala sanna pärrast, ja Jesusse Kristusse tunnistusse pärrast.

10. Ma olin waimus Issanda päwal, ja kuulsin ennese tagga ühhe sure kui passuna heäle.

11. Se ütles: Minna ollen A ning O, essimenne ja wiimne, ja mis sa nääd, sedda kirjota ramato sisse, ja läkkita nende koggoduste kätte, mis on Asia-maal, Ewesusse, ja Mürna, ja Pergamusse, ja Tüatira, ja Sardisse, ja Wiladelwia ja Laodikea liñnade sees.

12. Ja ma pöörsin ennast ümber sedda heält waatma, mis minnoga räkis: ja kui ma ennast sain ümberpöörnud, siis näggin ma seitse kuld--küünlajalga,

13. Ja kesk nende seitsme küünlajalla wahhel, ühhe, kes olli innimesse Poia sarnane, sel olli pitk kuub selgas, ja kuld-wö temma rindade alla pandud.

14. Agga temma Pea ja juuksed ollid walged, kui walge wil, kui lummi, ja temma silmad kui tulle-leek.

15. Ja temma jallad ollid hiilgawa wasse sarnatsed, ja kumad otsekui ahjus, ja temma heäl olli otsekui palju wette kohhiseminne.

16. Ja temmal olli parremas käes seitse taewa tähte, ja temma suust läks wälja terraw kahhe--terrane moök, ja temã palle otsekui päike paistab ommas wäes.

17. Ja kui ma tedda näggin, langsin ma kui surnud temma jalge ette mahha, ja ta panni omma parremat kät minno peäle, ja ütles mo wasto: Ärra karda, minna ollen essimenne ja wiimne.

18. Ja kes ellas, ja olin surnud, ja wata, ma ellan iggaweste iggawesseks aiaks, Amen. Ja minno kä on pörgo ja surma wotmed.

19. Kirjota, mis sa olled näinud, ja mis nüüd on, ja mis pärrast sedda peab sündima.

20. Kirjota nende seitsme taewa tähhe sallaja--asja, mis sa minno parremas käes olled näinud, ja neid seitse kuld--küünlajalga. Need seitse tähte on nende seitsme koggodusse inglid, ja need seitse küünlajalga, mis sa olled näinud, on seitse koggodust.

2. Peatük.

Nelli essimest ramatut, nende sees on õppetussed, maenitsussed, tootussed, ähwardamissed.

1. Kirjota Ewesusse koggodusse inglile: Sedda ütleb se, kes need seitse tähte

peab ommas parramas käes, kes kesk nende seitsme kuld--küünlajalla wahhel kõnnib:

2. Ma tean sinno teud, ja sinno tööd, ja so kannatust, ja et sa ei woi mitte kurje sallida, ja olled kiusanud neid, kes ennast ütled apostlid ollewad, ja polle mitte, ja olled neid leidnud wallelikkud ollemast.

3. Ja olled kandnud, ja sul on kannatust, ja mo nimme pärrast olled sa tööd teinud, ja ep olle mitte ärrawässinud.

4. Agga mul on middagi sinno wasto, et sa omma essimest armastust olled mahhajätnud.

5. Siis mötle nüüd, kust sa olled ärralangenud, ja parranda meelt, ja te essimessed teud; agga kui mitte, siis tullen ma sulle noppeste, ja tahhan so küünlajalla temma assemelt ärranihutada, kui sa meelt ei parranda.

6. Agga sedda on sul, et sa selle Nikola-usso--seltsi teud wihkad, mis minna ka wihkan.

7. Kel körw on, se kuulgo, mis Waim koggodustele ütleb: Kes woidab, sellele tahhan ma anda süa ello puust, mis kesk Jummal Paradisi on.

8. Ja Mürna koggodusse inglile kirjota: Sedda ütleb sesinnane essimenne ja se wiimne, kes olli surnud, ja on ellawaks sanud:

9. Ma tean sinno teud, ja willetsust ja waesust (agga sa olled rikkas) ja nende teotamist, kes ütled ennast Juda-rahwa ollewad, ja ei olle mitte, waid on sadana koggodus.

10. Ärra-karda ühtegi, mis sa pead kannatama: wata, kurrat wöttab monningad teie seast wangitorni wissata, et teid peab kiusatama; ja teil peab willetsus ollema kümne päwa. Olle ustaw surmani, siis tahhan ma sulle ello kroni anda.

11. Kel körw on, se kuulgo, mis Waim koggodussele ütleb: Kes woidab, sellele ei pea pahha tehtama teisest surmast.

12. Ja Pergamusse koggodusse inglile kirjota: Sedda ütleb se, kelle kä terraw kahheterrane moök on:

13. Ma tean sinno teud, ja kussa ellad, kus sadana au järg on, ja pead mo nimmest kinni, ja sinna ei olle minno usko mitte ärrasalganud, ka neil päiwil, millal Antipas mo ustaw tunnistaja olli, kes teie jures on ärratappetud, kussa sadanas ellab.

14. Agga mul on pissut sinno wasto, et sul seäl neid on, kes kiñi peawad Palaami õppetussest, kes Palaki õppetast pahhandust pañema Israeli laste ette, et nemmad piddid woöraste jumalatte ohwrid söma, ja horatööd teggema.

15. Nendasammoti on sul ka neid, kes Nikola-usso-seltsi õppetust kinni peawad, sedda wihkan minna.

16. Parranda meelt; agga kui mitte, siis tullen ma sulle noppeste, ja tahhan nendega söddida omma su moögaga.

17. Kel körwa on, se kuulgo, mis Waim koggodussele ütleb: Kes woidab, sellele tahhan ma süa anda sest warjule pandud mannast, ja tahhan temmale anda

ühhe walge kiwwikesse ja ue nimme se kiwwikesse peäle kirjutud, mis ükski mu ei tunne, kui agga se, kes sedda saab.

18. Ja Tüatira koggodusse inglile kirjota: Sedda ütleb Jumjala Poeg, kel silmad on otsekui tulle-leek, ja temma jallad on hiilgawa wasse sarnatsed.

19. Ma tean sinno teud ja armastust, ja aṃeti ja usko, ja sinno kannatust, ja sinno teud, ja et neid wiimsid enam on, kui need essimessed.

20. Agga mul on pissut sinno wasto, et sa se naese Jesabeli, kes ennast ütleb prohwetil ollewad, lassed õppetada, ja minno sullased petta, et nemmad horatööd tewad, ja woöraste jumalatte ohwrid söwad.

21. Ja ma ollen temmale aega annud, et ta ennast pididi pöörma omma hora-ellust, ja temma ei ole mitte ümberpöörnud.

22. Wata, ma wiskan tedda wodi sisse, ja neid, kes temmaga on abbiello rikkunud, sure willetsusse sisse, kui nemmad ei pöra omma teggudest.

23. Ja temma lapsed tahhan minna surmaga lõppetada, ja keik koggodussed peawad tundma, et minna ollen se, kes nerud ja süddamed läbbi-katsub: ja ma tahhan teile iggauhhele anda teie teggude järrele.

24. Agga teile ütlen minna, ja neile teistele, kes Tüatiras on, kellel ei olle sedda õppetust, ja kes ei olle sadana süggawussi tunnud, nenda kui nemmad ütlewad: Ma ei tahha mitte teist koormat teie peäle panna.

25. Kummatagi piddage kinni, mis teil on, kunni ma tullen.

26. Ja kes woidab, ja kes otsani peab minno teud, sellele tahhan ma melewalda anda ülle pagganatte.

27. Ja ta peab neid raud-keppiga kui karjane hoidma, neid peab otsego pottiseppa riisto pihhuks lödama, nenda kui miñage omña Issa käest se melewalla ollen sanud.

28. Ja ma tahhan temmale koidotähhe anda.

29. Kel körw on, se kuulgo, mis Waim koggodustele ütleb.

3. Peatük.

Kolm wimist ramatut, nende sees on õppetussed, maenitsussed, tootussed, ähwardamissed.

1. Ja Sardisse koggodusse inglile kirjota: Sedda ütleb se, kellel seitse Jumala waimo on, ja seitse tähte: Ma tean sinno teud, et sul se nimmi on, et sa ellad, ja sa olled surnud.

2. Olle walwas, ja kinnita neid, kes järrele jänud, kes on surremisse peäl, sest minna ei olle mitte leidnud sinno teggusid täied ollamast Jumjala ees.

3. Sepärrast mötle, kuidas sa olled sanud ja kuulnud, ja pea sedda ja parranda meelt; kui sa nüüd ei wötta walwada, siis tullen ma siño peäle kui warras, ja sa ei pea mitte teädma, mil tunnil ma so peäle tullen.

4. Ommeti on sul pissut nimmesid ka Sardisses, kes ei olle ommad rided rojaseks teinud, ja nemmad peawad minnoga käima walgis ridis, sest nemmad on sedda wäärt.
5. Kes woidab, sedda peab walge riettega ehhitadama, ja minna ei tahha temãa nimmet mitte ärrakustutada ello ramatust, ja ma tahhan temma nimme üllestunnistada omma Issa ees, ja keige temma inglide ees.
6. Kel körw on, se kuulgo, mis Waim koggodustele ütleb.
7. Ja Wiladelwia koggodusse inglile kirjota: Sedda ütleb se pühha, se tössine, kellel on Taweti wotti, kes lahti teeb, ja ükski ei panne kinni: ja temma panneb kinni, ja ükski ei te lahti.
8. Ma tean sinno teud: wata, ma ollen so ette annud ühhe lahti tehtud ukse, ja ükski ei woi sedda kinni panna; sest sul on pissut rammo, ja olled mo sanna piddanud, ja sa ep olle mitte minno nimmet ärrasalganud.
9. Wata, ma annan sadana koggodussest monned, kes ennast ütlewad Judarahwa ollewad, ja ei olle mitte, waid walletawad; wata, ma tahhan teha, et nemmad peawad tulles ja sinno jalge ette kummardama, ja tundma, et ma sind ollen armastanud.
10. Sest sa olled mo kannatusse sanna piddanud, siis tahhan ka miña sind hoida selle kiusatusse tunni eest, mis on tullemas keige ma-ilma peäle, neid kiusama, kes Ma peäl ellawad.
11. Wata, ma tullen noppeste; pea kinni, mis sul on, et ükski ei sa sinno kroni wotta.
12. Kes woidab, sedda tahhan ma sambaks teha omma Jummalas templis, ja temma ei pea mitte ennam seält wäljaminnema, ja ma tahhan temma peäle kirjutada omma Jummalas nimme, ja omma Jummalas liña, selle ue Jerusalemma nimme, mis taewast minno Jummalast mahhatulleb, ja omma ue nimē.
13. Kel körw on, se kuulgo, mis Waim koggodustele ütleb.
14. Ja Laodikea koggodusse inglile kirjota: Sedda ütleb se Amen, se ustaw ja tössine tunnistaja, se Jummalas loma hakkatus.
15. Ma tean sinno teud, et sa ei olle külm egga keew: oh olleksid sa külm ehk keew!
16. Et sa leige olled, ja ei olle külm egga keew, sepärrast tahhan ma ommast suust sind wälja--süllitada.
17. Sest et sa ütled: Ma ollen rikkas, ja ollen rikkaks sanud, ja mul polle ühtegi tarwis: ja sinna ei tea mitte, et sa olled willets ja armoto, ja waene, ja pimē, ja allasti.
18. Ma annan sulle nou, et sa mo käest ostad kulda, mis tulles on läbbikatsutud, et sa woiksid rikkaks sada, ja walged rided, et sa woiksid neid ennese ümber panna, ja et so allastusse häbbi ei sa awwalikkuks, ja woia ommad silmad silma--salwiga, et sa woiksid nähha.

19. Ma nomin ja karristan neid, kedda ma armastan ; sepärrast olle wägga holas ja parranda meelt.
20. Wata, ma seisan ukse ees, ja kopputan: kui kegi minno heäle wottab kuulda ja ukse lahti tehha, selle jure tahhan ma sisse miñna, ja öhto--söma-aega temmaga süa, ja temma minnoga.
21. Kes woidab, sellele tahhan ma anda ennese omma au-järje peäle istuda, nenda kui minnage ollen woitnud, ja istnud omma Issaga temma au-järje peäl.
22. Kel körw on, se kuulgo, mis Waim koggodustele ütleb.

4. Peatük.

Taewase Issa sure au-järjest.

1. Pärrast sedda näggin ma, ja wata, üks uks olli lahti tehtud taewas, ja se essimenne heäl, mis ma otsego passuna kuulsin ennesega räkiwad, ütles: Astu seie ülles, ja ma tahhan sulle näidata, mis pärrast sedda peab sündima.
2. Ja seddamaid olin minna waimus, ja wata, üks au-järg pandi taewas, ja üks istus se järje peäl.
3. Ja se, kes istus, olli peält nähha otsego jaspine, ja sardine kiwwi, ja üks wikkerkaar olli au-järje ümber, nenda peält nähha, otsego üks Maragdi-kiwwi.
4. Ja se au-järje ümber ollid nelli kolmatkümmand au-järke; ja nende au-järgede peäl näggin ma nelli kolmatkümmand wannemat istwad, walge riettega ehhitud, ja neil ollid nende peade peäl kuld-kronid.
5. Ja sest au-järjest läksid wälja walgud ja pitksed, ja heäled, ja seitse tullist lampi põllesid au-järje ees, need on seitse Jumala waimo.
6. Ja au-järje ees olli üks klaas-merri, kristalli karwa, ja kesk au-järke, ja au-järje ümber nelli ellajat α täis silmi eest ja tagga.
7. Ja essimenne ellajas olli ühhe loukoera sarnane, ja teine ellajas olli ühhe wassika sarnane, ja kolmandal ellajal olli otsego innimesse näggo, ja neljas ellajas olli ühhe lendwa kotka sarnane.
8. Ja neil ellajattel olli iggäuhhel kuus tiba ümber ja ümber, ja ollid seestpidi täis silmi, ja neil ei olnud hingamist ei ööd egga päwad, ja ütlesid: Pühha, pühha, pühha on Issand, se keigewäggewam Jummal, kes olli, ja kes on, ja kes tulleb.
9. Ja kui need ellajad au ja auustust, ja tänno wötsid anda sellele, kes au-järje peäl istub, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks;
10. Siis heitsid need nellikolmatkümmand wannemat mahha selle ette, kes au-järje peäl istub, ja kummardasid sedda, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks, ja heitsid ommad kronid au-järje ette, ja ütlesid:
11. Issand, sinna olled wäärt wötta au ja auustust, ja wägge, sest et sa olled keik asjad lonud: ja sinno tahtmisse läbbi on nemmad α , ja on lodud.

5. Peatük.

Kristus on Loukoer ja Tal, kelle kä se pitseriga kinnipandud ramat on. Tedda kidetakse ue lauloga.

1. Ja ma näggin selle parramas käes, kes au-järje peäl istus, ühhe ramato, kirjutud seest--pidi ja wäljaspiddi, kiñipandud seitsme pitseriga.
2. Ja ma näggin ühhe wäggewa ingli, kes sure heälega kulutas: Kes on wäärt sedda ramatut lahti tehha, ja temma pitserid lahti wötta?
3. Ja ükski ei woinud taewas, ei Ma peäl, egga Ma al sedda ramatut lahti tehha, egga senna sisse wadata.
4. Ja ma nutsin wägga, et ükski es olle wäärt leitud, kes se ramato piddi lahti teggema ja sedda luggema, ehk siñna sisse waatma.
5. Ja üks neist wannemist ütles mulle: Ärra nutta, wata, se loukoer, kes on Juda suggu-arrust, Taweti juur, on woitnud, nenda et ta woib se ramato lahti tehha, ja temma seitse pitseri lahti wötta.
6. Ja ma näggin, ja wata, kesk au-järge, ja nende ellajatte wahhel, ja kesk wannematte wahhel olli üks Tal seismas, otsekui tappetud, ja temäl olli seitse sarwe, ja seitse silma: need on Jummalale seitse waimo, mis on läkkitud keige Ma sisse.
7. Ja se tulli ja wöttis se ramato selle parramast käest, kes au-järje peäl istus.
8. Ja kui temma se ramato olli wötnud, siis heitsid need nelli ellajast, ja need nelli kolmat--kümmend wannemat se Talle ette mahha, ja iggamehhe kä ollid kandled ja kuld-kausid täis suitsetamisse rohto, se on pühha rahwa palwed.
9. Ja nemmad laulsid ühhe ue laulo, ja ütlesid: Sinna olled wäärt, et sa se ramato wöttad, ja selle pitserid lahti teed, sest et sa olled ärratappetud, ja olled omma werrega meid Jummalale ostnud, keige suggu arro, ja kele, ja rahwa ja pagganatte seast,
10. Ja olled meid teinud kunningaiks ja preestriks meie Jummalale, ja meie peame kui kunningad wallitsema Ma peäl.
11. Ja ma näggin ja kuulsin mitme ingli heäle au-järje ja nende ellajatte ja wannematte ümber--ringi, ja nende arro olli mitto kümmend tuhhat kord kümmend tuhhat, ja tuhhat kord tuhhat.
12. Ja nemmad ütlesid sure heälega: Se Tal, mis on ärratappetud, se on wäärt, et ta wöttab wägge ja rikkust, ja tarkust, ja rammo, ja auustust, ja au ja kitust.
13. Ja keik lomad, mis taewas on ja Ma peäl, ja Ma al, ja mis merres on, ja keik, mis nende sees on, kuulsin ma ütlewad: Sellele, kes au-järje peäl istub, ja Tallele olgo kitus, ja auustus ja au, ja wäggi iggaweste iggawesseks aiaks.
14. Ja need nelli ellajast ütlesid: Amen. Ja need nellikolmatkümmend wannemat heitsid mahha, ja kummardasid sedda, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks.

6. Peatük.

Kue pitseri lahtiteggemissest. Sega antakse teäda, missuggune järg pühha risti-koggodussel siin ilmas pididi ollema.

1. Ja ma näggin, et se Tal ühhe neist pitserist lahti wöttis, ja minna kuulsin ühhe neist neljast ellajast ütlewad kui pitkse heälega: Tulle ja wata.
2. Ja ma näggin, ja wata, üks walge hobbone, ja sel, kes temma selgas istus, olli ammo käes, ja temmale anti üks kroon, ja ta läks wälja kui ärrawoitja, ja et ta pididi woitma.
3. Ja kui ta teise pitseri lahti wöttis, siis kuulsin ma teise ellaja ütlewad: Tulle ja wata.
4. Ja üks teine tullipunnane hobbone läks wälja, ja sellele, kes temma selgas istus, anti Ma peält rahho ärrawotta, ja et nemmad teine teist pidid ärratapma: ja temmale anti üks suur moök.
5. Ja kui ta kolmanda pitseri lahti wöttis, siis kuulsin ma kolmanda ellaja ütlewad: Tulle ja wata. Ja ma näggin, ja wata, üks must hobbone, ja sel, kes temma selgas istus, olli üks waekaus kä.
6. Ja ma kuulsin ühhe heäle kesk nelja ellaja seast ütlewad: Üks moöt nisso ühhe tenari-rahha eest, ja kolm mooto odre ühhe tenari-rahha eest, ja öllile ja winale ärra te pahha.
7. Ja kui ta neljanda pitseri lahti wöttis, siis kuulsin ma neljanda ellaja heäle ütlewad: Tulle ja wata.
8. Ja ma näggin, ja wata, üks tuhkur hobbone, ja selle nimmi, kes temma selgas istus, olli surm, ja pörgo-haud käis temmaga, ja neile anti melewald selle Ma neljanda ossa ärratappa moögaga ja näljaga, ja katko surmaga, ja metsaliste läbbi, mis Ma peäl.
9. Ja kui ta wienda pitseri lahti wöttis, siis näggin ma altari al nende hinged, kes ollid ärratappetud Jummalä sanna pärrast, ja se tunnistusse pärrast, mis neil olli.
10. Ja nemmad kissendasid sure heälega ja ütlesid: Oh pühha ja tössine Issand, kui kaua ei moista sa kohhut, ja ei maksa mitte meie werd nende kätte, kes Ma peäl ellawad?
11. Ja neile anti iggäuühhele pitkad walged rided, ja neile ööldi, et nemad weel pidid hingama nattokesse aia, senni kui nende kasullaste, ja nende wendade arro pididi täis sama, kedda pididi ärratappetama, nenda kui nemmadke.
12. Ja ma näggin, kui ta kuenda pitseri lahti wöttis, ja wata, suur ma-wärriseminne sündis, ja päike sai msutaks α , kui karrune kot, ja ku sai otsego werri.
13. Ja taewa tähhed langsid Ma peäle, otse--kui wigipu ommad küpsmatta marjad mahha aiab, kui se surest tulest köigutakse.

14. Ja taewas tagganes otsekui üks kokko--mässitud ramat, ja keik mäed ja sared nihhutati nende assemelt.

15. Ja Ma kuningad ja sured, ja rikkad, ja pealikkud ülle tuhhande, ja wäggewad, ja keik sullased, ja keik wabbat-mehhed puggesid warjule kobaste ja mäggede kaljude sisse.

16. Ja ütlesid mäggede ja kaljude wasto: Langege meie peäle, ja pange meid warjule selle palle eest, kes au-järje peäl istub, ja Talle wihha eest.

17. Sest et temma suur wihha pääw on tulnud, ja kes woib ees seista?

7. Peatük.

Jummal römustab risti-koggodust ja kannab temma eest hoolt temma kurwa põlwe sees.

1. Ja pärrast sedda näggin ma nelli ingli seiswad Ma nelja nurga peäl, need piddasid need nelli Ma tuult, et tuul ei piddand puhhuma ei Ma peäle, egga merre peäle, ja ei ühhegi pu peäle.

2. Ja ma näggin ühhe teise ingli üllestouswad päwatousmisse poolt, kelle kä olli ellawa Jumjala pitser, ja ta kissendas sure heälega nende nelja ingli wasto, kellele olli antud pahha tehha male ja merrele.

3. Ja temma ütles: Ärge tehke pahha ei selle male, ei merrele, egga pudele, senniks kui meie omma Jumjala sullaste otsa same pitseriga märkinud.

4. Ja minna kuulsin nende arro, kes pitseriga ollid märkitud, nelli wietkümmand tuhhat peäle saa tuhhande, kes pitseriga ollid märkitud keigest Israeli laste suggu-arrust.

5. Juda suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud: Rubeni suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud; Kadi suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud:

6. Aseri suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud: Nawtali suggu-arrust kaks--teistkümmand tuhhat pitseriga märkitud: Manasse suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud:

7. Simeoni suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud: Lewi suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud: Isasgari suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud:

8. Sabuloni suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud: Josepi suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud: Penjamini suggu-arrust kaksteistkümmand tuhhat pitseriga märkitud:

9. Pärrast sedda näggin ma, ja wata, suur hulk rahwast, mis ükski ei woinud üllesarwata, keikist pagganist ja suggu-arrudest, ja rahwast, ja kelist, need seisid au-järje ees, ja Talle ees, ehitud pitka walge riettega, ja palmi oksad nende käes.

10. Ja kissendasid sure heäleaga, ja ütlesid: Önnistus tulleb meie Jummalä käest, kes au-järje peäl istub, ja selle Talle käest.
11. Ja keik inglid seisid se au-järje, ja nende wannematte ja nelja ellaja ümberringi, ja heitsid au-järje ette omma silmili mahha, ja kummardasid Jummalat,
12. Ja ütlesid: Amen, kitus ja au ja tarkus, ja tänno, ja auustus ja wäggi ja ramõ olgo meie Jummalale iggaweste iggawesseks aiaks, amen.
13. Ja üks neist wañemist kostis, ja ütles minno wasto: Kes on needsinnatsed, kes walge pitka riettega ehhitud, ja kust on nemmad tulnud?
14. Ja ma ütlesin temmale: Issand, sinna tead; ja temma ütles mo wasto: Needsinnatsed on, kes tullewad surest willetsussest, ja on ommad pitkad rided pesnud, ja on ommad pitkad rided walgeks teinud Talle werres.
15. Sepärrast on nemmad Jummalä au-järje ees, ja teniwad tedda ööd ja päwad temma templis, ja kes au-järje peäl istub, wöttab nende ülle warjada.
16. Neil ei pea ennam nälga egga janno eñam ollema; ei peage nende peäle langema päike, egga mingisuggust pallawat.
17. Sest se Tal, mis kesk au-järge on, peab kui karjane neid hoidma, ja neid juhhatama ellawatte wee-hallikatte jure õ, ja Jummal wöttab keik silma-pissarad nende silmist õõ ärrapühkida.

8. Peatük.

Seitsmes pitserimärk woetakse lahti, ja mis siis pärrast on sündinud.

1. Ja kui ta seitsme pitseri lahti wöttis, sai waikne assi taewas liggi pool tundi.
2. Siis näggin ma need seitse ingli, kes Jummalä ees seisid, ja neile anti seitse passunat.
3. Ja üks teine ingel tuli, ja seisis altari jures, ja temmal olli üks kuld-suitsetamise pan; ja temmale anti palju suitsetamise rohto, et ta pididi andma keige pühha rahwa palwette tarwis kuld-altari peale, mis au-järje ees olli.
4. Ja suitsetamise rohho suits nende pühha rahwa palwettega tousis ülles selle ingli käest Jummalä ette.
5. Ja se ingel wöttis suitsetamise pañno, ja täitis sedda altari tullest, ja heitis sedda Ma peäle: ja siis sündisid heäled, ja pitksed, ja walgud, ja ma-wärriseminne.
6. Ja need seitse ingli, kennel need seitse passunat ollid, walmistasid ennast, et nemmad pididid passunat aiama.
7. Ja essimenne ingel aias passunat, ja rahhe sai ja tuli werrega seggatud, ja heideti Ma peäle, ja kolmas ossa puid põlles ärra, ja keik haljas rohhi põlles ärra.

8. Ja teine ingel aias passunat, ja otsego üks suur mäggi, mis tullest põlles, heideti merresse, ja kolmas ossa merrest sai werreks.
9. Ja kolmas loomade ossa, mis merres hinges on, surri ärra, ja kolmas laewade ossa sai hukka.
10. Ja kolmas ingel aias passunat, ja üks suur täht, mis põlles otsekui lamp, langes taewast mahha, ja langes jõggede kolmandama ossa peäle, ja wee-hallikatte peäle.
11. Ja selle tähhe nimmi hütakse koi-rohhuks, ja wee kolmas ossa sai koi-rohhuks, ja paljo inimessi surri sest weest, et se olli wihhaks sanud.
12. Ja neljas ingel aias passunat, ja siis lödi kolmas päikesse ossa, ja kolmas ku ossa, ja kolmas tähtede ossa, nenda et nende kolmas ossa pididi pimmedaks minnema, ja päwa kolmas ossa ei pididand paistma, ja ö nisammoti.
13. Ja ma näggin ja kuulsin ühhe ingli, kes lendis kesk läbbi taewast, ja ütles sure heäle: Hädda, hädda, hädda neile, kes Ma peäl ellawad, nende kolme ingli teiste passuna heälte pärrast, kes weel peawad passunat aiama.

9. Peatük.

Se wies ja kues ingel aiawad passunad, ja mis Joannes siis pärrast näinud.

1. Ja wies ingel aias passunat, ja ma näggin ühhe tähhe taewast mahhalangewad Ma peäle, ja temãle anti süggawusse α kaewo wötti.
2. Ja ta teggi süggawusse kaewo lahti, ja sest kaewust tousis suits ülles otsekui sure ahjo suits, ja päike ja taewa allune koht sai pimmedaks sest kaewo suitsust.
3. Ja sest suitsust tullid tirtsud wälja Ma peäle, ja neile anti melewald, nenda kui korpionidel Ma peäl melewald on.
4. Ja neile ööldi, et nemmad ei pididand pahha teggema ei ma-rohhule, egga sellele, mis ial haljas on, egga ühhegi pule; kui agga neile inimestele üksi, kellel ei olle Jumãla pitseri-märki omma otsade ees.
5. Ja neile anti melewald, et nemmad neid ei pididand tapma, waid et nemmad neid pidid pinama wiis kuud; ja nende pinamine on otsekui korpioni pinamine, kui ta inimest on lõnud.
6. Ja neil päiwil wötwad inimesed surma otsida, ja ei leia sedda mitte, ja püüdwad ärra--surra, ja surm peab neist ärrapõggenema.
7. Ja nende tirtsude näggo on hooste sarnane, mis sõtta on walmistud, ja nende peade peäl on kulla sarnatsed kronid, ja nende palled otsekui inimeste palled.
8. Ja neil olli juuksed, otsego naeste juuksed, ja nende hambad ollid otsego loukoerte hambad.

9. Ja neil olli rinna-rieded, otsego raud-rieded, ja nende tibade kahhiseminne olli otsego wankritte kärrin, kui palju hobbosid sõtta jookswad.
10. Ja neil ollid sawwad, otsekui korpionidel, ja nende sabbade otsas ollid astlad, ja nende melewald olli wiis kuud inimestele pahha teha.
11. Ja nende ende ülle olli kuningas se süggawusse ingel: temma nimmi on Ebraea-kele Abaddon, ja Kreka-kele on temma nimmi Apollüon.
12. Üks hädda on ärra läinud, wata, kaks hädda tullewad weel pärrast sedda.
13. Ja kues, ingel aias passunat, ja minna kuulsin heält selle kuld-altari neljast nurgast, mis Jummalala ees on.
14. Se ütles kuendama inglile, kelle kä passun olli: Peästa lahti need nelli ingli, kes seutud on seäl sure Wratti jõe äres.
15. Ja need nelli ingli peästeti lahti, kes walmis ollid tunniks ja päwaks, ja kuuks ja aastaks, et nemmad kolmanda ossa inimessi piddid tapma.
16. Ja se hobbose wäe arro olli kakskümmend tuhat kord tuhat kord, ja ma kuulsin nende arro.
17. Ja nenda näggin ma need hobbose näo sees, ja neid, kes nende selgas istsid, ja neil ollid tullised, ja sinnised ja weewli karwa raudrieded, ja nende hooste Pead ollid otsekui loukoerte Pead, ja nende suust käis wälja tulli, ja suits ja weewel.
18. Neist kolmest tappeti kolmas ossa inimessi sest tullest, ja suitsust ja weewlist, mis nende sutest wälja tulli.
19. Sest keik nende wäggi on nende suus: sest nende sawwad on maddude sarnatsed, ja neil on Pead, ja nendega tewad nemmad pahha.
20. Agga neid teised inimessed, kes ei olle ärratappetud keige sesinnatse nuhtlusse sees, ei pöörnud siiski mitte omma kätte teggudest, et nemmad ei olleks kummardanud kurje waimusid, ja kuld- ja hõbbe- ja wask- ja kiwwi- ja pu--jummalaid, kes ei woi nähha egga kuulda egga kõndida.
21. Ja nemmad ei pöörnud keigest ommast tapmissest egga ommast noidussest, ei ommast hora ellust, egga ommast wargustest.

10. Peatük.

Joannes sööb ühhe ramatokesse ärra, mis suus maggus, ja köhtus wihha olli.

1. Ja ma näggin ühhe teise wäggewa ingli taewast mahhatullewad, se olli pilwega ehhitud, ja wikkerkaar olli ülle temma Pea, ja temma palle otsego päike, ja temma jallad otsego tulle--sambad.
2. Ja temma käes olli üks lahtitehtud ramatoke, ja ta pani omma parrema jalla merre peäle, ja pahhema Ma peäle.
3. Ja ta kissendas sure heäle, otsekui lou--koer rögib, ja kui ta sai kissendanud, siis rääksid need seitse pitkist ommad heäled.

4. Ja kui need seitse pitkist ommad heäled said räkunud, tahtsin ma kirjutada: ja ma kuulsin ühhe peäle taewast mulle ütlewad: Panne pitseriga kinni, mis need seitse pitkist on räkunud, ja ärra kirjota sedda mitte.
5. Ja se ingel, kedda ma näggin seiswad merre ja Ma peäl, töstis omma kät ülles taewa pole,
6. Ja wandus selle jures, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks, kes on lonud taewast, ja mis seäl sees, ja maad, ja mis seäl sees, ja merd, ja mis seäl sees, et ei pea teps aega ollema;
7. Waid seitsme ingli heäle päiwil, kui ta wöttab passunat aiada, siis peab Jumjala sallaja-assi otsa sama, nenda kui ta on se röömsa sannume kulutanud prohwetidele, omma sullastele.
8. Ja se heäl, mis ma taewast kuulsin, räkis jälle minnoga ja ütles: Minne, wötta se ramatoke, mis lahti tehtud on selle ingli käes, kes merre peäl ja Ma peäl seisab.
9. Ja ma läksin se ingli jure, ja ütlesin temmale: Anna mulle se ramatoke; ja ta ütles mo wasto: Wötta ja sö sedda ärra, ja se peab so köhtus wihha, agga so suus maggus ollema kui messi.
10. Ja ma wötsin sedda ramatokest ingli käest, ja söin sedda ärra, ja se olli minno suus maggus otsego messi, ja kui ma sedda sain sönud, olli se wihha mo köhtus:
11. Ja ta ütles mulle: Sa pead jälle prohwetil wisil räkima mitme rahwale, ja pagganale, ja mitme kelele ja kuningale.

11. Peatük.

Jumjala kodda moödetakse. Kahhest tunnistajast, nende ammetist, ja põlwest.

1. Ja mulle anti üks pilliroog ühhe keppi sarnane, ja se ingel seisis ja ütles: Touse ülles, ja moöda Jumjala kodda ja altari ja neid, kes seäl sees Jummalat kummardawad.
2. Ja se oue, mis Jumjala koia ees on, jätta mahha, ja ärra moöda sedda mitte, sest et se pagganattele on antud, ja nemmad wötwad sedda pühha liñna jalgega ärrasötkuda kaks kuud wietkümmend.
3. Ja ma tahhan omma kahhe tunnistajale anda melewalda, et nemmad peawad prohwetil wisil räkima tuhhat kaks sadda ja kuuskümmend päwa, kottirided selgas.
4. Needsinnatsed on need kaks ölli-puud, ja kaks küünlajalga, mis selle Majumjala ees seiswad.
5. Ja kui kegi neile tahhab pahha tehha, siis tulleb tulli nende suust wälja, ja sööb nende waenlased ärra, ja kui kegi neile tahhab pahha tehha, tedda peab nenda ärratappetama.

6. Neil on melewald taewast kinnipanna, et nende prohveti-kulutamisse päiwil wihma ei pea saddama, ja neil on melewald wette ülle, neid werreks muta α , ja maad lüa keige nuhtlussega, nimittokord, kui nemmad ial tahtwad.
7. Ja kui nemmad omma tunnistust sawad lõppetanud, siis wöttab se metsalinne, mis süggawussest üllestouseb, nendega söddida, ja neid ärrawoita, ja neid ärratappa.
8. Ja nende kehhad on maas selle sure liña ulitsa peäl, mis waimolikkult hütakse Sodomaks ja Egiptusseks, kus ka meie Issand on risti lödud.
9. Ja monningad rahwa, ja suggu-arrude, ja keelte ja pagganatte seast näwad nende kehhad kolm ja ühhe pole päwa, ja ei lasse nende kehhasid mitte haudade sisse panna.
10. Ja need, kes Ma peäl ellawad, wötwad nende pärrast röömsad olla, ja ennast wägga römustada, et teine teisele andid läkkitada, sest et needsinnatsed kaks prohveti neid waewasid, kes Ma peäl ellawad.
11. Ja pärrast neid kolm ja üht poolt päwa läks ello Waim Jummalast nende sisse, ja nemmad seisid püsti omma jalge peäl, ja suur kartus langes nende peäle, kes neid näggid.
12. Ja nemmad kuulsid ühhe sure heäle taewast, se ütles neile: Tulge tenna ülles; ja nemmad läksid ülles taewa pilwes, ja nende waenlased näggid neid.
13. Ja sel tunnil sündis suur ma-wärriseminne, ja kümnes liña ossa langes mahha, ja ses ma-wärrisemisses tappeti seitse tuhat inimeste nimmet, ja need teised hakkasid wägga kartma, ja andsid taewa Jummalale au.
14. Teine hädda on ärraläinud, wata, kolmas hädda tulleb pea.
15. Ja seitsmes ingel aias passunat, ja sured heäled sündsid taewas, need ütlesid: Ma-ilma kuningrigid on meie Issanda, ja temã Kristusse pärrast sanud, ja temma peab kui kuningas wallitsema iggaweste iggawesseks aiaks.
16. Ja need nelli wannemat kolmatkümmand, kes Jumjala ees omma au-järgede peäl istusid, heitsid endid silmili mahha, ja kummardasid Jummalat,
17. Ja ütlesid: Meie tänname sind, Issand keigewäggewam Jummal, kes olled, ja kes ollid, ja kes tulled, et sa omma sure wäe olled kätte wötnud, ja kui kuningas wallitsenud.
18. Ja pagganad on wihhaseks sanud, ja sinno wihha on tulnud, ja surnutte aeg, et nende peäle peab kohhut moistetama, ja et sa palka annad prohwetidele omma sullastele, ja pühhadele, ja neile, kes sinno nimme kartwad, pissokestele ja suurtele, ja et sa neid ärrarikkud, kes sedda maad ärrarikkuwad.
19. Ja Jumjala tempel taewas tehti lahti, ja temma seädusse laikas nähti temma templis, ja siis sündisid walgud ja heäled, ja pitksed, ja ma-wärriseminne ja suur rahhe.

12. Peatük.

Neljas näggo risti-koggodusse woitlemisest, ja et temma ärrawoidab kurrati ja temma seltsi.(Epistel Mihkli päwal.

1. Ja üks suur täht nähti taewas: üks naene olli ehitud päikessega, ja ku temma jalge al, ja temma Peas kroon kahhestteistkümnest tähhest.
2. Ja ta olli käima peäl, ja kissendas lapse waewas, ja temmal olli suur wallo, kui ta pididi lapse sama.
3. Ja üks teine täht nähti taewas, ja wata, üks suur tullekarwa lendaw maddo, sel olli seitse Pead, ja kümme sarwe, ja temma peade peäl seitse kuninglikko pea-ehtet.
4. Ja temma sabba tombas kolmanda ossa taewa tähtä, ja wiskas neid Ma peäle, ja se lendaw maddo seisis selle naese ees, kes lapse pididi sama, et ta, kui ta saaks lapse sanud, temma lapse pididi ärrasöma.
5. Ja temma sai ühhe poeglapse, kes kui üks karjane keik pagganad raudkeppiga peab hoidma, ja temma laps kisti Jummalala ja temma au-järje jure.
6. Ja se naene pöggenes kõrbe, kussa temmale asset olli walmistud Jummalast, et tedda seäl pididi toidetama tuhhat kaks sadda kuuskümmend päwa.
7. Ja södda tousis taewas: Mikael ja temma inglid söddisid lendwa mao wasto, ja se lendaw maddo söddis ja temma inglid.
8. Ja nemmad ei saand woimust, ja nende asset ei leitud mitte ennam taewast.
9. Ja se suur lendaw maddo heideti wälja, se wanna maddo, kedda hütakse kurratiks ja sadanaks, kes keik ilma-maad ärraeksitab, tedda heideti Ma peäle, ja temma inglid heideti mahha temmaga.
10. Ja minna kuulsin sure heäle, se ütles taewas: Nüüd on önnistus ja wäggi ja kuningriik meie Jummalala, ja melewald temã KRISTUSSE pärrast sanud, sest et mahhaheidetud on meie wendade peälekaebaja, kes nende peäle kaebab meie Jummalala ees ööd ja päwad.
11. Ja needsamãd on tedda ärrawoitnud Talle werre pärrast, ja omma tunnistusse sanna pärrast, ja ei olle omma ello mitte armastanud surmani.
12. Sepärrast olge wägga röömsad, taewad, ja teie, kes nende sees ellate.) Hädda neile, kes elawad Ma ja merre peäl, sest et kurrat teie jure mahhatulnud, ja temmal on suur wihha, sest ta teab, et temmal pissut aega on.
13. Ja kui se lendaw maddo näggi, et ta Ma peäle olli heidetud, kiusas temma sedda naest kowwaste takka, kes poeglapse olli ilmale tonud.
14. Ja selle naesele anti kaks sure kotka tiba, et ta pididi lendma kõrbe omma

paika mao silma eest ärra, kus tedda toidetakse ühhe aia, ja kaks aega, ja pole aega.

15. Ja se maddo aias se naese järrele ommast suust wet otsekui jöggi, et ta tedda otsekui jõe--wooga pididi ärrawima.

16. Agga Ma aitas sedda naest, ja Ma teggi omma suud lahti, ja nelas sedda jögge ärra, mis lendaw maddo ommast suust wäljaaias.

17. Ja se lendaw maddo sai wihhaseks se naese peäle, ja läks söddima nendega, kes temma suggust üllejäänud, kes Jumjala kässosannad peawad, ja keñel Jesusse Kristusse tuñistus x on.

18. Ja mind pandi seisma merre liwa peäle.

13. Peatük.

Sest seitsme peaga Metsalissest. Selle teise metsalisse teotamisest ja eksitamissest.

1. Ja minna näggin ühhe metsalisse merrest üllesastuwad, sel olli seitse Pead ja kümme sarwe, ja temma sarwede peäl kümme kuninglikko pea-ehtet, ja temma peade peäl teotamisse nimmi.

2. Ja se metsalinne, mis ma näggin, olli ühhe pardri metsalisse sarnane, ja temma jallad otsego karro jallad, ja temma su otsego loukoera su, ja se lendaw maddo andis temmale omã wägge ja au-järje ja sure melewalla.

3. Ja ma näggin ühhe temma peadest, otsego olleks temmale surma-haaw olnud, ja temma surma-haaw parranes ärra, ja keik se ma-ilm panni sedda immeks, ja käis se metsalisse järrel.

4. Ja nemmad kummardasid sedda lendwa maddo, kes metsalissele melewalda olli annud, ja kummardasid sedda metsalist ja ütlesid: Kes on se metsalisse sarnane, kes woib temma wasto söddida?

5. Ja temmale anti üks su, mis sured asjad ja teotamisse sannad räkis, ja temmale anti mele--walda söddida kaks kuud wietkummend.

6. Ja ta teggi omma su lahti teotamisseks Jumjala wasto, ja wöttis temma niñe teotada, ja temma telki, ja need, kes taewas ellawad.

7. Ja temmale anti söddida pühhadega ja neid ärrawoita: ja temmale anti melewalda keige suggu-arro ja kele ja paggana rahwa ülle.

8. Ja tedda wötwad kummardada keik, kes Ma peäl ellawad, kelle nimmed ei olle kirjutud selle ma-ilma algmissest ärratappetud Talle ello-ramatusse.

9. Kui kellelgi körw on, se kuulgo.

10. Kui kegi wangid kokko aiab, se peab isse wangi minnema: kui kegi moögaga tappab, seddasamã peab moögaga tappetama. Siin on pühhade kannatus ja usk.

11. Ja minna näggin ühhe teise metsalisse Ma seest üllesastuwad, ja temmal olli kaks sarwe otsekui tallel, ja räkis kui lendaw maddo.
12. Ja ta teeb keige selle essimesse metsalisse melewalla järrele temma nähhes, ja teeb, et Ma, ja need, kes seäl peäl ellawad, peawad essimest metsalist kumãrdama, kelle surma haaw olli parranenud.
13. Ja teeb suri imme tähtä, nenda et temma ka teeb tuld taewast mahhalangema Ma peäle inimeste nähhes,
14. Ja eksitab neid, kes Ma peäl ellawad nende imme tähtede pärrast, mis temmale on antud tehha se essimesse metsalisse nähhes, ja kässib neid, kes Ma peäl ellawad, ühhe kuio tehha selle metsalissele, kellel se moõga haaw on, ja olli ellusse jãnud.
15. Ja temmale anti melewalda selle metsalisse kuiule waimo anda, et ka metsalisse kuio pididi rãkima ja teggema, et neid, kes ial ei wõtnud sedda metsalisse kuio kummardada, pididi ärratappetama.
16. Ja ta teeb, et keik, pissokessed ja sured, ni hästi rikkad kui waesed, ni hästi wabbat rahwas kui sullased wõtwad ühhe märgi omma parrama kãe peäle, ja omma otsa ette.
17. Ja et ükski ei woi osta egga müa, kui agga se, kel se märk, ehk se metsalisse nimẽ, ehk temma nimme arro on.
18. Siin on tarkus. Kel moistus on, se arwago ärra selle metsalisse arro; sest se on inimesse arro, ja temma arro on kuus sadda ja kuus seitsmetkümmend.

14. Peatük.

Se Tal Kristus omma seltsiga Sioni mäe peäl. Kristust näikse terrawa sirbiga pilwes.

1. Ja ma näggin, ja wata, üks Tal seisis Sioni mäe peäl, ja temmaga nelli wietkümmend tuhhat peäle saa tuhhande, kel olli temma Issa nimmi nende otsa kirjotud.
2. Ja ma kuulsin ühhe heäle taewast otsego palju wette kohhiseminne, ja kui sure pitkse mürriseminne, ja ma kuulsin kandle-lõjatte heäle, kes ommad kandlid löid.
3. Ja nemmad laulsid otsego ühhe ue laulo se au-järje ees, ja nende nelja ellaja, ja nende wannematte ees, ja ükski ei woinud sedda laulo õppida, kui agga need nelli wietkümmend tuhhat peäle saa tuhhande, kes Ma peält on ärra--ostetud.
4. Needsinnatsed on, kes ennast naestega ep olle rojaseks teinud; sest nemmad on neitsid; needsinnatsed on, kes Talle järrel käiwad, kuhho ta ial lähhäb; needsinnatsed on inimeste seast ärraostetud kui essimesed annid Jummalale ja Tallele.

5. Ja nende suust ei olle kawwalust leitud, sest nemmad on ilmawiggata Jumala au-järje ees.
6. Ja ma näggin ühhe teise ingli kesk taewast lendwad, sel olli iggawenne ewangelium, et ta sedda pididi kulutama neile, kes Ma peäl ellawad, ja keikile pagganattele ja suggu-arrule, ja kelele ja rahwale.
7. Ja ta ütles sure heäleaga: Kartke Jummalat, ja andke temmale au, sest et temma kohto tund on tulnud, ja kummardage sedda, kes on teinud taewast, ja maad, ja merd, ja wee-hallikad.
8. Ja teine ingel käis järrel ja ütles: Langenud on, langenud on Pabilon se suur lin, sest et ta omma soja teggewa hora winaga keik pagganad on jootnud.
9. Ja kolmas ingel käis nende järrel, ja ütles sure heäleaga: Kui kegi sedda metsalist ja temma kuio kummardab, ja wöttab temma märgi omma otsa ette omma käe peäle;
10. Sesamma peab ka Jummalaga kange soja teggewast winast joma, mis seggamatta on wallatud temma wihha karrika sisse, ja tedda peab tulle ja weewli sees waewatama pühha inglide ja Talle ees.
11. Ja nende wallo suits touseb ülles iggaweste iggawesseks aiaks: ja neil ei olle hingamist ööd ja päwad, kes sedda metsalist ja temma kuio kummardawad, ja kui kegi temma nimme märgi wasto wöttab.
12. Siin on pühhade kannatus: siin on need, kes Jummalaga kässosannad ja Jesusse usko peawad.
13. Ja minna kuulsin ühhe heäle taewast, se ütles mulle: Kirjota, önsad on need surnud, kes Issandas surrewad sest aiast; töest, ütleb se Waim, et nemmad peawad hingama ommast waewast, ja nende teud käiwad ka nende järrel.
14. Ja ma näggin, ja wata, üks walge pilw, ja se, kes pilwe peäl istus, olli innimesse Poia sarnane, ja temmal olli ommas peas kuld--kroon ja ommas käes terraw sirp.
15. Ja üks teine ingel tulli templist wälja, ja kissendas sure heäleaga selle wasto, kes pilwe peäl istus: Hakka omma sirbiga, ja leika, sest et leikamise tund on sulle tulnud, sest et ma--willi on walmis sanud.
16. Ja kes pilwe peäl istus, se pistis omma sirbi Ma peäle, ja maad leikati ärra.
17. Ja üks teine ingel tulli wälja templist, mis taewas on, ja temmalgi olli terraw sirp.
18. Ja üks teine ingel tulli altarist wälja, ja temmal olli melewald tulle üle, ja hüdis sure kissendamissega selle wasto, kel se terraw sirp olli, ja ütles: Hakka omma terrawa sirbiga, ja leika mahha selle Ma winamäe marjade warred, sest et selle kobbarad on küpsed.
19. Ja se ingel pistis omma sirbi mahha, ja leikas Ma winamäe ärra, ja wiskas need marjad Jummalaga kange wihha sure surro--törre sisse.

20. Ja se surro-törs sötkuti liřna wärrawa tagga, ja se werri tulli törrest wälja hooste waljastest sadik tuhhat ja kuus sadda waggo maad.

15. Peatük.

Wies näggo neist seitsmest wiimsest nuhtlussest. Usklikkude kitusse laul.

1. Ja ma näggin teise sure ja immelikko tähhe taewas, seitse ingli, nende käes ollid need seitse wimist nuhtlust, sest et nendega Jummal kange wihha on lõppetud.
2. Ja ma näggin otsego klaas-merd tullega seggatud, ja neid, kes woimust said selle metsalisse peäle ja temma kuio peäle, ja temma märgi peäle, ja temma nimme arro peäle, need seisid se klaas-merre äres, ja Jummal kanded ollid nende käes.
3. Ja nemmad laulsid Jummal sullase Mosesse laulo, ja Talle laulo ja ütlesid: Sured ja immelikud on sinno teud, Issand Jummal sa keigewäggewam; öiged ja tössised on siño teed, sa pühhadde kuningas.
4. Kes peaks mitte sind kartma, Issand, ja sinno nimme auustama, sest et sa üksi pühha olled, sest et keik pagganad x tullewad ja kumãardawad sinno ees, sest et so öiged kohtomoistmissed on awwalikkuks sanud.
5. Ja pärrast sedda näggin ma, ja wata, se tunnistusse-telgi tempel taewas tehti lahti.
6. Ja need seitse ingli, kelle käes need seitse nuhtlust olli, tullid templist wälja, ehhitud puhta ja hiilgawa linnase ridega, ja nende rindade al ollid kuld-wööd seutud.
7. Ja üks neist neljast ellajast andis neile seitsme inglile seitse kuld-kausi täis Jummal kanget wihha, kes ellab iggaweste iggawesseks aiaks.
8. Ja se templi sai täis suitso Jumãala auust, ja temma wäest, ja ükski ei woinud sisse miřna siřna templisse, ennego nende seitsme ingli seitse nuhtlust said lõppetud.

16. Peatük.

Jummal wihha wallatakse kausist wälja neist seitsmest inglist.

1. Ja ma kuulsin sure heäle templist, se ütles neile seitsme inglile: Minge ja wallage wälja need Jummal kange wihha kausid Ma peäle.
2. Ja se essimenne läks ärra, ja wallas omã kausi wälja Ma peäle, ja üks kurri ja tigge paise sai nende innimeste külge, kennel metsalisse märk olli, ja kes temma kuio kummardasid.

3. Ja teine ingel wallas omma kausi wälja merresse, ja se sai otsego ühhe surno werreks, ja igga ellaw hing surri ärra merresse.
4. Ja kolmas ingel wallas omma kausi wälja jöggede ja wee-hallikatte sisse, ja nemmad said werreks.
5. Ja ma kuulsin selle wee ingli ütlewad: Öige olled sa, Issand, kes sa olled, ja kes sa ollid, ja se pühha, sest et sa sedda kohhut olled moistnud.
6. Sest et nemmad pühhade ja prohwetide werd ärrawallanud, siis olled sa ka werd neile jua annud; sest nemmad on sedda wäärt.
7. Ja ma kuulsin altarist ühhe teise ütlewad: Töest Issand Jummal, sa keigewäggewam, sinno kohtud on tössised ja öiged.
8. Ja neljas ingel wallas wälja omma kausi päikesse peäle: ja temmale anti tullega körwetada innimessed.
9. Ja innimessed körwetati surest pallawast, ja teotasid Jumjala nimme, kel melewald on nendesinnaste nuhtluste ülle, ja ei parrandanud mitte meelt, et nemmad temmale piddid au andma.
10. Ja wies ingel wallas wälja omma kausi metsalisse au-järje peäle, ja temma kuningriik sai pimmedaks, ja nemmad nerrisid ommad keled wallo pärrast.
11. Ja teotasid taewa Jummalat keige omã wallo ja omma paisede pärrast, ja ei pöörnud mitte ommast teggudest.
12. Ja kues ingel wallas wälja omma kausi se sure Wratti jõe peäle, ja temma wessi kuiwis ärra, et nende kuningatte te päwa-tousmisse poolt piddi walmistadama.
13. Ja minna näggin, et lendwa mao suust, ja metsalisse suust, ja se walle-prohweti suust kolm rojast waimo otsego konnad wälja tullid.
14. Sest nemmad on kurja waimude waimud, kes immetähtesid tewad, kes wälja lähhäwad Ma ja keige ma-ilma kuningatte jure, neid seks keigewäggewama Jumjala sureks päwaks sötta kogguma.
15. Wata, ma tullen kui warras ; önnis on se, kes walwab, ja hoiab ommad rided, et temma ei käi allasti, ja et temma häbbi ei sa nähtud.
16. Ja temma on neid kokkokoggunud ühte paika, mis Ebrea-kele Armageddoniks hütakse.
17. Ja seitsmes ingel wallas omma kausi wälja tule kätte, ja suur heäl tuli wälja taewa templist au-järje peält, se ütles: Se on sündinud.
18. Ja heäled, ja pitkse mürrisemissed, ja walgud sündisid, ja suur ma-wärriseminne sündis, mähhärdust ei olle olnud, sitast kui innimessed Ma peäle sanud, sähhärdunne üpris suur ma--wärriseminne olli se.
19. Ja se suur lin lödi kolmeks ossaks, ja pagganatte liñnad langsid, ja sedda suurt Pabilonit mälletati Jumjala ees, et ta omma sure kange wihha wina karrikast temmale piddi andma.
20. Ja keik sared pöggenesid, ja mäggesid ei olle leitud.

21. Ja suur rahhe ni raske kui üks talent tulli taewast mahha innimeste peäle, ja need innimessed teotasid Jummalat se rahhe nuhtlusse pärrast, sest temma nuhtlus olli wägga suur.

17. Peatük.

Se kues näggo. Kristusse wastase ehk waenlase riik. Tedda nimmetakse horaks, sest et se wastane hora sarnane on.

1. Ja üks neist seitsmest inglist, kel need seitse kausi on, tulli ja räkis minnoga, ja ütles mulle: Tulle, ma tahhan sulle se sure hora nuhtlust näidata, kes nende paljo wee peäl istub.
2. Kellega Ma kuningad on hora-tööd teinud, ja need, kes Ma peäl ellawad, on temma hora-ello winast joobnuks sanud.
3. Ja temma wiis mind waimus ärra kõrbe; ja ma näggin ühhe naese, kes istus werre-punnase metsalisse selgas, täis teotamise nimmesid, ja temmal olli seitse Pead, ja kümme sarwe.
4. Ja se naene olli ehitud purpuri punnase ja walwaka-punnase ridega, ja kullatud kullaga ja kalli kiwwiga, ja perlidega, ja temmal olli kuld-karrikas ommas käes, täis hirmsaid asjo ja omma hora-ello rojust.
5. Ja temma otsa olli üks nimmi kirjutud: Sallaja-assi, se suur Pabilon horade ja keige hirmsade asjade emma Ma peäl.
6. Ja ma näggin se naese jonud ollewad pühhade werrest, ja Jesusse tunnistajatte werrest, ja ma pannin üpris wägga immeks, kui ma tedda näggin.
7. Ja se ingel ütles mulle: Mikspärrast panned sa sedda immeks? Ma tahhan sulle öölda sedda sallaja-asja sest naesest ja metsalissest, kes sedda naest kannab, ja kennel seitse Pead on, ja kümme sarwe.
8. Se metsalinne, mis sa olled näinud, olli ja ei olle mitte, ja peab süggawussest ülestousma ja hukatusse sisse minnema, ja need, kes Ma peäl ellawad, (kelle nimmed ei olle kirjutud ello--ramatusse ma-ilma assutamissest) wötwad immeks panna, kui nemmad näwad sedda metsalist, kes olli, ja ep olle mitte, ehk temma kül on.
9. Ja siin on se moistus, kel tarkus on. Need seitse Pead α on seitse mägge, kus peäl se naene istub.
10. Ja seitse kuningast on; wiis on langenu; ja se üks on, ja se teine ei olle weel tulnud, ja kui ta saab tulnud, siis peab temma nattokesseks aiaks jäma.
11. Ja se metsalinne, mis olli, ja ep olle mitte, ja sesamma on se kahheksas, ja on nende seitsme seast, ja lähhäb hukatusse sisse.
12. Ja need kümme sarwe, mis sa näggid, on kümme kuningast, kes ei olle weel kuningriiki sanud, agga nemmad sawad melewalda kui kuningad ühheks tunniks metsalissega.

13. Neil on üks nou, ja andwad omma wägge ja melewalda metsalisse kätte.
14. Need wötwad söddida Tallega, ja se Tal peab neid ärrawoitma, sest et temma on issandatte Issand, ja kuningatte kuningas, ja need, kes temmaga on, need kutsutud ja ärra--wallitsetud ja ustawad.
15. Ja temma ütles mulle: Se wessi, mis sa näggid, kussa se hoor istub, on rahwas, ja hulk rahwast, ja pagganad ja keled.
16. Ja need kümme sarwe, mis sa näggid metsalisse peas, need wötwad sedda hora wihkada ja tedda pupaljaks ja allaste tehha, ja söwad temma lihhad, ja põlletawad tedda ärra tullega.
17. Sest Jummal on nende süddamesse annud, et nemmad peawad temma nou järrele teggema, ja üht nou piddama, ja omma kuningriiki metsalisse kätte andma, kunni Jumala sannad sawad lõppetud.
18. Ja se naene, kedda sa näggid, on se suur lin, kennel on se kuningriik Ma kuningatte ülle.

18. Peatük.

Kristusse wastase, kuningriigi langmisest ja nuhtlusest.

1. Ja pärrast sedda näggin ma ühhe ingli taewast mahhatullewad, sel olli suur mele--wald, ja Ma walgustati temma auust.
2. Ja ta kissendas wahwast sure hälega, ja ütles: Langenud on, langenud on suur Pabilon, ja on kurja waimude ello-assemeks sanud, ja keige rojaste waimude wangitorniks, ja keige rojaste lindude, mis iggaüks wihkab, wangi--torniks.
3. Sest et temma omma horusse kange wihhawinaga keik pagganad on jootnud, ja Ma kuningad on temmaga hora-tööd teinud, ja Ma kaup-mehhed on temma liast kullutamissest rikkaks sanud.
4. Ja ma kuulsin ühhe teise heäle taewast, se ütles: Minge temmast wälja, mo rahwas, et teie mitte ei sa ossa temma pattudest, ja et teie ei sa middagi temma nuhtlustest.
5. Sest temma pattud on taewast sadik tulnud, ja Jummal on temma üllekohtused teud mele tulletanud.
6. Makske temma kätte, nenda kui ta teie kätte on maksnud, ja tassuge temma kätte kahhe wörra temãa teggude järrele: sedda karrikast, mis ta täide wallanud, wallage temmale kahhewörra.
7. Ni palju kui ta isseennast on auustanud, ja liga himmude peäle kullutanud, seddawörra tehke temmale pina ja kurwastust, sest et ta ommas süddames ütleb: Ma istun kui kunninga emmand, ja ep olle lesk, ja ei sa polegi kurwastust nähha.

8. Sepärrast peawad temma nuhtlussed ühhel päwal tulles, surm, ja kurwastus, ja nälg, ja tedda peab tullega ärrapöletadama, sest et Jummal Issand wäggew on, kes temma peäle kohhut moistab.
9. Ja tedda nutwad ja kaebawad takka need Ma kuningad, kes temmaga hora-tööd teinud ja lias himmus ellanud, kui nemmad temma põlemisse suitso näwad.
10. Ja seiswad kaugelt temma pina hirmo pärrast, ja ütlewad: Hädda! hädda! Pabilon sinna suur lin, sa wäggew lin, sest et ühhel tunnil so kohhus on tulnud.
11. Ja need Ma kaupmehhed nutwad ja leinawad temma pärrast, sest et nende kaupa ükski enam ei osta,
12. Ei kulda egga hõbbedat, ei kallist kiwwi egga perli, ei kallist linnast riet egga purpuri, ei sidi egga walwaka punnast kallewi kaupa, egga mingisuggust hea haisoga puud, ei mingisuggust Elewanti luist tehtud riista, egga mingisuggust kallimast puust tehtud astja, ei wassest, ei rauast egga marmori-kiwwist tehtud riista.
13. Ei kaneli egga suitsetamisse rohto, ei salwi egga wiroki, ei wina egga ölli, ei nisso-jahho egga nisso, ei weiksid egga lambaid, ei hobbosid egga töldasid, ei orje egga inimeste hingesid ükski enam ei osta.
14. Ja se süggisenne willi, mis so hing ihaldab, on so käest ärraläinud, ja keik, mis lihhaw ja wägga kanna olli, on so käest ärraläinud, ja sedda ei leia sa enam mitte.
15. Nendesinnaste asjade kaupmehhed, kes temmast on rikkaks sanud, seiswad kaugelt temma pina hirmo pärrast, ja nutwad ja leinawad,
16. Ja ütlewad: Hädda! hädda! sinna suur lin, mis olli ehitud kalli linnase ridega, ja purpuri ja walwaka punnase kallewiga, ja olli kullatud kulla ja kalli kiwwi ja perlidega, sest et ühhel tunnil ni suur rikkus pupaljaks tehtud.
17. Ja keik laewa tüürmannid, ja keik rahwa hulk laewade peäl, ja laewamehhed, ja ni mitto kui merre peäl kauplewad, seisid emalt, misse suitso näggid, ja ütlesid: Mis olli selle sure liña sarnane?
18. Ja kissendasid, kui nemmad temma põlemisse suitso näggid, ja ütlesid: Mis olli selle sure liña sarnane?
19. Ja nemmad heitsid pörmo omma peade peäle, ja kissendasid nuttes ja leinades, ja ütlesid: Hädda! hädda! et se suur lin, kelle sees on rikkaks sanud temma kallist hinnast keik, kennel laewad ollid merre peäl, ühhel tunnil on pupaljaks tehtud.
20. Olle wägga römus temma pärrast sinna taewas, ja teie pühhad apostlid ja prohwetid! sest et Jummal teie waewa temma kätte on nuhhelnud.
21. Ja üks wäggew ingel töstis ühhe kiwwi otsego sure weske-kiwwi ülles, ja wiskas sedda merresse ja ütles: Nenda peab Pabilon se suur lin äkkitselt sama ärrawissatud, ja ei pea mitte enam leitama.

22. Ja nende kandlelõjatte ja mängimeeste ja wille- ja passuna-aiajatte heält ei pea so sees mitte ennam kuuldama, egga ühhegi ammeti ammet-meest ei pea ennam so seest leitama, ja weske kahhinat ei pea ennam so sees kuuldama.
23. Ja küünla walgus ei pea ennam so sees paistma, ei peigmehhe, egga prudi heält ei pea ennam so sees kuuldama: sest et sinno kaup--mehhed α ollid need ma-üllemad, sest et so noidusse läbbi keik pagganad on ärraeksitud.
24. Ja prohwetide ja pühhade werri on temmast leitud ja keikide werri, kes on ärratappetud Ma peäl.

19. Peatük.

Need ärrawallitsetud kiitwad Jummalat, et temma se sure hora peäle kohhut moistnud. n. t. s.

1. Ja pärrast sedda kuulsin ma otsego paljo rahwa sure heäle taewas, se ütles: Alleluja, önnistus ja au ja auustus ja wäggi olgo Issandale meie Jummalale;
2. Sest et temma kohtud tössised ja öiged on, sest et ta kohhut moistnud se sure hora peäle, kes sedda maad omma hora-elloga on ärrarikkunud, ja on omma sullaste werd temma kätte maksnud.
3. Ja nemmad ütlesid teist korda: Alleluja. Ja temma suits touseb ülles iggaweste iggawesseks aiaks,
4. Ja need nelli kolmatkümmand wannemat, ja need nelli ellajast heitsid mahha, ja kummardasid Jummalat, kes au-järje peäl istub, ja ütlesid: Amen: Alleluja.
5. Ja heäl tulli au-järjest wälja, ja ütles: Kiitke meie Jummalat, keik temma sullased, ja kes tedda kartwad, ni hästi pissokessed kui sured.
6. Ja ma kuulsin otsego paljo rahwa heält, ja otsego paljo wee-kohhisemist, ja otsego kange pitkse mürrisemist, need ütlesid: Alleluja, sest et Issand Jummal se keigewäggewam kui kuningas wallitseb.
7. Römustagem eñast, ja olgem wägga röömsad, ja andkem temmale au, sest et Talle pulmad on tulnud, ja temma naene on ennast walmistanud.
8. Ja temmale anti selga panna puhhast ja hiilgawat kallist linnast riet; sest se kallis linnane rie on pühhade öiged teud.
9. Ja temma ütles mulle: Kirjota: Önsad on need, kes Talle pulma öhtosöma-aiale on kutsutud. Ja temma ütles mulle: Need on tössised Jummalat sannad.
10. Ja ma heitsin temma jalge ette mahha, et ma tedda piddin kummardama, ja ta ütles mulle: Katsu, ärra te sedda mitte: minna ollen sinno ja so wendade kasullane, kennel Jesusse tunnistus on; kummarda Jummalat; sest Jesusse tuñistus on prohwetikulutamisse Waim.

11. Ja ma näggin taewast lahti tehtud ollewad, ja wata, üks walge hobbone, ja se, kes temã selgas istus, hüti ustawaks ja tössiseks, ja moistab kohhut ja söddib öigusses.
12. Agga temma silmad ollid otsego tulle--leek, ja temma peas ollid palju kunninga ehtesid: ja temmal on nimmi kirjutud α, mis ükski ei tea, kui temma isse.
13. Ja temãl olli kuub selgas werrega kastetud ja temã nimi hütakse: Jumãla α Sannaks.
14. Ja se söawäggi, mis taewas on, käis temma järrel walge hooste selgas, walge ja puhta kalli linnase ridega ehitud.
15. Ja temma suust tulli wälja üks terraw moök, et temma sega pididi pagganad löma; ja temma isse peab neid raudkeppiga otsego karjane hoidma. Ja temma isse sötkub jalgega keigewäggewama Jummalã äkki ja kange wihhawina α surro-tört.
16. Ja temmal on omma kue ja pusa peäl se nimmi kirjutud: Kunningatte Kuningas, ja issandatte Issand.
17. Ja ma näggin ühhe ingli päwa sees seiswad, ja ta kissendas sure heäleaga, ja ütles keikile lindudele, mis kesk taewast lentsid: Tulge ja kogguge kokko sure Jumãla öhtosöma-aiale,
18. Et teie sate süa kunningatte lihha, ja üllematte pealikkutte lihha, ja wäggewatte lihha, ja hooste ja nende lihha, kes nende selgas istwad ja keikide wabbat-rahwa ja sullaste, ja pissokeste ja suurte lihha.
19. Ja ma näggin sedda metsalist, ja need Ma kunningad, ja nende söawägge kogguwad ja söddiwad sellega, kes hobbose selgas istus ja temma söawäega.
20. Ja se metsalinne woeti kinni, ja temmaga se walle-prohwet, kes need immetähhed temma ees olli teinud, mis läbbi temma olli eksitanud neid, kes metsalisse märki ollid wastowötnud, ja kes temma kuio kumãrdasid: neid kaks wissati ellawalt siñna tulle järwe, mis weewlis põlleb.
21. Ja neid teisi tappeti ärra selle Issanda moögaga, kes hobbose selgas istus, mis temma suust wälja tulli. Ja keige lindude köhhud said täis nende lihhast.

20. Peatük.

Kurrat pannakse kinni tuhhat aastat, saab pärrast lahti, ja sadab Kogi ja Magogi Jummalã koggodusse wasto söddima, agga nemmad sawad hukka. Wiimne kohhus.

1. Ja minna näggin ühhe ingli taewast mahhatullewad, sel olli süggawusse wotti, ja ühhed sured ahhelad ommas käes.
2. Ja ta wöttis lendwamao kinni, sedda wanna maddo, se on kurrat ja sadanas, ja panni tedda kinni tuhhat aastat,

3. Ja heitis tedda süggawusse sisse, ja panni tedda lukko tahha, ja panni tedda peält pitseriga kinni, et ta mitte ennam ei piddand pagganid eksitama, senni kui need tuhhat aastat piddid otsa sama, ja pärrast peab tedda lahti lastama nattokesseks aiaks.
4. Ja ma näggin au-järgi, ja nemmad istusid nende peäle, ja kohhus anti nende kätte; ja ma näggin nende hinged, kenne Pead ollid kirwega otsast ärraraiutud Jesusse tunnistusse pärrast, ja Jummalasanna pärrast, ja kes ei wötnud metsalist egga temma kuio kummardada, ja ei wötnud temma märki omma otsa ette, egga omma käe peäle; ja nemmad ellasid ja wallitsesid kui kuningad Kristussega tuhhat aastat.
5. Agga teised surnud ei saand mitte ellawaks, kunni need tuhhat aastat otsa said. Se on se essimenne üllestousminne.
6. Önnis ja pühha on se, kel ossa on essimessest üllestousmissest; nende ülle ep olle teisel surmal mitte melewalda; waid nemmad peawad Jummalas ja KRISTUSSE preestrid ollema, ja temmaga kui kuñingad wallitsema tuhhat aastat.
7. Ja kui need tuhhat aastat sawad otsa sanud, siis peab sadanat lahti lastama ommast wangist.
8. Ja ta lähhäb wälja ärraeksitama need pagganad, kes on ma-ilma neljas nurkas, sedda Kogi ja Magogi, neid sötta kogguma, kelle arro on kui liiw merre äres.
9. Ja nemmad tullid Ma-laiusse peäle, ja piirsid pühhad leri ja se armastud liñna ümber, ja tulli langes taewast mahha Jummalast, ja söi neid ärra.
10. Ja se kurrat, kes neid ärraeksitas, heideti tulle ja weewli järwe, kus se metsalinne ja se walle-prohwet olli: ja neid peab waewatama ööd ja päwad iggaweste x iggawesseks aiaks.
11. Ja ma näggin ühhe sure walge au-järje, ja sedda, kes selle peäl istus, kelle palle eest pöggenes Ma ja taewas, ja neile ei leitud asset.
12. Ja ma näggin neid surnud, pissokessed ja sured Jummalas ees seiswad, ja ramatud tehti lahti, ja üks teine ramat tehti lahti, se on ello--ramat ; ja nende surnutte peäle moisteti kohhut sedda möda, kui ramatude sisse olli kirjotud, nende teggude järrele.
13. Ja merri andis need surnud, kes temma sees ollid, ja surm ja pörgo-haud andsid need surnud, kes nende sees ollid, ja iggaühhe peäle moisteti kohhut nende teggude järrele.
14. Ja surm ja pörgo-haud heideti tulle järwe. Se on se teine surm.
15. Ja kedda es olle leitud ello-ramato sisse kirjotud ollemast, sedda heideti tulle järwe.

21. Peatük.

Seitsmes näggo uest Jerusalemmast.

1. Ja ma näggin ühhe ue taewa ja ühhe ue Ma; sest se essimenne taewas, ja se essimenne Ma olli möda läinud, ja merd ei olnud mitte enam.
2. Ja minna Joannes näggin sedda pühha liña, uut Jerusalemma Jummalast mahha tulledad otsego pruut ehitud omma mehhele.
3. Ja ma kuulsin suurt heält taewast ütlewad: Wata, Jummal telk on innimeste jures, ja temma tahhab nende jures kui telgi sees ellada, ja nemmad peawad temma rahwas ollema, ja Jummal isse tahhab nendega olla nende Jummal.
4. Ja Jummal tahhab ärrapühkida keik wee--pissarad nende silmist, ja surma ei pea enam ollema, egga leinamist, egga kissendamist, egga waewa ei pea enam ollema; sest et essimessed asjad on ärraläinud.
5. Ja, kes au-järje peäl istus, se ütles: Wata, ma teen keik ueks. Ja ta ütles mulle: Kirjota, sest et needsinnatsed sannad on tössised ja ustawad.
6. Ja ta ütles mulle: Se on sündinud. Minna ollen se A ning O, se Alginne ning Ots; ma tahhan sellele, kel janno on, ilma anda ello wee hallika seest.
7. Kes woidab, se peab keik pärrima, ja ma tahhan temmale Jummalaks α olla, ja ta peab minnule poiaks ollema.
8. Agga argade, ja nende uskmatta, ja hirmsade, ja tapjatte ja horapiddajatte, ja noidade ja woöra-jummalate teenritte, ja keige wallelikkude ossa peab ses tulle ja weewliga põllewas järwes ollema, se on se teine surm.
9. Ja minno jure tulli üks neist seitsmest inglist, kel need seitse kausi ollid täis seitse wimist nuhtlust, ja ta räkis minnoga ja ütles: Tulle, ma tahhan sulle sedda pruti, selle Talle naest näidata.
10. Ja temma wiis mind waimus ühhe jure ja kõrge mäe peäle, ja näitis mulle sedda suurt liña, sedda pühha Jerusalemma, mis taewast mahhatulleb Jummalast.
11. Ja temmal olli Jummalate au, ja temma walgus olli keigekallima kiwwi sarnane, otsego jaspi-kiwwi, mis hiilgab kui kristalli-klaas.
12. Ja temmal olli suur ja kõrge müür, ja temmal olli kaksteistkümmend wärrawat, ja nende wärrawatte peäl kaksteistkümmend inglit, ja nimmed peäle kirjutud, need on nende kahhe--teistkümmne Israeli laste suggu-arro nimmed.
13. Päwatousmisse poolt kolm wärrawat: pohja poolt kolm wärrawat: louna poolt kolm wärrawat: öhto poolt kolm wärrawat.
14. Ja liña müril olli kaksteistkümmend allust, ja nende peäl selle Talle kahheteistkümmne apostli nimmed.
15. Ja sellel, kes minnoga räkis, olli kuld--pilliroog, et temma se liña ja temma wärrawad ja temma müri pididi moõtma.

16. Ja se lin on neljanurgane, ja temma pitkus on nisammasuggune kui temma laiuski, ja temma moötis se liña pillirooga kaksteist--kümmend tuhat waggo: temma pitkus ja laius ja kõrgus on ühhesuggune.
17. Ja ta moötis temma müri sadda ja nelli wietkümmend künart, innimesse moödo järrele, mis inglil olli.
18. Ja temma tehtud müür olli jaspi-kiwwi, ja se lin selge kuld, puhta klasi sarnane.
19. Ja liña müri allused ollid illusaste ehitud keigesugguse kalli kiwwiga: essimenne allus olli jaspis: teine, sawiir: kolmas, kalkädon: neljas, maragd.
20. Wies, sardoniks: kues, sardius: seitsmes, krüsolitus: kahheksas, pärillus: ühheksas, topasion: kümnes, krüsoprasus: üksteistkümnes, hüakintus: kaksteistkümnes, ametüstus.
21. Ja need kaksteistkümmend wärrawat ollid kaksteistkümmend perli, igga wärraw olli ühhest perlist, ja liña ulits olli selge kuld, otsekui klaas, mis läbbipaistab.
22. Ja minna ei näinud templit seäl sees, sest Issand keigewäggewam Jummal on temma tempel, ja se Tal.
23. Ja sel liñnal ei olle päikest egga kuud tarwis, et nemmad seäl sees peaksid paistma: sest Jumjala au walgustab sedda, ja temma künal on se Tal.
24. Ja need pagganad, kes önsaks sawad, käiwad temma walgusses: ja ma- ilma kuningad wiwad omma au ja auustust siña liña sisse.
25. Ja temma wärrawaid ei panda mitte lukko päwal; sest seäl ei olle ööd.
26. Ja pagganatte au ja auustust peab siña sisse widama.
27. Ja siña sisse ei pea ühtegi sama, mis ärrakeeldud on, egga mis hirmsad asjad ja wallet teeb, kui agga need, kes Talle ello-ramatusse on kirjutud.

22. Peatük.

Ue Jerusalemma ello-weest ja puust, ja önsast põlwest. Keik, mis ööldud, on töeste tössi. Weel monni öppetus ja maenitsus.

1. Ja temma näitis mulle puhta ello-wee jögge, mis selge otsego kristalli-klaas, se tulli Jumjala ja Talle au-järjest wälja,
2. Kesk temma ulitsat ja mollemat polil jõe olli ello-pu, se kandis kaksteistkümmend wilja suggu, ja andis iggal kuul omma wilja, ja selle pu lehhed tullid pagganatte terwiseks.
3. Ja ühtegi ärranetud ei pea ennam ollema: ja Jumjala ja Talle au-järg on seäl sees, ja temma sullased teniwad tedda.
4. Ja nemmad näwad temma palle, ja temma nimme on nende otsade ees.

5. Ja ööd ei olle seäl, ja neil ei olle künalt egga päwa walget tarwis, sest et Issand Jumal neid walgustab α, ja nemad peawad kui kuñingad wallitsema iggaweste iggawesseks aiaks.
6. Ja ta ütles mulle: Need on ustawad ja tössised sannad: ja Issand pühha prohwetide Jummal on läkkitanud omma ingli omma sullastele näitma, mis noppeste peab sündima.
7. Wata, ma tullen pea: Önnis on se, kes sellesinnatse ramato prohwetikulutamisse sannad peab.
8. Ja minna Joannes ollen se, kes sedda näggi ja kulis, ja kui ma sedda sain kuulnud ja näinud, heitsin minna kummardades mahha selle ingli jalge ette, kes mulle sedda näitis.
9. Ja ta ütles mulle: Katsu, ärra te sedda mitte: sest ma ollen sinno ja prohwetide so wendade, ja nende kasullane, kes sellesinnatse ramato sannad piddawad: kummarda Jummalat.
10. Ja ta ütles mulle: Ärra panne mitte pitseriga kinni sellesinnatse ramato prohwetikulutamisse sanno: sest et se aeg α liggi on.
11. Kes üllekohhut teeb, se tehko weel üllekohhut: ja kes rojane on, se sago weel rojaseks: ja kes öige on, se sago weel öigeks: ja kes pühha on, se sago weel pühhaks.
12. Ja wata, ma tullen noppeste, ja mo palk on minnoga, iggaühhe kätte tassuda, nenda kui temma teggo on.
13. Minna ollen se A ning O, se Alginne ning Ots, se essimenne ning wiimne.
14. Önsad on need, kes temma kässosannade järrele tewad, et neil woiks melewald olla ello-puust süa, ja woiksid wärrawist liñna sisse miñna.
15. Agga oues on koerad, ja noiad, ja horapiddajad, ja tapjad, ja woöra jumjala teenrid, ja keik, kes wallet armastawad ja tewad.
16. Minna Jesus ollen läkkitanud omma ingli, teile sedda tuñistama koggoduste α sees; ma ollen Taweti juur αα ja suggu, se elkias koido täht.
17. Ja Waim ja pruut ütlewad: Tulle; ja kes sedda kuleb, üttelgo: Tulle; ja, kel janno on, se tulgo, ja kes tahhab, se wötko ello-wet ilma.
18. Sest ma tunnistan ka keikile, kes sellesinnatse ramato prohwetikulutamisse sannad kuulwad: kui kegi middagi siñna jure kaswatab, siis wöttab Jummal temma peäle panna need nuhtlussed, mis sellesinnatse ramato sisse on kirjutud.
19. Ja kui kegi middagi ärrakautab sellesinnatse prohwetikulutamisse ramato sannadest, siis wöttab Jummal ärrakautada temma ossa ello-ramatust, ja pühhast liñnast, ja neist, mis selle ramato sisse on kirjutud.
20. Se, kes sedda tunnistab, ütleb: Jah wist, minna tullen noppeste. Amen. Tulle wissist, Issand Jesus.
21. Meie Issanda Jesusse Kristusse arm olgo teie keikidega. AMEN. Joannesse Ilmutamisse ja Ue Seädusse ramato OTS.